Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Sermones discipuli de te[m]pore et de sanctis vna cum promptuario exemploru[m].

https://hdl.handle.net/1874/461691

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

meos. Sic̄r sagitte puniūt nephanios aurīū auditus. Sic̄r igne sulphureo punit os meū ꝓpter verba blasphemie z ꝓpter detractōnes z cantilenas z oscula z turpia ỹba z vaniloq̄o. Sic̄r ꝓpter illicitos tact9 z amplex9 serpētes vbera mea sugunt et mordēt z collū cingūt. Canes ỹo man9 meas corrodūt q̄s extendi ad canes dādo eis ea q̄ pauperibus dare debui. ſ. carnes, offas. z alia. z etiā q̄ eas anulis z gēmis luxuriose ornati. Hūc etiā crudelissimū draconē eḡto ꝓpter superbiā quā habui i eḡtādo z in curris9 z in vestib9 ꝑciosis me sup alios exaltādo. z ꝓpter cōcubitos luxuriosos muliebria mea intollerabilit̄ ꝑburūtur cū tibijs genib9 z femoris9 meis. Cui penitētiari9 ait. Que sūt pctā q̄ bus ꝑcipue plures dānant? Rādit illa. Hoies masculini sexus ꝓpter diuersa pctā mortalia dānātur Mulieres ỹo ꝑcipue ꝓpter ꝑtruos genera pctōrū scz ꝓpter pctā linguc. z superbiā ornat9. fortilegij z fūcte cōfessiōis. ꝓpter nimiā verecūdiā. Requisita ỹo an suffragijs possit iuuari. Rādit horribilit̄ clamādo nō. q̄ eternalit̄ sum dānata. Et ſbito draco ille terribilit̄ eā crucijs ad infernū traxit z nusq̄ cōparuit. In ea dē dñica. Sermo. cxxvj.

De multi damnant.

Multi sunt vocati pauci vo electi. Matt. xxij. In vbis ꝑmissis fit mentio de paucor̄ salutāe. Et hoc ē q̄ etiā dñs dicit Mat. vij. Arta ē via q̄ ducit ad vitā. ſ. eternā. z pauci sūt q̄ inueniūt eā. ß lata z spacio sa ē via q̄ ducit ad pditōem. z multi sunt q̄ intrāt p eā. ℣ Pro q̄ sciēdū. q̄ si vn9 solus hō credere retur ex toto genē hūano pauus. debēt q̄libet pro se formidare ne ipe esset ille vn9. Sicut cū x̄ps dixit in cena suis discipulis. vr hr̄ Matt. xxvj. Vn9 vr̄m me tradit9 est. cepert singuli trepidare z dicere. Nūq̄d ego sum dñe. Multo ergo magis cuz dixerit ille q̄ oia nouit. Multi sūt vocati pauci vo electi. nimē deberēt vniuersi. Illa em̄ ỹba sūt terribilia oib9 hoib9 ea audiētib9 z corde aduertētib9. Q̄z aūt multi dānant z pauci saluant ptz in figura veteris testamēti. Sicut i diluuio aq̄rū in q̄ solum octo pſo ne salue facte sūt p arcā noe. z mlta milia hoim tā virorū q̄m mulier̄ perierūt p aquas diluuij. Per q̄d dat nobis intelligi q̄ sic octo hoies saluati de aq̄s diluuij. pauci sūt respectu pplī toti9 mūdi q̄ sūmersi perierūt. ita pauci sūt saluādi respectu dānandor̄ q̄ erūt q̄si infiniti Eccs. j. Stultor̄ infinitus ē nūerus. i. dānandor̄ q̄ stulti sūt. Ita figurata sūt etiā in ingressu terre ꝑmissiōis. vbi int̄ oēs filios israel q̄ egressi fuerāt de terra egypti a. xx. annis z supra null9 ingressus ē terrā ꝑmissionis nisi duo scz iosue z caleph. ß alij oēs mortui sunt in deserto. Et pueri eor̄ q̄ nati sūt in deserto. z q̄ exierūt de egypto introduci sūt in terrā ꝑmissionis. Itez ꝑz i nouo testamēto. vbi legit̄ q̄ x̄ps decē leprosos mūdauit. inter q̄s solus vn9 reuersus ē ad regratiādū z laudandū deū. vt hr̄ Luc. xvij. Item q̄ pauci saluant ſ̄ cognosci ivita hoim. q̄ solūmodo iusti z boni saluantur. Pſ. Hec est porta dñi z iusti intrabūt in eā. Itē. j. Pet. iij. Justꝰ vix saluabit. impius z pct̄or̄ vbi apparebūt. Sz heu plures hoies sunt iniusti z mali. q̄ ſm Johānē. Totus mūdus in maligno posit9 est. Hoc etiā ptz. q̄ anaricia. luxuria. z luxuria. z plura alia vicia iā regnāt in mundo. ſ. Joh. ij. Dñe q̄d est in mūdo aut ē cōcupiscētia carnis. aut cupiscētia oculor̄. aut superbia vite. Hoc ptz. q̄ plures sunt luxuriosi q̄m casti. plures ipi q̄m būiles. plures auari q̄m misericordes. z plures sunt veritates a filijs hoim. Xristo. ij. thopl. Homines vt in plurib9 sūt mali. in panc̄orib9 vo bonus. Exquo multi sunt vocati. pauci vo electi. z multi scit an sit de saluādis. an de dānandis. ſm illud Eccl. ix. Nescit hō an odio vel amore dignus sit. Nescit q̄dem scia certitudinis. ß tñ scia ꝑtinet ꝑe scire Et sunt nonē signa q̄ q̄ vnusquisq̄ cognoscere pōt an sit de electis z saluādis. Et ḡto plura signa q̄sq̄ de illis nouē signis in se inuenerit tāto maiorem spem hr̄e poterit. Etiaz si iam pctōr sit adhuc sperare debz q̄ deus ordinabit secū q̄ saluabitur z erit vn9 de nūero saluandor̄ z elector̄ q̄ a deo electi sunt. De isto q̄re infra ser. cxlix. ℣

Dñica. xxj. Sermo. cxvij.

De nobilitate.

Erat quidam regulus cui9 filiꝰ infirmabat capharnau Joh. iiij. Sic dicit Theophilus. Iste rex interfuit miracło facto in nuptijs. q̄n x̄ps aquā in vinū. mutauit. q̄z tūc credidit. ß tñ x̄pi diuinitatē non ꝑfecte cognouit. Et ad hoc innuēdū illō miraculū rememorat euāgelista dicēs. Venit iterꝫ ihesus in chana galylee. vbi fecit aquā vinū. z erat q̄dā regul9 cuius filiꝰ infirmabat capharnaū. Erḡ hic fit mentio de regulo q̄ nobilis fuit. tūc in pūti ſmone tria sunt notanda. Primo vñ nobilitas habeat ortū. z q̄ sunt signa nobilitatis. Scōo q̄d tenenť nobiles z ꝑlati suis subditis. Tertio q̄ ecōuerso ſbditi tenenť suis prelatis. ℣ Circa primū sciendū. q̄ nobilitas habuit ortū ex ỹtutibus. Vñ primꝰ rex sup israel fuit saul. electꝰ est a deo qr̄ būilis fuit z ỹtuosus. j. Reg. xv. Cū esses paulus in oculis tuis cōstitutus es in regē sup oēm pplm meū israel. Scōus rex fuit dauid. q̄ etiā ꝓpter suā ꝓbitatē electꝰ est a deo. Vñ dixit dñs de eo. Inueni virꝫ ſm cor meū. Ex his habek q̄ nobiles ex ỹtute cognoscēdi sunt. nō ex longis tunicis. vel ex magnis manicis. vel in multis scissuris q̄s gerūt in pallijs z tunicꝫ. qr̄ als mechanici z rustici tam oēs eēnt nobiles. q̄ oēs volunt habē scissuras in vestibus. ℣ aūt nobiles debent esse virtuosi z p virtutes cognosci. ostendit Xristo. iij. politico. Virtus z malicia determināt nobiles z ignobiles. ℣ Circa q̄ querit̄. q̄ sunt ille virtutes p q̄s cognoscūtur nobiles. Rādet. q̄ principaliter sūt q̄nq̄. Prima ỹtus est largitas. Vñ deus q̄ est nobilissim9 est largissim9. Hoc sic ptz. q̄ nō solum dat nobis sua beneficia. ß etiam dat nobis seipm̄ in sacło altaris in pūti. z in futuro vult seipm̄ nobis dare in ꝑmiū. Vñ dixit ad abrāā. z dicit iam ad quēlibet ỹtuosum hoiem. Ego ero merces tua magna nimis. Item apparet in hoc etiam q̄ple solem ortū facit super bonos z malos. z pluit ꝑ per iustos z iniustos. z ex sua largitate benefacit z

beneficia sua impēdit bonis z malis. amicis z inimicis. Itē largitas x̄pi apparet in his q̄ fecit i būa nitate. q̄z ad abūdantiā illa fecit. ỹbigra. Sic̄ quādo aquā in nuptijs ꝑuertit i optimū vinū. Et q̄n q̄ tuor milia hoim pauit cū septē panib9 z paucis pisciculis. ita abūdanť illos panes z illos pisciculos ꝑmultiplicauit. q̄ sustulerūt septē sportas de fragmētis q̄ supauerant. Itē q̄n pauit q̄nq̄ milia hoim. vt hr̄ Jo. vj. cū q̄nq̄ panib9 hordeaceis z duobus pīscibus. ita abūdanter tribuit z augmētauit q̄ discipuli colligeť z impleuerūt duodecim cophinos fragmētor̄ ex q̄nq̄ panib9 ordeaceis z duob9 piscibus q̄ supauerant his q̄ manducauerāt. ꝛc. Ergo q̄ largior est inter hoies. ille nobilior ē. Hoc etiam naturalit̄ patet in aquila. que est auis nobilior que. ex sua nobilitate nō sola comedit ꝑdam suā. pina z exactōnes in subditis sūt signa ignobilitatis. ℣ Scda virtus nobilitatis p quā nobiles cognosci debent est gratitudo. q̄ est recognitio beneficior̄ dei z hoim. ſ. q̄n deo grati sūt i hoc q̄ eos ꝓpe alijs hoibus honorauit z sblimauit. Vñ Aug. Nulla beneficia nō recognoscit ingrat9 est. Vñ ꝑpha. Oblita sunt būfactor̄ eius. Imo natura z rō būna docēt gratus esse. ergo būfactores. vñ Arist. ij. ethic. Oportet regrari ei q̄ gr̄am fecit. Itē nobis nō solū debēt esse grati. ß etiā ſbditis suis a quibus nutriūť debēt regrari. qr̄ ipi nobiles nō agros colūt. nec serūt. nec metūt. nec triturāt. nec laborāt in vineis. nec panē. nec carnes. nec pisces. nec alia comestibilia ꝑparāt. ß alij ꝑ ipsis laborāt. sic̄ rustici agric. carnifices. sartores. sutores. ꝑnicide ipis ꝑparāt necessaria corpis quo ad victū z vestitū. ergo oibus illis debēt esse grati. q̄to in maiori reuerentia tenent suos ſbditos. tāto nobiliores cognoscūtur esse. ß illi sūt ignobiles q̄ spernūt z vilipendūt ſbditos. imo tales ignobiliores sūt brutis animalibus. qr̄ bruta animalia recognoscūt illius q̄ eis būfacit. z in signū gratitudinis applaudūt ipsis. ℣ Qr̄ aūt bruta animalia retribuūt q̄nq̄ bona suis benefactorib9. ptz ꝑ tale exemplū. Legit̄ in vita sancti macharij q̄ cū q̄dā leena būit spelūcas inecearos dolens eos. ei apportauit z ad pedes ipsi9 eodem posuit. Cūq̄ intelligēt vir dei ꝓ illū inatteodem beluā rogare catulos. eo orāte illū in abantur one beluā sequebātur ad spelunc̄. Non tñ būficij illius ingrata fuit. qr̄ postmodū pelles onū cum pilis quas capiebat septē z pluries q̄si ꝑ gratitudine z mercede ei obtulit celle portauit. Itē aliud exemplū de duobus lupis q̄ apportauerūt vnū pueruz de villa ad silua. z ex negligētia mris puer non bene custodit9 fuit. Cūc vn9 lupor̄ habuit os reuersum in ore suo. z cū portauit puer in ore puer illō extraxit cuz manu sua. z sic ꝓ mercede duo lupi puer reportauerūt ad villā. z liber̄ emiserūt. Ter tia ỹtus ꝑ quā nobiles ꝛgnoscūtur. ē misericordia z cō passio in pauperes z ſbditos. vnde in signū clemētie reges inungūtur. Et legit̄ etiā q̄ rex apū nō habz aculeū cū q̄ ſt pūgē sic̄ cetere apes. Ergo q̄nto q̄s hz maiorē ꝓpassionē z misericordiaz ad ſbditos. tanto ē cōparabilior deo nobilior. vñ Greg. Tāto em̄ q̄sq̄ ꝑfectior est. ḡto perfectius alienos sentit dolores. Q̄ clementia spectat ad ꝓncipes et ad reges ostēdit Sene. dicēs. Nullū ex hoibus maior clemētia q̄m regē z principē decet. Sz isti q̄ sunt durī z immisericordes ad pauperes z subditos non sunt cōparabiles deo nobiles ß ignobiles. q̄z nō habent signū nobilitatis. ſ. misericordiam z cōpassionē. Quarta ỹtus ē virilitas z strēnuitas. ſ. in defendēdo ſbditos. vñ nouis militibus dat ensis ꝓtere vt viduas z orphanos ꝑ regere debeant a malefactorib9 ne pauperib9 z suis subditis violentiā inferant bona ipsor̄ spoliando. Sed quidam defendūt suos subditos ab alijs. et postmodū q̄ seipsos eos spoliant. Tales sic̄r sunt ceto in mari. q̄ defendit allecs ab alijs piscib9 ß p se ea devorat. Quibus nobilius minat dñs. vt habet Esa. xxvij. In die illa occidet dñs cetū q̄ in mari est. Quinta ỹtus ē magnanimitas. z illa magnanimitas ꝓsistit i hoc q̄ veri nobiles debēt ỹa ꝓemnere. ſ. terrena q̄ sunt ỹa respectu bonor̄ celestiū z magna appetere. ſ. spūalia z pūti. z celestia in futuro. Ergo q̄ honorē dei in oibus ꝓponit ille nobilis ē. Sz ille q̄ honorē dei postponit z honorē ꝓpriū querit ille ignobilis ē. Et sciendū q̄ ḡnto plura signa illar̄ ꝑdictar̄ virtutū q̄s in se inuenerit. tāto nobilior ē cōr̄ deo. vñ. Nobilis ē ille quē nobilitat sua ỹtus. insup talis multū honorādus est ab hoibus. vñ Arest. iij. ethi. Honor est ꝓmiū virtutis. Ex q̄ sequit̄ q̄ nullus de iure q̄ honorandus nisi sit ỹtuosus. vñ Aresto. iij. ethi. dicit. Scōz veritatē solus bonus est honorādus. z hoi ỹtuoso non pōt fieri tantus honor q̄n maioris honoris sit dignus. vñ Arest. iij. ethi. Virtute ꝑfecti nō fit ꝑdignus honor. Ergo nobiles q̄ volunt habere honores primo debēt se exercere in virtutibus exq̄ soli virtuosi sunt honorādi. Rūm ad scōm sciendū q̄ nobiles z prelati tria tenenť suis subditis. Hec q̄re ar̄ ser. lix. ℣ Rūm ad tertium sciendū q̄ subditi tenenť tria suis dñis sine ꝑlatis. hec etiam habenť eodē ser. ſ. lix. N.

In eadem dñica. Sermo. cxxviij.

De infirmitatibus.

Erat quidam regulus cuius filius infirmabatur capharnaum. Joh. iiij. Exquo hic mentio fit de filio reguli qui grauiter infirmatus est vsq̄ ad mortē. tūc in pūti sermone tria sunt videnda. Primo quare libēter z patiēter sustinere debem9 infirmitates corpis. Scōo q̄ nō ē maior miscōia in opibus misericordie q̄m seruire infirmis. Tertio exēplū de eodē. ℣ Circa primū sciendū q̄ libēter z patienť sustinere debemus infirmitatē corpis. z hoc ꝓpter septem. Primo qr̄ infirmitas corpis dat homi ad citationē vt ꝑparet se ad exitū huius seculi. Luce .xij. vt cum venerit et pulsauerit confestim aperiant ei. Incerti eñ sumus q̄n. qualiter in q̄ statu in quo loco. z q̄ quē modū moriturī sumus. aut i domo. vel in lecto. in ciuitate vel in cāpo. in aqua vel in igne. de die vl̄ de nocte. vñ Bern. Certū ē q̄ moriemur. incertū est q̄n aut quō aut vbi. q̄n re vbiq̄ mors expectat. in quoq̄ si sapiens fueris. vbiq̄ eam expectabis. Ergo infirmitas est nuncius quē

fo.
301

RARIORA

Cm

Cm

Cm

Theol. 301

Theologia

Folio n°. 301

406

—— Tweede exemplaar.

Op het titelbl.: „Sum Gualtheri Mysaei ab Eyndhouia Canonic Leodiensis". — Uit de Maastrichtsche collectie. — In oorspr. led. stempelband. — In den catalogus van 1845.

406. **Johannes** Herolt (Discipulus), Sermones de tempore et de sanctis. Neurenberg, Ant. Koberger 1496. 2o. ~~E. 2o. 299~~

Typen 14, 17, 21. — H* 8506.

Op het titelbl.: „Jan Vermijten in de Heerstrate". [Sermones....] „Pertinentes Henrico Mortelteere alias fants Capellano in Rotselaer", later bijgeschreven: „in haswijck iuxta mechelen". „Bibliothecae fratrum minorum Recollectorum Trudonensium". — Uit de Maastrichtsche collectie. — In oorspr. beschadigden led. stempelband. — In den catalogus van 1845.

Sum Gualtheri Mysaei ab Eyndhouia Cenet. 51 Materni Fedrici

Sermones discipuli de tē
pore et de sanctis vna cum
promptuario exemplorū.

Tabula Alphabetica

Tabula presentis operis Incipit

Abstinentiã seruare ĩ diuitijs ⁊ delicijs est spũale martyriũ. sermone.xiij.S

Abstinentiam xp̃s habuit ⁊ in duricia carnis ab ingressu suo vsq; ad exitũ vite sue vixit. sermone.xv.M R

Abstinẽtia ꝓlongat vitam pñtem.sermone.lx. P et.xcviij. R

Abstinendo ⁊ seip̃m in duris opibus exercẽdo potest ꝗs delere omnẽ penam.fmo.xiij. R

Aborsum ꝓuocantes ꝯgrauiter peccant.sermone.xvj.T

Accidia ⁊ tediũ qñ est mortale pctm̃ ⁊ quando nõ fmo.cxl.B.⁊.cxlj.P

Accidiosi sunt aliq̃ ad bona opera:qz non considerant qũo deus plenissime remũerat oĩa opera nr̃a.nõ solũ magna.ꝫ etiam parua.fmo.clj. G.exẽplum hui⁹.clij.P

Accidiosus q̃ caueret sibi a pctis ⁊ nõ oparetur bona opa non saluaret.fmo.iiij.B

Accidiosis q̃lis lectus ꝑparatus sit in inferno.patet in illo exẽplo.fmone.cj.M

Adam in duob⁹ peccauit.Eua in q̃ttuor.fmone xxxiij.P

Adulteriũ est grande pctm̃ qđ ostẽditur in q̃ttuor ꝓbatõnibus.fmo.lxxxv.M

Adulatores quõ imponũt vicijs nomia virtutum fmone.cxliij. R

Aduẽtus xp̃i quadruplex inuenit in scriptura.sermone.j.A

Aduẽtus dñi tp̃s qđ celebrat ante natiuitatẽ christi quare institutũ sit.fmo.j.B

Aduẽtus xp̃i spũalis in mente hois ꝓcellit alios duos aduẽtus.fmo.vij.M

Aduẽtũ xp̃i spũalẽ debem⁹ desiderare ⁊ ad hoc incitant nos sex rõnes.fmo.vij. R

Aduẽtũ xp̃i spũalẽ.hoc ẽ ad susceptionẽ spũssancti ꝓparãt nos septẽ.fmo.lxviij.F

Amor xp̃ij corporis impedit profectũ hominis. Et tribus de causis est caro nr̃a odienda.sermone.xviij.A

Amor mũdi qñ est peccatũ mortale.ser.clij. R

Angeli seruiũt nobis in vita in morte ⁊ post mortem.fmone.clviij.L

Angelus an qñq; pctorez in ꝑsenti vita derelinq̃t. fmone.clviij.M

Angeli sunt nobis sires in q̃ttuor.fmo.clviij.D

Angeli ꝓcellũt nos in q̃ttuor.ser.clviij.P

Angelos precellimus nos homines in quattuor. fmone.clviij.R

Angeli gaudent de cõuersione peccatorꝝ.sermone lxxxviij.F

Angelorum chori sunt nouem.⁊ qui homines ad quemlibet chorũ recipiantur.sermone.lxxxviij. I M N

Angeli sunt deputati ad custodiam animarũ.sermone.cxxxij.C

Angeli plures mittũtur ad mortem bonoꝝ hoim ⁊ quare hoc.fmo.lxxxj.X.⁊.clviij.M

Ania habet nouẽ dignitates ⁊ ꝓcellit oẽm corpoream creaturã.fmo.cxxxij.A B

Animas suas aliq̃ vendũt aliqui impignorãt aliq̃ perdũt aliq̃ gratis dant.fmo.cxxxij.E.exẽplũ

Anime potentie sunt tres scz memoria intellectus et voluntas qbus debemus mereri.ser.clj.M

Anime potentias aggrauant peccata venialia.sermone.cx.O

Anima ẽ sponsa xp̃i ⁊ debet q̃q; habẽ vt suo sponso placeat.fmo.cxxiiij.L

Animaꝝ receptacula ante xp̃i aduentũ fuerũt quattuor.fmone.xlvj.J

Anime quadruplices sunt valde turbate. sermone.clx.M

Anime triplices intrabũt purgatoriũ.ser.clx.M

Anime in purgatorio cõquerũtur de quattuor generibus hoim.ser.clx.O

Animabus nostris debemus exhibere sex opera miscõie.fmone.lxviij.B

Animam ꝓciosam quare deus vniuit corpori.sermone.xxxiiij.S

Anima a corpe habet plura emolimenta.⁊ ecõuerso plura incõmoda.fmo.xxxiiij.T

Animas illas requiret deus ab his in iudicio extremo qui eas ad peccandũ traxerũt malo exẽplo.fmone.iiij.M

Antixp̃s vbi nascet ⁊ a qua matre ⁊ qũo viuet ⁊ q̃ diu regnabit.fmone.x.M R

Antiqui patres octo de causis tamdiu vixerũt.sermone.lx.O

Aquam benedictam habere circa infirmos ⁊ eos frequenter aspergere est bonum.fmone.cx.S exemplum

Articuli fidei concluſi in duobus fmonibus.sermone.cxlvj.⁊ sequenti

Ascensio xp̃i est iocũdius festum.fmo.lxvj.T

Ascẽsio xp̃i quõ facta sit ⁊ corã q̃bus ⁊ q̃ secũ ascẽderũt.fmo.cxlvij. R

Auarus cõcupiscendo tẽporalia peccat decẽ modis.fmone.cxviij.J

Auarus peccat quattuor modis.ser.cxlj. R

Auaricie remedia sunt q̃q.sermone.cxviij.k

Baptismus habet nouem effectus.Sermone.lxvj.X. Item cxlviij.S

Baptisati si sic moriũtur.statim euolant in celum sermone.xiij.P

Qui occidũt pueros in vtero matris vel procurãt aborsum.ser.xvj.A

Baptismus an conferat equalem gratiam in baptisatis tam in adultis q̃ in paruulis.sermone lxvj.M

Baptismi quattuor signa que fiũt ante ⁊ tria post q̃d illa significent.ser.lxxij.P

Baptismum circa quod queritur quis sit effectus cathecismi.⁊ an puer in vtero matris possit baptisari.⁊ quid faciendum sit quãdo apparet aliquod membrum pueri ⁊ timetur de aborsu.sermone.lxxvj.M

Balneũ infernale ꝑparatũ est voluptuosis ⁊ luxu

riosis.ser.lxij.Y.Item.cj.B
Beneficia maxima exhibuit nobis deus in tribus ser.cij.O.Item.cxij.M
Beneficij dei q̄ abutitur merito eisdē debet p̄uari.ser.lxxxj.B
Bñficia tpalia multiplicet deus malis hominib⁹ etiā hoc p̄opter q̄nq̄ rōnes.cvij.Q
Beneficia sua deus malis largitur vt̄ quertant ꝛ si nō tūc durius iudiciū habebūt.ser.xcij.R
Blasphemi sunt pelores iudeis.canibus.ꝛ oīib⁹ creaturis.ser.cxxij.G.cliij.D
Blasphemia quō punita est in veteri ꝛ in nouo testamēto.ptz p illa duo exēpla.ser.cxxiij.P
Blasphemia tribus modis cōmittit ꝛ de his qui iurant per vulnera ꝛ sanguinem christi.sermone.cxxij.A
Blasphemare p̄mittentes in domibus suis p̄pter lucr̄ tpale ꝯgrauiter peccēt.ser.cxxxij.J.
Boni timētes deuz non faciliter peccant mortaliť ser.ix.H.Itez.xxix.P
Boni hoīes qui habent nimis strictas cōscientias tenentur consequi confessores suos discretos. sermone.ix.M
Boni habent gaudiū in p̄senti infra se supra se añ retro a dextris a sinistris.ser.ix.K
Boni q̄nq̄ ꝯto tps est sancti⁹ tanto min⁹ habent deuotionē ꝛ quare hoc.ser.xxix.P
Boni ꝛ mali ab initio simul vixerūt.ꝛ quare.Sermone.xxx.B
Boni debent q̄nq̄ seruare ne a malis hominibus p̄uertantur.ser.xxx.D
Boni homines quare a diabolo q̄nq̄ possidentur sermone.xlij.S
Bonitas ꝛ sanctitas p̄prie non est ad memoriā reuocanda.ser.cxxxvij.K.exēplū.X

Calicem in eleuatione c missę aliqui simplices adorant vt sepulcrū christi.ser.lxxx.T
Carminatrices que hoīes ꝛ pecora carmināt grauiter peccant.ser.xlj.D
Charitas p̄pter quattuor notatur mandatū maximū.Fmone.cxix.S
Charitas vie ac possit esse pfecta.ser.cxix.M
Charitas vt sufficiens sit tria debet habere. Sermone.lj.I
Castitatez seruare in iuuētute est spūale martyriū sermone.xlij.A
Cathecismi q̄s sit effectus.ser.lxxvj.U
Celū apertū est nouē generibus hoīm qui statim euolant post mortē.ser.xiij.D
Chorea ducētes q̄nq̄ debent fugare si bene volunt chorizare.Fmone.xxvij.D
Chorizare in dieb⁹ festiuis est peccatū mortale ꝛ q̄ modo ibi cōmittūtur plura pctā.ser.xxxvij.S
Chorizantes faciūt q̄si p̄tra oia sacra.Ibidē
Chorizantes ꝛ se inebriātes in dieb⁹ festiuis grauiter peccant.ser.cliij.G.exēplū
Choreā audiētes boni hoīes q̄d cogitare debeant. sermone.xxxvij.H
Circūcisionis festū solēnit est celebrādū.ser.xix.A
Cogitandi sunt homini q̄ttuor volenti p̄ficere.sermone.cxxxvij.O
Cogitāda sūt homini sex ne recidiuēt.ser.liij.P
Cogitatōnes male q̄bus nō cōsentit nō maculāt animā.sermo.lxxxvj.S
Cogitare ꝛ p̄scrutari p̄funda dei.est valde periculosum.ser.liij.G.Itē.cxxxvij.O
Cogitatōnes male p̄imitus oritū habuerunt a demone.sermone.cxxxvij.A
Cogitare malū quare sum⁹ pronitores ꝯ bonū.sermone.cxxxvij.B
Cogitatōes male conferūt homini q̄nq̄ mala.sermone.cxxxvij.C
Cogitantibus mala associat se diabolus.sermone cxxxvij.J.exemplū
Comedendo ꝛ bibendo debet q̄s q̄nq̄ seruare ne deū offendat.sermo.xcvij.F
Conceptio ꝛ incarnatio xp̄i q̄modo facta sit.Fmone.cxlvj.E
Confessio in q̄ttuor casibus est reiteranda.sermone.xliij.N
Confessio est de necessitate saluti s.ꝛ qualis eē debeat.Fmone.xliij.I
Confessionē non integrā faciens quō non puniat in futuro.ser.cxxv.C.exemplū
Confidentiā quadruplicē debem⁹ habere ad deū Fmone.cxxij.K
Confiteri an q̄s teneatur statim p ost peccatū perpetratū.ser.lxvij.Y
Confiteri p̄t quis totiens q̄ absoluit a pena et a culpa vt statim euolet.ser.xliij.G
Cōfitētes solūmodo ex timore ꝛ ex consuetudine ꝛ nō ex charitate sunt duo signa.ser.xliij.D
Confitens duo debet facere ꝛ sic firmiter sperare a deo sibi in illa cōfessione oia pctā dimitti.Fmone.xliij.S.T.exemplū
Confessor tenet confitentē redarguere ꝛ nullū debet absoluere quē non credit a deo absolutū.sermone.cxlv.M
Confitēs qui nō vult resignare illas res cuz q̄bus peccauit.in hoc ostendit se nō habē firmū p̄positum abstinendi a peccatis.ser.cxlv.M
Confirmatio an sit sacr̄m necessitatis.ꝛ an conferat gratiam.ꝛ quibus conferri debeat.Sermone.cxlvij.T
Cōfirmatio hz octo effectus.ser.cxlvij.Y
Compassionē habere cuz p̄ximis est spūale martyrium.Fmone.xiij.S
Cōpati p̄ximis in defectib⁹ ꝛ miserijs est signum p̄destinatōis.ser.cxlix.G
Conscientia erronea fit septē modis.ser.ix.I
Contra erroneā conscientiam peccare q̄ndo mortale est.sermone.ix.G
Conscientia mala est q̄druplex.ser.ix.F
Conscientie pplexitas ꝯperculosa est.ser.ix.H
Cōsiliū malū dans rens erit oīm illor⁹ p̄cor⁹ que sequūtur ex suo consilio.ser.cxliij.I
Consiliū bonū querēdū est a p̄primo.a deo.ꝛ etiā a seipso.ser.lxxiij.G
Consuetudo mala nō excusat peccatū ꝫ aggrauat peccatū.sermone.xxx.E
Consuetudo mala tria confert.ser.cxxxv.G

Consuetūdo mala nō subito ꝫ successiue emendatur.qō ptz p illud exēplū.ser.cxxxj.P
Cōtritio debz esse maxim⁹ dolor.ser.xliij.I
Cōtritōnis vere q̄tuor sūt signa.ser.xliij.I & K
Cōtritio potest delere penam & culpam.sermone.xliij.F.exemplū
Contritōnis effectū ponderans non desperat.sermone.xxix.Q & K
Contritiōem debet homo habē de peccatis q̄diu vixerit in p̄senti.fmo.lj.G
Cōtumelia qū est peccatū mortale.ser.xcv.K.I
Cōtumeliam nobis illatam repellere debemus & hoc ꝓpter tria.ser.lxiij.F.Itē.xcv.K.
Cor hois petit deus.& q̄re hoc.ser.viij.A
Cor mūdū cognoscit tribus signis.fmo.viij.D
Cor inq̄nant male cogitatōes.fmo.cxxxviij.D
Cordis mūdicia causant tria.fmo.viij.C
Corpus ꝓpriū est odiendum ꝓpter tria.& quando amor proprij corporis est peccatuz mortale.sermone.xviij.D.X
Corpis delicie sūt momētanee.fmo.xxxvj.E.
Corporis delicias reprehendit duricia & abstinētia christi.fmo.xv.Q.K
Correctio fraterna ē in p̄cepto.fmo.lxiij.E
Correctio fraterna quo debeat fieri.ser.lxiij.D
Correctōem libenter debemus sufferre.q̄ p hanc purgatoriū nobis minuit.fmo.lxiij.D
Creator oim rerū est deus.ser.cxlvj.B.C
Creauit de⁹ aliquos pulcros homes aliquos deformes.& hoc duplici rōne.fmo.cix.E
Creature create sūt ad fruiēdū hoi.ser.xxxij.T
Creature docent nos laudari & regratiari deo.sermone.cxij.K
Crux spūalis quā debemus portare post Jesuz debet q̄tuor partes habē.fmone.cliij.P.vsq̄ ad finem sermonis.

Damnati maledicūt sibūpsis.fmone.xxxvij.Q
Damnātur multi homines.quod sic probatur.fmone.cxxvj.D
Damnati q̄modo nunq̄ liberant.fmo.cj.B.Itez cxxv.D.exemplū
Dānatoꝝ fercula & potus & musicalia balneū & locutiones.ser.cj.E.exēplū.cxxv.P.Q
Dānati habebūt corpa deformia.fmo.l.E
Dānati an videāt gl̄iam btōꝝ.& de tenebris inferni.fmo.lxxxvij.I.Itē.cxxv.T
Dānati vellēt oēs hoies dānari.& gaudēt de casu bonoꝝ hoim.fmo.lxxxvij.K
Damnato peccatoꝝ cōfert demonibus gaudium sermone.lxxxvij.D
Dānat q̄s q̄tuor mōis cū bonis op⁹.ser.cxl.A
Defectus decē q̄s xp̄s assūpsit.fmo.xxvij.A
Delicie corpis sunt momētanee.ser.xxxvj.E
Delicate viuentes nō possunt sic intrare regnū celoꝝ.fmo.cxlix.B.exēplū
Delectari in p̄teritꝫ pctis nō ē nocliū.f.cxxxvij.T
Derisio qū est pctm̄ mortale.ser.xcvj.Q.Itē.cxlij S.Item.cxliij.F
Desp̄ans de dei miscōia ē infelix.fmo.cxxij.T
Desp̄ans de dei miscōia grauissime peccat.fmone.cxxxj.P.exemplū
Desp̄ant aliq̄ qz non ponderant q̄d sit contritio & qualis sit miscōia dei.ser.xxix.P
Desp̄atiōē inducit turbata cōsciētia.ser.lx.I
Desp̄antes non consequūtur peccatoꝝ indulgentiam.fmone.xliij.C
Desp̄are non debem⁹ in extremis.fmone.cxxxiij T.exemplū.
Despicere nō debem⁹ defectuosos homies.fmone.cl.N
Detractor inq̄tum in se est occidit tres homines.sermone.xcj.E
Detractor peior est fure & etiā inferno.ser.xcj.F
Detractio fit septē modis.& quo q̄s tenet restituere famam.ser.xcj.G
Detractores cōiter morīūtur mala morte.ser.xcj.I.exemplū.
Detractiōem audire q̄ est mortale & q̄ veniale.fmone.xcj.I.exemplū
Detractoꝝ vba nō libenter audire est signū predestinatōnis.fmo.cxlix.F
Deus cognoscendus est tanq̄ creator & redēptor pater & iudex nr̄.fmone.lxxiij.D
Dilectōem maximā deus oīdit nobis in tribus.scz in creatōe.in incarnatōe.& in passiōe.f.cij.O
Diligē debem⁹ deū plus q̄ pentes pueros & ꝓpinquos.& q̄re hoc.ser.cxix.P
Diligēda sūt q̄nq̄ fm ordinē charitatis.f.cxix.T
Dilectio dei caret septēplici sollicitudie & defectu quē habet dilectio carnalis.ser.cxix.X
Diligēdus est proximus sive sit bon⁹ sive sit malus.fmone.cxx.A
Diligere debem⁹ proximū sicut membra vni⁹ corporis.fmone.cxx.C
Dilectōnis proximi tria sunt signa.ser.cxx.G
Diligētes vxores.pueros.diuitias.honores vltra deū plures deos sibi cōstituūt.ser.xlj.Q
Discretōem nō seruātes nō ꝓficiāt in spūalib⁹ bonis vsq̄ ad pfectōez.ser.xviij.P.exēplū
Discordiam seminantes sunt pessimi hoies.fmone.xcvj.K.exemplū.
Diuites si honorandi sunt.fmo.xxviij.I
Diuites q̄ damnant & q̄ saluant.ser.lxxx.C
Diultibus q̄q̄ deus non dat pueros ꝓpter tres causas.fmone.cviij.Y
Dūica dies hz duodeci priuilegia.ser.cxvij.B
Diabolus q̄nq̄ de causis possidet homies.sermone.xlij.K
Diaboli gaudent de damnatōne peccatoꝝ.fmone.lxxxvij.D

Ebrietas quādo ē mortale.fmo.xcix.Q.exemplū.P
Ebrietas qūo punitur post hanc vitam.sermo.lxij.y.exemplū
Ebriosus q̄ vendidit animā ꝓ quarta vini.fmone cxxxij.D.exemplū
Ecclesia catholica q̄d sit.simlit sanctoꝝ cōmunio q̄d sit.fmone.cxlvij.K
Electōnis hominis ad salutem sunt nouem signa.

fermone.cxlix.N
Elemosynā volens dare tria debet attendere.scilt cet quis petat.qd petat.z propter quid petat.ser mone.cliij.R.et.cl.M
Elemosyna qbus danda sit z qūo remunerabitur spaliter.eternalit.z spūalit.ser.cl.M.R
Elemosyna remūerabit fm affectū ip sius dantis etiā qtūcunqz parua sit.ser.cliij.S
Elemosyna multiplicat homini tēporalia.fmone cliij.ō.Item ser.cl.T.exemplū
Elemosynam in tribus casibus potest facere vxor sermone.cliij.V
Elemosynam non possunt dare serui z ancille sine licentia dominoꝝ.ser.cliij.E
Elemosyna ē triplex.bona.melioꝛ.z optima.fmo ne.cliij.V
Elemosyna dāda est in vita z nō in morte vel post mortem.ser.cliij.T.exemplū
Elemosyna in duob⁹ casib⁹ nō est dāda malis hominibus.fmo.cliij.y
Elemosynā nō facientes z auare bona sua retinentes grauiter.ser.lxxxij.E.lxxxix.P
Elemosynā largiter dare in pauptate est spirituale martyrīū.fmo.xiij.S
Elemosyna qꝛ datio pōt homini delere penaz z culpā q statim post mortē euolet ad celū.f.xiij.I.
Elemosynam xps nunqz mēdicauit ostiatim.fmo ne.xxiij.G
Emens scienter rem raptā vel furatā qnqz damna incurrit.ser.cxxvj.G
Eucharistiā qlibet cū denotōe z tūnoꝛe debz recipere exēplo illoꝝ tē.ser.xlvj.M
Eucharistiā indigne cōmunicans incurrit septem damna.fmo.xlvj.P.exēplū
Eucharistia an danda sit pueris.z in quali etate. fmone.xlvij.S
Eucharistia a ieiunis ē sumēda solūmodo triplici ratōne.fmone.xlvij.V
Eucharistie post sumptōem nō debz qs immediate comedē.nec immediate expuere.ser.xlvij.X
Eucharistie digne sumptio cōfert istos fructꝰ.sermone.xlvij.C
Eucharistiā volēs digne cōicare debz se in his qnqz pbare.sermo.xlvij.E.F
Eucharistie circa eleuatōem adoratio valet ad deletionē pene z culpe z tpalis mortis.ser.xliij.G Hꝝ.exēplum.
Eucharistiā si quis digne cōicauerit.huiꝰ septem sunt signa.fmo.lj.G
Eucharistie sacramentū qtuoꝛ genera hominū sumūt spūaliter.fmo.lxxx.exēplū.M
Eucharistie sacramētū septē de causis institutum est.sermo.lxxix.I
Eucharistie sacramētū tribus de causis datur homini in agone mortis.fmo.lxxvij.F
Eucharistie sacramētū est a nobis summe venerādum.vt ptz per duo exēpla.fmo.lxxix.P.Item sermone.lxxx.V
Eucharistia opatur pene oia miracula in homine que christus opatus est psonaliter in mūdo.ser mone.lxxx.K.
Exactiones z rapine z alia infoꝛtunia quō erūt bonis meritoꝛia.fmo.cl.V
Exactōnes indebitas facientes in subditos tenent ad restitutōem.ser.lix.I
Excusant se homines tripliciter in peccatis suis. sermo.cxxx.k.exemplū
Excōicatio ē duplex.maioꝛ z minoꝛ.z qūo qs absoluit ab vtraqz excōicatōne.ser.lxix.V
Excōicatio maioꝛ ꝓpter qnqz timenda est cuilibet homini.Ibidez.exēplū
Excōicatōem maioꝛē incurrit qs ipso facto in his casibus.fmone.lxix.k
Excōicatus est q pcutit clericū.z etiā q recipit pedagiū a clericis.ser.cxj.V
Excōicatis participās in loquendo z comedēdo, oꝛādo vendēdo graviter peccat.sermōe.lxix.M exempla duo.
Exēplū bonū facit hoies querti a pctis.z insup allicit ad bona opa.ser.lxxiiij.I.exēplū
Exēplū bonū z honestas moꝝ confert illa bona opera.ser.cij.M
Exemplū bonū est vtile ecclie z deo acceptū.z homini meritoꝛiū.ser.lj.V.exēplū
Propter bonū exēplū pōt qs scipm laudare.sermone.cvij.M
Exēplū malū multū nocet hoib⁹.ser.lxxxviū.E
Exēplū malum est spēalis laqueꝰ diaboli.sermone.xciij.M.z est etiam occasio qꝛ sunt tot mali homines.cliij.y
Exēplū malum debet homini cauere oīi conatu. fmone.cxxiiij.M.
Exemplū malū dantes rationē reddituri sunt in extremo iudicio de animabus illis quas ad peccandū traxerūt.ser.liij.V
Exēplus humilitatis abstinētie z patiētie z sic de aliis reliquit.ser.xv.M.V

HAmam proximi tenetur detractoꝛ restituē.ser.xliiij.y
Famā proximi tenetur qlibet defendere. sermone.cvij.k
Famuli z ancille tria tenent dōīs suis.f.xxxiij.I
Fatū tenētes grauiter peccāt.ser.xxj.S
Festoꝝ celebratio trāsgredit octo modis.ser.cxvij C.cliij.G.exēplū
Festiuis diebꝰ vēdere vel emere qū est pctm mortale.z qū nō.ser.cxvij.V.Item.cxj.F
Festiuis diebus peccantes etiā hic in presenti pmūtur a deo.Sermone.cxvij.G.exemplum.z cxlij.V
Festū quando est incipiendū z quando terminandū.fmone.cxvij.F
Festa celebrantib⁹ deus dat prosperitatē corpis z anime.fmone.cxvij.V.exēplū
Fides est sūme necessaria.quia nullꝰ sine fide salvatur.nec vnqz qs saluat⁹ est.ser.xlj.F
Fidem falsificent vigintiquattuoꝛ genera hominū.Sermone.xlj.G.z consequenter per totum sermonem.
Fides ē fundamētū oīs boni z falsificat a pluribꝰ hoibus.fmone.cxlij.K.
Fidei duodecim articuli inclusi in duobus fmonibus.cxlvj.z.cxlvij.

Filij vtrū plus diligant parētes. vel ecōuerso. sermone. xxiiij. T
Filij tenētur ser parētibus suis. ser. xxiiij. S
Filij quō sint informādi ꝛ corrigēdi. ser. xxiij. M
Filij q̄ inhonorant parentes punientur q̄druplici plaga. ser. xxiiij. X. exēplū
Filij q̄ nimis excessiue diligūtur a parētib⁹ citius moriūtur. ser. xvj. G
Filia q̄ dehonestauit matrē ꝛ ideo dānata est. sermone. lxij. H. exēplū.
Fleuit xp̄s sup ciuitatē hierl'm. ꝛ quō iudei deleti ꝛ dispersi sunt. fmo. cv. M
Fortitudine triplici cōfortat nos de⁹. ser. lxxiij. F

Gaudia celi sunt magna. qz ibi habebim⁹ fercula magna mlta dulcia. fmo. liij. P. exēplū
Gaudiū electoꝝ ostendit in q̄ttuor dotib⁹ corpis fm q̄ttuor ꝓpietates solis. fmo. l. D
Gaudia celi sunt tā magna q̄ q̄libet libenter dz pati ꝓ ipsis ꝛ sibi abstrahē delicias corpis. f. vij. T
Gaudioꝝ celestiū cōsideratio facit oēs labores pñtes dulces ꝛ leues. ser. cliij. D
Gaudijs celi remūerabūtur pleniſſime ōia opera etiā parua. ser. clj. G. H. exēplū
Gaudiū celeste hereditam⁹ ipso iure. sicut cuz q̄s possidet hic hereditatē tpalē. ser. clix. X
Gaudiū celi ꝛ regnuz eternū aliq̄ emūt ꝓ dimidia pte reꝝ tpaliū. aliq̄ cū supfluis. aliq̄ ꝓ duob⁹ minutis. aliq̄ ꝓ haustu aque. fmo. cxv. K
Gaudia multiplicia dabūtur iuuenib⁹ qui seruiunt deo a iuuētute sua. ser. xx. P
Gaudia celi augmētat nobis ꝓsecutio maloꝝ hominū in pñti. ser. cxxx. X
Gaudia celi spare debem⁹ a deo. fmo. cxxij. X. exēplum ibidē. Y
Gaudia celi sunt ꝑncipalit̄ nouē fm nouē chozos angeloꝝ. fmo. lxxxiij. ꝑ totū
Gaudiū q̄ habebim⁹ de dī visione ē inexplicabile. fmo. lxxxiij. N. exēplū
Gaudia q̄ habemus de societate ꝛ meritis sctōz fmo. lxxxiij. M
Gaudiuz spūale habēt boni in pñti cōtinue. fmo. ix. ℞. Item fmo. xx. K
Gaudē debēt oēs homines de cōuersione pctōris fmo. lxxxvij. G.
Gaudio ꝛ cōsolatōe tam corpali q̄z spūali carēt q̄t tuoꝝ genera hoim. fmo. lxx. P
Gaudē pt q̄s ꝓpter recreatōez sine pctō. xxxvj. M
Gaudē in malis q̄ ē pctm̄ mortale. cxxxj. M
Gaudia mundi priuant hominē gaudijs celi. sermone. xxxvj. G
Gaudiū mūdi ꝓpter q̄nq̄ ē fugiēdū. ser. xxxvj. D
Gaudiū mūdi q̄ndo ē pctm̄ mortale. ꝛ q̄n veniale. fmo. xxxvj. I
Gaudere q̄modo audēt mali in pctis suis. sermone. xxxvj. K
Gaudē nō pōt in hoc mundo q̄ ista sex ponderat. fmo. liij. ꝑ totū. exēplū
Gaudēdū nō est i hoc mūdo q̄ est plen⁹ laqueis ꝛ plen⁹ miseriis. ser. cxxxv. G. H. exēplū ibidē. G
Gaudēt demones de damnatōe pctōris ꝓpter nouem causas. fmo. lxxxvij. H
Gra dei potest quis cognoscē in se ꝑ septem signa. fmo. lj. G
Gra spūssancti cōsolat nos triplicit. lxviij. E
Gratiam suam subtrahit deus bonis hominibus. fmone. lxxij. H
Gram spūssancti ad suscipiendū ꝓparāt nos septem. fmo. lxviij. F
Gra spūssancti ad quosdā nunc̄ venit. ꝛ ad quosdam venit. ℞ nō mānionē facit. ser. lxx. M
Gra spūssancti venit ad septē genera hominum. sermo. lxx. D
Gra spūssancti tria opatur in incipiētibus. tria in ꝓficientib⁹. ꝛ tria in ꝓfectis. ser. lxxj. T
Gratie aduentū debem⁹ desiderare ꝓpter septez bona. fmo. vij. A
Gra dei priuat homo ꝑ malas cogitatōnes. fmone. cxxxviij. E
Grarū actiones deo offerre debemus. fmo. cxij. I Exemplū ibidem. H
Grarū cultio augmentat dona. ℞ ingratitudo priuat donis iam habitis. fmo. cxj. M
Grarū actiones tenetur q̄libet deo si vult iustus i uenire. fmo. cliij. M
Cum gratiarū actione sumere debemus cibuz. sermone. xcviij. I. exemplū.
Gratitudo beneficioꝝ est signū nobilitatis. fmōe cxxvij. G. exēplū ibidem. H
Gulosi q̄nq̄ cōmittūt in comedendo ꝛ bibendo ꝛ que sunt reprehensibilia. xcvij. F
Gulosi q̄nq̄ modis peccāt mortalit̄. ser. xcix. M. Item. cxlj. I
Gulosi attēdere deberēt fercula inferni. ꝛ potū infernalē. ser. lxij. y. exēplū. cj. E
Gulosoꝝ erit fames ꝛ sitis maxima. ser. lxij. y. Item xcix. H. exemplū
Gulosis nocet multiplicitas ferculoꝝ tam in corpore q̄z in anima. qō per q̄nq̄ probat. fmone. lx H. fmo. xcviij. I
Gulosis dat xp̄s exemplū abstinentie cibi ꝛ potus sermone. xv. K

Heretici cognoscūtur ꝑ quinq̄ signa. fmo. c. G
Heredibus qūo bona nostra dimiserim⁹ rationem reddemus in nouissimo. ser. liij. S
Hereditatem celestem quo iure homo possideat fmone. clix. X
Homo habet nouem dignitates fm nouē chozos angeloꝝ. fmone. xxxij. S.
Homo quomodo a deo creatus sit. ꝛ quare. Eua de costa viri formata sit. ser. xxxiij. K
Homo ante lapsuz habuit dominiū sup oēs creaturas. fmone. xxxiij. M
Homo quare sic creatus est a deo q̄ possit peccare. fmone. xxxiij. K
Hominis sunt similes in quatuoꝝ. ꝛ ergo nullus debet spernere proximuz suū qui est pauper et defectuosus. Sermone. lix. I. Exemplum. Item lxxij. G.

Homicidiū est triplex.s.qōdā corpis.z qōdā anime.z qōdā vtriusq; simul.ser.cxlij.y
Honorādi sūt hoies septē de cauſ.ser.xxviij.E
Circa honores peccat ḋs q̄nq; mōis.f.xxviij.K
Honestatē q̄libet seruare debz in oibus v̄bis z factis ꝓpter tria.ser.cij.M
Honor exhibendus est virtuosis hominibus.sermone.cxxxvij.G
Honores nō debemus appetere.ꝫ honores nobis exhibitos deo offerre.ser.xxviij.L
Hospitio recipe peregrinos est deo acceptū z homini meritoriū.ser.lxxxix.M
Hospitio recipe malefactores z eos tueri est grane pcm̄.ser.c.xlviij.M
Hospites q̄ nimiū cōputant hospitib⁹.z q̄ dant cibum prohibitū rei sunt.ser.cliij.L
Hospites z pincerne q̄ pmittūt in domib⁹ suis ludere.inebriari.blasphemare.Sermone.cxliij.M.exemplū.
Humilitas in homine est signū predestinatōnis, sermone.cxlix.E
Humilitas necessaria est ad salutē.sine qua nemo saluaſ.sermone.xxxj.K
Humilitatis nouē sunt gradus.in q̄bus q̄libet cognoscere poterit q̄ humilis sit.ser.xxxj.L
Ex humilitate quilibet debet se viliorem estimare sermone.xxxj.M
Humilim⁹ fuit xp̄s quē sequi debem⁹.ser.xv.M.
Humiliatōem ꝓpriam z cōtemptū suiipsi⁹ inducūt ista.sermo.xxxvij.P

Iactantia detestanda est ꝓpter tria.ser.cvij.I
Iactantia octo modis fit.z q̄n est mortale.z q̄n venitale.cvij.K
Iactare se z exaltare in malis est graue peccatum sermone.cxxxj.L
Ieiunū eccl̄ie soluētes q̄n peccāt mortalit.xxxix.K.Itē ser.cxix.M.Itē.cliij.I
Ieiunū eccl̄ie ꝓcellit ieiunū simplicis sexte ferie sermo.cliij.K.
Ieiunū quadragesime quare inchoaſ in quarta feria.ser.xxxvij.F
Ieiunādo q̄dragesimā decimā dam⁹.ser.xxxix.P
Ieiunātes a q̄bus cibis abstinere debeant.f.mone xxxix.M.Item.xcix.M
In q̄ etate teneſ quis ad ieiunū.z de pgnantibus mulierib⁹.z de laboratorib⁹.xxxix.M.O.P
Ieiunū q̄ fit in pctō valet ad tria.xxxix.T
Ieiunū vt deo acceptū sit ad hoc q̄nq; req̄rūtur. sermone.xxxix.M.K
Incarnatio xp̄i q̄liter facta sit z quo q̄libet homo formeſ in vtero mr̄is.ser.j.O
Incarnatio xp̄i q̄liter attribuit spūisancto.z quo solus filius incarnat⁹ est.ser.j.F.
Indulgētie nō ꝓficiūt q̄tuor generib⁹ hoim.f.xlij
Infirmitates patiēter sunt sustinēde ꝓpter septem bona.cxxxiij.B.exēplū.ibidē.L.z O
Infirmitas corpis retrahit a malo z incitat ad bonū.ser.cxxviij.L.exemplū.
Infirmitas corpis liberat a purgatorio futuro.sermo.cxxviij.M.exemplū
Infirmis fideliter seruiētes exercēt oia opa misericordie.ser.cxxxviij.O.exemplū.
Infirmus cognoscit p plura signa.an supuiuere an mori debeat.ser.cxxix.M
Infirmus in agone angustiaſ ꝓpter districtā rationē quā redditur⁹ est.ser.cxxix.K
Infirmitas z tribulatio est signū future ꝑdestinationis.ser.cxlix.T
Ingrat⁹ de beneficijs acceptis merita priuād⁹ est eisdē beneficijs.ser.lxxxj.A
Ignorantia ē triplex.z an grauiꝰ peccet q̄ facit q̄ scit ꝓhibitū esse vel q̄ nō vult scire.ser.xciij.T
Ihs hoc nomē ꝓfert multiplicē hoī gr̄az.z q̄re nominamur xp̄iani a xp̄o.xix.B.C.exem.G.O
Inimicos diligē z iniuriātib⁹ indulgē ex corde est martyriū spūale.f.mo.xiij.K
Inimicis nostris ex corde indulgē non erit nobis graue si ꝑsideram⁹ illa q̄nq;.ser.cxxx.S
Inimicos nostros de necessitate salutis tenemur q̄nq; modis diligē z ipsis indulgē.ser.cxxx.y
Inimicis nō ignoscēs ꝑdit oia opa sua.z ē in statu dānationis.ser.cxxx.E.exemplū
Inimicis z offensis q̄ō tenemur satisfacē z ipsis recōciliari.f.mo.xcvj.O
Iniurias faciliter remittē est signū predestinationis.f.mo.clxix.O
Iniurias nobis factas libenter debem⁹ indulgē. vt de⁹ ignoscat nobis pcta nostra.ser.cxxx.S
Iniurias oportet penitētē ex corde remittē si vult ꝑsequi indulgētiā pctōr.xliij.M.exēplū
Iniurias nr̄as nō debem⁹ vindicare i ꝓximis.sicut nec vnū mēbr̄ vindicat se in alio.cxx.F
Iniurias dei vindicare ē signū filior̄ dei.Sermone.xcv.O
Innocentiā baptismalē pōt q̄libet cōseruare z sine oī peccato mortali viuē vsq; ad mortē.ser mone.lxxvij.C
Inobedientia an sit pctm̄ mortale.cxxj.M
Iocus vt virtuose fiat ad hoc tria req̄rūtur.Sermone.xxij.A
Iocis ḋs q̄nq; modis peccat mortaliter.Sermone.xxij.B.exēplū.ibidē.C D E
Ira octo modis cōmittit.z q̄n est mortale.z q̄n venitale.ser.xcv.B.exēplū.Itē.cxlj.M
Ira animi oīdit p illa signa.ser.xcv.I
Irā animi excitās in ꝓximo reus erit oīm pctōr̄ que ille cōmittit in illa ira.ser.xcv.M
Inuidia tribus modis cōmittit.z q̄n est mortale. z q̄n venitale.ser.cxlj.M
Iudei q̄tuor vicibus christū tentauerūt interficē. sermo.xlv.G
Iudeos pmittit ecclesia vinere ꝓpter q̄nq;.Sermone.cv.O
Iudei z xp̄iani debēt decē hr̄e inter se.cv.P
Iudeor̄ pueri sūt similes pueris xp̄ianor̄ sine baptismo decedētib⁹.ser.lxxvij.O
Iudei adhuc ꝓsequerenť xp̄m z fidem catholicaꝫ si possent.quod patet per tale exemplum.Sermone.cv.P
Iudiciū dei est duplex.scilicet particulare in morte hominis.z vniuersale in fine mundi.Sermone.cij.O

In iudicio extremo districtā reddituri sumus rō nem. iij. P.
In iudicio extremo accidunt homini septem cala mitates que designant p septem tonitrua. v. D.
In iudicio erunt quattuor ordines & quomodo se parabunt ab inuicem sermone. v. E.
In iudicio ondet xps signa passionis sue. v. F.
In iudicio erunt qndecim signa in terrorē maloꝝ sermone. vj. L.
In iudicio an peccata hominū erunt nota oibus sermone. vj. M
In iudicio quō p ignem renouabit mūdus & oia elemēta. ser. vj. O. exemplum
Iudiciū temerariū fit septem modis. & quādo est mortale & quādo veniale. ser. xc. P
Iudicare de occultis cordiū & de futuris ptingentibus est periculosum. Ibidem
Iudicando dubia omnia in meliorē partez interpretari debemus ser. xc. R. exemplum.
Iudiciū temerariū ex leuibus signis habet triplicem gradum ser. liij. T. exemplum
Iudicare manifesta mala licitū est tū cuz spe emēdationis ser. xc. C. exemplum
Iudicium temerariū & suspitio oīk ex tribus. ser. xc. D. exemplum.
Iudicare debemus alios meliores nobis de trib⁹ causis. ibidem
Iurare p deū qñ ē veniale & qñ mortale. ser. cxxiij. F. Item. cxlij. G.
Iurare p creaturas non licet ser. cxxiij. I
Iurare p mortē & vulnera xpi est peccatū mortale ser. cxxiij. K. exemplum
Iurare & se obligare ad penam certam est periculosum. ser. xlij. K. exemplum
Iuramentū recipiens scienter ab illo quē scit falsum iurare peccat mortaliter. xlij. O. exemplum
Iurare & iuramentum recipe pōt quis licite in sex casibus. sermone. xlij. E
Iusticia est pulcerrima virtutū sermo. cliij. E
Iustus tenet deo tria. primo tria et sibipsi etiam tria ibidem
Iustis ostendit deus suam misericordiam in tribus sermone. xcvij. E
Iuuenes debent in iuuentute deo incipere seruire propter sex bona que inde puenient. ser. xx. I
Iuuenes quare deus qñq; permittit mori in iuuentute & senes diu viuere ser. cix. M
Iuuenes pñt vsq; ad mortē innocentiā baptismalem seruare & viuere & sine peccato mortali viuere. sermone. lxxvij. C.
Iuuenes qua etate possint peccare mortaliter. sermone. xxiij. I.

Laborare licet in diebus festiuis quattuor ō causis. F. cxvij. C
Laboratores debent septem habere in suis laboribus vt saluent sermo. lv. O
Laboratores debent habere bonam et rectam intentionem sermone. lv. V.
Laborare die noctuq; in seruitio dei erit nobis leue si pensideramus illa quattuor. sermo. cliij. M
Largitas est signum nobilitatis. ser. cxxvij. E. F
Laudans seipsuz in peccatis suis qñ est peccatum mortale & quādo veniale. ser. cvij. N
Loquendo quattuor sunt seruanda ne peccemus. sermone. cxxxix. k.
Loquēdo debemus sequi xpm q̄ habuit in verbis suis veritatē & vtilitatē & moderantiā ser. cxxxix. T. Item. xv. T.
In locutione debemus attēdere districtam rationem quā reddituri sum⁹ deo de verbis. ser. iij. P
Locutione offendunt primos octo genera hoim sermone. xcvj. P. & deinceps.
Loqui debemus ō deo in mensa & vbicunq; sum⁹ congregati cum hominibus. ser. xcviij. D. exm̄.
Loqui pauca verba debent mulieres et virgines. sermo. cxvj. K
Multiloquiū impedit pfectum spūalem. sermone. xviij. G
Loqui humilia de seipso et nolle hoc ab alijs sibi dici est signum hypocrisis. ser. C. T. exemplum.
Loqui luxuriosa verba quādo est mortale & quando veniale. ser. lxxxvj. A.
Loqui impudica est primū malorū & impudicorū cordiū sermo. xcvj. T. exēplum. Item. cxxix. k.
Loqui verba maledicta qñ est mortale & quādo veniale & an quis sustinere debeat. ser. lxvij. A. Itē. xcv. I. exēplum
Loquēdo verba iocosa pōt quis peccare mortaliter quattuor modis ser. cxxix. N.
Locutio ostendit hominē an sit de puincia celesti terrestri vel infernali ser. cxxxix. L
Ludus allee qñ est pctm̄ mortale. sermo. xij. G
Ludus vt fiat licite ad hoc ōttuor req̄runt. xij. N.
Lusores quandoq; cōmittunt sedecim pctā mortalia in ludo. ser. xij. P
Lusores quomodo & quibus tenent restituere pecuniam cum ludo acq̄siram sermo. xij. L.
Lusores & vsurarij quō pfundent in extremo iudicio. sermo. v. G.
Luxuria & fornicatio simplex est pctm̄ mortale. sermone. lxxxv. D. Item. cxlij. A
Luxuria extra matrimoniū est semp pctm̄ mortale. sermo. lxxxv. D. Item. cxlij. L.
Luxuria sodomitica est grauissimū & pessimū peccatum inter oēs species luxurie. lxxxv. K
Luxuria sine actu cōmittit decem modis & quando est mortale & quando veniale. sermo. lxxxvj. S. Item. cxlj. N
Luxurie actum quilibet pōt precauere & caste viuere qō sic pbat ser. lxxxvj. D. exēplum

Maledicere proximis m qñ est pctm̄ mortale. & quādo veniale. sermone. xcv. L. Item. lxvij. A
Maledicta verba an quis patiēter sufferre debeat sermone. lxvij. A
Maledicēdo primo pñq; possidet idem homo a dyabolo. ser. xlij. T. exēplum
Maledicūt damnati sibipsis. sermo. cxxv. D
Mali q̄re cum bonis hic in mūdo viuūt. F. xxx. H
Mali quare non pñt veritatē audire. ser. xxxv. K. exēplum. ibidem. H.
Mali facilr peccāt mortalr. qz deū nō timēt. ix. N

Mali si vident supra vel infra retro vel ante tunc semp tristiciam inuenient sermone.clvj.Y.
Mali sunt diligendi⁊ ipsis est compatiendu⁹ pro pter tria.sermone.cxx.B.
Malos quare deus ꝓmittit diu viuere.cix.C.
Malis in agone tria ꝙturbantia cõtingunt.sermo ne.lxxviij.G
Maluz inest nobis a corruptione nature. ⁊ quare proniores sumus ad malũ ꝙ ad bonum.sermo ne.cxxxviij.B
Mãmona iniquitatis quare dicak.sermone. ciij. in principio.
Maria pariendo xpm sex habere non potuit que mulieres parientes requirunt.sermone.xj.D
Maria.ix.beneficia exhibuit christo puero que et nos sibi exhibere debem⁹ ser.xvij.D
Marie miscõia ꝓcellit miscõias oim sctõz.nã ipsa iuuat in oibus necessitatibus.ser.clxj.C.
Maria triplici rõne habet maximã potestatem p omnibus sanctis in celo sermone.clxj.G
Maria iuuat hominẽ in vita in morte ⁊ post mor tem.sermone.clxj.A
Maria tenek et cogik nobis subuenire triplici rõ ne.sermo.clxj.B. exemplum
Maria habet nouẽ ꝓuilegia ꝓe cũctis hoibus ⁊ angelis.ser.clxij.D.⁊ deinceps
Maria habet supremũ locũ in celo.clxij.H.J.
Maria formã ⁊ exemplũ viuendi tribuit diuitib⁹ pauperibus ⁊ tristibus sermone.clxij.K
Mariã tria fecerũt matrẽ xpi. tria matrẽ nostram ⁊ tria dñam angelo⁹ sermo.clxiij.M.
Maria adu ocat ꝓ nobis tripliciter. ⁊ ꝙ ad nullũ aliozũ sanctoz talem ꝓfitentiam habere debem⁹ sermone.clxiij.C.D
Marie sabbatina dies attribuik.clxiij.A
Maria ꝙ humilis fuit. et quare tam humilis esse debuit.sermone.clxiij.D.
Maria habuit triplicẽ virtutẽ ⁊ virginitatem pre cunctis virginibus ser.clxiij.M.D.
Maria septies locuta est ꝓut ex dictis euãgelioz colligik.sermone.cxvj.K
Martyres statim evolant ad celum.ser.xiij.M.
Martyres fieri possum⁹ sine effusione sanguinis sex modis sermone.xiij.K.
Martyriũ spũale est in abundantia rerum sustine re ꝓpter deum penuriam.sermone.lxxxij.F.
Matrimoniũ de⁹ multipl'r honorauit.ser.xxv.A.
In matrimonio constituti debent habere septem vt in statu matrimonij saluenk.⁊ ois labor quez hñt cũ puerꝛ erit eis meritoꝛ⁹.xxv.B.⁊ deiceps
In matrimonio cõstituti quinqz tẽporibus debẽt abstinere ab actu matrimoniali ser.xxv.D
Matrimonialis actus fit sex modis ⁊ qñ est mor tale ⁊ quãdo veniale ⁊ quando nullum peccatũ sermone.xxv.G
Quando vir vxorẽ ꝓcutiendo peccet mortaliter.⁊ quando non.sermone.xxv.E
Maritũ suũ vxor non debet ꝓuocare ad iracun diam sed obedire ei.sermone.xcv.M.exempluz.
In matrimonio alicꝫbus non ꝓspere succedit.⁊ ꝙ contingit septem de causis.sermone.xxvj.M
Matrimoniũ ꝓtrahere ꝓhibitũ est tribus ꝛpibus sermone.xxvj.M.
Matrimoniũ cõtrahẽtes in pctõ mortali peccant mortaliter ⁊ habebunt infoꝛtunia.ser.xxvj.C.
Mechanici nõ debent esse nouitatũ inuẽtoꝛes ser mone.lv.X.
Mechanici et officiales q̃ habent talia officia que sine pctõ mortali non possunt exequi semp sunt in statu damnationis.sermone.xliij.k.
Mechanici⁊ officiales qui sub iuramento officia sua recipiunt est eis valde periculosum⁊ sermone .xlij.F.
Mechanici et laboꝛatoꝛes quomõ reddituri sunt rationem in iudicio extremo sermo.iiij.X.
Mendacium detestandũ est ꝓpter quinqz sermo ne.cxxxiij.J.
Mendaciũ est triplex.pnitiosum.officiosum ⁊ io cosum.⁊ qñ est mortale sermone.cxxxiij.J.
Mendacium quomodo differt a falso. sermone. cxxxiij.D
Mercatoꝛ duodecim genera damnank.cvj.M.
Mereri debemus cũ rebus coꝛpe ⁊ ania. ser.cl.K
Misericoꝛs est deus peccãtibus ⁊ penitẽtibus et iustis.sermone.xcvij.C
Misereri est ꝓprium dei.punire hominẽ est ei alie num.ibidem
Misericordie dei magnitudinẽ si qs attenderet di ligenter nunqz in peccatis suis desperaret.sermo ne.cxxij.C
Misericoꝛdia dei patet in his exemplis sermone. .cij.A.exemplum. Item.cxxij.Y.exemplũ. Itẽ .clj.D.exemplum.
Misericoꝛdie opa sunt sex.⁊ quõ ⁊ quare quilibet debet ea in pñti exercere sermo.lxxxix.D
Misericoꝛdie opa exercẽtes habebunt in celo mẽ suram bonam.conferta ⁊ coagitatã.cl.K.
Misericoꝛdie opa debẽt ꝓcipue exhibere vidue sermone.cxvj.C
Miscõiam ⁊ compassionem debemus habere ad ꝓximos sicut vnũ membrũ ad aliud.ser.c.xx.E
Misereri ⁊ compati ꝓximis est signum predesti nationis.sermone.cxlix.G.
Misericoꝛdiam ⁊ pietatem triplicẽ debemus ha bere ad ꝓximos sermo.lxxiij.C.
Misericoꝛdie opa debemus exhibere aiabus no stris.sermone.lxxiij.B.
Moꝛs coꝛpalis oꝛum habuit ex peccato ade. ser mone.xxvij.D
Moꝛientes temptat diabolus ꝓ quinqz sermone. .cxxxiiij.G
Moꝛiens an saluari vel dãnari debeat ꝓ sex inter rogationes cognosci poterit.sermone.cxxxv.C.
Moꝛiẽs debet quinqz habere que xps in cruce ha buit.sermone.cxxxv.D.
Moꝛientibus ꝓtingunt septem que sunt memoꝛã da quotidie.ser.xv.F.exemplum ibidem.G.
Moꝛtis hoꝛa tria accidunt bonis q̃ eos valde ꝓso lantur.ser.lxxviij.M.exemplum.
Moꝛtis hoꝛa tria accidunt malis que eos valde ꝓ turbant.sermone.lxxviij.G
Ad moꝛtẽ nos ꝓpare debemus ser. clvj.X.
Moꝛi discere debet quilibet qui vult bene moꝛi.⁊ quid sit bene moꝛi.sermone.cxv.M.

Morientibus in agone qñcq̃ apparet xp̃s scti z angeli bonis hoibus ser.cxv.G.exemplum
Morientibus assunt multi demones sermo.cxv.I.exemplum.cxxxv.E.exemplum
Morientes q̃ perdũt rõnem in agone q̃d sentiendũ sit de ipsis an dãnent z saluent.ser.lxxix.Q
Mortis pena an diminuat aliq̃d de pena p peccatis debita ser.lxxxix.S.exemplũ.ibidẽ.T.
Mors z plaga dei qñcq̃ differt malis hoibus propter bona opera que faciunt in pctõ mortali.sermone.xcij.M.exemplum
Mori quãdocq̃ pmittit deus iuuenes quatuor de causis ser.cix.H
Mortis memoria est remediũ cõtra septẽ peccata mortalia.ser.lxij.N.Item.cxv.M.exemplum
Morik quis securior in societate bonorũ q̃ solus sermo.lvj.H.exemplum
Moriens in agone videt xp̃m z redditurus est rõnem de decẽ sermo.iij.P.z deinceps.Itẽ.cxxix R.exemplum
Mortis corpalis sunt decem signa.ser.cxxix.Q
Mors animẽ in septez assimilank morti corporali sermone.cxxix.P
Morienti tribus de causis datur sacramentũ eucharistie in agone mortis sermo.lxxvij.F
Moriens quõ in agone debet seipm vxorẽ z pueros cognatos z oia tpalia deo offerre.sermone.cxxxiij.B.
Mori inuite qñ est pctñ z qñ nõ sermo.cxxxiij.A
Morientes in peccato mortali excidunk z in ignẽ mittunk q̃tupliciter.sermo.cj.R
Mortis nũcius ẽ infirmitas corpis ser.cxxvij.I.
Mortalia peccata quot z que sunt. sermo.cxlj.I.
Mundus ꝓpter infidelitatem suam cõtemnẽdus est.sermone.cliij.P.
Mundũm si contempserimus hoc cognoscitur p tria sermone.cliij.Q
Nõm diligere q̃n ẽ mortale z q̃n veniale.F.cliij.R
Mundus iste ab initio vsq̃ ad finem habebit bonos z malos simul.z quare hoc ser.xxx.A.
Mundum non diligimus si diligenter ista septez consideramus sermone.cxxxvj.F.exemplum.
Mundus est plenus laqueis z miseriis sermone .cxxxvj.G.H.
Mundi amatores sunt serui dyaboli.cxxxvj.k.I.
Mundi opera sunt peccatum peccato addere. sermo.cxlij.T.exemplum.
Mundak aliqua res tripliciter corporaliter. sic et nos mundari debemus spũaliter. sermo.cij.I.
Mundicia cordis ex tribus causatur z per tria cognoscitur z p tria custodik.sermone.viij.B.C
Mulieres imitank Euam in supbia z incredulitate.sermone.xxxiiij.P.Q
Mulieres pregnãtes diuersas exercent superstitiones.sermone.xlj.N
Mulierũ parturientiũ dolor est vehemens. z quare datus est mulieribus dolor ille.lxj.S
Mulieres que moriunk in partu.z de bis que procurant aborsum ser.lxj.T.exemplum
Mulieres sunt molles.fragiles.incaute.sermone .cxvj.H.
Murmurare non debemus ꝓtra deum, quia iudicia dei abyssus multa.ser.cix.k.exemplum.

Natus ẽ christus de virgine triplici de causa sermo. cxlvj.F
Natus est xp̃s tpe descriptionis z tempore pacis z quare hoc.ser.xj.A
Natus est xp̃s z puer factus triplici rõne. z quõ nos nouez facere debem⁹ puero Jesu.F.xvij.B
Nato xp̃o Jesu venerunt tres magi.pastores et angeli eum honorãtes.sermone.xxj.R
Natiuitas christi precellit natiuitatẽ alioꝝ.sermone.clxij.F
In natiuitate sua xp̃s fuit pauper.in strato. in hospitio.in vestimento.in cibo sermone.xj.D
Natiuitas christi cõfert magnũ gaudiũ ꝓpter sexne.xj.B
Nato christo Maria fuit pauper in sex. sermone. .xj.D.
Nobilitas vnde habet ortum.z que sunt signa nobilitatis sermone.cxxvij.E.
Nouitatũ inuentores graviter peccant z grauius punienk. sermone.cxxxj.N
Nox habet tria in se que somnum prouocant.sermone.ij.I.
Nuptie spũales sunt inter christum z animam.sermone.cxxiiij.k.

Obedientia precellit alia bona opa.lvj.C.exemplum
Obedientia religiosoꝝ qualis debet esse sermone.cxxj.D
Obediendum est sacerdotibus quicquid loco dei precipiunt.sermone.cxj.X.
Obedire tenenk serui z ancille dñis.cxxiij.C
Occidentes pueros in vtero matris z aborsum procurantes.sermone.xvj.A
Otiositas est occasio peccandi z facit hominẽ indignum pane quo vescik.sermo.cxvj.P
Otiosi z pigri z luxuriosi perdũt animas suas sermone.cxxxij.F
Oculos z visum custodire debemus ꝓpter tria sermone.lxxxvj.X.Item.cxxxviij.G
Opera nostra erunt nobis levia si diligenter consideramus illa quatuor sermo.cliij.A
Opera nostra quõ remunerabunk in celo sermõe. .lxxxiiij.I.z deinceps.
Opera nostra de mane offerre debemus deo z desero conteri de cõmissis.sermo.cxij.L.
Operũ corporis reddituri sumus rõnez. ser.liij.D
Ad opera bona se promptum inuenire est signum gratie sermone.xlvij.F
Opera nostra debent quattuor habere.alias cum bonis opibus damnamur sermo.cxl.A
Opera bona que non fiunt in charitate non sunt meritoria.ad vitam eternam.cxl.F.Itẽ.xcij.K
Opera que in peccato mortali fiunt conferunt homini sex bona.sermo.xcij.I
Opera bona facere ꝓpter laudem humanã quando est peccatum mortale.z qñ non.cxl.D
Opera bona non sunt principaliter et solũmodo facienda ꝓpter regnum celorum. nec mala solũ modo vitanda ꝓpter penã inferni. ser.cxl.E.

Opera mala qñq; ourtora sunt cum qbus infernū meremur ēt bona cum quibus celum ser.xx. K
Opa mala perpetrans generat monstra.sermone. .xvij. K.exemplum.
Opari et merert debemus cum ore.oculis. manibus ꝛ pedibus.ꝛ cum toto corpe sermo.xlj. F
Opa mūdi sunt peccata pctis addere sermo. cxlij. T.exemplum
Orat xps ꝓ nobis quadrupliciter patrem celestez sermone.lvij.E
Orando quō debem⁹ petere tpalia. spūalia ꝛ eterna.sermone.lxiiij.O
Orandum est principaliter tribus temporib⁹ diei ꝛ noctis ser.lxiiij. H
Oionis tps magis aptū est de mane ꝛ de sero ꝓpē illa bona ser.ij. I
Oratio in quo loco fieri debeat ser.lxiiij. I
Oratio ꝓcellit ieiuniū ꝛ elemosynā in quinqz. sermone.lxij. I
Oratio vt exaudiat ad ꝫ requirunt q̄nqz.lxiiij.M
Oiones pctō ꝛ quomodo deus exaudit.ꝛ quō nō sermone.lxiiij.M
Oratio vñtalis precellit alias oiones in q̄nqz. sermone.lxv.M
Orationes sanctoꝝ qui petit vel etiam bonoꝝ hominū ille debet q̄ttuor hīe in se.F.lxv.S.exēplū
Oratio fratrū liberauit fratrē in agone a draconе sermone.cxxj.M.exemplum
Orationes illius deus non exaudit q̄ inimicis suis ex corde nō ignoscit.cxxx.T.exemplum
Ornatus corporis sex modis pōt esse petīm mortale sermo.lxxxiij.I
Ornatā ꝛ pulcrā psonā videns debet duo cogitare ne peccet ser.lxxxvj.Y. Item.clx. F
Ornata ꝛ pulcra psona inclusit se ne esset occasio alijs peccandi ser.cxxiij.M.exemplum.

Pacem debent habere in matrimonio exūtes ser.xxv. D
Patiētiam in aduersitatibus seruare est spūale martyriū ꝛ verū signū scitatis. F.xlij.H.
Patientie exemplū xps nobis dedit in sua passione.sermone.xv. S
Patientia in infirmitate ꝛ tribulatione ꝓ tria acq̄ritur sermone.clj. K
Patientia est nobis valde necessaria ser.cliij.S
Per impatientiam possumus pdere aias nostras sermo.cliij.T.exemplum
Patientiā habere in psecutionibus ꝛ iniurijs ē multum meritoriū.sermo.lxvij.C. exemplum
Patiens vincit totum mūdū ꝛ oīs homines sermone. lxxxviij.M
Impatientia in aduersis est signū hypocrisis. sermone.c.S.
Impatientia est specialis temptatio in agone. sermone.cxxxiiij.D
Parentes tenentur sex pueris suis sermone.xxiij. D.exemplum
Parentes quō debent pueros suos corrigere.sermone.xxiij.V.exemplum
Parentes merent educando pueros suos ad bonorem dei ꝛ mulieres debent pueros suos per se lactare.sermo.lxj.D.exemplum. Item.cviij.X.
Parentes pūt sex modis demereri ꝙ pueri ipsoꝝ moriunt in puericia.sermone.lxxvij.M
Parentes q̄ iniustas res ꝓpter pueros lucrantur damnant.sermone.xciij.E
Parentes isti occidunt spūaliter pueros suos.sermone.xvj.A.
Parentes debent pueros suos informare ne etiā paruas res furent.sermo.cliij.D.exempla. Item cxliij.C.Exemplum
Passio xpi fuit amarissima ꝓpter nouem causas. ser.xlix.G
Passus est xps in oibus membris suis.ser.xlix. T.Item.xlv.I
Passio christi docet septem bona.ser.xlix.D
Passionis tpe christus fuit largissimus. qꝛ omnia dedit sermo.xlix.X. Item.clxij.E
Christus septies sanguinē suū fudit ad delendum septem peccata mortalia.sermone.xix.D
Passionis tpe decies est christus quater a iudeis sermone.xxvij.C
Passio christi quomodo temperat gaudium mūdi sermone.xxxvj. C
Passionis tpe pauperrimus fuit christus ꝛ tristissimus sermone.xlv.I
Christo quattuor mortes volebant iudei inferre. sermone.xlv.G.
Patiens xps quot vulnera ꝓ nobis sustinuit.sermone.xlviij.M.Item.cliij.M
Passionis christi duodecim fructus meditatōnis sermone.xlviij.I
Passio christi est remediū contra septem peccata mortalia.sermone.liij.M
In passione sua christus ostendit homini septem suauitates.sermone.lxxxiiij.K
Passionis sue memoriaz reliquit nobis christus in tribus ser.lxxix.k.
Passionis tpe xps accensus fuit valde in amorez nostroꝝ.quod ostendit quatuor signis sermone .xlix.M. Item.lxxix.I.
Pariendo nos in cruce habuit quinqz gestus q̄s habent mulieres pariendo pueros.lxj.K
Christus factus est despectus.ꝛ nouissimus vir dolorum ꝛc̄.ser.cij.I
In passione christi cogita quis. q̄d ꝛ qualiter passus sit sermo.cxlvj.G
Passionē christi libenter cogitare ꝛ audire ē signū predestinationis. sermo.cxlix.k.
Passionis christi septem documēta ser.xlix.D
Passio christi facit labores. tribulationes ꝛ infirmitates dulces ser.cliij.B
Christus quare habuit caput inclinatū. manꝰ extensas ꝛ pedes affixos. ꝛ latus apertum.sermone.xlix.D. B.ꝛ deinceps
Passionem ꝛ mortem ꝛ sanguinem christi non licet nominare nisi cum magna reuerētia ꝛ deuotione sermone.cxxiij.
Paupes quare reuerentius habent se ad deum ꝫ ipsi diuites ser.xxj.X.
Pauptatis exemplum xps nobis reliquit.sermone xv.M. Item.xlv.I.

Pauper qñ sustinēt famē sitim frigus ꝓsolari debent quia christus talia ꝓ ipsis sustinuit sermo.xxvij.H.

Pauperes fecit deus ꝓpter diuites.vt mereant ab eis vitam eternam sermo.cl.D

Paupes q̄ saluant & qui damnant sermo.lxxxj.Y. Exemplum quasi in fine post septimū genus

Pauperib⁹ subtrahit deus talia in pñti in signū electionis & dilectionis.sermo.cviij.P

Pauperibus dat deus mītos pueros cōmuniter & hoc quadruplici rōne ser.cviij.D

Pauperū elemosinas acceptat deus fm affectum ipsoꝝ & nō fm q̄ntitatē dati.f.cliij.S. Itē.cl.S.

Pauperes debent diuitibus fauere oia bona que habent a deo ser.cxx.B.

Peccata quattuor clamantia in celum.ser.cliij.G

Peccatū cōmittit suggestione.& delectatione & cōsensu ser.lxxxvj.T. Item.cxxxviij.A

Peccata cōmuniter cōmittunt ex defectu fidei qō sic ꝓbatur.ser.lxij.I

Peccata mortalia pōt q̄s ꝑcauere ser. lxxvij.C

Peccata magna ꝓpter cōsuetudinē estimant iam parua ser.cxxxj.I

Peccatū cōmittit aut ex ignorātia aut ex infirmitate aut ex malicia ser.cxxxj.D

Peccando ꝓmo incipit a minimis. & postmodum pctōr dilabit ad maiora ser.cx.L

Peccando peccatores peccata peccatis addūt.sermo.cxiij.T. exemplum

Peccant nouē genera hoīm quoꝝ semp vnum genus grauius punit alio ser.cxxxj.F

Peccata mortalia breuiter in vno sermone cōclusa.sermone.cxlj.P

Peccata nouem aliena conclusa in duob⁹ sermonibus ser.cxliij.H

Peccatū mortale ꝓfert illa damna ser.cxxxvij.D.

Peccati ꝓpetratio stat in hoc q̄ homo deliberato animo auertit se a deo .ser.xxix.P

Peccant mali homines qui deū non timent facilit er mortaliter sed nō boni.ser.ix.H. Itē.xxix.P

Peccātes generāt mōstra spūal⁹ in ania.f.xvij.K

Pctōres cōpant dormiētibus ꝓpter q̄nq̄.f.ij.M

Pctōres qui cōmunia peccata mortalia nō habēt ꝓ peccatis ꝓpter nimis amplam ꝓscientiā q̄ periculose stent.ix.F

Pctōres q̄ obmittunt peccare solūmodo. vel ꝓpē hominis timorē vel verecundiā humanā damnantur ser.lxxxvj.C

Peccator qui est vere ꝓritus de peccatis nō ē amplius in peccato mortali. ser.cxl.G

Pctōr q̄tumcunq̄ magnus si habet in se illa tria deus indulget sibi pctā ser.cliij.I

Pctōribus oñdit deus misc̄iam specialiter in tribus ser.xcvij.E

Pctm̄ venīale quattuor modis committit.sermone.cx.M

Peccata venialia inferunt septem dāna.f.cx.M

Pctā venialia impediunt ꝓfectū hoīs.xvij.T

Pctā venialia sunt occasio pctoꝝ mortaliū quattuor modis ser.cx.M

Penitentiam veram agunt isti.xliij.E

Penitentiam falsam agunt nouem genera hoīm sermo.xliij.R.

Per penitentiam & per opera penalia potest quis delere omnem penā peccatorum q̄ statim euolet ad celum sermone.xliij.R

Penitens debet habere spem bonam de indulgētia peccatorū si vult remissionem peccatoꝝ consequi sermone.cxxij.T

Penitentiā non debemus differre vsq̄ ad mortē & hoc ꝓpter quinq̄ ser.clvj.X.

Pena damnatorum quo ad dispositionē corporis sermone.l.E.

Pena maxima est damnatis separari a clara visiōe dei ser.cj.C. Item.cxxv.D.exemplum

Pena ignis inferni differt quintuplici differentia ab igne nostro.sermo.cj.D. Item.cxxv.B.exēplum. Quomodo puniantur ebriosi sermo.lxij.Y.et sermo.xcix.P. exemplum. Item sermone cxxv.O

Pene future cōsideratio facit penas ꝓsentes leues & exercitia lenia ser.liij.C

Penas inferni meret gaudiū mūdi ser.xxxvj.H.

Damnati quō clamabunt & maledicent sibijpsis & membris proꝑis.ser.v.I

Damnati habebūt tria fercula amarissima & potū amarissimū. & tria genera musicalia.& balneum & lectum sermo.lxij.Y.Exemplum & sermone.cj.E.exemplum

Pene inferni magnitudinem exprimunt Herō. Augusti.Ambro.Grego.ser.cxxv.B.exemplus Item.cxxxv.E. exemplum

Pene inferni sunt nouem.sermo.cxxv.D

Pena magna est damnatis videre demones in inferno ser.cxxv.K.exemplum

Pena magna est damnatis videre gloriam beatorum. & quomodo recordant bonoꝝ que hic habuerunt sermone.cxxv.T.H.

Pena magna est damnatis mori eternaliter et tamen non consumi.sermo.cxxv.X.

Pena inferni quō minuit ꝓpter bona opa q̄ facit quis in peccato mortali.xcij.M

Penas inferre est deo alienū. & quō cōpellit̄ punire hominē ser.xcvij.B

Penas inferni sustinebunt nouem genera hominum et semper vnum grauius alio, sermone cxxxj.F.

Perseuerantia acquirit premiū eternū ser.lxxxiij.M.exemplum

Precepta decem conclusa in duobus sermonibus sermone.cxlij.M.

Prelati sunt honorādi etiaꝝ si mali sunt sermone. .xxviij.F

Prelaturam appetere an sit peccatū.ser.liij.y.

Prelati & dñi tenent tria suis famulis et subditis sermone.xxxiij.E. Item.lix.D

Prelati in iudicio extremo districtam rōnem reddituri sunt sermone.liij.y.

Prelati non debent exactionare subditos.lix.I

Prelati debent corrigere subditos sermo.lxiij.G

Prelati tenent tueri terram suaꝝ a raptoribus.sermone.clxv.K.

Prelati impignorant animas suas ser.cxxxij.G

Prelati & superiores non debent spernere inferio

res sicū nec vnū mēbꝝ spernit aliud. ser. cxx. C.
Presumptio. sermone. xciij. S
Presuptuose peccantes grauius alijs punientur sermone. cxxxj. O
Predestinationis sunt nouē signa. ser. cxlix. A.
Predestinatio non cogit liberū arbitriū. ⁊ qualiter circa p̄destinationem homines errāt. sermone. lxxxiij. N. Exemplum. Item. xciij. U
Prosperitas quare dat malis hoīb⁹. ser. xcij. L.
Prosperitas tpalis est signum reprobatōis ⁊ eterne damnationis. ser. cviij. O. exemplū ibidē. K
Item. cxlix. B. exemplū. Itē. xxxvj. D. exēplū.
Profectū spūalem impediūt illa septem. xviij. N.
Proficere debemus in bono si voluntatē dei volumus pficere sermo. cij. M
Proficere volēs in bono debet illa quattuor semper cogitare. sermone. cxxxvij. O
Proficiens q̄ in corde mouet ad bene opandū est signum predestinationis ser. cxlix. I
Proximis tenemur tria. sermone. cliij. P.
Pulcritudo corporis q̄nq̄ est cā q̄ aliq̄ nolūt deo seruire. Et q̄ se hic vt sint pulcriores ornāt deformiores erunt in inferno. ser. cxij. O. Exēplum.
Pueros occidentes in vtero matris ⁊ abortum p̄curantes sermone. xvj. A
Puer in vtero matris an baptisari possit. ⁊ quādo apparet aliq̄ membrū pueri et timet de abortu quid faciendum sit ser. lxx vj. P
Purgatoriū est locus vbi purgant venialia. quia cum vno peccato veniali non pōt quis deū videre. sermo. cx. O. exemplum. ibidem. P.
Punient homines grauiter post hanc vitam pro paruis rebus iniustis sermo. cliij. I
Purgatorij pena est valde acerba. q̄ potius hic satisfacere debemus p̄ peccatis. ⁊ q̄diu quis pro vno peccato mortali punie. clvj. B. exēplum.
Purgatorij acerbitas ⁊ dñitia inter penā p̄sentē ⁊ futurā ser. cxxviij. N. exemplū. Itē. cxxxiij. X. Itē. clj. L. exemplū. Itē. cliij. P. exemplum.
Animę in purgatorio habent triplicē consolationem sermo. clx. F. exemplum
Purgatorij penam minuit correctio que fit in p̄senti p̄ delictis. ser. lxiij. N. exemplum

Quietē mentis impediunt tpalia. ser. xciij. B

Raptor in tribus est peior dyabolo. ⁊ de penis raptorū ser. ciij. F. exemplum.
Rōnem reddituri sumus de decem in die iudicij. sermone. iij. P
Rōnis vsum aliqui amittūt in agone. ser. lxxix. O
Recidiuans incurrit septem magna dāna. sermone. lij. N. exemplum
Recidiuantes immediate in peccata nō verā agūt penitentiā sermo. xliij. B
Recidiuant cōmuniter octo genera hoīm. lviij. F
Recidiuationē volens p̄cauere illa sex debet quotidie p̄meditari. sermo. liij. N
Religio in septē p̄pak vite celesti. sermo. cxxj. O.
Religiōis ingressus delet penā ⁊ culpā et restituit primā innocentiā sicut baptismus. sermo. cxij. O. Item. cxxj. P
Religiosor̄ prelatus non pōt dispeensare. cū subditis ad habendum p̄pria ser. cxxj. I.
Religiosus qui non habet animū resignandi omnia quando platus suus requirit ab eo est in statu damnationis ser. cxxj. k.
Reprehendunt deū septē genere hoīm. cviij. P
Resurrectio mortuorū erit tam bonis q̄ malis in voce tube. ser. v. O.
Resurrectio mortuor̄ q̄ immediate morituri sunt ante iudiciū. an etiaz eorundē corpa redigant in pulueres. ser. vj. N
In resurrectione corpa elector̄ habebunt quattuor p̄rietates solis. sermo. l. O
In resurrectione corpa reprobor̄ erunt deformia ⁊ passibilia sermone. l. E
Resurrectio hominū in nouissimo die qualiter fiat quo ad etatē ⁊ q̄titatem ser. l. C
Resurrectio x̄pi tulit gaudium angelis in celo ⁊ sanctis patribus in limbo. ser. l. A
Resurrectionē suam quare primitus x̄ps ostendit mulieribus sermo. l. F. exemplum
Res iustas debent parentes relinquere heredibus ⁊ pueris. ser. xxiij. O. exemplum. Item. xxv. L. N. exemplum.
Res iniustas scienter possidētes damnant cū heredibus. sermo. cliij. N. exemplum. Item. cxiij. E. exemplum
Res iniustas possidenti si quis tradit filiam suam in vxorem ineternā damnationem tradit. sermone. xxvj. S.
Res iniustas possidet quis quinq̄ modis. sermone. lxxxij. O
Res iniustas lucrant. xiij. genera hominū. cliij. F
Res iniustas lucrantes vendūt animas p̄rias totiens quotiens ser. cxxxij. E
Rebus iniustis p̄ticipās quis in comedēdo bibēdo vel emendo tenet ad restitutionē. cxlv. O
Rem raptam vel furatam scienter em ens quinq̄ damna incurrit ser. cvj. G
Res ⁊ p̄pine que a iudeis recipiunt quib⁹ sint restituende. sermo. cv. M
Res paruas furari q̄ est cōtra p̄ceptum dei et q̄ non. ser. cliij. H. exemplum
Restitutio de rebus occultis ⁊ de debitis ⁊ etiā de puis rebus quō oz fieri ser. xliij. X. Item. liij. F. H. J. tria exempla. Itē. cxliij. C. exēpluz. Itē. cl. B. C. exemplum.
Res iniustas auari ⁊ vsurarij ⁊ raptores ⁊ lusores raro restituūt ser. cviij. Y. Z.
Res iniustas nolens contra deum lucrari illas offert deo ser. cl. M
Res inuente quō ⁊ quibus sunt restituēde. sermone. cliij. K

Sacerdotes quare honorandi sunt. sermo. xxviij. O
Sacerdotes sunt sīles angelis ⁊ brē marie virgini in trib⁹. ⁊ habent nouē p̄uilegia. sermone. cxj. Y. A
Sacerdotes infamātes ⁊ eos exosos habētes graviter peccant sermone. cxj. C

Sacerdos fornicarius q̄tiēscunq; facit aliq̄em actū alicuius ordinis peccat mortaliter.cxj.H
Sacerdos expendens patrimoniuz crucifixi cum meretricibus tenet ad restitutionē.cxj.F.G.
Sacerdos fornicarius est suspensus a diuinis.z si celebrat efficit irregularis sermo.cxj.D
Sacramenta septē ꝓclusa in vno sermone.cxlviij.P.z deinceps.
Sacramēta que pñt reiterari z que nō.cxlviij.K.
Sacramēta administrans in pctō mortali ipso facto peccat mortaliter.sermone.cxj.D
Saluant pauci respectu damnatoꝝ z hoc debz nobis incutere timorē.cxxvj.D.Itē.cxlix.L.exñ.
Sanguinē suū xp̄s septies fudit ad delendum septem peccata mortalia sermone.xix.D
Sancti in celo orant ꝓ nobis sermone.clix.D
Sanctoꝝ cōmunio in simbolo quid significet.sermone.cxlvij.D
Sapere plus q̄ oz ꝓtingit;q̄tuor modis ser.lij.K
Satisfactio ꝓ peccatis semp̄ oz iniungi ꝓ ꝓrtia illoꝝ peccatoꝝ.z hoc in remediū.xlij.D
Satisfactionē expletam in peccato mortali an necesse sit reiterare sermone.xlij.P
Senes honorādi sunt ꝓpter senium.xxviij.G
Sequi debemus xp̄m triplici ratione ser.xv.M
Sequi debemus xp̄m in septem ser.xv.D
Seruitū inuenū est deo valde acceptū.sermo.xx.L.exemplum
Seruiūt deo oēs creature.sermone.clv.Q
Seruire deo tenemur ꝓpter sex causas.et illa sex seruitia requirit deus a nobis.clv.R.
Seruiendū est deo principaliter ex charitate.z nō solūmodo ꝓpter regnum celoꝝ nec ꝓpter infernum euadendum.sermone.clv.D.exemplum.
Seruitores suos deus exaltat z honorat multipliciter.sermone.clv.S
Seruire aliqui nolunt deo sex de causis.cxiij.P.
Signa q̄nq; p que cognoscunt veri xp̄iani.lxvij.X
Signa digne cōmunionis z q̄diu xp̄us manet in homine post cōmunionē sermo.lj.G.
Silentiū seruare z pauca verba loqui docent nos illa septem ser.cxxxix.S
Societas bonā ꝓfert decē emolimēta.ser.lvj.M.
Sodomiticū pctm̄ est pessimū vicium inter spēs luxurie.z habet quinq; gradus.lxxxv.K.
Somnia obseruantes peccant sermone.xlj.D
Sortilegi diuersimode falsificāt fidem xp̄ianam.sermone.xlj.D.exemplum.Item ser.cxlij.K
Spem z ꝓfidentiā quadruplicem debemus habere ad deum sermone.cxxij.K
Spūssctūs tribus vicib⁹ datus est apl̄is.lxxj.S
Spūssctūs opatur tria in homīe spūaliter que aīa opatur in corpore corporaliter.sermone.lxxj.K
Spūssctūs tria opatur in incipiētibus tria in ꝓficientibus z tria in ꝓfectis.sermo.lxxj.C.exēplū
Spūssancti sunt septem dona q que expellunt septem peccata mortalia.sermone.lxxiij.A
Stephanus habet septē dignitates p̄ ceteris sanctis.sermone.xxiij.L.exemplum.
Stultissimi hoies huius mūdi sunt isti.lxij.Q
Stupꝝ est grande pctm̄ z quale penā sustinebūt in futuro.lxxxv.P.Item.xcvj.P.exemplum.
Subditi tria tenētur suis supioribus.sermone.lix M.Item.xxxiij.C.
Suffragia q̄ndecim cū q̄bus subueniēdum ē aiabus in purgatorio.sermo.clx.D
Suffragia debemus exhibere aiabus.ad hoc inducant nos q̄tuor.sermo.clx.G
Utrū vna missa de sctis tantū valeat q̄tuz req̄em Et an ꝓ pueris debeat missa celebrari.sermone.clx.M N
Anime in purgatorio cōquerūtur de q̄tuor generibus hominū.clx.D
Suffragia non ꝓsunt aiabus dānatis in inferno etiā si oēs sancti ꝓ eis orarēt.sermo.cj.B
Suffragiū oīonis q̄ fit in pctō mortali nō ꝓdest aiabus.sermo.xcij.D.exemplū
Superbia exterior sex modis fit pctm̄ mortale.sermone.cxlj.I.Itē.lxxxiij.I.exemplū
Superbia in bonis operibus q̄ est mortale z q̄ndo veniale peccatum.sermone.cvij.D.exemplum.Item.cxl.D
Superbia spūalis est multū nociua vtz ꝓ talia exempla.lxxij.X.Item.cxxxvij.X
Superbi q̄ honores querūt in p̄senti oīdūt se non credere deo nec verbis xp̄i.sermo.lxij.A
Superbi q̄uis q̄nq; confiteantur tñ frequnter recidiuant.sermone.lvij.G.exemplū
Superiores z dñi tria tenent suis famulis z ancillis.sermone.xxxiij.E
Superiores nō debent despicē seruos z ancillas.sermone.xxxiij.G.exemplū
Surgendū est libenter de mane ꝓpter illa bona sermone.ij.K

Actus mulieris.ser-

mone.lxxxvj.A
Talia z oia necessaria debem⁹ sperare a deo.ser.cxxij.K
Talia z oia necessaria vite ꝓuidet deus suis seruitorib⁹.sermone.cxiij.K.Itē.cxvij.M
Talia quomodo sunt a deo petenda.sermo.lxiij.D.Item.lxv.R
Talia ꝓpter deū deserēs debet ex tribus his vnū sperare a deo.sermo.cxvij.M N
Taliū sollicitudo z cū q̄s nimiū tristat de amissione taliū an sit pctm̄.ser.cxxij.S.Itē.cl.X
Taliū amorē a corde hois retrahūt ille septē conſideratōnes.sermone.xciij.A
Talia nō diligere ē signū gre.sermo.xlvij.G
Talia nimis auare tenētes z pauperib⁹ nō sūbenientes damnantur.sermone.lxxxij.E.exēplū.Item.lxxxix.P
Talia concupiscēdo peccat q̄s decem modis.sermone.cxvij.I
Talia lucrant iniuste isti hoies.sermo.cij.F
Talia nō pñt satiare affectū hois z hoc triplici ratione.ser.xcij.B.Itē.cxxxij.D
Talia quare dant malis hominibus.sermone.cvij.M R.exemplū
Talis ꝓsperitas in pñti est signū reꝓbatōnis sermo.cvij.K.exēpluz.Itē.cxlix.B
Talia q̄nq; sunt occasio q̄ q̄s efficit malus.sermone.xcij.F.exemplū

Cum temporalibus peccat quis quattuor modis. sermone.cxlj. R
Cū temporalib⁹ meretur quis q̄nq̄ modis. sermone.cl. M. exemplū
Tēporaliū rerū ablatio q̄modo erit bonis meritoria. sermone.cl. A
Temporalia sunt proximinis ꝑpter deum mutuāda. & nō in terra fodiēda. sermone.cl. M. exēplū.
De tpalib⁹ reddem⁹ rōnē in iudicio. ser.iij. R
Tpalia nō sūt ꝑpria hois ꝫ accōmodata. ser.xcliij. G. exēplū. Itē.cl. P. exemplū
Tēpestatē aeris q̄re deus ꝓmittit fieri. sermo.cvliij. S. exemplum.
Tēpestate aeris iminēte fit pulsus cāpanarū duabus de causis. cviij. T. exēplū
Tēpus nostꝝ debemus vtiliter expendere. quare hoc. sermone.iiij. T
Tēpus seruare in actibus humanis qū est superstitiosum. sermone.xlj. D
Tps septuagesime q̄re institutū sit. ser.xxxij. R
Tempora q̄nq̄ legūtur de christo in euāgelijs. sermone.xxiij. K
Tentatōes acerbissime sunt iste. ser.xxix. D
Tentatōes & tribulatōes acerbissimas q̄re deus ꝓmittit sup bonos. ser.xxix. T. exēplū
Tentatōes septē ꝑ q̄s etiā boni & deuoti hoies sepius decipiūtur. Fmo.xl. A
Tentatōem nullā hīe est pnitiosum. Fmo.xl. C
Tentatōes siue octo rhetia hz diabol⁹ cū q̄bus capit mūdanos hoies. Fmo.xcliij. P
Tēramur q̄tidie a carne. a mūdo. a diabolo. sermone.lxxxviij. M
Tentatur homo in agone ꝑ q̄nq̄. sermo.cxxxliij. S. exēplum
Tentationib⁹ rēsistēdo meremur totiens coronaz vite eterne. clj. D. exēplū.
Testis iniqu⁹ tripliciter peccat & tenetur ad restitutionē damni. sermone.xcvj. P. Itē.cxxxiij. L Item.cxliij. D
Testis an possit aliq̄d recipe pro testimonio ferendo. sermo.cxxxiij. M
Timor dei confert septē bona. Fmo.lxxiij. A
Timere debem⁹ quotidie. q2 incerti sum⁹ an odio vel amore digni sumus. Fmo.xxix. T
Tribulant aliqui ab intra. aliq̄ ab extra. & hoc mltipliciter. Fmo.xxix. M
Tribulatōes & infirmitates patiēter sufferre est signū gratie. Fmo.lj. R. Itē.lxvij. B
Tribulatio & aduersitas in p̄senti est bonū signuz future p̄destinationis. Fmo.cxlix. N
Tribulatōes & infirmitates & labores in fruitio dei erūt nobis leues si illa q̄tuor diligēter pēsem⁹ sermone.cliij. A
Tribulari ꝓmittit deus hominē propter q̄nq̄. sermone.cix. G
Tribulatōes & psecutōnes malox debem⁹ patienter sufferre ꝑpter ista. Fmo.cxlvj. P
Tribulatōes & infirmitates impatiēter sustinētes ostendūt se non credē verbis christi. Fmone.lxij. C. exemplum
Tristis fuit xps sup oēs hoies. Fmo.xlv. B
Tristicie exemplū dat nobis xps & nos volumus letari in hoc mundo sermo.xv. P
Trinitas opata est incarnationē christi ser.f. E
Trinitas psonarum ostenditur in scripturis & etiā in creaturis sermone.lxxv. D
Trinitas deuote nominata confert triplicem fructum. sermone.lxxv. N. exemplum
Quomodo & p que vincit potentia patris. sapientia filij & bonitas spūssancti. sermone.lxxv. K.
Trinitas psonarū in diuinis non est curiose inuestiganda sermone.lxxxv. S. exemplum
Trinitas in diuinis gaudet de ꝙersione peccatoris. sermone.lxxxvij. E

Venditor quādo tenet dicere vicium rei sermone.cxvj. P
Vendunt isti anias suas ser.cxxxij. E
Verbum dei quinq̄ confert fructus sermo.xxxv. V. Item.lxx. N. exemplum
Verbum dei disponit hominem ad gratiam dei. sermone.lxviij. G. exemplum
Verbum dei quare mali non possunt audire. sermone.xxxv. A. B. exemplum
Verbum dei libenter et dulciter audire est signuz predestinationis sermone.cxlix. E
Vestis aspera ꝓfert quicq̄ bona ser.vij. S. exēplū.
Vestes humiles debent gerere virgines & vidue. sermone.cxvj. S.
Vestes supbas & oēm occasionē peccandi debent abijcere viri penitētes sermo.xliij. P
Vestes sunt reprehēsibiles ꝑpter preciositatem & molliciē extraneitatē & superfluitatē ser.lxxxiij. G
Vestium superfluitas attendit in tribus sermone lxxxiij. H. exemplum
Vestium ornatus sex modis potest esse peccatum mortale sermone.lxxxiij. I. exemplum
Vestibus ornās se ad alliciendū alios peccat graviter sermone.lxxxvj. B
Vestib⁹ nudos tegē ē deo valō acceptū F.lxxix. R
Videns pulcrā & ornatā psonam ille q̄d debeat cogitare. sermone.lxxxvj. V. Item.cix. F
Videndo debemus solicite custodire visuz nr̄m & hoc ꝑpter tria ser.lxxxvj. X. Itē.cxxxviij. G
Viduarū regula habet septē capitula ser.cxvj. D
Viduis quare melius est manere in viduitate q̄ secundario contrahere ser.cxvj. X. exemplum
Virgines nouē habent pnilegia sermo.clvij. G.
Virgines debent habere sex si volunt xpo placere sermone.clvij. D
Virginuz defloratio est graue peccatum sermone .lxxxv. D. Item.xcvj. D. exemplum.
Virtutes ostendunt hominē esse nobilē.cxxvij. E
Virtutib⁹ inherere debem⁹ ꝑpē tria F.cxxxvij. M
Virtutibus dotat qui passionē christi deuote meditat. sermone.xlviij. K
Virtuosi quō iam deridenē a malis ser.cxliij. I
Virtuosos honorare. diligere & fouere est signum predestinationis. sermone.cxlix. D.
Vita hominis est breuis sermo.lx. N. Itē.cliij. H.
Vita antiquox patrū quare fuit tam longa. lx. D
Vita presens cum breuis sit quare sic ab hoibus diligitur sermone.lx. M. exemplum
Viuunt simul boni & mali sermone.xxx. A.

Tabula Alphabetica

Aliuere ꝓmittit deus q̃cq̃ pauꝑes debiles ⁊ cecos diu in ꝑsenti. ser. clx. D

Unctio extrema q̃bus conferẽda ẽ. ⁊ an possit reiterari. ser. clxviij. X

Unctio extrema hꝫ quadruplicẽ effectũ in homine. ser. cxlviij. L.

Uocat nos deus quotidie multiplicit. lxxiiij. P.

Uocationez dei aliqui nõ audiũt. nec rũdent. nec aperiũt. ſmo. lxxiiij. L

Uolũtate bona cõcipit xp̃s spũaliter in hoie. ⁊ opere partur it. ſmo. xvij. R

Uolũtas dei est vt oẽs hoies salui fiãt. quod ostẽditur in septẽ. ser. cij. P

Uolũtariũ est oñe pctm̃ ergo fatũ nihil ẽ semp liberũ arbitriũ manet in homine. ſmone. xxj. S. sermone. xlj. I

Uolũtas mala q̃ erit pctm̃ mortale. ſmo. lxxxvj U. Itẽ sermo. cxxxj. F

Uolũtatez bonam remũerat deus. qõ patet ꝑ tale exẽplũ. ser. cj. O. exẽplũ

Uolũtatem nostram q̃mo do debem⁹ conformare diuine volũtati. ſmo. clj. M

Uolũtas dei consistit in septez que deus requirit a quolibet homie. ſmo. cij. R

Uolũtatem dei facẽ debemus. ad hoc incitãt nos tria. ſmone. cij. I

Uoluptas corꝑis est breuis. ſmo. xxxvj. E

Uoluptatẽ corꝑis reꝑhendit duricia ⁊ abstinẽtia xp̃i. ſmone. xv. D

Usura ẽ vẽdere carius ꝓpter dilationẽ. ſmo. cxvj. C. Itẽ ſmo. cxlij. C.

Usurarius petor ẽ inferno. iudeo. fure. iuda. ⁊ oñi peccatore. ſmo. cxliij. I

Usura multis modis cõmittit. ser. cxliij. C

Usurarij manifesti plectũtur a iure quadruplici pena. ⁊ de sepultura coꝛ. ser. cxliij. H. exẽplũ.

Usurarios plequr ecclia. sic ꝙ null⁹ cõpellẽdus ẽ ad soluẽdũ vsuras. ⁊ solutas ꝑt repetẽ. ⁊ ille tenet restituere. ser. cxliij. D. E. exẽplũ

Uota supstitiosa q̃ sunt. ser. xlj. M

Uouẽtes virginitatẽ ⁊ postmodũ ꝓtrahẽtes matrimoniũ q̃tum peccẽt. ser. xxvj. P

Uouẽtes sextis feriis abstinẽ a lacticiniis non ꝑnt comedere carnes in die natiuitatis christi. cum in sexta feria euenerit. ſmo. xj. F

Uxor tenetur honorare maritũ suũ exẽplo marie sermone. xxv. E

Uxor q̃ furatur viro suo q̃ peccet sic furãdo moraliter. ⁊ q̃ non. ser. xxv. K

Xps assumpsit occẽ defectus humani generis. ſmo. xxvij. A

Xps nunq̃ mendicauit. ſmo. xxiij. G

Xp̃s ostẽsurus est insignia passionis sue in iudicio pctoꝛibus. ser. v. F

Xp̃us seruauit cicatrices vulnerũ suoꝝ nouem de causis. ser. lvij. D.

Xps quadruplicit oꝛat ꝓ nobis. ſmo. lvij. E

Xps q̃o sit i sacro sb vtraq̃ spẽ. ser. lxxx. S

Xps ad q̃ẽ infernũ descendit. ⁊ q̃diu ibi mansit. ⁊ quos liberauit. ser. cxlvj.

Xp̃m portare debemus in vlnis sup pectus nostr sermone. xvij. I

Xp̃m eligere debem⁹ in dominũ nostrũ. ⁊ hoc ꝓpter q̃cq̃. ſmo. cxlvj. D.

Ypocrite cognoscũtur per q̃cq̃. sermo. c. K

Ypocrisis est detestanda ꝓpter q̃cq̃. sermone. D. exemplũ.

Ypocrisis octo modis cõmittit. ⁊ qñ est mortale. et quando nõ. ser. c. X

Explicit tabula sermonũ discipuli de tpe. ꝑ circulum anni ſm ordinẽ alphabeti.

Tabula de decem p̃ceptis incipit.

Non adorabis deos alienos. Cõtra hoc primũ p̃ceptũ viginti quattuoꝛ genera hoim peccãt. hoc quere ser. xlj. B. Itẽ. cxlij. K

Nõ assumes nomẽ dei tui inuanũ. Contra hoc p̃ceptũ decẽ genera hoim peccãt. hoc q̃re sermone. xlij. V. Itẽ. cxxiij. F. Itẽ. cxlij. S. T

Memento vt die sabbati sanctifices. Circa hoc p̃ceptũ q̃ttuoꝛ sunt dicẽda. Prio q̃re sabbatũ trãslatũ in die dñicũ Scõo quõ festoꝝ celebꝛatio octo modis trãsgredit. Tertio qñ festũ est incipiẽdũ. et qñ terminandũ. Quarto mõ puniat a deo qui nõ celebꝛant festa. Hoc quere sermone. xvij. A. Item sermo. cxlij. B

Honora patrẽ ⁊ matrẽ. Circa illud p̃ceptuꝫ tria sunt dicẽda. Primo quõ filij teneñ sex suis parẽtibus. ⁊ sic hoc p̃ceptũ filij sex modis trãsgrediũt. Scõo quõ mali filij puniant a deo. Tertio exẽplũ hoc q̃re sermone. xxiiij. S. ⁊. cxlij. X

Nõ occidas. De hoc p̃cepto q̃re ſmo. cxlij. y

Nõ mechaberis. Circa hoc p̃ceptũ est dicendũ quõ actus luxurie extra mrimoniũ est pctm̃ mortale. Et tales actus luxurie cõmittitur sex modis. ⁊ semp vnus actus est grauioꝛ alio. ſmone. lxxxv. O. Item. cxliij. A

Nõ furtũ facies. Cõtra hoc p̃ceptũ faciũt trede cim genera hoim. Hoc q̃re ser. cliij. F. ⁊. cxliij. B.

Nõ falsũ testimoniũ dices. Cõtra h̃ p̃ceptũ faciunt octo genera hominũ. Hoc q̃re sermone. xcvj P. ⁊. cxliij. D

Nõ cõcupisces rẽ ꝓximi tui. Circa hoc p̃ceptũ est dicẽdũ. quõ auari cõcupiscendo talia peccent decem modis. ⁊ qñ est veniale. ⁊ qñ mortale. hoc q̃ re. ser. cxviij. B. ⁊. cxliij. G

Nõ ꝓcupisces vxoꝛẽ tẽ. Circa hoc p̃ceptũ est dicendũ. quõ luxuria sine actu cõmittit decẽ mõis. ⁊ qñ est mortale. ⁊ qñ veniale. Hoc quere sermõe. lxxxvj. S. Itẽ. cxliij. G

De nouẽ peccatis alienis. ser. cxliij. ⁊ seq̃nti.

Tabula de septẽ peccatis mortalibus.

Superbia. Hic de sup
bia exterioꝛ dicẽda sunt tria. Prio q̃ quattuoꝛ mõis ẽ reꝑhẽsio circa vestes. Secũ-

do quō quis sex modis pōt peccare mortaliť p̄ ortū corpis. Tertio exem̄. Ista q̄re ser. lxxxiij. G

Auaricia. Hic dicēdū est quō p auariciez peccat q̄s q̄tuor modis. Primo ꝺcupiscēdo. de b q̄re ser. cxviij. I. Scōo acq̄rēdo res iniustas. de b q̄re ser. cliij. F. Tertio male expēdēdo. de b q̄re. f. cxlj. K. Quarto nimis auare possidendo. ser. lxxxij. C. D. exemplū. Itē. lxxxix. P

Gula. Hic de gula tria sunt dicēda. Primo. q̄ q̄nq̄ sunt reprehensibilia comedēdo z bibendo. ser. xcviij. F. Scōo q̄ q̄nq̄ modis peccat q̄s mortaliť in comedendo z bibendo. xcix. M. Item. cxlj. L. Tertio exemplū. xcix. P

Luxuria. Hic tria sunt dicēda. Prīo quō actus luxurie cōmittiť sex modis. z quō sp vl⁹ actus est grauior alio. ser. lxxxv. O. Scōo quō luxuria sine actu ꝓmittiť decē mōis. z q̄ est mortale. z q̄ veniale. lxxxvj. S. Tertio q̄libet pōt actū luxurie precauere z caste vivē. ser. lxxxvj. D. exemplū

Ira. Hic est dicēdū q̄ ira octo modis cōmittiť z q̄ est mortale. z q̄ndo veniale. sermone. xcv. G. Item. cxlj. M.

Inuidia. Hic tria sūt dicēda. Primo q̄ inuidia pr̄ibus modis cōmittiť. z q̄ est mortale. z q̄ veniale. cxlj. O. Scōo q̄ debeāt nos inducē ad postponēdū inuidiā z rancorē ꝓtra ꝓximū. ser. cxxx. S. Tertio q̄libet teneť q̄ndo modis indulgere suis inimicis si vult salvari. ser. cxxx. y

Accidia. Hic tria sunt dicēda. Prīo q̄ tedium boni sit mortale vel veniale. ser. cxlj. P. Scōo q̄ q̄tuor sunt q̄ si diligēter cōsideranť. tūc erim⁹ proni ad bona opa. ser. cliij. T. Tertio q̄lis lect⁹ prepat⁹ sit accidioso in inferno. cj. B. exēplū.

Tabula de septē sacramentis.

Baptismus. circa hoc b sacramentū tria sunt dicēda. Prīo aliq̄ questiones mouenť circa sacramētū baptismi. fmone. lxxvj. V. Scōo nouē effectus baptismi. ser. eodē. X. Itē. clxviij. S. Tertio signa q̄ fiūt ante baptismū z post quid significent. Sermone. lxxvij. B

Confirmatio est scōm sacr̄m. De quo quere sermone. cxlviij. T

Penitētia. Hic dōm ē de his que ptinent ad sacramētū penitētie. s. de cōtritōe. z cōfessione. z satisfactōe. de penitētia vera z falsa. Itē quere fmone xliij. H. Item. xliij. K

Eucharistia. Circa hoc sacr̄m tria sunt dicenda. Primo q̄ idem xps iesus q̄ natus ē de virgine maria. cōtineť in hoc sacro. z q̄bonū sit digne cōicare ser. xlviij. C. Scōo q̄re hoc sacr̄m datur hoi in agone mortis. z q̄re hoc sacr̄m institutū sit. fmo. lxxviij F. Tertio quō q̄tuor genera hoim māducāt hoc sacr̄m spualiter. lxxx. G

Extrema vncio. De hoc q̄re. cxlviij. X

Ordo. De hoc sacro q̄re. cxj. T

Mrimonij. De hoc sacro tria sūt dicēda. Primo q̄ in mrimonio ꝓstituti debēt septē hīe. vt in statu mrimonij salvenť. ser. xxv. B. Scōo q̄ septē de causis in mrimonio aliq̄bus nō ꝓspere succedit. fmone. xxvj. N. Tertio exēplū de probo rustico. fmone. xxvj. O

Septē sunt dona spūssancti. p q̄ septē vicia capitalia expellūtur. Istū fmonē q̄re ser. lxxiij. A

Sex sūt opa misericōie. ꝺ his q̄re ser. lxxxix. O P

Expositōez sup pr̄ nr̄. q̄re fmo. lxv. Q

De duodecim fidei articulis. q̄re ser. cxlvj. B

Tabula sup sermones de sanctis.

De sancto Andrea

Vocauit eos dicens. ve nite post me Mat. iiij. Circa illud thema tria sunt dicenda. Primo quō deꝰ vocat hoiem multipliciť. Scōo quō aliq̄ audiunt ꝙ non aperiūt. aliq̄ qui aperiūt Tertio q̄d sentiendū sit de ꝑdestinatōe. Istū fmonē q̄re ser. lxxxiij. D

Venite post me Matth. iiij. Circa illud thema tria sūt dicēda. Prīo q̄re q̄libet libēter ꝺz seq̄ xpm Scōo in q̄bus debemꝰ seq̄ xpm. Tertio legēda de sctō Andrea. Istū sermonē q̄re ser. xv. M

Relictis oibus secuti sūt eū Mat. iiij. Hic dicēdū est quō septez sunt que debēt hoiem retrahē ab amore tpaliū. Istū sermonē q̄re ser. xciij. A

Bonū est viro cū portauerit iugū dñi ab adolescentia sua Trē. iij. Hic ē dicendū. q̄ iuuenes ab initio debēt incipe deo seruire. z hoc ꝓpter sex bona. Istū sermonē q̄re ser. xx. I

De sancto Nycolao

Fecit fluz dñs crescē in plebez suā Eccl. xliij. Si volum⁹ proficē z crescere cū btō nycolao in donis z vtutibus. tūc debem⁹ abijcere septē impedimenta q̄ impediūt profectū hois. Istum sermonē quere fmo. xviij. N

De cōceptōe btē Marie vginis.

Sanctificauit tabernaculū suū altissimꝰ. ps. xlv. Hic dōm est quō btā maria vgo est sanctificata. et pivilegiata nouē pivilegijs pre oibus sctis z angelis. Hoc q̄re ser. clxij. P. Vltimo exemplum de tyranno quē beata virgo iuuit. z sic saluatus ē. hoc quere fmo. clxiij. E

De sctō Thoma apl̄o

Thomas aūt nō fuit cū eis q̄n iesus venit Joh. xx. Hic est dōm. q̄ bona societas cōfert decē bona Istū fmonē quere ser. lvj. A

Infer digitū tuū huc z vide manus meas Joh. xx. Hic est dōm. q̄re xps seruauit cicatrices vulnerū. Istū ser. quere ser. lvij. D

Beati q̄ non viderūt z crediderūt Joh. xx. Hic est dicendū. quō fides est sūme necessaria ad salutē. z quō q̄tuordecim genera hoim falsificant fidē. Istū sermonē quere ser. xlj. F. G

In festo nativitatis xpi

Ecce enāgelizo vobis gaudium magnū qđ erit omni pplo Luc. ij. Circa illud thema tria sunt dicēda. Primo hystoria de festo hodierno. Secūdo de gaudio ipsius festi. Tertio de pauptate xpi z Marie. Istū sermonē quere ser. xj. A

Paruul⁹ natus est nobis. z filius datus est nobis Esa. ix. Hic ē dōm quō beata virgo nouē bñficia exhibuit paruulo puero xpō. que nos etiā sibi exhibē debem⁹. Istū fmonē q̄re ser. xvij. P

Annūcio vobis gaudiū magnū. Lu.ij. Sermonē de lusoribus. q̄re sermone. xij. G

De sancto stephano.

Stephan⁹ vidit celos aptos Act. vij. Hic est dicendum de nouē generib⁹ hoim q̄bus celū aptum est. ꝛ statim post mortē euolāt. Istos duos sermones q̄re sermone. xiij. P

De sctō Johāne euāgelista.

Seq̄re me Joh. xxj. Hic tria sunt dicēda. Prīo q̄re q̄libet libēter debz sequi xp̄m. Scōo quō in sc̄tē debem⁹ eū sequi. Tertio alīq̄ questiōes de sctō Johāne. Istū ſmonē quere ser. xv. M

De innocentibus.

Mittēs herodes occidit oēs pueros q̄ erant in bethleē ꝛ in oibus finib⁹ eius Matth. ij. Hic tria sunt dicēda. Prīo q̄ sunt isti pentes q̄ occidūt pueros suos spūalit. Scōo de solennitate p̄ntis festi. Tertio exēplū. Istū ſmonē q̄re ser. xvj. A

De circūcisione dñi.

Postq̄ ꝓsummati sūt dies octo vt circūcideret puer vocatū ē nomē eius ihs Luc. ij. Hic tria sunt dicēda. Prīo q̄re hodierna dies ē multū celebris. Scōo q̄tiēs xp̄s sanguinē suū fudit. Tertio de spirituali circūcisione. Istū sermo. q̄re ser. xix. A

De eodem.

Postq̄ cōsummati sunt dies octo. Hic est dom q̄ xp̄s in puericia sua sanguinē suū fudit. vt daret exemplū pueris. q̄ a puericia debent deo seruire. Istū ſmonē q̄re ser. xx. I

In epyphania dñi.

Ecce magi venerūt ab oriēte hierosolymā Matthei. ij. Circa istud thema tria sūt dicenda Primo de p̄dēcia illo⁹ triū regū. Scōo de eor inq̄sitione ꝛ oblatōe. Tertio q̄re pauper reuerētius se būt ad deū q̄ diuites. Istū ſmo. q̄re ser. xxj. K

De eodem.

Videntes stellā magi gauisi sūt gaudio mḡno Mat. ij. Hic tria sunt dicenda. Primo q̄ reḡrūtur ad locum vt vtuose fiat. Scōo q̄t modis pōt quis peccare mortaliter in locis. Tertio exemplū. Istū sermonē q̄re ser. xxij. A

De q̄uersiōe sancti pauli. A

Dñe q̄d me vis facē Act. ix. Hic tria sūt dicēda. Prīo q̄re merito debem⁹ facē volūtatē dei. Scōo in q̄bus cōsistit volūtas dei. Tertio exēplū. Istuz sermonē q̄re ser. cij. B

De festo purificatōis Marie.

Postq̄ impleti sunt dies purgationis Marie. Luc. xij. Maria purgari voluit q̄ tū nō indiguit. ꝫ vt nos būilitatē docēt. vñ hic tria sūt dicēda. Primo de būilitate Marie. ser. clxij. P. Scōo quō maria ē in exēpluz paupibus tristib⁹. ꝛ diuitibus. ser. clxij. R. Tertio exemplū de ancilla ad quā venit btā virgo in obitu. ser. xxxij. J

In cathedra btī Petri apl'i.

Exaltauī electū meū de plebe mea. ps. lxxxviij. Hic tria sunt dicēda. Primo de dignitate sacerdotū. Scōo q̄ grauit illi peccāt q̄ sacerdotib⁹ detrahūt. Tertio q̄ periculosi stāt mali sacerdotes. s. cōcubinarij ꝛ fornicarij. Istū ser. q̄re ser. cxj. T.

De sancto Mathia apl'o.

Discite a me q̄ mitis sum ꝛ būilis corde Mat. xj. Circa hoc thema tria sūt dicēda. Primo de q̄tuor generib⁹ hoim se būiliantiū. Scōo de nouez gradib⁹ būilitatis. Tertio exēplū. Istū sermonez quere ser. xxxj. J

De eodem.

Venite ad me oēs q̄ laboratis ꝛ onerati estis Mat. xj. Hic ē dom q̄liter bona opa fieri debent. vt p̄ ea saluemur. Et quō hoies dānant etiā cū bonis opibus. Istū ser. q̄re ſmo. cxl. A

De sancta Kunegunde.

Despōdi enī vos vni viro vginē castā exhibere xp̄o. ij. Cor. xj. Hic tria sunt dicēda. Primo quō aia sīl⁹ ꝛ virgo casta dr spōsa xp̄i. Scōo q̄t debz in se hre vt sponso suo placeat. Tertio legēda de sancta Kunigūde. Istum ſmonem quere ser. cxxiij. K. er. clvij. D

In festo annūciatōnis btē Marie vginis. Ave gra plena dns tecuz Luc. j. Circa illud thema tria sunt dicēda. Primo exquo maria hodie mr xp̄i effecta est. tūc q̄rit̄ que sunt iste vtutes q̄ fecerūt eaz dignā matrē xp̄i fieri. Hoc q̄re sermo. clxij. M. Secūdo quotiēs maria locuta sit. put ex dictis euāgeliox intelligi pōt. Hoc q̄re ſmone. cxvj. K. Tertio exemplū de vgine que clamauit. Ave maria. Hoc quere ſmone. clxij. M. Aliud exēplū ibidē.

De sctō Gregorio. Marco. Ambrosio. ꝛ sic de alijs sanctis infra pasca ꝛ penthecosten.

Labora sicut bon⁹ miles xp̄i iesu. ij. Thymo. ij. Hic ē dom de septē tentationib⁹ bonox hominū. Istū ſmo. q̄re ser. xl. M. Et. cliij. A. ꝛ. lv. y

Ego sum vitis vera ꝛ vos palmites. q̄ manet in me ꝛ ego in eo. hic fert fructū Joh. xv. Sicut palmites gerunt fructū annuatim. sic ꝛ nos q̄tidie debem⁹ ferre fructū ꝛ mereri cū rebus corpe ꝛ cū aia Hic tria sūt dicēda. Primo q̄ cuz rebus tpalibus q̄nq̄ mōis possumus mereri vitā eternā. Scōo q̄ cū corpe trib⁹ modis possum⁹ mereri vitā eternaz Tertio q̄ cū aia etiaz trib⁹ modis possum⁹ mereri Istos duos ſmones bonos ꝛ vtiles p̄ populo cōmuni. q̄re ser. cl. M. ꝛ. N

Sine me nihil potestis facē Jo. xv. Ex his verbis iā dictis p̄z. q̄ sine gra dei nullū opus meritorū vite eterne possum⁹ facē. ꝫ q: ſm Aug. Nullus bonū irremūeratū. ꝛ nullum malū impunitū manebit. Tūc hic ē dom. q̄ de septē bonis q̄ p̄ouenīt ex his opibus que fūt in pctō mortali. Istum sermonē q̄re ser. xcij. I

Si q̄s in me nō manserit mittet foras. sicut palmes q̄ arescit. ꝛ colligent eū ꝛ in ignem mittēt ꝛ ardebit Joh. xv. Ubi sciendū. q̄ excōicati sunt sicut palmites excisi. Vñ de excōicatōe hic tria sunt discenda. Primo quō excōicatio est duplex. s. maior ꝛ minor. Scōo q̄ excōicatio ꝓpter q̄nq̄ est valde timenda. Tertio q̄n quis incurrit excōicationē. Istū sermonē q̄re ser. lxix. D

De eodē euāgelio. Ego sum vitis vera.

Manete in dilectōe mea Joh. xv. Hic de dilectione dei q̄tuor sunt dicēda. Primo q̄re merito debemus deū diligere. hoc q̄re ser. cij. D. Itē. cxix. P Scōo quō ordinez charitatis q̄nq̄ sunt diligenda. Tertio que sunt p̄ que q̄s cognoscē pōt an deū diligat. Quarto ꝛ sit differentia inter amorem diuinū

ernalem. Istū ſmonē q̄re ser.cxix. T

Adhuc de eodē euangelio.

Si p̄cepta mea seruaueritis manebitis in dilectione mea Joh.xv. Hic ē dōm de p̄ceptis dei. Istos sermones bonos ⁊ vtiles populo cōmuni. q̄re ſmone.cxlij. N

Hec locutus sum vobis vt gaudiū meū in vob sit ⁊ gaudiū vestr̄ plenū sit Joh.xv. In vbis p̄missis xp̄s loq̄tur de duplici gaudio bonor̄ hoim Primū est gaudiū spūale q̄ boni p̄cipiūt in pūti ergo dicit vt gaudiū meū in vobis sit. de hoc gaudio q̄re ser.ix. R. Item.xx. R. Scōm gaudiuz est eternū q̄ p̄cepturi sunt in celo. De hoc q̄re sermone.liij. P. exemplū.

De sctis philippo ⁊ iacobo apl̄is.

In domo p̄is mei mās̄iones multe sunt Joh. xliij. Pēs hoies de numero saluandor̄ p̄uenīunt ad nouē choros angelor̄. vñ hic est dōm q̄ ad p̄imū chor̄. ⁊ q̄ ad scōm. ⁊ q̄ ad tertiū p̄uenīūt. Istuz sermonē quere ser.lxxxviij. Y

De eodem festo

Vado parare vobis locū Joh.liij. Hic est dōm de nouē gaudijs celi q̄ xp̄s nobis p̄repauit. Istuz ser. q̄re ser.lxxxiiij. K. exemplū

De inuētione sctē crucis.

Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce dñi nr̄i iesu xp̄i. ad Gal. vj. Hic dōm est de cruce spūali. q̄ q̄tuor p̄tes debet hr̄e. Istū ser. q̄re ser.cliij. P

De sancto vito.

Memēto creatoris tui in diebus iuuētutis tue Eccs.xij. Iuuenes exēplo beati viti in iuuētute incipere debent deo ſuire. ⁊ hoc p̄ter sex bona q̄ inde p̄uenīūt ipsis. Istū ser. q̄re ser.xx. I.

De sancto iohāne baptista

Elysabeth ipletū ē tp̄s pariēdi ⁊ pepit filiū Lu. j. Hic de partu mulier̄ tria sūt dicēda. Primo de gestibus q̄s hūt mulieres tpe part⁹. Scōo de dolore parturiētū. Tertio de labore quē hūt parētes cū pueris nutriēdis. Istū ser. q̄re ser.lxj. K

Johānes habebat vestimētū de pilis camelor̄. Mat.iij. Hic tria sūt dicēda. Primo q̄ reph̄ēsibilia sūt circa vestes. Scōo quō sex mōis p̄t q̄s peccare cū ornatu vestiū. hoc q̄re ser.lxxxiij. G. Tertiō de vtilitate aspere vestis. hoc q̄re ser.vij. S. exēpla.

Da mihi in disco caput iohis baptiste Mar.vj Ista verba p̄tulit filia herodiadis. q̄ fuit saltatrix. Vñ de chorea hic tria sūt dicenda. Primo quō xp̄s in chorea irridet ⁊ contēnit. Scōo q̄ choriſare sit p̄cm mortale. Tertio de circūstantijb⁹ chorea. Istū sermonē quere ser.xxxvij. P

In festo petri ⁊ pauli

Tibi dabo claues regni celor̄ Mat.xvj. Hic ē dōm. q̄ sunt nouē genera hoim q̄bus celū reserarū est. Istos sermones q̄re ser.xiij. P

Quēcūq; ligaueris sup terrā erit ligatū ⁊ in celis Mat.xvj. Ista p̄bas intelligit de excōicatiōe. vñ b de excōicatōne tria sunt dicēda. Primo q̄re excōicatio est timēda. Scōo q̄s incidit in excōicatōem Tertio alique q̄stiones de excōicatōne. Istū ſmonem q̄re ser.lxix. B

In festo visitatōnis.

Beatam me dicēt oēs generatōes Lu.j. Scien dū q̄ beata virgo est laudāda a nobis p̄ter adiutoriū q̄ ab ea habem⁹. Vñ q̄nq; sunt hic dicenda. Primo. q̄ efficaciter beata virgo nos adiuuat. Scōo vñ hz q̄ tam potēs est. Tertio q̄liter nos adiuuat. Quarto p̄ter q̄d nos adiuuat. Quito exēplum. Hūc sermonē bonū ⁊ vtile de beata virgine. quere ser.clxj. T

De sctō Kyliano ⁊ socijs eius.

Stabūt iusti in magna cōstantia Sap.v. Hic ē dōm. q̄ q̄tuor sūt q̄ debēt nos inducē ad sustinēdū ⁊ laborādū libēter cū btō kyliano p̄ter deū ⁊ salutē nr̄am. Istū sermonē q̄re ser.cliij. A

De sctō henrico imperatore

Beatus est diues q̄ inuētus est sine macula Eccl. xxxj. Hic est dōm de septē generib⁹ diuitū. quorū q̄tuor genera dānant. ⁊ tria genera saluant. Istuz sermonē q̄re ser.lxxxij. C

Hō quidā nobilis abijt in regionē longinquaz accipe sibi regnū Lnē. xix. Exq̄ hodie ē festū sancti henrici imperatoris q̄ nobilis fuit. tūc in p̄ti sermone tria sunt notāda. Primo vñ nobilitas habuit ortū. Hoc quere serm. cxxvij. F. Secūdo que sunt signa nobilitatis. Hoc quere sermone. cxxvij. E. Tertio legenda.

De sancta Margareta.

Sile est regnū celor̄ thesauro abscōdito i agro Matt.xiij. Thesaurus est virginitas. Vñ hic tria sunt dicenda. Primo de dignitate v̄ginit atis. Secūdo q̄ xp̄us rechrit in suis v̄ginibus. Tertio legēda de sancta margareta. Istum ſmonē quere sermone. clvij. G

In diuisione apostolor̄.

Euntes in mūdū vniuersum p̄dicate euāgelium oī creature Mat.xvj. Hodie ē diuisio apl̄or̄. ergo hic ē dōm de duodecim articul⁹ fidei q̄s ipi duodecim apl̄i cōposuerūt. Et quē articulū vnusquisq; ponat. Istos duos ser. q̄re ser.clvj. H

De btā maria magdalena.

Dimissa sūt ei p̄cā multa. supple q̄ verā p̄niam quā egit Luc.vij. Hic est dōm de decē generib⁹ hominū qui agūt p̄niam. quor̄ solum vnū gen⁹ agit veram penitentiā cum maria magdalena. ℞ alij falsam. Istū sermonē quere ser.xliij. K.

De sancto Jacobo apl̄o.

Dic vt sedeāt hij duo filij mei vnus ad dextram ⁊ alius ad sinistram Matbei.xx. Mater illorū sc̄i licet apostolor̄ sancti Johannis ⁊ Jacobi. habuit sollicitudinem de pueris suis. Sic ⁊ parentes debent esse sollicīti de pueris. vt sic educantur vt magni efficiantur in regno celorum. Vnde hic est dicendum. q̄modo parentes tenentur ſex filijs suis. Istum sermonē quere ser.xxiij. B.

Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum Matthei.xx. Hic est dicendum. q̄ tribulationes erūt nobis leues ⁊ dulces. si illa quatuor diligenter pensamus. Istum sermonem quere ſmone.cliij. A.

De sancto Dominico.

Qui custos est sui dñi gloriabit̄ Prouer.xxvij Sāctus dominicus pater noster custodiuit dominū in se. q̄ nunq; peccauit mortaliter. sed innocentiam suam seruauit vsq; ad mortē. Vnde hic dicē

dum. ℞ sex sunt que hō quotidie debz cogitare ne peccet. Istū sermonē q̄re ser. liij. N

Adducā eū in sollicitudinē t libi loquar ad cor eius Ozee. ij. Solitudo ē sancta religio. s. ordo p̄dicatoꝝ. quē ipse sctūs pr̄ dñicus instituit. Nū b ē dicendū. qūo vita religiosa compar vite celesti. t hoc in septem ꝓprietatib⁹ quas habet. Istum ſmonez quere ser. cxxj. O

De sctō Laurentio

Qui vult venire post me abneget semetipsum. t tollat crucem suā t sequat me Mat. xvj. Hic ē dōm de cruce spūali quam debem⁹ portare in presenti. Istū sermonē q̄re ser. cliij. P.

Nisi granū frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit ipm solū manet. si aūt mortuū fuerit. fructum multū affert Joh. ij. Sciēdū q granū frumēti est xp̄s q̄ est mortu⁹ t multū fructū cōtulit. q̄ totum mūdū redemit. Nū hic dōm est de duodecim fructibus q̄s cōfert devota meditatio passionis xp̄i. Istū sermonē quere ser. xlviij. I.

Dispsit dedit pauprib⁹ iustitia ei⁹ manet in seculū seculi. ps. cxj. Hic de elemosyna tria sūt dicēda. Primo q̄ incitāt hoiem ad dādū elemosynā. Scdo qliter sit dāda t q̄bus. Tertio fructus elemosyne. Istū sermonē quere ser. cliij. R

In assumptōe btē marie vginis.

Maria optimā ptem elegit q̄ nō auferat ab ea. Luc. x. Circa istud thema tria sūt dicēda. Primo qūo maria hz nouē p̄uilegia pre cūctis sctis t angelis. Ergo dr in vbis pmissis. Optimā partē elegit. Hec q̄re ſmone. clxij. P. Scdo qūo maria ad uocat p nobis tripl̄r. t q ad nullūsctōꝝ tantā confidentiā debem⁹ habē. ſmone. clxiij. T. U. Tertio exemplū de muliere q̄ concepit a ꝓprio filio. Hoc quere ſmone. clxiij. X

De sctō Bartholomeo.

Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicem Joh. xv. In festis apl̄oꝝ freq̄nter legūtur euāgelia in q̄bus agit de dilectōe. Ideo q̄ ipsi apostoli p̄cipue xp̄m dilexerūt. t etiam inter seipos p̄cipue charitatem t amorē habuerūt. Nū hic de dilectōe ꝓximi tria sunt dicēda. Primo q̄ sunt illa q̄ incitāt ad diligendū ꝓximū. Scdo qmodo tenemur diligē ꝓximū. Tertio signa dilectōnis ꝓximi. Istū sermonem q̄re ſmone. cxx. ℟

Ego vos elegi Joh. xv. Hic ē dōm de nouem signis electōnis. p que cognoscit an sit q̄s p̄destinatus ad vitā eternā. Istū ser. q̄re ser. cxlix. A

De sctō Egidio.

Justū deduxit dñs p vias rectas Sap. x. Hic est dōm de iusticia. Istum sermonē bonū t vtilē quere ſmone. cliij. E.

In nativitate btē Marie vginis

Noua lux oriri visa est gaudiū. honor. tripudiū apud oēs hoies Hester. viij. Hodie gaudiū est angelis in celo. t etiā hoibus in terra. Nec īmerito. q̄ hodie nata ē dña angeloꝝ. t mr̄ oim hoim. Nā in p̄nti sermone tria sunt dicēda. Primo q̄ vtutes fecerūt mariā matrē oim hoim. Hoc q̄re sermone clxij. S. Scdo q̄ vtutes fecerūt eaz dñam angelorum. sermone. clxij. Q. Tertio exēplū de iuuene nobili q̄ negauit christū t noluit negare btām virginem qualiter postmodū ditatus est. Hoc quere ſmone. clxiij. B

De sancta Kunigunde.

Simile est regnū celoꝝ thesauro abscondito in agro Mat. xiij. Sermonē de virginitate. quere sermone. clvij. G

De exaltatōne sancte crucis.

Xp̄s factus est p nobis obediens vsq̄ ad mortē. mortē aūt crucis. ad Phil. ij. Hodie veneramur exaltationē sancte crucis. Nū cantim⁹. Tuā crucē adoram⁹ xp̄e. tuam gloriosam recolim⁹ passionē. Unde hic est dōm de duodecim fructibus meditationis passionis christi. Istos fructus q̄re ſmone. xlviij. I

Mihi āt absit gl̄iari nisi in cruce dñi nostri Jhu christi ad Gal. vj. Hic est dōm de cruce spirituali que debet quattuor partes habere. Istum sermonem quere. cliij. P.

De sancto MatthEo.

Sequere me. t surgens secutus est eū Matt. ix. Hic tria sunt dicenda. Primo q̄re quilibet libenter debet sequi xp̄m. Scdo in q̄bus eū sequi debemus. Istū sermonē quere ſmone. xv. N. Tertio legenda de sancto matthEo.

Quare cū publicanis t pctōribus mādūcat magister vester Matth. Ista vba dixerūt pharisei reprehēdentes xp̄m. Nū hic est dōm qūo septem genera hoim reprehendūt deū in factis suis. Istum sermonē quere ser. cxvij. P

Non veni vocare iustos ſz pctōres Mat. ix. Hic est dōm qūo deus vocat quotidie pctōres ad se. Istū sermonē quere ser. lxxiij. O

In festo michaelis archangeli

Angeli eoꝝ semp vidēt faciē p̄is mei Matth. xviij. ſmonē bonū t vtilē de angel̄. q̄re ser. clvij. J

Angeli eoꝝ sp vidēt faciē p̄is mei Matt. xviij. Hic ē dōm de nouē choris angeloꝝ. t q̄ hoies collocētur cū infimis. t q̄ cū medijs. t q̄ cū supremis Istū sermonē quere ser. lxxxvij. L

In festo Symonis t Jude.

Si mūdus vos odit scitote q̄ me priorez vobis odio ha buit Jo. xv. Hic tria sunt dicēda. Primo q̄ mūdus ꝓpter septē nō est diligēdus. Hoc quere ser. cxxxvj. F. Scdo qñ amor mūdi est pctm̄ mortale. Hoc q̄re ser. cliij. R. Tertio qūo p tria cognoscitur si q̄s mūdū p̄cipserit. ser. cliij. Q.

Ego vos elegi de mūdo Jo. xv. Hic est dōm de nouē signis electōis. Hoc q̄re ser. cxlix. A

In festo oim sanctoꝝ

Gaudete t exultate qñ merces vr̄a copiosa est in celo Matt. v. ſmo. bonū de oibus sctis. q̄re sermone. clix. S

Alius sermo de oibus sctis.

Beati pauperes spū qñ ipoꝝ est regnū celoꝝ Mathei. v. Hic ē dōm de septez generib⁹ pauperum. quoꝝ quattuor damnant. t tria saluantur. Istū sermonē q̄re ſmo. lxxxj. Y Alius ſmo

Beati mūdo corde quonīā ipsi deum videbunt Mat. v. Hic tria sunt dicenda. Primo q̄ causant mūdiciam cordis. Hoc quere ſmone. viij. E. Se-

cūndo qūo cor mūdum cognoscīt per tria signa. Hoc ḡre fmo.viij.D.Tertio qūo custodīt. Hoc q̄ re fmone.viij.E

Beati misericordes qm ipsi misebūtur Mat.v. Hic est dōm de sex opib⁹ misebīe Istū sermonē ḡre ser.lxxxix.D

In die animarū

Anima mea turbata est valde.ps.vj. Sermonē bonū z vtilē de animab⁹ quere ser.clx.F

De sancto Martino

Justū deduxit dūs p vias rectas Sap.x. Sermonē bonū z vtilē ḡre de iustīcia.ser.cliij.E

Serue bone z fidelis intra i gaudiū dūi tui Luce.xix. Hic ē dōm de fuitio dei.s.ḡre merito debemus deo fuire.z in qbus fuitijs est sibi fuiendū. Istū ser.ḡre ser.clv.F.

Estote parati q: q̄ hora nō putatis filius hois veniet Luc.xij. Hic dōm ē.q ꝓpter qnqz differt penitentia. Istū ser.ḡre ser.clvj.X

Nudus fui z cooperuistis me Mat.xxv. Ser.bonū z vtilē de sex opib⁹ misebīe.ḡre ser.lxxxix.D

De sancta Elyzabeth

Viduas honora que sez vere vidue sunt.s.ad Thymo.v. Sermonē bonū de viduis.quere fmone.cxvj.D

De sancta Katherina.

Simile est ragnū celoz thesauro abscondito in agro Mat.xiij. Sermonē de virginib⁹ bonū.z vtilem.ḡre fmone.clvij.F

Omnis gloria eius filie regis ab intus. Ps.xliij Sermonē de pscia ḡre ser.ix.F

Explicit de sanctis.

Tabula sermonū de dedicatōe incipit.

Ecce vir nomie zacheus.z h erat pnceps publicanoz Luc.xix. Beda in omel.hodierna dicit.q zacheus interpretat iustificat⁹.z sic oportet quēlibet pcōrez iustificari si debet saluari. Istū hic est dōm de iustīcia. Illum sermonez bonū z vtilem cōmuni populo. quere fmone.cliij.E

Venit em filius hois ḡrere z saluū facē.supple hūanū gen⁹.qō perierat.supple p pctm ade. Luce xix. Sciēdū q de⁹ cupit oēs hoies saluos fieri. Et in signū illius cōtulit nobis deus illa tria.s.res tēporales.corp⁹ z aiam.z qūo cū his tribus mereri debem⁹ vitā eternā. Istos duos fmones bonos z vtiles cōi ppło.ḡre ser.cl.M

Ecce vir noie zacheus.z hic erat princeps publicanoz z ipe dives Luc.xix. Hic ē dōm de septem generib⁹ diuitū.quoz alīq damnant.z alīq saluātur. Istū fmo.ḡre ser.lxxxij.C

Ecce dimidiū bonoz meoz dūe do paupibus. Lu.xix. Hic de elemosyna tria sunt dicēda. Prio q̄ incitāt ad dandū elemosynā. Scō qliter sit danda z qbus. Tertio fructus quos cōfert elemosyna. Istū sermo.ḡre ser.cliij.F

Si qd aliquē defraudaui reddo q̄druplū Luce xix. Hic tria sunt dicēda. Prio qūo duodecim genera hoim decipiūt ꝓximos i emēdo z vēdēdo.F ḡre ser.cvj.A. Scō qūo restituitio oz fieri.xliij.X Tertio exēplū.hoc ḡre ser.cl.B.C

Templū dei sctm est qd estis vos.j.Cor.iij. Templū dei spūale est cor mūdū. Istū hic tria sunt dicēda. Prio q̄ causant mūdiciā cordis. Scō qūo cor mūdū cognoscīt.z qūo custodīt.hoc ḡre ser.viij.C Tertio q q̄ttuor requrūtur ad cōsequēdas indulgētias.hoc ḡre ser.xiij.B.

Tabula sup sermones p quadragesimā
Sermo cōmunis p quadragesimā.

Penitentiaz agite appropinq̄bit em regnū celoz Matth.iij. Circa illud thema ē dōm.q decē genera hoim agūt pniam.quoz solū vnū genus hoim agit verā puiam.ꝛ alij falsam. Istū ser.bonū z vtilem ꝓ cōi ppło.ḡre ser.xliij.K

In die cinerum.

Cōuertimini in toto corde vestro.in ieiunio.et fletu.z scindite corda vra.z nō vestimenta vra Joelis.ij. Hic est dōm qūo sex fiūt illo die q̄ alijs diebus nō fiūt. Istū sermonē quere ser.xxxviij.C.

Thesaurisate vobis thesauros in celo ꝛc. Mat. vj. Istū thesaur⁹ debemus nos thesaurisare cū bonis operibus. Istum sermonē ḡre ser.cxl.A.

Feria quinta.

Dispone domui tue quia morieris Esa.xxxviij. Hic est dōm.q ꝓpter qnqz debemus nos q̄tidie disponere ad mortē. Istū ser.ḡre ser.clvj.X

Filius iacet in domo paraliticus z male torq̄tur Matth.viij. Infirmitates sunt patiēter sustinē de ꝓpter septē bona q̄ inde proueniūt. Istū fmonem ḡre ser.cxxviij.J

Feria sexta post cinez.

Clama ne cesses q̄si tuba exalta vocē tuaz z annūcia ppło meo scelera eoz Esa.lviij. Hic est dōm de septē peccatis mortalib⁹. Istū sermonem quere sermo.cxlj.J

Diligite inimicos vros z bñfacite his q̄ oderūt vos Matt.v. Sciendū q inimicos nros tenemur qnqz modis diligere z eis indulgē. Istū sermonez quere fmo.cxxx.D

Sabbato post cinez.

Confidite ego sum nolite timere Marc.vj. Hic tria sunt dicēda. Prio ḡre sabbatū est marie dedicatū.hoc ḡre fmone.lxiij.A. Scō de quadruplici cōfidētia quam debemus habere ad deuz. Hoc ḡre fmone.cxxij.K.Tertio exēplum de latrone q̄ ieiunauit sabbatum Marie virgini.hoc quere sermone.clxiij.C

Dñica prima Jnuocauit.

Cum ieiunasset quadraginta diebus z quadraginta noctibus ꝛc. Matth.iij. Sermonem bonū z vtilem de ieiunio.quere ser.xxxix.D

Et accedens tentator dixit. Si filius dei es ꝛc. Matth.iij. Hic est dicendum de septem tentationibus bonorum hominū. Istum sermonem quere sermo.xl.A

Feria scōa post Jnuocauit.

Cū venerit filiꝰ hois in maiestate sua ⁊ oēs angeli cū eo tūc sedebit sup sedē maiestatꝭ sue Mat. xxv. Sermo. bonū de iudicio. q̄re ser. iij. O.

Esuriui ⁊ nō dedistis mihi māducare. sitiui ⁊c. Matt. xxv. Sermonē de sex opibus miscōte bonū ⁊ vtilē p cōi ppło. q̄re ser. lxxxix. O

Tercia feria post Jnuocauit.

Nō em cogitatōes mee cogitatōnes vr̄e Esa. lv. Hic est dicendū de cogitationibꝰ. Illiū sermonez quere. cxxxviij. A

Eiciebat vendentes ⁊ emētes de templo Mat. xxj. Hic est dicendū. q duodecim genera mercatoꝝ damnant. Illū sermonē q̄re ser. cvj. A

Quarta feria post Jnuocauit

Ecce ad caput suū sbcinericiꝰ panis ⁊ vas aque comedit ergo ⁊ bibit. iij. Reg. xix. Hic ē dom qūo bō peccat i comedēdo. hoc q̄re ser. xcviij. F

Quicūq; fecerit volūtatē pr̄is mei q̄ in celis est ipe meus frat ⁊ sozoz ⁊ mr̄ est Mat. xij. Sermonē de volūtate dei. q̄re ser. cij. J

Quinta feria post Jnuocauit.

Anīa q̄ peccauerit ipa moziet Ezech. xviij. Hic est dom. q mozs anie in septez assiliatur morti cozporis. Jstū fmonē q̄re ser. cxxix. P

Mēdax ē ⁊ pr̄ eius Jo. viij. Hic ē dom q̄re mē dacū est detestandū. ⁊ qū est mortale. Jstū fmonē quere. cxxxiij. J.

Sexta feria post Jnuocauit.

Filiꝰ nō portabit iniqtatē pr̄is Ezech. xviij. hic est dom qūo filij debēt se hr̄e ad pentes. ⁊ ecōuerso qūo parētes ad filios. Jstos duos fmones bonos ⁊ vtiles. quere sermone. xxiij. H. exempla. Item xxiij. S. exemplū.

Erat dies festus iudeoꝝ Joh. v. Vel illud thema Sabbatū est. nō lz tibi tollere grabatū tuū. h dom ē de celebratōe festoꝝ. ⁊ quō octo mōis transgredit celebratio festoꝝ. Jstū fmo. q̄re ser. cxvij. C

Sabbato post Jnuocauit.

In oibus gr̄as agite. j. ad Thessal. v. Hic ē dicēdum de gr̄arūactōne. Jstū sermonē quere semōe cxij. J. exemplū.

Trāsfiguratus ē añ eos ⁊ resplēduit facies eius sicut sol Mat. xvij. Hic ē dom qūo electi resurgēt cū cozpibꝰ glificatz. Jstū fmo. q̄re ser. l. C. D

Dūica scōa Reminiscē.

Hec ē volūtas dei vt abstineatis vos a fornicatione. j. ad Thessal. iij. Sciēdū q nō solū abstinendū est a fornicatōe q̄ cōmittit sine actu. ⁊ hec fit de cē modis. ⁊ qū est mortale. ⁊ qū veniale. Jstū fmonē q̄re ser. lxxxvj. S

O mulier magna ē fides tua Mat. xv. Hic ē dicendū qūo viginti quattuoꝝ genera hominū falsificant fidē. Jstū fmonē q̄re ser. xlj. G

Feria scōa post Reminiscē.

Exaudi deus oꝛonē serui tui Dañ. ix. Hic est dicēdū de oꝛone. Jstū fmonē q̄re ser. lxiij. J

Si nō crediderit is q ego sum moziemini in peccatis vr̄is Jo. viij. Hic ē dom qūo tria accidūt malis in agone. ⁊ etiam tria bonis. De hoc q̄re sermone. lxxviij. G. H.

Feria tercia post Reminiscē.

Precepi em mulieri vidue vt pascat te. iij. Reg. xvij. Hic est dom de viduis. Jstum sermonem q̄re. cxvj. O

Amāt em primos recubitos in cenis ⁊ pmas cathedras in synagogis ⁊c. Mat. xxiij. Hic est dom de honoze. s. quare homies honozandi sunt. ⁊ qūo quis q̄nq; modis peccat circa honozes. Jstū fmonem q̄re fmone. xxviij. E

Feria q̄rta post Reminiscē.

Dñe rex regū deus abrahā miserere pplo tuo. Hester. iiij. Hic est dom. qūo deus miserek pcōribus penitētibꝰ ⁊ iustis. Jstū ser. q̄re ser. xcvij. C.

Quicūq; voluerit maioz inē vos fieri sit vr̄ minister Mat. xx. Hic de platis duo sūt dicēda. Prio platuraz appetē an sit pctm. h q̄re ser. iiij. Y. Scōo qūo plati debēt se hr̄e ad subditos. Hoc q̄re fmo. xxxij. E. Jtē. lix. H. Jtē. cxx. C

Feria q̄nta post Reminiscē.

Bñdictus q̄ cōfidit in dño ⁊ erit dñs fiducia eiꝰ. Hiere. xvij. Hic est dom de q̄druplici confidētia. Jstū sermonē q̄re. cxxij. K

Homo q̄dam erat diues ⁊ induebat purpura ⁊ bysso Luc. xvj. Hic dom est de supbia vestiū. Jstū ser. quere. lxxxiij. G

Feria sexta post Reminiscē.

Hō erat pr̄familias q̄ plātauit vineā Mat. xxj. Per vineā intelligit anīa. Dñ hic ē dom de anīa. Illū sermonē quere. cxxxij. A

Hic ē heres Mat. xj. Hic ē dom. quo iure vnus q̄sq; saluandoꝝ hereditatē celestez possidebit. hoc quere fmone. clxix. X

Sabbato post Reminiscē.

Accede huc vt tangā te fili mi Geñ. xxvij. Hic est dom de acerbissimis tentationibus bonoꝝ hominū. Illū sermonē quere ser. xxix. D

Dissipauit sbstātiā suā viuēdo luxuriose Lu. xv Hic est dom de luxuria q̄ actu cōmittit sex modis Jstū sermonē quere ser. lxxxv. D

Dūica tercia in q̄dragesima scz Oculi.

Ambulate in dilectōne sicut ⁊ xp̄us dilexit vos. Eph. v. Hic de dilectōe primi tria sunt dicenda. Prio q̄ sunt illa q̄ incitāt ad diligendū primum Scō quō tenemur primū diligere. Tertio signa dilectōis primi. Jstū ser. q̄re ser. cxx. A

Erat ihesus eiciens demoniū ⁊ illud erat mutuz Lu. xj. Hic ē dom q̄re diabolꝰ possidet hoiez Et de iuramētis. Jstū ser. q̄re ser. xlij. R. S. T.

Scōa feria post Oculi.

Lauare ⁊ mūdaberis. iiij. Reg. v. Hic ē dom de prepatōe cordis. s. quō mūdak. Jstum fmonē quere fmone. viij. C

Repleti sunt oēs in synagoga ira Luc. iiij. Hic est dom quō ira octo modis fit. ⁊ qū est mortale. Jstū sermonē q̄re ser. xcv. G

Tercia feria post Oculi.

Si peccauerit i te frat⁹ vade ⁊ corrige euz inter te ⁊ ipm Mat. xviij. Hic ē dom de fraterna correctione. Jstū ser. q̄re ser. lxij. D

Dñe quotiens peccabit in me frater meus ⁊ dimittam ei Matt. xv. Hic est dicendū quomodo tenemur indulgere inimicis. Jstum sermonem quere fmone. cxxx. Y

Quarta feria post Oculi.

Tabula

Honora patrē ⁊ matrē vt sis longeuus sup terram Exoð.xx. Hic ē dom quo filij tenent sex partibus suis. Istū sermonē qre ser.xxiiij. G

Sine causa colūt me Mat.xv. hic ē dom q opera que fiūt in pcto mortali nō sunt meritoria. Istū fmonē qre ser.xcij. K

Quinta feria post Oculi.

Nolite cōfidere in verbis mēdacij Hiere.xvij. Hic est dom de locutone. Istū sermonem bonū ⁊ vtilē quere fmone.cxxxix. K

Hocrus aūt symonis tenebat magnis febrib⁹. Luc.iiij. Hic ē dom. q infirmitas corpis est patiēter sustinēda ꝓpt septē. Istū ser.qre ser.cxxvij. J.

Sexta feria post Oculi

Non em̄ coutūt iudei samaritanis ⁊c Joh.iiij. Sicut quondā iudei habuerūt se ad samaritanos sic xpiani iam in illis tēporib⁹ debent se etiam habere ad iudeos. Vnde in psenti sermone tria sunt dicenda. Primo qre ecclesia pmittit iudeos viuere. Scōo qmodo iudei ⁊ xpiani debent hre inter se decem. Tertio exemplū de iudeis. Istū sermonem qre ser.cv. O. P

Si scires donū dei Joh.iiij. Hic dom ē de septē donis spūssancti. Istū ser.qre ser.lxxiij. A

Sabbato post Oculi.

Deus q̄ noscis oīa antequā fiant. tu scis qm̄ falsum contra me tulerūt testimoniū Dan.xiij. Hic ē dicendū de falso testimonio. ⁊ quo quis ledit proximū suū verbis octo modis. Istū sermonē quere sermone.xcvj. P

Magister modo hec mulier deprehensa est in adulterio Joh.viij. Hic est dicendū q adulteriuz est grande peccatum qđ in quattuor ostendit. Hoc q̄ re sermone.lxxxv. O

Dñica quarta Letare.

Illa q̄ sursum est hierusalē libera est q̄ est mr̄ nr̄a. Gal.iiij. Hic ē dom de nouez gaudijs celi. Istum sermonē quere ser.lxxx. K. L

Est puer hic q̄ hz q̄nq; panes ordeaceos Jo.vj. Hic est dom de contritone. cōfessione. ⁊ satisfactione. hoc qre ser.xliij. I

Feria scōa post Letare

Audiuit ois israel iudicium qđ iudicasset rex. ⁊ timuerūt regē.iij. Reg.iij. Si ppls isrl timuit regē salomonē in iudicādo. multoplus timē dus est xpus q̄ est iudex viuoz ⁊ mortuoz. ⁊ hoc ꝓpter districtā rōnē quā reddituri sum⁹ i iudicio extremo Istū fmonē quere ser.iij. P

Feria tercia post Letare.

Nolite iudicare fm faciē. sed iustū iudiciū iudicate Joh.vij. Iudiciū temerariū contingit septez modis. Istū ser.qre ser.xc. P

Feria quarta post Letare.

Auferte malū cogitationū vrar ab oculis meis Esa.j. Hic est dom de malis cogitationib⁹. hoc q̄re fmone.cxxxviij. A

Nō est hic hō a deo q̄ sabbatū nō custodit. Joh. ix. Hic est dom quo celebratio festoz octo modis transgredit. ser.cxvij. C

Feria quinta post Letare

Ecce defunct⁹ efferebat filius vnicus mr̄is sue. Luc.vij. Hic ē dom q̄ homini morienti contingūt septem. ser.cxv. F

Feria sexta post Letare.

Lazarus mortu⁹ est Jo.xj. hic ē dom q̄ morientes tentat diabol⁹ p quinq;. Hoc qre ser.cxxxiiij. S. Et sex interrogatōes q̄ debēt fieri hoi in agone mortis. Istū sermonē qre ser.cxxxv. C.

Sabbato post Letare.

Qui seqtur me nō ambulat in tenebris. ⁊ habebit lumē vite Joh.viij. Hic ē dom quo in septē debemus sequi xpm. Istū ser.qre ser.xv. M.

Dñica quinta sez Judica.

Sanguis xpi emūdabit cōsciētiā nr̄am ab operibus mortuis ad seruiendum deo viuenti Heb.ix. hic ē dom de q̄druplici cōsciētia. ⁊ vñ causat, erronea cōscia. Istū ser.qre ser.ix. F. G

Tulerūt lapides vt iacerēt in eum Jo.viij. Hic est dom quot modis iudei q̄sierūt iesum interficere. Istū sermonē qre ser.xlv. G

Scōa feria post Judica.

Modicū tēpus vobiscū sum Jo.vij. Hic dicendū ē. q̄modicū est ⁊ breue tēpus vite nr̄e. Istū sermonē qre ser.lx. N.

Si q̄s sitit veniat ad me Joh.vij. Hic ē dicendū de gr̄a spūssancti q̄ opatur in pctoribus penitentibus ⁊ iustis. Istū ser.qre ser.lxxj. T

Feria tercia post Judica

Surgens daniel comedit Dan.xiiij. Hic ē dom qūo quis peccat in comedendo ⁊ bibendo. quere sermone.xcix. M

Non pōt mūdus odisse vos. me aūt odit. q̄a testimoniū phibeo de illo. q̄ opera eius mala sunt. Jo.vij. Hic ē dom q̄ mūdus ꝓpter septē nō est diligēdus. hoc qre ser.cxxxvj. F. Et q̄ndo amor mūdi est peccatū mortale. ser.cliij. K.

Feria quarta post Judica.

Non facietis furtū. nō mentiemini. nec decipiet vnusquisq; proximū suū Leuit.xix. Hic ē dom de tredecim generib⁹ hoim q̄ lucrant res iniustas et decipiūt ꝓximos. Istū ser.qre ser.cliij. F

Non maledices surdo. detrahēdo. s. ꝓximo tuo in occulto. hic ē dom de detractōe que septem modis cōmittit. Istū sermonē qre ser.xcj. G

De opere bono tuo nō lapidamus te. ⁊ de blasphemia Joh.x. Hic est dom de blasphemia. Istū sermonem quere fmone.cxxiij. A

Feria quinta post Judica.

In animo contrito ⁊ spū humilitatis suscipiamur Dan.iij. Hic ē dicendū de nouē gradibus humilitatis. Istum sermonē quere fmo.xxxj. I

Dimissa sunt ei pcta multa quonia dilexit multum Luc.vij. Hic ē dom de his q̄ agūt verā penitētiam ⁊ qui falsam. Istū sermonē qre ser.xliij. K

Feria sexta post Judica.

Induc sup eos diem afflictōnis. ⁊ duplici cōtritione cōtere eos dne deus nr̄ Hiere.xvij. hic dicendum ē de ferculis ⁊ potu ⁊ balneo damnato ꝓ quo eternaliter punient in corpe ⁊ ania. ser.cj. E. F. G

Expedit vob vt vn⁹ moriat hō ꝓ ppło Joh.xj. hic ē dom de malo ꝓsilio. ⁊ plēq; de nouē pcis alienis. Istū ser.qre ser.cxliij. P

Sabbato post Judica.

Venite pcuriamus eū lingua Hiere.xviij. Hic

est dom de octo generibus hoim. q vbis offendūt proximos. Istū fmonē qre ser. xcvj. R

Hec est aūt vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū t quē misisti ihm xpm Jo. xvij. Hic ē dom q mō in celo habebim⁹ ferculā magna. multa t dulcia t pciosa. Hoc qre fmone. liij. P

In dñica palmarū

Extraniauit semetipm formā serui accipiēs in similitudinē hoim fact⁹ Phil. ij. Hic ē dom de decē defectib⁹ hūani generis qs xps in hūanitate assūpsit. Istū fmonē qre ser. xxvij. A.

Benedictus q venit in nōie dñi Mat. xxj. Hic est dom de festo palmarū. t de indigne cōicantibus. Istū fmonē qre ser. xlvj. O. P

Si qs mihi ministrauerit honorificabit eum pr meus Jo. xij. Hic ē dom qre tenemur deo seruire. t in qbus eū seruire debeam⁹. Istum fmonē quere sermone. clv. R

Feria. ij. post dñicā palmarū

Nūc anima mea turbata ē Jo. xij. Hic ē dom qūo xps maximā tristitiaz habuit tpe sue passionis. hoc quere fmone. xlv. J

Feria. iij. post palmarū

Ego qsi agn⁹ māsuetus q portat ad victimam. Hiere. xj. Hic est dom qūo xps docet nos septem in sua passione. Istū ser. qre ser. xlix. O.

Feria. iiij. post palmarū

Ipse aūt vulneratus est ppter iniqtates nras. t attritus est ppter scelera nra Esa. liij. Hic ē dom. q passio xpi fuit amarissima. Istū ser. qre. xlix. S

In cena domini.

Probet aūt seipz hō. t sic de pane illo edat t de calice bibat. j. Cor. xj. Hic dicēde sūt alique qstiones de sacro eucharistie. t etiā de vtilitate digne cōicātū. Hoc qre ser. xlvij. S

Dñs Jesus in q nocte tradebat accepit panem gras agens fregit t dixit. Accipite t māducate hoc est corp⁹ meū. j. ad Chor. xj. Hic est dom de institutōne hui⁹ sacri. t de his q in agone digne cōicāt t de his q pdūt vsum rōnis in agone. Istū fmonē quere ser. lxxix. J

Qui mānducat hūc panē vivet ineternū Jo. vj. Hic est dom de qtuor generib⁹ hoim q spūaliter cōicant. Istū ser. qre ser. lxxx. O

In die Parasceues.

O vos oēs q trāsitis p viā attēdite t videte si est dolor sicut dolor meus Treñ. j. Hic ē dom de. xij. fructib⁹ q pueniūt hoi ex deuota meditatōe passionis xpi. Istū fmo. qre ser. t lvij. J

Inclinato capite emisit spm Jo. xix. Hic ē dom qre xps habuit caput inclinatū. man⁹ extensas. pedes cōfixos. t latus apertū. Istū sermonē qre sermone. xlix. O. P

In vigilia Pasce

Descēdit ad inferiores ptes terre. Glo. i. ad infe ros Eph. iij. Sicut enī xps descēdit ad inferna. vt suos liberaret. sic t nos debem⁹ eis sūuenire q sūt in purgatorio. Hic ē dom de suffragiis animarū. t qre libenter debem⁹ animab⁹ defunctor sūuenire Istum fmonē quere ser. clx. H

Tabula de exemplis. q habentur in his sermonicibus. Incipit.

Abstinentia.

Abstinens mulier quedam portauit loricam ad carnē. Item vir go q. xxxviij. annis in spelūca fuit. et comedit de herba radicibus t fructibus arborū. sermone. vij. O. t X

Adulterium.

Quidā adulterū cōmisit occulte. t inrās eccle siā sctōr Gervasij t Prothasij. obsessus ē a diabolo t punit⁹. t sic expirauit. ser. lxxxv. Q.

Quidā vidit vicinū t vxorē vicini puniri i cuppa ignea ppter adulteriū. Ibidem.

Amici.

Amici duo qr vn⁹ p alio mori voluit. f. cxx. G.

Aqua bñdicta.

Quidā cū expgiscet aqua bñdicta infirmū. qūo diaboli fugati sunt. sermone. cx. S

Blasphemia.

Blasphemus quidam b tpe moysi ex iussu dei lapidat⁹ est. sermone. cxxiij. V

Puer qnqz annoz quē diaboli ppter blasphemiā dilacerauerūt. cxxxiij. V

Sctūs ludouicus q fecit cantertū ciuit parisien si ppter vba blasphemie. fmo. cxxiij. B

Comedere.

Quidā volebat carnes comedē tercia feria post mediaz noctē in carnisprivio. t inuenerūt in pullo bufonē p intestinis. ser. xxxvj. M

Cinis.

Carnifices q deriserūt susceptōnes cineꝝ in die cinerū. sermone. xxxviij. G

Chorea.

Choream quidā iuue c nis dixit esse portam consolatōnis. quez postmodū qdam lapis angularis cadēs sup eum occidit. sermone. cliij. G.

Virgo qdā in chorea cecidit. t subitanea morte obijt. sermone. lx. Q

Virgo q in chorea rapta ē a turbine in aera t a demonibus flagellata. postmodū cecidit mortua. sermone. cliij. G

Quidā chorizauerūt vsqz ad genua. postmoduz vsqz ad femora in terrā. sermone. xxxvij. A.

Qui erexerūt artetem in chorea quō tempestas vastauit segetes circūquaqz in oib⁹ illis villis circūlacentibus. sermone. xxxvij. X

Cogitatio.

Invenis q meruit septē coronas vna nocte resistendo tentationib⁹. sermone. clj. E

Quidam habuit malas cogitatōes t diabolus associauit se ei. ser. cxxxvij. J

Confessio.

Filia regis q a scriptore suo cōcepit. t puerū nec cauit. t hoc nephas semp in confessione obticuit. t sic damnata est. sermone. xliij. T

Mulier q nō plene pfessa fuit qūo post mortem

visa est eq̃tarẽ draconẽ z serpentes habẽtẽ in collo uo. z canes mordebãt brachia ei⁹. ser. cxxv. C

Mulier q̃ ferr vẽdisset z in pfessiõe dixit sua bona opa tantummõ. de malis nihil fassa. ser. cvj. C

Consuetudo.

Cõsuetudo deponit successiue. Exemplũ de illo q̃ abstinuit prio a pctis ptres dies. z postmodũ p q̃ttuor dies. z deinceps. fmo. cxxxj. D

Correctio.

Duo fratres erãt in mõsterio. vnus fuit gr̃osus z accepr⁹. z alius sp accusabat z corrigebat in capitulo. Et post obitũ iuit ad celũ. z alter ad purgatoriũ. Fmone. lxiij. D

Quidã raptus ẽ z vidit duos plato⁹ accusari. z vnus ex correctõe emẽdauit se. z alter spreuit admonitõem. z subitanee defunct⁹ est. ser. lxiij. E

Damnatio.

Eremus vigintiquinq; annos in heremo mãsit. z post mortem apparuit epo z dixit. q. xxx. milia hoim obierũt illo die. z duo ad celũ. z tres ad purgatoriũ. alij aũt oẽs ad infernũ descẽderũt. ser. cxlix. I

Desperatio.

Quidã dixit i agone. impossibile ẽ q̃ deus ignoscat mihi pctã mea. Fmo. cxxxj. D.

Quidã reputabat q̃si scũs. z tñ in agone desperauit. z sic ẽ dãnatus. ser. cxxxiij. T

Quidã voluit absq; oñi pcõ viuẽ z cũ non potuit desperauit. z tãdẽ tñ ecõuerso resipuit. F. ix. M

Heremita q̃ reduxit desparatum. z sic meruit duplicẽ coronã. ser. xxx. D

Derisio

Carnifices q̃ derisorũ z nihilifecerũt susceptionẽ cinex in die cinex. F. xxxviij. G

Detractio.

Duo socij z vn⁹ erat detractor pessim⁹ quo in extremis vidit albatos sine cãdidos manus extẽdentes z q̃rentes de eo. sic desparuit. ser. xcj. D

Ejus punit⁹ est in purgatorio p feretrẽ famuli sui q̃ ardebat i inferno. q̃ audiuit detractões huius famuli z eũ nõ correxit. ser. xcj. I

Quidã detractor diffamauit sacerdotes z religiosos. z eius lingua nõ potuit putrescẽ. ibidem

Diabolus p̃misit antiq̃ vetule duos calceos vt faceẽt discordiã inter viz z vxorẽ. q̃ triginta annis sil̃ pacifice vixerũt. ser. xcvj. R. Ebrietas.

Ebriosus nomine vdo q̃ frequenter iuit ad tabernas cũ ad ecclesiã ire debẽt. q̃lẽ potũ z q̃lem lectũ z q̃le balneũ iam hz in inferno. ser. lxij. Y

Miles q̃ apparuit post mortẽ filie sue cũ crusibulo in quo erat sulphur. ser. xcix. D

Hibulus q̃ tenuit ciphum in manu z dixit tres solutat. z sic subitanee obiit. ser. lx. N

Qui in taberna vendidit aiam suã quo diabol⁹ eũ rapuit cũ corpe z ania. ser. cxxxij. D

Hospitẽ quẽ diabol⁹ cũ corpe z ania rapuit. sermo. cxliij. Q Elemosyna

Petr⁹ theolonari⁹ q̃ primo parc⁹ fuit z postmodũ seipm vendi fecit z preciũ dari in elemosynas pauper. sermone. lxxxj. B

Senex cũ iuuene habuit cõem vitã. z senex semp plus habuit q̃tucũq; pauper⁹ dedit. ser. cl. T

Mecha nic⁹ q̃ tm vnũ denariũ habuit volẽs aliq̃d emẽ p prãdio. quẽ tandez dedit cuidã pauperi pter deũ. z angelus portauit sibi viginti solidos. sermone. cliij. H

Mulier q̃ dedit pauper denariũ dicẽs. plus tibi dedi q̃z deus mihi dedit. ser. cl. P. Eucharistia

Quidã vidit aliq̃s nigros. aliq̃s sanguinolẽtos. aliq̃s ignotos. aliq̃s claros z splẽdidos ad sacr̃m eucharistie accedẽ. ser. xlv. K

Quidã cognouit sabbato pasce vxorẽ pr̃iaz. et in die pasce qñ cõicare voluit corp⁹ xpi exiliuit ex ore ipsi⁹. ser. xlvij. D

Qui post cõionẽ ad tabernã iuerũt quo suffocati sunt in sanguine pr̃io. lij. M

Quidã habuit magnã deuotõem ad sacr̃m. et i agone nõ audebat sumere pter vomitũ. z petiuit eucharistiã sibi poni sup pect⁹ suũ. ser. lxxx. N

Meretrix q̃ cucurrit p lutũ z adorauit eucharistiã. z xps de pixide dixit ei. Ego ignosco tibi pctã tua. sermone. lxxix. D.

Miles q̃ adorauit sacr̃m cũ q̃nq; pr̃ nr̃ quo per triduũ vixit in patibulo. ser. lxxx. D

Excõmunicatio.

Comes q̃ contẽpsit excõicatõez quo abbas panẽ albũ excõicauit in aspectu illi⁹ comitis q̃ factus est niger z muscid⁹. ser. lxix. I.

Papa gregori⁹ excõicauit q̃ndã z ciconie nidos suos de domo illi⁹ trãstulerũt ad aliã domũ. z post absolutõem redierũt. lxix. M

Quidã eps excõicauit passeres q̃ maculauerũt ecclesiã sancti vincẽtij. z q̃cito alius passer imporatur ad ecclesiã statum mozit. Ibidem.

Sacerdos pcubinarius q̃ contẽpsit suspẽsionẽ z excõicatõez. z q̃cito accessit ad celebrãdũ. tũc diabolus suffocauit eũ. ser. cxj. D. Excusatio.

Virgo q̃ iuit ad castr̃ z diabol⁹ dissuasit ei. ser. cxxxj. K. Exemplũ bonũ

Latro cui iuuenis monach⁹ seruiuit in claustro z comedit panẽ z aquã in pñtia isti⁹ latronis. quo propter exemplũ illius iuuenis bonus homo factus est. sermone. lj. I.

Quidã audiuit de nocte in lecto suo frẽs ordinis p̃dicator̃ alacriter cãtare i choro. z sic p̃uct⁹ ordinẽ intrauit. ser. lxxiij. I. Feste.

Festa sunt celebranda

Exẽplũ de illo q̃ tpe moysi collegit ligna z ex iussu dei lapidatus est. sermone. cxvij G. Item. cliij. F.

Duo sutores quorũ vnus celebrauit festa. alter non. sermone. cxvij. D

Filij.

Filius q̃ dixit. pr̃ me⁹ si ẽ in inferno. tũc suffragia non valent sibi. si aũt in celo. tũc nõ indiget. si aũt in purgatorio. tũc ardeat vsq; quo pũrgabitur sermone. cliij. D

Filio infideli cui bufo p̃silijt in faciem pter deonestatõem parentũ. ser. xxiij. Y

Filia que pter deonestatõem matris damnata est. sermone. lxij. B.

Gaudia celi.

Gaudia celi sūt magna

Sō oñdit in diabolo q̄ dixit. q̄ si esset statua a terra vsq̄ ad celū clausis z nouacullis circūsepta ꝛc. ser. lxxxiiij. I.

Monachus quidā audiuit auiculā. cccxl. annis qui videbant sibi quasi vne hore. lxxxiij. M.

Mulieres q̄ p̄e desiderio regni celestis infirmabant ser. lxxj. T.

Gaudia mūdi.

Rex q̄ nunq̄ risit quō fratrē in angustijs circūdedit gladijs ante retro. supra. infra. a dextris z a sinistris sermone. dij. P.

Quidaz cogitauit de sero intra se. heu quo puenit gaudiū qō hodie habuim⁹. z sic cōpunctus religionem intrauit ser. xxxvj. F.

Filius comitis q̄ vidit cadauer p̄is sui z sic cōpunctus gaudia mundi deserut ser. cxxxvj. N.

Gratiarūactio.

Quidā regratiabat deo q̄ nō fecit eum bufonē vel aliud aial irrōnale sermo. xvij. M.

Religiosus ex cuius tactu vestiū salnabant infirmi. q̄ oīa in bono accepit z deū tā in aduersis q̄ in p̄speris laudauit sermo. cxij. O.

Senex qui vidit aliquos comedere lac. aliquos panem. aliquos stercus. ser. xcviij. L.

Ieena pelles portauit brō Machario. qz illūinauit cecos pueros ei⁹. Et etiā lupi reportauer̄t quēdā puerū q̄ extraxit os ex ore lupi ser. cxxvij. H.

Hospitium.

Hospitē quē diaboli ac

Ceperunt cū corpe z aia ser. cxliij. M.

Rusticus q̄ habitauit in vna curia solitaria. z xp̄m in forma pauperis in domū suam introduxit. z quō ille pauq̄ pedes transiuit hospitem habuit sermone. lxxxix. T.

Humilitas.

Quidā raptus ē in agone z reuersus dixit q̄ nullus sine humilitate saluat ser. xxxj. M.

Jesus.

Jesuz noiare est vtile

Dñi legit exemplū q̄ maritus quidam z vxor suavolebant seipsos suspendere p̄e tristicia. z biberūt in noie Jesu. z statim fugati sūt demones. z cessauit tēratio illa ser. xix. G.

Quidā q̄cunq̄ tentabat dixit. O dulcis Jesu miserere mei z adiuua me. ser. xix. H.

Infirmitas.

Infirmus q̄ dixit deo. Tu priuasti me corpore z ego do aiam meā demonibus oibus qui sunt in inferno. z sic expirauit. cxxxiiij. O.

Quidā elegit duos dies in purgatorio z dixit q̄ ibi centū annos arsisset ser. xxxiiij. X.

Quidā singulis annis infirmabat p̄ter vnū. tūc dixit. O deus oblitus es mei ser. cxxviij. I.

Infirmus q̄ rogauit sanctū hom inēt intercederet p̄ eo vt sanaret. z postmodū dixit. O serue dei ora p̄ me vt det mihi q̄d̄ vtilius sit. z sic ecōuerso infirmatus est ser. lxij. C.

Quidā bon⁹ hō orauit p̄ infirmo vt sanitati restitueret q̄ postmodū inuenit se p̄uiorē ad malū Et iterato ille bon⁹ hō orauit p̄ eodē vt reddita infirmitate in timore dei p̄seueraret. z sic eadez infirmitas q̄ prius redijt ser. cxxviij. I. z. lxij. C.

Miles q̄ nihil voluit dare p̄ter deū in sanitate sed infirmatus iussit aliquid dare clerico vt p̄o eo intercederet. Et ille petijt vt deus eum in illo statu conseruaret ser. cxxviij. I.

Duo fratres vnus erat multū religiosus z alter seruiebat fideliter infirmis. z ille fuit acceptior deo ser. cxxviij. M.

Indulgere.

Miles quidam indulsit alteri militi de occisione patris sui p̄ter passionē xp̄i. ser. cxxx. T.

Filius comitis damnatus est. quia nō indulsit offensoribus suis ser. cxxx. E.

Ira.

Mulier iracunda quō in agone vertit faciem ad parietē q̄n eucharistiā recipe deberet. z dixit dānata sum p̄ter iracundiā meā ser. xcv. M.

Innocentia.

Puer q̄ liberauit animā matris. z eps in raptu vidit eum piscari ser. xx. M.

Puer qui seruabit ordinē minoz. z noluit tāgere pecuniā q̄ felicit̄ vixit. z q̄ salubriter obijt sermone. xx. M.

Jocus z ludus.

Miles q̄ visus est in purgatorio. z habuit auem in manu q̄ eum mordebat z lacerabat q̄ venationi deditus erat ser. xxij. C

Nobilis q̄ venationib⁹ semp in dieb⁹ festiuis insistebat. z vxor ei⁹ peperit ei monstrū ser. xxij. D.

Nobilis q̄ in venatione secutus est ferā z nunq̄ amplius est visus sermo. xxij. E.

Judei.

Judei imaginē crucifixi deshonestauerunt z clauis affixerūt z lancea pforauerūt. z btā virgo conquesta est de his ser. cv. M.

Quidā impregnauit filiam iudei. z dixit q̄ messiam concepisset. ser. cv. M.

Judiciū z suspitio.

Quidaz rapuit monialē z fratres iudicauerunt eum quibus beatus Johannes dixit. fratres duo peccata iam cōmittitis ser. lxij. T. Item. xc. C.

Senex q̄ duxit meretricē secum in heremū z inuenerunt puerū in capella. quomodo postmodū portauit carbones in sinu suo illesis vestibus sermone. xc. D.

Judicium dei.

Quidā fuit citatus vt cōpareret cora summo in dice infra q̄draginta dies. quō in q̄dragesimo die subitance obijt. ser. vj. P.

Quidam in agone ad iudiciū dei raptus quō di strictam rōnem exegit xp̄s ab eo sermone. ix. P. Item. cxxix. K.

Jurare.

Quidā iurando obligauerūt sevnus ad penam lepre. alter ad ignem beati Antbonij nisi sic facerent vt promiserunt. z ambobus sic accidit sermone. xlij. A.

Quidā iurauit sup sepulcro beati Pancracij et manus adhesit sepulcro. ser. xlij. C.

Quidā recepit iuramentū falsum z raptus ad iudicium dei quō plagatus est ser. xlij. G.

Quidaz voluit peierare. z bina vice genua flectēs obmutuit sermone. xlij. X.

Loqui.

Loquentibus bona et deifica assunt angeli sed loquentibus mala assunt dyaboli ser.xcviij.D.

Sanctus Ignatius semp noiauit Jesum z hoc nomen habuit scriptū in corde sermo.xcvj.T.

Lusores.

Lusor q iurauit p oculos dei excecat⁹ ē. f.xij.I.

Ruffus discipulus beati Cirilli epi dānatus est ꝓpter ludum sermone.xij.M.

Miles q̄daz erat lusor magn⁹. quē diabolus ō ludo abstulit z cū corpez ania abduxit q amplius nō est visus ser.xij.D.

Xpianus lusit tū iudeo z iudeus blasphemauit xp̄m z Mariā matrē eius.z subitanee obīt.xpianus aūt amēs effectus est z postmodū vitam dira morte miserabiliter finiuit ser.xij.R.

Luxuria.

Miles q violauit virginē quō in cruribus punitus est.z bufonē igneū pendentēvsq ad genua sustinuit.ser.xcvj.U.

Quidam vidit vicinū z vxorē alteri⁹ viri puniri in inferno ꝓpter adulteriū ser.lxxxv.M.

Beatus Benedictus plecit se inter spinas z beat⁹ Bernhardus in aquā gelidā se immersit.vt sic domarēt carnē ser.lxxxvj.D.

Maledicere.

Maledixerunt parētes ꝓpio puero. z dyabolus raput eundem puerum sermone.xxiij.M.

Mulier nobilis q maledixit pueris suis ꝓpijs. quō tremuerūt toto corpe.z oib⁹ mēbris.f.xiij.M

Marit⁹ q dixit ad vxorē ꝓpriā.vade in noie dyaboli.q obsessa est.ser.xcv.I.

Quidā dixit ad famulū suū.veni diabole extrahe mihi calceos sermone.xxxiij.G.

Maria.

Virgo erat in q̄dā villa ad quā veit btā vgo q̄ mozi debuit cū exercitu angelor̄ scrōr̄.f.xxxiij.I

Peccator q iuit ad peccandū.et flectēdo genua añ quoddā altare vidit puerū Jesum cruētare.quō btā vgo multū fideliter intercessit p eo.f.clxj.C.

Vir paup q elemosinā recepit z supfluū ꝓdiuisit pauperib⁹. quō btā virgo apparuit sibi in agone. sermone.xx.D.

Mulier q habuit filiā dissolutam quā diabolus voluit rapere i pomerio.z ipsa cepit clamare.Aue Maria gr̄a plena dñs tecū ꝛc.ser.clxij.M.

Mulier q concepit a ꝓpio filio. z dyabolus accusabat eā apud imperatorē ser.clxij.X.

Juuenis q negauit xp̄m z noluit abnegare btāz virginē q̄liter ditatus est ser.clxiij.B.

Latro q ieiunauit sabbatū quō post decollationē suā btā Maria virgo iussit eū sepeliri in eccl̄ia tanc̄z suū singularē capellanū ser.clxiij.C.

Nobilis iuuenis q ꝓpē tria dānari debuit. z beata virgo sibi subuenit ser. clxiij.D.

Nobilis tyrannus p quo orauit epūs z postmodum peior factus est ser.clxiij.E.

Rusticus q fraudē in agris ꝓximorū cōmisit. q tū osuetit singulis diebus salutare beatam virginem Mariam qualiter ipsa iuuit eū. ser.clxiij. F.

Matrimonium.

Rusticus ꝓbus q portauit decimas btō Johanni z demon exiuit ab obsesso.ser.xxv. D.

Vxor que sabbato de nocte cognita fuit a ꝓprio marito. dñica die cum appropinquaret ꝓcessioni vexata est a diabolo ser.xxv. I.

Mores puerorum.

Pater q malū exemplū filio dedit.nec coꝛexit eum p excessibus suis q̄liter postmoduz momorderunt se in inferno ser.xxiij. D.

Pater q dixit ad filium vt digitū ad ignē poneret donec vnū Aue maria diceret ser.xxvj.D.

Mores puerorum erga parētes.

Filia q nutriuit matrē cum lacte ꝓprio in turri ser.xxiij. D.

Filio infideli cui pullus assus versus est in bufonem ser.xxiij.Y.

Filius q infra patibulū amputauit patri nasuz sermone.xvj. F.

Pater q habuit duos filios z vnus heremita factus est. et alter cū patre damnat⁹ est ꝓpē iniustas res.ser.xxiij. R

Quidā venit ad scalam in iferno ꝓpter iniustas rēs.z fuit decimus in ordine de ista ꝓgenie.sermone.xxv.M.

Mulier nobilis q duos filios simul peperit. et vnum nutriuit per se.sed aliū de nutrice que posuit illum ad suggendum porcum.quia non habuit sufficiens lac.et valde rusticosus factus est. sermone,lxj.U.

Mendacium.

Duo mercatrices qui dixerunt q sine mēdacio non possent vendere.ser.cxxxiij.M.

Misericordie opera.

Beata elisabeth seruiuit quattuor diebus leproso horribili.z christus quito die apparuit ei dicēs. quia mihi seruiuisti habebis gaudia celi sermone. .lxvij.D.

Rusticus in curia solitaria suscepit xp̄m in specie peregrini ser.lxxxix.T.

Duo fratres vnus religiosus multū. z alter seruiebat infirmis z p̄cellebat aliū.cxxviij. D.

Misericordia dei.

Monachus q negauit xp̄m ꝓpter filiā sacerdotis idoloꝛ quō deus sibi indulsit ser.ij.M.

Quidam vir diues z potens q q̄draginta annis seruiuit dyabolo z postmodū p tres annos oco. et sic saluatus est ser.cxxij.Y.

Miles qui peccauit cum ꝓpria filia z ep̄s iniūxit ei septēnē pniam z postmodū nisi vnū pater nr̄ sermone.xiij.F.

Mulier q concepit a ꝓprio filio.z postmodum ex p̄cepto ostendit se in camisia pape Innocentio sermone.xliij.M.

Virgo lapsa in petā flenit ante altare. z xp̄us indulsit sibi.dicēs ei.adhuc semel parat⁹ essem mori p salute tua.ser.cij. M.

Miles captus ab inimis q̄ decollari debuit dixit.Aiam meā filio virginis cōmendo. z sic saluatus est sermone.lxxxix.T.

Quidaz dixit in agone. Deus tu scis voluntatē meam. sermone. cxxxiij. T.

Missa.

Mulier q̄ voluit seipsam suspēdere. z quādo audiuit pulsare ad elevationē corporis xp̄i tūc flexis genibus orauit in domo sua. z sic liberata ē. sermone. xliij. H.

Mors.

Quidam dixit in agone. Ecce iam veniūt ꝓphete iam apli. iam xp̄s. z sic expirauit sermo. lxxviij. H. Item. cxv. G.

Quidam petiuit angelos vt tardarēt. vt hic puniret ꝑ purgatorio sermone. lxxix. H.

Quidam in agone ad iudiciū raptus. z cū districtam rōnem exegit xp̄s ab eo vt z q̄cq̄ diceret. nō est sic z q̄cq̄ diceret condona mihi bone Jesu. sermone. ix. H. Item. cxxix. R.

Heremita senex qui didicit mori in heremo. et quid est scire mori. cxv. M.

Quidā dixit in agone. nō sunt tot calami in horreo quot dyaboli circa me sunt sermone. cxv. J.

In agone abbatisse dixit dyabolus q̄ non sunt tot folia in silua quot demones in obitu illius abbatisse fuerunt sermo. cxxxv. G.

Filius comitis q̄ dixit i agone. Mundus. Jam em̄ possez multos hospitarez nescio vbi prima nocte pnoctabo sermone. cxv. J.

Rex frācie q̄ cū oibus diuitijs suis nec inducias vni⁹ hore in agone obtinere potuit ser. cxvij. R.

Filius comitis qui studuit parisius in agone nimium occupauit se cum paternis bonis. z sic damnatus est sermone. cxxxiij. A.

Quidā desperabat in agone z reputabat ab hominibus quasi sanctus ser. cxxxiij. T.

Quidam valde flevit z pniam egit in agone. sed solūmodo ex timore pene. quare z huic talis pententia non ꝑfuit sermo. clvj. H.

Fossor q̄dam cadauer pcussit plenuz vermibus qui capita retraxerūt ser. cxv. H.

Mundus.

Filius comitis q̄ vidit cadauer patris. z sic mūdum deseruit sermone. cxxxvj. M.

Murmurare.

Heremita qui reprehendit deum z murmurauit contra opera dei. cix. R.

Natiuitas christi est salubris. Exemplum de monali que facta fuit publica meretrix. que postmodū invocando infantiā saluatoris veniam obtinuit. sermone. xlj. E.

Obedientia.

Obediētia pcellit alias virtutes. Exemplum de illo q̄ vidit quatuor ordines in celo. z in obedientia vnētium superior fuit sermone. lvj. C.

Moniales que iuerunt ad papam. q̄bus dedit pixidem cū auicula inclusa. z precepit eis ne aperirent pixidem sermone. l. F.

Opera que fiunt in pctō.

Paganus mercator q̄ sepeliuit mortuū ꝑpe mare iacentē quō bina vice liberatus est a morte. sermonn. xcij. M.

Quidā trigita duob⁹ annis orauit ꝑ aia p̄is z sp in pctō mortali fuit. ḡre nihil ꝑfecit. ser. xcij. P.

Oratio.

Quidam delectabat in pctis. ḡ sibi nō profecit oratio quā ꝑ eo fecit heremita ser. lxv. G.

Monachus qui in extremis datus fuit draconi z fratres orauerūt ꝑ eo. z sic fugatus est draco. z ille postmodū religiose vixit sermone. cxxj. M.

Patientia.

Patiētie effectus. Mulier quedaz que habuit ancillam bonā. et postmodū peiuit ab episcopo aliam que fuit litigiosa. z ista plus placuit sibi ꝓpter meritū patientie sermone. lxvij. C.

Impatientia.

Virgo casta multa bona opa fecit z angelus dixit ei. ꝓpter impatientiā tuā dānaberis q̄ postmodum verbis ipsius angeli admonita valde patiēs facta est sermone. clij. T.

Mulier que retrorsum saltauit de pelui dicens ex impatientia. modo salto de ptāte dei in potestatem diaboli sermone. cxxxvj. G.

Vir quidaz dixit in infirmitate deus tu priuasti me corpore z ego priuabo te aia mea ser. cxxiij. H.

Archidiaconus q̄ ex impatientia cōmēdauit se diabolo. z eadem die obijt ser. xxx. F.

Mulier que ꝓpter iracundiā suam damnata est sermone. xcv. M.

Quidam ex impatiētia dixit ad famulū suum veni dyabole extrahe mihi calceos. ser. xxxiij. G.

Passio xp̄i.

Heremite cuidā apparuit xp̄s bīs crucez super scapulas suas ser. xlviij. M.

Quidaz in agone adaptauit pctā membrorum suorum ad passionem membroꝝ xp̄i. ser. xlviij. L.

Latro qui vnū pater noster dixit ad crucifixum z sic occisus euolauit ser. xlix. K.

Monachus q̄ pretranseundo crucifixū dixit. Domine Jesu xp̄e ꝓpter amarā passionē tuā quā habuisti q̄n aia tua egressa ē ge corpe tuoꝛ. f. xlix. V.

Juuenis q̄ habuit ꝑus dulcedinē in passiōe xp̄i z semel amplexatus ē eū xp̄s tūc postmodū sensit mirā dulcedinē in mēoria passiōis xp̄i. ser. xlix. Z.

Quidā surrexit semp in media nocte dicens. O dñe Jesu nullus iam tibi compatit ser. xlv. M.

Mulier que passionē xp̄i dilexit quō obijt i parcu in die paraſceues z statim euolauit ad celū p̄i⁹ egressionem anime a corpore ser. lxj. T.

Nouicius q̄ voluit exire de ordine minoꝝ z redire ad seculum. z xp̄s apparuit ei z ondit sibi vulnera. z quō illi vulnerant xp̄m q̄ habēt malā volūtatem peccandi. ser. j. H. Item. clxj. T.

Peccare.

Quidā vidit duos cū lancea p longū z ex transuerso volētes intrare eccl̄iaz. Itē q̄ hausit aquā in vas ptusz. z q̄ secauit ligna sup sarcinā apponendo. ser. cxiij. T.

Pene inferni.

Sacerdos q̄ vidit matrē suaz in sporta ignea quō serpentes ignei circūdederūt collū ipsius. z chatenas habuit in manib⁹ z pedibus ser. lxxxiij. J.

Tabula

Dyabolus dixit q̄ aia comitis. Guilhelmi eēt in tali pena. q̄ si maximus mons illuc mitteretur liqueſceret in ictu oculi ſer.cxxxv.E.

Miles q̄ rapuit vidue vaccā dicēs. ſi ego nō facerem tūc alius faceret. quō fuit punitus in inferno inceſſanter ꝛc.ſer.clij.F.

Odo q̄ frequēter inebriabat qualē lectū. qualē potū.qualē belneū ſibi inuenit in inferno p̄paratum.ſer.lxij.Y.

Miles q̄ apparuit filie ſue cū cruſibulo in quo erat ſulphur.ſermo.xcix.P.

Qui vidit vicinū ſuū ꝛ vxorē alterius viri puniri in inferno ꝓpter adulteria ſua.ſer.lxxxv.Q.

Mulier que nō plene cōfeſſa eſt quō viſa eſt habere ſerpētes in capite in collo.ꝛ bufones ſup mamillas.ꝛ canes roſerūt manus eius ſer.cxxv.C.

Quidā vidit dyabolū ꝛ dixit q̄ potius vellet clibanum incenſum intrare q̄ iterū dyabolum videre.ſermone.cxxv.R.

Quidā cōbuſſit digitos ꝓpter cōcupiſcentiā mulieris.ꝛ ſic ceſſauit tentatio carnis ſer.cxxv.D.

Frater q̄dam ordinis p̄dicatoꝝ dixit ad magr̄m pariſienſem.q̄ de ſero cogitaret de lecto inferni de q̄ Iſaias dixit. Subtꝰ te ſternet tinea ꝛc.ſer.cj.D.

Pene purgatorij.

Q̄ aia potius vellet hic habere centū annis cū corpore durā pniam q̄ in purgatorio p vnam diez ardere.ſer.clx.B.

Religioſus quidā apparuit aduocato et dixit ſe eſſe in maximis penis.nam ſi oia ligna arderēt nihil eſſet reſpectu ignis purgatorij et dixit aduocatum eſſe in malo ſtatu ſer.cxxviij.M.

Puer nouē annorū q̄ accomodauit denarios a familia quō in purgatorio punitus ē.ſer.clij.I.

Nobilis q̄ manſit fabro debitor.ꝛ apparuit hūs babata ignita.ſer.clx.I.

Quidā elegit duos dies eſſe in purgatorio potius q̄ hic infirmari p biennū ſer.cxxxiij.X.

Item de duobus fratribus quoꝝ vnus celebrauit imediate miſſam vnā poſt obitū alterius.ꝛ ipe apparuit ſibi dicens ſe quaſi viginti annis arſiſſe. ſermo.clx.C.

Anima q̄ apparuit.ꝛ dixit ſe eſſe deputatam ad purgatoriū vſq̄ ad diem iudicij.niſi iuuaret ſuffragijs viuoꝝ ſermo.clx.R.

Sacerdos qui dixit. Si lacus eſſet plenus igne tunc vellet in eo eſſe vſq̄ ad finē mundi vt eſſet certus q̄ nō intraret purgatoriū neq̄ ifernū ſer.clj.L.

Quidā vidit penas purgatorij.ꝛ poſtmodū nūq̄ riſit ſer.clij.D.

Mulier reuocata a purgatorio quō hic pniam egit in niue.in glacie.in igne.ꝛ dixit nihil eē reſpectu pene purgatorij.ſer.clij.U.

Due anie quarū vna fuit leta ꝛ altera triſtis.ſermone.clx.F.

Suffragia.

Quidā orauit triginta duobus annis p̄ anima patris ꝛ ſemper in peccato mortali fuit. ꝛ nihil p̄fecit.ſermo.xcij.D.

Nobilis qui fuit liberatus de purgatorio p̄ tres miſſas ſermo.clvj.F.

Quidaꝫ ꝓuincialis liberauit fratrem carnalē p vnam miſſam ſer.clvj.F.

Nobilis q̄ miſit filiū ſuū ad papā.ꝛ triginta annis debuit eſſe in purgatorio. Et papa p vnā miſſam liberauit eum de purgatorio.ſer.clx.L.

Quidā frater celebrādo p p̄ie defuncto dixit ſi ſoldano tādiu ſeruiſſem ꝛc.ꝛ ſic liberauit eū p vnā miſſam.qui q̄ndecim annis debuit eē in purgatorio ſermo.clx.R.

Quidam equū auūculi non vendidit p̄cio ero gans pauperibus vt ille ꝓſtituerat.quō dyaboli rapiebant eum.ſer.clx.P.

Quidam recipit veſtem a pegrino ꝛ nō orauit p anima eius qualiter punitus eſt.ſer.clx.Q.

Puniunt etiā aie in purgatorio p̄ paruis reb⁹.

Frater q̄ vinū nō lymphauit ꝓterea punitus ē in purgatorio ſer.clx.D.

Sodor ſancti Damiani que audiuit choriſantes cantare cum quadam dulcedine ꝛ ꝓterea p quindecim dies debuit eſſe in purgatorio ſer.cxxvij.T

Item.cx.D.

Miles qui viſus eſt in purgatorio ꝛ habuit auē in manu eum corrodente q̄ venationi nimiū dedit⁹ erat ſer.xxij.C.

Frater qui cōpaſſus eſt cōſanguineis in agone ꝛ ꝓterea punitus eſt in purgatorio ſer.clx.E.

Perſeuerantia.

Quadraginta ꝓpter fidem fuerūt poſiti in dolio aque frigide. ꝛ vnus abnegauit fidem ꝛ pagan⁹ vidit angelum cum corona ecōuerſo ad celū volare ſermo.lxxiij.M.

Iuuenis in heremo ad quē venit dyabolus dicens patrē ſuum mortuū. ꝛ ſic exiuit heremū et redijt ad ſeculū.ꝛ malo fine vitā ſuā finiuit ſer.cxl.B

Predeſtinatio.

Frater qui orauit p alio fratre ꝛ vidit eum ō numero dānatoꝝ. Et iſte frater multiplicauit bona opera.ꝛ emēdauit vitam ꝛ poſtmodū viſus de numero ſaluandoꝝ ſer.lxxiij.M.

Iantgranius qui multa mala cōmiſit dicens ſi ſum predeſtinatus ꝛc. quō medicus ſuus reduxit illum ꝛ reſipiſcere fecit ab illo erroꝛe ſer.xcij.X.

Prelatus.

Prelatus q̄ male vixit. ꝛ dixit militibus ſuis q̄ non violaret eccleſias ꝛ cimiteria niſi rollerēt oſſa mortuoꝝ ſermo.xxviij.W.

Premium.

Quidam fontē a cella longe habuit. et angelus eum ſubſequens nūerauit paſſus eius ſer.clj.H.

Iuuenis qui ſeptem coronas meruit vna nocte fortiter reſiſtendo cogitationibus ſermo.clj.E.

Proſperitas.

Filia q̄ habuit patrē ꝓbum ꝛ infortunatū ꝛ matrem reprobā ſed ſanā fortunatā in oibus que ptinent ad p̄ſentem vitam ſer.xxxvj.M.

Hoſpes diues circa quem hoſpitatus fuit ſanctus Ambroſius.quō omnia ipſius ſubuerſa ſunt ꝛ combuſta.ſer.cxiij.K.

Heremita bone vite quē beſtie dilacerauerunt. ꝛ diues male vite qui honorifice ſepultus fuit ſermone.cxlix.B.

Pulcritudo.

Pulcer iuuenis q̄ leſit ſe in facie.q̄ mulier ꝓcu-

pfuit eum sermone.cxliij.N.

Virgo que fecit se includere. quia ꝙdaz iuuenis concupiuit eam ꝓpter suam pulcritudinē. sermone.cxxliij.N.

Reprehendere deum.

REprehendit deum in suis operibus ꝙdam heremita ser.cix.K.

Res iniustas.

Puer nouē annoꝝ qui a familia mris accomodauit denarios quō punitus est sermo.cliij.J.

Puer ꝙ furatus est a germano suo obulū quomodo in puteū ꝓiectus est ser.cxliij.C.

Monachus qui denariuz pro naulo non soluit sermone.cl.C.

Famulus qui furatus est dño suo ficus ⁊ nō potuit eucharistiā recipe de manu beati Thome apli sermo.xxxiij.P.

Rusticus ꝙ furatus est palum quō in agone infestauit eum dyabolus cum ignito palo.cliij.H.

Quidā nutriebat multas colūbas ⁊ dixit si cōtra deum esset ꝙ recederent ⁊ sic omnes recesserūt sermone.lxxxij.E.

Miles qui rapuit vaccā vidue dicēs. Si ego nō facerem tunc alius faceret ser.cliij.F.

Pives sepultus est in inferno. ⁊ arbor ꝓcessit ab eo. ⁊ i ramis pepēderūt heredes ipsi⁹. ser.cxliij.E.

Pater qui habuit duos filios ⁊ vnus factus est heremita. ⁊ alter dānatus est cum patre. ⁊ maledixerunt sibiꝫ inuicem in inferno ser.xxiij.K.

Miles qui visus est in scala in inferno ꝓpter iniustas res. ⁊ fuit decimus in ordine de ista ꝓgenie sermone.xxv.P. Item.cliij.M.

Pater ꝙ dixit ad filium vt digitū suū teneret ad ignem donec vnū aue Maria diceret ser.xxvj.H.

Rufus discipulus beati Cyrilli epi dānatus est ꝓpter res cum ludo acqsitas.xij.M.

Seruire deo.

SEruiēdum est deo ex charitate. vñ legit exemplum ꝙ dyabolus venit ad quendā senem ⁊ iuuenem suum esse de numero dānando ꝙ dixit. ipe tū iuuenis eꝫ bene seruire voluit deo ꝓpter suam infinitā bonitatem sermone.clv.H.

Sortilegium.

Comes qui iuit ad phitonissaz. ⁊ interrogauit eā de duobus equis quō ipsa mentita est ser.xlj.J.

Heremita qui vidit dyabolū pascere porcos sermone.xlj.D.

Spernere ꝓmū.

Sacerdos ꝙdam abhorrebat leprosos intantū ꝙ confessiones eorum audiuit ꝙ murū. Sir ⁊ quidam famulus abominabat leprosos in tantum ꝙ noluit eis porrigere elemosinam. ⁊ ambo isti facti sunt leprosi sermo.cl.H.

Aduocatus qui sprezit pauperes. ⁊ in agone dixit se esse cattū. ⁊ sic obiit sine cōne ⁊ sine sacramētis sermone.lix.I.

Superbia vestium.

Comitissa ꝙ solum ꝓpter ornatū vestium dānata est.sermone.cxlj.

Mulier que dixit. Dñe ad quid valet mihi confessio cum retineo superbie habitum ⁊ nolo dimittere.sermone.lviij.G.

Sacerdos ꝙ vidit mrem in sporta ignea ⁊ serpētes ꝙ circūcingebant caput. ⁊ collum eius. ꝙ ⁊ habuit carbenas in brachijs ⁊ pedibus ser.lxxxiij.F.

Quidam vidit dyabolū eḡtare in cauda mulieris que cuz traheret ad se caudam cecidit ille in lutum sermone.lxxxiij.H.

Qui primitus vtebat purpura a fulmine est percussus ⁊ sic obiit ser.lxxxij.G.

Virginē dissolutā diabolus rapevoluit in choreas ꝓpter ornatum vestium ser.clxij.N.

Virgo ꝙ habuit remorsum cōscientie ꝙ debuit alium colorem portare eꝫ ouis habuit a qua vestē recepit.sermo.lxxxiij.G.

Superbia spūalis.

Virgo que artā duxit vitam. ⁊ solūmodo ꝓpter spūalem superbiam damnata est. qz sprezit ⁊ cōtemnebat alios.ser.cxxxvij.X.

Latro ex humilitate dixit ad heremitā vtinā essem talis qualis tu es. ⁊ heremita ex elatione mētis respondit hoc libēter deberes velle. ⁊ sic dānatus est.ser.lxxij.X.

Inclusa ꝙ dixit se esse pessimaz. sed ab alijs hoibus noluit hoc audire.sermo.c.T.

Conuersus qui sensit miram dulcedinē in sacramēto eucharistie. ⁊ voluit aliū frēm oscularivt etiā sentiret istā dulcedinē. ⁊ sic totū pdidit. ser.lxxij.X

Monachus i heremo ꝓpter elationē mētis diabolo deceptus est.ser.cvij.N.

Hypocrita est sicut simea. Exemplum de sutore ⁊ simea que sibipsi collum abscidit sermo.c.H.

Tempestas.

TEmpestas occidit duos iuuenes in lecto ⁊ iuuenis qui in medio illorum duorū iacuit manuit illesus. sermone.cviij.S.

In anglia erant quodaz tpe segetes pulcerrime ⁊ quoddam genus muscarum deuastauit omnes segetes fructuosiores. ⁊ in alis erat scriptuz ira dei sermone.cviij.T.

Duo fratres erant ⁊ vnus orauit ꝓ pluuia sepius ⁊ pluebat. ꝫ alius totum cōmisit deo. ⁊ caules ⁊ segetes fructuosiores habuit. ser.cvij.T.

Temporalia.

Pives quidam parcus transtulit se vltra aquas tpe famis ne audiret clamorē paupex ꝗliter ad iudiciū dei citatus ē. ⁊ sic subitanee obiit. ser.lxxxij.

Lapicida qui dum fuit paup bon⁹ fuit. ꝫ postꝙ fuit ditatus tūc tyrannus factus ē oppressor pauperum sermone.xciij.F.

Quidam abscondit thesaurū in muro et nō potuit confiteri donec sacerdos portauit sibi corpus xpi. tunc dyabolus aufugit ser.cl.A.

Tempus.

Quō anie damnate deflent amare tempus gratie male consumptum in pūti vita sermone.liij.T.

Tentatio.

Quidam tentabat peccato blasphemie ꝓtra deum ⁊ sanctos sermone.xxix.Y.

Diabolus q̄ quadraginta ānis tentauit quendam monachum de lapsu carnis z postmodum finaliter induxit eū in pctm luxurie. ser.xl.E. Item .lxxxvij. K.

Juuenis qui erat in heremo ad quem venit diabolus dicens patrē suū esse defunctū et vt cito rediret z bona pīs distribueret pauperibus ser.xl.D.

Juuenis quidā meruit septem coronas resistēdo tentationibus sermo.clj.E.

Quidā placuit se in pfundaz foueā ex iussu diaboli quē credebat angelum dei ser.xvij.N.

Maritū et vxorē suam induxit diabolus q̄ volebant se suspendere ser.xix.G.

Mulier q̄dam preparauit sibi laqueū ad suspēdendum se qualiter liberata fuit.ser.xiij.D.

Verbum dei.

Verbuz dei audiuit quidam miles flagitiosus z sic cōpunctus ē. z pniam egit.sermo.lxx.N.

Comes lubricus q̄ audiuit p̄dicare illō Ezech. In quacunq̄ hora ingemuerit pctōr zc.z sic compunctus est.z post suam mortē sup sepulcrū ipsi⁹ scriptum est. Misit verbum suum z sanauit eum. sermo.lxviij. G.

Vidua.

Vidua q̄ dixit. Vir meus adhuc viuit q̄diu vixero sermo.cxvj. D.

Juuenis vidua cui apparuit btūs Petrus ap'us in agone sermo.cxvj.L.

Voluntas.

Latro q̄ in bona voluntate ad heremitaz venit et ipse sprenit eum.z quō arbor occidit eum z statim euolauit.sermone.clj.D.

Latro qui orauit eum pater noster cora crucifixo z sic saluatus est.ser.xlix.K.

Voluptas carnis.

Quidā voluptuose vixit z nihil sibi ꝓpter deum subtraxit.z tamen bona opera fecit.ieiunando.elemosinas dando zc.quomodo postmodum a christo iudicatus fuit.ser.iiij.C.

Vsurarius.

Usurarius q̄dam tria facere debuit.s.pteri confiteri z restituere vt sic saluarē sermo.cviij. Z.

Usurarius quē asinus portauit infra patibulum z ibi sepultus est. ser.cxiiij.B.

Usurarius q̄ in agone sibi apportari fecit vasa aurea. sed cum anima recreari his non potuit sed dolor augmentabat. tunc recōmendauit eā demonibus ser.cxviij.J.

Ypocrita ē sicut simea exemplum de sutore. z simea que sibipsi collum abscidit sermo.c.D.

Isti sunt casus papales.

Annus violētas in clericū vel etiā in accolytū vel in religiosum seu quersum iniciēs excōicatus est z mittendus ad papam.

Qui hoc mandat vel post factum eius noie ratū habet excōicatūs est z mittendus ad papam.

Incendiarij vel fractores ecclesiaz seu locorum religiosoz aut cimiteriorum excōicati sunt ipso facto z ante denunciationē ab epo absoluuntur post denunciationem non nisi a papa.

Incendiarij aliarū domorū nō religiosarū excōmunicandi sunt. Si excōmunicati sunt z denunciati mittant ad papam p absolutione.

Qui occasione sue excōicationis suspensionis z interdicti late in eos seu suos subditos aut eorū rusticos dederunt licentiā grauandi eos iudices q̄ tulerunt sententias vel iudicū seruos qui portant lras vel etiā actores occasione quoz late sunt sue in bonis vel in psonis leserint nisi re integra licentiam hmōi reuocauerint. vel si aliquo casu rapuerint de p̄dictis. z si infra octo dies nō reddiderint ad dñm ap'licum mittendi sunt.

Omnes illi qui p se vel p alium seu alios q̄scunq̄ psonas ecclesiasticas seu seculares ad romanā curiam sup eorum causis z negocijs recurrentes. in eaq̄ curia eas causas psequentes aut pcuratores seu iudices sup dictis causis z negocijs deputat⁹. occasione causarū vel negociorū hmōi verberant mutilant vel occidunt. cuiuscunq̄ conditionis. vel dignitatis fuerint excōmunicati sunt et dūtaxat p sedem ap'licam absoluendi.

Qui cogunt z coegerunt celebrare in loco interdicto vel ad audiendū diuina cōuocāt excōicatos seu interdictos ad papam mittendi sunt.

Qui ꝓhibent excōicatis z interdictis ne moniti exeant ecclesiam ad papam mittendi sunt.

Suspēsi vel interdicti si moniti a celebrāte missam non exeunt ecclesiam excōmunicati sunt et p absolutione ad papā mittendi sunt. Secus est de perturbante alias horas canonicas in ecclesia.

Clerici z sacerdotes seculares z etiaz religiosi q̄ inducunt ad vouendum iurandū vel ꝓmittendum de eligendo apud eos sepulturā. vel vt iam electā vlterius non immutent ad papam mittendi sunt.

Abbates priores p̄positi decani magri abbatisse priorisse aliiq̄ plati regulares quocūq̄ noie censeant z eoz officiales quarūcunq̄ ecclesiarū monasteriorum ordinū z religionū volentibus ingredi eoz religiones ecclesias vel monasteria in earum psonarū receptione. aut ante vel post quocūq̄ pacto prandia siue cenas. pecuniā. iocalia aut res alias etiam ad ecclesiasticum vel quēuis alium pium vsum deputata seu deputanda directe. vel indirecte petentes. exigentes. singule psone tā dantes q̄ recipientes excōicationis sniam incurrunt. Capitula vero z cōuentus suspēsionis sniam incurrūt ipso facto. a q̄bus p̄terq̄ in articulo mortis absolui nō p̄nt absq̄ sedis apostolice licentia speciali.

Religiosi q̄ sine licentia speciali ꝓprij sacerdotis solēnisauerūt mrimonia aut ministrauerūt eucharistie aut sacre vnctionis sacra mittant ad papam.

Religiosi qui excōicatos a canone in casibus a iure non cōcessis. aut a sentētijs p statuta puincialia aut sinodalia ꝓmulgatis aliquos absoluerunt a papa tm absoluendi sunt.

Religiosi qui aliquē vel aliquos a pena z a culpa absoluerunt ad papam mittendi sunt.

Clericus participans scienter z sponte excõicato a papa in diuinis excõicatus est z dũtaxat a papa absoluẽdus.

Qui falsificauit bullam vel lras apostolicas ad papam mittendus est.

Heretici gazarij arnoldiste. defensores receptores z fautores eox ad papã mittendi sunt.

Qui in terra sua noua pedagia iposuerũt absq licentia pncipis ad papã mittendi sunt.

Qui ferrũ arma vel alia necessaria ad pugnandũ contra xpianos deferunt hereticis vel paganis vel qui dant eis consilium vel auxilium. ad papã mittendi sunt.

Isti sunt casus episcopales.

Blasphematores dei

z sanctox q iurãdo blasphemant deuz z sanctos. Silr q maledicũt deo z sanctis.

Fractores votorum.

Periurus iniudicio. z q recepit iramentũ ab illo quem sciuit falsum iurare.

Carminatricis hoim z pecox.

Qui demones inuitant pro futuris reuelandis Similiter qui vadunt ad phitonissas z pro talib9 eas interrogant.

Sacrilegi qui furank in sacris locis. Silr et ille cuius negligentia cõmissum ẽ sacrilegiũ in eccl'ia.

Qui abusus est sacro chrismate seu aqua baptismi. vel alia re sacra. Qui luxurianꝁ in eccl'ia vl alio loco sacro.

Incendiarius domoruz ante denunciationem.

Adulteri. similiter mulier deputans filium in heredem quem de adulterio concepit.

Qui machinatus est in mortem legitime sue et econuerso.

Mulier cognita a viro religioso siue a sacerdote

Defloratox virginum.

Que ptraxit mrimoniũ post votum castitatis.

Qui contraxit matrimonium post sponsalia facta cum alia persona.

Qui clandestine ptraxerunt. vel ptra interdictũ ecclesie. Pro quo sciendũ q est differentia inꝁ matrimoniũ legittimũ z clandestinũ.

Legittimũ fit qñ ab his q sup feminã sunt z potestatem habere videnꝁ vxor petiꝁ z a parentib9 desponsaꝁ. z a sacerdote vt mos ẽ benedicik ac solenniter accipik. Vt dicik in decre. xxx. q. v. Aliter nõ fit. z capi. sequenti. Nullus fideꝁ.

Clandestinũ mrimoniũ duob9 modis fit. Uno modo cum occulte z sine presentia testium cõtrahitur. ita vt exinde legittima pbatio nõ appareat.

Alio modo cum ptrahitur sine solẽnitatibus cõsuetis in facie ecclesie.

Item sciendus q neq vir neq mulier ad secundas nuptias ranseuntes vel ꝓuolantes sunt benedicendi ne benedictio reiteretur. Nam quicũq sacerdos bñdixerit secundas nuptias ab officio z beneficio est suspesus. vtz ex de secun. nup. capi. Si vir.

Qui cocũt cũ iudea vel cũ saracena. z econuerso.

Qui peccauit peccato sodomitico cum seipso vl cum xpia vxore. vel cum alia persona. vel etiam cum bruto animali.

Parentes qui ex negligẽtia pueros pmittũt cadere in ignem vel aquam. vel etiam qui oppꝛimũt pueros in lecto.

Parẽtes qui ex negligentia sua nimis differũt baptismũ circa pueros. ita q moriank sine baptismo. Similiter qui pueros extinctos nondũ baptisatos clam in cimiteriis sepeliunt.

Que pcurant abortum vel sterilitatem in se vel in alijs.

Qui cõmisit incestum cum psanguineis vel affinibus. Unde sciendũ q si qs peccaret cum mulier vna vel virgine vna. z postmodũ duceret psanguineam eius vel econuerso quãdo ipsa peccaret cũ vno z postmodũ ptraheret cum psanguineo istius tunc cõmittik incestus. qz ibi est affinitas. Unde dicitur in decre. Affinitas taz p fornicariã copulã q p legittimã contrahik. xxxij. q. ij. Non omnis.

Malefici q faciunt ne cõiuges possint siꝁ coire.

Similiter qui conank facere odium vel amorez inordinatum inter homines.

Qui tenent fatũ. sicut cum quis suspendik vel submergik vel comburik. tunc dicunt deus sic voluit. sic oportuit fieri. qz ad hoc natus est.

Qui somnia aduertunt z seruant z alijs hoibus somnia exponunt.

Qui auguriũ obseruãt. qs augurium attendik in gestu z in cantu z volatu auium.

Percussor parentum.

Falsarij monetarũ. litterarũ z sigillorum.

Qui cecidit in hereticã pauitatẽ absoluendus est quo ad pcm. sed non ab excõicatione nisi a papa vel alio eius tũ licencia prehabita.

Qui crimen cõmisit q totam commouit vrbez p quo etiam non nisi ab episcopo est solennis penitentia iniungenda.

Membrox mutilatores.

Hageq restitutiones vbi non supsunt veri heredes.

Qui pedagiũ recipiunt a clericis vel a psonis religiosis. tales sunt excõmunicati. z tenentur ad restitutionem.

Qui faciunt statuta cõtra libertatem cleri. sicut qui interdicunt alijs. seu alios informant ne oblationes ad altaria offerant. Et ne decedentiũ anniuersaria paragant. Et ne sepulturis fiat cõmemoratio defunctorum. Similiter qui ꝓhibent subditis suis ne presbyteris molant. vẽdãt. z panes pinsant. tales sunt excõmunicati.

Qui sententiant sup vsuram soluendam indeis siue xpianis vsurarijs.

Usurarius cuius peccatuz non dimittik nisi restituat ablatum.

Qui venduntvenenum aut conficiunt ad interficiendum homines.

Qui xpũ suum dñm traderet.

Quilibet homicida voluntarius siue casualis.

Casus episcopales explicunt.

Inhibitiones ā

Iste sunt inhibitiones a sacra cōmunione.

Infra scripti quos nominabo ꝓhibentur a cōione eucharistie nisi contriti ⁊ confessi fuerint ⁊ absoluti ⁊ satisfecerint vel adhuc satisfacere velint iuxta cōsilium suorum confessorum.

Pueri ⁊ carentes vsu rōnis. ꝫ in qua etate pueri accedere debeant. hoc quere ser. xlvij. S.

Qui annos discretionis hñt ⁊ nolunt addiscere pater noster ⁊ simbolū. vñ legit in decre. Parunli facti adulti tenent ad fidē quā ꝑ eis spoponderūt offerentes. ⁊ illi debēt eos docere simbolū ⁊ dñicā oīonem de conse. di. iij. Nos ante omnia.

Omnes non habentes fidem. sicut iudei. sarraceni. ⁊ etiam infideles xp̄iani. qui non credunt ibi esse verum corpus xp̄i. quō aūt xp̄us sit in hoc sacramento. hoc quere ser. lxxx. S.

Sortilegi ⁊ carminatrices hoim ⁊ etiā pecoꝝ. q̄ carmināt capita. oculos ⁊ dentes hoim ⁊c. ⁊ etiam qui tenent somnia ⁊ fatū ⁊ dies egyptiacos. Et similiter q̄ vadūt ad phitonissas ⁊ interrogāt eos de rebus occulte furatis. Et illi q̄ portant lr̄as ad collū ꝰra dolorē dentiū vel etiā oculorū. ⁊ sic ō alijs.

Blasphemi q̄ iurāt ꝑ mēbra xp̄i ⁊ vulnera ⁊ sanguinē xp̄i. ⁊ nō sunt cōfessi nec intendūt dimittere.

Qui iurant falsuz testimoniū in iudicio. Et etiā ille qui sciēt recipit iuramentū ab illo quez sciuit falsum iurare. Similit illi q̄ quotidie iurant in verbis suis mendaciter ꝑ deū ⁊ sup oēs sctōs. Et quā do talia quotidiana iuramenta sint pctm̄ mortale. Hoc quere sermone. cxlij. T.

Maledicti q̄ maledicūt suis vxoribus. pueris ⁊ famulis. ⁊ etiā alijs hoibus nisi sint cōtriti ⁊ confessi ⁊ velint se emendare.

Qui in illicito amore stant ad viros vel ad mulieres. Silr̄ ⁊ qui nitunt facere amorē illicitum ⁊ etiā odium inter hoies. ⁊ etiā mediatrices q̄ portant lr̄as vel dona talū ꝑsonaꝝ et iuuant eos verbis vel factis vt simul ꝓuentant in illicito opere.

Qui ex cōtēptu festa nō celebrāt sed laborāt seu vecturā exercēt ꝑ pecunia.

Similiter qui vadūt ad nundinas ⁊ emūt causa lucri in diebus festiuis et ꝓpter hoc subtrahūt se a diuinis ⁊ de hoc quere sermone. cxvij. C.

Qui ex cōtemptu soluūt ieiunia ab ecclesia instituta. ⁊ q̄ sine cā comedūt in q̄dragesima lacticinia. Et quādo tales peccent mortaliter hoc q̄re sermone. xxxix. R. I. D.

Qui ꝓemnunt dominicis diebus audire vnam integrā missaz sine cā ⁊ necessitate. sicut illi q̄ stant in cimiterio vel circūeunt eccl̄iam. vel stant i foro ⁊ sic negligūt missam vel sermonē. Vnde dicit in decre. Vñica die missa debet audiri ō oibus. de cō se. di. j. Missas. Itē dicit in decre. Die dñico ppls de missa egredi nō debet ante bñdictionem. de cōsecra. distin. j. Missas.

Bibuli q̄ se scienter inebriant ⁊ inebrietate sua deū blasphemant. nisi sint ꝓfessi ⁊ velint desistere.

Fistulatoribus et flagellatoribus q̄ ad choreas publicas fistulant. Et illi q̄ in diebus festiuis chorizant. Et quādo tales peccent mortaliter. hoc q̄re sermone. xxxvij. S.

Omnes fornicatores q̄ vadunt ad publicas meretrices. Similiter ⁊ illi q̄ tenent concubinas secū in domibus suis nisi sint confessi ⁊ velint desistere.

Deflouatores virginum.

Oēs adulteri ⁊ adultere.

Qui scienter res iniustas possidēt et retinent. Et hoc etiā intelligit de paruis rebus. sicut qui intulerunt damna ꝓximis in ꝓatis. in graminibus in segetibus agroꝝ. in vineis. in fructibus. sicut in pomis. in piris ⁊ sic de alijs. quō aūt restitutio debeat fieri de rebus occultis ⁊ de debitz ⁊ etiā de paruis rebus. hoc quere sermone. xliij. I.

Qui res inuētas habent.

Quō ⁊ quibus res inuēte sunt restituēde. Hoc quere sermone. ciij. K.

Qui non dant plene decimas ⁊ redditus ⁊ offertoria ⁊ alia iura pochialia.

Vsurarij q̄ de decez florenis ānuatim recipiunt vnū ꝑ vsura. silr̄ q̄ cōcedunt pecuniā sup ciuitates vel castra vel sup villas et recipiūt fructus vsq̄dū alius restituat ipsis pecuniā. Et etiā illi q̄ carī vēdunt ꝓpter dilationē. nel etiā qui ꝑ ꝓmpta pecunia emūt ⁊ imediate multo charius vendūt ꝓpt dilationē. ⁊ sic ō alijs. De hoc q̄re sermone. cxiij. E.

Lusores q̄ ex auaricia ludunt ⁊ pecuniā lucratā in ludo retinent. ⁊ q̄ in sacris diebus ⁊ noctib⁹ luserunt. Et q̄ permittūt in ciuitatib⁹ talibus lusoribus officia. dictis ꝓprie in vulgari scholderer vel platzmeister. Vñ dī in decre. Pari pena puniēdi sunt. agentes ⁊ ꝓsentiētes. xvij. q. iij. Oēs. Silr̄ q̄ hospitio recipiunt lusores et ꝓmittunt eos in domibus suis ludere. ⁊ hoc faciūt ꝓpter lucrū tale.

Mechanici q̄ falsificant sua artificia sciēter ⁊ dolose. ⁊ q̄ non laborāt sua artificia sicut ꝓmiserūt vl̄ iurauerūt ꝓsilio ciuitatz tales coā deo sunt ꝓiuri.

Raptores fures. ⁊ q̄ sciēter emerunt rem raptaz vel etiā sciēter comederunt de rapina vel furto. q̄a tales tenent ad restitutionem.

Qui damnū inulit ꝓximo sciēter et ex inuidia .s. cū suo malo cōsilio. vel etiā cū suo falso testimonio. Silr̄ q̄ impedīūt ex inuidia aliq̄ō mun⁹ ꝓximi q̄ sibi licite fuisset datū ⁊ hmōi. Vñ dī in decre. Inferēs damnū nō est absoluēdus nisi dāno fm arbitrium lesi restituto. xxiij. q. viij. Pessimam. xiij. q. vj. Si res.

Qui dilatāt agros suos ⁊ agros vicinoꝝ diminuunt cum aratro vel etiā q̄ lapides iactāt ō agris suis ⁊ ꝓiciunt eos sup agros vicinoꝝ. Silr̄ et illi qui cuz aratro suo diminuūt planiciē alicuius cōmunitatis vel ciuitatis.

Mercatores q̄ iurādo ⁊ mentiendo scienter decipiunt ꝓximos. vendēdo malū ꝑ bono sine sint rustici sine ciues. sine ista deceptio fiat in re parua sine in re magna. De hoc q̄re sermo. cvj. A.

Pincerne qui nō dant iustā mensurā nec plenā mensurā. Et etiā q̄ vinū ꝓpant cum nociuis ꝓparamentis. vel etiā q̄ aquam fundunt ad vinū. ⁊ sic vendūt aquā ꝑ vino. Simil̄r pincerne q̄ in domibus suis ꝓmittunt homines deum blasphemare. ludere. chorizare. fornicari. ⁊ sic de alijs. q̄ in hospitio retinēt illos sciēter q̄ nō sunt ꝓfessi in q̄dra-

gesima. nec tpe pasce cõicauerũt. Silr q in domibus suis retinent suspectas psonas ad qs alij accedunt z cum ipsis fornicant. vel etiã q hospitio recipiunt histriones q secum ducunt concubinas z sic pmittunt eos simul peccare

Carnifices q scienter vendunt carnes vermiculosas p bonis carnibus.

Viri z mulieres q in acru matrimonij querunt ordinem qz hoc est pessimum pctm. vñ dr in decre. Vocvicium maius est qz si matrẽ suam qs cognosceret. xxxij. q. vij. Adulteri. Et de hoc pessimo vicio quere sermone. lxxxv. K

Vxor que furat marito ppio et male expendit. scz ludendo sponsando. vel etiã supbas vestes emẽdo. vel crapulose viuendo z se inebriando. z sic de alijs. Et quãdo vxor sic furando peccat mortaliter hoc quere ser. xxv. K

Mariti z vxores q se mutuo odiunt et simul discordant. sicut isti mali viri z iracundi q ex rancore z sine causa pcutiunt vxores suas. Et etiam iracunde mulieres q ꝓtemnũt viros suos maledicũt ipsis. nisi sint confessi ammodo simul pacifice velint viuere. De hoc quere ser. xxv. E.

Qui nocte natiuitatis xpi p offertorio luserunt Et etiã qui feria tertia in carnispriuio vltra mediã noctem carnes comederunt.

Viri z mulieres z etiaz vgines que p ornatũ vestium z p pulcritudinẽ corpis scilicet faciei vel crinium alios scienter induxerunt in malas concupiscentias.

Similiter qui per visum vel p tactus et amplexus vel p verba illicita irritauerunt seipsos vel alias psonas ad cõcupiscentias malas nisi sint pfessi z velint desistere.

Mulieres q destruũt partũ cum herbis. z pcurant sterilitatẽ ne mulier possit concipere.

Parentes quor negligentia pueri añ baptismũ decedunt. sicut qñ in vtero matris suffocant.

Similiter gentes q ex negligentia pmittũt pueros cadere in ignem vel in aquã vel etiaz q locant pueros suos secũ i lecto qs dormiẽdo opprimũt.

Parentes q pmittunt pueros suos blasphemare deum. z etiam maledicere hominibus. z etiaz q pmittunt eos ludere cum taxillis fornicari. chorizare z etiaz hominib9 damna inferre in graminib9 z segetib9. in piris. in pomis. in botris z sic de alijs z eos non corrigunt. qz talia pctã cadunt in parentes nisi sint confessi.

Percussores parentũ z etiam filij proterui z rebelles q maledicunt parentibus z ipsis pmaciter inobedientes sunt nisi sint confessi z velint se emẽdare.

Que ꝓtraxit matrimoniũ post votũ castitatis. Similiter qui cõtraxit matrimoniũ post sponsalia facta cum alia psona. z etiã qui clandestine contraxit vel contra interdictũ ecclesie.

Mulieres q vestes vtror induerũt in carnispriuio vel econuerso. Silr z q vestes monachorũ induerunt z in ipsis chorizauerunt.

Qui mendaciter abstulerunt famam. prime nisi sint cõfessi z velint reuocare. Vñ Iero. Non facilis venia prana dixisse de rectis.

Serui z ancille qui bona dñorũ suorum furtiue subtrahunt z non seruant eis fidelitatẽ quã eis promiserunt. Similiter z officiales z seruitores nobilium. q infideles sunt in recipiendo z expendendo bona dñor suor.

Domini z domine q famulis z famulab9 z alijs mercẽnarijs suis non plene psoluunt mercedem. sed protrahunt z defraudant eos in precio suo qõ meruerunt fideliter seruiendo ipsis.

Qui rancorẽ z inimicicias retinent in cordibus suis. z nolunt indulgere offensoribus suis.

Quõ aũt quilibet tenet indulgere inimicz hoc quere. ser. cxxx. Y.

Prelati z superiores qui aggrauant contra deũ z contra iusticiã census z redditus.

Similiter et illi q faciunt exactiones indebitas in suos subditos. nam tales dñi z prelati tenentur ad restitutionẽ oim pdictor. Et de h qre ser. lix. K

Sacrilegi q furant in ecclesijs vel in alijs locis sacris. Silr z illi q furant bona sacerdotũ z religiosarum psonarum.

Incẽdiarij ecclesiarũ z monasteriorr z etiã aliarum domorum.

Violatores ecclesiarz cũ effusione sanguinis vel etiam seminis.

Qui pedagiũ recipiunt a clericis z psonis religiosis.

Qui faciunt statuta ꝓtra libertatẽ clericorũ sicut qui interdicunt subditis ne oblationes ad altaria offerant z ne aniuersaria peragant. z ne psbyteris molant vendant z panes pinsant.

Qui iudicẽ spualem impediunt in suo iudicio z nuncios ipsi9 qui portant litteras captiuant spoliant z eis aures abscindunt.

Qui falsificant monetas. lras. sigilla. z q falsum instrumentum conficiunt.

Falsi iudices z falsi causidici. z falsi testes.

Qui sententiant sup vsurã soluendam iudeis siue xpianis vsurarijs.

Qui recipiunt dona z xpinas a iudeis. qz tales tenent illis a quibus ipt iudei p vsuraz extorserũt vel heredibus ipsor. h si non sciunt heredes tunc debent dare pauperibus.

Famuli z ancille z nutrices puerorr q iudeis seruiunt z morant cum ipsis in domibus. Silr et xpiani q locãt domos suas iudeis ad inhabitãdũ.

Qui filios vel filias suas cum pacto tradunt ad monasteria. qz tales cõmittunt simoniam.

Qui participant cũ pulicis excõicatis in loquẽdo comedendo. z hospitando ꝓtra ꝓhitionẽ ecclesie. Nam tales non debent ad eucharistiã accedere nisi sint ꝑus absoluti a minori excõicatiõne quã incurrunt in participando cum excõicatis.

Qui vota deor sanctis ꝓmissa non seruant. qui non sunt integraliter z plene oĩa peccata pfessi q habent in memoria h scienter ꝓpter verecundiam aliqd pctm obticuerunt. vel etiã q stant in ꝓposito iterũ peccandi mortaliter.

Qui pniam eis in confessione iniunctã nõ pfecerunt nec intendũt pficere. sed obliti sunt pniam eis ꝑius in pfessione iniunctã. qz ralẽ oportet ꝑus factam reiterare. De hoc quere. ser. xliij. N.

Allegationes abbreuiate

Sciendum q̄ quilibet plebanus p̄ot ꝑ quolibet peccato mortali suo subdito inhibere cōmunicationē. Vnde quilibet plebanus p̄ot addere vel diminuere istis articulis ꝓm q̄ sibi videbit populo suo expedire. ⁊ ville est istos articulos populo ꝓnunciare .s. in p̄ncipio quadragesime in medio ⁊ in fine quadragesime. vt ipsi simplices homies addiscant sua peccata cognoscere ⁊ ea confiteri.

Explicunt inhibitiones a cōmunione tēpore pasce.

Allegationes abbreuiate

in sequentibus sermonibus posite.

In decre.di.xxviij. Nullus epūs.i.in decretis distinctione.xxviij.canone vel capl'o. Nullus epūs.

In decre.xxiiij.q.v.Cū caput.i.in decre.cañ.xxiiij .q.v.canone vel capitulo.Cum caput.

In decre.de pe.distin.ij.§.ex p̄missis.i.in decretis de penitentia distinctione secunda. paragrapho ex premissis.

In decre.de ꝑse.di.iiij. Per baptismū.i.in decret̄ de consecratione distinctione quarta. canone vl̄ capitulo Per baptismum.

Tho.ij.ij.q xxiiij.i.sanctus Tho. de aquino secūda scōe.s.summe sue questione.xxiiij.

Tho.sup.iiij.dist.xxiiij.i.sanctus Tho.de aquino sup quarto libro sententiarū di.xxiiij.

Bonauen.sup.iiij.di.xv.i.Bonauētura sup quarto libro sententiarum distinctione.xv.

Ray.id est.Raymundus.

Hosti.id est.hostienses.

Inno.id est.Innocentius.

August.li.v.confes.id est. Augustinus quinto liconfessionum.

Aug.de ciui.dei.id est. Augustinus ō ciuitate dei.

Ysi.ethi.i.Isidorus in libro ethimologiarum.

Isiō.de sum.bo.i. Isidorus de summo bono.

Isiō.in syno.i. Isidorus in sinonimis.

Grego.in morali.id est. Gregorius in libro moralium.

Grego.in regis.id est.Gregorius in registro.

Grego.sup Ezech.i. Gregorius sup Ezechielem.

Greg.in omel'.id est.Gregorius in omelia.

Ansel.id est.Anselmus.

Cassi.id est.Cassiodorus.

Ambro.sup Luc̄.i.Ambrosius sup Lucam.

Sene.id est.Seneca.

Hein.de vri.i. Heinricus de vimaria.

Guil.lugdu.id est.Guilbelmus lugdunensis.

Vitaspa.id est. Vitaspatrum.

In dial'.cesa.id est.In dialogo Cesarij.

Aresto.de regi.p̄in.id est.Arestotiles ō regimine p̄incipum.

Aresto.polit.id est.Arestotiles in libro politicoꝝ

Aresto.ethi.id est. Arestotiles in libro ethicoꝝ.

Aresto.phi.i.Arestotiles in libro phisicoꝝ.

Commen.vj.p̄in. id est. Commetatoꝛ sex p̄incipiorum.

Finis.

Sermo Primus

Sermones discipuli de tempore p circulum anni incipiunt.

Dominica prima aduentus domini. de aduetu christi in carnē.

Sermo I

Ecce rex tuus venit tibi mansuetus ꝛc. Zach. ix. Mat. xxj. Mar. xj. Lu. xix. Johā. xij. Egregius doctor noster sanctus Thomas de Aq̄no dic. q nulla actio sit pfecta siue meritoria nisi fuerit p grāz dei illuminata. Qm̄ sicut sol est cā omniū generabiliū ꝛ corruptibiliū. sicut dic Aresto. in ij. Phisicor. vbi dic. Homo generat hoiez ꝛ sol. sic. s. q homo generat a pīe ꝛ matre ꝛ sol cooperatur. Sic verus sol iusticie xps Jesus est causa oiuz gratuitarū actionū. Jdeo dic Jsidorus. O homo in oī ope tuo auxilium dei posce. qm̄ sine ipo nulla bona opa possumus pficere. ipa veritate attestante que dicit Johā. xv. Sine me nihil potestis facere. Pro grā igit impetranda matrem grē salutemus ꝛc. Ecce rex tuus. vt supra. Hodie mater ecclesia incipit tempus aduentus xpi sicut incarnatus est. ꝛ descendit de celis xpter nostram salutem. Unde Bernardus. Venit medicus ad egrotos. redemptor ad venditos. ad errantes via. ad mortuos vita. venit q saluat omnes animas ꝛ sanat oīs infirmitates. Ergo dī. Ecce rex tuus venit. Quia de aduentu dñi dies festiuat hodierna. Jdeo est sciendū q est q̄druplex aduentus dñi.

A Primus est in mundū p carnis assumptionem. Dñi Johā. j. Verbū caro factū est. Et de illo agit in pma dñica. Secūs est ad iudiciū p meritor discussionem. De q Isa. iij. Dñs ad iudiciū veniet cū senioribus ppli sui ꝛ principibus eius. Tūc vt hī Luce. xxj. Videbūt filiū hois venientē cū ptate magna ꝛ maiestate. qm̄ fm Psal. xcvij. Judicabit orbem terraz in iusticia ꝛ populos in eqtate. De quo agit in secūda dñica. Tercius est in aiaz p grē infusionez. Sap. vij. In animas sanctas se transfert. Johā. xiiij. Si quis diligit me. vsq; ad eum venientes ꝛ mansionez apud eum faciemus. De quo agit in tercia dominica. Quartus est aduentus xpi ad mortem hois. Unde Luce. xij. Estote parati q qua hora nō putatis filius hois veniet. De quo agit in quarta dñica. Ad pmum aduentum dñi redeo de ipo non subtilia. sed simplicia vt discipulus conscribendo. Idcirco fmones huius libri fmones discipuli sunt nominandi. Unde in pncipi sermone tria sunt dicenda. Primo de illo tempore aduentus. ꝛ quare institutum sit ab ecclesia. Secundo quomō incarnatio xpi facta sit ꝛ q̄re natura nostra mundior fuanda sit post incarnationem q̄ ante incarnationem. Tercio exemplum.

B Quantum ad pmum sciendum q pns tempus medio modo se tenet ad tempus totius anni. q partim leticiam continet ꝛ partim tristiciam. Deponit em̄ sancta mater ecclesia cantica letitie. s. Te deum laudamus in matutinis. Gloria in excelsis in missa. Sed alleluia non deponit. sed in quadragesima omnia ista deponit ecclesia. Item in aduentu ieiunatur cum lacticiniis. sed in quadragesima cum oleo. ꝛ hoc ex p̄cepto. vt habetur in decretis. In quadragesima est abstinendum a lacticiniis. di. iiij. denicq. Sed q̄re hoc tempus aduentus domini institutum sit ab ecclesia. Respondetur pmo ad memorandum beneficium quod dominus contulit humano generi in incarnatione sua. Nam in hoc honorauit nos sup angelos. Voluit em̄ christus parentelam contrahere cum angelica natura. sed cum humana. Ad Hebreos. ij. Nusq̄ angelos apprehendit. sed semen abrae. Exquo habet q inter deum ꝛ hominē est maior fraternitas q̄ inter deum ꝛ angelum. Fraternitas quidem que tm̄ causat ex altero parentum firma est. sed que causat ex vtroq; firmissima est. Angelus est frater christi tantum ex parte patris eterni. qui etiaz est pater christi p eternam generationem. ꝛ angelor p creationem. Homo vero est frater christi ex parte patris eterni. qui est pater christi p eternam generationem. ꝛ hominis p creationem. Ex parte matris. q beata vgo est mater christi ꝛ nostra. Unde christus nunq̄ vocat angelos suos fratres sicut homines. dicens illud Psal. Narrabo nomen tuum fratribus meis. Ergo de misericordia saluatoris multum confidamus attendētes. q caro ꝛ frater noster est. Bern. Puto me iam spernere non poterit christus os de ossibus meis ꝛ caro de carne mea. Et exquo xps Jesus est frater noster. tūc vult nobiscum pie ꝛ misericorditer agere ac amicabiliter. ꝛ vt frater cum fratre. nobiscum cōuersari. Qui em̄ olim erat leo seuerus. modo factus est homo māsuetus. Legit em̄ q vnicornis nulla violētia capi pōt. q̄ in sinu virgis reqescit ꝛ māsuescit. Sic ꝛ deus fortissimus in sinu virginis requiescēs factus est agnus māsuetus. Item legitur Ben. xliij. q Joseph in suo cōiuncto maiorem dedit ptem Beniamī. qui frater suus erat ex vtroq; parēte q̄ ceteris qui tm̄ fratres eius erāt ex altero parēte. Sic christus duplicem refectionem dabit homini. s. in sua diuinitate ꝛ in sua humanitate. Angelos aūt in sua diuinitate solum reficiet. Secūdo hoc tēpus ideo institutū est vt de tāto bñficio gaudētes vana mūdi gaudia respuamus. Dñi iam illo tpe sacro nō debemus vane gaudere. In signū huius cāonicī cappas sicut in q̄dragesima induit. Aug⁹. Hec gaudia velut venenum dyaboli repudiare debemus q nō solū corpus q̄ etiā aiaz necare festināt. Quod gaudia ista necāt hoiem ꝛ gaudijs celi pūat ostēdit Gregorius in q̄dā omel. dicēs. Nemo pōt b gaudere cū hoc seculo ꝛ illic regnare cū deo. Idez. Pūtia gaudia sequunt ppetua lamēta. Ergo gaudere debemus i deo ꝛ nō in hoc seclo. vñ apls Phil. iiij. Gaudete in dño sp̄ iterū dico gaudete. vñ Zach. ix. añ illud. Ecce rex tuus venit tibi māsuet⁹ dī. Exulta capitua filia syō. iubila filia Hierusalē. Nōne gaudere debemus cū ille venit nobis pūtialiter illo tpe quē antiqui expectabāt ꝛ desiderabāt lōgo tēpe. Vñ Isa. xliij. dixit. Utinam dirumpes celos ꝛ descēderes. Aggeus. ij. dixit. Veniat desideratus cūctis gētib⁹ Moyses Exo. iiij. dixit. Mitte dñe quē missurus es. Vñ ps. cxliij. Inclia dñe celos tuos ꝛ descēde. In signum huius xps dixit discipulis suis. Luce. x. Dico vobis q multi pphetē ꝛ reges voluerunt videre que vos videtis ꝛ non viderunt. ꝛ audire que

vos auditis ⁊ nō audierūt. ¶ Tercio instituit est vt ꝓparemus nos. ipm digne in die natiuitatis suscipiēdo. Vñ fm Guil. Lugduñ. Tempus hoc deputatum ꝓparationi solēnitatis natalis scz aduētus breuis est. quia vix est medietas tempis deputati ꝓparationi solennitatis pasce. Ideo nec dilationi nec negligētie locus debetur. Vñ in epistola hodierna legitur. Ꝓpies appropinquabit. id est in proximo erit dies natalis. s. quem fecit verus sol nascens in mundo isto. Abijciamus ergo opera tenebrarum ⁊ induamur arma lucis. Vnde quilibet peccator iam illo sacro tempe debet a peccato cessare ⁊ ꝓterita peccata deplāgere ⁊ pure ꝓfiteri. Vñ Ambrosius in libro de paradiso. Nō em quisq̄ a pctō iustificari potest nisi pctm̄ añ ꝓfessus fuerit. Vñ si supbus fuisti integrum ānum tūc abijcere debes modo opa tenebrarum. i. supbiam ⁊ induere arma lucis. i. humilitatem. Si luxuriosus fuisti tūc castus esse debes. Si auar⁹ fuisti ⁊ res iniuste acq̄sisti. tūc tā res iniustas debes restituere ⁊ de iustis eleymas dare. Si gulosus fuisti ⁊ ebriosus. tūc iam abstinere ⁊ ieunare debes isto sacro tempe. Si iracūdus ⁊ maledicus iam pius ⁊ benignus. Si piger ⁊ accidiosus iam ad quecq̄ opa bona ꝓmptus ⁊ paratus sis. Vñ fm Guilb. Lugduñ. Illi qui in hoc sacro tempe a pctō nō cauēt saluatorem aduenientem q̄si mālibus a se repellūt dū immūdicia opeꝝ suoꝝ aduētum illius impediūt. Murum etiā faciūt inter se ⁊ saluatorē. dū pctā pctis addūt. Isa. lix. Iniq̄tates vre diuiserūt inter vos ⁊ deū vestrū. Tales multū dolere possent ⁊ deberēt. Nam ille qui alioꝝ est saluator eoꝝ erit dānator. alij etiā pñt dicere. Saluatorē expectamus ꝛc. vt hī ad Phil. iij. Xpi vo dicere habēt damnatorem expectamus. Si duo sunt in carcere vno quorum alter probabiliter sperat se liberādum cum dñs carceris venerit. Reliquus vo credat q̄ cōdemnabit ⁊ dicat vtriq̄. Cras dñs carceris veniet. sicut vnus habet materiam gaudij. sic alter doloris. In Vitaspatr̄ dixit abbas amō cuidā fratri interrogāti sermonem aliquem. Vade ⁊ fac talem cogitatōez tuam qualē faciūt isti q̄ sunt in carcere. Isti em̄ interrogāt horas vbi est iudex ⁊ qñ veniet. ⁊ in expectatōe penaꝝ istaꝝ ploraut. Sic ꝑcipue facere debēt qui in pctō mortali sunt cum adūētū dei audiūt. Itē alia materia doloris ē cuz boni facturi sunt festū natiuitatis in leticia magna. tūc ipi pueri si facturi sunt festū natiuitatis horribile in amaritudine ꝓprie sicut isti cū q̄bus dyabolus erit. Job xx. Vadēt ⁊ veniēt sup eos horribiles. Item alia materia doloris est cum cōsiderāt quid facturi sunt in sēcūdo aduētu quādo xps iudicare vēturus est vivos ⁊ mortuos vbi videbit cōtumelias suas sibi ab iniquis illatas. Isaie. x. Quid facietis in die visitationis vestre ⁊ calamitatis desup veniētis. Et hoc q̄tū ad ꝑmā ꝑtē huius sermonis. ¶ Quātū ad secūdā ꝑtē istius sermonis querit quō incarnatio xpi facta sit. Rñdet q̄ postq̄ Gabriel archāgelus fuit missus ad Mariā vginem. vt hī Luce. j. ⁊ Maria credidit ⁊ ꝓsensit. tūc spūssanctus supuenit in eam ⁊ eā sanctificauit ⁊ fecundauit. formauitq̄ in instanti de purissimo sanguine vginis Marie, vel vt alij dicūt de purissimis eius humoribus corpus christi ⁊ in eodem instāti in quo formatū est corpus creata est ais de nichilo. ⁊ hec anima in eodem instāti cōiuncta est corpori organizato. ⁊ illa duo corpus ⁊ anima simul mox erant deitati vnita in dei filij ꝓsona. Unde duo notanter hic fm Holgot sup libros sapie. Primum q̄ nunq̄ fuit aliquis ita paruus puer sicut christus fuit. quia embrio in matrice prius viuit vita animali q̄z vita hominis fm Aristotilem. ix. de animalibus. Augustinus añ dicit. Formatio corpis christi fuit pfecta in ꝓncipio sue cōceptionis q̄tum ad omia lineamēta membroꝝ. ꝛ q̄tum ad debitam corpis quantitatem perficiebatur successiue sicut corpora puerorum augmentātur a tempe figurationis vsq̄ ad perfectam maturitatem. Secundo q̄ nunq̄ fuit aliquis puer ita diu in vtero matris sicut christus fuit. nisi esset mēstruose natus. vel violēter impeditus. Igitur corpus christi in quadragintasex diebus attigit quantitatem talem in qua alijs embrionibus fit figuratio. ¶ Item sciendum fm Henricum de Arimaria. q̄ tota trinitas illam incarnationem opata est. quia opa trinitatis ad extra sunt indiuisa. Vnde sibi fuit potentia patris qui statim corpus formauit ⁊ animam creauit. ⁊ illa duo diuinitati vniuit in illo momento cum beata virgo dixit. Ecce ancilla domini. Hec nō potest facere potentia alicuius creature. quia omis creatura in suo ope requirit tempus. sicut firmamentum requirit diem vt moueat ab oriente in occidens. Luna ad complementum sui cursus requirit mensem. sol integrum annum. homo in determinato tempore formatur in vtero matris. in conceptione autem xpi operata est potentia patris. q̄ in instāti conceptōnis completus fuit. Item operata est sibi sapientia filij. quia corpus optime disposuit ⁊ omia membra decēter ordinauit. Psal. Speciosus forma ꝑ filijs hominum. Item opata est ibi gratia spūssancti que cōceptionem illam mūdam ab omni peccato reddidit q̄ nunq̄ est factum in aliquo puro homine. Licet enim aliqui sint nati sine peccato ⁊ sanctificati in vtero matris sicut beata virgo Maria. Johannes baptista. Hieremias. tamen in peccato originali sunt cōcepti. ⁊ fm rōnem seminalem descenderūt ab Adam xps autem nō solum natus. sed etiam fuit sine peccato ꝓceptus. Augustinus. Solius redemptoris est esse sine peccato. Hec Henricus de Arimaria sup symbolum. ¶ Queritur quare conceptio christi potius attribuit spūssancto. Rñdeo fm Henricum de Arimaria q̄ intentio denominat opationem. Xps autem hac intentione ⁊ opatione carnem assumpsit vt miseris ⁊ afflictis subueniret. Et q̄ bonitas ⁊ misericordia attribuit spiritussancto. ideo de spiritusancto conceptus est vt per hoc excludantur carnales cōmixtiones. Unde canitur. Non ex virili semine sed mystico spiramine. verbum ꝛc. Item sciendum q̄ cuius tota trinitas operata sit in incarnatione. solus tamen filius est incarnatus. vt dicit Augustinus in li. de fide ad Petrum. Et ipe Aug⁹. ponit tale exemplum. Si tres puelle tenerēt vnā tunicam ⁊ vna ex eis indueret illa. tunc illa induitio fieret a tribus puellis ⁊ vna illaꝝ solū indueret. Item alius doctor ponit tale exemplum. Si tres scilz Petrus Andreas ⁊ Johannes simul agerent rubricando Andream. rubricatio Andree fieret ab his tribus attamen solus Andreas rubricaretur. ¶ Item

scīēdū ſm Guil. Lugduñ. q magis debemus eſſe ſolliciti naturā hūanā mūdā a pctō ſuare post incarnationem filij dei q ante. quia ante incarnatōnem erat causa vna quare natura humana munda erat seruāda. ſ. dignitas ipſius quia imago dei eſt inquantum deus ipam creauit. Unde Geneſis. j. Faciamus hominem ad imaginem z ſimilitudinem noſtram. Uñ ſi imago beate vginis mūde ſeruaſ quam pictor ſigue artifex fecit valde mūda ſuāda eſt imago dei quā ipemet impſſit z fecit. Iſta cauſa innuit Eccī. x. Fili in māſuetudine ſua aiaz tuā z da ei honorem ſm meritum ſuum. i. ſm dignitatem ſuam. Uō vero ſunt due alie cāe. Una qz piūcta eſt hūanitas in vna pſona diuinitati z q̄ſi inſepabiliter. Si igiſ cruci xpi in qua pepēdit deſerſ honor. ſ. q mūde z honorifice ſeruaſ. qz ei quo tpe piūcta fuit diuitas. multū deferendū eſt hūane nature. Alia cā eſt. qz mūdicia humane nature ſāguie xpi cōpata ē. Apoc. j. Qui dilexit nos z lauit nos a pctis noſtris in ſanguie ſuo. multū ſuā da eſt mūdicia illa quā xps ita chare emit. Et hoc q̄z tū ad ſcōaz ptē iſtius ſmōis. ℞ Quātum vo ad terciam ptem eſt ſciēdum. q illi ſm aplm rurſuz xpm crucifigūt q̄ ad pctā redeūt. Uñ legiſ q tpe btī Frācisci dū diuīa pietas pma ordis minor faceret fūdamenta. q̄dam de fratribus ad ſeculum redire tēptabaſ. tādem accedēs ad btm Frācisc̄m rogare cepit vt a religionis vinculo abſolueret. eo q nulla ratiōe poterat in ordie pmanere. Cui cū btūs Frācisc⁹ nec poſſe nec velle facere rñderet ad dominū Hoſtien. acceſſit z ab eo ſiłe rñſum accepit. videns q ſup hoc diſpēſatōez obtinere nequiret ſpū temptatiōis ipulſus dedit in cōmotiōez pedes ſuos. Cūq paululum diſceſſiſſet q̄dam ſibi obuiauit z ab eo quo tēderet requiſiuit. cui cū furioſa voce diceret. q̄d ad te de facto meo. ille ſtatim latus exhibuit manus extendit z pedes in q̄bus q̄nq vulnera recentia cruoris nō modi cum effundebāt. Et adiecit. tu vulnera mea renouas tu iterum me crucifigis. Quo viſo pterritus ad pedes eius ſe cum lachrymis ꝓiecit. ſibiq vt ignoſceret rogauit. Statiq xps q vīſus fuerat ab oculi eius eſt elapſus. Tūc ille ad btm Frācisc̄m rediēs viſa p ordinem retulit z vſq ad finē vite deuotus in religione pmāſit.

De eadē dñica Sermo. ij.
Qz mgne ē ſurgendū z diuinis vacandū.

Hora ē iā nos ō ſomno ſurgere. Ro. xiij. Boetius in de ꝓſolatione phie dicit. vnicuiq viro bono iſerta ē nālis cupiditas boni. vez aūt bonū in q̄ ſolū q̄erat aī appetit⁹ ē de⁹. iuxta dictū Aug. li. ꝓfe. Feciſti nos dñe ad te z inq̄etū ē cor nr̄m dōec q̄eſcat in te. Et illō bonū acq̄rit cū bonis exercitijs. z opibus virtuoſis z nō cum ſomnolētia z pigricia. vñ Leo papa in q̄daz ſermōe. Nō dormiētibus ꝓuenit regnū celoruz nec ocio nec deſidia torpētibus beatitudo eternitatis repromittit. Uñ in vbis pmiſſis hortaſ nos apl̄us ſurgere a pigricia z inchoare bona opa dicens. Hora eſt iā nos de ſomno ſurgere. i. a pigricia z ichoare bona opa ꝛc. Uñ in pñti ſmone tria ſunt dicenda Primo quō antiq oli in pctis dormierūt. Secundo quō ſurgere debemus a ſomno corporali z ſpirituali Tercio exemplū. ℣ Quātū ad pmū ſciendū q olim fere oēs in pctis dormierūt z a bono opere torpebant. nec mirum qz in nocte erāt. In nocte q̄dem tria ſunt q̄ dormire facīūt z ſomnū inducūt. ſ. obſcuritas. z frigiditas. z hūiditas. Nox q̄dē nālit ē obſcura. frigida. z hūida. Obſcuritas q̄dē ſomnū inducit. Uñ hoīes q̄dē dormire volētes loca obſcura querūt Frigiditas etiā inducit ſomnū. vñ in hyeme z in frigida cōplexiōe ſomnus ꝓfundus laudabilis eſt in ſ̄ria vo ſuſpect⁹. Hūiditas etiā inducit ſōnū. Unde ſm phm. vapor hūidus a cibis reſolut⁹ dum in cerebz aſcēdit ſomnū inducit. Hinc ē q pueri magis dormiunt q̄ ſenes. qz plus abūdāt in hūiditate. Non fuit igiſ mirū ſi antiq̄ ſic dormierūt. qz erāt in obſcuritate ignorātie. in frigiditate dilectiōis diuīe. z hūiditate carnal̄ ꝓcupie. Ex illa nox iā receſſit. dies aūt appropinq̄uit. z ideo iā nō ē dormiēdū ſz vigilādū. Aduenit eīm vera lux q̄ obſcuritatem ignorātie expulit z ſplendorē ſapie adduxit. Iſa. ix. Populus q̄ ābulabat in tenebris vidit lucez magnā. Aduenit diuin⁹ ignis qui frigiditatem fugauit z totum mundū dei amore accēdit. Luce. xij. Ignem veni mittere in terrā. z q̄d volo niſi vt ardeat. Aduenit verus ſol q̄ oēz nebulā carnalis ꝓcupie exiccauit. Eccī. xliij. Arti ſunt theſauri. i. ſolares radij z auolauerūt nebule ſic aues ꝛc ℟ Quantum ad ſecūdam ptem huius ſermōis ſciendum ſm magiſtrū Humber. ſup regulaz Aug. De mane libēter debemus ſurgere a corporali ſomno z deum laudare. In ſignum huius aues iclpiūt valde mane cātare qō eſt cōtra inuerecūdiā hoīs pigritantis in lecto. Ambro. ō of. Quis xpian⁹ nō erubeſcat ſine pſalmoz modulatōe dīē trāſire cū minutiſſime aues ſolēni decātatōe ortū diei ꝓuenīūt. Aug. Inde cēs eſt q ſol inueniat xpianū iacētē in lecto. Bern. dicit q hō ſomno deditus ē q̄ſi imago mortis. vñ nimia ſomnolētia nocet corpi z aīe. Ex mane ſurgere nō ſolū eſt p ſalute aīe. ſz etiā p ſanitate mētis z corporis. vñ pbs. Surgere de nocte ad ſanitatē z bonā diſpoſitōez ē vtile. Itē qz vigilie matutinales faciūt oīones leuius z citius exaudiri. vñ Pſal. Uñ ad te orabo mane exaudies vocē meā. Inſup dulcedinem diuīe conſolatōis frequētius de mane ſurgētes recipiūt. Uñ māna q̄ō xpm ſignat de mane colligebatur vt hī Exo. xvj. O quot dulcedies negligūt ꝓplures accidioſi q̄s illi de mane ſurgētes accipiūt. Uñ Bafilius. O dulcedo mellifl̄ua. dulcedo mirāda. q̄ dulcis es in meditatione. ſz dulcior in oīone. dulciſſima in contemplatōe. ſz ſup dulciſſima in beatitudie. Item qz de mane deus citius inuenīt. Hā ſicut q̄s ō māne citius iuenīt in domo ſua. ſic z deus in corde hominis nā tūc aīa hz maiorē lympiditatē z ꝓſequēter aptior eſt ad ꝓtēplandū. Et iā illa hora aptior eſt ad erigendū cor ad deum añq̄ aīa diſtrahaſ ad diuerſa p occupationes. vel impediatur a fantaſmatibus collectis. Propter quod dī de iuſto Eccī. xxxix. Tradidit cor ſuum ad vigilandum diluculo ad deum q̄ fecit illum Notandū q ſm eūdem Haūber. libēter eſt orandū de mane z de ſero. ℣ Primo. quia p̄dicta tempa apta ſunt orationibus. qz matutinum p̄cedit occupationes diurnas. veſpertinum vo ſequit. z ita vtrūq liberum eſt ab occupatione. Et ſm Bernardum ſup cantī. aptius eſt ad orandum. z ideo non ſunt preter

mittēda illa tpa q̄n sp̄ in filis oremus. Sic etiā faciebat xp̄s nos suo exēplo ꝓuocās orabat māe. Mar. j. Diluculo valde surgēs egressus abijt in desertū locum. ibiq̄ orabat. Item sero Mat. xiiij. Ascēdit in montē solus orare vespe aūt facto solus erat ibi. Sic exemplo xp̄i orandū ē nobis de mane ꝓpter futura. t de sero ꝓpter p̄terita. Hiero. ꝫ Jouinianū. libro. j. Precepta sunt hec duo. ꝛ. tēpo. maxie hūdo curaꝫ sc̄z mane t vespe. ꝛ. eo. q̄ acturi sumus t q̄ gessimus Et ideo orādū est de māe vt futura bñ fiāt. t orandū est de sero vt p̄terita male facta remittant. Item orādum est spāliter mane t sero vt ꝑmordia t vltia actionū nr̄a ꝛ offerētes illi q̄ est alpha t o. ꝓncipiū t finis debitas ꝑmittas inchoatōis t decias ꝓsummationis ꝓsoluamus eidē. Hū Huber. Quotidie mane surgētes cūcta deo que facturi estis offeratis t finito die ꝑuocatis cogitatōibus. locutōibus. t opationibus illa die cōmissis tpi capm̄ teneatis. Hū etiaꝫ Crisosto. in sermone. Hū accubueris sup stratum tuū t neminē infestū patieris añq̄ veniat tibi somnus ꝓfer in mediū codicem ꝓsciam tuā. reminiscere pctā tua. si q̄d in vbo in facto siue cogitatōe peccasti. Hū etiā Gre. in li. mora. Justi viri cū districtōez vēturi iudicis cōtemplant pctā sua ad memoriaꝫ reducūt. deflētq̄ q̄ cōmiserunt. districte se iudicāt ne iudicent. M. Item sciēdum q̄ nō solū surgēdū est a somno corpali ꝫ etiā spūali. ꝛ. a pctō nā p somnium intelligit pctm̄. Fin Guil. Lugduñ. Jnno. q̄ sicut ad dormiēdū se ds volūtarie deponit. sic homo ad pctm̄. hū Aug⁹. Dē pctm̄ ē volūtariū t adeo volūtariū q̄ si nō ē volūtariū nō ē pctm̄. Hū etiā hī in decre. Nemo efficit suus dyaboli nisi ꝓpria volūtate. xv. q. j. Hō est. Scōo q̄ homo dormiēs ē semimortu⁹. sic pctōr mortu⁹ ē vita spūali. ꝫ viuit adhuc vita corpali. imo nisi esset spes resuscitatōis spūalis melius esset sibi si mortuus esset. imo bonū esset ei q̄ nūq̄ natus fuisset. Berñ. Vita sine fructu grauior ē morte. Deniq̄ duo parant arbori infructuose. ꝛ. securis t ignis. hū Ambro. sup Lucā. Melius ē pctōribus male agētibus mori q̄ in pctis diu versentur.

Tercio q̄ si ds tenet gladiū euaginatū sup dormiētē nō timet. ꝫ si somniat aliq̄ terribilia timebit coraꝫ illis. Sic etiā pctōres nō timēt iusticiā dei nec p̄dicatores scripturarum futura mala annūciantes. ꝫ pñtem tribulationem timant. Nam mortem tpalē timēt q̄ est trāsitoria. ꝫ mortē eternā nō timēt q̄ est ꝑpetua. Aug. Vera mors quā boies nō timēt est sepatio aie a deo q̄ est vita aiar. hū Grego. in lib. moral. Mortē carnis omis homo timet. mortem aie pauci. Itē pauptatē tpalē timēt. t pauptatē inferni nō timēt. vbi vna gutta aq̄ hīt nō pōt. Ibi em̄ ꝑ defectu bonor mors desiderabit. ꝫ mors fugiet ab eis. Hū Aug⁹. in q̄dam sermone. Quare mors querit t non inuenit q̄m q̄bus in hoc seculo vita offert t non volunt recipe in inferno tūc querēt mortem. t non pōt inuenire. Quarto sicut somnia somniātibus ꝑ oppositum debēt exponi. sic qui hūt hic honores mundanos. diuitias tpales t delicias corporis t gaudia mundi. ista omia sunt quasi quedam somnia. t vertunt ꝑ oppositum in tribulationem t paupertatez t amaritudinē maximā. Hū Grego. Unde caro ad tēpus suauiter viuit inde spūs ineternum torquebit t ingemiscet. hū Hiero. in quadā epistola. Difficillimo impossibile est vt p̄sentibus quis t futuris fruatur bonis. vt hic ventrem ibi mentē impleat t de delitijs transeat ad delitias t in vtroq̄ seculo ꝓnus sit vt in terra t in celo appareat gloriosus. Quinto sicut somnians habet sensus ligatos. sic t ipsi nō meritorie operant exūtes in pctō mortali. Unde dī in decre. Opera bona extra charitatē facta nō valēt ad salutē. xiiij. q. j. Odi. Unde q̄libet homo hoc sacro tpe dz a pcti somno surgere ad reuerentiā dei t ꝑpter gaudiū angelor t oiuz elector in celo exūtiū. Unde Luce. xv. Gaudium est angelis dei sup vno peccatore pniaz agente. M Quantū ad terciā ptez istius ymonis tūc q̄libet hō dz de deo cōfidere t se in sacro tpe ad deū cōuertere. q. ipe ē pat⁹ vniuersp̄ penitēti oia peccata etiā ēptūcūq̄ grauia indulgere. Hū exemplū in Vitaspatrū li. iij. Frater q̄daz impugnabat a fornicatōne. t videns sacerdotis paganor in egypto filiam adamauit eā t dixit patri eius. Da mihi filiam tuaz in vxorem. Ille vo dixit ei. Nō possum tibi dare eam nisi ꝑus interrogauero deum meum. t consurgēs abijt ad demonē t dixit ei. Monachus quidam vult accipere filiam meam in vxorē dabo illi eam vel non. Rñdit ei demon dicēs. Si negat deum suum baptisma t ꝓpositum monachi da eā illi. Veniens aūt sacerdos locutus est eadem verba ad monachū q̄ statim cōsensit t mox quasi columba exijt de ore eius spūs t volauit in celū. Pergēs aūt sacerdos ad demonē dixit. Ecce ꝓmisit se mōachus illa tria que ꝓceperas factur. Et rñdēs dyabolus dixit. Nō des illi filiā tuā. q. deus eius nō discessit ab eo ꝫ adhuc adiuuat eū. Hō cū audisset monachus ille ingemiscēs dixit in sepo. Si tantā bonitatē ostēdit in me deus meus cū ego infelix negauerim eaz t baptisimum t ꝓpositum mōachi t adhuc adiuuat me cur recedam ab eo t receptis monitis cum celeritate venit ad heremum ad quendam magnū senem t narrauit ei oia. Cui senex dixit. Jeiuna tres hebdomadas cōtinuas t ego depcabor deū ꝓ te. Et cum cōpleta esset hebdomada ꝑma interrogauit frēz illū senex dicens. Vidisti aliq̄d. Rñdit. Vidi columbā in altitudine celi sup caput meum stantem. t dixit ei senex. Attende tibimetipsi t depcare deum. Scōa vo hebdomada ūpleta trex venit senex t dixit ei. Vidisti aliq̄d. t rñdens frater dixit illi. Vidi columbā venientem iuxta caput meum. Itē cōpleta tercia hebdomada venit ad eū pater t interrogauit eū si aliq̄d plus vidisset. t rñdit ille. Vidi columbam. q. venit t stetit supra caput meum. t dum vellem tenere eam intrauit in os meū. Tūc senex gratias deo egit t dixit fratri. Ecce deus iam suscepit penitentiam tuam decetero attende temetipm t esto sollicitus. Et rñdens frater dixit. Ex hoc te iam nō derelinquam. ꝫ tecum ero donec moriar.

Adhuc de eodem.

Dīciamus opa tenebrarum. id est peccata mortalia. Unde hic est dicendum de peccatis mortalibus. Istum sermonē quere infra sermone. cxlj.

Erũt signa in sole et lu
na ⁊ stellĕ ⁊c. Luce. xxj. Mar. xiij. Mathei
xxiiij. Iresto. iij. Topi. Ineſt deo iuſticiaz
facere. Si ergo corpa q̄ h̄ caſtigank diuerſis plagis
vt exerceank in bonis operibus niſi ⁊ bona q̄ hic pfe
cerũt in corpe manentes remunerarenk in futuro. ⁊
multi qui inique agũt niſi punirenk in futuro nõ eĕt
deus iuſtus. Cõtra qõ dicit Pſal. Juſtus dñs in oi
bus vijs ſuis. Ergo reſurrectio mortuoz erit tã bono
rum q̄ maloz. Tũc em manifeſtabunk oia abſcõdi
ta. qz fm dictum xp̄i. Nihil opertum qõ nõ reueleĕ.
Tũc reddituri ſumus rõnem vnuſq̄ſq̄ put geſſit in
corpe ſuo ſiue bonuz ſiue malũ. ⁊ tpe illo erũt ſigna
in ſole ⁊ luna. In pcedẽti dñica actum eſt de aduẽtu
xp̄i in carnem qui eſt aduẽtus amoris. In hac autez
dñica agik de aduẽtu xp̄i ad iudiciũ qui eſt aduẽtus
timoris. vt amoz nos ad bonũ inuitet. ⁊ timoz nos a
malo reuocet. Vñ in pñti fm̃e tria ſũt dicẽda. Pri
mo de loco ⁊ tempe generalis iudicij. Scõo de qui
bus nos oportet reddere rõnem. Tercio exemplum.
¶ Quãtum ad primum ſciẽdum q̄ iudiciũ eſt du
plex. ſ. pticulare ⁊ generale. Particulare cõtingit in
morte hominis. Eccl. xlj. Hoc iudicium a deo oi carni.
Unde Innocẽtius de vtilitate humane conditionis
libro. iij. dicit. q̄ tam bonus q̄m malus anteq̄ anima
egrediaĭ de corpore videt chriſtum quaſi in cruce po
ſitum. malus ad confuſionem vt erubeſcat ſe non eſ
ſe redemptum ſua culpa ſanguine xp̄i. id eſt fructuz
redemptionis nõ habere. Unde de malis dr. Vide
bunt in quem pupugerunt. Quod intelligik de chri
ſti aduentu ad iudicium. ⁊ de aduentu ad diem mor
tis. Hec ille. Unde Lu. xij. Eſtote parati. qz qua ho
ra nõ putatis filius hominis veniet. Generale iudi
cium eſt in quo omnes homines ſimul iudicabũtur.
ij. Coz. v. Omnes nos manifeſtare oportet ante tri
bunal chriſti vt referat vnuſquiſq̄ ꝓpria put geſſit
in corpore ſuo ſiue bonum ſiue malum. Locus autẽ
extremi iudicij erit vallis Joſaphat in aere ſuper lo
cum in quo chriſtus aſcendit in celum. Unde Joe
lis. ij. Congregabo omnes gentes ⁊ adducam eas in
vallem Joſaphat. ⁊ ibi ſedebo vt iudicem omnes gẽ
tes. Tempus extremi iudicij erit in fine ſeculi. De
die autem ⁊ hora incertum eſt. Matb. xxiiij. De die
autem illa nemo ſcit. Vñ ſciendum q̄ certam ⁊ deter
minatam horam nemo ſcire põt. niſi cui ſolus deus
vult reuelare. Quidã em dicunt extremum iudicium
in media nocte fieri. fm illud Mathei. xxv. Media
nocte clamor factus eſt. ecce ſponſus venit. exite ob
uiam ei. Quidam dicũt extremum iudicium fieri de
mane. ſ. in aurora allegãtes illud dictũ Pſal. In ma
tutino interficiebam oẽs peccatores terre. Sz brũs
Auguſtinus dic q̄ tũc veniet qñ nõ ſperabitur. Vñ
xp̄s dicit Mathei. xxiiij. Vigilate ergo qz neſcitĕ di
em neq̄ horam. ¶ Sz cẽtum ad ſcõam partem
iſtius ſermonis ſciẽdum q̄ extremũ iudicium valde
eſt timendũ ꝓpter rõnem diſtrictã quã in eo redditu
ri ſumus. Hã primo rõnem reddituri ſumus de cogi
tationibus. Vñ Sap̄. j. In cogitatõibus impij inter
rogatio erit. Vñ Grego. Sic deus vias noſtras cõſi
derat. ⁊ cũctos greſſus dinũerat vt nec diminutiſſi
mę cogitatiões que apud nos ex vſu viluerunt eius
iudicio indiſcuſſe remaneãt. ¶ qui tot vindicatiões
⁊ luxurioſas ⁊ alias pravas cogitatões in corde cum
deliberatione ⁊ ꝓpoſito tenuerunt quomõ rñdebũt
Ergo q̄libet debet cuſtodire coz ſuũ a prauis cogita
tionibus ſemp cogitãs deo ſe eſſe de eis reddituꝝ rõ
nem. Hieron. in epiſtola. Quicq̄d pudet dicere pu
deat ⁊ cogitare. Nam ſicut quis verecundak in fact
coz hoibus. ſic in cogitatõibus verecũdari debet co
ram deo. Vñ. j. Regum. xvj. Homo videt ea que pa
rent. deus aũt intueĭ coz. Vñ dicit etiam Salomon
Puerbioz. iiij. Coz tuum oi cuſtodia ſerua. qz ex ipo
vita ꝓcedit. Scõo reddituri ſumus rõnẽ de ver
bis. Mathei. xij. De omni verbo ocioſo quod locuti
fuerint hoies ſup terrã reddent rõnem in die iudicij
Sz ſi diceres. Quid eſt verbum ocioſum. Reſpõdeo
fm Hiero. Verbum ocioſum eſt qõ ſine vtilitate lo
quẽtis vel audientis ꝓferk. Vñ etiam Grego. in mo
ral. Ocioſum quippe verbum eſt qõ aut rõne iuſte
neceſſitatis. aut intentione pie vtilitatis caret. Q̄d
tunc dicturi ſunt homines iracundi qui ex ira ⁊ vin
dicta maledixerunt ꝓximis. De quibus apoſtolus.
Neq̄ maledici neq̄ raptores regnuz dei poſſidebũt
Similiter detractores qui famam ꝓximi denigrauc
rũt. De quibus ꝓuerbioz. xxiiij. Cuz detractoribus
ne cõmiſcearis. qz repente cõſurget ꝑditio eoz. Itez
quid dicturi ſunt hoies mẽdaces q̄ ꝓximos ſuos de
ceperũt. Pſal. Perdes omnes qui loquunk mendacium. Item blaſphemi qui per vulnera ⁊ ſanguinem
chriſti iurauerunt. Similiter ⁊ illi qui per nomen dei
vane ⁊ q̄ſq̄ mendaciter iurauerunt. Contra quos di
citur Eccl. xxiij. Jurationi non aſſueſcat os tuũ mul
ti em caſus in illa. Ergo dicit chriſtus Matb. v. Sit
ſermo veſter eſt eſt. non non. Unde memoria extre
mi iudicij debet eſſe cuſtos lingue. naim quilibet de
bet cogitare q̄ oportet eum de verbis ſuis deo redde
re rõnem. ¶ Tercio reddituri ſumus rationem
de opibus ipſius corporis. Unde Eccs vltimo. Cũ
cta que fiunt adducet dñs ad iudicium ꝓ omni erra
to ſiue bonum ſiue malum ſit. Unde de cũctis greſſi
bus peduz ⁊ ſaltibus reddituri erimus rationẽ. Job
xxxj. Nonne vias meas ipe conſiderat ⁊ cunctos
greſſus dinumerat. Hoc non attendunt chorizantes
⁊ ſuperbe incedentes. Silr de tactibus illicitis ma
nuum ⁊ illicito viſu oculorum ⁊ auditu aurium. Hoc
illi non attendunt qui illicite ſe ⁊ alios tangunt. oſcu
lando ⁊ amplexando. Silr reddituri ſumus rationẽ
de donis corporis. ſ. de fortitudine. iuuentute. ſanita
te. ⁊ pulcritudine. Similiter de actibus ipſius corpo
ris. ſ. quotiens inebriatus fuiſti. quotiens actũ luxu
rie extra matrimonium ꝓpetraſti. quot chorzeas cho
rizaſti. quotiens vxorem ꝓximi vel alios homines
ex ira vel vindicta ꝓcuſſiſti vel leſiſti ⁊c. ¶ Quar
to reddituri ſumus rõnem de rebus temꝑalibus tri
pliciter. Primo quomõ q̄libet lucratus ſit oia tẽꝑa
lia que in hac vita poſſedit vſq̄ ad vnum denarium
vtrũ iuſte vel iniuſte. Q̄ ſicut iam curſus mundi eſt
ad temꝑalia lucrandũ tũc iã vix ſine pcõ mortali lu
crank. Vñ apls. Qui volũt diuites fieri incidũt in la
queũ dyaboli. Scõo reddituruſ eſt rõnẽ vnuſq̄ſq̄ õ
tꝑalibus quõ iſta expẽdit vſq̄ ad minimũ denarium
hec illi guloſi. ebrioſi attẽdere deberẽt q̄ tot denari
os imo groſſos ⁊ florenos ſupflue expendũt. q̄ q̄ſq̄

a mane vsq; ad vesperam. imo q̃nq; p integram noctem in tabernis sedēt. ꝛ se cuz vino supflue rēplēt ꝛ inebriāt. De q̃bus oībus denarijs districte reddituri sunt rationem. Ergo q̃libet xp̃ianus timens deum nunq; sine causa ꝛ necessitate ꝛ vtilitate deberet bibere vnum haustum. ꝫ semp in comedēdo ꝛ bibendo deberet querere sustētationem ꝛ cōfortationē nature. Vñ Augustinus de ver. dñi. Si q̃d mãducas ꝛ bibis ad refectōez ꝛ reparatōez mēbroꝝ ꝛ deo gratias agis. tūc tuus cibus ꝛ potus laudant deū. Sic̄r supbi qui in superbia ꝛ superfluitate vestium expendūt bona sua. scissuras ꝛ caudas faciendo. ꝛ multa paria vestium ꝓcurando. Similiter ꝛ lusores q̃ perludūt bona sua cum peccato ꝛ cōtra deuz. De q̃bus oībus reddituri sunt rōnem. Quam q̃libet xp̃ianus sic male expendens bona sua ꝓpterea potest damnari etiã si nulla tempalia iniuste acquisierit. Exemplum de epulone. vt habet Luce. xvj. vbi dr q erat quidaz dines qui epulabat quotidie splendide ꝛ induebat purpura ꝛ bysso ꝛc. Ibi nō fit mentio q fuit vsurarius vel raptor. ꝫ q bona sua male expendit. ꝛ q pauperi Lazaro nō subuenit. ideo sepultus est in inferno. Crisostomus sup Matth. Diuitias accepisti non vt lasciue cōsumas. ꝫ vt in elemosynis expendas. que esū habes pauperꝫ sunt ꝫ tibi credita sunt etiam si ex laboribus iustis ꝛ hereditate paterna possessor eorū factus es. Vñ habet in decre. Nō est minus peccatū auferri habēti q̃ denegare indigēti. di. xlvj. sicut hi. Vñ etiã Ambro. in q̃dam ẽmõe. Nō minoris est crimis habēti tollere q̃ cū posses indigētibus denegare. Vñ etiã Basilius. Nõne inq̃t spoliator es que dispensanda suscepisti ꝓpria reputando. Est esū clibus famelici quem tu tenes. nudi tunica quã in conclaui conseruas. discalciati calcei qui penes te marcescūt. indigētis argentum q̃ possides humanū.

S Tercio redditurus es rōnem quō heredibus dimisisti bona tua. qz ex eis ꝓuenire pñt liues que pñt oziri post mortem tuã inter heredes ꝓpter bona tua. qz melius esset nullū denarium post mortē relinquere q̃ causam litis heredibus mīstrare. qz ille q̃ nō facit posse suum ordinando bona sua quecūq; mala ꝛ peccata siue lites siue ꝓlia siue inimicicie ex talibus bonis inter heredes fiūt q̃ mala ꝓuenire potuit ꝛ noluit in anima sua nocebūt. quia ꝓuabit suffragijs cōsanguineoꝝ suoꝝ. ꝛ etiam ideo punietꝫ q ex parcitate ꝛ auaricia sua noluit ea ante disponere. Ergo quilibet homo temporalia sua bona possidens debet aduertere dictum Ysaie ꝓphete. qui dicit ad regem Ezechiam. Dispone domui tue: quia morieris tu ꝛ nō viues. T Quinto redditurus sumus rationē de tempe quo vixim̃us in pñti mundo. Bern̄. Omne tempus nobis impensum a nobis exigetur qualiter sit expensum. Vnde quilibet redditurus ē rationem de omnibus mensibus. annis. septimanis diebus. horis. ꝛ minutis q̃bus vixit. Sed forte triginta annis vixisti. ꝛ nunq; deo q tres annos fideliter seruisti q̃d faciendum sit. Respō deo. q debes de ꝓterito tempe dolere ꝛ cōfiteri q tempus tuū sic vane expēdisti. Et sic est dicendum ad singula puncta vbi quis se reum inuenerit. Item sciendum q quilibet tenet tempus suū vtiliter expēdere. Bern̄. Nichil p̃cio sius tpe, ꝛ heu nil bodie eo vilius inuenit trāseũt dies salutis ꝛ nemo cogitat. Vñ legit exemplū q q̃dã deuotus hō qñ audiuit horalogiū sonare semp cogitauit ꝛ dixit ad deū. O deus. iã iterꝫ vnã horã temporis vite mee cōsumpsi de qua tibi redditurus sum rōnem quō eandem expendi. Sic quilibet homo debet seipm attēdere ꝛ semp de sero cogitare quō diem transactū expēderit. Nam damnati in inferno ō hoc signāter cōquerunt q tēpus gr̃e tam inutiliter expenderūt. Vñ Lumber. in tractatu de septuplici timore dicit q quidam deuotus homo existens in deuotionibus ꝛ orōnibus suis audiuit q̃dã vocē lugubrem ꝛ quesiuit q̃d esset. Respondit. Ego sum vna anima damnata. Et ille. Cur tã amare fles. Respondit illa. Ego ꝛ oēs anime damnate de nulla re intantū dolemus sicut de tpe gr̃e qō inutiliter expēdimus ꝛ peccando cōsumpsimus. vbi in vna hora potuissemus de peccatis nostris penituisse ꝛ eternã penã quã nūc patimur euasisse.

Cōtinuatio p̃cedētis.

Sermo. .liij.

Vnc videbūt filiū hominis venientem in nube cuz potestate magna ꝛ maiestate. Luce. xxj. Johānes de sancto Geminiano dicit. q sicut equus duobus calcaribus tangitur latere vt melius ꝛ fortius currat vīa. ita aīa homis duabus affectōibus sollicitat. videlicet amore ꝛ timore. Si quidē amore premiū ad bonū puocat. ꝛ timore supplicij a malo reuocatur. Unde Bern̄. Nulla res ita nos cōseruat ab oi peccato immunes sicut terror supplicij siue iudicij. ꝛ amor dei. Unde euangeliū hodiernū legit de aduentu xp̃i ad iudicium vt nobis incutiat timor ꝓpter districtā rationem quaz reddituri sumus in districto iudicio extremo. Unde in p̃ti sermone ꝓsequar illa q̃ibꝫ dicendū est reddēda rō que in precedēti sermōe dimisi ꝓpter ꝓlixitatē. Q Primo quo sciendū est q sexto modo reddituri sumus rōnē de aīabus quas traximus ad peccandū verbo vel exemplo vel pulcritudine vel ornatu corporis. Ergo si q̃s sciret vel intelligeret aliquē boiez esse captū in mala concupiscentia ꝓpter ornatū vel pulcritudinez vel gestus suos. de hoc ex corde deberet dolere ꝛ penitere. Nã sicut maximū sacrificiū est zelus aīaꝝ quo quis ꝓmouet ꝓximū saluti. Sic ecōuerso maxime offenditur deus cū quis ꝓximū verbo vel exemplo ad peccandū trahit. nã talis est homicida ꝓximi ꝛ ꝓsecutor xp̃i. Vñ Bern̄. in sermõe. Nõne videt tibi grauiorē ab eo xp̃s sustinere ꝓsecutōez q̃ suggestōe ligna. exēplo pniciosi. scādali occasione ab eo quertit aias quas redemit ꝫ a iudeo q̃ sanguinē istū fudit. Nec mir. qz intantū diligit xp̃s vnam animam vt ꝓ ea si necesse esset paratus esset iterum mori. ne traderet faucibus draboli. imo celestis curia tristat cum q̃s ad peccatū trahit. Vñ Ambro. An nō angelos ingemiscere credimus cū hō penitēs ad peccatū trahit ꝛ reuertit. Et tales sunt rei in aīabus illis q̃s sic ad pcm̄ trahūt. q̃si eas ꝓpijs manibus occidisent. Vñ habet in decre. Dātes occasionem scādali rei sunt peūtiū. j. q. j. bi q̃s. Vñ de hoc maxie eēt dolendū. qz si aiaz vnã cum ꝓposito a deo traxisti aīa tua erit ꝓ aia illius. Q q̃d dicturi sunt in iudicio q

qñcz in vna chorea cū ornatu z pulcritudine corpis x. vel.xx. animas trahunt a deo. Bern. Totus mundus ille pretium vnius aie estimare non potest. Si em quis.x. florenos perdidisset de hoc doleret. multoplus est dolendū de aiabus. Vñ dr in decre. Flere debemus quia primū malo exemplo corruptim⁹. de pe. dist.j. X Septimo reddituri sumus rōnez de officijs z artificijs quasi xps in iudicio diceret. Intellectuz tibi concessi quod illud artificium didicisti reddere rationem quomodo illud laborasti. Verbigra Sicut sutor de sutoria. O quid tunc dicturi sunt qui coreum crenant z sic suum artificium scienter falsificant. cerdones. s. z sartores qui superbas vestes parant z nouas adinuentiones vestiū adinuenerunt. Pistores z fabri q similr sua artificia falsificāt. Institores qui male ponderāt z malum p bono sciēter vendunt. Pincerne q mensuras nō replent. Pannicide qui loca obscura querūt vt sic primos decipiāt Pannifices qui pannos vltra mēsuram trahunt z dilanant. Carnifices qui malas carnes vendūt. Rustici qui lac z butyrum falsificant. z agricole q infideliter agros colunt. Carpentarij z alij qui p precio diuturno seruiunt z ad tres dies laborant qō in duob⁹ pficere possent. Similiter serui z ancille qui infideliter dominis z dñabus seruiūt: nā qlibet deberet sic primo laborare sicut sibi vellet fieri. vñ Math. vij. Omnia quecunqz vultis vt faciant vobis homies et vos eadem facite illis. vñ Thob. iiij. Qō ab alijs noueris tibi fieri nec tu alijs facias. Y Octauo reddituri sumus rationē de subditis nobis cōmissis. vñ de prelatis queritr. Primo quō intrauerūt prelaturā an p se vel vocatr a deo. Heb. v. Nemo assumat sibi honorē. sed qui vocatr a deo tanqz aaron. Secūdo quō rexerūt suos subditos. Ezech. xxiij. Vbi est grex qui datus est tibi. vñ platura nō est desideranda xpi districtā rationē Sap. vj. Judiciuz durissimum fiet his qui psunt. Graue est em rūdere pro oībus subditis et periculosum. Ezech. xxxiij. Sanguinem impij de manu speculatoris requirā. Nā quilibet prelatus pro qualibet aia sibi cōmissa ponit animā xpi tā pro pignore. Vñ dicit dñs cuilibet prelato illud dictum Ezech. Custodi virum istum qui si lapsus fuerit erit aia tua p anima illius. Item illud Gen. xliij. Nō videbitis factē meā nisi adduxeritis fratrē vestrū minimū. Nā oia pcta q subditi cōmittūt redundant in prelatos. Ro. j. Digni sunt morte non soluz qui faciūt sed q cōsentiūt facientibus. vñ dr in decre. Facientē z cōsentientē par pena cōprehendit. xvj. q. iij. oēs. Et hec notanr nō solū de magnis plātis. sed etiā de parvis. Sicut ciuis z ciuissa reddituri sunt rationem de familia parētes de pueris. maritus de vxore. Similr ter hospites q pmittūt in domibus suis ludere. chorizare blasphemare. boies inebriari z in hospitio recipiunt hystriones cū meretricibus. z hoc propter lucrum tpale. tales faciūt se participes oīm peccatoruz que in potestate ipsoz cōmittūt. Sed queritr vtrū peccatū sit appetere vl laborare pro platura. Respō deo q sic. Unde Crisp. sup Matt. z ponit in decretis Quicunqz desiderauerit primatum in terra inueniet confusionē in celo. dist. xl. c. fi. A Bono quilibz homo reddituru est rationē de statu suo in quo stat Verbigra. Sicut illi qui in matrimonio sūt. Primo reddēt rationē quō matrimoniū inchoarūt an causa plis an libidinis. Secōo an se mutuo dilexerūt z pacifice vixerūt. Tercio an tpus debitū in actu matrimonij cōseruauerunt. Quarto quō pueros educauerūt informādo eos pr nr et simbolū fidei z precepta dei. Silr vidua reddet rationē de viduitate z virgo de statu virginitatis. Silr religiosus quō fuauit ordinē z regulam suam. s. paupertatē castitatē z obediencia. B Decimo reddituri sumus rationem de omissione bonoz que facere debem⁹ z nō fecim⁹. verbigra. Unusquisqz cognoscit quot dies ieiunioz nō soluit cum bñ ieiunare potuit. Silr quotēs dies festiuos nō celebrauit. z qt missas sine causa z ex pigricia neglexit. Item quot opa mie non exhibuit pauperib⁹. Nā xps in iudicio requiret sex opa mie a qlibet homine dicēs illud Matt. xxv. Esurivi z nō dedistis mihi mandu. sitivi z nō dedi. mihi bibere. hospes eram z nō collegistis me. Item maledicti in ignē eternum. Queritur si quis a malo se abstineret nec bonum faceret an saluaretur. Respō deo q non. Vñ dicitur in decre. A malo abstinere non sufficit nisi faciat quis qō bonū est. de pe. c. cupientes in clemē. Vñ etiam ps. Declina a malo z fac bonum. Unde etiam Job. ix. Oportet operari dum dies est veniet enim nox in qua nemo operari potest. Nec etiā voluntas sufficit nisi sequatur opus. Plures em in inferno sūt q etiam bonā voluntatē habuerūt. sed nō opere perfecerunt vñ dicit in decre. Non est satis benevelle iz etiam bene facere. lxxxvj. dist. Non satis. Ergo debemus non solū mala vitare. sed etiā sollicite bona opera operari. z corpus nostrū ieuniis z abstinētijs castigare. unde Bern. super Canti. Xps qui non fallit elegit qō carni molestius est. illud ergo vtilius. illud etiam magis eligendum. Et quisquis aliud docet vel suadet ab eo tanqz a persecutore cauēdum est. C Unde legitur exemplum q quidaz homo misericors propter suam misericordiam raptus est et ostensa sunt ei dei iudicia. Nam plures vidit presentari ipsi iudici. z vnus protulit elemosynas quas propter deū dederat: alius orationes quas deo obtulit alius vestes q̄bus pauperes vestiuit. alius opera misericordie quibus pauperes hospitio recepit. Et ille hec videns cogitabat intra se. tu plura et maiora opera misericordie exercuisti. ergo bñ habebis cū iudice illo z cū cuz ordo tangeret: tunc iudex non dixit ad eū qt opa mie tu fecisti. iz dixit quas delicias z quas voluptates propter me vnqz subtraxisti tibi. z ille obmutuit. qz semp i delicijs vixit. z iudex dixit ei. Nūqd audisti me in tua ge. dixisse q arta est via q ducit ad vitā. i. ad regnum celoz. z ille immediate puertit se ad be. Vgine mariā z ad illos scōs qs in spāli veneratione z reuerentia habuit vt p eo intercederēt. qr amodo vitā ei⁹ emendaret z in abstinētia z maceratōe carnis annō do seruire proposuit. Qō z factū est. Nā intercessione be. Vgi nis marie z scōz ad celū reuersus est. z postmodū oib⁹ dieb⁹ vite sue corp⁹ suuz macerauit z in magna abstinētia vixit z supra modū plusqz pus pauperibus misericors fuit z vitā suā in bono finiuit. Vñ vificatū est ei dictū. Hiero. q dicit in q̄dā epla ad nepotianuz Nō memini me legisse mala morte mortuū q libēter opera pietatis exercuit. Habet em multos intercessores z impossibile est preces multoz non exaudiri.

Sermo

De septem tonitruis. Sermo. v.

Tunc videbunt filium hominis ꝛc. Sciendū fratres charissimi ex simbolo sacre fidei q̄ dño noster ihesus xp̄s venturus est ad iudiciū iudicare viuos et mortuos. bonos ꝛ malos et seculum per ignē. In quo iudicio vnicuiq; daturus est iuxta meritū et demeritum siue bonum siue malū. Et hoc erit cū venerit filius hois cū ptāte magna vt loquit p̄s euāge. Sciendū q̄ Jo hānes vidit vt in Apoca. x. hr̄ angelū dei fortē descē dentē de celo. qui pedē suū dextrū posuit sup mare. sinistrū sup terrā collocauit ꝛ iurauit per viuentē in secula seculoꝝ q̄ nō erit vltra tp̄s. Glo. Tēpus misericordie. ꝛ tp̄s iudicij ꝛ iusticie. Et locuta sunt ei septem tonitrua. Quid ḡ ista septem tonitrua sunt nisi septem calamitates que super peccatores in fine seculi cōsummabunt. ¶ Per primū tonitruū possumus recipere mortuoꝝ resuscitationē. vñ ad Thess. Canit em̄ tuba ꝛ mortui resurgent incorrupti. q̄hor ribiliter em̄ hec tuba sonabit Hiero. dicit. Siue dormito siue vigilo siue aliquid aliud facio semp illa vox nouissime tube sonat in auribus meis. Surgite mortui venite ad iudicium. Unde Holgot super lib. sapientie. Vox tube erit sonus quidam sensibilis et ꝑemptorium vocale xp̄i quo precipiet mortuis surgere. Juxta illud Job. v. Mortui audient vocem filij dei ꝛ q̄ audierint viuent. De qua voce dicit Crisost. Vere vox magna. vox tube horribilis. cui omnia obediunt elementa. que petras scindit: inferos aperit. portas ereas frangit. vincula mortuorum dirumpit ꝛ de ꝑfundo abyssi animas liberatas corporibus suis assignat Item hec vox vt dicit Criso. audietur in celo. Et tūc videbunt filium hominis venientem in nubibus celi. Tunc illuc veniet Adam cum omnibus suis in deum credentibus ꝛ eum colentibus. Abraam cum omnibus bonis patriarchis. Isaias cum veris ꝓphetis Dauid cum omnibus bonis regibus. Janitor celi. Petrus cum omnibus apostolis ꝛ euāgelistis. Stephanus ꝛ Laurentius cum omnibus qui suum innocentē effuderūt sanguinem. Nicolaus ꝛ Martinus cum oībus confessoribus. Katherina cum omnibus virginibus. Elisabeth cum oībus viduis. Anna cuz oībus cōiugatis. Regina celi cū omnibus sacerdotibus ꝛ religiosis q̄ vsq; ad mortē in eius obsequio ꝑmanserūt. Item vox huius tube audiet in infernovt ait Criso. Et tūc lucifer. sathanas asmodeus. beelzebub venient cū omni exercitu infernoꝝ. Iterū audietur vox huius tube per totū mūdū ab oriēte vsq; ad occidentē ꝛ resurgēt oēs hoies parit̄ quoꝝcorpa in terra q̄euerūt. Veniet illuc cayn qui fratrē suū occidit cū oībus homicidis. Judas cū traditoribus. Pilatus cū oībus iniustis iudicibus. Herodes puerorum necatoribus cū oībus iniq̄s regibus ꝛ principibus. Barrabas latro cū oībus latronibus. Lamech cū oībus adulteris. Nemroth cū oībus vsurarijs. ꝛ Giesi cū oībus iniustis ꝛ falsis mercatoribus. Symō cū omnibus simoniacis. Athalia cū oībus puerorum necatoribus. Jesabel cū oībus meretricibus. ꝛ sic de alijs. Job. v. Procedēt qui bona fecerūt in resurrectionē vite. qui vero mala egerunt in resurrectionē iudicij.

¶ Per secundū tonitruū accipere possumus separationē omniū sibi cōgregatoꝝ ꝛ separabunt omēs in quatuor ordines. quia vnus ordo sedebit super sedes iudicum cum domino ad iudicandum. nō vt sententiam dent. sed vt sententiam a domino datam cōfirment. Auguſt. Tunc cum domino iudices venient qui nunc pro deo iniuste iudicant. Similiter illi qui omnia que habere poterant in hoc seculo pro domio reliquerunt ꝛ pauperē christum pauperes secuti sunt sicut Petrus ꝛ Paulus ꝛ alij discipuli christi ꝛ viri boni ꝛ religiosi. De quibus dicit Matth. xix. Vos qui reliquistis omnia et secuti estis me sedebitis sup sedes iudicantes duodecim tribus israel. Secundus ordo iudicatur ꝛ saluabitur vt sunt fideles christi qui p̄cepta dei seruauerunt ꝛ sex opera misericordie exercuerunt. Quibus dicetur illud Matth. xxv. Esuriui ꝛ dedistis mihi manducare. sitiui et dedistis mihi bibere. hospes eraz ꝛ collegistis me. nudus erā ꝛ cooperuistis me. infirmus eram ꝛ visitastis me ꝛc.

Tercius ordo iudicatur ꝛ cum sententia condēnatur. vt sunt fideles qui fidem habuerūt. nec tamē p̄cepta dei seruauerunt. nec opera misericordie ad pauperes exercuerunt. Quibus dicet illud Matth. xxv. Esuriui ꝛ non dedistis mihi manducare: sitiui ꝛ non dedistis mihi bibere. hospes eram et non collegistis me. Tunc dicent. O domine quando vidimus te sitientem ꝛ esurientē ꝛ peregrinum ꝛ nudum ꝛ non ministrauimus tibi. Respondet. Quodvni ex minimis meis non fecistis nec mihi fecistis. Ite maledicti in ignem eternum. Quartus ordo statim sine misericordia dyabolo tradetur. sic iudei. heretici ꝛ pagani qui fidem non receperunt Job. xij. Qui non credit iam iudicatus est. Qualiter autez separemur abinuicem ostenditur Matth. xiij. vbi dicitur. Exibunt angeli ꝛ separabunt malos de medio iustorū ꝛ mittent eos in caminū ignis ardentis ibi erit fletus ꝛ stridor dentium: tunc separabitur frater a fratre. filius a ꝑe filia a matre. vxor a viro. vir ab vxore. frater a sorore vnusquisq; ꝓm opera sua. Et qui hic triginta annis ꝛ amplius simul fuerūt separabunt et se amplius nūq; lete videbunt. scz q̄tum ad malos. Matt. xxiij. Tūc erit tribulatio talis qualis nunq; fuit ab initio. Duo erunt in lecto vno. vnus erit de dānandis et alter de saluandis. Et est sciendum q̄ nullus tunc temporis intercedet pro alio. Ergo illi errant qui depingunt beatam virginem ꝛ sanctum Johannem baptistam ad dexteram ꝛ ad sinistram. Unde Job. ix. Deus cuius ire nemo resistere poterit. Et ipse iudex dicit per ꝓphetā dauid. Cum accepero tempus ego iusticias iudicabo. Unde Christ. Nec proderunt hic diuitie diuitibus. nec parentes filijs. nec angeli ibi proderunt. Et ego dico nec omnes sancti. Nam si oēs sancti pro anima damnati intercederēt. nec christus ei misericordiam suam exhiberet. Unde Grego. lib. xij. moralium. Nequaq; vltra misericordia parcētis liberat quos semel in locis penalibus iusticia iudicantis damnat. Unde etiaz Augustinus. Ille iudex nec gratia preuenitur. nec misericordia iam flectitur. nec pecunia corrumpitur. nec satisfactione vel pena mitigabitur. Ergo hic dum tempus habet agat quilibet per se q̄diu est locus misericordie quia ibi erit locus iusticie. ¶ Per tercium tonitruum demonstratio signorum passionis christi designat, quo

fiet in publico tremēdo iudicio cum celestis rex & iudex oīm hominū in vallē iosaphat poterit descēdēs passionis sue insignia radijs solis lucidiora ostēdet. vñ Crisō. sup Mat. Crux xpi & cicatrices xpi radijs solis erūt lucidiores. Et hoc ideo oñdet vt videāt reprobi q̄iuste damnent q̄ tñ preciū sui sanguinis p̄cioſiſſimi ptēpserūt. Tūc em̄ vt ait Crisō. exprobrabit eis dicēs. Ego ꝓpter vos factus sum hō. ꝓpter vos alligatus sum. ꝓpter vos illusus sum. ꝓpter vos in patibulo crucis mortuus sum. Ecce p̄ciū sanguinis mei q̄ dedi pro vob. Vbi est seruitus vīa quā mihi pro p̄cio sanguinis mei reddidistis. Et tūc plāgēt. s. sup se oēs tribus terre. Crisō. Plangēt seipsos & sup oēs iudei & pagani q̄ eū vnq̄ suis manibus taz turpiter tractauerūt & ipm fide puersa tā hostiliter impugnauerūt. Plangēt se xpiani peccatores sup eo q̄ ꝓpter bona eis facta sibi mala reddiderūt. aug. Et fortasse dñs in corpe suo cicatrices seruauit vt vulnera cordium suoꝝ discipulorꝝ sanaret. & vt in iudicio hostibus exprobraret. vt cōuincēs eos dicat. Ecce hoiem quē crucifixistis. Ecce deū & hoiez quē credere noluistis. Videre vulnera q̄ fecistis. agnoscite latus q̄ pupugistis. q̄m ꝓpter vos apertū est. nec tñ intrare voluistis. Discedite ā maledicti ꝛc̄. Festinet ā vnusquisq̄ vt peniteat dū hic viuit vt precio sanguinis redimet ne dū inuentus nō fuerit in numero redemptorꝝ fiat de numero pditorꝝ. Querit̄ q̄liter & q̄b⁹ xps signa passionis sue in iudicio oñsurus sit. Rñ. q̄ bonis ad gaudiū & honorē. malis aūt ad tristiciā et terrorem. Nā p̄mo vulnerū suoꝝ cicatrices oñdet ingratis. vñ q̄libet dz oi die regratiari & memorari passionē xpi. vñ Amb. Plus em̄ dñe ihesu debeo tuis iniurijs q̄b⁹ redēptus suz q̄ tuis vtutibus quibus creatus sum. Nō em̄ ꝑ ꝓdesset nisi redimi ꝓfuisset. Nā meditatio passionis xpi est deo valde accepta & hoi fructuosa. vñ Bern. Quid est magis efficax ad curandū conscientie vulnera q̄ vulnerū xpi sedula meditatio. Secūdo oñdet coronā spineā supbis q̄ cum coronis pepulis. caputijs & crinib⁹ ipm offenderūt. Hoc tales supbi cogitare deberēt cū caput suū supbe ornāt. Et sic dicendū est de alijs punctis infra positis. Tercio lanceā oñdet iracūdis & inuidiosis qui se & alios turbauerūt & ꝓximos odio habuerūt. gaudentes de aduersitate. & dolētes de ꝓsperitate ꝓximorꝝ. vnde Gene. Vtinā inuidi oculos haberent in oibus locis vt de oibus felicitatibus torq̄rent. Nā q̄ta sunt felicium gaudia tanti inuidorꝝ sunt gemitus. Quarto clauos manuū ostendet auaris. qui nūq̄ satiant nec cōtentant. Cōtra q̄s dicit apls. Habētes alimenta & quibus tegamur his ptēti sumus. Quinto clauos pedum oñdet choreantibus. q̄d em̄ tūc deo respōderi possunt quē chorisando & saltādo sepius offendert Aug. Omnis motus petulātie saltus est in pfundū cloace. Sexto crucē oñdet pigris q̄ nihil arduum aggredi. nec quicq̄ aduersitatis pati voluit. Contra q̄s dicit Sic. Si illic dulcia appetimus necesse est vt hic amara tolerem⁹. Cōtra q̄ plures faciūt q̄ volūt regnare cū xpo. q̄ nō pati cū eo. Tñ vsus. Dēs nos cupim⁹ adire regna celorꝝ. Dura pati fugim⁹ nec on⁹ sufferre laborꝝ. Septimo flagellum oñdet luxuriosis qui voluptatibus corporis satisfecerunt & corpus & alam coinq̄nauerūt. j. ad Thessalonicenses. vj. Nēme pctm̄ q̄, cunq̄ facit hō extra corpus est. q̄ aūt fornicat. in corpus suū peccat. vñ dī in decre. Pollutio carnalis lasciuie plus inq̄nat hominē inter septē peccata mortalia. xxxij. q. vij. non solū. vnde etiā Aresto. de reg. pn. Coitus est destructio corporis & abbreuiatio vite.

Octauo vestem purpureā q̄ eum pilatus induit. & vestem albam in qua derisus fuit ab herode ostēdet superbis qui cum scissuris & lōgis caudis & manicis & superfluitate vestium xpm offenderunt ornātes se ad alliciendum aspicientes ad malas cōcupiscētias. vñ Crisō. Si mulier decorauerit se & ad se visus hoīs ꝓcurauerit extremā vindictam sustinebit. Nono pannum grossum cum quo oculi xpi erant ligati oñdet falsis & mēdacibus hominibus & mercatoribus. Nam tales oculos domini omnia aspicientes cōnātur velare quādo malum pro bono nituntr vēdere & re vel mutuare. Decimo funes cum q̄bus xps ligatus fuit manibus & brachijs ostēdet illis qui amplexando osculando se & alios ad malas libidines ꝓcauerunt. Undecimo fel & acetum cum quo xps potatus fuit ostendet gulosis & ebriosis qui hic in saietate & ebrietate vixerunt. de q̄bus dicit xps. Lu. vj. Ve vobis qui nunc saturati estis. vñ Hiero. in epla. Impossibile est hic implere ventrē & ibi mētem & de delicijs trāsire ad delicias. Unde Bernardus. Qui carnalibus quidem voluptatibus pacisc̄itur eternarum epularū delitijs indignus hr̄. vñ Ambro. in lib. de pnia. Ebriosus cōfundit naturā. amittit grām. perdit gl̄iam. incurrit dānationē eternā. Duodecimo sputū cum q̄ facies xpi defedata est oñdet illis q̄ facies suas decorāt aliter q̄ creati sūt. vñ Ambro. Odes picturā dei vultū tuū naturali candore obnubilas & exq̄sito rubore pfundis. Et de illo dicit ꝓpha. Dēs vultus redigent in ollā. nā tales vultus sic hic in pñti decorati denigrabunt & punient in infernali igne. Bern. In q̄ aūt membro creator magis offenditur in eodem peccator magis torquebitur. Decimoterc̄io crines qui christo extracti sunt tempore passiōis ostendet illis viris et mulieribus qui cum crinibus ipsum offenderunt facientes sibi glaucos et crispos et coloratos crines. Similiter & mulieres qui discoopertis capitibus incesserunt & cum ornatu crinium alios homines ad peccandū prouocauerunt.

Decimoquarto taxillos ostendet lusoribus qui ex auaricia et causa lucri luserunt. Nam talis ludus est quedam expoliatio. ideo non potest quis licite per ipsum aliquid acquirere nec etiam retinere. Sed queritur vtrum ludus sit peccatum mortale. Respōderur fm Guil. q̄ sic etiam si homo non inducit in consuetudinem mortaliter peccat. Et intellige quando ex auaricia ludit. quia auaricia est de se peccatum mortale. Ex iā dicto pacet q̄ in periculoso statu sunt lusores qui bona per ludū acquisita possidēt & nō restituunt fm consiliū sui ꝓfessoris. Decimoquinto denarios pro quibus xps venditus fuit ostēdet vsurarijs & oib⁹ qui sciēter res iniustas possederūt & nō restituerūt. Quid em̄ tales dicturi sunt in extremo iudicio cū iudas istos triginta denarios restituit iudeis pro quibus christum vendidit. & ipsi res iniustas & furatas & vsuras restituere noluerūt. Vñ dicitur in decretis. Usurarius nō vere peniteat nisi ꝓius vsuras restituat. xiiij. q. iij. q̄d dicā. Et rō hui⁹ est q̄ fm

Aug⁹. Peccatū non dimittit nisi restituat ablatum. ℗ Per quartū tonitruū intelligunt testes q̄s peccator pro se habebit in iudicio. Pro quo sciendū q primus accusator siue testis sunt pctā nr̄a ppria. Die remie.ij. Arguet te malicia tua.opera eñ malor eos psequent.ps. In opibus manuū suarū cōprehēsus est peccator. Her. Tūc loquētia vniuersa peccatoris opa sic dicēt. Tu nos egisti.opa tua sumus velis nolis hoc die nos abscōdere nō poteris.q̄ te nō deseremus.sed tecū ad iudiciū pgemus.accusabūn⁹ te reū multiplicibus crīminibus.immo ppria pscia homis erit testis sue dānationis. Ro.ij. Testimoniū reddēte illis pscia tpor. Scōs accusator erit dyabolus.recitās oia mala q̄ fecim⁹ et de q̄bus pniaz nō egimus. aug. Presto erit dyabolus recitās quicq̄d fecerimus q̄ die q̄ hora q̄ loco. tūc obijciet pctōr cogitationes malignas luxuriosas et rācorosas. Silr q̄cq̄d peccauit loquēdo.blasphemādo.detrahēdo. maledicendo mentiēdo.peierādo.deridēdo pximū et ipm ad iram puocādo. Silr oia opa corpis.gressus. saltus.visus tactus et oēs act⁹ luxuriosos. Silr accusabit de omissione.s.quot missas q̄t sermones sine causa neglexisti.q̄t dies ieiunij soluisti.et q̄t dies festiuos nō celebrasti.et q̄t opa mie exercere potuisti et ñ fecisti. et sic de alijs. Tūc dicturus est ille malignus aduersar⁹. ℗ eq̄ssime iudex iudica istū esse meuz p culpā q̄ tu⁹ esse noluit p gr̄am.tibi fuit inobediēs mihi obediēs tuū vestē amisit.cū mea veste huc venit. Tercius accusator erit tot⁹ mūdus et oēs creature. Gre. Si q̄ris q̄ te accusabūt.dico totus mundus.qz dicet terra. ℗ pctōr maledicte.pedibus tuis sup me ambulasti fructus meos māducasti.et deū q̄ te creauit dereliquisti Redde ḡ rōnē de oībus. Tūc aq̄ dicet. Ego te potaui sordes lauī.pisces tibi mīstraui. redde ḡ rationez. Sol.ego te letificauī.luce illustrauī.redde rationem. Criso. In die illa nihil est qō rñdebimus.vbi celum. sol.luna.stra.dies et noctes.et totus mūdus stabūt aduersus peccatorē in testimoniū.immo numer⁹ pisciū numer⁹ auiū et numerus oīm creaturarū et bñficiorū dei q̄ tibi exhibita sunt quor vsum habuisti apparēt q̄si pītes sint et de his reddituras es rōnez. Hoc q̄libet hō cogitare deberet cū in pīti vsum creaturar et bñficior dei hz ℑ Per quintū tonitruū accipere possum⁹ vociferatōez iniquor.nā ipi iniq̄ maledicēt sibijpsis clamādo illud Apo. Ue ve ve.q.d. Ue vob pedes mei maledicti.q̄d mihi misero iputastis q̄ per malū gressum et saltus illicitos celi tanuam mihi seratis ingredimi mō portas inferni.q̄ nunq̄ vobis amplius aperient. Ue vobis manus cur p malū tactum corona glorie me puastis.iā ppt vos inducar ad ignē de q̄ ampli⁹ nūq̄ egrediar. Ue tibi cor maledictū q̄d mihi iputasti q̄ tuis cogitatiōibus malis et delectationibus me gaudijs celi pruasti.iā incipit tua tristicia quā nunq̄ sequet alīq̄ letic̄ia. ℗ maledicta ligua q̄nta mala mihi fecisti q̄ tot turpia verba ptulisti. ideos meū mille annis et amplius clamabit nec vnū iuuiet q̄ adiuuabit. ℗ maledicti oculi q̄ nunq̄ p pctis meis vnā lachrymā fudistis corā sacerdotib⁹.iā incipit fletus vr̄ intolerabilis corā demonib⁹ et cū mille milia annor merorē habuerītis nūq̄ inde pfolatorē habebitis. Quid plura.tūc dicēt mōtibus cadite sup nos.et collibus coopite nos a facie sedētis in throno R Per sextum tonitruum intelligere possum⁹ sententiā dānator et vocationē elector. tūc ei dicet rex his q̄ a sinistris ei⁹ erūt. Discedite a me ab oi letic̄ia mea.et a meis angelis quor cōsilia spreuistis. quib⁹ pītib⁹ nullā reuerētiā exhibuistis. Discedite vtvos amplius nō custodiāt ꝫ in manib⁹ inimicor vestror vos desolatos relinquāt. Discedite a sctis meis q̄rū puersatōem imitari noluistis.et quor festa nō coluistis. Discedite a mea dilecta matre.de cui⁹ familia eē noluisti cui nunq̄ honorē impendistis.de cuius presentia gaudet ois celi curia. Discedite a me vt aures vie nunq̄ dulcē vocē meā audīāt nec manus vestre vnq̄ coronā glorie recipiant a mea. nec oculi vestri amplius dīē meū videāt. Discedite ḡ maldicti a celo qz nunq̄ amplius aliq̄ bonū aiab⁹ vīs ō celo descēdet. Discedite maledicti a terra. qz de ipa corpor⁹ vīs nūq̄ aliq̄ bonū puenīet. Discedite maledicti ad ifernū qz vtrūq̄ tā corp⁹ q̄ aia ibi sine fine crucīabīt. Per septimū tonitruū accipere possumus multiplicitatē supplicij malor post hanc vitam et magnitudinem gaudij bonor. Hec patēt infra sermōe.lij. ℗ P. De eadem dñica. Sermo.vj.

De quindecim signis ante iudicium.

Erunt signa i sole et luna et stellis rc̄. Scire dentis filij charissimi qz sicut mira et stupēda plura xp̄i aduentuz in carnē quo venit nos saluatur⁹ ab inicio mundi pcesserūt signa sic vltimū aduētū ip̄ius q̄ veniet nos iudicaturus pcedēt et mira et mirabilia signa. Ergo dicit. Erūt signa in sole et luna. Vñ in pīti sermone tria sunt dicēda. Pmo q̄ sunt signa q̄ erūt in sole et luna. Scōo ponēde sunt alīq̄ qōnes. Tercio exēplū Pmo ḡ querit q̄ sunt signa illa q̄ erūt in sole luna et stellis. Añdet vt hr̄ Joelis.ij. Sol vertet i tenebras et luna in sanguinē añq̄ veniat dies dñi magn⁹ et horribilis.vñ et Apo.vj.dr̄. Sol factus est niger q̄si saccus cilicinus.et luna facta est sic̄ sanguis. et stelle cadent sup terrā.i.fulgura ignea dabunt in terrorē hominū ad iudiciū citator.aug. Tā seua erunt iudicia dei q̄ etiā sol ip̄m inspicere ñ audebit. vñ etiā Mat. xxiiij. Erit tūc tribulatio q̄lis nūq̄ fuit ab initio mūdi vsq̄ mō. nec postea fiet. Vñ etiā Paū.xij. Veniet tale tps q̄le nō fuit ab eo exquo gētes ceperūt eē vsq̄ ad tps illud. Item sciendū q̄ be. Hiero. in annalib⁹ iudeor inuenit signa.xv.precedētia extremū iudicium sed vtrum continue futura sint an interpollatim non expressit. L Primum signum est q̄ mare seriget.xl.cubitis super altitudines montium aq̄s stātibus et in nullam partem declinantibus tanq̄ mur⁹ vtverificet illud ps. Mirabiles elationes maris. Et hoc cōtinget in penam et terrorem superbor. Cor superbi est quasi mare feruens qō non quiescit. discordia nāq̄ ex superbia orit. Prouerb.xiij. Inter superbos semp iugia sunt. quia superbus vult altior esse. quia modicum quid factum sibi reputat magnum et reputat se iniuste pati et reputat se dignum multo honore igitur semper feruet et nunq̄ satiatur honore. Unde dicitur in decretis. Elatus in superbiā in iudiciū cadet dyaboli.lxxxiij.dist. Am. Sed inē humiles sp̄ē pax qz humilis reputat se vilē et subijcit se alijs. Vñ dr̄ in decre. Seru⁹ dei nō q̄rit quō alijs appareat ma

ior sed quō oībus inferior videat. dīst. xl. Dutcunq; Scōm signū est q scōa die tm̄ in abyssum demerget ipm mare vt vix videri possit. Dñ Naū. j. increpās mare t exiccās illud. In signū q superbi t voluptuosi qui se exaltauerūt t pro dignitatib⁹ t honore mū dano t ptātibus laborauerūt t subditos suos t pauperes supplantauerūt tūc humiliant t deprimuntur Lu. xiij. Omnis qui se exaltat humiliabit. Dñ Pro uerb. xxix. Superbum sequitur humilitas. Tertium signū est q oīs bestie t belue marine cōgregabunt sup pelagus t dabunt mugitus vsq; ad celū. t eorum mugitus solus deus intelligit. Dñ Job. xij. Loquere terre t annūciabit tibi t enarrabūt pisces maris. t hoc in terrore illor q in chorcis t citharis in fistulis t in alijs musicalibus instrīs nimis delectati sūt t plusq; in deo qr tūc clamor t risus illor in fletū cōuertetur. Lu. vj. Ue vobis qui nūc ridetis qr lugebitis. Oēs securi tunc erūt qui nunc illicite hic gauisi sunt. sed in presenti seculo cū xpo tristes fuerunt. t sicut xps fleuit sic t ipsi salubriter fleuerunt. Luc. vj. Beati qui nūc fletis. Dñ etiam Grego. Pūtia gaudia sequunt ppetua lamēta. Quartū signū q mare t oēs aque ardebunt t hoc in opprobrium luxuriosorum t adulteror qui hic in delectationibus carnalibus natauerūt t libidini sue cōtra deum satisfecerūt. qm̄ tales in futuro ardebūt in igne t sulphure. Apocalip. xxj. Erit pars eor in igne t sulphure. Nam p qualibet vice sicut hic in luxuria delectati sunt in futuro spālem penam eternam habebūt Apocal. xviij. Quantū in delitijs fuit tantū date illi tormentum et luctum. Quintū signū est q ligna siluarum et olera herbarū t omnes arbores dabunt sudorē sanguineum. sicut Sibilla predixit. vt habet Joel. ij. In diebus illis dabo pdigia in celo t in terra sanguinem t vaporē fumi. t hoc cōtinget in terrorē homicidaruz qui ex vindicta occiderūt t vulnerauerūt pximum. Nam hoc est vnū de quattuor pctis clamantibus in celū. s. fundere sanguinē innocentē. Unde Gen. iiij. Vox sanguinis fratris abel clamat ad me de tra. Sextum signū est q oia volatilia celi ꝯgregabunt in locum vnum ad inuicē flentes t vllulantes nō gustantes cibū neq; bibētes. t hoc cōtinget in terrorē gulosoz t ebriosor qui hic sp in satietate t ebrietate vixerūt. qr tales in futuro cibē fame t morte ps. Mors depascet eos. De potu dicit psal. Ignis sulphur spiritus procellar pars calicis eor. Ibi em̄ dānati gustam aq̄ hīe nō pūt. vt patet in epulone q guttā aq̄ petiuit nec tū obtinuit. Septimū signū est q tūc ruent oia edificia. Mat. xxiiij. Non relinquet lapis sup lapidē qui nō destruat. t hoc ꝯtinget in terrorē illoruz qui hic plus sollicīti fuerūt in edificijs terrenis t plꝰ dilexerūt pulcra edificia q̄ vt in celo pparārent sibi mansiones delectabiles. Job. xiij. In domo patris mei māsiones multe sunt. Q q̄plures sunt tales qui plus ornant domos in q̄bus corpus morari dz q̄ animā in qua deus habitare debet. Unde Isa. ꝓphēta Ue qui conjūgitis domū ad domū t agrum agro copulatis. vsq; tē. Dīues homo cū viderit pulcram domum suam cogitare deberet. O si ita pulcrā habitationē pparassem aīe mee in celo. t cum tanta sollicitudine t labore et expensis sicut corpori meo in hoc seculo preparaui quam fortassis corpus meum breue tempus inhabitabit. Q Octauū signum est q ignea fulmina surgent ab occasu solis cōtra faciē firmamenti vsq; ad ortum solis occurrētia. In signum q̄ iracundū se deus ostendet iracundis hoibus qui hic proximos tribulauerūt maledicēdo t verberādo Nam fulgura t tonitrua sunt terribilia. ergo per ea significat ira dei cōtra malos t iracūdos Math. v. Omnis qui irascit fratri suo reus erit iudicio. Quō t tūc reus non erit qui malos turbauit t sc̄enter ad iracundiam prouocauit. Sed mansuetis ostendet se xps mitem t benignum. Matt. v. Beati mites tē. et ps. Mansuett hereditabūt terram tē. Nonū signū q petre adinuicē se collidēt t in quatuor partes scindentur. t vnaquaq; pars vt dicit collidet alteram. ne scietq; homo sonum illum, sed tm̄ deus sicut factum est in passione xpi. vt hr̄ Matth. xxvij. Petre scisse sunt. Et hoc cōtinget in terrorem obstinatorum qui sunt duriores lapidibus quos nec infernus nec iudicium extremū. nec gaudia celi nec passio xpi potest emolire cū tū petre in passione xpi scisse sint. sed ipsi non pūt scindi ad pniam. Decimū signum est generalis motus terre qui adeo erit magnus vt dicitur q nullus homo nullūq; animal stare poterit. sed ad terram pternitur. Apoca. xvj. Et factus est terremot⁹ magnus qualis nō fuit exquo hoies esse ceperūt. Et hoc in signū q terra nimodo nō vult portare peccatores nec abscondere sed oportet vt appareant cor̄ summo iudice. Unde Bze. O q̄nguste erunt tunc vie reprobor cum superius viderint iudicem tremebundū. inferius chaos horrendū. a dextris peccata accusantia. a sinistris infinita demonia eos ad inferna trahentia. cuius cōsciētia accusans. foris mundus ardens miser peccator sit deprehēsus quo fugiet. latere erit impossibile. apparere intolerabile. tūc dicent illud Apoca. vj. Montes cadite super nos et abscondite nos a facie sedentis super thronum et ab ira agni tē. Undecimū signū q̄ō q omnes montes t colles in puluerem redigent t omnis terra equabit. Unde Isaie. xl. Omnis vallis implebitur. t omnis mons t collis humiliabitur. Et hoc continget in terrorem nobilium qui seipsos in presenti extulerunt et alios homines spreuerūt. quia tunc cognoscēt q omnes erimus similes t deus vnūquemq; indifferēter sm̄ merita sua iudicabit. Matth. xvj. Filius hominis reddet vnicuiq; sm̄ opera sua. Et hoc sine acceptiōe personarum. Nam dominum iudicabit sicut seruuz. dominā sicut ancillam. regem sicut rusticum. Dñ ps Cum accepero tempus ego iusticias iudicabo. Item in eodem ps. Deus iudex hunc humiliat t hunc exaltat. Duodecimum signum est q etiam homines p tunc viuentes exibunt de cauernis inquibus latitabant t ibunt velut amentes nec mutuo sibi loqui poterunt. Et hoc continget in signum q nullus se excusare poterit in extremo iudicio nec aliquis sanctoruz pro quocunq; peccatore intercedet. Decimūtercium signum est q omnia sepulcra ab ortu solis vsq; ad occasum aperient t ossa mortuor stabunt super sepulcra sua. Unde Ezech. xxxvij. Ecce ego aperiā tumulos vestros, t hoc continget in signum qr oia occulta t peccatores occulte peccantes manifestabunt et confundent. Dñ xps dicit in euāgelio. Nihil opertū qd̄ nō reuelet, nec absc̄ditū qd̄ nō sciat. Decimū-

quartū signū est q̄ stelle cadēt de celo. Matt. xxiiij. Stelle cadēt de celo. ⁊ vtutes celoꝝ mouebunt. Nā oia sidera errātia ⁊ stationaria spergent ex se igneas comas. In eodē die vt dī oia aīalia veniēt ad campū mugiētia ⁊ non gustātia cibū nec bibentia. Sciendū q̄ stelle cadēt b̄ ꝓtinget in terrozē illoꝝ qui a fide ceciderunt. vel quos ꝓsperitas vel aduersitas a deo retraxit. Decimūquintū signū est q̄ hoīes viuentes ꝓ tunc omnes morient. ⁊ cum mortuis resurgēt q̄ lōge ante fuerūt mortui. Nota q̄ celum ⁊ terra nō renouabunt nec purificabunt per ignē. nisi post ablationem malozū hoīnū post iudiciū. Querit hic vtrum oia cozpora redigant in cineres. ⁊ vī q̄ nō. qz aliqui moriunt q̄ immediate aī iudiciū ⁊ ante resurrectionem mortuoꝝ vixerūt. sed cozpus hois nō incinerat nisi per magnū tp̄s post mortē hois. ḡ saltem talia cozpa nō incinerant post mortē ip̄oꝝ. Rūdet Holgot sup li. sapiētie ⁊ dicit q̄ tales resoluent ꝓ ignē qui cōcremabit mundū ante diem iudicij. et sic resoluent cito ⁊ cito repabunt. Ad hoc idem rūdet Haymo q̄ oēs homines qui sunt nati in peccato originali tenet hec sn̄ia Gen. iij. Puluis es ⁊ in puluerē reuerteris. Itē sciendum vtrū illi dies cōtinui sunt vel interpolati. Vtero. nō exp̄imit. Et etiam q̄ talia signa fient apocriphū est. quedā tamē ex eis vel etiam quasi oia vt patuit ex scripturis sacris probant. Et hoc quantuz ad p̄mā partē huius sermonis. Sed q̄tū ad secūdam partē tunc ponēde sunt aliq̄ questiones. Et p̄imo querit vtrū xp̄us in iudicio in forma humanitatis gloriosa apparebit. Rn. Thom. de aq̄no sup. iiij. lib. sen. dist. xlvij. q̄ sic. nā xp̄us in forma humanitatis videri p̄t. ⁊ videbit ab hoīb⁹ tam bonis q̄ malis. Tamē sciendū q̄ non equaliter videbit a bonis ⁊ malis. Vñ Grego. sup Ezechielem. Redēptoꝝ humani generis cū iudex apparuerit ⁊ speciosus iustis ⁊ terribilis erit iniustis. Quē em̄ mansuetū aspiciēt electi. hunc eundē pauendū atq̄ terribilem respiciēt reprobi. ¶ Item scō querit vtrū culpe omniū hominū manifestabuntur in iudicio oīb⁹ hominib⁹. Dicendum q̄ de ista materia pulcre scripsit beatus Tho. super. iiij. sen. ⁊ Richar. de sancto victo. dicentes. Oportet q̄ in vltimo ⁊ cōi iudicio diuina iustitia omnibus euidenter appareat. sn̄ia autem cōdemnās vel p̄miās iusta esse nō potest nisi f̄m merita vel demerita ꝓferat. Et ideo sicut oportet q̄ iudex et assessozes iudicis merita vel demerita cognoscant ad hoc q̄ sententiam proferant. ita oportet ad hoc q̄ iusta extremi iudicij. sententiā appareat vt oībus sn̄iam cognoscentibus merita vel demerita innotescant. vt sicut cuilibet nota erit sua p̄miatio ⁊ sua damnatio. ita omnib⁹ alijs innotescet. Et ideo oportet q̄ sicut deus cuilibet sua merita vel demerita reducet ad memoriam. ita etiam aliene cognitioni subiaceant. ⁊ est probabilior ⁊ optimo cōiozz. cuius magister senten. contrariū dicat sc̄z q̄ peccata per penitētiam deleta in iudicio alijs nō patebunt. quia f̄m be. Tho. intelligendum est q̄ peccata iustozum non venient ad noticiam aliozum vt peccata sed vt dimissa sint. Sic enim consideratione cuiuslibet occurrent ⁊ ex his non sequitur iustis pena. sed gloria. Dicūtur em̄ peccata cōmissa tegi. inq̄tum de⁹ ea nō videt ad puniendū. Sicut dicit glo. sup illud qō dī in Psal. Beati quoꝝ remisse sunt iniq̄tates. ⁊ quoꝝ tecta sūt peccata. Ex p̄dictis cōcludi potest q̄ coram iusto iudice ⁊ oībus angelis ⁊ hoīb⁹ manifesta erūt cuiuslibet hois merita ⁊ demerita. ex quibus iusta sentētia ab ipso iudice ꝓferri potest. qz vt ait p̄s. Vnicuiq̄ reddet f̄m opa sua. Et hoc fit q̄n dn̄s deus iustus iudex dicet his q̄ a dextris ei⁹ erūt. Venite benedicti patris. reg. vo. para. ⁊c. Esurui ⁊ dedistis ⁊c. Q̄ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Et his q̄ a sinistris eius erūt cū suis peccatis oīb⁹ hoīb⁹ manifestis in valle iosaphat dicēs. ꝓferēs ī eos iustam sn̄iam que q̄si gladius bis acutus exibit de ore eius. vt hī Apocal. j. Et vere bis acut⁹ qz interimit cozp⁹ et aīam diuidēs totū hoīem a vita eterna sententiās eum ad gehennā ignis dicens Matth. xxv. Ite maledicti in ignē eternū q̄ paratus est diabolo ⁊ angelis eius. i. hoīb⁹ eū ad malū ⁊ in malo ūnitātibus. Esurui ⁊ nō dedistis mihi manducare ⁊c. Vñ aug. de ver. do. Si in ignē eternum mittitur qui nō dedit rem ꝓpriam. vbi putas mittēdus erit qui inuasit alienam. Si cū diabolo ardere debet qui nudum nō vestiuit. vbi putes arsurus erit qui vestitū spoliauit.

O Tercio querit vtrū ignis p̄cedet aduentū iudicis. Rūdet be. Tho. in. iiij. dist. xlvj. sic. Et sic ascendet iste ignis sicut ascenderūt aq̄ diluuij. xl. cubitos sup oēm terram. Psal. Ignis ante ip̄m p̄cedet. Et idē ignis f̄m san. Tho. cremabit cozpora eoꝝ aī iudicium qui tūc viui reperient siue sint boni siue sint mali. Sed malis infliget penaz sensus bonis aut in quibus nil inueniet purgandū non infliget aliquem dolorē sicut nec ignis camini inflixit aliquem de tribus pueris. Dan. iij. Bonis aūt in quibus purgādū aliquid inueniet. infliget dolorē f̄m magis ⁊ min⁹ sicut plus vel minus purgandum habebūt agēte sic diuina iusticia. cito aūt poterit purgari quicquid purgandū erit. qz recuperabit in ānt̄ione qō amittit in duratione. Et idē be. Tho. dicit q̄ ignis ille post iudiciuz inuoluet reprobos. ⁊ q̄tum ad calidū vestinū et q̄tum ad illud qō erat grossum in eo ad infernum descēdet ad penam dānatoꝝ. qō vero in eo est subtile ⁊ lucidū remanebit superius ad gl̄iam electoꝝ. Et idem dicit. Nō em̄ cōplebit mūdi renouatio nisi expulso peccatore ex̄ mundū. i. in infernum. Sic igitur patet q̄ ignis ille aduentū iudicis p̄cedet cōcomitabitur ⁊ sequetur. Item quarto querit vtrū elementa renouabunt per receptionē alicui⁹ claritatis. Respūdet Tho. in. iiij. dist. xlvij. sic. Terra em̄ vt dicit erit in superficie exteriori perusa. i. perspicua sicut vitrū. aq̄ sicut cristallum. aer sicut celum. ignis vt luminaria celi. Item querit vtrū animalia bruta plante ⁊ cozpa mixta remanebūt in illa innouatione. Respondet f̄m Tho. q̄ nō. Nā bruta aīalia ⁊ plāte et cozpa mixta cozrumpunt f̄m totū. i. ex parte materie q̄ formam amittit. ⁊ ex parte forme q̄ actu nō manet. Naz hoīes vlterius nō indigēt aialib⁹ ⁊ plātis sicut tā vescunt ⁊ iuuant ꝓ illa. Et b̄ q̄tum ad scōam partē istius sermonis. Quātum ad terciā ptē ist⁹ sermonis est notanduz q̄ q̄libet dz formidare vindictā iudicij diuini. Legit in li. de apib⁹. Erat monasterū scti Jacobi apud Leodiū. vñ ibidē quidā adolescēs p̄obrinus p̄positi maioris ecclesie cū deuotionis religionem intrauit. Quod vt audiuit p̄posit⁹ indigne tulit

mãdauit q clericos cõsobrinũ exire:rẽnuit ille Tũc ꝓpositus fortj manu collecta multitudine satellitũ intrauit violẽter cenobiũ:rapuit iuuenẽ:z nudatuz sancto habitu induit eũ habitu seculari. Abbas ergo monasterij collectis maioribus ciuitatis epo cõquerit:z totũ clerũ pro tantis iniurijs interpellauit hũc cũ indignanter vix audire vellet epus:z abbatem potius impeteret duris verbis:flexis genibus. Abbas cum moderamine dixit. Judicem contra te o preposite in terra habere non possum:sed contra te deum summũ iudicem interpello:vt infra.xl. dies vterqz nostrũ cõpareat corã illo sententiã iudicis ꝑ meritis accepturus. Ad hoc ꝓpositus cachinans cũ suis:irrisit hoiem atqz spreuit z repulit exprobratũ. Quid plura. Quadragesima autẽ die circa.ix.mortuus est ꝑdictus abbas. Et cũ pro illo soleniter pulsarẽt:sedẽs in balneo ꝓpositus quesiuit a circũstantib⁹ qd hoc esset:mox quidẽ ingrediens z reqsitus de sonitu cãpanarũ. Rñdit abbatẽ sancti Jacobi iam defunctũ z pro eo pulsationẽ fieri tã solennẽ. Jlico recordatus ꝓpositus.xl.die esse qua se citatũ corã summo iudice audierat ab abbate:cõtristatus aio dixit suis. Cito videte qd ego faciã.mortuus suz:cõparere me oportet hodie aspectibus iudicis sine mora. Cũ post hec balneũ egredi festinaret in astantiũ manus cũ diro ciulatu z vocibus expirauit. Jbi proculdubio cõpulsus rndere vbi causaꝝ strepitus cessant. iurisperitorũ aduocatio cõticescit: vbi nec ꝑces nec precij liberabunt: vbi nec interlocutoria iudicis sentẽtiam protelabunt.

Dominica Tercia. Sermo vij.
De Aduentu spirituali.

Tu es qui vẽturus es. an aliũ expectam⁹. Matth.xj. Vbus dicit in li.phisi.q forma nõ introducit:nisi materia ꝑ⁹ dispositа sit. sicut ptz de puero cui in vtero matris aia nõ infundit nisi añ materia ad modũ corꝑis sit dispositа. Sic gra nõ dat hoi nisi disponat se ad graz recipiẽdã. Vñ dã q ꝑ vbum dei disponit hõ ad spiritualẽ aduentũ gratie ꝓcipienduz. tũc rogem⁹ matrẽ gre zc. Tu es q venturus es zc. ℗ Notandũ q deus venit in ꝓterito:venit in ꝓsenti:venit in futuro. Scõm ꝓteritũ tẽpus venit p carnis assumptionẽ.sm pñs tẽpus venit in nos per gratie infusionẽ.sed sm futurũ tẽpus veniet in die iudicij iudicare viuos z mortuos. De ꝓmo aduẽtu actũ est in prima dñica aduẽtus. De secũdo aduentu.s.ad iudiciũ actũ est in scõa dñica. Sed in hodierna dñica agit de aduẽtu xpi in nos p gre infusionẽ. Vñ in hodierna collecta in missa petim⁹:vt mẽtis nre tenebras gra sue visitatiõis illustret. Et cuã geliũ hodiernũ dicit de sancto Johãne baptista:q interpretat gratia:siue in q est gra. Vñ in pñti sermone tria sunt dicẽda Primo qũo ille aduẽtus spiritualis ꝓcellit duos alios aduẽtus. Scõo qre ille spũalis aduẽtus est desiderandus. Tercio de duricia vestiũ cõcludẽdo cũ vno exẽplo. ℗ Quantũ ad primũ sciendũ q ille aduẽtus xpi in mentẽ ꝓcellit alios duos aduentus.scz in carnẽ z ad iudicium. Primo quia cũ aduẽtus in carnẽ sit solius filij in carne mortali apparentis:z aduẽtus ad iudiciuz sit etiã tm filij in carne gloriosa apparẽtis Aduentus autẽ in mentẽ hois est totius trinitatis. Joh.xiiij. Ad eũ veniemus z mãsionẽ apud eũ faciem⁹. Secũdo qz aduẽt⁹ in carnẽ:z aduent⁹ ad iudiciũ cões sunt bonis z malis.nam boni viderũt eũ in mũdo existentẽ:sil'r z mali.sicẽ pharisei pylatus z herodes viderũt xpm in carne. Sil'r in iudicio extremo tã boni qz mali videbunt xpm venientẽ in nube. Sed aduẽtus spũalis in mentẽ est tm bonorũ q ꝓparant se.nõ em habitabit in corꝑe subdito peccatis. Vñ Haymo sup Job. Dñm deũ tuũ susceptur⁹ in habitaculũ cordis tui:emunda psciam tuã ab opibus mortuis z superfluis z imũdis cogitatiõib⁹:qa mundus inhabitator mũdã qrit domũ. Vñ etiã Hern. sup Cant. Gratia balsamũ purissimũ est. z ideo purũ z solidũ vas reqrit. Tercio q illi duo aduentus scz in carnẽ z ad iudiciũ sunt ad nos. qz ille spũalis aduẽtus est i nos. In ꝓmo aduẽtu saluator ad nos venit ad celũ rediturus. In mentẽ vo venit in nob mãsurus nisi cũ immũdicia operũ nrox quasi ꝓprijs manib⁹ eũ expellamus. Vñ vocat Emanuel: qõ interpretat.nobiscũ deus. Vñ Job.xiiij. Vos cognoscetis eũ q apud vos manebit.z in vob erit. Sene. Prope est deus:tecũ est: in te est. Vñ magna securitas est hoi deũ hre in se.nam magnũ thesaurũ hz qui deũ habet.z q deũ hz in se verisil'e est q nõ sit sine cõsolatiõe. Apocal.iij. Si qs audierit vocẽ meã:z aperuerit mihi ianuã intrabo ad eũ:et cenabo cũ illo:z ipe mecũ. Bern. Cibus aie est gra dei dulcissimus sane z oẽm habẽs in se suauitatẽ et delectamentũ saporis. Vñ etiã Basilius. O dulcedo melliflua.dulcedo mirãdo:qz dulcis es in meditatiõe:qz dulciot i oratione.dulcissima i cõtemplatiõe: qz supdulcissima i btitudine. Et h ẽtum ad ꝑmã ptẽ illius ꝟmonis. ℟ Hz ẽtum ad scõam sciẽdũ est q sunt sex ꝟm Guil.lugd. q si cogitant valẽt ad hoc vt ille q ꝑ pctm mortale deseruit deũ: eius spiritualẽ aduẽtum desideret. Primũ est q recogitet.scz quẽ reliqt.scz patrẽ suũ celestẽ. Deut.xxxij. Deũ q te genuit dereliquisti. Naturalis est amor filij ad patrẽ.naturalis dolor de eius offensa.sed maior hz esse de offensa patris celestis. Augusti. Almãdus est genitor.qz reponẽdus est creator. Insup dominũ suũ negauit.qd est magnũ obprobriũ coram deo z etiã corã hoibus negare ꝓpriũ dñm. Insuper vel postremo dereliquit liberatorẽ suũ de q multuz dolere debz q recessisse se videt ab eo q morte ꝓpria eũ a morte eterna liberauit. Eccli. xxix. Ingratus sensu dereliqt liberantẽ se. Refert em leonẽ quẽ qdã miles a serpente liberauit adhesisse inseparabiliter vsqz ad mortẽ liberatori suo. Econtrario multi relicti dño suo adherẽt serpẽti infernali. q nihil hz dare nisi qd ipe possidet.s.eternã dãnatiõz. Judith iij. Erui vos de manu eorum. z tñ vos dereliquistis me. Hiere.xvij. Dñe oẽs q te derelinquũt cõfundẽt Scõo cogitare dz cãm qre dereliqt deum. Hiere.ij. Quid inuenerũt in me ꝑes vestri iniquitatis:quia elõgauerũt a me z ambulauerũt post vanitatẽ zc. Vñ Wolgot sup li. Sap. dicit. Si bñficia xpi cogitemus z nostrã malignitatẽ põderem⁹ nõ ẽ dubium si vsum rõnis habem⁹ ꝙn occasionẽ pnie sentiem⁹ Vñ poete scribũt q arpia auis ẽ hñs faciẽ hois:qz

est auis multū crudelis: intantū q̄ interdū fame stimulāte hoiem inuadit ⁊ occidit. Sitiens aūt extūc cū ad aquā volat vt bibat vbi facīe suam intuens: ⁊ se sibi sitem nup occidisse recolēs tantū dolorē patit q̄ inde añq̄ moziat. Quid g̃ nos rōne vigētes faciemus qñ deū nostrū ⁊ fratrē nr̄m cr̄tum nr̄a interfuit nos occidisse cognoscim⁹. hoc aūt videmus ex pfesse cū verbū dei audim⁹. vel scpta sanctoꝝ legim⁹ deuote. Et quicūq̄ nō penitet de pcis ⁊ desiderat aduentū gre ista recogitās nō est pfectus xpianus nec euāgelio dei credit. Et iō signāter dī Marci. j. Penitemi ⁊ credite euāgelio. Terciū est q̄ cogitet q̄d cū eo reliq̄rit. q̄ oīe bonū. Aug. Tale bonū de⁹ est vt nemi eū deserēti bñ sit. Quid em̄ erit bonū peccāti exq̄ ipe sibi malus est seipm occidendo. Sap̄. xvj. Nō p malicīā aiam suaz occidit. Senec. Nihil est hoi bonū sine se bono. Añ Holg. Merito dolere deberem⁹ p gr̄a quā amisim⁹. efficimur em̄ p culpā de filijs dei filij dyaboli. de familiarib⁹ dei hostes. proditozes ⁊ emuli xp̄i. ⁊ de regni celestis heredib⁹ erimus exules ⁊ p̄scripti. Añ legit in li. de nat. rerū. q̄ q̄dā auis est q̄ vocat auis padisi q̄ xpter insignē pulcritudinez sic vocat. Est em̄ tante pulcritudis q̄ null⁹ colo: sibi deesse credit. vox em̄ ei⁹ est ita dulc ⁊ pla q̄ pōt deuotiōz ⁊ gaudiū exci tare. Hec auis si capta fuerit ⁊ illaqueata irremediabiliter gemit ⁊ plāgit. nec vnq̄ plāgere desinit donec reddita fuerit libertati. Nota'r. ista auis ē aia fidelis hec qñ est i gr̄a est auis pulcerria. qz in ea relucet imago sctē trinitat naturalit ei impssa habēs oēs colozes. i. vtutes. Añ Hiero. in epla. Oēs vtutes sibi coherēt. vt q̄ caruerit vna omib⁹ caret. ⁊ qui vnā hz oīs hz. ista capit laqueo demōis qñ peccat. q̄d g̃ restat ei facere nisi plāgere. ⁊ incessanter penitere: donec p gr̄am recōciliatōis i statū pstinū reducat. ⁊ de cozuo dyaboli fiat denuo auis padisi. Sic planxit ⁊ gemuit sanctus latro iuxta xp̄m suspēsus donec a fonte gre obtinuit ⁊ audiuit illud Lu. xxiij. Amen dico tibi. hodie mecū eris in padiso. Et ideo oibus pctōrib⁹ dī a xpo. vt hz Math. iij. Poniam agite appzopinq̄bit em̄ regnū celoꝝ. Quartū vt cogitet cui adheserit Joh̄. vj. dixit Petrus dño. Dñe ad quē ibimus. Greg. Stultū est seruire dyabolo offenso q̄ nullo placat obsequio. Bern̄. in pso na dñi. Quid causa est q̄ inimico meo vestroq̄ potius seruire vultis q̄ mi. Stulticia em̄ maxia est ab illo recedere qui dat regnū celoꝝ ⁊ eterna gaudia ⁊ imnēsas diuitias p seruitio trāsitorio. ⁊ seruire illi q̄ nihil habet dare nisi eternā mortē. eternū ignez ⁊ eternā penā. Hz heu plures fuitozes hz dyabol⁹ in mūdo isto q̄ xp̄s. Nam oēs supbi. luxuriosi. ira cūdi. auari. mēdaces: ⁊ plures sunt in seruitio dyaboli. Hz humiles. casti. abstinētes: ⁊ pacifici. veraces mites ⁊ obedientes sunt in seruitio dei. ß heu plures sunt mali q̄ boni. Añ j. Job. v. Totus mūdus in maligno posit⁹ est. Añ etiā Aresto. v. topi. Hoies vt in plurimū sunt mali in pauciozibus vo sunt boni. Quintū est vt cogitet q̄ nisi aduenīat deus. nō recedet dyabolus. pñ. Ad nihiluz deduct⁹ est in cōspectu ei⁹ malign⁹. Nō sit habitāt de⁹ ⁊ dyabol⁹ sic nec lux nec tenebre. Nā cr̄cito lux solis intrat. tā cito tenebre fugank. sic ē de deo ⁊ dyabolo. ij. Coz. vj. Que cōuentio xp̄i ad Helial. Sextū est vt cogitet hō q̄ nō pōt venire ad gl'iam dei: nec ad ipm deū in futuro nisi deus ad hominē in pñti veniat p gr̄am. Aug. Nullus possidet deū in futuro nisi qui hic possidet a deo. Idē Aug. Desiderare auxilium gre q̄ solū hoies liberāt a malo sine q̄ nullū p̄sus siue cogitādo siue volēdo. siue agendo faciunt bonū: qz nullus sine gr̄a saluatur. Hoc incitare nos dz vt desiderem⁹ aduētū xp̄i in nos. qz p nos ⁊ p natura ⁊ gr̄a. Hr̄a xp̄i ē sine q̄ nec infantes nec etate grādes salui fieri pñt. Hz cr̄tum ad terciū sciendū circa ß q̄ xp̄s i hodierno euāgel'. pmēdat Jobez bap. de aspitate vestiū dicēs. Quid existis in desertū videre hoiem mollib⁹ vestitū. q. d. Vestis iohis est de pilis camelozū. Vbi notandū q̄ vestis aspa cōfert homi q̄nq̄ bona. ¶ Primo vicia carnis domat pñ. Ego aūt cū mihi molesti essent. s. demōes p infestationē carnis inducebar cilicio. Exemplū de Judith vidua q̄ portauit die noctuq̄ cilicīū ad domādū corpus suū. Hz mollis vestis administrat fomitē carnis. Bern̄. Mollia indumēta mollicīē anie inducūt. Añ etiā Cypanus. Serico ⁊ purpura indu ti xp̄m induere nō pñt. Añ etiā Greg. in q̄dā omel. Quid est hō p̄cipue oznat⁹ nisi sepulcrū foris dealbatū. intus aūt plenū spurcicia. Scō vestis aspa hoiem ab īmīnēte tribulatōe liberat. Hoc pz i Ninuitis q̄b⁹ dñs minar⁹ est p Jonā xp̄haz dicēs. Post xl. dies Ninive subuertet. Auditis his vbis rex et ois pp̄lus induerūt se saccis ⁊ sparserūt cineres super capita eorū ⁊ ieiunauerūt ⁊ deū inuocauerunt. ⁊ auersus ē furoz dei ab eis. ⁊ misertus est eoꝝ. Sic ecōuerso vestis mollis ⁊ p̄ciosa irā dei ⁊ plagā prouocat. Añ legit in gestis Roma. q̄ ille q̄ primitus inter eos vestē purpureā induit a fulgure p̄cussus est ⁊ sic interijt. Tercio vestis aspa facit oīonē exaudiri. Añ olim antiq̄ induebāt se saccis cum a deo aliq̄d impetrare voluerūt. pñ. Respexit in oīonē humiliū ⁊c. Eccl'ia. xxxv. Oio hūliāt se nubes penetrat ⁊ donec appzopinq̄t ad dūm nō p̄solabit. ⁊ nō discedet donec altissimus aspiciat. Et ecōuerso vestis mollis ⁊ p̄ciosa impedit oīonē. Hā supbus habitus nō impetrat a deo qđ petit. Añ Jaco. Supbis deus resistit. Añ Hiero. i epla. Qua fiducia erigis ad celum vultū quem cognitoz non agnoscit.

Quarto vestis aspera liberat hoiem a veste calamitatis q̄ dānati vestiunt. pñ. Induantur sicut diploide p̄fusiōe sua. Hā dānati cōfundunt i corpe ⁊ aia. Añ dicit dñs p xp̄ham. Gl'iam eorū in ignominia cōmutabo. Sic econuerso pompositas ⁊ varietas vestiū varietatē penarū inducit. q̄a q̄t tunicas. q̄t pallia. q̄t colozes. q̄t scissuras supb⁹ ex supbia induit. tot penas p his in futuro hēbit. ¶ Quinto aspa vestis impetrat hoi stolā gl'ie claritatē etne. Apoc. vj. Date sunt illis singule stole albe. Haz vestis glozie p̄cellit claritatē solis. Math. xiij. Fulgebunt iusti tanq̄ sol. De hac claritate loquit Anscl. In illa vita pulcritudo iustoruz solis pulcritudini: q̄ septēpliciter cr̄cius est modo fit splēdidioz adequabit nā si celū aperet tot⁹ mūdus ille vnius corpis claritatē glozioſi sustineri nō posset. Corpus enim illud

qō cilicio induit ⁊ sacco legit: septēpliciter clarior erit q̄z sol iā est: sic iā patuit p auctez Anſ. Et super ħ ania hoīs implebit ineffabili claritate. Vñ Beriñ. Putas q̄lis tūc erit splendor aniaꝝ qñ solis hēbit splēdorē lux corpoꝝ. Ex ħ elicit q̄ q̄libet dz corpus suū castigare cū abstinētia esce ⁊ potus: inq̄tū valitudo pmittit: ⁊ domare carnē suā cum cilicio vel alio aspero indumēto vt ad talē claritatez puenire valeat. Vñ Hiero. i epla. Nullus labor durus. nullū tps lōgū videri dz ꝙ gl'ia eterne claritatis acq̄rit Vñ etiā chrīso. de repatiōe lapsi. Si q̄tidie opteret nos tormēta perferre: ⁊ ipaz gehennā puo tpe tolerare pro eo q̄ xp̄m videre possem⁹ in gl'ia venientē ⁊ sctoꝝ ei⁹ nūero sociari. nō erit dignū pati oīe qō triste est mō vt tāti boni: tāteq̄z gl'ie pticipes haberemur. Insup libent q̄libz dz carere delectabilibus carnis ⁊ gaudijs mūdi vt sic possit puenire ad gaudia celi. Vñ Aug. de libero arbi. Tanta est pulcritudo iusticie tanta est iocūditas eterne luc̄: vt etiā si nō liceret in ea amplius manere q̄z vnius diei hora: ꝓpter hoc solū innūerabiles anni huius vite pleni diuitijs ⁊ etiā cū omni affluentia tpaliū bonoꝝ recte meritoq̄z cōtemnerent. Idē Aug. li. ij. de ciui. dei. Deus erit finis desideriorū nr̄oꝝ q̄ sine fine videbit. sine fastidio amabit. sine fatigatione laudabit hoc munus. hic affectus. hec actio profecto erit omibus cōis: sicut ipsa vita eterna cōis est. ℣

Vltimo nota vnū exemplū de asperitate vestiuz ⁊ abstinētia. Et legit in li. de apib⁹ q̄ erat q̄dā mr̄ in ptib⁹ Brabātie recluſa i quo tugurio q̄ lorīcā ferreā portabat ad carnē: ⁊ sup lorīcā ferreā ex setis porcorū cilicijū q̄ per mediū lorice caro pūgebat. super nudā terrā ⁊ sup durissimos lapides recūbebat: ter tñ in hebdomada pane in dimidia pte mixto cineribus in mēsura ⁊ pondere vescebat. ✠ Itē aliud exemplū legit q̄ q̄dam vgo anicula fuit in heremo. q̄. xxxviij. annis in vna spelūca māsit: ⁊ deo deuote ibidē seruiuit. et nisi de radicibus ⁊ herbis et fructibus arboꝝ cibū sumpsit. ⁊ nunq̄z in ille longo tpe hominē vidit: ⁊ postmodū duo heremite ex improuiso ad eius speluncā venerūt ⁊ ipam defunctā inuenerūt: ⁊ sic eam sepulture tradiderunt.

De eadem dominica. Sermo viij.

De preparatione cordis.

Fili p̄be mihi cor tuum ⁊c. Prouer. xxiij. Ex q̄ in p̄ti dñica agit de spūali aduētu xp̄i i cor hois. In signū huius: tūc ipa vitas petit sibi ꝓpari ⁊ p̄beri cor: nā ipe natus ē illud iplere cū spūali aduētu. Vñ Aug. li. iij. de pnia. Presto sp est gr̄a q̄ nunq̄z deficit nisi pius expulsa. cōtinue nccario qō suū ē inspirat si est q̄ recipiat: q̄ ipse petit cor cuiuslibet hois dicēs. Fili p̄be mihi cor tuū. Sciēdū q̄ in p̄ti fmone tria sunt discēda. Pmo q̄re xp̄s petit cor hois: ⁊ q̄r sibi dandū est. Scdo q̄ causent mūdiciā cordis. Tercio quō cor mūdū ꝓgnoscit ⁊ quō custodit. A Quā tū ad pmū sciendū q̄ deus petit cor ⁊ nō aliud mē bru triplici rōne. Pmo tō: qr est spāle hospiciū dei i q̄ descere cupit. Jō cor interpt̄at q̄si camera omipotētis regis: nam rex celestis delectat inhabitare cor Vñ puer. Delicie mee ee cū filijs hoīm. Scdo petit tō: qr cor est pncipiuz oīm mēbrorū. Vñ Arest. xiij. li. aniaľ. Cor est pncipiū vite. Et oīs mot⁹ cor poris ⁊ sensus ⁊ pseq̄nter totū hoiem petit de⁹ in ħ q̄ petit cor. Et merito totū hoiem exigit q̄ totū cor pus suū ⁊ oia mēbra sua in passiōe sua p ipso hoie exposuit. Tercio qr cor est plenū sanguine. tō p̄ petit cor ⁊ filiū suū sanguineū illuc ponat. Nam fm Arest. viij. ethic. Sil'e diligit sil'e. Vñ q̄libz dz in cor de suo Jesum cū suis vulneribus sanguineis locare meditādo passionē eius. Vñ Beriñ. in pſona dñi in q̄dam ser. O hō vide q̄ pro te patior. non est dolor sil'is q̄ pro te crucior. ad te clamo q̄ p te morior. vide penas q̄bus afficior. vide clauos q̄b⁹ pfodior cū sit dolor tātus exterior. interior ē planct⁹ gūior cū te tam ingratū expior. Vñ etiā Hiero. in epla. Cō spui voluit vt velamē culpe ⁊ ignorātie a cordibus nr̄is auferret. In capite pcuti vt caput nr̄m. i. Adā sanitati restitueret. Colaphis cedi ⁊ vbis derideri. vt nos ei labijs ⁊ manib⁹. i. vbis ⁊ opibus applaudam⁹. ✠ Itē sciēdū q̄ de⁹ vult cor sibi dari nō mutuari vel vendi. Vñ Bolg. sup li. Sap. Illi deo mutuāt sua corda q̄ p tpali prosperitate deo seruiūt. Nā cū ipa prosperitas ei subtrahit tūc ⁊ ipsi subtrahūt deo corda sua q̄ antea sibi in prosperitate mutua uerūt. Vñ ps̄. Confitebit tibi cū bñfeceris ei. Sed nō est deo seruiendū pncipal'r p tpali remūeratiōe Vñ dr in decre. Remūeratione tpalē nō dz q̄s querere p bono qō agit. vt pz de pe. dis. iij. c̄q̄s. Hz illi vendūt q̄ deo seruiūt p mercede eterna. Nā spem retributiōis hz q̄ est mercēnarius. Hz illi dāt corda sua deo q̄ ex mera bonitate deo seruiūt. Et hoc desiderat de⁹. Vñ dicit in vbis pmissis. Fili p̄be mihi cor tuū. q. d. fm Bolg. Fili mi p creationē. fili mi p redemptionē p̄be mihi cor tuū p dilectionē ⁊ deuotionē. Vñ Chrys. Merces maior tibi augebit qñ nō spe mercedis operaris: ꝙ studio placēdi. Itē sciendum q̄ ipe deus nō petit qtē cordis ꝙ totū cor vult integraliť hie. vñ Mat. xxij. Dilliges do. de. tu. ex to. cē. Nā falco est auis generosa cū diu volauerit p p̄da cor p mercede req̄rit. Falco xp̄s est q̄ p te volauit de celo i vterū vgis. de vtero vgis i mūdū. de mūdo ad crucē ⁊ de cruce ad limbū: ⁊ ecōuerso de mūdo ad celū. ḡ sibi cor tuū recte vendicat. ℂ Ostum ad fm sciendū q̄ tria causant mūdiciā cordis. Primū est vt q̄tidie videam⁹ opa nr̄a ⁊ totā puersatiōz nr̄am bñ ꝓsiderem⁹ si aliq̄d sit in eis reprēhēsibile vl̄ deo ꝛriū. Nā hō q̄ vult mūdū cor acq̄rere dz diligēter vba: facta: ⁊ puersatiōes suas ꝓsiderare. i. ꝓgnoscere: qr initiū saluris est cognitio sui. Scōm q̄ causat mūdiciā cordis est q̄ q̄cq̄d hō inuenit in q̄ deuz offendit vt de hoc verā pniam agat. Et illa vā pnia ꝓsistit in trib⁹. Pmo in ꝓtritiōe vā. vñ dr i decre. Sine cōtritiōe nullū pctm̄ dimittit. de pe. di. j. p cōtritiōz. Et illa cōtritio dz ex vo ⁊ amaro corde ꝓcedere. Vñ Hiere. vj. Luctū vnigeniti fac tibi planctū amarū. Vñ etiā Greg. Illū q̄ē ꝓspic̄ delicta fletu dolere. in cōspectu deitatis nō dubites miam ꝓfec̄ Vñ fm petrū de tharā. Cōtritio posset ee tanta q̄ totū reatū deleret. i. culpā ⁊ penā. Scdo vā pnia cōsistit in ꝓfessiōe. vñ Amb. Nō em̄ q̄sq̄z a pctō iustificari poterit nisi ipm pctm̄ ante cōfessus fuerit. nā pudor quē q̄s hz in ꝓfessiōe ē magna ps satisfa-

etiõis. vñ Bern. Jõ cõfiteri iubemur pcã vt erubescentiã habeam⁹ ꝑ pena. Nã ꝓfessio ẽ pctõz mlt̃ vtilis: vt hz̃ in decre. Cõfessio a morte aiam liberat. aperit paradisum. spem saluãdi tribuit. de pe. dis. j. ex his. Tercio pnia cõsistit i satisfactiõe q̃ cõiter attendẽda est in pctis: vt cõfessoz pẽset q̃lia pcã cõstitens cõfitet vtrũ venialia vel mortalia. an peccauit ex ignorantia vel ex infirmitate: aut sciẽter ꝛ ex certa malicia. Item pensare dz nũerũ pctõꝝ mortaliũ vtrũ. x. xx. vel. c. confiteat vel vtrũ vnũ tm̃ vel duo. vel tria pcã cõmiserit. Itez pẽsare dz q̃diu talis in pctis iacuit: an a iuuẽtute an. xxx. annis vel ꝑ tres annos in his pctis vixit. ꝛ fm̃ has cõsideratiões cõ mensurãde sunt satisfactiões. Vñ dr̃ in decre. Penitẽtia dz imponi fm̃ q̃ntitatẽ delicti. xxiij. q. v. excõicatoz̃. Vñ dr̃ Deut. xxv. Scõm mensuraz̃ pcti erit modus plagaꝝ: si nõ hic tũc in purgatorio dñs exiget satisfactiõez: q̃a nullũ pctm̃ dimittit sine pena. Vñ dr̃ in decre. Pluribus modis remittuntur pcta: ꝫ nõ absq̃ pena. de pe. dist. j. medicina. Terciũ qõ causat mũdiciã cordis est q hõ cũ sũmo studio ꝛ deuotis oꝛonibus a deo postulet vt eũ custodiat ab illis q̃ sibi displicẽt. ps̃. Nisi dñs cust. ci. ꝛc. Nã difficultas ꝓsistendi in bono ptz ex hoc q lucifer cecidit de celo. adã de paradiso. iudas de nũero apl̃oꝝ. q̃d tũc nos sumus de h̃ mũdo ꝛ sumus infirmi ꝛ debiles ad resistendũ: sic q̃ q̃q̃ ꝑ vnũ solum ꝓbũ ꝓuocamur ad tracũdiã vel impatiaz. q̃ necesse est nos sp̃ i timoꝛe dei stare: ꝛ ꝓtectoꝛẽ nr̃m deũ de ꝛote inuocare. Vñ Eccli. xxvij. Si nõ in tioꝛe dñi teneueris te instãter subuertet dom⁹ tua cito. Vñ etiã Bern. in tract. de. vij. donis. Cõnera sunt q̃dẽ timoꝛ et religio: nec manere põt alterũ sine altero.

Ꝗ Ꝗctum ad terciũ sciendũ q coꝛ mũdũ tribus signis ꝓgnoscit q̃ similitudinalit̃ inueniunt i vino claro existente in mũdo vitro. Pꝛio q vinũ clarũ in mũdo vitro est ꝓspicuũ ita q bñ modicuz q̃d imũdicie cernit̃ i eo: sic ẽ ꝛ de mũdo coꝛde qõ i se cito cognoscit modicã culpã. Sic ꝛ in albo pãno qua macula cito cognoscit q̃ in imũdo ꝛ nigro nõ cognoscit. q̃ clara cognitio ꝓꝛioꝝ defectuũ ẽ puri coꝛdis signũ Vñ Greg. xxxv. moꝛ. q̃nto q̃s maioꝛis gr̃e lumẽ ꝑcipit tãto ampliꝰ reꝑhensibilẽ se cognoscit. nã boni clarius i se cognoscũt qua pcã q̃ mali hoies hñtes etiã i se magna pcã. ꝛ plus flẽt boni ꝛ puniũt se ꝑ paruis culpis q̃ etiã q̃q̃ mali hoies ꝑ magnis delictis. vñ Gre. sup Ezech. q̃to plus ꝓficim⁹ i cognitiõe tanto nob̃ indignamur ampliꝰ de puerso ope. Scõo clarũ vinũ in puro vitro nõ turbat neq̃ maculat q̃ tãgit̃ siue mouet. Sic est de puro coꝛde et pura cõscia. Pꝛouer. xij. Nõ cõtristabit iustũ q̃cq̃d ei acciderit. q̃ si patiẽs inueniaris in aduersitatibꝰ ꝛ infirmitatibus coꝛpis ꝛ infoꝛtunijs rerũ: puri coꝛdis est signũ. vñ Greg. in moꝛ. Nẽo nisi int̃ aduersa ꝓgnoscit q̃ctũ ꝓficit. boni em̃ iõ patiẽtes int̃ aduersa sunt: q coꝛ oia a deo in bona recipiũt. scientes q deus nihil ꝓmittit sup eos sine cã. Job. v. Nihil fit in terra sine cã. q̃ q̃ dꝰ punit aliquẽ h̃ facit ꝓter aliquã cãm. Vñ Aug. in li. de ci. dei. Deus cũ aduersis rebus exagitat aut merita examinat: aut pcã castigat: aut mercedẽ eternã ꝑ tolerat⁹ malis tpalib⁹ seruat. Vñ etiã dr̃ i decre. Nũq̃ punit q̃s sine cã. di. lj. Qui i aliq̃. Sz sciẽdũ q hoies impatiẽtes ꝛ ɔ de um murmurãtes ꝛ ipm̃ i factis suis reꝑhẽdẽtes nõ sunt boni. vñ Hugo de sctõ vic. Dis em̃ q murmurat venenũ in lingua sua poꝛtat. Nã ꝓtiũ malum est in aduersitatibus murmurare ꝛ deũ blasphemare: ꝫ ꝓtiũ bonoꝝ est deũ in aduersitatibꝰ laudare Vñ aug. in li. de ci. dei. Afflictiõe mali deũ detestãtur atq̃ blasphemant. q̃ q vnũ verbũ sibi ɔtiũ sustinere nõ pũtveri boni nõ sunt. Greg. sup Ezech. Bonus non fuit q malos tolerare recusauit. Tercio vinũ purũ cũ infundit̃ ad vitrũ clarũ tũc saltat supꝛa. sic boni ꝛ mũdi cũ tangunt tribulatiõibus ꝛ ꝑsecutiõibus siue i rebus siue i ꝑsona siue ꝓbis siue factis tũc erigũt coꝛ suũ ad deũ. ꝛ ei oia ista q̃ patiunt offerũt: ꝛ h̃ erit eis valde meritoꝛiũ. Insup oẽs cogitatiões. ꝓba ꝛ opa. ꝛ etiã coꝛpales labores ad dei ꝑficiũt laudẽ ꝛ salutẽ ꝓtiã i his q̃rit. vñ Greg. Ꝑñe bonũ qꝺ agim⁹ sp̃ ꝑ intentiõnẽ ad celestia eleuem⁹. Ultimo sciẽdũ q nõ sufficit se cognoscẽ habere coꝛ munduz nisi illud custodiat. Ꝗ Pro q̃ sciendũ q tria valẽt ad custodiã coꝛdis. Primus est timoꝛ dei: vt hõ deũ sibi sp̃ pũtẽ hẽat. ꝛ ipm̃ cogscere secreta coꝛdis ꝓpẽdat: nã multa pcã opeꝝ cs uenit̃ ꝓter timoꝛẽ hoim. Quis em̃ turpitudinẽ cõmittere vellet in pũtia hoium multomagis timere dz hõ pũtiam dei q̃ pũs est ꝛ cognoscit oẽs cogitatiões coꝛdis. locutiões oꝛis. ꝛ opa coꝛpis. vñ Greg. in li. moza. Si deũ pũtẽ ꝛ oia videntẽ ꝛ iudicantez crederem⁹: credo q nunq̃ vl̃ raro peccarem⁹. Vñ Boe. de cõso. phie. Magna vob̃ si dissimlare nou vultis insita est necẽitas, ꝓbitatis cũ oia añ oculos agitis iudicis cũcta cernẽtis. Scõm est custodia sensuũ vt hõ sollicite custodiat suos ocl̃os ꝛ alios q̃tuoꝝ sensus. vñ Greg. Nõ em̃ Eua lignũ cõtigiss̃et nisi ꝑus incaute respexisset. q̃ diligent̃ custodiẽdi sũt ocl̃i: ꝛ sil̃r alij sensus. Terciũ est fuga ociꝝ. vt sp̃ aliq̃d boni faciatis siue laboꝛãdo siue oꝛando siue meditãdo. vñ Hiero. in epl̃a Semp aliq̃d boni opis facito vt te dyabol⁹ sp̃ inueniat occupatũ. vñ Hiero. Nõ em̃ facile capit̃ a dyabolo q̃ bono vacat exercitio. vñ Cassio. Mens ociosi nihil aliud cogitare põt q̃ de vẽtre ꝛ libidie. cui⁹ rõ ẽ: coꝛ em̃ cũ sit i ꝓtinuo motu sp̃ vult circa aliq̃d occupari. ꝛ q coꝛ ꝑnius est ad malũ q̃ ad bonũ. Ben. vj. iõ nisi occupet circa bonũ sp̃ vsat circa malũ. vñ legit̃ i vitas pa. q hõ ociosus mille dz demões eũ impugntes. ꝫ hõ occupatus aliq̃ bono exercitio vix dz vnũ demonẽ eũ impugntẽ. Et h̃ q̃ntũ ad terciã ptẽ istius fmõis

Itẽ aliũ fmonẽ quõ septẽ sunt q̃ ꝓpant hoiez ad spũalẽ aduentũ gr̃e. Regre. j. fmo. lxvij. F.

Ꝗnica quarta Ser. lx. De cõscientia.

Quis es. Joãnis. j.

In hac dñica agit̃ de q̃rto aduentu q̃ erit ad mortẽ cuiuslibz hois. Ad quẽ aduentũ singulis diebꝰ ꝓpati eẽ dẽm⁹. vñ Lu. xij. Estote parati qz q̃ hoza nõ putatis filius hois veniet. Vñ etiaz Bern. in medit. Certũ ẽ q moriez. incertũ q̃n. quõ aut vbi. q̃n vbiq̃ te moꝛs expectat. tu q̃z si sapiens fueris vbiq̃ eã expectabis. Isido. in sermonibus. Quid i rebus hũanis certiꝰ moꝛte. q̃d hoza mortis incertius inuenit. vñ q̃libet dz sic viuẽ singulis die-

bus q̄ ad pctā vitāda: ⁊ ad bona opa faciēda quasi cras deberet mori. Ūñ Hene. in epla. Oēs dies velut vltim⁹ ordināndi sunt: qz de felicitate homis vlti ma dies diiudicat. Ūñ q̄libet singulis dieb⁹ debet ipm interrogare in cōscia sua dicēdo. Au q̄s es: Ūñ in pñti ꝑmone tria sunt dicēda. Prio de q̄ntuplici ꝓscia ⁊ de effectib⁹ ipius ꝓscie. Scōo vñ cauſak error ꝓscie. Tercio exēplū. ¶ Ptū ad ꝑmū sciē dū q̄ q̄ntuplex est ꝓscia q̄rū q̄ttuor male sunt. ⁊ q̄n ta bona. ¶ Prima est ꝓscia dilatata quā habēt isti hoies q̄ nō pōderant nisi grossiora pctā mortalia. ⁊ de cōibus pctis nō curāt. Ūñ grandia iuramēta cōta nō curāt nisi sit ꝑiuriū solēnizatū man⁹ pōnēdo sup reliquias sctōz vel sup sanctū euangeliū. Querit hic vtrū iurare ꝑ deū sit mortale pctm. Rñdet ꝑm sctū Tho. ij. ij. q. xcviij. Quicūq; iurat sciēter mendacit nō excusat a pctō mortali. Ue h etiā q̄re. j. fer. xij. ¶ Etiā tales nō hūt luxuriā ꝓ peccato mortali: nisi q̄s cōmittat adulteriū cū tñ ꝑm scripturā sacrā ois actus luxurie extra mr̄imoniū ē mortale pctm. Etiā isti ebrietatem non reputāt mortale pctm nisi vomit⁹ sequat: cū tñ ꝑm sacrā scripturaz ois ebrietas q̄ ex ꝓposito est: est mortale pctm. Itē offensam fraternā nō ponderāt nisi q̄s vulnerasset aut occidisset ipm: cū tñ Math. v. dicat. Homis q̄ irat. frī suo reus erit tu. ⁊ q̄ dix. fratri suo fatue. s. cū ꝓfundēdo. reus erit ge. ig. Cui⁹ tūc re⁹ erit q̄ ex vindicta ⁊ ira ledit ꝓximū ꝟbis dicendo. Tu fur. tu nequā. tu latro. tu adulter. vl̄ etiā factis ꝓximū trudēdo. pcutiēdo. vl̄ p crines trahēdo. Itē soluere festa sez laborādo. tabernas visitādo. chorizādo ⁊c. Sil̄r ⁊ ieiunia ab eccl̄ia instituta: sic sunt vigilie apl̄oz ⁊ btē v̄ginis. ⁊ iiij. tpa. angarias. s. ⁊ q̄dragesimā nō curāt. Itē tales etiā nō hūt ꝓsciam supbe se ornādo in vestib⁹ ꝑciosis ad alliciēdū alios homies ad malas ꝓcupiscētias. Itē aliq̄ nō hūt ꝓsciam vsuras cōmittē ⁊ cū fraude vl̄ dolo emere vel vēdere. ⁊ sic de alijs. Oēs illi hūt ꝓsciam nimis dilatatā. ⁊ stāt i periculoso statu. nā ꝑ q̄libet pctō mortali etiā ꝑ minimo dānāt q̄s tā bñ sic ꝑ maximo. vñ hī in decre. Uno pctō mortali demeret vita ctna. de pe. dis. v. frēs. cuius pena maior debet maiori pctō. vñ hī in decre. Pena seq̄t q̄ntitatē pcti. xxiij. q. j. nō offeramus. ¶ Scōa ꝓscia q̄ etiā mala est. est ꝓscia infirma ⁊ nimis stricta: quā hūt illi q̄ faciūt sibi pctā vbi nulla sunt pctā: ⁊ h accidit ex instigatōe dyaboli. Nā cū dyabolus tales nō pōt inducē ad manifesta pctā mortalia: sic ad blasphemiā. luxuriā. gulā ⁊ ebrietatē tūc nitit eos inducē ꝑ ꝓsciam erroneā in pplexitatē. Querit h vtrū ꝓscia erronea liget. Rñdet q̄ sic. vñ Aug⁹. Quicqd fit ꝫ ꝓsciam edificat ad gehēnā. Licz ꝑm eūdē oīe pctm est dictū vel factū cōtra legē dei tñ cuius aliq̄ in se nō sunt cōtra legez dei. vt leuare festucā de terra: vel calcare super calamū ꝑ modū crucis in terra positū. vel vbū ociosuz vel risus: tñ si tale q̄d apphendit a ꝓscia vt ꝫ legem dei existēs: ⁊ sic volūtarie in ipm fert: manifestū est q̄ volūtarie fert ꝑ se loq̄ndo ⁊ formalit in illud qō est ꝫ legē dei. Et sic ꝓscia erronea facit pctm cū diffinitiue iudicat aliq̄d esse pctm: et ꝫ h facit qō in se nullū est pctm vel vix veniale. Ūñ sciendū q̄ sicut valde periculosuz est hīe nimis latā ꝓsciam sic inde tū est hīe nimis stricta. nā tales dyabolus inq̄etat ⁊ impedit in bonis opib⁹ sic q̄ nec orare nec cōtemplari. nec studere. nec q̄cq̄ boni libeat eos facere qz qua pctā faciūt sibi magna. ⁊ timēt vbi nō est timē dū. Ūñ ps. Trepidauerūt timore vbi nō est timor Ūñ mediū tenere est optimū. vñ Ezech. xxxv. Pona i medio vr̄m spm meū. vñ Terest. ij. ethic. Medium i oib⁹ est laudabile. vñ Salo. Qui ambulat simplicit ambulat cōfidenter: hz timere debeam⁹ vt nō cōtingat nos facilit cadere in pctm. ¶ Ūñ q̄ritur vtrū hō facilit possit cadere i pctm mortale. Rñdet q̄ hō q̄ hz bonū ꝓpositū cauēdi oia pctā mortalia ⁊ deo seruiēdi talis nō facilit peccat mortalit. nam deus ex sua bonitate nō ꝑmittit talez facilit cadere in pctm mortale. vñ Rich. Mortale q̄tū in vī non pōt cōmitti sine grandi corruptiōe sui. siue sine graui lesione ꝓximi. ⁊ sine cōtēptu dei. Hz illi qui sine timore dei viuūt faciliter peccant mortaliter. nam si bibunt nō curarent bibere ad ebrietatē si vinū haberēt. Si tēptant ꝑ ira oino se vidicarēt si possent Si haberent vēdere vel emere nō curarent nec haberēt ꝓsciam: q̄ decideret si possent. Tales q̄ sic sine timore dei ⁊ sine ꝓscia viuūt plura peccata mortalia verbis ⁊ factis loquēdo ⁊ labozando. comedēdo ⁊ bibendo. emendo ⁊ vendēdo cōmittunt. Ergo nō hīe debemus dilatatā cōscientiā nec etiā nimis strictā formando nobis pctm mortale qō vix est veniale. Hz talis q̄ hz nimis strictā conscientiā tenet sibi eligere discretū cōfessorē ⁊ eū sequi in q̄bus eū informat: nā deus hoc req̄rit. Tercia cōsciētia est conscia ꝑturbata. ⁊ illā habēt illi q̄ volunt de peccatis suis despare: ⁊ de miscōia dei. Et talis despatio est pessimū pctm. vñ Isido. de sum. bo. Despatio est peior oi pctō. vñ Piero. Judas plus offendit deuz desperando q̄ ꝑm tradēdo. Ūñ nullus desperare debet de pctis suis etiā q̄ntūcūq; magna sint. Ūñ Ber. Maior est dei pietas q̄ queuis iniq̄tas. Nam miscōia dei est infinita. Ūñ dr̄ i decre. Miscōie dei nec mensuras possumus ponere. nec tpa diffinire. xxvj. q. vj. his q̄. Qualē conscientiā etiā habēt illi q̄ crebro in pctā cadē relabunt. ⁊ q̄cq̄ peniteāt tñ ꝓpter relapsus frequentiā ꝓprie quendam desperationis impulsum incurrūt ⁊ turbabant quos ꝑps anime medicus cōsolatur cū Petro q̄renti. quotiens in me peccabit frater supple de die. ⁊ dimittam ei. Rñdit. Nō dico tibi septies: sz septuagies septies. Et ꝑm omēs catholicos doctozes totiens quotiēs penitebit. etiā si quis mille milia pctā hīet si conterit deus ignoscit ei. Unde Ezech. xviij. Quacunq; hora pctōr ingemuerit oīm pctōr eius amplius nō recordabor. Hz qui nō hz cōfidentiaz in deo q̄uis q̄nq; cōterit ⁊ cōfitet. si nō cōfidit miscōie dei pctā sibi nō dimittunt. Unde Hunb. Non pōt agere penitentiā q̄ nō sperat indulgentiā. Aug⁹. Pnia q̄ ex fiducia nō procedit inutilis et sterilis manet ⁊ sine fructu. ¶ Quarta cōscientia q̄ etiā mala est. est cōscientia puersa quā habēt illi q̄ peccata qua ponderāt ⁊ magna non ponderāt neq; curant. Talē cōscientiā habuerūt pharisei q̄bus ꝑps maledixit. vt hī Mat. xxiij. Ue vob pharisei q̄ decimatis mentā anetū ⁊ rutā ⁊ oīe olus orti. ⁊ grauiora legis ꝓtermittitis. Similē conscientiā habēt ille ꝓsone q̄ nou

verenť proximis detrahere. lites ꝛ diſcordias ſemi
nare. ꝛ ſe ſup alios in ſuperbia mentis extollere. et
ſic de aliis. Ex de paruis ſicut de vbis ociosis riſi-
bus ꝛ iocis ꝛ latione manuū cū nimiū de aqua ſup
fundūt de his cōfitenť ꝛ de magnis obliuiſcuntur.
R Quita eſt ꝓſcia laudabilis. ꝛ illā hñt boni ho-
mines q̄ hñt bonā rectā ꝛ tranq̄llā. ſecurā. purā. q̄-
tā ꝛ mundā ꝓſciam. ꝛ tales habēt cōtinuū gaudiū.
Prouerb. xv. Mens ſecura q̄ſi iuge cōuiuiū. Hoc
ſic patz. Nā ſi vident ſupra ſe vident deū cū oculis
mentis quē nunq̄ offenderūt tū penituerūt. ꝛ ſpez
de remiſſiōe pctōꝝ ſuoꝝ hñt. ꝛ ꝫ cōfert eis gaudiū
Si videt infra ſe: tunc cognoſcūt infernū ad quem
nullus virtuoſus ſiue verus penitēs ꝓueniet. ꝛ ipſi
ſperant ſe nunq̄ illuc vēturos. Si retro ſe videt co
gnoſcūt tps ꝓteritū q̄ in ſeruitio dei expenderūt.
Si ante ſe videt cognoſcūt futuꝝ tps q̄ in fuitio
dei expendere intendūt q̄diu viuūt. Si ad ſiniſtrā
tunc cognoſcūt demones q̄ nunq̄ ptātem ſup eos
habebūt: niſi velint ſe ipſis cū libera ptāte ꝛ volū-
tate peccādo ſubijcere. Si ad dexterā tunc cogno-
ſcūt angelos q̄ eis ſeruiūt in omi loco ꝛ tpe vſq̄ ad
mortē ꝛ ab inſidijs dyaboli ꝓtegūt. ꝛ poſt hāc vi
tā anias eoꝝ ad celū ꝓducūt: vbi cū xpo ꝛ btā ma-
ria ꝛ cū oibus ſanctis eternalit regnabūt. Iſta oia
iam enūerata cōferunt gaudiū bonis in pñti vita.
Uñ Iſido. de ſum. bo. Vis nunq̄ eſſe triſtis bene
viue. bona ꝓſcia ſp gaudiū hz. Matḥ. v. Bti mūdo
corde: qm̄ ipſi deū videbūt. Et non ſolū erūt beati
in futuro: ꝫ etiam ſunt bti in pñti: q̄a nulli hoim in
hac vita eſt melius q̄ boi virtuoſo q̄ cū pura ꝓſcia
deo ſeruit. vñ Greg. in moꝝ. Ubſit q̄ tanta ſit dele-
ctatio in vicijs q̄nta in virtutibus. Bern̄. Magne
diuitie ſunt bona ꝓſcia. Et reuera q̄d in rebus meli
us. q̄d in terra q̄etius atq̄ ſecuri⁹ bona ꝓſcia. Sed
mali q̄ hñt leſas ꝓſcias nunq̄ ſunt leti. Nam ſinde
riſis ſp remorde eos qñ cōuertunť ad cor ꝛ inuent
unt ſe in tali ſtatu in quo nō pñt ſaluari. Uñ Iſid.
de ſum. bo. Nulla pena grauior eſt mala ꝓſcia. Uñ
etiā Aug. Iuſſiſti dñe ꝛ ita factū eſt q̄ pena ſit ſibi
ois anim⁹ inordinat⁹. Uñ etiā Boe. de cōſo. pbie.
Sic ꝓbitas ꝓbis ipa eſt pmiū: ita imꝓbis ne-
q̄cia ipa eſt ſuppliciū. Et hoc q̄ntū ad pmū mēbrū.
I Ꝛtum ad ſcm ſciendū q̄ error cōſcie contin-
git ſeptē modis. Primo ꝓpt ignorātiā qñ neſcit
q̄d eligēdū ſit. vel ad quā partē declinādū. In tali
caſu hō debz hre recurſum ad deū ꝛ ad paſſionē xpi.
ꝛ dicere cū pſō. Doce me facere volūtatē tuā. vñ. ij.
Paral. xx. Cū ignorem⁹ q̄d agere debeam⁹ ꝫ ſolū
habemus reſidui vt oculos nros dirigamus ad te.
Scdo cōtingit error cōſcie ex negligentia. ſ. cum
quis negligit cōſciam diſcutere. vel cū neſcit ſe ex-
pedire. negligit tñ ab alijs q̄rere ꝛ interrogare. Uñ
q̄ ſe neſcit in ſua cōſcia expedire tenet alios ſcienti
ficos ꝛ cōſciētioſos interrogare. ꝛ ipis ſuā cōſciam
denudare. ſic Nicodemus fecit veniēs in nocte ad
Jeſum volēs in ſua cōſcia informari. vt hī Job. iij.
M Tercio cauſat error conſcie ex ſupbia. vt qñ
q̄s nō hūliat intellectū ſuū. ſ. vt meliorib⁹ ꝛ ſratis
velit credē. Cōtra q̄s dicit apl's. Captiuātes oēm in
tellectū vrm in obſequiū. ꝫ eſt q̄ q̄libz in credēdis
articulis plus debz cōſentire fidei q̄ ſibi, nā vt dī i de
cre. Fides ꝛbhendit q̄ ſunt ſupra rōnem. xxiij. q. j.
Mō turbať. Et in agēdis ꝛ dimittendis hō debz plus
credere alijs diſcretis ꝛ ſratis q̄ ſibi. ſicut Aug. fe-
cit ꝓut de ſe dicit in li. cōfeſ. Quis oīs. vij. artes
liberales q̄ ſe vltra omēs ſuos coetaneos didiceſſet
et ꝓpter ſuas ratiōes quas allegauit in ſuis error
bus ſeip̄m defendēdo diu credere ꝛ baptiſari diſtu-
liſſet. tū in p̄dicatiōe bti Amb. ſe hūiliauit ꝛ capti-
uari etiā ſuū intellectū pmiſit ſaluberrime. Uñ be-
atus Amb. cōuertit btm Auguſt. ab erroribus ſuis
ꝛ eū baptiſauit: q̄uis ipſe btūs Aug. erat tante ſci
entie in artibus q̄ nec ei ſi'lis viſus eſt: tū plus cre-
didit Amb. q̄ ſibi. ꝛ ſic cōuerſus eſt. qz niſi ꝫ feciſ-
ſet i erroribus ſuis pmāſiſſet nec vnq̄ ad fidē et ad
ſalutē pueniſſet. Uñ q̄ nō vult errare nihil debz ex ſe
ꝛ ex ꝓpio motu facē. ꝫ cū informatiōib⁹ et cōſilijs
alioꝝ illa facere in q̄bus poſſet errare. Uñ tales p̄-
ponere dñt ſuis diſcretis cōfeſſoribus ea q̄ facere in
tendūt. Uñ Eccli. xxxij. Fili mi ſine cōſilio nihil fa
cies. ꝛ poſt factū nō penitebis. Quarto cōtingit
error cōſcie ex ſingularitate q̄ hō ſequēs ꝓpriū ſen
ſuz nō cōformat ſe alijs. nec ſequit vias cōes alioꝝ
bonorū hoim. pñs. Singularis ferus depaſtus eſt
eam. Qualis fuit ille elatus pbe⁹ q̄ dixit. Nō ſum
ſicut ceteri hoies. ſeiuno bis in ſabbato. Debz q̄libet
bon⁹ hō dz fugere ſingularitatē ꝛ elatiōz ſuiſpius.
in vbis. in factis. in moribus. in vigilijs. in ſeiunijs
in oꝛonibus. ꝛ dz ſe cōformare alijs bonis hoib⁹. ꝛ
cōem vitā tenere exēplo bonoꝝ hoim. Humbertus
dicit q̄ vn⁹ gradus hūilitatis eſt cū q̄s nō declinat
ad oē q̄ ē eſt ꝫ cōem ſenſum vel curſum ordinis qō
eū pōt redder: notabilē. Sic econuerſo eſt gradus
ſupbie qñ q̄s ſingularē vitaz vult ducere. pñs. Neq̄
ambulauť in magnis neq̄ in mirabilibus ſuper me.
Prouer. x. Qui ambulat ſimp'r ambulat cōfidenť
M Exemplū legit q̄ q̄dā voluit ſingularē vitam
ducere ꝛ immunē ſe eſſe etiā ab oībus pctis venia-
libus. ꝛ qñ vidit q̄ non potuit viuere ſine pctis ve-
nialibus incidit in indiſcretā triſticiā ꝛ ꝓſeq̄nter in
deſperationē. ꝫ poſtmodū adiutus oꝛonibus et in-
formatiōibus diſcretoꝝ ſurrexit de illa deſpatiōe ꝛ
hūiliter recognouit ſe ſine venialib⁹ nō poſſe viuē.
vñ Salo. Non eſt hō iuſtus in terra q̄ faciat bonū
ꝛ nō peccet. Idē Prouer. xxiij. Septies eñ in die
cadet iuſtus ꝛ reſurget. Idem. Noli eſſe iuſtus ni-
mis apud teip̄m. Quito cōtingit error cōſcientie
ex affectu inordinato. q̄ affectus inclinat conſciam
ad illud q̄ hō appetit inordinate. ꝛ facit errare eū
ꝛ deuiare a rectitudine. Sen̄. Perit oē iudiciū cum
res trāſit in affectū. Exēplū de Eua q̄ errauit in cō
ſcia ſua. qz cōcupiuit ſciaz dei dicēte ſerpēte. Eritis
ſicut dij ſciētes bonū ꝛ malū. vñ Chryſ. Nimius a-
mor ꝛ nimiū odiū omne puertūt iudiciū. Uñ etiam
Areſt. iij. de aia. Appetibile ſp mouet intellectū ſi
rōne boni. ſiue ꝫ bonū ſit apparēs ſiue exñs. vñ di
ligēter cauendū eſt cuilibet ne inordinatū affectuz
habeat ad corpales res. ꝛ ſic erret ꝛ incidat i pctū.
vñ Prouer. xxiij. Errāt q̄ opank malū Sexto cō
tingit error cōſcie ex puſillanimitate. qñ ſez quis ti
met nō timēda. vt pl⁹ timet q̄ debz. pñs. Trepidauerť
timore ꝛ nō erat timor. Nam timor indiſcretus fa-
cit hoiez puſillanimē. Cōtra qō dī Eccl. vij. Puſil-

lanimis esse noli in anio tuo. quia dicit Esa. Dicite pusillanimis nolite timere. Tal' pusillanimitas qñ supat hoiez tūc ducit eū in desperationē. Ergo q̄ nō vult errare nec desperare debet deo ꝓfidere ⁊ seipm ꝓfortare. pō virsliter agite ⁊ ꝓfortetur cor vestrum. Idē pō. Miscōia dñi plena ē terra. Et in illā miseri cordiam dei dz hō spare: vñ pō. Sperātē aūt in dño miscōio circūdabit. ❡ Septimo cōingit error cōscie ex pplexitate q̄ hō credit se inter duo peccata positū. quoz alt erū impossibile sit eū posse vitare. vñ querit an pplexitas sit aliquid de necessitate. Rñdeo q̄ pplexitas pōt esse q̄d. s. fm erroneā conscientiā: qua deposita liberat⁹ erit. Et sciendu q̄ pplexitas est multum nociua: nā hominem sept⁹ ad infernū demergit. pō. Nisi domin⁹ adiuuisset me paulominus habitasset in inferno ania mea. Idē. Abyssus abyssū iuocat. vñ. Isi. de sum. bo. Abyssus male conscientie ⁊ erronee abyssum inuocat dānatōis eterne. Ergo q̄libet deponere debet pplexam ⁊ erroneam conscientiā fm ꝓsiliū discreti ꝓfessoris. Et talis erroneus in ꝓscientia sua tenetur sequi informationem discretoz̄ confessoz̄. Nā de⁹ hoc requirit. vñ legit q̄ Inno. papa cuidā religioso ꝓsuluit vt deponeret suā indiscretā ⁊ erroneā conscientiā. qō ⁊ fecit. Sic ⁊ cū tibi consulit tunc deponere debes ⁊ deum inuocare. vt te adiuuet ad eā deponēdā. nā talis conscientia impedit hominē a ꝓfectu vtutū. ⁊ facit eum distractū ⁊ inhabilem ad quecunq̄ bona opa. Et h̄ q̄tū ad secundū. ❡ Quātum ad tertium nota exēplum de aduētu xp̄i ad mortē hois. qō legitur in vita fratrū ordinis p̄dicatoz̄. Fuit in ꝓuincia anglie in cuētu derbie frater quidā iuuenis valde deuotus q̄ in villa quadā ad quā exiret in domo fratrū minoz̄ infirmatus ad mortē pūctibus tribus frib⁹ nr̄is ⁊ duob⁹ mīoz̄ib⁹ manu sua oculos clausit. et pleno ore subrisit. cui subprior astans dixit. cur risisset. ait ille. q̄ mō venit sanct⁹ Daymūdus rex nr̄ et martyr quē plurimū dilexi. ⁊ ecce tota dom⁹ repletur angelis. Et itez intensius risit dicens. Dña nostra aduenit salutem⁹ ea. Cunq̄ dixissent oēs. Salue regina ⁊c. ait infirm⁹. ❡ q̄z gratanter accepit beata vgo hāc salutationē ⁊ ipe gaudēs subrisit Post h̄ frater infirm⁹ oculos ad ostiū dirigēs. vultu mutato in pallorē ait. Mō dñs nr̄ iesus xp̄s venit ad iudicandū me. ⁊ factus in agonia tāq̄ duct⁹ ad iudiciū in oīnibus mēbris ꝓus emoztu⁹. tantum contremuit ⁊ intantū sudauit vt sicut testatus fuit ꝓdictus subprior vix ad tergendū sudorē vult⁹ illi⁹ sufficeret. ⁊ q̄si coram iudice ꝓstitutus cum oīni timore disceptabat dicēs aliq̄n verū est aliq̄n nō ē ita ❡ aliquādo. b. vginem interpellans ne discederet ab eo aliquādo accusantes ꝓstanter redarguens. ❡ inquit inter cetera bone iesu ꝓdona mihi h̄ modicum Cui subprior ait. Quid ē frater carissime cōputanq̄ ne pctā modica inter magna. Heu inq̄t ita. ⁊ grauissime gemens. Cū aut̄ moneret a subpriore q̄ nullo modo diffideret etiā si angelus de celo aliud suaderet. quia saluator noster misericors ē. Rñdit infirmus vultu hilarato. revera misericors est. Et gras agens beate Marie virgini ⁊ sanctis qui sibi astiterunt et pro eo apud xp̄m interc̄sserunt fideliter. et modicum exprauit ⁊ in pace quieuit.

Sermo decimus. De antixpo.

Beuelabitur iniquus. f antixps. cuius aduētus erit fm operationē sathane. ij. ad thessa. ij. In p̄cedētib⁹ sermonibus dictū ē de quadruplici aduentu xp̄i. nunc aūt restat dicere de aduētu antixp̄i. Et pmo dicendū est qñ veniet. ⁊ de ortu ei⁹. Sc̄o quō in mundo conuersabit. Tertio de eius psecutōne. Quarto de eius duratione. Quito de ei⁹ occisiōe. Sexto de ei⁹ pena. ❡ Quantū ad primū sciendū q̄ fm Holgot sup li. sap. Hoc general' credimus ⁊ tenem⁹ q̄ nō erit aduētus xp̄i in iudiciū anteq̄ antixps adueneri. cuius aduentus nobis oīno incertus ē. Act. j. Non est vr̄m nosse tēpora vel momēta q̄ pater posuit in sua potestate. Vñ etiā ap'ls ait. Rogam⁹ vos p aduentū domini nostri iesu xp̄i vt nō cito moueamini neq̄ terreamini quasi instet dies dñi. s. iudicij. ne quis vos seducat vllo mō. quoniā nisi venerit discessio primū ⁊ reuelatus fuerit filius pditiōis. glo. supple dñs nō veniet ad iudiciū. Vbi Vorra super paulum sup illo verb' o discessio ponit tria q̄ fient ante aduentum antichristi. Primo discessio gentiū a romano impio. quia añ illud tēpus diuidet romanum impium in decez regna. sic h̄ Dañ. vij. in figura bestie habentis decem cornua. Sc̄o discessio ecclesiaruz particulariū ab obedientia romane ecclesie que etiā die dñi p̄cedet. Tertio discessio quoz̄dam xp̄ianoz̄ a fide catholica. q̄ sic' illo tpe erit. j. Thimo. iiij. In nouissimis tpibus discedēt quidā a fide Et quartū signū supaddit quidā alius doctor dicēs q̄ ipe antixps veniet in tēpore abūdantie pctōrum de quo Dañ. Cum venerint iniq̄tates cōsurget rex impudicus. glo. oīm iniq̄tatum plen⁹. Et diguum ē vt iniquus ꝓnceps veniēs pmo in mūdū ibi inueniat iniquitatē. ⁊ nō vnā q̄ plures. vñ Osee. iiij. Dr. q̄ tpe antixp̄i pluſq̄ pri⁹ homicidiū mēdaciū. adulterium furtū inundabūt in terra. sanguis sanguinē tanget. i. vnum pctm̄ aliud impellet ⁊ vnū aliud explebit: ⁊ tunc veniet antixps iniqu⁹ rex sup malos sbditos. quia fm Greg. fm merita sbditoz̄ tribuuntur a deo pssone regētes. vñ etiā de hoc dr in decre. Prelat⁹ mal⁹ qñq̄ datur ꝓp̄ pctā ppli. vj. q. j. ex merito. Io de tēpore illo h̄ mat. xxiij. Abūdabit iniq̄tas ⁊ refrigescet mlt̄oz̄ caritas. Quis dubitat iā ꝓximum esse tēpus cū iā ex mala ꝓsuetudie quasi infinita mala fiunt. q̄ pentū nostroz̄ tēporib⁹ nō modicū fuissent dedecoris. q̄ nūc inter facta cōputant honoris. sic h̄ie amasias ⁊ hophisatrices. cū mēdacio mercari. ⁊ sine timore dei friuole supbire ⁊ sic de alijs. Sed querit vbi antixp̄us nascet. Rñ deo fm Remigiū sup Apoca. q̄ antichristus nascetur in babylone ex iudeis de tribu dan. iuxta illam prophetiam Gene. xlix. Fiat dan coluber in via. Sicut xp̄us de tribu iuda natus est. sic antichristus de tribu dan nascetur. Et sicut xp̄us in bethleem parua ciuitate est natus. sicut prophet⁹ predixit. Et tu bethleem in terra iuda nequaq̄ minima es in p̄incipibus iuda. ex te enim exiet dux qui regat populum meum ysrael: sic antixps nascetur in babylone. Vnde Apoca. xiij. Ascendet de mari. id est babylone que iacet secus mare. ❡ Sed queritur a qua

matre nascet. Rñ. fm Dañ. q nascetur ex dānato coitu q ē bastardor. Hic antixps in vtero mris meretricis adhuc posit⁹ replebit spū dyaboli. Iuxta illō apl'i. Cui⁹. s. antixpi aduet⁹ ē fm operationē sathane vñ etiā de h loqtur mgr i cōpē. theo. vi. Post cōceptū descēdet spūs malign⁹ i vterū mris eius. cuius vtute t operōe deinceps puer nascet t alet. t ꝓpter hoc fili⁹ perditōis dicet fm Gor. actiue. q: de alior perditōe erit sollicit⁹. Ex qb⁹ dict⁹ sequit q illi errant q dicūt antipm nascitur de vgie. qđ ē falsissimum. Nunq̄ em alicui vgini collatū siue datū ē in pterito siue in pñti. nec ꝓferet siue dabit in futuro q aliqua vgo sit mr t vgo sit sine ꝓceptōe semis virilis sola maria vgine excepta q de spūsctō cōcepit t vgo pmānsit. vñ canit de ea. Quia nec pmā sil'em visa est nec hre sequētē. Jō noiatur ipa in sacra scriptura vgo singularis. Quātū ad secūdū sciendū sc quō in mundo ꝓuersabit t vbi nutriet. Sciendum q antip̄s nutriet in ciuitatib⁹ Corozaim t Bethzaida. q qsi pscite ad h malū in pdicatōe xpi conuerti noluerūt. De qbus dñs mat. xi. dixit. Ve tibi Corozaim t ve tibi Bethzaida: q: si in tyro t sydone q ci uitates gentiliū erant. facte essent vrtutes q facte st in vobis olim in cilicio t cinere penitētiā egissent. Post h antixps fm Gor. veniet in hierl'm in tēplū tūc tēpor⁹ a indeis reedificatū t circūcidet se dicēs iudeis. Ego sum xps vobis in lege ꝓmissus. Tunc iudei suscipiēt eū tanq̄ messiā suū t credent in eu. Et tunc sedebit in tēplo dicēs mēdaciter se esse deū quia deceptus a dyabolo credet se esse deu. Et h ē q xps iudeis pdicauit: vt hr Joh. v. Ego veni i noie pris mei t nō accepistis me. Alius aūt veniet in noie suo t illi credetis. vñ haymo sup Apoca. dic q plebs iudaica spāliter adherebit antixpo. Et est sciendū q ipe antixps in vita sua replebit vitijs. vñ or antixps quasi ꝓtrarius xpo. q: sicut xps est vas oim vrtutū. sic antixps erit vas oium viciox. Nam xps venit humilis. ipse āt sup⁹. Xps venit hūiles exaltare t pctōres iustificare: t antixps hūiles deijciet t pctōres magnificabit. t bonos t iustos pseqt et gloriā ꝓpriam q̄ret. Nā antixps erit supbissimus vñ apl's. Extollet sup oīe qđ or xps. aut qđ colitur ita q in tēplo dei sedebit in hierl'm. oñdēs se tanq̄ ipse sit de⁹. Nā antixps erit pessim⁹ nā caput oim malor. Dañ. xi. Eleuabit t magnificabit aduersus omnē deū. vbi dicit Gorra. Ecce maior iupbia antixpi q̄ luciferi q: lucifer nisi deo voluit assimilari. q̄ iste sup deū extolli. Ad maiorē igitur cōtumeliaz faciet homines imaginem suam adorare. t oīes eos signari suo caractere. ꝓpterea destruet signa crucifixi t imaginē suam statuet adorare. sicut legit Dañ. iij. de Nabuchodo. q̄ ꝓcepit exterminare oīs deos terre. vt ipse solus deus diceretur. t sic faciet antixps vt dicitur Apoc. iij. Item antixpus erit supra modum luxuriosus. Vñ or Dañ. xi. Et erit in concupiscētijs feminarū tūc eni erit piculosissimū tempus. Unde Apostolus in nouissimis diebus instabāt tēpora piculosissima. Glo. in aduētu antixpi ita manifeste peccabūt homies q nō erubescēt adulterari: sicut iam loqui vel comedere. Nam aliqui in p̄senti gloriantur in suis malicijs. t isti sunt precursores antixpi. Nam sicut cristus fuit castus t speculum castitatis. sic t ipse antixps p oppositū erit luxuriosissim⁹. Et sicut xps habuit Johem bap. q̄ fuit precursor su⁹ in oi hūilitate. castitate t sctitate sic luxuriosi t adulteri erūt precursores antixpi. Item sicut xps fuit paup in natiuitate sua. sic t in vita. vñ mat. viij. Vulpes foueas hūt. fili⁹ aūt hois tē. Sic p oppositū antixps multū erit diues. dñabitur em thesauris auri t argenti t in oīb⁹ pciosis egypti Item deū t sācros blasphemabit. vñ Dañ. xi. Aduersus deum deor⁹ loqtur blasphemiā. t oīs blasphematores sūt precursores antixpi. Quātū ad tertiū sciendu. s. de psecutione. Notandum q ipse antixps excitabit psecutionem sb oīi celo sup xpi anos. Ne aūt sbito t improuise antixps veniēs totum genus humanū pderet t errore deciperet. duo magni ꝓphete in mundū mittent quos misericors deus ad succurrendū mundo pseruauit. s. Enoch t Helyas qui iā sunt in padiso qui tūc veniēt de paradiso t predicabunt t puertēt iudeos q̄ tunc erunt ad fidē xpi. Unde t iudei t xpiani q̄ nūc inter se discrepant pari tūc religione in xpo consentiēt. Et h ē qđ dr p ꝓphetā. In diebus illis saluabitur iuda. et isrl habitabit confidenter. supple sil' in xpm credētes. et tūc erit vnū ouile t vn⁹ pastor. vt hr Joh. x. Isti duo Enoch t Helyas pdicabūt oīi populo. Apoca. xi. Dabo duob⁹ testibus meis. s. Enoch t Helye spm veritatis t ꝓphetabunt mille dieb⁹ ducētis et sexaginta. Glo. i. tribus annis cū dimidio. sicut xps pdicauit amicti saccis. glo. i. predicātes penitentiā t eandē ostēdentes. Tūc antixps faciet contra eos bellū. s. in disputatōibus in quibus eos nō vincet. qm ipsi veri testes erūt. Ideo postmodu⁹ p tyranniā suā eos occidet corpor. alr. corpora ꝓphetarum in sepulta iacebūt in plateis ciuitatis hierusalem p dies tres t dimidiū nec sinent poni in monumētis ꝓpter timorē antixpi t ꝓpter odiū populi christiani. vt q̄cūq̄ eos viderit timeat eis pformari. Tandem post tres dies t dimidiū vt hr Apoc. xi. Spiritus vite. i. eorū anie intrabūt in eos t stabūt supra pedes suos viuētes iam t impassibiles. t timor magnus cadet sup eos q̄ videbūt illos ita glorificatos et audiēt vocē de celo dicētem illis. Ascēdite huc. i. ad ꝓsortiū angelorū t sctōrū. t ascēdēt ad celū i nube sicut xps ascendit. vt hr Luc. j. Et iustum ē vt q̄ xpm imitati sūt in tribulatiōe t passiōe pformētur illi in ascensione iuxta illud Ju. xiij. Qui se humiliat tē. t tūc seqtur grauissima psecutio xpianorum Sciēdū q antixps q̄tuor mōis pseqt electos t bonos. Primo p callidā ei⁹ psuasionē t pdicatōem q̄ pdicabit legē nouā t prauā. t ad peccādū mlt⁹ lēcētiabit. q: sic lex vitat⁹ t salut⁹ pctm̄ phibet sic sua lex iniqtat⁹ t fallitat⁹ psuadebit peccare. In cūctis citatib⁹ hāc legē male pdicabit ꝓtēpta lege xpi. vñ ps. Cōstitue dñe legislatorē sup eos. i. ātixpm praue gislatorē. dic ei mgr in sum. theo. vi q antixps pdicabit t confirmabit falsa ꝓbatōibus aūt se nullū fuisse xpm. q oēs antixpos fuisse. ꝓpt qđ pdicatores sui discurrēt p vniuersas mūdi ptes eādē suā falsaz doctrinā pdicātes Impediet nihilominus antixps ne sacra scptura expōit fz vitatē a catholic⁹ doc. Cūc vt habet i ps. diminute st. i. diminuētur vitates apud filios hominum. Tunc vt habetur Esai. lix. Corruet

veritas in plateis. vñ Dañ. viij. pſternet veritas in terra. Itē p̄dicatores ⁊ apli antixp̄i ea q̄ homines libēter audiūt p̄dicabūt. voluptuosa leta. p̄solatoria ad q̄ homines p̄ni sūt. vñ sicut xp̄s dic̄ Matth. vij. Arcta est via q̄ ducit ꝛc. ita xp̄s alibi dicit. Contēdite intrare p angustā portā. Sic ipe antixp̄s oppositū p̄dicabit. s. mollia ⁊ leuia iō multos audientes hēbit vñ apls. Erit tp̄us cū sanā doctrinā nō sustinebunt ꝫ ad sua desideria coaceruabūt sibi mgros p̄urientes auribus. ⁊ a vitate q̄dē auditū auertēt. ad fabulas aūt p̄uertent. Scō antixp̄s decipiet multos p oñsionē miracl'oꝝ. vñ apls. Cui⁹ aduēt⁹ē fm operationē sathane i oi vtute ⁊ signis ⁊ p̄digijs mēdacibus. vñ signa q̄ faciet antixp̄s fallacia ꝫerunt. q̄ faciet ea arte magica. ⁊ etiā dicūt mēdacia. q̄ p illa mēdacia decipiet homines. vñ apoc. xiij. Seducet habitātes in terra ꝓpter signa q̄ data sūt illi. Nā antixp̄s faciet signa magna ad p̄sūmationē puersitat⁊ ⁊ falsi dogmatis ⁊ faciet arbores florere subito ⁊ arescere. Itē faciet imagines loq̄ ⁊ futura p̄dicere. Itē faciet mare turbari ⁊ sbito tranq̄llari. Itē aquarū ordinēt cursus aq̄ꝫ puerti faciet retrorsū. Itē aera vētorū cōmotōib⁹ agitari faciet. ⁊ tonitrua ⁊ fulgura coruscari. Itē mortuos fallacit faciet resurgere q̄a maligni spūs corpa mortuoꝝ intrabūt: vel assumēt sibi corpa in spē hoim vt aliq̄ vixer̄t. ī q̄b⁹ quasi ꝫa mortuis resurrexissent appebunt p q̄ corpa ⁊ in quibus corpibus dicēt se a xp̄o suscitatos. Itē ignē faciet descēdere de celo. glo. i. malignū spm̄ faciet supra eos descēdere. vt loq̄nt varijs linguis. q̄q̄d ei antixp̄s ⁊ sui nūcij p̄dicabūt male interp̄tādo scripturā p miracula p̄firmabūt sic de aplis ꝛ mat. vl. Illi autē ꝓuecti p̄dicauerūt vbiq̄ dño cooperante ⁊ fmonē p̄firmāte sequētibus signis. nā tāta miracl'a ātixp̄s et sui discipuli facturi sūt. ita etiā si fieri posset duc̄ rent in errorē electi. ¶ Nō quare demones ē seductores demonū de⁹ p̄mittit talia miracl'a facē. ⁊ Rñ. fm aug. li. de ci. dei. c. xiij. ꝓpter tria. Primo vt fallant fallaces. Scō vt exerceant boni. Tertō vt boni ad talia nō aspirēt. Et sciēdū q̄ tpe antixp̄i ñ faciēt miracula. in q̄ appebit eoꝝ p̄stātia. vñ gre. in li. moral'. Pensem⁹ tūc q̄nta hūane mētis illa tēptatio erit q̄n pius martyr corpus tormētis sb̄jcit. ⁊ tñ tortor ante oculos eius mirabilia facit. Tertō antixp̄s decipiet homines p mūera. nā dyabol⁹ oñdet ātixp̄o thesauros multos iā in terra absc̄ditos: p quos ad sequēdū se plurimos inclinabit. Nā primo attrahet sibi magnatos ⁊ potētes per mūera. ⁊ postmodū ꝑse quēter alios homines. Hoc oñdit Dañ. xj. vbi dr. Piuidet terrā gratuito. vñ ēt ps. Sedet cū diuitibus i occultis vt interficiat innocētē. glo. cū diuitib⁹ huius secli q̄s ditabit ⁊ cū mūerib⁹ sibi adunabit. Timeo si aliq̄s hodie vellet p̄dicare heresim bñ admitteretur a dñis terrarū si daretur eis aurū ⁊ argentū Sic antixp̄s ⁊ sui nūcij dabūt dominis terraꝝ munera. ideo de facili admittēt̄ur. nā q̄ hz dare hz regere pecunie enī obediūt omnia. Et munera etiā excecant oculos sapientū. Quid em̄ facerent vsurarij q̄ super vsurā p̄cedūt. vel etiā ꝓpter dilationē cari⁹ vēdunt Sic̄r raptores lusores mercatores qui cum fraude malū p bono vendūt. Mechanici q̄ infideli'r sua artificia laborāt. Fures qui bona proximoꝝ furant et sic de alijs. q̄ timēdū est q̄ quasi totus mūd⁹ seq̄rek eū. q̄ q̄si oēs homines bonores appetūt ⁊ ditari querūt hiere. vj. A minore vsq̄ ad maiorē oñs student auaricie. Nā malicia ipius antixp̄i ꝓualebit ꝓpter mūera ipa tā in maioꝛib⁹ q̄ minoꝛib⁹. tam ſratis q̄ illſratis. tā nobilib⁹ q̄ ignobilib⁹. tā diuitib⁹ q̄ pauperib⁹. vñ ps. Regnū ipius oīb⁹ dñabit. Quarto cōpellet homines ad tormētoꝝ fatigatiōes. q̄ q̄s p̄dictis trib⁹ modis puertere nō poterit illos diuers⁹ supplicijs puniet. Nā antixp̄s multa genera tormētorū excogitabit p̄ra bonos vt eos a fide recta auertat dañ. xij. Erit tp̄s q̄le nō fuit ab eo tpe exq̄ gētes ceperūt esse vsq̄ ad tp̄s illud. maxie enī tūc ipugnabit religiosos ⁊ sacerdotes: sic̄ dic̄ glo. sup illud ps. oculi ei⁹ in pauperem respiciūt. glo. sanctos ⁊ pauperes spū ipugnabit ⁊ p̄seq̄tur q̄ p̄secutores iā cl'icorū ⁊ religiosorū sūt p̄cursores antixp̄i. Itē sciēdū q̄ tpe antixp̄i erit p̄secutio grauior q̄ vnq̄ fuit tpe martyrū q̄uis enī martyres multas p̄secutōes passi sūt tñ tēpore antixp̄i boni maiores p̄secutiōes patient. Vñ mgr̄ in cōpē. theo vi. dic̄ q̄ tūc tp̄is nec emek a bonis nec vēdet eis nisi hēant caracterem antixp̄i. i. signū q̄ adhereāt antixp̄o. nā sicut antixp̄s crudelior erit oīb⁹ p̄secutoꝛib⁹: ita sācti tūc tp̄is fortiores erūt oīb⁹ retro martyrib⁹. Tūc etiā de⁹ magnā gr̄am cōfert suis fidelibus p quā poterūt illas tribulatōnes sufferre Habacuc. iij. ℓ ū irat⁹ fueris mie recordaber⁊ mat. xiij. Erūt tribulatōes q̄les nō fuerūt ab initio vsq̄ nūc neq̄ fient. O q̄ stulti sunt q̄ optant q̄ possent viuere vsq̄ ad illud tēpus. ⁊ dicūt si tunc viuerent q̄ vellēt magna sustinere p xp̄o. q̄ forte ad minimā p̄secutionē xp̄i desererēt. Sane fateor quotiēs de illo tēpore cogito corde p̄tremisco. Cōsidera q̄d euenerit petro in p̄secutōe ⁊ semp timebis Petr⁹ ei xp̄o se cōmorituꝝ p̄misit. ꝙ venīte persecutōe xp̄i ter negauit. Quis g̈ poterit secur⁹ esse qñ erit tanta tribulatio quāta vnq̄ fuit in mūdo O Quātum ad q̄rtū. s. de ei⁹ duratōe sciēdū q̄ antixp̄s regnabit tres annos cū dimidio. vt hr̄ dañ. xij. vbi dr q̄ durabit per tēpus duo tpa ⁊ dimidiū tēpis. Et illud tēpus breue ordinatū ē a deo q̄ dr mat. xxiiij. Nisi abbreuiati fuissent dies illi non fieret salua oīs caro. i. oīs hō Et est sensus fm Hic. de. ly. Omnis caro non fieret salua. i. null⁹ hō q̄ tunc viueret fieret salu⁹. si esset longū p̄dicte tribulatōis tp̄s. Illos g̈ dies de⁹ miscōiter abbreuiabit. ⁊ iō q̄to h̄ p̄secutio ceter⁊ est grauior tāto breuitate tp̄is est moderatior. Quātū ad quitū. s. de morte antixp̄i sciēdū q̄ antixp̄s finget se mortuū. vt hr̄ Apoc. xiij. vbi dr. Vidi vnū de capitib⁹ suis. s. antixp̄m. q̄si occisum ⁊ fingentez se tanq̄ mortuum ⁊ latens p triduum. postea apparebit dicēs se suscitatum ⁊ tunc discipuli siue apostoli ei⁹ resurrectionē suā p̄dicabūt iniquis. super q̄s missurus est spūs malignos in spē ignis. Et applicabuntur eis plurimi. quia voce dyaboli loquentur varijs linguis sicut apostoli ex spūsancto loquebātur. tūc vt habetur Dañ. xj. Veniet antixp̄s in multitudine magna ⁊ fiet tabernaculū suū. i. thronū solij sui sup mōtem oliueti. q̄ antixp̄s de tali monte vt dicit glo. super Apoc. arte magica ⁊ virtute dyabolica ascendet in aera. vt symon magus ferentibus eum demonibus. Tunc fm Apostolum revela-

bitur ille iniquus.glo.i.iniq̃tas ei⁹ ⁊ falsitas detege tur quē dñs iesus iterficiet spũ oris sui.id ē vtute spi ritussancti. Et ꝟ in loco illo circa quē dñs ascendit. Notandũ ē q̃ antixps morietꝫ mala morte. Ꝓmo qz moriet̃ plaga subitanee mortis. Scõdo qz moriet̃ in pctis mortalib⁹ pñs. In opibus manuũ suaꝝ cõ prehensus ē pctõr. Quo inf̃recto non statim veniet xps ad iudiciũ.ꝫ fm glo. Danieꝫ.xj. Cõcedẽtur.xl. dies ad refrigeriũ sanctoꝝ ⁊ ad pniam puersoꝝ qui tũc cognoscẽt se esse deceptos ꝑ antixpm. Sed ta mẽ post hos dies vsq̃ ad finẽ mũdi spaciũ nẽo scit ꝫ in ei⁹ dispositõe ē q̃ ea hora ⁊ tpe sc̃m iudicabit q̃ añ sc̃a iudicãdũ esse puidit. ℣ Quãtũ ad sextuz qualr post mortẽ puniet̃. Nota q̃ pena sua erit itol lerabilis ⁊ sensibilis ꝓpter tria. Ꝓma causa q̃a visione dei ꝓuiabit̃. Esa. Inique gessit nõ videbit gloriã dei. Et hec est maxima pena damnatis sicut Triso dicit. Scõa cã qz eternaliꝫ cruciabit̃. Job.xx. Luet oia q̃ fecit nec tũ ꝓsummabit̃. Et q̃uis in eter nitate pena sua sit sibis pene alioꝝ dãnatorũ.acerbi tate.tñ pena eius excellet multũ penã aliorũ Apoc. xviij. Quãtũ se glorificauit ⁊ in delicijs fuit tãtũ da te ei tormentũ ⁊ luctũ. Tertia quia cũ demonib⁹ morabit̃ qui oꝝ vult⁹ horribiles sũt. Mat.xxv. Ite maledicti in ig.eter.q̃ pa.est dia.ꝫ an.eius.

In die natiuitatis Jesu xpi. Ser. xj

Ecce euangelizo vobis gaudiũ magnũ qđ erit oi populo:qz natus est vobis saluator mũdi. Luc.ij. Inter oia festa letabunda totus orbis ãni ꝟ festũ natiuitatis ē tãto letius quãto ꝟ festũ pueritie iesu xpi ē suauius. Un de dies hodierna ex saluatoris nri natiuitate reddi tur gaudiosa.vnde Leo papa. Nec phas est ibi lo cum esse tristicie vbi natalis est vite. Jõ angel⁹ di xit pastoribus.Ecce euãgelizo vobis gau. mag.ꝛc. Vnde in pñti ſmone tria sũt dicẽda. Ꝓmo de hi storia lr̃ali istius euãgelij. Scõo de gaudio istius fe sti. Tertio de paupertate xpi ⁊ marie mr̃is eius.

Quantũ ad ꝓmũ sciendũ q̃ loquẽdo de euan gelio q̃tũ ad illud vbi dr. Exijt edictum a ce.aug. Ꝓmo volo ponere fundamẽtũ lr̃ale. Nam de isto edicto scribit̃ in histo.scholas.q̃ Octauianus regna uit.xlij.annis.⁊ in.xij.anno ante mortẽ suam fecit tantã pacẽ in omnibus regiõib⁹ romano imperio subiectis q̃ ad lr̃am videt impletũ illud qđ dr Esa. ij. Conflabunt gladios suos in vomeres.⁊ lãceas su as in falces.Et ibidem. Nõ leuabit gens cõtra gen tem gladiũ.Et istud fuit tẽpus.q̃ saluator oim nasci debuit in mũdum.vt dõ puidit pñs.lxxj.dicẽs. Exie tur in dieb⁹ ei⁹ iusticia ⁊ abũdãtia pacis. Quare ãt hoc tpe pacis nasci voluit Beda oñdit dicẽs. Nasci turos in carne dei filius sicut de vgine nat⁹ vginita tis dec⁹ sibi ostẽdit esse gratissimũ:sic pacatissimo tpe sc̃i ꝓcreat̃ q̃ pacẽ querere docuit ⁊ pacis secta tores ꝑ grãm inuisere dignat̃. Vñ cũ talis ⁊ tanta esset pax ꝑ vniuersuz mũdũ:tũc Octauian⁹ impa tor roman⁹ voluit scire numerũ regionũ.⁊ nũerum oppidoꝝ.ciuitatũ castroꝝ ⁊ villaꝝ. Itez voluit scire nũeꝝ oim hoim sibi sbiectoꝝ. Jõ dicit euãge. Exijt edictũ a cesare augu.vt describerẽt.i.in scripto redi geretur vniuersus orbis.i. oñs boies tã nobiles q̃ ignobiles.tã diuites q̃ paupes.tã ciues q̃ rustici q̃ subeãt sue dñationi.⁊ iuit vnusq̃sq̃ ad ciuitatẽ sua Dicit notanter vnusquisq̃ nullo penitus excepto. Ꝓo capite suo.i.ne capite ꝓuarent̃ solueret vnuz nũmum argenteũ valẽtẽ.x.nũmos vsuales.vt sic ꝑ fiteretur nõ tñ ore:ꝫ oblatõe se esse subditũ romão imperio.⁊ accepta pecunia nomẽ cuiuslibet descri bebatur:vt scripta noia romã delata cesari legerent vt posset scire merita ⁊ dignitates psonaꝝ.⁊ ꝑ cõse quẽs suam potentiã. Vñ symõ de cassia scribit sup Lucã.q̃ Octauian⁹ in supbiam elatus ex elato cor de ꝓcepit vniuersum orbẽ describere.⁊ magis pec cauit in illa descriptõe q̃ dõ q̃ fecit ppl'm isrl̃ descri bere vt hr̃.ij.Reg.xxiiij.Et iõ ipe dõ ⁊ ppl's isrl̃ fu it grauiter a deo plagatus. Vñ querit symõ de cas sia.quare etiã nõ ille impator punit⁹ fuit a deo sicut dõ punit⁹ fuit cũ tñ graui⁹ peccauit. Ꝛñdet q̃ gẽ tilis ⁊ indign⁹ pñti correctõe erat.ꝫ dõ dñs de⁹ fic filiũ punire voluit vt nõ eternaliꝫ ab eo pũiret. Sũt esñ teste btõ aug⁹.aliq̃ indigni pñti punitiõe q̃rum dãnatio erit eterna. Et iõ certũ signũ ē:eẽne dãnati onis successus ꝓinu⁹ ⁊ fortunat⁹ talis signãt̃ pec catoribus.sicut Aug.in li.de ciui.dei ꝓbat de Assue ro cui semp bñ succedebat in rel.⁹ talib⁹.Et in Ve ster cui male succedebat in talib⁹ reb⁹.⁊ q̃si semp i luctu ⁊ gemitu ꝑ se ⁊ ꝑ populo suo fuit. ℣ Quã tum ad sc̃m sciendũ q̃ illud gaudiũ qđ angel⁹ Ga briel de xpi natiuitate nũciauit fuit maximuz gau dium totius mũdi:nec mirũ qz nat⁹ est nobis salua tor q̃ ē xps iesus. Nã nõ solũ terrigene ꝫ etiã cele stes spũs sũt de ꝟ gaudio letificari sicut cecinimus in hac nocte. Hodie lux vera ꝺ celo descẽdit.hodie ꝑ totũ mundũ melliflui facti sunt celi Crisr̃.Gaude re debet q̃libet iust⁹ qz nat⁹ ē sue iustic̃e remũnera tor gaudeat q̃libet pctõr q̃ de suis ꝓtrit⁹ ē pctis. qz hac nocte xps nat⁹ ē q̃ venit ad saluãdũ ꝓtritos cor de.Si eni marie vginis natiuitas gaudiũ annũcia uit vniuerso mũdo.mlto veri⁹ iesu xpi dei ⁊ homis natiuitas.Ergo angelus dixit. Euãgelizo vo. gau. mag. Nã istud gaudiũ fuit tã magnũ q̃ vsq̃ ad ce los ascendit:⁊ deũ ⁊ angelos letificauit. Vñ hodie angeli tãto gaudio sũt repleti q̃ de celo descẽderũt et suũ gaudiũ mũdo retulerũt:sic hõ plen⁹ gaudio nõ ꝑt se ꝓtinere q̃n aliis nũciet ⁊ reuelet. Itẽ fuit tã magnũ gaudiũ q̃ illud hodie infernũ penetrauit.⁊ sanctos q̃ i limbo erãt inenerrabili gaudio repleuit Itẽ tã magnũ erat gaudiũ q̃ extendebaꝫ vsq̃ ad o rientẽ. Vnde magi q̃ erãt in oriẽte tãto gaudio sũt repleti q̃ sua regna reliq̃rũt ⁊ ad puerũ natũ accur rerũt.Extendebaꝫ etiã ad occidentẽ.vñ rome visa ē imago vginis circa solẽ ⁊ tãto gaudio augusti⁹ est ꝑ fusus q̃ ei thura obtulit.⁊ vltra deus vocari recusa uit. Sap.viij. Attingit a fi.vs.ad fi.for.ꝛc. Itẽ gau dium hodiernũ factũ ē tã magnũ q̃ replet totũ mũ dũ ꝟ oñdit̃ in eo q̃ dies nõ sufficit ꝫ tota nox i gau dio occupaꝫ.nũq̃ ei ãno.iij.misse celebrãt̃.nec sic in nocte aliq̃ missa celebrat̃ nisi hodie. Vñ guil.vj.li. rõ.diui.dicit q̃ thelesphorus papa instituit illa die tres missas cãtari ad oñdẽdũ q̃ xpi natiuitas salua uit prẽs ante legẽ ⁊ pies sub lege.⁊ pies post leges Sciendũ vt estimo nõ fuit aliq̃s fideliũ de nu mero ꝑdestinatorũ in toto mũdo qui nõ huius diei

aliquaſ ſaltē ab intra cordiaſ ſentiſ ſibi oriri nouā
leticiā. Sic ecōuerſo merito quidā ſūt q debent eſſe
contriſtati q iſtā nocte in ludo ꝓſumpſerūt. nec ali-
miſ illi q i crapula z ebrietate vixerūt. aut q mutāt
ſe in demones. aut in bauta aialia laruas inducēdo
quaquauerſum diſcurrēdo offendentes homies deo
ſeruire cupiētes. Itē q infidelib⁹ ſuis ſortilegijs et
in ceteris incredulitatibus ſuis tēpus illud ſacratiſ
ſimūt conſumūt. Et q in his .xij. noctibus ſequētib⁹
multas vanitates exercēt. Et q deā quā q̄dā dianaz
noiant in vulgari. die fravēunhuld. dicūt cū ſuo ex
ercitu ambulare. Itē qui cumulos ſaſ ponūt p hoc
futura p̄noſticant. Itē q calceos p caput iactant. ſi-
militer qui arbores cingunt. z ſic de aliis. Et ſignan
ter q cum micis z fragmētis q̄ tollunt de mēſa in vi
gilia natalis xpi ſua ſortilegia exercēt. Omnes tales
merito ſicut noctue excecati z maledicti incedunt
hodie in tā clara hui⁹ diei luce. Quare cōſulo q om
nes p̄dicta exercētes ſtudeant ad confeſſores ſuos
accedere. z ſe de his accuſare z ꝓfiteri z penitere. Itē
legitur deum ac nocte oēs ſodomitas occidiſſe. et
eos ſubitanea morte interiiſſe. ſm illud ps̄. In ma-
tutino interficiebā oēs pctōres terre. Beat⁹ Aug.
Deo veniēte in carne oēs hoſtes nature ſodomitas
intelligē. morte reproba z ſubito perierūt. Itē Hie
ro. di. Propter hoc malum viciū filiꝰ dei multo tē
pore diſtulit incarnari. De hoc vicio ār infra ſer.
lxxxv. R Itē ſciendum q quilibet homo ſpiritua
liter gaudere debet. Primo q⁹ deꝰ factꝰ ē hō vt hō fie
ret deꝰ. Scōo q⁹ factꝰ ē fuꝰ vt fuꝰ fieret dñs z rex
celi. Tertio q⁹ deꝰ de celo deſcēdit vt hō de terra ad
celos aſcenderet. Quarto q⁹ deꝰ factꝰ ē filiꝰ hois vt
hō fieret filiꝰ dei. Quīto q⁹ imortalis deꝰ factꝰ ē mor
talis vt mortal' hō fieret imortal'. Sexto deꝰ diues
factꝰ ē paup. vt hō paup fieret diues. Vñ apl's. Cū
eſſet diues factus ē egenꝰ vt illiꝰ inopia diuites eſſe
mus. D Quātū ad tertiū. ſ. de natiuitate z pau
pertate xpi. Sciendū q xpus in ſua natiuitate pau
ptatē ſuā oſtēdit in q̄tuor. Primo eñ fuit paup in ho
ſpitio. vñ canit. Stabulo iponit q ptinet mūdū. vñ
Bern. Vide qualiter p te factus ē. Si rex vbi re-
gia aula. vbi throni ſublimitas. Aula regia z throni
ſublimitas p̄ſepe ē. Vñ ſciendū q ille locus vbi di-
cit hyſtoria vbi xpus natꝰ ē coopt⁹ fuit inter duas do
miꝰ i publica via ad receptionē trāſeūtiū tpe calido
vel pluuiali. z fuit in ea q̄dā patū p̄ſepe p animalib⁹
Et hec domꝰ habuit ab vtraq; pte introitū z exitus
clauſura carētē. Vel dici pōt q⁹ vitati ꝓnū eſt q
Ioſeph ꝑ p̄ſepe pparauit p boue z azino q̄s ſecū du
xerat azinū i adiutoriū pegrinatōis btē vgis q̄ pre
gnās erat bouē p tributo z expēſis p vgis puerpe
rio in q⁹ p̄ſepe vgo z mr̄ bñdicta filiū ſuū reclina-
uit coz̄ boue z azino. Q⁹ fieri voluit ſupna puidē
tia. vt ipleret ꝓphetia abacuc. iij. ſm aliā trāſlatio-
nē. In medio duū aialiū cognoſceris. Et dicūt ali
qui q bos z azinꝰ xpo genuflexerūt. Fuitiū ei ſicut
ſuo creatori exhibētes. vt impleret illō Eſa. Cogno
uit bos poſſeſſorē ſuū z azinꝰ p̄ſepe dñi ſui. iſrl autē
me nō ꝓgnouit. i. ꝓgnoſcē noluit. S. d. ār eū recli-
nauit i p̄ſepio. Ad ꝑ rñdet q nō erat ei locꝰ i diuer
uerſorio. Et in ꝑ loco naſci voluit ſm glo. vt i ꝑ mū
do ſe nō diu p̄māſurū oſtēderet. z nos eiꝰ exemplo
eſtimemꝰ nos eſſe pegrinos in hoc mūdo. Vñ apl's
Non habemꝰ hic manētē ciuitatē. Vñ ps̄. Adue-
na ego ſum apud te z pegrinꝰ ſicut oēs patres mei
Itē in hoc rep̄hendit fatuitas illoꝝ qui eis p̄parāt
magnas z latas domꝰ in q̄bus breue tēpus p̄man-
ſuri ſūt. De domo aūt celeſti modicū vl' nihil curāt
Si eñ tantā ſollicitudinē haberēt de celeſtib⁹ man
ſionibus: magni ciues celeſtis patrie fierēt. Inſup
aliqui magnas z latas domos poſſident. nec tñ vnū
pauperē ꝓpter xpm hoſpitarent. Iſti etiā multum
timere deberēt illā ſententiam extremi iudicij. vbi
xps dicturꝰ eſt. Hoſpes erā z nō collegiſtis me. Ite
maledicti in ignem eternū. Scōo xps paup erat in
ſtrato quia locatus fuit ſup fenum nec habuit pului
nar vbi caput ſuū reclinaret. Vnde quidā doctor di
cit. O inestimabilis paupertas. filius paſtoris naſci
tur. z cuſſinus de plumis ei ſubſternitur. filiꝰ dei na-
ſcitur z ad durum p̄ſepe reclinatur. Vnde ps̄. Pau
per ſum ego z in laboribus a iuuētute mea. In hoc
docet nos xps ſuperfluitatem vitare lectiſterniorum.
nam p̄ciositatem reprehendit pānicule viles chriſti
molliciam reprehendit fenum aſperum in quo xps
iacuit. magnitudinē z latitudinē reprehendit artuz
p̄ſepe xpi. Hoc illi nō attēdunt qui tres lectos ſi-
ſternūt. z tres cuſſinos ſub capite ponūt. z in hoc
ſatiſfaciūt ſuis voluptatibus z delitijs corpis. Iſti
non vadunt per artā viam q̄ ducit ad vitam. Certō
xps paup fuit in cibo. vñ canit de eo. Paruoq; la-
cte paſtus eſt. Vbi beata virgo docet mulieres ſu-
os paruulos per ſe lactare. Vnde dicit i decre. Mu
lieres p̄prios filios lactare debēt: nec alijs trade-
re ad lactandū. di. v. ad eius. Quarto xps pauper fu
it in veſtimēto. nam vilibus pannis fuit inuolutus
Pro quo ſciendū q beata virgo cōcepit xpm. viij.
kal'. apriſ. z natus ē. viij. kal'. ianuarij. z ſic in vtero
matris fuit. cclxxvj. diebus. Quia igitur tanto tem
pore xps in Marie vtero habitauit. nimirū q factꝰ
eſt eius vteri fons pietatis. ſpeculuz puritatis. vas
caſtitatis. Item notandū q cetere mulieres añ par
tum habēt timorem. q⁹ multe periclitant in partu.
Et hñt etiā in ptu magnū dolorem. z hñt poſt par-
tum languorē. ꝛ btā vgo expers fuit illaꝝ penalita-
tū. Non eñ timere debuit: q⁹ filiū dei in vtero por-
tauit. Siſ in partu dolorē nō habuit. tū q⁹ xps illū
dolorē ſibi reſeruauit vſq; i ſuā paſſionē. tū q⁹ ſine
peccato cōcepit q⁹ ꝓpter peccatuz mulier illi dolori
ſubiecta fuit. Vnde Gen. iij. In dolore paries fi.
lios. Poſt partū languorē nō habuit: q⁹ medicinā ge
neranit. ſ. filiū dei q̄ ſanat oēm languorē z oēm infir
mitatē. Itē ſciendū q beata vgo pepit media no-
cte. die dñica filiū ſuū vnigenitū. z videſ puerū na-
tū añ ſe ſtari coḡuit eū ee deū z ſuū filiū quē de ſpū
ſcto ꝓcepat: vnde ſtatim ipm quē genuit adorauit.
Poſt ꝑ vgo z mr̄ accipiēs puerū pānis eum inuol
uit. ſ. vilibus z iueteratis. Et dicit plural' pānis vt
oſtēderet vginis pauptatē. Nō eñ habuit vnū pā-
nū ad puerū ſuū inuoluendū ſufficientē. ſō ipm pā
nis inuoluit. ſ. per ſeipam. q⁹ nulla mulier digna fu.
it ipm tāgere. ꝓcipe. portare z nobis ipm parere ad
ſalutē. Et ꝓpter ꝑ improbaꝝ z reprobaꝝ falſitas dicen
tium obſtetrices Mariā virginem habuiſſe: que in

partui ṽginis necesse nō fuerūt. qz ṽgo vt predixi. in pariēdo oino nō sensit dolorē. Vnō Hiero. Nulla oino obstetrix. nulla mulier sedulitas intercessit ipa sola mater z obstetrix fuit. Beda. Qui totū mūdum vario vestit ornatu. ob matris paupertatē pannis inuoluitur. vt p eā primā quā peccādo pdidim⁹ innocētie stolā recipe possem⁹. Item sciendū q mulieres in suo partu requirūt seruientiū peritiā pannoz̄ copiam. ignis p̄sentiā. ciboz̄um abundantiam camere pulcritudinē. z lecti molliciē. Requirūt eñ seruientiū peritiā. vt habeāt pedissequas z domicellas q̄ sibi assistant z puerū suscipiāt. Hmōi aūt seruitia ipa nō habuit ꝫ ipamet pannis eum inuoluit. et in p̄sepe reclinauit. Nulla etiā si forsitan indiguisset assistere voluisset paupercule pegrine in diuersorio posite in media nocte. loco autē domicellarum habuit bouem z asinū. Scō requirūt pannoz̄ copiam quibus se ꝓtegāt z puerū inuoluāt. Hec autē pānos habuit paucos z viles z vetustos. Bern. Cū tanta esset necessitas nullā audio de pellib⁹ fieri mētionē. Tertio requirunt ignis p̄sentiam z maxime in hyeme z in nocte. z hoc ꝓpter illuminationē z calefactionē mēbroz̄ꝫ ꝓsolidationē. In partu autez virginis licet nox esset et frig⁹ nulla tñ fit mētio de igne. Quarto requirūt cibariozū abundantiā. nam late volunt ꝓuideri cibis z puero subueniri de cura nutricis. Hec aūt cū esset paupcula z parce viuebat puerū suum ꝓpꝛijs vberibus nutriebat. Vnde canitur. Ipm regē angelozū sola ṽgo lactabat vbere de celo pleno. Quinto requirūt camere pulcritudinem Hec autē habuit stabulū q̄ nō est habitaculū hominū sed iumentoz̄ū. Sexto requirūt lecti molliciem. hec aūt puerū in p̄sepio z sup fenū posuit. Hos autē defectus pati voluit vt superbiā hoīm ꝓfunderet et vt exēplū hūil⁹ nobis daret. ne vnq̄ superbirem⁹ i vestibus nostris z deū offēderem⁹. Quō aūt q̄s peccet in vestibus quere fmone. lxxxiij. ℣. E Vltimo nota exemplum de infantia xp̄i. Legitur q̄ quedaz monialis extēs ordinē facta ē publica meretrix post multos annos rediēs ad monasteriuz. dedit se ad penitentiā. Cum autē de dei iudicio z iusticia cogitaret z de penis inferni. desp̄abat se ꝓuentam posse consequi ꝓpter magnitudinē z multitudinē suoz̄ peccatoz̄um. Cū etiam cogitaret de gaudijs celi diffidebat scīēs q nullus immūdus ē inquinat⁹ celum intraret. Cum aūt cogitaret de passione xp̄i cogitabat quāta xp̄s p ea passus fuisset. flens clamabat z dicebat. Quid retribuā domino p oībus que retribuit mihi. In quadā aūt solennitate natalis domini cogitare cepit q puer nat⁹ esset nobis. z qz pro modico puer placatur cū offenditur. tūc ozā imagine ṽginis Marie hūtis puerū Jesum in sinu cepit cogitare de infātia saluatoris. z tota pfusa ē lachrymis ex vera ꝓtritione cordis quā xp̄s puerul⁹ ei cōcessit. tūc ipsa obnixe z ex intimis cordis sui visceribus supplicauit q ꝓpter suam benignā infātiā qua venit in hūc mūdū peccatores saluos facere sui misereret. Tūc audiuit vocē dicentē sibi. q ꝓpter benignitatē infantie illius quā ipa allegabat sciret oia peccata sibi esse dimissa. que postea vitam suam realiter emēdauit. z eā in bono finiuit. ℣ Item postremo sciēdū q q̄ fouerūt in sexta feria se abstinere a lacticinijs. vel quartis ferijs se abstinere a carnib⁹ vel vouerūt ieiunare in eisdē ferijs. obligant etiā in die natiuitatis eadez vota p̄soluere. nisi excepissent diem natiuitatis xp̄i illa hora qua illud votum vouerūt. vt patet in iure cano. vbi habetur q̄ his q̄ voto vel regulari obseruātia sūt astricti nō licet comedere carnes in die natiuitatis xp̄i. extra de obseruā. ieiu. ca. vltimo.

De eodem Sermo. xij.

De lusoribus

Annuncio vobis gaudium magnū q̄ erit oi pp̄lo. Luc. xij. Scire debetis in xp̄o dilectissimi q dies hodierna ex saluatoris nostri natiuitate redditur gaudiosa. q̄ ideo natus est vt hoiem perditū ad regna celestia reuocaret vnde peccādo ceciderat z vt per hominē ruinā angelozū repararet. Vnde exercitus angelozum in celo gaudebāt. z vn⁹ cozū hoc de celo asserebat dicēs. Annūcio vobis gaudiū magnū q̄ erit oīi populo. Sed hoc gaudiū isti lusores q̄ istā sacratissimā noctē in ludo ꝓsumpserūt. z puerū natuz plurimis iuramētis z blasphemijs offenderūt non percipiunt. Sed heu ex quo iam ex mala ꝓsuetudine inoleuit q plures hac sacratissima nocte assueti sunt ludere. ideo in p̄senti sermone de ludo quinq̄ sunt dicēda. Primo taxilli quid significēt. Secō q̄ modo in his sedecim peccata mortalia cōmittunt. Tertio q̄d lusores oporteat facere vt saluent. Quarto que requirūtur ad hoc vt ludus possit fieri licite et sine peccato. Quito exēplū G Quantuz ad primū tunc queritur vtrum ludus sit peccatū mortale. Respōdet fm Guil. q sic etiā si homo non duxerit in consuetudinē adhuc mortaliter peccat. Et stellige qñ ex auaricia ludit. qz auaricia ē de se pcm̄ mortale. Sed q̄ magnū peccatuz sit z q̄ detestabile sit ludus z q̄ periculose viuāt. z quid cogitare debeant cū taxillū ad manū recipiūt vt sic retrahantur a ludo patet ex descriptōe taxilli. Nam taxillum recipiens ad manū ad ludendū ex auaricia z cupiditate. si tactat vnū oculū. per hoc intelligere debet q p̄ uatur regno celesti. quod de⁹ oīpotēs daturus ē oībus suis electis. cū in iudicio dicet illō Matb. xxv Venite benedicti possidete regnum paratū vobis ab origine mūdi. vbi loquitur dicēdo in singulari et non in plurali. quia omnes sancti z electi vnum regnum possidebūt quod ꝓdiuident sibijnuicez ex caritate. Nam in celo noscimus z diligimus nos inuicem. Itē Guil. Vnusquisq̄ tantū gaudet de alterius gaudio quantum de suo ꝓprio. et hoc ideo fit. quia ibi vnusquisq̄ pfecte diligit suum ꝓximum sicut seip̄m. Si aūt duos oculos tactat p hoc intelligere debet q corpore z aia eternal⁹ damnabit. quia homo ē cōpositus ex corpore z aia. sed in morte cuz anima separatur a corpore. tunc anima peccatoris sola punietur vsq̄ ad nouissimū diē. Et in resurrectione tūc z corpus z anima ecōuerso sit ꝓiungunt. tūc peccator cū eodē corpore et aia z cū eisdē mēbris cū quibus peccauit eternaliter damnatur. Unde Ber. In quo autem membro creator magis offenditur in eo peccator grauius torquetur. Si autem tres oculos tactat. per hoc intelligere debet q eternalit

sepabitur a visiõe sancte trinitatis s. pris z filij z spi
ritussti. que visio ē merces z pmũ electoꝝ. vñ Joh.
xvij. Hec ē vita eterna vt cognoscãt te solũ veruz de
um z quẽ misisti iesum xpm. Et q̃iocunda sit ista vi
sio oñdit xpba in psa. Mille anni ante oculos tuos
tanq̃ dies hesterna q̃ pterijt. Si ãt q̃tuoꝝ oc'los ia
ctauerit p hoc intelligere dz q̃ separabit a quattuoꝝ
ordinib⁹ sanctoꝝ noui testamẽti. in quo testamento
iam sumus. s. ab apl'is. martiribꝫ. cõfessoribus z vir
ginibus. Isti sunt quatuoꝝ ordines noui testamenti
generaliter ꝓloquẽdo. Si aũt q̃nq̃ oculos iactauerit
p hoc intelligere dz. q̃ omis salus que fluxit ex q̃nq̃
vulneribꝫ iesu xpi in eo frustrabit. ergo de talib⁹ cõ
queret in ꝑsona xpia xps dicẽs. Hõne satis pro te
vulneratus sum. nunqd p iniquitate tua afflict⁹ suz
addis afflictionẽ afflicto. magis me aggrauãt vulne
ra tui peccati q̃ vulnera corporis mei. Si autem sex
oculos iactauerit p hoc intelligi debet q̃ de⁹ in iudi
cio reqret ab eo quomõ sex opa misericordie exercu
it dicẽs illõ Math. xxv. Esuriui z nõ dedistis mihi
mãducare. Sitiui ẽ. Et tũc subiũget talib⁹ sentẽtiã
illam horribilẽ dicẽs. Ite maledicti in ignez eternũ.
qui parat⁹ est dyabolo z angelis ei⁹. Ista horribilis
sententia intelligi debet p sex oculos. ¶ Quãtũ
ad secundũ sciendũ. q̃ sedecim peccata mortalia con
tingũt in ludo. Primũ peccatuz est ydolatria qõ est
ꝑmũ ꝓceptũ vbi dicit. Nõ adorabis deos alienos
Sed lusor taxillor taxillũ ꝓponit deo. z facit eũ de
um suũ. vnde aug⁹. Hoc ab homie colit qõ p ceteris
diligit. Hoc patet q̃ ipse ad preceptuz taxilli largit
qõ non largiret ad preceptũ dei. q̃ si paup ꝓpter de
um peteret denariũ forte vix daret sibi vnũ obolum
sed ꝓpter preceptũ taxilli largior est q̃ fuerat beatus
martinus ad preceptũ dñi. Ipse eñ nõ solũ dat me
dietatẽ pallij. imo totũ pallĩũ. z interdũ tunicã z ca
misiam. z nudus sequit dominũ suũ. s. dyabolũ. Et i
hoc apparet magna stulticia ipsius lusoris q̃ se vilis
sime seruituti subijcit dum taxillũ dñm suũ ꝓstituit.
z ad hoc se astringit vt faciat qõ ipse iusserit. Unde
merito deridẽdus est talis lusor. vñ Sen. Si videas
murem dñari alij muri. nũquid risum teneas. quãto
magis ridiculũ est q̃ os pauxillũ qõ est minoris va
loris q̃ mus homini dominet. Sciendũ aũt q̃ sicut
de⁹ dedit. xxj. lras codicibus suis. q̃bus tota scriptu
ra scribit. per quam volũtas dei fidelib⁹ insinuat sic
taxillus habet. xxj. puncta. q̃bus lusor cognoscit vo
luntatẽ dei sui. Secũdum peccatũ est execrabilis iu
ratio z blasphemia que in talib⁹ ludis frequẽter i de
um z sanctos refundit. Horũ eñ iuramentorũ z bla
sphemationũ participes sunt q̃ talibus hospitiũ cõ
cedũt. vel qui vestimenta vel pecuniã deluxam diui
dũt. vel cũ ipis familiariter bibũt. Nam si lusor pro
pinaret de lucro vni. talis nõ deberet bibere nec pro
pinã recipere ab eo. Itẽ qui ab ipsis sortem luminis
recipiũt. qõ dupliciter intelligit. Primo q̃ videt de
lumie illo aliqualiter equaliter peccãt. Secũdo q̃ de
narios illos recipiũt qui dant ad lumen. sicut cum q̃
tiens quis lucrat totiens dat vnũ denariũ ad lumẽ.
ergo qui tales denarios recipiũt z eis ad ludũ lumi
nant tenent ad restitutiõez z sic blasphemare est con
tra preceptũ secundũ. vbi dicit. Nõ assumes nomen
dei tui ẽ. ¶ Unde q̃nq̃ etiã dñs in pñti de luso
ribus vindictã accipit. Uñ legit de quodaz milite. q̃
duz occasiõe ludi p oculos dei turaret ꝓpij oculi ei⁹
a capite exilierũt z in aleã ceciderũt. Item quidã sa
gittarius cũ iratus esset valde ex hoc q̃ in ludo pdi
disset. sagittaz direxit versus celũ quasi vellet se vin
dicare de deo. z mox reuersa sagitta sante faciẽ faciẽ
tis sanguine recenti totaliter infecta repta est. Qui
ex hoc cõtritus z cõfessus vitam suã cũ mira penitẽ
tia z correctione emẽdauit. Item cauere debet quil
bet homo ne taxillos vel alia necessaria ad ludum lo
cet nec q̃s debet querere taxillos cuz eos lusores ex
motione ire abijciũt. nec q̃s debet tenere ad ludẽduz
lumen. nam omẽs tales ad homõi consentientes ad
paria iudicant. Terciũ peccatum est fractio solenni
tatũ. vt in sacris diebus z noctibus ludẽdo qõ ē con
tra terciũ preceptuz vbi dicit. Sabbata sanctifices.
q̃ fm Guil. lug. In ꝑcipuis solẽnitatib⁹ ꝓsueuerũt
lusores ludere. nõ attendẽtes illud qõ legit Nume.
xv. de eo qui collegit ligna in die sabbato quãdo ait
dñs ad moysen. morte moriat homo ille z lapidibus
obruet eum omis populus. Constat autez peius esse
cũ blasphemijs z piurijs in diebus festiuis ludere q̃z
in his diebus ligna colligere. Quartũ peccatũ est
inobedientia parentũ. q̃ quilibet tenet obedire pa
rẽtibus in licitis z bonis z in salutaribus preceptis.
Et hoc est cõtra quartũ ꝓceptum. Honora patrez et
matrẽ. Quintũ est homicidiũ q̃ quãdoq̃ cõtingit
q̃ vnus lusor p vno denario interficit aliũ z hoc est
cõtra quintũ ꝓceptum. Non occides. Sextũ pec
catũ est furtum. q̃ tales lusores quãdoq̃ postmodũ
efficiunt fures z sic q̃nq̃ suspendunt. z hoc est cõtra
sextum preceptũ. Non furtũ facies. Septimũ est
falsum testimoniũ. quia sept⁹ cõtingit in ludo q̃ vn⁹
falsum testimoniũ perhibet dicẽs alium lucratũ esse
cũ tamen perdiderit. z hoc est cõtra septimũ ꝓceptũ
Non falsum testimoniũ dices. Ubi notãduz q̃ sanc.
Tho. scõa scõe. q. lxx. dic̃ q̃ falsus testis peccat mor
taliter z tenet ad restitutionẽ damni qõ ali⁹ incurrit
Octauũ peccatũ est cupiditas lucrãdi. que ē radix
oĩm malorũ. vt dicit. j. Thimo. vj. qõ est cõtra nonũ
preceptũ. Nõ cõcupisces rez proximi tui. vnde luso
nunq̃ luderet si rem proximi nõ cõcupisceret. Ho
num peccatuz est imisericordia nã vnus lusor alium
spoliare vellet vsq̃ ad camisiã si cõmode fieri posset
z si in tanto improsperat pludendo. s. q̃ nõ habet eũ
soluere. tũc suffocat eum. z ponit in carcerẽ quousq̃
satagẽdo reddet. z ergo sicut fm dictũ christi miseri
cordes sunt beati sic ecõuerso imisericordes sunt in
felices. vñ Jaco. ij. Judiciũ eñ fiet ei sine misericor
dia q̃ hic nõ facit misericordiã. Decimũ peccatũ ē
vsura maxima. que fm hen. de vrimaria nõ attendit
soluz in anno vel in mẽse. sed etiã in eadẽ hora. extra
de excel. pla. Inter dilectos. Undecimũ fm hen.
de vrimaria est contẽptus ꝓhibitionis sancte mris
eccl'ie. nã glo. dicit q̃ hmõi ludi sunt ꝓhibiti. z non
tm dissuasi. Et hoc idẽ allegat in sum. Jo. l. ij. ti. viij.
q. xxj. Duodecimũ est scãdalum ꝓximorũ. Corrũ
punt eñ multi q̃ ad ludũ cõspiciendũ de mala ꝓsue
tudine cõueniũt. vñ Math. xviij. Ue hoi illi p quez
scandalũ venit. Decimũterciũ peccatũ est menda
ciũ z piuriũ. Sepe eñ mentit luso⁹ se lucratũ esse di
cẽs. cũ in veritate pdiderit. Decimũquartũ ē odiũ

nã ille q̃ pdidit accendit odio ꝫ illũ q̃ lucrat⁹ ẽ. ꝛ ecc. ad illos q̃ alijs pl⁹ fauẽt q̃ sibi. Decimũ q̃ntũ ẽ infidelitas ꝛ deceptio q̃ cõmittit male numerãdo. male cõputãdo. false tactãdo. Decimũ sextũ ẽ ira ꝛ cõminatio. q̃ luso⁹ q̃ q̃z ꝓuocat ad irã ꝛ sic multotiẽs maledicit deo ꝛ btẽ marie ꝛ sanctis. ꝛ q̃ q̃z sibi ꝑ si ꝛ multotiẽs etiã luso⁹ minat ꝛ maledicit ꝓximis. Et q̃ grau⁹ est q̃ q̃z verberãt ꝛ vulnerãt se ꝛ trahũt se ꝑ crines. ꝛ post q̃z luso⁹ ad ꝓpriã domuz venerit tunc cõturbat vxorẽ ꝛ pueros ꝛ familiã. nõ attendẽtes illud Math. v. Dis q̃ irascit fratri suo reꝰ erit iudicio ℟ Exẽplum legit in li. de apl̃is q̃ in quadã villa in cãpanie partib⁹ quidã iude⁹ cuz xp̃iano lusit. Cũ q̃z iudeus multas pecunias ꝑderet ꝛ ex impatientia turbaret. tandẽ in xp̃m retorquẽs iniuriã blasphemauit. ꝛ mox cum ad tactãdum tasseres collegissent. manus ei⁹ cum tasserib⁹ fuit cõtracta. q̃ reprobo furore succẽsus cum ipa cõtractu manu mẽsam lusoriã ꝑcutere niteret iterato in xp̃m ꝛ matrẽ eius blasphemiã turpissimã euomẽs statim euersis miserabiliter oculis cecidit ꝛ expirauit. Christianus ꝯ colluso⁹ eius in amentiã pauore nimio versus elanguit ꝛ vitã miserã dira morte finiuit. ℣ Quãtum ad terciuz sciendũ. q̃ oportet luso⁹ res lucratas restituere si volunt saluari. nã quicunq̃ ludit ex auaricia. s. causa lucrãdi quicq̃d lucrat tali intẽtiõne siue paruũ siue magnuz tenet restituere. verbi gratia. Si q̃s luderet ex cupiditate. etiã cum intẽtione lucrãdi multuz. ꝛ si talis solum quatuor denarios lucrari tenet restituere. Ratio est. q̃ ſm hen. de vrimaria. Iudus cũ sit q̃dã expoliatio nõ pot̃ q̃s licite ꝑ ipm aliq̃d acquirere. et sic nec pot̃ sibi licite aliquid retinere. Sed querit q̃bus luso⁹ restituere oz. vtruz ipsis a q̃bus lucratus est vel alijs. Ad hoc respõdet ſm doctores. Primo ſm Ray. Si cum filio lusisti alicui⁹ pris q̃ nõ habet peculium castrẽse. ꝛ q̃ adhuc est sub obediẽtia patris tunc restituere teneris patri ei⁹. Secõ si cum vxore alicui⁹ mariti lusisti ꝛ lucrat⁹ es que nõ hz res parafernales. tũc teneris restituere marito ei⁹. Tercio si lusisti cũ religioso. tunc teneris restituere ꝓlato eius vel monasterio. Quarto si cuz sacerdote. tunc ſm cõsilium sacerdotis cõfessoris tui dãdum est pauꝑibus et ratio. q̃ bona sacerdotũ sunt bona pauꝑum. Quinto si lusisti cuz illis q̃ sunt mẽte capti. surdi. muti. ceci. ꝛ q̃ morbo ꝑpetuo laborant. q̃ tales rebus suis ꝑ esse nõ ꝑsũt. ergo q̃ a talib⁹ euicit tenet restituere. nõ dico illi q̃ amisit. sed tutori ꝛ ꝓcuratori suo. Hz si tales antedicti lucrarent tunc nõ tenent restituere tibi q̃ nõ dign⁹ es retrahere. q̃ q̃tũ in te fuit eos spolia re voluisti. nec etiã ꝑsũt sibi licite retinere. sed ſm cõsiliũ cõfessoris tenẽtur pauꝑibus talia erogare. Sexto q̃cunq̃ traxerit aliq̃ ad ludũ tenet sibi restituere quicq̃d euicerit. ſm Tho. ij. ij. q. xxxij. Et nota q̃ ista attractio large intelligit. s. q̃cunq̃ mõ verbo vel factis induxit cum ille al's nõ erat lusurus. Item siue adduxerit in ꝓncipio siue i medio ludi cũ ipe vel let desistere. Si ãt lucrat ab eo q̃ ipm inuitũ attraxit ad ludũ. hic nõ tenet sibi restituere. ꝛ debet ſm cõsiliuz cõfessoris pauꝑibus erogare. hec Ray. Inno. ꝛ Tho. Septimo q̃ fraudulẽter ludit ſm be. Tho. vbi supra tenet fraudato restituere. Et intellige siue cõmisit fraudẽ ante luduz. puta q̃ fingebat se quasi nesciũ ludi. ꝛ quasi hoiem ñ posset decipi cũ tñ decipere intẽderet. Siue cõmisit fraudẽ in ipo ludo. vt submittẽdo taxillos falsos. seu etiam veros male ꝛ fraudulose tactãdo. seu mẽdaciter dicendo se obtinuisse. seu malã pecuniã immiscẽdo. seu male numerãdo. vt alio quouis mõ proximũ decipiẽdo. Octauo q̃ voluntari⁹ cuz volũtario ludit. ꝛ q̃ habet ꝓpria bona q̃ pot̃ alienare. tũc nõ tenet sibi illa restituere. nec etiã illa sibi retinere oz. Rõ q̃ cuz ludus sit q̃dam expoliatio nõ pot̃ q̃s licite ꝑ ipm aliq̃d acquirere. ꝛ sic nõ pot̃ retinere. sed nec illi oz reddere. q̃ ille nõ est dignus rehabere. q̃ inq̃tum in eo fuit proximũ expoliare conabat. Ista supradicta collegi ex sum. Pisani. ꝛ ex suz. Johãnis. ℣ Q̃ autẽ nullus cũ deo pot̃ possidere res in ludo acq̃sitas sed debeat eas restituere sicut tã dictum est si vult saluari. ptz per tale exẽplum. Nam tpe bea. Cyrilli epi fuit quidã adolescens cõsanguine⁹ beati Cyrilli epi Rufus noie qui fuit in eius seruitio ꝛ cum eps diuina celebraret adolescẽs ille fuit ad tabernas ꝛ ad suos cõsodales. ꝛ ibi cum eis ludum exercuit. Post aliq̃ tps ꝑ infirmatus est vsq̃ ad mortẽ. ꝛ sic in tali infirmitate defunct⁹ est. Tunc eps petiuit suffragia ꝑ eo fieri cõiter a ꝑpulo sibi subiecto. q̃ ꝑ's gratãter acceptauit. quia adolescẽs ille satis laudabiliter vixit quo ad pl'm. ꝛ ideo diligebat cõiter ab omni pp'o. Quodã aũt die cum eps salutare sacrificiũ obtulisset ꝑ aia defuncti ꝛ esset post missam in oõne ꝛ deuotõne apparuit ei defunct⁹ ille tot⁹ ignitus. Cum q̃reret q̃s esset. rñdit Ego sum aia ꝓsanguinei tui ꝑ qua inaniter oras. q̃ eternaliter dãnatus sum. Tunc eps ꝑterritus dixit. Quõ hec meruisti cũ tñ satis laudabilis vixisti ꝛ ego sperabã te adhuc hr̃e virginalẽ innocẽtiã. qui rñdit. Sic est. q̃ adhuc virgo sum. ꝛ ꝓpter hoc soluz dãnatus sum q̃ habui ꝓsuetudinẽ de mane infra diuina ve stra ire ꝛ visitare tabernas ad cõsodales meos. ꝛ sic ibi cum eis lusi ꝛ quicq̃d lucrat⁹ fui mihi seruaui. Et fui eis q̃z occisio ire ꝛ blasphemie dei. ꝛ de hoc nõ feci mihi ꝓciam. nec egi de hoc pniaz q̃uis q̃z monitus fui in sermonib⁹ ꝛ ab alijs bonis hoibus. Sed heu hoc nõ curaui. ꝛ in hoc me nõ emendaui. q̃ eternaliter dãnatus sum. Et hãc visionẽ scripsit bea. Cyrillus btõ aug⁹. ℣ Q̃tum ad quartũ sciẽduz. s. ad hoc q̃ lud⁹ possit fieri licite sine pctõ quatuor requirunt. Primo requirit cõgruitas ꝑsone. clericis enim in alea ludere nõ licet. Vñ hr̃ in decre. q̃ ludẽ in aleas nõ oz eps. ꝓbiter. diacon⁹. di. xxxv. Eps. Secundo requirit cõgruitas materie. vñ ꝑ esculento ꝛ poculẽto aliq̃ quis ludere pot̃. Tercio requirit tps cõgruũ scz q̃ nõ ludat tpe luctus ꝛ pnieuel cõtonis. Quarto requirit q̃ nõ faciat ꝫ legẽ ludi. vt q̃ male non cõputet. nec ludentẽ ꝓuocet. nec ex cupiditate ludet ꝫ solum ꝓ recreatiõe virium. Tertiz sciẽdum q̃ q̃ñ ꝓpter deductionẽ tpis vel recreationẽ ludit. id q̃ sic lucratur ſm ber. ꝛ ſm tho. dãduz ẽ paupib⁹. Et Ray. dixit. saltẽ in iudicio aie. Vltimo sciẽdũ q̃ q̃cunq̃ loco⁹ luso⁹ verterit oc'os vidẽ pot̃ q̃ dissuadẽt sibi ludum q̃ ex auaricia fit. si eñ lucrat⁹ sit tũc cogitare debz q̃ cũ illa pecunia sibi ctinã dãnatiõez acq̃siuit. si aũt ꝑdidit tũc cogitare oz q̃ cũ illa pecunia pdidit deuz ꝛ celeste regnũ. ꝛ insup societatẽ marie. ꝛ oim patriarchar. ꝓphar. apl'or. martyr. virginũ ꝛ oim elector

Et insup luso: est in medio demonũ. qt vbi nõ ẽ de⁹ ibi est dyabolus. sed deus nõ est cũ talibus lusoribꝰ. igit ꝛc. Et p ludum alee intelligit ois ludus q̃ fit ex cupiditate ꝛ causa lucri. verbi gra. vt qui in vulgari hec sortiunt noia. bzerspiel. cartẽspiel. schachtzabelspiel. kegeln ꝛc. nam vt hr in iure caũ. Iudus alee ꝛ omis ludus qui innititr fortune phibit⁹ est. etiaz fm leges ne fiat. vt patet in sum. pisa. ꝛ in sum. Johã. li. ij. ti. viij. q. xxj. D Exẽplum quomõ lusores sunt in ptate dyaboliz quõ ipe ptatem suã in ipsis exercebit cum de⁹ pmiserit. Legit in dialo. cesarij q in ciuitate zuzati. dioce. Coloni. miles quidã habitauit qui sic totus deditus erat ludo tassez vt nec die nec nocte quiesceret. sacculũ cũ nũmis semp secum ferebat vt secũ volẽtibus ludere obuiaret. In ludis autẽ ita expeditus ꝛ fortunat⁹ erat vt vix aliquis ab illo sine damno recederet. Ut ãt posteris ꝛ pñtibus oñderet ꝯtum displicẽt deo tales ludi in q̃bus ire. inuidie. rixe ꝛ damna suscitant peccatiꝯ verba opprobriosa q̃ rotant cõtraria fozent. pmissum est dyabolo cum eo ludere qui multos illuserat ꝛ cuisserauerat. ꝛ qui mꝛ tozum marsupia euacuauerat. nocte igit quadã dyabol⁹ domũ ei⁹ in spẽ cuiusdã ludere volẽtis intrans sacculũꝯ nũmis refertũ sub ascella portãs ad tabulam consedit. denarios liberaliter apposuit. tasseres iactauit ꝛ multum in breui de pecunijs militis illius acquisiuit. Cui cum tã pspe succederet. ꝛ multa iam pecunia quã miles apposuerat defuisset. iratus ait. Mũq̃d nõ dyabol⁹ es tu. ꝛ ille rñdit. nũc satis ẽ. appinquat em matutinale tps optz nos ire. Tollẽsꝯ illũ ꝙ tectũ traxit. cui⁹ viscera tegulis retrahẽtibus miserabiliter excussit. ꝛ quid de cozpe factum sit vel in quẽ locum illud ꝓcesserit vsq̃ hodie a cũctis q̃ ipsum nouerãt ignozat. Mane vo visceruz eius reliq̃e tegulis inherẽtes repte sũt ꝛ in cimiterio sepulte. Ec ce hoc vno exemplo oñdit ꝙ dyabol⁹ suos mistros finit ad tps bñ ꝓsperati. ꝛ qualiter eos in fine remunerat cozpa. s. occidẽdo. aias vo in penas perpetue secum cruciandas detrudendo.

De sancto Stephano Sermo. xiij.

Oz nouẽ generibus hoim celum est apertum.

Stephan⁹ vidit celos aptos ꝛc. Act. vij. Aresto. j. ethi. Finis per quem omia desiderant ꝛ sperant optim⁹ ẽ Et hic finis ẽ beatitudo celestis que oñsa ẽ beato Stephano i tpe sue mortis. ergo dixit. Ecce video celos aptos ꝛ iesum stantẽ a dextris vtutis dei. vñ in pñti sermone tria sunt dicẽda. Prio q̃b⁹ hoib⁹ celum aperitur. Scõo dignitates. b. stephani. Tercio exẽplũ. P Ctum ad pmũ sciẽdum ꝙ nouẽ generib⁹ hominũ celum apitur. vt ꝯcito moziunt statim euolare pñt ad celum sine purgatorio. Prio apitur puulis ꝙ baptismũ. in quo xpi puuli directe passioi xpi configurant. Circa q̃ querit vtrũ baptism⁹ digne suscipientibus deleat oẽm culpã ꝛ penã. Rñ. fm Bonauẽ. sup. iiij. di. iij. q. sic. qz ꝯtum est ex se tunc baptism⁹ delet oẽm culpã originalẽ mortalẽ ꝛ venialẽ. ꝛ restituit pmariã innocẽtiã q̃ ad aiaz. Et hoc probat. quia si baptisat⁹ sic mozeret statim euolaret ad celum. sed hoc nõ fieret nisi oi culpa ꝛ pena deleta. ꝙ celũ sp est apertũ talt hoi q̃ adhuc seruat innocẽtiã baptismalez

In signũ huius xpo baptisato aperti sunt celi vt hr math. iij. Nñ aũt puer mozit in innocẽtia ꝛ de h parẽtes nõ debẽt dolere. Et h q̃re infra sermo. cxlviij. S Q Scõo celũ apitur p martyriũ. Et in signuz huius tũc. s. stephanus vidit celos apertos ꝛ iesum stantẽ. Nã hoc est priuilegiũ martyrũ ꝙ qui sustinet mortẽ ꝓpter xpm in terris inueniet vitã in celis. vñ aug⁹. Qui orat pro martyre iniuriã facit martyri. R Sed q̃rit exq̃ tam nris tpibus non martyrisant hoies que nobis facienda sunt vt martyres xpi effi ciamur. Rñdeo fm Greg. Triplex est spũale martiriũ. Primũ est seruare patientiã verã in aduersis. vñ Greg. Sine effusione sanguinis martyres esse possumus si patiaz in aio veraciter custodim⁹. Et q̃to maioz est aduersitas in qua patiaz seruam⁹. tanto mai⁹ premiũ ab ipso deo recipim⁹. Nã pl⁹ est continue in tribulatiõibus ꝛ aduersitatib⁹ patiam seruare q̃ semel caput amputare. Possent em dicere illi qui sunt in cõtinuis tribulatiõib⁹ ꝛ psecutiõib⁹ illo ps. Nñ ꝓpter te mortificamur tota die. Itẽ sciendum ꝙ patientiã hr in tribulationib⁹ ꝛ aduersitatib⁹ est maius signũ gre q̃ mortuos suscitare. vel cecos illuminare vel leprosos mũdare. Greg. Patientiã maiorez reputo signis ꝛ miraculis. nã natura nõ dat patientiã in aduersitatib⁹ sed gra. vñ Aristo. viij. ethi. Triste fugit natura. Gz impatiẽtes ostẽdunt se vacuos esse a gra ꝙ murmuratione suã. gre. Qualis vnusq̃sq̃ apud se lateat illata cõtumelia ꝓbat. Scõm est cõpassio afflictoz. gre. Qui dolorem exhibet in aliena necessitate crucẽ portat in mẽte. Sic maria iuxta crucem martyr effecta est q̃ oia vulnera q̃ filiꝰ eius sustinuit in cozpe. ipsa in aia ꝛ mente suscepit. sic similiter si cõpassiones habes cũ paupib⁹ q̃ sustinẽt cozpis infirmitatẽ vel hoim psecutionem vel sitim vel famẽ. ꝛ nuditatẽ. ꝛ cum tribulatis qui spolianꝰ in rebus ꝛ affligunꝰ in cozpoze vel q̃ vides aliquẽ manifeste peccare. s. chorizare. blasphemare. adulterari. iebriari. superbire. vel q̃ audis mala de proximis. ꝛ eis cõpateris signũ est bonitatis ꝛ ꝙ sis mẽbꝛ xpi. Greg. Nõ aliter redẽptoris nri mẽbꝛa efficimur nisi adherẽdo ꝛ cõpatiẽdo ꝓximis. Et q̃to q̃s pl⁹ dolorez ꝓximo rũ sentit. tãto melioz cozã deo erit. Gre. Quãto quis pfectioz erit tãto perfecti⁹ alienos dolorez sentit. vñ apl's. Quis infirmat ꝛ ego nõ infirmoz. Tercium est dilectio inimicoz. Gre. Fere ꝓtumeliã ꝛ odientẽ diligere martyriũ est in occulta cogitatiõe. Nã magnuz bonitatis signũ ẽ fauere ꝛ optare illi bonũ q̃ tibi optat malũ. ꝛ sibi facit si põt. Sibi diligẽ illũ q̃ te odit. ꝛ orare p illo q̃ te psequit. vñ mat. v. diligite inimicos vros ꝛ bñfacite illis q̃ vos oderũt. ꝛ orate p psequẽtibus ꝛ calũniantib⁹ vos vt sitis filij pris vri q̃ in celis ẽ. Nã inimicos diligẽ ꝛ iniuriãtib⁹ ex corde idulgere est valde acceptũ deo ꝛ hoi fructuosum. Greg. Qui in se peccãtib⁹ clemẽter indulsit. nullũ peccati vestigiũ in ei⁹ aia remanebit. vñ aug. i sermone de. b. stephano. Per amorẽ hois inimici efficieris amic⁹ dei. S Itẽ sciendũ ꝙ fm. b. Bern. etiã triplex ẽ martyriũ sine effusioue sanguinis. Primũ est parcitas in vbertate. vnde Ber. Nõ martyriũ grauius q̃ inter epulas esurie inter vestes algere. inter diuitias paupertatẽ sustinere nã videt delectabilia ꝛ nõ gustare cum possis est satis graue. nam ibi vincit natura

que sp appetit delectabilia. verbi gra. Sicut dux est n strami nib⁹ iacere cū possis bñ tres lectos habere. aquā bibere cū bñ posses vinū hre. pulmentū p carnibus comedere. hoc sine spetiali gratia vix pōt haberi. Similiter cū quis sibi subtrahit que cuz peccato posset habere si deū vellet offendere. sicut superbe chorizando. actū luxurie exercēdo. vestes supbas portādo. Cū in his z ceteris delectationibus habet oportunitatē. z tñ ꝓpter deū ab hmōi delectatiōib⁹ abstinet. Unde Eccle. xxxj. Qui potest transgredi et nō est trāsgressus. z facere mala z nō fecit ḡs est hic z laudabimus eū. Silr etiā qui sibi subtrahūt parua delectabilia. vt poma pira. z ceteros fruct⁹ i hoc merent. z q̄to maior ē appetit⁹ tāto maius est premiuz Uñ Aug. de sanc. vic. Gaudeat qui pōt parce viuere parca em̄ vita occidit vicia. libidinē extinguit. virtutem nutrit. animū roborat. mentē ad celestia eleuat. Scōm̄ est largitas in paupertate. hanc habuit illa vidua que duo era obtulit. de qua xps dicit i euāgelio hec vidua ceteris pl⁹ obtulit. qz oia que habuit dedit vñ exēplo illi⁹ vidue paupes dñt addiscere pauperibus erogare cū magno affectu pl⁹ factēdi si facultas adesset. Et sic paup pōt dare vnū denariū. ita q maius p̄miū habebit inde q̄ si diues daret integrū florenū. vñ in decre. dī. Affectus offerētis plus placet deo q̄ munus offerētis. iij. q. vij. In grauioribus. Et signāter illa elemosina deo placet quam ḡs tribuit de suo iusto labore. vñ aug⁹. in li. de vita xpiana. Iliam elemosinā de⁹ approbat que de iustis laborib⁹ minist rat. vñ etiā in decre. dī. De⁹ plus respicit ad psonā que dat elemosinā q̄ datū. xiij. q. v. scripturz est. A Tercio est castitas in iuuētute. Haz hec castitas est deo tā accepta q̄ p martyrio spūali reputat. z hoc ꝓpter graue impugnationē carnis quā iuuenes psone sustinēt. Uñ cōmētator dicit q̄ cōplexio iuuenuz est calida z humida senū ār frigida z sicca. Uñ iuuenes qui caste viuere volūt oportet eos carnē suā cū abstinētijs domare. vñ Aresto. iij. topico. Tpantia magis est eligēda i iuuenib⁹ q̄ in senib⁹. qz iuuenes pl⁹ cōcupiscētijs molestant. Oz aūt castitas virginū p̄cellat castitatē angelor oñdit Ambro. in lib. de offi. dicēs. Maior est victoria vginū q̄ angelorū. angeli em̄ sine carne viuūt. virgines vo in carne trīūphāt. vñ etiā aug. in quodā sermone. Inter omia certamia xpianorū durioza sunt plia castitatis. nam continua pugna rarior victoria. vñ etiā Ber. in epla. Sola est castitas que in hoc mortali loco z tpe statū quēdam imortalis gl'ie repūtat B Tercio celū apitur his q̄ plenariā indulgentiā cōsequūtur. Circa qō querit quib⁹ indulgētie ꝓsunt. Rñdeo q̄ illis qui dispositi sunt z faciūt ea ꝓpter que indulgētie date sunt. Uñ sciendū q̄ quatuor sunt impedimēta indulgentiarū Primū est defect⁹ credēdi. Uñ q̄ nō bz fidez q̄ talia sibi ꝓficiāt nō cōsequit indulgētias. vnde Aug⁹. de doct. xpiana. Christus dedit claues eccīe vt qui nō crederet i eis pctā ei nō dimitterent. z q̄ crederet indulgentiā pciperet. Secundū impedimentuz est qñ quis nō est in gra sed in mortali pctō. vel etiā qñ est excōicatus. talis nō ꝓsequit indulgētias. Rō huius est. qz ē sicut mēbrū abscisum a corpe. z sicut palmes abscisus a vite. Terciū impedimētū est qñ ḡs nō est cōfessus. nam cōiter oēs indulgētie dant contritis z cōfessis z vere penitētib⁹. C Pro quo sciendum q̄ qñ quis est vere cōtritus z bz ꝓpositū confitēdi z satisfaciēdi. tūc de⁹ in illa vera cōtritiōe dimittit sibi omia peccata sua. vnde dī Ezechi. xviij. Quacūq̄z hora peccator ingemuerit oīm peccatorū ei⁹ amplius nō recordabor. Et quecūq̄z bona opera talis sic contritus facit in illo bono ꝓposito. etiā anteq̄z ad confessionē veniat talia opa oia sunt deo accepta z sib. meritoria ad vitā eternā. Sed indulgētias non pōt cōsequi quis nisi sit ꝓfessus. Ergo q̄cūq̄z vult pegrinari antea dz cōfiteri. z tūc cum licentia sui p̄sbiteri iter arripere. Quartū impedimētū est qñ quis nō facit ea ꝓpter que indulgētie date sunt. q̄uis em̄ quis esset cōfessus z per oia ad indulgētias dispositus. z si nō faceret ea ꝓpter que indulgētie date sunt tunc nullo mō fm beatū Tho. indulgētias ꝓsequeret. vñ querit si ḡs plenariā indulgētiā cōsequeret z sic morere. quid de eo sentiēdū esset. Rñdeo fm Hosti. q̄ talis statim euolaret ad celū qz nullū impedimentū ascendēdi in celū bz quis exq̄ moritur in gra nisi solutionē pene. Et est sciēdum fm. s. Tho. sup. iiij. di. xx. vbi dicit. q̄ qui indulgētias suscipit no absoluit simpliciter loquendo a debito pene sed dat sibi de thesauro ecclesie vnde debitū soluat. Ergo cū remissa ē pena illa tota per indulgētiā. est ac si esset soluta. et sic iusticie dei satisfactū est cū ex thesauro eccie illa pena soluta est. D Quarto celū apitur p ingressum religionis approbate vbi regulariter viuūt. Circa qō querit vtrū quis per ingressum religiōis cōsequat plenariā remissionē oīm peccatorū. Rñdeo fm Tho. iij. ij. q. vlti. Rōnabiliter pōt dici q̄ sic. fit per assumptionē crucis. nā hoc est holocaustū maximū quo quis se totaliter diuinis officijs mancipat q̄ religionis. s. ingressum. qō excedit oē genus satisfactionis. vt hr in decre. xvj. q. j. Admonere. Nam religiosus offert deo omēs res tpales immo totū mundum ꝓpter deū relinquit. z hoc per votū paupertatis. immodo nunq̄z ꝓpriū denariū possidēdo. Uñ dicit in decre. In religione existēs nō debet habere denarios si nō vult perire cū anima. xij. q. j. dilectissimus. vnde Gre. Obulum habēs monachus nō valet obolū. Item offert deo corpus per votū castitatis z abstinētie. ad quas se obligat per ingressum religionis. sicut abstinere a carnib⁹. ieiunare. z i strame nibus iacere. media nocte surgere. z corpus cū vestibus laneis macerare. Item religiosus offert deo ꝓpriā voluntatē z hoc per votū obediētie. z hoc ē maximū sacrificiū cum ꝓpter deum resignat suā propriam voluntatē. z subijcit voluntatē suam voluntati p̄lati sui. vnde Hern. loquens de religione dicit. Religio paupertate fundat. erigitur obedientia. dedicat castitate. custoditur humilitate. z perficit caritate. E Item sciendū q̄ in vtraq̄ patrū legitur q̄ eandez gratiam consequūtur ingredientes religionē z profitentes quam consequūtur baptisati. Item sciendum fm beatū Thomā. q̄ si per ingressum religionis nō absolueret ab oīm reatu pene. nihilomin⁹ ingressus religionis vtilior esset q̄z peregrinatio terre sancte ad promotionem ad bonum quod preponderat absolutioni a pena. Et Henricus de ganda. dicit q̄ quando quis profitetur tunc primo indulgentiam consequitur. Et intelligitur si intenditur obseruare ea que

in ꝓfessione ꝓmittit. s. regulā ⁊ ordinem suuz nam si nō intenderet seruare ea que ꝓmittit in ꝓfessiōe ipso facta sic ꝓmittēdo peccaret mortaliter. ⁊ non esset filꝰ regni celestis sed filꝰ ignis gehēne. ⁊ tales qñq; postmodū pessimi erunt. vñ aug. ⁊ ponit in decre. Difficile sum expertus meliozes q̄ qui in monasterijs ꝓfecerūt. nec sum peiozes expertus q̄ q̄ in monasterijs defecerūt. dis. xlvij. Quantūlibet. vnde etiā Ber. Qui in loco ordinis sine ordine viuunt ad illum deueniēt ordinez vbi nullus ordo sed sempiternus horroꝛ inhabitat.

Cōtinuatio ⁊ ꝓsecutio precedētis sermonis.

Sermo xiiij.

Ecce video celos apertos ⁊c. Prosequēdo sermonē iaz inceptū est sciendū q̄ qnto celū apitur p intensam cōtritionē qua quis ex intimis cordis sui visceribus dolet ꝓ peccatis cōmissis. ¶ Circa qō querit. vtrū cōtritio possit tollere totū reatum pene. Respō deo ꝑ m Petrū super. iiij. sen. di. xvj. Cōtritionis intētio pōt attēdi dupliciter. vel ex parte charitatis q̄ causat displicentiā peccati. vel ex parte doloris q̄ excitat charitate. Et vtroq; mō pōt tm̄ intēdi cōtritio q̄ tota pena remittat. sicut patet de latrone qui cū xp̄o pepēdit in cruce. Cui dictuz est. hodie mecū eris in paradiso. vñ etiā exemplū legit in libro de apibus. q̄ quidā in gallie partib⁹ venit ad illū venerabilē virū mgr̄m Petrū de corboel senonēsez archiep̄m. ⁊ cōfessus est q̄ ꝓpriā filiaz violēter oppressit ⁊ cū maxima ⁊ mirabili cōtritiōe ⁊ lachrimis q̄siuit si vnq; posset vllo dolore vel pena a dño veniam impetrare. cui ꝓsul. ita inq̄t indubitāter si pniam subire voluerīs tanti malī. Et ille vehementer exclamans. volo inq̄t ⁊ si mille mortes sustinere volueris. collachrimās ꝑ infelici. imo tā felicissimo pctōri eps dic̄ et. Septennē tm̄ pniam pene ipono tibi. tunc ille q̄d est ait q̄ tm̄ septennē pniam mihi flagitiosissimo iniūgitis. qui si viuerē ad finē mūdi tm̄ facinus penis innumerabilib⁹ diluere nō valerē. Cui ꝓsul. vade inquit ⁊ tres dies in pane ⁊ aqua tm̄ ieiuna. Tunc amplius ille plorās ⁊ cōtundēs se rogabat vt pniaz sibi iniūgeret salutarē. Supra modū ꝑ admiratus ⁊ exhortatus ⁊ exhilaratus epūs tandē diffinitiue prece pit hoi vt abiret ⁊ vnū tm̄ p̄ nr̄ diceret. sciretq; pro certo pctm̄ sibi tā esse dimissum. Nec mora i illa hora ille dirū eiulatū emisit ⁊ i terrā ꝓcidēs expirauit Nec dubia fides est sicut deo dign⁹ idē eps ꝓdicauit. quin idē penitēs qui sic sine vlla alia purgatorij pena vitā validissima cōtritiōe finiuit purgatus ad glorīā euolauit. ¶ Sexto apitur celū per frequentem cōfessionē qua ds cū magna verecūdia pctā cōfitet. nā verecūdia ē magna ps satisfactiōis. vñ beꝛnard. Ideo iubemur cōfiteri pctā vt erubescētia pro pena habeam⁹. Circa qō q̄rit vtrū vnū pctm̄ debeat ds sep⁹ cōfiteri. Rūdeo q̄ de necessitate nō oportz vt ds vnū pctm̄ sep⁹ cōfiteat a q̄ est absolutus. Sz tm̄. b. Tho. dicit sup. iiij. q̄ ꝑto quis plurib⁹ sacerdotibus vnū peccatū cōfitet tanto plus ei de pena dimittit. tum ꝓpter erubescentiā tū ex vi clauiū. vnde totiēs posset ds ꝓfiteri q̄ ab omni peccato liberaret. Item sciendū q̄ cōfitentes nō debent habere nimiā familiaritatē ad suos cōfessoꝛes. quia ex tali familiaritate verecūdia est in cōfessione habenda diminuit q̄ est nociuū cōfitenti. vñ ber. Sūt quidā q̄ ꝓfitēdo sicut fabulā pctōꝝ suoꝝ narrant hystoriā. ⁊ egritudines anime sue sine cōfusione diuumerāt. Item qō peius est aliqui id qō verecundant cōfiteri vni transferentes se ad aliū currunt. ⁊ sic cōfessionē diuidunt vnde aug. Cautus sit penitēs ne verecūdia ductus diuidat apud se confessionē vt diuersa diuersis velit manifestare sacerdotib⁹. quidam em̄ vni celant q̄ alij manifestāda cōseruāt. qō ē se laudare ⁊ ad hypocrisim tendere. Septimo celū aptur p attentā oꝛionez cozā sacro eucharistie. Haz qñq; ds citius impetrat ibi q̄ in alio loco. sicut cum stat circa missam vel alꝛs in p̄ntia sacr̄i. vñ etiam hen. de hassia. Sicut em̄ confessio ⁊ attritio dispositiue suffecit ad salutē latroni associato xp̄o. qñ p̄sentialiter cōmoriebat in cruce que ei nō suffecisset aut nō intm̄ valuisset in carcere. Ita videt q̄ nō min⁹ nūc pctōꝝ humiliter spe venie assistens sacr̄ali oblatōi veniā ꝓsequat aut abūdāti⁹ gr̄e collationē recipiat q̄ si sil'r in alio loco se haberet. Item cū xp̄s in terra degēs nulli sanitatē denegauerat ex fide petēti nunq̄d equale vel maius ē nūc inuisibilē fide credere p̄ntem in eucharistia. Et hoc idē vult illud dictū euāgelij. Beati q̄ nō viderunt et crediderūt. Quid ergo refert ad veniā cōsequendaz iam cozde cōtrito ⁊ humili eucharistie interesse immolationi aut visibiliter ad eius p̄ntiam associari et ipam honoꝛificare. aut olim oblationi eius in cruce interfuisse sicut latro. vel honoꝛē xp̄o cozpaliter viso exhibuisse. vt Magdalena que lacrymis lauit pedes ihesu. ⁊ terſit capillis. ⁊ vnguēto vngebat ⁊ osculabat videt q̄ nihil refert quo ad effectū gratie ⁊ venie cōsequēde. hec ille. Item sciendum q̄ multū salubre ē deuote infra missam genua flectere. ⁊ signāter ab hora cōsecrationis vsq; ad cōionem. Item sciendum q̄ illi q̄ nō p̄nt misse interesse q̄n tales audiunt nolam vel campanā que pulsat infra eleuatiōez cozpis xp̄i dñt genua sua deuote flectere. ⁊ ihesum xp̄m qui ibi i missa eleuat humiliter ⁊ cū cōtrito cozde inuocare si ue sit in cāpo siue in domo siue in q̄cūq; loco vel labore. ¶ Exēplū habem⁹ de hoc q̄ fuit quedā mulier tristata valde ⁊ a dyabolo multū tentata. que sibi laqueū ad suspendēdū seipam p̄parauit. que dum cepta conaret perficere. ecce ꝓ eleuatiōe cozpoꝛis xp̄i iuxta mozē cāpanulā audiuit tunc flexis genib⁹ sicut a iuuētute in cōsuetudine habuit ozauit ⁊ dixit Ihesu ihesu christi fili dei viui miserē mei. Et ecce mox trabs ⁊ funis suspendij cōfracte sunt demonibus fugientibus ⁊ dicētibus. q̄ virtus p̄sentie cozpoꝛis iesu xp̄i te liberauit a tēpozali ⁊ eterna morte. ¶ Octauo celū apitur aliquib⁹ p certe elemosine dationē vnde Daniel. iiij. dicit. Pctā tua elemosinis redime Ber. Tm̄ posset hō dare de tpalib⁹ p elemosina q̄ oia pctā sua redimeret a pēa. vñ ec mgr̄ Joh. de kunsin i tracta. de audiētia ꝓfessionū. Hū infirm⁹ eēt potēs i amicis ⁊ reb⁹. ⁊ ꝓfessoꝛ iuxt̄ q̄titatē pctōꝝ taxaret penā p quā si solueret ipe estimaret totā penā expletā ec seu p̄uentā seu solutā puta tres dies ieiunādo. tot missas ⁊ oꝛiones ⁊ suffragia ordinādo. tot elemosinas erogādo. ⁊ q̄ tūc ipo infirmo i sua adhuc vita exñte pene ille p multos exoluerent. nā ill' sic exo

lutis si pene fuissent sufficiēter karake kaliter sic decedens nunc̄ intraret purgatoriū suppositā cōtritiōe Vel si decederet ante penarū illarū exolutionē ipis solutis mox a purgatorio liberaret. hec ille. vñ dicit bea. Tho. de aq̄no q vnus pōt p alio satisfacere dū modo ille p se nō pōt pniam ꝓficere. Itē sciendū q pctā signāter dimittunt q̄ ad penā p dimissionē illarū que ē maxia elemosina. vñ aug⁹. in ser. Multa sūt genera elemosinar. q̄s cū facimus adiuuāt vt dimittant pctā nra. ꝛ ea nihil ē mai⁹ q̄ cū ex corde dimittim⁹ q̄ in nos q̄sq̄ peccauit. nā tāta possit eē offensio ꝛ tā liberaliter ꝛ ex corde posset idulgeri q ex hoc daret oim pctōr remissio. vñ aug. Unusq̄sq̄ talē indulgētiā acceptur⁹ est a deo qualē ꝛ ipe dederit ꝓxio. vñ gre. Qui in se peccāti clemēter idulsit peccati vestigiū i ei⁹ alia nō remanebit. ℟ Nono celū aptur illis q̄ p opa penalia satisfactionē pctōrum suor̄ implēt. vñ ber. Etumcūq̄ magn⁹ sit pctōr in pnia tñ pōt tāta penā in mūdo sustinē q dimittat ei tota pena ad quā est oblīgat⁹. Sciēdū q pnia satisfactoria sp̄ dz fieri p cōtrariū. vñ arest. v. etb. medicine fiūt p ẑria. sed pnia ē medicina spūalis. q̄ dz fieri per ẑriū. vñ gre. in omel. Quot habuit i se Maria mag. oblectamēta. tot de se inuenit holocausta. ꝓuertit ad numer̄ virtutū numerū criminū. ita q totū seruiret deo in pnia q̄d deū in se ꝓtēpserat p culpā. Sciendū q inc̄tus op⁹ bonus ē penale intrīn ē satisfactoriū q̄ cuilibet pctōri iniungēda ē pnia. i. satisfactio p ꝓtrariū. verbi gr̄a. vt si pctōr in delitijs vixit. ꝛ deū in gula offendit oꝑtz q satisfaciat ieiunādo ꝛ corpus castigādo. Si inebriat⁹ fuerit q p satisfactōe bibat aquā Si luxuriosus q corp⁹ suuz virgis flagellet. Si cum vestibus mollib⁹ ꝛ pciosis deum offendit p satisfactiōe cilicium vel aliā vestē asperā induat. Si i mollibus lectisternijs pigritiā exercuit. p satisfactōe est ei iniungēdū vt in stramib⁹ iaceat ꝛ manc surgat. Si in supbia ꝓtra deuz ꝛ ꝓximū se exaltauit. p sacrisfactiōe dz se humiliare coꝝ deo ꝛ ꝓximo se subiḡcere. Si fuit auar⁹ ꝛ deū cuz iniustis reb⁹ acq̄rēdis offendit. p satisfactiōe dz res iniustas restituē. ꝛ de iustis rebus paupibus subuenire. Si accidiosus. p satisfactiōe dz mane surgere ꝛ eccl'ias trequētare. genua flectere ꝛ deuote orare. Deut. xxv. Pro mēsura pctōrū erit ꝛ plagar̄ modus q̄ intelligit hic aut in futuro. Pro q̄ sciēdum q pnia ꝛ satisfactio q̄ iniūgunt aut est maior aut minor aut eq̄lis. Si maior ē pnia quaz pctā requirūt. tunc supfluū illud cedit hoi in p̄miuz Si mīor tunc residuū implebit i purgatorio. Si eq̄lis tunc statim euolat. ℣ Etum ad scōm sciēdū q. s. stephan⁹ hz plures dignitates. Prima est q dr̄ pthomartyr. i. p̄mus martyr q̄ post ascēsionē xp̄i p̄mus p fide lapidat⁹ est ꝛ occisus. Scōa q̄ dr̄ plen⁹ gr̄a. ꝛ hoc sibi accidit ꝓpter suā ꝓfundā humilitatē. nā supbis resistit de⁹. humilib⁹ autē dat gr̄am. Ergo si volum⁹ gratiā dei ipetrare debem⁹ nos cū sancto stephano humiliare. Tercia q vidit celos aptos tēpore sue mortis ergo dixit. Ecce video celos aptos ꝛ filiū hois stantē a dextris virtutis dei. Quarta q ꝓ inimicis suis rogauit exēplo xp̄i. vñ Beda. Beatus stephanus stando p se orauit. sed p inimicis suis flexis genib⁹ interpellauit. dicens. Dñe ne statuas illis hoc pctm̄ ꝛc. Quinta q eius passio est cōformis passioni xp̄i. nā sicut falsi testes ẑra xp̄m insurrexerunt. sic ꝛ cōtra. b. stephanū. Itē sicut xp̄us extra ciuitatē est crucifixus. sic ꝛ beat⁹ stephan⁹ extra ciuitatē est lapidat⁹. Itē sicut xp̄s dixit. In man⁹ tuas cōmendo spm̄ meū. sic ꝛ bea. stephan⁹ dixit. Dñe ie su suscipe spm̄ meū. Sexta q hz tres coronas. Prio habet coronā martyrū. Secūdo virginū. Tercio p̄dicator̄. Septima ē miraculor̄ opatio. vñ bea. aug. dicit beatū stephanū innumeris claruisse miraculis mortuos septē suis meritis suscitasse. multosq̄ a varijs languoribus curasse. p̄ter hec ꝛ alia refert dīgne memorie cōmendāda. Fit etiā q flores super altare beati stephani ponebantur ꝛ inde ablati super infirmos ponebant. qui statim mirabiliter curabāt. Panni etiā de eius altari sumpti ꝛ super egros positi multis extiterūt infirmātibus ad medelā. Haz sicut tē Augustinus in li. xxij. de ciuitate dei. Flores de altari sācti stephani sumpti cuiusdā mulieris cece oculis imposīti sunt. ꝛ illa cōtinuo lumē recepit. Refert etiā in eodē li. q cū quidam vir primarius ciuitatis noie marcialis infidelis esset ꝛ nequaq̄ cōuerti vellet cū tamen plurimū egrotaret. gener su⁹ valde fidelis ad ecclesiā sancti stephani venit. ꝛ de ipsis floribus qui sup altare erāt accipiēs ꝛ super caput soceri sui ipos flores latēter posuit super quos dū ille dormiuisset p̄otin⁹ ante diluculū clamauit vt ad episcopum mitteret. Cum aūt ep̄us abesset sacerdos ad eū venit qui eum se credere diceret baptisauit eu⁹. Hic q̄diu vixit hoc verbuz semp in ore suo habuit. Christe accipe spiritum meū. cum tamē hec beati stephani verba vltima fuisse nesciret. ℣ Quantum ad tercium nota exemplum alind. Apud cesaream capadocie quedam nobilis matrona erat viri quidem destituta solario sed nobili vallata multitudine puerorum. Nam pueros decem habuisse dicitur. quorum septē masculi ꝛ tres femine fuisse perhibent. Quadā autē vice quia mater ab eis offendit maledictionem suis filijs imprecat. subito maledictionē matris vindicta diuina subsequit ꝛ omēs pena simili ꝛ horribili ferunt. nam omnes tremore mēbrorū omniū sunt horribiliter pcussi. quapropter nimiū dolētes ꝛ suorum ciuiū oculos nō ferētes per torū orbem vagari ceperunt. ꝛ quocunq̄ ibant omniū in se se vertebant aspectū. Ex his autez duo frater ꝛ sorores Paulus et Palladia yponē venerunt ꝛ ipsi Augustino ibidez episcopo que sibi cōtigerant narrauerunt. Cuz ergo xv. diebus ante pasca ecclesiā sancti stephani frequētantes. sanitatem ab ipso martyre multis precib⁹ postulassent in ipso die pasce cum frequēs populus p̄sens esset. vnus ex eis. scz Paulus repente cancellus introiuit. ꝛ ante altare cum multa fide ꝛ reuerētia se in oratione prostrauit. Et cum astantes rei exitū expectarent. subito surrexit sanus a tremore corporis deinceps alienus. Cum autē ad Augustinū ductus fuisset ipse eum ad populū ꝓtulit. ꝛ deo ꝛ sancto stephano grattas egit. Cum autē sic ad populū loqueretur. ꝛ sorores illius ibidem omnibus mēbris tremēs assisteret surgens de medio sancti stephani cācellos intrauit et statim velut obdormiens subito sana surrexit. Ipsa similiter in medium producit. ꝛ de vtriusq̄ sanitate deo et beato Stephano immense gratie referuntur.

De sancto Johanne euangelista. Ser. xv.

Sequere me Johānis

xxj. Verba ꝓposita sunt a xp̄o bt̄o petro dicta. Et iam dicunt cuilibet homini volē saluari q̄ xp̄m debet imitari. Nam null⁹ est verus xp̄ianus nisi q̄ xp̄m imitat. vñ Ysi⁰. Ille est xp̄ian⁹ qui factis se xp̄ianum oñdit. ambulans sicut t xp̄s ambulauit a quo nomen contraxit. Ex quo ꝓz q̄ q̄ xp̄m non sequit: non est verus xp̄ian⁹ cuius nomen habeat. vñ Aug⁹. de vita xp̄iana. Christiani nomen ille frustra sortit qui xp̄m minime imitat. vñ etiā Ci ꝓrianus. de. xij. abusionibus. Christianus nemo recte dicit nisi qui xp̄o in moribus coequat. Et in signum huj⁹ xp̄s dicit cuilibet xp̄iano. Sequere me. Unde in p̄senti sermone tria sunt dicenda. Primo quare quilibet christian⁹ merito debeat sequi xp̄m. Secundo in q̄bus eum sequi debeam⁹. Tercio aliq̄ que questiones de beato Johanne. Quantum ad primū sciendum q̄ merito sequi debem⁹ dominum nostrū iesum xp̄m. t hoc triplici ratione. ¶ Primo ratione honoris. q̄ est valde honorificum seq̄ dominū Ecci. xxiij. Gloria magna est sequi dominū. lō gitudo enim diex assumet ab eo. Contra hoc aliqui faciūt qui i bonis opib⁹ imitari xp̄m erubescunt. De q̄bus dicit xp̄s in euang. Qui me erubuerit coram hominibus hunc filius hominis erubescet coraz patre celesti t angelis eius. Item Greg. sup Ezech. dicit. Qui erubescit bona facere a statu rectitudinis cadit atq̄ ad damnatōnem tendit. Hoc illi non attendūt qui humiliter in vestibus suis incedere erubescunt. Quis enim a p̄dicatoribus se male agere intelligunt t̄n ꝓter verecundiā humanā vestes superbas. scz caudatas longas t scissuras inutiles deponere nolunt. q̄ seruire mundo t dyabolo in superbia videt eis honor. ꝙ deus illorum gl̄iam in ignominiā cōmutabit. Ergo quilibet non debet verecundari xp̄m sequi. q̄ est salubre t honorificum Joh. xij. Si q̄s mihi minis strauerit honorificabit eum pater meus qui in celis est. Secundo libenter sequi debem⁹ xp̄m rōne vtilitatis Joh. viij. Qui sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen vite. Tercio sequi debemus xp̄m. nam ad hoc obligamur rōne exemplaritatis. q̄ christus ꝓpter hoc in mundum venit vt exemplum viuendi nobis demonstraret. Vñ Aug. de vera relig. Tota vita xp̄i in terris que per hominē gessit disciplina morū fuit. vnde etiā Greg. Omnis xp̄i actio nostra est instructio. ¶ Quantū ad scōm. scz in quibus debemus imitari xp̄m. sciendum q̄ singnanter in septem nobis exemplum reliquit in quibus eum sequi debem⁹. Primo in abstinentia carnis. nam in ingressu mundi vsq̄ ad finem vite sue sp̄ in duritia vixit. nam in natiuitate duritiam sustinuit. q̄ in hyeme t in media nocte natus est t in p̄sepio positus t inuolutus panniculis super fenum iacere pertulit. vñ Bern⁹. Qui nō fallit elegit q̄ carnē molestius est id ꝙ vtilius id etiā magis eligendum. t quisquis aliud docet vel suadet ab eo tanq̄ a seductore cauendum est. hoc illi christiani attendant qui vix ꝓpter deum vna nocte dure iacere volunt. cuz tamen xp̄s dicit cuilibet homini sequere me. ¶ Scōo debemus eum sequi in humilitate. Vñ dicitur Math. xj. Discite a me. q̄ mitis sum t hu. corde Vñ aug. de v. do. ser. xij. Discite inquit a me ait dñs nō mundū creare. nō visibilia t inuisibilia. cūcta creare. nō in isto mundo miracula facere vl̄ mortuos suscitare. ꝙ q̄ mitis sum t hu. corde. Ergo exēplo xp̄i debem⁹ humilitatē in vestib⁹ seruare. nā xp̄s portauit vestez simplicē. s. tunicā incōsutilē t incessit xp̄s ihs dñs t redemptor noster discoopto capite t nudis pedib⁹. Item in die palmarū eq̄tauit asinū. t in die parasceues baiulans sibi crucē exiuit in caluarie locū. Insup ex sua ꝓfundissima humilitate assūmpsit se vmi dicens illud p̄s. Ego sum v. t nō homo. opprobriū rē. Modo xp̄s dicit cuilibet hoi. seq̄re me. ergo boni xp̄iani imitant xp̄i humilitatē in terris vt ab eo exaltent i celis. vñ aug. de v. do. ser. xxix. Vis cape celsitudinē dei: cape ꝓius humilitatē dei. dignare humilis esse ꝓpter deum. q̄ de⁹ dignat⁹ ē humil̄ eē ꝓp̄ te. vñ etiā amb. sup p̄s. Bti imaculati rē. Quanto em̄ quis est abiector in h̄ seculo. tantomagis exaltabit in futuro. Sed oppositū exemplo xp̄i plures tenent xp̄iani q̄ se in hac vita supbe extollūt vbi gr̄a. Xp̄s inclinato capite pependit in cruce sed tu supbe erigis te contra xp̄m erecto collo. Xp̄s coronam spineā sustinuit in capite. tu supbe offendis eū cū peplis t crinalib⁹ cū caputijs t mitris exaltādo te contra xp̄m. Item xp̄s portauit vestē purpuream quā sibi induit pylatus. t vestē albā quā sibi herodes induit in signum derisionis t fatuitatis. t tu supbe xp̄iane ornas te cum p̄ciosis t mollib⁹ vestib⁹ tuis. q̄ habent scissuras multas t caudas longas et varios colores. t hoc facis in contemptu xp̄i t in dispendiū salutis tue. Item xp̄s in humilitate captus t ligatus est funib⁹ t hoc in humilitate t charitate. et tu vis hīe cingulū argenteū vl̄ deauratū in supbia t elatione. Item xp̄s in dorso suo crucē portauit t oēm fortitudinē suā cōsumpsit in passione vt te redimeret: t tu consumis fortitudinē tuam coniurando. torneamenta exercendo. t h̄ in ipsi⁹ contemptū q̄ ꝓ te mortu⁹ē in humilitate t charitate. Ex his ꝓz q̄ multi sunt q̄ xp̄iani solo noie sunt. vñ Cipr̄i. Nemo xp̄ianus recte dr̄ nisi q̄ xp̄o i moribus coequat. ¶ Tercio debemus eū sequi in pauptate. nā ipe paup fuit in natiuitate t invita: t in morte. vñ Bern̄. Pauper nat⁹ paup vixit. paup obijt. h̄ ꝓz. q̄ stabulo t nō palatio nat⁹ fuit. Sil̄r t in vita nunq̄ ꝓpriā domū habuit. ꝙ tanq̄ pegrinus in hoc mundo vixit. h̄ valli sp cogitare dñt q̄ ꝓprias domos nō hñt ꝙ cū alijs hospitant q̄ xp̄s nunq̄ ꝓpriā domū habuit ꝙ cū alijs hospitat⁹ fuit. Sil̄r in morte paupr̄im⁹ fuit. q̄ nudus in cruce pepēdit. t vbi caput suū reclinaret nō hūit. Et q̄re sic paup fuit. ¶ Ideo vt pauptatis sue exēplū nob⁹ cōmendaret. Ex oppositū exēplo xp̄i faciunt q̄ nunq̄ cōtentant nec ꝺo regratiant. ꝙ totū cor suum apponūt ad diuitias. t quō se in hac vita extollant. nā tales nō ponderāt nec aduertūt exēplū xp̄i. vbi gr̄a. Xp̄s nat⁹ est in stabulo. t hō auar⁹ nō cōtentat in vna domo. xp̄s posit⁹ ē in artū p̄sepe t sup fenuz inuolut⁹ panniculis. t hō delitiosus vult hīe lectos molles t p̄ciosos. xp̄s in pauptate vixit t hō xp̄ianus nititr hīe magnas diuitias. nō attendēs illud doctū euangelij. q̄ difficile est diuitē intrare regnū dei ℟ Quarto debem⁹ eum sequi in abstinentia cibi t potus. nam ipe in terra ieiunauit. xl. dieb⁹ t noctib⁹

sine omni cibo. Sit̄r t in cruce fel t acetū bibit. vnō ps̄. Dederūt in escā meā fel. t in siti mea potauerūt me aceto. In his em̄ docet nos abstinentiā. dicens vnicuiq; nr̄m. Sequre me. Aug. de sctō victo. Gaude at q̄ pōt parce viuere. Parca em̄ vita libidinē extinguit vtutē nutrit. aim roborat. mentē ad celestia eluat. imo abstinentia valet p sanitate corpis t p longitudine vite. Eccl. xxxvij. Qui abstinens est adijcet vitā. vñ etiā Arist. de regi. prin. Abstinere a comestionib⁹ nimijs t superfluitate nimia est summa medicina. Cū carnē nr̄am exemplo xp̄i debem⁹ domare cū abstinentijs. Apl's. Si spū facta carnis mortificaueritis viuetis. Sz oppositū exemplo xp̄i plures facient. nā xp̄s ieiunauit. xl. dieb⁹. t aliq̄ voluntvix vna die ieiunare p deo. xp̄s ter esurijt. vtz in euang. t gulosi volunt sp volunt esse pleni xp̄s sitiuit i cruce. ꝛ bibuli viuunt in ebrietate. Xp̄us bibit fel t acetum in cruce. ꝛ delitiosi volunt habere q̄nq; fercula t triplicia pocula ad satisfaciēdū suis cōcupiscētijs Et de istis scribit apl's dicens. Quor de⁹ venter est Et tales nō imitant xp̄m pauperem. ꝛ diuitē epulonē q̄ epulabat quotidie splendide t sepult⁹ est in inferno. Sic t in illis ꝓtinget. vñ apl's. Si fm carnē vixeritis moriemini. vñ etiā Hiero. in epl'a. Difficile immo ipossibile est vt p̄ntib⁹ q̄s t futuris fruat bonis vt h̄ ventrē illic mentē impleat t de delitijs trāseat ad delitias. Nā tales sunt maledicti. vt hī Luc. vj. Ve vob̄ q̄ nunc saturati estis. Nā tales in futuro sustinebūt famē t sitī. vbi nec vnā guttā aq̄ hīe potuerunt. De q̄b⁹ dic̄ Job. xxpoc. xvj. Nauducabūt linguas suas p̄ dolore. Sz de bonis q̄ xp̄m sequunt in abstinentijs ōr Lu. j. Esurientes impleuit bonis. ps̄. Laciabor cū apparuerit gl'ia tua. Nā tales sūt beati h̄ t in futuro. vñ Lu. vj. Bti q̄ nunc esuritis ꝛc.

¶ Quinto debem⁹ xp̄m imitari in patia. Nā xp̄s patient sustinuit vbat vbera. nā iudei dicebāt. ecce vorator t potator vini t amicus publicanor. Item dicebant vt hī Joh. viij. Tu testimoniū phibes de teipo: testimoniū tuū nō est verū. Item dicebāt. Demonīū h̄z t insanit. Item dicebāt eū seductorē pp'li. Et in his vbis cōtumelijs sp habuit patiaz. j. pe. ij. Cū malediceret nō maledicebat. cū pateret nō cōminabat. Sit̄r in vberib⁹ t plagis patiam habuit. nā capt⁹ t ligat⁹ ē. alapis t colaphis cesus ē. cōsputus t velat⁹. flagellat⁹ t corōnat⁹ ē. ad pylatū t berodē t ad locū caluarie duct⁹ est. t demū clauis cruci affixus ē. t in oīb⁹ istis iniurijs tanq̄ ouis māsuetus fuit. Ergo dicit ad quēlibet nr̄m. Sequere me. ꝛ oppositū exemplo xp̄i ostendunt q̄ nec vnū verbuz nec vnā iniuriā sustinere volunt. cū tñ sit valde meritoriū iniurias patient sustinere ꝓpt deū. vñ Ju. xxj. In patia ve. possi. alias vras. vñ xp̄s dicit in euang. Si q̄s te pcusserit ad vnā maxillā p̄be ei alterā. Et q̄ vnū vbum patient nō sustinet quō vbera sustinebit vñ Greg. in lib. xvj. moz. Qui a statu patientie p linguaz vulnera corruit ipe sibi testis est q ꝓtra manifeste p̄secutionis gladios nō subsisteret. Cū vt patientiā acq̄ram⁹ ncce ē vt passionē xp̄i ad memoriā reducam⁹. vñ Greg. si passio xp̄i ad memoriā reducere tur: nil tā durū est qō nō equo aio toleraret. vñ etiaz Bern. Quid ē qō tibi nō suaue videt si collegeris t memoraueris omnes amaritudines saluatoris. vbi gratia. Si paup es t cōtemneris vt irrideris a diuitib⁹. cogita quō xp̄s derisus fuit q̄n velabant sibi faciem t pcutiendo eū dixerūt. ꝓphetisa nob̄ xp̄e q̄s ē q̄ te pcussit. Sit̄r q̄n coronat⁹ fuit. tunc ip̄i flectēdo genua. cum arundine pcutiebāt caput ei⁹. t expuentes in eū dicebāt. Ave rex iudeoz. Sit̄r q̄n in cruce pependit tunc ab astantib⁹ derisus fuit. Vaz aliqui de numero iudeoz mouentes capita sua dicebant. vach. q̄ destruis templū dei. alios saluos fecit. seipsum saluare nō pōt. si rex isr̄l es descēde nūc de cruce. Item si xp̄ian⁹ spoliat in reb⁹ tpalib⁹ tunc cogitare dz quō xp̄s spoliatus est vestimentis suis. t nud⁹ pependit in cruce coz̄ oñi pp'lo. Item si xp̄ian⁹ verberat t ledit in corpe. tunc reducere dz ad memoriā xp̄m flagellatū cōsputū t coronatum. Cū Hiero. in epl'a. Consput voluit vt nos lauaret. velari voluit vt velamen culpe t ignorantie a cordib⁹ nostris auferret. in capite pcuti vt caput nr̄m. i. adam sanitati restitueret. colaphis cedi t verbis deridēri vt nos ei labijs t manibus: verbis t operib⁹ applauderemus.

¶ Sexto xp̄m sequi debemus in ꝓlatione vboz. nam sicut eius opa sunt nobis in exemplū sic t eius vba. vñ aug⁹. Tota vita xp̄i t q̄ in terris p hoie gesit disciplina mor fuit. Primo quo sciendū q xp̄c tria in vbis suis habuit. Primo veritatē. Job. xiij. Ego sum veritas. Sic q̄libet xp̄ianus debet esse verax in vbis. tunc em̄ diligēt a deo t hoib⁹. ps̄. Ecce em̄ veritatez dilexisti. Sed oppositū facit homo mendax qui t odit a deo t hominib⁹. Unde ꝓuer. xij. Mendacia labia abhominatio dño. Nam talis mēdax nō imitat xp̄m ꝛ dyabolū. De quo dicit Job. viij. Ipe mendax est t pat eius. Secōo xp̄us habuit in vbis suis vtilitatem. nunq̄ em̄ aliqō vbum ociosum aut supfluum locutus est. vñ q̄libet xp̄ian⁹ exemplo xp̄i debet verba vtilia t necessaria ꝓferre. semper cogitans illud dictū Mat. xij. De omni vbo ocioso qō locuti fuerint homines reddent rōnē in die iudicij. Hoc illi non attendunt q̄ ꝓximos cū malis vbis offendunt. s. detrahendo. maledicendo. irridendo. conuiciando. subsanādo ꝓximos suos sit̄r iurādo t blasphemando cōtra deū. Tercio xp̄s habuit moderantiā in verbis. Tacuit em̄ coz̄ pylato t coz̄ herode. cum accusaret in multis nūhil rndit. ꝛ tanq̄ ouis et agnus innocens obmutuit. Sic exemplo xp̄i q̄libet xp̄ianus debet pauca vba habere t tacere vsq̄dū interrogatus fuerit. vñ Eccl. xxxij. Adolescens loqre in cā tua vix cū cecesse fuerit. Si bis interrogat⁹ fueris caput tuū habeat rūsum. vñ amb. in li. de off. Ex plures vidi incidisse pctm̄ loquēdo vix aūt quēq̄ tacendo. Hoc aūt exemplū xp̄i illi multiloq̄ nō attendunt q̄ plura vba t quasi innumerabilia in ventū ꝓferunt t sept⁹ rndent anteq̄ interrogank. ꝓuer. xviij. Qui pri⁹ rndet anteq̄ audiat stultū se eē demōstrat t cōfusione dignuz. Et tales q̄ nō refrenant linguā nunq̄ ad statū pfectionis pueniunt. vñ Jaco. j. Si q̄s putat se religiosum esse t non refrenat linguā suam hui⁹ vana est religio. Cū Greg. in moz. Multiloquio quisq̄ seruiens rectitudinē iustitie tenere non potest. ¶ Septimo xp̄s tristis fuit t honores fugit. in quo imitand⁹ est a q̄libet xp̄iano. Primo em̄ tristiciaz habuit. vñ Math. xxvj. Tristis est anima mea vsq̄ ad mortem ꝛc. Unde Bern. Legi charitaz

fleuisse nunc̄ risisse. Sic ꝛ boni flere debent hic cū xp̄o in p̄nti. ꝛ tunc cū b̄tis reputabunt. vñ Math. v. Beati qui lugent. Apl's. Est temp⁹ flendi supple in p̄nti. ꝛ temp⁹ ridendi suple in futuro. Sil'r quilibet xp̄ian⁹ debet honores p̄sentes fugere. ꝛ futuras ho nores in celo appetere. vñ aug⁹. in li. de ciui. dei. Di sce xp̄iane a xp̄o fugere gl'iam mundi. q̄ vocatus ad regnum fugit. vocatus vo ad patibulū humiliter et benigne se obtulit. Oppositū exemplo xp̄i oñdunt q̄ volunt in p̄senti letari. Unde Greg. in ome. Pre sentia gaudia sequunt perpetua lamenta. vñ xp̄s in euange. dicit. Ve vobis qui nunc ridetis. O xp̄iane attende quō imitaris exemplū xp̄i. Ipse eñ fleuit ꝛ tu rides. ꝛ in tristicia trigintatrib⁹ annis vixit. et tu letaris in illicitis ꝛ vanitatibus huius mundi. vnde Greg. in omel'. Nemo potest hic gaudere in hoc se culo ꝛ illic regnare cum xp̄o. Item xp̄s fugit q̄ñ po pulus volebat eū facere regē. vt h̄i Joh. v. In p̄ eū sequi debet q̄libet xp̄ianus q̄ nō debet appetere vel labozare vel desiderare p̄elaturam in p̄nti vita. Et de hoc quere ante sermo. iiij. A. ℣ Quantum ad tercium nunc querit q̄re xp̄s spāliter dilexit Johan nem. Rñdet q̄ ꝓpter tria. Primo ꝓpter puritatem eius. q̄ tales xp̄s multū diligit Prouer. xxij. Qui diligit cozdis mundiciā habebit regē amicū. Secū do ꝓpter eius festinā conuersionē. q̄ in sua iuuentu te ad xp̄m cōuersus fuit. ꝛ tales xp̄s multum diligit qō innuit Math. xix. vbi d̄r q̄ xp̄s puulos ample xatus fuit. manus eis impositit ꝛ bñdixit ipis. nūc̄ eñ alicui sent talē charitatē oñdit. Tercio ꝓpt ipi us Iohannis feruentē dilectionē. De⁹ eñ diligit di ligentes se. Prouer. viij. Ego diligentes me diligo Quarto ꝓpter ipsius dignitatē. q̄ ipe eñ oim sctō rū pfectiones habuit. de q̄b⁹ singularit̄ p̄m stat⁹ sui p̄eminentiā oñes magnā gr̄am reputauerūt sibi fa ctā. vt Esaias Dauid ꝛ hieremias q̄ de⁹ fecit eos ꝓ phetas suos. Jacob⁹ q̄ñ fecit eū apl'm. Lucas ꝛ mar cus q̄ñ eos fecit euangelistas. Laurentius ꝛ stepha nus q̄ñ fecit eos martyres. Nicolaus ꝛ dñic⁹ q̄ñ fe cit eos ꝓfessores. Katherina ꝛ Barbara q̄ñ fecit eas virgines ꝛ sponsas suas. In iohanne aūt hec oia re periunt. q̄ ꝓpha in apocalipsi. apl's in epl'is. euan gelista in euangelio. Martyr aūt inēztuz fuit i oleo adustus ꝛ minime lesus. Nam in actibus apl'oꝝ le git q̄ omnes apl'i erant flagellati. Confessoz. q̄ do ctoz ꝛ sponsus xp̄i. ℣ Ultimo querit que sit diffe rentia dilectionis ad Petrū ꝛ Johannē. ꝛ videt q̄ plus dilexit iohannē q̄ñ petrum. ꝛ tñ petrus videtur plus dilexisse xp̄m q̄ñ iohannes. Circa q̄ sciendū q̄ triplex est dilectio. Una que cōsistit in familiarita tis ostensione. ꝛ in ista magis dilexit iohannem q̄ñ petrum. quia maiora signa familiaritatis sibi osten dit. ex eo q̄ supra pectus suum recubuit ꝛ matrem su am sibi cōmendauit. Secunda dilectio est que consi stit in donoꝝ exhibitione. ꝛ in ista magis dilexit petrum. q̄ maiora dona sibi concessit. q̄ principem apostoloꝝ ipm fecit. suum vicariū eum reliquit. da nes regni celoꝝ sibi dedit. Tercia dilectio est q̄ con sistit in p̄cordiali amore ꝛ in ista vtrūq̄ eq̄l'r dilexit. ambos eñ eq̄l'r dilexit affectione. q̄ ambo apud de um sunt equalis meriti.

De Innocentibus: Sermo. xvj.

Mittens Herodes occi dit oēs pueros q̄ erant in bethleē ꝛ i oīb⁹ finib⁹ ei⁹ Math. ij. Exq̄ hodie pagit festū illoꝝ pueroꝝ innocentū q̄ ab iniquo herode inf̄ecti sunt tūc in p̄nti sermone tria sunt dicenda. Primo quō aliqui parentes pueros suos spiritualiter occi dunt. sicut herodes corporaliter occidit Scō de so lennitate p̄sentis festi. Tercio exemplū. ℣ Quā tum ad primū sciendū q̄ sunt sex genera parentum q̄ occidunt pueros suos ꝛ sic damnant ꝓpter eos.

Primi q̄ scienter rei sunt q̄ pueri in vtero matris sine baptismo decedunt. Et hoc est valde graue ho micidium. q̄ ibi corpus ꝛ anima occidit. Aug⁹. Ma ius est damnum in amissione vni⁹ anime q̄ñ mille coz porū. Bern. Totus mundus ille p̄cium vni⁹ anime estimare non p̄t. ergo mater que est p̄egnans solli citudinē debet habere de thesauro quē portat in vte ro ne fiat occasio damnationis illi puero. Similiter viri debent parcere mulieribus: nec eas terrere: nec turbare: nec verberare. imo sipsis subtrahere in co medendo atq̄ bibendo ꝛ impartiri suis mulieribus p̄gnantibus. ꝛ hoc ꝓpter fetum. imo quilibet homo debet seruire mulieri impregnate. exemplo Marie que tribus mensib⁹ seruiuit Elyzabeth. Contra hoc faciunt illi q̄ vxores suas p̄egnantes p̄cutiunt: tra hant: calcant trudunt ꝛ ipis maledicūt. ꝛ sic rei erūt necis in pueris. Sil'r peccant ille mulieres q̄ se sup hoc remittunt q̄ p̄egnantes sunt. ꝛ scienter offen dūt maritos suos. sil'r peccant grauiter ille antique vetule que aboꝝsum vel sterilitatē p̄curant in aliqua muliere vel virgine. Sil'r ille ancille q̄ cuz pcto ꝛ scā dalo concipiunt ꝛ postmodū ꝓpter verecundiā hu manā eosdem pueros scienter occidunt. qō aial irra tionale nō faceret. ℣ Secundi parentes sunt il li q̄ pueros suos nimis diligunt. Ez. d. nō debeo di ligere puerū meū. Rñdeo. immo debes diligere pue rū: q̄ est naturale. ꝛ ordinate ꝛ infra deum debes di ligere. Nam aliq̄ pueros suos vltra deum diligunt. ꝛ habent maiorem cōplacentiaz in pueris q̄ñ in deo oñipotenti. ꝛ poti⁹ ꝛ libenti⁹ vident pueros q̄ñ deū. Et q̄ sic pueros supra deū diligunt eosdē p̄ueros de um suū facūt. Aug⁹. Hoc ab hoie colit qō p̄ ceteris diligit. Et deus q̄ñq̄ ex sua bonitate sbtrahit eis il los pueros vt ipi parentes coz suum ecōuerso ad de um erigant ꝛ eū diligant. Hec ē ergo vna rō q̄re illi pueri q̄ sunt multū affabiles ꝛ prudētes ꝛ pulcri cito moriunt. q̄ pentes eosdē cum nimio affectu dili gunt. ꝛ cū nimia sollicitudine eos fm cursuz mundi nutriūt ꝛ educant. vbi gra. Nō ex ipis volunt face re magnos dños. rectoꝝes ciuitatū ꝛ magnas diui tias sup eos hereditare. ꝛ diuitibus eos despōsare. nō curantes an ista bona spōsalia sint iuste vel iniu ste acquisita. Et ꝓpter illā etiā curiositatē ꝛ sollicitu dinē quā h̄nt ad pueros ornando eos in vestib⁹ obli uiscunt q̄ñq̄ deū ꝛ seipos negligūt in his q̄ spectāt ad salutē aiaꝝ. Et sic ꝓpter nimiā dilectōnē pueroꝝ q̄ñq̄ offendūt deū ꝛ seipos dānant Math. x. Qui amat filiū vl' filiā sup me nō ē me dign⁹. Tercij pen tes sūt q̄ informant pueros suos in malis. sic cōsa re. supbe in vestib⁹ incedere. facie depingere. crines crispos facere. ꝛ ipsi parentes rei erunt oīm pecca-

tor que ex mala informatione vel malo exẽplo filij sic addiscũt ⁊ postmodũ faciũt. vbi gratia. q̃ te primitus supbiã docuit pticeps erit oim pctoꝝ q̃ cũ supbia ppetrabis vsq; in finẽ vite. ⁊ sic de alijs peccatis. Quarti parentes sunt q̃ pueros non corrigũt cum delinquunt. nã parentes tenenť pueros corrigere. vñ dr in decre. Pater debet filios castigare nõ sp osculari. v. q. v. Nõ osculat. ⁊. xxiij. q. v. nõ putes. ⁊ extra de rescp. si qñ. ⁊. c. di. ꝓtra morẽ. ¶ Querit quõ pentes debent corrigere pueros: Rñdeo si sunt boni ⁊ qñq; fragilitate excedunt. tunc cũ benignitate sunt corrigendi. exemplo Marie q̃ dixit ad filiũ suũ post q̃ inuenit eum in tẽplo post triduũ. fili q̃d feciſti nobis. pater tu⁹ ⁊ ego dolentes quereba-mus te. Si aũt filij sunt ꝓterui ⁊ rebelles. tũc corrigendi sunt cũ vgis ⁊ disciplinis. Vñ puer. xxiij. Noli a puero subtrahere disciplinã. si eñ pcusseris eum vga nõ morieť. ⁊ aiam ei⁹ de inferno liberabis. Et talis correctio erit meritoria ipis pentib⁹. nam q̃t plagas ipis pueris sic dabunt: tot merebunť coronas. Item sciendũ pentes nõ debent pueris maledicere. de quo q̃re sex. xliij. M. Quinti parentes sũt qui malũ exẽplũ ꝑbent filijs: ⁊ ꝓpter hoc spũaliter eos occidunt. Aug⁹. Qui in cõspectu ppli male viuit. q̃ tum in illo est eũ a quo attendiť occidit. Pueri eñ ea q̃ vident a parentib⁹ cõiter imitanť siue bonũ siue malũ. si vident eos ieiunare. libenter orare. eccl'iã frequentare. miscões esse. veritatẽ loqui. deũ benedicere. pacem cũ familia habere. eos imitanť. Si autem eos vident ieiunia ab eccl'ia instituta soluere. festa non celebrare. raro eccl'iam visitare. ad tabernas ire. supbe incedẽ. chorizare. blasphemare. maledicere etiã imitanť eos. Et ꝑ his malis exemplis pentes punienť grauiter. Vñ Greg. in mor. Tot mortibus q̃s dign⁹ est q̃t exempla prauitatis in posteros relinquit. Sexti sunt q̃ sciẽter res iniustas lucranť ad di tandũ pueros suos. nã quot denarios pueris suis relinquunt: tot gladijs eos transfigũt. Alij q̃ bñ ꝓgnoscunt se habere res iniustas: ⁊ ne filij exheredenť poti⁹ volunt cũ ipis dãnari. ¶ Vtũ ad scõm nota q̃ festũ innocentũ ⁊ eoꝝ martyriũ solenniter est peragendũ ⁊ hoc ꝓpter tria. Primo ꝓpter tpus. nã ipsi ꝓmi martires sunt q̃ ꝑ xpo post ei⁹ natiuitatẽ martyrizati sunt. Pro quo sciendũ q̃ triplex est martirium. Primũ voluntatis ⁊ opis. sicut bti stephani et laurentij. Scõm voluntatis ⁊ nõ opis. sicut bti Johannis euãgeliste ⁊ bti martini ⁊ dñici. q̃ habuerunt voluntatẽ ⁊ affectũ sustinẽdi martiriũ: q̃uis passi ñ sint. Terciuz martiriũ opis ⁊ nõ voluntatis. sic innocentes vsum rõnis non habentes. q̃ deum nõ loquẽdo ꝙ moriendo ⁊ cum sanguine suo ꝓfessi sũt ⁊ sic in sanguine suo baptisati sũt. Et ꝓpter illud triplex martirium illa tria festa sunt immediate post festũ natiuitatis instituta. Primo festum beati stephani q̃ est martyr voluntate ⁊ ope. Scõo festum bti iohannis q̃ est martyr voluntate ⁊ nõ ope. Tercio festum hodiernũ innocentũ q̃ sunt martires ope ⁊ nõ voluntate. Scõo martyriũ ⁊ festum innocentum est cõmendabile ꝓpter numerum: q̃ tot sunt q̃ numerus eoruz incertus est. ꝙ eccl'ia pagit numerum eoꝝ ꝑm visionem quã iohannes vidit vt hĩ Apo. xiij. Vidi agnũ stantem supra montẽ syon: ⁊ cũ eo centum quadraginta quatuor milia habentib⁹ nomẽ eius ⁊ nomen patris eius scriptum in frontib⁹ suis. Modo si laus vni⁹ sancti vel angeli vel hois vni⁹ est laudabilis et accepta coram eo q̃ tunc erit laus tot sanctorum innocentum. Item si de⁹ exaudit ꝓces vni⁹ sancti vt maxime duoꝝ vel triũ cõgregatorum in noie ipius. q̃d tunc vbi tot sancti simul sunt cõgregati. Item si vnus sanct⁹ est venerand⁹. nonne tunc tot milia sanctorum sunt venerandi: Nunq̃ eñ in anno tot sctoꝝ festa p agiť ꝓter festum oim sanctoꝝ sicut hodierna die peragiť. ¶ Tercio ꝓpter locum. qr in bethleẽ occisi sunt vbi xps natus est. Ergo in vbis ꝑmissis dictũ est. mittens herodes occidit oñes pueros ⁊c. Vbi sciendũ ꝑm glo. q̃ occisio pueroꝝ facta ẽ post annum ⁊ tres dies post natiuitatẽ xpi. Distulit eñ ꝓpe moram rome cõtractã. Fuit eñ roma a cesare citat⁹: et sic fere p annũ impedit⁹ fuit. Tunc ꝓphetia ỹpleta est. Rachel plorans filios suos. Hiere. xxxj. Vox in rama audita est. ploratus et ululatus multus. Rachel ploratus filios suos. et noluit consolari quia non sunt. Rachel ploratus filios suos. et noluit consolari quia non sunt. Rachel ploratus filios suos. et noluit consolari quia non sunt

ego bñ egi ⁊ iuste fect. qz ipse est causa suspendij met eo q a iuuentute pmisit me fm ꝓpiã voluntatẽ viue re. nec me aliqñ coꝛrexit ꝓpter excessus meos quos cõmisi. Et in signũ hui⁹ Pꝛouerb. xxix. dicit. Pu er q dimittit voluntati sue cõfundit matrẽ suã imo patrem ⁊ omnes cognatos suos. Ergo salomon di cit. Qui parcit vgis odit filiũ suũ.

Dñica infra octauã ntitatis xpi. Ser. xvij.

Quare xps factus sit paruulus.

Puer autem crescebat ⁊ cõfortabat plen⁹ sapia. Luc. ij. Exq in p sentt euangelio fit mentio de puero nobis recenter nato. Tunc p pñti sermone tria sunt dicenda. Primo qre xps puul⁹ fact⁹ est. Secundo quõ debemus nos habere ad istũ puulũ puerũ ihm christũ Tercio exemplũ. ¶ Quantũ ad primũ sciendũ q xps puulus fact⁹ est puer triplici ratione. Prio in signũ q faciliter põt placari ab his q offenderũt eũ. nam sicut olim cũ pomo inobediẽtie offensus fuit. sic tam puer fact⁹ faciliter q̃si cũ pomo placari potest. Scõo ideo puer fact⁹ ẽ vt faciliter a nob deci pi possit. Olim chare vendidit regnũ suum. sic q nul lus sibi illud acqrere potuit. etiã q̃tumcunq sanct⁹ ⁊ pfect⁹ fuerat. Nõ ptz in tob. bap. cui⁹ cib⁹ erat locuste ⁊ mel siluestre. q habuit veste de pilis camelox nec vinũ nec siceram bibit. ꝫ sola aqua cõtentus fuit. ⁊ vltimo p veritate decapitatus est. nec tñ sic celum intrare potuit. Itez in ꝓphis. sicut in Esa. Que secauerũt cum serra lignea ex pcepto manasse regis iuda. Itẽ ptz in zacharia quẽ rex Joas lapidare iussit inter templum ⁊ altare. Item ptz in hieremia q a ppło iudeox lapidat⁹ est. Itẽ ptz in amos quẽ Ozi as rex p tpa transfixit. Vi oms cũ oib⁹ martiriꝫ que sustinuerunt celũ intrare nõ potuerunt. vsqdũ xps q mortẽ suã ianuã celi aperuit. Sed xps puer nobis uatus modo tam misericoꝛs fact⁹ est q aliquib⁹ dat regnum celox p oibus suis rebus sicut aplis q oia p xpo reliquerunt. Aliquib⁹ p medietate rerũ suax sicut zacheo q dixit. vt hr Lu. xix. Ecce dimidiũ bo nox meox do paupibus. Aliqbus p his rebus que supsunt. vt hr Lu. xj. Quod sup est date elemosynaz ⁊ oꝛa munda erunt vobis. Aliquib⁹ etiã p duobus obul' sicut vidue q obtulit duo era. Aliqbus p hauſto aque Mat. x. Quicunq potũ dederit vni ex minimis istis calicẽ aque frigide nõ pdet mercedẽ suaz Aliqbus dat p bona sua voluntate. qõ ẽ q̃si p nihilo dare. ps. Pro nihilo saluos facies illos. Itẽ p'ni deus intus voluntatẽ vbi nõ inuenit facultatem.

Tercio xps puer fact⁹ est in signũ q debem⁹ eum spualit cõcipere p bonũ ꝓpositũ parere p bona opa p pseuerantiam nutrire. p patientiã portare. ¶ Quantũ ad scõm sciendũ q maria mater xpi nouẽ bñficia exhibuit puero suo biesu xpo. q etiã nos isto sacro tpe et spualiter exhibere debem⁹. Primo cõcepit puerũ iesum qñ angel⁹ dixit ei. Aue gꝛa plena sic ⁊ nos p bonã voluntatem ipm cõcipere debem⁹ vñ Crisi. sup math. Voluntates bone sic suaues sunt apud deũ. quẽadmadũ odoꝛiferi flozes. ꝫ alíq sunt sicut steriles mulieres q obstinati sũt in peccatis nec habent voluntatẽ se emendandi. Similiter illi qui stant in malis ꝓpositis malefaciendi. tales sunt qui xpm nõ cõcipiunt sed dyabolũ. ⁊ tales sunt in periculoso statu. vñ dr in decre. in malicijs voluntas p ope reputat. de pe. di. j. omnis. Si q̃s haberet voluntatem vltra decẽ annos vel viginti annos aliqõ peccatũ mortale cõmittẽ. ⁊ si infra illud tpus sic moꝛeret ꝓpter malã voluntatẽ eternaliter dãnaret. q̃ tales cõuerti debent ad xpm p bonã voluntatẽ. vñ bern. Cũ p bonã voluntatẽ incipim⁹ esse dei desinim⁹ esse dyaboli. Scõo maria petit iesum. vñ Luc. ij. Impleti sunt dies ei⁹ vt pareret. ⁊ pepit filiũ suũ pmogenitũ sic ⁊ nos cũ bonã voluntatẽ ope impleuerim⁹. tunc xpm spualiter generam⁹. ¶ Vbi sciendũ q q̃dã suffocant fetum spualẽ. vt sunt illi q suffocant bonã voluntatem in semetipis. ⁊ nunq̃ vel raro ope pficiunt. ꝫ cõtinue bonis voluntatib⁹ ⁊ inspirationib⁹ resistunt. Itẽ q̃dam portant fetũ spualez. x. vel. xx. annis. cũ tñ mulier portat puerũ suum vix. ix. menses: quẽ a marito suo cõcepit. ꝫ isti portãt bonã voluntatem p. x. vl. xx. annos anteq̃ ea ope implẽt. Itẽ qui dã pariunt monstra. R Mã legit q tpe aug⁹. hõ q̃dam nat⁹ est q habuit duo capita. duo pectoꝛa q̃tuoꝛ manꝰ vnũ ventrẽ ⁊ duos pedes. Sic pctoꝛ qñ ppetrat pctm̃ mortale. tũc spualiter generat mõstrũ. vñ Alber. mag. Anima parit mõstrũ q̃ pctã gignit. nũq̃d monstrũ fozet q facie retro tergũ añ haberet. Talis est peccatoꝛ q facie retro habet mundũ p amoꝛẽ respiciẽdo ⁊ tergũ añ. s. deũ oblinisciẽdo Diere. ij. Verterunt ad me terga ⁊ non faciẽ. Itẽ monstrũ fozet q oculos ⁊ os in pedib⁹ haberet. Talis ẽ auarus quez nisi delectat in terrã videre. pñs. Oculos suos statuerũt declinare in terrã. ⁊ nisi delectat loq de terrenis Jo. iij. Qui de terra est de terra loquit. Item monstrũ fozet q caput deoꝛsum hꝫet terrã amando. ⁊ pedes sursum in supbia cõtra deũ recalcitrãdo. Pꝫ sũt q̃dam qui pariunt. s. q bonã voluntatẽ ope pficiunt. Et illi sunt fratres sozoꝛes ⁊ mater xpi. Math. xij. Qui fecerit voluntatẽ patris mei q in celis est ipse meus frater sozoꝛ ⁊ mater est. Tercio Maria cibauit filium suum. Unde canit. Paruoq̃ lacte past⁹ ẽ. Sic debem⁹ pascere iesum. Et hoc facim⁹ cum opa misciie paupibus exhibem⁹. Unde dicit in euangelio. Quodvni ex minimis meis fecistis mihi fecistis Item in iudicio dicturus est. Esuriui ⁊ non dedistis mihi manducare. Sitiui ⁊c. Quotiens ergo op⁹ misericoꝛdie exerces. s. elemosynam dando. sitientẽ potando totiens puerum iesum pascis. Quarto Maria balneata est iesum puerũ ei⁹. Sic ⁊ nos debem⁹ sibi balneũ ꝓparare. ¶ Sed. d. vbi aquã recipiã. Rñdeo q in figura hui⁹ balnei legit Geñ. ij. Qz i medio paradisi est fons qui diuidit in quatuoꝛ ptes et irrigat omnem terram. Sic aqua in qua xpus balneandus est hauriri debet ex quatuoꝛ. Primo ex memoria ꝓploꝛ peccatoꝛum cum contrito coꝛde. Sic Maria magdalena hausit aquam lacrimarum cum qua christo pedes lauit. Sic beatus Petr⁹ post trinam negationem exiuit et fleuit amare. Sic Dauid qui dixit. Lauabo per singulas noctes lectum meum. Secundo hauriẽda est ex cõpassione de malis ꝓximoꝛũ. Sic xps fleuit sup ciuitatem ter'm dicens. Si cognouisses ⁊ tu. Tercio ex feruenti desiderio videndi deũ in celo. pñs. Fuerũt mihi lacha

me mee panes die ac nocte. dū ōr mihi vbi est deꝰ tuus. Un etiā Paulus. Cupio dissolui ⁊ esse cū xpō

Quarto hauriēda est ex deuota memoria passiōis xpi. Un alber. magnꝰ Simplex recordatio seu meditatio passionis xpi plus valet qꝫ si integrū annū ieiunaret ds in pane ⁊ aqua. vel si quotidie vgis ⁊ flagellis cederet vsqꝫ ad effusionē sanguinis. vel si ȧti die legeret vnū psalteriū. Quinto maria inuoluit ihm. Un Luc. ij. Pannis inuoluit eum ⁊ reclinauit eū in psepio. Maria inuoluit eum pannis. ⁊ hoc significat humilitatē. ⁊ ioseph de arimathia qñ mortuus est ihs tunc inuoluit eū in sindone munda. Et hoc significat castitatē siue mūdiciā. in signū ꝙ qui volūt accedere ad sacrm eucharistie debēt ibm cum mundo ⁊ humili corde suscipe. Item sciendū ꝙ qñ illi ꝙ sunt in matrimonio constituti veraciter se humiliant. rūc iesum cū maria inuoluūt panniculis ⁊ virgines ⁊ vidue que in pura castitate viuunt ⁊ deo seruiunt iesum cū ioseph in sindone munda inuoluunt

Sexto debemꝰ iesus cū maria calefacere. nā oportet recentem puerū calefieri. ⁊ iste ignis est charitas dei ⁊ pximi. ⁊ quō ille ignis debeat incendi in corde hois. quere infra ser. cxx. Septimo maria locauit puerū ad dormiendū. Sic ⁊ nos facere debemꝰ ⁊ hoc fit qñ pacē diligimꝰ ps. In pace factꝰ est locꝰ eius. Quidā em̄ sunt qui nullā quietē xpō puero tribuunt vt auari ꝙ die noctuqꝫ se occupant. ⁊ p diuitijs continue laborant. Similiter ⁊ superbi ꝙ totis conatibus insistunt quō exaltent. Silr etiam luxuriosi ꝙ quotidie laborant quō suam libidinē expleant. Un Esa. lvj. Cor impij quasi mare feruens qō quiescere non potest. Item alij pturbant iesuꝫ in lecto sibi preparato ab alijs. vt iracundi. litigiosi. luxuriosi ⁊ sic de alijs. ꝙ ad iram alios puocant. ⁊ sic iesum in illis inquietant. ⁊ qñqꝫ expellūt. s. qñ aliqs hō bonꝰ nimis ipatiens efficit ⁊ nitit se vindicare vbis ⁊ factis. Item alij pparant sibi lectum ⁊ eū recipiunt ꝫ nō diu eum apud se quiescere pmittunt. sicut recidiuantes ꝙ iam isto sacratissimo tempore se pparauerūt ⁊ eucharistiā sumpserunt. ꝫ finito festo ⁊ ante carnisprīuium econuerso dant se ad vanitates huius mundi. s. supbiendo. chorizando. gulose viuendo ⁊ comedendo. luxuriando. seipsos inebriando. ⁊ sic iesuꝫ expellunt. ⁊ tunc tales peius facīūt qꝫ ante fecerūt iesum sic expellendo. Sicut ꝙ pauper hospicio reciperet. ⁊ eos postmodū cōfusibiliter expelleret. Item alij preparant sibi lectum ⁊ eū recipiunt simul ⁊ quiescere pmittunt. sicut illi qui penitentiam egerūt et eucharistiā sumpserūt. ⁊ in penitentia vsqꝫ ad finem pseuerabunt. De illis dicit ps. Hec requies mea i seculum seculi. hic habitabo qñ elegi eam. Octauo Maria portauit ibm in brachijs suis. sicꝫ nos. Nō em̄ iesus semp dormit. ꝫ oportet eum aliqñ tolli de lecto ⁊ portari. hoc fit qñ hō aduersitates ⁊ infirmitates que deus mittet sup eū patienter sustinet. Itē quando hō p seipm corpus suū castigat. Silr qñ ds exercet corpus ⁊ mēbra in bonis opibus. nā cū quo membro deo seruis vel patienter dolores sustines, vel seipm affligis cū eodem xpm potas. Ihc's. Glorificate ⁊ portate deū in corde vestro. Sed sciendum ꝙ aliqui portant xpm solum in dextera manu. sicut illi qui regratiant deo ⁊ laudant deum quando ipsis pspere succedit. ps. Confitebit tibi cū benefecerīs ei Aliqui in sinistra manu qui patientes sunt in paruis aduersitatibꝰ. Sed boni debent portare puerū vtraqꝫ manu ⁊ ad pectus suum eum applicare. et hoc fit quando aliquis equo animo suffert bonū ⁊ malū sive sit infirmus siue sanus. diues siue paup. tristis siue letus. Unde Boet. de cōso. phie. Btūs est homo ille qui equo animo patit bonū ⁊ malū. O Homo debemꝰ puero iesu cantare sicut matres hui⁹ facili faciunt. Et hoc fit quando deuote oras vel aliquid boni legis. Unde augꝰ. sup ps. lxxxv. Oratio tua locutio est ad deum qñ legis deus tibi loquit. qñ oras cum ceo loqueris: similiter quando deum laudas et ei regratiaris. ⁊ hoc est opus angelorum ⁊ sanctorū in celo existentiū. ps. Qui habitant in domo tua domine in secula seculoruꝫ laudabunt te. Bern. Discamus in terris qs facturi sumus laudes in celis. nihil ita ꝓprie in terris celestis habitationis statū repsentant sicut alacritas laudantiū deum. Hugꝰ. in li. cōfes. Vere felix esset qui posset diuine laudi semp insistere. Qtum ad tercium sciendū est vnū exemplū ꝙ gratie agende sunt deo de omnibus que videntur Cū ȧdam frater dixisset nihil se cōspicere ꝙ nō edificaret. Aliꝰ ait. Quid tibi nūc cōfert edificatōis visio bufonis. ait ille. Certe multum. qz nihil merui quare me deus meꝰ fecit hominē ⁊ nō bufonem ⁊ quoties bufonem video totiens ℔ bñficiū ad mentē reuōco. ⁊ gras ago ei ꝙ me nō meo merito ad tā execrabilis formā nō effigiauit. ꝫ speciē pulcerrimā ⁊ imaginē regiam mihi tribuit.

De eadē dñica. Sermo. xviij.

Qz impedimenta profectus sunt seprem.

Ver autem crescebat

p tē. Sicut puer iesus creuit corpaliter, sic et nos crescere debemꝰ spūaliter. Un aug. de verbis apli. Semper ambula. semp ꝓfice. noli in vijs deficere. noli retro ire. noli deuiare. remanet ꝙ nō ꝓficit. retrocedit ꝙ ad ea reuoluit vñ iaz receserat. deuiat ꝙ apostatat. Unde etiā Bern. nunqꝫ iustus arbitrat se comphendisse. nunqꝫ dicit satis est. qz semper esurit ⁊ sitit iusticiā. ita vt si semp viueret sp inqꝫtus in se est iustior esse contenderet. ⁊ sp de bono in melius ꝓficere totis viribꝰ conaret. ℊ sicut puer ihs crescebat corpaliter sic ⁊ nos spūaliter. Un in p̄senti sermone dicenda sunt septez impedimēta ꝙ impediūt hoiem a ꝓfectu spūali sic ꝙ nunqꝫ ꝓficit spūritualiter veraciter. nec vnqꝫ pfectꝰ erit. Primus impedimentū est defectꝰ desideriꝫ ꝓficiendi. vulgarit. Da der mensch nit hat einē rechtē fursatz oder ernst sich zu bessern vnd zu zunemē. nam ꝙ hzvez desiderium ꝓficiendi vtiqꝫ in aliquo de die in diem se emendaret. ꝫ qz nō habet verū desideriū ꝓficiendi. iō nō ꝓficit cuius etiā confiteak. tū exquo nō hz feruens desideriū ꝓficiendi. iō in nullo se emendat. hodie em̄ facit sicut heri. cras sicut hodie. Sed diceret aliquis vñ ꝓuenit hoc ꝙ homo non habet feruens desiderium ꝓficiendi. Respondeo ꝙ hoc causat ex ꝓsumptione pfectiōis ⁊ ꝓbitatis. vt cum hō reputet se aliquid esse cum nihil sit. vñ Sen. ideo meliores fieri nolumus qz optimos nos esse putamꝰ. Augustinꝰ. Oportet tibi displicere qō es si vis puenire

ad illud q̄ nō es. Ergo q̄ vult ꝓficere debet feruēs desiderīū ꝓficiēdi habere ⁊ estimari q̄si vix adhuc inceꝑit deo fuire. Psal. Dixi nūc ⁊c. Bern. Mīme ꝓ certo bonus ē q̄ melioꝛ esse nō vult. ⁊ vbi inciꝑis nolle fieri melioꝛ desinis esse bonus. Ergo vt hī Mat. v. Bti q̄ esu. ⁊ sī. iustīcīā. vñ Aug⁹. Tota vita xp̄iana desiderīū est aie. ¶ Sed im impedimētū est nimia diuisio aī circa exteꝛioꝛa ⁊ mūdana. Bern. xlix Effusus es vt aqua ne crescas. modo sicut aqua fluit hinc inde ⁊ dispergit. sic ⁊ animus nimis dispsus nō ꝓficit. optet eī hīe q̄etū coꝛ secū. ⁊ cū aliis vt caueat sibi a vanis ꝑturbatōibus a superfluis ⁊ nō necessarijs occupatōibus. Primo a vanis ꝑturbationibus q̄ sunt nōnulli q̄bus cura est de oībus q̄ oīa volūt arguere que vident. si fin affectum suum non sunt etiā si bona sunt ad singula mouent. garriūt. cōtendūt. nil pati equanimiter volūt. Secō a superfluis occupationibus. q̄ sunt nōnulli q̄bus non sufficit ō pītibus esse sollicitos. ſ etiam sibi ⁊ suis volunt ꝓ longis tempibus futuris ꝓuidere quasi deus decetero hominum cura se eximere vellet. ⁊ terra cessaret fructus necessarios gignere. Ista eī hoies deū a se elongāt ꝓpter coꝛdis inq̄etudinē. q̄ deus quietum coꝛ desiderat vbi q̄escat. Sicut deus pater queꝛit dicēs. Sup quē q̄escet spūs meus nisi sup humilem ⁊ q̄etū. Bern. Columba cū nō inueniret vbi q̄esceret pes eius reuersa est in arcā ad Noe. Sic spūs sanctus vbi nō inuenit coꝛ q̄etū reuertit ad cōgregatōes sanctoꝛ in celū vbi ē paꝛ cōtinua. vñ Aug⁹. Nō pōt aīa nisi in eo q̄ diligit q̄escere. Eterna autē requies nō dat ei nisi in dilectōe ⁊ delectatōe dei q̄ solus eternus est. Vñ etiam Damascenus libꝛo. iiij. Quid eī ꝑciosius q̄ in manu dei esse. Vita eī est deus ⁊ luꝛ q̄ in manu dei sunt in vita ⁊ luce existunt. ¶ Terciū impedimētū ē defectus sapie ⁊ discretionis. Discretio eī est mr̄ vtutū. Indiscretū feruoꝛē habētibus dyabolus q̄q̄ suggerit artioꝛē vitam vt cito deficiāt. Tales q̄q̄ in insaniā incidūt ⁊ inutiles fiūt sibi deo ⁊ ꝓximo. ⁊ postmodū q̄n debilitant: tūc querūt recreatōnes ⁊ exīnde dissolutioꝛes erūt. Vñ Cassianus in colla. patꝝ. scribit q̄ antiq̄ patres Anthonīū adeūtes querebant que nam virtus hominem ad ꝑfectōnem recto tramite vehereꝛ dyabolī insidijs euitaris. Quib̄ respōdit. Primus inquit hoc in vigiliaꝝ ⁊ ieiunioꝝ attenuatōe cōsistere. quia his coꝛpus attenuatum facilius spūi obediret. Alius in pauptate. eo q̄ familiarius tales deo inhereꝛe possent. Alij in opibus misericoꝛdie. q̄ sola talia xp̄s in iudicio dixit remūerari. Demū btūs Anthonius dixit. Hec oīa bōa ⁊ necessaria sunt: ſ his spāles ꝑfectōes attribuere casus multoꝛ nō sinūt. Sola ergo discretio vtus ꝓncipalis est: q̄ oīuꝫ virtutum est generatrix. custoditrix. ⁊ ꝓsummatio existit. ¶ Et narrauit eis exemplū de q̄dā antiq̄ patre Nero noie q̄ q̄nq̄ginta āīs in heremo cōmoꝛatus magne abstinētie fuit. q̄ tandem angelū sathane ꝓ angelo lucis suscipies ⁊ suis suasionibus acq̄escens se in puteū ꝓfundū ꝓiecit ex iussu sathane quē angelū dei credebat. ⁊ ipe antiquꝰ pater credebat se illesum exiꝛe de puteo ꝑ dyabolus et ꝓmiserat. Extractus itaq̄ a fratꝛibus ꝛ semiuiuus credere tñ noluit se eē deceptū. sicq̄ mortuus est ⁊ a Pafuncio sepulturam difficillime ex rogatu fratꝝ obtinuit. vñ Ber. Discretio oībus vtutibus oꝛdinē ponit tolle hāc ⁊ vtus vt cīū erit. Querit quomō discretio acq̄rit. Rñdit Cassia. q̄ sola humilitate cuius ꝓmū iudiciū est oīs cogitatōes spūali patri reuelare a quo possit informare. ℟ Item sciendū q̄ q̄libet deuotus oīa cū cōsilio discretoꝝ viroꝝ debet facere in q̄bus est dubius ⁊ alijs discretis viris plus credere debet q̄is q̄ sibi ipsi. ⁊ ꝛ ea seq̄ q̄ iubēt. ⁊ vitare q̄ ꝓhibent fieri. Vñ Ecci. xxxij. Fili mi sine cōsilio nihil facias ⁊ post factū nō penitebis. Nullus eī sibi ipsi sufficit vult eī deus ignoꝛātes doceri ab alijs. vñ dns misit Paulū ad Ananiā vt eū instrueret. Itē sciendū q̄ sanctitas vite nō cōsistit in ieiunijs ⁊ vigilijs ⁊ exercitijs. ſ cōsistit in vtutibus. s. in humilitate. in patiētia. castitate. misericoꝛdia. ⁊ obediētia. s. q̄ homo frangat ꝓpriā voluntatē. ⁊ hoc ꝑ in dyabolo q̄ sp ieiunat ⁊ duram vitam hꝫ. ⁊ tñ nō est sanctus. q̄ caret vtutibus. s. humilitate ⁊ charitate. ⁊ sic de alijs. vñ ista exteꝛioꝛa exercitia intantū sunt laudabilia inq̄ntū hoiem disponūt ad vtutes. ¶ Quartū impedimentū est verbositas q̄ impedit ꝓfectū spūalē ipsius hois. Job. Nunq̄d vbositas iustificabit. Vñ Greg. Multiloq̄o q̄sq̄ fluens rectitudinē iustīcie tenere nō pōt. Psal. Vir linguosus nō diriget in terra. Vñ sciendū q̄ q̄libet religiosus ⁊ hō deuotus q̄ vult in bono ꝓficere. debet studere ad refrenādū linguā a superfluis ⁊ inutilibus vbis. Nō huius. q̄ ꝑ vicīū loquacitatis nimie pdit homo deuotionem ⁊ religiositatez. vñ Jaco. j. Si q̄s putat se religiosum esse ⁊ nō refrenās linguā suā. huius vana est religio. Ergo vbosus hō nunq̄ veraciter ꝓfic̄ in sctitate ⁊ vtutib⁹. vñ Arsenio dictū est. Fuge. tace. q̄esce. vñ Jaco. j. Sit omis hō velox ad audiēdū. ⁊ tardus ad loq̄ndū. Modicū loq̄ est signū sanctitatis ⁊ ꝓbitatis. Vñ Isa. In silētio ⁊ spe erit fortitudo vestra. Jaco. iij. Si q̄s in vbo nō offēdit. h̄ ꝓfectus est vir. vñ religiosi q̄ tenent tēdere ad ꝓfectōez. habēt ex pītōibus suis in q̄bus locis ⁊ tēporibus debeāt fuare silentiū. vt sic linguā suā refrenent. vt in eo melius ⁊ fortius in deuotione interioꝛi ꝓficiāt. ¶ Vñ legit in Vitas patꝝ. q̄ q̄dā heremita tribus annis lapidē gestabat in oꝛe. vt sic addisceret silentiū fuare. Quintū impedimentū est mutabilitas q̄ hō ia vult vnū postmodū aliud. ia incipit illud bonū agere. ⁊ post duos dies incipit aliud agere. ⁊ sic nō cōtinuat bonū inceptū. ſ ō dꝛe in diē mutat de vno in aliud. ⁊ ꝓp istā mutabilitatē nō ꝓficit. Bern. Qui alicubi tendit. si vnā ⁊ rectā tenuerit viā. cito ꝑuenit quo tendit. ⁊ itineris ⁊ laboꝛis. ⁊ aliq̄n fac finem. Si vero multas aggredit vias errat nec laboꝛ aliq̄n fac finem. q̄ erroꝛ nō habet finem. Sextū impedimentū est cū q̄s nō curat venialia peccata dimittere. vñ ꝑuerbioꝝ. Qui minima negligit paulatim defluit. Vñ etiā Gregō. in pastoꝛali. Qui minima peccata flere ac deuitare neglexerit. a statu iusticie nō q̄dem repēte. ſ ptiꝫ cadit. Sz diceres quō venialia impediūt ꝓfectū hoīs. Respō deo q̄ ꝓfectus hoīs cōsistit in feruoꝛe charitatis. ſ venialia feruoꝛē charitatis diminuūt. sicut aq̄ feruoꝛē ignis. ſ moꝛtale pctm̄ extinguit totam charitatem. vñ aliq̄ perdunt deuotionem ⁊ repescūt notabiliter. Et ratio huius est. quia non curant dimittere venialia. Ergo

q̄ vult veraciter ꝓficere curā diligēter dz apponere vt nō solū vitet pcā mortalia. ꝫ etiā pua pcā ⁊ venialia inq̄tū pōt. q̄uis ex toto non possit q̄s oia pcā venialia vitare. q̄ fm Salomonē ꝓuerbioꝝ. xxiiij. Septies in die cadit iustus ⁊ resurgit. tñ hō dz se moderare ⁊ venialia q̄tū pōt cauere ⁊ curare. Vñ Hiero. in epla. Mens xp̄o dedicata sic cauere dz minora quo etiā maiora. q̄ venialia multiplicata grauāt. vñ Aug⁹. sup Iob. Minuta sunt pcā ad modū arene grauia. ꝫ si multa arena ponat ꝑmit ⁊ opprimit. Vñ etiā Grego. Ultrasti grādia vide ne obruar arena. ¶ Septimū impedimentū ē amor inordinatus ad ꝓpriū corpus. ⁊ inde fit hō pusillanimis ⁊ pusillanimitas assilat hyemi nō ꝑmittēti exire gramina vel flores ab arboribus. Sic multi nō audēt facere bōa opa. q̄ tantū timēt sustinere aliq̄d aduersitatis ⁊ aspiratis. Prouer. xviij. Pigr̄ desiderat timor.

Pro quo sciēdū q̄ caro ꝓpria nō est inordinate diligēda. ꝫ potius odiēda tripl̄r. Primo. q̄ est inimica aie. ⁊ q̄ corpus suū amat inimicum aie sue diligit. Vñ ad Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spm̄. Secūdo. q̄ caro est corruptio aie. Sap. ix. Corpus q̄ corrumpit aggrauat aiam. Surgeret em̄ septus aia ad orandū ⁊ vigilandū. ꝫ corpus grauat ⁊ impedit eā. Tercio. q̄ amor sui est radix oīuz malorū. Vñ apl's. Erūt homines seipsos amantes. Nam de inordinato amore quē hō hz ad ꝓpriū corpus oritur gula. accidia. luxuria. ⁊c. Nam q̄ talis nō ieiunat ieiunia ꝑcepta ab eccl'a cū bñ posset. hoc venit ex inordinato amore. q̄ timet corpus nimiū grauari. Sil'r q̄ ō mane nō surgit. ꝫ diu dormit. ⁊ q̄ q̄nq̄ nō vult asperam vestē induere. nec dure iacere. nec orare. nec genuflectere. nec corpus disciplinare. nec sibi in comedēdo vel bibēdo aliq̄ delectabilia subtrahere. totuz causat ex nimio amore quē hō hz ad ꝓpriū corpus. Sil'r q̄ hō satisfacit suis carnalibus cōcupiscētijs. s. crapulose viuēdo. luxuriādo. scelꝑm inebriādo. causat ex inordinato amore corꝑis. ⁊ talia omia impediūt ꝓfectū hois ⁊ influxū diuīe grē. q̄ tales nō sentiūt dulcedinē diuine cōsolatōis. vñ Aug⁹. li. v. cōfes. Gaudium diuine consolatōnis nō degustas si carnali dilectōe cor maculas. ¶ Ultimo querit vtrum amor sui sit peccatum mortale. Respondet fm Hermanū de Schildtz q̄ nō etiam si plus q̄s se amet q̄ expedit. ꝫ tamē si amor crescit in contēptum dei. tūc erit peccatū mortale. Verbi grā. vt si q̄s nollet ieiunare vt teneret ex ꝑcepto ecclesie ⁊ bñ posset. ꝫ nō vult corꝑ suum aggrauare. Sil'r nec vult surgere dñica die ad missam audiēdā ꝓut q̄libet hō teneat ex ꝑcepto ecclesie. vt hī in decre. Dñica em̄ die dz missa audiri ab oībus. de ꝓse. di. j. missas. Et breuiter q̄ncūq̄ q̄s paratus ē trāsgredi ꝑceptū dei ⁊ eccl'e ꝓpter illicitū sui amorē. tūc erit pctm̄ mortale. Idipm̄ dicēdū etiā si amor inordiatus suiipsius vgat in iniurīā ꝓximi sui q̄ tūc est mortale fm̄ mēsurā iniurie. nisi iniuria eēt minima. tūc em̄ eēt veniale ⁊c.

In circūcisione dñi.

Sermo. .xix.

POstquam cōsummati sunt dies octo vt circūcideret puer. vocatū est nomē eius Ihs ⁊c. Lu. ij. Iusans octo diex̄ circūcideť. Gen̄. xvij. Solēt homines in nono āno munuscula sibijnuicē dare. Gen̄. in li. de clemētia ad Heronē. Bñficiū accepit q̄ digne dedit. Macrobi⁹. Indignus ē oīno dādis q̄ de bñficio dato ē ingrat⁹. Varro in sentētijs. Bñficiū q̄ dare nescit iniuste petit. Tullius ꝫ Salustiū. Bñficiū nihil aliud ē q̄ benivola actio. Hic saluator nr̄ in carne natus hodie fidelibus suis tribuit acceptabile ⁊ gratuitū donuz. s. sanguinem suū ꝑciosum. quē hodie fudit in circūcisione. vt euangelium testat. vbi dī. Postq̄ cōsummati sunt dies octo. Vñ ex hodierno euangelio colligit q̄ ille q̄ est interminabilis ⁊ eternus hodie in euangelio octo diex̄ describit. Et ille q̄ est impassibilis ⁊ indiuisibil'. q̄ est patri cōsubstantial' hodie patitur ⁊ diminuit ⁊ circuncidit. Sil'r ⁊ ille q̄ est ineffabilis. ⁊ a cuius narratōe deficiunt lingue hodie noīat ⁊ nomen ei ponit. Hec tria tanguntur in euāgelio hodierno. Vnde in pūti sermone tria sunt dicenda. Primo quare hodierna dies ē multū celebris. Scōo q̄liens xp̄s sanguinē suū fudit. Tercio de spūali circūcisione. ¶ Quātum ad ꝓmum sciēdum q̄ hodierna dies est multum celebris. Primo ex eo q̄ est octaua dies natiuitatis xp̄i. Si em̄ alioꝝ sanctoꝝ octaue solennes sunt. q̄tomagis octaua dies sanctisanctoꝝ a quo oēs hñt q̄ sancti sunt dz solēniter celebrari. Scōo ꝓpter impositōez nomis noui. q̄ vocatum est nomē eius Ihesus. De quo nomie dic apostolus. q̄ tota salus nostra ꝓsistit in hoc noie Jesus. Jesus em̄ interpr̄at saluator. Xp̄s interpr̄at vnct⁹ latie. ¶ Circa qō querit cuz Jesus est ꝓpriū nomē eius q̄re nos nō noīamur a Jesu saluati. sicut a xp̄o noīamur xp̄iani. Rñdet q̄ illa duo nomia Jesus xp̄s sibi conueniūt. Primum. s. Jesus rōne persone fm deitatem. Scōm. s. xp̄s est nomē dignitatis fm humanitatem. Ideo aūt a nomie xp̄i q̄ est nomē dignitat⁹ fm humanitatē nos noīamur xp̄iani in pūti. q̄ debemus esse reges regentes nosipos. ⁊ sacerdotes hostias spūales offerentes. Apocal'. j. Fecit em̄ nos deo nostro regnum ⁊ sacerdotes. Dz vē illis q̄ solū nomen hñt q̄ xp̄iani sunt ⁊ opa non hñt. q̄ ex hoc grauius damnant. vñ Aug⁹. in li. de vita xp̄iana. Nō in hoc nobis tm̄ q̄ xp̄iani dicimur blādiamur. ꝫ ꝓpter hoc etiā nō iudicandos esse credamus. si nomen frustra vendicemus alienū. Vñ etiam Jsi. in li. ethy. Non se gloriet xp̄ianū q̄ nomen hz. ⁊ facta nō habet. Certissime ille est xp̄iauus q̄ factis se xp̄ianum ostendit. ⁊ ambulabat sicut ille ambulauit a qua nomen contraxit. Dz in futuro noīamur a noie Jesu saluati. q̄ amplius nūq̄ possumus amittere. Vñ Jsa. lj. Salus mea in sempiternū erit. ¶ Itē sciendum q̄ hoc nomē Jesus multiplicē ꝓfert hoi grām. Primo q̄cūq̄d bō petierit in noie Jesu b obtinebit. Joh. xv. Quicq̄d petieritis p̄ez in nomie meo dabit vobis. Vñ oīs misse ⁊ orōnes ⁊ hore canonice cōcludunt hoc nomie Jesu. Videmus em̄ q̄ paupes petūt in nomie sci Nicolai vel alicuius sci. ⁊ q̄q̄ obtinent q̄ petūt. vñ hodie in nouo anno petere debemus in hoc noie Jesu remissionē oīuz pctoꝝ nostroꝝ. vñ Actuū. x. Huic oīs ꝓphete testimoniū ꝓhibent remissionem pctoꝝ accipe q̄ nomen eius. Ergo ꝓphetis crede. nec despera in omibus tuis pctis etiam si tot eēnt q̄t sunt capilli capitiꝫ tui. Psal. Multiplica-

tt sunt sup capillos capi. mel. vel si tot essent q nũez arene maris excederẽt. ij. Paralypo. vl. dixit Manasses. Peccaui sup nũez arene marꝛ. Si ergo multũ ꝛ grauiter peccasti nõ despera. ꝫ dic cũ Psal. ꝓpt nomẽ tuũ. ꝓpiciaberꝛ pctõ meo multũ ẽ em. vñ Ber. Dia pctã venialia. originalia. criminalia ab origine mũdi vsq; ad finem cõmissa diuie misericordie cõparata sunt q̃si sola gutta ℨ pelagus totius marꝛ. Mã oia pctã sunt finita. ꝫ misericordia dei ẽ infinita. vñ Aresto. viij. Etℨ. finiti ad infinitũ nulla ẽ ꝓportio. Scõo in hoc noie Jesu vicemus dyabolũ. Luce. x. Demonia etiã dñe subjciunt nobis in noie tuo. vñ xps dixit Mar. xvj. In noie meo eũctẽt demõia. Hoc figuratũ est in Dauid ꝛ Golya. vt hĩ. j. Reg. xvij. vbi dixit Dauid. Tu venis ad me cũ gladio. ego aũ venio ad te in nomie dñi exercituũ. Dauid em audaciã suam in noie dei isrl posuit. Dñ Valeriꝰ in lib. viij. Mos erat romanoꝝ vt nullus ad impiale soliũ extolleret nisi aiositate ꝛ audacia ꝛ ceteris inueniret virtutibus ꝓcellere. Holyas autem in vtutis ꝛ fortitudis sue ꝓsumptõe. Unde Origenes libro de decalogi ꝓcepti. Heu q̃ dãnata ꝑsumptio tã audaci aio deum offendere. ℨ ꝓsus nil eo detestabilius q̃ si in pctis suis qs ausus fuerit pmanere. Holyas dyabolum significat. cuius gladius ẽ carnal temptatio. Clipeus quo se abscondit est simulatio boni. Nam sub specie boni occultat malũ. ꝛ sic decepit illos quos cũ manifestis nõ põt decipe. Dauid significat fidelem xpianum q̃ inuocatõe nois dñi in orõne ꝛ baculo crucis ꝛ cum quiq; lapidibus. i. cum recordatõe quiq; vulnez xpi vincit Golyã. i. dyabolũ. Psal. In noie tuo spernemus insurgẽtes in vob. Tercio in noie Jesu ꝓsequmur vtã eternã. Nõ em est aliud nomẽ sub celo in q̃ saluemur. Psal. In noie dei nostri magnificabimur. Ergo ob reuerẽtiã eiusdẽ nomis oẽ genu flectat celestiũ. terrestriũ ꝛ infernoꝝ. Ergo q̃cũq; alicꝺ xpianoꝝ audit in missa hoc nomẽ Jesus nomiare debet genua sua flectere ꝛ dicere. O dñe saluũ me fac ꝓpter nomẽ scm tuũ. Tercio dies ista celebrat ꝓpter effusionem sanguis Jesu xpi. Nodie em incepit ꝓ nobis effundere sanguinem suum. quem tamẽ postea crescẽte etate ꝓ nob largius effũdebat. O Modo q̃tum ad scõm sciẽdum q xps sanguinẽ suũ septies fudit vt nos a septem pctis mortalibus mũdaret. Primo in circũcisiõe cõtra peccatũ luxurie que in pmo hoie in illo mẽbro pus pullulauit. Ergo si offendisti deum cũ pctõ luxurie. noli desperare. ꝫ cũ ꝓtrito corde iuoca misericordiã dei. vt ꝓpter suam amarã mortẽ ꝛ passionẽ ꝛ sanguinẽ quẽ in circũcisione fudit tibi ignoscat. Et sic de alijs pũctis infra ponendis dicẽdum est. Scõo in sudore fudit sanguinez suũ q̃ in mõte oliueti orauit. ꝛ hoc ℨ pctm gule. Mã ex gula nascunt mali humores q̃ exiccant ꝓ xpi amorem. Tercio in flagellatõe ℨ pctm iuidie. Iuidi em sunt canes mordẽtes. Si em leo timet quãdo canis flagellat coram eo. multofortius isti canes timere debẽt q̃ videt leonem. i. xpm flagellatum esse. Quarto in manuũ pforatõe ℨ pctm auaricie. ostẽdit em se liberalem esse in manuũ extensiõe ꝛ aptõe ꝛ ꝓ foratũe. Nam manus habuit in cruce extẽsas vt daret vniuersa. habuit apertas vt daret liberaliter. habuit pforatas vt daret totaliter. Nota de auaricia sicut spina in sua pũctura sanguinem nõ elicit nec effundit. ꝛ ideo validius ipm vulnus intumescere fac. Hilꝛ nõ auaricia dũ mẽtẽ pũgit. sanguinẽ sceleris ꝛ pcti nõ effundi sinit ꝓ pniaz satisfactoriam. ꝫ vulnus magis itumescere fac. qz auarus q̃to plus habet tãto plus cupit. Quito in pedum affixiõe cõtra pctm accidie. Pedes em aie sunt itellectꝰ ꝛ affectus q̃ sepe sunt pigri ad bonũ. ꝫ q̃ in xpi sanguine intinguunt. tũc velociter currũt ad deũ ꝛ ad oẽ bonũ. Psal. Intinguat pes tuus in sanguie. Sexto in capite ℨ pctm superbie. Maz sicut dicꝫ Augꝰ. Sub spinoso capite nõ decet membꝝ fieri delicatum. Nam nõ dz caput esse bũlle ꝛ mẽbꝝ superbũ. Uñ itez Aug. in hmõe. Erubesce homo esse superbus vbi humil factus ẽ deus. Septio in corde ℨ pctm ire. Nam sm Aresto. j. de aia. Ira est accẽsio sanguis circa cor. Quãtum ad tercium sciẽdum q circũcisio olim fiebat ℨ originale pctm sic tã fit baptismus. In pctõ em originali quatuor sũt. s. culpa. fomes. ꝓuatio gre. ꝛ carentia visiõis dei. In circũcisiõe autem auferebat culpa. debilitabat ꝺcupiscẽtia. ꝛ ꝓferabat gra tollebaturq; diuie visiõis carẽtia. Ex qz ianua nõdum erat aperta. ꝛ sic nõ poterãt frui diuia visiõe. Xpus autẽ nõ idigebat circũcisiõe. qz in ipo nulla fuit originalis culpa. nec in carne sue aliq̃s fomes aut cõcupiscẽtia. nec habuit ꝓuatiõem gre. ꝫ plenitudinem gre. ꝛ in terra degẽs fruebat diuia visiõe. E Voluit tamẽ circũcidi triplicꝫ ratõe. Primo rõe sue vt veram carnem humanam se assumptisse demõstraret. Scõo rõe iudeoꝝ vt iexcusabiles essent. Si em circũcisus nõ fuisset potuissent se iudei excusare ꝛ dicere. ideo eũ nõ recepimus qz legem nõ ꝟuauit. Uñ ipe xps dicꝫ Matℨ. v. Nõ em veni soluere legez aut ꝓpheras. ꝫ iplere. Tercio rõe nostri vt nos saluaret quemadmodũ em fit cauteriũ in vno membro vt totũ corpus sanet. Papias dicꝫ cauteriũ esse ferrũ quo infirmi vtunt siue malefici. sic xps voluit portare cauteriũ circũcisiõis vt sic totũ corpus. i. genus hũanũ saluaret. Etiaz ideo circũcidi voluit vt nos spũaliter circũcidi debere mõstraret F Quõ aũt spũaliter circũcidi debeamus. Sciẽdũ q sex modis nos spũaliter circũcidere debemus. Primo circũcidere debemus corã malicliosis. inuidiosis. vindicatiuis cogitatõibus. Hiere. iiij. Laua a malicia cor tuum vt saluus fias vsq; quo morabunt in te cogitatões nocte. Itẽ a cogitatõibus luxuriosis ꝛ imũdis. qz nullus recẽsebit in mõte sctõ dei nisi q̃ sine macula cordis ingredit. Uñ Psal. xxiij. Quis ascẽdet in mõtem dñi. aut qs stabit in loco scõ eius. innocẽs manib⁹ ꝛ mũdo corde. vñ Cesarius. Incipiamus cogitatões bonas diligere ꝛ stati ab illis q̃ male sunt nos dignabit dñs liberare. Scõo debemus oculos circũcidere ab illicito visu. Hiere. ix. Ascẽdit mors per fenestras nostras. Corpus nostꝝ est domus. fenestre oculi sũt. habitatoꝝ aia est q̃ nõ custodim⁹ oculos. tũc mors intrat ꝛ aiaz occidit. Uñ Matℨ. vj. Si oculus tuus fuerit necꝫ totũ corpus tuũ tenebrosum erit. Augꝰ. Impudicus oculus impudici cordis est nuncius. Tercio aures a detractõe. Prouerℨ. xxiiij. Cum detractoribus ne commiscearis qm repente ꝟgiet ꝓditio eoꝝ. Unde Bern. Detrahere aut detrahentem audire quid horum damnabilius sit non facile dixe-

rim. Itē aures auertere debes ab auditu turpiū verboꝝ ⁊ cantuū lasciuoꝝ. Ecci. xviij. Sepi aures tuas spinis. ⁊ noli audire linguā necꝫ. Quarto liguā circūcidere debemus a turpi locutōe. Eph. v. Oīs inūdicia nec noiet in vob sīc decet scōs. aut turpitudo. aut stultiloquiū. aut scurrilitas Itē a mēdacio Eph. iiij. Deponētes oē mēdaciū. loqmi vitatē vnusqsqꝫ cū pxio suo. Itē ab irrisiōibus bonoꝝ hoium. Añ Psal. Qui habitat in ce. irri. e. ⁊ do. subsan. e. imo boni honorādi sūt sīc filij dei. Mā q filiū honorat. honorat ⁊ patrē eius. sic ⁊ q honorat bonū hoiem honorat ⁊ deū. Itē a vbis maledictiꝫ. Apls Ro. ij. Benedicite ⁊ nolite maledicere. q em maledicūt pxis incurrūt istā maledictōez dei quā dicturus ē in iudicio. De q hī Mat. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. Itē a vbis iuratoriis. Ecci. xxiij. Vir multū iurās implebit iniqtate. vñ xps dīc in euāgelio Mat. v. Sit ꝓmoueter est est. nō nō. Añ aūt iurare p deū sit mortale vl veniale pctm. q̄re infra ꝓmō. cxliij. T. Quito manus circūcidere debemus ab illicito tactu. Nam tactus ⁊ āplexus q fiūt ad irritādū se ⁊ alios sūt pcta mortalia. sic manus circūcidēde sunt a rapis. furtis. a cedibus ⁊ turpi ludo. ⁊ ad sola opera dei peragēda aptāde. Sexto circūcidere debemus pedes ab illicitis gressibus q fiūt in chorizādo. supbe incedendo ⁊ ad loca illicita eūdo. Añ Job. xxxj. Cūctos gressus meos tpe dinūerat. B Ultio nota exemplū de illo nomie Jesu. Legit q diu moratus fuit q̄dam homo cū vxore sua in magna pace ⁊ scīate. ⁊ illa silr cū eo. Immisit aūt dyabolus temptatōes in eos vt suspēderēt se vt sic euaderēt pītes mibias. Cū ergo vtriqꝫ ex hac iꝓoba ⁊ importuna tēptatōe tristes efficerent vt nec somnū capent nec comederēt. q̄ fuit alter de altero cās tāte tristicie. Rndit vir q sup oia hīet volūtatē magnā suspēdēdi se. Mulier rndit illud ꝓsilē esse desiderū suū. ꝓsentiētes aūt ābo in tdm laqos parēt vt se suspēderēt. Cūc mulier dixit viro suo. O dñe ꝓsulerem q pus biberemus amorē Jobis mutuo de illo optio vino nr̄o. qō pciosum seruauimus de illa vinea nr̄a. de q nōdū gustauim⁹. nec scimus q̄le adhuc vt potati leuius moriamur. Placuit viro vinū affert. qō cuz vellet bibere sīc ꝓsueuerat signauit vinū cū sig crucis dicēs. In noie Jesu xpi bibam⁹. ⁊ bibit. deditqꝫ muliēri. Cū aūt bibissent vtnū cruce signatū. ita fugit dyabolus q ois tēptatio de tota mēte eoꝝ tolleret. vt hoc qō facere cogitauerūt. noluerūt postea adiplere. ꝫ ꝓtriti ad ꝓfessionem pfugerūt. ⁊ vitā in bono finierūt. ℣ Itē exēplū alio ō noie Jesu. Fuit q̄dā hō pi⁹ q hāc ꝓsuetudinē habuit q q̄tēscūqꝫ sibi diabol⁹ igerebat aliquā tēptationē iuit ad locū orōis ⁊ inuocauit eū dicēs. O Jesu dulcis miſere mei ⁊ adiuua me. ⁊ ptinue dyabol⁹ recessit ab eo. ⁊ sēl audiuit vn⁹ scūs pi q demō dicebat q ipsi dyaboli maxie repellent ab hoc noie Jesus.

De eodem. Q iuuenes fuīt a iuuētute deo. Sermo. .xx.

POstquam cōsummati sunt dies octo ⁊c. Lu. ij. J Sciēdum q xps die octaua circūcisus est ⁊ sanguinem suum fudit. ⁊ hoc ad nr̄am instructiōez vt in puericia ei futre inchoemus. Ad facere debemus ꝑncipaliter sex de causis siue ꝓpter sex fructꝰ q inde ꝓuenīūt illis q a iuuētute deo futre incipiūt. Primus est. q bonitas ꝓfundius infigit ipsi iuueni. eo q inuenit subiectū magis teneꝝ. vñ Treſto. iij. ō aia. Ala puerī ē sīc tabla rasa i q̄ nihil ē depictū. ⁊ hoc in ꝓncipio sue infusiōis. Itē aia pueri ē sīc pgamenū bñ ꝓpatū ⁊ q̄cq̄d in eo scribit vir delet. ⁊ si delet adhuc manēt sbi aliq vestigia. Sic ē de iuuene q̄cq̄d sibi ꝓmitus ꝓmit. ad ꝫ sp inclinat siue sit bonū siue malū. Itē puer ē sīc vgula q̄ faciliter flecti pōt ad dexterā siue ad sinistrā. ⁊ quocūqꝫ flectit illuc ⁊ crescit. Sz trabs iā desiccata si curua est ipossibile est eā ad rectitudinem duci. Añ Holgot sup li. Sap. Omne pctm̄ incurabilius est in sene q̄ in iuuene. Añ Ecci. vij. Filij si tbi sint eruditi illos a puericia sua. Scōs fructus est. q iocundū est viuere hoi tali q̄ in ꝓncipio deo futre studuit. Sap. Optima forma viuēdi eligēda est quā iocūda reddet ꝓsuetudo. R Querit ꝫ q̄bus in hac vita melius sit: Rndet q illis q puro corde ⁊ pura ꝓscia deo fuiūt. Prouerb. v. Mens secura quasi iuge cōuiuium hoc sic patet. Nam si supra videt ⁊c. quere supra ꝓmō. ix. R. ibi. Quinta est ꝓscia. Item sciēdum q aliq̄ mali infernum maiori labore sibi acqrūt q̄ aliq̄ boni regnum celeste. q duobus mōis intelligit. Prio q̄tū ad interiorē remorsum ꝓscie. Añ Ambro. in li. de of. Que pēa grauior est q̄ interioris vulnus ꝓscie. Nōne ꝫ magis fugiēda est q̄ moꝛs. q̄ dispēdiū. q̄ exiliū. q̄ debilitatiꝫ dolor. vñ Jsi. de sibo. O ia fugere pōt hō pter corsuum. Nō em pōt a se q̄sq̄ recedere. vbicūqꝫ em abierit reatus sui ꝓscia illum nō derelinqt. Sc̄o mō intelligit quo ad exteriora exercitia. vñ Holgot. Uia pctoꝝ ē multo magis laboriosa q̄ via scōꝝ. Famulus em̄ q̄to pluribꝰ dñis hz futre tāto cū maiori labore. ꝫ pctōr vult futre mūdo dyabolo ⁊ carni sue. ⁊ ideo necesse est eum multipliciter laborare. Letere. ix. vt inique agerēt laborauerūt. Mā durior a futria q̄qꝫ hūt fui dyaboli q̄ fui dei. sīc patet in hastiludijs ⁊ chorcis ⁊ actibus luxuriosis. in diuitijs congregandis. superbis vestibus portandis. ⁊ in platuris acqrēdis. Añ Holgot. Multo fortius laborant homies circa mūdana ⁊ trāsitoria q̄ circa eterna ⁊ magis circa voluptates q̄ circa vtutes. L Tercius fructus ē q gratius est fuittum eoꝝ deo q̄ cito ad deū ꝓuertunt. Illi em̄ de puro ⁊ optio vite sue q̄si de flore ⁊ vigore deo offerūt. Qui aūt tarde volūt ꝓuerti quasi feces deo cōseruant respectu iuuenum q in iuuentute deo seruire incipiūt. Illi em̄ ātiq̄ de vita sua pio id qō pulcrius ⁊ melius ē offerūt mūdo ⁊ dyabolo. relīquas vo volūt offerre deo illud. ſ. de q mūdus nō curat. ſ. senioz cū tū fm scpturā bōa ⁊ optia deo offerēda sūt. Mūeri. v. Dia q offertis deo optia ⁊ electa erūt. Item illi qui expectāt vsq̄ ad senīū. tales ꝓsumūt iuuentutem ⁊ fortitudinem corpis in fuitio mūdi ⁊ dyaboli. ⁊ cū tam senescūt. tūc cessant ab aliqbus pctis. cum eades pcta iam amplius ꝓpetrare nō pñt. Añ Aug. Si vis agere pniam cum iam peccare nō potes. pcta te dimiserūt. nō tu illa. Sz cū hō aptus est ad peccandus ⁊ posset ⁊ hz occasionem. ſ. pulcritudinem. diuitias. ⁊ iuuentutē. ⁊ dimittit ꝓpter deū. hoc ē deo valde acceptū. Nam subtrahere sibi delectabilia carnis cum opportunitatem habet perficiendi. quasi ſpuale mar-

tyrtū est cora deo. vñ scriptū est. Qui potuit trāsgredi & nō est trāsgressus. facere mala & nō fecit. ḋs est hic & laudabimus eū. Vñ Aug⁹. Dico tibi q² securꝰ es si pniaz egisti eo tēpe quo peccare potuisti. Item sciēdum q̄ summe placet deo puttiū iuuenū innocentum. Hunc̄ pater de filio tantū gaudium habuit sicue rex siue ep̄s siue papa electus fuerit sicut de⁹ gaudium habet de bono ope qđ ḋs deo offert in sua innocētia. In signum huius dicit xp̄s in euangelio vt habeā Mat. xix. Sinite puulos venire ad me & nolite phibere eos. talium em̄ est regnum celoꝝ. Item cū pueri clamarēt in templo. & ꝓterea pharisei indignarent dixit eis xp̄s. vt habeā Mat. xxj. Nūqd legistis. Ex ore infantiū & lactentiū pfeciſti laudē.

¶ Qz multū valeat ozō innocētū pueroꝝ siue ꝑ viuis siue ꝑ mortuis ptz p tale exemplum qđ legit. Quidā eps deuotus vidit in somnis puer piscantē de puteo cum hamo aureo & linea argētea. & inde extrahebat vnam pulcram mulierē. euigilans vidit eū dem puer in cimiterio sup vnā tumbā orantē. & ḋsiuit ab eo qđ hic faceret. Rñdit. ꝑ aia mr̄is dico pat nr̄ & miſere. & intellexit vir scūs q̄ aia illius mulier liberata esset a purgatorio ꝓcibus illius pueri. Et pr̄ noster ē hamus aureus. & miſere est linea argentea.

¶ Quartus fructus. qz hō certius morit in certitudine spei sue salutis. vñ Aug⁹. de disciplina xp̄iana. Hō pōt male mori q̄ bñ vixit. sic econtra q̄ male viuit & tardāt puerti vsq̄ ad finē vite vix bñ moriunt. vñ Aug⁹. Vix bñ morit q̄ male vixit. Vñ Aresto. in Topicis. Qualis vnusq̄sq̄ est. talis videt sibi finis. vñ etiā Aug. Si ḋs positus in vltima necessitate sue egritudis voluerit accipe pniaz & accipit & mox recōciliabit & hinc vadit. Fateoꝝ vobis nō illi negamus qđ petit ꝙ nō ꝓsumimus q̄ hinc bñ exeāt. si securus hinc exit nescio. pniaz dare possumus. securitatē aūt nō. nunqd dico damnabit. ꝙ nec dico liberabit. Vis ergo a dubio liberari tene certum & dimitte incertum. Age pniaz dum sanus es. si sic agis. dico tibi q² securus es. Qui em̄ nō volūt in sanitate querere deum ꝙ scienter & ptinaciter cōtra deum facere. grauiter peccant. Sepius ꝓtingit q̄ in ifirmitate ꝓstituti nō pñt se veraciter ad deum cōuertere & penitere. Vñ dī in decre. Qui cū potuerūt cōuerti & noluerunt. in fine nō facile acq̄rūt qđ volūt. de pe. di. vl. c. Nullus expectet. Ergo illi boni q̄ a iuuētute deo fuerūt magꝫ felicit̄ moriunt. Psal. Pr̄eciosa in ꝓspectu dñi mors scoꝝ eius.

¶ Vñ exemplū legit q̄ q̄dā pauper vir degebat in q̄dam villa. q̄ cum egeret stipēdia q̄tidiana p laborem & mendicitatem sibi acq̄rebat. & tñ sctāz dei genitricem Mariam ꝓput poterat honorabat. & qñq̄ de elemosynis que ei dabant ꝑ amore genitricis dei alijs paupibus cōdiuidebat. Dic cū moreret cepit sanctā dei genitricem rogare vt eius miſereri dignaret. & ꝓcibus suis ei amenitatem paradisi largiret. Tūc ipa scā mr̄ mie ei assistēs dixit. Veni & sicut petisti ꝓfruaris reqe padisi. Hāc vo vocē audierūt plures q̄ in illa domo erāt. qđ & mox effect⁹ ostē dit. Cūq̄ eius aia esset a corpe egressa stati ꝓducta ē ab angelis in padisum. & sicut ꝓmisit brā virgo lē taē cū iustis sine fine. Quitus fructus q̄ sequit ex hoc qñ ḋs a iuuētute fuit deo. est q̄ purgatorū eius minuet. Hā si tales intrabūt purgatorium. tunc ibi quo tpe pmanebūt respectu illoꝝ q̄ hic mlta petā cōmiserūt. & tarde penituerūt. nec ꝓdignā pniaz egerūt Vñ scribit Greg. in dyal. q̄ q̄dā aia in vmbra vna punita fuit ꝓpter modicitatem pene quam habuit exoluere. Hā si ḋs haberet solū vnū petm̄ veniale cū illo nō posset deū videre nisi ꝑ ꝛo sarti faceret. vel hic in mūdo vel in purgatorio. vñ Hūber. Hunc̄ em̄ a quoc̄ dei facies videbit. donec p penam veniālium petoꝝ quadrās minimus psoluat. De pēa purgatorij q̄rē infra fmōe. cxlvj. D. Exemplū ibidē.

¶ Sextus fructꝰ q̄ pmiū maius in celo hēbūt q̄ a iuuētute fuiūt deo. Hz em̄ deus vñ remūerat illos q̄ tarde ad ipm cōuertunt & illos q̄ a iuuētute sibi fuiūt. vñ Johā. xiiij. In domo p̄is mei mansiones multe sunt. Nam valde difficiles sunt in remūeratione ille q̄ vno anno ante mortem suā solum fuiuit deo. & ille q̄ a iuuentute fuiuit ei. Apl's. Reddet vnicuiq̄ iuxta opa sua. Hā si ḋs cognosceret distantiam glorie que est inter pimum & scm in chozos angeloꝝ ille libenter deberet centum annis duram vitam ducere. imo qđ plus est centum martyria & centum mortes pati vt ō pimo chozo angeloꝝ ad scōm posset puenire. & iteruz tm̄ pati vt de scōo in tercīū & sic de alijs. Minus em̄ adhuc dixi. vñ Apl's. Nō sunt cōdigne passiōes huius tp̄is ad futurā gloriā que reuelabit in nobis. Vñ hic reꝑhendit desidia nostra. qz vno anno possum⁹ mereri. vt vsq̄ ad quartū vel q̄ntū vel sextum chozū angeloꝝ possumus puenire. Sz hoc negligimus ꝓpter nostram pigriciā & cecitatem. Vñ Hiero. Nullus labor durus. nullū tēpus longū videri dz q̄ gloria eternitatis acq̄rit. Silr & libēter debemus carere oibus delectatōnibus & gaudijs & honozibus huius mundi vt ad tale gaudium puenire possemus. Vnde Aug⁹. Tāta est pulcritudo solis iusticie. tanta est iocunditas lucis eterne. vt etiā si nō liceret in ea āpli⁹ manere q̄z vnius diei hora. ꝓpter hoc solū innūerabiles āni huius vite pleni delitijs & oi affluētia tpaliū bonoꝝ recte meritoq̄ ptēnerent. ¶ Vltimo notādū ē exemplū de quodā puero innocēti q̄ innocentiā baptismalē seruauit. vt legit in li. de apibus. q̄ quidam puer annoꝝ q̄nq̄ de honestis valde parentibus fuit ortus q̄ primo visis fribus ordis minoꝝ a parentibus suis petiuit vt ip̄oꝝ habitu vestiret. ꝙ cū illi quasi puerile dictum estimarent postmodum aduerterūt cum diligentia q̄ puer cepit consuetudines ordinis minoꝝ seruare. incedere nudis pedibus. & dura chorda ꝑcingi. argentū & aurum suimope vitabat attingere. Et in hoc articulo casus accidit rarus & mirus valde. Vñ negociatores quidam ad hospitiū patris eius venerunt qui videntes in tali puero habitum talem miirati sunt. Et cum intellexissent puerum omnē vitare pecuniā. vnū numinū in ꝓfundum vasis quo bibebat latēter iniecerūt & cum modico vino puero poculum porrexerunt. qui vt exhausto vino numm̄ vidit exclamans bonifice vas ꝓfecit. tētisq̄ in celum oculis & manibus dixit. Tu nosci deus omnipotens q̄ inscius meum ordinem violaui. Hic tremebundus expalluit. & quasi ad mortem tendens nigredo faciem eius occupauit. Quod videns pater eius expauit & currens ꝓ sacerdote adduxit eum. Qui puero absoluto manum imponens eum a doloꝛe & pena mitigauit. In platea puer sedēs pueros

vicinox diebus solennibus conuocabat ⁊ eos si dissoluti essent in moribus. si superbi. si ornatis vestibus incederēt argueret. bonis vo pueris celox gloriā p̄mittebat. interdū eos docebat orōnē dn̄icā. s. Pr̄ nr̄. ⁊ q̄ bonū esset mr̄i xp̄i in angelica salutatōe ⁊ genuflexionibus fuire. Ad has pueri cōuocatōnes ⁊ exhortatiōes senes isti cum iunioribus cōcurrebant. ⁊ mīro modo delectabant. in prudētia ⁊ respōsis eius Pr̄em ꝑuū iurantē vel leuem in gestibus vel ebrio sum si qū videbat ei compatiēdo. ⁊ q̄si cū lachrymis arguebat dicēs. Pī charissime nūq̄d p̄sbyt̄ nr̄ in ecclesia dic̄ q̄ q̄ talia agūt regnum dei nō possidebūt. Mr̄em quoq; cū in solēnitate q̄dā optis scarlatis ⁊ rubicūdis vestibus vteret cū graui meroze corripuit in eccl̄ia cora p̄sedētibus dicēs. digitoq; demōstrās imaginē crucifixi. Intuere mr̄ intuere. ⁊ vide dn̄m nr̄m Jhm xp̄m nudū in cruce pēdentē. sanguie rubricatū. ⁊ tu te in cōtumeliam ipsius vestibus scarlatis adornasti. Caue mr̄ caue charissima ne ꝑ ruboze vestium penas eternales incurras. Hec mora mr̄ vba filij nō modicum abhorrescens vestes tales depo suit. ⁊ talibus āplius vti penitus denegauit. Mores vo ⁊ gestus ipsius pueri pfectionem vtutum ⁊ gr̄az dei in eo ostendebant. nondū puer etatē septennem ꝑpleuerat. ⁊ mortuus est. Appropinquās ergo morti cōfessus ē sacerdoti ⁊ sacr̄m corpis xp̄i postulauit. ꝙ sacerdos ꝓpter puerilem etatē sibi denegauit. Puer aūt cū mīra orōnis gr̄a extensis in celum manibus dixit. Tu nosti dne Jesu q̄ summū desiderīū meum est te habere petuī te. feciq; qō debui. ⁊ spero cōfidēter q̄ tui p̄mia nō frustrabor. Hīs dictis parentes circūsedentes ⁊ flentes cōsolatus est eos puer ille. ⁊ ad meliora ꝑuocans inter vba exhortatōis. orōnis. ⁊ laudis spm̄ deo reddidit impollutum. ⁊ statim habitus ordinis fratr̄ minox tunica cum assuto caputio que sup eū extensa iacebat repente disparuerit ⁊ nunq; postmodum visa fuit. Igit̄ post mortem eius cū ad sepulcr̄ illius vbi sepiliēdus erat stātes q̄dam ex fribus minox. psalmū. s. De ꝑfundis dicere voluissent. nullo conatu ⁊ nullo reiteratōe hūc psalmū dicere potuerūt. Dn̄ p hoc dabat intelligi illā sctām animam nullis orōnibus indigere. Parētes vo post mortem pueri intantū exemplo filij ꝑfecerūt ⁊ oia oblectamēta seculi deserētes. p̄ ordinē p̄dicatox mr̄ aūt Cistercien̄sium ordinē eisdē temp̄ibus intrauerūt ⁊ deo feliciter fuierūt.

In epiphania dn̄i.

Sermo. .xxj.

Ecce magi venerūt ab oriēte Hieroſolymā. dicētes. Ubi est q̄ natus est rex iudeox. Matb. ij. Hodierne diei festiuitas magna est. vnde merito dicitur apparitio. vel etiam in vulgari. der oberst tag. Unde cant̄. Di es sanctificatus illuxit nobis venite gentes ⁊ adorate deum. Et in signum huius dict̄ in vbis p̄missis. Ecce magi ab oriente venerūt ꝛc. Consuetudo est q̄n̄ aliquis rex vadit sibi accipe regnum. tunc venīūt milites curie sue vt de sublimitate ipsi regi congaudeant ⁊ gratias deo referant. Veniunt etiam populares vt eox dn̄m cognoscant. Veniunt tandem p̄nci pes ⁊ barones vt ei munera deferant ⁊ fidelitatem faciant. Xp̄s habet duo regna. s. celeste ⁊ terrestre. Regnum celeste pacifice obtinebat. Regnum aūt terrestre dyabolus vsurpauerat. Et ideo xp̄s venit in mūdum vt dyabolum de regno suo ei̅ceret ⁊ ipe regnū suum recuparet. vñ Job. xij. dī. Nūc iudiciū est mūdi ꝛc. Venerūt igit̄ primo ipm visitātes milites sue curie celestis. de sua sublimatōe in regnū gr̄as deo referentes ⁊ dicentes. Gloria in altissimis deo venerunt populares. s. pastores. ⁊ ipm dn̄m recognoscētes visitauerūt. Et sil̄r de sua sublimitate gr̄as deo egerunt. Unde dī. Reuersi sunt pastores glorificātes deum. Hodie venerunt p̄ncipes ⁊ barones vt fidelitatē sibi facerēt. ⁊ ideo ꝑdētes adorauerūt eū. ⁊ apertis thesauris suis obtulerūt ei mūera. Vñ in p̄ti p̄mōetria sūt dicēda. Primo de sapia illox trīū regū. Scōo de eox inq̄sitōe ⁊ oblatōe. Tercio q̄re pauper reuerētius cōiter se hūt ad deum q̄ diuites. Quantum ad primū notandū q̄ iste tres reges cōmendant in sapie magnitudie. Ergo dicunt magi. s. sapientes qz in sidere xp̄m cognouerūt quem iudei a lege ⁊ prophetis edocti agnoscere cōtemserūt. Hā ex hoc cōfundit pigricia ⁊ infidelitas ⁊ malicia iudeox. Nam magi vnī ꝓphete crediderūt. Judei vo plibus credere noluerūt. Illi q̄sierūt regē alienū. Isti vo non q̄sierūt ꝓpriū. Illi venerūt ex lōginq̄. Isti vo nō venerūt ex ꝓpinquo. Hec Remigius. vñ p̄m Greg. in omel. hodierna. Dia elemēta auctorē suū venisse testata sunt. vt de his q̄dāmō vsu hūano loq̄r. Celi hūc cognouerūt. qz ꝑtinus stellā miserūt. Mare cognouit. qz se calcabile sub plāt̄ eius p̄buit. Terra cognouit. qz eo morīēte cōtremuit. Sol cognouit. qz lucis sue radiū in morte ipsius abscōdit. Saxa cognouerūt. qz tpe mortis sue scissa sunt. Infernus cognouit qz quos captiuos tenebat reddidit. Judeox vo corda saxis duriora eū pfiteri nolūt quē elemēta testantur. Sciendum q̄ nos xp̄iani exēplo illox trīū regū debemus deū in vera fide veraciter cognoscere. Unde Hiero. Absq; noticia creatoris sui ois hō pecus est. ¶ Pro quo sciēdū q̄ illi xp̄iani nō in vā fide cōgnoscūt deū q̄ fatū tenēt. q̄ fundāt se sup̄ astrologōes planetax quos btūs Gre. in omel. hodierna reprobat ⁊ ꝓbat hereticos esse vt pusillanimes. q̄ dicūt fatū seu astrologiōes sub q̄bus nascunt homies regere ⁊ dirigere quemlibet ad officia pagenda q̄ eis influunt. vt pote q̄ sub libra cāpsores efficiant. sub aq̄rio piscatores. ⁊ sic de alijs. Et ibi btūs Gre. ponit reprobationis huius euidēs exēplū q̄ multe sunt terre q̄ cāpsores nō hūt. aque q̄ piscatores nesciūt. vt getulia. ⁊ tñ ibi sunt ⁊ oriunt astrologōes recte. sicut in alijs locis Et subdit btūs Gre. Absit inq̄t a fidelibus vt esse fatum aliq̄d dicāt. vitā em̄ hoiuz solus hāc ꝓditor q̄ creauit administrat. Hō em̄ ꝓpter stellas homo. ꝙ stelle ꝓpter hoies facte sunt. Dec ille. Fatū in vulgari dicitur das ist mir beschert. Ego autez addo. das beschehren vñ verdinen lauffent mit eynander. Si em̄ quis non furaret nō suspēderet. Et sic ē etiā de alijs. Et cōtra tales que dicūt sua vicia aut vtutes se hīe a astrologiā ordinibus Crisosto. sup Matb. arguit ⁊ improbat hoc mō. Primo si aliquis adulter vel homicida fieret p stellam magna esset iniq̄tas stellax. Nam cuz p̄scius futurox sit deus. exquo tanta iniquitas p stellas fit si noluerit emēdare non esset bonus. Si aūt volue-

rit ⁊ nō poterit nō esset oīpotēs ꝫ impotens que am bo manifeste sunt cōtra fidē xp̄ianā. Primo ex eo q̄ deus est summe bon⁹. ps. Cōfitemini dño q̄m bon⁹. vñ etiā Arest. xj. metha. Deus est optimū ⁊ sempiter nū bonū. Itē scdo ex fide et sacra scriptura habem⁹ q̄ de⁹ est oīpotēs. ps. Oia quecunq; voluit fecit in celo ⁊ in terra. vñ dicim⁹ in symbolo fidei catholice. Credo in deū p̄iem oīpotentē. Scdo sic improbat. si stelle hoc faciūt q̄ sum⁹ boni aut mali. nec bonū nostrū laudādū est. q̄ in nobis nō est volūtarius actus vñ Hugo de sctō vic. Nemo inuitus bñ agit. etiaz si bonū est q̄ agit. vñ dī in decre. Nullū bonū nisi voluntariū. xx. q. iij. p̄sens. ⁊ xxiij. q. v. ad fidē. ⁊. q. vj. ca. j. vñ etiā Arest. v. ethi. Sine volūtatę nō pōt q̄s bonū opari. Item nec malū nostrū vituperandū est q̄ in nobis nō est volūtarius actus vt quid em̄ malī mei penā suscipere q̄ nō volūtate ⁊ necessitate cōmisi. vñ Ber. cōtra hoc loquit in quodā sermone dicēs. Quid odit aut q̄d punit de⁹ p̄ter xp̄iā voluntatē. Cesset em̄ xp̄ta volūtas ⁊ infernus non erit. In q̄d em̄ ille ignis deseuit nisi in xp̄iā voluntatē. Tercio hanc insipientiā ⁊ errorē destruūt mādata dei. q̄ data sunt hoibus ne peccēt. Itē sil'r ps. ⁊ sacre scpture q̄ exhortant hoies vt faciāt bonū. hāc insipientiā ⁊ hunc errorē destruunt. Quis em̄ p̄hiberet aliquez ne faceret malū q̄ non posset declinare. aut q̄ faceret bonū. ad quod nō posset puenire. mō in p̄ceptis precipit. Nō mechaberis. nō furtū facies. non assumes nomē dei inuanū. nec iurādo nec blasphemādo et sic de alijs p̄ceptis. mō si dicis q̄ deus p̄cepit tibi q̄ ñ potes ip̄lere. tūc tu mentiris ⁊ incurris maledictionē dei. Ber. Maledictus q̄ dicit deum p̄cepisse impossibile. Itē xp̄s dicit Matt. xxj. Jugum meū suaue est ⁊ on⁹ meū leue. Quarto improbat q̄ p̄ hoc tolleret liberū arbitriū. q̄ tñ necessariū est in nobis. cū quo nos deus p̄uilegiauit. q̄ añ hominē sunt ignis ⁊ aq̄. ⁊ ad quodcūq; voluerit poriget manū. Sciendū q̄ Aug. dicit q̄ bñ nr̄a animalis sensualitas inclinat plus ad vnū viciū in vna cōstellatiōe q̄ in alia ⁊ sic etiā intelligit de vtutibus. vtpote natus sub venere ad luxuriā. sub marte ad bellū. sub v̄gine ad castitatē. vñ Arest. iij. ethi. In desideriis naturalibus pauci peccāt. Itē teste ptolomeo. Sapiēs dñabitur astris. ⁊ Aug⁹. in regula sua ad frēs in hereino dicit. Q̄n dyabolus scrutat nos p̄nos ad vicia. p̄ tales nr̄as naturales inclinationes p̄ ea vicia nos solet sepius temptare ad que nos sentit magis inclinatos esse, vñ Gen. iij. dixit deus ad eayn fratum volentez fratrē suū occidere. Subtus te erit appetitus tuus. ⁊ dñaberis eius. Nō em̄ cōstellatiōes regere p̄nt nostras volūtates. q̄ peccāt q̄ tenēt fatum. ⁊ dicūt q̄ de necessitate oportuit eos hoc malū facere. q̄ de⁹ voluit et ordinauit sic fieri. ⁊ sic retorquēt culpas suas in deū q̄ est innocēs. vñ Amb. Malū est peccare. pei⁹ in pctis p̄seuerare. pessimū ⁊ pniciosum est se defendēdo in deū culpā suam refundere. ¶ Quantū ad scōm scz quō isti tres reges cōmendant ex feruore inquisitionis ⁊ oblationis. nā statim visa stella iter arripuerūt. ⁊ iesum puerū diligēter inquisierūt cum dixerunt. Ubi est q̄ natus est rex iudeor vidim⁹ em̄ stellam eius in oriente ⁊ venimus adorare eū. Unde sciendus q̄ sicut habet in longa legēda colonie. Isti tres reges fuerūt sectatores xp̄e balaam q̄ xpheta uit vt habet Mume. xxj. Orietur stella ex iacob ⁊ v̄go pariet saluatorē. De quo etiā dicit Crisp. sup Matt. q̄ quidā ppli elegerūt duodecim ex eis. ita vtvno decedente alius in locū eius surrogaret. Qui ascendentes sup montē excelsum illo tpe orauerunt ad deum vt ostenderet eis stellā quā balaam predixerat. Adueniente autem tempore natiuitatis xp̄i in ipsa hora noctis medie apparuit sup ipsos in aere stella p̄fulgida ⁊ pulcerrima. In cuius summitate erat imago pueri paruuli secū ferentis imaginem crucis. Ex cuius aspectu valde fuerunt gauisi. eo q̄ suis tp̄ibus meruerunt illud videre. Et vox audita est. Ite in iudeam ⁊ regē quem quer̄itis natum inuenietis. Tunc statim isti tres reges Caspar Balthasar ⁊ Melchior cum suis iter arripuerūt ⁊ hierosolymā venerunt. ¶ Querit quare hierosolymam venerunt. cum tamē ibi natus nō fuit rex quē quesierunt. Rñdet Sm Remigiū q̄ magi tempus natiuitatis xp̄i in stella cognouerunt. sed natiuitatis locum ignorauerunt. Cū autē hierm̄ erat ciuitas regalis ⁊ ciuitas oblationis ⁊ sacrificij opinati sunt q̄ tā egregius puer q̄ erat rex iudeor. cui ⁊ ipsi munera offerre volebāt solum in ciuitate regali ⁊ oblationi cōgrua nasci deberet. Sed dī. quomodo in tredecim diebus hierosolymā ab oriente venire potuerūt cum tamen hierusalem est in medio terre. Respondeo Sm Remigiū q̄ puer qui tunc natus est in tam breui spacio de vltimis finibus terre ad se magos perducere potuit. vnde Sm Hiero. Isti tres reges venerunt in dromedarijs. qui sunt animalia velocissimi cursus. que tantū vno die currunt quātum equus validus in tribus diebus posset currere. Sed in predicta legenda habet q̄ lux ibi continue lucebat vbi equitabant nec ipsi nec iumenta esuriebāt nec comedebant sed die noctuq; equitabant. Et nota q̄ magis hierosolymam intrantibus ipsa stella disparuit. quod diuina dispositione factum est vt sic de loco natiuitatis interrogare cogerentur. ⁊ sic certificarentur non solum per stellam sed etiaz per prophetie dictum. vnde cum venissent hierosolymam statim ac cesserunt ad herodem dicētes. vbi est id est in qua ciuitate vel in quo loco est qui natus est rex iudeorum id est qui debet esse rex iudeorum. Nota christus natus specialiter dictus est rex iudeoruz. ꝫ̄ꝫ̄ sit rex celi ⁊ terre. ⁊ dominus angelorum et hominum triplici ratione. Primo ideo q̄ fuit specialiter iudeis promissus Sm illud Malachie vltimo. vobis timētibus nomen meum orietur sol iusticie. Secundo quia ipse principaliter missus est eis. sicut ipse saluator per seipsum testatur in euangelio Matthei. xv. Non sum missum nisi ad oues que perierūt domus israel. Tercio quia cum eis nutritus ⁊ cōuersatus est scilicet in nazareth vt habetur Luce. iij. Si aliquis ipsis magis dixisset. vnde scitis regem iudeorum natuz. dixissent. nos existentes in oriente vidimus stellam eius. Unde Fulgentius. Puer natus nouam stellam fabricauit. Unde beatus Augustinus in sermone huius festi. Ipse nouam stellam creauit natus. qui antiquum solem obscurauit occisus. Sciendum q̄ stella q̄ apparuit in tribus distabat ab alijs stellis. Primo

in situ q; nō in celo sita erat. sed in aere ꝓpe terram. Scōo in lumine. q; tāte claritatis fuit q; de die t nocte splenduit. sic q; sol non potuit ꝓoccupare splēdorem eius. Tercio in creatione. q; alie stelle in prīcipio vniuersi sunt create. ista aūt nascēte xp̄o apparuit t cōpleto cursu suo redūt in materiā ꝓexūtem. Tū quidā dicūt illā stellā angelū fuisse q̄ pastorib⁹ nūciauit natiuitatē xp̄i. Sed sciēdū q; Crisō. hic q̄rit. nūq̄d sciebēt magi q; in hierm regnabat herodes. nunq̄d nō intelligebāt magi legis iusticiā t ꝓscriptionē vt quicūq; viuēte rege aliū regē ꝓnunciaret. aut adoraret q; q̄si tyrānus puniretur in sanguine. Et rñdet Crisō. Xp̄s firmauerat quos attrahebat. t ideo nō timebāt q; dū ꝓsiderabāt regē futurū nō timebāt presentē. nā si de morte timuissent nūq̄ ad herodē ausi venire fuissent. Et cū adhuc nō viderāt xp̄m. parati tñ erāt mori ꝓ xp̄o. Herodes aūt rex audiēs hoc turbatus est valde. ex eo q; fuit alienigena: timēs ne regno ad iudeos reuoluto ipe cū oī semine suo expelleret a regno. Et ideo fm bea. Crisō. herodes libros in q̄bus genealogia regū iude tenebāt ꝓcremauerat vt oblitioni tradi deberet regū ordo. Exeūtes autez magi hierosolymā ecce stellā quam viderāt in oriēte añcedebat eos vsq; dū veniēs staret supra domum t locū vbi erat puer. Legit em̄ in legēda predicta q; reges postq̄ exierūt de hirm videtes stellā gauisi sūt gaudio magno valde. t ad pastores venerunt. Qui pastores claritatē stelle videtes occurrerūt t interrogauerunt q̄dnā hoc esset. Audiētes q; puerū natū q̄rerent dixerūt eis pastores qualiter angelus apparuit eis in nocte natiuitatis xp̄i cū magna claritate dicens. Annuncio vobis gaudiū magnū qđ erit omni ppl'o q; natus est hodie saluator q̄ dr xp̄s in ciuitate dauid. t quō in ciuitatē ingressi inuenerūt puerū iacentē in ꝓsepio et pānis inuolutū. Quis auditis tres reges gauisi sunt valde. Et ecce stella añcedebat eos vsq; dū veniens staret supra domū vbi erat puer. Et intrātes domū. i. diuersoriū vbi puer natus erat inuenerūt puerū aspectu pulcrū pannis vilibus inuolutū. Si ergo magi regē terrenū querere venissent magis fuissent cōfusi q; gauisi. q; tanti itineris laborem sine causa suscepissent. Huc aūt celestē regem querebant. et si nihil regale videbant in eo. solius tñ stelle testificatione cōtenti gaudebāt oculis eor cōtempti bilē puerū. s. in bonis tpalibus cōspicere. q; spūssanctus in cordib⁹ eor terribilem eū mōstrabat quē puerū inuenerūt cū maria matre eius. Ait Crysō. Non diademate coronatā aut in lecto aureo recumbentē. sz vix vnā tunicā habentē. nō ornamentū corporis. sz ad tegumentū nuditatis. qualē poterat hīe vxor carpētarij pegre. cōstituta. Dispositione aūt diuina factū ē vt dic Raban⁹ q; tūc ioseph aberat. ne aliq̄ male suspitionis eo pūte gētibus daret occasio. Itē inuenerūt puerū cū maria matre eius. q; dū ygo beata videret magnū ante diuersoriū comitatū recepit puerum suum de presepio in gremiū suuz. t in virgineā brachia sua. vt sic ipa se puerī matrē oīderet esse. vñ Crisō. Magi viso puero lumine vere fidei illuminati crediderūt eum mundi esse saluatorem. ac eundē quē tanta sollicitudine quesierunt. t quē stella annunciauerat: Nec ab hac fide matris paupertas nec pueri imbecillitas retraxerat. Ideo dicit euangelium. pcidentes. s. sup terrā t sup facies suas adorauerūt eum adoratione latrie. vt verū deū. vbi dicit glo. Hoiem viderūt t deū esse crediderūt t cognouerūt. t iō adorauerūt. sic vt q̄libet eor deposita corona sua flexis genibus. t capite in terra demisso cū magna cordis deuotōe t oris ꝓlata oīone ipm vnanimiter laudauerūt. t mūdi saluatorē eū eē dixerūt. t de bñficio q; stella eos ad ipm ꝓduxerat gr̄as egerunt. Hec glo. Ac demū aptis thesauris suis obtulerūt ei munera aurū thus t myrrhā. Remigius. Vnusquisq; eū ꝑ tria munera obtulit. vt vnusquisq; eū cū suis muneribus verū deū t hoiez mortalē ꝓdicaret. vñ Bed. Q̄z magi obtulerūt aurū ꝑ fuit ad paupis pueri cū mre sustētatoz Thus ꝓpter stabuli fetorē. Myrrhā ꝓpter mēbroz debiliū pueri ꝓfortatoz. Legit em̄ in legenda ꝓdicta q; post oblatoz puero factā isti tres reges ceperūt esurire t etiā familia t iumēta eor. tūc comederūt t dormierūt. Et tūc rūso accepto in somnis ne redirēt ad herodem per aliā viam reuersi sunt in regionē suam. Postq̄ āt reuersi fuerūt in regionē suā t ꝓpa attigerunt mānserūt in fide magis deū q̄s añ colētes. t q̄vi derūt alijs ꝓdicauerūt. t multos eruditerunt t ad fidē quantū in eis fuit disposuerūt. Deinde cū b. Tho. apl's venisset ad illas ꝓuincias ab eo baptisati sunt et cū eo facti sunt adiutores t ꝓdicatores xp̄i. Item hī in legēda q; post recessum regum tumult⁹ ppl'i factus ē ad mariā t puerum eius ꝓpter miraculū. Et maria timens occisionē pueri latēter ad domū cuiusdā pauperis cōfugit. q; eā cū puero occulte in cellario recepit. vbi maria sup lapidē sedit t puerū lactauit. t cecidit lac super lapidē. q̄ vsq; hodie inq̄tum plus tāgit intantū clarius t cādidius efficitur t vsq; hodie q̄nq; oñdit ꝓ reliquijs. Maria etiā camisiā t pānos aliq̄s simul inuoluit. quor t oblita est in diuersorio. t tādiu ibi pmānserūt vsq; ad tps helene sine veneratione. q; locus vbi xp̄s natus est abominabilis iudeis hītus est. vt nullū hoiem neq; bruta aīalia intrare ꝓmitterēt. q̄ obstruxerūt locum cū lapidibus. Sed helena postmodū illuc veniēs locū aperuit t illa inuenit. sil'r t fenū in ꝓsepio in q̄ xp̄s iacuit secuz detulit. q̄ fenū adhuc in roma hr. Et hoc q̄tum ad scdam partē illius sermonis. X Quantū ad tercū sciendū q; isti tres reges docent nos humiliari coram xp̄o. nam ipsi ꝓcidētes in facies suos adorauerūt eū humiliter t deuote. vñ Henricus de hassia sup Gen. q̄rit. Quare pauper t parui stat⁹ hoies reuerētius se hīe solēt ad deum. vtpote orare flexis genibus ꝓstratis corporib⁹ eleuatis manib⁹. pcussis pectoribus Alij aūt magni t diuites nō sic. q; stātes orant t erectis ceruicib⁹. Ad hoc rñdet Hen. de hassia dicēs q; ꝓpter quinq; causas. Prima causa est superbia. q; prosperitas t felicitas tpaliū ceruicē erigit. superbire faciens t humiliari erubescēs. Aug. Difficile est q; non sit superbus q̄ diues est tolle superbiā t diuitie nō nocebunt. q; pauper vt plurimū sunt humiles. Hze. Paupertas mētibus bonis esse solet custos humilitatis. Secunda causa ne gentibus terram tangentes vestimenta preciosa maculent quibus induunt. t sic ꝓponunt delectationem vestium ne maculentur honorē quē exhibere deberent creatori suo. qui non pepercit filio suo vnigenito. sed ꝓ nobis oībus tradidit illū Tercia causa est nē vtuis fatigēt corpa delicata que

gerũt. nã delicate enutrierũt seruũ suũ. i. corpus ab infantia ꝛ non sunt assueti exercere se in aliquib⁹ laboribus duris. ꝛ ideo postmodũ inueniẽt corp⁹ suum ꝓtumax ꝛ rebellans exercitijs asperis. Sed pauper assueti sunt dura ꝛ laboriosa sustinere. ideo minus curant se humiliare deo ꝛ flectere genua. qñq; etiã ꝙ tota missam qñ aliqui diuites abhorrẽt facere vsq; dũ eleuat corpus xpi in missa. Quarta causa est qꝛ genu flectere nõ possunt; impediti rostris calcior longissimis. Itẽ quidã nõ audẽt se curuare nec ꝓsternere in terrã. ꝫ nec qñq; paululũ inclinare. qꝛ timẽt ne appareat erubescibile qd in vestib⁹ sic turpissime accurua tis. sic mulieres ꝓpter pepla breuissima nõ audẽt caput deo oĩpotẽti inclinare ne indecẽs aliqd in crinibus videat. cũ tũ xps in cruce ꝓ eis inclinato capite emisit spm. Itẽ qdã nõ possunt se inclinare deo. ipediti ligaturis caligarũ rigidissimis qb⁹ man⁹ ligant manicis strictis corpus cingulis latis ꝛ deargẽtatis pedes calceis strictis. crura ꝛ genua ligaturis caligarũ. Istis põpositis timendũ est illud dictũ Mat. xxij. Ligatis ꝛ manib⁹ ꝛ pedib⁹ mittite eũ in tenebras exteriores. qꝛ tales sic se ex supbia ligãtes tradẽt se demonibus sic ligatos. vñ Aug. Qui pctm pctõ addit funẽ nectit cũ q̃ ligek. Hec meditãda sunt superbis. Quinta cã qꝛ credũt se nõ multũ indigere ꝺo exquo abũdãt in bonis tpalib⁹. in honorib⁹ ꝛ in delitijs. ꝫ miseria ꝛ pauptas ꝛ necessitas ad deũ recurrere facit pauperes. Vñ Isa. xxvj. Dñe in angustia q̃sierũt te. vñ etiã Greg. Mala q̃ nos hic premũt ad deũ ire compellũt. De eodem festo. Sermo. xxij.

Videntes stellam magi gauisi sunt gaudio magno valde. glosa.

Nõ satis fuit dicere euãgeliste gauisi sunt sed addidit gaudio magno valde. vñ dicit Crisp. Gauisi sunt ꝓpter male societatis. s. herodis euasionem. Sed gaudio qꝛ spes eor nõ fuit; pstrata ꝫ cõfirmata sed gaudio magno. qꝛ ad laborẽ tanti itineris quẽ susceperũt stellã ãcedentẽ recupauerunt. Sed valde magno gaudio qꝛ natũ regem quẽ q̃rebãt inuenerũt Sed exq̃ boies in pũti festo ꝛ in pcedẽtibus diebus diuersos locos ꝛ ludos ꝛ diuersa gaudia in diuersis locis ꝛ partibus mũdi exercẽt. ideo ꝓ pũti sermone tria sunt dicenda. Primo vtrũ in locis ꝛ ludis possit esse ꝑtus. ꝛ q̃ requirunt ad hoc qꝺ locus ꝑtuose fiat. Secõ q̃t modis in locis ꝛ ludis aliquis possit peccare mortaliter. Tercio exemplũ. A Quantum ad primũ sciendũ ꝙ hic querit vtrũ in locis ꝛ ludis possit esse ꝑtus. ꝛ q̃ requirũt ad hoc qꝺ loci ꝑtuose fiant. Hũdet fm Tho. ij. ij. q. clxviij. Sicut hõ idiget corporali refocillatõe. qꝛ nõ põt ctinuo laborare. ita etiam ex parte aie indiget q̃te ꝛ solatio qb⁹ fit ꝙ ludrica vel iocosa ꝑba. Dñ sciendũ ꝙ triplices boies inueniunt circa hoc. Quidã em sunt sicut cibus nihil habẽs de cõdimento. nunq; exercẽtes locũ vel ludum. ꝫ sp duri ꝛ asperi. nã ꝫ humanã rõnem est vt aliqs se onerosum exhibeat. puta cũ nihil delectabile exhibz ꝛ delectationes alior ipedit. Seneca. Sic te regas sapiẽter vt nullus te habeat tanq; asperũ nec qs ꝓtẽnet te q̃si vilẽ. Quidã vero quẽadmodu cibi nimis conditi ꝛ nimis salsi. sicut illi qui excedunt in ludo. Quidam sunt sicut cibus ꝑatꝰ sicut decet conditos scilicet qui vtunt loco ꝛ ludo ad virtutem. Pro q̃ sciendum fm Holgot super li. Sap. tria requirũtur ad hoc qꝺ locus fiat ꝑtuose. Primum est qꝺ locus sit simplex ꝛ innocens ꝛ innoxius ne aliquis inde ledatur. Sunt em aliqui q̃ nihil curãt qd dicant siue offensionẽ siue placitũ siue honestũ siue inhonestum dummõ tũ ꝓuocent risum. Et tales diligẽter explorãt defectus ꝓmor q̃s pũt recitare ad risum causandum in alijs ꝛ in ipsis erubescentiam. talis locus non est virtuosus. qꝛ ad ludum virtuosum requirit ꝙ loquãt placida ꝛ honesta ꝛ nõ nociua ꝛ illicita. Secũm ꝙ requirit est honestatis condecẽtia vt ludus talis deceat personã ludentẽ siue iocantẽ ꝛ etiã ꝙsonas assistentes. vñ alic⁹ locus cõuenit clerico vl̃ ꝑlato vl̃ religioso alius seculari. alius sent alius iuuent. alius viro. alic⁹ mulieri. alius famulo. alius virgini. Consideret ĝ ludens ꝓmo ꝙsone sue cõditionẽ ꝛ honestatẽ ꝛ nihil attẽptet qõ eũ vel statũ suũ dedecoret. ꝛ sup oia turpia deuitet q̃ aliquo mõ boiem ad pctã inclinant. vñ Seneca de q̃ttuor ꝑtutib⁹ cardinalib⁹. Hĩa credibilia ꝓpter turpitudinẽ crede. Secõ ꝙsideret tps. qꝛ vno tpe licet iocare ꝛ alio nõ. sicut tpe lamẽtationis ꝛ tẽpore deuotiõis ꝛ oĩonis leuitates hmõi ñ decẽt. Itẽ cõsideret circũstãtias. qꝛ alius iocus lcz coram ꝙsonis secularib⁹ alius coram religiosis. alius coram senibus alius coram iuuenibus. alius coram prelatis. alius coram eq̃libus vel subditis. Tercio qõ requirit est carẽtia superfluitatis. ne vel nimis frequẽter vel nimis ꝓtinue. Tullius em dicit. Ludo quodã ꝛ loco vti lz sic somno ꝛ q̃te. Est em ludus necessar⁹ ad vitã sicut q̃dã reqes mẽtis. Sicut em fatigatio corpalis soluit ꝙ quietẽ corpis ita optet qꝺ fatigatio aialis soluat ꝙ quietẽ aie. qꝛ si mens hũana sp extẽderet circa seria hebetaret ꝛ fatigaret nimis. Et iõ cõuenies est qꝺ ꝓ loco ꝛ tpe habeat requiẽ q̃ fit ꝙ ludũ ꝛ iocũ q̃ est anidelectatio. Cauẽda tũ maxime est abũdantia. Vnõ Arest. iv. ethicor. Q̃ parũ delectatiõis sufficit ad vitã q̃si ꝓcõdimẽto. sicut parũ de sale sufficit pro cibo. modicũ em de sale sufficit ad quantitatẽ cibi magnã vñ si scõa vel q̃rta pars foret de sale nihil valeret. eodẽ mõ modicũ de loco sufficit ad quietẽ ꝛ recreatiõmẽtis. Exemplũ de be. Antho. Vñ reprehendunt illi q̃ maiorẽ partẽ tpis expẽdũt in ludis ꝛ locis ꝛ risib⁹ ꝛ in alijs vanitatibus mũdi. sicut ludendo in alea. ꝛ scacor ludo. ꝛ in cartiludio ꝛ sic de alijs ludis. ỏ qui bus verificat illud Sap. iij. Estimauerũt vitã nram eẽ ludum. B Quantũ ad scõm sciẽdũ ꝙ quinq; modis ꝺs peccat mortalit in locis ꝛ ludis. Primo fm Hermãnũ de schilditz. si ex leuitate animi ludo vl̃ loco. ita grauis contumelia fieret ꝙ hominis honorem totaliter auferret. peccaret mortaliter. similiter si ꝺs ex leuitate animi hominẽ grauiter vulneraret vel lederet in corpore mortaliter peccaret. Ita non est dubium quin grauiter animũ hominũ cõturbans honorem eius vel famam ex leuitate animi auferẽdo. mortaliter peccaret. Sunt tamen alia conuicia fm Arestoti. iij. ethicorum. de leuibus que apud virtuosos ludos. conuenienter dici possunt vel ꝓpter delectationem vel emendationem. ꝛ de talibus hic nõ loquit. sed de istis hoc intelligit. q̃. s. non nisi grauit homis animũ ꝓturbando fiunt. scilicet auferẽdo famã eius vel cõtristando eius personã. Secõ cũ quis in loco

mendaciū loquīt. ꝛ illud sciēter cū iuramēto confirmat. vñ sanct⁹ Tho. ij. ij. q. xcviij. dicit. q nō excusat a mortali pctō q iocose peierat. qz non euitat diuinā irreuerentiā immo ꝯtū ad altiꝙd adauget. hec ꝛ alia ꝟba dicēdo mēdaciter. ꝛ in ioco trufando aliā personam. videlicet per deū ille fortis stat expectās te. vel ipe vult tibi hoc dare. vel tbi inuenies eū. vel ille dixit mihi sic ꝛ sic de alijs. Sed si loqueret in ioco mēdaciū sine iuramēto. tūc solū esset venīale. Tercio cū quis in ioco proximū suū sciēter. ꝛ ex ꝓposito ad iracundiā ꝓuocat. nā omniū peccatoꝝ q̄ ille sic prouocatus in tali ira cōmittit. siue in ꝟbis siue i factis ille prouocās erit reus. Hoc illi nō attēdunt qui annosos hoīes deridēt ꝛ ꝓuocāt. vel alios hoīes passionatos. qui subito prouocant ad irā. et in hoc volūt recreari qō tamē vergit in periculū animarū suaruꝫ. vt grauiter in futuro ꝑ talibus solatijs ꝛ risibus puniēt. qz dēs maledictiones ꝛ blasphemias cōminationes ꝛ iuramēta q̄ ꝓuocatus ꝓfert ipsi lugebunt. qz est regula iuris. Qui occasionē dāni dat. dānū dē dissevidetur. Quarto ꝓpter malū finem quē quis in illo ioco intendit vt iocādo cū muliere vel ꝟgine. tāgēdo vel amplexando eā. loquēdo ꝛ arridēdo ea intentione vt eā ad malū actū alliciat. Vel fm b. Tho. de aḡno. cū quis ad iocū sumit turpia ꝟba vel facta q̄ de se sunt pctā mortalia. peccat mortaliter. Quinto ꝓpter cōplacentiā vel vehementiā affectus ad iocū. ita q quis cōtra preceptū dei ꝛ ecclesie in locis ꝛ tēporibus sacris vti non recuset ꝛ tali mō pōt quis bñ peccare mortaliter. Sed cū quis nō tm̄ afficit ad ludum q ꝓpter hoc vellet aliquid cōtra deū cōmittere sic solū esset venīale. Itē ꝓpter nimiā cōplacentiam quā quis habet in iocis. Ut̄ fm Aug⁹. nullū peccatum adeo venīale quin fiat mortale dū placet. ꝛ ꝯtto maiorē tanto maiorē penā sustinebit ꝑ illo in futuro. Apoc. xviij. Quantū in delicijs fuit tantū date illi tormentum ꝛ luctū. Ex his patet q arguendi sunt q̄ q̄nq̄ in iocis ridēt vsq̄ ad effusionē lachrymarū. Et q̄nq̄ aliquis nimiā cōplacentiam hz in aliquo pctō qō de se est venīale adhuc tñ ꝓpter securitatē dz cōfiteri.

Ptum ad terciū est sciendū q illi grauiter in futuro punient q̄ hic excedūt in vanitatibus iocis et ludis ꝛ venationibus auiū ꝛ ferarū. C Deinde nota exemplū fm Humbertū in de abūdantia exēploꝝ Legit q quidā vir deuotus in raptu vidit quendam militē in purgatorio qui fuit castus bonus. hospitalꝫ ꝛ bone vite. ꝫ ludo auiū nimiū deditus. Qui propter hmōi ludū habebat q̄si auē in manu eū in facie ꝛ in humeris ꝛ brachijs corrodentē frustatim ꝛ mirabiliter affligentē. ꝛ req̄situs ab illo deuoto cur hec pateretur. cum tamē bone vite fuisset. Rñdit. Precepta dei seruaui. nec vnq̄ vnū denarium contra deū recepi. sed qz nimiū deditus fui ludo auiū et cum cantū venādo. ideo hanc penā in purgatorio sustinebo donec purgatus ero. sed tm̄ ora deum ꝑ me ꝛ annuncia filijs meis ꝛ cognatis meis vt mihi cū suffragijs subueniant. qz valde cruciorꝫ in hac pena. q̄ postmodum in breui per suffragia ꝛ oīones bonoꝝ liberatus est a purgatorio. Itē aliud exemplū in li. apū q fuit in theutonie partibus quidā nobilis venationib⁹ tm̄ deditus vt nullo sabbato vel dñica die missaz audiret. sed semp venationibus intentus erat. coripiebat aūt eum frequenter vxor sua deuota deo. Et ille mulieris sue monita non curauit. Accidit aūt vt ipsa vxor post multos partus deditos prēgnans peperisset abortiuum habentem caput venatici canis pēdētibus auribus. Cōfusa ergo coraz matre ꝛ multis nobilibus matronis que astabant quarum consiliū omnium fuit. vt terra citius partus obruptus tegeretur Venente autem a venatione marito quesiuit qualis puer esset quē editum habuisset. dissimulantib⁹ omnibus cum pudore instat miles extracto gladio vt ei ꝑtus ostendatur. ꝛ mox timore cōpulsa eijci ō terra iubet triste spectaculum ꝛ monstruosum dicēs. Ecce ꝯ manifesto prodigio insipientiam tuam vindicauit oī potens quia nullum honorem sacris diebus ꝛ nullā reuerentiam sacris corpis christi tribuisti. sed magis vanis ludis venationum in his sacris diebus insisti. hec vt vidit nobilis digne se correxit ꝛ penitētiaz egit de cōmissis. C Item legitur in li. apū q quidam potentissimus dominus cum multos ex subditis suis cogeret secum vacare quottidie ꝛ venationibus insudare. ꝛ post hoc pleriq̄ culturas agroꝝ ꝛ alia negocia dimittētes ad paupertatem ꝛ inopiā cū vxoribus ꝛ filijs deuenerūt. accidit autem vt vna dierum cuz prefata familia domus sue miles ingressus nemora feram impeteret. ꝛ agitantibus canib⁹ equo residēs insequeretur. at cum nihil proficeret tota die sed semper videret feram ante se profugam in amentiam versus ferā de nocte secutus est ꝛ ex illa die nullus hominum vidit aut sciuit quid de eo factū sit aut euenerit. dixerunt nōnulli ꝛ bñ credimus q sicut dathan ꝛ abiron a terra viui absorpti sunt. ꝛ ad inferos transissi sic ꝛ illi accidisse.

Dñica infra octa. epiphanie. Ser. xxiij.

Qz parentes ad sex tenent filijs.

Cum factus esset iesus annoꝝ duodecim. ascendentibus parentibus eius hierosolymā ꝛc. Luc. ij. In ꝑsenti euangelio instruit maria parentes qualiter se debeant habere ad filios in hoc q duxit iesum secum i tēplo cum annoꝝ duodecim esset. Vñ in ꝑsenti ꝥmone tria sunt dicenda. Primo sunt aliq̄ declaranda de euāgelio pūti. Scōo de instructione puerorum. Tercio exemplum. Ptum ad ꝓmum dicendū super illo ꝟbo. Cum iesus factus esset annoꝝ. xij. F Sciēdum q quinq̄ differētie tēpoꝝ leguntur de xp̄o. Prima em̄ differētia q legit fuisse vnius diei. q̄n. s. de ꝟgine maria natus fuit. vñ Lu. ij. Natus est nobis hodie saluator. Scōo legit fuisse octo dieꝝ. q̄n. s. fuit circūcisus. Lu. ij. Postq̄ ꝓsummati sūt dies octo vt circūcideret puer vocatū est nomē eⁱ⁹ iesus. Tercio legit fuisse q̄draginta dierū. q̄n a mre in tēplo fuit ꝓsentat⁹ de q̄ hr̄ Lu. ij. Postq̄ impleti sunt dies purgationis marie fm legē moysi tulerūt iesuz in hirlm vt sisterēt eū dño. Quarto legit fuisse. xij. annoꝝ sic in euāgelio hodierno hr̄. Quinto legit fuisse. xxx. annoꝝ. s. cū a iohāne baptisaret. De q̄ Lu. iij. Ipe Jesus erat incipiēs q̄si annoꝝ. xxx. G Sciendū q de tota vita xp̄i fm Crisō. nullū miraculū legit dñm in puericia feciſſe ꝓter hoc vnū qō ꝓdit lucas. q cū esset annoꝝ duodecim suam sapientiaz manifestauit

Ūñ dicit in hodierno euāgelio. Stupebāt aūt oēs q̄ eū audiebāt sup prudētia ⁊ respōsis eius. Itē scientiā dē tota vita xp̄i nihil hr̄ in euāgelio ab anno. xij. etatis sue vsq̄ ad. xxx. nisi hoc q̄ descendit cū eis nazareth. ⁊ erat subditus illis. In hoc eñ medio tpe lacrauit ipe manibus suis ꝓ necessitate parentū. vñ Basilius. Ab ipa primeua etate parētibus obediēs quēlibet labozē cozpozeū habuit ⁊ reuerēter sustinuit. Cum eñ hoies essent honesti. iusti. egent ⁊ penuriā patiētes: teste psepio: manifestū est q̄ sudozes cozpozeos labozando cōtinue frequētabant. necessaria vite sibi q̄rentes. Jesus aūt obediēs illis vt scripta testat: in sustinendo labozē plenariā subiectionē ostēdebat. Ex hoc dicto colligit xp̄m nunq̄ mendicasse post. xij. annū sue etatis sed ꝓpr̄js manib⁹ laborasse. Ambro. Non vtiq̄ infirmitatis ꝛ pietatis ē illa subiectio q̄ xp̄s etiā parētibus obediēs fuit vsq̄ ad cozpozeū labozē. vñ Math. xiij. a suis emulis faber vocabat. Nec etiā aū vel in pueritia vl̄ infantia q̄ si sic. maxime hoc videret fecisse ꝓ triduū remānionis sue in hir'in. De q̄ dr̄ q̄ be. Berñ. optat vesci ō buccellis quas dulcis puer ꝓ triduū hoc mēdicauit. ꝛ hoc nō est verū. nō est eñ verisile q̄ talis puer ita sapiēter interrogās ⁊ rñdēs in medio doctoz. ita vt mirarent ⁊ stuperēt sup prudētia ⁊ rñsis ei⁹ ab ipis pmitteret mēdicare. cū adhuc nullā inuidiā ꝓra eus cōcepissent. ipisq̄ a deo in lege scriptū esset. Omino indigēs ⁊ mēdicus nō erit inter vos ⁊c. sicut legitur Deut. xv. Ad dictū aūt br̄ Berñ. dicendū: q̄ hoc dixit plus motus deuotione q̄ hystorie vel veritatis narratione. Nec etiam xp̄s mendicauit tpe predicationis sue. Quod probat ex eo q̄ nunq̄ legit mendicasse. ⁊ valet ꝛsequētia. qz in sacra scriptura tenet locus ab autozitate negatiue. sm illud dictum Diero. Quicqd dicit ⁊ sacre scripture auctozitate non pbat ea leuitate cōtemnit qua probat. Ho Quantū ad scōm sciendū q̄ parētes in sex tenent suis filijs. Primo dēt pueros suos informare quō se debeāt hīe ad deū. Et hoc in tribus. Primo dēt eos ad hoc inducere vt offerāt deo innocentiā ⁊ puritatē suā cū pueris innocētibus qui sanguinē suum ꝓpter xp̄m fuderunt. ⁊ hoc fit q̄n pueri in puericia incipiunt deo seruire. Treñ. iij. Bonū erit viro cū portauerit iugum dñi ab adolescentia. Hugo in didasco. li. iiij. Nullus tam prudēs tāq̄ sapiēs hr̄ q̄ ad plenum adolescētis animū pscrutat. et hoc ideo qz bonitas infigit in cor pueri. ideoq̄ habet tenerū subiectū. Ūñ Aresi. dicit q̄ anima pueri est tanq̄ tabula rasa in q̄ nihil est depictū apta tū depingi. ⁊ q̄ quicqd in se primitus recipit puer ad hoc semp postmodū inclinat siue sit bonum siue malum. Exemplū reale de testa vel cipho. In quē si primitus infunditur liquor pciosus. s. balsamus sapozē illū semp tenet. si aūt primitus fetor infundit. tic eūdem semp retinebit. Item aia pueri est tanq̄ cera mollis. in q̄ spēs sigilli faciliter imprimit. Item est sicut vgula recēs q̄ faciliter flectit ad quācunq̄ partē. Secdo informare eos dēt in bonis salutaribus. sicut sunt pr̄ nr̄. et symbolū. ⁊ precepta dei. quō ea seruare oporteat vnūquenq̄ qui saluari vult. vñ Math. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata dei. Et in signum huius tunc pcepta sunt scripta in manibus ⁊ pedibus nostris scz per decem digitos et per decem pedicas ne obliuiscamur eoꝝ. Tercio informandi sunt vt ecclesias libenter visitent exemplo pueri xp̄i qui cū esset annoꝝ. xij. ascendit cum parētibus suis in hierusalem ⁊ ibi dēt audire missaz ⁊ sermonē. Tullius in tusc. questi. Statim in adolescentia cernimus cuius moris. cuius nature vel cōsuetudinis in posterum quisq̄ sit futurus. vnde Greg. Cibus mentis est verbum dei. quia sine fructu non cedet. vnde ꝓpheta Isaias. lv. Verbum meum non reuertetur ad me vacuum. Ex isto sequit̄ q̄ vir vel nūq̄ ita peruersi sunt qui a iuuentute audiunt verbum dei. sicut illi qui sic educant. vt nec ō deo audiāt. nec etiam quicq̄ salutis eoꝝ addiscāt. quia tales nihil vt cōiter operant nisi que ab alijs fieri vidēt. Sed heu multo plura mala exēpla vident q̄ bona. ergo in peius proficiunt. Et sciendum q̄ puer qui libenter audit verbum dei signum est q̄ deus est in eo ⁊ ad deū pertinet. Jobis. viij. Qui ex deo est verba dei audit. Sic econuerso qñ quis non potest de deo audire loqui signum est q̄ expulit deum a se. Item sciendum q̄ seruitium talium iuuenum innocētum qui nondū moztaliter peccauerunt est deo multum acceptum. qz illi qui deo innocentiam offerunt vnum purum bonum ⁊ optimū deo offerūt. sed inueterati dierum feces deo offerunt respectu iuuenum. sed tamen dominus easdem feces non spernit ex sua misericordia et bonitate. Salustius in iugur. Cum de virtutibus agitur nulla excellētioꝝ cernitur q̄ illa que in castis adolescentibus inuenitur. J Queritur hic quando puer potest peccare moztaliter. Respondetur q̄ quādo vsum rationis habet sic q̄ discernit bonum ⁊ malum. ⁊ potest scire ⁊ intelligere quid sit prohibituz in preceptis. tunc potest peccare moztaliter. vñ Aug⁹. Quando incipit homo precepti esse capax ex illo et posse peccare incipit. sed q̄diu vsum rationis nō habet. secure viuit. quia nullo modo potest peccare moztaliter nec perdere vitam eternam. Unde Berñ. Nihil est quod timeamus donec facultatem ⁊ voluntatem deliberandi renatus quisq̄ recipiat. antea eñ a charitate christi oīno nō poterit separari. ꝛ secur⁹ interim degat sub ꝓtectione ⁊ aduocatione dñi dei sui. Similiter est intelligendū de naturaliter stultis qui nunq̄ vsum rationis habuerunt. tales omnes habebunt vitam eternam ex merito christi ⁊ participatione bonoꝝ ecclesie. Sed dice. exquo nullum maluz manet impunitum quis tunc illa mala lugebit q̄ fiūt pueri ⁊ naturaliter stulti cōmittunt. Rñdet q̄ ille q̄ sciēter eis occasionē dat ad talia mala opa. vbigfa. Qui sciēter stultū ꝓuocat ad iram silr q̄ ipm stultuz inebriat ex ꝓposito vel qui iubet eum quodcūq̄ malum facere reus erit. Sed quando puer incipit vsum rationis habere ⁊ discernere bonum a malo. tunc potest peccare. Sed quia vnus citius vsum rationis acquirit q̄ alius. ergo non sm etatem sed discretionem hoc perpenditur. Et quando incipit peccare. tūc peccat venialiter primo. Unde Jsido. de summo bono. Quemadmodum ad virtutum culmen tendētes non a summis inchoant. sed a modicis vt sursum ad altiora cōtingent. ita etiam q̄ dilabunt ad vicia. non statim a magnis crūminibus incipiūt ꝛ a modicis. ⁊ sic assuescunt q̄ ⁊ tandē in maxima corruūt. vnde Bze. in moralibus. In vnoquoq̄ lapsu a minimis semper incipitur. ⁊ sic succrescentibus defectibus ad grauiora peruenitur. Secundo parētes debēt eos infor-

mare quomodo debeant se habere quo ad proximos quibus tria tenenť. Primo q eos diligāt: ꝛ fraternā felicitatē eis exhibeāt. ꝛ si tales sunt pauperes vt eis sint misericordes ꝛ eis compatiant. Matt. v. Beati misericordes. qm ipsi miaz ꝓsequunť. vñ Piero. Nō meminī me legisse mala morte mortuū q̄ libēter opa pietatis exercuit. Scō tenenť ꝓximis vt eis dāna nō inferant. neq̄ in rebus neq̄ in fama. qz quicunq̄ infert ꝓximo suo dānū in reb⁹ siue in fama teneť ad restitutionē. ꝛ hoc nō solū intelligiť de reb⁹ magnis in quātitate. sed etiā in paruis rebus. Verbigra. Si tuisses ad pratū ꝓximi tui ꝛ recepisses ei ℨ voluntatem suā vnū pannū plenū cū graminib⁹. tūc si vere peniteas teneris satisfacere cū tui ꝓfessoris consilio. Ergo parētes debēt informare filios ne dāna inferāt ꝓximis suis siue in pratis siue in segetib⁹. cū pecoribus vel sine: siue etiā in fructibus. sicut pomis piris esculis. cerusis. rapis. ꝛ sic de aliis. Vñ Aug⁹. ꝛ ponit in decre. Nō dimittit̄ ꝑcm: nisi restituat ablatū dist. liij. gnaľ. Itē informādi sunt ne detrahant ꝓximis denigrādo famā eoz. qz tales tenenť ad restitutionē. sicut isti q̄ habēt res iniustas. ḡ ista duo ꝑcā scz rerū iniustaz ablatio ꝛ fame detractio. magis difficulter dimittunť. quia non sufficit cōtritio nec confessio sicut in aliis peccatis nisi fiat restitutio ꝟm possibilitatē. vñ Piero. Non facilis venia ꝓtaua dixisse de rectis. Tercio tenenť ꝓximis indulgere offensas ꝛ oia dubia in meliorē partem interpretari. Et breuiter informandi sunt vt ꝓximis faciāt sicut sibi velint fieri. vñ Matt. vij. Omnia quecunq̄ vultis vt faciant vobis homes ꝛ vos facite illis. ꝛ illud Thob. iiij. Quod ab alijs oderis tibi fieri ne tu alijs facias.

Tercio tenenť parētes filios informare quō se habere debeāt q̄ ad seipsos. s. vt corpus suū mūde teneant ꝛ caste viuāt. vt dixit Thobias filio suo. Arrēde fili mi ab oī fornicatione. Et ratio hui⁹ est. qz omis fornicatio ꝑterq̄ in matrimonio semp est ꝑcm mortale. Vñ apls. Nis fornicator aut immūdus non hz partē in regno dei. ergo pueri dēt seruare ỽginitatē suā vsq̄ ad matrimoniū vt in ỽginitate simul conuiuāt. In signū huius Adā ꝛ Eua q̄n matrimoniū inchoabāt ỽgines fuerūt. ꝛ tales pueri sic caste viuentes ducūt angelicā vitā. Lacrantius li. iiij. de falsa iusticia. tūc adolescēris veraciter ꝓpendis dignitatem si in facie venustatē ꝛ in mente ꝓtulerit puritatē. vñ Ambro. Qui non nubēt ꝛ vxores nō ducūt sicut angeli in terra sunt. ℟ Quarto parentes tenenť filijs dare bonū exemplū ꝛ hoc est valde vtile. Unde Greg. Nunq̄ peccatores ad lamentū pnie redirēt. si nulla essent bonoz exempla que eoz mentē traberēt ergo cōiter loquēdo q̄n parētes bonū exemplū ꝓbēt filijs suis. tūc filij magis tales efficiunť vtuosi. ꝛ per hoc tales parētes multū merenť. vñ Cesarius. Quātis exemplū vere humilitatis ꝛ ꝓfecte charitatis oñderis cum tātis ꝛ ꝓ tantis eterna ꝑmia possidebis. Sed heu aliqui parētes informāt filios suos ad malum ỽbo ꝛ exēplo in q̄ deū grauť offendūt. vbi gra sicut chorizare. supbe incedere. ꝛ deū blasphemare. ꝛ sic de aliis. Et tales rei erūt omniū peccatoz illoruz que ex mala informatione seu exemplo filij sic addiscunt. ergo qui te superbiam. chorizando ꝛ pompose incedendo primitus docuit. particeps erit omnium peccatoz illoz que chorizando. siue alias superbe incedēdo ꝓpetrabis. ꝛ sic de alijs ꝑcis. Damas. li. iiij. vbi vnū adolescentulum videris vrtutibus effulsisse. ibi mille reperies periisse. Itē de illis parētib⁹ qui vestes pomposas filijs suis emūt dicit Guil. Augduñ. Qui filias suas ornāt vt eas ad chorzeas mittāt. quasi vestucam vngūt vt eo melius ardeat. Itē aliq̄ parētes faciūt pueros ebriosos potādo eos cum vino. Cōtra q̄s Arest. vij. pol. dicit. Juuenes maxime ab ebrietate custoditi oportet. Idē. Juuenes eē sine vino bonū est. qz tales postmodū efficiunť bibuli ꝛ luxoꝛes ꝛ mali homes q̄bus parētes sunt occasio ꝓ suaz malā informationē ꝛ mala exeinpla. vñ Greg. in moral. tot mortib⁹ q̄s dignus est q̄t exempla prauitatis in posteros relinquit o q̄t mortes meruerūt tales q̄ tot mala exempla reliq̄rūt in posteros. ℒ Quinto parētes teneňť filios corrigere. qz nō sufficit q̄ informāt eos i bono. sed oportet eos etiā corrigere q̄n excedūt. qz oia ꝑcā q̄ filij perpetrāt sub obedientia parentū de his parentes rūdebunt in die nouissimo. Ergo aduertite parētes q̄ etiā si scē vite estis. tamē ꝓpter filios vios dānari potestis. Una vt dī Rom. j. Nō solum digni sunt morte qui faciūt sed etiā q̄ consentiūt faciētibus. verbigra. Si pī ꝛ mī nūq̄ peccassent mortaliter ꝛ tū pueros suos nō corrigunt. ꝫ tacēdo cōsentiūt. ꝛ si sic sine penitētia de negligētia huiusmodi moriunť eternaliter cū pueris talibus dānabunť sicut Inno. ꝛ Gre. cyril. Isid. Aug. illi oēs cōcorditer dicūt de heli sacerdote. vt hī. j. Reg. ij. q̄ audiuit q̄ filij sui inhoneste se habebant in tēplo. qz ibi dormiebāt cū vxoribus suis. Legit em̄ q̄ tepide arguebat eos ergo si dāna us est nō est alia causa nisi q̄ nō acriter ꝛ seriose correxerit filios suos. vñ dī in decre. Pari pena puniēdi sunt agētes ꝛ cōsentiētes xvij. q. iij. Oēs. Itē ꝛ hoc hī in decre. Resistere posse pueris ꝛ non facere est eis consentire. xxxij. q. iij. Qui pōt. M Sed d. quō pueri corrigēdi sunt. Rūdet. si sūt filij boni ꝛ ex fragilitate q̄q̄ deliquūt put salomon dicit. nō est hō iustus in terra q̄ faciat bonū ꝛ nō peccet. s. venialiter tūc tales pueri cuz benignitate sunt corrigēdi. exēplo marie q̄ dixit ad filium suū vt habeť in euāgelio Lu. ij. Fili quid fecisti nobis sic. pater tuus ꝛ ego dolētes querebam⁹ te. si autem sunt proterui et correctio dulcis non proficit tunc corrigendi sunt cum aspera virga. Prouerbioz xxiij. Noli subtrahere a puero disciplinaz. si em̄ percusseris eum virga. non morietur. ꝛ animam eius de inferno liberabis. Ergo quando audis pueruz tuum iurare ꝛ deum blasphemare. tunc accipe debes ỽgaz ꝛ eundem puerum bene disciplinare. in hoc letificabis deum ꝛ beatam virginem martam ꝛ omnes sanctos ꝛ mereris tibi ipsi coronam vite. cum pueruz ea intentione percusseris vt se emēdet et creatorē suum amplius non offendat. taliter. s. blasphemādo. iurando. vel alio mō peccādo. Itē sciendum q̄ oportet q̄ pueri corrigant. qz natura humana infecta ē p originale peccatū. ꝛ pna ad malum ab adolescētia sua. Et quādo puer agit fm inclinationem nature. tūc assuescit ex consuetudine in malis. ꝛ postmodum vix potest illud deponere. verbigratia. sicut cum semel iratest illud deponere. verbigratia. sicut cum semel irascitur ꝛ postmodum iterū. sic tūc assuescit. ita q̄ efficitur homo iracūdus, sic etiam si puer fm propriam

volūtatē vitēr discurrit ꝛ pcutit se cum alijs pueris tūc erit vagus ꝛ indomitus. Sic sil'r si mēdax in puericia. si supbꝰ. si blasphemꝰ. vel etiā si furax in puericia ꝛ nō corrigit. tūc postmodū prauꝰ efficit. ꝙ ab illo malo incepto opotet puerū talē retrahi ꝙ vbera ꝛ flagellatōes. Amb. li. de offi. Hic leonē fortior pbobat q̄ suis in adolescētia motibus dñat. Ad colo. iij. Filij obedite pentibus p oia. h̄ ei placitū est dño. Sidonius in epl'ari. in piculoꝰ sp ipsa adolescētia casibus versat. Nūc em luctuādo diuersimode piclitat. nunc tumultuādo ad vanitates innumerabiles incitat. Sz sunt aliqui parentes q̄ ex inordinato amore pueros suos nolūt corrigere. nec volūt q̄ aliqs alter eos corrigat. ꝛ sic peruersos pueros educant. ꝛ tales pueros suos plus odiūt q̄ diligūt. vñ Prouer. xiij. Qui parcit virge odit puerū suū. Itē sunt aliqui q̄ pueros suos calcāt cū pedibus ꝛ trahūt p crines vel cū manibꝰ ad caput pcutiūt. ꝛ sic eos infatuāt. Itē sūt aliq̄ q̄ pueris suis maledicūt. ꝛ in h̄ deū graviter offendūt. ꝛ pueri ex h̄ nihil pficiunt. ꝫ plus eis obest q̄ pdest ¶ Exēplū hr̄ in Cesario. in puero quē diabolus cū corpe ꝛ aia abstulit ꝓpter maledictionē pentis sic q̄ amplius parētes illū puerū nō viderūt. Et h̄ deus pmisit in terrorē aliorū parētū ne filijs suis sic maledicāt. ꝫ potius cū aspera virga corripiant. imo maledicere nō lz alicui irrōali creature inq̄tū dei creatura est. q̄ ois creatura dei bona est. vt ptz Geñ. j. vidit deꝰ cūcta q̄ fecerat ꝛ erāt valde bona. Ex isto ptz q̄ si nō lz equo ꝛ asino vl' cani vel bouī maledicere. multo minus lz hoibus maledicere. Contra h̄ faciūt aliqui parētes q̄ maledicūt ꝓ filijs. ꝛ etiā quersi viri q̄ vt sepius ex ira vel vindicta maledicūt ꝓ vxoribus. De illis maledictionibus dicit apl'us. q̄ neq̄ maledici neq̄ rapaces regnū dei possidebūt. Sciendū q̄ parētes q̄ filios suos educāt tali intentōe vt efficiant boni xp̄iani ꝛ famuli dei. quicq̄d erga filios suos faciūt totū eis erit meritoriū. cū in gr̄a sūt ꝛ sine pctō mortali. Ergo mater quotiēs inquietat a puero. ꝛ q̄tiens potat lactat vel balneat vel quecūq̄ puero ministrat mereꝫ. vñ apl's Scimus qm̄ diligētibꝰ deū oia cooperant in bonū. ¶ Ex q̄bus ptz q̄ parētes p̄nt mereri i suis pueris eternā gloriā vel eternā dānationē. ergo pueri a parētibus informādi sunt ꝛ corrigēdi sūt vt iā dictū est. q̄ si sic fieret. pculdubio nō essent tot mali hoies ꝛ pctōres in mūdo. Hoc q̄libet p̄or cognoscere in seipso q̄ si a puericia fuisses debite informatꝰ ꝛ in timore dei educatus. vtiq̄ melior eēs. Sz heu q̄ a puericia nutritꝰ es in superbia. in gula. in luxuria. ꝛ in alijs vicijs. ergo tam q̄ uersus es iam in vita tua. Seneca. In hercule furente. Tūc adolescens oi substernit vanitati cū suauane admittit libertati ꝛ graui adūcitur voluptati ¶ Exemplū de parētibus qui filios suos nō instruūt in bono nec corrigūt cū delinquūt. Legit q̄ q̄dā p̄r ex inordinato amore nō correxit filiū suū. ꝫ duxit eū secū in tabernas. qui exemplo p̄ris postmodū factus ē potator. luſor ꝛ blasphemator. Cōtigit in breui patrē ꝛ filiū postmodum mori mala morte. ꝛ quidā hō bonus in raptu vidit filiū ꝛ patrē suū in inferno seinuicē mordētes. ꝛ filius male dixit patri. q̄ eū nō correxit nec ad bonū instruxit ꝛ q̄ sibi malū exemplū pbuit. Itē aliud exemplū de illo qui p̄i morsu abscidit nasum. quere aū scr. xvj. F. ¶ Sexto tenent pentes filijs suis hereditare res suas iustas. q̄ melius est modicū iusto sup diuitias pctōr multas. Contra h̄ faciūt alii qui qui tam inordinatū amorē hūt ad filios q̄ q̄tuis bū cognoscāt. q̄ nō babēt. neq̄ possidēt res iustas. tū nolunt eas restituere ne filij depauperent ꝛ sic seipsos ꝛ filios pdemnāt. Itē aliq̄n vnus parētum manet in viduitate. nō ꝓpter deuz nec amore castitatis ꝫ ne filios exhereditet. ꝛ tū nō intēdit caste viuere. ꝛ talis parēs plus diligit filios q̄ deū ꝛ ꝓpriā salutē. ꝛ potius vult dānari q̄ filios suos exhereditare. Itē sciendū q̄ filij pquerunt de talibꝰ parētibus tāq̄ de suis occisoribus. Nam ąt denarios eis scīēter relinquūt de rebus iniuste acq̄sitis tot gladijs pueros suos transfigūt. nam si ipsi heredes sic illas res iniuste acq̄sitas scīēter possident tūc dānant cū pentibus. Eccī. xlj. Ne p̄e impio pquerunt filij. q̄m ꝓpter ipm sūt in opprobriū ¶ Vñ exemplū legit q̄ quidā vsurarius habuit duos filios quoꝝ vnus ppunctus in sermone. q̄dā dixit p̄i suo. Pater si moriemur in hac vita tunc moriemur i corpe ꝛ aia. q̄ reuertere ꝛ redde vnicuiq̄ q̄ debes. cui p̄ ꝛ aliꝰ frat indignāter rīderunt Debes tu eē nr̄ pfessor. vade si moriuoluerisꝫ nos pmanebimus in bonis nr̄is. Qui tacuit ꝛ iuit i beremū. ꝛ pauperē vitā ibidē duxit seruiēdo deo. tandē p̄ moriebat sil'r ꝛ frater. Cū iste bonus heremita intellexisset patrē ꝛ fratrē mortuos miscōia motus desiderabat statū eorū sibi notificari. Tandez deū petijt vt mereret eos videre. vna aūt dierū cū esset in oratione sua. venit angelus dñi ꝛ dixit ei. Fiat tibi q̄ petisti. ꝛ arripuit eū cū manu dicēs. veni ꝛ ostendā tibi eos ꝛ duxit eū q̄ ipse nesciebat. Tādē veniebat ad montē vnū ꝛ dixit ei angelus. vis videre ꝛ audire patrē tuū ꝛ fratrē. Qui rñdit volo. Et vidit vallē vnā diuersis tormentorū generibus repletā. ꝛ audiuit miserabilē vocē viditq̄ primo patrē bulientē in igne sicut vnū pisum i vna magna olla. q̄ dixit ve ve ve. maledicta sit hora in q̄ ꝓcepisti sum. maledictus sit vēter q̄ me portauit. Quē cū audisset beremita tremuit ꝛ dixit. O p̄r es tu hic. q̄ dixit. sum dilecte fili. bñdictus sis q̄ timuisti deū ꝛ cauisti speluncā ꝛ penā istā horribilē. ꝫ caue tibi vt seruias deo. ꝛ interim cū sic loquebat venit ꝛ frater sicut ꝛ pater in bulienti igne natando infra ꝛ supra sicut pisum in olla. ꝛ cepit filiꝰ maledicere p̄ri in penis dicens. Maledictus sis tu p̄r in eternum q̄ iniuste acquisita sup me hereditasti ꝛ sic me dānasti. Et conuerso pater ad filium dixit. Maledictꝰ sis tu fili q̄ ꝓpter te talia iniuste acq̄sisti ꝛ sic retinui ꝛ sic meipm oi bono priuauī. ꝛ ꝓterea in hāc penā descendi. Quibus dixit filius viuens. Possunt ne vobis aliqua suffragia iuuare vel pdesse. qui dixerunt. Non. q̄ in inferno nulla est redemptio. Et cum videret q̄ in eis nō esset aliqua spes recessit. ꝛ deo fidelius seruiuit q̄ antea vnq̄ fecit. ꝛ sic saluatus est.

In eadem dñica. Sermo. xxiiij.

Quō ꝛ filij in sex tenent parentibus.

Descendit cum eis & venit nazareth ꝛc. Luce.ij. Aug. Non solū xpi verba sunt nobis in documētū ꝫ xpi facta sunt nobis in exemplū. Vñ xps ad parentes suos carnales habuit se humiliter & obediēter. ergo dī. Erat subditus illis. Beñ. Quis quibus. deus hoibus. vñ etiā Aug. Erubescat homo esse sup pbus. qz humilis factus est deus. Vñ etiā refert Iohannes de villa in hystoriis fuisse quendā paruz fontē siue puteum ad quem sepius saluator veniit haurire aquā deferēs eam benedicte matri sue. vñ Amb. Nō vticz infirmitatis ꝫ piculis est illa subiectio qua xps obediens parentibus suis fuit. vsqz ad corporeū laborem. & hoc fecit vt pueros & iuuenes suo exemplo instrueret. vt se humiliter & obedienter habeant ad suos parentes. Vñ in pñti sermone tria sunt dicēda. Primo q̄ filij parētibus suis tenēt facere. Scōo quō filij ꝓterui puniunt a deo hic & in futuro ꝓpter inhonorationē parentū. Tercio exemplū. S Primum ad primū sciēdū q̄ filij in sex tenēt parētibus suis siue adhuc sint viui siue mortui. Primo tenēt eis fulre corpaliter. s. cū ꝓprio suo corpe. qō vnusquisqz a parētib⁹ habet. s. ducēdo eos si ceci sunt & portando eos si infirmi sunt & claudi. vel alia seruitia eis exhibēdo lauādo. s. et lectū eorū ꝑparādo. eos tegēdo. vel vestib⁹ suis induēdo. & sic de alijs. Eccl. vij. Honora patrem tuū & gemitus matris tue ne obliuiscaris. Memēto q̄ñ nisi p ipsos nō fuisses. vñ sciendū q̄ tria nobilissima recepimus a parentibus nr̄is. scz esse nutrimentū. & doctrinā. quoꝝ nullū sufficienter eius recōpensare possumus. vñ Arest. ix. ethic. Magistris diis & parētibus nō pōt reddi equualens. ergo deo qui nos creauit. magīs qui nos docuerūt. & parētibus q̄ nos genuerūt. nō possumus facere dignā recōpēsationē. Ergo quilibet nostrū ꝓpēdere dz cū quāto labore educatus est. & quāta sollicitudine & inq̄etudine & dolore genitus & nutritus sit. vñ Tho. xliij. Honore habebis matrē tuā oibus diebus vite tue. Memēto quāta ꝓpessa est in vtero suo ꝓpter te. Sic q̄libet pī dz filiū suū ad ꝫ tenere & eū informare vt matrez honoret sicut ille bonus Thobias dobuit filiū suū. & sili mō quelibet mr̄ dz puerū suū ad ꝫ tenere vt patrē in reuerētia habeat Eccl. xij. Qui honorat patrē suū vita vi net longiori. Scōo tenēt filij pentes eorū diligere ex corde. Contra ꝫ faciūt q̄ parētes odiūt & optant eis mortē vt eorū hereditatē pcipiāt. aut sine reph̄ensione fin motū ꝓprie volūtatis viuāt. qō est valde reph̄ēsibile & graue pctm̄. qō ꝓbat sic. Naz be. Job. dicit. Qui nō diligit fratrē suū manet in morte. Hoc intelligit de ꝓximo. q̄d tūc dicendū ē ꝺ illis q̄ parētes suos odiūt q̄s multo plus diligē tenēt. T Vñ queriť vtrū parētes filios aut filij plus pentes diligere debeāt. Rñdet q parentes naturaliter plus diligūt filios. vñ Arest. viij. ethi. Parētes plus diligūt filios ꝫ ecōuerso. eo q magis sciūt pentes ꝫ filij q ab eis sī genitī. Hoc tñ intelligendū est naturaliť & cōiter. Iz q̄ñq̄ fallat. ꝑ merito parētes diligēdi sūt vicenersa a filijs q̄s ipsi tā tenerrime diligūt. vñ Basilius. Parētes nr̄os vt ꝓprias viscera diligamus. Tercio tenēt parētibus dulciter & reuerēter rñdere cū ab ipsis corripiunť. Contra ꝫ faciūt q̄ dure & inhoneste & tracūde & ptinaciter rñdēt suis parētibus q̄ in ꝫ grauiter delinquūt. vt hr̄ Matth. v. Qui dixerit fratri suo fatue reus erit gehēne ignis. Hoc intelligit ꝓfundendo dehonestādo. deridēdo & quipēdendo fratrē suuz. O cuius tunc reus erit q̄ patrē suū noiat antiquū fatuū vel ei maledicta verba improperat. vñ Eccl. iij. q̄ male fame est q̄ relinquit patrē. & est maledictus a deo q̄ exasperat matrē suā. Quarto tenēt filij parētibus in tpalibus & corpalibus necessitatibus subuenire. & ad ꝫ q̄libet tenēť ꝓpter donū qō ab ipsis parētibus recepit. s. corpale nutrimētū. q̄ parētes nutriūt filios de sua carne. filij aūt nutriūt parētes de suba aliena. Et iō filij q̄ parētibus i necessitate nō subueniūt. peccāt mortal'r. qō ꝓz ꝑ glo. Exō. xx. q̄ dicit q̄ hic pcipit q̄ filij honorēt parētes officio pietatis. ipsis. s. in eorū necessitatib⁹ subueniēdo. vñ Eccl. iij. Elemosyna pris nō erit in obliuione. Et possumus in ꝫ vti exēplis inter q̄ pcipuū est exemplū xpi q̄ cū esset in angustia passionis tñ nō est oblitus mr̄is sue. imo curā ei⁹ habuit & iobi eam ꝓmēdauit. vt hr̄ Job. xix. Item etiā ipsa aialia irrōnabilia de ꝫ nobis dant exemplū. Dicit em̄ de gruibus q̄ cuz pr̄ & mater eorū depilati sunt. filij eius querūt necessaria. donec recrescant eis pilivel vsqz mutant. Itē ad ostēdendū q̄ debemus parētibus subuenire qñ sunt in senectute cōstituti oñdit exemplo ciconiarū. De q̄bus legit q̄ cū ciconie senescūt. filij parētes suos in nido ponūt & velut tufames tuxta pectus suū collocēt. fouent nutriūt. Soli vultures parētes suos fame morī p mittunt. Vñ sciendū q̄ valde ingratus videť qui parētibus suis nō ꝓpudet qñ ipsi nō ꝑūt sibi ꝓpis ꝓpudere cū tñ ipi sibi ꝓpudeŕt in puericia eius. qñ nec ipse sibimet ꝓpudere poterat. Ideo dicit apls Eph. ij. Filij reddite vicē parētibus vr̄is. qz hoc ē acceptū cora deo. O Exemplū scribit valeri⁹. vbi ostēdit q̄ debemus parētibus subuenire q̄ fuit in necessitate positi. Recitat em̄ q̄ cū quedā mulier nobilis ob q̄dā flagitiū fuisset morti adiudicata. noluit eam iudex aliq̄ morte publica punire ꝓpter honorē parētele. ꝫ inclusa est in in carcere. vt ibi fame ꝑiret. Filia vo eius q̄ erat nupta de licentia iudicis matrē suā q̄tidie in carcere visitabat. p⁹ us tñ diligēter pscrutabať ne quid comestibile illi auferret. Illa vero extracto vbere singulis diebus lacte ꝓprio matrē alebat. Cū vo iudex miraret q̄ tanto tpe supuiueret reptum est q̄d ei fiebat a filia tūc pietate mot⁹ matrē filie donauit. Quinto filij tenēt obedire parētibus in his q̄ ad bonū & ad salutē ipsorū ptinēt. Ad ꝫ xps ꝓprio suo exēplo nos inducit. q̄ suis parentibus subditus fuit. vt hr̄ Luc. ij. Et erat subditus illis. Vñ sciendū q̄ q̄libet obedire dz parētibus in licitis. s. q̄ñ aliq̄d iubēt q̄ bonū est ꝑ salute aie sue. vt ad missam & ad ecclesiam ire & verbū dei audire. vel tacere vel sedere vel dormire vel surgere vel laborare. & sic de alijs. vl q̄ñ ꝑ hibent pueris aliq̄ malum. sicut nō chorizare. nō ludere. vel de domo non exire circa noctem vel aliquem locum inhonestū nō accedere. & sic de alijs. Et quandocunq̄ quis scienter ꝑ ptinaciter & ex cōtemptu contra preceptum aliquod predictorum

facit.peccat.z deū offendit grauiter. Sexto tenē
tur filij parētibus defunctis subuenire.z aias parē
tum suorū cū missis.z elemosinis oronibus.ō pur
gatorio liberare. Et de filijs ptrarū faciētibus cō
querūt parētes. Uñ Job. Quare psequimini me
sicut deus.z in carnibus meis saturamini. Nōne
qui multa bona a pīe accepisset.s.cc.vl.cccc.floze
nos.z videret eum in angustia.z paupate.esuriē
tem sitientē.nudū.z sibi in nullo subuenire cū bñ
posset.merito infidelis filius esset cēsendus. Silr
z in ꝓposito. Uñ sciendū ꝙ quilibet tenet subueni
re illis aiabus.quarū bona ipse hic possidet.nā ip
se aie defuncte spāliter conquerunt de filijs z here
dibus qui eis nō subueniūt de illis bonis q̄ ipsis
in mūdo relinquerūt.z ipsi filij z heredes redditu
ri sunt rōnē de eo ꝙ ipsis nō subueniūt. X Ne
tum ad scōm sciendū ꝙ coz filiozū ꝓfozat quintu
plici basta diuine vltionis qui suos parētes ptur
bant.vel eozū indigētias nō sublenant.aut eozuz
mādatis ptinaciter recalcitrāt. Primo puniēt in
rerū tpalū subtractiōe. Naz diuino iudicio digne
talibus infortunia rerū eueniūt.qui suis parētib9
ꝛra ꝓceptū diuinū insuis indigētijs nō succurrūt
Ergo tales mali filij sepe.z frequēter depaupank.z
diuitijs suis ptuank.z hoc demeruererūt in paren
tibus.q.z tales filij q̄nq̄ captiuank.vl q̄nq̄ etiā spo
liank a raptozibus.vel etiam q̄nq̄ bona ipsozū ig
ne comburunt.vel etiam equi vel vacce moziunt
illis. Secōo puniēt in filijs ꝓpꝛijs.z hoc duplicit
Primo qz filij sepe eis moziunt ꝓpter inhonozati
onē parentum. Exemplū legit in dialogo Cesarij
de vno qui inhonozauit matrē suam.cui z oēs pu
ri eius in breui defuncti sunt. Secōo si filij supuixe
rint.tunc ꝓingit q̄nq̄ ꝙ talis in senectute sua pue
ros sibi duros inueniat.z hoc multotiēs iusto iu
dicio dei ꝓmittit. Tercio puniēt in corpe ꝓpꝛio.z
q̄nq̄ tales filij incurrunt cecitatem. Unde Greg.
Meret cecitatis sue subire supplicium.qui parē
tum vultus tozno visu respexit.z elotis oculis lese
rit pietatem. Item q̄nq̄ incurrūt claudicationem
aridit atem.z infirmitates diuersas.qz non seruie
runt parentibus cum corpe qō ab ipsis receperūt
Quarto q̄nq̄ puniēt p abbzeuiationem vite tpa
lis. Nam sicut ꝓmium parentes honozantiū est vi
te longeuitas.vt habet Eccl.iij. Qui honozat pa
trem suum vita viuet longiozi. vnde etiā dr Exo.
xx. Honoza patrem z matrē vt longeuus sis sup
terzam. Sic a sensu contrario ipsos dehonozantiū
est vite breuitas.qz plurimū tales filij ꝓpter im
prouisa z subitanea morte moriūt. vñ ps. Subito
defecerunt z perierunt ꝓpter iniquitatē suā. Quin
to puniēt eterna morte.hoc est maluz sup omne
malū. vñ Exodi.xx. Qui maledixerit pri vel matri
morte moziat supple eterna. Nec mirum. si tales
reputank indigni vita ꝓsenti q̄ eis diuino iudicio
repentine subtrahit cum tñ alijs peccatozibus vi
ta ad pniam concedit. Ex hoc pōt rōnabiliter col
ligi quātus sit reatus transgressionis illius quarti
ꝓcepti vbi deus ꝓcepit parentes honozare. Nam
tales parentes suos dehonozantes z infidelitatez
ipsis ostendentes q̄nq̄ puniunt a deo hic in psen
ti vita. ¶ Unde legit in dialogo Cesarij ꝙ quī
dam dñus cum vxore sua cessit oibus bonis vnī
co eius filio vt ille sponsam duceret diuiozē. z filiꝰ
ꝓmisit pri z matri ꝙ ipsis abundanter q̄diu viue
rent ꝓuidere vellet. Et tñ post aliqō tps postq̄ de
sponsasset aliquā iuuenculā.ipsa cepit hīe displicē
tiam de antiquo pīe z matre mariti ipsius.z indu
xit maritū suū vt locaret parētes suos extra domū
sepatim. Sic itaq̄ pīe z matre sepatim habitanti
bus.primo satis abundāter ꝓuidit ipsis filius.tā
dez clausit viscera pietatis nimisq̄ eis tenaciter ꝓ
curauit. Quodā igit die dñico vidit mater carnes
ferri in domū filij.z marito dixit.diu est ꝙ parum
comedisti de carnibus transi hodie in domū filij
tui z inuenies ibi bonā assaturā z bonū prandiū.
Tpe igit prandij pater venit pulsans ad ostiū sta
timq̄ filius impijssimus assaturā quam tam ad cō
medendū in ptes diuiserat infra mensam absconꝺ
dit. Intrante aūt pīe interrogauit filius quid vel
let.qui ait.volebem hic prandere.putās hic aliq̄d
boni paratū esse. Fit filius vides q̄d hic habem9.
accipe duos denarios z eme tibi z matri meevt co
medatis. Exeunte aūt pīe ostiū clausum est.z assa
tura reposita est ad mēsam.cui9 frustū cū ad man
ducandū ozi applicaret.versum est in bufonē insti
entē in facie eius.z sic ei adhesit vt pedes supio
res cū duabus maxillis vna caro fierēt.z reliquuz
corpus bufonis corā ore ipsi9 depēderet. Statim
q̄ vocato ꝓphēta indicauit ibi plagā dei.qui ꝓphē ꝓ
sentauit eū archiepo.cui pcīm suū cōfitens.z rem
gestā p ordinē narrans. Archiepus iniunxit sibi ꝓ
penitētia vt pgeret ad oēs maiozes villas z ciuita
tes francie.z cōuocatis iuuenibus z pueris.factū
narraret.ne quisq̄ deceteto auderet parētes ꝓtem
nere.q̄ sicut ꝓcepit dñs i quarto ꝓcepto eos hono
rarēt.nec inde bufo recessit.s.a facie suaz collo suo
sed cum comedēte comedebat.z quotiēs eis cibaꝛ
ria subtrahebank vel adhibebant instrumēta qui
bus deponi posset collum eius stringebat.vt intu
mescente iam facie oculi eius de sedibus suis mo
uebank. Tredecim aūt annis sic vixit nec liberari
potuit. Eo q̄z tpe frater Jobes de magno pōte oz
dinis ꝓdicatozū vidit illum parisius cū alijs mul
tis pueris z hominibus.

Dñica prima post octauas epīe.

Sermo xxv.

Uptie facte sūt in cha
na galilee.z erat mater iesu ibīc. Joh.ij.
Quis hereticl miseri mentiank dicentes
carnale matrimoniū illicitū esse.eozū tamen falsi
tas manifeste apparet. Si em illicitū esset nec de9
ipm in paradiso instituisset.nec de virgine matre de
sponsata nasci voluisset.nec ipm sua z matris sue
z discipulozum suozū ꝓsentia z miraculo decoraꝛ
set. Uñ Beda. Dñs interesse voluit nuptijs vt sta
tum matrimonialē sua ꝓsentia comprobaret. Ap
probauit aūt statū ipm virginalē in eo ꝙ de inte
merata virgine nasci voluit. Approbauit z statuz
vidualē.in eo ꝙ ab anna vidua bñdici dignat9 fu
it. Nec restabat aliud nisi vt statū cōiugalē silr ap
probaret.vt p hoc daret intelligi q̄ in q̄ nolibz isto
rū statuū pōt saluari hō. Et tñ gradus in istis tri

bus statibus ſm Hedā inuentūr. Bona ē inqt castitas ꝓtugalis. melior ꝓtinẽtia vidualis. optima ꝑfectio virginalis. Bz pñs euāgeliū dicit de statu matrimoniali. vñ in pñti sermõe tria sūt dicēda. Primo quō deꝰ mr̃imoniū honorauit. Scõo quō illi viuere dñt q̄ sūt in mr̃imonio ꝓstituti. Tercio exẽplū. ¶ Circa ad ꝑmū sciendū q̄ deꝰ mr̃imoniū honorauit. Primo in b̃ q̄ ipse ꝑ se illud instituit. t ẽctū ad b̃. tūc ordo mr̃imonialis ꝓcellit alios ordines. Nã sicut be. Hũdictus instituit ordinẽ nigrū t sctūs Franciscus ordinẽ minoꝝ. t sctūs Dñicꝰ ordinẽ ꝑdicatoꝝ. sic deus instituit mr̃imoniuz. Et nota ſm turristas duo esse genera monachoꝝ. s. album t nigrū. Scõo instituit mr̃imoniū in loco dignioꝝ q̄ sub celo ē. b̃ est in paradiso q̄ est locꝰ amenissimꝰ. Tercio instituit mr̃imoniū i statu solẽnioꝝ. s. in statu innocẽtie. Quarto honorauit mr̃imoniuz in b̃ q̄ nasci voluit de beata virgine q̄ fuit in matrimonio ꝓstituta. Quinto in b̃ q̄ pñs esse voluit in nuptijs cũ matre t discipulis suis. Hic introduc istũ textũ euāgelij. t ibi ostẽdit potentiã sue diuinitatis mutãdo aquã in vinũ in ꝓspectu suoꝝ discipulorũ. Sexto honorauit mr̃imoniuꝫ in b̃ q̄ est vnũ sacr̃m de septẽ sacr̃is ecclesie. t qz deꝰ mr̃imoniũ taz solẽniter honorauit expedit oĩno q̄ homes qui in statu mr̃imonij ad regnũ celoꝝ desiderãt venire deũ in mr̃imonio rehonorẽt. ¶ Circa ꝓ q̄ sciendũ ẽctũ ad scõam ptẽ istiꝰ sermonis q̄ septẽ debent hr̃e viuẽtes in mr̃imonio vt saluent in statu mr̃imonij. Primo debẽt habere dilectionẽ ad inuicem. Eph̃. v. Viri diligite vxores vr̃as sicut t xp̃s dilexit ecclesiã. t seipm tradidit q̄ ea vt illã sanctificaret. Sed quer̃ qualis oz esse dilectio inter virũ t vxorẽ suã. Hũdeꝫ q̄ dilectio viri ad mulierẽ t econuerso oz excedere oẽm dilectionẽ huius mũdi. t b̃ significat in annuli subarratõe. Ille eñ annulus significat ꝓiunctionẽ viri t mulieris t amorem eorundẽ. Debet eñ annulus ille esse aureus t rotũdus. t in q̄rto digito positus. Aureus iõ debz esse. qz sicut aurũ excedit oẽ metallũ. sic amor ille ceteros amores huius mũdi oz excedere. vñ Gen̄. ij. dr̃. q̄ adã post creationẽ eue dixit. Hoc nunc os de ossibus meis. ẽ̃obrem relinquet hõ patrẽ t matrẽ t adherebit vxori sue. Quer̃ vtrũ vir tenetur plus diligere vxorẽ ẽ̃ parẽtes. Hũdeo q̄ sic. ẽ̃ plꝰ debet honorare parẽtes. Scõo annulus oz esse rotundus ad ostẽdendũ q̄ amor ille debet hr̃e ꝑpetuitatẽ sic q̄ nũq̄ finiat nisi ꝑ mortẽ. imo etiã post mortẽ debẽt se diligere. sic q̄ vnus subueniat alteri ꝑ suffragia. Tercio in quarto digito oz esse positus vt ostẽdat q̄ amor ille debet hr̃e ꝓcordialitatẽ Dicũt eñ phĩsici q̄ quedã vena ꝓcedit a corde in quartũ digitũ. ergo annulus ille ponit̃ in q̄rto digito vt amor cõiugũ sit fidelis t cordialis. ¶ Bz diceres. in q̄ vir debet ostẽdere dilectionem vxori. Hũdeo primo in hoc q̄ neuter coniugũ debet alterũ iniuste turbare. nec verbo nec facto. j. Pe. iij. Viri sil̃r cohabitãtes ſm sciam q̃si infirmiori vasculo mulieri impartiẽtes honorẽ tanq̄ t coheredibus gr̃e vite vt non impediant oꝝones vr̃e. Vñ apl̃s ad Colos. iij. Viri diligite vxores vr̃as. t nolite amari esse ad illas. Contra b̃ faciũt qui raro vel nunq̄ aliq̄ verbũ amicabile loquunt̃ suis vxoribus. Itẽ scõo in hoc q̄ ipsa vxor in oĩbus oz ita bñ hr̃e ptãtem q̄ ad necessaria vite sicut ipse vir. quia ſm dictũ xp̃i iam nõ sunt duo ꝫ caro vna. Et sicut membriũ vnũ cõdiuidit cum alio sic vir cũ vxore econuerso. imo cum ipsa mulier ꝑgnans est. vel in puerpio iacens. tunc vir deberet sibi ipsi subtrahere t vxori subuenire. t b̃ ꝓpter puerũ quẽ lactare debet. Sed diceres quō vxor debet ostẽdere charitatẽ viro suo. Hũdeo primo in b̃ q̄ ipsa oz honorare virũ ꝑ exemplũ Marie. vt habet̃ Luce. ij. vbi dixit maria ad puerũ iesum q̃ inuenit eum in tẽplo. Ecce pr̃ tuus t ego dolentes querebamus te. vbi primo noiauit ioseph ipm honorando. vt in b̃ exemplũ daret vxoribus honorãdi viros suos. Cõtra hoc faciunt ille vxores que contemnunt viros suos. vel ꝓpter infirmitates vel ꝓpter paupertatẽ t sic de alijs. Sed ipsa beata virgo ẽ̃ cuius esset inuenis t pulcra t nobilis. tamẽ ipa honorauit ioseph qui erat paup. Scõo in hoc q̄ debent obedire suis maritis in oĩbus. j. Pe. iij. Mulieres subdite sint viris. Itẽ dicit dñs ad euã. Gen̄. iij. Sub potestate viri eris. Ergo mulier existens inobediens viro suo. ꝑtinaciter t ex contemptu grauiter peccat. vnde dr̃ in decre. Vxor sit subdita viro. xxxiij. q. v. hec imago. ¶ Scõm q̄ debent habere in matrimonio constituti est. q̄ pacifice debent sil̃ viuere. sicut angeli in celo. Et hoc est valde acceptum coram deo hominibus t ipsis viri. nam deus habitat in eis. ps̃. In pace factus est locus eius. Math̃. xviij. Ubi duo vel tres cõgregati fuerint in nomine meo. ibi in medio eorum sum ego. Et ꝓsperabunt̃ in omnibus inẽctum est. ꝑsalute anime. Si autem litigant insimul. tunc dyabolus habitat cum eis t regit eos t infortunia accedunt. Nam vbi non est deus. ibi nulla salus. Si alter cõiugum est malus t iracundus. impatiẽs. venenosus vt serpens. discolus vt diabolus in inferno. tunc alter debet esse patiens t deo offerre patientiam suam ꝓ peccatis suis. t sic ille malus purgabit̃ eum a peccatis suis. t erit hic diabolus illiꝰ. vt in inferno alij diaboli nullã ptãtem in eo exerceant. qz scr̃iptum est. Non punit deus bis in idipm vnde etiã dñs dicit ꝑ ꝓpheam. Affligit te scz in ꝓsenti. nõ affligã te vltra. s. in futuro. vnde sciendus q̄ mulieres habẽt voces lenes t ligant collũ cũ pplis mollibus in signũ q̄ dulciter rñdere debẽt iis iracũdis viris. t temperare eum mollibus suis rẽspõsis malicią t iracundią suoꝝ malorũ virorũ qz quicquid ꝓba t honesta mlier sustinet a prauo marito suo patienter erit ei meritoriũ apud deum Math̃. v. Gaudete in illa die qm̃ merces vr̃a copiosa est in celis. Nã ąt plagas vel etiã mala vba ꝑtiẽter sustinet. tot coronas habebit. Si aũt ẽ puersa t rebellis t iracũda t vir bonꝰ t piꝰ. tũc ipsa cũ demonibꝰ torq̄bit̃ in inferno. vt vir bonꝰ t pius regnaturus est cũ sctis in celo. Nã est graue põdus sustinere mulierẽ litigiosam. Eccl̃. xxv. Nõ est ira sup̃ irã mulieris. si aũt ambo sũt in culpa. t ambo litigiosi t iracũdi. ambo dãnabunt̃ t diabolus hic habitat cũ eis t ipsi i futuro habitabũt cũ eo i inferno. q̄ hic sil̃ viuũt in mr̃imonio sic̃ canis t cattꝰ. gallꝰ

tū gallo.q tñ qñq̄ mālueſcūt ex cōtinua cohabita
tione.ita q̄ z postmodū qñq̄ pacifice stāt. Ez illi
q̄uis rōne fruant.z q̄uis ſocialē aiaī ſit hō.tū p lō
gū tps aliqñ.ſ.p tres vel q̄tuor annos nō pñt man
ſuefieri.nec addiſcere pacifice viuere. Et ſic qñ illi
in mr̄imonio ſit̄ ꝓstituti litigāt de h̄ letāt demōes.
q̄ nihil ſit̄ius actibus demonū q̄z litigare. Et taleſ
durā vitā ducūt z infelices ſūt hic z in futuro. Añ
Prouer.xvij. Melior est buccella sicca panis cū
gaudio q̄z domus plena victimis cum turgio. E
Vltimo q̄rit vtrū vir pcutiēs vel maledicēs vxo
ri ſue peccet mortal̄r. Rñdeo ſi cā correctiōis ē bo
na z iuſta.z tūc moderate eā pcuſſerit non peccat
mortal̄r.q̄ ſuprior habet corrigere inferiorē.ħ vir ē
caput mulieris.z nō erit econuerſo.vñ Geñ.iij.di
xit dñs ad euā. Sub ptāte viri eris z ipſe dñabit̄ ti
bi. Vñ etiā in decre.dr. Maritus dr vxori correcti
onē ſiue diſciplinā z dilectionē.xxxv.q.vj.ca.vlti.
Si aūt maritus ex vindicta z ira z ſine cā iuſta eā
pcutit.grauiter peccat.ſicut illi q̄ cū offenſi ſūt ab
aliis.ſiue in tabernis ſiue alias.z non pñt ſe vindi
care in eis.tūc vindictā talē inferūt ſuis vxoribus
ſiue cā.z grauiter in h̄ deū offendūt. Silr̄ q̄ñ mari
tus maledicit vxori ſue ex ira z vindicta. z etiā q̄ñ
mulier maledicti viro ſuo i occulto vel manifeſto
poſtq̄z eā pcuſſerit.ambo grauiter peccāt. vñ apl's
i.ad Cor.vj. Neq̄z maledici neq̄z rapt.reg.dei poſ
ſide. Geñ.xxvij. Qui maledixerit tibi ſit ille male
dict⁹. Vñ exemplū q̄ viri nō debēt maledicere.p
priis vxoribus.nec ecōuerſo vxor marito. Refert
em̄ Ceſarius in dial'.q̄ quidā vir ex vindicta et ira
dixerit vxori ſue.vade in noie diaboli. z diabolus
ſtatim in eā intrauit z grauiter eā vexauit. de q̄ vir
multū ꝓtriſtatus fuit.z amplius ſe nunq̄z vxori vl̄
alicui hoi nec alicui creature maledicere ꝓmiſit.

Tertiū q̄ debēt habere in mr̄imonio eſt q̄ vn⁹
nō deſinat ab alio nec frangat fidelitatē z ꝓmiſſū
ꝓmittēdo adulteriū.q̄z aūt magnū pcm̄ ſit adulte
riū.z quō puniēnt adulteri q̄re infra ſer.lxxxv. Q
Quartū q̄ debent hr̄e in mr̄imonio eſt q̄ debēt
eſſe patiētes in laboribus.vt.ſ.vnus iuuet aliū vt
iuſta bona cum ſuis laboribus acquirāt z poſſide
ant. Ideo ſit̄ in iuuētute cōuenīūt vt fortiter labo
rent ꝓ victualibus z neceſſarijs.z ſic laborādo be
nedicti ſunt a dño. Vñ ps. Labores manuū tuar
q̄z manducabis ꝛc. Itē in educatōe filiorū debent
eſſe patiētes z ſe mutuo iuuare. F Vñ querit
vtrū labor meritorius ſit quē parētes habēt cū pu
eris. Rñdeo.q̄ ſic dūmodo talis intentio ſit in pa
rentibus q̄ intendūt pueros nutrire ad bonorem
dei.vt boni ſerui xp̄i fiant.z cū ipſi parētes ſunt in
gr̄a.tunc oēs labores q̄s habēt cum pueris cedūt
eis ad meritū.ſ.lactādo.balneādo.portando.z in
uoluēdo.leuādo.cibādo.vigilādo.iſormādo z cor
rigēdo q̄ñ delinquūt.ne deū amplius offendant.
iſta oīa erunt eis meritoria. Silr̄ z pater q̄ ſolliciti
tudinē z laborē ſuſtinet ꝓ vxore z pueris nutrien
dis. Omnia talia fiunt ſibi meritoria ad vitā eter
nā. vñ apl's. Scimus q̄ñ diligen. deū oīa ꝛc. Q
Quintū q̄ debēt habere in mr̄imonio eſt tēperan
tia z honeſtas in actu cōiugali. Pro q̄ ſciendū q̄
actus ꝯiugalis ſiue mr̄imonialis ſit ꝓ ſex modos.
Primo ſit cā ꝓlis ꝓcreāde ad cultū dei.z hoc eſt
opus pietatis z nullū pcm̄.ħ potius meritorium
Vñ Geñ.iij. dixit dñs ad adā z euā. Creſcite z mr̄
tipl̄. Secōo ſit cā reddēdi debitū.z h̄ eſt actus iuſti
cie. Vnde apo. Vxori vir debitū reddat.q̄ quilibet in mr̄imonio ꝓstitutus teneť reddere debitum
cum ab eo exigit̄ ꝓ loco z tpe. Et ſi h̄ ex ꝓtemptu
dimitteret grauiter peccaret.z tali mō actus mr̄i
monialis.ſ.ad reddendū debitū ꝓ loco z tpe nul
lum eſt pcm̄.ħ potius meritorū. Tercio ſit cā for
nicatōis vitāde nō in ſe.ħ in ipſa cōiuge.z h̄ actus
etiā eſt licitus z nullū pcm̄.nō tñ videť hr̄e rōnem
meriti.z iſto mō p̄es antiqui vſi ſunt actu cōiuga
li cū magno timore dei z cū magna mētis purita
te ſolū intēdentes in eo diuini cultus ꝓpagationē
Quarto ſit cā delectatiōis.z tunc diſtinguit̄.q̄z vel
illā delectationē exercent affectu mr̄imoniali aut
fornicatio. Si matrimoniali. vtputa ſi delectatio
ſtat infra terminos matrimonij.ita q̄ eam nō cog̃
ſceret.ſi vxor eius nō eſſet.ſic ſolū peccat venial̄r.
Si aūt fornicatio. vtputa q̄ affectus delectatōis
z ꝓcupie ferť extra terminos mr̄imonij.ita q̄ eam
cognoſcere vellet etiā ſi vxor eius nō eſſet.tūc pec
cat mortal̄r.q̄z amor iſtius delectatōis ꝓponit̄ ipſi
deo. Quinto cōmittit̄ actus mr̄imonialis qui dr̄
impetuoſus.z ille actus q̄ ex ſola libidine ꝓuenien
metas honeſtatis z rōnis trāſcēdit qō ſit ꝓmo
faciēdo libidinē p meretricias blanditias.aut cā
explende libidinis vt cū quis vtik calidis z incen
tiuis vt potētior fiat in actu.vel cū conat facere vt
multū appetat.tunc credo eum mortal̄r peccare.
xxxij.q.iiij. Dzigo. Sexto cū ꝺ naturā vel vſuz na
turalē cognoſcit vxorē ſuā.z tūc mortaliſſime pec
cat.q̄z oē aiaī naturā ſuā ſeruat ſic etiā dz hō. Non
em̄ dz bō eſſe ſicut equus z mulus.vel aliud aniaī
brutū.vñ pſ. Nolite fieri ſicut equus z mulus ꝛc.
Iſtud eſt maximus pcm̄.ita q̄ pdicator ꝓpter ſui
turpitudinē nō audet tale noiare.immo inter oēs
spēs luxurie eſt peſſima. Nā quinq̄ ſūt spēs luxu
rie.ſ.ſimplex fornicātio.ſtupr̄ū.adulteriū.inceſtuſ
z pcm̄ ꝺ naturā qō eſt peſſimū pcm̄. Vñ Grego.
Grauiſſime peccāt adulteri.ħ grauius inceſtuoſi
z oēs trāſcendūt ꝺ naturā delinquētes. Aug. valde deteſtabile eſſet q̄ mulier eſſet armata gladio
vir fuſo. Iſtud pcm̄ clamat in celū ꝓpter ſui enor
mitatē.z ē maⁱ q̄z ſi q̄s cū ꝓpria mr̄e peccaret. vñ
caute eſt de iſto loquēdū.ne q̄s in h̄ ſcādalizet. Et
de illo vicio quere infra ſerm̄.lxxxv. R. V Itē
ſciendū q̄ quinq̄ ſūt tpa in q̄bus ab actu mr̄imo
niali abſtinendū eſt. Primū eſt tps quadrageſima
le añ paſca q̄z tunc legit̄ in capite ieiunij. Egrediat̄
ſponſus de cubili ſuo.z ſponſa de thalamo ſuo.vn
de etiam dr̄ in decre. Coniuges contineant tpe pe
nitētie.xxxiij.q.iiij.ſi aūt. Et merito q̄z ſicut quis
ieiunat a cibo corpali.ſic etiam debet ſe abſtinere
a delectatione carnali vndevt ipſi peccatori a deo
dimittat̄ qō illicite contra deum p totum annū vi
uendo cōmiſit.p illud ſacrū tps ſibi etiam abſtra
here debet licita.vñ etiā Heron. in ſer.de ſanctifica
tione ieiunij. Nam in eo q̄ ab ipſis licitis abſtine
mus ea nobis illicita cōdonant̄ q̄ prius ꝓmiſim⁹
Vñ Amb. Nullus oino in q̄drageſima vxori ſue

ante octauas pasce iungat. Scõm tps est qtu
tuor tẽpoꝝ z dies rogationũ.qr tũc rogat scta ec-
clesia p magnis z ardũis caus. Primo rogat deũ
vt bella sedat q̃ invere frequẽter incipiũt. Scõo vt
teneres fructus deus nobis pseruet z multiplicet
Tercio vt ad receptionẽ spũssti habilitemur. Iu
gu. Tpe ꝓcessionis z ieiuniorũ nõ licet cõiugibus
quenire.qr tũc a licitis abstinendũ est vt faciliꝰ im
petret qõ postulat. ¶ Tercũ est tps sacroꝝ di
erũ z noctiũ. Vñ Greg. in li. dial. dicit q̃ quedã le
girima a viro suo in sabbato de nocte cognita.cuz
die dñico ꝓcessioni se piungeret a diabolo arripie
bat cotã oi pplo.z multũ torquebat z vexabat ab
eo. Quartũ est tps infirmitatis feminaꝝ.i.tpe mẽ
strui.qr vt dicit Piero. sepe tũc pcipiũt pueri mẽ
bris pdẽnati vel leprosi.z in illis tũc patebũt pcã
parentũ. Vñ etiã dr in decr. Vxor nõ dz cognosci
tpe menstrui.vel ante purificationẽ puerperij.dis.
v.ad eius. Quintũ est tps ꝓgnatõis.i.qñ mulier
est vicina partui.z infra dies purificatõis. Vñ q̃ri
tur vtrũ liceat debitũ reddere vel exigere tpe ꝓgna
tionis. Rñdeo cm petrũ. Si esse põt sine periculo
aborsus reddi põt.etiã sine pctõ mortali exigi põt
qr vsus matrimonij non tm in officiũ est q̃ etiaz in
remediũ. Si vo esset ptculum puero in vtero ex-
istenti.nõ dz exigi nec reddi.qr in mrimonio prin-
cipaliꝰ instituto est plus in officiũ q̃ in remedium
Siliꝰ post partũ.i.añ purificationẽ nõ licet eos cõ-
uenire.vñ Aug. Si q̃s mulieri ꝓmiscẽ in puerpe-
rio pctm valde magnuz ppetrat.qr mulieres qñq̃
ex hoc nõ pariũt amplius.qr semen viri cũ semine
mulieris sanguine mixto mortificat.z hoc maxie
ptingit si infra decẽ dies cõueniũt. Q̃t pueri sic
negligunt.de quibus parẽtes tales reddituri sunt
rõnem. Et valde absurdũ est q̃ boies rõnales hoc
tps nõ seruãt.cũ bestie irrõnales illud seruãt. Vñ
Arest.li.ij.de aialibus dicit. Femina elephãtis im
ꝓgnata a masculo oino nõ tangit.z post partũ q̃e
scit p triennũ. Idẽ. Nullũ aial post ꝓceptũ ferum
admittit coitũ ꝓter mulierẽ z equã. Vñ etiam dicit
Aug. q̃ qui tpa ꝓdicta nõ seruãt. q̃ tũc tales pueri
qui tunc ꝓcipiunt efficient epilentici.ceci.claudi.
surdi z stulti.z tũc patebũt pcã parentũ istoꝝ in
pueris. Querit virũ peccẽt cõiuges exigendo vel
reddẽdo debitũ in solẽnitatibꝰ z ieiunijs. Rñdeo
cm Ray. Exactus dz reddere nisi cauet sine pcu
lo possit differre. Exigere tñ nõ dz in ꝓdictis tpib⁹
j. Cor. vij. Nolite fraudare inuicẽ nisi forte ad tps
de ꝓsensu vt vacetis oꝛoni. Nã p dies ꝓcessionis z
ieiuniorũ quenire nõ debẽt.qr etiã a licitis abstinẽ
dũ est vt faciliꝰ impetrari possit qõ postulat. xxxiij
q. iiij. xpiano. Itẽ dr de dieb⁹ festiuis. xxxiij. q. iiij.
q̃tiẽscũq̃. Itaq̃ q̃ reddit illis tpibus non peccat. q̃
qui exigit aliq̃ infirmitate vputa ꝓcupia ductus
sine ꝓcẽptu tpis sacri seu ecclesiastice exhortatõis
vel ordinatõis. venialr tm peccat. Concordat cuz
his scts Tho. Sed ex istis elici põt q̃ q̃ ptinacit
vel ex ꝓcẽptu tpis sacri vel ordinatõis ecclie exigit
debitũ peccat mortalr. Sed nõ ille q̃ reddit debitũ
cũ tñ potius z libentius ob reuerentiã dei z scrõꝝ
abstineret. Ergo acriter arguẽdi sunt illi ptinaces
z obstinati q̃ temere exigunt debitũ illis diebus si
ne omni timore dei. Sextũ est q̃ debent sibiũnicẽ
esse fideles i tpalibus. Iunbo em̃ debẽt esse dñi su
orũ rerũ exemplo apl̃oꝝ xpi. de q̃bus legit Act. ij.
Et erant illis oia cõia. Itẽ sicut angeli in celo hñt
oia cõia. sic z illi in mrimonio ꝓstituti dñt hẽ oia
cõia. qr sicut xps dicit in euãgelio Matth. xix. Iaz
nõ sunt duo q̃ vna caro. s. vir z vxor. Non q̃ tpalia
inter ipsos dñt esse diuisa. Contra q̃ faciũt ille mu
lieres q̃ furãt viris suis. z illa sic furata expẽdũt. s.
in superbia vt i peplis z cingulis z i aliis ornatib⁹. Et
qñ ipse vir ẽ in remotis ptib⁹. s. in mercãtijs vel in
aliis suis negocijs. tũc ipsa vxor in domo interest
cõuiuijs. ¶ Circa q̃ ꝙrit vtrũ mortalr peccet
vxor furãdo aliq̃d marito suo. Rñ. Si mulier ex-
pẽdit illud ad aliq̃ opus peccãdi. sic si daret vni
q̃ cã alliciẽdi eũ ad turpẽ actũ sic peccaret mortalr
Et ille q̃ sic recipit talia munuscula ꝓpter talẽ tur-
pẽ actũ a tali muliere. tenet in foro cõscie restituẽ
marito ipsius muliers. Et ꝓtra q̃ faciũt illi mari
ti q̃ pludũt bona sua. vel in tabernis se inebriãt. et
sic male expẽdũt bona sua de q̃bus vxor cũ pueris
suis viuere deberet. Sed nõ sic faciendũ est ꝓbus
honesto z discreto viro. q̃ dz secũ ferre vinũ vel ali
q̃ siliꝰ ad domũ z bibere cũ vxore sua ꝓpria. z post
hoc regratiari deo oipotẽti q̃ eũ sic potauit z ciba-
uit. Itẽ rephẽdendi sunt illi parci viri q̃ recludũt
oia bona sua ab vxoribus suis: nullaz eis ptãtem
pmittẽtes tanq̃ sint ancille vl famule domus. q̃ il
li solũmodo facere deberẽt qui hñt vxores tales q̃
les ne haberẽt occasiones malefaciẽdi. Sed q̃ pro
bas z honestas z deũ oipotentẽ timẽtes z ꝓbatas
vxores hñt illis nõ est facienda talis recluſio. ¶
Vñ querit si talis ꝓba z ꝓsciẽtiosa mulier aliquid
furat tali parco viro suo an etiaz graviter peccet.
Rñ. si ipsa vxor illa bona furata vtiliter expẽdit. s.
ad vtilitatẽ domus sue. vel alias ad dei oipotẽtis
honorẽ. non oportet eã ꝓsciam hẽ in q̃ si aliq̃d fu
rat. qõ tñ nõ est notabile nec infert damnũ notabi
le ipsi marito. Septimũ qõ debẽt hẽ illi q̃ sunt
in mrimonio est debita z honesta educatio filioꝝ
vt eos ad bonũ z ad virtutes instruãt: z si aliq̃n ex
cedũt q̃ eos corrigãt. de q̃ quere añ ser. xxiij. L. Et
videãt signãter q̃ iustas res ipsis filijs relinquunt
Nam qui iniustas res ipsis filijs relinquunt nõ so
lum damnãt seipsos q̃ etiã heredes cũ filijs z filia
bus q̃ sciẽter illas res iniustas possidẽt. ¶ Vñ
Arnoldus in narratorio suo dicit. q̃ fuit miles q̃-
dam satis bone z honeste vite q̃ infirmatus obiit.
Et q̃dã hõ raptus in extasi vidit eundẽ militẽ stan
tem in quadã scala in inferno locata. z quesiuit ab
eo cur in talibus penis staret cũ tñ libẽter ieiunas
set. oraſſet. z laudabile testm̃ post se reliq̃sset. Rñ.
dit q̃ solũ ꝓpter aliq̃ bona q̃ ab antiqs gentib⁹ es-
sent ab ecclesia parochiali alienata p suos antece
ssores. z qr illa bona ecclesie nõ restituit. q̃ ea scien
ter possedit. idcirco donatus esset. z decimus in or
dine in hanc scalã locatus. Et addit. q̃t̃ de paren
tela mea illa bona sciẽter possidẽt ad hãc scalã per
uenirẽt. vbi nulla est redẽptio: q̃ eterna damnatio.

De eadem dñica Sermo xxvj.

Quare aliquibus ꝓspere
nõ succedit in matrimonio.

Nuptie facte sūt in cha
na galilee ⁊ erat mr̄ ihesu ibi. vocat⁹ ē aut̄
ihesus ⁊ discipuli ei⁹ ad nuptias Johis. ij.
Exquo euangeliū hodiernū mentionē facit ō ma
trimonio ⁊ nuptijs in q̄bus deus ⁊ hō xp̄us ihesus
salvator nr̄ cū beata v̄gine maria matre sua p̄sen
tialiter exñs cū vinū deficeret. aquā in sex hidrijs:
xp̄s ihesus in vinū cōuertit. vñ Beda. Discumbēte
ad nuptias dño vinuz defecit vt vino melioꝛi per
ip̄m facto ob matris honorē ⁊ sponsi ꝓsolationez
manifestaret gloria latētia dei in homine vñ sicut
tam in p̄cedēti sermone dictū ē. quō se habere de
beāt q̄ sunt in matrimonio ꝓstituti. vt eternā bea
titudinē ꝓmereri valeāt sic in p̄senti ſmone dōm
ē quare aliq̄bus nō bene succedit in mr̄imonio cō
stitutis. ¶ Pro quo sciendū q̄ huj⁹ octo sunt
cause. Prima causa ē qñ q̄s ꝓtrahit matrimoniuz
nō habēs rectā intentionē. Hz. d. q̄ ē recta intētio
vel causa mr̄imonij. Rūdeo q̄ matrimoniū q̄dru
plici de causa vł intentione homines ꝓtrahūt q̄rū
tres sunt cause licite ⁊ bone. ij quarta ē mala ⁊ dia
bolica. Primi ꝓtrahūt causa pl̄is. ⁊ illa intentio ē
bona. ⁊ debet p̄cipaliꝛ. vñ Gen̄. j. Crescite ⁊ mł
tiplicamini. Et etiā dr̄ in decre. Matrimonij p̄ma
causa dr̄ eē intentio pl̄is. xxxij. q. v. pudor. Secū
di ꝓtrahūt ꝓp̄ solaciū ⁊ adiutoriū. tū sine cōmixti
one corꝛor. sic maria ⁊ ioseph cōtraxerunt matri
monīū. ⁊ ista intētio etiā bona ē. Tercij ꝓtrahūt p
pter remediū vt q̄ naturaliter inclinati sūt ad luxu
riā ⁊ nolunt caste viuere. illi possunt ꝓtrahere mr̄i
monīū ꝓpter peccatū luxurie vitandū. Hā q̄tiens
extra mr̄imonīū actū luxurie ꝓpetrāt toties moꝛ
taliter peccāt. vñ ap̄l's. Propter fornicationē sup
ple vitandā vnusq̄sq̄ habeat suā vxorē. Item dicit
Meli⁹ ē nubere q̄ vri. Hic notaꝝ infidelitas pue
rorū et heredū. q̄ q̄nq̄ dissuadēt parentib⁹ ne ꝓtra
hāt. ne ip̄i tpalibus rebus p̄uentur cū tamē sciant
q̄ parētes nolūt caste viuere. nec intendunt ferua
re statū viduitatis sue. tales pueri peccāt mortali
ter. q̄ plus diligūt illa tpalia q̄ animas parentum
suorū. ⁊ potius volūt q̄ parentes multa pctā moꝛ
talia faciāt q̄ p̄uari illis bonis tpalib⁹. Et stultus
ē pater ille q̄ scit se nō posse caste viuere. ⁊ tamē nō
vult ꝓpter pueros contrahere mr̄imoniū. q̄d enim
tibi p̄ficit q̄ in inferno eternaliter cruciaris ꝓpter
pueros tuos. ¶ Vñ legit exemplū de quodā
diuite q̄ multas res intustas possedit. ⁊ volens ex
periri fidelitatē filij sui. petijt ab eo vt amoꝛe sui di
gitū suū ad ignem poneret. donec vnū solum aue.
maria gratia ⁊c. diceret. vt sic cognoscere possz vtꝝ
eū pateme diligeret. ⁊ filius cepit hoc attemptare ⁊
q̄cito ardoꝛē ignis sensit. digitū retrahebat: dicēs
ad patrem: quid te hoc iuuaret q̄ totū coꝛpus me
um cremaretur. Et pater ad filium. Quid tunc te
iuuaret q̄ ꝓpter te eternaliter damnarer. ⁊ sic oīa
iniusta restituit. et vitam in bono finiuit. Quarto
contrahunt causa satiande libidinis. nec deū p̄ten
dunt. nec salutē ꝓpriam. nec ꝓles. sed solū vt sue
libidini satisfaciant. ⁊ cum illis est dyabolus. Vn
de dixit angelus Raphael. vt habetur Thobie. vj.
Qui ita coniugia suscipiunt vt deum a sua men
te excludant. ⁊ sue libidini vacent. sicut equus ⁊ mu
lus sup hos demones habēt potestatē ⁊ talibus q̄
sic causa libidinis contrahūt vix bene succedit in
matrimonio. vt habetur in decretz. Vix bono per
aguntur exitu que malo sunt inchoata p̄ncipio.
di. lxj. miramur. Ergo q̄cūq̄ in mr̄imonio ꝓstitu
tus tali intētiōe ꝓtraxisset. ꝓniteri deberet. vt sic de
um placaret. vt de⁹ plagā iracūdie sue ab eo auer
teret. Et sic ē dōm de alijs p̄cis infra positz vbi q̄s
se reū inuenerit. Secūda cā ē q̄n q̄s nō assumit sibi
parē in mr̄imoniū. sic q̄n nobilē ducit ignobilē. in
uenis antiquā diues pauperē in mr̄imoniū. et illi
q̄nq̄ raro cōcordant ꝓpter ineq̄litatē. ergo quilibz
debet sibi assimere simile. vñ Extrest. j. de ge. ⁊ coz.
Silia se bñ cōpatiunt. Bñ sciēdū i illo casu q̄n iu
uenis dz ꝓbere cū sene tūc melio⁹ ē q̄ senex vir con
trahat cū muliere iuuene q̄ econuerso. ⁊ b ꝓp̄ plez
Et talis mulier honorare dz maritū ꝓpter senium. exē
plo btē v̄ginis q̄ ioseph antiquū ⁊ pauperē ligni
fabrū honorauit nec eū ꝓpter senium despexit.
¶ Tercia cā q̄n q̄s cū illa ꝓbit q̄ v̄ginitatez deo
vouit qz tūc ipa spōsa xp̄i effecta est. quē pelegit p̄
oīb⁹ maritis. ⁊ mō spnit ip̄m. s. ibm marie filiuz
quē tū ante pelegit. q̄ etiā eā in nullo offendit. sed
ei oia bona fecit. Insup ipe ē pulcerrim⁹ ditissim⁹
potētissim⁹. māsuetissim⁹ ⁊c. Et sic xp̄s q̄nq̄ pmit
tit q̄ tal' v̄go q̄ sibi infringit votū. pmissū hēbit vi
rū iracūdū. difformē litigiosuz. ebriosuz ⁊ blasphe
mū ⁊ b ei in penā ꝓtingit. qz spnit ibm xp̄m pissi
mū. mitissimū. pulcerrimū. iocūdissimū ⁊ miseri
cordissimū ⁊c. Itē sciēdū q̄ q̄ scient ꝓbit cū tali vir
gine q̄ virginitatē xp̄o vouit peccat mortalit. ⁊ om
nes q̄ dāt ꝓsiliū. auxiliū vel fauorē. ⁊ hoc sciēter p
ticipes erūt illi⁹ crimis. Quarta cā ē qñ q̄s cōtra
hit tpe interdicti. vt hī. xxxij. q. iij. nō oportet. ¶
Pro q̄ sciēdū q̄ tria sūt tpa in anno in q̄bus ꝓhibi
tū ē nuptias celebrare. Primū ē a dñica p̄ma ad
uētus dñi vsq̄ ad octauas epiphanie. Secūm est a
septuagesima vsq̄ ad octauas pasce. Tercium ē a
trib⁹ dieb⁹ añ ascensionē dñi vsq̄ ad octauas pen
thecostes. Qui aūt p̄mū facit. peccat mortaliter. si
hoc facit ex ꝓtemptu ⁊ sine dispēsatione. Et qz nō
pōt decan⁹ in hoc dispensare ſm ius canonicū. er
go multo min⁹ pleban⁹. Quinta cā ē qñ q̄s cōtra
hit cū vna q̄ verū mr̄imoniū q̄ vba de p̄senti con
traxit cū alio. ⁊ sibi negauit. ⁊ p iuramentū falsum
b cōfirmauit. ⁊ b ē valde magnū peccatū. ⁊ tales i
periculosissimo statu existūt. Nō trib⁹ modis ꝓ
bat. Primo quia quotiēs actū matrimonij faciūt
totiēs adulteriū cōmittunt. saltē q̄ sic scienter ꝓtra
xerunt. Secō qz oīes pueri de ip̄is nati sunt spu
rij ⁊ illegitimi. Tercio qz talis ꝓcua nunq̄ pt ab
solui a peccatz suis nisi i articulo mortz. q̄ occulte
cū aliquo verū matrimoniū contraxit. ⁊ postmo
dū negauit ⁊ alitū duxit. imo Guil'. dicit q̄ talis cō
pellēd⁹ ē ad p̄mā redire. ⁊ i signū h⁹ clādestia mr̄i
monia sūt ab ecclesia ꝓhibita. ¶ Pro q̄ scien
dū ſm doctoꝛes q̄ clādestia mr̄imonia duob⁹ mo
dis fiūt. vno mō cū q̄s occulte ⁊ sine p̄ntia testiuz
ꝓbit. ita vt exide legitia ꝓbatio nō appareat ergo
sponsalia nō debēt ꝓtrahi in stabulo vel in boꝛreo
vel in alio loco occulto. immo q̄ sic matrimoniuz

ꝓmiserūt occulte ⁊ sine testib⁹ ꝓfiteri debent ⁊ penitere. Illo mō dicunt clādestina cū sine solēnitatib⁹ cōsuetis in facie eccie ꝓtrahūt. Jō aūt clādestina cōiugia ꝓhibent. qz si clā ꝯtes discordes fierēt ⁊ cohabitare sibijnuicē nollent. eccia eos cō pellere ad cohabitādū neqret. Ex his pz q̄ periculosuz ē ꝯtere cū illa psona q̄ illi peieraverit cuz q̄ añ mr̄imoniū ꝓtraxit. Sexta causa qñ uxores ducūt cū rebus iniustis vel ecōuerso ipa maritū usurarium vl̄ alis possidētes sciēter res iustas. ¶ Pro quo sciēdū q̄ quondā psuetudo fuit qñ q̄s filiā suam desponsare voluit. tūc pncipaliter tria interrogavit. Primo utrū de bonis ⁊ honestis parētibus natus eēt sponsus ille. Scō utr̄ ille sponsus esset virtuosus vl̄ vitiosus. s. hūilis vel superbus irat⁹ vl̄ mansuetus. utrū lusor vl̄ potator. blasphem⁹ mendax vel verax. an timorē dñi p̄ oculis haberet ieiunādo dieb⁹ ieiuniox ⁊ festa celebrādo. Tercio quō bona dotalia lucrata essent iuste aut iniuste. Sic simili mō cū q̄s filiā alicui⁹ in mr̄imoniū ducere debuit ille etiā tria diligēter interrogavit. ⁊ signāter interrogavit ōnes ꝓditiones mr̄ illius filie haberet. an esset tractabilis benivola vl̄ conscientiosa ⁊ sic de alijs. Nā filie cōiter imitant mores mr̄is sue sive in bono sive in malo. Sz heu iam mal⁹ mod⁹ i mō tuoleuit. sic q̄ aliq̄ boies vendūt pueros suos tāq̄ magones vendūt eos nil querētes nisi diuitias vt dicēdo. Inq̄ntū dabis filio tuo. ego intr̄ dabo filie mee nō ei querūt quō illa bona lucrata sunt. ꝫ solūmō querunt inq̄ntū habeat dare. Sz sciendū q̄ q̄uncq̄ filiā suā desponsat vni usurario sciēter. tradit illā filiā cū oibus heredib⁹ ad eternā dānationē dū saltē istas iustas res sciēt postmodū possederit vñ diues pot⁹ deberet tradē filiā suā pauperi mechanico q̄ de iustis laborib⁹ suis nutrimēta haberet q̄ tali diuiti q̄ sic iustas res male acquisitas possideret p̄s. Nel⁹ ē modicū iusto sup diuitias pctōq̄ multas. Naz cū q̄s pncipaliter q̄rit deū et iustas res. tūc de⁹ erit cū eo ⁊ ꝓsperabit p̄s. Nūq̄ vidi iustū derelictū ꝛc. Sz qñ q̄s pncipaliter q̄rit diuitias q̄litercūq̄ lucratas tunc ex pmissione diuina talis habebit plura infortunia. sic q̄ quādoq̄ ō magnis diuitijs in breui ad paupertatem deveniet ¶ Septima causa ē qñ q̄s ꝓtrahit mr̄imoniū cū illa cuius psanguineā añ cognovit. Et p̄ ē valde periculosum. vñ dī in li. iij. decretaliū. ti. xxij. In pmu gem nō pōt habere illā cui⁹ psanguineā añ cognovit. extra de p̄sum. Et ratio ē illa. q̄ affinitas taz p fornicariā q̄ p legitimā copulā ꝓtrahit. vt habet. xxxv. q. iij. nec etiā. Si autē in mr̄imonio existens peccat cū psanguinea uxoris sue. tūc pdit ius petēdi debitū. Sic̄ intelligendū ē de uxore que peccavit cū psanguineo mariti sui añ matrimoniū vl̄ in matrimonio. Et tales indigent sano cōsilio alicuius literati ⁊ cōscientiosi viri quō se regere debeāt dūmodo occultū ē factū. Et illa psona: sive sit vir sive mulier que ignorat nō nocet. sed videat sibi illa psona q̄ culpabilis est. Octava causa est dum q̄s ꝓtrahit matrimoniū in peccato mortali. naz ante inchoationē nuptiarū sponsus et sponsa diu deberēt se ꝓparare p contritionē ⁊ confessionē vt digne hoc sacramentū inchoarent ⁊ susciperēt. Naz matrimoniū ē tā bū sacramentū sicut eucharistia ergo sicut homines se ꝓparant tpe pasce ad perceptionē eucharistie. sic et inchoationē matrimonij debet p̄cedere digna ꝓparatio. Et ratio hui⁹ est. q̄ q̄cūq̄ vnū de septem sacramentis recipit in peccato mortali peccat mortaliter. vt pz dist. xl. Multi. ⁊ xj. q. iij. Audi. Sic̄ sacerdos q̄ porrigit aliq̄s sacramentū in peccato mortali peccat mortalit. Itē nota q̄ mr̄imoniū est deuote inchoandū ⁊ cum timore dñi. vñ Tho. vj. dixit angel⁹ raphael ad thobiā minorē. Accipias virginē tuam cū timore domini amore filiorū magis q̄ libidine duci⁹. Et cū matrimoniū inchoat tūc p tres dies ⁊ noctes dñt se cōtinere ab actu matrimoniali ⁊ hoc docuit angelus Raphael thobiā iuniorem qñ debuit ꝯtere matrimoniū cū Sara ꝯgine dicens. Cūq̄ ingressus fueris ad virginē tuā p tres dies cōtinens esto ab ea. Sic parētes debēt ifozmare filios suos et filias qñ dñt cōtrahere mr̄imoniū. sicut angel⁹ Raphael docuit thobiā iuniorē et Sarā. ⁊ p̄ erit valiū bonū matrimoniū ⁊ deo valde acceptuz. cunq̄ ses deū in hoc honozant subtrahēdo sibi illā delectationē ob reverentiam dei per triduuz. et si non volunt se abstinere per triduum tunc tamen ad miⁿ⁹ p vnā noctē se abstineāt. vñ dī i decre. Cōiuges dñt se ꝑma nocte ꝓtinere ꝓpt reverētiā sacr̄i. di. xxxiij. spōsus Itē nuptie celebrāde sūt a bonis ⁊ honestis ꝑsonis ⁊ devotis. Et ad ꝓfectū nuptiax inuitā di sūt etiā pauper ceci ⁊ claudi vt intercedāt p spōso et sponsa. Tūc xp̄us mutabit aquā in vinu. i. vitā hanc insipidā in leticiā celestē vñ dī in euāgelio Nuptie facte sunt in chana galylee. ⁊ erat mat ꝛc. ⁊ hoc fit in paupib⁹ vñ dicit xp̄s de paupib⁹ Qui vos recipit me recipit. q̄ vos spernit me spernit. P̄ isti nō attendūt q̄ pauper de domo expellūt ⁊ foris ianuā stare pmittunt ⁊ psonas inhonestas. s. fistulatores. phidicines ⁊ tubicines introducūt. Xp̄s eñ dicit in euangelio Lu. xiij. Cum facis ꝓsniū tuū voca pauper ꝛc. Et si pauper verecūdant intrare tūc dicit xp̄s. Compelle intrare. Sz heu taz oppositū fit a plūbus q̄ cōpellūt pauper ad manēdū foris. Ultimo sciendū q̄ isti qui in peccato mortali matrimoniuz contrahūt. et nuptias sine timore dei inchoant cuz fistulis tubis ⁊ histrionib⁹. et q̄ pejus est qui ad ꝓtozū vadūt ⁊ chorizant. colla et capita sua denudāt. ⁊ corp⁹ suū cū vestibus superbis ⁊ cingulis deauratis. cū manicis et caudis lōgis ornāt. ⁊ animas aspicientiū inflammāt ⁊ saucient p malas ꝓcupiscētias grauiter peccāt. ⁊ in talib⁹ nuptijs nō est xp̄s ꝑsens sicut fuit in nuptijs in chana galilee. Et sic q̄ūq̄ tales cōtrahentes habebunt infortunia in penā suoꝝ peccatoꝝ. q̄ se ante nō p̄paraverunt ad nuptias salubriter inchoandas. ¶ Nota exemplū bonum de quodaz rustico in mr̄imonio constituto. Legit in collationibus patrū. li. xij. q̄ cum q̄dam adduxiss ad abbatem Johannem virū magne sanctitatis. ⁊ etiaz miraculis illustratum hominem habentez demonem ferocissimum. adiuratus ab eo noluit exire. sed eius verba cōtempsit. Adueniente vero quodam rustico in habitu seculari agricola existēte q̄ primitias fructuū suoꝝ monachis deportabat

territus demon ad eius aduentū fugit: nec ausus fuit eius p̄sentiā sustinere. Hic adiurat⁹ a beato Io hāne vt ei vitā suā diceret: hic licet inuitus dixit q̄ esset hō agricola q̄ nūq̄ ꝓponere ꝓsueuerat fruct⁹ laboris sui q̄n p̄us plene decimasset decimas et p̄mi tias. z q̄ nūq̄ duxisset boues p confinū aliene culture nisi p̄us ligasset ora eorum ne alijs nocu mentū inferrēt. z q̄ nūq̄ iret ad agriculturā nisi p̄ ius iret ad ecclesiā gr̄as referens oim bonoꝝ largi tori. z idē sp̄ faciebat dū de sero redibat. Et adiūxit q̄ cū eēt puer z volebat mōach⁹ fieri fuit p̄uētus a parētib⁹: q̄ vxorē sibi dederūt q̄ susceptā i v̄ginitā te p̄manēs eā v̄ginē custodiuit deo vsq̄ ad mor tē. Nō audiēs Iobes admirans gratias deo egit

Dominica secunda post octauas epiphanie. Sermo. xxvij.

Quom descēdisset ihesus de monte secuti sunt eū ꝛc. Matthei. viij. Sciēdū q̄ haymo dicit. Mons in q̄ de⁹ sedet celū intelligit. Dic ē mōs de q̄ p̄s. dicit mons dei id ē celū mons pinguis. i. oīm felicitate plen⁹. Dic ē mons in q̄ beneplacitū ē deo ihabitare. Ex q̄n dn̄s in celo sedit nondū humanatus. hitauit lu cē inaccessibilē. z tūc nulli⁹ hominū eū sequi potu it. Ar vo dum de mōte sue diuinitat⁹ descendisset z hūanitat⁹ nostre defect⁹ assumpsisset magna tur ba secuta ē eū. Ergo dicit Mat. Cū descendissz ie sus de monte ꝛc. vñ in p̄senti sermone dicendū est de hūane nature defectib⁹ q̄s xp̄s assumpsit cuz p pter nos in hūc mōm venit. A Pro quo sciendū q̄. xij. sunt defect⁹ cōes oīb⁹ hoib⁹. quoꝝ xp̄s decē assumpsit. Primus defect⁹ est pati frigus et iste defect⁹ ē cōis oibus hoibus. Istū defectū habuit xp̄s i p̄mordio sue natiuitat⁹. Nā nat⁹ fuit in media nocte. i hyeme. z in frigido stabulo. z vilib⁹ pānis involutus. z i p̄sepio reclinat⁹. z ante bouē z asinū collocat⁹. Nō i calida stuba vl in calido bal neo posit⁹ ꝫ frig⁹ sustinuit. In q̄ ostendit magn̄ pau pras xp̄i. vñ. in Cor. viij. Scitis gratiā dn̄i nr̄i iesu xp̄i. q̄m ꝓpter nos egen⁹ fact⁹ ē cū eēt diues. vt illi us inopia diuites essem⁹ supple in spūalib⁹ z eter nis. Adeo eñ paup fuit xp̄s vt vbi caput suum re clinaret nō habuit. Mat. viij. Vulpes foueas ha bēt ꝛc. Ber. Magna pauptas fili⁹ pastoris nascit z ei cussin⁹ de plumis substernit fili⁹ aūt dei nascit z ad durū p̄sepiū reclinat. Ergo quotiēscūq̄ susti nes aliq̄ frig⁹ illō xp̄o offeras z remozare nudita tē illā quā ipe habuit i natiuitate sua. Secund⁹ de fect⁹ ē sustinere calorē. Dic defect⁹ cōis ē oib⁹ hoi bus. nā sicut in hyeme patimur frig⁹ sic et in esta te patimur calores. z ecce illū defectū xp̄s hūit in vltiā die vite sue qñ ad calorē solis ꝛpe meridiano I cruc⁹ patibl̄o suspēsus fuit p̄s. Aruit tāq̄ testa ꝛc. Tercī⁹ defect⁹ ē fames. h̄ defect⁹ etiā cōis ē oi bus hoib⁹ tā diuitib⁹ q̄ paupib⁹. q̄ postq̄ satiati fūt postmodū in breui iterū esuriūt. Hūc defectū xp̄s habuit qñ. xl. dieb⁹ ieiunauit. z post esurijt qñ diabol⁹ ei dixit. Si fili⁹ dei es. dicvt lapi. isti pa. fi ant. Itē ꝓxima die p⁹ dīē palmarū qñ ad arboꝛez ici venit querēs fructū i ea nihil repit nisi folia ꝛc Vnde qñ esurimus tūc cogitare debem⁹ q̄ ille q̄ pascit aues i aere. pisces in mari. ymes z omia aīa lia in terris famē sustinuit vt nos ad satietatē illaz adduceret de q̄ dic̄ p̄s. Satiabor cū apparuerit gl̄ia tua. Quart⁹ defect⁹ ē sitis. quē oēs sustinem⁹ tā sani q̄ infirmi. tā senes q̄ iuuenes. Et hūc defectuz xp̄s habuit in cruce qñ dixit Sitio. Vnde notādū q̄ xp̄s iesus cupiebat potari z refrigerari i lingua qñ circundatus fuit doloꝛibus mortis. z dixit Si tio. nec vinū nec cerusiā nec medonē nec alios q̄s cūq̄ liquoꝛes p̄ciosos petebat ꝫ indifferenter dice bat. Sitio. ne iudei excusationē haberent nō dan di sibi: ex eo q̄ p̄ciosa peteret. vñ amatoꝛ passio nis xp̄i cogitare debet q̄ de oib⁹ liquoꝛib⁹ mūdi q̄ in ei⁹ potestate erāt nec potū aque habere potuit. nec sua sanctissima mater ei haustū aque dare po tuit. nec quisq̄ alius sui misereri voluit. Et q̄s taz infirm⁹ z tam desolat⁹ est qui haustū aque habere nō poterit. Itē sciendū etiā q̄ nō tm̄ naturaliter sitiuit. ꝫ etiaz spūaliter. Amb. Maxima causa sitis fuit ꝓpter inflammatā dilectionē sui. ipe enim siti uit nostrā salutem spūaliter. vñ Ber. O bone iesu cur de cruce taces z de siti clamas. vt sitis te plus cruciat q̄ crucis suppliciū. Et q̄d O bone iesu sitz an ignoras q̄ cruciaturi z potaturi erāt te aceto et felle. Et rñdit Ber. in p̄sona xp̄i dicēs. Sitio q̄dez vestrā salutē. vestrā fidem. vestrū gaudiū plus ani marū vestrarū q̄ coꝛpis mei cruciatus me tenet z nos in recōpensam illius debemus nobis in cibo et potu ꝓpter iesum xp̄m subtrahere. Et signāter in sextis feriis abstinendū z ieiunandū est ꝓpter ie iunīū christi quod ipe in cruce habuit. de quo ipe dicit per p̄s. Dederunt in escam meam fel. z in siti mea po. me ace. Et hoc debet esse p̄solatio paupe rū qui famē z sitim sustinent. quia in hoc imitant christū qui p eis nō solum famē z sitim sed etiam amaram mortē sustinuit. Et ipi habebunt illud re gnū vbi amplius nō esurient nec sitient. Quin tus defectus est lassitudo coꝛpoꝛis vt patet cōmu niter in oīb⁹ qui montem excelsum vel gradū altum ascendūt. quia tūc fatigabunt. Hunc defe ctum christus habuit quando super fontem sedit vt habet Iohānis. iiij. Iesus fatigat⁹ ex itinere se debat sup fontē z erat quasi ꝛc. Item quando cru cem portauit. quia tūc fatigatus crucem ad locuz caluarie portare nō potuit ergo angariauerūt quē dā simonē venientē de villa vt tolleret crucez iesu Et hoc debet esse consolatio his qui fatigāt ex bo nis opibus vel ex laboꝛib⁹ coꝛpalib⁹ quos faciunt ꝓ necessitate coꝛpoꝛis. vel etiā anticip̄ q̄ faciliter fati gant eundo ad ecclesiā vel ascendendo gradū. Et tales offerre debent xp̄o suas fatigatiōes quib⁹ fa tigatus fuit ꝓ ipis. Et sicut xp̄s consumpsit vires coꝛpoꝛis sui in nostro seruitio sic etiā nos vires no stras debem⁹ expendere in suo seruitio. Sext⁹ delectus est tristicia. q̄ oīi die aliq̄ triste accidit vnicuiq̄ nostrū. tamē vni pl⁹ q̄ alij. Hūc defectū xp̄s habuit vt in agonia cū dixit. Tristis ē anima mea vsq̄ ad mortē. imo sup oīs hoies xp̄s in sua morte maioꝛē tristiciā hūit q̄ coḡuit z doluit pas sionē suā i p̄lib⁹ frustrari hoib⁹. sic ꝓquerit ꝓ ꝓphe tā, Inuacuū laboraui z vires cōsumpsi. h̄ p̄z ex eo q̄ taz multi hoies sunt ingrati xp̄o nō regratiādo

sibi suã amarã mortẽ z passiõez quã p eis sustinuit.

Septim⁹ defect⁹ ẽ timor z terror. nã in psenti vita oꝑtet nos sp timere in verbis z factis. qz ignoramus an in gr̃a dei sum⁹ aut nõ. Insup nõ scim⁹ finẽ nr̃m. ergo sp in timore dei stare debem⁹. vñ Eccle. xxvij. Si nõ in timore dei tenuer̃z te instãter subuertet dom⁹ tua cito. Hũc defectũ xp̃s habuit qñ in mõte oliueti incepit pauere z tedere z sanguinẽ sudare. ¶ Vbi sciendũ q tria sunt genera hominũ q̃ habent timorem. Primi timẽt tm̃ peccata mortalia. ꝯ venialia non timẽt admittere. bi gluttunt culicẽ ꝯ camelũ colãt. ꝯ hoc ẽ imꝑfectoꝝ et incipientiũ. Secũdi sunt q̃ nõ solũ timẽt mortalia sed etiã venialia inq̃tũ possũt. z b ẽ ꝑficientiũ. Tercij sũt q̃ nõ solũ timẽt mortalia z venialia. ꝯ etiam timẽt bona opa sua. q̃lis fuit Job que dixit verebar oĩa opa mea sciẽs q nõ parcis delinquẽtũ z b ẽ ꝑfectoꝝ electoꝝ z bonoꝝ. q̃s de⁹ ex sua bonitate sic ꝓmittit in timore stare ꝙ eleuent in eletiõe mẽtis. vñ Ber. Cõuexa sũt q̃dem timor z religio nec manere ꝑt alterũ sine altero. Octau⁹ defect⁹ ẽ verecũdia q̃ ex pctõ originali originẽ hz. vt in adã z eua q̃ post trãsgressionẽ ꝓcepti verecũdabant et fecerũt sibi ꝓzomata. Et hũc defectũ xp̃us habuit qñ nudus ãñ crucẽ stetit. z i cruce nud⁹ exaltat⁹ fuit. vnd̃ illud Job dicere potuit. Nud⁹ egressus sũ ex vtero mr̃is mee nud⁹ tc̃. Oz xp̃us verecũdiã habuit nõ mirũ fuit. qz iudei illa ei intulerũt de q̃bus hõ verecũdar. s. irrisiones z ꝓtumelias. Nã derisus fuit ꝓmo a iudeis qñ faciẽ eius velabãt. z eũ colaphizãres dixerũt. ꝓphetiza nobis xp̃e. q̃s ẽ q̃ te pcussit Scõo derisus fuit ab herode et suo exercitu qñ veste alba indut⁹ fuit z econuerso ad pilatũ irrisorie duct⁹. Tercio derisus fuit qñ iposuerũt ei coronã spineã z cũ arũdine in capite pcussus fuit. non flectebãt genua z expuẽtes in faciẽ ei⁹ dixerũt. Aue rex iudeoꝝ. Quarto derisus fuit cũ xp̃us in cruce pepẽdit. qñ iudei ei ꝓtumeliose dixerũt. vah q̃ destruis templũ dei. Alios saluos fecit tc̃. Ex b debem⁹ sumere documẽtũ q ille felix ẽ q̃ b cũ xp̃o deridẽ dũ b patiẽter sustinet. vñ Paul⁹. Exeam⁹ cũ eo ip̃roperiũ ei⁹ portãtes. Añ etiã Señ. in li. de moriẽ⁹. Nõdũ felix es si te turba nõ irriserit. Et q̃cũq hic p xp̃o sustinuerit verecũdiã tãto matorẽ i celo habebit gloriã. Hz heu plures sunt qui verecundant bona opa oparí z se corã deo hũiliare. et de his xp̃s dicit in euãg. Qui me z sermones meos erubuerit hũc filius hois erubescet corã deo z angelis ei⁹. vñ etiã Grego. sup Ezech. Qui erubescit bona facere a statu rectitudis cadat z ad dãnationẽ tẽdit. Non⁹ defect⁹ ẽ infirmitas z dolor quez sustinem⁹ in psenti vita. Hũc defectũ xp̃s hũit qñ mltos dolores p nob sustinuit. vñ Esa. liij. Ve languores nr̃os ipe tulit z dolores tc̃. Pro q̃ sciendũ q oia nob̃ ꝓria deo offerre debem⁹ vt qñ h in psenti dolores corꝑis sustinem⁹. s. dolorẽ oculoꝝ capitis vel pedũ. qz xp̃s mlto plura p nob sustinuit in corꝑe z in mẽbris suis oĩbus. nã dolorẽ capitiz ipe sensit i coronatiõe. dolorẽ manuũ z pedũ i clauoꝝ trãsfixione amaritudinẽ oris i fellis z aceti potatione. dolorẽ corꝑis i flagellatione. vñ Esa. Ipe vulnerat⁹ ẽ ꝓp̃ iniq̃tates nr̃as. Decim⁹ defectus est mors. Et iste defect⁹ cõis ẽ oib⁹ hoib⁹ tã nobilib⁹ q̃ ignobilib⁹ tã regib⁹ q̃ ꝓncipib⁹ tã rusticis q̃ ciuib⁹ vñ Apl's. Cõstituũ ẽ oib⁹ hoib⁹ semel mori. vñ etiã ber. Certũ ẽ q morier̃z. incertũ ẽ qñ z quõ aut vbi. qñ vbiq̃ mors te expectat. tu q̃z si sapiẽs fueris vbiq̃ eã expectabis. Idẽ q̃d i reb⁹ hũanis certius morte. q̃d hora mor̃z incertiꝰ iuenit. ¶ Hz q̃rit: vñ mors ortũ hz. Rñr q a pctõ originali. nam quo ad creationẽ hõ fuit immortalis creatus scilz quo ad corpus z animã. Vñ Grego. Ad hoc ipa paradyso hõ positus erat vt si se ad conditoris sui obedientiã vinculis charitatis ꝓstringeret ad celestẽ patriã angeloꝝ quãdoq̃ sine morte carnis trãsiret. sic nãq̃ imortal' ꝓdit⁹ ẽ vt si nõ peccasset etiã mori nõ potuiss. Añ cũ cogitare vis mortẽ xp̃i rememorare debes magnã charitatẽ suã: vt ipe immortalis ꝓ nobis mortal' fieri z mori voluit. Vñ Job. xv. Maiorẽ charitatem nemo hz vt animas suã ponat q̃s tc̃. Et in illa meditatiõe orare debes dñm ꝙ bono fine vite tue: qz certꝰ es q te mori oportet ꝯ an bñ vl male dubiũ ẽ. Undecim⁹ defect⁹ quẽ nos habem⁹ z quẽ xp̃s nõ assumpsit ẽ ignorãtia. Nã adã in sua creatiõe sapientissim⁹ fuit: qz naturas oĩm creaturaꝝ cognouit. ergo singulis rebus noia iposuit fm̃ ꝓprietatẽ ipaꝝ rerũ. Insup deum clari⁹ cognouit q̃ nos tã: ꝯ nõ ita clare sic sancti in vita beata. Ergo san. Tho. dic̃ q adã mediũ tenuit inter nos z beatos. Et hũc defectũ xp̃s nõ assũpsit. qz in statu sue ꝓceptiõis oia nouit. ꝯ q̃re nõ assumpsit. Rñdeo. qz eũ nõ decuisset nec nobis ꝓfuisset. Duodecim⁹ defect⁹ ẽ pctm̃ z hũc defectũ oẽs patimur vñ ps. Ecce ei in iniq̃tatib⁹ ꝓcept⁹ sũ. vñ etiã Eccle. vij. Nõ ẽ hõ iust⁹ i terra q̃ facit bonũ z ñ peccet. s. venialiter. vñ puer. xxiiij. Septies in die cadit iustus z resurgit. vñ et dr̃ in decre. Dis hõ hz pctã venialia. de pe. di. ij. Opponit. ꝯ sine pctõ mortali q̃libz viuere ꝑt. vñ dr̃ ibidẽ. Dẽ pctm̃ a deo volũtariũ ẽ q nullo mõ eẽt pctm̃ nisi eẽt volũtariũ. xv. q. j. c. j. qz nemo q pctm̃ efficit seru⁹ diaboli. s. p mortale. nisi ꝓpria volũtas vt dr̃ i decre. xv. q. j. nõ tc̃. Isi. de sum. bo. Neq̃q̃ sibi caro ad libitũ dimittat mors eñ p fenestras ingredit nisi ratiõis freno caro ab illicitis restringat. Señ. in li. de clemẽtia ad Neronez. Sic caro rite assumit z tenetur si vestre semp vinculis ratiõis mancipet. Boetius in epla ad reginam virginẽ. Adhuc vnũ tibi sup̃est. tene carnem ad nutum rationis et vere beata eris.

In eadẽ dominica.

Sermo. xxviij. De honore.

Ego veniaz et curabo eũ. Mat. viij. In his vbis notat magna hũilitas xp̃i q̃ seruũ centurionis dign⁹ ẽ visitare et ad filiũ regul⁹ noluit venire. ne diuitias honorare videret. Vñ i pñti ꝓmone tria sunt dicẽda Primo q̃re alios honorãd⁹ sit. Scõo quot mõis peccat q̃s circa honores. Tercio ponit exemplũ. ¶ Ad ꝓmũ sciẽdũ q cause q̃re q̃s sit honorãdus sũt multiplices fm̃ beatũ Tho. de aquino. z scõm Job. de sancto geminiano. et scõm holgot sup li. sap. Prima cã q̃re q̃s sit honorãd⁹ sũt virtutes. Vñ Arist. iij. ethic. Honor ẽ ꝓmiũ virtutis

Vñ quãdocũq; cognoscit aliquis virtuosus tũc hz causam ꝙre merito sit honorãdus. vbi gra. Si qs ẽ humilis vl castus vl misericors vl obediẽs vl pacificus vl verificus. vñ Aresto. iij. ethi. Virtuti q fecte nõ fit cõdigꝝ honor supple in pñti. Nõ fm Volgot sup li. sap. Nos honore dignificari debemꝰ. Et fm eundẽ. Vera via ad honores ẽ sola virtus nã solꝰ virtuosus dignꝰ ẽ honore, z nullꝰ prauꝰ ingtũ p̃z auus. vñ fm Aresto. iiij. ethi. fm veritatẽ solus virtuosus ẽ honorãdus. vñ Aug. ôt q antiq tus romani colebãt virtutẽ z honorẽ ꝓ deis. Unde duo tẽpla cõstruxerũt sic sita q nullꝰ intrare potest nisi prius prãfisset tẽplũ virtutẽ ad significãdũ q nullꝰ honorarek nisi meruisset honorẽ aliq virute. Pro q sciendũ q valde laudabile ẽt salubre hoiez eẽ virtuosũ. vñ Aresto. j. etb. Felicitas ẽ ꝑmiũ virtutis. Idẽ. Virtuosi beatissima ẽ vita. vñ Sen. Nulla possessio, nulla vis auri z argenti plus ẽ virtus estimãda ẽ. vñ sciendũ est q q virtuosos homines diligit fouet z honorat signũ ẽ q ipe p se est virtuosus. Sen. Scias eũ multis virtutibꝰ abũdare q alienas virtutes amat. ¶ Secũda causa ꝓpter qs ẽ honorãdus ẽ ꝓpter dignitatez z potestatẽ: sic ꝓncipes z ꝓlati honorãt a subditis. vñ dr in decre. Reuerẽtia exhibet alicui rõe dignitatꝭ ei. xvj. q. iij. viris. vñ etiã Job. de s. geminiano dicit q ꝓlati honorãdi sũt etiã si sũt mali. nõ qdẽ rõe malicie: ẽ ingtũ gerũt vicẽ dei z cõitatis cui ꝓferũt. vñ. j. pe. ij. Deũ timete. regẽ honorate. vñ etiã augꝰ. Honorare ꝓlatos difficile nõ sit vob. Pro q sciendum q ẽtro maiores ꝓlati tãto magis honorãdi sunt sicut papa [illegible] ido. epus in dioceſi sua, plebanus in paroc[illegible]ua. Rex in regno ꝓnceps i dño mgfcitũ in sua ciuitate z sic de alijs. Silr uxor reuerek honorare maritũ qz caput eiꝰ ẽ virz ei obedire in licitis. vñ Sen. iij. Sabviri potestate eris. Silr seruus tenek honorare dñm z ancilla dominã. z religiosus abbatẽ vel ꝓriorẽ. z sic q libet subditꝰ suum superiorẽ loco dei honorare debet z ei obedire. vñ Apls. rom. xiij. Nõ ẽ potestas nisi a deo. z qui resistit potestati dei ordinatiõi resistit. Tercia causa ꝓpter qs sit honorãdus fm Tho. de aqno ẽ ꝓpt ptici pationẽ diuine dignitatꝭ sic honorãdi sũt parẽtes q repsentãt dei honorẽ z dignitatẽ eiꝰ q ẽ pr oim et a q sũt oia. Vñ sciendũ q q libz ex ꝓcepto dei tenetur honorare parẽtes. vñ Exo. xx. Honora ꝑem z matrẽ vt sis longeuꝰ sup terrã. vñ dr Eccl. iij. honora patrẽ tuũ vt superueniat tibi bñdictio. vñ etiaz Trist. ix. eth. Mgris dñs z parẽtibꝰ nõ pt reddi eq nales. ẽ filij q nõ honorãt suos parẽtes ẽ eos virtu perãt maledictionẽ dei incurrũt. vnde Deu. xxvij. Maledictus homo qui non honorat patrẽ et matrẽ. vnde Eccl. iij. Maledictus ẽ a deo q exasperat matrẽ. ¶ Quarta causa ꝓpter antiqtatẽ sicut seniores z antiqui hoies ꝓpter senũ honorãdi sũt Leui. xix. Coram cano capite ꝓsurges et honora ꝑsonã senis. Ratio ẽ. qz senectus ẽ signũ bonitatis et virtutis. licz hoc q nõ fallat. vñ dr in decre. De senib⁹ uenes honorare debẽt senes z seniores. vñ Apls ad Thimo. v. Seniorẽ ne increpaueris. ẽ obsecra vt patrẽ. vñ Sap. iiij. Senectus enim venerabilis ẽ. Nas seniores debẽt studere virtutes. s. patientiã humilitatẽ castitatẽ. z sic de alijs. Vñ dicit in decret. Quãto senes sunt mozi viciniores. tãto debẽt eẽ puriores. dist. lxxxvj. Tanta vñ etiã Eccl. xxv. Corona senũ in multa ꝓtia: z gria illorum timor dñi

¶ Quinta causa ꝓpter ministertũ. sic sacerdotes z religiosi honorãdi sunt. qz ministri xpi z deo sanctificati sunt. Pro quo sciendũ q sacerdotes z ꝓ sbyteri merito sunt ab oĩbus honorandi ꝓpter dignitatẽ quã a deo habent. Nã deꝰ dedit eis ptãtez ligãdi z solvẽdi. vnde Mathei. xviij. Quecũq; ligaueritis sup terrã ꝛc. z quecũq; solueritis sup terrã ꝛc. Nam sacerdos aliquo mõ ẽ silis Marie virgini. z hoc ostendit ex tribus. Primo sicut btã virgo q q̃ verba ꝓcepit ihm xpm: vt haberur Lu. j Fiat mihi fm verbũ tuũ. sic sacerdos ꝓficit q q̃ verba verũ corpus xpi. Et sicut imediate post consensum Marie fuit xps totus in vtero eius. sic immediate post ꝓlationẽ vbor ꝓsecratiõis transubstantiat panis i vez corpus xpi. Scõo sicut beata vgo pꝰ partũ xpm portauit i manibꝰ suis z i ꝓsepe collocauit: sic sacerdos pꝰ ꝓsecrationẽ leuat corpꝰ xpi z locat z portat z tractat eũ i manibꝰ suis. Tercio sic btã vgo fuit sanctificata i vtero anq; ꝓcepit xpm. sic sacerdos ordiat z inũgit añq; ꝓsecrat. qz sine ordine nihil ꝓsecraret. q layc⁹ quãtũcũq; sanctꝰ nihil ageret etiã si vba ꝓsecratiõis ꝓferret. Vñ sciendũ q dignitas sacerdotuz aliq mõ ꝓcellit dignitatẽ angelox. qz nulli angelox data ẽ ptãs ꝓficiẽdi corpꝰ xpi. Vñ minimꝰ sacerdos in terra ꝑt ꝑ qõ ñ põt maximꝰ z supmꝰ angelꝰ in celo. vñ Bern. O venerãda dignitas sacerdotũ: in quox manibꝰ dei filius tanq; in vtero vginis incarnat. vñ augꝰ dicit q in ꝓsecratiõe hostie sacre tota celestis curia sibi seruit: z dñs celi ad eũ descendit. vñ Amb. sup Lu. Mõ dubites assistere angelos qñ assistit xps i altari Vñ sacerdotes honorãdi sunt ꝑ oibus regibus ꝓncipibꝰ militibꝰ z nobilibꝰ. Nã sacerdos ẽ altioz regibus, felicioz angel creatoz sui creatoris, quare merito ẽ honorãdus. vñ dr in decre. Sacerdos in ꝓsona dei honorat. Et etiã in casu q sacerdos esset malus adhuc eẽt honorãdus ꝓpter dignitatez sacerdotij. vñ dr in decre. Sacerdotes licet mali sint tamẽ eos honorare debemꝰ ꝓpt sacramẽta. j. q. j. Sacramẽta. ¶ Sexta causa q̃re qs sit honorandus ẽ ꝓpterea q maiorẽ locũ habet in ꝓmunitate z plus põt cõmunitati ꝓdesse q̃ alius Vnde beatꝰ Tho. scõa scõe. q. lxij. dicit. q diuites sũt honorãdi ꝓpter hoc quia maiorẽ locũ in cõmunitate obtinẽt. Si aliqs solũ intuitu diuitiarũ honorar etur iam esset acceptio ꝓsonarũ. Si em diuites ꝓponeres z meliorez estimares ideo qz diues ẽ. ꝓ pauperi quia pauper est. acceptio personaruz esset. Vnde Johannes de sancto geminiano Nusq; legitur q ꝓpter diuitias diues sit honorãdus z pauper ꝓpter paupertatem sit contẽnendus. Vnde etiam Gozra super epistolam Jacobi. ij. cap. dicit. Preferre diuites pauperi in exhibitione alicuius reuerentie tm. vt scilicet aliquis assurgat diuiti et non pauperi. inclinet se diuiti z non pauperi vl auferat caputiũ coram diuite z non sic coram pauper. nõ ẽ ꝓsona ꝓsone ꝓferre ex causa indebita. Vñ nõ est peccatũ nisi rõne originis. vt cuz iudico in corde meo q melioz est diues, qz diues ẽ. q̃ pauper qz pauper est

Unde bñ̃ter dicẽdo diuites sũt honorãdi nõ ꝓpter vestes p̃ciosas ⁊ longas. vel ꝓpter inscissuras multas. ꝛ̃ ꝓpter ꝫ̃ sunt honorãdi. q; maiorẽ locum obtinẽt in cõitatib⁹. ⁊ cõitatẽ pñt ꝓmouẽ ⁊ ipi cõitati plus ꝑdesse. vñ Arist. j. rei. Iuste honorãtur q̃ bñficia p̃stiterũt. Septima causa q̃re q̃s honorãdus sit. est ꝓpter imaginẽ dei ſm quã creatus ẽ. et sic oẽs homies honorãdi sunt. vñ etiaz. j. pe. ij. oẽs honorate. vñ Horra. Quia in oñib⁹ ẽ imago dei q̃ ẽ rõ honorãdi. vñ Hubert⁹ dicit. q credendũ est q̃ qlibet hz aliq̃ bonũ lz lateat q̃ nos p̃cellit ꝓpter q̃ honorãdus ẽ. vñ Phil' ij. In hũilitate superiores sibĩ̃nuicẽ arbitrãtes. ℟ Quãtũ ad scõz scẽdũ q; q̃nq̃ mõis q̃s peccat circa honores. Primo q̃ intentionẽ suã ⁊ opa vtuꝫ refert ad gloriã tã̃q̃ ad vltimũ finẽ. ⁊ ꝓ q̃ ꝓsequẽda nõ cauet facere ea q̃ sunt ꝟ deũ. vl' cũ maioz in corde ei⁹ est cupiditas gl'ie q̃ timoz dñi vl' amoz dei. vl' ꝓpria sal⁹ vt cũ ieunat. orat vl' elemosinã dat. vel mane surgit ⁊ eccl'iam visitat vt honorẽt vl' etiã cũ appetit p̃laturã ⁊ bona opa virtutũ ꝓterea facit vt eligat in plurib⁹. in his ꝟ deũ facit. ⁊ cũ hoc periculũ incurrit aie. vñ Cryſ. ⁊ ponit etiã i decre. Quicũq; desiderat ꝓmatũ i terris iuenire ꝓfusionẽ i celo. di. xl. c. ℟

Scõdo rõe materie de q̃ gl'iat puta cũ in malis q̃rit honorẽ. vbi gña. sic i superbia vestitũ. in torneamẽtis. in choreis. in cãtilenis illicitꝫ. vñ Hec. Quid ẽ magꝫ puersuz q̃ letari cũ malefeceris ⁊ i reb⁹ pessimis exultare. vñ Eccl'i. xix. Qui gaudet i iniq̃tate denotabit. i. de libro vite delebit. Tercio peccat q̃s circa honores cũ q̃s bonũ tpale in q̃ gl'iaz q̃rit p̃fert deo sic si q̃s gl'iarẽ i vestib⁹ p̃ciosis. tunicis lõgis. cingul' deauratꝫ. ⁊ i peplis. ⁊ diuitijs et i pulchritudie corpis. ⁊ sic ꝺ alijs. vñ Hiere. Nõ gl'iet sapiẽs i sapiẽtia sua. nec fortis i fortitudine sua. nec diues i diuitijs. Quarto peccat q̃s circa honores cũ q̃s' ꝓpt̃ hõrẽ quẽ q̃rit ⁊ appetit odit aliuz q̃ pl⁹ eo hõrat. q; ñ fauet illi hõrẽ. qõ ẽ ꝟ caritatẽ proximi. vl' ẽt cũ ab aliq̃b⁹ boib⁹ appetit honorari. ⁊ cuz eũ nõ honorãt tunc idignat ꝟ eos ⁊ odit ⁊ spnit ea

Quinto peccat q̃s circa hõres ꝓpt̃ nimiã ⁊ magnã ꝓplacẽtiã quã hz i honore sibi exhibito. vt cũ inclinat sibi vl' caputiũ coram eo deponit. vl' eũ dñm nominãdo vl' domicellũ vl' mgr̃m ciuiũ. vl' ẽt pulcrã dñaz vl' generosã ⁊ gr̃iosam dñam noiando. sic de alijs. ⁊ q̃n i hmõi honorib⁹ q̃s maiorẽ ꝓplacentiaz hz q̃ i deo tũc deũ gr̃it offendit vñ aug. nullũ pctm̃ nõ veniale qõ ſ fiat mortale dũ placet. ℣ Octio q̃rit quõ vnusq̃sq; se hr̃e debeat i honore sibi exhibito. ℟ ſ. ſm holgot. Hõ non dz desiderare honores ꝛ̃ fugere. vñ dr i decre. Fugiẽdi sũt honores ⁊ fugiẽtib⁹ offerẽdi. viij. q. j. i scpturꝫ. Et insup honor homini exhibit⁹ cũ metu ẽ suscipiẽdus. vñ dr in decre. Honor suscipiẽdus ẽ cũ metu. j. q. j. Hõ ẽ Et tal' honor sic hoi exhibit⁹ est cũ hũili corde deo offerẽdus. ꝺõo cũ ps. Nõ nobis dñe nõ nob. ꝛ̃ nomi tuo da gl'iaz. vñ apls. Soli deo honor ⁊ gloria Et ꝺ ẽ deo valde acceptũ q; ẽ ꝟ naturalẽ inclinationẽ q; hõ honorẽ sibi exhibitũ humili corde spernat. vnde Arestot. Oẽs homines naturalit appetunt honores. Unde sciendũ q; honorẽ i p̃senti vita querere pertinet ad paganos ⁊ incredulos que non habent spem de futura gloria ⁊ de futuro honore quia nõ sciunt aliã vitam nisi p̃sentem vitam momentaneã ⁊ transitoriã. Sed xpiani debent hic spernere honores ⁊ appetere futurã gloriam vbi ẽ sempiternũ gaudiũ. De quo dicit Bern. sup can. Uerũ est gaudiũ ⁊ solũ q̃ nõ de creatura sed de creatore cõcipit. Quod cũ possederꝫ nemo tollat a te. cui compara oñis aliũde iocũditas miror ẽ. omnis suauitas dolor ẽ. omne dulce amarũ oñe decor fedũ. oñe q̃ delectari posset molestũ Nã illi xpiani qui hic honores sibi exhibitos deo hũiliter offerũt ꝓpter honores hos in celo honorabunt a xpo ⁊ beata virgine ⁊ ab oñibus sanctis et electis dei eternaliter sine fine. ℣ Quantus ad terciũ notandũ est exemplũ de his q̃ sunt in potestate cõstituti. ⁊ seipos male regũt ⁊ subditꝫ suis malũ exemplũ relinquũt. Legit in dialogo cesariꝫ q; si ꝛvormacia fuit quidã episcopus noie Leupoldus: solo quidẽ nomine epũs: opere aũt tyrann⁹. Hic cũ esset vanissim⁹ nihil habens in se pietatis vel religionis. Dicebat aũt quodã tempe germanus suus vir nobilis. Dñe episcope multũ scãdalisatis vos laicos vestro exẽplo. Intẽq̃ effectis episcop⁹ deũ aliq̃uo mõ timebatis mõ nihil de eo curatis. Cui ille dixit. Frater duo erant vicini. ex quibus vnus exemplo alterius peccauit. mortui autẽ sunt ambo ⁊ deducti in infernũ. Cum igit eẽnt in tormẽtis: vnus alteri dicebat. Ue tibi. quia tuo exemplo ꝓuocatus ad peccandũ merui hunc locum. Cui alter. Bone vicine si tibi placet sedes mea tradã mihi tuam ⁊ tibi dabo meã. Sic dico vobis q̃n venerimus ad inferos si videbit vobis mea sedes honorabilior q̃ vestra ascendite eam ⁊ ego recipiam vestram. at ille dixit. Mala consolatio hec est. Iste Leupoldus ita dyabolicus fuit vt tempe scismatis quod erat inter duos reges. scilz Ottonem ⁊ philippum cũ sibi vsurpasset episcopatũ magutinẽsem eiusdẽ philippi auctoritate et multis interfuisset bellis. ita vt non parceret ecclesijs nec cimiterijs. dixerũt ei milites sui. Domine non licet nobis spoliare cimiteria. Ait illis. Si ossa mortuoꝝ tollitis tunc primo cimiteria spoliatis. Air istevaldet sepe cecidit vt dictũ est. ⁊ nescio vtrũ per contritionem peccatorũ suorum surrexit. sed hoc scio q; in illa die qua hominẽ deposuit multe dissensionis seminarium fuit. Similiter legit de abbate Morbacensi. qui similiter cimiteria vt p̃dictus episcopus violauit. Cũq; ad extrema veniſſet capellan⁹ eius ipm rogauit q; eam de statu suo certificaret. qõ et fecit dicens se esse de numero ⁊ ordine dãnatorum ꝓpter irruptionem cimiteriorum.

Sermo tercius de eodẽ.

Ecce leprosus veniens adorabat eũ. Per leprosum intelligit peccator. Unde hic ẽ dicendũ quõ q̃s ꝓmittit septẽ pctã mortalia. Istũ sermonẽ quere infra sermone. cxli. ℣

Filij huius regni ejicientur in tenebras exteriores. Hic est dicendũ de nouẽ penis inferni. Et quere istum sermonem infra sermo. cxxv. ℣.

Dominica tercia post octauas epiphanie.

Sermo. xxix. De temptationibus.

Notus magnus factus est in mari. ita vt nauicula operiret fluctibus Math. viij. Marci. iiij. Lu. viij. Ubi sciendū q̄ p̄ mare intelligit p̄sus mundus. z p̄ motum magnū q̄ factus est in mari grandis tentatio. quā sustinēt q̄ncz̄ boni homines. Ad̄ in p̄ti sermone tria sūt dicēda. Primo quō aliqui ab intra. aliqui ab extra tribulant. z q̄ sūt acerbissime tribulatōes Scōo q̄ tales homines habēt sex defectus. Tercio q̄re deus p̄mittit sup̄ bonos tales acerbissimas tentatiōes. ℣ Ctum ad primū sciendū q̄ aliqui tribulant ab extra in corpe z rebus. sicut martires passi sunt z adhuc plures homines tribulatiōes patiunt. s. paupertatē infirmitatē z p̄secutionē. vñ ap̄s⁹ ij. ad Thi. iij. Oēs q̄ volūt pie viuere in x̄po iesu p̄secutionē patient. Aliqui tribulant ab intra z h̄ diuersimode. p̄s. Multe tribulatōes iustorū. Contingit em̄ q̄ncz̄ q̄ hō incidit in indiscretā tristiciaz. sic q̄ nihil boni libet eū facere. z tū nescit q̄d sibi ē z q̄d sibi deficit. etiā si interrogaret. Et hāc tristiciam dauid exp̄ssit q̄n ad se ipm dixit. Quare tristis es aia mea z q̄re cōturbas me. Et ista tristicia indiscreta ē valde nociua q̄n homiem supat. nā multos retraxit sepius ab ope bono inchoato. fastidit em̄ talis hō immoderate tristis ad oē bonū. Verbi gr̄a. Tedet eū de mane surgere z diuinis interesse: legere: cantari z bona opari. Tedet eū etiā q̄n bona audire. vl̄ bona loq̄. vel meditari bona. q̄n etiā sine graui labore p̄ficere posset. Ad̄ seru⁹ x̄pi oz amouere talē indiscretā tristiciā a se ineḡtū. p̄t Nam qui viriliter vult p̄trāsire duros laqueos p̄uisorū defectuū necesse est h̄e bonā z letā mentē. p̄s. Viriliter agite z confortet cor vr̄m oēs qui speratis in dño. Quid em̄ est homi graue in h̄ mundo q̄ letā mentē habet ab intra. imo mens leta valde hominem p̄fortat. q̄ p̄m p̄bm. Delectatio cōseruat operantē in ope. vt ap̄s dicit. Dia possum in eo qui me p̄fortat. Et quid p̄t hominem ab extra letificare qui ab intra semp est tristis. imo talis indiscreta tristicia nocet tam corpi q̄ aie. Ad̄ Prouer. xvij. Spūs tristis exiccat ossa. Ad̄ diligēter aduertendū ē q̄d legit de quodā p̄dicatore qui sic tristis effectus fuit q̄ nihil libuit eū opari: nec legere nec orare. Et cum sic tristis sederet apparuit ei x̄ps dicens. Cur sic tabescis surge z memorare passionez meā z liberaberis. Qd̄ z factū est. ℣ Item sciendū q̄ acerbissime tentationes z tribulatōes ab intra vident esse ille. s. hesitatio in fide catholica. desperatio de dei miscōia. z spūs blasphemie contra deū z sctōs eius. z tentatio sibimet inijciendo manus z seip̄m perimēdi z quedā p̄plexitas querulose conscie. Querit vnde oriat q̄ quis incipit dubitare de miscōia dei q̄ nunq̄ possit saluari. Rūdeo q̄ ex tribus. Primo ex eo q̄ nō p̄t ponderare q̄d deus in seipso est. Scōo quid p̄cm. Tercio quid cōtritio. ℣ Ctum ad primū sciendū q̄ deus summū bonū est z infinitū z tam misericors z paratus peccatorē ad gratiaz recipe z ei p̄cā indulgere q̄ fidelis mater nunq̄ vnico filio suo quem in vtero suo portauit ita ꝓmpta esset porrigere manum si videret filiū in ignē cecidisse. sicut x̄ps paratus est contrītū hoiem ad gratiam recipe z ei p̄cā indulgere Et si possibile esset q̄ vnus oīm hoim peccatorum p̄cā haberet. z omni die milliesies illa p̄petrasset. adhuc miscōia dei z bonitas maior esset. vñ Bern̄ Sicut em̄ scintilla in medio maris. sic ois malicia hoim ad miscōiam dei est cōparata. Sed diceres vnde venit q̄ deus multis peccatoribus etiā pessimis tam pius z misericors est. an ꝓpter merita eorum hoc facit. Rūdeo q̄ nō: h̄ ex mera sua bonitate hoc facit. vnde p̄s. Confitemini dño q̄m bonus q̄m in eternū ⁊c. Cum em̄ p̄ctōr cogitat bonitatem dei q̄ ad nulla nr̄i indiget. z sic ex sua infinita bonitate nr̄i miserek. tunc cor p̄ctōris liquefit. q̄ cognoscit q̄ deo nunq̄ ad plenum regratiari poterit. z tunc p̄ctōr q̄ncz̄ magis acceptus erit q̄ si fortassis nunq̄ mortaliter peccasset. h̄ semp seq̄nter vixisset Et tales p̄ctōres postmodū erunt feruentiores ceteris. vnde Greg. Fit plurimū gratior deo amore ardēs vita post culpā q̄ securitate torpēs in innocētia. Qui em̄ diceret q̄ solūmodo x̄ps totiēs peccata dimitteret q̄t sunt stelle celi. p̄mare eū vellet magno honore q̄ p̄cā traxerūt eū de celo inferū virginis. de vtero virginis in hunc mundū. z de mūdo ad crucē. vñ Greg. Beata p̄cā q̄ talē charitatiuū redēptorē portauerūt. q̄ nos tam charitatiue oi hora vult recipe. Ad̄ Amb. sup Lucā. Vide inquit q̄ bonus est deus z q̄ facilis est ad indulgēdum. nouit sniam mutare z b̄dictionē dare si tu noueris delictū emēdare. nec solū ablata restituit. h̄ etiā inspirata p̄cedit. vñ Bern̄. in serm̄. q̄ incipit. Miscōias dñi in eternum cantabo. Miseratio em̄ tua dñe sup me magna est. nō em̄ poterit explicari q̄benigna. q̄liberalis. q̄gratuita fuerit. Ego peccabā z tu dissimulcbas. nō p̄tinebā a sceleribus. et tu a verberibus abstinebas. plongabā multo tpe iniq̄tatē meā. z tu dñe pietatē tuā. Am̄ tanta ē bonitas dei. q̄ ex bonitate sua q̄ infinita est totū reatū hoi dimittit. vñ Bern̄. Sic indulsit de⁹ ex toto z tam liberaliter oēm remisit iniuriā vt nec dānaret vlciscēdo nec p̄funderet imp̄operādo. nec etiā minus diligat imputādo. Qui sic cogitat bonitatez dei z miscōiam suā nullo mō desperat de venia et salutōe x̄pi. ℣ Scōo q̄ nescīūt ponderare q̄d sit p̄cm̄. Pro q̄ sciēdū q̄ p̄cm̄ stat in h̄ q̄ hō cū p̄meditata rōne sciēter z volūtarie et libēter, absq̄ p̄ditōe rōnis auertit se a deo sup̄ res defectuosas z cū deliberato p̄posito. q̄ si hō tot accurrētes cogitatōes h̄et q̄t sūt arene maris. z tā male eēt z enormes s̄m q̄ cor cogitare z imaginari posset. etiā vñ cū q̄ eēnt siue de deo siue de sctis. siue ō boib⁹ siue de alijs creatutis. z q̄ hō etiā istas p̄ lōgū tp̄s h̄et p annū. s. vel p maior tp̄s. si nisi rō reluctaret z sp̄ displicētiā h̄et sic q̄ nō caderet sup̄ istas volūtarie cū deliberato aio tūc nō eēt p̄cm̄ mortale. z h̄uiusmodi verū ē s̄m sacrā scp̄turā quā spūssctūs locut⁹ est. Ad̄ Gre. Nō ē cogitatio tā imūda q̄ mētē pollnat si rō nō p̄sentit. mō h̄ inclusus ē vn⁹ stimulus q̄ ē satis acut⁹. s. q̄n illa sagitta pestifera cogitatiōis fit z hō cū aliq̄li delectatōe sup̄ hanc cadit z suip̄sius obliuiscit. z nō statim imediate se auertit a tali delectatione tunc timet q̄ cū volūtate z rōne sup̄ illas ceciderit. z sic suip̄sius oblitus p̄cm̄ mortale cō-

miserit. Et tñ hoc nō sic est qz ſm sacrā scpturā rō
sept⁹ ꝓuenit. tā cū talib⁹ sagittꝫ cogitationū ꝗ etiā
cū delectatōe añꝗ rō seipsā recte aduertit ꝛ qñ bñ
ꝛ recte aduertit cū bona rōe ꝛ deliberatōe tūc pōt
recipe vel respuere ꝛ sic peccare ꝛ non peccare. vñ
Hern. in q̄dā ser. Pōt inimic⁹ excitare cogitatōis
motū. ꝗ in te est si voluerīs dare vel negare ꝓsensū
Et ḡ boni hoies nō debēt nimtū terreri in talibus
cogitatōib⁹ incidētib⁹ saltē de pctō mortali. qz ſm
Aug. Nullū est pctm̄ nisi sit voluntariū. vñ etiam
Rich. Mortale pctm̄ inꝗtū mihi videt nō pōt cō
mitti sine grādi corruptōe sui sine graui lesione ꝓ
ximi. ꝛ sine magno ꝓtēptu dei. Nā si ena sola pec
cassēt nihil nob nocuissēt. Et sic q̄cūq̄ hz inspirati
onis sensualitas sine pleno ꝓsensu rōnis nō attin
git pctm̄ mortale. ℳ Tercio q nō pt pōderare
q̄d sit cōtritio ꝛ pnia. Nā ꝓtritio est virtus q̄ delet
hoi pcā qñ est vera ꝛ discreta. ps. Cor ꝓtri. ꝛ hu. de
us nō despiciet. vñ etiā. s. Hern. dicit q inordinata
ꝛ indiscreta ꝓtritio deo displicet. Nā ille malus ca
yn etiā habuit cōtritionē. tñ sine mō. q̄ dixit. maior
est iniq̄tas mea ꝗ vt venīā merear. Judas etiā pe
nituit ꝗ nimis indiscrete. qz desperauit ꝛ laqo suspē
dit se. Sic hō aliqñ venit in inordinatū dolorez q
dicit ad seipm. O de⁹ ad q̄d viuo ad q̄d nat⁹ sū. q̄
re nō mortu⁹ sum. ꝛ sic de ꝓsilib⁹ multis. Et pl⁹ ali
qñ hō offendit deū cū istis ꝗ cū aliis pctis. etiā si ñ
cēt ibi pctm̄. ℜ Ergo qui vult vere ꝓteri oz hīe
hūilitatē in seipso. ꝛ displicētiā pctōr. ꝛ totā fidu
ciā in deo. ps. Sperātē aūt in dño mia circūdabit
Añ dī in decre. Desperādū nō ē in pntī vita. xxxij.
q. ij. Ancillā. vñ Chrik. Pcta ꝓterita nō ꝓdēnār. ꝗ
nec indicār. ꝟ breui ꝛ leui addito si nō placēt. Vñ
etiā Aug. Nō nocēt mala ꝓterita si nō placēt. Vñ
Isō. de sum̄. bo. Nō despes de salute si ꝓuerteris
ad meliora. Qui em̄ venīā de pctis despat pl⁹ se de
despatōe ꝗ sceleris ꝓmissione dānat. Desperatio em̄
auget pcm̄. Desperatio nāꝗ peior ē oi pctō. Vñ etiā
dī in decret. Judas magis peccauit desperādo ꝗ
xpm̄ tradēdo. ꝛō dānat⁹ ē seipm occidēdo. xxiij. q.
v. Si nō lz. ꝛ c. tu dixisti. de pe. di. iij. Inf ꝟ bircū. ꝛ
§. Judas. ꝛ §. Inf oia sceleratior. S Sed ꝗ
tū ad scām sciēduz q tales hoies hñt ser defect⁹ q̄
sic stāt aridi tribulati pleni passionib⁹ tam dictis.
Prim⁹ defect⁹ q tales hoies valde difficulē pñt di
rigi. qz vix credūt aliqb⁹ q̄bus credere tenēt. s. illis
qui pñt eos ꝓsolari. Et ꝟ ꝓtinget ex nimio cordiali
ve sine doloze. in q̄ sp sine intermissione sūt. libent
tñ ꝓquerent ꝛ ꝓsolarent in defectib⁹ ꝛ tribulatōib⁹
suis. ꝗ ꝗto pl⁹ de his loquūt tāto plus defect⁹ illi
crescūt. Illi tā dicti deberēt eligere vnū discretū et
doctū ꝓfessorē q̄ ꝟ hīet ex rōne ꝛ sacra scptura q̄lit
deberet eos informare. ꝛ huic tenent etiā sine oñi
dubio credere ꝛ ei⁹ informationē seq̄. qz de⁹ ꝟ req
uolūt ꝛ informari renuūt. si. s. innituntur suis cōce
ptibus qō est signū elate mētis. Scōs defect⁹ est
q tales habēt timorē indiscretū ꝛ nō recrū. Timēt
em̄ ꝛ apparet eis q nunꝗ recte ꝓfiteant ꝗ diligen
ter etiā ꝛ studiose. ꝛ etiā ꝗtūcūꝗ pitus ꝓfessor est ꝛ
ꝗtumcūꝗ posse suū faciūt. ꝛ sic nunꝗ habēt quie
tum cor. Et hoc ꝛō venit. qz nesciūt q̄d teneant ꝓfi
teri. Nulla ſm sacrā scriptūrā hō tenet ex ꝓcepto
in speciali pctā mortalia ꝓfiteri. venialia aūt in ge
nerali. Vñ oīno ꝓfulendū est talib⁹ resistere hmōi
curiositati. ꝛ postponere hunc mentis timorē ꝛ in
quietudinē. Nam ſm Aug. Mñ pctōr illa duo fa
cit. s. q primo bñ ꝓmeditat cū diligētia pcta sua. ꝛ
reducit ea ad memoriā. meditādo. studēdo. vel ser
mones audiēdo. Scōo q oret deū vt det sibi cog̃
scere sua pcta. qz libēter velit ea ꝓfiteri. tunc aut de
us dat sibi cognoscere sua pcta aut indulget oia q̄
scit ꝛ q̄ nescit. Et qñ sic pctōr suā diligentiā fecit ac
cedens sic ad ꝓfessionē oīno debet sperare omniū
pctōr suorū remissionē si vult miam cōsequi. Vñ
Amb. Non pōt agere pniam q nō sperat indulgē
tiā. imo si q̄s centies ꝓfiteret si non habet spem q
deus ex sua mia velit sibi oīa pcta sua indulgere
nullā indulgentiā ꝓsequeret. vñ Aug. Pnia q̄ ex fi
ducia nō ꝓcedit inutilis est ꝛ sterilis manet ꝛ sine
mia. T Tercius defect⁹ q est tales volūt inue
stigare vtrū sint sine pctō mortali. qō tñ nullus pt
certitudinal⁹ scire nisi ex spāli diuina reuelatōe. vñ
Eccs. ix. Nescit hō vtrū amore vel odio dign⁹ sit.
Ergo sufficere de talibus q seipsos ꝓbēt ꝛ examit
nent vtrū in aliq̄ pctō mortali sint. nā de⁹ vult vnū
quēꝗ nr̄m incertū esse vt hūiliem⁹ nos. ꝛ stem⁹ q̄
tidie in timore dei. vñ Eccl. xxvij. Si nō in timore
dei tenueris te instāter subuertet domus tua cito.
Nā Hern. Cōnexa sūt q̄dē timor ꝛ religio. nec ma
nere pt alterū sine altero. nā si hō esset cert⁹ de gra
tūc ex elatōe mētis posset graui⁹ ꝛ piculosi⁹ cadē.
ḡ vult de⁹ nos sic in dubio stare. Quart⁹ ē q ta
les aliqñ indiscrete murmurant ꝫ deū ꝛ ꝟ venit ex
magna tribulatōe in q̄ sp stāt. ipsi em̄ nō sūt multū
exercitati in aliis tribulatōib⁹. ḡ eis ꝓtingit sicut
q̄ inuenē equū vellet ligare ad currū trahēdū. ille
recalcitrādo ꝓmo adeo laborat q marcescit. qñ āt
videt q aliē ē nō pt tūc q̄ete iugū subit. Sic fit et
illis q̄ q̄diu sūt in pugna ꝫ ꝟ tūc fit eis talis tribu
latio valde amara. ꝛ tñ oz eos pati ꝛ sufferre vsq̄dū
misericors de⁹ respicit ipsoꝝ laborez ꝛ patiam. qz
scit qñ eis expediat q eos ab ꝟ alleuiet onere. Er
go nihil melī⁹ ad ꝟ ꝓficere pt nisi q patiēter ꝛ hūi
liter quisq̄ flagellū dñi sustineat. ꝛ se dignū iudicz
afflictōe ꝛ labore ꝛ pugnaz patiēter toleret ꝓfidēs
q ei ꝓueniet in bonū. qz sic citi⁹ placabilis erit dñs
nā cū deo nō possumus cōtendere. nec p iusticiaz
secū agere. qz pctōres sum⁹. nec p potentiā. qz infir
mi. ꝛ serui ei⁹ sum⁹. nec aufugere ab eo p astutiaz.
qz nusq̄ cozā eo latere poterim⁹. nec dñij termios
eius exire. vñ ps. Quo ibo a spū tuo ꝛ q̄ a facie tua
fugiā. Si ascē. i ce. tu illic es si descē. ad infer. ades
Ergo nihil restat amplius nisi vt humiliem⁹ nos
cozā ipso ꝛ recursum habeamus ad beatā virginē
mariā ꝛ ad suffragia sctōr ꝛ etiā ad oīones bonoꝝ
hoīm. quousq̄ deus misereat nr̄i. Quintus defe
ctus ē q nihil intm̄ nocet istis hoibus q̄ sic tentāt ꝛ
tribulant. sicut q illis oibus importunis ꝛ malis
si bilationib⁹ suggestionibus ꝛ puersis inspiratio
nibus volūt aures inclinare. volūtꝗ eis rñdere et
cū rōne semp disputādo eis resistere. Ab illo em̄ oz
se vnusq̄sq̄ cauere sicut a morte. qz sic ratiocinādo
ꝛ in ꝫ in seipso cū rōe disputādo. vel tētatio ipa

inualescit ⁊ augek. vel ipse disputās mīn⁹ ꝓuid⁹ in ꝓplexitatē ꝑducīt. Ergo ꝯcito q̄s ꝓcipit talē sibi latōz vl suggestionē tācito dz se ab illo totalr auertere. ⁊ interi aliq̄d boni cogitare siue ō passiōe xp̄i siue ō gaudijs celi. siue de penis inferni. ac si dicēt ad ꝟ sit tibi tua sibilatio ꝓtinus. me. tu es ad ꝟ nimis mal⁹ q̄ ego velim tibi ad hāc sibilationē rn̄dere. Et tūc fit q̄ ꝯcito mīn⁹ curat tā to citius ab ꝟ liberar. Et itex q̄uscz ex toto habeat auersionē ab illo. Et ista vba nō p̄nt intelligē nisi isti hoies q̄ tales p̄dictas tentatōes patiunt.

Sext⁹ defect⁹ ē q̄ ꝯto tps ē sancti⁹ ⁊ hō libēti⁹ deuotionē hꝫet. vt sic se ad deuz deuote ꝓuerteret tūc tāto mīn⁹ hz deuotionē. Et illa tribulatio maioz ē vno tpe ꝯ alio. Pñ accidit q̄ q̄ncz vnū p̄ nr̄ nō p̄nt deuote orare sine tali mala sibilatōe ⁊ inspiratōe. Et tūc tales veniūt q̄ncz i impatiam ⁊ erroz sic q̄ oz̄onē postponūt. ⁊ dicūt ad seipsos q̄ sic sūt aridi⁊ desolati. nec aliquē deuotiōz sentiūt. Quid credis q̄ iuuet te oz̄o illa q̄ sic ex arido cozde ꝓcedit ⁊ sic oz̄onē dimittūt. Et i ꝟ satꝫ intuste ⁊ iſpiēt facit. Tūc em̄ satisfaciūt diabolo. q̄ nihil aliō q̄rit nisi quō possit hoiez in spūali ope ipedire. Sctēdū q̄ hō ꝓpt illā ariditatē ⁊ sue mētis defectōez nō dz dimittē oz̄ones ⁊ alia bona opa ⁊ bonas meditatōnes. Pñ sapidū ⁊ acceptū erit deo ꝟ op⁹ bonū. q̄ q̄ deficit hoi i deuotōe ꝟ illa ariditas supplet cora deo. nā illa aduersitas ⁊ ariditas clamat ad deū ⁊ ꝓuocat eū citi⁹ ad miaz. Exem̄ sic infirm⁹ iacēs in agone mortꝫ q̄ vix ꝓt loq̄. cui⁹ locutōi hoies attenti⁹ attēdūt. ⁊ citi⁹ exaudit i his q̄ postulat q̄ncz ꝯ si san⁹ eēt. Sic ē ⁊ ō deo. ꝙ nulla bona opa sī ꝓxtea dimittēda siue oz̄oes siue ieiunia siue genuflexiones siue vigilie siue alia bona exercitia. X

Ctū ad tertiū q̄rit. exq̄ sic ē fm sacrā scpturā q̄ illis q̄ hñt bonā volūtatē deo fuiēdi. nec sciūt se reos in aliq̄ actuali mortali pctō. vel saltē nitūt se custodire fm posse ipsoz. vt deū nō offendāt. ⁊ q̄ncz etiā iuuenib⁹ hoib⁹ q̄ nō grauit peccauerūt accidit tal tētatio ⁊ tribulatio. q̄re mīsicors de⁹ talē tribulationē sup tales bonos hoies ꝓmittit. q⁊ cōiter loquēdo tūc nulla passio corꝑal possit eis accidē. q̄n poti⁹ sustinerēt ꝯ illā tribulatōez. Ñdeo q̄ de⁹ ꝓmittit ꝟ ex sua bonitate ⁊ ꝓ eoz vtilitate. Nā de⁹ cogñscit q̄d ē in hoie. ⁊ q̄d ꝓdest vel obest hoi. Mō aliq̄ sūt ex nā elate mētis ⁊ illi ꝑ aliq̄ occultū dono dei vix citi⁹ p̄nt induci ad hūilitatē. q̄ ē initiū ⁊ fundamētū oim vtutū ꝯ ꝑ talia incōsueta incidētia. q⁊ timēt tūc ꝓñr post talia incōsueta incidētia sibi ineſſe incōsueta ⁊ inaudita pctā. Hz ꝟ nō ē. q⁊ hō in vna ꝓplacētia suiꝑsi⁹ posset deū plus offendere ⁊ pl⁹ deformis cozā deo fieri ꝯ si centū milia peſſima incidētia vna die sibi inciderēt ꝓ suā volūtatē. Et ꝟ manifestū ē in supmo angelo. s. lucifero q̄ ꝓpter elationē a celo eiect⁹ est. Sic cōtingit q̄ncz tis q̄ tū postmodū sic deducīt in cognitionē suiꝑdignū ꝓtēni. mō q̄d ꝑt hoi magis ꝓpare viā ad salutē ꝯ illud. q⁊ impossibile ē q̄ vnq̄ver⁹ būilis dānet. Itē sciēdū q̄ hoies simplices q̄ nō hñt ex scia nec ex vite expiētis opinant q̄ talis ariditas ⁊ tribulatio sp̄ ꝓueniat ex demerito. pcti. ⁊ ꝟ nō ē ver ñ q⁊ put ꝓtinue cernim⁹ ⁊ in scpturis repim⁹. tūc mlt̄ sctōes sancti ⁊ deuoti hoies his tribulatōib⁹ tribulāt ⁊ sepe luxuriosi. auari. superbi gulosi ⁊ vsurarij. ⁊ alij mali hoies his supportati sūt. Etiā q̄ncz aliq̄b⁹ accidit tribulatio talr in iuētute cū adhic modicū ⁊ nō grauit peccauerī. Si aūt ꝟ tribulatio ⁊ ariditas fm tuā estimationē vel fm veritatē tibi veniſſz ꝓ culpa tua. ⁊ in hāc deus laudādus esset. q⁊ inter oia fm scpturā maximā oñdit hoi charitatē q̄n eū ꝓ culpa sua tali graui punitōe punit. Scdo he tribulatōes ⁊ ariditates ⁊ passiōes ꝑseruāt a ruina pctōz. q⁊ ipsi intrm occupant cū istis q̄ oblitiscūt superbie luxurie gule ⁊ adeo q̄ nec diuitias nec honoꝛes appetāt. vñ dicit dñs ꝓ ꝓphetā. Septā viam tuā spinis. Tercio ꝓmouēt ad vtutes ⁊ ad ꝑfectū spūalē. q⁊ cū intrm ꝓmunt anxietate q̄ nō p̄nt hꝫe requiē tūc sp̄ q̄rūt auxiliū ⁊ sublenationē a deo ꝓ exercitia vtutū. tunc de⁹ ex sua bonitate ꝓmittit eos sic stare aliq̄diu vt cumulēt vtutes ⁊ efficiant vas plenū grāz ⁊ vtutū. Quarto minuūt purgatoriū. Nā si peccasti tunc de⁹ ex sua bonitate vult te purgare ꝓ istas tribulatōes i p̄nti vt i futuro nō puniaris. Pñ dī in decre. De⁹ nō dimittit pctā impunita. de pe. di. j. Quē peniret. Et multo facilius est hic pati ⁊ satisfacere ꝯ in futuro. Pñ dī in decre. Igni i purgatorio nulla tpal pena ē ꝓpabil. di. xxv. q̄ in aliō. Quinto tales tribulatōes augmēt ꝓmiū in celo si patient sufferunt. nā tales esti māt se pctōres malos ⁊ magnos. ⁊ sūt q̄ncz martires cozā deo q⁊ pl⁹ ledit sic ꝓtinue puniri ꝯ semel decapitari. Mō ꝓsiderādū est ꝯ bñ de⁹ oia disponit. ⁊ vñ hoies timeant se demereri magnū supplicīū inde hēant aliq̄n magnū ꝓmiū. Pñ fm sacrā scpturā ē signū magne gr̄e in p̄nti ⁊ glie i futuro q̄ eueniēt talib⁹ vt spandū ē. Ergo nō solū patient ꝟ ⁊ letant sustinēde sūt tales tribulatōes. q⁊ xp̄s illā amaritudinē vult vertere in eānā dulcedinē. sic cōtigit cuidā vgini montali. q̄ ex ꝓmissione diuina ꝑ longū tps i ariditate ⁊ amaritudine sue mētis stetit. ⁊ postmodū xp̄s eā liberauit ⁊ ei magnā dulcedinā tribuit. ℣ Ultio notādū ē q̄ddaz exem̄ q̄ legit i vitaspatz. li. q̄. ca. liij. q̄ q̄dā ipugnabat spū blasphemie. ⁊ erubescebat ꝟ dicere. Et q̄scunq̄ audisset magnos hoies ⁊ senes pgebat ad illos vt illā declararet. Et mox cū veniſſet ad eos iterū verecūdabat. Cū ꝙ freq̄nter ad abbatē q̄ndā ventret. vidit eū senex hñtē cogitatōes ⁊ dixit ei. Ecce frequēter venis ad me hīs cogitatōes ⁊ sic iterū remeas tristis recū illas reportās. Dic ꝙ fili q̄d hēs. At ille dixit. Blasphemia ipugnat me diabol⁹ ⁊ erubescebā dicē. Et mox cū aperuiſſet sibi cām lenioꝛ ipugnatio ei apparuit. Et dixit ei senex. Ne tristeris fili. q̄ hec cogitatio venit ad te dic. Ego cām nō hēo blasphemie. sup te sathanas sit illa. hāc em̄ cāz aia mea nō vult. ꝯcūq̄ em̄ cām aia nō voluerit nō diu ꝓmanebit. Et ita sanus factus frater ille discessit.

Dñica quarta post Ephie. Sermo. xxx.

Finite vtraq̄z crescere vsq̄ ad messem. ⁊ tpe messis dicā messoribus. colligite ꝓmū zizania ⁊c. Matth. xiij

Sciendū q̄ in celo sūt solūmō boni. in inferno solūmō mali. ⁊ in mūdo mixti sunt boni ⁊ mali. ⁊ hi ab initio mūdi vsq̄ ad finē nūq̄ ex toto separabunt̄ Ergo dicit. Sinite vtraq̄ crescere. Vñ in pñti ſmone tria sūt dicēda. Primo quō ab initio boni ⁊ mali sp sil' vixerūt. Scdo q̄re iā sil' viuūt boni ⁊ mali. Tercio quō se hr̄e debeāt boni ne cohabitatio malorū eos a salute impediat. A Qtū ad primū sciendū q̄ ab initio mūdi boni ⁊ mali sp sil' vixerūt. hoc sic ꝓbat̄. Nā adā duos filios habuit. s. cayn ⁊ abel q̄ꝝ alter malus fuit. s. cayn qui fratrē suū abel bonū ⁊ iustū occidit. Itē noe tres filios secū habuit in archa qñ diluuiū venit. s. cham sem ⁊ iaphet. q̄ꝝ duo in hūilitate vixerūt. ꝫ tercius postmodū irrisor pr̄is fact⁹ est. Abrahā duos filios habuit q̄rū vnus. s. hismahel ꝑsecut⁹ est ꝓbū ysaac ⁊ fidelē. Itē ysaac duos filios habuit q̄ꝝ vnus. s. esau reprobat⁹ est a deo. ⁊ iacob a deo electus. Itē iacob. xij. filios habuit ex illis decē vendiderūt ioseph iustū fratrē eorū ⁊ deo charū. Xp̄s. xij. apl'os habuit q̄ꝝ vnus traditor fuit. Vñ dr̄ in euā. Nonne elegi vos. xij. ⁊ vnus ex vobis diabolus est. Sic adhuc modernis tp̄ibus vsq̄ ad finē mūdi boni ⁊ mali sil' viuūt. Et hoc in in oī statu. Nā int̄ principes sunt aliq̄ boni ⁊ aliq̄ mali. Sil'r inter milites. ⁊ ciues ⁊ rusticos. ⁊ etiā inter mechanicos. Sil'r int̄ sacerdotes ⁊ religiosos. Sil'r inter seruos ⁊ ancillas: ⁊ sic de alijs. Hoc natural'r possumus intelligere q̄ boni ⁊ mali h̄ sil' viuūt ⁊ crescūt. Nā flores crescūt cū spinis. aurū cū cupro. stannū cū argento. fex cū vino. palea cū grano. sic q̄ vnū nō crescit sine alio Sic etiā inter hoīes est in isto mūdo. B Qtū ad scdm tunc querit̄. q̄re deus ꝑmittit malos viuere cū bonis in pñti vita vsq̄ ad finē seculi. Rñdet̄ q̄ primo iō. vt boni ꝑ malos purgent̄ ⁊ ꝓbent̄. Ps̄. Multe tribulatōes iustorū. Glo. Qui nō patit̄ non est iustus. Vñ etiā apl's. Oēs q̄ pie volūt viuere in xp̄o iesu ꝑsecutionez patiunt̄. s. a malis. vñ xp̄s dicit in euā. Si me ꝑsecuti sunt ⁊ vos ꝑsequent̄. Et h̄ ꝑsecutio vno mō fit verbis. vt ꝯuiciādo. obloquendo irridēdo. maledicēdo. Alio mō h̄ ꝑsecutio fit in rebus ⁊ ꝑsonis bonorū hoīm. s. spoliādo eos in reb⁹ vel ꝑcutiēdo vel vulnerādo in corꝑe. Et sic tūc boni sunt dicti bti. vñ xp̄s dicit in euā. Bti estis cum maledixerint vobis hoīes ⁊c̄. ḡ mali hoīes sūt vtiles. etiā si nō saluant̄. q̄ꝛ purgāt bonos a rubigine viciorꝝ. ⁊ p̄ꝑant eos ad ꝑcipiendū coronas martyrū. Quō em̄ eēnt tot martyres si nō fuissent bonorū hoīm ꝑsecutores Quō em̄ sctūs stephanus haberet coronā martyrū si nō fuisset a prauis iudeis lapidatus. Sil'r b. Petrus apl's si nō fuisset ab iniquo nerone crucifixus. Sil'r iniqu⁹ p̄fectus valerianus b. Laurentiū martyrē fecit. Sil'r datian⁹ iniquus sctm̄ Corneliū ad palmā martyrij ꝑduxit. et sic de alijs. Scdo boni ⁊ mali h̄ sil' viuunt vt boni ex h̄ gloriosiores in futuro appeāt. Vñ Job ꝯmēdat̄ ex eo q̄ inter malos seruauit innocentiā suā ⁊ iusticiā. sic sil'r ꝯmēdādus erit qui inter malos bñ viuit. Nam sicut vituꝑabile est inter bonos hoīes male viuere. sic ecōuerso laudabile ē inter malos hoīes bene viuere. Unde magna gloria erit tibi cū inter suꝑbos es humilis. ⁊ int̄ iracūdos mitis es. ⁊ inter luxuriosos es castus. ⁊ sic de alijs ⁊ signanter cū bene potuisses male fecisse ⁊ ꝓpter deū abstinuisti. vnde Eccl̄i. xxxj. Qui potuit trāsgredi ⁊ nō est transgressus. ⁊ facere mala ⁊ nō fecit. q̄s est hic ⁊ laudabimus eū. Tercio mali cū bonis viuūt in pñti. vt ipsi mali ꝑ exēpla bonorꝝ ⁊ correctiōes ⁊ admonitōes emēdent̄ ⁊ etiā boni fiāt. Nā ē signū bonitatis dei q̄ vult oēs hoīes saluos fieri q̄ malos cū bonis hic ꝑmittit viuere. Nā pl'es sunt ꝯuersi ⁊ boni effecti ⁊ saluati q̄s deus hic diu tolerauit cū bonis q̄ al's fuissent damnati. ⁊ sic passio xp̄i et oīa bñficia eius essent in illis frustrata. Esa. Propterea expectat nos vt misereat̄ nr̄i. ps̄. Longanimis ⁊ multū misericors. Quarto mali cū bonis viuūt. vt si ipsi mali nō ꝯuertant̄ q̄ in futura inexcusabiles fiāt. Vñ mali hñt informationē ꝑ auditū quo ad verbū dei. ⁊ q̄ ad visum ꝑ exēpla bonorꝝ C Et ista est principalis cā q̄re mali odiūt bonos in vita pñti. Nā etiā iustis tacētibus ex ꝯparatōne tñ iustorū vita malorū arguit̄ q̄ inexcusabiles sūt in suis pctis etiā in pñti qd̄ ē magnū grauamē Sap̄. ij. Grauis est nobis ad videndū. qm̄ dissil'is ē alijs vita illius. Boni em̄ ꝑ opa sua bona testant̄ q̄ opa malorū sunt mala. Sicut fidelis mechanicus cuz ope suo rep̄hēdit mechanicū infidelē ex eo q̄ opa sua cū opibus illi⁹ nō cōcordāt. Sic sil'r intelligit̄ de bonis ⁊ malis hoībus q̄ ad opa ipsorꝝ. vñ Job. vij. Nō pōt mūdus odisse vos. me aūt odit q̄ꝛ testimoniū ꝑhibeo d̄ eo q̄ꝛ opa eius mala sunt. Unde mali in futuro sunt inexcusabiles. Nā hō suꝑbus videbit humilē q̄ fortassis fuit ditior. pulcrior. nobilior eo. ⁊ tñ in hūilitate ꝑmāsit. Sil'r luxuriosus arguet̄ ab hoīe casto. ebriosus ab hoīe abstinente. iracūdus a mite ⁊c̄. Et tūc tales obmutescēt. q̄ꝛ nihil hñt qd̄ pñt rñdere nisi q̄ ꝓpria malicia eorꝝ eos dānat. Quinto mali cū bonis viuūt ⁊ h̄ ꝓpter associationē bonorū. naz si dñs pepcisset sodomitis ꝓpter decē iustos si in eisdē q̄nq̄ ciuitatib⁹ ⁊ in oī regione circūiacēti inuente fuissent. multo magis iam dñs parcet malis ꝓpter societatē bonorꝝ. Vñ q̄libet malus regratiari dz deo ⁊ alijs bonis hoīb⁹ ꝓpter q̄ꝝ ꝑticipationē ⁊ societatē de⁹ sibi pñtem vitam tamdiu ꝓlongauit. D Qtū ad terciū. scz quō boni se hr̄e debeāt q̄ ad cohabitationē malorꝝ ne eos a salute eorꝝ impediāt. Dicendū ſm Guil'. lugd̄. q̄ boni quinq̄ debēt hr̄e. Primo vt neminem suo malo exemplo corrumpāt in q̄ multi peccant q̄ ꝓximū scandalizāt nō attēdētes illud Mathei. xviij. De hoī ꝑ quē fit scandalū. Vñ sciēdū q̄ sunt quidē diabolici hoīes q̄ postq̄ videt̄ aliquē hoīem impatientē ꝓuocāt eū ad irā etiam q̄nq̄ ad blasphemandū deū ⁊ maledicendū ꝓximo. nō verentes spūaliter ꝓximū mortificare in aīa: neq̄ cōtumeliā dei curāt. Sed tales si incendissent vnum domū de palea se valde peccasse putarēt. q̄n vo incenderūt domū spūalē fratris sui se innocētes putant. Sed tñ tales rei erūt oīm pctōꝝ q̄ isti sic ꝓuocati cōmittūt. siue iurādo siue blasphemādo siue etiā in corꝑe ledēdo. Scdo necessariū ē vt caueāt se ne ab alio corrūpāt̄. q̄ꝛ ⁊ corrūpe ⁊ corrūpi vitiū est. In hoc q̄dē multi errāt qui si vidēt aliqd̄ malū ab aliq̄ fieri illud volunt imitari. ꝯ illud ps̄. Noli

emulari in malignātibus. Ergo qlibet hō sp dz attendere vitā bonox ⁊ nō malorū. Et ꝟ merito qz si vis in futuro cū bonis pmiari tūc rō dictat q i pñti vitā eox debeas imitari. vñ Ysi.ō.sū.bo. Ad cōuersionē moraliū multū ꝓsunt exēpla scrox. Reprobi aūt nō attendūt documēta bonorū q̄ imitēt ad melius. ꝟ ꝓponunt sibi exēpla malox q̄bus ad suorū morū puersitatē vtunt in peius. Tales excusant se dicētes. Multi faciūt ꝟ ⁊ iam ꝓsuetudo ē ⁊ sic volūt se excusare. ℣ qs dicit Hiero. ad rusticū. Neq; ꝓsideres q alij mali faciāt. ꝟ qd tu boni facere debeas. neq; peccantiū ducaris multitudine ne te pereuntiū turba sollicitet. Irē tales attēdere deberēt qō dicit xps in euā. Matḥ. vij. Lata ⁊ spaciosa ē via q̄ ducit ad pditionē: ⁊ multi q̄ intrant p eaz. Et ecōuerso dicit. Anguste ē porta ⁊ arta via q̄ ducit ad vitā ⁊ pauci sunt q̄ inuenīūt eā. ℭ Dz dī. añi centū annos ꝟ factū est vel ꝟ. s. q̄ hoies chorisauerūt. supbas vestes induerī ⁊ tabernas intrā uerūt ⁊ se inebriauerūt. Rūdeo q añi centū annos etiā hoies ad infernū intrauerūt. Nā illicitū factū qō est ℣ deū q hoc nō excusaꝫ q ex mala ꝓsuetudine ꝑpetratū sit. Vñ Ysi.ō. Cōsuetudo autoritati cedat. ꝓrauū vsum lex ⁊ rō vincat. Vñ quilibet attendere dz exempla bonorū vt inde ꝓficiat. vñ Amb. Sctox vita est ceteris norma viuēdi. vñ etiā Gre. Nunq; pctōres ad lamētū pnie redirēt si nulla bonorū essent exēpla q̄ eorū mentē traherent. ℭ Ercio vt nemini malū vel iniuriā inferāt. vñ Matḥ. vij. Oia quecūq; vultis vt faciāt vobis hoies ⁊ vos facite illis. vñ etiā Tho. iiij. Nō ab alijs oderis tibi fieri ne tu alijs facias. Hoc em̄ attēdendū est in oi actiōe q̄ iniuriā alij nō facias neq; in vbo neq; in facto. ꝟ sicut tibi ab alio vis fieri sic debes ꝓximo facē. Nō si qlibet qtidie aduerteret mīta nō fierēt q̄ alīs fiunt. qz nullus timeret fraudē vel deceptiōz a ꝓximo sibi fieri. ꝟ oppositū faz inuenīt. vñ pō. Diminute sūt veritates a filijs hoim. ℣ ptz. qz vnusq; q̄ heu faz nitit decipe ꝓximū ⁊ iā frat fratri nō seruat fidē. Et rō est. qz fm aplm. Vbēs q̄rūt q̄ sua sūt. Quarto vt malū illatū ab alio patiēter ferāt. vnde Greg. in omel. Patia ē aliena mala eq̄nimit tolerare. ℣ eū q̄z qui mala irrogat nullo dolore monet. Dz sunt alīq̄ q̄ se credūt esse bonos. nec tñ vnuz verbū ꝓpter deū sustinere volūt. vñ Grego. Qui a statu patie p linguarū vulnera corruit ipse sibi testis ē q ℣ manifeste ꝑsecutōis gladios nō subsiste ret. Nā sicut illi q̄ sunt patiētes seruāt anias suas. sic isti q̄ sūt impatiētes pdūt q̄q; seipos. i. corpus ⁊ aiam. Vñ refert q valde piculosum est ⁊ impatiētia diabolū noiare ⁊ seipm ex ira eidē ꝓmēdare ℭ Vñ legit q q̄dā archidiacon⁹ aurelian. iturꝰ romā rogauit quēdā canonicū vt el accomodaret suū dispensatorē quē in ista via sibi necessariū esti mabat. Cū igit dictꝰ dispēsator lz inuitꝰ cū archidiacono ꝓgeret. ille archidiacon⁹ q̄ erat auarꝰ cepit a dicto dispēsatore rōnē expēsarū ita districte exigere q vellet etiā vsq; ad singulos obolos ꝓputū per scrutari. Nō cū moleste iste ferret. ⁊ q̄dā die pturbatus ⁊ ex vbis archidiaconi exasperatus seipm de monib⁹ ex ira ⁊ impatiētia cōmēdauit. Eodē autē die in trā situ cuiusdā fluuij cū equo submersus ē. Intrat autē ꝓdictus dispēsator pactū cū dño suo canonico q̄ qs ex ipsis duob⁹ ꝓximus moreret infra xxx. dies si posset ad alterum rediret ⁊ de statu suo eū certificaret. Sequēti igit nocte cū dictus canonicus in suo lectō arderē cozā ipso lampade vigilaret ecce dispēsator suus cozā ipso astitit. Et canonicus. Bñueneritis inq̄t dispēsator mi charissime. Nūq̄d etiā rediit archidiacon⁹. nō inq̄t dñe. ꝟ ego solus redij iuxta ꝓstitutū ⁊ pactū vobis ꝓmissum Et ille. Quō tibi est. Rūdit mortuus em̄ sum ⁊ in maximis tormentis sum. Et canonicus ait. Qua morte defunct⁹ es. Rūdit. Ille archidiacon⁹ pcus ⁊ auarus me hodie sup modū ꝓmouit ꝓpter suam parcitatē ⁊ districtā rōnē quā a me exegit ⁊ ego ex ira ꝓmēdaui me hodie demonib⁹ ⁊ sic submersus sum ab eis in fluuio ⁊ tali crudeli morte defunct⁹ sum. Et ait rogo vos vt quoscūq; poteritis monea tis ne vnq; faciāt q̄ se demonib⁹ ex ira ⁊ impatia ꝓmēdent qz q̄ se sic demonib⁹ cōmēdat dat eis ptātem sup se sicut ego hodie feci ⁊ post pauca dispa ruit. ℭ Quito vt vehemēter esuriāt iusticiā tā in se q̄ in alijs. ⁊ vt vehemēter desiderent salutē ꝓ ptā ⁊ alioꝝ. vñ Matḥ. v. Bti q̄ esu. ⁊ sitī. iu. Et ad hoc debēt laborare vt salutē ꝓptā ⁊ alioꝝ ꝓcurēt Nā maius sacrificiū ē deo q̄ ꝓptā aiam cū bonis opibus ad ipm̄ pducas q̄ si aureū montē offerres ⁊ centū monasteria ⁊ centū claustra ⁊ centū hospitalia edificares ⁊ tuā aiam diabolo traderes. Silr si aiam ꝓximi ad deū reduceres ei maximū sacrificiū imolares. vñ Gre. in omel. xij. sup Ezech. Multū oipotēti deo tale sacrificiū q̄le est scelus vel salꝰ aiaꝝ. ℭ Vñ exm̄ de bono viro qui reduxit de spatū boiem ad deū. nā legit q̄ q̄dā pctōr enormis intm̄ etiā excessit in oi flagitio q̄ sibi vir audiebat. vñ mozīēs desp̄abat. Cui vir dei heremita q̄dā ꝓsuluit vt cōfiteret. Cui ille desp̄atus cū cayn dicēdo ait. Maioꝛ ē iniq̄tas mea q̄ vt veniā merear Cui heremita. Fili mi q̄s abyssum exhauriet miē ⁊ bonitatis dei. nūq̄d vtus ꝓritōis ⁊ deuote ꝓfessionis oia vincit pctā. Cui pctōr. Magna sūt q̄ asseris. Cui heremita. Meipm̄ vestio pctis tuis. Et vt secure possis agere pniam optet etiā ea oia te mihi publicare q̄ facto subdit heremita. Nūq̄d doles fili q̄ deū offendisti. ⁊ ꝟ tuā ꝓfessionē sacrālē esse asseris. Cui ipso annuēte suscepit absolutionē ⁊ deuote expirauit. Tandē ille viro dei apparuit asserēs se in statu salutis. heremite ꝟo duplicia ꝓmia a deo reposita ꝓpter caritatē suā ⁊ informationē q̄ eū reduxit ō̄ desp̄atōe ad vitā salutē. Ser. de eodē

Q Uiticū ꝓgregate in horreū meū. Glo. i. bonos post hanc vitā in eterna gaudia. vñ hic est dicendū de nouē gaudijs celi. Istū sermonē quere infra sermo. lxxxxiij. R. ⁊ eius exm̄.

Q̄nica. v. Ser. de humilitate. xxxj.

Q Uicte a me qz mitis sum ⁊c. Matḥ. xj. Arest. Nullū violentū ꝓpetuū. Qui ergo in celis alte vult remunerari. nō debet nec pōt cū violētia ꝓcedere ꝟ cū virtute. Sed inter oēs virtutes hūilitas maxime exaltat ⁊ alte remūerare facit. Ihō xps in verbis ꝓmissis ammonet nos ad imitandū suā hūili-

ratē dicēs Discite a me. vñ in pñti sermone tria sūt dicēda. Primo de hūilitate z quattuor generibus hoim se hūiliātiū. Scōo de nouē gradib⁹ hūilitatis. Tercio exēplū. ¶ Oītū ad primū sciendū q sicut superbia in oibus opibus est timēdaz vitāda. sic hūilitas est necessaria. Greg. Nullaq̄d agit qdiu si p humilitatē nō custodit. qz ipsa est clausoriū z reseruatoriū oim virtutū z meritoriū. Idē. Qui ceteras virtutes sine hūilitate cōgregat q̄si puluerē in ventū portat. Aug. Humilitas ē regina virtutum moris victoriū. speculū virginū. hospitiū sctē trinitatis. Itē sciendū q sūt q̄tuor genera hoim q̄ hūiliant. Quidā em̄ hic z in futuro exaltant. pō. Exaltaui electū de plebe mea. verbi gr̄a. sicut dauid. moyses abrahā. sctūs benricus impator. sctūs oswald⁹ impator. ludouicus rex francoz. sil'r sctūs Grego. papa. sctūs aug⁹. sctūs amb. sctūs hiero. z sic de alijs. Isti hic z in pñti z in futuro exaltati sunt. Sic adhuc boni plati q̄s deus vocat qui subditos suos bñ regūt sicut hic in pñti sup alios hoies exaltati sunt sic z in futuro exaltabunt. vñ Greg. in omel. Illi deū p ceteris videre sublime merent q̄ fidelibus gregib⁹ pesse sollicite sciūt. vñ etiā apl's. Qui bñ psunt pbi duplici honore digni habent. vnde etiā in decre. Prelati deo seruiūt bñ viuēdo z subditos bñ regēdo. xxiij. q. iij. si eccl'ia. Itē quidā hic z in futuro humiliant vt mali pauperes q̄ sūt elate mētis. vñ Bern. De pauperibus superbis. ve portātibus crucē dñi z nō sequētibus eū. Hā est vulgare dictū. Pauperis z superbi ē duplex damnū. Et rei veritas est. nā pauperes superbi sunt hic despecti z humiliati. z in futuro adhuc ampli⁹ hūiliabunt z magis despecti erūt. z sic habebūt duplicē infernū. s. hic z in futuro. vñ Piere. Duplici cōtritiōe cōtere eos. Itē quidā hic in pñti se exaltāt. ꝯ in futuro hūiliabunt. sicut diuites q̄ in superbia se extollūt. et in diuitijs z in potētia sua gloriant. z in pulcritudine corpis quā ab extra oñdunt in vestibus p̄ciosis in peplis. in cingulis. in capucijs gloriā humanaz querūt. Et tales deformiores erūt q̄ b̄ sc̄ultra alios hoies superbe ornauerūt. vt ps in lucifero q̄ pulcerrimus fuit z ꝓpter suā superbiā deformior fact⁹ est ceteris demonibus. vñ dicit dñs p ꝓphetā. Gloriam eoz in ignominiā cōmutabo. ℟ Itē q̄daz hic laudabiliter se humiliāt vt in futuro exaltēt. vt boni pauperes z etiā aliq̄ diuites q̄ hic xp̄i humilitatē imitant z tales in futuro exaltabunt. vñ Job. xxij. Qui hūiliatus fuerit erit in gl'ia. Et talis hūiliatio est necessaria ad salutē. vñ Bern. Laudabilis v̄ginitas ꝯ hūilitas est magis necessaria. ht em̄ q̄s sine v̄ginitate saluari sine hūilitate nequaq̄. Nō ipsa hūilitas saluat z exaltat ad celuz pducit. vñ Bern. Sola volūtas ē q̄ exaltat z sola ipsa ducit ad vitā. qz hec est via z nō alia. Naz sicut superbia est via ad infernū z suppzimit vsq̄ ad inferni nouissima: sic humilitas est via ad celū. nam ipsa pducit z exaltat. vt ps in beata virgine q̄ ꝓpter suā humilitatē exaltata est sup nouē chozos angelorū z collocata ad dexterā filij sui dñi nr̄i iesu xp̄i. z qui hic humilioz est in hoc mundo erit ei vicinioz in celo. vnde Amb. sup pō. Beati immaculati. Quanto em̄ q̄s est abiectioz in hoc seculo tāto magis exaltabit in futuro. Naz p q̄t gradus humiliatis hic q̄s descēdit p tot gradus exaltabit i celo. vñ Ysid. Descēde vt ascēdas. humilia te vt exalteris. ¶ Oītū ad scōm sciendū q sunt nouē gradus hūiliatis p q̄s q̄s cognoscere pōt q̄z humilis coraz deo sit. Primus gradus est cū q̄s reputat se taz miserū z q̄ sp deficiat in bonis z inficiat p malicias bona q̄ hz a deo. et plus timet ex hūilitate demereri in bonis opibus q̄z mereri z deū offendere q̄z placare. ꝓpter negligentiā quā hz in bonis opbus. qz ex hūilitate vera se reputat seruū inutilē. Scōs gradus ē se viliorē alijs reputare. ¶ Circa q̄ q̄rit' vtrum q̄s debeat se reputare ex hūilitate oibus alijs viliorē. Rūdeo sm̄ b. Tho. de aq̄no. q̄ q̄libet ex humilitate oz se in aliq̄ subdere z istū sibi p̄ponere. et b ꝓtingit tripl'r. Primo cū vides aliq̄ō bonū in ꝓximo q̄ scis te nō hz̄e. vtiq̄ ex humilitate debes reputare illi alteri subiacere q̄ ad hoc z estimare cū toto corde eū te i illo excedere. Scōo cū cognoscis aliquē defectū in te quē in alio nō cognoscis. debes te ei quo ad b ex humilitate subiacere. z reuera diligenter inuestigādo sp quēlibet in bono aliq̄ videbim⁹ p ceteris claruisse. Tercio cū etiam nihil talis boni scias i alio ex hūilitate tñ sp debes estimare aliq̄d occulti in eo q̄ tu nō ꝓcipis. imo verus hūilis nō solū oz se ex hūilitate viliorē estimare ceteris hoibus. verū etiā creaturis irrōnabilib⁹ q̄ ad aliq̄d. qz tales creature nūq̄ deū offenderūt. nec ꝓceptū dei transgressi sunt. ꝯ tu sepi⁹ offendisti deū creatoremq̄ tuū transgrediēdo illius ꝓceptū. Sed aliq̄ sunt grone q̄ se viles esse dicūt. ꝯ b ab alijs audire nolūt. qō ē vera hypocrisis. Et de h̄ q̄re. j. ser. c. L. Tercius gradus ē cū q̄s gaudet de ꝓtēptu z tristat q̄n laudat. Bern. Verus hūilis vult ab alijs videri viles. vñ Act. v. Ibāt apl'i gaudētes a ꝓspectu cōsilij. vñ Act. v. Ibāt apl'i gaudētes a ꝓspectu cōsilij. q̄m digni habiti sūt ꝓ noie iesu ꝓtumeliā pati. Hō q̄m digni habiti sūt ꝓ noie iesu ꝓtumeliā pati. Hō q̄re veri hūiles tristant cū laudant est ista. qz reputant se indignos alicui⁹ laudis. Et dicūt cū apl'o. Soli deo honoz z gl'ia in secula seculoz. Et cū pō. Nō nob̄ dñe nō no. ꝯ noi t. da glo. vñ Gre. Laus mō nob̄ dñe nō no. ꝯ noi t. da glo. vñ Gre. Laus ꝓpria iustos cruciat z iniq̄s exaltat. vñ etiā Chrys. sup Matth. Sapiēs cū laudat in facie in mēte cruciat. Itē sciendū q̄ q̄n alicui ē dulce ab alijs laudari talis nō ē vere hūilis. vñ Aug. Esse hūilē ē nolle laudari in se. Qui ꝯ laudari in se appetit superb⁹ ē q̄uincit. ¶ Quartus gradus hūiliatis est cū q̄s reputat dignū oi pena tā inferni q̄z etiā purgatorij ꝓpter pctā sua q̄ cognoscit se ꝛ deū ꝓmisisse. z affectat libēter tpalē penā vt eternā euadere possit dicēdo cū be. Aug. Hic vre hic seca vt inēternum parcas. Vñ sciēdū q illi q murmurāt in flagellis dei nō sunt veri hūiles. qz si ēent veri hūiles tūc cognoscerent se reos illius pene z multo maioris. z sic nullo mō murmurarēt. ꝯ deo potius regratiarent ō sua mia quā eis oñdit q̄n hic pctōres punit. ¶ Quint⁹ est cū q̄s reputat se indignū oi bono nature gr̄e z gl'ie z q̄cq̄d deus sibi dat imo z q̄cūq̄ bñficia tribuit b totū gratāter faciat ex sua liberalitate sine oibus suis meritis. qz cognoscit q nec minimū bonū a deo ꝓmeruit. Ex q̄ ꝓz q illi nō sunt veri humiles q̄ ꝛ deū loquunt z eū reprehendūt diendo. Quare boc das illi z illi z mihi nō das cū

tamen hoc etiã libẽter haberẽ. Si eñ talis eẽt verus humilis tunc deberet aliũ estimare digniorez se. cui ideo deus tribuit qz ꝓmerui. ⁊ qz tu nõ ꝓmeruisti ergo hoc donũ a deo nõ recepisti qõ aliꝰ recepit. Sextus gradus humilitatis ẽ quando quis nõ abhorret ꝓpter deũ correctiones ⁊ contumelias pati ⁊ mãsuete sustinet. Vnde Greg. Qui gloriã non querit cõtumeliã nõ sentit. Ex q̃ ptz q̃ isti nõ sunt veri humiles q̃ impatiẽtes sunt quã do corripiũtur. Vñ sciendũ q̃ ẽ valde vtile cũ q̃s ꝺ ꝓ delictis suis corripit ⁊ punit a suis superioꝛibꝰ. De hoc quere infra ser. lxiij. H. Septimꝰ gradꝰ ẽ cũ quis ex humilitate cognoscit se reũ ⁊ bñ meritũ q̃ oẽs creature essent cõtra eũ ⁊ punirẽt eũ: q̃a creatoꝛẽ suũ septꝰ offendit. Vñ verus humilis q̃n canis nõ mordet vl̃ pulex vel musca eum vexat vl̃ alia quecũq̃ creatura eũ molestat talia humiliter ⁊ patienter suffert cogitans ex hũili coꝛde q̃ tales creature volũt creatoꝛẽ suũ vindicare quem ipe se pius offendit peccãdo. Ex quo patz q̃ isti nõ sunt veri humiles qui quãdoq̃ ex impatientia maledicunt creaturis cũ offendunt ab eis. P Octauus gradus ẽ cũ quis potius vellet seruire deo in vilissimis ⁊ abiectis seruitijs q̃ in honoꝛabilibus seruitijs licet equalis meriti essent. ⁊ hoc ꝓpt suaz indignitatẽ. qz ex vera humilitate reputat se indignũ esse ad seruiendũ deo in honoꝛabili seruitio. Et ad istũ gradũ pauci ꝓueniunt. qz plures sunt q̃ potiꝰ vellent esse dñi q̃ famuli. ⁊ plures mulieres que potiꝰ vellent esse dñe q̃ ancille si ambo eq̃lis meriti essent. Nonus gradus est quãdo q̃s credit ⁊ timet ꝓximos ledere ꝓpter sua mala opera ⁊ quãdocũq̃ aliq̃ malũ ꝓximis accidit hoc ipe sibi ꝓpꝛijs peccatis ascribit: ⁊ bonũ qõ ipe percipit q̃ hoc habeat a largitate ⁊ beneficẽtia gratuita dei ⁊ meritis ꝓximoꝝ. Et hoc patet q̃ isti adhuc non ꝓuenerũt ad nonũ gradũ humilitatis q̃ quãdo audiũt malũ aliquod accidisse ꝓximo. dicũt bene de meruit a deo illud malũ. quia talis est ⁊ talia pctã cõmisit. Nam si quis esset verus humilis tunc q̃ cito audiret aliquod malũ accidisse ꝓximo tũc immediate timeret ne ꝓximus ꝓpter ipm sic tempaliter punitus eẽt. Q Quãtũ ad terciũ nota exemplũ. Legit ei q̃ cũ q̃dã hõ diu laboraret i extremis tandẽ raptꝰ putabat esse mortuꝰ. Qui ꝓ magnũ spaciũ tpis reuersus ẽ ⁊ multũ flebat. Hoies aũt circũstãtes rogauerũt eũ vt diceret eis q̃re fleret et q̃d vidisset. Respondit. vidi q̃ deus specialiter diligit homines humiles ⁊ magnam habz cõplacentiaz in operibus eoꝝ. ⁊ ꝓpter hoc fleui pre magno gaudio. quia quicquid seruiui deo hoc de gratia dei totum feci cum humilitate quare deus grauiter acceptauit opera mea Et sicut superbia est initiũ et fundamentũ oñis mali. sic humilitas est initiũ et fundamentũ omnis boni. Vnde misus sum vobis ⁊ ceteris dicere q̃ quicũq̃ vult saluus fieri debet se coꝛam deo humiliare ⁊ vitã ꝓpt imitari. quia dicit. Discite a me. quia mitis sum ⁊ humilis coꝛde.

Dominica in septuagesima. Sermo. xxxij.

De dignitate hominis.

Simile est regnũ celoꝝ homini patrifamilias. q̃ exijt primo mane ꝓducere opariosꝰ in vineã suã. Matthei. xx. Scire debetz in xpo dilectissimi q̃ sancta mater ecclesia catholica hodierna die duo nobis tpa repũtat. s. tps hũane creatiõis ⁊ tps hũane peditiõis. Hoc ꝓmũ tps hodie repũtat sancta mater eccl̃a catholica in ꝺ q̃ in matutinis incipit legere libꝝ Genesi. ij. in q̃ apte tenet quõ deꝰ fecit hoiez de limo terre. ⁊ quõ in faciẽ eiꝰ ispirauit spiraculũ vite. i. aiam vt hõ fieret in aiam viuentẽ. Itẽ hodie i septuagesima repũtat specialit eccl̃a catholica tps ꝓuaricatiõis ⁊ trãsgressiõis ⁊ hũane ꝑditiõis. Iõ hodie eccl̃a catholica ob causã hui⁹ miserabilis ⁊ lamẽtabilis trãsgressiõis figellas suas .i. oia cantica letitie deponit. Primo. s. canticũ nature qõ est. Te deũ laudam⁹. qz in pñs. dr. Eis spũs lau. dñm. Itẽ deposuit etiã canticũ gr̃e. s. Gloria in excelsis deo. ꝓ qõ dei pax de celo ꝓ angelũ hoibus ẽ annũciata. vt hz Lu. ij. Itẽ deponit canticũ gl̃ie. s. alla. qõ sicut dr Apoca. xix. ab angelis ꝓmitꝰ i celo est cantatũ. Nec mirũ si eccl̃a illa cãtica omittit illo sacro tpe in q̃ peragit trãsgressio adee eue. Nam ꝓ peccatũ viciata ẽ natura. subtracta gr̃a ⁊ impedita ẽ gloria. Ergo eccl̃a q̃si in anniuersario totiꝰ hũane nature cantuz q̃ de mortuis ꝓ annũ cãtari solet ꝓ officio misse incipit dicẽs. circũdederunt me gemitus mortis ⁊c. Vnde in pñti sermone tria sũt dicẽda. Primo de illo sacro tempe septuagesime Secũdo de creatione hois. Tercio exemplũ. R Quãtũ ad ꝓmũ sciendũ q̃ tps septuagesime instituũ est ab ecclesia. Primo ad repñtandũ tẽpus ꝓuaricationis ade ⁊ eue. Ipe eñ adam sibi ⁊ nobis mortẽ intulit. Nam si adam in innocẽtia ꝓ stitisset imortalis ꝓmansisset. sic q̃ ipe nec famem nec sitim nec frigus nec calorez ignis sensisset nec oculos nec caput doluisset nec moꝛs nec aliq̃ tristicia sibi accidisset. vñ Grego. Ad hoc hõ in paradiso positus erat vt si se ad ꝺditoꝛis sui obedientiã vinculis charitatis astringeret ad celestẽ patriã ⁊ angeloꝝ societatem q̃cq̃ sine morte carnis transiret Nam hõ fuit creatus imortalis q̃tũ ad coꝛpus ⁊ animã. vñ Gregz. Sic nanq̃ imortalis cõditus ẽ hõ vt si non peccasset etiã mori nõ potuisset. Vnõ omnes viui celum intrassemus. Secundo tempus quadrageſime repñtat nobis exiliũ totius generis humani. qõ incepit ab abraam ⁊ durat vsq̃ ad finem mundi. Amb. Omnes sumus in hac lacrimarũ valle qui deberem⁹ esse in paradiso vel in celo. Vnde Job loquẽs de miseriis huiꝰ mũdi dicit sic. Homo natꝰ de muliere breui viuẽs tempoꝛe multis repletꝰ miseriis. Hoc patet quia patimur famẽ sitim ⁊ varias infirmitates. ⁊ certitudinaliter oñi die mortẽ expectam⁹. nec scim⁹ vbi p⁹ hãc vitã prima nocte maneam⁹. Et in signũ huiꝰ miserie ⁊ exilij tũc puer cum nascitur in hũc mundũ ꝓmitus flet. lacrime eius testimoniũ ꝓbent huius miserie. q. s. iste puer sit natus in hunc mũdũ q̃ est vallis miserie ⁊ lachrymaꝝ. vñ Hol. Oẽs clamãt e. vl̃ a. q̃q̃t nascunt ab eua. Si sũt masculi cõquerunt de ꝓmo patre Ade. ideo dant vocez vt

a. Hi sunt femine conquerunt de pma mre eua t ideo sonāt e.qz ꝓpter eoꝝ peccata sunt cū pena et dolore in mūdo victuri.vñ Aug⁹. Puer ē ꝓpha p fletū. Tercio tempus septuagesime repsentat nobis temp⁹ penitētie t in signū hu⁹ tūc heri in vestibus cārabāt. Dies absoluti prereūt.dies obscurabiles redeūt tēpus adest sobriū queram⁹ puro corde dominū. Vñ ad istā penitentiā assumendā eccl'ia hodie in officio misse iducit nos exemplis. Naz adducūt nobis in exemplū tres magni peccatores q totū officiū misse cōposuerūt.scz dauid q cōposuit introitū misse.ne qs desperet ꝓpt pctm luxurie. Paul⁹ q cōposuit epl'az.ne qs desperet propter pctm superbie.t Mathe⁹ q cōposuit euāgeliuz ne qs desperet ꝓpter peccatū auaricie. Vñ mō leticia hūana ē postponēda t salubris tristicia assumēda. Sz heu plures querūt ordinē q iaz incipiunt dissolutiores esse t vanitates mūdi pl⁹ exercere q̄si nō sit tēpus penitētie:ꝫ tps vane leticie. Cōtra qs dicit apl's. Est tps flēdi ē tps ridēdi. Et in signū q xp̄iani nō debēt ammodo vane letari tunc hodierna die incipit tps interdictū in q xp̄iani nō debēt nuptias celebrare.qz illud tps ē tps tristicie t de hoc ꝙre ante fmo.xxvj. ¶ Quantū ad scōm sciendū q hō ē magne dignitat̄ apō deū q ad creationē. Nā pma dignitas hois ē q creat⁹ ē ad imaginē dei.vñ Gene.j. Faciam⁹ hominē ad imaginē t sīlitudinē nostrā.nō angeli.nō archangeli.ꝫ soli⁹ dei. Hoc de⁹ nō dixit de celo vl' de stellis vl' auro vel argēto:ꝫ de homine q ad animam. vñ Eccl'i.xvij. De⁹ de terra creauit hominē ad imaginē suā fecit illū.vñ etiā Hern. in fmone q̄dragesimali. Cogita qualē te fecit de⁹. nempe fm corp⁹ egregiā creaturā.ꝫ fm animā magis .vtpote imaginē insignē creatoris.rōnis participem.beatitudinis eterne capacē. Itē sciendū q p̄ oib⁹ mōi creaturis de⁹ impsīt hoi sue imaginis speciē. Nobiles em̄ sunt bestie terre inḡtū creature dei sunt: ꝫ nobiliores sunt aues aeris.ꝫ nobilissima sunt firmamētū celi stelle sol t luna t plauete.nec tamen ita nobiles sicut hō.vñ Aresto. Nobilissimū aialium ē hō. Ideo caue effundere sanguinē hūanum Idē.vij.poli. Inter oia aialia solus hō hz rationē vñ Aug⁹ sup Gen̄. Omniū aialiū corpa siue q in aquis siue q in terris viuunt inclinata sunt ad terrā et nō sunt erecta sicut hois corpus.q figurata ē anima nostra in eterna sua.i.i eterna t spūalia erecta eē debere. ¶ Secūda dignitas hois est q eū dūm oim creaturarū cōstituit ꝑter angelos.vñ Gen̄.j. Dñamini piscib⁹ maris t volatilib⁹ celi et vniuersis animātibus q movent̄ sup terrā. Onō etiā p̄s. Omia subiecisti sub pe.ꝛc. Vnde omnes creature sunt ad hoc create vt seruiāt hoi.vñ Hugo de arra anime. O hō respice mūdū istū ois naturalis creatura ad hūc finē cursū suū dirigit vt tuis vtilitatib⁹ deseruiat. Celū tibi deseruit p suum motū.luminaria celi p suū influxū.sol causat tibi diē.luna illuminat tibi noctē. ignis temperat tibi aerē frigiditatē.aer mitigat tibi ignis calorē.aqua mūdat tibi fetorē t mitigat tibi sitis ardorē t fecūdat terre rigorē. Terra vō te sustētat sua soliditate recreat sua fecūditate.delectat sua amenitate. Ecce quō ois creatura cursū suū dirigit vt tuis vtilitatib⁹ deseruiat. Tercia dignitas hois ē q angelus ad sui custodiā deputat.p̄s. Angelis suis mādavit de te ꝛc. Et ipi angeli q̄ videt nos bona opera opari de hoc gaudēt.vñ Aug⁹. Quotiēs bene agim⁹ gaudēt angeli t tristāt demones. q̄tiēs vō a bono deuiam⁹ diabolū letificam⁹ t angl'os suo gaudio defraudam⁹ Vñ q̄libet hō dz angelū suū honorare in quocūq loco fuerit vñ Ber. In q̄uis diuersorio.in q̄uis angulo reuerētiā exhibe angelo tuo ne audeas illo p̄sente qō me p̄sente non auderes facere. ¶ Quarta dignitas ē q de⁹ vult laudari ab hoib⁹ h̄ in mōo t etiā in futuro sicut iā ab angelis laudat in celo. Et in signū hui⁹ tuncto tiēs admonemur a deo q scpturā sacrā ad laudandū eū.vñ p̄s. Laudate do.oēs gen. Vñ aug⁹. Vere felix esset q posset diuine laudi sp insistere. Nā hoc faciūt bti in celo.vñ p̄s. Bti q̄ habitāt i do.t. do.in scla scl'oꝝ laud.te.vñ Ber. Discam⁹ nūc i terris q̄ facturi sum⁹ laudes in celis. Nihil ita ꝓprie in terris celestis hitationis statū repsentat sicut alacritas laudātiū dūm Quinta dignitas ē q hois naturā de⁹ assumpsit t nō angelicā. vnde Hebre. ij. Nusq̄ angelos apph̄edit ꝫ semē abrae. t in hoc xp̄s fact⁹ ē frater pr̄. Añ dixit ad patrē suū oīnipotentē.vt hī in p̄s. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis.vnde bern. Puto q me iā spernere nō poterit qz os ex ossib⁹ t caro de carne mea Sexta dignitas ē q nos hoies tam care t p̄ciose emit. vñ apl's Empti em̄ estis p̄cio magno.vñ aug⁹. Postq̄ intellexi me p̄cioso xp̄i sanguine redemptum nolui me venalem exhibere. Vnde sciendū q si infinit mūdi essent ꝓpter istos nec vnā guttā xp̄s preciosi sanguinis sui effudisset.t ꝓpter nos homines et p̄ ꝓpter nostrā salutē totū sanguinē effudit. p̄s. Irrupit tanq̄ testa vīus mea. Septima dignitas est q nos hoies cibat suo sanctissimo sanguie. vñ Joh. vj. Caro mea vere ē ci.t san.me⁹ vere ē potus.ꝛc. Quid ei magis dare potuit nisi seipm̄ hic in terris in cibū.vt cōfortemur ne deficiam⁹ in via. Octaua dignitas ē q hō creat⁹ ē ad eternā beatitudinē cū angelis eternaliter possidēdā nō solū cū aia. sed etiā cū corpe glorioso post resurrectionē vñ math xxv.xp̄s dicturus ē suis dilectis. Venite benedicti patris mei pos.patū vob regnū ꝛc. Nona dignitas q nihil satiare pōt desideriū hois nisi ipse deus q infinitus t immēsus ē.vñ dr in p̄s. Satiabor cū apparuerit gloria tua.vnde etiā aug⁹. Tāte dignitatis ē humana ꝑditio vt nullum bonum ꝑter summū ei sufficere possit. Et hanc satietatem beatitudinis ex intimo corde desiderare debem⁹ vt illud desiderū celestis patrie lacrimas corporales excitet in nobis. ¶ Vnde exemplz scribit Jaco.de vitriaco dicens. Vidi quasdam mulieres tam speciali et mirabili amoris in deū affectione resolutas vt pre desiderio languerent. nec a lecto p multos annos nisi raro surgere possent: nullam aliam infirmitatem habentes nisi illā. cuius desiderio earum anime liquefacte cum domino suauiter quiescentes. q̄to spiritu confortabantur tanto corpore infirmabantur.

Sermo.xxxiij.

Simile est regnū celo
rū boi pīfamilias q̄ exyt p̄mo mane cō
ducere oparios ꝛc. Matḥ.xx. Ex q̄ in p̄
senti euāgl̄. fit mētio de p̄familias q̄ ꝓduxit opa
rios.i.seruos ad laborādū tūc in p̄senti ser.tria sūt
dicēda. Primo de famul'r famulab⁹. Scō de do
minis ꝛ dñab⁹. Tercio exēplū. ℟ Quātū ad pri
mū sciēdū q̄ fui ꝛ famule vt fuitiū eoꝝ sit deo ac
ceptū ꝛ meritorū tria tenenť dñis ꝛ dñabus suis.
Primū ē q̄ dñt eē fideles dñis suis i reb⁹ tpali
b⁹ vt p̄uenīāt dāna suoꝝ dñoꝝ vbi possunt ꝛ bona
eoꝝ augmētēt.put ip̄is ꝓmiserūt qñ fuīa eoꝝ in
trauerūt.qz qñcūq̄ ꝓmissū sciēter frāgūt deū gra
uiť in p̄sentia.vnde Ephe.vi. Nō ad occultū fuien
tes q̄si hoib⁹ placētes:ſ vt serui xp̄i faciētes volū
tatē dei ex animo. Et qñ sic fideľr laborāt ꝛ i gra ſt
tūc ipemet xp̄s erit p̄miū eoꝝ. Et ꝛ̄ b̄ faciunt q̄ be
ne ꝛ fideliť laborāt in p̄sentia dñoꝝ.ſ qñ dorsū ver
tūt tūc ip̄i fideľr laborare desistūt ꝛ colloquūť siľ ꝛ
oculis vagis hinc ꝛ illinc circūspiciūt.ꝛ sic laborē
negligūt. Cōtra q̄s dicit xp̄s vt hī Mat.vij. Que
cūq̄ vultˀ vt faciāt vob hoies ꝛ eadē vos facite illˀ
frāgūt. Itē ꝛ̄ b̄ faciūt q̄ bona dñoꝝ ex negligētia p̄dūt vˀ
frāgūt. Itē q̄ furāt bona dominoꝝ comedūt secre
te ꝛ bibūt ꝛ ꝓuisia faciūt.q̄ oia p̄sitēda sunt ꝛ resti
tuēda. Nā cū habēt sufficiētiā ad comedēdū et fu
ranť dñis suis ouꝫ vˀ carnes vˀ vinū vˀ cereuisiā ꝛ
occulte ꝓuisia faciūt ꝛ sic supflue bona dñoꝝ suo
rū expendūt in q̄ ḡuiter deū offendūt. Nec etiā isti
famuli bona dñoꝝ debēt alīs dare siue amicis si
ue pauprib⁹ sine p̄sensu ꝛ licentia suoꝝ dominorū
Unde querit an famuli ꝛ ancille possint dare
el'ynā de rebus dñoꝝ. Rūdeo ſm b.tho.in.iiij.di.
xv.serui ꝛ ancille et famuli nō possūt el'ynas dare
de reb⁹ dñoꝝ sine eoꝝ p̄sensu. nisi panē vˀ brodiū
ꝛ hmōi q̄ nō inferūt sensibile nocumētū. Sz scien
dū q̄ ꝛ̄ b̄ reprehendēde sūt quedā ancille que pmittūt
q̄ñcq̄ comestibilia p̄re. sicut brodiū pulmētū ꝛ hu
iusmōi. q̄ nolūt laborē hīe vt pauprib⁹ talia serua
rēt ꝛ ip̄is postmodū darēt. q̄tuis q̄ñcq̄ dñs ꝛ dña ꝛ̄
libēter viderēt ꝛ eis bene placeret. Et iste ancille p
pter pigriciā suā nolūt ista fragmenta colligere et
pauprib⁹ erogare ſ potiˀ canib⁹ ꝛ porcis tribuūt et
sic pauꝑes egere p̄mittūt. Et de his districtā rōnē
reddituri sunt deo q̄ pauꝑibus vtilia fuissent si eis
distributa fuissent Nā tales ancille cogitare debe
rēt q̄ q̄cq̄d pauprib⁹ facerēt xp̄o factū eēt. Matḥei
xxv. Nō vnī ex mi.me.fecistis mihi fec. Et ḡ sicut
nudˀ. cecus ꝛ claudus ꝛ pegrinˀ sic recipiēdus et
ꝓlandˀ ē paup. Et tūc melˀ ꝓsperabiť illˀ famu
lis ꝛ ancillˀ in oib⁹ qñ sūt misericordes pauperib⁹.
vñ Ju.vj. Eadē mēsura q̄ mēsi fueriť remetietur
vobis. Qz pauꝑes et defectuosi nō sūt despiciēdi
ḡre infra ꝓmo.cl.M. ℭ Scōm q̄ serui ꝛ ancil
le tenenť dñis et dñab⁹ ē ip̄is debēt i licitˀ obedire.
nec eos ad iracūdiā ꝓuocare ꝛ q̄cq̄d cognoscunt
dñis eē placitū vt q̄ libenť faciāt. Nō ei sufficit nō
furari ꝛ fidelē eē dñis ſ etiā obedire i licitˀ. Ephe.
vi. Serui obedite dñis carnalib⁹ cū oñi timore ꝛ
tremore i simplicitate cordis vˀi sicut xp̄o. Simi
liť ancille debēt i bonis dñab⁹ suis obedire. Nā b.
Tho.dicit q̄ secularī ptāti obediēdū ē in licitˀ. q̄a
ois ptās a deo ē ꝛ q̄ ptāti resistit dei ordinatiōi resi
stit. Itē.b.Tho. dicit q̄ inobediētia p̄t esse pctm̄
mortale:qz subtrahit supiori qđ ei tenet ex ordina
tiōe dei. Ergo p̄sitēdus ē qñ seruiť ancille p̄tinaciť
sūt inobediētes dñis ꝛ dñab⁹ suis. Siľr vxor q̄ in
obediēs ē viro suo. ꝛ pueri q̄ inobediētes sūt parē
tib⁹ suis. ꝛ ceteri subditi q̄ inobediētes sūt suis supi
oꝛib⁹. Siľr penitere debēt serui ꝛ ancille q̄ scienter
ad iracundiā suos dños vˀ dñas ꝓuocauerūt. vel
etiā q̄ dñis ꝛ dñabus obloquūť. dicēdo dñs ille est
parcus vˀ infidelis. ꝛ dña illa ē iracūda vel austera.
Tercīū q̄ fui ꝛ ancille debēt hīe rectā intētiōez
ad deū i laborib⁹ ꝛ seruitijs suis.qz nō sufficit fide
liť laborare ꝛ dñis obedire nisi habeāt deū p̄ ocul'
ꝛ intentionē ad deū referāt. vñ Greg. Ome bonū
qđ agim⁹ sp̄ p intētionē ad celestia leuem⁹. Unde
serui ꝛ ancille p̄ oib⁹ de mane debēt orare ꝛ in die
bus festiuis ad missā ꝛ vbū dei audire. ꝛ li
bēter ieiunare ꝛ festa celebrare. Et qñq̄ ꝓpe suo
ꝓsiteri ꝛ sacr̄m eucharistie p̄cipere. Et si nō possūt
sp̄ ad ecclesiā venire tūc i domo vˀ cāpo p̄nt orare.
Et signāter qñ audiūt pulsū i elevatiōe corp̄is xp̄i
tūc hūiliť debēt se deo recōmēdare. Sz ꝛ̄ b̄ faciūt
isti famuli ꝛ ancille q̄ deū nō timent offendē detra
hēdo ꝛ maledicēdo ꝓximis ꝛ q̄ñq̄ creaturis cum
iraſcūť. ꝛ qđ pei⁹ē in ira sua deū blasphemātes. et
siľr offendūt deū luxuriādo cū meretricib⁹ siľr cho
risando ꝛ se supbe ornādo i dieb⁹ festiuis. ꝛ vocan
do occulte ꝛ subtrahēdo res ꝓximoꝝ ꝛ dñoꝝ suoꝝ
ꝛ etiā in maxis ꝛ pcis deū offendūt. Hū legiť vnū
exēplū i legēda bti thome apli. q̄ p̄tarcha i festo
bti thome coꝛp⁹ ip̄ius apli honorifice locat iuxta
altare ꝛ ad manus apli ponit ꝓsecratas hostias ꝛ
sic oēs accedētes cōlocat cū manu mortua ꝑtute di
uina. Et legiť q̄ nō nisi cōtriti ꝛ cōfessi valeant de
manu eius hostias ꝓsecratas accipe. Indigni aūt
nequaq̄ nisi denuo meliˀ scrutātes ꝓsciētias suas
ꝛ inuenientes indispositas ad cōfessionem ꝛ ad cor
dis contritionē se conferāt. tūc redeūtes accipiūt
sacr̄a de manu apli. ℣ Unde recitať de quo
dā famulo exemplū quō solū furtū ficuū domino
suo nesciente cōmiserat. quas ꝛ comederat. q̄ obli
tus cōfiteri accedens ad cōmunionē non poterat
sacr̄m eucharistie de manu apli accipere. Qui i se
reuersus iuit seorsū ante quoddā altare ꝛ flexis ge
nibus rogauit deus vt sibi daret cognoscere illud
peccatū ꝓpter quod repulsus fuit a sacra cōmuni
one. Et postmodū inuenit q̄ de furtu ficuū nō eēt
confessus. Et sic denuo rediēs ad ꝓfessionē confes
sus ē quō furatˀ erat dño suo ficus ꝛ restitutionez
ꝓmisit. Et tūc pˀ absolutionē sacr̄m eucharistie ō
manu apli recepit. Sed qualis debeat esse intētio
seruoꝝ ꝛ ancillarū ꝛ altoꝝ laborantiū ḡre i sermo
ne.lv. ℣ Quātū ad secundū sciendū q̄ domini
et dñe tenenť tria famulis ꝛ famulab⁹ suis. Pri
mo tenenť ipsis fideliter prouidere necessaria p̄o
victu scilicet comedere et bibere. quia eandem fi
delitatem ip̄is tenenť quā famuli ip̄is dñis tenēť.
Unde apl's Epb.vi. Et vos dñi eadē facite illis.

Si em̃ vis q̃ tibi fidelis sit seru⁹ tuus et laboret tibi tũc tu econuerso sibi esto fidelis. Nã famulos ẽ esse sollicitos quõ bñ & fideliter seruiãt. Dños aũt ẽ ꝓuidere q̃ ipi famuli necia habeãt. Cõtra qõ faciũt illi q̃ famul' suis & famulab⁹ nõ ꝓcurãt necessaria. & fatigãt eos q̃si brutũ aial. qõ ẽ ꝫ charitatez fraternã. qz alijs etiã fortasse necẽ bũt i futuro seruire & se de laborib⁹ suis nutrire. Insup dñi tenẽt famul' soluere ꝑciũ laboꝝ suoꝝ añ occasuz sol'. Nã ꝑ ẽ vnũ peccatũ de q̃tuor clamãtib⁹ in celũ nõ soluere ꝑciũ mercenarioꝝ. Et ꝫ hoc aliq̃ faciũt qui ꝓtrahũt ad longũ tps. Insup aliq̃ sũt q̃ defraudant suos famlos i suo ꝑcio. Nã si ollam frangũt nõ in simplo tm̃ & in duplo solutionẽ ab his exigũt. Et in talib⁹ deꝰ grauit offendit. ¶ Scõo dñi dñt eẽ bũles & charitatiui & benigni ad suos famulos Nã q̃libet dz eẽ ꝑius suis famul' sicut deũ vult sibi eẽ piũ & clementẽ. vñ Sene. Sic cũ inferiori vi uas quẽadmodũ superiorẽ tecũ viuere velis. Contra ꝑ faciũt q̃ iracũdos ꝓtinue se suis subdit̃ ostẽdũt. raro ꝟba amicabilia: & ꝑ dura ꝟba & ꝓmptibilia loquũt & extollũt se & spernũt suos subditos Tales nõ attẽdũt q̃ oẽs sum⁹ fratres & sil'es. nã deus q̃ creauit dñm creauit & seruũ & cũ eodẽ sanguine q̃ redẽpt⁹ ẽ diues dñs redẽpt⁹ ẽ & paup seru⁹. & eandẽ hereditatẽ quã possessur⁹ ẽ dñs i celo eãdez in celo possidebit & famulus. Ergo dñs nõ dz spernere famulũ nec dña famulã. qz fortassis famul⁹ ẽ melioꝝ coꝝã deo q̃ ipe dñs: qz hũilis ẽ & ipe dñs ꝑphꝫ. castꝰ ẽ & dñs luxuriosus. abstinẽs ẽ & dñs ebriosus & gulosus. pi⁹ & larg⁹. & dñs auar⁹ & vsurari⁹.

Insup sciẽdũ q̃ nũq̃ dñs vl' dña dñt noiare dyabolũ nec in noie ipi⁹ aliq̃ op⁹ fieri iubere. ¶ Vñ exinde scribit Greg. in dial'. q̃ dã nomie stephan⁹ de itinere venẽs domũ vocauit famulũ ex ira dicẽs. Veni diabole discalcia me. Ad cui⁹ vocẽ mox inceperũt se calciamẽtoꝝ corrigie in sũma velocitate dissoluere vt apte ꝓstaret q̃ ei ipe q̃ vocat⁹ fuerat ad extrahẽdos calceos diabolus adesse & obedisset. Qõ mox vt dñs vidit vehemẽter expauit. magnisq̃ vocib⁹ clamare cepit dicẽs. Recede miser recede: nõ em̃ tibi & famulo meo locut⁹ sum Ad cui⁹ vocẽ ꝓtinus recessit. Et inde recolligi põt q̃ nũq̃ ex ira diabol⁹ sit noiandus. ¶ Tercio dñi debent corrigere famulos si delinquũt. Nam ꝑ cogitare debẽt q̃ reddituri sunt rationẽ ꝓ ipsis. Vñ tenẽt dñi fam'os & fam'as iducere ad bonuz faciendũ. s. vt ieiunẽt & orẽt & festinẽt & confiteant et eucharistiã sumãt & missã & vbũ dei audiant. Et si nõ imitant ifirmatões tũc debẽt eos corrigere cũ delinquũt. Nã q̃libet superior dz corrigere suũ sbditũ. alꝫ oia pcta q̃ subdit⁹ ꝑmittit i ꝑsidentẽ redundabũt si nõ corrigit & ea fieri ꝓmittit. Vñ dr in decre. Resistere posse puersis ẽ nõ facere ẽ eis ꝓsentire. xxiij. q. iij. q̃ põt. ¶ Quãtũ ad vltimũ sciendũ q̃ dñi & dñe ex vera hũilitate debẽt famlos & famulas meliores se q̃tũ ad deũ estiare & sic eis hũiliter & pacifice loq̃. Unde exemplũ legit̃ q̃ duo fratres senioꝝ & iunioꝝ fuerũt in itinere ꝓstituti et ad seminãdũ vbũ dei missi. Et accidit q̃ i itinere q̃dã senioꝝ dormiẽti iunioꝝ vidit ad se venire turmã celestẽ. q̃ ꝓrãsiẽs nihil ei locuta ẽ. & vn⁹ de turma dixit ad iunioꝝ fratrẽ q̃ ꝓgreret q̃d q̃d vellet. Et ille q̃ siuit q̃ esset illa speciosissima dña q̃ innitebat duobus iuuenib⁹ pulcerrimis & q̃ itura eẽt. Et respondit ẽ ei q̃ regina angeloꝝ eẽt volẽs venire ad proximã villã cũ illa celesti turma ad ancillã cuiusdam rustici moriturã. Et ille mirabat tantã hũilitatem vgis marie q̃ ad talẽ paupculã ancillã ꝓsonalit dignabat venire. Et excitato socio venerũt ad villaz & quesierũt in q̃ domo aliq̃ ancilla ifirmaret. Et tã dẽ ea compta venerunt illuc. Et senioꝝ frater audiuit ꝓfessionẽ ei⁹ noluit eã absoluere nisi diceret sibi ꝑ q̃d talem gratiã meruisset. Et retulit sibi q̃ ille frat hõ purus & inocẽs i via vidisset. Et illa ancilla ex hũili corde & ex obediẽtia dixit ꝓfessori q̃ virginitatẽ suã seruauerat sic̃ de vtero egressus ẽ & q̃ oi die dixit horas suas & q̃nq̃ginta ꝫ aue maria beate vgini q̃ i morte dignaret eã visitare. Et nec ꝑ aliquẽ laborẽ illas horas & oꝛones obmisit & de ꝑcio suo se vestiuit & residuũ dedit paupib⁹. Et confessoꝝ eã absoluit & cõmunicauit. Et maria cum angelis animã illius ancille ad celum deduxit.

Dominica in sexagesima. Sermo. xxxiij.

De creatione hominis.

Exit qui seminat semi
nare semẽ suũ. Lu. viij. Ubi sciendũ q̃ seminator ẽ oĩpotẽs deꝰ q̃ exijt seminare semẽ suũ. i. genꝰ hũanũ creãdo. vnde mgr i ꝓpen. theo. vi. dicit q̃ sũma bonitas volẽs cõicare bonũ suũ etiã alijs. fecit creaturã rõnalem q̃ summũ bonũ intelligeret & intelligẽdo amaret amãdo possideret. possidẽdo btã eẽt. Unde in ꝑsenti sermone tria sũt dicẽda. Primo quõ deꝰ creauit hominem. Scõo quõ dyabol⁹ inuidit homini. & an adam vl' cua plus peccauit Tercio q̃liter iã nascimur i hũc mõm. ¶ Quãtũ ad ꝓmũ sciendũ q̃ dignitas ꝓmi bois ẽ in hoc q̃ deꝰ fecit hoiem rõe sapientez vita innocentẽ dominio potentem Primo fecit hominẽ ratione sapientẽ. quia adam noticiaz dei habuit cui⁹ ꝑsentiã quadã interiori aspiratõe contemplabatur. Non tamen ita excellenter vt illi in patria. nec ita in enigmate vt nos modo laz in via Ergo beatus Thomas dicit q̃ adam medium tenuit in cognitione dei quo ad nos qui sum⁹ i hoc mũdo. & qui ad illos quo sunt iam in patria. Fez adam cognouit res factas & creatas. qz eis nomina imposuit. vt dicit Gene. ij. Et ꝼm be. Tho. nomina debẽt naturis rerũ conuenire. Ergo adã sciuit naturas oĩm animaliũ herbarũ & arboꝝ et lapidum preciosoꝝ et omniũ rerũ visibiliũ & palpabilium. Et insup dicit beat⁹ Thomas. q̃ adã in statu innocentie quodãmodo habuit omnes vtutes.

Secundo fecit eũ vita innocentẽ. nam factus ẽ sine culpa. vnde ꝼm Holgot. Deus dedit adeo originalem innocentiam qua semper se & suos custodisse potuit. Habuit enim anima ade ita perfecte dominiũ super corpus suum q̃ nunq̃ sensisset in firmitatem ab intrinseco. nec lesionem ab extrinseco. nec deceptionẽ ab aliq̃ si i statu inocẽtie ꝓstitisset. fuitq̃ adã sine penalitatib⁹ qz neq̃ esurijt neq̃ sitiuit. neq̃ frig⁹ neq̃ ignis nec aliq̃d aliõ lesit eũ nec mortẽ expectauit. qz viuẽs erat ad gloriã trãs.

ferendus vestibus nō indigauisset z verecūndiā nudus nō sensisset: qz stola innocentie vestit⁹ fuit. vñ Grego. Sic nāq; immortalis ē ꝺdit⁹. vt si nō peccasset mori etiā nō potuisset. Dñ etiā aug. in li. de quest. no. z ve. testa. dicit. Sic de⁹ hoiem fecit q; q; diu nō peccaret i immortalitate vigeret. ¶ Dñ sciendū q; adā fact⁹ ē extra paradysum in agro damasceno de limo terre. z post creationē posit⁹ ē in paradisum voluptatis. Fuit aūt locus ille vt dic̄ damas. Exultatiōis vniuerse ꝓmptuariū q; terra celsior posit⁹ ē. z tpato. ac purissimo aere circūfulsus plantis sp floridis comat⁹ est. bono odore plenus nullūq; irrōnabiliū inhabitat ibi. Insup nulle sūt ibi tēpestates. z bis fructificāt ibi arbores. Et i his. sco. dr q; paradisus ē locus delicatissimus vbi mō est enoch z helyas ꝓtinētes vitā suā q; esum ligni vite z alioz q; sunt ibi. Et cū adam sic esset in paradiso dixit deus vt hr Geñ. ij. Nō ē bonū hominē eē solū faciam⁹ ei adiutoriū sile sibi. Ergo imisit dñs de⁹ sopore in adā. Cunq; obdormisset tulit vnā de costis eius z replenit carnem p ea. Et edificauit dñs deus costā quā tulerat de adā in mulierē. z adduxit eaz ad adā. Dixitq; adā. Hoc nūc os ex ossibus meis et caro de carne mea. q; obrem relinquet hō patrē suū z matrē suā z adherebit vxori sue. z erūt duo in carne vna. Circa qō querit q̄re eua facta sit de costa ade z nō de capite vel de pede. Rūdet fm mgr̄m theo. vi. Euā nō fecit de capite ne viro dñari sup viros. Etiā ꝓtra hoc faciūt ille mulieres q; volūt dominari sup viros. Etiā ꝓtra h ē qō dicit dñs Geñ. iij. Sub ptāte viri eris z ipe dñabit tui. Itē nec de pede ade facta ē eua ne contēneret a viro. z ꝓtra hoc faciūt illi seueri z puersi viri q; ꝓtēnūt vxores ꝓpter asz tenēt eas tanq; famulas. raro vba amicabilia sz dura z ꝓtumeliosa vba eis loquētes. Sz ipsa mulier facta ē de latere viri vt amoris vinculū ꝓbaret in eis. In q; aūt vir debeat ostendere dilectionē vxori z ecōuerso vxor viro. q̄re ante ser. xxvij. ¶ Itē sciendū q; dñs de⁹ dixit ad adā z euā. Crescite z multiplicamini. ¶ Circa h querit vtr i statu innocētie q̄uenissēt hoies carnali absq; ofꝼicio generandi: Dicēdū q; nō fm be. tho. in. ij. di. ij. Tūc em̄ vires inferiores subiecte erāt supioribꝰ fm rectū ordinē hois in seipo q; hois ad deū Nō recta aūt sp ordinat actū ad finez debitū. Dñ nunq; cōuenissent vir z vxor in statu innocētie in actū mr̄imonialē nisi ꝓpter officiū generationis. Nā appetit⁹ generatiue neq; poterāt surgere simple careret qz nulla psona sterilis fuisset. z fm be. tho. ꝓbabiliter pōt dici q; masculi z femelle fuissēt i eqli nūero geniti. Nā generatio erat i pcepto ꝓpt electoz multiplicationē. vñ Geñ. j. Crescite et multi. rr. Et ideo oportebat vt oēs vacarēt generatiōi. Cū q; ibi null⁹ moreret z vn⁹ nō posset eē nisi vni⁹ vxoris vir. z vna nō posset eē nisi vni⁹ viri vxor oz oportebat q; tot eēnt viri q̄t mulieres. Et pueri fuissēt geniti in paradyso in q; parētes iā erāt positi.

Itē querit vtrū pueri nati in statu innocentie statim habuissēt vsuz mēbroz. Rūdet fm. be. tho. Hoies em̄ in statu innocentie habuissent cōe initiū viuēdi nobiscū sz nō terminū. Ideo defect⁹ naturales q; sequūt initiū exīdi habuissent nobiscū. sz nō illos q; sequūtur terminū. sicut ē senectus mors et hmōi. Nec h fuisset eis in penā. qz ex h q; pueri fuissent i quātitate parui z molles. ex h nullū incōmodū sensissēt diuia ꝓuidentia eos gubernāte. Silr ē dicēdū de cognitiōe z vsu rōis quem nō imediate habuissēt sz p successionē tpis didicissent z lucidi⁹ z clariori mō q̄ nos mō. Multo em̄ sapiētiores q; nos facti fuissent. nā naturas rerum cognouissent. ¶ Tercio fecit adā dñus potentē. Circa qō querit vtrū hō i statu innocentie aialibus z creaturis dñabat. Rūdet fm. b. tho. q; sic. z h ꝓbat. Primo ex ordie diuine ꝓuidētie q; sp inferiora p superiora gubernat. Dñ cuz h sit supra cetera aialia q̄uenienter el⁹ gubernatiōi oia aialia subdūt. Scōo h ꝓbat ex li. Geñ. j. vbi dr de homine vt ꝑsit piscib⁹ maris z volatilib⁹ celi z bestijs terre. Vnde aues i aere ad nutū hois obedissēt z pisces maris vocati venissent. silr z bestie terre rr. In signū h⁹ tūc creauit de⁹ añ hominē oīa creaturas z vltio hominē tāq; dñm oīm creaturaꝝ. nā oēs creature ꝓpter hoiem sunt create z sibi subdite. vñ ps. Oia subiecisti sb pe. ei⁹ oues z rr. Sz q̄re creature inobedientes sūt facte. Rūdet fm b. tho. q; inobedientia ad hoiem eoꝝ q; ei subiecta eē deberēt subsecuta ē in penā ei⁹. eo q; ipe hō fuit inobediens deo. ¶ Quantū ad scōm sciendū Et dyabolus cognoscēs felicitatē hominis quā in statu innocentie habuit z q; peccare potuit inuidēs homini de salute quā acceptur⁹ erat i specie serpētis mulierē aggrediebat. Sed q̄re ꝑmo mulierē aggressus ē. Rūdet fm Crisi. mulieres sunt incaute molles z fragiles. Et qz sunt incaute. ideo de facili decipiunt. Et qa sunt molles ideo ad bonū z ad malū cito flectunt. Et quia fragiles ideo de facili superant. Ideo dya bol⁹ nō est aggressus virū sz mulierē sciens q; femina facili⁹ deciperet cū sit sexus incautior. citi⁹ flecteret cū sit sexus mollior z facili⁹ vinceret cuz sit sexus fragilior. Quō aūt ꝑmi parentes trāsgressi sunt ꝓceptū dñi habet Geñ. iij. vbi dr q; serpens erat callidior cūctis animātib⁹ terre q; fecerat dñs deus q; dixit ad mulierē. Cur ꝓcepit dñs deus vobis vt nō comederetis de oīi ligno paradisi. Cui rñdit mulier. De fructu lignoꝝ q; sunt in paradiso vescimur de fructu vo ligni qō est in medio paradisi ꝓcepit nobis ne comederem⁹ et ne tangerem⁹ illud ne forte moriamur. Dixit aūt serpens ad mulierē Nequaq; morie mini. Scit em̄ deus q; in qua cūq; die comederitis ex eo aperient oculi vestri: z eritis sicut dii scientes bonū z malus. Vidit ergo mulier q; bonū esset lignū ad vescendū et pulchrum oculis aspectuq; delectabile et tulit de fructu illi⁹ z comedit. deditq; viro suo qui similiter comedit z statim aperti sunt oculi amboꝝ. Cunq; cognouerunt se esse nudos consuerunt folia ficus z fecerūt sibi perizomata. ¶ Vnde queritur quis illorum vel vir vel mulier graui⁹ peccauit. Rūdet q; mulier quodāmodo grauius peccauit. Nā adam in duobus peccauit scilicet comedendo de fructu vetido z excusando se de suo pcto. vñ penaz a deo accepit vt hr. geñ. iij. cū dixit ei de⁹. In sudore vultus tui vescer̄ pane tuo donec reuertar̄ i trā de q̄

sumptus es. qz pulvis es z in pulverē reverteris. Hz in ḡtuor eva peccavit. Primo in supbia et i credulitate. nā ex supbia divinitatē rape voluit et dyabolo plus ḡ deo credidit. Unde Rm. b. Tho. Mulier ex sola elatione mētis peccavit. qz appetijt eē sicut de⁹. Excecavit em eā appetit⁹ excellentie vt crederet eē vez z possibile qđ serpēs dicebat z ideo seducta dī. Vir aūt nō credidit esse verū qđ dicebat serpēs z ideo nō appetijt absolute ꝫ cū cōditiōe si possibile foret. Hz tū appetit⁹ illi⁹ excellētie ipm adā ad expiendū incitavit Ergo adā ex qdā elatiōe z qdā amicabili benivolētia quā habuit ad vxorē nolēs eaz turbare peccavit. Et adhuc hodierna die mulieres vt cōmittant eva i supbia z in incredulitate. Nō prz: nā puella nouē annox quā doqz curtosi⁹ icedit i veste sua ḡ mascul⁹. xviij. annox. Et cū vetula se ampli⁹ ornare nō audet tū ad supbiā z laudē hoim nō desinit ornare filiā aut neptē Sicr solēt se pl⁹ occupare i incredulitatib⁹ z i cātationib⁹ ḡ virt. qz qñqz vna mulier pl⁹ vel magis scit de talib⁹ superstitiōib⁹ z carminib⁹ ḡ centū viri Et tales carminatrices nō solū dānant. ꝫ etiā multa mala faciūt alijs in aiab⁹ suis. Secōo eva peccavit qz pomū ꝓhibitū comedit. Et adhuc hodierna die mulieres imitant eā in h. qz qđ eē eis ꝓhibitū h citi⁹ faciūt. Tercio in h peccavit. qz vir ad peccādū incitavit. Un dī Gen. iij. qz ipa comedit z dedit viro suo. Et tūc qñ vir comedit ex h nobis damnū venit. Nā si mulier sola peccasset nob nō nocuisset. Quarto mulier peccavit se excusando z culpā suā defendēdo dicēs. Serpēs decepit me Sic adhuc mulieres hodierna die optime se sciūt excusare z culpas suas defendere. Sed qa eva magis peccavit ḡ adā idō de⁹ penā z plagam grantorē ei intulit. dicēs illud Gen. iij. Multiplicabo erūnas tuas z ꝯceptꝰ tuos. In dolore paries filios tuos z sb ptāte viri erz z ipe dñabit tui. Pro q sciendū qz si adā z eva nō peccasset. tūc mulieres sine pudore ꝯcepissent z sine grauamīe portassent z sine dolore peperissēt. Circa qđ qrit vtz si adā pstetisset meruisset ꝓfirmationē oib⁹ posteris suis Rñdet Rm Tho. i. j. qte sum. q. c. Aliq dicūt qz sic: aliqui dicūt qz nō qđ magis verisimilē. Un qlibz filiox peccare potuisset vsqz ad ꝓfirmationem. Rō

Itē querit qre fecit de⁹ hominē vt peccare posset. Rñdeo Rm mgr̄m in ꝓpen. theo. vi. Primo vt declararet deī sapia q ex malo scit elicere bonum Nō ei de⁹ pmitteret malū fieri nisi ex malo elicēt bonū. Secōo vt manifestaret deī clemētia q xp̄s p mortē suā liberavit qdām hoiem. Insup deī iustitia q nō solū bonis pmia reddit: ꝫ etiā malꝰ supplicia. S Ad tertiū querit qre de⁹ animam pciosam vniuit corpi defectuoso. Rñdet qz hoc fecit ꝓpter tres causas Prima est vt deus opa sua pficeret. Fecerat em deus creaturā pure corpalez sicut celū z terrā. Aliā pure spūalē sicut angelum. Et ideo ne in dei ope aliqđ incompletuz remaneret oportuit vt faceret tertiā creaturā. scz corpalē z spiritualē. vicz hominē qui constat ex corpe z aia. Secūda causa qre de⁹ coniunxit animā corpi est vt aia in corpe et p corpus multa merita acqreret. Quedā ei sunt qbus aia sine corpe potest mereri sicut in diligēdo deū: agnoscendo deū z memorādo deū. imo sepe in talib⁹ anima a corpore impeditur. Sapiē. ix. Corpus qđ corrumpit aggravat animā. Alia vero sunt qbus anima nō potest mereri sine corpe. vt ieiunando. peregrinādo. martyrū sustinendo. flagellationes z abstinentias et hui⁹modi. Tercia vt anima maiorē gloriā capiat in futuro. Si em anima fuisset sepata a corpe tunc tm fuisset in visione dei glorificata. Sed mō hō q ē cōpositus ex corpe z anima glorificabit taz i corpore ḡ in anima z in visione humanitatis z deitatis. T Ultimo sciendū qz sicut anima ex pjunctione ad corpus plura bona consequit. sic z multa incōmoda habet ex cōiunctione ipius corporis

Primo habet peccati originalis inquinationē. Unde Job. Quis potest facere mundū de immūdo ꝯceptū semine. Unde etiā ps. Ecce em i iniqtatibus cōceptus sum. Nam in peccatis cōcipimur z in peccatis nascimur. Secūdo peccati ꝓpinatem. Un Gen. viij. Proni sunt sensus hominis ad malū ab adolescētia sua. Tercio boni operis difficultatē. Nā oēs angeli ab initio mūdi vsqz hodie nō habuerūt tantā difficultatē z tantū laborez in seruiēdo deo sicut vn⁹ hō qđ seruit deo vno solo die. Et hoc ē ex respectu corpis. qz corp⁹ ē ineptus z graue z pigrū ad oīe bonū. Quarto habet intellectus hebetudinē. qz anima sepata a corpe clariorē z lucidiorē intellectū habet Quinto contrariā impugnationē Un Apl's Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spiritū Nā anima anbelat ad celestia ꝫ corp⁹ trahit ꝓtinue infra. Sexto passionū multiplicitatē. vñ Job. iiij. Hō natus de muliere breui viuens tpe replet multis miseriis. Septimo glorie retardationē. Gloriā ei futurā nō ꝓcipiem⁹ qđiu h in corpe detinemur Propterea dicit Apl's. philip. j. Cupio dissolui. z esse cum christo.

In eadem dūica. Sermo. cxxv.

De verbo dei.

Semen ē verbū dei Luce. viij. Est em semē dei qđ xp̄s de celo attulit z in terrā seminavit. Nisi em h semē xp̄s attulisset: totus mūdus in sceleribus pmansisset Un Esa. j. Nisi dñs exercituū reliquisset nobis semen quasi zodoma fuissem⁹. Unde in psenti sermone tria sunt dicenda. Primo qualiter verbum dei sit audiēdū. Secōo de fructib⁹ vbi dei. Tercio qre mali homines nō possunt audire veritatē T

Circa ad pmū sciendū qz vbū dei ē audiendum Primo reverēter z devote qsi ex ore xp̄i procederet vñ Lu. x. Qui vos audit me audit ꝛc. Ite Matth. x. Nō em vos estis q loquimini ꝫ spūs patris vestri q loquit i vobis. vñ dī de hoc etiā in decre. Non minus erit q vbū dei negligēter audit ḡ q ad corp⁹ xp̄i ex sua negligētia i terrā cadere pmittit vñ aug. in quodā sermo. Benigne audiendum est devote susciptendū z sollicite ꝓservandū qđđ ad aiar salutē ptinet. z nō sicut vbū hois ꝫ sicut verbū dei si ue illud sit cōsolatoriū sive cominatoriū sive increpatoriū qđ audiat. Secōo vbū dei audiēdū ē memoriter. vt sicut aial mūdū qđ ruminat. Hz sunt quidam qsi cribruz qđ cū in aquā imergit implet. sed

qñ extrahit tūc vacuū est sīc ante fuit. vñ vbū dei custodire oportz. Lu. xj. Beti q̄ audiūt vbū dei ⁊ custodiūt illud glo. beti q̄ audiūt vbū dei ⁊ mēte recōdūt ⁊ ope implēt vt possideāt vitā eternā. vñ apl's Ro. ij. Nō auditores legis iusti sunt apud deū: ꝫ factores legis iustificabunt. X Pro q̄ sciendū q̄ tria dāna incurrūt q̄ audiūt vbū dei ⁊ nō faciunt. Primū est q̄ grauius punient. vñ Jo. xv. Si nō venissem ⁊ locut⁹ eis fuissez pctm̄ nō hīent. nūc autē excusationē nō hūt de pctō suo. vñ Lu. xij. Seru⁹ sciens voluntatē dñi ⁊ nō faciēs: plagis vapulabit multis. Si em̄ rex terrenus nūciū inter mandādū tibi aliq̄d mitteret. ⁊ tu h̄ facere nolles cū bñ posses. regē grauiter offenderes. Sic rex glie Jesus xp̄s totiens tibi nuciū mittit q̄tiens vbuz dei audis. et si nō facis regē vtiq̄ xp̄m offendis. Hz. d. ex hoc seq̄tur q̄ pagani ⁊ iudei q̄ sermonē nō audiūt sunt excusati. Rñdet q̄ nō. q̄ fides in oibus ptibus mūdi est p̄dicata. vñ ps. In oem̄ terrā exiuit sonus eorū ⁊ in fines orbis terre vba eor. Scdo ille q̄ vbū dei audit ⁊ nō facit obserat sibi psi ianuam celestis regni. ps. Hodie si vocē eius audieritis ⁊c. Et sequit Jurabi in ira mea. si. i. nō introibunt in requiē meā Tercio cū ipsi in futuro clamabūt: tūc xp̄s ipsorū clamorē nō exaudiet. ps. Tūc inuocabūt me ⁊ ego nō exaudiā eos. Y Tercio verbū dei libenter est audiendū ꝓpter multiplices fructus: q̄s cōfert illis q̄ deuote ⁊ libēter audiūt vbū dei. Pro q̄ sciēdū ꝫtum ad scdam ptē illius sermonis q̄ vbū dei mta bona opat in hoīb⁹ audiētibus illud deuote. Primo em̄ mūdificat hoīem. vñ Joh. xv. Jām vos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locut⁹ suz vobis. Et h̄ cōtingit duplicit. Primo q̄ verbū dei est speculū in q̄ q̄s cognoscit pctā sua. ⁊ p̄m Gene. initiū salutis est cognitio pcti. Scdo q̄ verbū dei dat gr̄am audiēti illud q̄ quā hō mundat. vñ ꝓuer. xiij. Doctrina bona dat gr̄am. vñ rephēsibiles sunt illi q̄ lauant faciē vel vestimēta ⁊ calcios mūdant. ⁊ aiam maculatā nō curāt mūdare. Jtē parentes illi q̄ puros ad balneū corporale portāt vt ibi lauent in corpore. ꝫ nō ad sermones vbi lauande sunt anie. Haz multū vtile esset pueris a iuuētute audire vbū dei. q̄ post in senio plus essent inclinati ad audiēdū sermones. Sic patz in ramusculo q̄ ad quācūq̄ ptē p̄mo flectit. postea sp inclinat. Scdo vbū dei opatur p̄ntiā dei i illis q̄ illud deuote audiūt. vñ Mat. xviij. Vbi duo vel tres cōgregati fuerint in nomie meo. ibi in medio eor ego sum. h̄ idē h̄ Lu. xxiiij. de illis duobus discipulis q̄ in die pasce iuerunt de hierl'm in emaus. ⁊ loq̄bant inuicē de xp̄o. Et dū sic fabularent inuicē ihesus appropinq̄ns iuit cum illis

Tercio vbū dei cibat aiam Mat. iiij. Nō in solo pane viuit hō: ꝫ in oi vbo q̄ ꝓcedit de ore dei. vñ Greg. Cibus mētis est vbū dei. Hā sīc corp⁹ cibat cibo corpali. sic aia verbo dei. vñ q̄ nō pōt comedere corporaliter. ⁊ cui nō sapit cibus: vel q̄ non retinet cibū. signū est magne infirmitatis ⁊ ꝓpinque mortis vñ greg. q̄s em̄ alimēta nō retinet hui⁹, pfecto de vita desperatur. ꝫ heu sunt plures q̄ q̄tidie corpus curāt ⁊ cibāt cibo corpali. ꝫ aiam p̄ciosam p̄mittūt fame p̄ire ⁊ mori. nec cibant eā cibo spūali. s. verbo dei, sicut sunt illi qui q̄nq̄ in quattuor septimanis audiūt verbū dei. ⁊ sic p q̄tuor dies deberent abstinere a cibo corpali. esset eis valde gue. ꝫ de aia spūali cibāda nihil curāt vel sentiūt. Quarto vbū dei oñdit hoiem discipulū dei Joh. viij. Qui ex deo est verbū dei audit. Hā naturale est q̄ q̄libz audit libēter de pre ⁊ matre ⁊ fribus ⁊ cognatis suis ⁊ de patria sua cū est i exilio cōstitut⁹ ad quā redire intendit. Sic si de⁹ est p̄. ⁊ btā vgo est mat ⁊ scti angeli frēs: ⁊ regnū celeste p̄ria tua. ⁊ si ad illō anhelas toto corde tuo. tūc vtiq̄ audis libenter loq̄ ō his ⁊ quō illuc pueniās. Quito verbū dei a morte liberat et eternā btitudinē acq̄rit. vñ Joh. viij. Si q̄s sm̄onē meū seruauerit nō gustabit mortē ineternū. N

Ctum ad tercīū p̄ncipale q̄ritur q̄re mali hoīes veritatē audire nō p̄nt. Rñdet q̄ hoc fit ꝓpter tria Primo q̄ vī eis dura. Joh. vj. Durus est h̄ sm̄o q̄s pōt eū audire. Berñ. vī vobis durū cū dī. Agite penitētiā erratis. Hz aliq̄n audituri estis vbū aspe rū ⁊ sermonē durū. ⁊ auditionē malā. s. Jte maledicti i ignē eternū ⁊c. De qua iusti nō timebūt dicēte ps. ab auditiōe mala non timebūt. Scdo quia factis corū veritas est cōtraria. Sap. ij. Cōtrarius est opibus nostris. ⁊ imp̄roperat nobis pctā legis. vñ etiā Joh. iij. Qui male agit odit lucē ⁊ nō venit ad lucē vt nō arguant opa eius. Tercio q̄ corda eorū sunt ad aliud inclinata ad modū vasis qō hz os versus terrā. vñ Eccl. xxj. Audiuit luxuriosus ⁊ displicebit ei ⁊ p̄oīciet illud post dorsum suū. vñ etiā Prouer. xviij. Nō recipit stultus verba p̄udentie nisi ea dixeris q̄ versant in corde eius. vñ tales perversi hoies dicūt illud Isa. xxx. Loquimi nob placentia. B Vltimo nota exemplū de his q̄ recusant vbū dei audiere. Scribit Jac. de vitriaco q̄ fuit q̄dā rusticus q̄ nunq̄ voluit audire vbū dei. ꝫ sp exiuit de eccl'ia q̄cito sacerdos incepit sm̄onē ⁊ stetit in cimiterio cōfabulādo cū alijs rusticis. q̄ sep⁹ a plebano suo ꝓpter hoc corrept⁹ fuit ex eo q̄ se et alios impediret. Hz ipe se nō emēdauit ꝫ in ptinacia sua p̄mānsit. Qui postea grauit infirmat⁹ vocauit plebanū. ⁊ cōfessus est ex timore mortis ⁊ nō ex caritate dei ⁊ sue salutis. ⁊ i eadē infirmitate postmodū in breui est defunct⁹. Cū aūt ad eccl'iaz eēt delatus ⁊ sacerdos ⁊ alij clerici officiū defunctor circa feretrū facerēt legēdo ⁊ cantando. imago crucifixi corā omi pp'lo cepit obturare cū digitis aures suas manibus a cruce seperatis. Qō cū oēs circūstātes aspicerēt valde mirabant. Tūc sacerdos ait ad populū. Scitis q̄le signū est hoc. Rñdit pp'lus q̄ nō intelligerēt q̄d xp̄s p illud signū p̄tenderet Dixit sacerdos. scire debetis q̄ ille rusticus cuius corpus iacet in hoc feretro mō est in manib⁹ dyaboloz. Jd circo sicut obstruxit aures suas ne audiret verbuz dei. ita deus claudit aures suas ne audiat p̄ces nostras quas p eo fundimus. Et ꝓhibuit oibus ibidē existentib⁹ ne p̄o ipo aia ampli⁹ orarēt. ⁊ tunc cessauerūt oēs p eo orare. ⁊ corp⁹ eius est delatū de loco sacro ⁊ sepultū est in cāpo. q̄ p aia dānati amplius nō est orādū q̄ i inferno nulla ē redēptio. vñ Greg. xj. libro moraliū. quisq̄s ad inferni mala toleranda semel descenderit nequaq̄ vlterius ad lucez redibit. q̄ nequaq̄ vlterius misc'ōia parcēt liberat q̄s semel i locis penalib⁹ iusticia iudicantis dānat.

Dñica in q̃nquagesima. Sermo xxxvj.
De gaudio magno.

Ecce ascẽdimus hiero
solimã ⁊ consummabunt oia q̃ scpta sunt
p ꝓphas de filio hois. Luc.xviij. Math.
x. In isto euãgelio duo notantur. s. passio xpi ⁊ illu
minatio cuiusdã cecꝭ. ¶ Sed dꝭ. q̃re illo tpe ec
clesia reducit nos ad memoriã passionẽ xpi. Respõ
detur vt gaudiũ mũdi qõ illo tpe exerceri solet illis
diebus in nob tpeꝫ. Necꝫ em̃ filiꝰ est necꝫ filia q̃ vꝫ
q̃ si patrẽ suũ tã viliter tractari videret q̃ vel q̃ non
se ab omi gaudio tparet. vt ergo cõpatiamur xpõ ⁊
respuamꝰ gaudia mũdi tũc nob hodie ꝓponit pas
sio xpi magis manifeste q̃ in aliquo alio euãgelio
dñicali per totũ annũ ꝓter dñicam palmaꝝ in qua
passio legit. vñ xps dicit. Ecce ascendimus ꝛc. Vñ
in isto sermõe tria sunt dicẽda. Prio q̃ gaudiũ mũ
di est spernendũ a nobis. Scõo q̃t modis gaudiuꝫ
mundanũ est peccatũ mortale. Tercio exemplum.
¶ Ortum ad primũ est sciendũ q̃ gaudiũ mũdi
est spernendũ ꝓpter quinq̃. Primo quia ore dei est
maledictũ. vñ Lu. vj. Ve vobis diuitibus qui hic
habetis cõsolationẽ vestrã. Quis em̃ homo audet
gustare cibũ ab aliquo sancto maledictũ. Ortum er
go timendũ est ⁊ cauendũ gaudiũ mundi quod est
maledictũ a sanctosanctoꝝ. Vñ ps̃. Rennuit cõso
lari ania mea. Sed potius debemus diligere triſti
ciã a xpõ benedictã. Math. v. Beati q̃ lugent ꝛc.
Item sciendũ q̃ gaudiũ mundanũ ex fatuitate ꝓ
uenit ⁊ ex ignorantia. s. q̃ñ ipsi hoies mundani gau
dẽt ⁊ rident Prouer. xv. Stulticia est gaudiũ stul
to. Vñ ſm Aug. videt insania esse. q̃ est gaudium
freneticoꝝ qui infirmitatẽ nõ cognoscũt ⁊ rident.
⁊ amici eoꝝ plorant ⁊ tristant. q̃ cognoscũt infir
mitatẽ eoꝝ magis q̃ ipsi ꝑ se. Et sic tales munda
ni gaudent cũ xpus ꝓ eis flet. vñ Bernꝰ. Cõpatit
dei filius ⁊ plorat. hõ patitur ⁊ ridet. Ergo sapien
tes ꝑeligunt gaudio pũti tristiciam dicentes illud
Eccl'ies. ij. Risum reputaui errorẽ. Unde Bernꝰ. lo
quens de fletu xpi. dicit. xpus super Lazarũ ⁊ ciui
tatẽ fleuisse legimus: risisse vo ⁊ iocasse eũ nũq̃ le
gimus. ¶ Secundo gaudiũ mundi ⁊ huius se
culi est spernendũ ⁊ fugiendũ. ideo q̃ nõ est puruꝫ
sed cũ tristicia mixtũ. Amatores em̃ huius mun di
nõ possunt hꝫ verũ ⁊ purũ gaudiũ in rebus huius
seculi. sicut boni huius seculi cõtemptores habent
in deo. Et rõ huius est. aut em̃ ledunt in cõscientia
aut in corpe. aut in vtroq̃ simul. Vbi gra. Si q̃s q̃
rit delectationẽ in cibo ⁊ nimiũ sumit de cibo ⁊ po
tu peccat et ledit in cõscientia propter syndresim
remordentẽ. Insup grauat in corpe intantũ q̃ po
stea nõ delectat eũ aliq̃d boni opari. Itẽ si chorisat
tũc erit fessus in corpe: et cũ hoc ledit in ania. Itez
si luxuriã exercet et excedit in nimietate. tũc habe
bit nauseã et ledit in ꝓscia. ⁊ cũ hꝫ debilitat in corpo
re. vñ Aresto. de regi. ꝑn. Coitus est destructio cor
poris et abbreuiatio vite. Itẽ si in diuitijs tũc hꝫ la
borẽ in acq̃rendo timorẽ in custodiẽdo. dolorem in
amittendo. Itẽ si in potestatibus et dignitatibus:
tũc oportet eũ hꝫe curam ⁊ sollicitudinẽ subditoꝝ.
vñ Greg. sup Ezech. Quãto q̃s hic altior erigit tan
to curis grauioribus onerat. eiscꝫ ppꝫis et menꝫe ⁊
cogitatione supponit q̃bus dignitate ꝓponit. Vñ
Boetius. O q̃ miꝫtis amaritudinibus dulcedo hu
mane felicitatis respsa est. Tercio gaudiũ huius se
culi est fugiendũ. etiã si nõ ect maledictũ a xpo. ⁊ q̃
esset purũ gaudiũ tñ adhuc spernendũ esset. q̃ bre
ue et momentaneũ est. vñ Job. xx. Gaudiũ hypo
crite. s. mũdi ad instar pũcti. Habituri em̃ sunt bo
ni et mali tristiciã aut gaudiũ et hꝫ aut i futuro. Hꝫ
boni sciẽtes q̃ gaudiũ pũris vite ẽ breue et gaudiũ
future vite in longũ. q̃ tristiciaꝫ ꝑeligunt in pũti: et
gaudiũ in futuro Aug. Sapia sanctoꝝ est hꝫ tpaliꝫ
cruciari et alibi ineternũ delectari. Malivo ecõtra
rio faciũt. Vñ si q̃s aduerteret q̃ breue et momẽta
neũ est gaudiũ huius seculi oino fugeret et sperne
ret illud et deo seruiret ꝓ eternis et sempiternis
gaudijs. ¶ Vñ in vitaspatrũ ordinis ꝓdicato
rũ legit exemplũ tale. q̃ magr Rulãdus in quodã
festo habuit de scarleto nouas ⁊ ꝓciosas vestes. et
cũ solennibus epulis interfuisset cũ socijs. et totuꝫ
illũ diẽ in vanitatibus et ludis et in vana gl'ia trã
egisset. in sero ad se reuersus et tactus a spũsctõ in
trinsecus ait. Ubi est festũ q̃ fecimꝰ. et illa leticia
quo abijt. videns ergo q̃ ois mundi leticia cito trã
sit ⁊ in dolorẽ cõuertit: sequẽti die ordinẽ ꝓdicato
rũ est ingressus. in quo multis annis ꝓdicauit ⁊ do
mino seruiuit in oi sctitate. fama doctrina et scia ꝑ
clarus. ¶ Quarto gaudiũ seculi est fugiendus
quia priuat hominẽ eternis gaudijs. vñ Grego. in
omel. Nemo potest hic gaudere cũ hoc seculo. et il
lic regnare cũ deo. Hoc est durũ verbũ amatoribus
mundi cũ hoc seculo se letificantibꝰ. scz choriſando
⁊ cantando de nocte in plateis: et ridendo cum ca
chinnis. et turpibus verbis et factis se ornando. O
q̃ miseri ⁊ ceti sunt tales. quia estimãt melioꝛa esse
gaudia huius seculi q̃ meritum xpi et gaudia celi.
Et insuper spernũt ⁊ parulpendũt xpm. Mariã et
omẽs sanctos dei ⁊ angelos. Nam qui illicite gau
dent illi ꝓponũt illa gaudia gaudijs celi et socie
tati marie et omniũ sanctoꝝ et gaudijs que habi
turi sunt boni in celo a ptiçipatiõe marie ꝓphetaꝝ
apl'oꝝ. martyrũ. cõfessoꝝ. virginũ: ⁊ oim electoꝝ.
q̃ vnusq̃sq̃ hꝫbit spãle gaudium a quolibet sctõ et
a q̃libet angelo. vñ Euse. Unusquisq̃ intantũ gau
det de alterius merito sic de suo ꝓpio. Si tales mũ
di amatores corde ⁊ rõe vellẽt gaudia celi ponde
rare. tũc merito gaudia istius seculi deberẽt spnere
et voluptates corpis abdicare. vñ aug. de libero ar.
Tãta est iocũditas lucꝭ eternevt si etiã nõ licẽt am
plius i ea manere q̃ vniꝰ diei hora ꝓpter hꝫ solũ in
nũerabiles anni huiꝰ vite pleni delitijs ⁊ etiã cũ af
fluẽtia bonoꝝ tpaliũ recte meritoq̃ cõtẽnerent. vñ
ps̃. Quia mille anni añ ocu. tuos tanq̃ dies hester.
q̃ ptereũt. ¶ Quinto gaudiũ seculi est fugiẽdũ.
q̃ in eternũ ve mutabit. Hãa sicut tristibus salubat
tristicia eoꝝ mutabit in gaudiũ. vt hꝫ Jo. xvj. sic q̃
oppositũ gaudiũ mundanoꝝ vertet in eternã tri
sticiã. vñ Greg. in omel. pũctia gaudia sequunt ppe
tua lamenta. verbi gratia. Risus illicitus vertet in
fletũ sempiternũ. vñ Lu. vj. Ve vobis q̃ nunc ride
tis quia luge. et fle. Item gula et satietas vertetur
in esurtem. Lu. vj. Ve vobis qui saturati estis quia

esurietis.z ps̄. Famē patient vt canes z circūibūt ciuitatē. Apoc.xvj. Māducabūt linguas suas pre doloze. Itē ebrietas eoz vtet i sitim.ps̄. Ignis sulphur z spūs procellaz ps calicis eoz. Itē diuitiever tent in pauptatē.vñ Lu.vj. Uevoꝭ diuitibus q̄ hic habetz psolatiōz viam. Hoc ptz in diuite epulone. q̄ in inferno vltra mille anos p vna gutta aq̄ petijt nec vnq̄z obtinuit. O q̄z stulti sunt q̄ hic letant z in delitijs viuūt.cū tñ vba xpi nō pteribunt. Lu.xxj. Celū z terra transibūt: vba aūt mea nō trāsibūt.et nota ꝫ vnū exemplū de his q̄ hic letant z i delitijs viuūt quō i futuro punient: q̄re in ser.lxij.y. ¶ Uctum ad scām sciēdū q̄ gaudiū mūdi z inepta leticia z gestus corpis inordinatus mētis leuitatē oūdens pōt eē pcm̄ mortale. Pro cū q̄s inepte letaꝫ z iactat se i his q̄ fm se sunt mala. sic hī Pro uer.ij. Letant cū malefecerit z exultāt i rebus pessimis.Et sic ex obiecto sortit reatū pcti mortalis.qa tales gaudēt de q̄b⁹ valde dolēdū ē.s.de pctis. Itē pz ꝫ etiā Eccī.xix. Qui gaudet de iniq̄tate denotabit.i.de libidine delebit.z ꝫ nō fit nisi p pcm̄ mortale vbi gra. Si q̄s letaꝫ z iactat se de ppetratione pctōz.s.de actu luxurie.vt q̄ illā ancillā vel illā virginē vel filiā illius vel vxoris istius violauerit. Sil'r q̄ñ de chorea illicita vel de torneamētis iactat se.z sic q̄rit laudari.sil'r q̄ñ iactat se de vindicta q̄ illū p cusserit vel q̄ deus vindicauit eū de illo.q̄ infortuniū accidit sibi.Sil'r de superbia vestiū z de honore sibi exhibito nimiū gaudet. Sil'r q̄ iactat se de fraude q̄ proximū decepit. vñ Greg. Supl'r peccat q̄ se de crimie iactat. ℟ Querit vñ venit q̄ hō i malo letaꝫ. Rñdet ex ignorātia z cecitate mētis. Vñ Sap̄.ij.Excecauit eos malicia eoz.ꝫ patz. nā si at tēderēt pcti ḡuitatē offensaz dei.z penā eīnā magz fierent q̄z gauderēt. Uñ xps dixit in euāgelio. Luc. xix. Si nō cognouisses z tu supple fleres. ac si dicer et. O tu supbe si cognosceres hūiliatiōz q̄ hūilier in ḡne infernali nō gauderes ꝫz fleres. Sil'r. O chorisans si cognosceres quō ois mot⁹ petulātie ē saltus i pfundū cloace.supple fleres potius q̄z gauderes siue rideres. Sil'r. O gulose z ebriose si cogsceres eīnā famē z sitim q̄b⁹ post hac cruciaꝫ nō gauderes. Sil'r O diues q̄ scient res iniustas possides si cognosceres futurā pauptatē ꝛc. Sil'r O luxuriose q̄ in delitijs corpis viuis si cognosceres quō ps illoꝝ luxuriantiū erit in stagno ardenti igne z sulphure.vt hī Apoc.xxj.supple fleres. Sil'r O accidiose si attēderes dictū xpi vt hī Mat.xx. Ligatis manib⁹ z pedib⁹ pjcite eū i tenebras exte. vñ quilibet xpianus dz flere de malis cōmissis z non letari.exē plo marie mag.z bti Pe.apost.q̄ fleuerūt amare p pctis suis.vñ Mat.v.bti q̄ lugēt q̄m ipi cōsolabūtur. Illā ē magna puersitas letari z iactare se in malis. Unde Bern̄. Quid ē magis puersuz q̄z letari cū malefecerit: z i rebus pessimis exultare. ¶ Scdo cū aliq̄ assumunt ad scurrilitatē z adineptā leticiā q̄ vgūt in nocumentū pximi vel ptēptū dei.vbi gra. Sic deridere z spernere vel supplātare pximū.et euz ad ira puocare.p talez leticiā vel scurrilitatē tūc talis reus erit oium pctōz q̄ ille sic puocatus cōmittit. Nā est regula iuris.q̄ occasionē damni dat damnū dedisse vr. vñ etiā dr in decre. Qui tollit occasionem scādali rel sunt peuntiū.j.q.j. Pl q̄. Sil'r fm Aug. Qui ante carnispriuiū assumūt formas monstruosas.in q̄b⁹ indicāt se hīe aīa beluinū.vñ dr i decre. Gestus corpis q̄litatē indicāt mētz.di.xlj. Clericus Sil'r illi q̄ circūeunt in ciuitate carnispriuio. pjciē do cineres sup boies vel q̄ maculant boies q̄cunq̄z modo.vel etiā q̄ discurrūt z trudūt boies in formis bestiarū z in formis demonū. Sil'r z mulieres q̄ induūt habitū virilē.z ecōuerso viri q̄ induūt habitū muliebrē.qō est absurdū z abhoiabile qz ex ꝫ multa mala eueniūt. Nā q̄cq̄z aliq̄ psone q̄ alias nunq̄z pūt cōuenire tūc cōuenit in tali habitu. Et sicvna pson cōcitat alia ad malā cōcupiscentiaz.vñ nulla honesta pson z pba mlier deberet se sic trāsformare.vñ spūsctus loquit per ppham vt hī Deut.xxij. Nō induet mulier veste virili. nec vir vtet veste feminea.abhoiabilis em̄ est apō deū q̄ facit hec. Itez aliq̄ psone sunt q̄ in carnispriuio assumūt sibi habitū religiōis z trāsformāt se in monachos.z sic i sctō habitū chorizant.in q̄ tales ḡuit deū offendūt. Insup ḡuit peccāt q̄ ad talia iuuāt.q̄ vestes cōcedūt viris z mulieribus ad trāsformādū se.vel etiā q̄ in domibus eoꝝ pmittūt talia fieri. Sil'r z rectores ciuitatū z villarū q̄ in locis sibi cōmissis et subiectis scienter pmittūt talia fieri rei erūt oim pctōz eoz. vñ dr in decre. Facientē z psentiētē par pena pstringit.xvij.q.iij.Oēs. Sil'r illi ḡuit peccant q̄ carnes vltra mediā noctē feria tercia in carnispriuio comedūt.qz tūc incipit ieiunū. ¶ Et nota inde exē plū de his q̄ tūc comedūt carnē post mediā noctez Legit in dialo. Cesarij: q̄ q̄dam cōuiuātes diuersas carnes cū vino exq̄sito vsq̄z ad mediā noctē comederūt.z cū saturati eēnt nimis postmodū i ipo galcantu hospes vocans seruitorē suuz dixit ei. Certe adhuc comedem⁹ carnes. Vade z affer nobis gallinā in partica iuxta gallū sedentem. qz ceteris pinguioz eē cōsueuit.z ppara nobis.Quā cū strangulasset z vētre aperto.manuq̄z iposita cū oia intestina eius simul eijcere se putaret maximū bufonem extraxit.cuius motū cū manu sensisset z piecisset: vidisset q̄z q̄d esset.repētino suo clamore oēs aduocauit.Uidētes illi intestina galline in bufonē versa cōfusi sunt.z a loco cōuiuij recesserūt. intelligētes opus esse dyaboli. Tercio peccat q̄s p ineptā leticiā z p gaudiū seculi.cuz aliq̄s ad talia nimis vehemēt afficit ꝓpter nimiā cōplacentiā quā hz in talibus gaudijs seculi z vanitatib⁹.vñ Aug. Nullum pcm̄ est adeo veniale q̄ nō fiat mortale dū placet Ergo q̄ñ in aliq̄ pctō q̄ fm gen⁹ suuz esset veniale habuisset q̄s nimiā cōplacentiā. tūc ꝓsiteri dr illi ꝓpter securitatē. Et etiā q̄to maioz ē delectatio in q̄ cūq̄z pctō tanto maioz pena debet huic pctō Apoc. xviij. Quantuz glificauit se: z in delitijs fuit: tm̄ da te illi toz.z lu. Ex q̄ patet q̄ reprehensibile est nimiaz cōplacentiā hīe in locis.in risib⁹.z in gaudijs hui⁹ seculi Quarto cum q̄s inepte letaꝫ z scurrilitatē z vanitatē exercet.nec tñ ℨ caritatē dei z pximi facere attēptat.z sic est solū veniale. Quito cuz q̄s iocaꝫ z letaꝫ vel facit aliquā leticiā vt seipm vel alq̄ē taliū tristē vl tēptatū releuet. Et sic est bonū z licitū.vñ Aresto.vij.ethic. Nō sp indiget q̄dā delectatiōe q̄si q̄daz recreatione ꝓpt multos labores q̄

sibi occurrūt. nā in nimia tristicia exiccat deuotō & opatio vtutū suffocat sic q̄ non libeat hoi aliq̄d boni facere q̄ nimis est tristis in semetipo. Itē si mēs hūana sp extenderet circa seria fatigaret & hebetaret. Et iō ꝓueniēs ē ꝓ loco & tpe vt hēat reqes & recreationē. Cauēda tñ est superfluitas & excessus. Vñ Aresto. ix. etb. Parū de delectatiōe sufficit ad vitā q̄ si ꝓ cōdimēto. sīc parū sufficit de sale ꝓ cibo. Ex q̄ sequit q̄ isti sunt reprehensibiles q̄ nimiū insistūt gaudijs seculi & recreatiōibus corpis. ¶ Octuz ad terciū nota exemplū de vno q̄ semp tristabat i hoc seculo. & de alia psona q̄ sp letabat in gaudijs huius seculi Vñ legit in vitaspa. Fuerūt duo. s. vir & mulier in mrimonio simul cōstituti. & vir erat sctē vite sed infortunat⁹ in hoc mūdo intantū vt etiā i mortē dū deberet sepeliri tanta fuit pluuie inūdatio. q̄ vix potuit multis dieb⁹ sepeliri. Hui⁹ vxor vo contrario mulier pessime vite. & fortunatissima. q̄ nunq̄ corpori eius morb⁹ accidebat. nec dolorē aliquā sensit in q̄cunq̄ mēbro corpis. & a iuuētute vsq̄ ad vltimū diē integrū sanūq̄ corpus suū possedit. Factū est q̄ post mortē vtriusq̄ filia quā insimul habebāt cogitare cepit cui⁹ vitā imitari vellet. Cū ergo inclinaret aliq̄ntulū carne suggerēte ad imitandū vitā matris facta est in extasi. & ostēsus est ei locus amenissim⁹ in q̄ cū vidisset patrē inter alios bonos occurrēte ruit in amplexus patris rogās vt eam secū retineret. Ait ille. nō potes mō hic manere sed si duxeris vitā vt ego duxi: tandē ad hūc locū peruenies: & eris semp mecū. Vox aūt auulsa est ab eo & ducta est ad locū quendā vbi deorsum respiciēs vidit matrē in horribili tormēto. Qui respiciens sursum & videns filiā cepit clamare dicēs. vide filia que patior ꝓpter immūdā vitā meā. Heu mi filia mea. quasi deliramenta videbant mihi vniuersa q̄ de sobrietate erant. Opera em̄ fornicationis & adulterij pro nihilo habui: & ebrietatē & crapulā secutā sum. Et ecce ꝓpter paruā libidinē ēternā recipio cremationē. Et ecce ꝓpter delitias exiguas ēternas sustineo penas. Et ecce ꝓpter momentaneū gaudiū qō habui in seculo. iam eterna tormenta & lamenta exoluo. Ad hec aūt vba illa cōmota ad se rediit. & recogitans sup his q̄ viderat in pīe & matre. deliberauit secū vitā pīis illuc duci timēs vbi viderat matrē. Et facta est postmodū mulier sctā. Chryſ. sup Matth. Tantā inesse huic vite agnoscim⁹ breuitatē. vt vix in tota vita hac ad mortem se dis possit disponere tā celeriter aduolantē. Theophilus in breuiloqo diuersarū artiū. Nitrū a quo igne frangit. ab igne aute valido & forti potius solidat. Sic mens humana igne carnalis delectatōis mūdan eq̄ ꝓcupie dissipatur & frangit. igne aūt amoris diuine cōsolidatur.

In eadē Nōta. De chorea. Sermo. xxxvij.

Tradetur enim gentibus & illudet & flagellabit & cōspuet. Lu. xviij. Vbi sciendū q̄ passio xpi q̄ in hodierno euāgelio nob hodie ꝓponit nos dz ab illicitis gaudijs hui⁹ seculi & a chorcis & vanitatib⁹ alijs abstrahere. Dz exq̄ tā isto tpe hoies vt cōiter chorizare solēt. tūc in pīti simone tria sunt dicēda. Primo quō xps in chorea illudit & cōtēnit. Secō ytrū chorisare sit pctm̄ mortale. Tercio de circūstātibus et astantibus choree. ¶ Octum ad primū sciendū q̄ chorizantes ēqtuz in seipsis est rursum crucifigūt filiū dei. Qz aūt hoc plenius possitis intelligere chorcam volo vob declarare & exponere. et estis potestis intelligere quantū malū sit chorizare. Notate ḡ diligenē q̄ q̄nq̄ fiunt in chorea q̄ reqrūtur ad artē bñ chorizandi. Primo q̄ vult bñ chorisare. et dyabolo in b multū cōplacere et periculuz anie incurrere tūc debz primo alte saltare. Hoc ideo vobis sm glosam dico vt eo ꝓfundius ad infernū saltare et cadere possitis. qz sm Augu. quilibet saltus q̄ fit in chorea est saltus ad ꝓfundū inferni. vñ ipse Aug. dicit. Omis motus petulantie est saltus in profundū cloace. Et eadē autoritas allegatur in sum. vicioz. c. de chorea. Ideo quāto altius in chorea saltaueritis. tanto profundius ad infernū cadetis. Est em̄ magna stulticia sic saltare sicut hircus: immo si videres aial brutū. scz equū vel vaccā sic saltare: tu diceres q̄ esset animal fatuū & tu es animal rationale & assimilas te sic hirco vel sic alij animali irrōnali. cōtra dictū ps. nolite fieri sicut equus & mulus in q̄bus nō est intellectus. Ergo si nō vultis ad ꝓfundū inferni cadere ꝙ ad celū sursum ascendere. tūc fugite chorcā & caueatis vobis ab illa. & b est meū cōsiliū. qz multo melius est cū deo et cum oibus sctis in celo regnare. ēqm̄ in inferno cū demonibus et dānatis eternā penā sustinere. Scōm qō requrit ad chorcā & qō etiā cōiter fit in chorea est q̄ brachia late expandūt vt chorcā magnā faciāt. Et ideo sm glo. vt iesu xpo magnā irreuerentiā et irrisionē seu etiā cōtemptū possint facere qz talis expansio brachioz signat expāsionē brachioz xpi in cruce. q̄ sic fuit tractus & expānsus q̄ oia ossa sua dinūerari poterāt. Vñ ps. Dinūerauerūt omia ossa mea. Itē oēs vene eius in sctissimo suo corpe plus nimio fuerūt extense. Vñ legit q̄ expānsis brachijs & extēsis venis pepēdit in cruce. & isti extensioni et expānsioni magnā cōtumeliā & irrisionē tales chorizantes faciūt in b q̄ sic in vana leticia se expandūt cū xpus in magna tristicia & magno dolore fuit expansus & extensus. Itē ꝙ hoc q̄ sic se in modū crucis expādūt miscōiaz dei deridēt & a se repellūt. dat in signū miscōie xps in cruce man⁹ & brachia expandit. vt patus eēt ad amplexandū nos pctōres misericordiā suscipiēdo. qñ ergo sic chorizantes eius misericordiā deridēt: iusticiā suā ꝛ se excitāt. vt eos tā to iustius dānet. Igit si nō vultis ex iusticia dei dānari eius miscōiaz nolite sic ampli⁹ deridere. Igit cauete a chorea: & est hec expositio scōi mēbri. Iez ątienscūq̄ deuoti hoies orāt & man⁹ suas in oratione eleuāt toties deo sacrificiū manuū suaq̄ offerūt. vñ ps. Eleuatio manuū meaq̄ sacrificiū vesptinū. Sic ecōuerso chorizantes ątienscūq̄ man⁹ suas expandūt in chorea dyabolo eas offerūt. & seipos consumūt. vñ Beru. in psona xpi. ego te acq̄siui manib⁹ crucifixis et tu te consumis manibus dyabolo dedicatis. ¶ Terciū qō requrit ad chorcā et qō cōiter fit in chorea est caput erigere & alta voce clamare. Et per hoc fit magna irreuerenta xpo. qui inclinato capite pependit in cruce. et clamore valido emisit spiritum. De qua inclinatione dicitur

Joh. xix. Inclinato capite emisit spiritū. ⁊ clamor etiā ille bestialis irreuerek clamorē xpi in cruce pendentis. de q̄ dr Mat. xxvij. Clamans voce magna misit spm̄. Vre cuius clamore tria fctā sunt. s. terra mota ē. petre scisse sunt. ⁊ sol obscurat⁹ ē. Et tali clamore xpi fit magna irreuerentia p talē cantū ⁊ p talē sonitū fistularū q̄ fit i choreis. Et tales q̄ sic delectant in cātu ⁊ in fistulis miserabilit⁹ ⁊ terribilius clamabūt ⁊ lugebūt in inferno. dicētes illud Apoc. viij. Ve ve ve. Ve p primo seorsum quisquis clamabit dicēs. Ue q̄ vnq̄ natus sum. q̄ melius illi esset si natus nō fuisset. Dicēdo etiā. Maledictus sit ille venter q̄ me pctōrē portauit. Item scōm ve clamabit sup se ⁊ sua membra ppria corpis dicēs. Ve vobis maledicti pedes q̄d mihi miserrimo imputastī q̄ p malū gessum ⁊ saltus illicitos mihi celi ianuas obseraſtis. Ve vobis manibus cur p malū tractū ⁊ illicitā extensionē me glorie corona puastis. iā ppt vos ducor ad ignē. de q̄ nunq̄ egrediar. Ue tibi maledicta lingua q̄nta mala mihi induxisti q̄n tot turpia vba protulisti. ⁊ tā frequnter illicitos cātus cāta sti. P maledicti oculi q̄ me p visus illicitū dei visione puastis. ⁊ nunq̄ vnā guttā lacrimax p pctis fudistis. Iā incipit fletus vī intolerabilis corā oibus demōnib⁹ ⁊ dānatis. Ve tibi cor q̄d in imputasti q̄ tuis cogitatiōibus ⁊ gaudijs illicitis me eēnis gaudijs puasti. ⁊ sic de alijs. Terciuz ve clamabunt dicentes. Ue p amaritudine. ⁊ ve p multitudine. ⁊ ve p eternitate penax. ℞ Quartū q̄ rēq̄rit ad chorea ⁊ q̄ cōter fit i chorea est q̄ manib⁹ et brachijs se inuicē cōplectunt vt firmius cōcatenent. ne chorea defacili rūpat. Et b̄ significat q̄ hoc ió fieri dz. vt dyabolus eos firmi⁹ teneat in manu. ⁊ ptāte sua. Iā oīs in chorea exūtes sunt in ptāte dyaboli. q̄ sunt in eius seruitio. Et iste dyabolus vocat vulgariter schickentantz. Et iste dyabolus recipit te in ptātem suā cū accedis ad choreā. Sz si q̄s dicēt. si chorizans est in ptāte dyaboli cur nō exerceret i eo statim ptātez. Rūr q̄ b̄ libenter faceret si oipotens deus p̄mitteret. Et de b̄ q̄re vnū exemplū. j. sermo. clitij. G. Quintū q̄ rēq̄ritur ad choreā. ⁊ q̄ cōter fit in chorea est q̄ chorizantes pulcre se ornant. scz caput cū sertis ⁊ capucijs ⁊ peplis. et reliquum corpus cū varijs indumētis. ⁊ b̄ signat q̄ hoc ió fieri debeat a chorizantibus vt eo difformiores. nigriores ⁊ dyabolis siliores i inferno fieri pūt. Iā q̄nto plus se mō ornant varijs ornamentis et diuersis vestibus ⁊ colorib⁹ tāto oportet eos hīe in inferno magis diuersas ⁊ varias penas. q̄ libet tunica superflua et q̄libet color varius spālem penā hēbit in inferno aliū colorē sequēk alia pena. q̄ color rube⁹ aliā penā hēbit q̄ color flauus. et sic de alijs. Item chorizantes pulcre et supbe se ornant vt xpo maiorē cōtumeliā inferāt. Iā sic xps coronatus fuit corona spinea sic isti ornant capita cū sertis et mitris et peplis. Ergo isti dolorē xpi quem in capite habuit p coronā spineā meditari deberent cū capita sua sic ornant. Item vestes nimis lōgas caudas hūtes ⁊ post se trahētes in terra designant albā vestē et fatuā quā Herodes xpo induit q̄n ad Pylatū eū remisit: q̄ vestis longior fuit q̄ xps. Et ppterea q̄n p cedere debebat sup eandē calcabat. et sic ad terram cadebat q̄ manus eius fuerūt sibi post tergū ligate. et ió non poterat illā aī se leuare. Talia memorari deberēt q̄ longas vestes portāt. Item hīe cingulos deauratos ⁊ argenteos designat funē cum qua xps erat ligatus et ad patibulū crucis deductus. Talia memorāda eēnt chorizantib⁹ cū se ad choreā pparant. ¶ Vtrum ad scōm querit vtrū chorizare sit pctm̄ mortale. Rūr q̄ sic q̄n ex supbia et mala ꝓcupia fit. vñ Aug. Melius est in die dñica arare q̄ chorizare. et melius eēt mulieri lanā suā in dieb⁹ festiuis texere q̄ impudice chorizare. vñ di i decre. In festiuitatibus debent laici a choreis abstinere. de cōse. dist. iij. Irreligiosa. Quare aūt minus malū sit arare in festiuo die q̄ chorizare. Rūdet q̄ ió q̄ iste q̄ laborat simpl'r peccat frangēdo sabbatum q̄ chorizans chorizando q̄si cōmittit oia pctā mortalia Nō probat sic. q̄ ibi est supbia q̄ est initiū omnis pcti. ppter quā lucifer celū pdidit. q̄ nō ex humilitate hoies solent chorizare. q̄ plus ex elatione. Aug. in epla. Nuē superbū videris filiū dyaboli eē nō dubites. ex his vbis patz cui⁹ filij sunt q̄ ex supbia choreas ducūt. Item ibi cōmittit luxuria. naz tales chorizantes ⁊ pulcre se ornantes plurimorū cor da videntiū ad luxuriā ad malas cōcupiscētias accendūt. vñ Matb. v. Qui viderit mulierē ad cōcupiscendū eam iā mechatus est eā in corde suo. Item q̄n vnus accedit ad vnā tangendo eā vel anteducit eā causa alliciendi ad malū grauiq̄ peccat. Secus si vellet cū ea cōtrahere matrimoniū. Item ibi cōmittitur inuidia: q̄ si vna ꝓsona plus honorak q̄ alia. vt meliora vestimenta hz. tūc multotiens cetere ꝓsone inuident ei. Item ibi cōmittit auaricia. q̄ talia vestimēta nō hūtes. se ptra deū affectant tales vestes ⁊ talē pulcritudinē. et q̄ ó petius est ad malū finē. s. ad peccandū. Item sciendū ſm Guil. lugd. q̄ ducentes choreas quodāmō faciūt cōtra septē sacramenta eccl'ie. Prio q̄ baptismū. q̄ frāgūt pactū q̄ ó inierūt cū xpo in baptismo q̄n patrinus eor dixit. Ab renūcio dyabolo ⁊ oib⁹ pompis ei⁹. Pompā em̄ si ue ꝓcessionē dyaboli intrant chorizantes. vñ p̄ini eor p̄ūt timere de illa ꝓcessiōe ne rei inueniāt apd deū si non admouerint p̄inos suos diligenk ne intrent choreas. ꝓcessio em̄ dyaboli est chorea. signū aūt hui⁹ est b̄ q̄ ꝓcedit ad sinistrā manū. vñ puer. iij. Alias em̄ q̄ a dextris sunt nouit de⁹. q̄ erse aūt sunt q̄ sunt a sinistris. vñ Guil. lug. Chorea ē circulus cui⁹ centrū est dyabolus. a q̄ dyabolo oēs virgines seu mulieres erūt ducte in sinistra manu in signū malicie. Item faciūt q̄ sacr̄m cōfirmatōis in quo in frōte signū crucis acceperūt tanq̄ empti passione xpi. in choreis vo signo crucis abiecto. signum dyaboli i capite suo ponūt q̄ ó est supbia. q̄ nō p̄t fieri absq̄ magna cōtumelia xpi. Item faciūt q̄ sacramentū pnie. q̄ ó reconciliati erāt in quadragesimo dū pacē illā frangūt et ad exercitū dyaboli vadūt. Item faciūt q̄ sacr̄m mr̄imonij. q̄ multotiēs in choreis alios cōcupiscit vxorē alterius. ⁊ ecouerso mulieres cōcupiscūt alterius feminarū viros q̄ ó est q̄ nonū ꝓceptū. vbi dr. nō cōcupisces vxorez proximi tui. ¶ Vtrum ad terciū sciendū q̄ astantes circa choreā q̄nq̄ intantū peccant. sicut ipsi chorizantes. Ratio est. quia ipi dant occasionem chorizan-

di.qz circūstantes si nō aspicerēt tūc ipi nō chorisa rēt.vel nō tātā diligētiā z aduertentiā ad gestꝰ z ad mores suos qbus se deordināt adhiberent. Insup circūstantes peccāt in ꝟ q cōsiderāt dispōnes.vba z mores chorisantiū. Et tunc ex his cōsideratis iudicāt chorisantes.qō est ꝫ euangeliū vt habet Lu. vj. Nolite iudicare vt nō iudicabimini. Itē sciēduz q q magis delectabiliꝫ vident choreas vel cū maiori delectatiōe audiūt cantus vel alia musicalia.tales magis horribiliores demones videbūt z audiēt lacrimabiliores clamores demonū z dānatorū. vñ Salomon. Per q hō peccat.p hec etiā puniet. Aū Beruñ. In q mēbro creator plus offendit i eodē pec catoz gutus punieꝫ. Et ꝟ etiā intelligit de qnqz sen sibus.s.visu auditu zc. vñ pz q antiq vetule q circū sedēt choreas potiꝰ deberēt intrare eccliaz vl came rā suā z psiderare pctā sua pterita i iuuētute cōmis sa qz ibi circa choreā sedere z pctā sua augē vl aug mētare. ℣ Aū legit q sozor scti Damiani ap puit sibi post obitū z dixit se esse i maximis penis. Et ipe sctus damianꝰ q siuit ob quā cām esset in tā tis penis cū tū sctē vite fuisset. Rñdit hāc esse cām q semel stetisset in camera sua et audisset in platea cantus chorisantiū cū aliq̄li dulcedine.et de hoc in pñti vita nō egisset pniam.ergo ob hanc cām p.xv. dies dēret puniri in purgatorio. ꝫ volunt alii se ex cusare i pctis suis dicētes q añ centū annos hoies chorisauerūt.ḡ z hodierna die chorisare pāt. Rñde tur sup ꝟ q añ centū annos hoies tā bñ intrauerūt in infernū ꝓpt malefacta siē hodierna die faciūt qz mala cōsuetudo nō excusat pctm. imo q̄nto diutur nioz.tāto piculosioz.vt hꝫ in decre.xxiij.q.j. Scis ma. ✠ Aliud exēpluz de plaga choree. Legit q in q̄dā villa Colonieñ.diocesꝫ.qdā erexerūt arietez vestitū sericis vt q melius chorisaret hīet illū. Qō audiēs sacerdos illius loci ꝓhibuit publice in am bone z minatus est eis plagā dei si non desisterent Sed obstinati ꝓpt hoc nō omiserūt. Jō cū chorisa rent in die festo ecce subito fulgur tonitruū z gran do de celo venerūt z cōminuerūt oēs segetes z fru ctus arboꝝ z vineaꝝ illius ville.cū tū prius esset ae ris serenitas. Et tota puincia ex qua ppl'us ad illā choreā cōuenerat plagata fuit eadē plaga in segeti bus z fructibꝰ terre. Itē grauitas illiꝰ pcti pz ex vi dicta z plaga q̄ chorea est punita tā in veteri qz no uo testamēto. Pñ hī Exo.xxxij. Cum descendisset moyses de mōte synai.z appropinquasset castris fi liorū israel vidit vitulū z choreas Iratusqz valde ꝓ piecit tabulas lapideas digito dei scriptas.z cōfre git eas ad radicē mōtis. Deinde sumpsit secū filios leui accinctos gladiꝭ q occiderūt ex ydolatrātibꝰ xxiij.milia hoim. Ex ꝟ igit q moyses q erat man suetissimꝰ hoim in ira adeo fuit iratꝰ z turbatus q tantā sumpsit vindictā de ppl'o isrl ob ꝟ q dei honoꝛē vitulo impēderūt.z choreas duxerūt sat̄ pōt esse manifestū qz magnū pctm sit chorisare.ꝓpt qō pctm deꝰ cōmisit tantā plagā in ppl'o isrl. Itē i no uo testamēto legit vt hī Mat.xiiij. q saltatrix filia herodiadis fecit amputari caput Johīs bap.qz pe tijt illud.q tante sanctitatis fuit q xps p se eum cō mēdauit.dicēs illud Mat.xj. Inter natos mulierū nō surrexit maior Johāne bap. In hoc eñ figura tū est q̄ntā ptātez habeāt saltatrices vt.s. possint se pare eos in qbus est gra dei q ꝓ iohannē designan tur.nā iohānes interꝑtat in q est gra.a capite suo.s. xpo qz xpus est caput nos aūt mēbra. ✠ Nota etiā hic de plaga chorisantiū circa eccliam z cimite riū alios impedientes volētes seruire deo. Legit ex emplū illud qō in saxonia qdā ꝑsbyter in eccl'ia scti magni celebrans diuinū officiū audiuit puellas et masculos chorisantes.ipm z ceteros impedientes in oꝛationibus suis. Et eis maledicens impeatus est vt sic chorisantes z cantātes pmanerēt. Et factū ē q sic p mtegrū annū pmansērūt:nō manducantes nec bibentes sed quotidie chorisantes z cantantes pximū visq ad genua.deinde visq ad femora dimer si sunt in terrā. Et oēs illuc venientes viderunt mi rabilē plagā dei.nec quisq poterat eis subuenire: nec liberare ab illa plaga.donec sanctus Silbertus ꝓ tunc Colonieñ.epus illucvenit. Qui videns pla gā dei cōpassus est eis.indixitq ppl'o ieiuniū et cō munē oꝛionē pro eis fieri. z sic absoluit et liberauit eos. Et q̄dā ex eis cito obierunt.quidā aūt diu sup uiuentes penā suā mēbrorū tremoze oīderūt visq ad mortē suā. ✠ Altio q̄rit quo se hīe debeant boni hoies cū vident vel audiūt mūdanos homies cantare z chorisare:vel fistulare vl hastiludere. Rñ deꝫ fm apl'm Paulū. q diligētibus deū oia coope rant in bonū. vbi gra. Cū audiūt cātare vel fistula re.dñt cogitare illū clamorē xpi quē in cruce hūit. et insup quō tā xpus laudat a sctis z ab angelis in celo.sic z laudandus est a bonis in hoc mūdo. Itez cū vident psonas pulcre ornatas tunc cogitare de bent quō sctī in celo ornabunt cum stola claritatis eterne.z insup dolere q nūcq se taliter ornauerunt xpo spūalit.sicut ille psone se ornauerūt huic neq seculo corporaliter. Itē q̄n vident vel audiūt munda nos hoies hastiludere vel torneamēta exercere.tūc boni cogitare dñt quō Longinus cuz lancea larus xpi pforauit.z sic ō alijs. Et sic boni dñt hīe carnis pruiū cū xpo z se abstrahere ab hoc mūdo. qz ne mo pōt duob⁹ dñis seruire. Et fm apl'm Gala.j.si adhuc huic mūdo placerē seruus dei non essem. Et btūs Jacobꝰ dicit. Quicūq voluerit esse amicꝰ hu ius mūdi.inimicus dei cōstituit. Rōnes q̄re mun dus nō sit diligendus.q̄re infra sermo.cxxxvj.F.

In die Pinerū. Sermo xxxviij.

De his q signanter z spāliter isto die fiunt.

QOnuertimini ad me i toto corde vīo.in ieiunio z fletu.z planc. Joelis.ij. Pñ Johēs de sancto geminia no.videns eñ q cū animal brutū sentit se vulneratū sollicite q̄rit z ꝓcurat sanatiōis remediū. Hinc est q vsus vt dic Ambrosius in exame.cum se graua tum sentit formicas querit z comedit: z sic sanatur Item videmus q̄n corporaliter homies sunt infirmi vel vulnerati sollicite querūt medicos a quibus cu rari possint. Cum igit vulnera mentis scilicet vicia sint magis periculosa qz vulnera corporis.tū qz oc cultiora.tum ad maiorē perniciem finaliter perdu cūt.quia ad mortē anime.nō momentaneā sed eter nā. Manifestū est q quilibet peccator et viciosus debz sollicite querere penitentie remediū quo oīs

morbi anie sanãtur. vnde nũc in principio q̃dragesime q̃ est tẽpus penitẽtie legit̃ ꝓphia iohel. in q̃ nos dñs instruit de mõ penitendi dicẽs. Conuertimini ad me ꝛc. In q̃bus ꝑbis ostẽdit q̃ penitẽtia nostra debet esse recta. iõ dicit. Cõuertimini ad me ꝛc. Est eni pctõr silis curuo baculo quẽ optet in ẽctũ verti et flecti ad hoc vt dirigat. Secũdo penitẽtia debet esse integra. iõ dic. in toto corde vro. nã de oĩbus debet cõteri ꝛ ꝓfiteri ꝛ satisfacere. Tertõ dr eẽ aspa iõ dr. in ieiunio q̃ caro exteri⁹ affligit ꝛ mens iteri⁹ reficit. Quarto debr esse dolorosa. iõ dic i fletu ꝛ planctu. s. vt pctõr doleat de pctõ cõmisso. ꝛ de bõis omissis. Ergo dicit in ꝑbis ꝓmissis. Cõuertimi ad me ꝛc. Carissimi licet oĩ tẽpore debeam⁹ cõuerte recorda ꝛ corpa nra ad seruiendũ deo. sicut bonos xpianos decet specialr tũ mr ecclesia hodie incipit nos hortari ad cõuersionẽ: qr heu pctõres his die⁹ sũt valde in iniq̃tatib⁹ suis indurati. q̃ vt possint emolliri corda dura ad penitentiã ꝛ deuotionẽ tunc domin⁹ nõ solum monet nos. ꝫ etiã petit nos dicens. Cõuertimini ad me ꝛc. Vñ in ꝑsenti sermone tria sũt dicẽda. Primo de his q̃ fiunt illo die ab ecclesia ꝛ non in ceteris tẽporibus anni. Secũdo q̃ re ieiuniũ quadragesimale q̃rta feria inchoat. Tertio exemplum. ¶ Quantũ ad primum sciendum q̃ sex sunt que fiunt illo tẽpore. ꝛ illo sacro tempore que in alijs ꝑtibus anni nõ fiunt. Primum est q̃ ante missam fit cõsecratio cinerũ. Et quilibet accedens ad sacerdotẽ audiat tẽpus future mortis sibi ꝓnũciare quãdo dicit. Memẽto hõ q̃ cinis es ꝛ in cinerẽ reuerteris. Vbi sciendum q̃ hodie monemur ad memoriã mortis ꝛ in signum hui⁹ hodie in capitibus nostris cinere aspergimur. ob id ista dies quarta feria cinerũ appellat. Vnde si ab aliq̃ homine quereretur: vnde venis q̃d portas. ꝛ quo vadis. posset rñdere. De cinere. cinerẽ in cinerẽ. Hoc est de cinere venio. cinerẽ porto. in cinerẽ redigar. Pro quo sciendũ q̃ vtile ꝛ bonũ est habere memoriã huius cineris ꝛ mortis. Primo sicut cinis terram fecundat. sic memoria mortis ad bene opandum nos sollicitat. Vnde Greg. Valde eni se sollicitat in bono ope qui semp cogitat de extremo fine. Secõdo sicut cinis seruat ignẽ sic memoria mortis conseruat in homie gratiã ad bene ꝛ salubriter opanduz. Tertio. sicut cinis lauat maculas. sic ꝛ memoria mortꝫ expellit peccata ꝑterita ꝛ resistit peccatis futuris. Nam memoria mortis expellit superbiam. Eccl. x. Quid supbis terra ꝛ cinis. Item expellit auariciam Job. j. Nudus egressus sum ab vtero matris mee. nudus reuertar illuc. Item expellit gulã ꝛ luxuriaz vnde Greg. Nihil sic ad domandum desideria carnis valet q̃ vt vnusq̃sq̃ quod diligit quale sit mortuum pensat. vnõ Eccl. vij. Memorare nouissima tua ꝛ in eternum nõ peccabis. Vnde sciẽdum q̃ homines cum deuotione debent hodie cineres accipere. quia nesciunt an vsq̃ ad illud sacratissimum tempus de cetero viuẽt amplius. Plures eñ defuncti sunt illo anno qui ante annum non crediderunt se morituros sed adhuc per longum tempus victuros ¶ Scõm est q̃ omnibus imaginibus facies cum pannis velamus. Et signat q̃ peccatores non sunt digni ipsos sanctos in celo videre nisi penitent in hoc ꝑsenti tempore. Et hoc quilibet cogitare debet quãdo in hoc sacro tẽpore aliquã eccl̃iam intrat. et sic debet penitere. ꝛ se corã deo humiliare. Cũ enim quis est in gr̃a tũc dign⁹ est videre deũ. beatã v̄ginẽ mariã. ꝓphas. apl̃os martyres ꝛ cfessores. virgines ꝛ oĩs sanctos ꝛ angelos dei. imo etiã est heres regni celestis. Sed q̃n ẽ in pctõ mortali tũc nulli⁹ boni est dignus nec pane nec aqua imo inferioz brutis animalibus q̃ nunq̃ deum offenderũt. vñ videre. ꝫ. q̃ vilis facta est nimis iterans vias tuas.

Tertiũ est q̃ hodie in officio misse mutamus casulas vt hoc visibili exemplo ipi peccatores inducantur ab intra mutare habitũ suorum peccatorũ. ꝛ ab extra debem⁹ deponere supbum habitũ corporis. Vñ xpiani q̃ sunt vere penitẽtes debẽt ia deponere longas caudas in tunicis ꝛ in scissuris ꝛ longas manicas. nec debẽt portare viridẽ nec rubeũ colorẽ in vestibus. sed debent se induere habitũ humilitatis ꝛ penitẽtie. vñ cãtat hodie. Immutemur habitu in cinere ꝛ cilitio. Vñ sciendum q̃ casula quadrageſimalis est alba ꝛ bẽat rubeã crucẽ. Et in ꝺ q̃ est alba signat castitatẽ quã penitẽs debet seruare in q̃dragesima. ꝛ etiã illi q̃ sunt in matrimonio cõstituti. Vnde hodie in missa legit̃. Egredietꝫ sponsus de cubili suo. ꝛ sponsa de thalamo suo. vnde dicit̃ i decre. Coniuges cõtinẽat tempore penitẽtie. xxxiij. q. v. q̃ aũt. Vnde sicut cõiugati a cibo ieiunãt. sic etiam debẽt ieiunare a delectatõibus carnis quas solent habere in actu matrimonij. Quia in q̃dragesima nõ solũ ẽ abstinẽdũ ab illicitis. sed etiam a licitꝫ Vnde Grego in omel̃. Quilibet per hoc conditori suo satisfaciat. vt qui prohibita cõmisit sese al stineat. ꝛ a cõcessis. Et rubea crux que est in casula signat macerationem carnis. Nam in quadragesima quilibet debet corpus suum castigare in cibo ꝛ potu et asperis vestibus ꝛ in alijs bonis exercitijs. vt sic satisfaciat deo. quem per totum annum offendit in comedendo et molles vestes portãdo. ꝛ voluptati carnis satisfaciẽdo. Vnde Hugo de sancto victore. Gaudeat qui potest parce viuere. Parca eñ vita occidit vicia. libidinem extinguit. virtutez nutrit roborat mentẽ. ꝛ ad celestia eleuat. ¶ Quartuz est q̃ hodie ꝛ illo sacratissimo tempe secundis quartis ꝛ sextis feriis fit processio per cimiterium. omnes sanctos inuocando vt ex hoc instruantur peccatores isto tempore sanctorum adiutorium inuocare ꝛ vitaꝫ eorum imitari hic cum quibus volunt in celo remunerari. Item ex hoc interpellamus sãctos vt pro nobis intercedant quia nos indigni sum⁹ apparere in conspectu dei. ꝫ ipsi sunt digni. quia sunt amici ꝛ filij dei. ꝛ sic primo ꝛ principaliter inuocamus beatam virgineꝫ Mariam. que est super omnes sãctos. ꝛ post hoc sanctos apostolos. martyres confessores ꝛ virgines. Quia scriptum est q̃ impossibile est multorum preces non exaudiri. Vnde etiam dicit̃ Mathei. xviij. Vbi duo vel tres consenserint de quacũq̃ re quam petierint. fiet illis a patre meo qui in celis est. Vnde bonam confidentiam debemus habere ad sanctos dei. nam ipsi diligũt nos et optant nobis bonum ꝛ salutem nostram. ergo li benter ꝛ fideliter orant pro nobis cum eos deuote imploramus. Quintum est q̃ quotidie in mis-

sis quãdo de tempore celebrat in prima collecta admonet nos sacerdos genua flecteret petere vt deus impleat in nobis qđ sacerdos petit in collecta misse. Similiter ⁊ in fine misse docet nos capita nostra inclinare. et orat p oñibus pctoribus vt possint corã deo humil'r ceruicẽ suã i cfessione inclinare. Nã sicut in superbia exercuerũt p integrũ annũ peccando ita humil'r in ꝟ q̃dragesimali tpe debent se exhibere deuote peccata sua cfitendo. Sextũ est q oẽs sacerdotes pulsq̃ comedũt vesperas orãt. q. d. eccĩa sctã. Licet nõ valeam⁹ sicut dñs nr̃ ihesus xp̃s. xl. noctes ⁊ tot dies ieiunare sine cibo ⁊ potu. tñ nostraz volũtatẽ sibi exhibere volum⁹. q hoc ipm libenter faceremus. ⁊ deus ex misericordia ⁊ bonitate acceptat voluntatem p opere. vñ Aug sup ps̃. Coronat deus intus voluntatẽ vbi nõ inuenit facultatẽ. Nõ similiter intelligitur de quolibet bono ope qđ quis libenter faceret si posset. Vnde opa nr̃a cũ magno affectu debem⁹ pficere sic q libenꝫ plus faceremus tunc deus remunerat opa nostra fm affectũ cordis nostri. vñ dr in decre. In opibus accipit de⁹ pl⁹ animũ q̃z actũ. xv. q. vj. si a sacerdotib⁹. Septũ ad scõm querit quare ieiuniũ q̃dragesimale inchoat i quarta feria. ⁊ nõ in scõa vel tertia feria. Dr q ℟ fit triplici ratiõe. Pria rõ est vt numer⁹. xl. diez impleatur quẽ xp̃s suo ieiunio cõsecrauit. cuius solẽnitas q̃dragesimal' in sequẽti dñica inchoet tñ eccl'a hos quatuor dies pcedẽtes addit vt sic numer⁹ quadragenarius impleatur. Nã a pma dñica vsq̃ ad pascha xlij. dies cõputant a qbus cũ sex dies dñicales subtrahunt. tũc solummõ triginta sex dies ieiunabiles remanẽt. Et ideo addunt illi quatuor dies pcedentes vt numer⁹. xl. diez cõpleatur. Scõa ratio est quia penitẽtiã ⁊ abstinẽtiã. xl. diez facimus vt xp̃o patienti cõpatiamur. Et quia mors est passio eius quarta feria incepit q̃stũ ad ℟ q: feria q̃rta vendit⁹ fuit. Nã feria q̃rta post dñicã palmaꝝ pnceps sacerdotũ cũ seniorib⁹ populi pgregati sũt i atriũ cayphe pontificis. Ad quos accessit iudas ⁊ xp̃m tradere cõpromisit. ⁊ illi pecuniã sibi dare pollicti sũt. Et p pterea aliqui boni xp̃iani in memoriã illius vendi. tionis xp̃i abstinẽt ferijs q̃rtis ab esu carniũ. Et est laudabilis cõsuetudo. Nihil enĩ intantũ placet deo sicut honor passiõis ei⁹. nec etiã quicq̃ bonũ est tã vtile sicut deuota memoria passiõis xp̃i. Vñ Crisp. sup Math. Dis salus hoim est in xp̃i morte posita.

Tertia ratio ẽ q: sol luna stelle ⁊ oia lumiaria creata sũt quarta feria. In pncipio enĩ de⁹ quandã nubeculã lucidã fecit quando dixit. Fiat lux. vt habet Geñ. j. Sz q̃rta feria fecit deus solẽ lunã ⁊ stellas. et ideo dies illa plena claritatis fuit. Nõ totũ temp⁹ nostrũ p integrũ annũ tenebrosum fuit. ꝟ hodie incipimus tẽpus quadragesimale qđ ẽ tẽpus lucis ⁊ penitẽtie. Iuste cõuenies est vt tẽpus iã lucidũ ⁊ luciferũ in die q̃ sol luna ⁊ stelle create sũt inchoatiõnẽ accipiat. vñ Ephe. v. Eratis aliqñ tenebre. nunc autẽ lux in dño. Itẽ sciendũ q totũ illud tẽpus quadragesimale debem⁹ in seruitio dei ⁊ salute aie expẽdere nã si p totũ annũ nos vixim⁹ in petis. iã in q̃dragesima debem⁹ deo seruire. Unde Leo papa in ser. Paz enĩ religiosus alio tpe mõstrat q̃ his diebus nõ religiosior inuenit. Octum ad tertiũ est sciendũ q quilibet hõ debet hodie cineres cũ humilitate mẽtis ⁊ corpis sup caput suũ recipere ⁊ nõ irrisorie. Unde legit exemplũ i dialo. Cesarij. Fuit in cõfluentia carnifex quidã. qui cũ tertia feria añ cineres totaz pene noctẽ vt ⁊ pchdoloz multi vsq̃ hodie faciũt in comessatiõibus expendisset de mane ad abluendas macellas cũ quodã suo collega intrauit tabernã. Cunq̃ ad officiũ misse pulsaret ⁊ fideles ad eccl'iam pfluerent. nec ipi ex eadem taberna recederẽt. ꝟ iaz quasi soli ibidem remanerẽt ⁊ portarent. ait alter carnifici. Certe mõ nimis diu expectamus. eam⁹ ergo ad eccl'iam. pter sacros cineres. Cui ille mysteriũ cinerũ irridẽdo dixit. Sedeas ego tibi cineres. ⁊ tu mihi dabis. Collensq̃ cineres delare iactauit sup caput eius. Et ecce mox pena irrisionis subsecuta ẽ. Nã statim circa caput ⁊ facie tãtum sensit puluerẽ ac si follibus ei insufflaret. Cuq̃ territus clamaret tñ in ore hausit puluerem q pene suffocatus fuit. Accurrũt itaq̃ multi plagã tã mirabilẽ in ipo intuẽtes. Ductusq̃ est ad insulã pximã in qua nulli pulueres erãt ꝟ gramina. Sed nil illi pfuit iusto dei iudicio. nec in aqua nec in pomerio. nec i aliq̃ alio loco a turbie cinerꝫ se defẽdere potuit a qb⁹ tãdẽ suffocat⁹ expirauit. ⁊ penã irrisiõis luit.

In dñica pma quadragesime.

Sermo. xxxix. De ieiunio.

Quom ieiunasset quadraginta diebus ⁊ quadraginta noctibus postea esurijt. Mat. iiij. Mar. j. Luc. iiij. Xp̃s ieiunauit nobis in exemplũ ⁊ doctrinã. q: fm Greg. Quis xp̃i actio nr̃a ẽ instructio. Jõ sicut ipse ieiunauit ita ⁊ nos ieiunare debemus. Vñ in pñti sermone de ieiunio est dicẽdũ. ℟ Pro q sciendum q artius ieiuniũ p annũ est ieiuniũ quadragesimale. nã istud ieiuniũ ẽ decima ps tpis. nã sic decimas dam⁹ de reb⁹. sic etiã de tpe dare dẽm⁹. Istaz ratiõnẽ assignat. b. gre. i hodierna omel' di. ℟ pria dominica quadragesime vsq̃ ad pascha sex hebdomade venit quarũ diez q̃dragintaduo sũt. Ex qbus dñ sex dies dñicales i abstinẽtia sbtrahunt. tũc triginta sex in abstinẽtia remanẽt. Cũ aũt p. ccc. lxvj. dies a. nus ducit q̃si anni nr̃i decias nr̃as dam⁹. Nñ si hõ p totum annũ sibi ipi vixit mõ in ipo sacratissimo tpe debet deo viuere. decimã tpis soluẽdo. Vñ dr in decre. Decimã anni dam⁹ q̃dragesimã ieiunando. de pse. di. v. q̃dragesima. Nã de⁹ nouẽ tpa anni nobis reliqt. ꝟ decimã sibi retinuit. Pro q sciẽdus qđ totũ illud tẽpus in seruitio dei ⁊ salute anie est expẽdendũ. Nã corpus ⁊ oia mẽbra cũ qb⁹ peccauim⁹. iam in quadragesima i fuitõ dei exercẽ debem⁹ vñ Apl's dic̃. Hic exhibuistis mẽbra vra seruire iniusticie ad iniqtatẽ ꝛc. vbi gla. Caput tuuz qđ antea ornasti i superbia. s. peplis crinib⁹. caputijs mõ inclinare dẽs hũil'r deponẽdo oẽm ornatũ capitis et hũiliando te in pnia corã deo. Itẽ facies ornata et colorata iã cũ lachrym's ex cõtritione cordis dr irrigari. vñ ps̃. Lauabo q singulas noctes lectũ meum lac. me. stra. me. ri. vnde Her. Facies cum lacrimis abluis immarcessibilem decorẽ acquirit. Itẽ brachia cũ longis manicis. ⁊ man⁹ cũ anulis ornate iã extẽdende sunt admodum crucis i secreto tui

cubilis ꝛ ꝑ in memoꝛiã paſſiõis xp̃i. ꝛ inſup erigende ſũt in deuotõe oꝛonis. vñ pſ. Eleuatio manuum meaꝝ ſacꝛificiũ veſpꝛtinũ. Itẽ pedes q̃ ad coꝛeã iue rũt. mõ iã ad eccl̃ias ꝛ ſermonẽ ꝓ indulgentijs ire debẽt. Et ſignanꝫ iã i q̃drageſima cũ hoies ſũt cõfeſſi. tũc em̃ magis ſũt diſpoſiti ad idulgẽtias pcipiẽdas. Itẽ totũ coꝛpꝰ q̃ ante i voluptate vixit. iã in abſtinẽti a viuere dz. vt q̃ añ ebꝛiꝰ fuit iã aquã bibat. ꝛ q̃ duos vl̃ tres lectos ſub ſe habuit. iã in qua drageſima ꝛ i ſtramibꝰ dormiat. ꝛ q̃ molles camiſias habuit iã inducat cilicĩũ. vñ Ber. in ſer. de q̃drageſima. Dꝛro ſi ſola gula peccauit. ſola gula ieiunet ꝛ ſufficit. Si peccauerint cetera mẽbꝛa cur non ieiunẽt ꝛ ipa. ¶ Vñ ſciẽdũ q̃ qlibet hõ q̃ volũtarie peccauit iã i iſto ſacro tpe ꝓ oppoſitũ dz coꝛpꝰ ſuũ caſtigare. j. coꝛi. ix. Caſtigo coꝛ. me. ꝛ i ſer. re. q̃ ex q̃ nullũ malũ impunitũ meliꝰ ẽ ꝫ modicã penaz ſuſtinere q̃z in futuro magnã. vñ dꝛ in decre. Plibꝰ modis pctã dimittũrur ꝫ nõ ſine pena. de pe. diſt. j. tũc ãt. ꝛ. c. medicina. Vñ qlibet illo ſacro tpe ꝓ illa ſingularia exercitia q̃ iã facꝫ oñdit ſe eſſe veꝝ penitẽtẽ ꝛ veꝝ xp̃ianũz. vnde Leo papa. Pax religioſus alio tpe mõſtrak q̃ in his diebꝰ nõ religioſioꝛ inuenitur vñ veri xp̃iani ꝛ bõi hoies ꝓſueuerũt ꝫ ſacro tpe ſibi aliq̃ delectabile ſ̃ubtrahere vñ ber. de ſctifiõe ieiunij. Mã i eo q̃ ab ipis licitis abſtinemꝰ ea nobis illicita ꝓdonanꝫ que pꝛius cõmiſimus.

¶ Scõo querik an peccet moꝛtalr q̃ trãſgreditur ieiuniũ q̃drageſimale. vl̃ aliq̃ aliud ieiunũ q̃ cadit ſub ꝑcepto eccl̃ie. Rñr. ſi q̃s ſcienꝫ ꝛ ſine cã ꝛ ex ꝓtemptu trãſgredik aliq̃ ieiuniũ eccl̃ie. peccat moꝛtalr. Dec̃ ẽ ſi nõ ex ꝓtẽptu ꝫ ex cã rõnabili ſolueret verbi grã. Si q̃s intantũ coꝛpus ꝛpriũ diligeret q̃ ꝓtra ꝑceptũ eccl̃ie patꝰ ſit comedere in dieb̃ ieiunioꝝ cũ tũ bñ poſſet ieiunare. ꝫ nõ vult coꝛpꝰ ſuũ intm̃ grauare ſeu caſtigare: ꝛ ſic ſine cã ſoluit ieiunium ab eccl̃ia ꝑceptũ. talis deũ grauik offendit pudẽdo ꝛ ꝓtẽnẽdo ꝑceptũ eccl̃ie. vñ doctoꝛ de ſcbũ ditz i tra. de. vij. vitijs. capitalib̃. d. q̃ aliq̃s inoꝛdinate gule vel cõcupiſcẽtie inheret ꝛ ei tanq̃ vltio fini fuit. ſicut de q̃buſdã dꝛ Philip. iij. Quoꝝ deꝰ vẽter eſt. quoꝝ finis interitus ita q̃ talis quaſi deũ ꝓtemnẽs paratꝰ ſit ꝑcepta dei ꝛ eccl̃ie trãſgredi. vt delectationes gule aſſequaꝫ. talis ğuik peccat. vñ qlibet debet obedire ꝑceptis eccl̃ie ꝛ platoꝝ ſuoꝝ. ſ. ieiunia ab eccl̃ia inſtituta ꝛ feſta celebꝛare. q̃ſ̃ipe met xp̃s ꝑciperet fieri vñ Lu. x. q̃ vos audit ꝛc. ber. Obedientia q̃ maioꝛib̃ ꝓbetur xp̃o exhibeꝫ. nã ipſi plati ſũt vicarij xp̃i. ğ nõ ſũt ſpernẽdi vñ dꝛ i decre. Qui ꝓtemnit vicariũ. ꝓtẽnit ꝛ illũ q̃ poſuit ipm. di. xxj. in nouo. vnde ber. de pla. ꝛ diſpẽ. quicq̃d homo vice dei ꝑcipit qđ nõ ſit certũ diſplicere deo. ꝫ oino eſt accipiẽdũ q̃ſi ꝑciꝑet deꝰ. Ex iã dictis patet q̃ illi piculoſi ſtãt q̃ nõ ieiunãt angariaſ ꝛ vigilias ap̃lorum. nec etiã q̃drageſimã. ꝫ de facili ꝛ q̃ſi ex nulla cã ſoluũt ieiunia eccl̃ie. ꝓtra quos dꝛ in decre. Nullus ſoluat ieiunia eccl̃ie ſine neceſſitate. de cõſe. di. iij. ieiunia. ¶ Itẽ querik q̃ſ̃ ieiuniũ cadit i ſabbatũ vel quitã feriã an q̃s dẽat ſextã feriã ſoluẽ vel ieiuniũ eccl̃ie. Rñ. ſi ambos dies nõ põt ieiunare. tũc meliꝰ ẽ q̃ cõedat i ſimplici feria ſexta ꝛ ieiunet quitã feriã. vl̃ etiã ſabbatũ q̃ſ̃ cadit ꝑceptũ in vnã illo dierũ. vñ Hiero. Ingratũ ẽ ſpũſcto q̃cq̃d ei obtuleris neglecto eo ad quod teneris. Tertio querik a q̃bus cibis ieiunãtes dñt abſtinere. Rñr ſm. b. tho. ij. ij. q. clxvlij. In ieiunio q̃drageſimali iter dicũk vl̃r oua ꝛ oia lacticinia. vñ etiã dꝛ i decre. In quadrageſima ẽ ieiunãdũ a lacticinijs. di. iiij. Denicq̃. In alijs autẽ ieiunijs ſũt diuerſe ꝓſuetudines q̃s q̃ſq̃ obſeruare debet ſm moꝛes eoꝝ inter quos ꝓuerſak diſt. lxxxvj. vtinã. ꝛ di. viij. q̃ ꝫ. ꝛ. xij. di. illa. Et. xlij. di. c. j ij. ꝛ. iij. Eſus aũt carniũ generalr ẽ ꝓhibitus. quia generaliter magis delectabilis ẽ ꝛ ad humoꝛẽ luxurie magis coopatur. Vñ ſciendũ q̃ qlibet hõ tenek totã q̃drageſimã ieiunare cũ cibo q̃drageſimali. et ꝫ q̃ ſani ꝛ foꝛtes ſũt ꝛ vti bñ poſſunt tali cibo. Hecus eſt de illis q̃ ſũt infirmi ꝛ debiles. vt mulieres ꝑgnantes. vel in puerperio exãtes. q̃ ſi neceſſitas debilitatis coꝛpalis ipedit eas tũc nõ tenẽtur. Ex his iã dictis ſequik q̃ illi valde ꝑiculoſe ſtãt q̃ in q̃drageſima comedũt oua vel lacticinia ex mala cõſuetudine ſine oi cã ꝛ rõe. cũ bene poſſent vti oleo. ꝫ nolunt coꝛpus ſuũ aliquãtiſper grauare. nec curãt ꝑceptũ eccl̃ie obſeruare. Tales nolũt ſequi xp̃m q̃ aſperam viã ad celum. ꝫ diuitẽ epulãtẽ q̃tidie ſplẽdide. Talis eni nõ ẽ modꝰ pñie ſic delicate viuere nec alia q̃d aſpeꝝ ꝓ pctis ſuis ſuſtinere. vñ Ber. in epl̃a. Si vis agere pniam ꝛ penitere optet te mẽbꝛa ꝛ coꝛpꝰ affligere. iudicare teipm vt nõ incidas in manꝰ dei viuẽtis. vñ etiã Iſi. nihil aliud agunt q̃ veracik penitent niſi vt illud qđ malefecerũt impunitum eſſe nõ ſinãt. Et miꝛoꝛ quõ tales ꝓfitenk ꝛ quõ abſoluũtur a pctis cũ nolũt abſtinere a lacticinijs cũ bñ pñt et tenẽtur ad ꝫ ſub ꝑcepto eccl̃ie. Ergo diſcretꝰ cõfeſſoꝛ dz diſtricte agere circa tales. ꝛ eis ꝓſciam facere vt obediant ꝑceptis eccl̃ie vt oleũ comedãt ꝛ ieiunẽt. nã illo ſacratiſſimo tpe debemꝰ cũ xp̃o crucifigi. vt lete poſſim̃ cũ eo reſurgere. nã ſi volumꝰ cũ xp̃o regnare optet nos etiã cũ eo pati. ber. ſup cãti. Xp̃s q̃ nõ fallik elegit qđ carni moleſtius ẽ. Et illud qđ ẽ vtilius magis eligẽduz ẽ. Et q̃ſq̃ aliud docet vl̃ ſuadet. ab eo tãq̃ a ſeductoꝛe cauẽdũ ẽ. ¶ Vñ circa iã dicta q̃rik vtrũ ꝓſona q̃ nõ poſſet oleũ ꝛ ptſces comedere debeat oua vel lacticinia comedere. Rñdek. ſi talis ꝓſona nõ eſt ꝑgnãs vel lactãs. ꝫ ſana ꝛ foꝛtis ꝛ põt ſibi ꝓuidere de alijs ferculis ꝛ bonis pulmentis ꝛ de vino ꝛ de albo pane. nec habet magnos laboꝛes ꝛ põt ſufferre ſic q̃ nõ nimiũ debilitetur aſtinẽdo a lacticinijs tũc abſtinere tenek. Hecus eſt ſi pꝛegnans vel lactans vel alias debilis. vel impediꝛet in melioꝛibus exercitijs ꝛ nimiũ debilitaretur ſi a lacticinijs abſtineret. tũc talis ꝓſona dz diſpenſationẽ petere ab epiſcopo. vel ab eo qui eiꝰ auctoꝛitatẽ habet. ꝛ ſibi indicare cauſas ſuas. ꝛ tũc ſine peccato poteſt oua vel lacticinia comedere.

¶ Quarto dicendum eſt de his q̃ tenentur ad ieiunium. ꝛ q̃ non. Et circa hoc ſũt alique queſtiones mouẽde. Et ꝑ q̃rik ſi pueri teneank ieiunare ieiunia eccl̃ie. Rñ. q̃ nõ. Et rõ qꝛ eſt in eis magnꝰ calor qui multũ conſumit ꝛ quia nutrimentũ eoꝝ ꝓtinet ad operationẽ duplicis vꝛutis. ſ. augmẽtatiue ꝛ nutritiue. ꝛ etiã qꝛ i eis nõ ẽ ita neccia oppoſitio vicioꝝ ſicꝫ i ꝓfectis ad quã maxime eſt inſtitutum ieiunium. Vnde queritur de etate ſcilicet in qua etate teneak

qs ad ieiuniū. ℟ñr ſm b.tho. ū. ij. q. cxlvij. ꝯdiu aliquis ſtat in ſtatu augmēti nō tenet ad omia ieiunia ſ. vſq; ad finē tertij ſeptēnij. i. viceſimi pmi anni. ¶ Qñ ueniēs tñ ſm b.tho. vt etiā in hoc tpe ſe ad ieiunandum exerceat plus vel minus ſm modū etatis ſuet poſſibilitatis. ℣ñ ſciendū q; ille q; ē. xiij. annoꝝ plus debet ieiunare q; ille q; eſt. xij. annoꝝ ſi'r q; eſt xvj. annoꝝ. ⁊ robuſtus in coꝛpe itez plus tenetur ⁊ ſic de aliis. Itē queꝛit qd de mulieꝛibꝫ pꝛegnantibus ⁊ lactantibus. ℟ñr. ſi neceſſitas debilitatis eas impedit nō tenent ad ieiuniū. imo ſi timet ꝓbabiliter de periculo earū vel aboꝛſu. nō ſolum pñt ꝫ tenētur ſoluere ieiunium ſic dicit Guil. Et rō quare mulieꝛ pꝛegnās nō tenetur ieiunare. qꝛ dz ſumere cibū nō tantū ꝓ ſe ꝫ etiā ꝓ nutrimēto fetus. Itē alia cā eſt qꝛ ꝑgnantes ꝓueuerūt hꝫ varia ⁊ inoꝛdiata deſideria cibaꝛioꝝ diuerſoꝝ. ⁊ q̄ſq; ita intēſa q; nō pñt aliquo mō appetitui ſatiſfacere. ⁊ ſic poſſet eē pericⷣlū fetus. ℣ Circa ꝫ itez queꝛit vtrū mulieres que ſūt foꝛtes ⁊ bñ ieiunare pñt ꝓpter ꝓhibitionē maꝛitoꝝ debeāt ieiunia dimittere. ℟ñ. ſm inno. Licet dimittere debeāt vota volūtarie ſuſcepta ꝓpter ꝓhibitionē viroꝝ nō tñ ieiunia ab eccl'ia ꝑcepta. Itē queꝛit qd de infirmis ⁊ debilibꝫ ⁊ ſenſibus. ℟ñr ſm guil. q; excuſant. ꝫ ꝓ q̄nta debilitate arbitrio boni viri ſtandū ē. ℟ō huiꝫ ē. qꝛ in egrotātibꝫ natura debilis ē. ⁊ ideo ſi daꝛet eis vna vice totū in ſi'r q; ē neceſſiū ꝓueniēti ſuſtētationi ſue nature ꝯuaꝛet foꝛte ſua natura. ꝫ ſi daꝛ pl'ibꝫ vicibus ꝓfoꝛtaꝛ ⁊ vigoꝛaꝛ. Si'r in ſenibꝫ ē vtus debil'. vñ ſi totꝫ cibus quē eo rū natura requiꝛit ꝓ die naturali ab eis vna vice ſumeꝛet. nimiū gꝛauaꝛet in eis caloꝛ naturalis. vt non poſſet cibū digeꝛere cōuenienter. ℣ Itē queꝛit de pegrinātibꝫ aut multū laboꝛātibꝫ an teneāt ad ieiunia. ℟ñ. ſm ſ. tho. Si pegrinatio ⁊ laboꝛ congrue pñt differri. aut diminui abſq; detrimēto. tunc eccl'ie ieiunia nō ſūt ꝑmittēda. ſi aūt iminet neceſſitas ſtatim pegrinādi ⁊ magnas dietas faciēdi. vel etiam multū laboꝛandi ⁊ ſi'r cū hoc nō pñt ieiunia ſeruare tūc nō obligant ad ieiunandū. videt tñ in talibꝫ recurrendū eſſe ad ſupioꝝ diſpēſationē. niſi foꝛte vbi nō eſt cōſuetū qꝛ ꝑlati diſſimulantes vident annuere. Ex hiis iā dictis elici pōt q; ꝫ cōe ꝓuerbiū ſeculariū vbi dꝛ q; nulli laboꝛatoꝛi indictū ē ieiuniū nō eſt vl'r veꝝ. vñ ſi q̄s ē diues ſic q; hz bonū nutrimētū ſufficiēſq; emolimētū. ita q; pōt ſe ſine magno laboꝛe nutꝛire. tunc illo die q; ieiunādū eſt dz eo minꝰ laboꝛare. vt ⁊ cū hoc laboꝛe poſſit ieiunare. ⁊ ꝓtecto eccl'ie ſatiſfacere. Sed ſi ē paup. ⁊ neceſſitas cogit eū ad gꝛauiter laboꝛandū qꝛ alias nō poſſet hꝫe cum vxoꝛe ⁊ pueris neceſſaria. ⁊ ſi tūc q̄ſq; ex iſto magno ⁊ gꝛaui laboꝛe exhauſtus ⁊ eneruatus non pōt ieiunare. ⁊ ſic comedit in diebus ieiunioꝝ. ꝓ ꝓterea nō peccat moꝛtal'r. ſignant cū hoc ſtat in aio ſuo q; libenꝫ vellet obedire ꝑcepto eccl'ie ⁊ ieiunare ſi poſſet. Itē ſciendū q; aliq; ſūt q; quādoq; i q̄drageſima hebdomadati vix vnū diē volunt ieiunare allegātes laboꝛes ſuos. ⁊ q; eis ē duꝛū ⁊ gꝛaue. ieiunare. ℟ſideri pōt illis q; meritus ipoꝝ ꝓ hoc augmentatur q̄n ieiunāt ⁊ laboꝛant. qꝛ deus ſm laboꝛē ⁊ caritatē vult remunerare ieiunia ⁊ opera noſtra. Itez quilibet ſm poſſe ſuum ieiunare dz. ⁊ q̄n nō poteſt ex cauſis iā dictis tunc dz illud ieiuniū recōpenſare per alia bona opa. ſ. q; det pauꝑibus pꝛandium. vel alias aliq̄d ꝓpter deuꝫ vl' aliq̄t pꝛ nr̄ oꝛet vl' aliq; alia bona opera faciat in ſignū bone volūtatis q; libenter vellet ieiunare ſi poſſet. vñ aug. Si ieiunare nō potes magis paſce eum cuius ſaturitate tibi venit cōcedatur. Vltimo queꝛit de pauꝑibꝫ ⁊ de mendicantibus vtꝝ etiā teneāt ad ieiunia. ℟ñ. ſ. tho. ij. ij. q. cxlvij. Si pñt habere intantū ſi'r de elemoſinis recollectis vel alias repoſitis q; ſufficeret eis ad vnū pꝛandiū. nō excuſant a ieiunio. Si aūt nō poſſunt habere intantū q; ſufficiat eis ꝓ comeſtiōe ſtotius diei nō tenētur. vel q̄n ex ꝓcedenti media debilitati ieiunio ſatiſfacere nō pñt excuſant. ℣ Quito dicendū eſt que requiꝛūtur ad ꝫ q; ieiunium fiat deo acceptū ⁊ nobis fructuoſuꝫ. ℟ñr q; q̄ndoq; ℣ñ q; ante pꝛandiū homo nec debet cōedere nec bibere Cōtra ꝫ faciūt illi q; de mane vadūt ad medonē ⁊ tabernas intrāt ⁊ replēt ſe cū vino ꝑcioſo. Itē aliqui diu dꝛmiunt ne coꝛpꝰ inter vigiliādū gꝛaueꝫ a ieiunio. ⁊ tales iam dicti minuūt ſibi ꝑcium ieiunij. ꝯ nullꝰ dz q̄cq; comedē vel bibere de mane niſi ꝓpter debilitatē capitis q̄s vnū hauſtuꝫ biberet vel zinziber vl' muſcatū ſiue gariophilū ad os ſuū reciperet ꝓpter ꝓfoꝛtationē cerebꝛi. Scōm q̄ oꝛdiē ad ieiuniū ē q; ieiunās nō dz ꝑuenire tꝑs vel hoꝛā pꝛādij debitā. qꝛ q; ante veſpas in q̄drageſima cōederet. ꝯ uiter peccaret. vñ dꝛ in decre. In ieiunio hoꝛa meridiana ē ſuanda. de ꝓſe. di. v. nō dico. lxxxij. di. pſbr. Sꝛ q̄re illo tpe de mane dicūtur veſpe. ℟ñr q; antiq; ieiunauerūt vſq; ad veſpas. ꝫ iā eccl'ia ꝓuidit ifirmitatibꝫ boim. anticipando veſpas. Itē alia rō eſt. qꝛ i ꝫ q; dicunt veſpe añ pꝛādiū. oñdūm nr̄ꝰ volūtatē xp̄o q; etiā libenꝫ vellem ieiunare. xl. diebꝰ. xl. nocti. ſine cibo ⁊ potu ſic xp̄s ieiunauit ſi poſſem ꝓ debilitate nature. ⁊ tunc acceptat volūtatē ꝓ fco. vñ Aug. Coꝛonat deꝰ intus volūtatē vbi nō inuenit facultatē. Itē ieiunās in pꝛādio nō dz quere nimis delicata cibaꝛia. nā ꝫ diſplicet deo ⁊ minuit ꝑmium nec nimiū dz ſumē de cibo. ſed ad bonā ſufficientiā. ita q; nō mimis modicū nec nimis multū. vñ ariſ. ij. etb. Mediū in oibꝫ laudabile ē. Cōtra hoc faciunt illi qui nimiū replēt ſe ſic q; ſepe vētrē dolēt. Ꝫ qō dꝛ in decre. melꝰ ieiunat q̄ ſepiꝰ parum cōedit q̄ raꝛiꝰ m'ltū. de ꝓſe. di. v. nō dico. ℟ Tertiū qō qꝛitur eſt qō ieiunās poſt pꝛādiū nō debz comedere. Circa qō q̄rit qd de cōfectōibꝫ ⁊ electuaꝛijs vtruꝫ ꝓ hec ſoluat ieiuniū. ℟ñ. ſm be. tho. q; ꝑ cōfectiōes electuaꝛia nō ſoluit ieiuniuꝫ. ſicut nec ꝑ alias medicinas. niſi q̄s eas in fraudē ieiunij ſumeret ⁊ in magna q̄titate ꝓ modum cibi. Et in ꝫ cōcoꝛdat innocentius. ℣ Pꝛo quo ſciendum q; de ſero in collatione ieiunans nō debet ſumere aliquod comeſtibile quod cōmuniter in pꝛandio conſuetus eſt ſumere ſicut panē vel ficus ⁊ ſimilia. ſed tantum de confectionibꝫ et electuaꝛijs eſt licitum aliquid ſumere. ⁊ hoc in paꝛua quantitate ad modum nucis. et hoc ideo vt potus eo melius conueniat nature. nō tamē ideo quis talia ſumere debet vt foꝛtius bibat. ſed ſumere tanq̄ medicinā debet. ne potus quē natura exigit pꝛo refocillatione noceat ⁊ ledat. Cōtra hoc aliqui faciunt qui q̄doq; mediam ſimilā

ꝓ̃ collatõe comedũt. vel intantũ replent se de cõfectionib⁹ ⁊ spẽb⁹ q̃ nimiũ ẽ. ⁊ in hoc offẽdũt deũ Itẽ sciendũ q̃ si q̃s solueret ieiuniũ eccl̃ie. grauius peccat quãdo ter vel quater comedit q̃ si tantũ bis comederet. ¶ Quartũ qõ requiritur ad ieiunium est q̃ ieiunãs illud qõ ſbtrahit sibi in cibo ⁊ potu. debet dare paupib⁹. vñ hier. Nõ mãducaturus eras si nõ ieiunares. da paupibus vt ieiuniũ tuum sit saturitas anĩe. nõ marsupij lucrũ. vnde ieiunans debet esse multũ miſericors paupib⁹. Et iõ signant legitur i q̃dragesima illud Esa. lviij. Frange esurienti panẽ tuũ vnde etiã Aug. in sermõe. De tuo ieiunio fames paupis satiet. Quintum sine q̃ antedicta nõ placẽt deo. ẽ q̃ ieiunans dz penitere de suis peccatis. ⁊ sic ieiuniũ suum offerre deo. vñ Isiõ. de sum. bo. ieiunia cum opibus bonis deo acceptabilia sunt. qui em̃ a cibis abstinẽt ⁊ ꝓ̃ua agũt demones imitant. q̃bus esca nõ ẽ ⁊ neq̃cia sp adest. Ergo nõ sufficit nec placet deo. nec meritorũ ẽ hoi a cibo ieiunare nisi etiã abstineat a pctis. vnde ieiunans debet postponere supbiã ⁊ dare se ad humilitatẽ vt suum ieiuniũ fiat deo acceptũ. Et in signũ hui⁹ quilibet nostrũ recipit cineres sup caput suuz feria quarta in capite ieiunij. vnde pś. Humiliabã in ieiunio aiam meã. Itẽ cauere se debet ab ira ⁊ se dare ad mãsuetudinẽ. Nã iracundi ⁊ crudeles imitant demões qui semp ieiunãt. ꝛ̃ tñ crudelitatẽ suã nõ postponũt Itẽ a luxuria ad castitatem. vñ dr in decre. In ieiunio seruãda ẽ mũdicia carnis. dis. xviij. habeat. ⁊ sic de alijs. ¶ Sed circa h̃ querit vtr̃ aliq̃d valeat ieiuniũ qõ fit in pctõ mortali. Respõdeo ſm alphorabium. q̃ ieiuniũ in peccato mortali factum valet ad tria. Primo vt obediẽs sit ꝓceptis eccl̃ie vel voto si vouit ieiuniuz. Nam si peccator in tali casu nõ ieiunaret. tũc denuo mortal⁹ peccaret. Scõo valet ad castitatẽ. nã ignis extinguit⁹ q̃n ligna subtrahunt. sic etiã de ieiunio in hoie. vñ Hugo de sancto vi. Parca em̃ vita occidit vicia. ⁊ libidinẽ extinguit. Tertio valet ad h̃ vt pctõr eo citius disponat ad cõtritionẽ ⁊ gr̃am recipiendã. Sz q̃tũ ad meritũ vite eterne tunc ieiunans scienter in pctõ mortali nihil meret. Ergo cõsulendũ ẽ cuilibet vt in principio q̃dragesime ꝓfiteat pctã sua. q̃ vna dies quam q̃s in gr̃a ieiunat vtilior ⁊ salubrior ẽ q̃ si q̃s totã q̃drage simãj pane ⁊ aq̃ cuz vno pctõ mortali ieiunaret.

De temptatõib⁹ bonorum hominum.

Sermo. xl.

Accedẽs temptator dixit ei. si filius dei es. dic vt lapides isti panes fiant. Math. iiij. Sciendũ q̃ xp̃s voluit temptari. vt ostẽderet q̃ nos spũaliter pugnare oporteat ⁊ temptari vt coronemur. Apostol⁹. Nemo coronabitur nisi q̃ legittime certauerit. vñ Am bro. Nõ ẽ victoria vbi non fuit difficilis pugna. Et ergo si dyabol⁹ nos tẽptauerit. tunc exẽplo xp̃i debem⁹ eũ vincere nec ei cõsentire. vñ in p̃senti ſmõe tria sũt dicẽda. Prio q̃ sũt ille tẽptationes bonorũ hominũ q̃ quas dyabolus etiam valde sapiẽtes ſbtione. Tertio exemplum. ¶ Mõtũ ad primũ sciẽdum ſm Guil. parisien. de fide ⁊ legibus q̃ dyabol⁹ habet. viij. astutias siue insidias occultissimas. q̃ q̃s etiã sapiẽtissimos ⁊ fortissimos sepe ſbuertit. Prima ẽ longa fatigatio ⁊ crebra tẽptatio. q̃ quã nõ tñ nititur illum quem temptat superare. sed ducere eũ am ad desp̃ationẽ vicz q̃ se credat ad deũ nõ ꝓtinere. vl̃ a deo nõ curari. Cũ em̃ istam̃ petit a tali tẽptatõe liberari ⁊ non obtinet tũc de facili desp̃at de dei mia ⁊ adiutorio. ⁊ credit deũ nõ curare ꝓculũ ipi⁹ vtrũq̃ ãt istor̃ certaminũ gnicios̃simũ ẽ q̃ñ i vtro q̃ se total⁹ dat dyabolo. vbi gr̃a. Recte sic i duello cũ vn⁹ dicit vict⁹ sũ ⁊ vltra nõ pugnat. tũc se dat i potestatẽ alteri⁹ victoris. sic ille q̃ sic credit se a deo derelictũ ⁊ desp̃at. dat se in ptãtẽ dyaboli cũ vltra ñ vult resistere. ⁊ sic desp̃at de dei adiutorio ⁊ ei⁹ mia ꝛ̃ hoc ẽ valde ꝓculosũ sic de deo desp̃are. vñ Isi. de sum bo. Desp̃atio ẽ peior omi pctõ. Crisi. Nihil enim deũ intantũ offendit sic̃ desp̃atio. Sz talis ꝓcedere deberet q̃ de⁹ ex sua bonitate ꝓmittit fieri sup ipm hmõi tẽptationẽ. ⁊ ꝓpter suã̃ ꝓpriã vtilitatẽ ⁊ salutem. q̃ tales vt cõiter crebras tẽptatiões sustinẽt ne p elationẽ mẽtis ⁊ ꝓprie ꝓplacẽtie perdãt gr̃am. vñ gre. Dũ se q̃s reminiscẽdo qõ gessit apõ se erigit apud humilitatis auctorem cadit. Et enim elatio interior ꝓculosior ẽ ꝛ̃ exterior superbia. Quomodo autem talis posset melius humiliari ⁊ in cognitionem suã̃ ꝓpius deuenire cognoscendo q̃ nihil a seipso habet q̃ꝛ̃ ꝛ̃ p talẽ crebrã tẽptatõez. Talib⁹ sic cõtinuc tẽptat⁹ semp ad memoriã reducẽda ẽ supbia apl̃i quã ipe narrat. ij. Cor. xj. inq̃ens. Ne magnitudo revelationũ extollat me. dat⁹ est mihi stimulus carnis mee. angel⁹ sathane q̃ me colaphiset. Si em̃ tanta sanctitate ⁊ sctis donis gr̃aꝝ ⁊ ỽtutũ vir p̃dito imminebat periculũ tẽptatiõis supbie. ⁊ ꝓtra illam diuia miseratõe. alia tẽptatio carnis sup eũ permissa ẽ. q̃d tũc de nobis fieret nisi de⁹ illã tẽptationẽ ꝓueniret ⁊ nos custodiret. vñ etiã aliq̃ dicunt q̃ apl̃s Paul⁹ saluat⁹ nõ fuisset. si illa tẽptatõe caruisset ꝓ q̃ ter rogauit dñz. ꝛ̃ nõ fuit exaudit⁹. Si forte ⁊ tu damnareris si illa crebra tẽptatõe careres. ꝛ̃ illa crebra tẽptatio erit tibi occasio salutis. Ergo tales debent se deo cõmittere ⁊ tẽptationẽ illam patienter sufferre semp̃q̃ resistere. ⁊ deũ q̃rẽdie ꝓ auxilio petere. ¶ Scõa astutia ẽ exẽcitas. i. cũ diabolus hoiem cuz inauditis ⁊ inusitat⁹ tẽptationib⁹. sic q̃ tal⁹ timet se nõ esse vex̃ xp̃ianũ. Cogitat em̃ quõ in corde vi xp̃iani tã pessime ⁊ iniquitate cogitatões incidere pñt. Sed dyabol⁹ facit sic̃ qui volunt expugnare vnũ castrũ q̃ diuersa iacula immittunt iã ignẽ. iã lapides. iã fodiunt. Sic dyabol⁹ facit q̃ nititr expugnare aiam q̃ ẽ in castro coporis nr̃i. Sil⁹ dyabol⁹ facit sicut inimic⁹ capitalis cũ occidit inimicũ suũ. Talis eni nõ curat an gladio antiq̃ vel nouo vel cũ fuste vl̃ cũ baculo eũ ꝓsternat. Sic diabol⁹ noster inimic⁹ capital⁹ q̃rit nos occidere nõ curat vtrũ cũ vsitata vl̃ inusitata vel inaudita tẽptatõe nos supet. Pro quo sciẽdũ q̃ tales q̃ sic crebrã ⁊ inauditã temptationem sustinent. de tribus debent cõsolari. Primũ ẽ q̃ dyabol⁹ nõ potest nocere nec temptare nisi inq̃ntũ de⁹ ꝓmittit. vñ Aug. Dyabol⁹ plerũq̃ vult nocere ꝛ̃ nõ põt qr̃ potestas ei⁹ sub potestate dei. imo qõ plus est. diabol⁹ nõ põt nocere tibi nisi inquantuz tu vis ei ꝓsentire

Uñ Greg. Debilis est hostis q̄ nō vincit nisi volentem. vñ etiā Aug. dic. Diabolus quidē suggerit cogitationes. sed tu consentire nolle. Si ille tibi suggerit ut comedas. tu dic. Non comedam ut diutius vivam. Si ille suggerit ut dormias. tu dic. Non dormiam ut semper vigilem. Si ille suggerit ut fornicēris. tu dic. Non fornicabor ut castus sim. Si ille suggerit ut occidas. tu dic. Non occidam ut misericors sim. Si ille suggerit ut furēris. tu dic. Non furabor ut dives sim. Si ille suggerit ut mentiaris. tu dic. Non mentiar ut veracem me videam. Si ille suggerit ut superbias. tu dic. Non superbiam ut humilis sim. Si ille suggerit ut invideas. tu dic. Non invidebo ut caritatem habeam. Si ille suggerit ut ebrietati vacēs. tu dic. Non ebriabor ut sobrius sim. Si ille suggerit ut detrahas. tu dic. Non detrahā ut laudem. Si ille suggerit ut irascaris. tu dic. Non irascar ut patientiam habeam. Si ille suggerit ut avarus sis. tu dic. Non avarabor ut misericordiam habeam. Si ille suggerit ut ambias. tu dic. Non ambiam ut humilitatem habeam. Si ille suggerit ut vindictam sumas. tu dic. Non vindicabo ut pacem habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes carnales declines. tu dic. Non declinabo ut castitatem habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes mundanas declines. tu dic. Non declinabo ut mundum contemnam. Si ille suggerit ut ad delectationes gulosas declines. tu dic. Non declinabo ut abstinentiam habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes luxuriosas declines. tu dic. Non declinabo ut luxuriam vitem. Si ille suggerit ut ad delectationes superbas declines. tu dic. Non declinabo ut humilitatem habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes invidiosas declines. tu dic. Non declinabo ut caritatem habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes iracundas declines. tu dic. Non declinabo ut patientiam habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes avaras declines. tu dic. Non declinabo ut misericordiam habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes ambitiosas declines. tu dic. Non declinabo ut humilitatem habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes vindictivas declines. tu dic. Non declinabo ut pacem habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes carnales declines. tu dic. Non declinabo ut castitatem habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes mundanas declines. tu dic. Non declinabo ut mundum contemnam. Si ille suggerit ut ad delectationes gulosas declines. tu dic. Non declinabo ut abstinentiam habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes luxuriosas declines. tu dic. Non declinabo ut luxuriam vitem. Si ille suggerit ut ad delectationes superbas declines. tu dic. Non declinabo ut humilitatem habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes invidiosas declines. tu dic. Non declinabo ut caritatem habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes iracundas declines. tu dic. Non declinabo ut patientiam habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes avaras declines. tu dic. Non declinabo ut misericordiam habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes ambitiosas declines. tu dic. Non declinabo ut humilitatem habeam. Si ille suggerit ut ad delectationes vindictivas declines. tu dic. Non declinabo ut pacem habeam.

mũdanꝫ ꝛ ad debitũ candorẽ ꝓiter ꝛ ſplẽdorẽ ꝓducunꝫ Tercĩ malũ eſt elatio: qꝛ tales q̃ nõ tẽtanꝫ qñq̃ putãt ſe tam ſctõs eſſe q̃ diabolus nõ audeat eis appꝛopinq̃re. cũ tñ ꝟriũ potiꝰ deberẽt cogitare ꝛ credere ſe debiles ꝛ adeo infirmos. q̃ oĩ tentatõi ſuccũberẽt. Et ꝓpter hꝰ ops ꝛ miſericors deus eos tentari nõ ſinit. Quartũ ẽ ꝓcẽptus fratrũ ꝛ ꝓximos. dicit q̃ tales tentatões nõ deberẽt in xp̃ianũ cadere. nec eñ xp̃ianꝰ deberet talia cogitare ꝛ q̃ ille viliſſimus ẽ q̃ talia cogitat ꝛ ſic ſpnit alios tẽtatos credẽs eos eſſe malos. ꝛ ſe ob id qꝛ non tentat eſtimãs bonũ cũ ecõuerſo ipſi tentati ſint filij dei. ꝛ ipſi q̃ nõ tentãt fortaſſis inimici dei ꝛ filij diaboli

Quintũ malũ eſt duricia coꝛdis ꝛ immiſcõia ad ꝓximos q̃ ſic tentant. naz adeo illi q̃ nõ tentant in eos obdurant vt etiã eis nec ꝓdolendũ nec ꝓmiſerandũ putẽt. Dicũt eñ q̃ decoꝛãdus vel ꝓburendus eẽt q̃ talia cogitat. q̃s vnq̃ audiuit tales incõſuetas ꝛ inauditas tentatões. ꝛ qñ q̃s ſic obdurat ꝟ ꝓximos ꝛ nõ ꝓpatiꝫ eis ẽ ſignũ q̃ ille nõ ẽ bonꝰ necq̃ pfectꝰ. ꝟz qñ q̃s ex coꝛde ꝓpatiꝫ ẽ ſignũ boni tatis. vñ Grego. Inq̃tũ q̃s pfectꝰ eſt intantũ ſentit dolores alienos. E ¶ Tertiũ ad tertiã ptẽ buiꝰ ſer monis nota exẽplũ de ꝓtinua tẽtatõe diaboli Fuit q̃dã monachus filiꝰ ſacerdotis ydoloꝝ q̃ cũ puer lus eſſet. ꝛ tpe q̃dã pẽ eiꝰ intraret tẽplũ ydoloꝝ vt ſacrificaret ydolis. intrauit ꝛ ipſe poſt eũ occulte ꝛ vidit ſathanã i ſolio ſedẽtẽ ꝛ oẽm militiã eiꝰ aſtãtẽ ꝛ ecce repẽte vnꝰ ex ꝓncipibꝰ eiꝰ venies adoꝛauit eũ. Cui diabolus dixit. vñ venis. at ille Fui i illa ꝓuincia ꝛ ſuſcitaui bella ꝛ effuſiões ſanguinũ. ꝛ dixit ad eũ diabolus. In q̃nto tpe hꝰ feciſti. In. xxx. dieb⁹. Et iuſſit eũ flagellari dicens. Solũ tãto tpe hꝰ feciſti. ꝛ ecce aliꝰ venit ꝛ adoꝛauit eũ ꝛ ab eo interrogatꝰ vñ veniret. rñdit. Fui in mari ꝛ ſuſcitaui ventos ꝛ cõmotões. ꝛ ſubmerſi naues cũ hoibus. Et dixit ei diabolus. In q̃nto tpe hꝰ feciſti rñdit ille. In. xx. dieb⁹. ꝛ hũc ſiꝫ flagellauit. ꝛ tertiꝰ venit ꝛ ſiꝫia nũciauit dicẽs. In nuptijs feci diſſenſiones ꝛ ipm ſpõſuz occiderũt. Et hũc ſiꝫ iuſſit flagellari. Et aliꝰ venit dicẽs. Ecce. lx. annis quẽ dã monachũ impugnaui et vix iſta nocte ꝓualui. feci eũ foꝛnicari. Qõ diabolus audiẽs mox ſurre xit ꝛ oſculatus eſt eũ. ꝛ tollens coꝛonã quã habuit poſuit in capite ꝛ fecit eũ ſibi aſſedere. Et ille cũ hꝰ vidiſſet intra ſe dixit. vere magnus valde eſt oꝛdo monachoꝝ. ꝛ ſtatim factus fuit monachus.

Vñica ſcõa de vigintiquatuoꝛ generibus hoim qui falſificant fidem. Sermo xlj.

O Mulier magna eſt fides tua fiet tibi ſicut vis Matꝫ. v. Marci. vij. Criſt. viij. phiſi. Illud eſt ꝓpus q̃ nõ exiſtẽte nõ ſunt alia. hꝫ ſine fide alie virtutes nihil ſunt q̃tũ ad vtilitatẽ aliquã. g̃ fides eſt ꝓma vtutũ ꝛ ꝓma via ad celũ ducẽs. vñ ad Heb. xj. Impoſſibile ẽ ſine fide placere deo. Ergo ſi ſaluari volumꝰ hoibus oꝓtet nos bñe fidẽ. Exẽplo iſtiꝰ mulieꝛ cananee quã xps laudauit in ꝟbis ꝓmiſſis dicẽs. ¶ mulier magna eſt fides tua. F Vñ ſciendũ q̃ fides eſt frequẽter ꝓdicãda xp̃ifidelibus. Vnde dr̃ in decre. Fidei ſymbolũ eſt publice ꝓdicenduz laicis. de ꝓſe. diſ. iiij. ſymbolũ. Inſup fides a xp̃ifidelibus diligẽter eſt ſeruãda ꝛ cuſtodiẽda. tum qꝛ neceſſaria eſt ad ſalutẽ vt bona opa ſint meritoꝛia. tum qꝛ diabolus ei magis inſidiaꝫ q̃ alijs opibus q̃ bona opa ſi ſaluãt ſine fide. vñ Aug⁹. Sicut rami ex aꝛiditate radicis areſcunt ita ꝛ quelibet opa licet videanꝫ bona. nulla tñ ſunt ſi a ſoliditate fidei diſiungantꝫ. Vñ minimũ opus in fide ꝛ in gra factũ plus placet deo q̃ oĩa opa vnq̃ facta ab oibus infidelibus. Ex hꝰ ꝟz q̃ fides eſt hoiualdevtilis ipa eñ facit hoiem filiũ dei in baptiſmo. Gal. iij. Dẽs filij dei eſtis ꝑ fidẽ. Ipſa eñ impetrat a deo q̃q̃d vult. vñ Matꝫ. viij. Sicut credidiſti fiat tibi. Ipa eſt eñ fundamentũ oĩs meriti. de q̃ apls dicit. j. ad Coꝛ. iij. Fundamentũ aliud nemo põt ponere ꝓter illud qõ poſitũ eſt qõ eſt xps ieſus. i. fides xp̃i. vñ Aug. Fides eſt bonoꝝ oĩm fundamẽtũ. fides eſt humane ſalutis initiũ. nam extra fidẽ nõ eſt ſalus. Cũ oẽs iudei heretici ꝛ pagani ſũt in ſtatu dãnandoꝝ. vñ Matꝫ. xvj. Qui crediderit ꝛ baptiſatus fuerit ſaluus erit. qui vo nõ crediderit ꝓdẽnabit. vñ etiã Aug. Nemo liberat a damnatiõe q̃ facta eſt ꝑ adã niſi ꝑ fidẽ dñi nr̃i ieſu xp̃i. Vñ oẽs q̃ ſaluati ſunt ab initio mũdi in fide ſaluati ſũt. qꝛ illi q̃ ante tpa xp̃i vixerũt crediderũt xp̃m venturũ ꝛ redẽpturũ genus humanuz. ſicut nos q̃ poſt xp̃m venimus credimus hꝰ eſſe factũ. vñ Herñ. Multi ante ſaluatoꝛis aduentũ deũ oipotentẽ timẽtes ꝛ diligẽtes ſue ſalutis gratiſſimũ ꝓmiſſoꝛẽ credẽtes in ꝓmiſſionẽ fidelẽ ſperãtes certiſſimũ redemptoꝛem in hac fide ꝛ expectatõe ſaluati ſũt. G Vñ in pñti ſermone eſt dicendũ quõ xp̃iani multipliciter falſificãt fidẽ in maximũ ꝑiculũ aĩaꝝ ſuaꝝ. Nã q̃ vicũq̃ vult ſaluari oꝓtet eã verã integrã ꝛ certam fidẽ cũ bonis opibus appꝛobataz hñe. Primi igiꝫ ſũt q̃ dubitãt de fide. Et tales ſolẽt dicere. ſi ſic eſt ſicut ſcriptura dicit ꝛ fides catholica tenet magnũ q̃d eſt. Nõ eñ ſimpliꝛ ꝟdicũt ſcripture fidei: hꝫ tñ nõ firmiter tenẽt ꝛ credũt. Et tales ſi ſic decedũt damnabunꝫ. qꝛ fides xp̃iana ꝟz eſſe fortis in hoie. vt ſi etiã angelus de celo deſcẽderet ꝛ aliã fidẽ ꝓdicaret ſibi credendũ nõ eſſet. vtz ꝑ apl̃m Gal. j. ꝟz hoc nõ eſſet intelligendũ de his q̃ tentantꝫ cũ amaritudine coꝛdis de fide. Tales eñ reſiſtere debẽt. qꝛ ſm Greg. in paſtoꝛali. Humanũ ẽ in coꝛde tentatiõe ꝓpeti. demoniacũ vo eſt in certamine tentatõis ſuperari. Cũ querit ſi q̃s tpe antixp̃i vel alias in ꝓſecutione fidei fidẽ ſeruat ꝛ in coꝛde. hꝫ ꝓpter timoꝛẽ mortis vel amiſſionẽ rerũ tpalũ oꝛe cõſentiret antixp̃o vel alijs hereticis. vel interrogatus obticeret fidẽ ꝓpter iſtũ timoꝛẽ tã dictũ an talis q̃ ſtat in tali ꝓpoſito ſit in via ſalutis. Rñdeꝫ q̃ nõ. qꝛ xp̃ianus q̃ eſt in via ſalutis non ſolũ ꝟz hñe fidẽ in coꝛde hꝫ etiã ꝓfitere oꝛe. Vñ apls Rom. x. Coꝛde creditꝫ ad iuſticiã. oꝛe aũt ꝓfeſſio fit ad ſalutẽ. Ergo q̃ fidẽ ſeruare volũt in coꝛde ꝛ oꝛe nolunt ꝓfiteri. tales ſine dubio ſtant in ſtatu dãnatiõis. Et in ſignũ huius ꝓfirmatõis ſacrm daꝫ in frontibus. vt q̃libz xp̃ianus libere audeat nomen xp̃i noiare ꝛ ꝓfiteri etiã ſi ꝓpterea deberet oibus rebus tpalibus ſpoli

arī. zqđ magis est etiā si deberet mori. Et maxime illa q̄ sūt de necessitate fidei z ꝓcernūt honorē dei z salutē ꝑtimi. vñ dr in decre. Constātia dr esse tā tavr ꝑus aut er aktvita q̄s fides. xxiij. q. viij. Cōueni or. Scōi sunt q̄ articulos fidei addiscē negligūt cū pñt eos discere z debēt eos scire. Quilibet em̄ xp̄ianus cū ad annos discretōis puenerit tenet ad discere z scire symbolū apl'oꝝ nisi esset impossibilitas ingenij. sic q̄ nullo mō addiscere posset. Ergo quicūq; articulos fidei friuole z ex cōtēptu ad discere nollet cū addiscere posset peccaret mortal'r vñ dr in decre. Parvuli facti adulteri tenent ad fidem quā ꝑ eis spōspōderunt offerētes eos ad baptismū. Et illi debēt eos docere symbolū z oꝛonē dūicam. de conse. dist. iiij. Nos ante oia. Tercij sunt qui ꝑsumptuose fidē pscrutari volūt. z nil credere nisi q̄ eis possit rōne liquida demōstrari. que plerūq; in errores labunt. Et tales mortaliter peccant z meritū fidei pdunt. q̄ m Greg. Fides nō habet meritū vbi humana rō ꝑbet expimentum. Impossibile est em̄ fidē ꝑ rōnē pscrutari. vñ Gre. in omel'. Fides est earū rerū q̄ apparere nō pñt. q̄ em̄ apparēt fidē nō habēt ꝛ agnitiones. Quarti sunt qui tp̄us z dies egyptiacos obseruant. Vñ querit vtrū liceat aliq̄ tp̄s obseruare. Rndet si tp̄s obseruet in his actib⁹ q̄ dependent a cā naturali. puta ab influentia planetarū z cursu siderū. sicut potōis sumptio in medicinalibus. agroꝝ semi natio. arborū plantatio. z sic de alijs. ꝫ nō est ydolatrie ꝛ sagacitat̄ z prudētie. z nullū pctm̄ est. Si ꝑo obseruent tp̄a z dies in alijs actibus q̄ solū dependēt a libero arbitrio hois puta mercatio: vxoris ductio: herbarū collectio z sic de alijs silibus in talibus obseruare tp̄us z dies egyptiacos est pctm̄ mortale. vñ dr in decre. xxvj. q. v. Nō licet xp̄iano elemēta colere. nec lune nec stellarū cursum obseruare in ꝓugijs sociādis. in herbis colligendis. nec incantōes licet attēdere. Ergo rep̄hensibiliter peccant q̄ in nocte natiuitatis xp̄i z iobis baptiste suas incantatōes faciūt. Nō q̄ sciendū q̄ quotiēscū q; ꝓtingit aliquē xp̄ianū aliquo irevel aliq̄ opus inchoare. primo signo crucis dr se ꝑmuniri z dñicā oꝛonē Aue maria. symbolū dicere. Et sic de adiutoꝛio dei cōfidere. q̄ sibi ꝑsperabit̄ in his ad salutem suā ptinēt. vñ Aug. Dis dies bona est. q̄ sicut deus primā diē fecit. sic scōam z terciā z ceteros fecit. ꝯ nullus obseruet qua die de domo exeat vel aliq̄ opus inchoet. In ꝓriū faciūt illi q̄ obseruāt diem innouatōis z innocentū z alios p'es dies esse egiptiacos. vñ Aug. Nō obseruetis dies egiptiacos. Quinti q̄ oseruāt somnia z q̄ seruant augu ria. Contra q̄s dr Leuit. xix. Non auguriabimini neq; obseruetis somnia. Nā somnia q̄nq; accidūt naturaliter q̄nq; ex p̄cedētibus cogitatōi q̄s z occupationibus. vñ Salo. Multas curas sequunt somnia. Et q̄nq; frequēter accidunt ex illusione diabolica. vñ dr in decret. Somniū deceptoꝛiuz q̄nq; demones immittūt. xxvj. q. iij. sciendū. Itē quivolunt exponere somnia illi dupliciter peccāt. Prio in ꝫ q̄ putāt somnia esse vera. Scōo q̄ alios infoꝛmāt. Vñ xp̄ianus nō dr somnia curare ꝛ oia deo cōmittere. vñ Catho. Somnia ne cures. nā fallūt somnia plures. Sexti sunt qui ꝑ ferrū candens vel aquā bulientē vel duellū tentant. qō est grauiter ꝓhibitū. Septimi sūt qui ad phitonissas accedūt. z quedā occulta ab eis requirūt. s. furta z hmōi. qō stricte ꝓhibitū est. vt ptz. xxvj. q. v. Nō liceat vbi dr q̄ qui talibus credūt aut ad interrogādum eas domus earū introeunt aut ad suas ꝓpr̄as domos introducūt sciāt se fidem z baptismū ꝑ uaricasse. ac paganū z apostatam z dei inimicum esse z iram dei in ꝑpetuū grauiter meruisse. Et notā q̄ oēs qui ad tales phitonissas accedūt mortaliter peccāt q̄ nō licet ꝓlio a dyabolo querere. q̄ ē nr̄ mortalis inimicus z sp̄ habet malā volūtatē contra nos quō impediat nos a salute nr̄a. Et insuper nō eis credendū est. q̄ diabolus qui ꝑ eas loquit̄ ꝑm dictū xp̄i in euangelio Iob. viij. Mendax est z p̄r eius. s. mendacij. Et ꝑ hūitā multotiēs innocentes diffamare q̄ sunt ibi magis contrarij. Vñ exemplū. Quidā comes in vna ciuitate sui dūij habuit talē phitonissam q̄ occulta z secreta manifestabat ad quā accessit tentās eam. z quesiuit ab ea de duobus equis dicēs eos sibi esse furatos. Et ip̄a indicauit ei vbi z quo veniissent. Et comes. O q̄s grande mentita es. z illos de q̄bus dicis innocentē inculpas. q̄ equos adhuc in stabulo meo habeo.

Octaui sūt q̄ fatū tenēt. z tales grauiter peccāt. Dicunt em̄ q̄ homo male morit̄ siue suspēdat. siue ꝑburat. sic oportuit fieri q̄ de⁹ sic voluit z sic ordinauit. z in tali hora natus est q̄ talia facere et sic pati debuit. Hoc est ꝓtra honorē dei loqui. deus ē summe bonus z nō vult nisi bonū. Vñ apl's. Hec est voluntas dei sanctificatio vr̄a. Ergo ascribi debet ꝓprie malicie hois z nō ordinatōi diuine. Vñ tales qui hoc credūt z dicūt grauiter deum offendunt. De ꝫ quere in sermone. xxj. S. Noni sunt qui augurij obseruāt. qō augurij attēdit in gestu z cantu ac volatu auiū. verbi gr̄a. Vñ gallina cantat z canis latrat z corui sup̄ domū se locāt. z lep⁹ vel lupus ꝓuiam currit. z cuculus clamat. z sic de alijs q̄ oia sūt vana z superstitia. Decimi sūt qui fasificāt fidē qui necromantiā exercent q̄ sit p̄ mortuos suscitatos. Sed ista necromantia nō est apud vulgares hoies vsitata. ergo de ea in pñti nō loquimur. Sciēdū tñ q̄ circa mortuos plures hoies plures vanitates attēdūt. Primo em̄ dicūt q̄ q̄n agonisans sudoꝛem emittit. q̄ sit baptismus q̄r sicut in ingressu est baptisatus sic in egressu exsudat eundem baptismū qō est erroneū. Item alii qui dicūt q̄ aia recedēs a coꝛpe nō habet requiem donec ei pulsatū fuerit. Item aliqui dicūt interim q̄ sit pulsus cū campanis aia confiteat. Itē aliqui dicūt q̄ q̄n aia est egressa a coꝛpe tūc p̄ima nocte pnoctabit cū beata virgine. al's cum beata Gerdrude. scōa cum archangelo michale. tercia nocte vadit ꝑm q̄ diffinitum est de ea qō est erroneū. Vñ de peccatoꝛibus dicit Iob. xxj. Ducunt in bonis dies suos z in puncto ad infernum descēdūt. Similiter dicendū est de bonis z pfectis z innocentibus q̄ immediate volāt ad celū. Sed qui sunt mediocriter boni immediate ducunt ad purgatoriū Itē aliq̄ dicūt q̄ sabbato de sero aie exeūt de purgatoꝛio z req̄ē habeāt vsq; ad scōam feriā. z tūc re

intrabūt cū alīq̄s p̄mo cepit laborare. Et ex hoc volūt inferre q̄ sit pctm̄ feria scḋa mane surgere z laborare, z q̄ sabbato diu laborāt de nocte h̄ p nul lo reputāt, cuius oppositū vex est. M̄ō aūt aie nō exibūt de purgatorio ante plenariā purgationem oñ dīt Math. v. Nō exibis inde donec reddas no uissimū quadrantē, vñ etiā Hūber. Nequaq̄ facti es dei videbīt ab aliq̄ donec p penā ventialiū pctō rū q̄drans minimus p̄soluat. Itē aliq̄ exercēt sup stitionē cū acu qua cadauer mortuū est consutum. Undecimi sunt q̄ volunt frangere liberū arbitrīū vt illi q̄ volūt facere illicitū amorē vel odiū in ter hoies, vñ aliqui dicūt. Ille est deceptus illa fe cit sibi q̄ nō pōt ab ea separi. Sed rñdeo q̄ est ma la ꝓsuetudo z ꝓpria volūtas ipsius hois. Nā nul lus hoim nec oēs demones p̄nt frāgere liberū ar bitrīū hois vt de necessitate eū oporteat aliq̄ō ma lū facere, vñ Aug. z ponīt etiā i decre. Pctm̄ adeo voluntarū est q̄ nullo mō esset pctm̄ nisi esset vo lūtarīū. xv. q. j. c. j. vñ q̄libet cū dei adiutorio p̄t hu ic tentationi resistere. Apls. Oia possum in eo qui me ꝓfortat. Duodecimi sunt q̄ circa sortes z circa varias unspectōes psalmorū euāgeliorū z aliarum scripturarū futura ꝓnosticare volūt. Itē q̄ ponūt cumulū salis z scedulas scriptas vel nō scptas in occulto repositas dū ꝓsiderāt quā q̄s accipiat vel ex festucis ineq̄libus ꝓpositis q̄s maior vel mino rē accipiat, vl̄ ex taxillorū ꝓiectōe in libro q̄ vocāt liber sortīū, vel etiā ꝓsiderādo q̄d apto libro sibi p mo occurrat, z sic de alīs, vñ dr̄ in decre. Futura nō sūt inq̄rēda ex inspectōe q̄rūcūq̄ scpturarum. xxvj. q. v. aliquāti. M Tredecimi sūt q̄ lunam adorāt, sicut hodie p̄es hoies inueniunt q̄ cū no uilunīū viderint adorāt flexis genibus, z deposito capucio vel pileo aut capite inclinato honorāt sus piciēdo z alloquēdo imo etiā p̄es illo die ieiunāt in honore nouilunij, sine sit dies dñica in q̄ fm or dinē eccl̄ie nō est ieiunandū, ꝓpter resurrectōis xp̄i leticiā sine etiā q̄cūq̄ alia die cū viderit nouilunīū exorīū, q̄ oia h̄nt speciē idolatrie ab idolatris reli ete. de q̄bus dr̄ Hiere. vij. Nō fecerūt placētas re gine celi. s. lune offerēdo eas ei. Itē aliq̄ venerant solē. Exem̄ de vna vetula q̄ credidit solē eē deā vo cās eā dñam sanctā, z aliq̄n solē b̄ndixit cū ceteris vbis z cū q̄da obseruātia superstitiosa, q̄ dixit se p̄ q̄. xl. annis h̄ credidisse, z multas p h̄ infirmitates curasse. Sz postea ꝓpūcta in q̄dā sermōe cog̃scēs errorē suū resipuit, z sic amplius seruiuit creatori suo z penituit. Itē rep̄hēdunt hoies q̄ stulta vota dmittūt z eis fidē adhibēt. vbi gr̄a. vt illi q̄ cācros nō comedūt ꝓpter oculos z credūt q̄ oculi rema neāt in eadē sanitate sicut tunc fuerāt illa hora q̄n vouerūt illud votū. Itē abstinētes a capitib⁹ aia liū z volucrū etiā piscīū ne capite infirmentur. Item q̄ in q̄nta feria q̄tuor tm̄ nolūt comedere carnes z credūt q̄ pestilētiā ꝓpter h̄ p̄t euadere. Itē q̄ ter cia feria nō intrāt balneū z dicūt q̄ h̄ valeat ꝓtra se bres. Itē incēdētes lumina sancti blasij ꝓsecrata, z cū his mēsurātes, vel etiā cū stola ꝓsecrata vel cruces faciūt cū palmis ꝓsecratis tpe q̄ legīt passio z non alio die, vel etiā q̄ palmā ꝓsecratā glutiūt. Itē qui sabbato nō p̄scidūt crines nec caput lauāt nec bal neū intrāt. Itē alique mulieres q̄ illo die nō filāt nec fimū de stabulo exportāt, z sic de alīs. Cū fm Hosti. sabbatis diebꝰ debemus plus laborare ne nos xp̄iani videamur iudeisare. Itē q̄ in natiuita te vel in die pasce vel penthecostes abstinēt a car nibus. Et q̄ talia vota vt frequēter sūt superstitiosa ergo tales hoies ꝓponere debēt ꝓfessoribꝰ suis vel alīs sacerdotib⁹ discretis z lr̄atis intentionē, fidē z cās q̄re talia vouerūt cor iudicio relinq̄ndo vt ꝓ debeāt ea seruare vel in alia meliora opa ꝓmutare. M Quartidecimi sunt q̄ cū mulierib⁹ p̄gnātib⁹ z parientibus superstitiōes exercēt. vbi gr̄a. Sicut q̄ mulierē cū difficultate parientē circūcingunt cin gulo viri vt eo leui⁹ pariat. Itē q̄ dicūt mulieres morientes in partu vel puerpio non posse clare fa cie dei videre p velamen. Et dicūt q̄ mulieribus nocet q̄ in partu plicitent q̄ falsum, nisi eent cal pabiles q̄ abortū parerēt. Puero vo sic morienti in vtero nocet, q̄ nunq̄ videbīt facie dei. Itē aliq̄ simplices dicūt q̄ puer q̄ morit sine baptismo ille morit sine aia, q̄ falsum, q̄ puer q̄ viuit in vtero matris habet aiam, aia em̄ dat vitā corpi. Et si mo rit añ baptismū tūc aia illi⁹ pueri descēdit ad lim bū pueroꝝ, z ibi nō habebit penā sensus q̄ nō esu rit nec sitit nec frigus patit, z sic de alīs passioni bus z penis. Sed habebit penā damni. i. q̄ eterna liter carebit dei visione. Ergo dicēdū est, ille puer obijt sine sacro baptismi, z nō sic ille puer morit si ne aia, q̄ si morit vtiq̄ habuit aiam. Itē qui muli eres faciūt steriles, illi tot homicidiorū rei vident q̄t cōceptus conati sunt impedire. Itē q̄ occidunt pueros in vtero matris sciēter sicut ille meretrices que gerūt se p virginibus, tales cū impḡnate fue rint in vtero fetus occidūt. De eis z etiā illis anti quis vetulis q̄ dant talibus auxilīū z ꝓsilīū ad oc cidendū tales pueros in vtero mr̄is, q̄ est maxi mū pctm̄, q̄ aliq̄ mō exupat homicidiū cuiuscūq̄ xp̄iani baptizati. Et rō est, q̄ in puero isto occidit aia cū corpe, q̄ in hoie baptizato solū corpus occi dit, vñ Aug. Malus piculū z damnū est in amissi one vnius aie q̄ mille corpoꝝ. Itē q̄ cum gladio euaginato b̄ndicūt mulieres i puerpio, z exufflāt candelā incensam in facie eius, q̄ oino est superstitiosum. Itē alique ponūt scobā infra straminavbi mulier iacet in puerpio. Itē alique ponūt pueros ante baptismū infra scamnū, q̄ oia sunt vana z superstitiosa z religioni xp̄iane ꝓtraria. Sed si ibi thus odolet z lumen ꝓsecratum accendit, vel aq̄a b̄dicta aspḡit, vel signū crucis ibi habet talia essent licita z deificata. Quindecimi sūt q̄ lr̄as circa se ponūt vel portēt z talē fidem adhibēt illis lr̄is vel orationibus vel caracteribus in eisdem scriptis q̄ q̄n incipiūt vel orāt vl̄ circa se portāt credūt q̄ nō p̄t comburi vel submergi vel vulnerari. Itā q̄ scribūt lr̄as ꝓtra dolorē dentiū vel oculorū, vel aliarū in firmitatū. oēs tales grauiter peccāt, z silr̄ q̄ portāt z q̄ docēt. Item lr̄a q̄ dr̄ longitudo xp̄i reprobat q̄ in ea scribunt nomia incognita, z etiaz omnes littere que tenent q̄ quicunq̄ circa se portauerit easdem non possit comburi nec submergi, z mulieres que eas circa se portant nō possunt periclitari in partu que oia sunt superstitiosa. M Se-

Decimi sunt q̃ carminãt hoies vel pecora. seneſ vel iuuences. Et ꝺ̃ fit multiplr. ꝓmo caput infirmi hominis cingũt ⁊ mensurãt cũ cingulo ꝓpio. ⁊ tunc ponũt cingulũ sub pedibus eius ⁊ infirmus dicit melius te calco q̃ porco. Itẽ oculos bñdicũt ⁊ cũ manu terrã tangũt. ⁊ cũ tali manu oculos infirmi ꝓtingũt aliq̃ verba. s. superstitiosa addẽtes. Itẽ aliq̃ lauãt oculos ex lotione pedũ. qꝺ̃ est oculis magis nociuũ q̃ ꝓficuũ. Item aliꝺ̃s infirmos ponũt ad terrã ad modũ crucis. ⁊ cũ filo eos mẽsurãt. ⁊ tale filũ ꝓburũt. ⁊ cinerẽ dant infirmo ad potandũ cuz aqua q̃ est tacẽdo allata. Itẽ qꝺ̃ superstitiose qꝺ̃az ꝑ aquã fluiꝺ̃ ducũt. Itẽ aliqui q̃q̃ vertũt se contra ortũ solis. Itẽ qꝺ̃ ducũt qꝺ̃ infirmos ad arbores ⁊ facilũt eos quassare arborẽ. Itẽ qꝺ̃ carminãt equos vel alia animalia cũ de mane ad pascua vadunt ne a lupis ledant qꝺ̃ est diabolicũ. Nũ legit exẽm q̃ qꝺ̃ deuotus hõ ꝓgens ad siluã vidit diabolũ in spẽ hũana custodire porcos. ⁊ fuit in autũno cum porci pellunt ad siluã ⁊ comedũt glandes. quẽ iste deuot⁹ heremita interrogauit qꝺ ibi facẽt Et ipse rñdit. Custodio istos porcos ne a lupis et feris deuorẽt qz carminatrices carminauerũt eos vt q̃ illi carminib⁹ fides adhibeat. ⁊ hoies isti in isto errore ꝑmaneãt. ꝛõ illos cũ diligẽtia custodio. Itẽ quiꝺ̃ sunt incãtatores serpentũ ⁊ eos carminãtes Itẽ qui gladios ne eos ledere pñt carminisãt. Itẽ qui sanguinẽ. ⁊ vulnera carminisant cũ hõ cruẽtat et vulneratus est vel lesus. Itẽ qui canes ⁊ lupos cũ vulneribꝰ xpi carminisant. Itẽ q̃ inimicos ⁊ alios q̃ damna intulerũt ne possint limites terre sue vel septa locorũ exire carminisant. Itẽ q̃ amicos ⁊ ꝓsanguineos vel alios dilectos bellũ ineũtes vel iter pegrinatõis arripiẽtes carminizãt. Itẽ qꝺ̃ dicunt q̃ beata virgo maria iobem euãgelistã carminauit cũ semel caput suũ doluit qꝺ̃ falsissimũ est. ⁊ sic volunt inferre q̃ licitũ sit carminare. ⁊ sic conant se excusare ⁊ defendere cũ falsitate vt possint in pctis suis manere. Sciendũ q̃ oẽs isti q̃ sic carminãt alios vel se ꝑmittũt carminare vel suos pueros portãt ad carminatrices grauiter peccãt maxime qñ antea sunt moniti. ne tñ desistere volunt. Nota etiã q̃ talia carmina nõ bñt efficatiã sanãdi qz sanare hoiem sine medicina est miraculũ qꝺ̃ cõuenit soli deo ⁊ sctis. q̃ ex diuina inuocatõe ꝺ̃ impetrãt hoibus q̃ sine medicaminibus curant vel sanant. Querit q̃re vident talia q̃q̃ iuuare. Rñdet q̃ ꝺ̃ fit principaliꝛ ꝓpter firmã fidẽ quaz hoies habẽt ad talia carmina et ad tales carminatrices. qz tunc deꝰ ꝑmittit aliqñ q̃ hoi videant q̃q̃ iuuare cũ tñ de se nullã efficatiã habeãt. vñ dr in decre. Carmina vel sortilegia nihil pstant infirmãtibus. xxvj. q. vij. admoneãt. Si enim nõ adhiberẽt fidẽ ⁊ fiduciã ad talia tunc nil iuuarẽt. Et quicũq̃ talibꝰ carminibus credũt ⁊ cõfidunt ⁊ a deo recedũt cũ fiducia cordis sui incidũt i maledictionẽ dei Hiere. xvij. Maledictus hõ q̃ confidit in hoie ⁊ ponit carnẽ brachiũ suũ. Glo. s. irrefragabiliter ⁊ a dño recedit cor eius. Decimiseptimi sũt q̃ sortilegia cũ sacris exercẽt vt qñz cũ baptismo ⁊ qñz cũ sacro eucharistie. Itẽ aliqui simplices ex quadã simplicitate adorãt calicẽ in elevatõne missse tanq̃ ibi sit sepulcrũ xpi ⁊ nõ sacrm. De hoc quere infra serm. lxxx. T. ℗ Decimioctaui sunt q̃ dicunt q̃ aliq̃ hoies in nocte eis appareãt. ⁊ qñ inter opprimendũ ponũt se sup eos. ꝫ falsuz est qz ꝓprius sanguis in hoie. Et hoc ex eo apparet. qz vt frequẽter ꝓtingit qñ hõ dure iacet ⁊ in dorso ⁊ q̃cito se vertit tunc nihil amplius sentit. Item aliqui dicũt q̃ qñ sonitũ audiũt in sinistra aure sit signũ q̃ aliqui detrahãt illis ꝫ si sentiũt in dextra aure tunc credunt q̃ aliqui loquant bona de eis. Itẽ aliqui qñq̃ sentiunt pustulas in lingua. ⁊ dicũt aliꝺ̃s mentiendo detraxisse eis. Deciminoni sunt qui credũt q̃ diana q̃ vulgariter dr frauberthe: vt fraubelt. vel diana felige fraeve. cuz exercitu suo de nocte ambulet q̃ multa spacia. Itẽ aliqui de nocte ꝓparant mẽsam ⁊ vasa discooperiunt vt manes debeãt illa repleri et ipsis hoibus fortunã ꝓbere ⁊ sic sacrificãt mãnes vel ne vt diuites fiant. Itẽ aliqui dicunt q̃ manes vel penates de nocte equitẽt equos suos ⁊ portãt pueros suos sup tectũ. Vicesimi sunt qui sciũt cheromantiã ⁊ sunt illi q̃ manũ hois abintra inspiciunt ⁊ ibi ꝑ quendã crucẽ in manu existentẽ cognoscere volunt q̃cito talis hõ mori debeat. Itez aliq̃ inspiciũt vnges hois. ⁊ sic cognoscere volũt vtruz aliquid nouitatis illi hoi ꝓtingat. Vicesimiprimi sunt qui cũ sit in mrimonio ꝓuenirent. ⁊ q̃ primus obdormiat q̃ ⁊ illũ citius mori cõtingat. Vicesimisecũi sunt qui credũt qñ ipsis de mane vna vetula veniat obuiã q̃ illa die nõ habebũt fortunã. Et tales cũ ꝓposito factũt sibi puerũ obuiã venire qñ aliqꝺ̃ arduũ opus volunt inchoare. Itẽ aliqui credũt q̃ si emãt equos a ꝓdĩis vel religiosꝭ q̃ tũc nõ habebũt fortunã cũ illis. Itẽ aliqui credũt q̃ si de mane surgãt a sinistro latere. vel etiã sinistrũ calceũ primitus arripiãt. vel etiã tunicã vel camisiã indirecte induant q̃ illa sunt signa infortunij.

Vicesimitercũ sunt q̃ spem suã totaliꝛ nõ ponũt in ipm deũ ꝫ in aliqꝺ̃ creatũ. Pro q̃ sciẽdũ q̃ spes est duplex. s. spes salutis ⁊ spes auxilij. Spes salutis solũmõ ponẽda est in deũ. ⁊ spes auxilij ponenda est in beatã virginẽ mariã ⁊ in sctõs. ⁊ in bonos hoies qui pñt nos iuuare intercedẽdo ꝓ nobis ad deũ. Et signãter scti in celo exñtes sunt a nobis venerãdi tanq̃ nri fidelissimi intercessores ⁊ mediatores apud deũ. Q Vicesimiqrti sunt q̃ aliq̃d equaliter deo ⁊ aliq̃d supra deũ diligunt ⁊ ꝺ̃ dent erit eorũ deus. Augº. Hoc ab hoie plus colit qꝺ̃ ꝑ ceteris plus diligit. Circa qꝺ̃ sciendũ q̃ sicut pagani diuersos colebãt deos. sic iam xpiani diuersos colũt deos. Nam superbus colit ꝓ deo vanã gloriã. Quicũq̃ enim plus diligit ⁊ maiorẽ ꝓplacentiã habet in ornatu ⁊ pulcritudine corꝓis sui q̃ in deo ⁊ oẽm sollicitudinẽ suã ordinat in hunc finẽ quꝺ̃ exaltaꝛi ⁊ honorari in pñti vita possit. ⁊ quꝺ̃ possit placere huic mũdo in verbis moribus ⁊ gestibus plus q̃ deo talis vanã gloriã colit. Itẽ cupidus pecuniã ꝓ deo colit. nã auarus potius delectat audire de tpalibus q̃ de spualibus. ⁊ potius videret flores renũ q̃ sacrm. ⁊ remotius vadit ad nundinas ad indulgentias ⁊ plura ardua sustineret ꝓ deo. Hoc manifeste patet in illis qui in diebus festalibus ꝓpa-

si lucro acquirēdo mane surgūt ꝫ in diebus festis in ꝗb⁹ lucrū aie querendū ē ofm dormiūt. z sic seruitiū dei z saluē aie negligūt. Itē gulosus vendit ingluuiē ꝓ deo colit. vñ apls Phil. iij. Quorū deus venter est. Itē luxuriosus extra mrimonium peccās voluptates carnis ꝓponit deo: marle z oibus scīs. Itē aliq ꝓponūt deo z colūt ꝓ deo vxores ꝓprias. pueros domos pulcras agros: pecūias vestes z sic de alijs. vñ Hiero. Nōcunqz vnusqsqz supza deū vel eqlit deo diligit ꝗ sibi ꝓ deo ꝓstituit In dñica. iij. ḡdragesime.

Sermo xlij. De iuramentis.

Quat iesus eijciens demoniū z illud erat mutū Lu. xj. Matb. xij. Jobes de sctō geminiano. Videmus naturalr q lux hz expellē tenebras. xps autē ē lux vt hr Job. viij. Ego sum lux mūdi z demones sūt tenebre. igit sicut lux expellit tenebras a corpibus sic xps demōes expellit ab hoib⁹. Vñ dr. Erat ie sus eijciēs demoniū z illud erat mutū. Vñ in pñti sermone tria sūt dicēda. Prio qre pmittat de⁹ demones intrare in corpa hūana. Scōo de iuramētis q fiūt ꝫ scām ꝓceptū. Tercio in ꝗb⁹ casib⁹ ē licitū iurare. ℟ Qtū ad primū ē sciēdū q de⁹ pter ḋnqz cās pmittit demones intrare corpa hūana z ea vexare. Primo pt ꝗ accidere rōne supbie enormitatis cuiuscūqz pcti. vt pz de saul de q br. j. Reg. xv. ad quē dns dixit. Cū esses pnulus in oculis tuis ꝓstituī te regē sup pplm meū isrl. ꝫ postqz supbus z inobediēs fuit voci dñi nō solū abiectus fuit a regno ꝫ etiā spūi maligno traditꝰ q eū exagitauit ꝓpter pcta sua. Itez legit de q̄dā begchardo q begchardū aliū petiuit vt sufflaret i eū spūm sctm vt etiā sciret dulciter z affabiliter loq cora hoib⁹ vt sic ab hoibus honorarer. z sic insufflando accepit demoniū ꝓ spūscrō. ergo qñ nimis supbe se ornat ḋs cā allicīēdi quēqz vel supbiēdi ex pmissione divina talis supbus qñqz possidet a dyabolo. qz oēs supbi sunt sub dñio diaboli. Job. xlj. Ipse est rex sup oēs filios supbie. ℣ Scōo ꝗ accidit ex mia z bonitate diuina. vt in bonis hoibus q qñqz ꝓpter qua pcta q de⁹ ex sua mia ꝗ statim punit a diabolo possident vtz in collatiōib⁹ patrū de abbate moyse qui ꝫ beatū machariū in modico vbo ex sua opinione quedā dura vba ꝓtulit. Quē demon statim arripiēs vexauit. z postmodū p oronē beati Macharij liberatus fuit. Itē scribit be. Greg. in dyal. q quedā virgo lactucā sine signo crucis comedit. z sic diabolus eā intrauit. Itē etiā legit q q̄dā cōuersus bibit vinū sine licētia suprioris. z signo crucis nō adhibito z sic diabolū cū vino bibit. z ista tñ nō sunt nisi venialia pcta. Sic de⁹ ex sua bonitate punit talia hic in pñti ꝓpter bonū illorū deuotorū hoim. Apls. Scimus qñ diligētibus deū oia cooperant in bonū. ergo. s. Tho. z Bonauē. dicūt q qñ ꝗs hō possidet a diabolo ad pcti punitionem. T Tercio qñqz accidit ꝓpter maledictionē quā qñqz optat vt impcat ḋs alteri. vel etiā qñqz sibi ꝓsi. vñ legit q filia cuiusdaz multeris ex ira noluit comedere z mr coegit eam. q dixit ad matrē. comedā in noie diaboli. z immediate obsessa fuit. Itē legit in dial. Cesarij. q quidā marit⁹ dixit vxori sue ex ira. vade in noie diaboli. z sic diabolus intrauit eam.

Quarto fm Bonauē. deus pmittit ꝗ fieri ad nrā eruditionē. vt terreamur deū sciēter offendere ergo qñ supbus hō videt vel audit aliquem ꝓpter suā supbiā obsessum terreri z hūiliari dz cora deo ne forte ssis sibi cras ꝗ eueniat qđ bodie huic accidit. Sitr qñ ebriosus luxuriosus vel vsurarius audit aliquē obsessum timere dz z se hūiliare z penitere. Quinto accidit ad gloriā dei z scōꝝ ostensionē. qñ ipsi scti inuocant z liberationē a deo impetrāt. Vñ sciendū q fm Alco. de ly. exā istarū rerum rōnes z cāe nos latēt ꝓpter ꝗ q occulta sunt dei iudicia. iō nos nō debemus iudicare nec ꝺdēnare obsessos. qz filios z filias regni celestis deus misericorditer qñqz hic in pñti punit z ꝓparat eos ad vitā eternā. ℣ Qtū ad scām sciendū q q̄libet dz se cauere ne assuescat iurare. vnde Eccī. xxiij. Vir multū iurās replebit iniq̄tate. Et ḡ dr Exo. xx. Non assumes nomē dei tui inuanū. Et ē scām ꝓceptū. Contra qđ facīūt decē genera hoim. Primi sunt q iurāt p deū z scōs. z qñ tales q sic iurāt peccāt mortalr vel venialr quere infra ser. cxliij. T Scōi sūt q iurāt sub dubio vt cū ḋs iurat de q dubitat. Et si ex ꝓposito z deliberato aio sic iurat. mortale pcm est. qz discrimini se exponit. etiā si postmodū cognouerit q verum fuit qđ sic sub dubio tunc iurauit tñ grauiter peccauit. Ergo si vnqz sic sub dubio iurasti vel aliq̄d sub fide tua asseruisti ꝺ quo tñ certitudinē nō habuisti. de ꝗ ꝓfiteri z penitere debes. Tercij sūt q execrabiliter iurāt blasphemādo. z de his iuramētis quere infra ser. cxxij. qñ ꝓ totū. X Quarti sūt q plena voluntate disponūt solēniter z manifeste peierare. z anteqz iurāt videnr plurī censendi. qz deus nō iudicat ex oib⁹ ꝗ ex cogitatiōnib⁹. vtz. xxij. q. v. Qui peierare. ergo si vnqz ad iudiciū accessisti in illa intentione q peierare velles penitere z cōfiteri debes. qz cora deo plurus es. Exem de duob⁹ ciuib⁹. quoꝝ vn⁹ cōcessit alteri summā pecunie. ꝫ qñ terminus solutiōis aduenit. tunc debitor simplr negauit pecuniā. q citatus z ꝓductus ad iudiciū iterū ꝓstanter negauit z iurare vtqz ꝓ pecunia voluit. Et cū flecteret genua obmutuit z nil loq potuit. ꝫ erectus econuerso loquelā reaccepit. q iterꝝ secūdario genua flexit z peierare voluit. z tūc iterū obmutuit. Et sic manifeste oibus innotuit q peierare voluit. z taz plurus cora deo fuit. vñ dr in decre. Parat⁹ iurare falsa tā plur⁹ ē. xxij. q. v. Qui peierare. Quinti sūt q iurāt se aliq̄d facturos qđ est illicitū. sicut ꝓmū verberare vl se vindicare de isto q̄cūqz mō possint vel etiā q bonū qđ faciēdū esset ꝓ deo z ꝓpria salute nō velint facere. vt elemosynā dare vel aliquē hospitare z sic de alijs. q ex certa malicia sic iurat peccat mortalr sic iurādo. ꝫ nō peccat ꝫuentendo vñ Ysi. de sum. bo. In malis pmissis rescinde fidē z in turpi voto muta decretū. Si autē ex obrupto sic iurauerit peccat venialr. Et in vtroqz frāgedū ē iuramētū tale. Sexti sūt q iurant creditoribus solvere ad certū terminū. z hoc eis infringunt. tales plurī sūt z grauiter peccāt. A Circa qđ querit. vtz q sic iurat creditoribus sit plurus. ℟ dicit fm

Posti. Hi qñ iurabat credebat se nō posse soluere peierabat. si vo credebat se posse soluere nō peierebat. z si postea fecit posse suū nō est ꝑiurus. ℞ si postea elapso termino posset z nō solueret ꝑiur⁹ eēt. O q̄ grauiter z multotiēs illi mēdaces delinquūt qui ꝓximis suis soluere sup certū terminū ꝓmittunt qō tñ nō intendūt vel si intēdūt tñ postea posse suū nō faciūt. z sic ꝓmissum infringūt. z solutionem de die in die ꝑ voluntatē creditoris ꝓducunt Sed tñ sciendū q̄ si aliqs paup alicui creditori ꝓmitteret se soluturū sup certū terminū z posse suū faceret. si tunc impedimentū aliqō interueniret q̄ sup illo termino soluere nō posset. tunc tali paupi ꝓlongatio ꝓpter deū est ꝓcedēda. z creditor cū tali charitate z ꝑpassione posset sibi terminū ꝓlōgare q̄ deus in extremis sibi tps vite sue ꝓlongaret vt sic posset penitere z gloriam dei ꝓmereri. Ergo multū reꝑbēsibiles sūt illi q̄ suos debitores angustiant termino aduenīēte z cū damno ipsoꝝ solutionē ab eis extorq̄ēt cum tñ al's libēter eis solueret si possent. Et talibus immisericordib⁹ sine dubio remetiet eadē mēsura. Grego. Dei misc̄iam nō ꝓt mereri q̄ misericors ꝓximo nō fuerit. Beda sup epl'am Jacobi. Sine mia iudicabit ille q̄ cū facere posset nō fecit misc̄iam. Quo maiorē miam q̄s a dño ꝓsecutus est eo iniustius indigēti ꝓximo miam negat. Septimi sunt q̄ verba maledicta ꝓferūt qñ tales peccēt mortal'r ℞ q̄re infra ser. xcv. ℞ Octaui sunt q̄ iurāt q̄ deū z sc̄tos z cū ℞ se obligāt ad aliquā penā vt dicēdo. q̄ deū z sc̄tos si hoc nō fecero vel si hoc nō est sicut ego dico tunc illud accidat mihi vel filijs meis. vel sic dicēdo. Nunq̄ ab oculis tuis viuus discedā si mentior vel deꝰnū q̄ misereat aie mee si nō fecero z sic ꝑ aliꝗs. Et fm ꝙug. ille q̄ sic iurat obligat se deo vt ℞ sibi vel alijs q̄s in iuramēto assumpsit eueniat si secus est q̄ dicit. Et satis horribile est sevel suos mendaciter sic obligare. Nec etiā bō dz faciliter se obligare. etiam in cā vera nisi esset ibi magna necessitas vel notabilis vtilitas. q̄ stultū est se sic obligare sine causa z magna necessitate. Dñ exēm legit q̄ quidā vsurarius in morte ꝓpūctus rogauit duos suos amicos vt pecuniā quā eis tradidit restituerēt. Et primus obligauit se ℞ facturum sub imꝑcatōe ignis sc̄ti Antbonij. Sc̄os obligauit se sub imꝑcatōe leꝓre. q̄ post obitū suum negligētes in hoc negocio fuerūt volētes ꝓpus cū ista pecunia aliq̄d lucrari. z tunc demū restituere. Et mox in istis infirmitatibus in quibus se obligauerūt cōsumpti sunt. ¶ Noni sunt q̄ cum solennitate ꝑiurij cōmittūt. z ē pctm mortalissimū. vñ q̄ tres digitos q̄s ponūt super sc̄tos designat q̄ corpus z aiam z res ponunt in ꝑtāte diaboli. vñ fm Guil. lugō. in sum. victoꝝ Qui sciēter falsē iurat diabolo illā manū dat cum qua tangit euāgeliū vel reliq̄as sc̄toꝝ z donec ipse peniteat de ꝑiurio manus illa dyabolo ꝑtinet. Et qñ se cū manu illa signat tunc cū manu diaboli se signat. Et non pōt penitere vel absolui a pctis nisi restituat damnū illi cū peierauit. Et tali ꝑiuri q̄z cōfundunt in ꝑsti. vñ legit q̄ quidā sup sepulcruz sc̄i Pancracij martiris peierauit. z mox manū retrahere nō potuit. z sic oibus sua malicia innotuit z coram oibus astantibus cōfusus fuit. ¶ Decimi sunt q̄ sciēter recipiunt falsum iuramentū. vñ q̄cunq̄ quis sciter veraciter aliū falsum iurare z sic recipit friuole falsum iuramentū peccat mortal'r. vñ in decre. Cogēs hoiem ad ꝑiurū z qui peierat vterq̄ reus est. xxij. q. v. compulsus. Et si quis diceret. Ex his sequeret q̄ nullus posset aliquē cogere ad sibi soluendū si nullus deberet recipe iuramentum. Respondet q̄ ad iudiciū debet eum citare et iusticiā ab eo exigere. z si tibi negauerit quō ꝑt ip se scire vtrū recepturus es iuramentū ab eo vel nō q: fm Aerst. De futuris cōtingentibus nō est determinata veritas. Qñ aūt ꝓsideras q̄ aliter nō ꝑt esse z nil amplius pōt tibi fieri nisi iuramentū. qđ tunc tibi ꝓdest illud iuramentū qō sic friuole recipis ab eo. nōne vna mensura vini plus valeret tibi. Et ergo qñ oimodo vult iurare tunc iaz est piurus coā deo. z si mortē eternal'r damnat. vñ dz in decre. Paratus iurare qō falsum est iam ꝑiurus est. xxij. q. v. Qui peierare. Et si ꝑtinaciter recipis ab eo iuramentū quē scis falsum iurare tunc iaz pdis. s. tuā cū aia ipsius damnas. z sic duas aias pdis. s. aiam ꝓpriā z aiam ꝓximi. vt pz. xxij. q. v. Ille. z. c. qui exigit. Ergo si querit a te an supportare cū velis a iuramēto. tunc deo offerre debes ista bona ꝑ quibus ille tibi iurare intendit. z deus remunerabit tibi. Et tñ adhuc ille tenet tibi soluere illa debita si vult saluari. Sed diceres. ex hoc sequeret cōfusio mea. q: hoies crederēt me iniustā cām habere cū nollē iuramentū ab eo recipe. Rñdet q̄ ꝑpē malos hoies qui vt frequēter malū iudicāt nō debes deū offendere nec aiam tuā pdere recipiendo sic falsum iuramentuz ab eo. Et si vnus malus iō malū ō te iudicat tūc sex vel octo boni ecōuerso de te iudicāt bonū z te ꝓpterea cōmendant q̄ deum aiam tuā honorasti z eum falso iuramēto supportasti. q: sicut mali ex oibus malū iudicāt. sic boni bonū. vñ Chrisō. sup Matb. Sicut difficile aliquē suspicat malū qui bonus est. sic difficile aliquē suspicat bonū ipse q̄ malus est. ¶ Octauū ad tercium sciendū est q̄ in sex casibus licitū est iurare z iuramentū ab alijs recipe. Primo cū alicui suadet aliq̄ bonū q̄ est ei vtile z non credit verbo simplici tunc ꝓcedit iurare. q̄ ꝑz. xxij. q. j. nō est ꝓtra. j. vñ etiā Jst. Plerūq̄ sine iuramēto loqui disponim⁹. ℞ incredulitate eoꝝ q̄ nō credūt q̄ dicimus iurare cōpellimur. Sc̄us q̄s pōt innocentiā suā purgare cū iuramēto. qñ iniuste z mēdaciter a malis infamatus est. Et in ℞ casu dz sibi credi nisi cōtrariū ꝑ testes posset cōuinci. vñ dz in decret. Licite iurat mētū fit ꝓ infamie expurgatiōe. ij. q. iij. ℞ sbr. imo quilibet tenet famā suā defendere. vñ dz in decret. Famā suā negligens crudelis est. xij. q. j. nolo. Et tales q̄ sic infamāt innocēter ꝓximos grauiter peccant z tenent reuocare si volunt indulgentiā cōsequi pctoꝝ. Tercio ad ꝓfirmationē debitorū. vt cū q̄s nō habet fideiussores ponere. z alias sibi nolunt credere. tunc pōt iurare se velle in illo termino soluere. z si intēdit z suū posse facit nō peccat iurans nec etiā recipiēs iuramētū. Vnde ꝙug. de verbis apl'i sermone. xxiij. Qui exigit iuramētū si nescit aliū falsum iuraturum z ideo dicit. iura mihi vt ei

fides fiat non ad deo dicere ibi esse peccatū. tamē humana temptatio est ꝛc. Quarto ad dubitatōis remotionem. vt quādo ꝑ re litigiosa iuratur. ver bi gratia. Si duo ꝑ aliqua re litigarēt. ꝛ vni eorū ꝑ certo constaret quomodo se totū factū haberet tunc talis sine oīi peccato posset iurare ꝛ certitudinem illius dubij enarrare. vt sic altercatio cessaret. Quinto ꝑmittēdo suis superioribus obedienti am. vel etiā plātis fidelitatē vl etiā alicui cōmanenti vel ex pte officij vel alīs de causis licitis. Unde sciendū ꝙ qui ꝓpter officiū qđ sibi a plātis vel a consilio ciuitatis cōmittitur iurat. si intē dit sic facere vt iurat tunc nō ē periurus. Sed valde sollicitus dz esse ꝙ illud qđ iurauit ꝛ ꝑmisit ꝙ hoc fm exigentiā iuramenti ad effectū perducat. Aliās si fraudē faceret in exequēdo hoc qđ iurādo ꝑmisit toties periurus efficeret quoties sciēter ꝺ trāsgrederet. Ergo valde magnū et terribile est sic aliquid recipere sup iuramentū. quia talis animā suam pretiosam ꝑ pignore ponit. Si aūt ꝑ aliquo officio vel artificio iurat. ꝛ hoc iuramentū non intendit a principio seruare ꝛ ꝓpter lucrū vel officium acquirendū iurat ipso facto ē periurus. Et quotiens cunq; postea illud iuramentū transgredit. totiens mortaliter peccat. O quot iuramēta fiunt q̄ iurantes adimplere non intendūt. Item qui scienter dāt occasionē talibus sua iuramēta transgrediēdi. rogādo vel etiā solūmō cōsentiēdo eis ꝓpter lucrū ꝑ priū. tales grauiter deū offendūt qz plus debēt diligere saluteē ꝓprio ꝛ ꝙ ꝓpriū lucrū vel cōmodū. Item sciendū ꝙ cautius ꝛ salubrius esset talia officia cōmittere ipīs officialibus ꝛ mechanicī sub pena pecuniaria q̄nq; vel sex talentoꝝ argēti vl auri. ꝛ melius seruaret qz heu plures magis solliciti essent cauere damnum tpale ꝙ damnū spūale. qđ tamē tāgit pciosam animā hois de q̄ dicit Ber. Totus mūdus ille pciū vnī⁹ anime estimare nō potest. Siēr q̄ iurāt fidelitatē ꝓprio dño diligentiā facere debēt vt iuramēto satisfaciāt. Sexto ꝓpter necessitatē. vt cū quis te vellet capere vel spoliare vel occidere tanq; inimicū de illa ciuitate: vl ō dominio illi⁹ dñi. ꝛ tu nō eēs inimic⁹. nec de dño illi⁹ dñi. tūc cū iuramēto posses asserere te alterius esse dñi sine oīi peccato. Dñs querit q̄ coact⁹ iurat aliqđ vtrū ad hoc obliget. Rñdet fm Tho. ij. q. xcvij. Nō excusat a peccato mortali non implens qđ coacte iurauit. ꝛ Ray. dicit ꝙ talis quantuscūq; fuerit metus nihilominus obligat dūmō sit de re licita. secus ē de re illicita. Dz talis solnēs qđ coacte ꝑmisit ꝑt illud repetere. ꝛ ali⁹ cōrā deo tenet sp restituere q̄cq̄d ex toto sit ō deū si faltez remissionē petōꝝ ꝓsequi voluerit. Ultimo nota exemplū in q̄ cognoscere potes quō deo displiceat ꝛ homini noceat sciēter falsū iuramētum recipe. ꝛ hoc illi attēdere debēt q̄ audēt dicere si q̄s tres denarios teneret ipīs soluere ꝙ vellent ꝓpter istos tres denarios iuramentū ab eo recipe. Unō legit ꝙ q̄dā hō citauerat quendā ad iudiciū ꝓpter quādam summā pecunie. ꝛ ille instāter negauit ꝛ se ad iuramentū exhibuit. qđ alius ab eo recepit. licz sciret eū sciēter falsū iurare. mox sequēti nocte rapt⁹ ad iudiciū vidit xp̄m sedentē in sede maiestatis sue exigentē ab eo rationē ō anima illi⁹ q̄ iurauit ei et de anima sua ꝓpria q̄ coḡuit ambas eē dānandas. Tūc iudex quesiuit cur iuramentū ab eo recepisset. Et ait ille. qz ipe mihi meuz negauit. Et iudex. Nonne potius debuisti perdere talem substantiam q̄ ipius ꝛ tuam animam. nonne anima melior est q̄ omnis temporalis substantia. Tunc iudex fecit eum flagellari. Qui euigilās omnia q̄ sibi acciderant enarrauit. Et in signum hui⁹ plagas in corpore et in dorso suo ostendit. que nullo modo potuerūt curari donec penituit. et deus sibi illud indulsit.

In dominica quarta Quadragesime.

Sermo. xliij.

De contritione et confessione.

Est puer vnus hic qui habz q̄nq; panes hordeaceos ꝛ duos pisces Joh. vj. ꝛ Matḃ. xiiij. Jobes ō sancto gemiliano dicit ꝙ totū officiū p̄sentis dominice cōtinet quasi quedā noua ꝛ leta. Nam matutinale officiū agit de liberatione israhelitici ppli ab egyptiaca seruitute. Introit⁹ misse hortat ecclesiā ad exultationē leticie cū dicit. Letare hierusalem Et epistola loquit de celesti matre illa q̄ sursum ē hierusalē. Euāge. de resurrectiōe ꝛ satietate turbe. Ergo illa dñica dupl⁹ noiet. s. dñica de panibus ꝛ dñica de rosa. Et rō ē qz hodie ꝓsueuit dari romāo pfecto a papa qñ rome ē rosa aurea plena musto ꝛ balsamo. ℣ Sic mortalr penitētia quam isto sacro tpe facim⁹ oia ista operat in nob videlz liberationē a pctō. leticiā gratie aptionē celestī ianue. ꝛ refectionē glorie. Ut ipa penitētia etiā conuertit spinas vitioꝝ in rosas virtutū. Unde hodie letari debent pctōres qz de⁹ paratus ē eos recipe ad gratiā. Nā ipe dicit ꝙ ꝓpheta. Nolo mortē pctōris ꝺ vt magis ꝓuertat ꝛ viuat. Item letari debēt penitētes q̄ sunt cōfessi. qz de⁹ indulsit eis oia pcta eorū ex sua misericordia. Item iusti letari debent. quia deus illo sacro tempore vult eis gratiam augmētare. Item tribulati debent letari quia deus vult cum eis esse in tribulationibus ipoꝝ. Unde ps Cum ipo sum in tribulatione eripiam eum ꝛ glorifi. Uñ Jobis. xvj. Tristicia vestra vertet in gaudiū. sed exquo p̄sens tēpus ē tempus penitētie in quo debem⁹ satisfacere ꝑ oīib⁹ nostris peccatī ō ꝑ totū annum ꝑmisimus. Ergo in p̄senti sermone tria sunt dicēda. Primo de cōtritione. Secundo de cōfessione. Tercio de satisfactiōe. ℣ Ex tuz ad ꝓmū querit qđ sit cōtritio. Rñ. fm tho. ē dolor voluntarie assumpt⁹ ꝑ pctis cum ꝓposito ꝓfitendi ꝛ satisfaciendi. Ubi querit vtrū ꝓritio debeat esse maxim⁹ dolor. Rñr q̄tū ad dolorē interiorē ꝛ displicentiā dz eē maxim⁹ dolor. qđ ꝓbat ꝑ tria. Primo in nulla re debemus habere tantam complacentiā sicut in deo. modo hoc totū perdit cuz vno peccato mortali. Et quia contraria contrarijs curantur. ergo de peccato comimisso maximū dolorem ꝛ displicentiā habere debemus. Secundo ꝑ bat qñ ḋs offendit aliquē dilectū tāto plus de hoc dolet q̄nto magis euz dilexit. ꝺ deū sup oia diligere debem⁹ quē peccādo offendim⁹. ꝺ ꝛc. Tercio ꝓba

mr. quando enim quis aliquam rem perdit tanto plus dolet qto melior res ipa fuit. qz hō plus dolet de florent pditiōe qz denarij. ꝫ de⁹ ē summū z infinitū bonū quē peccādo offendim⁹ et pdidimus igit ꝛc. Ex qb⁹ sequit q dolor ꝓtritois qtū ad interiorē displicētiā dz eē maior oīm dolore q̄ pt hoi tpaliter accidere etiā si oia bona tpalia pderet. vel si pr̄ mr̄ uxor z filij morerent. Et h̄ ē intelligendū qtū ad interiorē dolorē z displicentiā. Sz exā si ne ꝺa ꝓtritiōe nullū pctm̄ dimittit. z qz multi ꝓtrunt z nō ꝺe tūc querit q̄ sūt sig̃ ꝺe ꝓtritois. sic scz q spes hr̄i posset q de⁹ idulgeat ipi ꝓtrito pctā sua p cōtritionē. Dico q hmōi ꝓtritois ꝺe qtuor sunt sig̃. Primū signū ē si de pctis ꝑteritz doleat i futurū cauere se firmit ꝓponit. sic q parati⁹ vellet subire oēm penā in generali loquēdo qz ampli⁹ scienter peccare mortalit. vñ apl's. quis nos separabit a caritate xp̄i an pſecutio an fames ꝛc. Secūz signū est si ipe penitēs par⁹ ē satisfacē lesis. siue i reb⁹. s. restituēdo oia iniusta siue i fama. s. revocādo q falsē z mēdaciter suū ꝓprimū ifamauerit. siue i corpe vulnerādo siue ꝺginitatē ꝺginis corrūpendo. z sic ō alijs offenſ. z i qb⁹ nō ꝑt satisfacere doleat z ꝓpositū habeat satisfaciēdi cū aliqñ post h̄ ꝓsperior arridēte fortuna poterit. Ber. Qui veracit penitet qcq̄d sibi ꝓ culpa quā odit inūgit tacita ꝓscientia amplectit. Tercīū signū ē q ꝺeat offensorib⁹ quōcūqz a q̄buscūqz. qtūcūqz z qz grauiter sit offensus sive in reb⁹ siue i pſona vl' i fama. vl' etiā si gnior offensa accidisset. vl' i futuro acciderit par⁹ sit in animo suo ꝓpt deū idulgere. vt de⁹ sibi sua pctā indulgeat. Sz q nō vult idulgere suis inimicis nō hz veram ꝓtritionē nec ē verus penitēs. vñ Aug⁹. Omnisq̄z talē idulgentiā ē acceptur⁹ a deo q̄lē z ipe dederit ꝓximo. ḡ illi q adhuc stāt in rācore z nolunt idulgere nō sūt absoluēdi nec cū sacro eucharistie cōicādi. ℞ Quartū signū ē si officiū vel negociū qō sine pctō mortali nō ꝑt exercere par⁹ est resignare ergo illi q̄ hūt talia officia q̄ nl'o mō sine pctō mortali pñt ꝓficere: sic traditores vl' lenones z hmōi. z ꝓ qb⁹ eis inhibē cōio sp sūt i pctō mortali z i ptāte diaboli die noctuqz. Et isup sūt ꝑati oi bono tot⁹ eccie z nihil pñt i isto statu facere qō sit eis meritoriū vite eterne. Et lz qñqz ꝓfiteant th nil valet eis tal' ꝓfessio exā desistere nolūt a tali officio. Sz h̄ nō itelligit de ill' q̄ hūt artificia et officia honesta z vtilia q̄ licite pñt fieri. sic sutores sartores. calciatores. piscatores z sic ō alijs. Et tales qñ fidelit laborāt z sūt sine pctō mortali. tūc oīm eor⁹ labor erit eis meritor⁹ ꝑs. Labores manuarū qr māducab beat⁹ es ꝛc. Itē querit vtrū ꝓtritio possit tollere totū reatū pene. Rūdet sm petrū de Tharāta. Cōtritionis intētio pōt attēdi dupl'r vl' ex pte caritatz que causat displicētiam peccati vel ex pte doloris q̄ insensitiua excitat. Et i vtroqz pōt tātū intendi cōtritio q tota pena dimittitur sicut patet de latrone q̄ cū xp̄o pepēdit in cruce ℒ Quātū ad scām q̄rit de ꝓfessiōe q̄d sit cōfessio: Rū. sm Ray. Cōfessio ē legittima corā sacerdote pctōr declaratio. Vñ q̄rit vtrū cōfessio sit de necē tate salutz. Rū. q sic. Dis ei fidelis saltē sel' i anno tenet ex p̄cepto eccie postqz ad ānos discretiōis p uenerit confiteri oia pctā sua. z cōicare saltē in pascha. vtz extra de pe. Dis. Nō em̄ sufficit ꝓtritio nisi seq̄t cōfessio. vñ Ambo. i li. de paradiso. Nō ei q̄sqz a pctō iustificari poterit nisi pctm̄ añ cōfessus fuerit Sz q̄rit q̄lis dz eē ꝓfessio. Rñ. q ꝑ dz esse ꝓmeditata. ℞ Sz di. quātā diligentiā dz hz̄e hō ad rememorādū sua pctā. Rñr. q maiorē qz vnqz i aliq̄ re trāsitoria habuit. Et h̄ ꝓbat. qz si qs rōem regi terreno deberet dare de multz z arduis causis ꝛb pena ꝓuatōis oculoꝝ vl' aliorꝝ mēbroꝝ si i ipa rōe deficeret tūc magnā diligētiaz adhiberet vt debitē rōz redderet. Sz maiorē rōz reddituri sum⁹ i cōfessione z ꝛb maioꝝ pena. qz de tota vita nr̄a z sub pena dānatiōis etne. Itē q̄libz penitēs dz ad memoriā reducere i qb⁹ locis fuit z q̄d in q̄libet loco delict. z q̄tēs q̄libet pctm̄ ꝛmisit. vñ aug. i li. de penitē. vere penitēs cōsideret q̄litatē criminis i loco i tpe. i pseuerātia. i varietate pſone. z q̄ tēptatiōe h̄ fecerit. z in ipi⁹ vicij multiplici executiōe. vñ scien dū q nō sufficit in ꝓfessione dicere. h̄ pctm̄ sepi⁹ cōmisi: qr cōfessor nescit itelligere vtrū decies vl' vigesies vl' cēties cōmiseris. z q̄libet ꝓfitēs si certū nūerū scit dicat. Si aūt nō: dicat sub ideterminato nūero ꝓut inestimatiōe sibi videt. vt dicēdo h̄ peccatū cōmisi decies vl' vigesies vl' centies vl' plus vl' minus. qr certū nūerū ignoro. Tūc cōfessor ꝑt eum sm hoc expedire z pniam itūgere. qr maior penitētia intūgēda ē illi q̄ aliqō pctm̄ decies cōmisit q̄ semel vl' ter cōmisit. Secūdo cōfessio dz eē nuda z integra qr de⁹ dimidiā cōfessionē nō acceptat. nec vnū pctm̄ mortale sine alio remittit. vñ Deut. xxxij. Dei pfecta sūt opa Tercio cōfessio dz eē ꝑpa z accusatoria. s. q̄ sua ꝓpria pctā ꝓfiteat z nō alioꝝ. nec aliquē dz noiare i ꝓfessione nisi i tali casu i q̄ sine noiatiōe pſone nō possz ipm pctm̄ exprimere. vt si peccauit cū sorore vl' cū mr̄e. Itē ꝓfitēs nō dz se excusare sic aliq̄ dicūt i ꝓfessione dicēdo. Deus ordinauit mihi h̄ malū q h̄ cōmisi qō oīno est falsū. z cū h̄ magnū pctm̄ ē credere vl' dicere q̄ deus malū fecerit ꝛ ē ipi⁹ hois volūtas mala z malicia ꝓpria. vñ apl's. Nec ē volūtas dei scrificato vra Itē aliq̄ dicūt diabol⁹ decepit me. Itē aliq̄ dicunt coact⁹ fū ab hoib⁹. Seū. Dimitte excusationes qr null⁹ invitus peccat. Et tales sic se excusātes non sunt absoluēdi: qr cōfessio dz eē ꝓpria z accusans.

Quarto debet esse lacrymosa. quia cū dolore et amaritudine cordis pctā confitēda sunt vt misericordia cōsequat. vñ Greg. Illū quē conspicis delicta cū fletu dolere in ꝓspectu deitatis nō dubites ꝓsequi misericordiaz. Cōtra h̄ faciūt q̄ pctā sua q̄si fabulā sacerdoti ꝓponūt nullā verecūdiā ꝺ pctis habēdo. Ber. Sūt q̄dā q̄ confitēdo sicut fabulā pctoꝝ suorū narrat hystoriā z egritudies aie sue sine cōfusione dinumerāt. Sed vere cōfitētes cū verecundia debēt cōfiteri peccata sua. Unde Bern. Jōbo iubemur cōfiteri pctā vt erubescentiā habeamus ꝓ pena. Aug. in li. de pnia. Erubescētia nāqz magna ē pena. ideo q̄ erubescit ꝓpr̄o dignus fit misericordia.

Quito ꝓfessio debet fieri cū bona spe z magna humilitate. Bern. Humilit cōfitenti pctm̄ remittit deus. z dyabol⁹ eū quē in corde hois invaserat amittit ꝓncipatū. Itē penitēs dz h̄e bonā fiduciaz

firmiter sperādo se posse indulgentiaz ꝓcq. vnde Aug⁹. Onia q̄ ex fiducia nō ꝓcedit ē inutilis et ste rilis z manet sine miscōia. cū etiā Ambr. Nō ꝑt bñ tur vtrū cōfessio in aliquo casu sit iterāda. Rñdet q̄ sunt q̄tuoz casus cōmunes z vsitati in q̄bus do cto2es dicūt ꝓfessionē esse iterandā. Primo ē ꝑ pter peccati enoꝛmitatē. ob quā optet peccatoꝛem ad superioꝛē remitti. q̄ ꝓfessionē remissi audiat et eū absolvat. tūc talis pctōꝛ tenet illa peccata itera re. ꝑ q̄b⁹ missus ē ad superioꝛē. ꝑ absolutiōe. Sz ꝑ m⁹ ꝓfessoꝛ debet eū absoluere ab alijs pctis a q̄b⁹ eū absoluere hz. nisi penitēs sine cōfitens sit excō municat⁹ maioꝛi excōicatiōe. qz tūc talis cōfitens a nullo pctō ꝑt absolui nisi ante sit absolut⁹ ab il la excōicatione. vñ dicit in decre. Excōicatio abso lutionē impedit. xliij. q. j. audiuim⁹ z. c. q̄cūq. Se cūdus casus ē ꝑpt ignoꝛātiā sacerdotiz vtpote quā do sacerdos ē ignoꝛās tūc dz queri sacerdos q̄ sci at ligare z soluere. z cū hoc discernere differentiaz pctōꝝ z ei iteꝝ ꝓfitēdū ē ō licētia ꝓpꝛij sacerdotiz vl auctoꝛitate supioꝛiz. Et ħ ptz q̄ illi sepi⁹ decipiunt q̄ ignaros z illꝛatos q̄rūt ꝓfessoꝛes. Terci⁹ casus si ꝓfessio nō fuit integra: vt qz sciemter obticuit ali qō peccatū moꝛtale aut etiā si accessit cū volūtate vlteri⁹ peccādi. Quart⁹ si ꝓtempsit aut neglexit sa tisfacere z oblit⁹ē satisfactionē sibi iniunctā. naz si sciret z eā implere vellet z cū vera ꝓtritiōe z bono ꝓposito ꝓfessus eēt nō oꝑteret reiterare ꝓfessionez Et itelligūt duo vltimi casus qñ mutat sacerdotē. Si aūt ad eundē sacerdotē reuertit tūc distinguē dū ē. qz aut recēter aut nouit ꝓfessus ē. aut de me moꝛia sūt elapsa ipi sacerdoti ꝓpt diuturnitatē tē poꝛis. In ꝓmo casu. s. q̄n pctā cōfessa adhuc sunt i memoꝛia sacerdotis tūc nō tenet oia reiterare. sed solū illud pctm̄ q̄ scienter obticuit vl illā fictionē q̄ cū volūtate ampli⁹ peccādi ad ꝓfessionē accessit Sz in scōo casu. q̄. s. pctā elapsa sūt a memoꝛia sa cerdotis. tūc tenet oia reiterare. etiā si decies ꝓfes sus eēt z ꝑ aliq̄ pctm̄ scienter obticuisset tūc oēs iste cōfessiones sūt iterāde qz ꝓfitēti vnū peccatuz moꝛtale nō dimittit sine alio. Itē querit de pecca tis scienter cōmissis z postea oblitis vtrū reqrat pe nitētia z ꝓfessio de his. Rñr si bō ita ē oblit⁹ q̄ nul lo mō recoꝛdat tūc nō tenet ad pniam nisi i gene rali. ħ tñ tenet laboꝛare z diligētiā facere recoꝛdā do. s. z oꝛādo deū vt reuelet ei pctm̄ oblitū z audi endo ꝼmones cū maioꝛi diligētia. vt sic posset ad memoꝛiā reducere pctm̄ hmōi oblitū. Si aūt pōt recoꝛdari tūc tenet in speciali ꝓfiteri. Si aūt oino nō recoꝛdat tūc tenet i generali confiteri dicēdo se deū in multis oꝑendisse pctis de q̄b⁹ nō recoꝛdat z libēter vellet scire. Et hoc ē cōteri in generali. Et etiā penitere debet de negligētia q̄ quā venit i hāc oblitionē. Q Sz q̄rtū ad terciū. s. de satisfactio ne sciendū q̄ satisfactio sp dz fieri q̄ ꝓtrariū. vt sup bo inūgēda ē hūiliatio z ꝓstrantio: z vestiū oꝛna tus depositio. Itē auaro inustaz rerū restitutioꝛ de iustis reb⁹ elemosynarū distributio. Itē gulo sis z ebꝛiosis abstinētia z ieiunū qz ꝼm Hal. Per q̄ quis peccat ꝑ ħ etiā puniet. Item luxuriosis et adulteris inūgende sūt afflictiōes coꝛpis. vt. s. du re iaceant. vestes aspeꝛas induāt z disciplinas cū ỹgis recipiant. z sic de alijs. vñ Greg. Neq̄q̄ satiz facim⁹ si ab inq̄tate nō cessam⁹. z nisi voluptates q̄q̄ q̄s dilexerim⁹ ecōtrario oppositis lamētis in seq̄mur. Itē accidiosis pigris inūgende sunt vigi lie. s. vt mane surgāt z ecclesias frequētēt. z etiā q̄n q̄ pegrinatiōes faciāt. Item iracundis z rancoꝛo sis vt cū suis inimicis se recōcilieꝛ z oēm vindictā z iracūdiā penit⁹ ex coꝛde dimittāt et cū inimicis amicabilit loquāt z erga eos se charitatiue teneāt z sic de alijs. Q Querit vtrū satisfactionē in iunctā z cōpletā in peccato moꝛtali necesse sit ite rare. Rñ. ꝼm ꝓTho. in. iiij. dist. xv. Illique satisfacti ones sunt ex q̄bus manet aliquis effectus in satis faciēte postq̄ etiā actus satisfactionis trāsit. sicut in satisfactionib⁹ ex ieiunio sequit debilitatio coꝛ poꝛis. z ex elemosynis largitis substātie diminu tio z sic de alijs. Et tales satisfactiones facte i pec catis nō oꝑteꝛet q̄ reiterent qz q̄tū ad istud q̄ de eis manet q̄ penitentiā sequentē accepte fiūt. Sa tisfactiones aūt que non relinquūt aliquē effectū in satisfaciente postq̄ actus transit oꝑteꝛet q̄ ite reni. sicut ē de oꝛatiōe z similibus actibus. Actus em̄ interioꝛ qui totaliter transit nullo mō verifica tur. sed oꝑteꝛet q̄ iteretur. Idez Albert⁹ magnus addit z Guil. q̄ talis tenet ad suscipiendū postea penitentiā siue satisfactionē. nō tamen ē ei impo nēda tanta penitētia q̄ta si nulla ꝓius fuisset im posita. quia ꝓesumendū est q̄ ꝓpter illaz ꝓius in iunctam quā fecit licet extra caritatē domin⁹ ma ioꝛem contritionez ei dederit. Et nota q̄ nō est in peccato moꝛtali qui est contritus. Hec ille. Ergo laudabilis ꝓsuetudo est q̄ homo q̄ vult ꝓficere pe nitentiam iniunctā sibi vt ꝓius conteraꝛ de pecca tis suis. z in contritione penitentiam perficiat.

Q Vltimo notandū est exemplum in quo dei magna miseꝛicoꝛdia cognoscit sup penitētes. Legitur in dyalo Cesarij q̄ tempoꝛe Innocentij pape erat mulier quedā igne libidinis incensa. que ꝓpꝛium illecebꝛiter adamauit filiū. de quo ꝓcepit z peperit aliū filiū. terꝛoꝛe igit perculsa timens se sathane tradi vel moꝛte subitanea interire. deo mi serante de satisfactione anxiari cepit. Prehabito igitur consilio sacerdotis sui infantulū secum tol lens Romā venit z cum magna importunitate et magna cōtritione domini Innocen. pape oculis se ingessit cū tantis lacꝛymis z clamoꝛib⁹ cūctis audientib⁹ factēs confessionē vt omnes verterent in stupoꝛē. Gestauit em̄ bꝛachijs infantez cōmissi facinoꝛis reū. Videns dñs papa in muliere tantā contritionē z qz ꝑ penitens esset miscōia motus sup eam sicut ꝓudēs medicus volēs infirmitatez plene z cito curare z medicinā ꝑ ꝓtritionis ꝓba re: ꝓcepit vt in tali veste ibi coꝛā eis apparet in q̄li venerat ad filiū cū peccaret. Et illa cōfusionē eter nā tempali anteponēs moꝛ exiuit. vestes exuit. et in camisia redijt. z q̄ paratissima foꝛet ad oēm sa satisfactionē i tali obediētia satz oñdit. Cōsideās vir beatissim⁹ tali obediētie. tali ꝑcūdie. tali pnie nulli⁹ pcti penā posse resistere: coꝛā oñibus dixit ad mulierē. Dimissum ē tibi pctm̄ tuū vade in pa ce z nihil ampli⁹ injunxit ei. Audiuit hoc quidam

de cardinalib⁹ murmurādo papā reꝓhendit et dixit ad tantā culpā tā breuē penitentiā nō sufficere. Qui rñdit. Si ego iniuste egi cū ista muliere. et si insufficiēs ē ei ista penitētia cozā deo tūc dyabol⁹ habeat pot estatē ingrediēdi cozp⁹ meū z cozā oībus me vexet. Si vo iniuste me reꝓhēdis sīt tibi fiat. Statim dyabol⁹ eundē cardinalem vexare cepit. Per cui⁹ vexatiōz pfectā penitētiā mulierz deus palā ostendit. Tandē cōmuni oratione liberatus cardinalis diuine misericordie deceterο cōtra dicere non psumpsit.

In eadem dominica.

Sermo. xliij.

De penitentia vera et falsa.

Penitentiam agite appropinqbit enī reg.ce. Matḥ.iij. Ires.v. phiḳ. Dis mot⁹ tēdit ad aliquē terminū p debita media. Termin⁹ motuū nostrox ē regnū celox: ad qō quenient⁹ pverā penitētiā. ergo dicit in vbis ꝓmissis. Penitētiā agi. ꝛc. Exq̄ tam ē tps pnie i pñti fmōe dicēdū ē de illq̄ agūt verā pniam z q̄ falsā. ℟ Pro q̄ sciendū q⁹ decē genera hominū agūt pniam q̄rū solū vnū gen⁹ hoim veram penitētiā agit. z alia nouē genera hoim falsaz et infructuosā agūt pniam. Primi q̄ falsā pniaz agūt sūt q̄ ꝓfitent et tñ nō integre oia pcta ꝗ aliq̄ sciēter occultāt. Illā ꝓfessionē deus nō acceptat q: oz homine penitētē oia pcta ꝓfiteri q̄ cognoscit se cōmisisse si vult remissionē pctox ꝓseq̄ a deo. quia de⁹ vnū pctm sine alio nō dimittit. vñ Deut. xxxij. dei pfecta sūt opa. De⁹ ei nō pōt dimidiare gratiā suā ita q⁹ partē dimittat z ptē reseruet. vñ vsus. Larga dei pietas venīā non dimidiabit. Aut nihil aut totū te lacrimāte dabit. ❡ Circa qō sciendū q⁹ cōfitēs oz duo facere Primo oz rememorari omnia peccata sua z oīe posse suū facere audiēdo fmones z ad memorīā reuocādo qb⁹ locis z qb⁹ tpib⁹ z quotiens p totū annū ꝓtra deū fecerit. Scōo oz deū rogare vt sibi reuelet z cor suum illuminet ad cognoscendū pctā sua: z sic accedere ad ꝓfessionē z oia pcta nude z apte ꝓfiteri. sic q⁹ ꝓfessor itelligat nullū ex verecūdia palliādo vel obticēdo z sic hīe summā spem de idulgētia oīm pctox. q: si q̄s centū pcta mortalia ꝓmisisset z suā diligentiā faceret audiēdo sermones z scrutādo suā ꝓsciam ad recognoscendū sua pcta z nō posset plura pcta q̄ decē recognoscere z illa itegraꝛ ꝓfiterek z libēter vellet oia alia ꝓfiteri si ea cogīceret. tūc de⁹ oia pcta tam ꝓfessa q̄ oblita sibi idulgeret. Sic etiā ecōtrario si q̄s decē pcta mortalia cōmisisset z solū. ix. ꝓfiterek et vnū de his sciēter obticeret. nullā venīā ꝓsequerek. vñ amb. Nō ei q̄sq̄ a pctō iustificari poterit nisi pctm añ ꝓfessus fuerit. ❡ Vñ nota exēplum Erat q̄dā rex q̄ habuit filiā deuotā z castā q̄ sp habuit vnū numerū paupex viduarū z pupillox q̄s xpc deū nutrierat. q̄ ꝓposuit itrare religionē et papā ꝓsultū habuit. Qui audiēs q⁹ tot bona fierēt ab ea in mūdo paupib⁹: dissuasit ingressū. q̄ postmodū oculos suos in quendam scriptozem iniecit q̄ ei ministrabat ad mensam z ex tali visione z concupiscentia cecidit in lapsum carnis et cōcepit puerum. que territa ꝓpter hoc factū timens de bona stare totū regnū z totā parentelā ꝓsuluit quandas vetulā antiquā que fecit ei abozsum. Et ex hac re filia regis cōtristata ēz ꝓturbata sic q⁹ amplī⁹ nūq̄ vl raro visa ē ridere vel gaudere. Ad quā pater ait Tu sp es ꝓturbata nec delectaris in his que sunt mūdi. ecce mihi placet vt intres aliquā religionē que ingressa religionē ita seriose vixit q⁹ raro visa ē cū ceteris puellis cōuersari vel letari. sic q⁹ ipa fuit exemplū oībus virginib⁹. q̄ tandez infirmata grauiter defuncta est. Et infra. xxx. dies apparuit abbatisse dicens se damnatā esse. Et abbatissa ait. Quō ꝗ est factū cū tu tam religiose vixisti q⁹ fuisti speculū oīm nostrū. Rñdit se quoddā pctm cōmisisse in seculo qō ꝓpt verecūdia hūanā nūq̄ cōfessa fuit: q̄uis sp ꝓpt ꝗ doluisset z tristis fuisz. Et ē illud. Perdidi meā virginitatē z insup pnex quē cepi occidi. Et si ꝗ peccatū ꝓfessa fuissem de⁹ mihi indulsisset. etiā si milliesꝗ cōmisissem. Et q̄s obticui ideo eternaliter dānata sum ❡ Secundi sunt q̄ oia peccata q̄ in memoria habēt ꝓfitētur q̄ retinēt vnū vel plura in volūtate itex faciēdi. Istē nō ꝓficit talis cōfessio q: si nullū pctm reseruādū ē in actu. sic etiā nec in voluntate. quilibz penitēs debet habere voluntatē amplī⁹ nō peccādi si vult cōsequi remissionē peccatox. Signū aūt q⁹ quis nō habeat amplī⁹ voluntatē peccandi est quādo non solum postponit peccata. q̄ etiam occasiones peccatox. Hoc in illis apparet q̄ veraciter conuertūnt z firmū ꝓpositū habēt se emēdandi q: tales pijciūt superbū habitū. s. capucia magna. crinilia z pepla cū q̄bus peccauerūt. Quia vere penitentes dēbēt abijcere z postponere illa q̄bus ad peccandū vtebant. Ergo si ꝓfessor q̄rit an ipe ꝓfitēs talia cōmittere velit. Et sic rñdit vere penitēs. Nunq̄ ad mortē. tūc oz dicere ꝓfessor. Habes adhuc illa ornamēta cū q̄b⁹ peccasti. ad q̄d valēt tūc si amplī⁹ nō vis vti illis ad peccandū. Nec talia debes dare filijs vl filiab⁹ tuis ne des eis occasionē peccandi. alias reus eris oīm pctox q̄ ipsi ꝓmittūt. Qui vere penitēs oz nō solū abijcere actū ꝗ etiā volūtatez z occasionē peccādi. vnde si q̄s illicite chorizasset et actuz luxurie extra mrimoniū ꝓmisisset vl inebriatus fuisset. vl etiā suā ꝓpriā vxorē sine cā z rōne cussisset q̄uis illa oia ꝓfiterek. tñ si non hꝫ firmū ꝓpositū amplī⁹ talia dimittēdi ꝓfessio sua sibi nihil ꝓficeret. Ergo oz cū tali ꝓposito ad ꝓfessionez accedere q⁹ amplī⁹ nō vel illicite chorizare. nec ꝓpbire. nec ad tabernas ire iebriari. nec vxorē tuaz legittimā. nec alios hoies vbo vl facto molestare.

X Tercij sūt q̄ dolēt ō pctis z ꝓfitēt pcta sua ꝗ ablata nō restituūt: illꝫ ꝓfessio nihil ꝓficit q: fm aug. Pctm nō dimittit nisi ablatū restituat. Et i ꝑ ille ñ pt excusari q̄ hz facultatē restituēdi. ꝗ si nō hz et ñ pt sufficit volūtas. Sciēdū aūt q⁹ qlibz stati restituere z primo suo satisfacere tenet añq̄ ad cōsonē accedat si ꝓmode pt. Hz si diceres quō oz fieri restitutio. Rñdet. si furtū ꝓmissū p te ē occultū restitutio oz fieri p sacerdotē vl p ꝓfessorē sine exꝑssione tui nois: ne teipm infamet vel alia notificatione que vel directe vel indirecte duceret in tui cognitionem. Vel si tam non cōmode potest fieri restitu-

mitto tūc p eundē sacerdotē debes petere dilatiōz ab alio, vel si tā manifestū ē tūc p teipm debes restituere vl p teipm dilatiōez petē et si nolit tibi dare tūc teneris recedere ab oīb⁹ bonis vsq; ad extremā necessitatē vt ei indilate restitutio fiat. Sciendū aūt q; q debita tenēt soluere primis si termin⁹ solutionis aduenerit z possunt soluere z nolūt tales nō debēt absolui a peccatis nec ad cōmuniōez accedere nisi oīa soluāt. Itē sciendū q; nō solū mala ablata sūt restituenda ꝫ etiā pna. vbi gra. Si ad pratū primi tui luisses z ei ℥ volūtatē suā vnū pannū plenū gramib⁹ abstulisses vl ei al's i fructibus vl segetib⁹ scienē damnū; cū pecoꝛib⁹ tuis ituisses vel botros pira poma accepisses tūc teneris sm ꝓsiliū ꝓfessoꝛis ꝑ his oīb⁹ satisfacere. Vñ sciendū q; q sic diuersis homib⁹ pua damna intulit: ꝫ ignoꝛat qb⁹ hoīb⁹ dāna itulit tūc talis doꝛ facere vnā summā de oīb⁹ illis puis reb⁹ z tūc cū cōsilio sui sacerdotis vl ꝓfessoꝛis debz illā summā dare ad structurā alicui⁹ eccīe. Et signāt ad illā eccīaz in cui⁹ parrochia damnū fecit. Aut ꝑt illā dare pauperi⁹ q; vsurā accipit z lusoꝛes q; ex auaricia z ꝓpē lucrū luserūt. z mercatoꝛes q; emēdo vl vendēdo ꝓximos deceperūt. z mechanici vl laboꝛatoꝛes q; in laboꝛib⁹ suis sciēter fraudē cōmiserūt z serui z ancille q; bona dñoꝝ suoꝝ abstulerūt oīa illi nō ꝑdit absolui nisi restituāt vñ dī i decre. Falsa penitētia ē cū aliena nō restituūt. Litij. di. Generaliter. xiij. q. vj. Si res ꝛc. vñ aug⁹. Et ponit in decre. Non dimittit ꝑctm ꝛc. ¶ Itē sciēdū q; ista restitutio nō solū de reb⁹ iniustis doꝛ fieri. ꝫ etiā de fama z honoꝛe bonis. Grauis⁹ em̄ peccam⁹ auferēdo ꝓximo famā bonam ꝫ si auferamus z quascunq; res tēpales quia fama est melioꝛ ꝫ res tempoꝛales possunt cē Salo. ꝓuerbio. xxij. Melio⁹ ē nomē bonū ꝫ multe diuitie. Ex q̄ ptz q; detractoꝛes bone fame peioꝛes sūt ꝫ fures z raptoꝛes rerū tpaliū. Ambr. Tolerabiliores sūt fures q; bona tpalia diripiūt ꝫ detractoꝛes q; bonā famā nostrā dilacerāt. Ergo qui falsē ꝓximū ifamat tenēt erga illos ad q̄s dixit reuocare si vult ꝓsequi venīā petoꝝ suoꝝ. Ergo detractoꝛes illi difficiliter satisfaciūt. vñ Hiero. Nō facilis venīa ꝓtaua dixisse de rectis. Sil'r illi ḡuit peccāt q; detractoꝛes libēter audiūt. vñ Bern. Detrahere aut detrahētē audire q̄d illoꝝ dānabili⁹ sit nō facile dixerim. vñ inꝺ oīa pctā difficili⁹ dimittū tur illa duo pctā, s. detractio z iniustarū rerū ablatio. z rō ē. q; ibi nō sufficit ꝓtritio nec ꝓfessio nisi fiat fame bone z rerū ablatarū restitutio. ¶ Quarti sūt q; ꝓfitenī pctā sua nec tamē offensoꝛib⁹ suis idulgere volūt. Et talis ꝓfessio nō ē ꝓfessio q̄a neq; ꝫ de⁹ dimittit suā offensam nisi z nos nr̄is offensoꝛib⁹ dimittam⁹. vñ aug⁹. Nunq; talē indulgentiā acceptur⁹ ē a deo q̄lē ipe dederit ꝓximo. Sed dī. q̄liter oꝛ me idulgere inimicis meis. Rūdet q; sic oporet me indulgere vt vicz nō velis te ex vindicta vel rancoꝛe vindicare nec ꝟbo nec facto. Itē vt nec vindictā petas a deo sup ipm̄ euenire in furū. Itē vt ei oīa signa cōia caritatis exhibeas q; alijs hominib⁹ ꝑbere ꝓsueueras. s. loquēdo vel salutando z sic de alijs. Sed contra hoc faciūt q; nolunt aliquibus loqui nec ad domos ire. nec eos i via salutare nec salutātib⁹ rūdere q; oīa sunt signa rancoꝛis in coꝛde ꝫ quis dicāt oꝛe se eis idulsisse vñ Haymo sup Mat. nil ꝓdest oꝛe dimittere si ꝟbat ira in coꝛde. Ergo vere penitētes non solū oꝛe ꝫ etiā coꝛde debent indulgere. vnde z tanta posz eē iniuria z offensa z ex tanto feruoꝛe posset quis indulgere z ignoscere eam in se delinquenti: q; p hoc consequeret remissionē omniū peccatoꝝ. Unde Gregoꝛ. Qui in se peccanti clementer indulserit nullū peccati vestigiuz in eius anima remanebit. Exemplū. Erat quidā miles qui occidit patrē alterius militis ꝛc. quere infra sermo. cxxx. G. Sciendū tamē q; q̄n q̄s alteri iniuriā facit tūc ille tenet offensam dimittere. ꝫ iusticiā ꝑt ab eo exigere vt ei satisfaciat z dānū recōpenset sm q; iusticia dictauerit. Quinti sunt q; vere peniteāt z ꝓfiteant peccata sua oīa tamē immediate recidiuāt. Talis pnia erit eis inutilis. vnde aug⁹. Inanis est penitētia quā sequens inq̄nat culpa. Idem nil valet a malis venīā poscere z mala denuo iterare. ¶

Sciendū q; recidiuās postq; cōsecutus ē remissionē omniū peccatoꝝ z denuo peccat peioꝛ efficitur q; antea fuit Luce. xj. Erūt nouissima illius hominis peioꝛa ꝓoꝛibus. Itē tales ḡuiter deū offendūt ꝓpter ingratitudinē. vñ Isiō. de sum bo. Deus soꝛ z nō penitēs ē q; adhuc agit ꝓpk q̄s penitet. verbi gra. Ebꝛiosus de ebꝛietate sua ꝓfitet z tamē ecōuerso statim post pasca in ebꝛiak. Sil'r blasphemus iracundus superbus luxuriosus z sic de alijs. Ergo penitētia vera debet eē ꝑseueras hoc ē vt sp doleat se peccasse. z intantū pctm̄ ei displiceat vt nūq; libeat ei reiterare. Hugo de sancto victo. Quādo de⁹ p contritionē absoluit hominem a peccatis ligat cum vinculo perpetue detestationis vt peccatū decetero semp detestet. Mathei. x. Qui ꝑseuerauerit vsq; in finem hic saluus erit. ¶ Sexti sunt q; ꝓfitenī tamē ꝓpter multitudinē pctoꝝ vl p pter malā consuetudinē peccandi: diffidūt se facere posse penitentiā nec p consequens veniam consequenī Aug⁹. Penitentia que ex fiducia non ꝓcedit inutilis est z sterilis manet z sine misericoꝛdia. vnde Amb. Non potest bene agere penitentiam qui non sperat indulgentiā. Sic cayn egit penitentiā dicēs. Maioꝛ est iniquitas mea ꝫ vt veniam mereat. Sic etiā iudas egit penitentiā dicēs Peu quia tradidi sanguinem iustum z sic desperans seipm̄ suspendit. Unde Leo papa in quodam sermone. Sceleratioꝛ omnib⁹ o iuda z infelicioꝛ extitisti quem non penitentia duxit ad domum sed desperatio traxit ad laqueum. Unde verus penitens debet cum fiducia bona confiteri et penitentiam agere etiam si mille milia pctā moꝛtalia cōmisisset. Unde Bernardus. Maioꝛ ē dei pietas ꝫ queuis iniquitas. xxvj. q. vj. His q̄. Sicut em̄ scintilla in medio maris. ita omnis iniquitas hominis ad dei misericoꝛdiam. imo nulla est comparatio quo ad peccata hominū que sunt finita. z quo ad misericoꝛdiam dei q̄ ē infinita. Vñ Aristo. viij. phisi. Finiti ad infinitū nulla ē ꝓpoꝛtio. Unde dñs dicit p Ezechielem. In quacunq; hora peccatoꝛ ingemuerit ꝛc. Idem nolo moꝛtem

peccatoris ꝛc. Septimi sūt q̄ ꝓfitent pctā sua et ñ n̄ ō resignāt officia ꝓhibita q̄ sine mortali pctō ꝓficere nō ꝑnt. De h̄ ḡre añ ser. xl. R Octavi sūt q̄ ꝓfitent ex ꝓsuetudine et timore hūano. nō ex gra vł charitate. ꝛ talis ꝓfessio nō deo accepta nec homini salutifera. qz nō ex charitate ꝓcedit ꝫ solum ex timore hūano ꝛ verecūdia vt se alijs xp̄ianis cōformet ꝛ ne ab alijs hoib⁹ despiciāt. D Et illorū q̄ solū ex timore ꝛ verecūdia hūana ꝓfitent sūt duo signa p q̄ cognoscūt. Primū ē q̄ tales differūt suā ꝓfessionē vsq̄ ad vltimā septimanā quadragesimē ꝛ tūc qz vltra differre nō possūt ꝓfitent ex quadā verecūdia ne videant eē hereticī vł pagani ꝛ ne post mortē p̄uent ecclesiastica sepultura Quia ꝑm ius canonicū q̄ nō ꝓfitent in q̄dragesima nec cōicāt in pasca nō dñt sepeliri in cimiterio vł in aliq̄ loco sacrato ꝫ in campo. Qz si liceret et nō eēt verecūdia tūc tales q̄ sic distulerūt cōfessionē suā vsq̄ ad vltimā ebdomodā cū tñ bñ habuissent tp̄s ꝛ opportunitatē ꝓfitēdi vlteri⁹ differrent. ꝛ raro vel nūq̄ ꝓfiterent si hoies nō timerēt. Et h̄ ē signū q̄ nō habēt gratiā ꝛ caritatē. qz ꝑm Grego. Gratia dei nō ē ociosa. opaī em̄ magna si est. Hñ Ber. O bone iesu nō ē amor tu⁹ ociosus q̄ te diligūt nō torpescūt. nō ē amor tu⁹ trāsitor⁹ ꝫ etern⁹ Ex hijs seq̄t q̄ si tales haberēt gratiā ꝛ caritatem tempestiue fuissent morti ad ꝓfessionē ꝛ ad penitētiā agendaz vt digne possent cōicare ꝛ sacr̄m accipere ꝛ vt opa eoꝝ essent deo accepta qz vnū ꝑ nr̄: vł vna dies ieiunij post ꝓfessionē ꝛ ꝓtritionē plus valet q̄ mille p̄ nr̄ vel tota quadragesimā ieiunare in vno pctō mortali. Scōm signū ē q̄ tales tam cito post pasca recidiuāt ꝛ in nullo vitā suā emendāt qz imediate post pasca viuūt sic añ vixerunt ꝛ eadē pctā iterato ꝓmittūt q̄ añ ꝓfessi fuerūt. Et h̄ ē signū q̄ nō sūt vere penitētes ꝫ ficte ꝛ q̄ nō ex charitate ꝫ ex ꝓsuetudine penitētiā egerūt nec firmū ꝓpositū emendādi se habuerūt. ꝛ de h̄ q̄re exēplū de illo q̄ triginta duos annos orauit ꝓ patre suo defuncto. vt infra ser. xcij. O. Moni sūt q̄ ꝓfitent ꝛ penitentiā suscipiūt ꝫ candē penitentiā nō ꝑficiunt. Et talis ꝓfessio nō ꝑficit ad salutē h̄ ptz ex eo qz ē vn⁹ casus de q̄tuor casib⁹ in q̄b⁹ cōfessio ē iterāda h̄ q̄re ser. xliij. M. E Decimi sūt q̄ vere penitēt ꝛ q̄z pnia ē salubris ꝛ ꝑficua. vt sūt illi q̄ dolēt de oib⁹ pctis suis ꝛ ꝓfitēt oia sua pctā integre in q̄bus cognoscūt se deliq̄sse ꝛ habēt firmū ꝓpositum ampli⁹ nūq̄ velle peccare ꝛ parati sunt satisfacere ꝑm ꝓsiliū sui ꝓfessoris ꝛ ꝑm suā possibilitatē. Et q̄ ista habēt illi remissionē pctō⁹ suoꝝ ꝓsequēt etiā si tot pctā cōmisissent q̄t sunt gutte in mari. qz misericordia dei sup oia opa ei⁹. Et de ista materia q̄re. S. ser. xx. M. Ytē. xliij. F. Ytē ser. xliij. M.

Dñica in passione. Sermo. xlv.

Tulerūt ergo lapides vt iacerēt in eū Joh. viij. Trist. viij. ethi. Vera amicicia hz reamationē. Et quia xp̄s vere nos dilexit ꝑm illud Joh. xv. Maiorem caritatē nemo hz q̄ vt aiam ꝛc. Jō de iure debem⁹ eū reamare. ꝛ specialr i h̄ vt passionē ei⁹ sp i mēte habeam⁹ ꝛ grās ei referam⁹. Igit i verbis ꝑmissis passio xp̄i nobis ad memoriā reducit vbi dicit Tulerūt lapides ꝛc. Notandū q̄ hec dñica vocat dñica in passione. qz occasione resuscitatiōis lazari iudei celebrauerūt ꝓsiliū in sabbato sicut heri et diffinierūt oēs ꝓsentiētes in necem domini firmiter ꝓspirādo. Igit ecclesia domino suo xp̄o cōpatiens incepit sicut heri in nocte cantare de passione ne xp̄i ꝛ singulis dieb⁹ cōtinuat vsq̄ ad parasceuē vnde in ꝑsenti sermone de passione dñi tria sūt discenda. Primo q̄re ecclesia cū luctu p̄uenit passionē xp̄i. Scōo quot modis iudei q̄sierūt ieiunū interficere. Tercio in q̄bus xp̄s passus ē ꝑ nobis.

F Quātū ad p̄mū sciendū q̄ ecclesia hodie incepit legere ꝛ cāt̄are de passione xp̄i volēs i h̄ seruare modū antiquoꝝ q̄ longo tpe flebāt in veteri testamēto mortē alicui⁹ reuerēde ꝑsone ꝛ ꝑcipue si fuit sanctus hō. vnde ioseph cū egyptijs septem diebus fleuit patrē suū Jacob. Genes. vl. Et filij israel in campestrib⁹ moab. xxx. dieb⁹ fleuerūt moysen defunctū. Deut. xxxiij. Sed ecclesia quia nō vult flere xp̄m tam resuscitatū. ideo p̄uenit eū deflere ante diē mortis vt sic multis dieb⁹ flere possit. Et merito qz ipe ē sanctus sanctoꝝ. Et ꝓpt̄ h̄ legit etiā in epl̄a hodie de effusione sanguinis xp̄i ꝛ de redemptione humani generis p ipm facta. Secūdo vt q̄ p circulū anni nō cōpatiunt xp̄o saltem modo illo sacratissimo tempe incitent ad cōpatiendū xp̄o. Tercio vt si aliqui adhuc nō susceperunt crucē penitētie saltē mō ꝓpuocati a passione xp̄i accipiant crucē penitētie qui em̄ a peccatis alio tempore nō cauebant saltem hoc tpe debēt cauere. Et q̄ ante nō erubescebāt de suis peccatis saltem illo tpe oz erubescere. q̄m sol irrationalis creatura cōpatiēdo creatori suo sacco tenebrarū se operuit q̄si erubesceret q̄ p peccato creature sue creatoꝝ moreretur ꝛ q̄ ꝓius nō timebat nec dolebat de peccatis suis mō oz dolere ꝛ timere cū passionē creatoris ꝛ saluatoris sui audit ad quā terra tremuit. aliqn lapides in monumētis cemento ad invicē cōpacti. Ite q̄ ꝑnolebāt deo seruire saltē dñt ei seruire illo sacratissimo tpe i q̄ dñs noster iesus xp̄s seruiuit nob̄ sustinēdo amarā mortē ꝑ salute animarū nostrarū Isa. xliij. Seruire me fecisti in peccatis tuis. ꝓbuisti mihi laborē iniq̄tatib⁹ tuis. vnō etiā Her. Vniuersi siquidē xp̄iani sacra hac septimana aut ꝑ solito aut ꝑter solitū pleratem colūt. modestiam exhibent. humilitatē sectant. induunt grauitatē vt christo patienti quodāmodo compati videantur. Quis em̄ tam religiosus vt nō humiliet. quis tam iracundus vt non indulgeat. quis tam deliciosus vt nō abstineat ꝛ ieiunet. q̄s tam flagitiosus et luxuriosus vt non contineat. quis taz malicios⁹ vt nō peniteat his diebus. Mirabilis passio tua domine iesu xp̄e q̄ passiones omniū ꝓpulsauit ꝓ-

ciata est omibus iniquitatibus ⁊ nulli vnq̄ pesti nostre inuenit efficax. quis enim tam vulneratus est ad mortē qui nō tua morte saluet. ℣ Quantū ad secundū sciendū q̄ iudei xp̄o quatuor mortes inferre volebāt. Primo volebāt eū occidere cū eēt paruul⁹ cū gladio. ⁊ herodes q̄ occidit innocētes pueros in bethleem ⁊ in oibus ei⁹ finibus. Mat. ij. Sic eū occidimus cū istos occidim⁹ q̄ sunt nouiter ad xp̄m reuersi. Sic cū damus illis pueris q̄ vsq̄ adhuc innocentiā seruauerūt malū exēplū ⁊ occasionē peccādi. Similiter derisores bonorū hoim in bonis opib⁹ q̄ quādoq̄ bona opa extinguūt ⁊ bonas volūtates in talib⁹ bonis hoib⁹q̄s sic deridēt ⁊ subsannāt. Unde ps. Qui habitat in celis irridebit eos. Luc. vj. Eadē mensurā qua mensi fueritis remetiet vobis. Hi oēs iam dicti similes sunt herodi. Secūdo cōpatriote christi de nazareth tentauerūt eu⁹ occidere hcipitio Luc. iiij. Duxerūt illū vsq̄ ad supciliū montis vt p̄cipitarēt eu⁹. Nazareth interpretat flos ⁊ significat cor hois in quo xp̄s delectat habitare tanq̄ in sua ciuitate. q⁹ delitie eius sunt eē cu⁹ filijs hoim. Sic educunt eum indigne accedētes ad sacramentū eucharistie de nazareth. i. de floze. s. de manibus mūdis ip̄i⁹ sacerdotis ⁊ p̄cipitāt eum in fetidissimū stabulum cordis sui q̄ plenū est spurcitijs peccati. Hoc figuratum in Hieremia misso in lacum lutosum. Sz audi qd hic dicat celestis hieremias. s. christ⁹ Ecce ego in manibus vr̄is sum facite mihi q̄ iustū vobis vr̄. Et indigne cōicātibus dicit apl's. j. Cor. xj. Quicunq̄ māducauerit panē vel bi. cali. dñi indigne re⁹ erit corpis ⁊ sanguinis dñi. Tercio iudei tentauerunt eū occidere lapidib⁹ vt in hodierno euāgelio dicitur Tulerūt lapides. Isti sunt q̄ cū malis cogitatōibus ⁊ quersis volūtatibus eum lapidāt. Similiter et isti lapides tollūt cōtra eū q̄. s. ingrati sunt de ei⁹ beneficijs ⁊ tales nō solū sunt ingrati sed etiā insentati. vñ etiā Aug. de ciui. dei. Quisq̄s beneficia dei nō videt cecus est. nec laudat ingratus est. ⁊ quisq̄s in laudando reluctat insanus est. Quarto occiderūt eū crucifigēdo ip̄m. Et tales sunt q̄ iam xp̄m blasphemant iurando p vulnera ⁊ sanguinē ⁊ mortē ip̄sius. De q̄b⁹ dicit apl's Heb. vj. Rursum crucifigētes filium dei ⁊ de pctō blasphemie quere infertus sermo. cliij. Q.

℟ Octum ad terciū sciendū q̄ xp̄s pati voluit in oibus in q̄bus nos peccam⁹. Peccam⁹ eñ in tribus scz corde. corpe ⁊ in reb⁹. In his oīa pctā que cōmittimus includunt. Oz aūt vt Isa. dicit. Dñs posuit in eo iniq̄tates oīm nostrū. Ideo ⁊ in his omibus pati voluit. Primo passus ē in corde. q⁹ plenū erat omni tristicia. vñ ip̄e xp̄s dixit in mōte oliueti ad discipulos. Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē. Pro quo sciendū q̄ tristicia xp̄i ante passionē ei⁹ p̄cipaliter ex tribus causabat. Primo q⁹ oīa que pati voluit p redēptōne humani generis sibi p̄tia fuerūt. cognouit eñ suā amarā passionē ⁊ sua debilia mēbra. ergo quādo rogabat patrē i mōte oliueti dicēs. Pater mi si fieri pōt tuanſfer a me calicē istum. tūc cepit tristari. pauere. tedere ⁊ sanguinē sudare vt gutte p vestes ipsius vsq̄ ad terrā decurrerent. q̄ al's nunq̄ audita fuit. Et ex hoc pfecte cognoscit anxietas ⁊ tristicia cordis christi. Secundo ex hoc q⁹ cū mors sua preciosa esset sufficiens redimere infinitos mundos ⁊ tamen in tam multis peccatorib⁹ frustrata eēt et adhuc in futuro frustrabitur. Nam christus cognouit in illa hora mortis sue omēs homies qui saluandi ⁊ damnādi essent. Ideo conquerit de damnādis p Isa. dicens. Inuanū laborauī sine causa fortitudinem meā consum psi. Tercio sup omnia tristabat super blasphemiā qua deitas patris sui spreta ⁊ blasphemata est. Unde licet multū doleret in flagellatione ⁊ coronatiōe ⁊ crucis affictione ⁊ sic de alijs. tamen ille luctus ⁊ dolor intrinsecus quē habuit i hoc q⁹ inhonorabat deitas excessit omēs alios dolores. Sic exemplo christi in nobis esse debet q⁹ i nulla re intm tristaremur sicut de iniuria dei. Secūdo christus passus est in suo sanctissimo corpore. Sed quis hoc ad plenū enarrare sufficit quāta ⁊ qualia p̄o nobis in suo sanctissimo corpore sustinuit. Fuit eñ pe nosum Jesu christo martyriū ex hoc q⁹ omēs artus sui vulnerati sunt. Ita q⁹ a planta pedis vsq̄ ad verticem in eo nō fuit sanitas vbi punctus acus posset infigi. ¶ Sed quare christus fuit sic vndiq̄ afflictus in toto corpore ⁊ in omibus mēbris. Respondetur p̄imo ideo. quia p̄o omibus passus est ⁊ hoies i omibus sensibus ⁊ mēbris peccauerūt. ideo ad satisfaciendū in omibus passus est artubus. Et hoc esset cogitandū cuilibet homini in memoria passiōis xp̄i ne amplius peccaret in illis mēbris in quibus xp̄us p̄o eo passus est. Secūdo ꝓpter vniuersalē mancipationē. Unde apl's. P̄o oibus mortu⁹ est xp̄s. vt qui viuūt iā nō sibi viuant sed ei qui p̄o ip̄is mortuus est. Totus igit mortuus est vt tot⁹ homo esset suus ⁊ sibi seruiret cū toto corpore ⁊ omib⁹ mēbris Et ad hoc quilibet etiā tenet. vnde apl's. Empti eñ estis p̄tio magno glorificate ⁊ portate deū i corde ⁊ corpore vestro. Tercio ratiōe integre dilectiōis quā nobis oñdit cū totum corpus suū ⁊ omia mēbra sua morti exposuit. vnde Bern. Si dñs noster Iesus christus habuisset tot mēbra in corpe suo quot sunt stelle in firmamēto. ⁊ vnūquodq̄ membrū vitam habuisset. oia singillatim morti exposuisset anteq̄ vnā animā in faucibus dyaboli dimisisset. Tercio passus est in rebus p̄ pauptatē. Nam fuit paup pauperū pauprim⁹. Pauper q⁹ vestib⁹ denudatus corā nobis suis ⁊ oñi populo nud⁹ in cruce extēsus ē. Pauperior q⁹ haustū vnū habere nō potuit quādo dixit. in cruce. Sitio. vbi nec vinū nec medonē nec cereuisiam noiauit sed dixit simpliciter sitio. Et protūc ip̄se creator mūdi de oibus liquoribus in extrema hora vite sue vnū haustū habere nō potuit. ℟ Pro quo sciēdū q⁹ christus triplicē sitim habuit. Primo habuit sitim naturalem ꝓpter penas quas sustinuit. Nec mirū si sitiuit. q⁹ minuti naturaliter sitiunt. Ip̄se eñ christus ex omnib⁹ mēbris ⁊ omnib⁹ venis sui sanctissimi corporis sanguinē emisit. ꝓpter qō corp⁹ suum sanctissimū tam toraliter a sanguine exiccatus fuit in cruce ⁊ ideo naturaliter sitiuit. Secūdo habebat sitim salutis nostre. ⁊ hoc ꝓpter maximā charitatem suā qua nos dilexit. vnde Ambro. Christus p̄pter inflāmatam dilectionē sui cordis sitiuit nostraz salutē spiritualiter. Unde etiā Bern. O bone Jesu cur de cruce taces ⁊ de siti clamas an sitis pl⁹ te cruciat ēẓ crucis suppliciū. Et quid tu bone iesu sitis. et respondet Bern. in persona christi. Sitio plane. sed

plus sitio vestrā salutem fidem penitentiā ⁊ cōpassionem. Tercio sitiuit ideo vt penā sustineret i lingua sicut in ceteris membris suis. vnde psal. Dederunt in escā meā fel ⁊ in siti mea potauerūt me aceto. ¶ Tercio xp̄s passus est in rebus q̄ pauprimus fuit. hoc patet quia non habuit vbi caput suū reclinaret. Quis vnq̄ tā paupríme ⁊ exul mortu⁹ est sicut christus. Nā oēs q̄ moriunt in terra vel saltē habent stramina aut strapodia seu lectisternia. Jesus autez marie filiꝰ creator ⁊ redēptor ⁊ saluator noster his omibus caruit in cruce. Itē si paupes nō habēt vti lectisternijs sup q̄bus leuiter q̄escere p̄nt. tū ad caput eorū p̄nt ligneū vel lapideū facere ceruical aut stropodiū. Sicut legit de btō dominico q̄ pnoctādo in ecclesijs reclinauit caput suū ante altare ⁊ sup vnū lapidē. Sil'r de sancto francisco. Sed xp̄us iesus non habuit in cruce vbi caput suū reclinarer. Matḥ. viij Vulpes foueas habēt ⁊c. Sed ⁊ hoc te cōpungat super oia ad lacrimas fundēdas amarissimas q̄ si etiā habuisset omia mollia mūdi stramenta non alleuiassent eius dolorē capitis nec totius corporis ex eo q̄ caput suū dire infixum ⁊ cōpunctū ⁊ cruentatū portauit corona spineā. Et si cum corona voluisset ⁊ potuisset alicubi molliter reclinasse plus ip̄m lesisset ⁊ cruētare fecisset. Nō ergo aliquē dolorē capitis sentimus ad memoriā debemus reuocare hanc coronationē iesu christi. Et etiā q̄n suauiter dormim⁹ in lectis mollib⁹ tūc durū lectū x̄pi in cruce pendētis extensis mēbris ⁊ venis recordemur. ¶ Sicut quidā deuotꝰ amator passiōis x̄pi solebat nocturnis tpibus singulis medijs noctib⁹ surgere ad memorā-dum dn̄icam passionez ⁊ genibus flexis protensisq̄ manib⁹ in celū ita orare cōsueuerat multis ānis. O mi dn̄e iesu x̄pe tu pro me ⁊ oibus pctōribus tā passus es ⁊ nullus iam tecū vigilat aut tibi dignatus ē cōpati. Hec ⁊ similia orabat ⁊ demū in bono fine salubriter moriebat. Sic ⁊ nos facere debemus quā do dormitū iremus vt memoriā dominice passionis ad lectū quietis nobiscū portaremus. Vltimo nota exemplū. Legit q̄ quidā erat assuetus q̄ quotiēs lectū intrabat ⁊ quotiens de eo surgebat deprecabatur vt ille qui est rex iudeox. i. confitentium daret ei de hoc seculo migrare cum vera confessione suorum peccatorū ⁊ dicebat istum titulū. Jesu nazarene rex iudeorū miserere mei. imprimēdo crucē cum pollice super caput suū ⁊ super faciē ⁊ super pectus. Et quotiens illa verba dicebat semp cōclusit in fine. In nomine p̄ris ⁊ filij ⁊ spūssancti amē. Cum aūt deo permittente subitanea morte p̄uentus esset ⁊ demones vellēt eū rapere vir lucidus ab eo eos fugauit. Et cū duceret eū per medias tenebras subito disparuit. et vbi signū crucis imprimere cōsueserat inde nimius splēdor egrediebat q̄ eum in medijs tenebris illumi nauit. Dū autē demones ascenderēt de abysso eū rapere volentes splendor crucis ita eos terrebat q̄ nō audebant ei manꝰ imponere. Tūc p̄dictꝰ vir lucidꝰ ⁊ splendidus subito a longe apparuit. ⁊ accedēs dixit ei q̄ summus iudex licet esset condēnandus ꝑ m peccatorū suorū exigentiā tamen ꝓpter deuotionez quam habuerat circa eius passionē ⁊ nomis eiꝰ trīū phalis tituli inuocationez ⁊ crucis impressionem ei parcebat volens vt rediret ad paternam vitam ⁊ cōfitetur peccata sua ⁊ si vellet vitam in melius emendaret. Quod ⁊ factum est. Et laudabiliter postea vixit ⁊ in domino quieuit.

De eadem dominica in passione.

Qui ex deo ē verba dei audit ⁊c. Istum sermonem quere ante sermonem. xxxv. U.

In dominica palmarum. Sermo. xlvj.

De indigne cōmunicātibus.

Benedictꝰ qui venit in nomie domini. Mat. xxj. Mar. xj. Lu. xix. Joban. xij. Hodie sancta mater eccl'ia duas processiones recolit. Prima fuit quādo iudei se christo a monte oliueti vsq̄ in hierusalē cum ramis oliuarū ⁊ palmarū ⁊ magnis cantícis associauerunt de qua agit in euangelio hodierno. Secūda processio fuit qua a hierusalē vsq̄ ad locū caluarie ignominose fuit ductus. de qua habet in passiōe que hodie legit solenniter in ecclesia. Unde in presenti sermone tria sunt dicēda. Primo quomō differūt ille due processiones. Secūdo de ista sanctissima septimana in qua singulis diebus christus opera nostre salutis exercuit. Tercio de indigne cōmunicantib⁹. ¶ Quantum ad primuz sciendum q̄ ille due ꝓcessiōes differūt. Primo quia sicut hodie cum honore iudei christo obuiauerūt eūz i hierusalē introduxerūt. Sic ecōuerso quinta feria post cenā ministri principū et sacerdotum obuiauerunt sibi cū gladijs ⁊ fustib⁹ vt apprehenderēt eum. Item sicut hodie cuz honore a discipulis sup asellū est positus. ita in sexta feria a iudeis ignominose est eleuatus in cruce. Itez sicut hodie vestimenta sua strauerūt in via ita sexta feria spoliauerūt eum vestibus ꝓpijs. Item sicut hodie cum palmarū ramis eum honorauerūt. ita sexta feria cuz virgis eū flagellauerūt ⁊ cum spinis coronauerunt. Itē sicut hodie regem ⁊ saluatorē euz appellauerūt dicētes. Osanna filio dauid. sic eō sexta feria cū regē ⁊ saluatorē negauerūt dicentes. Nō habemus regē nisi cesarē. Item alios saluos fecit. seipm saluū facere nō pōt. Item hodie benedictū eum noiauerūt dicētes. Benedictꝰ q̄ venit in noie dn̄i. sic ecōtra sexta feria nominauerūt eū malefactorē ⁊ seductorem ⁊ dignū morte clamantes. Crucifige crucifige eum. Itez si nō esset hic malefactor ⁊c. ¶ Quantū ad secundum sciendū q̄ in illa sanctissima septimana singulis diebꝰ xp̄s opera nostre salutis exercuit. vñ ꝓpter exercitia ⁊ officia q̄ fecit singulis diebꝰ vnū spāle nomen est sibi sortit⁹. Nā heri. i. i sabbato palmarū fuit hospes amicabilis. Vñ hesterna die venit bethanīā ad marthā suam hospitā ⁊ dilectam suam ⁊ Mariā magdalenā que fecerūt ei cenam in qua lazarus resuscitatꝰ cū christo comedebat in signū vere resurrectionis. vt habet Joh. xij. Tūc multi iudei de diuersis mūdi partib⁹ hierl'm venerāt ad festū pasce vt se sanctificarēt iuxta dn̄i preceptū. hi cum audissent q̄ Jesus hoc miraculum famosum in resuscitatione lazari fecerat. vt habetur Joban. xij. Tunc venerunt in bethaniā eo q̄ christus esset ibi vt eū viderent ⁊ etiā lazarū quem suscitauerat a morte. sicut legit in crastino euāgelio. Item xp̄us hodie nomiat rex humilis

ꝛ manſuetus. ſicut in ꝓceſſiõe hodierna audiſtis cã
tare. ꝛ inſup eũ ſup aſinã hodie ſicut regẽ vidiſtis eꝯ
tare. Itẽ cras. ſ. in ſcõa feria poſt palmaꝝ xp̃s noiaꝫ
iudex miſericors. qz feria ſcõa diluculo iterum venit
de bethania in hierl'm ꝛ intrauit tẽplũ. Tũc ſcribe ꝛ
phariſei adduxerũt adulterã volẽtes ieſum capere i
ſermone vt accuſarẽt eũ dicentes. Magr̃ hec mulier
deꝓhenſa eſt in adulterio. in lege aũt moyſes man
dauit nobis hmõi lapidare. tu ergo ꝙd dicis. Tunc
dixit eis. Qui ſine pcõ eſt veſtruꝫ. ꝓmus i illã lapi
dẽ mittat. Hoc aũt audientes vnꝰ poſt vnũ exibãt õ
tẽplo incipientes a ſenioribꝰ ꝛ remãſit ieſus ſolus ꝛ
mulier in medio ſtans. Et ſic ieſus diſſipauit inſidi
as phariſeorũ ꝛ ſcribaꝝ. ꝛ mulierẽ peccatricem non
ſolũ de manibus eoꝝ liberauit verũ etiã a peccato ab
ſoluit dicẽs. Nec ego te cõdemnabo. vade ꝛ ampliꝰ
noli peccare. Item tercia feria xp̃us noiaꝫ ꝓpheta
ſapiens. qz tunc deſtructionẽ hieruſalẽ prædixit quã
do diſcipuli oſtẽderunt ei edificiuꝫ templi dicentes.
Ecce magiſter quales lapides ꝛ quales ſtructure. re
ſpõdit. Nõ relinquet lapis ſuper lapidẽ qui non de
struaꝫ. Item põdixit diẽ iudicij di. Cũ venerit filiꝰ ho
minis ſtatuet oues a dextris. hedos aũt a ſiniſtris.
Item põdixit mortẽ ſuã dicẽs. Adhuc modicũ tẽpus
vobiſcũ ſum. Itẽ quarta feria mãſit xp̃s in bethania
nec illo die iuit in hierl'm ꝛ tunc iudas iuit ad ꝓnci
pes ſacerdotũ ꝛ ad ſenioꝛes ꝓpꝫi di. ꝙd vultis mihi
dare ꝛ ego vobis eum tradã. Et ſic illo die xp̃s vẽdi
tus fuit ꝓ. xxx. denarijs. Vñ eadẽ die legit in ꝓ
phetia miſſe. Ecce merces eiꝰ cũ eo. Item q̃nta feria
xp̃s noiaꝫ panis viuꝰ. qz poſt eſum agni xp̃us ſacr̃m
euchariſtie inſtituit. vñ ipſe dixit vt hr̃ Joh. vj. Ego
ſuꝫ panis viuꝰ q̃ de celo deſ. Itẽ ſexta fe. noiaꝫ agnꝰ
occiſus in cruce imolatus. vñ dr̃ Iſa. liij. Sicut ouis
ad occiſionẽ ducet ꝛ quaſi agnus coã tondẽte ſe ob
mutesçet ꝛ nõ aperiet os ſuũ. Itẽ ſabbato xp̃s noia
tur granũ frumẽti in terra mortuũ. i. ſepultum. vnde
Joh. xij. Si granũ frumẽti cadens in terrã mortuũ
fuerit fructũ multum affert. Itẽ in die paſce xp̃s no
minaꝫ leo. vnde Apoc. v. Ecce vicit leo de tribu iuda
Nam xp̃s illo die mortẽ vicit. dyabolũ ſuperauit. et
clauſtra iferni deſtruxit ꝛ ſcõs patres inde liberauit
¶ Quantũ ad terciũ ſciẽdũ q̃ ſicut quilibet homo
illo ſacratiſſimo tẽpore paſce debet cõicare. tũc iam
dicendum ẽ de piculis indigne cõicantiũ. Quorum
primũ eſt q̃ tales indigne cõicantes homicide ſunt
xp̃i. vñ. j. Cor. xj. Quicunq; mãducauerit panẽ ꝛ bi.
ca. do. indig. reꝰ erit coꝝ. ꝛ ſan. do. vñ Amb. Qui indi
gne xp̃m ſumit idẽ ẽ ac ſi xp̃m interficeret. Vñ dicit
Guil. lugd. Si q̃s ſciret q̃ fidẽ hr̃et ſe ſemel chriſtuꝫ
crucifixiſſe ipſe vellet nudis pedibus toto tẽpore vi
te ſue pñiam agere. ꝙd ergo deberẽt illi facere q̃ tam
multotiens indigne cõicauerunt ꝛ peccatuꝫ ſimile il
li peccato tociens cõmiſerunt. vñ Bre. Magis pec
cat qui ſpernit regnãtẽ i celo q̃ crucifixit degentẽ
in terra. Secũdo tales quãdoq; puniunt in coꝝpore
qz interdũ infirmantꝫ poſt indignã cõionez. vñ apl's.
Ideo inter vos multi infirmi ꝛ imbecilles. Et in ſi
gnum huiꝰ poſt paſca tales indigne cõmunicantes
cum infirmitatibus a deo plaganꝫ. immo qõ magis
eſt quãdoq; poſt indignã cõmunicationẽ morte ſubi
tanea moriunꝫ. Unde legit q̃ quidã ſacerdos ꝓhibi
buit quendã peccatorẽ a cõmunione. q̃ cõfuſione hu
mana ductus acceſſit ad cõmuniõnẽ cum ceteris ho
minibus. Et q̃cito coꝝpꝰ xp̃i ad inquinatũ oſ ſuum
accepit tamcito infelicẽ animã ſuã tradidit ꝛ expira
uit morte ſubitanea coã omni populo. Tercio pe
iores tales ſunt iudeis. Primo in ꝑ q̃ iudei ignoran
ter xp̃m crucifixerũt. vñ Apl's. Si cognouiſſent nũ
q̃ dñm glorie crucifixiſſent. Sed iſti chriſtiani indi
gne cõicantes peccant ſcienter. qz ibi credũt eſſe cre
atorẽ ſuũ. ſ. Jeſum xp̃m marie filiũ. Et q̃to grauius
eſt peccare ſciẽter q̃ ignoranter tanto peiores ſunt in
digne cõicantes ipſis iudeis. Et in ſignũ illius xp̃s
nõ orare põt ꝓ talibꝰ pr̃em ſicut oꝛant ꝓ iudeis di.
Pater ignoſce illis qz neſciũt ꝙd faciũt. Scõo qz cõ
tumelia crucifixionis xp̃o tm̃ ſemel a iudeis eſt illa
ta. ſed ab indigne cõicantibus totiẽs quotiens indi
gne ad ſacr̃m acceſſerũt. vñ Apl's. Rurſum crucifi
gẽtes filiũ dei. Quarto qz tales ſibi iudiciũ manduca
cãt ꝛ bibũt. Vñ apl's. Qui man. ꝛ bi. indig. iu. ſi. mã.
ꝛ bi. Et ſic ꝑr incidit in illã ſniam quã dñs dicturꝰ
eſt in extremo iudicio ad illos qui a ſiniſtris eiꝰ erũt
Ite maledicti in ignem eternũ. Quinto tales indi
gne cõmunicantes ſimiles ſunt iude ꝛ eis continget
ſicut iude. de quo legit q̃ ſathanas in eum introiuit
ꝛ xp̃m tradidit ꝛ deſperauit ꝛ poſtmodũ ſeipſum ſu
ſpendit. Sic indigne cõmunicãs incidit in maiorem
poteſtatẽ dyaboli q̃ antea fuit. Secũdo iudas xp̃m
tradidit ꝛ iudeis vendidit. ſed indigne cõicans peiꝰ
facit. vñ Remigiꝰ. Ue tradẽtibus xp̃m ad crucifigẽ
dum. ſed ve cũ magna conſcia ſub ſacramẽto illũ ſu
mentib. Et ideo ſi nõ tradãt iudeis ad crucifigẽduꝫ
tradũt tamẽ ip̃m mẽbris inimici ad ſumendum. Vñ
etiã aug. Magis peccãt qui tradunt xp̃m peccato
ribus q̃ qui tradidit eũ iudeis crucifixoꝛibus Ergo
chriſtus põt dicere ſm̃ Greg. de quolibet ſumẽte coꝝ
pus ſuũ indigne ſicut dixit de iuda. Ueruntamẽ ec
ce manus tradẽtis me mecũ eſt in menſa. Sic iudas
tradidit xp̃m ꝓſecutoꝛibus. ſic ſumens coꝝpus ſuum
indigne tradit illũ inq̃ntum in ſe eſt demonibus duꝫ
ponit eum in locũ qui eſt demonũ. Sexto qz eſt ma
gna ingratitudo que ibi cõmittit. Nam in ſacramen
to illo moꝛs chriſti figuraꝫ quã ꝓ noibus ſuſtinuit
Vñ apl's. Quotiẽſcunq; man. panẽ hunc ꝛ cali. bibe.
mortẽ dñi ann. donec veniet. Unde etiã xp̃s quãdo
hoc ſacramẽtum inſtituit dixit. Hoc facite in meam
cõmemoꝛationẽ. Valde eñ magna ingratitudo eſt
ei cõtumeliã inferre ꝛ eius vulnera renouare. quẽ re
coꝛdaꝫ mortuũ ꝓ ſuo amoꝛe ꝛ ſalute. Vñ dñs põt
dicere indigne cõmunicanti. illud pſ. Sup dolorem
vulnerũ meoꝝ addiderũt. Item magna ingratitudo
eſt. qz ibi venit diuina maieſtas viſitare hoiem in ſa
cramẽto altaris ꝛ ꝑ cũ plenitudie charismatũ ꝛ gr̃aꝝ
Unde illud ſacr̃m vocaꝫ euchariſtia. i. bona gratia. ꝛ
miſer homo nõ timet ei cõtumeliã inferre quem ꝓ
poſſe teneꝫ honorare. Satis admirari poſſumus in
hoc diuinã bonitatẽ ꝛ humanã peruerſitatẽ. Vñ bñ
põt dici de dño noſtro ieſu xp̃o illõ Eccle. xxix. Pa
ſcet. ſ. cũ ꝓꝓio coꝝpe ꝛ potabit. ſ. cũ ſanguine ſuo ꝑ
cioſo ingratos ꝛ adhuc amara audier. Septimo qz
tales indigne cõmunicãtes infeliciores videtur eſſe
ceteris peccatoꝛibꝰ ipm̃ eñ ſummũ bonũ eſt eis no
xium ꝛ ex ipſa medicina infirmantur et ex ipſa vita

moꝛtunt.qꝛ ſicut ex illo ſacramento digne cõicantes acq̃runt ſibi vitã eternã ſm illud Joh.vj. Qui manducat hunc pa.vi.ineternũ. Sic ex eodẽ ſacramẽto idigne cõmunicãtes incurrunt eternã damnationẽ. Unde Criſ.ſup Joh. Sicut coꝛpalis cibus cũ ventrẽ inuenerit aduerſis humoꝛib⁹ occupatũ ampli⁹ ledit magis nocet ⁊ nullũ p̃ſtat auxiliũ.ita ſp̃ualis cib⁹ ſi alique reperit malignitate pollutũ magis eũ perdit nõ ſua natura ꝫ accipiẽtis vicio. ¶ Uñ ſciendũ q̃ q̃libet cum deuõtiõe ⁊ reuerẽtia ⁊ timoꝛe ad hoc ſacramentũ dꝛ accedẽ. Et ad hoc nos incitãt diuerſa exẽpla ſacre ſcripture. Nã be. Joh.bap.in vtero matris ſanctificat⁹ a pueritia i heremo cõuerſatus inuitat⁹ a dño vt eum baptiſaret timuit tangere verticẽ dñi. Uñ cãtat eccl̃ia. Baptiſta cõtremuit ⁊ nõ audet tangere ſcm̃ dei verticẽ.ꝫ clamat cũ tremoꝛe.ſanctifica me ſaluatoꝛ.Quanto magis nos timere debem⁹ cuꝛ totum coꝛpus ſumim⁹ exquo Jo.intm̃ timuit verticẽ dñi tãgere q̃ tãte ſcritatis fuit q̃ xp̃s de eo in euãgelio teſtimoniũ phibet dicẽs. Inter na.mu.nõ ſurma. Jo.bap. Itẽ be.marcus abſcidit ſibi pollicem vt ineptus eſſꝛ ſacerdotio.tm̃ eñ verebaꝛ coꝛpis dñi cõſecrationẽ. Itẽ q̃dã ſenioꝛ inter heremitas cũ ab ill̃ eligeꝛet in ſacerdotẽ ⁊ ab eꝑo eſſet ordinat⁹ ait. Licet ego ſacerdos ſim ordinat⁹. tñ in vita mea nunq̃ cõficiã.reputãs ſe indignũ p̃ficere coꝛp⁹ xp̃i.vñ mat. viij.legit q̃ cẽturio dixit xp̃o dicẽti ei. Ego veniam ⁊ curabo puꝛ tuũ. Dñe nõ ſum dig.vt int. ſub tec. meũ. Sic q̃libet cũ vera hũilitate ⁊ reuerẽtia ad hoc ſacm̃ dꝛ accedere cogitãdo ſic. Nõ de⁹ ad illud venerabile ſacm̃ nõ ſufficerẽt mille anni ad p̃parationẽ cõdignã. q̃tomagis ego miſer idign⁹ ſum qꝛ q̃tidie pecco ⁊ heu ip̃reparat⁹ accedo q̃uis eñ non ſim dignus tñ bñ ſuꝛ neceſſarius hac ſalubꝛi medicina. vñ Amb. Qui vulnus hꝛ q̃rit medicinã.vuln⁹ eſt qꝛ ſub pctõ ſumus.medicina eſt celeſte ⁊ venerabile ſacm̃. ¶ Ultio notã exẽplũ de dignet indigne cõicãtib⁹ Legit in li.de donis q̃ q̃dã ſctus eꝑs in feſto paſce rogauit dñm vt ſibi reuelaret merita tunc cõicantiũ ⁊ dñs oñdit ei ⁊ vidit aliq̃s q̃ſi picẽ nigros aliquos q̃ſi ferrũ ignitos aliq̃s vo ſanguiuolentes. ceteros vo vt ſolez fulgidos. Et dixit ei angelus dñi. Nigri ſunt luxurioſi ⁊ ſuꝑbi.igniti auari. ſanguinolẽti.iracundi ⁊ blaſphemi q̃ omẽs ſunt indigni ⁊ idigne acceſſerũt q̃uis eñ ſunt cõtriti ⁊ cõfeſſi tñ nõ hñt firmũ ꝓpoſituꝫ in futurũ abſtinẽdi. Ceteri vo qui ſunt lucidi ſunt iſti qui digne acceſſerũt cũ firmo ꝓpoſito abſtinendi ⁊ emẽdandi vitam ſuã.

In bona quinta feria. Sermo.xlvij.

Debet autẽ ſeip̃m hõ p et ſic de pane illo edat ⁊ de calice bibat.j. Coꝛ.xj.Areſto.ij.de aia. Sic̃ a ſimili nutrit ſicut ptꝛ in cibo digeſto a quo nutrit coꝛp⁹. cum aũt cib⁹ iſte.ſ.coꝛp⁹ xp̃i ſit mundiſſim⁹ cibus exigit q̃ aia que nutriri dꝛ ab iſto cibo ſit munda alioquin nõ nutriret ſed poti⁹ coꝛrũperet. Ergo in verbis p̃emiſſis admonet quilibet nr̃m vt ſeipſum probet ꝛc. Exq̃ eſt tẽpus cõicandi. tũc i p̃nti ſermone tria ſunt dicenda. Primo ponẽde ſunt alique q̃ſtiones de accẽſſu ad ſacramẽtum euchariſtie. Secũdo q̃ bonum ſit cõmunicare digne. Tercio quõ et q̃ que dꝛ homo ſeip̃m probare. ¶ Quantũ ad p̃imuꝫ tũc queꝛit vtrũ oĩs hõ teneaꝛ illo ſacratiſſimo tẽpoꝛe cõicare. Reſpondeꝛ q̃ ſic. Nã eccleſia ſtatuit q̃ omis fidelis ſaltẽ ſemel in anno teneꝛ ex p̃cepto poſtq̃ ad annos diſcretionis puenerit confiteri oĩa peccata ſua ⁊ cõicare ſaltẽ tpe paſce.⁊ qui nõ cõicat in paſca viuẽs ab ingreſſu eccl̃ie p̃hibeaꝛ ⁊ moꝛtuus careat eccleſiaſtica ſepultura.vt ptꝛ extra de pe. ⁊ re.c. Oĩs vtriuſq̃. Circa q̃ queꝛit vtrũ pueris ⁊ i qua etate ſit dñ dũ ſacm̃ euchariſtie. Rñt ſm.b.Tho.in.iij.diſt.ix. Pueris carẽtibus vſu rõnis q̃ nõ p̃ſit diſcernẽ inter cibũ ſp̃ualẽ ⁊ coꝛpalẽ nõ dꝛ coꝛpus xp̃i dari qꝛ ad ip̃m exigit actualis deuotio quã tales pueri hꝛe nõ p̃ſt. Dꝛ pueris icipiẽtibus hꝛe diſcretionẽ etiã ante p̃fectã etatẽ.puta cũ ſint.x.vel.xj.annoꝛ p̃ſt dari.ſi in eis diſcretõis ſigna ⁊ deuotõis appareãt.hec ille Et rõ hui⁹ eſt.qꝛ ad p̃cipiendũ ſacm̃ euchariſtie req̃rit deuotio actualis. Et tales pueri quãdoq̃ maioꝛẽ diſcretionẽ deuotiõꝫ ⁊ affectũ hñt ad ſacm̃ q̃ alius q̃ eſt q̃nq̃.xx.annoꝛ. ¶ Uñ erm̃ legit in vita lo.ceſarij.q̃ cũ q̃dã puer infirmaret vſq̃ ad moꝛtem ſp̃uſctõ afflat⁹ coꝛpus xp̃i ſibi dari petijt. Cũq̃ parentes eum cõpeſceret ille foꝛtiter clamauit. Date mihi coꝛpus dñi.date mihi.hoc tercio repetẽs. Delatuꝫ ẽ igit hoc verbũ ad ſacerdotẽ.q̃ dũ diceret non eſſe ſecurũ tali puero q̃ nõ intelligit q̃d ſacm̃ ſit dare coꝛpus dñi.Et cũ puer nollet deſcere ꝫ ſemp ⁊ inſtãter peteret coꝛp⁹ dñi.tũc ſacerdos detulit ſibi hoſtiã nõ bñdictã.quã cũ ei poꝛrigere vellet ⁊ diceret ei. Ecce hoc ẽ coꝛp⁹ dñi. Ut dñs ex oꝛe infantiũ p̃ficeret laudẽ ⁊ deſtrueret p̃fidiã multoꝛ q̃ de eodez ſacio male ſentiũt iſpirauit puero vt rñderet. Quare vultis me decipe nõ eſt coꝛpus dñi qõ mihi offertis. Id quod verbũ ſacerdos admirãs ⁊ puero aliq̃d diuinũ inſpiratũ arbitrans ei ſacrã cõſone attulit quã puer deuote ſuſcepit ⁊ ſic vitã ſuã in bono finiuit. Ergo parentes debẽt pueros informare quõ cõfiteri debẽt de.x. p̃ceptis.de.vij.pctis moꝛtalib⁹ ſi ſaltẽ rei ſunt ⁊ quõ dñt habere firmũ ꝓpoſitũ ampli⁹ abſtinendi a pctis ⁊ q̃ bona eueniũt ex digna cõicatiõe. Itẽ q̃rit vtruꝫ coꝛp⁹ xp̃i debeat dari amẽtib⁹. Rñt ſm.b.Tho.i.iij. di.ix.q̃ diſtinguẽdũ eſt. Quidã eñ dicũt large amẽtes qꝛ debilẽ habent mentẽ.tñ ſunt aliq̃ mõ docĩles qꝛ ad fidẽ ⁊ deuotionẽ ſacramẽti p̃tinẽt ⁊ talibus nõ debet coꝛpus xp̃i denegari. Quidaz vo ſunt oĩno carẽtes iudicio rõnis ⁊ iſti ſi fuerint tales a natiuitate nõ debet eis dari qꝛ nõ p̃ſt ad deuotionẽ induci que req̃rit ad ſacm̃. Si vo inciderũt in amẽtiã poſt fidẽ ⁊ deuotionez ſacramẽti.tũc dꝛ eis dari niſi timeaꝛ periculũ de vomitu. vel de expultione vel de aliquo hmõi. ¶ Itẽ queꝛit vtrũ coꝛpus xp̃i tm̃ a ieiunis p̃cipi debeaꝛ. Rñdeꝛ q̃ ſic.qꝛ poſt ſumptiõez aque vel alterius potus aut cibi vel etiã medicine in q̃tacunq̃ parua q̃titate nõ licet hoc ſacramẽtũ recꝛ pere. Et ideo ſi poſt mediã noctẽ aliq̃s ſumpſerit aliquid p̃ modũ cibi aut potus nõ debet ea die hoc ſacramẽtum ſumere. Et Joh. de ſancto Geminiano dicit q̃ ad hoc ſacramẽtuꝫ debẽt homes accedere ſobꝛij Primo quidez vt Aug⁹. dicit in honoꝛẽ hui⁹ ſacramenti vt.ſ.nullus cibus aliter intret in os añ iſtũ Sicut etiã in vtero virginis marie nulli⁹ ali⁹ fuit pcõ cept⁹ nec in ſepulcro xp̃i aliq̃s fuit ante poſit⁹. Se-

cūdo ꝓpter figuratiōnē. vt. ſ. dek ínkelligi q̄ xp̄s q̄ eſt res huiꝰ ſacrī ꝛ caritas eiꝰ debeat añ oia p̄ fundari ī cozdibꝰ nr̄is. vnde mat. xj. Primū q̄rite reg. dei ꝛ iu ſticiā eiꝰ. Tercio ꝓpter ꝑiculū vomitꝰ q̄ q̄nq̄z ꝓuenit ex inozdiato cibo ꝛ potu. Et eē qz ſetunꝰ magis ē di ſpoſitus ad deuotiōnē. Sz ab hac regula excludunt infirmi q̄ ſtatim cōicandi ſunt etiā pꝰ cibū ſi de eozū ꝑiculo dubitat. ne ſine cōtione decedāt. qz neceſſitas q̄rit vtrū poſt factā cōtionē liceat ſtatim comedē. Re ſpōdeo ſm Tho. de aq̄no q nō imediate lz comedē cibos. Vñ etiā dī in decre. Nullꝰ ſtatim pꝰ cōtionem ſumat cibū materialē. de cōſe. di. ij. Tribus gradibꝰ Et i ſignū huiꝰ tūc i miſſa dīo gr̄a actōis dī pꝰ cōtio nē. Sic ꝛ illi qui cōicāt ſuas ꝓuatas dīones dicē de bēt ꝛ regratiare deo de ſua maxima caritate ꝛ memo rari deuote paſſionē xp̄i. qz hoc ſacr̄m inſtitutū ē ad memoriā paſſiōis xp̄i. vnde ipe xp̄us ad diſcipulos ſuos dixit quādo h̄ ſacr̄m inſtituit. Hoc facite ī meā cōme. vnde eē apl's i epl'a hodierna. Quotienſcunq̄z mā. pa. hūc ꝛ ca. bi. moz. do. an. do. ve. Itē aliq̄ in die cene nō ieunāt ꝓpter cōtionez cū tamē bñ poſſent ie lunare ꝛ i hoc peccāt. qz ſingulis diebus p totā q̄dra geſimā tenet q̄libz ieunare q̄ pōt ꝓter dies dñicales Itē aliq̄ in die cene cū cōicāt vtunt lacticiniis. cū tñ korā. xl. al's ab his abſtinuerūt. ꝛ in h̄ grauit deū of fendūt qz tenent illo die abſtinē ſicut ī ceteris dieb⁹ Itē ſciendū q̄ pꝰ cōtionē imediate nō dz q̄s expuere h̄ poſt ꝓmeſtionē alioꝝ cibo⁹ pōt expuere. h̄ ſi neceſ ſitas cogit tūc ad locū honeſtū ſeoꝛſum dz expuere. Itē ſciendū q̄ aliq̄ ſimplices reputāt hoc eē pctm̄ ſi q̄s illo die q̄ cōicauit cruentauerit vel nudis pedib⁹ terrā tetigerit. Itē ſciendū q̄ pueri informandi ſunt q̄ credere debeat q̄ xp̄s qui eſt de virgine natus ꝛ p nobis paſſus in hoc ſacr̄o cōtineat. ꝛ q̄ nō eſt ibi pa nis ſed ſolūmō ſp̄ēs panis. qz in ꝓſecratiōe tunc pa nis trāſſubſtant in veruz coꝛpꝰ xp̄i ꝛ in qualibet ꝑte hoſtie eſt verꝰ xp̄s. etiā in mīma q̄dū manet ſpecies panis. Itē ſciendū q̄ laicis ſolum ſub vna ſp̄e dat ſa cramētū euchariſtie. ſ. ſub ſp̄e panis. Et hoc pmo ꝓ pter ꝑiculuz. qz damnū poſſet inde oꝛiri. qz poſſet ef fundi de calice qz ſub mīma gutta eſt totus chriſtus Et ſi tūc aliq̄d effunderet de calice ſup terrā tota ter ra poſſet ꝑire quādo deꝰ vellet exercere ſuā iuſticiaz Secdo ad oſtēdendū q̄ ſacerdotes ſp̄aliter debēt eſſe mūdioꝛes aliis hoib⁹ q̄ ipi in miſſa ſumūt hoc ſacra mentū ſub vtraq̄z ſp̄e. Tercio ne ſimplices crederēt ſub ſp̄e vini eſſe ſolū ſanguinē ꝛ ſub ſp̄e panis eſſe ſo lum coꝛpus xp̄i. Hā q̄libet xp̄ian⁹ credere dz q̄ totꝰ ieſus ſm coꝛpꝰ ꝛ aiam ꝛ deitatē eſt ſub vtraq̄z ſp̄e cō ſecrata. ꝛ q̄ ipſi laici ſumūt totum ieſuz xp̄m ſm coꝛ pus ꝛ aiam ꝛ deitatē ſub ſp̄e panis. Vñ. b. Tho. ſup iij. di. x. Licet ex virtute ſacramēti ſub ſp̄e panis ſit tm̄ coꝛpus ꝛ ſub ſp̄e vini tm̄ ſanguis tñ ꝓpter natu ralē cōcomitantiā ſub vtraq̄z ſp̄e eſt totus xp̄s. ſ. ſm coꝛpꝰ ꝛ aiaz ꝛ diuinitatē. qz hec tria ſepata non ſunt

¶ Item q̄rit quare xp̄m ſumim⁹ velatuz in hoc ſacramēto Rñdetur primo ꝓpter fidei meritū. naz p hoc meremur q̄ ſub ſp̄e panis credimus totum xp̄m cōtineri. qz hoc p rōnem nō poſſumus cōprehēdere vñ dī in decre. Fides cōprehēdit q̄ ſunt ſupza ratio nem. xxiij. q. j. nō turbak. vnde etiā Bre. in omel. Fi des eſt earū rez que apparere nō poſſunt. que eñ ap parēt fidē non habēt ſed cognitionē. Nec fides ha bet meritū vbi humana ratio ꝑbet experimentū. Se cūdo ꝓpter credulitatē qz ſi viuū boiem ꝛ carnē cru dam ſumere deberem⁹ natura hois abhoꝛreret. Ter cio ꝓpter imbecillitatē. qz ſi deberem⁹ chriſtū videre in ſua claritate ſenſus viſus ſuſtinere nō poſſet. quia milleſies ꝛ milleſies eſt ſole clarioꝛ. B Vltimo querit q̄diu manet xp̄s ſb ſp̄e panis. Rñr q̄diu ſpe cies panis nō digeſte ſunt tādiu manet in ſtomacho ſub dictis ſp̄ēb⁹ ꝛ in q̄libet ꝑte viſibili. Et ſi ipe qui cōicauit eſt bonꝰ ꝛ bñ diſpoſit⁹ tūc poſt digeſtionez manet effectꝰ. i. gr̄a ſacr̄i. ſi āt malꝰ tūc poſt digeſtio nē recedit xp̄s ab eo. Hā in os iude xp̄s i ſacro itra uit ꝛ ſi mōm coꝛ habuiſſet tūc xp̄s cū gr̄a ſua cuz eo māſiſſet h̄ qz imūdū ꝛ pollutū coꝛ habuit. ſō xp̄s cū gr̄a ſua ab eo receſſit. Sil'e ē ſi i ignē vel i aliquā imū diciaz caderet tunc adhuc maneret ſacr̄m q̄diu ſp̄ēs maneret. qz in os iſtiꝰ pctōris pollutū intrat. ꝛ tamē nullū fructū ꝓſequit h̄ incurrit maximū ꝑiculum. vñ cantꝝ in ſequētia de coꝛpe xp̄i. Sumūt boni ſumunt mali ſoꝛte tamē ineq̄li. vñ de ſacro dicit Dama. Quz ſp̄ēs ſentit ſacr̄m ē dū āt deſinit ſentiri ſacr̄m nō eſt.

¶ Dꝛtum ad ſcōm ꝓncipale. ſ. q̄z bonū ſit ſe digne ꝓparare ad ꝓcipiēduz ſacr̄m euchariſtie poſſum⁹ eli cere ex his ꝑiculis q̄ ibi ſumunt in hoc ſacro. Pro q̄ ſciēdum q̄ q̄nq̄z ſumunt in hoc ſacro. Primuz ē ipm coꝛpus qđ ſumpſit de virgine. qđ ſpūſſanctus de pu riſſimo ſanguine marie foꝛmauit. Scōm eſt ſanguis ipius quē fudit in cruce. Tercīū eſt ipſa aia xp̄i quā pater miſit in coꝛde ſuo i vtero virginis. Quartuz ē vita cum coꝛpe. Quintū eſt ipa ieffabilis deitas In pmo cuz digne accipis coꝛpus xp̄i efficieris ꝑticeps oīm bonoꝝ que xp̄s opat⁹ eſt i vita ſua. ieiunādo. p dicādo. diſcurrēdo. oꝛādo. vigilādo ꝛ ſic de aliis. In ſup totiꝰ meriti paſſionis. Hā. s. Tho. de aq̄no dic. q̄ i qualibet miſſa inuenit oīs fructꝰ ꝛ vtilitas quez vel quā xp̄s in die paſceues opatꝰ eſt in cruce ꝛ cum morte ſua. Et eandez gr̄am ꝛ fructū quilibet deuotꝰ q̄ digne cōicat ꝑcipit. Itē accipis ibi in hoc ſacro p ticipatiōnē oīm meritoꝝ totius eccl'ie ꝛ ſctoꝝ i celo. Hinc eſt q̄ in ſymbolo catholice fidei dicim⁹. Credo ſanctoꝝ cōtionem. vñ Alb. mag. Per vez coꝛpus xp̄i oēs nos. oibus xp̄i gratijs ꝛ oīm fidelīū cōicam⁹ ꝓ pter qđ etiā cōio dī. Ideo aūt oīm bonoꝝ xp̄i ꝛ oīm ſanctoꝝ meritis facit nos cōtare. vt ſi q̄d deficit in ſingulis ex oīm ſanctoꝝ abundātia ſuppleat. Ibi in hoc ſacro habem⁹ vtutes p̄riarchaꝝ. reuelatōs ꝛ il luminatiōes ꝓphaꝝ. dignitates apl'oꝝ. victorias martyꝝ. ſanctitatē ꝓfeſſoꝝ. mūdicias virginū. caritā tē angeloꝝ. ꝛ p̄ñr bona opa ꝛ merita oīm electoꝝ. q̄ oia a xp̄o in coꝛpus eiꝰ miſticuz fluxerūt ꝛ de q̄libet in quēlibet p caritatez ſpūſſancti redundāt. vñ ieſus xp̄s pōt dicere ad quēlibet digne cōicantez illud qđ ad laban dixit. vt habeā Gene. xxx. Modicuz habu iſti anteq̄z venirē ad te ꝛ nunc dives effectus es. bñ dixitq̄ domin⁹ ad introitū meū. D Secūdo cuz accipis ſanguinē mundaberis a peccato. vnde Heb. ix. Sanguis chriſti emundauit conſcientiā noſtram ab opibus moꝛtuis ad ſeruiēdum deo viuēti. Q̄m ſi ſanguis hircoꝝ ꝛ thauroꝝ in veteri lege iudeos mū

dauit ꝯ̄ tomagis sanguis christi ꝙ̄ effusus est ꝓ peccatis nostris emūdabit animas nostras ꝯ̄to est maior ⁊ ꝑciosior ⁊ charior. Querit vtrū ꝓ hoc sacr̄m deleantur pcā venialia. Rñdet �. Tho. in. iiij. di. xij. q. sic nō tamē oportet q̄ semp omia venialia deleantur sed �. mensurā deuotiōis. Posset tamē tāt⁹ feruor esse q̄ oia venialia deleret. Item querit vtruz ꝓ hoc sacramentū deleant mortalia. Rñr ꝑ. Tho. vbi supra q̄ nō delet mortalia nisi oblita. vnde qō dī ablutio scelerū dupl̄r pōt intelligi. s. vel q̄ dī sic crimia abluere inq̄tum ea impedit vel de his que non sunt in hois ꝓscia vel memoria. Or aūt ꝓ hoc sacr̄m. s. sumendo corpus ⁊ sanguinē xp̄i pcā deleant ostendit Crisō. di. Honorabilis sanguis xp̄i qñ cū bona volūtate sumit oēm egritudinem aie extinguere poterit. Amb. Debeo illud sp accipere vt mihi sp peccata dimittant. vnde etiā Ber. Eucharistie sacr̄m potens ē pcā cōsumere, debellare obuias ptātes ⁊ iferre celis aias reuertētes ō terra. Tercio quādo accipis aiaz xp̄i tūc recipis pign⁹ eterne vite si sic in tali statu decedis. Unde canit de hoc sacramento. Et future gl'ie nobis pignus dat. q̄ hoc sacramentū dat vitā gratie in ꝑsenti. Joh. vj. Qui māducat me ipse viuet ꝓpter me. In futuro dat vitā glorie. vñ etiaz Joh. vj. Qui man. meā car. ⁊ bi. me. sang. habet vitā eternā. Unde Beda in omel. Pro obtinēda salute eterne beatitudinis beatissima illa caror sanguis sumit saluatoris Quarto accipis ibi spīritū xp̄i. i. vitā eternā. Et accipiēdo sic vitā cum corpore mutaberis in deum sicut cibus ⁊ potus mutat in te. Unde vox diuina ad Aug. dixit. Nō tu me mutabis in te sed tu mutaberis ī me Sic xp̄s dicit cuilibz digne cōicanti. Nō tu me mutabis in te ⁊c. ḋa quicq̄d de⁹ est ex natura hoc hō fit per gr̄am q̄ digne cōicat. Cū aūt de⁹ habeat potētiā infinitā ⁊ sapiam eternā ⁊ immēsam bonitatē ⁊ eius potētia hoi in hoc sacr̄o cōicata erit hō potētior taz ad opandū ꝯ̄ ad ipetrandū. ex ei⁹ sapia fit sapiētior ad electionē boni ⁊ refutationē mali. ex ei⁹ bonitate hō fit magis pius ⁊ charitatiu⁹ ⁊ pacificus. Quinto recipiendo ei⁹ deitatē aia hois implebit gr̄a ⁊ dulcedine. q̄ nullus pōt aiaz hois satiare nisi solus deus. vñ Ber. Ad imaginē dei q̄ppe facta ē aia rōnalis ceteris oibus occupari pōt ipleri oino nō pōt. Capax eī⁹ dei est. ⁊ q̄cq̄d deo min⁹ nō eā implebit. vnde pś Satiabor cū appa. glo. tua. E ¶ Octum ad terciuz sciendū q̄ licet nemo sciat certitudinaliter vtrum dignus sit accedere ad eucharistiā. tñ de hoc sunt q̄dā signa in q̄bus cōiecturaliter pōt hō seipm ꝓbare. et sic ꝓfidēs de miscōia dei secure accedere. Primuz signū est si q̄s de ꝓteritis pcīs dolet ⁊ de futuris cauere intēdit. ⁊ patus est satisfacē. ⁊ bonā volūtatē hz deo āmodo seruiēdi. Secūm signū est cū q̄s se promptū iuenerit ad bona opa. vñ Gre. sup Ezech. Habere caritatē dei ⁊ sapiam dei testis est bona opatio que si fortassis defuerit ꝓfecto certū est nec cognouisse te deū nec vlligē ipm. Ergo pigri ⁊ diu dormientes nō habēt signū ꝓmptitudinis ad bona opa. Unde gre. Amor dei nunq̄ est otiosus. opat em magna si ē si ꝙ opari rennuit amor nō est. Ergo si sentis te abintra moueri ad bona exercitia ⁊ ad emendationē vite quodāmodo vel sic viuere ⁊ sic vitā ordinare ⁊ sic deo seruire, hoc est bonum signū q̄ deus cum gratia sua illud opatur in hoie. F Tercū signū si quis verbū dei libenter ⁊ delectabiliter audit q̄ est cibus anie. vñ Joh. vij. Qui ex deo est verbū dei audit. vñ Gre. Interroget se vnusq̄sq̄ si verba dei aure cordis ꝑcipiat. ⁊ intelliget vnde sit. Uñ quilibet cuz magna reuerētia ⁊ deuotiōe ⁊ attentione debet verbum dei audire. vñ Aug. ⁊ ponit etiā in decre. Nō min⁹ reus erit qui verbū dei negligēter audit q̄ ille qui corpus xp̄i sua negligētia in terrā cadere ꝑmiserit. j. q. i. iterrogo. G Quartū signū si quis iuenerit in se sitim tpalīū rerū dimi nutā. Ut si q̄s inuenerit i se q̄ante carnis ꝓuiuū desiderabat sex vel septē tunicas ⁊ mitras diuitias ⁊ domos pulcras agros plurimos ⁊c. ⁊ iam inuenerit in se q̄ cōtentat in his q̄ sibi deus administrat. ⁊ nihil ꝓtra deū habere desiderat ꝯ̄ confidit deo q̄ nunq̄ eu derelinquet ꝯ̄ nccarta sibi ꝓuideat si ei fideliter seruiat. vñ Mat. vj. Primuz q̄rite regnū dei. ⁊ iu. ei⁹. ⁊ h̄ oia adijcient vobis. vñ etiā ps. Jacta cogitatū tuū in dñm ipe te enutriet. Or em gr̄a extinguit sitim rex tpalīū oñdit Jo. iiij. Si q̄s biberit ex aqua quā ego dabo ei nō sitiet in eternū. vnde etiā Crisō. Nō est sup terrā q̄s amat qui donū dei veritate gustauerit. Quintū signū si ex corde parcit lesoribus sic q̄ nullā amaritudinē cōtra aliq̄ habeat cui malū vellet fieri. Et insup in tali ꝓposito stat q̄ si eū grauius offendisset etiā sibi indulgere vellet. vt si dī deus ꝓpria pcā ignosceret. Uel etiā si alique aduersitates sibi occurrerēt q̄ illas patiēter vellet ferre q̄ talia sine gr̄a habere nō pōt. vñ Ireneo. viij. Etb. Triste fugit natura. Insup si hz animū patū satisfacere ꝓximis quos lesit siue in rebus siue in fama siue in corpore. Ista sunt q̄nq̄ signa in q̄bus vnusq̄sq̄ seipm cōicaturus ꝓbare se pōt. Ite sciendū q̄ quilibet dz caste viuere ante cōionem ⁊ post cōionem. de consecrat. dist. ij. Dis homo ante sacrā cōmunionē a ꝓpria vxore abstinere debet tribus diebus quatuor aut quinq̄ sex vel septē. H Unde legit q̄ quidam in sabbato sancte pasce ꝓpriā cognouit vxorē a cui⁹ore quando in die pasce cōicare voluit corpus xp̄i resilijt. vñ cōfusus ⁊ cōtritus postea cōfessionē fecit ⁊ penitentiā egit ⁊ digne cōmunicauit.

ITem pro secundo ser

mone in hac die tria sunt dicenda Primo quō quatuor genera hominū spūaliter sumūt hoc sacramētū hodierna die institutū. hoc quere infra sermo. lxxx. O. Secō quare hoc sacr̄m hodierna die institutū sit. Et hoc quere infra ser. lxxix. J. Tercio exempluz de milite q̄ singulis diebus orauit. q̄nq̄ pater nr̄. hoc quere sermone. lxxx. U.

In die Parasceues Sermo. xlviij.

De memoria passionis christi.

O Pos omnes qui tran

sitis per viā attēdite ⁊ videte si est dolor similis sicut dolor me⁹. Treñ. j. vñ Joh. de sctō Geminiano. Cōuenies est vt sentiat membruz qō sentit caput vt nō distinctio in corpe. Siquidē patit vnū membrū cōpatiūr oia membra. Hoc aūt contingit q̄ nō sunt paralitica. nam membrum paralisi occupatū alteri⁹ membri dolorem nō sentit. In verbis igit̄ positis inuitamur sentire in nobis qō xp̄s sensit in

sua passione: qz ipe est caput nrm. z nos sum⁹ membra ei⁹. vñ dicit ad nos. O vos oēs. ¶ Vñ in pñti sermone est dicendū de fructib⁹ qs qs cōsequit ex deuota meditatiōe passiōis xpi. Primus fructus est conuersio ad deū z auersio a pctis. qz hō p meditationē passiōis xpi disponit ad cōtritionē cōfessionē z satisfactionē. Primo ad cōtritionē z in signū huius pertre scisse sunt z terremotus factus ē. Sic z peccator mouet debet ad cōtritionē ne videat durior esse lapide bus z immobilior terra. Ite ad cōfessionē z in signū huius sepulcra tpe passiōis xpi apta sunt. Ite disponit ad satisfactionē que cōsistit i ieiunio eleyna z oratione. Vñ xps p nobis ieiunauit vt nos exemplo ipius p pctis nostris ieiunemus. Sil'r eleynam largā dedit. Unde ambr. in sermone. Autor pietatis in cruce pendens testm cōdidit singulis opa pietatis distribuens. apl'is psecutionē. iudeis corp⁹. patri spiritū virgini paranymphū. latroni paradisum. pctori infernū. xpianis penitentib⁹ crucē. Sil'r orauit in cruce pendens vt nobis orandi daret exemplū. vnde Aug. Tota vita xpi in terris q p hoiem gessit: disciplina morum fuit. vnde etiā Greg. Omnis xpi actio nostra est instructio. Ergo qcunqz cupit ad statū veri penitentis puenire ad passionē xpi oz recurrere z sic i illa deuota meditatione mam dei implorare. Vñ pec catores obstinari z indurati si volunt mam cōsequi tunc debēt se dare ad meditandū passionē xpi. ¶

Secūs fructus est q xps de homine vicioso vult facere hoiem vtuosum q libenter meditat passionem suā. Et hanc vtuosam vitā vnusqsqz appetē debz. qz sm Aris. ix. ethi. Virtuositas beatissima vita est. Unde si es supb⁹ z appetis fieri humilis, tūc cogita passionē xpi z humilitatē ipsius. tunc de⁹ dabit tibi humilitatē z auferet a te supbiam. Sil'r si anarus. tunc cogita pauptatem xpi. Si iracundus tūc cogita mādsuetudinē xpi z sic de aliis. Nam passio xpi est remediū otra oīa vicia. qō ꝓbat sic. nam primo otra inobedientiā mandatorū respice coronā spineam cere vide caput inclinatū. Cōtra superbiā z ingratitudinez lachrymas z gemitus xpi. Cōtra detractiones z insidias attende maxillas alapizatas z linguā p inimicis orantē. Contra gulā fel z acetū. Cōtra xpi nuditatē z pauptatē. Contra inuidiam brachioꝝ extensionem z pcipuā charitatē. Contra luxuriā flagella et vulnera. Contra ira lateris apertionē. Cōtra accidiam clauos pedum. Que remedia z alia infinita otra bella viciorū reginnt efficacissima in speculo passionis xpi. p nobis crucifixi. vnde Quicunqz vult vicia deponere z vtutes acqrere passionē xpi debet meditari. Tercius fructus est q xps vult facere firmā pacem inter hoiem illū z patrē suum omnipotentē. qz p mortem xpi pax inter deuz z humanū genus est facta. Et illa renouabit p deuotā meditationez passionis xpi satisfactionē in anima illius hominis hoc faciens tem. vnde Bonauen. Mihi ita in homine opat vni uersalez satisfactionē sicut meditatio passionis xpi.

Quartus fructus est q omnis tribulatio erit homini leuis ad portandū. Et quotiens homo tristis recordabit passionem xpi totiens a xpo cōsolabit: in quacunqz tribulatione vel necessitate fuerit. vnde ipse dicit p ps. Cum ipso sum in tribulatione eripiā eum z glorificabo eum. Ergo speciale refugiū tribulatis debet esse memoria passionis xpi. Nam si qs dolet caput cogitare debet dolorem xpi quā habuit qn cum spinis coronatus fuit. Si oculos vel faciez vel manus vel pedes dolet cogitare debet dolorem xpi quem habuit in consilibus. Sil'r si quis patit frigus. vel al's tristat cogitare debet q xps eandem sustinuit. vñ Jhiō. de sum. bo. Si passio xpi ad memoriā reducit nihil tam durū qō non equo animo toleret. vñ Bern. Quid est qō tibi suaue nō videt si collegeris z memoratus fueris oīs passiones z amaritudines saluatoris. Quintus fructus est q tali homini voluntas dei notificabit ad cognoscēdū qd deus velit. z cū hoc dat hoi posse ad pficiendū agnitā dei voluntatē Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Ergo q in dubijs est implicatus recursum oz habere ad bonos z discretos viros z principaliter ad passionem xpi et debet dicere cum ꝓpheta Dauid Doce me facere voluntatem tuam: qz deus me⁹ es tu. Sextus fructus est q xps vult dari tali homini deuotionem z cum hoc vult exaudire ipius oratiōnem. vñ qñ qs est aridus ab omni deuotione. tunc debet habere recursum ad passionē dñi. ibi em pōt haurire deuotionis dulcedinē. vñ Aug. in li. de virgi. Inspice vulnera pendentis. sanguinē morientis pcium redimentis. cicatrices resurgentis. caput habet inclinatum ad osculandū cor apertū ad diligendum. brachia extensa ad amplexandū. totū corpus expositum ad redimendū. Hec oēs ista sint cogitate. Et in statera cordis vestri appendite. vt tot⁹ vobis figatur in corde qui tot⁹ p nobis fixus fuit in cruce. Sil'r sciendū q qñ quis aliquid seriose petere vult a deo siue sit p seipso siue p alijs siue etiam p defunctis tunc prius debet se dare ad meditandū passionē xpi. z sic illa in deuota meditatōne debet xpo supplicare. z tunc omnino exaudiet. si aliquid salubre z vtile petit. Septimus fructus est q xps talem scribit in triplici pte sui corpis. s. in manibus ad auxiliandum et in omnibus angustijs z necessitatibus. In pedibus ad secum manendum. In corde vt nunqz obliuiscat sui. sed semp et bonum optet. vnde Isa. xlix. Si obliuisci potest mater filij vteri suiz si illa oblita fuerit: ego tū non obliuiscar tui. Octau⁹ fructus est q homo per deuotam z continuam meditationem passionis christi maiorem potest a deo impetrare gratiam qz si tota ecclesia z omnes homines in hoc mundo existentes pro eo orarent. Unde Crisso. sup Matb. Nulla enim res est que magis ad salutem hominum ptineat qz mors christi. Nonus fructus est q precellit illa meditatio alia bona opera z exercitia corporalia. quia nil est deo tam acceptum z homini tam meritorium postqz egit penitētiam de suis peccatis sicut passionis christi memoratio. vnde Alber. mag. Simplex recordatio passionis christi sicut quando homo cogitat lapidem vel lignum tm plus valet qz si integrum annum qs ieunaret qs in pane z aqua. vel si qtidie virgis z flagellis cederetur vsqz ad effusionem sanguinis vel si quotidie legeret integrum psalterium. Decimus fructus est q cōtinua z deuota meditatio passiōis xpi est homini magis salutifera qz si beata Maria cum omnibus sanctis pro eo incederet. et hoc est respe-

cru passionis xpi q infinite est efficatie. Un in oratonib⁹ sctoꝝ nō cōsistit principaliter salus hoim sed in passione Christi. Un Chrl. sup Math. Onis salus hoim in morte xpi posita est. Undecim⁹ fruct⁹ est q si homo alios negligenter vixisset ⁊ tandē passionē xpi deuote recoleret ⁊ ptractaret p hoc tm pre miū adipiscit sicut alius q non habuit tantā deuotionez ad passionē xpi. ꝫ in alijs exercitijs ⁊ seruitijs deo a iuuentute seruiuit. Ergo q negligenter vixit recupare debet neglectū ex vulnerib⁹ iesu xpi. Unō Bern. Scio q merita mea mihi nō sufficiunt. ꝯ confidenter qō ex merito mihi deest vsurpo mihi ex vulnerib⁹ dni. Duodecim⁹ fruct⁹ est q xps illū q cōtinue ⁊ deuote meditat⁹ est passionē suā in hora extus sui vult ipm letificare in eterna cōsolatōe. ⁊ post mortē eterna regna ⁊ gl'iam sempiternā sibi dare. et hoc est vnicuiq homi summe necessariū: q xps sibi aster in tpe sue mortis. qz tūc instat maxima temptatio hoi. Un qlibet hō debet mori in meditatōe passionis xpi. ⁊ debet illa qnqz habere q xpus in cruce moriendo habuit. De hoc ꝙre infra ser. cxxxv. ℣.

℣ Un nota exemplū q qlibet debet mori in meditatione passionis xpi. Un legit q qdam magn⁹ peccator in agone cōstitut⁹ fuit pcussus in recordatiōe pctoꝝ suoꝝ ⁊ in tali angustia dedit se ad meditandū passionem xpi: ⁊ singulis membroꝝ xpi passionib⁹ suoꝝ membroꝝ iniqtatem adiunxit. vtputa qñ cogitauit suoꝝ criminū ornatū ad genas euulsas domini Jesu cōparationē fecit. Et vult⁹ sui cōpositionez ad dñi iesu cōsputū faciē equipauit. Et oculoꝝ suoꝝ vagā ⁊ dissolutā visionē ad xpi iesu oculoꝝ velationē cōparauit. ⁊ luxuriā ⁊ delitias corpis flagellatōnib⁹ xpi assimilauit. Et gulā ⁊ ebrietatē suā felli ⁊ aceto adiunxit. ⁊ sic de alijs reddendo singula singul'. Et Et non est ambigendū qn salutē cum latrone obtinens ab hac luce emigrauit. Postremo queritur. vtrum hō plus teneat regratiari deo de bñficio creationis ꝙ de beneficio redemptōis. Rndeꝫ q homo plus tenet regratiare deo de redemptione ꝙ de creatione. un amb. in li. de vginitate. Plus em dñe iesu debeo tuis iniurijs qb⁹ redempt⁹ sum ꝙ tuis virtutibus qb⁹ creatus sum. nō em b ꝓdesset nisi ⁊ redemi ꝓfuisset. un Crl. sup Math. Hec est aliqd aliud ꝓpter qō magis deo gratias agere debem⁹ ꝙ p pter mortē ihi⁹. ℣ Oz aūt deo nihil sit tam acceptum ⁊ hoi tam salutiferū sicut devota meditatio passiōis xpi oñdit in illo exemplo. Legit em q qdā heremita extitit sanctissime vite q instantissime dominū exorauit vt sibi ostenderet qō seruitiū int omnia seruitia sibi placeret. Dz qz multū valet depcatio iusti assidua cōtigit quadam vice cū idē heremita esset in cella sua ⁊ orando deū honorazet audiuit cuiusdā paupis vocē. de quo multū admirat⁹ surrexit tentans quid hoc esset. Et cum exisset vidit hominē nudum ⁊ paupem frigore trepidantē ⁊ crucez magnā sup se baiulantē. Quē cū vidisset dixit. Quis nā es tu ⁊ vñ venisti. Et ille respondit. De celo veni. Et ille. Quis es tu: rndit. Jhus xps Marie filius ego sum. Cui ille ait. Quid ℣ bone iesu hic facis coraz me misero pctōre. Rndit. Tu me huc tuis orōnibus compulisti. Nam diu me rogasti vt ostenderem tibi quod seruitium inter omnia seruitia maxime acceptarem. ⁊ nunc veni tibi hoc indicare. Nam vides magnā crucē quā porto i humeris meis. Et hoc est mihi acceptissimū fuitiū qō ta ⁊ qlibet hō mihi exhibere poteris vt tollas crucē meā sup te memoraldo quotidie passionē meā deuote. Hoc seruitiū ē mihi acceptabilissimū. ℣ Dz diceret alios quē hō nozē exhibere debeo passiōi xpi. Dzo q sciendū fm Jozdanū. Quicunqz dixerit quotidie. xv. pater noster q vnū annū ꝓtinuū hic cōpleto anno cuilibz vulneri dixit vnū pater noster. ita q qndecies tot vulnera xpi qt dies in anno. accipiendo qlibet plagā flagellatōis p vno vulnere. ⁊ punctura cuiuslibet spine p vno vulnere. vñ⁹. Septuagintaqnqz quat centum milia qnqz. Tot ferē xps p nobis vulnera passus. Que qdem ozo multū efficax eē phibet. vñ bern⁹ nos ad deuotionē incitans inquit. Volue ⁊ revolue huc ⁊ illuc dñi cum corpus vbiqz inuenies dolorem vbiqz cruorem. vñ etiā Aug. Jesus dns q celum diuersis vestiuit sideribꝰ nudus ventis ⁊ ardoz hui⁹ ⁊ ad maloꝝ pudoris cumulū p iudicis ministros est cruci diris ⁊ magnis clauis affixus. vñ Bern. Christe dns noster ondit nobis manus vt faciam⁹ q fecit. latus. vt sentiamus que sentit. pedes vt ambulemus q perexit. Un idem Bern. in ꝓsona xpi in quodā sermone ℣ homo vide que ꝓ te patioz. non est dolor sic dolor quo crucior. ad te clamo. qz ꝓ te morior. vide penas qbus afficior. vide clauos qbus cōfodior. cū dolor est tantus exterior. interius est planctus grauior cum te iam ingratū experior.

In die paraſceues. Sermo. xlix.

De passione.

Inclinato capite emisit spm Job. xix. Job. de sancto geminiano. Noꝝ saluatoris charissimi quā hodie recolimus fuit vltima conclusio dominice passionis ⁊ fuit consummatio nostre redemptionis ⁊ fuit ostensio immense dilectionis. Siquidē completo certamine dñice passionis cōsummatoꝝ ope nostre redemptionis inclinauit caput ⁊ emisit spm. Ergo dicit in verbis premissis. Inclinato capite ⁊c. Exquo in precedenti sermone dictum est q salubre ⁊ vtile est habere memoriā passionis xpi. Tunc iam in sermone pnti dicendū est que homo cogitare debet cū vidit crucifixi imaginem vt sic ex passione xpi deuotione hauriat. ℣ Pzo quo notandū q xpus pendens in cruce quatuoz habuit. Primo habuit caput inclinatum. Secundo habuit manus pforatas ⁊ extēsas. Tercio pedes cōfixos ⁊ affixos. Quarto lar⁹ aptuz.

Caput habuit inclinatum primo in signum reconciliationis tanqꝫ osculatur⁹ homiem ad gratiā eum recipiendo. Multis enim annis deus pater homini fuit inimicus. ꝫ xps p passionez reconciliauit homi nem deo patri Roma. v. Cum inimici essemus reconciliati sumus deo p mortem filij eius. Ergo in signū reconciliationis xpus caput suum inclinauit in cruce pbendo nobis osculum. immo etiā petit a nobis osculari diceñs ad quemlibet pctōrem illud Benef. xxvij. Accede ⁊ da mihi osculum fili mi. ⁊ hoc fit per penitentiaz ⁊ emendationē vite. Ergo o pctōr quondam fuisti deꝰ inimicus nūc p cōtritionē potes deꝰ filius fieri. quondā a deo p peccatum recessisti. nunc

ũt accede ꝙ cõtritionẽ ⁊ pñiam. qz ipe eſt paratꝰ te
ad gr̃am recipe ⁊ tibi oĩa pcã tua indulgere. ⁊ h̃ fi-
guratũ eſt nobis Lu.xv. de filio ꝓdigo redire volen
te ad p̃iem. Cũ adhuc lõge eſſet vidit eũ pater ſuꝰ et
miſcõia motꝰ eſt ⁊ accurrens cecidit ſup collum eiꝰ:
⁊ oſculatus eſt eũ. ℙ Scõo xp̃us habuit caput
inclinatũ tanc̃ nos ſalutaturꝰ bonũ nobis optãdo
Solent aũt hoies ſalutando quadruplr̃ ſibijnuicem
bonũ optare. ſ. bonã diem. bonã noctẽ. bonũ mane.
bonũ veſper. Sic xp̃s de cruce optat homini bonaz
diem eternitatis. quã dẽ dedit latroni cũ dixit ei vt
hĩ Lu. xxiij. Amen dico tibi hodie mecũ eris i para
diſo. Item bonã noctẽ optat hoi tpe p̃ſentis aduer
ſitatis cũ ſibi dat gr̃am ⁊ virtutem patientie. Unde
Math. v. Beati eritis cũ maledixerint vobis hoies et
pſecuti vos fuerint ⁊ dixerint omne malum aduerſũ
vos mentientes ꝓpter me. gaudete ⁊ exultate in illa
die qm̃ merces veſtra copioſa eſt in celis. Ergo o hõ
noli timere aduerſitates hui⁹ ſeculi. qz t xp̃s ꝓpter
mane. ſ. operationis. vñ Canti. vij. Mane ſurgam⁹
ad vineã. O hõ cogita qd xp̃s ſuſtinuit tota nocte ⁊
mane hora p̃ma ꝓ te ⁊ reſurge regratiare ei. Item
optat homini bonũ veſper ⁊ hoc cõtingit in agone
mortis. Iſtud figuratũ eſt Jo. xx. vbi xp̃s cum ſero
factũ eſſet venit ad diſcipulos ſuos ⁊ dixit eis. Pax
vobis. Sic ſi deuote ſeruis xp̃o paſſionẽ eius pos
tans in corde tuo veniet ad te ꝙ gr̃am ſuã in vltima
hora mortis tue ⁊ faciet tibi pacẽ ⁊ defendet te ꝙ de
mones tibi nocere nõ poterunt. vñ Grego. Aliqñ in
conſolationẽ egredientis anime ipſe apparere ſolet
autor ⁊ tributor vite. Tercio habuit caput inclina
tum tanc̃ pius dñs volens exaudire preces homi-
nis. Solent eñ principes ſeculi qñ aliquẽ pauperẽ
petentẽ volũt exaudire caput inclinare ⁊ attente ad
uertere. ſic xp̃s rex glorie volens hominem exaudi-
re caput inclinauit in cruce. vñ ps. Inclinauit dñs
aurem ſuam mihi ⁊ in dieb⁹ meis inuocabo eũ. q. d.
Exquo video caput in cruce inclinatum certus ſum
ꝙ exaudiet me. ⁊ ideo cõfidenter inuoco. Quarto
habuit caput inclinatum tanc̃ gr̃as agendo ⁊ deuz
patrem benedicendo. ps. In pplo graui laudabo te
Populus grauis fuit ppls iudeoz qui grauis fuit
xp̃o ad puniendũ eum. Inter iſtum pplm xp̃s lau-
dauit deũ patrem. Sed. d. ℙ xpe quõ poteras gra-
tias dicere deo patri qui tot penis te expoſuit: nec
ab illis te eripuit. Rñdet ꝙ xp̃s gratias egit in tem
pore mortis ſue principaliter ꝓpter duo. Primo. qz
humanũ genus redemit ꝙ ſuam amaraz mortem ab
eterna morte ⁊ damnatione. Secundo vt exempluz
nobis daret vt ⁊ nos deo patri gratias agerem⁹ i tri
bulationibus noſtris. Unde Greg. Recte mentis ẽ de-
um non ſolũ in ꝓſperis bñdicere ſz etiã in aduerſita
tibus collaudare. vñ Caſſi. ſup illud ps. Voluntarie
ſacrificabo tibi. Voluntarie deo ſacrificant q̃ int an-
guſtias paſſionuz iugiter deo gratias agunt. Scõo
etiam xp̃s habuit manus pforatas ⁊ extenſas ⁊ hoc
ad dandum ⁊ ꝓtegendum ⁊ ad vocandũ ⁊ ad pcuti-
endũ. Primo ad dandũ. vñ Prouer. vlti. Manum
ſuam aperit inopi. Quando eñ diues extendit ma-
nus ad pauperem ſignum eſt ꝙ ſibi aliquid vult dare.
Sic ⁊ xp̃s in cui⁹ domo ſunt diuitie ⁊ glorie exten-
dit manus aperias ⁊ pforatas ad nos in ſignum ꝙ
vult nobis oñia neceſſaria largiter miniſtrare ſi bo
ni ſerui ipſi⁹ fuerim⁹. vñ p̃s. Nunc̃ vidi iuſtũ dere-
lictum. nec ſemen eius querens panem. Uñ etiã ipſe
dicit math. vj. Nolite ſolliciti eſſe dicentes qd man
ducabim⁹ aut qd bibem⁹ aut quo operiemur. ſcit en
pater veſter ꝙ his oĩbus indigetis. Ergo conſidere
debem⁹ xp̃o ꝙ velit nos nutrire de iuſtis bonis ⁊ co
uere nobis de rebus iniuſtis cũ qb⁹ ſaluari non po
terimus. Secõo habet man⁹ extenſas ad ꝓtegen-
dum nos ab inſidijs dyaboli ⁊ ab oi malo. vñ ps. Et
in velamento alarũ tuarũ exultabo. Nam ſicut galli
na pullos ſuos ꝓtegit ſub alis ſic xp̃s ſub laceratis
brachijs nos ꝓtegit a cũctis periculis. Tercio ex
tendit manus ad vocandũ hoiem peccatorẽ ad ſe.
Pro quo ſciendũ ꝙ xp̃s reuocat de cruce pctõrẽ ad
ſe ſicut auceps niſum ſuum qñ auolauit ab eo. Tũc
eñ extendit manũ ⁊ clamat ⁊ ſi non redit tunc accí-
pit carnẽ ſanguinolentã ⁊ eam oſtendit niſo vt viſa
carne redeat. Sic xp̃s vocans peccatorẽ crucẽ aſcẽ-
dit. manus extendit valide clamauit. ⁊ tandẽ ſangui
nolentas manus expandit vt ſic ſaltẽ pctõr viſo ſan
guine xp̃i quẽ ꝓ eo fudit citius reuertat. Ez heu ab-
ſurdũ ẽ ꝙ auis indomita in quatuor ſeptimanis do
mat ⁊ inſtruit ꝙ ad manũ dñi ſui volat ſz pctõr indo
mit⁹ qñcz in. xx. vel. xxx. annis nõ põt domari cum
oĩbus bñficijs vt ad xp̃m realiter ⁊ veraciter redeat.
vñ t ipe cõquerit de multis pctõrib⁹ quos diu voca
uit ⁊ qbus multiplicia bñficia exhibuit dicens illõ
ꝓuerb. j. Vocaui ⁊ renuiſtis expandi manus meas
⁊ non fuit q̃ aſpiceret. Quarto manus extendit ad
pcutiendum pctõres induratos ⁊ obſtinatos q̃ no-
lunt ad ipm redire tam tpe gratie. nec p̃it emolliri ꝙ
beneficia dei. nec p paſſionẽ xp̃i. nec p penã inferni.
nec p gaudiũ celi. vñ ps. Non eſt illis. ſ. pctõrib⁹ ob-
ſtinatis cõmutatio. Glo. qz nõ cõmutant in melius:
⁊ nõ timent deum. Extendit manũ ſuam in retribu-
endo. Sed qualis erit illa retributio. Rñdet. ſenten
tia eterne damnationis cum qua pcutient a xp̃o in
extremo iudicio cum dicturus eſt malis ⁊ obſtinat̃
illud math. xxv. Ite maledicti in ignem eternum.

Tercio xp̃s habuit pedes cõfixos. ps. Foderunt
man⁹ me. ⁊ pe. me. Pro quo ſciendũ ꝙ primo ha-
buit pedes cruci affixos in ſignuz ꝙ vnit nobiſcum
manere. vñ Math. vlt. Ecce ego vobiſcum ſum vſqz
ad conſummationẽ ſeculi. Ideo vocatũ eſt nomẽ eiꝰ
emanuel. i. nobiſcum deus. Secundo vt pedes no
ſtros interiores i affectiões cordis noſtri cruci xp̃i
affigerem⁹. Ac ſi de cruce ad hoiez diceret. Uide pe
des meos corpal̃r cruci affixos. vt exemplo meo in
teriores pedes tui cruci cõfigant vt crux xp̃i nunq̃z
a tuo affectu ſeparet. vt poſſis dicere illud ad Gal. ij
Xp̃o cõfixus ſum cruci. Tercio vt nos pſeueranti
am in bono doceret. Propter qõ iudei clamauerunt
Si filius dei es deſcende de cruce noluit deſcende-
re ſz vſqz in finem vite in ea pmanſit. vt nobis exem
plũ daret ꝙ perſeuerare debeamus in bono vſqz ad
finem. vñ Greg. in lib. j. moral. Incaſſum bonuz agi
tur ſi ante vite terminum deſiderat. Unde Yſidorus
de ſum. bono. Tunc deo placet noſtra conuerſatio:
quando bonum quod inchoamus perſeuerant̃. fine
complemus. Quarto vt nobis viam ad celum

ostenderet. Et em aliquis vulneratis pedib⁹ pcedit ex sanguine de pedib⁹ eius fluente via signat adeo q sequens errare non potest si saltim vult inspicere vestigia. Sic xps pedes suos transfigi fecit vt ostenderet nobis viā ad celū. que nō est alia nisi tribulatio. Vñ actuū. xiij. Per multas tribulatōnes oportet nos ingredi regnuz celoz. vñ Mat. vij. Arta est via que ducit ad vitā. Quarto dico q xps habuit latus aptū. Primo vt dilectionē suam nobis exprimeret. vñ Joh. xv. Maiorē hac dilectionē nemo habet q̄z vt animā suaz ponet q̄s p amicis suis. Ideo em xps coz sibi aperire voluit in cruce vt nobis ostenderet suam intimā dilectionē. Ac si diceret. Ex coz de hoiem diligo. z hoc in apertione cordis ostendo. Circa qō notandum est qō xps valde accensus fuit in passione sua in amorem nostrum. qō p quatuor ostendit. Primo qz valde sudauit. Luc. xxij. Factus est sudoz eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Nñ em aliquis stat circa paruū ignez tunc sudat in facie. sed quando stat circa magnum tunc sudat in toto coꝛpoꝛe. Igit magn⁹ ignis in xpi pectoꝛe erat: qz toto coꝛpoꝛe sudauit. Scōm signuz est qz valde sitiuit. Ideo dixit vt hī ioh. xix. Sitio Hō em valde inflāmatus ꝓsueuit esse sitibund⁹ multum. Bern. Sitio ait. non doleo. O dñe q̄d sitis. Et rñdet in ꝓsona xpi. Fidem vestrā. salutē vr̄am z gaudium vr̄m. plus salus animaꝝ vestrarū q̄z cruciatus coꝛpis mei me tenet. Et si nō mei saltē vestri miseremini. Terciū signū ē q tot⁹ in coꝛpoꝛe rubuit ex eo q tot⁹ sanguine rube⁹ erat. Hō em stans ad paruum ignē rubet in facie ꝙ stans ad fornacē rubet in toto coꝛpe. Sed qz magnus feruoꝛ in coꝛde xpi arsit hō in toto coꝛpoꝛe rubuit z insup vestes in cruce ferre non potuit ꝙ nudus crucē ascendit. ac si ipo facto diceret. Tanto igne charitatis ardeo q vestes ferre non valeo. Quartū signum est q latus aptum habuit ad ostendendū vt nos ex coꝛde z feruent⁹ diligeret. Scōo latus aptum habuit vt nobis sufficientiā satisfactionis p oīb⁹ pctis oīderet. Vñ ps. Apud dñm misericoꝛdia z copiosa apud eū redemptio. Et tende q̄z sufficienter xp̄us satisfecit. Nam quedam peccata sunt manifesta q̄ apparent exterius. quedaz occulta que latent in coꝛde interius. Ut ꝙ xps ostenderet se sufficienter satisfacere tam p manifestis q̄z occultis pctis. Ideo exterius de coꝛpoꝛe fudit sanguinē z interius etiā de coꝛde. Tercio vt nos ad aperiendum sibi coꝛ nostruz alliceret. vñ Can. v. Vox dilecti mei pulsantꝫ aperi mihi soꝛoꝛ mea colūba mea. amica mea imaculata mea. quasi diceret. Aperi mihi coꝛ tuum in deuotione: q̄ tibi cor meuz aperui in passione. Nota q xps aiam fidelem appellat soꝛorem suā ꝓpter nature sue cōfoꝛmitatē. amicā ꝓpter sincerā charitatem. columbā ꝓpter operū fecunditatem. imaculatā ꝓpter pcti imunitatē. Quarto xps latus apertū habuit vt hoi refugiū ꝑpararet Can. ij Veni columba mea in foraminib⁹ petre. Foramina petre sunt vulnera xpi. Columba fm Greg. solet nidificare in cauernis petre z cum videt miluum refugit ad nidū ne rapiat a miluo. Sic anima debet nidificare in vulneribus xpi vt ad illa refugiat cū dyabolus vult eam ad pctm trahere. R Hoz aūt valde bonum sit homini venerari passionē xpi ꝓtereundo imaginez crucifixi ostendit in illo sequenti exemplo. Legit de quodam heremita: q̄ longo tpe duxit asperam vitam. Et cū quidā latro ad eum venisset q̄ p multos annos homines spoliauerat z latrocinia q̄ petrauerat. facta cōfessione nullā ab heremita voluit recipere penitentiā nisi valde breuem. Tandē heremita iniunxit ei vt quotiens in via aliquā crucem videret flexis genib⁹ oratione dñicam diceret. Et ille latro dixit. Hanc penitentiā libenter accipiaz. Et cum hanc penitentiā suscepisset z paululū a cella heremite discessisset tunc vidit hostes suos eū insequentes quoꝛ consanguineos iugulauerat. z videns eos cepit immediate fugere. Quo fugiente statim vidit crucem in via erectam z sic flexis genib⁹ cepit oratonem dñicā dicere. Et cum effugere potuisset mori maluit q̄z pniam sibi iniunctā ꝓterire. Et sic obtulit vitam suam deo z recōmendauit sibi aiam suam vt illā pniam ꝓ oibus suis peccatis acceptaret. Et cum sic in eodē loco ab inimicis suis occisus fuisset tunc heremita vidit q̄ angeli dei aiam latronis susceperunt z cum magno gaudio immediate ad celū deduxerunt. S Quantum ad secundā ptem istius sermonis sciendum q̄ xpi passio fuit valde amara imo amarissima: z hoc ꝓpter nouem causas z rōnes.

Prima rō fuit ex pte coꝛpis. qz delicatioꝛis nature fuit q̄z ceteri hoies ex eo q de purissimo sanguine Marie coꝛp⁹ ipi⁹ a spūsctō formatū est. Et hō est vna rō quare xps fuit pulcerrim⁹ hoim sine oīm deformitate. qz fm ꝓphām. Dei pfecta sunt opa. Sz spūssanctus operatus est coꝛp⁹ ibu in vtero virginis: igit z. Immo xps delicatioꝛ fuit z tenerioꝛ in oīb⁹ mēbris. immo etiā in pedib⁹ z plantis suis q̄z alius hō. imo etiā in hoie. Et sit in facie sua in qua tñ est tenerioꝛ caro in hoie. Et ergo sua passio fuit amarissima pre ceteris passionibus hoim. Hoc etiā ꝓbat naturaliter. qz si est aliqs hō grosse nature sicut rusticus q̄ q̄nq̄z tangit vrticas vel vepres minus inde ledit q̄z alius hō delicatioꝛ nature. Item etiā ptz ex hoc qz aliqui q̄ sunt tenere nature valde z supra modū dolent qñ cum vga verberant. qō tamen aliqui q̄ sūt grossioꝛis nature modicum curant. Secunda ratio ꝓpter anime limpiditatem. qz xp̄us omnia vulnera sua sensit singulariter. In nobis aūt non est sic. qz quando vnus nostr⁹ habet quatuoꝛ vulnera tunc vulnus in quo est maioꝛ doloꝛ magis sentit z de eo plus conqueritur z de aiīs quasi nihil curat. qz hoc vulnus attrahit sensationem ad se. ergo de ceteris min⁹ sentit. Quodvulnera in coꝛpe xpi fuerunt quinq̄ milia quadringēta z septuagintaq̄nq̄z accipiendo quēlibet plagam flagellationis p vno vulnere. z punctura cuiuslibet spine p vulnere vno. z quodlibet vulnus intulit xpo singularez doloꝛem. ergo passio xpi fuit amarissima.

Tercia ratio est. qz xp̄us fuit oīm consolatione priuatus. nam pater dereliquit eum. Ergo clamauit in cruce. Heloy heloy zc. hoc est. Deus meus vt quid dereliquisti me. Vnde dicit per ꝓphām Misce. Consolatio abscondita ab oculis meis. Notandū q̄ passio xpi excedit passionem aliorum sanctoruz q̄tum ad doloꝛem z amaritudinē z signanter in hoc q̄ gaudiū anime nō redūdabat in coꝛp⁹ ꝓpter nimietatem passiōis. Sz oppositū est factū in aliis martyrib⁹ in quibus interioꝛ cōsolatio redundabat in coꝛp⁹ exteriꝰ

et p hoc passio eoꝝ decolorata fuit. Itē a nullo hominū habuit xp̄s aliquā cōsolationē exteriorē. vnō dicit p p̄s. Quesiui q̄ cōsolarer & non inueni. Immo sup hoc impropria & obprobria sustinuit. p̄s. Improperium expectauit cor meū & miseriā. Hoc etiam ptz in hoīe tribulato q̄ q̄n consolat ab alijs tunc est sibi quedā subleuatio sue tribulatōnis ꝛ q̄n sup hoc deridet tunc multoplus aggrauat sua tribulatio.

Quarta ratio est sua innocentia. j. Pe. ij. Qui peccatum non fecit nec est inuentus dolus in ore eius. Hoc ptz. qz cum homo iniuste ledit & innocent pati tur tunc plus dolet. Quinta ratio est ex pte illorū qui sibi martyriū intulerūt. qz xp̄s multa beneficia contulit eis in veteri & nouo testamentis. qz liberauit patres eorum de egypto & eduxit eos p mare rubrū & pauit eos manna in deserto quadraginta annis & postremo duxit eos in terram promissionis. Item in nouo testamento. s. in humanitate sua mortuos eoꝝ suscitauit. cecos illorū illuminauit. lepros mundauit. & soluberrima documenta eis dedit. Vñ p̄s. Retribuebant mihi mala p bonis. Sexta causa est vtilitas mortis. vñ scriptū est. Morte turpissima condemnem⁹ eū: qz nullū genus mortis tur pius tunc fuit q̄ mors crucis. Etiā circūstantie aggrauantes dolorē xp̄i fuerunt societas. qz in medio duoꝝ latronum fuit suspensus Esa. liij. Cum sceleratis reputatus est. Item in conspectu matris & aliorum presentium nud⁹ in cruce pependit. Item in tpe pascali cū alij homines habuerunt gaudiū ipe occisus est. ¶ Septima est multitudo passionū. Nā i lo cis neruosis & in oīb⁹ sensib⁹ & in omnib⁹ membris passus est. vñ Esa. j. A planta pedis vsq̄ ad verticez non est in eo sanitas. Vñ etiā bern. Caput q̄ spiritibus angelicis tremebundū est densitate spinaꝝ pūgit. facies pulcra p filijs hoīm sputis iudeoꝝ deturpat: oculi lucidiores sole caligant in morte aures q̄ audiunt angelicos cant⁹ audiunt pctōꝝ insult⁹: os qđ docet angelos felle & aceto potat. pedes quorum scabellū adorat cruci clauis affigunt. man⁹ q̄ formauerūt celos sunt in cruce extense & clauis affixe. Cor pus ꝓberat. lat⁹ lancea pforat. Et q̄d pl̄a nō remanet in eo nisi lingua vt p pctōrib⁹ oraret. & matrē discipulo cōmendaret. Octaua cā ꝓpter laboris suī vacuitatē. qz tpe passionis cognouit q̄ in plurib⁹ hominib⁹ frustrarē amara mors ei⁹ cum tū oīs redemit & oēs cupit saluari. p̄s. Que vtilitas in sanguine meo. vñ etiā Esa. Inuanum laborauī. Hoc heu tam ptz in multis hoīb⁹ q̄ raro cogitāt de passione xp̄i & ingrati sunt ipi xp̄o. imo qđ pei⁹ est pl̄es pctōres ipsum xp̄m iterato crucifigunt cum suis pctis & blasphemijs. de q̄b⁹ dicit ap̄s. Rursum crucifigentes filium dei. Nona cā q̄ est sup oīs cās iam dictas ē tris. Item q̄ sapiam filij reputabāt iudei insipientiā & stulticiā. Item q̄ dulcedinē spūssancti cōmutabat i amaritudinē. qz ipi iudei spreuerūt opa spūssci. ¶ Ad documenta q̄ xp̄s docet nos in sua passiōe. Vñ dec. Primo docet nos sibi gr̄as agere ꝓpter bona q̄ ꝓsecuti sum⁹ ex passione ipsi⁹. Unde Aug⁹: Nihil accepti⁹ & laudabili⁹ xp̄o offerre possum⁹ q̄m dei gratiarū actōnes referam⁹. Et merito. qz pro nobis pati voluit qui sine peccato conceptus & natus fuit vt nos a nostris voluptatib⁹ p suam passionem retraheret. Item in omnib⁹ membris passus est vt nostra membra sibi quodāmodo seruire deberent. Item totū sanguinē p nobis obtulit in preciuz & laudabilem vt nos sanguinē nostrū & vires corporis nostri in eius seruitio consumere deberemus. Scōo docet nos ipm diligē. qz ipse sup omnia dilexit nos & hoc ostendit in tribus. s. in dignitate creatōnis. in assumptione carnis & in tolerantia passionis. De hiquere infra sermone. cij. ℞. Tercio q̄tū odiat peccatum ad quod delendum tam amaram passionē sustinuit. Unde bern. Grauis anime casus qui nō nisi morte xp̄i poterat expiari. vñ Amb. Tantū fuit peccatum nostrū vt saluari non possem⁹ nisi vnigenit⁹ dei p nobis moreret. Immo adhuc intātū odit peccatum mortale q̄ hominē peccatorē quem tam chare redemit in eternū ꝺdemnat. ℞ q̄ graue on⁹ & grauis offensa est peccatum qđ q̄dā homines tam leue reputant & tamparū formidāt. Quarto docet nos cognoscere q̄ gl̄iosum est regnum celoꝝ. qz pua res non emit chare. ꝛ vna gutta sanguinis xp̄i preciosior est toto mundo. Quinto docet nos fortificari ad sustinendum aliqđ durū in corpe nr̄o ad honorē dei & ꝓpter salutem animaꝝ nr̄arū. vñ Isi. de sumbo. Si passio xp̄i ad memoriā reducit nil tam durū qđ non equo animo toleret. Parua em̄ tolerarem⁹ si recordaremur quid ille sustinuit q̄ nos vocat ad celum. Ille obprobria derisiones. cōtumelias. alapas. sputa. flagella. spineam coronā crucemq̄ sustinuit, Et nos miseri ad nostrā confusionē vno modico sermone fatigamur & vno solo ꝟbo deijcimur. Vñ si volum⁹ cū xp̄o regnare debem⁹ hic cū eo pati. vñ ap̄s Si socij passionum sumus erimus & consolationū.

Sexto docet nos p quam viam itur ad celū: qz ꝑ tribulationē & passionē. vñ Ju. xxiij. Nonne oportuit xp̄m pati & sic intrare in gl̄iam suā. Et vbi caput intrauit p eandem viam & portam optet membra sequi. Vñ Act. xiiij. Per multas tribulatiōes & passiones oportet nos intrare in regnū celorū. vñ Aug⁹. in ser. Nō putet q̄s q̄q̄ vt sibi ꝓfit passio xp̄i nisi illis q̄ sequunt vestigia ei⁹. Unde greg. sup Ezec. Si dulcia querimus necesse ē vt amara tolerem⁹. ℞ ¶ Septimo docet nos xp̄s in passione sua largos esse. q̄a xp̄s q̄tus in vita sua largus fuit & multa beneficia dedit. tamen in morte quodāmodo ꝓdig⁹ fuit. qz nil sibi retinuit. ꝛ omnia dedit etiā vsq̄ ad vestes. Nā petro dedit eccl̄iam q̄n eum in vicariū suū instituit et regimen eccl̄ie sibi cōmisit Johanni euangeliste dedit matrē suaz q̄n dixit in cruce. Ecce mater tua. Latroni paradisum cum dixit. Hodie mecū eris in paradiso. Patri celesti dedit aiam suam dicens. Pater in manus tuas cōmendo spiritū meū. Nichodemo & Joseph ab arimathia corpus suū ad sepeliendum. Nobis sanguinem suuz & omnia merita sua dedit. Et crucifixorib⁹ dedit vestimenta. p̄s. Diuiserūt sibi vestimenta mea &c. Non em̄ homo debet esse ad elemosinas auarus. q̄n considerat q̄ xp̄s in passiōe sua sic largus fuit. ℣ Ultimo sciendū q̄ q̄libet libenter debet venerari passionē xp̄i & sp ei aliq̄d oratoriū humiliter inclinare q̄ncunq̄ ꝑtransit aliquā imaginem crucifixi. Unde de hoc legitur vnum exem-

plum in dyal. Cesariꝰ q ꝗdam priorꝫ de ordine regulariū tpe ꝗdā tāto sopore cepit affici. vt nisi cito dormiret moreret. Qui cum in lecto se reclinasset: mox ꝗdam cōuersus affuit dicens. Domine cum licentia vestra vado. Et ille. Quo vadis? Rndit conuersus. Vado ad deū. qꝛ mortuꝰ sum hac hora. Et prior. Cuꝫ multi pfecti transeunt ad purgatoriū ꝗd est qō tu tam absolute dicis te statim iturum esse ad deū. Et ille habebam consuetudinē vt quotiens irem coraꝫ crucifixo hanc dicerē oratiōnē. Domine p illā amaritudinē passionis quā sustinuisti in cruce. maxime qñ anima tua egressa ē de corpore tuo miserere animе mee in egressu suo. Et exaudiuit oronem meā dominus meiꝫ misertus est Et ait prior. Quō fuit tibi morienti. Respondit. videbaꝫ mihi in agonia qꝫ totus mundus esset lapis vnꝰ. et premeret pectus meū Item si quis in meditatione passionis xpi primitus non sentiret dulcedinem tamen ꝓpter hoc nō debet desistere sed perseueranter continuare. Unde de hoc legit aliud exemplum in dyalo. Cesariꝰ. qꝫ in quodam claustro fuit iuuenis quidam bone indolis huic iuueni erat studium in die ad minus semel percurrere passionem xpi. In quo studio tantam p medium circiter annum passus est difficultatem. vt qñ sibi non valere hmōi meditationeꝫ passionis xpi arbitraret. vt cum postmodū quodā tpe i angulo chori conuersoꝫ diutius ac deuotius oratiōni incubuisset diuinum implorans auxiliū. et cum ab oratione cessasset surrexit et trāsiuit ante altare. Ecce dns iesus ibi stetit, ante altare quasi pendens in cruce ꝗ pyssima brachia sua abstrahens a cruce seruum suum amplexatus est et tanꝫ precordialē sibi in signum mutue familiaritatis eum ad pectus suum attrahendo strinxit Qui in illa hora tantā a domino accepit gratiam lachrymarū. vt infra matutinas vix aliqua hora oculi eius siccarent. Ita quoꝫ postmodū in xpi feruebat passionis meditatione et tantam sensit i ea dulcedinem vt et ipe palmā martyrij plurimū affectaret. Item nota aliud exemplū de dulcedine passionis xpi. Erat ꝗdam bonꝰ homo ꝗ multū dilexit deū et ob reuerentiā ꝗnqꝫ vulnerū xpi quotidie dixit ꝗnqꝫ pater noster. Et huic apparuit dns iesus et dedit ei de singulis suis vulneribꝰ miram dulcedinē: ita qꝫ oia gaudia mundi despexit et solūmodo deo seruire studuit et in bonis operibꝰ et virtutibꝰ valde ꝓfecit. et sic vitam suam tandē in bono finiuit et post mortē celum intrauit.

Item terciuꝫ ꝑmonē de passione dñi quō xps assumpsit decē defectus humane nature ḡre supra ser. xxvij. Item exēplū de passione dñi. de milite illo ꝗ quotidie quinqꝫ pater noster orauit ḡre infra sermone. lxxx. H.

In die sancto pasce. Sermo .I.

Hec est dies quaꝫ fecit dns exultemus et letemur in ea. ps. cvij.

Sciendū q pns festiuitas pcellit alias festiuitates in solennitate et iocūditate. Unde canit p integraꝫ hebdomadā singulis diebus. Hec est dies quam fecit dominus exultemus et letemur ꝛc. Licet oēs dies dns fecit tñ singulariter illā diē dignificauit et letificauit p suam resurrectionem. Unde Aug. in sermo. de resurrect. dñi. Quō gloriosa virgo mater xpi inter oēs mulieres principatum tenet. ita inter oēs ceteros dies hec dies resurrectionis oim dierū mater est. vñ etiā amb sup Marh. Hec surrectio xpi defunctis est vita impenitentibꝰ est venia sanctis est gloria. Unde merito dicit. Hec est dies quā fecit dns ꝛc. Letari debemꝰ hodie. quia superiores. i. angeli hodie letati sunt de redemptione humani generis et de reparatione sue ruine et de glorificatione xpi. Nam oēs angeli superiores inferiores et mediocres multum gaudent et magnum gaudiū habent de nostra redemptione maius de sua reparatione maximū de xpi glificatione. Vñ greg. in omel. pasce. Redemptoris nostri resurrectio nostra festivitas existit quia nos ad immortalitatē reduxit. tanta gelox festiuitas existit qꝫ nos reuocando ad celestia numerū eorum adimpleuit. Item inferiores. i. pies in limbo existentes gauisi sunt. qꝫ erāt in magna desolatione et erant in infimo loco qui esse debebāt in supmo. s. in celo qꝫ erāt in caligie ꝗ eē debebāt i aperta dei visione. Hi letificati sunt per descensum xpi et resurrectionem eius. Esa. xxxv. Gaudium et leticiam obtinebunt et fugiet dolor et gemitus. Unde canitur Adueniſti desiderabilis quem expectabam⁹ in tenebris. vñ Aug⁹. in sermo. ad imperitū dñi ac saluatoris oēs ferrei confracti sunt vectes. et subito innumerabiles sanctoꝫ populi qui tenebant in morte captiui. saluatoris sui genib⁹ obuoluti lacrimabili obsecratione deposcūt dicentes. Adueniſti redemptor mundi. aduenisti quem desiderantes quotidie expectabamus. aduenisti quē nobis ventuꝫ ler annunciauerat et ꝓphe. Adueniſti donans in carne viuis indulgentiā pcōꝫ. soluens defunctos et captiuos inferni. Et hi oēs hodie in die resurrectiōis valde exultauerunt. qꝫ xpus eos de loco infimo extraxit et in sua ascensione eos in celum deduxit et suā beatā visionem eis eternaliter ostendit. Et ꝑ hoc medie creature. i. homines in terra existentes hodie letari debent. Primo qꝫ frater noster. i. xps ꝗ mortuꝰ fuerat reuixit. Vñ lu. xv. Filii gaudere oportet. qꝫ frater tuꝰ mortuꝰ fuerat et reuixit. Sic pater celestis dicit ad quēlibet xpianum. Quia em̄ fratres xpi sumꝰ oēs dicit in euangel. Job. xx. vbi xps post resurrectionem suā dixit ad Martā magdalenā. Vade ad frēs meos et dic eis. Ascendo ad patrē meū et patrem. Secundo qꝫ pctā nostra nob indulsit p illud sacrū tempus q̄dragesimale et hoc p pniam quaꝫ egimus. Tercio de merito gaudere debemus. qꝫ dicit apls. Gaudete in domino sp iterum dico gaudete. Nam ad gaudendum incitant nos hodie creature. In xpi em̄ resurrectione oīa florent et gaudent. Juxta qō canitur. Venit dies tua in qua florent omnia. Nam sol maiori luce resplenduit. vñ Maximus. In xpi resurrectione oīa elementa gloriant. Nam et solem ipm arbitror clariorē solito in hac die: necesse est em̄ vt in eius resurrectione gaudeat in cuiꝰ passione cōdoluit. Jā etiam illo tempore celum serenat. terra arbores et flores incipiunt florere. Silr et aues incipiunt canere que omnia debent nobis esse incitamentum exultationis et leticie. Sciendum qꝫ resurrectio xpi est ex-

emplar nře future resurrectōis. q3 sic xps resurre-
xit. ita ⁊ nos resurgemus. apls. j. Cor. xv. Oēs q̄-
dem resurgemus. ℂ Sed q̄rit in q̄ etate resur-
gemus. Rñ. q̄ oēs resurgemus i etate xpi sicut ipe
xpe passionis fuit. s. xxx. ann oz. Rō huius ē. q3 tūc
hō ē in meliōi ⁊ pfectioi statu. ß oēs resurgemus
in pfectioi statū. Item q̄rit de q̄ntitate resurgen-
tiū. Rñr q̄ q̄libet resurget in ea q̄ntitate corpis sic
creuisset si ad pfectam etatem puenisset. ⁊ nullum
impedimentū sui augmenti habuisset. Et ergo nō
oēs resurgem⁹ in eq̄li q̄ntitate. quia in pūti vn⁹
naturalit maioz ē alio fm cursum nature. Et omnia
supflua sic hoies q̄cūq; nascūtur monstruosi cū du-
obus capitibus. ⁊. xj. digitis. hec oia p diuinā po-
tentiā resecabūtur. ⁊ bi defectus p eandē diuinam
potētiā supplebūt in his hoibus q̄ defectuosa cor
pora habuerūt. s. q̄ caruerūt aliq̄bus membris. vnde
dīmb. In illa resurrectōe nulla alicui⁹ remanebūt
indicia lesure. nulla penitus apparebunt vestigia
vlcerū aut debilitatū in carne. Aug. Resurgēt cor
pora sanctoz sine vllo vicio. sine vlla deformitate.
sine vlla corruptione. Sz in claritate etiā differunt
quia sicut stella differt a stella in claritate. sic vnū
corpus gloriosum differt ab alio corpe in claritate
fm q̄ hō in pūti fuit pfectioris vite. q3 claritas ei
redūdabit in corpus. ⁊ sicut non oēs sunt equa-
lis meriti sic nec erūt equales in claritate. Sciēdū
q̄ oēs resurgemus tam boni q̄ mali cū eisdem
corpibus ⁊ aiabus sicut viuimus. ß erit magna di
stantia inter bonos ⁊ reprobos q̄ ad claritatē cor-
poz. q3 electi fulgebūt vt sol. reprobi aūt denigra-
būtur sup carbones. D Sed q̄ ad claritatē cor
poz electoz. tunc q̄tuor pūt cōsiderari in sole que
q̄libet iustus in corpe debet hre post diem iudicij
postq̄ resurrexit a mortuis. Primū q̄ cōsiderat i
sole ē pulcritudo siue claritas. Item int oēs cre-
aturas q̄s deus creauit in mūdo nihil ē cōiter ita
clarū ⁊ pulcrū vt sol. q3 ipe est fons ⁊ origo oīm lu
minū. Hāc aūt claritatē debēt hre iusti post diem
iudicij in corpibus suis. Corpus. n. illud q̄ mō ē
pallidū ⁊ deforme erit postmodū; septies pulcri⁹
q̄ sol iam ē q3 sol septies clarioz fuit q̄ tā ē anteq̄
prim⁹ hō peccauit. Sz ppstq̄ adā ⁊ eua ppetraue-
rūt pcīm tunc addidit sol sue claritatis septē ptes ⁊
nisi octaua ps remānsit sibi. Sz p⁹ die iudicij erit vt
prius fuit. Et luna erit tam lucida sicut sol iam est
vñ Isa. xxx. Erit lux lune sicut lux solis. Vñ dico
cer dz esse q̄libet iustus hō in suo corpe. vt dīc dñs
in euāg. mat. xiij. Tūc fulgebūt iusti sicut sol. Se
cūdū q̄ cōsiderat in sole ē agilitas siue celeritas.
q3 ita agilis ē sol q̄ q̄cito de mane oritur remittit
splendorem suū q̄si p totam terrā. ⁊ in vno breui
tpe pcurrit spaciosum ⁊ latū mūdū. Hanc agilita-
tem hēbit q̄libet iustus. Nota q̄ corp⁹ nr̄m q̄ mō
grane ē ⁊ pigrū. ad seruiendū deo ⁊ ad bona opa
⁊ ad laborē. tūc erit ita agile vt mō cogitatōes sūt.
obligra. Ego cogito iā ad finē mundi. ⁊ q̄cito ego
iam illuc cogitaui tācito cū corpe ⁊ aia possū; tūc
ē in fine mūdi si voluero vl vbicunq; locoz. Vñ
Aug. Vbi vult spūs ibi ptin⁹ erit ⁊ corp⁹. Quia
sicut iā pt videre hō celū. ⁊ immediate visum de-
clinare ad terrā. ita velox erit corpus glorificatū. q3
sic es erimus angel q̄ in ictu oculi pūt a tra ad celū
volare ⁊ ecōuerso redire. vñ Anf. In illa vita pul
critudo iustoz solis pulcritudini qui septempl⁹ q̄
mō ē fit splēdidioz adequabit. Velocitas siue agi
litas tanta nos cōcomitabit vt angelis dei eq̄ cele-
res simus. q̄ a celo ad tram citius q̄ in ictu oculi
dilabūtur ⁊ ecōuerso. Tercīū q̄ cōsiderat i so-
le est subtilitas. Sol em̄ tam subtilis est q̄ nullū vi
trū tam spissum ē q̄n splendoz ei⁹ penetret. ⁊ tam
subtilis est q̄ nulla cristallus tam dura ⁊ tā magna
ē q̄n q̄ ipam splendeat ⁊ eandē subtilitatē habebit
tūc q̄libet iustus. Corpus em̄ q̄ mō est ineptum ⁊
grossum tam subtile tūc erit q̄ nulla res tam dura
est vel firma q̄n possit eā ptransire sine vllo impe-
dimēto. Vñ si possibile esset q̄ murus ferreus de
celo ad terrā cōtingeret q̄ hūc posset hō fust⁹ trāsi-
re cū corpe ⁊ aia ita facile ac si nihil ibi esset. Q3 ō
verū sit testimoniū habem⁹ in euāge. Jo. xx. q̄ ihs
ianuis clausis hodie ad discipulos introiuit. ⁊ stās
in medio eoz dixit eis. Pax vobis. Per hoc oñdi
tur q̄ nulla res tam dura ⁊ firma est q̄n hō iustus
possit ptransire cū corpe ⁊ aia post iudiciū. q3 eam
dem glām quā xps hūit in suo corpe p⁹ resurrectōz
q̄libet iustus hēbit post dīē iudicij. vñ apls. Sal
uatorē exspectamus q̄ reformabit corpus humilita-
tis nostre configuratum corpori claritatis sue.

Quartuz q̄ cōsiderat in sole est impassibilitas.
splendorē em̄ q̄ a sole pcedit nullus pōt ledere. si
ue vberet in ipm vel secet vel lapidib⁹ iaciat ß ni-
hil pt ei nocere. eandē impassibilitatem hēbit. p tūc
⁊ q̄libet iustus. Nam illud corp⁹ q̄ tā ita fragile
ē q̄ ipm fames. sitis. estus. frigus. ledere pōt q̄ ⁊
mortale ē. immo q̄ ⁊ mori oz. tūc erit ita subtile
⁊ securū ⁊ impassibile q̄ ei nihil nocere pōt. Nā si
oēs gladij accipent q̄ a principio mūdi fabricati
sunt ⁊ pcuterent in vnū corpus glorificatū. nihil ß
ledere possent. nā oēs hoies cuz oibus armis non
possent ei nocere. q3 corp⁹ glorificatū erit imortale
⁊ ipassibile sic q̄ nec esuries. nec fames. nec sitis.
nec frigus. nec aliq̄ incōmodū poterit ei nocere.
Vñ Apoc. vij. Non esuriēt. neq̄ sitiēt. neq̄ cadet
sup eos sol. neq̄ vllus estus. Itē Apoc. xxj. Neq̄
luctus neq̄ clamor erit vltra. Itē corpus q̄ iam ē
mortale erit tūc immortale. Et apls dicit de xpo
Mors illi vltra nō dñabit. Sic sīr intelligit de q̄-
libet iusto. q̄ nec morē nec q̄q̄ malī timebūt am-
plius. Isa. xxv. Precipitabit dñs mortē in sempi
ternū. Quis tā stultus int nēs q̄ hāc glām ⁊ bea-
titudinē nō q̄rat vbi inuenit omne bonū ⁊ nullum
malū. vñ bern. Non surget ibi malicia. non carnis
miseria. nulla ibi egritudo. nulla necessitas. non ibi
fames. nec sitis. nec frigus. nec estus. nec lassitudo
ieiunij. nec vlla tēptatio inimici. nec peccandi vo-
lūtas. nec deinq̄ndi facultas. ß totū leticia. totum
exultatio. hoies angelis sociati sine vlla carnis in-
firmitate venerabūt. Hoc tā dictū ē de corporibus
saluādoz. E Hūc āt restat enucleare q̄dītōes
corpoz q̄dēnandoz. Pro q̄ sciendū q̄ corpa dāna
toz in resurrectōe p̄cipl⁹ hēbūt. v. q̄dītōes. Prio
erūt valde difformia. q3 sicut corpora electoz sunt
valde clara ⁊ lucida sic corpa dānatorū erūt valde

nigra ꝛ obscura. Vñ Aug. in lib. de natura dei sic dicit. Si ignis iste oīa lucida ꝛ decora deturpat ꝛ denigrat. ꝙnto magis infernalis ignis est deturpans. obscurās ꝛ denigrans vt exēplariter patet in igne scti antho. q̄ in pūtivalde deturpat ꝛ denigrat membꝛa in q̄ ē. Et idē ptz etiā in sole q̄ sic denigrat facies ꝛ corpa ethiopū. ꝙto magis ignis infernalis denigrat facies ꝛ corpa supboꝝ ꝛ reprobozum. Joheł. ij. Oēs vultꝰ redigēt in ollā. Scdo erūt debilia. Job. Cōsumet moꝛs fortitudinē eius. exē plū possumus videre in debilitate huius vite q̄ sic debilitat fortissimos in agone mortis q̄ nec stare. nec ābulare pūt. ꝙto magis illa moꝛs amara q̄ est eterna reddet illa corpa debilia ad resistendū ꝛ ad se movendū. Tercio erūt valde grauia. qꝛ eis dabꝛ locꝰ infimꝰ. Exo. xv. Descēderūt in ꝓfundum q̄si lapis. vñ etiā Job loq̄tur de pctōꝛibus in delicijs viuētibus dicēs sic. Ducūt in bonis dies suos in pūcto aūt ad inferna descendēt. Quarto erūt nuda ad cōfusionem eoꝝ. vñ Baū. iij. Ostendam gentibus nuditatē tuā. Et signāter illi pctōꝛes q̄ h supbiā cū vestibus exercuerūt. ꝛ se ad cōplacēdu hoibus ornauerūt. vñ salo. Per q̄ hō peccat p hec ꝛ toꝛq̄t. Quinto erūt valde passiua ꝛ plena oīa miseria. ꝛ tū incoꝛruptibilia. Judith. xvj. Dabit dominꝰ ignē ꝛ vmes in carnē eoꝝ vt vrant ꝛ viuāt. ꝛ sentiāt penas vsq̄ in sempiternū. Debūt eñ fletū in oculis. stridoꝛē in dentib⁹. fetoꝛē in naribus. vincula in manib⁹ ꝛ pedibus. ignē in toto coꝛpoꝛe ps. Repleta ē malis aia mea. Et signāt in illo mēbꝛo pctōꝛ maxie toꝛq̄bit cū q̄ creatoꝛē suū plꝰ offendit. vñ bek. In q̄ aūt mēbꝛo creatoꝛ plꝰ offendit. in eodem pctōꝛ grauius toꝛq̄bit. Et hec dicta sunt de resurrectōne reprobozꝝ. ¶ Ultimo querit qua re xp̄s primo resurrectōem suam oīdit mulieribꝰ. Rñdet primo ꝓpter dignitatē. vt in hoc nobis exēplū daret vt ob reuerētiā gl'iose vginis marie oēs mulieres honoremꝰ siue sint maritate siue vidue. siue vgines. qꝛ morte quā femia eua intulit. femia btā vgo fugauit. vñ canit. Paradisi porta p euam cūctis clausa ē. ꝛ p mariā vginem iterū patefacta. Scdo qꝛ voluit vt resurrectio eius manifestaretur alijs. ß qꝛ mulieres vix aliq̄d celare pūt. ß q̄cq̄d audiūt hoc statim alijs manifestāt. igit ꝛc. Exm̄ legit de q̄busdā monialibꝰ in q̄dā mōasterio ꝓstitutis q̄ inꝛ se deliberauerūt vt due ex ipis deberēt accedere dñm papā ꝛ eis impetrare q̄ sibi mutuo posset cōfiteri. estimātes dignū q̄ sua secreta ꝛ suas infirmitates vni viro. i. sacerdoti publicare deberēt. Cū aūt ad papā veniss̄ent ꝛ summꝰ aplicus intelligēs eaꝝ simplicitatē ꝛ diaboli fraudē. dedit eis vnam pixidē clausam dicēs. vt illā secū ad hospiciū poꝛtarēt. ꝛ de mane eā sibi sic clausam reportarēt ꝛ sic obtinerēt qđ peterēt. q̄ venientes ad hospitiū pixidem diligenter inspexerūt ꝛ eaz libenter aperuiss̄ent. Et tandē vna dixit. Videamus eā ꝛ videamus q̄d in ea sit. Alia dixit. Non audemꝰ qꝛ summus pōtifex ꝛ aplicꝰ nob inhibuit. Tandē p tēptatiōes victe aperuerūt eā volētes eaz sibi mō recludere ꝛ sic anus in ea recluſa aufugit q̄ pterrite sunt. Et cū de mane redirent ad papā ꝛ ipe cognouisset factū dixit eis. In h cogñscit vra instabilitas ꝛ infirmitas sic faceretis vobis mutuo si deberetis alteruꝝ audire ꝓfessiones vras. Cū eñ vna offenderet alia illa nullo mō culpā alteriꝰ sibi cōfessam obiceret Et sic vacue redierūt ad suas soꝛozes.

In secūda feria pasce. Sermo. lj.

De signis digne cōmunionis.

Mane nobiscū domine

In Lu. xxiiij. Hec vba canit eccia p illud sacrū tp̄us pascale vsq̄ ad ascensionē. In q̄ bus verbis quilibet hō devote xp̄m petere debet quem hodie in sacrāmēto sumpsit vt secū maneat. quia non sufficit q̄ quis xp̄m in sacro sumpsit. ni si eū secū retineat. vñ devote dicere debemꝰ. Mane nobiscū dñe. Sciendū q̄ si quis xp̄m petē vult vt secū maneat. necesse est p̄cognoscere virum eaz secū habeat. vt tūc dicē possit. Mane nobiscū dñe. ℞ Pro q̄ sciendū q̄ sunt septē signa. p q̄ cognoscitur vtrū quis digne cōmunicauit ꝛ q̄diu xp̄m apud se retineat. qꝛ sicut vita coꝛpalis cognoscitur ꝛ spūalis quā xp̄s p̄bet in hoc sacro. Vñ Joh. vj. Qui manducat me ipe viuet ꝓpter me. Primū signū est gemitus compūctionis. quia recte sicut fit de infirmo in agone constituto. cū non scit vtrum anima sit adhuc in coꝛpoꝛe. tunc pennā ponūt ante os infirmi ꝛ si anhelitum trahit ꝛ emittit signū est q̄ anima adhuc sit in coꝛpe ꝛ q̄ adhuc viuit. Sic si gemis de pctis tuis cū doloꝛe coꝛdis. signū ē q̄ digne cōmunicasti. ꝛ xp̄ns adhuc in te viuit. immo nō solū dz hō gemere ꝓ pctis suis in q̄dragesima. ß etiā dz dolere ꝛ penitere q̄ recoꝛdat de peccatis suis. ſm Aug. vsq̄ ad mortē. Vñ etiaz Hugo de sanc. victo. Cū deus in cōtritōne absolvit hominē a pctis ligat eum vinculo ꝓpetue detestationis. vt peccatū semp de cetero detestet q̄ vt delicet detestatio non ē aliud nisi penitētia. Quādo aūt hō desinit gemere ꝛ delectatōem de peccatis ꝓteritis hꝛe incipit. signū ē mortis. Modo cōsidera q̄ q̄cunq̄ gemis. ꝛ q̄diu displicētiā habes q̄ occurrūt tibi peccata tua ꝓterita. signuz est vite spūalis que est a xp̄o. Unde Bern. Quāto magis homo peccata sua intelligit. tanto amplius suspirat ꝛ gemit. Qualiter autem gemendum sit. p peccatis suis. Basilius ostendit dicens. Grandia peccata grādia lamēta desiderant. Secū dū signū ē coloꝛ bone cōuersatōnis. qꝛ q̄diu videmꝰ hominē bñ coloratū dicimus q̄ non sit dispositus ad mortem. Sic q̄diu hō bene conuersatur timens alios scandalisare ꝛ deum offendere signum est q̄ xp̄us adhuc est in anima eius. Matħ. v. Sic luceat lux vestra coram hominibus vt videāt opa vestra bōa ꝛ glorificēt p̄rem vestrū qui in celis est. Ex q̄ sequit ur q̄ q̄diu conaris verba ꝛ facta ꝛ moꝛes tuos tēperare ꝛ appetis ꝓdesse ꝓximis ad gloriam dei. xp̄s adhuc in te viuit. ꝛ hoc homini multuz fructuosum ꝛ deo valde acceptū est. Unde Greg. super Ezechiel. omel. xxj. Nullum omnipotenti deo tale sacrificiū quale est animarū zelus. ℞ Sciēdū q̄ bonum exemplum in eccia dei est valde vtile. quia multi mali homines qui deum non multum diligūt in quadragesima ieiunant. quia vident alios ieiunare. q̄ aliꝰ nūq̄ ieiunarent. quia inimici

del sunt. nec de deo multū curant. Item ad opera misericordie aliqñ ꝓuocant. s. qñ vident alios elemosinas dare vel opa misericordie exercere. Itē ad audiendū missas z verbū dei. z sic de aliis bonis operibus. Unde ꝓpter exemplū bonoꝝ multi a peccatis cōuertūtur. z sic saluātur qui alias damnarē tur si exempla bona in aliis nō vidissent. vñ Greg. Nūq̄ peccatores ad lamentuz pēnitentie redirent si nulla essent bonoꝝ exempla q̄ mētem eoꝝ retraherent. Insuper mali ꝓuocantur ad virtutes p bona exempla. s. ad humilitatē z miam. z sic de aliis. Ergo diues existens humilis multa meretur ꝓpter exemplū. qz pauꝑ ex hoc verecundatur in seipo oū diues humiliter incedit q̄ est potēs. pulcer bene natus. z bene posset superbiam exercere z non vult. sed humiliat se ꝓpter deū. z talis humilitas ē valde laudabilis. Sic econuerso superbia pauperis qui nec habz diuitias. nec potentias. nec pulcritudinem est multū reprehensibilis. vñ Ambrosi. super Beati immaculati. Non omnis pauꝑtas ē sancta. neq̄ oēs diuitie crimīose sunt. vñ Cassio. sup ps. v. Si pauꝑ superbiat non est dei pauper. Et si locuples humilitatem diligat nō est seculi diues. Voluntates talīū sunt inspiciende nō nomina. Item sciendum q̄ deꝰ multuz diligit illos q̄ dant bona exempla alijs vt beata vgo maria que dedit exemplū humilitatis mulieribus z virginibus exemplū castitatis. qz ipa est speculū mulieꝝ Item Iob dedit exemplū patientie. Abraam obedientie. Joseph z Susanna resistentie. beatꝰ Nicolaus z Unicus dederūt iuuenibus exemplū abstinentie z deuotōnis. z sic de aliis. vñ Crisо. i epistola. Bñdicta aia illiꝰ cui⁹ hūilitas cōfundit alterius superbiam. cuius patiētia ꝓximi extinguit invidiā. Amb. Sctōꝝ vita ceteris est norma viuēdi. Item sciendū q̄ hoi valde ē meritoziū aliis hominibus dare bonū exm̄. qz ex hoc meritū z gaudiuz eoꝝ augmētabit cōtinue in celo. Un Cesarꝰ dicit Quātis exemplū vere hūilitatis z pfecte charitatis oñderis cū tantis z p tantis eterna ꝓmia possidebis. imo q̄ntū hic p ceteris tales p bonū exēplū lucēt tantū p ceteris in futura gl̄a lucebunt. iuxta illud mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol. Quā rū em̄ hic sol lucet p stellis. tantū tales lucebunt p ceteris in celo. Ideo sollicite dicit apls. j. ad Thi. iij. Exemplū esto fidelīū in vbo z cōuersatōe. Nō em̄ solū dicit in vbo. ꝫ etiam in conuersatione. Un Leo papa in sermōe. Validiora sunt exempla q̄ verba. z plenꝰ docemur ope q̄ voce. vñ etiā Aresi. v. ethi. Optimus ē ille q̄ non vtitur bonitate ad se solū ꝫ etiam ad alios. ¶ Item sciendus q̄ tria bona sequūtur ex bona cōuersatione nr̄a. Primo angelos letificamus. Un apls dicit. q̄ mulier debet hr̄e velamen sup caput eius. z hoc ꝓpter angelos qz pudicitia z honestas multū placet angelis. ꝫ impudicitia z inhonestas multum displicet eis. Un Bernh. In quouis angulo z quouis diuerso rio angelo tuo reuerentiā exhibe ne audeas illo p sente qō me vidēte nō auderes. Secūdo ex h̄ gra cōseruaꝝ in hoie. Tercio qz ꝓximus ex hoc emendatur z meliorat. Exemplus est hoc vt narrat Jacobus de vitriaco. q̄ ādam princeps latronum regiones in qua habitabat totā depdabat hos spolians. illos iugulans. Audiens hoc quidaz abbas z ad eū accedens statim ab eo z socijs suis captus ē Et abbas quesiuit quid vellent. Illis resp̄ōdētibꝰ equū vestrū z vestes vestras. Abbas dixit. Bona dei sunt cōia ego iam his ꝓmis annis vsus sum iustū est vt z vos eis nūc vtamini. Tūc dixit princeps latronū. Hodie totum vendemus et emem⁹ necessaria ad victū. Tūc abbas. Fili quare tātum laboras z exponis te piculo ꝓ victu tuo veni mecū ad monasterium ego bñ ꝓcurabo tibi. Cui ille. Ego nō possum comedē fabas vr̄as z olera. z bibere cerusiā vr̄am. Rūdit abbas. Ego dabo tibi bonos pisces. carnes z bonū vinū. Tandem acq̄euit ire ad ꝓbandū q̄d abbas ei faceret. Qui fecit ei p parare pulcrā camerā z pulcrū lectū assignans ei monachū q̄ ei seruiret. z oia q̄ desideraret ꝓparet ei. Et oi die postq̄ latro comederat monachus ex ꝓcepto abbatis coꝝ eo tm̄ panez z aquā comedebat. Cuz ḡ ille monachꝰ pluries illud fecisset latro q̄siuit ab eo. Frater q̄d feciſti q̄ oñi die sic te affligis. interfeciſti ne hoies. Cui monachus. Absit domine q̄ vnq̄ ꝓtristarem hoiem. Rursum latro. Si fornicatōem. adulteriū vl̄ sacrilegiū cōmisisti. Tūc monachꝰ p admiratōe se signās ait. Unde q̄d dicitis. a puericia h̄ monasteriū introiui z feminā nō tetigi. Cui latro. Quare ergo te affligis. ait. Ut habeā deū mihi ꝓpiciū. Tūc latro intra se cōpūctus dixit. q̄ miser z infelix ego sum qui tot mala furta. homicidia. adulteria. sacrilegia feci. z nūq̄ re tunaui. Et vocato abbate cecidit ad pedes eius et petijt vt reciperet ab eo. Qui postea in mōasterio adeo se afflixit q̄ in abstinētia z religiōe alios dēs superat. ¶ Tercū signū est p tactū. i. p patientiam in aduersis. Medicus p tactū sentit an infirmus dispositus sit ad mortē. ita si hō tangit ad venas tribulatōnis sentit per patientiaz an viuat. vñ Greg. Qualis vnusquisq̄ apud se lateat illata cōtumelia probat. Deus em̄ omnipotēs tāgit hominem per tribulationem z infirmitatē vt probet an sit vas plenuz gratie z virtutū vel vacuū. quia vas plenū non murmurat. sed vacuū cū tangit recla mat. Sic similit est de oibus gratiā habentibus z ea carentibus. vñ Aug. li. x. de ciui. dei. Afflictōe mali deum detestātur atq̄ blasphemant. boni vo deū precantur z laudant. Item deus tāgit hominem cū tribulationibus vt ꝓbet vtrū sit filius eiꝰ an non. Unde Gene. xxvij. dixit Jsaac ad Jacob filium suum. Accede vt tangam te z ꝓbem vtrum sis filius meus an nō. Sic deus potest dicere ad quēlibet hominē tribulatū. Sciendū q̄ melius est infirmitates ferre q̄ bona opa opari. Item sciē dū q̄ sunt aliq̄ qui se existimāt bonos. z vix vnum verbum cōtrariuz sibi patienter sustinere volunt. sed immediate cōmouentur z se z alios perturbāt z hi veraciter boni non sunt. Unde Greg. li. xvj. moral. Qui a statu patientie per linguaꝝ vulnera corruit. ipe sibi testis est q̄ contra manifeste ꝓsecutionis gladiū non subsisteret. Quartum signuz sit per gustum diuine dulcedinis. Quādiu em̄ hō pōt comedere z bibere. z habet sapozem est bonuz signuz vite z sanitatis corporalis. Sic est de gustu

spūali qui ē ꝑgustatio eterne vite. z ea⁊ rerū q̄ perducunt ad celestem patriam. ergo signū digne cōmunionis est si dulce tibi est cogitare de gaudijs eternis z de visione diuina ꝑs. Nñ mille anni añ oculos tuos tanq̄ dies hesterna. ꝛc. Item cogitare de btā virgine z ap̄lis z ceteris sanctis quō ibi a quolibet habebimus speciale gaudium. Item de passione xp̄i q̄ xp̄s nos redemit. cuius z memoriā nobis in sacro eucharistie reliquit. Item si dulce ē tibi audire verbū dei. z ea que sunt salutis. Gre. Cibus mentis est verbum dei. Ista omnia ostendūt sanitatem anime. Sed si non sapiūt tibi ekna nec verbum dei. nec passio xp̄i. nec alia spūalia. signū est q̄ te repleuisti mūdanis z corpalibus voluptatibus. Ap̄s. Animalis hō nō ꝑcipit ea q̄ dei sunt. ergo quādo das te ad illicita mūdi gaudia et ad voluptates corpis tunc xp̄m expellis. Herū. Quō ignis z aqua simul esse non p̄nt. sic spūales z corpales delicie in eodem se nō cōpatiunt. Aug. ij. cōfeſ. Gaudiū diuine dulcedinis nō degustas. si carnali delectatione cor maculas. Sed aliq̄ vellent libenter ambas habere. s. carnis delitias. z spiritualē dulcedinē. Non em̄ libenter carent delitijs corporis. sed corpus mollibus z ꝑciosis z superbis vestibus vestire volūt. z bene comedere z diu dormire appetūt z cuz hoc xp̄m quem in sacramento sumpserūt in se retinere volūt. Sed nō sic. q⁊ nemo p̄ōt duobus dñis seruire. ap̄s. Si ſm carnem vixeritis morietmini. Ambro. Impossibile est hic implere ventrem z ibi mentē. Item p gustū illū etiaz intelligitur si visa vel audita p̄rimi sunt sibi dulcia. i. q̄ omnia interp̄tatur in bonū que audit vt videt a p̄rimis. Hoc est signū bonum. q⁊ ibus xp̄s qui adhuc in illo homine vivit. cōuertit sibi oīa verba z opera in mel dulce. Sed quando quis dicta vel facta p̄rimi interp̄retatur in peius malū signū est p̄rie iniquitatis. Unde Crisoſt. sup mat. Omnis homo ſm se estimat alterz. Item Crisoſt. Sicut difficile aliquē suspicatur malū qui bon⁹ est sic difficile suspicatur aliquem bonū ipe qui mal⁹ est. Quintū signum fit p verbum recte locutionis z per auditū. nam cū infirmus adhuc ꝑfecte z plene loq̄tur. spes est de vita ip̄ius. Sed cum vix z imperfecte loquitur. timetur de ei⁹ morte. Sic spiritualiter intelligendū est de homine. vnde locutō recta est libenter orare z deo gr̄as agere. Nñ aug. Oratio tua est locutio ad deum quando legis deus tibi loquitur. quando oras cum deo loqueris. Item recta locutio est libenter loqui de diuinis z spūalibus z honestis rebus. Mat. xij. Ex abūdāntia cordis os loquitur. Et hoc patet in bonis hominibus qui frequenter nomināt Ihm z Mariā z alia spūalia z honesta ꝟba. q⁊ hūt bona z pudica corda. vñ Crisolto. Quale cor habet vnuſq̄sq̄ talia verba loquit̄ z opa facit. Sed quando infirm⁹ impedite loquitur. signū est mortis. Sic cuz quis loquitur verba detractoria. verba scurrilia z impudica signū ē mortis spūalis in anima. q⁊ sicut hō habet se ab intra in corde sic se ostēdit ab extra i verbis z opere. Unde Hreſto. iij. etbi. Qualiscunq̄ vnuſq̄sq̄ est taliter dicit z taliter operatur z taliter vivit. Similiter intelligendum est de auditu. quia cum homo appropinquat mortī. tūc nō habet clarum auditum z perfectum. Sic spūaliter si libenter audis verbum dei z cetera bona que sunt salutis signū est digne cōmunionis z vite spūalis. Nñ Johan. Qui ex deo est verba dei audit. Sed quando hō libenter audit verba detractoria verba scurrilia z luxuriosa signum malum est. Sextum signum est mortis bone operationis. Exemplū de muliere impregnata que sentit se grauidam p motum pueri. Sic si agilis es in bona operatiōe. apostolus ad Gala. vj. Si spiritu viuimus spū ambulemus. q⁊ sicut agilitas in membris ē signū sanitatis. sic si agilis es in bona opatione. signū ē digne cōmunionis. Sed cū incipit hō tepescere. z de mane diu dormire. z breue ē sibi tempus sedere in tabernis z potare. ſz in his que dei sunt tediuz habet. malum signum est. Unde Leo papa in sermone. Non ꝑuenit dormientibus regnū celoz. nec ocio z desidia torpentibus beatitudo eternitatis ꝑmittit. Sciendum q̄ ieſus ab intra mouet illos qui digni cōmunicauerunt qualiter amplius se debeant regere z a peccatis cauere. ergo si sentis hoc i te q̄ moueris ad bona opera signum est digne cōmunionis. Crisoſto. Qui habent spūm dei nō sunt cōtenti sedere ociosi. sed ip̄e spūs qui est in eis vrget eos aliquod bonum apprehendere. Grego. Charitas dei non est ociosa.. operatur em̄ magna si est ꝛc. Septimū signum est calor naturalis. quia ꝛ diu homo habet calorē naturalem signum ē vite. Sic spūaliter. si homo habet calorem spūalem. id est amorem dei z proximi. signum est vite spūalis. Unde Augusti. Vita anime amor est. q̄ nō amat mortuus est. Grego⁊. in omel. Probatio sanctitatis non est signa facere. ſz vnūquēq̄ vt se diligere. Augusti. Dilectio sola discernit inter filios dei z filios diaboli. Unde sciendū q̄ ex charitate debemus compati fratrib⁹ nostris z p̄rimis z eos nō despicere in defectibus suis. Unde Grego. Omnes fratres sumus dei potestate conditi. z eius sanguine redempti. Et idcirco fratres nostros quātūlibz pauperes z abiectos in nullo despicere debemus. z talis compassio p̄roximi est signum sanctitatis i ipo homine. Unde Gregoſ. xxiij. moral. Tāto ds perfectior est. quanto perfectius alienos dolores sentit. immo naturale est q̄ vnū membrū compatitur alij membro. Apostolus Si patitur vnū membrum. compatiūtur z ei omnia membra. Ergo q̄ non compatitur p̄roximo est tanq̄ membr̄ abscisum a mystico corpe xp̄i. q⁊ xp̄s est caput. z xp̄ini in gratia existentes sunt membra eius. vñ Gre. Non aliter redemptoris nostri membra efficimur nisi adherendo z compatiendo p̄roximo. z illam charitatem z compassionē p̄roximis debem⁹ ostendere factis. Grego. Nunq̄ vere compatitur q̄ q̄ necesse est p̄roximo negat. Unde. j. Johannis. iij. Qui habuerit substantiam huius mundi. z viderit p̄rimū suum necesse habere. z clauserit viscera sua ab eo. quomō charitas dei manet in illo.

Sed vltimo sciendum est. Exquo charitas dei z p̄roximi est signum digne communionis z vite spūalis. tunc oritur questio que sit charitas sufficiens quo ad deum. z quo ad p̄roximū. Respondeo

ꝙ ad charitatem ꝙ sit sufficiens quo ad deū ⁊ quo ad ꝓximū tria requirūtur. Primo vt dimittat homo omne peccatum mortale ad minus ꝓ dilectione dei. si hoc noluerit saluari non poterit. Ps. Qui diligitis dñm odite malum. Qui em̄ non odit malū nō habet veraz dilectionem ad deum. ℔ simulatā. Si em̄ non dimittis omne peccatū mortale q̄cquid ꝑ dilectione dei facis non tibi sufficit. Si ergo dicis. hoc vel illud dimittere non valeo. Rñdeo. adhuc vere non diligis deū. Si em̄ vnam guttam vere dilectōis haberes ad deū totū mundū si deus p̄ciperet dimitteres ꝓpter eū. quia vt dicit Aug. Una gutta charitatis maioz est occeano. Secundo necessarium est vt ꝑ eius dilectione obtentū sibi illatum ꝙ peccatum aliquem bonorem sibi exhibeas per aliqua bona opera ⁊ penitētiam. aliter dilectio tua tibi non sufficit nec ē vera. Ps. Declina a malo ⁊ fac bonū. Quia non sufficit mala dimittere. ℔ ⁊ oportet bona facere. Gregoꝛ. Probatio dilectionis est exhibitio operis. Unde cū q̄libet terrenus dñs qui est cōtemptus ⁊ offensus velit vt sibi aliqs honoꝛ exhibeat. ipe xp̄s qui est dominus dominoꝝ vult hoc idem. Sed sunt quidam q̄ ꝓ omni contemptu ⁊ ꝑ omnib⁹ peccatis suis. nō solū non magnā satisfactionē vl̄ gloriā sibi exhibere volūt. immo nec vnā veram contritionē sibi dare dignāt. Nā illā acceptaret vbi aliud habere nō posset. ꝑm illud ps. Cor cōtritū ⁊ hūiliatum deus nō despicies. Date ergo illi banc si nō vultis vt illi magni sancti ꝑ dilectione eius mortem pati. mūduz relinquere. omnia ꝓ deo dare. saltem hoc minimū tribuite. ⁊ per hoc sanet oīa vulnera aie vr̄e. Hierem. iij. Tl vulneribus tuis sanabo te. ps. Qui sanat contritos corde. Matb. v. Beati qui lugent. Sed q̄ nūc non tm̄ dare volūt ꝓ eius dilectōne vos iudicare si illum vere diligant. Vere nō credo ꝙ vlla in his scintilla charitatis flagret. Tercio ꝙ ꝓ eius dilectione ad ꝓximū habeas fraternam charitatem vt ei bonum appetas. ⁊ q̄cquid vis ab eo supportari. hoc illi nō facias. Et si eum lesisti in fama vel in rebus vt sibi satisfacias. Et si in aliquo te lesit vel offendit hoc ei ex corde indulgeas. aliter vere nō diligis. Apl̄us. Si distribuero oēs facultates meas in cibos pauperū. charitatem aūt ad ꝓximū. s. non habeam nihil mihi ꝓdest. i. Johā. iij. Qui nō diligit fratrem manet in morte. Et ℔ illa charitas sic regulata. ꝑm hec tria iam dicta est charitas sufficiens ad salutē ⁊ ducit ad gloriam.

In eadem secūda feria. Sermo. lij.

De recidiuatione.

Nne nobiscū domine Iu. xxiiij. In quibus verbis monemur ne ab ope bono iam incepto desistamus ℔ in bono p̄seueremus. Unde Crisosto. Non incepisse sed ꝓfecisse virtutis est. Unde Isidoꝛus de sum. bo. Tūc deo placet nostra conuersatio q̄n bonū quod inchoamus perseueranti fine cōplemus Et hoc fieri non potest nisi xp̄us nobiscū maneat ⁊ nos adiuuet. ꝙ deuote dicere debemus. Mane nobiscum domine ⁊c. ℣ Sciendū ꝙ homo se ꝓtem magna pericula incurrit qui post festum pasce recidiuat. que picula quilibet diligenter attēdere debet ne recidiuet. ⁊ xp̄um a se expellat. Primū damnū est ꝙ recidiuatio aufert homini fructū preterite contritionis. confessionis ⁊ satisfactionis. imo si tot bona opa quis haberet quot beatus Petrus apostolus. Insup si tot merita ⁊ bona opa q̄s haberet quot sunt stelle in celo. ⁊ quot arene in litore maris. totū annihilat ⁊ omnia perdit. sic ꝙ sibi omnia ista nihil ad salutem ꝓficiūt si sic decedit. Ezech. viij. Si iustus auerterit se a iusticia sua ⁊ fecerit iniquitatem. oīes iusticie eius quas opatus est non erūt in memoria. Et hoc intelligitur si homo sic moritur. Sed si post recidiuationē econuerso resurgit per pniam tunc omnia illa merita ⁊ bona opera que an̄ peccatū fecit resuiscūt. ⁊ erūt sibi meritoria. Sed illa bona opa que homo fecit interim quādo scienter fuit in peccatis mortalib⁹ non reuiuiscūt. ℔ mortua sunt. Unde versus. Viue re non poterūt que nūq̄ viua fuerūt. Secūdo recidiuatio vilificat hominē ad modū canis. pnerb. xxvj. Quasi canis qui reuertitur ad vomitum. sic homo imprudens qui iterat stulticiam suam. Sic peccatoꝛ si mala que per confessionē euomuit iterato cōmittit facit sicut canis. ⁊ ei similis erit. Secundū ꝙ recidiuans tam miser ⁊ indignus ē ꝙ nullus boni nec spūalis nec tpalis dignus est. nec est dignus cū pedibus suis terrā calcare. nec lumē celi videre. sic de aliis. qꝝ indignioꝛ ē oibus creaturis corpalibus. Aresto. viij. ethic. Prauus hō deteꝛioꝛ est bestia. ergo cū in gr̄a es tūc dignus es omni bono. regno celesti ⁊ visu creature ꝛ. qꝝ deus creaturas ꝓpter hominē creauit vt eis vtat. ⁊ inde deum laudet. Sed post recidiuatōnem nō ē dignus visu alicui⁹ creature. qꝝ omis creatura dei bona est ⁊ cū tu malus sis. ergo ⁊c. Aresto. viij. pol. Sic optimū aialiū est hō fruens lege ⁊ iusticia. sic pessimū oim aialiū ē hō a lege ⁊ iusticia sepatus. Unde etiaz dñs loqtur ad aiam recidiuantē. vt hr̄ Hiere. ij. q̄ vilis facta es nimis iterans vias tuas. Unde etiam Aug. Quid vis rursum ingerere qd̄ noxiuz fuerit tibi. canis reuertēs ad vomitū suū. ⁊ sus in volutabro luti. bruta aialia. vage aues in eas dē pedicas ⁊ eadē retia nō incidūt. Tercio qꝝ recidiuans in maioꝛē prātem diaboli incidit ⁊ postmoduz fortiꝰ a diabolo possidet. Sicut miles q̄ amisit castrum ⁊ recupat illud postmoduz meliꝰ custodit. ⁊ fortiꝰ possidet ne iterꝝ amittat. Sic diabolus facit q̄ hominē ꝑ pniam pdidit ⁊ postea ꝙ recidiuatōnem recupat. Itē recidiuās facit sicut ille q̄ euasisset captiuitatez sui maximi inimici. ⁊ postea traderet se ei sponte in eandē captiuitatē. sic recidiuās q̄ euasit prātē diaboli ⁊ ēt iferñ ꝙ pniaz quā egit econuerso dat se spōte ꝙ recidiuatōz i prātem ⁊ captiuitatē diaboli. ⁊ sūmergit seipm̄ in pfundū iferni. Job. xxj. In pūcto ad iferna descēdūt. aug. de v. do. Qui petrū petrō addit funē nectit cū q̄ ligetur. Quarto recidiuās fit ipotēs ad resurgēduz sicut infirmitas iterata. vel vuln⁹ curatū q̄n renouat postmodū difficilius sanat. sic sitr̄ ē de homie recidiuāte. Mat. xij. ⁊ Iu. xj. Erūt nouissima illi⁹ hois peiora prioꝛib⁹. In signū cui⁹ dixit ibs cuidā

sanato. vt hꝫ Joh. v. Ecce sanꝰ factus es. caue ne pecces. ne deterius tibi aliqd cõtingat. Item ẽ magna crudelitas quã recidiuãs exercet in suam ꝓpriam aiam. vbigra. Si qs vulnera fratris sui carnalis iam sanata renouaret magna crudelitas esset. maior si vulnera ꝓpris sui vel mris sue ꝛc. ꝗnto maiorẽ quãdo hoc facit aie sue quã plus diligere debet qꝫ ꝓrem vel mrem. ꝛ hoc ꝓpter dignitatẽ ipius aie. vñ Aug. loqns de dignitate ipi⁹ aie dicit. Sic deus oẽm creaturã. sic aia oẽm corpoream creaturã natura ꝛ dignitate ꝓcellit. vñ etiam Bern. Totus mũdus ille preciũ vnius aime estimare non pot. Non em deus ꝓ toto hoc mũdo aiam suã. i. vitam suã daret quaz tñ ꝓ aia hũana dedit. Quinto q recidiuans est deteriorꝫ diuine misericordie q̃ sibi fecit pacẽ cũ diuina iusticia. Cum em iusticia volnit eũ eterna morte occidere. tũc mia se opposuit ꝛ pacem fecit. Quõ ergo talis audet amplius oculos ad dei miam eleuare. ꝛ bonitatẽ dei inuocare cum sit cõtumax irrisor diuine mie ꝛ bonitatis. Insup ꝓpter illam magnã ingratitudinem deum grauiꝰ offendit. Exemplũ huius de seruo q̃ ꝑcuteret dominũ suũ ad maxillã ꝛ ventã peteret. ꝛ postmodũ iteraret ꝑcussionẽ qñ illã primaz sibi indulsisset. si tũc iteruz rogaret indulgeri sibi dñs posset dicere. Tu subsannas me. Sic sile ꝑt itelligi de xpo. Itẽ sciendum sm Guil. lugd. q illa ingratitudo multum aggrauat pctm. s. ingratitudo venie ꝛ gre iam data in ꝑsti ꝛ glie in futuro ꝓmisse. Cũ em ꝓ peccato mortali pctor sit debitor eterne mortis. pro dimissione vnius peccati mortalis homo deberet libenter seruire deo mille annis si tamdiu viueret. qz sibi maiꝰ bonũ fecit indulgẽdo sibi pctm mortale qꝫ si sibi vnũ regnũ vel etiã totũ mũdũ dedisset. Qõ manifestuz ꝑt fieri ex hoc q ꝓ dimissione mortis talis q̃ ẽ momẽtanea seruiret aliqs libenter alicui oibus diebus vite sue. multomagis ꝓ dimissione eterne mortis. Sexto qz recidiuãs cõtristat oẽs scꝯos ꝛ oẽs angelos dei quãtũ in se ẽ. Et rõ ẽ qz sicut tota trinitas ꝛ oẽs scti ꝛ angeli gaudiũ habuerũt in ꝙuersione ipius pctoris. sic econuerso recidiuãs cõtristat deũ ꝛ bãm vgine mariã ꝛ oẽs sanctos ꝛ angelos dei ꝗntũ in ipo ẽ. bern. Putas placatos habebis in iudicio quos tanto ꝛ tam sperato vis priuare gaudio. Et cõsequenter sequitur q talis nõ ẽ dignus q sancti quos hic cõtristauit amplius intercedant ꝓ eo. immo talis recidiuãs pensendit deum ꝛ oẽs scꝯos ꝛ angelos dei. Qõ oñditur in hoc qz pelegit hoc tale. s. bonore mũdanũ. luxuriaz vel gulã ꝓ merito xpi ꝛ omniũ sanctoꝝ. Item pro gaudio visionis sancte trinitatis ꝛ societate marie ꝛ omniũ sanctoꝝ ꝛ angeloꝝ in celo exñtiũ. quoꝝ non ẽ numerus. Apocal. vij. Vidi turbã magnam quã dinumerare nemo poterat. Cũ tamen de ꝙlibet sancto magnũ gaudiũ habituri sumus in celo. ꝛ sup hec omnia maximum a deo oipotẽti. ps. Qm̃ mille anni ante oculos tuos. tanqꝫ dies hesterna que ꝑiit. Septimo talis recidiuãs arescit qz sepatur a merito xpi. ꝛ a participatione omniũ bonoꝝ in celo ꝛ in terra existentiũ ꝛ priuat omni gra dei. ꝛ erit sicut palmes abscisus a vite. vel membrũ abscisum a corpe. ergo hic arescit vt eo melius ardeat in futuro quando ꝛ ꝛ in ignẽ mittetur. Sciendũ q tamũ dãnũ incurrit recidiuãs q si oẽs boies fleret sanguineas lacrimas. insup ꝛ si oia animalia in terra existẽtia. ꝛ oẽs volucres celi ꝛ pisces maris. ꝛ oia ligna. ꝛ oẽs lapides. imo ꝛ ois creatura nõ tñ sufficiẽter deflerent dãnũ qđ incurrit recidiuãs ꝓ vnũ pctm mortale. imo nõ esset sibi tam damnabile. s. c. mille milia mundi ille ꝑfect. si rotari. suspẽdi. cõburi vt submergi deberet. qz dãna ista oia sunt finita ꝛ transitoria. ꝗ damnũ illud qđ hõ incurrit ꝓ pctm mortale infinitũ ẽ ꝛ eternũ. Vñ Arest. iij. phiꝯ. Finiti ad infinitũ nulla est ꝓportio. Vñ hẽmus exm̃ quõd deus qñqꝫ in ꝑsti punit recidiuãtes. Legit in libz. sum. ponti. q qdã post festũ pasce ꝛ sacrã cõtonẽ ebrietatibus ꝛ lasciuijs sunt lapsi ꝗ nõ impune. Naz ex ore eoꝝ fluxus sanguis fetidissimi emanauit. q ꝛ interioza eoꝝ retrorsum refluens illos eos dẽ suffocabat. Subito etiã aq̃ cũ pluuia inundabat. ꝛ eorum possessiones cũ oibus fructib⁹ ꝛ segetibus penitꝰ extinxit ꝛ euertit. vñ exorti dracones pestifere nec ingredi nec egredi sinebant boies nisi ad mortẽ. ꝓ qbus qdã vir dei deũ deuotius exorauit. cui angelus dñi rñdit dicens. Queso te. si qs ꝑditor ille filiũ imperatoris in fetidissimo ꝛ obscuro carcere cõcluderet qđ de tali fieri dẽret. Rñdit vir dei q talis multuz dẽret dilaniari. Cui ãgelus. Ez qđ de illo q ꝑcidẽ corpis xpi coꝝ oibus in luto fetidissimo inuoluceret. Cui vir dei. Qal vt hereticꝰ ꝛ sacrilegus cremari dẽret. Rñdit angelꝰ. Nũqđ talia cõmiserũt ꝓ q̃ bus oras. In die scto pasce sacrã cõtonẽ receperi. ꝛ postmodũ ꝛ sepos ꝛ sacrm altaris vtiqꝫ in choreis ꝛ ebrietatibus ꝛ filibus deliquerũt. Quibus cõpũcti ceteri pniam egerũt ad salutem.

In eadem secũda feria. Sermo. liij.

Qz sex sunt q̃ hoiem retrabũt ne recidiuet.

Dane nobiscũ domine m Luc. xxiiij. Circa qđ sciendum q sex sunt q̃ debẽt hoiem retrahere ab oñi pctõ mortali ne recidiuet ꝛ ne ihm xpm expellat.

Primũ est meditatio mortis. Eccli. vij. Memorare nouissima tua. ꝛ in eternũ nõ peccabis. Aug. Nihil sic reuocat a pctis qꝫ freqns mortis meditatio. Hoc ꝓbatur. Quia meditatio mortis reuocat hoiem ab oñi auaricia. qz sicut nudus ingressus ẽ in hũc mũdũ. sic nudus egredietur. Job. j. Nudꝰ egressus sum de vtero matris mee. nudus reuertar illuc. ps. Relinquent alienis diuitias suas. Quia si qs haberet. c. mille florenos. ꝛ oñia horrea sua plena frumẽtis. ꝛ cellaria plena vino. ꝛ postmodũ moritur nihil secum portat. In hoc oñditur q ipa tempalia nõ sunt ꝓpria ipius hois ꝗ soluz sibi ad modicum temporis. s. ad tempus vite sue accõmodata. qz non pot secũ portare minimũ quadrantẽ. Vnde Ambrosius. Bona hominis non sunt que secuz ferre nõ potest. Sed quereret aliquis. Que sunt ꝓpria bona ipius hominis. Respondetur. Ea que ꝓ salute anime sue ꝛ ꝓpter deum pauperibus dedit. Ambrosius. Hoc tm̃ tuũ reputa quod pauperibus erogasti. Contra hoc faciunt illi auari q totis viribus anhelant ad cõgregandum tem-

pozalia ꝛ nihil cogitat de futura vita. Illis cõtingit qñq; sicut accidit illi diuiti de quo dicit Lu.xij. Onia mea habes multa bona in annos plurimos reposita; ꝛ responsuz est ei. Stulte hac nocte repetent animã tuã a te. ꝛ que ꝓgregasti cuiꝰ erũt. Item retrahit a supbia. vnde Ecci.x. Quid superbis terra ꝛ cinis. Meditatio mortis humiliat hominẽ ab elatione mentis. cũ homo hodie intendit se extollere sup alios forte cras erit sub pedib⁹ eoruz. cum ficz in terra sepelietur. Uñ ps. Sepulcra eoꝝ domus illorum. Item valet ꝓtra voluptatẽ carnis. Unde Greg. nihil sic ad domandũ desideria carnis valz q̃ ꝑ vnusquisq; hoc vnum quod diligit mortuum pensat. Quid cñ est homo voluptuosus qui carnem suam delicate nutrit nisi coquus vermium. Ratio ꝙ tandem erit cibus eoꝝ. Ergo dicitur cadauer. quasi caro data vermibus. Item memoria mortis aufert hoi oia illicita mundi gaudia. Eccli. xli. O mors q̃ amara est memoria tua. ꝙd si habuisses omnia gaudia mũdi ꝛ omnes honores seculi cũ hodie vel cras mori deberes. tunc eñ omnia trãsirẽt tanq̃ vmbra. Aliqui abhorrẽt memorari mortem vel etiã audire de morte. ꝛ est malũ signũ q; tales vitã pñtem nimis diligũt. Sicut heu ꝛ aliq; fũt si possibile esset ꝙ vellẽt hãc vitã cũ diuitijs suis et sanitate eternaliter habere. vitã eternã cum gloria sempiterna ꝛ alijs innumerabilib⁹ bonis respuentes. In signũ huius tũc illi stulti ꝛ homines mũdani depingunt in sais domib⁹ imagines mundano rum hoim. s. chorisantiũ eqtantiuz. ꝛ sic de alijs ꝙa omne simile applaudit suo simili. Sciendũ q; est signũ stulticie qñ hõ nõ vult de morte ꝓpria nec cogitare nec audire. Et econuerso est signuz prudentie cũ hõ libenter cogitat de extremo fine Greg. Tota vita sapiẽtis debet esse meditatio mortis. Secũdum q; trahit hominẽ a peccatis ꝛ seruat eũ in bonis. est deuota meditatio dñice passionis. Uñ passio xpi est remediũ ꝓtra oñia peccata. Primo ꝓtra supbiã. q; xpi humilitas reprobat nraz supbiã. Nu gust. Erubescat hõ fieri supbus ꝓpter quem xpus factus est humilis. O supbe qui cũ capite tuo supbiaz ostendis cũ peplis ꝛ mitris ꝛ crinilib⁹. inspice coronatũ caput christi cũ spinea corona quam pro pter te sustinuit vt te cum corona glorie in celo coronare posset. O tu supbe qui faciẽ tuam depingis respice cruentatam ꝛ cosputã faciem christi. O superbe qui cũ vestibus supbis deum offendis. respice ꝛ cõsidera albã vestem quam Herodes christo induit in derisionẽ ꝛ confusionẽ. Item respice antiquã purpuream vestem quam pylat⁹ xpo induit. Item respice ꝛ ꝑsidera xpm in cruce nudum pendentẽ. ꝛ hec omnia ꝓpter te sustinuit. vt te stola glorie in celo vestire posset. O supbe qui deum cuz cingulis argenteis ꝛ deauratis offendis. ꝑsidera funez cũ quo xpus ligat⁹ fuit ꝛ cũ quo captus fuit et ad locũ supplicij sui ductus. O supbe qui deum offendis cum scissuris vestimentoꝝ tuoꝝm. conside ra laceratũ vulneratuz cruentatũ corpus christi in quo a vertice vsq; ad plantã pedis nõ remansit sanitas. ꝛ humilia te cũ xpo si vis exaltari ab ipso august. de ver. do. ser. xxxix. Uis capere celsitudinez dei cape prius bũilitatẽ dei. Dignare bũilis esse ꝓpter deum. q; deus dignatus est humilis esse ꝓpter te. Item Aug. de ꝑflictu viciorꝝ. Christus humiliauit seipm ad mortẽ mortem aũt crucis. Si aũt tãta bũilitate se deprimit diuina maiestas. supbire in quo audet ꝛ ꝑsumit humana infirmitas. Secundo christi passio est remedium ꝓtra auariciam. Uã paupras xpi redarguit nostram auariciam. ꝙa in passione sua fuit paup. pauperior. pauperrimus. Pauper. q; vestibus denudatus. nudus enim pependit in cruce coram omni populo. Pauperior. q; haustũ aque nõ habuit cũ dixit in cruce Sitio. nec vinum nec medonem nec cereuisiaz petijt. sed simpliciter dixit Sitio. Creator enim omnium rerum de omnibus liquoribus hui⁹ mũdi vnum haustuz habere nõ potuit. Pauperrimus. q; nõ habuit vbi caput suũ reclinaret. Mat. viij. Vulpes foueas habent ꝛ volucres celi nidos. filius aũt hominis non habet vbi caput suũ reclinet. Quis vnq̃ tam pauper in hoc seculo mortuus est. Nam omnes q̃ moriuntur in terra. aut gramina aut stramina aut aliqua lectisternia in quibus moriant habent. Xpus aũt nullũ illoꝝ habuit cum in cruce pauperrime ꝓ humano genere obijt ꝛ hanc paupertatẽ xps ꝓpter nos sustinuit vt nos ditaret Apl's. Propter nos egenus factus ẽ cũ esset dives vt nos illius inopia diuites essemus. Tercio christi passio est remedium ꝓtra gulam. q; xpus felle ꝛ aceto potatus est in cruce ps. Dederunt in escã meã fel. ꝛ in si. m. po. ꝛc. ꝛ hoc gulosi nõ ꝑsiderãt qui in cibis ꝛ potibus crapulose viuũt. Quarto xpi vulnera ꝛ liuores ꝛ flagellationes debent esse nobis in remediũ cõtra oẽm luxuriã. Quinto charitas xpi ꝛ mansuetudo ꝛ patia ipsius debẽt esse remediũ ꝓtra oẽm irã ꝛ inuidiã. Sexto xpi labor ꝛ inquietudo quã. xxxiij. annis ꝛ vltra ꝓ nobis in terra bũit impugnãt nrãz accidiã. O tu piger q̃ de mane diu dormis ꝑsidera q̃liter xps ꝓ te vigilauit ꝛ sepi⁹ in oratione pnoctauit q̃ surge mane ꝛ lauda creatorẽ ꝛ redemptorẽ tuuz. vt laboꝝ ꝛ beneficioꝝ eius gratus videaris. O Tercium remediũ est memoria ꝑteritoꝝ peccatoꝝ Nam q̃cunq; temptaris de aliquo pctõ ꝓpetrando tũc cogita vtz antea reus fuisti in illo pctõ. an nõ. Si nõ tũc de⁹ ꝑseruauit te ex sua gratia ꝛ bonitate vsq; ad hanc horaz. ꝛ cũ ꝓpendis hoc in teipso tunc lauda ꝛ regratiare deo ꝛ pete ab eo vt preseruet te amplius ab illo ꝛ ab omnibus peccatis vsq; ad obitum tuum. quia tam non intendis cõmittere illud peccatum a quo deus a iuuentute te preseruauit. Si autem reus fuisti in illo peccato ꝛ de⁹ ex sua misericordia tibi indulsit illud ꝓ contritionem ꝛ confessionem ꝛ penitentiam. tunc deus maius bonũ tibi fecit q̃ si totũ mũdum tibi dedisset. Quia sm Aug. Magis est peccatorem cõuertere q̃ celũ et terram creare. quia q̃cito peccasti mortaliter. tunc ex iusticia dei immediate infernum intrasses nisi misericordia ipsius ad penitentiam te sustentasset. Item si peccas iterato. forte tibi deus nunq̃ dabit gratiam vere contritionis penitentie. quia per te potes peccare. sed per te nõ potes resurgere sicut pisces possunt ꝓ se intrare rhete. q̃ nõ ꝓ se exire. Item Si peccas amittis oñia ꝓpria merita. ꝓ nas te suffragio ecclie. ꝛ separas te a ꝓposito omniũ

sanctoꝝ ⁊ angelorꝝ dei. ⁊ insup subijcis te dyabolo q̄ nihil habet tibi dare nisi infernū ꝓ salario. et insup animā ꝑpriam interficis quā xp̄s ꝑprio suo sanguine redemit. Item deles nomē tuū de libro vite elongas te a celo ⁊ approprinquas ad infernū psal. Approprinquauerūt vsq̄ ad portas mortis. Quartuz remediū est ꝓsideratio extremi iudicij. De quo dicit Piero. Siue dormio siue vigilo siue aliquid aliud facio. sp illa vox nouissime tube sonat in aurimeis. Surgite mortui venite ad iudicū dei. Hoc iudicū timere debemus ꝑpter districtā rationem quā sbi reddituri sumus. Primo reddituri erim⁹ rōnem de cogitationib⁹. Bap. j. De cogitatiōibus impij interrogatio erit. vñ Greg. Sic deus cogitationes vniuscuiusq̄ ꝓsideraꝛ ⁊ cūctos gressus dinumerat. vt nec minutissime cogitatiōes q̄ apud nos viu viluerūt eius iudicio indiscusse remaneāt. Itē reddituri sum⁹ rōnem de oibus verbis. Matt. xij. De oīi verbo ocioso quod locuti fuerint homies sup terram reddituri sunt rōnem in die nouissimo. Et talis timor iudicij debet esse custos lingue nostre ne loq̄mur verba ociosa. detractoria. adulatoria. mēdacia. iuratoria. scurrilia ⁊ sic de alijs. Item reddituri sumus rōem de oīibus opib⁹. qua. s. intentōne facta sunt. Eccēs. xij. Cūcta que fiūt adducet dñs a d iudicū. Luc. xvj. Redde rōem villicatōnis tue. q. d. Redde rōem de omni gressu q̄ vnq̄ pedib⁹ tuis ambulasti. de cogitatu quo vnq̄ male cogitasti. de tactu quē tuis manib⁹ ꝑpetrasti. et de oīib⁹ opib⁹ que cū corpe tuo pfecisti. ⁊ sic de alijs Itē quilibet redditur⁹ est rōez de tpalib⁹. s. quō ea lucrat⁹ sit. quō expēdit. quō post se reliquit. Item de tpe. vñ Bern. Omne tps nobis impensuz a nob exhibet qualiter sic expensum. vñ Greg. Sicut nō pibit capillus de capite. sic non peribit momentuz de tpe de quo nō oportet nos reddere rōnem. Itez de statu ⁊ officio nostro reddituri sum⁹ rōnem. Sicut vxorati de statu mrimonij. sīlr ⁊ virgines ⁊ vidue. Silr ⁊ mechanici de suis artificijs. vt sutor de sua sutoria. sartor de sua sartoria ⁊ faber ⁊ pistor omnesq̄ alij de suis officijs ⁊ artificijs. Quintum remediū est ꝓsideratio pene inferni. de q̄ dicit psalm. Pluet sup pctōres laqos ignis sulphur spūs procellaꝝ ps calicis eoꝝ ⁊c. Dicit em pluet. qz sicut guttas pluuie nō pōt dinumerare aliq̄s sic nec dānatoꝝ penas. Dicit em bern. q̄ scintilla vna gehenne ignis plus ledit pctōres. q̄ si vna dña in labore ⁊ q tu. plis pseuerādo mille annos pduraret. vñ Aīmō. tiē q̄ si oēs homes nati ab adā vsq̄ ad hodiernū diē ⁊ oēs boni pdicatores essent et oēs de minutissima pena inferni pdicarent. illi oēs illā minutissimam pēnā ꝑpalere nō possent. Aug. dicit. Si oēs homes nati ab adā vsq̄ ad hodiernū diem ⁊ amplius nasciturī viuerēt vsq̄ ad nouissimū diem ⁊ oīia gramina q̄ exorta vnq̄ fuerūt essent homines. ⁊ si vnam penā quā patiat aia ꝑuno pctō mortali in inferno ⁊ ex equo ptirent ita q̄ darent vnicuiq̄ hoī ps illi⁹ pene equa. tūc pticula q̄is illius pene homis vnius maioꝝ esset q̄ omnia tormēta q̄ oēs scti martyres ⁊ oēs raptores ⁊ oēs malefici vnq̄ passi sunt Greg. Hoc suspicari nō poterit qō ibi cruciatib⁹ deditus nō fuerit. Ergo pena dānatoꝝ est infinita ⁊ in explicabilis. vnde Aresto. ē. de generatione. Impossibile est infinita ꝑ transire. Pō Sextum remediū est ꝓsideratio celestis gaudij. Pro quo sciendū q̄ in celesti patria habebimus fercula multa magna dulcia ⁊ pctosa. Primo habebim⁹ ibi fercla magna. qz ibi corpus ⁊ aia plene pascūt. Hic em tantū guttur hois pascit. ꝙ ibi hō plene in oib⁹ sensibus corpis ⁊ aie replet gaudijs. Si em vn⁹ totū mundū daret vni ꝑ labore suo satis esset quē deus solo verbo creauit qz dixit ⁊ facta sūt. qd tūc cū tibi celū dabit cū suis gaudijs ⁊ vbi apponet diligētiā suam vt magnū gaudiū tibi faciat. vñ dixit discipulis suis. Vado parare vobis locū. Secō ibi bēbim⁹ multa fercula. qz tot q̄t sunt sctī angeli in celo. q̄z nūer⁹ est nob ignot⁹. qz sic nec stellas celi. nec guttas maris sic nec nūer sanctoꝝ aliq̄s nr̄m nūerare poterit vñ apoc. vij. Vidi turbā magnā quā nēo dinūerare poterat. Et de q̄libz sctō q̄libz nr̄m magnū gaudiū bēbit. qz ibi optime noscimus ⁊ diligim⁹ nos alter vtr. sic q̄ nunq̄ mater in pūm dilexit vnigenitum suum. Et ideo ex nimia charitate r̄m Anselm. vnusquisq̄ nr̄m imm̄ gaudet de alterius gaudio inq̄ntū de suo ꝑprio ⁊ ecōuerso. Et ergo q̄cq̄d vn⁹ nō hz in seipo hoc bēbit in alio. vñ Gre. Ex illi⁹ sctē ⁊ pfecte charitatis merito fiet vtrunq̄sq̄ hiturus sit in alio qō nō hz in ꝑprio merito. Ergo q̄cq̄d alij hīt. hoc tuū erit ex sincera charitate. Sicut q̄cq̄d hic vnus membꝝ hz pdiuidit cū alijs. Itē tm̄ gaudiū habebit q̄s de vno sctō. q si mille annis deo seruisset pertm̄ spaciū tpis deo nō plene de hoc satisfecisset. Ergo si tot⁹ mūdus esset illi⁹ hois. tūc poti⁹ vellet illo carere q̄ gaudio illo ꝑtinari qō de vno sctō pōt hre. Tercio sbi habebimus fercula dulcia sic. q̄ tal⁹ dulcedo est hic ignota. vñ ps. Q̄ magna multitudo dulcedinis tue dñe quā abscondisti timētib⁹ te Apoc. xix. Beati qui ad cenam agni vocati sunt Hoc patet etiā in sanctis qui tāta sustinuerunt pro dulcedine vite eterne. Unde paulus raptus in visione vidit gaudia celi. ⁊ postmodū dixit. Non sunt condigne passiones huius tpis ad futuram gloriam. Si enim omnes tribulationes ⁊ omnē paupertatem quis sustineret. insup ⁊ omni die millesies moreret adhuc ꝓdignum non feciſſet. Unde Chrisō. Si quottidie oporteret nos tormenta sufferre et ipsam gehennam quo tpe tolerare pro eo vt ipsum xp̄m possemus videre in gloria. ⁊ sanctoꝝ eius numero sociari. nō erit dignū oīe pati quod tristē est mō vt tanti boni tantiq̄ glorie ptices haberem⁹.

Quarto habebim⁹ ibi fercula pciosa. quia deus semet dabit nobis premium. Et si creatura a deo creata pōt letificare hominez. verbi gratia. Sicut aurum auaruz. honoꝝ ⁊ potestas ⁊ preciose vestes superbū. cibus preciosus ⁊ bonum vinum gulosus ⁊ sic de alijs. quid tunc creator potest. Tanta nam q̄ sunt gaudia celi. q̄ si celum aperiretur ⁊ minimū gaudium alicuius parui sancti videretur. q̄uis remote sint a nobis. tamen totus mundus sufferre non posset hoc gaudium. Si autem possibile esset q̄ sufferre posset. tūc nullus coz est adeo triste quin ex hoc letificaretur. immo si interim in igne ardere vel in glacie et maximo frigore staret vel etiam ipsam mortem corporis sustineret de bis omni-

bus interim nihil sentiret. Quid tunc erit cū nos illuc venerim⁹. ⁊ cū deo ⁊ omnib⁹ scīs gaudebim⁹. Item deū videre est ita delectabile qđ. aug. dicit q⁹ poti⁹ vellet esse in inferno ⁊ deū videre q̄ in celo ⁊ ei⁹ visione carere. Vñ angeli q̄si iam p septē mīa anno⁹ deū viderūt. ⁊ si ad ictū oculi deberēt p̄nari visione dei nimis grane esset eis. Quāuis em̄ sp deū p̄templant. vñ mat. xviij. Angeli eo⁹ sp vident faciē p̄is mei q̄ in celis est. Itē de hac visione dei ⁊ de dulcedie eius dicit p̄s. Mille anni ꝛc. vbi dicit glo. q⁹ nunq̄ aliqua dies tam gaudiose ꝓsumpta est in p̄tū quin mille anni breuiores estimant in celo. Item in hac visione implebitur desiderū bois p̄s. Satiabo⁹ cū apparuerit gloria tua. qa in celo quilibet satiabit siue sit magni meriti siue pui ri. Exemplū de vase magno qđ p̄t p̄tinere viginti vnas vini. ⁊ cū habet easdē plenū est ⁊ nō p̄t plus recipe. Sic̄ est de vase vel vasculo quo qđ p̄t cōtinere vnā solā mensurā. cuiq̄ bz illā ⁊ ip̄m pariter plenū est ⁊ ꝓtentat ita bñ in vna mensura sicut vas magnū in viginti vnis. Sic est de magnis sanctis sicut de petro vel paulo. vel de sancto Vñico patre nostro. qui habent magna vasa. i. magna merita et de nobis qui sum⁹ quasi parua vasa cū paruis meritis nostris. Vñ Aug. li. xxij. de ci. dei. Ipe deus erit finis desideriō⁹ nostro⁹ q̄ sine fine videbit. sine fastidio amabit. sine fatigatōne laudabit. Item dicit in eodē li. Qđ deus p̄pauit diligēt̄ib⁹ eū ⁊ fide nō capit. spe nō attingit. charitate nō cōp̄hendit desideria ⁊ vota transgredit. acq̄ri p̄t. estimari nō p̄t. Vñ Bern. sup Cant. Reuera verū est gaudiū ⁊ solū quod nō de creatura q̄ de creatore cōcipit qđ cū possideris nemo tollat a te. cui ꝓpata omis alia iocunditas meror est. omnis suauitas dolor est oē dulce amar. oīe decor fedū. omne aliud qđ delectari posset molestū. vñ Aug. de li. ar. Tanta est pulcritudo iusticie. tanta est iocūditas lucis eterne vt etiā si nō liceret in ea amplius manere q̄ vni⁹ diei hora p̄ter solū hoc innumerabiles anni huius vite pleni delitijs ⁊ etiā cū affluētia tpalīū bonor⁹ recte meritoq̄ p̄tenerent. Quicūq̄ ista sepe iam dicta vel raciter cordi suo imp̄simit ⁊ ea frequēter cogitāt ē q̄si impossibile q⁹ scienter vnq̄ aliqđ p̄ctm̄ mortale p̄mittat. Exemplū legit̄ de quodā rege q̄ raro vel nunq̄ risit. Et p̄incipes illi⁹ accesserūt ad frēz regis instigantes eū vt regem interrogaret de cā sue tristicie q⁹ nunq̄ vel raro rideret q̄ semp tristis esset ⁊ rex rñdit fratri suo q⁹ sibi sup hoc illo die rñdere vellet. Et rex fecit foueā fieri p̄fundā q̄ p medietate repleuit cū ignitis carbonib⁹. ⁊ sua illam foueā locauit sedē antiquā ⁊ corruptā vetustate. ⁊ super sedē illam pependit gladiū extractum cū filo ⁊ locauit mensam p̄pe foueā plenā cibarijs p̄ciosis cū vino p̄ciosissimo. Et locauit fratrē suū sup sedē illā ⁊ fecit q̄tuor viros cū gladijs extractis frēz suū circūstare. Quor⁹vn⁹ gladiū extractū posuit sibi a retro alius ab añ. terci⁹ a dextris. q̄rt⁹ a sinistris. ⁊ rex fecit accedere viros qui cātauerūt añ eū in tympanis ⁊ choris ⁊ organis ⁊ in alijs musicalib⁹ instrumētis. Et rex ait fri suo. Gaude ⁊ letare. comede ⁊ bibe ⁊ sis letus. Et frater ait ad regē. Quō possez letari ⁊ ridere cū mihi sint angustie vndiq̄. Si video infra me video carbones ignitos. ⁊ si volo me vltra mensurā mouere. sedes vetusta frangit̄ ⁊ sic ad ignē cadā. Si video supra me. video gladiū euaginatū pendentem in tenero filo. Si respicio ante vl̄ retro me vel a dextris vel a sinistris vndiq̄ circundatus sum gladijs euaginatis. Cum me sic sentio in angustijs positū neq̄ dilector comedere nec bibere. Et rex ait fratri suo. Sicut tibi iam est sic mihi semp est. Quia si video supra me cognosco iudicem meū qui iudicaturus est me ⁊ cui oportet me reddere rationē de omnib⁹ cogitationibus verbis ⁊ op⁹ si video infra me cōsidero infernalem ignē ⁊ penam damnator⁹ cum quibus eternaliter damnabor si in vno peccato mortali moriar. Si video retro me cognosco peccata mea que cōtra deū cōmisi. ⁊ sic tempus meum inutiliter expendi. Si respicio ante me cognosco mortez meam ad quā singulis diebus vnā dietā facio ⁊ nescio tēpus nec locum mortis mee. Si video a sinistris considero demones qui die noctuq̄ querūt aiam meā ⁊ impedire salutē meā. Si a dextris tunc cognosco angelos dei qui mihi semper bona inspirauerunt ⁊ a malis traxerunt. quib⁹ heu nō satisfeci. nec eor⁹ bonas inspirationes secutus sum. ⁊ cū ista sp me ⁊ circa me perpendo ⁊ considero quomodo gaudere possem in hoc seculo. ⁊ sic frater regis ⁊ ceteri attendentes emendati sunt.

De eadem festiuitate. Sermo liiij.

O Stulti et tardi corde ad credendū. Lu. xxiiij. Sciendū q⁹ ꝑm dictum Salomonis ecclesiastes. j. Stultor⁹ infinitus est numerus. Vñ p̄ presenti duo declarabo. Primo qui sunt stultiores huius mundi. Secūdo qui sunt nimis sapientes qui plus volūt sape q̄ oportet sape. quod est cōtra dictuz apostoli Roma. xij. qui dicit. Dico em̄ vobis per gratiam q̄ data est mihi omnib⁹ qui sunt inter vos non plus sapere q̄ oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem.

Quantū ad p̄imū sciendū q⁹ sunt quatuor⁹ genera hominum qui sunt stultiores huius mundi. Primi sunt qui in tali statu viuūt in quo mori nō auderent. Hoc ꝓbat. quia nunq̄ habuerunt nec habent certitudinem vnius hore p̄sentis vite nec sciunt tempus vtrum mane vel vespere. vel de die vl̄ de nocte morituri sūt. nec locū an in mēsa vel in lecto. aut in foro aut in agro morituri sunt. nec modum vtrum in igne vel in aqua vel in terra quia quis potest cadere in plana terra. ⁊ sic mori. Vnde Bern. in meditationibus. Certū est q⁹ morieris. incertū est quando aut quō aut vbi. quoniā vbiq̄ te mors expectat. tu quoq̄ si fueris sapiens vbiq̄ eam expectabis. Isiō. in syno. Quid in reb⁹ humanis certius morte. quid incertius mortis hora inuenit. Et in tali statu aliqui viginti vel q̄draginta annis vixerūt in quo mori nollent. ⁊ tales sp se periculis maximis exposuerūt q̄ sic scient in p̄ctis mortalib⁹ steterūt. q⁹ sp fuerūt in p̄tate dyaboli. si deus eis suā misericordiā subtraxisset. ⁊ sic eos in tali statu mori p̄misisset statim infernū intrassent.

Hñ dicit de pctōrib⁹ in ps. Appropinquauerunt pctōres vsq; ad portas mortis. ḡ magnā audaciaz oñdit q̄ sciēter p noctē in vno pctō mortali dormit nisi sit ad min⁹ ꝓrit⁹.aug.de v.do. Audacioz est q̄ cū vno pctō mortali dormit.q̄ qui cū septē hostib⁹ de morte sua inuitē obligatis ꝓfligit. Heu hoc nō aduertunt adulteri z alij luxuriosi. z nec ipi superbi necvsurarij z lusores.nec ipi gulosi q̄ in ebrietatib⁹ viuūt.zc̄ijs.q̄ sine omni timore dei peccāt nō ex ig̃rantia aut ex infirmitate ꝫ sciēter z ex certa malicia z tales q̄q; timent dāna rer̄ z dāna corpis.ꝫ nō timent deum nec salutē ꝓpriam.Contra quos dicit dñs in euan.vt hr̄ mat.x.Nolite timere eos q̄ corpus occidūt glo. Multo min⁹ qui tpalia recipiūt ꝫ timete eū qui postq̄ occiderit hz ptātem corp⁹ et aiam mittere in gehennā.ḡ quilibz plus oz timere pdere aiam q̄ corp⁹ ꝓpriū vel res tpales.z hoc ꝓp̄ pciositatē anie.vñ dicit Aug.Malus est dānuz in amissione viti⁹ anie q̄ mille corpor. Hñ tot⁹ mūdus ille pciū vnius anie estimare nō pōt.Sciendū q̄ quilibet prudēs hō nō vnū diē nec aliquā horaz in tali statu viuere deberet in quo mori nollet z h̄ ꝓpter incertitudinē mortis. Luc.xij.Estote parati q̄ nescitis diem neq; horā.ḡ quilibet sic viuere deberet q̄si cras mori oporteret.scz a pctis se cauere z bona opa facere. Hen.in epla.Omnes dies velut vltimus ordinādi sunt q̄ de felicitate hois vltima dies iudicat. Scōi sunt qui querūt illō qō inuenire nō pñt.s.diu viuere z negligunt querere qō faciliter pñt inuenire.s.bene viuere tā in pñti q̄ in futuro.Hen.in epla. Nemo q̄ bñ viuat ꝫ q̄diu curat. cū oibus possit ꝓingere vt bene viuant.diu nulli. Nō nullus vitā longā in pñti hr̄e pōt oñdit Job. dicēs. Breues dies hois sunt. Idem hō natus de muliere breui viuēs tpe. Hoc iam nr̄is tpib⁹ verū est q̄ sumus breuis vite. Hoc em̄ ptz respectu antiquoz patz.Adam vixit nōgentos triginta annos Noe tpe diluuij fuit sexingentoz annoz z post diluuiū trecentoz q̄nquaginta. Hz iaz nr̄is tempib⁹ pauci puenīūt vsq; ad septuagesimū vel octuagesimum annū.imo forte plures moriunt infra.xxx.annos q̄ vltra illū numez attingūt. Itez vita nr̄a respectu eternitatis nihil est. Hemigi⁹. Tps nr̄m in ꝓpatione eternitatis nihil est aut hora brevissima. sic ptz q̄ vita nr̄a breuis est z null⁹ vitā longā acq̄rere pōt.ꝫ bonā vitā quilibz acq̄rere pōt.qz deus sp patus est indulgere z dare gr̄am.qz nulluz spernit qui venerat pctōres redimere z ideo exspectat vt misereat nostri.Crisо.sup mat. Non em̄ cū peccauerint hoies statim punit eos ꝫ expectat p multas generatōnes.z deus vult misereri cuilibet peccatori etiaz q̄ntumcūq; magnis pctis sit involut⁹ sive re ꝓterit z gr̄am q̄rit berñ. Maioz est dei pietas q̄ q̄uis iniquitas.Ezech. In quacūq; hora pctōr ingemuerit zc̄.O q̄ stulti sunt illi qui multa faciunt z q̄runt pitos medicos z magnā pecuniā libēter expendunt p prolongatione vite corpalis q̄ vix vnū denariū audent ꝓpter deū erogare. Itē aliqui parati essent vltra q̄draginta vel q̄nquaginta miliaria ire vbi possent longā vitā adipisci.ꝫ ꝓpter bene viuere nolūt ad ꝓximā eccl̄iam vel sermonē accedere. Tercij sunt q̄ bñt malā vitā z volūt h̄re bonam mortē.qz tales non intelligunt q̄ vita mala z mors mala ꝓcordāt z cōcomitant simul. Fūt heu plures q̄ ducūt malā vitā ꝫ cōik oēs volūt h̄re mortē bonā. Hoc pz qz si quer̄i z pessimi iterrogarent vtr̄ saluari vel bñ mori vellent. Cōsiderēt oēs q̄ sic. qz hoc est nāle.vñ aresт.j.eth. Nia bonū appetūtvñ etiā Boe.de ꝓso.phi. Mētib⁹ hoim nālit̄ inserta ē cupiditas veri boni. Hz raro ꝓtingit q̄ illi q̄ querūt vitam ducūt bene moriant.Aug.de disciplis xp̄iana. Nō pōt male mori q̄ bene vixerit.z vir bñ moritq̄ male vixit.aresт.in.iij.eth. Qualis vnusq;q; est talis videt sibi fin̄s.ex quib⁹ sequit q̄ illi stulti sunt q̄ ducūt malā vitā z volūt h̄re bonam mortez.

Quarti sunt q̄ intendūt bñ facere z tñ nō ad effectum illā bonā intentionē pducūt. Sicut multi sūt q̄ dicūt se h̄re bonā voluntatē bñ faciendi z emendādi se adhuc añ mortē.ꝫ differūt q̄q; .xx. vl. xxx. annis añq; incipiāt hoc bonū ꝓpositū pficere z q̄q; sic moriūt q̄ nūq; inciпiūt. Hz tales stulti sūt qz xp̄us q̄ dedit eis bonū ꝓpositū in hoc exhibuit eis celeste regnū z pat⁹ est eis dare executōez boni ꝓpositi. z pūr regnū celi z resistūt ei z suffocant hoc bonū ꝓpositū. Nōne stultus esset paup ille cui rex exhiberet regnū vnū. z ex negligētia z pigricia nollet accipe.sic tales sunt. ℟ Quantū ad scōm sciēduz q̄ quatuoz sunt genera hoim nimis sapientes Primi sunt q̄ hoc qō est inscrutabile volūt pscrutari.videlz tpaz scrām trinitatē.s. quō hoc sit q̄ deus est trinus in psonis z vnus in essentia. z quō sil̄es sunt tres psone z vna nō est maioz alia.nec vna minoz oibus trib⁹ simul sumptis.z quō pr̄ est eterni⁹ similiter z filius z.ss.z quō deus pater z deus filius z deus spūssanctus nō sunt tres dij ꝫ vnus deus z vn⁹ dñs. Talia pscrutari piculosum est. Prouer. xxv. Qui pscrutator est maiestatis oppr̄imet a gloria Ecci.iij. Altioza ne q̄sieris.ꝫ que ꝑcepit tibi deus illa cogita sp. Hz tñ sciendū q̄ sepi⁹ cogitare de sancta trinitate bonū est.s.quō beati iam exuliēt in conspectu trinitatis.z quō hoc erit gaudiū nr̄m et sentiale cognoscere deū patrē z filiū z spūmsanctum z quō oia cognoscem⁹ in deo.Berñ. Quid non videt q̄ oia videntē vider. Hñ etiā mgr̄ sen. Qui claritatē dei vident nil in creatura agit qō videre non possint. Itē q̄delectabile est deuz videre q̄ dānati poti⁹ vellēt esse in inferno z deū videre q̄ in celo et ei⁹ visione carere. Fulgēti⁹. Det faciē si in carcere inferni inclusi viderēt nullā penā. nullū dolorem. nullamq; tristiciā sētirēt ps̄. Quoniā mille anni añ oc̄los tuos tāq; dies hesterna zc̄. Hec sil̄ia cogitādo deo alliciunt affectū hominis ad desiderira eterna z celestium. Sed pscrutari diuinitatem seipius in errorē ducit Berñ. Scrutari temeritas est credere pietas.nosse vita eterna est. ℟ Secūdi sunt q̄ ꝓtra ꝑcepta ecclesie occulta q̄ demones inuestigare volūt que alias scire non possunt. vt furta vel futura contingētia quod stricte ab ecclesia ꝓhibitum est.vt patet.xxvj.q.vij. Hō observetis vbi dicitur .Qui talibus credunt aut interrogandum eas earum domos introeunt aut eas ad ꝓpr̄ias domos ducunt.scient se fidem catholicam et baptismum p̄varicasse.z paganum z apostatam et dei inimicum esse.z iram dei in perpetuum gra

liter meruisse. Sciendū etiaz q̄ omnes q̄ ad tales phitonissas accedūt mortaliter peccant. qz non licz ꝑsilium a dyabolo requirere qz inimicus mortalis noster est. z semp hz malā voluntatē ꝓtra nos quō nos impediat in nr̄a salute. Insup nec est eis credē dum. qz dyabolus qui per eas loquit ꝑm dictū xp̄i vt hr̄ Jo. viij. mēdax est z pater eius. s. mēdacij. Et ꝓ hoc q̄ꝫ nitit innocentes diffamare qui sibi sunt magis cōtrarij. Unde exemplū. Quidā comes in vna ciuitate sui dominij habuit vnā phitonissam q̄ occulta z secreta manifestabat. Ad quaz accessit temptās eā z q̄siuit ab ea de duob⁹ eqs dicens sibi eos esse furatos. z ipa indicauit ei vbi essent. et qui eos furati fuissent. Et ille O q̄ grande mētita es z illos de quib⁹ dici innocenter inculpas. qz eqs adhuc in stabulo meo hēo. Tercij sunt q̄ volūt cuz scz quō ꝟgo a spūsctō ꝓcepit. z quō virgo pepit. et quō resurgem⁹ cū corp⁹nr̄m in cineres est redactū z quō xp̄s ꝑt corpilit esse sb̄ taz pua spē panis. z sic de alijs. Et talia inuestigare est ꝓtra fidē pugnare. Hre. in omel. Fides est eaz rez q̄ apparere nō p̄t. Que eñ apparēt fidē nō hūt. ꝟ agnitionē verbi gra grū hoc vester. z q̄ nō est ibi fides ꝟ cognitē. vñ are sto. z alij pbi dicūt mundū ab eterno fuisse. qō est ꝓtra fidē z sacrā scripturā. Gen. j. In principio creauit deus celū z terrā. Rō hui⁹ est. qa nihil credidere runt nisi qō cū rōe ꝓprehendere potuerūt. Mō nō potuerūt cū rōe cōprehēdere q̄ deus ex nihilo creasset mundū. qz dicit Aresto. j. de generatione. Ex nihilo nihil fit. Sed fides xp̄iana est sup oēm hūanā rationē. Unde dicit in decre. Fides ꝓprehēdit q̄ sunt supza rōem. xxxiij. q. j. Non turbat vñ etiam Greg. Fides nō habet meritū vbi hūana ratō p̄bet experimentū. Quarti sunt qui occulta cordiū iudicare volūt. qō est solus deus. q̄ est sol⁹ scrutator cordiuz. Ergo tales peccāt ꝓtra hoc ꝓceptū dei vbi dr̄ Luc. vj. Nolite iudicare z nō iudicabimini. Pro q̄ sciendū q̄ aliqs pōt iudicare de ꝓximo multipl'r. Uno modo ex euidētia facti. vt cū aliquis iudicat aliquem homicidā qz vidit cū interficere hoiem z ꝟ nullum est ptm̄. Alio mō ex signis euidētib⁹ vt si aliqs iudicet fornicatorē. qz vidit aliquē nudū cuz nuda. solū cū sola. z hoc similiter nō est ptm̄. Tercio ex signis leuib⁹. Et in hoc iudicio triplex est gradus. Primus est qñ aliqs ex leuib⁹ signis incipit dubitare de bonitate fris z hoc est ptm̄ veniale et nō vocat iudiciū ꝓpie ꝟ suspitio. Secūs gradus est qñ ex talib⁹ signis firmiter tenet in aio q̄ frater sit malus z hoc ꝓpie dicit iudiciū. qa iudiciū importat firmā sniam z hoc est ptm̄ mortale si malū qō iudicat de fratre ex leuib⁹ signis sit de genere ptī mortalis. Ptm̄ eñ mortale est qñ ꝓtrariatur charitati. Nō aūt aliqs ꝑdicto mō iudicat fratrem pōt esse ꝫ fraternā charitatē. Tercius grad⁹ est qñ ex leuib⁹ signis nō solū ꝑdicto mō iudicat. ꝟ etiā ꝓcedit ad punitionē fratris sicut de facto z hoc est ꝟ ui⁹. qz nō solū est ꝓtra charitatē. ꝟ etiā ꝓtra iusticie equitatē z multū ꝑiculosum est sic iudicare ꝓxim de incertis z occultis. qz quilibz tenet oīa dubia in meliorē partē interpretari. aplus. Quo iudicio aliū iudicas teipm̄ ꝑdemnas. Exemplū q̄ nō debem⁹ faciliter iudicare ꝓximū. Legit in legēda Johannis elemosinarij q̄ cū quidā iuuenis quandam sanctimonialem rapuisset. z clerici ei corā beato Johanne exprobarēt. z eū excōicandū esse dicerent vtputa qz duas animas ꝑdiderat scz suam z illius monialis. Compescuit eos beat⁹ Johannes dicens. Non sic fratres nō sic. Uādo vobis q̄ vos duo pctā cōmittitis. Primo ꝓtra ꝓceptū dei facitis. qui ait in euangelio. Nolite iudicare ꝛc. Secūdo qz nescitis ꝓ certo si vsq̄ hodie peccent aut peniteant.

Quarta feria pasce. De laboratorib⁹.
Sermo. lv.

QUado piscari. Johannis. xxj. Exquo hodie est vitima dies celebris p̄ntis festiuitatis pascet mō homines redire solent ad p̄stinos labores suos tunc hō legit euangelū de septē discipulis q̄ ad piscationē iuerūt. z tota nocte nihil p̄hendiderūt ꝟ de manu q̄ xp̄us apperuit eis z dixit. Mittite in dexteram nauigij ibere z inuenietis. tunc multitudinē piscium cōprehenderūt. Ex illa piscatione debem⁹ sumere exemplū laborādi Job. v. Hō ad laborandū nascitur sicut auis ad volandum. vñ Bern̄. de ꝓmptu mūdi dicit. Hō ad laborē natus est. si laborē refugit nō facit ad qō natus est z ad qō in mundū venit Quid ergo rūdendū est illi qui misit illū. Qō aūt laborare sit ꝓpriū nō solū ipius hominis ꝟ etiaz oīm animaliū ostendit Aresto. xj. de animalib⁹ dicens Nullū ens naturaliter est ociosum. Unde sequit q̄ hō ociosus nō est dign⁹ pane quo vescit Aplus. Si quis nō vult opari nō manducet. Ergo laborare debemus exēplo bri petri apli. q̄ dixit ad cōdiscipulos suos. vado piscari. Sciendum q̄ laboratores z mechanici famuli z famule septē dñr hr̄e in suis laboribus vt saluent. Ex his pōt q̄s cognoscere q̄ laboratores dānent z q̄ saluent. Primū est vt si fideliter laborēt suos labores sine sui artificiuz. z vendāt ꝑm instōez ciuitatis sue sine fraude Et hi merent cū suis laborib⁹ celū. Sz ꝫ hoc faciūt q̄ infideliter laborāt sua artificia. z tū solēt vēdē q̄si bū laborassent z nō fuāt turamēta sua q̄ singul'annis faciūt vl'in ꝓncipio fecerūt. Ubi gra. Pistores q̄ velint panē cū tāta q̄ntitate ꝓpare. Uincerne q̄ velint vinū cū tali puritate ꝓpinare z non miscere. q̄ aūt aliter vinū ꝓpararet ex q̄ hoib⁹ bibentibus damna inferrentur oīa damna illa que intulisset z coram deo reus esset. Multi nāq̄ bibūt quando ꝟ de talib⁹ vinis ita q̄ nocet eis in vita. z signanter mulieres impregnate q̄ si ipm vinū mansisset sicut de⁹ creauit nulli obfuisset. Item qui mensuraz nō rectā vel nō plenā ꝓximis dāt grauiter peccāt z tenent ad restitutionē. Item sutores q̄ ꝓmittunt se facturos calcios siue ocreas de bono corio z oppositum faciūt. Item sartores q̄ nouitates inuenīūt in scissuris vestimentoz. qz ꝑm Hen. de bassia sup Gen̄. nō licz tales nouitates z vanitates excogitare. z multo minus licz eas facere z ꝓpare nisi cā exposcat. Ratio huius est. qz nullus prouocare debet ꝓximū ad peccatum vel iuuare ad vanitatē.

Ergo qui excogitant ⁊ faciũt tales nouitates q̃bus
hoies omnino nõ vtunt nisi ad peccandũ ꝓticipes
erunt illoꝝ pctõꝝ qz qui occasionẽ dãni dat dãnuz
dedisse videt. Item faber q̃ ferrũ cõrruptũ ⁊ fragile
vendit bono. Itẽ pannifices q̃ pãnuz laniãt nimis
extendẽdo. vel nõ satis latũ vl̃ longũ ꝓparãt. vl̃ vl
nã nimis breuẽ hñt. vel cũ vlna vera male mensu-
rant ⁊ sic de alijs. Itẽ institores q̃ hoc qõ bonũ est
supꝛaponũt. ⁊ illud qõ deteri⁹ est infra imminiscẽt
⁊ sic sit totũ ꝑ bono vendũt vel etiã male mensurãt
cũ pondere vel cũ libra. Item mercatores fallaces
qui ꝓximos cũ mẽdacijs decipiũt. Itẽ carnifices
qui carnes fetẽtes vendũt. ⁊ sic de alijs. Quicunq;
scienter ꝑtra talia predicta faciũt suũ ꝑmiũ eternũ
amittũt. ⁊ ꝑtra iuramẽta sua friuole ⁊ scienter faci-
unt ⁊ pluriũ incurrũt ⁊ coꝛã deo plurt sũt. Ergo ta
les diligentiã magnã apponere dñt vt suo iuramẽ-
to satisfaciãt. Sciendũ tñ q̃ predicta iuramenta vt
frequenter eis inimmixta sunt cũ pecuniaria pena et
q̃n talẽ pecuniã ꝓsoluunt absoluti sunt a periurio.
Sciendũ q̃ oñib⁹ p̃dictis q̃ sic ꝓximos decipiunt
pctã nõ dimittunt nisi restituãt. ⁊ damnũ ꝓximis
recõpensent. Ergo illi sunt primi q̃ sic cũ suis labo
ribus dannant q̃ sic infideliter laboꝛãt ⁊ ꝓximos
decipiunt. Ergo si vis q̃ laboꝛ tuus sit tibi merito
rius tunc fideliter laboꝛa. ℟ Scõm est q̃ labo
ratores ⁊ mechanici in solẽnitatib⁹ ⁊ festiuis dieb⁹
abstinere dñt a laboꝛibus suis. qz festum instituꝛ
est vt quilibet deo deuoti⁹ ⁊ quieti⁹ seruire debeat
scz visitãdo eccias. audiendo missas ⁊ sermones. ⁊
sic de alijs. qz in die festiuo hõ recuꝑare dz bona ne
glecta ꝓpter laboꝛes ꝑ ebdomadã. Sed oppoſituꝛ
faciũt q̃ in diebus festiuis plus peccant q̃ alijs die
bus sicut qui in dieb⁹ festiuis choꝛisant. vel ad ta-
bernas vadũt ⁊ inebriañt. vel luxurijs exercent ⁊ la
soꝛes q̃ ex cupiditate ludunt ⁊ deum blasphemant
Contra quos dicit Exo. xx. Memẽto vt diẽ sabba
ti sanctifices. i. summo studio precipue pctã moꝛta
lia caueas. nihil in eo cõmittendo qõ sit cõtra ꝓce
ptũ diuinũ. qz multo maius pctm̃ est peccare i die
festiuo q̃ in alio. Itẽ sciendũ q̃ mechanici ⁊ labo-
ratores q̃ in dieb⁹ festiuis laboꝛãt a deo q̃nq; tripl̃
ꝑmittunt. Primo in tpalib⁹. qz tales ex hoc nõ di
tant qz dcq̃d lucrant in tpalibus hoc ꝑdunt in spũ
alib⁹ que sunt bona anie. Insuper q̃nq; ex ꝑmissi-
one diuina infoꝛtunia habebũt in tpalibus. s. q̃ ca
ptiuant vel a raptoꝛib⁹ spoliant. vel equi eoꝝ ledũ
tur vel moꝛiunt vel domus eoꝝ igne cõburunt vl̃
alia infoꝛtunia talib⁹ accidunt q̃ sic depauperant.
Scõo in coꝛpe puniunt. vt. s. q̃nq; tales infirmã
ꝑ mensem vel ꝑ duos. vel cadunt q̃nq; ⁊ frangunt
crura vel brachia ⁊ sic de alijs. Et sic opotet eos tũc
festiuare cũ merito debereñt laboꝛare. qz antea labo
rauerũt cũ festiuare debuerũt. qz ꝑm Halo. Per q̃
quis peccat ꝑ hec ⁊ toꝛquet. Tercio puniunt in
ania qõ est maximũ. qz q̃tiens festũ aliqõ soluũt to
tiens moꝛtaliter peccãt ⁊ aiam ꝓpriã occidũt Exo.
xx. Qui polluerit sabbatũ moꝛte moꝛiat. Sz illis
qui festiuãt deꝰ dat ꝓsperitatẽ coꝛpis ⁊ aie. Ergo me
chanici ⁊ laboꝛatores in dieb⁹ festiuis debẽt abstĩ-
nere a laboꝛib⁹. Sz queriť q̃n debem⁹ festũ incĩ-
pere. ℟ Ideo ꝓtuz ad feriationez a vespa in vespe-
ram ⁊ intellige vesperã. i. sero. Tñ festoꝝ initiũ ⁊ fi
nis iuxta eoꝝ qualitatẽ ⁊ regionũ ꝓsuetudines ser
uari dz ⁊ sicut magnitudo ipoꝝ exigit ꝓtius incipe
⁊ tardi⁹ terminari. ex de feriis. c. q̃n. Ergo hoc rep
hendit stultitia q̃rundã boim simplicitũ q̃ nõ repu-
tant pctm̃ esse sabbatis diebus de nocte diu labora
re. ⁊ secũda feria de mane surgere ⁊ laboꝛare pctm̃
reputant. cuius oppositũ est vez. Terciũ qõ labo-
ratores ⁊ mechanici debent laboꝛare cũ patia ⁊ trã
q̃llitate coꝛdis. qz sunt in pnia Ade ⁊ totius gene-
ris humani constituti. Geñ. iij. In sudoꝛe vult⁹ tui
vesceris pane tuo. Ergo pnia illa patienter est sus-
ferenda. Exquo deus vult te sic hñe tunc libenter ⁊
fideliter ⁊ patienter debes laboꝛare ⁊ hic cũ laboꝛe
tuo necessaria q̃rere. ⁊ in futuro vitam eternã posſi
dere. Et hi laboꝛatores cũ laboꝛib⁹ suis celũ acq̃ui
runt. Sed illi laboꝛatores cum laboꝛib⁹ suis infer
num acq̃runt qui cũ impatia vel ex nimia auaricia
vel inuidia. vel coꝛrupta intentione vires suas cũ
laboꝛe consumunt. vel q̃ blasphemant deũ. vel ma
ledicũt ꝓximis in laboꝛib⁹ ex ira vel impatia ⁊ vin
dicta q̃n nõ ꝑm voluntatẽ eoꝝ ꝓcedit eis. verbi gra
Sicut rusticus in agricultura. vectoꝛes in vecturis
pastoꝛes cũ pecoꝛib⁹. vel q̃cunq; mechanic⁹. Filij
fui ⁊ ancille q̃n aliq̃d accidit eis qõ est ipis ꝓtiam
Et q̃nq; ex ira brutis aialib⁹ maledicũt qõ est illici
tũ. qz omnis creatura dei est bona. Et si nõ lz male
dicere aialib⁹ brutis multo mi⁹ lz maledicere hoi
bus. Ergo cuz ex ira ⁊ vindicta q̃s maledicit ꝓxio
peccat moꝛtaliter. vñ apl̃s. Neq; maledici. neq; ra-
ptoꝛes regnũ dei possidebunt. Licet laboꝛ in se sit
bonus ⁊ licitus tñ ira laboꝛantes vt iam dcm̃ est. s.
cũ impacientia ⁊ fraude maledictum ⁊ infelicem fi
nem sibi inducunt. Et dicunt martyres dysboli.
Et tales hñt duplicẽ infernũ. qz hic habent laboꝛẽ
istũ ⁊ in futuro eternũ supplicĩũ. Sed boni laboꝛa
toꝛes q̃ volunt esse martires xp̃i debent fideliter et
cũ patientia laboꝛare. nec talia turpia verba ex ira
ꝓferre nec etiam familiã suam ꝑmittere blasphe-
mare. iurare detrahere. maledicere. ⁊ sic de alijs.
qz ibi non est foꝛtuniũ vbi nõ est deus. Sed vbi ta
lia turpia verba ꝓferunt ibi deus nõ est. ℞ diabol⁹
Et q̃nq; dñs habebit infoꝛtunium ꝓpter talem fa-
miliam sicut rustici in equis ⁊ in frugibus terre et
sic de alijs. ergo cũ patientia pietate ⁊ bonitate la-
boꝛare debemus hoc est beneplacitũ deo ⁊ hoibus
⁊ nobisipsis meritoꝛium. Quartũ vt mechanici
non sint nouitatũ inuentoꝛes in vestibus in edifi-
cijs. ⁊ sic de alijs. vt magis lucrentur ⁊ citius diten
tur. Sed queriť quid si artifices requiruntur ⁊ pe-
tuntur vt faciant talẽ vane dispositionis vestẽ. Re
spondeo ꝑm Henricum de baſſia. q̃ si nõ dñt arti-
fices taliũ esse excogitatoꝛes. multo magis nõ dñt
taliũ esse factoꝛes. nisi forte causa spãlis q̃nq; aliud
exposcat. Et ratio huius est. qz nullus aliũ ad va-
nitates debet ꝓuocare nec quisq; iuuare debet vt
vani homines adinuentiones suas friuolas ⁊ no-
uas nec non illicitas ⁊ cogitatus suos noxios ex-
pleant. Item alius doctoꝛ dicit. si ille petit vt no-
uas adinuentiones sibi facias ⁊ tu ad hoc cõsiliũ
das ⁊ facis ei. ⁊ ille hanc noxiam adinuentionem
alios docet tũc tu eris ꝓticeps omniũ peccatoꝝ

ꝛ te cū illis dānabis. qz hoc est vnū genꝰ hoim q̄ꝝ pena auget vsq; ad nouissimū diē. ſ. q̄ sunt inuēto-res malaꝝ nouitatū. Quintū ē vt faciāt ea q̄ sē ad vti volūt. Cōtra hoc faciūt illi q̄ ea ꝓpant q̄ nō nisi ad peccandū sunt apta. ſ. gladios toxicatos. ꝛ tela toxicata. ꝛ taxillos falsos. ꝛ sic de alijs. Et oia pctā q̄ cū talibus artificiatis rebꝰ ꝓpetrant sup ipos de uoluūt. Item ꝫ hoc faciūt illi q̄ illis vēdūt vel ꝓce dūt res q̄uis licitas q̄s sciūt velle abuti. Vbigratia Gladiū facere ē licitū. ſ. q̄ vēderēt vl cōcederēt illi quem sciret velle abuti reus esset illius homicidij. Item bursas facere vl annulos ē licitus ſ. si vēderet alicui q̄ vellet abuti. ſ. q̄ vellet dare alicui psone ad alliciendū eam ad peccandū reꝰ efficeret illiꝰ pcti. Sic mediatrices siue copulatrices que talia dona portāt q̄ mittūt ad alliciendū ad pctā siue sint lre siue munuscula ree erūt oim pctoꝝ illoꝝ. Sextū ē q̄ mechanici ꝛ alij laboratores dūt recipe cōpeten tes salariū ꝓ suis laboribꝰ. Contra hoc faciunt illi artifices q̄ nimiū ꝓ salario accipiūt. ſ. plus q̄ꝫ me-ruerūt ꝛ q̄ꝫ tales minꝰ distant. Itē artifices ꝛ la-boratores q̄ statutū ꝛ cōsuetū pciū accipiūt. ſ. si infi delit laborāt ꝛ desidiose. qz aliq̄n tres dies laborāt q̄ in duobus pficere possent. Sz hoc ē ꝫ deū. qz q̄libet sic dz laborare ꝓxis sic sibi vellet fieri si ipse laboratēs cōduceret. Mat. vij. Que vultis vt faci-ant vob hoīes hec facite illis. Ergo sp laborator cogitare deberet vtꝝ sibi placeret si aliꝰ sibi sic la-boraret sicut ipe laborat ꝓxio suo. qz lex nālis req rit ſ. Nō tibi vis fieri alij facias. Ergo q̄ nimiū ꝓ salario recipet vl infideliter laboraret ꝫ deū ꝛ ꝓxi-mū faceret. ꝛ de ſ penitere ꝛ cōfiteri deberet. quia vnuscuiꝫq; redditurꝰ ē rōem in die iudicij de suo ar-tificio ꝛ de suo labore. ¶ Septimuꝫ sine q̄ oia hec dēcia nō valēt ē q̄ hō in suo labore hēat rectā ꝛ bonā intentōem. Intentio ē minimū in ope ꝛ ma-ximū in remūeratione. ſ. laborās intētōem dz dirі gere ad deū vt i oibus suis gl̄iam dei q̄rat. ꝛ nō so lū corpis. ſ. ēt aie sue salutē a deo expostulet ꝓ su-dam q̄ in suis laboribꝰ nec bonū nec malū inten-dūt. ſ. q̄si bos laborāt illicitū nō opant. nec inde-bito mō. ſ. nullā intētōez bonā hūt. ſ. sic brutū aial sp nisi ꝓ terrenis laborāt. Eccls. Nihil bz hō am-plius iumento. Et talis hō brutalis nihil vel parū gl̄ie celestis mereꝫ ꝓ suis laboribꝰ. qz ē q̄si pecus.

Sz. d. exq̄ necria ē intētio tūc q̄rit q̄lis dēat esse. Nūr q̄ intētio laboratoꝝ dz esse triplex. ꝛ sic semp merent. Sap. iij. Bonoꝝ laboꝝ gl̄iosus ē fructus. Prima intētio debet esse vt q̄libet iō laboret vt de iustis hēat vñ viuat. ꝛ ne necesse habeat furari vel alias iniuste acq̄rere. ſ. ꝓ rapinā vl vsurā vl fraudē ꝛ sic de alijs. Sciendū q̄ bonū ē q̄ q̄s discat aliq̄d ꝛ aliquod artificiū. quia scire laus est. vñ Octauia-nus imperator noluit filias suas sine arte laborā di ꝓmittere vacare. Quia inquit. Ego possem de-pauperari tūc filie mee cū labore possent se nutri re. Sed aliq̄ diuites nostris tēporibus verecūdāt laborare cū tñ laborare est ꝓfectū hois. vñ Job. v. Homo ad laborem nascitur sicut auis ad volādū. Unde apl̄us. Qui non laborat nō manducet. Se-cūda vt in penitētia ade sit. ꝛ ne caro habeat occa sionē peccandi. Ergo q̄libet dz laborare. ne incidat in pcm̄. ꝛ ne scandaliset proximū. Exemplū in vi-tas patrū legitur. q̄ laborans habet vnū diabolū tē ptantē eū. ſ. ociosus hz mille demones q̄ eum tē-ptant ꝛ ad peccāduz inducere intēdūt. vñ ociosus dat locū diabolo. vñ sic in olla tepida resident mu sce. ꝛ in aq̄ stante crescūt vermes. sic in aīa ociosa oriūtur male cogitatōes. vñ Piero. Semp aliq̄d boni facito. vt diabolꝰ inueniat te occupatū. Ter cio intentio est vt habeat vnde tribuat ꝛ subueniat necessitatē patienti. Cū em̄ oēs laborare non pñt aliqui ꝓpter cecitatē qz ceci sunt. aliq̄ qz claudi sūt vl qz alias infirmi sunt. ꝛ si deꝰ cōtulit tibi fortitudi nem vt laborare possis. tūc ea intentione laborare debes vt pauperibus laborare nō potētibus in oni bus subueniās. Et illa elemosina ꝑ oīibus mlt̄ placet deo. vñ Piero. Quāis oēm censum tuum in pauperes distribuas. nihil tñ apud xp̄m erit pcio sius q̄ꝫ qđ manibꝰ tuis ipse cōfeceris. Sciendū ēt q̄ q̄libet ipm artificiū ꝓpter deū ad pauperes exercē-dum ē si tale ē qđ pauperibus valeat. sicut sartor i reficiendo tunicas. sutor in reficiendo calcios ꝛ sic de alijs. Quia sicut seruimus deo de rebus nr̄is ꝛ de psona ꝛ de tempe. sic etiā de bñficio. quia rōem reddituri sumus de artificio sicut de tempe ꝛ de re bus. Sed si aliqua diues psona diceret. Laborare nō indigeo. qa alias satis habeo. Rūdeo. Si tu ñ indiges tñ adhuc laborare debes ꝓpter pauperes q̄ per se laborare nō pñt. exemplo beate Elisabeth q̄ cū ancillis suis filabat ꝛ inde vestes pauperibus fa-ciebat. ℣ Item legit exemplū de rusticis et la-boratoribus in collationibus patrū. q̄ cū q̄das ad duxisset ad Jobem virū magne sanctitatis ꝛ etas virū miraculis illustratū hoiem hūez demonē se rocissimū adiuratus ab eo noluit exire. ſ. eius ver-ba cōtempsit. Aduenīente vo q̄dam rustico in ha-bitu seculari tē. Quere hoc añ ser. xxvj. ℣.

In octaua pasce. Sermo. lvj.

℣. decē bona ꝓfert hoibus bona societas.

Thomas autē nō erat ꝛ cū eis q̄n venit ihs. Jo. xx. Notanduz q̄ beatus thomas xp̄m discipulis apparen tē nō vidit. qz nō fuit cū eis. Sz post octo dies eiz vidit qz tūc cū alijs discipul̄ cōgregatus fuit. vñ dr̄ in vbis ꝓpositis. Thomas aūt nō erat cū ei . Circa qđ sciendū q̄ vtile ꝛ salubre ē hominē esse i bo na societate. qz ex hoc consequitur q̄s decem emoli-menta. id est decē fructu q̄s cōfert bona societas A Primū bonū qđ consequit quis ex societate bo noꝝ est acq̄sitio sanctitatis. Si em̄ tāta est vtus so cietatis cū muliere fideli q̄ sanctificat vir infidelis ꝓ mulierē fidelē. sicut dr̄. ſ. Coꝝ. vij. q̄nto magis san ctificat q̄s ex societate multoꝝ bonoꝝ. ps. Cū sctō sanctꝰ eris. Secūdū bonū ē sancta in bonis cale factio. Sicut em̄ carbo frigidus accēdit ex adiūcti one cū alijs ardētibus. ita ꝛ tepidi ex adiunctione feruentiū calefiūt. Eccs. iiij. Unus quō calefiet ꝛ si dormierint duo fouebūtur mutuo. Sic em̄ lux si ne ignis nō meliꝰ accēdit q̄ꝫ ignē igni applicādo. sic serui dei nō melius inflammāt q̄ꝫ simul habitā

l

do. Terciū ē corroboratio. ꝓuer. xviij. Frater q̄ iuuatur a fratre q̄si ciuitas firma. Sic em̄ in ciuitate vn⁹ mur⁹ aliū corroborat ⁊ turris turrim. ⁊ sic de alijs. sicut in corpe vn⁹ cōgregatōis vn⁹ ex alio corroborat in bono. Igit ex sctā societate tria p̄dicta sequūt. Primū ē vtutū acq̄sitio. Et hoc q̄ ad incipientes. Scōm ē virtutū feruor. ⁊ hoc q̄ ad ꝓficiētes. Terciū ē. virtutū firmitas. ⁊ hoc q̄ ad ꝑfectos

Quartū ē cadētis sublevatio q̄ multis ē necessaria. Eccl̄s. iiij. Si vnus ceciderit ab altero fulciet ve soli q⁹ si ceciderit nō h̄z subleuantez se. Quia ꝑ exemplū alio⁹ corrigit vita sua. ⁊ etiā ꝓpt̄ oōnes illo⁹ cū q̄bus morat de⁹ illūinat cū ⁊ dat sibi gratiā resurgendi. Quitutū q⁹ vinci nō p̄t facilit a temptatōe diabolica. Cañ. vj. Terribilis vt castror⁹ acies ordinata. Exñ patet. q⁹ lupus inuadit vagātem ouē ⁊ rapit. ꝙ si esset in medio gregis non tācto eandē ouē inuaderet. Sextū ē vltōnis diuine indulgētia. Gen̄. xviij. si inuenero in sodomis q̄nquagita iustos in medio ciuitatis dimittaz oi loco ꝓpter eos. Si aūt rōe societatis bone tam modice parat⁹ fuit ꝑcere tante multitudini ⁊ in tantis scelerib⁹ nūq̄d non parcet paucis ⁊ in culpis modicis ꝓpter societatem bono⁹. Septimū est p̄tia xp̄i. Mat. xviij. Vbi duo vel tres ꝓgregati fuerit i nomine meo. ibi in medio eo⁹ sum. xp̄s in medio eo rū ē ꝙ aliquē effectuz gr̄e. Sic em̄ dr̄ in hoib⁹ ⁊ inf bomies habitare. In signū hui⁹ q̄ ap̄lis datus ē spūssanct⁹ tūc fuerūt simul cōgregati. Et in signū huius bea. tho. nō meruit videre xp̄m q⁹ non fuit in ꝓgregatōe discip̄lo⁹. Octauū ē p̄cū exaudi tio. Obtinet em̄ multitudo q̄ nō obtinet aliq̄s solus. fm illud Piero. Impossibile ē p̄ces multorū nō exaudiri. Matb. xviij. Si duo ex vobis ꝓsenserint sup̄ t̄ram de oīi re q̄cunq̄ petierint fiet illis a p̄re meo. Quāto magis vbi nō duo vl̄ tres ꝙ maxima cōuenit mlt̄itudo ad rogandū aliq̄d obtinebit Ergo ille oēs oōnes q̄ fiūt a cōitate sicut in eccl̄ijs ꝓsuetū ē fieri post fm onē siue ille fiāt ꝓ viuis siue ꝓ defunctis. siue ꝓ q̄cūq̄ cā valde efficaces sūt Et ē talis oō elemosina spūal̄ q̄ ds ꝓ necessitate ꝓximi facit. Talis oō ē valde accepta deo cuz ds ex charitate fraterna ꝓ alijs rogat deum. Vnde Crisō. super mat. Ro se em̄ orare necessitas cogit ꝓ alijs aūt charitas fraternitatis hortat. Dulcior est aūt añ deū oō. nō quā necessitas trāsmittit sed q̄ charitas fraternitatis cōmendat. Gre. in moral. Quisq̄s ꝓ alijs intercedere nitt sibi poti⁹ ex charitate frāgat. ⁊ ꝓ semetip̄o tanto citius exaudiri merek q̄to deuoti⁹ ꝓ alijs intercedit. Non nū est securitas in agone mortis quia magis secure vadit q̄ si solus esset. Exemplū de quodam beremita sctō viro. cui cuz revelata fuisset hora mortis sue ꝓpinq̄. accessit ad cenobiuz ꝓpinquū petēs recipi ibidē. Cū aūt abbas difficultatē ei in h̄ exhiberet timēs ne eis eēt grauamē ꝓpt̄ senectutē ⁊ debilitatē suā. ip̄e rñdit. ne hoc timerent q⁹ cito mori tur⁹ eēt sicut sibi fuerat revelatū. Et abbas. Quare q̄ vis mutare statū tuū ꝓ tāmodico tpe cū mlt̄i possint ex hoc scandalisari ⁊ turbari. Rñdit q⁹ securius esset transitū ꝑiculosum trāsire in societate q̄ solū. Et ō cū trāsitus mortis eēt ꝑiculosissim⁹ affectabat se illū magis trāsire in societate q̄ solus; expauescēs illos inimicos q̄ ibi p̄sentes erūt. Et receptus post paucos dies mortuus ē inter frēs. i sotietate securius ꝓtranslēs transitum mortis.

Decimū q⁹ maius p̄miū post vitā hēbūt q̄ hoc spāl̄r ꝑtinet ad religiosos. Cū em̄ maiori vtuti maius p̄miū dar viuentib⁹ sb̄ obia dar maⁱ p̄mium Ideo dic̄ Geñ. Hoc solū vtuti adijctes q⁹ ꝓpter volūtati detraxeris. q⁹ maximū ē frāgere volūtatē ꝓpriā. vñ Eusebi⁹ in epka. Illū die te tm̄ bñ vixisse puta in quo volūtatē ꝓpriā abnegasti ⁊ desideriis restitisti. Iō dr̄ de xp̄o Phil̄. ij. Factus⁹ obediēs vsq̄ ad mortē. mortē aūt crucis. ꝓpt̄ q⁹ ⁊ de⁹ exaltauit illū ⁊ dedit illi nomē q⁹ ē sup oīe nomē. Exēplū legitur de hoc in vitaspatrū. q⁹ cum essent quidā tuor ordines cuidam viro sancto ostensi. s. infirmātiū ⁊ deo de h̄ gratias agentiū. seruientiū infirmis in hospitalibus soltrarior⁹. ⁊ viuentiū in congregatōe sub obedientia ⁊ quartus appareret sublimior querenti cur hoc esset. dictum est ei. quia oēs alij faciūt fm̄ ꝓpriam volūtatem. hij autem qui sub obedientia patrum viuūt non fm̄ ꝓpriam volūtatem. faciūt. sed fm̄ alterius volūtatem. ⁊ iō maiozis virtutis sunt.

De eadem dominica. Sermo. lvij.

De cicatricibus vulnerum xp̄i.

Infer digituz tuū huc Joh. xx. Sciendū q⁹ xp̄us seruauit cicatrices vulner⁹ in suo corpe glorificato ꝓpter nonē. Vñ Primo vt ꝙ hoc ostenderet veram resurrectōem q⁹ in eodez corpe in quo passus fuit resurrexit. Sic ⁊ nos cū eodē corpe nr̄o resurgemus sicut xp̄s. Et qui hic pl⁹ patitur infirmitates ⁊ tribulatōes patienter ille in resurrectōe magis letabit. Sed tñ sicut stella differt a stella in claritate. ita ⁊ corpa sanctor⁹. q⁹ q̄ hic in maiori abstinentia ⁊ duricia siue carnis vixit ⁊ etiam castior sit ille clarius corpus in resurrectione hēbit. Secūdo in signū victorie seruauit cicatrices. Esa. lxiij Ego qui loquor iusticiaz ⁊ ꝓpugnator sum ad saluandū. xp̄s nō ex ip̄otentia curādi cicatrices seruauit ꝙ vt ꝓpetue gr̄e circū ferat triūphuz. Sicut em̄ honor ē militi de p̄lio reuertēti ōferre scutū fractū sic honor est xp̄o secū deferre victorie sue gl̄iosum triūphum. Añ Aug. dicit q⁹ in corpor⁹ martyrus manent cicatrices in signum victorie ⁊ reverentie

Tercio vt discipulos i fide ꝓfirmaret. ⁊ vt nobis fidem resurrectionis astrueret. Sicut pat̄ in Thoma qui noluit credere ⁊ dixit. Nisi videro in manibus eius fixurā clauor⁹ ⁊ mittaz digitū meū locū clanor⁹. ⁊ mittā manū meā in latus eius non credā. Et post dies octo iterū apparuit discipulis ⁊ dixit Thome. Infer digitū tuū huc ⁊ vide manus meas. ⁊ affer manū tuā ⁊ mitte i latus meū ⁊ noli esse incredulus sed fidelis. Et ergo ad dubitantiū corda sanāda cicatrices vulnerū sunt seruate. Iñ Greg. in omel̄. Egit nāq̄ miro mō diuina clementia vt discipulus dubitās dum in magistro palparet vulnera carnis. in nobis sanaret vulnera infidelitatis. Pl⁹ ei infidelitas Thome ad fidem q̄ oīm

discipulor fidelitas ꝓfuit. qr dū ille ad fidē palpā do reducit mens nr̄a oīm dubitatōe postposita in fide solidat. Quarto vt ad amorē suū nos allice ret oīsis cicatricibus. si ḳs ꝓpr̄ dilectū amicū per mitteret sibi manū vel pedē abscindere vel oculū eruere ꝛ ꝫ faceret illi amico i sublevatōem. qñcūq; talis amicus cerneret in suo amico charitatē alli ceret vtiq; ad reamandū ꝛ ad regratiandū sibi de bis q̄ passus esset ꝓ eo. Sic siḡ mō cicatrices xp̄i ꝛ eiꝰ gl̄iosa passio dūt nos allicere ad amādū eū. qr ñ solū. manū vnā vl̄ pedē vel oc̄m. ꝫ totū corpꝰ suū cū oibus membris exposuit. Quinto seruauit cicatrices vt interpellet ꝓ nobis ad p̄rem. ℣ Ad̄ sciendū q̄ xp̄s q̄druplr̄ orat ꝓ nob ad p̄rem Primo ꝓbo. Jo. xvj. Ego ꝓ eis rogo ꝛc. Dr̄ etiā Jū. vj. Oꝛ sepius pnoctabat in or̄one. Itē math. xiiij. dr̄. Oꝛ ascendit in montē solus orare. Modo xp̄s ꝓ se nō indiguit orare ꝫ ꝓ nobis peccatorib⁹ orauit. ꝛ exm̄ orandi nobis tribuit. Secūdo ora uit ꝓ nob cū lacrimis in cruce pēdēs. Heb. v. Cū clamore valido ꝛ cū lacrimis exauditus ē ꝓ sua re uerentia. Sic ꝛ nos orare debemus cū clamore ꝛ desiderio magno ꝛ lacrimar̄ effusione ꝓ nobis et primis. Tūc dñs cuilibet nr̄m sic devote orāti di cet illud Isa. xxxviij. Audiui vocē tuā ꝛ vidi lacri mas tuas p̄s. Clamauit ad me ꝛ ego exau. euz ꝛc. Tercio orauit pro nobis cū effusione sanguinis sui. Heb. xij. Accessistis ad sanguinē melⁱ loq̄ntez ꝫ sangnis abel. sanguis em̄ abel petebat vindictā sup̄ cayn. ꝫ sanguis xp̄i petit miam. Ergo quoties xp̄s sanguinē suū fudit toties ꝓ nobis orauit cū vulneribus ꝛ sanguine suo. Quarto orat ꝓ pec catoribus cicatricum ostensione. quia eas p̄ri rep sentat vt nobis eum reconciliat. Cicatricum em̄ rep sentatio est quedam apud patrem ꝓ nobis aduo catio sicut miles tacēs ab imperatore impetrat qñ vulnera q̄ ꝓ eo ptulit demonstrat. Legit in hysto ria scola. q̄ antipat. ydumeus magni herodis pat in q̄dam filio in seruitio imperatoris multis vulner bus confossus ē ꝙ tandē ab emulis accusatus rele cts vestibus dixit. Ego nolo me verbis excusare apud te. ꝫ ista vulnera q̄ suscepi ꝓ te loquātur ꝓ me si ego diligo te. Tūc cesar ipum in gr̄am susce pit. Sic xp̄s vulnera patri oīdit vt insinuet inq̄tū nos dilexit. berñ. O hō securū accessum habes ad deū. vbi habes m̄rem añ filiū ꝛ filiū āte p̄rem. m̄r ostēdit filio pect⁹ ꝛ vbera. filiꝰ oīdit p̄ri latus ꝛ vul nera. quō poterit ibi esse repulsa vbi tot cōcurrunt charitatis insignia. Vñ ēt apl's Ro. viij. Qui ē ad dexterā dei q̄ etiā ꝓ nobis interpellat. Item. j. Jo. ij. Si quis peccauerit advocatuz habemus apud p̄rem ihm̄ xp̄m iustū. ꝛ ipe est ꝓpiciatio ꝓ pecca tis nostris. vñ p̄s. Respice in faciē xp̄i tui ꝛc. Deꝰ pat respiciēs ꝫ chare ecclesia filio suo constitit. p cit ecclesie sue. Sexto cicatrices obseruauit vt ñ obliuiscatur nostri. Scriptū em̄ nos in triplici pte corporis. In manibus vt nos velit in oīb⁹ ne cessitatibus adiuuare. In pedibus vt nūq̄ velit a nobis separi. ꝫ semꝙ nobiscū manere. In corde vt sꝙ velit memor nr̄i esse ꝛ bonū nobis optare. Et si mr̄ obliuiscit filij sui q̄ñ dormit vl̄ aliqđ aliud opꝰ facit. tū xp̄s nūq̄ obliuiscit nr̄i. Et in in signum re compensatōis tūc sepius ꝛ frequentius debemus etiam cogitare de xp̄o ꝛ memorari suam amaraz passionem ꝛ sibi compati. qr hoc ē sibi valde accep tū ꝛ nobis valde meritorū. Vñ Albertꝰ magnꝰ Simplex recordatio seu meditatio passionis xp̄i plus valet q̄ si integrū annū ieiunaret quis in pane ꝛ aqua. vel si quotidie virgis vel flagellis cede retur vsq; ad effusionem sanguinis. vel si quotidie legeret vnū psalteriū. Septimo seruauit cicatri ces vt eas in iudicio malis ostendat. vt mali vide ant q̄ iuste sint damnati. Añ dicit eis in hec verba vt dicit Crisō. sup̄ Mat. Ego ꝓpter vos homo fa ctus sum ꝓpter vos alligatus sum. delusus celus crucifixus. vbi est tantaz iniuriarū mearū frucꝰ. Ecce preciū sanguinis mei quē dedi in redēptōez animaz vraz. Vbi est seruitus mihi impensa q̄ ꝓ precio sanguinis mei mihi debuistis. Ego su per gl̄iam meā vos habui cū essem deus apparēs homo. ꝛ viliorē me oibus rebus vr̄is feciſtis. nam omnē rem vilissimā terre ampliꝰ dilexistis q̄ iusti ciam meā ꝛ fidem. Sciendum q̄ demonstratio si gnoz fiet in publico in extremo iudicio. cum cele stis rex ꝛ iudex in vallē iosaphat patēter descēdet passionis insignia radijs solis lucidioza ferēs. vt vi deant oēs reprobi q̄ iuste dānētur. q̄ tantū ꝑcium sui precio si sanguinis cōtēpserūt. August. forasse dñs in corpe suo cicatrices seruauit vt vulnera cor diū discipulorꝫ suoꝫ sanaret. et vt in iudicio hosti bus exprobraret. Octauo etiā ꝙabit cicatrices in iudicio ꝓpter bonos ꝛ iustos q̄ ꝛ ipi videant q̄ misericorditer. sint redempti ꝓ passionē xp̄i ꝛ ꝓpre rea de hoc gaudeāt ꝛ deū imperpetuum laudent.

Nono post iudicium in celo cicatrices seruabit ad maiorē gl̄iam bonoꝫ. Si nullā gl̄iam habitu ri essemus in celo preter illam quā habebimus de quinq̄ cicatricibus vulnerū xp̄i nunq̄ sufficienter possemus deo hic regratiari ꝛ deseruire. etiā si mil le annos hic viueremus ꝛ deo fideliter ꝛ laudabi liter seruiremus. quia cicatrices sunt in xp̄o nō in deformitatē ꝫ ad magnā pulcritudinē ꝛ decorem. Vñ dicit Crisō. q̄ sup̄ radios solis erūt lucidiores Sciendum q̄ in celo habebimus accidentale gau dium de cicatricibus vulnerꝫ omnū martyrꝫ. Vñ Augu. in lib. de ciui. dei. Nescio quō sic afficimur amore martyrū beatoꝫ vt velimus i illo regno vi dere vulnerū cicatrices que ꝓ xp̄i nomine ptule rūt ꝛ forasse videbimus. non em̄ deformitas i eis ꝫ dignitas ꝛ pulcritudo erit.

De eadem dominica Sermo. lviij.

De istis qui sepius recidiuant.

RESpondit thomas do minus meus ꝛ deus meus. Jo. xx. Ver ba p̄dicta q̄libet pōt dicere qui digne in hoc sacro ꝛpe cōicauit ꝛ adhuc nō recidiuauit. Sci endū q̄ illi qui post pniam ꝛ sacrā cōfessionem rede unt ad peccata sunt sicut serpentes euacuantes ve nena ꝛ iterū resumentes. Et sunt sicut canis reuer tens ad vomitū suū. vt dicitur Prouerb. xxvj. Et licet omnes homines neqūter faciāt qui recidiuant tñ spāliter octo genera hoīm sunt q̄ ꝓ alijs citius ꝛ pcius recidiuare consueuerūt. ℣ Primi sunt

tyranni seu oppssores pauperū vt magnates qui postꝫ ꝓsuenerūt subditos t pauꝑes exactionare t ab eis fuitia extorqre difficile ē eis ꝟ dimittere. t tales raro veram pniam faciūt. licet qñqz cū deus ꝓmiserit sup eos infirmitates vel aliquā aliaz plagam pniam agāt t ꝓmittāt pauꝑes āplius nō grauare t oia restituere. tñ statim vt deus cessat a plaga t gladiū vltōis suspēdit q eos pcusserat statim obliuiscūt t redeūt ad pcā ꝓsueta. Qz ꝟ vez sit ꝓz in pharaone quē deus plagauit ꝓpter oppressionē t flagellatiōem ppli israel quibus eos angariauit edificādo illas ciuitates Phiton t Ramases. t se pius illis plagis monitus pniam egit. ꝟ fictam. qz cessante plaga recidiuauit. cū aūt moyses t aaron sibi t terre sue vltimā plagā inferrēt dixit pharao. Ite t orate ꝓ me. Finaliť eis recedētibus ꝓsecuꝰ est eos. t sic in recidiuo pcti submersus est. Sic timendū ē de illis q sepe recidiuāt ne t illi submergaūt t moriaūt in pctis. Et tales q sic subditos suos oppriműt t indebitas exactões in eos faciunt tenētur coꝝ deo ad restitutionē ipis subditis sivolūt fuari. Secūdi sunt vsurarij. lusores t falsi mercatores. fures. t deceptores. t sic de alijs. Illi vix agūt verā pniam t sepiꝰ t freqnter redeūt ad peccatū. Tales em̄ q in q̄dragesima ꝓmiserūt restituere q̄ sunt aliox t itex post pasca vsurā t iniusta lucra reciptūt. Qui ēt sic diuitias amāt filles sūt iude q vt dr occidit ꝓpriū pꝛem. t accipiēs mꝛem in cōiugē peccauerat t post egit pniam relictis diuitijs ꝙs mali acq̄sierat seruiendo pylato. Postea recidiuauit furādo decimā ptem de pecunijs xpi t discipuloꝝ eiꝰ. t sic ꝓpter auariciā vendidit xpm ihm t recidiuās desperauit t laqo se suspendit. Caueāt em̄ sibi omnes auari ne sic sine pnia decedant t sic dānent cū iuda. qz si saluari volūt oportet de necessitate vt oīa iniusta bona restituant. Unde Aug. Peccatū non dimittit nisi res ablata restituatur.

Tercij sunt sortilegi. incātatores t invocatores demonū. necromantici. superstitiosi. carminatrices t phitonisse. qui vt in plurimuz reuertūtur ad peccatū. vt ꝓz in illa phitonissa ad quam accessit rex Saul rogās vt suscitaret sibi samuelem ꝓphetā q̄ mortuꝰ fuerat sicut scribit. j. Reg. xxviij. Illa em̄ mulier simul cū alijs mulieribꝰ phitonissis ꝓhibita fuit ab incantationibus. Et tunc ad rogatū regis saul ipa recidiuauit. Cū em̄ saul desideraret hoc ab ipa fieri. t mutata veste veniēs rogaret eaz vt suscitaret Samuelē. Tūc rñdit mulier. Ecce tu nosti quanta fecerat saul et quō eraserit magos t ariolus de terra. quare ergo insidiaris anime mee vt occidar. Et iurauit ei saul dicēs. Viuit dominꝰ quia non eueniet tibi quicqz mali ꝓpter hanc rem Et prius saul deleuit phitones t diuinos t cū dominus recessisset ab eo dereliquit deū t veritatem a mortuis requisiuit p̄ phitonissam t incantatricē Et sic ipe saul tunc cuz filijs suis interfectus est a philisteis in bello. Sic isti sunt digni morte q̄ accedūt ad phitonissas ꝓtra ꝓcepta dei t eccie. Et ēt ipe incantatrices q̄ sic recidiuāt postmodū defacili sine pnia decedūt. Sciendū q̄ multi sunt qui post pniam qñ infirmātur in coꝛpoze accedunt ad incantatrices t carminatrices. t faciūt se carminari. qō est grande pctm̄ mortale. Item aliq̄ parētes sunt q̄ pueros suos infirmos ad tales incantatrices portāt. t hi silr grauiť peccāt. Item aliq̄ cū infirmanť accedūt ad iudeos ꝓ medicinis. qō ꝓhibitū ē ab eccia. Ergo q̄ infirmātur debēt accedere ad xpianos medicos t vti medicinis coꝛ. qz quic q̄d naturalē effectū habet ꝟ licitum ē. sicut debis fit medicina. Quia altissimus de terra creauit medicinā. Quarti sunt detractores q̄ ꝓsueruntinfamare ꝓximos verbis suis. Tales vix vere penitēt t multoties recidiuant. Sicut em̄ serpens qñ grauať veneno tūc sumit herbam amarā ꝓ quam euomit venenū. ꝟ postea itex comedit res venenosas q̄bus occidit hoiem quē mordet. Sic t isti detractores venenū emittūt dū penitent. ꝟ itex venenosas cogitatões in coꝛ assumūt qñ mala de ꝓximis iudicant. t tūc itex linguis venenosis mordēt ꝓximos qñ eis occulte obloquūť. Ergo q̄liber dz se cauere a detractōne ꝓximi. vñ Hiero. Moli diligere detrahere ne eradiceris. Pauci ei sunt q̄ huic vicio plene renūciēt. Itē qz tale pctm̄ vix dimittit Hiero. Non facilis venia ꝓtaua dixisse de rectis. Quinti sunt luxuriosi t adulteri t sodomite q̄ de facili recidiuant. Sicut vxor Loth delectabať manere i sodomis. Et tō ꝓsumiť q̄ nō ob aliā cām retrospexit nisi forte qz libenť vixisset vltra cum eis. t doluit de pditōne t sꝛuersiōe illoꝝ. Nō. n. rēnabile ē q̄ deꝰ mutasset eā in statuā salis ꝓpť solā retrospectionē nisi t aio voluisset redijsse. Fm illō dñi euangelij. Nemo mittēs manū ad aratꝝ t respiciens retro aptꝰ ē regno dei. Nō em̄ intelligiť ibi coꝛ poralis retrospectio. qz hō arādo t ꝛetrospiciēdo ꝓs regnū dei obtinere. etiā si oculo coꝛpali ad diuitias respexerit ꝙs dimisit. Sed intelligiť de retrospectione mentis ꝓsensus. q̄ ꝙs affectat redire ad ea q̄ dimisit. Diuiuite voluptuosi t luxuriosi licet xpť ꝑdicatiōnē Jone pniam egerint. tñ postea recidiuauerūt. Sz aliq̄ dicūt ñ posse diu ꝓtinē ab actu luxurie qō simplr ē falsum. qz ex ꝟ seqret q̄ deus ꝓcepisset nob aliq̄d qō esset ipossibile nob adimplere. vñ bef. Paledictus hō q̄ dic deū ꝓcepisse ipossibile. vñ si talis hꝫet tantā voluptatē cōtinēdi ꝙntam hz vinū suū i vase custodiēdi. t cū tāta diligentia obstrueret sensus coꝛpis cū sentit se ꝓ occasiões sensuū rēptari carnalr cū ꝙta diligētia obstruit foramē vasis repletū cū vino cū sentit vinū exirevel stillare de illo defacili ꝓtineret. Ꝓz ēt ex ꝟ q̄ si cū vno actu luxurie deberet pdere oia bōa tpalia sua vl si sciret se amissurꝰ pedē vl manū vl ambos oculos. vel si sciret sibi ꝑpatū igneū lectū in q̄ deberet cremari sicut be. Laurēti⁹ in craticula diu obstineret t nūq̄z vsq̄ ad mortē aliquē actū luxurie sciēter t volūtarie ꝓpetraret. Sexti sunt gulosi i dericijs assueti t nutriti a iuuētute tales vt freqnter recidiuāt. Pocꝛpz in filijs israel quos dñs pauit i deserto manna t dixerunt. Nia nostra nauseat sup cibo isto. da nobis carnes. Et ēt murmurantes dixerūt Nume. xj. Recordamur piscū quos comedebamus in egypto. t peponū t ceparum. allei et porri ꝛc. Et cupierūt ea q̄ reliquerant exeundo de egypto. t ideo occisi sunt in deserto. Psal. Adhuc esce eoꝝ erant in oze ꝓpozū t ira dei ascendit super

eos. Et vocauit moyses locū illū sepulturā ꝓcupie
bi em̄ sepeliuit moyses ppl'm qui desiderauit car
nes. sic timēdū ē de gulosis q̄ mō redeūt ad crapu
lam ꝛ ad ebrietatē suaz. sic illi q̄ in q̄dragesima pe
nituerūt. ꝛ in pasca cōlcauerūt. ꝛ tā ecōuerso ad ta
bernas vadūt ꝛ se inebriāt. ꝛ sic deū expellūt. Vñ
Amb. in li. de pnīa. Ebriosus ꝓfundit nām. amit
tit gr̄am. pdit gl'iam. icurrit dānatōz ek̄nā. Septi
mi sunt q̄ assueti sūt iurare ꝛ blasphemare. Tales
ꝛ si q̄nq̄ peniteāt tñ cito recidunāt. vñ Aresi. vij. etb.
Difficile ē resistē ꝓsuetudini q̄ assimilat nature. vnde
idē. ij. etbi. Ex actu freq̄nt iterato fit habitus. ꝛ tales
sic iurātes ꝛ blasphemātes ꝓplebūt oi iniq̄tate. vñ
Eccl'. xxiij. Vir multū iurās replebit iniq̄tate. ꝛ ñ
recedet a domo eius plaga. ℣ Octaui sunt su
pbi q̄ etiā vix vl' nūq̄ supbiā deponunt. Et si q̄nq̄
ad tps deponūt tñ sibi reassumūt vt ptz in illis q̄ i
q̄dragesima deponūt supbū habitū. ſ. longas ma
nicas ꝛ scissuras. ſ̄ post festū pasce immediate re
assumūt. vñ dixit q̄dā mulier ad q̄ndam bonū vi
rū. Vñe ad q̄d valet cōfessio mea. ego confiteoz de
supbo habitu ꝛ tñ easdē vestes adhuc in camera ꝛ
in cista retineo. ꝛ desistere nō intēdo. Et talis con
fessio nihil ꝓdest q̄ nō fit cū firmo ꝓposito emēdā
di. Et ista octo genera hoim vix vl' raro se emēdāt.

Vñica prima post octauas pasce.

Sermo. lix. De ꝓlatis ꝛ subditis.

Ego sum pastoz bonꝰ Joh. x. Sciendū q̄ ꝓ pastorē in pñti evā
gelio intelligit ꝓlatus. ꝛ per oues intelli
guntur subditi. vñ h̄ tria sunt dicēda. ℣ Prio
q̄d tenētur ꝓlati subditis. Secō quō hōes hoies sit
siles. Tercō q̄d subditi tenēt ꝓlatis. Quātū ad pri
mū ē sciendū q̄ ꝓlati tenēt tria subditis. Primū ē
vt terrā suā ꝛ subditos suos defendāt. q̄z gladiꝰ da
tus est eis ad hoc vt videlz ppl'os ꝛ subditos ꝛ ter
minos a deo sibi cōmissos sollicite ꝛ pro posse de
fendāt ꝛ hoies pacifice viuere cōpellāt. defenden
do ecciam exterius a paganis ꝛ ab infidelibus ac
hereticis. interius a p̄donibus maleficis et hmōi.
Item ptegendo viduas ꝛ orphanos. ꝛ sacerdotes
ꝛ religiosos q̄ sepe ꝓpos tueri nō pñt. Vñ. ij. Mach.
vl'. vidit Machabeus extēdisse manū Hieremiā
ꝛ dedisse gladiū aureum inde dicentem sibi. Acci
pe gladiū sanctū. munus a deo quo deiicies aduer
sarios ppl'i mei israel. Dicit em̄ gladiū sanctuz nō
q̄ gladius sit sanctus ſ̄ q̄ sanctū facit bñ vtentē vt
karolū. Henricū. Ludouicū. ꝛ sic de alijs. Scien
dū q̄ rectores ad hoc statuti sunt vt vnusq̄sq̄ terrā
sibi subiectā i pace teneat. q̄z si eēt terra alicui⁹ pn
cipis ita ampla. q̄ ꝛ vltra mare se extenderet. tunc
de oibus pctis q̄ fiūt i ea per raptores ꝛ alios ma
lefactores quibus resistere posset redditurus esset
rōem deo. vñ si p̄sidentes pñt ꝓhibere mala ꝛ nō
facīt dānabūtur. Hoc merito aduertere deberent
isti ꝓlati ꝛ p̄sidentes q̄ de sua potentia ꝛ dignitate
nesciūt nisi gl'iari. tota die occupātes se in tornea
mentis. venatōibus ꝛ potatōnib⁹. ꝛ sic de alijs mū
di vanitatib⁹ nūq̄ vel raro se occupātes circa pau
pez. viduarū. clericoz religiosoz orphanoz ꝛ hu
iusmōi ꝓtectionez. cū tñ nulla alia de causa deus
eis cōtulerit talē ptātem nisi ꝓ tuitōe eccie. ꝛ pāu
perū. vñ Nu. xxv. dixit dñs ad moysen. Tolle cun
ctos p̄incipes ppl'i ꝛ suspēde eos ꝛ solē in patibul'
Et hoc dico sm̄ glo. q̄z vel erant auctoz pcti illi⁹
ppl'i. vel q̄z nō ꝓhiberūt. Scōm̄ ē in q̄ tenēt dñi
subditis si saluari volūt vt sint ipis clemētes sicut
deū volūt sibi hre clementē. q̄z si q̄s cupit deū sibi
eē ꝓpiciū nō crudelē. ita ipe suo subdito eē debz. vñ
Sen. sic cū inferiori viuas quēadmodū supiorem
tecū viuere velis. vñ btūs Iohes bap. req̄situs a mi
litibus q̄d facere deberēt rñdit. Neminē concutia
tis. nemini calūniā faciatis. ꝛ estote cōtenti stipen
dijs vr̄is. ℣ Querit vtr̄ dñs possit aliq̄d vltra
cēsum debitū a subditis exigē vl' accipe. Rñdeo q̄
ex cauſ̄ rōnabilib⁹ p̄t vltra cēsum debitū petē mo
deratū auxiliū ꝛ subsidiū a subditis dummō h̄ pe
tat sine coactiōe. Nam cā ē ꝓ defensiōe p̄rie. vt cū
pāia intuste ab hostib⁹ inuadit. Tūc. n. subditi nō
solū tenēt res suas imptiri. ſ̄ etiā tenēt ad h̄ corpa
liter laborare. Secūa si sit capt⁹ in iusto bello. Ter
cia si ex iussu p̄incipis vl' pape debeat ire ꝓ hereti
cos vel paganos. Quarta cā ē si debeat vel velit fi
liū militare vl' filiā desponsare. In oib⁹ hijs ꝛ si mi
libus p̄t licite a subditis petere subsidiū moderatū
Sz si dñs vult ludere in aleis vl' se exercere in alijs
vanitatibus ꝓpt̄ tales casus nō ſ̄ q̄cq̄ exigere. ꝛ si
exigit tenet restituere sm̄ Guil'. extra de ꝓsue. in fi
ne. Sciēdū q̄ q̄ vltra debitū cēsum accipiūt a sub
ditis nisi in casib⁹ cōcessis ꝛ iam enūeratis ꝓdito
res dicūtur. ꝛ rō ē. q̄z eādē fidē dñs debz subdito quā
subditus dño. Sed si subdit⁹ capi faceret dñm vl'
aliud malum ei inferret diceret ꝓditor. Sic ē ꝛ de
dño quo ad deū. Sed diceres. si non esset me⁹ sub
ditus non facerē. Rñsio. Ideo non est tibi cōmis
sus a dño vt eū spolies ꝛ exactōnes. ſ̄ vt eū protē
gas. Et talis ē dñatio diabolica q̄ affligit subditos
suos sibi futentes. Item tales iudiciū dei sine mi
sericordia merent. q̄z talem se exhibet eis dñs ibo
quales ipi exhibuerūt se suis subditis. Vñ Luce
vj. Eadē mensura qua mensi fueritis remetiet vo
bis. ℟ Exemplum legitur q̄ quidaz miles ha
buit patrem ꝛ matrem qui multū fuerunt miseri
cordes ꝛ timentes deū. Sed defunctis parentibus
filius effectus est oppressoz subditoz ꝛ pauperum
Et cū argueretur ab amicis ꝛ religiosis quare in
tātū spoliaret suos subditos. respondit. Hues no
stre sunt. ideo debemus eas tondere ꝛ uti eis. Tan
dem deus volēs eū ab hoc errore reuocare ꝓpt̄ ser
uitiū q̄ in iuuentute deo exhibuit misit ad eū an
gelū. qui rapto eo ostendit ei pulcrū palacium in
quo erant homines vestiti aureis vestibus. ꝛ cāta
bant dulcissime. ꝛ omnia genera organoz audiebāt
in illo palatio. Qui audiens tñ gaudium palatiū
volebat intrare ꝛ repulsus est a custode porte dicē
te. quomodo vis intrare illud mūdissimū palatiū
ꝛ pulcerrimū cum habes vestem sanguinolentā q̄
cū respexisset vidit se respersum sanguine. Cui an
gelus. Iste est sanguis ꝛ labor pauperꝫ quem vio
lent ꝛ sine iure exactionando a subditis accepisti.
Si igit vis intrare illō palatiū reijcias a te istā vestē
q̄ ad se rediens vitā in melⁱ⁹ cōmutauit. ꝛ omnia in
tuste recepta restituit. ꝛ postea multū eis mifficoz

fuit. z tandē vitā in bono finiuit. Terciū ē q debent esse timētes deū z hūiles ad pximū. Dico q multuz dñt timere deū ipi plati qz qñ subditi peccāt tūc puniūt in pñti p suis excessibus. ꝫ nullꝰ est q dñis z platis audet veritatē dicere. vt eoz excessus punire. ꝫ oia durissimo dei iudicio reseruātur Sap. vj. Judiciū durissimuz fiet his q psunt. Nō qz tūc deus nihil curat de dignitate aut nobilitate aut ptāte sīc nec de infimo leproso. qz deꝰ nō est acceptor psonarū. ꝫ vnūquēq iudicat ꝛm opa sua z merita. Sz q̄tū ad pximos z subditos plati debēt esse hūiles. sic q non dñt spernere subditos ꝓpter pauptatē. vñ Greg. Omnes frēs sumꝰ vnꝰ imperatoris ptāte conditi z sanguie redēpti. Et idcirco frēs nr̄os q̄tūlibet paupes z abiectos in nullo despicere dēmus. ¶ Sed q̄tuz ad scōm sciendū q tā nobiles q̄ ignobiles tam iuuenes q̄ senes sunt similes in q̄uor. Et ista similitudo dz esse cā dilectiōis adinuicez. Primo qz deꝰ nos oēs creauit. ps. Ipe fecit nos z nō ipi nos. ꝫ deus est pr̄ oim nr̄m ꝛm dictū xpi in euāgelio vbi dicit. Unus em̄ ē pat vr̄ ꝛc. Item in euāgelio Johis dicit. Oēs em̄ vos frēs estis. Item oēs ab adā nati sumꝰ z de eodem limo oēs formati sumꝰ. Scōo qz nudi nati sumus. Job. j. Nudꝰ egressus sū de vtero mr̄is mee ꝛc. Ditissimꝰ rex mūdi pauperꝰ natꝰ ē q̄ pauperrimus hoim mūdi moꝛtuus sit. Hoc ꝓbat. qz q̄ntūcūq paup moꝛit aliq̄d post se reliquit. immo ad minus panniculos aliq̄s q̄bus tegebat nuditatem suam. vel stramina aliq̄ sup q̄bus dormiebat. Sed ditissimꝰ rex mūdi nullū boꝛ secū poꝛtauit. ꝫ nudus de vtero mr̄is hūc mundū intrauit. Ergo oēs q̄ ad nativitatē sumꝰ siles z ꝓpter frēs. Terciū ē q oēs sumꝰ breuis vite. Job. xiiij. Breues dies hois sunt. Hoc itelligit tā de diuitibꝰ q̄ de pauperibus. qz q̄tūcūq q̄s sit diues siue nobilis siue potens sup alios. tñ nō hz securitatē vite. q̄uis qñq̄ existimet se hr̄e. Lu. xij. Stulte hac nocte repetēt aiam tuā a te ꝛc. Et insup oēs cūdez finē habebūt. qz oēs tam diuites q̄ paupes erūt cibus vermiū z vertent̄ in cadauer fetidū. Si ꝫ vis ꝓbare vade ad ossa moꝛtuoꝝ z oñde mihi q̄ sint nobiliū vel rusticoꝝ. ꝫ nulla ē dr̄ia. qz oēs habebimꝰ eūdem finē

Quartū q oēs hoies tam diuites q̄ paupes. tā dñi q̄ subditi. tam dñe q̄ ancille. z tam dñi q̄ serui stabunt añ tribunal xpi. Apostolus. Oēs nos manifestari oportet añ tribunal xpi. vt referat vnusq̄sq̄ ꝓut gessit in coꝛpe suo siue bonū siue malū. Ex his pz q oēs sumꝰ frēs. Ergo ffna dilectio z fidelitas debet eē int nos exq̄ oēs frēs sumus. Sz ꝫ ꝫ facīūt q̄ paupes ꝓpter pauptatem despiciūt. vt defectuosos subsannāt. qz in hoc deū offendūt mr̄tū Matḥ. xxv. Quod vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Exemplū de quodā diuite q̄ spernebat paupes. Legitur q q̄dam diues aduocatus q̄ de pauptate deuenit ad magnas diuitias tante superbie fuit q ꝓpter suā sublimitatē z supbiam loqui de paupibus dedignabat. Qui diuino iudicō ad tantā cecidit miseriā. qz infirmatus se visitantibus rñsum dabat se esse cattū. vñ etiam seipm sub lecto z sub scamno abscōdebat sicut cattus. Et qñ interrogatꝰ fuit cur hoc faceret rñdit. Ego sum cattus z sic sine omni ꝓfitōe z ꝓfessione obiit.

Sed q̄tū ad terciū sciendū. q subditi tria tenēt dñis Primo vt sint eis fideles in coꝛpe ne eos tradant. nā hoc esset pctm̄ iude. q̄ xpm dñm suū tradidit. Item debēt eis esse fideles in rebus tpalibꝰ. vt p̄ueniant damna dñoꝝ suoꝝ vbi pñt. z bona eoꝝ rū eis augmentent. Item in aia debent ipis esse fideles ne aliq̄d malū ipis ꝓsulant. Contra ꝫ facīūt illi q̄ cōsulūt dñis vñ ledūtur alij in rebus. z tales tenēt ad restitutiōem si alias nō fuisset factū illud malū sine eoꝝ cōsilio. etiā si nullū ex ꝫ emolimentū cōsecuti sint. Job. xviij. Precipitabit impiū cōsiliū suū. Boni ꝓsiliarij sunt vt āgeli q̄ sp bōa ꝓsulūt. Et tales boni ꝓsiliarij hēbūt magnā glām cū angelis in celo qz se eisdē angelicales fecerūt dādo bonū ꝓsiliū. Mali vo ꝓsiliarij sunt vt angeli mali. q̄ sp cōsulūt mala z nociua z tales mali cōsiliarij ꝓpter talia mala cōsilia ardebūt cū demonibꝰ in inferno. Scōm q̄ subditi tenēt suis dñis ē vt sint eis obedientes in licitis z in q̄bus tenentur eis obedire. Quia ꝛm btm̄ Tho. in secunda potestas a deo ē. z qui potestati resistit vel ordinationi resistit. Ex ꝫ sumitur q vxoꝛ tenetur obedire marito suo in oibus licitis z honestis. Unde Genes. iij. Dixit deꝰ ad Euam. Sub potestate viri eris z ipe dominabitur tui. Similiter pueri debent obedire suis parentibus in licitis z honestis. Sic etiaz serui z ancille tenētur obedire dominis suis. Et cōsequenter oēs subditi siue sint ciues siue rustici tenētur obedire suis supioꝛibꝰ in oibus licitis z honestis. Unde Bern̄. Quicq̄d vice dei ꝓcipit homo quod nō sit certum displicere deo hoc oīno est accipiendū qua si ꝓcipiat deus. Item Bern̄. Obedientia q̄ maioribus prebetur deo exhibetur. Terciū qō subditi tenētur dñis suis vel supioꝛibus est q de debitis redditibus siue de rebus dñoꝝ nihil auferre nihil q̄ detinere dñt ꝫ plene z integre ꝓsolvere omnia. Contra hoc faciunt illi subditi qui scienter subtrahunt z non plene persolvūt decimas z reddit̄ suis superioꝛibus. z tales moꝛtaliter peccant. z tenētur satisfacere suis supioꝛibus si volunt ꝓsequi remissionez omniū. peccatoꝝ z eucharistiā digne recipere. Item contra hoc faciūt officiales dominoꝝ qui q̄ñq̄ ex vna parte exoꝛquent a subitis. z ex alia ꝓte nō dāt dñis ꝫ semper partē vel totū sibi reservant. Et tales etiam tenētur ad restitutionem.

De eadem dominica.

Ego sum pastoꝛ bonꝰ Hic xps seipm cōmendat. Ubi hic ē dicendū q̄ndq̄ pōt se licite ꝓmendare. z q̄n est veniale. z q̄n moꝛtale vel ē nullū peccatū. Hoc quere infra sermo. cvij. K.

De eadem dominica.

Animam meam pono ꝓ ouibus meis. Hic ē dicendū de charitate dei quā habz ad nos. z etiam de charitate quā nos ad ipm habere debemus. Istū sermonē q̄re infra sermone. cxix. P.

Dñica scōa post octauas pasce.

Quare antiqui patres tamdiu olim vixerunt.

Modicum et iam non videbitis me Joh.xvj. Hec verba locutus est dñs ihesus añ passionē suā post cenā in illo sermone quē fecit discipulis q incipit. Nō turbetur cor vrm ꝛc. Legit aūt hoc euangeliū hodie In quo dñs paucis verbis annunciat suis apīis.s. morte. resurrectionem.ꝛ ascensionē ad patrē. De primo ait. Modicū ꝛ iam non videbitis me.s.post mortē vna die ꝛ duab⁹ noctibus duz fuero in sepulcro. De secdo subdit. Iterꝫ modicū ꝛ videbitis me. scz post resurrectionē.xl.diebus quibus apparebo vobis. De tercio addit.qz vado ad patrē. Scien dum q in euangelio septies repitur modicū. qz in hac vita ꝛ iam nostris temp⁹.vij.etates hominis sunt breues ꝛ modice. Nā qz eñ vita nostra iaz in pñti sit modica ꝛ breuis ostendit multipl̄r. Primo q sacrā scriptura Job.xiij. Hō nat⁹ de muliere breui viuēs tpe replet multis miseriis. Idem. Bre nes dies hois sunt Jacob.xlvij. Que est eñ vita nra vapor est ad modicū parens. Sapie.v. Nos nati continuo desinimus esse. Secdo ostendit q vita nō stra sit breuis in hoc q vita nostra ꝓpat rebus que sunt breuissime pmanentie. Primo ꝓpat feno pñis caro fenū ꝛc.naz sicut fenum hodie viret ꝛ cras in clibanum mittit.sic hō hodie viuit.hō cras morit ꝛ sepelit ꝛ sicut flos hodie floret ꝛ cras decidet ꝛ arescet.sic hō in iuuētute floret ꝛ in senio arescit ꝫ in morte decidet ꝛ in puluerē reuertet. Itē vita nostra est tanꝫ fluui⁹ p trāsiēs ꝛ tanꝫ nauis pturrens. Greg.in regi. Nostra vita nauiganti simillis est. Is namꝫ qui nauigat stet sedeat iaceat iem per vadit. qz impulsu nauis ducit. Ita ergo ꝛ nos sumus qui siue dormientes siue vigilātes. siue iacentes siue ambulantes. siue volētes siue nolētes per momēta tempoꝝ sp ad finem ducimur Aug. Vita nostra nihil est nisi cursus ad mortē .in quo nemo nec diues nec pauꝑ.nec nobilis.nec ignobilis stare pmittit.sed sp dieraz vnā q̄libet die quisqꝫ nostꝝ facit. Itez vita nostra compat vmbre.hoc pz si bēat respectus ad pene inferni eternitatē. Vnde dicunt dānati in inferno illud sap̄.v. Transierunt oīa illa tanꝫ vmbra .ꝛ post subdit. Nos nati continuo desinim⁹ esse. Itez vita nostra est tanꝫ vent⁹ vī Job.vij. Memento mei dño qz vētus est vita nra.Tercio oīdit cōpado vitā nostrā ad vitā antidū q̄dā pres antiq̄ vixerūt.ꝛ qret quō postmodū diluuiū exortū sit. Pro q̄ sciendū q adā postꝫ ipe expulsus fuit de paradiso coḡuit vxorem suā Euaz ꝛ pepit ei Cayn. Kursuz post pepit abel. Cayn agricola fuit⁹ abel pastor ouiū. Factū est post multos dies vt offerret cayn de frugib⁹ terre munera dño Abel vero obtulit de meliorib⁹ gregis sui.ꝛ respexit dñs ad abel ꝛ ad munera ei⁹.ad cyan vero ꝛ ad munera eius non respexit. Iratusꝫ est cayn vehementer ꝛ dixit ad abel frēm suuz. Egrediamur foras.Cumꝫ essent in agro consurrexit.Cayn aduersus abel frēm suuz ꝛ occidit eū. Et ait dñs ad cayn vbi est abel frater tuus.Qui respondit. Nescio nū quid custos fratris mei ego suz. Dixitꝫ de⁹. Quid fecisti. vox sanguinis fratris tui abel clamat ad me de terra. nunc autem maledicta erit terra in opere tuo que aperuit os suum ꝛ suscepit sanguinē fratris tui de manu tua. Dixit aūt cayn ad dominum Maior est iniquitas mea q̄ vt veniam merear et post hoc adam vixit centū triginta annis.ꝛ genuit filium ꝛ vocauit nomē eius seth. Legit in hystoria scolastica q̄ post mortem abel adam nō voluit amodo vxorem cognoscere. Sed deo inbente p angelū fregit votū ꝛ cognouit eam ꝛ genuit seth.ꝛ dixit. Posuit mihi deus semē aliud ꝓ abel quē occidit cayn. Vixit aūt adam postꝫ genuit seth octingētis ānis ꝛ genuit filios ꝛ filias. Dr aūt in scholastica hystoria. Adaz habuisse triginta filios ꝛ tot filias p̄ter cayn ꝛ abel. Et factū est oīe tps q̄ vixit adā nō genti ꝛ triginta anni ꝛ mortu⁹ est. Vixitꝫ Seth centumq̄nꝫ annis ꝛ duxit vxorē cū q̄ genuit pḡenitū suū Enos. Vixit q̄z seth postꝫ genuit enos octingentis septē annis genuit filios ꝛ filias. Et facti sūt oēs dies seth.nongēt⁹ duodeciz annoꝝ ꝛ mortu⁹ est. Vixitꝫ vo enos nonaginta annis ꝛ genuit caynā. Post cuius ortū vixit octingētis q̄ndecim annis ꝛ genuit filios ꝛ filias. Facti sunt oēs dies enos nongēti q̄ndecim ānis ꝛ mortu⁹ est. Vixit q̄z caynā septuaginta ānis ꝛ genuit malalehel.ꝛ vixit caynā postꝫ genuit malalehel octingētis q̄dragita ānis ꝛ genuit filios ꝛ filias. Et facti sunt oēs dies Caynam nōgenti decem anni ꝛ mortuus est. Vixit autez Malalehel sexaginta quinꝫ annis ꝛ genuit Jared ꝛ vixit malalehel postꝫ genuit Jared octingentis triginta annis ꝛ genuit filios ꝛ filias. Et facti sūt omnes dies malalehel octingenti nonaginta quinꝫ anni ꝛ mortuus est. Vixitꝫ Jared centū sexaginta duobus annis et genuit enoch. Et vixit Jared postꝫ genuit enoch.octingentis annis ꝛ genuit filios ꝛ filias. Et facti sunt omnes dies Jared nongenti sexagintaduo anni et mortuus est. Porro enoch vixit sexaginta quinꝫ annis ꝛ genuit Mathusalem.ꝛ ambulauit enoch cum deo. Vixit autem Enoch postꝫ genuit mathusalem trecentis annis ꝛ genuit filios ꝛ filias. Et facti sunt omnes Enoch trecenti ꝛ sexaginta quinꝫ anni.ꝛ ambulauit cum deo ꝛ non apparuit qui⁹ tulit eum deus. Vixit q̄ꝫ mathusalem centum octuaginta septem annis ꝛ genuit Lamech et vixit mathusalem postꝫ genuit Lamech septingentis octoginta duobus annis. et genuit filios et filias. Et facti sunt omnes dies mathusalē nongenti sexaginta nouem anni.et mortuus est. Vixit autem Lamech centum octuaginta duobus annis ꝛ genuit Noe. Vixit autem Lamech postꝫ genuit Noe quingentis ꝛ nonaginta quinꝫ annis ꝛ genuit filios ꝛ filias. Et facti sūt omnes dies lamech septingēti septuaginta septē anni ꝛ mortu⁹ est. Noe vero cū quingentoꝝ esset annoꝝ genuit Cham Sem ꝛ Japhet.ꝛ cum multiplicati sunt homines ꝛ malicia hominum sup terrā tunc dñs misit Noe fabricare archam. Et cū Noe esset q̄ngentoꝝ annoꝝ iussus est fabricare archaz.ꝛ cum esset sexgēt⁹ annoꝝ tūc intrauit cū trib⁹ filijs suis ꝛ cū trib⁹ vxorib⁹ filioꝝ suoꝝ ꝛ cū vxore sua. Tunc apte sūt cataractē celi ꝛ factꝫ est diluuiū q̄draginta diebus ꝛ noctib⁹ ꝛ eleuauerunt archam aq̄. Ype-

ruerūntq; aque diluuij terras ⁊ centūquinquaginta dieb⁹. p⁹ centūquinquaginta dies decrescebant Post q̄draginta dies aperiens Noe fenestraz arche emisit corui q̄ nō est reuersus ꝺ mansit cū cadauere vno. Post emisit columbā que est reuersa. quia nō inuenit vbi pes eius q̄sceret. Post septez dies iterꝝ emisit columbā q̄ de sero reuersa est portās ramum oliue in ore suo. Iterꝝ post septez dies emisit columbā q̄ non est reuersa. Tunc intellexit Noe q̄ exiccata est terra. Tunc dixit dñs ad noe. Egredere de archa tu ⁊ vxor tua ⁊ filij tui ⁊ vxores eoruz ⁊ post dixit eis. Crescite et multiplicamini et replete terram. Et edificauit noe altare dño ⁊ obtulit ei sacrificium. Tunc noe plantauit vineā. ⁊ cū creuisset vinū bibit de illo. ⁊ inebriatus est q; nō nouit fortitudinē vini. Vixitq; noe post diluuiuz trecentis q̄nquaginta annis. Et totū tēpus noe fuerūt nongēti q̄nquaginta anni. Et ab adā vsq; ad diluuium fuerūt mille ducēti q̄draginta duo anni. Ꝺz post diluuium hoies tamdiu nō vixerūt sicut ante diluuiuz quia tunc debilitate sunt vires herbarum et fructuum. Q Querit quare antiqui patres tādiu vixerunt ⁊ iam hoies nr̄is temp⁹ decrescūt. ita q; raro inuenit aliquis q̄ perueniat vsq; ad septuagesimum vel octuagesimū annū. ꝺ q̄si oēs moriunt in iuuētute. Respondet q; sunt octo cause. Prima est ſm Henricū de hassia super Genes. q; ipsoruz complexio erat ꝓpinquior Ade nobilissimo viro a deo solo creato. sed nos sumus concepti de fragili ⁊ corrupta materia. igit ⁊c. ⁊ cū hoc sumus elongati a principio nostro. id est ab adaz per multū tempus. Exemplū de fonte ⁊ riuulo eius. Naz q̄to riuulus est ꝓpinquior fonti. tāto magis est aqua recentior ⁊ melior. sed in fonte est optima. Et q̄to remotius fluit a fonte tāto magis tepida erit. Iterꝝ q; deꝰ est creator ade. deus est pfectior in opib⁹ q̄ creatura possit esse in suis opib⁹. Deut. xxxij. Dei pfecta sunt opera. Adam em̄ fuit pulcer fortis ⁊ sapiens. q; filij⁹ naturaliter assimilat ꝓntibus. Et si nā pōt hoc q̄d tunc deus a q̄ adā immediate fuit creat⁹ immo adā habuit cognitiōez ⁊ noticiā dei. cui⁹ pūtiā quadā interiori aspiratiōe ꝓtemplabat. nō tū ita excellent vt sancti iā in patria. nec ita i enigmate vt nos mō in via. Iterū adā nouit res factas q; eis noia imposuit. Et ſm. s. tho. de aquino. Noia naturis rex ꝓgruere dñt. Ergo adā sciuit naturas oim aialium ⁊ herbaꝝ. Secūda cā ꝑsilis. q; plāte ⁊ anialia erant fortioris nature ⁊ maioris q̄ntitatis. vñ gen. vj. dicit Erāt aūt gygātes sup terrā illis diebus. ⁊ Nūe. xiij. Dētio fit de ingēti botro apportato de terra promissiōis ad oñendū moysi ⁊ filijs isrl̄ q; erāt in deserto ⁊ si in botro cur nō in alijs segetib⁹ ⁊ filijs fructib⁹ simile fuit. Manifeste em̄ apparet iā sp de die i die fructꝰ decrescere. q; añ centū annos fructꝰ maiores ⁊ meliores fuerūt. Nō ꝓbat testimonio antiquoꝝ ⁊ anteceſſoꝝ nostroꝝ. ergo iā finis mūdi appropinq̄t Apls. Nos sum⁹ in q̄s fines seculoꝝ deuenerūt vñ etiā arist. viij. phisi. Hō dz minor mūd⁹ ⁊c. Sic ꝙ hō q̄n incipit senescere tūc deficit. sic ⁊ mūdus q̄nto magis finit appropinq̄t. tāto pl⁹ incipit deficere in fructib⁹ ⁊ segetib⁹. Tercia cā q; nutrimentum antiquoꝝ erat simplicius quale natura optimum fecit. ⁊ nō taz artificiale sicut mō fit. q̄ nō tam salubre ꝙ delectabile fit ex ingenio alicuiꝰ artis coquine. Nō cū appetitū effrenē ad excessum. ꝓuocat vires eneruat. morboſq; multiplicat. ⁊ ꝓpter viā minuit Sen. in epla. Multos morbos multa fercula fecerūt. Q Vñ Macrobi⁹ ꝓbat q; quinq; multiplicitas ferculoꝝ nocet nō solū anie ꝺ ⁊ corpi.

Primo ꝓbat q; hoc. q; cibalia vt frequenter sunt sana q; vtunt simplici cibo ⁊ assuero sue nature conuenienti. Nullo mō libēter vtunt illis q̄ sunt ꝺria sue nature Cui⁹ oppositū hō rōnalis sepe facit coquendēdo ⁊ bibēdo ea q̄ nō ꝓpetūt sue nature. ꝺ solū vt satisfaciat delectōi ⁊ appetitui. Secūdo ꝓbat ꝺ p artē medicinalē. q; medici suadēt infirmis comedere ⁊ bibere simplicē cibū ⁊ potū ⁊ nō diuersa fercula. s. assata vel frixa. Et rō huiꝰ est. q; simplex cib⁹ ⁊ pot⁹ magis est digestiu⁹. Et etiā q; añ nimis repleuerūt se diuersis cibarijs. Et ſm arist. ij. ethi. Medicine fiūt p ꝺria. q̄ oportet eos postmodū abstinere ⁊ simplicē cibū sūere. Tercio ꝓbat q; ꝺ. vbi grā. Si duo hoies eiusdē ꝓplexionis biberēt eandem mēsurā. ⁊ vn⁹ biberet diuersa vina sil̄ ⁊ semel. tunc citiꝰ infirmaret ⁊ min⁹ ꝓpeteret sue nature ille multiplex pot⁹ q̄ iste q̄ biberet simplicē potū cū eadē mēsurā biberūt q̄tū ad q̄titatē. sic sile ē de cibo intelligēdū. Quarto ꝓbat q; hoc. Si q̄s infirmitate medici pūt eo facilius cogiscere vñ hēat infirmitatē q̄ si diuersa cibaria comedisset vel diuersa pocula bibisset. Quinto ꝓbat q; hoc q; natura est vniformis in opatōe sua. Cū aūt diuersa ⁊ multiplicia fercula hō comedat. tūc natura digerit illū cibū q̄ magis est digestiu⁹. remanēte illo cibo. q̄ est min⁹ digestiu⁹ in stomacho. Et cū hō gulosus supaddit iterꝝ aliū cibū sup cibū comedēdo ⁊ replēdo se ante digestionē tūc ille cib⁹ q̄ manet in stomacho indigestus fit putridus. sic stomach⁹ corrūpit ⁊ hō ꝓfunditur infirmat ⁊ q̄nq; morit. Vñ Sene. Multa fercula multos morbos multos fecerūr. Vñ etiā Sapiēs dicit q; gula plures interficit q̄ gladius. Et bis oib⁹ ptz q; vtili⁹ ⁊ salubri⁹ est etiā q̄tū ad corp⁹ comedere simplicē cibū ⁊ bibere simplicē potū ⁊ assuetū q̄ inconsuetū. Ꝺz abstinētia in cibo ⁊ potu est sanitas corporis ⁊ plongatio vite. Eccl. xxvij. Qui abstinens est adijciet vitā. Vñ etiā Aristo. de regimine principum. Abstinere a cōmestionibus nimijs ⁊ superfluitate est summa medicina. Hoc patz nō solū in antiquis patribus q̄ ante christū fuerūt. sed etiam in illis qui post xp̄m vixerunt. Vnde Johannes euangelista vixit nonagintanouem annis. et vixit a passione christi octuagintasex annis. Item beatus Hieronimus vixit nonagintaocto annis. Item beatus Anthonius fuit viginti annoꝝ quando heremum intrauit. et in heremo vixit octuaginta quinq; annis. ⁊ sic totū tempus vite sue fuerunt centum quinq; anni. Item brūs Paulus ꝓmi⁹ heremita fuit sedecim annoꝝ. quando heremum intrauit. ⁊ in heremo vixit nonaginta septez annis et sic totū tempus vite sue fuerūt centū tredecim āni. Item patet hoc in religiosis. sicut in Cartusiensibus. ⁊ alijs qui ꝓpter abstinentiaz diutius viuūt ꝙ isti diuites seculares qui semper sunt in delitijs ⁊ voluptatibus. Nam tales gulosi occidūt seipos

Nam plures diutius viuerent si in abstinẽtia viuerent. Itẽ plures incurrũt diuersas infirmitates. s. q̃ aliq̃ efficiunt ꝓtracti. aliqui ydropici aliq̃ paliticiro. in epla. Mater sanitatis abstinẽtia. mater egritudinis voluptas. Quarta cã fm henricũ de hassia est. qz antiqui morari solebãt in aere puro. Nõ em tot ciuitates ⁊ castella cõpacta fuerũt. Hoc iaz ꝓz etiã in q̃busdã ciuitatib⁹ vbi i plateis est magn⁹ fetor de q̃ fetore ple's infirmant ⁊ eo citi⁹ moriunt. Et ergo ciuitates mũde fuãde sunt. qđ valet. p sanitate ⁊ ꝓlongatiõe vite. Quinta cã est qz antiqui magis casti fuerũt. hoc patet qz cũ fuerũt octuagi ta vel nonaginta annoꝝ tũc ꝓmo mr̃imoniũ ꝓtraxerunt. Sz nũc nr̃is tpib⁹ pauci caste viuũt. lõ citius moriunt. vñ Arist. de regimie. ꝓncipũ. Coit⁹ est destructõ corꝑis ⁊ abbreuiatio vite. Itẽ ꝓmẽtatoz de breuitate ⁊ longitudine vite dicit. Qui multũ coeunt paꝝ viuũt. Vn etiã Greg. in moral. Per luxuriã nã corrũpit. senect⁹ inducit. vita minuit. morti approꝑinquat. Sexta cã est infectio ⁊ corruptõ elementoꝝ ex pctõ iam augmẽtato ⁊ in futuro augmentãdo. qz iniqtas q̃tidie supabundat in mũdo Vñ bõ ꝓpositꝰ est ex quatuoꝝ elemẽtis. nã elemẽtũ aque manifestat in ipis humoꝛib⁹. elementum ignis in caloꝛe naturali ⁊ in luce visiua. elemẽtum aeris in respiratione flatus. elemẽtuz vero terre in carne ⁊ ossib⁹. Et q̃ pugna fit in hoie inẽ q̃tuoꝛ elemẽta ex q̃b⁹ hõ est ꝓuncius tũc hõ vispat ⁊ infirmat ⁊ moꝛit. Septima cã est fortε ex infecũdaꝝ influentia planetaꝝ. Et ex eadẽ cã olim pestilentie nõ tam crebꝛes fuerũt vt mõ sunt. Nã fm Henricũ de hassia. Astra diuersimode inferius influunt q̃ hoies hñ vel male se hñt ad deũ. Octaua cã põt esse. qz vn⁹ puer generat alũ. qz iaz adolescẽtes in mr̃imonio cõueniũt. sicut cũ masculꝰ est decẽ ⁊ octo ãnoꝝ ⁊ puelle q̃ndecim tũc põt ꝓhere fm scripturã mr̃imoniũ etiã sine pctõ. Sz olim diu expectauerũt. sicut scꝝb. q̃ fuit centũ ⁊ q̃nq̃ annoꝝ q̃n do genuit suũ ꝓmogenitũ. s. Enos Similiter Enoch q̃ adhuc viuit ⁊ raptus est in paradisum fuit sexaginta ⁊ q̃nq̃ annoꝝ q̃n genuit suũ ꝓgenitũ. s. mathusalem. Sz qz iam nr̃is tpib⁹ pntes q̃si in adolescẽtia cõueniũt ⁊ adhuc debiles ⁊ defectuosi sũt sic ⁊ puerili erũt. Ergo ꝓmogeniti taliũ raro supeꝛuiũt nec antiqui efficiunt. Quarto ostendit breuitas vite nostre cõpando eã ad eternitatẽ. minus em̃ est vita nostra respectu eternitatis q̃z gutta respectu maris vel etiã momentũ oculi. Vnde remigius sup epistolã ad philip. Tempus nr̃m in ꝓpatione eternitatis aut nihil est aut hoza brevissima. Queri tur quare tũc diligit pñs vita tã momẽtanea. Rñdet. Greg. in moza. Carnales hoies breuitatẽ ipius nõ ꝑpendũt. Vñ gunt qꝛvita carnis q̃z fugitiua sit minime attendũt Nã si velocitatẽ trãsitus eius aspicerent hãc etiaz ꝓpter hoc minime amarẽt. Et hec est etiaz cã quare mali hoies sine omni timoꝛe ꝑpetrãt multa mala. Greg. lib. xij. moral. Reꝓbi idcirco mita nequit agũt qz se diutius viuere arbitrant. Sz diceret q̃s Juuenis sum. longo tpe viuere valeo ⁊ in senectute vitã emendabo. Rñdet fm Jsid. q̃ in reb⁹ hũanis nihil certi⁹ morte est ⁊ hoza moꝛtis nihil incertius inuenit. Nõ si scire desideras vade ad sociũ o iuuenis in extremis tã laborantẽ ⁊ q̃ras an ꝓposuit mori in tali statu. Rñdebit. non ꝓposui q̃z in senio. ⁊ sic decipiũt ple's. Exm̃ habem⁹ in iuuẽcula q̃ in choꝛea cecidit ⁊ mortua est. q̃ non ꝓposuit moꝛi q̃n ad chꝛeã accessit. q̃z choꝛisare ꝓposuit. Aliud exm̃ de bibulo. q̃ ciphũ in manu tenẽs ⁊ globũ rotãs dixit tres soluar. Et post ludi interdictõez sb̃itanea mors mortuꝰ est. ⁊ aliꝰ dixit. Cetere tibi ludũ dimitto.

De eadem dominica. Sermo. lxj.

De partu mulierum.

Mulier cum parit tristitiã hz Joh. xvj. Exqno in verbis ꝓmissis fit mentio de partu mulierũ tũc in ꝓsenti ꝼmone tria sunt dicẽda. Primo de gestib⁹ q̃s mulieres hñt in partu. Scõo de dolore ꝓturiẽtiũ. ⁊ de his q̃ moriunt in ꝓtu. Tercio de laboꝛe quem hñt parentes cũ pueris. Quantum ad ꝓmũ sciẽdũ q̃ inuenio quinq̃ gestus quos mulieres hñt tempe partus. quos xp̃s etiã habuit in cruce parturiens ⁊ redimens nos per passionez suam. Primo vestes denudant pre dolore partus. Sic christus expoliatus ⁊ denudatus est in cruce. vt nobis stolam glorie mereret. Et talia cogitare debent mulieres. scz quõ xp̃s extensis venis ⁊ expãsis brachijs plenus vulneꝛib⁹ ⁊ sanguinolentus ⁊ denudatus pependit in cruce ⁊ sic offerre dolores suos ipsi christo Secũdo mulieres extendũt manꝰ supra capita ꝑ dolore ꝓtus sic in cruce brachia xp̃i tracta sunt sup caput eiꝰ qz expãsis brachijs pependit in cruce. Et hoc est scõm qõ mlier ꝓturiẽs dz cogitare vt in patiẽtia maneat. Tercio mulieres ꝓturientes naturaliter sitiũt. sic xp̃us in cruce sitim bũit q̃n obtulerunt ei acerũ ad bibendũ cũ felle mixtũ. Hoc mulier ꝓturiẽs cogitare dz quõ xp̃s in cruce sitiuit. nec hausꝝ aque hre potuit cũ ẽgto desiderio desideꝛauit ⁊ sitiuit nostraz salutẽ. ⁊ sic dz esse patiẽs ⁊ offerre deo dolorẽ suũ. Quarto qz mulier pregnãs ⁊ parturiẽs plena est doloꝛib⁹. ⁊ pre angustia doloꝛis clamat. Sic xp̃s parturiens nos in cruce clamauit pre dolore. ob cuius clamorẽ ⁊ dolorẽ petre scisse sũt. terra mota est. ⁊ sol obscuratꝰ. Quare xp̃e clamauit. Respondeo vt nos ꝓ clamoꝛem suuz ad ꝓpatiendũ sibi excitaret. Treno. j. O vos oĩes qui transitis ꝑ viã attendite ⁊ videte ⁊c. Quinto q̃a mulier parturiens caput inclinat ⁊ amare flet. Sic xp̃us inclinato capite pepẽdit in cruce ⁊ lacrimos oculis fleuit vt nobis insinuaret suam amarã passionem ⁊ doloꝛem. ⁊ vt nobis ostenderet q̃ per tristiciam ⁊ fletum intraturi erimus in celum. Mat. v. Beati qui lugent quoniam ipsi ⁊c. S Quantuz ad scõam partem sermonis tunc primo queritꝝ vtrum doloꝛ parturientium sit vehemens. Respõdetur q̃ sic. ⁊ probatur per dauid qui dicit de penis inferni. Ibi doloꝛes vt parturientis. nõ q̃ non sit maioꝛ pena gehenne ignis. sed talis pena comparatur doloꝛi parturientium ꝓpter vehementiaz doloꝛis. quoniam vix ita vehemens doloꝛ inuenitur in presenti vt doloꝛ parturientiuz. Vñ Aristo. ix. animalium. Mulieribus tempoze ꝓtus accidit

fortissim⁹ dolor. Tñ talis dolor nō est equalis omnib⁹ mulierib⁹. qz vna maiorē dolorē sentit ꝙ alia

Itez querit vñ originē hz ille dolor. Rñr a superbia pme mris nre Eue q̄ occasionaliter elecit Adā de paradiso. z vitā abstulit mūdo. z totū gen⁹ hūanū obligauit ad infernū. Et hoc totū ex superbia ꝓcessit qz eua credidit serpēti. z appetijt similitudinē dei ꝙ adam nō credidit ꝙ expiri voluit z cōplacere muliēri. z iō recepit z comedit. Sciendū ꝙ adā in duobus peccauit. s. in comedēdo ꝓtra ꝓceptū dei ō fructu vetito. z sic in obediēs fuit deo. Scō excusando se z inculpādo deū z mulierē. dicēs. Mulier quā dedisti mihi in socia ꝛc. Eua aūt in quarto peccauit. Primo deitatē rapere voluit. Scō fructū ꝓhibitū comedit. Tercio viz ad peccandū ꝓuocauit Quarto culpā suā defendit. z se excusauit. z serpētem inculpauit dicēs. Serpēs decepit me. Item querit quare date sunt tales erūne mulierib⁹ in ptu eaz. Rñr ꝙ he pene date sunt mulierib⁹ vt sint eius admonitiones ne de cetero superbiant. Unde sciendū ꝙ deus valde detestat superbiā mulierū z econuerso diligit humilitatē eaz. Nō sic ꝓbat qz nunq̄ aliq̄ pctm̄ intm̄ punitū est in mūdo. vt peccatū eue. q̄ ante sex milia annoz ꝓpetrauit z adhuc hodie z vsq̄ in finē mundi in filiabus Eue ista superbia punietur. sic ꝙ nec mulieres iudicia exercēt nec testimoniū ꝓferre p̄nt. nec sacros ordines suscipe. nec ꝓdicare nec audire ꝓfessionem. Item q̄ viris suis subdite sunt z pueros suos cū ponere portant et cum dolore pariunt. z sic de alijs. He penalitates date sunt mulierib⁹ ꝓ q̄dā ammonitōe ne aliq̄ femina deceter ꝓtra deū superbiat. Nā q̄ mulier amplius ꝓtra deū superbit talē mulierē deus punire vult post ḃ tormento infernali. vñ Herm̄. dicit ꝙ scitilla gehēne ignis plus ledit pctōrē q̄ si vna dña in labore z in ptu plis ꝓseuerādo duraret mille annis. Item sciendū ꝙ hūilitas mulieꝛ valde placet deo. Tñ ꝓ oīb⁹ virtutib⁹ oīm sctoꝛ hūilitatē vnius femine plus remūerauit. i. hūilitatē btē marie virginis. immo etiā oīb⁹ virtutib⁹ ipi⁹ marie virginis hūilitatē q̄dāmō ꝓtulit sic ipa de se testat di. Respexit hūilitatē ancille sue. qz ꝓ hac hūilitate in mr̄em eā elegit z ꝓ hac vtute eā sup oēs angelos z sctos in celo exaltauit Item ꝓ hac vtute laudat ab āgelis z sctis in celo z ab hoib⁹ in terris Lu. ij. Fecit mihi magna q̄ potēs est. Et sequit post. Ecce em̄ ex hoc btāz me dicēt oēs generationes. Et q̄ mulier est magis hūilis. beate marie virgini in celo vicinior erit z q̄ mulier ē superbior erit ei remotior z lucifero in inferno ꝓpinquior. ¶ Item querit qñ mulier in partu moriat vel immediate p⁹ ptuz vtꝛ ei noceat i salute anie. Rñr. ꝙ ctū ad ḃ ꝙ est inpuerperio nihil ei obest si alias bñ disposita est. immo ei melius est cōtemplando. qz se oēs ꝓparāt ꝓ ꝓtritōez. ꝓfessiōez z sacri ꝓceptionē añ ptū. Ergo illi errant q̄ dicūt ꝙ mulier in puerperio decedēs ꝓ velamē facie dei videt. Et est ꝓtra apl'm q̄ dic. Nos deū videbim⁹ i celo facie ad faciē. Quid em̄ in celo hret si facie dei careret vñ Aug. Damnati potius vellēt esse in inferno z videre faciē dei ꝙ in celo z eius visione carere. Job. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deum Itez alique antique vetule dicūt. Si mulier in puerperio moriat z cadauer ante sepultūrā in eccl̄iam nō introducit ꝙ noceat ei in anīa. qō est falsissimū z superstitiosuz. Sciendū tñ ꝙ si mulier in ptu moriens adhibuisset fidē superstitionib⁹ q̄ ꝓsingunt circa mulieres ꝑturientes. hoc ei ꝓculdubio noceret in anīa vbi gra. Sic q̄ mulierē difficultatē hñtē in pariendo circūcingūt cū cingulo viri vt eo lenius pariat. Item q̄ cū gladio euaginato bñdicūt mulieres in puerperio. z exufflant cādelas accēsas in faciē eaz qō est superstitiosuz. Item q̄ ponūt puerꝛ infra scamnū z ponūt scobā infra lectū mulieris. que oīa sunt superstitiosa. Hz si thus ibi adolet sine accendit lumē ꝓsecratū. vel aqua bñdicta ibi aspgit vt signū crucis ibi hr̄. talia licēt z similia. Querit qñ mulier abortum patit an noceat ei. Respondet si ipsa nō est rea z fecit diligentiā suā custodiendo se ꝓterea nō damnabit. tamen ꝓter cautelam contineri z continere debet si potest. ne ex negligētia eius contigeritꝛ ne occasionē sibijpi dederit. scz latos cingulos portando. vel tunicas stricti seipsam stringēdo vt chorisando. vel equitando. z sic de alijs. vñ Albertus magnus sup Luc. dicit. ꝙ motus mulieris duob⁹ tempibus nocuus est. scz postq̄ nouiter concepit. tunc est valde mollis materia z facilliter ledit Secundo qñ est vicina partui tūc posset seipaz ꝓ motū ledere. z sic fetū occidere. Hz si vir reus erit de puero ꝙ ante baptismū moriat. s. verberando vel tradendo. vel verbis vel factis ꝑturbādo vxorē suā grauiter peccat. Et etiam non debent se mulieres superbe remittere q̄ sint impregnate. z ꝓterea viros suos ad iracundiam ꝓuocare. sed viros suos debent honorare z eis spōte obedire. Unde dixit dominus ad Euam Genesis. iij. Sub potestate viri eris ꝛc. Et mulier existens pruaciter inobediens viro suo in licitis contemnens preceptum eius in his in quibus tenetur sibi obedire peccat mortaliter z offendit deum graviter. Ergo debēt simul pacifice viuere. tunc deus moratur cum eis. psal. In pace factus est locus eius. Sic econuerso cum simul litigant tunc dyabolus habitat cum eis. Item ille grauiter peccant que occidunt pueros in vtero matris scienter. sicut ille meretrices que gerūt se ꝓ virginibus cum impregnate fuerint z tunc fetum in vtero occidunt. Ue eis et illis antiquis vetulis que talibus dant auxillium vel consilium ad occidendum tales pueros in vtero matris quod maximum est peccatum. quia quod ad aliquid exuperat homicidium cuiuscunq̄ ꝓximi baptisati. Et ratio est. quia in puero isto occiditur anima cum corpore. sed in homine baptizato occiditur solum corpus. vnde Mat. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus ꝛc. Et vna anima ꝓcio sior est ꝙ mille corpora Augustin⁹. Mains damnū est in amissione vnius anime ꝙ mille corporum. Item vir z mulier tpe puerperij abstinere dñt ab actu matrimoniali. z etiā ante partū qñ vxor est vicina partui z etiā tpe mēstrui z sacris diebus z noctib⁹ qz vt dic. Piero. Tunc ꝙcipiunt pueri membris ꝺdemnati z leprosi. z si tūc patebūt pctā pntū. vñ etiā Aug⁹. Si ḋs mulieri in puerperio cōmiscet pctm̄ valde magnū ꝓpetrat. qz mulieres qñq̄ nō partūt tūc ꝙpli ous. qz semen viri cōmiscet cum sanguine mortuo.

Vltimo querit. vtr meritoriũ sit mulieribus q̃ cũ tãto grauamie ⁊ sollicitudie pueros portãt ⁊ cũ dolore pariunt ⁊ cũ labore nutriunt. Rñ. ꝯtus talꝫ dolor mulierꝫ ꝓturientiũ sit nãlis. tñ si mr ordinat hũc dolorẽ in deũ ⁊ cũ patia cordis offert pfuram xpi deũ. ꝑadũ est q̃ p talẽ dolorẽ merek augmẽtuz meriti ⁊ diminutõez pene purgatorij. Dñ exẽ Matrona q̃dã nobilis instabat ꝑcib⁹ vt de⁹ daret sibi hanc gr̃am q̃ eodẽ die ⁊ eadẽ hora q̃ xps p salute nr̃a mori dignat⁹ est ⁊ ipa morerek. tantãq̃ pe nã sustineret ꝯtã p⁹ eũ vnq̃ alicꝫ hoim sustinuiſſz qz ipa spãlem gr̃am ⁊ deuotõez habuit ad passiõez xpi. qz q̃ntis feriis absente marito suo nõ tacuit in plũis ⁊ sextis feriis cũ nõ audebat nudis pedib⁹ incedere ob reuerentiã nobilitatis sue. paruos lapillos ad calcios suos posuit. vt sic transeũdo seipam lederet ⁊ in hoc passionẽ xpi honoraret. Contingit aũt hora eadem ⁊ eadẽ die q̃ xps in cruce mortuꝰ est ipsa pregnãs ꝓturiendo puerꝫ tamã penaz passa est vt iudicio spectãtiũ pena sua penas aliaꝫ ꝑgnã tiũ excederet. Et sic pre nimio dolore defuncta est. Sz puer quẽ genuit supuixit. Ff aũt ordinis ꝑdicatoꝝ q̃ pfessor eius exiterat in sabbato sctẽ pasce missaz sibi p defunctis dicẽ ꝓponebat. Cũ aũt añ altare ꝓponꝰ ⁊ ad missaz se ꝑaret fatigatꝰ vigiliis obdormiuit. Cui appuit mr̃ona supradicta dicens ei. Nõ cãtabis mihi missaz p defunctis. ꝯ glia inexcelſ. qz tã suz in reqe btõr. Euigilãs frat fidem nõ dare. Nisit aũt por ad ipm vt p se missaz diei in ꝓuetu diceret. qz ipe eẽt exitur⁹. Qui dũ instanter peteret vt illã missaz alij inũgeret noluit por dicẽs vt missaz diei illo die in ꝓuetu diceret. qõ cũ faceret fm verbũ matrone q̃ sibi in somnis apparuerat cõtigit. Nõ erã p defunctis cãtabat. ꝯ glia i excelſ õo

Tercio ⁊ vltio q̃rit. vtr laborez q̃s hũt parentes in educãdo ⁊ nutriendo pueros sint eis meritorij. Rñdeo q̃ parẽtes q̃ filios suos educãt tali intẽtione vt efficiant boni xpiani ⁊ famuli dei q̃cquid tũc erga illos faciũt totũ erit eis meritoriũ cum in gr̃a sunt ⁊ sine peccato mortali. Ergo mr̃ q̃tiens lactat puerꝫ suũ ⁊ q̃tiẽs inqetat a puero. ⁊ q̃tiens por Dñi apls Scim⁹ qm̃ diligẽtibus deũ oia cooperãt in bonũ. Ex quib⁹ ptz q̃ parẽtes pñt mereri in filios suis gliam sempiternã vel eternã dãnatõez. Et go pueri a parẽtib⁹ informãdi sunt in his q̃ spectãt ad salutẽ. s. Pr̃ nr̃. aue maria. ⁊ simbolũ ⁊ decẽ pcepta. ⁊ q̃ eccias visitẽt ⁊ diligẽter missas ⁊ verbuz dei audiãt. ⁊ sic ꝺ alijs. Et si pueri excedũt tũc a parentib⁹ corrigẽdi sunt. qz oia pcã q̃ pueri ꝓmittunt in parẽtes redundabũt si eos non corrigũt. Vnde apls ad Rom. j. Digni sunt morte nõ solũ q̃ faciũt sed etiã q̃ plentiũt facientib⁹. Et signanter mr̃es dñt lactare ꝓprios filios. exẽplo Marie q̃ btã dcã est. vt hr̃ Lu. xj. Btus venter q̃ te portauit ꝛc. Item p pter meritũ qz q̃tiẽs mr̃ puerꝫ lactat totiens merek eternã gliam. Et si mater ex infirmitate nõ pot lactare puerꝫ suũ tũc dz honestãt pudicã nutricẽ q̃re re. qz pueri vt cõiter imitant naturã nutricis. Exẽplum legit q̃ q̃daz nobilis mulier peplt sil' ⁊ semel duos filios. vnũ q̃ se nũtrisuit ũ aliam nutricẽ commisit. qz nõ poterat ambos nutrire. Et nutrix non habuit sufficientiam de lacte q̃ puerꝫ posset bñ nutrire. nec etiã libẽter resignauit puerꝫ xpi nutrimẽtuz qõ ipa a parẽtib⁹ pueri habuit. ⁊ posuit puerũ ad porcã vt eũ nutriret. Qui puer nutrit⁹ a porca creuit vsq̃dũ ablactatus fuerat. Et cuz ambo frẽs creuissent ⁊ ad pfectã etatẽ puenissent tũc ad curiã regis sunt ꝓmoti. Et primus erat valde curialis ꝯ scõs erat valde rusticalis ⁊ grossus. qz in mẽsa vasa effundebat. ⁊ sine coclearibus ex scutellis bibebat Et quando ꝑambulabat viaz lutosam eqnitando cum alijs tũc descendit de equo ⁊ intrauit lutuz et in hoc supra modũ delectabat. Qõ rex admirans dum essent duo germani similiter ⁊ parentes que hoc cognouerunt quesierũt a nutrice. Et nutrix fatebat veritatem. Et tunc cognouerunt causam huius rei. quia de porca fuit nutritus.

De eadem dominica.

Vos aũt ꝓtristabimini. Hic est dicendũm quare deus permittit aliquos bonos homines. ita acerbissime tribulari in pũti. Istum sermonem quere ante sermone. xxix. N. ⁊ X.

De eadem dominica.

Vndus aũt gaudebit. Hic est dicendũm quare gaudium mundi est fugiendum et quando est mortale. Et istum sermonem quere ante sermone. xxxvj. D. ⁊ J.

Dominica tercia post octauas Pasce.

De credentibus in deũ. Sermo. lxij.

Arguet mũduz de peccato. qz non credũt in me Joh. xvj. Sciendum q̃ plura sunt genera hoim qui dicũt verbis se credere in deũ ⁊ scripture qua de⁹ locutus est p se ⁊ sctos suos. ⁊ tñ factis oppositũ oñdunt. Ergo merito arguendi sunt. Apostolus. Cõfitent ore se nosse deum factis autẽ negant. X

Primi sunt q̃ nimia sollicitudine tpalis querũt et sp timent sibi deficere. ⁊ quasi adhuc fame perire deberẽt. Qz tales nõ credũt verbis xpi patet Mat. vj. vbi dicit. Nolite ergo solliciti esse dicentes. q̃d mãducabimus aut quid bibemus aut quo operiemur. Nullam em̃ omnes curã ⁊ sollicitudinẽ hũt sup tempalia continue cogitando quomodo tempoalia congregent. Et talis sollicitudo facit christianum similem pagano. Dñ dicit christus. Hec enim omnia gentes inquirunt. sed christianus primo debet querere regnũ dei fm dictum christi. Sz multi sunt qui raro missas audiũt nisi forte in diebus festiuis. cuz tñ quilibet dies nãlis hẽat. xxiiij. horas. ⁊ cũ expendit vigintitres pro corpore. merito vnã horã in die deberet expendere p salute sue anie. s. audiẽdo missam. ⁊ tũc ꝑparek sibi in oibus faciẽdis ⁊ omittẽdis. Est q̃ laudabilis consuetudo q̃ quilibet siue sit in via siue in pegrinatõe. vl in ciuitate vel vbicũq̃ loco q̃ oi die si aliquo mõ pot vnã missaz integrã audiat. ⁊ se deo cũ oibus negotijs suis recõmendet. vt sit ipe adintor ⁊ protector ei⁹. Scit em̃ pater noster celestis quib⁹ indigem⁹ et potest subuenire nobis ⁊ vult subuenire. qz bonus et fidelis pater est omniuz nostrum. Et hoc p

pendi põt in saracenis z iudeis. q a lege nãli edocti filijs suis ꝓuident. z etiã bruta aialia fetib⁹ suis ꝓuident. Quõ g pr̃ misericordiaꝫ filijs suis nõ ꝓuideret. Ergo q filios isr̃l pauit in deserto cum mãna quod pluit de celoz q pauit Helyã p corui ferentẽ ei panes vt hr̃. iij. Reg. xvij. Ille etiaz te pascet si sibi confidis põ. Iacta cogitatũ tuuz in dño z ipe te enutriet. j. Pet. v. Omnẽ sollicitudinẽ vestrã ꝓijcientes in euz ipi em̃ cura est de vobis. Nostꝫ em̃ est deo fideliter seruire. z ad deuz spectat nobis de necessarijs ꝓuidere. Rabanus. Serui est sollicitũ esse quõ dño suo seruiat. dñi vero est cogitare vt seruus suus necessaria habeat. Sz si seru⁹ de seipo cogitat non de dño nõ est mirꝫ si dñs ei nõ prouideat. Hic z nobis cõtinget si volum⁹ dominũ deũ nr̃m deserere z nosipos q̃rere. Scõi sunt qs̃ pe⁹ est q̃ iniustas res scienter possident. vñ xp̃us dicit in euangelio. Facilius est camelũ p foramen acus transire q̃ diuitẽ regnuz celoꝝ intrare qui. s. iniustas res possidet Aug. Peccatũ non dimittit nisi ablatum restituat. Sed tales veraciter crederent vticz crederent q q̃diu iniustas res possident ꝓuati sunt oim bonoꝝ q̃ in pñti ab omnib⁹ fidelibus in eccia fiunt z q in futuro carebunt deoz societate oim sanctoꝝ z insup p⁹ hãc vitã eternã panptatẽ incurrẽt. Quis sane mentis quo tpe vellet h̃ esse diues. z in futuro seculo paup fieri eternaliter. Et nullo mõ remediari sibi põt nec p ꝓtritõez nec p confessionẽ. nec p aliquã pniaz nec etiã p quẽcũq bona opa nisi iniustas res restituat. Licz se tales ꝓbis dicãt credere q cũ iniustis rebus null⁹ saluat̃ tñ factis oppositũ ostendũt cũ iniustas res restituere nolũt z tñ saluari intẽdũt

Tercij sũt gulosi z ebriosi q̃ in delitijs corpis viuũt q̃bus dicũt q credunt verbis xp̃i z sacre scripture tamẽ factis oppositũ ostendũt cum in crapulis et ebrietatib⁹ viuũt. Hoc patz qz xp̃s dicit Lu. vj. Ve vobis q̃ saturati estis. Itẽ dicit p ꝓphetã. Ve vobis qui potentes estis ad bibendũ vinũ vsq̃ ad ebrietatez. Si tales crederẽt q gulosi z ebriosi sunt a deo maledicti quõ auderẽt amplius viuere in crapula z ebrietatib⁹ Job. Quis gustare põt qõ gustatũ aufert mortẽ. q. d. null⁹ q̃ h̃ sciret z firmiter crederet q ex hoc cibo vel potu incurreret mortẽ. Itẽ salomõ dicit. Per q̃ hõ peccat p hec punietur. Sz tales qui peccãt cũ crapula z ebrietate punient cũ fame z siti ꝓpetua. vñ ps̃. Famẽ patientur vt canes. Esa. lxv. Serui mei comedẽt z vos esurietis. Immo talem esuriem sustinebunt. q fm dictũ ꝓphe vnusquisq̃ carnẽ brachij sui comedet. Itẽ ebriosi sustinebunt eternã sitim. Patz hoc Lu. xvj. De diuite q̃ guttam aque petiuit dicẽs. Pater abraã miserere meiz mitte Lazaꝝ vt extremuz digiti sui intingat in aquam vt refrigeret linguã meã. Etiã vltra mille annos p vna gutta aque petiuit nec tñ vnq̃ obtinebit. Quis aũt potus eoꝝ erit q̃ hic in ebrietatib⁹ viuũt ostendit dauid dicẽs. Ignis sulphur spũs ꝓcellaꝝ pars calicis eoꝝ. ℣ Unde etiam legit q quidã nobilis vdo q̃si q̃tidie mebriebat z in voluptatibus carnis sue vixit. s. in bene cõditis dapib⁹ z p̃ciosis potib⁹ attamẽ aliq̃n aliq̃ bona opa fecit. ꝓpter q̃ bona opa deus misit angelũ ad eum q admonuit eum semel z bis de emendatiõe vite. qz sic nullo modo saluari posset. Et tercio admonuit eũ angelus z supaddidit. Si te non emendaueris in breui. mala mortes sustinebis Et sic angel⁹ disparuit. q tñ se nihil emendauit q in pctis suis vt prius pseueraverit. Et vna nocte ebrius dormitũ fuit. z famulus suus q bonus homo fuit vidit de nocte animã dñi sui a demonibus de corpe extrahi z ad penas inferni deduci. Et ꝓnceps demonũ surrexit z obuiã illi fuit. z cũ fecit collocare sup sedẽ ignitam. z iussit ferre potũ cum sulphure z igne mixtum. z dedit ei bibere dicens. Quia in ebrietate vixisti hic potus tuus erit. z cogerunt eũ bibere. z tñ ebibere nõ potuit. qz vas illõ econuerso immediate repletũ fuit. Post ꝓnceps demonũ fecit ei ꝓparare balneũ de igne. pice z sulphure mixtũ in quo ille miser balneatus est. Et dixit ei ꝓnceps demonũ. Hoc balneũ tuuz erit quia creatorem tuũ balneando z in delitijs viuendo sepius offendisti. Tercio fecit sibi ꝓparare lectum. et tunc fuit ꝓiectus in ꝓfundam foueã q̃ fuit plena igne. fumo z sulphure z fetore. Et ꝓnceps demonum dixit ei. Nunquid legisti z audisti q dñs per ꝓpham Amos dicit. Ve q̃ dormitis in lectis eburneis. z lasciuitis in stratis vestris. Sed qa tu talis fuisti hec erit requies tua. s. illa fouea in seculuz seculi. ℣ Quarti qui arguendi sunt q nõ credũt verbis xp̃i q̃uis ore ꝓfiteant tñ factis oppositum oñdũt sunt superbi q̃ hic honores z exaltationẽ querunt. Illã xp̃s dicit in euãgelio Luc. xviij. Omis q̃ se exaltat hũi. zc. Itẽ dicit p ꝓpham. Gloriaz eoꝝ in ignominiã ꝓmutabo. Itẽ dicit ꝓta superbiã vestitus comminãdo eisdẽ vt hr̃ Sephonie. j. Visitabo super oẽs pueros regis z super oẽs q̃ induti sũt veste peregrina. Itẽ fm dcm̃ xp̃i vt hr̃ Mat. vj. Nemo põt duob⁹ dcis seruire. s. deo z mũdo. qz nemo põt huic mũdo placere z xp̃o. vñ ap̃lus. Si adhuc huic mũdo placerẽ seru⁹ xp̃i nõ essez. Immo fm be. Jacobi Amicicia hui⁹ mũdi inimica est deo. vñ Crisp. super Mat. O q̃ miserrimus est mũdus z miseri q̃ cũ eo quunt. Itẽ de superbis dicit Aug. in epla. Quez superbum videris filiũ esse diaboli nõ dubites. Item de illis q querũt z desiderãt ꝓmatũ z ptãtem super alios hr̃e dicit Chrisp. super Mat. Quicũq desiderauerit ꝓmatũ in terra inuenier ꝓfusionẽ in celo. nec inter suos xp̃i ꝓputabit q̃ o ꝓmatu tractauerit. q̃m nõ q maior fuerit in honore ille iustior est. q̃ qui iustior fuerit ille maior est. Et q̃ iã ꝓdicta firmiter z pociter crederet quõ auderet amplius supbire vt bona res q̃rere. Quinti q̃ arguẽdi sunt q nõ credũt verbis xp̃i q̃uis ore ꝓfiteant se credere. tñ in opibus oppositũ ostendũt sunt qui nõ refrenãt linguã suã Hoc patet qz xp̃us dicit in euangelio vt habetur Mat. xij. De oñi verbo otioso quod locuti fuerint homines reddent rationem in die iudicij. Et qui hoc firmiter crederet vticz z a multiloquio z inutilibus verbis sibi caueret. immo nõ solum ab inutilibus sed multo magis a nocuis z a scãdalosis verbis sibi caueret. Quomõ aũtẽ blasphemi z maledici qui proximis suis maledicunt. z iuratores qui sine causa iurant. z mendaces qui cũ magnis mendaciis ꝓximos suos decipiunt z sic damna eis inferunt. quibus tenentur restituere z etiam luxuriosi q verba scurrilia z luxuriosa ꝓferunt. cũ quibus

se ꝛ alios ad malū ꝓuocāt Itē irrisores q̄ primos derideāt seu despiciūt ꝛ sbsannant. Itē detractores qui famā ꝓximi denigrāt ꝛ sic de alijs. Si ist iam ꝓdicti firmit crederēt ꝛ attēte aduerterēt dictū xp̄i q̄ de oīi vbo ocioso reddituri sint rōem vtiq̄ sibi a talib⁹ nociuis vbis cauerēt. Sexti q̄ arguēdi sūt q̄ nō credūt vbis xp̄i sūt gaudētes in hoc scl̄o. silr chorisantes ꝛ saltātes. ꝛ sic de alijs. Huius tales dicūt q̄ credūt vbis xp̄i ꝛ vbis sacre scripture. tñ opposītū ostēdūt i factis. Ptz q̄ xp̄us dic̄ vt hī Luc̄. vj. Ve vobis q̄ nūc ridetis: q̄ lugebitis. Itē de gaudēti bus i hoc scl̄o dicit Greg. in q̄dā ome. Nemo pōt ꝛ ℔ gaudē in hoc scl̄o ꝛ illic regnare cū deo. Itē de chorisantib⁹ dic̄ Aug. Dis mot⁹ petulātie saltus ē in ꝓfundū cloace. Quis sane mētis q̄ hoc firmit credēt ꝛ diligēter attenderet. audēt hic breui tpe ri dere ꝛ gaudē vel chorisare vñ eternā tristiciā incurreret. vñ Greg. Pfitia gaudia sequūtur ꝓpetua la mēta. Ergo veracit stulti sunt q̄ illicite gaudēt cū ℔ hois sensati ꝑ demētis. q̄ mūdū cor nō cū hoc scl̄o ꝑ cū deo letū est ꝛ iocūdū. ℔ Septimi q̄ arguē di sunt q̄ nō credūt vbis xp̄i sunt illi q̄ inhonorāt parētes suos sicut filij inobediētes ꝛ ꝓterui. q̄uis tales se credē dicūt deo ꝛ sacre scripture. tñ opposītum oñdūt in hoc q̄ parētes inhonorāt. vtz Exod. xxj. Qui maledicit p̄ri vel matri morte moriatur. Vbi dic̄ glo. morte scz eterna. Quis aūt mētis cōpos ꝓpter inhonoratōez pentū vellet ꝓuari bono corꝫ. eū do. Et insup incurrē maledictōez ꝛ mortē eternā. Vñ legit q̄ q̄dā filia matrē suā debone stādo ꝛ cōtristando plurimū ꝓturbauit. tandē filia defuncta est ꝛ sepulta in ecclesia q̄ diues fuit. Vñ in nocte audite sunt voces terribiles. Et custodes ecclesie viderūt eam eadez nocte exhumari ꝛ a duobus dēmonib⁹ extra ecclesiā trahi. ꝛ audierūt eam clamantē ꝛ dicentē. ve mihi. q̄ in aia ꝛ in corꝫe meoꝫ. ꝛ de mane ex̄ eccl̄ias ꝛ extra cimiteriū inuētū est cadauer illud. videat q̄libet hō q̄ honoret parentes suos ꝛ eis obediat in licitis. exēplo xp̄i qui erat subditus ioseph ꝛ Marie mr̄i sue Luce. ij. Octaui ꝛ vltimi q̄ arguēdi sūt q̄ nō credūt vbis xp̄i ꝛ sacre scripture. q̄uis se dicāt vbis credere. tñ factis oppositū ostendūt. qz xp̄s dicit in euāgelio. Arta ē via q̄ ducit ad vitā portā. Itē Act̄. xiij. dicit. Cōtendite intrare p angustam portā. Itē Act̄. xiij. Per mltas tribulatōes oport nos intrare regnū celoꝫ. Si tales firmit crederēt. q̄ aliter nō intrabūt in celū nisi p tribulatōes. tūc libēter aduersa paterētur si saltē saluari vellēt vñ Hiero. in epl̄a. Libēs nūc tormēta patior vt future gl̄ia mihi seruet. vñ Isid. de sūmo bono. q̄ vi ꝑtis eq̄nimit portat. q̄n ex illius dulcedine huius amaritudinē tēpat. Itē p infirmitates corꝑis retrahūtur a malis. vñ Hugo. li. iij. de ania. Quosdam ꝑfectōes deꝰ multuꝫ peccare posse flagellat eos i infirmitate corꝑis ne peccēt. vt eis vtilꝰ sit frangi labozibus ad salutē q̄ remeare incolumes ad dāna tionē. vñ habet exemplū. Quidā labozās grauit ꝛ lōga infirmitate rogauit scm̄ quendā ꝓpter familiaritatē quā habebat ad ip̄m ꝛ dilectōem. vt sibi i petraret a dño q̄ a sua infirmitate curaret. Et scā oꝛone statim sensit se curatū. Et cū postmodū sentiret se magis ꝓnū ad peccandū. cepit cogitare q̄ forte eēt sibi magis vtilis infirmitas q̄ sanitas ad custodiā sui a pctō. ꝛ ad augmētū meriti. ꝛ q̄ fatuꝰ erat q̄n simplr petierat illā liberatōez ab ēgritudie. Vñ ecōuerso rogauit sanctū illū vt rogaret deuꝫ. vt daret sibi q̄ magis expediret sibi. vel sanitatez vel infirmitatē. Et statim reuersa est pristina infirmitas. Quā ipse gratāter accepit tanq̄ donū dei. cogitās eaz esse sibi vtilem ad custodiā sui ꝛ ad augmentū meriti.

De eadem dñica Sermo lxiij.
De correctione.

Arguet mūdū de peccato Joh. xvj. Sciēdum q̄ sicut deus arguet pctōres de suis excessib⁹ in futuro. sic ꝛ nos debem⁹ corripe ꝛ admonē nr̄os ꝓximos i fraterna admonitōe de eoꝝ excessib⁹. Hñ in ꝑsenti sermone tria sunt dicēda. Primo q̄n debeat fieri fraterna correctio. Scōo declarāde sunt alīq̄ q̄stiones de fraterna correctōne. Tertio exemplū. ℔ Qtum ad primū sciēdum. q̄ fraterna correctio debꝫ fieri ex charitate nō ex indignatōe vel ꝓtēptu ꝛ debꝫ fieri cū vtilitate illi⁹ q̄nē corripis. sic q̄ non q̄ras ostētatōez tue ꝑtis ꝑ illi⁹ vtilitatē. Itē talis correctio dꝫ fieri cū lenitate nō clamoroſe. alꝫs plus eēt ꝓfusio q̄ correctio Matt. xviij. Si peccauerit in te frat⁹ cor. eū int̄ te ꝛ ip̄m solū. Qz aūt correctio fratna fiat cū lenitate ꝛ ex charitate tūc ille q̄ vult corrigere aliū debet q̄nq̄ ꝓsideratōnes ꝙuare q̄rū tres ponit Aug. sup Mat. vij. hypocrita eijce primo trabē de oc̄lo tuo. Relīq̄s duas ponit Greg. in moꝫ. Prima ē q̄ debet ꝓsiderare seip̄m si ē ei silis. i. si est in eodez pctō vel equali vel maiori. tūc maxime si pctm̄ est notoriū nō debꝫ eū corrigere. ꝑ seip̄m dꝫ prius emēdare. ꝛ tūc ad pniam cōmonē. alꝫs posset sibi dici vt ꝛ Ro. ij. Qui alīū docēs teip̄m nō doces. Aug⁹. Iudex in nullo eorum sit iudicādus q̄ in alio iudicare est paratus. Qui em ex officio tenet corrigere delinq̄ntes nō debet hoc facere in pctō mortali. ꝑ ad minus prius debꝫ cōteri de pctis suis. Si aūt nō est ei similis tūc debet scōo cōsiderare si aliq̄n fuit ei similis. ꝛ tūc sic̄ nolebat despici ꝑ cōpassionē sibi impendi. sic nec ipse debet fratrē suū peccantē ꝛ penitentē despicere. ꝑ compassionē ꝛ miscōiaz ei exhibere Eccl̄i. viij. Ne despicias hoiem se auertētē a peccato. neq̄ improperes ei. memento q̄ sumus oēs in corruptōne. Si aūt non es ei similis. nec aliquando fuisti ei similis. tūc debes tertio cogitare q̄ posses ei fieri similis fieri in futuro. ꝛ rōne talis dubij non debes ꝙsubire. ꝑ delinq̄ntib⁹ cōdescēdere. ſ. Cor. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Aug. Nemo est q̄ secur⁹ eē possit i hac vita q̄ tota tentatio noiatur. Si aūt nō es ei silis nec vnq̄ fuisti ei similis. ꝛ de dei bonitate confidis q̄ nunq̄ eris ei silis. tunc de

bes quarto videre si ille q̄ sic ē reph̄ēsibilis sit i ali quo p̄mēdabilis. si. s. ille q̄ hz tot defect⁹ etiam habeat alīq̄s p̄fectus. z tūc rōe illoꝝ bonoꝝ q̄ hz debes supportare eū in his q̄ minus hz. vñ Apoc. ij. Nolēs iohes reph̄ēdere ep̄m Ephesi posuit q̄ddā vitiū qđ habuit dicēs. Habeo aduersum te pauca qz charitatē tuam p̄mā reliquisti. ꝯ statim ponebat quoddā bonū qđ habebat dicēs. ꝯ hoc habes bonū quod o disti facta nicolaitaꝝ q̄ z ego odi. Similiter volēs reph̄ēdere ep̄m sardis p̄io ponit q̄n dam defectū suū dicēs. Nō inuenio opa tua plena coꝝ deo meo. Deinde ponit statim q̄ndā suū p̄fectū dicēs. ꝯ habes pauca noia in sardis q̄ nō inq̄nauerūt vestimēta sua. Ecce posq̄ apls posuit ille in q̄bus illi epi epi erāt reph̄ensibiles. statim sū tūxit illa in q̄bus erāt p̄mēdabiles. ad innuēdū q̄ si alīq̄s ꝓpter aliqđ vitiū est reph̄endēd⁹. si tū habet aliqđ bonū in se ē nihilomin⁹ supportād⁹. Dato aūt q̄ aliq̄a videat oīno mal⁹ nec h̄z aliqđ bonū ꝓpter q̄ sit tolerād⁹. tūc dz cogitare q̄nto q̄ ille q̄ sic videt esse mal⁹. forte in ꝓspectu dei ē sibi i merito p̄ferēdus. vñ ponit exēplū sc̄us Greg. de stephano z de sc̄o paulo. Nā cū sc̄us stephan⁹ consentiēte z adiuuāte paulo lapidaret. tūc stephan⁹ erat oīno bon⁹. z paul⁹ oīno videbat ee mal⁹. z tū in cōspectu dei paul⁹ qui sic erat mal⁹. stephano i merito z p̄mio fuit ꝓponēdus. E Ex quo ad secūdam partē illi⁹ sermōis q̄ritur. vtr correctio fraterna sit in p̄cepto. Rñdeo sm sanctū Tho. sc̄da scōe. q. xxxij. in p̄cepto ē. ꝯ q̄ p̄ceptū ē affirmatiū ideo nō obligat ad sp ꝯ ꝓ loco z tpe. Vñ z obmissio el⁹ vno mō est p̄cm mortale. s. cū formidat iudiciū vulgi vel carnis cruciatū vl̄ q̄cūq̄ tpale. cū tñ hoc ita dñet in aio q̄ fris charitati p̄ponat. Secūdo mō omittit cū veniali p̄cō. q̄n scz timor z cupiditas facit tardiorē ad corrigēdū delictū fris. nō tñ ita q̄ si ꝓstaret ei q̄ frēm posset a p̄cō retrahē dimittēt ꝓpter timorē vl̄ cupiditatē. animo i aio preponit charitatē. vt dic̄ b⁹ Aug⁹. Tertio fraterna omittit correctio sine omni p̄cō. imo meritorie. vt q̄n q̄s importunū tps inq̄rit vel q̄n de ipis metuit ne deteriores fiāt. vel ad bonā vitā alios impediāt z hmōi. Itē sciendū. q̄ ēnis correctio fraterna sit sub p̄cepto z ad hāc oēs teneamur ꝓ loco z tpe si cut tā dcm ē. sūt tñ q̄nq̄ casus i q̄b⁹ euadim⁹ ꝑ hoc p̄ceptū. Primus casus. cū nō est spes correctōnis. Vñ Prouerb. ix. Noli arguē irrisorē ne forte odiarte. Sc̄os cū timet defect⁹ probatōis. vt cū q̄s de crimine corripit qđ nō p̄t ꝓbari. Tūc em̄ corripies obligaret ad talionē si deficēt in ꝓbatiōe. Tertius cū ꝑlato tanq̄ iudici notū ē factū. Quart⁹ cū meliori opi vt eque bono vacare q̄s intēdit. Quint⁹ cū multitudo z ptās est in culpa tūc em̄ correctio plus nocēt q̄ ꝓdesset. qz multitudo difficulē corrigit z ptās. Querit vtr ꝑlati teneant ꝑlatos corrigere. Ric sm tho. ij. ij. q. xxxij. Subditi nō tenent ꝑlatos corrigē. nec debēt ꝑlatos corrigē correctōe illa q̄ est iusticie p correptōem pene. tenent tamē correctōe illa q̄ est charitatis. si in eis est aliqđ corrigibile. ita tñ q̄ nō sit ꝓterua. ꝯ cuz mānsuetudine z reuerētia. Corrigūtur em̄ z aliqui aliq̄ p monitiones sibi factas a bonis viris. Vñ exēplū legē Cōuersus q̄dā valde religiosus z p̄latiuus ratus ad iudiciū. vidit duos viros magnos. munerat comes. alius erat magn⁹ p̄latus valde accusari coꝝ dño. Contra quos iz multū videret dñs iratus. tamen ad preces aliquoꝝ de illa curia distulit sententiā. dicens illi cōuerso q̄ abbatem suū faceret illos moneri de correctōne. quod z factum est. Comes ergo se corrigens timore visionis z in bodens visionem z monitionē nec se corrigens. in lecto suo subitanea morte mortuus est. Querit. an liceat causa correctōnis alicui cōuicium dicere. Rñdetur sm beatū Thomā sc̄da scōe. q. lxxij. Sic licitū est aliquē verberare vel in rebus dānificare cā discipline. sic etiā p̄t aliq̄s alteri quē corrigere debet aliqđ ꝑbū cōuiciosum dicē. Et hoc mō dns ꝓuiciādo vocauit discipl̄os illos q̄ iuerūt i emaus q̄bus appuit in via post resurrectōez stultos. dicēs eis. O stulti z tardi corde ad credēdū z. Nōne sic oportuit xp̄m pati z ita z. vt habet Luc. vlt. Similr apls paul⁹ galathas noiauit insensatos dicens. O insensati galathe. Cū sicut dic̄ Aug⁹. Ex māna necessitate obiurgatōes sunt adhibende z nō leniter sunt ꝓferende. F Itē querit. vtr homo debeat cōtumelias sibi illatas sustinē. Rñdet sm beatū thō. vbi. s. Sicut in alīs iniurijs sic z in ꝑbis cōtumeliosis tenemur habē animū preparatū ad tolerantiā si expediens fuerit. Quicq̄ tamē oportet vt cōtumeliā repellamus. z hoc propter tria. Primo quidem propter bonū eius qui contumeliam infert. vt videlicet eius audacia reprimatur. vt de cetero talia non attempter. Secūdo propter famā quia quilibet tenetur defendere famam suam. q̄s sm Augustinū. Qui famam suam negligit crudelis est. quia sm Salo. Melius est nomē bonū q̄ diuitie multe. Tertio propter bonū multoꝝ quorum profectus propter cōtumelias nobis illatas impediretur. Vnde Augustin⁹. Duo sunt tibi necessaria. scz conscientia. z fama. Conscientia ꝓpter te. fama propter ꝓximū G Item sciendū. q̄ ꝑlati z alij p̄sidentes qui habēt subditos tenentur eos corrigere si delinquūt. alīs damnarent vna cum subditis. Vnde legitur de sacerdote Heli. i. Regum. iiij. q̄ quia nō correxit filios suos iniquas agentes. punitus est hic per mortem temporalem. quia fractis ceruicibus cadens de sella retrosum expirauit. Et si est in inferno non inuenimus aliā causam nisi q̄ filios suos non correxit vt debuit. propter quod dom⁹ eum subitanea morte interfecit. Vnde cū filij a parentibus suis z layci a p̄latis suis reprehendūtur nequaq̄ ipsi filij z subditi indignari debent. Nam ad hoc tenentur ꝑlati alīs cum subditis damnarentur. Vnde Ezech. iij. Si dicente me ad impiū morte morieris. scilz p̄ tua superbia. auaricia. luxuria z̄. z tu non annūciaueris ei. neq̄ locut⁹ fueris vt auertatur a via sua impia z viuat. ipse impius in iniquitate sua morietur. sanguinem eius de manu tua requiram. Ita p̄cā q̄ ꝑlati p̄t corrigē z nō corrigūt ipsi impetabūtur z p eisdē dānabūtur. Ergo Sap. vi. dz. Ita

dictū durissimū fiet his q̄ presant. Vñ Greg. in re gistro. Quz in subdito pctm̄ nō corrigit in eos qui presunt sententia retorquet. Vñ iterū Gregorius Tot psonas occidim⁹ quot ad mortē ire quotidie tepidi z tacētes videmus. H Vltimo sciēdū. q̄libet sub ditus libēter z patiēter debz sustinere correctionē pro suis excessib⁹. qz p hanc purgatorū ipsi⁹ diminuit. Vñ exēplū. Erant duo fratres in monasterio vno. vnus erat gratiosus abbati et ceteris fratrib⁹. alter aūt nō erat gratiosus. z q̄dq̄ delict. imediate ab abbate punitus fuit. ꝫ alij frequenter pcpit ipse abbas in suis negligētijs. qz gratiosus erat oībus. Contigit aūt q illi ambo mori. dicens se esse in magnis penis. Et abbas. Vbi est nūc ille infelix q̄ p lures negligētias q̄s tu cōmisisti? Et ille. O pater ipse nō est infelix nec miser. qz est iam in clara visione dei. qz quicq̄d hic cū negligē tijs deliquit imediate hic punitū fuit. z sic satisfecit ꝫ mihi pater sepius pcpisti in meis negligentijs. eo q̄ grosus fui tibi z ceteris fratrib⁹. ergo taz graviter torqueor in purgatorio. Sed pater sancte ora deū pro me. z recōmenda me ceteris fratrib⁹ meis in suis missis orationibus. quia valde affligor in purgatorio.

De eadem dominica

Hget mūdum de peccato. Glosa. supple qō habet. Vñ hic dicendū est q̄modo q̄s cōmittit septem peccata mortalia quere infra. Fmone. cxlj. J

De eadem dominica.

Hget mūdū de iustitia. Glo. scz quam nō hz. Vñ dicēdū est hic quō hō iustus debet inueniri si vult saluari. Istū Fmo nē quere infra. Fmone. liiij. E

Dominica rogationū.

De oratione. Sermo. lxliij.

Petite et accipietis Jo hānis. xvj. Benignitas saluatoris dei nr̄i mator est in exaudiendo petitōes filiox suox q̄s cuiuscūq̄ filij respectu p̄ris. vel ecōtra matris ad filiū. Ergo si aliq̄d petierimus a p̄re celesti vel a christo vtriq̄ ipse exaudiet. Vñ dicit. Petite z accipietis. Sed q̄uis semp sit orandū. Fm illud Luc. xviij. Oportet semp orare z nō deficere. spēa liter tamē tēpus orandi est ab hac dñica vsq̄ ad festum penthecostes. z in his diebus qui sunt ante ascensionē. hoc patet q̄ vocantur dies rogationū. In q̄bus implorare debemus dei auxiliū z suffragia sanctox. Primo vt deus bella sedat q̄ in vere frequenter fiunt. Secōo vt reneres fructus conservet z multiplicet. Tertio vt ad receptionē spūssancti habilitemur. In die etiaz ascēsionis tēpus orādi est. Consueuerūt em̄ principes z reges cum de nouo recipiūt terras suas liberalitatē suam ostendere. z magna dona militibus suis dare. In die ergo ascēsionis cum Fm representationē ecclesie rex regū regnū suū suscepit liberalitatem suam ostendit orantes exaudiendo. ps. Dñs exaudiet me cū clamauero ad eum. Post ascensionē vero in orationē expectādus est spūssanctus sicut discipuli xp̄i fecerūt. vñ Actuū. j. Hij oēs vnanimiter erant p seuerantes in oīone cū mulieribus z Maria matre Jesu z fratribus eius. Sic z nos orare debem⁹ post ascēsionē. vt spiritusancto repleamur. z post penthecosten tūc orationes z ieunia sunt instituta. vt deus munera nobis collata custodiat. Ps̄. Confirma hoc deus q̄ operatus es in nobis. Diuisio hui⁹ sermonis consistit in duobus. Primo ex citatur pigricia humana. cum dicitur. Petite. Et fiducia confirmat. cum dicitur. accipietis. Nō aūt hortaretur vt peteremus nisi z exaudire nos vellet vt acciperemus. Dicit ergo. Petite z accipietis Hic ostenditur liberalitas diuina que ad petendū nos inuitat dicens. Petite. Pauci em̄ sunt qui inuitant vt ab eis petatur. Aug. Non em̄ hortaretur vt peteremus nisi vellet dare. Erubescat humana pigricia. qz plus vult ille dare q̄s nos accipe. plus vult ille miseri q̄s nos a miseria liberari. Vnde loquendo de oratōe tūc quatuor sunt hic dicenda. Primo quomodo oratio precellit elemosynaz et ieiunū. Secūdo quando orandus sit. Tertio vbi orandus sit. Quarto quomodo orandū sit. z que sunt impedimēta oīonis. J Circa primū tunc sciendū. q̄ sunt tria que cōmendant maxime a deo. scz elemosyna. ieiunū. z oīo. z tamē oīo precellit alia duo Primo in paciente. qz debilis nō potest ieiunare. nec paup elemosynā dare. ꝫ quilibet potest orare. ps̄. Apud te oīo mea est sp. Isid. Oratio est cordis nō labioz. non em̄ verba p̄cantis deus attendit. ꝫ orantis cor inspicit. Ergo mutus p̄t orare. z etiā homo in agone mortis cōstitutus. quia si non ore tamen corde. Vnde queritur. vtrum oratio debeat esse vocalis. Responsio fm beatū Thomā scōa scōe. q. lxxxiij. Dicēdum q̄ duplex est oīo. scz cōmunis. z singularis. Cōmunis oīo est que p ministros ecclesie in psona totius fidelis populi deo offertur. z ideo oportet q̄ talis oratio innotescat toti populo pro quo offertur. q̄s non posset fieri nisi esset vocalis. Et ideo rationabiliter institutum est. vt ministri ecclesie huiusmodi orationes etiam alta voce pronūcient. vt ad noticiā oim̄ puenire possint. Oratio vero singularis est. q̄ offertur a singulari psona. z de hmōi oīonis necessitate nō est q̄ sit vocalis. Additūgit tamen vox tali oīoni triplici ratōne. Primo quidem excitando interiorem deuotōem qua mens orantis eleuetur in deum. qz per exteriora signa siue vocū sine aliox factox. vt sunt genuflexiones. elevatio manuū. prostratio corporis. z sic de alijs que ab extra fiūt monetur mens hoīs ad ampliorem deuotionem. Et ideo in singulari oīone tantū est vocibus z hmōi signis vacandū q̄tum proficit ad excitandū interius mentem. Si vero interius mēs p hoc distrahat vel qualitercūq̄ impediat a talib⁹ est cessandū. Quod precipue contingit in illis hominibus quox mens sine hmōi signis est sufficiēter ad deuotōem preparata. Secūdo adiūgitur vocalis oratio quasi ad redditōem debiti. vt scz homo deo seruiat fm totum illud quod habet a deo. id ē nō solum mēte sed etiam corpe seruiat deo. Unde Ozee vltimo. Reddemus vitulos labioz nostrorum. Tertio additur vocalis oratio ex quadaz re-

dandāria ab aia ad corpūs ex vehemēti affectōne
Im illud ps. Letatum est cor meū z exultauit lin-
gua mea. Tamē sciēdum. q si qs obligaret ad ali
quā oronez ex voto vel ex satisfactōne iniūcta sibi
in confessione p penitentia. tūc talē oronem debe
ret orare vocaliter ꝓter pleniorem satisfactionis
exhibitōem. Secūdo oro precellit ieiuniū z elemo
synā in iocunditate z honorabilitate. qz nihil dele-
ctabilius vel honorabili9 cū loqui cū deo. vñ Aug.
sup ps. lxxxv. Oro tua locutio ē ad deū. Nñ em legis
de9 tibi loqr. qñ oras cū deo loqris. Ergo in
ignū hui9 multa sunt officia q ab aliq̄bus nobili
bus cederēt in dedec9. sicut arari in agro vel fodē.
sed orare cedit hoi ad magnū honorē q̄tūcūq̄ no
bilis sit. Ergo debem9 cū magna reuerētie orare q̄
si locuturi cū rege celesti. Tertio oro etiam p̄cellit
in dignitate. qz si oro eo modo fiat quo debet. ē ex
enīū deo valde gratū. z ministerio angelor valde
dignū. vñ Thob. xij. dixit angelus ad thobiā. Qñ
orabas cū lachrymis ego obtuli oronē tuam dño
Nō debet hoi graue eē tale exenīū mittere deo cū
angelo non sit graue offerre. Imo qō plus est ipse
christus inq̄tū homo offert oronē nr̄am deo pri.
qō signat in hoc q̄ dyacon9 thuribulū tradit sacer
doti. z sacerdos thurificat. Sic xp̄us orones eccle
sie deo p̄ri presentat. q̄ presentatio multū facit eas
valere. Nuō em hoc a deo contēnerēt qō a tanto
mediatore ei p̄sentat. Quarto oro precellit elemo
synā z ieiuniū in approximatōe ad deū. quoniam
qui orat facie ad faciez ante deū se constituit. Ps.
Respice in me z miserē mei. Elemosyna em̄ p manū
pauperis mittit deo. Ieiuniū p afflictōem corpo
ris deo ostendit. sed oro imediate deū p̄sentē allo-
quit. Quinto p̄cellit oro ieiuniū z elemosynam q̄
est valde lucrosum z vtile orare. qō pōt ex hoc oñ-
di q̄ nihil ē ad qō oro valere nō possit. vt. ij. Para-
lip. xx. Cū ignoram9 q̄d agere debeam9 hoc solū
habem9 residui vt oculos nr̄os dirigam9 ad te. z
hoc est officiū ex quo hō pōt lucrari oñi tpe i hye-
me z in estate. in sereno z in pluuiali tpe. de nocte
z de die. festiuis diebus z ferialib9. in infirmitate.
z sanitate. in iuuētute z senectute. stando z eundo
in domo z extra domū. Et q̄libz vna hora lucratur
homo plus orādo q̄ regnū vnū. qz modica oronē
cum deuota est lucrat homo regnū celor. q̄ndoq̄
aūt antecē inchoet oratio est homo in statu dānā
tionis. z antecē finiat oratio erit in statu salvatio-
nis. Hoc ptz in publicano q̄ peccator ad templū
accessit. z iustificat9 de templo recessit. q̄ per cōtri-
tionē z deuotam oronē qñ dixit. Deus p̄pici9 esto
mihi pctōri. obtinuit remissionē omniū peccator.
Itē ptz in latrone q̄ cū xp̄o pependit in cruce. qui
paradisum meruit oronē illa qua dixit. Memen-
to mei dñe dū veneris in regnū tuū. Nā rñsum ē
ei a xp̄o. Hodie mecū eris in paradiso. Ortū igit
ad scōm. scz qñ orandū sit. Sciendū q̄ tps orandi
dūs determiat Luc. xviij. Oportet sp orare z non
deficere. Securū nō debet miles deponē interim q̄
bellū durat. ita nec ab oronē cessandū est vsq̄ ad
mortē. qz bellū ipm durat vsq̄ ad mortē. Vñ Job
Militia est vita hois sup terram. Continue em̄ in-
digemus dei adiutorio. Et qz nunq̄ in p̄senti de
est miseriā. ideo continue indigemus dei miscōis
Ideo si fieri posset cōtinue esset orandū. Ex sup. in-
lud. f. ad Thessa. v. Sine intermissione orate. Dicit
Glo. Semp orat q̄ semp bñ agit. Justus nunq̄ de-
sinit orare nisi desinit ee iustus. R Sed qz alijs
oportet nos etiā intendere que sunt corporis. Er-
go sciendus. q oroni p̄cipue intendendū est. vel
cū maior est necessitas vel maior tēporis opportu-
nitas. Maior necessitas orandi est cū aliqua opa
facturi sumus. vñ Hieronym9 ad paulinū. In p̄n
cipio cuiuslibet opis p̄mitte dūicaz oronē. z signū
crucis in fronte. z sic cōmitte te diuino auxilio tē.
Sicut militē sine armis exire ad bellū nō cōuenit
ita hoi xp̄iano p̄cedere ad q̄cūq̄ opera sine oro
nō licet. ergo opa nr̄a oro debz p̄cedere vt deo
nobis bonū effectū z p̄speritatē. Et gr̄arūactio de
bet sōsequi vt de9 laudet de adiutorio nobis colla
to. Itē necessitas orandi est cū imminet nobis tri
bulatio vel etiā p̄mis nēis. Nñ dñs imminēte
passione sua ter orauit in monte olyuet. Tempus
aūt orandi p̄onis secularib9 extra illas horas de
q̄bus Dauid in ps. Septies in die laudem dixi ti
bi. est tēpus matutinū. aut vesp̄tinū. aut medie no
cte. sacrificiū. Ad orandū mane mouemur exem-
plo dñi Marci. j. Diluculo valde surgens Jesus
egressus abijt in desertum locum. vbiq̄ orabat. Ad
orandū vespere Matt. xiiij. Et dimissa turba ascē
dit in montem solus orare. vespere aūt facto solus
erat ibi. Ad orandū nocturno tēpore. dat nob xp̄s
exemplū. vt habet Luce. vj. Nō erat pnoctans in
oronē. Item his trib9 tpibus ad orandum mone-
mur exemplo dauid. q̄ dicit in ps. Vespere z ma-
ne z meridie narrabo z exaudiet vocem meam.
Idem. media nocte surr. ad cōfi. tibi. Modo dauid
erat rex sup cunctū pp̄lm israel. z in diuersis occu
patus. tñ illa tria tēpora p̄cipaliter in orando ser
uauit. Et signanter q̄ freq̄nter in media nocte surre-
xit z deū laudauit. Ergo q̄modo tu te potes excu-
sare. q deū his tribus tempor9 non laudas. Itē
in solēnitatib9 z in diebus festiuis est magis opor
tunū temp9 orandi. Consueuerūt em̄ p̄cipes in
magnis festis magna munera dare petentibus se.
Quo ad terciū. vbi scilicet orandū sit. Notan
dum. q vbiq̄ orandum est. cū vbiq̄ sint pericula.
z vbiq̄ auxilio dei indigemus. j. Tymoth. ij. Vo
lo ergo viros orare in oñi loco leuātes puras ma
nus sine ira z disceptōne. Similiter z mulieres in
habitu ornato cum verecundia z sobrietate orna
se non in tortis crinibus aut auro aut marga-
ritis vel veste p̄ciosa. sed quod decet mulieres p̄
mittentes pietatem p opera bona. z Mulier in silen
tio discat cum oñi subiectōne. Docere aūt mulie-
ri non p̄mitto neq̄ dominari in virū. ꝫ esse in silen
tio tē. Ex quo patz. q̄ homo pōt orare in oñi loco
in domo. in agro. in mensa. in lecto z sic de alijs.
Dicit serūs Thomas scōa scōe. q̄ determiatus lo-
cus eligitur ad orandū nō ꝓpter deū qui adora
tur quasi in loco cōcludat. sed ꝓpter ipsos oran-
tes. z hoc triplici rōne. Primo q̄dem propter loci
considerationem. ex quo specialem deuotionem
conciplūt orantes vt magis exaudiantur. Secun
do propter sacra mysteria z alia sanctitatis signa q̄

sbi cõtinent. Tertio' ꝑter cõcursum multoꝝ adorantiũ. ex quo fit oro magis exaudibilis. fm illud Mat. xviij. Ubi duo vel tres ꝛsenserint sup terraz de oĩi re ꝙcũq; petierint fiet illis a ꝑre meo ꝛc.

Quo ad ꝗrtũ scz qũo orãdũ sit. ꝛ q̃ sunt impedimẽta oronis. Sciẽdũ q; ꝗnq; requrũtur ad hoc. s. vt oro nra exaudiat. Et sic ꝑ oppositũ sunt ꝗnq; impedimẽta quare oro nra nõ exaudiat. Primum impedimẽtũ oronis est pctm orantis Esa. j. Cum multiplicaueritis orones vras nõ exaudiã vos. qz manus vre sanguine plene sunt. pz. Si iniq̃tates aspexi in corde meo nõ exaudiet dns. Jo. ix. Scimus qm nõ exaudiet deus pctores. Pñ ꝗrit. vtrũ q. lxxxiij. Peccator duplicit cõsideraf. Primo in ꝓtores. ps. Iniquos odio habui. i. pctores. Secõdo cõsideraf ꝙtũ ad naturã qz hõ est. ꝛ sic cũ petit aliq̃s saluare hũiliter. tũc ex misrcõdia exaudit a deo iuuari a deo cũ ꝓponit malefacẽ. vel luxuriari. vel spoliare. ꝛ sic de aliis. tale adiutoriũ petere a deo ẽ pctm. quia talis vult deũ inuolue suis delictis. qa si deus eũ iuuaret tũc peccati sui reus esset. Ergo deus nõ iuuat ad malefaciẽdum. sed bñ permittit fieri malũ. qz dedit homini libeꝝ arbitriũ. Crisf. super Mat. Colonus dei cõsiliũ diaboli nõ ꝗrit. consilio aũt diaboli. ꝛ si dei auxiliũ ꝗrit nõ inuenit. vt si fur orat vt ꝑsequat. ꝛ fornicator sibi signũ crucis faciat vt nõ ꝓpẽdant. ꝛ tãto citius capit. qz nescit deus ꝓcliniũ dare criminib⁹. Ergo ex iã dictis habet. q; primũ qđ requrit ad hoc vt oro nostra exaudiat. est vt sit pura ꝛ mũda. Scõm impedimẽtũ oronis est. qñ homo cũ ꝓposito nõ attẽte orat. Nõ enim sufficit sine pctõ orare nisi ꝛ homo attẽte ꝛ deuote oret. s. Psal. lxij. Vigilate in orõnib⁹. vbi dicit glo. Vigilare est ꝑcauere. Aug. in regula. hoc vsus in corde qđ ꝓprie in ore Matt. vj. Fratres nolite multũ loq̃. qz vnũ pr nr cuz attẽtõe. plus valet ꝙ mille sine attẽtõe. Ji dorus. Nõ sine devotõe est q̃si mugit⁹ boũ. Pñ ꝗrit. vtr de necessitate oronis sit q; sit attẽtus. Pro q̃ sciẽgũ fm Tho. In oroe vocali ẽ triplex effectus. Prim⁹ effect⁹ est mereri a deo. ꝛ ad hũc effectũ nõ de necessitate requrit q; attentio assit oroni p totũ. ꝫ vis prime intẽtionis qua aliq̃s ad orãduz accedit ea scz intẽtione vt velit deuote orare. talis intẽtio reddit totã oronẽ meritoriã. ꝙuis hõ vltra volũtatẽ detrahat. Secũs effectus oronis ẽ impetrare a deo. ꝛ ad hũc etiam effectũ sufficit prima intentio. quã deus principaliter attendit. Tertius effectus quẽ oro etiã principaliter efficit. ẽ quedã spũalis refectio mẽtis. Et ad hũc effectũ de necessitate requiritur in oratione attentio. Unde Gre. j. Thoꝝ. xliij. Si orẽ lingua mẽs mea sine fructu ẽ. Ergo qñ homo vult ꝑsequi spũalẽ dulcedinẽ in suis orõnib⁹. tunc oportet q; p totã oronẽ habeat attẽtionẽ ꝛ devotionẽ. Et ꝙtũ ad merẽdũ ꝛ ad impetrãdũ tũc sufficit prima intẽtio. Si aũt prima intẽtio desit oroni. neq; meritoria est. neq; impetrativa. Illã enim oronẽ deus nõ exaudit cui ille q̃ orat nõ intẽdit. ꝫ qñ prima intentio orãtis ẽ. q; libenter vellet deuote orare. ꝛ ea intẽtione incipit. tũc valet illa oro ad merẽdum et ad impetrandũ a deo. Ergo sunt aliqui q̃ quando nõ habẽt devotionẽ. tũc volũt desistere ab oratõe. qđ nullo modo faciẽdum ẽ. etiaz si hõ intm distraheretur q; oportet eum vnuz pr nr decies reincipe. adhuc debẽt idem pr nr dicẽ ꝛ ꝑficere. qz deus respicit primã intentionẽ quã habuit qñ incepit orare. q; scz libenter devote orare vellet. Sed qñ quis cũ proposito indevote orat. tũc non impetrat nec meretur. Pñ dicit dns ꝑ ꝓphetam. Populus hic labijs me honorat. cor aũt eoꝝ longe est a me. Sicut beu plures sunt q̃ cum corpe stant in eccl̃ia et orãt. ꝫ cor dispsum ẽ quasi ꝙ totũ mũdũ. vñ Jsido. Quid ꝓdest strepit⁹ labioꝝ vbi cor ẽ mutũ. ꝫ hoc est scõm qđ requritur ad oronẽ. vt oro fiat cũ attẽtione ꝛ devotõe

Tertiũ impedimẽtũ ꝙ oro nõ exaudiat est. qñ petitur qđ nõ est expedies petenti. Pñ fm Aug. tria sunt genera bonoꝝ. s. bona infima. media. ꝛ summa. Bona infima sunt tpalia que q̃si nihil sunt. Aspice. xiij. Aspexi terram ꝛ ecce vacuã erat ꝛ nihil. Et talia tpalia aut nõ debem⁹ petere. aut cũ ꝺditõne ꝛ cũ moderamine. Ber. in q̃daz sermone. In petẽdo tpalia cauenda est superfluitas ꝛ voluptas. Salo. Prouer. xxx. Mẽdicitatẽ ꝛ diuitias ne dederis mihi. ꝫ tm victui meo tribue necessaria. Apls. j. Thym. vj. Habẽtes alimẽta ꝛ q̃bus tegamur his ꝓtenti simꝰ. De cõditione ponenda q̃n tpalia petimus dicit Augꝰ. Pñ a deo petitis tẽporalia cũ moderamine petite ꝛ cũ timore illi cõmittite. vt si ꝓderit det. si sciat obesse non det. qđ obsit vel prosit nouit medicus nõ egrotus. Ergo qñcũq; petimus illa q̃ sunt trãsitoria sicut res tpales, sanitatẽ corporis. vel liberatiõem a ꝑsentibus tribulationib⁹ semp debemus petere cũ ꝺditione. qa homo petit qñq; aliq̃d a deo. si exaudiret ab eo esset sibi nocuũ ꝛ dãnabile. Sic paup qui ꝓpter paupertatẽ suam saluabitur. hic si diues fuisz forte damnatus esse. Similiter infirmus quãdoq; cũ infirmitatib⁹ suis saluabitur. si deus eũ exaudisset quando ꝓ sanitate corporis petiuit. forte damnatus fuisset. ꝛ sic de aliis. Bona media sunt spiritualia. ꝛ ista petenda sunt cũ attentione. quia tãto maiora sunt respectu tẽporaliũ quanto mons excedit paruũ lapidẽ. ꝛ ꝙto sol excedit stellã. ꝛ hmõi vt sunt remissio pctõꝝ. virtutes. gr̃a. ꝛ humilitas. charitas patiẽtia. pax. ꝛ misrcõdia. Et cui deus talia dederit maius est ꝙ si totum mũdum sibi daret.

Exemplũ de beato Petro. ꝛ Maria magdalena. ꝛ de latrone. qui receperũt indulgentiã peccatoꝝ ꝓ toto mũdo. Nec mirũ. cui eñ talia bona dantur si cõseruant nequaq; damnabit. ꝛ amicum dei constituũt. ꝛ ab inferno liberant. Ecce ꝙtum differũt a primis bonis. i. a tẽporalib⁹. qz cum primis id est tẽporalib⁹ multi damnant. cum secũdis bonis. i. virtutibus nullus damnabit. Bona suprema sunt bona celestia. ꝛ illa non tm petenda sunt cũ attentione ꝛ feruore sicut spũalia. ꝫ etiam cum humilitate ꝛ sine ꝑsumptione. Cuz humilitate petũt qui de suis meritis non confidũt. sed in misericordiam ꝛ bonitatem dei. Bernardus. In petẽdo btitudinẽ elatio ẽ cauẽda ne tanq; ex ꝓpriis meritis fiducia requiratur. Pñ dns nr ihesus xps dic

Luc.xvij. Cum oia fecerītis q̄ precepta sunt vob. dicite serui inutiles sumus. qđ debuimus facē fecimus. Cauenda etiā est psūptio ne sine nostro labore gloriā velimus habē. De tali psumptōne reprehēdūtur filij zebedei q̄ sine labore t passiōe volebāt cū xp̄o regnare Mat.xx. Nescitis q̄d petatis Potestis bibē calicem quē ego bibiturus sum. Ergo tertiū qđ req̄rit ad hoc q̄ oīo nr̄a exaudiat. est vt petam⁹ ea q̄ sunt salutis. q̄ nō sufficit q̄ homo petat sine pctis t attēte t cū deuotōe. nisi petat ea q̄ decet xp̄m dare t expediat hoī recipe. Quartū impedimētū oīonis est. qñ q̄s cū hesitatōe petit. t sic nihil impetrat. q̄ quilibz q̄ vult impetrare a đo cū bona fiducia debz sibi supplicare Mar.vi. Dia q̄cūq̄ orantes petitis credite. q̄ accipietis. Jaco.j. Postulet in fide nihil hesitās. q̄ eī hesitat similis est fluctui maris q̄ a vento monet t circūfert. Nō ergo estimet hō ille q̄ accipiat aliq̄d a đño. q̄ debemus deū cū bona fiducia inuocare i nr̄is necessitatib⁹. t tūc vult nobis sbuenire in oī necessitate et tribulatōe. vñ ps̄. Cū ipo sum i tribulatōe eripiam eū ⁊c. Itē Ad dñm cū tribularer clamaui t exaudiuit me. In signū hui⁹ tūc xp̄us in cruce habuit manus pforatas dādo nobis dona spūssancti fortificādo t adiuuādo t pservādo nos i bono Quintū impedimētū oīonis ē defectus pseuerātie i oīone Jac.v. Multū eī valet deprcatio iusti assidua. Apls ad Rom.xij. Oīoni instātes. Ergo pseuerare debem⁹ in oīonib⁹ nr̄is t tūc obtinebim⁹. Luc. xj. Sed q̄rit. quare de⁹ q̄nq̄ nō exaudit oīones bonor hoim. Rūdet. q̄ hoc facit xp̄ter tria. Primo vt pber patiētiā ipsor. sicut fecit multis martyrib⁹ q̄ petiuerūt vt mortē ab eis auferret. Et scūs paul⁹ q̄ rogauit dñm ter vt auferet ab eo stimulū carnis Rūdit ei. Sufficit tibi gr̄a mea. Scōo vt desideriū excitet. facit eī sicut auceps q̄ subtrahit escā volucri. Sic etiā fecit mulieri chananee. Gregor⁹. Differt dñs dare qđ petit vt dilatū petat ardentibus t habeat gratius t humili⁹. Tertio vt meliora q̄ petant p̄uideat. q̄ facit sicut pater q̄ denarium denegat puero. cui postmodū totam hereditatē dabit. quia forte expenderet ad peccandū. Isidor⁹. Multi petentes nō exaudiūtur. quia p̄uidet illis meliora q̄ petūt.

De eadem dñica.

De oīone dñica siue Pater nr̄.

Sermo lxv.

Petite t accipietis Johānis.xvj. Ex quo dñs nr̄ Jesus xp̄s in verbis premissis inuitat nos ad orandū. tūc hic iam q̄ritur que oratio sit magis salutifera. Rūdet. q̄ oīo dñica. Nā hic tria in p̄ti sermone sūt dicēda. Primo quō oīo dñicalis p̄cellit alias oīones. Scōo restat declarare septē petitōes inclusas in dñica oīone. Tertio q̄ req̄rūtur ad h̄ q̄ oīo facta p aliquo exaudiat. Q Primū ad primū sciendū q̄ oīo dñicalis p̄cellit alias oīones in quatuor. Primo in autoritate. q̄ xp̄s eam fecit t ordinauit qui est sūmus magister t dñs oīm. Secūdo p̄cellit i brevitate. Sed querit. q̄re eā tā brevē fecit. Rūdet q̄ spēaliter xp̄ter tria. Primo vt facilit posset capi t intelligi. t melius retineri t tardius obliuiscī. Scōo vt frequētius posset dici t reiterari. t ne discentibus fastidiū generaret. Tertio vt nullus posset se excusare ab oīone. quia quilibet homo rationalis potest eam addiscere t oīni die dicere. Contra hoc multi faciūt. qui q̄nq̄ per vnum vel duos dies xp̄ter occupatōes exteriores obliuiscūtur dicere vnū p̄ noster. h̄ que p̄tinēt ad corporis necessitatē nō obliuiscūtur. q̄ nunq̄ fuit talis occupatio q̄n tēpus illud sibi assumūt. vt cibum corporalem negligāt. h̄ que ad aiam t ad deū p̄tinēt septies negligūt. Et hoc ē signū pupensiōis dei t etiā salutis xp̄ne. vñ Aristo. ij. rhetorice. Obliuio est signū pupēsionis. Tertio excedit oīo dñica in exaudibilitate. Est eī oīo dñica magis exaudibilis q̄ alīq̄ alia oīo. Rō est. q̄ petitōem quā quis ordinauit t fecit. rite nō pōt repellere. Xp̄s aūt hanc oīonē fecit t ordinauit. Vñ Chrys. sup Matt. P̄ilam oīonē nō libenter exaudit quā filius nō dictauit. Quarto p̄cellit in fecūditate. Nam oia necessaria corpis t anie tam in p̄ti vita q̄ etiā in futuro in ista oīone includūtur. vt patebit infra in declaratione pr̄ noster. Mtū ad scōm tūc primo q̄ritur. quare xp̄s sic inchoauit oīonē dñicā. dicēdo. Pater nr̄. t nō dñs vel deus vel creator. Rūdet. q̄ talia noia sunt noia timoris. h̄ pater ē nomē amoris Sed q̄ diligit nos p̄ne. t vult a nobis etiā filialit diligi. dicit p̄ noster. Et in hoc noie p̄ memorari debem⁹ vt sum⁹ filij eius si oīonē nr̄am salubriter deo offerre volum⁹. vñ. j. Joh. iij. Videte qualem charitatē dederit nobis p̄ vt filij dei noiemur t simus. q̄ si filij dei t heredes. heredes q̄dem dei. coheredes autez xp̄i. ad Roma. viij. Sed nr̄ dixit. vt nos doceat humiliari. vt null⁹ se de nobilitate generis iactet t sic alios spernat. Vñ Aug. Nouerite diuites t nobiles nō supbire minoribus. vel contra minores. Non eī possunt vere dicē. pater noster nisi fratres. Sciēdum. q̄ oēs hoies tam nobiles q̄ ignobiles. tam iuuenes q̄ senes. tam diuites etiam q̄ paupes in quatuor sunt similes. q̄re merito sunt fratres. hoc q̄re in ser. lix. j. Qui es i celis. Querit q̄re hoc dicit Mathe⁹. cū tamē vbiq̄ ē de⁹ sm deitatē. in terra p miscōiam. in inferno per iusticiā. in celo p gloriā. Rūdetur primo lōo. vt doceāt nos celestia t nō terrena appetē. iuxta consilium apostoli Col. iij. Que sursum sunt q̄rite. t nō que sup terram. Scōo vt ostēdat nobis locū ad quem creati t redempti sum⁹. t ad quē oīni die vitā dirigere tam facē debem⁹. Vñ Joh. xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt. Unde etiam apls ad Heb. xiij. Nō habem⁹ hic manentē ciuitatē. h̄ futurā inq̄ramus. Sāctificet nomē tuū. Hec ē prima petitio in qua petim⁹ vt nomē eius sanctificet. quia pre oībus honorem dei desiderare debemus Sed dicēt quis. videtur q̄ hec petitio sit inconueniens. quia semp nomen eius est sanctus. ergo eius sanctificatio hic nō debet peti. Respondetur q̄ nō petim⁹ ipm nomē dei in se sctificari. quia sic nullo modo est possibile magis sanctificari. h̄ petim⁹ in nobis sanctificari. i. q̄ in nobis sanctū habeatur. et tanq̄ sanctū honorē in corde credendo t amādo in ore ipm laudando t predicando. in ope bene vi

uendo. Sz hec tã a plãb⁹ xpianis nomen dei blasphemat potius q̃ sanctificet. Vñ de hoc conqrit p Esa.lij.dicẽs. Jugit tota die nomẽ meũ blasphemat. Vñ Ro.ij. Nomẽ dei p vos blasphematur. Hoc tã dici põt multis pcõzibus deũ blasphemã tibus z q̃ ztra pceptũ diuinũ furãdo nomẽ dei assumũt inuanũ. Adueniat regnũ tuũ. Sciendus q̃ regnũ celeste vt illuc pueniamus. Et hoc petimus in ista petitione dicẽdo. Adueniat regnũ tuũ. id ẽ. ad nos z in nos. s. vt tu regnes in nobis Luc. xvij. Regnũ dei intra vos ẽ. Et vt in futuro tecũ regnemus cũ dicturus es electis tuis illud. Matb. xxv. Venite benedicti patris mei pos. reg. ꝑpara. vobis ab origine mũdi. vñ etiã Aug. li. ij. de ci. dei. O charte.lux sine tenebris. iuuentus sine senectute. pax sine discordia. voluntas sine iniuria. regnũ sine cõ mutatione. q̃ nõ amittit. Fiat voluntas tua sicut in celo z in terra. Vbi notandũ q̃ fm Heinricum de vrimaria. p celũ intelligunt iusti p terrã vo pec catores. vt sit sensus q̃ sicut volũtas tua fit i bonis z iustis hoibus tibi fideliter obsequẽtibus. ita etiã fiat in terra. i. in ipsis pcõzibus. vt. s. ad te puertan tur z tibi seruiant. Ergo hoies ozãtes pater noster signãter in hac clausula debẽt dirigere intentionẽ suã ad deũ optãdo oibus pcõzibus vemã gram et iustificationẽ a pctis. vt z ipsi volũtatez dei sicut z iusti salubriꝫ ꝓficere valeant. Sz fm san. Tho. p celum intelligunt scti z angeli in celo exãtes. ß p terram hoies in terra viuentes. vt sit sensus. Sicut in ciuib⁹ celi sic in ciuib⁹ terre. ß est. sicut scti z angeli ꝓformant voluntatẽ suã diuine volũtati in celis. sic hoies etiã faciant in terris. Sed ꝫ hoc faciunt qui murmurãt ztra deum in tribulationib⁹ z hoc ẽ signum carẽtie diuine gratie. Sicut vas vacuũ magnã resonantiã facit. z currus nõ inunctus cũ clamore incedit. sic z tales. vñ Greg. Regnũ celoꝝ nullus murmurãs accipit. nec vllus q̃ accipit murmurare põt. Quare tales sic murmurãt. q̃ nõ aduertunt q̃ deus ex sua bonitate hoiem in pñti affligit suis tribulationib⁹. Grego. in moza. Ille sorlus deo flagello murmurat q̃ aim pcussoris ignorat. Augu. Tanto minus de flagello q̃ castigamur murmurare debem⁹ q̃nto certius in eo pign⁹ pine dilectionis tenem⁹. Vñ dr Apoc. iij. Ego q̃s amo arguo z castigo. Sed boni voluntatẽ suã deo conformãt. exẽplo xpi q̃ dixit. Nõ mea volũtas fiat ß tua. Ergo dicam⁹. Fiat volũtas tua tc. R Panem nostrũ q̃tidianũ da nobis hodie. Hic petim⁹ necessaria pñtis vite. nã p panẽ oia necessaria intelligunt Eccl. xxix. Initiũ vite hois panis z aq̃. Necessaria em̃ sperãda z petẽda sunt a deo. q̃ ipse dat escam omi carni. ps. Oculi oim in te sperãt. q̃a tu das escaz tc. Modus aũt q̃liter petere debeamus ista tpalia nobis pulcre in ista petione demõstrat. Nã hic insinuat q̃a nobis tolli dr cibi superfluitas q̃ dicit panẽ. Vñ em̃ deus tibi aliq̃d vltra panẽ largit tũc plus tibi dedit q̃ petisti. Ergo cum magna gratiarũactione debes accipe. Itẽ dicit. da vbi oñdit q̃ nihil habem⁹ a nobis nisi a deo nobis dek. Ipse. Quid habes q̃ non accepisti. Item p hoc q̃ dicit da. insinuat nobis q̃ non debemus p nos recipe tpalia ß a datore oim. i. a deo hũiliter petere. Ille em̃ p se recipit q̃ iuste lucrat. q̃ hoc deus sibi nõ dat ß p se recipit. Quõ ḡ dicant usurarij. fures. raptores z ceteri q̃ iniuste lucrant cũ dicũt. da cum ipsi p se ztra deũ z salutẽ xpiaz talia recipiãt Item dicit nobis. p ß insinuans. vt nullus sibi tẽ pozalia appropriet. ß cũ indigentib⁹ cõmunicet ea q̃ de⁹ sibi tribuit. vñ Aug. De meo vtiq̃ quero ait xps. Da mihi z reddã tibi habuisti me largitorem fac me debitorem pauca mihi das plura vtiq̃ tibi reddã. terrena mihi das. celestia vtiq̃ reddam. tpalia das. eterna restituã meme ipsum etiã tibi restituã. Itẽ dicit hodie volẽs a nobis tollere z nimiã solsicitudinẽ tpaliũ. vñ. Matb. vj. Nolite eẽ solliciti in crastinũ. Contra hoc faciunt illi q̃ ad annos plurimos hoc petunt. z cũ nimia sollicitudine illa tpalia colligũt. velut iste diues de quo in euangelio dr̃ dixit. Anima mea habes multa bona in annos plurimos. Et rñsuz est ei. Stulte hac nocte repetent aiam tuã a te. z q̃ congregasti cuius erunt. Dimitte nobis debita nostra. Hec est quinta petitio in qua petimus remissionẽ pctõz nrõz. in deũ in ꝓximos z in nosmetipsos. Querit quare xps dixit. Dimitte nobis debita nra z nõ peccata nra. Respondet fm Hein. de vrimaria. q̃ xps melio⁹ dixit debita nra q̃ si dixisset dimitte nobis pctã nra. Nã plus petim⁹ dicẽdo. dimitte nobis debita nostra q̃ dicẽdo. dimitte nobis peccata nostra. Nam in primo petimus nobis dimitti tã culpã q̃ penã quã tenemur exoluere. p pctis. q̃ nõ fieret in secũdo. s. dicendo pctã. q̃ q̃cq̃ dimittit peccatũ q̃tum ad culpam. z tamẽ manet reatus q̃tum ad penaz. Sicut z nos dimittim⁹ debitoribus nr̃is. Hoc signanter addit. q̃ alꝫ nõ fieret remissio peccatoꝝ sicut clare patet in euangelio vbi xps dicit. Cum stabitis ad ozãdũ dimittite si q̃d habetis aduersus aliquem vt pater vester dimittat vobis peccata vestra. quod si non dimiseritis nec pater vester celestis dimittet vobis peccata vestra. vñ Bern. Sivis vt peccata a deo tibi dimittant omnis rancoz z indignatio a corde tuo euellatur. Et ne nos inducas in tentationem. Hec est sexta petitio in qua petimus preseruari a futuris malis et a peccatis. Sicut antea in q̃nta petitione petimus indulgere nobis peccata ꝓterita. sic hic in sexta petimus ꝑseruari a futuris peccatis dicendo. Et ne nos inducas in tentationem. Sciendũ q̃ in hac petitione nõ petimus vt simpliciter nõ tenemur ß ne inducamur in tentationem. Ille em̃ inducit in tentationẽ qui superat z capitur vt piscis in rete. Christus em̃ fuit tentatus sed non in tentationem ductus. Sciendum etiam q̃ necessariũ est q̃ tenemur. q̃ magna pars meritoꝝ nostroꝝ consistit in sustinendo tribulationes z in vincendo tentationes. q̃a alꝫ opera nostra modica sunt. Augustinus. Nullus hominum est tanta iusticia preditus cui non sit necessaria tribulationis tentatio ad proficiendum. Vnde Bernhardus. Quotiens restiteris totiens coronaberis. Permittuntur enim super nos tentationes a deo vt tentati resistamus. resistendo vincamus vincendo mereamur vitã eternã. Ergo

oportet nos certare ōtra mundū. dyabolū ⁊ ꝓpīa carnē. qz fm aplm. Nullus cozonabit nisi q̄ legitime certauerit. Sed libera nos a malo. Hec est septima et vltima petitio istius dñice oꝛonis. in q̄ petimus ab oñi pñti malo liberari. Et merito. qa totus mūdus ē plenus piculis. ⁊ ideo vndiq̄ꝫ sumus cicūdati multiplicib⁹ laqueis. Ad supza habemus timoꝛē inordinatū. ab infra amoꝛē inordinatū. ab ante volūtatē puersaz. a retro pctōꝝ ꝓteritoꝝ delectationē. a sinistris impatientiā in aduersis a dextris extollentiā in ꝓsperis. Sic ergo quocunq̄ vertim⁹ nos diabolū insidiantē nobis habem⁹ Ergo merito ⁊ libēter dicere ⁊ clamare debemus Libera nos a malo. S Ōctum ad tertiū sciendum q̄ q̄ petit oꝛones sctōꝝ in celo. vt etiā bonoꝝ hoim in terris quattuoꝛ in se debet habere vt oꝛones ꝓ eo facte a deo exaudiant. Primo debet desideranter illud concupiscere ꝓ q̄ vult ꝓ se oꝛari ab alijs hoibus bonis pō. Desiderīū pauperū exaudiuit dñs Hiere. xxix. Cum q̄sieritis me i toto coꝛde vestro inuenīar a vobis. Secōo vt ipse sit in bono ꝓposito se emēdandi. qz si staret in malo ꝓposito. s. peccādi deus oꝛones q̄ ꝓ eo fiunt nō exaudiret. Hiez. xv. Si steterit moyses ⁊ samuel coꝛā me nō erit aia mea ad pplm istū. Ergo oꝛoes facte nihil ꝓsunt damnatis nec etiā demonib⁹. qz sp sunt in malo ꝓposito ⁊ in malo obstinati. Ergo cuz petis oꝛari ꝓ te tunc debes habere bonaz voluntatē vñ legit in vitaspatrū. q̄ q̄dam relinquēs seculum iuit in heremū. ⁊ factus est heremita ꝓbatissimus qō audiēs secularis q̄ fuerat socius eius visitauit eū ferens panes in sacco. rogās q̄ deū oꝛaret ꝓ eo q̄ daret ei gr̄am abstinendi a peccatis. Qō ille cū ꝓmisisset rogauit vt post quindecim dies rediret ad eū. Et cū hoc fecisset q̄siuit si adhuc placeret ei pctm̄ suū sicut ꝓius. Rūdit q̄ deteri⁹ erat ei pctm̄ q̄z antea. Tunc heremita rogauit euz vt iterū post .xv. dies rediret ad eū. Et tūc fozti⁹ se ꝓ eo affligit ⁊ rogauit ꝓ eo. Cū aūt rediisset ⁊ q̄ sibi deteri⁹ esset ei diceret. Attendens heremita q̄ boc ꝓpter ei⁹ negligentiā eēt. qz delectabaē in boc peccato ⁊ nō restitit delectationi. tūc heremita accepit saccuz in q̄ sibi panes detulerat ⁊ implenit arena rogās vt humeris suis imponeret ⁊ poꝛtaret. Qō cum ille facere attēptaret heremita retrahebat inferius. Quod cū ille aduerteret dixit. Qō possuz onus illud subleuare. qa tu deoꝛum trabis. Tūc ille. Trahe sup te ego iuuabo te. Qō cūq̄ faceret facilime on⁹ sup hūeros ipsi⁹ posuerī. Tūc heremita. Sic ego nō possuz iuuare qz tu niteriz ꝛrū. s. retrahē deoꝛsū temetipm in culpā ⁊ in ꝓuā delectationē. Sz appone manū tuaz ⁊ iuua me. s. resistendo pctō huic ⁊ auerte te ab eo tunc valebit adiutoꝛiū dei ⁊ meū. Tertio vt reputet se indignū coꝛā deo stare ⁊ ꝓ seipso oꝛare. ⁊ indignū se a deo exaudiri. ⁊ alium ad quē accedit reputare dz dignū a deo exaudiri Job .xlij. Seruus meus Job oꝛabit ꝓ vobis. ⁊ ego faciem eius suscipiā. Unde Greg. In pastoꝛali. Talis requirendus est ad oꝛandū qui sit idoneus ad plandum qz cum is qui displicet ad intercedendū mittit irati animus ad deteꝛioꝛa ꝓuocaē. Quarto vt bona iusta ⁊ licita ⁊ salutaria petat sibi a deo impetrari Crisō. Illa pete a deo q̄ tibi expediat accipere ⁊ illū deceat dare. Sciendū q̄ q̄n sumus in tribulationib⁹ vel anxietatib⁹ vel peccatis tūc debemus desiderare ꝓ nobis fieri cōem oꝛonem. siz cōiter fit finito fmone qz hoc ē valde vtile. vñ scriptum est. Impossibile est pces multoꝝ nō exaudiri. Et xps in euangelio dicit. Si duo ex vobis consenserint sup terrā de oñi re q̄cunq̄ petierint fiet illis a patre meo. Quāto magis vbi q̄nq̄ duceti q̄dringentivel q̄nq̄ mille hoies sunt cōgregati. ⁊ cōmunē oꝛonem ꝓ aliqua cā faciunt. Et q̄libet libenter debet ꝓ alīs oꝛare ⁊ cōem oꝛonē facere. qz hec est elemosina spūalis ⁊ deo valde placet. vñ Crisō. sup Matth. Pro se oꝛare necessitas cogit. ꝓ alīs aūt charitas fraternitatis hoꝛtat. Dulcioꝛ aūt ē aīe deū oꝛatio. nō q̄ necessitas transmittit. sed quaz charitas fraternitatis cōmendat.

In festo ascensionis. Sermo. lxvj.

Postquam locutus est ꝓ eis assumptus est in celū ⁊ sedet ad dexteram dei Marci. xvj. ℣ Scīēdū q̄ ab oꝛigine mundi non fuit tale festū in celo. nec vnq̄ vsq̄ post iudiciū erit cū xps redierit cū bonis ⁊ electis eos ducēdo in celos. vñ leo papa in sermone de ascēsione dñi. Sic in solēnitate paschali resurrectio dñi nobis cā fuit leādi. ita ascēsio ei⁹ in celos pñtiū nobis est materia gaudioꝝ recolēdibus illius diē ⁊ rite colētibus quo natura nr̄e humanitaz ita xpo sup oēs ordines angeloꝝ ⁊ vltra cuncta cōsessum. Item Augu. in fmone de ascēsione. Resurrectio dñi spes nostra ē ascensio glozificatio nostra. Si q̄ recte. si fideliter. si deuote ascēsionē dñi celebram⁹ ascēdamus cū illo ⁊ surszuz coꝛda habeam⁹ Ambō. in li. de offi. Sicut xps sua resurrectione resurgendum esse a pctis edocuit. ita sua ascēsione ascendē quādā eē aie indicauit. Bern. sup Cant. Nōne igit in ꝓtēplatiōe celestiū ascēdam⁹ vt saltē aut sic noxia videam⁹. ⁊ timētes euadere ad deū fideliter accedamus. Sciēdū q̄ festiuitas hodierna est sera oim festiuitatū. qz ꝓ h̄ incarnat⁹ ē. ⁊ trigintaīb⁹ annis in mūdo isto laboꝛauit. deīn de passus est et sustinuit moꝛtē vt celū nobis aperet. qō hodie ꝓsurrecto erexit nos xpī ascēsio ꝓcurauit. qz nobis spūs de celo tribuit. Ergo festiuitas hodierna ē cōclusio oim festiuitatū xpi. s. annūciationis. natiuitatis. circūcisionis. passionis ⁊ resurrectionis. cum oia hec ꝓfecit tunc hodierna die celos ascēdit. Iō hodiernū festum ꝓpter solēnitatē dignitatem posest etiam nominari festum omniū angeloꝝ. quia hodie eoꝝ ruina cepit repararī q̄n xps cum electis suis celos ascendit. Si super vno peccatore cōuertente gaudiū ē angelis. s. qui hic pniam agit vel si de vno sctō q̄ ad celū euolat. vel de vna anima q̄ de purgatoꝛio liberat. quid tūc q̄n tot milia id est oēs electi ab initio mundi cum christo celū ascenderunt. Item festum hodiernū est festū pphetarū. patriarchaū ⁊ omniū electoꝛum ab oꝛgine mundi. qui hodie omnes cum xpo ascende-

runt. Et si de vno sancto festū sit cuz exolat ad celum, z illa dies appropriat sibi. nōne tunc hodierna dies pōt appropriari ꝓphetis z patriarchis qui hodie oēs cuz xpo ascenderūt. Itē hodiernū festū pōt dici festū btē Marie. qz carnē filij sui quā a se assumpsit hodie exaltari sup oēs celos vidit. imo est festum totius hūane nature q̄ hodie in xpo exaltata est. Joh. xiij. Si diligeretis me gauderetis vtiqz qz vado ad patrē Grego. in omel. hodierna. Illa em̄ natura cui dictū fuerat terra es z in terrā ibis hodie in celū iuit. Item notandū q̄ hodierna die non soluz xps corpaliter ascēdit. ꝫ etiā multi q̄ cum xpo surrexerūt hodie cū xpo vt credit corpali ter ascēderūt. vñ Aug. in ſmo. de resurrectione. q̄z sepulcra in passione dñi sunt patefacta hoz corpa xpo resurgente de puluere sunt suscitata. Dicebat em̄ vt ille ꝑus resurgeret. deinde illi sicut dic apl's. Christus resurrexit a mortuis ꝑmittie dormientiū credunt. Ortum ad scām sciendū q̄ hodierna die xps tria signa dilectionis apl'is ostēdit. Primo comedit cum discipulis. sicut amici faciunt cū abinicem recedere volunt Act. j. Et cōuescens ꝑcepit eis ab hierosolymis ne discederēt ꝫ expectarēt ꝓmissionē patris. Scōo benedixit illis. sicut homo valedicit suis charis amicis cū ab eis recedit. Tertio locutus ē eis. Primo increpando eos de incredulitate quā ante habuerūt non q̄ iam adhuc illo die increduli fuerunt. ꝫ qz añ tarde crediderūt his qui viderūt eū resurrexisse Deū. Audi xpm discipulos increpantē ea hora qñ sub tacturus erat penitētiā suā. q̄ nō dedigneris eū ne a ꝓximo tuo. vt a vicario xpi arguaris. Itē locutus est eis verba instructionis dicēs. Euntes in mūdū vniuer. ꝑdicate euāgelium oīi creature. Querit quare oīi creature iussit euangeliū ꝑdicari. nonne lapidibus z bestiis volucribus ꝑdicandum ē euangelium. Respondeo ꝓmo. qz hō dicit microcosm⁹. vñ Aresbiuj. phisic. Hō dicit minoz mūdus. qz quenientiā habet cum oībus creaturis. q̄ xps xps Predicate euangeliū oīi creature. i. hoi q̄ hz esse cū oīi creatura. s. cū lapidibus. viuere cuz plantis. sentire cuz bestialibus irrōnalibus. intelligere cū angelis. Scōo qz ꝑ hoc q̄ dicit oīi creature oñdit q̄ vult oēs hoīnes saluos fieri. pauperes z diuites. nobiles et ignobiles rusticos z ciues z nulluz spernit. qz non est acceptio ꝓsonarū apō deū. Tertio in hoc q̄ dicit oīi creature oñdit q̄ hō ē dñs oīm creaturaruz ꝑs. Dia subiecisti sub pedib⁹ eius zc. Gen. j. Dñs. muti piscib⁹ maris z volucrib⁹ celi. z cūctis bestiis terre. Item dicit in euāgelio. Qui crediderit et baptisatus fuerit saluꝰ erit. Vbi querit. vtrū fides requirat in baptisandis. Rñdeo sm̄ petz de barā. super. iiij. sniaz. di. vj. In puulis z naturaliter stultis nō reqrit ꝓpria fides ꝫ sufficit aliena. quia pueri in fide parentū vel patrinoz vel ecclesie baptisant. In adultis z discretis hoibus q̄ habēt rōnē reqrit fides ꝓpria. non q̄dam ad susceptionē sacr̄i. qz etiā sine ea recipent characterē sacr̄i. ꝫ q̄tum ad susceptionem rei sacr̄i. i. gre. Item querit vtrum oibus puulis eālis grā det i baptismo. Respōdeo sm̄ Bonauen. iij. di. iiij. sic. Quātū est de se eālis gratia dat in baptismo puulis. z hoc qnātūz est de lege cōmuni. Primo rōne morbi. i. pcti originalis qui morb⁹ est eālis in oibus pueris. Secōo qz oēs sunt eāliter dispositi. nec plus nec minus vnus q̄z alter. qñ nullū hūt pctm̄ actuale ꝫ soluz originale. Tertio qz sacr̄m vnū z eāle ē in se. q̄ eāliter operatur in puulis. deus tñ q̄ nō alligauit suā potentiam sacramentis pōt vnī dare plus vel minus si vult.

Item querit an in adultis baptisatis sit eālis effectus baptismi. Rñdet sm̄ Bona. vbi s. q̄ triplex est effectus baptismi. primus ē characteris impressio. Secōs restitutio innocētie. Et quo ad illos duos effectus est equalis effectus baptismi in oīb⁹ digne suscipiētib⁹. Tertius effectus ē infusio grē Et hic effectus ē maioz in illis adultis q̄ magis sūt dispositi. qz q̄ se plus disponit plus recipit de grā. Et ideo q̄ ad hoc nō oportet q̄ sit eālis effectus in omnibus baptismū suscipiētibus. Si vis plus dicere de baptismo quere infra sermone. lxxvj. et sermone. lxxvij.

In eodem festo Sermo .lxvij.
De signis veri christiani.

Signa aūt eos qui crediderint hec sequētur Mar. vlt. Quāq̄z de quoq̄z hoie an saluet an damnet. sunt tamen quinq̄z signa q̄ dñs hic ponit valde expressiua salutis z que nobis in vltimo recessu ꝑ memoriali reliquit. per que cognoscunt veri fideles a nōveris. Omnis igitur fidelis seruare volens vt hec quinq̄z habeat necesse ē ad minus sm̄ explicatiōez spūalē. Habent em̄ ꝫ signa dupl'r corpal'r z spūal'r Apostoli z alij q̄dam sancti in ꝓncipio ecclesie habuerunt illa signa vtroq̄z modo. Et hoc necessariū tunc erat quatenus apl'i per illa signa hoies ad fidem cōuerterent. z ideo hec signa corpaliter impēdebant hominibus. Spūaliter vo hec q̄nq̄z signa nos habere oportet z sunt certa signa salutis quia miracula corpalia oñdunt hoiem esse sanctū sed non efficiūt ꝫ illa efficiūt z oñdunt. Primū signum est q̄ demonia eijciēt hoc apl'i z alij scti fecerunt corpaliter eijciendo demonia ab obsessis. z ꝑ hoc oñderūt se eē discipl'os xpi. Sic nos spūaliter demonia. i. pctā eijcere debem⁹ ꝑ pniam. Et q̄ ꝫ facit vere ē xpianus. Dñs em̄ q̄ nō mentit dicit. Signa autē eos q̄ crediderūt hec sequent in nomine meo. i. ꝑ salute eterna demonia eijciēt. i. pctā mortalia. Quot aūt q̄s in se hūt pctā mortalia tot diaboli etiā aiaz ei⁹ possidēt. vñ legit Mar. xvj. Mariam magdalenā septē demonia habuisse. Quod exponit Grego. z dicit. Maria septem demonia habūit que vniuersis vicijs plena fuit. Et illa pctā q̄ in nobis cognoscim⁹ immediate ꝑ verā ꝓtritōez eijcere debem⁹. Sed querit vtr̄ q̄s imediate teneat ꝓfiteri. Rñdeo q̄ ad ꝓritionē tenet hō q̄ctō recognoscit se peccasse mortaliter. Sz ad cōfessionē faciendā imediate nō tenet nisi tpe pasce vel etiā qñcunq̄z al's vult sacr̄m eucharistie accipe. q̄uis periculosum sit ꝓfessionē diu differre. Ergo consulendū eēt cuilibet seculari q̄ ad minus in q̄libet angaria confiteret sua pctā. qz ꝑ hoc retraheret a multis pctis que al's cōmittit qñ in anno nisi se-

mel confitek. Et insup talis hō efficerek timorosus quo ad deū. z etiā se recognosceret z ppenderet suos ꝓprios defectꝰ. Sed isti q raro ꝓfitent plura peccata obliuiscunt. qđ valde piculosum ē. ſō bonum est sepius confiteri. vñ Herñ. in epla. Ama ꝓfessionem si affectas decorem. Itē vbi confessio ibi pulcritudo z decor. Si ergo immediate pctā ejeceris cum peccasse te cognoueris signum est salutis vñ Chrys. in ſmone. Peccare est humanū. pmanere aūt in pctis est dyabolicū. Ergo ejcienda sūt peccata p cōfessionē. non solū magna ꝫ etiā parua vnde Grego. in mora. In vnoquoq; lapsu a minimis semp incipit. z successesētibꝰ defectibꝰ ad grauiora pruenit. Et cum quis nō curat cauere parua peccata faciliter labit in maiora. vnde Aug. in lib. de penitētia. Nullū est peccatū adeo paruuz quod non crescat neglectū. Unde etiā Isido. de sum. bo. Quemadmodū ad virtutū culmē tendētes non a summis inchoāt ꝫ a modicis vt semp ad altiora pringant. ita z q dilabunt ad vicia non statim a magnis criminibꝰ incipiūt: ꝫ a modicis assuescunt. z sic cū maximis corruūt. ¶ Scōm signū fideli necessariū ēvt noua lingua loqt. deserēdo antiquā quā dyabolus ab initio adinuenit atq; homes mali .ſ. Reg. ij. Recedant vetera de ore vō. Lingua eñ vetus est iracū de z dura ꝓximis rñdere. z insuper ipsis maledicere. z eos ad iracundiā ꝓuocare. Et ꝫ est valde piculosum. quia oīa peccata que ille sic ad iracundiā ꝓuocatus cōmittit. oim pctōꝝ illoꝝ ille qui eum cōcitat ad iram particeps erit. Sed queritur an homo sustinere debeat maledictionez sibi a malis hominibus imprecatā. Respondeo q bonus homo nō debet curare tales maledictiones sed eas patiēter sufferre. quia sibi nihil obsunt. vñ Augu. sup ps̄. Qui iustus est z maledicit premiū ei pro maledictione reddit Ps̄. Maledicent illi et tu būdices. Itē vetus lingua ē blasphemare. z iurare Eccī. Vir multū iurans replebit oīa iniquitate Itē lingua vetus ē adulari. z verba fraudulēta loq Vñ Iero. Nihil est qđ tam facile corrūpit mentes hoim sicut adulatio. Plus eñ nocet lingua adulatoris q̄ gladius psecutoris. Itē lingua vetus ē impudica z luxuriosa verba ꝓferre. Et talia verba sunt signa mali z impudici cordis. vñ Matth. xij. Exabūdantia cordis os loquit. vñ Arest. iij. etbi. Qualicūq; q̄sq; ē taliter dicit z taliter opat z talit viuit. Itē lingua vetus ē loqui verba detractoria. z denigrare famā ꝓximi. vñ Iero. Nō facilis venia praua dixisse de rectis. Item lingua vetus est iactanter loqui et seipm in pctis suis cōmendare. vñ Augusti. Nullus scelus tam abominabile deo est q̄ ꝑterita peccata vnicuiq; nr̄m dimissa reminiscendo gaudere z inde exultare. Itē vetus lingua est loq verba mendacia in damnū sui proximi. vñ ps̄. Perdes oēs qui loquunt mendacium. Item lingua vetus est loq verba ociosa z inutilia. vnde Matth. xij. De oīi vbo ociosо ꝛc. Itē lingua vet⁹ est libēter loq de mūdanis z trāsitoriis. vñ Job. iij Qui de terra est de terra loquit. Item. ſ. Joh. iij. Ipsi de mūdo sunt iō de mūdo loquunt z mūdus eos audit. Hz noua lingua ē loqui māsuete. pudice. et verifice. Itē informare ꝓximū z corrigere. z amonere ꝓximū fraterna admonitione. Itē libēter oīa re. deo regratiari z libenter ꝓfiteri. z sic de aliis bonis z honestis z deificis vbis. Tertiū signuz est q serpentes tollent. i. malas suggestiones siue a dyabolo siue a ꝓximo imisse sint imedite expellentes Et dyabolo imittunt suggestiones male cogitatōes prave. qbus hō imediate resistere dz z eas violēter expellere. vñ Greg. Nō est cogitatio tā immunda q̄ mentē polluat si rō non ꝓsentit. vñ etiā Herñ. Demonū est malas cogitatiōes ingerere. nr̄m est illis nō ꝓsentire. nā q̄tiens resistim⁹ totiēs dyabolū superamus. angelos letificamus. deū honoram⁹. Ergo qñcunq; sentis dyabolū te tentare p malas suggestiones. z si immediate repellis tam serpētes tollis z tibi nō nocebūt. vñ Herñ. Pōt inimicus excitare tēptationis motū. ꝫ in te est si volueris dare vt negare ꝓsensuz. Itē serpētes tollere ē videre malā vitā z malū exemplū ꝓximi. z tū suo malo exēplo nō corrūpit nec velle suā malā vitā seq. vbi gratia. Dives q videt superbiā alioꝝ in vestibꝰ z moribus. z si vellet etiā se tali mō extollere in vestibꝰ z moribus posset. qz dives z iuuenis z pulcer est. z tū se ꝓpter deū z salutē anie sue humiliat. ille serpentes tollit spūaliter. Itē alius dives q videt auarū ipsa. lia acq̄rere cuz vsuris. mēdacijs z fraudibus. z ipe possit silī mō ditari si vellet. z tū ꝓpter deū omittit talis oīa ista deo offert que sic iniuste lucrari potuit sed nō voluit Grego. Hoc aurū deo obtulisti qđ ꝫ eius voluntatē accipe noluisti. Itē iuuenis q in iuuētute caste viuit z tū tēptationes carnis sustinet ꝫ tū non ꝓsentit. serpentes tollit. Itē pulcer hō q vidit alios chorizare z illicite gaudere. z tū se resistit z sic ꝓpter deū quē nō vult ꝓuocare hoc dimittit. z se vincit. serpētes tollit. z sic d alijs. Et q̄to maiorē occasionez q̄s habuit z sibi restitit. z ꝓpter deū facere noluit. tāto maiori honore dign⁹ est coram deo. Unde scriptū ē. Qui potuit transgredi nō est trāsgressus. facere mala z nō fecit. vñ Herñ. i li. de libero arbi. Posse eñ peccare datū ē hoi. nō vt ꝓinde peccaret ꝫ vt gliosior appareret si nō peccaret cum peccare posset. ¶ Quartū signū est. si mortiferū qđ biberit nō eos nocebit. Vñ sciēdum q mortifer⁹ siue venenū bibere signat magū incōmoda sustinere. siue in vbis. ſ. maledicēdo. siue infirmi spoliādo. siue in ꝓpria pcurādo. siue infirmitates corpis sustinēdo. z sic de aliis. Si illa pdicta oporteat hoiez bibere. i. tollerare z pati. nec tñ sibi noceant. q̄ videlicet cum per impatientiā non corrumpunt. hoc est signum salutis et vite eterne. Et q̄to mortiferū tale siue incōmodū est fortius si nō crepuerit aut inflat aut perit p impatientiaz. tanto est laudabilius signum. vñ dicit Grego. Ego patiē tie virtutē maiorē signis z miraculis credo. Qui igitur patiētes sunt in magnis infortunijs z tribulationibus z infirmitatibus habēt quartū signum q vere filij dei sunt Greg. Qualis vnusq̄sq; apud se lateat illata ꝓtumelia ꝓbat. Ex hoc sequit q illi non habēt hoc signū q̄ nō solū magna incōmoda ꝫ necvnū verbū sibi ꝓiū sustinere volūt. vñ Greg. .xvj. mora. Qui a statu patiētie p linguarū vnine ra corruit ipse sibi restis ē q̄ ꝫ manifeste pecurōis gladios non subsisteret. ¶ Itē sciendū q pati

entia in aduersis est nobis multū necessaria. qz oportet vitā eternā. s. sustinēdo mala et operando bona. Sed quia opera nostra bona sunt adhuc modica et parua. ergo eo plus mereri debemus in sustinēdo patienter aduersa. vt recōpensemus modicitatē nrōz bonoz operū. qz in hac consistit patientia vt mala ab alijs nobis illata patienter sustineamus et deo de tribulationibus gras agamus. vnde Greg. in omel. sup euāge. Cum audieritis prelia. Patientia est aliena mala eq̄nimiter appeti. cōtra eū q̄z qui ei mala irrogat nullo dolore moueri. Cassio sup illud ps. Voluntarie sacrificabo tibi. volūtarie deo sacrificant q̄ inter angustias passionū ingiter gras agunt. Exemplū de patientia in collationibus patrū. li. xij. Legit q̄ q̄daz vetula reclusa alexādrie periit ab epo q̄ ei multū familiaris fuit. et eam pter sctitatē suam multū dilexit vt traderet sociā ei aliquā q̄ esset cuz ea in solatiū. Et epus tradidit ei viduā honestā virtutib⁹ pollentem mitē et dulcē. in oz̄one psistentē. obedientē et sibi fideliter seruientē. Que pōsta ē epo q ei nō eēt vtilis quidedit ei aliā durā verbosaz litigiosam et rebellē. et eā multis pricijs afficientē de q̄ nō ē pquesta. ꝫ pacifice sustinuit vsq̄q̄ cū ea exercitata eius intuitus addisceret pfectā patientiā. Pro q̄ admirans epus cū q̄reret quō eēt ei. ipsa rndit q melius eēt ei cū illa q̄z cū pma. qz prima fuisset ita dulcis et pacifica q nihil lucrabat eius patientia. Cū scda aūt exercitata multis iniurijs pfectā didicerat patientiā

D Quintū signū est. Sup egros manꝰ imponēt et bñ habēbūt. Duo sunt genera egroz aditorio nro indigentiū. Quidā em exteriori indiget aditorio in corpore. vt pauper vel infirmi quibus bñ facere debemus exhibēdo eis opa miscōie. vt esurientez cibem⁹. sitientē potem⁹. nudum tegam⁹. pegrinū ad hospitiū recipiam⁹ et sic de alijs. Et q̄ hec opa faciat sibi eē factū. vñ Matt. xxv. Q̄d vni ex mīmis meis feciſtis mihi feciſtis. Et in iudicio dicet dñs electis suis q̄ hic opa miscōie exercuerūt. Esuriui et dediſtis mihi māducare. sitiui et dediſtis mihi bibere. nudus etc. Venite bñdicti ꝓris mei etc. vñ etiā Ambro. Nihil ita cōmendat xp̄ianā aiam quēadmodū miscōia. Ergo si volum⁹ dei miscōiaz pme ri tūc debem⁹ cū paupib⁹ opa miscōie exercere. vñ Greg. Dei miscōiam nō pōt pmereri q̄ hic misericors nō fuerit. vñ leo papa in sermone. Miseri cordie virtus est tanta vt sine illa cetere virtutes et si sint pdesse nō pñt. Exem legit ō sctā Elizabeth q in hospitali in marckburg qđ cōstruxerat erat q̄dā infirma et lepr̄osus tā imūdus et tā fetidus et tā horribilis aspectu. q eū oēs ancille et serui abhorrebāt nec ei seruire volebāt. Beata elisabeth vidit eū cōtemptū ab alijs et ipsa cū magna hūilitate et diligētia mīstrabat ei. Caput lauabat ei et cum balneabat et ipsum pr̄ijs humeris et brachijs portabat et in gremio suo eū q̄escere faciebat. et ꝫ seruitiū ei q̄m oz dieb⁹ exhibebat. postea infirm⁹ disparuit. Qui dicēs. Ego sum xp̄s filius marie cui fuiuisti illis diebus. Et qz mihi puluisti i forma lepr̄osi hēbis mecū eternuz gaudiū. Sciōi infirmi sunt infirmi in aia vt pctōres q̄ te offenderūt. Et sup illos debes manus imponere. i. ipsis indulgere. Et ex hoc bñ habebūt. et hoc est deo valde acceptū et boi multū meritoziū. s. inimicos diligere et ipis indulgere. vñ Aug. in sermone de sancto Stephano. Per amorem hominis inimici efficieris amicus dei Aug. in enchiridion. Ea elemosina nihil est maius q̄ ex corde dimittim⁹ qđ in nos q̄sq̄ peccauit. Hec sunt quinq̄ signa vite eterne et veri xp̄iani q̄ ipse dominus iam ad celuz ascensurus oibus fidelibus suis pdicauit. q̄ signa postq̄ dixit statim assumptus est in celum. In hoc innuēdo q hec obseruātes similiter assumunt in celū. Que signa postq̄ dixit sancti apli cereris in signuz habuerūt et ostenderūt in exēplum. Unde sequit. Illi aūt pfecti pdicauerūt vbiq̄ dño coopante et sermonē pfirmante sequentibus signis.

In dñica infra octauā ascensionis. De preparatione ad gratiam. Sermo. lxviij.

Cum venerit paraclit⁹ quem ego mittā vobis Joh. xv. Sicut in dñica proxime ventura recolit spūssancti missio. sic hodie in euangelio recolit spūssancti pmissio. vt anim⁹ nr̄ pparet ad suscipiēdū ipm. Legit q tpe medio. s. inter ascēsionē xp̄i et missionem spūssci. fuerūt discipuli cū mulieribus et Maria matre Jesu et fratrib⁹ eius simul. Exemplo ergo illorū debent fideles esse tpe illo in pparatione sui et expectatione spūssci intenti. Preparatis em debito mō dabit spūssctūs ad illud ad qđ indigebunt. j. Cor. xij. Unicuiq̄ em dat manifestatio spūs ad vtilitatē Crisi. in sermone. Nunq̄ deus defuit cōsolator vbi pseuerās et deuotus fuit exorator. Itez Origē. sup Cantic. Dūme tormentū cedit nobis in gaudiū dum nobis supest diuine psolationis refugiū. Sciendū q in presenti sermone tria sunt dicenda. Primo q̄ debent mouere ad pparandum nos ad susceptionē spūssci. Scōo q̄ sunt illa que nos pparant ad susceptionē spūssancti. Tertio exēpluz de spiritusancto. Quum ad primū sciendum q tria debent nos mouere ad pparandū nos diligenter ad susceptionē huius hospitis. i. spiritussancti. Primū est hui⁹ hospitis sublimitas. Hospes ille scz spūssctūs cui nos pparare debem⁹ hospitiū est deus. sicut pater et filius. et iō cum magna diligentia pparandū est ei hospitiū. Et iō illi nō videntur credere spiritūsanctū esse equalem filio q̄ ante pasca diligenter pparauerunt filio hospitiū. et añ pēthecosten nullā pparationez facīūt spūisancto. De talibus posset facere derisionē spūssanct⁹. cū post in futuro festo inuocabunt eū dicentes. Veni sancte spiritus. Quale est hoc ad hospitium vocare tantum dominum cuius presentia indignus est. Unde Haymo super Jacobum. Dominū deum tuum suscepturus in habitaculo cordis tui emunda cōscientiā tuam ab operibus mortuis et cogitationibus supfluis et immundis. quia mundus inhabitator mundaz querit domū Beri. sup Cantic. Gra spūssci balsamū puriſſimū est et ideo parum solidum et pfundū vas requirit. Utilitas vo hui⁹

hospitis innūit nobis Sap.xij. vbi dr. O q̄z bonꝰ z suauis est dñe spūs tuus in nobis. Bonitas siue vtilitas eiꝰ i nobis ꝓmo apparet ex hoc q̄ absq̄z eo etiā ad mom̄tum aia viuere nō p̄ot.sicut nec corpus nisi spm̄.i.anhelitū attrahat ps̄. Os meū aperui z attraxi spm̄. Et ideo frequenter attrahendus est spūssanctus q̄ sanctū desideriū. vñ Aug. Desiderate auxiliū gr̄e qua sola boies liberant a malo sine qua nullū ꝓfectus cogitādo siue volēdo z amādo siue agēdo facīt bonū. ℣ Item vtilitas spiritussci apparet in hoc q̄ consolat nos z hoc fit tripliciter. Primo tentationē mittigando Esa.xlij. Cum transieris p aquas recum ero et flumina nō operiēt te.cū ambulaueris in igne nō cōburēris.p aquā que hz molliciē intelligit tentatio ꝓsperitatis. In igne intelligit tentatio vrens aduersitatis. Dañ.iij. Fecit mediū fornacis q̄si ventū roris flātem.vñ Aug.sup ps̄. Diabolus plerūq̄ vult nocere z nō p̄t.q̄ ptās eiꝰ est sub ptāte dei. Nā si tantū posset nocere diabolus q̄tū vellet aliq̄s iustoꝝ nō remaneret. Scō spūssctūs ꝓsolat dādo vtutē resistendi tentationibꝰ. vñ Luc.vi. Sedete i ciuitate donec induamini vtu.ex alto.j.Cor.x. Fidelis est deus q̄ nō patiet vos tētari sup illud q̄ potestis.fz faciet etiā cū tentatiōe ꝓuentū vt possitis sustinere. Isi.de sum.bo. Nō amplꝰ tentat electos diabolus q̄z dei voluntas p̄mittit. Tertio ꝓsolat spūssanctus infundēdo dulcedinē Eccī.iiij. Spūs meus sup mel dulcis Aug. Gustato spū desipit oīs caro.vñ spūssctūs tātā suauitatē offert vt totū mūdū boi desipere faciat. Ex h̄ patz spm̄sctm̄ eē deū z sup oēm creaturā Bern̄. Quid nō tpabit dulcedo illa.q̄ morte q̄z facit dulcissimā q̄ resistere p̄ot aspritas victioni illi. Richar.de sctō victo. Nō est cor tam durū vel lapideū q̄ diuina p̄tia sua benignitate non emolliat et sua dulcedine nō alliciat. De malignitate vo alterius hospitis.s.diaboli qui necessario adest si spūssctūs desit satis patere p̄ot per hoc q̄ ipse oēs hospites suos iugulat z oibꝰ bonis spoliat Idiere.vj. Crudelis ēt nō miserebit Greg. Nihil se fecisse estimat cū aias nō sauciat. vñ Augūst.de ciuitate dei. Diabololus oim discutit consuetudines.vētilat curas.scrutat affectꝰ.t ibi querit cās nocēdi vbi quēlibet videt studiosius occupari. Ista tria debēt nos mouere ad p̄parādū nos ad susceptionē spūssci. ℣ Sed q̄ritur ad scōm sciendū q̄ septē sunt q̄ p̄parāt ad susceptionē spūssci. Primū ē euacuatio a pctis p verā ꝓritionē et hūilē cōfessionē. Nō em̄ habitabit spūssctūs in corpe subdito pctis nec in corde imundo. Hoc figuratū est Gen̄.viij.vbi noe emisit colūbā de archa q̄ cuz nō inuenisset vbi quiesceret pes eiꝰ ꝑter inundationē aq̄rū reuersa ē ad archaz. Per noe intelligit deus p̄. q̄ emittit columbā.i.spm̄sctm̄. de archa.i. de regno celoꝝ. q̄ cū nō inuenit vbi q̄escat ꝑt̄ diluuiū aq̄rū.i.pctoꝝ reuertit ad archā.i. ad regnuz celorū. Nō em̄ imergebat se colūba in aquis diluuij. Sic nec spūssctūs intrat vbi ē diluuiū pctōrū Dasi em̄ immūdo.i.corde vicijs pleno non infunder deus p̄ balsamū spūssancti siue ꝓsolationē eiꝰ Augst.sup Luc. In corde mūdo ꝓscientia bona z fide non ficta habitat deus.ergo p̄parare nos debemus ad susceptionē spūssancti sicut tpe pasce p̄paramus nos ad susceptionē sacramenti eucharistie. Sciendū q̄ bonū est ꝓfiteri in qualibet angaria.q̄z multa pctā multiplicant z cumulant in his qui raro ꝓfitent z de multis pctis obliniscunt que dyabolus bñ cōsiderat vt in agone mortis eadem pctā sic ex negligentia oblita eis obiciat. Et si ralem hoiem q̄ in oīi angaria ꝑponit ꝓfiteri dyabolus retraheret z vellet impedire tunc talis posset se p votū astringere. vt si vltra angariā ꝓfessionē differret q̄ tādiu a carnibus vl̄ a vino abstinēt donec cōfiteret.Item si quis in futura angaria ꝓfiteri vellet tunc melius est q̄ tā añ festū penthecostes cōfiteatur ꝑter susceptionē spūssancti. Secundū q̄ p̄parat ad susceptionē spūssci est oīo deuota q̄a sicut aliq̄s libēter declinat ad hospitiū in quo scit desiderari aduentū suuz p̄cipue cum dñs hospitij multū sup hoc eū rogat. Sic spūssctūs ad eos venit q̄ aduentū eius ex corde desiderant.z cū deuotis oīonibus inuitat. Inia q̄ est sponsa x̄pi inuitat spm̄sctm̄ p deuotā oīonē Canti.v. Veniat dilectus meus in ortū suū zc. vñ oīo ē vnū illoꝝ q̄ maxime ꝑparant boiem ad susceptionē spūssci. Sap. Prope ē dñs oibꝰ occupat eos q̄ se ꝓcupiscūt ps̄. Prope ē dñs oibꝰ inuocātibus eum Sap.vij. Vocauit z venit in me spūs sapiētie.vñ in exrmplū nr̄m oēs apli cū mulieribus erant pseuerātes in oīone. Vñ cant. Vrā tibus aplis deū venisse nunciant. Cassioꝺ. sup ps̄. Ꝺro serenat coz.abstrahit a terrenis mundat a vicijs. sublenat ad celestia. reddit capaciꝰ z dignius ad spūalia bona accipienda. Tertiū est ieiunium. Vñ apli credunt tali tpe ieiunasse x̄m illō Math. ix. Numq̄d possunt filij sponsi lugere q̄diu sponsus est cum illis. veniēt aūt dies cū auferet ab eis sponsus z tunc ieiunabūt. vñ laudabilis ē cōsuetudo eoꝝ q̄ aliquā specialē abstinentiā faciūt hodierno tpe. Mā spūssctūs ignis est. Sicut q̄ ligna cum exiccant z humiditas in eis consumit ꝑparant ad susceptionē ignis.sic corda hoim p̄parant ad susceptionē spūssci p ieiunū z abstinētiā. vñ Beri. in epla.Castra nobis sunt nr̄a ieiunia q̄ nos a dyabolica impugnatiōe defendunt ad virtutes disponunt.z deo nos sanctificant.ad ipsumq̄ ꝓducunt. In signū huiꝰ tunc vigiliā penthecostes tenemur ieiunare sub p̄cepto ecclesie. Sed heu plures sunt qui eandem vigiliā nō ieiunāt q̄ē satis piculosuz q̄z nulla dies a festo pasce ad festū pēthecostes ita districte p̄cipit x̄m ius canonicū ad ieiunandū sicut illa dies. Quartū q̄ disponit ad susceptionez spūssancti est humilitas q̄ notat in hoc q̄ apls sedentibus datus ē spūssctūs. vñ glo. Sessio iudicij est humilitatis. Non vult spūssctūs intrare alq̄o hospitiū nisi vbi honorandus sit. Humilitas vo deū honorat Eccī.iij. Magna potētia solꝰ deꝰ est.z ab humilibus honorat Gre. Semp solet diuine gr̄e esse familiaris humilitas.nō venit q̄ spūssanctus ad euz qui nō est humilis Jaco.iiij. Superbis resistit deus hūilibus aūt dat gr̄az. Hec est cā gr̄e maria facta ē mr̄ x̄pi.z repleta spūsctō.s.p̄t hūilitatē eiꝰ Luc.j. Respexit hūilitatē zc. vñ Aug.ij.cōfes. O q̄z excelsus es dñe hūilia corda sūt domꝰ tue. Quintū est vnitas in charitate. vñ discipuli erant

parter in eodē loco cū spūsctō receperūt. Sic erāt in vno loco corpaliter. sic z spūaliter hūtes cor vnū z aiam vnam in dño. Qui vult ergo spūsctō accipe odium siue discordiaz a se remoueat. Spūs eñ hoīs sanctus in corpe ecclesie viuificat illos q̄ sunt vniti in bono. Itē sic ignis in diuisiōe lignoꝝ extinguit. sic ignis spūsctī in hoībus p discordiā extiguit. vñ Grē go. in pasto. Sic nihil ē pciosius deo vtute dilectionis. Berñ. Pax timet dyabolus vigilantes ieiunātes. ptinētes. qz de istis oībus multos traxit in laqueū ruine. ℔ pcordes z vnanimiter viuentes in domo dñi pūcti deo z sibi p vinculū charitatis hī dolorē. hī liuorē. hī timorē dyabolo inferūt. Et sic pcordia dyabolo displicet. sic concordia placet deo. Eccli. xxv. In tribus bñplacitū est spūi meo q̄ sunt pbata z mulier sibi cōsentiētes. Ubicūq; eñ hoies sūt vniti z pacifici insīt in deo. ibi deus in medio eoꝝ morabit. Psal. In pace factus ē locus eius. Apls. Dilige pacē z deus pacis erit vobiscū. Et tales vocabūt filij dei. Mat. v. Bti pacifici qm̄ filij dei vocabūt. ℔ Sextū qō disponit ad susceptōez spūsci ē audire verbū dei. vñ bonū ē illo tpe signāter audire sermones. Unde Act. x. Adhuc loquēte Petro cecidit spūs sc̄us sup oēs q̄ audierūt verbū. s. dei. Multi eñ sūt cōuersi z graz spūsci susceperūt p verbū dei. Hoc pz in vno sermōe. qz in auditōe verbi dei dat hoī gra p quā a pctis mūdat z cognitio pcti que est initium salutis qz sicut in speculo facies corporea homis speculat. sic facies anime in verbo dei. Job. xv. Jam mundi estis ꝓpter sermonē quē locutus sum vob. Psal. Eloquiū dñi inflāmauit eū. Q̄t pctores inflāmati sūt p verbū dei ad pniaz. Unde etiā legit q̄ fuit q̄dā comes lubricus supbus z malicios⁹ q̄ in talibus pctis diu vixit. Cōtigit aūt vna die eū ecclesiā intrare z sermonē audire. z audiuit p̄dicare illō dictū Ezech. Jn q̄cūq; hora pctor inge. rē. Et ad seipm reuersus iploravit dei miaz vt sibi sua pcta indulgeret. qz ap̄li⁹ ei visq; ad mortē ꝑstare vellet. Et postmodū mūdū deseruit z religionē intrauit z deo fideliter seruiuit. Et post mortē eius inuentū ē sup sepulcr eius scriptum lr̄is aureis illud dictū Psal. Misit dñs verbū suum z sanauit eū. Septimū qō disponit ad susceptōez spūsci est q̄ hō se exercere debz in actiua z ctēplattua vita. In actiua. Hoc oñsum ē in ℔ q̄ in impositōe manuū ap̄lorꝝ homies accipiebāt spūm scīm. Actuū. viij. Tūc imponebant manus sup illos z accipiebāt spūm scīm. Qui eñ regem summum accipere vult ad hospitium debz et fercula ꝑparare. Et illa fercula sunt bona opa. qz tot fercula pparat q̄t bōa opa facit. Et signāter illo tpe debz se q̄s exercere in opibus mie. qz spūsc̄ūs donum dī. ergo dādo ꝓmo bñficia meremur ipm recipere. Luce. vj. Date z dabit vobis. Itē in cōtemplattiua vita se exercere debz. Et hoc oñsuz ē in hoc q̄ spūsc̄ūs datus est apostolis in superiori cenaculo Quia illi q̄ volunt recipe spūm scīm debent cor suum leuare p contemplationem. p hoc eñ vadunt obuiaz spūsancto. Item debent se abstrahere a carnalibus desideriis z a vanis gaudijs mūdi. Unde Augustinus libro. v. cōfessionum. Gaudium diuine dulcedis nō degustas si carnali delectatōe cor maculas. Ber. Delicata est omnis consolatio. nec dat admittētibus alienam. Et quando homo abstrahit se a carnalibus delicijs. tunc erit dignus recipere diuinam consolationem. Exemplum huius pz in filijs israel q̄ non receperūt manna durante farina egyptioꝝ z q̄diu furūt in egypto. Sz in defto deficiente eis farina receperūt mānā.

In eadem dñica.
Sermo. lxix.
De excōicatōe maioꝝ z minoꝝ.

Hiqz synagogis faciēt vos. Joh. xv. Sciendum q̄ sicut iudei olim tenuerunt se ad discipulos xp̄i separando eos a participatōe z cōione ipoꝝ. sic nos iam tenere debemus quo ad iudeos. z etiam signāter quo ad excōicatos maioꝝ excōicatōe. a quoꝝ participatione z cōione nos abstrahere debemus. Pro quo sciēdum q̄ hic in pūti sermone tria sunt dicēda. Primo q̄ excōmunicatio sit duplex. z quare timenda sit Secundo in quibus casibus incidit quis in maiorez excōmunicatōez. Tercio declarāde sunt alique questiones de excōicat̄. s. in q̄bus casibus q̄s licite p̄t cū excōicato cōicare. z sic de alijs. ℔ Quātum ad pmum sciēdum q̄ excōicatio est duplex. s. maioꝝ z minoꝝ. Minoꝝ separat a sacramētis ecclesie. qz nullum sacramētū ecclesie accipiēdū ē in minoꝝ excōicatōe. nec etiam osculum pacis. Quā minorem excōicationem q̄s incurrit q̄cito scienter cōtra ꝓhibitōez cōicat cū excōicato. loquendo. comedēdo. emendo. vendēdo. z sic de alijs. Et ab ista minoꝝ excōicatōe p̄t absoluere q̄libet sacerdos q̄ talem ptātem habet sup talem hoiez q̄ possit cum absoluere a pctō mortali. Et ista absolutio fit solo verbo dicēdo. Ego absoluo te a sñia excōmunicatōis quam incurristi cōicando cuz tali excōicato in loquēdo vel comedēdo. z sic de alijs. Et etiā diligēter est aduertēdum q̄ plures laici sunt tam viri q̄z mulieres q̄ non curāt vitare excōmunicatos ℔ participāt cum ipsis. ergo cōfessor dz cōfitentē ad cautelam pmo absoluere a minoꝝ excōicatōe. z postmodum a peccatis. vt sic dicendo. Ego autoritate dei absoluo te a vinculis excōicatōis minoris si ligaris z ab oībus peccatis tuis mihi confessis. cōtritis. z oblitis. Jn noie p̄ris z filij z spūsci. Sed in oppositum plures sacerdotes faciūt dicentes in confessionibus sacramentalibus. Ego autoritate dei absoluo te a peccatis. Et postea subiungunt a vinculis excōmunicatōis. qō tamē nō debet fieri. qz ꝑm Petrum de Palude sup libros sñiaꝝ. Absolutio minoris excōmunicatōis in cōfessione sacramentali debet ꝓcedere absolutionem a peccatis. Et ista absolutio etiam p̄t fieri sine sacramentali confessione. sic q̄ ipe excōmunicatus tali excōmunicatōe minoꝝ exhibeat se z fateat se cōicasse cuz excōicato in loquēdo vel comedēdo. z sic de alijs. Sciendum q̄ maioꝝ excōicatio separat ab ingressu ecclesie z a cōmunione fideliuꝫ z a sacramētis ecclesie. Et tal excōicatio timenda est merito a quolibet xp̄iano ꝓpter quinq; rōnes. Primo. qz p ipaz excōmunicatus talis excludit a cōsortio oiuz fidelium in terra viuen-

tium. ⁊ a consortio dei ⁊ beatoꝝ in eterna felicitate existentium. Ergo compar̃ leprosꝰ q̃ habet morbum infectiuū q̃ a consortio hominū ejicit. ideo lepra corporalis ab hominibus mlt̃ū timet. eo ꝙ est morbus cōtagiosus. Et multi sunt homies q̃ alias infirmitates potius sustinerēt q̃ lepram. eo ꝙ ab hominibus sepat. Sed mlto fortius timēda est excōicatio. qz est ictus gladij spūalis q̃ magis timēda est q̃ gladius corpalis. Vñ Aug⁹. dic̃ de illo q̃ excōmunicat̃ ꝙ grauius est hoc illi q̃ si ferirēt gladio. ⁊ a feris deuorarēt. aut in flāmis exurerēt. Sc̃o timēda est excōicatio. qz est valde damnosa. Aufert em̃ homi partem suam de omnibus missis. orōnibus. ⁊ elemosynis. ⁊ alijs bonis opibus q̃ fiūt in ecclesia dei. qō nō est parui damnū. Quis em̃ digne sufficeret estimare valorē vnius missē. quid tūc de omnibus missis q̃ celebrant̃ p totū mūdum. ⁊ de omnibus bonis que fiūt ab omnibus hominibus. quoꝝ participatōe ex toto carebit ⁊ ꝓuatus est q̃diu in tali excōmunicatōe ꝑdurat. Tercio timēda est. qz ille qui excōmunicat̃ sathane tradit̃. Et etiam sm̃ Henricū de Arimaria. Excōicatus a potestate dei ⁊ si loqui liceat etiam a defensiōe sanctoꝝ auloꝝ eripit̃. ⁊ tam in aia q̃ in corpe potestate dyabolꝰ tradit̃. Quarto timēda est excōmunicatio. quis excōmunicatus est velut membꝝ abscisum a corpe. qō amplius nullius valoris est. Quid em̃ valet manus abscisa a corpe. vel pes. vel auris. Sic ille excōicatus abscisus est a deo ⁊ sctis eius. ⁊ nullius valoris est. Et sicut sup oīa timēda est abscisio mēbri a corpe homis. sic nihil magis debet timere xp̃ianus q̃ separi a corpe xp̃i mystico qō est ecclesia sct̃a. Vñ Aug⁹. sup Joh̃a. Nil tam debet formidare xp̃ianus q̃ separi a corpe xp̃i. quia xp̃s est caput omnium fidelium. ⁊ oēs fideles in gr̃a existētes sunt sibijnuicē membra. Sed q̃n quis excōmunicat̃ tūc a capite. i. a xp̃o. ⁊ a membris. i. fidelibus abscindit̃. ⁊ nullam influentiam diuine gr̃e amplius habet. q̃diu sic abscisus est ꝫ arescit. Quinto quia excōmunicatus ad nihiluz valet nisi ad eternum ignem. Hoc ꝓbat̃ ex euangelio Johānis vbi dicit xp̃s. Ego suz vitis vera ⁊ vos palmites. Sed homo q̃ est excōicatus similis est palmiti absciso a vite. qui sic abscisus ad aliud nō valet nisi vt ad ignem ponat̃ ⁊ comburat̃. Ex alijs ramis abscisis multa vtilia p̃nt fieri. ꝫ nō sicut ex palmite absciso. Vñ Ezech. xv. Fili homis q̃d fiet de ligno vtis ⁊ ex oibus lignis nemoꝝ q̃ sunt inter ligna siluarum. nunq̃d tollet̃ de eo lignum vt fiat opus. aut fabricabit̃ de eo paxillus vt dependeat in eo quodcūq̃ vas. Ecce igni datū est in escā. ℣ Item sciēdum si ab ista maiori excōicatōe nemo p̃t absoluere nisi papa vel eps. vel aliquis de autoritate ipoꝝ. Et talis absoluendus est cum Mitere ⁊ virga. Hec autem potestas ecclesie ⁊ platoꝝ ligādi ⁊ soluēdi que eis a xp̃o est tradita habeat magnam efficaciaz hoc possumus cognoscere ꝙ tale exemplum. Fuit quidam comes Tholosanus fautoz ⁊ receptoz hereticoꝝ. Et omnis talis ipo facto est excōmunicatus vna cuz hereticis. Et quidam sanctus abbas fuit ad eūdem comitem missus ad monendum eū. Qui cum viro sancto nollet acquiescere. nec excōmunicationem timeret. sciens vir sanctus ꝙ coz puersum nō erudit̃ verbis, dixit comiti. Vt tu ⁊ tui videant factis quātum infecta sit aia que excōmunicatōis vinculo est innodata volo mihi apportari album panem. quo sibi allato dixit. O panis licet tu non merueris. tamen vt in te ostendat̃ veritas fidei nostre. ⁊ maledictio anme excommunicationem non ptimescentis excommunico te Quo dicto panis q̃ erat inter manus eius candidus. mox niger factus est. Quem precepit in duas partes diuidi. ⁊ intus similiter apparuit niger. fuscidus ⁊ corruptus. Tunc subiunxit. Vt etiam sciatis virtutem absolutionis. accepto pane absolut eum. qui in pristinam speciem ⁊ candorem est reuersus. ℟ Quantum ad secundum est sciendum ꝙ non solum illi qui denunciant̃ in ambone sunt excōmunicati. ꝫ etiam in pluribus casibus sm̃ tus iacōmunicatī. cum quis incidit in excommunicationem manifestam vel alium religiosum mittit. Item qui hoc mandat vel post factum ratum habet. xvij. q. iij. Si q̃s suadente. Secundo cum quis incidit in heresim. Himiliter receptoz ⁊ fautoz hereticoꝝ. Tercio cuz quis ptic̃pat excōmunicato in crimine ꝓpter qō q̃s excōicatus est dando ei cōsilium. auxilium. ⁊ fauorē. Quarto cum q̃s incēdit vel frangit ecclesiam vel iubet. vel ꝓsulit. vel in ecclesia cōmittit̃ aliq̃d enorme petr̃m. vt capiendo corpus xp̃i. vel destruendo altare crucem. vel simile. ⁊ sic de alijs. Quinto cum q̃s abutit̃ l̃r̃is apostolicis. Sexto p̃ncipes vel illustres qui inhibent subditis ne vendant ꝓuisionis ecclesiasticis. vel molant. vel pistent. vel alia fuitis faciant. Septimo q̃ pedagium vel telonium accipiūt a ꝓcessionis ecclesiasticis. ⁊ tales nō debēt absolui nisi restituāt ea que sic ab ipsis receperūt. Octauo ꝓsules ciuitatum rectores ⁊ alij ptātem hñtes. qui faciūt statuta q̃ libertatem ecclesie ⁊ scptores coꝝ. Et etiam q̃ seruant talia statuta ⁊ ꝓsuetudines ⁊ sm̃ ea iudicāt. Nono Omnes isti tam p̃dicti sunt excōmunicati. Decimo q̃ impediunt iudicium cuiuscūq̃ iudicis ecclesiastici. vel impediūt volentes recurrere ad forum ecclesiasticū in causis ad tm̃ pertinētibus. Ite q̃ occasione sue excōicatōis. suspensionis ⁊ interdicti late in eos vel suos subditos. aut eoꝝ rusticos dederunt licentiam grauandi eos qui tulerant sniam. aut iudicis suos qui l̃r̃as tulerūt. nisi licentiam hmōi revocauerint. ⁊ etiam qui hoc ꝓpio motu attētare presumpserint. vel si in aliquo processu aliqua rapuerūt de predictis. nisi reddiderint infra octo dies. excommunicati sunt. ⁊ sic de alijs casibus quos in ture poteris inuenire. ℣ Quo ad tercium sciendum q̃ in q̃cq̃ casibus quis licite p̃t cōicare excōmunicato. Primo q̃ loquit̃ ei in his que pertinent ad absolutionem vel alias ad salutem anime. licet alia verba incidenter interponat vt magis ꝓficient. Secundo quicūq̃ oratoz causa orōnis vadens aut peregrinans. aut viator in terrā excōmunicatoꝝ deueniret vbi nō posset emere. vel si non habeat alias vnde emat. tali dat̃ licētia ab excōmunicatis accipiēdi ꝓpter necessitatem. Tercio vxoz excōmunicati excusat̃ a ptic̃patōe mariti excōmunicati. Quarto ꝑ

lij excusant a pticipatõe pñis excõmunicati. Et intelligit fm Guil. de filijs qui adhuc sunt in patris potestate. z cõmensales pñis. Alij vo filij extra domum pñis existentes non excusant. Similiter fui z ancille qui z ante excõmunicatiõez fuerũt in fruitio illius diũ excõmunicati z adhuc sunt. Quito ꝓpter ignorantiam. cũ ꝙs ignorat illũ esse excõicatũ actu z cõicat cum eo. Quid aũt si scio habitu aliquẽ esse excõicatum. ꝑ actu nõ. z cõmunico ei. Rñdeo fm Guil. si hoc facio subito. z nõ aduerto meipm credo q non pecco. nec excõicatõez incido. Queritur si excõicatus intret ecclesiã an alij teneant exire vl ꝓcurare q ille exeat. Rñdet fm Ray. si manifestũ est eum esse excõicatũ. tũc vel alij exire tenent vel ꝓcurare q ille exeat. xj. q. iij. Sicut apli. Quid si excõicatus intrat ecclesiã z sacerdos iã incipit missam. Rñdet fm Ray. si est occultũ nõ debz dimittere officiũ. Si vo est manifestum moneat eum publice vt exeat. Et siq dem nõ vult exire z sacerdos nõ inchoauit canonez nõ debet ꝓcedere ꝑ dimittere missam. Si vo pusq̃ ille ecclesiã intraret. vel pusq̃ sacerdos eum videret iam canonem inchoauit debet sacerdos ꝓcedere in officio. ita tñ q finito canõe z sumpto sacramẽto anteq̃ dicat postcõionẽ moneat illũ vt exeat. q si non vult põt sacerdos eũ eijcere. z si nõ põt eijci. in sacrstiam rediẽs dicat postcõionẽ z que post canonẽ requirebat. Item queritur si aliqs assurgat vel reuerentiã exhibeat excõicato vel inclinet ei salutãti se. aut moueat labia quasi resalutãs eũ cũ tñ nihil dicat. quid de illo. Rñdeo fm Guil. nõ incurrit excõmunicatio nẽ. q; pene nõ sunt extẽdẽde ꝑ restringẽde. Vñ etiã sciendum q si verbo salutat ab excõmunicato nõ debet resalutare eũ. ꝑ põt ei dicere. deus te emendet. z hmõi. Item si vir vocet excõmunicatũ ad mẽsam nũquid vxor põt ad ipaz mensam comedere. Respõdeo fm Guil. credo q non. ꝑ tamen potest ad aliam mensam in eadem domo tꝫ remote comedere q mecum excõmunicatis possit aliquid dari. Rñdeo fm Guil. q potest. z hoc causa humane sustentationis q̃. s. indigentes sunt. Et intelligo solum quo ad necessaria vite vel alimenta vestes z hospitia sic tamen q ꝓpter hoc nõ dimittant laborare ꝓ absolutõe. Secus si petant alia vtensilia. vt securim. fossorium. z hmõi que nõ sunt eis ꝓcedẽda. xj. q. iij. q̃ñ multos.

D Vltimo sciendum q illi qui ꝓticipãt cũ excõmunicatis sciẽter z ptinaciter grauiter peccãt. sicut illi qui cũ eis comedũt. bibũt. emunt. vel vendunt. z sic de aliis. Hoc ꝑz. qz talis cõmunicãs excõmunicato ꝛ ꝓhibitõez sui ꝓlati peccat in seipm. quia nõ cauet sibi ab eo qui habet morbum cõtagiosum. In q̃ videt minus amare animã suã q̃ corpus. quia si sciret se incurrere lepram corpis ꝓpter vnam cõmestionem vel locutõez q̃cito accederet ad excõicatum caueret sibi oino a participatiõe excõicatoꝝ. ꝑ lepram aie. i minorẽ excõicatõez quã incurrit pricipãdo cuz excõicato nõ curat q̃ tñ piculosior est q̃ lepra corporis. Item ꝓalia ꝓponit talis aie sue. qz si ꝓhibitum sibi esset sub pena vnius florẽti ne loqueret illi excõicato caueret sibi de dãno tempali inẽstum possibile esset. ꝑ de gra xpi z de anima sua non curat. Et talis excõicato cõicãs potius vult ꝓuari mensa dei. i. sacramento altaris q̃ mẽsa excõicati cũ quo in comedendo pticipat. qz talis non dz cõicare nec aliqñ sacramentũ accipe nisi sit absolutus ab illa minori excõmunicatiõe quã incurrit comedẽdo vel loquendo cum illo excõmũicato. Item talis cõicãs excõmunicato potius vult habere societatem illius excõmunicati q̃ societatẽ filioꝝ dei qui sunt in celo z in mundo. Ideo merito tal in inferno erit socius dyaboli z omnium damnatoꝝ si sic pertinaciter decedit. Quia si aliquis scienter z pertinaciter z in cõtemptum ꝓhibitõis ecclesie participat excõmunicato mortaliter peccat. Item sententia ꝓlatoꝝ valde timenda est cuilibet xpiano. qz xps dedit sacerdotibus potestatẽ ligandi z soluendi dicens. Quẽcũq̃ ligaueris super terrã erit ligatũ z in celis. z quemcũq̃ ꝛc. Unde tale exemplũ de excõicatõe legit q papa Grego. ix. quẽdam diuitem excõmunicauit. qui cũ ꝓtemneret excõmunicatõez pape. Tũc miraculo dei cyconie que nidificauerũt sup domũ eius a domo eius recesserũt. z nidũ transtulerũt ad domũ alterius. Vñ videns dictus ꝓtumax z admonitus a cognatis suis qui hoc idez ꝓsiderauerũt in cyconijs. postea humiliauit coz suum petens absolutionem. Et q̃cito fuit absolutus a sententia illa tunc dicte cyconie redierũt. z nidum supra domũ ipsius reportauerũt. Item aliud exemplum. Legit q in ecclesia sancti Vincẽtij martyris multi passeres solebãt intrare z fedare ecclesiã z diuinũ officiũ impedire. Cũ aũt nõ possent excludi eps illius loci eos excõicauit. mortẽ cõminãs eis si ecclesiã deinceps intrarẽt z defedarẽt. Qui ab ecclesia recedẽtes nunq̃ amodo ecclesiã intrauerũt. Immo si aliqs aliquem capiat z violẽter in ecclesiã ponat statim mozit.

In festo Penthecostes.
Sermo. .lxx.

HDeũ veniemus et mãsionem apud eum faciemus. Johã. xiiij.

U Sciendum q hodierna festiuitas inter alia festa singularem obtinet dignitatem. Est em festũ liberalitatis. quia rex regum celi z terre ascendens in regni solium ꝓfusa liberalitate dona cõtulit militibus suis. iuxta illud Psal. Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem. dona dedit hominibus. Quomodo aũt dedit dona ponit Actuũ. ij. ibi. Repleti sunt oñs spũsctõ. Item secũdo est festum exultationis. Unde hodie canit in missa. Quia ꝓfusis gaudijs totus in orbe terrax mũdus exultat. Unde hodie omibus hominibus gaudendũ est. Primo nãq̃ gaudere debent homies tristes. quia spũsctus hodie datur ad consolandum. s. suam dulcedinem nobis infundendo. Unde Augustinus in quodã fmõe Talis est gratia spũs scti vt si in corde tristiciã inuenit consumit z dissoluit. Item secundo debent gaudere peccatores qui in peccatis mortalibus fuerũt. quia hodie spũsctus dat ad viuificandum Johannis. vj. Spiritus est qui viuificat. Ezech. xxvij Ecce ego mitto in vos spiritum z viuetis. Item tercio debent gaudere iusti. quia spũsctus datur ad saluãdum iustos. Unde Augustinus. Gratia xpi sine qua nec infantes. nec etate grandes salui fieri possunt. nõ meritis reddit. ꝑ gratis dat. ꝓpter quod

gra vocat. Item Augustinus in li. pfec. Est gaudiū qđ nō dat impijs ꝛ eis qui te colunt dñe quox gaudiū tu ipe es ꝛ ipm est btā vita in terris. Item tercio est festum sanctificationis. quia hodie xps sanctificauit ecclesiā suā. ꝛ adhuc scificat hodie corda fideliuz p infusionē spūssancti. Psal. Sāctificauit tabernaculū suū altissimus. Itē quarto est festū amoris. qz spiritussanctus qui ē amor pris ꝛ filij hodie mittit. Idcirco hodie legit euangeliū in quo agit de dilectōne quā deus nobis infudit per spiritūsanctū. Ergo dicit in euāgelio hodierno Si qs diligit me. q. d. Pauci sunt qui me vere diligunt. Nam superbi diligunt honores ꝛ potestates. luxuriosi delectatōes ꝛ voluptates. auari diuitias ꝛ possessiones. Isaie. j. Omnes diligūt munera. Sequit in verbis premissis. s. Ad eū veniemus ꝛ mānsionē. ꝛc. Sciendum qꝫ triplices sunt homines. Primi sunt ad quos spūssctūs nunqꝫ venit vt sunt indurati peccatores q semp in malo stant ꝓposito. vt superbi. auari. luxuriosi. iracūdi. ꝛ gulosi. quia tales spūsctō resistūt in hoc. qz penitere nolūt. De qbus dr Act. vij. Dure ceruicis ꝛ incircūcisi cordibus ꝛ auribus vos semp spūsctō restitistis. Glo. qz nunqꝫ pniaz agentes. Et licet spiritussanctus pulset ad corda eox tamē intm sunt indurati qꝫ nolūt aperire. Apocal. iij. Ego sto ante ostiuz ꝛ pulso ꝛc. Mifricordia eīn dei magna est. q ita dr pulsat ad cor pctōris. ꝛ magna est rusticitas pctōris qui apire nō vult ei. Grego. Debemus mifricordiam erubescere si eius iusticiā nolumus formidare. Gra dei se hz vt radius solis aperi ei fenestrā cordis ꝛ intrabit. Heb. xij. Contēplātes ne qd desit gre dei. j. Pe. j. Sperate in eā q vob offert graz. Qui igit gre dei nolūt cor aperire vident peccare in spīmsanctum ingrati de bonitate dei quā ꝓtemnit. Item peccator induratus multū est reprehēsibilis q se videt peccatis inquinatū. ꝛ deo ꝛ sanctis angelis abominabilez factū. Juxta illud Psal. Corrupti sunt ꝛ abominabiles facti sunt in iniquitatibus suis. ꝛ tamē ad aquam gre sine qua mūdari nō potest nō recurrit. Item videt se igne infernali succensum. s. igne malarum concupiscentiarum. ꝛ tamē ꝓ aqua gratie qua ignis iste extinguit nō clamat. Ex magna eīn negligentia videt esse in hominibus defectus gre isto tempe. cuz tamen habeant in ꝓximo varios fontes gratiarum scz sacramēta penitētie ꝛ eucharistie. Dñ Crisostomus dicit. qꝫ tēpus auxilij est nūc. qz tēpus bonoꝝ meritorum. Ergo qui isto tpe gratie sunt aridi a gratia ꝛ se nō disponunt sunt similes eis qui iacent circa fontes ꝛ nolūt se applicare ad bibendum. ꝛ ꝓterea sic siti morīunt. sic etiā tales sunt reprehēsibiles. Secūdi hoies sunt ad quos spūssanctus venit. ꝫ mansionem nō facit. vt sunt illi q ꝑm Grego. in omel. hodierna cōpungunt ꝛ a peccatis suis se vertūt. ꝫ tempore tētatōis hoc de quo cōpūcti fuerāt obliuiscunt. ꝛ sic ad perpetrata peccata redeūt ac si hec minime plāxissent. ꝛ sic extinguūt gras dei in seipsis. Cōtra quos dicit Apostolus. Spm nolite extinguere.

Tercij sunt ad quos spūssanctus venit ꝛ mansionez facit. vt qui digni sunt recipere spm̄sanctuz ꝛ post receptionem spūssancti a peccatis se custodiūt. nec ecō uerso spm̄sanctum a se repellant. ꝛ sic in bono ꝓficiūt vsqꝫ ad finem vite sue. Augustinus li. iij. de penitētia. Presto semp est gratia que nunqꝫ deficit nīs ꝑpus expulsa cōtinue necessario quod suū est inspiratus si est q recipiat. Idē Augustinus. O qfelix est anima ista que ita vitā suā gubernare studet auxiliante deo qꝫ xpm hospitem ꝛ inhabitatorem mereaf accepere. Quantū ad secūdum sciendum qꝫ septem sunt genera hoium ad quos spūssanctus venit ꝛ mansionem ibi facit. Primi sunt qui consolationem mundi ꝓpter deum spernunt. Psal. Renuit consolari anima mea. Exemplū habemus in beato Johāne euāgelista. qui ante visiōes quas vidit missus fuit in exiliū vbi nullā consolationē mundanam habuit. ꝛc. Et merito tales ꝛsolant a deo qui hic ꝛsolatōes spernūt carnales. Deutero. viij. Afflixit te penuria ꝛ dedi tibi mānā. Sz q hic in mūdo ꝛsolant ꝛ querūt cōsolatiōes corporales nō sunt digni cōsolari a spūsancto. Unde Bern. in epla. Qui carnalibus voluptatibus pascit eternaz delitiaruz epulis indignus habet. Idē Bern. Quō ignis ꝛ aqua simul esse nō possunt. sic spūales ꝛ carnales delitie in eodem compatiunt. Sed tū sciēdū qꝫ sunt quase tuor genera hominum qui carēt omni consolatōe tā spūali qꝫ corporali. ꝛ ideo merito tales sunt pauperti mi. Primi sunt qui in obedientia sunt restricti ad religiosam vitam. ꝛ tū corde in seculo vagant. ꝛ tales duram vitam gerūt. Nam graue est eis quicquid ad dei seruitium spectat. ꝛ quicquid facūt hoc coacte ꝛ ex timore faciunt. nullam spūalem dulcedinem sentiūt. nec carnalem etiam dulcedinem ꝛ seculi consolationem habere possunt. Et hoc contingit qñqꝫ illis pueris qui contra voluntatem suam traduntf ad monasteria. vel quia pater est pauper. vel quia puer defectuosus est. vel quia pater multos pueros habet. vel quia cū pacto ꝛ simoniace talem puerum dedit ad monasterium. ꝛ sic de alijs. Ergo nulli consulendum est qꝫ puerum suum ad aliquod monasteriū tradat cōtra volūtatem suam vel etiam vbi nō seruat religio. ꝛ ꝑcipaliter illa tria substātialia. s. paupertas. id est cōmunitas. obediētia ꝛ castitas. Et ad illa tria seruāda obligat omis religiosus ꝓfessus cuiuscunqꝫ ordinis sit. Et quicunqꝫ religiosus illa tria non seruat nō est in statu saluandoꝝ. ꝛ melius esset qꝫ esset bubulcus vnus qꝫ qꝫ sit religiosus malus ꝛ ꝓfectus vel nō castus. ꝛ sic de alijs. Secundi qui carent omni cōsolatōe tam tempali qꝫ spūali sūt homines seculares ꝛ mundi sectatores. Nisi aliquā do recipiūt tempalē cōsolatōez ꝫ cū amaritudie cordis. quia contēnitōez habēt qꝫ ista vita in qua viuūt eos nō saluat quia sūt superbi. luxuriosi. auari. ꝛ res iniustas possidentes. lusores. blasphematores iracūdi inuidiosi. ꝛ sic de alijs. Et cū tales habeāt lesam ꝛsciaz ex hoc qꝫ seipos sic recognoscūt. ergo nūqꝫ pñt realiter gaudere. Dñs Ansel. Inordinatus animus sibiꝑi est pēa. Isido. de sum. bo. Nulla pena grauior est mala cōscia. Ambro. de officijs. Que pēa grauior est qꝫ interiozis vulnus ꝛscie. Nōne hoc magis fugiēdū est qꝫ mozs. qꝫ dispēdium. qꝫ exilium. qꝫ debilitatis dolor. Sic ecōuerso bōa ꝛ secura ꝛscia semp gaudium habet. Salomō. Secura ꝛscia quasi fuge cōsiuiū. Isido. de sum. bo. Vis nunqꝫ esse tristis semp bene vlde. reus nāqꝫ aīmus non est securus. bona vero cōscientia semper gaudium habet. Tercij qui carent

omni ꝓsolatõe sunt hypocrite qui corpus suum a solatijs retrahũt. ⁊ tamẽ in hoc deũ nõ ꝓtendũt. quãuis multum vigilẽt. ieiunẽt. corpus suũ castigẽt. tamẽ nõ sunt fuꝛi xp̃i. ꝯ martyres dyaboli. Et ꝑ dicemoꝛtificamur tota die. Et tales carẽt omni ꝓsolatõe. quia subtrahũt sibi ꝓsolatõez mũdi. ⁊ etiam carẽt cõsolatõe dei. Ergo sunt miꝭrimi ⁊ a xp̃o multipliciter maledicti. Quarti qui omni consolatione carent sunt impatiẽtes in aduersitatibus ⁊ infirmitatibus. Et tales qui sic in tribulatõibus suis cõtra deũ murmurãt ⁊ impatiẽter ferũt habẽt duplicem infernum. qꝛ hic puniunt ꝑ tribulatões ⁊ infirmitates. ⁊ ꝑter impatientiã suã in futuro punient a demonibus. qꝛ sicut ꝑ patiẽtiã homo custodit aiaz suã. sic per impatientiã põt pdere aiaz suã. Luce. xxi. In patiẽtia vestra possidebitis aias vestras. Sed qñ homo infirmus ⁊ tribulatus patiẽs est. tũc deus per interiozem cõsolationem temperat exteriozem tribulationem. Psal. Cũ ipo sum in tribulatõe. Secũdi ad quos spũssanctus venit ⁊ mansionem facit sunt qui lugẽt in seipsis que cognoscũt deo displicere. qꝛ ꝙ homo cognoscit mala sua est bonũ signũ in hoie. Beneca. Argumentũ est melius trãslati ꝙ vicia sua que vsqꝫ hũi ꝙ lugẽt. Crisosto. sup Matb. Nihil ita cõgluti summo bo. Lachꝛyme penitentiũ apud deũ ꝑ baptismate reputant. Sic lugẽtes merito sunt beati. qꝛ impetrãt a deo quicqd volũt. Vñ Crisosto. in ꝑmone. Nemo ad deũ aliqñ flẽs accessit ꝙ nõ quod postulauit accepit. Et tales dñs vult cõsolari. Hiere. xxxi. Cõuertam luctũ eoꝛ in gaudiũ. Sed isti ꝙ ꝑter dãna tẽpalia supꝛa modũ tristant nõ ꝓsolant. qꝛ plus tristant de bonis amissis temporalibus q̃ de datore quem sepius peccãdo offenderũt. Querit vtrũ sit peccatũ qñ homo nimis de dãnis tẽpalibus tristat Ꝛndeꝯ ꝙ sic. quia est signũ ꝙ ista tẽpalia cum magno affectu coꝛdis dilexit. Vñ Greg. xxxj. moꝛal. Si ne doloꝛe amittit quicqd sine amoꝛe possidet. queꝫo ardẽter diligimus habita. grauiter suspiramus ablata. Ergo oia dãna tẽpalia deo offerre debemus cuz patiẽtia coꝛdis. ⁊ dñs retribuet nobis ⁊ recompensabit in vita eterna. Tercij ad quos spũssanctus venit ⁊ mansionem facit. sunt illi qui strennue ⁊ viriliter tentationibus resistunt. Apocalyp. ij. Vincenti dabo manna absconditum. id est gratiam. que dicit absco dita. qꝛ nõ videt. Ergo viriliter resistere debemus dyabolo. ⁊ hoc in ꝓncipio tẽtatõis. quia dyabolus est serpẽs lubꝛicus. ⁊ vbi caput posuerit ibi statim totus illabit. Vñ Isido. de sum. bo. Dyabolus est serpẽs lubꝛicus. cuius si capitis. i. ꝓme suggestiõi nõ resistit. totus in interna dũ nõ sentit illabit. Vñ Heriñ. sup epl̃az Jacobi. Nõ em̃ ꝓtristari debemus si in tẽtatões inciderimus. ꝯ si in tẽtatõibus superati fuerimus. Greg. Tẽtatio cui nõ ꝓsentit nõ est peccatũ. ꝯ est materia exercẽde virtutis. Quarti ad quos spũssanctus venit sunt ꝙ eũ affectãt per feruẽsdesideriũ. ⁊ est valde dignũ vt spũssanctus ꝓ sua dignitate ⁊ vtilitate feruẽter desideret ab hoie. Augustinus. Tota vita xp̃iani est scm̃ desiderium. quod dum desideras nõdum vides. ꝯ desiderãdo capax efficieris. Ergo affectus ⁊ appetitus desideriꝯ datus est homi. vt magna debeat desiderare. ⁊ hec sunt dona gr̃e in ꝑsenti. ⁊ glorie in futuro. Ergo ex coꝛde affectare debemus gr̃am spũssancti. ⁊ eum inuitare per deuotam oꝛõnem. qꝛ qñ deuote oꝛamus tũc spm̃sanctũ inuitamus. ⁊ ipe paratus est ad nos intrare. qꝛ stat ante hostium ⁊ pulsat ⁊ expectat. ꝙ aũt oꝛando accepturi sumus spm̃sanctum hoc docet nos xp̃s Johã. xiiij. Rogabo pꝛem meum ⁊ alium paraclitum dabit vobis. Item docet hoc cetus apostoloꝛum qui inter ascẽsionem ⁊ pẽthecosten oꝛõi instabant vt spm̃sanctũ accipe merereñ. Act. j. Erãt oñs erãt ꝑseueranter vnanimiter in oꝛõne. Item hoc docet vniuersalis ecclesia que hodie cãtat ⁊ clamat. Veni scẽ spũs. Ergo Dauid oꝛando dicit. Coꝛ mundum crea in me deus. ⁊ spm̃ rectum innoua in visce. ⁊c. Quinti ad quos venit spũssanctus sunt humiles. qꝛ humilitas est vas ⁊ receptaculum gr̃aꝝ ⁊ virtutum. Jaco. iiij. Humilibus aũt dat gr̃az. Sic̃ aqua fluit ad loca humilia. sic gr̃a replet coꝛda humiliũ. Augustinus. Alta siccant. ima replent. Hãc humilitatem debet habere omnis xp̃ianus ad celestem gloziam peruenire volens. Bernardus in ꝑmone. Per humilitatẽ ascẽdatis ad sublimitatem. quia hec est via ⁊ non alta. Job. xxij. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Et hoc merito. quia humiles hic deum ad hospitium recipiunt. quare eos deus merito recipiet in futuro. Pꝛouerbioꝝ. xxix. Humilem spũ suscipiet gloria.

Sexti ad quos spũssanctus venit ⁊ mansionem facit sunt illi qui habẽt coꝛ quietũ ⁊ pacificum. quilibet em̃ libẽter vadit ad hospitiuz vbi q̃rem inuenit. sic ⁊ spũssc̃us. Matb. v. Beati pacifici. Abijcere ergo debemus discoꝛdias ⁊ inimicicias ⁊ ignoscere iniurias nob illatas. ⁊ pacẽ ⁊ charitatẽ habere ad oẽs homies. Apl's. Pacem habete ⁊ deus pacis erit vobiscum. ❡ Septimi ⁊ vltimi sunt qui verbum dei audiũt ⁊ illud custodiũt ⁊ retinẽt. Vñ xp̃s dicit in euangelio hodierno. Si qs diligit me sermonem meum seruabit. ⁊ pꝛ meus diliget eum. ⁊ ad eum veniemus ⁊ mansionẽ apud eũ faciemus. Ideo libenter debemus audire vbũ dei ꝑter tria. Pꝛio. qꝛ est cibus aie. Matb. iiij. Nõ in solo pãe viuit homo. ꝯ in oi vbo qõ ꝓcedit de oze dei. Bregoꝛ. Cibus mentis est verbum dei. Secundo. quia mentem illuminat. Psal. Lucerna pedibus meis verbuz tuum ⁊ lumen semitis meis. Si quis dolet oculos. vel si esset coꝛpaliter cecus libẽter iret per decem miliaria vbi posset illuminari. Multomagꝛ hoc facere debemus ꝓ spũali illuminatione. Tercio. quia ab eterna morte liberat. Job. viij. Qui ꝑmonem meum seruauerit nõ gustabit mortem in eternum. Sic̃ em̃ aia viuificat coꝛpus vita nature. sic spũssanctus aiaz cui vnit viuificat vita gr̃e. Vñ Joh. vj. Spũs est q̃ viuificat. Nõ etiam referri potest ad verbũ dei. Exemplum de gr̃a spũssancti. ⁊ quomodo verbũ dei illuminat animam. ⁊ ab eterna morte liberat. Quidam miles multis vicijs plenus fuit. ⁊ dyabolus ꝙ peccata coꝛ suũ excecauerat ꝙ omnibus diebus vite sue nunqꝫ nisi semel fuit confessus. Contigit em̃ semel vna dierum Pentheco stes ad ecclesiam eum reuerẽter ire. ⁊ nõ causa deuotõis. ꝯ ꝑter humanam ostẽtationem. qꝛ esdez die nouas ⁊ pꝛecioſas vestes induit. Quia audiẽs a

sacerdote vt dñs mitteret spm̃sanctum qui mundaret cordā omnium peccatorum a vicijs. Nox ille ad locum secretum fuit. rogans deum dicens. Domine deus ego prochdolor sum peccator qui multa vicia p petraui. rogo te propter miſicordiam tuam vt hodie mihi spm̃sanctum mittas qui cor meum purget ⁊ illuminet. Statim cum dñs exaudiuit ⁊ spm̃sanctum ei misit. qui cor eius mundauit p veram ꝓtritionem. ⁊ post p puram cōfessionem. ⁊ sic spūssanctus ad eū venit ⁊ mansionem apud eum fecit q̄ a mplius nūq̄ mortaliter peccauit. ⁊ satis cōdignam p niaz de pretritis peccatis fec̄. ⁊ finē suū in bono terminauit.

Itē alius sermo de
Spūsancto.
Sermo. lxxj.

Repleti sunt omēs spi- ℟ Rtuscto. Act. ij. Aresto. ix. Meth. Contraria nō sunt in eodem. Cum ergo spūssanctus intrat in cor homis tūc peccata ⁊ vicia expellit. ⁊ vitā homis scificat. Hoc factū est apostol̄ qñ in die pēthecostes omnes repleti sūt spūsco. Sciēdum q̄ in pñti ſmone tria sunt dicenda. Primo q̄ spūssanctus quatuor facit in aia. que aia naturaliter fac̄ in corpe. Scō qñ spūsctūs datus est apostolis. Tercio que sunt signa spūsctī quo ad inciplētes. ꝓficiētes. ⁊ pfectos. ¶ Quātū ad p̄mum sciēdum q̄ sic spūs corpalis. id est aia quatuor facit i corpe. sic spūsctūs similitudinarie quatuor facit in aia spūaliter. Primo spūs. id est anima cōfuat corpis decorem. quia sicut sine aia corpus est pallidum. nigrum. ⁊ deforme. sic aia nō habz decorem ꝓscie nec colorē cōuersationis honeste sine gr̄a spūsci. ꝙ aia p eius aduētū renouat. reformat ⁊ ornat. Psal. Emitte spm̃ tuū ⁊ creabunt ⁊c. Scō aia est caloris nutritio. Dū quādiu est aia in corpe. tamdiu ibi est calor naturalis. ꝙ aia recedēte corpus frigescit. Ita spūssanctus dat aie calorē dilectōis diuie. Romāos. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris. Tercio aia corpus cōfortat. q̄ sine aia corpus subsistere nō pōt nec se defendere. q̄ oia bn̄ pōt ea pñte. Sic sine gr̄a spūsci hō nō pōt tētatōibus dyaboli resistere nec se defendere Ad Roma. viij. Spūs adiuuat infirmitatē nostrā. Quarto corpus sine aia caret motu. sic aia sine spūsancto nec moueri in virtutibus. nec opari potest. ꝙ deficere eā oportet. Ezech. viij. Spūs eleuauit me. ¶ Quātum ad secūdum sciēdū q̄ spūsctūs tribus vicibus datus est aplis. Primo añ passionez xp̄i. ⁊ hoc ad faciēdū miracula qñ eos ad p̄dicādum misit. ⁊ sup omia demōia. ⁊ vt lāguores curarēt eis potestatem dedit. Hec em̃ miracula p spm̃sctm̃ fūt. ſm q̄ dicit Math. xij. Nō tñ cōsequēs est vt q̄cūq̄ habeat spm̃sanctū q̄ ille miracula faciat. quia sic ait Grego. Miracula hoiem sctm̃ nō faciūt ꝙ ostēdūt. nec quicūq̄ qui fac̄ miracula spm̃sanctū habz. Hoc p̄z in incantatoribus. Secundo dedit eis spm̃sanctū post resurrectiōez. ⁊ hoc vt sacra cōferrēt qñ insufflauit in eos dicens. Accipite spm̃sctm̃. quorum remiseritis peccata ⁊c. Hoc idem canit qñ sacerdotes ordinant q̄ sūt sectatores apostolorum. Tercio dedit eis post ascēsionē in die pēthecostes. ⁊ ex hoc corda cor ita solidata fuerūt vt amplius de tormentis nihil timerēt. Psal. Spūs oris eius omnis virtus eorum. Et in p̄ti festo repleti sūt oēs spūsco. In q̄ ostēdit magna liberalitas dei. q̄ magnū ⁊ ꝓciosum donum dedit. ⁊ hoc ptz in dignitate. q̄ hoc donum est ipemet deus. Aug. Magna dei miſicordia est q̄ dat donū equale sibi. Et si vnam guttam gr̄e daret homi plus esset ꝙ si daret sibi totū mūdū. Modo abūdanter gr̄az spūssancti eis dedit. quia repleti sunt omnes spūsancto. Hodie em̃ receperunt bonam mensuram gr̄e spūssancti. ⁊ hoc in suaz sanctificatōez. Item receperūt mensuram confertam. ⁊ hoc in eloquētia omniuz linguarum. vt canit in ecclesia. Loquebant varijs linguis apostoli. Et hoc donū fuit eis datū vt pcōres cōuerterent. quia si in mundo p̄dicare deberent oportuit q̄ vbiq̄ intelligerent. Itē receperūt mēsuram coagitatam. q̄ cōfirmati erāt in gr̄a q̄ amplius nunq̄ mortaliter peccauerūt. nec peccare poterunt. Itē mēsuram affluētem. q̄ p flumē spūsci totū mūdum trrigabāt. Ez riuuli istius flumis fuerūt sci doctores. vt Ambrosius. Augustinus. Gregor̄. ⁊ Ieronymus ⁊c. Stillicidiū hoz riuuloz sunt doctores moderni tpis. Psal. In stillicidijs eius letabit germinans. ¶ Quātū ad terciū. s. que sunt signa spūssancti. Sciendū q̄ tria sunt signa spūsci quo ad incipientes. Primū est dolor de culpa ꝓterita. Verū. Spūsctūs odit sordes. nec bitare pōt in corde subdito pctīs. cū em̃ ꝓpriū est pctā expellere ipsius. etiā ꝓpriū est odire pctā. nec in vno domicilio ꝙ mozarī tāra mūdicia ⁊ tāta immūdicia. Exemplum de luce ⁊ tenebris q̄ nō pattunt se in eodē hemispherio ꝙ mutuo se expellūt. Sic ⁊ hic. Ergo compunctio esse de peccatis est signum p̄me spūsci. Secūdū signum fm Verū. est firmū ꝓpositū cauendi futura peccata cum effectu ⁊ emēdādi ꝓterita. quod nullatenus pōt haberi conatu ꝓprio sine spūsco infirmitatē nostrā adiuuāre ⁊ p gr̄am assistēte. Dū Aug. in libro retractationū. Voluntas inq̄t nostra nisi gr̄a spūsci liberalit assistente non liberaf a suttute que facta est sua pcti. Dū etiā Seneca. Magna ps bonitatis est velle fieri bonū. Terciū signū est si q̄s mouet ab intra ad bona opa. Hā fm Grego. Amor vel nō est ociosus opaf em̃ magna si est. Verū. in fm̃one de festo Pēthecostes. Ad bonū faciēdum spūsctūs monet nos ⁊ docet. Monet memorā. ⁊ docet rōnē ⁊ volūtatem. Prompta igit bona opatio signuz est spirantis spūsci. ⁊ hoc quo ad inciplētes. Hā puer in vtero mris p motū cognoscit. sic si homo mouet ab intra spūalit. Sed quo ad ꝓficiētes sunt alia signa i q̄bus spm̃sctm̃ i eis inhitare cognoscūt. Primū est frequēs ⁊ iusta cōscie coniecturalis examinatio. nō solum de peccatis mortalibus. imo ō venialibus. Cuius ratio est. quia sic spūsctūs opponit peccato mortali. ita feruor charitatis qui est a spūsancto opponit peccato venali vt ipsum ab anima euellet ne spiritusancto displiceat. qui omnes anime officinas mundificat. ⁊ minimam peccati paleaz intra cor quod possidet nō patit possidere. ꝙ statim igne subtilissime circūspectionis exurit spūs suauis ⁊ dulcis. Dū Grego. in mozal. Cū igit frequens ꝓscie examinatio fiat a spūsancto p feruorem charitatis signum est adesse spm̃sanctum. Ergo si post dictum vel factū vel cogitatum bonū discutit vtrum in aliquo deli-

quit hoc est signū spūssancti. Apostolus. Si nosmet ipsos iudicaremus nō vtiq; iudicaremur. Bern. Dilexit deus illam aiam q̄ in conspectu eius sine intermissione se cō siderat z sine dissimulatione diiudicat semetipam. Secundū signū est sitis mūdane concupiscētie extinctio siue diminutio. Quāto em magis charitas auget sequit q̄ cōcupiscētia in eis semp minuat. Vñ Aug. sup Joh. in omel. viij. Radix oium bonoz est charitas z radix omniū malorz est cupiditas. Et ille due simul esse nō pñt. quia nisi vna radicitus euulsa fuerit alia plantari nō potest. Charitas ergo roborata non cessat cōcupiscentiā radicitus extirpare. vñ Aug. dicit q̄ charitas venenū est cōcupiscentia corporaliū. z nutrimentū charitatis diminutio cupiditatis. De hac extinctiōe sitis dī Joh. iiij. Si quis biberit ex aqua quā ego dabo nō sitiet amplius. Crisō. Non est sup terraz quod amet qui donū dei in veritate gustauerit. Unde Augu. Qui biberit de fluuio paradisi cuius vna gutta est maiorz q̄ occeanus. sequit vt eius sitis sit extincta. mirum em esset si homo totum mare bibisset z sitis eius nō sit extincta. Unde apostoli postq̄ de fluuio spūssancti biberunt omnia ꝓpter xp̄m reliquerūt. Ergo est signum spūssancti si corruum antea ad tempalia inclinatum fuerit. sed modo ad celestia erigit. Matth. vj. Ubi est thesaurus tuus ibi est z corruum. Tercium signum si parcis lesis ex corde quantūcunq; offensus sis vel offendaris in futuruz tū paratus es indulgere. z habes corruum pacificū ad oēs hoies est signū spūssancti. Sed iracundi z litigiosi habēt signū spūs maligni. Unde Grego. Si filij dei vocant que pacem faciunt ꝓculdubio filij sathane sunt qui ipam confundunt. Ambro sup Lu. Pax est dux ad vitam eternā. Sunt etiam tria signa spūssancti quantū ad pfectos. Primum est q̄ hō nil timeat nisi deū. j. Joh. iiij. Perfecta charitas foris mittit timorē. Jtē. ij. Corr. iij. Ubi spūs dñi ibi libertas. vñ apli z martyres nullū regez nec aliquē p̄sidē nec tyrannū quēcunq; timuerunt ꝓter solum deū. Unde Bre. Nullum genus mortis bono homini z recte viuenti metuendum est. Bene. Tutissima res est nihil timere nisi deuz. Ergo si nec paupertatē times nec infirmitatē. nec aliquā aduersitatē signū est pfectionis. Scōm signū est non resonare nec murmurare i aduersis. vt dicere possit cū ps. Quonīā ego in flagel. para. sum. Et illud Matt. v. Si quis te pcusserit in dexteram maxillā ꝑbe illi z alterā. Immo aduersitates z tribulatiōes sūt ei dulces. Unde scriptuz est de btō Stephano. Lapides torrentis illi dulces fuerūt. Ideo cantt de martyrib⁹ Nō murmur resonat. non q̄rimonia. Legitur etiā de apostolis. Act. v. Ibant apostoli gaudētes a cōspectu concilij qm̄ digni habiti sunt pro noie Jesu cōtumeliam pati. vnde Greg. Qui superna degustat infera equanimiter tolerat. Tercū signū est desiderium dissoluendi ab hoc mundo. sic q̄ totus mūdus ē sibi quasi crux et oia terrena postponit. nisi inquātū necessitas req̄rit. vñ Apls. Cupio dissolui z esse cum xp̄o. Et illud ps. Sitiuit aia mea ad de. fon. vi. Item illud ps. Heu mihi. q̄ inco. me. ꝓlōgatus est. Exemplū de desiderio celestis patrie. Legitur q̄ quedam mulieres tam spūali z mirabili amore in diuina affectione resolute fuerunt. vt pre desiderio languerent. nec a lecto q̄ multos annos nisi raro surgere possent nullam aliā infirmitatem habentes nisi illam. cui⁹ desiderio earū aie liq̄facte cū domio suauiter q̄escētes quāto spū ꝓfortabunt. tāto plus corpe infirmabant. Et sic habem⁹ q̄ spūssanctus opatur tria in incipiētibus tria in ꝓficiētibus. z tria in pfectis.

De eadem festiuitate. Sermo. lxxij.

Quare deus subtrahit gr̄am hominī.

Spirit⁹ meus sup mel dulcis Eccli. xxiiij. Ex quo spiritus sanctus est fons totius dulcedinis. tūc queritur quare de⁹ q̄nq; dilectis suis in p̄senti subtrahit consuetā gr̄am z spūalem consolationē z ꝑmittit eos q̄nq; diu stare in ariditate z amaritudine cordis. Respōdetur q̄ deus hoc facit multiplici ratione.

Prima ratio vt hō de seipso nō confidat nec de sanctitate sua nec reputet se esse aliq̄d cū nihil sit. quia q̄ reputat se esse aliquid seipm seducit. Sancti em viri q̄to pfectiores z sanctiores sunt. tāto humiliores sūt z debent esse. Sicut legit de sctō francisco qui dixit q̄ esset maximus peccatoz totius mūdi. Et hoc contingit ex eo q̄ seipos cognoscunt. Et quanto plus seipos cognoscunt tantomagis indignos se deprehendunt. Bre. in moral. Sancti viri q̄ altius apud deum virtutū dignitate ꝓficiunt eo subtilius indignos se esse deprehendūt. qz dum luce ꝓximiores fiunt quic quid in seipsis latebat inueniūt. Ne ergo bonus hō cadat in spūalem suphiam. que aliqñ peioz est et magis nociua q̄ secularis pompa. tūc deus subtrahit sibi q̄nq; spūalem consolationē. Et etiā ne hō credat a seipso habere illam gr̄am vel ex suis meritis vt sic cognoscat q̄ ista gr̄a datur sibi ex sola dei bonitate z liberalitate z non ꝓpter sua merita. Nam minimā gutta gratie z bonitatis dei nō possumus merer a nobisipsis. Nam si homo semp deuotionem z gratiam z spūalem consolationē ad libitum haberet forte crederet hoc esse a natura quod est a sola dei gratia.

Secunda ratio est qz deus vult ꝓbare hoiem vtrū velit abire z consolationē in creaturis querere quando non habet a deo diuinā consolationē. Sicut spōsus vult ꝓbare p̄stantiā sponse. i. fidem z dilectionē verbigr̄a. vt si mercatoz simularet se ire ad nūdinas z tamē se absconderet in domo maneret volēs videre q̄d vxoz faceret eo absente vel quid deo eo loq̄ vellet. vel si de recessu eius doleret z de reditu gauderet. Sic xp̄s tardat aliqñ ventre cum sua dulcedine vt ꝓbet constantiā fidelis aie an velit aliū virum accipere eo absente. vel an velit se ꝓtinere ꝓpter eū. Ꝉ ē vtiq; velit ꝓsolatōz alienā in creaturis q̄rere. vl vtrū velit libēter sine ꝓsolatōe creaturaz ꝓpē eū cēvel vtrū velit firmit̄ stare z nō recedere ab eo. Ex aia q̄ ꝓsolatōz in creaturis q̄rit postq̄ diuinam dulcedinez amisit facit sicut mulier que absente viro ꝓprio ad alium se transfert. Debet aūt aia que est spōsa xp̄i facē sic turtur q̄ postq̄ perdit suū maritū nō vult aliū recipere neq; ammō sup ramū viridez sedē q̄ sp gemit post maritū suū. Sic z aia hois debz gemere post xp̄m cū suā dulcedinē amisit. z gemendo expectare donec veniat z redeat. Tercia rō est vt hō in timore dei maneat z timeat no forte sponsum suū. s. xp̄m offenderit q̄ aliquā cām vel negligentiā ꝓpter

quã ꝓsolationẽ spũalem ei subtraxit. Sed tñ iste timor debet esse moderat⁹ ne desperet. Debet em̃ esse timor filialis ⁊ non seruilis. sicut puer timet ꝓrem et tamẽ eũ cũ hoc diligit. Nã stulta est illa vxor que statim credit de viro suo quotiens de domo exit q̃ velit eam relinquere ꝓ alia vxore. Sic facit aia que minus xp̃m diligit. Et nota q̃ in recessu viri de domo. ⁊ si secum tollit leticiã quã vxor habet de p̃nti a eius: nõ tamẽ tollit gr̃am nec post recessum minus diligit sed plus diligit. ⁊ insup magis accendit ⁊ inflamat. Et hoc est quod Gre. dicit sup Cant. Spõsus abscõdit se aliqñ ab aia spõsa sua, vt ardentius eũ ecõuerso querant. ⁊ dũ eũ inuenerit ecõuerso diligẽtius et cauti⁹ custodiat. Anima em̃ debet eẽ sollicita ne euz perdat. ⁊ dum eũ pdiderit magis sollicite debet eum querere. ⁊ dum ecõuerso inuenerit magis diligenter debet custodire. Et sic qñq̃ ꝓtingit q̃ xp̃s cũ maiori gr̃a redibit q̃ antea fuit cũ ista aia. Time ergo in q̃cunq̃ gradu pfectionis es. vñ Bern̄. Scriptum est. Si nõ in timore dñi te tenueris instãter. cito subuertetur domus tua. Omne nanq̃ virtutũ edificiũ ilico vergit in precipitiũ si huius gratie aufers presidiũ. vnde Bern̄. Connexa quidẽ sunt timor ⁊ religio. nec manere põt alterũ sine altero. Quarta causa ẽ ne homo seipm̃ destruat ⁊ corpus suum nimiũ debilitet Quia si hõ semp haberet istam gr̃am ⁊ spũalem dulcedinẽ semp vellet ieiunare. orare. vigilare. ⁊ alios labores facere. q̃ quicqd facit semp est sibi dulce ⁊ totum delectabile. stante illa gratia ⁊ consolatione. Ut ergo aïe obsequium sit rõnabile tunc deus q̃nq̃ subtrahit homini spũalem dulcedinem. Sunt em̃ aliqui in principio ita feruentes q̃ se destruunt ⁊ faciunt sibi capita debilia ⁊ vacua q̃ modicum vel nihil post modũ possunt. Sed obsequiũ hominis fm aplm debet esse rationabile vt hõ sic azinum suũ. i. corpus suum nutriat. vt saccos portet. id est labores sustineat. ⁊ sic eum domet discrete cũ abstinẽtijs ⁊ vigilijs. ne lasciuiat ⁊ pondus proijciat. Deus etiaz hoc facit vt homo suam ꝓpriam infirmitatẽ cognoscat. Nã cum xp̃s presens est per spũalem dulcedinem videtur homini q̃ fortis sit ad totum onus laboris scz mane surgere. orare. legere. ieiunare. ⁊ male comedere ⁊ proclamari ⁊ vilipendi. ⁊ quicquid ei iniungitur leue est ⁊ eum non grauat. Et quare hoc. quia dns supponit manum suam ⁊ subleuat totum onus. Sed subtracta gratia totuz graue erit qõ antea leue fuit. Apostolus Omnia possum in eo qui me confortat. Sed econuerso xp̃us dicit vt habetur Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Quinta ratio est ne hõ alios despiciat. ⁊ propter hoc alios defacili iudicet. q̃ vt alijs infirmis compatiat. Sunt em̃ aliqui quando de⁹ eis aliquã gr̃am facit. tũc statim iudicant ⁊ despiciũt alios qui forte si haberent illam gratiam plus facerent q̃ ipsi. Luce. vj. Nolite iudicare ⁊ non iudicabimini. nolite condẽnare ⁊ non condẽnabimini Gre. Vera iusticia cõpassionẽ habet. Ergo cõpati debem⁹ debilioribus ⁊ imperfectis. Unde Greg. In tanto q̃q̃ perfectus est in quanto perfecte sentit dolores alienos. Sexta ratio est ꝓpter tepiditatem. scz q̃ homo non vult feruenter ⁊ fortiter operari ⁊ vti illa gratia sibi data sed quando ita tepide operatur tunc deus quandoq̃ illam gratiam dataz sibi subtrahit. Itẽ admonet nos Apostolus dicens. Hortamur vos ne inuacuum gratiam dei recipiatis. Qui ergo vult esse inutilis seruus ⁊ non laborare cum bonis sibi cõmissis a dño dignum est vt dominus sibi econuerso recipiat bona cõmissa. Sicut dicit euangeliũ de isto seruo qui habuit vnum talentum ⁊ fuit piger ⁊ abscondit illud. Igitur fuit sibi ablatum ⁊ alteri datum. Si em̃ volumus vti gratia virtute ⁊ fortitudine quã iaz habemus tunc deus augmentat nobis istam gratiaz habitam sed si volumus negligẽter agere tunc deus aufert a nobis gratiam quã iam dedit. Unde scriptũ est. Maledictus homo qui facit opus dei negligenter. Ergo cum deus subtrahit tibi gratiam. tũc cogitare debes q̃ deus hoc facit ꝓpter tepiditatẽ ⁊ lassitudinem tuam. quia si alius talem gratiam habuisset multo feruẽtius deo seruiuisset. Septima ratio est ꝓpter peccata venialia a quibus se non cauet. Sunt em̃ peccata venialia sicut gutte aque. q̃ licet nõ possunt ignem totaliter extinguere charitatis tñ faciunt q̃ ignis non põt ita feruẽter ardere ⁊ ita vtuose operari. qz quicunq̃ debet sibi acquirere gr̃am ⁊ cõsolationẽ ac dulcedinem de qua hic loquimur oportet b fieri per magnos labores. Sed qz venialia impediũt q̃ homo non põt ita fortiter operari. ⁊ cõsequẽter propter venialia impedit hõ ne ad tantã dulcedinẽ quantat: ergo aïa debet esse sollicita nõ solum se cauere a peccatis mortalibus ꝛ etiã venialibus inq̃ntum põt. Etiã dulcedo gr̃e amittit quandoq̃ per immũdas et importunas cogitationes q̃bus hõ nõ tam cito resistit ꝛ in eisdẽ aliq̃liter delectat Eccs. x. Musce morientes perdũt suauitatẽ vnguẽti. Sed quertt an cogitationes q̃ homini incidũt cõtra voluntatẽ suã nocent. Respõdet q̃ nõ. signãter cum nõ delectat in eis dẽ nec dat eis consensum. Greg. Nõ est cogitatio tã immũda q̃ mentẽ polluat si ratio non consentit.

Quinta ratio est ꝓpter nimiã sollicitudinẽ ⁊ occupationẽ tpaliũ. vt cũ hõ se nimiuz occupat ⁊ sollicitat circa ista tpalia ⁊ mũdana. Sicut cõquerebat beatus Gre. in dyal. q̃ qñ fuit in monasterio abstract⁹ a secularib⁹ negocijs ⁊ liber in corde ab illis tũc magis fuit q̃etus in corde ⁊ pacificus cuz deo. ꝛ qñ fuit in officio cure pastoralis. s. qñ sublimatus fuit in papã Quia deus vult habere liberũ ⁊ mundũ cor ab oib⁹ curis ⁊ sollicitudinib⁹ mũdanis. vñ dicit q̃ ꝓpetam Ducã eũ in sollicitudinẽ ⁊ ibi loq̃r cũ eo. Ideo petit dauid dicẽs. Quis dabit mihi pẽnas sicut colũbe et volabo ⁊ requiescã. Mona causa ꝓpter b qz qñ q̃s q̃rit ꝓsolatioz ⁊ delectationẽ in istis detectationibus mũdi ⁊ ꝓsolationib⁹ creaturaꝝ tũc nõ põt hñe consolationẽ diuinã. quia sunt contraria. Bern̄. Delicata est consolatio diuina ⁊ non datur admittẽtibus alienam. Exemplũ huius habemus in tribus regib⁹ q̃s stella ab oriente ad dominũ perduxit. qui dum intrauerũt hierlm ⁊ q̃sierũt de rege iudeoꝝ vbi nat⁹ esset perdiderũt stellã. sup quo dicit Gre. q̃ dũ magi quesierunt cõsiliũ humanũ pdiderũt ꝓsiliũ diuinũ Quidã in isto mũdo volũt delectari in cibo ⁊ potu. ⁊ vestibus pciosis. in amicis in vxore. in filijs ⁊ in gaudijs mũdanis. ⁊ cũ h etiã q̃rũt ꝓsolationes diuinas in pñti sed decipiũt seipos. vñ Aug. v. ꝓfes. Gaudiũ diuine dulcedinis non degustas si carnali delectatio ne cor maculas. X Decima ratio est ꝓpter vitiã

reuelationē.s.qñ hō nūnis reuelat grāz sibi a deo da
tam ⁊ iactat se inaniter de bonis diuinis. Exēplū le-
gitur de quodā conuerso fratre qui post lōgos labo-
res.oīones ⁊ ieiunia meruit q in suscepti one venera
bilis sacramēti sensit inenarrabilē dulcedinē ⁊ dele-
ctationē in ore ⁊ in toto corpore suo.ita q ista dele-
ctatio ⁊ dulcedo fuit sibi super omnem humanā esti-
mationē ⁊ dulcedinē mundi. Qui veniens ad quen-
dā fratrū petiuit sibi dari osculum ab illo putans q
ille etiā deberet sentire illā dulcedinē. Tūc statim il-
la dulcedo euanuit: ⁊ postea nunq̄ eā habere potuit
Ergo quando hō sentit dulcedinē diuine gre tūc de-
bet se humiliare et deo in humilitate cordis grāru-
actiones referre. quia supbia ⁊ elatio spūalis est val-
de nociua. Vñ Isīd. de sum. bo. Nō te arroges. non
te iactes. non te insolenter extollas. nihil de te presu
mas. nihil bonī tibi tribuas. Vñ exemplū. Fuit qui-
dam frater in monasterio quodā multū verbosus. Et
semel accidit q loquebaī de nō sibi cōmissis. Tunc
abbas dixit sibi seriose. Vade ⁊ tace. Qui recedens
ab abbate. ⁊ corde suo imprimens ista verba abbatis
amplius in isto monasterio semper silentium renuit.
Et cū sic tacuit. tunc ab intra in spū tantū profecit q
deus quedā secreta sibi reuelauit. Et alij fratres mi-
rabanī de taciturnitate sua. Accidit aūt q quidā he-
remita in silua nō longe a monasterio infirmabatur.
Qui misit ad abbatem vt ad eum veniret ⁊ sibi eccle
siastica sacra porrigeret. Tunc abbas sumpsit illū ta
citurnū secum. ⁊ tuit cum sacris ad procurandū ⁊ cō-
candū illū heremitā. Et in via quidā latro audiēs cā
panā paruam secutus est eos vsq̄ ad cellam heremi-
te ⁊ mansit foris reputās se indignū q deberet intra
re cellam tam sancti viri. Sed postq̄ heremita cōfes
sus est ⁊ cōicauit. tunc latro stans ꝓpe ianuam cū hu
militate cordis sui dixit. O si essem talis q̄lis tu es.
Et heremita in elatione mentis ⁊ cōplacētia suiipsi-
us dixit. Hoc libēter deberes velle q esses talis qua
lis ego sum. Tūc frater ille taciturnus cepit flere ama
re. Et postq̄ abbas ⁊ frater ille recesserūt. tunc latro
iste a remotis cucurrit post eos ⁊ inuocauit deum vt
daret sibi contritionē veram ⁊ vite emendationē. q
iam ꝓponeret illi abbati ꝓfiteri ⁊ amplius nunq̄ pec
care velle. Et sic in veloci cursu ille cecidit ⁊ mortu⁹
est immediate. Quod videns ille frater cepit letāter
ridere. Sed postq̄ abbas cū isto fratre ad conuentū
rediit. quesiuit ab isto fratre quare sic taceret. Et rñ-
dit. Pater semel dixistis ad me. Vade ⁊ tace. Ab illo
die semper tacui nisi interrogatus fuissem. Tunc ab
bas dixit. Quare tu fleuisti cum illum sanctū heremi
tā cōicaui. ⁊ quare tu risisti cum ille malus latro post
nos cucurrit volens nos spoliare vel occidere. et sic
peccando in pctis suis obiit. Tunc frater ille respon
dit. Pater causa fletus mei fuit ista. q̄ cuz cōicastis
illum heremitam infirmū tunc latro stetit foris ianu
am dicēs ex humilitate cordis. O si essem talis q̄lis
tu es. Et heremita respōdit in elatione mētis. O pos-
ses libēter velle. ⁊ sic mortuus est dānatus ideo fleui
Sed latro q̄ post nos cucurrit habuit firmū ꝓpositū
cōfitendi. ⁊ nō spoliādi nos nec occidendi. ⁊ sic cur-
rens cecidit ⁊ obiit. ⁊ angeli aiaz eius rapuerūt ⁊ ad
celum cū gaudio deduxerūt. q̄ sua ꝓtritio fuit tanta
q̄ deleuit penā ⁊ culpam. ideo risi.

Ad idem festum.

Sermo. lxxiij.

De donis spiritussancti.

Repleti sunt omes spi-
ritusancto. Act. ij. Exquo iam istis sacris
diebus spiritussancti missio peragitur tūc
aliquid de donis spiritussancti pro presenti sermone
dicendum est. Unde sciendum q septem sunt dona
spūssancti. que ideo sunt septem quia per ea septez vi
cia capitalia expelluntur. Primum donū est
timor domini. de quo dicitur Eccī. j. Timor domini
initium sapientie. Quod donum cordi nostro adue-
niens multa bono nobis confert. Primo docet p̄te-
rita mala emendare. Eccli. j. Timor domini expellit
peccatum. Secundo docet bona operari. Eccli. xv.
Qui timet deum faciet bona. id est qui timet deuz ni
hil negligit. Tercio timor conseruat hoiem in bono.
Eccī. xxv. Si in timore domini nō tenueris te instan
ter cito subuertetur domus tua. Bern. in tractatu de
septem donis. Connexa quidem sunt timor ⁊ religio.
nec manere potest alterum sine altero. Bern. In ve
ritate nihil ita valet ad gratiam promerendam cōser
uandam ⁊ recuperandam q̄ si videaris non alta sape
re sed semper timere. Quarto timor domini miscōiaz
meretur. ps. Quō miseretur pater filiorum misertus
est dominus timētibus se. Quinto timor confert ho-
mini ꝓlongationem vite ⁊ tpalium ꝓsionē. Prouerb. x. Timor domini apponet dies. ps. Timete do
minū oēs sancti eius qm̄ nō est inopia timētibus eū
Sexto facit orationē exaudiri. ps. Voluntatē timen
tium se faciet ⁊ deprecationē eor exaudiet et saluos
faciet eos. Septimo gloriā eternā mereī. Prouerb.
xxviij. Beatus hō q̄ semper est pauidus. Eccī. xxv.
Beatus vir cui donatū est habere timorē dei. Greg.
Ubi timor nō est ibi salus nō erit. Hi sunt septē fru-
ctus quos cōfert donū timoris. quod est primū do-
nū spūssancti. Et hoc primū donum timoris expellit
primū petm̄ mortale. s. superbiam. Nā timor domini
hominē humiliat. supbia vo eleuat. Eccī. O dibilis ē
coram deo ⁊ hominibus supbia. Et quāto hō se hic ma
gis exaltat. tantomagis in futuro humiliabit. Luce.
xviij. Omnis q̄ se exaltat humiliabit. Ergo vt in fu-
turo exaltemur humiliemus nos hic coram deo in ti
more domini. j. Pet. v. Humiliamini sub potēti ma-
nu dei. vt vos exaltet in die visitationis. Bern. So-
la humilitas est q̄ exaltat. sola que ducit ad vitam.

Secundum donū est donū pietatis. Vñ sciendu
q triplex est pietas habēda. Prima ad deū. ⁊ ista de
bet esse in bona ꝓfidentia quā habere debem⁹ ad de-
um. Primo in temporali ꝓuisione. ps. Jacta cogita
tum tuum in domino ⁊ ipse te enutriet. Idem. Nunq̄
vidi iustum derelictum. Hec confidentia tollit ni-
miam ⁊ superfluam curam ⁊ sollicitudinem tempora
lium quam illi auari habent qui nunq̄ satiantur sed
semper timent sibi deficere ⁊ cum magna sollicitudi-
ne procurant sibi tpalia quasi semp deberēt viuere ⁊
forte in breui moriunī. Luce. xij. Stulte hac nocte re
petent aiam̄ tuā ꝛc. Contra quos xps dicit Mat-
thei. vj. Nolite sollicīti esse dicentes. quid manduca
bimus. aut quid bibemus. Nonne anima plus est q̄
esca. ⁊ corp⁹ plus est q̄ vestimentū. quasi diceret. Si

dat maiora.i. vitam ⁊ corpus etiam dat minora.i. cibum ⁊ vestimentū. Scō in spūalibus.s.ꝯtuz ad aiam.ps. Sperantem in dño mia circūdabit. Et sic tollitur desperatio que est peior oñi pctō. Isido. de sum.bo. Desperatio auget pctm̄. Desperatio ē peior oñi pctō. Crisō. in sermone. Nihil em̄ sic deū offendit quantū desperatio. Tercio in eternis.i. in remuneratione celestiū bonor. Lu.xij. Nolite timere pusillus grex cōplacuit em̄ pri vobis dare regnū Hanc fiduciā non debemus hre ex nris meritis ꝫ ex meritis ihesu xpi q̄ est redēptor nr̄ quē pater nr̄ dedit Rom̄. viij. Quō nō etiā cū illo omia nobis donauit. In signū huius xps in cruce habuit latus apertum. qz p eū regnū celor intramus. Ipe em̄ nobis p suaz passionē ianuā celi reserauit. Contra hoc sunt illi pusillanimes q̄ qñ audiūt aliquid de diuina iusticia immediate pterriti dicūt. Ego nunꝯ saluabor. ⁊ sic diffidere de eterna saluatione est dyabolicū. qz oñi spe saluationis dyabolus priuatus est. Sed nos xpiani firmiter in deū sperare debem⁹ qz ipe est q̄ saluos facit sperantes in se. Scōa pietas est q̄ ad seipm. ⁊ illa dz esse in miseratione aie ꝓprie. Eccia. xxx. Miserere anie tue placēs deo. B Uñ sciendū q̄ ex opa mie debem⁹ exhibere aie nre. Primo debem⁹ eā cibare. Et hoc fit pmo qñ digne cōicamus sacrm eucharistie vel etiā qñ deuote audimus verbum dei Matth. iiij. Non in sole pane viuit homo sed in omni ver quod procedit de ore dei. Grego. Cibus mentis est verbum dei. Sed heu plures sunt qui corpus omni die cibant. sed aiam raro cibant audiēdo vbuz dei. qō est malū signū. Job. viij. Qui ex deo est verbum dei audit. ꝓterea vos non auditis quia ex deo nō estis. Scōo debemus eā potare cum calice tribulationis ⁊ patiētie. quem xps per se bibit ⁊ ꝓpinauit nob. Matth. xx. Potestis bibere calicē quē ego bibiturus sum. Tercio vestire cum charitate dei ⁊ ꝓximi quia hec est vestis nuptialis vite ēne Matt. xxij. Amice quō huc intrasti nō hns vestem nuptialem. Per quā vestem cognoscunt filij dei. Joh. xiij. In hoc cognoscent oēs q̄ mei estis discipuli si dilectionē habueritis adinuicē. Quarto hospitare. qō fit per pniam quā agimus pro pctis nris. Quia cum homo est in pctō mortali tunc facit mānsionē in inferno. ps. Appropinquauerunt vsq̄ ad portas mortis. Sed quando pniam agit tunc preparat sibi mansionem in celo. Matt. iiij. Penitētiam agite appropin. em̄ reg. celor. Quinto debemus aiam nostrā visitare. ⁊ hoc fit qñ fragilitatem nostram pensamus ⁊ peccata nostra cum amaritudine cordis recolimus. vt cū ꝓpheta dicere possumus. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Sexto debemus eā de carcere huius mundi educere et hoc per desideria supnor. Unde aplus. Que sursum sunt querite non que supra terrā. Item nr̄a conuersatio in celis est. C Tercia pietas est quo ad proximū. ⁊ ista primo exhibet in dando. Eccl. xiij. Ante mortem benefac amico tuo. i. xpō. Quia elemosyna in vita multo melior est q̄ post mortē. qz vnus denarius datus pro deo in vita est melior q̄ centū post mortem. Scō exhibet ꝓximo ꝓmodando ps. Misereatur ⁊ comodat ⁊ semen illius in bñdictione erit. Et de hoc gaudet xps ⁊ tota celi curia. quia sum⁹ mēbra. ⁊ erit homini valde meritorium. Luce. vj. Mutuz dantes ⁊ nihil inde sperantes. Tercio in dimittendo proximo. Luce. vj. Dimittite et dimittemini. Aug⁹. in eucheř. Ea elemosyna nihil est malus q̄ ex corde dimittim⁹ quod in nos quisq̄ peccauit. Quarto facta proximi non in malum iudicādo sed semper ad partē meliorē interptando. vñ Aug. sup illo vbo Matth. Nolite iudicare ⁊c. Hoc loco nihil aliud pcipi estimo: nisi vt ea facta q̄ dubia sunt q̄ ao fiant in meliorē partē interptemur. Ubi notandum q̄ libet tenet omnia dicta ⁊ facta proximi in meliorem partem interpretari. nisi sint manifesta mala. Apls. Quo iudicio alium iudicas teipsum condēnas. Sed diceres Unde oritur q̄ aliqui omnia que vident vel audiunt de proximis semper in malū interpretant. Respondeo q̄ ex duobus puenit. Primo quia ipsi mali sūt. Crisō. Omnis homo sm̄ se estimat alterū. Et sicut difficile aliquē suspicatur malū qui bonus est. sic difficile suspicat aliquem bonū qui malus est. Scō q̄ male afficitur ad illum quē iudicat. Aug. Certum est q̄ de malo certo neminē iudicarē quē rangꝫ meipsuz diligerē. sed ⁊ defenderē ⁊ excusarem q̄diu in publicum non prodiret. Sed qz charitatē pdidimus facili ter alterutrū iudicamus. Et ergo oīs qui alium iudicat ostendit se vacuum a gratia dei ⁊ charitate proximi. Sed qui bona suspicat de ꝓximis est signū perfectionis ⁊ bonitatis. Grego. in mora. quāto vos in bono ꝓficitis tanto etiam abona de alijs sentitis.

D Terciū donū est donū scie. qō donū tria docet. Primo docet te cognoscere teipsum s. quid es. qd fuisti. ⁊ quid eris. Ber̄. Cogita ergo vñ veneris ⁊ ere besce. vbi es ⁊ īgemisce. quo ꝓperas ⁊ ptimesce. Iterū cognosce te per culpā actualē deo fieri exosuz. Sap. xiij. Odio sunt deo impius ⁊ impietas eius. Eccia. xij. Altissimus odio hz peccatores. Iterū p culpā eris maledictus. ps. Maledicti q̄ declinant a māda. tu. Et in super debitor mortis eterne. nō solū tpalis vt iumen tū. Ezech. xviij. Anima q̄ peccauerit ipa morietur. Sed ecōuerso cognosce q̄ gra facit hoiem filiū dei ⁊ heredem. Rom̄. viij. Si filij ⁊ heredes. Iterū facit hominē beatū. ps. Btus ppls cui⁹ est dns deus ei⁹. Iterū gra facit hoiem etiā esse bñdictū. Deut. xxviij. Si precepta mea audiueris bñdictus tu in ciuitate ⁊ bñdictus tu in agro. Et q̄ hoc noīe de⁹ bonos noiabit q̄ erunt ad dexterā eius dicēs Mat. xxv. Uenite bñdicti ⁊c.

Scō donū scie docet cognoscere deū. Primo inquantū est creator tuus ⁊ tu creatura eius. ps. Ipse fecit nos ⁊ non ipsi nos. ⁊ sic teneris ei obedire tāqꝫ creatori tuo. Scō inqꝫtū est dns tuus ⁊ tu seru⁹ ei⁹ ⁊ sic teneris ei fideliter seruire tāqꝫ fuus fidelis dño Tercio inqꝫtum est pr̄ tuus ⁊ tu filius ei⁹ ⁊ sic teneris ei exhibere honorē ⁊ reuerentiā. Quarto inqꝫtuz est redēptor tuus. ⁊ sic teneris eū diligere. Joh. xv. Maiorē charitatē nemo hz ⁊c. Quinto inqꝫtū est iudex turus tuus. ⁊ sic teneris eū timere in omnibus verbis ⁊ factis. siue comedēdo. siue bibēdo. siue dormiēdo siue vigilando. E Tercio docet donum sciētie cognoscere ꝓximos. s. quō oēs homines tam vltres q̄ paupes tam nobiles q̄ ignobiles sunt filij in quatuor. Primo em̄ homines sunt filij ex parte principij. quia omēs ab vno deo ⁊ ab eodem luto formati sunt. ⁊ omnes nudi et pauperes nati. Job. xxviij.

Ecce t me sicut t te fecit deꝰ et de eodē luto ego q̄q̄ formatus sum. Sap. vij. Nemo ex regibus aliud habuit natiuitatis initiū. Scdo sumus siles ex parte medij. qz oēs mortales t breuis vite sumus tam diuites q̄ paupes. Eccl. x. Omnis potētatus breuis vita. Job. xiij. Breues dies hominis sunt. Tercio ex parte finis. qz oēs homes in eandē mortem t putredinem reducunt. Job. xvij. Putredini dixi pr̄e meꝰ tc. Hoc patet in ossibus mortuoꝝ. qz ibi nulla est distinctio inter nobiles t ignobiles. Quarto ex parte iudicij. qz oēs sub vno iudice rationē reddere compellimur. j. Thoꝝ. v. Oēs nos manifestare oportet ante tribunal xp̄i tc. t Act. x. Ipse est q̄ p̄stitutꝰ est a deo iudex viuoꝝ t mortuoꝝ. Et cū hāc equalitatē cognoscimus tūc nos mutuo diligere debemus t vnus alium nō spernere. vñ Grego. Omnes frēs sumꝰ vnius imperatoris ptāte conditi et sanguine ipsius redēpti. Et idcirco fratres nr̄os q̄uis paupes t abiectos in nullo despicere debemus. Aug. de doc. xp̄iana. Ego vero interrogo te sericatum t pauperem pannosum. nō q̄les in vestibus sitis. sed q̄les nati fueritis certe ambo nudi ambo infirmi. ambo vitā miserrimam inchoantes. t ob hoc ambo plorātes q̄ nascebamini infantes. Et illud donū expellit inuidiā que p̄traria est charitati. qz gaudet de malis t p̄tristat de bonis. qō v. Ve qui dicitis bonū malum t malū bonum. Et tales inuidi sunt filij dyaboli. qz sicut charitas ē signū filioꝝ dei. Joh. xiij. In hoc cognoscent oēs qui mei estis discipuli si dilectionē habueritis adinuicē. Sic inuidia est signū filioꝝ dyaboli. Quartū donū est donū fortitudinis. Ubi sciendū q̄ deus nō q̄rit fortitudinē corpis. ꝛ spūs. Neemie. viij. Gaudium eī dñi est fortitudo nr̄a. ¶ Est ergo sciendū q̄ spūs sanctus per donū fortitudinis tripliciter cōfortat hominem. Primo in tolerādo aduersitates patienter. Thessa. iij. Patientes estote ad oēs. Scdo cōfortat nos spūs sanctus p donū fortitudinis ad vincendum dyabolum. Jaco. iiij. Resistite diabolo t fugiet a vobis. Tercio p̄fortat ad opandū bona opera. Joh. ix. Opari oportet donec dies est. qz veniet nox cum nemo opari pōt. Aug. Inutiliter in hoc tpe viuit nisi ad acquirendū meritum laboret quo in eternitate remuneretur. Quia bona opa ornant t comitant aīam cuz oēs amici eam deserūt. Apoc. xiij. opa eī illoꝝ sequunt illos. Et p̄o his tunc remunerent in vita beata. Hiero. Unusquisq̄ fm opa sua mercedem accipiet. ¶ Quintum est donum consilij. Mota q̄ spiritus sanctus vult q̄ a tribus debemus querere consilium. Primo a deo. Thob. iiij. Benedic deum t pete ab eo vt vias tuas dirigat. t omnia consilia tua in ipso permaneant. Eccl. In omnibus dēpcare consilium altissimi. Secundo querere debemus cōsilium a p̄rimo nostro conscientioso t discreto t timēti deum. qui habet scientiam t vitam t non ab aliquo qui est dissolutus t male vite. Unde Ambro. in lib. ij. de offi. Nuls vtilem iudicet aliene cause que videt inutilem vite sue. Eccl. xliij. Qui sibi est nec̄ cui bonus erit. Tercio querere debemus consilium a p̄rīa cō scientia. Eccl. xxxij. Omnia fac cum consilio. et post factum nō penitebis. Quia sicut q̄s vellet alijs p̄sulere, sic t sibi ipsi dz facere. Et illud donuz spūs sancti expellit auariciā. t hoc fit cū spūs sanctus per donuz consilij consulit terrena despicere t celestia appetere quia terrena modicum valent in p̄senti vita quia solum ad sustentationem corporis. t in morte nihil p̄sunt. Prouer. xj. Non proderunt diuitie in die vltionis. Item q̄ non possunt transferri ad aliud seculuz Job. Dives cum dormierit nihil secum auferet. Item post mortem sepius nocent multis quando reddituri sunt rationem de ipsis tpalibus. quomodo lucrata sint. quomodo possessa et quō expensa sint ad minimum quadrantem. Sed spūalia bona sunt appetenda. quia valent in vita. Et hoc fit cum faciunt opera nostra meritoria. Item in morte. quia faciunt hoiem feliciter mori. Item post mortem. quia eternam vitā tribuunt. Bern̄. in epla. Bona mors iusti p̄pter req̄em. melior p̄pter nouitatem. optima p̄pter securitatē Dam̄. li. iij. Mors sanctorum somnus magis est q̄ mors. Laborauerunt enim in presenti seculo vt viuāt in seculum. Sextum donum est intellectus. Per illud donum spūssanctus docet nos intelligere deum in nobis t in creaturis. Nam per magnitudinem et latitudinem huius mūdi potentiam dei agnoscim⁹. quia ipse est omnipotēs. qō in hoc patet: cum posset adhuc infinitos mundos ex sua potentia creare. Item per decorem celi t mundi t creaturarum sapientiam dei intelligimus. Item per bonitatem t vtilitatē creaturarum dei bonitatem intelligimus. Ergo quando vides aliqua pulcra et dulcia gustas per hoc intelligere t cogitare debes celestia. Bern̄. Dulcedo oīum creaturarum si quis iuste aduerit nihil aliud est nisi q̄ ad istam dulcedinem eternam nos inuitat. Et illō donuz expellit p̄cip̄ gule. quia per donū intellectus sumimus cibum t potum. t vtimur creaturis dei ad honorem ipsius t ad vtilitatem nostram. t sic resecatur superfluitas gule. Septimum donum est donū sapientie. Sciendum q̄ sapientia dicit quasi sapida sciētia. qz per hoc donū spūssanctus dat nobis sapere celestia: q̄ dulcedo p̄cellit omnem dulcedinē huius mundi. Unde Basilius. O dulcedo melliflua. dulcedo miranda q̄ dulcis es in meditatione. ꝛ dulcior in oratione. dulcissima in contēplatione. sed sup dulcissima in beatitudine. Imo tanta dulcedo est in eterna patria q̄ est inexplicabilis et interminabilis. Unde tanta est dulcedo q̄ si celum aperiret t minimū gaudiū alicuius sancti parui videret. q̄uis a nobis remote sint. tamen totus mūdus sufferre nō posset hoc gaudium. Si autem possibile esset q̄ sufferre posset. tunc nullum coz est adeo triste quin letificaretur. nec aliqua pena est tam amara quā homo sentiret siue ignem siue aquam bulliētem. imo nec ipam mortem corporalem. Quid tunc erit cuz nos illuc venerimus t cum deo et cum omnibus sanctis gaudebimus. Deum videre est ita delectabile q̄ Augu. dicit q̄ potius vellet esse in inferno t deum videre q̄ in celo t eius visione carere. Unde psal. Quoniaz mille anni ante oculos tuos tc. Et istud donum expellit peccatum luxurie. quia fm Greg. Sustato spiritu desipit omnis caro. Augustinus. Gaudium diuine dulcedinis non degustas si carnali delectatione corrumpaculas.

De vocatione hominis ad gratiam.

Sermo lxxiij.

Sermo pōtvenire ad me

Nisi pater q̄ misit me traxerit eū. Joh. vj. Sciendū q̄ circa ꝟba predicta tria sunt dicenda. Primo quō deus trahit ⁊ vocat hoiem multipliciter. Scōo quō aliq̄ nō audiunt. ⁊ aliq̄ audiūt: ꝫ nō aperiunt. Itē aliq̄ audiunt ⁊ aperiūt. ꝫ eū diu nō retinēt. Aliq̄ audiunt ⁊ aperiunt et eū secū ꝓmanere ꝓmittūt. Tercio q̄d sentiendū sit de p̄destinatione. ¶ Quantū ad primū sciendū q̄ deus trahit ⁊ vocat ad se nos multipliciter. Primo per internā inspirationē. ps. Audiā q̄d loquat̄ in me dñs de⁹. Quia bone inspiratiōes sunt a deo. Apl's. Nō sumus sufficientes cogitare aliq̄d a nobis quasi ex nobis. Unde quotiēs bonas cogitatiōes habuisti totiēs vocat⁹ es a dño. Sed nunq̄ vel raro est aliq̄ dies quin hō habeat plures bonas cogitatiōes. ergo nunq̄ est dies q̄n deus trahit ⁊ vocat nos ad se Job. xiij. Vocabis me ⁊ ego rñdebo tibi. Hec rñsio nihil aliud est nisi q̄ q̄n hō habet bonā cogitationē q̄ intelligat eam esse diuinā vocationē ⁊ ei acq̄escat. Scōo vocat hoiem per predicationē exteriorem. quod ꝓtingit cū in ore predicatoris ponit verba vite que ꝫ sonāt ex ore predicatoris sunt tū verba dei. Matth. x. Non em̄ vos estis qui loq̄mini. sed spūs pa. ve. q̄ lo. in vobis. Et Lu. x. Qui vos audit me audit. q̄ em̄ x̄ps predicatores tanq̄ nuncios mittat vocare inuitatos ad nuptias. patet Matth. xxij. vbi dicit. Misit seruos suos vocare ad nuptias inuitatos. In q̄ vocatiōe relucet sup nos magna ⁊ singularis dei mia q̄ mꝰtis i incredulitate sua dimissis vocat nos singulariter. Et ideo si hac gr̄a vocationis abutimur euāgelio non credētes ⁊ gr̄am vocationis ꝓtenentes grauius his q̄bus nō est missa talis vocatio ꝓdēnabimur. Joh. xv. Si nō venissem ⁊ eis locutus fuissem pctm̄ nō haberēt. nūc aūt excusationē de pctō suo non hūt. Ergo talis vocatio ad nos missa per predicatores cū omni reuerentia ⁊ deuotione est audiēda tanq̄ verum verbum dei. Aug⁹. in lr̄. de discipli. x̄piana. Ips est q̄ docet. audiamus. timeamus. faciamus. Un̄ glosa sup illud Luce. Beati qui audiūt verbū dei. Beati qui audiunt verbū dei ⁊ mēte recondunt. ⁊ opere complēt vt possideant vitam eternam. ¶ Tercio vocat per exempla sanctor̄ ⁊ bonor̄ hominū. Ergo quotiens audis vel vides hominē ꝟtuosum totiēs pulsat ⁊ vocat te x̄ps ad bonā ⁊ ꝟtuosam vitā. Et sic multi pueri ⁊ mali trahunt ad deū p exempla bonor̄ hominuz q̄ vidēt vel audiūt. Bre. Nunq̄ peccatores ad lamētum pnie redirēt si nulla essent bonor̄ exempla q̄ eorum mentē traherent. Exemplum. Erat quidā secularis qui tpe medie noctis audiuit frēs de ordine p̄dicator̄ alacriter cantare matutinas sabbato die de beata virgine. Et cogitauit q̄liter tu iaces miser hō cuz isti tam deū suū laudant. Et sic cōp̄uctus postmodū ordinē intrauit ⁊ in eo p multos annos laudabiliter vixit. Quarto vocat per bñficia quotidiana scz per sanitatē corporis. p diuitias quas homini largit̄ per honores. p cibū. p potū. qr̄ dat homini aues in aere. pisces in aquis. animalia in siluis in cibū. Et sic ō alijs Et per talia beneficia deus nitit nos ad se trahere vt scz cogitemus si tam in p̄nti bñ facit nobis cuz adhuc sumus peccatores et inimici ipsius. quid tunc faciet nobis in futuro cū erim⁹ amici ipsius. Ber. loquēs de dei bñficijs dicit. Celū tibi seruit per suū motū. ęr̄ li luminaria per suū influxū. sol causat tibi diem. luna illuminat tibi noctem. ignis tēperat aeris frigiditatē. aer tibi mitigat ignis caliditatē. aqua mūdat terrā bi fetorē. mitigat tibi sitis ardorē. ⁊ fecundat tibi terre rigorem. Terra vero te sustentat sua soliditate. creat sua fecunditate. delectat sua amenitate. Psal. Quid retribuā dño p̄o omnibus q̄ retribuit mihi.

Quinto vocat per flagella. qñ em̄ hō non vult aduertere bonas inspirationes. nec curat sermōes nec exempla. nec bñficia dei p̄nt eum emollire. tunc deus ex sua bonitate flagellat hominem vt tamen sic conuertatur ad deū. Bre. Mala que nos hic p̄emūt ad deum ire compellunt. Ergo quotiēs aliquā aduersitatē sustinuisti oībus diebus vite tue. totiens vocat⁹ fuisti a deo ad emendationē vite. Sed heu plures ꝫ non intelligūt ps. Noluit intelligere vt bene ageret. Cum tamen iumentū cognoscit cū ꝓcurrit si errat vt ad viam rectam redeat. sed homo rōnalis hoc ñ vult intelligere. ps. Vir insipiēs non cognoscet ꝫ. Ergo cum deus affligit te cū infirmitate corporis. i. qz dentes. oculos. caput doles intellige hanc esse vocē dei. Itē simliter si pauptate vel infortunio vel aduersitate qualicunq̄ grauaris tunc suscipe dei nuncium ⁊ ꝓuertere a pctis tuis. ps. Multiplicate sunt infirmitates eor̄ postea acceleraūerūt. Esa. xxvj. Domine in angustia quesierūt te. Lu. xiiij. Cōpelle intrare. Glo. Qui hic aduersitate franguñt ad deū ire compellun-tur. Greg. Felix necessitas que cōpellit ad meliora. Idem Bre. Misericorditer adhibet deus tempoalē seueritatem ne eternam inferat vltionē. ideo hic quibusdam parcit vt eos in ꝓpetuum feriat. ideo hic ferit non parcēdo vt in eternum parcat. Sexto vocat nos per bonorum ꝓmissionem in futuro. Eccli. xxiiij. Transite ad me omnes qui concupiscitis me. Matth. xj. Venite ad me oēs q̄ labo. ⁊ one. estis et ego refi. vos. In hac vocatione ꝓmittit seipm̄ eternaliter fruendum. Gen. xv. Ego ero merces tua magna nimis. Itē angelos ⁊ sanctos in frēs. et beatam virginem in matrem ⁊ omniū elector̄ gaudia ⁊ me ri ta in possessionem. Greg. in moza. Quis enarrare sufficiat quantū gaudiū quelibet alia suscipiat de sancto rum patriarchar̄ humilitate ⁊ simplicitate ꝓphar̄ credulitate ⁊ felicitate. apl'or̄ charitate ⁊ magna dilē gētia. de martyrū stabilitate ⁊ patiētia. confessor̄ pietate ⁊ clemētia. virginum castitate et ꝓtinētia. Reuera lingua ⁊ vox deficit. qr̄ intellectus capere nō sufficit quantū sit gaudiū choris angelor̄ interesse. p̄nte deo vultū videre. nullo metu mortis affici. incorruptiōis perpetuo munere letari. Ergo quotiens occurrit memoria de gaudijs celi totiēs intellige vocē dei te vocantem. Septūno vocat per malor̄ cōminationes in futuro. Ber. Deus volens nobilem creaturam scz hiem reuocare inquit. Si inuitū coegero azinum baibeo. nunquid azinis dabo regnū meū. Scio q̄d facam. Hō timidus est. terrebo eū si forte sic ꝓuertatur ⁊ viuat. Et ꝓminatus est acerbiora q̄ excogitari p̄nt ⁊ viuat. Et ꝓminatus est acerbiora q̄ excogitari p̄nt tenebras scz eternas. vermes immortales. ignem inextinguibilem. Aug⁹. Ut illis q̄bus ꝓparatur dolor vermium. ardor flammarum. sitis sine potu. fletus et stridor dentium. vbi mors optatur ⁊ non dabitur.

vbi nullus ordo ꝫ sempiternꝰ horror inhabitat. Ergo quotiens occurrerit memorie tue pene damnatorũ totiẽs xps trahit te ⁊ vocat te. ℟ Octauo Si exaltatꝰ fuero a tra oĩa trahã ad meipm. In signũ huius tunc septẽ suauitates circa passionẽ xpi inueniemꝰ. s. capitis inclinatione ad osculũ i signũ nre recõciliationis. Brachiorũ extẽsione ad amplexus i signũ receptõis ad gram de pcõ redeũti. Latꝰ aptionẽ ꝓpter effusionẽ pcij nre redemptiõis ⁊ ablutiõis. Exiuit eñ sanguis in signũ nre redemptiõis: ⁊ aqua i signũ ablutiõis. Clauorũ i manibꝰ ⁊ pedibꝰ infixionẽ xpi memoriã recordatiõis. Esa. xlix. Nũqd mater obliuisci põt infantẽ ⁊c. Corpis denudationẽ i exẽplũ nre ꝓfessiõis q. s. dz esse nuda ne impositionẽ in figurã nre glorificatiõis. Hec oĩ tute teneas memoriter. sic tũc incipis ꝓficere de virtute in virtutẽ. ℣ Etum ad scõm sciendũ: qꝫ cuius dñs nos multipliciter trahit ⁊ vocat sicut dictũ est. tũ quidã sunt q pulsantem dñm nec audiunt nec aperiũt nec respondẽt vt obstinati ⁊ indurati q nec p ispirationẽ nec p pdicationẽ nec p bñficia nec p exempla nec per flagella nec p passionẽ xpi nec p gaudia celi nec per penas inferni emolliri põt. Tales duri sunt vt adamas q nec malleis nec igne emolliri põt. Zach. vij. Cor suũ posuerũt vt adamã tẽ. Immo tales obstinati duriores sunt ꝫ adamas qr cuius adamas nõ põt cõfringi cum malleis nec igne cõburi. tñ cũ calido sanguine hirci emollit. Sz isti duri ⁊ obstinati nec malleis inferni nec celi gaudijs. ⁊ qõ plus est nec sanguine hirci. i. xpi emolliri põt. Bern in sermo. Putas ne filiũ dei reputat ieiunũ qsqs est iste hõ q ipius nõ terret ꝓminatiõibus nec attrahit ꝓmissiõb⁹ nec ꝓceptꝫ obtpat. nec cõsilijs acqescit. Et si fateꝫ se ore cognoscẽ deum factis: tñ negat. Scõi sunt q xpo vocãti hũiliter rñdent: ꝫ tũ faciũt eũ abire. nec ei aperiũt. vt sunt illi qui se pctores hũiliꝫ cõfitent. ꝫ adhuc nõ hñt voluntatez deserendi pctã nec se ex toto corde emendãdi. Et tales sunt sites illis q ad cenã vocati venire noluerũt ꝫ humiliter se excusari rogauerũt dicẽtes. Rogo te habe me excusatũ. Greg. Hũilitas sonat in voce. ꝫ dũ venire cõtemnũt superbia ẽ in actiõe. Et si tales aliqñ in aliq̃ se emendãt. s. in vno pctõ nõ tñ in alio. Et in ꝫ volũt seruire duob⁹ dñis. s. deo in illo i quo se emendãt. ⁊ dyabolo in isto in q̃ se nõ emendant. Verbi gra. Nĩcz qs se emẽdat q amplius nõ vult fornicari nec inebriari ⁊c. ꝫ superbiã nõ vult dimittere. Itez in futuro nõ vult amplius vsurã recipe: ꝫ vsurã iã receptã nõ vult restituẽ. ⁊ sic de alijs. Oñ Aug. in epla. Si res aliena ꝓpter quã pctm est cuz reddi posset nõ reddit nõ agit pnia ꝫ singit. qm nõ dimittit pctm nisi ablatũ restituat si restitui potest

Tercij sunt q xpm audiunt. i. pdictas admonitiones ⁊ rñdent qr recognoscũt ⁊ ꝓfitent se pctores. ⁊ aperiũt qr auertũt se a pctis p cõtritiõz cõfessionẽ ⁊ satisfactionẽ. sed nõ diu xpm retinent. nec diu apud se requiescere ꝑmittũt. qr aliis hospitibꝰ superuenientibꝰ eũ quasi pauperẽ ejiciũt. aut certe qr dormus multis vtensilibus ineptis plena est. non inuenit vbi caput suũ reclinat. Utensilia q̃ xpm inquietant sunt occupatiões suppflue rerũ tpaliũ. Bre. in mora. Sollicitudo tpaliũ mors est ⁊ execatio spũaliũ. Bern. in sermo. Preoccupatio i secularibus desiderijs aiam sanctã declinat nec misceri poterunt vana veris. eterna caducis. spũalia corpalibus. summa imis. vt pariter sapias q̃ sursum sunt ⁊ q̃ super terrã. Hospites vo xpm expellentes sunt tentationes vel tribulatiões. vel etiã carnales delectatiões qr vbi ista sunt xps descere non põt signãter qñ hõ supatur a talibus tunc xps expellit. Oñ multi qñ audiãt in sermone de dãnis peccatorz. s. supbie: luxurie ⁊c. tunc cõpungunt ⁊ sic audiũt xpm ⁊ aperiunt sibi p cõtritionẽ. cõfessionẽ ⁊ pniaz. ꝫ nõ diu eũ descere ꝑmittũt. qa qñ tentationes vel tribulationes vel delectatiões eos ecõuerso infestãt tũc redeunt ad ea q̃si nũq̃ ea defleuissent. Silr i sacrz tpib⁹ sez i aduẽtu ⁊ i q̃dragesima ꝓuertunt: ꝫ sacrz dieb⁹ elapsis ad eadẽ pctã redeũt ⁊ recidiuãt. Contra qs dr Beñ. xix. Salua aiam tuã ⁊ noli respicẽ post tergũ. Lu. ix. Nemo mittẽs manũ ad aratrũ ⁊ re. retr. ap. est reg. dei. Talibus sic xpm expellentib⁹ p recidiuationẽ dicẽ põt xps illud. ij. Reg. xiij. Maius est ꝫ malũ qõ nũc agis q̃ qõ añ feciſti. Sic q̃ pauperes hospicio de sero accipet ⁊ eos de nocte cõtẽptibilit ejiceret. Sic talis xpo facit q eũ de die. i. in gra recipit ⁊ postmodũ de nocte. i. p culpã econuerso ejicit. vñ Chryſ. in omel. Nõ hõ cogita grauiorez esse culpã post veniã. Greg. Minoris excessus ẽ veritatẽ nõ agnoscẽ q̃ in ea agnita nõ manere.

Quarti sunt q xpm audiũt. s. in admonitiõbus ꝺ dictis ⁊ aperiũt p pniam ⁊ descere eũ ꝑmittũt p perseuerantiã. vt boni q̃ perseuerãt i bono incepto ⁊ nulla occasiõe a deo separi volũt. qr nec vtilitas nec dãnũ nec mors nec vita nec tribulatio nec paupras ⁊c eos separe põt a xpo. Sz q̃libet xpianꝰ stare dz q̃ potiꝰ vellet mẽdicare ⁊ oĩa sua pdere ⁊ in cõi loq̃ndo oẽm penã potius sustinẽ. ĩmo potius vitã suã pdere q̃ deũ sciens cũ vno pctõ mortali offendẽ. Et si qñq̃ peccat ex infirmitate statꝰ p verã cõtritiõez ⁊ pniaz resurgẽ dz. Ezech. xviij. In q̃cũq̃ ho. pctõr ingemuerit ⁊c. Et cũ talibꝰ spũsctũs mansionẽ facit. Gregꝰ. Qui vere deũ diligit ⁊ mãdata eius custodit i eꝰ corvenit ⁊ dñs mãsionẽ apõ eũ facit. Et illi salui fiunt q̃ sic in bono perseurãt. qr multorũ est incipere paucorũ aũt finire. Quia iã plures in inferno dãnati sunt q̃ qñq̃ bonã vitã inceperũt. ꝫ qr nõ perseuerauerũt ideo dãnati sunt. Unde Isiõ. de summo. Salus incipiẽtibus promittit. ꝑmiũ pseuerãtibus dat. Bern. Perseuerãtia est virtus sine qua nemo videt deum. Unde qui perseuerat in finem hic saluus erit. Unde exemplum. Contigit qꝫ quadraginta christiani erant captiui per gentiles et positi fuerunt tempe hyemali in vnũ dolium plenũ aqua et cum sic martyrisarenꝫ quidaz gentilis vidit quadraginta angelos quadraginta coronas tenẽtes super capita eorũ. Tandẽ vnꝰ ex eis dixit se fidẽ xpianã negaturũ dũmodo exponereꝫ de dolio. ⁊ cũ fuisset expositus vnꝰ angelus cũ vna corona volauit in celum. Quod iste gẽtilis vidẽs dixit. Et ego credo in illũ ꝓ quo isti patiunt hanc penam et positus fuit in locum illius. Et iste qui fuerat expositꝰ quesiuit ab eo quis tam subito eum cõuertisset.

Ille dixit ei q̄ viderat ⁊ sic iste coronaz amisit quia in bono nō pseuerauit q̄uis bñ incepit. Et iste gentilis qui perseuerauit in pena cum alijs accepit coronā eternam. Bern. in sermone. Vitam ego puto esse bonā mala pati ⁊ bona facere et sic perseuerare vsq̄ ad mortem. ¶ Sed q̄tum ad terciū sciēdū q̄ multi insipientes dicūt qui predestinatus est ad vitam perire nō pōt q̄re frustra conabor qō futurū est fiat. Ecce quāta demētia nullus vulneratus aut eger dicit. q̄cq̄d medicus facit frustra est qō futurū est fiat. Ecce nolūt aie sue dare legē quam corpori tribuūt. dicūt eñ. Nolite cōmoueri si de⁹ vult sanabimur ⁊ tñ nō dicūt. Nolite cibum parare. nolite vestimēta sarcire. si deus vult pascit ⁊ vestit nos Nūquid sine studio eterna hīt pñt silr ⁊ temporalia. Rñdetur q̄ nō: imo deus req̄rit studiū nr̄m in illis q̄ ait Matb. vj. Primū q̄rite regnū dei: ⁊ hec oia adijcientur vobis. Prescientia dei nō infert alicui necessitatē. Nullus eñ damnat nisi p illis q̄ sunt in libero arbitrio deus nō cōpellit ad bonuz vel ad malū: ꝫ in homie est sequi deū vel dyabolū. Et cuz pñs aliquos ad se trabit hoc est ex mera diuīa gr̄a. Immo de⁹ pater oēs trabit. q: oibus offert gr̄am. Nō tñ omēs trahunt̄ vel ventūt ad xp̄m. quia et si omnibus offerat gratia nō tamē oñs recipiūt. Attende homo. Ecce si modo igne vel aqua aut hostibus repleta esset hec ciuitas vel vallis vna et nullo modo euadere posses nisi in turrim altissimam traherēris ⁊ amicus tuus stans sup turrim funē inferius dimisso patus esset te ⁊ quēlibet volentē trahere sursum. Si ergo tu funē manu non apphende res vel si iam traheris: et in media via funem relinquens caderes certe culpa esset tua q̄ nō euaderes Sic est ⁊ de fune gr̄e ⁊ caritatis p quē deus qui est verus amicus patus est nos trahere ad alta. Sciendū q̄ licz predestinatio sit vera ⁊ certa: ⁊ mutari nō pōt quo ad deū: tamē liberū arbitriū q̄tum ad nos manet ad vtrūlibet. Ad hoc pōt adduci exemplū naturale. Si video cecū aliquē in biuio. scio q̄ si tendit ad viam que ducit ad foueam cadit in eaz. si vo vadit per viam rectam euadit eam. q̄tum visus meus operatur ad viā cect. tñ ad damnationē homis prescientia dei excepto q̄ ego non possum scire quam viam tenebit cecus. Exemplū. Fuit quidam deuotus vir in monasterio cui sepe reuelationes fuerūt date diuinitus. Quod quidam frater alterius monasterij sciens instetit apud eundē vt deum oraret: quatinus dignaret ei ostēdere si ipe eēt in numero saluandoz̄. Et cum ille vir precibus victus orationi instādo hoc a deo postularet ostensuz est sibi q̄ iste frater esset in nūero dānandoz̄. Nñ timēs fratrem illū turbare p aliquos dies hoc sibi celauit. Sed tandem ei requirenti inuitus aperuit Ille aūt hoc audiēs ⁊ scripturas intelligēs statim respondit. Benedictus dñs deus. nec tñ sic desperabo. sed pniam quā per ingressum religiōis assum pſi duplicabo ⁊ triplicabo: donec veniā gr̄am ⁊ misericordiā apud altissimuz qui plus est inueniam. Et post in breui reuelatū est eidem fratri q̄ iste frater esset de numero saluandoz̄. Quod cum eidem fratri retulisset iste reus effectus de reuelatiōe fortior factus in ope ac viriliter agēs. ⁊ de vtute i virtutē pgrediēs in bono pseuerauit sine cessatione.

In festo sancte Trinitatis. Sermo. lxxv.

O Altitudo diuitiarū sa

O plētie ⁊ sciētie dei q̄ incōprehēsibilia sunt iudicia eius: ⁊ inuestigabiles vie ei⁹. q̄m ex ipo ⁊ p ipm ⁊ in ipo sunt oia. Ipsi honor ⁊ gloria in secula seculoz̄ amen. Ro. j. Sciendū q̄ hodie festū sancte trinitat̄ institutū est vt oēs fideles agnoscant vnā simplicē diuinitatē ⁊ trinitatez personarū. Hodie celebramus festū de patre in natiuitate sicut pater misit filiū suū vnigenitū vt omis qui in eum credit non pereat. Nam misit in natiuitate xp̄i ⁊ cōceptiōe. Celebramus festum de filio in resurrectiōe ⁊ ascēsione sicut xp̄s resurrexit a mortuis ⁊ ascēdit ad celos. Celebramus de spūsancto in festo penthe. sicut missus est spiritussanctus discipulis. Hodie celebramus festū trinitis. scz patris ⁊ filij ⁊ spūssancti vt omēs fideles agnoscāt vnā simplicē deitatē ⁊ trinitatē personarū. q̄uis eñ apsus raptus fuerit vsq̄ ad terciū celum. ⁊ ibi audierit diuina ⁊ profunda mysteria tñ nō fuit ausus mysteriū sancte trinitatis curiose inuestigare. sed i verba admiratiōis ⁊ laudis prorumpēs dixit O altitudo diui. ⁊c. In q̄bus vbis tria ponit. Primo q̄ beata trinitas ⁊ vnitas que est deus nō dz curiose inuestigari. cū dicit. O altitudo di. Secō q̄ fidelit̄ ē credēda. cum dicit. Oñ ex ipso ⁊ p ipm ⁊c. Tercio q̄ ipa beata trinitas deuote est adorāda ⁊ glorificāda ergo dicit. Ipsi honor et glo. ⁊c. O Sciendum q̄ festū trinitatis signāter ⁊ pncipaliter pter tria est institutū. Primo vt oēs fideles agnoscāt vnā simplicē deitatē ⁊ trinitatē psonarū patris ⁊ filij et spūssancti. Modo ad cōfirmandū fidē nr̄am tūc fit des trinitatis pōt pbari. Primo p autoritatē diuinā. scz sacrā scripturā. Gen. j. Faciamus hoiem ad imaginē ⁊ silitudinē nostrā q̄ est verbū pris ad filiū ⁊ ad spiritūsanctū. Q̄z ergo dicit faciamus indicat pluralitatē psonarū. q: si nō esset pluralitas in personis nō diceret faciam⁹: ꝫ faciā. nec diceret nostrā sed meā. Q̄z vo dē ad imaginem ⁊ silitudinē ptinet ad vnitatē substātie. q̄a si ibi nō esset vnitas substātie nō diceret ad imaginez et similitudinem. sed ad imagines ⁊ silitudines. Secō ondit̄ beata trinitas testimonio angelor̄. Nā sicut hī Esa. vj. In gelī quotidie clamant ⁊ dicunt. Sanctus sanctus sanctus: dominus deus sabaoth: plena est omnis terra gloria eius. q̄ dicitur ter sanctus respicit trinitatē personarum. ⁊ semel dñs deus respicit vnitatem substantie. Tercio ostenditur autoritate psalmiste dicētis. Benedicat nos deus deus noster benedicat nos deus: et metuant eum omnes fines terre. In hoc q̄ dicitur ter deus ostenditur trinitas personarum. ⁊ q̄ dicitur in singulari eum ostēditur vnitas essentie. Quarto ostenditur in euangelio Matb. xxviij. vbi christus dicit discipulis ite. Baptizantes eos in nomine patris et filij ⁊ spiritussancti. Quinto ostenditur per dictum Johānis aplī vt habetur. j. Johā. v. Tres sunt qui testimoniū dant in celo: pater: verbū: ⁊ spiritussanctus ⁊ hi tres vnum sunt. Sexto ipa trinitas ⁊ vnitas ondit̄ vestigijs creaturarū. non est tamē aliq̄ creatu

ra q̃ sibi valeat ex toto assimilari. sed tñ aliqua simi
litudo põt bñ inueniri. Patet ꝑ primo de sole. Nã
Fm Aug. tria in sole cõsiderant. s. q est. q lucz. q ca-
let. i. suba solis. radius z calor. Radi⁹ de sole nascit
dr. qz filius de patre generat. Calor ab vtroq̃ progre-
dr. qz spũs ctus ab vtroq̃. i. a patre z filio procedit
Ipse aũt sol a nullo ꝓcedit. qz pat nõ est fact⁹ nec
creatus nec genitus. z tñ oia tria ꝓdicta sunt vnus
sol. sicut oẽs tres psone sunt vn⁹ deus. Idẽ cogno
scit in fonte. Fons em generat riuulũ. sic pater ge-
nerat filiũ. z fons z riuulus faciũt stagnũ. sic pater
z filius spirãt spũm scm̃. Et tñ in fonte riuulo z sta-
gno est eadẽ aq. sic in ꝑe z filio z spũsancto est ea-
dẽ suba. Item si speculũ ponit in aquã clarã cõtra
solem: tũc tres soles apparẽt. vnũs in celo z duo in
radio. Sic inspiciẽdo sacrã scripturã inuenim⁹ tri-
nitatẽ psonarũ z vnitatẽ eẽntie. Itẽ inspiciẽdo cre
aturas intelligere debem⁹ trinitatẽ. Nã in magni-
tudine creaturaꝝ agnoscim⁹ potentiã pris. sicut in
altitudine celi z latitudine terre: et sic de alijs. Sz
in decore z speciositate cognoscim⁹ sapiaz filij z in
bonitate z vtilitate creaturarũ intelligim⁹ bonitatẽ
spũsancti. Scõo institutũ est festũ trinitatz vt hõ
mortalis contemplet ꝗtum bñficium recepit q ad
imaginẽ trinitatis est creatus. Bern. in sermõe de
q̃dragesima. Cogita qualẽ te fecit deus: nempe fm
corpus egregiã creaturã. ꝛ fm aiam magis: vtpote
imaginẽ creatoris. Nã hõ in dignitate ꝓcellit oñs
creaturas corpales. vñ Arest. de regi. ꝑn. dicit. No-
bilissimũ aialiũ est hõ. Idẽ. viij. po. Inter oia ania-
lia solus hõ bz rationẽ. ℣ Sz dic. quõ hõ ad ima
ginẽ dei est creatus. Rñdeo ꝓmo ꝗtũ ad immorta
litatẽ. qz sic deus est immortalis sic z aia. Arest. tij. to
pi. Dia hois est imortalis. vñ Aug. Dia est suba cre
ata inuisibilis in corporea imortalis. deo simillima.
nullã imaginẽ bñs nisi creatoris sui. immo etiã fm
corpus hõ fuit creatus q debuit esse immortalis. ꝛ
qz peccauit ꝓpterea factus est mortalis. vñ Grego.
in mor. Ad hoc hõ in paradiso positus erat: vt si se
ad cõditoris sui obedientiã vinculis caritatz astrin
geret ad celestẽ patriã et societatem angelorũ qñq̃
sine morte carnis trãsiret. Sic nãq̃ immortalis cõ
ditus vt si nõ peccasset etiã mori nõ potuisset. Sz
modo aia est immortalis z post hanc vitã habebit
vel gaudiũ vel suppliciũ. sed post iudiciũ eternaliter
viuet cum corpe z ania vel in penis vel in gaudijs.

Scõo hõ ad imaginẽ dei creatus est ꝗtuz ad do
minationẽ. qz sicut deus est dñs oim: sic hõ oim cre
aturarũ. ps̃. Dia subiecisti sub pedibus eius. Quia
si homo in statu innocẽtie pmansisset: oẽs creature
ei subiecte fuissent. s. volucres celi z pisces maris z
aialia in terris. Sz qz hõ suo creatori inobediẽs ex
titit. iõ obedientiã creaturaꝝ ꝑ magna ꝑte pdidit.
Item deus oia que sunt in celo z in terra ꝓpter ho
minẽ creauit. Hoc patet. Nã angeli seruiũt homi
nibus. Silr̃ celi luminaria seruiũt homi. Nã sol
causat tibi diem. luna illumiat tibi noctẽ. ignis tem
perat tibi frigiditatẽ. aer dat tibi spiramen: aq̃ mun
dat tibi fetorem z mitigat tibi sitis ardorẽ. terra ꝑ-
fert tibi fructus. s. frumentũ z vinũ. aqua profert ti
bi pisces. ouis profert tibi lanã cum qua tegis tibi
corpus tuũ: et sic de alijs. ergo homo est dñs oium
creaturarũ ergo tenet dñm laudare ꝑ omibus crea
turis. Tercio homo creatus est ad imaginẽ trini
tatis z hoc in tribus potentijs aie. scz memoria in-
telligẽtia z volũtate. vt scz memoria sit camera pa
tris in qua habitet per cõtinuam recordationẽ. in-
telligẽtia sit camera filij in qua habitet ꝑ vere fidei
cognitionẽ. volũtas sit camera spũssancti i qua ha-
bitet per amorẽ vt homo in vera caritate vol̃untatem
suã cõformet diuine volũtati. Tercio festum
trinitatis institutũ est vt hoies incitent ad gratia-
rũactiones ipsi deo: qui talẽ gloriã nobis hic reue-
lauit in fide. scz donãdo nobis cognitionem sancte
trinitatis per fidem. z in futuro reuelabit nobis in
specie. Apl̃us. Videbimus eũ sicuti est. Joh. xvij.
Hec est vita eterna vt cognoscãt te tc̃. Dñ merito
dicẽ debem⁹ cũ apl̃o. Ipsi gl̃ia in secula. Jõ. s. Hie
ro. illũ vsum Gl̃ia pr̃i z filio z spũsancto tc̃. in fine
psalmorũ cãtare instituit. Et eundẽ vsum q̃libet cũ
magna reuerẽtia corpis z deuotiõe mẽtis decãtare
vel legẽ dz. ℣ Nam cõfessio sancte trinitatis si
deuote et cũ reuerentia nominat valet ꝓcipaliter
ad tria. Primo ad demonũ expulsionẽ. qõ signi-
ficabat in quodam fideli notario apud cõstantino-
polim: de quo legitur q cũ quidã magus ad quen-
dam locũ cum duxisset vbi multitudo demonũ resi
debat. vnus eorũ in throno sedens interrogauit eũ
si vellet ei seruire. Et iste signauit se signo crucz di-
cens. Ego sum seruus sancte trinitatis. Et viso si-
gno z audito noie sancte trinitatis oẽs aufugerũt.
Cũ igit predictus notarius ad eccl̃iam sancte So
phie venisset: imago xp̃i que ibi erat oculos ad ip̃m
quocũq̃ per eccl̃iam ꝓgeret cõuertebat. ac si ipo fa
cto xp̃us sibi diceret. Quia cõfessus me fuisti coram
demonibus in terris: ego confitebor te coram patre
meo in celis. Scõo valet ad tribulatiõis ꝓpulsa-
tionẽ. Nã sicut dicit Joh. dama. Cũ apud cõstanti
nopolim pestilẽtia grauis esset: quidã puer de me-
dio populi in celũ raptus canticũ sancte trinitatis
scz sancte deus: sancte fortis: sancte imortalis z mi
sericors saluator miserere nobis: ab angelis est edo
ctus. Qui cũ rediẽs coram pp̃lo decãtasset: mor ois
pestilentia est fugata. Tercio valet ad malorꝝ cõ-
futationẽ z cõuersationẽ. Sicut em refert Bona.
in libro quẽ scripsit ad comitissam matildã. Cũ ar-
chiep̃us ebrodien⁹ symoniacus eẽt z oẽs testes pe
cunia corrupisset: quidã legatus vir sanct⁹ precepit
ei vt vsum sancte trinitatis. scz Gl̃ia patri tc̃. dicẽt
rogans deũ vt si symoniacus esset spiritũsanctum
cui iniuriã fecerat nominare nõ posset. Nõ factũ est
Et sic iste deprehensus pctm̃ suũ hũiliter cõfessus fu
it: z pniam egit. Nõ loquẽdo modicũ de euãge
lio hodierno. tũc ꝓmo q̃rit q̃re hoc euãgeliũ hodie
legit. Rñdet q iõ qz q̃libet psona in diuinis i euan-
gelio hodierno apte exprimit. Nã psona filij est illa
q̃ loquit. ꝛ psona p̃is exprimit cũ dr. Scimus quia
a deo venisti mgr. Et psona spũssancti oñdit cũ dr.
Nisi qs renat⁹ fuerit ex aqua z spũsancto. Et illõ.
Spiritus vbi vult spirat. Exprimunt aũt psone di
uine cũ suis appropriatis. Cũ em patri attribuitur
potentia. filio sapiẽtia. spũsctõ bonitas: tũc psona
p̃is exprimit aut sua potentia cũ dr. Nemo põt hec
signa facere que tu facis: nisi deus fuerit cum illo

quia signa facere est diuine potentie. Exprimit per sona filij cū sua sapiētia: cū dī Scimus q̄a deo venisti magister. Ad magistrū em̄ spectat sapientiaz docere. Exprimit psona spūssancti cū sua bonitate cū dicit. Spūs vbi vult spirat. Nō em̄ ex nr̄is meritis sed ex sua gratuita bonitate se nobis infundit

Sed querit quare patri attribuit potētia. filio sapientia. spūisancto bonitas. cum tū oēs tres psone sez pater ⁊ filius ⁊ spūssanctus habeāt eandē potētiam: sapientiā: ⁊ bonitatē. Rūdet Sm Aug. lib. de trinitate. In creaturis solet notari ī patre defect⁹ potentie ꝓpter antichtatē. in filio solet notari ignorantia ꝓpter iuuentutē ⁊ inexperientiā. Et spūs videt sonare in vehementiā. Esa. lij. Quiescite ab homine cuius spūs in naribus eius est. Et ne putetur similiter esse in diuinis sicut in creaturis tūc pr̄i nō solū attribuit potentia ꝫ oipotentia ne videat sentiri. Et ob h̄ in symbolo dī. Credo in deū p̄em omni potentē. Et filio nō solū sapientia. ꝫ etiā oīs sapientia ⁊ sciētia attribuit ne videat minor aut min⁹ sciens aut minus exptus. Et spirtuisancto attribuit bonitas ne putet crudelis aut vehemēs. Vnde ps. Spūs tu⁹ bonus deducet me in terrā rectā.

Quis aūt deus p̄ sit oipotens. duo tū sunt in ipo ⁊ duo in nobis q̄ ipm vincere videtur. Primus est sua pietas viscerosa. Hiere. xxj. Cōturbata sunt oia viscera mea sup eū miserans miserebor eius. Aug⁹. Tardius quidez videt a deo pctōr veniā suscipe q̄ deus velit dare. Libentius dat veniā deus q̄ reus eā petit. sic em̄ festinat reū absoluere a tormēto cōsciētie sue q̄si eū plus cruciet ꝓpassio miseri q̄ ipm miserū passio sui. Scōm est sua caritas affectuosa q̄ ipm de celo ad terrā deposuit. Augu. O charitas q̄ magnas vires habes deū de celo ad terrā deposuisti ipsum etiā ad crucē ascēdere feciſti. Nihil aūt cū esset oipotēs eū coartare potuit nisi sua pietas ⁊ viscerosa caritas. Terciū ē oīo nr̄a lacrimosa. qō significat in Ezechia rege: cuius lacryme viceſt eū vt snīa mortis sup eū nō ꝓcederet sicut tūc ꝓpheta a dño nūciauerat. Esa. xxxviij. Audiui orationē tuā ⁊ vidi lacrymas tuas: ecce adūciā ad dies tuos q̄ndecim annos: ⁊ de manu regis assyriorū eruā te. Idē etiā patz in Moyse cui dixit deus. Dimitte me vt irascat furor meus ⁊c. Berñ. O humilis lacryma tuū est regnū tua est potentia. ante cōspectum iudicis non vereris intrare. sola si intraueris nunq̄ sola redibis. quicquid petieris obtinebis vincis inuincibilem ⁊ ligas oipotentē. Quartuz est nr̄a hūilitas gratiosa. istud innuit. iij. Reg. xxj. vbi dns dixit Helye. Nonne vidisti achab hūliatū coram me qz ergo humiliat⁹ est causa mei nō inducā malū in diebus eius. Hoc etiā patet de Niniuitis: quorū hūilitas vicit deū. Jon. iij. Vidit deus opa eoz. qz cōuersi sunt ⁊c. Ite sciendū q̄uis filius sit sapientissimus. tū scienter permittit se decipi in venditione. emptione ⁊ cōmutatōne. In venditiōe quidē. quia vendendo nobis regnū celorū permittit se a nobis decipi infra dimidiū iusti precij. Ipm em̄ vendiderat ap̄lis ꝓ rhetibus ⁊ parua nauicula. Zacheo ꝓ dimidia substantia. vidue ꝓ duobus minutis. quibusdam ꝓ calice aque frigide. vt habetur Matb. x. Quibusdā ꝓ sola bona volūta te. Ipiero. Que offerunt nō suo ponderē: sed offerē tium pensant voluntate. Aug. Regnū celorū valet tm̄ q̄tum habes. Scōo pmittit se decipi a nobis in emptiōe: q̄a vilia nr̄a caro precio emit. Hinc corpus nr̄m emit pcio magno sanguis sui. j. Cor. vi. Empti em̄ estis pcio magno ⁊c. Hinc nr̄am emit positiōe anie sue. j. Job. iij. Ille ꝓ nob aiam suā posuit. Tercio pmittit se a nobis decipi in cōmutatione. qz res nostras nobis in centuplo restituet. vt habetur Matb. xix. Centuplū accipietis ⁊ vitā eternam possidebitis. Sed bonitas que attribuit spirituisancto tanta est vt ab ea nullus se abscondere possit. Juxta illud ps. Non est q̄ se abscondat a calore eius. Nam in celo est misericordia saluans ps. Pñe in celo misericordia tua. In purgatorio est misericordia liberans. Eccli. ij. Liberasti me a prefluera flamme que circumdedit me. In inferno est misericordia mitigans. quia ibi deus punit citra condignū. ps. Aut obliuiscetur misereri deus aut continebit in ira sua misericordias suas. In mūdo vo modo est misericordia conseruans q̄tum ad iustos modo misericordia expectās q̄tum ad malos. modo misericordia trahens q̄tum ad duros q̄ benedo misericordia trahens q̄tum ad duros q̄ beneficia ⁊ flagella trabunt. modo misericordia suscipiens q̄tum ad reuertētes. vt posset dici illō. ps. Misericordia dñi plena est terra. Ista aūt misericordia ⁊ bonitas spirituisancto ꝓpria ⁊ innata. iuxta illud Deus cui ꝓpriū est misereri semper ⁊ parcere.

Vltimo sciendū est q̄ beata trinitas fideliter est credenda nō curiose inuestiganda qz hoc eēt vanū ⁊ stultū. quia h̄ nō posset cōsequi intentuz suū. Sicut em̄ vanū ⁊ stultū eēt oculos huc ⁊ illuc spargere vt illud qō in abysso terre latet videret cū tñ nihil posset videre nisi qō extra superius apparet. Sic stultū est in impossibile pscrutari profundū trinitatis. vñ Aug. Quid est deus omipotens nisi inestimabilis ⁊ ineffabilis essentia. Scōo qz hoc piculosum esset Prouer. xxv. Sicut q̄ mel comedit multum nō est ei bonū sic q̄ scrutator est maiestatis oppimet a gl̄ia. Eccli. iij. Altiora te ne quesieris. ⁊ fortiora te ne scrutat⁹ fueris. ꝫ q̄ precepit tibi de⁹ illa cogita semp. Qz piculosum sic ꝓbat Aug. dicēs. Ubi querit vnitas trinitatis p̄is ⁊ filij et spūssancti nec alicubi piculosius errat. nec laboriosius aliq̄d q̄rit. nec fructuosius aliq̄d inuenit. Berñ. Scrutari hoc temeritas est. credere pietas. nosse vita eterna. Qz impossibile sit pscrutari sanctā trinitatē patz ꝓ tale exemplū de btō Aug. q̄ eo tpe q̄ libros de sctā trinitate cōposuit cū ꝓ litrus maris socijs a longe sequentibus quedaz de trinitate meditando discurreret quendam puerum in litore maris inuenit qui cum quodam cocleari argenteo in quandam foueam quam fecerat: aquam de mari effundebat: dicens se totum mare velle in istam foueam sic haurire. Cui Aug⁹. in risum prouocatus ait. Quomodo filī hoc facere posses cum mare sit magnuz ⁊ foueola parua. Et puer. Facilius est mihi hoc agere q̄ tibi quod cogitas adimplere. Tu enim cogitas in libro tuo mysteriuz trinitatis cōprehēdere cū liber tuus sit paruus ad recipiēdū. ⁊ ipa trinitas pelag⁹ immensum ad hauriendū. Statimq̄ puer disparuit. Et Aug. deo gratias agēs q̄ sit verū quod puer

dñit recognouit.

In eodem festo Sermo lxxvj.

De Trinitate ⁊ Baptismo.

Nisi quis renatus fuerit ex aq̃ ⁊ spũsancto nõ põt introire in regnũ dei Joh.iij. ¶ Sciẽdũ q̃ triplex est natiuitas.s.naturalis spũalis ⁊ celestis. Põ igitur q̃ natus est natiuitate naturali non põt intrare regnũ dei nisi iterũ nascaꝫ natiuitate spũali:q̃ fit in baptismo.quantumcũq; etiã sit renatus natiuitate spũali:adhuc intrare nõ poterit regnũ celorũ:nisi iterũ nascaꝫ natiuitate tercia.s.natiuitate celesti:q̃ fit in morte cuiuslibet sancti viri. Prima natiuitas est hoi ad humilitatẽ. Scõa ad iustificationẽ. Tercia ad beatitudinẽ. Puer quidẽ nascens natiuitate naturali quattuor facit q̃ nobis sunt ad hũilitatis exemplũ. Primũ est q̃ flendo ⁊ nõ ridendo nascuntur. Sap̃.vij. Prima vocẽ emisit plorans.Aug̃.de ciui.dei. Puer a plorando incipit nascẽs ꝓphetisans q̃ malorũ pscius sit. Jõ dicit Ysero. q̃ dñs fleuit qñ lazarũ suscitauit ex eo q̃ amicũ carissimũ ꝓpter baꝫ. Scõm est q̃ puer more bestiarũ.s.curuus ⁊ q̃ alios saluãdos ad hostilẽ vitã iterũ reuocare cogens in quattuor pedibus nascit ad innuendũ q̃ cõpatus est iumẽtis insipientibus ⁊ silis factus est illis

Terciũ est q̃ puer manũ ad os ponit. ad innuendũ q̃ venit ad tantas miserias ꝓpter pctm̃ oris p̃morũ parentũ. Mã mulier peccauit ore.scz qñ viro suo vt de fructu vetito comedere psuasit. Vir peccauit ore q̃ fatuã excusationẽ. Uterq; peccauit ore taliter peccãt.aut mala cõsulendo:aut i malis se excusando:aut se nimis ingurgitãdo. Quartum est q̃ puer nudus ⁊ paup nascit. Nudus cõtra supbiã vestiũ. Alia eñ animalia nascunt cũ cutibus ꝓ tunicis.hõ vo nudus nascit.ergo dz ãrere vestes cõtra frigus ⁊ nuditatẽ. Itẽ paup nascit cõtra auariciaz ergo i modicis dz hõ cõtentari. Apl's Habẽtes alimẽta ⁊ q̃bus tegamur his cõtenti sumus. Scõa natiuitas est spũalis q̃ fit i baptismo. Et de hac spirituali natiuitate sunt ꝓposita verboꝝ.vbi dñ. Nisi q̃s renatus fuerit ⁊c. Uñ hic tria sunt dicẽda. Primo declarande sunt aliq̃ q̃stiones circa baptismum. Scõo q̃s sit effect⁹ baptismi. Tercio q̃d illa signa q̃ fiunt añ baptismũ ⁊ post baptismum significent.

¶ Quantum ad primũ q̃rit q̃s sit effect⁹ cathecismi Rñdet fm.s.Tho.in.iiij.di.vj.q̃ cathecism⁹ habz effectũ in corpe ⁊ aña.qz minuit ptãtem demonis ne possit tantũ in hoie sicut pus ⁊ ne baptismũ eius ter in baptismo tollit. Sic ⁊ Pharao pus flagellatus est ppt̃o nõ egresso de egypto:⁊ postea populo egresso totalit i mari rubro qđ est figura baptismi. Querit vtrũ oẽs hoies teneant ad baptismũ. Rñr fm.s.Tho.in.iiij.di.vj.q̃ libet tenet:etiã sanctificat⁹ in vtero ꝓpter tres rões. Primo q̃dẽ ꝓpter acq̃rendi characterẽ q̃ adunet ppl'o dei ⁊ deputet ad pcipiendũ diuina sacra. Scõo vt per baptismi susceptionẽ cõformet corpaliter passioni xp̃i. Tercio ꝓpter bonũ obedientie quo ad preceptũ de baptismo datũ. Joh.iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua ⁊c. Querit vtrũ baptismus aq̃ possit in aliquo suppleri. Rñdet fm Petrũ de Tharãtasia fm cõmunẽ legẽ nõ põt in paruulis suppleri. cũ non possunt habere vsum liberi arbitrij. Sed tñ si pro xp̃o occiderent pie credit q̃ saluarent sine baptismo aque. In adultis añt põt suppleri p baptismũ flãminis siue cõtritionis:⁊ per baptismũ sanguinis siue martyrij. Et hoc intelligit qñ est articulus necessitatis. Querit vtrũ puer in vtero exñs possit baptisari. Rñdet fm Tho. vbi supra q̃ non: quia talis deo notus est. nõ ecclesie nec subiect põt operationi ministrorũ eccl'ie. Uñ Aug. dicit. q̃ sicut q̃ nõ vixerit nõ põt mori.ita q̃ natus nõ fuerit non põt renasci. Non añt mater dz scindi vt puer possit nasci ⁊ baptisari.qz fm ipm nõ sunt facienda mala vt veniant bona inde. debet scindi si mater defuncta iã esset:⁊ puer adhuc viueret in ea. Queritur q̃d faciendũ est qñ apparet aliquod membrũ pueri ⁊ timet de pculo mortis. Rñdet q̃ in tali periculo parte pncipali egressa.s.capite baptisari debet. Dz secus est de alijs ptibus.s.manibus ⁊ pedibus. q̃uis nõ noceat si iste partes spgant aqua baptismali quia diuina misericordia non est artanda. Sed si postea plenarie nascaꝫ:tũc ad cautelã baptisetur sub hac forma. Si es baptisatus nõ te rebaptiso.q̃ si non es baptisatus:tũc ego baptiso te in noie patris ⁊ filij ⁊ spũssancti. Sciendum q̃ materia baptismi est aqua pura naturalis.quia baptismus nõ põt fieri in vino:nec in cerevisia. nec in vrina. neq̃ in aliquo alio liquore. Dz forma vboꝝ hec est.ego baptiso te in noie patris ⁊ filij ⁊ spũssancti.vt patz extra de baptismo.c.j. Et sine his verbis nõ põt fieri baptismus. Sciendũ etiã q̃ iste vetule que pueros baptisant in articulo mortis sic dicẽtes in vulgari. Holt du leben so sey dir das eyn bad. holt du du abeꝫ sterben so sey es dir eyn tauff. In dem namen des Vaters vnd des Suns vnd des heyligen geysts. Tales mulieres cũ talibus verbis nihil baptisant. Querit q̃s põt baptisare. Rñdet fm oẽs theologos q̃ debitus minister est sacerdos.q̃ in articulo necessitatis quilibet potest baptisare siue vir siue mulier.fidelis siue infidelis. dummodo habeat intentionem baptisandi et seruat formam ecclesie. Sed tamẽ simplex clericus nõ debz baptisare presente pbytero.nec mulier presente viro.vt patz de cõse.dist.iiij.Mulier. Querit vtrũ baptismus debeat p aliquod tpus differri. Rñdetur fm.s.Tho. Magis est laudabile q̃ puer q̃ citius potest fieri baptiset. Primo qz interim mori posset ⁊ sic damnaret. Scõo qz demones nõ habẽt tantã potestatẽ in baptisatis sicut in non baptisatis.neq̃ q̃tuz ad nocumẽta spiritualia neq̃ corporalia. X ¶ Quantuz ad secundum sciendum q̃ baptismus pncipaliter habet nouem effectus. Primus est q̃ baptismus fm Bonauen.sup.iiij.dist.iiij. digne suscipientibus delet omnẽ culpã originalẽ mortalem ⁊ venialem: et restituit primariam innocentiã quo ad animam. Quod probatur sic.quia si sic immediate post baptismum moreret:statim ad celuz euolaret:sed hoc nõ fit nisi omi culpa deleta:igit ⁊c. Dz nõ q̃ ad corpus restituit baptism⁹ oimodã innocentiã.qz vt dicit apl'us, Video alterã legẽ in mẽbris meis repu-

gnantē legi mētis mee ⁊ captiuantē me in lege peccati q̄ est in membris meis. Et ideo subdit. Infelix ego hō q̄s me liberabit de corpore mortis huius.

Scōs effectus q̄ ignē infernalē ⁊ etiam purgatorij extinguit q̄tū ad ipm̄ baptisatū vt de cetero ignis infernalis vel purgatorij non possit in eum nisi ipe postmodū peccādo reaccēderet eū cōtra se. Vñ admiranda est fatuitas illorū q̄ post baptisinū peccāt cū illi volūtarie ignē in ꝑsū subiectū reaccendāt

Tercius effectus est q̄ baptismus delet oīnē satisfactionē quā homo in pñti deberet pro suis peccatis explere. hoc patet quia si aliquis infidelis iudeus vel paganus mille annis vixisset: et omni die mille peccata mortalia fecisset vel cōmisisset. si conterit ⁊ fidez acceperit ⁊ sic cū deuotiōe baptisatus fuerit: tūc nulla penitētia satisfactoria sibi imponēda est pro oibus istis peccatis. q̄ baptismus tollit oēm satisfactionē: ⁊ si talis sic etiā post baptisinuz moreret statim ad celum euolaret. Quartus effectus est q̄ fomitē mitigat q̄ in baptismo homi dat gr̄a ad suppmendū fomitē pcti. Sz diceret q̄s q̄re baptism⁹ nō delet oēm fomitē pcti. sicut delet oīne pctm̄ originale a q̄ fomes procedit. Respondeō q̄ ꝑ tres cās. Pmo ꝑter nr̄e fragilitatis cognitionē ⁊ ꝑter nr̄am hūiliationē. Job. vj. Que enī fortitudo mea vt sustineam. Scōo vt inuocem⁹ diuinū auxiliū ⁊ dei misericordiam vt p̄seruet nos a malis. pz̄. Miserere mei dñe q̄m infirmus suz ⁊c. Tercio ꝑ exercitationē. vt. s. resistam⁹ viciis ⁊ cōcupiscentijs carnalib⁹ ⁊ sic hēamus materiā exercēdi virtutes ⁊ merendi gl'iam. Greg. Tentatio cui non cōsentit nō est pctm̄ ꝛ materia exercende vtutis. Amb. sup Lu. Nemo poterit cozonari nisi vicerit. nemo autē pōt vincere nisi añ certauerit. Vñ debem⁹ viriliter pugnare cōtra carnē nr̄am ⁊ cōtra oia vicia ad que nāliter inclinati sumus. siue sit ira siue inuidia. siue luxuria. Bern̄. Quotiēs restiteris totiēs cozonaberis. Et iō vt multas cozonas mereamur tūc fomes pcti nobis manet ⁊ nō delet ex toto in baptismo q̄z quis mitigēt. Quitus effectus est a ptāte dyaboli liberatio q̄ baptisatus totaliter a ptāte dyaboli eripit. vt dyabolus decetero nō possit in eū nisi p consensuz pcti et se subijciat. vñ Bern̄. in quodā sermo. Inimicus pōt excitare tentatiōis motū ꝛ in te ē si volueris dare vl negare cōsensum. Ergo dyabolus est sic canis ligatus q̄ pōt erga hoiem latrare. ꝛ nō pōt eū ledere nisi velit ad eū accedere. Aug. sup pz̄. Dyabolus plerūq̄z vult nocere ꝛ nō pōt quia ptās eius est sub ptāte dei. Greg. Debilis est hostis q̄ nō vincit nisi volentē. Amb. sup Lu. Dyabolū nō posse nocere cognoscas. Sextus effect⁹ est q̄ efficit hoiem tēplū dei: qō signatū est in ℔ q̄ spūsanctus descēdit in specie colūbe sup xp̄m baptisatū. Unde tota trinitas māsionē hz in baptisato. Jo. xiiij. Ad eū veniemus ⁊ māsionē apud eū faciem⁹. Ergo male faciūt q̄ post baptismū scienter peccant mortaliter. q̄ illi expellunt patrē ⁊ filiū ⁊ spūmsanctū ⁊ dyabolū in introducūt qui expulsus ante fuit p baptismū q̄ nihil habet eis dare nisi eternū supplicium ⁊ oīa mala. Septimus effectus est q̄ caracterē imp̄mit q̄ est indelibilis q̄ caractere xp̄iani baptisati a nō baptisatis in die iudicij discernent: ⁊ bonis erit ad magnū honorē: malis aūt ad magnā cōfusionē quia character ostendit q̄ ipsi seruituti xp̄i se subdiderunt ⁊ in baptismo dyabolo ⁊ oibus pompis eius abrenūciauerūt. sed opera eorū mala associata characteri ostendent q̄ deteriores ⁊ abhominabiliores infidelibus facti sunt Aug. Quāto gradus altior tanto casus decliuior. Sed q̄ xp̄iani p signū characteris sunt sup oēs infideles exaltati. q̄ eorū casus erit maioris cōfusionis. Octauus effectus est q̄ filios dei efficit. Ad quod significandū super xp̄m baptisatū audita est ipa vox patris. Hic est filius meus dilectus. Ex q̄ elicit cū q̄nta diligentia nutriendi sunt filij summi regis. q̄ si cū omni diligentia nutriunt filij comitū vel regū terrenorū: cū q̄nta diligentia nutriendus est tunc paruulus quē constat esse filiū dei. De illis qui sunt in adulta etate nescit an sint filij dei vel dyaboli. Ecclesiastes. ix. Nescit homo an amore vel odio dignus sit. Sz de paruulo baptisato q̄ nondū est i etate q̄ possit peccare constat q̄ est filius dei. Unde multū peccant mulieres ⁊ matres que male tractant pueros suos. maledicendo ipis q̄ nullo modo licet: ꝛ reuerenter tractādi sunt ꝑter reuerentiā dei q̄ eos inhabitat. Nonus effectus est celi apertio. ⁊ in hoc ostendit magna virtus baptismi q̄ cū in terra exhibeat in celo tñ operat. Ad designandū hūc effectū baptismi dñs celū voluit aperire cū baptisaret a Joh̄e baptista in iordane. vt in hoc ostenderetur q̄ q̄cūq̄ baptisatus in innocentia baptismali decedit euolat inuenies sibi celum semper apertum.

Iterum de Trinitate ⁊ de signis q̄ ante ⁊ post baptismum fiunt.

Sermo lxxviij

Si quis renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spū ⁊c. Joh. iij. Ex p̄missis ꝑz q̄ q̄cūq̄ mortē hō q̄ adhuc stat in innocētia baptismali imediate sine oi purgatorio celū intrabit sic̄ illi pueri q̄ in innocentia ⁊ añ̄ꝰ peccauerūt decedūt. Ex q̄ patet q̄nta sit fatuitas parentū illorū qui incōsolabiliter dolent de morte puerorum q̄ post baptisma decedūt anteq̄ baptismalē innocentiā pderūt. Valde enī faruū est eos dolere de hoc q̄ filij eorū transeūt a societate hoim ad societatez angelorū a valle lachrymarū ad gl'iam de exilio ad patriā. Vident enī tales filios inuidere. desiderātes eos potius esse in hoc exilio q̄z in celo. Immo potius deberēt gaudere q̄ filij eorū ita facile tantā gloriā acq̄rant ꝑter merituz passiōis xp̄i ex q̄ passiōe baptismus hz effectū ⁊ soluz de hoc dolere possent si ꝑter culpā parentū filij decessissent. Ñ Vñ sciendū q̄ parētes possunt demereri in sex casibus q̄ pueri eorū in puericia moriunt. Pmo q̄n nimis intimo corde pueros diligūt ⁊ maiorē cōplacentiā ⁊ amorē ad eos habent q̄z ad deū. tūc deus q̄nq̄z ex sua bonitate subtrahit eos pueros. vt ecōuerso corde ad deum erigant ⁊ eū diligant. Aug. Hoc ab hoie colūt qō pre ceteris diligit. Ergo q̄ pueros supra deum diligūt eosdem deum suū faciunt. Et hec est ratio quare illi pueri qui sunt multuz affabiles et pudentes citius moriunt quia parētes nimio affectu eos diligunt et cum nimia sollicitudine fin cursum mundi eos nutriūt. Scōo quando q̄s inhonorat

suos ꝓpios parentes tunc quandoq; punit in suis ꝓpijs filijs. Unde legitur in dyalogo Cesarij q̄ dam inhonorauit parentes et oīs filij eius in breui defuncti sunt. Tertio si res iniustas habēt tūc deus ex bonitate sua pmittit tales pueros mori. ne ipsi pueri cum iniustis rebus istis vna cum parentibus damnentur. Quarto ꝓpter malum exemplum parentum: quia talis puer fuisset forte imitatus vitam peruersam parentum suorum ⁊ sic etiā effectus fuisset et peruersus ⁊ malus si superuixisset. Quinto contingit quandoq; ꝓpter hoc quia ꝓpria mater non vult per se lactare ꝓprium suum puerum sicut diuites mulieres que cōsueuerūt habere nutrices. tunc quādoq; lac ipsius nutricis non est ita conueniens ipsi puero sicut lac matris de quo nutritus ē in vtero materno et assuetus sic q̄ pueri quandoq; moriunt qui alias supuissent si propria mater eos lactasset. ⁊ hoc ꝓbatur q hoc quia qui sumit aliquē cibum quem antea nunq; degustauit non ita competit sue nature sicut cibus assuetus. Ita est etiam de puero. Sciēdum tamē q̄ quādo aliqua mater nō potest q se lactare puerum suum tūc querenda ē nutrix virtuosa. quia pueri inclinātur ꝛm naturam nutricis que eos lactauit. Sextū contingit quādoq; ex negligentia parentū sicut parentes qui pueros suos nō custodiūt sed eos quandoq; ad aquam vel ad ignem ex negligentia sua cadere pmittunt. vl̄ etiam qui pueros ponūt secum ad lectum ⁊ eos i somno dormiendo suffocant quod omnino cauendum est. Et si in aliquo istorum sex iam predictorum parentes essent rei tūc dolere deberēt de puerorum suorum morte. ℞ Ultimo notandum quid videlicet ista quatuor signa que fiūt ante baptismum et ista tria que fiūt post significent. Ubi sciendum q̄ ꝓmo exuffiatio ⁊ insufflatio significāt spiritus mali expulsionem ⁊ boni introductionem. Et ergo sacerdos dicit. Exi maligne spirit⁹ ab hac creatura dei. ⁊ da locum aduenienti spiritui sancto. Secūdo salis immissio vel linitio signat gratiā ⁊ sapientiam ⁊ preseruationē a peccatum putredine. Unde homini in baptismo datur gratia q̄ si vult ista gratia vti tunc cum adiutorio dei ⁊ mediāte ista gratia potest viuere absq; oīi peccato mortali vsq; ad mortem. ℣ Circa quod queritur an homo possit viuere sine pecccato mortali. Respondetur q̄ sic. ⁊ ℞ probatur tribus ratiōibus. Prima ratio est ista q̄ homini in baptismo infunditur gratia per quam ꝑ tali si vult vti ista gratia ⁊ ℞ signat salis linitio quā sacerdos facit ipi puero ante baptismum. Quia sicut carnes ⁊ pisces preseruantur a putredine mediā te sale sic homo baptisatus mediāte gratia quam in baptismo accepit ꝑseruare se potest a peccatis mortalibus. Secunda ratio quia ex hoc sequeretur q̄ deus imposuisset nobis onus importabile q̄ māda ta dei sunt nobis data vt non peccemus. Modo sic dicis q̄ deus tibi pepercit quod non potes implere falsum dicis ⁊ cum hoc maledictionem dei incurris Bern. Maledictus homo qui dicit deum precepisse impossibile. Item hoc etiam esset loqui contra euangelium. vbi xp̄s dicit. Jugum meum suaue ⁊ onus meum leue. Tertia ratio est. q̄ q̄ hoc tolleretur liberū arbitriū. quod tamē necessarissim est nobis. quia de⁹ nos cum eo pīuilegiabit. vñ Eccl. xv. dicit. Ql̄ posuit tibi aquaz ⁊ ignē ad q̄ volueris porrige manū tuam. Idē. Ante hominem vita ⁊ mors. bonum et malum q̄ placuerit ei dabitur illi. Sciendum tamē q̄ licet hoc sit verum q̄ vnus homo quandoq; naturali inclinatōe magis inclinatus ē ad vnum viciū q̄ alius hō tū adhuc stat ꝑ i suo libero arbitrio et volūtate. s. vtrū velit ꝓsentire huic naturali inclinationi vel resistere. vñ Gen. iiij. Dixit de⁹ ad caym iratū volentē frēm suū occidere. Subtus te erit appetitus tu⁹ ⁊ tu dñaberis ei⁹. Aug. de vera reli. Tūc vsq; adeo volūtarium malū ē. vt nullo mō sit pctm̄ nisi sit volūtarium. Ex iā dictis seq̄tur q̄ hō pōt viuere sine pctō mortali mediāte gr̄a ⁊ cū adiutorio dei vsq; ad mortē si vult. Et ℞ etiā ꝓz in plib⁹ sanctis q̄ vsq; ad ꝓfectā etatē vixerūt ⁊ tū nūq; mortal̄r peccauerūt vt be. Dñic⁹ pr̄ nr̄ ⁊ be. Thomas de aquino. et plres alij sancti de q̄bus legit q̄ nūq; mortal̄r peccauerūt. Tertio saliue ꝓtactus ad aures ⁊ ad nares signat spūalium sensuū aptionē ad audiendū ⁊ intelligendū ea que sūt salutis. Quarto vnctio olei i pectore ⁊ inter scapulas signat amorē dei. quē quilibet debet gerere in corde suo ⁊ inter scapulas. q̄ significat deuotā ꝓiectionē ꝓceptorū dei ⁊ eccl̄ie ad obediendū ⁊ prelatis eccl̄ie. Ber. quicq̄d homo vice dei ꝓcipit q̄ nō sit certū displicere deo hoc oīno no acciendū est q̄si ꝓcipiat de⁹. Lu. x. Qui vos audit me audit. qui vos spernit me spernit. Tria vero alia signa fiunt post baptismū. Primo crismatio in vertice. q̄ signat xp̄i gr̄am in mēte impressaz. Secōo impositio cerei ad manū. q̄ signat fidei ⁊ amoris claritatē. Tertio vestis cādida q̄ signat innocētie restitutionē. Notandū q̄ pueri q̄ sine baptismo decedūt ad limbū puerorū descēdūt. vbi ē pena dāni et ñ sensus: q⁹ neq; esurīūt neq; sitiūt. neq; hūt frigus neq; calorē. imo simpl̄r nullā penam sensibilē sustinēt. ß solūmō q̄ priuati sūt visiōe dei. ⁊ hoc ē pena dāni. ℣ Querit vtrū pueri iudeoꝝ sint sīles pueris xp̄ianoꝝ sine baptismo decedētibus. Rndetur q̄ sic. q⁹ eq̄lē culpā. s. pctm̄ originale hūt ⁊ nullum pctm̄ actuale. q̄ habebūt equalē penā dāni. Ex q̄n i fidelis ad annos discretionis puenerit. si tūc nō susceperit fidē tūc ipo facto peccat mortal̄r nō suscipiendo fidē. Et nullā excusatiōem pōt hr̄e infidel⁹. q⁹ fides xp̄iana p̄dicata ē p vniuersū mūdū. Vñ dñs in euāge. dixit discipl̄is suis. Mar. vj. Euntes i mūdū vniuersū p̄dica. euā. oi cre. pō. In oēz ter. exi. soꝝ. Et q̄cūq; morit talis infidelis siue iud⁹ siue pagan⁹ siue heretic⁹ tūc imediate ad infernū descēdit. Mar. xvj. Qui crediderit ⁊ bap. fu. sal. erit. qui vero nō crediderit ꝓdēnabit. Insup quotiēscūq; infidelis siue pagan⁹ siue iud⁹. vsum rōis hūs scienter facit ꝑ aliq̄d ꝓcepto dei totiēs peccat mortal̄r ⁊ ig̃rātia non excusat eū. Aug. de gr̄a ⁊ libero arbitrio. Ideo diuina precepta data sūt vt excusatio de ignorantia non habeatur.

In festo corpis xp̄i. Sermo. lxxviij.

Caro mea vere est cib⁹ et sanguis meus vere ē potus. Joh. vj. Et cui dicit Aresto. iij. ethic. Terribilissimū

omniū terribiliū mors est. Et sicut serpēs ifecit primos parētes quādo gustato cibo comederūt mortē Cum ergo deus nō sit deus mortis ꝫ vite. ideo necessariū fuit nobis aliqd dari ex quo haberem⁹ vitam. ꝛ hoc est illud venerabile sacramētum de quo dicitur in verbis p̄missis. Caro mea ꝛc. Loquendo de festiuitate huius diei sciendum q̄ hodie pagitur dies institutionis huius sacramēti: quia in die cene ecclesia occupata est cuz memoria dominice passionis. ergo eccl'ia instituit q̄ quita feria p̄ma p⁹ penthecostes debet pagi. ꝛ p integram octauam festum istius laudabilis sacramēti sicut institutum ē a xp̄o in nocte cene. Vnde in epl'a hodierna dicit apl'is. Dñs iesus in qua nocte tradebat accepit panem ꝛc. Sciendum primo q̄ p̄sens festum solēniter ꝛ deuote est pagendum ab oīnibus xp̄ianis Prio' ꝓpter speciales indulgētias hui⁹ festi. q̄z Vrbanus quart⁹ q̄ hoc festū instituit indulgētias speciales cedit. Vnde oibus vere penitētibus ꝛ cōfessis qui matutinali officio hui⁹ festi p̄ntialiter interessent in eccl'ia vbi celebrat centū dies. qui vero misse totidē. Illis aūt q̄ interessent p̄mis ip̄ius festi vesperis sil'r centū. qui vero sc̄is totidē. Eis q̄z qui p̄ me tertie sexte none ꝓpletorij officijs adessent ꝓ q̄lt bet horarum ipsarum q̄dragintadies. Illis vero q̄ p ip̄ius festi octauas in matutinalib⁹ vesp̄tinis misse ac ceteraꝝ horarū officijs p̄ntes existerent singulis diebus octauaꝝ ipaꝝ centū dies de iniūctis sibi penitentijs relaxando indulgentiā tribuit ꝓpetuis tēporibus durarurā. Ergo bonum est q̄ vnusq̄sq̄z qui vult illas indulgētias cōsequi q̄ antea confiteatur quia oīs indulgētie solūmodo dātur illis q̄ sūt cōfessi vt vere penitētes. Sc̄o hodierna dies solēniter ꝛ deuote peragenda ē. exemplo occursus ꝛ honoris xp̄o exhibiti in die palmaꝝ a cōi ppl'o qñ eq̄tauit in irl'm quādo plurima turba obuiauerūt sibi ꝛ ꝓsternebant vestimēta sua in via. Et alij cedebāt ramos palmaꝝ de arboꝛib⁹ ꝛ sternebāt in via. ꝛ turbe que p̄cedebant ꝛ que sequebant clamabant dicētes. Osanna filio dauid bñ. q̄ venit in noie dñi Sic hodie xp̄s in sacr̄o portat p plateas vt sibi honor exhibeatur ab oīnib⁹ xp̄ifidelibus ꝓpter q̄rum salutē ipe ibi morat in sacr̄o. sic ipe p se dicit Mat. vl. Ecce ego vobiscum sū vsq̄z ad ꝯsummationē seculi ꝛ hoc est in sacr̄o altaris. Et ista q̄ sūt sibi exhibita corporal'r a cōi ppl'o in die palmaꝝ: ista hodie debēt sibi fieri ab oībus xp̄ianis spūal'r. Primo p strauerūt vestimēta in via. Sic spūal'r quilibet homo debet bonū exemplum p̄bere ꝓximo suo i quo edificetur ꝛ deus honorek. ꝛ q̄ hoc facit ꝓsternit vestimēta sua. Mat. v. Sic luceat lux vr̄a coꝝ hominib⁹ vt videāt opa vestra bona ꝛc. Et hoc ē deo valde acceptū. scz homib⁹ p̄bere bonū exemplum. ꝛ etiam est sibūpsi valde meritoriū. Vñ Cesari⁹. Quātis exemplū vere humilitatis ꝛ pfecte charitatis ostēderis cū tantis ꝛ p tantis eterna p̄mia possidebis. Sed heu aliq̄ ꝓsternūt lapides in via. vt sūt illi q̄ scandalisant ꝓximos in moꝛibus. in vbis ꝛ in factis. ꝛ tales sūt maledicti a deo. Mat. xviij. Vehomini p quē fit scandalū. ꝛ malū exemplus maxie nocet sc̄e eccl'ie. Vnde oꝛit̄ questio quare tot mali hoies sūt in mūdo. Rūdet q̄ ꝓpt̄ mala exēpla, quia a boue maiore discit arare minor. ꝛ sic iuuenes discunt a senioꝛibus malam ꝛ puersam vitā. q̄z vn⁹ inficit alium p malū exemplū. Sicut eni carbones seinuicem accendunt. sic exempla malorum. Ergo tam multi homines iam sunt in mundo. Arestot. in topic. Homies vt in plurimū sunt mali in paucioribus vero boni. verbi gra. Nullo mō essent tot superbi auari. gulosi. luxurioſi. lusoꝛes vsurarij choꝛisantes. ꝛ sic de alijs. nisi viderēt ab alijs talia fieri. Et tales a q̄bus talia mala viderūt ꝛ didicerūt reiūt oim istarū aiarū que sic dānant ꝓpter eoꝝm malum exemplū. vñ. Greg. in moꝛ. Tot moꝛtib⁹ q̄s dignus est quot exempla p̄rauitatis in posteros relinquit. Vnde summe cauere debem⁹ ne ꝓximus noster in nobis scandalisek. Crisosto. sup Math. Omnia agam⁹ ne ꝓximus noster scandalisek. vita nr̄a etiam si valde recta intentione fiat scandalum alijs p̄rebens omnia perdidit. Item ramos palmarum xp̄o ꝓsternere debem⁹ ꝛ hoc fit qñ homo semp bacōi floꝛidū. Palma eni semp viret. in vere. i aufficatur vbi oia incipiūt flozere. Per autūnū senectus intelligitur vbi folia cadūt de arboꝛibus sic ꝛ senect marcescit ꝛ curuat se ad terrā. Per estatē ꝓsperitas accipit. Et p hyemē aduersitas intelligit. Illi ergo sicut palma semp virent in coꝛde q̄ in iuuētute inciꝑiunt deo seruire. ꝛ hoc est deo valde acceptuz. ꝛ in senectute bonū inceptū ꝓtinuāt p ꝑseuerantiā ꝛ in ꝓsperis tenēt tēperantiā ꝛ in aduersis patientiam tales offerūt deo palmas. i. floꝛida coꝛda. p̄s. Iust⁹ vt palma flozebit. Tertio hodierna dies solennit a nobis est pagenda ne ingrati videamur tanto bñficio ꝛ liberalitate xp̄i. Quāuis eñ de⁹ in oīnibus donis suis sit multū liberalis. tñ in institutiōe hui⁹ sacramēti fuit liberaliſſim⁹. vñ Arest. Liberalis est qui supabūdat in datōe. Hoc patet de xp̄o in hui⁹ sacr̄i datione. Quid plus posset nobis dare q̄ seip̄m hic eni in p̄senti dat seip̄m nobis in sacr̄o in cibum sicut ipe ꝑse dicit in verbis p̄missis. Caro mea vere est cibus ꝛc. Et in futuro dabit se nobis in clara visione ꝛ fruitione. Vñ ipe dicit p ꝓphetā. Ego cro merces tua magna nimis. Vñ in signum gratitudinis hodie ꝛ p integras octauas pagim⁹ festū institutionis hui⁹ venerabil' sacramēti. Bern. in lib. me ditationū. Quid tretribuā dño p om. que retri. mihi. Mihi eteni defecit spūs me⁹ ꝓsus in tāta bñficiozum ꝓsideratione. Et licet nō sufficiam gr̄as agere. sed ingratitudinē odit ania mea. ꝓnde oportet animaz esse gratiosam ꝛ deuotam. quia libenti⁹ dona multiplicantur si ꝓioza tanq̄z dona gratuita suscipi ꝛ conseruari videntur. Vide etiam Aug. in li. de cluira. dei Quisquis beneficia dei nō videt cecus est. nec laudat ingratus est. Quisquis in laudando reluctatur insanus est. Vnde smme cauere debem⁹ ingratitudinem. quia ſm Petrum rauenens. Nihil est q̄ adeo indignationem ꝓuocet altissimi sicut ingratitudo. Ergo debemus esse grati de tanto beneficio ꝛ iugiter hoc donum maximum tanti sacramenti in reuerentia habere ꝛ in memoria retinere. Unde Chrisostum⁹ super Matheum. Ꝓnimus beneficiozum custos est ipsa memoria beneficiozum et perpetua confessio gratiarum Bernhar.

Dignū est semp gras agere. quia de⁹ nūq̄ cessit nobis bene facere. Quarto hodierna dies sollenniter et deuote est pagēda. quia hodierna festiuitas t deuotio t honor populi est preludium future beatitudinis quomodo xp̄s in celo erit a nobis honorād⁹ et etiam est representatiuum istius honoris quo iā in celo honorat ab electis sāctis t angelis. Ergo sicut i celo semp honorat a sanctis fm dictū p̄s. Hec dicit. Sic hodie a nobis honorat i terris. Ergo hodie xp̄o cantat in citharis organis t diuersis musicalibus instrumētis. Item aliqui xp̄m hodie honorāt portando candelas. Item aliqui spargendo flores. Item aliqui portādo crinilia de flor⁹. Item aliq̄ precedūt aliqui sequūtur processionem t laudāt deū cantādo t orādo. Item sacerdotes hodie induūtisūt in processione sacris vestibus in signum stole glorificatiōis future. Et sic quilibet p suo posse honorat hodie xp̄m sicut in celo q̄tidie honorat a p̄phetis. patriarchis. ap̄lis martyrib⁹ cōfessoribus t virginibus t ab angelis t cōiugatis t viduis vbi q̄libet fm suum posse laudat xp̄m i celo. Ergo qui honorat xp̄m ostēdit se ptinere ad numerum sanctor⁹ in celo existentiū. Quia sicut angeli et sancti t electi dei habēt festū ptinuū i celo. sic nos habem⁹ vnā specialē diem q̄ est hodierna dies i qua nos eis assimilare debemus i honorādo t laudādo deum. vñ Ber. Discam⁹ in terris quas facturi sim⁹ laudes i celis. Nihil ita p̄prie in terris celestis habitatōis statū repsentat sic alacritas laudantiū deū semp insistere. Vere felix esset q̄ posset diuie laudi et deuote a nobis pagēda vt in fine vite nostre meream̄ur eucharistiam digne pcipere. ✠ Vñ quer̄itur quare in agone datur infirmis morientibus eucharistia. Respōdetur q̄ pricipaliter propter tria. Primo p̄pter p̄fortatōem. quia homo habet lōgam viam ambulare. Et sicut corp⁹ sine cibo deficit t p cibum cōfortatur. sic aia cōfortatur p istum cibum scz p sacramentum. vñ. iij. Reg. xix. 6. Helye p angelum. Surge t comede grandis eni tibi restat via Qui surgēs comedit t ambulauit in fortitudine cibi illius vsq̄ ad mōtem dei oreb. Sic homo in confortatiōe cibi illius. i. venerabil̄ sacramēti debet ambulare ad mōtem dei. i. in celum. vñ Hug. in lib. de sacramēris. Cibus ille aie nō corporis est xp̄us qui de ore ad cor transit. Scōo ideo dat eucharistia i agone hominū. q̄ morit̄ur⁹ itur⁹ est p viam tenebrosam t ignotam. ergo vt ductorem habeat q̄ ei viam ostendat t saluo p̄ducat ei um pducat. tūc homo recipit xp̄m in sacro. Et deuote debet petē a xp̄o quē recipit in sacro cū p̄s. dicēte. Notam fac viam in q̄ am. tē. Et post̄q̄ aia deducta est a xp̄o. tūc pōt dicere cū p̄s. Notas feciſti mihi vias vite adimplebis me let. cum vultu tuo. Ergo xp̄s est p̄ductor noster cum ab hac vita migram⁹. Sap. x. Justus deduxit dūs p vias rectas. t. o. il. re. dei. Item homo morit̄es nō solū ibit viā ignotam: ꝫ etiā tenebrosam. ergo i agone debet xp̄m deuote in sacrāmēto pcipere qui est lux vera que oēm hominē illuminat vt ei luceat et illuminet istam tenebrosam viam. In signuz datur homini morit̄i cādela ad manū vt xp̄s q̄ est lux mūdi sibi luminet t ad vitam ekernam p̄ducat. Hoc etiā morit̄es considerare debet cum candela sibi ad man⁹ daturi. Tertio ideo datur homini morienti eucharistia q̄ tūc maximum prelium homini instabit. quia maximas tentatōes demonum hō in fine vite habebit. Ergo vt homo habeat p̄tectorem in fine vite tūc sūmē debet desiderare xp̄m i sacro recipere. Et q̄n xp̄m sumis i agone tūc actu cum deuotione cogitare debes q̄ velis iam sumere tuum protectorem. Quia sicut tūc dyaboli te maxime infestant t oīs amici tui tūc derelinquūt t nullus te p̄tegit. ideo tūc xp̄o in sacro recipis vt te p̄tegat ac defendat cū angelis suis: quia vbi xp̄s ibi et angeli. Dañ. vij. Milia miliū ministrabāt ei t decies centena milia assistebant ei. vñ. Crisosto. super Matth. Obicunq̄ viderint sanguinē dñicū ibi fugiunt quidem demones. cōcurrūt aūt angeli. h] sanguis effusus oīm̄z orbē terrarū lauit. Bern. Eucharistie sacramentū potēs est peccata p̄sumere. debellare obuias potestates t inferre celis reuertētes de terra. ✠ Sciēdū scōo q̄ malis in agone t extu anie tria contingūt que eos pturbant. Pil̄r t bonis etiā tria p̄tingūt p que p̄solant. Primum est q̄ dolor adeo augmētat in corpe q̄n̄ anīa debet exire a corpe. sic q̄ in cor homis nō ascendit nec potest homo tantum dolorem sustinere nisi cū magna difficultate Vñ Aresto. Terribilissimū oīm terribiliū videt esse mors. Tunc p nimio dolore homo p̄dit sensus corporis. scz visum tactū t auditū t ceteros sensus. q̄ tunc anīa nō cogitat amplius de corpe suo nutriendo ꝫ virtutes ad se trahit sparsim iam i corpore disgregatas. ꝫ membra morient t glauci coloris erunt. Et cor fm Aresto. est p̄mū viuens t vltimū morit̄es. Et tūc videt aia oīa peccata sua sup caput suum. Tūc dicere] potest illud p̄s. Torrentes iniq̄tatis cōturbauerūt me. Et bñ dicit torrētes q̄ sic torrētes ducūt ad fontes recte. ita aia videt petā sua ad diuersas penas ifernales recte ducētia. Tūc anima vellet q̄ cum corpore suo nūq̄ peccasset t nū ꝫ deū offēdisset. nec in cogitādo. nec i loquēdo. nec in opando. Scōm q̄ malis p̄tinget est q̄ anima videt tunc demones circūstantes t eam p̄occupantes t ad infernuz ducere cupientes. tūc dicere potest illud p̄s. Preoccupauerunt me laquei mortis. id ē demones illaqueantes. Job. xx. Cadent t venient super eum horribiles. Glo. i. demones qui ad videndum sunt valde horribiles. Vnde quidā dixit q̄ potius vellet clibanum accensum intrare ꝫ demones adhuc semel in specie sua videre sicut eum vidit. Tertium est q̄ tunc in agone videt xp̄m quasi i cruce pendentem t requirentem sanguinē suum t rationem de omnibus que gessit. Hic erit maxim⁹ dolor. quia tunc anima cognoscet se separi a deo t ab omnibus sanctis t angelis dei quod pessimum est et grauissimuz. p̄s. Mors peccatorū pessima. Quia tunc accedet eis miseria ineffabilis. Quod probat. Quia omnium malorum affluentiam habebūt Deuteronō. xxviij. Vniuersos languores t plagas inducet super eos. Psal. Complebo sagittas meas in eis. Si hec vna sagitta vel plaga dei ledit hominē quid tunc erit cum omnes plagas et sagitas sustinebit. Gregorius. Hoc cogitari malum non potest

quod ibi in cruciatibus deditum non fuerit.

Sciendū q̄ boni ꝓtra istos tres dolores malorum habebunt tria gaudia in agone mortis. Primum est. quia vidēt bona q̄ fecerūt. scz elemosynas oones ⁊ opa misericordie ⁊ oēs tribulatiōes ⁊ oia exercitia corpis siue ieiunādo siue abstinendo siue dure iacēdo ⁊ duram vestem induendo. mane surgēdo vigilādo. ⁊ sic de alijs. Tūc libenter velles multa bona videre que fecisses. q̄ iā nō debet tibi esse grue multa bona operari. Scōm q̄ vidēt diabolos deuictos ⁊ cōfusos ⁊ recedētes. Tunc possunt dicere illud ps̄. Benedictus de⁹ q̄ nō dedit nos in captionē dentibus eorum. Tertio q̄ vidēt xp̄m quē digne in sacramēto receperūt ⁊ angelos assistētes et adiuuantes ⁊ gaudentes ⁊ occurrētes ⁊ offerētes animas eorum in ꝓspectu altissimi. Qz autē xp̄us quādoq̄ apparet bonis in agone ostēdit Grego. in li. iiij. dyal. Aliquādo in cōsolatione egredientibus aiab⁹ ipe apparere solet autor ⁊ retributor vite. Qz etiā xp̄s solet apparere tā bonis q̄ malis in agone ostēdit Inno. li. iij. de vili. pdi. humane. vbi dicit q̄ tam bonus q̄ malus anteq̄ aia egrediat a corpe videt xp̄m in cruce posituz: malus ad cōfusionem vt erubescat se nō esse redemptū sua culpa sanguīe cristi. i. fructū redēptionis nō hre. Unde ⁊ de malis dr Uiderūt in quē pupugerūt. Nō intelligit de aduētu xp̄i ad iudiciū ⁊ de aduētu in die mortis. Item boni vidēt quādoq̄ sanctos ⁊ angelos in agone ꝓ ꝓsolatione. Greg. Interdū contingit iustis in morte sua sanctorum p̄cedentiū visiōes aspiciāt. ne ipaz mortis sue sniam ptimescāt penalē q̄ dū eoz mēti ciuiū eternorū societas oñdit a carnis sue copula sine doloris ⁊ formidinis fatigatōe soluant. Exemplu legit in vitaspatrū. q̄ quidā sanct⁹ pater in hora sui obitus aspicientibus discipulis subito cepit hilare scere ⁊ pulcer ⁊ cādidus appere ⁊ in lēta vba prūpe Querentibus illis cui loq̄ret. rñdit. Nonne inq̄t videtis sanctos patriarchas. Itez illo loquēte ⁊ eis interrogantibus rñdit. Nōne inq̄t videtis sanctos ꝓphetas. Tertio dixit. ecce quia veniūt sancti ap̄li. Quarto dixit. qz veniūt angeli. Ultimo dixit. Surgite qz iesus venit. Et inē hec vba migrauit ad dñm

Iterū de corpe xp̄i. Ser. lxxix.

Caro mea vere ē cibus et sanguis me⁹ vere ē potus Joh. vj. Sic legimus q̄ vnigenit⁹ dei filius volēs nos facere participes sue diuinitatis assumpsit naturaz nostre humanitatis. Est eni deus homo fact⁹ vt homines deos faceret. Et vt hoc melius faceret. scz vt nos totaliter in se mutaret corpus suum in cibū et sanguinē suum in potū nobis tribuit ⁊ instituit q̄n in vltima cena ad p̄em p̄ morte ire voluit. Nūc autem de institutōis causa hui⁹ sacramēti aliq̄d est dicendū. Ad ꝓpo quo notandū q̄ istud venerabile sacr̄m ē instituū a xpo multis de causis. Primo in medicamētum nre infirmitatis. Eccl. xxxviij. Altissimus de terra. i. de corpe suo creauit medicinam et vir prudens nō abhorrebit eam. In ipo em̄ sacro abūdat ois plenitudo gre ⁊ bonitatis. Quis ei in oñibus sacris spūaliter ab infirmitatibus sanemur n̄ specialius in h̄ sacro in q̄ xp̄s cū diuinitate ⁊ humanitate ac gra ꝓtinetur. Nā licet oīa sacramēta ꝓferant grām tamē gra sparsa est in alijs sacramētis q̄ hic tanq̄ in fonte et origene inuenit. In alijs enī sacramētis ꝓtinet gra: hic autē est dns gre cū plenitudine oīm suaz gratiarū. Per hoc eni istud sacramentū differt ab alijs sacris. Ideo ē sacramentū sacramētorum. qz ē nobilissimū ⁊ dignissimū sacramentum. In hoc eni sacro gratiā ⁊ gloriam dabit dominus grām in p̄nti ⁊ gloriam in futuro Joh. vj. Qui manducat me ipe viuet ꝓpter me. Ergo si vulnerat⁹ es in aia queras medicinā anime sicut faceres si in corpe vulneratus esses. Amb. Et qui vuln⁹ habet medicinam querat. Vulnus q̄ habem⁹ ē q̄ sub pecto sum⁹. Huius vulneris medicina ē venerabile sacramētū. Scōo xp̄s h̄ sacr̄m instituit vt suaz charitatem nobis ostenderet. Sicut amici quando abire nō separi debent tunc ostendūt sibi mutuo maiorem charitatē ⁊ dāt sibi inuicē munuscula in signum ⁊ memoriā caritatis ne vn⁹ obliuiscat alterius. Sic xp̄s in vltima cena volēs recedere q̄ visibilē p̄sentiaz a suis dilectis amicis. scz ap̄lis ⁊ a nobis ostendus tūc fundamētum caritatis oñdit ⁊ apparuit in hoc q̄ dedit eis ⁊ relīq̄t nobis nobilissimū ⁊ optimū q̄ habuit. s. seipm vt ostēderet q̄tum eos diligeret quos ab eterno dilexit. Si eni aliq̄d melius ⁊ nobilius habuisset vtiq̄ negare nō potuisset p̄ nimia caritate. Et q̄ nihil maius dilect⁹ dilecto potest ostendere q̄ semetipm totaliter dare ⁊ suam p̄sentiā sibi semp ostēdere et exhibere. Licet eni magnum sit magne caritatis signū q̄ p nobis homo fact⁹ ē in hanc vallem miserie venit ⁊ nobis triginta trib⁹ annis seruiuit in fame ⁊ frigore ⁊ post oīa amaram mortē p nobis sustinuit. in fine tamē tantū dilexit nos q̄ reliquit nobis p̄sentiam suam in sacramēto. vt gauderem⁹ de eo sicut an geli in celo gaudent de p̄sentia eius. Et sicut vtunt eo sic ⁊ nos eo vti debemus in hoc saceam ēto. Sap. xvj. Angelorū esca nutriuisti populum tuum. Tertio instituit vt sumgu. ponit vt habeamus q̄d deo patri offerre debeamus. nō sacrificium vitulorū nec sanguinē hauro rum. sed corpus xp̄i filij dei quod sacrificiuz ipse pater acceptat grataner ⁊ letanter. Insuper angelis est etiam multum acceptum quando tale sacrificiū ꝓ nobis offertur qui p̄sentes sunt quandocūq̄ offertur. Ambro. sic sup Lu. Non dubites assistere angelos quādo xp̄s assistit in altari. Et illud venerabile sacrificium omni die offertur ideo. quia omni die peccamus: quia sacerdos non solum p̄ se offert sed etiam p̄ omnibus qui in mūdo sunt vel in purgatorio. Quarto instituit hoc sacramētum vt memoriam passionis sue nobis relinqueret Apostolus Quotienscunq̄ māducabitis panem hunc ⁊ calicē bibetis mortem domini ipse annunciabitis. Unde ipse christus dixit discipulis. Quotienscunq̄ feceritis in mei memoriam facietis. R Unde sciendum q̄ christus tripliciter reliquit nobis memoriam passionis sue. Primo in visu ⁊ hoc in imaginibus. Ergo bonum est habere imaginem crucifixi in domibus. quia mens hominis est labilis. vt tamen videndo crucifixum reducat ad memoriam passionem christi. In signum huius tunc semper habetur in ecclesijs signum crucifixi. vt cum homo eccle

siam intret ꝙ vsum admoneatur ad regratiandum deo de morte sua. Scdo i auditu predicatiõis. ergo in oñibus sermonib⁹ aliqd tangendũ est de passione xpi vt homies ꝙ auditum cõmoneant ad memoriam passionis xpi. Tertio reliquit nobis memoria le sue passiõis in gustu ℔ ē in sacro altaris vt quotiens̃cũq; hũc panẽ mãducemus mortẽ dñi annũciemus ⁊ recolam⁹. Quito institutũ est ℔ sacramentũ in pign⁹ nostre beatitudis. vbi tũc reuelata facie videbim⁹ quẽ iam sub sacro in spẽ panis sumimus. ergo in pign⁹ nre salutis xps se nobis i ℔ sacro debus ꝓfiguratũ fuit illud venerabile sacrm. Fuit ei ꝓmo ꝓfiguratũ in oblatiõe melchisedech ꝗtum ad substantiã oblatõis. qz panẽ ⁊ vinũ obtulit: erat enim sacerdos dei. ¶ Scdo ꝓfiguratũ fuit in agno paschali ꝗtũ ad victimã oblatõnis. qz ver⁹ agnus. i. xps ꝙ nobis in cruce imolat⁹ est. Job. j. Ecce agn⁹ dei. Et assat⁹ in igne passiõis ⁊ diuini amoris q̃ ad nos qz tot⁹ accessus fuit in amorẽ nrm. In signum huj⁹ accessiõis tũc sudauit quãdo ꝙ nobis captiua ri voluit. vñ Lu. xxij. Factus ẽ sudor ei⁹ sicut gutte sanguis decurrẽtis in terrã. Quãdo aliqs stat iuxta ignem sudat in facie. sed quãdo circa maxpi pectore erat: quia toto corpe sudauit. Scõm signum ꝙ xps accensus fuit in passiõe sua in amorẽ nostrũ ẽ. quia valde sitiuit Job. xix. Sitio. Homo valde inflãmatus cõsueuit esse mltũ sitibũd⁹. Ber. Sitio ait nõ doleo. ℣ dñe q̃d sitis. fidem nostram. salutẽ nostram gaudiũ nostrũ. Tertiũ signuz est ꝙ totus in corpore rubuit ex eo ꝙ totus sanguie erat plenus. Homo stãs ad paruũ ignẽ rubet in facie: ℔ stãs ad magnũ ignẽ rubet i toto corpore. Magnus feruor in xpi corde fuit ideo in toto corpe rubuit. Quartum signũ est ꝙ vestes in cruce ferre nõ potuit sed nudus in cruce affixus fuit ac si ipo facto diceret. Tanto igne charitatis ardeo ꝙ vestes aliquas ferre nõ valeo. Et sic habem⁹ ꝗtuor signa ꝙ xps i passiõe sua totus accessus fuit i amorẽ nostrũ.

¶ Tertio illud venerabile sacrm prefiguratum est in mãna. Pro q̃ sciẽdum ꝙ eucharistia ⁊ manna vetus in quibꝫ cõueniũt. scz in origine. in sapore. in loco. in miraculo. ⁊ i defectu. Primo cõueniũt in origene. quia vtrũq; de celo. Nam de veteri mãna dicitur Exod. xvj. Ego pluam vobis panes de celo Sed de nostro dicit Joh. xvj. Ego sum panis viu⁹ qui de celo descẽdi. Scdo ꝓueniũt in sapore. qz mãna vetus masticatũ cõuertebat ad oẽm cibum desideratum a comedẽte. Vñ dicitur Sap. xvj. Panẽ de celo dedisti eis oñe delectamẽtũ in se habẽtem. Sed de pane nostro Albertus mag. dicit. Sicut autres diuersorum verba dei audiẽtium eodem verbo diuersas inueniũt illuminatões ꝙ vniuscuiusq; facultate ita fauces diuersorum hũc cibum gustãtiũ diuersas gratiarũ inueniũt refectiões pro vniuscuiusq; necessitate nisi fauces aliena amaritudine sint infecte. Infirmis em̃ oñia amara videtur sicut dicẽ pbus. Tertio cõueniũt i loco. Non enim dabatur mãna nisi in deserto vbi aliud delectabile ⁊ reficiẽs ad esum nõ fuit. Sic etiam nõ sentitur dulcedo gratie ⁊ sapor eucharistie nisi ab eis qui se in desertu cordis trãstulerũt nec mũdanas accipiũt cõsolatões. Ber. Delicata est diuina cõsolatio. nec datur admittentibus alienam. Vñ quotiẽs dominus turbas pauisse legit hoc solum factũ dicitur i deserto. Quarto cõueniũt i miraculis naturalibus potẽtijs vtrobiq; nihil penit⁹ opantibus. Qz ei virgo peperit nõ solum est supra naturã sed etiam contra naturã. Si mirr ꝙ manna pluit de celo in hoc natura nihil penit⁹ habuit vrutis nec iuris. Vñ Criso. Oñe qõ ꝙ miraculũ fit sola volũtate dei agitur nulla potentia nature cooperante. Quinto cõueniũt in defectu. Mãna eni defecit intrãtibus filijs isrl in terrã ꝓmissionis de fructibus terre gustantib⁹. Josue. viij. Defecit mãna postq̃ de fructib⁹ terre comederũt. Sic ꝗdiu sumus in deserto huius mundi vtimur cibo eucharistie sub specie panis ⁊ vini. sed nudam veritatem gustabimus in vera specie dei que ẽ vere fructus terre chanaan. i. transmutate. qz gratiam suam quã hic sumim⁹ sub specie panis velatã demũ gustabimus in nuda veritate sine velamine ineternũ.

¶ Septimo xps illud sacramẽtũ instituit nobis in viaticũ vt ꝙ illum ꝓfortatione illuc venire possimus. vbi cum xpo eternal⁹ regnabimus. Vñ ẽ magnum donũ a deo quãdo q̃s cum bona ratõe decedit ab hac vita. ⁊ ecclesiastica sacramẽta digne petit. quia oñs amici ⁊ cognati illi⁹ q̃ sic moritur cũ ratione et sacramẽtis ecclesiasticis nõ possunt deo sufficiẽter regrari de isto bono qõ deus eis i suo cognato vel amico exhibuit. Cõtra hoc aliq̃ incõsolabiliter dolẽt siue plorãt dicentes. O deus malefecisti quia mihi talem vel talem amicũ recepisti. quia deus nũq̃ aliqõ malum fecit nec facere potest quia est summũ bonum a quo nisi bonũ ⁊ oñe bonũ ꝓcedit. Ergo stulte fatue ⁊ piculose tales sic ꝓtra deũ murmurãt dicẽtes eum male fecisse cũ potius tenẽtur sibi grarumactões referre de hoc ꝙ iste vsum rationis vsq; ad obitũ suum habuit. ¶ Sed q̃ritur q̃d de istis sentiẽdum est q̃ extrema infirmitate pdunt vsum rõnis. Respõdetur hoc aliqbus cõtingit in penam eo ꝙ nõ sũt digni vt cum ratõe ꝑmori debeãt: sed more bestiarum moriunt sine rõe ⁊ cõfessione ⁊ sacramẽtis. Et talib⁹ vt frequẽter hoc cõtingit qui hic nũq̃ deum quesierũt ⁊ vsu rõnis vsi sunt in malum contra deum ⁊ iusticiam ⁊ membra corporis sui exercuerunt ad seruiendũ mundo et dyabolo. tunc quãdoq; in eisdem punitur cum q̃bus peccauerunt. Vnde Salo. Per que homo peccat per hec ⁊ punietur. Vnde Ber. In quo em̃ mẽbro creator magis offẽditur in eo membro peccator grauius torquebitur. Et fit quandoq; non solum in futuro: sed etiam quandoq; in presenti. Vt patet i q̃busdã magnis peccatoribus q̃ i agone mordent suas proprias linguas in signuz ꝙ deum in lingua offenderũt delectabiliter comedendo ⁊ mala ⁊ scandalosa verba loquendo contra deum ⁊ proximos. Item aliqui quando mordent proprias man⁹ quia deum offenderũt impudice tãgendo. vel proximos in rebus nocẽdo vel ledẽdo. Item q̃dam dilacerant faciẽ suã quia ꝓtra deũ se ornauerũt ⁊ faciem depinxerũt ⁊ sic de alijs. quoꝝ pena qñq; hic incipit ⁊ alibi nũq̃ finiet. Et hoc illis qñq; contingit q̃ non ex infirmitate aut ignorãtia sed ex certa malicia ⁊ sciẽ

ter peccauerũt.scz adulterando blasphemando se inebriando chorizando ꝛ proximis maledicendo et sic de aliis. Vñ Aug. in quo dã sermone. pcurẽ hac assiduersione pctõr vt moriens obliuiscatur sui quidum viueret oblitus ẽ dei. Scõo ꝓtingit aliquibus hoc in bonũ vt rõnẽ amittant in agone sicut deus qñq; ꝑmittit euenire ꝟ bonis hoibus q̃ sunt nimis timorosi ꝛ pusillanimes ne in extremis desperent ꝛ a demonibus decipiant. qr tunc maxime temptationes occurrunt homi. Ergo qñq; accidit q̃ boni homines q̃ sũt in gr̃a cõstituti ꝑdunt vsuz rõis postq; confessi sũt ꝛ sacrã cõionẽ receperunt ꝛ hoc eis non nocebit. Quãdo quis in gr̃a est ꝛ incidit sic in insaniam tũc nõ potest perdere regnũ dei nec etiaz potest peccare sine vsu rationis. qr qual' fuit qñ incidit in insaniã sic manebit. Et sic in tali statu morit tunc iudicabitur a domino sicut fuit quãdo incidit in amẽtiã. Ergo si qs in pctõ mortali incidit in amentiam et postea in tali statu morit sine vsu rationis eternaliter dãnabitur. ꝟ si fuit in grã quãdo incidit in vesaniã ꝛ sic morit tũc saluabitur. Ergo nõ debem⁹ ex hoc iudicare vel ꝺdemnare alios. qr iudicia dei abissus multa. Itẽ cõtingit qñq; ꝑmissione diuina q̃ aliqui boni homies tã grauẽ ꝛ amarã mortẽ sustinent et hoc dat eis de⁹ qñ misericorditer ꝓ purgatorio Vñ legit q̃ q̃dã petiuit in agone angelos q̃ ad eam missi fuerãt vt tardarẽt vt ꝟ meli⁹ puniret ꝛ purgaret ꝓ pctis suis. O Vñ nota q̃ istud sacr̃m eucharistie sũme est a nobis honorandũ ꝛ deuote adorãduz quãdo eleuat in missa vel qñ portat in via. Exemplum inde habem⁹. Fuit nãq; quidã pleban⁹ in thuringia q̃ tulit ad colluz suũ in pixide in honesto sacculo corpus dñi extra villam ad cõicandũ quendam infirmum. Tunc quedã meretrix stans nõ longe a via in suo ꝓstibulo vidit et cepit cogitare penes se q̃ si fides xp̃iana essz vera tũc iste esset saluator mũdi quẽ sacerdos in pixide portaret ꝛ quõ ipa in cõspectu ei⁹ ausa esset tãta mala perpetrare. q̃ tñ tot ꝛ tanta incõmoda sustinuisset ꝓ redẽptione mundi. Et ipa cõpuncta in seipa relicto ꝓstibulo cucurrit per lutũ ꝓfundũ veloci cursu ad sacerdotẽ inquinato luto vsq; ad medietatẽ crucis dicẽs. State domine sacerdos ꝛ sic stetit sacdos. Et ipa ꝓsternẽs se i luto ante corpus xp̃i ait. Dñe iesu xp̃e si tu es ille q̃ ꝓ nostra redemptione natus fuisti de virgine. passus ꝛ sepultus. ascendẽs ad celos sedens ad dexterã patris iudicaturus viuos ꝛ mortuos. ꝛ si te talẽ iste sacerdos portat in pixide rogo te ꝓ tuam ineffabilẽ miscõiam ignosce mihi pctã mea. Et respõdit iesus de pixide in lingua latina. Et ego ignosco tibi peccata tua. Et illa audiẽs vocẽ de pixide in latino ait Dñe nõ intelligo latinũ rogo te loquere theutonice et statim domin⁹ locutus est de pixide theutonice. Et ego recipiã te igratiã meã. Hoc audiẽs meretrix ait. Et tu domine me suscipis in gratiam tuã q̃ peccaui in carne mea luxuriose omni modo peccandi q̃ excogitari põt. Gratias tibi ago bone domine iesu. Et sic conuersa statim emẽdauit vitã restituta gratia saluatoris. O q̃ bonũ habem⁹ dominũ bonũ ẽ ei seruire toto corde. tota anima tota fortitudine. q̃ subito saluos facit sperantes in se.

In eodem festo. Sermo. lxxx.

De his q̃ manducãt corpus dñi spũale.

Qui manducat hũc pã q̃ nẽ viuet ineternũ Joh. vj. Loquendo de manducatiõe huius venerabilis sacramẽti sciendũ est primo q̃ hoc sacr̃m triplicit sumit. Primo spiritualiter tantũ. vt qui accipiunt rem sacramenti t. gratiã et nõ sacramẽtũ. Aug. Crede ꝛ mãducasti. Sed querit qui sic hoc sacramẽtum spirituali ter accipiant. Respondetur q̃ sunt quatuor genera hoim. Primi qui in infirmitate sũt constituti sic q̃ nõ retinẽt cibum ꝛ tamẽ ex corde desiderãt hoc sacramentum. sed ꝓpter infirmitatem ꝛ vomitum nõ ꝓsumũt illud sumere. ꝛ isti mãducãt spiritualiter et gratiã sacramẽti accipiũt ꝓpter desiderii qõ habẽt ad sacramẽtum. Et tales etiã nullo mõ debẽt sumere hoc sacramentuz. quia sufficit eis ista spiritualis manducatio. De quo legit exemplũ q̃ quidã habẽs magnã deuotionẽ ad sacramentũ altaris oñi die ii audiuit. Et cum aliquo mõ potuit integrã missam audiuit. Et cum mori deberet ꝛ ꝓpter vomitũ cõicare nõ posset ꝛ de hoc multũ doleret petijt sibi lat⁹ suũ lauare ꝛ in pano mũdissimo corpus xp̃i supraponi. Quo facto panus paulatim corpe xp̃i cessit. Et mox vt corp⁹ xp̃i nudã cutẽ istius homis tetigit vsq; ad cor cũctis videntibus penetrauit. Secundi qui spiritualiter mãducãt sũt illi q̃ preparauerũt se ad hoc sacramẽtum ꝛm suũ posse ꝛ sacerdos denegat eis etiã cuz ip'hum militer petũt ꝛ desiderant ꝟ sacramẽtũ. ꝛ sic ex obedientia sacerdotis abstinẽt a sacramẽtali peceptõne isti⁹ sacramẽti. Isti etiã vtputo spiritualiter sumũt Ergo patienter ferre debẽt tales hoc si sacramentũ eis denegatur. Tertij q̃ spiritualiter mãducãt sũt qui in agone cõstituti libent vellent cõfiteri ꝛ cõicare ꝛ sacerdotẽ habere non possunt. Et si tales sic in tali intentione ꝛ ꝓposito decedunt vere spiritualiter cõsecuerunt ꝓpter ꝓtritionẽ quã habẽt de peccatis eorum ꝛ ꝓpter desiderium qõ ad sacramẽtũ habẽt.

Quarti sũt qui ex puro corde deo seruiunt. ꝛ cũ magno desiderio hoc sacramẽtũ appetũt attamen ex humilitate ꝛ reuerentia sacramenti non audent ad hoc sacramentum accedere. ꝛ sic oñi die quilibet homo qui habuit magnum affectum ꝛ deuotionem ad hoc sacramẽtum potest sic spiritualiter cõmunicare. Et tales quãdoq; qui sic cum magno desiderio ꝛ deuotiõe audiũt missam maiorẽ gratiã interdum possunt cõsequi q̃s ipse sacerdos celebrans ipsam missam. quia sacerdotes nõ sũt semper bene dispositi. sed quãdoq; distracti ꝛ indeuoti. Scõo sumitur hoc sacramẽtuz sacramentaliter tãtũ. vt cõmunicãs in peccato mortali. Sic iudas cõmunicauit. Et q̃uis tales peccatores sumãt verũ sacramẽtuz nõ tamẽ fructum sacramẽti percipiũt imo magnũ periculũ incurrũt. quia tales efficiũt homicide xp̃i. j. Cor. xj. Quicunq; mã. pa. hũc. ꝛ b. ca. dñi indi. re. e. cor. ꝛ san. dñi. Amb. Qui indigne xp̃s sumit idem est ac si ipm interficiat. Tertio mõ sumitur hoc sacramẽtũ sacramẽtaliter ꝛ spiritualiter simul vt sunt illi qui in gratia accedũt ꝛ digne cõicãt ꝛ hi vitã eternã sibi mandũcãt. Vñ xp̃s dicit in verbis ꝓmissis. Qui mãducat hũc panẽ supple digne viuet ineternũ. R Scõo sciẽdũ q̃ pene oia miracla q̃

xps fecit in mūdo corporaliter. illa corpꝰ xpi facit i hoīe digne sumēte spūaliter. Primū est q xps in mūdo de virgine natꝰ est. Eucharistia autez sumpta digne facit nos ex deo nasci spūaliter Jo. j. Quotq̄t aūt receperūt eum dedit eis ptātē filios dei fieri his qui credūt in noīe eius. Qui nō ex sang. neq̄ ex vo. car. neq̄ ex vo. vi. ℞ ex deo nati sunt. j. Johā. ij. Scitote qz ois q̄ facit iusticiā ex deo natꝰ est. vñ Origē. sicut splēdor nascit a sole sic iustus per singula bona opera nascit ex deo. Naz natiuitas spūalis felicior ē natiuitate christi corpali. qz in natiuitate christi corpus nascētis sepabat a corpore genitricis. sed i natiuitate nostra spūali manemꝰ in deo z deus in nobis Hunc effectū exercet eucharistia. Job. vj. Qui manducat meā carnez in me manet z ego in eo. Scōm est q xps nascēs mri sue cōseruauit virginitatē. Sic eucharistia cōseruat z cōfirmat in nobis integritatē cuiuslibet virtutis quā inuenit. pō. Panis cor hois confirmat. Terciū q in natiuitate christi claritas dei circūfulsit pastores. sic lumen gratie circū fulget oēs vires aie rōnalis. vt fiat rōnalis acutior vt sciat reprobare malū z eligere bonū cōcupiscibilis feruētior ad bonū desiderandū irascibilis districtior z fortior ad malū detestandū. Sic ionathas cū comedisset fauū mellis illuminati sunt oculi eiꝰ. j. Reg. xiiij z Luc. xxiiij. discipuli cognouerūt dñm in fractione panis. Quartū angeli excitabant ad cantādū gloriā z gratiarū actiones. Quilibet hō ad prandiū inuitatus post mēsam gratias agēs hospitē laudat. Unde nimis rusticosus esset q̄ post tāti sacramenti epulas cū laudibus nō referret gras pō. Edent pauperes z saturabunt z laudabūt dñm. Itez benedic ania mea dñm. Quintū sicut i natiuitate xpi stella adduxit tres magos tria munera ei offerentes. sic eucharistia lumē gratie adducit. scilicet mūdiciā cordis sapiētiā oris. industriā opationis. Uñ q̄ habet mūdiciaz cordis offert aurū charitatis pō. Diligā te dñe fortitudo mea. Qui habet sapientiā oris offert thus deuotiōis. pō. Dirigat dñe oratio mea sicut incēsum i ꝓspectu tuo Qui habet industriā opationis offert castigationez carnis. j. Cor. ix. Castigo corpus meū. Sextuz sicut in nuptijs vinū ex aqua fecit. sic intercessiōe btē marie etiā nobis lacrimas cōtritiōis cōuertit i vinū cōsolatiōis. pō. Scōm multitudinē dolorū meorū ꝛc. Septimū est sicut in mari sedauit vētos. sic digne sumenti eucharistia sedat tētationes. Quatuor ꝓncipales vēti sunt superbia. auaricia. gula. z luxuria. Si ēm cōsideras q immēsus deus vniuit se humili hūanitati. z dignat sub modica forma panis latere. pudebit te ꝑ superbiā dilatari. Si cōsideras eius largitatē. qz nobis seipsum totū donauit. pudebit te peccati ꝓcitatis z auaricie. Si cōsideras q ō mūdissima virgine natus est. z de pane mūdissimo fit corpꝰ xpi tunc immundicia luxurie erit abominabilis tibi. Si cōsideras q seipsum tibi dedit in cibum vite eterne. pudebit te super cibū corporalē effundi intrate. Sicut pudor erat homini post epulas regis statim comedere cum rusticis vel porcis. Octauū est sicut intrās domū zachei sibi cōtulit gratiā satisfaciēdi z restituendi. Luc. xix. sic eucharistia penitēti dat gatiam satisfaciēdi ꝓ peccatis. z proficiēdi de virtute in virtutez. ij. Regū. vj. Benedixit dñs obededon z oēm domū eiꝰ ꝓpter archam dñi in qua erat māna. Nonū sicut xpus eiecit demones ab obsessis. sic hoc sacramentū est ꝓtra tētatiōes hostiū aie munimētum. Sicut em castrū munit triplr. s. abundātia victualiū copia armorū. militū cōstantia. sic etiā hoc sacramentū dat aie triplex munimētū. Dat em victus abūdātiā. Hoc optauit dauid dicēs. Fiat pax i virtute tua z abundātia. in turribus tuis. Dat etiaz z admīstrat copiā armorū spūaliū. i. virtutū. Munit etiā anima custodia celestiū militū. Ubicunq̄ em fuerit corpus christi illuc cōgregabunt z aquile. id est virtutes angelice. Talem em regem in quē desiderāt angeli ꝓspicere celestes milites solum nō relinquūt Crisost. super Joh. Ubicūq̄ viderit sanguinē dñicū. fugiūt quidē demones cōcurrūt autē angeli. ¶ Ultiō querit quō xps sit in hoc sacramēto. Rñr ꝺm. sanctū Tho. in. iiij. di. x. q idez xps qui de virgine natꝰ z ꝑ nobis passus est in hoc sacramēto cōtinet. Itē sciendum q totū corpus dñicū qō pēdebat i cruce adeo magnū vt fuit cū oibus mēbris suis z quantitatū dimēsionibus. s. longitudine latitudine z ꝓfunditate in tam parua specie hostie includit z veraciter existit qz corpus xpi est ibi glorificatū. z ꝑ ꝑfis nō occupat ibi locū. vt patz de corpibus glorificatis. z pcipue ō dotes eorū subtilitatis. Sed diceres quō xpus taz magnus sicut in cruce pependit pōt esse sub taz parua specie panis. Rñr q deo omia sunt possibilia. Qz emplū possumꝰ recipere in naturalibus. sicut in pupilla oculi vel in speculo vbi videmus q vnꝰ homo totus vel tota turris ℞tumcūq̄ magna in paruo speculo vel oculo ꝺm figurā eius se recolligit z figurat. z tamen oculus est quasi punctus respectu talis rei. Si hoc facit natura nōne creator nature plꝰ potest. ¶ Itē sciendū q idem xps qui est sub specie panis in hostia etiā est sub specie vini i calice z in hoc aliqui simplices errant qui ex quadā simplicitate adorant calicem in elcuatiōe misse tanq̄ ibi sit sepulc̄r christi z non sacramentū in calice dicētes in vulgari zvilkūme du heiliges grab dar yn got selber gelegen hat. Cum tamē ꝺm sanc. Tho. super. iiij. di. x. vbi dicit q licet ex virtute sacramēti sub specie panis sit tātum corpus. z sub specie vini tantū sanguis. tamē ꝓpter naturalē cōcomitantiā sub vtraq̄ specie. s. panis z vini est totus christus. s. ꝺm corpus animā z deitatem. Et ergo sic adorādus est christus sub specie vini i calice sicut adorat sub specie panis. quia vt dcm est sub vtraq̄ specie est totus xps sicut natus est de virgine z sicut pependit in cruce. z sicut sedet ad dexterā dei patris. z inde vēturus est iudicare vīuos z mortuos. quia ℞cito ꝓfert sacerdos verba super hostiam tūc panis transsubstantiat in corpus xpi z tūc ibi desinit esse panis. Ergo ibi nō est panis sed solū modo spēs panis. Ubi est aduertenduz q simplices nō debent adorare hostiā cū sacerdos eos recipit ad manus ante eleuationē donec illa q̄nq̄ verba consecratiōis sunt plene ab eo prolata. qz quando recipit hostiā ad manus tūc adhuc est panis. z ꝓlato ꝑmo verbo adhuc est panis. sil'r ꝓlatis secūdo. tercio. q̄r to. adhuc est panis. Sed prolato q̄nto verbo i instāti nō est ibi amplius panis sed verus corpus christi. Tūc primo debet adorari. Et hoc idē est dicendum de verbis que dicunt super consecrationez calicis q

illis prolatis ammodo ibi nō est vinū sed verus sanguis xpi cū corpore anima ⁊ deitate sicut sub specie panis. ¶ Quo aūt xpi passionē ⁊ illud venerabile sacramentū sit vtile ⁊ laudabile venerari patet p tale exemplū. Legit in dyalogo Cesarij q miles q̄dam apud impatorē a multis accusatus est q terrā ei⁹ spoliando deuastaret. Qui tandē captus fm ꝓceptū impatoris patibulo est suspensus. Postea scz die tercio miles alius ꝑteriens cū seruo cum vidisset illum pendentē cōdoluit pulchritudini ei⁹ eo q vir pulcer fuit ⁊ nobilis. Accesserūt itaq; xpius vt depositū sepelirent eo q eiusdez militis esset cognatus. Ad quos iste de patibulo clamauit. Deponite me adhuc enim viuo Illis estimātibus q fantasma esset ille pendēs in patibulo subiunxit. Nolite timere. ego em de gratia Jesu christi ⁊ adiutorio virginis marie adhuc viuo. Qui depositus ⁊ ad ciuitatē ductus factus ē magnus cōcursus populi ad videndū tam grande miraculū. ⁊ miles iste iussit vocare sacerdotē cū sacramēto. ⁊ cū magna cōtritiōe ⁊ deuotione ⁊ lacrimis confessus est. ⁊ sacerdos petiuit ab eo vt fateretur ad honorē dei ⁊ edificationē populi p quid illaz gratiam a deo meruisset q per triduū viuus in patibulo sic pependisset. ⁊ ait. Paruū obsequiū deo ego pctōr impendi ꝓpter quod misertus est mei deus. Naz singulis diebus pre oībus negocijs ⁊ anteq̄ quicq̄ comederem consueui dicere quinq; pater nr̄ ⁊ quinq; aue maria. Tria pater nr̄ ad honorē passiōis xpi ⁊ q̄nq; vulnerū cum totidē venijs ⁊ aue maria. quartū obtuli deo ⁊ angelo cui cōmissus sum. quintū cum venia obtuli corpori christi qō singulis diebus per vniuersum mundū conficit quatinus in fine vite mee tanto mererer viatico cōmunicari. Quod ⁊ dominꝰ noster ex sua misericordia mihi prestitit. ⁊ mori nō possum nec debeo anteq̄ illud venerabile sacramētum percipiam. Rogo vos ꝓpter deum vt cōmunicetis me. ⁊ sic ꝓmunicatus mox migrauit ad dominū. ⁊ in cimiterio sepultus est.

In dñica prima post festū trinitatis.

De septē generibus pauperū Ser. lxxxj.

Erat quidē mendicus noīe lazarus. q̄ iacebat ad ianuā diuitis vlceribus plenus. cupiēs saturari de micis q̄ cadebant de mensa diuitis. Luc. xvj. Sciendū q in p̄senti euāgelio fit mentio de diuite epulone. ⁊ de lazaro paupere. ⁊ ostendit in euāgelio p̄senti q status diuitis in ista vita fuit valde gloriosus. quia fuit in magnis diuitijs. delitijs ⁊ honoribus. Statꝰ aūt pauperis fuit statui diuitis oīno cōtrarius. Ille em fuit inubertate diuitiarū. hic in extrema paupertate Ille purpura ⁊ bysso amictus. iste vlceribus circumdatus. Ille abundabat in delitijs. iste autē cupiebat saturari de micis que cadebant de mensa diuitis. et nemo illi dabat. Posito autez statu vtriusq; in vita ponit ⁊ statꝰ vtriusq; post mortē. Uterq; quidē mortuꝰ est ⁊ raptus sed differenter. ¶ Diues quidez mortuus est triplici morte. s. morte culpe dū esset in mundo. ⁊ hoc per peccatuz mortale quo separatur deꝰ ab anima. Ezechielis. xviij. Anima que peccauerit ipa morietur. Itē morte nature qua separat anima a corpore proprio. ⁊ illa mors est cōmunis omibus tam bonis q̄ malis quia fm apostolū. Constitutū est omnibus hominibus semel mori. Item mortuus est morte gehē ne qua separatur anima a dei visione ⁊ sanctorū consortio. Lazarus autē mortuꝰ est vnica morte. scz natura. Fuit enim viuus in mūdo per gratiā. et modo viuit coram deo per gloriā. Uterq; etiam fuit de mūdo raptus sed differēter. Lazarus in sinū abrahe ab angelis est deportatus. Illa autē ductio ab angelis est facta in tutamentum custodie. psal. Angelis suis mandauit de te vt custodiāt te in omnibus vijs tuis Item in signū reuerētie. sicut episcopi in manibus portant cum introniſantur. vnde psal. In manibus porta. ⁊c. Item in signū letitie. Crisost. Sufficiebat ad portandū pauperē vnus angelus. sed ides plures venirūt vt chorum letitie faciāt. Diues autem tanq̄ dyaboli parrochianꝰ ad cimiteriū infernale a demonibus est deductus ⁊ ibi sepultus. Tali sepultura seppelitur vsurarij ⁊ impij. de qua sepultura dicit Hieremie. xxij. Sepultura asini sepelietur. Sepultura. s. asini talis est q excoriat ⁊ pellis a domino possidetur carnes a carnibus lacerant. Sic quādo alijs diues moritur heredes possident terrenā substantiaz. vermes carnes suas lacerēt. supplicia infernalia torqsēt animā suam. Unde euangeliū p̄sens dicit. q diues est in tormētis. ⁊ pauper lazarus in loco quietis. Item notandū q christus loquēs de diuitibus dicit in euangelio. vt habet Luc. vj. Ue vobis diuitibus qui habetis hic cōsolationē vestrā. Et loquēs de pauperibus dicit Matth. v. Beati paupes spiritu qm ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Queri an omēs diuites sint maledicti. ⁊ similiter an oēs paupes sint beati. Ad q̄ rēspōdet q nō omēs diuites sunt maledicti nec oēs damnant. nec etiā omēs paupes sunt beati. nec oēs saluant. Unde restat nūc videre qui pauperes. ⁊ qui diuites saluent ⁊ qui damnent. ¶ Circa hoc sciendū est q septē sunt genera pauperū quoꝝ quatuor genera damnātur ⁊ tria saluant. Similiter etiā sunt septē genera diuitū quoꝝ quatuor damnant et tria saluant. ⁊ de illis dicet i sequēti sermone. Primo pauperū genus pauperū qui damnant. ⁊ qui hic in futurō pauperes sunt est illoꝝ qui murmurāt ⁊ blasphemāt cōtra deū ex impatientia ⁊ sua paupertate dicēs. Quare ego tam pauper sum. deus est oblitꝰ mei. taz parcus est mihi quasi a iudeis accōmodare deberet cū quibus mihi subuenire posset. ⁊ isti valde iniquē ⁊ stulte dicunt ⁊ faciūt q si cōtra deum murmurant. ¶ Quod probat vnicuiq; tali modo. Quid em tibi debetur deus aut quid habet de te plꝰ einm tibi dedit deus q̄ dignus es vl vnq̄ meruisti. ⁊ hoc gratis fecit. Nam ex nihilo creauit te p̄s. Ipse fecit nos et nō ipi nos. Itē redemit te. ꝓpio sanguine suo. aplꝰ Empti estis precio magno. Tercio corpus cuz membris tibi concessit. s. oculos ad videndum manus ad palpandū pedes ad ambulandū. aures ad audiēdū auditu ⁊c. tunc cognosceres q̄ magnū bonum ē videre vel auditus. ⁊ sic de alijs. Si em careres visu vt os ad loquendū. ⁊ sic de alijs. tūc libenter velles omnibus diebus vite tue regratiare deo vt tibi illuminaret oculos tuos ad videndū si iam cecus esses. ⁊ deiam cōcessit tibi oia ista gratis sine tuis meritis. insuper tibi tribuit vestimētum. nutrimētum. domum ad inhabitandū. agros ⁊ vineas. oues ⁊ boues. ꝑua

Corinth.iiij. Quid habes qđ nō accepisti. Et de omnibus donis istis nunc̄ regratiatus es ei. nec vnc̄ve raciter cognouisti te talia accepisse a deo gratis z sine omnibus tuis meritis. Aug⁹. de ciui. dei. Quisqs bñficia dei nō videt cecus est. nec laudat ingratus ē Quisqs in laudādo reluctat insanus est. Nō c̄ multi spūaliter ceci sunt q̄ bñficia dei nō cognoscunt. z ingrati sunt q̄ eū nō laudāt. z qđ peius est insaniunt qui deū cū suis donis impugnāt vtēdo eis cōtra honorē dei z salutē ꝓximi. Sicut illi qui abutunt donis tā corpalibus c̄ tempalib⁹ sicut oculis ad illicitū videndū mala z detractoria vba. pedibus ad saltandū z choriſandū manib⁹ ad illicitos tact⁹. z sic de alijs Etiā donis tpalibus. s. vestibus ad superbiam cibo ad gulā. potu ad ebrietatē. z sic de alijs. Et q̄cunc̄ sic alios abutit aliquo dono dei tunc deus sm verā iustitiā deberet hoiem ꝓuare illo dono. s. visu. auditu vel gressu ꝛc. z hoc ꝓpter ingratitudinez. vnde Ber. sup Cañ. Ingratitudo inimica ē anie. exinanitio meritorū. virtutū dispersio. beneficiorū perditio. Et talis hō sic ingratus indignus est a deo plura dona accipere. Vñ ber. Nō est dignus dādis q̄ nō egit grās de datis Hoc em̄ pōt hō in seipo cognoscere Si em̄ tu forte cessares a beneficijs sibi ipendendis. Quid aliquater bene fecisses z semp ingratus esset tibi tunc dices de deo qui centies z millesies tibi benefecit. z ei semp ingratus fuisti ergo salubre documētū est vt quicūc̄ vult aliqđ a deo accipere q̄ ante regratietur sibi de acceptis. z erit tunc dignus plus a deo accipere Crisᵒ. super Matth. Gratiarūactio est inuitatio ad plus dandū. Secundū genus pauperū q̄ damnant sunt illi qui in pauptate viuūt z parua bona iniuste lucrātur. sicut qui furant gramina. fructꝰ. ligna. segetes. z sic de alijs. q̄ sm beatū Tho. in talibus minimis si habet q̄s animū furandi vel inferendi nocumentū ꝓximo erit peccatū mortale. Itē qui emunt vel vendūt z decipiūt ꝓximos mētiendo vel iurando. etiā in paruis rebus grauiter peccant. Vel etiā si nō iniuste lucrant tamē cū peccato lucrantur sicut qui in diebus festiuis mercātias exercēt etiā in paruis rebus. z abstrahūt se a missa z a dei seruitio. Itē meretrices que seipas totiens dyabolo vendūt quotiēs actū luxurie ꝓmittūt. z tū cū hoc pauperes sunt. Item laboratores mechanici qui opa sua fraudulenter faciūt. z sic ꝓximos decipiūt sicut fabri sutores. pistores. pannicide. sartores. z sic de alijs.

B Tercīū genus pauperū sunt illi pauperes qui sup bi sunt z diuitibus inuidēt de donis a deo sibi collatis. z tales pauperes superbi nō sunt pauperes xpi sed dyaboli. vñ Cassio. sup ps. vij. Si pauper supbiat nō est dei pauper z si locuples humilitatē diligat nō est seculi diues. Talia volūtates inspiciēde sunt nō nomina. Paup em̄ supbus est multū reprehensibilis. qa nō habz occasionē supbiendi sicut diues. Ergo sicut diues qui est humilis multū est laudabilis. sic pauper superbus multū est vituperādus. z talis habet damnum duplex. q̄ hic habet pauptatē. z in futuro eternā damnationē. Itē illi pauperes qui diuitib⁹ inuidēt nō fauētes eis que deꝰ eis cōcessit piculose stant. q̄ nō debem⁹ alicui inuidere sed nos mutuo diligere sicut mēbra vnius corporis. ergo sic quodlibet mēbrū alij nō inuidet sed ex corde el cōgaudet z ꝓdolet. nō em̄ pes qui in luto vel puluere ambulat inuidet oculo quez nunc̄ tangit puluis z multo eo pulcriorem est imo potius vellet ipm adhuc esse multo pulcriorem Item nō inuidet pes cordi q̄ est sapiētius. Itē non cerebro. q̄ custoditū est melius z locatū altius. Itez nō ori quia illi datur vinū cuz sibi aqua dat. z hmōi Sic nullo mō dz quis alterl inuidere ꝓ bono qđ deus cōtulit ei. vel q̄ ditior vel nobilior vel altior vl̄ ac ceptior est z hmōi. Dñs em̄ ordinauit mēbra corporis ecclesie vt voluit nec nos omēs possumus vnū officiū habere. j. Corin. xij. Omia mēbra nō eundez actum habent. Ideo dilige ꝓximū tuū sicut teipsum. z quiesce ab inuidia. Multo facilius mare totum in dulcedinē verteres mellis. de celo infernum faceres de aqua ignē. c̄ fontē largitatis diuine cum inuidia tua exiccares. Quiesce ergo ab inuidia tua quia frustra labores z animā tuaz perdis. q̄ inuidia tua tibi nihil proficit. nisi q̄ teipm tribulas z bona que facis mortificas. j. Joh. iiij. Qui nō diligit fratrē suuz manet in morte. z ideo potius proximo cōgaude vt mēbrum mēbro. z ei bonū cupias alioquin nō es membrū corporis christi. q̄ vt dicit apostolus. Cum gloriatur vnū mēbrū cōgaudēt oia mēbra. Sed es mēbrum dyaboli quē inuidēdo imitaris. vnde scriptum est. Inuidia dyaboli mors introuit in orbem terraz Imitant autē illū qui sunt ex parte eius. Sciēduz q̄ multis expedit q̄ hic sint paupes. ergo fac de necessitate virtutē z sustine pauperiē tuā patienter z gaude de bono z gloria proximi. quia cū gloriat vnū membriū congaudēt oia mēbra q̄ z si tu similiter ita feceris multū gloriose per hoc mereris. Quia nūc̄ alicui quis hominū tantū comodū z gloriaz de aliquo hic habuit. nullus vnc̄ pater vel mater de filio. null⁹ de fratre vel amico. sicut in celo habebis de quolibet ꝓximo saluādo. Insel. vnusquisc̄ intantū gaudet de alterl⁹ bono quantū de suo ꝓprio. Quartū genus pauperū qui damnant sunt illi qui cū vidēt alios diuites exercere vsuras vel luderevel superbiā in vestibus exercere. vel crapulose z gulose viuere ipsi etiaz sic vellēt libēter viuere si pecuniā ad hoc possent habere. Et qui sic optant habere diuitias peccant moraliter. q̄ ad malū finem desiderāt effici diuites. Itē qui optant diuites fieri etiam cū male acq̄sitis. z sic cōcupiscūt rem proximi ꝓtra nonū preceptū dei vbi dr. Nō cōcupisces rem ꝓximi tui peccāt moraliter Vel etiā q̄ dimittūt furtū vel rapinaz ꝓpter suspendiū. vel ꝓpter honorē seruandū. sed tū volūtatē hūt q̄ libēter vellēt bona ꝓximi furari vel rapere. z illi ꝓpter illam malā volūtatē damnant sic moriunt. Isti oēs iam enūerati sunt infelices z pauprimi homies hic z in futuro. Quintū genꝰ paupex q̄. s. saluant sunt illi q̄ elemosinā recipiūt. z paupertatē suam patienter sufferūt z libēter etiā essent ditiores si dei volūtas esset. Sed cōtra volūtatem dei iusticiā nollent habere quascūc̄ diuitias sed potius vellent sustinere paupertatē Jazari qui micas panis habere nō potuit c̄ q̄cc̄ ꝓtra deū acq̄rere vel etiā affectare. Aug. Nō tibi displiceat pauptas tua nihil ea diti⁹ potest inuenirl. Vis scire c̄ locuples egestas sit. celū semp paupertas emit. z tales fideliter tenenꝫ orare ꝓ illis a q̄bus elemosinam recipiūt. z qui prc eis laborant.

ꝛ eis de suis laboribus subuenīūt. Ergo illi paupes qui sic elemosinam recipiūt ꝛ per se laborare nō pos sunt multū ꝛ frequēter debent orare. qz nō solū tenē tur orare pro seipsis sed etiā pro alijs siue viuis siue mortuis a q̄bus elemosinā receperūt. Vnde legit q̄ q̄dam recepit vestē a q̄dam peregrino. ꝛ postmoduz nō orauit pro aīa ei⁹ sed oblit⁹ fuit orare ꝓ eo. ꝛpost modū grauiter punitus ꝛ afflict⁹ fuit. qz pro illa aīa nō orauit. Sextū genus pauperū q̄ saluant sunt il li qui se nutriūt de suis fidelib⁹ laboribus⁹. ꝛ illi paupe res dicti sunt beati. Unde pō. Labores manuū tua rū qz man. beat⁹ es ꝛ bñ tibi erit. Quicūq; em̄ i suis laboribus⁹ rectam intentionē habent ꝛ sūt sine pecca to mortali semp merent cū omib⁹ suis laborib⁹. apo stol⁹. Scim⁹ qm̄ diligentib⁹ deū omia coop. in bo. Sed di. Qualis debet esse intentio laborētiū vt me rerī possint vitā eternā. hoc ḡre ante ser. lv. V. Se ptimū genus pauper̄ est q̄ nō solū saluant ꝫ magnā gloriā habebūt in celo. ꝛ sunt illi qui libēter ꝛ volun tarij sunt paupes. ꝛ intantū diligūt pauptatē vt etiā si sine peccato diuitias habere possent tamen ꝓpter deū carere volūt immo intantū diligūt pauptatē q̄ diuitias iam habitas ꝓpter deū resignant sicut apli fecerūt. vt habet mat̄. xix. ecce nos reliq̄mus oia ꝛ secuti sumus te. ꝛ q̄cq; etiam aliq̄ volebant eis dare tpalia sed recipere nolebāt. Ideo min⁹ volebant ha bere in terris vt eo pl⁹ habituri essent in celis. Simi liter ꝛ tam nr̄is tpib⁹ religiosi sic faciūt q̄ oia ꝓpter deū resignant. ꝛ tales tm̄ ꝓpter deū pñt reliquere si cut alij tpalia possidentes possunt desiderare. s. ciui tates. dominiū. vel regnū vel etiaz totū mundū pñt relinquere. Unde Hiero. sup Math. Apli q̄tum ad diuitias nihil vel modicū. sed quātū ad voluntatem totū mundū reliquer̄t. vnde ḡre. in omel. A sequēti bus ergo tanta dimissa sunt quāta a nō sequētib⁹ cō cupisci potuerūt. Rō ē qz fm gre. Coz nr̄m ꝛ nō sub stantiā pensat deus. ꝛ ista tria vltima genera sunt ge nera pauperū qui saluāt. Exemplū in vita Johānis elemosinarij legit de quodā telonario diuite ꝛ immi sericorde. Semel enim pauperib⁹ in hyeme sedenti bus ad solem ꝛ se calefacientib⁹ ceperūt singuli do mos elemosinarioꝝ collaudare ꝛ p eis orare. Simi liter ꝛ domos elemosinas nō facientium vituperare Inter quas etiā venit in medio earū domus filius te lonarij. ꝛ ceperunt singuli interrogare inter se. ꝛ nul lus inuent⁹ est qui vnq̄ cepisset de illa domo elemo sinas. Dixit vnus eis. Quid dabitis mihi ꝛ ego acci piā hodie ex ea elemosinam. ꝛ alij fecerūt cuz illo pa ctum. Ille pauper veniēs stat foris portaz expectās qm̄ telonarius iste ad domū reuerteret. ex dispensati one dei puenerunt simul ipse telonarius ꝛ vn⁹ ser⁹ⁱ portans siliginēs a mācipio causa prandij ipius. Vi dens igit egenū nō inuenies lapidem ꝓpter furorez arripuit siliginē ꝛ iactauit in faciez pauperis. Itaq; post duos dies egrotauit infirmitate ad mortē. ꝛ vi dit in somnis omēs actus suos super staterā appen dere. In vna q̄dem acie cōgregabant mauri viri ni gerrimi ꝛ deformes. in altera q̄dem acie fuerunt qui dam candidi ꝛ albi coloris qui nihil inuenietes bo ni qđ ipsi appenderent aduersus mala opera q̄ colle cta erant ab illis nigris tūc illi candidi ad alterutrū dixerūt. Nihil hic habemus. Tunc dixit vnus eoꝝ Vere nihil habem⁹ hic nisi vnā siliginē quam dedit ante duos dies xp̄o q̄ⁱ nō volūtarie ꝛ mittentib⁹ eis siliginē in statera equalitas facta est. Tūc dicit telonario hi q̄ fuerunt candidi. Vade ꝛ auge ad hāc siliginē ne isti nigri apprehēdant. te ꝛ euigilans co gnouit que visa sunt ab eo nō esse mēdacia sed vera. Omia em̄ que a iuuētute sua fecerat. ꝛ quoꝝ ipse erat oblitus videbat illos ethiopes cōgregare et ad libā deportare ꝛ dicebat. Vere si vna siligo quaz tū iactaui per furorē ista ꝓfuit. a quātis malis tunc libe ratur ille qui bona intētione dat elemosinā indigen tibus. ꝛ de cetero ita modestus ꝛ prudēs arq; summ⁹ elemosinator factus est. Contigit em̄ post hoc ꝓ te poze quodā fm cōsuetudinē euz ꝓcedere ad telonīū ꝛ obuiauit ei q̄dam nudus. ꝛ cecidit ante eū rogans vt cōtectionē apud eū impetraret. Ille vo expolia uit se ꝛ dedit ei vestem ꝛ dixit vt deū pro eo rogaret Pergens ille vo paup erubescens induī tam pciosa veste dedit vni venditori vt venundaret. ꝛ cū rediret telonarius vidit vestem suspensam ad vendendu ꝛ tristatus est ꝛ ascendēs domū suam sedebat ploras ꝛ cogitans quia nō dignus fui vt haberet memoriaz mei egenus. cuz sic anxiaret obdormiuit. ꝛ vidit quē dam pulcerrimū tanq̄ solem ferentē crucē super col lum suū. q̄ dixit sibi. Quid ploras dñe petre. quia sic erat vocatus. ꝛ oñdit ei q̄ vñs vestitus eēt veste sua ꝛ dixit ei. ecce ego vestior veste illa quā tu egeno de disti. grāias ago bone volūtati tue. q̄niaz frigore af fligebar ꝛ cooperuisti me. Ad se ergo reuersus admi ratus est cepit beatificare egenos ꝛ dicere. Viuit do min⁹ si inops xp̄s deus meus fuit nisi mozlar fiā rā q̄ⁱ vnus ex eis. ꝛ acersito notario eius quē ꝛ emerat dixit ei. Duc me i sanctā ciuitatē ꝛ vēde me vni chri stiano. ꝛ precīū da pauperib⁹. Notario recusante di cit ei iterū. Si me nō vendideris ego vendā te barba ris. Obediuit ergo ei notarius ꝛ pduxit eum i hieru salem ꝛ vēdidit eum vni argētario pro. xxx. denarijs ꝛ totum illud precīū dedit paupibus. ꝛ postq̄ reuer sus est ad domū nulli hoc manifestauit. Ille autē te lonarius coquinabat domino suo. ꝛ lauabat scutel las ꝛ afflixit seipsum magno ieiunio. Cum vo vidis set dñs se bñdici ꝛ ꝓsperitatē habere ꝓpter istū ser uū dixit illi. Volo hūilis petre liberare te vt sis am plius frater meus. Ille vo recusauit. Videratautez eum frequēter cōuicia sufferre a cōseruis suis ꝛ pcu ti. quia tenebāt eum tanq̄ amentē. ita q̄ nomē ei im ponerēt amentis. Quotienscūq; em̄ tribulabāt eum cōserui eius ꝛ dormiebat in tribulatiōe apparebat ei christus indutus veste quā dederat egeno tenēs ista triginta nūmismata in manu dicens ei. noli mest⁹ ee frater petre. ego suscepi precīū tuū. ꝛ tibi restituam. ꝛ in futuro tēpore cōsolabor te. Qui petr⁹ christo sic vlteri⁹ in humilitate ꝛ pauptate seruiuit. ꝛ postmo dum in bono vitam finiuit.

Ad eandem dñicam Sermo. lxxxij.

De septē generibus diuitū.

Mortuus est diues et se pultus est in inferno. Luc. xvj. loquendo hic de diuitib⁹ qui damnant̄ ꝛ qui saluant̄

Sciendū est q̄ septē sunt genera diuitū quoꝝ

quatuor damnant & tria saluant. Primū genꝰ diuitiuꝫ qui damnant cū diuitijs suis sunt illi diuites qui suas diuitias lucrant cum fraude & iniusticiā. scz cum vsura. qui cum pacto accomodāt pecuniā super eum aliquid recipiēdo. vel qui sine pacto eo tamen anio q̄ aliq̄d vltra sortē se recepturos sperāt. alꝫ nō mutuarēt. Item qui vēdunt res suas lōge chariꝰ ꝓpter dilationē quā eis in cōtinēti vel in ꝓmptu soluerēt. vt patz extra de vsuris. c. cōsuluit. Item qui iā ꝓmpta pecunia emūt. & immediate ꝓpter dilationē ecōuersio vēdunt in foro chariori q̄ valet vel valere pt. Itez qui cū ludo lucrant suas diuitias. q̄ quicq̄d in ludo lucrāt homo hoc retinere nō potest. Item qui fraud ē cōmittūt in emendo vel vendēdo. vt sunt illi qui nec emere nec vendere nouerāt nisi cū mendacijs & iuramētis. Quia fm Ray. Quoriēs tales causa decipiendi peierant vel mentiunt scienter peccāt mortaliter. & tenent ad restitutionē. Item qui habet diuersa pondera. sic q̄ vēdit ad minus. ad maius. Secūdo cum habet mensurā iustaz & ponderibus iustū sed sciēter male mēsurat. vt caupones qui mensurā replent cum spuma. Etiam institores q̄ digitum libre supponūt. Similiter pannicide qui cuz pollice retrahūt vlnam. Tercio qñ q̄s habet iustā libzā vel mēsurā. sed facit vt res pōderosior fit tpe vēditiōis vt q̄ lanā spargit aqua. vel piper ad cellarium portat. vel vinū aqua miscet. Item qui vicioſaz & defectuosam rem vēdūt. p bona. & sic decipiūt. primos etiā quocūq̄ modo quis iniuste lucrāt sciēter peccat mortaliter. vnde Aug. in sermone. Auarus anteq̄ lugeāt exemplū q̄ q̄dā ex auaritia multas nutriebat columbas. qui ꝓterea admonitus a suo plebano dicēte sibi q̄ cū deo & salua cōsciētia nō posset tenere illas columbas. Tūc ille eis ꝓcepit vt recederēt si contra deū esset q̄ eas teneret. Tunc oēs colūbe recesserūt & nunq̄ post reuerse sunt. Secūdi sunt q̄ cuz diuitijs suis damnant q̄ iustas res retinēt & possident eo alio vt cōtra deū cū eisdē. p libitu viuere velint. sicut illi faciūt qui iustas res male expendūt. & nō vtunt istis iustis bonis. put deus cōtulit. s. vt querāt salutē aiarū suaꝝ. subueniēdo pauperibus. vel etiam vt sub uenirēt aiabus illis a q̄bus ipsi hāt. Crisꝰ sup matth. Non ꝓpter hoc diuitias accepisti vt in lasciuia consumas. sed vt i elemosinis expēdas que enim habes pauperū sunt sed tibi credita sunt. etiā si ex laboribꝰ iustis vel ex hereditate paterna possessor factus es. Sñ sciendum q̄ isti qui habēt iusta bona & in malos vsus expēdūt damnari possunt. Exemplū de diuite epulone. de quo euangeliū hodiernū dicit. qui epulabat quotidie splēdide. & induebat purpura & bisso Non legitur de eo q̄ vsurarius fuit vel predo. sed q̄ abusus est scz in supbia & gula expendēdo bona sua. & illi pauperi lazaro qui iacebat ad ianuā eius cupiē ti saturari de micis cadētibus de mēsa ipius nullam misericordiā exhibuit. ideo damnatus est & sepultus in inferno. O quot diuites sequūtur eum. qui bona sua cōsumunt in supbia vestitū. in gula diuersoꝝ ferculoꝝ & in alijs supfluis expensis suis. Iam vnusquisq̄ erit reddituruꝰ rationē deo de omibus expēsis quas vltra necessitatem expēdit vsq̄ ad minimū denariū. Hoc illi nō ꝓpendūt q̄ sex vel septē fercula in mēsa sua habere volunt. & tria vel quatuor genera vini bibere appetūt & sic fm corpus suū viuūt vnde Apl's. Si fm carnē vixeritis morte moriemini. Hiero. Impossibile eñ est vt ꝓsentibus & futuris q̄s fruatur bonis. vt hic ventrē & ibi mentē impleat. & sic ō alijs transeat ad delitias vt & hic in hoc seculo gaudeat. ibiq̄ cum deo regnet. Item qui bona sua iuste acquisita male perdūt. s. cum ludo malo. vel cū meretricibus & sic de alijs. Tercīū genus diuitū qui cū diuitijs damnant sunt isti qui non lucrati sunt bona sua iniuste nec expēdunt bona sua i malos vsus. sed possident ea que restituere tenent. O Et hoc cōtingit quinq̄ modis q̄ quis possidet ea que restituere tenet. Primo quādo per se lucratus est aliqua iniuste. vt superius in primo mēbro tactū est. Secundo quādo ꝓ se nō lucratus est ista bona iniuste ꝫ recepit ab aliquo q̄ ea iniuste lucratꝰ est. sicut q̄ recipiūt munuscula a iudeis. s. aucas. gallinas. ciphos argēteos vel alias ꝓpinas. quia omia talia erogāda sunt pauperibus. Itē qui recipit dona a raptoribus vel furibus vel etiā a lusoribus vel a q̄buscūq̄ qui ista bona iniuste lucrati sunt que sibi ꝓpinauerūt. Hia ista tenent dare & restituere fm consilium sui confessoris. Tercio qñ quis intulit ꝓximo damnū. etiā si ad vtilitatē suam ꝓpriā nō puenit. tñ tenet damnū proximi recōpensare. Et hoc cōtingit quādoq̄ ꝓ malū cōsiliū q̄ quis dedit in damnū proximi sui. quod sine suo consilio nō fuisset factū. tunc totū damnū tenet recōpensare. Item qui falsum testimoniū dicit vnde proximus ledit in rebus suis tenetur damnū proximi recōpensare. Quarto quēdo quis retinet sibi rem inuentā quia quilibet tenet restituere rem quā inuenit. Augusti. Quod inueniſti & nō restituiſti rapuiſti. Quinto qñ quis impedit aliquē ex inuidia a cōsecutione alicuius muneris vel beneficij tūc tenet ad restitutionē. Sciendū q̄ quādo quis obligat alicui i debitis & quādo terminus expirat tūc tenet soluere si potest. vel dilationē petere. Et ergo quicūq̄ ꝓmittit aut iurat se soluturū debita talia super aliquē terminū & si nō facit periurij incurrit quia fm. s. Tho. sicut accipere rē alienā ē ꝓtra iusticiā ita etiā detinere. q̄ ꝓ hoc q̄ aliquis detinet rem alienam inuito domino impedit eū ab vsu rei sue & sic facit ei iniuriam Ergo piculose stant isti q̄ iurando promittūt soluere sup aliquē terminū. & ꝓlongant qñq̄ ad quatuor vel sex hebdomadas vl̄ ad annū. cū tñ bene soluere possent si vellent. E Quarti diuites q̄ cum diuitijs damnant sunt illi qui auare retinent & possident sua iusta bona cū nimia tenacitate & cū insatiabili cupiditate. sic q̄ de supfluo pauperibus nō subueniūt fm iussum christi qui dicit in euāgelio. vt habeāt Lu. xj. Nō supest date elemosinā. & ecce oia mūda sunt vobis. Sciendū ät q̄ mgr̄ dicit in cōpendio theologice veritatis. q̄ qū quis retinet supflua ex insatiabili cupiditate sic ē mortale pcrñ. & pcipuū signuz talis effectus ē cuz q̄s res potius putrescere sinit apud se q̄ vtiliter alijs expēdat. Verbigr̄a Sicut iste qui panem vel carnes frumētū vel hmōi comestibilia perire ꝓmittit anteq̄ pauperibꝰ erogare velit. & hoc ex nimia parcitate. qz timet semꝑ sibi deficere. Et qñq̄ ta

les vix audēt ad necessitatē suā comedere. Et in hoc similes sunt bofoni de qua legit q terram comedit z quādo caput suū sup terram erigit tūc timet sibi terram adhuc deficere. z nō audet plꝰ comedere de terra nisi inquātum potest cū vno pede tegere siue tollere. Ex his patere pōt q̄ piculose stāt tales diuites tenaces. qz in hoc deū grauiter offendūt. z ꝓtra charitatē ꝓximi faciunt. z ꝓtra alias ꝓrias grauiter peccāt. qz tales quodāmō compant raptoribꝰ vel furibꝰ vñ Ambro. in sermone Nō minoris ē criminis habēti tollere q̄ cum possis indigētibus denegare. Unō etiā Basilius. Nōne inquit spoliator es qua dispensanda suscepisti reputādo ꝓpria. Est eñ panis fame licī quē tu tenes. nudi tunica quē tu conclaui seruas discaltiati calcei qui penes te marcescūt. indigentis gentū qō possides humatū. Unde etiaz xp̄s dicit in euangelio. vt habeat Lu. xviij. q̄ difficile qui pecuniam habēt regnū dei intrabūt. Item de diuitibꝰ tenacibꝰ legit tale exemplū. q̄ q̄dā diues tpe caristie vel famis ne audiret voces querulosas pauperū ad quādam suam hereditatē iuxta quandā aquā situataz se trāstulit vbi pre nimia fame pauper ppls clamās eū sequebat ꝓpter sustentationē. Quorū voces audiēs rūdit. nō durabo cū istis canibus z sic fecit mensam suā locari retro in aliā camerā vbi tales voces pauperum audire nō posset. Et statim quidā armatus pulsauit ad portaz dicens. Nūcius dei sum z volo loqui cum dño tuo. Sed cū seruitor eius de mandato dñi sui eum assereret ibi nō esse. respōdit. Mentiris. nam ad illā camerā ideo se trāstulit ne pauperū clamorez audiret. z nūc ex parte dei cito eū vt cōpareat coraz deo reddere rōnem de oibus tpalibus sibi cōmissis. Qui diues mox ad mortez est infirmatus. z a charis z amicis z cognatis suis ad pniam z confessionē exhortabat. quos iste audire rēnuit. sed dixit. Ego adiudiciū dei citatus cōparui z iam ad eternā mortem iudicatus sum sine omi spe salutis. qz sicut non exercui misericordiā z compassionē ad pauperes xp̄i. sic eadē districtione sine misericordia sentētiatus sum. z sic infelicē animā expirauit. z res. corpus. vitam z animā pdidit. Jaco. ij. Judiciū sine misericordia fiet ei. qui hic nō facit misericordiā. Quintū genus diuituz qui saluant sunt illi qui sunt misericordes et humiles. z habēt cōpassionē cuz pauperibꝰ Mat. v. Beati misericordes ꝛc. Hiero. in epla Non memini me legisse mala morte mortuū q̄ libēter opera pietatis exercuit. qz ille habet multos intercessores. z impossibile ē p̄ces multorū nō exaudiri. Quare merito debemus esse misericordes ad ꝓximos z ad vicinos nostros z nullū spernere debemꝰ etiā q̄tūcunq̄ pauper z defectuosus sit. qz q̄libet nr̄m debz cogitare q̄ talis etiā posset fieri si deꝰ ꝓmiserit. s. leprosus. cecꝰ. claudus. z sic de alijs. Et sicut tūc sibi cōpati vellet z miserert. sic dz ꝓximis defectuosis facere. Mat. vij. Quecūq̄ vultis vt faciāt vobis homies eadē facite eis. ¶ Sextū genus diuitū q̄ etiā saluantur sunt qui abstinētiā z parcitatē in vbertate seruant. z hoc eis quasi ꝓ martyrio spūali reputat. vnde Ber. in sermone martyrū. Nullū martyriū grauius est q̄ inter epulas esurire. z iter vestes multas algere. paupertatē pati inter diuitias. videre eñ z nō gustare ē graue. maxime cū homo bene possit z cū facultatem habeat. z sic resistit sibi ipsi z vincit naturā suā z corpus suū. verbi gratia cū dure iaces z tamē duos vel tres lectos habes. z aquā bibis z vinum habes. pul mentū comedis ꝓ carnibus. z sic de alijs. Hoc sine gratia z sine pena esse nō pōt. Ergo parca vita ē meritoria homini z deo valde accepta. vñ Hugo de sancto victo. Gaudeat q̄ pōt parce viuere. parca eñ vita occidit vicia. libidinē extinguit. virtutē nutrit ant mā roborat. mentē ad celestia eleuat. Siꝛ intelligit de alijs delectatōibus corporis. s. vt homo se abstinat in sacris diebus z noctibus ab actu mr̄imonii. z abstineat se a chorea z alijs gaudijs mūdi. z induat vestes humiles cū tamē est diues z posset habere ꝓciosas. vel quādo abstinet se a comestione fructuū. s. pomorū. pirorū. z sic de alijs. Et quotiēcunq̄ homo diues sic abstrahit sibi aliq̄ comestibile vel etiā potabile ꝓpter deum z dat hoc homini pauperi amore dei totiēs merek eternū gaudiū z eternaz coronam. Bre. Abstinētia est quādo q̄s ꝓ amore deiz salutē cessis se cohibet. Septimū genus diuitū q̄ saluantur sunt q̄ ꝓximis indigētibus subueniūt mutuando vel etiā dilatione debiti ꝓpter deuz dando. vnde Luc. vj. Mutuū date nihil inde sperātes z erit merces vra magna quia quādoq̄z alio tēpore mutuando ꝓximo tantū sibi valet ista mutuatio quasi quādoq̄z alio tēpore sibi infantū graris dedisset. z quādo hō ex fraterna charitate sic mutuat indigenti. ex hoc ipse tak christus maria z omēs sancti. quia sumus multe membra. z ergo vnū membrū congaudet alij. Similiter intellīgit quādo q̄s gratis z ꝓpter deū dilatiōz dat ꝓximo qui ꝓ isto termino nō habet soluere sibi z tamē libēter si soluere vellet. z sic iste posset merī in vno homine q̄ sibi deus daret dilationem in agone vt posset conteri z confiteri z sacramenta percipere z sic vitam in bono finire. qui alꝰ forte damnatus fuisset.

De eadē dominica Sermo. lxxxiij.

De superbia vestium.

Homo quidam erat diues qui induebatur purpura z byssō. Luc. xvj. In verbis ꝓmissis iste diues reprehendit de vana gloria quā habuit in portādo vestes nimis ꝓciosas. vnde in ꝓsenti sermone tria sunt dicenda. Primo q̄ q̄tuor modis pōt esse reprehensio circa vestes. Scō qñ hō p ornatū corpis peccat mortaliter. z qñ nō. Tercio dicendū est exemplū de superbia vestium. ¶ Quantū ad ꝓmū est sciendū q̄ quatuor modis reprehensio pōt esse circa vestes. Pmo quādo nimis sunt ꝓciose. sicut quādo q̄s excedit statum suū in ꝓciositate vestitū. vt qñ ciuis vel rusticus vult habere tam ꝓciosas vestes sicut miles z miles sicut comes. z comes sicut dux. z dux sicut rex. Sic de ꝓximis intelligitur. z hoc est magnum peccatum. vnde Grego. in omek. hodierna. Sunt nonnulli q̄ cultum subtilium ꝓcioſarūq̄ vestiuz non putant esse peccatū. qō si culpa nō esset nequaq̄ sermo diuinus tam vigilanter exprimeret q̄ diues qui rozquebatur apud inferos purpura et byssō indutus fuisset.

Notandum q̄ circa materiam vestium multum ꝓ fecit curiositas humana. Primo materia vestis

fuit multū vilis.s.pellis cū lana. Vñ Gen.iij. Fecit de⁹ ade z vxori ei⁹ pelliceas tunicas.s.de pellib⁹ mortuoꝝ animaliū. Deinde ꝓcessum est ad lanā puram q̄ leuior est q̄ pellis. Tercio ꝓcessum est ad corticem herbaꝝ.s.ad linū. Quarto ad stercora vermiū.s.sericum. Deinde ad aurū z argentū z ad lapides ꝑciosos. Que ꝑciositas vestiū multū displicet deo. In signum huius legit̄ q̄ primus inter romanos q̄ vteba tur veste purpurea a fulmine ꝓcussus est z sic subita nea morte interijt in terrorē z exemplus sequentib⁹ ne vnq̄ aliquis audeat se contra deum superbe in ꝑciosis vestibus. z etiam talis ꝑciositas vestium est reꝓhensibilis respectu corporis humani quod ē de cinere z de terra factum. z in terram z in cineres redigendum. Unde Greg. in moral. Indignum est enim vili cineri fieri purpureū saccum. vnde Bern. Quid superbis terra z cinis. q̄d veste nitida glorīaris. sub ter te sternet tinea. z opimentum tuum erunt vermes hec tua vestis erit. Item illi qui se exterius ornant ꝓcciosis vestibus similes sunt sepulcris dealbatis que exterius apparent hominibus ꝓcciosa. int⁹ vero sunt plena ossibus mortuoꝝ. Unde Inno. de vilitate humane conditionis. Sed quid est homo ꝓciose ornatus nisi sepulcrū foris dealbatus intus autem plenus spurcitia. Hoc euidenter apparet in ꝑme atibus nostri corporis. Unde Aug⁹. in quodam sermone. O homo si consideras quid per os. quid per nares quid per ceteros meatus egredias nunq̄ vili⁹ sterquilinū inuenisti. Cum sic nosipsos attente cōsideram⁹ quid sim corpus sumus tunc merito de ꝓciositate vestium erubescimus. Secundum q̄ reꝓhensibile in vestibus est mollicies vestium. Contra hoc Johannes ba. qui in vtero fuit sanctificat⁹ z nunq̄ aliquod peccatum mortale cōmisit habuit vestem duram z multū asperam. Vñ dicit̄ math. iij. Ipse autem Johannes habebat vestimentum de pilis camelorū. vbi glo. Seruus dei non debet habere vestimentus ad decorem vel ad delectationē. sed tm̄ ad tegendum nuditatem. vñ Xp̄us dicit in euangelio. Qui mollibus vestiuntur in domibus regum sūt. Unde iam ex dictis apparet differentia inter seruos xp̄i z seruos huius seculi. quia serui huius seculi querunt in vestitu corporis delectationem z nitorez z molliciem. Bern. Mollia indumenta mollicie animi indicant. Sed serui xp̄i tm̄ ad nuditatē tegendā. Unde ap̄s. j. ad Thimo. vj. Habentes alimenta z quibus tegamur his contenti simus. Immo seruis xp̄i competit asperitas vestium ad domandū ipsam carnem. p̄s. Cum mihi molesti essent induebar cilicio. id est demones per infestationem carnis. Terciū reprehensibile circa vestes est extraneitas qua aliquis vult habere vestes extraneas a vestib⁹ alioꝝ dissimiles. Et talibus minatur dominus. vt hī Sopho. j. Visitabo sup̄ ꝓncipes z sup̄ filios regis. z super omnes q̄ induti sunt veste peregrina. Uestis peregrina sunt illi varij modi z noue adinuentiones vestium que ab antiquo non fuerunt. Hoc patet in illis qui ante triginta: quadraginta: vel sexaginta annos vixerunt q̄ tunc tales nouitates z vanitates et tales incisiones non viderunt quas iam vident. Et vt adhuc inuenire. quia sicut iste laudabilis est qui nouam vtutem z nouū moduz laudabilem viuendi inueniret. q: p hoc a deo: ab omnib⁹ sanctis honorarer̄ in celo z cū hoc ꝓticeps esset omniū meritoꝝ istoꝝ q̄ eum imitarent. z gaudium suum accidentale in celo augmentarer̄ ꝓpter hoc vsq̄ ad nouissimum diem a quolibet homine q̄ eum imitarer̄. Sic p oppositum vitupabilis est iste q̄ nouū vicium inuenit vl̄ adhuc inueniet. q: ex hoc ira dei grauit̄ sup̄ se cōcitat. z reus erit omniū peccatoꝝ illoꝝ q̄ eus imitant̄. z si damnabit̄ tunc pena sua accidentalis augmentabit̄ ei vsq̄ ad nouissimū diem a quolibet hoīe q̄ eus imitatus fuerit in hoc vicio. Similit̄ illi q̄ volunt habere vestes diuersoꝝ colorū sunt reꝓhensibiles. Cuius rō est. q: tales diuersi colores in lana ouiū nō inueniunt̄ naturaliter. Si talium colorum voluisset dns esse ipsam lanā ouiū ipse potuisset depinxisse oues sicut depinxit aues z forte a principio nō fuit pictura hmōi absq̄ curiositate z culpa. Vñ legit̄ de q̄dam virgine quam remordebat cōsciētia sua de hoc q̄ habuit vestes alteri⁹ coloris q̄ naturalis. ¶ Quartum reꝓhensibile est superfluitas que attendit̄ in tribus. Primo in illis qui volunt habere diuersa paria vestium. z poti⁹ etiā volunt vestimenta a tineis comedi q̄ ide xp̄m in paupib⁹ in dui. Jac. v. Agite nūc diuites plorantes. vlulate in miserijs q̄ aduenient vobis. diuitie vestre putrefacte sunt. z vestimenta vīa a tineis comesta. Illiq̄ hñt tot paria quot dies sunt in hebdomada vl̄ q̄nq̄ plura. z plures pauper sūt qui sustinēt magnā miseriā in victu z vestitu. Bern. Clamant nudi clamant famelici z cōquerunt̄ nobis fame z frigore miserabiliter laborātib⁹ q̄d cōferūt tot mutatoria vel extensa in particis vel plicata in manicis. Quomodo tales diuites implent doctrinam xp̄i q̄ dicit in euang. Qui hz duas tunicas det vnaz nō habenti. Cum tm̄ plures sūt q̄ habent sex vl̄ octo tunicas z tm̄ nemini quicq̄ dant. Signū est q̄ tales nō habent verā charitatē dei z ꝓximi. j. Johannis. iij. Qui habuerit substantiā hui⁹ mundi z viderit fratrem suum necessitatē habere z clauserit viscera sua ab eo. quomodo charitas dei manet in eo. Secūdo consideratur superfluitas in illis qui volunt habere longas vestes vt maiores videantur. Quod vicium multum abundat iam in quibusdam viris qui altos ꝑileos in capitibus z colopedia in pedibus z vestes longas per terram trahunt volentes sic adijcere ad staturam suam cubitum vnū. Cum tamen xp̄s dicit in euangelio. vt habetur Mathei. v. Quis vestrū cogitans potest adijcere ad staturam suam vnum cubitum. Item in eodem vicio laborant mulieres q̄ longas caudas trahunt post se ꝓcciosis vestibus terram cooperientes. z de nuditate christi in pauperibus non curantes. Caudis suis pulices colligunt et puluerem hominibus mouent. Christū vo quem in tot pauperibus nudum inspiciunt non operiunt. est etiam multum reprehensibile q̄ caude assumunt̄ cū tamen natura homini caudaz negauit. sed miseri homines eam sibi assumunt. z in hoc contra creationē creatoris faciunt qui eos sine cauda creauit. cum tamen si sibi placuisset z homini vtile fuisset eundem hoiem cū magna cauda creare potuisset. sic vulpē vl̄ leonē ac cetera aialia. Timendū est talib⁹ ne diabolus i talib⁹ caudis q̄escat. Vñ legit̄ de quodā sancto

q̄ ipe quendā dyabolū ridentē vidit. Et quesiuit ab eo quare rideret. q̄ dixit ei. Vidi sociū meū eq̄tatantē sup vestē cuiusdā mulieris q̄ cū caudā traheret soci⁹ me⁹ cecidit in lutū. & ideo risi. Tercio supfluitas est in illis q̄ volunt hīe caputia magna & lata de q̄tuor vlnis vel q̄nq̄ vel sex. & manicas lōgas in tunicis q̄si vsq̄ ad terrā dependentes. & incisiones multas & longas tam in caputijs q̄ in tunicis. In q̄b⁹ oīb⁹ est magna & inutilis supfluitas. Et talis supfluitas nō est ad honorē dei. nec etiā pdest ipsi hoī nec corpori q̄ō inde aggrauat. nec aie q̄ exinde maculat et deturpat. De q̄b⁹ oīb⁹ sic supflue expensis siue in se siue in filijs siue in suis vxorib⁹ districtā rōnem reddituri sunt in nouissimo. ¶ Vtrum ad scām sciēdum q̄ ornat⁹ corpis pōt esse sex modis pctm̄ mortale. Primo ꝓpter intentionē. s. cū q̄s se ornat ea intentione vt velit ab alijs cōcupisci. q̄ fm Aug. Nō solum appetere ꝙ etiā appeti velle criminosum est. Cris. in li. de cōpūctione. Si mulier se ad hoc decorauerit vt ad se visus hoīm ꝓuocet extremā vindictā sustinebit. Ergo mulieres vl etiā virgines q̄ se ornant vel facies suas colorant. vt ab alijs cōcupiscantur peccant mortaliter q̄uis etiā nō habeāt voluntatē ꝓsentiendi illis q̄ eas cōcupiscunt. Et nō q̄ talis mulier vel virgo q̄ se sic ornat peccat q̄druplr. Primo ꝓtra setpam. q̄ decorē aie sue deturpat & setpam in aīa mortificat. Nō si mal⁹ hō est iste q̄ se corpaliter occidit. q̄d tunc de illo q̄ eternaliter in corpe et anima sese occidit. Augustin⁹. Mors corpis necessaria est anime mors voluntaria. Vñ corp⁹ mulieris peccatricis supbe ornatū sepulcrū est aīe mortue. Et q̄nto plus corp⁹ ab ex̄ ornat & colorat. tanto plus anima deturpat & denigrat. Secō talis mulier peccat ī xp̄m q̄ sanguinē ip̄i⁹ denuo effundit. q̄ sicut de corpe humano sano nō pōt abscindi membrū sanū sine effusione sanguinis. sic nec bon⁹ in gratia existens pōt abscindi p occasionez peccati mortalis a corpe mystico ip̄i⁹ xp̄i sine mystica effusione sanguinis xp̄i. q̄ oēs hoies in gratia existentes sūt mēbra xp̄i. & xp̄s ē caput. Et q̄ncūq̄ p ornatū corpis allicit aliquē ad malā cōcupiam tui. tūc vnū membrū a corpore xp̄i abscidisti. & denuo sanguinē ip̄i⁹ effudisti. Bern. in sermo. Nōne tibi videt grauiorē ab eo xp̄c sustinere psecutionē q̄ suggestione maligna. exēplo pnicioso. scandali occasione ab eo quertit aias quas redemit q̄ a iudeo q̄ sanguinē istuz fudit. Tercio talis mulier vel virgo nocet angelis: Parte & oīb⁹ sanctis. Primo. q̄ priuat eos isto gaudio q̄ō habuerunt in cōuersione illi⁹ peccatoris quē ista mulier p ornatū suū trahit ecōuerso ad pctm̄ & ad malā cōcupiscentiā. Amb. In nō angelos credim⁹ ingemiscere cum hō pēnitens ad pctm̄ reuertit. ī dē. j. Cor. xj q̄ mulier debet habere velamen sup caput suū ꝓpter angelos scilicet ne offendat angelos: scilicet allicie. do & occidendo homines in anima quos ipsi custodiunt. Irez q̄ seruitium illi homini exhibitū ab ip̄is angelis oīno euacuat. De quo seruitio dixit ps Angelis suis man. de te vt custo. te in om. vijs tuis. Vtē q̄ ruina ip̄or angelor reparī debuit q̄ talē hominē cōuersum a pctis. quā repatōnē ista mulier impediuit que illum ad peccandū induxit. Ex q̄b⁹ ptz q̄ talis mulier grauiter angelos offendit que se ornat ad alliciendū viros. Quarto talis mulier peccat contra ꝓximos. q̄ est infectrix fratrū suor. quādo hoiem quēcūq̄ p ornatum suū ad peccandū inducit. q̄ omnes sumus fratres & habem⁹ vnū patrē & vnā matrē. s. ihm xp̄m & Mariā: adā & euā. vnū patrimoniū vnā fidē. vnam patriam & vnā hereditatē. scz celum. Et deus talem animā reqret a tali muliere in iudicio. & anima et⁹ erit p animab⁹ illor. q̄ fm leges Nui occasionē damni dat damnū dedisse videt. Vñ dī Exo. xxj. Si q̄s aperuerit cisternā & foderit & non operuerit eam ceciderit q̄ bos aut asin⁹ in eam. reddet dominus cisterne pcium iumenti. Vbi dicit glo. Cisterna aperit q̄n mulier ornat. In eam vo nō operta bos cadit vt asinus q̄n occasione pulcritudinis quam mulier incaute ostendit aliquis perit. Et i hoc casu anima pereuntis de manu mulieris requiritur. Sciendū q̄ fm. s. Tho. ij. ij. q. clxix. Mulier in matrimonio cōstituta licite pōt operā dare vt viro suo placeat ne per eius contemptū in adulterium labat. Vñ. j. Cor. vij. Mulier que nup. est cogi. que mundi sunt quomodo placeat viro. Sed plures mulieres volunt se per hoc excusare in pomposo suo habitu. dicentes. q̄ ideo se ornant vt viris suis placeant. vt sic se ab alijs mulieribus custodiant. sed mentita ē iniquitas sibi. hoc ptz. q̄ m ulte mulieres ornant se potius quando ꝓdeunt in publicū q̄ quando sunt cū viris suis in domib⁹. Item viri multotiens sunt in longinquis ptibus & vxores taliū viror dicūt q̄ ornant se ꝓpter maritos suos. ꝙ de⁹ q̄ noscit corda hominū scit an verū sit qui nullo mō pōt decipi. Secundo peccant mulieres & etiā viri in ornatu cum se ornant ex supbia. s. extollendo se sup alios. & cōtemnendo alios q̄ nō habent talē ornatū. & talis ornat⁹ cōiter ex supbia ꝓcedit. Greg. Nz p sola inani gloria vestimentū pciosi⁹ q̄rit res ipa testatur. q̄ nemo vult ibi pciosis vestib⁹ indui vbi ab alijs nō possit videri. Vñ Inno. de vilitate conditiōis humane. Superb⁹ aūt & magnificus videat satagit vestiri duplicib⁹. indui mollib⁹. pciosis ornari. Hoc patz q̄ hec multi homines ex supbia se ornant vt alios in pulcritudine excedāt vel saltem nō excedant ab alijs vt ex amore vane gl'ie & vane laudis vt d ieat q̄ ip̄i sint pulcri & honorabiles. Non est vertisile q̄ tales homines charitatē dei & ꝓximi & ꝓprie salutis habeant. qz ẏba vane gl'ie charioza habent q̄ frēs suos q̄ etiam deū q̄ etiā ꝓpriam salutē. q̄ etiā eternaz gl'iam. Tales em̄ multū cōtemnant deū Mariā & oēs sanctos q̄ eis ꝓponunt laudē & gl'iam hoīm. Chari⁹ em̄ habent vt pulcri & honorabiles dicant q̄ vt conseq̄ant regnum celi cum xp̄o & cum oīmbus sanctis ei⁹. qz Lu. xiij. dicit. Omnis qui se exaltat humiliabitur. & qui se humiliat exaltabit. Tercio peccāt viri & mulieres in ornatu corporis. s. seipsos colorantes. & ꝑsertim cum hoc faciunt in contemptū sui creatoris. Quantum aūt tales sic facies suas colorātes deum offendant in hoc potest notari q̄ tantū videmus offendi peritos artifices quando aliq̄s aliquid ꝑsumit meliorare in opib⁹ eor. Sic etiaz dicendum est de deo creatore oīm creaturaz. vnde Amb. Deles picturam dei si vultum tuū naturali candore obnubilas & exquisito rubore perfundis. Item tales similes erūt lucifero q̄ volunt pulciores esse q̄ deus

ōipotens eos creauit. Sic illi q̄ habent pallidas facies ꝛ volunt sibi facere albas ꝛ rubeas. Et illi q̄ habent nigros crines ꝛ volunt hīe glaucos ꝛ q̄ hñt crines planos ꝛ volunt habere crispos. Et sic nolūt eē deꝰ eos creauit. cū tū deꝰ ꝓ bono ꝛ ꝓ salute ipōrum eos sic creauit. qz ex omnipotētia sua potuisset eos ita pulcros ꝛ splendidos creasse: sicut sol est in splē dore suo si sibi placuisset ꝛ eis vtile fuisset. Et dum tales volunt habere facies pulcras. interꝰ assumūt facies dyabolicas. Contra illud Ecci. iiij. Nō accipi as faciez aduersus faciem tuā. Sz dñs minat talibꝰ sic se colorantibꝰ q̄ in futuro denigrabunt. Juxta illud Joheł. ij. Dñs vultꝰ redigent in ollam. Nunq̄ aliqua olla nec aliq̄ō caldare sic denigrabit sicut facies talium denigrabunt si sic moriunt. vñ Ber. In quo aūt membro creatorꝰ magis offendit in eo peccatorꝰ magis torquebit. Quarto hoies peccant in ornatu corporis. ꝛ hoc fit ꝓpter nimiā cōplacentiaz ꝛ amorē ꝛ sollicitudinē quā habent ad ornatū ꝛ pulcritudinem corpis. Tantus eñ pōt esse ille amor et tanta cōplacentia. q̄ est peccatū mortale ꝛ q̄si idola tria. vt qñ iste amor ꝛ complacentia illa amorem dei supat. qz hoc ab hoie colit qō ꝓ ceteris diligit. Nullū pctm̄ est adeo veniale qō non fiat mortale dum placet. ḡ isti periculose stant q̄ hñt nimis magnā cōplacentiā in suis vestibꝰ. eo q̄ hñt diuersa parta vestiū in tunicis ꝛ pallijs suis. ꝛ in suis magnis caputijs ꝛ peplis ꝛ cingul̄ corrigijs deauratis vel deargentatis. ꝛ sic de alijs. Quinto peccant hoies in ornatu corpis ꝓpter scandalum proximi. Quis nō intendant cū supbo ornatu ꝛ pulcritudine corpis aliquē allicere ad malā cōcupiam. cuz tū cognoscunt veraciter alios ꝓpter ornatū corpis sui accendi ad malā ꝓcupiam. nec dimittere volunt suū ornatū sui corpis ꝓpter salutē ꝓximoꝝ. sed potius volunt aias ꝓximoꝝ damnari q̄ ipi velint illo ornatu carere. tales q̄dem moraliter peccant. Secto peccant hoies cū ornatu ꝓpter exemplū ꝛ ifectionē aliorꝝ. Sicut q̄ primitus inuenerunt vel adhuc hodierna die inueniunt nouos modos vestiū ꝛ extraneitates. ꝛ volunt habere sequaces in talibꝰ adinuentionibꝰ. sicut in longis caudis ꝛ scissuris diuersis in peplis in caputijs: in crinibꝰ: in cingul̄. in calcijs ꝛ alijs ornamentis. Et talū pena accidentaliter augmentat in inferno quotidie vsq̄ ad nouissimum diem a quolibet hoie q̄ eos imitat in talibꝰ adinuentionibꝰ. Exemplū de supbia. Quidā sacerdos pro matre sua mortua multū se affligebat frequent orando ꝛ celebrādo ꝓ ea. Cū aūt quadā die ꝓ ea celebraret ꝛ desideraret aliq̄d scire de statu eius vidit eam in porta iuxta altare detentā a duobꝰ demonibus ꝛ ligatam. Videbant aūt de capite eiꝰ ꝓminere ꝓpter ignei tanq̄ capilli. ꝛ bufo sup pectus eius circūcingens anteriorib̄ pedibꝰ collum eiꝰ: ꝛ igneas flāmas in faciem eiꝰ spumens. ꝛ in manibꝰ ꝛ pedibꝰ catheneis igneis q̄bus erat ligata. ꝛ dictū est ei q̄ inutilter ꝓ ea oraret. qz damnata erāt. ꝛ addebat q̄ has penas pateret ꝓ ornatu capitis ꝛ criniū. ꝛ ob hoc haberet illos ignitos serpentes caput eiꝰ circūcingentes. Sz bufonē sup pectꝰ eiꝰ sustineret ꝓpter denudationē colli ꝛ mamillaꝝ. ꝛ qz faciē suā colorauit. ideo bufo igneas flāmas in faciē eius spumaret. ꝛ qz manus eius extenderat ad impudicos amplexus ꝛ tactus. ꝛ cum pedibus deū offenderat saltando ꝛ chorisando. ideo manus ꝛ pedes eius essent ligati catheneis igneis. ḡ de talibꝰ pctōribꝰ dī Mathei. xxij. Ligatis manibꝰ ꝛ pedibꝰ proijcite in tenebras exteriores ꝛc.

In dñica scđa post octauas trinitatis.

De gaudijs cel. Sermo. lxxxiiij.

Homo quidam fecit cenam magnā ꝛc. Lu. xiiij. In vbis ꝓpositis ostēdit dei liberalitas. ꝛ hoc in magnitudine huius cene. Circa quod sciendum q̄ hec cena magna est. Primo quantum ad cōuiuas. Nulli enim conuiue erunt ibi nisi magni. s. reges ꝛ regine. Unde dicit dominus. Cibus sum grandiū Hecñ. xlix. Pinguis panis eius ꝛ ꝑbebit delitias regibꝰ. Unde de quolibet beato bene dicit q̄ ipse rex sit dicente pſ. Gloria ꝛ honore. coro. eum domine. ꝛ iteruz Posuisti domine sup caput eius ꝛc. Scđo dicitur magna. quia magnis expensis parata est ista cena. quia morte christi. Tanta est enī delectabilitas huius cene q̄ sancti q̄ pregustauerunt de cena ista mortem non reputabant qua se ad banc cenā venire putabant. ad Roma. viij. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que reuelabit in nobis. Tercio dicitur magna quantū ad ea que ibi parata sunt. Multa eñ fercula ꝛ valde delectabilia ibi parata sunt. Maz delitie huius cene respectu delitiarū que sunt in mundo maiores sunt q̄ sit mare respectu vnius gutte. Hoc probatur. qz sunt finite Aristo. iiij. phisico. Finiti ad infinitū nulla est proportio. R Sciendum q̄ de ꝓciositate glorie beatorum multi doctores multa scripserunt ꝛ dixerūt nec tamen vnum gaudium ex illis applicare potuerunt. nam ibi dabunt nouem dona vt fercula ꝓciosissima que ꝓmisit deus electis suis. Hec adeo ꝓciosa sunt q̄ vnum tm̄ ipsoꝝ respondet labori mille annorum.

Primū inter ista adeo ꝓciosū est q̄ ois homo illō affectat. s. iuuentutē sine senectute. Aug. Hanc vitā amplecti debuisti vbi est iuuentꝰ sine senectute. Hāc igit habebūt. qz in hac resurgent etate sicut xp̄us fuit quando pro nobis passus est. s. circa trigintatres annos. Etiā qui hic centum vel quingentos vel noningentos annos vixit sicut adam qui vixit noningentos triginta annos. Similiter ꝛ puer vnꝰ diei etiam in tali etate resurget. Et ratio huius est. qz homo debet resurgere in perfectiori etate Sed quando homo est circa triginta annos. tūc est in meliori statu. igitur ꝛc. ergo si affectas iuuentutem vbi nunq̄ senueris illuc anhela. Ergo quandocunq̄ grauaris hic q̄ senium sperare debes te illuc venturum vbi habebis iuuentutem sine omni senectute. pſ. Renouabitur vt aquile iuuentus tua. Secundum ferculuz siue donum preciosius est primo. immo adeo precio sum est q̄ vllus hoim potius q̄ illo careret si mille mundos haberet oīs relinqueret. Adeo etiā ꝓciosum est hoc ferculū q̄ potius homo vellet nō esse q̄ isto carere. Et dicitur perpetua sanitas sine oīi debilitate ꝛ passibilitate. Si q̄s totū mundū haberet ꝛ q̄tidie infirmꝰ esset nec eo vti posset ad q̄d sibi va-

leret. sctūs tho. sup. xiij. di. xliij. dicit q̄ corpa sctōr̄ post resurrectionē erūt impassibilia. Nō hui⁹ est victoria anime sup̄ corp⁹. q̄ corp⁹ pfecte subjciet anie ⁊ glorificatio anime effundet in corpus gloriosum. Hoc illi qui in pſenti frequenter sunt infirmi cogitare deberent ⁊ seipos cōsolari. ⁊ spem habere de eterna beatitudine. vbi erit sanitas sine omni infirmitate. Nā corpus glorificatū ita modicū ledi pōt sicut radi⁹ solis. Si em̄ oēs gladij ⁊ cultelli pcuterent in vnū corpus glificatū nihil ei obessent nec ei nocerent. q̄ nec ignis nec frig⁹ nec fames nec sitis ledere possunt corp⁹ gloriosum Apoc. xxj. Absterget deus oēm lacrimā ab oculis eor̄ ⁊ mors ia nō erit amplius nec̄ luctus nec̄ clamor nec̄ vllus dolor q̄m pria transierunt. Itē nō esurīūt nec̄ sitiunt amplius. nulla ei molestia eis de cetero nocere poterit. q̄ hic sustinuerūt infirmitates. ḡ ibi habebūt sanitatē Sz mali q̄ b̄ semp̄ sani fuerunt. sp̄ ibi infirmi erūt et pleni doloꝛib⁹. ps. Ibi dolores vt pturientis. Item boni h̄ famē sustinuerūt ꝫ mali hic satietate vixerūt ergo ⁊c. Esaie. lxv. Serui mei comedent ⁊ vos esurietis. Itē boni hic sitim passi sūt. ꝫ mali ebrietati seruierunt. igit̄ nec ibi vnā guttā aque habere pūt: ꝫ potus eor̄ fm̄ pō. ē ignis sulphur ⁊ spūs pcellar̄. Itē mali hic libere peccauerūt ḡ ibi ligati erūt. Mat. xx Ligatis manib⁹ ⁊ pedib⁹ ⁊c. Sed boni nō solū habebunt impassibilitatē ⁊ sanitatē ꝫ etiā magnā claritatē Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eor̄. Nisi etiā bern. in li. de cōsideratiōe. Qualis putas tunc erit splendor aiar̄ q̄n solis splendorē habebit lux corpor̄. nulla erit ibi tristicia. nulla angustia. null⁹ dolor. null⁹ timor. null⁹ ibi labor. nl'a mors ꝫ ppetua sanitas q̄ semp̄ pseuerabit. Terciū donū siue ferculū adhuc maius est. Hoc ē q̄ ibi sūt diuitie sine pauptate. q̄ ibi dabit̄ abundantia oīm rerū q̄bus indigem⁹ Hic in multis defectū patimur ⁊ hic nihil est qō satiare pōt affectū hois. ꝫ ibi abunde habebim⁹ oīa. Deut. viij. Nim rerū abundātia pfruer̄. Querit̄ quare hō h̄ nō pōt impleri honorib⁹: delitijs ⁊ diuitijs ⁊ sic de alijs. Rūdet̄ q̄ hec est cā. q̄ anima fm̄ deū est facta. ⁊ ḡ nō pōt impleri nisi cū venerit ad exemplar fm̄ qō est facta ⁊ hoc est ipse de⁹ ⁊ tunc quiescit. verbi gratia. Si cera sigillo imprimat̄ ⁊ postea deferat̄ p̄ totum mundū ⁊ oibus sigillis adaptat̄ nulli pfecte adaptat̄ nisi primo Sic est de anima ad imaginē dei facta Bern. Ad imaginem q̄ppe dei facta est anima rōnalis ceteris oīnib⁹ occupari pōt. impleri oīno non potest capax dei est. ⁊ quicq̄d deo min⁹ est nō eā implebit. Quartū donū vel ferculū qō adhuc mai⁹ est qō electi bēbūt i celo hoc est adeo magnū q̄ oēs hoies tam boni q̄m mali illud appetunt ⁊ omnes angeli in celo. ⁊ hoc est ꝑpetua pax. Aug. de ciui. dei. Sicut nemo est q̄ gaudere nolit ita nemo est qui pacē habere nolit. q̄m q̄dem ⁊ ipsi q̄ bella volunt nihil aliud q̄m vincere volunt. Ad gloriosam ergo pacem cupiunt bellando p̄uire. Sz mali in inferno habebūt p̄ oppositū lites. discordias. odia. inimicicias. ergo q̄ ppetuam pacē in futuro habere desiderat hic pacē diligat ⁊ sequatur. Aug⁹. li. xix. de ciui. dei. Nemo poterit ad hereditatem dñi puenire q̄sq̄s testamentū eius noluerit obseruare. Hmb. super Lucā. Pax est dux ad vitam eternam. Quintum gaudiū vel ferculū est dulcis sonoritas angelorū vel sanctor̄ continue deum laudantiū in celo ps. Beati q̄ habitant in domo tua domine in secu. secu. laud. te. Si delectabile est hic audire cantū hominū ⁊ instrumenta musicalia. q̄ tū nihil sunt respectu cantus angelor̄ ⁊ sanctor̄. q̄lis dulcedo tunc erit in celo audire oēs sctōs ⁊ angelos deū laudantes. Ergo sic̄ triste est damnat̄ audire clamorem ⁊ vlulatū damnator̄ ⁊ demonū. sic ecōuerso dulce est beatis audire laudes btōr̄ angelor̄. Septimū gaudiū siue ferculū est meritū ⁊ gaudiū q̄ vnusq̄sq̄ habebit in celo de suis pr̄ijs meritis. Apl'us. Reddet vnicuiq̄ iuxta opa sua. Vbi nō solum remunerabunt opa magna ꝫ etiā ⁊ minimū opus bonum remunerabit homini. Ergo q̄cq̄d boni fecisti cogitando: loquendo: cōpatiendo: cōgaudēdo pximis operando. nam oēs gressus ⁊ passus dñs remunerabit. ⁊ quicq̄d patient sustinuisti. quot dolores in corpore siue in q̄cunq̄ membro: in oculis: capite: manib⁹. siue in pedib⁹. ⁊ quotiens esurīē: sitim: frig⁹ vel alias tristicias patienter toleraſti. ⁊ etiā quotiens fatigat⁹ ⁊ fessus es ex labore ⁊ bona opatiōe. ista omnia de⁹ plene ⁊ bene tibi remunerabit. Hiero. Pulsus labor dur⁹ nullū tps longū videri dz quo gloria eternitatis acq̄rit. Exemplū de gaudijs celi legit̄ q̄ in eccl'ia beati petri in Colonia cū eēt q̄dam obsessa cōtigit aliam obsessam supuenire. Vox vna ptra alia am cepit insurgere ⁊ clamoribus ⁊ cōtumelijs sese affecere. ⁊ demon demoni dicebat. Miser q̄d cōsensisti lucifero sic de celo ruimus. Et alter rūdit. Quare feciſti. Cum illi adhuc quasi penitudinis vba pferrent. alter subiunxit. Nace. Ista pnia est nimis sera. Et idem demon interrogat⁹ a circūstantib⁹ q̄d facere vellet vt sic ad celum redire posset. Rūdit. si esset columna ferrea rasoꝛijs ⁊ clauis acutissimis circumquaq̄ bñ armata a terra vsq̄ ad celum erecta. tunc ego ad diem iudicij si carnem haberem in qua sic pati posſem me per illam pati vellem trahi. nunc ascendendo: nunc descendendo. dummodo pervenire possem ad gloriam dei. de qua pr̄ter meam supbiam cecidi. Octauū gaudium est quod quis habebit ex iocunda societate ⁊ participatione oīm electorum. Et hec sūt innumerabilis gaudia ⁊ maxima. quilibet habebit magnū gaudiū ex quolibet sct̄o. quor̄ nō est numer⁹ Apoca. vij. Vidi turbā magnā quam nemo dinumerare poterat. Et de quolibet sancto tantū gaudiū habebis q̄ si deo centū annis servisses adhuc deo non satisfecisses pro illo gaudio quod habitur⁹ es de minimo sancto. Et rō illi⁹ gaudij est. q̄ vnusq̄sq̄ intantū diligit pximū q̄ntum seipm̄. quia hic in pſenti charitas incipit ⁊ ibi pficit. Tanta nanq̄ charitas inter electos est q̄ gaudia et merita alior̄ quasi sua reputant pr̄ter magnā charitatem quaz habent adinuicem. Vnusquisq̄ tanto gaudio gaudet de alterius merito sicut de suo pr̄io. Ita petrus gaudebit de virginitate Johannis. ⁊ Johannes gaudebit de martyrio Petri. ⁊ sic de alijs. Quia quocunq̄ caret vnus in seipso hoc habebit in alio. Octauum gaudium tibi erit: quando Johannes bap. cum patriarchis ⁊ pphetis omnia sua merita tecū cōdiuidet. Similit̄ petr⁹ cum oīnib⁹ alijs apl'is. Stephan⁹ ⁊ Laurenti⁹ cū omn̄

bus martyrib⁹. Martin⁹ ⁊ Nicolaus cū oīb⁹ ꝓfesso
rib⁹. Joachim ⁊ anna cum oībus in matrimonio cō
stitutis Elisabeth cū oībus viduis. Katherina ⁊ bar
bara cum oībus virginib⁹. Qui oēs singulariť te
cum condiuident oīa sua merita ⁊ gaudia: Grego.
in mozal'. ⁊ ꝙs enarrare sufficiet ꝙtum gaudiū ꝙlibz
anima suscipiet de sctō⁹ patriarcharū humilitate ⁊
simplicitate. ꝓphaꝝ credulitate ⁊ fidelitate: apl'oruz
charitate ⁊ magna diligentia. martyrū stabilitate et
patientia. cōfessoꝝ pietate ⁊ clementia ⁊ginū casti
tate ⁊ cōtinentia. Keuera lingua ⁊ vox deficit. ⁊ in
tellect⁹ capere nō sufficit ꝙtuz sit gaudiū choꝛus an
gelo⁹ interesse. pñtem dei vultū cū beatis ⁊ electis
videre. Octauū gaudiū est qō habebim⁹ de glori
osa virgine maria. de q̄ gaudebim⁹ sup oēs sanctos:
tanꝯ de regina celi ⁊ terre angelo⁹ ⁊ hoim. Sic em̄
ipa in meritis est sup oēs sanctos. sic ⁊ gaudium ei⁹
erit sup gaudium oīm sanctoꝝ qō de ea habebimus
qz condiuidet nobiscum oīa merita sua ⁊ oīa gau
dia sua. ℍ Nonū gaudiū qō est sup omnia ꝑdi
cta ⁊ sine quo oīa ꝑdicta nihil essent est. gaudiuz qō
habebim⁹ de dei visione. Hoc erit summū gaudium
videre dei facie. qz desideriū ois voluntatis inuenit
in visione diuina. Aug⁹. li. xxij. de ciui. dei. Ipe de⁹
erit finis desideriozū nostroꝝ. qr sine fine videbit si
fastidio amabit. sine fatigatione laudabit. ḋcq̄d hō
desiderat qñ speculum trinitatis inspicit habebit.
Qui em̄ deū videt omnia videt ⁊ cognoscit que fiūt
in terra in celo ⁊ in inferno. qz ḋcq̄d cognati sui faci
unt vel alij q̄ adhuc in terris sunt totū cognoscit in
deo. Unde mgr̄ sen. li. iiij. di. l. Qui claritatē dei vi
dent nihil in creatura agitur qō videri non possint.
Greg. Quid est qō nō videant q̄ videntē oīa vident.
Hec enim visio dei est tota merces ⁊ salus nostra q̄
deum facie ad faciem videbim⁹. vñ ps. Unde nobis
domine faciem tuam ⁊ salui erim⁹. Iob. xvij. Hec
est vita eterna vt cognoscant te solū deū verū ⁊ quē
misisti ihm xpm. Ergo desideriū anime datū est ho
mini vt illuc anhelet vbi deū videat. ps. Sitiuit ani
ma mea ad deum fontem viuū qñ veniā ⁊ apparebo
añ facie dei. Quare dauid desiderauit sic videre de
um. qz cognouit in spū dulcedinē diuine visiōis. vñ
dicit in ps. Qm̄ mille anni añ oculos tuos tanꝯ di
es hesterna q̄ ꝓterijt. Itē ps. Satiabor cū aparue
rit glia tua. Ex his iā dictis ꝑz ꝙ miseri sunt illi ho
mines q̄ tales delitias corpis ⁊ gaudia mūdi ⁊ ho
noꝛes seculi peligūt gaudijs sempiternis. Greg. Ne
mo pōt hic gaudere cum h̄ seculo ⁊ illic regnare cuz
deo. Hoc nō aduertunt amatoꝛes seculi. s. choꝛizan
tes ⁊ in alijs mundi vanitatib⁹ viuentes. sil'r guloſi
⁊ luxurioſi q̄ in voluptatib⁹ carnis viuunt tales em̄
regnum dei non possidebunt. Hern̄. Qui carnalib⁹
delitijs pascit. eternis delitijs idign⁹ h̄ī. Et ista om
nia sunt breuissima ꝓpter q̄ homo miser ꝓuat se deo
sanctis ⁊ omnib⁹ bonis. ⁊ ꝓpter hec tradit se demo
nibus ⁊ supplicijs infernalib⁹. Greg. Momentane
um est qō delectat. ꝓpetuum aūt qō cruciat. Sed
d. quare deus posuit dulcedinem in creaturis quas
hominibus creauit. Respondeť. vt nos alliceret per
illam dulcedinem creaturarum ad appetenduz eter
nam dulcedinem q̄ se habet respectu dulcedinis cre
aturarū sicut mare respectu vnius gutte. Hern. Dul
cedo omnium creaturaruz si ꝙs iuste aduertit nihil
aliud est nisi q̄ ad illā eternā dulcedinē nos inuitat.
Ergo qñ vides pulcrū hoiem ⁊ ornatum tunc memo
rari debes stolam celestis glorie ō faciē dei ⁊ omniū
electoꝛum. Sed qñ comedis delicatū cibū vl' bibis
dulcevinū. tunc cogitare debes de dulcedine celesti
um ferculoꝝ. Vel qñ vides aliquē honoꝛari. tunc co
gitare debes quō boni honoꝛanť a deo. ⁊ ab oīb⁹ an
gelis ⁊ sanctis in celo. Itē de gaudijs celi legit ta
le exemplū. q̄ ḋdam religiosus devot⁹ petiuit a deo
vt sibi reuelaret aliquā dulcedinē celestis gaudij. Et
cum vna dierū esset in oratione audiuit paruā auicu
lam dulciter circa se cantantem. Qui erigens se ab
oꝛōne voluit apꝓhendere auiculā q̄ volauit añ eū vs
q̄ ad siluā q̄ erat ꝓpe monasteriū ⁊ sedit sup vnā ar
boꝛem. Et ipe secutus est eam stans sub arboꝛe ⁊ au
diuit cantū illius auicule. ⁊ postmoduz auicula euo
lauit. Et ipe regressus est ad monasteriū ⁊ estimabat
se vix ad vnam hoꝛam vel ad duas hoꝛas sub arbo
re stetisse. ⁊ veniens ad monasterium inuenit q̄ poꝛ
ta monasterij obstructa fuit cum lapidib⁹. ⁊ inueniť
aliam poꝛtam esse factam in alio latere monasterij.
⁊ accessit ⁊ pulsauit ad poꝛtam. ⁊ frater poꝛtari⁹ que
fuit vnde veniret ⁊ quis esset. ⁊ quid desideraret. q̄
rñdit. ego iam nouiter exiui de monasterio ⁊ iam re
uertoꝛ ⁊ monasterium variatum est. ⁊ poꝛtarius in
trauit ⁊ dixit abbati qui venit ad poꝛtam ⁊ ab eo q̄si
uit quis esset ⁊ vnde veniret. Respondit. ego suz fra
ter istius monasterij. et nouiter exiui ad siluam ⁊ re
uersus sum ⁊ neminem nosco nec me aliquis cogno
scit. Tunc abbas ⁊ seniozes monasterij quesierunt
ab eo nomen abbatis illi⁹ q̄ ꝓeerat monasterio ꝓ
tempoꝛe quo monasteriuz exiuit. ⁊ querentes in cro
nicis inuenierunt eum defuisse a monasterio. cccxl.
annis. Hoc magnum fuit q̄ ꝙ totum illud tps ꝑ dul
cedine cantus illius auicule seu angeli nec sensit fri
gus nec coloꝛem. nec esuriuit nec sitiuit. Qui tunc
erit q̄n celum intrabimus. ⁊ nouem choꝛos angelo
rum cantare audiemus.

Exemplum De celesti gaudio.

In eadem dñica. De luxuria.

Sermo. lxxxv.

Uoꝛē duxi et ideo non
v possum venire. Lu. xiiij. Sciendum q̄ ex
cusatio istius q̄ inuitatus fuit ad cenā ⁊ se
excusauit dicens. vxoꝛē duxi ⁊ iō venire nō possuz ꝓ
tinet ad luxurioſos. si ei hic accipiť ꝓprie. tūc iste se
excusando flm̄ dixit. Certū est em̄ q̄ q̄ vxoꝛes ducūt
ad celestes nuptias venire bñ pñt. si aūt accipiť ꝓ
carnali voluptate verū dicit Greg. Nonnulli in con
iugio nō fecunditatē ꝓlis ꝑ desideria expetūt volu
ptatis. ⁊ idcirco ꝙ rem iustam nō imerito figurari pōt
res iniusta. Nō igiť luxurioſus ⁊ voluptuoſus ad ce
lestem cenā puenire nō pōt. nō dz ⁊ nō est dign⁹. Pri
mo nō pōt qz cum pedib⁹ est alligat⁹. Eccs. vij. Inue
ni mulierem morte amariozē que laqueus venatoꝝ
est. Secundo nō debet qz est quasi fetidus Jobeľ. j.
Computruerūt iumenta in stercoꝛe suo. Tercio nō
est dignus quia est soꝛdida veste indutus. Si enim
indignus fuit stare in nuptijs: qui non habuit ve
stem nuptialem vt dicit Mathei. xxij. Multo foꝛ
tius qui habebit vestez vituperabilem vel soꝛdidam

ergo si vxor accipit p carnali cōcupiscentia tunc verū dicit vxorē duxi ꝛc. Vñ hic dicenda sūt duo. Primo quō actus luxurie cōmittit sex modis. ꝛ quō sp vn⁹ actus grauior est alio. Scōo quō luxuria cōmittit sine actu decem modis. ꝛ qñ sit pctm̄ ꝛ qñ non. ꝛ de hoc dicet in sequenti sermone. ℣ Ostum ad primū sciendum q primus actus luxurie est fornicatio simplex. sicut solut⁹ cum soluta. Et lz q̄dam dixerunt fornicationem simplicē nō esse pctm̄ mortale. hoc tñ fm henricū de vrimaria est falsum ꝛ impossibile ꝓpter duo. Primo qz simplex fornicatio inuenit in diuina lege ꝓhibita. vbi dr. nō mechaberis. vñ ꝫ Aug. in hoc p̄cepto ꝓhibet oīs illicitus cōcubit⁹ ꝛ hoc explicite. vñ dī. Nō mechaberis. i. nulli alteri excepto federe matrimoniali te cōmiscebis. Vñ dicit glo. interli. Lex aūt diuina nihil ꝓhibet nisi peccatū mortale. Et ī̄ reliquit q fornicatio simplex sit pctm̄ mortale. Nō etiā scōo ptz euidenter ex hoc qz nihil a ptcipatione celestis regni excludit nisi peccatū mortale. ꝫ ꝓpter simplicem fornicationē excludit q̄s a regno celoꝝ. vt ptz p apostolū ad Ephe. v. Hoc aūt scitote q oīs fornicator aut immund⁹ nō habet hereditatē in reguo xp̄i ꝛ dei. igit ꝛc. Ex h̄ ptz q luxuria est maluz pctm̄. qz nunq̄ potest scienꝫ aut volūtarie fieri sine pctō mortali. Homicidiū aūt potest fieri sine pctō mortali vbi iusticia hoc exigit. vt cum iudex amore iusticie aliquem occidit. vel etiam vbi vim vi repellere licet. Item aliq̄s p̄ furari sine pctō ꝛ hoc in extrema necessitate. qz tūc oīa sunt cōmunia. Item in dieb⁹ festiuis p̄ q̄s q̄libz laborare sine pctō. Et etiā aliq̄s p̄ iurare sine pctō. sic̄r ꝛ recipere iuramentū sine pctō. sic̄r q̄s p̄ irasci q̄libz sine pctō. ꝫ null⁹ potest fornicari scienꝫ quin mortaliter peccet. Ponam⁹ q aliq̄s nullū malū cogitauerit neq̄ dixerit neq̄ fecerit. ꝛ oīa bona egerit q̄ excogitari possunt. ꝛ nisi semel fornicet. ꝛ sic decedat sine pnīa de necessitate damnabit etiam si oīs misse q̄libz ad finē mundi celebrabunt ab eccl̄ia p eo solo celebrarent non liberarent eum a morte eterna. Et ꝓpter istā breuem delectatōnē occidit suā ꝓpriam aiam. ꝛ p̄uat se societate xp̄i ꝛ Marie. ꝛ oīm sctoꝝ et angeloꝝ. ꝛ dat seipm̄ i ptātez oīm demonū ꝛ ad eternum supplicū sic q ꝓ vno actu fornicationis ꝛ tot annis ardebit in inferno quot regnabit xp̄s in celo. qz eternaliter. Hiero. Qui luxuriat viuus mortuus est. Sciendū q ad detestationē hui⁹ fornicatiōis q̄ fit cum meretricib⁹ valent tria. Primū est hoc q forte quandoq̄ sunt coniugate ꝛ sic cū aliq̄s credit peccare cum talib⁹ simplici fornicatione ipe q̄libz cōmittit aduteriū. Secundū est q q̄libz talis cōmittit incestū. qz forsan quandoq̄ tales meretrices cognate suīt consangineis illius qui peccat cum eis. ḡ si duo consanguinei peccarent cum vna meretrice primus absoluit a simplici sacerdote. scōs aūt mittitur ad auctoritatē epi. Tertiū qz q̄ cum talibus peccat magno se cōmittit discrimini. ꝛ lz non sint cōiugate vel affines eius ipse tñ fm Guil. lugd. in sum. viciox capi. de luxuria eque peccant ac si forent exquo est equalis contemptus. ℣ Secūdus actus luxurie dr stuprum. ꝛ est illicita defloratio vginū. qđ est peccatum grauius q̄ primus actus luxurie. Ad detestationem huius peccati valent tria. Primo qz h̄ pctm̄ aufert vginitatē q̄ est thesaur⁹ incōparabilis. Vñ salomon. Non est cōdigna ponderatio cōtinentis anime. Omnia em̄ visibilia in terris p̄cellit dignitas virginitatis. vñ Amb. Supgredit virginitas cōditionem humane nature p quam homo angelis assimilat. In signum hui⁹ dignitatis debet virginib⁹ fructus centesim⁹. cum cōiugatis solū debet tricesimus ꝛ viduis solum sexagesim⁹. Insup perdito isto thesauro nunq̄ recuperari p̄t. vñ Hiō. de sum. bo. Virginitas si labit nulla penitentia repat ad integritatem. vñ etiā Hiero. Audenter loquor cū oīnia possit deus suscitare tñ nō p̄t vginē post ruinā. Valet q̄dem de pena liberare ꝫ non valet cozonare corruptam. Scōo qz ille q̄ illicite defloraꝫ aliquā virginem aliq̄n est occasio mille fornicationū quas ipsa postmodum cōmittit. sicut ille q primo rumpit clausurā vel sepē alicui⁹ horti vel vinee. occasio est filiis dānū qđ faciunt qui postea. q alis non intrasset. Nō ēre gula iuris. q q occasionem damni dat damnum dedisse videt. qz talis virgo sic corrupta q̄libz nō p̄t venire ad matrimoniū. sed cōmunis omnib⁹ erit. ꝛ quecunq̄ pctā sic ꝓpetrauerit ille qui eam p̄mit⁹ violauit illoꝝ omniū reus erit. Tercio qz vgo casta ē vxor ꝛ sponsa xp̄i. qz ipe est summ⁹ sacerdos q̄ vginem debet ducere in vxorē. vt h̄ Leui. xxj. Nō si q̄s vt dere diligeret sponsum vginis. s. xp̄m sponsam eius non polluet. Insup talis deberet aduertere q xp̄s q̄ est sponsus vginis scit ꝛ videt q sponsam eius polluit. Et si hoc tibi fieret cum vxore tua legitima non ceret tu coniuge tua. ꝛ cum hoc te ꝓsente ꝛ videte. Sic sic̄r attendendū est de xp̄o cui⁹ q̄dem oculis oīnia nuda ꝛ apta sunt. q indubitanter talē irreuerentiam sibi in sponsa sua factam in te grauiter vindicabit nisi penituerit ꝛ eum pnīa placueris. ℣ Tercius actus est adulteriū ꝛ est grauⁱ pctm̄ q̄ stupri. magnitudo aūt hui⁹ vicij p̄t ostendi p quatuor p q est ꝓtra sacrm̄ matrimonij. qđ ipemet de⁹ in pmo diso instituit. Vñ nō fit iniuria tanto sacramēto absq̄ magna dei cōtumelia. Si ei monach⁹ ꝓfessus aliq̄ ordinem alicui⁹ sancti peccat transgrediendo ordinē quem iste sanctus instituit. quid tunc dicendū de illis q̄ transgrediunt ordinē quē deus p semet instituit. s. mīmoniū qđ est vnū de septē sacramentis.

Scōo qz h̄ pctm̄ exupat oīne furtū tpale. qz id qđ aufert q̄s sic suo ꝓximo est mai⁹ q̄cunq̄ terrena sba. Hoc ptz. qz plus dz diligere vxorem q̄ oīa tpalia. imo sup oīs alios hoies in mundo existentes. Unde Adam Gen. ij. dixit de eua sua vxore. Propter hoc relinquet homo p̄rem ꝛ matrē ꝛ adherebit vxori sue. In signū hui⁹ multi sunt q̄ pot⁹ vellent exheredita ri ꝛ omnibus temporalib⁹ p̄uari q̄ hoc malum scienter ꝛ voluntarie in suis vxoribus sustinere. Tercio qz hoc vicium quodāmodo assimilat homicidio. Cū em̄ vir ꝛ mulier sint vnum corp⁹ ꝛ vna caro. vt̄ in euang. vbi xp̄s dicit. iā nō sunt duo ꝫ vna caro. q̄ auferꝛ vxorem alicui idē est ac si ipmm̄ et ei auferret. ergo ꝓhibitio adulterij in decalogo. immediate ponit post ꝓhibitionē homicidij. ꝛ aī ꝓhibitōs furti. vñ Clemens papa. Quid in oibus pctis adulterio grauⁱ est. scōm em̄ in penis locū tenet. i. in ꝓhibitis omib⁹. Vñ adulteriū est tam graue pctm̄ q̄ pot⁹

hic oēm penā tpalē deberet sustinere vel etiā si necesse esset potius dēret mori ꝛ pmittere se occidere ab alio q̄ in adulterīū cōsentire. vñ Joseph magis voluit incarcerari q̄ adulterio cōsentire. vt hr̄ Gen. xxxix. Etiā susanna q̄ ē speculū oīm mulier potius voluit innocēter occidi q̄ adulteriū ꝯ deū cōmittere. vt hr̄ Dan. xiij. Quarto ꝑt ostēdi gravitas adulterij ex penis q̄ infligūtur ꝓ hoc vicio. Primo q̄ sciendū q̄ adulteri q̄q̄ punīūtur corpalit. q̄q̄ tpalit. q̄q̄ spūalit. ꝛ q̄q̄ eternalit. Primo corpaliter q̄q̄ punīūt a deo. Reg. xij. dixit Nathan ad Dauid post̄ adulteriū cōmisit. Nō recedat plaga de domo tua vsq̄ in sempiternū. eo q̄ despexeris me. ꝛ tuleris vxorē vrie etbei. Et q̄ talis adulter ex pmissione dei torq̄tur hic in pēna a diabolo in terrorē alioꝝ. Unde legit q̄ q̄dā cōmisit adulteriū. ꝛ post̄ intrauit ecciam obsessus est a demonibus ꝛ maxime punitus corā oīm ppl̄o. ꝛ immediate suā infelicē animā sine oīm ꝓritōe ꝛ pēna reddidit penis inferni. Itē q̄q̄ punīūt tpaliter. vt a iure q̄q̄ fustigāt. ꝛ q̄ndā lapidabāt. vt ꝑz Jo. viij. Ubi scribe ꝛ pharisei duxerūt mulierem in adulterio dēpbensam ad ihm dicentes q̄ moyses eis p̄cepisset talē lapidare. Tunc xp̄s dixit. q̄ si ne pctō ē vestꝝ primus in eā lapidē mittat. Sed si iam nūc tēpis oēs adulteri lapidari deberēt. forte lapides deficerēt. Sz si hic nō. tū in futuro lapidabūtur nisi penituerit. Itē etiā q̄q̄ punīūt spūalit. scz in privatōe regni celestis. apl̄s. Adulteri regnū dei nō possi. Itē etiaz q̄q̄ eternalit. vñ Apoc. xxj. Erit pars illoꝝ in stagno ꝛ sulphure ꝛ igne vrenti Ozee. vij. Oēs adulterātes quasi clibanus succensus. Exp̄m legit q̄ q̄dam sctūs ꝛ devotus orauit ꝓ vxore sua defuncta. illa apparens dixit ei. q̄ eaz se quereꝛ. Et duxit eū ad q̄ndam teterrimā domū in qua vidit demones horribiles portantes vnū dolīū ignei in qua ꝓiecerūt vnū burgensem mortuum de villa sua ꝛ vxorē alterius. ꝛ ibi cōburebant ꝛ balneabātur tanq̄ in metallo bullieti. ꝛ natabāt in tali pena sicut pisa in bullienti olla. ꝛ ambo clamerūt ve ve ve. Q̄ō iste audiēs pterrit⁹ ē. Tūc vxor eius dixit ei. Cum his q̄s bñ nosti balnearer ego eternaliter nisi misericōdia dei ꝓ pniam a peccato me reuocasset. Et insup subiungens. Illi em̄ duo relicto maritali thoro adulterino amore sibi invicem adheserūt. diu simul peccantes. ꝛ hoꝝ peccatoꝝ ego mediatrix fui. ꝛ eis modum ꝛviaz ad hoc ꝑpetrandū dedi. Sed illis in peccatis suis morientibus ego pniam ꝓcuraui salutarē. Tunc vir dixit. q̄d tūc ꝓfuit eis cōfessio in agone ꝛ sacramentoꝝ pceptio. rñdit. Nihil ꝓfuit eis. q̄ nō ex charitate ꝛ ex timore mortis ꝓcessit talis ꝓfessio ꝛ pnia. vñ apoc. Sola charitas est q̄ liberat a morte. Ergo q̄ō non fit ex charitate nō ē meritoriū vite eterne. Quartus actus ē sacrilegiū. ꝛ ē illoꝝ q̄ transgrediūtur legem regularis ꝓfessionis q̄ votū ꝓtinētie q̄ se deo astrinxerūt violāt. vñ tales dicūt sacrilegi q̄ tā miserabilit violāt votū suū ꝛ peccāt ꝯ fidē deo datā ꝛ ꝯ veritatē divine obligatōnis q̄ se deo obligauerūt. vt sunt religiosi ꝛ sacerdotes in sacris ordinib⁹ cōstituti ꝛ sctimoniales post̄ ꝓvelatōez fuerūt deo cōsecrate. Et illud pctm̄ grauiꝰ est oib⁹ ꝓdictis. q̄ in eo ipi deo maioꝝ fit iniuria. Quintus actꝰ ē incestus ꝛ ē illoꝝ q̄ trāsgrediūtur legē nālis cōditionis. vt incestuosi q̄ se cōmiscēt cū suis ꝓpinq̄is in linea consanguinitatis. q̄ō tñ aliqua bruta aialia verent facere. vt ꝑz de camelo q̄ matri sue naturaliter refugit cōmisceri. Unde narrat phūs. xj. libr. de aialibus. q̄ q̄dam oculos cameli pallio suo obtexit. cui ꝛ sic mrem suā submisit. Quō cuz camelus post cōcubitū cognouisset statim illū calcibus peremit ꝛ suis pedibus cōculcauit. Itē hoc pctm̄ homine quasi canē reddit. canis em̄ in ope suo nō cōseruat lineā consanguinitatis. Item ꝓpter magnitudinē istiꝰ pctī apl̄us paulus trādidit sathane ad ad cruciandū illū fornicatorē q̄ cum nouerca sua peccauit. vt hr̄. j. Cor. v. Sextus actꝰ ē peccatū ꝯ naturā. ꝛ ē illoꝝ q̄ trāsgrediuntur legē naturalis inclinatōnis. s. q̄ se cōtaminat cū pctō muto vicio. s. indicibili ꝯ naturā peccantes ꝛ naturalem vsum cocūbendi q̄cūq̄ arte vel ingenio peruertentes Et hoc pctm̄ fm Aug. ē grauius oibus alijs pctīs ꝓp̄ qō mutū vel indicibile dr̄ eo q̄ ipm nominare turpissimū ē. ita q̄ os dicētis ꝛ aures audientis polluūtur inde. vtz i decre. xxxij. q. iiij. Jn eo. Et istō idē pctm̄ ꝓp̄ sui enormitatē ē vnū de pctīs clamātib⁹ in celū ꝛ divinā vltionē ingiter postulātibus. Unde Gen. xviij. dicit dñs. Clamor sodomoꝝ ꝛ gomorreoꝝ multiplicat⁹ ē ꝛ pctm̄ eorū aggravatū est nimis. Et postea dñs q̄si admirās ꝛ dubitās super tanto scelere dicit. Descendā ꝛ videbo vtrū clamorem q̄ venit ad me ope cōpleuerit. q. d. Incredibile videt boies tantū flagitiū ꝓpetrasse ꝛ tātū pctm̄ in hūana natura eē. Et etiā hec fuit vna cā q̄re xp̄s distulit incarnari. vñ Piero. dicit. q̄ ꝓpter hoc malū viciū filius dei mlto tpe distulit incarnari. ꝛ i signū huiꝰ sodomite extincte sunt in nocte natiuitatis xp̄i. Aug. Deo in carne aduenīēte oēs hostes nature sodomitas intellige morte reprobos et subita perijsse. Ad designandum q̄ in humana natura ammō nūq̄ inueniri deberet tale pctm̄. quā naturā filius dei dignificauit cū hō natus sit. Et sciēdū q̄ tales sodomite sunt pessimi homies. vnō Gen. xiij. Boies aūt sodomite erant pessimi ꝛ peccatores corā deo nimis. Itē grauitas illiꝰ pctī patz ex vindicta sūuersiōis. v. ciuitatū. ꝛ Ray. dic. Hoc vicium q̄ detestābile sit ptz p pena sodomitis inflicta. In qua vindicta attendendū est q̄ dñs nō solū voluit punire nocētes ꝫ etiā inocētes punlos. s. vnū diei. ꝛ in b ē ꝓuisum pueris ne diuti⁹ viuētes exēpla patrū seq̄rent ꝛ grauius damnarētur. Et etiaz circūiacētes regiones punire voluit. Nec solū homines immo etiā aialia ꝛ terrenascentia. ipsamq̄ terrā destruxit cōuertendo eā in mare mortuū in q̄ nihil viuit nec auis nec piscis. vñ Gen. xix. Dñs pluit sup sodomā ꝛ gomorrā ignē ꝛ sulphur de celo ꝛ subuertit ciuitates has ꝛ omnē circa regionez ꝛ vniuersos habitatores vrbiū ꝛ cūcta terre virentia. Et cū ista pena punitū est hoc peccatuz tempe Abrae vsq̄ ad hanc diem. ꝛ interim longū spaciuz est lapsum quia ab abraam vsq̄ ad xp̄m transacti sunt duo milia sexcēti septuaginta sex āni. A xp̄o aūt transacti sunt mille quadringenti decez ꝛ octo anni. Quis oīmbus simul cōputatis sunt quatuoꝝ

milia ānnorū ⁊ nonagintaquatuor anni. et adhuc vsq; hodie sp punit hoc pctm̄ qō añ tot annos ppetratum est. quia nihil potest ibi viuere. ſ. nec auis nec piscis. ꝯ idem loc⁹ dr̄ lā mare mortuū. Itē nec hō dz cogitare de tali pctō. Vñ vxor loth deducta de sodomis cū filiab⁹ ⁊ marito respiciēs retro versa ē in statuā salis. ad oñendū q̄ tū displiceat deo memoria hui⁹ pcti. Sed hic q̄rit q̄d sit pctm̄ sodomiticū ⁊ quō ppetrat. Añr ſm Job. in sum sua li. iij. ti. xxxviij. q. xiij. Quocūq; mō factū luxurie exercet p̄terq; int̄ marē ⁊ feminaz ordinate ⁊ in vase debito viciū ℨ naturā ⁊ sodomiticū iudicat. Unde sciendū q̄ q̄libet dz in coitu ordinē ⁊ debitum modū seruare tam ī vxore q̄a q̄ cū aliena. siue ī matrimonio. siue extra mr̄imoniū. Naz posset q̄s sic ordinē puertere etiā cū vxore q̄ graui⁹ peccaret q̄ si q̄tā mr̄em cognosceret. vñ Aug. ⁊ ponit in decre. Hoc vicio malus ē q̄ si q̄s mr̄em suā cognosceret. Mal⁹. n. eēt q̄ mr̄em suā cognosceret. ꝑ iste peior ⁊ imo pessim⁹. vñ Gen. xiij. Hoies sodomite pessimi erāt ⁊ pctōres coꝝ dño nimis. Ergo null⁹ xp̄ian⁹ puertere dz debitū ordinē. aug. Valde dete stabile esset q̄ mulier eēt accincta gladio ⁊ vir fuso. Itē de hoc vicio dic. s. th. ij. ij. q. clvij. Grauissimū int̄ oia peccata luxurie est viciū ℨ naturā. Vñ etiā beatus Aug. ⁊ ponit in decre. Grauius oñib⁹ alijs peccatis ē pctm̄ p̄ra naturā. q̄pter q̄ motū ⁊ indicibile dr̄. eo q̄ ipum noiare est turpissimū. xxxij. q. iiij. In eo. Sciendū q̄ aliqui demones abhorrēt illud viciū q̄p nobilitatē nature. Vñ legit in lib. de apīb⁹. Mulier sodomita iacuit i lecto. ⁊ q̄n cuꝫ seipa peccauit audiuit diabolū clamātem trib⁹ vicibus pfi pfi pfi. Que territa ad cōfessionē venit et pniam egit vltra q̄ ei iniūcta fuit. Ultimo q̄ritur an sit dr̄ia int̄ pctā sodomitica. ⁊ q̄d ipoꝝ sit ḡuius Añr ſm q̄d hr̄ in sum. Job. li. ij. ti. v. q. iij. Dz est q̄ druplex dr̄ia. Primū pctm̄ cōtra naturā est pctm̄ molliciei q̄d cōsistit in sola omissione cōcubit⁹ ad alterꝫ. Scōm q̄d grauius ē vbi seruat debitū vas. Tercīū quod adhuc graui⁹ est vbi non seruat debitus sexus. ſ. masculoꝝ cōcubit⁹. Quartū aūt q̄d ē grauissimū ē pctm̄ bestialitatis. ſ. vbi non seruat debita species. Dz sciendū q̄ valde caute ē loq̄ndū in sermonibus de illo pessimo vicio. ⁊ etiā p̄fessor debet se caute habere de hoc vicio in cōfessione ne scandalū vel occasionē peccandi p̄beat.

Ad eandem dominicam. Sermo. lxxxvj.
Qd luxuria sine actu cōmittit decem modis.

Uxorem duxi ⁊ iō veni
vre nō possum. Lu. xiij. Exq̄ iam in p̄cedenti ſmone dictum ē de luxuria q̄ actu cōmittit. tūc iam hic in isto sermōe tria sunt dicenda. Primo quō luxuria cōmittit sine actu ⁊ q̄n sit mortale ⁊ q̄n non. Scōo quō hoc p̄bat q̄ vnusq̄sq; p̄t ab actu luxurie abstinere. Tercio exemplū. Quātō ad primū sciēdū q̄ luxuria sine actu cōmittit decem modis. Primo q̄n q̄s dz turpē cogitatōem tñ sine delectatione ⁊ contra voluntatez suā incidit sibi. ⁊ hoc nullū est pctm̄. Añ greg. sup Ezech. Quātūcūq; immūda sit cogitatio mentem nō polluit si rō non ꝓsentit. ergo boni hoies caste viuentes nō debēt multū turbari ex eo q̄ eis male ⁊ pessime cogitatōnes incidūt qz diabolus p̄p tēptat bonos q̄ malos q̄ volūtatē diaboli in oñib⁹ exequūt. Añ Gre. Tanto hostis callidus decepto nis molimina ardentius exquirit quāto celesti patrie feruentius nos inhiare cognoscit. vñ etiā beri. Nō em̄ cōtristari debemus si in tēptatōnes incidimus. ꝫ si in tēptatōnibus superari fuerim⁹. ꝫ si q̄s tēptaret de pessimis ⁊ inauditis cogitatōnibus vt rilit̄ resistere dz tūc erit ei meritoriū. vñ ber. Quotiens resisteris totiēs coronaberis. Idē in li. medit tationū. Demonū est malas cogitatiōes ingerere nr̄m ē illis non cōsentire. Nā q̄tiens resistim⁹. totiens diabolū superamus. angelos letificamus deū honorem⁹. ¶ Secūdo q̄n incidit aliqui mala cogitatio cū delectatione tamē sine cōsensu plena tōnis. tūc est pctm̄ veniale. Unde sciendum ē. q̄ in primo peccato primoꝝ parentū concurrebāt tres p̄sone. ſ. diabolus in specie serpentis qui suggessit mulieri. ⁊ mulier q̄ dedit viro. ⁊ vir qui comedit de fructu vetito. tunc pctm̄ cōsummatū fuit in adam q̄tum ad genus hūanū. Et ſm Augu. Sugestio serpentis in nobis est primus motus ex fomite p̄ueniens. Comestio mulieris est delectatio. ꝫ comestio viri ē consensus. Dis em̄ tribus. ſ. suggestione. delectatione ⁊ cōsensu hō ex tēptatiōe in pctm̄ ducit. qz tēptatio p suggestionē q̄ in cogitatione p̄sistit inchoat. ⁊ si tūc ei nō ꝓsentit. ꝫ ei immediate resistit tūc nullū est peccatū. Si p cogitationis delectationē tēptatio p̄gredit. ⁊ sic erit veniale. dū delectatio immūde cogitatiōi aduenerit. Si p consensum tēptatio ⁊ peccatū cōsummat. ꝫ sunme cauere debemus ne delectemur in cogitatiōib⁹ malis. qz cū delectatio aduenerit tunc est peccatū veniale. ⁊ hoc intellige q̄n ꝓsensus rōnis nō ē ibi. qz cōsentiente ratōne pōt esse de genere mortalis. ¶ Tercio cōmittit q̄n quis dat consensum i morosam delectatōem. sicut qui delectat⁹ cum plena rōne in malis cogitationibus ⁊ in eisdē se voluit. tunc talis morosa delectatio ē peccatū mortale. sicut beu multi faciūt tam mulieres q̄ viri ⁊ etiam virgines. q̄ licet nolūt ad actum p̄cedere. tamē diutius in malis cogitatōibus ⁊ delectatōnib⁹ quasi delectando immorāt. qō ē nimis p̄iculosum. qz facilime p hoc pctm̄ mortale incurrunt. Nō ꝑbat Jacob⁹ in epla sua dicēs. Concupia. i. interior aie delectatio cū cōcepit subaudiēdo cōsensuz rōnis. parit pctm̄. ſ. mortale. Quarto cōmittit q̄n q̄s ex mala cogitatōe ⁊ delectatōe dat cōsensum ⁊ volūtatē ad ipm op⁹. ⁊ hoc semp ē pctm̄ mortale. Aug. sup Gen. Si rō cōsentiat ei q̄d libido cōmouerit faciēdū eē ⁊ nō discrepat. tam ei pctm̄ imputat. etiā si nō cōsequat factū. q̄n rea tenet in cōscientia. Et hoc etiā intelligit de quolibz peccato mortali q̄d hō cōmittere ꝓponit. qz q̄cūq; regnū celeste intrare dz oportet q̄ sic stet in suo ꝓposito q̄ si viueret eternaliter nūq̄ mortaliter peccare vellet. ꝫ de necessitate salutis oportet q̄libet siue sit masculus siue virgo femina sexus sic stet in suo ꝓposito q̄ nūq̄ velit facere actū luxurie nisi in mr̄imonio. Quinto cōmittit visu. vt cū q̄s ex visu cōcupiscit aliquā p̄sonarum. ⁊ ea intentiōe eam inspicit

vt eam cōcupiscere velit. Mat.v. Qui viderit mulierem ad concupiscēdū eā.s.vt concupia transeat in affectū cordis z etiā in cōsensum rōnis z etiā si facultas assit facere disponit.iam mechatus est eam in corde suo.vbigratia. Si ds vna die cētū domos intraret.z in qualibet talem concupiam iam dictā sibi per visum acquireret tot peccata mortalia cōmitteret.Ergo maxime necessaria est oculorum custodia. ✠ Primo qz sunt valde veloces ad nocendū anime sō pdonibus cōpank.Treñ.iij. Oculus meus depdatus est aiam meā.Geñ.iij. Vidit igit mulier q bonū esset lignū ad vescendū z pulcrū oculis ꝛc.z tulit de fructu illius z comedit. vñ Greg.dicit. Nō em ea cōtigisset lignū nisi prius incautē inspexisset.Scōo custodiēdi sunt oculi.qz sunt q̄si due porte in castro corpis nostri. Qui em habet portas alicui⁹ castri hz q̄si ipm castr̄. Sic si diabolus hz oculos nros tūc hz castrū corpis nr̄i. z tūc mors frequēter intrat in aiam p fenestras nostras.z p̄r sequitur q deus nihil habz in homine si oculos nō habet recte sicut dñs castri q̄ non habz ingressum ibi.vñ xps dicit in euang. Si ocul⁹ tu⁹ fuerit nequā totū corpus tuū tenebrosus erit. Tercio custodiendi sunt oculi z visus exp̄te mulieris quia a planta pedis vsq; ad verticē non est loc⁹ ut mulierē ornata in quo nō sit positus laqueus diabolus ad capiendum animas.Ecci.ix. Ne respicias mulierē comptā ne forte incidas in laqueos eius. qz diabolus vtitur mulieribus pōpose ornatis tā rhetribus z tanq̄ gladijs ad capiendū z ad occidendū.Ysero. Gladi⁹ igne⁹ ē spēs mulieris. immo etiā gladi⁹ biceps mulier pōpose ornata. Ppz ex eo q occidit aiam ꝑpriā p superbiā.z aiam ꝑximi p luxuriā z malā concupiam. ✠ Querit q̄d faciendū sit cū ds videt aliquā psonā ornatā z pulcram vt sibi nō noceat in aia sua. Rndet q duo cogitanda sunt. Primo q nūq̄ tantā curā z diligentiā habuisti ad ornandū aiam tuā eternaliter victurā z ad cōplacēdum deo sicut ista psona habuit ad ornandū corpus suū putridū z mortale ad complacēdū mūdo.z sic dolere debes de accidia z negligentia tua.z de pditione aie illius psone quaz sic pompose vides incedere. Secūdo cogitandū est q̄ pulcre sunt facies elector̄ in celo.z quō ornabunt cū cras morītur tampulcer est ad videndum. quid tūc erit de immortalibus post iudiciū eternaliter viuētibus.Et sic hō p hoc debet sibi acq̄rere affectū p uenīēdi ad celestē claritatē. Sciendū etiam q si hō videt mulierē vl' ymaginē tanq̄ rem vl' imaginē pulcrā nō malū cogitādo vel affectādo nō est pctm.q̄ uis sit incautū. Gre. Nō licet videre qō nō lz ꝑcupiscere.Aug.in regula. Neq; feminas videre ꝑhibemini ꝑ appetere vel ab ipis appeti velle crimio sum ē. ✠ Sexto cōmittit locutione vl' risu.vt cū ds alloquit vel arridet aliquā psonam ea intētione vt eam alliciat.sic peccat mortaliter.vbigr̄a Si ds loq̄tur vbum iocosum ea intentōe vt illā p sonā ad actū illicitū alliciat.tūc vbū iocosum qō alis essz venale erit sibi mortale ꝓpter puersam intentionē sicl' intelligendū est de risu.vt cū quis arridet alicui psone ea intentōe vt ipam psonā ad malam concupiam z ad actū illicitū alliciat.tūc talis peccat mortalit ꝓpter puersam intentōem. Lu.vj Ve vobis q̄ nūc ridetis.p̄ si alis arrideret alicui p sone ꝓpter noticlā vel exq̄dā lenitate.vl' ex cōsuetudine vel ex admiratione.vl' ex loco tūc vix peccaret venialiter. Sciendū q̄ aliq̄ antiqui z etiā qñq; mulieres z virgines sepe loquūtur verba scurrilia z luxuriosa.qō ē valde reprehensibile.qz per hoc ostendūt q̄ habēt corda impudica.quia ex dictis xpi vt hr̄ Mat.xij. Ex abundantia cordis os loquitur. Sup eodē vbo Crisō.dicit. Quale cor habet vnusq̄sq; talia vba loq̄tur z opa facit. Aresto.iij. ethi. Qualiscūq; vnusq̄sq; est taliter dicit z taliter opat z taliter viuit. Ysido. Qualis ex̄mo ostēdit talis z animus cōprobat. In huius signū spūales ꝑsone z homies deuoti septies nominant deū z dominū nr̄m ihm xpm et beatā virginez mariam.et loquūt de licitis.z verba salutifera ꝓferūt. qz hūt corda pudica z casta. p̄ p oppositū faciūt mali z puersi z impudici homes ꝓferentes verba scurrilia z luxuriosa. Vñ Ysid. de sum. bo. Mali sermones in ore xpiani eē nō debēt. Nā sicut malos mores bona colloq̄a corrigūt ita bonos mores mala colloquia corrūpūt. Septimo cōmittit p tactū impudicū z per amplexus oscula z hmōi. Qui modus ex̄mo apostolo vocatur turpitudo. Et ille mod⁹ etiaz est p̄ peccatum mortale. Et ex̄m magistrū in compendio theol. veritatis.est tanto grauius peccatum q̄to magis p talia libido accēdit ꝓpter nimiā approximationem ad mulierē vel virginē. Tñ sciendum ex̄m eūdem mgr̄m. Tangere mulierē ꝓter malā intentionem nō est pctm mortale.sed tangere ex libidine vel osculari ad se non ꝓmentem est peccatum mortale. Heu hoc illi nō aduertūt qui vt frequenter mulieres z virgines impudice tangūt.scz amplexando.osculādo.in quo deum grauit offendunt. ✠ Octauo cōmittitur sine actu p ornatum corpis vel alia signa ad luxuriam incitantia. verbigratia. Vt sunt illi q̄ nō cōcupiscūt nec actū ꝓpetrare volūt.p̄ faciūt vt cōcupiscantur.vt multe mulieres silr̄ z multe vgines q̄ ad hoc se lauant z ornāt z capita sua discooperiūt vt amabiliores fiāt Que nō solū in plateis z chorcis.immo etiā in ecclesia corda viroz dū eas inspiciūt vulnerant nūc colore albo.nūc rubeo.nunc familiari colloquio. nūc manuū intectione.nūc vultus compositione. sicut faciūt iste que cum cilicio fricāt facies. z depingūt se sicut pictor imagines.z per talia laqueum z occasionē ruine prestant ꝓximis.Et tales q̄ sic non cōcupiscūt nec actum facere intendūt. sed cōcupiscī ab alijs volūt sunt occisores animarum A q̄bus deus districtā rōnem requiret de oīb⁹ aiabus illis q̄s sic ad pctā traxerunt Dñi dr̄ Exo. xxj. Qui foderit cysternā z nō operuerit ceciderit q; in eam bos vel asinus dñs cisterne reddet pctiz iumentoz. Ubi dicit glosa. Cisterna aperitur quādo mulier ornatur. z tūc bos vel asinus incidit in eā cū hō p illū ornatū illaqueatur. tūc illa mulier reddet rōem de illis aiabus. Greg. in moza. Tot mortibus q̄s dignus ē quot exempla pravitatis in posteros reliq̄t. p̄ vgines z mulieres nō dūt se pomse ornare. Augu. li. ad sacras virgines. Dominica

virgo nec ornatu capitis nec habitu nec oculis erectis. ꝫ cū vultu ad terrā depositō ꝓcedat. ne in sevles inducat ⁊ accēdat amatores. ⁊ si nō pereat ipa tamē nec alijs ꝓditōnis cā existat. Nono cōmittit ꝙ dona ⁊ munuscula. cū aliqs dat alicui ꝑsone aliqō donū vel clinodiū ea intētione vt eā sic ad malam concupiam ⁊ ad malū actū alliciat. Talis sic dans siue sit ꝓ nono anno siue alʒ in alio tpe peccat mortaliť ꝓpter malam intentionē. Immo mechanicus q̄ ꝓparat vl vendit tale clinodiū illi quē cerritudinaliť scit sic velle abuti reꝰ erit illius pcti ⁊ peccat grauiter. Insup nūcius qui est mediator illaꝫ ꝑsonaꝫ ⁊ scienter tali ꝑsone portat tale donū vel incentū ad talē malū finē cōsequendū reꝰ erit illius pcti ⁊ grauiť peccat. ¶ Decimo cōmittit qñ aliq̄ libenter vellēt actū illū ꝑficere ⁊ bene etiaz possent. qz hñt opportunitatē loci ⁊ tēpis ⁊ ꝑsone. ꝫ solū ꝓpterea dimittūt. qz timent mūdum ⁊ scandalū hominū ⁊ cōfusionē ꝓpriā. Sz si scirēt se posse facere in hoc actu nec deū nec sanctos nec ꝓpriam salutē aīe curarēt q̄n hoc opus ꝑpetrarēt. Et tales q̄ sic dimittūt nō ꝓpť deū ꝫ solū ꝓpť hoies graviť deū offendūt. qz voluntas eoꝝ deliberata ē ad istuz actū. vñ Leo papa. Sunt nōnulli q̄ dū corde cōcipiūt pcm̄ faciendū deliberant. id tū timore dimittūt aut ꝓ difficultate implere nequeunt. hi ꝓfecto nō in dño morīūtur. Et idē intelligiť de q̄libet peccato mortali qō q̄s nō ꝓpť deū dimittit. ꝫ solū ꝓpť timorē hominū. vbi gīa. Sicut q̄s non choriſans vel vestes ꝑciosas nō portans. ꝓpterea qz pf ⁊ mť vel aliqs ꝓpinquꝰ eiꝰ nouiť defunctus ē. Sz si ꝫ nō eēt ꝓpť deuz nō dimitteret ꝫ oīno faceret. Silr q̄ cōcupiſceret rem ꝓximi sui. ⁊ hāc sibi libēter ꝫ traheret si suspendiū nō timeret. Tales sꝝ stāt in peccato mortali. Si aūt q̄s ad actū luxurie procedit tūc sꝝ ē pcm̄ mortale. vt ꝑz in ꝑcedenti sermone. ¶ Scdo sciendum ē q̄ illi q̄ dicunt se non posse caste viuere nec ab actu luxurie posse abstinere loquūť ꝑ veritatē fidei. qz cū adiutorio dei q̄ libet hō pōt a luxuria se cōtinere. ⁊ oppositū tenere sapit heresim. Cū ꝙ q̄s audet dicere q̄ etiam cū adiutorio dei nō possit cōtinenť viuere talis loquitur ꝓtra primū articulū fidei vbi dicimus. Credo in deū pfem̄ oipotentē. vñ etiā apls. Oia possum in eo q̄ me cōfortat. Itē patz ex hoc q̄ q̄libet pt caste viuere. qz si ꝙ vnū actū luxurie deberet pdē oia bona tpalia sua. vel etiā sciret se amissurum pedes vel manū. vel ambos oculos. vel si sciret sibi ꝑpatum ignēū lectū in quo deberet cremari sicut beatus Laurētius i craticula. oīno abstineret. ⁊ nūq̄ vsq̄ ad mortē aliquē actū luxurie scienter ⁊ voluntarie ꝑpetraret. Quare tūc non magis ꝓpť deum ⁊ ꝓpter salutem ꝓpriā ⁊ ꝓpter eternam damnationē euitādā debes a luxuria abstinere. ergo summū remediū qñ q̄s tēptať a luxuria. ē q̄ hō seipm cruciet vel flagellet. vl alʒ puniet corpus suū. ⁊ ꝫ trabat sibi de cibo ⁊ potu. Iñ Ilug. de sanc. victo. Parca cū vita occidit vicia. libidinē extinguit. virtutē nutrit. aim roborat. mētem ad celestia elevat. Qō aūt punitio corpis extiguit luxuriā ꝑz de bto Benedicto. qui ꝓpter ardorē luxurie ꝓiecit se inter spinas ⁊ vulnerauit corpus suū ⁊ sic per vulnera carnis extinxit ardorē libidinis. Itē legit de beato bernardo q̄ semel immersit se in gelidā aquā ꝓpter vehementē temptationē carnis. Qō aūt ꝫtractio cibi ⁊ potus extinguit luxuriā. hoc vltimo ꝑz ꝙ tale exemplū. Erat q̄dā adolescens q̄ ex intuitu illicito in concupiam carnis vehementer cōtra honestā ⁊ pulcram mulierē accensus fuit. Sz ipsa repulit eum sepius. Vnde semel ipse dixit. Sinō suā volūtatē adimpleret oporteret eū mori. Tūc ipa assignauit ei diē locuz ⁊ horā q̄ deberet venire ad eam. Cū aūt ipe venit tunc illa dixit. Tua voluntas non adimplebitur nisi ꝓius cōsenseris mihi in vna petitione. ⁊ ipe libenter consentit. Et ipa iclusit eū in vna camera ꝙ triduū sine cibo ⁊ potu. Et quarto die ꝓpauit vnū locum cū mēsa ibi posita q̄ fuit plena bonis ferculis ciborūs ⁊ potibus. et exposito ꝓparauit lectū pulcruz ⁊ dixit iuueni. Optionē tibi do an velis comedere siue bibere. vl volūtatem tuā mecū adimplere. ⁊ voluntate tua ꝙ acta cōuerso includā te. ⁊ tam non gustabis q̄ntū in comedendo ⁊ bibēdo. Tunc iuuenis rūdit. ego iam ita fatigatus ⁊ attenuatus sum fame ⁊ siti. ꝙ ignis concupie totus refriguit ⁊ iam nullā concupiscentiā erga te habeo. Sz me delectat comedere ⁊ bibere magis ꝫ quicq̄d aliud facere. Et ipsa dixit. O nequam cur dixisti ꝙ oporteret te mori nisi ego tibi consentirē. Vade ⁊ qñ ampliꝰ sic accessus fueris tūc tibi subtrahe de cibo ⁊ potu. et sic poteris carnis me concupiam extinguere ⁊ caste viuē.

Dominica tercia post festū trinitatis.

Sermo. lxxxvij. De conuersione peccatoris.

Gaudiū erit coram angelis dei sup vno peccatore pniam agente. Luce. xv. Mat. xviij. Valde magna ⁊ ꝑciosa est penitentia peccatoꝝ. de qua angeli in celo tātū festū facīūt tantūq̄ gaudiuz hñt. Vñ. sup Cañ. Gaudent angeli in peccatoꝝ cōuersione salutem hoim sitientes. Lacrime em̄ penitētiū sunt vinū angeloꝝ. Qñ merito dr̄ in verbis premissis. Gaudiū erit coram angelis dei ⁊c. Vnde sciēdū. q̄ tria sunt in pñti sermone dicēda. Primo quō tota trinitas ⁊ angeli ⁊ sancti gaudent de conuersione peccatoꝝ. Secundo q̄re oēs hoies debent gaudere de penitentia peccatoꝝ. Tercō q̄re demones gaudent de damnatione peccatoꝝ. Quātū ad primū notandū q̄ de nr̄a cōuersione nō tm gaudent angeli. ꝫ etiā tota trinitas. s. pr̄ ⁊ filius ⁊ spūssanctꝰ

¶ Primo gaudet pr̄ qz multū gaudet rex terrenus qñ filius sibi cōcipiť. sicut letatus est abraam de ꝓceptu ysaac. Et magis gaudet qñ nasciť. sicut gauisi sunt Zacharias ⁊ Elizabeth in ortu ꝑcursoris. s. Johis baptiste. Adhuc magis gaudet qñ filius ablactať. Vñ abraam fecit magnū conuiuium in ablactatōe ysaac. vt hr̄ Gen. xxj. Sz multo magis gaudet qñ filius grādis effectus ad mēsaz suaz accipiť. Pater igiť celestis de filio spūaliter concepto. nato ⁊ ablactato ⁊ ad mensam recepto multū gaudet. Conceptio aūt intenditur in contritione ⁊ in peccatorum expressione. Natiuitas attenditur in confessione ⁊ in peccatorum expressione. ⁊ bonoꝝ operuꝫ multiplicatōne vel ostensione

Volactatio attendit in vite ꝓfectione.s. qñ hō ꝓfi cit in bonis opibus ⁊ virtutibus. vñ ps. Ibunt de vtute in vtutē. Ad mensam receptio attendit i celesti refectōe iuxta illud Iu.xxij. Edatis ⁊ bibatis sup mē.me.in reg.meo. Scōo de ꝙuersiōe pctōrū gaudet filius.qz videt effectū passionis sue.qō nota ⁊ inuenta.vñ Greg. Vna ouis perijt qñ hō peccando pascua vite reliqt. In hūeros aūt ponit. qz ꝙ ihe pctā nra in corꝑe suo portauit. De q̄ Aug.lib. v.ℨ hereses dicit. Tu inqt ad pctōrē ibs xps cum esses inimicus ꝓpi meo recōciliauit te.cūq; eēs lō ge ego veni vt reducerē te.cū inter mōtes ⁊ siluas errares q̄siui te.humeris meis portaui te.ꝓpi meo reddidi te.laborauit.sudauit. caput meū spinis oppositū.manus meas clauis obiecī. lat⁹ meū lancea aperui. Tot non dicā iniurijs ⁊ asperitatibus lacerat⁹ sum sanguinē meū fudi.aiam meā posui vt ꝓlugerē te mihi.⁊ tu diuiseris a me. Tantū autez desiderij de oue inuenīda hūit q̄ etiaz desertū.i. celū dereliqt. Nō dr desertū tū qz fuerat derelictū ab angelo q̄ in eo fuerat creatus. tū qz derelictū fuerat ab hoie q̄ ipm fuerat inhabitatur⁹. tū qz ad inistar deserti in eo sunt dulces cār⁹ aut̄ .i. angelorꝫ. ibi sunt rose martyrꝫ. viole cōfessorꝫ. lilia ꝙginum. Tercio de cōuersione pctōrꝫ gaudet spūssanctus. primo qz recupat templū suū qō dz inhabitare. iuxta illud.i.Corꝫ.iij. Nescitis q̄ tēplū dei estis vos ⁊ spūssanctus habitat in vobis. Dz inhabitare nō ꝓt nisi spūs malign⁹ recedat.ij.Corꝫ.vj. Que aūt cōuentio xp̄i ad belial.q̄s aūt cōsensus templi dei cū ydolis. Secūdo gaudet spūssanctus.qz recupe rat mēbꝫ suū qō debet viuificare.s.Corꝫ.vj. An ne scitis q̄ mēbra vra sunt tēplū spūssancti. Videmus aūt mēbrū absciſum vl̄ putridū vl̄ palliticuz nō viuificat a spū hūano eodez mō nec peccatōr a spiritu diuino.quia diuisus ē a deo. Esa.lix. Iniq tates vre diuiserūt inter vos ⁊ deū vestrum. Tercō gaudet spūssanctus quia recupat vas suū qō debz implere. Oportet aut̄ qō illud vas sit vacuum ab amore mūdi si debet impleri amore dei. Aug. sup Joh̄. Vas es si plenus es funde qō habes vt recipias qō nō babes. funde amorē seculi vt implea ris amore dei. ¶ Similiter angeli gaudent de conuersione pctōrꝫ triplici de causa. Primo qz videnť sue custodie tam gloriosum fructū. Cuilibet enī homi angelus ad custodiā delegat.vñ ps. Angelis suis mādauit de te ꝛc. Quia angelus ꝙ custodit hominē.dū est in pūti vita. siue sit in lecto. siue in campo.siue in ecclesia. siue in mensa. siue vbicūq; locorꝫ. Bern. In quouis diuersorio i quo deas illo pūte qō me vidēte nō audeas. Itē ille de um esse nō credit q̄ ea pūte deo facit que pūtib⁹ hominibus facere ptimesceret. Item bern. Magna dignitas aiarꝫ q̄ vnaq̄q; aia ab ortu natiuitatis in sui custodiā hz angelū deputatū. Sicut igit̄ me diccus gaudet qñ videt effect⁹ medicine ifirmo ꝓdesse.sic gaudet angelus qñ videt erga hoiem sue custodie effectū. Ecōuerso aūt de casu hois in peccatū ⁊ ei⁹ pditione mltū dolet. Juxta illud Isaie xxxiij. Angeli pacis amare flebūt. Scōo gaudent qz vid ent ex peccatorib⁹ cōuersis suū adimplerī numerū. Cū enī tot ascendāt de homib⁹ quot cēciderūt angeli sine quot remanserūt. Juxta illud. Statuit terminos pplorꝫ iuxta numerū filiorꝫ dei. Manifestū ē q̄ ruina dz de hoib⁹ reparī. ps. Implebit ruinas conq̄ssabit ꝛc. Ideo multū gaudent qñ peccatores cōuertunt. vt de ipis eorꝫ numerus reparetur. Tercio gaudent.quia vident in laudando deū se habere consortium.qz sicut angeli sp laudant deuz in celis.sic homo exñs in gra continue laudat deum in terris in oibus q̄ facit ad honorez dei.qz iustus sp orat q̄diu iustus ē. Et non cessat orare q̄ non desinit bene agere. Ambr. Vnusq̄sq; ꝙuersionē suā gratā credat esse deo ⁊ etiā cetib⁹ angelorꝫ.quorꝫ affectare patrociniū ⁊ vereri dz offensam. Et ꝓpter istas duas vtilitas rōnes non solū gaudent angeli. immo etiā beata virgo Maria et omnes sancti gaudent de cōuersione peccatorum. ¶ Circa secūdum sciendū q̄ de cōuersione peccatorꝫ oēs hoies gaudere debēt. Et hoc ꝓpt tria. Primo ꝓpter honorē dei. qz maximum dedecus deo exhibitū ē ⁊ exhibetur peccando mortalit. ⁊ ℔ primo ꝓpt suā infinitā potentiā ⁊ maiestatez. Sic si rex terren⁹ inhonorarēt a suo paupe seruo ⁊ vili nōne magnū dedecus estimaret eē ꝓpt potentiā ⁊ maiestatē regis ⁊ ꝓpter puitatem ⁊ vilitatem seruī. ⁊ signāter cū hoc sibi fieret ab homie despectō cui multa bona fecisset. Sic etiā ē deo. Secūdo ꝓpter ꝓpter suā infinitā bonitatē. qz q̄ minus bonū eligit ꝓ optimo bono. tunc malus bonū mltū vilipendit. Sic cōtingit q̄ creatura ꝓ creatore diligit ⁊ eligit. vt cū hō conuertit se ad delitias corꝑis ⁊ ꝓponit istas dei ⁊ gaudijs celi. ergo peccatoz q̄ scienter peccat malus dedecus exhibet deo q̄ iudei q̄ aliq̄liter ignorāter fecerūt. Dz malus xp̄ian⁹ scienter peccat non ex infirmitate vel ignorantia ſz sepe scienter ⁊ ex certa malicia.⁊ sic deū multū inhonorat. Sed cū pctōr penitet tūc rehonorat deū penitendo quē prius inhonorauit peccādo. ⁊ placat deū p penitentiaz quē ante offendit p culpam Secūdo gaudere debem⁹ de cōuersione peccatoris. ꝓpter fraternā charitatem. qz primū diligere teneoz sicut meipm.i. fauere sibi vitā beatā sicut ⁊ mihi.s. grām in pūti ⁊ gloriā in futuro. Sed cum peccatoz peniter tunc erit ꝓticeps vite eterne. ergo de hoc gaudere debemus ꝓpter fraternā charitatē quā tenemur primo. Sciendū q̄ hō seipm dz diligere ꝓpter deuz.s. qz est receptibilis gratie in pūti ⁊ glorie in futuro. Et hō non debet se diligere ꝓpt seipm quia hoc est peccatū.s. q̄ homo seipum diligat.s. vt comedat.supbiat.luxurietꝫ ⁊ vtat bonis p sentibus in delicijs vitēdo. vel qz potēs est ⁊ plura bona possidet. vel qz honorat̄ ab homib⁹. ⁊ sic de alijs. Tercio gaudere debemus de conuersione peccatoris ꝓpter numerū electorꝫ qui complebitur per eum. ⁊ ꝓpter gaudiū qō sumus habituri de eo in celo qui cōuertit a peccatis et deo ap̄li⁹ seruire ꝓponit. Sciendum q̄ peccatum cedit homini penitenti in bonū in celo. ⁊ etiā sanctis ⁊ electis. quia penitens ꝓpter hoc deum eternaliter laudabit ⁊ glorificabit q̄ sibi peccata sua hic in terra indulsit et ab infernali incendio liberauit. quia

cernit multos in inferno q̃ forte mi⁹ peccauerũt q̃z ipe peccauit. z deus talẽ miam z gr̃am eis non exhibuit sic̃ sibi fecit. Ex hoc deũ eternaliter plus diligit z regratiat. Querit vtrũ electi videãt pctã aliorũ in celo exñtiũ. Rñdet q̃ sic. Et hoc nõ ẽ ipis q̃ peccauerũt in cõfusionẽ q̃ oẽs electi cognoscũt peccata eorũ ꝫ erit eis in honore. s. q̃ a peccatis surrexerũt z verã pniam egerũt z erit ipis sanctis i gaudium ex charitate qua se in celo mutuo diligũt. qz vident q̃ frater eor̃ fuerat mortuus p pctm̃ qđ cõmisit in mũdo. z reuixit p pniam z satisfactionem perierat p culpam z inuentus ẽ p gr̃am. Et q̃ oẽs sancti in celo laudãt vex medicũ. i. xp̃m. q̃ fratrem ipor̃ sanauit. z de morte culpe ad vitã gratie reduxit. Sicut pr̃ vel frater. mr̃ vel sor̃or. cuius fili⁹ vel cognatus dilectus a mortalis suscitaret vel a graui infirmitate curaret. tunc illi oẽs valde exultarent z illũ medicũ laudarent. Sic z oẽs sancti in celo. ℣ Circa tertiũ sciendũ q̃ demones ꝑ nouẽ cansas gaudẽt de dãnatione pctõrũ. sic angeli gaudent de eius cõuersione. Primo qz de⁹ nunq̃ hẽbit aliq̃ gloriã de illo q̃ damnat. ꝫ oẽs labores q̃s in mũdo isto triginta trib⁹ annis pertulit in illo pditi sunt. Insup oia bona q̃ sibi fecit siue in sanitate corpis. siue in exhibitione z largitione rex tempaliũ z bonor̃ oia ista in eo pdita sunt Insup passio xp̃i z mores xp̃i z vulnera ipius pdita sunt. Nõ xp̃us cõqrit̃ per ꝓphetã dauid. Inua cuũ laboraui z frustra psumpsi fortitudinem meã Et hec fuit vna de maximis tribulatõnib⁹ z passionibus q̃s xp̃s tpe passionis sue habuit. qz cognouit suã amarã passionẽ frustrari in plurib⁹ prauis hoibus. Secõo q̃ hõ dãnat⁹ de cetero nunq̃ aliq̃d boni a deo hẽbit nec vnã guttã misericordie dei Nec ecclesie subsidia fienda ꝑ defunctis ꝓsunt illi. qz in inferno nulla est redẽptio. Vñ Aug. dicit. Si p̃em meũ scirẽ in inferno nõ plus orarẽ ꝑ eo q̃z ꝑ diabolo. Gre. xi. li. moral. Quisq̃s ad inferni mala toleranda descendit nequaq̃ ad lucem vlterius redibit qz nequaq̃ vltra miam parcẽtis liberat quos semel in locis penalibus iusticia dãnantis dãnat. Tercio gaudẽt demões. qz socii penarũ hũt q̃ eor̃ numer̃ augmẽtet. Quarto eo q̃ angeli de cetero nunq̃ habebũt leticiã de eo. s. q̃tũ ad conuersionem. qz nunq̃ penitebit veraciter de peccatis talis dãnat⁹ qz oẽs dãnati in inferno sunt obstinati in malicijs. Licet angeli z beati in celo existẽtes gaudeant de hoc q̃ videt eos in penis. vñ ps. Letabitur iustus cũ viderit vindictã. Quãuis em̃ angeli z sancti videãt penã damnator̃. nullã tñ cõpassionẽ hũt ad eos. Etiã si q̃s videret patrem vel matrẽ. vxorẽ vel filiã nõ cõpateret eis. qz sic cõtũcti sunt deo z vnius volũtatis cũ eo. vt q̃cquid sibi z sue iusticie placet ꝫ etiã eis sil̃r placet. imo gaudiũ est eis videre penã dãnator̃. qz vident mala q̃ ipi euaserũt. z de hoc deũ eternaliter laudabunt z sibi regratiabuntur. ℣ Querit an damnati videãt gloriã beator̃. Rñdet q̃ sic. z ex hoc torquentur cũ videt gloriã inestimabilẽ beator̃. Tũ ꝓpter inuidiã. inuidẽdo beatis de felicitate ipsor̃. Tũ. qz ipi talẽ gr̃iam amiserũt ꝓpter momẽtaneũ gaudiũ huius mundi. ꝓpter diuitias seculi. z voluptates carnis. Sed post extremũ iudiciũ amplius non videbũt gloriaz btor̃ nõ̃tũ ex hoc minorat eor̃ pena ꝫ auget. Tũ qz memorant istã gloriã quã in beatis viderũt in iudicio z añ iudiciũ. Tũ qz indigni sunt q̃ amplius eos videãt. Vñ scriptũ est. Tollat impius ne videat gloriam dei. Quinto gaudent demones de peccatoris damnatione ex hoc quia ipi habent materiã in q̃ crudelitates suas refrigerãt. Detor ẽ em̃ demon omni homini inimico. homini. n. sum̃i cit inimico suo mortẽ inferre. demõ vo post mortem desiderat inimicũ suũ cruciare imperpetnũ. Sexto quia damnati in inferno ex dãnatõe ipius quo ad aliq̃d oẽs petius habebũt. ℟ Vnde querit vtrũ damnati vellent oẽs hoies damnari exquo sciunt ex hoc penas eorum augmentari. Rñdetur sm̃ sanctũ Tho. sup. iiij. sentẽ. di. l. q̃ sic. Etiam parentes suos z cognatos. vxorem z filios z hoc ꝓpter perfectissimã inuidiam q̃ est in eis, sic in beatis est ꝑfecti ssima charitas. ita z in eis est p sectissima inuidia que facit apperere alior̃ malus, Hoc etiã patet in illis inuidiosis viuentibus i hoc seculo. in q̃bus tñ adhuc non est perfecta inuidia. Sed tñ dãnati min⁹ ꝓpinquis inuident q̃ alienis. vñ eor̃ pena maior esset si oẽs ꝓpinqui damnarentur z oẽs alĩ saluarent q̃z si z aliq̃ de suis saluarentur. Et ꝓpter hoc fuit q̃ diues epulo petijt fratres suos a dãnatõne eripi. Cogitabat em̃ q̃ aliq̃ eriperentur z illos voluit esse suos fratres potius q̃z alios. tñ si possibile esset potius mallet oẽs simul damnari. Septimo quia demones gaudent specialiter se esse securos de beata virgine q̃ illam hoiem de cetero eis nõ auferat. Multos ei eis aufert hic q̃s q̃si ꝓtos patident. Infinitos em̃ peccatores a morte eterna liberauit cõuertẽdo sniam. Exm̃ de Hester q̃ ppm̃ suũ etiã post sniam dat̃ post litteras damnationis scriptas z sigillatas. ac publice suspensas a morte liberauit. z amicos regis constituit. Sic simile intelligit̃ de bt̃a virgine. Octauo qz gaudent valde de diuersitate penarũ z acerbitate q̃s in illis vident. q̃s em̃ intuent in maioribus penis de illis plus gaudẽt q̃s in ꝓfundioribus amplius. Nono gaudẽt maxime. quia sunt securi q̃ pctor̃ p pniam non conuertat. q̃ pnia inst nitos eis abstrahit. vt ptz in vtroq̃ testamento in Dauid. in Paulo. in maria Magdalena z sic de alijs. qz pnia respectu dei z pctõrũ est oipotens. Nulla em̃ creatura nec in celo nec i terra. neq̃ oẽs martyres. neq̃ apli. neq̃ ꝓphete. neq̃ confessores. neq̃ virgines. ꝫ sola pnia placat deum peccatori. Mat. iiij. Penitentiã agite appropinquabit enim celor̃. Ezech. xviij. Si impius egerit penitentiam de omni peccato suo vita vinet. Sed demones certi sunt q̃ damnat⁹ amplius non potest agere penitentiam saluarẽ. ergo gaudent. imo demones non solum gaudent de damnatione peccatoris. ꝫ etiam gaudent lapsu iustor̃ hominũ. Vñ legitur in vitaspatrũ. Quidam monachus filius sacerdotis ydolorum cum paruulus esset z sederet in templo ydolor̃. vidit sathanam sedentem. z omnẽ miliciam eius astantem ꝛc. quere hoc expliciũ supra sermone. xl. E.

De eadem dominica.

De nouem chorīs angelorū. Sermo. lxxxviij.

8 Gaudium erit coram angelis dei super vno peccatore penitentiā agente Lu. xv. Greg. dicit q̄ supna ciuitas ex angelis z hominib⁹ ꝓsistit. Cū ergo homines ꝑ vilesvermiculi vtpote de terra creati in angelorum consortio debeāt deputari. ita vt sane fm q̄ plus z minus hūt in meritis supra vel infra ad meritorum ꝓportionē cū angelis collocent. Ideo cū summa diligentia laborandū est z conandū vt quilibet ad hoc perueniat hoc ē. vt q̄libz laboret suis exercitijs vt ad angelos sit vētur⁹. Cū. n. ꝓmia correspōdeāt meritis iuxta illud mat. vij. Eadē mēsura q̄ mēsi fuerit remetietur vobis. Et iuxta illud apli. Que. n. semināuerit hō hec z metet. ¶ Certū est q̄ indubitata veritas fidei xp̄iane tenet. q̄ infimi in meritis cū infimis in celo. z mediocres cū mediis. z supmi cū supmis angelis ordinabunt. Hec ergo ꝓsequn do q̄ ordinē. Primo videam⁹ q̄ ad infimū ordinē hoc est ad angelos collocent. Et sunt q̄ cū infimis z minimis meritis trāseūt ab hac vita. Illi aūt minima hūt merita q̄ ex seipsis nihil hūt. z solū in xp̄i meritis assumunt. nō q̄ xp̄i merita in se sint minima. ꝑ qz de suis nihil penitus addiderūt. Quorum sunt duo genera. s. paruulorū post baptismū decedentiū z peccatorū ꝑ finalē pniam sese conuertentium. Qui cū nihil penitus de suis apposuerūt ad infimum ordinem hoc est ad angelos assumunt. Ipsi eēm sunt q̄ minima annūciāt. hoc est deo nunciant minima merita se hr̄e. Ergo q̄ decedūt in baptismali innocentia z in finali pnia. vt q̄ ex necessitatis articulo prepediti nec ꝓfessionē nec satisfactionē aliquā addiderūt. ꝑ solū in ꝓtritōe eis pcā indulta sunt. z sic decedūt hi qui infimi sunt in meritis ad locū infimum. hoc est ad angelos deputant. Nō em̄ negamus eis veniaz ꝑ tum cunctis sero peniteāt. dicente Aug. Nulla pnia pōt esse nimis sera dūmō sit vera z iō ex tali pnia ꝓcedim⁹ eis aptionez regni. Hz qz nudi sunt ꝓprijs meritis iō exigēte dei iustitia i infimis locis collocent. Et nihilomin⁹ tm̄ in isto choro habebūt magnū gaudiū qz celestes milites. i. angeli in isto choro exītes eos lete suscipiūt z honorifice eis seruiūt z tm̄ honorē eis exhibēt q̄ admirari pōt. Tunc z xp̄us pōt dicere eis. Non miremini Ego seruiui vobis. xxxiij. annis in terris q̄re meruit o angeli mei fuit re vobis dūt in celis. Scōs chorus est sctōr archāgelorū q̄ magna nūciāt z secreta renelāt sic ꝓphetias. z secretiora dei pl⁹ cogscūt q̄ inferiores angeli. Ergo gabriel fuit de isto choro q̄ incarnatōez xp̄i. z etiā natiuitatē Joh. bapti. annū clauit. Ad illū chor⁹ pnenūt isti homines q̄ sup ꝓdicta ctā cordis ꝓtritionē addūt felicissimā oris cōfessionem. z ipam ꝓfessionē cū debitis circūstātijs in sacerdotis audientia fideliter ꝓponētes. z nihil ex oibus ꝓtigētib⁹ obmittētes. Talis em̄ ꝓfessio statim vt ab ore ꝓgredit oim̄ impetrat venīā pctōr. Greg. Cōfessionē nr̄am ex puro corde ꝓsiderat de⁹ z cuncta q̄ delicta relaxat de⁹. Quo q̄ isti nisi int archā gelorū numer⁹ deputant. Cū em̄ pni ex sola cordis ꝓtritōe inter angelos assumunt merito isti q̄ plus ꝓponūt sup eraddētes ꝓfessionē altius. i. in archā gelorū ordinē assumunt. Et merito isti scōi int eos collocant qz magna nūciāt qz reuera maxim̄ est z maxia nunciāt q̄ fœda pcā sua pure denūciāt ꝓfessori Gre. In pleriscz verecūdis hoīb⁹ malorū est certa nimis fœda ꝓfitēdo detegē q̄ eadē ñ ꝓmittere Isid. Cōfessio sanat ꝓfessio scrificat ꝓfessio pcti venīā donat ois em̄ spes in ꝓfessiōe ꝓsistit. In ꝓfessione loc⁹ est misericordie. Et in illo choro adhuc est maius gaudiū. qz ibi cognoscim⁹ abyssum diuine volūtatis. z ibi ꝓgnoscim⁹ cās z effect⁹ rex in deo. s. q̄re hoc vl̄ hoc sit. i. q̄re iste diues. z ille paup. iste est pulcer. z ille deformis. q̄re vn⁹ morit z alter vivit. Tercij angeli dicunt virtutes. z sunt illi spūs p q̄s signa z miracula fiūt frequēter. Et ideo dicūt virtutes. qz virtus diuia relucet in istis. s. q̄ ipe sit oi potēs. z q̄ nihil pt resistere ei. Et qñ de⁹ vult aliq̄d facere qđ est supra naturā. qđ. s. solū fit miraculose sicut cecos illuminare. mortuos suscitare. tunc illi angeli q̄ dicunt virtutes mittunt. Ad hoc q̄ societates illi homines merito assumunt q̄ strēnue z viriliter duob⁹ ꝓdictis. s. ꝓtritioni z ꝓfessioni adiūgūt debitam satisfactionē z ꝓdignā. vñ Lu. iij. dixit Joban. bap. Facite dignos fructus pnie. Gre. Et tāto maiora q̄rāt bonorū opez lucra p pniam q̄to gaudia sibi intulerunt vana p culpam tam viriliter satisfacientes vt ꝓmissis malis in pōdere numero z mensura ex satisfactione ꝓdigna sufficiētiq̄ remediat et post in obseruatiōe ꝓceptorū dei viriliter z strēnue se exerceant z insistāt opib⁹ miscōie. s. esurientes cibando sitientes potādo z sic de alijs. Et qz talis satisfactio hic descripta hz maximā difficultatē z virilē indiget fortitudine. iō virtutib⁹ merito tales apponent. z ibi adhuc erit maius gaudiū. qz ibi cognoscimus omnipotentiā dei plen⁹ quō ex nihilo oia creauit. z adhuc mille vel infinitos mūdos creare posset z quomodo sustentat mundum z omnia creata in esse suo. Quarti dicunt potestates. z illi mittunt ad arcendum demones ne intantum tentare ꝓsumant q̄tum volunt. z illi innāt nos vincere carnē mundū z dyabolū. Et ad istū chorū assumuntur illi q̄ post ꝓdicta exercicia cōtritionis z cōfessionis z satisfactionis p q̄ oia pcā sunt deleta. in artissimo exercitio se ꝓstringūt. assumētes asperā z austeram vitā. z p fortissimā resistentiā carni. mundo dyabolo se opponūt nec ītex peccatis illabātur.

¶ Tres em̄ ꝓcipuos hostes habem⁹ ꝓcipitium suadentes. s. carnē. mundum z dyabolum. Ex quibus duo si aliq̄n interminant tm̄ penit⁹ ex toto nō dimittūt. Tertiu⁹ tm̄ scz dyabolus ita inexorabili aduersus nos odio cōiurauit. vt nūq̄ ab eo ad ictum vnius oculi inducias extorq̄re valeamus. Job septimo Militia est vita hominis sup terrā. Primo em̄ caro impugnat nos p ꝓcupiscentias z carnalia desideria. Semper enim optat voluptuari. otiari impinguari. Cui resistendum est potēter nihil ex omnibus his admittendo nisi q̄ ad seruiendum deo z ad victū z vestitum sunt ei necessaria. tenēdo corpas nr̄m sicut dicit Ber̄n. Sicut eq̄ cōmendatū cui multa volenti. inutilia sunt neganda vtilia etiam nolenti ingerēda. Secundo mundus impugnat nos cum delectationibus mundanis. scilicet gaudijs diuitijs z honoribus et cetera

Et illa respuere debem⁹.s.q̄ hic gaudere in mūdo illicite nō velim⁹ vt in futuro eternaliter cum deo gaudeam⁹ hic spernere diuitias tales vt in futuro possideam⁹ diuitias glorie. hic fugere honores mūdanos vt in futuro honorem⁹ a xp̄o. z ab oibus sanctis z angelis dei. z sic de alijs. Tercio dyabolus nos diuersimode impugnat. Primo malas suggestiones immittendo. q̄bus in principio viriliter resistere debemus Ber⁹. in sermone. Potest inimicus excitare temptatiōis motum ꝛ in te est si volueris dare vel negare ꝓsensum. Scō tempt nos vitiando nostra bona opa. Et hoc cōtingit tribus modis ſm Gre. s. in principio vitiando intentionē in medio temptat p negligentiā. in fine p inanis glie illaq̄tionē. q̄s laq̄os dyaboli p diligentez custodiam euadere debem⁹. Et q̄nto bellū est fortius ex eo q̄ q̄s inclinatus est ad aliq̄d vitium aut ex natura. aut ex actu frequēti. q: ſm Aresti. Actus mltiplicati generāt habitū tāto q̄s pl⁹ merek. s. viriliter resistendo. Et etiam q̄nto pluries q̄s tentat tāto plures coronas resistendo merek. Ber⁹. Quotiēs restiteris totiēs coronaberis. Et in illo choro habebimus adhuc maius gaudiū q̄ꝫ in inferioribus choris. O quale gaudiū tunc habebimus cum illis militibus. i. angelis. q̄ hic inuerūt nos vincere mundum. carnē z dyabolū. z cū illis scis q̄ hic fortiter dimicauerūt ꝑ mūdū carnē z dyabolū. Quinti angeli dicunt p̄cipat⁹. z isti sunt adhuc superiores alijs q̄ mittunt. z dicunt p̄cipat⁹. q: p̄cipant sup totā eccīam vel p̄uinciā vnā. Et isti mittunt p negocio tot⁹ eccl̄ie vel p̄uincie q̄ deo placuerit. z hunc chor⁹ angelor⁹ meremur si principatum obtinebim⁹ sup omnes homines. Sed d. quō possem fieri p̄ceps sup homines alios vt illū quintū chorum mereri possem. Rñ. p patientiā. s. vincēdo oīe malū in bonū. z talē hoiez tot⁹ mūdus vincere nō pōt Hoc ptz in martyrib⁹ q̄s nec p̄sides nec reges nec imperatores nec oīes tyranni vincere potuerūt. Et isti homines q̄ ad istū chor⁹ possidendū ptinēt sic se habent in terris q̄ si verbis offendunt. s. ipis maledicendo vel dure vel iracūde loquendo tūc ipsi econuerso p̄maledictiōe dāt bñdictionē z p verbis iracundis rñdent verba dulcia. exēplo xp̄i de quo scriptū est. j. Pe. ij. Cū malediceret nō maledicebat cū pateret nō cōminabat. Hz. d. an hō iustus z innocens debeat sustinere maledictiones malor⁹ z vr sibi aliq̄d noceat talia verba maledicta sustinē. Rñ deo q̄ nihil sibi obest. immo sibi p̄dest z meritoriū est. vñ ps̄. Maledicēt illi z tu bñdices. Ex hoc ptz q̄ de⁹ illā maledictionē sibi a malo homine inflictam vult ei p̄uertere in benedictionē. Vñ Aug. Qui iustus est z maledicit p̄mū ei p maledictiōe reddit. Itē si tales q̄ ad istū chor⁹ ptinēt in rebus offendūtur totū deo offerūt. cōgitantes q̄ xp̄s nudus p ipsis in cruce pepēdit nec haustū aque hre potuit et sic dñs Iesus xp̄us remunerabit eos in vita eterna Vñ apls Heb. x. Rapinā bonor⁹ vestror⁹ cū gaudio suscepistis scientes vos meliorē z manentē substātiam hre in celis. Itē si ledunt in corpe hoc patienter ferunt cogitantes passionē xp̄i q̄ p eis multa ḡiosa sustinuit. vnde Grego. Si passio xp̄i ad memoriaz reducit nihil est quod nō equo aio toleret Immo tales nō solū pati sunt indulgere suis offensoribus ꝫ etiā pati sunt p ipis orare. vñ Mat. v. Diligite inimicos vestros bñfacite his q̄ oderūt vos et orate p̄ p̄sequentib⁹ z calūniantib⁹ vos z sitis filij patris vestri q̄ in celis est. Sexti angeli dicunt virtutes. Et illi dñant alijs angelis z ordinat eos ad officia sua. Et isti nō mittunt ꝫ intimāt voluntatē dei illis q̄nq̄ inferioribus ordinib⁹ q̄d facere debeāt. Et vocant dñationes quasi dñi sup alios. Et isti quatuor chori superiores nunq̄ mittunt ꝫ sp assistūt ad dñm. Et istū chor⁹ meremur cū sensualitatē nr̄az rōi subiecimus sic q̄ nihil facit ni si q̄ rō iubet. z sunt maximi dñi q̄ seipos sciūt vincere. Et illi ſm Ber. hñt sensus exteriores nō duces. ꝫ seruientes interiores sobrios z efficaces. In signū hui⁹ legit in euāge. vt hr̄ Mat. viij. de centurione q̄ dixit. Nō sum sub pīa te cōstitutus hns sub me milites z dico huic vade z vadit z alij veni z venit z seruo meo fac hoc z facit. Centurio. i. ratō hz sub se milites. i. potentias aie z dicit huic. i. rōnali veni. s. z cognosce differentiam inter bonū z malū z dicit huic. i. irascibili. vade. s. spernēdo malū q̄ rōnalis potentia cognoscit esse despiciendū. z seruo. i. concupiscibili fac hoc. i. appetende bonū q̄ rōnalis potētia cōgnoscit esse appetendū. vñ Gen. xlj. dixit Pharao ad Ioseph Sine tuo imperio nō mouebit quisq̄ manū vel pedem in tota terra egypti. Ioseph. i. rō sine cui⁹ imperio sensualitas nec dz mouere oculuz ad videndū nec os ad loquendū. nec pedes ad ambulandū nec manū ad palpandū. nec aures ad audiendū nisi id quod ratio iubet z discernit esse licitū. Ergo in talib⁹ hominib⁹ q̄ ad filiū chor⁹ ptinēt sensualitas est subiecta rōni. z hoc opak plenitudo gratie. Quanto em cor abūdat in gra tanto magis rō vincit sensualitatem qz cuz cor est plenū gratia tunc alia intrare nō p̄sūt. Sed diceres. Quare habemus tot immūdas cogitationes. Rñdeo q̄ ideo. q: vacuū est cor nr̄m a gratia. ergo male cogitationes habent locum intrandi z manendi in nobis. Et in isto choro habebimus valde magnū gaudiū. q: esse inter tales magnos z altos angelos qui sunt dñi sup alios nōne est magn⁹ honor. Ibi etiā videbimus plenius dignitatem. altitudinem z magnitudinem glorie nr̄e. z quomodo minimus hominum in celo magis honoratur z altus coronatur q̄ maximus rex in terris. q: ab ipso christo z maria z omnibus sanctis z angelis honoratur in celis. Et quilibet participat secum in oīb⁹ donis z meritis. z gloriaz specialem habebit in quolibet electo in celo.

Septimi angeli dicunt throni. Et isti angeli p̄ceteris in deo q̄escunt tanq̄ in vltimo fine. z deus in eis delectabiliter quiescit tanq̄ a throno delectabili. z ipse in eis iudicia sua in cūcta subiecta disponit. vnde canit. Deus qui sedes sup thronum z iudicas equitatē. Si ergo cupimus ad thronor⁹ consortia peruenire omnia ad regulā iustitie iudicem⁹ vt deo demus equitatē nobis vtilitatē p̄mo pietatem. Et in illis qui ad illum thronum pertinent quiescit deus delectabiliter. vt sunt illi qui nec in p̄speris elevant p superbiaz nec in aduersis frāgunt p impatientiā. ꝫ omnia a deo equanimiter accipiunt. siue sit amarum. siue dulce. siue leue. siue triste

qz tales estimant se esse malos z dignos omni ma
lo z cũ patiunt aliq tũc dicũt illõ Gen.xlij. Meri
to hec patimur qz peccauim9 in frẽz nr̃m.s.ihm xpm
Aug. Hic vre hic seca vt ineternũ pcas.z dicũt cuz
bõ Hiero. Libẽter nunc tormẽta patior vt summa
mihi gloria seruet. Nõ em̃ iudicabit deus bis in id
ipsum. Et tales nõ cõmouent ad iram qz nihil vo
lunt nisi qõd deus vult.z oia equanimiter a deo reci
piunt z volũtates suas cõformãt diuine voluntati
non turbant. vñ puer. xij. Non pristabit iustuz
quicq ei acciderit. Et in illo choro replebit ome de
sideriũ nr̃m. Vñ ps. Qui replet bonis desideriuz
tuũ ẽc. Quia ibi est abundantia omnis boni.quia
ibi habebimus mensurã bonã confertã.coagitataz
z supefluentẽ. vñ Aplus. Quod oculus nõ vidit
nec auris audiuit.nec in coz hois ascẽdit ẽc. Octa
ui angeli dicunt cherubin.z illi clarius deũ vident
z speculum trinitatis. Et dicunt illuminatores.qa
alios illuminãt z eis voluntatẽ dei notificant.z sic
illi p ceteris inferioribus cognoscũt volũtatem dei qd
placeat vel displiceat ei. Ad illũ choz spectãt illi q
hic hũliant in vera xpi sapientia. Sapiẽtia di qsi
sapida scia. vñ Hern̄. Inuenisti plane sapientiã si
pctã tanqz pessima mala desiderabilia hui9 mũdi
tanqz nihil.z eterna qsi optima sapiunt. Et tales ex
intimo coꝛde eterna pcupiscũt dicẽtes cũ apl̃o. Cu
pio dissolui z esse cũ xpo. Et dicunt illud ps. Heu
mihi qz incola.meus plõ.est. Idẽ Sitiuit aia mea
ad deũ fontem viuũ. Et tales nec pñt cogitare nec
audire nec loqui nisi q̃ dei sũt. O qle gaudiũ ibi in
illo choro habebimus vbi omnia in deũ cognosci-
mus.s.quõ ab eterno in deo fuim9 z quõ a deo ema-
nauim9. In sup cognoscim9 deũ in oib9.z oia creata
pulcriora esse in deo qz in seipis.z qcqd hõ deside-
rat sibi.s. pulcritudinẽ.sapiẽtiã.diuitias ẽc.p totũ
in xpo inueniet. Vñ.iij. Reg.x. Beati qui tui q̃ stant
in ꝓspecu tuo sp videres sapientiã tuã. Quis oẽs
electi videant deũ tñ vn9 clari9 videt qz alius. Quia
sicut stella differt a stella in claritate.sic z sancti dif
ferunt in glia.qz qnto est aia clarioꝛ z maioꝛa meri
ta meruit cũ coꝛpe in pñti.tãto clarius corpus erit
qa glorificato redundat de aia in coꝛpus. Ergo
vnum corpus in celo erit clarius alio pm qz hõ est
maioris meriti. Noni angeli dicunt seraphin et
isti sunt ardentes p ceteris inferioribus in amoꝛe z
feruoꝛe dei z clarius cognoscũt deũ oib9 illis infe
rioꝛib9 z flãma diuini amoꝛis incẽdit eos p omni-
bus alijs angelis. Et ratio est.qz sunt proximioꝛes
deo z qui igni est ꝓximioꝛ magis accenditur z qui
luci est ꝓpinquioꝛ magis illuminat. Sicz isti ange
li. Ad istũ choꝛ ptinẽt z pueniẽt qui feruent in cha
ritate dei pm illud Iu.xxiij. Nonne coꝛ nr̃m ardẽs
erat in nobis dũ loquerẽt nobis i via. De illo igne
diuini amoꝛis dñs dicit in euangelio. Ignez veni
mittere in terrã z qd volo nisi vt ardeat. Hz ad hoc
pmo qz homo fiet feruens in charitate tria requiruntur.
Primo qz mediũ.i.pctã tollant. Greg. Anima que
peccãdo a deo se diuidit. si pctm̃ tollit immediate
deo adheret. Et etiã illa mũdana z trãsitoꝛia opoꝛ-
ter tollere de medio.i.amouere de coꝛde. vñ Amb.
in li.de virginib9. Diuine dulcedini non ꝓiungeris
si ab amoꝛe tpali nõ recedis. Secũdo oportet di
sponi hoiem ad hoc p virtutes.i.p opa virtutũ vt incẽ-
datur igne diuini feruoꝛis. Hoc ptz i ligno dispo
sitoꝛ aridio qõ meli9 ardet z citi9 incẽdit qz lignũ
hũidũ z indispositũ. Tertio oportet appꝛopinq̃
re deo.i.p ꝓplatõez se ad deũ erigẽ.qz qnto hõ al
tius deo ꝓplak.tanto victuoꝛ erit deo.ps. Accẽ-
dite ad eum z illumināmini. Iuc.x. Sanctificaboꝛ in
bis q̃ appꝛoximãt mihi. Ipls. Appꝛopinq̃te deo
z appꝛopinq̃bit vobis.z signãter in tali cõtempla
tione memoꝛãda sunt multiplicia dei beneficia.z
sic ignis diuini amoꝛis ex hoc accẽdit.ps. In me
ditatõe mea exardescit ignis. In illo choꝛo habe-
bimus maximũ gaudiũ.qz coꝛ nr̃m z ania nostra
in deũ trãsumitur ex feruoꝛe diuini amoꝛis. Sicut
ferrũ assumit formã ignis z erit candens quasi sit
ignis.z tamẽ est ferrũ in substantia. Sic siki mo-
do coꝛ nostꝝ transmutabit in deum. Ibi em̃ plenis
sime implebitur illud ꝓceptũ. Diliges dñm deum
tuũ ex toto coꝛde tuo.z ex tota ania tua.et ex oñi-
bus viribus tuis.z ex oñi mente tua.z proximuz
tuũ sicut teipsum.

De eadem dñica.

Gaudium erit coꝛam angelis dei sup vno
peccatoꝛe penitentiã agente ẽc. Hic dis
cendũ est qõo angeli seruiũt hoibus.e-
quare z q̃modo sunt nobis similes.z q̃modo pre-
cellũt nos. Istũ mone q̃re infra sermone.clviij.

Dominica quarta post festũ Trinitatis
Sermo.lxxxix. De sex operibus misericõrdie.

Estote misericoꝛdes si
cut z pr̃ vr̃ misericoꝛs est Iuc.vj. Matt.
v. Marc.xiij. O Naturale est oñib9
animalib9 eiusdẽ speciei adinuicẽ misericordiam con-
seruare.multomagis homo ad imaginem dei con
ditus debz alter alteri tanqz sue imagini compati.
z vnus alteri9 defect9 z miserias in coꝛ suũ impri
mere.z sic sibi cõpati.z in hoc consistit rõ miseri-
coꝛdie ad quã xpus nos inducit p verba premissa
dicẽs. Estote misericoꝛdes ẽc. Vñ in pñti sermone
dicendũ est de sex operibus misericõrdie.que domin9
in iudicio a quolibet homine vult requirere.vt hz
Matth.xxv. vbi dicturus est his q̃ a dextris eius
erũt. Venite bñdicti pr̃is mei pos.para.vob regnũ
a cõstitutõe mũdi. Esurivi z dedistis mihi mãducare.
Sitivi z dedistis mihi bibẽ.z sic de alijs. Tũc
dicet z his q̃ a sinistris eius erunt. Discedite a me
maledicti in ignẽ.eter.q̃ para.ẽ diabo.z ange.eius
Esurivi z nõ dedistis mihi mãducare.sitivi z nõ
dedistꝭ mihi potũ.hospes erã z nõ collegistꝭ me.z
sic de alijs. Aug. dic sup p̃dicta vba. Si aliqs esset
q̃ de tota sacra scꝛptura nihil aliõ sciret nisi solũmõ
istã lectõez pñtẽ h̃ sibi sufficẽt ad salutẽ.qz ibi cõti
nent merita z demerita pmia z supplicia bonoꝝ z
malor̃. Q Primũ op9 misericõrdie ẽ cibare esurientẽ.
vñ Esa.lviij. Frãge esurienti pa.tuũ. Scõm ẽ po-
tũ dare sitienti Matt.x. Quicũq potũ dederit vni
ex minimis meis calicẽ aque frigide tm̃.non pdet
mercedẽ suã. Sed sunt q̃dam adeo duri z imiseri-
cordes q̃ potiꝰ dant porcis z canib9 q̃ pauperib9
qz plures diuites melius pascunt suos canes q̃

pauges.s.papndo cantib⁹ offas vl dãdo eis carnes de quib⁹ pauges posset refici. De quib⁹ omnib⁹ tales diuites districtã redditurꝰ sũt rõez. Insup alt q̃ sunt tamauari t tenaces q̃ potꝰ illud qõ sup remanet putrefieri sinũt Fuates hoc ex nimia pcitate q̃ hoc pauperib⁹ erogarẽt. Añ dñs de maxio cõuiuio qõ faciet sctis suis repellet eos pfusione magna nihil eis dãdo. qz hic de mẽsa sua nihil et dederunt vt patz de diuite epulone t pauge lazaro Lu. xvj. vñ Greg. Dei misericordiã nõ põt pmereri q̃ hic misericors nõ fuerit. vñ Beda sup epl'am Jacobi. Sine misericordia iudicabit ille q̃ cũz posset nõ fecit miam. Ex his patz q̃ valde piculose stãt tales tenaces diuites q̃ deũ in hoc ẽuiter offendũt. t ẽ charitatẽ pxi factũt. t ẽ alias pprias ẽuit peccant qz tales q̃dãmõ ppanꝰ furtib⁹ t raptorib⁹. vñ Amb. in sermone. Nõ minoris est criminis habenti tollere q̃z cũ posses indigẽtibus denegare. Unde etiã Basilius. Nõne inq̃t spoliator es q̃ dispẽsanda suscepisti ppria reputãdo. Est eñ panis famelici quẽ tu tenes. nudi tunica quã in pclaui pseruas discalciati calcei q̃ penes te marcescũt indigẽtis argentũ qõ possides humatuz. Añ xps in euãgelijs dic vt hr̃ Lu. xviij. q̃z difficile q̃ pecunias hũt regnũ dei intrabũt. Itez est malũ signũ cũ q̃s est tam durus q̃ nõ põt audire clamorẽ pauper. t si bñ audit tñ eis nõ ppatꝰ nec miserꝰ qõ est signũ puersitatis t q̃ nõ est in charitate dei t ex hoc sequit q̃ est in statu dãnatiõis. vñ j. Joh iij. Qui habuerit substantiaz huj⁹ mundi t viderit fratrẽ suũ necessitatẽ habere t clauserit viscera sua ab eo quõ charitas dei manet in eo. q. d. nullo mõ. Aug⁹. de ciui. dei. Misericordia est aliene miserie in nr̃o corde passio. qua vtiq̃ si possumus subuenire cõpellimur. Unde de duris corde dr̃ Prouer. xxj. Qui obturat aũt suaz ad clamorẽ pauperis t ipe clamabit t nõ exaudietur. Et ergo vt diuites miaz dei pseq̃nt. tũc ipsi dñt esse misericordes pauperibus. Mat. v. Bti misericordes qm̃ miam cõsequenter. Luc. vj. Facite vobis amicos de mãmona iniquitatis vt cũ defeceritis recipiãt vos in eterna tabernacula. Hieron. in epl'a ad nepocianũ. Non memini me legisse mala morte mortuũ qui libenter opera pietatis exercuit hz eñ multos intercessores. t impossibile est ꝓces multoz nõ exaudiri. ¶ Terciũ est recipe peregrinos ad hospitiũ. Hoc est tam vtile deo tam acceptum t quandoq̃ etiam ad litteram beati angeli sunt recepti. immo. etiã ipse xps visibiliter vt in emaus. Sed sunt quidã adeo auari q̃ nullos pro deo hospitari volũt nisi habeãt expendere. t sic expellũt pauges a domib⁹ suis. Cũ tñ xps dicit i euãgelio. Qui vos recipit me recipit. et q̃ vos spernit me spernit. Item eadem mẽsura qua mensi fueritis rẽ. Ergo sicut claudis ianuã pauꝑi. sic xps faciet tibi cũ ad ipsuz veneris dicẽs illud. Mat. xxv. Dñe dñe aperi nobis. Rñdebit. Amen amen dico vobis nescio vos. Sed bonis t electis dicet illud. Mat. xxv. Hospes fui t collegistis me rẽ. Venite benedicti patris mei rẽ. Ex his ptz q̃ multũ repzehẽsibles sunt illi diuites q̃ hũt magnas t latas domos. t potius permittunt eas vacare q̃z pauges in eisdem ꝓpter deum velint hospitari. Cum tamen laudabile esset q̃ quilibet diues ad minus haberet vnũ pauperẽ in domo sua vt illud qõ sibijpi in mẽsa subtraheret siue comedẽdo siue bibẽdo hoc illi pauꝑi daret. vt t sic posset mereri vitam eternam.

¶ Quartũ est nudos tegere. Quantuz aũt hoc placet deo patet in sancto martino. quẽ xps coram omnibus sctis t angelis in celo existentibus commẽdauit dicẽs. Martinus adhuc catheczminus hac me veste ꝺtexit. vñ admonet vnũquẽq̃ hoiem p Esaiã ꝓphetã dicẽs. Cum videris nudũ operi eũ rẽ. Iu. iij. Qui habet duas tunicas det vnã non hñti. Item q̃ hoc opus misericordie non ita faciliter exercetur sicut t alia. quia vnus facilius dat panem frustuz panis. vel recipit eũ q̃ vnam noctez ad hospitium q̃z daret sibi tunicaz. Ergo mulieres deberent filare t nõ ociose incedere. q̃ q̃ilis ipse nõ indigeant per se. tñ multi pauperes sunt q̃ bene indigent exemplo brẽ elizabet que filabat cũz ancillis suis t inde pauperib⁹ vestes faciebat Nugu. in lib. de vita xpiana. Illam elemosynam deus approbat q̃ de iustis laboꝛib⁹ administratur. Sic scriptuz est. honora dñm de tua substãtia. i. de tuis iustis laboꝛib⁹. t de primitijs frugũ tuarũ da pauperib⁹ vnde christus dicet talibus in iudicio. Nudus fui t cooperuistis me. quia ita acceptũ est ei q̃si eum in cruce nudum pendentez cooperuissent. Unde dicit Mat. xxv. Nõ vni est minimis meis fecistis mihi fecistis. Quintuz est visitare infirmos. Et hoc multũ acceptum est xpõ quasi ipse p se iaceret hic infirmus t eum visitares. qz omnes passus taliũ nũerant ab angelis t remunerant a xpõ infirmos abominant. vel etiã q̃ñq̃ ꝓphetas i vita eterna Cõtra hoc faciũt q̃ pauges t famulos vel famulas q̃si infirmantur a domo expellũt. vel si retinent vt canẽ sub gradu locant. nec melius ei q̃z cani faciũt Non sic est faciendũ. immo eis est benefaciendũ q̃ angelo dei. vel q̃si ipi xpõ q̃ dictur⁹ est iudicio. Infirm⁹ fui t visitastis me. Sextũ opus misericordie est victos visitare t redimere siue boni siue mali sint aliquid eis administrãdo. Si boni p posse liberari dñt iuxta illud pr̃. Egenũ de manu pctoꝛis liberate. Qui hoc facit. s. q̃ redemit captos innocẽt a raptoꝛibus t ab alijs hominib⁹ similis erit deo pr̃. Deus q̃s similis erit tibi eripies inopẽ de manu fortioꝛ ei⁹. Si vero mali tũc saltẽ liberãdi sunt ab eterna morte. scz monẽdo eos ad pniam t cõfessionem de peccatis suis. t q̃ offerant deo illã ignominiosaz t amarã morte quã sustinere eos oportet p peccatis suis. t hoc est multũ vtile t hoi t deo acceptũ. ¶ Questio est vtꝛ pena mortis diuina aliq̃d de pena debita p pctis. Rñdeo fm sanctum Thomã. in. iiij. di. xx. Mors naturalis est pena cõsequẽs originale pctũ t q̃si tam in natura cõcreata Et ideo q̃ mortem naturalez nõ purgat aliquid de peccato actuali. sed per mortẽ illataz bene potest purgari. Añ si aliq̃s mortẽ illatã patienter sustinet ad diminutionẽ pene t ad liberationem etiã a tota pena fm q̃ttitatem culpe t patie t ꝓtritionis. Irẽ querit̃ de suspẽdẽdis t decapitãdis an debeat eis dari coꝛpꝰ dñi. Rñdeo si sunt ꝓfessi t penitẽt nõ debent eis negari. vt habetur. xiij. questi. ij. capitulo. si.

Item querit de suspēsis an sint sepeliēdi in cimiteriis an nō. Rūdeo sm Hosti. q sepeliēdi sūt. dū tñ penituerūt. Sed tñ ad hoc q de patibulo deponant requirit licētia iudicis secularis ne iusticia iudex denegare nō debet. Ex his iam dictis patet q salubre est valde tales homines monere ad penitentiam. qz possibile est q ds in vno hore tali possz meteri vitā eternam. Et ratio est. qz sm Greg. Maximū sacrificiū est zelus aiaz. Immo plus est deo acceptū z hoi metoriū vnā animā lucrari q̄ aureū monte deo offerre. qz vna ania pcellit oīes thesauros totius mūdi. vñ Aug. dicit. Sicut de⁹ omnem creaturā sic ania omnē corpoream creaturaz naturas ille pciū vnius anie estimare nō pōt. Non eñ pro toto mundo animā suam daret xp̄us quā pro ania humana dedit. Sciendum est q multū saluti reducere ad memoriā. vnde Aug. Si passio xp̄i ad memoriā reducit nihil tam duruz ē quod nō equo anio toleret. Bern. Quid est qō tibi nō suave videtur si collegeris z memoraueris oīes amaritudines saluatoris. Et signanter cogitandū est talibus quō xp̄s nonies ductus est pro salute peccatoz. Primo statim qñ captus fuit ductus est ad Annā. Secundo ab anna ad caypham. Tercio a caypha ad pylatum. Quarto a pylato ad herodē. Quinto ab herode ecōuerso ad pilatū. Sexto milites duxerunt eū intus in atriū z illuserūt eis pcutiētes caput eius arundine. Septimo duxit cū pilatus foras de pretorio portantē coronā spineā z vestē purpureā. Octauo ductus est ad locū vbi p tribunali iudicatus ē ad mortem. Nono extra ciuitatem ductus est ad locum caluarie vbi crucifixus est. Et rememorando tales transitus xp̄i offerre dñt trāsitū illū z mortem z penā ipi xp̄o p peccatis suis z dñt hñe bonū p̄positū q amplius nunq̄ vellent peccare si diuti⁹ viuere deberent. z sic deo dñt cōmittere anias suas Vñ legit tale exemplū. Miles quidā nobilis sed criminosus quodam tpe ab inimicis suis est captus Et qz valde erant ei inuidiosi z exosi visum est eis expedire vt in instanti occideret. Cernens vir nobilis morē sibi immunere. z nullū ibi esse remediū vi te supplici voce dixit ad illos. Rogo vos inuitum deī vt ad modicū morē meā differre dignemini vt alicui sacerdoti pctā mea possint p̄fiteri. Rñderūt illi. Non esset nobis illa dilatio tuta ptingere posset q cognati z amici tui venirent z eriperēt te de manibus nr̄is tunc esset erroz nouissimus peioz priori Cui cū p̄cepissent vt se p̄sterneret ad decollan dū dixit hoc verbū. Deus tu scis voluntatē meā. Et sb iunxit. Animā meā virginis filio cōmendo. Sicq̄ decollat⁹ est. Erat tūc q̄dā obsessus in ciuitate. cui cū dicēt quidā audita morte tanti tyranni. modo magnū gaudiū habetis cū anima illius facineroſi militis rūdit demon. Neq̄q̄ vnū eñ verbū dū moriebatur. ptulit. p̄pter qō saluat⁹ est. vñ Bern. Nam dolor est dei pietas q̄ quis iniq̄tas. Sicut eñ scintilla in medio maris ita ois malicia hois ad dei miseri cordiā. Qō aūt de⁹ gratāter opa miscōie accipit exhibent pauperibus in suo nōie ptz p tale exemplum. Erat quidam rusticus cū sua vxore q̄ morabat in vna villa z in vna magna curia solitarie z habuit de cōsuetudine q singulis sexti feriis solebat inuitare vnū pauperē hominem in memoriā z reuerentiā passionis xp̄i. Et qñ pauperē non habuit distulit prandiū donec vn⁹ pauper veniret. Accidit aūt vna sexta feria q nullū pauperē hre poterat et dixit vxori sue. Prepara cibū z ego exibo videbo an aliquē pauperē inueniā. Et exiens vidit in platea publica q̄ nō remote a domo sua distabat quēdam pauperē in via lutosa incedere. Qui occurrēs ei inuitauit eū. Et qñ veniebat ad domū suaz vxor ei⁹ dixit. Ego lauabo sibi pedes qz lutosi sunt. qō est sibi multū necessariū. z postmodū tūc comedem⁹. Et accipiēs vnā cū aq̄ lauit pedes ei⁹. Et inuenit eū habentē duo magna foramia in pedib⁹ eius z dixit ad maritū ei⁹. Iste paup ad modū dñi nr̄i ihesu xp̄i hz p̄foratos pedes. Tūc dñs ihesus xp̄s dixit. Vos alijs dieb⁹ recepistis me z hospitastiz me i mēbris meis. q̄ hodie me ip̄m ad hospitiū vr̄m suscepistis z ego p̄mitto vob in p̄nti necessaria vite z p⁹ hāc vitā volo vos recipe ad eternā vitā. Et h̄ dicto euanuit. In eadem dñica. Sermo xc.

De iudicio z suspicione.

Nolite iudicare z nō iudicabimini Ju. vj. Notandū q nō iudicare p̄primū est magne discretionis vt hō ita cōpatiat p̄ximo suo in defectibus suis q nō de facili iudicet malum de eo. Et ad hanc discretionem habendam nititur dominus nos inducere in verbis premissis vbi dicit. Nolite iudicare. Vñ in p̄nti fmone tria sunt dicēda. Primo q̄t modis iudiciū temerariū p̄mittit. z qñ est pctm̄ mortale z qñ venale. z qñ nullū pctm̄. Secō vñ oriz iudiciū temerariū z quō q̄libet tenet alios homines meliores se reputare. Tercio exemplū. Quantum ad primum sciendum q iudiciū pōt fieri septem modis Primo timore ne sequat maluz. z hoc p̄prie non dicit iudicium. verbi gratia. Sicut includunt moniales non q male sint vel q male velint facere. sed timet p̄pter fragilitatez sexus. ne libertas exeundi vel patefactio claustri fiat eis occasio pēcādi. Sic similiter obseras cistam tuam vel camerā tuā non q aliquē iudices furē. q̄ qz times dare occasionem furti. z sic p̄deres tuam pecuniā. Hō eñ pōt timere malū tñ cū q̄dā spe boni vt nō fiat. Ideo p̄pter se curitatē p̄uenire p̄t ne hoc malū eueniat qō timet vñ Aug. Certū tene. incertū dimitte. Secūm iudicium dicit incidēs suspicio mali. nō tñ cū p̄sensu rōnis. Et illud oz hō cauere inq̄tum pōt z expellere z in melius interp̄tari Aug. in sermōe dñi in monte. Si suspitiones vitare nō possumus. qz hoies sumus. iudicia tñ. i. diffinitiuas firmas q̄ sias continere debem⁹. Si q̄ suspicamus q̄ est humana tēptatio saltē nō iudicem⁹. Hoc eñ ad humanā tentationem p̄tinet sine q̄ vita p̄sens nō ducit. Ergo qñcūq̄ incidunt nobis male cogitationes z suspitiones de p̄ximo. z q̄cito illas aduertimus tunc immediate expellere debemus z in bonuz interpretari. z sic talis suspicio nō nocet nec est peccatum in se Tercio iudiciū est qō p̄tingit ex leuibus signis. Et

in hoc iudicio triplex est grad⁹. Prim⁹ gd⁹ est qñ quis ex signis leuib⁹ incipit dubitare de bonitate prīmi z hoc est pcm̄ veniale. z hoc nō vocat ꝓpie iudiciū ꝫ suspicio. Scōs gradus est qñ ex talib⁹ leuib⁹ signis firmiter tenet in aio q̄ prim⁹ sit malus z hoc ꝓpie dicit iudiciū. qz iudiciū iportat firmaz sniam z hoc est pcm̄ mortale si malū qō iudicat de prio ex leuib⁹ signis sit de genere pcī mortalis. Pcm̄ em̄ mortale est qō ꝓtrariat charitati p̄rimi. Qz aūt aliqs p̄dicto mō iudicet primū ꝑt eē ꝓtra fraternā charitatē igr ꝛc. vbi gra. Si qs rideret vel aliquā dissolutionē faceret z ꝓterea sperneres cum z diffinitiue teneres eū esse malū ex talib⁹ leuib⁹ signis graviter peccares. Sīr si quis aliqd p deret ex leuib⁹ signis primū iudicaret esse furē graviter peccaret. z sic de alijs. Terci⁹ gradus qñ ex leuib⁹ signis nō solū p̄dcō mō iudicat prim̄ ꝫ etiā ꝓcedit ad p̄fitionē vl ad vindictā ac si factū veraciter ꝑmisisset. z hoc est gui⁹. qz nō est solū ꝓtra charitatē. ꝫ etiā ꝑ iusticie equitatē. Hoc sepi⁹ ꝓtingit q̄ aliq̄ ꝓpter aliqua signa q̄ꝫ pua captiuāt z puniūt pauper. z qñq̄ vsq̄ ad mutilationez mēbroꝝ affligūt eos suspēdēdo z pōderando. sic q̄ qñq̄ eos oportet esse infirmos postmodū oi tpe vite sue. Et qñq̄ innocētes sic puniūt z leduñt in mēbris suis vel ꝓpter furtū ꝑmissum ab alijs cū ipi nō sunt rei vel ꝓpter aliquā aliā cām in certā z dubiā vbi actor rei ignorat. Et tales quō volūt penitere z illis satisfacere q̄s sic innocentē leserūt in mēbris suis q̄ post modū oportet eos mēdicare q̄ se cū pueris z vxoribus nutriuissent de suis laboribus. Quartū iudiciū est de occultis z abscōditis cordiū. Et est valde periculosuz de ignotis cordiū iudicare alios. Tāta em̄ ꝓfunditas credēda est eē in hoie q̄ etiā lateat qñq̄ ipm hoiem in quo est. Et ptz hoc. Nam in btō Petro ꝓfunditas infirmitatis sue latebat ipmmet cū se cū dño moriturꝫ ꝑmittebat. qz si infirmitatē suā cognouisset neq̄q̄ ad dñm dixisset. Paratus suz tecum in carcerē z in mortē ire. Sīr alios discipulos latuit eoꝝ humana infirmitas. qz euāgeliū dicit. q̄ sīr z omnes discipuli dicebāt. Cū ergo quisq̄ de se aut vix aut omnino nō verā sniam possit ferre quō pōt tūc de alijs iudicare. vñ Basili⁹. Revera oim cāꝝ difficillimū est seipm cognoscere. Crisō. supermat. nō minima ps philosophie est cognitio sui vñ etiā Amb. Multo melior et laudabilior es si te cognoscis z nihil aliō cognoscas q̄ꝫ si te neglecto cursum sideꝝ. vires herbaꝝ. cōplexiones hominū. naturas animaliū cognoscerēs. z scientiam omniū celestium z terrestriū haberes. Unde Bern̄. Multa sciūt ꝫ seipsos nesciūt. vñ sciendū q̄ solus deus veraciter pōt cognoscere cor hois. qz hoc est ꝓpriū solius dei. ꝫ solus noīat scrutator cordiū. j. Re. xvj. Hō videt ea q̄ parent. deus aūt intuet cor. Vñ xpc adhuc i terra exñs in hoc oñdit suā deitatē q̄ respōdit ad cogitatōes cordiū. vñ dixit pharisei. vt hr Mat. ix. Ut quid cogitatis mala in cordib⁹ vr̄is. Ergo illi peccāt qui dicūt. Ille hz cor malū. s. superbum inuidiosum ꝛc. ¶ Querit vtrū dyabolus possit scire cogitatiōes cordis. Rñdet q̄ nō nisi ex signis z cōiecturis. z in hoc est multū subtilis. qa q̄cq̄d homo cogitat in corde ꝑm hoc se bz in motu z gestib⁹ corpis. z ipe dyabolus subtilissime scit tales motus z gestus cognoscere ꝫ qñ dyabolus immittit malas cogitatiōes. tūc p illa signa exteriora interiora cordis sbtilissime cognoscit an hō illas suggestōes acceptauit vl respuit. Quintū iudiciū est de futuris vt dicēdo ille efficiet adhuc mal⁹. vl tal vl tal z sic p̄dēnat ꝓprium q̄ō est ꝑ dictū xpi vbi dic. Nolite p̄dēnare z nō p̄dēnabimi. Futura em̄ cognoscere soli⁹ dei est Isa. xlj. Annūciate q̄ futura sunt z sciemus qz dij estis vos. Vñ Guil. videre futura vt p̄nti a diuinū est. Notandū q̄ de futuro debemus hre spem boni. etiā si aliter sit laz in p̄nti. Ergo peccant illi q̄ spnūt z ptēnunt illos q̄s videt p nūc aliqua malicia infectos q̄si nō possent fieri boni. Facilę em̄ est in oculis dei subdito honestare z ditare pauperem. Eccl. xviij. A mane vsq̄ ad vesperā immutabit tp̄s vñ etiā Arest. De futuris ꝓtingentib⁹ nō e determinata veritas. vñ Beda in q̄daz ome. Incertum est q̄lis in futuro sit q̄ nūc bon⁹ vel mal⁹ appareret. Sextū iudiciū est in opib⁹ indifferentib⁹ siue medijs. que indifferenter bono vel malo ānio fieri p̄nt. de q̄bus nō debem⁹ dare certā sniaz ꝫ ea in meliorem partē interpretari. Et hoc est qō dns nob in finuat in vbis p̄missis vbi dicit. Nolite iudicare et nō iudicabimini. Sup illo verbo dicit. b. Aug. hoc loco nihil aliud p̄cipi existimo nisi vt ea facta q̄ dubia sunt quo aio fiant in meliorē ptē interp̄remur. ¶ Querit an omnia dubia in meliorē ptē interp̄tanda sint. Rñdeo q̄ sic nisi homo cognosceret in spū exprem relatione diuina hoc mala intentōne esse factū. Sic legit de btō benedicto. q̄ q̄dā emul⁹ ob dictus in spū q̄sit. z iussit cozuū vnū vt panē istū deportaret ad locū vbi nullū posset ex hoc damnū fieri. Sīr legit de sctō bñdicto q̄ sui emuli obtulerunt sibi bibere venenū in vase qō ipe in spū q̄sit z medīāte sig̃ crucis vas ꝓfregit z venenū effudit. Ex quib⁹ iam dictis sequit q̄ omnia dubia in meliorē ptem sunt interp̄tanda verbi gratia. Si vides duos simul colloquētes forte vel loquūt de bonis vl malis z tu nō audis q̄d loquant an bonū vl malū tūc tu teneris interp̄tari in meliorē ptem. Si aūt diffinitiue iudicas eos mala loq̄ntes peccas mortaliter. q̄ facis cōtra ꝓceptū xpi. vbi dicit. Nolite iudicare z nō iudicabimini. Item aliquis comedit in die ieiunij. aut forte comedit ex gula. aut infirmitate aut necessitate aliqua. z hoc tibi incertū est. tūc hoc in melioꝛem partem interp̄retari debes. Unde apostolus. Qui enim non manducat manducantem non spernat. Unde legitur exemplum in vitaspatrum. Fuerunt duo fratres magne vite in congregatione. z meruerunt singuli videre gratiam dei in alterutro. Factum aūt est aliquando vt vn⁹ ex eis egrederet in sexta feria extra congregationem z videret quendam manducantē mane z dixit ei. Hac hora manducas in sexta feria. Die autem sequenti facta est celebratio missarum ꝑm consuetudinez Intuens vero frater eius vidit q̄ gratia que ei data fuerat discessit ab eo z contristat⁹ est. Qui cum venisset in cellam dixit. Quid fecisti frater. qz non vidi sicut ꝓdie gratiā dei in te. Ille autem respondens dixit. Ego neq̄ in actibus neq̄ in verbis

uecz in cogitationibus cōscius sum mihi alicuius mali. Dixit ei frat eius. Nōne aliqō verbū vel sermonē ocioſum locutus es. Et recordatus dixit ei. Hesterna die vidi quendā mane mādūcantē. t dixi ei. Hac hora mādūcas in sexta feria. Hoc fornicas. t rogem⁹ deū vt mihi indulgeat. Et fecerūt ita. Et post duas ebdomadas vidit frat gratiā dei itez venientē sup fratrē suū. Et ꝓsolati sūt. deo q̄ solus est bon⁹ gras referētes. Sciendū q̄ q̄nqz cōtingit q̄ duo vidēt vel audiūt aliq̄d fieri vbi vn⁹ iudicat in bonū nihil peccat mortal'r. alter q̄ hoc idē iudicat in malū peccat mortal'r. Et etiā q̄nqz ille q̄ facit aliq̄d q̄nqz vix peccat venial'r vbi ille q̄ vidēt. t iudicat in malū peccat mortal'r. Greg. in moral'. ¶ Septimū iudciū ē ex euidētia facti. vt cū q̄s videt manifesta mala fieri. tūc si q̄s illa manifesta mala iudicat nō ē pctm. vt cū q̄s iudicat aliquē homicidā. q̄ videt eū interficere hoiem. Sic si q̄s audit blasphemare aliquē vel peierare. vel videt aliquez inebriari adulterari. vsurā ꝓmittere. t sic de aliis. talia ēnt ad factū sunt mala. ergo nō pñt in bonū interpretari. vñ Aug. De his q̄ nō pñt bono aio fieri sicut sunt blasphemie stupra t hmōi nobis iudicare ꝓmittit. Sciendū tñ q̄ ēnt talia manifesta mala nobis ēnt ad factū liceat iudicare. de emēdatione tñ debem⁹ sperare. vñ Bern. dicit. Nūquid video aliquē suū primū interficere antecz cultellū extrahit debeo eū penitētē estimare. multo magis si bodie vidēro aliquē peccare cras nō debeo eū ꝓ pctōre hīe. ꝫ estimare penitentē. q̄ forte est ꝓritus. t sic deus ei indulsit. Exem nota quō iudicandū sit de ꝓximis etiā pctōribus ex legēda Jobis elemosyna ¶ clerici ei cozā bto sobe exprobrarēt. t excōicandū. Compescuit eos b. Jobes dicēs. Non sic fratres nō sic ostēdo vobis q̄ vos duo pctā cōmittitz. Primo ꝫceptū dei facitis q̄ ait in euāgelio. Nolite iudicare ꝛc. Secōo q̄ nescitis ꝓ certo si vsqz hodie peccet aut pniteat. Ergo q̄n auditis aliquod malū de aliquo dici q̄ fecit nolite faciliter ꝫ iudicare. Sed si alius asserit q̄ verū sit nolite tñ eū estimare adhuc pctōrem ꝫ penitentē. t cōpescite ꝓferentē dicēdo. Deus sibi indulsit speram⁹ q̄ sit cōtritus. ¶ Quum ad scōam partē pñtis sermonis querit. An ex iudiciū temerariū. s. q̄ aliq̄ oia videt vt audiūt in peiorē partē semp interpretant. Rādeo q̄ ex tribus ozit suspitio. t iudicium. Primo ex ꝓpria superbia. q̄ veri humiles estimant alios meliozes seipsis. Nñ sciendū q̄ tribus modis q̄s tenet alios meliozes seipso estimare. Primo cū vides aliq̄ bonū in ꝓximo q̄ te scis non hīe vtiqz ex hūilitate debes te illi alteri subijcere ꝫ ad ꝫ. t estimare toto cozde eum in illo te excedere. Secōo cū cognoscis aliquē defectū in te quē i alio nō cognoscis debes te ei iterū ex humilitate subijcere. Tercio cū etiā nihil talis boni scias i alio ex humilitate tñ semp debes estimare aliq̄d boni occultū in eo q̄ tu nec ꝓcipis nec cognoscis. t nescis qualis ipse sit adhuc in ꝓspectu dei q̄ forte multo melioz te. Modo patet q̄ ex superbia ozit temerariū iudiciū. q̄ si se longe inferiozes t peiozes illis q̄s iudicāt estimarēt nō haberēt ausum iudicādi eos temerarie. Sed heu tales cēci sunt ꝙ ad se. q̄ trabē nō vident in oculo suo. ꝫ festucā frīs vident in oculo fratris. Sed si seipsos t suos ꝓximos defectus i humilitatē cognoscerēt alios minime iudicarent.

Secōo ozit ex eo q̄ quis male afficit ad aliū. vñ Aug. Certū est q̄ de malo incerto neminē iudicarem quē tanqz meipm diligerē. ꝫ t defenderē t excusarē q̄diu in publicū nō ꝓdiret. Sed q̄ charitatem ꝓdimus faciliter alterutrū iudicam⁹. Hoc patet q̄ de inimico q̄s ex lenibus signis mala opinat. t si aliq̄ malū de eo audit faciliter credit. vñ Chrīs. in li. de cōpunctōne cordis. Si em q̄d boni dicat de inimico nō credit. si aut q̄d mali ꝫ nō solum credit ꝫ ꝓfirmat. Et tales sic temerarie iudicātes ꝓximos ofidunt se esse a gra dei. t a charitate dei t ꝓximi vacuos sine quibus tñ nō est salus. j. Joh. ij. Qui nō diligit fratrē suū manet in morte ergo tales habēt signū q̄ mortui sunt cozā deo. vñ Aug. Vita aie amor est q̄ non amat morituus est.

Tercio ozit ex eo. s. q̄ q̄s in semetipō est malus t puersus. t ex ꝫ ipso q̄si conscius sue malicie de aliis facile malū opinat. vñ Aug. Facilius in alio putat q̄ in se sentit. Unde etiā Chrīs. sup Matb. Quis hō sm se estimat alterū. Ergo iudicare ꝓximos est signū praui t puersi cordis. Hoc ptz in exēplo reali. q̄ aranea t apis locant se sup florē. t succum quem extrahit apis ꝓuertit in mel dulce. ꝫ aranea succū quē extrahit ꝓuertit in venenū. Sic ē de bonis t malis cordibus. q̄ boni oia q̄ vident vel audiunt cōuertūt in mel. i. in bonū. Sed mali t puersi hoies q̄ sunt inuidiosi oia q̄ vident vel audiunt ꝓuertūt in venenū. i. in malū interptant. vñ Chrīs. sup Matb. Sicut difficile aliquē suspicat malū q̄ bonus est. sic difficile aliquē suspicat bonū q̄ malus ē. ¶ Qz nō facilit debem⁹ iudicare malū ꝑz vltimo q̄ tale exēplū. Legit i vitaspatrū q̄ q̄dā senex pr̄ ꝓdicauit in quadā ciuitate. t quedam meretrix ꝓducta in verbo t exēplo ipsius clamauit ad illuz sctm patrē dicēs. Salua me pr̄ vt xps meretricem. Ille vo hoim ꝓfusionē non curās dicit ei. Sequere me. t tenēs eam p manus exijt publice de ciuitate oibus aspicientibus. Facta est fama q̄ abbas duxit mulierē dñam purphiriā. ita em vocabatur. Pergentibus em eis vt mitteret eā in monasteriuz inuenit mulier in vna eccl'ia puerū ꝓiectū. t sustulit eū ad nutriēdū. Itaqz post annū q̄dā venert in patriā vbi erat abbas t porphiria q̄ fuerat de meretricibus. Et videtes eā hīe puerulū dicūt ei. Vera citer bonū abbati pullū genuisti. Nō dū em sctm scema acceperāt. Euntes ḡ q̄ viderāt eā tyrū. inde em abbas tulerat illā diffamauerūt. q̄ genuit ō abbate porphiria. t nos vidimus puerulū oculis nostris similātē ei. Qñ ḡ cognouit ex deo abbas obtum suū dixit mulieri. Eamus tyrū q̄ illic habebimus rūsum t volo vt venias mecū. Illa vo nōvalens ei ꝓdicere secuta est eū. Et venerūt ambo habētes puerū septē annoz existentē. Cū aut ciuitatem intrassent ꝓgregatus est ppls ad videndū euz t porphiriā t puerū. Tunc dixit senex. Afferte mi

hi prunas. Cum attulissent euacuauit eos in vesti mentū cozā oīm ppło z dixit. Credite frēs qz sicut deus rubū custodiuit incōbustū z sicut nec tunicā meā incēderūt prune iste. ita nec ego cognoui pec catū mulieris istius exquo natus sum. Et oēs admirati sūt q nō ardebat vestimentū ab igne z que sierūt vñ puer venisset vel cuius esset. Et ipse indicauit eis q in quadā capella inuenissent iacentē z derelictū ab oibus hoibus. z sic ex quadā ꝓpassione sustulerūt illū z interim ꝓpter deū nutrierunt. Tūc oēs hoies illius ciuitatis egerūt pniam q sic illū sanctū patrē z illā mulierē iudicassēt. Ex quo ptz q nō debemus esse ꝓcipites ad iudicandū ꝓximos nros. vñ Bern. Caue serue deivt quē imitari nō vis damnare. Caue aliene ꝑsatōis esse curiosus explorator aut temerarius iudex. Etiā si ꝑpetrā actū deꝑhēdis. nec sic iudices ꝓximū. Magis aūt excusa intētionē si op⁹ nō potes puta ignorantiā puta surreptionē. puta casū. q si oīno oēz dissimulationē rei certitudo excusat. suade isto mō tibiipi z dicito apud te. Vehemēs nimis fuit ista tentatō qđ de me illa fecisset si accepisset in me simulē ptātem. Vñ est signū bonitatis in hoie nō iudicare ꝓximos. Vñ Greg. Quantū vos in bono ꝓficitis intantū etiā bona de alijs sentitis.

De eadem dñica Sermo xcj.

De detractione.

Nolite iudicare z nō iudicabimini Lu. vj. Sciendū q aliqui nō solū iudicāt ꝓximos ꝫ etiā detrahūt ipis z denigrāt bonā famā ipsoꝝ qđ est valde piculosū z damnabile. Vñ in pñti sermone tria sunt dicendū. Primo q̄re merito detestāda est detractio. Secō q̄t modis fit detractio. Tercio de his qui libenter audiūt detractōnes. ℭ Circa primū sciendū q detractio ꝓpter quinq detestāda est. Primo qz cō parat homicidio. qz ille cui detrahit in ꝓscia illius q̄ audit detractionē occidit in q̄ ꝓius viuebat p fama bonā. Et tale homicidiū grauiꝰ ē corpali qz ẏm Ben. de vnmaria in homicidio corpali solū corpꝰ vnius occidit. hic aūt sit plures aie pereūt vna. scz illius detractoris. alia illius cui detrahit. qz cum ꝫ ꝓcipit irascit z vindictā querit sup detractorē. tercio alia ipsius qui audit libēter detractionē talem. Vñ tale homicidiū piculosum est. qz est cōtagiosum. serpit enī de vno ad alium. z letaliter oēs inficit illos in q̄s venenū detractōnis infundit. Vñ Bern. sup canonicā Job. Vnus est detractor q̄ loquit z vnū tñ verbū loquit. z tñ vnū verbū in eodem momēto multitudinis audientiū dum aurez transfligit alas interficit. Secō pōt valere ad detestandū detractionē in hoc q detractor diuersis generibus rerū compat. Nam primo compat canī. Eccī. xix. Sagitte infixe femori canis. sic verbū in ore stulti. Canis enī sagittā infixam habēs femori nō quiescit donec remouerit. Nec stultus quiescere pōt donec verbū malū qđ de ꝓximo audiuit retulerit. Detractores equidē sunt canes diaboli nō ꝑmittētes vnā oui culā auferri hinc quin lacerent z mordeāt. Item compat porco. qz ad modū porci os citius inquinat q̄ pedes. z sicut porc⁹ ingrediens in hortū aliquē z ibi lotū z flores inuenies flores dimittit z lutū ingredit z se involutat. Sic detractor bona visa seu audita de ꝓximo obliuiscitur. z mala visa seu audita de ꝓximo ponderat et retinet. z sic os z linguā inquinat qđ est membrū nobile ꝑ alijs animalibus. vñ Arest. j. poli. Nullū animal naturaliter habet sermonē nisi hō. Item detractor cōpat serpēti in his ꝓprietatibus. Serpēs enī est aial pnitiosum in silentio mordens torno se incedēs. sic detractor. pditor est q occulte obloquit ꝓximo. vñ Eccs. x. Si mordeat serpēs in silētio nihil eo minus habet qui occulte detrahit ꝓximo. Tortuose etiā incedit detractor dum a laude eius incipit cui detrahit. z inde subdit. Non dico hoc aīo detrahendi ꝫ vt fides ei potior adhibeat dicit se multū eū amare cui detrahit. Et ego dico q sic eū diligit sicut iudas xp̄m dilexit qñ cum falso osculo tradidit. Vñ dī. Nū bonū faris z corde malum meditaris. Oscula q̄ iudas dño dedit hec mihi tu das. Ergo tales sūt ꝓditores ꝓximoꝝ sicut iudas fuit xp̄i. ℨ Tercio qz ꝑditores ꝓximoꝝ sicut latrones sunt furibus istis q̄ vestes z alia bona furāt. vñ Amb. Tolerabiliores sunt fures q̄ vestes z alia bona diripiūt ꝫ fures qui famā nostrā bonā diripiant. Cuius rō hec est. qz vt dicit Salo. Melius est nomen bonū ꝫ diuitie multe. Vñ qui nomē bonū alicui aufert magis nocet ei ꝫ si multas diuitias furaret. Quarto qz lingua detractoris peior videt esse inferno. Infernꝰ enī malos deuorat. lingua vo detractoris bonos z malos. Insup detractores vno morsello comedūt vnam totā ꝓuinciam vel archiepatum. vel ciuitatē. vel parrochiā. vel villam cum eis obloquunt. Et est valde piculosum cum dr. in tali ꝓuincia sunt raptores vel in tali ciuitate sunt vsurarij. vel adulteri. z sic de alijs. qz ibi innocētes cū nocētibus diffamant qđ est contra iusticiā. Hoc ptz. qz si vnus est reus tunc tres vel plures sunt innocētes. Quinto q inter alia pctā illud magis difficulter videt expiari. qđ ptz q hoc. qz ẏm Aug. Non dimittit pctm̄ nisi ablatum restituat. Cum igit q detractionē abstuleris ꝓximo bonam famā suam q̄ inter bona tpalia est bonum nobilissimū. igit restituere ei teneris famam suam Sanctus Tho. scōa scōe. q. lxij. dicit q quilibet tenet ad restitutionē cuiuslibet rei subtracte. Et videt difficile q ei cui detraxeris possis plene restituere cum nū possis scire in quot corda virus tue detractionis sit diffusum. G Circa scēm est sciendum q detractio fit multis modis. Primo qñ quis occulta mala ꝓximi manifestat eū diffamando z confundendo. etiam si verū est qđ ipse dicit. vnde si fiat cum intentōe ad nocendum ei est mortale pctm̄. Vñ Chrys. Sicut mortale peccatū est innocenti falsum crimen imponere. sic verum crimē occultum alijs revelare. verbi gra. Si aliquis alicui qđ pctm̄ occultum cōmisisset qđ tibi z soli deo cōstaret. z si alij hoc publicares ad infamandum eū peccares mortaliter licet verum esset. Sed si manifestares illi qui posset ei ꝑdesse vt emendaret ꝫ esset bonum z laudabile qz in hoc quereret salus ꝓximi. Item si ille iterum apud quē tu ꝓximū infamasti alteri eadem intentōe ꝫ occultū malū re-

uejaret.s.sm infamādo sīr mortāliter peccaret.et
ire etiā culpa redūdaret. ℣ q̄t ꝛ cētra mortalia ppe
trank cū q̄s sic ꝓ totā ciuitatē vl̄ puincictā infamat
Immo si aliq̄s manifeste in aliqua ciuitate infa-
matus est ꝛ factū eius notoriū est in illa ciuitate.
ꝛ tu uenires ad aliā ciuitatē vbi ℔ nesciret.tūc si pu
blicares ibi pctm̄ ꝛ excessum illius hois ea intenti
one vt ibi etiā infamaret grauiter peccares. Sicr si
q̄s de longinq̄s ptibus veniret ad ciuitatē illā vbi
ille sic manifeste infamatus ē ꝛ mētio fieret de illo
hoie.tūc si manifestares ei ℔ manifestū malū illi⁹
hois ea intētōe vt eū infamares grauiter peccares
Ergo nullo mō debemus manifestare mala pro-
ximis illis q̄ nō sciūt vbi non ꝓdesse ꝛ obesse pōt.
Sed tñ sciendū ē q̄ si q̄s occultū pctm̄ ꝓximi pu
blicaret bona intentōe vt corrigeret ꝛ emēdaret ℔
esset licitū ꝛ meritoriū. Vñ dr in decre. Crimē pu
blicare vbi ꝓdest est meritoriū.xxij.q.v.hoc videt
Scdo fit detractio qñ q̄s audita mala de ꝓximo
cū augmēto refert alīs. Et ben ℔ valde cōe est vt
mala ꝓximor augmentent ꝛ aggrauent qđ tñ ē
malū piculosum hoi.ꝛ graue pctm̄ talia mala cū
augmēto ꝓferre ꝛ sic ꝓximum ꝓfundere. Ter
cio detractio fit cū q̄s crimē falsi imponit ꝓximo
ꝛ illa manifestat alīs q̄ sic falsē finxit sup ꝓximū.
℔ est grauissimū pctm̄ inter pcta detractōis ꝛ vix
remittit tale pctm̄. Vñ Hiero. Non facilis venia
illa duo pcta.s.detractio ꝛ rerū ablatio magis diffi
cilter dimittunt hoi q̄ sine restitutōe necvalet cō
fiteri nec lachrymar effusio.etiā si tot lachrymas
effunderes sicut brūs petrus ꝛ maria magdalena
effuderūt qñ amare pcta sua deplanxerūt. Itē nec
valet petōr ꝓfessio nisi fiat ꝼm possibilitatē ablata
rū restitutio. Ergo detractores q̄ iniuste ꝓximos ꝛ
in publico diffamauerunt tenent in publico reuo
care ꝛ eis bonā famā restituere ꝼm posse ꝛ nosse si
volunt gratiā ꝛ remissionē ꝓsequi pctōr. Quar
to detractio fit qñ q̄s negat occulta bona ꝓximi
verbi gr̄a. Sicut cū aliqua bona referunt de ꝓxi-
mo ꝛ ille inuidus negat hec bona vera esse q̄ dicū
tur de illo cui inuidet cūis vera sint in se. Et cū ℔
facit ex inuidia ꝛ vindicta grauit peccat. Quin
to qñ quis nititr minuere bona manifesta ꝓximi q̄
nō ꝓt ex toto negare tñ nititr ea minuere. vñ Hug.
Detractor est qui bona ꝓximi incautum pōt dimi-
nuit. Sexto qñ quis bona ꝓximi querit i mala
dicēs ea esse facta mala intentōe.cū tñ cor soli deo
pateat.vñ Hug. Detractio est locutio ex inuidia p
cedens bona aliorū denigrās.ꝛ hoc q̄ sic bona ꝓ-
ximi quis cōuertit in mala. ꝓcedit ex inuidia ꝛ ex
defectu charitatis.vñ Aug. Certū ē q̄ de malo in-
certo neminē iudicarē quē tanq̄ meipm diligerē.
Insup est signuꝫ magne nequicie ꝛ puersitatis in
hoie q̄ sic ꝓximū suū iudicat.ꝛ bona sua depranat
vñ Chrīs. sup math. Sicut difficile aliquē suspicat
malū qui bonus est sic difficile aliquē suspicat bo
nū qui malus est. Itē ibidē. Dis hō ꝼm se estimat
ose reticendo bona ꝓximi.vt cū quis inno center
diffamat ꝛ tu ex inuidia nō contradicis reus eris.
Nam quilibet tenet ex charitate impedire ꝛ pue-
nire damnū ꝓximi tpale.multo fortius infamiam
eius. Nam est vnū de nouē pctis alienis non resi
stere puersis cū bñ posses.vñ in decre.dr. Resiste-
re posse puersis ꝛ nō facere est eis ꝓsentire.xxiij.q.
iij.qui pōt. ℣ Sciēdū q̄ summe cauere debe
mus de his septē modis detractionū Ut aūt ℔ me
lius seruare possemus tūc nullus deberet loqui ō
ꝓximo absente,vñ dr Leui.xix. Nō maledices sur
do. Surdo maledicit q̄ absenti detrahit. Nō enim
absens minus audire pōt detrahentē cūs si surdus
esset. Surdus eñ qñq̄ audit qñ sibi alta voce cla-
mat. Absens vo q̄ qñq̄ distat p duas leucas vl̄ am
plus nō audit detrahentē cūtcūq̄ clamat.vñ Hie
ro. Noli diligere detrahere nec eradicaris. Pauci
eñ sunt q̄ huic vicio plene renūciāt. Vñ Aug. sup
illud ps̄. Pro eo vt me diligerēt detrahebāt mihi
cc.dicit. Plus nocēt in mēbris xpi detrahētes ꝓ-
ximo.qr alias interficiūt creditorū.cūs q̄ eius carnē
mox resurrecturaz ꝓmerunt. Et ꝓterea detracto
res grauiter punient a deo.ꝛ qñq̄ etiā tales despe
rant in agone mortis. Vt ptz in tali exēplo seq̄nti
Fuerūt duo socij clerici quoꝝ vnus detractor erat
pessim⁹.sic q̄ ō nullo poterat bonū loq̄. Qui infir
mitate detētus cū ad pniam a socio moneret qui-
pēdēs monitionē eius in nullo oīno se emēdauit
Et cū ad extrema appropinq̄rēt admiratus a socio
suo promisit sibi q̄ infra.xxx.dies appareret ei si
posset ꝛ si deus ꝓmitteret.ꝛ sic mortuus ē. Et post
paucos dies deo ꝓmittēte nō ꝓ salute eius ℥ vt ce
teri tali erudirent exēplo.apparuit socio et⁹ niger
ꝛ accēsus totus ignitus intus ꝛ foris incēdio infer
nali. Ad cuius ꝓspectū cū ille tremore defecerit di
xit ei. Ego sum iste infelix quondā socius tuus ꝓ
q̄ oras inaniter.qr ꝓpetue sum dānatus. Et cū ille
quereret quō succedisset sibi in agone rndit. Cum
essem in agone duetus fui corā iudice cūq̄ obmu
tescerē ō timore vidi multas animas sole lucidiores
ad iudicē ꝫ me man⁹ extēdentes ꝛ clamātes. Vin
dica dñe sanguinē nostrū de illo mēdace detracto
re.qui nos apud homines mēdaciter diffamauit. Ad
hanc vocē cū me iudex inspiceret torua faciem ira
to vultu.ego in eius aspectu territus ꝛ ꝓfusus ꝛ ō
platis ꝫ me malis mihi ꝓscius meipm ꝛ magnā miscōiam dei sum oblitus.ꝛ sic desperās ꝓpe
tue sum dānatus. ℣ Circa tertiū sciendū q̄ li-
bēter audire detractōes de ꝓximis piculosum est
Vñ vba sacre scripture dissuadēt nobis ℔. Vñ ꝓ-
uer.iiij. Labia detrahentiū sint ꝓcul a te. vñ Eccl.
xxviij. Sepi aures tuas spinis ꝛ noli audire lingu-
ā nequā. Itē queritr vtr peccet q̄s audiēdo detra
ctionē. Rndet ꝼm.s. Tho.scōa scōe.q.lxxiij. Si a-
liq̄s detractionē audiat absq̄ resistētia videt detra
ctori ꝓsentire.vñ sit ꝓticeps pctī eius. Si etiā q̄s in-
ducat aliquē ad detrahēdū vel saltē placeat detra-
ctio ꝓpter odiū eius cui detrahit. nō min⁹ peccat
cūs detrahēs ꝛ qñq̄ magis.vñ Bern̄. Detrahere vel
detrahentē audire qđ horū dānabilius sit nō facile
dixerim. Si vo pctm̄ ei nō placet ℥ ex timore vl̄
negligētia.vel etiā ex verecundia quadā obmittit
detrahentē repellere ꝛ ei oñdere q̄ ei detractio dis-
pliceat tunc peccat quidē ℥ multominus cūs detra
bens ꝛ plerūq̄ venialiter. Qñq̄ ipm etiā pōt esse

mortale vt qñ ex officio incumbit ei detrahentem
corripe. vel etiã ꝓter aliqđ ꝑiculũ inde ꝓsequens
vel ꝓter radicez qua timor hũanus qñq; pđt esse
pcm̃ mortale. qđ fit qñ hđ est sic dispositus vt ꝓ-
pter timorẽ cuiuscunq; rei tꝑalis faciat aliqđ ꝓhi
bitũ. vel ꝑtermittat aliqđ qđ est ꝑceptũ in lege di-
uina. talis timor ẽ pcm̃ mortale alioqn est venia-
le. Itẽ q̃ libẽter audiũt detrahere ꝓximis sunt sic
canes cũ vn⁹ canis ledit tũc oẽs accurrunt ẽ cũ la
cerãt ẽ mordẽt. Sic sĩr faciũt detractores cũ audi
unt aliqđ obloq̃ tũc obloquẽti applaudũt Insup
ẽ ꝟba sua etiã apponũt. Sic aĩas suas ꝓpias occi
dũt ẽ mortẽ etnã incurrũt. Cõsequẽter dicit Aug.
Non accomodes aures tuas ad ꝓcipiẽda ꝟba de
trahentis ne ꝓcipias mortẽ ĩ aĩa. detrahẽti em̃ ẽ au
diẽti vtriq; esca ẽ mors aie. Et vt breuius cõcludã
detractor ẽ libẽs auditor diabolũ portãt in lingua
Ñ̃ qlibet inc̃tũ ꝑt dz ꝓescere detractores. Ñ̃
legit de q̃dã epo q̃ fuerat in purgatorio ẽ vehemẽ
ter affligebat in fetore clerici sui exñtis in inferno
ascẽdẽtis ad ihm. qz detractiões ei⁹ qñq; audierat
ẽ eũ ꝓterea nõ satis acriter corripuerat c̃ꝫ alis
as eꝑs in se satis bon⁹ fuerat. Itẽ c̃ꝫ infelix sit lin-
gua detractoris ꝑz ꝙ hđ exem̃. Erat q̃dã maximus
detractor religiosorũ clericorũ ẽ aliorũ bonorum
hoim. q̃ tãdẽ decessit ẽ obijt. Et post mꝛtos annos
cũ apiebat eius sepulcꝛ totũ corp⁹ ei⁹ inueniebat
putridũ ꝓter linguã eius. ꝫ rane linguã ĩnꝛ se vol-
uẽtes rodere nõ valebãt. in signũ q̃ lingua illa nõ
fuerat digna in terrã redigi ꝓ eo q̃ multos hoies
leserat. ẽ miser hõ ille cui⁹ illa lingua erat tã in aĩa
ẽ post iudiciũ in corpe ẽ aĩa ineternũ torquebitur
nec tñ ꝓsumek. vñ Apoc. ix. Mors fugiet ab eis.

Ñ̃ica quinta post festum Trinitatis.

Ser. xcij. De opibus q̃ fiunt in pcto mortali.

Receptor per totam

p noctẽ laborãtes nihil cepim⁹. Lu. v. Sci
endũ q̃ isti laborant in nocte q̃ bona opa
sua faciũt in pcto mortali cũ qbus nõ merenꝛ vitã
eternã. Ñ̃ in pñti sermone tria sunt dicẽda. Pri-
mo quõ nõ meremur vitã eternã cũ opibus bonis
q̃ in pcto mortali fiunt. Secõ q̃ fructus tꝑales se
quũꝛ ex bonis opibus q̃ in pcto mortali fiũt. Ter-
cio exemplũ. ℟ Ctum ad primũ sciendũ q̃
cũ bonis opibus q̃ facit ds exñs in pctis mortali-
bus. s. invidia superbia gula luxuria vel auaritia. et
sic de aliꝭ nihil merek c̃ꝫ tum ad vitã eternã. vnde
Leui. xxij. Si maculã habuerit nõ erit acceptum
dño. vñ Isa. j. Non accipiã a vobis sacrificiũ quia
manus vꝛe sanguine plene sunt. Nam sicut mors
corpis priuat hoiem ab vsu mẽbrorum. s. q̃ nõ ꝑ tam
bulare nec stare nec audire ẽ sic de aliꝭ. Sic pcm̃
mortale priuat hoiem vsu mẽbrorũ q̃ ad opa me-
ritoria. eo q̃ nihil merek cũ oibus opibus suis qõ
sit meritoriũ vite eterne sicut nec aĩal brutũ. Ps.
Nõ cũ in honore esset nõ intel. ꝓpa. est iumẽtis in
si. ẽ silis factus est illis. Ergo sicut iumentũ qđ cõ
tinue laborat nihil merek nisi pabulũ suũ tꝑale. sic
ẽ hõ exñs in pcto mortali solã merek tꝑalẽ remũe-
rationẽ cũ suis bonis opibus. Ergo sicut iumẽtũ
est talis hõ. Vt ergo opera nꝛa sint deo accepta ẽ
nobis meritoria tunc ea debemus facere an in ca
ritate ẽ gꝛa sine qua nullus opus valet c̃ꝫtũcunq;
etiã sit de genere bonorũ. vñ Heriñ. Charitas ẽ bo
nũ cũ qua nec opus minimũ despicit sine qua nec
maximũ acceptat. hđ ꝓbat. Quis pdicatio sit op⁹
de genere bonorũ tñ sine charitate non est merito
ria. vñ apꝭs. j. Cor. xiij. Si lingꝭs hoim loquar ẽ
angelorũ. charitatẽ aũt nõ ha. fac. sum sicut es so-
nans ẽ cimbalũ tinniẽs. Itẽ nec elemosyna valet
sine charitate. vñ apꝭs ibidẽ. Et si distribuero oẽs
cul. meas in cibos pauperũ cha. aũt nõ ha. nihil
mihi ꝓdest. Itẽ nec corpis afflictio nec martyrius
valent sine charitate. Ibidẽ. Si tradidero corpus
meũ ita vt ar. cha. aũt nõ ha. ẽc. Ordere em̃ est ma
xima afflictio. Si em̃ maior afflictio non est meri
toria nisi in charitate fiat nec minor. s. ieiuniũ vigi
lie oꝛones ẽc. opa em̃ erũt bona ẽ meritoria ex ope
rantis bonitate. Lu. vj. Bonus hõ de thesauro suo
cordis ꝓfert bonũ. Matth. vij. Arbor bona fructꝰ
bonos facit. mala aũt arbor malos fructus facit.
Aug. Nihil ẽ bonũ nisi ex te bono. vñ Gre. Inc̃-
tum em̃ boni sum⁹ corã deo intãtũ bona erũt opa
nꝛa apud deũ. ℟ Ctum ad scõm est sciẽdum
q̃ septẽ bona ꝓueniũt ex bonis opibus q̃ fiunt in
pcto mortali. Primo valẽt illa bona opa ad tꝑali
um bonorũ multiplicationẽ. Esa. j. Si volueritis
ẽ audieritis me bona terre comedetis. Et hđ est rõ
ẽ audieritis me bona terre comedetis. Et hđ est rõ
ẽ audieritis me bona terre comedetis. Et hđ est rõ

¶ Scõo valent illa bona opa ad tpalis pene dilationẽ vel diminutionẽ. Pctõr em̃ qñq demeruit q etiã hic i pñti puniri debuit. ꝫ tñ ꝓpter talia bona opa q̃ i mortali pctõ fiũt differt talis pena: pla ga dei. In signũ huius qñq duo peccãt: vnus hic punit: alius nõ qr forte bona opa fecit in pctõ mortali. ꝓpter q̃ bona opa deus distulilit plagã: ꝓlongat sibi vitã ꝓpter emendã. cũ ali9 q̃ sile pctm̃ fecit subitanea morte interit. vel alias hic a deo grauit plagat, ita q̃ sua pena hic incipit: & in futuro nũq finiet. sicut legit. ij. li. ¶ Nach. de antiocho rege. cuius pena hic incepit: & imꝑpetuũ in inferno durabit. Vñ Iosue. vj. legit q̃ Raab meretricẽ fecit iosue viuere: & domũ ei9: & oia q̃ habuit. qr nũcios recepit ad hospitiũ ds iosue misit ad explorandũ terram ꝓmissionis. Exem̃ legit q̃ q̃dã mercatores fuerũt in mari in vna nauí: cũ remigarẽt ad portũ: & ad littus maris. & exirẽt de naui. tũc vnus mercatoz: q̃ fuit pagan9 vidit hoiem iacere mortuũ nõ tumulatũ. Et ipse paganus mia mot9 sepelituit illũ. Et in eadẽ nocte apparuit ei angelus dñi in somno dicẽs sibi q̃ crastino die nullo mõ deberet nauigare. ꝫ p illã die ibi maneret: & q̃escere. & de mane in dicauit ꝫ socijs suis rogãs eos vt ibi manerẽt Qui noluerũt ei acq̃escere ꝫ nauim cũ mercimonijs in trauerunt: & oẽs submersi sũt. & ꝫ piculum mortis euasit paganꝰ ille cũ suis mercimonijs. Et legit ꝺ eodẽ pagano q̃ semel fuit in vna taberna vbi multi hoies fuerũt inebriati. & deũ blasphemauerunt. Tũc venit angelus in forma nunciꝰ: & iussit sibi vocare mercatorẽ illũ. Et cũ exiuisset de domo: & nũcij q̃reret imediate domꝰ cozruit. & oẽs i ea extitẽtes oppssit. & sic iterũ ille paganus euasit mortẽ ꝓpter illã miam quã exhibuit in illo mortuo quẽ ipeliuit. Quis in pctõ mortali fuit tñ bonũ opus fecit sepeliẽdo mortuũ. Tercio talia opa valẽt ad gr̃e habilitationẽ. s. q̃ pctõr ille citius q̃uertit. qr q̃ corpus suũ virgis: & ieiunijs affligit magis habili tat ad gratiã recipiendã q̃ alius pctõr q̃ talia opa non facit. & etiã cũ elemosinas dat pauperibus: & illi ꝓ eo intercedũt: & qñq sibi gratiã impetrãt a deo. Et sic citius q̃uertit q̃ sibi nulla bona opa i pctis mortalib9 fecisset. ꝫ pz qr qñq duo peccãt in eodẽ pctõ: & vn9 cõuertit: & alius obdurat: et damnabit. Vñ de ꝫ dr in decre. In pctis exñtes debẽt bñface re. vt deus q̃ ꝫ cor ipsoz illustret. de pe. di. v. falsas

Quarto talia bona opa valẽt ad assuefactoz bñ opandi. Vñ Treñ. iij. Bonũ est viro cũ portauerit iugũ ab adolesc. sua: & ꝫ intelligit ꝓ assuefactionem. Prouer. xxij. Adolescẽs iuxta viã suã gradit: & cũ senuerit nõ recedet ab ea. Rõ qr fm Arest. j. rethor. Omne ꝓsuetũ delectabile est. Idẽ Arest. Multa naturaliter nõ delectabilia ꝫ cũ assuefacta fuerint erunt delectabilia. Ergo bonũ est bona opa facere ꝓpter assuefactionẽ qr q̃ ds assuescit postmodum vix dimittere põt. Dicit intelligit q̃n ds assuefactus ẽ in malis opibus. vñ Hiere. xiij. Si mutare põt etiops pellẽ suã aut pardus varietates suas: & vos potestis bñfacere cũ didiceritis malefacere. Rõ ẽ. q̃a fm Arest. ij. ethi. Exactu mltoties iterato fit habitus. Idẽ. vij. ethi. Difficile est resistere ꝓsuetudi ni q̃ assimilat nature. Quinto talia opa valẽt ad resistendum pctis. qr vt ait Greg. Pctm̃ suo pondere mox ad aliud trahit. Sed ꝓ bona opa ꝓseruat ds q̃q: q̃ nõ tot pctã ꝓmittit. vñ Eccli. iij. Ignẽ ardẽtez extinguit aqua: & elemosina resistit pctis. Sic etiã intelligit de alijs bonis opib9 sicut de elemosina. Sexto talia bona opa valẽt ad edificationẽ ꝓximorũ ꝓpter bonũ exem̃ qõ ab illis bonis opibus recipiũt. vñ Bern. in serm. Seminemus hoibus semen. i. exem̃ bonũ ꝓ apta opa. Sed illi q̃ nõ solum mali in semetipsis ꝫ etiã malicia suã in ꝓximos ꝓ exem̃ malũ infundũt pessimi sũt. vñ Arest. ij. ethi. Pessimus est ille q̃ nõ solũ vtit malis ad se ꝫ etiaz ad alios. Greg. in moza. Tot mortibus ds dign9 est q̃t exẽpla prauitatis in posteros relinq̃t. Ergo bonũ est bona opa facere in pctõ mortali ꝓpter explũ: & edificationẽ ꝓximoꝝ. ¶ Septimo talia bona opa valẽt q̃ pena eoꝝ minor erit in inferno in casu si vtiq̃ dãnarẽt. Sz queri quõ ꝫ intelligit q̃ pena eoꝝ minor erit. Rñdet q̃ nõ intelligit q̃ illa pena quã tã cũ pctis suis meruerẽt eis minuat ꝓ talia bona opa. q̃ illa pena manet ꝫ intelligit de illa pena quã incurrissẽt si bona opa nõ fecissent. Et ꝫ tripl̃r põt fieri. Primo q̃ hõ dãnatus nõ solũ punit ꝓ pctis ꝓmissis. ꝫ etiã punit de bonis opib9 omissis q̃ debuit: & potuit facere. verbi gra. audire missam in dñico die tenet̃ q̃libet de ꝑcepto. vt pz de ꝑse. di. j. Missas. & c. Oẽs fideles. Modo q̃ nõ audiuit missam: & potuit audire punit̃ ꝓ illa omissione. Sed ille q̃ audiuit minus punit̃. ꝓ illa em̃ omissione nõ punit̃. qr obediẽs ꝑcepto ecclie fuit Sic etiã intelligit de ieiunijs ecclesie: & de alijs bonis opibus. q̃uis nõ eo mõ fecit q̃ debuit tñ melius ẽ fecisse q̃ ex toto omisisse. & tõ minus punit̃. Secõo qr eo tpe q̃ opa bona fecit fortasse male fecisz. Modo fm q̃titatẽ culpe erit q̃titas pene. vñ Greg. Unus gehẽne ignis credẽdus ẽ. ꝫ nõ vno mõ oẽs cruciat pctõres. Unusq̃sq̃ em̃ quãtũ egit de culpa tñ illic sentiet de pena. Quia q̃ duo pctã mortalia cõmisit: & dãnabit̃ grauiꝰ punit̃ q̃ ille q̃ solũ vnũ cõmisit. Et etiã tõ qr reddituri sumus rõnem de tpe. vñ Bern. Omne tps nobis ꝓpẽsum a nobis exiget qualiter sit expẽsum Et q̃ aliq̃d boni fecit q̃uis in pctõ mortali melius tps suũ expẽdit: & minus punit̃ q̃ si nihil boni interim fecisset

Tercio ꝓpter exemplũ. qr si peccasset manifeste tunc alijs occasio fuisset ꝓ suũ malũ exemplũ ad sila pctã ꝓpetrãda. & tunc nõ solũ ꝓpter se punire tur. ꝫ etiã ꝓ alijs quibus malũ exemplũ dedisset. Ergo pctõr qui aliq̃d boni fecit: & nulli occasionez peccãdi dedit minus punit̃ si damnabit̃. Ista ꝺdicta sunt septẽ bona q̃ ꝓueniũt ex bonis opibus que in pctõ mortali fiunt. ¶ Qr añt bona opa que fiunt in pctõ mortali nõ sunt deo accepta ostẽdit ꝓ tale exemplũ. Quidã filius habuit patrez q̃ obijt. & filius. xxij. annis ꝓ aia ꝑis quotidie specialẽ oꝛionẽ fecit. Cui post ꝫ tps pr̃ apparuit dicẽs se esse in magnis penis. Cui filius. Nõne pr̃ pfuit tibi oꝛio mea quã tam vltra. xxx. annos quotidie ꝓ aia tua oraui. Rñdit pater. Nõ mihi ꝓfuit. Et filius. O mi pater tam bñ audio q̃ in inferno es ex quo oꝛio mea tibi nõ ꝓfuit. Rñdit pater. Fili non sum in inferno nec etiaz sum damnatus ꝫ sum in

purgatorio ⁊ ibi crutior valde maximis penis do nec exoluā oia pcā mea vsq; ad nouissimū q̄dran tem. Et filius. Quare tūc nō ꝓfuerūt tibi oziones mee. Ñdit pī qz semp illud longū tps in peccato mortali fuisti. Et filius pñi. Quō pōt ꝺ esse cū singulis annis ꝓfessus sum ⁊ sacrm eucharistie suscepi. Ñdit pater. Tu singulis annis ꝓfessus fuisti ⁊ cōicasti. ꝟ semp indigne suscepisti. qz tua cōtritio ⁊ cōfessio nō fuit vera qz nō ex charitate pcessit ꝟ ex quadā cōsuetudine. Et in signū huius tuā cōfessionē distulisti vsq; ad vltimā septimanā quadragesime ⁊ qñ p cōfusione humana cōfessionē tuā vltrius differre nō potuisti. tunc primo ꝓfessionē tuā fecisti. ⁊ in nullo te simpliciter emēdasti. Et ita p ꝺ duo. s. qñ tu sic tuā ꝓfessionē distulisti vsq; ad vltimam septimanā. ⁊ in nullo simpliciter te emēdasti cognoscere debes q; p illud longū tps nūq; habuisti firmū ꝓpositū te emēdandi. ergo nunq; vere ꝓtritus fuisti nec vnq; aliqō pcm̄ p illud longū tps tibi indulsit deus. Et ille cōpunctus postmodum vere fuit ꝓtritus ⁊ pure ꝓfessus. ⁊ abiecit oēs vanitates mūdi in vestibus ⁊ in oibus aliis moribus ⁊ gestibus ⁊ deo amplius seruire studuit. Et etiā tunc deuotius p aia pīs orauit ⁊ eam in brevi de purgatorio liberauit.

In eadē dñica. Ser. xciij. De laqueis diaboli

IN noie autē tuo laxabo rethe. Luc. v. Sciendū q; sicut ꝑdicatores laxāt rhetia verbi dei ad captendū aias. sic diabolus expādit sua rhetia ad illaqueandum aias. P Pro q; sciēdū q; diabolus habet octo rhetia ad illaqueandū aias siue astutias cum qbus homines seculares ⁊ mundanos inducit ⁊ retinet in pctis. a qbus sibi vnusq̄sq; diligēter debet cauere ne illaqueet ⁊ ad damnationē eternā ꝑducat.

Prima astutia diaboli est qō diabolus inspirat homini vt cogitet nō esse tam durū vt ꝑdicatores dicūt. Et sicut vulgariter dī. Der teufel ist nit als grusslich als man in malet. Et illud ē falsum. qz dyabolus est horribilissimus ad videndum. qz nullus pictor pōt suā horribilez speciē depingere. qz hec est vna specialis pena damnatorū ſm Greg. s. horrida visio demonū. ⁊ si damnati nullā aliā penā sentirēt nisi horribilē visionē demonū eis talis pena satis grauis eēt. qz sicut scīi i celo habēt ineffabilē delectationē ⁊ dulcedinē in vidēdo deū. beatā mariā oēs sctōs ⁊ angelos dei. sic ecōuerso damnati habēt magnā penā videre luciferū. sathanā ⁊ oēs demones ⁊ dānatos in inferno exīstes. Et tales seculares homines etiā dicūt. nō totū est mortale pctm̄ qō ꝑdicat si tot essent mortalia pcta qs saluaretur. Quondā nō fuerūt nisi q̄tuor pcta mortalia. scz q; dñm suū tradidit. ⁊ seipm occidit ⁊ q; adulterū cōmisit. ⁊ q; primū ꝓximū iusticiā interfecit. Et tuncvl terius dicunt. qs pōt inimicū diligere. qs pōt caste viuere. qs pōt a delitijs carnalibus ⁊ gaudijs mūdi abstinere. Ñ fideo. Qui vult saluari oportet eum non solū amicū diligere ꝟ etiā inimicū. ⁊ et ex corde indigere. sic q; amplius nunq; ex rancore vult se vindicare nec verbo nec facto. Et oportet hominem esse castū ⁊ ab oīi actu carnali ꝓterq; in mri monio abstinere. Quia nō solū oportet saluandū se cauere a maximis pctis mortalibus. ꝟ etiā a cōtibus mortalibus. qz cum minimo pctō mortali qs dānat ita bñ sicut cū maximo pctō. licet pena inferni ſm q̄titatē pcti. qz maiori pctō maior debet pena. Bñ dī in decre. Pena sequit q̄titatem delicti. xxiij. q. j. Non afferamus. Ergo q; vult saluari abstinere. Deo dicendo an sit pos sibile viuere hoiem sine pctō mortali. B q̄re aī sercit. lxxvij. C. ergo qūcūq; ex instinctu diaboli talia in cidūt. s. nō est ita durū sicut ꝑdicatores dicūt. ⁊ sic de aliis. scire debes q; ꝺ est rhete ⁊ laqueus diaboli cū q; te capere nititur. Bñ dī Matth. vij. Arta est via que ducit ad vitā. ⁊ spaciosa est via q; ducit ad ꝑditionē ⁊ multi ambulant p eam. Bñ. j. Pe. iij. Justus vix saluabit. Pō. Hec porta dñi ⁊ insti intrabunt in eam. Si xps dixit. Arta est via quō ꝑdicatores audet oppositū dicere. ⁊ si oppositū ꝑdicat nō est ꝑdicator ꝟ seductor ⁊ deceptor. Herū. sup cas. Xps q; nō fallit elegit qō carni molestius ē. Illud ergo vtilius. illud etiā magis eligendū. Et quisq; aliud docet vel suadet ab eo tāq; a seductore cauendum est. Q Scōs laqueus siue rhete cū q; diabolus pctores capit est qō dat eis cogitare. Que male fecisti. alij plus fecerūt ⁊ tñ sperant saluari. mkti faciūt q; tu ipse inuite facēs tu scis tales clericos. tales religiosos q; ꝺ ⁊ ꝺ fecerūt ⁊ faciūt. ⁊ illi sacerdotes ⁊ illi frati. ⁊ tales prudētes ⁊ tales annosi faciūt ꝺ vel illud. cur tu nō facies q; ipsi audent facere. cum tñ etiā intēdant saluari. Ñ fideo q; illa excusatio nulla est. qz ſm dictū xpi. vt habet Lu. xij. Seruus scīes voluntatē dñi ⁊ nō faciēs vapulabit plagis multis. Ex quo sequit q; qui sciunt ⁊ intelligūt mala ⁊ vltra ꝺ faciūt grauius peccāt ⁊ grauius punient. Ergo vt euades illos laqueos diaboli tunc debes inspicere vitā sctōr ⁊ bonorū hominū qui tendunt ad celū. ⁊ hoc etiā oīndunt factis ⁊ sic poteris inuenire q̄lis sis respectu ipsorū. ⁊ sic ipsorum laudabilis vita te inducet ad emēdā vite tue ⁊ ad pniam. vñ Greg. Nunq; pctores ad lamentū pnie redirēt si nulla essent bonorū exempla q; contēplando patrū mentē traherēt. Herū. Qui vitā ꝓcedentiū patrū cōspicit quid in se gemere debeat subtilius cognoscit. Ergo considerare vitā sanctorū est multū vtile qua ex hoc homo debet sumere normam viuendi. Amb. Sanctorū vita est ceteris norma viuendi. Ergo quicūq; vult ꝓficere in bono debet aduertere vitā bonorū ⁊ non malorum. qz respicere vitam malorum est valde periculosum qz inducit hominē in obdurationē. R Tercius laqueus siue rhete diaboli est q; hō secum cogitat. Deus misericorditer egit mecū hec bona ⁊ ꝟ bona fecit mihi. Ibi me liberauit ab illo malo. ibi me custodiuit. ibi illa dona dedit mihi nō deseret me in fine. Ñ fideo hoc totū fecit tibi vt ad eū te cōuerteres ⁊ fructus bonorum operū faceres. Sed quia sterilis es tūc considera parabolam euangelij vbi dicit de ficulnea. Ecce tam tercio veni querens fructū in hac ficulnea ⁊ nō inuenio. succide ergo eam. vt quid terram occupat. Etiā Matth. vij. dī. Arbor q; nō facit fructū excidet ⁊ igniem mittet. Sic contingit homini illi qui ingratus est de dei bñficijs. Bñ Ebul

solo.sup Numb. Quanto maiora beneficia sunt hominibus constituta tanto grauiora peccantib⁹ iudicia. Sicut ẽm lignū aridū vnctū cū pinguedine feruẽtius ardet. sic etiã hō qui multa beneficia a deo accipit & semp ingratus & sterilis inuenitur ardẽtius ardebit in igne infernali. Ergo quãdo tales laqueus dyaboli tibi occurrit tunc cogitare debes q̃ ẽto plura beneficia a deo recipis tanto districtiorẽ rationẽ deo reddes. et tãto plures cõtra te habebis. qr omnia beneficia erunt testes in extremo iudicio. Vñ ꝓpheta. Instauras testes tuos cõtra me. Ergo de beneficio dei debes esse gratus.

8 Quartus laqueꝰ sive rethe diaboli ẽ q̃ dat eis cogitare q̃ nullꝰ debet desperare. Maria magdalena multa pcã fecit. Petrꝰ xp̃m ter negauit. Paulus eccl̃iam psecutus ẽ. Dauid adulteriuꝫ & homicidiũ cõmisit. & sic de alijs. Hi oẽs iam magni sunt in celo. Nam deus ẽ misericors & totiens paratus ẽ pcõi misereri & indulgere quotiẽs peccator vult se a peccatis cõuertere. Rñdeo q̃ vere ẽ q̃ deus est misericors & nullꝰ debet desperare de venia. Sz illi q̃ peccatores fuerũt vt maria magdalena & sanctꝰ Petrus & ceteri ꝓponũt tibi vt si peccasti ne desperes. ꝛ non sup hoc peccare debes. qr maledictꝰ q̃ peccat in spe. Bern. Est infidelis fiducia solꝰ vtiq̃ maledictionis capax. cũ videlicet in spe peccamꝰ. Quãdo ergo talis laqueꝰ diaboli tibi ꝓponit. scz q̃ debes peccare & nõ desperare tunc tu cogitare debes illud dictũ pꝰ. Spes implorantiũ cum peccat⁹ saluari & maior ẽ eoꝝ q̃ bonoꝝ hominũ. Hẽs ẽm boni hoies q̃tũcunq̃ boni & deuoti timẽt deũ ꝓpter magnã iusticiã suã. Si enim iustus vix saluabit impius et pcõr vbi parebũt. Et taliũ pcõꝝ spes nõ dicit spes ꝛ ꝓsumptio vñ Augusti. Sine meritis nõ est spes ꝛ ꝓsumptio. Ergo debes vitã tuã emẽdare et sic veniã a deo sperare. vñ Bern. in sermone. Corrige teipm et indulgenti am spera. Nulla ẽ ẽm culpa que non habet veniã. Quintus laqueus sive rethe diaboli ẽ q̃ facit homiꝰ cogitare. Hoc quod tu non scis non est peccatũ. & sic decipit tales q̃ etiaꝫ nolunt scire ea que sunt salutis. vt eo liberius possint peccare estimãtes q̃ cum non sciant non sit peccatũ. ¶ Vn de queritur vtrum sit aliqua ignorantia que possit hominẽ excusare a peccato. Rñdet q̃ ẽ triplex ignorantia. Prima est inuincibilis. & ẽ dupl̃ex. s. innata. vt in pueris & amentibus adultis q̃ nunq̃ habuerũt vsum rationis habuerũt. Alia est ex casu vt in adultis qui habent vsum rationis iam. et postmodũ quãdoq̃ incidũt in amentiã ꝓpter debilitatem capitis. vel ꝓpter nimiam abstinentiam vel ex alijs causis licitis. Et talis ignorãtia inuincibilis excusat a peccato mortali. vnde Aresto. iij. Ethic. Ignorãtia excusat peccatũ. Quia quicquid tales faciũt excusant. qr nullus potest cõmittere peccatũ mortale q̃ nõ habet vsum rationis. Scõa ignorãtia cũ qua damnat q̃s dicit ignorantia neglecta seu crassa. & ẽ cũ q̃s potest scire que deus ꝓcepit vt ꝓhibuit & que ad salutẽ ptinent. ꝛ occupationibꝰ exterioribus se intantũ implicat q̃ de illis non curat. Et ista ignorantia non excusat. Tercia ignorantia dicit affectata. cum qua nõ solum q̃s damnat̃ sed etiam grauissime ꝓ ea punietur. Et ẽ quãdo quis contemnit scire ea que potest & tenet scire vt eo liberiꝰ possit peccare. Hãc ignorantiã habuerũt pharisei de xp̃o & adhuc multi habent q̃ ꝓpter ea sugiũt ꝓdicationes. & ẽ periculosus laqueꝰ diaboli. & cũ hoc ẽ malũ signũ q̃ hõ nõ vult audire veritatẽ. Et hoc ideo cõtingit. quia excecauit eos dyabolus & eoꝝ ꝓpria malicia. pꝰ. Noluit intelligere vt bene ageret. Et tales decipiũt seipos vñ Ysido. de sum. bo. Sunt q̃ ignorantie excusationẽ pretendant & scire nolunt vt minus culpabiles videant̃. qui tamen seipos non muniunt. sed decipiunt.

Querit q̃s periculosius peccat an ille q̃ scit q̃d est faciendũ vl obmittendũ et non facit. vel ille q̃ non vult scire ideo vt eo liberiꝰ possit peccare. Respondet q̃ ille qui nõ vult scire ideo vt liberiꝰ possit peccare dupl̃r peccat. Primo peccat in contumacia & superbia. eo q̃ nõ vult scire vt eo liberiꝰ possit peccare. vnde Ysi. de sum. bo. Nescire simpliciter ad ignorantiam pertinet noluisse vo scire ad contumacem superbiã. Secundo peccat in hoc q̃ facit ꝓhibitũ vel q̃ dimittit faciendũ. Sz alius q̃ scit & intelligit vnũ peccatũ peccat. qr facit qd̃ scit ꝓhibitũ. Quis eodẽ genere peccati grauiꝰ peccat vnde Lu. xij. Seruus sciens voluntatẽ dñi. et nõ faciens vapulabit plagis multis. Et insup qui scit & intelligit malũ postmodũ potest conteri & contriteri & satisfacere. quia malum non euitatur nisi cognituꝫ. Sed ille qui non scit nec cognoscit malũ quod cõmisit quomodo potest postmodũ conteri et contiteri & penitere cum nõ scit nec vult scire. Vnde Bern. super Cantl. Scio neminẽ absq̃ cognitione sui saluari. de qua mater salutis humilitas orit & timor dñi. q̃ & sicut initiũ sapiẽtie ẽ. ita & initiũ salutis. Sextus laqueꝰ vl rethe diaboli ẽ q̃ dat homini cogitare. Tu inuenis es & tps sufficiens adhuc ad penitendũ postq̃ senuer̃. Qui ei audet peccare audet & penitẽ. Rñdeo Morit inuenis morit & senex & ignoras an ad etatẽ senilẽ pueries. qr nihil habes certius morte. sed hora mortis nihil incertius. vñ Bern. Quid in rebꝰ humanis certius morte. qd̃ hora mortis incertius inuenit. Et ergo q̃libet qui peccat sive sit inuenis sive senex debet se per veram penitentiã ad mortẽ disponere semp sibi mortẽ estimare ꝓpinquã Vnde Grego. sup Ezech. Etem̃ nobis cõditor noster dies mortis ignotã voluit esse. & dum semper ignoratur semp ꝓprius esse putetur. & tanto q̃s feruẽtior sit in oratione q̃to incertior est de euocatione Vnde etiã Lu. xij. Estote parati quia nescit̃ qua hora dñs vester venturus sit. Insup dicis. qui audet peccare audet & penitere. Respondeo q̃ multi graviter & multipliciter peccauerũt. ꝛ pauci penitentiã veracit egerũt. vñ Amb. Facilꝰ inueni q̃ seruauerũt innocentiã baptismalẽ q̃ q̃ ꝓgruã egerũt penitentiã. Sz q̃re deus ꝓmittit aliquos morti in iuuẽture. Quere infra sermo. cix. H. ¶ Septimus laqueus sive rethe diaboli est q̃ dat homini cogitare. Quicq̃d deꝰ vult ꝛ oportet fieri. si debes saluari nũq̃ dãnaberis q̃q̃d tu facies. Si debes dãnari nũq̃ saluaberis, etiã q̃quid tu facies

Deus bene dabit contritionē qñ ei videbit tps. qz
oia oz fieri fm volūtatē dei. Unio fm apl'm q̄ h̄
ē volūtas dei sanctificatio vra. Si illā habebis da
bit tibi vitā eternā. sinaūt mortē eternā. Stulti ho
mines sunt q̄ sic a dyabolo decipiūtur sic dicētes.
Quid conabor qđ futurū est t dep̄ puidit hoc fiet
cū tū pscientia dei nō infert alicui necessitatez qz li
berū arbitriū sp manet ad vtrūlibet. sic q̄ libz hō
pt bñ vel male facere. si bñ saluabit: si male dāna
bit. Sciendū q̄ oēs boni p̄destinati sūt ad gloriaz
eternā. ea tū p̄ditiōe si fidē tenuerint t charitatem
hūilitatē. patientiā. miscōiam t pietatē. t his silia
habuerint. Tales ei futuros puidit deus q̄s ad vi
tā p̄destinauit et q̄si p̄destinādo eis dicer et. Ergo
q̄dē vos ad vitā p̄destino si talit t taliter vixeritz.
si mādata mea seruauerit z. si fidē t miscōiam ha
bueritis. t si bono statu mūeti fueritis. Qui ḡ ta
lis esse nō vult. s. q̄ mādata dei seruare noluerit t
in malicia pseuerare ꝓponit ille ꝑ certo sciat se ad
mortē eternā esse p̄scitum. Nulꝰ ergo dicat se fru
stra oꝛare t alia bona opa facere. qz sicut deus ali
quē saluandū puidit sic t modū q̄ saluari debeat.
id ē p merita sua t bona opa. Et ꝓpt̄ h̄ stultus ē q̄
dicit. Volo facere qđ mihi placuerit. qz si saluari
debeo saluabor. si dānari debeo dānabor. Sicut
stultꝰ eēt ille infirmꝰ q̄ diceret. Volo comedere et
bibere q̄d mihi placuerit. si curari debeo curabor
t si mori debeo moriar. ac sibi inutilis eēt medici
na. ✠ Uñ legit exemplū tale in Cesario. Ludo
uicus lantgrauiꝰ thuringie hō ifatus tanto erro
re fuit deceptꝰ vt se assereret necessariō eē saluan
dū si p̄destinatꝰ eēt. vl' dānandū si p̄scitꝰ eēt. Et di
xit se horā mortz nō posse effugere vel anticipare.
Et ob h̄ infinitz victus sine vllo timore multiplicit
se exponebat. Tandē grauit infirmatꝰ medico vo
cato dixit vt curā adhiberet q̄ cōualescere posset.
Medicus peritꝰ in medicina et in theologia illi
errorē nō ignorās. rūdit. Pñe si dies mortz vestre
aduenit nō potero vos curare. Si vo nōdū venit
frustra curā adhiberē. qz sine hac curabimini Cui
comes. Quō sic rñdes. Scio q̄ nisi cito mihi sub
uenias moriar añ tps. Rñdit medicꝰ. Si creditis
vitā ꝓlongari vtute medicine. q̄re hoc nō creditz
de penitētia q̄ ē medicina aie. Consideras lātgra
vius vtutē vbox dixit ei. De ceterō esto medicus
aie mee. qz p tua medicinale linguaz liberauit me
dñs a maximo errore. ✠ Octanꝰ laqueꝰ sine re
the dyaboli ē malū exemplū maloꝝ hoīm. Et hoc
rethe ē p̄cipalissimū cū q̄ capit t decipit q̄si oīe
genꝰ hoīm tā iuuenes q̄z senes. tā nobiles q̄z igno
biles. tā pauperes q̄z diuites. Quia vnusq̄sq; vult se
excusare dicēs. Oportet me ꝓformari alijs homi
nibꝰ. alꝫs nihil curarēt de me. Ille t ille facit hoc.
iste sic incedit in vestibꝰ sine in alijs moribus. t tā
ē cōmunis modus hoīm sic viuēdi. q̄re t ego non
facerem. Quibus respondeo q̄ nemo potest duo
bus dñis seruire. scz deo t mūdo. Unde apl's. Si
adhuc mūdo placerē seruus xp̄i nō essez. Hoc pa
tet: qz amicicia huiꝰ mūdi hominē inimicū dei cō
stituit. qz amoꝝ mūdi expellit deū t eius gratiaz a
corde hoīs. qz sicut ignis t aq̄ sūt cōtraria. t sicut
frigidū t calidum mutuo se expellūt. sic amicicia
dei t huiꝰ mūdi simul stare nō possunt. Ergo q̄n
do talꝫ laqueus tibi ꝓponit a dyabolo. s. q̄ cogitas
Iste ē taz modꝰ t cursus mūdi. oz sic me etiā viue
re tūc cogitare debes q̄ lata t ampla ē via q̄ ducit
ad p̄ditionē et multi ambulāt in ea. Nō ē qz plēs
sūt mali q̄z boni. t h̄ causaꝫ p̄cipaliꝫ ex malo exē
plo qđ vnꝰ p̄bet alteri. qz vnꝰ inficit aliū q̄ malum
exemplū. sicut carbones seinuicē accēdūt. Quis
nullo mō essent tot sup̄bi. auari. gulosi. luxuriosi.
luxores. chorizantes nisi videret ab alijs talia fieri
Et isti hoīes sūt fatui q̄ volūt se ꝓformare alijs in
malis. Nā vnꝰ asinus cū videt aliū asinuz cadere
cauet sibi t nullo mō eū imitaꝫ. Q̄ q̄z primos vi
derūt t audierūt illi cadere. sicut lucifer i sup̄bia.
epulonē in gula. totū mūdū in luxuria q̄ diluui
um deleuit totū mundū. t tū adhuc hoies fatui et
stulti audēt sup̄bire. luxuriari t gulose viuere.

Sermo. cxliij.

In eadem dominica.

De his q̄ debēt nos retrahere ab amore tpaliū.

Relictis omnibus secu
ti sūt eū Ju. v. In h̄ q̄ isti sancti apl'i ō q̄
bus in hodierno euangeli. fit mētio viso
miraculo in captura pisciū oia ꝓpt̄ xp̄m reliq̄runt.
exemplū debemꝰ sumere q̄ coz nostrū ab illicito
amore tpaliū retrahere debemꝰ. A Uñ sciēdū
q̄ sūt septē q̄ debēt nos retrahere ab amore tpali
um. Primū ē qz tpalia in vita p̄senti modicū p
sunt. qz nisi victū t amictū nobis ē dminist̄at. Ec
cl's. v. Qui diuitias amat fructū nō capiet ex eis.
Diuites em̄ intuēdo diuitias q̄d aliud facit̄ nisi
q̄ oculos pascūt. Si q̄s em̄ haberet cistā plenaz
florenis tū nihil ex eis cape pt nisi victū t amictū
Ex q̄ patet q̄ diuitie ad nihil valēt coꝛpaliṫ loquē
do nisi q̄ os t ventrē replere p̄nt. t regere nostraz
nuditatē. ꝑ mentē t aiam nō possunt satiare. Ꝫ
Uñ Guil. lugō. sup illud vbū apl'i. Sufficien
tia nostra ex deo ē assignat triplicē rationē q̄re tē
pozalia nō p̄nt replere desideriū aie. Prima rō
est ꝓpt̄ capacitatē ip̄ius aie. qz fm sanctos docto
res animā dei capacē nihil min⁹ deo replere pōt.
Unde Bern. Ad ymaginē dei quippe facta ē aia
rationalis ceteris oīibus occupari pōt. impleri
oīno nō potest. Capax em̄ dei ē t quicq̄d deo mi
nus est nō eam implebit. Uñ cū totus orbis terra
rū sit ante deū quasi gutta rozis ante solē vt legit
Sap. xj. Ergo totus orbis non sufficit replere coz
vnus hominis. Secūda ratio ē ꝓpter bonoꝝ tpa
liū vnitatē. Bern. Uō plus satiat coz homis auro
q̄z corpus aura. Ideo dicit ꝙgo maria gloriosissi
ma Ju. j. Et diuites dimisit inanes. Ergo oia tē
pozalia ꝓpter suā vanitatē nō possunt satiare des
derū anime. Tercia ratio qz bona tpalia nō in
trāt in coz hois eēnialiṫ t iō nō replēt illō. Sicut
vinū adhuc exp̄s i dolio ventrē hois nō iplet. nec
coꝛpalē sitim sedat. sic pecunia exp̄s i bursa vl' ci
sta ñ replet coz hois nec faciat sitim auaricie. Ho
la ei dei gr̄a q̄ intrat sitim cordis pt extinguere. Sz
pecunia sitim augmētat auaricie. vñ Greg. i q̄da
omel. Dis auarꝰ ex pecūia siti multiplicat. qz cū es
q̄ appetit adeptꝰ fuerit ad appetēdū alia ap̄lꝰ an
helat. vñ Eccl's. v. Auarꝰ nō iplebit pecunia. Etiā

Aug⁹. in epła. Auarus inferno ẽ silis. Infern⁹ eñ quãtoscũq; deuorat nũq; dicit satis ẽ. sic ẽ si oñes thesauri confluxerint in auaꝝ. Ex hijs iam dictis patz q; tpaliter et corpolit loquẽdo tpalia nõ valẽt nisi ad sustẽtationẽ corpis ad breue tps. Cũ g; hõ apls. Hñtes victũ ꝛ amictũ his pcenti simus. C Scõm q; tpalia nõ sunt ꝓpria hois ꝫ accõmodata Insup fur pt furari. ignis cõburere. aqua submergere illa tpalia si deꝰ pmiserit. vñ apłus. Quid habes qđ nõ accepisti. Nõ sicut rem accomodatã multũ diligis ꝫ cũ timore vteris ne offendas illũ q; tibi accõmodauit. sic et tu te habere debes q; ad tpalia que deus tibi accõmodat. Oꝛ aũt tempalia nõ sunt nostra ꝓpria. hoc ptz ꝑm Guilbel. lugd. p quatuor. Primo p sacrã scpturã. vñ Abacuc. ij. vena hominis nõ sunt q; secũ ferre non potest. Ergo tpalia affluãt fluuio. vñ pś. Diuitie si affluãt nolite coꝛ apponere. Ad modũ eñ fluuij affluũt ꝛ ef qlibet vti põt ad necessitatẽ. Sic est de bonis tpalibus nobis collatis. Scõo ostendit: qz terra in q̃ crescũt tpalia nõ ẽ nostra. Pś. Quomõ cantabimus canticũ dñi in terra aliena. Idẽ. Aduena sum ego apud te ꝛ peregrinus sicut oẽs patres mei. vñ Hern. Filij adã genus auarũ ꝛ ambitiosum audite qđ vobis dicã cũ terrenis diuitijs ꝛ gloria tempoꝛalia ẽ rubea ꝛ alba quã solus hoim erroꝛ facit ꝛ macgis pciosam reputat. deniq; si vestra sint hec tollite ea vobiscũ. Sz hõ cũ interierit nõ sumet quicq; deferri de mũdo. Cũ alijs sedet ad mensam diuitis multa sibi apponunt. scz cipũ argentei et scutelle. in qbus solũ vsum habet. siqs vo ex simplicitate crederet ea sua ꝛ vellet ea secuz ferre. tanitoꝛ bene ostẽderet ei in porta q; nihil iurz in eis habeꝛet. Ita diuites credũt bona tempalia sua esse. sed moꝛs bene ostẽdit eis contrariũ. Vñ nihil intulimus in hũc mundũ. haud dubiũ nec auferre quic ꝫ possimus. vnde Job. Nudus egressus sum ex vtero matris mee nudus reuertar illuc. Nudũ terra te suscepit cũ natus fuisti. ꝛ nudũ terra te suscipiet ecõuerso cũ moꝛeris et sepelieris. Cupidꝰ autẽ capit diues fieri in mũdo in quo paruo tpe dubitat: qđ ẽ stulticia magna. vt patet Lu. xij. de illo diuite q; dixit. Destruã inq̃t boꝛrea mea ꝛ maiora facią. ꝛ illic cõgregabo oia que mihi nata sunt. Et respondit est ei. Stulte ac nocte repetent animaz tuã a te. que autẽ parasti cuiꝰ erũt. Itẽ thesaurisat ꝛ ignoꝛat cui cõgregabit ea. Itẽ diues cũ dormierit nihil secũ afferet aperiet oculos suos ꝛ nihil inueniet. Quarto ostendit exemplo canis. Quãdo eñ canis sequit duos homines nescit qs eoꝝ sit dñs eius. sed si separant illi ab inuicez canis sequit dñm suũ. ꝛ tunc apparet cuius sit. Sic diuitie in moꝛte remanent in mundo ꝛ deserunt auaꝝ nozũ. q; cum moꝛte sibi inspiceret imm inere pannũ lineum de quo sibi sudariũ cõsuendũ erat erexit in signũ. ꝛ fecit circũferri a pconę q; ciuitatez clamãte. Hec dicit princeps noster Cũ essem dñs vndecim regnoꝝ. hoc solum de gloria meaꝛ de diuitijs mecũ auferam Item sciendũ q; diuitie sunt sicut infideles amici qui amatoꝛes suos in necessitate extrema deserunt. Unde cum quidam in moꝛte sua a diuitijs suis auxilium postularet nec posset hre ait. O fallaces diuitie toto coꝛde vos amaui ꝛ honoꝛaui. ꝛ nũc in tali necessitate positus nihil cõsilij nec auxilij possum habere a vobis. Paꝛate eñ estis me deserere nec vultis me sequi quare ꝛ ego pmittam vos. Et his dictis distribuit oia paupibus. D Terciũ est qz amoꝛ ꝛ sollicitudo tempoꝛaliũ amoꝛẽ dei ꝛ dulcedinez diuine gratie extinguit. Oꝛ amoꝛẽ dei extinguit ptz p Crisosto. sup Matb. Qui vult deũ amare necesse ẽ vt odiat diuitias. qui autem voluerit amare diuitias necesse est q; odiat deum. Et q; etiam dulcedinẽ diuinã expellit patet p dictũ Hern. in quodã sermone vbi dicit. Preoccupatũ quippe secularibꝰ desiderijs animũ delectatio sancta declinat. vñ etiã Grego. Qui terrenarũ rerũ amoꝛe vincit in deo nullatenus delectat. Unde etiã Hugo de sancto victo. O infelix anima quid sollicita es erga plurima. poꝛro cũ vnũ sit necessarium. Dilige vnum in quo sunt oñia ibi fige coꝛ tuũ ꝛ desiderijs. Dñus eñ trãsit ꝛ pcupiscẽtia ei⁹. Quartũ ẽ q; tempoꝛalia inquietant mentẽ ꝛ replent eam amaritudine. ergo spine vocant in euangelio. Unde auari hñt duplicẽ inq̃etudinẽ ꝛ amaritudinẽ. scz hꝛ in futuro. vñ Isi. li. xij. de sum. bo. Qui bona mõi diligit velit nolit timoris ꝛ amoris pene succumbit Unde Crisost. sup Matb. Qui pecunie deseruit ꝛ pcentibus compedibus constringit ꝛ futuris. Habent eñ tempoꝛalia multam amaritudinẽ annexam. Est enim laboꝛ in acquirendo. quia cũ magno laboꝛe acquirunt. Hoc patet: quia plures ad acquirendum tempoꝛalia per mare nauigant. terras et siluas perambulant. frigus sitim et famem sustinent. Est enim timoꝛ in custodiendo. quia diues auarus nunq; ẽ securus nec veraciter quietus Unde Salomon. Saturitas diuitis non sinit eũ doꝛmire. Unde Grego. xv. li. moꝛ. Auarus hinc inde insidiatoꝛes metuit. vnde si potentioꝛem videt timet raptoꝛem. si inferioꝛem suspicatur furez Infelix tanto ꝫto pati timet atq; hoc qđ ipe alijs fecit ab alijs sibi fieri pertimescit. Habent etiam tpalia doloꝛẽ in amittendo. Unde Gregoꝛ. xj. li. moꝛa. Que ferueñter diligim⁹ habita grauiꝰ suspiramus ablata. Itẽ habẽt anxietatẽ in distribuẽdo scz quãdo minoꝛant ꝛ habẽt pudoꝛẽ in nõ dando qñ ex quadã parcitate retinent. Quid eñ ista oia nisi amaritudines ꝛ inquietudines coꝛdis. Ergo auari ꝛ diuites vix leti esse pñt. Paup eñ laboꝛator q; se nutrit cũ laboꝛibus suis qñq; etiaz maioꝛa gaudia in pśenti hz ꝫ diues q; ẽ quotidie plenus ꝛ cui etiã oia ꝓspere succedunt. ꝛ q; etiã in delicijs ꝛ satietate viuit. vñ Hern. in sermo. Sudat paup foris in ope. ꝫ nihil qđ minus anxie diues intus in sua cogitatione laboꝛat. Aperit iste os suũ in oscitatione aperit ille in ructuatione. ꝛ interdum grauius diues fastidio ꝫ pauper inedia cruciatur.

Quintū ē q̄ talia in morte nihil valēt. qz nec corpus a vermib⁹ custodiūt. nec hoiem diuti⁹ in vita ꝓseruare pñt: qz mori⁹ pauper mori⁹ z diues. Nec aiam a demonib⁹ liberāt. Prouer. xj. Nō ꝓderūt diuitie in die vltiōis. imo grauāt hoiem in morte. qz talis cū dolore mori⁹ cū separi se cernit a diuitijs q̄s multū dilexit z p q̄bus diu laborauit et pter q̄s salutē ꝑpriā sepi⁹ neglexit. Insup h̄ satis abūdat in oīb⁹ q̄ appetit. z nescit q̄d in futuro habebit et vbi ꝑma nocte manebit. Ecc. xlj. O mors q̄ amara est memoria tua hoi hūti pacē in sba sua Oz em̄ hō oia talia sua libere resignet in agone z sponte sepe⁹ ab eis h̄ speciale donū dei ē. Vñ sciēdū ē q̄ hō i agone mort⁹ seip̄m dz ꝓsolari. s. sic cogitādo q̄ p istī talib⁹ de⁹ dabit sibi etna dona. et p vroze a q̄ tā spōte sepa⁹. qz dat volūtatē suā i volūtatē dei dabit sibi xp̄us matrē suā būdictā z pro amicis z filijs dabit sibi societatē sctōr z angelor p bonore pñti z ptāte quā ꝑpe⁹ deū relinq̄t dabit sibi eternū bonorē z regnū ppetuū. ¶ Sextū est q̄ talia nocēt post mortē qz de his oīb⁹ reddituri erim⁹ districtā rationē. Primo quō lucrat⁹ sic oia talia tua vsq̄ ad nouissimū denariū. vñ apl's. q̄ volūt diuites fieri incidūt in laq̄os dyaboli. Hoc ei tā verū ē p̄m q̄ tā ē cursus mūdi. tūc vir talia lucrant sine pcō. Scōo quō expendisti tua talia. Tercio quō heredib⁹ p⁹te dimisisti. qz q̄libet p̄uenire dz ne p⁹ morte lites fiāt de reb⁹ suis. qz melio⁹ eēt nullū denariū p⁹ se relinq̄re q̄ cū talib⁹ p⁹ se relictis causā litī admistrare. Dz si seculares dicerēt. nos filios z pueros habem⁹. z ill'nos ꝓgregare oportet. g̃ dz nos diligere talia z sollicitudinē de eisdē bre. Rñdeo q̄ ꝑpe⁹ pueros nullus dz animaz ꝑpriā negligere. nec cōtra salutē suā facere i lucrādo talia qz ꝙtoplura eis relinq̄s cōiter tanto maiores pcōres z peiores pueri tui effictūr. qz superbi luxuriosi fiūt z gulosi. z sic de alijs. Et ve tibi z aie tue si aliq̄d iniuste lucratū relinq̄s post te heredibus. quia ex hoc pena tua augmētabit⁹ z damnas temeriꝑm vnacū filijs q̄bus iniusta bona relinq̄s ¶ Septimū q̄d nos deberet retrahere ab amore talliū ē q̄ talia quādoq̄ sūt occasiones q̄ hō efficit⁹ malus z puersus. qz dāt quādoq̄ occasionem peccādi. z q̄nq̄ cōtingit q̄ ille qui ē paup est bon⁹ z timēs deū. et sic in sua pauptate saluabit⁹ q̄ si diues eēt forte cū diuitijs suis damnaret⁹. Ergo deo cōmittendū est qui omnia nouit. Si em̄ tibi vtile esset habere diuitias deus tibi illas administraret Sūt em̄ diuitie aliquādo occasiones litis. vñ aresto⁹. ij. pol. Pecunia seditionē facit z malignitatē Isi⁹. de sum. bo. Quāto q̄s curis mūdi maiori b⁹occupab⁹: tāto facili⁹ vicijs p̄mit⁹. Oz ꝑpter diuitias sepi⁹ fiūt lites oīdit Sen̄. dicēs. Quietissime viuerēt homines si tollerent illa duo ꝓnoia. s. meum z tuū. Itē diuitie superbiā generāt. Aug⁹. Vermis diuitiarū ē superbia. Vñ difficile ē q̄ nō sit superbus q̄ diues ē. Itē diuitie faciūt hominē gulosū z cōmuniter luxuriosum. Vnde Bernardus Periclitatur castitas in delitijs. humilitas in diuitijs pietas in negocijs. veritas in multiloquio. charitas in hoc nequam seculo. Oz autem diuitie quādoq̄ sūt occasio q̄ hō mal⁹ efficit⁹ p̄z q̄ tale exēplū legit⁹ in vitaspatrū q̄ quidā heremita apud quā dam lapicidā hospitatus. inuenit in eo q̄ vnā pardam lapicidā hospitatus. inuenit in eo q̄ vnā pardam lapicidā hospitatus. inuenit in eo q̄ vnā pard

chorisauerũt occidit cũ filijs leui de ppło isrł vigintia milia hoim. Et ħ ē signũ q̄ sũt filij dei q̄ nō ꝑñt sustinere iniuriã dei. Ez q̄ nō curãt de iurijs dei sicut illi q̄ in domib⁹ suis ꝓmittũt deũ oñi potẽte blasphemari. lusores ludere. potatores inebriari. fornicatores luxuriari. ⁊ insup ꝓmittũt chorisare ⁊ sic de alijs. ⁊ ista ideo permittũt vt lucrũ tpale id◦ acq̄rãt. ⁊ sic tale lucrũ deo et ꝑme saluti aie ꝓponũt Tales ī ħ se oñdũt esse filios disboli ⁊ nō dei. Quis ei fidelis filio⁹ possit sustinere eq̄nimit iniuriã sui dilecti ꝑris q̄n ħ ꝓtradi ceret ⁊ impediret icꝫtũ posset. Sic sile de deo ⁊ de filijs dei. Ergo irasci sup ꝑcia pctã ⁊ aliena pctã vindicare iniuriã dei. Talis ira ē bona ⁊ laudabilis ⁊ meritoria ⁊ nullũ pctm. Dicit ei Bonauen. q̄ affectus ire dat ẽ hoi vt irascat vitijs ⁊ malis suggestionib⁹. sic q̄ nō ꝓpatiat se trahi ad ꝓsensũ pcti ⁊ vtrũ cisc̄at dei iniurias ⁊ trãsgressiões iusticie. Sic legit m⁹ xp̄m iratũ fuisse phariseis ⁊ alijs nō recte agẽtib⁹. Sic ħ idē legit de plib⁹ sanct⁹. Et sic ħ ira vocat zelus iusticie. ℣ Scdo ē q̄dã ira subita et sine rõnis deliberatiõe q̄ venialis ē. q⁹ in aliq̄bus hoibus ignis ire cito accēdit ⁊ cito remittit et i aliis pelozes sũt ꝓnib⁹. vñ aug. Melioz ē q̄ q̄nis ira sp tempet tñ festinat q̄ sibi remittat ille cui se fecisse iniuriã agnoscit q̄ q̄ tardi⁹ irascit et ad venią petendã tardi⁹ inclinat. vñ etiã Piero. sup epł̄am ad Tyt̄ũ. Hec ꝓ◦ q̄ aliq̄ñ irascit tracũdus ē. ħ ille dicit tracñdus q̄ crebro hac passione supat. Ergo cũ q̄s ex surreptiõe ꝓmouebit⁹ ⁊ q̄cito ħ rõe aduertit tũc ħ expellit. sic solũ peccat venialit. Tercio cuz q̄s irascit ⁊ in modico vult se vindicare. q̄nis etiã cũ bñ posset se in magno vindicare tñ noller facere. tũc talis ira ⁊ cõmorto ꝓ̄ parui tatẽ vindicte sp solũ ē pctm venial. sicut trahere pueꝝ sic de alijs. Quarto cũ q̄s irascit i seipo ⁊ impatiẽs efficit. ⁊ tñ in nullo vult irã istã vindicare. nec verbo nec facto ⁊ hoc idē q̄nq̄ ꝓtingit ex q̄dam naturali cõmotiõe q⁹ hõ i seipo ꝓmot⁹ ē. ⁊ tñ istã irã nō vult ꝓducere ad effectũ. ⁊ talis etiã ꝑt ē pctm venial vñ Cassiodo. Venialis ira ē q̄ nō ducit ad effectũ Quinto cũ quis irascit cũ deliberatione ⁊ cum ꝓsensu rõnis. ⁊ in animo suo cogitat quõ posset se vindicare. licet hoc nō ostendat. Et talis deliberata ira ē pctm mortale. Et talis sic irascẽs reus erit iudicio. Matħ. v. Dis q̄ irascit fratri suo reus erit iudicio. Talis ei ad iudiciũ dei citabit⁹. ⁊ qualit⁹ illud ꝓceptũ. Diliges ꝓximũ tuũ sicut teipm Quaerit ab eo requirẽs. ℣ quõ respõdebit tũc iracundus homo qui sepius ⁊ frequẽter mala cogitauit aduersus ꝓximuz et deliberato animo affectauit vindictã sup ꝓximũ. ⁊ talis q̄diu sic stat i tali ira ⁊ rancore quẽ gerit in corde cõtra ꝓximũ sp est in statu dãnatiõis. Hñ ꝓpheta. In tpe vindicte disperdet te. Itẽ alibi legit q̄ sapientẽ ꝓpheta. Qui vindicari vult a deo inueniet vindictã. ℣ Sexto q̄n ira nō solũ in corde retinetur sed etiã q⁹ signa exteriora ostenditur Signa aũt hmõi sunt illa sicut non loqui. faciem auertere a ꝓximo. vel etiã torua facie respicere. ⁊ si quando obuiare ei debet tũc aliam platẽa vadit. vel oculos inclinat ne cũ aspiciat talis reus erit concilio. Ergo dr Matħe. v. Qui aũt dixerit fratri suo racha reus erit cõcilio. Racha fm Remigiũ est interiectio indignãtis. vel ut cũ diceret a dolẽte heu. ⁊ cadenti hei. Concilĩ aũt trinitatis ē q̄ eadẽ mẽsura remetiet eis. i. sicut xp̄i ꝓximis suis signa ire ostendẽt. sic xp̄s beata virgo maria ⁊ omẽs sancti⁊ angeli ostendẽt eis etiã signa ire ⁊ indignatiõis. Xp̄s ostẽdet eis iram suã sic q̄ nunq̄ eũ lete videbũt ⁊ q̄ nunq̄ miserebit eoz nec liberabit eos a penis etiã si oẽs sancti orarẽt ꝑ eis. Piere. vij. Noli orare ꝑ populo hoc nec assumes laudes ꝑ ipis. i. orationes: q⁹ non exaudiã te. Signũ ire beatissime Marie ⁊ sanctoꝝ ē q̄ nũq̄ aliq̄ō suffragiũ eis facient. Exemplũ ō diuite epulone qui petijt guttã aque ⁊ nō obtinuit. Signũ ire angeloꝝ ē q̄ in iudicio exibũt angeli et separabũt malos a medio iustoꝝ ⁊ mittẽt eos in caminũ ignis ibi erit fletus ⁊ stridor dentiũ. Juxta illud. Tollat impi⁹ ne videat gloriã dei. Septimo quãdo ira nō solũ ostẽdit signis ħ etiã exp̄mitur verbis malitiosis ⁊ vituperijs. Et talis erit reus gehẽne ignis Matħ. v. Qui aũt dixerit fratri suo fatue reus erit gehenne ignis. Circa q̄ quer⁹ tur vtrũ ꝓtumelia sine ꝓuicio sit peccatũ mortale Rñsio fm Tho. scda scẽe. q. lxxij. ꝑcie ⁊ p sextũ q̄ ē pctm mortale. nõ min⁹ q̄ furtũ vł rapina. Nõ em̄ hõ amat min⁹ honores suos q̄ rem possessaz. Ergo sicut ē pctm mortale furtũ vł rapinã cõmittere ⁊ sic ꝓximo ꝓuicio dicere ⁊ eũ in fama sua denigrare. Differt aũt ꝓtumelia a ꝓuicio in hoc q⁹ ꝑ vba ꝓtumeliosa repñtat ꝑcie defectus culpe. ħ q⁹ ꝓuicio repñtat generalit̄ q̄nq̄ defect⁹ sine culpe sine pene. Hñ si q̄s dicat alicui iniuriose eũ esse cecum ꝓuicio q̄dẽ dicit: ħ ꝓtumelia nō infert. Ez si dicat q⁹ sit fur nō solũ ꝓuicio dicit ħ etiã ꝓtumeliã infert. sepe tñ vnũ ꝑ alio reputat ⁊ ponit. ℟ Itẽ quer⁹ an liceat cã correptiõis dicere ꝓuicio. Rñdeo fm san. Tho. ij. ij. q. lxxij. Sicut licitũ est aliquẽ ꝑberare vł i rei⁹ dãnificare causa discipline. sic etiã q̄s ꝑt alteri quẽ dz corrigere aliq̄ō ꝑbũ cõuitiosũ dicere. Et ħ mouocauit dñs discipulos suos stultos. vt hĩ Lu. vl. dicẽs. O stulti ⁊ tardi corde ad credendũ. Et apls Gal. ij. O insensati galathe. Nũ sicut dic t aug⁹. Nisi ex magna necessitate obiurgatiões nõ sũt adhibẽde. In q̄b⁹ nõ vt nobis ħ vt dño seruiat⁹ insistem⁹. Ergo valde necessaria ē discretio vt hõ moderate talib⁹ ꝑbis vtatur. Quia posset ee tãgraue ꝓuicio q⁹ ꝑ verbuz incaute platum auferret honorẽ eius contra quẽ ꝑfertur Et tunc posset homo peccare mortaliter etiam si non intẽderet dehonorationem alterius. Sicut si quis incaute aliquem in ludo percutiẽs graviter ledat vel vulneret nõ excusat a peccato mortali sicut ħ. Itẽ querit vtrũ homo contumelias sibi illatas debeat sustinere. Rñdeo fm san. Tho. vbi ꝫ Sicut in alijs iniurijs sic etiã in verbis ꝓtumeliosis tenemur habere animũ ꝑparatũ ad tolerantiã si expediẽs fuerit. Xp̄s em̄ nõ ꝑbuit pcutiẽti se ad vnã maxillã aliã. lz ħ fieri docuit. q⁹ si q̄s te pcusserit ꝛc. q⁹ ħ nõ ē faciendũ nisi quãdo ex hoc sperat sed emãdatio illi⁹ pcutiẽt⁊ vł alioꝝ ħ videtiũ. Qñ q̄ tñ oz q⁹ ꝓtumeliã repellam⁹. ⁊ hoc ꝑter duo.

Primo ꝓpter bonū eiꝰ q̄ ꝓtumelīā infert. vt videli cet eius audacia reprimat vt de cetero non attem ptet talia. Scō ꝓpter bonū multoꝝ quoꝝ profectus p ꝓtumelias nobis illatas impedit. Sciēdū q̄ si ille reus erit gehēne ignis qui dicit primo fa tue eū ꝑfundēdo: cuiꝰ tūc ille reus erit q̄ dicit pri mo suo fur. latro. nequā. adulter ⁊ h̄ cū magno cla more. vt ab alijs audiat ⁊ cōtā eis sic ꝑfundat. Et iusticia dei requirit h̄ q̄ eadē mēsura remetiet eis scz q̄ deꝰ obijcit eis pctā ipoꝝ ꝑfundēdo eos co rā sanctis ⁊ angelis dei. sicut ipi ꝑfuderūt primos su os obijciēdo eis pctā ⁊ defectꝰ ipoꝝ aio ꝑfundēdi Silr ⁊ maledici q̄ maledicunt primis. vicz vxori bꝰ ꝓpijs filijs ⁊ alijs hoibus incurrūt maledictio nē eternā. De q̄ dicit Math. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. ¶ Sciēdū q̄ q̄cūq̄ ex ira vl vindi cta maledicit primis ipo facto peccat mortaliter totiens quotiēs. Et vt frequēter talis maledictio quā quis facit seu dicit primo suo sup caput ipiꝰ maledicētis reuertit. vñ Gene. xxvij. Dixit Isaac ad Jacob filiū suum. Qui maledixerit tibi sit ille maledictꝰ. Sic deꝰ iam loquit de quolibet homi ne bono cui iniuste maledicit. q̄ q̄cq̄d maledicen do primis optaueris huiꝰ tu reus eris ꝑm dei iu sticiā. Et deꝰ iusto hoi quertit maledictionē in bñ dictionē. vñ ps. Maledicēt illi ⁊ tu bñdices vñ au gustinꝰ. Qui iustus ē ⁊ maledicet ꝑmiū ei ꝑ ma maledictiõe reddit. vñ etiā Math. v. Beati estz cū maledixerint vobis hoies. Itē maledicere a deo ē illicitū. q̄ etiā illicitū ē dyabolo maledicere. Vñ Eccī. xxj. Cū maledixit impiꝰ dyabolū maledicit ⁊ ipe animā suā. Cū em dyabolus sit creatura dei et ꝑm suū esse bonꝰ licet in volūtate sit malus pctm̄ ē ei malū optare. vnō legit. Cū michael archange lus cū dyabolo disputās altercaret de corpe moy si. nō ē ausus ei quit iū inferre blasphemie ꝛ dixit. Imperet tibi dñs. q̄ si michael archangelꝰ dyabo lo aduersanti blasphemiam dicere noluit ꝛ mode sto sermone eum coercuit. ꝛ romagis hoibus ois blasphemia est cauēda. Itē aliqui maledicūt creaturz irrōnabilibꝰ cū ab eis offendunt. ⁊ i hoc ostē dit magna stulticia eoꝝ q̄ brutis animalibꝰ maledicūt cū tamē nō intelligāt. Vñ sanctꝰ Tho. scōa scōe. q. lxxvj. dicit q̄ maledicere irratio nabilibus rebus inq̄tū sunt creature dei ē pctm̄ blasphemie ꝛ maledicere eis ꝑm se ꝑsideratis hoc ē ociosuz et vanū ⁊ p ꝑsequēs illicitū. Ex q̄ patet q̄ reprehensibi les sunt isti q̄ maledicūt suis primis: cū non lice at maledicere alijs creaturis. Et pncipaliter illi q̄ maledicūt suis vxoribus vel suis ꝓpijs filijs aut famulis vl famulabꝰ suis. Vñ legimꝰ in Cesa. q̄ q̄ quidā vir iracūdus dixit vxori sue. vade in no mine dyaboli. Et dyabolꝰ statim eā intrauit ⁊ eam grauiter vexauit. de quo vir multū ꝑtristatus fuit ⁊ amplius se nūq̄ vxori vel alicui hoi nec alicui cre ature ꝑmisit maledicere. ¶ Itē sciendū q̄ si iste q̄ irascit fratri suo reus erit iudicio. cuius tūc iste reus erit q̄ nō solū fratri suo irascit. ꝛ etiā suuz primū ad irā ꝓuocat. Et talis q̄ scienter ꝓuocat primū ad iraz omniū peccatoꝝ que iste in tali ira cōmittit sive in verbis sive in factis reus erit quia iracundia est ianua omniū viciorū. ideo merito q̄ libet sibi cauere debet ne aliū etiā ꝓuocet ad iram Contra hoc faciūt isti q̄ senes ꝓuocāt et alios ho mines passionatos. qui cito ꝓuocant ad iraz et in hoc volunt recreari. qō tamē vergit in periculum animarū suarū ⁊ grauiter in futuro ꝑ talibꝰ sola tijs puniēt. q̄ omēs maledictiones ⁊ blasphemi as ⁊ cōminationes q̄s iste sic ꝓuocatus ꝑfert illi luent. Quia est regula iuris. q̄ q̄ occasionē dāni dat. damnū dedisse videt. Vñ sollicite vxori alicu ius cauere debet ne maritū ad irā ꝓuocet alꝰ oīm peccatoꝝ que ipe in tali ira ꝓmittit ipa particeps erit. Sic etiā silr intelligimꝰ de viro q̄ nō debet p uocare vxorē nec pueros nec familiā ad iracundi am. vñ apls. Patres nolite ad indignationē ꝓuo care filios vestros. Octauo cū homo ex ira ꝑce dit ad factū cōtra ꝓximū. sicut pcutere. vulnerare occidere vel manus imponere q̄ deū ⁊ iusticiā. Et hoc ē valde magnū pctm̄. q̄ occidere ꝓximū ⁊ ef fundere sanguinē innocentē ē vnū peccatū ō qua de Gene. iiij. dicit. Vox sanguinis fratris tui abel clamat ad me de terra. Nūc igitur maledictꝰ eris sup terrā que aperuit os suū et suscepit sanguinez fratris tui de manu tua. Si terra ē maledicta que sanguinem innocentē suscepit q̄d tunc de illo erit q̄ sanguinē innocentē effudit ꝓtra deū ⁊ iusticiam Ergo quicūq̄ ex iracūdia ⁊ vindicta ledit vel per cutit primū vel vulnerat peccat mortaliter totiens quotiēs. ¶ Circa qō querit vtrū vir pcutiens vxorē ꝓpriā peccet mortaliter. Rñdet si causa cor reptionis ⁊ moderate hoc fecerit nō peccat morta liter. q̄ superior habet corrigere inferiorē: q̄ vir ē caput mulieris ⁊ nō ecōuerso. vñ Gene. iij. Dixit deus ad euā. Sub potestate viri eris ⁊ ipe dñabit tui. Si aūt ex vindicta ⁊ ira ⁊ sine causa eam ledit ⁊ percutit grauiter peccat. Hoc aūt aduertendus ē de illis qui cuz offensi sunt ab alijs sive in taber na sive alꝰ ⁊ nō possunt se vindicare ō eis qui eos ꝓuocauerūt. tūc vindictā talem inferūt vxoribus sine causa. ⁊ in hoc deū grauiter offendūt. Insup sciendū q̄ mulieres debēt esse patientes et mites In signū huius tūc habent voces lenes et mites collū cum peplis mollibus. in signū q̄ decet de bent respondere suis iracūdis viris ⁊ temperare ma licias ⁊ iracūdias malicioſoꝝ viroꝝ suoꝝ cuz suis mollibus respōsis. quia ꝑm Salomo. Responsio mollis frangit iram. Et mulier signanter se cu uere debet ne sit iracunda. qa non est ira sup iram mulieris. q̄ ē ꝓpter fragilitatē sexus. Et est bene pauper vir qui habet iracundā ⁊ rixosam mulie rem. Vñ exemplū de iracūdia mulieris. Legit q̄ quedā mulier erat valde iracunda q̄ vir aliqs po tuit cū ea pcōdare. ⁊ tamē reputabat se eē sanctas ⁊ deuotā. q̄ corpus suū ieiunijs macerabat et in orationibus multū vigilabat: ⁊ in alijs bonis op bus frequēter se exercebat. Hꝫ hoc vicīū pncipali ter in se habuit vt quicūq̄ eam semel offendit illū amplius nunq̄ dilexit. ⁊ nemo illā iracūdiā ⁊ vin dictā ab ea remouere potuit. Tandē grauiter infir mata petijt confessorē ⁊ cōfessa ē alia peccata. ꝛ vl cīū illud nō confitebatur. ⁊ cum sacerdos ꝑcides aperiret ⁊ corpus domini sibi porrigere vellet. tūc

ſpa os ſuū clauſit ⁊ ad parietē ſe vertit dicēs corā ſacerdote ⁊ oī ppło ibidē exīte. Pīc vertebā me ſepī ab his q̄ me offenderūt ⁊ nunq̄ ex corde eis indulſi. nec eos amodo dilexi. ⁊ ptinue in iracūdia ſteti ⁊ alios cū iracūdia mea turbaui ⁊ ad iracūdiā puocaui. ſic deus auertit ſe a me. ⁊ me nūq̄ mīficordīt reſpiciet. nec ego eū lete ꝓpt̄ meā iracūdiā in regno celorū videbo. ſ cū oībus iracūdis demōibus infernum intrabo. vbi eternalit cū oībus dānatis ardebo. ⁊ ſic miſera ⁊ iracūda mulier exptirauit.

In eadem dñica

Sermo. xcvj.

Quō recōciliari debemus ꝓximis.

Si offers munus tuum ad altare. ⁊ recordatus ibi fueris. quia frat tuus habz aliquid aduerſum te ⁊c. Matth. In oībus opibus noſtris tria attēdere debemus. ſ. honorē dei. edificatiōez ꝓximi. ⁊ meritū noſtr. Deus eñ tāte bonitatis eſt q̄ plus reſpicit ad noſtram vtilitatē ⁊ ꝓximi edificatiōez q̄ ad ſuum honorem. Offerre eñ munus ad altare ptinet ad honorem dei ſcādalizat ꝓximum. Vult igit deus vt homo intermittat honorem ſuum. ⁊ fiat ꝓximo reconciliatus ꝑ mīficordiam dei qui plus reſpicit hominum vtilitatem q̄ ſuum honorem. Plus eñ reſpicit ⁊ diligit nus tuum ⁊c. Vñ Greg. Munus nō accipit niſi añ dīc. Si abñs eſt valde vt pedibus corpis non poſſis cui oblaturus es. Pī ꝓpe vel pñs eſt reuocādus eſt ad maiorem ab eo veniam petendo ſi eum leſiſti. vel. ſi te leſerit dimittendo cordis rancorem.

Sed ſi diceres. Quis eſt modus reconciliādi ꝓximum. Reſpondeo q̄ talis eſt modus ſm Criſo. ſup Matth. ⁊ ſup ꝑdicta verba vbi dic. Si cogitatu reconciliare. ſi verbis. verbis. ſi factis. factis. niſi eñ quē factis leſiſti factis placaueris ſine cauſa ozas deum. ſine cauſa elemoſynas facis de rebus quibus alios ſpoliaſti. Quid eñ ꝑdeſt ſi vnus ꝓ te ad deū ozat ⁊ alius aduerſus te deū interpellat. Juxta illud Eccl. xxxiij. Dona iniquoꝝ nō appzobat altiſſimus. Circa qō ſciēdum q̄ modus reconciliandi debet eſſe talis. q̄ ſi offendiſti ꝓximum cozde eum odiēdo aut ſibi inimicādo vt ei ex puro cozde indulgeas. nec aliquā vindictē ſine vbo. ſine ope ei inferas. Sed qualit tenemur indulgere ꝓximis ō hoc q̄re infra ſm̄ō e. cxxx. v. Scdo ſi offendiſti ꝓximum verbis q̄ offenſio verboꝝ ptingit multipliciter. Primo offendit ꝓximus verbis ⁊ hoc q̄ falſum teſtimoniū. Pzo quo ſciēdum q̄ falſus teſtis in falſo teſtimonio multa mala cōmittit. Primo animā ꝓpriā occidit cum mendacio ſuo ⁊ falſo teſtimonio. Sap. j. Os qō mentit occidit aiam. Scdo xpm negat. q̄z corruptio veritatis eſt abnegatio dei. Vñ qui veritatē negat xpm negat. Immo eſt valde deteſtabile ⁊ horrēdum nomē dei aſſumere in teſtimonium falſitatis. Tercio ꝓximum ledit ⁊ damnificat aut in rebus. aut in fama. aut in ꝑſona cū ſuo falſo teſtimonio. Et q̄libet talis bonus homo ſic leſus pōt dicere cū xpo illō Pſal. Inſurrexerūt in me teſtes iniq̄ ⁊c.

Sciendū q̄ q̄libet falſus teſtis ſm ſcm Tho. peccat mortalit. ⁊ tenet ad reſtitutōez oīuz dānoꝝ q̄ per ſuū falſum teſtimoniū ꝓximo euenerūt que ſine ſuo falſo teſtimonio nō euenīſſent. Secūdi q̄ ꝓximos verbis offendūt ſunt deriſores q̄ offendūt ꝓximum deridendo ⁊ ſubſanando. ⁊ quilibet talis irridebit a deo. Vñ Pſal. Qui habitat in celis irride. eos ⁊c.

Circa qō querit vtr deriſio ſit peccatū mortale. Rñdeo ſm ſcm Tho. ij. ij. q. lxxv. dicendo q̄ qñ aliquis malum alicuius ꝓſone vel defectum in riſum vel ludum ponit. deriſio dī. Et ſiq̄dem hoc fiat inq̄ntū malū eſt ꝓ ſm ſe ſic deriſio eſt peccatum venīale. Sed qñ accipit quaſi ꝓ bono. ſic aliquem irridere eſt eum oīno q̄ſipēdere ⁊ tam vilem eſtimare vt de eius malo nō ſit curandum. ſ ſit quaſi ꝓ ludo habendum. ⁊ ſic deriſio eſt peccatū mortale. ⁊ tāto grauius q̄nto maioz reuerentia debet ꝓſone que irridet. Vñ grauiſſimum genus irriſionis eſt irridere deum ⁊ ea que dei ſunt. ſicut beatam virginem ⁊ ſanctos. Secūdo grauioz eſt deriſio parētū qui in maiozi reuerentia ſunt habendi. Tercio deriſio iuſtoꝝ ꝓ quā etiā homīes a bñ agendo impediunt. ⁊ ſic de aliis. R Tercū qui verbis ꝓximum offendunt ſunt illi qui diſcordiam inter homīes ſemināt. quod pcīpuū dñs inter omia alia maxime deteſtat. Sicut ꝓ oppoſitū in cordis charitate ⁊ vnitate cordiū maxime delectat. Hoc pz. quia ideo venit de celo vt pacez faceret inter deum patrem ⁊ humanam naturam. Et qñ exiuit de mundo pacem ſuis diſcipulis relinquit. vt habet Joh. xiiij. Pacem meā do vobis. pacē relinquo vobis. Et poſt reſurrectōez apparēs diſcipulis ſuis iterum dixit. Pax vobis. Et oſtēdit eis manus ⁊ pedes. q. d. Attendite q̄charе pacem emi. ergo eā diligenter ſuate vt filij dei eſſe poſſitis. Matthei. v. Beati pacifici qm̄ filij dei vocabunt. vñ Grego. in paſtoral. Si vocant filij dei q̄ pacem facīūt ꝓculdubio fatbane ſunt filij qui confundunt. Ergo q̄cunq̄ ex ꝓpoſito et inuidia diſcordiam ſeminauerit inter maritum ⁊ vxorem ſiue inter alios homīes cuiuſcunq̄ conditionis totiēs peccat mortaliter. ⁊ dyabolo familiarius ſeruit. Grego. Quiſquis eñ ſeminādo iurgia dilectionem ꝓximoꝝ perimit hoſti dei familiarius ſeruit. Jterꝫ ſicut pax eſt vīa ⁊ dux aduitam eternam. ita diſcordia ad infernum. Unde Ambroſius ſup Lucam. Pax eſt dux ad vitam eternam. Et ſicut xps mozat cum pacificis. Pſal. In pace factus eſt locus eius. ſic dyabolus cū litigioſis. Et ſicut pacifici in futuro poſſidebunt regnum eternum vbi pax eſt eterna. ſic litigioſi poſſidebūt infernum. vbi eſt eterna diſcordia inter demones ⁊ damnatos. Vñ Aug⁹. xix. de ci. dei. dic. Nō poterit ad eternaz dāi hereditatem puenire quiſq̄s teſtamentū eius noluerit obſeruare. Item ſciendum q̄ ſeminatores diſcordie xpm plus ꝓturbāt q̄ ille q̄ lancea latus eius aperuit. vl q̄ q̄ ipm cruci clauis affixit. Cuius rō eſt ſm Henri. de Urimaria. q̄ tales ſanguinē eius euacuāt ꝓ quē oīa pacificauit. ſiue q̄ in celis. ſiue que in terris ſunt. Jtē legimus tale exēplū q̄ q̄dā vir cum vxore ſua. xxx. ānis vixit ſic in pace q̄ dyabolus nūq̄ poterat eos in his annis ſemel facere diſcordare.

Postea dyabolus accessit ad ꝙdam antiquam vetulā ⁊ ꝓmisit ei duos nouos calcios vt faceret discordiā inter istū virū ⁊ vxorē eius. Nō ipa ꝓmisit se facturā. ⁊ accessit ad virū dicēs. ꝙ vxor sua vnū alium plus diligeret ⁊ eū occidere ꝓponeret. nisi illud valde caute ꝓuideret. Et illō vir penitus credere noluit. Tūc postea etiā accessit ad vxorē viri dicens ei ꝙ maritus eius vnā plus diligeret. ⁊ cū de sero sil cenarēt in mensa. vir vxorē toruo vultu respexit. ⁊ vxor ecōuerso ostēdit indignatōez erga virū. Tūc vterꝙ cepit adhibere fidem verbis vetule. Tunc vetula altera die accessit ad vxorem dans ei ꝓsilium tale. s. ꝙ magnum cultellum viri sui ad aquā bñdictā poneret in ecclesia. ⁊ de nocte sub ceruicali viri poneret. ⁊ eum desup obdormire faceret. ⁊ tunc eam reamaret. Et eadē die etiā accessit virū dicēs ei ꝙ de nocte vigilaret. alꝫ vxor eū occideret. ⁊ in signū huius cultellū suū sub cussino capitis sui illa nocte inuenīret. Quē ipe sub capite suo reperiēs arripuit ⁊ vxorem ꝓpriā cū eo trāsfixit. Tūc dyabolus calcios ꝗs vetule ꝓmisit. in hasta suspēdit ⁊ ei trās aquam porrexit. vbi illa stetit ⁊ lauit pannos dicens. Vereor tibi appropinquare ne me sil'r decipias sicut maritum ⁊ vxorem eius decepisti. Vnde quidam metrista. Femina demonibus tribus assibus est mala peior. S

Quarti qui verbis ꝓximum offendūt sunt illi qui fraudulenter ꝓximis loquunt̄ q̄ hñt mel in ore. ⁊ fel in corde. ⁊ sic ꝓximos decipiūt ⁊ tradūt. Vñ versus Qui mel in ore gerit ⁊ me retro pūgere querit. Eius amicicīā nolo mihi sociā. Item. Nñ bonū faris ⁊ in corde malū meditaris. Oscula que tudas dño dedit hec tu mihi das. Sciendū q̄ñ quis fraudulenter bonū loquit̄ de alio. ⁊ vult ꝙ audiēs eū loquat̄ oppositum ⁊ malum de eodē. talis peccat dupl'r. Primo in seipm. quia fraudulenter loquit̄. Secūdo in ꝓximū cui nitit̄ dare occasionem obloquēdi. Quinti qui verbis ꝓximum ledūt sunt q̄ ꝓximos cum cōuicijs ⁊ inꝓperijs turbāt. Et isti fm Ben. de Ormaria spūaliter in faciē xpi cōspuūt. ⁊ sputis verboꝝ suoꝝ amabilē eius faciē inficiūt. Vñ auctoritas. Faciē xpi videt alapis ꝑcūdere qui ꝓximū in pūctia nitit̄ confundere. Nñ cōtumelia sit pcm̄ mortale hoc ꝗre sermone. xcv. R. T Sexti sunt q̄ vbis ꝓcacibus ⁊ lasciuis ꝓximum scandalizāt ⁊ mēbris integritatem corrumpūt. Vñ. j. Cor. xv. Corrumpūt bonos mores colloquia praua. Item Eph̄. v. Fornicatio autē ⁊ ois immūdicia nec noiet̄ in vobis sic decet sctōs. Cōtra hoc plures faciūt q̄ verba scurrilia ⁊ luxuriosa ꝓferūt ꝙ q̄ ꝓximos ad malas ꝓcupiscētias ꝓuocāt ⁊ in hoc grauiter deū offendūt. Et cū tales corrigunt̄ dicūt ꝙ nō denotant corde sicut ꝓferūt ore qō tū falsum est. Vñ xps dicit in euāgel'. Ex abundantia cordis os loquit̄. Ergo qui talia verba ꝓferūt siue sint viri siue mulieres. in his oñdūt se habere impudicīciā cordis. Crisosto. sup Math̄. Quale cor vnusquisq̄ habet talia verba loquit̄ ⁊ talia opera facit Et hoc etiā ptz in bonis hoibus q̄ nunq̄ vel raro talia verba ꝓferūt ꝗ Jesum xpm sepius nomiant eo ꝙ versat̄ in cordibus eoꝝ. Hoc ptz in beato Ignacio martyre qui in tormētis positus sepius Jesum xpm noiauit̄. ⁊ req̄situs ꝗre hoc nomen totiēs nomiaret. Rñdit. Hoc nomē habeo scriptum in corde meo. ⁊ ideo retícere non possum. Et tortores post mortem eius extraxerūt cor eius de corpe. ⁊ illud in ptes sciderūt. ⁊ in qualibet pte fuit scriptū hoc nomē Jesus lr̄is aureis. Ergo quilibet xp̄ianus se cauere debet a verbis malis ⁊ scurrilibus ⁊ luxuriosis. Unde apls. Omis fmo malus ex ore vestro nō ꝓcedat. Vñ Jsi. do. de sum. bo. Male fmones in ore xp̄iani esse non debēt. Et merito. qz fm dictū xp̄i in euāge. De oi verbo ocioso qō locuti fuerint hoies ꝛc. Multotortius de vbis scurrilibus ⁊ nociuis. Septimi sunt qui ꝓximum verbis rixosis ad iracundiā ꝓuocant. Et oiuz pctōꝝ que ille in tali ira cōmittit siue in verbis. siue in factis rei erunt ipsi ꝓuocantes qui eum sciter ꝓuocauerūt ad iracundiā talem. Hoc ꝗre in sermone. xcv. M. Octaui sunt q̄ ꝓximos ledunt in fama p detractiones ⁊ infamationes. Tales grauiter peccāt ⁊ tenent̄ ad reuocatōez ⁊ restitutiōez. Grauius em̄ peccant qui famā ꝓximi denigrāt ꝙ si eis ꝗs cūꝙ res tpales subtraheret. qz fama bona melior est ꝙ quelibet res tpalis esse ꝓterit. Vñ Prouer. xxij. Melius est nomē bonū ꝙ diuitie multe. Ex quo ptz q̄ detractores bone fame deteriores sunt ꝙ fures ⁊ raptores rer̄ tēpalū. Vñ Ambro. Tolerabiliores sunt fures q̄ nobis bona tpalia diripiūt ꝙ detractōe quere añ fmone. xcj. B. Tercio si offendisti ꝓximum in rebus tūc recōciliari ei teneris restituēdo ei ea que iniuste possides. De hoc quere añ fmone. lxxij. D. Item si lesisti ꝓximum in corpe eum vulnerādo vel verberādo. de q̄ ꝓcussione infirmitatē vel debilitatez incurrit teneris ei satisfacere cozā deo fm discretōez ⁊ iudicium sapientū. U Item si virginem defloraſti teneris ei satisfacere cozam deo fm tuum posse. quia ꝓuasti eam ꝓciosissimo thezauro. s. virginitate. Vñ Eccl. xxvj. Nō est cōdigna pōderatio cōtinentis anime. Quod tales grauiter peccent qui virgines corrumpunt ⁊ a deo grauiter puniant̄. patet ꝙ tale exemplum. Miles quidam quandam virginem deflorauit. eo mortuo cū illa ꝓ eo oraret ⁊ fleret. mortuus miles visibiliter ei apparēs voce raucissima eam alloquebat. Que cū quereret caussam raucitatis eius. ait. Quia in vocis dulcedie glosam raucitatis eius. ait. Quia in vocis dulcedie glosam multum gloriabar in cruribus meis de pulcritudine mea militari illa extendens ⁊ ornās supbe. nunc inter spinas gradior. crucior. vulneroꝙ in illis. ista ris. Et ille. Aperi oculos tuos ⁊ vide. ⁊ ꝓiecit pallū a pectore quo amictus videbatur. ⁊ vidit maximum bufonem ⁊ deterrimum pectoi eius inherentem. ita vt brachijs eius collum suū stringeret. Cuius etiam venter ꝙ ventrem eius dependēs pedibus eius genitalia sua quasi q̄busdam lorīs stringere ⁊ ligare videbat̄. Requisitus quare hoc pateret. Respondit. pro osculis lubricis quibus te ⁊ alias mlieres osculatus sum hec patior oscula. ⁊ ꝓ aplexibus amplexus busfonis. ⁊ ꝓ opere libidinis in genitalibus crucior sine cessatione. Cum mulier quereret vtruz ne ab illis penis esset liberandus. Rñdit. Nō ores ꝓ me. quia nihil mihi prodest, quia eternaliter damnatus sum.

Et ideo qz medicinā pnie neglexi. Hoc dicto dispa-
rult. Mulier postea inclusorum elegit. z ibi peccata
sua deflenit.

Pnica. vij. post festū trinitatis.

Sermo. xcvij.

De mificordia dei.

Miſereor ſuper turbaz

quia ecce iā triduo sustinēt me. Marc. viij.
Mificordia dñi diffusa est p vniuersuz mū
dum. vñ Psal. Mificordia dñi plena est terra. Hoc
sic pz. qz xps mō est mificors sup turbā oiuz fideliū.
Ideo dic. Miſereor sup turbā. Uñ in pnti sermone
tria sunt dicenda. Primo quare deus tam pnus est
ad mificordiā. Secūdo quibus generibus hominū
sciēdū p deus est pnus ad mificordiā. z hoc factū
tria. s. pietas natural. potētia vniuersal. z expiētia
singularis. Primū est pietas naturalis. Sicut
eñ pietas naturalis ignis est calefacere. z pie-
tas solis est lucere. sic pietas dei est miſereri semp
z pcere. qz ergo miſerī deo est pprīū. ideo pūire deo
est alienū. z est tardus z inuolūtarius ad puniendū.
q punire sit alienū deo pz p illud Isa. xxviij. Alienū
est opus eius ab eo. vbi loquit de opere punitionis.
Apis hz mellificare. z hoc est suū officiū pprium. hz
etiā pungere. s. cū molestat. z hoc est suum alienum.
Sic z deus qñ dat mel sue mificordie fac officiū sibi
pprīū. qñ vo adhibet stimulū sue iusticie fac officium
sibi alienū. z inuoluntarium. qz inuite punit. Isa. j.
Heu consolabor sup hostibus meis z vindicabor de
inimicis meis. Vbi dic Glo. Uere pij patris eos li
cet inimicus plāgit z pcurit. Est etiā tardus ad puni
endū. quia sicut dic Crisosto. Illud qō homo fin na
turā fac cito facit. Sic deus fac cito opus mificordie
qz hoc hz fin naturā suā. tarde aūt opus iusticie. qz ē
cōtra naturā suā. Ro. ij. An diuitias bonitatis eius
z patētie z lōganimitatis ptēnis. Si ergo opus iu-
sticie est deo alienū z inuoluntariū z tarduin querit.
Crisо. sup Matb. qre ergo punit. z rñdet qz cōpellit
Uñ ait. Deus inuitus z cū magno dolore compelli
tur pcōres damnare. Nō eñ sic dolet q ipe ab eis
offendit. ꝫ qz violenter cogit pdere quos omnes cu-
pit saluare. Deinde qrit dicēs. Cū in ptate sua deus
habeat pdere z saluare. qs eum inuitum compellit.
Rñdet. Tu q nō desideras mificordiā dei. Maz sic
q desiderāti mificordiā denegat crudel est. sic q nō
desiderāti mificordiā pstat iniustus ē. Deide tercio
qrit dicēs. Quis est hō q nō desiderat mificordiam
dei. Rñdet tu q pmāes in pctis. Desiderare eñ mi-
sericordiā dei est cōuerti ad deuz. Ille eñ desiderat
dei miaz q timet irā eius. q aūt nō timet. miaz nō de
siderat. ꝫ ptēnit. Scōm qō fac eū pmptū ad miaz
est potētia vniuersal. Quāto eñ plus ē magnanimi-
or. tāto ad indulgentiā est pnior. z hoc videmus in
aialibus z hoibus. Mā ea q sunt nobiliora ad indul-
gendū magis sunt pna z nō ecōuerso. Uñ leo a catu
lo puocatus se nō vindicat pter sui magnanimita-
tē z catuli vilitatē. ꝫ si catulus mordet catulū. tūc sta
tim mutuis morsibus se lacerant. qz aialia vilia sunt.
Sīlr videmus q hoies magnanimes sunt ad indul-
gētiā faciles. Ambro. Procul a magnanimis cupidi
tas vltōis ē. iij. Regū. xx. Reges dom isrl clemētes
sunt. Ecōtra aūt mlieres. qz viles sunt z fragiles. iō
sunt ad irā faciles. Eccl. xxv. Nō est ira sup irā mu-
lieris. Deus eñ cū sit omps z nos viles vermicul.
nostras iniurias pensendit. z si eas recognoscimus
statim repellit. z hoc pter suā maiestatem z nrāz vi
litatem. Psal. Excelsus dñs z humilia respicit. Ac si
dicat. Quia ipe est excelsus p potentiā maiestatis.
ideo humiles respicit oculo pietatis. Sap. xj. Mi-
sereris oiuz. qz omia potes. Ac si dicat. qz tu hēs po
testatē vniuersalē. ideo habes mificordiā generalē.
Et in isto sensu loquit ecclesia. Deus q omipotētiaz
tuam pcēdo maxime z miserādo manifestas zc.

Tercium quod facit eum pmptū ad mificordiā est
expiētia singularis. Molestiā eñ morbi tribus mo-
dis medicus scire potest. Aliqñ p suam sciētiā theo-
ricam. tūc est infirmo multum mificors. Aliquando
p practicā z exercitationem longam. z tūc est magis
mificors. Aliquādo p expientiam qñ in pria pso-
na infirmitates plurimas est exptus. z tūc est maxi-
me mificors. Et ideo bonum est q ipi medici aliquā
do infirmenť. vt eo melius infirmis compatiantur.
Sed si esset aliquis medicus qui esset bonus theori-
cus z bonus practicus. z etiam infirmitates sepe in
seipo exptus esset iste esset adhuc magis mificors.
Deus autem añ incarnationez infirmitates nostras
tam corporales q̄ꝫ spūales cognouit p eternam sapiē
tiam quasi p q̄dam theoricā scientiam. Et ideo tā q̄ꝫ
pater benignissimus multum erat misericors. Psal.
Quomodo miserek pr̄ filioz misertus est dñs timen-
tibus se. qñ ipe cognouit figmentum nostrum. recor
datus est qñ puluis sumus. homo sicut fenum dies
eius sicut flos agri sic efflorebit zc. Post incarnatio
nem aūt sciuit p q̄dam practicā z longā exercitatio-
nem. qz p trigintatres ānos circa infirmitates nr̄as
sanādas tam corporales q̄ꝫ spūales practicauit. z sic
factus est magis mificors. Actuū. x. Qui ptransiit
benefaciendo z sanando. z omnes oppressos a dya-
bolo curando. Et sicut medicus multum cōtristarek
qñ circa aliquem infirmum diu se exercitasset z nihil
pfuisset. ita christus circa nostras infirmitates. Uñ
Psal. Cōtristatus sum in exercitatione mea. z cōtur
batus sum a voce inimici z a tribulatiōe peccatoris.
Ac si dicat. De tribus rebus doleo z cōtristoz. s. quā
do mea exercitatio nihil valet. z qñ vox inimica. i.
dyaboli suggestio plus valet q̄ꝫ mea inspiratio. z qñ
ego peccatorē tribulo. i. punio. Tādem sciuit p expi-
entiam. qz exptus est temptatiōes. s. famē. dolores. z
mortem. z ideo factus est maxime misericors. Unde
Heb. ij. Debuit p omnia fratribus assimilari vt mise
ricors fieret. Circa secūdum sciēdum q xps
miserek tribus generibus hominū. s. peccātibus. pe-
nitētibus. z iustis. Primo peccātibus. z hoc triplicit
Primo in hoc q nō statim peccatorem punit. ꝫ expe
ctat ad penitentiam. Isaias. Expectat nos deus vt
misereat nostri. Hoc angelis non fecit quos de celo
pter superbiam deiecit. nec Ade quem de paradiso pr̄
inobedientiā expulit. Si eñ deus pctōres statim qñ
peccassent puniret. nec Dauid. nec Maria magdale
na. nec Petrus. nec Paulus iaz in celo essent. ꝫ aie
eoz iam in inferno arderēt. Psal. Nisi q dñs adiu-
uit me paulominus bitasset in iferno aia mea. Et si

ꝑsideremus ꝙmagna pcā ⁊ multa vicia quotidie in mūdo cōmittunt. in hoc diuiaz miaz cogscere poterimus. qz iā in mūdo nec ē vitas. nec fidelitas. nec va vita xp̄iana. ꝫ supbia regnat vbiqꝫ. sic luxuria ⁊ auaricia. ⁊ sic de alijs. vbi em iā sūt veri hūiles. veri casti. veri mites. veri paces ⁊ obedietes. Heu pl̄es hodie nō peccāt ex ignoratia vt Paulus q̄ dixit. Ignorās feci. nec ex infirmitate vt Petrus. q̄ ex timore mortis xp̄m ter negauit. ꝫ heu ex certa malicia peccāt. ⁊ tñ deus sustinet eos. Et g̃ tales abutunt dono dei. qz nō stati puniunt. ideo liberius peccāt. Eccs. viij. Eo q̄ non cito ꝓfert ꝺ malos snia absqꝫ vllo timore filij hominū ꝑpetrāt mala. Et tales graue iudiciū sustinebūt. qz ꝑm Grego. Illos dns grauius dānat quos hic diu lōganimit portat. Tales deberēt cogitare q̄ ātiēs mortalit peccarēt totiēs ab hac vita auferri deberēt. qz ātiēs mortalit peccauerūt totiēs ꝫ meruerūt Nō em āplius fuert digni vite pītis. qz auctorē vite ꝑtēpserūt peccādo scient ꝺ eū ⁊ deus mirificordit tam diu vitā eoz ꝓlōgauit. xx. vel. xxx. ānos. ⁊ hoc ꝑp emēdā. ⁊ illud tps gre qō xps eis ꝓcessit nō meruerūt. qz tps ꝑteritū male expenderūt. Cū Berñ. dic. Nihil pciosius tpe. Scōo miserek pctōribus in ꝫ q̄ eis tpalia būficia tribuit. qz ꝑm Aug⁹. Pctōr nō ē dignus pāe quo vescit. Et tñ xps dat talibus multotiēs tēpalia nō solū ad necessitatē. ꝫ etiā dat eis magnas opes ⁊ diuitias. Et hoc vt puto ꝑpter tres causas. Primo vt ꝙ hoc eos ad amorē suū alliciat. Secūdo vt nob exemplū būfactēdi nr̄is inimicis ꝓbeat ⁊ in hoc q̄ ipe suis inimicis. i. pctōribus tot būficia tribuit. Tercio vt pctōribus tribuat illa bōa q̄ facit̄ q̄diu in pctis mortalibus sclent stāt. Et in his tēpalibus būficijs possumus magnā miaz dei intelligere Quis em hostem rebellātem sibi pascit ⁊ potat. At dns tribuit sanitatem corpis. ꝓcedit lucem solis ad videndū. ⁊ oēs creaturas ꝓcessit ad fuiēdū que sunt in terra. aere. ⁊ mari. ⁊ ꝫ ingratis. imo retribuētibus mala ꝙ bonis. ⁊ odiū ꝙ dilectiōe. Uñ Berñ. O clemētissima circa filios Adā diuie recordatio pietatis que būficia largiri nō desinit. nō solum vbi nullū inuenit meritum. ꝫ plerūqꝫ vbi totum videt ꝛrium. Et em deus mirificors nō esset tūc oēs pctōres qui abusi sunt dei būficijs fame. siti. ⁊ frigore mori deberēt. qz deus dedit eis corporis fortitudinem vt sibi seruirēt cū q̄ seruierūt mūdo ⁊ dyabolo. Itē diuitias ex bonitate ꝓcessit eis. ⁊ ipi abusi sunt eis voluptatibus carnis. qz facti sūt gulosi ⁊ ꝓsequēter luxuriosi. ⁊ sic de alijs. Tercio miserek pctōribus. qz stati vt quersi fuerint ad gr̃az eos recipit. Uñ Isa. lv. Pereliquat impius viā suā. ⁊ vir iniquus cogitatōes suas ⁊ reuertat ad dñm ⁊ miserebit eius ⁊ ad deū nr̄m. qñ multus est ad ignoscēdū. Quid differs o peccator agere pniam. ad dñm ꝙuertere ⁊ miserebit tui. Nō est em adeo stultus hō q̄ vtit rone si offendisset dñm suum tpalē ita q̄ dns eum occidere vellet. si sciret dominū suum tam mirificordē q̄ ēcito ārēret gr̃am inueniret eā apud ipm. certus suz q̄ nō negligeret ān rogaret eū vt ꝙceret ei ꝑpterea vt euaderet mortē tempalē. ⁊ nō expectaret in crastinū cū hodie eēt certus ⁊ cras dubius ꝺ venia ⁊ gr̃a. ⁊ ecce miser peccator adeo stultus est q̄ nō vult ārere gr̃am vt euadat mortem aie. cū tñ ipe scit deū ita mirificordez q̄ statim vt peccator ad ipm ꝙuertit vult ei misereri. Johelis. ij. Cōuertimini ad dñm deum vestr̄ qm benignus ⁊ miserictors est ⁊ pstabilis sup malicia. Secūdo dico q̄ dns miserek penitētibus tripl̄r. Primo in hoc q̄ pctā relaxat. Psal. Quātū distat ortus ab occidente lōge fecit a nob iniqtates nr̄as. De remissiōe totius iniqtatis Berñ. dic. Si ex toto indulsit ⁊ tam liberaliter donauit omnem iniurīā. vt tā nec damnet vlciscendo. nec ꝓfundat imꝓperando. nec minus dilgat imputando. Uñ Ezech. xviij. In quacūqꝫ hora peccator ingemuerit oiuz iniqtatū eius nō recordabor amplius. Item Isa. xlix. Nunqd obliuiscī pōt mulier infantem suū vt nō misereat filio vteri sui. ⁊ si oblita fuerit. ego tamē nō obliuiscar tui. Ecce ārās mitis ⁊ benignus ē ad ignoscēdum. Nō tñ sub hac spe peccādū. qz maledictus hō q̄ peccat in spe. nec etiam in peccatis morandum. qz ārius tibi venia in fine vte ꝓmittit si veraciter penitueris. valde tamē difficile est vt vera sit pnia que venit tā sera. Tūc em crucians membra ligat dolor sensum oppimit. vt vix aliud valeat cogitare. Uñ Aug⁹. Si ꝺs positus in vltima voluntate voluerit accipe pniam. fateor nō esse illi negandum qō petit. ꝫ nō possumus dare securitatem q̄ bñ hinc exeat. si securus hinc exierit. nescio. pniam dare possumus. securitatē aūt dare nō possumus. nunqd dico damnabit. ꝫ nec dico q̄ saluabit. Uis ergo a dubio liberari. vis q̄dem incertum euadere. age pniam dum sanus es. si sic agis. dico tibi q̄ securus es. De pnia sera quere ifra ꝑmōe. clvj. A. Scōo miserek deus penitētibus in hoc q̄ eternā penam in tempalē cōmurat que ꝓsistit in ieiunijs. genuflexiōibus. castigatōibus. gemitibus. ⁊ in flenbus que ꝙ satisfactōe accipit. Et ē magna mia q̄ deus tē poralē penā recipit ꝙ eterna pēa quā sustinuisset si nō penituisset. Sicut latroni cui deberet caput abscindi. ⁊ ꝙ capite abscinderet ei vnus capillus captis. Uñ apls. Nō sunt ꝺigne passiones huius tpis ad futuram gloriam. Sic etiā itelligit de penis pītis inferni sunt infinite. Aresto. Finiti ad infinitum nulla est ꝓportio. ergo sis patiēs in tribulatōibus ⁊ ifrmitatibus ⁊ in penitētys agādis que ꝫ tibi ꝙ pcis tuis iniūcte sunt. Uñ Isi. in syno. Ettēde etiā in mēte quascūqꝫ seculi pēas quoscūqꝫ tormentoꝝ dolores quascūqꝫ pēaꝝ acerbitates ⁊ cōpa hoc totū gebēne. ⁊ leue erit tibi oīe qō pateꝛ. Tercio miserek penitētibus in hoc q̄ vtutes resuscitat quas ꝙ peccatum extinxerūt. Psal. Tu aūt dñe miſere mei ⁊ resuscita me. Et qñqꝫ plures ꝫ ante habuerunt tribuit vtutes. sic ꝑz in Maria magdalena q̄ ꝑfectior facta est post casum: ꝫ aī fuit. Uñ etiā Lu. xv. hī de filio ꝓdigo cui ꝑ dixit. Cito ꝓferte stolam ꝓmam. i. indocētiam quam peccādo ꝓdiderat ⁊ penitendo recuperat. ⁊ date illi anulum. i. gr̃am operādi. qz oga extra charitatem facta nihil valēt ad vitam eternam. ⁊ calciamēta in pedibus eius. i. pattentiam. in qua aia custodit ne ledat. Unde Luce. xxj. In patiētia vestra ⁊c. Tercio dico q̄ dns miserek iustis ⁊

bene opantibus triplr. Primo eos in bono cõseruat ne recidiuẽt. qz nisi dñs hoiem in bono fuaret facilẽ recidiuaret. vñ difficultas stãdi z in bono pmanẽdi. ps in Lucifero. in Adam. z in Juda. Lucifer vẽtus vane glorie deiecit de celo. Adam mulier expulit de paradiso. Judas ꝓpter auariciam cecidit de ꝓsortio apostolor. Quid tũc nos fragiles boies q̃ sumus in hoc mũdo q̃ est plenus laqueis ꝓstitutus. Psal. Mi one dat suis q̃ est quasi q̃dã arra spũssti. De qua dr Eccl. xxiiij. Spũs eñ meus sup mel dulc. Quia de uotio z dulcedo spũalis excedit omnẽ delectationez carnalem. Et est signum pñtie spũssti in homie. Vñ Aug⁹. in libro ꝓsec. Qui spũsco semel inebriatus est ad omia bona hilarescit. si laborat nõ lasciscit. si do ler nõ sentit. si deridẽ nõ aduertit. Berñ. Cibus aie est gra dei dulcissimus omnẽ habẽs in se suauitatem z delectamentum saporis. Tercio quia dat iustis re gnum celeste ex sua mia. qz ꝓpter merita nostra pa rum tenẽ nobis. imo nihil de cõdigno. Nã si aliq̃d boni facimus plus tñ tenemur deo. Oñ cũ oñs vi posse nostr fecerimus adhuc dicere debemus illud Lu. xvij. Serui inutiles sumus qõ debuimus facere fecimus zc. Nõ ex nr̃is meritis nõ possumus vitam eternã habere ex ꝺdigno. ꝛ solum ex dei mia ostẽdit Berñ. dicẽs. Si nati essemus exquo factus ẽ hõ sup terrã z vsq̃ ad centũ milia annor vita nr̃a extẽderet nõ esset tñ ꝺdigna opatio huius tpis ad futurã gl̃iaz que revelabit in nobis.

De eadem dñica
Sermo. xcviij.
De his q̃ reprhẽsibilia sunt in comedẽdo.

Hecipiens septẽ panes gratias agens fregit z dabat discipulis su is vt apponerẽt. z apposuerũt turbe. Par. q̃tum ad animam. z q̃tum ad vtrũq̃ ꝺiunctus. Ideo deus sibi triplicem cibum ꝓparauit. s. corpalem quo corpus reficit. Spũalem quo aia nutrit. z celestem quo totus homo beatificat. Cõuiuium autẽ corpale tñ bis xps in hac vita fecit. s. hic de septem panibus Et Johã. vj. de q̃nq̃ panibus. Cõuiuium aũt spũa le multotiens fecit. Nam quotiẽs ꝓdicabat totiens alimenta spũalia tribuebat. Aug⁹. Nõ est magnum pascere ventres cito morituros. ꝛ magnum est pasce re aias in eternum victuras. Cõuiuium autem cele ste tñ semel faciet qñ tñ nunq̃ finem accipiet. Luce xxij. Edatis z bibatis sup mẽsaz meã in regno meo. Sciẽdum q̃ dñs pauit q̃nor milia hoiuz corporalit sic nos quotidie pascit etiam corpalit. qz nihil habe mus a nobilissimis. Ergo cũ gr̃arũactõe sumere debe mus cibum sicut donũ dei. vt deus ex hoc honorẽt z laudẽt. Vñ Aug⁹. Porro si manducas z bibis ad refectiõez corpis z deo gr̃as agis tũc cibus z potus tuus deũ laudat. Vñ ꝓ pñti ꝛmone tria sunt dicẽda. Primo quomõ homo debeat se habere in comeden do z bibẽdo. z que sunt reprhẽsibilia in cibo z potu. Secdo quõ q̃s peccat mortalit in comedẽdo z bibẽ do. Tercio exemplum. De duobus vltimis dicet in sequenti sermone.

Circa pmum sciendum q̃ homo in comedendo z bibẽdo sic se debet habere q̃ fugiat illa q̃ sunt reprhensibilia circa comestionem. z talia sunt q̃nq̃. Primũ est añ debitum rps comedere. Nam sicut fuit dei fin doctrinam xpi pmo que rũt regnum dei. sic gulosi quor deus venter est pmo querũt regnũ dei sui. z regnũ dei eor ẽ esca z potus. Cõtra quos dic apostolus. Nõ esca z potus est regnum dei. Oñ Isa. v. dr de gulosis. Ve q̃ ꝓsurgitis mane ad sectandã ebrietatem. Ergo merito reprhẽdẽ dus est xpianus ille q̃ de mãe comedit añq̃ aliquod Pr̃ noster dicat. vel deo aliquã reuerẽtiam exhibeat qz q̃libet homo dr pmo cibare aiaz cum deuotis ozõ nibus z sctis medstatõibus. quia aia nobilior est cor pore. Aug⁹. Malus est damnum in amissione vnius aie q̃ mille corpor. Sed isti qui aliquãdo p duos di es nũq̃ aliq̃ Pr̃ nr̃ dicũt ꝑiculose stãt. qz est signũ q̃ deum nõ diligũt nec ꝓpriam salutem querũt. Ideo obliuiscunt dei. Vñ Oreste. ij. retho. Obliuio est signum puipẽsionis. Et isti q̃ sic obliuiscunt deum in vita sua. illor vult etiam deus obliuisci in morte. Au gustinus. Ita fit vt in fine obliuiscat sui qui dum vi ueret oblitus est dei. Secũdum reprehẽsibile est qñ quis nimis delicata cibaria vult habere z ni mis magnam diligentiam apponit ad cibaria ꝓparãda. Oñ legit Nũeri. xj. de filijs isrl qui in deserto car nes desiderabãt. z ꝓpter hoc ira dei incurrerunt. Psal. Adhuc esce eor erãt in ore ipor. z ira dei de scendit sup eos. Quãuis satisfecerat deus desideriis z ꝺcupiscẽtijs ipor. tamẽ nihilominus eos puniuit. In quo ostẽdit q̃ ei displicet q̃ homo nimis delica ta cibaria appetit. Et tales etiam vt frequẽter nimis magnam sollicitudinem habẽt in preparãdo cibaria. Aliqui quasi intantum occupãtur circa preparatio nem ciborum ventris q̃ vix vel nũq̃ vnam missam possunt audire. ꝛ de cibarijs aie modicum vel nihil curãt. Aliq̃ etiam z si p se nõ faciũt. oportet tñ q̃ an cilla vel familia intantũ occupãtur circa illa q̃ negli gũt missam z sinonem. z q̃ nũq̃ vel raro pũt visita re ecclesiam. z ꝑticulariter die dñico. cum tamẽ qui libet illa die tenẽt audire missam sub precepto eccle sie. de ꝓse. di. j. Missas. z. c. Oñes fideles. Nec ali quis excusat nisi magna necessitate cogente. vt ha bẽt eodem capl̃o. Et tũc talis neglectio redundat in dños illor qui sic eos occupãt. Unde Hugo in suo claustrali. Quidam superfluitiosum nimis in ꝓparãdis cibis studium adhibẽt decoctionem frixarior z cõ dimẽtor genera excogitãtes. modo mollia. mõ du ra. modo frigida. modo calida. mõ cocta. mõ assata. modo pipere. mõ sale ꝺdita sin ꝓsuetudinem ꝓgnã tium mulierum desiderãtes z cu. n tãta sollicitudine ꝓparant vt deuoratis quatuor vel quinq̃ ferculis pri ma nõ impediũt nouissima. Isti habẽt colere vẽtrez suum tãq̃ deum. Et heu q̃ pejus est tales gulosi ra ro vel nunquam contenti sunt de cibarus ipsis pre paratis. etiam quãdo vxor vel familia fecerũt omnẽ diligẽtiam suam in ꝓparãdo cibaria. tũc adhuc con queruntur z murmurãt. aut sunt nimis salsa. aut ni mis frixa. aut nimis mollia. aut nimis dura. Et sic de alijs. Et q̃ adhuc pejus est si aliqua negligentia notabilis facta est in preparando cibaria. tunc ira scuntur maledic[illegible] vxori z familie. Et quandoq̃ blasphemãt z volunt ꝓicere ipsis scutellas ad col-

lum. Tu q̄ es talis cogitare deberes q̄ deus ideo p̄-
misit illā negligentiā fieri vt recogīscas te nō esse di-
gnū cibarijs bñ p̄paris. q; forte es pct̄or mortalis. & ante
a ingratus fuisti deo de bonis cibarijs q̄ ex lar-
gitōe dei habuisti. vel etiam q; antea in bñ p̄para-
tis cibarijs excessisti & dcū offendisti. Et ergo iā ōs
punit te in illis rebus in q̄bus peccasti. Immo q̄n re
cognoscis te esse in pctis mortalibus. tūc scire debes
q̄ nō es dignus comedere panez & bibere aquam ad
satietatem. ℔ vix deberes sumere puram necessitatem
ad sustētatiōez nature. Et rō huius est. q; pct̄or indi-
gnior est oibus creaturis. Ñ Arestot. j. Polit. Sic
optimū aialiū est homo fruēs lege & iusticia. sic pessi
mū aialiū est hō a lege & iusticia sep̄atus. Ergo nō ē
dignus hīe vsum alicuius creaturaz q̄s deus ad hoc
creauit vt hoies vsum illaz haberēt & deo de h̄ gr̄as
agerēt & ei fruerēt. Oz heu tales pct̄ores & gulosi ho-
mines plus ꝓsumūt ō creaturis q̄z boni hoies. De q̄
bus deo raro vel nūq̄z regratiant. nec ei fruūt. ℔ po-
tius dyabolo & mūdo seruire volūt. De q̄bus oibus
sic vsis districtam reddituri sunt rōnez deo. Ex quo
sequit q̄ merito nullus de cibarijs murmurare debe-
ret vel blasphemare. ℔ p̄ pctis suis deberet hoc sustī
nere. & cogitare q̄ x̄ps in cruce p̄ pctis nostris pen-
dēs comedit & bibit aiaz cibuz & potum. Ñ Psal.
Dederūt in escā meā fel. & in siti mea po. me accto.

Tercium reprehēsibile est qñ q̄s nimis multuz
sumit de cibo & potu. vt legit de Sodomitis. Gene-
sis. xviij. q̄ vixerūt in delicijs carnis. sicut em̄ pluuia
nimis magna nociua est. si aūt nimis pua est. etiā
nō valet. Sic quisq̄s sibi ꝓuidere diligēter dz q̄ nō
nimis multū sumat. ne cibus aggrauet corpus & suf-
focet rōnē. nec etiā nimis modicū ne corpus nimiuz
debilitet. ℔ in medio ꝓsistit vtus. vñ Aresto. ij. Ethi.
Mediū in oibus est laudabile. q; fm Hugo. de sctō
Victo. Sic caro est nutrīēda vt fruiat. & sic domāda
est q̄ nō supbiat. Quartū reprehēsibile est qñ q̄s ni
mis auide sumit cibum. Signū aūt huius auiditatis
est qñ sic animus ad cibum tāto ardore ꝓcupiscentie
trahit vt nihil sinat hoiez de deo cogitare vel ō alijs
bonis. ℔ effundit se sup̄ cibum tanq̄z brutum aial. & h̄
vtiq̄z nō est bonum nec rōnabile. q̄ homo rōnalis ef
fundat se sup̄ cibum vt irrōnale aial. Et etiam corpa-
liter nocet. q; ad sanitatem corpis valet q̄ cibus ho-
neste. ordinate. & moderate ingerat. q; sic tāto facili-
us & salubrius digerit. Ergo ꝓ istam auiditatem bo-
num est & laudabile q̄ q̄libet homo añ sumptōez cibi
ad minus dicat vnū P̄r nr̄. & signū crucis faciat ante
cibum sumat. Exemplum legimus ō vna monia
li que de mane anteq̄z orauerat in horto comedit la-
ctucam sine signo crucis. & dyabolū cum lactuca co-
medit. Item q̄dam cōuersus bibit vinum in ciuita-
te sine licentia & sine signo crucis. & sic dyabolum cū
vino bibit. Et semp in p̄ncipio p̄randij & cene homo
cogitare debet de pauperibus. sic q̄ vellet q̄ quilibet
pauq̄ intrā haberet sic ipe habet ad comedēdū & bi-
bēdū. Insup debet eis imptiri elemosynam de men-
sa sua tnq̄tum facultas admiserit. Ñ Catho. Dum
sedes in mensa p̄mo de paupere pēsa. Tūc bñ p̄ran-
deā cum x̄ps adesse videā. Et infra p̄ādium cum se-
det in mēsa debet loqui de bonis & honestis & deifi-
cis. & debet cauere ne verba scurrilia. immūda. & de-
tractoria loquatur. Exemplum tale legimus. q̄ quī-
dam diues inuitauit vicinos & cognatos suos locan-
do eos in vna mensa. & in alia mensa locauit paupe-
res. & vnus inter paupes q̄ fuit sctūs homo vidit qñ
bñdicite dixerunt & p̄ma duo fercula comederūt an-
gelos circūire discumbentes. q; loquebant deo. &
postmoduz loqui incipiebāt mūdana & ꝓsequēter vi-
ciosa. detractoria. Tunc demones affuerunt & discū-
bentes circūdederūt. & angeli fugierunt ab eis. & de-
derūt locum demonibus. q̄ tunc omnes discumben-
tes circūierunt & circa eos saltauerunt. Tunc ama-
re fleuit iste sctūs homo. Postmodum iterum in fi-
ne mense inceperunt loqui ō deo & honestis & bonis
materijs. Tunc angeli redierunt & discumbētes ala-
criter circūdederunt. & tunc demones fugierunt. Et
iste deuotus homo hoc videns cepit alacriter ride-
re. Tunc alij postmodum interrogauerunt illum de-
uotum hoiem quare p̄mo fleuisset. & postmodum ri-
sisset. Et ip̄e manifestauit eis que vidit. Et exhorta-
tus est eos vt vbicūq̄z essent cum hominibus cōgrega-
ti q̄ semp loqui deberent de deo & de bonis & hone-
stis materijs. tūc x̄ps cū angelis suis semp esset p̄ñs
Ñ Math. xviij. Ubicunq̄z duo vel tres cōgregati
fuerint in nomie meo ibi ego in medio eoz sum. Īrē
post mēsam q̄libet debet dicere gr̄as & regr̄ari deo ō
pceptis. Ñ apl's. In oībus gr̄as agentes. Ex his
pz q̄ homo qñq̄z potest vti p̄ciosis cibis sine pct̄o. &
alius grossis cibarijs vtēs p̄t deum offendere. Dīt
Aug⁹. de doct. x̄piana. Potest esse vt sine aliquo vi-
cio crapule vel voracitatis p̄ciosissimo cibo sapiēs
vtat. Insipiēs autem fetidissima gule flamma in vi-
lissimum olus ardescat. Irex Aug⁹. Nō ꝓpter po-
cū. ℔ ꝓpter pomū mortem p̄mus hō inuenit. & Sal-
ꝓnatum suū nō ꝓpter gallinam. ℔ ꝓpter lenticulā p̄-
didit. Et legimus regem nr̄m nō de carne. ℔ de pane
tentatū. ¶ Quintū reprehēsibile est varietas
ferculoz que reprehensibilis est. imo & nociua homi
ni. nō solum q̄tum ad aiaz. ℔ etiam q̄tuz ad corpus.
Quod autē varietas & multiplicitas ferculoz noceat
homini in corpore. Hoc probat Macrobius p̄ quīq̄
rōnes. Primo modo ꝓbat p̄ hoc. q; vt frequenter
aialia sunt sana. quia vtuntur simplici cibo & assueto
sue nature cōuenienti. & nullo modo illis que sunt ꝓ
ria sue nature. Cuius oppositū homo rōnal̄ sepe fac̄
sez comedēdo & bibendo ea que nō competūt sue na-
ture. ℔ solum vt satisfaciat delectatione & appetitui.

Secundo ꝓbat p̄ artem medicine. q; medici suā
dēt infirmis simplicem cibum comedere & potum bi-
bere & nō diuersa fercula assata & frixa. Rō est. quia
simplex cibus & potus magis digestibilis est. Et cri-
am quia antea se nimis repleuerūt de diuersis ciba-
rijs. & fm Aresto. ij. Ethi. Medicine fiūt p̄ ꝓia. ergo
oportet eos postmodū abstinere & simplicez cibū iu-
mere. Tercio ꝓbat p̄ hoc. vbi gr̄a. Si duo hoies
eiusdē cōplexionis biberēt eandē mēsurā. & vnus bi
beret diuersa vina sīl & semel. tūc citius infirmaret &
minus cōperit sue nature ille multiplex potus q̄ ille
qui bibit simplicem potum. Sic simīliter intelligen-
dum est de cibo. Quarto p̄ hoc. si quis postmodū
infirmaret. tūc medici eo facilius cognoscere valeūt
vñ habeat illam infirmitatem q̄ si diuersa cibaria co
mediſſet. & diuersa pocula bibiſſet. ℞ Quinto ꝓ

bat ꝙ hoc. qꝛ natura est vnifoꝛmis in opatiõe sua. Cũ aũt hõ comedit diuersa ⁊ multiplicia fercula tũc natura digerit istũ cibum qui magis est digestiuus. remanẽte illo cibo in stomacho ꝙ minus est digestiuꝰ. Et cũ hõ gulosus supaddit iterũ cibũ sup cibũ. s. comedẽdo ⁊ replẽdo se aũ digestionẽ. tunc ille cibus ꝙ manet in stomacho indigestus fit putridus. sic stomachus coꝛrũpit ⁊ cõsequẽter hõ infirmat ⁊ moꝛitꝝ. Vñ Sen. Multa fercula multos moꝛbos fecerunt. Vñ etiã Sap. dicit. ꝙ gula plꝰ interficit ḡ ensis. qꝛ multi ꝙ crapulã efficiunt ꝓtracti. leproſi. hydropici. paralitici ⁊ sic de aliis. Et hec est magna fatuitas ꝙ hõ ꝓpter delectationẽ vnius hoꝛe vult omẽ tpe eẽ infirmus. Itẽ vitã hoꝛis minuit. Eccl. xxxvij. Ꝓpter crapulã multi obierũt. Sic ecõuerso abstinẽtia ⁊ simplex cibus causat sanitatez ⁊ plongat vitam. Unde Eccl. xxxviij. Qui aũt abstinẽs est adiũget vitã. Vñ Hiero. Mater sanitatis est abstinẽtia. mꝛ egritudis est voluptas. Vñ etiã Aresto. de regimine ꝓncipum. Abstinere a comestionibus nimijs et a superfluitate ẽ summa medicina. Qꝛ aũt abstinẽtia ꝓlongat vitam hoc pz ꝙ experientiã. qꝛ in ꝓncipio mũdi homines diu vixerũt. ⁊ ratio vna fuit qꝛ parce ⁊ moderate vixerũt. Quia vt legit Adam vixit nongẽtis triginta annis. Et post eũ plures alij habuerũt multos annos aũ moꝛiebant. Ita mathusalẽ vixit. dcccclxix. annis. q̃ fuit antiquioꝛ inter oẽs veteris testamenti. Sicut Jo. euang. q̃ vixit a tpe passionis xpi. lxviij. annis. Et totũ tps snũ fuit. xcix. annoꝝ. Itẽ beatus Paulus heremita vixit. cxiij. annis. Item btũs Antonius vixit in heremo. cv. annis ⁊ tales non habuerũt diuersa fercula nec ꝑciosa pocula. ¶ Ex his oibus pz ꝙ vtilius ⁊ salubrius est etiã quantũ ad coꝛpus comedere simplicẽ cibũ ⁊ bibere simplicẽ potũ ⁊ assuetũ. Ex his patz quõ homo se debet habere in sumendo cibũ ⁊ potũ. s. ꝙ debet comedere moderate ⁊ cum gratiarũactione. Unde legitur exemplum in vitaspatrum. ꝙ quidam senex deuotus comedit cum aliis pluribus fratribus. Et comedẽtibus illis vidit in spiritu ille senex ꝙ aliqui ad mensam sedentes comedebant mel. alij panem. alij stercus. Et admiraba tur intra seipm: deprecabaturq; deum dicẽs. Oñe reuela mihi mysteriũ hoc ꝙ idem cibus oibus appositus est sup vnam mẽsam. ⁊ manducãdo sic immutaꝰ videtur ꝙ quidam edant mel. quidã aũt panẽ. alij vo stercus. Et venit vox desup dicẽs. Illi q̃ manducant mel hi sunt q̃ cũ timoꝛe ⁊ tremoꝛe ⁊ gr̃arũactiõe sedẽt ad mẽsam incessanter oãtes. Et eoꝝ oõ sicut incensum ascẽdit ad deũ: ideoq; mel comedunt. Qui aũt panẽ manducãt sunt illi q̃ gratias agẽtes percipiunt ea que a deo donata sunt illis. Illi aũt q̃ stercus comedũt hi sunt q̃ murmurant ⁊ dicunt hoc bonum est hoc malũ est. Hec aũt fieri a nobis nõ debẽt sed magis debemus glorificare deum atq; laudes ei offerre. vt in nobis ꝛmpleatur illud dictum apli. Siue mãducatis siue bibitis siue quid aliud facitis oĩa in gloriam dei facite.

De eadem dominica.

Sermo xcix.

Quot modis peccet quis in comedẽdo.

Hapiens septẽ panes gratias agens fregit ꝛc. ¶ Circa scdam partem precedentis sermonis sciendum ꝙ in comedendo et bibendo quinq; modis potest quis peccare moꝛtaliter. Primo quis diligit intantum coꝛpus suum ꝙ cõtra preceptum ecclesie paratus sit comedere diebus ieiuniorum cuz tamen bene posset ieiunare. sed non vult coꝛpus suum intantũ molestare vt ieiunet et sic soluit ieiunium sine causa quod ab ecclesia est preceptum. Unde Herman. de schilditz dicit. Quando q̃s inoꝛdinate gule vel concupiscẽtie inheret tanq; vltimo fini. sicut de quibusdam dicit Phil. iij. Quoꝝ deus venter est hoꝛũ finis interitus. ita ꝙ talis quasi deum contemnẽs paratus sit ꝓcepta dei transgredi vt delectationes gule assequat talis grauiter peccat. qꝛ quicunq; trãsgressus fuerit ieiuniũ q̃ sub precepto ecclesie est institutũ sciẽter ⁊ sine causa ex ꝓpte peccat moꝛtaliter. Secus est si ex rõnabili causa hoc faciat. Scõo quãdo q̃s sumit cibũ illicitũ ⁊ phibitum sicut Adam in paradiso comedit fructũ vetitũ ideo expulsus est. Sic simile est si q̃s comederet carnes vel etiã lacticinia in quadragesima ille cibum illicitum ⁊ phibitum comederet. ¶ Circa q̃ oñtur a quibus cibis ieiunãtes debẽt abstinere. Rñdet sm Tho. ij. ij. q. clxij. In ieiunio quadragesimali interdicunt vniuersaliter ova ⁊ lacticinia. In aliis aũt ieiunijs sunt diuerse cõsuetudines quas quis obseruare debet sm moꝛes eoꝝ inter quos cõuersat ⁊ moꝛatur. vt patet dist. iij. Denicq; Esus aũt carniũ generaliter in omni ieiunio phibitus est. quia generaliter magis delectabilis est ⁊ ad humoꝛẽ luxurie magis cooperat. Vñ in sextis ferijs necesse est abstinere a carnibus ⁊ etiam in sabbato sm generalem consuetudinem. extra de obser. ie. c. consilio. Concoꝛdat Inno. Sciendum ꝙ omnes homines tenent totam quadragesimã ieiunare ⁊ hoc in quadragesimali cibo qui sani ⁊ fortes sunt ⁊ vti bene pñt tali cibo. Vñ dicit in decre. quadragesima est ieiunandũ a lacticinijs. dist. iij. Denicq; Secus est de illis qui sunt infirmi ⁊ debiles. vel etiam mulieres pregnãtes ⁊ pueros lactantes ⁊ in puerperio existentes. quia si necessitas coꝛpoꝛalis debilitatis impedit eos vel eas non tenentur ieiunare. immo si timeatur probabiliter de periculo vel aboꝛsu non solum possunt sed tenent soluere ieiunium. Tercio quãdo quis scienter cibũ sibi nociuum in viribus ⁊ coꝛpoꝛe comedit ꝓpter solam delectationem qua non vult carere talis grauiter peccat quia facit contra charitatem qua homo teneꝛ se in deum diligere ⁊ vires suas pfetuare vt deo diutius posset seruire. ps. Fortitudinem meam ad te custodiam. Contra quod talis gulosus ⁊ voluptuosus vires coꝛpoꝛis debilitat scienter ⁊ vitam sibi abbreuiat sumẽdo talem cibum vel potũ qui nõ cõperit sue nature. vnde ⁊ tantus posset esse appetitus illicitus ad talem cibum nociuum vel potum ꝙ homo deum grauiter offenderet. Aliqui eñ dicunt. Scio ꝙ ỹ non competit mihi comedere vel bibere ⁊ eque bene sumunt quare nisi quia volunt satisfacere appetitui ⁊ delectationi. Sciendum ꝙ omnis cibus creatus ẽ ad sustentationem nature vt inde homo deo seruiat. Ergo si vnus cibus nature tue nõ cõpetit tunc bonitas dei diuersa cibaria creauit vt sic te cũ cibo tue nature cõpetenti reficere possis. Itẽ q̃ sessiones lõgas

faciunt ⁊ comessationes ⁊ cōuiuia ꝓpter voluntatē ⁊ cōplacentiā hominū ita ꝙ postmodū q̄cq̄ infirmantur vel q̄cq̄ etiā citius moriunt ex talibus lōgis sessionibus ac supfluis comessationib⁹. etiā postmodū fiunt indispositi ad seruitiū dei. ⁊ negligūt aīe sue salutē. tales etiā grauiter deū offendūt. Similiter illi peccāt q̄ talia cōuiuia faciūt. vñ Aug. Quicunq̄ ad bibendū pronus fuerit vel ad cōuiuium alios inuerit ꝓ se ⁊ ipsis in die iudicij reus erit. Quarto q̄n sumit cibum licitum ⁊ sanū sed excedit in quantitate sic ꝙ perdit rationez vel nauseā vel vomitum acq̄rit ꝓpter illam superfluam crapulā. talis etiam grauiter peccat. ¶ Circa q̄ sciendum ꝑm Hen. de vrimaria. Quicunq̄ inebriat. vel quicunq̄ excedit mensuram in comedendo. si hoc facit cū ꝓposito ⁊ intentione peccandi vel se replendi nimis peccat mortaliter. Secus si fit ignoranter ⁊ sine ꝓposito. vel si casu euenerit. vel ex fortitudine cibi vel potus. vel ex fragilitate sumentis tunc est veniale. Sciendū ꝑm Herman. de schilditz ꝙ quando quis intantū sumit de cibo vel potu ꝙ oportet sequi vomitum vel aliam inordinationē. vel intantū supflue sumit cum grauamine etiam sine vomitu vnde deberēt ⁊ possent plures alij sustentari qui forte fame periclitant vel forte magna inedia perurgunt. credo ꝙ in talibus casibus etiā cōtingūt pctā mortalia quia manifeste patet ꝙ talis comestio sit ꝓtra charitatē ꝓximi. Item de nimia sumptione cibi ꝑm eundē doctorē q̄n tāta est ꝙ propter eam ratio absorbet ⁊ corpus sciēter nimis ad rebellionem spirit⁹ ⁊ ad carnalia vicia incitat. ita ꝙ hō certitudinaliter scit ꝙ sumptis talibus cibarijs vel in tāta quantitate ipse nullo modo potest perseuerare nisi ꝙ mortalia pctā incidat. credo ꝙ sit peccatū mortale. quia ille voluntarie ꝑcipitat se in periculuz. De ebrietate aūt sciendū ꝙ ebrietas directe rationis vsū impedit ⁊ vehemētius q̄ comestio. cum tamē bonuz humanū fundat in vsu rationis. ¶ Doctores tenēt cōiter ꝙ ebrietas ex genere suo pctm̄ mortale est quādo hō qui inebriat scit ꝓ certo potum esse inebriatiuū. ⁊ sciēter ⁊ volūtarie immoderate sumit illū. Secus tñ si nesciret potū esse inebriatiuum. vel tam subito inebriatiuū esse. vel non credebat vel nō intendebat ex ꝓposito euz sumere immoderate. sic q̄cq̄ potest esse peccatū veniale. Et credo ꝙ minus pctm̄ sit ebrietas in his q̄ hūt capita debilia ꝙ citissime ex potu modico inebriant. nec etiā audeo dicere ꝙ in eis sit pctm̄ mortale. Et forte in aliquo tāto viliores reputant illi in moribus ⁊ ex natura male dispositi q̄tocitius ⁊ facilius vsum rationis ⁊ bonū humanū amittūt ⁊ cū debilitatē suā multoties experiant ꝙ tñ nō cauēt. Et ꝓ tāto etiā ebrietas pōt esse in eis grauius pctm̄ pro quāto est magis ꝓtinua. q̄ sic in habitum deducit. ⁊ ipsi ex habitu peccare vident nō ex passiōe aut ignorantia. Ebrietas valde detestāda est. q̄ nō solum est pctm̄ mortale ꝑm genus suū sed etiā q̄cq̄ maximum peccatoꝝ. s. multoꝝ pctoꝝ causa. vñ Prige. in omel. xxvij. Sicut ebrietas est mr̄ omniū viciorꝝ. sic econuerso sobrietas est mr̄a omniū virtutū. Itē ebrietas facit de hoie bestiā. de robusto infirmū ⁊ de prudēte insanū vñ Ambro. in li. de pe. Ebriosus duz absorbet vinū absorbet a vino ⁊ abominatur a deo. despicitur ab angelis. deridet ab hominibus. destituit a viribꝰ. confundit a demonibus. Sciendū ꝙ valde periculosum ⁊ stultū est inebriari. q̄ ebriosus ꝓpat aīali non habenti rationē. ps. Nolite fieri sicut equꝰ ⁊ mulus in q̄bus nō est intellectus. Quia ꝙ rationē hō solum differt ab alijs aialib⁹ irrōnabilib⁹. vñ Aresti. vij. pol. Inter oīa aialia hō solus hz rōem. Itē ꝙ piculosum sit hoi inebriari pz ex ꝟ q̄ si hō in tali ebrietate occideret vel alias q̄cūq̄ alia morte moreret eternaliter dā naret. Et est plurimū piculosa mors sic mori. Nō ꝓ bat ꝙ ꝟ. q̄ q̄n hō cū deliberatiōe ex ꝓposito inebriatur tūc peccat mortaliter et illud pctm̄ nō dimittit sine vera ꝓtritōe. ⁊ interim ꝙ sic est priuat⁹ vsu rōnis nō pōt ꝓteri. g̃ si sic moriē nunq̄ saluabit. Secus est q̄n hō bñs vsū rōnis submergit vel alias occidit tūc in momēto pōt ꝓteri de pctis suis ⁊ sic saluari. vñ Augustī. Ebrietas aufert mēoriā dissipat sensuz confundit intellectū. ꝓcirat libidinē oīa mēbra debilitat vitā diminuit ⁊ oēm salutē exterminat. ¶ Qualē aūt penā habebūt gulosi ⁊ ebriosi pz ꝙ tale exemplū. Legit ꝙ q̄dā miles frequēter inebriabat ⁊ cū q̄dā crudulo ad dedicatōes ꝓrexit ⁊ tabernas visitauit. ꝟ deccl̄esijs ⁊ indulgētijs nihil curauit. Qui postmodū infirmatus rogatus est a deuota filia suavt ei pⁿ mortem apperet ⁊ statū suum ei indicaret. Qui post obtum suū ei infra. xxx. dies apparuit ⁊ crusibulū i manu eius habuit. ⁊ ignitus ex toto fuit. Et filia eⁿ perterrita quis esset q̄siuit ⁊ quid cum crusibulo veller. Qui rñdit. p̄ tuus sum ⁊ in illo crusibulo habeo portū meū. de q̄ dicit ps. Ignis sulphur spūs ꝓcellarū pars calicis eoꝝ. Tūc scīo q̄ siuit vtrū sibi suffragari posset. Rñdit nō. immo nec oēs sancti in celo. q̄ sūt euāgelij data est sup me. vbi dr. Ligatis manib⁹ ⁊ pedibus ꝓjcite eū in tenebras exteriores vbi erit fletus ⁊ stridor dentiū. Tūc clamare cepit ter ve. ve in amaritudine. ve in multitudine. ve in eternitate penarū. Aūn Greg. in moral. Qui nūc se male in voluptatib⁹ dilatat illum postea in supplicijs pena angustat.

Quinto cū quis intm̄ diligit cibū ꝙ appetitus delectatōis est causa finalis ⁊ ꝓncipalis sumēdi cibum delectabilē. sic ꝙ ꝓponit talē delectationē deo ꝙ ꝓncipalis ⁊ finalis causa dz esse in oībus operib⁹. Et talem delectationē q̄rūt hoies voluptuosi q̄ solum sm̄ corꝑ viuūt ⁊ curā carnis in desideriis pficiūt. Aplꝰ in epla. Difficile imo impossibile est vt pfectibus q̄s ⁊ futuris fruat bonis vt hic ventrē ⁊ illic metē ipleat. ⁊ de delicijs trāseat ad delicias. Sciendū tñ ꝙ q̄s q̄s esurit et sic esuriendo comedit et delectat in cibo nō est pctm̄. q̄ hoc naturale est oi aiali. Itē si q̄s ꝓparat cibū ea intētiōe vt eū sumere possit q̄ alter non posset. hoc iterū posset fieri sine pctō. vñ Aug⁹. de vbis. do. Etiā diuites ꝓsuetudine infirmitatis sue ꝟ doleant se aliter nō posse melius eis possent si vellent. Ergo q̄libet xp̄ianus cibū ꝓparatū cū gratiarūactione dz recipe. nec dz nimis aut de comedē nec nimis delicata cibaria appetere ꝟ necessitatē cibaruz accipere. semp̄ q̄ in deū corde tēdere. si nō sp actu tñ habitu. Vñ Aug⁹. de v. do. Si q̄d māducas ⁊ bibis ad refectionē ⁊ recuperationē mēbroꝝ ⁊ gras agis ei qui tibi mortali tribuit hec suffragia. cibus tuus ⁊ potus tuus deum laudant.

¶ Finica octaua post octauam trinitatis.

Sermo.c. De hereticis ꝛ hypocritis.

Attendite a falsis pro

phetis qui veniũt ad vos in vestimẽtis ouꝝ ũ ꝛc. Matḃ. vij. Scõm leges humanas puniendi sunt falsarij lr̃aꝝ regaliũ ꝛ bullarum sil̃r ꝛ falsarij monetarũ. Falsarij lr̃arũ sunt heretici. q̃ lr̃as summi regis. i. sacrã scripturã falsificant quã etiã filius dei per quinq; bullas. i. per quinq; vulnera roborauit. Falsarij monetarum sunt hypocrite. Ponete eñ regis celestis sũt ieiunia. oõnes. elemosyne. que ipsi falso modo faciunt: qz in his non attẽdunt bonorem dei sed fauorẽ seculi. Et ab his duobus falsis pphetis debemus nos sollicite custodire. Ideo xp̃us dicit in ybis p̃missis. Attendite a falsis pphetis ꝛc. Vnde in p̃nti sermone tria sunt dicẽda. Primo quõ heretici cognoscendi sunt. Scõo quõ hypocrite cognosci possunt: ꝛ q̃re hypocrisis detestãda sit. Tercio quãdo hypocrisis est pctm̃ mortale ꝛ quãdo nõ.

¶ Circa primũ sciendũ q; heretici p quinq; cognoscj possunt. Primo qz in occulto predicãt. Et hoc est manifestũ signũ malicie. Joh. iij. Qui male agit odit lucẽ. Sed oppositũ xp̃s docuit. vt habeꝯ. Joh. xviij. quãdo annas questuit a xp̃o de doctrina ꝛ discipulis eius. tũc xp̃us respõdit. Ego palam locutus sum mundo ꝛ in occulto nihil. ideo interroga eos q̃ audierũt ꝛc. Hoc est signũ bone ꝛ salubris doctrine q̃ quis aperte docet qz veritas nõ querit angulos. Ecõuerso aũt doctrina in angulis est suspecta. Sciendum q; annas a xp̃o duo questuit. s. q̃ eius doctrina esset. ꝛ qui essent sui discipuli. Et xp̃s respõdit solum de doctrina ꝛ nihil dixit de discipulis. qz ꝓtunc nihil boni potuit dicere de discipulis qz oñs relicto eo fugierũt. Tunc etiã noluit quicq; male de eis loq̃ dans nobis exemplũ in hoc q; q̃ interrogamur de statu ꝓximoꝝ si tunc aliquid boni scimus hoc dicere debemus ꝛ nullo mõ malũ ꝓximoꝝ publicare sed potius oĩno tacere de ꝓximis exẽplo xp̃i. Scõo heretici cognoscunt in hoc q; prelatis ecclesie detrahũt. s. dño pape ep̃is sacerdotibus. ꝛ aliis religiosis ꝛ hoc faciunt vt laicos possint cõcitare cõtra clerum qz prelati ꝛ alij fr̃es resistunt hereticis ꝛ impugnant eos. Ut ergo seculares credãt hec fieri ex vindicta ꝛ iuidia tũc ipsi heretici cõtrariant̃ platis ꝛ detrahũt eis directe ꝛ indirecte quantũ possunt. Itẽ ipsi impugnãt potestatẽ prelatoꝝ ꝛ libertatẽ clericoꝝ ipsis a xp̃o collatã. Et in hoc cõtradicũt euangel'. vbi xp̃s dicit. Quecunq; ligaueris sup terrã erunt ligata ꝛ in celis ꝛc. Et itelligit ꝫ signãter ö vinculo excõicatõis de q̃ excõicatione puersi heretici nihil tenẽt nec etiã tenẽt de absolutõe pctõꝝ q̃ ptãs solis sacerdotib⁹ collata est. Vñ xp̃s dicit discipulis suis vt hr̃ Joh. xx. Accipite spm̃sanctũ quoꝝ remiseritis peccata remittunt̃ eis. ꝛ quoꝝ retinueritis retenta sunt. Et eadem verba ep̃s dicit ordinando sacerdotes quia sufflãdo super capita eoꝝ dicit. Accipite spm̃sanctũ ꝛc. Sed illi peruersi heretici sibi mutuo cõfitent̃. s. vnus laic⁹ alteri. Ergo quicunq; detrahunt prelatis ꝛ sacerdotibus ꝛ impugnant potestatem ꝛ libertatẽ cleri est valde malum signum. Tercio cognoscuntur. qz multi rudes ꝛ simplicibus libẽter loquunt̃. q̃ nõ possunt intelligere fraudes ipsoꝝ et frequẽter allegant sctõs doctores. s. Aug⁹. Hiero. Ambro. Greg. ꝛ sic de alijs licet ipsi heretici sint seculares et loquunt̃ placentia vt eo libentius audiant̃. Apl's. ij. ad Thim̃. iiij. Erit tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt ꝫ ad sua desideria coaceruabũt sibi magꝯos pruritẽtes auribus ꝛ a veritate quidẽ auditũ auertent ad fabulas autem conuertentur. Quia ipsi peruersi heretici volunt viam celi facere latam quã xp̃s dixit esse artam. vt habeꝯ Matḃ. vij. Arta est via que ducit ad vitam. Hoc patet. quia heretici asserunt simplicẽ fornicationem non esse peccatum mortale. quod tamen falsum est. Item dicũt superbiam in vestibus iam esse in cõsuetudine. ꝛ q; ideo superbi de peccato excusent̃ qõ est falsum. Unde Jsiõ. Consuetudo autoritati cedat prauũ vsum lex ꝛ ratio vincat. Quarto cognoscũtur heretici in hoc q; opponunt se ordinationi ꝛ p̃ceptis ecclesie. s. in celebrando festa. Ipsi enim dicunt q; festa ꝓpter lucra ꝛ oblationes inuenta sunt a sacerdotibus. Similiter de ieiunio ꝛ alijs preceptis ecclesie non curant obedire. Cõtra quos xp̃s dicit in euã geł. Lu. x. Qui vos audit me audit. qui vos spernit. me spernit. Etiã qõ grauius est aliq; heretici loquuntur cõtra aliqua sacra. s. cõtra sacm̃ matrimonij. baptisimi ꝛ eucharistie. Et etiam aliqui heretici nihil tenẽt de aqua benedicta vel de locis cõsecratis. s. de cimiterijs nec de animarũ suffragijs. Vñ Aplus. In nouissimis diebus discedẽt quidã a fide. attẽdentes doctrinã loquentiũ mendaciũ. phibentiũ nubere ꝛc.

Quinto cognoscunt̃ heretici in hoc q; libẽter faciunt illa opera q̃ ostendunt eos esse sctõs et deuotos apud hoies sicut genuflexiones ꝛ longas oõnes. qz vnus hereticus q̃nq; orat per tres horas flexis genibus. ꝫ oĩa illa faciũt vt videant̃ ab hoibus. Et sciendũ q; oẽs heretici cum oĩbus suis fautoribꝰ sunt ipso facto excõicati maiori excõicatione. ¶ Circa secundũ sciendũ q; hypocrite etiaꝫ p quinq; cognoscũtur. Primo cognoscunt̃ p hoc q; opprimũt bonos et obloquũt̃ eis. Vñ oẽs hypocrite sunt detractores bonoꝝ ꝛ adulatores malorũ. qz hypocrite bona opera bonoꝝ in peius interꝓtant̃ ꝛ mala opa diuittum excusant ꝛ in bonũ interꝓtant̃. ꝛ hoc faciũt ꝓpter fauorẽ ꝛ lucrũ. Tamẽ Berñ. Alijs adulãtes detrahentes mordaces vt canes dolosi ꝛ vulpes supbi vt leones intrinsecus aũt sunt lupi rapaces. Ergo vbicũq; cernis vnũ in habitu spũali q̃ detrahit ꝓximis ꝛ libẽter mala noua narrat de alijs scias eandẽ personã eẽ hypocritã. Scõm signũ est facilis reꝑhensio aliorum. Quod faciũt ideo vt videant̃ hĩe zelũ ꝛ charitatem. Peccata alioꝝ aggrauãt ꝛ magna reputant. sua aũt pctã parua ꝛ leuia estimãt. Reꝑhendunt alios ꝛ seipos emendãt. Cõtra q̃s xp̃s dicit in euãg. Lu. vj. Quid autẽ vides festucã in oculo fr̃atris tui trabem aũt q̃ in oculo tuo est nõ ꝓsideras. hypocrite eijce ꝓmũ trabẽ de oculo tuo ꝛ tunc ꝓspicies vt educas festucã de oculo fratris tui. Beꝛ. Hypocrite volũt esse sine aucte iudices. sine visu testes. postremo falsi accusatores ꝛ oñi vitate carẽtes. ¶ Tercio hypocrite cognoscunt̃ in hoc q; in aduersis sunt valde impatiẽtes. Sup oẽs eñ mouent̃ ꝛ offendunt̃ ad cõtumelias sibi dictas imo vnũ verbũ ipsis in ꝓrariam dictum ipsos ꝓturbat. ꝛ hoc est signum supbie. Unde Hiero. Qui laudem non appetit ꝓtumeliam non

sentit. Item est signū q̄ sunt vacui a gr̄a dei. Unde Greg. Qualis vnusquisq; apud se lateat illata contumelia probat. Sed tales qui ꝓpter vnū v̄bum ipsis in contrariū dictū mouent nō sunt veri religiosi nec deuoti. sed hypocrite. q̄ nihil volunt sustinere ꝓpter deū. Unū Bern̄. Hypocrite volunt esse humiles sine despectu pauperes sine defectu. bene vestiti sine sollicitudie delicate pasci sine labore. Quarto cognoscunt per hoc q̄ deus p̄mittit eos q̄sq; cadere in publica z manifesta pcta z etiā quādoq; reuelat occultā nequitiā eor̄. sic q̄ confundant hic coram hoibus z hoc signāter cōtingit illis qui se estimāt esse bonos z spernūt alios. vñ Psl̄ō. lib. iij. de sum. bo. Plerūq; vtile est arrogātibus deseri a deo. q̄tenus sue infirmitatis conscij ad humilitatez redeant vt humiles post casum existant. vñ etiam Bed. in tractatu de septem donis. Multomelius est esse peccatorē humilē q̄ iustum arrogantē. ¶ Quinto cognoscuntur hypocrite q̄ nimis humilia de seipsis dicunt. z eadem ab alijs de se dici audire nolūt. Sicut alicq; dicūt. ego sū malus z pessimus. Sed si hoc idē alius de ipsis ꝓferret hoc indigne sustinerēt. ꝟ ꝓteruis verbis ꝓtra diceret. Et hoc est signū superbie z hypocritarū. Unde Greg. in moral. Superbie vicium est vt q̄ de se fateri quisq; q̄si spōte dignat sibi hoc dici ab alijs dedignatur. Unū bonor̄ z humilū est nō se laudare. nec etiā se multū vituparе. vñ Cato. Nō te collaudes. nec te culpaueris ipse. Hoc faciūt stulti quos gloria vexat inanis. Exemplū legimus q̄ erat q̄dam inclusa q̄ apparebat valde deuota. z cōsueuit frequēter dicere ad suū cōfessorē q̄ sepius eā accessit z cōfessionē ei⁹ audiuit. O bone dñe orate deum ꝓ me ego suz ita mala z pessima mulier q̄ timeo ne dñs alios hoīes puniat ꝓpter delicta mea. Tunc sacerdos sīc vir discretus voluit experiri vtrū ibi esset fundamentum vere humilitatis: z alia vice q̄ ipsa iterū sibi talia verba ꝓtulit dicens se esse pessimā ꝓe alijs mulierib⁹ tunc sacerdos rñdit ei dicens. Hoc ego sepius audiui antea de te dici. Tūc ipsa immediate ꝓmota dixit. Vos mentimini ad collū vestrū. Et quicunq; vobis dixit vel de me talia loquit̄ sil'r mentit̄. q̄ nūq; fui talis sicut iam me asseritis. Tūc sacerdos humiliter rñdit dicēs. Modo ego intelligo tuā superbiā z hypocrisim quia tu loq̄ris de te ipsa q̄ ab alijs dedignaris audire. Et hoc est signū non vere humilitatis sed superbie interioris. ¶ Circa scām sciendum q̄ hypocrisis est pctm̄ valde detestandū. Primū q̄ hypocrita est symia dyaboli volens imitari filios dei z q̄ filij dei faciūt ad sui decorationē. ipse faciet ad sui iugulationē. Sicut de symea quadā refert exemplū q̄ quidā pauper sutor ꝓparabat calceos z scidit coriuz ad calceos: z ēcito surrexit z cultellū de manu posuit tamcito symea ex opposito in domo cuiusdam diuitis que eam obseruabat accurrit: z etiam coriuz sibi p̄scidit volens facere sicut a sutore vidit. et sic destruxit pauperi suum coriuz. Quod ipse paup diuiti sepius cōquestus est sed ille diues modicum verba sua curauit. Unde postea vna vice ille sutor vnā novaculam cepit ad manum et rasit sibijpsi barbam et sub collo suo z sub gutture suo. Quod cernēs symea etiam post recessum suum aduenit z novaculam recepit z sic similiter sibijpsi voluit facere sicut vidit. et sic sibijpsi abscidit collum. Sic z hypocrite faciunt sibi ad perniciem quod bonū sibijpsis faciunt ad salutem. Secundo potest valere ad detestationem huius peccati pena quā scriptura eis cōminatur. Et vna pena est q̄ nunq; videbunt faciem dei nisi ꝓ certum. Unde Job. xxij. Non veniet in conspectu eius omnis hypocrita. Nec mirum cum deus non sit ante conspectum hypocrite. quia omnia opera sua facit vt ab hominibus videatur. Hoc est vnum q̄ multū displicet deo z ecōuerso multum placet deo q̄ homo cor̄ suum z intentionē suā sepe erigat ad eū. Unū illud p̄s. Firmabo sup te oculos meos. dicit glo. in q̄ sona domini. Non auferam a te oculos meos. q̄ tu semp leuas oculos tuos ad me. Tercio p̄t valere ad detestationē huius peccati maledictiones multiplices quas dominus Jesus sup hypocritas ꝓnunciat. Matth. xxiij. Ue vobis scribe z pharisei hypocrite. quia clauditis regnum celorum ante homies. vos ēn nō intratis nec introeuntes sinitis introire. Iterū ve vobis scribe et pharisei hypocrite qui comeditis domos viduarum. orationes longas orantes. Item ve vobis scribe z pharisei qui mundatis quod deforis est ⁊c. Item ve vobis scribe z pharisei hypocrite qui similes estis sepulcris dealbatis ⁊c. z sic de alijs pluribus maledictionibus que in euangelijs inuenuntur. Sed quereres quare domin⁹ ita persequebat hypocritas. Respondet̄ Fm Guil. lugdun. q̄ ideo q̄ ipsi sunt proditores simulantes se esse ex parte dei. z sunt ex parte dyaboli. videntur enim esse amici z sūt inimici. et ideo multum possunt nocere ecclesie dei. Unde heretici per hypocrisim homines decipiunt. Et antixp̄s qui erit caput malorum per hypocrisim homines decipiet. ¶ Circa tercium queritur q̄ modis fit hypocrisis. z quando fit mortale et quādo non. Respondet̄ q̄ hypocrisis multis modis cōmittitur. Primo quando quis ostendit sanctitatē quam non habet nec habere curat. sed tm̄ vt sanctus appareat z sanctus reputet̄. Sic Fm sanctū Thom̄. ij. ij. q. cxj. est peccatum mortale. quia nullus p̄suat sanctitate nisi per pctm̄ mortale. Unde dicit Aug⁹. sup p̄s. lxiij. Simulata equitas non est equitas sed duplex iniquitas. Exquo patet q̄ hypocrisis talis ē duplex peccatū. s. iniquitas q̄ occulte iniqui z mali sūt et falsitas quia fingunt et mentiuntur se esse sanctos z non sunt. Unde Hiero. in epl'a. Duplicis peccati reus es non habere q̄ crederis et q̄ non habueris simulare. vnde in decre. xij. q. j. noli. dī q̄ licet hypocrita viuat corporaliter. mortuus tm̄ est spūaliter.

Secō si sanctitatē oñdit vt falsam doctrinā. s. heresim seminare possit. Talis peccat mortaliter z facit cōtra deū z salutē ꝓpriā z ꝓximi. Et talis simulatio sctitatis est cōis hereticis q̄ heretici multū iciunant z genuflexiones longas faciūt vt sic hoīes decipiāt q̄ suis doctrinis credāt. Tercio si ostendit sanctitatē ꝓpterea vt possit sibi ecclesiasticā dignitatem acquirere ad quā tm̄ indignus est. z talis etiā deum grauiter offendit. Unū Bern̄. super missus est ⁊c. O frēs quotiēs hoibus pesse desiderio totiēs deum meū pire ꝓtēdo. z tūc ve nō sapio q̄ dei sūt. vñ Aug. in li. de doc. xp̄iana. Cū bō illis q̄ sibi sunt naturaliter pares hoc est hoib⁹ dñari affectat. intolerabilis quidem superbia est. Quarto si quis ostendit sancti-

tatē vt iniuste acquirat quecunq; bona tpalia in qui bus finē constituit. hoc fm Hermanum de schilditz est pcm mortale. Quod etiam sic patz. q̄uis em talis sibi nō querit honorē z ecclesiasticā dignitatē vt ambitiosi nec q̄rit falsam doctrinā seminare vt heretici tn̄ q̄rit tpalem substantiā congregare ideo q; auarꝰ est z auaro nihil scelestius. vñ Aug⁹. Auarus anteq; Crist. sup Matth. Qui pecunie seruit z pūtibus cōpedibus stringit z futuris. Quinto si quis ostēdit sanctitatē fictā. z in ipsa sola fictione delectat. cū alias nullū malū p̄tetēdat peccat venialiter fm Hermā num de schilditz. de quo dicit Aresto. ij. etbi. q; talis magis videt vanus q̄ malus. Sexto si quis simulat sanctitatē quā libēter haberet credo q; nō peccet mortaliter. Septimo si quis simulat sanctitatē ocultādo suū pctm̄ ne alij ex hoc scandalisent. Et hoc fm Tho. ij. ij. pōt fieri laudabiliter vt aliquis occultet peccatū suū ne alij scandaliset. q; ve homini per quē fit scandalū. Octaua cū q̄s ad honorē dei z p ximi edificatōm sibi at sctitatē. vt q̄n aliquis bonꝰ religiosus maiorē moz̄ opositō em oñdit coā extraneis vt ipsi magis edificent. iste nō peccat ꝑ merek. Mat. Sic luceat lux vīa coā hoibus vt videāt opa vīa bona z glorificēt p̄rem vīm q̄ in celis est.

De eadem dominica. Sermo cj.

De penis inferni.

O Mnis arbor que non facit fructū excitek z in ignē mittek Mat. vij. Sciendū q; si tanta pena est sterilis arboris que nō ꝓducit quantā putatis arboris fecunde cū malis fructibus. Mā de sterili dī Lu. xiij. Succide infructuosam arborē vt quid etiā terraz occupat Ergo quilz diligēter dz attēdere ne sit sterilis z infructuosa arbor. Quia talis infructuosi postq; fuerit per mortem excisi in ignem eternum mittentur. ꝓut in verbis premissis innuit. vbi christus dicit. Omis arbor que non facit fructū ⁊c. Unde in presenti sermone tria sunt dicēda. Primo q̄liter excidunt pecatores. Scdo quō in ignē mittunt. Tercio q̄s ibi erit eorum cibus z potus. A Circa primū sciendū q; quilz sunt excisiones peccatoz. Prima excisio est mors corpalis p quā excidit hō a presenti vita. z per quā aia separat a corpore. Quia fm Arest. in lib. de pomo et morte. Mors nihil aliud est q̄ recessus aie a corpore. z per quā mortē hō perdit tps gre. q; nihil est pciosius in hac vita. vñ Bern. Nihil preciosius tpe. z heu nihil eo vilius inuenit. Trāseunt dies saturis z nemo recogitat nemo sibi pire diem et nunq; redditurū causat. Sed sicut nec capillus de capite. sic nec momentuz peribit de tpe. Scda excisio est spoliatio cōsanguineoz. honoz. delectationū diuitiarū ⁊c. ps. Cū interierit hō non sumet oia secū. nec descēdet cū eo glia eius. Itē Luc. xix. Omni habēti supple spūale bonū dabit supple eternū. z abūdabit z q̄ nō habet supple spūale bonū. z qō videt hīe aufert ab eo. s. tempalia z trāsitoria. Et illa excisio erit grauis istis peccatoribus q; ista tpalia hic nimis dilexerūt. vñ Aresto. Separt ab amicis z cōsuetis miserabile est. Et hoc patet q; separi ab vxore ꝓria. a pueris. a cōsanguineis z domibus ab agris et pecuniis a vestibus ab honoribus z a diuitijs illis amatoribꝰ mundi multū graue est. Tercia excisio est amaroz. qua excidunt a consortio bonoz tam in celo q̄ in terra viuentium. Licet enim in mundo isto simul viuant. scz boni z mali tamē in futuro separabunt. Ut Matth. xiij. Exibunt angeli z separabunt malos de medio iustoz. O q̄amarū erit separi a beata virgine maria. ab apl̄is. a martyribus. a confessoribus. a vgi nibus. z omnibus electis z angelis. z ab omnibus tuis charis amicis qui hic voluntatem dei fecerunt et ammodo cum xp̄o in perpetuum regnabūt. Quarta excisio est q; occidunt a statu misc̄die z pnie. sic q; amplius nunq; possunt penitere nec misc̄diaz dei inuenire. B Sciendū q; si beata virgo cum oibus sanctis vsq; ad nouissimū diē ꝓ vna dānata aia supplicaret. ip̄e xp̄s eā nullatenus exaudiret. Et hoc ꝓpter duas causas. Prima quia dānati sunt extra statum z terminū gre z misc̄die. ita q; nulla gra potest pertingere ad eos. dño dicente per ꝓphetam Malachie. j. Isti vocabunt termini impietatis z pplus cui iratus est dominus vsq; ineternuz. Hinc dicit Mat thei. xxij. Ligatis manibus z pedibꝰ eius mittite eū in tenebras exteriores. i extra statū mie z penitentie Luce. xvj. Inter nos z vos. i. inter electos z damnatos chaos magnū firmatū est. vt hi qui volunt hinc transire ad vos nō possunt. nec inde huc transmeare. Scda causa est. q; deus qui est eterna veritas fortissimū iuramentū p̄stitit q; tales nunq; miam consequent q; licet sit oīpotens. tn̄ nullo mō p̄tvenire cōtra suū iuramentū. Hoc aūt iuramentū tam in veteri q̄ in nouo testamēto est firmatū. Nam in veteri testamēto dī Hiere. xv. Viuit dñs si steterit moyses et samuel coā me non est anīa mea ad pplm istū. eiece eos a facie mea. Ergo dicit deus oibus tā electis in celo z in terra viuētibus. Hiere. xj. Noli orare ꝓ populo isto q; nō exaudiā te. Itē in nouo testamēto dicit xp̄s Matth. v. Amē dico vobis nō recedent inde donec reddēt nouissimū q̄drantē. Itē o etiā dicit eis in iudicio illud Matth. xxv. Ite maledicti in ignem eternū q̄ ꝓparatus est dyabolo z angelis eius. Ex q̄ bus patet q; pro anima damnata non est orandū. q; nullum suffragiū eis prodest. Augusti. Si scirē patrem meum in inferno non plus orarem pro eo q̄ ꝓ dyabolo. Quod aūt anima damnata sit extra statum misericordie z q; nunq; liberrabitur ostēdit Grego. in moral. vbi dicit. Quisq; ad inferni mala tolerāda descenderit. nequaq; vlterius ad lucē redibit. nec vltra misericordia parcentis liberat quos semel in locis penalibus iusticia iudicantis dānat. C Quinta excisio est priuatio diuine visionis z ista excisio ē amarissima. Unde Chrysost. super Matth. Que sūt pene eternales. scilicet excidi z in ignem mitti. multi gehennam horrent. ego autem casum glorie multo maiorem fore dico. Etenim decem milia melius esset fulmina sustinere q̄ christi faciem mansuetissimam auersam in iudicio non videre z ab ipsa separari. Hō amarissimum quidem sit excludi a deo z sanctis z oibus electis z angelis dei ostendit etiam Crist. in quodam sermone dicens. Excludi a bonis eternis. z alienum effici ab his que ꝓparata sunt sctis tm̄ cruciatū z tm̄ dolorē infert. vt si nulla pena extrinsecus torq̄ret hec sola sufficeret. Ut Hugo lib. j. de anīa dicit.

Quisputas tunc memor erit. que tristicia. qñ separabunt impij a consortio sanctor & a visione dei. & traditi in potestatē demonū ibunt cū ipsis in ignē eternū. ibiq; semp erunt sine fine in luctu & gemitu. vbi erit dolor intolerabilis. mors corpis & aie sine fine & sine spe venie & mie. vbi nec qui torquet aliqñ fatigatur nec q̄ torqueā aliqñ morit. sed sic moriunt vt semper viuant & sic viuant vt semper moriuntur. ℣ Quantū ad scām tūc post excisionē ipsi peccatores in ignē mittent. Circa quē ignē sciendū est q̄ ē quintuplex differētia inter ignem inferni & pñtis seculi.

Prima differētia ē q̄ ille ignis pñs hz se q̄ ad calorē respectu ignis inferni tanq̄ ignis depict⁹ ad ignē verū q̄ sicut ignis depictus in pariete habet magnā differentiā respectu ignis nr̄i q̄tū ad calorē sic ignis noster habet se ad ignē inferni. Scōa differentia. q̄ ignis pñs solū exurit corpus abextra sed ab intra aiam vrere non pōt. & etiā anteq̄ penetrat viscera interiora ipsius corpis tūc homo antea moritur. Sed ignis inferni vrit corpus abextra & intra. & vrit tā aiam q̄ corpus sic q̄ ipm corpus erit tanq̄ ferrū candens abintra & abextra. ps. Pones eos vt clibanum ignis. Tercia differentia est q̄ pñs ignis vbi ardet ibi etiā lucet sed ignis inferni ardet & tamē nō lucet. q̄ ibi sunt tenebre exteriores. sic q̄ ignis gehēne non lucebit dānatis ad aliquā cōsolationē. sed lucebit ipsis ad augmentū pene. vñ Isiō. li. iiij. de sum. bo. Ignis gehēne lucebit miseris ad desolationem & augmentū pene vt videāt vñ doleāt. & nō lucebit ad consolationē vt videant vñ gaudeāt. vñ Berñ. Dānati non vidēt vñ gaudeāt sed vidēt vñ doleāt. s. bonum q̄ amiserūt. & iusti videbūt & letabunt considerantes q̄d euaserūt. Quarta differētia est. q̄ ignis pñs cōsumit materiā quā incēdit. sed ignis inferni nunq̄ consumere pōt. vñ Job. xx. Luent oia que fecerunt nec tñ cōsument. Quinta differentia est. q̄ ignis pñs est extinguibilis. ignis vero inferni inextinguibilis Esa. vlti. Ignis eor non extinguet. Ad istum ignē perpetuū arbor q̄ non facit fructū postq̄ excisa fuerit mittet. ℣ Quantū ad terciū sciēdū q̄ in cena infernali habent tria fercula. & amarissim⁹ potus & tristissima musicalia. Primū ferculū cene infernalis est fames. vñ ps. Famē patientur vt canes. Qui pre magnitudine famis ipsi libēter comederēt ranas bufones serpentes si possent habere. sed hec minime habere possunt. Et hoc isti non aduertunt qui multiplicia fercula & preciosa pocula habere volunt. & sic in delicijs carnis viuūt. quos xps maledixit vt habetur Luce. vj. Ve vobis qui nunc saturati estis quia esurietis. Unde apls. Si fm carnem vixeritis morieminī. Unde etiam Ihero. in epla. Difficile immo impossibile est vt quis pūtibus & futuris bonis fruatur vt hic ventrē & illic mentē impleat. et de delicijs trāseat ad delicias. Sed non sic impij nō sic quia hic replent saturitate ibi crucientur fame. vnde Hab. Per que homo peccat per hec & punietur. Ergo primū ferculū damnatorū est fames. Secundū ferculum damnatorum sunt carnes ꝓprij corpis. Unde Esa. ix. Unusquisq̄ carnem ꝓprij brachij sui vorabit. ℣ Camarum ferculum vbi vnusquisq̄ pre magnitudine famis ꝓpriam suam carnem comedet. Tercū ferculum damnator sunt carnes decocte & etiā asse. Unde Job. xxiiij. Transibant ab aquis nimium ad calorem nimium. Quādo em erunt in aquis nimium tunc pre nimio dolore manducabūt linguas suas cō gelatas. & sic quodammō comedēt carnes decoctas. Quando vo erunt in igne tunc pre nimio dolore mā ducabunt linguas suas adustas. Apocal. xvj. Manducauerunt linguas suas pre dolorib⁹. Et sic quāmodo comedent carnes assas. Quantūcunq̄ enim & quotienscunq̄ lingua comedatur subito integratur. vt iterum comedatur. Sed de potu damnatorum dicit ps. Ignis sulphur spiritus procellarum pars calicis eor. Sicut em vinū intrat corpus & letificat cor hominis. sic iste potus amaritudinis totū hoiem penetrat & contristat. ℣ Et sicut in magnis conuiuijs cōsueuerūt sonare diuersa instrumēta musicor. sic in istis conuiuijs sine nuptijs infernalibus resonant tria genera musicor. Primū est stridor dentiū. Matth. xiij. Ibi erit fletus & stridor dentiū. Scām est vlulatus demonū Esa. xvj. Vlulabit moab. & moab vniuersus vlulabit. Moab igit vlulabit quia demones maiores vlulabūt & ceteri eis rñ debunt et ad eos sil'r vlulabunt. Et hec est spēalis pena damnator rum audire vlulatum & clamorē demonū. Quia sicut sanctis & electis in celo est dulce audire cantū et laudem angelor. sic triste est damnatis audire vlulatū & clamorē demonū. Terciū genus musicor est plāctus cōmuniter omniū dānator. Zach. xij. Plāget terra scz infernalis. familie & familie seorsum. Plā seorsum clamat & plangit familia superbor & seorsum familia luxuriosor & seorsuz familia auaror. & sic de aliis. Et sic triste est in presenti audire clamorem hominis tribulati. quid tunc erit vbi omnes damnati clamabunt ve ve ve. Ve q̄ vnq̄ nati sumus. ve q̄ vnq̄ fm carnē vixerimus. ve q̄ vnq̄ illicite gaussi sumus. Exēplus de hoc quere ante sermo. v. J. Sic iam habemus de cibo & potu & musicalibus instrumētis dānatorum.

℣ Modo fm cursum mundi tūc ad delicias corporis pertinet intrare balneuz. ideo hic aliq̄d de balneo inferni est dicendū. Primo em dānati balneā tur in igne infernali. sicut boies hic ꝓsueuerūt ꝓpter delicias corpis balneari in aquis. Et iste ignis vt antea tactū ē supra modū calidus ē ad quē hz se ignis noster quo ad calorē sicut ignis depictus in pariete respectu nostri ignis. Et in illo mēbro peccator gravius torquebit in quo plus peccauit. Unde Berñ. In quo aūt mēbro pctor magis offendit. in eodem magis torquebitur. Scōo in balneo infernali sunt rizomata. i. mallei ignitri. cum quibus damnati a demonibus percutiuntur & torquētur. Tercio in balneo infernali sunt fricatores. & sunt demones illi qui cum vncis ferreis damnatos dilacerant & puntūt.

Quarto in balneo sunt rasores. Et rasura balnei infernalis est priuatio totius boni quia damnati rapiuntur et priuant omni bono quod est in celo et in mundo. quia aia dānata nunq̄ cōsolabitur inetern̄ a deo & sanctis. & corpus nunq̄ habebit cōsolationē aliquā ab oībus delicijs mūdi. Et postq̄ dānati balneati sunt tunc lectū ad quiescendū eos intrare oportet. qui lectus est infernalis puteus. qui est tante ꝓfunditatis q̄ damnatus habebit ignem supra se & subtiliter infra se. q̄ non est tāta distātia de celo ad terrā q̄n iste ignis ꝓfundior sit. ℣ Istud balneū et

ſtũ lectũ infernalẽ iſti aduertẽ deberẽt qui ſingulis ſeptimanis bis vel ter in delicijs carnalib⁹ balneant. vt in plumis ⁊ in lectiſternijs mollibus deponit. Hũbertus in tractatu de ſeptupli timore. Legit de q̃dam mgro delicatiſſimo q̃ bononie cõmorãs intantũ refugebat ſtatũ pnie q̃ nolebat ad ſermões ire vel aliq̃ vbũ audire loqui de deo. ne moueret ad ingreſſum religiõis. Factũ eſt aũt q̃ q̃dã frat̃ p̃dicator⁹ ſu⁹ cõpatriota ſeꝝ viſitaret eũ in domo ſua. Et cũ ingreſſus eẽt cameram eius ipe times q̃ vellet ei p̃dicare ait. FF ad q̃d venistis. Si vultꝫ mihi loq̃ de deo nihil curo. ſi vo de negocijs aliꝫs bñ ventatꝫ. At ille. Mgr̃ habeo vob loq̃ de q̃busdã aliꝫs negocijs. ⁊ exq̃ nõ vultꝫ audire de õo nõ ꝓpono vob loq̃ de deo niſi cũ licẽtia vra. Tunc ille recepit eũ ad loq̃ndũ de illis negocijs. Cũ aut̃ vba ⁊ rumores eſſent finiti. frat volẽs recedẽ dixit illi. Mgr̃ date mihi licẽtiã vnũ vbũ loqui de deo. Ille iã cũ difficultate. cõceſſit. Et frater. Mgr̃ obſecro vt hac nocte qñ intraueritis lectũ vr̃m recordamini de lecto quẽ habituri ſunt in inferno illi q̃ hic nõ agũt verã penitentiã. Et ille. ꝙs lectus erit: Et frat. Eſa. dicit. Subter te ſternet tynea ⁊ operimentũ tuũ erũt vermes. Poſt iſta vba receſſit frat. Et mgr̃ ille nocte illa recordat⁹ vbi illius cuꝫ eſſz in lecto nõ potuit dormire. cogitãs de illo lecto infernali. Et intrñ ꝓualuit illa cogitatio in eo q̃ poſt modicũ xpis ordinẽ eſt ingreſſus

De eadem dñica. Sermo cij.

Q volũtas dei cõſiſtit in ſeptem

Qui facit volũtatem patris mei q̃ in celis ẽ. ipſe intrabit in regnũ celoꝝ Mat. vij.

Sciẽdũ. q̃ in p̃ſti ſmone tria ſunt dicẽda. Primo q̃re merito debem⁹ facere volũtatẽ dei. Scõo in q̃bus volũtas dei cõſiſtit. Tertio exemplũ. ¶ Circa primũ ſciendũ. q̃ volũtatẽ dei facẽ debem⁹. q̃ ipe fecit volũtatẽ nr̃am. Scõo q̃ facit. Tertio q̃ faciet in futuro. Fecit em̃ volũtatẽ nr̃am. ſ. ſuſtinẽdo p nobis mortẽ amariſſimã Eſa. liij. Vere languores nr̃os ipe tulit. ⁊ dolores nr̃os ipe portauit. Et nos putauimus eum quaſi leprosum. ⁊ quaſi percuſſum a deo. ⁊ humiliatum. Et ipe vulneratus eſt ꝓpter iniq̃tates nr̃as. attritus ẽ ꝓpter ſcelera nr̃a. Scõo facit volũtatẽ nr̃am in p̃ſti. ſ. ꝓeces nr̃as exaudiẽdo Luce. xj. Ego dico vobis petite ⁊ dabit vobis ⁊c. Tertio faciet volũtatẽ nr̃am eternã beatitudinẽ nobis ꝓferẽdo. p̃s. Volũtatẽ timẽtiũ ſe faciet ⁊ deprecationez eoꝝ exaudiet ⁊ ſaluos fecit eos. ¶ Circa ſecũdũ ſciendũ. q̃ volũtas dei cõſiſtit in ſeptẽ. q̃ dñs a nobis requirit. Prio volũtas dei ẽ p̃uerſio a pctis. ſ. vt p veram cõtritionẽ. cõfeſſionẽ. ⁊ pniam a pctis nr̃is cõuertamur. Ezech. xviij. Nolo mortẽ pctõris. Ibidem. Nunq̃d volũtatis mee eſt mors impij ⁊ nõ magis vt cõuertat ⁊ viuat. In ſignũ hui⁹ de⁹ plõgat nob dies nr̃os vt a pccis cõuertamur. Eſa. xxx. Propterea expectat nos deus vt miſereatur nr̃i. Ergo voluntas dei eſt. vt ſupbus ſauertat ſe a ſupbia ſua ad bũilitatez. q̃ ſupbia odibilis eſt deo ⁊ hoibus. Nec mirꝫ. q̃ r̃m Iſid. de ſum. bono. Supbia ẽ origo oĩm criminũ. Et veracit̃ ſi repies te ſupbũ. tũc ſcias te indubitanter eẽ filiũ diaboli. vñ Aug. in epla. Quẽ ſupbũ videris filiũ diaboli eẽ nõ dubites. Ergo ſi filius dei voluerꝫ fieri. tunc auertatꝫ a ſupbia. ⁊ hec ẽ volũtas dei. Si luxurioſus. tũc volũtas dei ẽ vt efficiatꝫ caſtus. vñ Jnno. de vili. cõdi. hu. Luxuria nõ ſolũ maculat aiam. ſꝫ ⁊ corꝑ fedat. Hiero. Qui luxuriat viu⁹ mortuus eſt. Itẽ ſi ſis guloſus. de⁹ vult vt efficiatꝫ abſtinẽs ⁊ ſic de aliꝫs. Scõa volũtas dei ẽ. vt poſt p̃uerſio nẽ mũdemur a pctis. vñ Mat. viij. dixit xp̃s ad le ꝓfum. Volo mũdare. Sic iam dicit ad quẽlibet pctõrẽ qui leꝓfus ẽ in ania. Volo mũdare. ¶ Mũdat aũt aliqua res triplicit. Primo frequẽti ablutõe aquaꝝ. Sic ania mũdatur freq̃nti effuſione lachrymaꝝ. vñ p̃s. Lauabo q̃ ſingl̃as noctes lectũ meũ. Idem. Fuerũt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Scõo mũdat terſione vel confricatõe aſperi panni. ſicut cantrũ vel ciphus mũdat freq̃nti fricatõe pãni. Sic aſpiras vite valz ad ſpiritualẽ mũdatõez anie Matt. iij. Ipſe aũt Johãnes habebat veſtimẽta de pilis camelo⁹. Tertio ſi mitatõe. Sic hõ tribulatõe mũdat. vñ Bern. Ad lima ferro. q̃ formaꝝ auro hoc viro tribulatio iuſto. ¶ Tertio volũtas dei. vt in bono proficiamus ⁊ pfecti efficiamur. vñ apl̃s. Hec eſt voluntas dei ſanctificatio vra. Bern. Semp ambula. ſp pfice. noli in via deficẽ. noli retroire. Deo p̃mittit nos deus hic diu viuẽ. vt p̃ficiam⁹ in bono. Et etiam hõ ꝓterea debz deſiderare vitã lõgã. vt poſſit pctã ſua emẽdare ⁊ in bono pficere. Sed heu plures ſunt q̃ quãto diuti⁹ viuũt. tãto peiores efficiũtur. Alicꝫ em̃ ſunt q̃ añ decẽ annos meliores fuerũt ⁊ ad mortẽ meli⁹ diſpoſiti q̃ hodierna die. Et ꝑ eſt reꝓhenſibile. Hiero. Creſcat in te cũ annis gr̃a. et cũ etate iuſticia. Quarto volũtas dei ẽ. vt equitatẽ q̃tum ad ꝓximũ habeam⁹. ſcilicet q̃ iſtam regulam in oibus actibus ſeruem⁹. in qua lex naturalis continet. quam chriſt⁹ per ſe docuit i euãgelio Matth. vij. dicens. Que vultis vt faciãt vobis homines. hec ⁊ facite illis. Et illud Thob. iij. Quod ab alio tibi oderis fieri. vide ne feceris alteri. Banc regulam generalem ſeruare debem⁹. Et ſpecialiter ſeruare deberent mercatores. laboratores. agricole. mechanici ⁊c. ⁊ quilibet hõ ſm ſtatũ

tuū in oibus verbis ⁊ factis. Quinto voluntas dei ⁊ honestas exteriorꝝ ipsiꝰ hoīs in oibus verbis factis ⁊ moribꝰ ne proximū scandalisetꝫ. Pet.ij. sicē volūtas dei vt bñfacietes obmutescē faciatis imprudētiū hoīm ignorātiā.ſ.illoꝝ q̄ possent scādalisari. Quilibet eñ studē debet quare honestatē in oibus v̄bis ⁊ factis.⁊ h̄ ꝓpter tria. Prio qz honestas hoīs placet deo ⁊ angel. Herū. Grata res est deo honestas q̄ est amica angelorꝝ Scōo qz edificat ꝓximū Mat.v. Sic luceat lux v̄ra coram hoibus ⁊c. Aug. Duo sunt tibi necessaria.ſ.cōscientia.⁊ fama.pscia ꝓpter te.fama ꝓpter ꝓximū. Hugo de sctō vict. Nō sufficit nob vita sctā nisi sit ⁊ fama bona. Tertio qz grām cōseruat in hoīe.ſ.honestas moꝝ verboꝝ. Sexto volūtas dei ē inflāmatio cordis nr̄i amorē ipsiꝰ Luc.xij. Ignē veni mittere in terrā.⁊ q̄d volo nisi vt ardeat. Ad hanc aūt inflāmationē valet meditatio beneficiorꝝ dei. Ps Jn meditatōe mea ardescet ignis. O Bñficia aūt dei ⁊ charitatē ipsiꝰ cognoscē debemus. In dignitate creatōis.in assumptōe carnis.in tolerātia passionis. Jn dignitate creatōnis ostēdit. q̄ plus hoīes dilexit q̄ aliquā aliā creaturā mūdi. Et h̄ in duobꝰ. Prio qz ad imaginē ⁊ siłitudinē ipsiꝰ fecit hoiem Gen.ſ. Faciamꝰ hoiem ad imaginē ⁊ siłitudinē nr̄am. Scōo qz eū dñm oīm creaturarū fecit ⁊ cōstituit. Añ Gen.ſ. Dñamini piscibus maris ⁊ volatilibꝰ celi.⁊ vniuersis animātibꝰ sup terrā. Ecce dedi vobis omnē herbā ⁊ vniuersa ligna ⁊c. Et replete terrā ⁊ subjicite eā. Ps. Oia subiecisti sub pedibus eius ⁊c. Jn assumptōe carnis ostēdit q̄ plꝰ dilexit hoiem q̄ angelū.⁊ hoc tripl̄r. Primo i honore.qz eius naturā assūpsit.⁊ non naturā angeli. vñ Heb.ij. Nusq̄ angelos apphēdit h̄ semē abrae Scōo i amore.qz hoiez ꝓpo sanguie repault.q̄ nō fecit angelis lapsis.ſ. Cor.vj. Empti estis precio magno. Et.ſ. Pet.j. Scientes q̄ nō corruptibilibꝰ auro vel argento.h̄ pciosō sanguine xp̄i redēpti estis. Tertio in visione.qz in cōtēplatiōe būanitatis maiori gaudio q̄ angelus hō ꝑfruet in patria, qz ibi videbit suā naturā diuine nature vnitam.qō nō videbit angelꝰ. Vñ Job.xix. Jn carne mea videbo deū saluatorē meū. Jn rollerantia passionis ostēdit.q̄ plus dilexit hoiem q̄ seipm.p mō loquēdi qñ ꝓ hoiē exposuit corpus ⁊ vitā. Vñ Joh.xv. Maiorē charitatez nemo habet vt aiam suam ꝙs ponat pro amicis suis. Sic ergo babes qūo deus hoiem sup oia dilexit.ſ.sup oēs creaturas corporales.sup angelos.⁊ sup semetipm. Et qñ hō meditatur talia bñficia dei.tunc incendit igne diuini amoris. ℙ Septimo vult deus oēs hoies saluos fieri. Et hoc ostendit in septē Primo in nomine qō est Jesus.qō interpretatur saluator. Unde angelus dixit ad Mariā. Et vocabis nomen eius Jesus. Ipse eñ saluū faciet populū suū a peccatis eoꝝ. De hoc noie Jesus quere supra.sermone.xix. E. Scōo ostendit ex opere qō ipse fecit.accepta uit eñ pctōres ⁊ manducauit cū illis. Unde pharisei scandalisati sunt dicentes. Hic pctōres recipit ⁊ manducat cum eis.vorator ⁊ potator vini amicus publicanoꝝ. Itē pharisei dixerunt discipulis xp̄i. Quare cum publicanis ⁊ pctōribus manducat mgr̄ vester. Xp̄s rñdit. Nō est opus valētibus medicus.h̄ male bñtibus. Nō veni vocare iustos, sed pctōres.ſ.ad penitentiā. Tertio ostendit hoc illa die.ſ.q̄ vult oēs hoīes saluos fieri.ſ.qñ celos ascendit.qz tūc dixit discipulis.vt pz Marc. vlti. Euntes in mūdum vniuersum pdi cate euangelium oī creature. Qui crediderit ⁊ baptisatꝰ fuerit.saluus erit. Qui vero nō crediderit.condēnabit. Jn hoc q̄ misit discipulos in vniuersum mūdū.ostendit q̄ oēs hoies in oibus ptibus mūdi vult saluari. vñ. ps. Jn oēm terrā exiuit sonꝰ eoꝝ. Quarto ostendit in hoc q̄ tribuit oibus hoibꝰ multiplicia bñficia.nō solū bonis.h̄ etiā malis. Mat.v. Solez suū oriri facit sup bonos ⁊ malos.⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos. Quinto oñdit i hoc q̄ instituit remedia cōia.ſ.sacra in q̄bus ꝓferē gra.⁊ ea dē sacramēta q̄libet pōt recipe.qz si q̄s pdidit innocentiaz baptismalez peccādo mortaliť.tūc pōt resurgere p sacramētū penitentie. Sexto ostendit hoc i oīo ne quā ad patrē fecit.pendens in cruce.qñ p suis inimicis orauit.vt habeť Luc.xxiij. Pater dimitte illis.qz nesciūt quid faciūt. Jbi ostendit.q̄ vult oēs hoies saluos fieri.exquo inimicos ⁊ crucifixores voluit saluari. Et postmodū plures de iudeis fuerūt cōuersi ⁊ saluati.ꝓpter orationē xp̄i quā fecit pro eis ad patrez pendens in cruce.vt habetur Act.ij.q̄ beatus Petrꝰ apostolus in sermone tria milia iudeoꝝ cōuertit. Septimo oñdit in hoc q̄ premiū cōe oibus dabit.ſ.penitētibꝰ q̄ male vixerūt.⁊ postmodū ꝑuersi sunt ꝙs pmlabit cuz illis q̄ sibi seruierūt a puericia i innocētia ⁊ puritate Mathei.xx. Accepert aūt ⁊ ipsi singlos denarios.glo. id est eternitatē. Licet differant in gaudijs.ſ.in pmijs spēalibꝰ ⁊ progatiuis in celo.qz fm dictū xp̄i vt hz Joh.xiiij. Jn domo p̄tis mei mānsiones multe sunt. Etiā apl's dicit. Reddet vnicuiq̄ iuxta opera sua. Q Qz dñs cupiat oēs saluari. ⁊ parat̄ sit nobis peccata indulgere q̄cunq̄ cōterimur.hoc patet per tale exemplū. Contigit in quodā loco.q̄ quedam virgo in lapsuz carnis recidit. Et postmodum contrita valde.prostrauit se bum iliter coram altari beate virginis Marie.vbi imago eius cum puero in sinu eius residebat. Hue defecit cōmissum suū inuocans deuote gloriosam virginē Mariam ⁊ puerū eius Jesum. Tunc imago pueri descendit de altari ad mulierē.⁊ dixit ei. Dimissa sūt tibi peccata tua. Illa respondit. Quomodo crēdā hoc. Erait puer. Ego sum tuꝰ plasmatoꝝ ⁊ cupio te saluari.⁊ semel ꝓ te passus sum.⁊ anteq̄ te amitterem.si humana natura exigeret.iterū pro te crucifigerer. Quomodo ergo tibi ⁊ vnicuiq̄ peccatori deuote me inuocanti sua peccata nō indulgere. quia ꝓpterea in hunc mūdum veni.vt peccatores vocarem ad penitentiā.⁊ saluū facerem humanus genus quod ꝑ peccatū perierat.

Dñica nona post festū trinitatis.

Sermo.clij. De elemosyna danda

Facite vobis amicos de māmona iniquitatis.vt cū defeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula

luc.xvj. Scom dictū cūlusdā philosophi quilibet debēt habē vnū amicū t vnū inimicū. vt amicus veritatē sibi dicēt. t inimicus eius vias obseruaret. Etiā vt amicus eū corrigēt. t inimic⁹ eum p gelū vnū bonū qui ad bonū ipm pronocet. t malum qui eū tentationib⁹ exerceat. Sed q; nomen inimici est odiosum. t nullus vult habē inimicos videamus saltem q̄liter possumus habē amicos. Ihū docet nos dom⁹ dicens. Facite vobis amicos de mēmona iniquitatis. Hū in p̄senti sermone tria sunt dicenda. Primo q̄ incitant ad danduz elemosynā. Scōo qualiter sit danda. Tertio fruct⁹ quos cōfert elemosyna ℟ Circa primū sciēdū q̄ elemosyna libenter est danda. Et ad hoc debent nos inducere tria. Primo debes cōsiderare q̄s sit qui a te petit elemosynam. Et est dñs Iesus xp̄s in specie paup̄is Matth.xxv. Quod vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Itē alibi. Qua mēsura mēsi fueritis eadē remetiet t vobis. Ergo claudē tibus ianuas a pauperibus ipse xp̄s claudet celum. Scōo cōsiderare debes q̄d petat. q; suū t nō tuum. Apls. Quid habes q̄ nō accepisti: Pat⁹ em̄ habuisti eū largitorē. t post facis eū tuū debitorē. Si em̄ dñs terren⁹ cōmisisset tibi bona sua. t cum postularet ptē de illis tu denegares sibi. nōne merito indignaret: Sic sīt t deus. Hū Aug. de ver. dñi. ser. xlij. De meo vnq̄ quero ait dñs. da mihi t reddā tibi. Habuisti me largitorē. fac me debitorē pauca mihi das. plura q̄ tibi reddā. terrena mihi das. celestia vnq̄ reddā. q̄alia das. eterna restituā memetip̄m etiā tibi restituā Tertio debes p̄side rare. p̄pter q̄d petat. q; p̄opter vtilitatē tuam t nō suam. ps. Bonoꝝ meoꝝ nō eges. ℣ Qtū ad secūdum est sciendū. q̄ elemosyna septē modis est danda. Primo abūdanter Thob. iij. Quō potuerit ita esto misericors. Et tales dare debēt cuz magno effectu t volūtate. s. q̄ libenter plus darēt si haberent. q; deus intuet cor t voluntatē eor. Hū Iſi dorus de sum. bono. Quali em̄ intētione ab vno q̄s largit. taliter t apud deū recipit. q; deus nō remūerat fm q̄titatē elemosyne. nec fm affectū hois. Hū Hiero. Que offerūtur nō suo pondere sed offerentis volūtate pensent. Ergo null⁹ de pauptate debet se excusare. q; si pauper es t tantū daretur tibi. p vno paruo denario de his q̄ vendūtur b in mūdo sicut diuiti. p florено libēter emeres nec ab emendo pauptas te retrahēt. Sic est de xp̄o et elemosyna. vñ luc. xxj. dicit xp̄us de vidua. que duo era obtulit. q; plus oīb⁹ alijs dedisset. q; totū q̄d habuit dedit. sed diuites dederūt de supfluo. Et si nō habueris dare danariū. da tū frustū panis. t si hoc nō habes haustū aque frigide. Hū Matth. x. Qui dederit calicē aque frigide nō p̄det mercedē suā. Imo si libēter plus facēs t non potes. dom⁹ dabit tibi vitam eternā. p haustu aque frigide. t si hoc itez non potes. da tū bonam volūtatem. Hū Aug. sup ps. Coronat dñs intus volūtatē vbi non inuenit facultatē. Scōo danda est elemosyna ordinate. s. vt hō p̄mus misereat suip̄sius Eccl. xxx. Miserere anie tue placēs deo. Unde Aug⁹. Qui vult elemosynam ordinate dare. debet a seipo incipere Eccl. xlij. Qui sibi nec⁹ cui bonus erit. Sic em̄ nō esset misericors q̄ matris indigētis nō misereretur. nec alioꝝ misereret. Ita non est misericors q̄ anie sue infirmāti vsq̄ ad mortē nō miserek. cū pl⁹ eā diligē debet q̄ matrē. Sapiēs. Semp tu tibi p̄ximus esto. vñ etiā Catho. Cū felix fueris semp tibi p̄rimus esto. Itē ad ordinez recti rōnis p̄tinet. vt potius misereat anie q̄ corp̄is. Sed oppositum contingit multoriēs. nam sepius infirmat corpus tūc medicus q̄ritur. nec cū anima infirmat nihil curatur de illa. Qualit aūt q̄s debz misereri anie sue hoc q̄re supra sermone. lxxiij. ℣ Tertio dāda est elemosyna cū hylaritate t sermonis dulcedine ij. Cor. ix. Hylarē datorē diligit deus. q; p hylaritatem saginat elemosyna. t eodē vultu deus restituet tibi sicut dedisti alijs ℣ Quarto dāda est elemosyna cū festinatōe Prouer. iij. Ne dicas amico tuo vade t reuertē. t cras dabo tibi. cum statim possis dare Prouer. xxij. Qui p̄nus est ad misericordiam b̄dicetur. Cōtra hoc faciūt q̄ pauper ad ianuas suas diu stare t clamare p̄mittūt. Et etiam danda est elemosyna in vita bois. Hū Eccl. xlij. Ante mortez bū fac amico tuo. i. christo in mēbris eius. i. pauperibus. Apls Hū tēpus habem⁹ operemur bonū ad oēs ꝛc. Quia elemosyna in vita ē lucerna lucēs ante hominē p̄cedens. q̄ custodit hominē ne ipse cadat in foueaz. Et elemosyna q̄ post mortem datur. est sicut lucerna que post hominē portatur. q̄ non custodit hoiem q̄n i foueaz cadere possit. Et si ceciderit in eam. inde eū non extrahit. q; in inferno nulla ē redēptio. Ergo vnus denari⁹ quez q̄s sibi subtrahit in hac vita t dat p̄pter deuz plus valet sibi q̄ cētū post mortē. vel forte in morte. Amb. Bona hois non sunt q̄ secuz ferre nō potest. Et insup. Bona que hic p̄mittis ibi inuenies. Unde Apls. Que em̄ seminauerit hō. hec t metet. Hū etiam Petr⁹ raueñ. O homo si hic p̄mansurus es. q̄ tua sunt hic reponas. si aūt illuc iturus es. cur ea hic relinquis. Manus pauperis est gazophilatiū xp̄i. q; quicq̄d accipit paup christi. christ⁹ accipit. Da pauperi terrā vt accipias celū. da nūmū vt accipias regnū. da pauperi vt det tibi. Quia quicq̄d pauperi dederis. tu habebis. t quod a te nō acceperit paup. habebit alter. Unde Chrys. super Matt. In substantiā tuā colloca vbi patriam habes. q; stultitia est illic relinq̄re vnde exiturus es. t illuc non p̄mittere quo iturus es. Quicq̄d p anima tua feceris hoc tū est. quicq̄d hic relinq̄s hoc perdis. Qz aūt stultū est sic deferre bona opa sua. t elemosynas q̄s quis dare intendit vsq̄ post mortem. ptz per tale exēplum. Erat q̄dam diues qui habuit vnicū filium. qui in agone mortis solenniter testamētum condidit. p̄o anima sua. legando ista plebanis. t ista religiosis. t sic obijt. Et post mortē patris. plebani t religiosi venerūt ad filiuz t petierūt sibi dare sua legata a patre. Tunc filius respondit. Nulli quicq̄ dabo. Et subtū exit rationē dicens. Vos dicitis. t cum sacra scriptura approbatis. q̄ si quis ē in inferno nihil sibi p̄sunt suffragia t bona opa. t si ē in celo tūc nō indiget suffragijs. Modo ego nō scio an p̄ meus sit in inferno an in celo. Si ē in inferno t bona opera p̄o eo fa-

ciam nihil ei prosunt. Et si est in celo nō indiget de suffragijs meis. Et si ē in purgatorio tūc purgetur ad nouissimū peccatū. qz nihil dabo p̄ ania eius. qz illa bona tpalia q̄ iure hereditario possideo nō sic sb̄ dubio p̄ ania eius expēdā. ꝫ torq̄at vsq; duz purgabit. Vñ Greg. Tutior via ē vt bonū qđ q̄sq; post mortē sperat agi p̄ alios. agat dū viuit ipse p̄ se. Beati⁹ q̄ppe ē libere exire q̄z post victa liberā tē q̄rere Quita elemosyna ē danda cū hūilitate t bona intētione. t nō ꝓpter vanā gl̄iam Mat. vj. Nesciat sinistra tua q̄d faciat dex. tua Cū hūilitate Esa. lviij. Carnē tuā ne despexeris ꝛc. Qz vnusq̄sq; cogitare dz q̄ talis fieri poterit si deus p̄miserit. scz cecus. claud⁹. leprosus. Et sicut tūc sibi cōpati vellet si iā cōpati dz alijs. Sexto danda ē elemosyna de bonis iuste acq̄sitis. qz oia p̄dicta nō sufficerēt nisi hoc fieret Prouerb. iij. Honora dūm de tua substātia. Ꝫ Sciēdū q̄ triplex ē elemosyna. s. bona. melior. optima. Bona q̄ fit de p̄timonio xp̄i. in quo solū clerici hūt dispensatōem. Et sacrilegiū est clericis aliq̄d vltra victū t vestitū retinere. Melior q̄ fit de patrimonio ꝓprio quod q̄s a parentib⁹ possidet. optima q̄ fit de his q̄ acq̄runtur laboze ꝓprio. vñ Ap̄lus. Laboret manibus suis opando vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti. Deo em̄ nō placet elemosyna de furto vl̄ rapina ab illo q̄ pōt scire. cui restituēdū est. Vnde Aug⁹. Quale est illud munus qđ alter cū gaudio accipit. t alter cuz lachrymis amittit Eccī. xxxiij. Qui offert sacrificiū de substantia pauꝑis quasi q̄ victimat filiū in ꝓspectu patris sui. Sic em̄ aqua si est mūda lauat. si immūda coinq̄nat. sic ē de elemosyna. q̄ si fit de iuste acq̄sitis meret. si de iniuste acq̄sitis perdit t nihil iuuat. saltem cū constat cui debet fieri restitutio. X Item q̄ritur. vtz liceat elemosynas recipe ab vsurario. Respōsio ſm Vlricū q̄ sic. nisi p̄ hoc efficeret impotens ad soluendum. Nā si intrantū recipet ab eo teneret sibi restituere vel illis quibus ipse recipit. Secus est si habeat alia preter vsuram. Septimo danda est elemosyna pauperi t non diuiti bono t non iniusto. Vnde Luc. xiij. Cum facis cōuiuiū voca paupes t debiles ꝛc. Item danda est elemosyna iustis Eccī. xij. Justo tribue t non recipies peccatorem. benefac humili t non dederis impio. ℣ Vnde sciendum. q̄ in duobus casibus malis non est danda elemosyna. Primo si credas q̄ ꝓpter donū tuū negligant iusticiam t confortentur in malis. Vnde Hieronym⁹. Da indigenti t non da saltanti. vt non cum tuis pecunijs animaz illius perdas. tu aūt causa es perditōnis illius cui occasionem prestas. Ergo grauiter peccant illi qui ad hospicium recipiūt t fouent hystriones t meretrices cum suis malicijs. Secūdo cum datur malis non intuitu pietatis. sed ob aliquam illicitam causam. vt sunt illi qui dant hystrionibus causa hystrionatus. Vnde Augustin⁹ sup Johannē. Donare siq̄dem res suas hystrionibus causa hystrionatus. vitiū est imane t non virtus. Et de talibus ē freq̄ns fama cū laude. qz laudatur peccator in desideriis anie sue. Sed malo homini in q̄ntum homo ē t necessari⁹ licet dare elemosynam. vñ glo. super Eccī xij. Qui indigenti peccatori non qz peccator. ꝫ qz homo est tribuit. non peccatorē. ꝫ iustuz nutrit. qz non culpam ꝫ naturam diligit. ℣ Ordinatum ad tertiū est sciendū. q̄ septem sunt fructꝰ elemosyne

Primꝰ est augmentatio ꝛtēporaliū Honora dūm de tua substantia t de primitijs oim frugū tuaz da pauꝑib⁹. t iplebūtur horrea tua saturitate. t torcularia tua vino redūdabūt. vñ Luc. vj. Date t dabit vobis. vñ Petr⁹ damian⁹ narrat vnū exemplū. Qz q̄dam pauꝑ vir cum vxore sua. vnū solum denariū habebat ad emendū aliq̄d qō in die ieiunij comederet. Et q̄ndo fuit in via cum di ad forū ad emendū. q̄dam pauper venit t elemosynam ab eo postulauit. ꝰ dedit illi denariū illum t sic rediit ad domū. Et panis ad mensam ponebatur. t ecce vir ignotus t festinus viginti solidos deportoz in linteo ligatos in manu eius tenens posuit ad mensam. dicens illos a domino suo missos foze. t hoc facto statim recessit. t quis iste fuerit non nisi angelus creditur. Tamen sciendū est. q̄ hec non debet esse intentio principalis. q̄re danda sit elemosyna. sed bonoz dei t salus anie. Vnde Hieronym⁹ ad nepocianū. Sūt aliqui qui pauperib⁹ parū tribuūt vt accipiant melius. t ꝫ ꝓtere xtu elemosyne q̄rūt diuitias. q̄ vtiq; magis feneratio appellāda est q̄z elemosyna. Si em̄ hic remuerari vis. tūc eterna remūeratōe carebis Mat. vj. Amen dico vobis receperūt mercedem suaz. Semen dico vobis receperūt mercedem suaz. Eccī. cūdus fructꝰ elemosyne ē remissio peccatoz Eccī. iij. Ignem ardentē extinguit aqua. t elemosyna resistit peccatis Danie. iij. Peccata tua elemosynis redime. Ergo dlues q̄ multa peccata cōmittit. largas elemosynas dare debz. vñ etiā Aug. in ſmone Multa sunt genera elemosynaz. q̄s cū facim⁹ ad iuuamur vt dimittant pctā nr̄a. Dz ea nihil est magis elemosyne q̄z cū ex corde dimittim⁹ qđ in nos q̄sq; peccatoz ꝫ cū ex corde dimittim⁹ qđ in nos q̄sq; peccatoz ꝫ colnit. Tertiꝰ fructꝰ elemosyne ē augmētatio t collatio gr̄e. Vñ Ap̄lus. Qui seminat in bñdictionib⁹ t metet. s. gr̄am in p̄ſti. t gl̄oriā in futuro. Ad hoc ius est. q̄ ille q̄ miserꝰ est proximo. etiam miseretur deus. s. gratiam sibi dando. Vnde Ambro. in li. de offi. Nihil sibi cōmendat xp̄ianam animā quēadmodū misericordia. Imo non solum acq̄rit homini gratiam. sed etiam custodit t conseruat gratiam in homine Eccī. xxix. Elemosyna viri q̄si saculus cum ipso. t gratiā hominis quasi pupillā conseruabit. Nam quēadmodū se opponit manꝰ ne oculus ledatur. sic elemosyna in tentatōnibus diaboli se opponit. vt animā a peccatis custodiat.

Quartus fructꝰ elemosyne est. q̄ homini apud deū multos intercessores t amicos acquirit. scilicet ipsos paupes. Piero. Qui opa pietatis libenter exercet. bz multos intercessores. t impossibile est p̄ces multoz nō exaudiri. Vñ xp̄s dicit in verbis p̄missis. Facite vobis amicos ꝛc. Dato etiā q̄ paupes mali essent t pctōres. adhuc ipsa elemosyna ozat ad deum Ecclesiastici. xxix. Conclude elemosynam in sinu pauperis. t ipsa ozabit pro te. Vnde sciendū. q̄ pauperes tenentur pro benefactoribus ozare. quoꝝ elemosynas recipiūt. t qui pro eis laborant t precium laborum suoꝝ cū eis cōmunicant. Item sciendum. q̄ elemosyna danda

est illis q̄ nō ꝑt laborare nec seipos cū suis labo
ribus nutrire. Ergo illi grauiter peccarent q̄ de la
bore suo se possent nutrire. ⁊ ꝓpter pigriciā suā mē
dicarēt. vñ ꝺr in decre. Non lꝫ hoi sano mēdicare.
de ꝯse. di. v. Nūc. Quintus fructꝰ elemosyne est
q̄ prepat hoi viā ad celū. ⁊ patefacit ei ostiū paditi
Eccl. xvj. Dis miscōia faciet locū vnicuiq; ꝼm me
rita opm suoꝝ. Ex his pꝫ q̄ miscōia ē ostiaria padi
si. q̄ claudit ostiū auaris. ⁊ apit munificꝫ. vñ Greg.
Dei miscōiam nō ꝑt ꝓmereri q̄ misericors nō fue
rit. C Sextꝰ fructꝰ elemosyne ē. q̄ hoiez ad bo
nū finē ꝙducit. ⁊ comitat mortētē cū eū oēs amici
sui deserūt. Amb. Nō sunt bona hois q̄ secū ferre
nō ꝑt. Sola miscōia comes ē defuncti. Ꝛpoc. xiiij
Opa eñ illoꝝ sequūtur illos. Q; eñ elemosyna ⁊
miscōia ad bonū finē ꝙducit oñdit Hieroñ. di. Nō
memini me legisse mala morte mortuū q̄ libenter
opa pietatꝫ exercuit. Insup elemosyna i iudicio li
berat ⁊ bñdictionē ipetrat. vñ ꝑs. Būs q̄ miserē ⁊
comodat disponet ꝼmones suos i iudicio ⁊c. In si
gnū hui⁹ in extremo iudicio spēalit fiet discepta
tio de oꝝdā miscōie. vñ Mat. xxv. Esurini ⁊ dedi
stis mihi mādu. sitiui ⁊c. Uenite bñdicti ꝑris mei.
C Septim⁹ fructꝰ elemosyne ē. q̄ ꝓmium
eternū acq̄rit. vñ Lu. vj. Mēsurā bonā ⁊ ꝓfertā co
agitatā ⁊ supefluētē dabūt in sinū vr̄m ⁊c. Mēsu
ra bona ē. q̄ angeli aiam illi⁹ hois q̄ sic misericors
fuit i celū ꝙducēt. Cōferta q̄ angeli ⁊ oēs scī in ce
lo eū honorifice ⁊ letāter suscipiēt. Mēsura coagi
tata ē. q̄ angeli ⁊ sancti ⁊ ipse xp̄s bona sua secū di
uidēt. q; tpalia hic cū pauꝝib⁹ diuiūt. Mēsura su
perfluēs ē. q̄ imꝑpetuū de⁹ ⁊ oēs sancti regrabun
tur isti hoi q̄ hic fecit miscōiaz. Quia oēs fideles
fuit mēbra vni⁹ corꝑis mystici. ⁊ xp̄s ē caput eoꝝ.
Et ꝙ caput ⁊ oia mēbra ꝓgaudēt ⁊ regrank in celo
illi q̄ hic ē ꝑsolatus suū ꝓmū exhibēdo sibi opa
pietatis ⁊ charitatis. D Ultimo mouēde sūt
alique q̄stiones. Ꝓma ē. an uxor in aliq̄ casu possit
facē elemosynā sine licētia viri. Ratiō q̄ sic. Et ꝓ
casu triplici. Ꝓmo si uxor fuerit lucratiua. Scōo si
habuerit res parafernales. i. ꝓpias ꝓter dotez. vbi
bmōi parafernalia de ꝯsuetudine locuz hñt ⁊ uxo
res sūt. ꝓt de illis inuito viro elemosynas dare ⁊ fa
cere. Tertio si facit elemosynas de rebus sue dispē
satōni ꝓmissis. puta de pane. de uino. ⁊ hmōi. q̄ de
approbato more solēt ad dispēsatōez uxoris ꝓtinē.
de his ꝑt facē elemosynas. moderate tñ. sic q̄ ege
statē ꝯiugij nō inducat. E Scōo q̄rit. utꝝ ſnus
vr̄ ancilla in aliq̄ casu possit facē elemosynas de re
bus dñi. Ratiō ꝼm. s. Tho. in. iiij. di. xv. serui ⁊ ancil
le nō ꝑt dare elemosynas de bonis dñoꝝ suoꝝ si
ne eoꝝ ꝯsensu. nisi panē vel brodiū ⁊ hmōi. q̄ non
inferūt sensibile nocumentū. Sed de illis diuitib⁹
q̄ sunt parci ⁊ tenaces ad pauꝑes. q̄re ꝼmo. lxxxij.
Et cū hoc exēplū ibidem.

De eadem dñica. Sermo ciiij.

De his q̄ acquirūt res iniustas.

Facite vobis amicos de
māmona iniq̄tatis Luc. xvj. Sciendum. q̄
ꝼm Hedam, māmona lingua syroꝝ diui
tie nūcupantur. Que dicūtur iniquitatis ꝼm Au
gusti. tribus de causis. Primo q; sepe facit hoiem
iniquū ⁊ sepe sunt meteria iniq̄tatis. Scōo dicunt
iniq̄tatis ex eo q̄ hoies in ꝑsti vita decipiūt ꝓmit
tūt eñ securitatē ⁊ dant timorē. Satietatez ⁊ dant
esuriem. stabilitatē ⁊ dant subitā delectōem. Ter
tio dicūtur iniq̄tatis q; sepe ꝙ rapinas ⁊ alios illi
citos modos acq̄rūtur. F Uñ in ꝑsti ꝼmone
dōm est de aliq̄bus generib⁹ hoim q̄ iniuste bona
tpalia acq̄rūt. Quoꝝ primi sunt raptores. q̄ aliena
violenter rapiūt. Et tales raptores in trib⁹ pessimis
sunt diabolo. Primo q; diabolus solū torquet
in futuro illos q̄ hic male agūt. ꝛ illi ecōuerso pl⁹
torquent ⁊ spoliant bonos q̄ malos. Uñ Esa. lix.
Qui recessit a malo ꝓdē patuit. Et Prouerbio.
xxix. Uiri sanguinū oderūt simplicem. Diabolus
iustificare se pōt in cōpatione istoꝝ dicēs. Ego af
flixi i inferno solū illos q̄ meruerūt. ꝛ illi ecōuerso
illos spoliauerūt q̄ nūq̄ meruerūt. Scōo q; diabo
lus timet angelū bois ⁊ signū crucis. ⁊ aquā bene
dictā ne violentiā faciat homini in corꝑe. ꝛ rapto
res nec timent angelū nec deum. nec signū crucis.
nec aquā benedictā. ꝛ suam seuitiā exercent violē
ter ꝯin hoiem eū spoliando Tertio q; in inferno
punit diabolus vbi est ꝓprius locus tormentoꝝ.
sed isti in mūdo vbi deus dedit hominib⁹ liberta
tem de se ⁊ suis rebus facere ꝼm volūtatem. Ergo
merito ipsi raptores possūt dici angeli diaboli mis
si in mūdum ad faciendū illud malum in isto mū
do. quod diabol⁹ facit in inferno. ergo dicit eis in
extremo iudicio. Discedite a me maledicti in ignē
eternū. q̄ parat⁹ est diabolo ⁊ angelis eius. Sciēduz
eñ q̄ nō solū raptores sunt q̄ rapiūt. ꝛ etiā qui ꝓ
cipiūt ⁊ ꝑsulūt. ⁊ q̄ eos sciēter in hospitio recipiūt
⁊ q̄ inde etiā comedūt ⁊ bibūt. ⁊ res raptas emunt
tales eñ oēs tenent ad restitutōem. Uñ exēplū le
gimus. q̄ q̄dam miles rapuit cuidā vidue pauperi. vnā vaccā. que cum fleret ⁊ instanter peteret vt ei
vaccā restitueret ꝓpter paruos pueros q̄s haberet
Rñdit miles. Si ego nō caperē tūc vnus ali⁹ post
me veniēs caperet. Et sic vaccā secuz duxit ⁊ recessit. Ille post obitū punitus ē a diuersis demonib⁹
Et vnus inter ceteros eū incessanter ⁊ infatigabili
ter punuit. Tūc ille miles dānatus dixit ad talem
demonez. Cur me tam cōtinue ꝑsequeris ⁊ punis
q̄ alios? Rñdit demon. Si ego non facerez vnus
alius faceret. Et hec sunt verba que ꝓtulisti duz
vaccam pauperi vidue violenter rapuisti. Se
cūdi sunt qui ꝙ indebitas exactōnes a suis subditis bona torquent. De hoc quere supra ꝼmone. lix
B. Tercij sunt qui ꝓpter debita dominoꝝ ciues ⁊ alios subditos indebite pignorant. quod est
rapina apud deū. q̄ndo si res pauperꝝ indebite im
pignorantur. dimissis rebus principalium debito
rum vel dñoꝝ. Sed heu hoc iam cōe est. q̄ mercatores ⁊ rustici totam guerram luūt. qui nunq̄ cau
sam vel occasionē ad hoc dederūt. Et tales paupe
res merito eēnt martyres xp̄i si patiēter hoc sustinerent. ⁊ cum hoc a peccatis se cauerent. Quar
ti sunt qui mercedem alioꝝ iniuriose detinēt ⁊ cō
seruant. tales etiam grauiter peccāt. quia iram dei
contra se grauissime ꝓuocant. q̄ patet q; illud ē
vnū peccatū clamans vindictā in auribꝰ dei ꝓti

nūe. ¶ Dicit em̄ pctm̄ clamare ad deū q̄ ex sua enormitate ꝓuocat deū ad vindictaz. Et talia pctā sunt q̄ttuor. Primū est oppssio innocētuz z viduaꝝ z pupillorꝝ Exo. ij. Ascēdit vox filiorum israel ad dñm ꝛc. Ergo sūme cauēdū est cuilibz ne pupillos z orphanos z viduas innocent oppmat vel eis aliquā iniuriā faciat. Scōm ē pctm̄ sodomiticū. vñ Gen. xviij. Clamor sodomoꝝ z gomorreoꝝ mltiplicat⁹ ē ꝛc. Tertiū est detētio z defraudatio mercedis mercēnariorꝝ Jac. vi. Ecce merces operariorꝝ vrorꝝ q̄ fraudata est a vobis clamat. z clamor eius introiuit i aures dñi sabaoth. Quartū est homicidiū ꝓximi. vñ Gen. iiij. dixit dñs ad cayn. Ecce vox sanguis fratris tui abel clamat ad me de terra. Sic pōt deus dicē ad quēlibet homicidā. Ecce vox sanguis innocēter a te fusi clamat ad me de terra. z requirit vindictā sup te Quinti sunt q̄ vtūtur re apud eos depositā. vel etiā eis accōmodata ad aliū vsum q̄ eis ꝓcessa ē. vel etiā vtūtur pignore. tales furtū ꝓmittūt. z ꝓtra dei ꝑceptū faciūt

Sexti sūt sacrilegi q̄ scz rē sacrā vel etiā nō sacrā furātur. siue auferūt de loco sacro. Et q̄ sacre auferūt de loco nō sacro. vtz. xvij. q. iiij. Quisqs. Et tale furtū ōr sacrilegiū. qđ etiā ꝓmittit cū q̄s iniuriā facit clerico vel psonis ecclīasticis. eos detinēdo vl eoꝝ res auferēdo. Tales em̄ sacrilegi sūt cōiter excōicati ipo facto. z phibiti a ꝑceptōe sacroꝝ. Querit. vtr reliq̄e sctoꝝ possint furtiue subtrahi vt honorabili⁹ reponant. Rūdeo sm Guil. q nō. Nam sacrilegiū cōmittit quotiēs auferē sacre de loco sacro. vel sacre de loco nō sacro. Et nota sm Ray. q reliquias emere vel vendere symonia est. ¶

Septimi sunt q̄ furtū cōmittūt. Jtē querit. vtrū in re parua ꝓmittat furtū sic in re mgna. Rūdet q sic. vñ ōr in decre. Furtū est iniusta ablatio rei q̄tūcūq parua sit. xliij. q. vj. c. vlt. Et hoc ē intelligēdū. q̄n volūtas ē talis q etiā maiora subtraheret si posset. vel q̄n ex ablatōe parue rei dñs intelligitur grauari. Nā sicut dic sctus Tho. ij. ij. q. lxvj. Si alicui res minimas furtiue accipit. q̄s hō non reputat sibi nocumētū inferri. z ille q̄ accipit possit ꝓsumē hoc nō eē ꝓtra volūtatē dñi excusat. alꝰ furtū sp est pctm̄ mortale. qz ē ꝓtra dilectiōnem ꝓximi cui infertur nocumētū. Ad etiā in talib⁹ minimis si q̄s habz animū furādi z inferendi nocumētū. ꝓximo. erit peccatū mortale. vt dicit sctus Thomas ibidē. Ad hoc sūme aduertendū est. q nō solū furtum notabile. ꝫ etiā parvū piculosuz est hoi. Vñ si decem vnā sucā furatam comederēt. qlibet teneť restituere partē. qne ipm contingit si vult indulgētiam z remissionē consequi pctoꝝ. Similiter intelligendū est de his qui gramina de pratis alioꝝ metūt. vel cū pecoribus suis dāna ꝓximis suis scienť in segetibus ꝓpratis inferūt. Jtē vectores q̄ cū curribus suis p sata agroꝝ vehūt. Item q̄ fructus arboꝝ vel pisas vel rapas agroꝝ subtrahūt cōtra voluntatē ꝓximoꝝ. Item venatores q̄ cum equis z canibus suis ꝓximis in segetibus damna inferūt Omēs tales nō sunt absoluendi a peccatis. nisi velint restituere damna illata. Unde ōr in decre. Inferēs damnū ꝓximo nō est absoluēdus. nisi dāno ꝓius sm arbitriū lesi restituto. xliij. q. vj. c. Cōperimus. Jtē rustici q̄ q̄q̄ ag[illegible]os ꝓximoꝝ sibi contiguos cū aratro abstrahendo di[illegible]inuūt z suos augmentant. oēs tales tenent ad rest[illegible]itōem. Unde habem⁹ exemplū in dialo. Cesarij. ꝛ Qz rustico cuidam moriturο diabolus assistens paliz igneū ostendit. eius immittē nitebatur. Ille culpā nō ignorans. q cūq se vertebat semp diabolū ꝓsentē vidit. Palum siq̄dem eūdez quidā vicino suo sbtraxerat de agro suo vt agr suū augmētaret. Ad quē cogente ꝓpria necessitate suos amicos misit ablata restituere ꝓmisit. z veniam postulauit. q̄bus respondit. Nō ignosco sinite eū bene torqri. Iterū terrent vt ꝓius. z iterꝝ mittit nūcios vt ꝓius. ꝫ venia nō cōsequit. Tertio cū lachrymis venientib⁹ z dicētibus. q ille miser nec posset mori nec viuere. Rūdit alter. Nō bñ vindicat⁹ sum mō remittam. Ab illa ergo hora ois terror diaboli abscessit. Jtē parentes debent pueros suos debite z bñ informare q nec ipsis nec cuiq̄ hoi aliq̄d auferant. nec furtiue subtrahāt. Vñ legitur. q q̄dam puer defunct⁹ est. z ꝓ dicī ꝓsentatus. quē puer q̄si p velame cōtēplatus est. multūq ei seuerus videbat. Diabolus aūt eūdem puer accusabat dicēs. Pñe iudica sm iusticiam. q iste puer germano suo obulū furatus ē. nec inde fecit penitentiā nec restituit ablatam. Cui dominꝰ. velles vt ꝓ tantillo būc puer damnarē meꝰ iusticia nō est sine misctia. Supplicantib⁹ ꝓ puero dño q̄busdā sctis. q̄bus puer fuerat culpa puero dimittit. sed ad ꝑceptū iudicis puer ille ꝓiicit i puteū igneū. in quo tantā penam sustinuit q postmodū hanc penā vbis expmere nō potuit. z postea de illo puteo extract⁹ est. z ab illa pena liberat⁹. z tūc indicē dulcē z iocūdū inuenit. z data ē sententia q ania corpi restitueret. z ablatuz ꝓsoluere iussus est z admirātib⁹ cūctis q aderant. ꝓ signa q̄ inuenerē in eo vbis eius ꝓpulsi sūt credē. ¶ Item q hō post hāc vitā puniat ꝓ minimis rebus. ptz ꝑ tales exēplū. Filiꝰ cuiusdā ducisse vecedēs ꝓfessus ē q̄ndā nō essz nisi nouē ānoꝝ q̄ post mortē apparēs mri. dixit se eē in magna pena purgatorij. qz nō solueret q̄dā debita q̄ accōmodauerat a familia mris sue. ad facīedos ludos z emēdos globos. nec de hoc memoꝝ fuit i morte vt solueret tales hallēses. z petijt mrem vt ꝓ eo solueret. qz solutis illis pena sua finē habēt. Que rñdit. libēter se velle facē. z inquisitione facta fecit oēs tales hallēses solue famulis z famulabꝰ suis quos ei cōfessorant. Post hoc puer apparuit ei in magna claritate dicens se esse liberatum a pena. z positum in magna felicitate Octauī sunt serui z ancille que res dñoꝝ suoꝝ furtiue z inutiliter consumūt. vel etiam de rebus dominoꝝ suoꝝ ipsis inanitis elemosynas faciūt. tales ereni ꝓpter ꝓpriam intentionem a peccato mortali pie nō excusant. Noni sunt artifices z mechanici qui artificia sua z opera sua fraudulenter faciunt. z sic ꝓximos suos decipiūt malum ꝙ bono vendentes. Contra quos dicit dñs. Ve vobis q̄ dicitis malum bonū. z bonū malum. R Ve cimi sunt inuentores rerum. qui rem inuentaz nō restituūt Unde Augustinus. Quicqd inuenisti z nō reddidisti rapuisti. quantū potuisti fecisti. ꝙa non plus potuisti. ideo non plus fecisti. Ad hoc

ñt q ille q rem alienā invenit ea dat furti pēnaz Tunc fm ll̄en. de vīmaria dz publice denuncia re q illi cuius res fuerūt veniant z si certa iudicia expresserint illis reddat. Vel fm Hosti. Si ille nō ipse idem inuēto: pōt tenere rem si indigens est et paup. Et fm quosdā auctoritate penitētionarij sui seu sui dyocesani si forte sibi retinuerit dispēsatio nem talium rerum que dicunt vage restitutionis.

I. Vndecimi dicunt hospites q nimiuz cōpu tant hoib⁹ secū comedētib⁹ z hospitātib⁹. qz tales deberēt moderate hospitib⁹ suis sumpt⁹ cōputare sicñ q eis p labozib⁹ z occupatiōib⁹ suis satisfa ceret. qz q̄cunq; tales vltra debitū moduz z nimis excessiue suos ꝓximos sic grauāt nimiū cōputan do scienter z ex ꝓposito tenentur ad restitutionē.

Sienduz etiā q isti hospites q̄ ꝓrer lucrū tpale ꝓparāt cibaria ꝓhibita suis hospitib⁹ ꝓticipes se facīt illoz pctoz. In q̄ nō modicū peccāt tam co medētes. q̄ etiā illi q̄ administrāt eis ꝓpt lucra tpa lia talia cibaria. Rō est. qz in tota q̄drageſima sub ꝑcepto interdicūt vlīter oua lacticinia z hmōi. vñ nūs. dis. xlij. Deniq;. Duodecimi sūt mercatores q mentiēdo z decipiēdo emūt z vendūt. Et de ista materia q̄re infra fermo. cvj. ℟. Tredecimi sunt vsurarij z lusores. de q̄bus q̄re. j. fmōe. cxlij. C.

Ꝟ Oz nō solū parētes. q̄ etiā heredes dānabū tur ꝓ reb⁹ iniustis ptz ꝑ tale exemplū. Fuit quidā comes bone opinionis z vite fm opinionē hoim. Et post eī⁹ obitū q̄daz religiosus vidit in spū dictū comitē in inferno in supmo gradu cuiusdam scale erecte ink strictētes z strepitātes flāmas. Surgebat aūt p̄dicta scala de imēso baratro. Cumq; ille q̄ sic aspiciebat q̄reret q̄re ille comes q̄ taz iuste vixit sic tozq̄reb. rñsum est et ꝓpt q̄ndā possessionē cuiusdā ecclie. q̄ pau⁹ ei⁹ abstulerat. Cui tā iste decim⁹ in hereditate successit. Et q̄tāt viteri⁹ moriunt ō isto gñe vite p⁹ alīū i eadē scala pōet. Alī⁹ ser. ō eod.

Edde rōnē villi. tue ꝛc. Hic dōm est q in dicīū ē dupler. s. ꝑticulare z vniuersale. et quō hō i agone mortis de decē redditur⁹ est rōnem stricta q̄re istā materiā supra fmo. iij. ℟. Dñica. x. post festū trini. Ser. cv. De iudeis.

Videns iesus ciuitatez

fleuit sup illā dicēs. qz si cognouisses z tu Luc. xix. Dūs nr̄ ihs xp̄us q̄ nullā mate rīā flendi in seipso habuit miscēda motus nr̄as de fleuit miserias volēs nos admonere vt z nos q̄ ve ri miseri sum⁹ in hac lacrimaz valle defleam⁹ no stras miserias exēplo sui q̄ vidēs ciuitatē fleuit su per illā. Sciēdū fm Guil. lug. q xp̄s plozauit sup ciuitatē z nō sup villā. Ciuitates em̄ magis ꝑiculo se sunt. qz i eis plus regnat sapia mūdi q̄ sapia dei q̄ multū aduersat deo. vñ Gze. in mo. Valde diffi cile est vt his q̄ sapientē se estimat mētē ad hūilita tē reducat. z recte ꝑdicātib⁹ credat. vñ ap̄s Hoz. vij. Sapia carnis inimica est deo. In ciuitatibus em̄ sunt hoies magis ambitiosi voluptuosi. luxu riosi. auari ꝛc. q̄ in villis. Et plura pctā ꝓpetrātur in ciuitatib⁹. qz crapulose viuūt z tepescūt in ocio q̄ duo plurimū administrāt occasionē peccādi. Ex hoies habitātes in villis sunt vt frequētius in cō tinuis labozib⁹. z sic carnē suā macerāt atq; domāt z occasiōes abscindūt. ℳ Sciendū q̄ dūs fle uit sup ciuitatē hier'm. z hoc ex cōpassiōe cozdis. qz cognouit plagā z destructionē ciuitat⁹ z pp'li iu deoz q̄ postea facta est a ꝓncipibus. s. tito z vel pasiano. Nam dūs nr̄ Jesus xp̄s q̄ neminē vult pire expectauit. xlij. ānis anteq; plaga ista quā defleuit sup ciuitatē venit ℟ passione q̄ dūi. xlij. anno a ꝓncipibus romanis hier'm obsessa ē tpe pascali. q̄ et oēs iudeos intra septa sue ciuitatis ꝓclusserunt. Et ad capiendum ciuitatē tres aggeres fecisse legunt vt nullus posset inde egredi nec ingredi. Biennio igit̄ a tito obsessa hier'm tāta fames oēs tenuit q̄ parētes filijs z filij parētibus z viri vxozib⁹ cibos nō tm̄ de manib⁹ q̄ etiā ex ipsoz dētibus rapiebāt. Tanta em̄ fames ibi erat q̄ calcigmēta sua z corrigias māducauerūt pre magnitudine famis. Et legit in sco. hist q̄ fuit in hier'm q̄dā nobilis matro na noie Maria cui p̄dones oia rapiebāt. z adhuc habuit puū puer lactētē. Et cū ampli⁹ nō h̄ret lac ad nutriēdū puer suū occidit eū dicēs. O mi na te esto cibus mr̄i q̄z tibi tam dudū cibū miſtranit. Et duz medietatē pueri coxisset p̄dones odoziferes carnes ad domū ipi⁹ cucurrerūt z miati sūt ei mortē nisi carnē eis oñderet. q̄ oñdit eis medietatē pueri cocti. Q̄ō p̄dones vidētes pterriti sūt. Scōo igr̄ an no titus ciuitatē cepit z funditus tēpluz z ciuitatē euertit ita q̄ lapis sup lapidē nō remānsit. Q̄ō em̄ ista ciuitas hier'm q̄ mō ē nō sit eadē q̄ pius nec in eodē loco vbi p̄us h̄ pt⁹. qz sepulcr̄ dūi nr̄i ihu xp̄i tūc erat ex̄ ciuitatē mō aūt ē i medio ciuitat⁹. Narrat em̄ ioseph⁹ q̄ vndecies cētena milia iudeoz fame z gladio pierūt. Et idē ioseph⁹ dic̄. q̄. xcvij. mi lia vēditi⁹ dispsi sunt. Et sic̄ xp̄m triginta denarijs emerūt. sic ꝑ vno denario. xxx. iudeos romāi vēdi derūt. Hāc futurā plagā xp̄s ex ꝓpassiōe deñeuit. vñ dī i euāg. Videēs ihs ciuitatē ꝛc. Sciēduz q̄ in p̄uti fmone tria sunt dicēda. Primo q̄re eccia iudeos pmittit viuere. Scōo quō xp̄iani erga iudeos debent se hīe. Tertio mouent aliq̄ questiōes de pueris iudeoz. ℳ Qrtum ad primū ē sciē dū q̄ deus noluit q̄ iudei penit⁹ cōsumerent̄ q̄ dispergerent̄ xp̄i q̄ndoq; causas xp̄i q̄s etiā eccl'ia nō p̄sequit iudeos. Pria cā est xp̄i honorē p̄tiarchar tū z ꝓbaz ex q̄bus ppl's iste ꝓcessit. Scōa ꝓpter re uerentiā xp̄i z apl'oz q̄ ex illo ppl'o fm carnē fue runt geniti. Tertia ꝓpter nr̄e fidei ꝑfirmationē q̄z nobis vtiles sunt. Habent em̄ penes se libros ve teris testamenti ex quibus testimoniū ꝓferimus de christo. vt habet Esa. vij. Ecce virgo conci. ꝛc. Et etiam de morte ipsius christi dicitur. Hiere. xj. Quasi agnus māsuetus qui portatur ad victimā Item Esa. liij. de redemptione humani generis q̄ passionem christi facta sic dicitur. Vere languo res nostros ipse tulit et dolores nostros ipse por tauit et nos reputauimus eum quasi leprosum z percussum a deo z humiliatū. Sed ipsi iudei no luerunt credere xp̄m esse filiuz dei z v̄ginis marie z redemptorē mundi q̄ius hoc ex scripturis suis habeant per dicta ꝓphārum qui annūcieuerūt de

xpo. Sed ipsi iudei falsę exponūt sacrā scripturā z dicūt messiā adhuc venturū. Ex ipi decepti sunt et decipiunt. Ihū legit in dial. Cesarij q erat q̄dā adolescens z studens q̄ dormiuit cū filia cuiusdā iudei q̄ cōcepit a studente illo. z studens accepit arundinē z accessit domū iudei de nocte z loq̄bat p arundinē z p fenestrā camere vbi iude⁹ iacuit cū xpīa vxore dicens. Gaudete z glorificate deū q̄ dñs visitauit plebē suā. q̄ virā filia impregnata ē z pariet verū messiā q̄ pmissus ē in lege z scpturis. z ḡ ille studēs fecit ter. z cū gentes cognouissent filiā suā impḡnatā adhibuerūt fidē vbis isti⁹ suggestionis z ānunciauerūt hoc ceteris iudeis. Qui oēs gauisi sunt z deū glorificauerūt. z illā puellā i magno honore tenuerūt. z cū instaret tps pariendi oēs iudei cōgregati sūt ad videndū tā grāde spectaculū. Tandē illa puella pepit cū magno dolore nō filiū ꝫ filiā. Nō cū iudei vidissent pfusi sūt oēs videtes se eē deceptos. z vn⁹ iude⁹ accurrēs cū ipetu ire sue arripiens illū puerū caput ei⁹ ad statuā elisit. z sic oēs iudei illic exūtes cū pfusiōe z idignatōe recesserūt. Quarta cā q̄re eccl'ia pmittit iudeos viuē. ita q̄ nō ex toto deleant ē ista vt ipi nob sint memoriale dñice passiōis. vt q̄tiens iudeos videm⁹ totiēs dñice passiōis recordemur. vñ ps̄. Ne occidas eos ne q̄n obliuiscāt ppli mei ⁊c. Quita cā ē q̄ oēs iudei i fine mūdi dēt puerti. ps̄. Cōuertent ad vesperā. z sic tūc fiet vn⁹ pastor z vnū ouile. z tūc ois isr̄l salu⁹ erit. vñ etiā Hier. xxiij. In diebus illis saluabit iuda ⁊c. ℣ Octum ad scām sciendū q̄ xpiani dñt. x. hīe q̄ ad iudeos. Prio xpiani ꝫ Ray. nō debēt cū iudeis comedere aut eos ad sua cōuiuia inuitare. Scōo xpiani nō dñt in infirmitatib⁹ suis ad se vocare iudeos aut recipe a iudeis medicinā. Tertio xpiani nō debēt cum iudeis balnearī in eisdē balneis. xxvij. q. j. Nullus. z. c. omnes.

Quarto nō debēt pmitti hīe inter xpianos officia publica ne occasionē seuiendi habeant. xvij. q. iij. c. pstituit. Quinto cogēdi sunt iudei talē habitū ꝓtinue deferre q̄ manifeste a xpianis distiguāt ex eodē. In nōnullis. Sexto in die⁹ lamētationis z dñice passionis nō dñt in publicū pcedere z etiā in die parasceues nō debēt hīe ostia apta z fenestras aptas ex eo. q̄ sup̄ dis. Septimū non debent hīe famulos nec famulas xpiani nois. q̄ nullo mō xpiani debēt eē assidui intra domos iudeorū neq̄ tanq̄ famule aut nutrices aut obsterrices. alias ipi xpiani si ab eis nolūt recedere dñt excōicari. ex eo. Iudei. z. c. ad h. z q̄diu tales xpiani sūt in fultio iudeoꝝ ꝓtinue morādo cū ipsis sunt ꝓuisi pceptiōe sacroꝝ eccl'ie. z pricipatiōe oim bonoꝝ q̄ fiunt in eccl'ia z si sic morerent deberēt sepeliri in sterq̄linio z in campo⁊ nullo mō in loco sacro. nec etiā aliq̄ sacrm eccl'ie eis est administrādū z semp talis xpianus inimicus est dei oipotētis. btē Marie gl'iose ỹginis z oim sctōꝝ z angeloꝝ in celo existētiū. Octauo xpiani nō debēt suas domos locare iudeis ad exercēduz vsuras i eisdē. aliās rei erūt pctōꝝ iudeoꝝ q̄ ipsi iudei in domib⁹ eoꝝ cōmittūt q̄ est vnuz de nouē pctis alienis hospitare malos z peccata in domib⁹ suis ppetrari a malis pmittere. ¶ Nono xpiani nō dñt retinere munuscula vl aliq̄ dona a iudeis eis data. Circa q̄ q̄rit an liceat xpiano recipe munuscula vel dona a iudeis. Rndeo q̄ sic. tali tñ mō q̄ ipe recipiēs nō velit aliquid facere xpī talia dona q̄ sit ꝫ deuz z tūc licite pōt recipe ꝫ nō dz sibi retinere nisi forte cēnt talia q̄ ab eo vel añcessorib⁹ suis ipi iudei p vsuraz receperint. vñ be. Tho. in q̄dā epla ad ducissaz lotharingie. Cū ea q̄ iudei p vsurā extorserūt nō pñt licite ab ipsis retineri ꝓsequēs ē vt si vos illa ab eis recepistis nec vos licite retinere poteritis. nisi forte essent talia q̄ a vob vel añcessorib⁹ vīs bacen⁹ extorserūt. Si q̄ vo dāt q̄ extorserūt ab alijs debēt restitui illis q̄bus iudei restituere tenent si inueniūt alioq̄n ad pios vsus fm sui diocesani cōsiliū. talia munuscula z dona dāda sunt. ℣ q̄d ad hec dicta rī sunt q̄ recipiūt xpīnas z dona a iudeis q̄ nō dñt pecunias nisi q̄s cū vsuris lucrati sunt. sic illi q̄ recipiunt aucas vl cancros vel ciphos argēteos z sic de alijs xpīnis. q⁊ oia illa erogāda sunt pauperibus Ergo q̄cunq̄ recepit tali mō aliq̄d a iudeis z monasterio sine restitutiōe ipi z sui heredes q̄ detinēt illa dona z vtunt scienter dānabunt. Etiā oēs illi q̄ comederūt de auctis q̄s iudei xpīnauerūt suis dñis circa festum martini. q̄libet talis tenet pauperib⁹ imtm ei⁹ gare fm ꝓsiliū sui ꝓfessoris. Insup sciēduz q̄ tales vt frequēter hñt infortunia in illis bonis q̄ a iudeis receperūt. etiā si p suis laboribus recepissent tales eēm raro vel nūq̄ ditant. ℟ Decimo xpiani nō debēt sentētiare nec aliquē cogere ad soluēdū vsuras sine iudeis sine xpianis vsurarijs. Nā oēs potestates. rectores ꝓsules. iudices. officiales q̄ statuta faciūt scribūt vel dictāt q̄ q̄s ꝓpellat solue vsuras. vl etiā nō repetere ia solutas aut q̄ obseruāt illa statuta z fm ea iudicāt. oēs tales ipo facto incurrūt sniam maioris excōicatiōis. z tales nō pñt absolui a pctis nisi velint desistere. z antea sūt a sniis excōicatiōis absoluti. q⁊ absolutio a sentētijs dz precedere absolutionē a pctis. ℣ Quo ad tertiū q̄rit vtꝝ pueri iudeoꝝ in utrq̄ pentib⁹ sint baptisandi. Rndet fm. s. Tho. ij. ij. q. x. q⁊ nō licet añ annos discretōis ꝫ q̄n ad annos discretōis puenerint pñt fidē recipe etiā inuitq̄ pentib⁹ baptisari. Ex rō si q̄s puerū iudei in agone mortis baptisaret stati puer ad celū euolaret si sic moreret. ¶ Itē q̄rit vtꝝ pueri iudeoꝝ sine baptismo decedentes silēs sint pueris xpianoꝝ. De hac materia q̄re supza fmone. lxxvij. ℣ Vltimo sciendū q̄ adhuc hodierna die tāta est inuidia iudeoꝝ ꝫ xpm z fidē catholicā q⁊ si auderēt z possent libēter xpm z fidem xpi psequerent. De q̄ legit tale exemplū q⁊ cum in dei in q̄dā ciuitate in die parasceues fecissent imaginē xpi cereā z eā cruci clauis affixissent z lanceis ꝓforassent apparuit btā virgo ꝓquerēs xpianis. de hoc q⁊ sustinerent ℔ q⁊ adhuc in vbe illa die iudei filiū suum crucifigerēt. Christiani aūt iudeoꝝ dolos penetrantes z eos capiētes inuenerūt imaginē crucifixi z eius vulnera cruētata. q̄ miraculo visō multi iudei ad xpianā fidem sunt puersi.

In eadē dñica. Ser. cvj. De mercatoribus.

Ingressus i tēplū ce-
pit vendē vēdētes z emē. Mar. xxj. lu. xix.

Sciendū q̄ sicut xp̄s elecit de tēplo materiali vē-
dentes ⁊ emētes in illo sic p̄ñt denotari duodecim
genera mercatorū p̄cipaliter q̄s elecit de templo
celesti ad p̄fundū inferni. ℟ Primi mercato-
res sunt q̄ mētiēdo ⁊ decipiēdo vēdūt ⁊ emūt. Ꝙñ
querūt q̄ntū illi peccant q̄ nec emere nec vēdere no
uerūt nisi cū mēdaciis ⁊ iuramētis. ℟ñr fm ℟ay.
mortal⁹ ⁊ tenent ad restitutionē. ⁊ ß nō solū intel-
ligit de magnis rebus ß etiā de quibusdā
boib⁹ q̄ quas res vēdunt vel emūt ⁊ tñ eisdē mul-
tipliciter mentiunt ⁊ p̄rios decipiūt in q̄bus oīm
bus deū grauiter offendūt. ℟ Scōi mercato-
res sunt q̄ in statera delinquūt. ⁊ hoc fit tripl'r. Pri
mo cū q̄s diuersa pōdera hñs emit ad maiꝰ ⁊ ven-
dit ad minus. Scōo cū hz mensurā iustā ⁊ pōdus
iustū ⁊ tamē sciēter male mēsurat vel ponderat vt
caupones q̄ replent mensurā cū spuma. Et etiā ali
qui qui digitū libre supponūt. Siꝛ pānicide q̄ cuz
pollice vlnā retrahūt ⁊ sic de aliis. Tertio q̄ quis
habet instā libzā ⁊ mēsurā ß facit vt res ponderosi-
ores fiant tpe vēditōis ⁊ mēsuratōis vt q̄ lanā vl'li
nū aīpgit aq̄. vel q̄ pip ad cellariū portat ⁊ voluit ō
vno latere ad aliud vt eo pōderosius fiat. ⁊ q̄ vinū
q̄ vendit miscet lymphādo vel falsificat. tales ha-
bebūt duplex dānū. Primū tpale deuk. xxv. Non
habebis in vno sacculo diuersa pōdera maius aut
minꝰ. nec erit i domo tua modiꝰ maior aut minor
pōdus hēbis iustū ⁊ vex ⁊ modiꝰ eqlis ⁊ verꝰ erit
tibi vt multo viuas tpe sup terrā quaz dñs deꝰ tuꝰ
tibi dederit. abhoiabik em̄ dñs eū q̄ facit hec ⁊ ad-
uersat oēm iniusticiā. Sic p̄ oppositū cito morīūk
tales ⁊ etiā ille res sic iniuste acq̄site cito recedūt ⁊
p̄dunk. Scōm ē spūale dānū q̄ sctūs michael tru
tinat bona ⁊ mala ipsoꝝ tūc bona opa ipsoꝝ nullꝰ
vel q̄si parui pōderis erunt respectu malorū opez
q̄ scriptū ē. Per q̄ q̄s peccat p hec punik. Deuk.
.xxv. Scōm mensurā delicti erit ⁊ plagarū modꝰ.
¶ Tertij mercatores sunt q̄ ꝓpter dilationē tpis
res suas vendūt cariꝰ ⁊ maiori p̄cio q̄ valent vel
valere p̄nt nisi dubiū sit q̄ merces vendite tpe so-
lutionis debeāt plus vel minus valere q̄ tūc licite
p̄nt vendi in tanto plus in q̄nto estimak q̄ debeant
valere tpe solutiōis. Et hoc intellige si iste vēditor
iam nolebat vendere istas merces ß intendebat ser
uare vsq̄ ad illud tps ⁊ tūc a p̄mo vēdere. Cuz em̄
venditor statuat in corde suo p q̄ntō velit rē suam
dare nō oz ꝓpk dilationē tpis p̄cij augmentare ver
bi gra. Si q̄s iam vellet equū vēdere p. x. florenis
florenis tūc tenek vnū florenū restituere q̄ viuraz
cōmisit. Sz si aliq̄ dicūt nōne possum⁹ vēdere mer
ces nr̄as cū dilatōe tpis. ℟ñr cū dilatōe bñ licet vē
dere ß ꝓpter dilationē p̄cij nō oz augmētari. Quaz
nē q̄ sic vēdunt merces suas longe cariꝰ ꝓpk dilatio
solutiōis q̄s eis in cōtinēti soluerent vsurā com-
mittunt. vtz de vsura. c. cōsuluit. ¶ Quarti sunt q̄
aliud oñdunt ⁊ aliud vēdunt vt faciūt illi q̄ occul-
tant malū sub bono ⁊ bonū ponunt sup malū ⁊ in
medioꝝ vlt̄ius in fundo ponunt illud q̄ deteri-
us est ⁊ dicunt q̄ totum sit sicut superius apparet
⁊ sic mentiēdo p̄ximos decipiunt. Inde legim⁹
tale exemplum in dial'. Cesarij. Quedaz matrona
venit in. xl. ad ꝓfitendum p̄cā sua ⁊ fiectēs genua
sua coꝝā ꝓfessore q̄dā se bonī cōmisisse nouit cepit
narrare. ⁊ cū pharisco illo de q̄ dī in euang. se iusti
ficare dicēs. Ꝙñe tot sextis feriis soleo i aq̄ ⁊ pane
ieiunare ⁊ tales elemosinas dare. eccl'ias frequēta-
re ⁊ multa bona facere. Cui sacerdos dixit ad quid
vña venisti. Nūqd p istis opib⁹ vultis accipe pe
nitentiā q̄re non dicitis p̄cā vīa. ℟ñdit illa. Nihil
mihi ꝓscia sum. Dixit sacerdos cui⁹ estis officij. rñdit
mulier. Ferrū vēdere soleo. Ad quā ille. Volet⁊ ne
aliq̄ñ miozes p̄ticulas in ligaturis maiorib⁹ inter-
misceri ⁊ sic totū vēdere. Dicēte illa. Soleo. rñdit.
Ecce hoc criminale p̄cñm ē q̄ dolus ⁊ fraus. Scōo
interrogauit dicēs. Voletis ne aliq̄ñ mētiēdo iura
re vel peierare ⁊ aliq̄n maledicē emulis vīis ⁊ alijs
plus vendētibus inuidere. ℟ñdit in his sepe deliq̄
Et sacerdos ista oīa sunt p̄cā mortalia ⁊ nisi ō bis
priam egeritis ꝓdignā condēnabimini. Illa territa
in vbis ei⁹ peccasse m'ltipliciter se recognouit ⁊
q̄d de cetero ꝓfiteri deberet didicit. Quinti merca
tores sunt ñ vilius solēt emere rē q̄ valeat. vt ꝓtin-
git in neēcitate cū q̄s coactus ē aliq̄ neēcitate vrgēte
⁊ oportet eū cuz damno bona sua vēdere. Et tales
sic emētes sciēter ⁊ m'to min⁹ in p̄cio dātes q̄ bōa
primi valeāt tenent recōpēsare dānū. Et ß illi nō
aduertūt q̄ q̄ñ si possent libēter emerēt, pvno flo
reno q̄ valeret tres vel q̄ttuor ⁊ de ß sibi nullā cō
sciētiā sibi facē volūt cū talis res cōik sic nō vēdik. ß
ille ex mera ⁊ pura neēcitate sic vēdere cogik. Exem
plū de vno q̄ emit ꝓpetuos reddit⁹ ⁊ certos semp
vnū florenū p nouē. cū tñ ꝓfuetudo ꝓpetuādi red
ditus m'to p̄s reqrat ß vēditor ex neēcitate coact⁹
sic vēdidit ß emptor cū dānatōe suī ⁊ suoꝝ sic emit
Itē alius q̄ vni p. xl. florenis vēdidit vnū equū. q̄
vix. xxx. valuit. ⁊ sup ß ei ꝓcessit ducētos q̄ñq̄ginta
florenos p annū. ⁊ insup eodē āno tal'bis cōicauit
Et talib⁹ vsurarijs p̄cā nō dimittunt nisi restitnāt
⁊ recōpēsent dānū p̄mis. Ꝙñ dī i decre. Vsura-
rius nō vere penitet nisi p̄us vsuras restituat. xxiij
.q. vj. Si res. Et q̄ dcm̄ ē ō vēditore intelligēdū ē
etiā ō emptore. vt q̄ñ credēt vēditor rē suā min⁹ p.
ciosaz eē q̄ sit. vt puta si vēditor aur̄ p miori p̄cio.
q̄ credit eē auricalcū. aial sanū q̄ putat eē infirmū
⁊ sic ō aliis. Et si emptor ß cōgscit ⁊ min⁹ dat q̄ res
valet iniuste emit ⁊ tenek ad restitutiōez. ¶ Sexti
sunt q̄ vitiosas ⁊ defectuosas res vēdunt p bo
nis. Circa q̄ q̄rik vtr vēditor teneak dicere vicium
rei vēdēde. ℟ñr fm. s. tho. ij. ij. q. lxxvij. Vēditor q̄
rem viciosam ad vendendum exponit. ex hoc ipse
dat emptori damni vel p̄culi occasionez. Damnū
quidem si ꝓpter hmōi vicium res sit minoris pre
cij ⁊ ipse venditor nihil de p̄cio diminuit. Periculi
aūt si ꝓpter hoc vicium vsus rei reddak impeditus
vel noxius. puta si aliq̄s vēdat alicui equū claudi-
cantē p veloci. vel domū ruinosam p firma vl' ci
bū corruptū p bono ⁊ recenti ⁊ sic de aliis. Ꝙñ re
spōdeo breuik. Si hmōi vicia sūt occ'ta ⁊ vēditor ñ
detegit erit dolosa ⁊ illicita vēditio. ⁊ vēditor teneak
ad dāni recōpēsatōez. Si vo rei vicium sit mānifestū.
puta si eqꝰ sit monoculus vel cum vsus rei et ſi
nō competat vni tñ pōt competere alteri et vendi-

tor: ꝓpt hoc vicīū subtrahit de ꝓcio inq̄ntū oporret tunc nō tenet ad manifestandū vicīū rei. qz ꝓpter hmōi vicīū forte emptor vellet plus de ꝓcio sbtrahi q̄z eēt subtrahendū. Ūñ vēditor pōt licite vicīū reticere. Hec ille. ¶ Septimi sunt illi q̄ ꝓmpta pecunia emunt z in cōtinenti illud idē sibi vel alij ecōuerso vendūt z ꝓpt dilatōnē dant carī⁹ q̄z valet aut valere pōt. z nullū laborē. vel nullū dubiū. vel nullas expēsas cū hac re hūerūt. ꝯ imediate in eodē tpe z loco ꝓpt dilatōez multo cartus vēdūt. ꝙbi gra. Sic q̄ emūt auenā cū est in bono foro z ꝓpter dilatōz mlto carī⁹ vēdūt q̄z valere pt. q̄ q̄nq̄z emūt duo vel ꝗtuor vasa vini ꝓ ꝓmptis pecunijs. z imediate ꝓpt dilatōnē mlto carī⁹ vēdūt z q̄nq̄z nūq̄z ex̄ cellarijs trahūt. z sic q̄nq̄z illa vasa vini bis vl ter vēdunt z tñ sp i eodē loco manēt. Itē q̄ emūt vina vel blada cū adhuc crescūt miori ꝓcio credētes veritatē cōputato etiā dubio q circa futurā autūnū vl messis tpe magis valeāt. vl etiā tūc mlto carī⁹ vendūt. Sec⁹ aūt si ꝓbabiliter dubitaret si plus vl min⁹ essent ꝓ tūc valiture. qz tūc eēt vsura. Itē q̄ emūt pānū vel lanā vl hmōi ꝓ ꝓmptis pecunijs z immediate carī⁹ vēdūt ꝓpt tpis dilationē tales q̄nq̄z plus lucrant q̄z ille q̄ talia mercimonia ꝯduxit p .xl. vel .l. miliaria z fecit magnas expēsas z labores Circa ḧ ꝗrit vtr negociatores possint licite lucrū accipe z carī⁹ vēdere q̄z emptū sit. Rñdet cū laborāt ꝓ oib⁹ z q̄si cōe negociū i mercatib⁹ gerūt pñt moderatū lucr accipe. Secus ē de īmoderato. vtz ex̄. de emp. z vē. c. j. Sciēdū q ḧ intelligēdū ē si ipe vēditor rē meliorauit. aut etiā qz pcīū rei mutatū est fm diuersitatē loci vel tpis. vl ꝓpt periculū cui se exposuit trāsferēdo rē de loco ad locū pōt carī⁹ vēdere cū tñ hoc moderate fiat vt dictū est. ¶ Octaui mercatores sunt qui tenebrosa loca eligunt z lucē solis z claritatem diei obtenebrāt. Et hoc ideo faciunt vt res aliter appareāt q̄z sunt vt facīūt pānicī de z in hoc oñdūt se eē filios tenebrar. Ūñ dominus merito dicet eis illō Math. xxij. Mittite eos in tenebras exteriores qz tenebras dilexerunt īō tenebras habebūt. Et in ḧ oñdūt se male velle scient facere vel agere. Ūñ de talib⁹ dicit xp̄s in euange. vt hz. Joh. iij. Nis q̄ male agit odit lucē z nō venit ad lucē vt nō arguant opa ei⁹. q aūt facit vitatē venit ad lucē vt manifestent opa ei⁹. qz i deo facta sunt. Et tales mercatores q̄ cā decipiēdi ḧ faciunt q̄ntuz in eis ē oculos xp̄i conant velare. Ūñ autoritas. Oculos dñi oia aspicientes conant velare q̄ malū ꝓ bono nitunt vēdere dare vl mutuare. Et talibus in casu q̄ nunq̄z ꝓmū decepissent sola intentio ad eternā dānationē sufficeret. ¶ Noni sūt q̄ cū mechanicis conueniūt z pactū facīūt dādo eis ꝓmptam pecuniā vt sibi sup terminū assignatū tot paria vel tot facta mechanica ꝓparēt z sciūt veraciter q tpe illo sibi assignato multo plus eisdē mechanicis solueret talia eis sic ꝓparata z sic nimis granāt istos pauperes mechanicos sic q ipsi ex suis ꝓtimis laboribus vix sibi nutrimētum acquirunt. ¶ Decimi sunt q̄ res vendunt que ad nullū vsum sunt vtiles nisi ad peccandum. sicut gladios et sagittas intoxicatas. aut venena. aut falsos tasseres z hmōi. oñes illi indubitanter peccant q̄ faciunt vel tenēt vel vēdunt vl donāt. Et oia mala ꝓsequē tia q̄ cū hmōi fiunt illis imputabunt. qz q occasionē dāni dat dānū dedisse videt. vtz ex̄. de iniu. z dā. c. Si culpa. Cōcordat. s. tho. z hosti. Si aūt ille res q̄ vēdite sunt pñt eē vtiles. vt arma in iusto bello. vel q̄dā venena ad aliq̄ medicinale. vel ꝙ nialia nocua. q talia vēdit vel dat nō peccat. nisi forte sibi ꝓbabiliter dictaret ꝙscia q̄ emptor rē illā q̄reret ad malefactendū tūc eī nō dz ei vēdere. nec dare. nec accōmodare illā rē. ꝙbi gra. Sic si veniret vn⁹ qui vellet vnū iniuste accidere vel aliquez teraliter vulnerare tūc talī ñ debes gladiū vēdere nec accōmodare al⁹ reus eris illi⁹ pcti. Itē aurifaber q̄ facit annulū aureū ille quē scit veraciter abuti velle. scit annulū aureū ille quē scit veraciter abuti velle. scit q velit dare alicui vgini vel multeri vt alliciat eaz ad actū illicitū talis aurifaber reus erit pcti illius z sic de alijs. Et hoc idē possum⁹ a fortiori cognoscere ꝓ talia exēpla. qz si q̄s cognosceret q̄ aliq̄s q̄reret aliquē ad occidēdū tūc indicās sibi scienter locū vbi eū inueniat reus erit homicidio. Itez si q̄s indicaret alicui fornicari volenti ꝓstibulū vel locū aliū vbi tales meretrices inueniret reus erit illius facti Ergo vniuersaliter loquēdo q̄cunq̄z iuuat vbo vel facto aliquē ad peccādū reus erit oīm istoz pctoz Immo nō solū talis q̄ ꝓsentit ḧ etiaz q̄ nō ꝓdit si pōt. Ūñ scīm est. Mādauit deus vnicuiq̄z de ꝓximo suo. ¶ Undecimi sunt q̄ in diebus festiuis mercimonia sua exercēt. Ūñ q̄rit an tales peccent mortaliter. Rñdet fm Guil. Si q̄s ḧ facit nō ex ꝓtemdine sed ꝓ sua necessitate z ante audiuit diuina non credo q peccet mortaliter. Secus si ex ꝓtemdine vel lucrandi cupiditate z maxime se subtrahendo a diuinis. Aut etiā si hmōi mercata ꝓhibita sunt a ꝓlatis illius loci siue forsan excōicata. ¶ Mercata tñ q̄ ex quadā q̄si necessitate fiunt de victualibus z necessarijs ad diē aliquē nō credo illicita eē dūmō tū se ꝓpter hoc nō subtrahāt a diuino officio. Nec hoc nō attēdūt isti institores q̄ in dedicationib⁹ vel in alijs festis summo mane sua vendalia exponūt z totum diuinum officium negligūt nec illa die missam vel sermonem audiunt in hoc grauiter delinquunt. In signum huius tpe pasce ꝓhibet cōto oibus qui mercantias in diebus festis vnis exercent. z cōto nō ꝓhibet nisi ꝓ pcō mortali. Simile est de his q̄ vendunt vel emunt in loco sacro. ¶ Duodecimi sunt q̄ emunt rapinā vl furtū. Ūñ sciendū q̄ q̄ sciunt vel ꝓbabiliter credidit rē eē furatā vel raptā z illā emit grauāt quinq̄z modis. Primo qz tenet sp rem reddere. etiā si ante decem annos emisset. z si eidem qui emit violēter fuisset ablata vel alias sibi perijsset vt si fuisset aial z mortuū sibi fuisset adhuc tenet restituere si vera citer vult penitere. quia semp tenetur fur rem furatam restituere nisi in vno casu. puta si rem obtulisset domino tpe z loco cōgruo z ille noluisset accipere. Scōo qz tenet restituere oēs fructus ꝓceptos z qui medio tpe ꝓcipi poterant. Tertio quia res estimāda est fm optimū suum statum. puta si res tpe venditionis fuisset melioz q̄z postea. tūc nō sufficit q̄ simplr restituatur. Quarto quia non potest repetere ab illo cui⁹ res ē pcīū qō vedit illi q̄ rē vēdidit. nec etiā pōt agere cora iudice ꝓtra ven-

dtozē de pcio salūto q; obstat sibi sua turpitudo. Quinto q; pdit etiā expensas voluntarias quas in ea rem tpe intermedio fecit. Si aūt emit fide bona puta si pbabiliter rem credidit esse iustā. sic bona fides qttuoz sibi ofert. Primo q; nō tenet restituere. Scdo pōt rem alienare. Tertio q; rē nō tenet in casu furtiuo restituere durāte bona fide si res interim pereat absq; culpa sua. in nullo tenet restituere dño. Quarto q; post restitutionē rei pōt agere ꝫ venditoz de pcio qđ dedit. venditoz tenet sibi restituere pcium.

Dūica. xj. Ser. .cvij. De iactantia.

Do homines ascēderunt in templū vt ozarent. vnus pharisē⁹ alter publicanus. Lu. xviij. Dic dī in hi. q; ab quibusdam obseruātijs diuisi erant. Nam in frontalogas scriptus erat ad inuendū q; dei pcepta anne oculos cordis habere deberēt. p; ingē meditatio nē. in manib⁹ q; implationē. In fimbrijs etiā pallioꝝ spinas alligabāt vt incedērent pungerēt numero iste pharisēus erat de q; in pūti euāg. dicit q; cū publicano in tēplū ascēdit vt ozaret. Nota hic q; tuoz mala de supbia istius pharisei. Primū est irreuerētia dei. q; stans apud se ozabat in hoc se irreuerēter apō deū habuit q; genua sua si nō curuabat. Sic adhuc q; didē faciūt multi pē po genu fle. ce. tē. Supbia eñ tollit reuerentiā dei. da q; hoies. q; ex supbia ozāt q; dēs verecūdat se humiliare coꝝ deo suo. Nec etiā primos honorat. q; reputat se meliozē. digniozē ceteris. Sed hūilis honorat deū hūiliter. reuerēter. Silr. primos honorat quia iudicat alios digniozes. meliozes se.

Scdm malū hui⁹ pharisei est cōplacētia sui. q; apud se ipm ozabat. Et dānabile hoi est nimiā cōplacētiā hre circa seipm. q; displicet deo. g; qñ diabolus alicui immittit extollentiā cordis. cōplacē tiā sui ipsius tūc hō cogitare. oz de pctis suis. de iustitia dei. q; non est certus vtrum vnq; vere penituerit. q; de misēdia dei semp debeat hre spem.

Tertiū malū est ꝓtemptus ꝓximi. vū dixit. Nō sum sicut ceteri hoim raptozes. iniusti. adulteri vel etiā h publicanus. Notanduz q; si iste pharisē⁹ sic dixisset. nō sum sīc ceteri hoies iusti tē. q; pctoz sum tē. vel etiā nō sum sicut ceteri pctōres ꝫ amplius oibus pctoz tūc bū ꝓtinuasset suā oionem. Sciendū q; iste pharisē⁹ tria mala alijs imposuit. s. rapinā. adulteriū. iniusticiā. Et licet hoc pōpose dixerit. nō in multis verū dixit. q; milti sunt raptozes. multi sunt adulteri. multi sunt iniusti scīēter res iniustas possidentes. quibus non est spes salutis sine restitutione. emendatione vite. Nō in decre. Non dimittit peccatū nisi restituat ablatū. di. liij. Generalis. xxxiij. q. vj. Si res aliena. xiij. q. ij. fraternitas. Quartū malū in q; reprehēdit pharisēus ille ē iactātia ō bono ope suo q; dixit. Jeiuno bis in sabbato. decimas do oīa q; possideo. Nō in pūti sermone tria sunt dicēda. Primo gre iactātia detestanda sit. Scdo qñ iactātia est pctm̄ mortale. Tertio exēplū de supbia. ¶ Circa primū sciēdum q; iactātia ꝓpt tria detestādo est. Primo q; iactās se de bonis gratis dei effundit. Nō de primo dī Eccli. xx. Gre fauoz effundēt. De scdo maxim⁹ in q̄daz frīōe dī. Nō possum⁹ pximo. deo facere. Item Gre. in mo. O q̄ miseri sūt q; affectāt laudes hoim in fem̄etipis dissipāt frūct⁹ laboꝝ suoꝝ. dūq; se alienis oculis oīdere appetūt dānant qđ agūt. Scdō q; talis q; seipz iactat fert testimoniū de seipo. Ergo ad talē pt dici vere qđ iudei dixerūt ad xpm mēdacē. vt hī Jo. viij. Tu dē teip. te. phi. tē. In xpo cui ꝑ dicebat nō hēbat locū ꝑ dem̄ q; veracē potuit de seipo testioniū phibē q; seipm nouit plene. qđ cūj hoies nō pūt facē. q; seipos plene. veracē nō cogscunt. vñ Hilari⁹. Soli deo ō se credēdū ē q; se solus nouit. Jz i alijs hoib⁹ vez est qđ dicē apls. ij. Cor. x. Nō q; seipz ꝓmēdat ille ꝓbatus ē ꝫ quē de⁹ cōmēdat. Tertio q; talis q; iactat se idolū seipm facit. seipm colēs. q; glaz sibipi attribuit q; deo ꝓncipaliter attribuēda ē. vñ apls. Soli deo ho. q; glo. pē. Nō nob dñe n. no. ꝫ n. q. d. glām. ¶ Circa scdm sciēdū q; seipm iactare siue laudare pt ptingere octo modis. In q̄bus cogscit qđ est pctm̄ mortale veniale. vl etiā nullū pctm̄. Primo pt q; se laudare ꝓpter bonū ꝓximi. vt. s. hō possit fuare suā bonā famā. Sic samuel se laudauit post q̄ seruit coꝝ filijs isrl. vt hī. j. Re. xij. dicēs ad filios isrl. Itaq; ppendat⁹ suz coꝝ vob ab adolescētia mea vsq; ad hāc dīē ecce ꝓsto suz loqmini ō me coꝝ dño. q; coꝝ xpo ei⁹. vtrū bouē cuiuscūq; tulerim aut asinū. si quēpiā calūniat⁹ suz. si oppssi aliquē. si de manu cuiuscq; mun⁹ accepi. q; ꝓtemnā illō hodie restituā q; vob. Et post ꝑ subdit. Testis ē mihi dñs q; nō inuenietis i manu mea q̄ppiā mali. Sic silr hō si q; culpat⁹ cēt iniuste vl etiā timeret iuste inculpari i tali casu silr posset seipm laudare ad ꝓseruandā bonā suā famā. imo hō cū inculpat iniuste tūc tenet defendere suā bonā famā. q; se excusare et oīdere innocētiā suā. q; dī ꝓuerb. xxij. Melī⁹ ē nomē bonū q; diuitie multe. vñ Aug. ō san. vic. Nō sufficit nob vita sctā nisi sit fama bona. Un ēt Aug. Duo sūt tibi necia. s. ꝓscia. bōa fama. Cōscia ꝓpt temetipm. fama bona ꝓpt ꝓximos. ¶ Scdo pōt se q; laudare de bōis suis. ꝓpt sublenatiōz spei sic se laudauit Ezechias rex iuda. vt hī ezech. xxxviij. vbi dī. Egrotauit ezechias vsq; ad mortē. introiuit ad eū Esa. ꝓpha. dixit ei. Hec dīt dñs. Dispone domui tue q; morieris tu. nō viues. Et cōuertit ezechias faciē suā ad parietē. ozauit ad dominum. dixit. Obsecro dñe memēto queso quomodo ambulauerim coram te in veritate et coꝛde perfecto. q; q̄ bonuz est in oculis tuis fecerim. Et flenit ezechias fletu magno. Et factuz est verbum dñi ad esaiam dicēs. Vade. dic ezechie. Hec dicit dominus. Audiui oionem tuam. vidi lachri-

mas tuas. Et ecce ego adiiciam sup dies tuos .xv. annos. z de manu assirioꝝ eruã te z ciuitatẽ istam Sic sili mõ cũ ꝺs esset i magnis anxietatib⁹ pstitutus siue i agone mortis z tẽrationib⁹ maxie veratus z spãliter õ despatiõe tẽrarek tũc posset ꝺs in tali casu bona opa sua ad mẽoriã reducere ne despararet. Et ecõuerso cũ hõ de elatõe z cõplacẽtia sulpi⁹ tentarek tũc pcã sua essent ad memoriã reducẽda vt inde hũiliarek. Hinc sile legit de sancto Anthonio cui dyabolus dixit. Cum te exaltare in elatiõe mentis desidero tunc tu te depmis. z cũ te depme re volo tũc tu te exaltas. Sciendus tñ q in agone mortis hõ maxie dz hre recursum ad diuinã misericordiã. vñ Ambro. in exame. De duĩa miseratõe tũc sperãdũ ẽ ampli⁹ cũ pfidia bũana defecerint, vñ legit õbtõ Bern. q in merito passiõis xpi intrũ pfidebat q exus i ifirmitate. qñq sibi videret q vñ tribunal oñi pnitaret z sathan multa ꝛ eum diceret Rndit. Regnũ celoꝝ duplici iure dus me⁹ obtinet scz hereditate patris z merito passionis sue. altero ipse ptentus alterũ mihi donat. Ad hec inimicus pfusus recessit. ¶ Tertio ꝺs põt se laudare ad gloriã dei z ad edificatiõez pximoꝝ. vt fecit ap'lus Paulus. ij. Coꝝ. xj. Existimo me nihil min⁹ fecisse a magnis ap'lis. Itẽ dic. in alio loco. Abũdãtius oibus his laboi. Itẽ iactat se de his q passus ẽ. vñ di. ij Coꝝ. xj. In labore erũna. i vigiliis multis. in frigore z nuditate. in mortib⁹ freq̃nter z sic de aliis piculis multis q tibi enumerat in q̃bus oibus fuit Hec btus Paulus de se narrat vt eos ad tolerãtiã z opatõez aiaret. vñ dz ibidẽ. Sustinetis eñ si ꝺs vos in seruitutẽ redigit. si ꝺs devorat. si ꝺs in faciẽ vos cedit. ↄõ dz Rom. xij. Bñdicite pseq̃ntib⁹ vos bñdi. z noli. male. Ergo tali intẽtõe põt ꝺs opa sua manifeste coram boib⁹ facere. z etiã qñq de eisdẽ bonis opib⁹ se laudare vt de⁹ ex ꝺ honorificet z pri m⁹ edificet. vñ xps di. vt hi Mat. v. Sic luceat lux vra c. ho. vt vi. op. v. b. z. glo. p. v. q i c. ẽ. vñ Gre. in moi. Actio sit i publico vt intẽtio mãeat i occulto

Quarto cũ ꝺs se iactat xpi aliquẽ actũ venialis pcti. Sic q̃ ꝺs laudari vult eo q venialiꝫ in laude delectek. vbi gra vt cũ ꝺs laudari vult i aliq̃ paruo qõ nõ ẽ ꝺ charitatẽ dei z primi. tali intẽtõe vt bon⁹ soci⁹ estimek z noiek z ꝺ est veniale pctm. Quinto xpter lucrũ tpale z ex auaricia solẽt se aliq̃ laudare vt aliq̃ mercatores q seipsos cõmẽdãt z sic prios in emẽdo vl vẽdẽdo decipe intẽdũt. vel etiã vt aliq̃ hypocriteq̃ se cõmẽdãt xpi lucr. Sciẽdũ q q̃ malus hõ oñdit se bonũ xpi lucr tpale z nõ ẽ z xpi ea recipit aliꝰ elemosinas cũ eis nõ indiget tenetur restituere in foro pscie pauperibus. Nel etiã aliq̃ mechanici q vltra modũ suos labores sua opa extollunt z cõmẽdant. z labores z opa alioꝝ reprehẽdũt z vituperant q̃si nihil valeãt q̃uis etiã q̃q melioza sint. qõ pstat esse ꝺ charitatẽ primi. qz aliꝰ facit qõ nõ vellet sibi fieri. s. artẽ z opa aliorũ vilipẽdendo. Tales grauiꝫ peccãt qz hoc nõ pcedit ex charitate ꝟ ex inuidia. vñ Aresto. ij. topi. Inuidus ẽ q tristat de pspitate bonoꝝ. Itẽ dic Richar. Sikis sili inuidet si in hoc q sikes sunt vn⁹ excedit aliũ. vñ figul⁹ odit siculũ. ¶ Sexto cũ ꝺs se iactat i maliciis suis z tũc tale ẽ pctm q̃le ẽ illud pctm de q̃ se iactat scz mortale z veniale. verbi gra. vt cũ quis se iactat de pcatione mulierũ z de tactu illicito. vel de actu luxurie. vel etiã de supbia vel de cõplacẽtia quam habuit in chorisando vel in aliis pctis. vñ Grego. in mora. Sunt nõnulli qui nequaq̃ deflent qõ fa ciunt. sed etiam laudare z defendere nõ desistunt. Et nimirum cum defendit culpa geminat. vñ dicit quidã. Duplr peccat qui se de crimine iactat. Sci endum q tam ille q̃ aliũ laudat in peccato mortis li ipm in pctõ confortando q̃ ille q̃ laudem queris in pctõ tali ambo grauiter peccant. vñ Augu. sup pl̃. Duo sunt genera pfectorũ. s. vituperantium et adulantiũ. sed plus pfequit lingua adulãtis q̃ vituperãtis. Idez. Adulantiũ lingue ligant hoies in peccatis. delectat eñ ea facere in q̃bus non solum nõ meruit reprehensoꝝ ꝟ etiam laudat ogatoꝝ. Sed hen iã implet illud ps. Laudat pctoꝝ in desideriis suis z iniqu⁹ benedicit. qz supbia noiat honestas auaricia prudẽtia. astutia prudentia z sic de aliis. Sed qui sic laudant decipiunt. vñ Esa. iij. Popule meus qui beatũ te dicũt ipsi te decipiũt. Ergo nõ debemus nos iactãter laudare in maliciis nostris nec gaudere de inigtatib⁹ nostris de q̃bus merito de est. nec velle honorari in his in quibus merito de bemus verecundari coram deo et hoibus. vñ Bern. Quid est magis quersum q̃ letari cũ male feceris z in rebus pessimis exultare. Septimo eñ se ꝺs fal se et mendaciter iactat. Sicut hen sepius cõtingit q multi se iactant de his que nõ sunt vera. z sic mẽ tiendo querũt vanam gloriã. Tunc fm hermã. de schilditz quãdo ꝑ hanc talis iactantie sunt in materia falsa tũc est pctm mortale vel veniale ficut ea falsi tas de qua se iactat vel mendactũ in q̃ gliam q̃ri. ¶ Octauo cum quis se iactat et laudem queri in suis operibus bonis. Tunc fm Hermannũ. de schilditz quando p talem iactantiã querit gloriam que pferr honori diuino vel sue saluti vel dilectiõi primi tunc est pctm mortale. Sed cũ ꝺs se iactat de aliq̃bus z in eis gloriã q̃rit nõ tamẽ pferr illam honori diuino vel sue saluti vel dilectioni proximi etiã si manem gloriam querat potest esse veniale. Et de ista materia loqu it etiã magr in ꝑpen. theo. veritatis dicens. Sed si laudes querit p opa virtutis hoc est dupl'r. Vel q appetitus laudis contingit operi virtutũ tanq̃ incidens. sicut cõtingit in can tu z predicatione quandoq̃ z tũc est veniale. Vel laus est finis pncipaliter pstitutus operi virtutis et opanti ita q ibi pstituit finẽ vltimatũ. sic ẽ mortale qz tũc inberet ei tanq̃ fini vltimo. Ergo aliq̃ pos sunt dãnari cũ bonis opibus suis. s. qui pmo pncipaliter z finaliter intenderent laudẽ humanã quã preponeret deo z xpi saluti. Exemplũ in euang. de pharisco Luc. xviij. qui decimas dedit z duos dies in hebdomada ieiunauit. z tamẽ cũ his pme ruit infernũ qz õ his bonis opibus se iactauit z in eisdẽ vanã gloriã q̃siuit. Sciendũ etiã q sic homo posset amittere mercedẽ suaz si se iactaret de suis bonis opib⁹ etiã si mortaliter nõ peccaret. h ille. Ergo piculosũ ẽ se laudare z iactare i suis opib⁹ bõis. vñ Ysidoꝝ de sum. bo. Qui ꝟ de bono laudari appetit spem pdit z gliam mercedis in futuro non recipit vñ Crisostom Matthe. ¶ Insipiens q̃d tibi prodest

illa laudatio post mortē si vbi eris nō lauderis. Itē nō solū cauere debem⁹ ne bona opa nr̄a iactāter ꝓ feram⁹. ꝫ etiā diligēter cauere debem⁹ ne in elatiōe mētis nos de bonis nr̄is extollamus. Vñ legit tale exemplū. Quidā monachus in spelūca fuit magne abstinētie ⁊ multis annis florēs in vtutib⁹. Qui in ꝓfectib⁹ suis cōfidēs nō totū deo ꝫ sibiſpi attribuebat: ⁊ in mēte sua se exaltabat ꝓpter bona sua opa q̄ fecit. Hāc ꝓsumptionē mētis intuēs tērator dyabolus q̄dā vespe fingebat se in spē mⁱieris oberrantis i heremo. Que vt fessa ad hospitiū spelūce lassitudinē simulās intrus se ꝓiecit. ⁊ obuoluta genib⁹ eius vt sui miserear exorat. Nox inq̄t me apprehēdit iube me in angulo cellule cōquiescere ne feris efficiar ꝑda. Acquiescit ille. At illa causaz errādi p heremū recitans elegantiā corpis ⁊ suauitate sermonis affectū illi⁹ illecebroso amore deflectit hinc laz blādiora eloquia ioci risusq̄ miscent. Manus etiaz procar ad mentū barbāq̄ ꝓtēdit. q̄d plura. Ad vltī mū captiuū ducit militē xp̄i. ⁊ labor ꝓteritor ⁊ ꝓfessionis sue oblitus obscenos iā conebat inire amplexus. Illa vo vlulatū deterrimū emittēs per manus amplexantis elabit. Tūc multitudo demonuz in aere ad hoc ꝑm spectaculū cōgregati ingēti clamore inquiūt. O q̄ te vsq̄ ad celū exaltabas quō demersus es in infernū. Disce qr̄ q̄ se extollit humiliabit. Tūc ille quasi amens deceptiōis sue nō ferens pudorē desperans seipm tradidit oñi immūdicie.

De eadem dominica.

Descendit hic iustificat⁹ in domū suā. Hic in isto ser. est dicendū quō vnusq̄sq̄ dz iustificari q̄ vult saluus fieri. Istū ser. q̄re infra. clxij. E.

De eadem dominica.

Omnis q̄ se exaltat hūiliabit. Hic dicēdū est de supbia vestiū qñ est mortale. Istū sermonem quere ante sermone. lxxxiij. G.

In dominica. xij. Sermo. cviij.

De illis qui arguunt deum.

Bene omnia fecit

Par. vij. Sciendū q̄ diuersi hoies stulti diuersimode deū reprehendūt. ꝑ Primi eñ sunt q̄ deū reprehendūt de ineq̄litate distributionis. vt pauper q̄ multotiēs dicūt. quare deus dat vni multa bona tpalia vñ centū vel plures possent cōtentari: ⁊ mille sinit mēdicare. Rñdeo qr̄ de⁹ vni dat multa aliis pauca ꝫ nō facit sine causa. Pauperibus eñ in signū maioris dilectiōis dat pauca tpalia ⁊ ꝓmittit eis eterna. vñ Matḥ. v. Bti pauperes spū qñ ꝛc. Qr̄ eñ xp̄s pauper diligit oñdit in hoc. qr̄ dat eis q̄ ipse ꝓ se in p̄nti vita possedit. s. paupertatē. vñ dicit p. apbaz. ego vo ege. ⁊ pau. suz. Bern. Xp̄s paup est nat⁹. paup vixit. paup obūt. Vñ Lu. ix. Vulpes foueas hñt ⁊vo. ce. nidos ñ. aūt ho. non hz vbi ca. su. recli. Itē patet in hoc q̄ pauper elegit apl̄os q̄ fuerūt piscatores ⁊ homines pauperes. Sic adhuc hodierna die sibi pauper elegit. vñ Greg. Mos xp̄s eligit q̄s mundus spernit. Idē etiā oñditur in hoc qr̄ oīones eor̄ exaudit ⁊ desideriū cordis ipor̄ implet. ps. Depcationē eor̄ exau. ꝛc. Idē desideriū pauperū exaudiuit dñs. Itē oñdit i hoc. qr̄ xp̄s est memor ⁊ sollicitus sup pauperes. ps. Nō in finem obliuio erit paupis. idē Ego aūt mēdic⁹ suz ⁊ paup ⁊ dñs sollicit⁹ est mei. Itē honorat pauperes ⁊ saluat eos. ps. Honorabile nomē eorū corā illo. Nā diuites hic noiant ⁊ honorant noia eorū: ꝫ pauperes i futuro. vt patz Lu. xvj. de diuite epulone q̄ non noiat in euā. ꝫ paup lazarus noiatim exp̄mit. ⁊ iste ē summus honor q̄ pauperes dñt eē reges ⁊ regine in reḡ celorū. vñ Aug. Nō tibi displiceat pauptas tua. nihil ea potes diti⁹ inuenire. Vis scire q̄ locuples sit celū emit. vñ ps. Alias paupm saluas faciet. q̄ pauperes debēt eē patiētes i sua pauptate: tūc i futuro ditabunt cū eternis diuitijs. Quibusdā etiā bonis hoibus dat diuitias. qr̄ meruerūt a deo. ⁊ etiam vt mereant vitā eternā. vñ Lu. xvj. Facite vob amicos ꝛc. vñ. Bern. in epl̄a. Vere btūs q̄ intelligit nō sup cupidū ꝫ sup egenū ⁊ pauperē. illū inq̄ pauperez q̄ inuite petit ⁊ verecūde accipit. ⁊ accipiens glorificat p̄iem suū q̄ i celis est. vñ Aug. Redime te hō dū vivis. redime te dū potes. redime te inq̄ dū p̄ciū in manib⁹ habes. redime te ne moz amara te ꝓueniat ⁊ vitā simul ⁊ p̄ciū pdas. Sine cā ꝫ vis dimittere vxoz q̄ forsitan aliū accipiet maritū. Sz aliq̄ dicūt mirū est q̄re de⁹ malis hoibus cōcedat tāta bona tpalia q̄ sibi nō seruiūt nec eū diligūt. Rñdet q̄ ꝫ nō facit sine cā. ꝫ ꝓpter q̄nq̄ rōnes malis hoib⁹ bñ facit. Q Pria rō est vt p talia bñficia cōuertant ad deū. Cū eñ nolūt timere penā gehēne vt desistant a pctis: tūc deus ex sua bonitate bene facit eis: vt sic eos alliciat: ⁊ vt se ad deū cōuertant. ps. Dedit eis regiones ꝛc. ergo si es peccator ⁊ deus tibi bene facit dando tibi sanitatē ⁊ diuitias ⁊ honores. tūc cogitare debes si deus in p̄nti tibi bñ facit cū es inimic⁹ eius q̄d tūc faciet tibi cū amic⁹ eius eris cōuertendo te ad ipm. Scōa ratio est vt exemplū benfaciēdi nr̄is inimicis nobis ostendat. vñ Greg. Dis xp̄i actio nr̄a est instructio. q̄ qñ cognoscis deū benefacere suis inimicis: tūc debes recipe exemplū vt tu etiā sic facias tuis inimicis. Unde Matḥ. v. Diligite inimicos vestros benefacite ꝛc.

Tercia rō est vt nullus p̄ncipalit deo ꝓ talib⁹ seruiat q̄ cernit etiā malis dari. Sed seruitiū dei dz ex mera caritate fieri quā debemus hīe ad deū. et firmā spem debem⁹ hīe ad deuz q̄ deus nobis hic in tpalibus ad necessitatē ꝓuideat. et in futuro vitam eternā nobis dare velit. Bern. Tria ꝓsidero i q̄bus tota spes mea cōsistit. s. caritatē adoptōis. veritatē promissiōis. ⁊ ptātem redditiōis. Scio eñ cui credidi ⁊ certus sum. q̄a in caritate nimia adoptauit me. qr̄ verax est in ꝓmissione. potēs in exhibitiōe.

Quarta rō est vt ex ꝓsperitate cōtinua filij dei ⁊ filij dyaboli cognoscant. qr̄ q̄ qs est pctōr et semp habet ꝓsperitatē in tpalibus: ⁊ ex hoc se nō emendat est signū sue eterne damnatiōis. vñ Greg. Magnus affluxus tpaliū est eterne dānatiōis indiciū. Sed aduersitas ⁊ pauptas cū patientia est signuz dilectōis a deo. vñ Apl̄us ad heb. Flagellat omnē f. q. rec. Vñ Greg. Si exempt⁹ fueris a pcussione flagellorum eris ⁊ exemptus a numero filiorum.

Quita rō est vt mali hic remunerent ꝓ bonis suis opibus q̄ in pctō mortali faciunt. q̄a cū istis bonis opib⁹ q̄ qs facit exūs i pctō mortali nihil mere

tur in vitā eternā. Ex quo nullū bonū manet irremuneratū. z in celo talia opa non remunerabūtur: tūc oꝑtet q̄ h̄ in terra p̄ ista tpalia bona ista opa remunerent. vñ Greg. Quicūq; in h̄ seculo bñ habet cū vos bona egisse recolitis valde timescite. ne cō cessa vob̄ ꝓsperitas eozūdez sit remuneratio bonorū z hec est vna ꝑncipal cā q̄re mali q̄ filij dyaboli sunt. z q̄ etiā nūq; cōuertunt nec saluant ꝛ dānant: hūt h̄ ꝓsperitatē in tpalib⁹. in diuitijs z honozib⁹. qz tpi etiā q̄nq; ozāt: q̄nq; eꝛynam dāt. q̄nq; ieiunāt q̄nq; missaz audiūt ꝛc. et sic talia bona opa remunerant eis p̄ ista tpalia bona z trāsitozia. Vñ in decre. Mali ꝓpter bona q̄ faciūt pūtē ꝓsperitatē ꝑ retributiōe suscipiūt. di. xxiij. cq̄q̄. z tales indurati merito timere debēt. qz lignū aridū cū pinguedine pfusum vehementius ardet. Sic z ipsi q̄ hic accipiunt multiplicia bona z bñficia dei z ista i crapulis z voluptatibus cōsumūt vehementius in inferno ardebūt. vñ Apoc. xviij. Quantū i delitijs fuit tm̄ date ei tormentū. ℟ Vñ legit exemplū in vita sancti Ambrosij. q̄ quodā tpe cū. b. Ambro. rhomā pgeret in q̄dā villa rhuscie apud quēdā hoiem locuplētē hospitatus fuit. z cernens ibi oia esse repleta domū z curiā cū iumentis z pecozibus cū famulis et famulabus: tūc illū hoiem sup statu suo sollicite req̄siuit. Cui ille. D. dñe status meus sp̄ felix extitit z gloziosus. diuitijs abūdo. familiā plurimā habeo et oia sp̄ ad nutū meū habui. z nunq; mihi aliq̄d aduersuz accidit vl̄ q̄ō me cōtristaret aduenit. hoc audiens. b. Ambro. vehemēter obstupuit. z his qui se cū in comitatu suo erant dixit. Surgite z hinc q̄to citius fugiam⁹ qz dūs nō est in loco isto. festinate fili nec fugiēdo morā facite ne nos h̄ diuinavltio cōpḧendat: z in pctis eozū ꝑiter z nos inuoluat. Cum ergo fugerent z aliq̄ntulū p̄cessissent subito terra se aperuit. z hoiez illū cū vniuersis q̄ ad eū ptinebāt ita absozbuit vt nullū inde vestigiū remaneret. Nō cernēs. b. Amb. dixit. Ecce frēs q̄ misericozditer deus parcit cū aduersa tribuit. z q̄ seuere irasci tur q̄ sp̄ ꝓspera elargit. In eodē aūt loco fouea p fundissima remānsisse dī q̄ vsq; hodie in huius rei testimoniū adhuc ibidem inuenit. Ecce dilecti amici q̄ horrēda pena z ruina. Nō em̄ ꝛdicamus signis xp̄i. z si corruim⁹ resurgam⁹ ne nr̄a ruina sit vt ruina fulguris. qō fulgur supcadēs q̄daz impetu nūq; resurgit. Scōi arguūt dñm de ordinatiōe tpm̄ dicentes. Jam nimis pluit. iam nimis ningit. iam nimis tonitruat. iam nimiū frigus. iam nimius estus z sic de alijs. Quib⁹ rūdet vt h̄ Act. j. Nō est vr̄m nosse tē. vel mo. ꝛc. vñ stultū ē deū de aura informare q̄ solus nouit omia gubernare. Vñ sequitur q̄ multis de causis deus suscitat aeris intemperiem. ℟ Primo ꝓpter hoim pctā Leui. xxvj. Si māda ta mea nō custodieritis dabo vobis ꝛc. Hoc etiam patz tpe diluuij vbi deus ꝓpter pctā hoim totū mūdū submersit p̄ter octo hoies q̄ remānserunt in arca Noe. etiā ptz i sodomis vbi de⁹ ꝓpter pctā hoim cōbussit. v. ciuitates. z oēm terrā circūiacentē cū igne z solphure. Scōo vt pctōres terroze pcutiat. z sic saltē cōuertant. vñ. j. Reg. ij. Dñm formidabūt aduersarij eius. z sup̄ ipos in celis tonabit. Ex dī. q̄re fit pulsus ꝓtra tēpestatē aeris. Rūdet q̄ ꝓpter duo

Primo vt hoies ꝓpter auditū cāpanarū prouocentur ad inuocandū deū ne nos plaget ꝓpter pctā nr̄a. sicut totū mundū plagauit q̄n diluuiū venit. q̄ hoies siue in die siue in nocte q̄n audiūt pulsum cāpanarū cōtra tēpestatē aeris dūt timere sibi z deū humiliter inuocare vt misericozditer nobiscū agat. z nō subsannare deū nec cōtra eū murmurare. Vñ legitur q̄ erant tres iuuenes simul iacētes in lecto vno. z q̄n de nocte venit tēpestas: medius iuuenis surrexit de lecto z ozauit. z alij duo eum traxerūt z eū deriserūt. z dñs p̄misit q̄ tonitrus alios duos occidit: z tercius solus illesus p̄mansit. Scōo pulsant campane vt dyaboli in aere existētes q̄ nobis nocere nitunt̄ terreant. qz cāpane sunt tube xp̄i regis celestis. Tercio ne hoies nimis cōfidāt i labore suo neglecto diuino officio z seruicio. Si em̄ labore tuo diuinū negligis officiū. laborādo in diebus festis. vel p̄ tuū aratrū abscindis limitē agri proximi tui. vel quācūq; facis fraudē: scire debes q̄ labores tui in manu dei sunt. z q̄n vult pōt p̄ aeris intemperiem deuastare. ps̄. Dedit erugini fru. eo. z la. cozlo. ℟ Vñ legit cōtigisse in anglia q̄ pulcerrima blada creuerūt. z ecce appropinquāte tpe messium venit quoddā genus muscarū in maxima multitudine q̄ illa blada intrā cōsumpserunt q̄ vix inter. v. millaria vnū quartale bladozū inuenirēt. Nomies vo illius patrie q̄sdā de illis muscis ceperūt z diligent inspicierēs inuenerūt eas ꝛras depictas i alis hūtes. in vna ala scribebat ira. in alia dei. vt manifestū esset q̄ ꝓpter demeritū z vindictā dei esset h̄ factum. Quarto vt faciat nos ad deuocimandū et horandū deū. ꝓmptiozes i hoc q̄ cognoscim⁹ nos nihil hīe nisi inq̄tū nobis deus dederit. z ista debemus tūc cōdiuidere cū paupib⁹. vñ Lu. vj. Date et dabit vob̄. z cū grārū actiōe dēmus vti donis dei z nullo mō dēmus murmurare ℨ deū ꝓpt aeris intemperiē. ꝛ deo oia cōmittē. vñ legit i speculo exēplozū erāt duo religiosi q̄rū vnus q̄nq; petebat pluuiā: q̄nq; serenitatē: q̄nq; frigus: q̄nq; calozē. Finq; iudicabat terris sibi cōmissis expedīēs eē. Alter vo nichil petebat in spāli ꝛ totū cōmittebat diuine ꝓuidentie. Cū aūt venisset messis tre illi⁹ q̄ i spāli petebat oēs tre ipius fuerūt steriles. ꝛ tre alteri⁹ erāt copiosissime abundātes. z tūc cognitū ē q̄ iste q̄ cōmittebat se diuine ꝓuidentie erat discretioꝛ z melio⁹ fecit. ℣ Tercij arguūt deū de inequalitate. qz sepe dat paupib⁹ mltos pueros q̄ eos pascē nequnt. z q̄nq; diuitib⁹ q̄ libent hīent pueros dat paucos vel nullos. Rūsio q̄ h̄ nō fac̄ sine cā. Cū em̄ dñs dat paupibus mltos pueros h̄ ꝑ facit i signū dilectōis. z nō est diffidēdū q̄n eos etiā pascet. ps̄. Qui dat iumēto escā ipoꝛ ꝛc. z tū brutū aialib⁹ nihil ꝓmisit. nec etiā ea cū morte sua redemit. nec vitā eternā eis spospondit sic nob. vñ Mat. vj. Nolite solliciti eē dicētes. q̄d māducabim⁹ aut q̄d bibe. ꝛc. Prio q̄rī. reg. dei z iust. ei⁹. z hec oia adū. vo. vñ. ps̄. Nūq; vidi iustū derelictū ꝛc. Scōo de⁹ dat paupib⁹ mltos pueros vt multa ꝓmia eos nutriēdo mereant i celo. X

Circa q̄ō q̄rit vtrū labor sit meritoꝛ⁹ quē pentes hūt cū pueris. Rūr q̄ sic dūmō tal intētio sit i pentibus q̄ intēdūt pueros nutrire ad honoꝛē dei vt filios q̄ inteūdūt pueros nutrire ad honoꝛē dei vt fideles seruitozes xp̄i fiāt. z si ipi parētes sunt in gra

tūc oēs labores ꝗs hñt cum pueris cedent eis ad meritū.s.lactando.balneādo.portādo.involuēdo levando.cibādo.vigilādo.informādo.corrigēdo. qñ delinquūt. Ista oia erūt eis meritoria.vñ apls Scimus qñ diligētibus deū oia coo.i bo. Tercio deus dat pauplb⁹ multos pueros i signū beatitu dinis ⁊ bñdictōnis eterne.vñ ps. Labores manuū tuax qz manducabis btūs es ⁊ bene tibi erit.vxor tua sicut vitis abūdans ⁊ filij tui sicut novelle oli uax in circuitu mense tue. Ergo sīc de⁹ hic multiplicat semē bonox paupex.sic ēt in celo vult multiplicare eox gaudiū. qz oēs ꝗ nati sunt de ipis et ad celū quenient deū eternalit laudabunt.⁊ ꝑ erit eis spāle gaudiū imppetuū. Ergo paupes nō dñt cōqrī de multitudine filiox. ꝗ dñt deū inde laudare ⁊ sibi gr̄arumactōnes referre. Unde Boe. in de consol.phīe dicit. Maxima felicitas huius mūdi cōsistit in amicis. ¶ Sz divitib⁹ de⁹ nō dat pueros. Primo ꝓpter ipos parentes qui sunt ana ri ne ampli⁹ peccēt ꝙ avaricia ꝓpter mltitudinem puerox.qz qñ ꝗs ē avarus ⁊ si tūc hñet multos pueros tunc adhuc efficeret magis avar⁹.⁊ sic deum plus offenderet. Scdo ꝓpter oppressiones pauperx ne intm exactōes faciāt in suos subditos. Si enī ꝓnūc gravant suos subditos qđ tūc facerēt si hñent multos pueros. Tercio ꝓpter pueros ne illi damnēt cū parētibus.cū em̄ pentes possident iniusta bona sciēter.tūc deus ex sua mia talib⁹ parētib⁹ generatiōem subtrahit ne pueros generēt ad dānationē qz ñ solū pentes ꝗ ēt heredes dānabūt ꝓpt iniusta bona .Ergo qlibet divites timere debet ne iniusta bona possideat ꝗ libēter vellet hñe pueros ⁊ nō hz.cuius etiā ꝑ qñq accidit ex naturali defectu.s.ꝓpt sterilitatē pentū. Sciendū ē ꝙ qñq ex pmissiōe divina pueri illox ꝗ sciēter iniusta bona possidēt in puericia moriūt.ne vtant illis iniustis bonis ⁊ sic ꝫ deū delinquāt qz heu avari raro restit. de dono timoris.ꝙ qdam sacerdos monebat qñ dam vsurariū de salute aie sue. qz gravit infirmabat. Dicebat em̄ ꝙ tria sibi essent necria ad salutē. scz cōteri. plene confiteri de pctis. ⁊ restituere ꝝ posse. At ille. Unū duo libēter faciā.tertiū quō facio.qz nihil mihi nec pueris meis remaneret. Et cur em̄ sapientes ⁊ scripture. Et sacerdos ita vere. At ille.ego volo ꝓbare vtr vex dicant.qz nihil relinquā. ⁊ sic moriens ē magis timēs paupiatē tpalem ꝗ eternam. quā eū eternal⁹ subire oportebat.

De eadem dominica Sermo.clx.

Et est continuatio ꝓcedentis sermonis de his ꝙ reprehendūt deum.

Bene omnia fecit.

Mar.vij. Sīc em̄ iam in ꝝmone ꝓcedēti dictū est de tribus generibus ꝙ deū reprehendūt. Hic tā ꝓtinuādo dom ē de aliis generib⁹ eox ꝙ deū reprehenderūt. Ad Uñ quarti ꝙ deum arguūt de imprudentia gubernādi mūdū ⁊ omīa q̄ in eo sunt.sunt illi ꝙ dicūt. qre deus qñq plures iuvenes mori ꝑmittit.⁊ senes debiles ⁊ deformes diu finit vivere. Responsio ꝙ hoc deus non facit sine causa. Nā sepe tales iuvenes si boni sunt mori ꝑmittit ne malicia mūdi eos coinqnet. Sapien. iij. Raptus est ne malicia imutaret intellectū ei⁹ aut ne fictio malicie decipet aīm eius. Scdo de⁹ bonos iuvenes mori ꝑmittit ex eo ꝙ falsus mūd⁹ nō ē dignus tales bonos hñe.vñ Heb.xj. Quox dign⁹ nō erat mūd⁹. ꝗ qñ oēs pestilēte a iuvenibus iciūt i signū ꝙ ꝑbi ⁊ inocētes sunt. Tercio qñ pentes nimis ⁊ idiscrete ⁊ superflue diligūt pueros suos.tūc qñq de⁹ subtrahit eis tales pueros et ꝑmittit eos mori. ¶ Sed qre de⁹ qñq malos iuvenes ꝗ sunt robusti ⁊ fortes. ⁊ ꝝm cursum mōd vtiles veloces ⁊ agiles etiā cito mori ꝑmittit. Rñsio ꝙ ꝑ fit ꝓpt ꝗtuor. Primo ne peiores fiāt. ⁊ ex hoc eox pena augmētaret.vñ Amb.sup Lu. Melius eēt pctōrib⁹ male agētib⁹ mori qñq vt in pctis diu vsent. Et rō hui⁹ ē.qz pena eox ex ꝑ mior erit vñ Aug. Cāto ibi qlibz tolerabiliorē hēbit dānationem qñto minorē ꝑ hūerit iniqtatē. Scdo iuvenes mali in iuvētute moriūtur ne de tpalib⁹ bonis ni mīū cōsumāt.sīc qñq ꝓtingit ꝙ vn⁹ vna die tantū de vino bibit qntū alijs qtuor sufficeret. Sīc sīr in vestib⁹ ⁊ in alijs superfluis expēsis. ⁊ tales nec deo regratiāt nec ei fuiūt.⁊ tm̄ mlta bōa tpalia male inutilit expēdūt vnde alij plures de servientes vivere possent.⁊ iō tales sic multa tpalia dilapidātes ⁊ inutilit consumētes citi⁹ moriūt.vt ista tpalia ꝗ illi male expenderēt.alijs bonis advsum puenīāt ⁊ ide deū laudēt. Tercio qz demeruerūt.⁊ signāter i inhonoratōem pentū.qz sīc de⁹ vult plongare vitā gr̄e eis ꝗ honorāt suos parentes. sic ecōverso vult abbreviare vitā illis ꝗ inhonorāt pentes. vñ Exo. xx. Honora pr̄em tuū ⁊ mr̄em tuā vt sis longev⁹ sup terrā.⁊ ergo inhonorātes pentes suos sepi⁹ moriūtur subitanea ⁊ improvisa morte. ¶ Quarto ꝑmittit de⁹ iuvenes ⁊ fortes cito mori ⁊ hoc in terrorē aliox vt alij iuvenes ⁊ puersi ex hoc terreant ⁊ inde vitā suā emēdēt. Sz etiā alios malos deus qñq diu vivere ꝑmittit. Prio vt puertāt a suis pctis.vñ Esa. Propterea expectat nos de⁹ vt misereat nr̄i.ergo si es hō pctōr ⁊ de⁹ plongavit tibi vitam.p.xx.vl.xxx.vel.xl.anos tūc intelligere debes ꝙ de⁹ ꝑ fecit ꝓpt emēdatōem vite tue.⁊ si te ñ emēdaveris tāto gui⁹ punieris. Scdo ꝑmittit malos vivere vt puniāt bonos. Quō em̄.s. stephanus ⁊ sctūs Laurē. tantā gl̄iam iā hñent i celo si nullos tormentes in pūi habuissent. ¶ Sz paupes ⁊ infirmos claudos ⁊ debiles ꝑmittit de⁹ diu vivere. Primo vt pctā eox deleāt.qz forte graviter peccaverūt in iuvētute ⁊ de necessitate oz vt de quolibet pctō satisfactāt aut hic aut in futuro. tunc deus ex sua bonitāte ⁊ mia ꝑmittit tales hic puniri per tribulatōnes.infirmitates ⁊ pauptates ne in futuro puniātur gravissime.vñ Gre. Misericordit adhibet deus tpalem severitatē ne eternā inferat vltionem.ex quo patz ꝙ qlibet infirm⁹ claudus ⁊ pauper cogitare oz.hec bene demerui. qz pissime de⁹ cū corpe meo te sepissime offendi. ⁊ oportz me satisfacere aut hic aut i futuro. qz nullū malū impunitū.vñ Aug. Hic vre hic seca vt ineternū parcas

Scdo vt meritū illox paupm ⁊ infirmox augmēt.qz ꝑ qlibet infirmitate ⁊ passiōe etiā qtienscūqz

bono hoi acciderit eñnū pmiū hēbit. vt dñs dic̄ in
euāg. Mat. v. Gaudete z exultate qñ merces vra
copiosa ē in celis. Tercō pmittit de⁹ paupes z de-
biles diu viuere vt diuites hēant materiā vitā eter
nam merēdi p elemosinis suis. Quō em̄ diuites
vitā eternā pmereri possent si paupes non essent.
vñ Crisſ. sup mat. Ne putes q̄ ꝓpter vtilitatē pau-
pex deus diuites fecerit q̄s sine diuitibus sustēta
re potuit. ꝫ ꝓpt vtilitatez diuitū paupes fecit. q̄ ni-
mirū infructuosi z steriles erāt futuri nisi paupes
fuissent facti. ℰ Quinti arguūt deū de deformi-
tate creatōis dicētes. Quare deus fecit nos defor-
mes vel leprosos ꝛc. Sic q̄dā rusticⁿ rōe infirmita
tis sue a mēte aliq̄ntulū alienat⁹ ō pedib⁹ suis ait.
Quicūq; fecit hos pedes tres obolos vix meruit.
Rñsio q̄ deus facit aliq̄s deformes vt tollat ipis z
aliis occasionē peccādi. q̄z ꝓpter spēm multi pierūt
Vñ de susanna cuius fuit deuota z sancta ñ pul-
critudo eius fuit illis duob⁹ iudicibus occasio cō-
cupie male. vt hī Dañ. xiij. vñ gre. Si em̄ in corpe
deformi te vix poteris a vana glia z luxuria cōser-
uare q̄d faceres in corpe speciosō. cū caro sp cōcu-
piscit aduersus spm̄. Ex q̄ p3 q̄ illⁱ q̄ ex naturali in-
clinatōe sunt superbi vl luxuriosi de⁹ omps bū facit
eis sūtrahēdo pulcritudinē corpis. ne ipsis z aliis
fiat occasio peccādi. q̄z ꝓpter spēm multi perierūt
℣ Sed d. q̄re deus aliq̄s pulcros creauit. z quō
hō se tenere d3 qñ pulcros hoies videt ne deū of-
fendat. Rñr q̄ duo cogitāda sunt illi q̄ ornatam et
pulcrā pſonā videt. Prio q̄ nūq̄ tantā curā z dili
gentiā habuisti ornādo aiam tuā eternalit victurā
ad cōplacēdū deo sicut illa pſona h3 ad ornandū
corpus suū putridū z mortale z ad cōplacendum
mūdo. z sic dēs dolere de accidia z negligētia tua
z de pditōe illⁱ⁹ aie quā sic pōpose vides incedere
Scdo cogitādū ē illi hoi q̄ setpm cernit eē pulcrū
a deo creatū. vt aliū pulcrū z ornatū hoiem q̄pul
cre sint facies electoꝝ in celo. q̄ z pulcre ornantur
sancti cū stola glie. Si ille mortalis hō q̄ hodie vi
uit z sorte cras morietᵏ tāpulcer est ad videndū. q̄d
tūc erit de immortalib⁹ p⁹ iudiciū eñal viuētib⁹
cū corpe z aia. Et sic hō q̄ h3 sibi acq̄rere affectuz
puniēdi ad celestē claritatē. Sexti arguūt deuz
de imia. vñ ps. Exurge q̄re obdormis dñe. z tales
temere solent dicere. Si de⁹ dēret pign⁹ suū inī iu
deos ponere p me non posset tardius me iuuare.
℟ Ad sciendū q̄ de⁹ pmittit nos multis modis
tribulari. z h3 vtilit. Prio vt hois meritū accumu-
let. Scdo ne hō excellat. Apl's. Ne magnitudo
reuelationū extollat me dat⁹ ē mihi stimul⁹ carnis
meę q̄ me collaphiset. Tercio vt hō a culpa purge-
tur. vt maria sororꝝ moysi q̄ ꝓpt murmur qō fecit ꝛ
moysen pcussa ē lepra corpis sui. Quarto vt ex li
beratōe deus glificet vt in ceco nato. vñ Aug. Pu-
niūtur iusti vt oppssi clamēt z clamātes exaudian
tur z exauditi glificent pfem q̄ in celis ē. Quinto
vt eis ad regnū via ꝓpetur. Act. xiiij. Oportet nos p
mltas tribulatōnes intrare i regnū dei. Luc. xiij.
Nonne oportuit pati xpm̄ z ita intrare in glam̄ suā
℣ Septimi arguūt deū adhuc de gubernatōe
dicētes. Quare de⁹ pmittit tantā ptātē diabolo tē
ptandi homies. Rñr vt tēptati diabolo resistant z
resistendo vincāt. z vincendo eternā mereantur co
ronā. Nulla fm apl'm. Nemo coronabit nisi qui le
gitime certauerit. vñ Augus. Si nullus eēt hostis
nulla esset pugna. si nulla pugna nulla victoria. si
nulla victoria nulla eēt corona. Itē adhuc aliq̄n-
stāt di. q̄re de⁹ pmittit cos tēptari q̄s scit lapsuros.
z q̄s scit dānādos. Rñr q̄ de⁹ rā gl'iosus ē pnceps
q̄ se|bñ dignū iudicat vt sibi liber z volūtarie fui
amus. z nullū vult coactū vel q̄si p crimes trahere
in regnū celoꝝ. Et ī dedit hoi rōem discernendi
inter bonū z malū. z libez arbitriū vt' possit repro
bare malū z eligere bonū. Insup dedit homini an
gelicū auxiliū z sacrā scripturam q̄bus precauere
possit lapsum z resurgere post lapsum. Si g̃ spon-
te relinq̄t bonū z eligit malū diuinā iusticiā habe
bit iudicantē z vindicātē. Si vo reprobādo malū
eligit bonū diuinā miam habebit premiantē. I
Vñ nota pl'es rōnes quare deus creauit hoiem vt
peccare posset. Prima ē vt oñdat potentia dei q̄ so
lus inuertibilis ē. ois aūt creatura ē mutabilis. ps.
Mutabūt eos z muta. tu aūt idē ipse es ꝛc. Scda est
vt ostēdat dei sapia. q̄z ex malo ipe scit eligē bonū
q̄ nō poterat fieri nisi de⁹ creaturā fecisset vtibi-
lem i malū. vñ Augus. Meli⁹ iudicat de⁹ ex malo
eligē bonū q̄ ꝓhibē ne mala p enit⁹ fiāt. Tercia vt
manifestaret dei clemētia q̄ xp̄s p mortē suā homi
nē pditū liberauit. j. Cor. xv. Xp̄us p peccatis no
strīs mortuus ē iustus p iustis. Quarta vt ostēn
dat dei iusticia. q̄ nō solū bonis reddit pmia ꝫ etiā
malis supplicia. vñ apl's. Unusq̄sq; ꝓpriā merce-
dem accipiet ꝛc. ℟ Vñ legit exm̄ tale. Cū q̄dā
heremita murmurasſz in corde suo de diuersis iu-
diciis dei. de hō q̄ illi q̄ male viuebāt sepe bñ habe-
bāt. z ecōuerso bñ viuētes mltas hēbāt aduersita-
tes. Et aliq̄n q̄ bona duxerūt vitā i fine videbāt ha
bere finē a bjectū z mali pulcrū finē. Et boni amit-
tebāt freq̄nter bona tpalia. malis aūt bñ succesſit.
Cū in istis diu se occuparet rogauit deū vt sibi hō
ostēdere dignaret. Tūc affuit ei angelus dicēs q̄
missus esset vt sibi hec ostēderet. z dixit ei vt cū se-
q̄ret in forma heremite pegrini sibi apparēte. Qō
cū facēt venerᵏ prio ad domū cuiusdā hēmite quē
inuenerūt a leonibus dissipatuz frustatim de quo
ille heremita multū admirās ait. Sanctⁿ erat hic
de quo mihi constat. q̄z pseuerauit in hac solitudi-
ne bene. l. annos deo seruiens. z iam a bestijs per-
missus est dilaniari. Ait ei angelus. Nunc vidisti
vnū iudiciū dei. Scdo venerūt ad alium cuius do
mus sup saxū nimis altū sita erat super mare. Cui
predicante angelo de temptatōnibus z ꝛ impatiē
tia tenere pseuerantia cōfessus ē cum multis lacri
mis q̄ cū fuisset ibi cū magna afflictōe penitentie
p. xl. annos ad vltimū ita victus fuerat a cogitatō
nibus suis q̄ volebat dimittere suam bonā vitam
z ad seculū redire. Quē cum videret vere penitētē
angelus ꝓcipitauit eum subito in mari z submer-
sus est. Cum aūt ad hoc factū tetreretur heremita
z fugeret vocauit eum angelus dicens. Noli time
re. ostendit tibi deus fm iudiciū suū. Tercio vene
runt ad domuz alterius heremite qui recepit eos
cū magno honore. z ꝓtinuit ei potum ex cypho
argenteo quē habebat. Quem recipiens angelus

in sinu suo occultas secū asportauit. Venerūt autē de nocte ad domū cuiusdā pdonis militis. qui ex ea recepti & valde male tractati & pcussis afflicti male. De mane noluit angelus recedere nisi pus hospiti loqretur. & extrahēs ciphū dedit sibi illuz. Qđ videns heremita admirabatur murmurās in cozde de hoc qđ viderat. Illa nocte venerūt ad domū alterius militis q̄ satis bene recepit eos tamē mediocriter eos tractauit. In mane dū vellēt recedere rogat⁹ ab angelo dixit filio suo vnigenito q̄ eos pduceret & vīā eis demōstraret. Qđ puer faceret subito arripuit eum angelus & occidit. & in fossaz iecit. Qđ cū vidit heremita fugit dicēs eū nō ee angelū ꝫ diabolum. Ecce inqt angel⁹. In his cām scire volebas. De pzio heremita a bestijs deuorato scias sibi ꝫ ptigisse in cozonā martyrij quā longo tpe hre affectabat. & crebris oronib⁹ sibi dari postulabat. Salutē isti⁹ scī heremite pcurauimus quē pcipitauim⁹ q̄ de suis tēptatōnibus cōpuct⁹ ad deū se puertit & sic mortu⁹ ad deū iuit ñ redeūte tēptatōe qđ concepat adimpleuisset. Ter cius heremita hō ptēplatiuus ē & magnaz oronū Diabolus aūt cū sua astutia puocauerat impedimentū suis oronibus & ordinauit q̄ q̄dam diues illū ciphū argenteū quez sustuli et dederat vt p se oraret. Cū autē orare vellet veniebat sibi cogitatio q̄d de illo cypho facere posset vel ne aliqs furaret ei illū sp timebat. ita q̄ cor suū & orones ille cybb⁹ ei auferebat. Ideo salutē ipius procurauimus cybum illū auferēdo. & nunc redibit ad solitas oro nes sine vllo impedimento. Ille aūt primo⁹ miles ad quē venimus est hō malus. nec ē dign⁹ celesti remuneratione. p eo qđ fecit nobis. ideo dedim⁹ ei tempalem remuneratōem. Alius miles fuit homo hospitalis & multaz elemosinaz. Et cū nō haberet plem rogauit viros religiosos vt rogarēt deum. p eo vt ei plem daret. Qđ & dns fecit. & dedit ei filiū quē me vidisti occidere. Quo habito incepit opa misericordie q̄ cōsueuerat pauperibus exhibere dimittere & multa mala facere. vt multa bona tempalia illi filio accumularet. Puero autem mortuo in innocentia sua salutē pcurauimus. q̄ si superuixisset multa mala cōmisisset. Sic̄r pri & mri q̄ eo mortuo ad consueta opa cōuertenī.

Dominica tredecima. Sermo. cx.

De peccato veniali.

Plagis impositis abiepunt semiuiuo relicto. Lu. x. Sciendū q̄ homo vulnerat in corpe dupl̄r. qñq̄ vsq̄ ad mortē sic spūaliter p peccatū mortale vulneratur hō in aia vsq̄ ad mortē. vñ Jaco. j. Peccatum cū cōsummatū fuerit &c. Qñq̄ aūt vulnerat homo & ledit in corpe nō tñ pterea mozit. Sic spūaliter possumus de peccato veniali intelligere q̄ ad animam. Pñ in pñti sermone tria sunt dicenda. Pzi mo quid sit peccatū veniale. & quot modis cōmittitur. Scōo damna q̄ inferūtur hoi per pctā venialia. Tercio quot modis pctā venialia dimittūtur.

¶ Circa primū sciendū q̄ sm Aug. Peccatum veniale ē qđ hoiem vsq̄ ad reatuz ppetue mortis nō grauat. ꝫ penā merek & facile sibi indulgek. Nō tamē q̄ sm mgrm in cōpendio theologice veritatis. In quibus post bāptismū primo surgūt venialia & post mortalia. vñ Grego. in moza. In vnoq̄ lapsu a minimis icipit ꝫ succrescētibus defectib⁹ ad maioza & grauioza deuenik. vñ Jsi. de sum. bo. Qui dilabūtur ad vicia nō statim a magnis criminibus incipiūt ꝫ a modicis assuescūt vt sic cū maximis cozruāt. Querik vtrū hic in isto seculo aliqs possit viuere sine pctō veniali dū ē in hac vita. Rūdek si loq̄mur de tota vita hois q̄ tam venit ad etatē adultā de excellenti & spāli gīa ē q̄ talis sit sine pctō veniali. Sicut videk dicere. b. Aug. de beata vgine q̄ nūq̄ venialiter peccauit. Tñ si oēs scti interrogarenk vtrū peccassent oēs vna voce rīderēt. Si dixerim⁹ q̄ pctm̄ nō habemus nosmetipos seducim⁹ & veritas in nobis nō ē. vñ Halo. puer. xxiij. Septies in die cadit iustus & resurgit vnde etiā dr in decre. Venialia ex fragilitate hūana cōmittūk & null⁹ hō pt ea vitare. de pe. di. j. medicina. c. Tres aūt sunt. Ex tamē sine pctō mortali qlibet pōt viuere vt dictum ē ante sm̄ōe. lxxvij. C. M Item sciendū q̄ pctm̄ veniale cōmittik q̄tuor modis. Primo q̄n cōmittik aliq̄ pūm q̄ in se ē veniale. s. q̄ non ē p̄ceptū dei nec vnū de septē pctis mortalibus. vbigra. Sicut loq̄ndo verbū ociosum sine causa ē pctm̄ veniale. Item loco se ridere. Item cogitatōes vane & sic de alijs. Secūdo ꝓpter impfectionē actus. sicut primi motus q̄ alias q̄n pfecti essent. essent mortalia. vbigratia Sicut videre mulierē cū libidie & delectatiōe pfectōem tū & plenā deliberatōem. ꝓpter impfectōem act⁹ ē veniale. Ex si cū libidie & plena deliberatōe videt mulierē pcupiscēdo eā erit mortale. Itē irasci sine deliberatōe. Item gaudere de aduersitate alioz & dolere de pspitate nō tñ cū deliberato animo. Si em̄ cū rō aduenerit resistit talib⁹ & expellit tūc nō sunt nisi pctā venialia. Ergo q̄ncūq̄ aliq̄d qđ i se ē mortale pctm̄ fit ita subito sine deliberatōe rōnis ita q̄ act⁹ ille ē impfect⁹ sic oēs subiti motus q̄ sic ꝓuenīūt rōez q̄litercūq̄ et a q̄buscūq̄ fiūt tales subiti mot⁹ & primi sunt solūmō venialia. Tercio mō ꝓpter pniam. & sic p accūs de mortali fit veniale. vñ dr in decre. Fit veniale i pfessiōe qđ mortale fuit in opatōe. de pe. dis. j. quē peniter. Nō qđ illud pctm̄ mutek in se. ꝫ hoc qđ ē mortale tā talik ē venia cōsecutū q̄ obligat ad penā nō eternam ꝫ tpalem q̄ debek venialī. Jō dic̄ Amb. Dē peccatū mortale p pniam fit veniale. Et hoc sic dr veniale ex euentu & p accūs. s. in eo q̄ pena eterna q̄ debek mortali pctō vtitur in penā tpalē q̄ debek venialī pctō. Quarto cōmittik veniale pctm̄ p erroneaz cōsciam qz q̄ aliq̄d reputaret pctm̄ veniale qđ in se nullū esset pctm̄. & sup ꝫ illud idē faceret tūc ꝓpter conscientiam pctm̄ veniale cōmitteret. Et similik hoc intelligendū ē de pctō mortali. s. quādo qs facit aliq̄d qđ in consciā sua diffinitiue tenet ee peccatū mortale peccat mortaliter ꝓpter conscientiā ꝗuis hoc nō sit pctm̄ mortale in se. Unde Augu. Quicqd fit contra conscīam edificat ad gehennā

Notum ad scōm sciendū q̄ pctā venialia inferunt septē damna q̄re merito pctā venialia sunt cauēda a deuotis boib⁹ q̄tū possibile ē. Primū dānū ē q̄ obligāt ad penā nō aūt dekmiate ꝛ pcise obligāt ad penā eīnā vl̄ purgatoriū vel pñtē satisfactōem. ꝫ ad aliquā illaꝫ penaꝫ. qm̄ fm̄ foꝫeccie pñtis satisfacit bō leuit. Ꝫ fm̄ foꝫ purgatorij punict hō grauiꝰ. qz grauiorē penā in purgatorio sustinebit p vno veniali pctō q̄. s. Laurē. sustinuit i craticula. vnō dr̄ in decre. Ignī purgatorio nulla pena tpalis ē cōpabilis. di. xxv. Qui in aliud. hoc multi hoies parū curāt q̄ tot venialia cōmittūt. ꝛ quotidie augmētant sup se. Ꝫ fm̄ foꝫ iferni grauissime qz eternaliter. Queritur vtrū in inferno etiā puniāt venialia. Ad̄r q̄ ꝓpius locus ē hic in mūdo vl̄ in purgatorio vbi venialia purgant. Ꝫ infernꝰ ꝓpius ē locus vbi mortalia puniūtur. Si aūt in mortalibus pctis mortis q̄s tūc venialia eternaliter puniētur in inferno cū mortalib⁹. ꝫ minoꝫ erit pena p venali q̄ p mortali. Scōm ē q̄ animā maculant. Et ponāt tale exm̄. q̄ dentgrek aliq̄ ymago depicta intm̄ q̄ videri nō possit alia vo sic obscurek vt videri q̄dem possit ꝫ nō plene discerni Et ideo ꝓpter talē dr̄iam Greg. dicit. Veniale obscurat. mortale obtenebrat. Item August. de vita xp̄iana. Alia in pctō pseueras nigrioꝫ ē corno ḃ intelligit de pctō mortali. ꝫ veniale solum maculat.

Tertiū ē q̄ minuūt feruoꝫ charitatis sicut aq̄ ignē prtecta. licet totū ignē nō extinguat feruoꝫē tm̄ illius debilitat ꝛ tpat. Et q̄to plura q̄s venialia cōmittit tanto plus minoratur feruoꝫ charitatis. Nam aliq̄ notabilit̄ q̄nq̄ pdūt feruoꝛez charitatis ꝛ tepescūt. Et rō ē. qz venialia nō curāt dimittere. vñ Aug. sup Jo. Minute sunt gutte q̄ tū sil̄ tuncte multa flumia implēt. Mortale pctm̄ extinguit totam charitatē. ꝫ veniale ꝛ charitas se mutuo ꝓpatiūt. ꝛ veiale solū opponit feruoꝛi charitatis.

Quarto potētias aie in bonis tpalibus laffant sicut q̄ ponit alicui onꝰ sup onus minus erit ille ꝓmptus ad ambulandū. vñ Aug. sup Jo. Minuta sunt grana arene. ꝫ si multa arena ponat p̄mit atq̄ oppꝛimit. Potētie. n. rōnalis opatio ē discernere. ꝫ ꝓpt aggrauatōem venialiū non ita clare discernit bonoꝫ ꝛ maloꝫ dr̄iam. In huiꝰ signū boni ꝛ pfecti hoies mūna ēt q̄nq̄ pctā discernūt q̄ imperfecti nō noscūt. vñ gre. xxxj. mora. Quāto maioris lumē gr̄e q̄s pcipit tāto āpliꝰ reꝑhensibilē se cogn̄scit ee. Hoc ēt pz ad sensum. qz i albo ꝛ mūdo pāno ēt pua macla cognōscit. ꝫ i nigro ꝛ imōdo vix q̄nq̄ notabil̄ ꝛ magna macla cognōscit. Sic sil̄r est de cōscia homis. Cōcupiscibilis aūt potētie opatio ē appere bonū qō cognōscit rōnalis. Ꝫ venialia aggrauāt potentiā cōcupiscibilem q̄ nō ita ardēter apperit bonū. ac si nullis venialib⁹ eēt aggrauata. Irascibilis opatio ē detestari malū. In signū huiꝰ pfecti viri q̄ hūt mūdas cōscias valde etiā detestant pna mala qō ipfecti nō faciūt. vñ hiero. in epla. Nōes xp̄o dedicata sic cauere dz mioꝛa quō etiā maioꝛa scies etiā p vbo ocioso rōem ē reddēdā. Quinto retardant a gl̄ia qz hō q̄ deberet ꝛ posset statim post mortē euolare ad celū cogek ꝓpt venialia ad ps in purgatorio expectare. Nūq̄ em̄ ab aliq̄ dei facies videbit donec solvat q̄ penas mimū q̄dran tem venialiū pctoꝝ. vtz mat. v. Nō exibis inde donec reddas nouissimū q̄drantē. vñ Nūm. Nūq̄ em̄ a quoq̄ dei facies videbit donec p penā venialiū pctoꝝ q̄drans mimꝰ psolvat. Et ignis purgatorij ē miro mō grauis. vñ Aug. Ignis purgatorij licet eternꝰ nō sit. miro tñ mō ē grauis. Excellit enim penā quā vnq̄ aliq̄s passus ē in hac vita. Et etiaz p puls pctis oz hoiem i purgatorio q̄nq̄ diu purgari q̄ in pñti faciliter ꝛ leuiter deleuisset. Pñ legit de sozore sancti Damiani. q̄ ꝓpter auditū vniꝰ cantilene quā cū delectatōe audiuit cantare in q̄daz chorea. de q̄ nō fuit cōrita nec pfessa. nec egit in pñti p illo pñiam. fuit in purgatorio xviij. diebus. sicut ipsa post mortē suam reuelauit cuidā sancto hoi. Sextū ē q̄ bōa gr̄ie celestis diminuūt. nō q̄dē illa q̄ tam debēt ꝛ q̄ habemus ibi p meritū reposita. ꝫ q̄ deberent si venialia non fierent. qz medio tpe possent aliq̄ bona fieri q̄ illa venialia fiūt. p que bona opa bonū celestis gl̄ie augmentaret. Et etiam post perpetratōem venialiū tūc fm̄ mgr̄m in compēdio theologice veritatis. oportet nos opa q̄dā ꝙuertere ad solutiōem hmōi debitoꝝ per q̄ etiaz deberet no bis crescē cumulus eterni pmij. Septimum ē q̄ venialia sepe sunt occasio mꝛoꝝ pctoꝝ mortaliū. Et hoc pringit q̄nq̄ modis. Prio ex cōplacētia. vñ Augu. Nullū pctm̄ a deo veniale ē qō nō fiat mortale dū placet. Non idē actꝰ nūero ꝫ idē specie. Notandū q̄ q̄nto ē maioꝛ delectatio in peccādo tanto maioꝛ pena debēt illo pctō in futuro. vnde Apoca. xviij. Quātū in delicijs fuit tm̄ date illi tormētum ꝛ inctū. Ergo ꝓpt securitatē ꝓfitendū eēt q̄ in aliquo pctō qō fm̄ se estimat veiale habuisses nimis magnā cōplacentiā ꝛ excessiuā delectatōem. ḡ reꝑhensibile ē nimiā cōplacētiā hr̄e in risibꝰ i leuitatibꝰ ꝛ in vbis locosis. ꝛ sic de alijs. nisi fieret cā recreatōis moderate. qz fm̄ Aresᵗ. vij. ethi. Hō q̄nq̄ indiget q̄dam delectatōe q̄si q̄dam recreatōe ꝓpt multos labores qui sibi occurrūt. Sed excessus in risibus ꝛ leuitatib⁹ caueri dz. Hñ dicit Basilius. Jocus siue risus remissam efficit aiam ꝛ negligentes erga dei p̄cepta. nec delicta sua ad memoriā p̄t revocare. ꝫ obliuiscēs ea nec se instigat ad pniam et ita paulatim oibus bonis ꝑnabit. vñ etiā Hier. de p̄cēptis mundi dicit. Cōpatik dei filius. ꝛ plorat. hō patik ꝛ ridet. Secūdo ex dispōne. qz p freq̄ntem ipsum venialiū disponit hō ad mortale. Et fm̄ Bi. telligit Gre. Vltasti grādia. vide ne obruaris arena. Hoc dicit qz sepe de minis peccatis pcnitur ad magna. Sicut de parua scintilla q̄nq̄ magnus crescit ignis. Eccl. xix. Qui spernit modica paulatim decidit. Unde Grego. in pasto. Qui minima peccata deflere ac deuitare neglexerit de statu iusticie non q̄dem repēte ꝫ paulatim ꝛ particulatim cadit. Tercioex ꝓgressu. quia quādo insurgit venialis si nō ꝓhibetur posset ꝓgredi vsq̄ ad mortale. nō qz ipm̄ veniale in substantia fieret mortale. ꝫ quia ex ipo venali occasionaliter progrediendo fieret mortale. Istud patet ex primis mobꝰ q̄ int venialia cōputantur. Sed quando delectatio convalescit intantū q̄ cōsensus accedit iam ē peccatū

mortale ⁊ venialе. sic ꝙ sunt duo pctā. vñ Aug⁹. in li. de penitētia. Nō est pctm̄ adeo parū quod nō crescat neglectū. Quarto ꝓpter ꝓsciam erronēā ⁊ nimis strictā. ſ. qū quis teneret firmiter ⁊ diffinitiue aliqđ peccatuz qđ in se est tm̄ venialе. qđ hoc ēsset mortale. ⁊ sic sup hoc facēt mortaliť peccaret ꝓpter ꝓsciam. ℞ Sed q̄tū ad tertiū sciendū. ꝙ peccata venialia octo modis dimittūtur. Prio per cōfessionē generalē que fit publice cū multis ⁊ cōā multis. sicut fit cōiter post sermonē ⁊ p̄dicationem. Et illa cōfessio hz efficaciā ad dimissionez venialiū ex tribus. Primo ex cōtritione confitentis. Scđo ex hūilitate confessionis. Ergo cū humiliatē genua flectere debes. ⁊ caput humiliter inclinare q̄n tu dicis talem confessionē generalez. Tertio ex oīone sacerdotis q̄ dicit super populū. Misereatur vestri oīpotens deus ⁊c. Ergo interim ꝙ sacerdos dicit talem oīonez quilibet recollecto corde ⁊ deuote debet petere ⁊ desiderare hoc a deo impleri quod sacerdos petit. Sic simiľ intelligēdum est de illis q̄ dicūt. Confitebor cū sacerdote ante missam. Secūdo ꝙ deuotam pectoris tūsionem. exemplo publicani q̄ percutiēs pectus suum dixit. Deus ꝓpicio esto mihi pctōri. de pe. di. j. Tres sūt actiones Tertio ꝙ aque bñdicte aspsionem. de conse. dis. iij. aquā sale. Aliq̄ habent aquā bñdictam in domo sua. vt q̄ēadmodū sepe venialiter peccant. ita etiam ecōuerso in deletiōem venialiū aquam benedictam sepius recipiūt. ⁊ laudabilis ⁊ bona ē taliū deuotio. Sciendum est tm̄. ꝙ aq̄ bñdicta deuote recipienda est. nō derisorie sine accipiať a sacerdote. sive a semetipso. Et vbicūq̄ ⁊ in quacūq̄ parte corporis tetigerit hoiem. sive i manibus. sive in facie. sive in alijs locis. bonū est. Attamē in facie cōmuniter accipiť. ⁊ hoc ꝓpter dignitatem. qz facies est nobilior pars corporis. etiā ꝓpter q̄nq̄ sensus. in q̄bus sepius peccauim⁹ q̄ magis vigent in capite. Item bonū est habē aquā bñdictam circa lectū ⁊ spergere se de sero cum ea q̄ndo q̄s vult intrare lectū. ⁊ maxime circa infirmos q̄ sunt sepe aspergendi cū aqua bñdicta ad effugādū fantasmata demonū. vñ ps. Cōtribulasti capita dra conū in aq̄s ⁊c. Vñ in cōsecratōe aque legūtur verba valde notabilia. ſ. discedat oīne fantasma i loco quo aspsa fuerit aqua ⁊c. ¶ Exēplum bul⁹ legimus. ꝙ in vno monasterio q̄dam laycus de nouo ꝓfessus. Cū esset in articulo mortis. vidit totā domū repleri cū deformib⁹ personis ⁊ rostratis. Nō cum significaret custodi suo. ille intelligens ꝙ immūdi spirit⁹ essent. fecit sibi porrigi vas aque bñdicte. ⁊ cum ea aspersit totū locum. ⁊ cum hoc facere alter clamare cepit. Eia eia fac quod facis q̄niā ecce diaboli fugientes sūma celeritate cōtēdūt exire alter in alterꝝ impingentes. ⁊ sic fortiť cepit aspergere. ⁊ sic liberať est eger a demonū infestatione.

Querit. vtr̄ aq̄ bñdicta sit sacrm̄. ℞ Sūr Rayn. mūdi. Vñ dat ꝓra demonū nequicias. ⁊ ꝓra venialia. ⁊ ꝺoē illud qđ effectū sacrm̄etoꝝ impedire posset etc. ℞ Videť Thō. in. iij. di. xij. Totū est benedictū. Virt⁹ eñ que acquisita est aque ex benedictōne ꝓuenit ad aquā addita. Sic est in de oleo nō ꝓsecrato addito sacrato. Quarto est ꝙ ꝓtritionem cordis. ḡ bonū est immediate ꝓterī. q̄n aduertis te aliqđ venialе cōmisisse. Vñ Cassio. sup illud ps. Ad dñm cū tribularer. sic dicit. Dñs nescit differre qđ quem corde cōpuncto senserit sibi supplicare. Quinto ꝙ oratōnez ꝓcipue dñicam. de peni. dist. iiij. Quotidianis Aug. de quotidianis leuibus peccatis sine quibus hec vita non ducit quotidiana oratio fidelium satisfacit. Sexto per episcopalem bñdictionē ⁊ ſm quosdā etiā ꝙ sacerdotalem. Ergo manendū est in ecclesia vsq̄ ad finem misse. ⁊ bñdictionē quaz sacerdos dat in fine misse deuote suscipe debet quilibet xp̄ianus. Septio ꝙ elemosinaꝝ largitōez. vñ Dan. iij. Peccata tua elemosinis redime. Unde canit in quadragesima. Abscondite elemosinā in sinu pauper ⁊ ipsa orabit ꝓ vobis. Quia sicut aqua extinguit ignem ita elemosina extinguit peccatū. Vñ Eccl. iij. Sicut in sereno glacies. ita ꝙ elemosinam soluent peccata tua. Et addunt quidā ꝙ iniuriaꝝ dimissiōez que est elemosina spūalis. de qua dicit Lu. vj. Dimittite ⁊ dimittemini. vnde etiam Augustī. Multa sūt genera elemosynarum quas cum facimus adiuuamur vt dimittantur peccata nostra. Sed ea nihil est maius q̄z cum ex corde dimittim⁹ quod in nos quisq̄ peccauit. Octauo ꝙ dignā eucharistie. cōmunionem. de conse. dist. ij. Cum omne crimē. Et quidam addunt etiam ꝙ extremaz vnctionē. extra de sacra vnctiōe ca. vnico. De his sunt versus. Cōfiteor tundo. aspergor ꝓreor oro. Signor edo dono. ꝙ hec venialia tollo. ⁊ non solum ꝙ illa spāliter enumerata. sed etiam per quodlibet bonum opus delent venialia. ⁊ sicut dicit sctūs Thomas. Plura vel pauca venialia per predicta remittunť ſm q̄ ꝙ hec maioꝝ vel minoꝝ feruoꝝ charitatis concitať qui de pluribus vel de pauciorib⁹ saltem implicite ꝓtritionem continet. Unde non oporteť ꝙ ꝙ hec semp omnia peccata venialia dimittantur.

De eodem euangelio.

Samaritanus appropians alligauit vulnera eius. Hic dicendum est de septē sacramentis ecclesie. ⁊ istum sermonem quere infra ser. cxlviij. P.

Dñica decima quarta. Sermo. cxj.

De sacerdotibus.

Ite ostēdite vos sacerdotib⁹ Lu. xvij. In hoc ꝙ xp̄us leprosos istos post mundationē ad sacerdotes misit dat nobis exemplū honorādi sacerdotes. vñ in p̄nti sermone tria sunt dicēda. Primo de dignitate sacerdotum. Secundo q̄z graviter illi peccāt q̄ sacerdotibus detrahunt. Tercio q̄z periculose stant mali sacerdotes. ſ. cōcubinarij. ¶ Circa primū sciendū ꝙ sicut sunt nouem chori angelorꝝ in celo sic etiam sunt nouem dignitates sacerdotū Primo sacerdotes sunt sup oīes reges ⁊ p̄ncipes tre Hie. e. j. Ego pstitui te hodie sup gentes ⁊ sup regna etiā ptz in hoc q̄ dignitas sacerdotalis hz reges ꝓfecrare ⁊ facere. sed oēs reges mundi nō p̄nt vnū sacerdotez facere. Et in signū eius ꝙ maiores

sant tunc nō est iam ꝓnceps adeo magn⁹ q̄n tenet ceruicē suam in ꝓfessione flectere ꝛ humiliare coꝝ sacerdote loco dei q̄ est vicarius eius. Uñ breuiter deus exaltauit sacerdotes sup oēs hoies ꝛ sup oēs creaturas vñ qui dā doctor dicit. Si ꝓditione estis homines dignitate estis sup oēs homines Idem doctor. Sacerdos est altior regib⁹. felicior angelis creator sui creatoris. Scōo honorauit eos in tpalibus q̄ illa que sibi de⁹ reseruauit. s. decimas oblationes. restamēta ꝓmitias ꝛ alia ꝑimonia crucifixi gratis sacerdotib⁹ cōtulit ꝓsustentatiōe corꝓis vt ille sine labore cū alios hoies laborare oportet q̄n⁹ deo seruiāt in spūalibus. ℣ Tercio honorauit eos eis emunitatē cōferendo vt null⁹ terrenus ꝓnceps sup eos iurisditionē habeat. nec rex nec ꝓnceps nec aliq̄s hoim secularium audeat manus suas violenꝫ in eos ponere vel mittere. etiā minimū. i. in acolitū. Oppositū faciēs eo facto est excōicatus maiori excōicatiōe tam in celo q̄ in terra Sic etiā ꝓtegit eos vt nullus audeat eos ꝓturbare verbis vel factis ꝛ obꝓbriū illis illatū reputat q̄si sibi factū. vñ dñs dicit p ꝓphetā Zach. ij. Qui tetigerit vos tanget pupillā oculi mei. Itē ps. Nolite tangere xp̄os meos. Uñ etiā nec in verbis sunt molestādi nec honorādi. vñ dicit dñs ad moysen ꝛ aaron Bñdicā bñdicētib⁹ vos ꝛ maledicā maledicētibus vos. vñ etiā ab eccia sacerdotes sūt ꝓuilegiati intm̄ q̄ q̄cunq̄ ꝛ libertatē cleri ꝛ sacerdotum statuta faciūt. vel talia statuta seruāt excōicatiōe incurrūt. Itē nullus ꝓncipū secularū audet exactiōes facere in clerū. Itē nec aliq̄s dz pedadū accipe a clero. alꝫs sniam excommunicatōis incurrit. Nec a predicta excōmunicatiōe absolui pōt nisi plene restituerit. Quarto honorauit eos in hoc q̄ ꝓmisit eis aias fidelū. i. ecciam sctām. vñ Crt. Celo ꝛ angelis ꝛ omi creatura honorabilior est eccia. Xp̄s amplius dilexit ecciam q̄ seipm. Uñ venit de celo ad terrā triginta trib⁹ annis ꝓ ea seruituꝝ tandē amarā mortē ꝓ ea sustinuit ꝛ iā dat ei corꝓ⁹ suū i cibū ꝛ sanguinē in potū ꝛ post hāc vitā dat ei seipm in celo in ꝓmiū. Insup hāc dilectā ecciam ꝓmisit sacerdotib⁹ cū oib⁹ donis. i. sacrīs. Sol⁹ em̄ ordo sacerdotalis ex officio dz baptisare. q̄uis in necessitate cuilibz liceat. Itē solus dz ꝑferre sacrm̄ cōfirmatōnis. Itē sol⁹ sacerdos dz audire ꝓfessiōes ꝛ a pctis absoluere ꝛ pniam iniūgere. vñ Joh. xx. Accipite spūsctm̄ q̄ꝝ remi. ꝛc. Itē sol⁹ dz porrigere sacrm̄ extreme vnctiōis ꝛ sic de aliis. In hac dignitate incōprehensibili eos honorauit singularit̄ pre oīb⁹ aliis hōib⁹. Mat. v. Vos estis lux mūdi. Sic em̄ mundus nihil esset sine luce. sic eccia sine sacerdotibus. ✠ Quinto honorauit eos in hoc q̄ vult q̄ districte obediāt eis loco sui ab omnib⁹ hoibus cuiuscūq̄ status ꝛ ꝓditiōis fuerint. Lu. x. Qui vos audit me audit ꝛ q̄ vos spernit me sper. Aug. Nuic q̄d nō dz pastoris est ꝓhibere ne fiat. Greg. audire ne faciat q̄ obediendū est eis tanq̄ xp̄o qui ꝓcipit hominib⁹ ieunare festiuare. ꝛ sic de aliis. Ideo cōminaꝫ dñs inobedientib⁹ ꝛ rebellibus. Deut. xvij. Qui supbierit nolens obedire sacerdotis imperio morte moriat. Exemplū de dathan ꝛ abyron ꝛ chore q̄ rebelles fuerūt moysi ꝛ aaron. ideo terra se aperuit ꝛ vivos eos absorbuit. Sexto honorauit eos dando eis potestatem ligādi ꝛ solued̄i. Mat. xviij. Quecūq̄ ligaueritis sup terrā erūt ꝛc. Nec prās ligandi ꝛ solued̄i vno mō intelligit de excōicatione que est gladi⁹ spūalis. Et est multū timēda ꝛpter quinq̄. De ista materia quere ante sermone. lxix. ℣. Alio mō hec ptās de absolutione peccatoꝝ intelligit. Uñ epus q̄n ordinat sacerdotes exuflat in eos dicēs illō Joh. xx. Accipite spūsctm̄ q̄ꝝ re. ꝛc.

℣ Septimo honorauit eos in hoc q̄ō noiant in scripturis angeli. vñ Greg. dicit. Nēs q̄ sacerdotis noie censent angeli vocant. Quare aūt angeli vocant. q. habēt similitudinē cū angelis. Primo q̄a angelor officiuꝫ est ministrare deo ꝛ hoib⁹. q̄a sm apl̄m Nēs sunt administratorij spūs. Sic etiam sacerdotes hūt ministrare deo die noctuq̄ ꝛ hoib⁹ cū sacramētis. Secūdo q. angelus est vita purus sic ꝛ quilibet sacerdos tenet esse cast⁹. Castitas aūt est vita angelica. vñ Amb. Qui non nubūt nec ꝓcreant sed angelis equales fiunt. Damas. li. de fide ortodoxa. Nuptiꝫ abstinēdo est angelor imitatio. Tercio angeli habent informare ꝛ admonere hoies q̄ bonā inspiratiōem sic ꝛ sacerdotes q̄ verbum dei. Quarto angeli hūt deū laudare ps. Laudate dñm oēs gen. ꝛc. Sic ꝛ sacerdotes quotidie sub prece pro mortalis pcti tenent solueꝛe septē horas canonicas in laude dei. ℣ Octauo de⁹ honorauit sacerdotes in hoc sacerdos aliq̄liter similis ē marie brissime virgini. Primo sicut brissima vgo maria cepit p q̄nq̄ verba verꝝ corp⁹ xp̄i. Lu. i. Fiat mihi fm verbū tuū. Sic sacerdos cōficit p q̄nq̄ verba verꝝ corp⁹ xp̄i. Et sicut imediate p⁹ ꝓcessum marie fuit xp̄s tot⁹ in utero ei⁹ sic imediate post ꝓlationes verborꝝ ꝓsecratiōis trāssubstātiat panis in verꝝ corpus xp̄i. Secōo sic btā vgo post ptū xp̄m portauit manib⁹ suis. ꝛ in ꝓsepe collocauit ꝛ eum ecōuerso leuauit. sic sacerdos post ꝓsecratiōē leuat xp̄m ꝛ locat eū ecōuerso ꝛ portat eū ad infirmos. ꝛ tractat eū manib⁹ suis. Tercio sicut btā vgo fuit sctificata in utero antеq̄ ꝓcepit xp̄m ps. Sctificauit tabernaculū suū altissim⁹. Sic sacerdos antea ordinat antеq̄ ꝓsecrat. q. sine ordine nihil conficeret. Ergo laycus q̄tūcunq̄ sctūs nihil ageret etiam si verba ꝓsecratiōis ꝑferret. ℣ Nono honorauit eos sup angelos. ꝛ etiā aliq̄l sup dignitatē btē marie virginis. Primo in dignitate custodie sacerdos eē habet custodire plures aniās sicut episcopus totum episcopatū. papa totum mundū. plebanus totam parrochiā. Unde Ber. O q̄ digni custodes qui tam sollicite puigilant vt anias sibi credītas a morte eterna custodiant. Sed angelus tantum habet custodire vnam aiam. Bern. Magna dignitas ánimarum ꝛ vnaquaeq̄ ab ortu natiuitatis in sui custodiam habeat angelū deputatum. Secōo in intendo ꝛ tangēdo corp⁹ xp̄i. Angelor em̄ est videre deum. Mat. xviij. Angeli eor semp̄ vident faciē patris mei q̄ in celis est. Sed in hoc sacerdos maior est angelo. q. ille videt iste aūt tractat. ꝛ ex hoc sumit q̄n⁹ nunq̄ sic datum est alicui angelo q̄ sic sumat. q̄ sufficit ei deū ꝓtemplari. Tercio in cō secrādo corꝓus xp̄i. In hoc sacerdos nō solū angelos q̄ etiam mariā matrez xp̄i aliq̄ modo excellit. Unde

minimus sacerdos in terris pōt hoc qđ maximus angelus in celo nō pōt. Vñ Bern. O veneranda dignitas sacerdotū in quoꝝ manib⁹ tanq̄ in vtero vir ginis filiꝰ dei incarnat. vñ etiā Aug. In ꝓsecratiōe sacre hostie tota celestis curia sibi seruit. t dñs celi ad euꝫ descēdit. vñ Amb. sup Lu. Nō dubites assistere angelos qñ assistit xp̄s in altari. qñ. s. imolat. Vñ xp̄s pōt dicere cuilibet sacerdoti illud. Esa. v. Quid vltra debui facere tibi t nō feci. C Circa scōm sciēdū q̄ quilibz hō dz honorare sacerdotes exp̄ deus ita multipliciter honore eos ꝓhoc faciūt q̄ sacerdotes inhonorāt in quo deū ꝑcipiens. Vnde illis q̄ sacerdotes nō honorāt. ꝫ eis detrahunt t infamant. qz illi rursū crucifigunt filiū dei. Nā q̄liēs religioso vel sacerdoti detrahis totiēs sp̄m̄ corōnā capiti xp̄i imprimis. qz ipsi sunt capput t superior pars ecclie militātis. Quotiēs aūt ip sis iniuriā facis totiēs ipm xp̄z clauis ꝓfigis. q̄tiēs eis cōiciat⁹ fueris totiēs in faciē xp̄i ꝓspuis q̄tiens ipos exosos habueris. vel dicta vel facta eoꝝ exprobraueris. totiēs lancea lat⁹ xp̄i cōfigis. Vñ deus oñdere volēs q̄tuz illud pctm̄ detestet oñdit hoc in pena insolita quē dathan t abyron t chore p tulerūt dū eos terra viuos absorbuit. p eo q̄ ipsis sacerdotib⁹ insultauerūt. Ex quo ꝓz q̄ sacerdotes scōm. D Hz q̄tuz ad terciū sciendū q̄ sacerdotes fornicariꝰ in periculosissimo statu stāt vñ sciendū q̄ sacerdos fornicarius vel sacerdos existens in q̄cunq̄ pctō mortali nōdū vere cōtrit⁹. nec dignam agens pniam vt oportet q̄tiēs actū alicui⁹ ordis facit peccat mortal̄r. Vñ qñ baptisat vel absolvit cōfitēres vl̄ p̄dicat aut mīmonia solēnisat aut sacr̄m eucharistie aut extreme vnctōis p̄bet vel mortuos sepelit. aut mulieres post ptuz introducit. vel aquā vel sal in die dñica exorcisat. aut pp̄m aspgit. vel candelas in festo purificationis marie. aut ramos in die palmaꝝ. vel ignē vel cereū. vel baptismū in vigilia pasce vel penthecostes benedicit. vel quod maius ab oñib⁹ his est qñ celebrat missaz t sacr̄m eucharistie cōsecrat atq̄ sumit in oib⁹ istis necnon in alijs actib⁹ q̄ sacris ordinib⁹ sūt annexi. ac in q̄libet ipoꝝ singularit̄ exercēdo sp̄ mortal̄r peccat t totiēs q̄tiēs aliquē actū vt minister eccie exequit̄r et erret sic ex dictis scti Tho. in. iiij. di. xxiiij. manifestissime ꝓbat. Nc etiā nō solū in ꝓscriptis actib⁹ t effectib⁹ ꝫ etiā sm Dyoni. qñ t q̄tiens ad aliquem bmōi actū exercēduz aliquā vestē sacerdotalez sumit siue induit. vt albā vel manipulū vel stolā vel casulam aut alias sacras vestes cōiter vel diuisim. Q̄ reuera satis est horrēdū. stupendū. t valde ptculosum in tali statu atq̄ dignitate tot t tantis criminib⁹ ꝺiacere atq̄ implicari. Vñ nō immerito dz Quanto gradus altior tāto casus ꝓfundior. Item sacerdos incōtinēs t fornicari⁹ suspensus est ipso iure. t missa ei⁹ nō dz audiri. vt ptz extra de cohabi. cle. t mulie. c. Nestra. Audiēs aūt missaz eius peccat mortal̄r sm Tho. in. x. q̄st. q. viij. Hoc aūt intelligē de publicis fornicarijs. C Querit hic si talis celebrat vtz sit irregularis. Rñsio q̄ sic vt dicit Gull. Et querit an eps posset cum eo dispensare. Rñdet q̄ sic exq̄ dispēsatio in hoc casu nō est ꝓhibita t iura q̄ inuenient in ꝟrīū illa ꝓtendunt de sp̄ali dispēso ab hoie nō a iure. qz iura benigni⁹ solēt agere q̄ hoies. hec Gull. Itē q̄rit clerici q̄ expēdūt pīmoniū crucifixi cū meretricib⁹ vtrū teneant ad restitutōem. Rñdet. q̄ clerici q̄ res vel bona eccie dāt meretricib⁹ histrionib⁹ vel etiā suis cōsanguineis nō ad sustētatiōez nature ꝫ vt possint eos ditare de patrimonio crucifixi raptores sūt t tenent ad restitutionē. F Querit vlteri⁹ de q̄b⁹ reb⁹ dūt restituere. Rñdet. q̄ si hūt pīmoniū seculare. vel aliq̄d de artificio vel labore manuali de istis pōt restituere. Sed de reb⁹ eccie nō sufficit restituere. qz q̄cq̄d eis superest supvictū t amictū hoc dñt dare pauperib⁹. Vñ dī in decre. Bona sacerdotis sunt bona pauperuz. di. xlvij. Sicut hi. t. xvj. q. j. c. vlti. Nisi sibi subtraherent de necessarijs vel nisi res q̄s habuerunt de pīmonio vel de artificio expendissent in vsus ecclesie. hec Gull. G Querit vtr̄ cōcubine sacerdotū teneant restituere q̄ a sacerpotib⁹ p tali illicito ope receperūt. Rñr. ꝺm Ray. q̄ sic. Nā fornicarie t hmōi psone turpes tenent restituere ipi ecclie nisi forte eis fuerit datū cā ekyne in sūma necessitate. qz tūc fuit debitū. Idē hostiē. H Sciēdū q̄ mgr̄ in cōpen. theologice veri. li. vj. c. xxv. dicit q̄tuis oēs sacerdotes habeāt claues nō tñ oēs pōt ligare t soluere sicut excōicati suspēsi t heretici damnati. Hoc aūt nō est ꝓpter defectū ordinis. ꝫ qz nō hūt materiā. s. sūditos q̄ auferunt eis qñ excōicant vel suspēdunt. pōt tñ baptisare. qz hoc est sacr̄m necessitatis. Vñ quoq̄ tales eucharistiā ꝓficere. qz ꝫ sūbstātialit̄ adheret ordini. Ligare aūt t soluere ordini adheret accidētalit̄. Vñ nos legim⁹ vnū exemplū de sacerdote fornicario in vita bū Eligij epi q̄ cū quidā sacerdos infamis esset in dyoc. ipi⁹ epi. t frequent̄ admonit⁹ ab eo nollet abstinere a cōcubina t a pctō luxurie. tūc be. Eligi⁹ eps excōicauit eū t ꝓhibuit q̄ nullo mō celebraret. Cū aūt sniam epi quipendere t celebrare vellet. astās altari subito cecidit retrosum t a dyabolo suffocatus expirauit coram omni populo.

Ad eandem dñicam. Sermo. cxij.

De gratiarumactione.

QEcidit in faciem ante pedes eius gr̄as agēs. Lu. xvij. Sciēduz q̄ ille samaritanus a xp̄o de lepra mūdatus reuersus est ad dñm gr̄as agens et de bñficio sibi impēso. q̄ cecidit in faciē ante pedes ei⁹. Vñ in pūti sermōe tria sunt dicēda. Primo q̄ sunt illa q̄ dūt nos inducere ad laudandū t regratiandū deo Secōo de q̄b⁹ debemus regratiari deo. Tercio exemplum de gratiarūactione. I Circa primuz sciendum q̄ septem inducunt nos ad gratiarum. actōnes deo referendas. Primum est sacra scriptura quā spūssanctus locutus est p ꝓphetas t sctōs doctores. Vnde Tho. iiij. dicit thobias senior filio suo. Omni tpe bñdic deū. Sic vnusq̄sq̄ pater debet docere filiū suū ad laudandū deū. exemplo illius thobie senioris. Item p̄s. Bñdic dominū in omni tpe semper laus eius in ore meo. O q̄ felix esset hic qui hoc in veritate cū ꝓpheta dauid dicere pos-

set. Ad hu. in li. pſes. Vere felix esset q̄ posset diuine laudi sp̄ insistere. Itē apl's in oñib⁹ gr̄as agite.

¶ Secundum quod nos inducit ad laudandū deum est ꝓsideratio creaturaꝝ q̄ suū creatorē laudant. Vñ in illo p̄s. q̄ cantat in matutinis. s. Benedicite oīa opa dñi ⁊c. monent oēs creature. s. montes ⁊ colles. lingua fructifera. ⁊ oīa germinantia in terra aqua ignis ⁊ pisces maris volucres celi ⁊ bestie terre. ⁊ sic de alīs p̄ter pctōrem ⁊ dyaboluz illi nō monent ad laudandū deū q⁹ indigni sunt q⁹ nō est speciosa laus in ore pctōris vt habet Ecci. xv.

Sed. d. quō creature iam enumerate laudāt deū Rñr. Aqua per ꝓtinuum cursuz suū inquantū p̄t laudat deuz. terra aūt germinādo fructus ⁊ flores arbores in altū se erigendo ē crescēdo erga creatorem volucres in cantādo ⁊c. Absurdū est hoiem tacere ⁊ de mane in lecto dormire ⁊ pigritari cū auicule q̄ue in aurora deū suū laudāt. vñ Gre. in ome. Mirū est q⁹ deū hō nō sp̄ laudat cū oīs creatura ad deū laudandū sp̄ eū inuitat. ¶ Terciū est natura ꝓpria. Nā in corpe humano generauit natura tot membra vt dicūt phisici q̄t sunt dies in anno vt ex hoc rōnali etiā instinctu informemur ne vlla die nos ꝓtranseat sine laude diuina ⁊ gr̄arūactione. Ergo cū q̄s membra corpis sui inspicit tunc reducere debz ad memoriā q⁹ deus tot mebra corpi suo ꝓtulit q̄t sunt dies in anno vt deū laudare debeat cū corpe ad honorē ip̄i⁹ ordināndo cogitatōnes cordis. vba oris ⁊ opa corpis. vñ apl's. Omnia q̄cunq̄ facitis in vbo vl' ope oia in noie dñi Iesu xp̄i fa. ⁊ ex hoc actiones illi⁹ hominis nō censent humane sed poti⁹ celice ⁊ diuine. q⁹ celicā formā ip̄is imprimit cū in eisdē solū diuinū honorē intendit. ⁊ sic hō in oib⁹ actibus suis p̄t mereri remunerationē eterne vite. s. comedendo. bibendo. dormiendo. laborādo vñ Apl's. Sciṁ q̄m dili. deum oia coo. in bo Oz hō sumēdo cibū in hoc deū laudare p̄t patet p̄ Aug. dicentē. Poꝛro si manducas ⁊ bibis adrefectionē corpis ⁊ deo gr̄as agis. ⁊ cibus ⁊ pot⁹ tuus laudāt deū. Itē dormiēdo vñ Gre. Somnus sctōruz nō vacat a merito. q⁹ cū hō comedit vl' dormit p̄ sustentatione ⁊ ꝓfortatiōe sue nature vt deo fruire ⁊ laborare possit sp̄ mereā. Ergo bonū ⁊ laudabile est a q̄libet xp̄iano q̄ cū de mane surgit vt oēs suas actōes ⁊ opa q̄ illo die facere intēdit deo offerat ⁊ petat ab eo dirigi in oib⁹ vbis ⁊ factis. Et cuz de sero trāsit dormitū q⁹ antea discutiat p̄ria suā conscīam si in aliq̄ deū illo die offendit vt de hoc doleat ⁊ sic cū ꝓrito corde se ad lectū suū locet. vñ Cri. in ſ. q̄daz. q̄ñ accubueris sup stratū tuū anteq̄ veniat tibi somn⁹ ꝓfer in meditū codicē ꝓsciam tuaz reminiscere pctā tua si q̄d in vbo vel facto vl' cogitatiōe peccasti. q⁹ valde periculosuz est dormire p̄uā noctē scienter in pctō mortali. q⁹ si q̄s mozeret eternaliter dānaret. vñ Dyoni. de. di. no. Audacioz est qui cū vno pctō mortali dormit q̄z q̄ cum septē hostibus de morte sua inuicē obligatis p̄fligit. Ergo debem⁹ sp̄ stare in timore dei die noctuq̄. ⁊ eū sp̄ p̄ oculi' hr̄e in oibus cogitationib⁹ vbis ⁊ opib⁹. vñ Ysi. de sum. bo. Timor expellit pctm̄. timor reprimit vitiū. timor cautū facit hoiem ⁊ sollicitū. vbi timor nō est ibi salus non erit. Vñ scriptū est. Eccl. xxvij. Si nō in timo. dñi tenu. te instanter cito subuertet dom⁹ tua. vñ Her. Cōnexa q̄dez sunt timor ⁊ religio nec manere p̄t altez sine altero. Q̄ plures sunt q̄ sine oi timore dei viuūt. ⁊ illis nō cristi lus vñ p̄s. Initiū sapiētie timor dñi. nā hō q̄āmcunq̄ sctūs si non in timore dei stat finaliter male habebit. vñ Bern. Hē nāq̄ vtutū edificiū illico ꝓcipitiū. si timoris dñi amiseris fundū. Magit i p̄cipitiū. si timoris dñi amiseris fundū. Magis tū q̄ inducit ad laudādū deū est q⁹ deū laudare ei gr̄as agē est q̄dā diuine maiestatis ꝓfessio ⁊ necessitatis denotatō. In h̄ em̄ q⁹ deo de suis bñficijs cōs gr̄as agim⁹ eū dñm nr̄z ⁊ capitaneū p̄fitemur. vñ xp̄s volēs de. v. panib⁹ festū facere. q⁹ nō solū festū hūanū ſz diuinū gr̄as egit ⁊ fregit deditq̄ discipl'is suis vt apponerēt turbe. Itē est etiā nr̄e necessitatis denotatō. q⁹ em̄ regr̄atur suā necessitatem p̄fitet. Cū em̄ deo de receptis gr̄as agim⁹ p̄fitemur q⁹ nihil hēm⁹ nisi q̄ de el⁹ mūere possidemus. ¶ Quintū inductiuū est. q⁹ gr̄az actō bonoꝝ receptoꝝ a deo augmētatio. Nā deū sic pnocamus ad dandū maioza si de pceptis gr̄as referam⁹. vnde Bern. Bona mltiplicant si p̄oza rāq̄ dona sulcipiāt. vidēt. vñ etiā Crisſ. sup mat. Gr̄arūactio est inuitatio ad pl⁹ dandū. Et tō optim⁹ mod⁹ impetrādi de pceptis p̄us gr̄as agere deo. Ergo q̄ nō seriole aliq̄d a deo vult impetrare tūc de pceptis p̄mo oz gr̄as agere vbi gr̄a. Si petis a deo aliq̄d tpale tibi necessariū. i. p vestimēto corpis tunc antea sibi regr̄ari debes q⁹ te misericorditer a puericia tua vestiuit. ⁊ nunq̄ te p̄ frigore mori p̄misit. vñ Greg. Sequentiū rex certitudo est p̄teritaruz exhibitio. Simr si petis cibū tūc regr̄are sibi q⁹ te pauit a iuuentute tua. simr si petis ꝓseruatiōez fructuū segerū vel neaꝝ. tūc regr̄are sibi de pceptis fructib⁹. simr si petis ꝓseruari cū mercimoniis tuis a raptoribus tūc regr̄are sibi q⁹ te antea sepi⁹ custodiuit ⁊ pspitatez pcessit. Et postq̄ ad domū reuersus fueris. tunc debes q̄ lucratus es debes ip̄i xp̄o gr̄e dare. s. pauperib⁹ subueniēdo. Et si aliq̄d difficultatis tibi in corpore vel reb⁹ acciderit. hoc tibi ⁊ pctis tuis ascribere dēs. q⁹ antea ingr̄⁹ fuisti. ⁊ dona ⁊ bñficis deus male expēdisti. q̄ de⁹ sup te pmisit. ⁊ dic cū p̄s. Iudica dñs in oibus vijs. s. ⁊ sanctificet. ⁊c. q⁹ ingr̄tus mereā p̄uari tam habitis nec est dign⁹ recipiēdis. vñ aug. Dū dedit de⁹ gratis tollit ingratis. vñ etiā Bern. in ser. Accipiēdis indign⁹ est q̄ fuerit de acceptis ingratus.

Sextū est q⁹ gr̄arūactō est ꝓseruatio acceptoruz tam spūaliū q̄z tpaliū. vñ Crisſ. sup Mat. Optima bñficioꝝ custos est ipa memoria bñficioꝝ ꝓpria. ꝓfessio gr̄aꝝ. ergo q̄cunq̄ aliq̄d bñficium a deo accepis ⁊ si illud pdere nō vis tūc sis grat⁹ deo. q⁹ nisi dñs custodierit ciui. fru. vi. q̄ custo. eā. Septimum est q⁹ gr̄arumactio est beatoꝝ in celo exhibitio. opatio. qui nihil factūr nisi q⁹ deū p̄ suis beneficijs laudāt. Esa. lj. Gaudiū ⁊ letitia inuenit in ea gratiarumactio. ⁊ vox laudis. p̄s. Beati q̄ habitant in domo ⁊c. vñ Bern. Discamus in terris q̄s facturi sumus laudes in celis. Nihil ita p̄prie in terris celestibus habitationis statū repꝛesentat sicut alacritas laudantiū deū. Ex q̄ ꝓz q⁹ q̄ hic deū devote laudare nō h̄t officiū sctoꝝ ⁊ angeloꝝ in celo exhibitū. Sz homines ingti q̄ deū in suis bñficijs nō laudāt tales ob

minuke ſcēt in futura vita. vñ Aug. in li. cōfeſ. Qui hic incipit tacere in futuro mutus erit. ¶ Circa ſecundū ſciendum q deo regrari debem⁹ de multiplicibus beneficijs ab eo nobis impēſis. in quib⁹ nobis maxima ſuam charitatē oñdit. Et h fecit ſiptione carnis. in tolerantia paſſionis. In dignitate creatōis. in aſſumte creatōis oñdit de⁹ q plus dilexit hominem ꝯ aliquā aliā creaturā mūdi. Et hoc in duob⁹. Prio qa eū ad imaginē z ſilitudinē ſuā fecit. vñ Geñ. j. Faciamus. ho. ad imagi. z ſi no. Inſ. Fateor dñe z gras tibi ago. qz me creaſti ad tuā imaginē vt tui memor ſim. te cogitē te diligā. te intelligā. Scōo qz eū dñz oim creaturarū ꝓſtituit. z ꝓpter eū oñes creaturas creauit Geñ. j. Dñami piſcib⁹ maris z volatilibus celi. z vniuerſis aiantib⁹ ſup terrā. Ecce dedi vobis oēm herbā z vniuerſa lingna ꝛc. Qz ei de⁹ oēm creaturā ꝓpt hoiez creauit p̄z ꝓmo i angel' q ſeruiūt hoibus. vñ pſ. Angel' ſu. mā. de te. vt cu. te i o. vijs tu. Ite ſol lucet tibi in die z luna in nocte. terra profert tibi fructus. aq piſces. aer volucres. ignis calefacit pſ. Dia ſbiecciſti ſb. pe. eius. Ergo qñ qs vtit bene ficijs dei. ſ. induendo tunicā. laudare deum dz q ouē creauit q lanā portauit. Sitr cū comedit cibū z bibit potū laudare dz illū a q habet. ſ. ipm deū q oñia ꝓpter hoiez creauit. z vti dz creaturis creatis ad honorē dei z vtilitatē ꝓximā. Sed heu pl'es ſūt qui nō regrant deo de creaturis ſuis imo ſepius abutūtur donis dei. vñ Aug. de. ci. dei. Quiſq; dei bñficia nō videt cecus ē. nec laudat ingrat⁹ ē. qſquis in laudā do reluctatur inſan⁹ ē. Et tales de oib⁹ de his diſtricta reddēt rōnē. vñ Criſ. ſup Math. In die illa nibil ē qō rñdeam⁹. vbi celū z terra aq ſol luna dies noctes z mūdus tot⁹ ſtabūt aduerſus nos in teſtimoniū pcōz nrōz. Scōo i aſſumptiōe carnis oñdit q pl⁹ dilexit hoiez ꝯ angelū. z h tripl'r. Primo in honore. qz eius naturā aſſumpſit z nō angeli. vñ Apls Heb. ij. Nuſq; angelos apprehēdit ſz semen abrae. Scōo in amore. qz hoiem ꝓpio ſanguine reparauit. qō nō fecit angel' lapſis. j. Coz. vj. Empti eñ eſtis ꝓcio magno. Tertio in viſiōe. nā ex cōtemplatōe hūanitatis hō maiori gaudio ꝯ angel⁹ pfruetur in patria. qz ibi videbit ſuaz naturā diuie natu re vnitā. qō nō videbit angelus. Job. xix. In carne mea videbo deū. Tertio in tolerātia paſſiōis oñdit q pl⁹ dilexit hoiem ꝯ ſeipm ꝓ mō loquēdi. qñ pro hoie expoſuit corpus ſuū. vñ Job. xv. Maiorē charitatē nemo hz vt aiam ſuā ponat qs ꝓ amicis ſuis Et ſic regrari debem⁹ deo de beneficio creatōis. incarnatōis z paſſiōis. Et nō ſolū debem⁹ deū laudare in ꝓſpis ſz etiā in aduerſis. vñ Greg. Recte mentis eſt deum nō ſolū in ꝓſperis bñdicere ſz etiaz in aduerſis collaudare. qz ſm Guil. Min⁹ periculoſa ē aduerſitas ꝯ ꝓſperitas. vñ pſ. Cadent a latere tuo mille z decē milia a dextris tuis. vñ Aug. Ipm laudā ſiue in eius donis ſiue in eius flagellis.

¶ Ergo deum laudare debem⁹ tam in infirmitate ꝯ in ſanitate tam in pauperrate ꝯ in diuitijs ꝛc. Exemplū de grāz actione habem⁹ tale. Erat quidā monachus ordis ciſtercien. cuius virtute multi ſanabant infirmi maxime z cōtactu veſtimētoz eius. Qui cū interrogaret ab abbate ſuo que eſſet cā miraculoz eius. Rñdit. Nō p ceteris fratrib⁹ laboro ieiuno vel oro. ſz h vnū ſcio q extollere me nō pt ꝓſperitas nec frangere aduerſitas. Cui abbas. Non te ꝓturbauit q miles talis nup grangiā nrām incēdit. Rñdit nō. Totū eñ deo cōmitto. Si modicū habeo cū grārū actione accipio. Si multū item gratias ago z cognouit abbas q vtus tantoz miraculoz eſſet amor dei z patiētia in aduerſis z cōtēptus rerum mūdanaz z terrenaz.

Dominica. xv. Sermo. cxiij.

De ſeruitio dei.

Nemo poteſt duob⁹ dominis ſeruire. Mat. vj. Lu. xvj. Sicut dic Aug. Deus hoiem fecit vt ſūmū bonū intelligeret. intelligēdo amaret. amando poſſideret et poſſidendo frueretur. Ideo xps in verbis premiſſis vult nos abſtrahere a ſeruitio mūdi ad ſuū ſeruitiū in hoc qō dicit. Nemo pōt duobus dñis ſeruire. ſ. ꝛria ꝓcipientib⁹. Iſti duo dñi ſūt de⁹ z mūdus. Sed heu mūdus plures habet ſeruitores ꝯ ipe deus.

¶ Ad ſciendū q ſm Guil. lug. ſeptē ſunt cauſe q re aliqui nolūt deo ſeruire. Prima cauſa eſt quia iuuenes adhuc ſūt. z in h oſtēdunt ſe iuuentutem a deo nō recepiſſe cū ei in iuuentute ſeruire nolūt ſed ſolū in ſenectute ſicut aliq mūdani z dei inimici dicūt man ſol ſich der iugēt gebrauchē oder genyetē. Hō eſt malū verbū in ore xpiani. Nam in illo vbo oſtēdūt q diabolo in iuuētute potius ē ſeruiēdum ꝯ deo. z tales volūt offerre deo feces. i. ſenectutem et diabolo z mūdo offerūt purū vinū. i. ipam iuuentutē. qō deo oiporēti multū diſplicet. Sed p ꝓtrarium deberet fieri. ſcz q homo offerret deo hoſtiā integrā. i. caput cū cauda. ſ. iuuentutē cū ſenectute. et h eſſet deo valde acceptū cum hō in iuuētute incipere deo ſeruire. qz intantū placet deo ſeruitiuz iuuenū z innocētū q nūq; p̄z carnalis de ſuo filio tñ gauiſus ē. ſiue ſit factus rex ſiue electus in papā ſiue i epm ſicut de⁹ gaudet de ſeruitio iuuenū innocentū

Scōo alicq nolūt deo ſeruire qz diuites ſūt z qb⁹ pl⁹ dedit min⁹ qñq; ſibi ſeruire volunt. Sed ſi tales aduerterēt q oia hūt a deo merito ei ſeruire deberēt cum rebus z cū corpe. vñ Apls. Quid habes qō nō accepiſti. z tales q diuitias a deo receperunt et deo ſeruire nolūt ſz mūdo z diabolo demerenē p hoc q deus oiporēs ꝓuare eos eiſdē bonis ꝛpalib⁹ de iure deberet. z de talibus dicit p ꝓphetaz dauid. Retribuebāt mihi mala p bonis: z odiū p dilectione mea. ¶ Tertio aliqui deo ſeruire nolunt. ideo quia pulcri ſunt. et hoc exemplo Luciferi qui ꝓpter excellentiam pulcritudinis ſe deo oppoſuit et ſeipm exaltare voluit z ideo immerſus eſt ad profundum inferni. Sic z illis ꝓtinget q ꝓpter pulcritudinem ſuam ſe deo ſubijcere nolunt. ſz ſe ꝓtra deum erigunt z diabolo z mundo ſeruire volunt. Et heu hoc eſt multum lamētabile q dyabol⁹ z mūd⁹ habent cōiter pulcriores hoies in ſuo ſeruitio ſicut illos q incedunt pōpoſe z ſe ꝓtra deū ornāt in crinibus z peplis. in facie in tunicis. in calceis in mantellis z in ꝓciosis cingulis. et hoc faciunt vt appareant hominibus ſpecioſi. et tales ꝯto pulcriores ſunt apud mundum tanto deformiores ſunt apud

deū. Sed cōtēr xp̄s habet claudos ⁊ cecos ⁊ pauperes ⁊ debiles in suo seruitio. vt hr̄ in euā. Lu. xiiij vbi inuitati ad cenā venire noluerūt. Tunc dixit p̄ familias seruo. Exi cito in plateas ⁊ vicos ciuitatis et pauperes ac debiles ⁊ cecos ⁊ claudos introduc huc. Hoc patet etiā in parentibus q̄ frequēter pulciores pueros offerūt mundo. sed defectuosos offerunt deo. Et pulcritudo maloꝝ ē ipsis ⁊ alijs multū nociua. quia ꝓpter spēm multi perierūt. Vnde legitur exemplum in valerio maximo de quōdā iuuene pulcro sputimia noīe cuius pulcritudo fuit mulieribus occasio malarū cōcupiscētiarum. q̄ iuuenis intelligens b̄ seip̄m lesit in facie vt sic deformis fieret ne sic occasionē peccādi alijs daret. Sz oppositum tā p̄les faciūt. q̄ seip̄os ornāt vt alijs placeant ⁊ vt ab ip̄is concupiscant qō ꝓstat esse mortale peccatū vñ Aug. Nō solū appetē. ꝫ etiā appeti velle crimino suz ē. Et tales q̄ cū p̄critudie sua deū offēdūt ornando se ad cōplacēdum mūdo deformiores erunt in futuro. vñ Job. ij. Dēs vult⁹ redigent in ollā. Quarto aliq̄ deo seruire nolūt. q; bon⁹ ⁊ benign⁹ ē q̄. s. bonitatē dei ꝓtēpnunt. de q̄b⁹ dr̄ Roꝝ. ij. An diuitias bonitatis ei⁹ patie ⁊ longanimitatis ꝓtēnis. Et b̄ faciūt illi q̄ sciēter ⁊ friuole ꝑ deū peccāt. ideo q; nō statim deus punit peccatores cū peccant. ꝫ ex sua bonitate eos q̄nq̄ longo tpe sustētat. vñ Eccli. viij. Quia nō ꝓfert cito ꝑ malos sniā absq̄ vllo timore filij hoiz ꝓpetrāt mala. Hoc sic ꝓbat. q; si q̄s certitudinal'r sciret q̄ ex̄cito peccaret luxuriādo statim incurreret lepr̄ā corporis. vel peccaret chorisando amputandi essent ei ambo pedes. vel peccaret inebriando vel ludendo amputande essent sibi manus. vel trascēdo. blasphemādo maledicēdo. statim excidēda esset sibi lingua. ⁊ sic de alijs. Similr̄ de omissione q̄ cūq̄ dñica die nō audiret integrā missam. vel solueret sabbatū. vel ieiunium banni statiuendi essent sibi oculi. vel incurreret mortē corporis. ⁊ sic de alijs. patet q̄ tales sibi a peccatis cuz oī diligētia cauerēt. ⁊ deo fidel'r seruirēt. ℟ Quinto aliqui ideo nolūt deo seruire. q; timēt se fame p̄ire si p̄cepta dei deberēt seruare. ⁊ cum veritate ⁊ iusticia vendere ⁊ emere ⁊ se abiuiustis rebus cauere. Contra quos dicit p̄s. Nunq̄ vidi iustū derelictuz Aug. Pascet ⁊ potabit cōtēnētes se ⁊ deserētes diligētes se. q. d. nullo mō. Talis diffidēs de deo attēdere deberet quō deus pauit filios israel in deserto cum manna ⁊ quō pauit Heliam p corꝝos vt habetur. iij. Reg. xvij. ⁊ sanctum palū pmū heremitam ⁊ p̄les alios sanctos in heremo exūtes. tales non hūt verā fidē de potētia dei q̄ possit eis ꝓuidē de necessarijs nec de bonitate. s. q̄ velit eis ꝓuidere ex sua misericordia. Sed plus ꝓfidunt in dyabolo. cui acquirendo res iniustas seruit q̄ possit ⁊ velit eos cum iustis rebus nutrire. Vñ dr̄ in p̄ti euā. Primū q̄rite reg. dei ⁊ iu. ei⁹ ⁊ hec oīa adj. vo. Vnde quilibet debet deo ꝓfidere q̄ velit eum cū veritate ⁊ iusticia nutrire ⁊ sic se ab iniustis rebus cauere. Vnde etiā dicit in p̄ti euāg. Nolite ergo sollliciti esse dicētes quid māducabim⁹ aut q̄d bibem⁹ aut quo opiemur scit eni pater vr̄ q; his oībus indigetis. Q; em̄ de⁹ velit ꝓuidere suis de necessarijs p; p tale exemplū Legit̄ i vitas pa. q̄ q̄dā antiqu⁹ p̄ in q̄dā solitudine iacuit. xxx. dieb⁹ infirm⁹ ⁊ nō fuit visitatus a fr̄ibus Tunc xp̄s misit ei angelū q̄ ei seruiuit ⁊ ei ministrauit necessaria. ℣ Sexto aliq̄ deo seruire nolunt quia credūt q̄ seruitū dei sit nimis graue. estimāt racit futre incipiūt. Contra q̄s dicit xp̄s Math. xi. Jugū eni meū suaue ē ⁊ on⁹ me. le. Eccl. xxiij. Spūs me⁹ sup mel dulcis. Nā charitas facit seruire um dei leue ⁊ dulce. vñ Ber. Charitas offe on⁹ grue facit leue. Sz seruitū mūdi ē graue ⁊ triste. quia synderesis semp remordet ⁊ reprēdit malos ⁊ amatores mūdi. Septimo aliq̄ seruire deo nolūt ꝓter erubescentiā. q; erubescūt de humilib⁹ seruitū dei. s. ꝓfiteri pctm̄. audire fmones. visitare eccl'iam ⁊ seruire infirmis. ducē cecos ⁊ claudos. ⁊ sic de alijs. Et de his dicit xp̄s in euāg. Lu. xj. Qui me erubuerit meos sermones hūc filius homis erubescet cuz venerit in maiestate sua ⁊ p̄ris ⁊ sanctoꝝ angeloꝝ Nam q̄ de deo verecundant in terris. hūc de⁹ erubescet in cel'. Sed mūdo ⁊ dyabolo seruire tā q̄ cōtra est honorificū ⁊ laudabile. vt chorizare. saltare. sup be incedē. crapulose viuē. ⁊ sic de alijs. Talia tā reputant coꝝā secularib⁹ fuitia honorifica. Et fui dabol ⁊ mūdi iam cōmendant in suis pctis. p̄s. Laudak pctōr in desiderys aie sue ⁊ iniqu⁹ b̄dicit. Sz boni seruj xp̄i derident ⁊ vilipendunt. ⁊ in hoc xp̄s grauiter offendit. q; tales ꝓspuūt in faciē xp̄i q̄ bonos deridēt Et sic ip̄i b bonos deriserūt. sic ip̄i i turo deridebunt a deo. vñ p̄s. Qui habitat in celis irride. eos: ⁊ dñs sbsanabit eos. ℣ Et isti boni q̄ sustinēt hic patienter derisiones maloꝝ honorabūtur in celo a sanctis ⁊ ab angelis ⁊ ab ip̄o deo. Exēplum tale de amatorib⁹ mūdi. ⁊ q̄. s. sint opa eoꝝ legitur in vitas pa. Erat quidā p̄ de senioꝝib⁹ i cella sua sedēs. Et sbito venit ad eū vox dicēs. Egredere foras ⁊ oñdā tibi opa hoim. Et surrexit ⁊ egressus est foras. Duxit aūt eū angel⁹ ⁊ oñdit ei ethiopē nigrū cū securi secantē ligna ⁊ faciētez grandem sarcinā ⁊ sbleuare tēptabat sarcinā illam ⁊ p̄ magnā multitudine nō poterat portare eā. Sed redibat ⁊ secabat iterum alia ligna ⁊ addebat sup sarcinā illā. Iterū oñdit ei altez hoiem stātē sup lacū ⁊ hauriētem aq̄m de lacu ⁊ mittētē eā i collectaculū in q̄ alia ꝓte fuit foramē p q̄ effluebat aq̄ quā ip̄e ifudit. Iterū dicit ei. Heq̄re mez oñdā tibi aliud. ⁊ vidit quasi qōdā edificiū tēpli ⁊ duos sedētes in eoꝝ portāte sup scapulas vterq̄ lignū vnū longū volētes piter ingredi p portam vnā templi hui⁹ ⁊ nō ꝑmittebat eos lignū qō ex aduerso portabant ingredi p illam portam. Nō eni humiliabat se alter alteri. ꝫ ꝓtendebant piter vterq̄ ingredi ⁊ nō ꝑualebūt. Exposuit ergo ei has visiones dicēs. Qui lignū portabāt hi sūt qui hūt iugū sctōꝝ monachoꝝ. ꝫ iustificātes semet ip̄os i corde suo cū exaltatōe supbie nō humiliant inuicē. ideoq̄ ꝓpter supbiā cordis sui remanebunt foris de regno xp̄i regis celoꝝ exclusi. Qui aūt secabat ligna ⁊ sup sarcinā adhuc addebat est hō qui mlt̄is pctis ē onerat⁹ ⁊ sup sarcinā suoꝝ pctōꝝ addit semp ⁊ ꝓtinue alia pctā. q̄ dēret poti⁹ agē pniaz de pctis suis p̄rioꝝ. ꝫ negligens emendare vicia p̄rioꝝ pctōrum magis ⁊ alia addit q̄ridie sup peccata ꝓra. Ille aūt q̄ aquā de lacu hauriebat hō ē q̄

aliqua bona opa. ꝫ q⁹ etiã mala amplius opa. ꝫ pereũt ⁊ delent illa bona opa q̃ fecit. Oportet ergo hoiem vt dicit ap̃s cum timore ⁊ tremore salutez suã operari vt possit deo placere.

De eadẽ dñica. Ser. cxliij. De vsurarijs.

Non potestis deo seruire ⁊ mãmone ⁊c. Sciendũ q̃ fm glo. mãmon est nomen demonis q̃ pest diuitijs dñ. irretiẽdo hoies laqueis diuitiarũ. ap̃s. Qui volũt diuites fieri incidũt in la. dia. Non em̃ dixit xp̃s. nõ potestis hre ꝫ dixit nõ potestis seruire. licitas em̃ hñt q̃n bñ dispẽsant. ꝫ quidã diligũt diuitias plus q̃ deũ sicut vsurarij ⁊ auari q̃ in diuitijs congregãdis ⁊ conseruãdis q̃si totã vitã suã expẽdũt. s. in locutõe. operatõe sollicitudine ⁊ amore. Et hi sũt serui diuitiaꝝ. De q̃bus dicit glo. Diuitijs seruire nue deseruiũt mãmone ⁊ q̃ deo seruire nõ pñt. vñ dicit xp̃s. nõ potestis deo seruire ⁊ mãmone. vñ de vsurarijs hic tria sunt dicẽda. Primo de iniq̃tate vsurariorũ. Scõo q̃t modis vsura cõmittit. ⁊ enũerant aliq̃ genera vsurariorũ q̃ oẽs damnant dñs sanctos. ¶ Circa primũ sciendũ q̃ vsurarius ẽ peior oi pctõre. Primo em̃ peior est fure. q⁹ fur tm̃ õnocte furat. ꝫ vsurarius die noctuq̃. ⁊ etiã q⁹ magis depauperat ⁊ pl̃es exheredat. Scõo peior est infernο aliq̃ mõ. q⁹ fm Guil. lugd. in sum. vicioꝝ Infernus in resurrectõe dñi q̃ nõ sua erãt restituit vsurarius aũt audita passiõe ⁊ resurrectiõe dñi nõ vult restituere aliena ꝫ potiꝰ vult carere oi fructu passionis ⁊ resurrectõis xp̃i q̃s restituere male acq̃sita. Itẽ infernus solũ punit malos q̃ demeruerũt in pñti peccando ꝓtra deũ. ꝫ vsurarius spoliat bonos ⁊ malos indifferẽter. Itẽ sicut infernꝰ nũq̃ implebit vsq̃ ad nouissimũ diẽ sic auarus vsurarius nunq̃ implebit pecunia ꝫ sp̃ anhelet ad pl̃a bona tpalia acq̃rẽda. Tercio vsurarius peior est iudeo. q⁹ vnus iudeus ab alio iudeo vsuras nõ accipit. ꝫ xp̃ianus vsurarius a fratre suo xp̃iano vsuras accipit q̃ iudeus nullo mõ faceret. Quarto peior est morte corpali. q⁹ mors solũ interimit corpus ꝫ vsurarius corpus ⁊ aiam. Quinto peior ẽ iuda traditore. q⁹ iudas semel xp̃m vendidit. ⁊ eũ p. xxx. denarijs tradidit vsurarius aũt totiẽs xp̃m vẽdit q̃ti ens vsuras accipit. ⁊ nõ solũ sicut iudas p. xxx. denarijs ꝫ multotiẽs p vno solo denario eũ vendit. ⁊ nõ solũ xp̃m vẽdit ꝫ etiã beatã mariã virginẽ ⁊ sanctorũ oim̃ sctõꝝ ⁊ angelorũ in celo existẽtiũ. Itẽ vendit seip̃m ⁊ vxorẽ suã ⁊ filios suos ⁊ oẽs heredes suos q̃ possidẽt pecuniã vel alia bona tpalia cũ sua vsura acq̃sita. Itẽ iudas. s. xxx. denarios restituit q̃s iniuste acq̃siuit. vñ Matẽ. xxvij. dr q̃ penitẽtia ductus retulit. xxx. argẽteos. Sed vsurarius nullo mõ vult restituere q̃ iniuste acq̃siuit. Et de hoc quere vnũ exem̃ ser. cviij. Z. Sexto vsurarius peior est oi pctõre. Hoc ptz q⁹ cũ alij pctõres q̃nq̃ a pctis suis cessant. sicut superbus q̃nq̃ i q̃dragesima cessat a superbia. luxuriosus a luxuria. et gulosus a crapula. ⁊ sic de alijs. ꝫ vsurarius pctm̃ vsure omni die cõmittit nullo die excepto. siue in die pasche. siue in die resurrectõis xp̃i. siue natiuitatis xp̃i ⁊ sic de alijs festiuitatibꝰ in q̃bus eque exercet vsuras suas sicut in diebus simplicibus. Itez peccat in oi loco. q⁹ siue sit ecclesia aut domo missam. siue in mensa comedẽdo. siue in lecto dormiẽdo. ⁊ vbi cunq̃ fuerit semp pctm̃ eius augmentat. Et hꝰ ptz q̃ vsurarius nõ verẽt cõtumeliã facere deo ⁊ beate marie ⁊ vniuersis sctis ⁊ angelis in quorũ festiuitatibus cõtinue peccat cõmittẽdo vsurã. Et ideo destitutus erit in extremis auxilio dei ⁊ oim̃ sctõrũ. vñ cũ dr. dñe miserere aie huius vsurarij põt rñdere iesus. Quo miserebor eius q̃ ipsa die q̃ bñanũ genus i cruce redemi honorare recusauit. Sic etiã põt dicere brã virgo maria de suis festiuitatibus in q̃bus ab vsura ob reuerentiã eiꝰ cessare noluit. Sic̃r oẽs sancti cũ interpellant ad intercedendũ pro vsurario rñdere pñt. Vna festiuitas est nobis in anno p̃secrata. s. festiuitas oim̃ sctõꝝ. ⁊ hanc festiuitatẽ vsurariꝰ exprobrauit. in qua nobis oibus cõtumeliã irrogauit. nec honori oim̃ nostrũ pepercit. Idẽ pñt rñdere oẽs angeli q̃ festiuitatẽ. s. festum sancti michaelis q̃ ẽ festũ oim̃ angelorũ nõ celebrauit. ꝫ suã vsurã exercuit. Ergo nõ immerito vsurarius mala morte morietur. Hꝰ Itẽ sciendũ q̃ vsurarij sunt duplices. s. publici ⁊ occulti. Nã publici vsurarij a iure q̃druplici pena puniunt. Primo q⁹ ipso iure sunt excõicati de facto. Scõo priuatõne cõmunionis. q⁹ excõicatio inhibet eis. Nã sacr̃m eucharistie talibus est negandũ tam in morte q̃ in vita nisi vere penitẽt ⁊ restituãt. Tercio exclusione oblationis. Quarto priuatõe sepulture. q⁹ vsurarij nõ debẽt in loco sacro sepeliri. vt hr extra de vsu. c. q⁹ in oibus. Sed dr. vbi est tũc locus sepulture vsurariorũ. Rñr q̃ infra patibulũ sepeliẽdi sũt Et hꝰ idẽ possumus notare in hꝰ exẽplo vbi legit q̃ fuit q̃dã vsurariꝰ q̃ noluit restituere ly frequẽter ammonere. Infirmat⁹ aũt vsq̃ ad mortẽ vocauit sacerdotẽ ⁊ petiit sacra ⁊ eccl̃iastica sepulturã. Audit sacerdos q̃ nõ daret ei nisi plene restitueret. qõ ille facere renuit. Recedẽte sacerdote ⁊ infirmitate ingraescẽte appropinq̃uit morti. Reuocatus ẽ sacerdos vt aiam angelis dei recõmẽdaret. sacerdos ait Ego p̃mẽdo eã oibus demonib⁹ in inferno. Et hꝰ dicto recessit sacerdos. q⁹ ille adhuc restituere noluit ipso defuncto rogauerũt amici vsurarij illiꝰ sacerdotẽ vt defunctũ sepeliret in atrio p̃secrato xp̃i amicoꝝ honorez. Qõ sacerdos eis negauit. q⁹ eo adhuc viuẽte vsuras restituẽ noluit. Habuit autẽ idẽ sacerdos vnũ asinũ q̃ nihil aliõ fec̃ q̃ libros ad ecclesiã ferret ⁊ deferret ⁊ iõ nullã aliã viã sciebat. Rogauerũt sacerdotẽ amici vsurarij defuncti vt corp⁹ eiꝰ sup asinũ suũ poneret ⁊ ad quẽcũq̃ locũ illud deferret illic sepeliret. putãtes q̃ ad eccl̃iã delatur⁹ eẽt vel ad domũ sacerdotis q⁹ aliã viã ne sciebat. Placuit sacerdoti pactio illa. Asinꝰ po cadauer vsurarij supra se positũ nõ declinãs ad dexterã neq̃ ad sinistrã tulit ad patibulũ. Et se excutiens coram oi pplo p̃iecit a se illud cadauer sub patibulo ⁊ sic sepultꝰ est ibi in sepulcro patrũ suorum ¶ De scõo sciẽdũ q̃ vsura multis modis p̃mittit Primo cũ aliq̃ p̃stant cũ p̃ditõe ad pactu plura re

cipiēdi. ꝛ isti sunt exp̄ssi vsurarij etiā ꝺm iudiciū ecclesie. Scōi sunt q̄ p̄stāt sine aliq̄ pacto ea rō spe q̄ aliq̄d vltra sortē recepturi sint alꝫ nō mutuarēt. Isti sunt vsurarij q̄ ad deū p intentionē corrupt⁹. quā,phibuit saluator Lu.vj. Mutuū date nihil inde sperātes. Ergo q̄cūq; aliq̄s ꝺ spe recipiēdi aliq̄d mutuat pecuniā p̄cipue si alias nō esset mutuaturus. q̄cq̄d plus ea recipit vsura est q̄uis eī nihil postulat tñ tenet ꝺe illo ad restitutionē. Tercij sunt qui mutuant res suas ad certū terminū. q̄ venīēte nolūt p̄stare vlteriozē ꝺilationē donec aliq̄ emolimentū inde p̄cipiant. lꝫ etiā exp̄sse nihil petant. Quarti sunt q̄ vendūt res suas longe carius ꝓter ꝺilationē q̄s eis in cōtinēti soluerēt. ꝛ hi sīr sūt vsurarij. vt ꝑz extra ꝺe vsu.c.ꝓsuluit. Est ei generalis regula q̄ ꝺ q̄cq̄d accipit vltra capitale est vsura. Et ꝺ ꝑz.xliij.q.iij.plericq;. Quinti sūt qui ꝑ ꝓmpta pecunia tā emūt. ꝛ immediate ꝓter ꝺilationē ille eidē a q̄ emerūt vel alij econuerso vendūt in chartoꝛ fozo q̄s valet vl̄ valere p̄ōt. Sexti sūt q̄ emūt vina vel blada cū adhuc crescūt in tam bono fozo q̄ vertisīr ē q̄ nullo mō tpe solutōis vel messis vel vindemie tā modicū soluerēt. Et tales vsurā ꝓmittūt. vbi gr̄a. Sicut q̄ in.xl.emūt vinuz ab ipsis vindemiatoꝛib⁹ cū sūt in necessitate cōstituti. ꝛ tā ꝑ vili p̄cio q̄ indubitanꝫ tpe solutōis vel vindemie multo plus soluꝛet. Sīr ꝛ illi q̄ emūt a rusticis frumēta ꝑ tā vili p̄cio q̄ indubitāter tpe solutōis vel messis mlto plus soluerēt. Tales oēs sūt vsurarij ꝛ tenēnt ad restitutionē. Querit q̄d si q̄s emat fruct⁹ ꝙuenturos ꝺ anno de agro seminato. Rñ q̄ nō est vsura. q̄ ꝺubitat ꝛ nescit vtruz plus vel min⁹ ꝺebeāt valere. Et cū ꝺ adhuc stat in volūtate dei vtrū de⁹ velit ꝓseruare a tēpestate aeris ꝛ alijs ꝓiculis supuēturis. Septimi sunt qui recipiūt aliq̄ ꝓpign⁹ vel ꝓcedūt pecunia supꝛa predīū aliq̄ ꝛ fruct⁹ eius nō ꝓputāt in sortē. Circa q̄ etiā q̄rit q̄d ꝺe cōitatib⁹ quarundā ciuitatum q̄ ꝺant pecuniā ad vsurā. Rñdet ꝺm Ray. Oēs ille ciues q̄ꝑ auēte ꝛ ꝓsilio fit vsurarij sūt. Eodē mō si ciuitas vel cōitas recipet aliq̄ ꝓpignus. ſ. ciuitatē. castrū. villas ꝛ hmōi. ꝛ fructus eius nō ꝓputarent in sortē. oēs isti sunt vsurarij. ar. vij.q.j. Sicut vir. ꝛ xxiij.q.iij. Si habes. sīr intellige ꝺe vno solo. Similiter intellige ꝺe oibus p̄sonis cuiuscūq; ꝓditionis q̄ pecunias ꝓcederēt sup aliq̄ castrū vel ciuitatē ꝛ fruct⁹ hmōi tollerēt. eosq; in sortē nō ꝓputarent. Octaui q̄ ꝺant granū vetus vt postea recipiāt nouū. Et ꝺe his ꝺicit Ray. q̄ vsurā ꝓmittunt. q̄ meliozē rem recipiūt. Et ꝺ intellige ꝺm Hosti. q̄ñ aliq̄s ꝓter ꝺ facit vt illā meliozē rem lucretur Si ꝺo facit ne sua messis ꝑeat. ꝛ inde acciptēt gratiā faciat tūc nō ꝓmittūt vsurā. Sed etiā tunc sine ꝺubio excusat q̄ñ p̄sumit q̄ nouū ꝺebeat min⁹ valere. sec⁹ si p̄sumit q̄ plus ꝺebeat valere. extra eo. nauigāti. Noni sunt q̄ emūt a pauꝑibus oues ꝛ boues q̄s ille forte nō ꝭnt. ꝛ talia aialia locant eis q̄d ḡ ꝺ illis. Rñdet ꝺm Guil. Si emptoꝛ scit ꝛ credit q̄ vēditoꝛ ille nō habeat ꝛ locat ei ꝑ annua p̄stione vsura est. vel saltē in fraude vsure sit. Si ꝺo credit eū hr̄e ꝛ sine fraude emit nō est vsura. Decimi sunt q̄ mutuāt pecuniā sub eo pacto vt illi ibi remutuent. Querit vtrū illi ꝓmittāt vsurā. Rñ ꝺet ꝺm. s. Tho scōa sc̄e. q. lxxviij. Licitū ē q̄ mutuāti vnū siꝫe mutuet aliud. ſ nō lꝫ obligare ꝺebitoꝛē ad mutuū in posterū faciēdū. Circa tertiū sciendū est q̄ eccl̄ia p̄sequit vsurarios. ꝺ p̄z q̄ ꝺ eoꝝ solutionē multiplex remediū adhibuit. q̄ si ꝺ eoꝝ solutionē multiplex remediū adhibuit. q̄ si p̄misīsset aliq̄s vsurā soluere cogi nō ꝺz ad soluendum. q̄ vsure sunt ꝺebite. extra ꝺe vsu. c. ꝺebitores. q̄ quicq̄d p̄tātes. rectoꝛes p̄sules iudices. officiales qui statuta faciūt scribūt ꝺictāt q̄ q̄ cōpellat quis soluere vsuras vel nō repetere iam solutas. aut q̄ obseruāt ista statuta ꝛ ꝺm ea iudicāt ipso facto sunt excōicati sīnia maioꝛis excōicatōis. Deꝺ quere ante serm. cv. R. Iteꝝ scōm remediū est q̄ post solutionē p̄ōt eas repetere. ꝛ vsurarius tenet ei restituere q̄ ꝓvsurā ab eo recepit. Circa q̄ ꝺ q̄rit vtrū vsurarius teneat ꝺebitoꝛi ad ꝺamna. Rñdet ꝺm Ray. q̄ tenet ad oia ꝺamna q̄ ille ꝓter solutionem vsure passus est. vt si ꝺomū suā vel alias res ꝓter ꝺ vilius vendidit ꝛ aliā ꝓduxit. aut si ꝓter ꝺ alia bona sub vsura quesiuit. Terciū remediū ē q̄ si vsurarius nō vult restituere tūc p̄ōt iudici vel alio p̄lato denūciare. Et iuꝺex siue alius p̄latus ex officio suo p̄ōt ꝛ tenet illū cogere ad restitutiōs Sciendū q̄ antiq̄tus vsurarij. fuerūt ab alijs ꝺibus valde ꝺespecti. ꝛ cū ꝺ rari. Vñ narrat Guil. lugꝺ. in sum. viciozū. q̄ antiq̄tus q̄ñ in vna tota ciuitate vix inueniebat vnus fenerator. ꝛ ille nō fenerabat nisi ꝺata fide vt nō publicaret. ꝺe q̄ ꝺ cū tit̄ dinaliter ꝓstabat eū esse vsurariū tunc ampli⁹ ꝺicebat ꝺomus eius ꝺomus ꝺiaboli ꝛ vinea eius vinea ꝺiaboli. ꝛ sic ꝺe ceteris rebus eius. Osculuz pacis nō ꝺabat ei in missa. ignis a vicinis eius in ꝺomo suo nō sumebat. Pueri ad eius occursū p̄ uescebāt ꝛ alterutrum cum ꝺigito ꝺemōstrabant. Nunc ꝺo nr̄is tpibus vsurarij sunt principū p̄sili arij ꝛ cubicularij ꝛ ab ꝺoibus eis assurgit ꝛ honorant. qꝺ tñ absurꝺū ꝛ abhoiabile multum est. Sciendū q̄ vsurarius nō soluz ꝺamnat seipm ſ etiā vxoꝛē ꝛ oēs pueros ꝛ heredes qui sciēter ꝓsident illa bona cū suis vsuris acquisita. Vñ legit exemplū q̄ quiꝺā hō ꝺeuotus raptus est ꝛ ꝺuct⁹ ad videndū gaudia beatoꝝ ꝛ penas ꝺānatoꝝ. q̄ vidit quenꝺā in inferno sepultū. ꝛ arboꝛ lata ꝛ magna ꝺe eius viscer̄ibus ascēdit ꝛ ꝓcessit. ꝛ i ramis ipsius arboꝛis pendebāt hoies vrtiusq; sexus. ꝛ in ramis illius horribiliter ab illa flama q̄ ascēdit. Tūc ille ꝺeuotus quesiuit ab angelo q̄ ꝺ esꝫ. ꝛ ḡre isti tam crudeliꝫ toꝛquerent. Rñdit angelus. Iste in imo sepultus est p̄ ꝛ oꝛigo oīm illoꝝ q̄ in ramis pendēt. ꝛ quonꝺā erat paup ꝛ ꝺitatus est ꝑ vsuras ꝛ nō restituit male acq̄sita ſ sic obiit. ſō hic in inferno est sepultus. Et isti in ramis pendētes sunt heredes eius qui sciēter post eū possederunt illa bona iniuste a p̄e ꝑ vsuras acquisita. Et ſō ipsi ꝛ oēs sequaces eoꝝ q̄ ꝺe ꝓgenie ipsoꝝ nascunt ꝛ illa bona iniuste acquisita sciēter possiꝺēt oēs ad illaz arboꝛem ꝛ ad illos ramos p̄tinēt.

Sermo de eodem.

Sermo p̄ ꝺuobus ꝺ̄nis seruire. Nici isto

sermone dicendū est quare quilibet homo tenetur deo seruire. Et quere infra illū sermonē. clv.

Dñica. xvj.

Sermo. cxv.

Qđ morienti septem contingunt.

Ecce defunctus efferebat filius vnicus mris sue. Lu. vij. Sciē dū q sicut iste adolescens mortuus fuit carnali morte, sic optet nos oēs mori. q fm apl'm oibus hoibus pstitutū est semel mori. Dñ q vult morari. Dñ Salo. Memorare nouissima tua et in eternū nō peccabis. vñ etiā Aug. in li. exhortatio. nū. Nihil sic reuocat a pctō sicut frequēs mortis meditatio. Et h est signū prudētis viri. vñ Grego. Tota vita prudētis dz esse meditatio mortis. q. vt hō in bono pficiat et a malis sibi caueat valet frequēs meditatio mortis. vñ Hiero. Memēto diez tue et nō peccabis. Qui se qtidie recordat moriturū ptēnit pūtia et ad futura festinat. F Dñ sciendū q septē sunt q memorāda sunt q hoi ptingūt mortēl. Primo q sol' ab hinc trāsit. ps. Singulariter sum ego donec transeā Nullus em amicorū qbus hic amicitiā tuā multotiēs oñdisti si forte sequat te ad sepulcrū. et qs dilexisti tecū vadit pducēdo te de h mūdo nō cito obliuiscūt tui. ps. Perijt memoria eor cū sono. Job. xix. Miseremini mei miseremini mei saltez vos ꝛc. Et pquerunt de his qbus hic fidelitatē exhibuerūt. et etiā de his q bona eorū hic possident et eis cū eisdē bonis nō subueniūt. Si em qs vult vltra mare ad visitādū sepulcrū xpi pegrinari vel romā. vel etiā ad scm iacobū. vel venetias p mercimonijs. vult pgere socios secū ambulātes pōt inuenire. Sed qñ de hac vita migrare dz. tunc nullū sociū vel amicū hre pōt q secū velit ambulare. et societatē exhibere. Et insup nullus pōt eū tunc tuare vel ptegere nisi solus deus et angeli eius. vñ ps. Nisi dñs iuuisset me paulominus habitasset in inferno aia mea. Quē adiutorez ptectorem cet et tenerīs. Si offensus ē p supbiā tūc placādus est cū būlitate. Si p auariciā tūc placandus est p largitatē et miam. Si p voluptatē et luxuriaz tunc placādus ē p castigationē et flagellationē corpis. Si p gulā tūc placādus ē p abstinentiā. et sic de alis. Et qz hō recedit solus abhinc. ita q null' amicor eū iuuare poterit decet nos querere amiciciā xpi et sctōr angelor q nobis tūc subuenire poterūt cū nos amici nri derelinquēt. Naz qñq ipse xps apparet amicabilit ipsis morientib' et in agone pstitutis. vñ Eze. Aliqñ in pscolatōe egredientis aie ipe apparere solet auctor et retributor vite. Etiaz qñq apparēt angeli et scti ipsis agonizātib'. vñ Greg. Interdū ptingit iustis vt in morte sua sctōr pcedē tiū visiones aspiciāt ne ipsā mortis sue sniam pti mescāt penalē. ꝛ dū eor mēti ciuiū eternor oñdit societas a carnis sue copula sine doloris et fortitu dinis fatigatōe absoluāt. G Dñ exem legim' qđā deuot' hō in obitus sui hora aspicientib' et circūstātib' hoibus subito cepit hilarescere et pulcer et candidus apparere et in leta verba prumpe. que rentib' illis cui loqrē. Rñdit. Nōne videtis sctōs pphas. Iterū eo loquēte et eis interrogātibus rñdit. Nōne videtis sctōs pphas. Tercio dixit. Ecce iā venit scti apli. Iterū dixit. Ecce iā venit angeli. Vltimo dixit. Surgite. iā venit ihesus. Et h dicto migrauit ad dñm H Scdo memorādū ē hoi q nudus receder abhinc. et in terra sepelier et vmibus psumer. Et illa tā dicta oñdūt hoi. Primo q oia bona mūdi nō sunt pria hois. q optet eū illa post se relinqre. vñ Amb. Bona hois nō sūt q secū ferre nō pōt. vñ etiā. j. ad Thimo. vj. Nihil intulimus in hūc mūdū. haud dubiū q nec auferre qđ possumus. ps. Relinquunt alienis diuitias suas. et sepulcra eor domus illorū inet ernū. Hoc valet ꝫ auaricia. Hiero. Facile premnit oia q se cito credit moriturū. Si em habuisses centū milia florenorū qđ tibi pdessent cū nullū tecū recipes et oēs post te relinqres. Et si habuisti octo tunicas et decē pallia tūc peiorē tecū recipies p tegumēto nuditatis tue. Vñ Job. j. Nudus egressus sum de vtero mris mee et nudus reuertar illuc. Nō sūt in terra sepelier h valet ꝫ supbia. Eccli. x. Quid supb' terra et cinis. vñ in capite ieiunij cinis sup caput homis ponit in signū hūiliatōis dicēdo. Memēto hō q cinis es et i cinerē reuerteris. Et quō audes te sup primū tuū exaltare cū sup sepulcr tuū forte cras canes calcabūt. Et q hō erit cibus vermiū valet ꝫ voluptatē carnis. qre em sic delicate nutris corp' tuū qđ in breui erit cib' vermiū. Job. xvij. Putredini dixi pr me' es mr mea. et soror mea vermib' ꝛc. Vñ oēs gulosi se ipso impugnātes sūt coctiver miū. vñ legim' tale exem. Quidā fossor fodiēs sepulcrū inuenit cadauer qđā foraminib' plenū. et de qlibet foramie vermis se erigebat cū capita suo q pcussit sup cadauer et oēs vermes capite sua retraxerūt. et de lingua illi' natus ē serpēs hūs caudā venenosam i signū pcti lingue. De epate aspis in signū luxurie. De cerebro bufo in signū supbie Ista valēt ad domādū voluptates et desideria carnis. Tercio pctā sequunt ipm hoiem si hic non penituerit pr q de' ipm pdēnat angeli eū a bonis separant et demōes eū impetuū cruciāt Apoc. xiij Opa em illor sequunt illos. Ergo qlibet studere dz vt veniat cū honestate añ sūmū iudicē et regem Si em cum firma fide et pura pscia qs venerit ibi obuiāt sibi pūarbe. Si cū vera sapia obuiāt pphe Si cū volūtaria pauptate obuiāt sibi apli. Si cuz patia martires. Si cū būlitate pfessores. Si cum castitate maria et oēs vgines. Si cū charitate inimicor ipsemet xps sibi obuiabit q p suis inimicis in cruce orauit. et dicet sibi. Intra i gaudiū dñi tui. Sed si cū vicijs añ sūmū regē veneris ipse vnacū oib' sctis te repellet et tibi pctā tua obijcient. Verbi gra. Si cū supbia veneris tūc ipse xps ad sctōs suos dicere poterit. venite et videte hic venit inimicus meus q me puare voluit honore meo appetēdo gliā et honorē tpalē. iō iaz puabit glia etna. Si cū auaricia dicet. Ecce inimic' me' venit q me totiēs vēdidit et se et oēs heredes suos diabolo tradidit. vt diuitias pgregaret. Si cū gula et luxuria dicet. Ecce inimic' me' venit q pl' dilexit deliciās et

voluptates corpis q̄ meipm. Ergo quātū in delitijs fuit tm̄ dare ei de tormētis. ꝛ sic de alijs vicijs.

Quarto demões accurrūt ad agonē hois ꝛ ius suū expectāt. Ps̄. Deus derelinqt eū. psequimini ꝛ cōphēdite eū. qz nō ē q̄ eripiat eū. vñ etiā Exo. xv. Dixit inimic⁹ pseq̄r ꝛ pphēdā diuidā spolia ꝛc. vñ vius. Post hois mortē tria querūt auide sortem. Vult vermis carnē. sathan aiam. posteritas rem. Et illi tres sic diuidūt ꝫ tria inē se q̄libet non daret suā ptē p duab⁹ alijs. Hoc pz qz vmis nō q̄rit aiam nec tpalē subam ꝫ vult hīe carnē. i. hois cadauer. Et diabol⁹ nō q̄rit tpales res nec corp⁹ hois ꝫ aiam. sil'r amici ꝛ cōsanguinei nō curāt de carne nec etiā multū sollicīti sūt de aia ꝫ q̄rūt sua tpalia Et sic sp fit q̄n q̄s mort̄ in pctō mortali. s. q corp⁹ dat vermib⁹. aia demonib⁹. ꝛ tpalis suba psangui neis. Et sic nulla ptē hz xps in illo hoie. ꝛ mors et passio xpi ꝛ oia būficia q̄ a deo iste pctōr accepit p dita sūt. ¶ Sciēdū etiā q multi demões assūt morienti hoi. De q̄ legit tale exm̄ q q̄dā adolescens pulcer ꝛ diues p̄ deū se erexit ꝛ p̄ deū ꝛ salutē ꝓximā multa mala pmisit in chorisando. in fornicādo. in ludēdo. in voluptatib⁹ carnis vinēdo ꝛ alijs granib⁹ pctis. Tandē incidit in grauē infirmitatē. Et cū sic iaceret ꝛ nullū signū ꝓritiōis i eo appareret q̄dā cognata ei⁹ coraz eo sedēs dixit ei. Debilis es valde. ꝓpara te ad deū p verā ꝓtritionē ꝛ pctōr tuōrū pfessionē. ꝛ p sackor suscepionē. ꝛ inuoca illū q̄ p te passus ē ꝛ mortu⁹ i cruce vt pctā tua tibi dimittat. ꝛ adhuc spaciū fructuose pnie tibi ꝓcedat. Ad quā ille desperat⁹ rūdit. Quid dicis tu mihi de pfessione ꝛ sackor pceptiōe. Ego nūq̄ in vita mea deū veracit̄ q̄siui ꝫ sp p̄ deū vixi. ꝛ deū ad iracūdiā puocaui. g̃ iā ab eo sū derelict⁹ q ampli⁹ eū inuenire nō potero. qz eternal'r sniatus sū ad eternū ignē ꝛ ad eternā mortē. ꝛ iā sum i ptāte oim demonū. Et addit. Video horreū illū magnū in oppositō nr̄i. dico tibi nō sūt i tecto ei⁹ tot calami q̄t sūt iā demones circa me ꝓgregati. ꝛ ꝫ dicto mor agonizās expirauit. ꝛ infelicē aiam demonib⁹ tradidit. Quinto q vadit ad regionē sibi ignotā vbi nihil hēbit nisi q̄ pmisit. ꝛ nescit q̄liter ibi dispositū sit. ꝛ vbi pzima docte manebit an i celo. an i purgatorio. vel in inferno. vñ legit q filius vnic⁹ cuiusdā comitis iacēs in agone dixit. O q̄d ē mūdus. Jaz cognosco me morituꝝ. et habeo i mūdo isto magnas diuitias. multa castra ꝛ multas ciuitates. ꝛ iā multos hospitare possem. ꝛ iā moriar. ꝛ nescio vbi hac nocte manebo. Et puocauit oēs astantes ad fletū. Sic sil'e possum dicē illis q̄ hūt magnas ꝛ latas domos q̄ forte etiā cito morīunt. ꝛ nesciūt vbi manebūt Itē in futura regione inuenient⁹ ea bona q̄ pmisim⁹ g̃ pmittere debem⁹ dona a corde p bonas meditationes ꝛ sctās affectōes. Dona de ore p devotas oōnes ꝛ gr̄arū actōes. de pedib⁹ p salubres gressus. ō de manib⁹ p elemosynarū largitiones. Matb. vj. Thesaurisate vobis thesauros in celo. Apl's. Que hō seminat ꝫ ꝛ metet. Sed heu q̄dā pmo volūt incipe seminare in agone. i. bona opa facere cū iā deberēt metere. i. mercedem bonor opex capere. ℟ Sexto q hō in morte pdit tps gr̄e ꝛ tps negociationis. Lu. xix. Negociamini dū venio. Jā em̄ sunt nūdine in q̄bus possumus pctā vēdere p pniam ꝛ celū emere p bona opa. Joh. ix. Opamini dū dies est. venit nox cū nemo opari pt. Debem⁹ g̃ multū esse sollicīti ad merēdū p bona opa dū tps gr̄e habem⁹. qz in pūti ē tps merēdi ꝛ i futuro est tps remūerādi. ꝛ nihil ē pciosi⁹ tpe. qz in vna hora bō tm̄ pt mereri mertū q̄ō ꝓualet toti mūdo. Et xps vult nob dare regnū celi i bono ſzo Nā aliq̄ emūt illō p oībus bonis suis. sicut apl's q̄ oia reliquerūt. vñ Matb. xix. Ecce nos reliq̄mus oia ꝛc. Aliq̄ emūt p dimidia ptē bonor suorū sicut zache⁹ q̄ dixit. Ecce dimidiū bonor meorū do paupib⁹. Aliꝫ p bustu aque. vñ Matb. x. Qui dederit vni calicē aq̄ frigide nō pdet mercedē suā. Aliq̄ p sola bona voluntate. Vñ Aug. sup ps̄. Si potes dare da. si nō potes effabilē te p̄sta. Coronat de⁹ int⁹ voluntatē vbi nō inuenit facultatē. ¶ Septimo q mors ꝓuat hoiem oib⁹ gaudijs mūdi Eccl. xlj. O mors q̄ amara ē memoria tua hoi pacē hūti i substantijs suis ꝛc. g̃ poti⁹ iā hō dz gaudia mūdana et illicita relinq̄re cū sibi sit meritoriū. tū in agone velit nolit oportet eū ab his separi. q̄d ꝓdesset hoi si semp in gaudijs ꝛ delicijs vixisset ꝛ nūc ad tristicias fame ꝛ miserias eternal'r trāsire deberet Et econuerso q̄d sibi noceret si hic sp in pauptate ꝛ tristicia vixisset ꝛ iā ad diuitias ꝛ etna gaudia trāsiret. vñ xps dicit de bonis q̄ hic i tristicia viuūt. Joh. xvj. Tristicia vra vertet in gaudiū. ps̄. Cū ipso sū in tribulatiōe eripiā eū ꝛ gl̄ificabo eū. Et econuerso ad malos dicit. Ve vob q̄ nūc saturati estis ꝛc. vñ Greg. in omel. Pūria gaudia q̄ nūc ridetis ꝛc. vñ Greg. in omel. Pūria gaudia sequūt ꝑpetua lamēta. Et de gulosis dicit Piero. Impossibile ē vt pūtib⁹ q̄s ꝛ futuris fruat bonis vt hic ventrē ꝛ illic mentē impleat ꝛ de delitijs trāseat ad delicias. Vñ freqnē cogitare debem⁹ de extremo fine. Vñ Beru. Quid fetidi⁹ hūano cadauere. q̄d horribili⁹ hoie mortuo. Cui⁹ erat in vita gratissim⁹ amplexus fiet in morte horribilis aspectus. q̄d q̄ ꝓsunt diuitie. q̄d delicie. q̄d honores Diuitie nō liberāt hoiem a morte. delitie non liberāt a verme. honores nō liberāt a fetore. qz q̄ mō se debat ornat⁹ in aula. mō fœdet nudus in tumba. q̄ mō vescebat in delitijs in cenaculo. mō ꝓsumit a vermib⁹ in sepulcro ꝛc. ¶ Vñ si volum⁹ bñ mori tūc antea debem⁹ discere bñ mori. q̄d aūt sit scire bñ mori. ps̄ p tale exemplū. Quidā mercator transiēs p siluā inuenit ibi heremitā cētenariū de gentē. A q̄ quesiuit q̄d ibi faceret. Cui heremita. dixit mori⁊ mercator Que necessitas cū tu sis senex qz alias oportet te cito mori. Et heremita. Et ꝫ ē q̄d timeo. qz scio me morīturū. ꝛ tū nescio mori. Dixit mercator q̄d ē tunc scire mori. Cui heremita. vicia dimittere ꝛ bona opera facere. iuxta illud ps̄. Declina a malo ꝛ fac bonum. Mercator vltra querit Quid comedis q̄ ita senex fact⁹ es. Cui heremita Cibū optimū. Et mercator. q̄s tibi ꝓparat hunc cibū. Et heremita. Coquus optim⁹. s. fames. Mercator iterq̄rit. q̄ est decoctio tua Heremita Ne cogito oēs annos meos in amaritudine aie mee ꝛ vbi inuenio me bñ vixisse gr̄as ago dño deo meo. vbi āt male doleo. Mercator. Es ne diues. Cui heremita. Pl⁹ habeo q̄ volo. s. corp⁹ illō. Et mercator

tor. Ergo velles mori. Cui heremita. Vellē libenter bñ mori q̄ ad vitā eternā puenirē. Et mercator. Posses ne me instruere bñ mori q̄ ad vitā eternā possem puenire. Cui heremita. Possum Et subdita. Si mercari vis ⁊ dare ꝓ maiori minus respice celū qō est maius toto mūdo. ⁊ eme illud ꝓ tpali suba tua ⁊ fac bonū. Quo audito mercator reliqt oia bona tpalia ⁊ factus est deuotus hō.

In eadē dñica. Sermo cxvj. De viduis.

Hec vidua erat. Luce. vij. Nulier ista de morte filij sui multum dolebat. ⁊ iō lamētabiliter eū flebat Dolor aūt eius causabat primo ex eo q̄ mr̄ vnici filij fuit. Naturaliter em̄ mr̄ plus diligit filiū q̄ pr̄. et iō de morte filij plus tristat. Quare aūt mr̄ plus diligat filiū q̄ pr̄ q̄tuor sūt cause. Prima cā est. qz illud ꝓ q̄ plus laborat. aūt plus laborat circa filios q̄ pr̄ tam in portādo q̄ in partē do q̄ etiā in educādo. Secūda cā ē. qz illā rem plus diligim⁹ quā certitudinaliter nostrā esse scimus. Mater aūt certitudinaliter scit q̄ filiū de se genuit. vir aūt ⁊ si credat cert⁹ tñ nō est q̄ de suo semine sit nat⁹. vñ Trist. liij. etbi. Matres plus diligūt filios q̄ pres. qz certiores sunt de eis. ⁊ qz labores maiores hñt circa eos. Tercia cā est. qz illā rē plus diligim⁹ in q̄ maius scim⁹ nos hāe ius. Sm aūt pbm maior portio de suba mris ē in corpe filij q̄ de sūa pris. Quarta cā est. qz dicit Aug⁹. amicicia ꝑfuetudine cohabitādi colloquendi. ⁊ puersandi. mulieres aūt cū filijs magis ꝓsueuerūt cohabitare. colloq̄. ⁊ puersari q̄ pres. Secūo causabat dolor ei⁹ ex eo q̄ erat vnic⁹ filius mris. non em̄ alius filius remansit sibi q̄ ipsam aleret ⁊ nutriret. Hoc quippe spectat ad filios pentes nutrire et fouere. vñ Exo. xx. Honora patrē tuū ⁊ ma. tu. ꝛc. Intelligit nō tm̄ ꝑ de honore reuerētie q̄ etiā bñficentie Sed q̄ plus mouēt exēpla q̄ ẏba. iō inducimur exēplo xpi q̄ de mre sua curā habuit. i vita sibi obediendo. Luce. ij. Erat subdit⁹ illis. Et in morte ipsam iobi recōmēdādo. ⁊ post mortē sibi apparēdo

Tercio causabat ei⁹ dolor ex eo q̄ erat vidua. vñ in p̄missis ẏbis dr̄. Et ꝑ vidua erat. Vñ in pūti sermone tria sunt dicēda. Primo q̄ requirunt ad statum viduarū. Secūo an sit melius manere in viduitate vel ecōuerso ẏbere. Tercio exēplū de viduis.

Circa primū sciendū q̄ vita vidue vt sit ei merito ria ⁊ xpo dedicata septē dr̄ hāe. Primū est vt vere vidue discant domos regere sibi commissas. Apl⁹. Si aūt vidua filios aut nepotes habet discat primo domū suā regere. est em̄ acceptū coram deo. qz ad viduas spectat q̄ habeāt familiā deuotā ⁊ honestā magis q̄ alij hoies. Et ad ꝑ debēt famulā suā verbo ⁊ exēplo informare ⁊ monere. vt. s. ecclesiā frequētent. missas ⁊ p̄dicatōes audiāt. vt ꝓfi teant ⁊ cōicent rpe pasce vt deū in verbis ⁊ factis p̄ oculis sp̄ habeāt. vt sint hūiles ⁊ casti. ⁊ misericordes ⁊ obedientes. ⁊ sic de alijs. Et sic informādo eos multū merent. qz zelus aiaꝝ est maximū sacrificiū vñ Aug. quicqd in alijs edificas docēdo exhortando oia tua facis. Et de bono exēplo q̄ ꝑbent suis deus honorat ⁊ ipsi subditi emēdant. Etiā ipse vide ꝑ se in ꝑ multū merent. vñ Cesarius in epla. Quātis exēplū vere hūilitatis ⁊ pfecte charitatis ostēderis cū tantis ⁊ ꝑ tantis eterna p̄mia possidebis. vñ Trist. ij. etbi. Primus est ille q̄ nō vtit bonitate ad se solū ꝑ etiam ad alios. Quicqd em̄ ipsi subditi postmodū boni faciūt ipsa vidua ꝓceps erit. vñ Cesarius in epla. Bñdicta aia illius cuius hūilitas alterius ꝓfundit supbiā. cuius patiētia ꝑximi extinguit inuidiā. Ite debēt subditis suis illicita facta ꝓhibere. s. turpia verba ⁊ scādalosa exēpla choreā ⁊ ebrietatem. ⁊ sic de alijs. cogitātes q̄ oportet eas rōnē reddere coram deo ꝑ ipsis subditis hom̄. j. Digni sunt morte nō solū q̄ faciūt ꝑ etiaz qui ꝓsentiūt facientibus. Secūm est q̄ vidua debz hāe spem in dño. Apl⁹. Que vere vidua est speret in dño vt dicere posit cū iudith. Spem in aliū nō habui q̄ in te dñe. Sunt em̄ vidue pene oēs desolate ⁊ tristes. etiā q̄ius diuites sint. ⁊ ꝑ xpter tria. Primo qz sepe decipiūt iniuste. iō qz sūt viro ꝓsolatore priuate. Math. xij. Deuorāt domos viduarū. Secūo qz sepe molestant cū sint viris ꝓuate q̄ debēt eē defensores. Isa. j. Defendite viduā. Tercio sepe sūt i tristicia qz nō hñt maritos ꝓprios eos ꝓsolantes. Et iō graue pctm̄ est ꝓtristatas viduas ꝓtristare. Et ex oppositio magnū meritū est eas cō solari. sūt em̄ iuxta stratā p̄tis nequā seculi velut arbores q̄dā de q̄b⁹ q̄libet conat ptē deportare. Iō q̄tienscūq̄ tristant recursū debēt hāe ad xpm̄ quē pelegerūt ꝑ oibus maritz. qz ipse ē q̄ fm̄ ps. viduā eius bñdicēs ꝛc. ⁊ pupillū ⁊ viduā suscipiet ⁊ vias pcōz disperdet. Vñ sicut colūba nidificat in foraminibus petre. sic vidua in vulneribꝰ ihesu xpi. Et q̄ tristant ⁊ molestant siue a mūdo siue a diabolo siue ab hoib⁹ malis vel a corpe ꝓprio recursū debēt hāe ad vulnera xpi. Et nūq̄ aliq̄ vxor habuit tātā spē in maritū ꝓprium q̄n vidua dz hāe maiorē spem in xpm̄. Quia infidelis vir eēt ille q̄ videret vxorē suā ꝓtristatā ⁊ molestatā ⁊ posset eā iuuare ⁊ nollet facē. Ite sciendū q̄ ꝓtristari viduas ⁊ pupillos est vnū de q̄tuor pctis clamātib⁹ in celū. de q̄ materia q̄re ad ser. cliij. G. Tercium ē q̄ vidue nō dñt esse ociose. ꝑ se sp̄ in aliq̄ bono ope occupare. vnde apl⁹ reprehēdit aliq̄s viduas dicēs. Simulātz ocio se discūt circūire domos suas. Periculosū est em̄ hoi cuiuscūq̄ status sit q̄ sit ociosus. ⁊ maxie mulieribus. ꝑ pz. qz dñs posuit adā ⁊ euā in paradiso vt ibi operarent. Sed diabolus inuenit euā ociosam. ⁊ aggressus eam tentauit ⁊ decepit. Iō dicit Piero. Semp aliq̄d boni facito. vt te diabolus sp̄ inueniat occupatū. Nā sicut in ꝛra nō arata ⁊ inculta crescūt vepres ⁊ in aq̄ stāte crescūt vermes. sic in aīa ociosa male cogitatōes. Bern̄. Dim cogitationū ⁊ tentationū malarū incētiuū est ociū. vñ Aug. Ociositas sine dei timore mgra nequicie ē. Immo ociositas ē ꝑ naturā hois. Job. v. Hō ad laborē nascit sicut auis ad volandū. Imm̄o ociosus indignior est brutis aialib⁹. qz nullū ens naturaliter est ociosū. vt dicit Trest. xj. aialiū. imo ociosus indign⁹ est pene q̄ vesci. Apl⁹. Qui nō laborat nō māducet Et ociositas in hoie est signū carētie gre. vñ Chri. sup Math. Qui hñt spm̄ dei nō sunt ꝓnti sedere

ociosi. ℞ ipse spūs qui est in eis viget eos ad aliqđ bonū appheđere. vñ Aug⁹. Si possibile sit nemo te aliqñ nisi aut legẽtẽ aut orantez inueniat. sūt cñ alique vidue aut mulieres tam nobiles q verecūdant laborare. Et tales deberẽt aduertere q beata elisabeth filia regis vngarie z uxor lantgrauij thuringie filabat z laborauit cū ancillis suis z indevestiuit nudos. Sic si tu nō es indigẽs tñ multi sunt pauperes q laborare nō pñt. z ꝓpt illos tu debes laborare. vt eis cū tuis laborib⁹ possis subuenire. vñ Aug. in li. de vita xp̃iana. Illã elemosinã deus approbat q de iustis laborib⁹ ministrat. Quartū ẽ q vidue nō debẽt eẽ verbose. vñ lz vbositas etiã reꝑ hẽsibilis sit in viris tñ magis ī mulieribus. z maxime in viduis z virginib⁹. vñ apl's repheđit aliqs viduas dicẽs. Nō solū ociose. ℞ etiã verbose loqntes q nō oportet. ¶ Vñ sciendū ꝯm Chrisk. q mulieres sūt incaute. molles z fragiles. qz incaute tō defacili decipiūk. qz molles. tō ad bonū vel malū cito flectūk. qz sūt fragiles tō de facili supantur. In signū hui⁹ diabol⁹ in paradiso nō ẽ aggressus virū ℞ mulierẽ sciens q femina facili⁹ decipek q̃ vir ex eo q icautior ẽ. z citi⁹ flecteret ex eo q sex⁹ mollior ẽ. z facili⁹ vincẽk ex eo q sex⁹ fragilior ẽ. Et ḡ vidua dz eẽ moderata z discreta i vb̃. vñ Hiero. In vbor̃ pōdere ꝓsistit ꝓbatio vite. Matb. xij. Ex abūdantia cordis os loquik. Ergo vba pudica z honesta sunt signa pudici cordis. ℞ vba impudica z inhonesta sunt signa impudici cordis. vñ Chrisk. sup Matb. Quale cor hz vnusq̃sq̃ talia vba loquitur Crist. iij. ethi. Qualiscūq vnusq̃sq̃ ẽ talik dicit et talik opak. ℞ Vidue aũt z vgines dñt hic pudica vba honesta z vtilia exẽplo btẽ vginis marie De q̃ legik ꝓpt in euãgelijs repik q septies sit locuta. bis cū angelo. ꝑmo. Quō fiet istud qñ virū nō coḡsco. Scõo qñ dixit. Ecce ancilla dñi ꝛc. Cū elisabeth etiã bis. Primo qñ eã salutauit. Scõo qñ dixit Magnificat aia mea dñm ꝛc. Cū filio bis. Primo qñ post triduū eū inuenit in tẽplo cū dixit ei. Fili q̃d feciśti nob ꝛc. Scõo qñ dixit in nuptijs vinū nō hñt ꝛc. z semel cū ministris qñ dixit. Quicq̃d vob dixerit facite. Sic etiã vidue z vgines dñt facẽ exẽplo marie ꝓuer. xxj. Qui custodit os suū z linguã suã custodit ab angustijs aiam suã. nūq̃ ei aliqs bon⁹ z ꝓfect⁹ efficit nisi hẽat custodiã oris sui. Jac. j. Qui putat se religiosū eẽ non refrenãs linguã suã hui⁹ vana ẽ religio. vñ Job. xj. Nunq̃d vbosus iustificabit. Ergo si vidua vult deo placere tūc dz linguã suã refrenare. ℞ Quintū ẽ q vidue gerere debẽt habitū vidualẽ z nō curiose z ornate incedere. Vñ apl's repheđit q̃sdã di. Nō solū ociose ℞ etiã curiose discũt incedere z circũire domos. Periculosū ẽ eñ viduis ꝯm cursū mundi se ornare. qz pulcre vestite citi⁹ decipiunk z crebri⁹ a demonib⁹ capiunk. Vñ legik de be. elizabeth q p⁹ mortẽ sui mariti vestes griseas z ablectas induit. Fuit eñ tūc habit⁹ ei⁹ ita despect⁹ vt deferret griseū palliū panno alteri⁹ coloris ꝓlongatū z manicas ruptas cū pãno alteri⁹ coloris reformatas. Cõtra ℞ alique vidue faciũt q̃ se ornãt in vestib⁹ volẽtes duob⁹ dñis seruire z placere. s. xp̃o z mũdo. qđ est ꝯ euãgeliũ. vñ etiã apl's, Si adhuc mũdo placerem seruus xp̃i nō essem. Itẽ Jac. iiij. Qui amic⁹ est hui⁹ mũdi dei inimicus cõstituit. Vñ ornatus corpis magis repheñsibilis est in viduis z virginibus ℞ in ꝓiugatis. qz uxor ꝓiugata licite ꝓpter operari vt placeat viro suo. Sed xp̃s q̃ est spõsus viduarũ z virginũ nõ querit exteriorẽ ornatum corporis in suis sponsis sed interiorem pulcritudinẽ aie. Ergo sicut uxor ꝓiugata ornat se cũ vestibus. sic vidue debẽt se ornare cũ virtutibus. s. cũ hũilitate. castitate. patiẽtia mia. z sic de alijs virtutibus Ergo vidua q̃ xp̃o vult placere dz hũiles vestes gerere in peplis pallijs. tunicis. z sic de alijs. Secrũ est q vidue debẽt se diligere exercere in opib⁹ misc̃ie circa pauperes et debiles exẽplo Elisabeth q̃ infirmos z portauit z ipsos lauit. vñ canit de ea Mulieres opulente audite z facite ꝯm hãc ꝛc. vñ apl's. j. Thim. v. Vidua eligat in bonis opibus pauperes. si filios educauit. si hospitio pauperes suscepit. si sc̃oꝝ pedes lauit. Et merito vidua dz esse misericors pauperibus q̃ fidelis vxor nō cognitvel bibit sola. ℞ impartit viro suo quicq̃d habet. Sic vidua xp̃o suo spõso imptiri dz. scz pauperib⁹ largiẽdo z subueniẽdo. Matb. xxv. Quod vni ex minimis meis ꝛc. Itẽ qñ vxor fidelis videt virū suū infirmū ꝓpatik z seruit sibi. Sic z vidua dz fuire z ꝓpati pauperib⁹ z infirmis ꝓpt xp̃m. q̃ ẽ spõsus ei⁹. z reputat sibi esse factū q̃cq̃d pauperibus fit Ergo vidue debẽt cibare esurientes potare sitientes. z sic de alijs operibus misc̃ie. tūc xp̃s q̃ est spõsus earũ dicet eis in extremo iudicio Matb. xxv. Esurivi z dedi. mi. mã. ꝛc. ¶ Septimũ est q vidua dz corp⁹ suuz subijcere spiritui. z animũ ad deum erigere in deuotõe z attẽta oꝛone. vt aũt corp⁹ subijciat tũc castigare dz illud cũ ieiunijs z abstinẽtijs Vñ legik de Judith q̃ induit cilicia. z ꝑ ieiunia. tuit oibus diebus ꝓter sabbatũ. Sic etiã legik de anna ꝓphetissa. vt hr̃ Lu. ij. Quę vixerat cũ viro suo septẽ annis a virginitate sua z ℞ vidua erat usq̃ ad annos. lxxxtiij. q̃ nõ discedebat de tẽplo ieiunijs z obsecrationibus seruiẽs deo nocte ac die ꝛc. Advidua eñ spectat vt delicias carnis fugiat. vñ apl's Vidua q̃ in delitijs vivit mortua est. Item. Peridlitak castitas in delitijs. Ergo vidua q̃ vult esse casta z vult xp̃o placere dz viuere in abstinẽtia. Vñ Hugo de sanc. vic. Parca eñ vita occidit vitia libidinẽ extinguit. virtutes nutrit. animũ roborat. mentẽ ad celestia eleuat. Itẽ vidua dz esse in oꝛonibus deuota. qz ad viduã ꝑtinet multũ z frequẽter oꝛare. Nõ qz illud tꝑs q̃ vxor cũ marito suo z pueris suis expẽdit die noctuq̃ ℞ ipsa vidua expẽdere dz in deuotõe. in ꝓemplatõe in oꝛone z scis meditationibus. Quia quelibet uxor libẽter amicabiliter loquik z quersak cũ marito suo quez diligit. Sic vidua libẽter dz loqui z cõuersari cũ spõso suo xp̃o. z ℞ fit in oꝛone z ꝓemplatõe. vñ Aug⁹. sup ps. lxxxv. Oꝛo tua locutio est ad deũ qñ legis dei tibi loquik. qñ oras cum deo loqueris. ¶ Nubendek q melius est mulieri in viduitate ꝑmanere in virum ad sc̃m querik vtrũ melius sit ꝑmanere in viduitate vel econuerso contrahere matrimonium. re q̃ econuerso ad coniugium transire ꝓpter q̃uoz causas. Prima qz ℞ maioris castitatis ẽ indicia

Quādo em̄ mulier totiēs nubit signū ē incōtinē-
tie. Quādo vo vidua pmanet signū ē magne ꝓ-
nētie. Aplꝰ. Vidua eligit que fuit vniꝰ viri vxor.
In animalibꝰ hoc inuenit vt postq̄z vna turt mo-
rit reliqua alteri nō sociat. Hern. Pudeat ad ne-
gociū honestū rationē nō posse in homine qō na-
tura potest in volucre. Secūdo qr h̄ ē signū ma
loris amoris ad pmū virū. qñ. s. amore pmi nullū
aliū vult accipere. Cū em̄ ambo fuerūt vna caro.
mortuo viro mulier remānsit. ꝛ q̄si etiā mortua nu
bere amplꝰ nō deberet vñ refert Hiero. ꝯ Jouini
anū. q cū valeria vidua rogaret scām virū accipe.
Ñdit se hoc nō posse facere. qr vir suus adhucvt
ueret. Quibꝰ admirātibus dixit. Quādiu vixero
vir meꝰ p amorē sp viuet in corde meo. Tercia
causa ē ꝓpter maiore securitatē. Vidua em̄ sui do
mina ē. ꝛ in pace viuit. ꝛ si accipit virū discrimini
exponit se. qr forte habebit virū durū. vñ Hieroñ.
refert vbi supra q cuz ananía vidua rogaret vt se-
cūdario nuberet. Ñdit se hoc nō posse facere. qa
bonū habuerat virū. ꝛ si scām duceret aut eet bo-
nus aut malꝰ. Si bonꝰ sp eet in timore ne ipm̄ p.
deret. Si malꝰ sp eet in dolore q post tam bonuz
virū illū pessimū haberet. Quarta causa ē qr ad
seruiendū deo hz maiorē libertatē. Aplꝰ. Qui si
ne vxore ē sollicitus ē q̄ dei sūt. Nā vidua pōt sur-
gere ꝛ dormitū ire qñ vult. etiā pt comedē bibere ꝛ
ieiunare qñ placet. Insup pt pauper hospicio re-
cipe. elemosynā dare. infirmos visitare. eccleslasz
sermones frequētare. ꝛ sic de alijs. Sciendū tñ
q vidua iuuenis q̄ adhuc pueros pt parere licite
li⁹facit. ꝓpt̄ ꝯthere. ꝛ si sic pmanet i viduitate me
tū ad tercū sciendū q deo ē valde acceptū qñ iu-
uenis mulier deo se offert in viduitate ꝓpt̄ deū pse
uerādo. Dñ legit tale exemplū q puella nobil⁹ in
sua adolescētia marito ē tradita. ꝛ in vniꝰ anni spa
cio eiꝰ morte ē viduata. Quā cū ꝓsanguinei iduce
rēt vt secūdario ꝯthere elegit magz spūalibus nu
ptijs copulari xp̄o in q̄bꝰa lucru incipit. ꝛ ad gau
dia eterna quenit. ꝛ carnalibꝰ nuptijs subijci q̄ a
letícia sp incipiūt ꝛ ad finē cū luctu tendūt. Nox
ꝙ vt eius maritꝰ defunctus ē. abiecto seculari hitu
ad oñipotētis dei fuitiū se tradidit. ꝛ ei multz an
nis in simplicitate ꝛ puritate cordis seruiuit. orōt
bus deuotis insistēdo. largas elemosynas paupi-
bus erogādo. Cūq̄ ompꝰ deꝰ perennē laz merce-
dē eiꝰ labori reddere decreuisset. cancri vlcere i mā
milla pcussa. Nocturno aūt tpe añ lectū eiꝰ duo cā
delabra lucere consueuerāt. qr videlicet amica lu-
cis. i. xp̄i nō solū spūales ꝛ etiā corpales tenebras
odio habuit. Que dū nocte quadā ex hac eadem
iacet infirmitate fatigata vidit beatū petz apl'm
inter veraq̄ candelabra ante suū lectuz constitisse.
nec pterrita timuit. ꝛ ex amore sumens audaciam
exultauit. eiq̄ dixit. Quid est dñe. dimissa sūt mi-
hi peccata mea. Cui ille benignissimo vultu respō
dit. Dimissa sunt. veni ꝛ intra in gaudiū tui spon-
si. ꝛ sic visio apostoli ablata est. Tercia aūt die vi-
dua ista in christo eius sponso defuncta est.

Dominica. xvij. Sermo. cxvij.

De celebratione festorum.

Cum intraret iesus in
domū cuiusdam principis pharisеorum
sabbato manducare panem et ipi obser-
uabant eum. Luce. xiij. Matth. xij. Christus sepe
in sabbato docebat ꝛ curabat infirmos. vt plures
qui ad sabbatum conuenebāt lucrifaceret. Unde
ad manducandū cum isto principe sabbato intro
iuit. non ꝓpter cibum sed animarū lucrum vbi et
am hydropicum istum in corpore et mente cura-
uit. Sed ipi pharisei obseruabant eum peruerten
do opera sua ex eo q in sabbato ea faciebat. dicen-
tes vt habetur Johānis. ix. Nō est hic hō a deo q̄
sabbatū nō custodit. Cūm in psenti sermone q̄tuor
sunt dicēda. Primo q̄re sabbatū sit trāslatū in di-
em dñicū. ꝛ pūlegia q̄ hz dies dñica p alijs dieb⁹.
Secūdo quō violatio festoꝝ octo mōis contingit
Tercio qñ festū ē incipiendū ꝛ quādo terminādū
Quarto quomō puniēt qui non celebrant festa
Circa pmū sciendū q dies sabbati translata ē
in die dñicū q̄druplici ratōe. Primo ob memo
riā beneficij dñi ce incarnatiōis et natiuitatis xp̄i.
qr sicut die dñica mūdus fuit creatus. sic eadē die
fuit p misteriū incarnationis recreatus. Et hoc be
neficiū dignissimū est in memoria iugiter haben-
dū. qui p hoc deus summā bonitatē ꝛ charitatem
nobis exhibuit. dicēte apl'o. Propter nimiā chari
tatē qua dilexit nos deꝰ misit filiū suū in mundū
Ex maxima em̄ charitate ꝓcessit q verbū eternuz
hō fieri ꝛ nasci voluit vt nos deificaret ꝛ vt hoiem
abiectū ineffabilit exaltaret. ꝛ vt hoiem mendicū
de thesauro diuinitatis locupletaret. vñ Augusti
Amauit te dñs ꝛ fecit se ꝓpter te hominē. deꝰ sub-
iecit se ꝛ exaltauit te. Inclinauit se ꝛ suscepit te. Ex
inaniuit se maiestate. ꝛ impleuit te diuinitate. De
scēdit vsq̄ ad te vt tu ascēderes vsq̄ ad eum. Se-
cūdo ꝓpter memoriā būficij resurrectiōis que fuit
dñica die facta. p q̄ ē causa ꝛ exemplar nr̄e resurre
ctionis. Nā illa die dñs ꝓtulit nob tria bona. Pri
mo qr mortē nostrā destruxit. ꝛ eā in seipo occiso
occidit. Scdo qr naturā nostrā veste imortalitatz
induit immortalis ꝛ impassibilis resurrexit. Ter-
cio qr timorē mortis abstulit quādo per suā resur
rectionem de eterna beatitudine nos assecurauit.
cū certū sit q mēbra sequi debeāt vbi caput p̄cess-
sit. Grego. Si mēbra nr̄i redēptoris sumꝰ plumaꝝ
mꝰ in nobis qō iā gestū ꝓstat in capite Tercio di
es sabbati trāslata ē in die dñicū ne videamur iu-
deizare. die sabbati more iudeoꝝ obseruando. qa
sm̄ Hostien. in sabbatis maxime laborare debe-
mus ne iudeizare videamur. Quarto ꝓpter
dignitatem diei dominice. Unde sciendu q duo
decim dignitates diei dominice inueniūtur in sa-
cra scriptura. Prima qr illa die deus creauit celū
ꝛ terrā ꝛ angelos. Secunda qr arca Noe stetit il-
la die post diluuiū super montes armenie. Ter-
cia quia eadem die dñs eripuit populū suum de
egypto in manu forti et brachio excelso. Quarta
qr eadē die pluebat ꝑmitꝰ manna de celo in escaz
filiorum israel existentium in deserto. Quin-
ta quia eadē die christus ē natus de virgine Ma
ria. Sexta quia eadez die christus baptizatus est

a Johāne in Iordane. Septima q̄ eadē die cōuertebat aquā i vinū i nuptijs. q̄ fuit initiū signoꝝ q̄ fecit ihs i ꝓspectu suoꝝ discipuloꝝ. Octaua q̄ eadē die satiauit q̄ndq; milia hoim de q̄ndq; panib⁹ z duob⁹ piscibus. Nona q̄ eadē die dñs honorificat⁹ ē cū palmis. s. i die palmaꝝ Decia q̄ eadē die resurrexit a mortuis. Undecia q̄ eadez die misit spūm sctm suis aplis. Duodecia q̄ eadē die erit dies iudicij extremi vt ꝑtes opināt. ꝫ tñ certitudinaliť ꝫ nemo scit nisi sol⁹ de⁹. q̄ honorifice debem⁹ honorare z celebrare hāc diē. si nō eādē i nūero tñ eandē i specie itelligē debem⁹ vt ꝓz cuilibet ituenti dñi fm ius canonicū. Cōstat diē dñicū inter summas z ꝑcipuas festiuitates ꝓtineri q̄ dr Exodi. xx Memēto vt diē sabbati sctifices. i. sūmo studio illā die honores nihil. s. opis manual⁹ in eo factēdo q̄ posset ipedire q̄tē mētis i deo. Nō dr i decre. Pūica die nihil ē agendū nisi soli deo vacandū. de ꝯse. di. iij. ieiunia. ¶ Quātū ad scōm sciēdū q̄ octo mōis ꝓtingit ꝑceptū de celebratione festoꝝ trāsgredi. u. Primo manualiť opando q̄ ꝓhibitū ē a deo. vñ Exo. xx. Nō facies i eo oē op⁹. Ex q̄ ꝓz q̄ q̄cūq; sabbatum violat peccat mortaliť. Excusaťur quis a peccato mortali laborādo in die festiuo in q̄tuoꝝ casibus. Primo ꝓpť laboris vť opis modicitatē. puto si labor tā modicus sit q̄ q̄tez mētē impedire nō possit in deo. q̄ sol⁹ ille labor qui turbat q̄tē animi z spūs libertatē causat mortale peccatū. Secdo ꝓpť laboris necessitatē. q̄ tāta dz esse q̄ labor opis sine rei ꝑiculo ꝑuenire vť differri ñ possit sicut ꝓtingit in messib⁹ ꝓpť incursū hostiū. Uel etiā fm guil. si facētib⁹ segetib⁹ in agro vel feno in ꝓato imineret tēpestas pūt inde remoueri. Item nō videnť peccare mortaliť carnifices z pincerne q̄ ꝑparāt victualia vt sequēti die vendāt si ꝑus nō poterāt cōmode ꝑparare aut ꝑata seruare. Itē sic ꝓtingit in vindemijs ꝓpť frigus. z i captura alecuz q̄ solū fit tpe determinato. in talib⁹ em̄ excusat necessitas q̄ legē nō habet. vt ꝓz extra de ꝓsue. c. q̄ste

Tercio ꝓpť cordis pietatē. q̄ bñ lz ꝓpť deū arare z agrū pauperis reminare vel adducere religiosis ligna vť alijs miseris ꝑsonis. Quarto ꝓpť publicā vtilitatē puta laborare aliq̄d ꝑ ponte q̄ respicit cōmunitatē. vel ꝓvia cōi vť ꝑ eccliā repanda. Sciēdū tñ q̄ guil. di. q̄ nō credit q̄ dñicz diebꝰ aut maioꝝ festiuitatib⁹ liceat labores fieri. de minoꝝ aut festiuitatib⁹ sicut infra octauas pasce z pēthecos. z similib⁹. credo q̄ liceat seq̄ ꝓsuetudinē regionis. Ad hoc aūt q̄ tales labores licite fiāt oportet q̄ nō fiant vsq; ad vltimā fatigationē. vť ne ꝓpť h dimittaťur missa vť hmōi diuina. Et q̄ talia nō fiant ꝓpter affectionē carnalē z spem remunerationis: ꝫ ꝓpter deū z q̄ pauptas illoꝝ exigere videat.

Secdo trāsgredit h ꝑceptū de celebratiōe festoꝝ frequētando seculares placita z exercēdo actū iudiciarū. Est em̄ iure statutū vt illo die strepit⁹ iudiciarⁱ cōquiescat. Dñ dicit in decre. Festiuis diebus a iudicijs z placitis est abstinendū. xv. q. iij. placita. Posset tñ illa die vt dicit Guilh. in glo. ꝑ pace tractari. vel ꝑ pace firmāda iuramentū licite ꝑstari. Itē q̄n causa tractāda illa die eēt debilitū vť miserabiliū ꝑsonaꝝ q̄ alia die non posset expediri tūc q̄tādoq; licite posset fieri. Sciendū q̄ illi multū rephensibiles sunt q̄ fabulationes suas in dietū rephensibiles sunt q̄ fabulationes suas in diebus festiuis z in loco sacrato. s. in cimiterio exp̄. diūt. Et ꝫ ꝓz ex eo q̄ fm Hay. z Hostien. cimiterium gaudet eadē emunitate quā hz ecclesia. q̄ sicut illicitū ē in ecclesia talia placita z tales fabulationes exercere. sic z in cimiterio illicitū est talia fieri q̄ ē locus deo sacratus. z ibi reqescunt corpa fideliū defunctoꝝ. ¶ Tercio trāsgredit mercanti intendēdo. Dñ querit. q̄d de ementib⁹ ad nūdinas z ad mercata q̄ fiūt in festiuitatib⁹. Rñdent fm guil. si alijs h facit nō ex ꝓsuetudine ꝫ ꝑ sua necessitate et añ audiuit diuina nō credo q̄ peccet mortaliť. Secus si ꝓsuetudinarie seu lucrādi cupiditate. z maxime subtrahēdo se a diuinijs. aut etiā si hmōi mercata a platis illius loci ꝓhibita sunt. Mercata tñ q̄ ex q̄dā necessitate fiunt de victualibus z necessarijs ad diē aliquā nō credo illicita eē. dū tñ ꝓpť hoc se nō subtrahāt a diuino officio. hoc nō attendunt isti institores z mercatores q̄ in nūdinis z dedicatiōib⁹ vel in alijs festiuitatib⁹ sūmo mane sua venalia exponūt. z totū diuinū officiū negligūt. nec illa die missam vel sermonē audiūt. z in hoc grauiť deū offendūt. In signuz huiꝰ tpe pasce ꝓhibeť cōmuniter oib⁹ talib⁹ q̄ mercātias suas dieb⁹ festiuis exercēt z cōio. nō ꝓhibeť nisi ꝑ pctō mortali. Quarto q̄ vecturā in dieb⁹ dñicis z festiuis exercēt. In signū huiꝰ q̄riť de his q̄ dominus suis vecturā bladoꝝ adducūt in dieb⁹ festiuis. Rñr. fm guil. q̄ nō excusant nisi alia necessitas eos ad hoc cōpellat. Et insup tales domini q̄ eis dant occasionē. vť iubent eos talib⁹ diebus exercere vecturam participes sunt illoꝝ peccatoꝝ. Sed vectores mercimonioꝝ vť alimentoꝝ vť per sonarū ad loca remota cum alias nō possunt sine graui damno et incōmodo credo excusari. Et sile est de viatoribus cursoꝝ. Tamen bonū ē talib⁹ vt antea missam audiant mane in diebus festiuis Ueu hoc isti rustici nō attendūt q̄ q̄ndq; ad q̄tuor vť q̄ndq; miliaria vehūt. z nūq; missam vť sermonē audiūt illa die. Quito sūt mechanici sicut sutores. ratores eq̄x. minutores hoim z sic de alijs. De q̄bus di. Guil. Si in festiuitatib⁹ hoc faciunt ꝓncipalit ꝓpter necessitatē eoꝝ quib⁹ seruiūt credo q̄ possunt excusari. Secus si ꝓpť cupiditatē lucri h faciūt. Sz isti q̄ de talib⁹ req̄rūt eos excusāt. si aliqn nō eas nō poterāt sibi cōmode ꝓuidere. aliqn nō excusant. Sexto q̄ faciūt serta de floꝝib⁹ in diebus festiuis. De q̄bus querit vtr peccēt mortaliť. Rñdeť q̄ non sunt excusabiles tales ꝓpť periculū q̄ ex facili posset ꝓtingi ex abusu hmōi rerū q̄ sūt incitamēta vanitatis z lasciuie. q̄n violeť obseruantia dieī sacre i opando talia significata. q̄uis posset esse labor tā modicus sine ꝑcio nec ad lasciuiē intentionē ꝫ ad modicā z moderatā recreationē. q̄ nō eēt pctm̄. aut nō mortale. Hec ē sntia Guil.

¶ Septimo sit q̄ in vigilijs festiuitatuꝝ in diebus festiuis peccāt. ꝫ q̄s dr Exo. xx. Memēto vt diem sabbati sanctifices. i. summo studio ꝑcipue peccata mortalia caueas. nihil facinoꝝis in eo opando vť ꝓmittēdo aliq̄ malū. q̄ multū maiꝝē pctm̄ de linq̄re in tali die festo q̄ in alijs diebꝰ. Dñ narrat

greg.i li.dyal.q̄ q̄dā vxor legittia a suo viro in sabbato de nocte cognita cū in dñica die se pcessioni ꝓsilgeret a dyabolo arripiebat̄ z multū ab eo torq̄bat̄ z vexabat̄. Et si ꝑ fit in legittimis psonis q̄ta pena pcubit illegittim plectēdus erit. Itē isti sūt valde querēdi q i tpe sancto z i dieb festiuis nō volūt sancte viuere q sic loco scto deferēd ē honor. Vñ si q̄s i oib festiuitatib araret vl fodaret tpe valde malo reputaret. quō g̃ nō multo ampli peiores sūt q in dieb dñicis fornicāt vl chorizant vl se inebriāt vl ludūt. z sic ō alijs vitijs Cui ei pcedi possz q aliq̄s in dieb festiuis araret vl fodaret q̄ q semel i die dñico fornicaret vl chorizaret vl inebriaret. De chorea q̄re añ ser. xxxvij.

D. F Octauo q in vigilijs festiuitatū z sabbatis de nocte nimis diu laborāt. Tales ꝑ ꝓceptum de celebratiõe festiuitatū faciūt. Vñ q̄tū ad rem cū membr hui⁹ sermonis q̄rit q̄ debeam festū alicui⁹ incipe. Hūr. q̄tū ad feriationē a vespa in vespe tenet̄ z regionū ꝓsuetudines seruari dñt. z sicut magnitudo eorū exigit ꝓus incipere tardi termiari. ex eo q̄m. Ergo ꝑ reprehendit stulticia q̄rundaz hoim simpliciū q nō reputāt pctm̄ ee sabbat̄ diebus de nocte diu laborare et feria scōa de mane laborare pctm̄ reputāt. qđ tū nō ē verū. Et rationē huius assignatorio añ plenariā purgationē z satisfactionē vsq ad scōaz feriā. z tūc iterū reintrabūt cū alijs primo cepit laborare. qđ falsum ē. Nec aūt aie nō exibūt de purgatorio añ plenariā purgationē z satisfactionē oñdit. Mat. v. vbi dī. Nō exibis inde donec ꝓ penā venialiū nec reddas nouissimū q̄drantē. vñ Humb. Nūq̄ eñ a q̄ dei facies videbit donec p penā venialiū ꝓtōr q̄drans minim psoluat. Et ꝑ ē dictū q̄tum ad tertiū. G Sz q̄tū ad quartū ē sciēdū q illi q laborāt in dieb festiuis z nō curāt ꝓceptū dei z ecclie tales tripliciter puniunt q̄nq̄ a deo. Primo in tpalib q̄ ex ꝑ nō ditant q̄ q̄cq̄d lucrāt in tpalibus ꝑ perdūt in spūalib q̄ sunt bona aie. In sup q̄nq̄ pdūt infortunia in tpalib ex pmissione diuina. s. q captiuāt. vl a raptorib spoliant. vl eq eor ledunt vl moriūt vl dom eor cōburunt vel alia infortunia accidunt eis q sic depauperantur Scdo tales multotiēs puniūt in corpe. q̄ q̄nq̄ infirmāt tales p vnū mensem vl duos. vl q̄nq̄ cadūt z frangūt crura vl brachia z sic de similib. et tūc oportet eos festiuare cū merito deberēt laborare q̄ ante laborauerūt cū festiuare deberēt. quia sm Salo. Per q̄ homo peccat p hec z puniet. Per eos punitur in aia qđ maximū ē. q̄ quotiens festa solūt totiēs peccat mortal z animā ꝓdā occidūt. Exo. xxxj. Qui polluerit sabbatum morte morīat. Vñ sciendū q q violāt festiuitatē diei dñi peccāt in patrē z filiū z spūm sctm. In patrē cui⁹ potētia mūdū creauit. In filiū cui⁹ sapiētia mūdū redemit. In spūm sctm q tali die in mūdū missus ē. Et p q̄s tales ingrati sūt suo creatori. redēptori z ꝓsolatori. Et q tales trāsgressores deū g̃ut offendūt p̄scit in illa punitiõe q facta ē ex iussu dei super hoiem q̄ ligna collegit in die sabbati. vñ legit Nūe. xv. Factū ē cū filij isr eēnt i solitudine z inuenissēt hoiez colligētē lig i die sabbati. obtulerūt eū moysi z aarō z vniuerse mltitudini. Qui reclusert eū i carcerē nescientes qđ sup eo facē deberēt. Dixit q̄ dñs ad moysē. Morte moriat hō iste. lapidibus obruat eū omis turba ex castra cū eduxissēt eū foras obruerūt eū lapidib z mortu ē sic ꝓcepat dñs.

H Sz illi q festiuāt de dat p̄spitatē corpis z aie. Exemplū legim ō duob furoz q̄ vn hūit mltos pueros cū vxore sua. z ille ñ dimisit q̄n oi die libēter audiret missā. z i oib ei pspe successit. z alius nullū puer hūit q̄ solā vxorē z q̄tidie laborauit tā die b festiuis q̄ etiā i sacr noctib. z raro missā audiuit z tū sp i paupiate vixit. Qui semel q̄siuit ab alio sutore vñ sibi ista bona venirēt q cum filijs suis et vxore sua sp satz hret z ipe pl laboraret tū sp egēs eet. q̄ rñdit. Cras ibis mecū z oñdaz tibi vbi talia reperiā. mane facto duxit eū secū ad eccliaz z finita missa dixit ei. vade mō ad laborez tuū. Sequēti die iter venit de mane ad domū ei. z duxit eū iter secū ad eccliaz. z finita missa iussit eū redire ad domū suā vt laboraret artificiū suū. Tercia die iterū de mane venit ad domū ei volēs eū secū ducē ad eccliaz. Et ille: charissime si vellē ire ad eccliam p me scirē viam. Ego desiderani a te vt duceres me ad locū vbi thesaur inuenisti. vt z ego etiā possem sic ditari. Tunc ille dixit. Illū locū nō habeo vbi thesaur corpis z pmiū vite eē reqro nisi eccliaz Nōne audiuisti dñm loquēte i euāg. Primū q̄rite. ōi z b om. adq̄. vo. Tūc alt ꝓpunctus z ammodo xp̄o fact devot p̄ b sp libēter missam audiuit z tūc etiā sibi ꝓspere in omnibus successit.

De eodem euangelio. Sermo. cxvij.
De diuitijs non appetendis.

Ecce quidaz hydropicus erat añ illū ꝛc. Beda. dī. Hydropis ē morb ab hūore aq̄so vocabulū trahens grece ei hydor aq̄ vocat. Cui ꝓpriū ē ꝙtomagz abūdat hūore iordinato tāto ampli sitit. Per hydropisim igr intelligere possum sitim siue appetitum diuitiar z delitiar. Eccls. v. Auar ñ iplebit pecunia. vñ Greg. i ome. Dis auar ex pecūia sitim mltiplicat. q̄ cū ea q̄ appetit adept fuerit ad appetēda alia ampli anhelat g̃ p hydropicū istū itelligere possum appetitū diuitiar. H Vñ i pñti sermone dōm ē quō homies peccāt appetēdo diuitias. Pro q̄ sciendū q appetēdo diuitias peccāt dece genera hoim. Primi sūt q ꝓpiscūt bona alioꝝ rū q̄ sciētes q ñ pñt retinere rē ꝓpitā ñ psequūt ꝓpiaz i effectu si āt scirēt se posse cōsequ ꝓpita fortissime istarēt ad psequendū ꝓpiaz ēt i effectu. z isti talit ꝓpiscēdo peccāt mortal. Scōi sūt q aliena ꝓpiscūt z oī conatu exhiori laborāt. p tali re illicite obtinēda. q̄ q̄uis ñ obtineāt. mortal tñ peccāt. Nō appet i fure z latrōe. p furto z rapina borāt̄ib q̄ lz i effectu ñ furēt nec rapiant tñ peccāt mortal z g̃uis q̄ pmi. Si aūt p̄anis conatib asse quūt appetita adhuc g̃uis peccāt vtz i furib z latronib rē ꝓpitā illicite obtinētib. Et isti nūq̄ dimittit pctm̄ nisi pus restituāt ablatū. vt dic. Aug. dūmō tū habeāt facultatē restituēdi. Tercij sūt q concupiscūt bona aliorū iniuste z spem habent

vt ea sibi possint acq̃rere ꝙ nō audēt attentare ꝓp timorē corpis ⁊ honoris. Dz si scirēt se posse euadere ꝓsequentē toto conatu. sic nō ꝓp deū dimittūt ꝙ ꝓp timorē ⁊ ꝯfusionē hūanā. Quarti sūt q̃ ꝯcupiscūt instas res ꝙ ad malū finē. s. ad peccandū. puta ad vanā gloriā exercendā vel ad luxuriā vel ad crapulā. sicut ille diues de quo scribit. Lu. xvj. q̃ epulabat q̃tidie splēdide. Ergo q̃cūq; videret aliquē ludere et pecuniā lucrari. vl etiā vsurari um vsuras cōmittere. vl videret supbiā vestiū ⁊ sic de alijs. ⁊ ad talē finē etiā desideraret hr̃e diuitias vt sic etiā ꝯ deū posset viuere peccat ꝯ ꝓceptū dei. Et ꝓm hūc intellectū nō solū ꝯ ꝓceptū dei faciunt illi q̃ aliena ꝯcupiscūt. ꝙ etiā q̃ sua ꝓpria male ⁊ illicite expēdūt ⁊ pomposi ⁊ voluptuosi. Quinti sūt q̃ cū nimio appetitu ⁊ amore afficiūt ad tpalia. q̃uis nō iuste vellēt ea acq̃rere tñ q̃ ille appetitus ⁊ amor tpaliū supat ⁊ ꝓcellit amorē dei et appetitū ꝓprie salutis. sic q̃ mēs suffocat ex toto tales etiā ḡuiter peccant. Dz heu pl̃es sunt q̃ totū cor suū occupāt cū tpalib⁹. sic q̃ raro vl nūq̃ de deo ⁊ salute ꝓpria cogitāt. Sexti sūt q̃ auare retinēt vl possidēt sua iusta bona cū nimia tenacitate. ⁊ cū insatiabili cupiditate. sic q̃ de supfluo pauplb⁹ nō sōue nūt ꝓm iussum xp̃i q̃ dicit Luc. xj. Qō supest date elemosynā. Et de his dicit hermā. de scbilditz q̃ q̃ supflua tenet q̃ dāda eēnt. tūc si ex tali tenacitate supfluo ⁊ alij magnā penuriā sustinerēt. puta si teneret supflua bladū. vinū vel hmōi victualia vt charis⁹ vēdere posset. vñ multo⁊ penuria ⁊ rex cartia seq̃ret ḡuis peccaret. De h̃ q̃re añ ser. lxxxij. E

Septimi sūt q̃ ꝯcupiscūt honorē ⁊ pulchritudinē primi. honorē ꝓp exaltatōez ⁊ supbiā pulchritudinē ꝓp h̃ vt homib⁹ placeāt. ⁊ h̃ ē pctm̃. ꝙ si naturaliter q̃s appeteret pulchritudinē. ñ tamē ꝓp h̃ ꝯ deū viuere vellet. sic p̃t q̃nq; eē sine pctō. Octavi sūt q̃ famulū vl ancillā ꝓximi sui attrahūt cuz tñ als a seruitio nō recederēt. q̃s ē ꝓhibitū in lege vt hī Exo. xx. Nō ꝯcupiscas seruū vel ancillā ꝓximi. Itē h̃ ē etiā ꝯ legē nature. q̃ lex naturaliter ē h̃. Nō tibi nō vis alteri ne fecer̃. Et i euāg. xp̃s dic. Que vultis vt faciāt vob hoies ꝛc. Si tu hr̃es famulū vl famulā fidelē nō velles q̃ q̃s tibi eum abstraheret. sic ⁊ tu ꝓximo tuo teneris. Noni sunt q̃ nimio amore afficiūt ad tpalia. tñ infra deū. et h̃ ē veniale. Decimi sūt q̃ apperūt aliena cū volūtate ꝓditionata. s. si possent hr̃e sine offensiōe dei ⁊ iniuria ꝓximi. Et tūc nullū vl solū veniale ē pctm̃. siue talē ꝓditionē actualiter eddāt. siue habitualiter eā intēdāt. R Secūdo dicendū ē de remedijs ꝯ auaricīā. Quor ꝓmū ē mortis ꝯsideratio. vñ hiero. Facile ꝓtēnit oia q̃ se sp moriturū cogitat. Sicut iumēta defendūt se ab importunitate muscaꝝ cauda sua. Et sicut aues ⁊ pisces cū cauda regunt se. sic hō ꝯsideratiōe finis ⁊ mortis ꝓprie defendit se ab auaricia ⁊ ceteris vitijs. Vñ Job. xij. Interroga iumēta ⁊ docebūt te. volatilia celi ⁊ indicabūt tibi. Moys indicat ad oculū tibi ꝓemptibilia eē oia que querūt in h̃ mūdo. s. delitias. diuitias ⁊ sic de singulis mūdi vanitatib⁹. Vñ Hiero. Qui q̃tidie recordat se moriturū ꝓtēnit tpalia ⁊ ad futura festinat. Et nō immerito q̃a talia i morte nihil valent. q̃ia nec corpūs a vermibus preseruāt. nec hominem invita cōseruare possunt. quia moritur pauper moritur ⁊ diues. Vnde legitur q̃ quidas rex francie laborans ad mortem et a medicis desperat⁹ vocari fecit oēs ꝓncipes ⁊ ꝓlatos dicens. Ecce ego q̃ fui ditissim⁹ nobil⁹ ⁊ potētissim⁹ ꝓ omnib⁹ diuitijs meis ⁊ potētia ⁊ oib⁹ amicis nō possū extorq̃re a morte iducias ab hac infirmitate p vnā diē vl p vnā horā. q̃d q̃ valēt oia ista tpalia. ⁊ h̃ dicēs oēs astātes ꝓcitauit ad fletū. I Vñ ista tpalia grauāt diuitē i morte. q̃ tal⁹ diues multa possidēs cū dolore morit̃. q̃ penale ē separari a diuitijs q̃s dilexit ⁊ q̃bus diu laborauit. ⁊ ꝓp̃ q̃s saltez q̃ꝑ sep⁹ neglexit. Insup cū h̃ sat̃ hz ⁊ nescit q̃d ibi hēbit ⁊ vbi ꝓma nocte remanebit valde amaꝝ. ē. Eccl. xlj. O mors q̃ amara ē mēoria tua hoi habēti pacē in substātijs suis. vñ Humb. in tractatu de septuplici timore dicit. q̃ q̃dā vsurar⁹ dū in extremis laborare fecit añ se aptare vasa aurea ⁊ argētea ⁊ pmittēs aie illa ⁊ multa ampliora. s. agros domos. ⁊ multa alia si adhuc cū eo remaneret. et cū magnus eū vrgeret dolor ifirmitat̃ ait. Exquo nō vis mecū morari ꝓmēdo te dyabolo. ⁊ h̃ dicēs expiravit I Scōm remediū ē ꝓfidētia ꝙ nō derelinq̃t sperātes in se iuxta ꝓmissus xp̃i in euāg. Nolite solliciti eē dicētes. q̃d mādu. ⁊ bibe. aut q̃ opiemur. scit ei p̃ vr q̃ omib⁹ his indigeat̃. Qui ei sic fecit hoiem vt alimētis idigeat nō patiet eū ꝓpe ꝙ necessariox subtractionē si se ei⁹ submittat ꝓfidētie. Matḥ. vj. Primū q̃rite reg. dei. ⁊ h̃ oia adij. vobis. s. necessaria corpis. ꝓs. Nō vidi iustū derelictū ꝛc. vñ Bonauē. Unū ex trib⁹ sperandū ē auaricīā ꝓjcientib⁹ ꝙ deo. q̃ aūt ꝓcurabitur deus boi in necessarijs. aut cū parco victu ⁊ in pena dabit hmōi vires q̃s in abūdantia possz hr̃e ⁊ hoc ē locūdius de modico esse fortē sicut alio⁊ multis. aut q̃ subtrahit corpi refundet mēti i cōsolatiōe spūali. vt libenter careat tempali abundātia que spūalibus delitijs felicius recompensatur Insup magnā gloriā in celis meretur patiēter sustinēdo ꝙ xp̃o penuriam tempalē. H Tercū remediū ē pauptas xp̃i. vñ Hern. Magna siq̃dez abusio ⁊ nimis magna q̃ diues velit fieri villis ver miculus ꝙ quo de⁹ maiestatis pauper fieri voluit Treno⁊. iij. Recordare pauptatis mee. transgressionis mee absinthij et vellis. Ergo exemplo xp̃i spernere debem⁹ terrena. qui cū esset dominus omnium ꝓpter nos factus est egenus vt ostēderet diuitatem pauptatis et doceret spernere auaricias Vñ Aug⁹. de vera religione. Tota vita xp̃i in terris que ꝙ homin̄ gessit disciplina mor⁊ fuit. Job oīa bona mūdi ꝓtempsit. q̃ ꝓtēnendo docuit. et oia mala sustinuit q̃ sustinēdo ꝓcepit. vt in illis nō quereret felicitas. neq̃ in istis timeret infelicitas. H Quartū remediū ꝯ auaricīā ē ꝓsideratio eternarū diuitiarū. Greg. Illesc̃ut tpalia cū ꝓsideratione eterna. Mirū ē q̃ hō potest cum tanta auiditate ⁊ sollicitudine intēdere tpalib⁹ q̃ transitoria sunt. ⁊ negligere celestia que eterna sunt. Dz hoc ꝛō fit. quia non habemus firmam et perfectam fidē. vn de Hieroni. Nec veram fidē de deo habet qui cupit in his miserijs dines fieri. Et ergo quilibz xp̃ia

hō cū oī dilīgētia dz ītēdere vtutib⁹ z bonis opib⁹ vt p̄ poſſit ſibi deū acq̄rere. z p̄ſir vitā eīnā poſſidere. vñ aug. Tūc erit de⁹ oia i nobis. q̄cād h̄ q̄re bas. q̄cād h̄ p magno hēbas. q̄cād h̄ amabas: mā ducare z bibere. ſpe erit tibi cib⁹ z por⁹. q̄cād h̄ vo lebas vt ſanitatē. ſpe tibi imortal' erit. q̄cād h̄ q̄re bas vt diuitias de⁹ tibi erit diuitie. Auare q̄d tibi ſufficit ſi tibi de⁹ nō ſufficit. Itē aug⁹. li. xxij. de ci. dei. Nō de⁹ ꝓpauit dilīgētib⁹ ſe fide nō capit. ſpe ñ antigit. charitate ñ cōphēdit. deſideria z vota trāſgredit. acq̄ri p̄t. eſtimari nō p̄t. Quātū remediū ꝓuaricis ē q̄ bona tpalia h̄ mltiplicata nocēt homini etiā p⁹ mortē. z h̄ ꝓpt districtā rōz quā reddit⁹ erit de tpalib⁹. Hoc quere ante ſermo. iij. Ñſica. xvij.

Sermo. cxix.

De dilectione dei.

Diliges dominū deuz tuū ex toto corde tuo z ex tota aīa tua et ex tota mēte tua. h̄ ē maximū z pmū mādatū. Scōm aūt ſile ē huic. Diliges ꝓximū tuū ſicut teipm. Mat. xxij. Mar. xij. Lu. x. Sciendū eſt in p̄ti fmone dicendū ē de dilectiōe dei z ꝓximi. vñ aug. Sola dilectio diſcernit inē filios dī z filios dyaboli. Signāt ſe oēs ſigno crucis. rñdent oēs amē. cantāt oēs alla. baptiſant oēs. eccl'aruz parietes iplēt. nō diſcernūt filij dei a filijs dyaboli niſi in charitate. Qui hūt charitatē nati ſunt ex deo. q̄ nō hūt charitatē nō ſūt ex deo. Vñ in ſplendi fmone q̄tuor ſūt dicēda. Primo q̄re merito debem⁹ diligere deū. Scōo. quō fm ordinē charitatis q̄nq̄ ſūt diligēda. Tercio q̄ ſūt ſig̃ p q̄ds ꝓgnoſcere p̄t an deū diligat. Quarto q̄ ſit differētia inē amorē diuinū z carnalē. P Circa ꝓmū ſciēdū q̄ de⁹ diligēdus ē a nob⁹ ex toto corde. q̄ nos creauit. redemit z glorificauit. Si q̄s em̄ diligit carnalē patrē a q̄ tm̄ hz corpus mortale. q̄ſtū tūc dz diligere deū a q̄ habebit corpus imortale. Si tm̄ matrem que hominem ꝓduxit in hūc mōm miſerijs plenū. q̄ſtuz tūc deū q̄ hominē in alū mundū duxit. redemit z glorificauit. Si tm̄ fratres carnales diligis q̄ participādo tecū hereditatē terrenā patrē. q̄ſtū tūc debes diligere xp̄m q̄ te cū participādo hereditatē eternā dilaturē te faciet. Si filiū diligis cū q̄ tm̄ laborās. nec ſcis ſi i illo aliq̄d ꝓficias. z an ip̄e tibi i futuro appciet. vel an ip̄e ſe tibi opponet z tibi malū p bono reddat. q̄ſtū xp̄m diligere debes q̄ ineſtimabilit̄ tibi būfactur⁹ ē eternalit. Si tm̄ vxorē diligis q̄ forte aliū pl⁹ diligit q̄ te q̄ſtū diligere debes xp̄m q̄ nūq̄ amorē ſuū a te ſeparabit. Nā illū dīm digne diligere deberet ois hō. Nō ſic. p̄bat. q̄ diligeres eū q̄ p te daret res. plus q̄ p te relinq̄ret amicos z cognatos et exiret terrā ſuā maxie q̄ corp⁹ ſuū p te daret. Hoc xp̄s totū ſe cit. Hiere. xij. Reliq̄ domū meā. i. celū. dimiſi hereditatē meā. i. anglos q̄ ſūt heredes celi z dedi dilectā aiam meā. i. vitā i manus inimicor⁹ ꝛc. Item diligeres eū q̄ p dilectiōe tua funderet lachrimas maxie ſi ſanguinē p te effūderet. Hoc idē fec̄ xp̄s j. Joh. v. Tres ſūt q̄ teſtimoniū dāt i terra dilectionis. ſcz ſpirit⁹. i. anima ab ipo egrediēs. ſanguis in paſſione ab ipo ꝓfluens z aqua latb̄rymarum. Bern. O q̄ vehemēti amplexu amplexat⁹ eſt me in cruce in q̄ fluxit aq̄ de latere. manauit ſanguis ex corde. receſſit anima a corpe. Itē Ber. Non eſt paſſus p ſe quia nō peccaut. nec p bonis angelis q̄ neceſſe nō habēt. nec p angelis malis. q̄ nūq̄ habebūt gloriā. h̄ p te. ps. Zelus dom⁹ tue. i. fidel' aie comedit me. i. fuit cauſa paſſiōis mee. Itē q̄ſtū diligeres eū q̄ p te daret manū vnā ad amputandū cū tibi amputari caput debuiſſet vl' oculū vel pedē. z ſic de alijs mēb̄ris. Quantū aūt diligeres z q̄ſtas gr̄az actiōes teneris illi q̄ p te nō oculū nō manū. nō pedē. imo totū corpus dedit in mortem Itē diligeres eū q̄ te liberaret a morte. plus q̄ ſup hoc daret tibi ſaluū ꝓductū. maxime q̄ ſup h̄ te ſp hīe vellet in loco filij ſui. Ex his patz q̄ merito debem⁹ diligere xp̄m q̄ plus p te fecit ꝛc. Itē debes eū diligere plus q̄ oēs res tpales. pl⁹ q̄ oēs amicos tuos pl⁹ q̄ ꝓꝑiū corp⁹. Sicut oñs martyres fecerūt q̄ ꝓpt eū oēs amicos z oia bona tpalia reliquerūt z ſeipos p eo in mortē dederūt. Q̄ſi non es tāte vtutis z fortitudis in dilectiōe dei q̄ totuz mundū velis p eo deſerere. ſic illi martyres z ſancti fecerūt habeas tñ tātā dilectionē ad xp̄m vt ꝓpt ip̄m viliſſimū q̄ō i toto mūdo ē deſpicias h̄ ē oñe pctm̄ mortale. q̄ viliſſimū q̄ō tot⁹ mōs hz ē pctm̄ Hoc ita vile ē q̄ nulli ꝓdeſt. q̄ nec corpi nec aie. Vili⁹ ē q̄ſ ſerpēs q̄ rana. q̄ aranea. z ſic d̄ alijs. oia em̄ talia ad aliq̄d valēt. pctm̄ vo nihil. Qui p deo tā vile nō vult dimittere vix dabit p eo rpe antixp̄i oculū vl' pedē vl' manū. Et tōo in viliſſimū locuz mōi lōge a ſe ꝓiecit eos. h̄ ē i ifernū. vbi oia mala mōi ꝓfluēt Deut. xxxij. Cōgregabo ſup eos mala z ſagittas meas ꝓplebo i eis. vñ etiā p̄s. Pluet ſuper pctōres laq̄os ignis ſulphur ꝛc. Nā ſicut gutte pluuie ſūt inūerabiles. ſic etiā z pene dānatorū. Qui em̄ iſta mala inferni cupit effugere deū ex toto corde. ex tota aīa. z ex tota mēte debet diligere. Q Vñ ozit q̄ſtio vtz charitas vie poſſit eſſe pfecta. Sciendū fm aug. licet cetera mādata dei p̄nt impleri in via ſic nō mechaberis. nō furtū facies. z ſic de alijs. mādatū tñ dilectiōis q̄ de⁹ p̄cipit diligi ex toto corde. ex tota anima. et ex totis viribus ſolū implebitur in patria. vbi oñia ceſſabunt impedimēta. ꝓpter q̄ō etiā ſolū ibi erit charitas pfecta. Notandū tamen eſt fm Tho. q̄ pfectio charitatis poteſt dupliciter intelligi. Vno mō ex pte diligibilis. alio mō ex parte diligētis. Ex pte igit diligibilis. perfecta eſt charitas vt diligatur aliq̄ō inquaūtū diligibile ē. Deus aut̄ intm̄ diligibilis eſt inq̄ſtū bonus ē. Bonitas aūt eius infinita eſt. Vnde infinite ē diligēdus ſed nulla creatura poteſt deū diligere infinite cū quelibet virtus creata ſit finita. Vnde per hūc modum nullius creature charitas poteſt eſſe pfecta. ſed ſolū charitas dei q̄ ſeipm diligit. Ex parte vero diligētis charitas eſt pfecta quando aliquis fm totū ſuū poſſe deū diligit. Hoc poteſt eſſe tribus modis Primo mō ſic q̄ totū corp⁹ hominis fm totū ſuum poſſe ſemp actualiter ferat in deū. z ſic charitas patrie dī eſſe pfecta. q̄ bti i patria ſp actualr fm totū eor poſſe deū diligūt. Sz iſta pfectio h̄ in via eſt impoſſibilis hmōi. q̄ ꝓpter humane vite infirmitatem im-

possibile est hoi q̄ sp actualit de deo cogitet. vel sp eū actualr diligat. vel habeat dilectionē ad ipam.

Scōo mō q̄ hō habitualiter totū cor suū ponat in deū. ita vicz q̄ nihil videat cogitet vel appetat qđ sit diuine dilectiōi ꝛriū. ꝛ ħ pfectio repit in oibus charitatē hūtib⁹. Tercio mō q̄ hō actualr ꝛ deliberate totā vitā suā ꝛ totū studiuz suū deputet ad vacandū deo ꝛ reb⁹ diuinis oib⁹ alijs ptermissis: nisi inquātuz req̄rit necessitas p̄sentis vite. Et ista pfectio charitatz ē possibilis hoi in hac vita. nō tñ ꝓmunis ē oibus charitatē hūtib⁹. ꝗ solū ꝓuenit viris pfectz mūdo totalit renūciantib⁹. Querit vtrum de⁹ nos plus diligat q̄ nos ipum. Rñr. q̄ sic. ꝛ ħ ꝓpt tria. Primo ꝓpt certitudinē cognitionis. vñ Phs dicit. q̄ mres plus diligūt filios ꝓpt certitudinē q̄ pres. Plenariā aūt cognitiōez hz deus de nobis. ꝗ nos solū cognoscim⁹ ipm q̄ fi dē. Et ideo q̄to pfectior est sua cognitio q̄ nos cognoscit. tāto maior est sua dilectio ad nos quia nihil amat nisi cognitū. Secundo ꝓpt magnitudinē pfectiōis. quātū aūt qs hz de charitate tantum hz de pfectiōe. ꝗ de⁹ ē ipamet charitas. j. Joh. iiij. De⁹ charitas ē. Ergo summū bonū. Vñ Ignacius dixit. Amor me⁹ crucifix⁹ ē. Tercio ꝓpt mltitudinē būficioꝝ. Et sua būficia sūt innūerabilia ꝛ inenarrabilia q̄ nobis exhibuit. q̄ plus nos diligit q̄ ecōuerso nos ipm. Vñ phs dicit. Qđ būfici pl⁹ diligūt q̄bus bñ faciūt. Item querit q̄re in p̄senti ꝑmone charitas noiat maximū mādatum Rñr q̄ ꝓpter q̄tuoꝝ rōnes. Prima rō ē. q̄ deus ex maximo affectu se diligi mādauit. Oia em̄ q̄ in veteri ꝛ in nouo testamēto mādata sūt. oia ad habendū charitatē inducta sunt. Vñ Hern. Quicqđ diuina lege indicit i charitate ordinat. Joo autez ex maximo affectu se de⁹ diligi mādauit q̄ ad ħ mandatū oia alia ordināt. Secūda rō tōo dilectio dei maximū mādatum dr. q̄ vtilitatē maximā nobis ꝓfert. q̄cqđ em̄ agim⁹ in charitate totū meritoriū efficit atz sanctū. Vñ sicut aurū supductū nobilitat oēm metallū. sic oia opera nr̄a charitas ꝓpter qđ dr Apo. iij. Suadeo tibi a me emere aurū ignitū ꝛ pbatū vt locuples fias. qđ de charitate vticz dictū ē. Mā vt dicit aug⁹. Charitas si desit frustra habent cetera. si assit oia habent. Tercia rō ideo mandatū maximū dr. q̄ oēs vtutes in se ꝓtinet. Vñ aug⁹. Sicut de⁹ oēm bonū in se ꝓtinet. sic charitas q̄ de⁹ ē oēs vtutes pfectissime i se hz. Quarta rō. q̄ p charitate maxima nobis in celo ꝑmia ꝓmittunt. q̄ ꝑm eam in celo ꝑmiamur ꝛ inter angelos sub ꝛ supra collocamur. In terris ergo charitas maxime nos sanctificat. ꝛ i celo maxime nos remūerat. Et ex his q̄tuoꝝ causis charitas mandatū maximū nominat. Quātū ad scōm sciēdū q̄ ānicz sunt diligēda ꝑm ordinē charitatis. Primū ē deus q̄ sup oia ē diligēd⁹. Vñ dicit in p̄missis verbis. diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo. i. q̄ cor tuū non sit inclinatū ad aliquid aliud qđ sit contra deuz. Vnde dicit phus. Principiū ꝛ vite oīis motus corpis ꝛ sensus ē a corde. Ergo consequēter cū oīb⁹ mēbris corpis ꝛ actionibus eorundē. scz visu auditu. gressu tactu cē. seruiendū ē deo sic q̄ oīa ꝓpter ipm fiant. Et ex tota anima. i. cū potentijs ipius anime. i. cū rōnali cognoscēdo bonū. irascibili spernēdo malum concupiscibili amando ꝛ desiderādo bonū. Et ex tota mente. i. vt memoria tua fixa sit in ipm. sic q̄ frequenter de eo cogites. Scōo diligere tenet⁹ ħ qđ in me ē. i. animā meā ꝓpriā ꝛ etiā ꝓprii aiam sicut imaginē trinitatis. ꝛ sicut sigillū regis. Et sicut imago diligit ꝓpter illū cui⁹ ē imago. sic crucifixū diligit ꝓpter xp̄m. nō q̄ lapis vel lignū sit. ꝗ q̄ xp̄m repsentat. sic ꝛ diligere debeo animā meā ꝛ post ħ animā ꝓximi tanq̄z imaginē dei. Item diligere debeo animā meā ꝛ ꝓximi q̄ ē ibesaur⁹ q̄ xp̄s oia dedit. Vñ aug⁹. Sicut de⁹ oēm creaturā sic anima omnē corpoream creaturā natura ꝛ dignitate ꝓcellit. Vñ Hern. Totus mūdus iste ꝓcciū vni⁹ aie estimare nō pt. Nō ei de⁹ p toto mōdo animā suā daret quā p būana aia dedit. Tercio est ꝓpriū corpus qđ mihi adheret. ꝛ illud diligere debeo ordinate. sic q̄ ꝑuenit illō inesse vt possim deo fruire ꝛ cū corpe vitā eternā mereri. Ergo oportet me comedere. bibere. dormire ꝛc. Et illa oia mihi meritoria sunt qñ ordino ad illū finē. Quartū q̄ ꝓpe me ē. i. primū. et in hac charitate ē ānuplex gradus. Mā p debeo diligere vxorē ꝛ parētes. Secūdo filios ꝛ amicos. Tercio domesticos. Quarto extraneos. Quinto inimicos. Quintū qđ infra me ē. i. tpalia. Vbi tñ sciendū q̄ tpalia nō sūt diligēda nisi q̄tū ad sustētationē corpis ꝛ ad salutē aie ꝓdesse p̄nt. vñ apl's. j. Thim. vj. Habētes aūt alimēta ꝛ qb⁹ tegamur his ptēti sim⁹. vñ xp̄us in euāg. vt hr Lu. vj. dicit ad illos q̄ tpalia possidēt. Facite vobis amicos de mammona iniq̄tatis cē. Quantū ad tercū sciendū q̄ sūt ānicz signa p q̄ qs cognoscere pt an deū diligat. Primū signū ē pctōr declinatio. naz q̄ de deū diligit cauet omnē offensam dilecti. Et q̄ xp̄us maxime offendit ex pctis. tōo q̄ xp̄m vere diligit cauet pctm̄ p̄ Qui diligitz dñm odite malū. Item. j. Joh. iij. Qui q̄ ex deo ē pctm̄ nō facit. Vñ sciendū q̄ qliber bonus xp̄ian⁹ poti⁹ doz mori ꝛ oib⁹ tpalib⁹ bonis p̄ris q̄ deū cū vno solo pctō mortali offendere. sicut p̄les sancti fecerūt Hoc luxurioſi nō attēdūt. q̄ delectationē luxurie deo ꝛ oīmbus sanctz ꝓponūt. ꝛ poti⁹ volūt cū demonib⁹ et oib⁹ dānatis eternaliter ꝛri q̄ hac delectatiõe carere. Silr ꝛ supbi q̄ bonores mūdanos deo ꝛ oīmb⁹ sanctis ꝛ gaudijs celi ꝓponunt. Similiter et auari q̄ p modico lucro tpali vendūt deū ꝛ sanguinē xp̄i ꝛ beatā virginem Mariā ꝛ sanctos angelos ꝛ animā ꝓpriam. q̄ potius deo ꝛ oīmbus sanctis volūt carere q̄ ħ lucrū tpale nō habere. Secundū signū dilectiōis dei est bona opatio. diligens em̄ deū facit omnia in q̄bus se dilecto posse existimat cōplacere. Johānis xiiij. Qui credit in me opera que ego facio ꝛ ipse faciet. ꝛ maiora horū faciet. vnde Gregoriꝰ. Pro batio dilectionis exhibitio est opis. Ergo si libenter audis de deo loqui et libenter cogitas de deo. ꝛ libenter de mane surgis. ieiunas ꝛ oras signū ē dilectionis dei. Tercium signuz est ꝓprioz dilectio. j. Johis iiij. Si qs dixerit qm̄ diligo deū et fratrē suū oderit mēdax est. Qui enim nō diligit fratrē suū quem videt. quomō deū quē nō videt

pōt diligere. Quartū signū est malozū ppessio. Co
gitās em̄ q deus ex charitate nos castigat libenter
sustinet q̄cq̄d ex caritate infert. vñ apl's Rom̄. viij.
Quis nos separabit a charitate xp̄i tribulatio: an an
gustia ꝛc. Si em̄ carnalis amoz tribulatōnes ꝛ do
lozes alleniat q̄s q̄s sustinet p dilecto. multo am
plius amoz dei. Aug. Que dura sūt laborātibus le
ue sūt amātibus. Et ex ħ sensu. dī Matħ. xj. Tol
lite iugū meū sup vos ꝛc. ꝛ subiūgit. Jugū em̄ meū
suaue est ꝛc. Hinc Job. dicit. Nādata dei grauia
nō sūt. De q̄ Hern̄. Libet admirari q̄ leue sit iugū
dñi q̄ nō solū nō onerat sed ꝛ portat. Quintuz
signū est libēter munuscula dirigit dilecto suo. ꝛ ħ
sit cū clemosyne tribuunt pauperibus. Matħ. xxv.
Nō vni ex minimis meis ꝛc. ✠ Circa quartuz
sciendū q amoz dei caret septemplici timoze solli
citudine ꝛ defectu quē habet amoz carnalis. Pri
mo q̄ diligit deū semp pōt eū hīe pītem. ps̄. Si as
cendero in celū tu illic es: si descēdero ad infernū
ades ꝛc. Secus est de amoze carnali. Scōo q nō
dubito si eū diligo ipe me diliget ꝛ multo plus q̄
ego eum. Ipse em̄ dicit Prouer. viij. Ego diligētes
me diligo. Secus est de amoze carnali. Tercio q
certus sum ipm nō ignozare q eū diligo. q̄tū etiā
ꝛ cū q affectu. Et sic nō oportet me sollicitari nec
verecundari quō ei exponā ħ q ego diligā eū nec
etiam timere q ipse ħ sinistre accipiat. qō carnalis
amoz nō habet. Quarto q nō doleo q alius secuz
loquit ꝛ p eius amicicia laborat. imo vellē. q oēs
hoies ħ facerēt. Scio em̄ q p ħ nihil mihi depit. ꝫ
magis accrescit. Non em̄ mihi fit alienus eo q sit
alijs familiaris. hoc etiā carnalis amoz nō habet.
Quinto q̄uis eū diligā sup oēs immo sup oia. tñ
nō doleo nec p malo hīe possum q ipse aliquē vel
aliquā plus diligat q̄ me. Nō. qz scio q ipe iustus
est ꝛ sapiens. ꝛ oia iuste facit. ħ etiā carnalis amoz
nō facit. Sexto q ipse tantus est ꝛ ego tam modi
cus q mihi sufficit vt etiā inē extremos me ponat:
dum tñ etiā sim de numero amicozū suozū. ħ etiā
carnalis amoz nō habet. Septio q certꝰ sum q eiꝰ
amicitiā pdere nō possū. nisi ex meo vicio. ipse em̄
in se imutabilis ē. ꝛ q mozs nec me ei: nec ipm mi
hi auferre pt. ħ etiā carnal' amoz nō. Si igit vultū
turbulētū tibi exhibz de ħ nō doleas. imo de ħ po
nꝰ gaudeas. qz ipe dic̄ Ego q̄s amo arguoz castigo

In cadē dñica. Ser. cxx. De dilectōe primi.

Diliges primū tuum

sicut teipm. Expedito vno sermone cha
ritatis q̄ deo debeł. nunc dicendū est de
charitate q̄ primo debeł. Ad quā charitatē admo
nemur p verba pdicta. s. Diliges primū tuū sicut
teipm. Dñ in isto sermone tria sūt dicēda. Primo
q̄ sūt illa q incitāt nos ad dilectionē primi. Scōo
quō tenemur primū diligere. Tercio signa dile
ctōis primi. ✠ Circa primū sciendū q primū
diligere debemꝰ ꝓpter tria. Primo ꝓpter attinen
tiā naturalē. siue ꝓpter parentelam. qz oēs sumus
frēs ex vno pīe ꝛ vna mr̄e. s. ex adā ꝛ eua pgeniti q̄
ad naturalē fraternitatē. Scōo q̄ ad spūalē frater
nitatē oēs sumus nati ab vno pīe. s. deo. ꝛ ab vno
matre. s. ecclesia. Et oēs habemus vnū baptisma.
vnā fidē. ꝛ vnā hereditatē in celo possidendā. vnde
Aug. Oēs frēs sumus ħm q homies sumus. q̄sto
magis ħm q xp̄iani sumus. Hinc iterū dic̄ Aug.
Voluit deus vnicū hoiem formare in pncipio a q̄
oēs hoies ꝓcederēt vt tanq̄ frēs oēs se amarent
nec sic factū legimus in angelis vel aialibus bru
tis. Scōo ꝓpter similitudinē. Eccl. xiij. Oñe aial dili
git sibi sile. Hoc pz. nā oēs creature eiusdē speciei
se mutuo diligūt. vñ si vsus lupus leo serpēs cru
delioza alijs aialib⁹ nō exercēt malicīā in eis q̄ sūt
sue speciei. multomagis hō nō dz exercere malicīā
in alios hoies q̄ sunt sue speciei. Vñ si natura do
cet aialia bruta seruare amozē ꝛ mansuetudinē ad
sibi simila. quā excusationē habebūt q p rōnē quam
hūt talia nō facīūt. Tercio diligēdus ē primus p
pter p̄ceptū dei. Joh. xv. Hoc ē p̄ceptū meū vt di
li. inui. si. di. vos. Vñ sciendū q amādus ē prim⁹
siue credat bon⁹ siue malus. Si em̄ credat vł sciat
esse bonus satis apparet q amādus ē ab his q deū
amāt. cū talē deus filiū suū reputet. ꝛ insup xp̄s re
putat eū sibi attinere oī genere attinēcie Matħ. xij
Quicūq̄ facit volūtatē p̄tis mei q̄ in celis est. ipe
meꝰ frater soroz ꝛ mr̄ est. ✠ Si aūt malus sit p
ximus adhuc tñ diligēdus ē. ꝛ ꝓpter deū. ꝛ ꝓpter
te. ꝛ ꝓpter seipm. Primo ꝓpter deū. qz si deū dilī
gis ꝛ eius filiū amabas dū sane mētis erat. sic pro
pter deū debes etiā amare eū dū insane mentis fa
ctus sit. Scōo ꝓpter ipmmet primū debes ama
re eū. si ei fratrē tuū amabas sanū. nihilomin⁹ oēs
amare egrotū. In tali em̄ statu magł indiget amo
re tuo q̄ in alio Tercio ꝓpter teipm debes eū ama
re. magis em̄ amādo eū lucraris cū tibi nocet q̄ si
tibi būficus erit. nā ex ħ efficimur filij dei. vñ Ma
thei. v. Diligite inimicos vros: bñ facite his q̄ ode
rūt vos. ꝛ orate p̄ psequētibus ꝛ calūniātib⁹ vos.
vt sitis fi. p̄tis vr̄i q̄ in ce. est. ✠ Circa scōm sciē
dū. q̄ xp̄iani dēt se inuicē diligere sicut mēbra eius
dē corpis. Hec aūt mēbrozū dilectio inter se q̄ntu
plex est ad quā q̄libet tenet. Prima ꝓpietas mē
brozū ē q nullū mēbrū ꝛ si sit magis nobile despi
cit aliud min⁹ nobile. vt oculi ꝛ caput nō despici
unt pedes. Sic etiā in celo nec archāgelus despi
cit angelū. nec btā virgo maria petrū vel aliū. nec
sol lunā vel mercurīū sibi inferiozes. Nullus ram
pulcros habet oculos q̄ videre despiciat pedes suos
ꝛc. in luto ambulātes. sic nec quisq̄ superioz nobi
lioz potētioz vel ditioz in eccl'a despiciat inferiozē
ꝫ poti⁹ honozet. Deus em̄ nō fecit hoies ex diuer
sis materijs ꝫ hoiem formauit de limo terre. vnde
rex ꝛ mēdic⁹ de vna terra sūt. sil'r dñs ꝛ seru⁹. ancil
la ꝛ dña. deformis ꝛ pulcer. diues ꝛ paup. miles ꝛ
rusticus. platus ꝛ subditus. impator ꝛ leprosus. et
sic de alijs. Jō inferiozes nō sunt ꝓtēnēdi. vñ Ma
lachie. j. Nunq̄d nō deus vn⁹ creauit nos. q̄re er
go vnusq̄sq̄ nr̄m despicit fratrē suū ꝛc. Et vere de
spiciēdi nō sunt inferiozes ꝫ potius honozandi. qz
sepe in ꝓspectu dei sūt reges ꝛ pncipes q̄ ħ apud
hoies sunt rustici pauperes ꝛ futuri so
cij angelozū in celo. Ideo inferiozes nō sunt ꝓtem
nendi. qz q̄ inferiozes sunt cozā hoibus sepe sūt co
ram deo superiozes. Vñ apl's. j. Coz. xj. Que puta
mus ignobiliora esse corpis mēbra, his abūdātio

rē honorē circūdamus. Meli⁹ ēm vestim⁹ pedes q̄z oculos. q̄z os. q̄z nasuz. q̄z faciē. ita dñs q̄ncq̄z in celo melius honorat inferiores q̄z superiores. z sic erūt nouissimi primi: z primi nouissimi. qz q̄ hūt honores dignitates z diuitias p̄ ceteris q̄ncq̄z in futuro erūt posteriores. D Scōa ꝓprietas est. q̄ q̄libet mēbrū alij nō inuidet ꝫ ex corde sibi pgaudet z cōdolet. Non inuidet etiā si habeat tdē officiū qđ aliud habet. nō ēm inuidet oculus oculo. vel etiaz si habeat indignius officiū. nō inuidet pes in puluere z luto ambulans capiti vel oculo. quē nunq̄z tangit puluis. z multo eo pulcriozē est. imo potius vellet ipm adhuc esse multo pulcriozē. Non inuidet pes cordi qz est sapiētius. nō cerebro qz ē melius custoditū vel locatū altius. nō ozi qz isti dat vinū cū sibi dat aqua z hmōi. sic nequaq̄z dz q̄s alteri inuidere ꝓ bono q̄ dñs ei ꝓtulit. vel qz ditiozvel nobiliozvel altiozvel acceptiozsit. z hmōi. dñs ēm ordinauit mēbra corpis z eccl̄ie vt voluit. nec oēs possum⁹ vnū officiū hīe. j. Cor. xij. Dia mēbra nō eūdē actū hūt. Nūc aūt sic posuit de⁹ mēbra vnū q̄q̄z eorū maius vel minus in corpe sicut voluit. ita z in eccl̄ia vniuersas psonas. vñ licet oculi non laborēt vt pedes. circūspiciūt tñ z ꝓuidēt ne pedes deuiāt vel se impingāt aut in foueā cadāt. q̄ si i luto cū pedib⁹ ambularēt excecarent. z ita q̄si totuz corp⁹ piret. Jō oimode dilige ꝓximū tuū sicut te ipm. z q̄esce ab inuidia. Nare diuine largitati inuidēdo siccare nō potes. sicut nec solē obscurare. vel celū in infernū ꝓmutare. Multo facili⁹ totuz mare in dulcedinē mellis ꝓuerteres. de celo infernū faceres. de aq̄ ignē. q̄z fontē diuine largitatis exiccares. q̄esce q̄. frustra laboras. z aiam tuaz pdis. nihil cū inuidia ꝓficis. nisi q̄ te tribulas. z bona q̄ facis mortificas. j. Joh. iij. Qui nō diligit fratrez suū manet in morte. Et tō poti⁹ ꝓxio ꝓpatere z cō gaude vt mēbrū mēbro. z bonū cupias ei. alioq̄n nō est mēbrū corpis xp̄i. qz vt dī. j. Cor. xij. Si qđ patit vnū mēbrū ppa. oia mē. Cuia cū pes vl oculus capit aliq̄ egritudine totū corp⁹ cōdolet. Jta nos pdolere debem⁹ fratrib⁹ si qđ aduersitatis eis emerserit. z letari si bñ eis acciderit. vñ apls. Cum gl̄iat vnū mēbrū pgaudēt omnia mēbra. Et ē sciē dū q̄ multis sic expedit q̄ sint hic de inferiozibus Ergo fac de necessitate virtutē z de bono z gl̄ia alteri⁹ mēbri gaude. qz cū cozonat caput cōgaudent oia mēbra. Nōz si tu sil̄r feceris. multū gl̄ie p hoc mereberis. Nunq̄z ēm aliq̄s hoim tantā gl̄iā vel tā tū comodū de aliq̄ hic habuit. nullus vnq̄z p̄ vel mr̄ de filio. nullus de fratre vel amico. vt tu in celo habebis de q̄libet ꝓximo saluādo. j. Thes. ij. Que ēm est nr̄a spes aut gaudiū aut corona gl̄ie. nonne vos ante dñm nr̄m ihesum xp̄m in aduētu ei⁹. Vos ēm estis gl̄ia nr̄a z gaudiū. E Tercia ꝓprietas est q̄ q̄libet mēbrū corpis alteri p sua possibilita te subuenit. Mēbra ēm sibij p sis q̄ hūt inuicē ptici pāt. Nullū ēm mēbrū sibi soli retinet aut appropꝛ at officiū suū vel bonū q̄ habet. Oculus sibi soli nō videt. man⁹ sibi soli nō laborat z hmōi. Sz manus dat ozi cibū q̄ sibi dat. os stomacho. stomach⁹ epati. z epar alijs mēbris. Deut. xv. Precipio tibi vt aplas manū tuā fratri tuo egeno z pauꝑi. vñ sicut vis q̄ deus in necessitate tibi subueniat sic tu ꝓximo. Hanc etiā doctrinā naturalē sumere possumus de arboꝛib⁹. cui⁹ cū truncus bñ fimat z succū sibi de terra attrahit. diuidit illū succū oib⁹ ramis z sic fructus ex ꝫ multiplicant. si trunc⁹ succū sibi soli retineret. z ramis nō diuideret. arbor sine fructu remaneret. Sic etiā videm⁹ in celestib⁹. Cū ēm stelle ꝟtutes suas sibi a deo datas cōicant cum terra. terra nō sibi retinet. ꝫ diuidit cū terrenascēti bus. s. arboꝛibus. floꝛibus. herbis. segetib⁹. z hmōi terre adherētibus. aut indigēt. qz si terra q̄ sibi de sup dant intra se sibi soli retineret. arbores. segetes z hmōi fructus nō ꝓducerēt. F Quarta ꝓprietas est q̄ mēbrū ihesum ab alio se nō vindicat. Sic etiā dz esse in mēbris eccl̄ie. Nom. xij. Nulli malū. ꝓ malo reddētes. Si os comedit vel bibit hō aut postmodu⁹ oculos ledit. vel si pes cadit vñ caput ledit vel vulnerat nō se vindicāt. nec z alia mēbra vindictā exercēt. si man⁹ secat digitū alteri⁹ man⁹ illa nō resecat. sic cū panē icidit vulnerat nō reuulnerat. qz ex ꝫ dolor mltiplicaret. Vñ stultū ē q̄ hō vult seipm vindicare i suo ꝓxio. Si ei deo cōmissū ses ipe tevidicasset alīū gn⁹ puniēdo q̄z tu. z p illo honore q̄ ius suū tibi nō vsurpasses in vindicādo gloriosez multipliciter te remūerarez. Deut. xxij. Mea est vltio z ego retribuā. Jdeo indulgendus est ꝓximis ꝓpter xp̄m z ꝓpter salutem ꝓpriam.

Quinta ꝓprietas mēbroꝛū est q̄ vnū mēbrū ex multa dilectōe sibi fieri reputat qđ alteri sit vel sit bonū sive malū. Vñ si pes ledit os dicit. cur me lesisti. Si manus aliquid dat. os dicit. bñ mihi feci sti. Si corpus cōprimit. os dicit. cur me compꝛimis. Sic etiā dz esse in ecclesia dei. Vñ z caput nostrū. s. xp̄s dicit Act. ix. Saule saule. qđ me persequeris. Et etiaz dicet in iudicio Matth. xxv. Qđ uni ex minimis meis fe. mi. fe. Et q̄to q̄s magis suus reputat alienū malū vel alienū bonū tanto sanctioz est et deo sibi. vñ Greg. in moza. In tāto quisq̄ pfectioz est in quāto pfectius sentit dolores alienos. G Ptium ad tercīū sciendū q̄ tria sunt in gna. q̄ q̄ possumus habere cōiectura si habeamus charitatē ad ꝓximū. Primū est si ꝓximis nr̄is in corde bonū fauemus pgratulātes sincero affectu eorū eis sibi affectu cōpatiamur. Que duo rangit apls Rom. xij. Gaudete cū gaudē. fle. cū flē. Tercīū signū est si legē naturalē ꝓximis nr̄is p oia teneamus. q̄ cōsistit in duobus. Quoꝛ primū habet Thob. iiij. vbi dī. Nō tibi ab alio oderis fieri vide ne tu aliq̄ alteri facias. Scōm ponit Matth. vij. Quecunq̄z vultis vt faciāt vobis homes z vos facite illis. Hec ēm duo ante tpa legis homes informabant quō se deberēt circa suos ꝓximos exercere. Vñ lex naturalis docet vt ꝓximo subuenias sic tibi velles fieri si in tali statu z necessitate esses. vñ Hiero. in epla. Vult ēm deus vnūquēq̄z alterius angustias vt ꝓprias sentire. z quō sibi in tali tribulatōe si esset subuenire cuperet. ita ipse alteri ꝓpter deū subuenire nō postponat. Ergo q̄ non cōpatit ꝓximis nec eis subuenit in suis necessitatibus. talis habet signū q̄ non est in charitate nec in gratia dei. Vñ. j. Johis. iij. Qui habuerit substan-

ñam huius mũdi.z viderit fratrẽ suũ necesse hꝫet claũserit viscera sua ab eo.quõ charitas dei manet in eo. Ita Greg. Minus ꝓmũ amare quincit q̃ ria impartit. Unde legimus exemplũ de fidelitate amicorũ. Petrus alfontius di.q erãt duo mercatores vn⁹ in egypto.alter in baldach qui se solo noie nouerũt z diligebãt. Ille de baldach venit in egiptũ. Quẽ egipti⁹ gaudens suscepit z oia sua ei ondit. Trãsactis octo dieb⁹ ille de baldach grauit infirmabat. Requirit medic⁹.pulsus tangit.vrina inspicit.ꝫ mozb⁹ nõ repit. Tandez cor suũ aperiens di.se ob amorẽ vni⁹ puelle quã ille egipti⁹ i domo sua nutriebat vt esset vxor sua langueret. Quo audito puellã z oia q̃ cum eo receptur⁹ erat illi dedit dixit. Contigit postmodũ egiptiũ oibus bonis suis amissis egere z nudũ z famelicũ ad baldach in noctis silẽtio venire. Et qõdã templũ eo intrãte.ecce multi querẽtes homicidã quẽdã.illũq; inuenientes dixerũt eũ illud homicidiũ ꝓpetrasse. Qõ ille stante tim ꝓcessit. volẽs vel saltẽ p mozẽ pauptatẽ suã finire. Capit z incarcerat z de mane ad ad suspẽdiũ ducit. Amico aũt suo cũ multis alijs ad spectaculum currẽte. depbenso atq; cognito q amicus su⁹ esset.voce magna clamauit. Innocentẽ istũ ꝓdemnatis.ego eñ illũ occidi.nõ iste. Capit igit illez alios absolujt. Homicida q̃ inter alios erat ꝫ videꝫ remozdẽte ꝓscia exclamauit. Nec ille nec iste fecit sed ego. Iter ergo dimittit z hic capit. Judices q̃ admirãtes ad regẽ duos absolutos z tertiũ ligatũ duxerunt. Qui cognita veritate oẽm ei penã ꝓdonauit. Cuius aũt de baldach amico suo de egypto medietatẽ oim suozũ dedit. q̃ ille recipiẽs cũ gra ꝓ actione ad patriã suã reuersus est.

Alius sermo de eodem.

In his duobus mãdatis vniuersa lex pẽdet z ꝓphe Matb.xxij. Oia diuina ꝓcepta in his duobus ꝓceptis pendẽt.s.in dilectõe dei z ꝓximi.ipa eñ decẽ ꝓcepta tabulis duabus moysi fuerũt scripta. Et in ꝓma tabula fuerunt tria ꝓma ꝓcepta. q̃ ptinẽt ad dilectionẽ dei. In scõa tabula fuerũt scripta alia septẽ q̃ ptinent ad dilectionẽ ꝓximi z de istis decẽ ꝓceptis quere infra sermone.cxlij.z ser.cxliij.p totũ.

In dñica.xix. Ser.cxxj. De religiosis.

Ascẽdit iesus in naiculã transfretauit z venit in ciuitatẽ suã. ¶ ecce offerebãt ei paliticũ iacẽtẽ in lecto. Matb.ix. Marci.ij.z Luce.v. Deus oia elemẽta creauerat mũda ꝫ ex vsu inhabitantiũ facta sũt immũda. ꝫ xps ea mũdauit Terza quidẽ facta est immũda ex effusiõe sanguinis innocẽtis. ꝫ xps hãc mũdauit qñ.xxxiij.annis sup eã ambulauit. Ter quidẽ factus est immũdus ex fumo incẽsoꝝ imolatoꝝ idolis. ꝫ xps hũc mũdauit qñ nõ sub tecto ꝫ in aere pati voluit.z p aera celũ ascendit. Jgnis factus est immũdus ex idoloꝝ hostijs concretis. ꝫ xps hunc mũdauit qñ spñsctũ in specie ignis misit. Aqua facta est immũda ex nephãdis hostijs ablutis. ꝫ xps hãc mũdauit qñ in iordane baptisatus fuit z sup mare ambulauit. sicut hodie legit cũ di. Ascẽdens iesus in nauiculam ꝛc. ¶ Nõ sciendũ q p hãc nauẽ religio intelligit. vñ in pñti sermone de religiosa vita est dicendũ. q̃ ẽ optima vita. qz ꝓpat vite celesti. Et ꝫ in septẽ. nã sicut angeli z scti viuũt in celo. sic religiosi debent siꝫ viuere in monasterio. Primo ꝓpat vita religiosa vite celesti ꝓpter vnanimitatẽ. qz sicut scti z angeli in celo sunt siꝫ in vnũ ꝓgregati in ꝓcordia z charitate sic z religiosi debẽt esse vniti z ꝓcordes in deo. hec aũt vnanimitas dz eẽ in corde. ore z ope. i. in volũtate. locutõe z opatõe. sic q̃ oia opa in vnũ fiãt. Et illa vnanimitas valet ad tria. Primo ad impetrãdũ a deo in oꝛone quicqd petierint. obtinet eñ multitudo qõ nõ obtinet solus. iuxta illud. Impossibile est multoꝝ ꝑces nõ exaudiri. vñ Matb.xviij. Si duo ex vobis ꝓsenserint sup terrã de oi re quãcũq; petierint. fiet illis a ꝓre meo q̃ in celis ẽ. Quã tomagis vbi nõ duo vel tres ꝫ magna multitudo ꝓuenit ad rogandũ aliqd obtinet. Scõm ad qõvalet illa vnanimitas ẽ pñta dei. qz xps morat cũ talibus q̃ sic ꝓcordes sũt in bono z vnanimit viuũt. vñ Matb.xviij. Ubi eñ sũt duo vel tres ꝓgregati in noie meo ibi sum in medio eoꝝ. Quãto magis vbi.xxx. vel.xl. in noie xpi ꝓgregati sũt. Terciũ est diuine vltõis indulgẽtia. vñ Gen.xviij. dixit deus ad abrahã. Si inuenero in sodomis decez iustos. dimittã oi loco ꝓpter eos. Si aũt rõne societatiꝭ bone tam modice patus fuit parcere tante multitudini z in tantis sceleribus. nunquid non parcet patris z in culpis modicis ꝓpter societatẽ bonoꝝ.

Scõo ꝓpat vita religiosa vite celesti. qz sicut angeli in celo pascunt a suauitate diuina. sic z religiosi in religione pascunt a deo corpaliter p elemosinã quã comedũt z spũaliter p grattã. nã cõiter deꝰ maiozẽ grattã facit z maiozẽ dulcedinẽ tribuit religiosis q̃ regulariter viuũt ꝙ secularib⁹. qz religiosi carent carnali delectatõe. ergo digni sunt vt deus spũalẽ dulcedinẽ eis infundat. Exemplũ de filijs isrl qñ nõ habũerũt plus de farina quã de egypto secũ tulerãt. tunc deus pluit eis manna in deserto. Siꝫ maria magõ. segregatã ab hoibus z ab oibus corpis voluptatibus dñs p.xxx. annos pauit p dulcedinẽ diuinã z p ꝛsolationẽ angeloꝝ. vñ Hern. Cibus aie est gra dei dulcissimus. z oẽm hũs in se suauitatẽ z delectamentũ sapoꝛis. z nõ tm̃ mõ delectat ꝫ reficit z medet. vñ Basilius loquẽs de dulcedine spũali di. O dulcedo mellifina. dulcedo miranda. q̃ dulcis es in meditatõne ꝫ dulcioꝛ in oꝛone. dulcissima in ꝓemplatiõe. ꝫ supdulcissima in beatitudine. Tercio ꝓpat vita monastica vite celesti. qz sicut in celo oia sunt cõia z vnus cõdividit cũ alio. vñ Greg. Ibi apli z angeli gaudẽt de merito oim inferioꝝ. ibi oẽs inferiores letabunt de gloria z corona superioꝝ. Ex illius eñ sctẽ z pfecte charitatis vnione fiet. vt vnusquisq; habiturus sit in alio qõ non habz in ꝓprio merito. Vñ Anshel. Unusquisq; intantũ gaudet de alterius gaudio. quãtũ de suo ꝓprio. Sic in religione oia debẽt eẽ cõia. Ex ꝫ pz q̃ status religionis z cõtratis ꝑm magistrũ Humb. est optim⁹ status vel valde laudabilis. Qõ ꝓbat. qz nõ est meliozẽ statũ accipe i sta

tu nature ꝙ ante pctm. z in tali statu. s. statu nature ante pctm erant oia cōia. vñ Jsi. Jus nature est cōis oim possessio. Nec tpe gre meliorē statū inuenire poteris ꝙ primitiuū statū ecclie. s. tpe apl̄oꝝ Et in tali statu ꝓmitiuo oia erāt ipsis apl̄is z oibus xpianis ꝓtunc credētibus cōia. Act. iiij. Erāt illis oia cōia. sequit. Diuidebat aūt singulis ꝓut vnicuiq opus erat. Et videt ꝫ duraſſe vsq ad tpa Constantini imp̄atoris. sicut hr. xij. q. j. futurum. Jtem in statu future glorie oia erunt cōia vt iā dictū est. Q ꝙfelix est iste status religionis qui tales status. s. nature gre z glorie imitat. J Circa qō querit. vtrū ꝑlatus possit dispēsare cū suo subdito religioso ad habendū ꝓpriū. Rñdet fm Humb. q nō ꝙtecūq auctoritatis sit. nec etiā papa. vt ptz extra de sta. mo. Cū ad monasteriū vbi dr sic. Non existimet abbas q sup habēda ꝓprietate possit cū aliquo monacho dispēsare. qz abdicatio ꝓprietatꝫ sicut custodia castitatis adeo ē annexa regule monachali. vt ꝓtra cū summus pōtifex non possit indulgere licentiā. Ergo caueat monachus ne habeat ꝓprietatē. volens se excusare falsa glosa sicut taz in pluribus ꝑsonis apparet. Jtē querit vtrū religiosus vel religiosa mortaliter peccēt dicēdo meus liber vel mea cappa. z sic de alijs. Rñdet fm Hūb. sup regu. b. Aug. Si dicit ex lapsu lingue nō peccat mortaliter. Si aūt ex ꝓposito z aio assertiuo qō. p ꝓte est dicere peccat mortaliter. vñ Aug. Nō dicatis aliqd ꝓpriū. ꝫ sint vobis oia cōia ꝛc. Ergo religiosi nunq debēt dicere meus liber vel mea cappa. sed debēt dicere nr liber. nra cappa ꝛc. Et ꝫ tractū est a statu ꝓmitiue ecclesie. vt hr Act. iiij. Nec quisq eoꝝ q possidebat aliqd suū esse dicebat. Et ꝗtqt in primitiua eccl̄ia vendiderūt agros vel domos ponebāt ꝑcia eorū in cōi vel ante pedes apl̄oꝝ. R Jtē querit an cū religioso possit dispēsari circa habendū vsum alicuius rei. z si nō circa ꝓprietatē rei habēdi. Rñdet fm Humb. q duplex est vsus certus z incertus. Certus vsus est q auferri nō ꝑt. Incertus est q est i volūtate alterius suplozis. s. vt auferat cū ei placuerit. Et circa talē incertū vsum pōt ꝑlatus dispēsare ex cā rōnabili z necessaria. Sed circa certū vsum nō pōt dispēsare. Semp em volūtas religiosi dz esse subiecta ꝑlato vt resignet qñvoluerit. qz ois religiosus semp dz esse ꝑatus oia resignare. al's est filiꝰ pditōis z sp in statu dānatōnis. qz ois religiosus q habet animū nō resignādi nec ad cōitatē dādi qū ꝑlatus ꝫ exiget ab eo. talis religiosus est ꝓprietarius z sp in pctō mortali. Et nullus pōt eū absoluere a pctis suis q̄diu stat in tali ꝓposito libere nō resignādi z ad cōem vitā dandi Et talis religiosus ꝗtiēs missaz celebrat vel ꝓfessiones audit vel alia sacra pozrigit totiēs peccat mortaliter. Quia q̄cūq in pctō mortali sacra administrat peccat mortaliter. Et talis religiosus vel religiosa peiozes sūt in inferno si sic decedūt impenitentes. qz mortēte xpo infernꝰ restituit aliena. ꝫ isti nec volunt restituere nec resignare. Jtē talis pōt dici idolatra. qz fiduciā in pecuniā habet q in solū deū qui iuuare ꝑfecte pōt est hūda. imo talis interdū flagitiū inde traditoris supat. qz ꝓprietarꝰ qñq vno solido se ꝓdēnat. Judas aūt vēditurꝰ dñm. xxx. denarios ꝓ eo accipiebat. Judas insup. xxx. denarios restituit qō iste ꝓprietarꝰ non vult facere. Q ꝙ iniuste hic ꝓprietarꝰ res pōderat. q ponēdū ꝓ paucis denarijs xpm putat z pciosuz pignꝰ. s. aiaz ꝓpriā ꝓ talibꝰ rebus dānat. z se gaudijs celi ꝑuat. Et talis religiosus ꝓprietarꝰ idignꝰ est mia dei. vñ Bern. Monacho habēti ꝓpriū negabit deꝰ suū ꝓpriū: qō est misereri z parcere. Ergo q̄cūq religiosus q vult ꝑsequi miscōiā dei. oportz ꝫ habeat ante mū oia resignādi sine oi ꝓdictōe qū ꝑlatus ꝫ requirit. Et ꝑlatus tenet vni ꝓuidere sicut alteri. non q vnꝰ bibat vinū z comedat pullos. alter aquā bibat z comedat lardū. qō etiā vir hūe ꝑt. Et q̄ ptz q ois ꝑlatus dz hūe ptātem inducēdi subditos suos ad cōem vitā seruādā. Et subditi in ꝫ nullo mō debēt ei ꝓtradicere nec se opponere verbo vel facto. Ergo ois ꝓtā q subditi vel ꝓpriarij ꝓmittūt reddant in ꝑlatum q habet ptātem cōpellendi eos ad cōem vitam cum hoc facere posset z sic dissimulat Ergo ꝑlatus vna cum subditis ꝓprietarijs damnabit. Unde de hoc dicit quidam doctor de ordine carthusien. q ꝑlatus qui ad hoc oīm posse suo nō laborat vt subditi in cōmuni viuant seipm z suos subditos decipit z damnat. vnde dr in decre. Restere posse querēs z non facere. est eis consentire. xxiij. q. iij. Qui pōt. Jterum dr in decre. Facientē z cōsentientem par pena cōstringit. xvij. q. iij. omnes. Unde etiam apl̄s Roma. j. Digni sunt mortē nō solū qui faciūt ꝫ etiam qui ꝓsentiūt facientibus. Unde Sap. vj. Judiciū durissimū fiet in his qui ꝑsunt. J Jtem sciendum q quicūq habet filiū vel filiā in monasterio quē vel quā scit nō vel le sponte omnia ad tussionem sui ꝑlati resignare. z ad cōem vitam sua bona dare. illi filio vel huic filie amplius nihil dare debet. Et si ei aliquid dederit ꝓter extremam necessitatem. ꝓfrādo cum vel eam in sua ꝓprietate z malicia z ptinacia. ipso facto peccat mortaliter. Ergo nulla elemosyna vel aliqō būficium est talibus exhibendū ꝓprietarijs nisi in extrema necessitate. immo tales ꝓprietarij a suis ꝑlatis grauiter sunt puniēdi z ꝑsequēdi. exemplo sanctorū patrū qui fuerūt in religionibus. Nā sanctus Greg. in sterquilinio sepeliri fecit ꝓprietariū monachū cum tribus argēteis secū tractatus est habuisse z fecit illos argēteos secū tractare in sepulcrū dicēdo. Pecunia tua sit tecū in pditionem. Jtem sciēdū q religiosi in monasterijs qñ incipiunt deficere. tunc peiozes sunt cōiter ceteris hominibus. vñ Aug. z ponit in decre. Difficile ex ptus sum meliozes ꝙ qui in monasterijs ꝓfecerūt. nec peiozes exptus sum ꝙ qui in monasterijs defecerunt. distin. xl vij. quantūlibet. Quarto vita religiosa comparat vite celesti ꝓpter castitatez. quia sicut angeli in celo sic z religiosi caste viuere debēt Et vita casta non est vita humana sed angelica. vñ de Hiero. In carne viuere ꝓter carnem plus est angelicum ꝙ humanum. vnde Amb. Qui nō nubunt z vxozes nō ducunt sunt sicut angeli in celis. imo virginitas hoim supgredit castitatē angelorū. vñ Amb. in li. de offi. Maioꝝ est victoria virginū ꝙ angelorū. Angeli em sine carne viuūt: virgines vo in carne triumphār. vñ etiā Cypr̄ianus.

in ll. de ỹginitate. Joquēs de dignitate ỹginū dicit Virginitas est sozoz angelozū. victozia libidinū. regina virtutū. possessio oim bonozū. Quinto cōparāt vita religiosa vite celestī qz sicut scti z angeli in celo cōtinue laudāt deū. iuxta illud ps. Beati qui habitāt in domo tua. in se. s. laudabunt te. Sic religiosi singulis diebꝰ z singulis noctibꝰ psoluūt septē horas canonicas ad laudādū deū. ps. Media nocte surgebam ad te. Aug. in li. pfes. Vere felix eēt q posset diuine laudi sp insistere. imo in pūti libēter laudare debemus deū. Anf. Qui hic deū nō vult laudare i trāsitu huꝰ seculi. obmutescet cū venerit in seculū sempiternū. vñ etiā Greg. Nirū est q hō deū non sp laudat cū oīs creatura ad deum laudandū sp inuitat. Sexto cōparāt vita religiosa vite celestī. qz i celo existentes dāt se deo ex toto. sic i religione exūtes offerunt deo holocaustū maximū. i. totū qđ būt. Habet aūt hō triplex bonū. Primū bonū exteriorū rerū q̄s offert religiosus deo p votū volūtarie paupertatis. Scōm bonū ꝓpriū corpis qđ offert per votū ꝓfessionis. q̄ abrenūciat delectatōi corpis. Tertiū bonū aie qđ aliq̄s totaliꝫ offert deo p obediētiā quā q̄s offert deo ꝓpriā volūtatē. qđ est maximū sacrificiū. vt dī in decre. Volūtatē alteri subiicere ꝑ deū ē pcipuū sacrificiū. viij. q. j. sciēdū. vñ gre. Per obediētiā ꝓpria volūtas mactat. j. Reg. xv. Melioz ē obediētia q̄ victima. Septimo vita religiosa ꝑfat vite celestī. qz sicut isti in celo volūtatē dei sp adimplent ꝑ obediētiā. q̄d em cognoscūt deū velle ꝑ faciūt spōte. lete z pseueranter. sic z religiosi in religione facere debēt obediēdo suis plātis loco dei. ¶ Sed di. q̄lis dz esse obedientia Ñndet q ꝓma obediētia dz eē volūtaria. Multū em est laudabilis obediētia q̄ pceptū seruat. laudabilioz q̄ p̄silijs z admonitionibꝰ obtēpat. ꝫ oi laude dignissima q̄ pcipiētis aio se ꝓformat. Sed nō nulli sunt q potius a maiozibꝰ suis volūt audire q̄ eis placēt q̄ q ipsi placeāt. Qui plātū sibi cupiūt obedire. isti nō volunt imitari ap̄m paulū q̄ dixit Dñe qđ me vis facere. ꝫ cecū. cui dixit dñs. Quid vis vt faciā tibi Itē alij obediūt. ꝫ cū murmure exequunt mādatū. z silꝫ sunt in ꝑ obedientie demones. Contra q̄s dicit Ñndictꝰ i regula sua. Obediē tia tunc acceptabilis est deo z dulcis hoibus. si qđ inbet nō cū murmure efficiat. Scōo obediētia dz esse locūda sic q nō ex tristicia aut necessitate faciat qđ sibi iniunctū est. Jocūda ei obediētia plātū inbentē letificat. obedientie laborē alleuiat. securi reneo in angaria crucē portat. Currus nō inunctꝰ sub onere murmurat. z is q̄ cū tristicia obediētiā exequit. carere vnctione spūssancti se declarat. Jt vgo gaudēs cū andrea crucē suscipit. quisq̄s onus qđ iponit nec corde rēnuit nec signo q̄libet ꝺdicit vñ deꝫ ē ꝟbū cuiusdā senis q̄ cuidā volēti intrare religionē z q̄rēti quō deberz se hīe dixit. Tu z asinus vnuz estote. sicut asinus qōlibet onus indifferēter recipit z pacifice. ita dz vir religiosus in religione se hīe. Tercio obediētia dz esse pseuerās. Cū em ꝓfessionē facitis vsq̄ ad mortē in posterū vos obligatis. Qui em ꝑm xp̄i sniam pseuerauerit vsq̄ in fi. hic sal. erit. vñ Herñ. Memēto toto frēs. xps ne pderet obediētiā qđdit vitā. Sic quilibz religiosus potius deberet mori q̄ ptinaciter z ex ꝓtemptu in obediēs suo plātō existere. Vñ ista obediētia quā q̄s plato suo exhibet deo exhibet. Herñ. Obedientia q̄ maiozibus ꝓbet deo exhibet. Lu. x. Qui vos audit me audit. z q̄ vos spernit me spernit. Ergo q̄libet subditus in oībus licitis dz obedire suo plato tanq̄ ipso xp̄o. vñ Herñ. Quicq̄d vice dei pcipit hō q̄ nō sit certū displicere deo ꝺ oīno est accipiendū q̄si pcipiat deus. ¶ Circa qđ queritur vtrū inobediētia sit pctm̄ mortale. Ñndet ꝑm san. Tho. scōa scōe. q. cv. q̄ sic. Naz z inobedētia ꝛriat charitate dei q̄ exigit vt eius ꝓceptis obediat. In ꝓceptis aūt diuinis ꝓtinet q̄ superioribus obediat. vñ Rom. xiij. Qui ptāti resistit dei ordinationi resistit. Jtē ꝛriat dilectioni ꝓximi inq̄tū superior ꝓximo subtrahit obediētiā quā ei debet. Ergo religiosi libere z gaudēter z ꝓmpte debēt obedire plātis suis. q̄ obediētia hoiem virtutibus replet. vñ Greg. Obediētia sola est ỹtus q̄ ceteras virtutes mēti inserit. insertasq̄ custodit z pfectas facit. Itē obediētia est clauis paradisi z via celi. qz ꝓpter inobedientiā electi sumus. z ꝓpter obediētiā intrabimꝰ Vñ tres magi reuersi sūt p aliā vīā in regionē suā. Aug. Obediētia est origo oīs boni atq̄ pfectio. Idē Aug. Non est lepra peior in leproso q̄ ꝓpria voluntas in religioso. ¶ Ultimo queriꝫ. vtrū p ingressum religionis psequat q̄s remissionē oīnīū pctoꝝ. Ñndet ꝑm sctm̄ Tho. scōa scōe. q. vlti. Rōnabiliter pōt dici q̄ sic. sicut p assumptionem crucis. Si em̄ aliq̄bus elemosinis factis hō pōt sufficere de pctis suis. ꝑm illō Dañ. iiij. Pec cata tua elemosynis redime. Multo magis in satisfactōe p oībus pctis sufficit q̄ aliq̄s totaliter se diuinis officijs mancipet p religionis ingressum z eius pfessionē q̄ excedit oīne genus satisfactōis z publice pnie. vt bꝰ. xxxiij. q. ij. admonere. Vñ in vitaspatrū legit. q̄ eandē gratiā psequunt ingredientes z pfitentes religionē quā psequunt baptisati. Si tū p ingressu religionis nō absoluerent ab oī reatu pene. nihilominus ingressus religionis vtilior eēt q̄ pegrinatio terre sctē. q̄ ad pmotionē i bonū qđ ꝓpōderat absolutionē a pena. ¶ Exemplū de religioso querso. Quidā frater ad religionē seu ad querstionē venit z deuote susceptus est. ꝫ ipse deuotiꝰ querstatus. Punc ad monasteriū frater suus necessitate magis q̄ volūtate secutꝰ ē. Cui nimis graue erat si q̄s p salute sua sibi aliq̄d loq̄retur. Bona aūt nō solū facere. ꝫ etiā audire nō poterat. q̄ postea graui infirmitate a deo pcussus ē. Cunq̄ extremū spm̄ ageret quenerūt frēs vt egressuz illiꝰ orādo pregerēt. Tunc ipse repēte cepit fratribus astātibꝰ clamare atq̄ cū magnis vocibꝰ oīones eorū interrūpe di. Discedite discedite. Ecce draconi ad deuorādū datꝰ sum. q̄ ꝓpter vestrā pūtiā me deuorare nō pōt. Caput meū iā in suo ore absorbuit date locū vt me amplius nō cruciet ꝫ faciet qđ factus ē. Si ei ad deuorandū datꝰ sum. q̄re ꝓpt vos moras patior. Tunc frēs ceperūt ei dicere. q̄d loq̄ris frat. Signū sctē crucis tibi imprime. Ñndit ille. Volo me signare ꝫ nō possum q̄ squamis hui-

draconis ꝓmor. Cunctꝫ hoc frēs audirēt ꝓstrati in terrā cū lachrymis ceperūt ꝙ ereptōe illius vehemētius orare. Et ecce subito eger cepit cū magnis vocibus clamare dī Grās ago. ecce draco q̄ me ad deuorādū cepat vīs oīoꝝ expulsus ē. ꝙ pctis meis mō intercedite. qz querti patus sum z secula rē vitāz quersam funditus relinqre. Et postꝫ mutatus est mente. tunc eius aia a corpe soluta est.

De eadē dñica. Sermo cxxij.

De quadruplici confidentia.

Confide fili remittunt tibi pctā tua. Math. ix. In verbis ꝓmissis dñs vult nos inducere ad ꝓfidētiā quā debemus hīe ad ipm. ḡ dicit. Confide fili ꝛc. Ad dñ sciendū ꝙ q̄druplicē ꝓfidētiā deus recipit a q̄libet hoie. Prima est ꝓfidētia de tpali sustētatione. Bap. vj. Eḡlik est ei cura ō oibus. ps. Qui dat iumē. el. ipsoꝝ ꝛc. Si eīm deꝰ volucres in aere. pisces in aqua. z aialia in siluis nutrit q̄bus nihil ꝓmisit ꝓfidere debemꝰ ꝙ nobis ꝓuideat q̄bus ꝓmisit Math. vj. Nolite solliciti esse dicētes. q̄d manducabimꝰ aut q̄d bibemꝰ. aut q̄ opiemur. scit eīm pr̄ vr̄ celestis qz his o. idi. q̄rite ḡ q̄mū reg. dei. z hec oia adijcient vobis. Hanc ꝓfidentiā nō hūt illi qui iniustas res lucrant z possidēt. qz si veraciter cōfiderēt deo ꝙ oēs hī de instis bonis nutriret. neq̄ꝫ iniusta sciēter possiderēt. ꝫ qz deo nō ꝓfidūt. ió iiustas res acquirūt vt sunt vsurarij lusores z mercatores. q̄ cū fraude: dolo z mēdacio decipiūt ꝓxios z vniuersaliter oēs q̄ iniustas res sciēter hūt z possident. Item hanc ꝓfidētiā nō hūt isti auari q̄ q̄uis iniustas res nō vellent hīe. tū cū sollicitudine cordis congregant tpalia q̄si vīq̄ ad. ccc. vel. cccc. annos viuere deberēt. z aliq̄n vix viuūt. xl. dies. Luc. vij. Stulte hac no. r. a. t. a te. z ea q̄ cōparerūt. Si cū tanta ꝓfidētia sibi ꝓfuissent in spūalibus z eternis bonis magni z diuites essent iam cora deo. Ad dñ q̄libet tāto plus deberet esse sollicit⁹ de aia z de spūalibus. q̄to meliores sunt. vñ Gerñ. in ser. de aduētu dñi. Vere diuitie nō opes sunt ꝫ virtutes q̄s secum ꝓscia portat vt imppetuū diues fiat. Sed oppositū sepius ꝓtingit ꝙ plures ad tpalia anhelant z spūalia negligūt. z tpalibus solūmō intendunt.

Querit hic an nimia sollicitudo tpalium sit pctm̄. Rñdet ꝙ sic. qz tanta possz cē ꝙ totū cor q̄s apponeret z obliuiscerēt dei z ꝓpte salutis. sic aliqui q̄nq̄ i q̄tuor hebdomadis nūq̄ ex corde cogitant ad deū z ad salutē ꝓpriā z ad futurā vitaz. scz quō fm apl̄m. Hic nō habemꝰ manentē ciuitatē ꝫ futurā inq̄rimus. vñ Greg. in mora. Sollicitudo tpaliū more est z excecatio spūaliū. Ad dñ labor est exercēdus ꝫ nimia sollicitudo est tollēda. Item querit cum quis nimiū tristat de infortunio an sit pctm̄. Rñdet ꝙ sic. qz est signū ꝙ quis talia nimio amore dilexit. vñ Greg. xxxj. moral. Sine dolore amittit quicq̄d sine amore possidet. q̄ vo ardenter diligimus habita. grauiter suspiramꝰ ablata. Sed nos ꝓfidere debemꝰ deo ꝙ nos nutriat de istis bonis. ps. Jacta cogitatū tuū in dño. z ipe te e. Hoc ptz in sctis martyribus q̄s nunq̄ fame mori ꝓmisit. ps. Nunq̄ vidi iust. derelī. ꝛc. immo potiꝰ angelus descēderet de celo z hoi cibū administraret hoc patuit in helya. cui angelus in deserto panem portauit. Scōa cōfidētia est remissio pctoꝝ ergo in verbis ꝓmissis dicit xp̄us cuilibet pctōri. Confide fili. remittunt pcā tua. j. Joh. ij. Si quis peccauerit aduocatū hēmus apd patrē iesū xp̄m z ipse est ꝓpi. ꝙ pec. nr̄is. Hanc ꝓfidētiā z spem nō habēt hi q̄ nō ꝓfidūt diuine bonitati z eiꝰ misericordie ꝙ ipsis indulgere velit pcā sua ꝫ desperāt cū cayn qui dixit. maior est iniq̄tas mea q̄ vt veniā merear Et cū iuda q̄ seipm̄ suspēdit. Tales q̄ volūt sequi cayn z iudā desperādo. deberēt aduerrere q̄ dñs dixit ꝙ ꝓphēta Ezech. In quacunq̄ hora pctōr ingemuerit. ꝛc. Sciendū ꝙ nullus desperare debet in dei mia. Primo qz infelix est q̄ desperat. sicut q̄ sperat beatus est. ps. Beatus vir q̄ spe. in dño ꝛc. sic econuerso. Scōo qz desperatio valde displicet deo. quia maximū pctm̄. vñ Ysiō. de sum. bo. Desperatio est peior oīm pctō. vñ Hiero. dicit. Judas plus offendit xp̄m desperādo q̄ ipm tradendo. Tercio qz desperātes sunt maledicti Eccēs. ij. Ve dissolutis corde. qz nō credūt deo. ideo nō ꝓtegent ab eo. vnde Aug. sup Job. Solū desperatōis crimen est q̄ mederi nō pōt. Ad dñ vnusquisq̄ debz de deo cōfidere z sperare. ꝙ si dolet de pctis z amplius ꝓponit sibi cauere de futuris pctis. z ea q̄ iam fecit intēdit confiteri z ꝓ eisdem satisfacere xp̄m suum posse ꝙ deꝰ ex sua misericordia sibi oia pcā sua indulgeat. vnde Gerñ. Corrige teipm z spera indulgentiā. Mala la eīm est culpa que nō habeat veniam. Quā misericorditer aūt deus vere cōtritis z penitentibꝰ peccata indulgeat. ostēdit Gerñ. dicens. Sic indulsit mihi ex toto deus z tā libenter omnē donauit iniuriam. vt nec damnaret vleiscendo nec confunderet improperādo. nec minus etiā obligat imputando. Item ad ꝓfidētiam z ad spem habendā indulgere nos deꝰ dispositio xp̄i in cruce. Nam in signū misericordie habuit caput inclinatum ad osculandum brachia extēsa ad amplexandum. pedes affixos ad nobiscū pmanendū. Item sciendū ꝙ quicunq̄ non habet firmā spem z bonam ꝓfidentiā ad deū ꝙ velit sibi pctā indulgere. illius confessio z pnia nihil valet. Aug. Penitētia que ex fiducia non procedit inutilis est z sterilis manet z sine misericordia. Nō. qa deus nunq̄ vult alicui misereri q̄ nō hz bonā spem z fiduciā in eum sperando indulgentiā z remissionem pctoꝝ. Amb. Non pōt agere pniam qui non sperat indulgentiā z remissionē pctoꝝ. Tercia ꝓfidentia est ꝙ sperare debemus ꝙ nos velit exaudiri in omni salubri petitione. Mar. xj. Omnia quecunq̄ orātes petitis credite. qz accipietis. Item Joh. xvj. Petite z accipietis. Itē Math. vij. Querite z inuenietis. pulsate z apiet vobis. Sed si diseplꝰ orauit nec tū exauditus fuit. quō ergo debeo orare vt deus me exaudiat. Rñdet ꝙ ꝓmo debeo orare cū ꝓtritiōe z deuotōe. qz vnū pr̄ nr̄ cum contrito corde z attentōe dictū plus valet q̄ centū milia pater nr̄ sine attentione. vñ Ysiō. Quid pdest strepitus labiorum vbi cor ē murū. Oratio eīm sine deuotione est quasi mugitus boum. Hoc intelligendū est qñ homo cuz ꝓposito indeuote z sine attentione orat. Sed qñ homo ea intentōe incipit

ozare q̄ ſi b̄ter vellet deūotez cū attentiõe illā oīo
nē inceptā pficere z ſi ifra okonē diſtrahīk ꝺ volun
tatē ſuā adhuc tū illa oīo efficarz ſalubris ē ꝓpt̄ p
ſur ſalutis q̄ expedit tibi recipe et q̄ licet deo dare.
Nā ſpūalia z eterna ſine ꝓditiõe ſūt petēda. qz ſūt
ſimplr bona z ſalutifera. Sz tpalia ſūt cū ꝓditione
petēda qz deꝰ nouit vtrū expediāt tibi vl nõ. Ergo
cū petim⁹ liberari a tribulatiõib⁹ vl ab infirmitati
bꝰ ſp debem⁹ deo cõmittē z cū ꝓditiõe petere vt di
cēdo. ſi expedit ſaluti nr̄e. Tercio hõ dz ozare z pe
tere cõſidēter vt dicere poſſit cū pſa. Miſerere mei
dñe qm̄ in te ꝓfidit aia mea. Qui ei petit cū heſita
tione nihil ipetrat a deo. ḡ firmam ꝓfidentiā debe
mus habere ad deū q̄ velit nos exaudire in oratiõ
onib⁹ noſtris. ℣ Quarta ꝓfidentia ē q̄ deꝰ ve
lit nobis dare poſt hāc vitam regnū celeſte. Lu. xij
Nolite timere puſillus grex. qz cõplacuit p̄i vr̄o
vobis dare regnū. Hebre. x. Nolite amittere cõfi
dentiā veſtrā q̄ magnā hz remūerationē. Hanc ſi
ducia nõ habem⁹ ex noſtris meritiſ ex meritiſ ihu
xp̄i. q̄ eſt redēptoz noſter. quē pater nobis dedit vt
nos redimeret p ſuā amarā paſſionē. In ſignum
huiꝰ habuit latus aptū i cruce. qz p eū z eiꝰ meritū
intrabim⁹ in regnū celoz. Nā p ſuā paſſionē ape
ruit nobis tanuā ꝓdiſi. Cõtra hāc fiduciā faciunt
iſti q̄ ſñ aliq̄d de diuia iuſticia audiūt dicūt. Ego
nūq̄ ſalvaboz. Et ſic diffidere de ſalute eſt diaboli
cū. diabolꝰ ē em̄ oīm ſpe ſalutis ꝓuatus. Sz firmi
ter ſperare z credere debes q̄ ihe ē q̄ vult oīs ho
mines ſaluos fieri. Nõ oñdit in vita i mortez poſt
mortē. In vita xp̄s oñdit q̄ vult oēs hoies ſaluos
fieri. cū dixit vt hī Luc. xix. Venit filiꝰ hois q̄rere
z ſal. fa. qõ pierat. In ſignū huiꝰ pctõres recepit. z
cū illis mãducauit vñ ipi phariſei ſcãdalizati ſunt
dicēes. Hic pctõres recipit z mãducat cū illis. Et
dixerūt. Ozator z amicus publicanoz ē. Etiam
dixerūt ad diſcipulos xp̄i q̄re cū publicanis z pec
catoribꝰ mãducat magiſter veſter. Et xp̄s. Nõ eſt
opus valētibus medicus ſꝫ male habētibus. Nõ
em̄ veni vocare iuſtos ſꝫ pctõres ad penitētiã. Itē
oñdit ꝺ in morte q̄ in cruce pendēs p crucifixoꝝ
bus ozauit dī. Pater ignoſce illis q̄ neſciūt q̄d fa
ciūt. Si inimicos voluit ſaluari ex eo q̄ p eis oza
uit in hoc oñdit q̄ vult ceteros hoies etiã ſaluos fi
eri. Et poſt p̄es ſunt q̄erſi ex iudeis xp̄i oꝛõem
xp̄i vt dī in actib⁹ apl̄oz q̄ petrus q̄ſi tria milia ho
minū in vno ſmone q̄uertit. Itē oñdit ꝺ poſt moz
tē. qz iam oibus ſua beneficia impēdit tam bonis
ꝫ malis. matꝺ. v. Solē ſuū ozri facit ſup bonos
z malos z pluit ſup iuſtos z iniuſtos. Xp̄s em̄ nõ
ſolū ſua bñficia bonis z amicis impēdit. ſꝫ etiã ma
lis z q̄erſis hoib⁹ benefacit. In q̄ oñdit q̄ ꝫtum
in eo eſt vult oēs hoies ſaluos fieri. Inſup dat pre
mia cõmunia penitentib⁹. ſ. qui male vixerunt et
poſtmodū p penitentiã redierūt cum innocētib⁹
qui ſemper bene vixerunt z deū nunq̄ cū aliquo
peccato mortali offenderūt. Mathei. xx. Accepe
rūt ſingulos denarios. Glo. i. eternitatē. Licet diſ
ferant in merito z gaudio. tamen oēs habent ean
dem eternitatē in celo Joh. xiiij. In domo patris
mei manſiones multe ſunt. qz ſm̄ ap̄m. Reddet
vnicuiq̄ iuxta opa ſua. ℣ Exemplū q̄ deꝰ dat
penitētibus q̄ diu male vixerūt z poſtmodū p pe
nitentiā redierūt cū innocentibus vitā eternā. Le
gīk in dyal. ceſarij. q̄ quidā vir magnꝰ potens et di
ues vitijs z malitijs plenꝰ ſemel in vno ſmone cō
punctus malitioſā vitā poſtponit z habitū religio
nis ſuſcepit. Vbi aūo in ſancta religiõe ꝓfecit q̄
aia illiꝰ deo erat placata. vñ xp̄s q̄vocauerat eū ad
fuiſtiū ſuū nõ ſolū dedit ei ventā delictoz. ſꝫ z ei fe
cit p̄cognitū finē ſuū. Expletꝫ vo tā tribꝰ annis in
ſancta ꝓuerſatiõe febre correptus ē. viſitatuſq̄ ab
amicis dixit ſe tercia die moritur. Qõ z factū eſt
Eodē tpe quedā mulier obſeſſa i q̄dā villa in hora
mortis eiꝰ liberata ē. z venit ad ſacerdotē ſuum di
cēs demonē ab ea exiſſe. Poſt paulū vo rediens
diabolꝰ gulus miſerā vexare cepit. Adducta ē igīk
ad ſacerdotē. Qui q̄ſi rōcinādo cū diabolo cepit
eū iterrogare z dicere. Miſer tu exieras. Ita ē in
q̄t. z vbi fuiſti ifidel. Rñdit in claūſtro. Hēmērod
Et q̄d ibi feciſti. Rñdit. Vir q̄dā iacebat ibi ago
niſans. ad cuiꝰ trāſitū pene. xv. milia ſocioꝝ meo
rū cū maximo tripudio illuc veniebāt. et videbaꝫ
mihi nūq̄ me gaudiū aliq̄ habituꝝ. niſi ego iuiſ
ſem cū eis. Sciēs aūtem hoc ſtud mihi traditum me
amittere nõ poſſe. reliq̄ illud ad xp̄s z inī cum eis
Dixitq̄ ſacerdos. q̄d actū ē ibi. Rñdit diabolus.
Supuenerunt ibi maledicti tonſurati z circūſtan
tes. cadauer. ita valide fabulare ceperūt q̄ nullus
nr̄m xp̄ius accedē auſus fuit. Dixit itez ſacerdos
et q̄ deuenit aia. Rñdit ad pedes altiſſimi. et dixit
diabolꝰ. Videte boni hoies q̄nta nobis iniuria fit
ibi illata. Hõ ille ei ſeruierat nobis pluſq̄. xl. ānis
ad omnē volūtatē noſtrā noctez die paratiſſimus
z mõ tribꝰ annis tm̄ ſeruiuit alteri deo. z ꝓpter ꝺ il
le abſtulit nobis eū. Cū igitur aia eius nobis anſe
rebatur. furoze cõmoti inuicē tota deb achatione
graſſati ſumus. Et ego mõ nõ habeo vbi me vin
dicem. niſi in hoc vaſculo quod eſt mihi traditus

De eodē euãgelio.

De Blaſphemia. Sermo. cxxiij.

Hic blaſphemat Dat
tñ. ix. Sciēdū q̄ blaſphemia ē q̄n aliq̄s
aliq̄d attribuit deo q̄ ñ ē ei attribuēduz
vl q̄n aliq̄s õo abſtrahit q̄ ſibi ꝓuenit. vl q̄n aliq̄s
ſibi ꝑſ attribuit ſue vſurpat q̄ dei ē. ḡ ſcribe z pha
riſei dixerūt intra ſe q̄ xp̄s blaſphemaret. i ꝺ q̄ dixit
paliſtico. Cõfiꝺ fili re. ti. pec. tua. qz ſolꝰ deꝰ ꝑt pctã
dimittere. z ipi ſcribe z phariſei tenuerūt xp̄m eſſe
ſolū purū hoiem z nõ deū. z ḡ non poſſet pctã di
mittē. Quare dixerūt vba ſmiſſa. ꝺ blaſphēat. vñ i
pñti ſmõe loq̄ndo de blaſphemia tria ſūt dicēda.
Pmo q̄t mõis ſit blaſphēia. Secõ oñdet blaſphe
mos eē hoies peſſimos. Tercio dicet õ pena blaſ
phemātiꝰ. ℣ Circa pmū ſciendū q̄ blaſpheia
ſm̄ q̄ ꝺ itelligim⁹ ēvbū i ꝓuelīā dei. platū. vt cuz
aliq̄s irat⁹ vidicare ſevolēs de deo aliq̄ dicit ſibi i
ꝓuelīā. q̄õ triplr cõtigit. Pmo irreuerēk iurādo p
caput vel p capillos vel p naſum vel p oculos vel
p aliq̄õ aliud mēbꝝ xp̄i vl etiã q̄ iurat p inteſtina
dei vt p pulmonē. cor. iecur. z ſic de aliis. Et talis
ſic iurans ſi clericus ē debet deponi. ſi laīcus ana

thematizari.xxij.q.j. Si ḋs.p capillū. Vñ legit de apl'o paulo.q quosdā blasphemos excōicauit z sathane tradidit.j.Thy.j. De ḋbus ē himeneꝰ z alexander ḋs tradidi sathane vt discāt nō blasphemare. Secūdo cōtingit qñ fit abominabil' execratio et iuratio sicut p lutū vl' pudibūda vl' aliud sile. Tercio qñ ḋs iurat p.v. vulnera xpi. vl' p mortē vel per passionē ipiꝰ vl' p pciosū sanguinē eiꝰ. ℞ Hec ei iuramēta ab oibꝰ diligēter sunt vitāda z ꝓhibēda.qz sonat i blasphemiā z irreuerētiaz dei pciosa sua vulnera inuanū assumere vñ nob tota salꝰ efluxit.Cryſ. sup mat. Dies salꝰ hoim in xpi morte posita ē. Nulla em̄ res ē q magz ad salutē hoim p tineat q̄z mors ipius. vñ si talia iuramenta ex deliberatiōe fiāt sūt mortalia pcā totiēs quotiens ḋs sic iurat.Etiā si cēties vna die sic iuraret cētū peccata mortalia faceꝫ. Propt qō etiā i aliq̄bꝰ terrz ciuitatibꝰ z villis.talia iuramēta sic sūt restricta q q cūq talis iurat aurē vl' linguā vl' digitū pdat.vnō legit q.s. Ludouicꝰ rex frācie q̄ndā ciuē parisius q blasphemauit in penā sui peccati z i terrorē aliorū ferro cādenti in labijs suis cautherisari precepit.Et cū aliq̄ ꝓncipes z nobiles ipius indignati ex ℞.s. Ludouicū ꝓpt factū istud arguerēt. Ꝙndit eis dicēs. vellē ego talē penā z indecētiam libēter sustinē i labijs meis q̄diu vixero vt ℞ viciū de reg meo tolleret vt amplioꝰ me ibs xps p nullum hoiem sic p blasphemiā offenderet. ℂ Querit an blasphemia absq deliberatiōe sit pctm̄ mortale. Rñr fm s. Tho.ij.ij.q.xiij. Blasphemia absq deliberatiōe ꝓt ꝓtingi tripl'r. Uno mō q aliq̄s nō aduertit ℞ q dixit eē blasphemiā. vt cū aliq̄s subito ex aliq̄ motiōe z passione in ꝟba imaginaria ꝓrumpit quoz significationē nō considerat nec aduertit tūc est peccatū venīale. Alio mō qñ aduertit eē blasphemiā ꝓsideras significata ꝟborū z tūc nō excusaꝫ a pctō mortali. sicut nec ille q ex ſbito motu ire occidit aliquē iuxta se sedētē. Ex isto posſumꝰ elicere q̄z periculose iurāt z blasphemant isti q ex mala ꝓsuetudine sic iurāt. nō habētes intentio se emēdandi z illud dimittēdi qz tales blasphematores totiēs peccāt mortaliter q̄tiēs sic iurant z blasphemāt. Ꝟz aliq̄ puerſi inimici dei dicūt. si nō iurarē tunc nulloꝰ me timeret nec aliq̄s reputaret me aliq̄d eē. Ut ḡ timeant z magni reputent iurant et creatorē z redemptorē suū blasphemāt. O miserimi z infelicissimi pctōres ibi queritz bonorē vbi eternā inuenietz ꝓfusionē z dānationē. Tales blasphemi z iracūdi nō sūt filij dei ſz dyaboli. qz sic pr eoz viuit i inferno. sic ipi filij dyaboli viuūt i mūdo irascēdo.litigādo.z blasphemādo. ℣ Item sciendū q aliq̄ sūt q licet nō ꝓtinacit blasphemāt tñ passionē z sanguinē et mortē xpi frequēt vane noiant z sine causa.vt dicēdo in vulgari. Heiliges blut wie get es dem sovbel.vl' sic. Heilige marter zvie ist dir geschehē. In illis z silibꝰ debēt se etiaz tales hoies emēdare.qz passio z mors xpi z pcia sus eiꝰ sanguis nūq̄z sunt a nobis noianda.nisi cū magna deuotiōe z reuerētia.qz ibi ē salꝰ z vita nostra. ℰ Etiā aliqui iurant z non nomināt deum sed creaturas.vt dicēdo.bocks dot.bocks leichnā bocks lung.bocks leber ꝛc sic de alijs.Contra ḋs dicit Augꝰ.de verbis apli sermo.ij. Ecce dico tha ritati vestre q q falsē iurat p lapidē piurus ē q̄tus nō audit tamē eius creatorē in teſtē accipit. Item contra tales dicit beatus Jacobꝰ.v. Nolite iurare neq̄z p celū neq̄z p terram ꝛc.ergo talia iuramenta q̄ sic fiunt nominando creaturas a quolibet ꝓhibentur omīno sunt vitāda. Vñ xps dicit in euangl'.vt babeā Mathei.v. Ego aūt dico vobis non iurare omīno neq̄z p celū quia thronus dei ē.neq̄z p terrā qz scabellū est pedū eius ꝛc. Et post subdit. Neq̄z p caput tuū iuraueris. Item sunt aliqui q̄ totiens q caput tuū iurauerīs. Item sunt aliqui q̄ totiens z sine causa iurant sic dicendo. per deū vivum. p deū sanctū. vel p omnes sanctos. sine omni causa z necessitate z ex mala cōsuetudine. Contra quos dicit xps in euangelio Mathei. v. Sit aūt sermo vester est est.nō non. qō aūt his abundāt⁹ est a malo ē. ℣ Circa qō querit an ista iuramēta. scilicet dicendo p deū z p omnes sanctos sint pctā mortalia. Rñsio q talia iuramēta contingūt tripliciter. Primo quādo quis sciēter falsum z mēdaciter iurat sine in loco sine in serio. Tunc fm san.Tho.ij. ij.q.xcviij.talis non excusatur a peccato mortali. etiā si tocose peierat. qz nō deuitat diuinā irreuerentiā.imo q̄tū ad aliquid auget magis. Itez fm eundē Tho. vbi supra notat q iste q ex lapsu iurgue iurat.siquidē aduertit se iurare.z falsum ē qō iurat non excusetur a peccato mortali sicut neq̄z dei ꝓtemptu. Si aūt hoc nō aduertit nō videt habere intentionē iurandi z ideo a crimine periurij excusatur. Ex istis iam dictis possumꝰ elicere q illi male facīūt q̄ in loco scienter falsuz iurant trufando vel deridēdo alios. Similiter illi parētes graviter peccāt q̄ iurāt pueris suis q̄ velint eos disciplinare cū delinqnūt. z postmodū illud iuramentū infringūt qz oīe iuramentū licitū ē seruandū nisi vergat ꝓtra salutē. vñ dr in decret. Oīne iuramentū ē seruandū nisi vergat cōtra salutē.xxij.q. iij.q dauid. Item nō est cautū nec bonū aliq̄bus mulieribus que pueris suis iurāt verbis qō tñ factis nō intendūt. vt dicēdo p deū vel p animā meā si tu nō taces ad plateam te ꝓiciam. z sic de alijs.

Secūdo qō graniꝰ ē ꝓtingūt talia iuramēta dicēdo p deū vl' p omnes sanctos.cum quis scienter dolose vel mēdaciter iurat in damnū ꝓximi vt in contractibus ꝓximos suos decipiēdo verbi gra. Vt cū quis aliq̄d vult vendere z iurat per deū q̄ter dare z iurat sic mentiendo cōtra mentē suā. q̄ mentiri ē ꝓtra mentē ire z sic affirmat hoc mendaciū cū iuramēto peccat mortaliter totiēs quotiēs sic iurat. Et econuerso ille q̄ debet rem emere si dicit p deū non amplius volo dare ꝓ ista re q̄z itm. Et si intēdit adhuc plus dare z loqtur ꝛmētē suā z iurat z sic mētiēdo etiā peccat mortaliter totiēs q̄tiens. O quot talia pctā mortalia cōmittūtur a multis qui cōsueti sunt nec emere nec vēdere nisi iurando z mentiendo dolose z fraudulenter vt iurando rem suā meliorē esse q̄z sit vel etiam q plus sibi in illa ciuitate soluisset. z sic de alijs. Itez qui in supiori parte ponunt quod bonum est. z in medio miscent illud quod defectuosum est. z tunc iurant quod totum sit sic vt superius apparet. et sic

primos suos decipiũt. Et oēs illi tenent ad restitutionē & recōpēsare dānū primi. Et tales etiā dupl'r peccāt. s. ꝯ deū & etiā ꝯ primū. vñ Isi. 3 sū. bo. humanū assumit. & primū dolo capit. Itē etiā qñ aliq̄ in quis reb⁹ deceptorie iurāt. vbi grā. Vt qñ vēdere cocleria in ciuitatib⁹ vl' poma vl' pira vl' pisces fructꝰ vl' etiā panes vl' alleca vl' aliqua alia victualia. vl' etiā villani q̄ oues vl' vitulos vendūt i vellerib⁹. q̄ multotiēs plura falsa iuramenta faciūt cū q̄bus primos suos decipiūt. & q̄ꝫ p ta la iuramēta modicū lucrāt. Cū tū q̄libꝫ xp̄ianus p toto regno vl' p toto mūdo semel peierare ñ deberet. Itē aliq̄ dicūt q̄ nō possent vēdere vel eme nisi iurēt. & allegāt q̄ si sp dicerēt veritatē & non iurarēt oporteret eos mēdicare. qđ tū falsū ē. vt pz p q̄ dā dicentē. Nunq̄ vidi iustū derelictū. Ergo fereret ꝫ pz p expientiā q: pl'es sunt boni viri qui emūt & vendūt. & tū nullo mō mutāt etiā i magnis & arduis emptionib⁹ et mercātijs. ß simplici vbo affirmāt vl' negāt ꝑm dictū xp̄i q̄ dicit. Sit sermo vē ē. nō nō. Tercio ꝓtingūt talia iuramēta dicēdo q̄ deū & p oēs sanctos qñ q̄s iurat ꝫ qđ ē vere licitū. tūc ꝑm Ray. cū sic iurat in cōi locutōe alicuius vbi ex q̄dā leuitate & ꝓsuetudine mala. vt dicēdo p deū cras ibo ad ecclesiā vl' ieiunabo vl' eq̄tabo vl' ꝫ illud factā. & sic de alijs. ß ē pctm̄ venia. Cōcordat Inno. & etiā Hern. Tū sciendū q̄ nō cautū sic iurare q̄ꝫ vere & licitū sit & ex quadaꝫ leuitate & ꝓsuetudine fiat. sup q̄ dicit Cryſ. sup matthe. Nemo ē q̄ frequēter iurat q̄ nō aliq̄n peierat. Itē qđ tales q̄ ita freq̄nter sine oi causa & rōe dicūt p deū & p oēs sctōs nō aduertūt dictū xp̄i q̄ dicit in euāg. vt hz mat. xij. De omni vbo ocioso qđ locuti fuerint hoies reddēt rōez in die nouissimo. Multo strictiꝰ exigek a nob rō de talib⁹ q̄tidianis iuramētis q̄ sine causa fiūt. Si aūt ꝓmptus te emendare & ampliꝰ nō iurare. Sz simpl'r vba tua ꝓferre dicēdo ē ē. nō nō. & postmoduꝫ ex lapsu linguę iuras. tūc imediate cōtere de b. & dic vnū aue maria. b. vgini. tunc ipa ipetrabit tibi grāz a filio suo vt ampliꝰ eo melius tibi caueas ne recidiues.

Circa 2dm sciēdū q̄ blasphemi sūt pessimi homines. qđ ondik q̄ꝫ modis. Primo in b q̄ peiores sūt iudeis q: iudi tm̄ sek crucifixerūt xp̄m & occiderūt. Sz xp̄ianꝰ blasphemꝰ totiēs xp̄m crucifigit q̄tiēs execrabilik iurat. vñ Apls. Rursū crucifigētes filiū dei. aug. sup Iob. Flagellat⁹ ē xp̄s flagellis iudeox. flagellak blasphemijs falsox xp̄iane x & si esses re⁹ i morte xp̄i sic pylat⁹ vl' cayphas libēter velles oib⁹ diebꝰ vite tue pniam agere. Quis tūc faciēdū ē tibi cū sike pctm̄ totiēs ꝓpetrasti blasphemādo. vñ greg. sup illud matb. xxvj. Blasphemauit. sic dic. nō minꝰ peccāt q̄ xp̄m blasphemāt regnāte i cel' q̄ꝫ q̄ crucifixerūt ambulāte i terris. Insup iudei ignāter xp̄m crucifixerūt. vñ apls. Si cognouissent nūq̄ regē glie crucifixissēt. Quāuis ignātia nō excuset iudeos q: xp̄s sepiꝰ dixit eis q̄ eēt filꝰ dei ß ipi noluerunt credē. Sz xp̄iani blasphemi xp̄z sciūt & credūt filiū dei. quē rursū crucifigūt cū suis blasphemijs & tō gulꝰ peccāt eo q̄ sciēk peccāt vñ glo. sup ps. lxviij. dic. Grauꝰ peccat ꝓtē nēs sedētē i celo q̄ꝫ q̄ crucifixit ābulātē i terra. Et i signū h⁹ xp̄s nō pt orare p blasphemis sic orauit p suis crucifixorib⁹ dicēs. pr̄ ignosce illis. q: nesciunt qđ faciūt. q: blasphemi bñ sciūt q̄ male faciūt ꝯ non peccāt ex ignorātia sic iudei fecerūt. ß ex certa malicia qđ grauiꝰ est & tōo grauiꝰ puniēk i iferno blasphemi q̄ꝫ iudei. Iu. xij. Seruꝰ sciens voluntatē domini. & non fa. pla. va. mul. Scōo q: blasphemi sūt deteriores camb⁹. q: canes nō mordēt dñm suum q̄ eis bñfacit. ß applaudūt illi. Sz blasphemꝰ eodē ore q̄ vinū bibit & beneficia dei recipit deuz blasphemat. vñ ps. Retribuebāt mi. ma. p bo. &c. Eccl. xxix. Pascet & potabit ingratos. & adhuc amara audiet. Mirū ē q̄ deus vnq̄ ꝓmittit crescere vinū in abūdantia. cum tot blasphemie inferūt ei a potatoribus vini. Tercio tales blasphemi peiores sunt oibus creaturis q: ois creatura laudat suum creatorē. imo ois creatura incitat ad laudādū deū. sic aqua laudat deū i ꝓtinuo suo cursu. arbores & herbe se erigēdo & sup se crescēdo. erga creatorē suū aues in cātādo. sol & stelle & luna i lucēdo & sic de alijs. Sz blasphemꝰ cū illo mēbro deū inhonorat i quo deꝰ eū p ceteris creaturis honorauit. scz i lingua. vñ Aug. Nullū aial naturalik hz ꝑmonē nisi hō. & hāc lignā accepit hō vt deuz laudet p ceteris creaturis irrōnalib⁹. Quarto q: pctm̄ blasphemie ē pctm̄ diabolicū. apoc. xvj. Blasphemauerūt deū celi p dolore. Q̄ intelligik ō illi q̄ sūt i iferno q̄ꝫ pk magnitudinē doloris & pene deū blasphemāt ꝯ blasphemia ē loqla ifernal' & blasphemi discūt h deū blasphemare: qđ ē opus dānatox. vt i futuro eo melꝰ sciāt. Sic boni h assuescūt & discūt deum laudare & bñdicere vt i futuro eo melꝰ sciāt. vnde ber. Discam⁹ i terris q̄s facturi sum⁹ laudes in cel' Vñ blasphemꝰ hz linguā dyabolicā q: diabolus loquik p blasphemū sic spūssanctꝰ loqk̄ p hominē bonū & deuotū. vñ mat. x. Nō ei vos estis q̄ loq. ß spūs p. v. q̄ lo. in vob. Quinto q: pctm̄ blasphemie vix remittik. i. vix remittetur. iuxta illō Mat. xij. Spūs blasphemie ñ remittet. Hoc faciet enormis ꝓpositus q̄ fit xp̄o i illo pctō. imo tales multotiēs efficiūk pessimi homies & indurati & obstinati Eccia. xxiij. Vir multū iurans implebik iniqtate. & nō discedet plaga a domo eius. Nec immerito. q: blasphemus infert deo cōtumeliā in ꝓpria p sona cui alij peccatores cōtumeliā inferūt i reb⁹. Sicut fur vel latro vel raptor cōtumeliam infert deo in rebus & possessionibus seruox suox. homicida i seruis suis. blasphemus aūt in ꝓpria p sona. Itē blasphemi ex ꝓpria malicia peccāt. ergo grauiter deū offendūt. Nō sic pbak. q: i oib⁹ alijs peccatis videk in hoie esse aliqua delectatio. vel vtilitas ꝓpter quas homo inducik ad peccandū. vt in superbia quedā extollētia. in auaricia cupiditas rerū & pecunie. & in luxuria delectatio cōcupiscētie. Sub peccato autem blasphemie nihil delectabile nec vtile inuenik ꝓpter quod homo inducatur ad blasphemandū deum. peccatum enim tantomagis aggrauatur quanto minus habet impulsiua. Vnde senex plus peccat q̄ꝫ iuuenis in fornicādo:

xpi minorē inclinationē quā hz ad pctm luxurie. Cōmētatoz ser pncipioz. Cōplexio iuuenū ē calida z humida senū aūt sicca z frigida ¶ Circa tercīū sciendū q blasphemi grauit puniēt a deo Primo in cozpe: qñq blasphem⁹ punit in eodez mēbroz: z in q deū blasphemauit z insup peccatuz blasphemie legit punitū ḡuit i ve. test. vñ legit Leui. xxiiij. Cū qdā blasphemasset z maledixisset nomē dñi adduct⁹ē ad moysen z aarō. Qui miserūt eū i carcerē donec noscerēt qd iubēt dñs de⁹ de eo fieri. q locut⁹ē ad moysen dicēs. Educ blasphemū extra castra z ponāt oēs q audierūt man⁹ sup caput ei⁹. z lapidet eū vniuersus ppls. Nō z factuz est. Deinde pmulgauit dñs legē de pena blasphemoz dicēs. Loqre ad filios isrl. Hō q blasphemat nomē dñi morte moriat. lapidib⁹ eū obruat oīs multitudo ppli Q si iā oēs blasphemi lapidari deberēt qz plēs iā in mūdo eēnt. Itē aliq punitūr a deo i pñti cū subitanea morte. vñ refert Gze. i dyalo. q qdā ciuis rome tenē dilexit qndā puez. v. annoz. q pſuet⁹ erat blasphemare nomē dñi statiz qñ aio ei⁹ aliqd obstitisset. Quadā die cū pr eius teneret eū in brachijs clamauit puer. Nigri homies veniūt q me tollere volūt. Et pr rndit. noli timere fili mi. Et puer. Nō vides nigros hoies me tollē volētes z sic puer cepit tremere. Et demones i nigroꝝ hoim specie accesserūt. z puez de brachijs pris violēter acceperūt z i frusta corp⁹ pueri discerpēt Si ḡ deus in puero. v. annoz peccatū blasphemie sic vindicauit qd tūc faciet in adultz. ¶ Vnde sciendū vltio q nō solū culpabiles sunt apud deū ipi blasphemi. qz etiā isti q pmittūt pctm illud cuz pbibere possent. vt parētes q nō corrigūt pueros suos cū nomē dei blasphemant. Et talia pctā pueroz redūdabūt i ipos parētes. Ergo qlibet pater z mr cū audirēt pueros suos blasphemie verba proferre deberēt eos cū aspa virga bene disciplinare ne ampli⁹ audirēt talia ab eis. Et h eēt acceptum deo z ipis parētib⁹ meritoziū. Silr illi culpabiles sunt q pmittūt deo pturneliā in domib⁹ suis inferre q pbibere possent. Nullus libēter pmitteret cōtumeliā fieri pri vl matri vl alicui suo pſanguineo quē diligeret. si h impedire posset. O q infelices xpiani sunt illi q xpi tpale lucrū pmittūt in domib⁹ suis pturneliā iferre pri celesti vel beate virgini marie q ē mr nra z sanctz dei q sūt fratres nri. Itē dñi z rectores ciuitatū z villarū qui pmittūt deuz blasphemari ptices sūt illoz pctoz. Hom. j. Digni sunt morte nō solū q faciūt qz q cōsentiūt facientib⁹. Nag ei ē quersitas pncipū z rectoz terraz q bona subditoz accipiunt p phibitionē dei z in dispendiū xpie salutz. z qñ possent licite z ad honorē dei recipe bona subditoz tūc nolūt. qz quilibet dñs terraꝝ posset pecuniariā penā imponē blasphemātib⁹. z stricte ab eisdē talem penam pecuniariam recipere z ad honorem dei expendere.

Alius sermo de eodem.

VAquid cogitatz mala in cordib⁹ vestris Istum sermonem de cogitationib⁹ que re infra sermono. c. xxxviij.

Dominica. xx. Ser. cxxiiij.

De nuptijs spualibus.

Simile factū ē regnuz celoz homi regi q fecit nuptias filio suo Mat. xxij. Sciendū q nuptie sūt tripli ces. s. carnales q fiūt int virū z mulierē. Spūales q fiūt int animā z xpm. Et celestes q fiunt in celo Dñi de spūalib⁹ nuptijs specialit i pñti sermōe tria sunt dicēda. Primo quō aia dr sponsa xpi z q xps sit p ea vt eā sibi copularet. Secōo q dz habere aia vt deo suo placeat. Tercio exemplū. ¶ Circa primū sciēdū q aia hois dr sponsa xpi. qz sibi copulata ē i baptismo p fidē. vñ dicit dñs p ph̄etā osee ij. ad qualibz aiam. Sponsabo te mihi i fide. Et sic zelotes terren⁹ p puella quā sibi copulare cupit i ter cetera q̄nq facit qb⁹ zelū suū illi apit sic z zelotes ille celestis facit. Primo ille zelotes terrenus portat p amore puelle quā diligit sertū cirotheccas depictas z calceos excisos cingulū latū z depictū vestes curiales. Secūdo p amore ei⁹ ipse cātat cātilenas amatorias. Tercio ei tribuit pulcra clinodia. Quarto p illo laborat. Quinto aures puelle pulsat rogās eā tam p lras. tam p seipm q̄z p nūcios. Sic deus feruētius oīm zelote terreno laborat. vt aiam suā sibi attrahēt ac tibi placeret. Portauit sertū. i. spineā coronā p te publice portauit. cimo sertū. i. spineā coronā p te publice portauit. cirotheccas depictas. z calceos excisos. id ē vulnera manuū cruētata. ac pedū foramia p te tulit cingulū depictū. i. liuoꝝ flagelloz. vestes curiales. i. vestē purpureā. pylati z albam vestē herodis tibi ad laudē z glozīā. sibi vo in obprobriū z illusionem. Secōo cātilenas amatorias i cruce altisone cantauit. nec vnā qdē q̄z septē oīm instro musico dulcio res. Ad q̄rū melodiā sol in celo obscurat⁹. latro in cruce pversus ē: maria iuxta crucē turbabat terra tremuit. petre scisse sūt. z velū tēpli dimisum est a sūmo vsq deoz sū. De isto cātico dr in ps. Et nocte canticū ei⁹. s. cū sol obscuraret. De qlibz supradictoz z infra dicēdoz dr Ysai. ix. Zelus dñi exercituū faciet h. Tercio dat z dedit clinodia nobilissima p aie sue dilectione. nō aūt de bursa vt alij zelotes. q̄z de corde suo sanguinē z aquaz clauiculos pedū z manuū ei⁹. Quarto p ipa aia multipl laborauit q̄si in torneamēto more zelotū totus cl peus suus pforat⁹ē. O nobil⁹ dña aia tibi totū laudē z honorē nō sibi ad vtilitatē substantialem Esa. ij. Dñs sicut fortis egrediet. sic vir pugnator suscitabit zelū. Cā fortiter ibi ꝫ hostes nostros dimicauit q cicatrices quas ibi ptulit vsq ad vltimū diē iudicij nō obducent. sine dolore tñ ea nūc seruauit. s. in signū amoris nostri. imo dubiū ē an velit ipas cicatrices etiam post iudicium seruare.

Quinto rogat misterialiter litteris vete. et nouū testamenti. z p seipm multipliciter in euāge. z etiam p nuncios. i. predicatores. De pmo pater. De secūdo Eccli. xxxv. Beneplacitū est deo recedere ab iniqtate z deprecatione. ab iniusticia. Esaie. lxv. Expandi man⁹ meas tota die ad populuz incredulū q gradit in vijs non bonis. vnde de qbusdā cōquerit Hiere. xv. Laborauī rogās: z tamē vijs suis nō sunt reuersi. Per tercius rogat. s. per predicatores q nūcij sui sunt z q̄si os suū. Tū quotiens predicatorē audisti. totiens rogauit te deus

uerti q̄si ore suo. Ja.x. Quivos audit me audit & ego & ego ero i ore tuo doceboq̄ te q̄ loq̄r. Et nō soluz dñs mādat hoi p̄dicatores sed ia p̄ se rogat vt puertat dicēs in cāticis q̄ter reuertē.reuertē.reuertē. ℣ Circa scōz sci dñm q̄ sponsa xp̄i dz q̄nq̄ hāc q̄ docuerūt Sarz parētes ei⁹ vt spōso suo.s.xp̄o placeat Primū ē honorare soceros.Xp̄s.n.fact⁹ ē sponsus in bapti smo aiaz nraz p fidē. Cui⁹ p̄ in celis ē de⁹. Cui⁹ mr̄ ē in terra.b.ꝑgo. Patrē.n.ei⁹ in ℔ honorare debem⁹ vt obediam⁹ ei i his q̄ p̄cepit. & oia opa nr̄a ad honorē ip̄i⁹ ordinem⁹. Ad ℔ horat apls cū dic Hia q̄cūq̄ facit⁊ i ꝟbo vl̄ ope.in nomie dñi facite. Patrē ei⁹ silr honorare debem⁹ vt ip̄az diligam⁹ & ei tāq̄ mr̄i futam⁹.& eā signāter i castitate & hūilitate seq̄mur. Scōm ē diligē maritū.i.xp̄m.Et ip̄e ꝑ digne diligit.fecit ei p aiabus nr̄is q̄ nūq̄ aliq̄s marito⁊ fecisset p sua vroze. Quis enim sanguinē suū ita copiose effundēt vroꝛi sue balneū ex eo faceret vt sic a lepza mūdaret ℔ fecit xp̄us p sponsa sua. Itē si q̄s hāt vroꝛē defunctā nūq̄d p mitteret se occidi vt p mortē suā vroꝛ sua viuifica ret.Et ℔ xp̄s fecit.q⁊ p aia nr̄a mortu⁹ē. Nec em̄ ℔ suffecit sue incompabili dilectioni.q̄n ip̄e dat aiam̄ h⁹ nr̄is q̄tidie corpus suū in cibū:& sanguinē i po tū.vñ Job.vj. Caro mea vere ē cib⁹ & san.me.ve. ē po.tē. Terciū ē q̄ dz regē domū & familiā. do mū.i.coz & ꝓscientiā vt oia ibi sint pulcra. nil fedi tatis vl̄ pulueriz vl̄ fumi ibi p̄mittēs.& oia q̄ fac fa ciat pure,ꝓpter deū & si aliq̄n facit ꝛrūb ℔ p cōtritio nē & ꝓfessionē optime purget. Nā Itē regē de bet familiā:dz em̄ aia.i.xp̄i sponsa tres puellas no biles fulctes ei interi⁹.& q̄nq̄ min⁹nobiles exteri us. Tres interius seruiētes sunt tres potētie aie.s memoria,intelleet⁹& volūtas.illas fultrices spon sa xp̄i sic regat.vt.s.mēoria sit camera p̄is in q̄ ha bitet p̄ continuā recordationē.intellect⁹ sit camera fi lij in q̄ habitet p̄ fidei cognitionē.volūtas sit ca mera spūssancti in q̄ hitet p amorē. Quiq̄ puelle exteriozes sūt q̄nq̄ sensus corpis.q̄s regē dz spōsa xp̄i vt oculi nō videāt q̄ nō licet videre.vñ Ezech. Nō licet videre qđ nō licet ꝓcupiscere. Silr audi tus custodiēdus ē.ne q̄cq̄ indecēs aut malū libē ter audiat. Silr pedes q̄ ad ingressū man⁹ quo ad tactū custodiēde sūt.& sic de alijs. Quartū ē seruī read mēsam & ad lectū. q⁊ sponsa xp̄i debet xp̄o p parare lectū.i.ꝓscientiā bonā purā & securā.vñ Cā ti.j. Lectul⁹ nr̄ florid⁹.vñ Salo. Secura mēs q̄ si iuge ꝓuiniū. Ber. Magne diuitie sunt bona cō scientia. & renera q̄d in rebus melius q̄d in corde dulcius.q̄d in terra quietius atq̄ securi⁹ bona con scientia. Sic econuerso ē de mala ꝓscientia. Isi.de fū. bo. Nulla pena grauioz ē mala ꝓscientia. Dis aūt nūq̄ esse tristis bñ viue.bona ꝓscientia sp gaudium hz.rens anim⁹ nūq̄ ē serur⁹. Itē sponsa xp̄i debet seruire sponso suo ad mensam pparando ei bona ciba ria. Sūt aūt illa cibaria bona opa q̄ q̄s facit i gr̄a. vñ Job.iiij.me⁹ cibus ē vt faciā volūt.ei⁹.q̄ misit me.Ergo q̄t bona opa facis tot fercula xp̄o spōso tuo ꝓparas. Et sponsa xp̄i debet diligēter opa sua facere & nō vsq̄ ad mortē differre.nec de die in diē ꝓtrahere,vnde Job.ix. Verebar omnia opera mea sciens quia non parcis delinquenti. Et Eccl.v. Ne tardes conuerti ad dominum & ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira illius & in tempore vindicte disperdet te. Et Eccl.vij. Ne dixeris in corde tuo multitudo miserationum dei fiet mihi ut delicta mea addam. Misericordia enim & ira ab illo festinat & respicit in peccatores illius. Ideo non tardes ad deum convertere & ne differas de die in diem. Subito enim veniet ira dei & in tempore vindicte disperdet te. Et Eccl.v. Ne tardes convertere

ditio vt de⁹ ad eā diceret. hāc gratiā tibi facio o aia volo q̄ oia frumēta q̄ vnq̄ creuerūt ab initio seculi ad vnū cumulū ꝓgregent̄ z sp post mille annos vnū granū de illo accipiat̄. z sic ꝓsumpto cumulotu salua fias. Item aia dicēt deo gr̄as. Insup diceret bñdict⁹ dñs i donis suis. quia pena mea q̄tis maxima adhuc finē hēbit q̄tis adhuc p mīta milia annox me pati opteat. Dz nō ita erit. qz in inferno nulla ē redēptio. qz pena z ignis ifernalis ē infinitus. vñ Esa. vl. Ignis eox nō extinguet̄. vñ etiam ꝑtrest. viij. phi. Finiti ad infinitū nulla ē ꝓportio. Hoc q̄s cogitare deberet cū peccare ꝓponeret. z digitū suū ad ignē applicare z ꝓbare an p̄sentez ignē possz sustinere q̄ si nō. quō tūc ignē infernalē eternal̄r sustinebit. vñ legit in vitas patrū q̄ q̄dā sanct⁹ p̄r. ꝓp̄ q̄ndā mulierē maxie ē tēptatus q̄ volēs ꝓbare an possz sustinere penā ifernalē que illi pctō luxurie debeb̄ ꝓbussit digitos. z sic cōpescuit in se illā vehemētē carnis tēptationē. O Secūda pena ē frig⁹ intolerabile. nā dānati de maxio calore pijciūt̄ i maximū frigus. vt ex hac ꝓmutatōe pene eox aggrauent̄. vñ Job. xxiiij. Trāsibūt ab aq̄s niuiū ꝛc. z ecōuerso. vñ Fulgēti⁹ in q̄daz ser. dicit. Duo p̄cipalia tormēta sūt in inferno. s. frig⁹ intolerabile. z calor ignis iextinguibil̄. Vñ legit i euāg. Ibi erit fl. z strid. dē. Fletus nāq̄ i liq̄factōe oculox de calore nascit̄. stridor ꝺo dentiū ō frigore orit̄. Tercia pena ē fetor maxim⁹. nec mirꝺbi tot cadauera cremabūt̄ qz si ꝺ vnū cadauer i ignē positū cremaret̄ fetorē emitteret intolerabilē. quid tūc erit ibi vbi q̄si infinita cadauera in igne et sulphure cōburēda sunt. vñ Apoc. xxj. Pars illorū erit i stagno ardēti igne z sulphure. Jobe. ij. Miscēdet fetor ei⁹ ꝛc. O pctōr si times fetorē p̄sentz seculi. q̄re nō times fetorē inferni. Naz sicut odor suauissim⁹ē i celo q̄ supat oia aromata hui⁹mūdi sic ecōuerso in iferno ille fetor maior ē q̄tis si oia cadauera mūdi i pice sulphure z igne cremarent̄. Et q̄libet hō ꝺ cogitare ꝺz qñ aliq̄d fetet i p̄senti q̄ eux ledit. quō sustineb̄ istū futurū fetorē iferni si illud modicū q̄ ꝺ fetet sic te ledit. Sic etiā qñ q̄s aliq̄d dulce gustat vl̄ aliquā rē pulcrā videt. cogitare ꝺz de dulcedine celestiū z claritate z pulcritudine electox. vñ ber. Dulcedo oim creaturax si q̄s debite aduertit. nihil aliud ē nisi q̄ ad illā eternā dulcedinē nos inuitat. Sic sil̄e intelligēdum ē de penis.

O Quarta pena inferni ē fames z sitis. vñ Pſ Famē patient̄ vt canes ꝛc. Hāc penā guloſi cogitare deberēt q̄ ꝺ in crapula die z nocte viuūt z laute comedūt z pciosa pocula bibūt. z sic in voluptate carnis q̄tidie viuūt. q̄bus xp̄s in euāge. maledixit. vt hz Lu. vj. Ve vob q̄ nūc saturati estz. Et ecōuerso dicit de bonis q̄ i abstinētia viuunt. Beati q̄ nūc esuritis qz saturabimini. Itē nō solū patient̄ famē. ꝺ etiā maximā sitim. qz sunt in maximis calorib⁹ ex q̄b⁹ generat̄ maxia sitis. vt ꝺ ptz in euāg. Lu. xvj. de epulone q̄ petiuit vnā solā guttā aque dicēs. Pr abraā mitte lazarū vt intingat extremū digiti sui in aquā vt refrigeret linguā meā qz crucior i hac flāma. Sil̄e ꝓtinget ill̄ q̄ ꝺ in ebrietate viuūt. qz Pm Salo. Per q̄ hō peccat p ꝺ z punit̄. vñ sicut hic bibunt dulcia pocula. sic ibi habebunt amara z amarissima pocula. de q̄b⁹ dic p̄s. Ignis sulphur spūs procellarū ps calicis eox. Sicut ei vinū in p̄senti intrat hoiem z cor letificat sic amarituꝺo pot⁹ infernal̄ totū hoiem in oib⁹ mēbris penetrat z ꝑtristat. Et de ꝺ q̄re exemplū. ser. xcix. V.

R Quinta pena iferni ē horrida visio demonū. Sicut enim deus z sancti delectabilit̄ sunt videndi ita ecōuerso in inferno horribilis ē visio demonū z damnatox. qz si nulla alia penā haberēt ista sola eis sufficeret. Vñ legit q̄ q̄dā frat̄ iacēs i agone z vidēs demonē horribilit̄ clamauit. Et postq̄ fratres ad ip̄m q̄uenerāt z causā clamoz q̄rerent. rñdit dicēs se vidisse horribilē visionē demonū. et si daret ei optio pot⁹ vellet ītrare succēsuz clibanuz q̄ illā horribilē visionē adhuc sel̄ videre. Hoc ille ꝓpendere deberēt q̄ ꝺ visū suū ad vanitates mūdi spargūt. vidēdo choreas z ornatas mulieres. in q̄ deū grauiter offendūt. Zpath. v. Qui viderit mulierē ad ꝓcupiscēdū eā ꝛc. Itē ꝺ illi delicati attēdere deberēt q̄ ꝺ nō p̄ūt videre hominē lepꝛosum. vt alios ifirmos hoies abhorrēt videre. quō tūc videre poterunt demones z dānatos in inferno. S

Sexta pena sūt vincula z tenebre. vñ dr in. ꝓbis p̄missis. Ligatis manib⁹ z pedib⁹ ꝛc. Sciendū q illi p̄cipaliter ligant manib⁹ z pedib⁹ q̄ in ꝺ mūdo p illicitos tact⁹ z gressus deū offenderūt. s. amplexandox osculādox alios z seipos illicite tangēdo sil̄r chorisādo z saltādo. z supbe cū pedib⁹ incedēdo. Et tales maledicēt tūc sibi z membris suis dicentes. Maledicte manus mee q̄ p malū z illicitū tactū ꝓuast̄z me corona gloꝛie. laz ꝓkvos ducox ad ignē de quo nūq̄ egrediar. Ve vob pedes mei maledicti q̄d mihi misero imprastz q̄ p magū gressum vestrū mihi ianuam celi clausistis. Ingredimini portas inferni q̄ vobis nūq̄ ampli⁹ aperiēt̄. O maledicti oculi q̄ nūq̄ p peccatis meis vberaciter vnā lacrimā fudistis. Jā incipit vester fletꝰ intolerabil̄. Et cū p mille milia annox merorē habuerit̄z nūq̄ inde ꝓsolatorē habebitis. O maledicti cor meū iā icipit tristicia tua quā nūq̄ sequet̄ aliq̄ letitia z ꝓsolatio. T Querit̄ ꝺ vtr i inferno sit aliq̄ lux. Rñr q̄ ibi ē lux mixta fumo ad vindēdū ea q̄ ꝓtristāt dānatos. vñ Jsi. de sum bo. lib. iij. Ignis gehēne z lucebit miser̄z ad augmētū pene. vt videāt vñ doleāt. z nō lucebit ad ꝓsolationē vt videāt vñ gaudeāt. ꝺ ptz. Nā dānati hūt maximā inuidiā. sicut isti i celo maximā hūt caritatē. Et cū vidēt beatos i celo ex ꝺ torq̄bunt̄. qz inuidet illis de tāta gloꝛia. z dolēt de seipis q̄ tale z tantā gloriā peccādo amiserūt. vñ Bern. Dānati videāt vñ doleāt. s. bonū q̄ amiserūt. z iusti videbūt z letabunt. ꝓsiderātes q̄d euaserūt. vñ etiā Greg. Vt pctōres in supplicio ampli⁹ puniant̄ eox videntes gloriā quos cōtempserūt. O Querit̄ an damnati recordent̄ de bonis que hic in p̄senti munꝺo habuerūt. Respondetur q̄ sic. z hoc in augmentum pene eorū. Vnde Hieroñ. in originali super Isaiā. In consummatione mūdi p̄teritorū delectarū recordatio erit materia cruciatuz. vnde q̄ ꝺ diues fuit ibi pauper erit. z iste recordabitur voluptatū et delicіarum quas habuit in cibo z potu et vestitu. vt eo p lus ibi torqueatur ex recordatione

preteritaꝝ delictaꝝ. Sicꝛ q̄ hic in honore fuit. ꝛ ibi despectus erit. Sicꝛ q̄ hic sup alios exaltauit. ꝛ ibi erit suppꝫssus in igne infernali. Oēs tales recordā tur ꝑteritoꝝ bonoꝝ. ꝛ hoc cedet eis in augmētum pene ꝛ tristicie. vñ Socꝛ in de ꝛso. pbie. Infelicis simū genus infoꝛtunij ē fuisse felicē. Hoc ꝓbatur sic. qꝛ cū q̄s de diuitijs ad magnā paupꝛtatem ꝛ pe nuriā q̄uenerit. ita q̄ oꝑtet eū post abūdantiā su ste vixit. qꝛ difficile ē cōsueta derelinq̄re. vñ Aꝛisto. ij. rhetoꝛ. Sepaꝛi ab amicis ꝛ ꝓsuetis miserabile ē.

Septimā pena ē miserabilis clamoꝛ ꝛ fletus dā natoꝝ. ꝛ insup terribilis vlulatꝰ demonū. Nā sicut delectabile ē audire in celo cantū ꝛ laudē angeloꝝ qui incessabili voce ꝓclamant. Sctūs sctūs sctūs dñs deus sabaoth. Pleni sūt celi ꝛ terra gl̄ia tua. laudāt. vñs. Bti q̄ habitāt i domo tua dñe in se. lau. te. Sic ecōuerso ē terribile ꝛ horribile audi re clamoꝛē dānatoꝝ ꝛ vlulatū demonū. Vñ de cla moꝛe dānatoꝝ ꝺr Zach. xij. Plāget terra. s. inferna lis. familie ꝛ familie seoꝛsum. Nā seoꝛsuꝫ clamat ꝛ plāgit familia supboꝝ. ꝛ seoꝛsuꝫ familia luxurioso rū. ꝛ seoꝛsuꝫ familia auaroꝝ. ꝛ sic de alijs. Et si tri ste est in ꝓsenti audire clamoꝛē hois tribulati q̄ clamat in vulgari. zeterꝛoffen. q̄d tūc erit vbi oēs dānati clamabunt. Ve. ve. ve. vt babek Apoc. viij. Ve q̄ vnq̄ nati sum⁹. ve q̄ fm carnē vixim⁹. Ve q̄ vnq̄ illicite gauisi sum⁹. Et q̄ hic magis lete cā tauerūt. illicite cū cachinnis riserūt. ꝛ in musicis. fi stulis. ꝛ in citharis maioꝛē ꝓplacētiā habuerūt. ta les in futuro tristabili⁹ clamabūt ꝛ flebūt Luc. vj. Ve vobis q̄ nūc ridetis qꝛ lug. ꝛ fle. X Octaua pena ē moꝛs eterna ꝛ ꝑpetua tristicia sine oīi con solatiōe. ꝑs. Moꝛs depascet eos. Et si pñs ꝛ tpalis moꝛs q̄ fm Aꝛist. nihil aliud ē q̄ꝫ recessus aie a coꝛ. ita hoiem cruciat q̄ nec stare. nec sedē. nec q̄cq̄ fa cere ꝑt ꝓ doloꝛe. Q q̄d tūc faciet ꝑpetua moꝛs i dānatis. vñ Greg. in omel. Erit em miseris moꝛs sine moꝛte. defect⁹ sine defectu. qꝛ moꝛs ibi sp inci pit deficē ne scit. Utinā damnati moꝛi possent. sed heu nescūt moꝛi Apoc. ix. In diebus illis q̄rēt ho mines moꝛtē ꝛ nō inueniēt. Si em dānatus habēt oia regna mūdi libēter daret vt semel moꝛi possꝫ. vñ Aug. in ser. Quare i inferno moꝛs q̄rit ꝛ nō in uenit. qm̄ q̄bus i hoc scō vita offert ꝛ nolūt acci pere. in inferno q̄rūt moꝛtē ꝛ nō potuerūt inueni re. Q ꝓstultū est in pctis viuē. ꝛ in eisdē gaudē. q̄a talis ꝑ tale gaudiū priuabit eterno die. Greg. Ne mo ꝑt hic gaudē cū hoc scō. ꝛ illic regnare cū deo

A Nona pena ē sepatio a deo ꝛ btā virgine ꝛ oi bus sanctis ꝛ angelis. Et insup fugi lucifero ꝛ oīi bus demonib⁹ in inferno. Et ista sepatio a deo ꝛ a sanctis ē amarissima. vñ Chꝛys. sup Matth. Pue nā horrēt. ego vo casuꝫ gl̄ie multo maiozem fore dico. Eteni. ꝛ milia meli⁹ eēt sustinē fulmina ꝝ xp̄i facie mansuetissimā auersaꝫ in iudicio vidē. ꝛ ab ipa sepaꝛi. Q em amarissimū sit excludi a vo a sanctis ꝛ ab oibus electis ꝛ angelis dei. oñdit etiam Chꝛys. in quodā ser. dicēs. Excludi a bonis eternis ꝛ alienū effici ab his q̄ ꝓparata sunt san ctis tm̄ cruciatū. ꝛ tm̄ doloꝛē infert vt si nulla exti secus pena toꝛq̄ret. hec sola sufficēt. Vñ Hugo li boꝛe. j. de ania. Quisputas tūc meoꝛ erit. q̄ tristicia cū sepabūtur impij a consoꝛtio sctoꝝ ꝛ a visiōe dei ꝛ traditi in potestatē demonū ibūt cū ipsis i ignē eternū. ibiq̄ semp erūt sine fine in luctu ꝛ gemitu De dispositōe coꝛpoꝝ damnatoꝝ quere añ ser. j.

E D Pena infernalis q̄ꝫ grauis sit ꝑt ex dict̄ sanctoꝝ doctoꝝ. Bernard⁹ dicit. q̄ vna scintilla ie hēne ignis plus ledit pctōrem. q̄ꝫ si vna mulier in laboꝛe ꝛ partu ꝓlis ꝓseuerando duraret mille an nis. Vñ etiā Anſ. dicit. q̄ si oēs hoies nati ab adā vsq̄ ad hodiernū diē viuerēt. ꝛ oēs ꝑdicatoꝛes bo ni eēnt ꝛ oēs de minutissima pena inferni predica rēt. oēs illi ꝓpalare nō possent minutissimā penā. Sicꝛ dicit de gaudijs eternis. q̄ etiā oēs illi eterna gaudia referare nō possent. vñ etiā Aug⁹. dicit. Si oēs hoies nati ab adā vsq̄ ad hodiernū diez. ꝛ qui ampli⁹ vsq̄ ad nouissimū diez nasciturꝰ sunt. ꝛ oia gramina q̄ vnq̄ orta fuerūt essent hoies. ꝛ si vnam penā quā patiē ania ꝓ vno pctō moꝛtali i inferno sustineret. tūc q̄libet ꝓsona ꝓ sua ꝑte habēt maioꝛē penā q̄ꝫ oīa tormēta q̄ oēs sancti martyres. ꝛ oīes raptoꝛes ꝛ oēs maleficī vnq̄ passi sūt. vñ etiā Hꝛe. dicit. Hoc de penis excogitari non poterit. q̄ꝫ ibi cruciati b⁹ deditum nō fuerit. C Exēplū de pe nis inferni legit. q̄ duo fratres puoꝝ vnus dñi pa pe erat penitentiari⁹. alter vero innocēs ꝛ pius dis curreb̄at ad ꝑdicandū. Tandez recepti sunt semel in quodā castro cuiusdā nobilis matrone vbi mis sam celebꝛauerūt. Vñ gauisa dña ista cognouit di cēs. Nequaq̄ oꝑtet hos formidare nec verecun dari secure poterī bis ꝓfiteri cū sint pegrini ꝛ igno ti. ꝛ sic cuꝫ ꝓfiteret vni eoꝝ seniozi. s. vidit iuniozꝝ ad singla pctā de oꝛe ei⁹ busq̄ pessim⁹ egrediebat. etiā ab eccl̄ia saltādo. Tādē enoꝛme pctm̄ cū ꝓfite ri voluit. de ipsi⁹ oꝛe sicꝛ terribilissim⁹ dꝛaco caput suū emittē cepit. exire tm̄ nō valuit qꝛ verecūdia de uicta. illa crimē illud celauit. Ideo bufones oīes antea expulsi cum terribili dꝛacone redeūtes in os eius intrauerūt. Fratrib⁹ vero recedētib⁹ narrauit iuniozꝰ penitētiario isti qūo totam serie dictā vidis set in spū. Tūc territ⁹ penitētiari⁹ ad dictam dñam redꝫt ad exhoꝛtādū eā. quā defunctā inuenit. vñ cō tristati frēs ieiunio ꝛ oꝛatib⁹ sedulo insistūt. donec die tercia defuncta illis appuit dꝛaconē horribilez eq̄tās. cui⁹ collū duo crudeles serpētes amplexan do cingebāt. ꝛ vbera ei⁹ suggēdo dētib⁹ diripiebāt Cui⁹ etiā oculos duo bufones horribiles possidē bāt. ex ipsis ignis sulphure⁹ fetidissim⁹ emanabat Eius etiā man⁹a duob⁹ canib⁹ magnis deuoꝛabāt Et aures ei⁹ sagittis igneis replebant. Cui⁹ etiam caput lacerte veneno fissime coꝛrodebant. Vñ fra tres territi coꝛruerūt. Quib⁹ illa. Amici oiporētis dei ne timeatis. Nā ego suꝫ illa infelicissima mꝛo rū pctoꝝ vobis ꝓdie ꝓfessa ficte ꝛ non integre. q̄a vnū pctm̄ qō cū sanguineo meo cōmisi verecū data in cōfessione celaui. ideo ꝓpter suꝫ dānata. quā penitētiari⁹ ex pte dei ꝛ dñi nr̄i ihu xp̄i adiuranit. vt sibi cās illaꝝ penaꝝ innueret. Renūdit illa. Capi tis mei lacerte puniūt me ꝓpē capitiꝫ mei superflua ornamēta. Bufones ocloꝝ puniūt illicitos aspec⁹

meos. Sicr sagitte puntūt nephariōs aurīū auditus. Sicr igne sulpbureo punīt os meū ꝓpter verba blasphemie ⁊ ꝓpter detractōnes ⁊ cantilenas ⁊ oscula ⁊ turpia ẏba ⁊ vaniloq̄o. Sicr ꝓpter illicitos tact⁹ ⁊ amplex⁹ serpētes ẏbera mea sugunt et mordēt ⁊ collū cingūt. Canes ẏo man⁹ meas corrodūt q̄s extendi ad canes dādo eis ea q̄ pauperibus dare debui. ſ. carnes. offas. ⁊ alia. ⁊ etiā q⁹ eas annulis ⁊ gēmis luxuriose ornaui. Hūc etiā crudelissimū draconē eq̄to ꝓpter supbiā quā babui i eq̄tādo ⁊ in currib⁹ ⁊ in vestib⁹ p̄ciosis me sup alios exaltādo. ⁊ ꝓpter cōcubitos luxuriosos muliebria mea intollerabilit̄ ꝑburūtur cū tribꝰ genib⁹ ⁊ femoribꝰ meis. Cui pensātiar⁹ ait. Que sūt pctā q̄ bus p̄cipue plures dānant. Rñdit illa. Hoies masculini sexus ꝓpter diuersa pctā moralia dānātur Mulieres ẏo p̄cipue ꝓpter q̄ttuor genera pctōrū scz ꝓpter pctā lingue. ⁊ supflui ornat⁹. fortilegij ⁊ ficte cōfessiōis. ꝓpter nimiā verecūdiā. Neqūta ẏo an suffragꝰ possit iuuari. Rñdit horribilit̄ clamādo nō. q⁹ eternalit̄ sum dānata. Et ſbito draco ille terribilit̄ eā crucias ad infernū traxit ⁊ nusq̄ cōparuit. In eadē dñica. Sermo. cxxvj.

Q⁹ multi damnant.

Multi sunt vocati pauci vo electi. Matt. xxij. In ẏbis ꝑmissis fit mentio de paucoꝝ saluatōe. Et hoc ē qđ etiā dñs dicit Mat. vij. Arta ē via q̄ ducit ad vitā. ſ. eternā. ⁊ pauci sūt q̄ inueniūt eā. q̄ lata ⁊ spaciosa ē via q̄ ducit ad pditōem. ⁊ multi sunt q̄ intrāt p eā. ¶ Ꝓo q̄ sciēdū. q̄ si vn⁹ solus hō crederetur ex toto genē hūano ꝓuurus. debēt q̄libet ꝓ se formidare ne ipe esset ille vn⁹. Sicut cū xp̄s dixit in cena suis discipulis. vt hr̄ Matt. xxvj. Vn⁹ vr̄m me tradit̄ur⁹ est. cepēr̄t singuli trepidare ⁊ dicere. Nūqđ ego sum dñe. Multo ergo magis cū dixerit ille q̄ oīa nouit. Multi sūt vocati pauci vo electi. timē deberēt vniuersi. Illa em̄ ẏba sūt terribilia oib⁹ hoib⁹ ea audiētib⁹ ⁊ corde aduertētib⁹. Q⁹ aūt multi dānant ⁊ pauci saluant ꝓz in figura veteris testamēti. Sicut i diluuio aq̄rū in q̄ solum octo ꝑsone salue facte sūt p arcā noe. ⁊ mīta milia hoim tā virox q̄s mulier perierūt p aquas diluuij. Per qđ dat nobis intelligi q̄ sic octo hoies saluati de aq̄s diluuij. pauci sūt respectu ꝑti⁹ mūdi q̄ ſbmersi perierūt. ita pauci sūt saluādi respectu dānandoꝝ q̄ erūt q̄si infiniti Eccs. ſ. Stultox infinitus ē nūerus. i. dānandox q̄ stulti sūt. Ista figurata sūt etiā in ingressu terre ꝑmissiōis. vbi inē oēs filios israel q̄ egressi fuerāt de terra egypti a. xx. annis ⁊ supra null⁹ ingressus ē terrā ꝑmissionis nisi duo scz iosue ⁊ caleph. q̄ alij oēs mortui sunt in deserto. Et pueri eox q̄ nati sūt in deserto. ⁊ q̄ exierūt de egypto introducti sūt in terrā ꝑmissionis. Itez ꝓz i nouo testamēto. vbi legit̄ q̄ xp̄s decē leprosos mūdauit. inter q̄s solus vn⁹ reuersus ē ad regratiādū ⁊ laudandū deū. vt hr̄ Luc. xvij. Item q̄ pauci saluant̄ ꝑt cognosci i vita hoim. q⁹ solūmodo iusti ⁊ boni saluantur. Ps̄. Hec est porta dñi ⁊ iusti intrabūt in eā. Itē. j. Pet. iij. Just⁹ vix saluabit̄. impius ⁊ pctōr vbi apparebūt. Sz heu plures hoies sunt iniusti ⁊ mali. q⁹ ſm Johānē. Totus mūdus in maligno posit⁹ est. Hoc etiā ꝓz. q⁹ auaricia. superbia. ⁊ luxuria. ⁊ plura alia vicia tā regnāt in mundo. ſ. Joh. ij. Oñe qđ est in mūdo aut ē cōcupiscētia carnis. aut ꝓcupiscētia oculox. aut supbia vite. Hoc ꝓz. q⁹ plures sunt luxuriosi q̄ casti. plures superbi q̄ hūiles. plures auari q̄ misericordes. ⁊ plures deceptores ⁊ mēdaces q̄ veraces. ps. Diminute sunt veritates a filijs hoim. Aristo. ij. thopi. Homines vt in plurib⁹ sūt mali. in pauciorib⁹ ẏo boni. Exquo multi sunt vocati. pauci ẏo electi. ⁊ nulli. Exquo multi sunt vocati. pauci ẏo electi. ⁊ nullus scit an sit de saluādis. an de dānandis. ſm illō Eccl. ix. Nescit hō an odio vel amore dignus sit. Nescit qđem scia certitudinis. q̄ tñ scia ꝓiecture pōt scire Et sunt nonē signa p q̄ vnusquisq̄ cognoscere pōt an sit de electis ⁊ saluādis. Et q̄to plura signa q̄sq̄ de illis nouē signis in se inuenerit tāto maiorem spem hr̄e poterit. Etiaz si iam pctōr sit adhuc sperare debz q̄ deus ordinabit secū q̄ saluabit̄ur ⁊ erit vn⁹ de nūero saluandox ⁊ electox q̄ a deo electi sunt. De isto q̄re infra ser. cxlix. ¶

Sermo. cx xvij.

Dñica. xxj.

De nobilitate.

Quat quidam regulus cui⁹ fili⁹ infirmabat capharnau Joh. iiij. Sic dicit Theophilus. Iste rex interfuit miracło facto in nuptijs. q̄n xp̄s aquā in vinū. mutauit. q⁹ tūc credidit. q̄ tñ xp̄i diuinitatē non ꝑfecte cognouit. Et ad hoc innuēdū illō miraculū remorat euāgelista dicēs. Venit iterū iesus in chana galylee. vbi fecit aquā vinū. ⁊ erat q̄dā regul⁹ cui⁹ fili⁹ infirmabat capharnaū. Exq̄ hic fit mentio de regulo q̄ nobilis fuit. tūc in pūti ſmone tria sunt discenda. Primo vñ nobilitas habeat ortū. ⁊ q̄ sunt signa nobilitatis. Scōo q̄d tenent nobiles ⁊ ꝓlati suis subditis. Tertio q̄ ecōuerso ſbditi tenent suis ꝓlatis. ¶ Circa primū sciendū. q⁹ nobilitas habuit ortū ex ẏrtutibus. Vñ ꝓm⁹ rex sup israel scz saul. elect⁹ est a deo q⁹ hūilis fuit ⁊ ẏruosus. ſ. Reg. xv. Cū esses ꝑuulus in oculis tuis cōstitutus es in regē sup oēm ꝑp̄m meū israel. Scōus rex fuit david. q̄ etiā ꝓpter suā ꝓbitatē elect⁹ est a deo. Vñ dixit dñs de eo. Inueni virū ſm cor meū. Ex his habet̄ q⁹ nobiles ex ẏrute cognoscēdi sunt. nō ex longis tunicis. vel ex magnis manicis. vel in multis sciſſuris q̄s gerūt in pallijs ⁊ tunicz. q⁹ alis mechanici ⁊ rustici tam oēs eēnt nobiles. q⁹ oēs volunt habē sciſſuras in vestibus. Q⁹ aūt nobiles debent esse virtuosi ⁊ p virtutes cognosci. ostendit Aristo. iij. politico. Virtus ⁊ malicia determināt nobiles ⁊ ignobiles. ¶ Circa q̄ querit. q̄ sunt ille ẏrtutes p q̄s cognoscūtur nobiles. Rñdet. q⁹ principaliter sūt q̄nq̄. Prima ẏrtus est largitas. Vñ deus q̄ est nobilissim⁹ est largissim⁹. Hoc sic ꝓz. q⁹ nō solum dat nobis sua beneficia. ꝫ etiam dat nobis seipm̄ ipm̄ in sacro altaris in pūti. ⁊ in futuro vult seipm̄ nobis dare in ꝑmiū. Vñ dixit ad abraā. ⁊ dicit tam ad quēlibet ẏruosum hoiem. Ego ero merces tua magna nimis. Item apparet in hoc etiam q⁹ ipse solem ortū facit super bonos ⁊ malos. ⁊ pluit super iustos ⁊ iniustos. ⁊ ex sua largitate benefacit ⁊

beneficia sua impēdit bonis ⁊ malis. amicis ⁊ inimicis. Itē largitas xpi apparet in his q̄ fecit i hūa nitate. qz ad abūdantiā illa fecit. vbi gfa. Sic quā do aquā in nuptijs ꝓuertit i optimū vinū. Et qñ q̄ tuor milia hoim pauit cū septē panib⁹ ⁊ paucis pi sciculis. ita abūdanē illos panes ⁊ illos pisciculos multiplicauit. q̄ sustulerūt septē sportas de fragmē his q̄ supauerant. Itē qñ pauit q̄nq̄ milia hoim. vt Jo. vj. cū q̄nq̄ panib⁹ hordeaceis ⁊ duob⁹ pi scibus. ita abūdanter tribuit ⁊ augmētauit q̄ discipuli collegerī ⁊ impleuerūt duodecim cophinos fragmētoꝝ ex q̄nq̄ panib⁹ ordeaceis ⁊ duob⁹ piscibus q̄ supauerant his q̄ manducauerāt ⁊c. Ergo q̄ largior est inter boies. ille nobilior ē. Hoc etiam naturalit patet in aquila. que est auis nobilior que ex sua nobilitate nō sola comedit ꝑdam suā. sed cōdiuidit alijs auib⁹. Sed ꝓcitas ⁊ auaricia rapina ⁊ exactōnes in subditis sūt signa ignobilitatis. ¶ Scōa virtus nobilitatis p quā nobiles cognosci debent est gratitudo. q̄ est recognitio beneficioꝝ dei ⁊ hoim. s. qñ deo grati sūt i hoc q̄ eos ꝓe alijs boibus honorauit ⁊ sublimauit. Vñ Aug. Qui bñficia nō recognoscit ingrat⁹ est. Vñ xpha. Oblit sunt bñfactoꝝ eius. Imo natura ⁊ rō hūana docēt gratuitatē hre erga bñfactores. vñ Arist. ij. ethic. Oportet regrari ei q̄ gram fecit. Itē nobiles nō solū debēt esse grati. ꝫ etiā subditis suis a quibus nutriūt debēt regrari. qz ipi nobiles nō agros colūt. nec serūt. nec metūt. nec triturāt. nec laborāt in vineis. nec panē. nec carnes. nec pisces. nec alia comestibilia ꝓparāt. ꝫ alij ꝓ ipsis laborāt. sic rusti ꝓparāt necessaria corpis quo ad victū ⁊ vestitū. ergo oibus illis debēt esse grati. ⁊ q̄to in maiori reuerentia tenent suos subditos. tāto nobiliores cognoscūtur esse. ꝫ illi sūt ignobiles q̄ spernūt ⁊ vilipendūt subditos. imo tales ignobiliores sūt brutis animalibus. qz bruta animalia recognoscūt illius q̄ eis bñfaciūt. ⁊ in signū gratitudinis applaudūt ipsis. ¶ Qz aūt bruta animalia retribuūt qñq̄ bona suis benefactorib⁹. ptz p tale exemplū. Legīt in vita sancti macharij q̄ cū q̄dā leena būit spelūcaz in ecēatos dolens eos. ei apportauit ⁊ ad pedes ipsi⁹ eodem posuit. Cuq̄ intelligēt vir dei ꝓ illūinatione beluā rogare catuloꝝ. eo orāte illūinabantur ⁊ matrē sequebātur ad speluncā. Non tñ bñficij illius ingrata fuit. qz postmodū pelles ouiū cum pilis quas caplebat sepi⁹ ⁊ pluries q̄si p gratitudine ⁊ mercede añ ostiū celle portauit. Itē aliud exemplū de duobus lupis q̄ apportauerūt vnū pueruz de villa ad siluā. ⁊ ex negligētia mris puer non bene custodit⁹ fuit. Cūc vn⁹ lupoꝝ habuit os reuersum in ore suo. ⁊ cū portauit pueꝝ in ore puer illō extraxit cuz manu sua. ⁊ sic ꝓ mercede duo lupi pueꝝ reportauerūt ad villā. ⁊ libeꝝ emiserī. Tercia virtus p quā nobiles ꝛgnoscūtur. ē miscōia ⁊ cōpassio in pauperes ⁊ subditos. vnde in signū clemētie reges inungūtur. Et legīt etiā q̄ rex apū nō habz aculeū cū q̄ ꝑt pūgē sic cerere apes. Ergo q̄nto q̄s hz maiorē ꝓpassionē ⁊ miscōiaz ad subditos. tanto ē coꝛā deo nobilioꝛ. vñ Greg. Tāto em̄ q̄sq̄ ꝓfectioꝛ est. q̄to perfectius alienos sentit dolores. Cōd clementia spectat ad ꝓncipes et ad reges ostēdit Gene. dicēs. Nullū ex hoibus maioꝛ clemētia q̄ regē ⁊ ꝓncipē decet. Hz isti q̄ sunt duri ⁊ immisericoꝛdes ad pauperes ⁊ subditos non sunt coꝛā deo nobiles ꝫ ignobiles. qz nō habent signū nobilitatis. s. miscōiam ⁊ cōpassionē. Quarta virtus ē virilitas ⁊ strēnuitas. s. in defendēdo subditos. vñ nouis militibus dat ensis ꝓpterea vt viduas ⁊ orphanos ꝓtegere debeant a malefactoꝛib⁹ ne pauperib⁹ ⁊ suis subditis violentiā inferant bona ipsoꝝ spoliando. Sed quidam defendūt suos subditos ab alijs. et postmodū p seipsos eos spoliant. Tales siles sunt ceto in mari. q̄ defendit allecs ab alijs piscib⁹ ꝫ p se ea devorat. Quibus nobilius minat dñs. vt habet Esa. xxvij. In die illa occidet dñs cetū q̄ in mari est. Quinta virtus ē magnanimitas. ⁊ illa magnanimitas ꝓsistit i hoc q̄ veri nobiles debēt qua ꝓtemnere. s. terrena q̄ sunt qua respectu bonoꝝ celestiū ⁊ magna appetere. s. spūalia i pñti. ⁊ celestia in futuro. Ergo q̄ honorē dei in oibus ꝓponit ille nobilis ē. Hz ille q̄ honorē dei postponit ⁊ honorē xpi ꝓximi querit ille ignobilis ē. Et sciendū q̄ qnto plura signa illaꝝ ꝓdictaꝝ virtutū q̄s in se inuenerit. tāto nobilioꝛ ē coꝛā deo. vñ. Nobilis ē ille quē nobilitat sua virtus. insup talis multū honorādus est ab hoibus. vñ Arest. iij. ethi. Honoꝛ est ꝓmiū virtutis. Ex q̄ sequit q̄ nullus de iure q̄ honorandus nisi sit virtuosus. vñ Arest. iij. ethi. dicit. Scōz veritatē solus bonus est honorādus. ⁊ hoi virtuoso non pōt fieri tantus honoꝛ q̄n maioris honoris sit dignus. vñ Arest. iij. ethi. Virtute ꝓfecti nō fit ꝓdignus honoꝛ. Ergo nobiles q̄ volunt habere honores primo debēt se exercere in virtutibus exq̄ soli virtuosi sunt honorādi. Ꝟtum ad scōm sciendū q̄ nobiles ⁊ prelati tria tenenē suis subditis. Hec q̄re añ ser. lix. ¶ Ꝟtum ad tertium sciendū q̄ subditi tenenē tria suis dñis sine ꝓlatis. hec etiam habenē eodē ser. s. lix. N.

In eadem dñica. Sermo. cxxviij.

De infirmitatibus.

Erat quidam regulus cuius filius infirmabatur capharnaum. Joh. iiij. Exquo hic mentio fit de filio reguli qui grauiter infirmatus est vsq̄ ad mortē. tūc in pñti sermone tria sunt videnda. Primo qua re libēter ⁊ patiēter sustinere debem⁹ infirmitates corpis. Scōo q̄ nō ē maioꝛ miscōia in opibus misericordie q̄ seruire infirmis. Tertio exēplū de eodē. ¶ Circa primū sciendū q̄ libēter ⁊ patienē sustinere debemus infirmitatē corpis. ⁊ hoc ꝓpter septem. Primo qz infirmitas corpis dat homi ad citationē vt ꝓparet se ad exitū huius seculi. Luce. xij. vt cum venerit et pulsauerit confestim aperiant ei. Incerti em̄ sumus qñ. qualiter in q̄ statu in quo loco. ⁊ p quē modū morituri sumus. aut i domo vel in lecto. in ciuitate vel in cāpo. in aqua vel in igne. de die vl̄ de nocte. vñ Heri. Certū ē q̄ morieris. incertuz est qñ aut quō aut vbi. qñ te vbiq̄ moꝛs expectat. in quoq̄ si sapiens fueris. vbiq̄ eam expectabis. Ergo infirmitas est nuncius quē

nobis xps mittit vt nos ꝓparem⁹. Et ergo si errauim⁹ peccādo. redeam⁹ ad viā salutis penitendo. vñ ps. Errauī sicut ouis q̄ perīt. Aut si es in via t pigre incedis. tūc xps q infirmitatē corpis pungit hoiez vt ꝓcedat ꝑficiēdo de bono in melī⁹. O mira fatuitas irrōnale tumentū t fatuū intelligit cuz pungīt vt ad viā redeat si errat. vel si i via ē vt ꝓcedat. t hō rōnalis nō vult intelligē hec. vñ ps. Elir i ſpiēs nō ꝑsecet. t stult⁹ nō intelliget hec. ergo q̄cūq; sentis aliquā infirmitatē in capite. in oculis. i dentib⁹. in manib⁹. in pedib⁹. vel in dorso. vel in q̄ cūq; mēbro corpis. tūc suscipe debes istū tanq̄ nūciū xpi. t cogita q̄re tibi missus sit. s. ad ꝓparandū te ad mortē vt sis ꝓparat⁹ Lu. xij. Estote parati qz q̄ hora nō putatis filī⁹ hois veniet. vñ etiā Greg⁹. sup Ezech. Eteni nobis cōditor nr dispēsatē mortis incognitū eē voluit. vt dū sp ignorem⁹. sp ꝓxim⁹ eē credatur. t tāto q̄sq; feruētior sit i opatōe. tāto incertior ē de euocatōe. ℟ Scdo debem⁹ infirmitatē patiēter sustinē. qz purgat nos a pctis ꝑteritis. Exemplū hr Nūeri. xij. vbi maria soror moysi pcussa est lepra ꝓpter pctm detractōnis. eo q detraxit moysi fratri suo. vt sic q illā infirmitatē puegarek ab illo pctō. vñ Ysi⁹. in ser. Aduersa corpis remedia anie sūt. egritudo carnē vulnerat. ꝫ mētē curat. lāguor eñ vicia extorq̄t t vires libidis frāgit. Et q̄sq; q ea dē mēbra punīt q̄s. q q̄ mēbra peccauit t deū offēdit. vbigra. Sicut q offendit deū q illicitū visuz. efficit aliq̄n cecus. q q illicitos gressus chorisando. saltādo. t supbe incedēdo deū offendit. efficit q̄sq; claud⁹. t sic punit in pedib⁹ cū q̄bus deū offendit. Sil'r q libēter audit vba detractoria siue alia mala vba punit q̄sq; in surditate. t sic de alijs. t ē bonū signū salutis cū hō est patiēs. q̄n deus eū punit in eodē corpe t in eisdē mēbris cū q̄bus peccauit. qz ꝑm Arist. ij. Ethi. Medicine fiūt q cōtraria. ergo si q integr annū vel etiā q̄sq; oibus diēb⁹ vite tue cū corpe tuo pe ccasti. t diu in pctis vixisti. t de⁹ iam per ꝓlixiorē infirmitatē vult purgare pctā tua. hoc gratāter cū patia acceptare debes. vñ Greg. in mor. Diuia dispēsatōe agit vt ꝓlixiori vicio ꝓlixior egritudo existat. ergo nō debes mirari nec impatienter ferre si diu infirmus es. qz forte diu in pctis vixisti. ergo oportet te iā sustinere illā ꝓlixam infirmitatē. Nā sicut mr in suo dilecto filio non pōt sustinere maculā in facie. ꝫ immediate lauat t mūdat. sic xps in suis dilectis nō pōt sustinere maculā pcti. Ergo si beri peccasti. forte hodie punit te deus ꝓ pctō illo. vt sic purgeris. Tertio infirmitas corpis patiēter ē sustinēda. qz hostē nr̄m debilitat scz corp⁹ nostr. qō est maxim⁹ inimicor nr̄ōrū. qz cōcupiscit sp aduersus spm̄. qz corpus de terra formatū ē. ↄō sp trahit infra ad ima. ꝫ cū aia creata ē a deo t infusa corpi. ↄō sp surſuz tēdit. t sic q̄ corp⁹ infirmat. tūc spūs fortificat. vñ apl's Cū infirmor tūc fortior suz. vñ Amb. Infirmitas corpis sobrietas ē mētis. ergo libenē debes hr̄e infirmū corp⁹. t aiam sanā. Exq̄ aduersa corpis remedia sūt anie t egritudo carnē vulnerat t mētē sanat. ℣ Quarto infirmitas ē patienter sustinēda. qz retrahit hominē a malo. t attrahit ad bonū faciēdū. ps. Declina a malo t fac bonū. Qz infirmitas retrahit a malo ꝓbat. qz infirm⁹ nō delectat supbire in vestibus. nec chorisare. nec luxuriari. nec ad tabnas ire. t se inebriare. t sic de alijs. vñ dicit dñs ꝑ ꝓphetaz. Septā viā tuā spinis. Hoc ptz. qz mlta pctā dimisti dū infirm⁹ fuisti. q̄ fecisses si san⁹ fuisses. vnde Hugo li. iij. de aia. Quosdā pīciēs dñs mlta mala ꝓpetrare posse. flagellat eos infirmitate corpis. ne peccēt. vt eis vtili⁹ sit frangi languorib⁹ ad salutē q̄ remanere incolumes ad dānationē. Vñ exēplū Quidā laborās in magna t graui infirmitate. roganit q̄ndā sanctū ꝓpter familiaritatē quam habebat ad ipm t dilectōem. vt sibi impetraret a deo vt a sua infirmitate curarek. Et facta ōione stat̄m sen sit se curatū. Et cū postmodū magis sentiret se eē pnū ad peccandū. cepit cogitare q magis essz sibi vtilis infirmitas q̄ sanitas ad custodiendū se a peccatis ad augmētū meriti t q̄ fatue egit. q simplici ter petiuit illā sanatōem. Quare ecōuerso rogauit eñdē sctm vt intercederet ꝓ eo ad deū. vt daret sibi q̄ magis sibi expediret ad salutē aie suc. vel sanitatē vel infirmitatē. Et statim reuersa ē pristina infirmitas. quā ipe gratāter suscepit tāq̄ bonū donū dei. cogitās eā eē sibi vtilē ad custodiā sui. t ad augmētū meriti. Itē sciendū. q infirmitas corporis nō solū retrahit hoiem a pctis. ꝫ etiā ad bona opa incitat. hoc sic ꝓbat. qz infirm⁹ cōterit t cōfitet pctā sua. t satisfactōem t emēdā ꝓponit. quaz pniam in sanitate nō curasſz. Insup infirm⁹ deus inuocat t sctōs interpellat. t ozōes bonoz deside rat. quoz sctōz inuocatōes in sanitate nō habuit. ꝫ sepius de deo t sctis oblit⁹ fuit. ps. Tribulatiōem t dolorē inuent. t nomen dñi inuocaui. Itez Luce xiij. Cōpelle intrare. Glo. Aut infirmitate cōfracti ad amorē dei redeūt cōpellūtur intrare. vñ etiā Greg. Mala q̄ nos hic ꝑmūt ad deū ire ꝓpellunt. Esa. xvj. In angustia req̄sierūt te. imo infirmitas fac hoiez festinare ad deū t ad vtutes. ps. Multiplicate sūt infirmitates eoz. postea acceleraueř. Hoc ptz. qz infirm⁹ odit gaudiū mūdi. t hz redū audire t videē a q̄ mūdi sūt. t ꝑ hr cupit dissolui t esse cum xpo. t q̄rit miscōiaz dei t auxiliū ei⁹. Et sic hz quōinfirmitas trahit hoiez ad bonū. Exēplū narrat mgr Jacobus. q q̄dam erat miles in francia. cum aūt q̄dā paup cleric⁹ deferret aquā benedictam ad domū ei⁹. ille paup nichil ꝓmittebat dari. ꝫ illuz cū ꝓuicijs t cōtumelijs afficiebat. Cuz aūt postea dictus miles egrotaret. t vocat⁹ fuisſz ꝑdict⁹ clericus ad domū eius. ꝓcepit sibi aliq̄d dari. rogans eum vt oraret ꝓ eo vt deus eū sanaret. Qui q̄siuit ab eo in quo statu magis laudaret deum. t timeret. t deum t sanctos plus inuocaret. Qui respondit. q̄ in infirmitate magis deuz timeret. t corde t ore inuocaret. Tunc clericus ait. Et ego rogabo deuz q̄ in isto statu vos custodiat. in quo ei melius valetis seruire. Quinto infirmitas patienter est sustinenda. quia est speciale donū dei t signū dilectionis ipsius Apocal. iij. Ego quos amo arguo et castigo. Apostol⁹ ad Heb. xij. Quem diligit dominus castigat. flagellat aūt oēm filiū quē recipit. vñ etiā Prige. sup Ezee. viij. Qui diligit corripitur. q aūt non corripit pctis suis dimittit. Vnde etiam Greg. in mor. Aueyde scripturā dicentē tibi. fa

gellat oẽm filiũ quẽ recipit. Tu dicẽ forte excepꝰ fuz. Si excepꝰ fueris a flagellozꝝ passiõe. eris z exceptus a nũero filiozꝝ. Sic ecõuerso cõtinua sanitas corpis. z ꝓsperitas tpaliũ rerũ. signũ est odij et ire dei. vñ Greg. Magnꝰ afflixꝰ rex tpaliũ eterne damnatõnis est indiciũ. Ergo potiꝰ debes videꝝ q̃ deus faciat tibi sic suis charis amicis z suis filijs. scz dando infirmitatẽ z tribulatõem. q̃ sicut suis inimicis q̃ in suis pctis ꝓsenerãt. z insup hũt cõtinuã sanitatẽ z ꝓsperitatẽ. Vñ legit. q̃ q̃dam bonꝰ homo singulis ãnis infirmabat ꝓter semel. Tũc dixit. o deus oblitꝰ es mei. qz isto ãno nõ visitasti me tas corpis ẽ patiẽter sustinẽda. qz liberat a futuris penis. Vñs nõ iudicat bis in idipm Naũ. s. Afflixi te supple in pñti. z nõ affligã supple in futuro. Augustinꝰ. Dic vre b̃ seca. vt ineternũ parcas. Greg. Misericorditer exhibet deus xpalem seueritatẽ. ne eternã inferat vltionẽ. Iõ q̃busdaz b̃ parcit. vt eos ineternũ ferlat. Iõ hic ferit nõ pcendo. vt ineternũ parcat. Hoc sũme placere deberet cuilibet pctõri q̃ peccauit. eo q̃ necesse est eũ puniri. aut hic. aut in futuro. z ꝓsens tribulatio est minima respectu tribulatõnis future. Vñ ꝓpheta. Minimũ ꝓ magno placet tibi. Nã pñs infirmitas z tribulatio respectũ future. ẽ q̃si denariꝰ respectu mille florenozꝝ. vl sic si alicui debẽt abscindi mẽbꝝ vnũ. s. manꝰ vel pes z abscideret sibi crinis zc. qz ignis purgatozij z infernalis idẽ est q̃ ad calozẽ. nisi q̃ ignis purgatozij est tpalis z trãsitoriꝰ. z infernalis ẽ eternꝰ. z ignis nr̃ respectu ignis purgatozij. est. sicut ignis depictꝰ in q̃ vnusquisq̃ purgabit z grauissime punitꝝ. q̃ b ꝓ pctis suis nõ est purgatꝰ. Vñ exemplũ legit. q̃ q̃dam aduocatꝰ rogauit q̃ndã hoiez sibi chaꝝ z dilectũ. vt sibi post obitꝰ infra. xxx. dies apperet. Et ille ꝓmisit sibi si volũtas dei hoc pmittẽt. Et post obitũ appuit ei. dicẽs se esse in maximis penis. Et ille. Es in purgatorio. aut i inferno: Rñdit in purgatorio sum. et ille. Est ne aliq̃ pena tpalis q̃ possit comparari pene tue: Rñdit. Tanta pena mea ẽ. q̃ si oẽs mõtes. z oia ligna. z oia visibilia i mũdo exñtia arderẽt. z ego in medio illiꝰ ignis starez. adhuc nõ posset equiparari pene mee quã patior. Et adhuc catus q̃siuit. in q̃ statu ipe esset. q̃ sibi hoc ꝓpt deũ ꝓter dilectiõem illam insinuaret ad ipm quã haberet. Rñdit defunctꝰ. dicens eũ esse in malo statu ꝓter superbiã z auariciã suã. z si sic in tali statu moreret. eternaliter damnaret. Qui ex hoc cõmotꝰ z cõpunctus. anersus ẽ a peccatis suis. penitẽdo. z fartis faciẽdo. z factus ẽ bonꝰ. z vitã suã in bono finiuit. Vñ tãta ẽ pena purgatozij. q̃ ds potiꝰ debẽt h. xxx. annis infirmari. q̃ ibi solũ vna die ardere. Vñ in decre. dicit. Igni purgatozio nulla tpalis pena est cõparabilis. di. xxv. Qui in aliud. Ergo q̃libet debz esse patiẽs i sua infirmitate. z eã deo ꝓ pctis suis offerre. z q̃ impatiẽs ẽ hz duplicẽ infernũ. q̃ b illaz infirmitatẽ ꝓtrã quã murmurat. z quã impatiẽter fert. z post hãc vitã eternã damnationẽ. Qui sic impatiẽtia q̃s possidebit aiam suã. sic impatiẽtia perdet eã. Greg. Regnũ celoꝝ nullꝰ murmurãs accipit. nec vllus q̃ accipit murmurare ꝓt

Septimo infirmitas z tribulatio patiẽter est sustinenda q̃ ẽ pignus eterne salutis. z est via z porta celi. q̃s in tribulatiõe ꝓformamur capiti nr̃o. i. xp̃o. in pñti z seq̃mur vestigia eius. i. Pe. ij. xp̃s passus ẽ ꝓ nobis vobis relin. exẽplũ vt seq̃. zc. Eccl. xxiij. Mag̃ est glia seq̃ dñm. Vñ etiã apls. ij. Thimo. ij. Si cõparimur z cõregnabimus. Hz heu plures volunt cõregnare cũ xp̃o in celo. q̃ b nõ pati cũ eo in mõdo Contra q̃s di Aug̃. xxiij. Nõne hec oportuit xp̃m pati z ita intrare in glĩaz suã. Sic z nos oportet de necessitate pati si volumꝰ intrare regnũ dei. Act. xiij. Per mltas tribulatiões oz nos intrare reg. dei Sic ptz q̃ tribulatio z infirmitas corpis ẽ pignus z via z porta eterne salutis. Q̃ q̃ fugiũt hãc portã z viã ineꝛtuz pñt quõ intrabũt celũ. vt sũt isti q̃ ita inuite infirmant vl aliq̃d sustinẽt. Ite q̃ b sanitatẽ corpis plus q̃rũt q̃ aie. z q̃ in gaudijs mũdi voluptatibꝰ carnis z in diuitijs z honozibꝰ sp viuere volunt. vñ Apls. Si fm carnẽ vixeritis morieminí. Hiero. Impossibile est vt pñtibꝰ q̃s z futuris fruatur bonis. vt b ventrẽ z ibi mentẽ ipleat. z de delicijs trãseat ad delicias. Bern. Qui carnalibꝰ q̃dez voluptatibꝰ pascit eternarũ deliciaꝝ epulis indignus hĩ. Vt aũt eternis gaudijs digni habeamur tũc libẽter pati debemus. Greg. Si dulcia q̃rimus necesse ẽ vt amara tolerem⁹. Insup infirmitates z tribulatiões augmẽtant hoi pmiũ celeste. Nar. .v. Gaudete i illa die z exultate qm̃ merces vra copiosa ẽ in celis. Hiero. in epla. Libẽs nũc tormenta patiõr. vt futura mihi glia fiat. Nõ quotiens aliquẽ dolorẽ corpis patiẽter sustines. totiẽs mereris coronã vite eterne. Etiã si milliesies in oculo in dorso in pede i corpe i capite vel alibi dolorẽ sentires. ꝓ qlibet vice eternuz ꝓmiũ possidebis. Et illõ ꝓmiũ excedit oẽs passiones pñtis vite. Etiã si vnꝰ sustineret oñs passiões z infirmitates oim hoim. Vñ apls. Non sunt ꝓdigne passiões hui⁹ tpis ad futurã glĩaz. vñ si q̃s in ardẽti clibano deberet esse vsq̃ in finẽ mũdi. adhuc nõ esset equipatio futuri gaudij. vñ Crisꝰ. Si quotidie oportet nos tormẽta pferre. si ipam gehẽnã partiõ tpe tolerare ꝓ eo vt xp̃m videre possemꝰ in glĩa z sctõꝝ eius nũero associari nõ erit dignũ pati oẽ qõ triste est mõ. vt tãti boni tanteq̃ glorie participes haberemur.

Q̃tum ad scõm sciẽdũ fm magr̃m Humb. sup regulã. b. Aug. Oz nõ ẽ maioz mia in exteriozibus opib⁹ mie q̃ q̃ exercẽt circa infirmos fidẽdo z ad ministrãdo eis. Ibi eñ pascit esurientes z potat sitiens b̃ xp̃s recipit q̃si sibi eẽt factũ i cruce qñ dixit. Sitio Math. xxv. Qñ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Ite vestiuit nudꝰ cooptit cũ infirmũ tegis. Et hospitalitas exhibẽt qñ infirmo lectꝰ ad q̃scẽdũ paratur. Et vinctꝰ visitat qñ viculis ligatꝰ infirmitatis ꝓsolat. Et tandẽ exhibẽt mortuo officiũ sepulture. Et sic infirmis fidẽdo exhibent oia opa mie. Ite seruire infirmis ꝓcellit alia opera mie z religiõis q̃ sic ꝓbat. Nam in opib⁹ rigoris z religiõis seruit q̃ñq̃ deo de vno sensu. vel de vno mẽbro. vt in abstinentia de gusto. in vigilijs de visu. in aspero vestitu de tactu. in silentio de lingua. z sic de alijs. In operibus vo pietatis circa infirmos. Primo seruite

oculos in vigilãdo. & interdũ horrẽda vidẽdo p q̃ bus hoi dabit diuina visiõi celo. Scõo olfact⁹ fe/ tores sentiẽdo. Tertio audit⁹. dura. ỹba. gemit⁹. su spiria & importunitates audiẽdo. Quarto tactus infirmos tangẽdo & sblenando. Quinto gust⁹ pro pter eos solitã comestionẽ intermittẽdo. Sexto li gua eos psolãdo. Septio pedes p eis discurrẽdo. Octauo totũ corp⁹ p eis diuersimode laborando Que ergo religio poterit huic compari. in q̃ hõ se ipm totũ sic deo religat. vt ei ex toto corde fulat & corpe & sensib⁹ & mẽbris. vt iam dictũ est. Hui⁹ re ligionis seruãde & sectande dedit nob exẽplũ xps q̃ tam benigne se exhibuit infirmis eos visitando dulciter alloq̃ndo. freq̃nter sanãdo. Circa vltimũ nota exẽplũ. Legit in vitaspatr. q erãt duo frẽs. q̃ rũ vnus multũ ieiunauit. ali⁹ vero seruiebat infir mis deuote. Quesitũ aũt fuit a quodã sene. q̃s eor esset maioris meriti. Et dixit senex. Si frat ille ie iunans appẽderet se p nares. nõ posset peruenire ad mẽsurã illius q̃ seruit infirmis.

In eadẽ dñica. De morte spũali. Ser. cxxix

INcipiebat enim mori

Jo. iij. Sciẽdũ q sicut hõ morit corpal'r sic etiã & spũal'r. Unde in pũcti fmõe tria sunt dicẽda. Primo quo hõ morit in aia. Scõo quo mors corpalis & spũalis compar̃ adinuicem. Tertio exẽplũ. ℣ Circa primũ sciẽdũ. q pgressionẽ mortis crimialis ipsi⁹ aie possum⁹ accipe p similitu dinẽ mort̃ corpalis. Corpal'r em̃ morit̃s. Primo in cipit infirmari. Scõo febricitari. Tertio agonizari Quarto mori. Quinto involui siue velari. Sexto ex portari. Septio tumulari. Et sic fit p oẽm modum mortiẽtibus i pctis. Primo q̃ hõ corpal'r incipit in firmari. tũc distẽpatur i natura. sic q nõ hz appetitum & saporẽ cibi neq̃ potus. Sic ania primo infir matur. & dispatur. & hoc fit in primis moriib⁹ & sug gestionib⁹. cuz delectatõe tñ sine psensu. Scõo aũt oportet mortẽtẽ febricitari. null⁹ em̃ ex pdicta infir mitate morit. nisi eadez infirmitas ampli⁹ inuales cat. Cũ em̃ hõ infirm⁹ se sentit ex vicijs impugna ri grauit. intantũ vt totũ corpus incendat. tam sen tit. qz infirmitas creuit & ascẽsiones siue adustiões vicioz q̃diu tñ ibi psistit nequaq̃ morit. ℔ necesse est q si mori oporteat vt ampli⁹ pcedat. Tertio nõ ad mortẽdũ se disponẽs incipit agonizare. q cõ ringit cũ victus iportunitate tentatõis nutare inci pit & debilitare q̃ velit. & q̃d faciet mõ in pte vult. & i pte nõ vult. Cuq̃ rõ sic lucrat cũ sensualitate. vt rõ mõ vincat. mõ vincat. hec luctatio nihil aliud ẽ q̃ agonizare & ad mortẽ festinare. Quarto egri tudie hac inualescẽte tũc hõ ex iportunitate impu gnãtiũ vicioz vicit. dãs man⁹ hostib⁹ vt psentiat i pctũ. iã ex hoc ipo exalat spm̃. & statim mortu⁹ est hõ iste. qz cũ psensum pctõ dederit. deus q̃ est vita anie auolat. & aiam mortuã derelinq̃t. etiã si pctũ adhuc actual'r nõ est sbsecutũ. Hũ õr in decre. In malicia voluntas p ope reputat. de peni. dis. j. Dis pter q̃ õr Thob. iij. Caue ne aliq̃n pctõ psentias

Quinto pannis involuit & velat. sic q iam victus pctõ consentit. & ope ipsum ppetrat. ℔ tũ occulte. qz adhuc de ppetrat̃ crimib⁹ erubescit. Sic occul tabat adã pctũ suũ. cũ interrogatus a dño respon/ dit. Mulier quã dedisti mihi socias. dedit mihi de ligno & comedi. Sil'r eua occultauit. cũ interrogata fuerat dicẽs. serpẽs decepit me. Sic dauid occul/ te ppetratũ adulteriũ. abscõdere nitebat cũ mitte ret p via vt veniret & intraret domũ suã. & dormi ens cũ vxore preceptũ crederet ee suũ. Cui dixit de⁹ p nathan pphã. Tu fecisti absc̃dite. ego aũt fa ciã vbũ istud i cõspectu ois isr̃l. & i cõspectu so/ Sic etiã dic̃ dñs cuilibet pctõri. q̃ iam celat pctũ suũ Naum. iij. Reuelabo pudẽda tua in facie tua. & ostẽdã in gentib⁹ nuditatẽ tuã. Hõ prigit i exte mo iudicio. dño secreta cordium reuelante. Sexto mortu⁹ pãnis involu⁹ exportat. sic pctõr occultis pctis crebri⁹ repetitis i peius pficit vt audacter pec care incipiat & i apto. sic q̃ de his penit⁹ nihil erube scit. ℔ magis gliat in malicia. vt sit de nũero illoꝝ de q̃bus õr Prouer. ij. Letant cũ malefecerit. & ex ultãt i rebus pessimis. q̃z vie querse sũt & infames gressus eor. De q̃bus õr Hiere. iij. Frõs mulier̃ me. fa. ẽ. ti. no. eru. Septio tumulat cũ longa ysto tudo. & apta malicia peccãdi trãsit i habitũ imem. q etiã peccare desiderat cũ habeat nullũ incitamẽtũ Et cũ oi impugnãtia pqescat affect⁹ volẽdi nunq̃ in talib⁹ reqescit. & sic obstinati & indurati vix con uertũtur Treñ. iij. Iapsa ẽ in lacũ ania mea. posui sti lapidẽ sup me. Octauo Hũ ad scõm sciendũ. q nouẽ sunt signa p q̃ cognoscit infirm⁹ vrz cito mo riatur corpal'r. sic sil'r cognoscit de hoie spũaliter.

Primũ signũ ẽ. q q̃s cõsiderat facie infirmi. q si oino dissimilis ẽ respectu status sanitat̃. signũ ẽ mor tis. Sic spũal'r. si exemplũ malũ prebes primo. f. colorãdo facie tuã vt possis primũ allice ad malã cõcupiscẽtiã. signũ est spũalis mort̃. & talis ẽ occi sor primi & reus oim aiarũ. quas p suã pulcritudi nem allicit ad malã concupiscẽtiã. Unde Grego. in moral'. Tot moriib⁹ q̃s dignus est. quot exem pla prauitat̃ in posteros relinq̃t. Et tales q̃ p mis lũ exẽplũ dãt occasionẽ alijs peccãdi. sunt maledi cti a xpo. vt habet Mat. xviij. Ve hoi p quẽ fit scã dalũ. Et tal' reus erit oim pctõr q̃ alij ex suo malo exẽplo pmittũt cũ imitãdo. & inde pena eius spau gmẽtabit a q̃libz q̃ cũ in talib⁹ sequtur. vsq̃ ad diez iudicij. Sed q̃ timet scãdalisare primuz in vbis. i moriib⁹. & i factis. ẽ signũ boni coloris i facie sua. et signũ vite. & talis q̃ pbet bonũ exẽplũ primo. mul tũ diligit a xpo. & quotq̃t euz imitant in hoc bono exemplo. tot gaudia accidentalia habebit in celo. Unde Cesarius. Quantis exemplũ vere humilita tis & pfecte charitat̃ ostenderis. cum tantis & pro tantis eterna premia possidebis. Decimũ signũ est. si infirmus vigilat & lucem odit. & hoies fugit & faciem abscondere nititur. signũ est mortis corpa lis. Sic spũalit. Si q̃s fugit lumen aperte predica tionis. sic q nõ põt audire veritatẽ & vbum dei. si gnũ est mort̃ spũalis Si q̃s aũt libenter audit ver bum dei & veritatem. signũ est vite spũalis. Unde xps dicit in euangelio. vt habet Joh. viij. Qui ex deo est verba dei audit. propterea vos non auditis qz ex deo non estis. Tercium signuz mortis est. si infirmus stridet dentibus in acuta passione. et antiquus. nec hoc ante facere consueuerat. Vel

insanire incipit. tūc cito morieꝝ. Sic spūaliter si qs est iracūdus ꝛ impatiēs. ꝛ cū vbis maledictis ꝛ iracundis primū offendit. signum ē mortis spūalis. Vñ apūs. Necꝫ maledici neꝫ rapaces regnū dei possidebūt. sicut sunt illi iracundi cū qbus nullus potꝛ dare pōt. q̄ viuūt cū primis suis in ħ mōo siē diabolus pē ipsoꝫ viuit cū dānatis in inferno. quē nullus pacificare pōt. Et tales iracūdi hūt duplicez infernū. scz in pūti penā ire. ꝛ in futuro penā dānationis eterne. vñ Hiere. v. Seruietis dijs alienis q̄ nō dabunt vobis requiē die ac nocte. sic ecōuerso pacifici sūt filij dei ꝛ tabernaculū altissimi. pš. In pace factꝰ est locus eiꝰ. Quartū signū ē si nasus cōtrahit ꝛ si labia cōtrahunt signū ē mortis corporis. Sic spūaliť si qs raro aperit os ad laudandū ꝛ ad regrandū deo. ħ potꝰ ad blasphemandū ꝛ ad iurandū est signū malū. Vñ oēs blasphemi hūt signū mortis eterne. Ħz ecōuerso illi q̄ deū laudāt ꝛ ei regrant de suis būficijs vt dicē possint cū Pš. Būdicā dño in oī tpe semp laus eius in ore meo grā pustulā in lingua. ħ est signū mortis corpalis. Sic spūaliť si qs habet linguā mendacē. signū est mortis spūalis. Vñ scptū ē. Os qđ mentit occidit aiam. Nam mēdax lingua ē q̄si falsa moneta. q̄ nō valet nisi ad ignē. Sic econuerso si hō est verax in verbis suis ē signū vite ꝛ salutis. pš. Ecce eñ veritatē dilexisti. Quia ipse xp̄s est via veritas ꝛ vita. Sextū signū est. si sternutationē nō hz cū piper vel elleborus imittiť in nasum infirmi qđ tū simplices facere nō debēt alioq̄n infirmū grauiter ledere possent. ꝛ est signū malū si nō sternutet. Modo in sternutatione mouet totū corpus ab intra ꝛ ab ex Sic spūaliť si qs audit vel cogitat de morte p̄pria vel de iudicio extremo. vel de penis inferni. vel gaudijs celi ꝛ nō cōcutiť in seipso signū est eterne mortis. pš. A iudicijs eñ tuis timui. Sic ecōuertit̄ si qs audiēdo vel cogitādo ista p̄dicta cōcutiť ꝛ mouet ad contritionē ꝛ ad pniam. signū ē salutis. Septimū signū est. si sordes aurū q̄ naturaliter sunt amare vertant in dulcē saporē est signū mortis corpalis. Sic spūaliter si alicui est dulce audire detractiones de primis. signū est mortis eterne. vñ Aug. Nō accōmodes aures tuas ad pcipiēdū verba detrahentis. ne cōcipias mortē in ania tua. Detrahenti eñ ꝛ audiēti vtriq̄ esca est mors anie. Et vt breui⁹ cōcludam. detractor ꝛ libens auditor diabolū portāt in lingua. vñ etiā Bern̄. Detrahere aut detrahentē audire q̄d horꝝ dānabili⁹ sit non facile dixerim. sic ecōuerso si qs libenter audit bona loqui de primis ꝛ ex fraterna charitate. ꝓgaudet ipsis signum est vite. vñ. j. Joh. iij. Nos scim⁹ q̄m translati sumus de morte ad vitam. q̄a diligimus fratres. Octauū signum est si sudor et anhelitus frigescit. ꝛ insup manus ipsius infirmi sūt frigide ꝛ fusce. signū est mortis corpalis Sic spiritualiter si quis est frigidus ꝛ tepidus i his q̄ sunt dei ꝛ q̄ ad salutē aie ptinent. ꝛ facilis ad ea que corporis ꝛ mūdi sunt. ꝛ insup si nec iniusta restituere curat. nec elemosynā potest de iuste acquisitis dare ex magna auaricia ꝛ cupiditate superflua. signuꝫ est mortis eterne. Sic econuerso si quis est agilis et ꝓmptus ad ea que dei sunt et potest libere ꝛ sponte restituere res iniuste acq̄sitas et largiter elemosynam dare de rebus iuste acquisitis. signū est vite spūalis et eterne. Nonū signū si infirmꝰ nec dormire nec quiescere potest. ħ tam vult huc ꝛ illuc. nec in vno loco manere pōt signuꝫ est mortis corpalis. Sic spūaliter si quis semp occupat circa terrena ꝛ transitoria die noctuq̄. sic q̄ nec in diebꝰ festiuis cessat a laboribꝰ ꝛ mercantijs suis. ꝛ intantū inquietat cor suum q̄ raro vel nunq̄ cogitat de deo ꝛ salute ꝓpria. signū est mortis spūalis ꝛ eterne. sic ecōuerso. si qs nollet q̄cq̄ lucrari cōtra deū nec violare festa ꝓpter aliqđ lucrū tpale ꝛ cōtentat in his q̄ deus sibi administrat ꝛ intendit eis vt ad honorē dei ꝛ salutē ꝓpriaz. signum est vite spūalis eterne. ℞ Quātuz ad tertiū nota exemplum de his q̄ mori incipiūt. sicut filius reguli qui mori incipiebat. Legit in vitaspatrū ordinis p̄dicatorū q̄ fuit in ꝓuincia anglie in ꝓuentu derbie frater quidam iuuenis valde deuotus ꝛc. Quere istud exēplum supra sermone. ix. ℣.

De eadem dñica.

Credidit ipē ꝛ domus

c eius tota ꝛc. Istū sermonē de articulis fidei q̄s q̄libet xp̄ianus credere debet q̄re infra ser. cxlvj. ℣. Dñica. xxij. Sermo. cxxx.

De indulgentia ad inimicos.

Ærue nequaz oē debi

s tum dimisi tibi qm̄ rogasti me. nōne ergo oportuit te misereri ꝓserui tui sicut ꝛ ego tui misertus sum Matth. xviij. Superius interrogauit petrus ihm dicēs. dñe q̄tiēs peccabit in me frater meꝰ ꝛ dimittā ei vsq̄ septies. Et rñdit ihus. Nō dico tibi vsq̄ septies. ħ vsq̄ ad septuagiessepties. Et ponit ibi numerꝰ determinatꝰ p nūero indeterminato. i. q̄tiens peccabit totiēs dimitte ei. Vñ in pūti sermone tria sunt dicēda. Primo q̄ sint ista q̄ debēt nos inducere ad indulgendū inimicis nostris. Scōo q̄liter tenemur idulgere inimicis nr̄is Tertio exēpluz de eodē. ¶ Circa primū sciendū q̄ q̄nq̄ sūt q̄ debēt nos inducere ad indulgēdū inimicis nr̄is. etiā q̄tūcūq̄ nos grauit offenderūt Vñ q̄cūq̄ illa q̄nq̄ diligēter ꝓsiderat ꝛ pōderat nō erit sibi graue inimicis suis indulgere. Primo eñ debemꝰ indulgere offensorib⁹ nr̄is. vt pctā nr̄a nobis a deo dimittant. Nā tanta ē dignitas int̄ pctā nr̄a q̄bus deū offendim⁹. ꝛ int̄ offensaz q̄ primus nos offendit sic int̄ decē milia talēta ꝛ centū denarios. Vt aūt de⁹ nobis mīta ꝛ magna pcā dimittat libēter debemꝰ ħ paruū dimittere primis. vñ Mar. xj. Cū stabitis ad orandū dimittite si q̄d habetis aduersus aliquē vt ꝛ pē vr̄ q̄ in celis ē dimittat vobis pctā vra. q̄ si vos nō dimiseritis. nec pē vester q̄ in celis est dimittet vobis pctā vestra. Lu. vj. Dimittite ꝛ dimittemini. Aug. de verbis apli Vnusq̄sq̄ talē indulgētiā acceptur⁹ ē a deo q̄lē et ipse dederit ꝓmo. vñ etiā Petrꝰ raueñ. Vñ hō si sine pctō esse non pores ꝛ vis semper dimitti tibi semp dimitte. q̄tum vis dimitti tibi. tantū dimitte quotiens vis dimitti tibi. totiēs tu dimitte. imo

qz vis totū tibi dimitti. totū dimitte. vñ Grego. in omeł. Ille recte delicti sui veniat postulat. q̄ ꝺ qđ prius delinquit in ipso relaxat. imo tāta posset eē offensa z cū tāta charitate z patiētia indulgere pos ses q̄ deꝰ oēm culpā tibi idulgeret. Greg. Qui in se peccāti clementer indulsit nullū pcti vestigiū in eiꝰ aīa remanebit. ¶ Exēplū de hoc legimꝰ q̄ erat miles q̄dā q̄ occidit p̄em alteriꝰ militis. Et il le volens vindicare homicidiū p̄ris nunq̄ potuit illū militē inermē inuenire ꝺ sp armatꝰ incessit. Ac cidit aūt in die parasceues q̄ idē miles incessit nu dipes z sine armis. tūc aliꝰ miles cū euaginato gla dio incurrēs in ipm volēs vindicare homicidium p̄ris. Tunc ille p̄strauit se ad pedes alteriꝰ militis dicēs ei. Ego humilit supplico vobis ꝓpt illū qui hodie in cruce ꝓ nobis mortuꝰ est q̄tinus in ignoscatis q̄cq̄d ꝓtra vos feci occidēdo vobis p̄em vestrū. Et ille miles erexit eū z ꝓpt ihm crucifixū totū indulsit ei. z insignū recōciliatōis oscula tus est eū. Cū aūt ille miles in eccl̄ia cū ceteꝛ hoibꝰ oscu lari voluit crucifixū sicut mos ē in illa die. tūc ibs in cruce amplexatꝰ est eundē militē cū brachijs et oscultꝰ est eū cozā oñi ppl̄o. z vox ab oībus audi ta ē. Tu hodie ꝓpt me indulsisti illi q̄ tibi p̄ez tuū occidit. Et ego hodie indulgeo tibi oñia pcta tua. Et sic impletū ē in illo milite illud dictū. vt habeł Luc. vj. Dimittite z dimittemini ꝛc. vñ etiaꝛ Aug. Multa sunt genera elemosinaꝝ q̄s cū facimꝰ ad iuuamur vt dimittant nob pcta nr̄a ꝗ ea nihil ma tus q̄ cū ex corde dimittimꝰ qđ in nos q̄sq̄ pecca uit. Sed indurati q̄ nolunt indulgere offensoꝛibꝰ suis nullo mō debēt sperare indulgentiā suoꝝ pec catoꝝ. etiā q̄tūcunq̄ cōterant vel cōfiteant. Unde Isiō: de sum. bo. Frustra deū sibi ꝓpitiari querit q̄ cito ꝓmo placari negligit imo obstinatꝛ z iracū dis q̄ in rancore z inimicicia stant z nolūt indulge re illud qđ eis dimissum fuit reexigit ab eis. vnde Greg. iij. li. mo. Si ꝗ qđ in nos delinquit ex corde nō dimittimꝰ z illud rursuz exigit qđ nobis iā per penitentiā dimissum esse gaudebamꝰ. Scđo de bemus indulgere ideo vt deus exaudiat oꝛones no stras z acceptet bona opa nr̄a. Hō est. q̄ deꝰ nullū bonū opus acceptat nec oꝛonez exaudit q̄diu q̄s stat in rancore z nō vult indulgere Aug. Qui non vult dimittere fratri suo nō speret oꝛonis effectuz. vñ etiā Amb. Si nō iniuriā dimittitꝛ q̄ tibi facta ē nō oꝛonē ꝓ te facis. ꝗ maledictionē sup te inducis Etē nec opa bona etiā q̄cunq̄ sint illa siue ieiunij siue elemosina. sine pegrinatōnes. siue castigatio nes corpis. z frequētatio eccl̄iaꝝ z missaꝝ. z sic ō alijs. Si em̄ tot bona opa q̄s oñi die faceret q̄t sūt stelle celi. deus nullū eoꝝ acceptaret. vñ Grego. Munus nō accipit nisi ante discordie ab aio pel latur. vñ etiā Aug. in ser. ō brō Stephano. Nemo se circūueniat. nemo se seducat. q̄ vel vnū hoiez in hoc mūdo odio habet quicq̄d deo in bonis opib⁹ obtulerit totū perdet. Ergo recōciliari debemꝰ fra tri nostro si volumus vt deus acceptet nostra mu nera. Unde christus dicit Matth. v. Vade p̄ius recōciliari fratri tuo. z tunc veniēs offers munus tuū. vñ Eccl. xxxiij. Dona iniquoꝝ non approbat altissimus. ¶ Tertio indulgere debes. eo ꝙ non potes nocere ꝓximo nisi p̄ius tibi maximū damnū inferas. s. aiam tuā occidendo. ergo si ista duo p̄dicta nō p̄t te inducere ad ignoscendū p̄ri mo. tūc illud tertiū oīno te inducere debet q̄ ipō te dimittas ꝓximo. eo q̄ nō potes te vindicare vel bis obloquēdo sibi minando. maledicendo. infa mando. culpas eius publicando ꝛc. neq̄ in rebus scz sibi furando. vel dona z fortuniū ipsius impe diendo. neq̄ etiā in ꝑsona eum ꝑcutiendo vel vul nerando. nisi p̄ius occidas ꝑciosam aīmā tuā. s. Joh. iij. Qui odit fratrē suū homicida est. Glosa. supple suip ipsius. Nōne stultus esset q̄ manū ꝓpriā ꝑforaret. vt tunicā vel pallū ꝓximi ledere posset. Adhuc magis ille est stultus q̄ ꝓpter vindictā ꝓxi mi occidit suā ꝓpriam aīam. q̄ p̄cioſioꝛ est q̄ to tus mundus z oīa visibilia in mūdo sunt. Deus. Totus mūdus ille p̄cium vnius anie estimari nō pōt. Augu. Anima oēm coꝛpoꝛeā creaturā nature dignitate p̄cellit. Item Augu. Maius ē damnū in amissione vnius anie q̄ mille coꝛpoꝛ. Modo dili gēter attēde an tibi expediat vindictā sup ꝓximū expetere siue in rebus siue in fama siue in coꝛpe. q̄ tibi ex hoc eternā mortē inferre. vñ. j. Joh. iij. Qui nō diligit fratrē manet in morte. scz coꝛpis z anie. vñ Aug. Vita aie amoꝛ ē q̄ nō amat mortuꝰ ē. ¶ Quarto ideo indulgere z diligere debemꝰ inimi cos nr̄os. qz ila ꝑsecutio quaz q̄s patit ab inimicis patiēter augmētat gl̄iam z minuit sibi penaz ꝓpri patoꝛij. vñ p̄s. Supra doꝛ. meū fabricauerūt pec catoꝛes. glosa. supple coꝛonā eternā. Quō em̄ po tes odire illum q̄ tibi tam vtilis est in augmētum meriti z gl̄ie. Maz maiꝰ bonū tibi ꝓtulit. ledēdo te facto vel verbo si patiēs fuisti q̄ si mille florenos imo vnū totū regnū dedisset. qz eternā coꝛonam tibi p̄repauit. et eternū excellit oñe transitoꝛium. Aresto. viij. phisic. Finiti ad infinitū nulla ē ꝓꝛ tio. Ergo q̄t iniurias patienter sustinuisti. tot eter nas coꝛonas in celo meruisti. Insup penas purga toꝝ soluit. Et ideo deus ꝓmittit malos viuere vt bonos cruciēt vt ꝙuertant. Ergo q̄cq̄d tibi fit ab inimicis ꝺ totuz deo offerre debes ꝓ ꝑctis tuis in patiētia coꝛdis. possibile ē q̄ vna iniuria delest ti bi integrū annū pene purgatoꝛij. imo possibile est q̄ tante possent esse iniurie z ꝓsecutiones z cū tali patiētia posse sufferre eas. q̄ pena purgatoꝛij tibi ꝓ illas dimitteret. sic q̄ statim euolares ad ce lū. Ergo cū inimicus te ꝓsequit z maledicit tibi sufferre debes patiēter. z dñs cōmutabit tibi illaz maledictionē in benedictione. p̄s. Maledicēt illi z tu benedices. Aug. Qui em̄ instus ē z maledicit ꝓmiū ei ꝓ maledictiōe reddit. Et sic ē etiā de alijs iniurijs q̄s q̄s patienter sustinet. ¶ Quinto indul gere debes libēter. qz ex ꝺ deus z oēs sci z angeli erūt tui amici. Eccl. vj. Verbuz dulce multiplicat amicos. Aug. in ser. de scto Stephano. Per amo rem hois inimici efficieris amicus dei. imo amic omniū sctoꝝ z angeloꝝ. sic q̄ nunq̄ aliq̄ mater in mundo intantū dilexit filiū suum vnigenitū. sicut vnusq̄sq̄ sctoꝝ z angeloꝝ te diliget. si ꝓximo ob amoꝛē dei z ipsoꝝ ignoscas. ¶ Quantū ad se cundum sciendum q̄ quilibet tenetur quinq̄ mo dis indulgere suis inimicis si saltem vult saluari

Primo teneris ex puro corde eis indulgere. sic q̄ nō velis te vindicare nec verbo vel facto. sic q̄ non odias inimicos nec optes eis malū ex ira vel rācore. vt dicere possis cum ps. Si reddidi retribuenti bus mihi mala decidā merito ab inimicis meis inanis. Sed q̄ sic stant q̄ gaudēt de infortunio z dolent de ꝓsperitate inimicoꝝ ex rācore illi hūt corda diabolica. qz sunt filii diabolo. q̄ dolet ō bonis nostris z gaudet de malis nr̄is. Sic z isti rancorosi. g̃ sunt a deo maledicti. vt hz Esa. v. Ve q̄ dicitis bonū malū z malū bonū. Nō g̃rit hic vtrū inimicis teneamur ex corde oēs iniurias dimittere. Rūdet q̄ ex iniuria vel dāno facto alicui solēt in eo cui fit iniuria tria oriri. s. rācor in affectu. signuz rancoris in effectu. z accusatio iuris ꝓpria iniuriātē. Primū z secūm tenet hō statim dimittere. ꝫ tertiū nō tenet nisi ille satisfaciat sm̄ suū posse. qz q̄libet pōt exigere iusticiā z satisfactionē ab eo q̄ fecit sibi iniuriā sic tñ q̄ nō odiat eū nec signū rācoris ei oñdat. sed solū exigat illud qō sibi iusticia dictat ꝓ satisfactione pria iniuriā sibi illatā. vñ dr̄ in decre. Non tenetur offensus dimittē iniuriā nisi sit sibi satisfactuz. .xxiij. q. iij. Si illic. Dz ille q̄ i corde retinet vindictā sup primū ē inimic⁹ dei z filiⁿ eterne dānationis Ecci. In tpe vindicte disqdet te. Secōo indulge re z diligere inimicū debes sic q̄ non velis ꝓ alios vindicari exēplo xp̄i cuⁿ iniuriā cū discipli sui vindicare vellēt. rñdit reprehendēdo illos. vt hz Lu. ix. Nescitis cuius spūs estis. filiⁿ hois nō venit aias pdere ꝫ saluare. vñ si hōes filiū vel fratrē vel cognatū z nō rogares vel inberes eū vt te vidicaret. ꝫ solum sciēter admitteres. tūc eternā dānationē sic admittēdo incurreres. Ipsi digni sunt morte nō solum faciētes. ꝫ etiā q̄ faciētibus ꝓsentiunt. Ergo si q̄s haberet filiū vel amicū q̄ eum ꝓ illatis iniurijs vindicare vellet. tal' nullo mō admittere debet. alias reus erit. Tertio sic indulgere z diligere debes inimicū. vt nec ꝓ deū velles eū ledi vel hic vel in futurū sciēter admitteres. Sed ꝫ hoc facūt q̄ sup inimicos suos exposturi a deo vindictā. Contra q̄s dicit Greg. Jubet deus vñ diligat inimicus. z tū rogat deus vt occidat inimicū. Quisq̄s sic orat ipse suis ꝓcibus ꝫ cōditorē pugnat. Ergo q̄cūq̄ optas vindictā a deo sup inimicū tūc tu dignⁿ es q̄ tibi illa vindicta eueniat ex vera iusticia dei. g̃ quilibet optare dz a deo suis inimicis veniā z gratiā in p̄nti z gloriā in futuro. vñ Matḥ. v. Diligite inimicos vestros. benefacite his q̄ oderūt vos. z orate ꝓ ipse. z calum. vos. Quarto tenemur sic indulgere z diligere inimicos vt eis cōmunia signa charitatis exhibeam⁹ que z alijs hoibus cōiter exhibem⁹ sicut loqui salutare rñdere. z sic de alijs. ¶ Circa hoc querit vtr̄ sit de necessitate salutis q̄ q̄s specialia signa charitatis inimico exhibeat. Rūdet sm̄ sanc. Tho. ij. ij. q. .xxv. Sicut hō in cōmuni tenet diligere inimicuz z nō in speciali. ita signa z effectⁿ dilectōis q̄ in cōmuni ꝓsueuerūt ꝓximis exhiberi tenet etiā inimicis exhibere. puta vt cū aliq̄s orat ꝓ oibus fidelibus vel ꝓ toto ppl̄o. vel cuz aliq̄s aliq̄ō beneficiū impendit toti cōgregati tūc etiā hoc inimicis exhibere debet de necessitate precepti. et contra hoc facere pertinet ad linorē vindicte. Nō orare debemus ꝓ inimicis cum oramus ꝓ alijs exemplo xp̄i q̄ in cruce orauit ꝓ suis inimicis. Luc. xxiij. Pat̄ ignosce illis qz nesciūt q̄d faciūt. Nam religiosi tenent in speciali orare ꝓ suis inimicis. eo q̄ sunt in statu ꝓfectionis. Sed seculares in cōmuni tenent orare pro suis inimicis cū z ꝓ alijs orant. Sed si q̄s etiā in speciali oraret pro suis inimicis. ista oratio esset deo valde accepta. z homini multū meritoria. vnde Grego. Ille preces suas multū valere facit qui eas pro inimicis effundit. Quito tenemur indulgere et diligere inimicos sic q̄ habeamus animuz prepatum ad subueniēdū ipsis in particulari. si in magna necessitate fuerint constituti verbi gratia. Vt si inimicus tuus erraret eundo in precipes vel vt submergerē z huiusmodi. debes sibi pcauere z eum admonere si potes. alias reus esses sanguinis eius. Itē etiā si fame piret z hmōi. vñ Ambro. Pasce fame morientē. si nō pauisti occidisti. Salomon. Si esurierit inimicus tuus ciba illū. si sitierit potū da illi. Sciēdū q̄ est manifestū signū bonitatis z gratie cum q̄s diligit illū qui eum odit et bonū optat illi q̄ sibi malum optat. z benefacit illi qui sibi iniuriat. Vñ Aug. Illud manifestissimuz signum bonitatis est vt tuum quoq̄ inimicū diligas. z ei qui tibi malum vultꝫ si pōt facit. tu semp bonū velis faciasq̄ qō possis. aplus. Nulli malum ꝓ malo reddētes. ¶ Circa iam dicta sciendum q̄ aliqui dicunt. ego nō odio illū ꝫ secū in pace eē volo z volo eum pmittere sua facta expedire. Et si obuiā dederit sibi tūc p aliā viā incedit. z si oportet eū ꝓterire tūc oculos inclinat nec fauet sibi oculis suis eū inspicere. z si inspexerit eū tunc facies eius mutat z coz suum monet et infrigidat sic q̄ vix vna die vel duob⁹ recupare pōt si alloq̄ vel videre oporteat eum. Insup aliq̄ nō vadūt ad domos aliquorum nec loquunt sibi mutuo rē. Et oia talia sunt signa rancoris z odij z nō charitatis. j. Joh. iij. Qui nō diligit fratrē manet in morte. Nō autē talis indulgentia q̄ solū fit ore z nō in corde. nō sufficit ad salutē. oñdit Paymo sup Matḥ. Nihil pdest ore dimittere. q̄ seruat iracūdiā in corde. vñ Crisp. in li. de cōpunctione cordis. Si tantūmō nō ledas eum q̄ te lesit auertis aūt te ab eo nec libēter eū vides. manet sine dubio rancoris vulnus in pectore. Itē sciendū q̄ tales indurati qui nolūt indulgere sunt in periculoso statu. qō sic ꝓbat. Primo qz nulliⁿ boni in eccia ꝓticipationē habent. de qua dicit Ps. Particip̄ē me fac deⁿ oim timentiū te. Et ista pticipatio est eis multū necessaria q: forte pauca p se bona faciunt. sic q̄ bene indigeret iuuari p pticipationē aliorū bonorū rē. O ꝫ infelix est ille q̄ pticipatione omniū missarum orationū et elemosinarum z exercitiorū bonoꝝ omniū que fiunt in tota ecclesia ꝓpter vnam iraz vel vindictā vult carere et priuari oibus bonis q̄ fiunt in celo z in terra ꝓpter inimicicias quas gerit ꝫ ꝓximos. Secundo quia nullius gaudij in celo in futuro partez habebunt. Apocalipsis. xxij. Foris canes z venefici z impudici. sicut em̄ nec canes nec serpentes celum intrabunt. sic nec rancorosus nec vindicatiuus celū intrabit. ꝫ cū demonib⁹ z dānatis infernū possidebit vbi nullus ordo ꝫ sempiternⁿ horroꝝ inhabitat. ¶

Sermo

Tertio q̄ dīs vni inimicaris. q̄dis oīa opa tua. In sup amicicīā dei z btē virginis marie z oīm sctōrū z angelox. vñ sicut signa ire pximis ostendisti sic deus nunq̄ vult tui misereri. nec tu eum lete vide bis. nec aliq̄ signa charitatis tibi ostendet. ꝫ signa ire z vindicte. Luc. vj. Eadē mensura q̄ mēsi fueri tis remetiet vobis. vñ Chrisf. in li. de cōpunctione cordis. Nūq̄d tu ita vis ꝓpitiū tibi fieri deū vt non te quidē ledat. auertat tñ se a rez peccatox tuorum memorīā teneat z videre te nolit. ḡ qualē vis erga te deū esse talē te exhibere debes his q̄ delinquerūt in te. Itē scti ostendūt irā sic q̄ nec btā virgo Maria nec aliqs sctōx deū ꝓ illis rācorosis et vindicati uis orabit nec quicq̄ boni ipsis cōferre velint de gaudijs celi. silr z angeli in signū ire exibūt z sepa bunt eos de medio iustox z mittēt eos in caminū ignis. vbi erit fletus z stridor dentiū. ℣ Sed si indulges tūc deus z oēs sancti et angeli erūt amici tui. z illā amicicīā oīdent. Primo in hoc q̄ angeli morte veniēt z oncēt te cū honore z gaudio in celum. Scōo in hoc q̄ xp̄s z btā virgo Maria z scti z angeli aiam tuā lete et honorifice suscipiēt in celū. sic q̄ nūq̄ aliqs rex vel imperator cū tanto honore susceprt ē ab hoib⁹ in hoc mūdo. Tertio in hoc q̄ xp̄us meritū suū z btā virgo maria z apli z mar tyres z pfessores z virgines tecum cōdiuident. vn de Anf. Unusq̄sq̄ intīm gaudet de alteri⁹ gaudio q̄tum de suo ꝓprio. Quarto in ℔ q̄ xp̄s. btā virgo ꝓphete. apli. martyres pfessores. virgines z angeli z oēs electi in celo regratiant tibi z honorāt te pro pterea q̄ ob amorē eox indulsisti tuis offensorib⁹. ℣ Sed q̄tum ad tertiū notāduz est exēplum de his q̄ nolunt indulgere suis pximis. Legit q̄ qui dā nobilis habuit filiū q̄ fuit castus quēz pat eius multū dilexit. qz deo fideliter seruiuit. s. orationibus ieiunijs. z elemosinis. z limina sanctox frequētan do pauꝑes viduas. orphanos z pupillos defendē do z multa bona opera faciendo. Post oīa ista ser uitia sua mortuus est. de quo pat multū dolēs ro gauit eū vt sibi post mortē appareret z ei meritū z statū suū insinuaret. Qđ z deus admisit in tetrorē tracūdox z vindicatiuox hoim. Et ille filius patri post mortē apparuit dicēs. Pater nō ores ꝓ me qz dānatus sum. z dixit sibi q̄ eēt in maximis penis z si tot essent lingue ąt in celo sunt stelle nō possent exprimere penā meā. Dixit ei pat. nōne fuisti cast⁹ abstinens. nec vnq̄ aliquē hoiem spoliasti. nec no men dei blasphemasti. nec luso⁹ nec bibulus fuisti quō damnationē meruisti. cum tot bona opa in vi ta tua feci sti. Et filius rñdit verus dicis pater. Ego eñ adhuc vgo fuz. nec aliquē hoiem spoliaui. nec vnū denariū iuste recepi. nec fui luso⁹ nec potato⁹ Et insup multa bona feci orādo. ieiunādo vigilan do z corpas meū castigādo. ꝫ oīa ista seruitia z bo na opa q̄ feci deo oīa amisi ꝓp irā z vindictā quā retinuit in corde meo ꝓtra hos q̄ me semel offende runt quos amplius nūq̄ dilexi. ꝫ vbicunq̄ potui sp me in ipsis vindicaui. z ꝓter ℔ solū vicīū oīa bo na opa pdidi z sic eternal⁹ dānatus sum. vñ Eccl. In tempore vindicte disperdet te.

In eadem dñica. Sermo. cxxxj.

Qz nouem genera peccatox punientur.

Qvadidit eū torroribꝰ quousq̄ redderet vniuersum debitū. Ma thei. xviij. Sic q̄libet dānatus tradit tor roribus. i. demonibꝰ q̄ eū ppetue torquebunt. ℣ Nñ sciendū q̄ noue sunt genera peccatox. quorū vnus semp et magis grauiꝰ punietr alio. Primi sunt illi q̄ mala voluntate peccāt. s. cōsentiendo ab intra ad pctā vel in delectationē pcti cū plena rō ne Aug. sup Gen. Si rō cōsentiat ei qđ libido cō mouerit faciēduz esse. z nō discrepat. ab oi vita bo na z gratia tanq̄ a pdiso expellit hō et iam pctm imputat ei. etiā si nō cōsequat factū. Sed dicit cogitationes mihi incidunt. quō in illis a peccat preseruare me possum. Rñdet q̄ optimū remedi um cogitationū est non cōsentire. qz hoc stat in nro arbitrio. ℣ Dz q̄ cogitatōes nobis nō incidāt ḃ non est in nro arbitrio z in nra ptāte. vñ Bern. Demo nū est suggestiones malas ingerere z nrm est illis nō ꝓsentire. Nam q̄tiēs resistim⁹ totiens vincimus superamus. angelos letificamus z deū honoramus Bern. Pōt inimicꝰ excitare tentationis motū. sed in te ē si volueris ꝓcedere vel negare cōsensuz. Itē sciendū q̄ q̄ ꝓsentiunt in pctm et stant in mala vo luntate. inimici sunt dei oīpotētis. qz libēter ma lefacerēt si auderēt vel possent. z sic volūtas ꝓ facto cozam deo reputat. vñ dī in decre. In malicijs volūtas ꝓ ope reputat. de pe. di. j. oīs. Insup est etiā q̄si monstrū cozā angelis dei q̄ hō hz malā vo luntatē qz sicut cozā hoibus esset monstrū qñ mu lier ꝓcipet aial irratōnale ꝓ hoie sic angeli mirant vbi deus deberet mozari ꝓ bonā voluntatē. Con tra ꝗs dicit apls. Et tales q̄ sic stant in mala volū tate facīūt infernū in corde suo. Uā vbicūq̄ ē dya bolus ibi est infern⁹. sic ecōuerso vbi est deus ibi ē celū. Quia igit dyabolus hz ibi domicilīū i corde polluto ꝓ malū consensum z voluntatē. ḡ quod cū mō ibi infern⁹ est. Uā sicut in inferno est ignis fe tor vermis z tenebre. sic est in corde polluto ignis ardentis cōcupiscētie. fetor luxurie. vermis remor dentis conscientie. z tenebre obscurate intelligen tie. ꝛc. vñ tales sunt inimici dei qui cogitāt mala. z vindictā sup pximū ex rancore quē hūt ad ipsum. Matth. v. Oīs q̄ irascit fratri suo reꝰ erit iudicio Itē q̄ habent mozosam delectationē cuz plena rō ne. vel etiā q̄ habēt voluntatē cōmittendi q̄cunq̄ pctm mortale sicut q̄ volūtatē hūt illicite choreizan di vel luxuriandi supbiā exercendi vindicādi. isti ꝓ talē malā voluntatē vulnerāt xp̄m. Et sicut mala voluntas displicet deo sic z bona voluntas multū placet deo. Cryso. sup Matthēū. Voluntates bo ne sic suaues sunt apud deuz quemadmodū odo riferi flores. vnde Bern. Regnum dei intra vos ē. quod est hoc regnum. sane libera voluntas homi nis ita se conformans diuine voluntati. vt nihil velit quod sentiat vel sciat ei displicere. Secundi q̄ adhuc grauius peccant sunt illi qui ad malam vo luntatem verba addunt. z hi grauius pximis cozri gentur et punietur. verbi gratia. Sicut qui ex primunt iram inuidiam et rancorem quem in cor de gerunt per verba contumeliosa, obiciendo

t improperādo primis defectus et culpas eoꝝ et tales grauiter deū i hoc offendūt. vñ Mat. v. Qui dixerit fratri suo fatue reus erit gehēne ignis. Cuius tūc ille reus erit q̄ dixerit fur adulter vsurari⁹ decepto⁹ t mēdax. tu fecisti ꝗ ibi t hoc ibi. siꝝ q̄ ir ridēt ỽba vel facta primoꝝ pulpēdēdo t ptēnēdo eos t etiā q̄ pferūt ỽba scurrilia t luxuriosa cū q̄ nos mores colloq̄s praua. Et platio maloꝝ ỽboꝝ est attestatio mali cordis. Matb. xij. Ex abūdātia cordis os loq̄t. Tertiū q̄ adhuc gui⁹ puniēt sūt q̄ ad cogitationes t ad ỽba addūt praua opa ỽbi gra. Si q̄s ỽbis minat⁹ ē alicui peccat grauiꝝ. ꝗ cū pduxit ad effectū ope pficiēdo. s. ỽberādo t vulnerando primū adhuc graui⁹ peccat. Siꝝ q̄ pfert ỽba luxuriosa ad puocandū se vel alios gūiꝝ peccat ꝗ si luxuriā actu pficit adhuc gūius peccat. t tō grauius puniēt. t sic de alijs. ¶ Quarti sunt q̄ ex ꝓsuetudie mala peccāt. illi adhuc graui⁹ peccāt t graui⁹ puniēt. Ad scīēdū q̄ ꝓsuetudo praua tria mala pfert. Primū ē q̄ hoiem pfundi⁹ dānat. nā ter adhuc pfundius. ꝗ q̄ pluries ex ꝓsuetudine ad hoc magis pfunde submergēt. Vñ misceōliter agit deus q̄n aliquē hoiem praui in iuuentute mori p. mittit. qz min⁹ puniēt. vñ Imbro. sup Lu. Meli⁹ esset pctōrib⁹ male agētib⁹ mori q̄ diu in pctis versenē. Scōm ē q̄ mala ꝓsuetudo vix deserit. Pro uerb. xxij. Adolescēs iuxta viā suā gradit t cū senu erit nō recedet ab ea. vñ Aresto. vij. ethi. Difficile est resistere ꝓsuetudini q̄ assimilat nature. Isid. in li. soliloq̄o. Prauus vsus vix abolet. vñ Hiere. xiij. Si mutare pōt ethiops pellē suā aut pardus varietates suas. t vos poteritis bñfacere cū didiceritz ma lū facere. Ex q̄bus ỽbis hi q̄ habituati i malo vix pñt mutare malū bitū et ꝓsuetudinē. Ergo q̄ a principio in delicijs nutrit. vix postmoduz efficit abstinēs. q̄ ē supb⁹ vix erit būilis. t q̄ ē i luxuria ꝓsuet⁹ vix erit cast⁹ siꝝ q̄ assuet⁹ ē iurare t blasphemare. Dñcs tales vix pñt istā malaz ꝓsuetudinē ex toto postponere nisi mediāte spāli gra dei. pō. Hec mutatio dextre excelsi. Vñ q̄dā pdicat nihil in aliq̄ bus pficit. Hō ē q̄ būt ꝓsuetudinē peccādi. Vnde Aresto. t. ethi. dic. Hō ē facile hoies ex aliq̄ ꝓsuetudine trāsmutari p rmōes. qz rm eūdē aresto. j. ethi. Cōsuetudo ē altera nā. ¶ Vñ q̄rit quō q̄s possit malam ꝓsuetudinē emendare. Rñr q̄ successiue oportet malā ꝓsuetudinē emēdare t nō subito. vñ aresto. ō reg. pn. ōt. Mutatio ꝓsuetudis nō erit subita notabilis cardinal quē. b. Bern. roganit vt pniam ageret. Qui nō acq̄escebat ei. Cui. b. Bern. ait. Si nō vis facere pacē cū deo. saltē facias treugā. Ait illi cito. Quā rndit. Abstine tribus diebus ab oi ope illicito ab amoꝛe dei. t sic fecit. His ꝓpletis dixit beato Bern. Nō alijs trib⁹ dieb⁹ abstineas p amore Marie. qō etiā fecit. Post q̄ alijs tribus diebus ab stinuit p amore apl̄oꝝ. Et iterū post tribus diebus ob amoꝛē martyrū. t tūc tribus ob amoꝛē ꝓfessoꝝ. deide ob amoꝛē ỽginū. t post amore angeloꝝ. Et oib⁹ his factis cardinalis dixit bto Bern. Nolo mō treugā facere sed pacez. Ieue em mihi ē ō cetero abstinere. t sic malā ꝓsuetudinem postposuit t postmodū vitam in bono finiuit. ¶ Tertiū malū ē q̄ ꝓsuetudo mala facit magna pctā parua aut nulla estimari. vñ Aug. in enchiridion. Pctā q̄uis magna t horrēda cū in ꝓsuetudinē venerint aut pua aut nulla eē credunt. Vñ etiā dicit Greg. Hoc erit ꝓsuetudini licitū q̄ rone ꝓstat esse ꝓhibitū. Hoc sic ꝓbat q̄ plures dicūt licitus esse aū carnisꝑuiū choꝛisare. gulose vesciē. eo q̄ sit ꝓsuetudo seculi his dieb⁹ sic viuere. siꝝ aliq̄ credūt licitū eē supbas vestes deferre cū scissuris. t̄z lōgis caudis t manicis. siꝝ hīe cingulos aureos vel argenteos. t diuersa paria tunicaꝝ t palioꝝ. ḡre hoc. q̄ ꝓsuetudo mōi est. Et tales sic excusando se in pctis seipos decipiūt. q̄ mala ꝓsuetudo p ctm̄ non alleuiat ꝗ grauat. vñ dī in decre. Cōsuetudinē malo inuēta q̄to diuturnioꝛ tāto piculosioꝛ. xxxi. q. j. scisma. Ex q̄ ptz q̄ illi seipsos fallūt q̄ se excusando in pctis dicūt. añ centū annos hoies chorisauerūt vel hoc vel illud fecerūt. Quibus rndeo. q̄ añ centū annos etiā homies ad infernū descēderūt sicut adhuc q̄tidie pctōres facīūt. vñ Isid. ꝓbat q̄ ꝓsuetudo nō excusat pctm̄ dī. Cōsuetudo antoꝛitati cedat. prauū vsum lex t ratio vincat. ¶ Quinti qui adhuc graui⁹ delinquūt. t ꝓpr graui⁹ puniēnt sunt illi q̄ p excusationē defendunt culpam suam. Pro q̄ sciendū q̄ homies tripl̄r excusant se in suis pctis. Primo retoꝛquēdo culpā suā in ipm deū exemplū ade. t eue. Vñ cū deus quērēt ab Adam. cur comedisti de ligno de quo ꝑcepi tibi ne comederes. Rndit. Mulier quā dedisti mihi sociam dedit mihi t comedi. q. d. si nō dedisses mihi vxorem. preceptū tuū transgressus non essem. Et cum quereret a muliere dicēs. Cur hoc fecisti. Rndit. Serpens decepit me. q. d. si serpētē nō creasses me minime decepissem. t sic ambo excusauerūt se ō pctis suis. retoꝛquēdo culpā suā i ipm deū. Amb. sup pō. Malū ē peccare. pei⁹ ē in pctis pseuerare. ꝗ mlto pei⁹ ē defendēdo se i deū culpā refūdere. Ergo ad satisfaciēdū ꝓ tali excusatiōe xps cū accusaret coram pylato t herode nō se excusauit. ꝗ velut ouis obmutuit. Sic adhuc q̄dā excusant se t alios a peccatis dicētes. Deus sic voluit. t ḡ sic fieri oportuit t tales grauiꝝ peccāt q̄ tenēt fatū q̄ō in vulgari dī bescherūg. Cōtra q̄s dic Bern. Absit inq̄t a fidelibus q̄ esse fatū aliq̄d dicāt. Ergo q̄n hō male moꝛitur siue suspēdit siue cōburit tūc tales q̄ tenēt fatū dicūt q̄ sic oportuit fieri q̄ deus sic voluit t sic oꝛdinauit et ad hoc natus est homo ille q̄ talia facere t talia pati debuit. Hoc est contra honorem dei loqui. quia deus qui ē summe bonus. nō vult nisi bonum. Vnde apl̄us. Hec est voluntas dei sanctificatio vestra. Ergo talia ascribi debent propriae malicie ipsoꝛum hominū. t non diuine oꝛdinationi. quia deus deus homini liberū arbitrium ad faciendum bonum vel malum. ergo peccare stet in ꝓpria voluntate ipsius. vñ Eccī. xv. Apposui tibi ignem t aquā. id est. bonū t malū. ad quodcunq̄ volueris porrige manum tuam. Secundo excusant se aliqui per dyabolum dicentes. Dyabolus vicit nos. Ista excusatio nihil valet. Quia scōm Greg. Debilis est hostis q̄ non vincit nisi volentē

Sic dyabolus q̄ mortē xp̄i victus est ⁊ debilitatus ⁊ q̄ neminē vincit nisi volētē. vñ Aug. Nō em̄ dyabolus cogēdo ꝛ̄ suadēdo nocet nec extorquet a nobis ꝓsensuz ꝛ̄ petit. dat q̄dē ille ꝓsiliū. ꝛ̄ deo auxiliā te. nr̄m est eligere vel repudiare q̄ suggerit. vnde Bern. in ser. Pōt inimicus excitare tentatiōis motū ꝛ̄ in te est si volueris dare vel negare cōsensum. Q̄ aūt q̄dam fallaciter se excusant q̄ dyabolū. ptz q̄ tale exemplū. Erat q̄dam puella q̄ transibat ad quoddā castrū ad seruiēdū ibi. Cui obuiauit dyabolus in specie hois dicens ei. Quo tēdis. Ipsa respōdit. Ad castrū illud ꝓgor ibi fuire volo. Et ipe dissuasit dicēs. Tu postea lugebis si illuc ibis. Et ista parui pēdens ẏba sua illuc prexit. Et postmodū lapsa est in pctm̄ carnis ⁊ cōcepit. Cūc dñs castri repulit eā de castro. ⁊ in via descendēdo iteruz obuiauit ei dyabolus dicēs ei. Vñ venis. Illa ipsa. Dyabolus suasit mihi seruitiū illud in tali castro vbi cecidi ⁊ ꝓcepi. Et iste pcussit eaz ad maxillā dicens. Tu mēteris. Ego sum dyabolus ⁊ dissuasi tibi ꝺ in eodē loco q̄ ascēdisti castrū ⁊ noluisti acq̄escere mihi. ꝛ̄ false me inculpas cū ibi fuerit culpa tua. ⁊ tua ꝓpria volūtas. Tertio excusāt se q̄ sint coacti a dñis vel a pentib⁹ vl̄ ab alijs hoibus. Contra quā excusationē dic̄ Gene. Dimitte excusatiōz q̄ nemo peccat inultus. Aug. Dñe pctm̄ adeo voluntariū est q̄ si voluntariū nō est. peccatū non ē Idē Aug. li. iij. de libero arbi. Quis peccat i eo q̄ nullo mō cauere pōt. Cassio. sup illō ps. Ad excusandas excusationes in pctis. Hoc em̄ ē maximū viciū q̄ laborat humanitas vt post pctm̄ suū ad excusationis ꝓfugium q̄si penitudinis se ꝓfessionez ꝓsternat. q̄ facin⁹ int̄ sūma pctā ꝓstat esse numeratū. ¶ Sexti sunt q̄ adhuc grauī⁹ puniēt et sunt illi q̄ gaudēt ⁊ iactāt se de suis malicijs. Bern. Quid ē magis puersuz ꝛ̄ letari cū malefeceris. et in rebus pessimis exultare. imo tale gaudiuz. ſ. in malis est stultoꝝ hoim. Prouerb. xv. Gaudiū est stulto facere stulticiā. imo ē gaudiū amentiū. Hoc sic ꝓbat. Si laborans ad mortē rideret ⁊ gauderet reputaret freneticus. Peccās aūt mortaliter laborat ad mortē eternā ipsius aie. vñ dr̄ Eccs. ij. Risuz reputaui amētiam ⁊ gaudio dixi q̄d frustra decipis. Vere q̄dem decipit q̄ ignorantiā stultus. Quia si aduerteret pcti maculā ⁊ dei offensam ⁊ eternā penam fleret. Ergo xp̄s pōt dicere oībus iā in pctis gloriātib⁹. q̄ dixit in die palmaꝝ sup ciuitatē hierusalē q̄n flenit sup eā. vt hr̄ Luc. xix. Si cognouisses ⁊ tu supple fleres. Sic pōt dicere pctōrib⁹. O supbe si cognouisses ⁊ tu ꝓpter būiliationē ⁊ suppressionē tuā in igne infernali supple fleres ⁊ non gauderes in supbia tua. Sili⁹ o gulose ⁊ ebriose si cognouisses ⁊ tu esurie ⁊ sitim ⁊ potū infernalem supple fleres. Et tu choreizans si cognouisses quō ligatis manib⁹ ⁊ pedibus mittendus es in exteriores tenebras. supple fleres. ⁊ ita de ceteris. Vt aūt ab istis malis euadere possim⁹. tunc potius debemus hic flere ad tp̄s. vt in futuro eternaliter cum deo gaudeamus. Esa. xxij. Vocauit dñs ad fletuz ⁊ ad planctū ⁊c. In multis offendim⁹ omnes que emendare debem⁹ cū fluctu ⁊ gemitu. Matth. v. Beati qui lugent ⁊c. Econuerso Luc. vj. dicit xp̄s de his qui hic in mūdo gaudēt ⁊ rident. Ue vobis qui nunc ridetis. Hoc intelligit de his qui gaudēt et iactant se de malis suis. quod heu iam cōmune est in mundo. Grego. in moza. Sunt nōnulli qui neq̄q̄ deflent quod faciunt sed etiam laudare ⁊ defendere nō desistunt. ⁊ nimirū dum defenditur culpa geminat. Q̄ Querit vtrum gaudere ⁊ iactare se de malis sit peccatū mortale. Respondetur q̄ sic si illud in quo gaudes ⁊ iactas est peccatū mortale. vñ Eccl. xix. Qui gaudet in iniquitate denotabit. i. de nota libi vite delebit. q̄ non fit mortale peccatū. Q̄ gaudere in mundo ⁊ in malis suis sit pctm̄ mortale. ostendit brūs Greg. in omel. Simile est regnū celo. dicens. Nemo pōt hic gaudere cū hoc seculo ⁊ illic regnare cum deo. Ex quo ptz q̄ si vis in futuro gaudere cū xp̄o. tūc hic nō debes te iactare de pctō. nec gaudere de malis. ꝛ̄ dolere ⁊ penitere de eisdem. ⁊ ampli⁹ cauere ne iterū cōtra deū talia cōmittas. vñ Aug. in lib. de pnia. Ad agendā pniaz nō sufficit mozes in melius cōmutare ⁊ a malis factis recedere. nisi etiā de his que facta sunt satisfacias dño q̄ pnie dolorē. q̄ humilitatis gemitū. q̄ contriti cozdis sacrificiū. Q̄ Septimi q̄ adhuc grauī⁹ peccāt ⁊ puniēt. sunt illi q̄ alios docēt peccare ẏbo ⁊ exēplo. Nā q̄ sic instruit aliquē reus erit oīm pctōr q̄ ille facit ex sua informatione ẏbo ⁊ exēplo. ⁊ illi⁹ pena augmētabit vsq̄ ad nouissimū diē q̄ malā doctrinā vl̄ malū exēplū post se relinq̄t. vñ Greg. in moza. Tot mortibus q̄s dignus ē q̄t exēpla prauitat̄ in posteros relinq̄t. Hoc illi aduertere deberēt q̄ nouas adinuentōis inuenerūt i supbia vestiū. ſ. lōgas caudas. capitia magna scissuras in tunic̄ ⁊ capucijs. Silr q̄ chorcas sortilegia inramēta blasphemias inuenerūt. Silr q̄ noua thelonia inuenītvel antiq̄ augmentant. vel q̄ cēsus ⁊ reddit⁹ aggranāt. Silr et q̄ nūdinas in dieb⁹ festiuis istituerūt. Quia oēs p. dicti sunt rei oīm pctōr istoꝝ q̄ isti seq̄ntes eos faciūt. Et tales deū ḡuiter offendūt q̄ p suā malā doctrinā ⁊ malū exēplū aias a deo retrahūt q̄s xp̄s sanguie redemit. vñ Bern. i ser. Nōne tibi videtur grauior ab eo xp̄s sustinē psecutionē q̄ suggestiōe maligna exēplo pnitioso. scādali occasiōe ab eo q̄ vertit aias q̄s redemit q̄ a tndeo q̄ sanguinē suum fudit. Vñ xp̄s maledixit talib⁹ q̄ prebēt malū exē plum Matth. xviij. sic dicēs. Ue hoi p quē fit scandalū. Q̄ Octaui q̄ adhuc grauī⁹ peccāt sūt isti q̄ ex ꝓsūptiōe. i. scienē ⁊ ptinaciē peccāt q̄ oino intēdūt dei iusticiā enerua re. ⁊ tales ꝓprie peccāt in spiritū scm̄. Haz pctm̄ mortale tripl̄ cōmittit. Primo aliq̄ peccāt ex infirmitate. vt. b. petrus q̄ ex infirmitate negauit ⁊ isti peccāt ꝛ̄ pniem Secundo aliq̄ peccāt ex ignorātia. vt. b paul⁹ q̄ ex ignorātia peccauit. Tñ dixit de seipso. Ignoraꝝ feci. ideo misericordiam dei ꝓsecut⁹ sum. Tertio aliq̄ peccant ex certa malicia nō ex ignorātia q̄ bñ sciūt ⁊ intelligūt hoc esse pctm̄. nō ex infirmitate. q̄ pōt bñ dimittere ꝛ̄ peccāt ex certa scientia ⁊ hoc est peccare in spiritūsanctū. ⁊ tales grauissime puniēt. vnde Luc. xij. Seruus sciēs voluntatē dñi ⁊ nō faciēs plagis vapulabit multis. Q̄ Noni qui ad huc grauius peccant et puniuntur sunt illi qui peccant pe

desperationē z hoc est grauissimū z pessimū z periculosissimū pctm̄. qz impedit hominē a pnia z dei misericordia. Greg. desperatio post lapsum nō pmittit exurgere. vñ Isid. de sum. bo. Desperatio peior ē oi pcō. Idē Isid. de sum. bo. li. ij. Perpetrare flagitiū aliqō maius est aie q̄ desperare est infernū descēdere. Qui aūt desperās grauiter deū offendit. pz p tale exemplū. Fuit quidā magnus pcōr q̄ magis dilexit pctm̄ q̄ deū. Deus aūt q̄ dolet de mortē pcōris. longo tpe eum expectauit vt peniteret. Tandē infirmabat z cognati sui accesserūt ad eū rogātes z monētes eū vt corrigeret vitā suā malaz z peniteret de pctis suis. Qui nullo mō hoc facere voluit q̄ dixit. Impossibile est q̄ deus mihi possit gratiā facere z pctā mea indulgere p̄ter nimia pctā q̄ feci. z desperauit. z post illa verba statim labia eius coherebāt q̄ ammodo nō potuit loqui. z priuatus est cōtritiōe z confessione. z cōione eucharistie. z eternaliter damnatus est.

In dñica. xxiij. Sermo. cxxxij.

De dignitate anime.

QUis ē hec ymago z supscriptio Matḃ. xxij. Marci. xij. Luce xx. In vbis omissis docemur vt dei imaginē z supscriptionē in nobis custodiamus p eo q̄ dī. Cuius est hec imago. Vñ in in pñti sermōe tria sūt dicēda. Primo q̄ sūt dignitates aie. Scōo quō aliqui vendūt z aliqui pdunt anias suas. aliq̄ impignorāt z aliqui p nihilo dant aias suas. Tercio exemplū. Primum ad primū sciendū q̄ nouē sunt dignitates aie. Prima dignitas est q̄ aia hois ad imaginē dei creata est. vñ Gen̄. j. Faciamus hoiem ad imaginē z similitudinē nostrā. Pe b̄ quere supra ser. xxxij. S. Scōa dignitas aie ē q̄ quicq̄d habet corpus b̄ habet aia. s. pulcritudinē. fortitudinē. locutionē. motuz. z sic de alijs. Gen̄. O corpus q̄ nobile hospitem habes q̄ oia habes. O corpus hois oia habet ab aia p̄z p b̄. qz cū ania recedit a corpe tūc corpus erit infirmū z difforme z vile cadauer z pdit pulcritudinē. fortitudinē. locutionē z motū. z erit q̄si truncus immobilis q̄ sine ipm oino mouere nō pōt. vñ Aresi. j. de aia. Egredite aia de corpe corpus marcescit z expirat. Et b̄ fit in morte cū aia separ̄ a corpe. Idē. Mors nihil aliud ē q̄ recessus aie a corpe. Tercia dignitas aie est q̄ pcellit oēm creaturā corporeā. Aug⁹. Aia oēm corporeā creaturā nature dignitate pcellit. Ex q̄ ptz q̄ vna aia pciosior est q̄ oia regna mūdi z oē aurū z argentū z lapides pciosi aie equiparari nō pōt. vñ Gen̄. in li. meditationū. Tot⁹ mūdus ille pciū vnius aie estimare nō pt. imo Aug. dicit. Si possibile esset infinitos esse mundos. vna aia adhuc pciosior esset. Hoc ptz ex eo q̄ a xp̄o ita cara empta est. vñ apl̄us. Empti em̄ estis pcio magno ꝛc. Maz ex pcio pensat valor rei empte. Quia si q̄s emit rem aliquā p centū florenis signum est q̄ res est pciosa. Si aūt emit p mille. tūc adhuc pciosior est illa res. Mō in estimatiōe hoim nihil ē pciosius sanguine xp̄i. q̄ vna gutta sanguinis xp̄i ex pciositate z dignitate pcellit infinitos mūdos. Q̄ in estimatiōe xp̄i aia hois tam nobilis est q̄ coequauit eam sanguini suo cum vnū p alio dedit. s. sanguinem suum effundendo ad redimendā animam hois. Sed si infiniti essent mundi nec xp̄us vnam guttam p eisdē effudisset. q̄ p̄ter aiam hois totū sanguinē suū effudit. pō. Fruit tanc̄ testa virtus mea ꝛc. Insup patus esset secūdario effundere sanguinē suū z mori si necesse esset anteq̄ vna aia damnari deberet ex defectu ipsius passionis. Quarta dignitas aie q̄ xp̄s angelos ad ipsius custodiā deputauit. Gen̄ in ome. Magna dignitas aiaꝝ est vt vnaquaq̄ ab ortu sue natiuitatis in suā custodiā habeat angelū deputatū. Angeli em̄ custodiūt hoies in p̄ti vita in oibus locis z oi tpe. q̄ fm Gen̄. In quis diuersorio in quis angulo exhibe reuerentiā angelo tuo. nec audeas illo p̄sente qō me videte nō auderes. Insup angeli hoiem exeūtem de h̄ mūdo pducūt ad vitā eternā. pō. Angelis suis mā. de te vt cust. te. in om. vi. tu. q̄ ad p̄tem vitam. In manibus portabūt te ne forte offendas ad la. pe. tuū. q̄ ad futurā vitā. vñ Lu. xvj. Mortuus ē ipius dic⁹ z portat⁹ est ab angelis in sinū abrahe. Quinta dignitas aie est q̄ eā xp̄s magnis laboribus acquisiuit. qz triginta tribus annis z vltra p ea in h̄ mūdo laborauit. vñ pō. In laboribus a iuuentute mea ꝛc. Nā xp̄s laborauit p aia hois discurrēdo. predicādo. ieiunādo. vigilando. fatigādo scīm. vt h̄ Job. iij. Fatigatus ex itinere sedit sup puteū. Insup fleuit pluries z nunc̄ risit. Vñ est sciendū q̄ vir sapiēs nō multū dolet de amissione rei. Xp̄s aūt sapia dei exīs p fletū oñdit se multū dolere de amissione aiaꝝ. Nam multū aurū amissuz est tpe xp̄i. z multe ciuitates p̄buste p q̄bus nulla tenus legimus eū fleuisse. q̄ de p̄ditōe aiaꝝ fleuit. vñ Lu. xix. Videns iesus ciuitatē fleuit sup illam. Vbi fleuit p̄ditionē aiaꝝ z nō destructiōz domoꝝ.

Sexta dignitas aie est. q̄ eā cū corpe suo cibat z cuz p̄cioso sanguine suo potat. Job. vj. Caro mea vere est cibus z sanguis me⁹ vere est potus. Quid em̄ magis dare potuit aie q̄ seipm̄. Vñ ex p̄ciositate cibi z potus pensanda est dignitas aie. Septima dignitas aie est. q̄ deus elegit eaz sibi ad inhabitandū. pō. Hec requies mea in seculū seculi ꝛc. Unde aia hois noīat templū dei. Apl̄s. Templū dei sanctū est q̄ estis vos. Et etiā multū delectat deus inhabitare ipsam aiam. Vñ scriptū est. Deliciē mee esse cū filijs hoim. Octaua dignitas anie est q̄ nihil eam implere p̄t nisi solus deus q̄ est sponsus aie. vnde Gen̄. Ad imaginē dei quippe facta est aia rōnalis ceteris oibus occupari potest impleri aūt nō pōt. Capax em̄ dei est z quicq̄d deo minus est nō eam implebit. Unde si deus daret anime terram cum oibus aialibus z regnis. firmamentū cum oibus stellis. celum cū oibus sanctis. hec oia p nihilo haberet q̄ diu sponso. s. xp̄o careret. vñ pō. Adimplebis me leticia cum vultu tuo. Idē. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Nona dignitas aie est q̄ ipsa ordinata est ad eternā beatitudinē. vt nouē chorīs angelorū associari debeat z cum sanctis angelis deū eternaliter in leticia sempiterna cōtemplari. Aug. Nobilis creatura ē aia q̄ ad fruēdū visione dei creata ē. vñ p̄ter illas nouē dignitates q̄s habet aia tunc ipsa cū magna

z

sollicitudine custodienda est. Unde Deut. iiij. Custodi temetipm z aiam tuā sollicite serua z nō immerito q: fm Aug. Maius est damnū in amissione vnius aie q̄ mille corpozū. Ptum ad scōm sciendū q̄ sic deus maxime carā habet aiam z eaz multipliciter dignificat ita p̄ oia mali hoies sūme eam pensandū. Citius em̄ mūdant sotulares suos si fedant q̄ aias suas maculatas. Aug⁹. in sermone. Quid est qō velis hīe malū dices mihi. nihil oino. nō vxozē. nō filiū. nō seruū. nō ancillā. nō tunicā postremo nō caligā. z tū vis hīe malā vitaz rogo te p̄pone aiam tuā calige tue. Idē Aug. in li. de doct. xp̄iana. Homo malus plus diligit mortē q̄ vitā. eo q̄ vult hīe mortē bonā z vitā malā. Pſ. Qui diligit iniq̄tatē odit aiam suā. E Vñ sciēdum fm Holg. sup li. Sap. c. iiij. Aliqui hoies p̄uersi aias suas vendūt. aliqui pdunt. aliqui impignozāt. aliqui p̄ nihilo dant. Primo em̄ cupidi vēdunt aias suas. vt sunt illi q̄ p̄ diuitijs huius seculi exponūt se rapinis. furtis piurijs. vsuris z falsis mercātijs. Eccl. x. Nihil est iniquius q̄ amare pecūniā. Hi em̄ aias suas venales hūt z quotiēs denarios iniuste lucrant totiēs aias suas vendūt. In signū huius diaboli repetēt anias eoz vt hꝫ Luce xij. Stulte hac nocte repetēt a te animā tuā ꝛc. Omira fatuitas q̄ q̄s audet dare aiam suā p̄ vno denario quā nō deberet dare p̄ toto mundo eo q̄ est multū p̄ciosior. Itē luxuriosi vendunt aias suas. vñ Eccl. ix. Ne des fornicarijs animā tuā. Et satis in bono foro dant. Naz q̄ daret tres libras p̄ obolo satis daret in bono foro. Sic q̄ dat eternā dulcedinē p̄ tpali dulcedine z voluptate qō satis mirabile est. Non daret ribaldus vnū digitum p̄ vno pcubitu z tū ob hꝫ dat aiam suā centū mille demonibus. Proculdubio nimis in bono foro dat ille aiam suā nobilē z p̄ciosam. Itē gulosi z bibuli vēdunt aias suas q̄ p̄ponūt p̄sitem voluptatē cibi et potus celesti puluio vbi habebim⁹ multa fercula dulcia z p̄ciosa. Iu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi p̄ meus regnū vt edatis z bibatis sup mēsam meā in regno meo. Insup gulosus etnā famē sibi inducit. pſ. Famē patient vt canes. Et bibul⁹ eternā sitim vbi vnā guttā aq̄ hīe nō p̄t ꝫ potus eorū erit amarissimus. pſ. Ignis sulphur spūs p̄cellarū ps calicis eorū. Itē vendūt aias superbi z pomposi q̄ p̄ tpali honore z exaltatōe volūt carere illo magno honore quē habet b. virgo Maria: z oēs scti z angeli in celo. Vñ deuoꝫ sctō dz in pſ. Gloria z honore coronasti eum dñe. F Scōo aliqui pdunt aias suas vt sunt ociosi negligenter viuētes z accidiosi ad oē opus bonū pigri nihil curātes nisi q̄ vna dies vadit z alia succedit. Eccl. xxij. Qui pdit aiam suā ꝛc. Tales fabulant. vadūt spaciatum. ludunt in alea. dormiūt p̄terea q̄ tps transeat. nō attendētes qō Herū. dicit. Omne tps nobis impēsum a nobis exiget q̄liter sit expensū. Greg. Sicut nec capillus de capite. sic nec momentū pibit de tpe. vñ etiā Chrisſ. in li. de reparatiōe lapsi. Si aiam negligimus nec corpus saluare poterimus. nō em̄ aia p̄ corpe ꝫ corpus p̄ ania factū est. vñ Leo papa in quodā sermone. Nō dormientibus p̄uenit regnū celoz: nec ocio z desidia torpentibus beatitudo eternitatis repromittitur. Qui em̄ sic tps z vitam suā negligunt illi aias suas pdūt. G Tercio aliqui aias suas impignorant. hoc tū pōt fieri virtuose vt p̄lati z curati q̄ animas suas obligant p̄ aiabus subditoz. q: vnicuiq̄ dicit cum sibi cura cōmittit illud. iij. Regū. xx. Custodi virum istum qui si lapsus fuerit erit anima tua p̄ anima illius. De bonis p̄latis dicit beatus Paulus. Duplici honore digni sunt qui bñ p̄sunt Heri. in epla. Nihil in ecclesia p̄ciosius nihilq̄ opabilius ē bono vtilitq̄ pastore nempe rara ē auis ista. vnde Greg. Illi deum p̄ ceteris videre in sublimi merent qui fidelibus gregibus sollicite p̄esse scient. Sed si p̄latus est negligens tūc anima sua stabit p̄ omnibus animabus sibi cōmissis. Sap. vj. Judicium durissimū fiet in his qui p̄sunt. Heu q̄ lamentabile est q̄ iste qui nescit custodire suam p̄priam aiam alias animas accipit in custodiā cū tū dñs dicit ad quemlibet p̄latum. vt habet Gen. xlij. Non videbitis faciem meaz nisi adduxeritis fratrem vestrum minimū. i. minimū vestrum sub dito. Quarto aliqui animas suas p: nihilo dant vt sunt fm Holgot iracūdi z inuidi. Nō sic pbat. q: cupidus recipit dimittas. lubricus queritur voluptates. lugubus honores. gulosus cibū z potum. z sic de alijs. Sed isti inuidi z iracundi nihil recipiunt delectabile. sed semp amaritudinē z dolorem habēt. z ideo animas suas demonibus dāt gratis. Unde de quolibet illoz verificat illud Jucum. v. Qui spōte obtuliſtis animas vestras ad periculum. H Ptum ad tercium habemus exemplum q̄ quidam sedens in taberna dixit ad socios suos si etiam crederent animas esse. ipe em̄ nullo modo crederet aliquam animā esse nec vnq̄ aliquā vidisse z q̄ sacerdotes z mōachi animas z infernum inuenerūt p̄pter lucra tpalia. z ideo dixit se nō credere aias nec infernū. Et cum alij socij assererent oīno fm verā fidē catholicā esse aias et infernū sitr z celū z q̄ ania post discessum a corpe vel erit in penis inferni vel i purgatorio vel i gaudijs celi. Tunc ille dixit si aliquis vellet emere animam suam ipse venderet sibi illā. Respondit vn⁹ volo. Emit eā p̄ vna quarta vini. Que mox potata fuit. z ecce affuit demon in forma bois z emit illam animā ab illo qui eam emerat iterū p̄ vna q̄rta vini: z vino potato dixit demon ad eum a q̄ emerat. Da mihi aiam quā emi q: mea est. Et dixerūt qui aderāt. Justū est vt qui aliquā rem emit q̄ eā possideat. Et mox ille bibulus qui aiam p̄priā vendiderat a diabolo suffocatus est z socijs videntib⁹ dyabolus eum cum corpe rapuit z animam ad infernum deduxit.

In eadem dñica. Sermo. cxxxiij.

De mendacio.

Magister scim⁹ quia vē rax es z viā dei in veritate doces. Math. xxij. Sciendum q̄ xp̄s est veritas. z ideo veritatem diligit. vnde pſ. Ecce enim veritatē dilexisti. Sic econuerso odit mendaciuz. Añ in pſitt sermone tria sunt dicēda. Primo q̄re mendaciuz detestandū est z q̄ sunt occasiones mendacij. Se-

tundo qñ mẽdaciũ sit pctm̃ mortale. z qñ veniale. Tercio exemplũ. ℣ Circa primũ notandũ est q̃ quinq̃ sunt q̃ pñt valere ad detestationẽ huius pcti mendacij. Primũ est q: illud pctm̃ est peccatum diabolicũ. Nõ ꝓbat ex hoc q̃ primũ mẽdacium amisit diabolus. vt habet Geñ. iij. cuz dixit viis legit de diabolo. Cum loquit mendaciũ ex p priis parẽtibus. Nequaq̃ morientur. vñ Joh. priis loquit. q: mendax est z pr eius. Ergo mẽdax habet linguã diabolicã. Scõm est hoc q̃ illud pctm̃ coinquinat membrũ in q̃ magis indecẽs est immũdicia. s. os hois. reddit em̃ illud abominabile deo. Vñ Prouer. xij. Abominatio ẽ dño labia mẽdacia. Si aliqs os suũ semp aptũ haberet mundis scis z aliis rebus immũdis quecũq̃ vellent ibi mitrare. z pmitteret eas ibi nidificare os eius abominabile esset hoibus. Sic os mendax abominabile est deo. eo q̃ deo plus displiceat immũdicia mendacij q̃ immũdicia muscarũ. Terciũ est q: illud pctm̃ facit hoiem sikem falsę monete. Ergo quãtũ ꝑualet florenus bonus floreno falso. tm̃ ꝑualet bõ verax hoi falso z mẽdaci. Vnus bonus florenus plus valet q̃ mille falsi. z vnus hõ verax prevalet multis mẽdacibus. Et sicut falsa moneta nõ valet nec ad emendũ nec ad vendendũ. ꝛ solũmõ ad ignem. sic hõ mẽdax ad nihilũ valet nisi ad gehẽnã. Quartũ est q̃ mẽdaciũ est qõdã venenũ qõ est tãte efficacie q̃ in ipso hoie aiam interficit. Juxta illud Sap. j. Os qõ mẽtit occidit aiam. Ergo mẽdaces habẽt linguã venenatã. Et mirũ est q̃ miseri hoies nõ timẽt illud venenum qõ in ore gerũt. Quintũ est q̃ hoc pctm̃ multum displicet deo z hominibus: q: sicut deus multũ diligit veritatem sm illud ps. Ecce em̃ veritatẽ dilexisti ꝛc. sic ecõuerso multũ odit mendaciũ. vñ ps. Perdes oẽs q̃ loquũt mendaciũ. vñ Aug. Merito pdit mentiens q: declinat ab eo qõ est in id qõ nõ est. Insup etiã mendaciũ est abhoiabile coz̃ hoib⁹. z veritas ecõuerso valde cõmẽdabilis ẽ coz̃ hoib⁹. Quid ẽ em̃ laudabilius z bonorabilius q̃ hẽ tale verbuz Ille est verax in verbis z iustus in factis. Et quid est vituperabilius q̃ iste est mẽdax in verbis z fallax in factis. z cum duo pmittit vix vnum soluit. ℞ Ctum ad scõm primi articuli sciendũ q̃ qui vult se a pctis mendacij cauere oportet q̃ removeat a se occasiones mendacij q̃ sunt due. Prima ẽ cupiditas. Nam ex cupiditate z auaricia plura mendacia ꝓcedũt vt z in modernis mercatoribus qui plura pctã cõmittunt cum mendacijs cũ quibus ꝓximos decipiũt. vt multa ꝛaliaz diuitias sibi acquirere possint. Scõa occasio est. timor mundanus sine etiã timor humanus. Hac em̃ occasione Petrus xp̃m ter negauit dicẽs. Non noui hoiem ẽ. ℣ Ctum ad scõm principale. s. qñ mẽdacium sit mortale. z qñ veniale. Sciendũ q̃ mẽdaciũ pmittit noue modis. Primo qñ aliqs mẽtit ex quadã pietate. z hoc dr mendaciũ officiosum. z est pctm̃ veniale. Verbi gra. vt cũ quis mentit ꝓ cõseruãda hois exteriori substãtia. vt si quis videret q: nõ portat pecuniã. Vel ꝓ cõseruanda virginitate. vt si virgo volenti eam defloraꝛe mentiendo dicat se esse cõiugatã. Vel etiã ꝓ cõseruãda vita hominis. vt si quis videret hoiem queri ad mortẽ. et diceret se nõ vidisse eum. Circa qd queritꝛ vtruz sit licitũ mẽtiri ꝓpter liberationẽ hois a quocũq̃ piculo. Rñdeꝛ sm. s. Tho. scõa scõe. q. cx. q̃ non. Dz licet veritatẽ occultare. puidẽter sub aliq̃ dissimulatõe. Vñ de ꝟ etiã dr in decre. Nusq̃ ꝓ cuius cõvita tpali mentiẽdũ est. xxij. q. ij. Ne quis. Et rõ huius est q: sm sacros canones. oẽ mendaciũ est pctm̃. s. ad minus veniale. vt ptz in decre. xxij. q. ij. Cum humilitatis. Modo i nullo casu tenet quis peccare venialiter. q: sm Aug. Non sunt faciẽda mala vt inde eueniãt quecũq̃ bona. ℣ Scõo cum quis mentit ex loco ꝓ releuatõe hois qui est tristis z grauis mentis. s. qui aliqua ludicra fingit vt hoiem melancolicũ exhilaret. Similiter si qs ad cõplacendũ fingit aliqua mẽdacia iocosa vt cũ illis hoies ad risum ꝓducat z illud dr mendacium iocosum. z est veniale pctm̃. Et etiã mendaciũ qõ fit ex solo libidine mentiendi. Arest. Signũ generati habitus est delectatio in ope. Tercio cuz qs mentit cõtra fidei charitatem. vt qui diceret xp̃m nõ natũ ex virgine. vel impugnaret sacre scripture veritatez. Vnde dr in decre. Hereticus est qui aliter scripturã intelligit q̃ spũs sanctus flagitat. xxiij q. ij. Heresis. Et hoc est mẽdacium pnitiosum z ẽ mortale. Quarto cum quis mentit ꝓ falsum testimoniũ damnificãdo ꝓximũ in rebus suis. z talis falsus testis sm. s. Tho. scõa scõe. q. lxx. ar. iiij. peccat mortaliter z tenet ad restitutionez oim que ꝓximus eius amisit ꝓ suũ falsuz testimoniũ. xiiij. q. v. Non sane. z. q. vj. Si res aliena. Item queritꝛ vtrum liceat testi aliqd recipe ꝓ pferẽdo testimonio. Rñdeo q̃ nihil debet recipe nisi tm̃ expensas de illo qui eum ꝓducit. iij. q. iij. ℌ. venturis. Et si accipit turpiter accipit. z restituat ei a quo recepit nisi ille dederit ad corrumpendũ testem tunc em̃ dz dare ei in cuius iniuriam accepit. ℣ Item queritꝛ vtrũ grauius peccet qui mentit verbo q̃ q̃ mentit facto. Rñdeꝛ sm. s. Tho. in qõli. Cum eadem intentie fallendi sit in vtroq̃ vterq̃ peccat eq̃liter. Verbũ em̃ z factũ assumit vt instm fallendi Vnde non refert q̃tum ad pctm̃ verbũ aliquis verbo scripto vel nutu vel quocunq̃ facto mentiatur Sicut nec refert q̃tum ad homicidiũ vtrũ aliquis gladio vel securi interficiat. ℣ In quo differt mendaciũ a falso. Rñdeo falsum dicit quicũq̃ credit se verum dicere. z tñ hoc idem qõ estimat verũ esse nõ est verũ. Sed mentiri est qñ aliquis loquit aliquid qõ veraciter scit nõ esse verum. q: sic ꝓtra mentẽ ꝓpriã loquit. Nam mentiri dr q̃si cõtra mẽtem ire. Ergo difficulter vel nũq̃ põt quis scire aliquem mentiri nisi solus deus. q: qñ falsum loquitur qõ credit esse verũ nõ mentit ꝟ falsum loquit. Vnde dr in decre. Non intẽdens fallere nõ mentit. licet aliquid dicat falsum qõ putat verum. xxij. q. ij. Is aũt. Quinto cũ quis mentit cõtra famã ꝓximi. vt detractor q̃ mẽdaciter infamat ꝓximũ. talis etiam peccat mortaliter. Et sm. s. Tho. scõa scõe. q. lxij. tenet qs ad restitutionez fame sicut ad restitutionẽ cuiuslibz rei subtracte immo etiã graviter peccat ille qui libẽter audit detractorẽ. etiam

qui cito credit mala de ꝓximis. Sicut patet in illo ps̄. Dñe quis habitabit in taber. ꝛc. vbi inter cetera ñdet. Qui nō accipit oppꝛo. aduer. ꝛc. vñ dr̄ in decret. Qui falsum de alio ꝓfert ꝛ qui crimina cito creditvterq; reus crit. xj q. iij. Non solū. Sexto cū quis mentiēdo iurat se aliquid fecisse vel negat vel excusat se mēdaciter iurando q̄ p deum et oēs scōs qō tñ non est sic in re. Septimo cum quis mentit ꝛ iurat ꝛ cum ꝫ maledictionē ꝛ plagā sup seipm inducit. vt dicēdo deus nunq; auxiliet mihi si hoc nō est sicut dico. diabolus frangat mihi collū. vel deus nō ꝓmittat me ſuquituere illum diem. Et ꝑm Aug. Ex iustitia dei merito euenire deberet illi qō sibīpsi induxit si nō esset sic sic asserit. Octauo cum quis mentit ꝛ iurando ꝓmittit ꝓximo suo qō tñ nō intendit adimplere. verbi gratia. vt debitor qui iurat p deum ꝛ sup aiam suaz q̄ velit creditori suo sup illū terminuz soluere creditum qō tñ non intēdit facere. ¶ Nono qñ ꝙs mentiendo emit vel vendit ꝛ scit sciēter q̄ ꝓximū sic decipit talis ꝑm Ray. pctm̄ cōmittit mortale ꝛ tenet ad restitutionem ꝛ ad recōpensationem damni ꝓximi illati. Et hoc nō solum intelligit in rebꝰ magnis ꝫ etiam in rebus paruis. Vñ dr̄ in decre. Inferens damnū nō est absoluendus nisi damno ꝑm arbitrium lesi restituto. xxiij. q. vlt. Pessimam ꝛ xliij. q. vj. Si res. Sed hen iam cōe est q̄ plures cōsueuerunt nec emere nec vendere nisi cum mendacijs. qz ꝑm ps̄. Diminute sunt veritates a filijs hoim. ergo difficile est iam ditari cū mercimonijs sine pctō. vñ dr̄ in decret. Difficile est inter emētis ꝛ vendentis cōmertiū nō interuenire pctm̄. dist. v. qualitas. Et isti oēs iam enumerati peccant mortaliter sic mentiēdo. Ex dictis pz q̄ quilibet debet se solerter cauere a mēdacio ꝓnitioso ꝛ debet cum veritate ꝛ sine iuramentis emere ꝛ vendere ꝛ affirmare ꝛ negare ꝑm dictū xpi Math. v. Sit sermo vester: est est: nō nō. ¶ Vtum ad tertiū nota exemplum cōtra illos qui asserūt q̄ nō ꝑnit emere nec vendere nisi mentiant qō tñ non est verū. ꝛ pz p tale exēplū. Legit in dialo. Cesarij q̄ duo ciues colonienses inter cetera pctā cōfessi sunt duozū peccatozū genera q̄ quidē in se sunt valde magna. licz ꝓpter vsum mercatorꝫ his diebꝰ parua videant ꝛ q̄si nulla. videlicet mendaciū ꝛ periurij. Dñe inq̄unt pene nihil possumus emere vel vendere nisi oporteat nos mētiri iurare ꝛ sepe peierare. Quibꝰ dum diceret plebanus. pctā istavalde grauia sunt ꝛ a saluatore ꝓhibita ipso dicēte. Sit sermo vester est est, nō nō. Ñderunt. nō possumus hoc ꝓceptū in nr̄is negocijs custodire. Ait sacerdos. Vtimini cōsilio meo ꝛ bñ succedet vobis. nolite mentiri, nolite iurare. ꝫ sicut mercatū vestrū vultis dare sic illud laudate. ꝛ ꝓmiserunt sibi q̄ vellent tenta re ꝓnū annū. hoc em̄ ꝑsbyter ab eis petijt. Impediēte igit eos sathana qui semp saluti humane adnersat pene nihil illo anno vendere potuerūt. Reuersiq; anno reuoluto ad suū plebanuz dixerunt. Obediētia huius anni fuit nobis multū damnosa. boies a nobis defluūt nec aliquid sine iuramēto vendere possumus. Tunc sacerdos ait. Nolite timere qz tentatio est. ꝛ fixe tenere in corde vr̄o q̄ nulla aduersitas, nulla paupꝛtas vos a tali ꝓposito auertat. ꝛ dñs vobis bñdicet. Qui ex verbis sanctis cōpuncti ꝓmiserūt q̄ custodire vellent eius cōsilij diuinūq; ꝓceptū q̄ oēs dies vite sue etiam si oporteret eos mēdicare. ¶ Vtra res statim dñs immisit cōpescuit tentationē ꝛ ceperūt eos boies plusq; alios mercatores freqntare. Factiq; sūt in breui diuites ita q̄ mirarent. reuersiq; ad suū ꝓsilium sorē gr̄as sibi egerūt. eo q̄ p eius salubre ꝓsilium a tam grauibus pctis exonerati forent, ꝛ insup in rebus ditati.

Dñica. xxiij. Sermo. cxxxiij.

De morientibus.

Filia mea modo defūcta est. sed veni ꝛ impone manū tuā super eam ꝛ viuet. Math. ix. Marci. v. Lu. viij.

Sicut em̄ defuncta ē illa puella cōpaliter, sic etiā oportet nos mori. qz oibus hoibus ꝓstitutū est semel mori. Vñ in ꝑtī sermone tria sunt dicenda. Primo de tentationibus q̄ ꝓmungunt hoi in morte. Secō q̄ sunt interrogatōnes q̄ debēt fieri ad agonisantes. Tercio quō hō debet mori sicut xp̄s mortuus est. De duobus vltimis dicet in sequenti sermone. ¶ Circa primū sciendū est q̄ in agone mortis maxime tentamur ꝛ angustiamur inim̄ q̄ vnusq̄sq; agonisans pōt dicere illud Dañ. xiij. Angustie sunt mihi vndiq;. Nūq; em̄ tantas tentatiōnes ꝛ angustias hō a demonibus passus est in oi vita sua sicut in agone patiet. Vñ. j. Pe. v. Tanq; leo rugiens circuit querens quē deuoret. Sed dicit ñdet q̄ ꝫ facilius ꝓpter tria. Primo qz cōstat de monibus q̄ oēs hoies tam boni q̄ mali affectant bonū finē. ꝛ bonā mortē ꝫ est naturale. vñ Aristo. viij. ethi. Vnusq̄sq; vult sibi maxime bona. vnde etiā Boe. de ꝓso. Mentibus hoim naturalr̄ inserta est cupiditas veri boni. ꝛ hoc demones vellēt libenter impedire ne hō in bono fine decederet. ergo ꝓmaxime tentant hoiem in morte. Secō qz si euadit hō in agone ꝓtrem demonum amplius nunq; timebit eos. ꝫ dicere pōt cū ps̄. Dñs qui nō dedit nos in captionē dentibus eoꝝ. Anima nr̄a sicut passer erepta est de laqueo venantiū ꝛc. Et talis qui sic in agone euadit tentatōnes demonū regratiat deo. scte virgini marie. ꝛ oibus sanctis ꝛ angelis qui sibi astiterūt ꝛ eū iuuerunt. Modo qñ diabolus habuit aliquē. xxx. vel. xl. annis in pctis viuēdo. tunc in agone mortis eum nō libenter amittit. ꝫ nititr omnibus modis eum retinere a salute sua eū impedire. Tercio qz si obtinebit eū in agone amplius nunq; pōt eum ꝑdere sed tā in ꝑtī añ agonē nō ē sic. qz si hodie lucrat eum p pctm̄ mortale. cras p pniam pōt eū ecōuerso ꝑdere. vel si in q̄dragesima aliq; pdit p pniam pōt post pasca eos recuperare p rectidinationē. ꝫ quez diabolus in agone obtinebit iste nequaq; ad salutem redibit. Job. vij. Qui descēdit ad inferos nō ascēdet. nec reuertet vltra in domū suā. vñ Greg. li. xj. moral. Nequaq; vltra miscōia parcētis libenter ꝙs sek in locis penalibus iusticia iudicātis dānat. qz i inferno nulla ē redēptio. ¶ Sz di. exq̄

hō maxime tēntaī in agone q̄ sunt tunc iste tenta-
tiones q̄ hoi ꝓtingūt in mozte. Ñdeꝯ sunt q̄nq̄
tentatiões q̄ q̄s diabolus nitit hoiem agonizantē
a salute sua impedire. Pzima tentatio ē de fide ca
tholica. Nā sicut in fine mūdi. s. tpe antixp̄i maxia
erit tentatio ⁊ ꝓsecutio fidei. sic in fine hois q̄ dicit
micrcosmus. i. minoz mūdus est maxima tenta-
tio fidei. Mat. xxiiij. Erit ei tūc tribulatio magna
qlis nō fu.. ab initio mūdi vsq̄ mō. neq̄ fiet. Que
rit q̄re demones p̄cipue fidē impugnāt. Ñdeꝯ q̄
fides ē fundamentū totius salutis. vñ ap̄s. Fun-
damentū aliud nemo p̄t ponere. Aug. Fides est
bonoz oim fundamentū. Itē Aug. Nemo liberaī a dānatiōe q̄ facta
initiū. Itē Aug. Nemo liberaī a dānatiōe q̄ facta
est p dā nisi p fidē dñi nr̄i ihesu xp̄i. Qui em̄ nō cre
dunt peiores sūt q̄ demones. vñ Joh. iij. Qui nō
credit iā iudicat⁹ est. Ap̄s. Impossibile est sine fi-
de placere deo. Sz dī. Quō euadā in agone hāc
tentationē de fide. Ñdeꝯ q̄ mō debes esse firmus
in vera fide tūc demones in agone nō p̄nt tibi pua
lere. Sed q̄ iā falsificāt fidē ⁊ debiles sunt in fide si
cut carminatrices. sortilegi. arioli. ⁊ fatū tenentes
⁊ sic de alijs. quō tūc firmuer stabūt in fide cū iam
firm⁹ in fide tā in vita q̄ in agone. ⁊ nullo mō mo
in vita inciṗūt errare. Ergo q̄libet xp̄ianus dz eē
ueri a vera fide. qz q̄cito incipit errare in fide tā ci-
to deuiat a via vite ⁊ salutis. Ūñ vtile est cozā infir
mis in agone ꝓstitutis dicere symbolū fidei vt in-
firmus q̄ auditū admoneaī q̄ maneat stabilis ⁊ fir
mus i fide. Vñ legīt q̄ aliq̄ religiosi hūt h̄ statutū.
q̄cūq̄ aliq̄s in q̄ētu incipit agonisare tūc faciūt
signū cū tabula p q̄ētū. vt oēs frēs q̄eniant in
fir. ⁊ vnusq̄q̄ in via eūdo vsq̄ ad infirmū teneī di-
cere symbolū alta voce. itā q̄ infirmus audire pos
sit. vt sic admoneaī vt viriliter pugnet et dyabolo
resistat ⁊ in fide stabilis q̄maneat. Sīr bonū ē hīe
crucifixū circa infirmū ⁊ aquā bñdictā vt sep⁹ as-
pgaī. Et de h̄ q̄re añ exem̄. ser. cx. H. ¶ Scōa
tentatio in agone est desperatio. Cū em̄ infirmus
cruciaī doloribus in cozpe. tunc diabolus supad-
dit dolorē dolori obijciēdo sibi p̄tā sua. vt sic eū
in desperatione inducat. Nā in agone hō videt oia
p̄tā sua. ⁊ cū h̄ oia bona opa sua. Insuper fm Jn
no. li. iō. de vilitate humane ꝓditōis. Quilibet hō
tam bonus q̄ malus anteq̄ ania egrediaī a cozpe
videt xp̄m positū in cruce bonus ad ꝓsolationem
malus in ꝓfusionē vt erubescat se nō esse redēptū
sua culpa sanguine xp̄i. i. fructū redēptōis nō h̄e.
vñ ⁊ de malis dī. Aidebūt in quē pupugerūt. Nō
intelligīt de aduētu xp̄i ad iudiciū. ⁊ etiā de aduē
tu in die mortis. Sciendū q̄ diabolus repsentat
tunc hoī oia sua p̄tā nō indulta. q̄ ꝓpetrauit cogi-
tatiōe. locutiōe. ope. s. in supbia gula luxuria ⁊ ava
ritia q̄ iniustarū rerū acq̄sitionez. Tunc em̄ q̄libet
cognoscet quotiēs inebriatus fuit q̄tiens luxuria-
tus sit extra statū mr̄imonij. quotiēs chorrsauit. et
sic de alijs p̄tis q̄ hic ꝓverā pniam nō deleuit. Et
diabolus ideo repūtat ei illa p̄terita p̄tā q̄ fecit vt
eū in desperationē ducere possit. Ūñ tam acriter
diabolus tūc hoiem cū p̄tis p̄teritis impugnat q̄
quidā qui q̄si sanctus reputabaī ab hoibus tā acri
ter in agone cum p̄tis suis p̄teritis q̄ in iuuētute
ꝓmisit fuit impugnatus q̄ ex toto desperauit. ⁊ sic
damnatus fuit. Sed dī. quō tūc euadere possuz
ne desperem. Ñdeꝯ q̄ in p̄nti plura bona opa fa-
cere debes: vt q̄n bona opa cū malis in statera po-
nanī. q̄ tunc bona ꝓponderare possint malis. O
tunc quilibet vellet q̄ deuz nunq̄ offendisset. h̄ sp
hūilis castus abstinēs ⁊ misericoz fuisset. Sciē
dum tñ q̄ nullus de misc̄ōia dei in agone desspera
re debet etiā si mille p̄tā mortalia ꝓpetrasset q̄ oī-
no oblitus fuisset ⁊ ea oia in agone cognosceret. ⁊
nunq̄ aliq̄ō ipsoz ꝓfessus fuisset nec pniam de eo
egisset. adhuc tñ nō dz desperare. h̄ si tante fortitu-
dinis est q̄ p̄t adhuc loqui. tunc vocare dz sacer-
dotē ⁊ ꝓfiteri. Si aūt p̄didit loquelā q̄ p̄ nimia in
firmitate nō p̄t loqui. tunc debet deo oipotēti cō
trito corde ꝓfiteri ⁊ nullo mō desperare. qz coz con
tritū ⁊ humiliatū deus nō despiciet. vñ dr̄ Ezech.
xviij. In quacunq̄ hora p̄tōr ingemuerit ⁊c. Vñ
nullus desperare debet. qz oia p̄tā respectu mise-
ricordie dei sunt tanq̄ gutta vna respectu totius
maris. vñ Bern̄. Maioz ē dei pietas q̄ queuis ini
quitas. Aug. sup Joh. De nemine desperandū est
dum est in hac vita. Solū em̄ desperatiōis crimē
est q̄ mederi non p̄t. Et si q̄s haberet centū mi-
lia p̄tā mortalia adhuc desperare nō deberet. Sz
si dolet ⁊ vere conterit deus paratus est indulge-
re totū. vñ Chr̄ist. P̄tā ꝓterita nō ꝓdemnāt h̄ nec
iudicāt. h̄ breui ⁊ leni addito si nō placēt. vñ Aug.
Non nocent mala p̄terita si nō placent. Vñ legīt
q̄ quidā magnus p̄tōr cū iaz decollari deberet li-
benter ꝓfessus fuisset nec habuit ꝓfessorē. nec tp̄s
ꝓfitēdi. h̄ cōtrito corde dixit. Deus tu scis volunta
tem meā. Et saluatus est. Sed tñ nullus sup mise-
ricordiā dei peccare debz. qz maledictus hō q̄ pec
cat in spe. Sed illa iam dicta sunt ad monitionez
vt si aliq̄s peccauit q̄ desperare nō dz. h̄ deū cū bo
na spe dz inuocare. vñ p̄s. Sperantem aūt in dño
misc̄ōia circūdabit. ¶ Tercia tentatio in ago
ne est impatientia. qz tunc maximus dolor corpis
accidit hoi. Nam q̄n hois aia exire debet de carne
tunc augmēt̄aī dolor adeo q̄ in coz hois nō ascē-
dit. q̄ nec hō p̄t tunc amplus sustinere. Vnde
tunc hō p̄dit sensus suos q̄ nō p̄t clamare videre
audire vel tangere ⁊ tunc aia nō cogitat amplius
de cozpe suo nutriēdo. h̄ vires suas naturales per
mēbra diffusas ad se trahit ⁊ tūc mēbra morīunt ⁊
glauca efficiunt. ⁊ vltimū mēbrū q̄n in hoie moriī
est coz. vñ Xrist. Coz est primū viuēs ⁊ vltimū mo
riens. Vñ mors corpis est amassissima. q̄n ostēdit
Arest. iij. ethi. dī. Terribilissimū oim terribiliū est
mors. Tunc em̄ necessariū est vt hō sit patiēs. vñ
Luce. xxj. In patiētia vr̄a possidebitis aias vr̄as.
Nam sicut in patiētia possidet aia ⁊ custodit. sic i
impatiētia ⁊ murmure p̄t q̄s p̄dere aiam suā. q̄ scz
ꝓpter infirmitatē ⁊ dolorē corpis murmurat i im
patiētia ꝫ deū. Vñ legimus exem̄ de vno clerico
q̄tuor annis infirmato q̄ dixit. Deus tu accepisti
mihi corpus ⁊ ego accipiā tibi aiam ⁊ dabo eā dia
bolo. Et dixit in impatientia sua. Dyabole accipe
aiam meā. q̄n̄ diuino iudicio statim est factū. Itē
sciendū q̄ infirmitas q̄ p̄cedit mortē est q̄si q̄daz
purgatoriū cū tolerat vt oportet. Sz dī. quō opoz-

ret sustinere infirmitates ⁊ tribulatões. Rñdet ꝑm Hen. de hassia sup Gen. Tribulatões huius vite tunc tolerant vt oporet cũ hoies tribulatões imputãt pctis suis ⁊ paruas ⁊ leues estimãt illas tribulatões respectu eor penalitũ dolorũ ꝙs pctã meruerũt ⁊ ꝙ deũ laudãt q sic misericorditer cũ hoibus agere disposuit hic eos potius puniẽdo q̃ in baratro. Ergo illi debẽt deo regratiari q̃ diu hic infirmant ante mortẽ qz hic hñt purgatorũ suũ saltem si patiẽtes sunt. ⁊ istas tribulatões ⁊ infirmitates deo ꝙ pctis suis offerũt. ⁊ eas spõte ⁊ voluntarie sustinẽt. vñ Greg. Diuina dispẽsatõe agit. vt plixtori vicio plixtor egritudo existat. Ergo talis infirmus cũ sic est in magnis doloribus ꝓstitutus tunc debet cogitare q cũ isto corpe ⁊ cũ istis membris in ꝙbus iam punit septus deũ offendit ⁊ istũ dolorẽ ⁊ adhuc multo maiorẽ cũ pctis suis bñ ꝑmeruit. Et dicere debet cũ be. Aug. Hic vre hic secavt ineternũ mihi parcas. vñ Greg. Misericorditer deus adhibet tpalem seueritatẽ ne eternã inferat vltionẽ. ✠ Qz aũt quis libenter gratãter ⁊ patienter sustinere debeat infirmitates et dolores potius q̃ penã purgatorij. ptz ꝑ exemplũ. Narrat mgr Humbertus in tractatu de septẽplici timore q quidã pctor correptus graui infirmitate ⁊ longa deũ rogauit vt eũ de isto mũdo tolleret. Mõ cum frequẽter petisset astitit ei angelus dicẽs ei. missus sum ad petitionẽ tuã expediendã elige qđ vis aut duobus diebus stare in purgatorio aut duob⁹ annis adhuc sustinere istaz infirmitatem. Iste autem gaudẽs mortẽ elegit sibi. ⁊ mortuus est ⁊ duct⁹ est ab angelo i purgatoriũ. Post horã modicã apparuit ei angelus. quẽ vidẽs dixit. Quis es tu. Et ille Ego sum angelus dei qui te huc ꝓtraui. Et rñdit. Absit tu nõ es angelus dei. qz angeli dei nõ mẽtiunt tu aũt mentitus es mihi dicẽs. q̃ solũmõ duobus diebus stare deberẽ in purgatorio. ego autẽ iã steti hic ꝙ multos annos. Angelus aũt ait. Scias q nõdũ stetisti hic ꝙ horã integrã. Tũc ille. Rogo vt reducas me ad seculũ ⁊ patus sum sustinere infirmitatẽ q̃diu deo placuerit. dũmõ huc non reuertar. Mõ ⁊ factũ est ex dispẽsatõe diuina. Et reuersus ꝫ retulit. sustinuitq; patiẽter infirmitatẽ ꝙ duos annos ⁊ mortuus est. Ex his ergo ꝑz q̃ acerba sit ista pena. Quarta tẽtatio est ꝓplacẽtia sui ipsius. nã cũ diabolus nõ põt hoiem inducere ad deuiandũ a fide nec ad desperandũ a misẽia dei nec ad impatientiã. tunc nitit hoiem inducere ad ꝓplacentiã suũ ipsius. ꝫ est ad vanã gloriã. sic q̃ hõ cogitet. O q̃ sanctus es ⁊ q̃ firmus in fide ⁊ q̃ patiẽs infirmitate. Contra qđ dicit Ysiõ. de sum. bo. Non te arroges. nõ te iactes. nõ te insolẽter extolla s. nihil de teipso psumas. nihil boni tibi tribuas. Nam tanta posset esse ꝓplacẽtia suũ ipsius. q in hoc grauiter deus offenderet. qz q̃to qs maior est in suis oculis tanto despectior est coraz deo. vnde Bze. Quisq; reminiscẽdo bonũ qđ gessit dum se apud se erigit apud humilitatis auctorẽ cadit. Ergo q̃libet debet esse cautus. vt cũ diabolus eũ tentat ꝙ arrogantiã q tunc humiliter se recogitãdo sua ꝓpria pcã. Et qñ diabolus tentat eũ ꝙ desperationem tũc debet ad deũ cor suũ erigere cogitãdo dei misẽiam ⁊ fũa bona merita ne desperet. sicut legit de sctõ anthonio. qz diabolus dixit ad eũ. tu vigilt de sctõ anthonio. qz diabolus dixit ad eũ. tu vigilt me. Cum te volo exaltare. tunc tu teipm deprimis. cum te volo deprimere tũc tu teipm erigis. ꝫ q ꝓpria ꝓplacẽtia ⁊ spũalis superbia hoi sit multus nocina de hoc quere exemplũ supius. ser. lxxij. X. Quinta tentatio cũ q̃ plres decipit ẽ nimia occupatio rerũ tpaliũ. Tũc em in agone deberet qs postponẽ oia tpalia. ⁊ se do totũ offerre. vñ Scot⁹ sup. iiij. sniar dicit. Si qs infirmus cũ se iaz videt vtiq; moriturũ mori vult. plene ꝓsentit in mortem ac si ꝙ teipm mortẽ elegisset. penã mortis sic patienter sustinẽdo satisfacit ꝙ oibus pctis venialib⁹ immo etiã aufert aliqđ ad satisfaciendũ ꝙ mortalibus. Ideo q oia laudabile est in isto voluntatem suã diuine ꝓformare. ✠ Querit virũ malũ sit gnũ sit cũ qs sit inuit⁹ mort. Rñdet q si infirm⁹ ideo inuitus mort. qz est ad mortẽ indispositus. ⁊ adhuc panca merita habet ꝙ qbus remuneranti oz in celor iõ diutius libẽter vellet viuere vt se melius ad mortem disponeret ⁊ maiora merita sibi q̃ reꝓhendendũ. Sed si iõ inuitus mort. eo q debz separi a voluptatib⁹ carnis ⁊ gaudijs mũi. ⁊ ab horibus ⁊ diuitijs. ⁊ ab vxore ⁊ a filijs vel a suis cognatis ⁊ amicis. ⁊ ꝓterea libẽter vellet diutius viuere. vt posset in talibus vlterius delectari ꝫ esset valde malũ ⁊ detestabile. vñ arguẽdi sunt isti q̃ audire nolũt q dicat eis de ꝓpatõe ad mortẽ ꝙ ꝓfessionẽ ⁊ sacror pceptionẽ cũ infirmãt ꝫ dicũt melior erit ego spero me nõ moriturũ. Et ꝫ est vbũ reꝓhensibile in ore xpiani. Quid em melius põt fieri nisi q hõ penitear ⁊ se deo reconciliet etiã si veraciter sciret se non moriturũ adhuc deberet ꝓfiteri ⁊ sacrm eucharistie suscipe. Sed sacrm extreme vnctõnis nõ est accipiendus nisi vertisike sit q est in articulo mortis. vñ Bonauẽ. sup. iiij. sniar. dis. xxiij. Nullus est inungẽdus nisi ad exitũ appropinquans. vñ ꝫ est manifestũ signũ q tales pũtem vitã nimis diligunt. Vnde sciendũ q qs intãtũ posset se occupare cũ rebus terrenis in agone mortis q ꝓterea posset damnari. Vñ legit tale exemplũ. q fuit filius cuiusdã comitis q̃ fuit castus ⁊ bonus. ꝫ i agone mortẽ apparuit ⁊ dixit q ꝫ esset cã dãnatõnis sue q in agone cũ bonis pñis se nimiuz occupauit ⁊ sic dei ⁊ ꝓprie salutis oblit⁹ fuit. Quare seculares hoies debent oia terrena postponere ⁊ cor suũ ad deũ erigere ⁊ ad vitã eternã anhelare. ✠ Vñ sciẽdũ q hõ moriẽs oz teipm ꝓsolari in agone cuz eũ oia relinq̃re oportet. sic cogitãdo q̃ p istis tpalibus q̃ tã libere resignas ꝓpter deũ ꝓmittẽs te diuine voluntati dabit tibi de⁹ eterna bona. Itẽ ꝙ vxore quã in morte relinq̃s dabit tibi de⁹ suã bñdictã matrẽ ꝟginẽ mariã q̃ dignior ⁊ pulcrior ⁊ nobilior ẽ oibus. Itẽ ꝙ amicꝫ ⁊ filijs ⁊ cognatꝫ a qb⁹ separi te oportet dabit tibi de⁹ societatẽ oim sctor. Itẽ ꝙ horã ⁊ ptãre pũti dabit tibi eñ honorẽ ⁊ regnũ eñ nũ. ps. Introibo in potẽtias dñi. Et sic patent iste quinq; tentatiões q̃ cõiter ꝓtingũt hoi in morte. qz

tunc.s.in agone diabolus nō tēptat hoiem de sup
bia vestiū nec de chorea. qz nō pōt transire. nec de
gula nec de ebrietate. nec ō luxuria. nec de carnis
voluptate tentat. qz tūc sustinet tātos dolores de i
firmitate corpis q de his oīnibus nihil curat.

In eadem dūica. Sermo. cxxxv.
De interrogationibus ad agonizantes.

Domine filia mea mo-
do defuncta ē ꝙ veni et impone manum
tuā sup eā z viuet. mat. ix. Videt eē ꝛrie-
tas inter matheū z Marcū. Mathe⁹ei dicit q pr̄
dixit q filia erat mortua. Ez marcus dicit q pater
dixit filia mea in extremis ē. Hic dicenduz ē q qñ
a filia recessit iam moriebat qñ vo puenit ad xpm
supponebat q eēt mortua. z ideo vtrūq potuit di-
cere z q dimiserat eam i extremis z q credebat q
eēt mortua. Ergo dixit filia mea mō defuncta est.
¶ Nō ḡtū ad scōam ptē pcedētis ſmonis sciē
dū q sex sūt interrogatiōes ad qs si agonisans p-
fecte rñderit et ista sex in se habuerit signū ē quod
de nūero saluādoꝝ. Primo infirmus interrogā
dus ē an aia credat q dogmatisata sūt in eccl̄ia dei
ad credendū hoi xp̄iano. z ea q. xij. articuli fidei i
dicāt esse credēda. Et an gaudeat de ꝟ q sperat se
morituꝝ in vera fide catholica. Si infirm⁹ rñdet
q sic. q oia credat q xp̄ianus credere dz z habet
bonā spem q velit mori in fide catholica signū est
salutis. Pcōo infirmus interrogadus ē an reco
gnoscat q peccādo sepi⁹ creatorē suū offendit co-
gitatiōe. locutione ope z obmissione. Et si rñderit
q sic signū ē salutis. vñ Ber. sup Cāti. Scio nemi
nē absq; sui cognitiōe saluari. de q nimirū mat sa
luta humilitas ozīt z timor dñi q et ipe sicut initiuz
sapiēcie ita z salutis ē. Tercio infirm⁹ interrogā
dus ē an doleat de ꝟ q deū sepius offendit pecca
do. nō ex timore mortis vl̄ pene inferni vl̄ extremi
iudicij. ꝟ dolet ex charitate q teneī deū sup oia di-
ligere quē grauiī sepe offendit peccādo q sibi mul
ta bona tribuit. z in multis sibi suā maximā chari
tatē exhibuit. vt. s. morīēdo p ipo Job. xv. Maio
rē charitatē nemo hz vt animā suaz ponat qs pro
amicis suis. Ez ipe pctōr tribuit xp̄o mala p bo-
nis. s. ipm offendēdo cū suis peccatis vñ xp̄s cō
querīt p ꝓphetā dicentē. Retribuebāt mihi mala
pro bonis. s. me offendēdo cū suis peccatz. Si infir-
mus rñderit q doleat de offensiōe dei nō ex timo
re mortis vl̄ pene inferni. ꝟ ex mera charitate q te
neī deū diligere z si hz aliq pctā q ante nō ē cōfes-
sus z libēter vellet ea cōfiteri z p eis satisfacere ſm
sui possibilitatē signū ē salutis. Quarto infirm⁹
interrogādus ē an ꝓponat sibi vitā suā emēdare et
ampli⁹ nunq; velle sciēter peccare mortaliī si qua
luerit de sua infirmitate z q hz tale ꝓpositū q nihil
sit tibi tā charū vel p̄ciosū ꝓpt̄ qō sciēter amplius
vnū pctm̄ mortale vellet cōmittere. Si infirm⁹ rñ
det q sic signū ē q debet saluari. Quinto infirm⁹
interrogādus ē vtrū oibus inimicis suis q euz of-
fenderūt ꝟbis vel factis ex corde indulsit. Et si sci
ret aliquē cui esset obligatus ad restitutionē siue i
rebus siue in fama hoc est si sciret aliquez cui res
suas siue paruas siue magnas recepisset cōtra iu-
sticiā vl̄ si alias sciret se aliq̄s res iniustas posside
re q parat⁹ eēt eas restituere ſm suū posse. Vl̄ eti
am si sciret alicui se fuisse oblocutū z bonā famaz
ipius denigrasse q suā falsaz obiocutionē q para-
tus eēt ad reuocandū z restituendū illi bonā famā
suā. Si infirm⁹ rñdet q sic ē signū salutis. Se
xto infirmus interrogādus ē an credat z gaudeat
de hoc q debet puenire ad vitam eternā non pro-
pter sua merita que adhuc parua sunt respectu vi-
te eterne. ꝟ ꝓpter meritū passionis iesu xp̄i: i q̄ me
rito cōsistit omniū hominū salus. He sunt sex in
terrogatōes q debēt homini fieri in agone per q̄s
cognosci pt an debeat saluari an dānari. Nulla q̄
cūq; seipm interrogaret vl̄ etiā aliū hoiem z in se
ista sex inueneīt secure mori debet sup misc̄iam
dei z sperare ad vitā eternā puenire. Et talis infir
m⁹ q̄ ista sex in se hz inducēdus ē vt se meditāduz
passionē xp̄i deuoto corde ꝓparet in q̄ meditatiōe
oēs dyabolicas tēptationes pt vincere. ¶ Sed
ḡtū ad tercīā partē sermonis pcedētis sciendū q
sicut vita xp̄i dz eē exemplar vite nostre. ita mors
xp̄i dz eē exemplar mortis nr̄e. i. sicut xp̄s mortu-
us ē sic z nos mori debem⁹. Gregz. Vis xp̄i actio
nostra ē instructio. Pro quo sciendū ē q xp̄us
q̄nq; fecit in cruce morīēdo q nos etiā facere debe
mus in agone nr̄o. Primo xp̄s in cruce pēdēs
orauit. Vñ dicit q illū psalmū. De⁹ deus me⁹ re-
spice in me incepit orare z orauit. vsq; ad illū psal
mū. Inue dñe speraui. z vsq; ad illū versū. In ma
nus tuas dñe cōmendo spiritū meū Sicz nos cū
simus in anxietate mortis deuote orare debem⁹
si nō ore possum⁹ tamē corde. Vñ Isi. de sum. bo.
Meli⁹ ē cū silentio cordis orare sine sono voc̄ q̄s
solis verbis sine intuitu mētis. Secūdo xp̄s in
cruce clamauit sic q terra tremuit z petre scisse sūt
solq; obscuratus est. Sic et nos in agone clamare
debem⁹ z iste clamor nō debet fieri ore ꝟ corde. qz
iste clamor quē de⁹ vult hīe in agone nihil aliud ē
nisi desiderīū cordis q̄ debem⁹ hīe p ceteris gau-
dijs. Vñ in agone abstrahere nos debem⁹ ab oīm
b⁹ terrenis z corpalib⁹ reb⁹ z eleuare mentē nr̄am
ad deū z ad celestia. z vnusq̄sq; nr̄m possit dicē cū
apl̄o. Cupio dissolui z esse cū xp̄o. Tercio xp̄us
in cruce plorauit. vñ apl̄s. Heb. vj. Cū lachrymis
exaudit⁹ ē p reuerētia sua. Sicz nos flere debem⁹
in agone saltē corde p pctis nr̄is. vñ Cassiod. sup
ps. Qñs nescit differre quē ꝓpūcto corde sibi sen-
serit supplicare. vñ Ezec. xviij. In q̄cūq; hora pec
catoꝝ ingemuerit. ꝛc. Quarto xp̄s in cruce pr̄i spm̄ suū
cōmendauit di. Pater in manus tuas cōmendo
spm̄ meū. Sic z nos in agone mortis debem⁹ cō
mittere aias nr̄as deo oīnipotēti. q̄ ē protector oīm
sperantiū in se Quinto xp̄us in cruce spm̄ tradi
dit. Job. xix. Inclinato capite tradidit spm̄. Sicz
nos debem⁹ reddere animas nr̄as ipi deo q̄ ē crea
tor z redēptor animarū nr̄arū. Vñ crucifixus ha
bendus est iuxta infirmū vt infirmus p signū cru
cifixi visum admoneat ad meditandū passionem
xp̄i. vt sicut xp̄s mortuus ē in cruce. sic z ipe velit
mori. Et illa quinq; in se habere que christus ha-
buit dum in cruce obijt. Et etiam circa infirmum
habenda est aqua benedicta. vt ipe infirmus sepe

aspgak ꝓpter infestatiões demonũ.qz in agone assunt multi demones tã bonis ꝙ malis. Nõ ptz p tale exemplũ. Legit in vyar. Cesariꝰ.q ꝗdã miles ꝗ fuit religiosus multũ obsequiosus. hic cum grauiter infirmaret soluꝙ iaceret diabolꝰ illi ad pedes visibilit apparuit ad istar simee habẽs cornua capꝛina. ad cuiꝰ ꝓspectũ miles territus ait. Quis es aut ꝗd queris. Rndit monstrũ. dyabolꝰ sũ. t veni animã tuã tollere. Cui miles. Recede turpissime ꝛpo eaz cõmẽdauit quẽ in sacro accepi. ait demon zvalthere si mihi homagiũ feceris sanitati te restituã t sup omnẽ ꝓgeniẽ ditabo te. rndit miles. vñ tibi thesauri. Rndit dyabolꝰ. Juxta tuã curiã infiniti thesauri absc̃dũt. Et adiecit miles. Dic mihi vbi ẽ aia dñi comitiꝫ zvilhelmi nup defuncti. rndit demon. Per fidẽ meã dico tibi si ꝗs maximũ mõtem sub celo existentẽ illuc mitteret vbi aia comitis zvilhelmi ẽ añ ꝙ in oculo supciliũ superiꝰ inferiori iungereꝫ liquefieret. Quo dicto cachinando subiunxit. Ordo ille balneũ lacteum ẽ illi. In die autẽ iudicij debitã accipiet penam ꝛm sua merita Adiecitq interrogare de quodã alio. Ac demõ respondit sibi. Vigintiuno annis ille in penis fuit. Sz monocula t caluus quidã pediculosus nobis eũ de penis purgatorij abstuleꝛt. Monoculã vocauit vxorẽ suã ꝗ plorãdo p aia eiꝰ pdiderat vnuz oculũ. Caluũ vo noiauit filiũ eiꝰ monachũ qui in monasterio fuit vir deuotus t religiosus ꝗ multũ p aia eiꝰ sudauerat. tandẽ inq̃siuit dicẽs. Dic mihi de quo loco veniꝰti ad me. Qui ait. Ego t socij mei eramus in extremis cuiusdaz abbatisse nigri ordinis egressũ eiꝰ prestolãtes. Tunc miles ait. ꝗt eratis. Tũc rndit. Maxima silua sub celo i malo tot folia nõ hz. Et miles ꝗd obtinuiꝰtis ibi. Rndit heu nihil. Femina fuit religiosa t michael archã gelus supuenit cũ fuste ferreo et sic nos ꝓberauit et fugauit vt dispgeremur sicut puluis quẽ pcit ventus a facie terre. Requisitꝰ si etiã fuisset in morte dñi Gerardi abbatiꝫ ꝗ fuit hõ sancte vite. Respondit demon. Nõ ẽ tm̃ arene i limore maris ꝗt ibi fumus. ꝛ modicuz ibi obtinuimꝰ. qz vilissimi monachi more pecoꝝ gruniẽtis nõ sinebãt nos ꝓpius accedere. Et ait miles. Quõ ausus fuisti ad obitum tãti viri venire. Dyabolꝰ ait. ego ꝓsens fui vbi dei filiꝰ expirauit sedẽs sup brachiũ crucis ꝗre tũc nõ ad obitũ auderem talis viri accedere.

Dominica. xxv. Sermo. cxxxvj.

De mundo nõ diligendo.

Est puer vnus hic habens quinq panes ordeaceos t duos pisces. Jo. vj. Mat. xiiij. ¶ Concludẽdo istos ꝛmões de tpe ẽ notandũ ꝙ p ꝗnq panes et duos pisces possumꝰ intelligere septẽ ꝗ debent nos retrahere ab amore huiꝰ mũdi. Primũ est ꝙ ꝓsideremꝰ ꝙ amicicia huiꝰ mũdi hoiem inimicũ dei ꝓstituit. qz nemo ꝓt hr̃e mũdi amicicią t ỗi Quod postq ex testimonio scripture veraciter ẽ inuentũ deliberet apud se fidelis hõ qõ istoꝝ magis expediat videlz deũ derelinq̃re. vel hũc mundũz. Et hõ rõne vrẽs inuenit t ꝙ magis expediat derelinq̃re hũc mundũ t dño adherere. Et ad hoc monet nos sacra scriptura. j. Johã. ij. Nolite diligere mundũ neq ea ꝗ in mũdo sunt. Cuiꝰ causam assignat dicẽs. Si ꝗs diligit mũdũ nõ ẽ charitas patris in eo. Oz aũt amicus huiꝰ mũdi inimicꝰ dei sit patz Jaco. iiij. Amicicia huiꝰ mũdi inimica est deo. Quicũq voluerit eẽ amicꝰ huiꝰ mũdi inimicus dei ꝓstituitur. ꝗcũq ergo deũ t eiꝰ amicicią et gratią t dilectionẽ habere voluerit necesse ẽ vt in eiꝰ corde mũdus cadat. qz amor mũdi expellit deum gratią eiꝰ t delectationẽ dei a corde hois. qz sicut ignis t aqua. calidũ t frigidũ. nigrũ t albũ sũt cõtraria sic t amicicia dei t mũdi simul stare non possunt. vñ Aug. sup canonicã Jo. Duo sut amores. s. mũdi et dei. Si amor mũdi inhabitat non ẽ vbi intrat amor dei. vñ Gregl. Disce hõ nõ diligere mundũ vt diligas deũ. auerte vt cõuertaris. effunde vt implearis. ¶ Scõm qõ considerare debemꝰ ẽ ꝙ totus mũdus est laqueis plenꝰ. Laqueus a retro sunt male voluptates t delectationes peccatorũ ꝓteritorũ. vñ qñ delectatio ꝓteritoꝝ peccatoꝝ tibi inciderit. tũc scias hãc eẽ laqueum dyaboli. vñ Augꝰ in quadã epla. Nullũ scelꝰ deo taz abominabile fit q̃ ꝓterita peccata vnicuiq nostrũ obliuiscẽdo gaudere t inde exultare. Heu hoc isti nõ curãt ꝗ peccata ꝑus cõfessa reiterãt. nisi eñ delectarenꝫ in eisdem nõ recidi uarẽt. Itẽ laqueus ab ante sunt male voluntates Ergo si malã voluntatẽ habes peccandi mortaliter iã captus es in laqueũ diaboli quẽ aũ reposuit. Aug. sup Geñ. Si ratio ꝓsentiat ei qõ libido cõmouerit factẽdũz eẽ t nõ discrepat ab oñi vita bona tãq de paradyso expellit hõ. t iã pctm̃ imputatur etiã si nõ ꝓsequat factũ. qm̃ rea tenet in ꝓsentia ꝓscientia. Itẽ laqueꝰ sup nos ẽ timor inordinatus. Sicut heu plures ex timore inordinato peccãt q timẽt hoc damnũ incurrere vt illos offendere. vel hoc bonũ pdere. Cõtra quos dicit xps in euangelio. vt habeꝫ Mat. x. Nolite timere eos ꝗ occidũt corpus animã aũt nõ ꝑnt occidere. ꝛ potiꝰ timete eũ ꝗ potest t animã t corpus pdere in gehennam Ergo maxime dominus debemꝰ timere eos qui tpalia diripiũt. Itẽ laqueus infra nos ẽ amor inordinatus ad tempalia. ad cognatos ad vxorem t ad filios. Sicut heu plures peccant ex inordinato amore quẽ habent ad se. vel ad suos amicos. vt ad sua tempalia que ꝓponũt deo. t tales capiuntur laqueis omnis mali ꝙscilicet timor inordinatus t amor inordinatus. Itẽ laqueus a dextris est ꝓsperitas in temporalibus. Cum isto laqueo plures capiũtur. sicut illi qui abutuntur dei beneficijs. vbi gratia. Sicut diues qui superbiam exercet in vestibus potens qui est oppressor pauperũ. pulcer qui ẽ sibi t alijs occasio peccandi. Vnde conquerit dominus per ꝓpheram dicens. Abominabilem fecisti decorem tuũ. Fortis eñ chorisat t hastiludiat si infirmus t claudus esset tunc illa contra deum non faceret. Unde Augꝰ. Nihil infelicius infelicitate peccantiũ quia multo plures cadunt et capiuntur in felicitate et prosperitate q̃ in aduersitate. Unde ps. Cadent de latere tuo mille t decem milia a dextris tuis ꝛc. Itẽ laqueus a sinistris est ad

uersitas. Et cū isto laqueo capiūt pauperes t infirmi t tribulati q̄ maledicūt deo t ꝓximis t sibiꝑsis in suis aduersitatib⁹. vñ Aug⁹. li. j. de ciui. dei. Affectiõe mali deū detestāt atq; blasphemāt. boni vo sollicite cauere debēt ne capiant laqueo ipatiētie qz q̄ sic capiūt miseri sūt hic t in futuro. vñ Exemplū legit in dyal. cesarij q̄ quedā mulier tribulata pedes suos pelui imponēs t extra illū ratrozsum saltās sic ait. Hic salto de potestate dei in ptātem dyaboli. Quā dyabolus mox rapiens t p aēra ducēs multis q̄ aderāt videntib⁹. ita q̄ vsq; hodie nullis cōparuit. Et sic patz quō hō circūquaq; ē laqueis dyaboli circūdat⁹. Quare necesse ēt vnusq̄sq; se custodiat ne capiat his laqueis dyaboli q̄b⁹ circūdat⁹ ē.

¶ Tercio q̄ nos nos dz retrahē ab amore mūdi ē q̄ tot⁹ mūdus est plen⁹ amaritudinib⁹ t miserijs. Job. xliij. Hō nat⁹ de muliere brevi viuēs tpe replet multis miserijs. Ergo mūdus pñs vallis dī lachrymar. Et ꝟ puer oñdit nascendo, qz ꝓmo flet, qz flet⁹ repūtat miseriā hui⁹ mūdi ad quā miseriā puer iste nat⁹ ē. Qz in adultra etate obliuiscit cū discernit inter bonū t malū t gaudet in vanitatib⁹ q̄si i pñti vita nulla sit miseria. Et rō hui⁹ ē, qz talis hō raro cogitat de statu suo in psenti t in futuro, s. q̄s sit. et q̄lis erit. vñ Bern. Cogita vñ veneris t erubesce. vbi es t ingemisce. q̄ prope ras t ꝓtimesce. Vñ melius ē in valle hui⁹ miserie flere q̄ ridere in vanitatib⁹ t gaudere. Vñ t sal. Melius ē ire ad domū luctus⁹ q̄ ad domū cōuiuij. Qz autē Eccl. ij. Cūcti dies ei⁹ doloꝛib⁹ t erūnis pleni sunt q̄d ptz qz hō tā patit frigus. nūc famem nūc sitim nūc ē san⁹ nūc infirm⁹. nūc letus nūc tristis. tam vidēs cras moꝛiēs. Job. xiij. Nunq̄ in eodē statu permanet. imo mūdus nō solū ē plen⁹ amaritudinibus. q̄ etiā plen⁹ ē ꝓiculis q̄ q̄s ꝓpēdere pt i seipso Nā si in vtero mris vl in natiuitate vl post natiui tatē immediate añ baptismū moꝛtu⁹ fuisses ad limbū inferni descēdisses. Si es i etate virili et i pctis moꝛtalib⁹. si sic moꝛieris eternal⁹ dānaberis. Et si es in gr̄a t sine pctō adhuc potes peccare et dānari. Nā lucifer peccādo de celo cecidit. Adam de paradyso expulsus ē. Judas de societate apl̄oꝛum segregatus ē. Itē nescis an opa tua etiā bona placēt deo an nō. t an tibi pctā tua sint indulta an nō Nā certꝰ es de culpa q̄ incertꝰ es de venia. Ex his miserijs t picul⁹ nō possumus euadere ex toto nisi posq̄ patriā nostrā itrauerim⁹. Ergo spernēd⁹ ē mūdus t appetēdū ē celū. Primo q̄ ibi ē patria nr̄a. Heb. vl. Nō habem⁹ h̄ manentē ciuitatē q̄ futurā inq̄rim⁹. Job. xvij. De mōo nō sunt sic t ego nō sū de mūdo. Scōo q̄ ibi ē thesaur⁹ noster. Nā dēdē lucramur vl boni facim⁹ i h̄ mūdo h̄ illic reportam⁹ fm dictū saluatoꝛis nr̄i q̄ dicit vt hr̄ Mat vi. Thesaurisate vob thesauros i celo vbi nec erugo nec tinea demolit. t vbi fures nō effodiūt nec furant. Tercio q̄ ibi ē pr̄ nr̄ celestis. Math. xviij Hui⁹ ē em pr̄ vr̄ q̄ in celis ē. Insup ibi ē mr̄ nr̄a. s. beata ꝟgo. t fratres nr̄i. s. apl̄i. martyres. confessores. t sorores nr̄e. i. oēs ꝟgines. Et amici nostri. i. oēs electi. t angeli dei.

¶ Quartū q̄ debz nos inducere ad ꝓtemnendū mundū ē: qz omia bona hui⁹ mūdi sunt breuia t parua. Sic̄ t vita nostra in q̄ solū possum⁹ vti bonis hui⁹ mūdi breuis ē sicut dicit Job. xiiij. Breues dies hominis sunt. ꝛc. Item Jaco. iiij. Que est vita vestra: vapoꝛ est ad modicū parens. Qz si scire vis q̄ breues dies hominis sunt. require vbi sūt q̄ ante centū annos vixerūt t quasi nullū reperies. imo plures moꝛiunt infra. xxx. annos. q̄ qui vltra. xxx. annos viuunt. De amatoꝛibus hui⁹ mūdi dicit dñs q̄ ꝓphetā baruch. iij. Exterminati sunt t ad inferos descenderūt. t alij loco eoꝛū exurrexerūt. Vnde ipi miseri amatores mūdi in inferno existentes dicūt et clamant illud Sap̄. v. Quid nobis pfuit supbia aut diuitiarū iactantia. quid ꝓtulit nobis transierunt oia velut vmbra. Greg⁹. Momentaneū est q̄d delectat ppetuū aūt q̄d cruciat ¶ Quintū q̄ nos debet inducere ad ꝓtemnendū mundū ē. q̄ amatores mūdi sunt serui dyaboli. qz fm dictum xp̄i. Nemo p̄t duob⁹ dñis seruire. i. deo t mūdo. aut em vnū odio habebit t alterū diliget. aut vnū sustinebit t alterū ꝓtēnet. Apostol. Si adhuc mundo placerē seruus xp̄i nō essem. mō hō q̄ ē fautor mūdi t dyaboli verecūdarer seruire ciui vl pastori vl rustico t nō verecūdaret seruire diabolo. sicut chorizantes, gulosi ebriosi. superbi. auari. t iracūdi ꝛc. q̄ oēs seruiūt dyabolo q̄ ē maxim⁹ inimic⁹ eoꝛ Greg⁹. Stultū ē fuire dyabolo q̄ nullo placatur obsequio. imo q̄nq; duri⁹ laboꝛat serui dyaboli q̄s serui xp̄i. qz in laboꝛe sunt t sudoꝛe q̄ dyabolo seruiūt. t sūt q̄si omi ipe inq̄eti t fatigati. Hier̄m. ix. Vt inique agerent laborauerūt hoc patz in chorizantibus qui magna fatigatōne suoꝛū coꝛpoꝛum dyabolo seruiūt chorizando. q̄ si deberet tot saltus facere ꝓpter deū esset ipis nimis graue. Sic̄ q̄ vadūt ad tormenta vbi q̄nq; grauiter pcuciūt: q̄s pcussiones ꝓpter deū nullo mō sustinerēt. Similiter supbi q̄ graues vestes portant t duplicatas in estate t ligāt manus t brachia cū strictis manicis crura t pedes stringūt cū strictis caligis t calceis t sic de alijs. Et de talib⁹ mūdi amatoꝛib⁹ dic̄ xp̄s in euāgelio. Ligatis manib⁹ t pedib⁹ ꝓijcite eos i tenebras exteriores. Et tales cōsumunt vires coꝛporis t substantiā coꝛporalē in seruitio mūdi t diaboli plus q̄nq; q̄ veri serui in ipsius seruitio. Et postmodū serui xp̄i habebunt requiē eternam. q̄ serui mūdi t dyaboli habebūt laboꝛē eternū t inq̄etudinē p̄n̄. Laborabunt in eternum. ¶ Sextum q̄ debz nos inducere ad contemnendū mūdum est. q̄ nemo viuens seculo t seruiens mūdo potest venire in regnū celoꝛū. Johānis. xviij. Regnum meum non est de hoc mundo. Quasi dicere t. Regnū meum non est de hijs negocijs que in hoc seculo actitantur. Vnde Augustinus. Semper em̄ inūdana opera excluserūt homines a beata vita. Qz em̄ amatores mundi huius q̄ querūt mundana gaudia non possunt celestia gaudia p⁹ hanc vitam possidere. ostendit Greg⁹. in omelia dicens. Nemo potest t hic gaudere cū hoc seculo. et illic regnare cum deo. Unde merito mundus iste cuz suis gaudijs contemnēdus est seruis christi. vnde Augustinus. Hec gaudia mūdana

velut venena dyaboli reputdiare debem⁹ q̄ nō solū corpus fedant ꝫ animā necare festināt. Unde Cryſ. ſup math. O q̄s miſer ē mūdus ⁊ miſerrimi qui eum ſequūt. ſemp em̄ hoies mūdi opa excluſerūt a vita. Aug⁹. Vincula hui⁹ mūdi habent veram aſperitatē ⁊ falſam iocunditatē. certū dolorē ⁊ certā voluptatē. durū laborē. timidā quietē. rem plenā miſerie. ſpem beatitudinis inanē. Septimū q̄ nos dz inducere ad ꝛemnendū mundū eſt q̄ mūdus iſte amatores ſuos male remūerat pro oīm⁹ ſeruitijs ſuis nihil eis niſi ſudariū in fine derelinquēs. Nā hoi mortuo dabit peior tunica: vel peior pann⁹ ⁊ nō melior. Job. xxvij. Dives cū dormierit nihil ſecū aufert. Hern. mūdus inexorabilē cōſtituit ianitorē. q̄ de oibus nihil aſportare p̄mittit. Job. j. Nudus egreſſus ſum de vtero matris mee et nudus reuertar illuc. Hoc memorari deberēt illi auari q̄ die noctuq̄ laborāt ⁊ occupāt quō magnas diuitias valeāt ꝓgregare cū oīa illa p⁹ ſe relinq̄re eos opteat. vñ p̄s. Relinquēt alienis diuitias ſuas ⁊ ſepulcra illoꝝ domus eorum. Unde legit Salachadius magn⁹ p̄nceps inter ſaracenos fecit ſibi deportari ſudariū ſuum cū videret ſe ꝛpinquū morti ⁊ fecit illud preconez̄ p̄ plateas portare ⁊ clamare coꝝ populo. Tantū portabit ſecū magnus p̄nceps Salachadius de oibus diuitijs ſuis. Et inſup mūdi amatores cogitare deberēt quales poſt mortē erūt. q̄ cadauer fetidum ⁊ abominabile. Unde Aug⁹. Cuius erat ante ḡuiſſimus amplexus erit in morte horribiliſſim⁹ aſpectus. Vñ Bern. Quid fetidius humano cadauere. quid horribilius mortuo homine. Quid ergo ꝓſunt diuitie quid delitie. quid honores. Diuitie nō liberāt hominē a verme. Honores nō liberant eum a fetore. quia q̄ quondā ſedebat purpurat⁹ ⁊ gēmatus in aula modo ſordet nudus in tumba. Qui quondā veſcebat in delitijs in cenaculo mō conſumit a vermibus in ſepulchro. vtinā ſaperēt ⁊ intelligerēt ac nouiſſima prouiderent. et nō ſolum nouiſſima ꝫ etiā p̄ma ⁊ media. vñ Job. xvij. Putredini dixi. pater meus es tu. ¶ Unde legit exemplū q̄ cum quedaz eccleſia conſecraretur in qua erat quidam comes quondā ſepultus ⁊ deberet inde extrahi ꝓpter conſecrationē aperto ſepulchro eius apparuit horribiliſſimus bufo ſup faciem eius eum corrodens ⁊ alij multi vermes ⁊ ſerpentes ad quoꝝ aſpectū ⁊ horrorē homines reſilierunt. Hoc aūt filius comitis inuenis audiēs acceſſit ⁊ viſa paterna carne ſanie ⁊ vermiū diuerſitate horrere incepit ⁊ meſtus cogitare de morte ⁊ q̄s vane eſſent diuitie mundi. delitie et honores. vnde relictis oīm⁹ fugit cogitans ſe forte beatū ſi pauꝑ fieret ꝓ xp̄o. Quidā autem domicelli eius ſequentes ⁊ inuenientes nec eum reuocare valētes venditis equis ⁊ rebus ⁊ p̄ deo erogatis ad monitionē eius eū pauperē pauperes ſubſequebantur cum eo multa cōuicia ꝓpter deum ab hominibus ſuſtinentes. Et cū peterent elemoſynas q̄q̄d melius inueniebant dabant ei. q̄ noluit ⁊ dixit q̄ quilibet haberet quod ei deus daret. Et cuz in introitu cuiuſdā ville duxiſſz eos p̄ vicos ⁊ ipe vicū pauperū eligeret nihil in eo potuit inuenire niſi duriſſimam cruſtam ⁊ nigerrimā quam in domo cuiuſdam pauperculę videns peruitz fragilem teſtam vnde galline eius bibebant. Qui agendo gratias ad ſocios ſuos portauit nec aliud voluit comedere niſi dictā cruſtā in aqua teſte tempatā. Cū quā cruſtā iſtaz comederet ⁊ ſanguis de ore eius exiret flebāt ſocij eius q̄s ipe licēciauit ⁊ ipe fugit ab eis ne emollirent cor eius. Ihe do romā venit vbi ſactus ē carbonarius ⁊ ſecretū ſuū ⁊ ſtatū ſuū cuidā cardinali reuelauit in cōfeſſione. Cū aūt poſt plures annos ſemel vrbē intraſſet ad vendenduz carbones ⁊ ad domum dicti cardinalis cōfeſſoris ſui portaſſet arreptus infirmitate p⁹ ſuſcepta ſacramēta oīa pauꝑ iacens ſub gradu ad dom migrauit. Quo mortuo oēs campanevrbis p̄ ſe ſonuerūt. Nō cum audiſſet papa admirabat et cardinalis confeſſoz eius reuelauit cauſam. Dominēs autem terre ſue exiſtētes in curia audiētes iā quē viuū querebāt mortuum inuenlebant.

Finiunt feliciter ſermones diſcipuli de tpe.

Incipiūt ſermones communes eiuſdez diſcipuli oīm tempe predicabiles

Sermo. cxxxvij. De Cogitationibus.

Cogitatio eoruz apud altiſſimū. Sap. v. Sciendū q̄ tria ſunt p̄ncipaliter cū q̄b⁹ merem̄ur et peccam⁹ ſcz cogitatiōe. locutione ⁊ ope. Vñ tres ſermones ſunt hic formādi. Primus de cogitatione. Secundus de locutione. Tercius de opere quomō nos in vnoquoq̄ illoꝝ habere debeam⁹ vt mereamur et ne peccemus. Quantū ad primū ſermonem ſciendū q̄ hic tria ſunt dicenda. Primo que ſunt homini cogitāda. Secundo q̄ obliuiſcenda. Tercio exemplū. ¶ Circa primū ſciendū q̄ homini voleuti ꝓficere quatuor ſunt cogitāda. Primo habende ſunt cogitationes que valent ad peccati detestationem. Sed diceres. que ſunt ille. Ruđ quando quis cogitat damna que peccata inferūt. nam peccatum facit hominē miſerum p̄ſenti vita quia ſpoliat eum omnib⁹ bonis ⁊ meritis que ſecit et omnibus virtutib⁹ ⁊ gratijs. Si enim tot bona opera quis haberet ⁊ virtutes quot paradyſus habet nobiles arbores. flores. herbas ⁊ radices. Item quot celum ſtellas. quot mare guttas. hec omnia per vnum peccatum mortale perdit. ſic q̄ nunq̄ habebit aliquod bonū in celo pro his omnibus niſi per penitentiam recuperabit. Ezechiel xviij. Si auertit ſe iuſtus a iuſticia ſua ⁊ fecerit iniquitatē nunquid vivet omnes iuſticie eius quas fecerat nō erunt in memoria. Inſup peccator exiſtens in pctō mortali nihil poteſt boni opari q̄s ſit meritoriū q̄diu ſciēter ſtat in vno pctō mortali. Leui. xxij. Si maculam habuerit nō erit acceptū dño. Iſa. j. Nō accipiā a vobis ſacrificiū. quia man⁹ veſtre plene ſunt ſanguine. i. peccato. Item pctm̄ facit hominē tam vilē et indignū. q̄ ille qui

ante petñ dignus erat celo ⁊ bonis celestib⁹ post petñ nō est dign⁹ pane quo vescīt et pascīt. Ergo moderatius eo vti deberet quātūcūq; posset. Vñ de Ezec.iiij. Panē tuū i pondere comedes ⁊ aquā tuā in mēsura bibes. imo petōr indignior ē omnibus creaturis. Añ Arist.j.poli. Sicut optimū aia ītū ē hō fruens lege ⁊ iusticia. sic pessimū aialiū ē hō a lege ⁊ iusticia sepatus. Ergo si indignior est oīnibus creaturis irrationabilib⁹. ꝓsequēter seqt quō ē dignus vti creaturis. Ergo peccatū facit homine tam miserū q; null⁹ boni nec spūalis nec tē poralis dign⁹ ē. Ergo miseria petōris taz magna ⁊ periculosa ē. q; si oēs creature deflerent miseriā petōris. s. oēs lapides. oia ligna. oia animalia terre. oēs aues celi. ⁊ oēs homines viuētes in mūdo. nō ī posset ꝺdigne damnū petōris in qō p vnuz petñ mortale iecidit deflere. Sz heu plures peccatores centū petā mortalia cōmittūt nec vnā guttam flent. pilius oibus. Rō ē q; nō cognoscūt q̄nta bona pdiderūt. ⁊ in ąt mala inciderūt. si hec veracit cognoscerēt. nō solū plorandū eēt eis. ꝫ etiā vlulādū. q; nihil taz malū hoi ꝫ peccatū mortale. Melius ēm esset hoi q; decē milia demonia in se haberet vt etiā cū oibus gladijs q; vnq; fabricati sunt trāsfigeret. vl in igne cōbureret vl in aquis submergeret vel cū rotis rotaret ꝫ q; cū vno peccato mortali deū sciēter ⁊ volūtarie offenderet. Quia peccatū cū ꝓsummatū fuerit. generat mortē. s. ipius anime. q; mors magis timēda ē ꝫ mors corpis. Vñ de Greg. Mortē corpis ois hō timet. mortē autē anime pauci. Ex his verbis sequit q; homo potius deberet mori ꝫ cū vno peccato mortali deū offendere. Vñ Arist.iiij.ethic. Melius ē mori ꝫ facere contra bonū virtutis. ℙ Secūde cogitationes sunt que facīt ad contemptū suūpius ⁊ ad humiliationē ꝓpriā que habēde sunt homini volenti pficere. Sed diceres. q; sunt iste cogitationes Rūdeo cogitare defect⁹ nostros in communi ⁊ in speciali cogitare quid sumus. quid fuim⁹. ⁊ qd erim⁹. Bern. Cogita ergo vnde venis ⁊ erubesce vbi es ⁊ ingemisce. quo ꝓperas ⁊ ptimesce. vñ Aug⁹ in sermone. ℙ homo si consideras quid p̄ nos. quid pares. ceteroscz meatus regredi at nunc̄z vilius sterquilinium inuenisti. vnde etiā Bern. Nos miseri ⁊ miserabiliter nati quibus datū est cuz mero re nasci. cū labore viuere. cum dolore mori. Unde Aug⁹ in libro de spiritu ⁊ anima. Jugētes in hāc vitam intrauim⁹. cum labore viuimus cum dolore ⁊ timore exituri sumus. Jsta tam dicta oīnia debent nos inducere ad humiliationē ꝓpriā ⁊ ad cōtemptū suūpius. Q Tercie cogitationes sunt q̄ ꝓmouēt hominē ad pfectū ⁊ studiū virtutū. Sz queris q; sunt iste cogitationes. Rūr. cogitare de ꝓmio qō virtutibus dat. ⁊ etiā de dignitate virtutū. Añ. nihil reperit nobilis ⁊ pciosius virtutib⁹. Añ pbi nō habuerūt noticiā dei. sicut nos nec ꝓmiuz saturū qō dabit virtuosis expectabāt. tamē intēdebāt virtutibus ꝓpter nobilitatē virtutū. Temperātia ēm habuerūt in cibis ⁊ potibus. ⁊ in opib⁹ carnis. Fortitudinē q; ē secūda virtus. habuerūt sic q; multa mala ⁊ obꝓbria ⁊ aduersitates ⁊ derisiones patiēter sustinuerūt. ⁊ in prudētia spūs que ē tercia virtus. tm studuerūt q; hec tpalia bona valde ꝓtempserūt nec dilexerūt eo q; cū labore acqrunt cū timore ⁊ solicitudine possidēt. ⁊ cū dolore amittunt. Quare multi de eis magnos thesauros abiecerūt. sicut socrates ⁊ dyogenes. ⁊ multi alij q; ꝓpter studiū oia reliquerūt. Et iusticiā q; ē q̄rta virtus intm dilexerūt vt nulli inferrēt aliquā iniuriā. Jtē tā nobilis ē virtus q; null⁹ honorādus ē nisi solū virtuosus. vñ Aristo.iij. Ethi. Honor ē ꝓmium virtutis ⁊ ꝫtūcunq; virtuosus honorat. adhuc maioris honoris ē dign⁹. vñ Aristo.iij. Ethi. Virtuti pfecte nō fit cōdignus honor imo tam nobilis est virtus q; oēs in celo et in terra. taz angeli ꝫ sancti nō valent. remūerare sufficiēter cū oīnib⁹ gaudijs virtutē virtuosi hois. nisi solus de⁹. Aug⁹. in li. de ciui. dei. Premiū virtutis ē ipe deus q; virtutē dedit. Jtē scidū eq; virtus ē tā nobilis ⁊ tā vtilis. q; ꝓpter hāc deus ⁊ oēs sancti angeli singularit illū q; virtuosus ē diligūt tam singularit q; pater vel mr nūq; dilexerūt sic suū vnigenitū filiū: imo in tantū dominus diligit virtuosū vt minimū bonū qō facit ille virtuosus plus valet coram eo ⁊ sanctis ei⁹ ꝫ oia bona que facta sunt ab initio mūdi ⁊ etiā que fieri possunt vsq; in finē seculi ab oibus viciosis hominibus in pctis mortalib⁹ ꝓstitutis. licet multi mali hoies multa opa fecerūt de genere bonor. sicut ille fecit lꝫ ⁊ alter alia. Vñ felix ē q; pōt dicere cum ps. Multiplicabis in anima mea virtutē. Vñ Aug⁹. Virt⁹ anime donū excellētissimū ē. Quarte cogitationes q; hūde sūt hoi volēti pficere sūt ille q; incitāt hoiem ad dilectionē dei ⁊ ꝓximi. De ill⁹ q̄re añ ser. cū. ℙ. vbi dr. Bñficia aūt dei ⁊ charitatē ipi⁹ debem⁹ cogīscere i dignitate creatōis. in assumptiōe carnis. i tolerantia passiōis. Q Quātuz ad scām nūc ē sciendū q; q̄tuor sūt obliuiscēda ⁊ nūq; ad memoriā ducenda homini volenti pficere.

Primū ē bonitas ⁊ sanctitas ꝓpria. Cū magno ēm piculo hec ad memoriā reuocant nisi in extrema necessitate. quia generāt cōplacentiā suūpius ⁊ spūalē supbiam in seipo. Añ Greg. Quisqs reminiscēdo bonū qō gessit. dū se apud se erigit apō humilitatis autorē cadit. Quidā ēm ascribūt sibi bona sua ⁊ nō deo. vñ Greg⁹. Qui accepta bona sibi arrogat suis donis ꝓra deum pugnat. Cōtra q̄s dicit Jsido. in syno. De iusticia ⁊ virtute nulla elatiōe supbia de bonis fact⁹ nō extollaris de bono ope nō glorieris. periculosū est ei multū. Aug. Descēde vt ascendas humiliare vt exalteris. ne exaltatus humiliet⁹. Vñ bona nostra opa ⁊ vtutes ⁊ merita nō sunt ad memoriā reuocāda. nisi in extrema necessitate. vñ Job. in summa tribulatione bona sua recogitauit ne in tot anxietatib⁹ desperaret de. Si ambulaui in vanitate. si negaui qō volebāt pauper. ⁊ sic de alijs bonis q; ibi enumerat. Similiter rex Ezechias dum mori debuisset dixit habetur. iiij. Regum. xx. Memento domine quo modo ambulauerim coraz te in veritate ⁊ corde perfecto. ⁊ qō bonū est in oculis tuis fecerim. Jgitur nō nisi i tali necessitate bonitas ⁊ sāctitas ꝓpria ad memoriā est reuocāda. vel etiaz mala que quis p deo ptulit. S Scām qō obliuiscēdū ē. ē iniuria ab alijs illata. Unde Leuiti. xix. Ne memor eris

iniurie ciuiũ tuoꝝ.nõ ḡras vltionẽ.nõ oderis fratrẽ tuũ in corde tuo. ℨz sunt aliq̃ q̃ dicũt. Indulsi tibi ꝙ nõ obliuiscar. ℭõtra ꝗs dicit bern. sup cãt. ℨũt aliq̃ donãtes iurtã vt nõ vlciscant tñ sepi⁹ imperãt. ℨũt aliq̃ q̃ licet sileãt manet tñ alta mẽte repositũ ⁊ rancorẽ tenent in aio quoꝝ neutra plena ẽ indulgẽtia. Et anim⁹ obliuiosus bñficioꝝ ⁊ iurtarũ tenax velut calcatoriũ feces retinẽs quod purũ ẽ exire pmittẽs. ℨz q̃libet xp̃ianus ex voto indulgere dz exemplo xp̃i q̃ suis crucifixoribꝰ idulsit ⁊ nob indulget. Bern. ℭã liberalitẽ deꝰ oẽm iurtã donat vt nec dãnat vlciscẽdo. nec pfundat imperãdo. ne minꝰ diligit iputãdo. Sicet nos simili mõ idulgere debemꝰ pximis nostris. ¶ Tercũ q̃ obliuiscendũ ẽ ẽ delectatio de pteritꝫ pctis Nec em̃ recordatio valde piculosa ẽ multꝫ Augꝰ Malũ ẽ nũq̃ de pctis cogitare. Peius ẽ cũ cogitat de eis ⁊ nõ dolet. Pessimũ cum cogitat ⁊ delectat de eisdẽ. Vñ hugo de sctõ vic. Cũ deꝰ in contritiõe absoluit pctõrẽ a pctis ligat eũ vinculo perpetue detestatiõis. vt sp pctm̃ de cetero detesteť. ℊ q̃cũq̃ hõ cogitat de pteritis pctis h̃ sp fieri dz cũ amaritudine cordis. s. q̃ vellet se nũq̃ peccasse et deũ nõ offendisse. ℨz q̃ cogitat de pteritꝫ peccatis ⁊ delectať in eisdẽ h̃ ẽ nimis periculosũ. ⁊ malũ signũ: qz ẽ signũ q̃ hõ nõ est vere penitens. ¶ Quartũ q̃ obliuiscendũ ẽ. ẽ q̃ hõ non dz cogitare de pfunditate dei. ⁊ de absc̃ditis ipius. qa h̃ ẽ valde periculosũ. qz q̃ talia cogitãt i magnos errores multotiẽs icidũt volẽtes pfunde nimis perscrutari deitatẽ ⁊ sanctã trinitatẽ. Cõtra ꝗs dic̃ sal. Altiora te ne q̃sieris sed que pcepit tibi deꝰ illa cogita sp. Vñ sciẽdũ q̃ familiarẽ eẽ deo ⁊ pmũ cogitare de deo bonũ ẽ ⁊ vile. vñ dz in vbis pmissis Cogitatiões istoꝝ apud altissimũ. Sil̃r cogitare sanctã trinitatẽ laudabile ẽ ℨz cogitare quõ deus possit eẽ trinꝰ ⁊ vnꝰ. h̃ pfunde rimari nimis piculosum ẽ. Sil̃r de icarnatiõe pscrutari quõ vgo potuit ꝛcipe ⁊ parẽ. Sil̃r de sacramẽto eucharistie quõ torꝰ xp̃s tã magnꝰ sic̃ i cruce pepẽdit possit eẽ subtã pua specie panis. qz tales decipiũť i talibꝰ sbtilibꝰ ⁊ ifructuosis cogitatiõibꝰ. qz ap̃s dic̃ Rom̃. xij Dico ei ꝙ gratiã q̃ data ẽ mihi oibꝰ q̃ sũt int̃ vos n̄ plꝰ sape q̃z dz sape ꝗ sape ad sobrietatẽ. Si ei tales cogitarẽt iteri passionẽ xp̃i ⁊ postponerẽt tales pfũdas ⁊ subtiles cogitatões eẽt deo magꝫ acceptũ ⁊ eis plꝰ salutifer. qz tales q̃cq̃ cadũt i ꝓpriã cõplacentiã ⁊ i spũalẽ supbiã. estimãtes se aliq̃d scire et eẽ cũ tñ nihil sint ⁊ tales q̃cq̃ dãnabiť pfundiꝰ ⁊ pdũt q̃cq̃ oia bona opa sua ꝙ talẽ spũalẽ supbiaz ⁊ ꝓpriã cõplacẽtiã. ¶ Vñ legit exemplũ q̃ q̃dã vgo devota ita artã vitã duxit ieiunãdo. vigilando. orãdo ⁊ castigãdo se q̃ ab hoibꝰ sãcta putabať Cõtigit aũt eã ifirmari vsq̃ ad mortẽ. Cuiꝰ pfessionẽ q̃dam devotus sacerdos audiuit ⁊ suã spũalez supbiã ignorauit cui post obitũ ipsa apparuit nig̃ ⁊ valde horribilis. ⁊ sacerdos expaueſcens q̃siuit q̃d nam eẽt. ⁊ ipsa fatebať se eẽ illã vginẽ q̃ ab hoibus quasi sancta reputabať. ⁊ subiũxit dicẽs. Ego infelix tradita sum infernalibꝰ incendijs cũ infernalibus demonijs ⁊ cum infinitis dãnatis eternaliter cruciãda ꝓpter vanitatẽ ⁊ meã ꝓpriam cõplacentiam et spiritualẽ supbiam quã habui q̃ nullã equalẽ mihi reputaui. sed super oẽs me exaltaui ⁊ alios hoies iudicaui et sprexi. ꝓterea ad pfundũ inferni descendi. de quo nunq̃ liberabor. Nam si siccate essent aque maris ⁊ fundus repletus papa uere ⁊ vna anicula oẽm anno vnũ granum ederet q̃ ⁊ tunc possem saluari. oẽs penas inferni eligerẽ vsq̃ ad illud tp̃s sustinere si finito illo tempe celũ possem intrare. ℨz non sic fiet quia in inferno nulla ẽ redemptio. Vnde pater sanct̃ nec tu nec aliq̃s alius oret ꝓ me. qz nunq̃ liberabor.

Sermo. cxxxviij.

De malis cogitationibus.

Aferte malũ cogitationũ vestrarũ ab oculis meis ℣sale. j. sic dicit Hieroni. Tutissimũ atq̃ pfectissimũ est: vt assuescat animus perui gili custodia discernere cogitationes suas. ⁊ ad pximũ cũj intrant vel ꝓbare vel reprobare q̃ cogitat vt bonas cogitationes in se seruet et malas statim expellat. Bnanq̃ est fons boni ⁊ orig̃o mali. Quoniã igit cogitationes sunt fons boni ⁊ orig̃o mali. ideo salutor noster qui ẽ scrutator cordiuꝫ ⁊ discretor cogitationũ ad nos loquiť in pmissis verbis dicens. Auferte malũ cogitationũ vestrarũ. Vnde in p̃senti sermone quinq̃ de cogitationibꝰ sunt dicenda. Primo vnde male cogitationes habent origi-nẽ. Secũdo quare sumꝰ pront ad malũ. Tercio q̃ damna inferunt nobis male cogitationes. Quarto quibꝰ cautelis debz se quis pmunire a nocuis cogitationibꝰ. Quinto ꝙ q̃ expellũť male cogitationes. ¶ Circa pmũ sciẽdũ q̃tũ ad origine oẽs male cogitatões ortũ habuerũt a diabolo. Vñ sicut ꝓz Cũ em̃ primus homo cõditus in statu innocentie nihil de malis cogitationibꝰ sciret venit diabolus in specie serpentis ⁊ suasit mulieri ⁊ mulieri virterus viro. ⁊ ibi ex suggestione dyaboli orti⁹ habuerunt oẽs cogitatiões male. Vnde ſm Augustinũ. Suggestio serpẽtis in nobis est primus motus ex fomite. Comestio vero mulieris ẽ delectatio. sed comestio viri est cõsensus. Per hec tria. s. suggestionẽ. delectationẽ ⁊ cõsensum homo in tentationẽ ducit. Quia tentatio ꝙ suggestionẽ que in cogitatiõe cõsistit incboat ꝙ delectationẽ cogitationis ꝓgredit ⁊ ꝙ cõsensum cõsummat. ⁊ sic patet primũ videlicet vñ cogitationes male ortũ habent. ¶ Sed q̃tũ ad scõm queriť quare homo ꝓnior sit ad cogitãdũ malũ q̃ bonũ. De hoc possunt assignari tres cause. Prima ẽ ex nature corruptione in ꝓmo parente. Et ad id facit quod dicit Gregorius. ix. Corpus qõ corrumpit aggrauat aiam ⁊ terrena inhabitatio depmit sensum multa cogitantẽ. Vnde plus trahit vnus equus deorsum q̃ decẽ sursum. Sic fomes q̃ mouet ad malũ semper intra nos ẽ. ergo pni sumꝰ ad malũ. Gen. viij. Sẽsus ⁊ cogitatio hũani cordis in maluz ꝓna sũt ab adolescẽtia sua. Secũda causa. qz icitãs nos ad malũ ẽ pñs. delectabile em̃ apphẽsum ꝙ sensuꝫ vel imaginationẽ q̃si ex necessitate mouet ad cõcupiscentiã. ℨz incitans nos ad bonũ ẽ absens ⁊ multũ distãs. s. bearitudo q̃ est fons virtutũ. Tercia causa

sa est. quia malū possumus facere p nos ꝫ bonū non possumus sine gra adiutrice. ¶ Sed q̄ritum ad tertiū sciendū q̄ ex fonte malax cogitationum q̄nq̄ mala ꝓcedūt. Primum est malum peccati. lz quedaz cogitationes in se nō sint male. imo possunt esse bone z meritorie. etiaz si sint de re illicita. puta si alicꝫ cogitat de mechia ad ꝓdicandū vel ad corrigendū si cogitatio fit cū ꝓcupiscētia z delectatōe. tūc cadit in pcm. z hoc tripliciter. Primo cum ꝓcupiscentia consistit in ꝑmo motu. z sic est peccatum veniale. Secundo cū ꝓsequit ꝓsensus in delectationem. licet non in opus. z sic est pcm mortale. Tñ cum aliquis consentit in talem delectatōez cū plena deliberatōe non est aliud ꝫ q̄ affectus suus sit inclinatus ad delectabiliz in tali mozosa delectatōe. Tercio cum ꝓsentit in opus. vt. s. ꝓponat opus actu pficere. tūc volūtas pro facto reputat. etiam si facultas desit faciendis illud opus. Et sic malum cogitatōis gradatim semp aggrauat. Quox etiā graduz aggrauatōez ita describit bñs Greg. dicēs. q̄ ex delectatōe cogitatōis nascit pcti affectio. ex affectōe ꝓsensus. ex ꝓsensu opatiō. ex opatōe ꝓsuetudo. ex consuetudine desperatio. ex desperatōne defensio. ex defensione gloriatio. ex gloriatōe eterna dānatio. Et oia illa mala veniūt ex mala cogitatōibus. ¶ Scōm malū cogitationū est q̄ cor inq̄nant z defedāt illud. Cū em̄ cor sit mēbrū nobilissimū in homie. ita etiā vt ipa sapia increata ipm cor ꝑ se hre desiderat dicēs. Prouer. xxiij. Prebe fili mihi cor tuū. Inde ē q̄ suppositio q̄ i malis cogitatōibus nullū esset pcm. tñ ꝓpter nobilitatē cordis dedignaret deberet hō cor suū fedis z immūdis cogitatōibus deturpare exēplo illius gētilis Senece q̄ dicit. Si scirē deos ignoscituros z homies ignoturos. adhuc ꝓpter pcti turpitudinē peccare dedignarer. Propter qō ꝓpha Dauid petijt in Psal. Cor mū. crea in me ds. ꝛc. Tercū malū cogitatio nū est q̄ dyabolū ad cor aduocāt z sibi domicilū ibi parāt. Contra illud dic apls Eph. iiij. Nolite dare locū dyabolo. s. p fedas z imūdas cogitatōes in q̄bus ipe imūdus spus delectat. z p eas hō sibi obligat. Tñ Greg. in mozal. Licet reprobox mētes nō semp dyabolū sequant in ope. valde tñ illi se obligāt in cogitatōe. Sic ecōuerso p bonas cogitatōes deo ꝑparant cogitatōes glo. bone. Quartū malū cogitationū est q̄ male cogitatōes cū malis delectatōibus faciūt in hoie infernū. Nā vbicūq̄ est dyabolus ibi est infernus. sic econuerso vbi est deus ibi est celum. Quia igit dyabolus habet domicilū in corde pollutis malis cogi. atiōibus vt dictū est. ergo ibi q̄dāmō facit infernū. q̄ sicut in inferno est ignis. fetor. vermis z tenebre. sic etiā in polluto corde est ignis ardētis ꝓcupiscētie. fetor fede luxurie. vermis remordentis ꝓscie. tenebre obscurate intelligētie. Psal. Obscurent oculi eox ne videāt. ¶ Quintū malū cogitationū est q̄ male cogitatōes hoiez dei gratia puāt. Tñ Judas postq̄ dyabolus miserat in cor eius quō traderet xpm̄ p̄didit omnē gratiā irrecuperabiliter. Sic etiā alij peccatores ex̄plures pdunt etiam irrecuperabiliter omnem gratiam p cogitationes. Nam multi habent a deo speciales gratias deuotōis z dulcedinis in oratione z meditatione quas perdunt quandoq̄ p malas cogitatōes. Ecclesiastes. x. Musce morientes perdunt suauitatē vnguēti. Musce sunt cogitationes volatiles z vage. que tunc sunt morientes quando ad instar cadaueris mortui putrescunt in corde. Et iste musce perdunt suauitatē vnguenti. i. omnis deuotionis z gratie qua intus spūsancto operante vncti sunt. ¶ Sed q̄ritum ad q̄rtum sciendum q̄ tribus cautelis debet se premunire quis a nociuis cogitationibus. Prima cautela est timor dñi. vt homo imaginet deum esse presentem z videre secreta cordis. Multa em̄ peccata opis cauent ꝓpter timorem hominum. ne videlicet hoibus innotescant. Quis em̄ turpitudinem cōmittere vellet in ꝑtia hominum. Multomagis debet homo timere ꝑtiam dei in corde cogitationes nostras multo clarius cognoscentis q̄ homines facta nostra cognoscere possunt. Prouerb. xvj. In timore dñi declinat a malo. Secūda cautela ad excludendū cogitationes malas est custodia sensuum z ꝑcipue oculox. ¶ Tñ sciendū q̄ oculi sollicite sunt custodiendi. z hoc ꝓpter tria. Primo qz oculi sunt valde veloces ad nocendū anime. Ideo p̄donibus cōparant. Treñ. iij. Oculus meus depredatus ē aiaz meam. Genē. iij. Vidit mulier q̄ bonū esset lignū ad vescendū z pulcꝫ oculis aspectuq̄ delectabile. Unde Gregor. Nō em̄ lignū Eua ꝓtigisset nisi ꝑus incaute respexisset. Secūdo custodiēdi sunt oculi. qz visus eox est valde necessarius. q̄to em̄ visus est magis necessarius. tanto eius abusus plus est timēdus. Licet lingua valde corrupta sit. tamē includi pōt lōgo tempe q̄ sic cesset a loquela. Exēplo illius q̄ portauit p tres annos lapidem in ore vt sic disceret tacere z linguaz refrenare. ꝫ oculi z visus sunt valde necessarii. ideo magis custodiēdi. Tercio custodiēdi sunt oculi. qz sut due portе in castro nostri corporis. z q̄ habet portas alicuius castri habet ipm̄ castꝫ Sic si dyabolus habet oculos nostros tūc habet castruz corpis nostri. z tūc ꝓsequēter mors intrat p fenestras nr̄as. Et nihil hz ds in hoie si oculos nō hz. Sicut dñs castri qui nō habet ingressuz ibi. Tercia cautela est fuga ocij. Ergo semp aliquid boni facito. vt te dyabolus inueniat occupatum. Hieron. Non em̄ facile capitur a dyabolo qui bono vacat exercitio. Unde legit in Vitaspatrum. q̄ qui est occupatus in aliquo exercitio bono habet vnum demonem euz tētantē. ꝫ qui est ociosus habet mille demones eum tētantes. ¶ Sed q̄ritum ad quintū sciēdum q̄ male cogitationes p quinq̄ expelluntur q̄ intelliguntur p quinq̄ digitos in manu p quam repellit homo a se inimicū volentem eum ledere in corpe. Primum est memoria mortis. Unde Aug⁹. Nihil sic reuocat a pcto sicut frequēs mortis meditatio. Secundū est memoria passionis xpi. Aug⁹. Totus nobis figat in corde qui p nobis fixus est in cruce.

Tercū est memoria extremi iudicij vbi reddituri sumus rōnē de cogitatōibus nostris. Sap. j. In cogitationibus impy interrogatio erit. Quartū est pena damnatox. Tñ Ysi. in syno. Intende animo quascunq̄ seculi penas. quoscunq̄ tormentox dolores. z compa hoc totū gehenne. z leue erit tibi omne qō pateris. Hiero. in epla. Tanta in inferno vis dolozis est q̄ mens ad aliud dirigi non potest. nisi ad

quod vis doloris impellit. Quintū est gloria beatoꝝ. De quo dic̄ Psal. Mille anni ante oculos tuos tanquam dies hesterna q̄ pterit. ¶ Mille p̄clusione istius sermonis cauere nos debemus a malis cogitationibus q̄ incidūt. tūc immediate eas expellere debemus. Mille Cesarius. Incipiamus bonas cogitatiōes diligere. q statim ab illis que male sunt nos dñs dignabit liberare. Hiero. Quicquid pudet dicere pudeat cogitare. ¶ Diabolus delectat in malis cogitationibus. patet p tale exemplū. Legit q quidā habuit malas cogitatiōes q delectationes. q diabolus se ei associans in specie cursoris secum ambulauit. Et cuꝝ simul ambularēt homo iste expauescere cepit. Et cū peuenirent ad q̄dam ecclesiam. ille homo intrauit q compūctus ad sacerdotem iuit eo q in quadragesima esset. q pfessus est. q q̄ exiuit de ecclesia diabolus steterit foris q vicissim inspexit hoies exeuntes de ecclesia interrogās vbi socius suus maneret. Et cum ille diceret. Ego sum q huc tecū veni. Eamus vlterius vias nostras. At ille. Tu nō es socius meus q antea fuisti. q nō cognouit eū. eo q pfessus esset. q ds ei pctā sua indulsisset.

Itē alīd sermonē de cogitatōibus quō ptinue hoi sunt sex cogitāda q p̄fuāt eū a malo. q custodiūt eū in gra. q̄re añ ser. liij. M.

Sermo. cxxxix.
De locutōe.

De omni verbo ocioso

Dqō locuti fuerit hoies reddēt rōnē. Matb. xij. Sciendū q q̄tuor sunt obſuāda ne offendamus in lingua q verbis. Mā hō q loquit ds attēdere q̄d dicat. cui dicat. q̄n dicat. q quō dicat. ¶ Primo q̄d hō debeat loq̄ docet. j. Pet. iiij. Si q̄s loquit q̄si ſmones dei. supple loquat. Eph. iiij. Omnis ſmo malus ex ore vestro nō ꝓcedat. ſ si q̄s bonus est ad edificatōez. Cōtra hoc faciūt illi q loquūtur verba scurrilia q nociua. Et talia ꝟba turpia ostēdūt hominē esse puersum ab intra. quia sicut porcus cognoscitur in lingua vtrum mundus sit vel immūdus. sic homo in ploratione verboꝝ. Hieronymus. In verborum pondere ꝓbatio consistit vite humane. Matb. xij. Ex abundantia cordis os loquit. Unde si homo habet bonum q castum cor. tunc loquit verba bona q casta. Sicut patet in bonis q deuotis hoīb⁹ qui sepius nominant Jesum q Mariam q alia verba salutifera. Sed immundi q luxuriosi delectantur loqui verba impudica. In hoc ostendunt se habere corda impudica. siue sint viri. siue mulieres. siue virgines. Unde Crisosto. sup Matb. Quale cor habet vnusquisq̄. talia verba loquit q opa facit. Unde Ysido. Qualis sermo ostendit. talis q animus comꝓbat. Unde alique mulieres que volunt esse multum honeste cū talia scurrilia verba ꝓferūt q corrigunt. tunc excusant se q non denotēt talia corde. quod est falsum. qz xp̄s dic̄ vt habet Mathei. xij. Ex abundantia cordis os loquit. Et si tales essent mulieres honeste q caste. q haberent corda pudica. nullo modo talia verba ꝓferrent. Unde Arestotiles. iiij. Eth. Qualiscunq̄ est vnusquisq̄ taliter dicit. taliter operat. q talis viuit. Et insup q talia luxuriosa verba inficiūt audientes. Grego. sup Ezech. Sicut malus aer assiduo flatu inficit corpus. sic q̄ uersa locutio assidue audita infirmātium inficit animam. Et si ille malus reputat q̄ inficit corpus ꝓximi q homicida estimatur. quid tunc ille q aſam ꝓximi inficit que dignior q nobilior est q̄ mille corpora. Unde Aug⁹. Malus est damnum in amissione vnius anime q̄ mille corpoꝝ. ¶ Unde sciendum q tres sunt ꝓuincie. q quelibet habet suam ꝓpriā loquelā q specialē ꝓ quā seipm vnusquisq̄ pōt cognoscere ad quā ꝓuinciā ptineat. Prima est ꝓuincia celestis. q loq̄la istius ꝓuincie ē deū laudare q ei regrati. vñ Psal. Bti q ha. in do. tua do. in se. se. laudabunt te. Isa. lj. Gratiarū actio q vox laudis. supple inuenit in ea. Ergo qui deifica verba loquunt q libēter orāt. q deo regratiant de bñficijs suis. ostendunt se ptinere ad celestem ꝓuinciā. Mā hic discūt in terris quō debeant deum laudare in celis. Beri. Discamus in terris quas facturi simus laudes in celis. Nihil ita cut alacritas laudantium deū. Secunda est ꝓuincia terrestris. q ista hz linguā specialem. s. loq̄ de mūdanis rebus. Joh. iij. Qui de terra est de terra loq̄tur. Itē. j. Joh. iiij. Ipsi de mūdo sunt. ideo de mūdo loquunt. Uñ ꝓz q multi oñdūt se esse filios huius seculi q frequēter loquunt de mūdanis rebus. Hoc ꝓz. qz vbicūq̄ hoies sunt tā simul ꝓgregati vt frequēter nō loquunt nisi de rebus mūdanis. Tercia est ꝓuincia infernal. q loq̄la illius ꝓuincie est iurare. maledicere. blasphemare. Dam damnati ꝓ multitudine doloꝝ q penaꝝ blasphemāt deū. Unde Apoc. xvj. Blasphemauerūt deum celi ꝓ doloribus. Isa. viij. Cum csurierit trascet q maledicet regi suo q deo suo. Uñ ꝓz q blasphemi q maledici addiscūt hic in terris loq̄la quā habituri sunt in inferno. q ostendunt se esse filios inferni. Uñ dictū est Petro ap̄lo. Mā q loquela tua manifestū te facit. Sic possum dicere vnicuiq̄ homini q sua ꝓpria loquela manifestū eū facit ad quā ꝓuinciā ptineat. Attēdere ergo diligēter debet in verbis q̄libet xp̄ianus q̄d loquat. s. q̄ hoc sit bonum q licitum. Uñ Isi. de sum. bo. Malū sermones in ore xp̄iani esse nō debēt. ¶ Secūdo attēdere dz homo q̄ loquit cū quo loquat. Uñ Grego. Obsecro vt discas q̄liter vnūquēq̄ alloq̄ debeas. nā si loquaris cū stulto. tūc tu non debes facere multa verba. Eccl. xxij. Cū stulto nō multū loq̄ris. Est enī signū stulticie q̄n sapiēs cum stulto multum loquit. Eccl. xxij. Cum dormiente loquit qui enarrat stulto ba ꝓudētie nisi ea dixeris que versant in corde suo. Item si cum homine iracundo q litigioso loqueris. tunc verba mollia q non dura sunt ei dicenda. Unde Salomon. Mollis responsio frangit iram. durus sermo suscitat furorem. Augustinus. Ut omagis ignis ligna suscipit semp in maiorem flammam erigitur. Item malus homo quātomagis rancorem audierit semp in maiorem maliciam excitatur. Ergo nihil melius est q̄ tacere q victoriam illis verbosis dare. nisi esset contra famā ꝓpriam. tunc crudelis esset qui negligeret suam ꝓpriam famam. Sed in aliis cōmunibus est signū ꝓudentie dare victoriam verbosis. Unde Catho. Contra verbosos noli contendere verbis. Item si cum homine sene. tunc loquendo

dum est reuerenter. quia senes honorādi sunt ꝓpter senīū. Ūñ apls. Senes obsecro honorare vt patres. Nam senes faciliter ꝓuocant ad iram. ⁊ difficulter reuocant. Itē si cū homie sapiēte. tūc pauca ⁊ bre-uia verba sunt dicēda. Ūñ iscriptū est. Sapiēti pau-ca verba sufficiūt. ¶ Tercio attēdere debet ho-mo qui loquit qñ loquit. Ūñ Salomō. Est tempus tacēdi. ⁊ est tps loquēdi. Ūñ Hugo de disciplia mo-na. Est em tps qñ nihil est dicendū. ⁊ est tps qñ aliq̄d est dicendū. Nullum vo tps est qñ dicenda sunt omia. Unde Albertrādus de mensura loquendi ⁊ ta-cendi dicit. Magna em res est vocis ⁊ silentij tem-peramentum. Seneca. Serua itaq̄ silentium donec loq̄ tibi fuit necessariū. ⁊ nō solū in dicendo alijs tē-pus expectandum est. ꝫ etiam in rūdēdo. Ūñ Salo-mon. Qui ꝑus rñdet ꝯ audiat stultum se esse demō-strat ⁊ ꝑfusione dignū. Ūñ etiam sciendum q̄ q̄ ori-fuo discretiōis custodiam nō apponit est velut ciui-tas absq̄ muro. Prouerbioꝝ. xxv. Sicut vrbs patēs ⁊ absq̄ muroꝝ ambitu. ita homo qui in loquēdo nō potest cohibere spm̄ suum. In ꝓiculo em est ciuitas illa cuius porta sp est apta tēpe guerre. ⁊ in terra inī-micoꝝ sita. tales sunt illi apud q̄s nullū est silentiuz q̄ ⁊ nullū secretū celare ⁊ abscōdere pñt. Quicq̄d au-dierint vel viderint in publicum referūt. Item est si-cut nauis sine gubernaculo q̄ vadit nō quo vult. ꝫ q̄ vētus ducit. Itē est sicut domus sine ostio vbi vnus-q̄q̄ intrare ⁊ exire potest. ⁊ vbi intrāt canes ⁊ porci Ūñ sicut ad portā domus vel castri maior custodia ponēda est. qz q̄ habet portam ō facili habebit castꝝ sic q̄libet debet ponere custodiā ori suo ⁊ dicere cuz Psal. Pone dñe custo. ori meo. Quarto debet at-tēdere q̄ loquit quō loquat. s. prudēter ⁊ honeste. vt possit dicere cū Psal. Os meū loquet sap̄. Nā dicē-da sunt vba simplicia ⁊ leta ⁊ honesta sine cachinis ⁊ clamore. Itē verba dulcia ⁊ rōnabilia sunt ꝓferē-da. Eccl. vj. Dulce verbum multiplicat amicos ⁊ mi-tigat inimicos. Nam facundia dulcis excitat ⁊ nu-trit amorē ꝓximi. ¶ Quantū ad scōaz ptē hu-ius sm̄onis dicendū q̄ cū q̄s ista q̄tuoꝝ tā ꝑdicta bz in verbis. tūc dz seq̄ dūm nr̄m Jesum xp̄m in ꝓferē-do vba sua sic ipe xps vba sua ꝓtulit. Gregoꝝ. Vis xp̄i actio nr̄a est instructio. sic etiā intelligit ꝺ verbis xp̄i sic de actōibus eius. Ūñ Aug⁹. in li. ō vera relī-gione. Tota vita xp̄i in terris q̄ p hoiem gessit disci-plina moꝝ fuit. Ergo q̄libet xp̄ianus debet seq̄ xp̄m in verbis ⁊ in moribus. Aug⁹. in libro de vita xp̄ia-na. Xp̄iani nomen ille frustra sortit q̄ xp̄m minime imitat. Ūñ etiā Cypianus de. xij. abusionibus. Xp̄ia-nus nemo recte dī nisi q̄ xp̄o moribus coequat. Sz dicetes. q̄d tenuit xps in vbis in q̄ eū imitari debeo. Rñdet q̄ xps tria tenuit in suis vbis in q̄bus eū q̄-libet xp̄ianus imitari debet. qz ipe est magr nr̄ q̄ nos docet verbis ⁊ exēplis. Primo em xps tenuit vert-tatē in vbis. in huius signū ipe dixit. vt hī Joh. xiij Ego sum via veritas ⁊ vita. Jn q̄ imitādus est. Unde Albertrādus de mensura loquēdi. Sup omnia vert-tas est colenda que sola deo homines ꝓximos facit. Ūñ veraz in verbis diligit a deo ⁊ homibus. Psal. Ecce em veritatē dilexisti. Et ecōuerso mēdax odit a deo ⁊ homibus. Qz em ab homibus odit ostendit Salomō dicēs. Potius diligēdus ē fur ꝯ assiduus in mēdacio. Qz etiā odit a deo q̄ mentit fraudulēter ⁊ deceptorie. oñdit Psal. dicēs. Perdes oñes q̄ lo-quunt mendaciū. s. in nocumentū ꝓximi. Nec im-merito odit a deo. qz mendacium est pcm̄ dyabolicum. Joh. viij. Ipe mendax est ⁊ pater eius. s. mendacij. qz ipe ꝓmum mendaciū adinuenit. qz ꝓmos parētes nr̄os decepit dicēs. Neq̄q̄ moriemi ⁊c. Ūñ mēdax habet linguam dyabolicam in ore suo. Prouerb. xij. Abominatio est deo labia mēdacia. Itē hō mendax est silis false monete. Ergo ꝯtū ꝑualet florenus bo-nus floreno falso. tm̄ ꝑualet hō verus homi falso ⁊ mendaci. De mendacio q̄ñ sit mortale vel veniale q̄-re supra sermōe. cxxxiij. L. ¶ Secūdo xps habu-it vtilitatē in suis vbis. qz nunq̄ aliq̄d verbum inu-tile ꝓtulit. In quo etiā q̄libet xp̄ianus eum imitari dz. Nō em sufficit veritatē hīe in vbis nisi etiam ibi sit vtilitas. Ūñ Bern̄. in lib. ō formula honeste vite. Sermo tuus nō sit inanis. ꝫ aut ꝓsolet. aut doceat. aut ꝓcipiat. aut moneat. Deus em vult vt vtiliter ex ꝓmamus verba nr̄a. In signū huius anteq̄ verbum ꝓducit in lucē sex habet ptrāsire. Primo em incipit in pulmone. Secūdo puenit ad cor. Tercio ptransit guttur. Quarto linguam. Quinto dentes. Sexto la-bia. ⁊ sic tūc exꝓmit. Ex his patet q̄ q̄libet debet se moderare a verbis inutilibus ⁊ iocosis. ⁊ exēplo xp̄i verba vtilia ꝓferre. ¶ Circa qō q̄rit an homo in vbis iocosis possit peccare mortalit. Rñdet q̄ sic ⁊ hoc q̄tuoꝝ modis. Primo cum q̄s ꝓfert in loco vba mala ⁊ scādalosa q̄ sunt ꝯ honorem dei ⁊ in scan-dalū ꝓximi. sic isti q̄ ꝓferūt vba iocosa cū intentōe ꝓuocādi audientē ad irā. vt illi faciūt q̄ hoies senes ⁊ passionatos ꝓuocāt ad iracundiam ⁊ ad blasphe-miam. Et tales sic ꝓuocātes ꝓximos rei erūt oium peccatoꝝ q̄ cōmittūt ꝓuocati vel in verbis vel in fa-ctis. qz regula est iuris. Qui occasionem dat damnt. dānū fecisse videt. Et xps dic in euāg. vt hī Matb. v. Omnis q̄ irascit fratri suo reus erit iudicio. q̄bus tūc ille reus erit q̄ ꝓximum sciēter ad iracundiā ꝓ-uocat. Secūdo cū quis loquit verba iocosa causa alliciēdi ad malū actū. Verbi gra. Si q̄s loquit ver-bum iocosum ea intentōe vt aliquā psonā ad actū il licitū alliciat. tūc tale verbum iocosum erit sibi pcm̄ mortale ꝓter malam intentionem. Unde deus iudi cat verba ꝑm intentionem. ꝑ. xxv. q. v. humane. Tercio ꝓter delectatōez. qz posset q̄s tātā de-lectatōez hīe in verbis iocosis q̄ in hoc deum grauī ter offenderet. Aug⁹. Nullū pcm̄ ē adeo veniale q̄ nō fiat mortale si placet. Et ꝯto q̄s maiorē delecta-tionem habet in altq̄ peccato. tāto maiorem penam sustinebit ꝑ illo. Apoc. xviij. Quantū in deliciis fu-it tātū date illi tormētū. ergo q̄ñ in aliq̄ pctō q̄ ve-niale esset q̄s habuisset excessiuam delectatiōez. tunc oino ꝓfiteri deberet ꝓpter securitatem. Ūñ reprehē-sibile est hīe nimiā cōplacentiā in risibus iocis. ⁊ vbis iocosis. nisi talia fierēt causa recreatōis ⁊ mode-rate. Ureste. vij. Etb. Nō sp indiget q̄dā delectatiōe q̄si q̄dā recreatōe ꝓter multos labores q̄ sibi occur-runt. Quarto cum q̄s iurando iocose sciēter men-tit. qz talis ꝑm sanctū Thom. ij. ij. q. xcviij. non excu-sat a mortali peccato qui iocose peierat. quia nō eui-tat diuinā irreuerentiam. imo ꝯtum ad aliquid magis auget. Ex his tā dictis ptz q̄ debemus exemplo

xpi seruare veritatē ⁊ vtilitatem in verbis nostris. ℟ Tercio xps habuit moderantiā in verbis suis Sic ⁊ nos. qz duo iā p̄dicta nō sufficerēt. s. veritas ⁊ vtilitas. nisi etiā ibi esset moderantia. Eccl̄i. xxj. Verba sapientis statera ponderabunt. Unde sicut diues numerat suos denarios anteq̄ eos expendit ⁊ a se alijs tribuit. sic ⁊ nos p̄derare debemus verba anteq̄ pferamus. Unde p̄meditate loqui bene conuenit sapienti. Eccl̄i. xxxij. Adolescens loquere vix in causa tua cum necesse fuerit. ⁊ cuz bis interrogatus fueris. habeat caput tuum rīsum. Nam qui multis vtit verbis nunq̄ puenit ad verā pfectiōez. Jaco. j. Qui se putat religiosum esse ⁊ nō refrenat linguā suam huius vana est religio. Ūñ Greg. in moral. Multiloqo q̄sq̄ suiēs rectitudinem iusticie tenere nō potest. Juxta illud Psal. Vir linguosus nō diriget in terra ⁊c. Ex his iā dictis pz q̄ libet xpianus exemplo xpi dz illa tria in verbis suis hīe. s. veritatē. vtilitatē. ⁊ moderātiā. ¶ Dz ēt̄ ad terciā ptem huius p̄mōis sciendū q̄ septē debēt nos inducere ad silentiū vt libenter taceamus ⁊ pauca vba loq̄mur. Primū est q̄ moderātia in vbis est p̄cipalis vtus. Ūñ Catho. Virtutē p̄mā puto cōpescere linguam. Proximus ille deo q̄ scit rōne tacere. Sic ecōuerso. magnū dedecus est nō cōpescere ⁊ moderare linguā

Secundū est q̄ natura ꝓpria nos inducit ad moderātiā vboz. ex eo q̄ libet homo naturalit hz vnū os ad loquendū. ⁊ duas aures ad audiēduz. in signū q̄ debet esse moderatus in verbis. Ūñ Jaco. j. Sit omis homo velox ad audiēdū. tardus aūt ad loq̄ndū. Dz econtra fac̄ ille q̄ cum vno ore tot ꝓfert verba q̄ alij habētes duas aures habēt tediū audire. ⁊ si ille haberet duo ora. tunc tot vba ꝓferret q̄ alij vix vel nullo mō sustinere possent. Ergo multiloqo fuiēs facit ꝫ ꝓpriam naturam q̄ inducit eū ad taciturnitatez ⁊ ad vboz moderātiā. Terciū est q̄ q̄ paucis vtit vbis custodit aiaz suam. Prouerb. Qui custodit os suum ⁊ linguā suā custodit ab angustijs aiaz suam. ⁊ ecōuerso. Qui multis vtit verbis ledit animā suam. Ūñ Ambro. li. de officijs. ¶Plures vidi loquendo incidisse pctm̄. vix aūt quēq̄ tacendo. Unde Catho. Mā tacuisse nulli nocet. nocet esse locutum. Ūñ etiā Ambro. sup Psal. Ibi ītmaculati. Valde difficile est q̄ q̄ multa loquit nō mentiat. Quartū. qz loq̄citas est signum stulticie. Salomō. Multas curas sequunt somnia. ⁊ in multis p̄monibus inuenit stulticia. Sic ecōuerso taciturnitas est signū sapie. Seneca. Taciturnitas hoi stulto. p sapia reputat. Ergo q̄ cūq̄ vtit multis vbis in illo nō est fundamentū vere sapie in q̄ vnusquisq̄ altez pōt cognoscere an sit verus sapiēs. aut nō. Eccl̄s. x. Stultus multiplicat vba. Ysiō. in syno. Multū loq̄ stulticia est. ⁊ vox insipiētis in multiplicatiōe p̄monis. Quintū est. qz silentiū ē materia pacis. Ergo religiosi cōiter ad silētiū sunt restricti. ⁊ hoc ꝓpt bonū pacis. qz ex loq̄cita te generāt lites ⁊ discordie. Ūñ Catho. Lis minimis vbis interdū maxia crescit. Ergo q̄cūq̄ diligit pacē in se ⁊ in alijs dz refrenare linguā. Et vbicūq̄ ē pax ⁊ charitas. ibi est deus. Ūñ Psal. In pace fa. est locus eius. ⁊ vbi est discordia. ibi est dyabolus. Sextum qō dz nos iducere ad silentiū ⁊ ad moderātiā vboz est exemplū xpi q̄ ante Pylatum ⁊ Herodem tacuit Ūñ Isa. liij. Sicut ouis ad occisionem ducet ⁊ quasi agnus coram tondēte se obmutescet ⁊ nō aperiet os suum. In hoc dat xps nobis exemplū taciturnitat ⁊ silētij. Septimū est q̄ de omni verbo ocioso rēd dituri sumus xpo rōnez in die iudicij. vt habet Matthei. xij. vbi xps dic̄. q̄ de omni verbo ocioso qō locuti fuerint hoies reddēt rōnem. ¶ Dz dicere. q̄d est verbum ociosum. Hoc oñdit Grego. in li. moral. dicēs. Otiosum q̄ppe verbum est qō aut rōne iuste necessitatis. aut intentiōe pie vtilitatis caret. Ūñ Piero. in ser. Verbū ociosuz est qō sine vtilitate audiētis vel loquētis ꝓfert. Idez. Quicq̄d nō edificat audiētes in piculū vertit loquētū. Mō si fin dictus xpi erimus reddituri rōnē de verbo ocioso. q̄d tunc de multiloqo ⁊ de his vbis nociuis ⁊ scādalosis. vñ Greg. Si rō de p̄mone ocioso exigit. pēsandū valde est q̄ pēa multiloquū sequat. in q̄ etiā p̄ supbie vba peccat. Exemplū q̄ libēter loq̄ debemus de bonis ⁊ licitis. q̄re añ ser. xcviij. ℣.

Sermo. cxl.

De opibus.

Operari me optet ope

ra eius q̄ misit me donec dies ē. Venit nox qñ nemo pōt operari. Joh. ix. Sciēdū q̄ in vbis p̄missis xps nos admonet ad faciēdū bōa opa. Pro q̄ sciēdū q̄ hoies q̄tuor modis dānant cū bonis opibus. ex q̄bus modis nos intelligere debem⁹ q̄lit opa nr̄a bōa facere debeamus vt p ea saluemur. Et ad hāc opatiōez xps nos admonet in vbis p̄missis dicēs. Operari me optet ⁊c. ¶ Ūñ sciēdum q̄ opa nr̄a bona q̄tuor modis maculant vt non possint esse deo grata ⁊ accepta ⁊ nobis meritoria ad vitam eternā. ℔ cum ipsis dānamur si sic moriamur. Primo dico q̄ cum nr̄is bonis opibus dānamur cum ea remittimus. i. facimus ea cū tedio. nausea. ⁊ negligētia. ⁊ ex quadam ꝓsuetudine ⁊ non charitate. Unde Prouer. x. Egestatē opata est manus remissa. Item Prouerbio. xvij. Qui mollis ⁊ dissolutus est in opere suo frater est sua opa dissipantis. Nam materia mollis cito dissoluit. sic opus mollitū ⁊ tepidoz cito deficit ⁊ parum ꝓficit. Isa. j. Erit opus vestr̄m sicut scintilla cito deficiens. Mā sicut ignis male accensus cito deficit ⁊ extinguit. sic ⁊ opus factum cum tedio ⁊ negligentia ⁊ nausea dissoluit. Qz autem tepeditas ⁊ negligentia in bonis operibus displicet deo. Hoc ꝓbat Apoc̄. iij. vbi xps dic̄. Scio opa tua quia neq̄ frigidus es. neq̄ calidus. vtinam frigidus esses aut calidus. ℔ quia tepidus es. ⁊ nec frigidus. neq̄ calidus. incipiam te euomere de ore meo. Glo. Euomere. i. de consortio beatoz segregare. Calidus est qui feruens est in bonis opibus. Frigidus qui simpliciter desistit a bonis opibus. Tepidus qui medio mō se habet. Glo. interlinia. Maioz spes est de frigidis q̄z de tepidis. Ho est. quia tepidi quandam securitatem recipiūt. eo q̄ aliquid boni agunt. ⁊ ideo non se corrigūt. Dz frigidi se esse peccatores cognoscunt. ⁊ q̄ non agunt bona. ideo citius cōuertunt. Tepidus euomit q̄n in deteriora p̄cipitat ⁊ impenitens moritur. ⁊ a consortio sanctoz sepat. ¶ Circa hoc queritur vtr tedium boni sit mortale pctm̄. Pro quo sciendum q̄ sm Hermā. de Scbildtz tedium boni potest

ꝑsiderari tripl'r. Uno mō ꝑut est motus naturalis ex lassitudine cōꝛpis post exercitium spūale ꝓuenit eius. z sic nō est pctm. Secūdo mō ꝓut est motus appetitus sensitiui ꝓtristati de opere spūali laboriosō. z sic pōt esse pctm venīale. Quis etiā ille appetitus sit deliberatus. qz ꝓsensus in venīale nō ē nisi venia ꝓtercā dimittere nolo. z sic soluz est venīale. Tercio mō cū ḃ tediū redūdat in omissionē illoꝛ q̄ sunt necessaria saluti ad q̄ hō necessario tenet. z sic ē mortalle. Verbi gr̄a. Sic nō audire missaz in die dñica. vel ꝓuiaz iniuctā nō cōplere. Cū aūt tediū redūdat in cōsensuz rōnis vel uolūtatis bonū diuinū nō amātz vl cū fastidio recogitātis. sic ē pctm mortale. Cū ex eo q̄ rō z uolūtas cū tristicia ferunt in bonū de q̄ gaudēdū esset qđ directe ꝓtrariatur charitati. Cū etiā qz tale tediū redūdat in omissionē eoꝛ q̄ necessaria sunt saluti. s. diligere veꝛ bonū. z declinare a malo. Si aūt tediū illud ex omissiōe boni z difficultate aggredien di bonū ducit in desperatōez. tūc iam accedit ad peccatū in spūm sctm. z sic tediū ita crescit q̄ etiam ducit in tediū vite intm̄ q̄ iniiciat sibi manus. tūc tā silis ex tedio z accidia nisi ei resistat. Uñ etiā de negligē tibus dic̄ dñs p Hiere. ꝓphetā. Maledictus hō q̄ facit opus dei negl'. ¶ Ut aūt opus nr̄m sit ōo acceptū ꝺz fieri cū diligētia z cū hylaritate z cuz bona uolūtate. Primo cū diligētia. ij. Paral. xix. Cuz diligētis oia facite. vñ diligētia in oculis dei plus placet q̄ opus. Sz qđ ē dī ligētia in opibus bonis. Rñ. nō est aliō nisi intēta deuotio. z ḃ facimus cū mētē nr̄az infigimus in illō q̄ agimus oēz euaginatiōnē mētis ꝑm posse restringētes. z hec diligētia multū placet deo. sic̄ eius oppositum multum displicet. vñ q̄ aīa ē in coꝛpe. ḃ est deuotio in bono ope. ꝯ coꝛpus sine aīa nihil ē vñ Aresto. j. ō aīa. Egrediēte aīa de coꝛpe. coꝛpus marcescit z expirat. sic bonū opus sine diligētia coꝛā deo nihil ē. Secūdo cū hylaritate. ij. Coꝛ. ix. Hylarē datoꝛē diligit ōs. Hiero. Hallez psalmū unum cum deuotōe z hylaritate mētis decātare ꝯ totum psalteriū cum fastidio z accidia. Terciō cū bona uolūtate sic q̄ libēter plus vellet facere. z sic ōs plus inspicit coꝛ ꝯ opus. Grego. Coꝛ z non ſubaz pēſat deus. nec ꝓsideraꝛ integꝛitaz eius sacrificio ꝯ ex ḡto offerat. Uñ q̄ ds libēter plus vellet dare vel facere z nō pōt. tūc sufficit deo volūtas etiam ꝯ tuncūꝯ sit opus paruū vel donū. Greg. Regnū dei tm̄ valet ꝯtū habes. valuit nāqꝫ Petro z Andree regnū celoꝝ rethe. Zacheo mediā ptē subē sue. valuit vidue duo mīnuta. valet etiā calicem aq̄ frigide. imo etiā bonā uolūtatē. vñ Aug⁹. Coꝛonat ōs volūtatez vbi nō inuenit facultatez. Bern̄. Bona voluntas in aīo ē origo oiuz bonoꝝ z mr̄ oiuz ꝓtutū. quā q̄ hz secūm hz q̄cūd ei ad bñ viuēdū opus est. Secūdo damnatur cū bonis opibus si ea vēdimus. z ḃ fit cū ꝓ lucro tpali vel ꝓ honoꝛe ꝓsequendo ea facim⁹ coꝛā hoib⁹ sic̄ ille phariseus q̄ bonū opus fec̄ qñ in hebdā duos dies ieiunauit. z decimas ō bonis suis dedit q̄ tñ dānatus est. qz laudē humanū q̄siuit. z se de bonis opibus inanit̄ iactauit dicēs. Deus gr̄as ago ti. qz nō sū sic̄ cē. vt hz Luc. xviij. qđ nob ꝙpianis dñs ꝓhibet Matth. vj. dicēs. Attēdite ne iust. ve. fa. co. ho. vt vi. ab eis. alioq̄n mer. nō ha. a. pa. ve. q̄ in ce. est. ¶ Uñ q̄rit vtꝝ sit pctm̄ mortale cū ds laudē hūanā in bonis opib⁹ q̄rit. Rñ. q̄ sic. qñ honoꝝ vel lucꝝ qđ q̄rit ꝓponit ōo z ꝓpter salutē. Hā in oībus opibus bonis ꝑncipalit debem⁹ q̄rere honoꝛē dei. Apo. j. Ego sum alpha z o. pn. z fi. Et deinde salutē aīe nr̄e. Uñ Greg. Nullus ideo seminat vt ḃ. vel laudis. vel muneris mercedez recipiat. ekna ꝓculdubio mercede sepuat. Maximus in ser. Nō possimus simul ꝓuno z eodē ope fauoꝛē mūdi expetere. z pmiū celestis glie inde acq̄rere. Uñ sciendū q̄ opa nr̄a vt sint deo accepta z nob meritoꝛia debēt fieri in recta sinceritat̄ intētōe. Est aūt recta z sincera intētio vt singula nr̄a bōa opa nō ad placēdū hoibus. ꝯ ad placēdū deo fiant. z qz ōs nobilissimus ē finis. ideo qñ opi nr̄o talis finis p intētōez rectā ponit erit nobile supza modū. Ambro. Intētio opi tuo nomē ponit. Grego. in moral. Nē bonū qđ agimus p intētōez sp ad celestia leuemus. vt videlz q̄ramus honoꝛē dei z salutē ꝓpriā. Hiero. Quicqđ agis ꝙ eterna mercede age. z nihil studeas ꝓpter humanā laudē vel opinionē humanā. ꝯ ꝓpt̄ vitā eternā. ¶ Sz diceres an liceat deo seruire ꝓpter regnū celoꝝ. z pctā vitare ꝓpt̄ penā inferni. Rñ. q̄ nō lz. Hā q̄ solū ꝓpter regnū celoꝝ bōa opa t̄ nunq̄ illuc ꝓueniat. z q̄ solū ꝓpter penam inferni nō peccat vel peccare dimittit. illuc post hāc vitā ꝓueniet. Et rō ē. qz q̄cūd nō fit ex charitate siue in bono facīēdo. siue in malo omittēdo. nō ē ōo acceptū nec hoi meritoꝛiū. Uñ apls. j. Coꝛ. xiij. Si distribuero oēs facultates meas in cibos pauperum charitatē aūt nō habuero nihil mihi ꝓdest. z si tradidero coꝛpus meū ita vt ardeā. charitatē aūt nō habuero ni. mi. ꝓdest. vñ de ḃ Bern̄. dic̄. Charitas est bonuz cū q̄ nec opus minimū despicit. sine q̄ nec maximum acceptat. vñ hō ꝺz deo seruire z bona opa sua facere ꝑncipalit ex charitate q̄ diligere tenet deum. sil'r z mala dimittere ꝑncipalit ꝓpter deū. hīe z spez q̄ ōs dabit sibi regnū celoꝝ si ei ex caritate fuerit z insup liberabit eū a penis inferni vbi peccatoꝛes ēnaliter cum demonibus punient. vñ ꝑncipale motiuum ꝺz esse charitas. vñ apls. Oia opa vr̄a in charitate fiāt. z hoc est signū q̄ opus i charitate fit qñ ds ꝑncipalit in opibus suis q̄rit honoꝛē dei z salutē ꝓpriam. ¶ Tercio dānamur cū bonis opibus si ea in pctis mortalibus facimus. s. in ſupbia. luxuria. inuidia. z sic de aliis. Leuit. xxij. Si maculā habuerit nō erit acceptū deo. Isa. j. Nō accipio a vo�⁹ sacrificium. qz manus vr̄e plene sunt sanguine. Hā sic̄ mors coꝛpis ꝓuat hoiem vsu membꝛoꝝ. s. q̄ non pōt ābulare. nec stare. nec audire. nec videre. ꝛc. sic z peccatum mortale ꝓuat hoiez vsu membꝛoꝝ quo ad opa meritoꝛia sic q̄ nihil merēt cū bonis opibus suis qđ sit meritoꝛiū vite ēne. sic̄ nec aial bꝛutuz. Uñ Psal. Nō cū in ho. eēt nō itel. cō. ē tu. insi. z silis fa. est ill'. Ergo sic̄ tumentum quod ꝓtinue laborat z nihil mereꝛ nisi pabulum suum tempale. sic z hō existens in pctō mortali solum mereꝛ tpalem remunerātōez cuz suis bonis opibus. ¶ Sed querit quis sit in pctō mortali. Rñ. q̄ ille qui fec̄ peccatum mortale. z adhuc nō est vere ꝓtritus. vel q̄ hz ꝓpositum adhuc peccādi mortalit'. ꝯ qñ ds est ꝓtritus etiam si adhuc nō est ꝓfessus. ꝯ hz ꝓpositum ꝓfitendi z satisfacien-

dl. ⁊ tunc amplius nō est peccator mortalis. Ezeb. xviij. In q̄cūq; hora pctōr inge. ⁊c. Cassio. Dūs nescit differre qō quē compūcto corde sibi sēserit supplicare. Uñ q̄cūd talis ꝓtritus boni opis fecerit deo acceptum est ⁊ ei meritoziū ad vitam eternam. Uñ si volumus q̄ opa nostra sint nobis meritoria ⁊ accepta deo. debemus ea facere in vera ꝓtritōe ⁊ gr̄a. Hā opa bona erūt ex opantis bonitate. Luc. vj. Bonus homo de bono thezauro cordis sui ꝓfert bonū. Idē Arbor bona ꝓfert bo. fructus. Aug⁹. Nihil est bonū nisi ex te bono. Grego. Inc̄ptū em̄ boni sumus coram deo intm̄ bona erūt opa nostra apud deū. Sz q̄ bona ꝓuenīāt ex bonis opibus q̄ in pctō mortali fiūt. ꝛre añ ser. xcij. L. vbi dī q̄ septem bōa inde ꝓueniūt

Quarto damnamur cum bonis opibus. si ea añ finē vite nr̄e dimittimus. j. Parāl. xxviij. Firmabo regnuz tuum si pseueraueris facere p̄cepta mea. Ezech. xviij. Si auerterit se iustus a iusticia sua ⁊ fecerit iniq̄tatē nūq̄d viuet. oēs iusticie eius q̄s se. nō recor. Ex q̄bus verbis hī q̄ si q̄s fac̄ bona opa ⁊ nō pseuerauerit in illis cum eiusdem bonis opibus damnabit. Uñ Greg. j. moral. Incassum bonū agit si añ vite terminū deserat. vñ opari debemus pseueranter bona opa si volumus hīe p̄miū. Berñ. Tolle pseuerātiam. nec obsequiū mercedē hz. Isi. de sum. bono. Tūc deo placet nostra ꝓuersatio q̄n bonū q̄ inchoamus pseuerātī fine cōplemus. Imno perseuerātia fac̄ ardua leuia. Uñ vsus. Omnibus in rebus grauis est inceptio ꝑma. Q̄z añ pseuerātia ⁊ asuetudo faciunt ardua leuia. ptz p Arestot. q̄ dic̄. Multa naturaliter nō sunt delectabilia. cum asuefacta fuerint delectabilia erūt. Uñ etiā Boet. de ꝓsolat. phie. Duricia cuiuslibet operis assiduitate p̄mollit. Oñ pz q̄ debemus deo seruire in arduis ⁊ perseuerare in eisdez vt ex his cognoscat̄ seriosa intētio nostra ad deum. Hā omnes sancti q̄ deo placere voluerūt exercitia ardua elegerūt. q̄z sciuerūt x̄pm sic p̄cepisse. Uñ Berñ. sup cātica. Xps q̄ nō fallit̄ elegit qō carni molestius est. Id ergo vtilius. istud etiā magis eligēduz est. ⁊ q̄s q̄s aliud docet vel suadet ab eo tanq̄ a seductore cauendum est. Uñ x̄ps de se dic̄ in euangel'. vt habet Luc. xxij. Ego dispono vobis sic̄ disposuit mihi pat̄ meus regnum ⁊c. q. d. sic̄ pat̄ disposuit mihi q̄ nisi per aspa redirem in celum vnde exiui. sic ⁊ ego dispono vobis vt sequami vestigia mea. j. Pet. ij. Xp̄us passus est ꝑ nobis vob relinquēs exemplu vt sequami vestigia eius. Apl's. Qui x̄pi sūt carnē suā crucifixerūt cū vicijs ⁊ ꝓcupiscētijs. Act. xiij. Per mltas tribulatōes opt̄z nos intra. reg. dei. Pro q̄ sciendū q̄ si temp̄m nō castigas. tūc deus omp̄s te castigabit si es de numero elector. ij. Paral. x. Ego malus pondus apponā. Nulli em̄ elector̄ h parcit. Heb. xij. Flagellat omnem filium quem recipit. Orige. sup Osee. iiij Qui diligit̄ a deo corripit̄. q̄ autez nō diligit̄ in pctis suis dimittit̄. Grego. in moral. Si exceptus fueris a passione flagellor̄. eris ⁊ exceptus a numero filiorū. Apoc̄. Ego q̄s amo arg. ⁊ cast. Uñ sciendum q̄ pseuerare debemus nō solū in leuibus. ꝫ etiā in arduis fact̄. s. vigilādo. castigādo. ieunādo. ⁊c. Berñ. Nonam vitaz puto mala pati ⁊ bona facere. ⁊ sic vsq; ad mortē pseuerare. Isi. ō sum. bo. Salus incipiētibus p̄mittit̄. p̄miū pseuerātibus dat̄. Crisо. sup Matb. Nō icepisse. ꝫ ꝓfecisse ꝓtutis ē. vñ x̄ps dic̄ Matb. x. Qui aūt pseuerauerit vsq; in finē. h̄ sal. erit. Ex iam dictis pz quomō hō cuz bonis opibus dānari pōt. ⁊ quomō q̄s opera sua facere debeat vt sint deo accepta ⁊ sibi meritoria vite eterne. Exempluz habemus q̄ nō sufficit bonam vitam incipe nisi q̄s velit in ea pseuerare. Unde legit̄ in Vitaspatr. q̄ q̄dam adolescens secularis habens p̄iem desiderabat fieri monachus. ⁊ duz multum supplicaret p̄ri suo vt acq̄nuit. ⁊ igressus monasteriū ⁊ factus monachus. cepit deo feruēter seruire in ieiunijs ⁊ orōnibus. Contigit aūt post aliq̄ tēpus eundem frēm supplicari abbati suo dicēs. Rogo te abbas vt dimittas me ire in beremum. Dixit ei abbas. Fili noli h̄ cogitare. Ignoras em̄ tētatōes dyaboli ⁊ ꝓtutias eius. ⁊ si ꝓtigerit te tē plus eum rogare vt eū dimitteret abire. ⁊ abbas cōsensit. Postmoduz dixit abbati suo. Rogo te abbas vt p̄cedas q̄ ostendant mihi heremum. ⁊ misit cuz eo duos frēs q̄ irent cum eo. Ambulantibus autem tribus cum eo p heremum vna die ⁊ altera defecerūt h̄ estu. ⁊ p̄icitēs se in terraz dormierūt. Et ecce aq̄la venit percutiēs eos alis suis. ⁊ euigilātes viderūt aq̄lā. ⁊ dixerūt fratri illi. Ecce angelus dñi surge ⁊ sequere eū. Surgēs valedicēs fribus seq̄bat eas. ⁊ venit vsq; dum staret aq̄la. q̄ mox surgens volauit vsq; ad vnum stadium. ⁊ iterꝫ resedit. Sic̄ seq̄bat frat̄ illa. ⁊ iterꝫ volauit ⁊ sedit nō lōge. Et factū est h̄ p tres horas. Postmodū aūt diuertit se aq̄la ad dexterā p̄tē ⁊ frat̄ ille seq̄bat eā. ⁊ respicies vidit tres arbores palmar̄ ⁊ fontē aq̄. ⁊ spelūcam modicā. ⁊ dixit. Ecce locus quā p̄parauit mihi deus. ⁊ igressus cepit in ea sedere sumēs cibum dactylor̄. ⁊ de fonte aquā bibēs ⁊ fuit ibidē sex annis neminez vidēs. Ecce vna die venit ad eum dyabolus in spē abbatis cuiusdaz seniozis hūs vultum terribilē. Videns aūt frat̄ eū timuit. ⁊ p̄cidēs in orōnē. surrexit. ⁊ dixit ei dyabolus. Nos mus iterꝫ frat. ⁊ surgētes. dixit dyabolus. Quantum tempis habes hic frat. Et rñdit. Habeo annos sex. Et dixit ei demon. Ecce vicinū meū nesciebaz ⁊ non potui cognoscere nisi añ dies q̄tuor q̄ hic habitares ⁊ cogitaui dicēs. Vadā ad hoiem dei istum ⁊ ꝓferā cum eo sup illud qō pōt esse saluti aie nr̄e. Et hoc dico frat̄ q̄ nihil p̄ficimus in cell' nr̄is sedētes. q̄z corpus ⁊ sanguinē x̄pi nō p̄cipimus. ⁊ timeo ne efficiamur externi ab eo si nos ab hoc mysterio elōgauerimus. Sz dico tibi frat. Ecce hinc p tria miliaria sunt mōasteria hūtia p̄bzos eamus illuc omī die dūica. aut post duas hebdomadas. ⁊ accipiamus corpus x̄pi ⁊ sanguinē eius ⁊ reuertamur ad cellas nostras. Placuit autē fratri illi suasio dyabolica. ⁊ veniente dūica die. Ecce dyabolus venit ⁊ dixit ei. Veni eamus q̄z hora ē. ⁊ exeūtes p̄rexerūt ad p̄dictū monasterū in q̄ erāt p̄bzi. ⁊ ingressi in eccl'am misertē se in orōnē. Et exurgēs ab orōne frat̄ ille. respicies nō inuenit illum q̄ eum duxerat ibi. ⁊ dixit. Ubi putas p̄rexit. an ad cōmunē necessitatē p̄rexit. ⁊ cum expectaret diu ⁊ nō veniret. exiit foras ⁊ reqrebat eū. ⁊ cū nō inuenisset dixit ad frēs loci illius introgās eos. Ubi est abbas ille senex q̄ mecuz ecclesiā ingressus est. Et dicūt ei. Neminē vidimus nisi te tm̄. tūc ꝓsiderauit q̄ dem̄ō fuisset. ⁊ dixit. Videte cū qua astu-

tiã dyabolus eiecit me de cella mea. ꝫ tñ nõ multum inde anxior. qz ad bonũ opus veni. Percipiã igitur corpus ⁊ sanguinẽ xpi. ⁊ hoc facto reuertar ad cellã meã. Et celebratis missis in monasterio volẽte reuerti fratre illo ad suã cellã tenuit eũ abbas illius monasterij. di. nisi refeceris nobiscũ nõ te dimittem⁹ reuerti. ⁊ cũ recepisset cibum cũ eis reuersus est in cellam suã. Et iterũ post aliqs dies venit dyabolus in similitudine cuiusdã iuuenis secularis ⁊ incepit eũ inspicere a sũmo capitis vsq; ad pedes di. Est iste aut nõ. Et cepit eũ cõsiderare. Et dixit ei frater. quid me sic respicis. Et ille ait. Puto q; me nõ cognoscas. Ego post tñ tps quõ me posses cognoscere. ego sum vicinus pñis tui ⁊ filius illius. nõne pr tuus sic est dict⁹. ⁊ mater tua tale nomẽ habuit. ⁊ soror tua sic ẽ dicta. ⁊ tu sic vocaris. ⁊ mancipia illa ⁊ illa sic ⁊ sic sunt dicta. Pater vo tua ⁊ soror tua añ tres annos mortue sunt. Pater vo tuus mõ defunctus est ⁊ cõstituit te heredẽ dicẽs. Cui habeo dimittere substantiã meam nisi filio meo viro sancto q; reliqt seculũ et abijt post deũ. ipsi ergo dimittam oia bona mea. Mõ vadant aliq; qui eũ requirãt vt veniẽs distribuat oẽm substãtiam meã et eroget eã pauperibus p aĩa mea ⁊ sua. Et perrexerũt multi querẽtes te ⁊ minime inuenerunt. Ego vo veniẽs ex casu pro q̃dam cã huc cognoui te. Unde nõ facias morã sed veni ⁊ vende oia et fac fm voluntatẽ pñis tui. Rñdit frater ille dicẽs. Non habeo necesse reuerti ad seculũ. tũc dixit ei dyabolus. Si nõ veneris ⁊ deperierit substantia illa tu exinde reddes rationẽ. Quid eñ mali dico tibi q; venias et eroges ea pauperibus ⁊ egenis. sicut bonus dispensator. vt nõ a meretricibus ⁊ malefactoribus ꝓsumat qd pauperibus dimissum est. Aut qd onerosum ẽ tibi vt venias ⁊ facias elemosynas fm voluntatẽ pñis tui pro aĩa tua ⁊ sua ⁊ hoc facto reuertaris ad cellam tuã. Qui multa suadens fratrẽ illum deposuit in seculũ ⁊ veniẽs cũ eo ad ciuitatẽ tũc reliquit eũ. voluit aũt ille ingredi domũ pñis sui tãq; tã defuncti. ⁊ ecce pr ei⁹ viu⁹ egrediebat. ⁊ vidẽs eũ nõ cognouit. ⁊ ait ad eũ. Quis es tu. Ille vo turbatus nihil potuit loqui. ⁊ cepit eũ pr iterato interrogare qs esset. tunc ꝓfusus rñdit. ego sum filius tuus. Ait ei ad qd reuersus es. Erubescebat aũt ei dicere qđ verũ fuit. ꝫ dixit. Charitas tua fecit me reuerti qz desiderabã te videre ⁊ mãsit ibi. Post aliqđ vo tps incurrit fornicationẽ ⁊ multis supplicijs afflictus a pre suo. infelix ille nõ egit pniam ꝫ mansit in seculo ⁊ omnia bona opa sua prius facta pdidit ⁊ sic dãnatus est.

Sermo. cxlj. De septẽ pctis mortalibus.

Peccatum cũ ꝓsumma tum fuerit generat mortẽ. Jaco. j. Hoc intelligit de qlibet pcto mortali. Quare in p̃senti sermone aliqd breuiter est dicẽdum de septem pctis mortalib⁹. Primo de superbia q̃ est origo oĩs pcti. ¶ Pro q̃ sciendũ q; duplex est superbia. s. exterior ⁊ interior. Interior est cũ hõ in sua estimatõe prefert se alijs ⁊ appetit laudari ⁊ dolet q; alij laudãtur. Et talis ꝑsumit iudicare primũ esse malum ⁊ se ipm esse bonum qđ est contra dictũ christi qui dicit Mat. vij. Nolite iudicare ⁊ non iudicabimini. Sed verus ⁊ bon⁹ xpianus debet alios meliores se reputare ⁊ se in humilitate alijs subijcere ⁊ sua pcta maiora aliox peccatis estimare. Ber. Noli te cõpare maioribus. noli efferri minoribus. nulli te ꝓponas. sed nec cõpare ꝑsumas. Ideo quilibet debet in humilitate seipm ꝓptptibilem reputare ꝓpter incertitudinẽ quã habz de sua bonitate. Eccs. ix. Nescit homo an amore dign⁹ sit an odio. Exterior superbia exercet in capite ⁊ in toto corpe. s. in peplis. in lõgis crinibus in caputijs. in pallijs. in scissuris multis. in cingulis in calceis et sic de alijs. Sed querit qñ talis superbia exterior in corpore sit pctm mortale. Rñ. q; sex modis per ornatum corporis quis peccat mortaliter.

Primo p intentionẽ. s. qñ qs se ornat ea intẽtione vt velit ab alijs ꝓcupisci. qz fm Aug. nõ solũ appetere ꝫ etiã appeti velle criminosum est. Crisi. in lib. de cõpunctione. Si mulier se decorauerit ⁊ ad se visus hoiuz ꝓuocauerit extremã vindictã sustinebit. Ergo mulieres ⁊ etiã vgines qui se ornant vel facies suas colorãt vt ab alijs ꝓcupiscant peccãt mortalit. q̃uis etiã non habeãt voluntatẽ ꝓsentiẽdi illis qui eas cõcupiscũt. Secõo peccãt mulieres vel etiã viri in ornatu corporis cũ se ornant ex superbia. s. extollendo se sup alios hoies ⁊ ꝓtẽnendo alios qui nõ hñt talẽ ornatum. ⁊ talis ornatus cõiter ex superbia ꝓcedit. Ysi. Inno. de vilita. hu. cõdi. Superbus autẽ vt magnificus videat satagit vestiri duplicibus indui mollib⁹. ꝓciosis ornari. Hoc patet quia heu multi homies ex superbia se ornãt vt alios in pulcritudine excedant. vel saltem vt non excedant. vel ab alijs ex amore vane laudis ⁊ vane glorie. vt dicatur de eis q; ipsi sint pulcri ⁊ honorabiles. Luc. xiij. Vis q̃ se exaltat humiliabit. Tercio peccãt homes in ornatu corporis scz facies suas colorãdo cũ hoc faciũt in ꝓptu creatoris sui. Vñ Amb. Deles picturã dei si vultum tuũ naturali cãdore obnubilas ⁊ exq̃sito rubore ꝑfundis. Tales sic̃es sunt lucifero. qz volunt esse pulciores q̃z deus oĩpotens eos creauit. sicut illi. q̃ hñt facies pallidas ⁊ volunt sibi facere rubeas vel albas. et illi qui habent crines nigros ⁊ volũt facere glaucos. ⁊ q̃ habẽt crines planos. ⁊ volũt hr̃e crispos. Quarto homines peccãt in ornatu corpis. qđ ꝓtingit ꝓpt nimiã cõplacentiã ⁊ amorẽ ⁊ sollicitudinẽ quã hñt ad ornatũ ⁊ pulcritudinẽ corpis. tantus eñ posset esse amor iste ⁊ tanta cõplacẽtia q; esset mortale pctm et quasi ydolatria. vt qñ amor ille ⁊ cõplacentia illa amorem dei superaret. qz hoc ab hoie colit qđ pre ceteris dilig̃ gitur. Vñ Aug⁹. Nullum pctm adeo veniale est qđ non fiat mortale dũ placet. ergo isti periculose stãt q̃ hñt nimis magnã cõplacentiã in suis vestibus eo q; habeãt diuersa paria vestiũ in tunicis ⁊ pallijs ⁊ peplis ⁊ in cingulis deauratis vel deargẽtatis. quia tales ꝓpter ꝫ pñt dãnari. vñ exemplũ narrat Humber. q; fuit in frãcia q̃dã mulier deuota q̃ cũ semel esset rapta. vidit in spũ quandã magnã comitissam q̃ fuerat ei familiaris. cuius cum animaz demones traherent ad infernum. ipsa comitissa eiulando clamauit. Heu me miseram que satis casta fui ⁊ abstinens ⁊ elemosynaria. nec pro alia re dãnor nisi pro ornatu vestium quem nimis dilexi ⁊ admonita nõ cessaui. Vñ etiam legitur de quadã muliere que ꝓpter nimiuz ornatum corporis nõ meruit eucharistiam recipere in agone. Sed duo pulcerrimi iuuenes assistentes acceperunt

Jesum ipm de manu sacerdotis volētis eā cōicare. ꝛ sic ipsa sine cōtone obijt. Quinto ꝓpter scandalum cuius nō intēdas aliquā psonā allicere. tñ si cognoscis alios accēdi in mala ꝓcupia. ꝛ tñ nō vis dimittere ortum superbū ꝓpter salutē ꝓximi mortaliter peccas ꝛ dānaberis. Sexto ꝓpter exemplū ꝛ informatiōnē alioꝝ. sicut q̄ primitus inuenerūt vel ab hoderna die inuenīūt nouos modos vestiū ꝛ extraneitates. ꝛ volūt habere sequaces in talibus adinuētionibus. s. in varijs ꝛ diuersis scissuris ꝛ sic de alijs. Taliū pena accidentalis ꝙtidie augmentat in inferno vsq̄ ad nouissimū diē a q̄libet hoie q̄ eos imitat in talib⁹ adinuētionibus. ℟ Scōm peccatum mortale est auaricia. Circa qō sciendū q̄ q̄s peccat quatuor modis p diuitias. Primo ꝓcupiscēdo bona alioꝝ cōtra deū ꝛ iusticiā. vel etiā illi q̄ ꝓcupiscūt iustas res habere sed ad malā finem. i. ad peccandū. s. ad vanaz gl̄iaz vel ad luxuriā vel crapulā exercendā. sic ille dives de quo scribit Luce. xvj. Qui epulabat quotidie splēdide ꝛ induebat purpura ꝛ bysso. Item q̄ nimio appetitu ꝛ amore afficiunt ad tpalia q̄uis nō iniuste vellēt ea acquirere. tñ bñ ille appetitus ꝛ amor tpalium supat ꝛ excellit amorē dei ꝛ appetitū ꝓxie salutis sic q̄ mens suffocat in toto. talis etiā grauit peccat. Sicut heu plures sūt q̄ totū cor suū occupāt cū tpalibus sic q̄ raro vel nunq̄ de deo vel salute ꝓxia cogitāt. Sed qñ q̄s appetit aliena cū volūtate cōditionata. s. si posset eā hre sine offensa dei et iniuria ꝓximi ꝛ tūc vel nullū vel solū pctm̄ veniale est. Hec cūdo peccat q̄s p auaricia acq̄rendo bona tpalia iniuste. s. cū vsura vel ludo. vel p fraudē in emēdo vl vēdēdo. vel per furtū vel per rapinā ꝛ sic de alijs. Naz quocunq̄ mō q̄s tpalia iniuste lucrat mortaliter peccat ꝛ tenet ad restōem si vult saluari. siue sit in reb⁹ magnis siue in paruis. vñ Augu. Quarus anteqū q̄d lucret seipm pdit ꝛ anteqū aliq̄d capiat capitur. Idē Aug. Peccatū nō dimittit nisi ablatū restituat. Vñ de hoc dr in decre. Inferēs dānū ꝓximo non est absoluēdus nisi dāno fm arbitriū lesi restituto. xxij. q. vlti. Pessimā. ix. q. vj. Si res. Tercio peccat q̄s p diuitias male expēdendo. s. q̄n non vtit ad honorem dei ꝛ salutē ꝓxiā sed vtit ad peccandū ꝓtra deum tales sic exponēdo pūt ꝓpterea ꝺēnarī etiā si nullas res iniustas haberēt ꝫ suas iustas res ad peccandū expēderent vt patet in illo diuite epulone de quo hr Luce. xvj. q̄ sepultus est in inferno ꝛ tñ nō reperitur scriptū de eo q̄ fuit vsurarius. raptor. luso⁹ vel fur ꝫ q̄ bona sua male expēdit. s. in supbia vestiū in gula ꝛ crapula ꝛ pauperi Lazaro nō subuenit ideo dānatus est. O quot diuites sequunt eū in supbia vestiū habētes ꝓciosas vestes longas caudas ꝛ scissuras varias ꝛ multa paria vestiū. Silr sequunt eū in gula. sic multi qui volunt laute viuere ꝛ ꝓciosa fercula hre. et ꝓciosum potū bibere ꝛ sic expendūt supflue suas iustas res de quibus stricta rōem vsq̄ ad vnū denariū reddituri sunt deo in nouissimo die. Silr q̄ perludūt vel male expendunt patrimoniū suū. Sed dic. Ista bona sunt mea ergo licet mihi facere cum eis q̄cquid volo. ℟ñ. q̄ non sunt tua ꝓpria sed sunt a deo tibi accōmodata. Aplus. Quid habes qō non accepisti. s. a deo. Ergo quilibet debet vti suis tā q̄ rebus accōmodatis cum timore ne offendat deū q̄ ea sibi accōmodauit. Quarto peccat quis per diuitias eas nimis auare possidēdo ꝛ retinendo sua iusta bona sic q̄ de superfluo non subuenit pauperibus ex insatiabili cupiditate. quia timet semp sibi deficere ꝛ talis reputatur raptor coram deo. vñ Ambro. Nō minoris criminis est habēti tollere q̄ cū possis indigētibus denegare. Ergo tantorum scias te inuadere bona quātis possis prestare ꝛ nolis. ergo quilibet possidēs bona tpalia debet pauperib⁹ ꝺdiuidere. Aug⁹. Da ꝙd tu terra q̄ tibi reddet in celo. Et de hoc q̄re ser. cliij. T. I Terciū pctm̄ mortale est gula. Circa qō q̄ri q̄t modis q̄s comedēdo ꝛ bibēdo peccet mortaliter. Nō. q̄ ꝓncipaliter quinq̄ modis. Primo qñ diligo cor pus intantū q̄ cōtra preceptū ecclesie paratus sum comedere die⁹ ieiunio⁹ cū tñ bñ possem ieiunare ꝛ nolo corpus meū grauare intrm̄ ꝛ sic soluo ieiunium sine causa ab eccl̄ia ꝓceptū. vñ Herman. de scholditz dicit. Qñ q̄s inordinate gule vel ꝓcupie inheret tāq̄ vltimo fini. ita q̄ talis q̄si deū ꝓtēnens paratus sit p cepta dei ꝛ ecclesie transgredi vt delectationes gule assequat talis grauiter peccat. Nā quicunq̄ soluit ieiunū ab ecclesia institutū sine legitima cā ꝛ rōne ꝛ ex ꝓcepto nō vult obedire peccat mortaliter totiens quotiēs hoc transgredit. Scō peccat q̄s in comedendo cū q̄s sumit cibum illicitū vel ꝓhibitus. sicut si q̄s in quadragesima comederet lacticinia ova ꝛ si milia. q̄ in quadragesima interdicunt vniuersaliter ova ꝛ oia lacticinia. Silr qui vota feciss̄et. s. sextis feriis nec ova nec lacticinia comedere ꝛ hoc votum infringeret. Tercio qñ q̄s sciēter cibū nocuū sibi comedit ꝓpter solam delectationē talis etiā grauit peccat sic sumēdo illū cibum vel potū vnde sciēter vires corporis debilitat ꝛ vitā sibi abbreuiat. q̄ sic facit ꝫ charitatē qua hō tenet seipm diligere in deo ꝛ vires suas p̄seruare vt deo diutius possit seruare vitā suaz ꝛ ei seruire. ps. Fortitudinē meaz ad te custodiā ꝛc.

Quarto cum quis excedit in nimietate sic q̄ pdit inde rationē vel incidit in nauseaz. vel acquirit inde vomitū ꝓpter supfluā crapulam talis etiā grauit peccat. Nā fm Henri. de vzimaria. Quicunq̄ inebriat vel excedit mēsuram in comedendo vel bibendo ꝛ ꝫ facit cum ꝓposito ꝛ intentione talis peccat mortalit totiēs quotiens. Vñ Amb. in lib. de pnia. Ebriosus cū absorbet vinum absorbet a vino abominat a deo despicit ab angelis. deridet ab hoibus. destruit a virtibus. confundit a demonibus. vñ etiā Ysaie. Ebrietas est mr omniū viciorum. Itē ebrietas facit de hoie bestiā. de robusto infirmū. de prudēte fatuum. Et si q̄s in tali ebrietate occideret vel alia morte moreret eternaliter dānaret. Exemplū habemus de q̄dā qui frequēter inebriebat. ꝛ q̄dā tpe ꝓcessit ad dedicationē. q̄re hoc exemplū supra. ser. xcix. D. Vñ Grego. Qui nūc male in voluptatibus se dilatat illū postea in supplicijs pena angustat. Quinto peccat q̄s in comedendo vel bibendo cum quis tñ diligit cibū q̄ appetitus delectatiōis cibi est cā finalis ꝛ ꝓncipalis sumēdi cibuz delectabilē. sic q̄ ꝓponit illā delectationem deo q̄ ꝓncipalis ꝛ finalis oz esse cā omniū operū nostroꝝ ꝛ talē delectationē q̄rit hoies voluptuosi q̄ solum viuunt fm carnem. Vñ apostolus. Si fm carnem vixeritis moriemini. Hieron. Impossibile est vt ꝓsentibus quis ꝛ futuris fruatur bonis, vt hic

ventrem ⁊ ibi mentē impleat. ⁊ sic delitijs trāseat ad delitias. Ūñ sciendū q̄ qñ ḳs esurit et sic esurītēdo comedit ⁊ delectaꝫ in cibo nō est pctm̄. qz hoc ē nāle cuilibet aīali. Etiā si ḳs p̄parat cibū ea intentiōe vt eū sumere possit. ꝫ iterū p̄t fieri sine pctō. Sz q̄rere tm̄ delectationē et sapozē in cibo ⁊ potu ꝫ est pctm̄. ℣ Quartū pctm̄ mortale est luxuria. Et est sciē dū q̄ qñcunq̄ cōmittit actus luxurie p̄ter actū mīmonij. semp est pctm̄ mortale. Apls. Nēs fornicatoz aut immūdus nō hz partē in reg. xp̄i. Sed di. an hō sine actu possit peccare mortaliter. Rñ. q̄ sic. Et hoc ꝓtingit octo modis. Primo qñ ḳs dat ꝓsensum in mozosam delectationē. sicut q̄ delectant cū plena ratione in malis cogitationib⁹ sicut ꝓheu multi faciunt tā viri q̄ mulieres. q̄ hz nolūt ad actū ꝓcedere tñ volūt in malis cogitatiōib⁹ ⁊ delectationib⁹ delectari. qđ etiā nimis periculosuz est. qz facilit̄ p ꝫ pctm̄ mozt̄ale ḳs incurrit. Nō be. Jaco. ꝓbat in sua epl̄a. vbi sic dicit. Cōcupīa. i. interioz animi delectatio. cū ꝓceperit sup. ꝓsensuz rōnis. parit pctm̄ i. mortale. Sz tñ sciēdū q̄ qñ alicui incidit turpis cogitatio sine delectatōe ⁊ z voluntatē. ꝫ nullū est pctm̄. Ūñ Grego. Quantūcunq̄ immūda sit cogitatio mentē non polluit si rō nō ꝓsentit. imo est meritoriū. vñ Ber̄. Quotiēs restiteris totiēs cozonaberis. Sz cū turpis cogitatio incidit cū delectatione tñ sine ꝓsensu plene rōnis tūc est venīale pctm̄. Sc̄o cōmittit luxuria si ne actu qñ ḳs ex mala cogitatōe ⁊ delectatiōe dat cōsensum ⁊ volūtatē ad tōm opus ꝓpetrandū. ⁊ hoc sp est pctm̄ mortale. vñ Aug. Si rō ꝓsentiat et q̄ꝫ libido cōmouerit faciendū esse ⁊ nō discrepat. tā ei peccatū imputaꝫ etiā si nō ꝓsequaꝫ factū. qm̄ rea tenet i ꝓsensu ꝓscia. Et ꝫ etiā intelligit ö quolibet pctō mortali. vñ dī in decre. In malitijs volūtas p facto reputaꝫ. de pe. dist. vij. Dēs. Ergo q̄cunq̄ regnum celoz intrare voluerit. oportet q̄ habeat firmuz ꝓpositū q̄ vsq̄ ad mortē nūq̄ velit mortaliter peccare. nec actū luxurie facere nisi in mr̄imonio. Tercio cōmittit luxuria sine actu cū visu. vt cū ḳs inspicit aliquam ꝓsonā ea intentiōe vt eā ꝓcupiscere velit. Matth. v. Qui viderit mulierē ad ꝓcupiscendū eā iā mechat⁹ est eā in corde suo. Ūñ si ḳs vna die cētū domos intrarer: ⁊ in q̄libet domo talē ꝓcupiam tā dictā sibi p vsum acquireret. tot pctā mortalia cōmitteret. Ergo summe necessaria est custodia oculoz. Quarto cōmittit locutione vel risu vt cū ḳs alloquit̄ vel arridet vni ꝓsone ea intentione vt eā alliciat peccat mortalit̄. Quinto cōmittit ꝑ tactū illicitū siue impudicū et ꝑ amplexus ⁊ oscula ⁊ hmōi. q̄ modus vocaꝫ ab apostolo turpitudo. Et illo mō etiā peccat ḳs mortaliter ⁊ tāto grauius peccat q̄tomagis ꝑ talia libido accēdit ꝓpter nūtā approximationē ad mulierē vel virginem. Sexto cōmittit per ornatū corpis vel per alia signa ad luxuriā incitātia. vbi gr̄a. Et sunt isti q̄ nō cōcupiscūt nec actū ꝓpetrare volunt ꝫ faciunt vt ꝓcupiscaꝫ. vt mulieres ⁊ virgines que ꝓpterea se lauant ⁊ ornāt ⁊ caput suū discooperiunt vt amabiliores fiant. ⁊ sic alios allicere possint. illi mortalit̄ peccant. Septimo cōmittit per dona ⁊ munuscula. vt cū ḳs dat alicui ꝓsone donū vel exeniū ea intentiōe vt eā sic ad malā ꝓcupiaz ⁊ ad malū actū alliciat pec ꝫ mortaliter. Octauo cōmittit qñ aliqui libenter vellent actū illum ꝓficere ⁊ bene possent qz hñt optūnitatē tp̄is loci ⁊ ꝓsone. ꝫ solūmō ꝓpterea dimittunt qz timēt mundū ⁊ scandalū hominuz ⁊ cōfusionem ꝓpriā. Sed si scirēt se posse latere in hoc actu nec deum nec sc̄os nec salutē aie curarent quin ꝫ nephas ꝓpetrarēt. Et tales q̄ sic dimittūt nō ꝓpter deū ꝫ solum ꝓpter hoies grauiter deū offendūt. vñ Leo papa. Sunt nōnulli q̄ cū corde ꝓcipiūt pctm̄ faciendū. deliberant illud tñ timore dimittūt aut p̄ difficultate implere neq̄unt. hi ꝓfecto nō in dño moriunt. Et ꝫ intelligēdū est de q̄libet pctō mortali qđ ḳs ꝓpt̄ deū nō dimittit. ꝫ solū ꝓpt̄ timorē hoiuz. ℣ Quintū pctm̄ mortale est ira. Pro q̄ sciendū q̄ ꝓncipalit̄ ira est triplex. Prima est bona. et est qñ ḳs irascit̄ sup pctā ꝓpria ⁊ aliena. Eccl̄s. vij. Melior est ira risu. qz p tristiciā vult⁹ corrigit animū delin q̄ntis. ps. Iras. ⁊ noli. pec. Et ꝫ est signū q̄ sunt filij dei q̄ nō p̄nt sustinere iniuriā dei. ḡ irasci sup ꝓpria pctā ⁊ etiā aliena. si r̄ ⁊ vindicare iniuriā dei. talis ira ē bona ⁊ laudabilis. Sc̄da ira est venialis. sicut subita ira sine deliberatione rōnis. qz in aliq̄b⁹ hoibus ignis ire cito accēdit. Et qñ ḳs ex surreptōe cōmouebit. ⁊ q̄cito ꝫ cū rōe aduertit. tunc expellit ⁊ resistit huic ire ⁊ nō vult se vindicare. ⁊ sic peccat solū venialit̄. Ūñ Cassio. Venialis est ira q̄ non ducit ad effectum.

Tercia ira est mortalis vt cū ḳs irascit̄ cū deliberatione ⁊ ꝓsensu rōis ⁊ cogitat in aio suo quō possit se vindicare. ⁊ talis sic irascēs reus erit iudicio. Mat. v. Nis q̄ irascit̄ fra. suo re. erit iu. Et si illā irā oñdit in ꝓbis. i. maledicēdo ꝓximis suis. tūc adhuc grauius peccat. Et p ꝫ incurrit eternā maledictionē quaz quidā maledictionē xp̄s dicturꝰ est in iudicio. vt hr̄ Mat. xxv. Ite maledicti ⁊c̄. Et si ex ira ꝓcedit ad factū p̄ ꝓximū. i. eū ꝓcutiēdo vulnerādo vel occidēdo tunc adhuc grauius peccat. ℣ Sextū peccatum mortale est inuidia. Pro q̄ sciendū q̄ triplex est inuidia. Prima inuidia est q̄ ꝓuenit ex nā sicut q̄dam nāliter sunt inuidi. ⁊ ꝫ nō est pctm̄ cū ꝫ nullo mō sit in ptāte nr̄a. Ūñ Aresto. ij. ethic̄. In desideriis naturalibus pauci peccāt. Ergo talib⁹ ꝑmis motib⁹ sic nāliter incidētibus immediate ⁊ sine mora resistēdū est ⁊ tūc nō nocēt. Ūñ Greg. Tēptatio cui nō cōsentit nō est pctm̄. ꝫ est materia exercēde ꝓbitatis. Sc̄a inuidia est venialis ⁊ est cū ḳs tristaꝫ de fortunio ⁊ felicitate ꝓximi. tñ nō cū plena rōe ⁊ deliberatione ⁊ sic est pctm̄ venīale. Hoc ptz eo ex q̄ cū rōe plena optat ⁊ fauet sibi oñe bonū. Tercia vo inuidia est cū dolet de bono alteri⁹ ⁊ ꝫ est deliberato ꝓposito. vt q̄ eū alⁱ excedit in talib⁹ bonis. i. in sapia siue in reb⁹ tpalib⁹ siue in fauore hoiuz. siue q̄ hz ampliorē gr̄iam ⁊ excellētiā. ⁊ sic est pctm̄ mortale. ⁊ in ꝫ ꝓprie ꝓsistit inuidia. ⁊ illud sp est malū. qz dolet de q̄ est gaudendū. i. de bono ꝓximi qđ est ꝓpria charitatem ꝓximi q̄ si diligo ꝓximuz sicut debeo ⁊ teneor tūc faueo sibi quicq̄d de⁹ sibi fauet. ⁊ ad ꝫ q̄libet tenetur. Unde Aresto. Diligere est alicui bonum velle. Unde inuidiosi qui gaudent de aduersitate ꝓximi et dolent de ꝓsperitate ipsius. sunt homines dyabolici qui habent signum ipsius. Unde Johis xiij. In hoc cognoscent omnes q̄ mei estis discipuli si dilectionem habueritis adinuicem. Sic econuerso est signum q̄ illi sunt filij dyaboli qui habent

inuidiã ad ꝓximos ⁊ gaudẽt de malis alloꝝ qđ dyabolicũ est. Prouer. xvij. Qui in ruina alterius letat nõ erit impunitus. Mã dolere de bonis ꝓximoꝝ infelicissimũ est qz amittũt ꝗcqđ alij lucrant. Señ. Vtinã inuidi in oibus ciuitatibus aures ⁊ oculos haberent vt de singulis ꝓsperitatibus hoiuꝫ torq̃rent.

¶ Septimũ pctm̃ mortale est accidia. Vñ q̃ritur qñ tedi ũ boni sit pctm̃ mortale ⁊ qñ non. Rñdet fm Hermã. de schilditz q tedũ boni põt cõsiderari tripliciter. Uno mõ ꝓut est qdã motus nãlis ex lassitudine corꝑis post exercitiũ spũale ꝓuenies. ⁊ sic non est pctm̃. Scõo mõ fm q est motus appetitus sensitiui ꝓtristati de ope spũali laboriosо. ⁊ sic põt eẽ peccatũ veniale cuius etiã ille appetitus sit deliberatiꝰ qz ꝓsensus in veniale nõ est nisi veniale. Vbi gña. Si cãto vel oro eq̃liter cũ tedio ⁊ tñ ꝓpterea diuitẽ nolo. sic solũ est veniale. Tercio mõ cũ ꝑ tediũ redũdat in omissionẽ eoꝝ q̃ sunt necessaria saluti ⁊ ad q̃ necessario hõ tenet. ⁊ tũc est pctm̃ mortale. Vbi gña. Sicut nõ audire missam in die dñica. vel pniam iniunctam nõ implere. vel horas canonicas omittere ab illo qui est in sacris ordinibus constitutus vel promissum votum nõ adimplere. ⁊ sic de alijs.

Sermo. cxlij. De decẽ preceptis.

Vis ad vitam ingredi serua mãdata dei. Mat. xix. In vbis ꝓmissis oñdit xps cuilibet hoi viã vite ẽ ne cũ dicit. Si vis ad vitã ingredi ⁊c. Vñ sciendũ q. x. sunt p̃cepta q̃ qlibet hõ tuare tenet q vult saluari.

¶ Primũ p̃ceptũ est. Nõ adorabis deos alienos. ⁊ illud p̃ceptũ tãgit fidẽ. qz fides est fundamẽtũ oĩs boni. vñ Aug⁹. Fides est hũane salutis initiũ sine q̃ nemo põt ad numerũ filioꝝ dei puenire. vñ xps dic in euãg. Joh. iij. Qui nõ credit. iã iudicatus est. Ex qbus vbis ptz. q oes infideles sic pagani iudei heretici sunt in statu dãnatõis. ⁊ iã ad eternã mortẽ iudicati. ¶ Sed loq̃ndo de xpianis baptisat⁊. tũc dicẽdũ est q ipi multipl'r ꝑ ꝑceptũ peccãt. Primi sunt illi q̃ dubitãt de fide an sic sit vt scꝑtura dicit ⁊ fides catholica tenet. Et etiã illi qui negligũt addiscere articulos fidei cum possent ⁊ debeãt eos scire. Mã qlibet xpian⁹ cũ ad annos discretiõis puenerit tenet addiscere ⁊ scire simbolũ apl'oꝝ. vñ de ꝑ dicit decre. Paruuli facti adulti tenent ad fidẽ quã ꝓ eis spopõderũt offerẽtes ⁊ illi dñt eos docere simboluꝫ ⁊ dñicã oronẽ. de cõse. dist. iiij. Nos. Ergo q̃ articulos fidei friuole ⁊ ex ꝓtẽptu scire nõ vellet cũ posset. peccat mortaliꝫ: ⁊ tali nõ est administrãdũ sacm̃ eucharistie donec addiscat. Itẽ q̃ obseruat tps et dies egyptiacos in his actib⁹ q̃ solũ dependẽt ab hois libero arbitrio. puta mercatio. traductio vxoris herbarũ collectio vel alicui⁹ opis inchoatio: qz in talibus obseruare dies egyptiacos est pctm̃ mortale. q̃ repre hẽsibiliꝫ peccãt q̃ in nocte natiuitatis xpi ⁊ Jo. ba. suas faciũt incãtatiões. Itẽ q̃ somnia aduertũt ⁊ seruant. Cõtra q̃s dr Leuit. xix. Nõ augurabimini nec obseruabitis somnia. vñ Eccli. xxxiij. Multos errare fecerũt somnia ⁊ illusiones vane. vñ Catho. Somnia ne cures. nam fallunt somnia plures. Item q̃ ad phitonissas accedunt. totiens quotiens mortal'r peccant. qz non licet consiliũ a diabolo req̃rere. quia inimicus nr̃ mortalis est ⁊ semp hz malã voluntatẽ ꝓtra nos ⁊ semp nititꝫ impedire salutẽ nr̃am. Insup nec ẽ eis credendũ. qz dyabolus q̃ p eas loquiꝫ mẽdax est ⁊ pr̃ eius. s. mẽdacij. Itẽ q̃ fatũ tenẽt etiã grauit peccant. Mã deuitãt a fide q̃ tenẽt fatũ. qz sunt multi pecdicũt qñ hõ mala morte moriꝫ qñ. s. suspẽdit siue rodatur siue cõburiꝫ. ⁊ sic de alijs. qz deus sic voluit et ordinauit. ⁊ hõ talis ad hoc natus sit q talia pati debuit. Hoc dicere est graue pctm̃. qz est loq̃ ꝫ honores dei. qz deꝰ nõ vult nisi bonũ. Apls. Hec est voluntas dei sanctificatio vra. Vñ ꝓuenit ex ꝓpria malitia ipi us hois q male agit. Item qui seruãt augurium ⁊ attendiꝫ in gestu cantu ⁊ volatu auium. verbigratia. Cum gallina cantat canis latrat cõzuus supra domũ se locat. volẽtes ex hoc aliquid spãle ꝓtendere q̃ oia vana et superstitiosa sunt. Item qui in puerperio cum mulieribus impgnatis ⁊ pertentibus superstitiones exercent sicut qui mulierem difficultatem habentem in partu circũcingunt cingulo viri vt eo leuius pariat. Item qui gladio euaginato benedicunt mulieres in puerperio ⁊ exufflant candelam in faciem eius qđ est superstitiosum. Sed si thus ibi adoleat siue accendatur lumen consecratũ vel aqua benedicta ibi aspergatur vel signum crucis ibi habeat. illa sunt deifica ⁊ licita. Item qui carminant boies ⁊ pecora quod fit multipliciter. Primo caput cingunt ⁊ mensurãt cum cingulo ꝓprio. ⁊ tũc ponũt cingulũ sub pedibus eoꝝ ⁊ ipse dr. Melius te calco q̃ porto. Itẽ oculos bene dicunt. terrã cũ manu tangũt et tunc cum tali manu oculos sibi contingunt. Itẽ q̃ꝫ aliq̃s ducũt p fluidam aquã. Itẽ vertũt se cõtra ortũ solis. Item q̃ꝫ ducunt aliquos ad vnã arborẽ ⁊ faciunt eos quassare arborẽ. Item quidã carminant equos aut vaccas ⁊ cetera animalia. quãdo vermes hñt vel cum de matre expellunt. vel cum perdita sunt ea benedicunt ne lupi ea rapiant. Item quidã benedicunt vulnera ne cruentẽt. Item qui ꝫ inimicos canes ⁊ lupos cũ vulneribus xpi se carminant. Sciendũ q̃ oes isti qui sic carminãt vel cõmittunt se carminare vel suos pueros ⁊ in hoc cõsentiunt grauiter peccãt. et maxime qñ de hoc admoniti sunt nec tamẽ desistere volunt. Et talia carmina nullam efficatiã hñt sanandi hoies sed deus ꝓpter pctã hominũ ⁊ ꝓpter fidẽ quã hõ adhibet illis carminibus ꝓmittit q̃ꝫ q hoi videt ꝓfutura. Talia inuent cũ tñ de se nullã efficatiã hñt illa vba. Sicut medicinis ⁊ herbis licitũ est. ex eo q hñt naturalem effectum. ¶ Secundũ p̃ceptum est. Nõ assumes nomen dei tui inuanũ. Inuanũ eñ nomẽ dei assumit qui blaspheiat nomen domini nostri Jesu xpi. ⁊ qui iurat per vulnera vel mortem vel sanguinem vel etiam per intestina vel membra dñi nr̃i iesu xpi. Et talia iuramenta semp sunt peccata mortalia. quia sonat in irreuerentiã ⁊ blasphemiã dei preciosa sua vulnera inuanuz assumere vnde nobis tota salus effluxit. Chrisost. super Matth. Omnis salus hominũ in xpi morte posita est. Item aliqui iurant deũ non nominãdo sed creaturas. vt dicendo bocks blut. vel bocks leichnam. Et talia iuramẽta que sic fiunt nominando creaturas sunt a quolibet christiano oĩno vitanda. vnde xps dicit in euangel. ⁊ Matth. v. Ego autẽ dico vobis non iurare omnino. neq̃ per celum neq̃ per terram. Item sunt aliqui qui multotiens

et sine eā iurāt. vt dicēdo ꝙ deū sanctū. ꝙ deū viuum vel ꝙ oēs sctōs sine oī cā ⁊ necessitate ⁊ ex mala consuetudine. Cōtra ꝗs dicit xp̄s in euāg. vt hr̄ Matb. v. Sit sermo vr̄ est est. nō nō. ¶ Circa qō ꝗritur an ista iuramēta. s. dicēdo ꝙ deū scm̄. vel ꝙ oēs sctōs dei sunt pctā mortalia. Rñdeť ꝙ talia iuramēta contingūt dupl̄r. Primo qñ ꝗs sciēter falso ⁊ mēdaciť iurat siue in ioco siue in serio. tūc ꝼm san. Tho. talis peccat mortaliter. ẏbīgr̄a. Ut cū vxor vel familia negat mēdaciter ⁊ cū hoc iurat se nō feciſſe. vel non dixiſſe vel se nō vidiſſe hoc vel illud. vel etiā cum quis vult aliqō vēdere ⁊ iurat ꝙ deū ꝙ non vult remiſſius dare cp̄ sic. ⁊ tñ intēdit aliter dare ⁊ nihilomin⁹ iurat mētiendo ꝫ mentē suā peccat mortaliter totiēs quotiēs sic iurat. Et ecōuerso ille ꝗ rem vr̄ emere. si iurat ꝙ nō vult plus dare ꝙ tali re cp̄ intm̄ ⁊ tñ intēdit pl⁹ dare ille etiā peccat mortaliter totiēs quotiēs. ¶ Qt talia pctā cōmittunť ab aliqbus qui cōsueuerūt nec emere nec vēdē nisi iurādo ⁊ mētiēdo dolose ⁊ fraudulēter. vt iurādo rē suā esse meliorē cp̄ sit. vel etiā ꝙ plus ꝙstiterit cp̄ fecerit. Insup ⁊ aliq ꝙ suis reb⁹ sic iurāt deceptorie vt vendētes coclearia poma piraꝝ ꝙsiles fructus. vel etiā panes alleca ⁊ alia victualia. Et etiā rustici vitulos ⁊ oues ⁊ boues lac ⁊ caseos ⁊ ova in villis vendentes. ꝗ oēs qñq̄ multa falsa iuramēta faciūt cū ꝗbus ꝓximos suos decipiūt. ⁊ tñ per talia qñq̄ parū lucranť. Cū tñ quilibet bon⁹ xp̄ian⁹ ꝙ vno regno vel etiā ꝙ toto mundo semel peierare nō deberet. Scōo mō ꝓtingūt talia iuramēta cum ꝗs iurat hoc qō est verū ⁊ licitū. tūc ꝼm Ray. hoc est veniale pctm̄. cū ꝗs iurat in cōi locutiōe ⁊ cursu verboꝝ ex quadā leuitate ⁊ mala cōsuetudine. vt dicendo ꝙ deū cras ibo ad ecclesiā vel ieiunabo vel equitabo. ⁊ sic de aliis. Tñ ꝗlibet dr̄ se in hoc moderare ⁊ illā malā ꝙsuetudinē postponere ⁊ aduertere dictū xp̄i qō hr̄ Matb. xij. Qꝛ de omni verbo ocioso qō loquent. ho. red. rōem in die nouissimo. Multo stricti⁹ exigeť a nobis rō de talibus quotidianis iuramentis ꝙ sine causa fiunt. Nñ quilibet hō dr̄ se cauere ꝙ nūq̄ dicat ꝙ deū vel per oēs sctōs nisi sit magna cā et vrgens necessitas. ⁊ ꝙ hoc etiā verū ⁊ licitū sit qō iurat ¶ Terciū ꝓceptū est. Memento ꝙ die sabbati sctifices. Cōtra illud p̄ceptū faciūt isti ꝗ in diebus festis labo rant. Cōtra quos dicit Exod. xx. Nō facies in eo omne opus. Ex quo patet ꝙ quicunq̄ sabbatum violat. s. laborādo vel mercātijs suis intēdendo vel etiā ꝗ vecturā in diebus festiuis exercēt. sicut rustici ꝗ qñq̄ ad quatuor vel ad quinq̄ milliaria vebūt ⁊ nunq̄ missam vel sermonē in eisdem diebus festiuis audiūt. Et ꝗ querūt nūdinas in diebus festiuis ⁊ emunt ⁊ vendūt ex mala ꝙsuetudine ⁊ ꝓpter lucrū tpale. Insup qui in diebus sabbatis de sero in nocte nimis diu laborāt. ⁊ sic de aliis. Isti oēs deū grauiť offendūt. ⁊ puniunť a deo multotiēs in bonis tpalibus per infortunia sic ꝙ qñq̄ raptores spoliāt eos. vel equi eoꝝ leduntť vel moriunť vel domus eoꝝ cōburunť. vel alia infortunia illis accidūt sic ꝙ in fine nōnunq̄ depauperanť. Etiā tales multotiēs puniūtur in corpe sic ꝙ infirmanť ꝙ mēsem vel duos. ⁊ etiā qñq̄ cadūt ⁊ frangūt crura vel brachia. ⁊ sic de aliis ⁊ tūc oportet eos festiuare ex necessitate cuꝝ merito deberent laborare quia antea cū festiuare debuissent laborauerunt. qꝛ ſm Salo. Per ꝗ homo peccat per hec ⁊ puniť. Itē puniunť in aia qō est maximū peccatū. qꝛ quotiēs festa soluūt. totiēs mortaliť peccant ⁊ animā ꝓpriam occidūt. Exod. xxxj. Qui polluerit sabbatū morte moriat. Itē sciendū ꝙ ꝗ in diebus festiuis peccant grauius peccāt. sicut ꝗ choriſant in diebus festiuis qō maius pctm̄ est cp̄ laborare manibus. vñ Aug. Melius est in die dñico arare cp̄ choriſare. vñ etiā August. dicit. Dis motus petulātie saltus est in ꝓfundū cloace. Ideo cp̄to ꝗs altiꝰ in chorea saltauerit. tāto ꝓfundius ad infernū cadet. Silr̄ illi grauiter peccāt ꝗ in diebus festiuis visitāt tabernas ⁊ se inebriāt. cū tñ ois ebrietas ꝗ ex ꝓposito fit semp est pctm̄ mortale. et pctm̄ est grauius qō fit in festiuo die cp̄ in alia die. Silr̄ illi ꝗ in diebus festiuis exercent suas fornicationes siue alia opa luxurie. vñ narrat Greg. ꝙ ꝗdam mulier a suo legittimo viro sabbato de nocte cognita. cum in die dñico ꝓcessioni se adiūgeret a dyabolo arripiebať ⁊ multū ab eo vexaťEt si hoc in legittimis personis quāta tunc pena cōcubitus illegittimus plectēdus erit. X Quartuꝫ preceptū est. Honora p̄rem tuum ⁊ mr̄em tuā vt sis longeuus super terram. Cōtra hoc p̄ceptū faciunt filij ⁊ filie ꝗ vel ꝗ inhonorāt suos parētes ẏbis et factis ⁊ eis nolunt obedire in licitis ⁊ honestis. Etiaꝫ parētibus suis defunctis nō subueniunt ꝙ suffragia liberādo aias eoꝝ a purgatorio. Et tales filij ꝗ sic inhonorāt suos parētes puniunť multotiēs a deo i corpe ꝓpio ⁊ subitanea morte. Nā sicut ꝓmitū honorantiū parentes est vite longeuitas. vt hr̄ Eccl̄t. iij. Qui honorat patrē suū vita viuet longeua. sic a contrario sensu inhonorātes parentes moriunť qñq̄ in prouisa ⁊ subitanea morte. ps. Subito defecerunt et perierūt ꝓpter iniquitatē suā. Insup puniend eterna morte. Exod. xxj. Qui maledixerit patri vel mr̄i morte moriat. sup. eterna. Sciendū ꝙ parentes debēt filios suos informare in p̄ceptis dei. ⁊ eos corrigere cū delinquūt iurādo blasphemādo qz oīa pctā ꝗ filij cōmittūt reddundāt in parētes si eos nō corrigunt. Apls. Digni sunt morte nō solū ꝗ faciūt ꝫ etiā ꝗ cōsentiūt facientibus. ¶ Quintū ꝓceptū est. Nō occides. Cōtra hoc p̄ceptū faciūt ꝗ ꝓximū ꝫ deuz ⁊ iusticiā occidūt. ⁊ ꝫ est vnū pctm̄ de quatuor pctis clamātibus in celū. Gen. iiij. dixit dñs ad cayn. Ecce vox sanguinis fratris tui ꝛc. Sic adhuc ꝗtidie dñs pōt dicere ad quēlibet homicidā ecce vox sanguinis fris tui. i. ꝓximi tui innocēter a te effusi clamat ō terra ad me reqrēs vindictā sup te. Scōo ꝙ triplex ē homicidiū. Quidā em occidūt corpus tm̄ vt infideles ⁊ ꝓncipes tyrānī ꝗ martyres occiderunt ꝗ ꝓpter veritatē passi sunt. Illa occisio nō est timēda maxie qñ ꝓpter iniusticiā sustinet. Matb. x. Nolite timere eos ꝗ occi. corp⁹ ꝛc. Aliq occidūt tm̄ aiam. s. qñ ꝓximū ad pctm̄ trahūt ꝙ ornatū corpis. vel ꝙ malū exēplū qō ꝑbent aliꝫ. Quibus dr̄. Eze. Tot mortibus ꝗs dignus est ꝗt exempla prauitatis in posteros relinquit. vñ etiā Aug. Qui in conspectu populi male viuit quantū in eo est illū a quo attendiť occidit. Et hoc intelligiť de aia. Aliq vtrūq̄. s. corpus ⁊ aiam occidunt. Et hoc fit in duobus casibus. Primo quādo ꝗs ꝓcurat aboꝛsum. qꝛ tūc puer in corpe ⁊ aia moriť Scōo qñ quis occidit seipm̄.

Sermo cxliij. De alijs quinq; ꝓceptis.

Si vis ad vitam ingredi serua mãdata dei. Matb. xix. Quãtum scõaz partẽ ꝓcedẽtis monis. tã aliqua breviter de vltimis quinq; ꝓceptis dicenda sunt. ¶ Sextũ ꝓceptũ est. Nõ mechaberis. In quo ꝓcepto ꝓhibẽt oĩs illicitus ꝓcubitus. excepto fedre matrimoniali. Primi q̃ cõtra hoc ꝓceptũ faciũt sũt fornicarij. sicut solutus cũ soluta z tales totiẽs quotiẽs peccant mortaliter. vñ dr in decre. Ad meretrices accedere est diuinitus ꝓhibitũ. xxxij. q. iij. Meretrices vñ etiã apls. Hoc autẽ scitote qm̃ oĩs fornicator aut immũdus nõ hz partẽ in regno xpi. Secũdi qui adhuc grauius peccãt sunt illi q̃ cõmittũt stuprũ qđ est illicita deflozatio vginũ. qz h̃ pctm̃ aufert vginitatẽ q̃ est thesaurus incõpabilis. Vñ Galo. Nõ est cõdigna põderatio ꝓtinentis aie. Et insup q̃ deflozat virginem aliqñ est occasio mille fornicationũ quas ipsa postmodũ cõmittit. qz talis virgo sic corrupta qñq; nũq; marito legittimũ hẽbit ꝫ cõis oĩb⁹ erit. z totiẽs tũc peccat mortaliter q̃tiens actũ luxurie cõmittit. z oĩm pctõz illoz ipe reus erit q̃ eam primo violauit. Aresto. Omne primũ in vnoquoq; genere est causa omniũ eoz q̃ sequunt depost in eodez genere. Et in foro pniali iniũgendũ est illi q̃ puelle satisfaciat z cũ ea cõponat. Tercij sunt qui adulteriũ cõmittunt z hoc est grauius peccatũ q̃ stuprũ. quia est contra sacramentũ matrimonij qđ ipe deus in paradiso instituit. vñ peccatũ adulterij punitur qñq; corporaliter spũaliter z eternaliter. vñ Ozee. vij. Oẽs adulteri q̃si clibanus accẽsus. Apoca. xxj. Erit pars illoz in stagno ardenti igne z sulphure. Apls. Adulteri regnuz dei nõ possidebũt. Vñ exemplũ legit. q̃ quidã hõ raptus erat ante portas inferni. q̃ vidit quandã mulierem grauissime torq̃ri. z flamma ignis circũdabat eã ille aũt homo q̃siuit quare illa tamgrauissime torq̃retur. Rñsum est ei q̃ hec tormẽta pateret ꝓpter adulteria q̃ cõmisit cũ viris alienis. Quarti sunt q̃ trãsgrediunt legem regularis professionis. s. quivotũ cõtinentie violant. Et isti peccant cõtra fidẽ deo datã. vt sũt religiosi sacerdotes z sanctimoniales. Et hoc peccatũ est omnibus predictis grauius. qz in eo maioz fit iniuria ipsi deo. Quinti sunt qui cum cõsanguineis suis peccant in hoc est adhuc grauius. Et ꝓpter magnitudinem illius peccati. be. paulus apostolus tradidit illum fornicatorem qui cum nouerca sua peccauit satbane z dyabolo ad cruciandũ vt dicit. j. Chozinth. v. Sexti sunt qui victo indictibili se contaminant cõtra naturam peccantes. Et hoc est grauius z pessimũ pctm̃ de hoc quere ante ser. lxxxv. R.

¶ Septimũ preceptũ est. Non furtũ facies. Vbi ꝓhibẽt offensa in rebus. vñ cõtra hoc preceptũ faciunt ꝓmo illi q̃ furtũ cõmittunt in paruis rebus vt q̃ furant gramina. Circa qđ querit vtrũ in re parua cõmittat furtũ sicut in re magna. Rñ. Fin san. Tho. ij. ij. q. lxvj. Si aliquis res minimas furtiue accipit per quas hõ nõ reputat illis nocumentũ inferri. z ille qui accipit possit presumere hoc non esse cõtra voluntatem dñi excusat: alias furtũ semp est peccatum mortale. qz est cõtra dilectionẽ ꝓximi cui infert dãnũ. vñ etiam in talibus minimis si habeat q̃s animũ furandi z inferendi nocumentũ ꝓmo erit peccatũ mortale. vt Tho. ibidẽ dr. vñ si decẽ vnam aucã furatam comederẽt quilibet tenetur restituere partẽ que eum contingit. si vult indulgentiã z remissionem peccatoz cõsequi. Similiter intelligendũ est de his qui fructus arboz vel rapas vel caules subtrahũt cõtra voluntatẽ ꝓmoz. Silr q̃ botros de vineis abscindũt z etiã venatores q̃ cũ equis z canibus eoz hominibus in segetibus dãna inferũt. silr vectores q̃ cũ curribus suis p̃ sata agroz vadũt. Et etiã rustici q̃ agros ꝓmoz cũ aratro diminuũt. Etiã ancille que gramina de pratis alioz furant. vel etiã qui cum pecoribus suis dãna ꝓximis sciẽter in segetibus z pratis inferũt. z sic de alijs. vñ de h̃ dr in decre. Furtum est iniusta oblatio rei quantũcunq; parue. vij. q. iij. q. vl. ¶ Exemplũ de parẽtibus q̃ debẽt pueros suos fideliter informare q̃ nec ipsis nec cuiq; hoi aliquid furtiue accipiãt. vñ legit q̃ puer q̃dã defuncti est z iudici p̃tatus. z dyabolus eundẽ puerũ accusauit dr. Pñe iudica fm iusticiaz qz puer iste germano suo obulũ furatus est. nec inde fecit pniam nec restituit ablatũ. Cui dñs. Velles q̃ p tantillo puerũ hũc damnarẽ mea iusticia nõ est sine mia. Supplicantibus pro puero quibusdã sanctis q̃bus puer seruierat culpa puero remittit. Sed ad ꝓceptum iudicis puer in puteũ igneũ ꝓiicit. in quo tantã penã sustinuit vt postmodũ hanc vbis exprimere nõ potuit. Postea de pnteo extractus ꝓpter ꝓces sanctoz aĩa restituit corpi z puer reuixit z iussus fuit a iudice obulũ p̃ol uere. Et mirãtibus cũctis q̃ aderãt p signa q̃ in eo inuenerunt vbis eius cõpulsi sunt credere. Et sic postmodũ puer vixit in timore dei ꝓpter penã quã antea sensit q̃ nunq; amplius necvnũ poinũ nec vnũ pirũ vsq; ad mortẽ alicui recepit. Scõi sũt q̃ rem inuẽtã retinẽt z nõ restituũt. Aug. Nõ inuenisti z nõ reddidisti raptisti. Tercij sunt serui z ancille q̃ bona dñoz suoz furtiue subtrahũt. sicut vinũ panẽ carnes z ouа z occulte comedũt. vel alijs hoibus tribuũt.

Quarti sunt mechanici q̃ fraudulẽter ꝓximis suis laborãt. vel etiã q̃ nimiũ ꝓ salario recipiunt. Quinti sunt mercatores q̃ cũ mẽdacijs ꝓximos suos decipiunt z eis dãna inferũt z tales totiẽs peccãt mortaliter.

Sexti sunt hospites q̃ ꝓxle in vulgari dicũt stuel rouber. q̃ nimiũ cõputãt suis hospitib⁹. Septimi sunt vsurarij q̃ cõmodãt cũ pacto vt etiã cũ spe aliq̃d capiãtẽdi. ℥ q̃s dr Luc. vj. Mutuũ date nihil inde sperãtes. vel etiã q̃ vẽdũt res suas lõge charioꝰ ꝓ rationẽ quã si ets in ꝓtinẽti soluerẽt. vt pz ex de vsu. c. ꝓsuluit. silr q̃ p ꝓmpta pecunia emũt. z imediate sup dilatoz illi eidẽ a q̃ emerũt vt alij ecõuerso vẽdũt in carioꝛi foro q̃ valet vt valere põt. Et etiã illi q̃ recipiunt pigꝰ aliq̃d vt ꝓcedãt pecuniã sup põdũ aliq̃d sup castrũ vel sup ciuitatẽ vel sup villaz. z fructus eoꝝ nõ cõputãt in sorte. oẽs tales vsurarij sunt. Octaui sunt lusores q̃ cã lucri ludũt ex auaricia. tales talẽ pecuniã nõ pñt retinere ꝫ debent fm ꝓsiliũ ꝓfessoris sui expẽdere vel erogare. Vñ nullus q̃ ludit z pecuniã in ludo lucratã possidet põt saluari ꝫ sp est in statu dãnatõnis. q̃ cũq; quis ex auaricia z ꝓpter lucrũ ludit peccat mortaliter. z si lucrat infernum lucratur. z si perdit celum pdit. Ex quo patet q̃ nullus luſor saluatur nisi restituat. Sed qualiter z q̃bus re-

stituere teneat. hoc quere añ ser. xij. L. Noni sūt qui rem furatā vel raptā emūt vl̄ de rapinis come dūt. z etiā q a iudeis dona vel munuscula recipiūt tales tenent ad restitutionē illis qui sunt heredes talīū rerū. vñ sciendū q oīa ista nouē genera hoīm tenent ad restitutionē si volūt ꝓsequi pcōz remissionē. vñ Aug. Pctm̄ nō dimittit nisi ablatū restituat. D Pctauū ꝓceptū est. Nō loqueris ꝓra ꝓximū tuū falsum testimoniū. Primi q ꝓra illud ꝓceptū faciūt sūt falsi testes z mēdaces. Pro q sciendū q falsus testis primo occidit aiam ꝓriaz cū suo falso testimonio. Sap. j. Os qđ mentit occidit aiam. Scdo xp̄m negat. qz corruptio veritatis est negatio dei: nam q veritatē negat xp̄m negat. Tercio ꝓximū ledat z damnificat aut in rebus. aut in fama aut in corpe cū suo falso testimonio. Et qlibet talis bonus hō sic lesus pt dicere cū xp̄o illud ps. Insurrexerūt in me testes iniq. Et falsus testis ꝑm Tho. de aqno peccat mortal̄r z tenet ad dāni restitutionē. Scōi sunt detractores q fama ꝓximi denigrāt. z tales sūt pelores furibus et raptoribꝰ. vñ Amb. Tolerabiliores sūt fures q vestes z alia bona nr̄a diripiūt q̄z detractores q bonā famā nostrā dilaniāt. qz meliꝰ est nomen bonū q̄z multe diuitie. E Pro q sciēdū q q falsa crimina imponit ꝓximo grauissime peccat qz vix remittit tale pctm̄. vñ Hiero. Nō facilis venia ꝓtaxa dixisse de rectis. Et rō est qz tenet reuocare z famā ꝓximi restituere si vult mīam dei ꝓsequi. qz si qs tenet restituere rē tpalē multo magis famā bonā.

Sed dic. si qs aliqō occultū pctm̄ ꝓximi manifestat. an sit peccatū mortale. Rūdeo. Si manifestat pctm̄ ꝓximi alicui ꝑsidēti sicut plebano vel alicui alij ea intentōe vt b pctm̄ emēdet z amplius nō fiat. b bonū z licitū est. vñ de b dī in decret. Crimen si qs aliqō occultū pctm̄ cōmisit qō tibi soli de eo cōstaret. vel paucis hoibus. z si b publicares alijs ad infamandū eū q b fecit peccares mortal̄r lz veruū esset. qz est cōtra charitatē ꝓximi. Et sīr ille cui tu revelasti si ipse alteri eadē intentōe b occultū manifestat. s. ꝑm infamādo. sīr peccat. z sic de singulis ascēdendo. Q ūt pctā ꝓpetrauit cū qs in vna tota terra vel ciuitate infamat. Sīr z q libēter audiūt detractionē graviter peccāt. Herñ. Detrahere an detrahentē audire. qđ hoc dānabilius sit nō facile dixerim. vñ etiā Aug⁹. Nō accomodes aures tuas ad ꝓcipiēdū ꝓba detrahentis. ne ꝓcipias mortē in aia tua. Detrahēti z audiēti vtriusq esca est moꝛs aie. vñ qlibet ingꝛtū pt cōtra ꝓpescere detractores. Exēplū de b hī ser. xcj. J. F Tercij sūt detersores q offendūt ꝓximū detrahendo z subsannando. z qlibet talis timere dz illud. Subsannās subsannabit. z deridens deridebit. Circa qō queritꝰ vtrū derisio sit pctm̄ mortale. Rūdeo ꝑm. s. Tho. scōa scē. q. lxxv. Dicēdo q qñ aliqs malū alicuiꝰ ꝓsone vel defectū in risum vel ludū ponit. derisio dī. Et siquidē b fiat ingꝛtū malū ē paruū ꝑm se. sic derisio est pctm̄ veniale. Sed qñ accipit q̄si paruū cōtra ꝓsone. sic aliquē deridere est ipm̄ quasi ꝑpēderet tam vilē estimare. vt de eius malo nō sit curandū b sit q̄si p ludo habenduz z sic derisio est mortale pctm̄. Et tanto grauius q̄nto maioꝛ debet reverentia ꝓsone q irridet. vñ grauissimū pctm̄ est irridere deū z ea q dei sūt. sicut be. vgiē z sctōs. Scdo est grauius derisio pentū. qz in maioꝛi reverētia sunt habēdi. Tercio derisio iustoꝛū z bonoꝛū hoīm per quā etiā hoies de bñ agēdo impediunt. Quarti sūt discordiā inē hoies seminātes. z isti sūt filij diaboli. vñ Gꝛego. Si dei vocant filij q pacē faciūt ꝓculdubio sathane sūt filij q eā ꝓfundūt. Quinti sūt q fraudulent cū ꝓximo loquunt. q hūt mel in ore z fel in corde z sic ꝓximos decipiūt. z tradūt. vñ ysus. Añ bonū faris. z in corde malū meditaris. Oscula q iudas dño dedit. b tu mihi das. Sciēdū qñ aliqs fraudulent loquit bonū ō alio. vult q audiēs eū loquat oppositū z malū de eodē talis duplicit peccat. Primo in seipm̄. qz fraudulent loqt. Scdo i ꝓximū cui nitit dare occasionē obloqndi. Sexti sūt q ꝓximū cū vicijs z ꝓperijs ꝓturbāt. obijciēdo sibi defectꝰ suos iniuriose. vt dicēdo. tu es fur vel adulter vel vsurariꝰ vel mēdax. vel tu ibi b feciſti vel ibi sic vixisti z talit egisti ꝛc. Vel dicēdo tu es cecus vel tu es gibbosus. z sic de aliis cōfundēdo mortal̄r peccat z reus erit ētne pene. vñ Mat. v. Qui dixerit fratri suo fatue supple eū cōfundēdo reus erit gehē. ig. O cuiꝰ tunc reus erit q dicit. Tu fur. tu adult vel latro. z sic ō aliis. Septimi sūt q ꝓximū vbis rixosis ad iracūdiā ꝓuocāt. Et talis q sic scient ꝓuocat ꝓximū oim pctōz q̄ ille in tali ira ꝓmittit. siue i vbis maledicēdo vl̄ blasphemādo. siue in factis pcutiēdo reꝰ erit. vñ si ille q irascit fratri suo erit iudicio. cuius tunc ille reus erit q nō solū irascit. z etiā ꝓximū ad irā ꝓuocat.

G Nonū ꝓceptū est. Non ꝓcupisces rez ꝓximi tui. Pulpus in septimo ꝓcepto ꝓhibuit furtū. hic añt ꝓhibet ꝓcupiam cordis dicēs. Nō ꝓcupisces rem ꝛc. Cōtra b ꝓceptū ꝑino illi faciūt q deliberato aio ꝓcupiscūt rem ꝓximi z oīno p eadē re laborārēt. vt sibi eā auferrēt si possent. vel si nō timerēt suspēdiū vel hoīm ꝓfusionē. Scōi q ꝓcupiscunt iustas res. z ad malū vsū. i. ad peccādū. puta advanā gloriā exercendā. vel ad luxuriā vel ad crapulā

Tercij q nimio affectu occupāt se cū tpalibꝰ. ita q obliuiscunt de his que sunt dei z ꝓprie salutis.

Decimū ꝓceptū est. Non ꝓcupisces vxorē ꝓximi tui. vbi ꝓhibet ois ꝓcupiscētia carnis. sicut in sexto ꝓcepto ꝓhibuit actū luxurie. sic hic ꝓhibet ꝓcupiam luxurie. vbi sciendū q ꝛ̄ b ꝓceptū faciūt tria genera hoīm. Primi q deliberate ꝓcupiscūt z libent actū ope ꝓpetrarēt si possibile ipsis foret. vel si nō timerēt mundū vel scandalū hominum.

Scōi q se lauāt z ornāt vt cōcupiscant. Tercij q nō ꝓcupiscūt nec volūt ꝓcupisci nec actū facere ꝓponūt z tm̄ delectāt in morosa delectatōe cū plena rōne. z talis morosa delectatio ē pctm̄ mortale

Sermo. cxliij. De nouē pctis alienis.

A Alienis parce seruo tuo. ps. xviij. Vbi sciendus q nouē sunt pctā aliena. q̄z si pctōr in vno i morte de ꝑfectus fuerit sic damnat sicut ꝓpter pctm̄ ꝓprium. P Quoꝛū ꝓmū est Iussio. s. qñ qs iubet alterū peccare. vbi gra. Hic dñs q iubet famulū vel pr̄ q

iubet filiū ⁊ dña q̄ iubet famulā hec facere q̄ sūt ꝯ charitatē dei ⁊ ꝓximi. sicut rustici q̄ iubēt famlos suos dāna inferre ꝓximis cū pecozib⁹ suis i graminibus vel segetibus. vel etiā dña q̄ iubet ancillā ad ꝓratū alteri⁹ ire ⁊ tibi gramina recipe. qō tū coḡ scit esse ꝯ voluntatē illius cuius est ꝓratū. Et si nō nisi vnū pannū plenū graminib⁹ ancilla ex insu dñe recepisset dña obligaret ad satisfactionem. Itē mechanici q̄ iubēt famulos suos infideliť laborare sua artificia. sic̄ pannifices q̄ iubēt pannos nimis excessiue lanare distendere siue extrahere. Et caupones q̄ iubēt familiā suā mēsuras cū vino nō debite replere. Sili sartores. sutores ⁊ pistores q̄ iubēt seruos suos infideliter laborare Et pentes q̄ iubēt filios vel filias choꝛisare. ⁊ sic de alijs. q: q̄c q̄d iussisti qō est ꝯ charitatē dei ⁊ ꝓximi. in isto reus es ⁊ dānaberis cū illis q̄ ꝑ ꝓpetrauerūt ex iussu tuo. vñ Sap. xviij. Silr pena seru⁹ cū dño afflicť⁹ ē Sed queriť vtrū etiā tales teneanť ad restitutionē Rñdeť q̄ sic. qñ q̄s ꝓbabiliter credit secutā esse rei ablationē vel damnū vel noie suo factū postea ratum habuit. alꝫ nō. ¶ Scōm pctm̄ alienū est. Consiliū. Quicūq; ergo alteri malū cōsuluit siue suo inferiori siue suo suꝑiori siue par. vel cuicūq; alij damnabiť cū illo q̄ ope ꝓficit. Vñ peccāt mali ꝓsiliarij dñoꝝ q̄ suadēt guerras rapinas ⁊ exactiones vel alij q̄ suadēt fornicatōes vel furta ⁊ hmōi Silr quicūq; dat ꝓsiliū vñ damnū ꝓximis inferť vt noua telonia instituere vel antiq̄ augmētare. vť etiā exactōes ⁊ census pauperū augmētare seu aggrauare. Itē q̄ in magnis ciuitatib⁹ dant ꝓsilia ad nouas institutōes ad damnū pauperuꝫ ⁊ cōmunitatis tales rei erūt oim illoꝝ pctoꝝ q̄ ex ꝓsilio eoꝝ ꝓpetrata sunt. vel in posterū ꝓpetrabunť. ⁊ eoꝝ pena accidētalis semp augmētabiť vsq; ad nouissimum diem si sic decedūt. ergo q̄libet ꝑcauere sibi dz ne det malū ꝓsiliū vel doctrinā malā q: talis coꝝā deo homicida reputabať. vñ Aug. sup Iob. Homicida diabolus dī. nō q̄ gladio armatus vel ferro cinctus ad hoiem veniat. ꝫ q: malū ṽbū seminat. Noli ergo te facere homicidā mala fratri tuo ꝓsuadēdo. Et mali ꝓsiliarij sunt sicut diabolus q̄ sp malū suadet. ⁊ q: sūt sibi silꝭes in culpa. ꝑnter erūt et silꝭes in pena. Sed boni ꝓsiliarij sūt sicut angeli dei qui semp suadēt hoi qō bonū ⁊ vtile ē sibi. ⁊ etiā q̄ sunt pacis ⁊ lō merito cū angelis vitā eťnā possidebūt.

Sciendū q̄ mali ꝓsiliarij vt frequēter turpiť moriunť. vt ꝓz de ꝑncipibus q̄ dederūt ꝓsiliū ꝯ danielem ꝓphetā vt ille mutereť in lacū leonū. qui postmodū ꝑ se in lacū sunt missi ⁊ a leonibus deuorati Eccī. xxvij. Faciēti ꝓsiliū neḡssimū sup ipm devoluerť. Terciū pctm̄ alienū est. Consensus. cū quis ex coꝛde diligit malū qō alter facit. imo ⁊ fauet sibi in ꝑ tales etiā digni sunt morte. q: nulli placere dz illud qō deo maxime displicet. ꝑ est pctm̄ ⁊ iniusticia. q̄ si nō ꝓsuluisti. ꝫ solū ꝓsensisti ad mala facienda. q̄ sine tuo cōsensu nō fuissent ꝓpetrata reus eris oim illoꝝ pctoꝝ ⁊ ꝓterea dānaberis cū factōribus. Rom. j. Digni sunt morte nō solū q̄ faciunt ꝫ etiā q̄ ꝓsentiūt factōribus. vbi gꝛa. Tu nō iubes aliquē ludere nec cōsulis. ꝫ solūmō ꝓsentis in ꝑ reus eris. Silr pr̄ ⁊ mr̄ nō iubēt filiū vel filiā choꝛisare. ꝫ cōsentiūt. in hoc rei erūt. Ergo quicūq; ꝓsule est alicui ciuitati vel cōitati. licet non iubeat malefacere nec ꝓsulat. ꝫ solū cōsentiat malefactōribus: ⁊ pmittit fieri mala. vel ꝓpter lucrū tpale. vel ꝓpter fauoꝛē hūanū. vel ꝓpter timoꝛē. reus erit oim malorū q̄ sub dño eius fiūt. Vñ Sap. vj. Judiciū durissimū fiet his q̄ ꝓsunt. Hoc aduertere deberēt q̄ insoꝛes fouēt in domibus eoꝝ. vel in suis ciuitatibus. ⁊ sic de alijs malis q̄ sine ꝓsensu eoꝝ fieri non possent. ℟ Quartū pctm̄ alienū est. Adulatio ⁊ rei in ꝑ sunt illi qui pctm̄ cōmēdant illoꝝ q̄ mele faciūt ꝓ q̄ damnabunť. Nam qui ita laudāt vel adulanť male factōribus. ita rei sunt qōāmō sicut illi qui pctā ꝓpetrāt. Ꝓro q̄ sciendū q̄ vicia peradulatores tam in pñti tpe acquisierūt sibi virtutes oim exteriorū gestoꝝ ab ipsis honestas ē nūcupata. vt dicēdo q̄ bñ decoꝛat te ista runica. q̄ bñ decorat te illud peplū vel q̄ pulcre incedis in tali veste Et in ꝑ q̄ imitanť luciferū in superbia extollendo se sup alios in hoc cōmendanť qō est valde nociuus altat humiliabiť. Scō avaricia noiať quidentia vt cū quis die noctuq; oibus viribus laboꝛat ꝓ acquisitōe rerū tpaliū siue iuste. siue iniuste. vel quocūq; mō ipe pōt siue cū sit deo siue nō minime curans omnē sollicitudinē adhibēs quō tpalia possit ꝓgregare. ⁊ cū tanta auiditate q̄ nunq̄ satiatur. Et in ꝑ cōpať inferno. Aug. ad quendā comitem. Avarus inferno est silis. Infernus eñ q̄toscunq; deuoꝛauerit. nūq̄ dicit satis est. sic ⁊ si oēs thesauri ꝓfluexerint in avarū nūq̄ diceret satis est. Et talis ab adulatoꝛib⁹ nō noiať avar⁹ ꝫ quidus. Tercio dissolutio socialis iocūditas est noiata. vt cuius quis cōformat se alijs indifferēter siue in licitis siue in illicitis. siue in bonis siue in malis. sicut in choꝛēa saltādo. ⁊ ludēdo. ⁊ sic de alijs. talis adulatoꝛib⁹ nō noiať dissolutus ꝫ socialis siue iocius. Talis q̄ sic se cōformat alijs in malis ⁊ illicitis. postmodū habebit societatē oim demoniū ⁊ dānatoꝝ. ⁊ carebit societate dei ⁊ oim sctoꝝ. Quarto astucia ab ipsis adulatoꝛib⁹ prudentia noiať. vt scz qñ q̄s est astutus in mercātijs ⁊ in alijs suis negocijs ⁊ lucrať mētiēdo ⁊ decipiēdo ꝓximos. siue cū nouas adinuentōes ⁊ inauditas inuenit vt sic ꝓximos decipe possit. tales ab adulatoꝛib⁹ huius mūdi prudētes noianť. vñ Lu. xvj. Filij huius seculi sūt prudētioꝛes filijs lucis in generatōne sua. Quinto laxa cōscia libertas animi noiať. vt cū q̄s sine timoꝛe dei viuit nihil curās nec timēs deū in cogitationib⁹. locutōnib⁹ siue in opib⁹. ꝫ sine oi timoꝛe dei peccat. ⁊ q̄ delectabilia sunt carni ꝓpetrat. talis eñ let⁹ ab adulatoꝛib⁹ noiať. Ve q̄bus dicit dñs Lu. vj. Ve vob q̄ nūc rideris. Sexto garrula vanitas affabilitas noiať. vt cuꝫ q̄s est garrulosus siue vir siue mulier. ⁊ scurrilia ṽba ꝓferēs nō curando vtrū deū in ꝑ offendat. tales noianť ab adulatoꝛibus solacioši. In q̄bus aliq̄ multū peccāt cōcitando. s. hoies annosos ad iracūdiadiā impatientiā ⁊ ad blasphemiā q̄ alꝫ ex natura ⁊ senio. mirabiles sūt ⁊ ipatiēteš in q̄cūq; tales cōmoti sic peccāt redundat in eos qui cōcitauerunt illos. ¶ Et vl

ds est abstinēs z vult viuere in parcitate q̄ tm̄ in necessarijs ꝓtentat z bibit ceruisiā vbi bn̄ posset bibē vinū talis parc⁹ z anar⁹ noiat q̄si nō audeat vti ō bonis sibi ꝓcessis. cū tn̄ talis nō ꝓpter parcitatē. ꝫ ꝓpt deū h̄ dimittit. qz scit se eē redditurū rōnez de oibus creaturis quō illis vsus sit. vel etiā ī o i abstinētia vult viuere vt paupibus eo meli⁹ possit subuenire. Secdo si ds diligit hūilitatē z exēplo xpi hūilitatē studet seruare in vbis z factis. z nitit cauere scādalū timēs illud dictum xpi Math. xviij. Ve hoi p quē fit scādalū. talis ab amatorib⁹ hui⁹ mōi hypocrita noiat. Tercio maturitas. s. cū ds mature incedit in vbis z factis cauēs leuitatē mētis oīdere talis maturitas amaritudo nominatur Quarto ds deuotōnis vñ cū ds nitit expellere ēneas occupatōes. z deo q̄tū z trāq̄llū cor offerre. talis ds deuotōis pigritia noiat. Quito simplicitas cū ds fm ꝓphetā in simplicitate cordis q̄rit deū. z fm dictū xpi studet simplicitatē colūbe oīdere. talis simplicitas stulticia noiat. z talis ab amatorib⁹ mōi deridet. Job. xij. Deridet iusti simplicitas. Sexto timor dei stricta ꝓscia noiat. s. cū ds timet deū z nō vult deū offendere in vbis nec i factis. Septio fugere publicā z malā societatez singularitas noiat. vt q̄n ds vult sibi p̄cauere a mala societate. aduertēs illud dictū ps̄. Cū sctō sctūs eris. z cū puerso puerteris. talis dr̄ desingularis vl despectator ꝓximi. Octauo cū ds iusticiā q̄rit z exit tūc auster⁹ z impatiens noiat. Nono cū ds est bone puersatōis. z ꝓterea diligit ab hoib⁹ ille adulator noiat. Decio si ds informatōi z correctioni ꝓximi intēdit ꝓsumptuosus noiat. z sic de alijs. ℣ Quintū pctm̄ alienū ē Recursus. sīc sūt q̄ sūt defensores malefactor⁹ z ad ds malefactores h̄nt recursū. Ergo si potens es z in municipio tuo vel castro tuo tueris raptores cū suis rapinis re⁹ eris oīm illorū pctōr⁹. Si es receptor hospitū z recipis in domū tuā hoies nō bonos. z administras eis cibaria illicita z phibita. s. in q̄dragesima lacticinia cū al's sūt sani z fortes z pñt bn̄ vti cibo q̄dragesimali. z tu bn̄ h̄es eis amministrare cibū q̄dragesimalē ꝫ ꝓpt lucrū administras eis q̄cq̄d ō fideret. z cibū phibitū ab ecclia. vbi gra. Sicut rn̄ē q̄ in q̄dragesima i vna q̄rta feria in q̄ etiā fuit angaria z cū h̄ vigilia Matthie ap'li q̄ ples fortes sani z robusti vsi sūt ō lacticinijs z alias habuissent sufficiētia de cibis q̄dragesimalib⁹. In q̄ nō modicū peccāt tā comedētes q̄ ēt illi q̄ admistrāt ꝓpter lucrū tpale eis talia fercula. Et si aliq̄s hospes diceret. videāt ipsi q̄d ad me. Rn̄deo q̄ ex charitate dei z ꝓximi obligamur ꝓmouere ꝓximū i his q̄ sūt salutis. z nō eis administrare occasiones peccādi. Itē si es pincerna z hospitio recipis malos. s. lusores blasphematores. z lenones q̄ cū me retricib⁹ peccāt ds secū ducūt q̄ nō st legitie vxores eor. z h̄ facis ꝓpter lucrū tpale. re⁹ eris oīm illorū pctōr. Itē pfamilias q̄ tenet famulū z famulā sīt peccātes in sua domo. re⁹ erit illi⁹ pcti. Et breuit q̄cq̄d in domo tua ꝓmittit q̄ō ē ℨ deum ab his ds hospitio recipis scient. ei⁹ tu reus eris. ℣ Exēplū de his q̄ hospitio recipiūt malefactores ꝓpt lucrū. Legit q̄ q̄dā tabernari⁹ ꝓpinās vinū. oēs tam bonos q̄ malos hospitio recepit. z ꝓmisit eos in domo sua ludere chorizare blasphemare inebriari. lenones z meretrices insil' peccare. z alia multa mala ꝓmisit fieri in domo sua ꝓpt lucrū tpale. sel vna die dūca cū vinū de cellario portaret z añ ianuā exportaret hospitib⁹ extra domū sedētib⁹. qz domus plena erat hospitib⁹. Eccevēt⁹ turbinis eū violenē rapuit z sursū in aera leuauit in ꝓspectu totius ppli. Et cū sic a demōib⁹ leuaret clamauit ꝓpūcto corde. P de⁹ q̄d fiet de aia mea. Tūc demones ꝓmiserūt eū cadere in vno campo sup agrum vnū dicētes. Quia oblit⁹ es oīm trāsitoriorū z corporis ꝓpij vite vxoris filior⁹ atq̄ amicor⁹ tuor⁹. et deū solū ꝓ aia tua ꝓpūcto corde rogasti ī nō possum⁹ te vltra ducere. qz ops nō vult nos ꝓmittere nostrā in te exercere volūtatē. eo q̄ cōpūcto corde inuocasti eū. z si h̄ nō fecisses. cū corpe zaia te ad infernū duxissem⁹. Et hoc dicto disparuerūt z postmodū inuētus in campo reportatus est ad domū z p alias dies decubuit. Et postq̄ cōualuit se emēdauit. z tabernā amouit. z ampli⁹ nunq̄ ꝓmisit alicui quē in domo sua ludere vel blasphemare vel chorizare siue alia mala exercere.

Sermo. cxlv. Et est cōtinuatio ꝓcedētis.

H Boccultis meis munda me z ab alienis pce seruo tuo. ps̄. xviij. Ētū ad scām ptē ꝓcedētis sermōis. hic dicēdū est de alijs q̄tuor pctis alienis. P Pñ sciēdū q̄ sextū pctm̄ alienū ē. Participatio i pctis alienis. s. cū ds ptē in lucro pcti hz z p ꝓns etiaz et ptē hēbit i pena. vt q̄ scient emūt rapinā vel furtū. vel inde comedūt z bibūt tales tenent ad restōz in tanto q̄nto de illis reb⁹ vsi sunt. vt si sex vel octo comediss̄ent vnū pullū furtiue ablatū q̄libet teneret restituere suā ptē. Silr intelligēdū ē de his q̄ a iudeis dona z munuscula receperūt. qz tales tenent restituere nō ipsis iudeis. ꝫ illis a q̄b⁹ ipsi iudei p vsurā extorserūt. si h̄nt noticiā eor. Si aūt nō h̄nt noticiā illor. tūc restituere dñt fm ꝓsilū sui cōfessoris vel paupib⁹ vel ad alios pios vsus. Idē dicendū ē de lusorib⁹ z de his q̄ bona p ludū acq̄sita recipiūt. Nā null⁹ dz cū lusorib⁹ bibere nec comedere. nec ipsis pecunias ad ludū accōmodare nec ēt denarios istos ds ad lumē exponunt recipe. sicut bi q̄ q̄n ꝓburūt lumina p vno denario recipiūt bn̄ aliq̄n q̄tuor denarios i recōpēsam. tales oēs tenēt ad restōz fm cōsilū cōfessoris. Itē iudices z reipublice q̄idētes. q̄ ꝓmittūt panes z vinū minorari ꝓpt suū lucrū tpale. z alij oēs q̄ ptic̄pāt q̄cūq̄ mō scient in lucro pcti. vt vxores z pueri res iniustas scient hereditātes z possidētes. vñ legit in Daniele. c. xiiij. q̄ tā vxores q̄ filij sacerdotū belis a rege cōbusti sunt. P Septimū pctm̄ alienū. Cum ds mutuo ē in pctō q̄ corripe z reph̄ēdere tenet. vñ q̄bus deus cōmisit subditos. vt patris z p̄ibus familias tenent subditos corripe. al's vna cū ipsis dānabūt. vñ legit de sacerdote Heli. j. Reg. iij. q̄ nō correxit filios suos inique agētes. vel qz tepide correxit eos. ī punit⁹ est hic p mortē tpalē. qz fracta ceruice cecidit de sella retrorsum z expirauit. z

ñō si in infernū descēdit nō inuenio aliā causam ni si q filios suos non correxit. ꝓpter qō dñs subitanea morte eū interfecit. vñ cū filij a parētibus. t laici a platis suis reprehēdunt nequaq indignari dñt. nam pīes t plati ad ħ tenent ats cum eis damnarent. vñ Ezech. xij. Si dicente me ad impiū morte morieris. s. p tua superbia. auaricia. luxuria. t tu nō annūciaueris ei neq locut⁹ fueris. ipse in iniquitate morietur. sanguinē eius de manu tua requirā. Nā oia pcta q plati pñt corrigere t nō corrigunt. ipsis imputabunt t p eisdē dānabunt. vñ Sap. vj. Durissimū iudiciū fiet his q psunt. ¶ Ex qbus pz q si pfessor dire pfitentē redarguit. non ꝓpterea indignari dz. q cōfessor ad ħ tenet. q bonus pfessor potius dz duos vel tres bñ expedire q̄ decē negligenter. q nō est redditurus rōnē de numero pfitētiū virū paucos vel multos audierit. ħ qliter eos expediuit t absoluit. Si aūt pfessor ꝓpter lucr tpa leneligēter expedit pfitentes. grauiter peccat. q fm doctores q sciēter absoluit aliquē quē coram deo ꝓbabiliter estimat vel scit nō esse absolutū. ipso facto peccat mortaliter. Videant g pfessores quō absolunt pomposos hoies q nō intēdūt dimittere suā superbiā. imo ipso facto oñdūt suā superbiā in vestibus. t in scissuris vestiū. in longis caudis ꝛc. Et sic etiā intelligit de alijs pctōrib⁹ q oñdunt p ꝓbabilia signa q nō hūt firmū ꝓpositū abstinēdi a peccatis vt publici fornicarij t adulteri t ꝓcubinarij q cōcubinas in domo secū tenēt. nec a se intēdūt eas remouere. Sili⁹ t vsurarij t lusores t falsi mercatores q nolunt restituere fm pscilū sui confessoris. Sili⁹ t superbi chorizātes t rozneamēta exercētes q seruāt adhuc illa ornamēta in qbus peccauerunt. Nā ħ est euidēs signū q tales nō firmit intēdunt desistere ab illis pctis. q si ia resignarēt illa ornamēta qbus nō vtunt nisi ad peccādū. tūc in futur⁹ oporteret eos sibi alia ornamēta superbie ꝓparare. vñ ver⁹ penitēs nō solū postponit pctā. ħ etiā occasiones pctōr⁹. t ħ in illis apparet q veracit ꝓuertūt t hūt firmū ꝓpositū se emēdādi. q tales abijciunt habitū superbie t caputia magna t crinilia t peplacū qb⁹ peccauerūt. t sic de alijs. ¶ Octauum pctm alienū ē. Pctis nō obstare. Et ħ spectat ad plātos t pfides. vñ plati t dñi q subditos suos non coercēt. ħ dimittūt eos dāna paupib⁹ inferre. pullos. aucas. peccora auferre. fruges corū eqs in pabulū graminare fruct⁹ hortor⁹ t vineārū furari vt vi rapere. vel etiā paupes vituperare. pcutere ledere. t male tractare. t nō ꝓhibet ꝓpterea dānabūt. Vñ Ezech. xtij. dicit dñs plātis. Non ascēdistis ex aduerso. nec opposuistis vos murū p domo isrl ꝛc. Viuersi em rectores ad ħ statuti sunt vnusq̄q terrā sibi subiectā i pace teneat. Et si forte ipse rector vel plat⁹ nō spoliat subditos tñ non resistit spoliatorib⁹. Et si eēt ꝛra ita ampla sicut vltra mare. oia pcta q fiūt i ea p raptores qb⁹ resistere posset t nō resistit. tūc de oib⁹ illis redditur⁹ ē rōnē corā deo. Vñ si pfidētes pñt ꝓhibere mala t nō faciunt dānabunt. Jō vos q vel q dimittitis filios vr̄os vel filias vr̄as turpia verba loq. t mala ꝓpetrare. t ridetis t nō ꝓhibetis. t vos pfamilias familiā vestrā t vos iudices t potētes subditos vr̄os. si impedire potestis talia t nō facitis etiā si aliud malū nō baburitis q̄ illud solū dānabimini. Nonne pctm alienū ē. Nō manifestare pctā hoim vt ab illis qui pñt t debēt t tenent corrigere corrigunt. vñ q̄q̄ scit periculū alior⁹ t eos nō auisat t ꝓmunit. siue sit in corpe. siue in reb⁹. siue in aia cū tū bñ posset eos ꝓmunire. dānī reus erit si ñ fecerit. Sic sūt tu scis aliquē peccare t posses ħ manifestare vt impediret t manifestaret. si nō feceris reus eris. Jrē si tu scis res furatas circa aliquē retētas iuste t nō vis dño rei intimare. vt exinde suā rem rehabere t recupare possit. cū tū ħ licite t comode possis. reus eris corā deo illi⁹ pcti t dāni. Jtē si videris aliquē alteri dānū inferre in agro siue in prato siue i horto t cū ꝓclamares ad eū. idē fortassis cessaret a dāno inferēdo. si ꝓtempseris vel neglexeris hoc facere in subsidiū dño rei tunc reus eris corā deo. Sed aliq̄ dicūt q cū aliq̄ iniuste fieri videt q̄d ħ ad me ptinēt. Rñdeo q ex ꝓcepto fraterne charitatis q̄libet tenet ꝓuenire periculū sui ꝓximi in corpe et aia cū ħ cōmode pt. Exēplū si videris cecū trāsire circa foucā t nō ꝓmunires eū. si caderet in foueam t moreret homicida illi⁹ esses corā deo. Jterꝫ cū in synodo ꝓcipit oibus i eadē parochia existētib⁹ vt manifestēt crimina publica ad corrigēdū ea. qō q̄dā nō curāt. t Jō miserabilit seipsos dānāt. Ergo q cūq̄ cā ꝓsanguinitatis vel familiaritatis vel cā lucri nō ꝓderet pctm qō ꝓdēdū eēt fm iura. synodalia ꝓmitteret t grauiter peccaret. Jtē q̄cūq̄ sciret hereticū vel phitonissam t nō ꝓderet mortaliter peccaret. q. meli⁹ est tales corruptores fidei ꝓdere ꝓlaris ecclesie. q̄diu valde in pane t aq̄ ieiunare.

Sermo. cxlvj. De articulis fidei.

OMnis qui viuit t credit in me nō morietur ineternū. Joh. xj. Sciendū q fides frequēter est ꝓdicanda fidelib⁹ t etiā ab eis diligēter custodiēda. q fides est fundamentū oīs boni. Apls. Fundamentū aliud nemo pōt ponē ꝓter illud qō positū est qō ihs xps. i. fides iesu xpi. vñ Aug. Fides ē bonor⁹ oīm fundamentū. Fides est humane salutis initiū. sine hac nemo ad filiorū dei numerū puenire pōt. Heb. xj. Impossibile ē sine fide placere deo. Et q vt deo placere possumus debemus. hīe fidē rectā integrā t firmā. q fm apl̄m ad Heb. x. Justus ex fide viuit. Nos igit exq̄ de fide eccle locuturi sumus. tūc est notādū q in symbolo apl̄or⁹ sūt duodecim articuli fidei fm nūerū duodecim apl̄or⁹ a qbus ꝓpositū est. Nā apl̄i ꝓgregati descripserunt xij. articulos fidei in primo ꝓsilio de q̄ hr Act. xv. Cui⁹ ꝓma diffinitio fuit data p be. Petrū. Et é sciendū q be. paulus nō hr ibi. q. ꝓtunc nō fuit electus in apl̄m nec etiā ipse est vnus de numero duodenario. Et ꝓmus artitulus ptinet ad patrem. t sex ptinēt ad filiū. t q̄nq̄ vltimi ad spūsctm. Vlo q̄ notandū q nullus dubitare dz. ħ q̄libet xpianus tenet credere trinitatē pſonarū t vnitatē essentie diuine. nec tñ curiose pscrutāda ē btā trinitas. ħ simpliciter credēda Berñ. Scrutari hāc temeritas est credere pietas noscere vita eterna. Quō beata trinitas multipliciter ꝓbet. hoc quere ante ser. lxxv.

Altitudo diuitiarū. ¶ Vlterius sciendū q̄ istos.xij.articulos fidei q̄libet hō tenet credere.z q̄ in vno articulo erraret nec firmiter crederet. talis esset in statu dānatōis.q̄ absq; vera fide nullus saluabit Marci.xvj. Qui nō credidetit p̄dēnabit. Et insup q̄libet hō cū ad annos discretiōis puenerit. tenet addiscere oīonē dñicam.salutationē angelicam.z simbolū ap'lor si vult accipe sacm eucharistie. Et p̄mū articulū posuit be.petrus dicens. Credo i deū patrē oipotentē creatorē celi z terre.i. fm Aug. Creatorē oim rerū visibiliū z inuisibiliū Contra hūc articulū dicūt manichei visibilia esse creata a p̄ncipe tenebrarū. inuisibilia vo a deo. q̄ heresis odibilis est deo z hoibus z oibus creaturis. Deo q̄ talis heresis deo suum dñium minuit dū visibilia dñio ei⁹ subtrahit. Hoibus q̄ p̄tume liā eis facit cū ex pte q̄ visibiles sūt diabolo eos attribuit.immo talis heresis dehonestat omnes visibiles creaturas dū eas a diabolo dicit esse creatas Ex q̄ p̄z q̄ libet xp̄ianus dz firmit deū credere eē creatorē oim rerū visibiliū.z inuisibiliū z q̄ nō est aliq̄s vermiculus in natura q̄n a deo sit creatus. ¶ Itē sciēdū q̄ ex p̄sideratiōe isti⁹ articuli hō dirigit a tria. Primo ad gr̄arūactōes.q̄ ex q̄ deus est creator oim creaturarū.certū ē q̄ q̄cq̄d sumus vel habemus q̄ h̄ a deo sum⁹ vel habem⁹.j.Cor. iij.Quid hēs q̄ nō accepisti.p̄s.Dñi ē terra z plenitudo ei⁹.Sed ex q̄ oia a deo habem⁹ tūc merito tenemur ei gr̄arūactōes referre.p̄s.Quid retribuā dño Poi.q̄ re.mi.vñ Christ.in ser. Liberalissimus ē deus q̄ta tibi largitus ē ad sustētationē.q̄ta ad eruditionē.q̄ta ad correctionē.q̄ta etiā ad delectationē.z̄ oia gratis dedit.Scdo inducimur ab būvtē dū rebus creatis.nā creaturis debem⁹ vti ad hoc ad q̄ create sūt.Sūt aūt create ad duo. Primo ad gloriā dei. Prouer.xvj. Vniuersa p̄pter semetipm.i.ad gloriā suā opatus est deus. Scdo creature create sūt ad vtilitatē hois.q̄ vti debemus creaturis ad honorē dei z ad vtilitatē p̄priā. Sed heu plēs sūt q̄ nō regratiant deo de creaturis suis.imo sepius abutūt donis dei. Vñ Aug. de ci. dei. Quis. q̄s būficia dei nō videt cecus est.nec laudat ingratus est.q̄s̄q̄s in laudādo reluctat insanus ē. Sciendū etiā q̄ isti multū timere debēt q̄ male vtunt creaturis z donis dei.q̄ de his districtā reddituri sūt rōnē.vñ Christ.sup Math. In illa die nihil est q̄d rideamus.vbi celū z terra aq̄ sol z luna dies noctes z tot⁹ mūdus stabūt aduersus nos in testimoniū pcō⁹ nr̄oz.Et si oēs tacerēt.tū cogitatōes nr̄e z ipsa opa nr̄a aduersū nos stabūt añ oculos nr̄os accusantes nos corā deo.dicēte ap'lo.Cogitatiōes inuicē accusantiū ꝛc.Tercio inducimur ex illo articulo ad cognitionē hūane dignitatis. q̄ de⁹ oēs creaturas creauit p̄pter hoiem z subiecit eas hoi. Gen.j. Dñamini piscibus maris z vo.ce.z vniuer. ꝛc.ps. Oia subiecisti sub pedib⁹ eius oues boues ꝛc.Est q̄ hō tante dignitatis q̄ dz p̄esse oib⁹ creaturis z subesse deo. ¶ Scdm articulū posuit iohānes ewāgelista dicēs.Et in iesū xp̄m filiū ei⁹ vnicū dñm nr̄m.Credere em̄ debem⁹ q̄ iesus xp̄s est vnigenit⁹ z ver⁹ filius dei q̄ fuit cū p̄re eternal'r.z q̄ est alia p̄sona a p̄re.z q̄ est vni⁹ nature z substē cū p̄re.z est p̄l fili⁹ z coeternus.vñ Joh.x.Ego et p̄r vnū sumus.s.fm formā dei.z p̄r maior me ē.s.fm formā serui z hūanitatis. Sequit dñm nr̄m. Vbi sciendū q̄ libēter debemus hīe xp̄m p dño p̄pter q̄nq; ꝓditōes. Primo q̄ ē nobilis. Luc.j. Altissimi filius⁹.p̄s. Magn⁹ dñs z laudabilis nimis z magnitudi.ei⁹ nō ē finis. Scdo q̄ mansuetus q̄ agnus noīat Joh.j. vbi dic̄ iohes bap. Ecce agn⁹ dei vñ etiā Isa.liij. Et q̄si agn⁹ coram tondēte se obmutescet. Tercio q̄ fortis ad p̄tegēdū z liberādū nos a malo. p̄s. Dñs p̄tector vite mee a q̄ trepidabo.

Quarto q̄ nos creauit.p̄s. Ipse fecit nos z non ipsi nos. Insup nos redemit p̄cio sanguine suo. Ap'l's. Empti em̄ estis p̄cio magno. Quinto q̄ largus est ad remunerandū suos seruos. Aug. li. xxij. de ci. dei. Ipse de⁹ erit finis desideriorū nr̄or q̄ sine fine videbit sine fastidio amabit sine fatigatione laudabit. Itē Aug. in eo. li. Nō deus p̄parauit diligētib⁹ se.fide nō capit.spe nō attingit.claritate nō app̄hēdit.desideria z vota transgredit.ac quiri pōt.estimari nō pōt. ¶ Tercīū articulum posuit Jacobus maior frater Joh. ewāge. q̄ ambo fuerūt filij zebedei dicēs sic Qui p̄ceptus ē de spū scō.natus ex maria v̄gine. Vbi sciendū q̄ nō solū est necessariū xp̄iano credere filiū dei.ꝫ etiā necessariū est credere eius incarnationē p quā nobis visibilis apparuit. Baruch.iij. Post h̄ in terris visus est.z cū hoibus p̄uersatus est. Querit hic quō incarnatio xp̄i facta ē.rñsio post̄ angelus gabriel fuit missus ad beatā virginē mariā.vt hī Luce.j.z ipsa.s.maria credidit z consensit.tunc spūsanctus superuenit in eam.z sanctificauit z fecundauit eam z formauit in instanti de purissimo sanguine virginis marie.vel vt alij dicunt de purissimis eius humoribus corpus xp̄i.z in eodē instanti in q̄ formatū est corpus creata est z aia ex nihilo.z h̄ eodē instanti p̄iūcta est corpi organisato. Et illa duo.s.corpus z aia. sil'r mox fuerūt diuinitati vnita i filij dei p̄sona. Et q̄ dī de spūsctō p̄ceptus.p h̄ excludunt carnales cōmixtiones. Vñ canit i hymno. Nō ex viri semine ꝫ mistico spiramine verbū dei factū est caro. Qui spūsctus fm Henri. de vimaria superfimbolū illā p̄ceptionē mūdū ab oi pctō reddidit. q̄ nūq̄ factū est in aliq̄ puro hoie. Licz em̄ aliqui nati sint sine spūsctō z sctificati in vtero mr̄is.sicut btā virgo maria iohes baptista z hieremias i pctō originali sūt p̄cepti. z fm rōnē seminalē descēdert ab adā. Xp̄s aūt nō solū natus ē ꝫ etiā p̄ceptus fuit sine pctō a spūsctō. Aug. Solius redēptoris est esse sine pctō. Itē sciendum q̄ q̄uis tota trinitas opata sit incarnationē xp̄i.q̄ opa trinitatis ad extra sunt indiuisa tū solus filius ē incarnatus.vt dicit b. Aug. de fide ad petrū. Et Aug. ponit tale exemplū. Si tres puelle tenerēt vnā tunicam.z vna ex illis illā indueret.tūc illa inuitio fieret a trib⁹ puellis.ꝫ tū nisi vna earū solū indueret. Et alius doctor ponit exēplū. Si tres.s.petrus iohes z andreas sil'r agerēt rubricādo andreā.rubricatio Andree fieret ab his tribus sil'r. Attū solus andreas rubricaret. ¶ Sequit natus ex maria v̄gine. Circa q̄ notandū q̄ gloriosa virgo maria virgo cōcepit,virgo pepit.z etiā post partum virgo p̄mansit

Querit hic q̄re xp̄s natus sit de virgine. Rñdet fm Henri. de vrinaria q̄ triplex est status humane nature. Coniugalis vidualis & virginalis. Primus bonus. scōs melior tercius optimus. Quicquid aūt est optimū deo attribuit. iō Decuit fuit vt de virgine nasceret. Et in h̄ etiā oñdit xp̄s excellentiā status virginalis. Aug. Omnis v̄ginis sctē partus oīm sanctarū virginū est decus. Scōo fm aliū doctorē p̄ euā virginē facta est p̄dictio. sic ecōuerso p̄ virginē mariā virginē facta est repatio. Añ canit Paradisi porta p̄ euā cunctis clausa est & per mariā virginē iterū patefacta ē. Tercio vt veritas p̄phetie adimpleret Esa. vij. Ecce virgo cōcipiet & pariet filiū. ¶ Quartū articulū posuit Andreas dicēs. Passus sub pontio pylato crucifix⁹ mortuus & sepultus. Vbi sciendū q̄ sicut credere debemus incarnationē filij ita necessariū est credere passionē & mortē eius. q̄ fm Grego. Nihil nobis nasci p̄fuit nisi redimi p̄fuisset. Vbi aduertendū est circa passionē xp̄i. Primo q̄s patit. Rñdeo dei filius sūme bonus Ihesus xp̄us marie filius. Scōo q̄ & q̄lia patit. Rñdeo patit in rebus exterioribus spoliationē. q̄ in cruce nudus pepēdit nec haustū aque habuit. In corpe amarissimā afflictionem & dolorē. q̄ a planta pedis v̄sq̄ ad verticē capitis nō fuit in eo sanitas. In aia maximā tristiciā. vñ dixit Tristis est aia mea v̄sq̄ ad mortē. Tercio a q̄bus patit. Rñdeo a principibus & ministris. a iudeis & gentibus. p̄s. Quare fremuerūt gentes & pp̄li medi. sunt ina. Astiterūt reges terre. & prin. cō. in vnū ad. do. & aduer. xp̄m eius. Quare patit. rñdeo p̄pter pctā nr̄a & salutē nr̄am. Esa. liij. Ipse aūt vulneratus est p̄pter iniq̄tates nr̄as. attritus est p̄pter scelera nr̄a. Quito q̄d coegit eū. rñdeo Maxima charitas quā habuit ad nos Apoc. j. Dilexit nos & lauit nos a pctis nr̄is in sanguie suo. Rom. v. Cō mēdat deus suā charitatē in nobis. q̄m cū inimici essemus xp̄s p̄ nobis passus ē & mortuus. iustus p̄ iniustis. ¶ Sequit sub pontio pylato. Pro quo sciendū q̄ p̄tius est cognomen ab insula p̄ti notatū. h̄ pylatus est p̄riū nomen. Et ipse erat gentilis & malus & indign⁹ pane. Quia fm Aug. Pctōr non est dignus pane quo vescit. Ā q̄ malo hoie xp̄s est sentētiatus & iudicatus ad mortem.

Itē sciendū q̄ Vincē. in speculo hystoriali dicit q̄ pylatus accusatus est in multis corā vitellio p̄side syrie. Primo de morte hoīm innocētū q̄s occiderat. Itē q̄ imagines gentiliū ponebat in tēplū Itē q̄ pecuniā positā in corbanan redigebat in suos vsus inde faciēs aqueductū in domū suā. Et p̄ his missus est in exiliū. & ibi incidēs in multas calamitates se p̄prijs manibus interfecit. Itē notandū q̄ tunc xp̄s passus est sub vno pylato iudice. s. qui sic noiabat. nūc q̄tidie in suis mēbris a multis patit Math. xxv. Q̄ vni ex minimis meis fecistis. mihi fecistis. rō si iniuriā pateris a iudice in quo noli remurmurare. h̄ memēto dñm nr̄m Ihesū xp̄m. iniuriose passum sub pōtio p̄ lato. Itē si subditus es & habes p̄latū corruptū & p̄mentē te p̄ iusticiā sis patiēs. q̄ ipse ē tuus pylatus. Si mulier es & habes virū furiosum te pcutientē sis patiēs q̄ ipse ē pilatus tuus. Si seruus es & habes impiū dñm & crudelē te molestantē. sis patiēs. q̄ ipse est pylatus tuus. & sic de alijs. Et oēs illi p̄dicti debēt esse patiētes. q̄ p̄ his tribulationib⁹ habituri sūt p̄miū magnū in celo. Math. v. Beati estis cū maledixerint vob hoies & pse. vos fu. & dixerint oē malū aduersus vos mētientes p̄pter me gaudete & exq̄m mer. ve. co. est in celis. ¶ Quintū articulū posuit Philippus di. Descēdit ad inferna. Circa quē articulū p̄mo querit q̄ tpe vl qua hora xp̄s descēdit ad ifernū. Rñr fm. s. Tho. q̄ statim q̄n aia xp̄i a corpe sepata fuit. tūc aia xp̄i diuinitati vnita descēdit ad limbū patrū. & mānsit ibi ab hora mortis xp̄i. q̄ fuit sexte ferie nona vsq̄ ad horā resurrectiōis. & h̄ fuit tp̄s q̄draginta horar̄ q̄ diluculo. dñi ce dñice resurrexit. & eadē hora resurrectōis eduxerat p̄res de limbo. Et in die ascēsionis sue p̄duxerat istas aias ad celū q̄s in die resurrectōis eduxerat de limbo. vñ Aug. in ser. de resurrectōe dñi. Sicut cū dño resurrexerūt. ita cū eo ascēdēte ipsi etiā ascēdisse credunt. Itē sciendū q̄ ania xp̄i fuit separata a corpe. h̄ diuinitas sp̄ p̄mānsit cū ania ad inferna descēdēte. & etiā cū corpe in sepulcro iacēte. Itē sciendū q̄ añ xp̄i passionē q̄tuor fuerūt receptacula aiar̄. Primū receptaculū fuit infern⁹ dānatorū. Et ad hūc locū xp̄s ñ descēdit nec ab illo aliquē liberauit. q̄ in inferno nulla est redēptio. vñ Greg. xj. li. moza. Nequaq̄ vltra mia parcētis liberat. q̄s semel in locis penalibus iusticia iudicātis dānat. ergo p̄ talibus dānatis nō est orandū. vñ Aug. Si scirē aiam p̄ris mei in inferno nō plus orarē p̄ ea q̄ p̄ diabolo. Scōm receptaculū est limb⁹ puerorū. i. illorū infantiū in pctō originali decedētiū Qui limbus est supra infernū. & ibi ē pena dāni. i. carētia visionis diuine. & nō pena sensus. i. sensibilis pena non est ibi. Et sūt ibi tenebre exteriores & interiores. i. carētia gr̄e. & etiā visionis diuine. Ad illū locū xp̄s etiā nō descendit nec ab eo aliquē liberauit. Rō huius est. q̄ isti puuli nō fuerūt capaces gr̄e iesu xp̄i & fructus redēptōis xp̄i. Tercium receptaculū est purgatoriū. & est supra limbū puerorū in q̄ est ignis corpalis. in q̄ aie illor̄ puniunt̄ qui hic & in hac vita pniam suā nō impleuerūt v̄q̄ ad satisfactionē p̄digną. Querit vtrū illi q̄ fuerunt in purgatorio liberati fūt q̄n xp̄s descēdit ad limbū patrū. Rñdet q̄ nō oēs solū illi qui p̄ tunc fuerūt purgati sufficiēter vel meruerūt hoc p̄ illo tpe scz in descēsu xp̄i liberari debuissent. Quartum receptaculū & supmū est limbus patrū scrōr vbi fuit carentia visionis dei & nulla pena sensibilis. Ad istū locū xp̄s descēdit & eam fregit & sctōs p̄res inde eduxit. Ex isto articulo habem⁹ duo documenta. Primū q̄ hīe debemus spem de deo. q̄ si illos qui fuerūt in limbo visitauit. tunc q̄libz nr̄m pōt p̄fidere q̄ nos in tribulatiōibus nr̄is nō derelinq̄t. Añ p̄s. Cū ipso sum in trib. eri. eū & glorificabo eū. Scōm documētū ē q̄ debem⁹ subuenire aiabus p̄primorū. Si eīm xp̄s descendit ad inferos vt suos charos amicos liberaret & nos exēplo xp̄i debem⁹ subuenire aiab⁹ amicor̄ & parentū p̄ suffragia q̄ fiūt fm Greg. p̄ oziones elymosinas. ieiunia. missas & p̄ alia opa bona. Vñ ipsi clamāt ad nos illō Job. xix. Miseremini mei miseremi mei saltē vos

amici mei. Sextū articulū posuit.s.tho.dicens Tercia die resurrexit a mortuis.et istum articulum Thomas cōuenienter posuit. quia in illo ꝑus dubitauit.ꝛ de eo post plene certificatus ē vt hꝫ Job xx.vbi xp̄s dixit Thome. Infer digitū tuum huc. ꝛ vide manus meas.ꝛ affer manū tuā ꝛ mitte i latus meū.ꝛ noli esse incredulus ꝫ fidelis. Unde s. Thomas ō aquino dicit. q̄ sanctus thomas apl's nō solū vidit vulnera xp̄i.ꝫ et tetigit. Et ē sciendū q̄ xp̄s ante tercīā diem resurgere noluit ꝓpt mortis ꝑbationē. Si eī statim resurrexisset.non fuisset creditū q̄ vere mortuus fuisset. Sed sicut i ore duoꝝ vel triū stat omne verbū sic in trib⁹ diebꝫ exponi possum⁹ oīne factū. Ultra vero tres dies noluit differre resurrectionē suā ꝓpter apostoloꝝ cōsolationē qui remanserūt in erroꝛe.timoꝛe ꝛ dolore.sed ipe resurgēs eos certificauit. confortauit et letificauit. Item notandū ꝑm Henri.de vrimaria Sicut necessariū ē nobis credere q̄ xp̄s mortuus fuit ita etiā q̄ a mortuis resurrexit.qꝛ hoc valet ad sublevationē spei nostre.qꝛ membris datur spes a consideratiōe capitis.qꝛ si xp̄s resurrexit ꝛ nos resurgemus.

Sermo.cxlvij. Et est continuatio precedentis de ceteris articulis fidei.

Ascendit in celū ꝛ sedet a dextris dei. Marci.xvj.

Istū articulū posuit.b. Hartholomeus. Et in isto articulo attendere debem⁹ magnitudinez virtutis dei qꝛ ascēdit in forma humana cū coꝛpe ꝛ alia.s. de mōte olineti q̄ distat a hierl'm per mille passus.ꝛ p̄ntib⁹ ipsis apl'is cū btā virgine Maria ꝛ alijs mulieribꝫ q̄ secute sunt eā a galilea ꝛ coꝛam septuaginta duob⁹ discipul'. Et verisīle ē q̄ non solū iam dicti p̄sentes fuerūt in monte olineti ꝫ etiā multi alij discipuli xp̄i occulti ꝓpt metū iudeoꝝ sicut etiā fuerūt vt Nicodem⁹ gamaliel ioseph ab arimathia ꝛ plures alij q̄ venerūt cū apl'is ad montē olineti. vꝛiderūt xp̄m dūm suū ascēdere in celuꝫ. Dicit ei mgr̄ hist'orie q̄ facto prandio in die ascēsionis ꝑgregauerūt se in mōte syon xp̄i discipuli. et exierunt cū ꝓcessione in montē olineti vt viderēt xp̄m ascēdere cū potētia magna. Itē sciendum q̄ xp̄s ascēdit gaudēter.ꝑm illud p̄s. Ascēdit de⁹ i iubilatione ꝛc. Nec ipe solus gaudebat.ꝫ etiā ipsi boies q̄ fuerūt p̄sentes. Silr ipi angeli ꝛ oēs aie q̄ ab eo de limbo liberate fuerūt.vicz sctoꝝ patrū. ꝑ phetarū. pl'archarū sanctoꝝ innocentū sancti Johānis baptiste.ꝛ eoꝝ oīm iustoꝝ q̄ fuerunt ab initio mūdi mortui ꝛ purgati. De aūt singule cū cristo ascenderūt ꝛ fuerūt in maxima iubilatiōe. ꝛ ꝗ voluit signare p̄s.dī. Ascendēs in altū captiuā duxit captiuitatē.i.illos q̄ fuerūt capti in limbo inferni. Octauū articulū posuit Mathe⁹ dicens Inde vēturus ē iudicare vi.ꝛ mor. Uñ sciendū q̄ q̄liber xp̄ian⁹ tenet credere futurū iudiciū.qꝛ est articul⁹ fidei. Et iste nobis incutere dꝛ timoꝛem magnū qꝛ de oībus reddituri sum⁹ in eo rōem districtā. Uñ Eccēs.xij. Cūcta q̄ fiūt adducet dūs ad iudiciū. Mā reddituri sum⁹ rōez de cogitatōib⁹ nr̄is Uñ Greg. Sic de⁹ cogitatiōes vnīuscuiusq̄ ꝑsideꝛat sic cūctos gressus dinumerat. vt nec minutissime cogitatiōes q̄ apud nos vilescūt i eⁱ⁹ iudicio indiscusse remaneāt. Bap.j. In cogitationib⁹ impij interrogatio erit. Itē de oībus vbis Matt. xij. De oīi vbo ocio.qō lo.ꝛc. Itē de oib⁹ opib⁹ nr̄is q̄ gessim⁹ in coꝛpe.s. de omi gressu. visu. tactu auditu ꝛ sic de alijs. vñ Apl's. Omēs nos manifestare oꝑtet ante tribunal xp̄i vt referat vnusq̄sq̄ ꝓ ut gessit in coꝛpe suo siue bonū siue malū. Item ō rebus tpalib⁹ quō lucratus es illas. quō possedisti.ꝛ quō expendisti. Itē q̄libet de officio ꝛ artificio suo scz. faber. sartoꝛ. sutoꝛ. pistoꝛ ꝛ sic de alijs. Silr officiales mgr̄ciuitū.ꝛ sic de alijs. Itē q̄libet de statu suo siue matrimoniali siue viduali. siue virginali. quō quisq̄ ꝑm suū statū vixerit. Nonus articulū posuit Jacob⁹ minoꝛ frater Simonis et Jude. dī. Credo in spm̄sanctū. Sicut em̄ credim⁹ in patrē ꝛ filiū.sic ꝛ in spiritūsanctū credē nos oꝑtet cū sit ipi patri ꝛ filio cōsubstātialis et equalis ꝛ eiusdē essencie cū patre ꝛ filio. Ergo de necessitate salutis tenetur quilibz xp̄ianus credere q̄ spiritus sanct⁹ ꝓcedat a patre ꝛ filio. Et in illo articulo greci errant. qui dicūt q̄ spūssanctus solū a patre ꝓcedat ꝛ nō a filio qō falsum est ꝛ cōtra fidem christianam. Unde canit in simbolo misse. qui a patre filioq̄ ꝓcedit. Unde etiā ab apl'o spiritus filij nuncupat. Gala. iiij. Misit de⁹ spiritū filij sui in coꝛda nostra. Si ergo spiritus filij est vtiq̄ ē a filio. et ita planū est q̄ ꝓcedit ab eo. Item sciendū q̄ spiritus sanctus ab oīnibus desiderādus ē. quia ꝑ ipm vivificat homo Joh. vj. Spiritus ē qui vivificat. nā qui caret spiritu sancto mortuus ē. Nam sicut spiritus rationalis necessari⁹ est coꝛpi vt illud vivificet. si em̄ auferat spirit⁹: coꝛpus in puluerē reuerteꝛetur. Eodē mō spiritussancti hꝫ se ad animā. Pōs. Auferes spiritū eoꝝ ꝛ deficient. Etiā necessari⁹ est nobis spiritussanctus. quia nō nisi ꝑ eū a malo liberamur ꝛ bonū operamur. Unde Aug⁹. in li. de gratia. Desiderate auxiliū gratie q̄ sola oīnes liberamur a malo. sine qua nullū ꝓsus siue cogitando siue volendo siue amando siue agendo facim⁹ bonū. Decimū articulū posuit Symon di. Sanctam ecclesiam catholicam. Et sciendum q̄ sic intelligit ille articulus. Credo in spiritūsanctū. sanctam ecclesiam sanctificantē. Et est sciendū q̄ ecclesia est congregatio fidelium. Et quilibet homo in gratia existēs est membrū ecclesie sancte. et xp̄s ē caput ecclesie. vñ Apl's ad Ephes. v. Vir ē caput mulieris sicut xp̄s ē caput ecclesie. Est autē sancta ecclesia in tres ptes diuisa. Una ē in mundo que adhuc ē in timoꝛe ꝛ expectatione. Scōa ē in celo q̄ ē sine timoꝛe ꝛ sine expectatiōe. Tercia ē in purgatorio. que medio mō se habet. quia est in expectatione cū adhuc gloriā vite non habeat est tamen sine timoꝛe. quia habet liberum arbitriū in bono confirmatū. Istas tres ptes eccl'ie repsentant tres partes sacramēti eucharistie q̄ in altari fiunt. Undecimū articulū ꝑm Henri. de Urimaria posuit Judas thateus frater Simonis et Jacobi minoris dicēs. Sanctoꝝ cōmunionē. remissionē peccatoꝝ. Pro q̄ sciendū q̄ sanctorū cōmunio est bonoꝝ spiritualiū per sanctos

acquisitorum communicatio. Unde inter alia que sunt nobis credenda. etiã sctõr cõicatio in eccl'ia credenda ẽ. Hã oẽs xpiani existes sine pctõ mortali. participes sũt oim bonor q̃ fiũt in eccl'ia p qlibet mẽbrũ eccl'ie. Sicut si cãdela accẽdat ꝑ aliq̃ boie specialit oẽs q̃ cũ eo sẽ bñficiũ cãdele pcipiũt nisi in visu impediãt. s. obstaculo pcti mortal' qõ obtenebrat intellectũ z inficit affectũ. Juxta illud ps̃. Participẽ fac me de⁹ oim timentib⁹ te z cus. Hõ aũt q̃te cõia sũt bona eccie ẽ charitas z vnitas fidelium. qr charitas nõ querit q̃ sua sũt. ꝫ qõ vtile z bonũ ẽ multꝫ. ista ipa ẽ distributrix bonor q̃ fiũt i eccl'ia. Ꝫ etiã ꝑt ꝓbari. Primo in boie i q̃ cib⁹ cũ fuerit bñ digestus dirigit ad singula mẽbra sana. Scõo ꝓbat Ꝫ in arbore in qua humor ꝑ radicẽ attract⁹ diuidit i singulos eius ramos saltẽ nõ aridos. Quo ad scõam ptẽ pñtis articuli. s. de remissione pctõr firmit ẽ credendũ q̃ omne pctm̃ sive sit actuale sive originale i eccl'ia ꝑt remediari z mederi. Hã p baptismũ tollit oẽ pctm̃ in baptisato nõ ficte accedente. sive ille baptisatus sit adultus sive puerus. Itẽ post baptismũ quotiẽscũq̃ qs lapsus fuerit in pctm̃ sive sit mortale sive veniale. poterit p veram pniam repari. q̃ firmiter dz credere qlibet in eccl'ia catholica ẽ remissio oim pctõrũ. z in nulla alia secta. qr extra eccl'iam nõ ẽ sal⁹. Et ꝫ istũ articulũ faciũt boies desperati q̃ ꝑpt magnitudinẽ. vl' multitudinẽ pctõr desperãt. qõ ẽ maximũ pctm̃. vñ Isi. ō sũ. bo. Desperatio ẽ peior oi pctõ. vñ etiã Aug. sup Ioh. De nemine despandũ ẽ i hac vita. Solũ ei desperãdus crimẽ ẽ qõ mederi nõ ꝑt q̃ credẽ debem⁹ remissionẽ pctõr q̃ntũcũq̃ etiã magn⁹ sit pctõr. z si mille milia pcta mortalia cõmisisset. Et ꝫm ber. Maior ẽ dei pietas q̃ quis iniqtas. Sicut ei scintilla i medio marꝫ. ita ois malicia hominũ ad miscõiam dei. Duodecimũ articulũ posuit Mathias dicẽs. Carnis resurrectionẽ. z vitam eternã amẽ. Credẽ debem⁹ q̃ omẽs homines sic resurgũt in nouissimo die. vñ Jo. vj. Uenient hore i q̃ oẽs q̃ in monumẽtis sunt audiẽt vocẽ filij dei. et q̃ audierint viuẽt. vñ Apls. j. Cor. xv. Oẽs qdem resurgem⁹. s. tã boni q̃ mali. Hñ credẽdũ ẽ omi xpiano q̃libz hõ idẽ in nũero cũ eodẽ corpe cũ q̃ iã vixit resurget. Hñ Job. xix. Rursũ circũdabor pelle mea. z i carne mea vi. de. sal. me. quẽ. vi. sũ. e. i. et nõ eli⁹. z ocu. m. cõ. sũt. Hoc dicit ad denotãdũ identitatẽ corpis xpij. Quãuis ei corp⁹ i cinerẽ puluerẽ redactũ sit tñ oia q̃ spectãt ad cõplementũ corpoꝛ redibũt. Et idẽ corpus resurget z eadẽ aia illi⁹ homis Ꝫ idẽ corpus ecõuerso assumet z ei ꝓiũget. Et oẽs resurgem⁹ in illa etate in q̃ xps fuit qñ mortez ꝑ nobis sustinuit tã senes q̃ iuuenes. Et corp⁹ cuiuslibet electi erit in resurrectiõe imortale subtile incorruptibile sine oĩ defectu z clarũ impassibile z agibile. Ꝫ corp⁹ cuiuslibet reprobi erit valde passibile grossum z ponderosũ z obscurũ. De isto plenius hĩ. s. ser. l. E. Ꝫ q̃tũ ad scõam partẽ isti⁹ articuli vbi dicit vitã eternã. Sciẽdũ q̃ qlibet hõ dz credere vitã eternã p⁹ hanc vitã. de q̃ dicit Aug⁹. li. xj. de ciuita. dei. O chare illã vitã amplecti debuisti. vbi ẽ vita sine morte lux sine tenebris. iuuẽtus sine senectute. pax sine discordia. volũtas sine iniuria. regnũ sine cõmutatione qõ nũq̃ amittit. Et i vita eterna habebũt electi fercula multa preciosa et delicia. De hoc q̃rẽte sermone. lxij. P.

Sermo. cxlvij.

De sacramentis.

Samaritanus appropians alligauit vulnera eius infundens oleũ et vinũ. Luce. x. P Unde sciendũz q̃ Samaritanus. i. xps vulnerato appropinquãs curationi ei⁹ sacramẽtor alligamẽta adhibuit. q̃ cõtra originale peccatũ z actuale sacramẽtor remedia deus instituit. Hñ sciẽdũ q̃ septẽ sũt sacramẽta q̃ de⁹ instituit. Et in qlibet sacramẽto datꝛ specialis gratia. digne recipienti ipm sacm̃. Et ꝫm Ray. dnq̃ dicunt necessitatis. qr sunt sub pcepto et tenet qlibet ad ea suscipiẽda pro loco z tpe. s. baptismus. cõfirmatio. penitẽtia. eucharistia. et extrema vnctio. Reliq̃ duo sacramẽta sunt volũtatis. s. õdor z mãimonij. Q Itẽ querit vtrũ sacra debeant pctõrib⁹ dari. Hũr ꝫm Ray. Propt occulta peccata nõ pñt sacramẽta denegari alicui nisi p admonitionẽ secretã in speciali. vl' publicã factã in generali vt dz de ꝑse. dis. ij. Nõ ꝓhibeat. Existens aũt in peccato mortali sive occulto sive manifesto mortaliter peccat recipiẽdo sacramẽta. vt ptz di. xl. Multi. z. xcv. Illud. xj. q. iij. Audi. Similr z ministrans sacra in pctõ mortali. peccat mortaliter. Ꝫ Querit vtrũz sacramẽta possint iterari. Hũr q̃ sunt tria que non possunt iterari. s. baptism⁹. cõfirmatio z ordo. qr in collatiõe istor triũ impmit caracter anime q̃ etiaz p mortẽ nõ potest ab aia separi. Unde si qs resuscitarek nõ esset secũdario baptisandus nec cõfirmandus nec reordinãdus. Secus ẽ de alijs quatuor sacramẽtis. Unde Magr Hugo dicit. Si Lazar⁹ post resuscitationẽ voluisset resumpsisse vxorem suã optuisset q̃ de nouo cõtraxisset. Unde p mortẽ soluit matrimoniũ. Sikr z eucharistia z penitẽtia z extrema vnctio reiterant. Unde sciendũ q̃ baptism⁹ ẽ pmũ sacramentũ z ianua z fundamentũ omnium sacramẽtor. quia nulli conferk in ecclesia aliq̃ aliorũ sacramẽtor nisi pus sit baptisatus. Q Querit qnis sit baptismi effectus. Hñdek q̃ baptismus digne sumẽtibus delet omnẽ culpam originalem. mortalẽ z venialẽ et restituit primã innocentiam q̃ ad animã. Et insup extinguit ignem infernalem. z etiã purgatorij q̃tũ ad ipm baptisatũ. Et etiam delet omnẽ satisfactionẽ quã homo in psenti deberet ꝑ peccatis suis explere. Hoc patz. quia si aliq̃s infidelis iudeus vel paganus mille annis vixisset et omni die mille pcta mortalia ꝓpetrasset. si contrit z fidẽ susceperit. z sic cũ deuotione baptisatus fuerit. tũc nulla penitẽtia satisfactoria sibi imponẽda ẽ. qr baptism⁹ tollit omnẽ satisfactionẽ. Et si talis immediate post baptismũ mozerek statim sine oi purgatorio euolaret ad celũ. Ex quo patet quãta sit fatuitas mulierũ que inconsolabiliter dolent de morte puerorũ suorũ qui post baptismũ in puericia decedunt antek q̃ baptismalẽ innocentiã perdunt z valde fatuũ est eas dolere de hoc q̃ filij earum transeant a societate hominũ ad societatem angelorũz. a valle lacrimarum ad gloriam. de exilio ad patriaz Hñ puero baptisato añq̃ annos discretiõis attige

rit sp̃ē celū aptūr q̃cūq̃ mortē etiā q̃licūq̃ morte
ſtarim euolat ad celū. Itē sciēdū q̃ q̃tuor sig̃ fiunt
aīa baptismus r tria p̄ baptismū ip̄i puero. Et q̃d
ista significēt. B q̃re s. f. lxxvij. B. T Scōm sa-
cramētū ē confirmatio. Circa q̄ q̃rit vtrū confirmatio
sit aliq̄ mō sacr̄m necessitatis. Ad̄r q̄ sic. qm̄ spūalē
pugnā ad quā hō iuuat. Iz simpl̄r nō sit sacramen
tū necessitatis. q̄ sine ipo hō p̄t saluari. Sz q̄ ex cō
tēptu dimittēt illud sacr̄m dānarēt q̄ ei⁹ ptempt⁹
dānabil̄ē. vt dī. s. tho. in. iij. dis. vij. Querit vtrū
conferat gr̄a i sacro confirmationis. Ad̄r sm s. tho. q̄
gr̄a confert nō solū cōiter sic̄ i q̄libet sacro confert gr̄a
emūdans a pctō. sz etiā specialē gr̄a q̄ q̃ dispu-
tat ad effectū sanctitatis. r ydoneus fit ad xp̃m confite-
dū. vñ de ḡto facit magis gratū. Itē q̃rit q̄b⁹ debe-
at conferri. Ad̄r sm. s. tho. Nullis xp̃ianis pueris. tā vi
ris q̃ mulieribus q̄b⁹ cōis ē pugna spūalis quia sm
Job. vij. c. Militia ē vita hois sup terrā. Itē scien
dū q̄ sex requiruntur ad confirmationē duo ex parte sac
mēti in se. s. materia chrismatis. r forma verbor q̃ ta
lis ē. Signo te signo crucis. cōfirmo te chrismate
salutis. in noie p̄tis r filij r spūssancti. Et duo ex p̄
te ministri. s. dignitas pontificalis. r debita intentio.
Et duo ex parte suscipientis. s. frons in q̄ dz fieri chris
matio. r q̄ confirmād⁹ sit bāptizat⁹. Itē sciēdum q̄
vnctio chrismatis tripl̄r fit i trib⁹ sacris q̃ imprimunt
characterē in baptismo fit i vertice ad designādū fi-
dei susceptionē. In confirmatiōe fit in frōte ad desig-
nandū cōferri audaciā profitendi nomē xp̃i. In or
dine fit i manib⁹ ad signādū ptātē cōsecrādi corp⁹
xp̃i. Itē sciēdū q̄ effect⁹ confirmationis ē mul
tiplex. Dño gr̄am datā i baptismo confirmat. vñ
ps. Cōfirma hoc deus q̄d operat⁹ ē i nob. Scdo ad ma
liciā spūalē pparat. Et q̄ oēs xp̃iani dñt cē in bel
lo xp̃i. q̃ oēs dñt recipe hoc sacr̄m vt facilius possint cō
tra mundū carnē r dyabolū pugnare. Tercio ad confes
sionē nois xp̃i animat quē oportet verecundē
verū hoiem confiteri. Dño. n. oz vt confiteamur eū sm
diuinā naturā p̄ris r spūsancti coeq̄lē q̄d notat i for-
ma ipor verbor. vbi fit expressio trinitatis. Scdo vt
confiteamur eū sm humanā naturā crucifixū. suppliciū p
tulisse. q̄d notat i crucis consignatione q̃ fit in fronte
Quarto ituit r extra nos spūali decore ornat. In-
tus quidē p sciētie puritatē. Extra p odorē bone fa
me. r hec duo designant in chrismate q̄d conficit oleo
xp̃i p̄mi. r balsamo p̄pter scōm. Quinto i bonis
agendis r malis sustinendis roborat. Dat em̄ hec spūs
sanct⁹ ad robur. Sexto aiam r corp⁹ ornat. Aiam
quidē p impressionē characteris. corp⁹ vo p clipeū cru
cis. Septio p illud sacr̄m fiūt fideles pleni xp̃i
ani. plenitu dine dico copie. q̃ tū i baptismo pleni
facti sunt plenitudine sufficientie. Octauo p⁹ pu
gnā corronat. q̄d notat i vitta q̃ circa caput ligatur
Considerādū aūt ē de illo sacramēto. q̄ si q̄s il-
lud in mortali pctō reciperet peccaret mortaliter.
Ergo iuuenes q̄ dñt confirmari inducēdi sūt vt antea
confiteant. r instruādi sūt eis effect⁹ sacri confirmatio
nis. vt eo maiorē deuotionē ad illud sacr̄m digne
suscipiendū accrāt. Terciū sacr̄m est. Penia. Et
iterū nō cōmittere. De contritiōe. confessione. r satisfa
ctione. r de penitētia vera vel falsa. quere ante ser
mone. xliij. P. r etiā. xliij. K. Quartū sacr̄m est
eucharistia. in q̃ idē xp̃s q̄ ē de virgine nat⁹ r p no-
bis passus ptinet verus deus r verus hō. Et q̃ bonū
sit digne cōicare quō in hoc sacro eucharistie q̄n
q̃ ptes recipiūt. hoc q̃re aī ser. xlvij. L. X Quin-
tū sacr̄m est extrema vnctio. Materia aūt h⁹ sacri
ē oleū olive ab epo p̄secratū. r tale oleū r hmōi cō
secratio sūt de necessitate illi⁹ sacri. Forma aūt h⁹ sacri
sm Tho. ē oro deprecativa. vt dicēdo p istā vnctio-
nē r suā pīssimā miscōiam idulgeat tibi deus q̄cq̄d
deliquisti p illicitū visum auditū tactū. gustū. r sic
de aliis. Querit q̄b⁹ p̄ferēda sit extrema vnctio
Ad̄r sm petrū de tharātasia. Non nisi adultis in-
firmis in periculo mortis constitutis ex ipa infir-
mitate. Vnde nō dat eunuchis ad bellū nec nauigā
tibus nec his q̄ mox occidēdi sūt. q̄ talibus mors nō
imminet ex defectu nature sed ex euentu fortune
Nec pueris dat. q̄ nō habēt infirmitatē spiritua-
lē contractā ex peccato mortali actuali nec dispo-
sitionē deuotionis habere possūt ad hoc sacramē
tū. Nec etiā datur naturalibus stultis. Queritur
vtrū extrema vnctio debeat dari freneticis et amē
tibus. Ad̄r sm petrū supradictū. Si in sana mente
cōstituti nō petierint nō dz dari. Si vero petierunt
dz dari. Cū hoc ē aduertendū sm tho. q̄ illis furi
osis et amentibus. precipue dari nō debet q̄ posset
facere irreuerentiā illi sacro p aliquā imūdiciam.
nisi r ipi haberēt lucida intervalla in q̃bus sacra-
mēta cognoscerēt. Querit vtrū extrema vnctio
possit iterari. Ad̄r sm tho. in. iij. di. xxiij. q̄ iterari
p̄t sine altq̄ iniuria ipius sacramēti q̄ non hz effe
ctū ppetuū. eo q̄ sanitas corporis et mēbris q̃ sunt effe
ctus ei⁹ amittī possunt. In eadē q̃z egritudine
iterari pōt si p̄mo quidem sit in periculo mortis et
euadit r postmodū recidiuū patiat. q̄ erit q̃si alia
infirmitas. r sic̄ si fit egritudo diuturna. vt hidro
pisis. tunc dz fieri q̄n videt p̄ducere ad periculuz
mortis. r si illud periculū mortis euadat eadez in
firmitate durāte r postmodū ad sic̄em statū redu-
cat. itez pōt inungi. q̄ tūc ē ali⁹ infirmitatis status
q̃uis eadē sit infirmitas. Notandū q̄ mgr̄ in cō-
pen. theo. vitra. dicit. Cū sepe q̄s infirmat ad mor
tē sepe pōt inungi. q̃ in vna infirmitate nō dz q̄s bis
inungi nisi eadē infirmitas vltra annū p̄trahat. ita
q̄ i vno anno xp̃i vnā infirmitatē neq̄q̃ bis inūgat
Sz Bonauē. sup. iiij. sniar redarguit dicens. Ab-
surdū ē q̄ sacramēta regulent sm motū astrorum
Querit q̄s sit effect⁹ extreme vnctionis. Ad̄r
q̄ ē q̄druplex quor duos ponit. s. tho. sup. iij. di.
xxiij. r alios duos mgr̄ in cōpē. the. vi. Primus effe
ctus r p̄ncipalis sm. s. tho. ē sanatio spūalis q̃ da
tur cōtra quendā debilitatē vel ineptitudinē q̃ in
nobis relinquitur ex peccato actuali vel originali
cōtra quā debilitatē homo roboratur p hoc sacra
mentū. Et q̄ hoc robur gratia facit que secum nō
patit pctm. ideo ex consequenti si inuenit peccatū
aliquod veniale vel mortale quo ad culpaz tollit
ipm dummō nō opponat obex ex parte recipientis
Secūdarius autē effectus est sanitas corporalis
hanc tamen non inducit nisi sm q̄ expedit ad fi
nem principale. s. spūalem sanationē. r tunc sp eā
inducit dūmō nō sit impedimētum ex parte rec-

psentis. Et licz in ipso multe fiãt inũctiones vltia tñ ẽ formalis respectu omniũ pcedentiũ et agit in ṽtute earũ. Et ideo in vltima inũctione gra infundit q effectũ sacrĩ pbet. Nec.b.tho. Tercio effect⁹ fm mgrm in cõpen.theo. vitatis.ẽ q b sacrm valet ad excitandũ deuotionẽ. Quart⁹ effect⁹ ẽ q valet ad velociorẽ transitũ ad celũ. Sextũ sacrm ẽ sacramẽtũ ordis. Quo aũt sacerdotes sunt sibes angelis z aliq mõ sibes btẽ Marie ṽgini. z quo ḡuit peccãt q eis detrahũt. b q̃re .s. ser. cxj. T. M. X. y. Septimũ ẽ sacrm mrimonij. Quo aũt de⁹ multipliciter honorauit mrimoniũ. z quo debẽt viuere q sunt in mrimonio pstituti. b quere s. ser. xxv. B.

Explicitũt sermones cõmunes discipuli omni tempore predicabiles ad vulgum.

Incipiũt sermones communes discipuli de sanctis.

De Apostolis Sermo. cxlix.

Que sint signa electionis siue pdestinatiõis

Ego vos elegi de mũdo. Joh. xv. Exq̃ rps dicit in euãgel. Matth. xx. Multi sũt vocati pauci vo electi. Et nullus scit an sit elect⁹ fm illud Eccl. ix. nescit hõ an odio vl amore dign⁹ sit nescit qdẽ scientia certitudinis. fz scitia cõiecture pt scire. Nota Sciendũ q sunt nouẽ signa pdestinationis q quecognoscit qs an saluari debeat an damnari. z q̃to plura de his nouẽ signis in se inuenerit. tanto maiorẽ spem habere debet ad deũ. etiã si iam peccator sit q adhuc deus ordinabit secũ q erit de saluãdis. Primũ signũ pdestinationis ẽ Aduersitas in hoc mũdo. s. pati patiẽter infirmitatẽ corpis. et pauptatẽ rerũ. Heb. xij. Flagellat aũt omnẽ filiũ quẽ recipit Apoca. iij. Ego quos amo arguo et castigo. ergo quãdo accidũt alicui infortunia in reb⁹ vt q̃ captiuat vel spoliat vel fures furant sibi. vel etiã cũ deus pmittit infortunia sup ipm. vt equi vl vacce ei⁹ morianꝫ vl tempestas deuastet sibi segetes vl ignis cõburat sibi domũ. z sic de aliis. b est bonũ signũ si patiẽter ferat illa infortunia. qa forte deũ antea offendit cũ reb⁹ tpalib⁹. s. p superbiã vl p gulã. vl p auariciã ꝛc. vl etiã q̃ deo ingrat⁹ fuit q sibi ista tpalia tribuit. g dñs pnat eũ istꝫ bonis ante pcessis. vñ Bern. sup canti. Ingratitudo inimica ẽ aie. extraneitio meritoꝝ. vtutũ dispsio. beneficioꝝ pditio. ergo talis q sic infortunia rerũ sustinet de necessitate debz facere virtutẽ. z cũ pacientia cordis ista bona sic amissa p infortuniũ deo offerre. tũc ipe omipotẽs de⁹ in vita eterna sibi remũerabit z retribuet ista bona pdita dãdo sibi ẽterna bona. Silr q̃n qs in corpe infirmat siue in ocul siue in pedib⁹ siue in manib⁹ siue i capite. z sic de aliis vl si ledit i corpe vl i mẽbris cadẽdo vl seipm trudẽdo ꝛc. Cũ qs ei tales infirmitates z dolores patiẽter sustinet z cogitat q deũ cuz eisdẽ mẽbris sepi⁹ offẽdit saluꝫ sue spem hre pt. Hie. Diuina dispsatione agit vt plixiori vicio plixior egritudo extat. Aug. i fmõe. Aduersa corpis aie remedia sũt egritudo carnẽ vulnerat. fz mẽtẽ curat. Silr ẽ bonũ signũ cũ qs abintra patiẽter sustinet tribulationes cordis tẽtatiões a carne z a diabolo. z psecutiones a malis hoib⁹ i mõo Jo. xv. Si me plecuti sũt z vos psequẽt. Apls. Oẽs q pievolũt viuere psecutiões patiũt. Et rõ oim pdictoꝝ ẽ. q tribulatio via ẽ ad celũ. vñ Act. xiiij. Per mltas tribulationes oportet nos intrare i reg. ce. Mat. vij. Arta ẽ via q ducit ad vitam. Lu. xxiij. Nõne oportuit xpm pati z ita intrare i gla suã. Ex qb⁹ pz q bonos boies q sũt i via dei oportet si volũt celũ itrare z eẽnaꝛ cũ xpo regẽre. Apls. Si ꝑpatimur z cõregnabim⁹. B Pz ecõuerso primua pspitas i rebus in sanitate corpis i honore in delitijs est malũ signũ. Cũ hõ nulla aduersa sustinet nec ab itra nec ab extra. fz i oib⁹ factꝫ suis pspitatẽ hz ẽ signũ dãnatiõis. Hie. Cõtinuus successus rex tpaliũ eterne dãnatiõis ẽ indiciũ. Idez Hie. Si excepi⁹es a passione flagellor eris exceptus a nũcro filioꝝ. Ergo multũ timẽ dñt boies q sp pspitatẽ hñt i oib⁹. q b ẽ signũ ire dei. vñ Orig. sup Psee. viij. Qui diligit corripit q nõ diligit impetis suis dimittit. Pz. d. qd facies taꝛ q b a deo ñ corrigit nec aliquid aduersitaꝛ sustinet vt saluari possit. Hñdeo q pz se corã deo bũiliare z de peccatis suis penitẽ. vtputa p oris confessionẽ. p cordis ꝑritionẽ. z opis satisfactionẽ. z pz seipm punire z sibipi tribulatiões iferre. s. corp⁹ suũ castigando z flagellãdo cũ ieiunijs z vestib⁹ aspis. z cũ oratibus z vigilijs z alijs bonis exercitijs. q̃ p mltas tribulatiões xpi z oẽs sancti celũ itrauerũt. sic z qlibz p tribulatiões z passiões celũ itrabit. q nõ sũt pdigne passiões b⁹ tpis ad futurã gloriã q̃ reuelabit i nobis. Pz q̃ vixit i pspitatib⁹ z voluptatib⁹ z gaudijs mõi p talẽ viã nullo mõ celũ itrabit. vñ Hiero. in epla. Impossibile ẽ vt pñtib⁹ qs z futurꝫ frnaꝛ bonis. vt b ventrẽ z illic mentem ipleat. z de delitijs trãseat ad delicias. Etiã de voluptuosis dicit bern. Qui carnalib⁹ voluptatib⁹ pascit eternaꝝ delicias rũ epul idignus habeꝛ. Silr de his q gaudẽt i voluptatib⁹ z vanitatib⁹ h⁹ mũdi dicit Hie. in ome. Nemo pt z b gaudẽ cũ b seculo z illic regẽre cũ do De his iã dictis legit tale exẽplũ in vitaspatrũ. q erat qdã solitari⁹ i heremo bon⁹ z deuot⁹ cui ministrauit vir qdã secular⁹ xpi deũ portãdo sibi cibaria. Erat aũt i eadẽ ciuitate vn⁹ diues z impi⁹ cõtigit ergo vt mozerek ille diues q habuit sp magnaz fortunã i omi vita sua silr z i morte. q̃ ducebãt eũ cũ magno honore ad sepulchꝝ tota ciuitas z eps z totus cler⁹ cũ lãpadib⁹ z cãdel. Egressus ẽ aut ille ciuis q̃ mistrauit illi solitario put cõsuer⁹ erat portãs ei panes. z inuenit eũ deuozatũ a bestijs z cecidit i faciẽ i pspectu dñi di. Nõ surgã hinc donec mihi notificabit a dño q̃ sint b sua iudicia. qa ille diues z impi⁹ talem apparatũ habuit i sepultura sua. b vo qui fuiuit deo die noctuq̃ tã deuozat⁹ ẽ a bestijs. Et ecce angel⁹ dñi venit z dixit ei. Ille pius habuit parũ bonũ in b seculoꝝ de hoc recepit b mercedẽ vt in alio seculo nullam inueniet requiẽ. Iste autẽ solitarius qui homo erat ornatus ad omnẽ virtutẽ. habebat vero ipe modicum aliquid culpe z recepit hic illud. vt ibi veniat purus

ꝓxiã dño. ⁊ sta ꝑsolat⁹ i his ꝟbis abūt glificās deū
sup iudicia ei⁹ qrẽa sūt. ¶ Scõm signũ ꝓdesti
natiõis ẽ cũ ꝗs libẽter audit ꝟbũ dei. s. loq de deo
⁊ de salute ꝓpria ⁊ de morte ipi⁹ ⁊ de vita futura q̃
erit vł i penis iferni vł i gaudijs celi. Jo. viij. Qui
ex deo ẽ ꝟbũ dei audit. ꝓterea vos nõ auditꝫ. qa
nõ i solo pane viuit hõ. ꝛ i oi ꝟbo qđ ꝓce. de ore
dei. Gre. Cib⁹ mẽtꝫ ẽ ꝟbũ dei. Mõ q̃ corpalẽ cibũ
nõ recipit vel q̃ sumit ⁊ nõ retinet signũ ẽ mortis.
Gre. Quisqs alimẽta nõ retinet ỏ h⁹ vita ꝓfectu
despat. Vñ sciendũ q̃ q̃ ꝟbũ dei ñ libenł audit ẽ
malũ signũ qr taľ hõ ñ ẽ ex deo. Job. viij. ꝓterea
vos nõ auditꝫ. s. ꝟbũ dei qr ex deo nõ estꝫ Ex q̃ pz
q̃ isti q̃ potiꝰ stãt i cimiterio vł i foro. ⁊ de iutilib⁹
⁊ no cinis loquũt ⁊ tabnas citꝰ intrãt qm ecclam vt
ꝟbũ dei audiãt bũt signũ ekne reꝓbatõis. sic illi
Heriſ. iiij. topi. Sic ꝓpositũ i ꝓposito. sic oppositũ
i oppoſito. ¶ Tertiũ signũ ẽ. Si q̃s timentes
deũ honorat ⁊ glificat. ps. Ppe q̃s babi. i tab. tuo.
Et ſbdit. Timẽtes aũt dñm glificat. Vñ pz q̃ bo
nũ signũ ẽ i hoie etiã cũ sit pctõr cũ diligit bonos
⁊ fouet. qr sic q̃q̃ denarꝰ falsus inł bonos cõpu
taľ ꝙ bono ⁊ soluit sic bon⁹. Sic q̃q̃ ỏ hoie pctõ
re q̃ diligit bonos ⁊ fouet ꝓtingit q̃ cũ ipis celũ i-
trabit. ex eo q̃ dñs ꝓpł bonos sibi grãm ꝓtritõnis
tribuit ⁊ saluꝫ. Hã si dñs voluit oib⁹ sodomitis q̃
fuerł i q̃q̃ ciuitatib⁹ ⁊ i oi terra circũiacẽti ꝓcere
ꝓpł decẽ bonos si ibi inuẽti fuissẽt. Ppne tũc de⁹
deberet ꝓcere ⁊ misereri vni pctõri ꝓpł młtos bo-
nos q̃s fouit ⁊ dilexit ꝑdo sibi aũ exitũ vite sueve
rã ꝓritõnẽ ⁊ pctõr remissionẽ. Naz ille hõ natu-
ralit ẽ ꝟtuosus q̃ ꝟtutes i alijs diligit. vñ señ. Sci
as eũ multꝫ ꝟtutib⁹ abũdare q̃ alienas amat. Sic
ecõuerso ẽ signũ reꝓbatiõis cũ q̃s bonos odit ⁊
sic i seipo deꝓrauat⁹ẽ q̃ nec bonũ in seipo diligit:
nec ẽt i alijs videꝫ pt. ꝛ ꝓseqt bonos ꝟbis ⁊ factꝫ exẽ
plo dyaboli pris sui q̃ obstinat⁹ẽ i malicia ⁊ sp̃ ꝓse
quit ꝟtuosos ⁊ bonos. ⁊ ꝛ ẽ valde grande pctũ. qa
xps reputat ꝛ sibi eẽ factũ q̃cq̃d bonis fit. Matb.
xxv. Qđ vni ex mi. me. fe. mi. fe. ¶ Quartũ si
gnũ ꝓdestinatiõis ẽ bũilitas. et ecõuerso supbia ẽ
signũ reꝓbatiõis. Greg. Euidẽtissimũ signũ re
ꝓbor ẽ supbia. electo ꝛ ꝟo bũilitas. Aug. i epła
Que supbũ videris filiũ eẽ dyaboli non dubites.
Ns ḡ q̃s ꝛ ex ꝟ ꝑgsci pt sup q̃ rege militet sic ꝑ
arma ⁊ scuta milites cognoscũt sb q̃ rege militant
sic ꝑ bũilitatẽ ⁊ supbiã ꝑgscit miles xpi vł dyabo-
li. Sciẽdũ q̃ stultũ ⁊ piculosum ẽ dyabolo seruire
in supbia ⁊ a deo recipe stipẽdia qr nullus rex ter
renus ꝛ ꝑ bono baberet. ꝛ ḡuiter i suo subdito pu
niret si ab eo recipet bonũ equũ arma et stipẽdia.
⁊ cũ eisdẽ sno inimico seruiret. ⁊ dñm ꝓpriũ impu
gnaret. sic ẽ de xpo ⁊ de dyabolo ⁊ de hoie q̃ omia
bona a deo bz et cũ eisdẽ bonis dyabolo fuit cũ q̃
deꝓmeł ad ꝓfunda inferni. Hã q̃ i pñti ẽ supbior
in futuro lucifero erit ꝓpinq̃or. ⁊ q̃ ẽ bũilior erit
xpo i celo vicinior. Ju. xviij. His q̃ se exal. hu. ⁊ q̃
se hu. exal. ¶ Quintũ signũ ꝓdestinatiõis est
q̃ ꝗs nõ libẽter audit mala loq̃ de ꝓximis. Et in
sup oia dicta vł facta ꝓximi ex corde ꝟbonũ expo
nit ⁊ ꝙuertit. Sic ecõuerso ẽ signũ reꝓbationis
q̃ ꝗs libẽter audit detractores. ⁊ oia q̃ videt vł au
dit de ꝓximis interꝑtat i malũ. Cryſ. sup Matb.
Sic difficile aliquẽ suspicat malũ q̃ bon⁹ẽ. sic dif-
ficile aliquẽ suspicat bonũ q̃ mal⁹ẽ. Vñ q̃rit vtrũ
audire loq̃ ꝟba detractoria sit pctũ mortale. Rñr
fm. s. tho. Si aliq̃s detractionẽ audiat absq̃ resi-
stẽtia. videt detractori ꝓsentire. vñ sit ꝓceps pcti
illi⁹. Et siq̃dẽ inducit eũ ad detrahẽdũ vł saltẽ pla
cet ei detractio ꝓpł odiũ ei⁹ cui detrahit. nõ minus
peccat q̃ detrahẽs ⁊ q̃nq̃ magꝫ. vñ Her. Detrahe
re aut detrahentẽ audire. q̃d hoꝛ dãnabili⁹ sit nõ
facile dixerim. Si ꝟo ei pctũ detractiõis nõ pla-
cet ꝛ ex timore vł verecũdia q̃dã omittit detrahen
tẽ repellere. ⁊ oĩdere q̃ ei detractio displiceat. tũc
peccat puidẽ ꝛ multominꝰ q̃ detrahẽs ⁊ plerũq̃
venialit. Exẽplũ de illł q̃ libẽter audiunt detractio
nes q̃re s. fmo. xcj. J. Sitr sciendũ q̃ i iudicãdo ꝑ
ximos aliq̃ gũiter delinquũt. Naz q̃libet tenet du
bia i meliorẽ partẽ ꝛterpart. vbi gła. Si q̃s videt
duas ꝓsonas sitł loq̃ vł se mutuo arridẽ diffinitiue
iudicaret illas ꝓsonas loqui de malis vł ꝓpł malã
ꝓcupiscentiã se mutuo arridere peccaret mortalit
qr forte loquũt bona simul. vł forte etiã ex leuita-
te vł ex quadã ammiratiõe se mutuo arridẽt ⁊ nõ
in malo Lu. vj. Nolite iudicare ⁊ nõ iudicabimi-
ni. Ipł s. Quo iudicio aliũ iudicas tetꝑm ꝓdemna-
bis. Nisi q̃s videret manifestũ malũ fieri sicut oc
cidere hoiem sine iusticia. vł etiã videret euidẽtia
signa. sicut nudũ cũ nuda solum cũ sola. Vñ Au
gusti. De his q̃ nõ possunt bono animo fieri sicut
sunt blasphemia. stupr̃ũ ⁊ hmõi nobis iudicare ꝑ
mittit. De factis aũt medijs q̃ possunt bono⁹ ma
lo aio fieri temerariũ ẽ iudicare maxime vt ꝓdem
nem⁹. Bz. d. vñ ozik q̃ aliq̃ oia q̃ videt vł audiũt i
malũ interꝑtank. hoc q̃re aũ ser. xc. D. ¶ Se-
xtũ signũ ꝓdestinatiõis ẽ. Cũ q̃s ẽ cõpassiu⁹ ⁊ mi-
sericors. Mat. v. Beati misericordes q̃nia ip. mi.
cõse. ḡ bonũ signũ ẽ cũ q̃s cõpatit ꝓximo pauper
tribulato ⁊ infirmo. Greg. Nõ alit redemptoꝛ
nri mẽbra efficimur nisi adherẽdo ⁊ cõpatiẽdo ꝑ
ximo. Et q̃to maiorẽ cõpassionẽ q̃s bz cũ ꝓximo
tribulato tãto mal⁹ signũ bonitatis bz. vñ Grego.
xxiij. mo. Tãto ei q̃sq̃s pfectioꝛ ẽ. q̃to pfectius ali-
enos dolores sentit. Taľ ꝓpatiẽs merek cũ oib⁹ q̃
bus i charitate fraterna ꝓpatit. Sz signũ ꝟe ꝓpas-
sionis ẽ cũ q̃s ꝓrio subuenit. Gre. Nũq̃ ꝟe ꝓpat
tur q̃ qđ ncce ẽ ꝓrio negat. vñ. j. Job. iiij. Qui ba
buerit sbam h⁹ mõi ⁊ viderit ꝓrim suũ ncce bre et
clauserit viscera sua ab eo quomodo charitas dei
manet in eo. Unde etiam Hieronim⁹ in epistola
Vult enim deus vnũquemq̃ alterius angustias
vt ꝓprias sentire. et quomodo si ipse in tali tribu-
latione eẽt subuenire sibi cuperet. ita ipe alteri ꝓ-
pter deũ subuenire nõ postponat. sic ecõuerso du-
ri cordis existens habens signũ reꝓbationis ex
eo q̃ ꝓximis tribulatis non compatitur nec mise
ricordiã exhibet. Unde Greg. Dei misericordiã
non potest ꝓmereri qui hic misericors non fuerit
Jaco. ij. Judiciũ sine miscõia fit illi q̃ nõ facit mi
sericordiã. Vñ aliq̃ nõ ꝓpatiunt ꝓximis defectuo-
sis ꝛ eos spernunt. ⁊ verecũdantur loq̃ pauperibꝰ

ꝛ infirmis. tales deberẽt cogitare q̃ possent ill̃ defectuosis hoibus sil̃es effici si deꝰ ꝓmitteret. quia vnusq̃sq̃ quãtũcũq̃ diues vl̃ pulcer sit ꝛ sanus tñ ꝑt fieri leprosus. cecꝰ. claudꝰ. surdꝰ. mutꝰ. et sic de alijs. q̃ ꝫ deberet eos inducere ad hũilitatẽ ꝛ cõpassionẽ. qz sicut tũc vellẽt sibi cõpati. sic ꝛ de ꝓximis dñt facere. Matꝫ. vj. Que vultis vt faciãt vob homines ꝛ vos facite illis. Greg. Minꝰ ꝓximũ amare ꝓuincit q̃ nõ cũ eo i necessitate illi⁹ ea q̃ sũt sibi necessaria partit. Misericordib⁹ ei dicet xp̃s in extremo iudicio illud Matt. xxv. Venite benedicti p̃is mei ꝛc. Esuriui ꝛ dedi. mi. mãdu. sitiui ꝛ dedi. mi. bibere. Sz durꝫ ꝛ imisericordib⁹ dicet. Ite maledicti in ig. eter. Esuriui ꝛ nõ dedi. mihi mãdu. ꝛc

¶ Septimũ signũ ẽ. Iniurias facilit dimittere Nulla ei vrus tã celeriter deo recõciliat ꝛ pctã relaxat. sicut ledẽtib⁹ ꝛ iniuriantibus soꝛe placabilẽ Mat. vj. Si dimiseritꝫ ꝓximis ex coꝛdib⁹ vr̃is. ꝛ p̃ vr̃ dimittet vob̃ pctã vestra. vñ etã Aug. Unusq̃sq̃ talẽ indulgẽtiã acceptur⁹ẽ a deo q̃lẽ ꝛ ipe dederit ꝓximo. Nñ q̃ facilit ꝑt idulgere inimicis suis. signũ ẽ q̃ electꝰ ẽ a deo. Sz q̃ sũt obstinati ꝛ rancoꝛosi ꝛ nolũt idulgere inimicꝫ suis habent signũ reꝓbatiõis. Greꝫ. Qui motũ nocẽdi bz in aio dz se reũ iudicare.

¶ Octauũ signũ p̃destinationis ẽ. Qi q̃s cupit melioꝛ fieri ꝛ mouet ab intra frequẽter q̃ velit bonꝰ fieri et sic vel sic se regere in bis ꝑbis factis ꝛ moꝛib⁹. Mat. v. Beati q̃ esuriũt ꝛ sitiũt iusticiã. vbi dicit glo. ordi. Esurire et sitire iusticiã ẽ sp hñe desideriũ ꝑficiẽdi. Bern. Nũ nob de nr̃o obsequio sufficimꝰ tũc statim coꝛã deo deficimꝰ. Aug. Sp ambula sp ꝓfice. noli in via dei deficere noli retroire. Bern. In via dei stare retrogradi ẽ. Nam nullũ mediũ ꝑt eẽ vl̃ oꝑtet hoiem ꝓficere vl̃ deficere. ꝛ q̃cito nõ ꝓficit hõ tũc deficit Job xiij. Nũq̃ in eodẽ statu ꝑmanet. Sz qñ hõ incipit repescere et de mane diu doꝛmire ꝛ bꝛeue ẽ sibi tẽpus sedere in tabernis ꝛ poꝛare q̃ in bis q̃ dei sunt bz tediũ ẽ malũ signũ. Nñ leo papa in ser. Nõ doꝛmiẽtib⁹ ꝓuenit regnũ celoꝝ. nec ocio nec desidia toꝛpentib⁹ beatitudo eternitatis reꝓmittit.

¶ Nonũ signũ p̃destinatiõis ẽ. Cũ q̃s moꝛtem xp̃i ꝛ passionẽ ei⁹ frequẽter ꝛ libenter meditat ꝛ ei regratiat. Mã q̃ libẽter memoꝛat passionẽ xp̃i sperandũ ẽ q̃ nõ damnabitur. Insuper nihil tam acceptũ ẽ deo ꝛ hoi ita vtile sicut memoꝛare passionẽ xp̃i. Nñ Alber. mag. Simplex recoꝛdatio vel meditatio passiõis xp̃i sic q̃ hõ cogitat lapidẽ vel lignũ tñ plus valet q̃z si integrũ annũ q̃s ieiunaret i pane ꝛ aqua. vl̃ si q̃ttidie vgis ꝛ flagellis cederet vsq̃z ad effusionem sanguis vl̃ si q̃ttidie legeret vnũ integrũ psalteriũ. Fructꝰ q̃s q̃s ꝓsequit ex meditatiõe passiõis xp̃i. q̃re s. f. xl viij. ¶ Hec sũt noue signa p̃destinatiõis q̃ q̃ q̃s ꝓfecturalit ꝓgnoscere ꝑt an sit p̃destinatꝰ an ꝑscitꝰ. ¶ Primo notãdũ ẽ exemplũ q̃ multi sunt vocati pauci vero electi. Legit in vita beati Bern. q̃ vnꝰ heremita q̃ añ fuit decanꝰ lingonenſ q̃ cũ fuisset. xxv. annis i heremo. p ost moꝛtẽ apparuit lingoñ. epo i gloria magna sic q̃ eps admirabat. tunc dicit epo q̃ i hora moꝛtis sue. xxx. milia hoim decesserũt de q̃bus oñibus ipe ꝛ beatꝰ bern. in celũ ascẽderunt ꝛ tres in purgatoꝛiũ venerũt. ꝛ alij oẽs ad ifernũ descenderũt.

Sermo. cl.

De Apostolis.

Ac cũ rebus tempoꝛalibus meremur q̃q̃

Posui vos vt eatis ꝛ fructꝰ

p ctũ afferatis ꝛ fructꝰ vr̃ maneat. Joh. xv

Ista ꝑba q̃ dñs locutꝰ ẽ discipul̃. iã leq̃t nob ꝑibus di. Posui vos supple i hũc mũdũ. vt eatis ꝛ fructũ afferatis supple ꝑ bonã opationẽ. ꝛ fructꝰ vr̃ maneat supple in eterna remũeratione ꝛ vt fructũ afferamꝰ xp̃s ꝓtulit nobis tria. s. res. coꝛpus ꝛ aiam. Et cũ vnoq̃z ꝑdictoꝝ merere debemꝰ ꝛ fructũ ferre q̃ fructꝰ maneat in eterna retributione. Nñ h̃ tria sũt dicẽda. Primo quõ mereamur cũ rebꝰ tpalibꝰ. Scõo quõ cũ coꝛpe. Tercio quomõ cũ aĩa. Deultis duobꝰ dicet in ꝛmo. alio sequẽti ¶ Circa ꝓmũ sciendũ q̃ cũ rebꝰ tpalibꝰ q̃ndoq̃z mõis meremur. Primo largiẽdo pauperibus ꝛ opa miscõie exercẽdo. Lu. vj. Estote misericoꝛdes sicẽ pr̃ vr̃ misericoꝛs ẽ. Nñ sciendũ vt q̃libet liberꝫ det elemosynas ad h̃ eũ iducere debẽt tria q̃ ꝓsiderare doꝛ. Primo ꝓsiderare debes q̃s petat. q̃a ipemet xp̃s in specie pauꝑis. Matt. xxv. Quõ vni ex minimis meis feciſtis mihi feciſtis. ꝑ q̃ litet vel les xp̃m recipe si veniret ad ianuã tuaꝫ. sic debes recipe pauperẽ in noie xp̃i. Matt. x. Qui vos recipit me recipit. Sz illi malefaciũt q̃ pauꝑes sbsantiãt. qz i h̃ xp̃m ꝓsuũt. qz h̃ xp̃s reputat sibi factũ qõ pauꝑib⁹ fit. Nñ aliq̃ tã supbi sunt q̃ pauꝑes ꝛ defectuosos abominãt intm̃ q̃ nolunt eos alloq̃ nec eos videre. nõ cogitãtes q̃ adhuc añ moꝛtem ꝑssent ꝓuenire ad talẽ statũ si deꝰ ꝓmitteret veller. Nñ legit q̃ quidã sacerdos leprosoꝝ intm̃ abominabat leprosos q̃ cõstruxerat murũ inẽ se et ipos ꝑ foramẽ cõfessiones eoꝝ audiebat. et ꝑ illud etiã sacr̃m eucharistie eis porrigebat. Qui diuino iudicio etiã postmodũ factus ẽ leprosus in media ꝑte coꝛpis illa. s. quã elongabat ab eis. alia parte remanente sana quã vertebat ad eos. Itez quidam seruus intm̃ abominabatur leprosas q̃ nec elemosynas voluit eis deferre. ꝛ postmodũ permissione diuina factus est leprosus. Quãuis nõ teneamur moꝛari cum ipis. tamen ex toto nõ sunt spernẽdi. Exemplo xp̃i q̃ mundauit leprosoꝛ tetigit leprosum virũ di. volo mundare. Scõo cogitare debes q̃d ipe xp̃s petat in foꝛma pauꝑis ipse ei petit suũ ꝛ nõ tuũ. vñ Aplꝰ. Quid habes q̃ nõ accepisti. vñ Augꝰ. in de ꝑbis dñi ser. xlij. Ne meo vticz quero ait xp̃s. da mihi ꝛ reddã tibi. Habuisti me largitoꝛẽ. fac me debitoꝛẽ. et habeo te veneratoꝛẽ. pauca mihi das plura vticz reddã tibi. terrena mihi das. celestia vticz reddam. Tercio considerare debes ꝓpter quid petat quia petit ꝓpẽ bonum tuũ ꝛ non ꝓpter suum ꝛc. Ps. Bonoꝝ meorũ non eges. imo pauperes fecit xp̃us ꝓpter diuites. Crisosto. sup Matheũ. Ne putes q̃ ꝓpter vtilitatem pauperũ deus diuites fecerit. quos sine diuitibus sustentare poterat. sed ꝓpter vtilitatẽ diuitum pauperes fecit. qui nimirũ infructuosi ꝛ steriles erant futuri. nisi pauperes fuissent facti. vnde Lu. xvj. Facite vob amicos de mãmona iniq̃. ꝛc. Nñ sciendũ q̃ diuites tenenꝫ subuenire pauperi-

bus Lu.xj. Q3 supest dake elemosynā ꝛc. Ite Crisᵒ. Non ꝓterea diuitias accepisti vt in lasciuia consumas.sed vt in elemosynis expēdas.q̄ eñ habes pauperū sunt.sed tibi credita sunt.etiā si ex iustis laboribus ꝛ ex hereditate paterna factᵍ es possessor. P̄ Añ legit exemplū de quadā nobili muliere ꝛ diuite. a qua quidā pauper petijt elemosynā. ꝛ ipsa dedit ei vnū denariū dicēs. Ego iam plᵘˢ dedi tibi q̄ deᵘˢ vn q̄ mihi dedit. Pauper respōdit. Quamē habetis tot ꝛ tanta bona a deo vobis data. respondit non dedit mihi sed tātum mihi cōmisit vt pauperib⁹ inde subuentā.ꝛ rationē reddam de quolibet denario quomō expendā ꝛ quomō possideā. Item sciēdum q̄ tenentes ꝛ uarī qui bona sua uare tenent nec pauperib⁹ inde subueniūt ꝓterea possunt damnari.quia coraz deo raptores sunt.vnde Ambro. Mō minozis criminis est habēti tollere q̄ cum possis indigētib⁹ denegare. Basilᵘˢ sup illud Lu.xij. Quis diuitis ꝛc. dicit Pone inquit spoliatoz es que dispēsanda suscepisti ꝓria reputādo.est eñ panis famelici quē tu tenes. nudi tunica quā in cōclaui conseruas. discalciati calcei qui penes te marcescūt. indigēris argentū quod possides humatū. ergo diuitibus uaris dicet xp̄us ꝛc. Esuriui ꝛ nō dedistis mihi manducare ꝛc. Ex quo patz q̄ diuites q̄ volunt saluari ꝛ a xp̄o in vita eterna remunerari debēt hic subuenire paupibus. Aug. Da xp̄o in terra q̄ reddet tibi in celo.ergo dicet i iudicio misericordibus. Uenite bñdicti patris mei ꝛc. Esuriui ꝛ dedistis mihi māducare.vnde Petrus ravenā. Quicūd pauperi dederis tu habebis. et q̄ō a te nō acceperit paup habebit alter: Ambrosiᵘˢ. Hoc tñ tuū reputa quod pauperib⁹ erogasti. Q Item sciendum q̄ illis paupibus danda est elemosyna qui nō possunt laborare. vel etiā sacerdotibus vel religiosis qui sedule christo seruiūt ꝛ studēt ꝓ fructu aniarū Eccli.xj. Da bono ꝛ non recipies peccatorē. Pene fac humili.ꝛ nō dederis impio. Piero. super Johan. Da indigenti ꝛ nō saltanti. vt nō cum tuis pecunijs aiam illius perdas. Tu eñ es causa perditiōis illi⁹ si occasionē p̄stas. vñ patet q̄ lusores.histriones ꝛ meretrices simul peccantes nō sunt hospitādi. quia quecunq̄ peccata ex pmissione tua in domo tua peperīt in tua aiam redundabūt ꝛ cum ipis damnaberis. Q Ex est sciendū q̄ elemosina remunerabitur tpaliter.spūaliter.ꝛ eternaliter. Prio tpaliter Prouer.iij. Honora dñm de tua substātia ꝛ de pmis tuis oim fruguz tuaꝝ da paupibus ꝛ implebunt horrea tua saturitate ꝛ vino torcularia redundabūt. Ite Luc.vj. Date ꝛ dabit vobis. Sed tamē ista remuneratio tpalis nō debet esse pncipalis intētio nec prin cipale motiuū ad danduz elemosinas.sed honor dei ꝛ salus aie. Et hō bñ pōt habere spez q̄ etiā sibi deᵘˢ bñfaciet si ipe paupibus bñfecerit.vñ Ysiō. Fūt alii q̄ paupib⁹ parū tribuūt vt accipiāt amplᵘˢ. ꝛ sō ꝓtextu elemosine q̄runt diuitias que vtiq̄ magis feneratio appellanda est q̄ elemosina. Sic aues sic bestie capiunt ꝛ pisces. modica in hamo cū ponit esca vñ raro q̄s depauperat dando elemosinā ad subueniendū pauperib⁹. qz dñs retribuet hic ꝛ in futuro. Luce.vj. Date ꝛ dabit vobis. Scōo remunerabit spūaliter,ꝛ alia spūalis remuneratio est peccatorum indulgentia. Eccli.iij. Elemosina paupis non erit in obliuione ꝛc. ꝛ sicut i sereno glacies sic soluent peccata tua.vñ Eccli.iij. Ignē ardentez extinguit aqua ꝛ elemosina resistit peccatis. Ite remunerabit cū infusione gratie. Apls. Qui seminat in benedictiōib⁹ de benedictiōibus ꝛ metet.supple gratiā.in p̄senti ꝛ gloriam in futuro. Ergo etiā xp̄s dicit. q̄ centuplum hic accipiet.i. gratiā ꝛ in futuro vitam eternaz possidebit. Tercio remunerabit eternaliter.quia mēsuram bonā ꝛ cōfertā ꝛ coagitatā ꝛ superefluentē dabunt in sinum vestruz. Mensura bona est q̄ angeli debent venire ad suū obitum ꝛ producere aiam suam cum magno gaudio ad celū. Mensura cōferta est q̄ xp̄us ꝛ maria ꝛ omēs sancti ꝛ angeli illam aiam lete ꝛ honorifice suscipient. Mensura coagitata est q̄ beata virgo maria ꝛ oēs sancti ꝛ angeli oia merita ꝛ gaudia sua cum eo diuidēt. Mensura superefluens ē q̄ xp̄s ꝛ gloriosa virgo maria. omēs patriarche ꝛ pphete.omēs apli ꝛ euāgeliste.omēs sancti martyres cōfessores.virgines.oēs sancti angeli ꝛ electi dei sibi imppetuū regratiant q̄ misericordiam exhibuit hoi indigenti. S Sed di.paup suz.q̄ paupibus subuenire nō possum. Añ q̄ seruare debes dictū Tobie qui dicit. Quō potueris ita esto misericoz si multū tibi fuerit abundāter tribue.si exiguū tibi fuerit etiam exiguū libenter impartire stude. Nullus eñ pōt se excusare.quia dñs plus respicit intentionē q̄ substātiam.vñ Ysido.de sum.bo. Quali intentiōe ab vnoquoq̄ largit.taliter ꝛ apud deū recipit. Hoc etiā pz Lu.xxj.de vidua que obtulit duo era de q̄ dicit xp̄s q̄ plus oibus alijs dedisset.qz tota substātia tribuit ꝛ libēter plus fecisset si potuisset. Añ quilibet paup sic debet dare elemosinā q̄ habeat intentionē libenter plus faciēdi si facultatē haberet. tūc deus remunerat sibi fm illā bonā intentionē.ꝛ iō vnᵘˢ paup pōt dare vnū denariū ꝓpter deū tali intentiōe q̄ magis inde premiū cōsequat. q̄ q̄q aliquis diues q̄ dat integrū florenū. Et si nō poteris plus dare des tñ haustū aque.ꝛ deᵘˢ dabit tibi p illo vitā eternā. Mat.x. Qui vni dederit calicē aque frigide tñ. nō pdet mercedem suā. Et si hoc nō potes.da tñ bonā voluntatē sic q̄ libenter velles facere si posses. Augᵘˢ. super pˢ. Coronat deus intus voluntatē vbi nō inuenit facultatem. T Exēplū q̄ deᵘˢ remūerat elemosinā nō solū in futuro q̄ etiā in p̄nti mūdo. Legit in vitaspa. q̄ quidā senex cū alio iuuene fratre habebat cōez vitam.erat autē senex ille misericoz. Et cōtingit q̄ venit magna caristia.ꝛ ceperūt quidā venire ad domū eius ꝓ elemosinis. Senex vo oibus venientibus distribuit panem. Uidēs autē frater iuuenis quid fecit dixit seni. Da mihi partē meā de panibus.ꝛ quicqd vis cū parte tua fac. Senex autē diuisit panes ꝛ faciebat more solito de parte sua elemosinas. ꝛ multi cō currebāt ad senem audientes qz oibus daret. Uidens autē dñs voluntatē eiᵘˢ multiplicauit panes. Frater añ iuuenis q̄ accepat partē suā ꝛ nulli dabat Assumpsit panes suos ꝛ dixit seni. Añ modicū habeo adhuc de panib⁹ meis.habeamᵘˢ simul panes. Dixit ei senex.quō vis facito.ꝛ ceperūt iterꝝ sil' eē ꝛ cōiter vt uere. Facta igit iterū abundātia victualiū a deo iterū venerūt indigētes accipiēdo eleynas. Cōtigit añ vna dierū q̄ frater ille iuuenis intraret ad videndum

ẽptũ adhuc haberẽt de panibus ⁊ videbat q̃ defecerant panes. Venit aũt vnus paup postulãs p̃o deo elemosinã. Senex dixit fratri suo da ei panes. Alter rñdit iã nõ habem⁹ p̃. ⁊ dixit ei senex. Intra ⁊ quere Et ingressus frater attẽdit ⁊ vidit repositoria in q̃b⁹ panes habere solebãt repleta panibus. ⁊ cuz vidisset timuit. ⁊ tollẽs dedit pauperi. atq; ita agnoscẽs fidẽ ⁊ virtutẽ senis glorificauit deũ. ¶ Secundo meremur cũ tpalibus cũ sumus patiẽtes in his que mali hoies nobis auferũt p furtũ vel p exactiões. vel in his q̃bus alio q̃cũq; violẽti mõ spoliamur. Ad quis posset ẽe tam patiẽs ⁊ cum tali caritate deo offerre q̃ intñ esset in oculis dei quasi pauperibus dedisset Heb. x. Rapinã bonoz vestroz cum gaudio suscepistis sciẽtes vos habere meliorẽ ⁊ manentẽ substãtiã Et in signũ hui⁹ xps p̃misit illis vilib⁹ ⁊ malis seruilibus pylati vt eũ p̃uarẽt suis vestib⁹ ⁊ inter se diuiderẽt q̃uis hoc añ bñ ꝯgnouit. tñ ea nõ dedit pauperibus vt nobis exẽplũ daret dũ mali hoies nobis recipiũt bona tpalia q̃ patiẽter hoc sustineam⁹ quia hoc deo valde accaptũ erit ⁊ nobis meritoriũ. Silr intelligẽdũ ẽ de infortunijs que de⁹ sup hoies aliq̃s p̃mittit sicut cũ eq̃ vel vacce eoz moriunt. vel tẽpestas segetes deuastat. talia infortunia oia sunt deo i patiẽtia cordis offerẽda. ⁊ dicere dzvnusq̃sq; illõ. ps Justus dñs in oibus vijs suis. Quia ingratus fui de bñficijs a deo acceptis. ⁊ insup bñficijs et donis dei abusus suz. s. ad peccandũ. ⁊ ideo ẽm dei iusticiã merito p illa infortunia p̃uari debeo illis bonis. vnde Bern. sup canti. Ingratitudo est beneficioz p̃ditio. ℣ Sed di. q̃s q̃s nimis trist̃ de infortunio an hoc sit peccatũ. Rñr q̃ sic. q; hoc est signum q̃ rem amissam nimis dilexit. ergo etiã nimiũ dolet. Ergo. lib. xxxj. moral̃. Sine dolore amittit quicq̃d sine amore possidet. Quevo feruẽter diligimus habita grauiter suspiramus ablata. Ex q̃bus verbis patet q̃ quilibet dz esse patiẽs cũ sibi bona sua iniuste a malis hoib⁹ auferunt. ⁊ debet deũ p ipsis orare vt ipsis inspiret vt sibi illa bona iniuste ablata restituãt ne p̃o eisdez eternaliter damnent. Sed q̃ maledicunt p̃mis. q̃ eis bona iniuste auferunt. vel als infortunijs suis contra deum murmurãt. illi habent duplex damnuz qui perdunt illa tpalia ⁊ cum hoc p̃pter impatientiaz incurrũt offensionẽ dei ⁊ magnũ periculũ aiaz suaruz Ergo oia infortunia q̃libet patiẽter debz ferre ⁊ deo totũ cõmittere ⁊ et in charitate offerre ⁊ habere firmã spem q̃ de⁹ refundet sibi i alijs hic ⁊ in futuro.

℣ Tercio meremur cũ rebus tpalib⁹ cũ p̃pter deuz volumus carere illis bonis que ꝯ deum lucrari potuissem⁹. ⁊ oia ista que sic p̃pter deũ ⁊ p̃pter salutez nostram dimisimus ⁊ lucrari noluimus iniuste deo obtulimus. Greg. Hoc aurũ deo obtulisti qõ ꝯtra eius voluntatẽ accipe noluisti. verbi gr̃a. Si duo nobiles essent ⁊ vn⁹ faceret exactiões i suos subditos aggrauãdo ⁊ spoliãdo eos iniuste. ⁊ alter nobilis. silr posset facere suis subditis. ⁊ dimittit hoc p̃pter deũ ⁊ p̃pter salutẽ aie sue. hoc totũ deo offert. ⁊ deus in eterna vita sibi remunerabit. Silr ũ essent duo mechanici. ⁊ vnus mentiẽdo ⁊ decipiẽdo p̃ximos ditaret ⁊ alius etiam sic posset ditari si vellet sed hoc dimittit quicq̃d sic dimittit hoc deo offert. Et silr itelligẽduz ẽ de rusticis ⁊ ciuib⁹ q̃ vsuras p̃mittũt. ⁊ cũ iniustis rebus ditant. ⁊ alij boni ciues ⁊ rustici nolũt sic ditari cõtra deum. nec quicq̃ iniuste lucrari talia oia deo offerũt que sic recipere noluerũt ⁊ tñ bene potuerũt Silr intelligit de seruis ⁊ ancillis ⁊ alijs hominib⁹ Ergo si audires aliq̃ lucratũ esse centum florenos p fallacias vel per vsurã vel p ludũ vel alio quocunq; mõ iniusto ⁊ ts istos florenos habere nolles sic ꝯra deũ cũ tũ bñ posses si velles deũ offendere ⁊ aiaz tu am dãnare tũc de⁹ remunerabit tibi istos florenos i vita eterna. ⁊ sic intelligẽdũ est de oib⁹ reb⁹ siue magnis siue paruis quas aliqs ꝯ deũ nõ vult iuste lucrari. ¶ Quatto meremur cũ reb⁹ tpalib⁹ mutuãdo p̃mis p̃pter deũ. Lu. vj. Mutuũ date nihil inde sperãtes. Sz aliq̃ sunt q̃ habẽt pecuniã supfluã et nolũt mutuare p̃mis gratis nisi aliq̃d de ipsis et quicq̃d sic inde recipiũt. vsura est. etiã nihil postulãt nisi q̃ solũmõ ea intentiõe mutuarẽt q̃ aliq̃d vellẽt recipere p̃pter mutuationẽ. ⁊ si sic aliq̃d reciperẽt vsura esset. q; sola spes facit vsurariũ corã deo. Item alii qui sunt q̃ pot⁹ pecuniã superfluã sub terra fodiũt. vel in cista recludũt q̃ p̃mis p̃pter deũ accomodẽt q̃s videt i necessitatib⁹ ꝯstitutos. ⁊ in hoc oñdũt se nõ habere caritatẽ dei ⁊ p̃mi ⁊ p ꝯs hñt signũ q̃ stant i malo statu. q; sine caritate dei ⁊ p̃mi nemo saluabit. ℣. Job. xij. Aut habuerit substantiã huius mundi ⁊ vidit fratrẽ suũ necesse habere ⁊ clauserit viscera sua ab eo quõ caritas dei manet i eo. vnde Gre. Minus p̃mũ amare cõuincit q̃ nõ cũ eo i necessitatibus illius ea que sibi sunt necessaria partit. ⁊ est signũ magne auaritie ⁊ diffidẽtie de deo cũ q̃s pecuniã sub terra fodit. Añ legit exẽplũ q̃ quidã ex auaricia absconditos ⁊ infirmat⁹ postmodũ ues thesauz in muro absc̃dit ⁊ infirmat⁹ postmodũ nõ potuit ꝯfiteri hoc pctũ. q; diabolus tenuit ligũa eius. Tũc presbiter vir p̃udẽs portauit corpus xpi ad infirmũ ⁊ sic demonẽ ab eo fugauit. Tũc infirm⁹ ille cõfitebat hoc peccatũ q̃ sic longo tpe thesaurus ex auaricia absconditos ⁊ pauperibus indigẽtib⁹ indẽ nõ subuenit. ⁊ sic thesaurũ absconditũ ostendit ⁊ fecit eum paupib⁹ dari p salute aie sue. Itẽ hõ meret cũ rebus q̃s debitoribus suis p̃pter deũ dat dilatiõz q̃ libenter sibi soluerẽt si p pñti tpe haberẽt. ⁊ hoc ẽ valde meritoriũ ⁊ deo valde acceptũ. q; quis in hoc posset mereri i vno homie q̃ de⁹ sibi i agone mortis daret dilationẽ vt posset cõteri ⁊ cõfiteri ⁊ sic saluari q̃ als forte damnaret. Unde etiã sciendũ q̃ quilibet q̃s terminus solutiõis instat tenet statim soluere p̃mo p̃mo p̃ut p̃omisit. q; sicut ꝯ deũ est furari p̃mi bona sua. sic etiã ꝯ iusticiã est retinere bona p̃mi ꝯ volũtatẽ ipsi⁹. q; p hoc ipedit ille i vsu illi⁹ rei. Ergo illi grauiter peccat q̃ p̃mittũt vel iurat q̃ velint soluere debita sup illũ terminũ. ⁊ postmodũ aduenẽte termino p̃trahũt solutionẽ vsq; ad q̃tuor vel quinq; vel decẽ hebdomadas. ⁊ tales qui sic mentiunt p̃mis ⁊ nõ soluũt sicut p̃miserũt. cũ tamẽ soluere p̃nt nõ debẽt i cõfessione absolui a pctis nisi p̃soluãt vel dilationẽ petant ab eo cui⁹ est ista res. Et de hoc habetur in iure canonico. Possidere non licet alienam rem inuito domio suo. vt patet ex li. iij. ti. xiij. de p̃cariis cap̃. j. ¶ Quinto meremur cuz rebus temporalibus quando restituimus res iniustas veris heredibus. ⁊ hoc intantũ placet deo q̃ nil sine ista restitutione ab hoie acceptat, quicquid etiã boni fecerit

siue ieiunãdo. siue orando. egrũiando. siue elemosinas dando. Et ꝯdut ꝙs sciẽter possidet res iniustas tũc est inimicus dei ⁊ virginis marie. ⁊ oĩm sanctor ⁊ angelor. beatorũꝫ oĩm in celis exist̃tium nec aliquã hz participationẽ in oib⁹ oĩonib⁹ missis ⁊ alijs bonis ꝙ fiunt in eccl'ia. ⁊ tales ꝙ sic habent res iniustas nõ debẽt dare illas monachis nec sacerdotibus nec pauperib⁹. sed veris heredibus si poterit scire ꝙ sint. Sed si nõ scit nec potest scire heredes tũc debz dare illas res fm cõsilium sui cõfessoris ꝙ auctorizatem illã habet a suo epõ. sed si ꝙs hz aliquas res iniustas occulte. tũc debet fieri restitutio p interpositã pson̄a. s. p cõfessorẽ. vel p aliũ discretũ viz sine expssione nois. qr hõ nõ tenet seipm diffamare. dõo. Ego sum idi furatus hoc vel hoc. ꝫ sufficit ꝙ restitutio fiat p interpositã pson̄a. s. p cõfessorẽ. vel p aliũ discretum virũ. Et restitutio dz fieri nõ solũ pro rebus magnis ꝫ etiã p paruis. vbi gr̃a. Si decẽ insimul furatus fuerit vnã aucã ⁊ eandez comederẽt. tunc ꝙlibet tenet restituere partẽ que eũ cõtingit donec tota fuerit soluta. si vult cõsequi indulgẽtiã ⁊ remissionẽ pctorũ suorum. Silr intelligẽdum ẽ de his ꝙ gramia in pratis alior metũt. vel cũ pecoribus suis dãna pximis sciẽter in segetib⁹ vel pratis inferũt. Et eẽ rustici ꝙ qñꝫ agros pximor cuz aratro suo diminuũt ⁊ suos augmentant vel ꝙ lapides pjciũt sup agros pximor. qm tenent eos ecõuerso inde amouẽ. ⁊ etiã venatores ꝙ cum canib⁹ ⁊ eqs suis hoĩb⁹ in segetib⁹ damnũ infe runt. Silr ⁊ vectores ꝙ cũ currib⁹ suis p sata agrorũ vehunt ⁊ boibus dãna inferũt. ⁊ etiã illi ꝙ fruct⁹ arborũ vel rapas agror vel botros vineaz subtrahunt ꝑ volntatẽ pximor. Tales oẽs tenent ad restituti onem. ⁊ si nollẽt restituere qñ possent tunc confessor nõ põt eos absoluere a pctis suis. Unde dr̃ in decre. Nõ dimittit peccatũ nisi restituat ablatuz. di. v. Si generalis. Sed di. cuz ꝙs multa talia furat⁹ fuisset ⁊ nõ sciret ꝙbus restituere debet qr ipe multis hoibus in istis paruis reb⁹ damna intulit quõ talis restituere tenet. Rñdet ꝙ ille tales res paruas furatas i estimatione sua debet cõputare ad vnã summã. ⁊ fm cõ filiũ sui cõfessoris illã summã debet erogare ad vsuz pauperũ tũc oĩbus illis subuenit illa el'yna ꝙuz illa bona fuerũt. C Quãt hõ non solũ dz restituere magna ꝫ etiã pua. si vult cõsequi remissionẽ pctor. ptz p tale exm. Legit in dial'. Cesa. ꝙ ꝺdã cõuersus ordinis cisterciẽ. Cũ missus eẽt ab abbate suo ptransisset quãdã aquã ⁊ nõ haberet naulũ pmisit nautę trãsmittere vnũ obulũ. Qui cõuersus cum postea defunct⁹ eẽt ⁊ nõ misisset illũ obulũ. nec etiã fuisset cõfessus illã negligentiã. qz vilipẽderat eo ꝙ modicum esset post obitũ ꝓdictum obolũ añ oculos habebat. ꝙ etiã obolus intm̃ creuit vt maior toto mundo videret. Et cum sibi nihil aliud obsisteret qõ sibi ipediret ingressum celi nisi ille solus obol⁹. ⁊ cũ nõ posset euadere nisi ille obul⁹ in eo puniet ad petitionẽ sctõrum angelor ꝺbus seruierat pmissum ẽ aiam ad corpus redire ⁊ cõfessus ẽ illud abbati. ⁊ missus est ille obolus cum magna velocitate. quẽ mox vt nauta recepit cõuersus expirauit ⁊ celi gaudia intrauit.

De Apostolis Sermo .clj.

Quomodo meremur cum corpore nostro ⁊ cuz anima nostra.

Posui vos vt eatis ⁊ fructum afferatis. ⁊ fructus vester maneat. Joban. xv. Quantũ ad scdam partẽ ꝓcedẽtis sermonis tunc sciẽdum est ꝙ scõm ꝙ nobis deꝰ cõtulit cum ꝙ fructum ferre debemꝰ ⁊ mereri vitã eternã est corpꝰ nr̃m xp̃i. O Pro ꝙ sciẽdum ꝙ tribus modis meremur cũ corpe nr̃o augmentũ gl'ie in vita eterna. Primo resistẽdo pctis istis ad que corpus nr̃m inclinatũ est. Nã qñcunꝫ ꝙs resistit suis xp̃ijs cõcupiscẽtijs ⁊ pugnat cum vitijs merẽt augmẽtum glorie. Ber. Quotiẽs restiteris totiens coronaberis. Propter eandẽ eñ cãm fomes peccati manet in corpore. Quis eñ pctñ originale a ꝙ fomes processit ex toto deleat in baptismo. tñ fomes ex toto nõ extinguitur. vt resistere debeamꝰ vitijs ⁊ viriliter pugnare qr nemo coronabit nisi ꝙ legitime certauerit. Tñ Aug. de verbis dñi Ecce baptizati oẽs iustificati sũt a pctis. restat tñ pugna. cum carne cũ mũdo. ⁊ cuz di abolo. vñ etiã Hiero. in epl'a quadã. Sine certamine nullꝰ sctor coronatꝰ est. Amb. sup Lu. Corona ꝓposita est subeunda sunt certamina. nemo poterit coronari nisi vicerit. nemo ãt põt vincere nisi añ certauerit. ipius ꝺz corone maior est fructus vbi maior est labor. verbi gr̃a. Si ꝙs inclinatꝰ est ad supbiã ⁊ cũ sibi honor exhibet. Si seipm vincit ⁊ illum honorẽ sibi exhibitum i humilitate cordis deo offert. dicẽdo cuz ps̃. Nõ nobis dñe nõ nobis sed noi tuo da gloriam. Et i humilitate reputat se nõ eẽ dignũ talis honoris ꝫ dicit cuz apl'o. Soli deo honor ⁊ gl'ia tunc ille meret ꝙ dz honorari in celo a xp̃o ⁊ gloriosa virgie maria ab oĩbus sanctis ⁊ angelis ꝓpter illum honorem quẽ sic spernit ꝺ ⁊ deo offert. Silr cũ quis ad irã cõmouet ⁊ seipm vincit. cõpescendo iram proprias nolens se vindicare sed deo offert ⁊ sibi cõmittit. talis totiẽs meret coronã glorie. quotiẽs propriã iraz propter deũ vincit ⁊ ei fortiter resistit. ⁊ etiã cũ ꝙs est inclinatꝰ ad luxuriã. ꝙtiẽscũꝫ tẽtationi carnis resistit ⁊ seipm vincit totiẽs meret coronã vite. verbi gratia Sic illi ꝙ sunt in mr̃imonio ꝓstituti ꝙtiens tentant i sacris diebꝰ ⁊ noctibꝰ ⁊ alijs tpibꝰ in ꝺbus ꝓhibitꝰ est actꝰ mr̃imonij ⁊ resistũt sibi ꝑpis. ⁊ ꝓpter deuz dimittũt actũ illum totiẽs merent coronã vite eterne. Silr ⁊ iuuenes ꝙ in castitate viuũt ꝙtiẽs tentant et viriliter resistũt totiẽs a deo coronãt. O ꝙt coronas mereri pñt vgines que caste viuunt ⁊ tentationibus carnis totiens resistunt. qz naturaliter iuuenes plus sunt inclinati ad luxuriã ꝫ senes. qz fm Aresto. Cõplexio iuuenũ est calida ⁊ humida. senũ autẽ frigida ⁊ sicca. ⁊ ergo senes grauiꝰ peccãt luxuriãdo ꝫ iuuenes. ⁊ iuuenes plꝰ merent resistẽdo. Greg. Juuenis cũ fornicat peccat. senex ãt insanit. Isiõ. de sum. bo. Nequaꝫ i senectute ꝓtinẽtes vocãdi sunt ꝙ in iuuẽtute luxuriose vixerũt. Tales nõ habebũt ꝓmiũ. ꝙa certamẽ laboris nõ habuerunt. eos eñ expectat gloria in ꝺbus fuerunt laboriosa certamia. Tñ sciẽdum ꝙ in ꝫsto ꝙs plꝰ est inclinatꝰ ad aliqꝺ pctñ ⁊ illi peccato resistit. tãto maiorẽ coronã gl'ie meret. ꝙ viriliter militare debemus. qz fm Job. vij. Militia ẽ vita hominis super terrã. E Exemplum legit in vitaspatrum ꝙ quidã senex sedens in partibus thebaydis i spelunca vna habebat vnũ discipulum probatũ. Cõ

suetudo autē erat seni docere discipulū vespere que erāt ꝓfutura. Et post āmonitionē dabat ei bñdictionem ⁊ dimittebat eum dormire. Cōtigit autē q ꝙdā religiosi venirēt ad senem. Et cū eos cōsolat⁹ fuisset ⁊ istruxisset dimisit eos. Et recesserūt. Deinde cepit exhortari ⁊ admonere discipulus sicut semp faciebat vespe. Et cuz loqueret senex somno grauat⁹ ē ⁊ subito obdormiuit Frater autē sustinebat donec euigilaret ⁊ daret ei ſm cōsuetudinē bñdictionē. Cum ergo euigilaret ꝙ aliquas horas. tētatus est discipul⁹ cum eo sedens cogitationū suaꝝ molestia recedere ⁊ dormire. Qui extorquēs sibi vim restitit cogitatōi sue ⁊ sedit. Cunctꝫ itex vigeret a cogitatione sua vt iret et quiesceret nō discessit ꝓiusꝫ dimitteret. Nō factuz ē septies ⁊ diabolo septies restitit. Et ecce media nocte transacta euigilauit senex ⁊ iuuenē inuenit assidētem ꝙe se. dixit ei. Usqꝫ modo nō recessisti fili. Et ille respōdit ⁊. Nō recessi pater. qz ñ me dimiseras. Cui senex dixit. Cur nō me expergefaciebas Et ille ñdit Nō fui ausus nec aliquā iniuriā tibi incuterē. Et exurgens autē senex ⁊ faciēs horas cōsuetas. ⁊ dictis matutinis dimisit discipulum. Senex aūt cū sederet solus fact⁹ est in excessu mētis ⁊ vidit quendā monstrantē sibi gl'iosuz locū ⁊ sedē in eo ⁊ sup sedē septē coronas. Et interrogauit senex eū q sibi hoc mōstrauit ei di. Dñe cui⁹ sunt h. Et dcm̄ est ei. Discipuli tui sunt. Locū ꝙdē ⁊ sedē illā ꝓ uersiōe magna accepit has āt septē coronas nocte illa ꝓmeruit. Hec āt audiēs senex exterruit ⁊ admirat⁹ est nimis et vocauit discipulū di. ei. Dic mihi ꝙd fecisti nocte ista. Ñdit crede mihi pater q nihil feci. Speraꝫ autez senex q ꝓ humilitate nō cōfiterer. dixit ei. In veritate nō indulgeo tibi nisi mihi direris ꝙd feceris aut ꝙd cogitaueris hac nocte. Ille vo cū nihil sibi esset cōsciꝰ ꝙd diceret dubitabat. Et cū senex ab eo extorq̄ret dixit ei. Nihil aliud feci nisi q septies cogitaui ⁊ ipugnatus sum a cogitatiōe mea vt discederē ⁊ dormirē anteꝫ me dimitteres. Sed qz a te dimissus nō fuerā nō recessi sed sustinebā te pater mi donec euigilares ⁊ dares mihi ſm cōsuetudinē bñdictionē. Audiēs ꝟ senex intellexit q quotiēs resistebat cogitatōi sue totiens coronā meruit a deo. ℣ Secūdo merer cuz corpore opando bona opa. ⁊ expendēdo vires corporis nostri in seruitio dei. Nā quilibet libēter dz seruire deo cū corpe qz ipe creauit nos. pō. Ipe fecit nos ⁊ nō ipsi nos. Et qz seruiuit nobis i pñti mōdo. xxxiij annis. ⁊ insup redemit nos suo ꝓprio sanguine. ⁊ p⁹ hoc ꝓmisit nobis vitā eternā si ei seruierim⁹. ℣ sollicite debem⁹ seruire cū nr̄o corpe. Prouer. xxiij. Exerce diligēter agrū tuū. qz corp⁹ nr̄m est ager vtilis. qz singulis dieb⁹ ⁊ singulis horis possum⁹ mereri cū corpe ⁊ cū oib⁹ mēbris nr̄is. Nā ꝑ pōt ꝙlibet mereri cū oculis cū videt aliquē infirmū vel tristē ⁊ ꝓpatit sibi. vel si videt aliquē letū ⁊ gaudentē ⁊ bñ habētez ⁊ cōgaudet sibi. Apl's. Gaudete cū gaudētibus ⁊ flete cū flentibus. Scōo merer ꝙs cuz auribus. si audit bona loqui de ꝓximis ⁊ cōgaudet ipis. ⁊ si mala audit loq̄ de ꝓximis ⁊ ꝓpatit ipis. Apl's. Scimus qm̄ diligētibus deū oia cooperant in bonū. Tercio merer quis cum ore. vt cū quis informat ꝓximū in his que ad salutē ptinēt. vel ꝟsolat verbis cōsolatoꝛijs proximū. vel corripit delinquētes in fraterna correctione vel cum libēter orat vel regratiat deo. vel etiā cum silentiū tenet. cū qñcꝫ libenter loqueret. ⁊ sic de alijs.

Quarto merer ꝙs cū manib⁹ ad modū crucis eas expandēdo. vel etiā in oīonib⁹ deuotis eas eleuādo ꝑs. Eleuatio manuū meaꝝ sacrificiū vespertinū. vel eas ad pauperes extendēdo dando ipis elemosinas vel cum quis pauperē sustētat ⁊ ducit q ꝑ se incedere nescit. vel ꝓpter debilitatē pedum. vel ꝓpter cecitatē oculoꝝ. Quinto merer quis cū pedibus ad ecclesiam eundo. vel loca sacra visitādo ꝓ indulgētijs. vel etiā infirmos visitando vel ꝑegrinatiōes ad loca sancta faciēdo. Sexto merer ꝙs cū toto corpe. ſ. durecendo vel asperā vestem induēdo. ⁊ corpus cū virgis vel flagellis castigādo. vigilando. ieiunando. ⁊ mane surgendo. ℣ Quare aliqui hōmies sunt ita pigri ad seruiendū deo. Rñr. qz nō ꝑcogitāt futurā mercedem quā dñs dabit suis seruitorib⁹. Nam si rex terrenus dare vellet ꝓ vno pater nr̄ florenū ℣ ꝙt pr̄ nr̄ diceres. Sil'r si rex terren⁹ diceret. Si vis vigilare illa nocte mecū cras mane dabo tibi centum florenos tu libēter faceres. ⁊ si scōa nocte ꝓmitteret ⁊ngētos ⁊ tercia nocte mille. multo libentius vigilares. Sed xp̄s ꝓ vna hora quā quis ꝓpter eū vigilat pl⁹ dabit ꝙ totū regnum terrenū valere pōt. Sil'r ꝓ vno pr̄ noster deuote dicto plus dabit ꝓ premio ꝙ mille ño reni valēt. qz dabit eternū p̄miū etiā ꝓ minimo opere in gr̄a facto. vñ Hiero. in epl'a. Nullus labor durus nullū tēpus longū videri dz quo gl'ia eternitatis acquirit. Item sciēdū q xp̄s nō solū remunerabit laspūalia ad honorē dei facta. sed etiā remunerabit laborez quos quis facit ꝓ necessitatib⁹ p̄sentis vite. Nam cū quis laborat ea intētiōe vt velit aliquid cū laborib⁹ iustis acquirere vnde se ⁊ vxorē ⁊ pueros possit nutrire. vel etiā laborat vt cuz suis laboribus possit subuenire pauperibus ⁊ infirmis. qui nō possūt laborare talis semp cum quolibet labore quātūcūqꝫ paruo merer premiū eternū si ē in gratia. Unde ps. Labores manuū tuarū quia manducabis beatus es ⁊ bene tibi erit. ergo quilibet cū de mane surgit ꝓmo oret ⁊ ecclesiā visitet. ⁊ deo omēs labores suos offerat quos illa die intendit facer. Ore. in mor̄. Dñe bonum qō agimus ꝙ intentionē semper ad deū leuemus. Qz em̄ quilibet nostrū ꝓmo de mane ad ecclesiam ire ⁊ orare ⁊ se deo cōmendare hoc docet xp̄us in euāgelio Math. vj. di. Primū querite regnū dei ⁊ iusticiā eius. ⁊ hec omia adijcient vobis. ſ. que sunt vobis necessaria. qz homo ꝙ torā diez habebit maiorem ꝓsperitatē in oibus factis suis cū de mane missam audit ⁊ se deo deuote cōmendat. Et ex iā dictis patet q laboratores illi sunt beati q̄ fideliter laborāt ⁊ deū in laborib⁹ suis prete̊dunt. qz merent semp in quolibet opere. verbi gr̄a. Rusticus nunꝫ pōt arare fossam cū fideliter laborat quin merer. Similiter sartor in omibus suis laboribus merer si fideliter laborat. Sil'r pistor ⁊ faber. similiter seru⁹ ⁊ ancilla. ⁊ ꝙlibet etiā qui ꝓ denario diurno laborat ⁊ sic de alijs ℣ Qz deus vult remunerare omnes passus ⁊ labores nostros. hoc patet per tale exemplū. Legit in vitaspatrū q quidam senex longe habebat aquā a cella sua. vbi dum semel iret hauriē defecit in via ⁊ ait. Quid necesse est vt hunc laborem patiar. sed veniaꝫ ⁊ habitabo circa aquam. Tūc conuersus retro vidit

quendam sequentē se ⁊ numerantē passus ⁊ vestigia sua. ⁊ interrogauit quis esset. dixit autē ei ille. Angelus dei sum. demissus sum vestigia tua nūerare ⁊ da tibi mercedē pro labore. quia omēs passus tuos ⁊ vestigia tua deus vult tibi remunerare. hoc audiens ille fortior est factus ⁊ pronior ⁊ adhuc longi⁹ posuit cellā suā vt eo plures passus faceret eūdo ad aquā ⁊ redeundo ad cellā suam vt sic semp augmentaret p̄mū suū. ¶ Hec autē opa nostra bona nō solū debent fieri p̄incipaliter ꝓpter gaudia celi vel ad euitādum penas inferni. hoc quere añ sermo. cxl. ¶ Tercio meremur cū corpore sustinendo infirmitates corporis patiēter quas de⁹ sup nos p̄mittit. qz meli⁹ est infirmitates patiēter sustinere q̄ interim bona opera facere. Cōtra hoc aliquis dicūt ego negligo ℔ bonum vel ℔ ꝓpter infirmitates meas. Rūdet. q̄ solū sis patiens ⁊ nihil negligis. Unde sciēdum q̄ quilibet libē ter debet sustinere infirmitates ⁊ tribulatiōes. qz est speciale donum dei ⁊ signum caritatis quā deus habet ad ip̄m hominē. Apoc. iij. Ego quos amo arguo ⁊ castigo. Origenes sup Ose. iiij. Qui diligit corripitur. qui nō dilgit in peccatis suis dimittitur. ¶ Sed di. quō possum esse patiens in tantis tribulationib⁹ ⁊ infirmitatib⁹. Rūr q̄tria p̄cipaliter debēt inducere hominē ad patientiā. Primū est meōria passionis xp̄i. Bre. Si passio xp̄i ad memoriā ducit. nihil est q̄ nō equo animo toleret. Bern. Quid est quō tibi suaue nō videt. si collegeris ⁊ memoraueris oēs amaritudines saluatoris. ergo si doles caput tuū cogitare debes dolorem capitis quē christus sustinuit cū coronatus cū spinea corona fuit. Si doles man⁹ vel pedes cogita clauos infixos manibus ⁊ pedibus xp̄i. Si doles in dorso vel in alio mēbro vel in toto corpore cogitare debes dolorē xp̄i quē in toto corpe ⁊ in oīb⁹ mēbris sustinuit. ⁊ sic erit tibi leue oīe quō pateris. ¶ Secundū quō inducit hoiem ad patientiā est cogitare penā purgatorij que ē valde grauis. Aug⁹. Ignis purgatorij miro mō est grauis. qz ignis q̄ est hic in terra hz se ad illū sicut ignis qui depictus est in pariēte ad verū ignē. Et in illo purgatorio oportet hoiem valde diu ardere ⁊ purgari q̄ hic nō purgat⁹ est. Ut aūt a pctis tuis purgeris. tunc liberter debes hic sustinere infirmitates corpis. qz tāta est pena purgatorij q̄ potius in p̄nti deberes eligē. xxx annis esse infirmus q̄ vna die esse in purgatorio. vñ dicit in decre. Igni purgatorio nulla pena tpalis est cōparabilis. di. xxv. Qui in aliud. Hūr legit de q̄dam sacerdote qui reputabat quasi sanctus qui i vita sua seip̄m miro mō afflixit p penitentiā. Quidā querenti cur hoc faceret. Rūdet q̄ si ille lacus magnus q̄ erat ꝓpe se esset totus igneus libēter vellet esse in eo vsq̄ ad diem in dicij vt posset euadere inferni ignem ⁊ penam purgatorij. Hoc idē Aug. orabat di. dñe hic vre hic seca vt ieternū parcas. Tercio quō inducit ad patientiā eū. q̄ q̄ tribulatiōes ⁊ infirmitates augmētat hoi merito eterne glorie. Mat. v. Baudete ⁊ exulta. qm̄ mer. vestra co. est in celis. Et ista gloria tanta est q̄ si vnus hō solus sustineret oēs infirmitates ⁊ tribulatiōes oim hoim in toto mundo existētiū adhuc nihil hoc eēt respectu celestis glie. Apls. Nō sūt cōdig. pas. hu. tē. ad fut. gl'iam ⁊c. Pe hac gloria dic̄ p̄s. Mille anni ante ocu. tu. tan. di. he. que preterijt.

¶ Actum ad tercia parte p̄cedētis sermonis sciendū q̄ tercio quō de⁹ nobis cōtulit cum quo mereri possum⁹ ⁊ debem⁹ est anima. Pro quo sciēdum q̄ nos mereri debemus cū trib⁹ potētijs anie que sunt memoria. intellect⁹. ⁊ volūtas. Primo mereri debemus cuz memoria beneficia dei memorādo ⁊ ei de eisdem regratiādo. Unde Aug⁹. de ciui. dei sic dicit. Quisq̄s beneficia dei nō videt cecus est. nec laudat ingratus est. quisquis in laudādo reluctat insanus est. Chrisost. sup math. Gratiarūactio est inuitatio ad plus dandū Sed de his qui sunt ingrati de beneficijs dei dicit Ber. Accipiēdis indign⁹ est qui fuerit de acceptis ingratus. Item sep⁹ memorari debemus ipsuz deū nobis esse p̄sentem in oibus nostris cogitatiōibus verbis ⁊ factis. Sed heu multi sepius obliuiscūtur deū ⁊ raro cogitāt de eo. Et hoc est signū q̄ deū non diligunt. sed ip̄m parupendēt. Aresto. ij. rheto. Obliuio est signū paruipēsiōis. Et qui sic obliuiscūtur deū in vita. illoz obliuiscet deus in morte. Aug. Ita fit vt in fine obliuiscat qui duz viueret oblit⁹ est dei. Secūda potētia aie est intellect⁹ p quē intelligere debemus deū. Primo tanq̄ nostrū creatorez. ⁊ sic tenemur sibi semp obedire tanq̄ creatura suo creatori. Secūdo cognoscere debemus eū esse redēptorem nostrū qui nos sua amarissima passione ⁊ morte redemit. ⁊ sic tenemur eum diligere. Job. xv. Maiorem hac dilectionē nemo habet q̄ vt animā suam ponat q̄s pro amicis suis Tercio debemus cognoscere eum esse nostrū futurum iudicē. ⁊ sic debemus eū timere in oīb⁹ cogitatiōibus verbis ⁊ factis. Eccl. j. Timēti deū bene erit in extremis. vnde Chrisost. in sermone dicit de beato Johanne bap. Solus dei timor est qui mēres corrigit. fugat crimina. ⁊ innocentia seruat. ¶ Tercio potētia anime est voluntas cū qua meremur quādo voluntatē nostrā volūtati diuine cōformamus. ita vt quicq̄d velit nobis cū facere q̄ etiam illud idē nos velim⁹. siue sit dulce siue amarum ergo quilibet nostrū sic se debet habere q̄ si deus vult eum esse pauperē. q̄ etiā ipse velit hoc idem vel si ipsum velit eē diuitē vel sanum vel infirmū vel tristē vel letum. q̄ in hoc cōformet se volūtati dei. sic q̄ possit dicere cuz christo illa verba que in mōte oliueti dixit. Pater nō mea voluntas ℔ tua fiat. Item meremur cū voluntate quādo habemus cōtinuā voluntatē nos emēdādi ⁊ deo seruiēdi. Chrisost. sup mat. Voluntates bone sic suaues sunt apud deum quēad modū odoriferi flores. Bern. Cum p bonā volūtatē incipimus esse dei. desinimus esse diaboli. Sic conuerso cū homo p malam voluntatē incipit esse diaboli desinit esse dei. ¶ Et deus vult hominē iudicare ꝑm illam volūtatē in qua eū inuenerit. Unde de hoc dicitur in decre. Qualē te inuenet domin⁹ eū vocat talē pariter ⁊ iudicat. de penitē. dist. j. Nūquid. Unde legit exēplum q̄ quidā latro multū dolēs de peccatis suis ⁊ habēs voluntatē bonam se emēdādi rogauit quēdam heremitā vt eum in suam societatē acciperet quia ꝓponeret suam vitā emēdare ⁊ deo sp̄ seruire. Et heremita noluit ⁊ despexit eum in corde suo ⁊ dimisit eum incōsolatū ab eo recedere ℔ cū latro sibi ipsi heremitorū facere voluit. arbor p̄cisa statim corruit ⁊ eundē latronē oppressit ⁊ sic in vehemēti corde cōtritione obiit. Tunc ille hēmita vidit q̄ sancti

angeli venerũt et aiam illi⁹ latronis ad celũ deferebant. Et hẽmita cõmotus ait. Quid hic in hẽmo moram trabo. Ille hõ malus latro fuit. ⁊ ꝓpter bonã suam volntatẽ iã ad celos ascẽdit. Et ego tãdiu vixi i heremo ⁊ nunq̃ celũ intrare potui. ⁊ in illa imottõe dixit vadã ⁊ latro efficiar. ⁊ postmodũ in fine bñ saluabor sicut ille latro saluatus ẽ. Et duz exponeret se ad latrociniũ ꝓpetrandũ insecut⁹ est a stipedarijs ci uitatis. Qui fugiẽs vehemẽter cecidit ⁊ expirauit. ⁊ diaboli venerũt ⁊ aiam suã ad infernũ deduxerunt.

De apl̃is Alius sermo.

Electis omibus secuti sunt eũ. Au. v. Istayba dicta sunt de apl̃is q̃ oĩa ꝓpter xp̃m reliquerũt. Im q̃ etiaz dicit beatus Petrus ad xp̃m. Ecce nos reliq̃mus oĩa ⁊ secuti sumus te. qõ ergo erit nobis. Añ hic dicẽdum est q̃ sẽptẽ sunt q̃ nos inducere debẽt ad relinquẽduz omia ꝑalia. Istum sermonẽ quere supra. xciij. A.

De vno martyre Sermo clij.

Q̃ crux spũalis dz quatuor habere.

Si quis vult venire post me. abneget semetipm ⁊ tollat crucẽ suaz ⁊ sequat̃ me. Matb. xvj. Mar. xviij. Luc. ix. In his verbis vult xp̃s q̃ ip̃m sequamur ⁊ crucẽ tollamus ⁊ post ip̃m illã baiulem⁹. sicut ille sanct⁹ martyr. Cuius festũ hodie cõlimus. Pro q̃ sciẽdum q̃ duplex ẽ crux. Una lignea ⁊ materialis. q̃ est baiulãda vt crux Petri ⁊ Andree ⁊ Christi. Alia spiritualis de qua dt apl̃s Gal. v. Qui xp̃i sũt carnẽ suã crucifixerũt cũ vitijs ⁊ cõcupiscẽtijs. Añ duob⁹ modis sequimur xp̃m ⁊ crucez post ip̃m portamus. Aut mortẽ pro eo tolerẽdo. aut carnẽ cum vitijs ⁊ concupiscẽtijs crucifigẽdo. Primo modo sequunt̃ eũ oẽs martyres q̃ mortẽ ꝑalẽ ꝓpter xp̃m sustinẽt. Secũdo sequunt̃ eũ oẽs electi ⁊ deuoti. Ubi q̃ in morte inuenit pmã saluat. Silr vbi scdam q̃ vbi neutrã damnat Cũ ergo pmo mõ eũ imitari nõ possum⁹. s. sustinendo mortẽ saltẽ sequamur ip̃m scdo mõ. Quõ autez exẽplo xp̃i crucẽ accipe debeam⁹ intueamur moduz passiõis eius. Fuit em crucifixus ⁊ clauis ligatus. a parte inferiori. ⁊ a sinistra ⁊ a dextra sed non a parte superiori. Silr forma ⁊ nos crucẽ spũalẽ tollere debemus. Cui⁹ infima ps ẽ ꝓtempt⁹ mũdi. q̃ sicut terraz calcam⁹ cũ pedib⁹. sic terrena ⁊ mũdũ ꝓtemnere debem⁹ Monemur aũt ad hoc si ꝑsideramus q̃ nemo põt hr̃e amicicĩã dei ⁊ mundi silr. Deliberet q̃ secum vnusq̃sq̃ quid sibi magis expediat. an. s. dilĩgere deum an mundũ. vñ. j. Jo. ij. Nolite diligere mundum neq̃ ea q̃ in mũdo sunt si q̃s dilĩgit mundũ nõ est caritas p̃ris in eo. Igit̃ q̃ hoc ꝓceptũ cõtemnit ⁊ mundum dilĩgit inimic⁹ dei ꝓstituit̃. Jaco. iiij. Amicitia hui⁹ mundi inimica est deo. Sicut em q̃s odit inimicum suũ ita dñs mundũ. Causa aũt hui⁹ inimitie ẽ. q̃ mũd⁹ multos hoies retrahit a deo p illa tria vitia scz p superbiã. auaritiã ⁊ luxuriã. quoz vitioz iã totus mund⁹ est plen⁹. vñ. j. Jo. ij. Omne q̃ ẽ in mũdo aut est cõcupiscẽtia carnis. aut ꝓcupiscẽtia oculoruz. aut superbia vite. Et vere mũdus nõ est diligẽdus q̃ potius multũ odiẽdus ꝓpter suã magnã infidelitatem. Sicut bene figuratũ est in Sumpsone. de q̃ dicit̃ in libro Judicũ q̃ ipse amauit dalidã que meretrix fuit Et Josephus dicit q̃ intrũ dilexit eã q̃ ab amore ei⁹ auelli nõ poterat. Et cũ in gremio eius dormiret. abscidit et crines ⁊ tradidit eũ suis hostibus q̃ eruerũt ei oculos ⁊ vinctũ miserunt eum in carcerẽ ⁊ cũ molere fecerunt. Dalida meretrix est mũdus oi meretrice instabilis. Sampson est q̃libet hõ qui a valida. i. a mundo decipitur. Licet em multa mala oñdat ei ⁊ multa cõtraria. s. in amissiõe rerũ. in morte filioruz ⁊ amicoz. ⁊ corpis egritudine. ⁊ plurib⁹ alijs aduersitatib⁹. tñ ab eius amore non põt auelli sed in gremio ei⁹ obdormit. cũ ei tota mẽte adheret. Sed dalida eius crines abscindit. i. spũssancti gram tollit. ⁊ in morte eũ a se abijciẽdo tradit eũ hostib⁹. i. demonibus qui eruũt ei oculos. i. visionẽ dei. de cetero em let⁹ nũq̃ deum videbit. Et in carcerẽ ꝓtrahunt. i. in infernũ. i. ⁊ ad molã eam statuunt id est ad multiplices penas inferni vbi decetero nunq̃ quiescet. Et licet mũdus multũ sit infidelis tamẽ ꝓpter modicũ gaudiũ ⁊ delectatiõis nimis breuis multos habet amatores. Sed isti qui crucẽ xp̃i portare volũt. debẽt cõtemnere taz parua ⁊ momentanea gaudia mundi vt ad magna ⁊ eterna ꝓtingere mereant̃. Et vt hoc meli⁹ fieri possit q̃libet debet apponere clauũ pedib⁹ suis. i. affectiõibus suis. Clauus iste est timor gehẽne que inferi⁹ est gehẽne tormẽta. Longus est q̃ nimiũ diuturna. vir valde vtilis est cũ diabolus hoi ꝓpm cõsulit penas que ꝓpm cõsequunt̃ recogitare. De q̃bus penis q̃rimus mundũ. hoc cognoscere possum⁹ ꝑ tria. Primo si mores mũdi sint nobis molesti ⁊ displicibiles ⁊ cõtrarij ⁊ si ip̃m vel ip̃ius mores fugim⁹. Secõ si ẽ nobis graue ⁊ pena ei⁹ gaudiũ ⁊ ludos videre. Tercio si inuite audim⁹ rumores q̃ de ea dicunt̃. ⁊ habemus rediũ loqui de mũdanis nisi inq̃tuz necessitas rẽquirit. Añ facere debem⁹ sicut serpẽs q̃ qñ audit vocem incantãtis. statim replet vnã aurẽ cũ cauda. ⁊ alia cũ terra. sic ⁊ nos facere debem⁹. s. cogitãdo de instabilitate ⁊ infidelitate mundi. ⁊ de cauda. i. de morte ꝑsona ⁊ remũeratiõe mundi q̃ repẽdit sibi seruiẽtibus ¶ Quo ad scdm sciendũ q̃ diligẽ mundũ multum piculosum ẽ. Pro qz caritatẽ dei extinguit. j. Jo. ij. Si q̃s dilĩ. mdm nõ est ca. p. in eo. Secõ qz sic dei dilectio ẽ fons ⁊ origo oim bonoz ⁊ virtutuz. ita dilectio mũdi oim vitiorũ. vñ Bre. Disce hõ nõ dilĩgere mundũ vt diligas deũ. Tuerte vt cõuertaris. fũdeut iplearis. Tercio qz inimicũ dei ꝓstituit. vñ Jac. iiij. Amicitia hui⁹ mũdi inimica ẽ dei. Quarto qz seruus diaboli fac. apl̃s. Si adhuc mõ placerẽ seru⁹ xp̃i nõ eẽm. Mat. vj. Nemo põt duo. do. ser. vñ etiã Chrys. sup mat. O q̃z miserrim⁹ ẽ mõs ⁊ miseri q̃ eũ suq̃unt si ꝑ em hoies mõi opa excluser̃t a vita. Itẽ sciẽdũ q̃ si amor mundi intrũ excrescit in hoie q̃ ꝓponat̃ amor dei vl̃ vite eterne. vl̃ si redũdat i iniuriã q̃ tollit caritatẽ ꝓximi ẽ pctm mortale. Si tñ circa hos limites sistat põt ec pctm veniale. Secõa ps crucis est brachiũ sinistr̃ qõ significat patiaz i aduers. q̃ sic sinistra manu ferim⁹ clipeũ sup quẽ iacula vel ictus recipim⁹ ne ad mortẽ vulneremur. ita p patiam aduersa oĩa excipe debem⁹ ne p cruciat⁹ tribulationũ ex impatiẽtia eternaliter moziamur.. Quot em aduersa vo-

bis accidũt in damnis rep vt in tribulatõib⁹ corpor tor iacule q̃ ict⁹ veniũt sup nos. Hinc aduersis ei eẽ nõ possum⁹. Int summã pacẽ r summã afflictõnẽ cõ stituti sum⁹ .i. inter celũ r infernũ. ß vicinior̃es locat iter sum⁹ inferno. Hõ patientia necessaria est nobis vt dicit apl's. Oportet nos pati velim⁹ nolim⁹. ß si patiẽt multũ meremur qz patia auget meritũ. si im patiẽt tñ oz nos pati r nihilomin⁹ pdim⁹ meritũ r labozẽ. scriniũ r thesauz. qz sic i pat. no. pos. ani. no. sic in ipatientia pdim⁹ ani. no. ¶ Uñ legit exem plũ ꝺam vgo multũ erat deuota. ß impatientissima in oñib⁹ q̃ sibi acciderant. r tñ erat valde casta r mũ dax pauges dilexit r libent ozauit r ieiunauit. Quadam vice venit ad eam angel⁹ dñi di. ei. Multũ fide liter labozas. p eternis gaudijs possidendis ß eã posfidere non potes ꝓpter tuã magnã impatientiã per quã pdis oia bona opa tua. ¶ tunc vgo dixit angelo. Ora p me vt mihi det a deo patientia. Tãdẽ ipa facta est tam patiẽs q̃ alij qꝺãmõ admirabant de ei⁹ patia. r sic meruit gaudia celi. ¶ Uñ multũ hõ debet studere patiam q̃ valde necãria est ad salutem Ut aũt in illa pmaneat tũc oz apponere vnũ clauuz ferreũ. Clauus iste est pena purgatorij. qz nullũ malum impunitũ. r q̃ hic nõ purgabit p bona opa r tribulationes puniet grauissime in purgatorio. Aug⁹. Qui in aliud seculũ distulerit fructũ cõuersiõis pi⁹ purga bit igne purgatiõis. Hic ignis r si nõ sit eternus miro tñ mõ grauis est. supat em oẽm penã quaz vnq̃ hõ passus est in hac vita vel pati põt. Legit ei q̃ fuit ꝺã mgr̃ in theologia natiõe anglic⁹. q̃ dixit se vidisse quẽdaz q̃ dicebat fuisse in purgatorio bea. Patricij. q̃ de nullo qꝺ delectabile erat in mũdo potuit gaudere. r sibi oia delectabilia amara videbant. r inter oẽs viuentes tanq̃ mortu⁹ apparebat. Item aliud legit exemplũ q̃ quedã mulier reuocata ꝺ purgatorio ad cõplendã pniam in ꝟ seculo intñ se affligebat q̃ babitauit in sepulcris r in niue: r glacie: et igne se inuoluebat. Cũ aũ t diceret ei interduz vt ei pceret. ipa rñdit. q̃ oẽs iste pñtes pene nihil eẽnt re spectu illaz penarum que sunt in purgatorio. ¶

Tercia ps crucis est brachiũ dextrũ. p ꝟ significatur exercitiũ corpis. i. opa bona. dextra em man⁹ ad q̃libet opa est aptior r ꝓnior q̃ sinistra. nõ oz ḡ esse dies in q̃ hõ corp⁹ suũ in bonis opib⁹ nõ exerceat. Est em corp⁹ nr̃m terra optima si exercet. nõ sic ista nr̃a fra q̃ diu r sepe r multis modis elaborata p annũ semel vna die fruct⁹ pfert. Qz p corp⁹ possum⁹ q̃ tidie fruct⁹ pferre. q̃s angeli deo offerunt. de q̃b⁹ deus multũ gaudet. r q̃b⁹ nos valde ditabimur. Hõ dicit Sapiens. diligent exerce agrũ tuũ. Uñ etiã ps. Labozes manuũ tuaz qz manducab⁹ bea. r̃. Uñ sciẽdũ q̃ feruent r diligent operi debem⁹. r nõ ita pigre r tarde. sicut vsq̃ huc fecim⁹. ß studiose r sollicite facere exercentes oẽs vires tam corpis q̃ aie in bonis opib⁹ r seruitio dei. qz ad hoc creati sum⁹ vt ꝺo fideliter seruiam⁹. Tu em nõ libent habes pigros r somnolentos ac diu dormientes famulos q̃ tibi seruiũt ꝓ modico pcio tpali. Multo min⁹ de⁹ vult ꝓmium eternũ pigris r somnolentis dare. Leo papa in sermone. Hõ dormiẽtib⁹ puenit regnũ celoz. nec ocio r desidia torpentib⁹ btitudo eternitatis ingerit. Unꝺ sciendũ q̃ ꝓ tpalib⁹ laborandũ ẽ sine magna sollicitudine r cura inordinata. ß p eternis debem⁹ laborare cũ oñi sollicitudine q̃ possum⁹. hoc docuit xps r fecit. qꝺ pt̃z. qz feruenter p salute nr̃a laborauit triginta trib⁹ annis vigilando: orando: ieiunando: pdicãdo: r seipm multipl'r fatigando. pñ. In laborib⁹ a iuuentute mea r̃. Uñ libenter debem⁹ de mane surgere r incipere feruenter operi. Nam aues incipiunt de mane ante ortum solis cantare r deũ laudare. vñ Amb. de offi. Quis xpianus nõ erubescat cum minutissime aues solenni deuotione ortũ diei ꝓuenire. Aug. Indecens est q̃ sol xpianũ inueniat in lecto. Si em loqui posset diceret. Surge piger. ego tam pambula ui spaciũ terre. Pern̄. Hõ piger r somnolent⁹ ẽ q̃si imago mortis Et tales somnolenti de manu diu dormientes claudunt fenestras. r pannũ pendũt añ lucem. Ergo sicut hic diligunt tenebras. sic fm dictuz xpi vt hr̃ Matb. xxv. Ejcient in tenebras exteriores ibi erit fle. r stri. den. Tales pigri attendere debe rent q̃ si octo dies cõtinue in molli lecto bñ ꝓparato deberent iacere tediũ haberẽt qꝺ tunc fiet in igne infernali r in ꝓfundo inferni eternal'r iacebũt r ardebunt. Ergo debem⁹ nũc p tpe gr̃e eẽ feruentes in opib⁹ bonis. Ut aũt in his bonis opib⁹ pfeueremus tunc apponere debem⁹ clauũ. r iste clau⁹ est cogitare gaudia nob in celesti gl'ia ꝓmissa. Aug. Si labor terret merces inuitat. Hiero. Null⁹ labor dur⁹. nullum tps longũ videri oz q̃ gl'ia eternitatis acq̃rit. nã ibi habebim⁹ gaudia multa. magna. dulcia r pciosa. Et de ista materia q̃re ante ser. liij. ℙ. Quarta ps crucis est reclinatorij capitis ihu xpi. Per reclinatoriũ illud significat charitas quã hõ oz hic ad deũ. vt sicut se de⁹ reclinauit ad nos per charitatẽ. sic et nos econuerso ad ipm. Ista non debet habere clauũ qz dilectio nostra ad ipm oz esse libera. qz iure multz de causis est a nobis diligend⁹. r has causas quere ante sermone. cxix. ℙ.

De martiribus. Sermo cliij.

Quõ opari bõa r pati tbulatões ꝓpt deũ ñ erit gue.

Tabũt iusti in magna

pstantia aduersus eos q̃ se angustiauerunt Sap. v. Sciendũ q̃ in hũc mũdũ positi sumus. vt opari r meritũ accumulare debeam⁹ p opationẽ quã fecim⁹ r tribulationẽ quã patimur. vñ aũt oia opa nob fiant leuia. s. de mane surgere vigilare ieiunare: orare: genuflectere. sil'r tribulatiões pati. s. infirmitates corpis. vel psecutões malor tribulationes q̃scũq̃ sustinere oz. vt iste nobis dulces fiãt. ¶

Et vt in eisdẽ patiam fuem⁹. sic isti scti martyres. N. quor hodie festũ celebram⁹ tunc nob q̃tuor sũt attendẽda q̃ nos dñt inducere ad laborandũ. r aduersitates sustinendũ libent ꝓpt deũ. Primũ est breuitas pñtis vite. qz oia cito finiunt cuz morte. Jaco. iij. Que est vita vr̃a. vapor est ad modicuz parens. Uñ etiã cõparat vento. Job. vij. memento qz vent⁹ est vita mea. ergo si sollicite pspideras hoc. tunc nihil graue erit q̃quid agere vel q̃quid pati te oporteat. qz totum in morte finit r mors cito appropinquat. Bern. Quid in rebus humanis certi⁹ morte: r quid hora mortis incertius inuenit. Greg. sup Ezech. Et em nobis conditor noster diem mortis incognitum esse voluit. vt dũ sp ignorat. semp ꝓxim⁹ esse credat

Et tāto ḋſcq̄ feruentior ſit in opatōe. q̄to incertior ē de euocatiōe. Et ꝓſideratio breuitatis vite nr̄e nō ſolum inducit ad bonū opandū: ꝫ etiā reducit a malo ppetrādū. Aug⁹. Nihil ſic reuocat a peccato ſic frequens mortis meditatio. Hiero. Memēto diē mortis tue t nō peccabis. Qui ſe quotidie recordat eſſe morituꝝ cōtemnit p̄ſtia t ad futura feſtinat. Cōſidera ḋ qñ in morte iacebis. ḋd tūc ꝑderit ſi habuiſſes fortunā alexandri. potentiā auguſti. pulcritudinem Abſalonis. fortitudinē Sampſonis. lōgitudinē vite Ade. ſapiam Salomonis. cū ex his oīb⁹ nihil tecū feras. niſi tm̄mō bona t mala q̄ feciſti. Apoc. xiiij Opa eī illoꝝ ſequunt illos. Aug. in ſer. Adā ſi adhuc viueret t hodie moreret ḋd illi vite longitudo ꝑ fuiſſet. Cōſidera etiā ſi tā mori deberes ḋd tibi noceret q̄ adeo infortunat⁹ fuiſſes ſicut Job q̄ multa infortunia ſuſtinuit in reb⁹ in corpe t in filijs. Si infirmus t paup vt Lazarus q̄ facebat añ ianuam diuitꝭ plen⁹ vlcerib⁹ cupiens ſaturari de micis q̄ cadebāt de menſa ip̄i⁹ diuitis. Patiens t mitis vt moyſes. caſtus vt Joſeph. tribulat⁹ in oīb⁹. vt xp̄s t Maria. et ſi tot bona feciſſes ſicut. b. Nicolaus t ſanct⁹ Martinus ḋd tibi noceret cū angeli aiam tuā reuerenter ſuſcipent. gaudent deducerent. t dñs ꝑ oīb⁹ actiōibus t tribulatiōib⁹ eternā vitā redderet. Jō dū ſtps hic habem⁹ opemur bonū t ſuſtineamus libent t patienter tribulatiōes: infirmitates t pauptates. vt ꝑ eiſdem opibus t tribulatiōib⁹ p̄miū noſtrū augmentet in celo Nam corp⁹ nr̄m ad hoc nobis a deo datū eſt vt ei ſeruiam⁹ opando bona t ſuſtinendo mala et aduerſa patient vt ſic conſumam⁹ corp⁹ t vires corporis in ſeruitio xp̄i. q̄ optet corp⁹ nr̄m cōſumi t a vermib⁹ corrodi. Nam vitrū vnū q̄ō eſt vas fragile diutius ſeruaret q̄s q̄ ſuuz corp⁹. Et inſup in morte ꝓdit hō oīs delitias corpis diuitias t honores. vñ Aug. Sic etas nr̄a. ſic actus nr̄i. ſic miſeria nr̄a ſic felicitas noſtra. ſic honores ſic totū tranſit verbū aūt dñi ineternū ꝓmanet. Hñ etiā dicit Salomon. Dia ſunt vanitas. B Scōm eſt cōſideratio laboris t paſſiōis xp̄i q̄ ꝑ te p̄ius laborauit in terra. Grego. Xp̄i paſſio xp̄i ad memoriā reducit ꝛc. Si rex magnā trabē ꝑ me portaret nō mihi graue eē deberet ſi pro eo feſtucā portarē. Ecce rex celi t terre ꝑ me portauit magnā trabē. ſ. crucē. imo et ſpineā coronā. t quō ego paruū laborē vel paſſionē ꝑ eo nō ſuſtinebo. vñ Si graue eſt tibi mane ſurgere t vigilare cogita quō xp̄s ſept⁹ ꝓpt te pnoctauit in oīonib⁹. Si graue eſt tibi ieiunare: cogita quō xp̄s ieiunauit in cruce i die paraſceues. Ne q̄ ieiunio dicit pſ. Dederūt in eſcaz meā fel t in ſiti mea pota. me aceto. Si graue eſt tibi dure iacere vl veſtē aſperā induere. cogita lectū crucis in q̄ xp̄s expanſus fuit in quo nō habuit vbi caput ſuū reclinaret. t Matb. viij. Vulpes foueas hñt t volucres. ni. filius aūt ho. nō hz vbi ca. ſuū recli. Sitr ſi cōtingit te pati aliq̄d. cogita q̄ xp̄s multa ꝑ te paſſus eſt. Nam ſi ſeru⁹ videret dñm ſuū ꝓpt ſe multis vulnerib⁹ vulneratū. merito ipe etiā aliquid pati deberet ꝓpt ipm. Et ſi infirm⁹ es t doles caput. cogita dolorē capitis xp̄i: quē habuit qñ cuz ſpinea corona coronatus fuit. Sitr ſi doles man⁹ t pedes vl etiā in q̄ cunq̄ membro corpis. cogita paſſionē xp̄i quā ſuſtinuit in ſuo corpore t in ſuis membris. Sitr ſi ſuſtinet pſecutiones a malis hominibus q̄ tibi maledicunt vbis vl verberant vberib⁹. cogita xp̄m ꝺ ſuſtinuiſſe ꝑ te. j. Pe. ij. Cū malediceret nō maledicebat cū pateret nō cōminabat. Sitr ſi pauptatē vl nuditatē vl frigus eſuriem vel ſitim ſuſtines. cogita hec xp̄m ſuſtinuiſſe ꝑ te. t erūt oīa opa tibi leuia. t oīs tribulatiōes tibi ſuaues erunt. Hñ Bern. Quid ē qđ tibi nō ſuaue videt ſi collegeris t memoraueris oēs amaritudines ſaluatoris Aug. in li. de vꝫ religione. Tota vita xp̄i in terris que ꝑ hoiem geſſit. diſciplina mox fuit. Oīa bona mundi xp̄c cōtempſit q̄ cōtemnenda docuit. t omnia mala ſuſtinuit q̄ ſuſtinenda ꝑcepit. vt in illis nō quereret felicitas. neq̄ i iſtis timeret infelicitas: vñ etiā Bern. Ipſe oſtendit tibi manus vt facias q̄ fecit. latus vt ſentias q̄ ſenſit. pedes vt ambules quo prexit. C Tercīū eſt cōſideratio futuri laboris t pene future. q̄ ꝑ laborē quē hic patimur t tribulatiōes q̄s hic ſuſtinem⁹. liberamur a laborib⁹ t penis eternis. de qb⁹ dicit pſ. Ja. Borabunt in eternū t viuent adhuc in finē. Bre. Dū laboze tranſitorio atterimur. a ꝑpetuo laboze liberamur. Qz ociosi t pigri t ſteriles in bonis opib⁹ q̄ nō coercent pedes ad ambulandū in via dei t man⁹ q̄ nō extendūt ad opandū opa bona. tales ſteriles excidētur ſic arbor infructuoſa. de his pigris dr etiā Mat. xxij. Ligatis manib⁹ t pedib⁹ ꝛc. Sitr ꝑ tribulationes t penalitates quas hic patienter ſuſtinem⁹. liberamur a futuris penis quas nos oporteret ſuſtinere in inferno vel in purgatorio. Greg. Miſericordiā habet de⁹ tempozalē ſeueritatē. ne eternā inferat vltionem. Jō hic q̄buſdā pcit vt eos in ꝑpetuum ferat. Jō hic ferit nō ꝑcendo vt ineternū parcat. vñ etiā dñs dicit p̄ ſapientē Eccī. xxix. minimū pro magno placeat tibi. nam oīs labores t tribulatiōes p̄ntes nihil ſunt reſpectu futurox doloꝝ t cruciatuū. Aug. Null⁹ cruciat⁹ penax tpaliū pōt ſempiternis iniqrū cruciatibus comparari. Sed pctōr nō poteſt euadere q̄n aut oporteat eum in futuro puniri. aut ꝺ in ꝑſenti: qz nullū malū ipunitū. t ſi pctōr ꝓſideraret labores t eternas penas inferni. leues reputaret labores t preſſuras hui⁹ mundi. Hñ Ysiō. in fino. Intende animo q̄ſcūq̄ ſecli penas q̄ſcunq̄ tormentoꝝ dolores. t q̄ſcūq̄ doloꝝ acerbitates. t compa ꝺ totū gehenne t leue eſt oīe qđ pateris. D Quartū ē cōſideratio future mercedis. Mā grauis dieta videtur breuis mercennario. ſi in fine diei expectat centū florenos qđ tñ parum eſt reſpectu eterni premij. Greg. Spes in eternitate animū erigit t idcirco nulla mala que exterī⁹ tolerat ſentit. Criſ. Si tempeſtas nautis. ſi vulnera militib⁹. ſi frigora agricolis ꝓpter premiū tempozale leuia ſunt q̄to magis debent eſſe leuia ꝓpter premium eternū. Hñ Ysiō. de ſum. bono. Qui vite future p̄mia diligenter excogitat mala oia preſentis vite equanimiter portat. quoniam ex illius dulcedine huius amaritudinem temperat. Apoſtolus. Non ſunt condigne paſſiones huius temporis: ad futuram glozam. D q̄ miſeri ſunt illi qui nihil volunt pati pro vita eterna. Chriſoſtom⁹. Si quotidie oporteret nos tormenta ſufferre adhuc non erit dignum omne quod triſte eſt modo vt tanti boni teq̄ glozie nos participes haberemur. Inſuper quis deberet omnia gaudia mundi. omnes delicias

corpis oñs diuitias ⁊ honores huⁱ ſecli ſpnere. vt
deū in celo vna hora videre poſſet. Aug. in li. ō libe-
ro arbi. tāta eſt pulcritudo iuſticie tanta ē iocūditas
lucis etne vt etiā ſi nō liceret in ea ampliꝰ manere ꝯ
vniꝰ diei hora. ꝓpt̄ ꝫ ſolū innūerabiles anni hⁱ vite
plent delicijs ⁊ etiā ꝓfluētia tpalū bonoꝝ recte me-
ritoꝝ ꝓtemnerent. Ex his pz ꝯ miſeri ſunt illi q̄ mo
dicas voluptates carnis vl diuitias ⁊ honores huⁱ
ſeculi ꝓponunt gaudijs celi. Bern. ſup cañ. Reuera
illud ꝫbū eſt gaudiū ⁊ ſoluz qō nō de creatura. ſ̄ de
creatore cōcipit qō cum poſſederis nemo tollet a te
cui cōpata ois aliunde iocunditas meroꝝ eſt ois ſua
uitas doloꝝ eſt. oñe dulce amaꝝ. oñe decoꝝ fedum.
oñe aliud qō delectari poſſit moleſtū. Quō ſbi ba-
bitⁱ gaudia multa p̄ciosa ⁊ dulcia. Hoc ꝗre an-
te ſer. liij. ℣

Sermo. clriij. De vno cōfeſſore.
De iuſticia.

IPſū deduxit dñs per
vias rectas. Sap. x. Sciendū q̄ ſi volumꝰ
ſaluari oꝑt nos iuſtos inueniri. p̄s. Hec
porta dñi ⁊ iuſti intrabūt in eā. E Ez dr. q̄d ē iu
ſticia: Rñdet Fim Bern. in quodā ſermo. q̄ iuſticia ē
virtus vnicuiq̄ tribuens qō ſuū eſt. Et iuſticiā tene
re eſt honorificū ⁊ multū laudabile. vñ dicit Ariſ. v.
ethi. Pulcerrima virtutū eſt iuſticia. Pro quo ſci
endum q̄ q̄libet xp̄ian⁹ deo teneꝰ tria. ⁊ ꝓmo tria
ſibi p̄ tria. ⁊ ſic dz vnicuiq̄ q̄ ſuū eſt reddere ſi vult
ſaluari ⁊ iuſtus inueniri. Primū qō q̄libet hō te-
neꝰ deo eſt obedientia. Nam ſicut Adam expulſus
eſt de paradiſo ꝓpter inobedientiam. ſic ⁊ nos intra
re debem⁹ celū p obedientiam. Vñ q̄libet teneꝰ deo
obedire in ſuis p̄ceptis q̄ ſunt ſcripta in manibus ⁊
in pedib⁹ hois. In pedib⁹ ꝓpter decem articulos pe
dum. In manib⁹ ꝓpter decē digitos manuū. Iō aūt
ſcripta ſunt in p̄dictis ptib⁹ corpis ad deſignanduz
q̄ p̄cepta diuina debent regulare in nobis manuum
operationē ne in opibus nr̄is ℨ diuina p̄cepta facia
mus. ⁊ dirigere greſſus affectionis. ne p̄cepta diui-
na tranſgrediamur Matḥ. xix. Si vis ad vitā ingre
di ſerua mandata. F Et eſt etiā ſciendū q̄ nō ſo-
lum deo ⁊ ei⁹ p̄ceptis tenemur obedire. ſ̄ etiā p̄latis
⁊ p̄ceptis eccl̄ie loco dei. Vñ Bern. Obedientia q̄
maioꝝ p̄bet deo exhibet. Vñ ſcienduz q̄ qñ ſacer
dos vl plebanus tuus p̄cipit tibi ieiunare vel feſti-
uare. tunc ſic adimplere debes ac ſi xp̄s p ſe p̄cepiſ-
ſet. vñ Lu. x. Qui vos audit me audit. ⁊ qui vos ſper
nit me ſpernit. Hoc iſti non aduertunt q̄ in dieb⁹ fe
ſtiuis laborant. Contra quos dr Exo. xx. Nō facī-
es in eo omne opus. Ex q̄ pz q̄ q̄cunq̄ ſabbatū vio
lant laborando. vel mercantijs intendendo vl etiam
q̄ vecturam in diebus feſtiuis exercent ſicut ruſtici:
q̄ qñq̄ ad quatuor vel q̄nq̄ miliaria vehunt in dieb⁹
feſtiuis ſic q̄ nō audiunt miſſas vel ſermonem. Et ſi
militer q̄ vadunt in dieb⁹ feſtiuis ad forum ⁊ emunt
⁊ vendunt ex mala conſuetudine ⁊ ꝓpter lucrū tpale.
Inſup q̄ ſabbatinis diebus in nocte nimis diu labo
rant ⁊ ſic de aliis. Iſti oñs deum grauiter offendūt
⁊ inſup punient a deo. Primo in rebus tpalib⁹ p in
fortunia. ſ. q̄ captiuant vel a raptoribus ſpoliant. vel
equi eorum leduntur vel moriunt. vel domus eoꝝ igne
comburunt vel q̄ tempeſtas deuaſtat ſegetes eoꝝ
vel alia infortunia talibus accidunt q̄ ſic depauper
tur. Secō puniunt q̄nq̄ in corpe. vt. ſ. q̄n tales infir
mant p menſem vl p duos. vl q̄nq̄ cadunt ⁊ frangūt
crura vl brachia. ⁊ ſic de aliis. Et tunc oꝑtet eos feſ
tiuare cum merito deberēt laborare q⁹ añ laborauē-
runt cū feſtiuare debuerunt. vñ Salomon. Per que
q̄s peccat p hec ⁊ puniet. Tercio puniunt in aia q̄
eſt maximū. q⁹ quotiens ſcienter feſtū ſoluunt tot-
iens mortaliter peccant ⁊ aiam ꝓpriā occidūt. Exo.
xxxj. Qui polluerit ſabbatuz morte moriat. Q⁹ deo
multū diſpliceat violatio feſtiuitatū p̄z p tale exem
plū. Vñ legit. in veteri teſta. Nūe. xv. q̄ tpe moyſi et
aaron factū eſt cū filij iſrl eēnt in ſolitudine ⁊ inue-
niſſent hoiem colligentē ligna in die ſabbati. obtule
rūt eū moyſi ⁊ aaron ⁊ vniuerſe multitudini. q̄ reclu
ſerunt eū in carcerē neſcientes q̄d de eo facere debe-
rent. dixitq̄ dñs ad moyſen. morte moriat hō. ſte. ob
ruat eū lapidib⁹ ois turba extra caſtra. Cūq̄ eduxiſ-
ſent eū foras obruerūt eū lapidib⁹ ⁊ mortu⁹ eſt ſicut
p̄ceperat dñs. Q ſi oñs illi tā lapidari deberēt q̄ feſ-
ta ſoluunt q̄t tūc eēnt lapidandi cū mlti ſūt q̄ tā mi
nime feſta curant. B Et ſciendū ē q⁹ hi q̄ i dieb⁹
feſtiuis peccant graui⁹. ſicut q̄ chorizant in dieb⁹ fe
ſtiuis qō maiꝰē pctm̄ ꝯ laborare manib⁹. Aug. Ne
li⁹ eſt in die dñico arare ꝯ chorizare. Idē etiā aug⁹.
Hic mot⁹ petulantie ſalt⁹ eſt in ꝓfundū cloace. Iō
q̄to altiꝰ in chorea ſaltauerit̄. tanto ꝓfundiꝰ ad in
fernū cadetis. Vñ exēplū legit de chorea. q⁹ in epa-
tu cameraceñ. q̄dam puella cantilenis ⁊ chorezis aſſi
dua erat ⁊ p cantū ⁊ pulcritudinē corpis ad malā cō
cupiſcentiā multos allitiebat. Quā ſemel cantantes
in chorea cōfeſtim turbo rapuit ⁊ in altū deferens il
lam ſpūs maligni crudeliter verberabāt ⁊ diuerſis fla
gellis ac diuerſimode flagellabāt ict⁹ q̄dē audiuer̄t ⁊
plurimi ſ̄ videre nō poterāt flentē ⁊ mulierē audier̄t
in aere clamantē ⁊ eiulantē. ⁊ poſt modicū interual-
lū cecidit mortua nimis horribilis ad videndū. quia
collū ⁊ oīa membra eiꝰ fuerūt crudeliter fracta. Sed
alīq̄ ſunt q̄ volunt ſe excuſare in pctis ſuis. dicentes
ante centū annos hoies chorizauerūt ſic ⁊ hodierno
die merito facere p̄n̄t. Quib⁹ rñdeo q⁹ etiā añ centuz
annos hoies ad infernū deſcēderūt. ſic ⁊ adhuc ho-
dierna die faciunt. q⁹ malꝰ vſus nō excuſat pctm̄. ſic
dr in decre. Cōſuetudo male inuenta ꝯto diuturni-
or tanto piculoſior. xxiij. q. j. Sciſma. Vñ etiā Iſid⁹.
Cōſuetudo autoritati cedat. prauū vſum lex ⁊ rō vin
cat. Nā rō humana dictat chorezā eſſe pctm̄ ꝯuis cō
ſuetudo approbet. tñ remorſus pſcie ꝺdicit. Grego.
Hoc erit in cōſuetudine illicitū q̄ rōne conſtat eſſe
p̄hibitum. vñ illi ſtulte faciunt q̄ chorezam aſſerunt
non eſſe peccatum. Vñ legit exemplum q⁹ q̄dam iu-
uenis audito in quodam ſermone q⁹ chorea eſſet in-
ferni ianua. econtra ipe aſſerebat eam eā portā pſola
tiōis ⁊ tpalis letic̄ie ⁊ non eſſe vex ſ̄cut ſacerdos in
ambone dixit. Quē iō in ꝓxima chorea lapis angu-
laris corā oñi ppl̄o cadens ſup eum interfecit. ⁊ ter
ra in cōſpectu toti⁹ ppl̄i eum abſorbuit. D Hiſ
illi grauit̄ peccant q̄ in dieb⁹ feſtiuis viſitant taber-
nas ⁊ ſe inebriant. cum tñ oñis ebrietas q̄ ex ꝓpo-
ſito fit ſp eſt peccatū mortale ⁊ eſt graui⁹ peccatū in
die feſto ꝯ in die alio. Similiter illi q̄ in diebus fe
ſtiuis exercent ſuam luxuriam et carnis voluptates

Vñ narrat Greg. in dyalo. q̄ q̄dam legitima a suo viro legitimo sabbato de nocte cognita. cū in die dñica se ꝓcessiōi iungeret a dyabolo arripiebat̄ & multū vexabat̄. & si hoc fit in legitimis psonis q̄sta pena cōcubit⁹ illegitim⁹ plectend⁹ est. ¶ Silr intelligendū ē de ieunio q̄ō a pl̄ōz ꝓcipit̄. vt cū diligo corp⁹ intantū q̄ ꝫ ꝓceptū eccl̄ie parat⁹ sum comedere dieb⁹ ieunioꝝ cum rñ bñ possem ieunare & nolo corp⁹ meū intantū grauare. & sic soluo ieuniuz sine causa ab eccl̄ia ꝓceptū. vñ Hermā. de schilditz dicit q̄ qñ quis inordinate gule vl̄ cōcupiscentie inheret tanq̄ vltimo finī. ita q̄ talis cōtemnens deū sit paratus ꝓcepta dei & eccl̄ie transgredi. vt delectatiōes gule assequat̄. talis grauiter peccat. nā q̄cunq̄ soluit ieuniū ab eccl̄ia ꝓceptū sine causa & ratione & ex cōtemptu nō vult obedire peccat mortaliter totiēs q̄tiens. ℟ Pro quo sciendū q̄ qñ sabbato die vel quinta feria occurrit ieuniū ab eccl̄ia ꝓceptum. & si q̄ feriā sextā non pñt simul ieiunare. tunc simplici sexta feria dñt comedere & ieuniū ꝓceptū ab ecclesia debent seruare. ad q̄ tenent̄ sub ꝓcepto. vñ ℣ Piero. ingratū est spūisancto q̄cq̄d deo obtuleris neglecto eo ad q̄ teneris. & i hoc plures hoies simplices errant. q̄ simplicē feriā sextam ieiunant & ieiuniū ꝓceptum ab eccl̄ia soluunt. ¶ Scōo q̄libet tenet̄ ꝺo satisfacere ꝓ offensis q̄bus eū sep⁹ offendit peccando. Ez di. quō deo possum satisfacere cuz tam mlt̄ip̄r & grauiter ꝫ deū deliqui. ℟ndeo q̄ de⁹ est miseri cors. ꝑā q̄cunq̄ veraciter habes illa tria in te. Primo q̄ doles de oib⁹ pctis ꝓteritis. Scōo q̄ ꝓponis amplī⁹ nunq̄ velle peccare mortaliter Tercio q̄ ꝓponis ꝓfitere & satisfacere ꝑm cōsiliū cōfessoris. tūc de⁹ ex sua misc̄ōia indulget tibi oia pcā tua. Ezec. xviij. Inq̄cunq̄ hora pctōr inge. tē. ꝙ null⁹ dz despare etiam q̄tumcūq̄ magn⁹ pctōr sit. Bern. Maior ē dei pietas q̄ q̄ quis iniquitas. Sicut ei scintilla in medio maris. ita ad miam dei oīs malicia hois. imo gaudiū est angelis & oib⁹ sctis in celo de ꝓnitiōe et conuersiōe pctōz. Lu. xv. Gaudiū est angel̄ dei sup vno pec. pe. agen. Bern. sup can. Gaudēt angeli in ꝓuersi one pctōz salutē hoim sitientes. Lachryme ei penitentiū sunt vinū eoz ¶ Tercio tenet̄ q̄libet ꝺo ex charitate regratiari de suis bñficijs. vñ Bern. Pi gnū est deo sp gias agē q̄ nunq̄ cessat nob bñfacere Vñ q̄libet quicunq̄ vtl̄ aliq̄ bñficio dei ꝺ faciat cuz grāactione. sicut cū sumim⁹ cibū vl̄ potū vl̄ induimus vestimentū & sic de alijs. ꝯz heu pl̄es sūt ingrati q̄ bñficia dei nō recognoscūt. ꝫ vtunt donis dei sine grāactōne. de q̄b⁹ Aug. di. li. de ci. dei. Quisq̄s bñficia dei nō videt cec⁹ ē: nec laudat ingrat⁹ est. q̄s. q̄s i laudando reluctat insan⁹ est. Sic heu pl̄es sunt q̄ abutunt bñficijs dei peccādo ꝫ deū. q̄ in ꝺ deū graviṫ offendūt. Vñ ipe dicet ꝓ pñs. Retribuebāt mi mala ꝓ bo. q̄ de⁹ bñfecit illī dando illis sanitatē: fortitudinē corpis: diuitias & honores. & ipi malefactūt peccādo cū eisdē donis ꝫ deū. & cū his stipēdijs q̄ a ꝺo receptūt dyabolo seruiunt. Et tales sic ingrati merēt puari iā hitis. nec sūt digni de receptēdis. vñ Aug⁹. di. q̄ de⁹ dedit gratis tollit ingratis. Bern. Accipiendis indign⁹ ē q̄ fuerit de acceptis ingrat⁹. ꝙ si alicui aliq̄ ifortuniū acciderit: sic cū tēpestas segetes deuastauerit vl̄ eq̄ vl̄ vaccē mortūt. vl̄ aliō q̄cūq̄ infortuniū sibi in corpe vl̄ in reb⁹ acciderit ꝺ ipe pctis suis ascribere dz. q̄ antea de bñficijs ꝺi ingrat⁹ fuit & dona & bñficia dei male expendit. ꝙ de⁹ hoc infortuniū sup eū pmisit & dicē cū ps. Just⁹ dñs in oib⁹ vijs suis. & sctūs in om. ope. suis. Ex q̄ ptz q̄ qñ volumus q̄ de⁹ nob dona & bñficia sua multiplicet. tunc debem⁹ antea de pcept⁹ ꝺo regrari. Cris. sup Mat. Grarūactio est inuitatio ad plus dandū. ¶ Et p oīb⁹ bñficijs dei debem⁹ deo grārūactiōes referre. de sua amara morte & passiōe. q̄ hoc est deo valde acceptū & homini valde meritoriū. Alb. magn⁹. Simplex recordatio seu meditatio passiōis xp̄i. pl⁹ valet q̄ ꝫ si q̄s integrū annū ieiunaret in pane & aq̄. vl̄ si q̄libet die vgis vl̄ flagellis cederet vsq̄ ad effusionē sanguinis vl̄ q̄ q̄tidie legeret vnū psalteriū. Vñ sciendū q̄ qñ hō est cōtrit⁹ & ver⁹ penitens. tūc nō pōt maius seruitiū ꝺo exhibē q̄ suā amarā mortē & passionē deuote meditari. Vñ q̄libet hō oi die dz hre spēalē memoriā de passione xp̄i & eū petere vt ipe ordinet statū suū in bonū finē vt fructu passiōis ei⁹ nō pueniat. et q̄cunq̄ vellet honorare passionē xp̄i & orare tot pat nr̄ q̄t vulnera xp̄s sustinuit tūc deberet orare p integrū annū singul̄ die⁹. xv. p̄r nr̄. & cōpleto anno tūc cuilibet vulneri xp̄i obtulisset vnū p̄r nr̄. & ꝺ cēt deo valde acceptū & hoi meritoriū. Nā q̄cunq̄ libenter hominat & meditat passionē xp̄i. vl̄ audit libenter loq̄ de passione xp̄i: tal⁹ dz hre bonā spem q̄ xp̄s ordinabit adhuc statū suū in bonū finē. ¶ Itē sciendū q̄ heu pl̄es mali xp̄iani sūt q̄ passionē xp̄i nō honorāt ꝫ xp̄m rursum crucifigūt. vt sūt illi blasphematores q̄ iurant p vulnera p mortē & p sanguinē xp̄i. Tales xp̄iani peiores sunt iudeis q̄ tm̄ semel xp̄m crucifixerūt ꝫ xp̄ian⁹ blasphem⁹ totiens xp̄m crucifigit q̄tiens execrabil̄r iurat. Apl̄s. Rursū crucifigētes filium dei. Aug. Nō min⁹ peccant q̄ xp̄m blasphemāt regnantē in celis q̄ q̄ eum crucifixerūt ambulantes in terris. Item blasphemi sunt deteriores canib⁹. q̄ canes non mordent suos dños q̄ eis benefacūt. sed applaudunt ipsis. sed blasphem⁹ eodē ore quo vinuz bibit & beneficia dei recipit deum blasphemat. Ps. Retribuebant mihi mala ꝓ bonis tē. Ecci. xxix. Pascet & potabit ingratos & adhuc amara audiet. Mirum est q̄ deus vnq̄ ꝑmittit crescere vinum in abundantia cum tot blasphemie sibi a potatorib⁹ vini inferunt q̄ seipsos inebriant & postmodū deum grauit blasphemāt. Item blasphemia est pctm̄ dyabolicū. Apoc. xvj. Blasphemauerunt deum celi ꝑ dolorib⁹. hoc intelligitur de illis qui sunt in inferno qui ꝓter magnitudinem dolorū & pene deum blasphemant. ergo blasphemia est loquela infernalis & blasphem⁹ habet linguam dyabolicā. q̄ dyabolus loquit̄ p blasphemū. sicut spūssanctus loquit̄ p hominē bonū & deuotū. vñ Math. x. Non em̄ vos estis qui loquimini. ꝫ spūs patris vestri q̄ loquit̄ in vobis. Quō autē blasphemia & illa iuramenta. s. dicendo p deū & per oīs sanctos sint mortalia: vel & venialia. ꝺ q̄re ante ser. cxxiij. ¶ Item quō blasphemi puniant a deo parentes q̄ ꝑmittunt pueros suos iurare & blasphemare. & alij homines xp̄iani q̄ ꝑmittunt in domib⁹ suis deo ꝓtumeliam inferre q̄ grauiter peccant. hoc q̄re añ ser. cxxiij. ¶ ℗ Quantum ad scōam ptem istius sermonis est sciendū q̄ tria tenemur ꝓmo.

Prio tenemur eu⁹ dilige⁹ t ei offensã ꝑ̄ deum dimittere. Nã oēs sum⁹ frēs. ḡ frakna charitas t fidelitas dz int nos esse. qz oēs sum⁹ a deo creati t ab ada t eua ꝓgeniti. t oēs habem⁹ vnã t eandē fidem vnū baptisma. vnã hereditatē t patriã i celo. vbi vn⁹ alterū cordialiter diliget pl⁹ q̄z hic p̄ t m̄ vnq̄ dilexerunt filios suos. Nã oīs nos mutuo diligimus t cognoscim⁹ in celo etiã q̄ añ centū v̄ mille annos vixerunt. Nã h̄ charitas incipit. t ibi in celo ꝑficit. qz illic pfecte vnusq̄sq̄z diligit suū ꝓximū. t ꝑ̄ illã charitatē tūc gaudet de merito alteri⁹. Anf. Vnusquisq̄z intīm gaudet de alteri⁹ merito q̄tum de suo ꝓprio. t illa charitas quã in celo tunc simul habituri sum⁹ dz nos inducere ad diligendū ꝓximū in p̄senti amicū in deo t inimicū ꝓpter deum. Cōtra h̄ faciūt illi q̄ nolunt indulgere suis offensorib⁹. ḣ sp cogitāt de vindicta sup ꝓximos. t tales stant in malo statu qz rancorē illū t vindictā oia bona opa sua pdunt t morte eternā incurrunt. s. Job. iij. Qui nō diligit fratrē manet in morte. Idē q̄ odit fratrē suū homicida est supple suisp⁹. Ex quo ptz si volum⁹ saluari oportet nos indulgere inimicis nostris t hīe charitatē t fidelitatē ad ꝓximos sine q̄ charitate fraterna nemo videbit deū. Scō tenemur ꝓximis si volum⁹ iusti inueniri. q̄ nō debem⁹ eis nocere neq̄z in reb⁹ neq̄z in fama neq̄z verbis neq̄z factis. Nã q̄ infert ꝓximo dānum in reb⁹ suis facit ꝫ septimū p̄ceptū vbi dr. Nō furtū facias. Circa qō q̄rit vtrum in re qua cōmittat furtum. sicut in re magna. de illa materia q̄re. s. ser. celij. B. Sil̄r nō debes ꝓximo nocumētū in fama inferre ei detrahendo. qz detractio est maior pctm q̄z rerū ablatio. t h̄ quere. s. ser. xcj. F. Tercio q̄libet teneat dictat facta ꝓximi in meliorē ptem interp̄tari Vbi q̄rit vtrū oīa dubia in meliorē ptē sint interp̄tanda. t vñ orit iudiciū temerariū. t q̄z grauiter peccant q̄ ꝓximos suos sic iudicāt. de ista materia q̄re ser. xc. B. D. Ītum ad terciā ptem illi⁹ sermonis sciendū q̄ q̄libet q̄ vult iustus inueniri tenet tria subiūpi. s. q̄ cum istis trib⁹. s. cum bonis tpalib⁹. cū corpore. t cum aia mereat vitam eternaz. Hoc q̄re ante sermone. cl. M.

Iterum de vno cōfessore. Sermo. clv.

Quō seruire tenemur deo.

I Serue bone t fidelis intra in gaudiū dñi tui. Matb. xxv. Sciēdū q̄ dñs de⁹ creauit cuncta ad sibi seruiendū. ps. Om̄ia seruiūt tibi. Ecci. xlij. Oia obaudiunt ei etiã gaudet in oīb⁹ q̄ fecit. qm̄ oia sibi seruiūt Sap. vij. Letatus sum in om. rē. Q Plus tū diligit seruitū duarū creaturarū q̄z oim aliaꝝ creaturarum vicz hoies t angeli q̄bus solis ꝓ mercede dat vitam eternā. Nō aūt hui⁹ est. qz he sole seruiunt ei ex libero arbitrio t ex amore. De seruitio oim creaturaruz dr Judith. xvj. Adonay dñe magn⁹ es tu tibi seruit oīs creatura. t non est q̄ resistat tue voluntati nisi due creature. s. angel⁹ t hō malus. he due libentius seruiūt vilissimo inter oia. s. pctō q̄z deo optimo. Hēs alie creature seruiunt ei. Nam ei seruiunt angeli t archangeli t omnia supiora. sol t luna aer terra t oia q̄ in eis sunt. t omnia media. Purgatorium seruit ei purgando venialia. infernus vindicando ꝓ eo quod talia. t sic de alijs. Sz vt dixi solis duab⁹ creaturis: dat vitam eternā ꝓ suo seruitio. pl⁹ tū gaudet de seruitio hois q̄ angeli q̄ ad hoc. qz lz angeli seruiant ei ab initio mūdi vsq̄z ad finē. hoies vo tpe breuissimo sc̄z. ꝓ. vl̄. xx. vl̄. xxx. vl̄. xl. annis tm̄. tū remunerat homines tantū ꝓ illo breuissimo seruitio q̄tum angelos ꝓ illo longissimo. Et q̄ est rō qz sic placet diuine beniuolentie. t qz nō solū seruit ei hō ex dilectōe sic angeli. ḣ etiã cum multo labore qō nō facit angelus Plus em̄ hō laborat in vn⁹ diei seruitio q̄z oīs angeli laborauerunt a mundi initio. Jō singularit dilectat de⁹ in opib⁹ bonis q̄ hoies faciūt iuxta illud ꝓuer. viij. Delitie mee esse cū filijs hoīm. eo q̄ simul cū labore t dilectione seruiunt sibi. Nā etiã habebūt duplicē stolã. s. glorificatōz corpis t aie. Intantū em̄ diligit t gaudet de⁹ de hois seruitio. vt ois leticia oīm patrū de filioꝝ suoꝝ ꝓfectu. siue sint reges siue papes siue epi effecti. t hmōi. imo siue sint suscitati a mortuis siue curati ab infirmitatib⁹ grauissimis modicū vel nihil sit respectu gaudij qō hz de⁹ cū aliq̄d boni facit iustus. Prouer. xxiij. Exultat gaudio pater iusti. vñ ꝓ p̄senti ꝝmōe tria sunt dicenda. Prio q̄re merito deo seruire debeam⁹. Scō q̄ de⁹ ꝑncipaliter fultia req̄rit a nob⁹ vt ei placeam⁹. Tercio exemplū. R Ītum ad ꝑmū sciendū q̄ merito debemus deo seruire ꝓ sex. Prio ꝓ creatione. qz ꝓpter h̄ de⁹ nos creauit. vt ei fuiam⁹. ps. Ipe fec nos t nō ipsi nos. nã ad seruiendū sibi cōcessit nob⁹ corpus cū membris. s. pedes ad ambulādū man⁹ ad palpandū: oculos ad videndū. os ad loquēdū. t sic de alijs. t ista oia membra t vires corpis t aie exercenda sūt in seruitio dei. t q̄ aliter vtit membris suis q̄z ad q̄ de⁹ sibi cōcessit fur est coram deo Hoc illi aduertere deberent q̄ exhibēt membra sua ad seruiendū mūdo potiꝰ q̄z deo. Scō tenemur fuire dō ꝓ ꝑ̄ emptionē. qz pcioso sanguine suo emit nos ad seruiendū sibi. j. Chor. vj. Empti ei est⁊ pcio magno gl̄ificate t portate deū in corpe vr̄o. Oportet ḡ vt dño fuiam⁹ q̄ ei sanguinē suū quē ꝓ nob⁹ fudit psoluam⁹. alioquin sanguis ei⁹ aget ꝫ nos in die iudicij. Tercio tenemur fuire deo ꝓpter impensi seruitij recōpensatōnē nā recompensare debemus deo seruitiū quo ipse nobis ꝓus seruiuit. Esa. xliij. Seruire me fecisti in peccatis tuis ꝓbuisti mihi laborē in iniq̄tatib⁹ tuis. oia em̄ q̄ xp̄s fecit in carne q̄si q̄dam seruit⁹ fuerūt. vicz q̄ fleuit. pdicauit: orauit: ieiunauit: q̄ infirmos curauit: q̄ dorsum suū pcutientib⁹ exhibuit. q̄ faciē suaz cōsputi pmisit. t q̄ patibulū suū ipe portauit. t amarā mortē in patibulo crucis sustinuit. Insup fuit nobis cū corpe t sanguīe suo in p̄senti vita t etiã i agone nos cibando. Quare merito sibi ecōuerso seruire tenemur. exā nob⁹ h. xxxiij. annis seruiuit. Quarto tenemur deo seruire ꝓ ꝑmissiōis obligatiōz: ꝑmisimus em̄ ei i baptismo q̄ ei fuire vellem⁹. vñ ps. Red de altissimo vota tua. Multo em̄ melius est nō vouere q̄z post votū ꝑmissa nō reddē. Quinto tenemur dō fuire ꝓpter quotidianā beneficioꝝ erogationē q̄ oīa nemo explicare valet. ps. Quid retribuā dño ꝓ omnibus que retribuit mihi rē. nam xp̄s benefacit nobis quotidie dando nobis sanitatem corpis diuitias rez t tolerando nos in peccatis ad penitentiam. Insup būfacit nob⁹ cū creaturis. Nam terra būfacit

nobis sustinendo ⁊ pascendo nos dū viuim⁹ hospitando nos vsq; ad iudiciū post mortē. Aq; nob fuit lauando ⁊ potando. Aer flatū dando. Ignis calefaciendo illuminando nociua cōburendo. ⁊ cibaria coquendo. Seruiunt etiā nobis celestia. Sol in die: luna ⁊ stelle in nocte. Etiā supcelestia seruiunt nobis. Nūquid Heb.j. Nōne oēs administratorij sūt spūs in ministeriū missi ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt salutē. Hoc totū fecit nobis vt ei seruirem⁹. ¶ Secto tenemur seruire deo ꝓpter eterne mercedis expectationē. Nūquid Math.v. Gaudete ⁊ exul. qm̄ merces vr̄a cop. est in celis. Nūquid xp̄s exaltaturus est sibi seruientes. Hoc ptz primo in exaltatione sctē crucis q̄ seruiuit xp̄o breui tpe ⁊ duro seruitio. ⁊ ita exaltata est a deo. Aug. Crux transijt de penis latronū ad frontē imperatoꝝ. Quid faciet suis fidelibus si tātū honorē cōtulit penis suis. s. clauis corone lanceę ⁊ cruci. Secundo ptz q̄ xp̄s exaltatur⁹ est sibi seruientes. q̄ seruos suos reputat suos fratres ⁊ sorores Math.xij. Quicunq; fecerit voluntatē p̄is mei q̄ in celis est. ipse me⁹ frater sor. ⁊ mater est. In quo xp̄s multū dissimilis est diuitib⁹ mundi hui⁹q̄ sibi seruientes videnē nō reputare hoies. immo minus charos videntur habere eos q̄z iumenta sua. Tercio ptz p dictum euangelij qđ est dulce v̄bum. Joh.xij. Vbi sum ego illic ⁊ minister me⁹ erit. Nō sic faciunt diuites hui⁹ seculi. q̄ magnū dedecus sibi reputant si ministri eorū sedeant cū ipis ad mēsam eoꝝ. Quarto q̄z ipe redditur⁹ est vicē sibi seruētib⁹. Cū em̄ quieuerint a ministerio ipe eis ministrabit. Burra illud Luc.xij. Et transiēs ministrabit illis. Nūquid sciendū q̄ si aliq̄s mille annis ministraret xp̄o. vt ipe vnica hora ecōuerso ministraret ei in celo: nō esset hoc nūis. Et tū p singulis horis q̄bus ei ministrauim⁹ si in bono pseuerem⁹ ministrabit ipse nobis plus q̄z centū milia annorū. Et hec ministratio est faciei ei⁹ ostensio. de q̄ p̄s. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Nulli etiam vtili⁹ seruit. q̄z sibi fideliter fuientib⁹ dabit regnū eternū. Lu.xij. Nolite timere pusillus grex. q̄z cōplacuit patri vr̄o da. vob reg. ⁊ hoc regnū hz bona oim regnorū. p̄s. Regnū tuū regnū oim seculoꝝ. immo in tantū remunerat vt dicat cuidā seruo sibi fideliter fuēti. s. Abrae ⁊ similit adhuc vnicuiq;. Suspice celū et numera stellas si potes. q. d. sicut non potes numerare stellas sic nec multitudinem remunerationum meaꝝ quas dabo mihi seruientib⁹. immo vt plus dicam tantā mercedē dabit vt null⁹ hominū in terra. vl angeloꝝ in celo hanc valeat ad plenū estimare vl remunerare. Job.xxviij. Nescit homo pciū e⁹. Sequitur. Volucres q̄z celi. i. angelos latet. ¶ Quantū ad secundū sciendū q̄ de⁹ principaliter sex seruitia requirit a nobis vt ei placeamus. Primū seruitiū est vt pcta pterita p pniam diluamus. q̄z nullum seruitiū sine illo placet deo. ꝯ oportet nos cōtritionē: cōfessionē ⁊ satisfactionē hīe de pctis pteritis. vñ Psiō. de sum bo. Ille penitentiā digne agit q̄ reatuz suū satisfactiōe legitima plangit. Et nihil est qđ deo intrīm placet int̄ oia in pctōre sicut penitere ⁊ amplia pctis cessare. ℞ sic ꝓbat. q̄z si dares deo oīa bona tpalia q̄ habes ⁊ oēs pauperes pasceres ⁊ infinitas eccl'ias ⁊ monasteria construeres. deo totum hoc nō placeret nisi penitereres ⁊ a peccatis cessares. Secūdum seruitiū est vt vicis virliter resistam⁹. Hoc seruitiū vltra modū diligit de⁹. ⁊ insignū hui⁹ tunc remunerabit vnāquanq; victoriā quā q̄s hz pugnādo cōtra vicia. Bern. Quotiens restiteris totiens coronaberis. Amb. Corona ꝓposita est subeunda sūt certamina. nemo poterit coronari nisi vicerit. nemo autē potest vincere nisi ante certauerit. Tercū seruitiū est vt mundū ⁊ oīa que mundi sunt toto corde spern⁹amus. Sed diceres quō hoc fieri dz. Rndeo q̄ homo cogitare debet mortē ꝓpriā ⁊ sic facillime pōt cōtemnere mundū ⁊ oia q̄ in eo sunt. vñ Piero. Facile cōtemnit omnia q̄ se cito nouerit moriturū. Nūquid memorandū est homini q̄ nudus vadit abhinc. ⁊ ꝫ vadet cōtra auariciā. vñ Job.j. Nudus egressū sū ab vtero mee. ⁊ nud⁹ reuertar illuc. Si em̄ haberes centū milia florenoꝝ q̄d tibi ꝓdessent cum nullū tecū reciperes. Quo autē hō sub terra sepelit. hoc valet cōtra supbiā. Eccl.x. Quid supbis terra ⁊ cinis. ⁊ q̄ homo erit cib⁹ vermiū valet cōtra voluptates carnis. Quare em̄ sic delicate nutris corp⁹ tuum qđ in breui erit cibus vermiū. Job.xvij. Putredini dixi pater meus es ⁊ mater mea ⁊ soror mea vermib⁹. Quartū fuit est vt in bonis operib⁹ iusticie misericordie et deuotōis exercitemus nos. Misceōte quo ad paupes ꝺb⁹ subueire debem⁹. Deuotōis q̄ ad meditatōs passiōis xp̄i. Quintū seruitiū est vt studiose vtutibus insistamus. Aliud em̄ est in bonis opib⁹ se exercere aliud vtutib⁹ insistere. Iz vtrūq; ex altero crescat ⁊ ꝓficiat. sicut ex semine spica ⁊ seges crescit. ⁊ in segete ⁊ in spica ecōuerso semen crescit. sic ⁊ se hūt bona opa ⁊ virtutes. Ex opib⁹ em̄ bonis vtutes ꝓficiunt augent̄ ⁊ roborant̄. ⁊ ex vtutib⁹ bona opa pullulant. Sic cū q̄s ē patiens in aduers. hūil in ꝓperis ⁊ charitatiu⁹ ad deū ⁊ ad ꝓximū. Sextū seruitiū est vt deo p̄ puram ꝓsciam fideliē ibeam⁹. Nā q̄d est melius in reb⁹ q̄z bona ⁊ pura ꝓscia. Berñ. magne diuitie sunt bona ꝓscia. Et reuera q̄d in reb⁹ melio⁹. q̄d in corde dulci⁹. q̄d in terra quieti⁹ atq; securi⁹ bona cōsciētia. Sic ecōuerso q̄d est pei⁹ q̄z hre malā atq; lesam ꝓsciam. vñ Psiō. de sū. bo. dicit. Nulla pena grauior est mala ꝓscia. Eis autē nunq; esse tristis viue bñ bona ꝓscia gaudiū sp hz. re⁹ anim⁹ nunq; est secur⁹. ¶ Quantū ad tercium nota exemplū. Q oia seruitia q̄ facim⁹ nō debent principaliter fieri ꝓpter celū intrandū. nec ꝓpt infernū euadendū. ℞ solū ex charita te dei q̄ dz nos mouere ad fuiendū deo. vñ legit⁹ in vitaspatrū. q̄ erāt duo fratres iuuenis ⁊ antiqu⁹. iuuenis erat ver⁹ seru⁹ xp̄i. ⁊ dyabol⁹ inuidēs ei venit ad antiquū frēm dicens. ego sum angel⁹ dei ⁊ habeo ti bi referre aliq̄ ex iussu dei de q̄b⁹ maxime doleo. Scias q̄ frater tu⁹ iunior est fili⁹ damnatiōis eterne. et fuitiū suum qđ exhibet deo sibi nō ꝓdest ad vitam eternā. ⁊ hoc dicto recessit. Et antiqu⁹ post ℞ q̄ñq; vidit iuuenē sp ingemiscebat. Quo cōsideāte tandem dixit. Frater mi q̄re tristicia ex aspectu meo habes. Rndit ⁊ dixit ei sicut sibi reuelatum fuit ab angelo malo. Qui rndit noli tristari. Si em̄ debeo damnari. damnabor. si saluari saluabor. sicut deo placuerit ita faciat. nō em̄ seruio deo ꝓpt regnū celoꝝ ℞ pter suā charitatē ⁊ bonitatē quā hz ad me. ⁊ ꝓpt suā passionē quam sustinuit ꝓpter me. Si vult mihi dare regnum celorū pōt. si infernum iterum potest. Et

sequenti nocte venit angelus dei. & manifestauit se ei. q̃ alter angelus fuisset diabolus. Et dixit sibi q̃ ille iuuenis ex illa ꝓstantia magis meruisset q̃ primus oibus diebꝰ suis vnq̃ meruisset.

De ꝓfessoribus. Sermo. clvſ.

Q̃ penitentiã non debemus differre.

Estote parati q̃ qua hora nõ putatis filiꝰ hois veniet Luc. xij Mat. xxiiij. Marc. xiij. In vbis premissis monemur ad pniam & ad vite emẽdatõez. vt sc̃z ꝓparemꝰ nos ad mortẽ. vt nos dñs cũ venerit paratos inueniat. sic iste sanctꝰ ꝓfessor. M. patꝰ inuẽtꝰ est vñ dic̃ dñs ad nos. Estote parati &c. ℣ Dico q̃ sc̃ẽ dũ. q̃ nõ debemꝰ differre pniam nr̃am vsq̃ ad mortẽ. nec etiã debemꝰ in pctis pseuerare. ꝯ cito a peccato resurgẽ. & ꝑ ꝑter q̃nq̃. ℣ Dño q̃ ꝯto diutius manet i pctis. tãto plꝰ onerat. vñ Gre. Pctm̃ q̃ penitẽtia nõ diluit. mox suo põdere ad aliud trahit. Et ideo postmodũ mínꝰ põt resurgẽ a pctis. cum ꝯ pctis aggrauat. pſ. Appone iniq̃tatẽ sup iniq̃tatẽ. &c. Ille q̃ nõ põt põdꝰ leuare cũ puñ ẽ. q̃o leuabit q̃ magis ẽ. Insup statꝰ pctõris valde piculosus est. vñ legit Gen. iij. q̃ stuisse dñm ab adã cũ ipe peccasset vbi esset. ad designãdũ q̃ peccatoꝛ debz scipm̃ q̃rere vbi sit. an i bono statu. an i malo. Et cuz ꝓsiderat statũ suũ piculosum. ꝯ amonẽ ipm̃ dz ad pniam agẽdã. Q̃ aũt pctõr stat i magno piculo põt ostẽdi ꝑmo in ꝯ. q̃ oi die dietã fac̃ ad eternã dãnationem Ergo pctõr merito cogitare dz vias suas q̃ vadat & ꝑuertere pedes suos. Juxta illud pſ. Cogitaui vias meas. & ꝑuerti pedes meos i testimonia tua. Itẽ q̃ pctõr ẽ in terra inimicoꝝ suoꝝ. quibꝰ se subiecit peccãdo. Vñ Aug. de verb̃ dñi dicit. Audacioꝛ est q̃ cũ vno pctõ mortali dormit. q̃ cum septẽ hostibus de morte sua inuicẽ obligat. ꝓfligit. ℣ Itez pctõr cũ se diligenꝰ inspicit & ꝓsiderat. tũc ẽ in magnis angustijs posit. Vaz si supra videt ꝓgnoscit deũ quẽ offendit q̃ sibi multa bona fecit. & ipe sibi ecõuerso multa mala tribuit. pſ. Retribuebãt mihi mala ꝓ bonis &c. Si infra infernũ quẽ certitudinaliter meruit & sine dubio habebit. nisi dñs eũ adiuuerit. vñ pſ. Nisi dñs adiuuisset me paulomínꝰ habitasset in inferno ania mea Nã peccãdo homo appropinq̃t ad portas inferni. pſ. Appropinquerunt vsq̃ ad portas mortis. Nã inter animã pctõris & infernũ nullus est remediũ. nisi egressus anime a corpore. & in puncto ingressus ad infernũ Job. xxj. Ducũt in bonis dies suos. & in puncto ad inferna descendũt. Si retro. tũc videt tempꝰ q̃ inutiliter expendit. in quo diabolo & mundo seruiuit. Bern. Nihil preciosiꝰ tpe. Si ante. tũc videt & ꝓgnoscet mortem ꝑiã & extremũ iudiciũ. vbi deo reddituras ẽ rõnem de oibꝰ cogitationibꝰ. vbis. & opibꝰ. nisi hic emendauerit & satisfecerit. Scõm q̃ debet nos amonẽ ad ꝓpandũ nos ad penitẽtiã dum sanꝰ est hoc. q̃ qui nõ vult penitẽ dũ sanꝰ est & põt. q̃z demeret q̃ non põt q̃n libenꝰ vellet. sc̃z q̃n distulit vsq̃ ad mortẽ. q̃ tũc pre nimio dolore ipedit visus rõnis q̃ obliuiscit anie ꝑter nimiũ dolorem quẽ habz in corpe. Greg. Cum egritudie depũneris vix aliud cogitare poteris ꝑter illud q̃ sentis. pſ. Sup dolorẽ vulnerũ meoꝝ addiderũt. vñ etiã Albertꝰ magnus. Una potẽtia existẽte in actu alie mínꝰ pñt. Ibi aũt tactꝰ maxime patit in infirmitate & dolore corpis. q̃re intellectꝰ mínꝰ põt iudicare de ꝑteritis. vñ Arist. iij. Ethi. Terribilissimũ oim terribiliũ est mors. vñ ꝑter nimiũ dolorẽ q̃q̃ i agone obliuiscit suiꝑsi. & etiã dei & marie & oim sctõꝝ. vñ Hiero. Quia illic rapit intẽtio mẽtis vbi ẽ vis doloris. Vñ mirotiẽs hõ pre nimio dolore corpis. pdit vsum rõnis. Et q̃d sentiẽdũ sit de illis q̃ pdũt vsuz rõnis i agone. q̃re añ ser. lxxix

Q̃ Tertiũ q̃ debz nos admonẽ q̃ non differam̃ pniam nr̃am vsq̃ ad mortẽ. est q̃ si q̃s in agone pniam agat. tũc incertũ est vtrum ex timore vel amore seruili peniteat. vñ Alb. magnꝰ. Rarum ẽ q̃ aliquis ex amore in fine vite sue peniteat. vñ etiaz Petrꝰ de palude dicit. Raro inq̃t est. q̃ i morte incipiat vera pnia. Aug. Pnia in morte satis piculosa est. q̃ nõ inuenit in sacra scriptura. nisi vnus. sc̃z latro q̃ in fine vere penituit. Ille vt nullꝰ desperet solus vt nullꝰ ꝓsumat. q̃ in sano hoie pnia est sana in infirmo infirma. in mortuo mortua. Idẽ Augus. Si q̃s positꝰ in vltia voluntate voluerit accipere penitẽtiã. fateoꝛ nõ illi negam̃ q̃ petit. ꝯ nõ possumꝰ securitatem dare q̃ bñ hinc exeat. Si securus hinc exeat nescio. pniam dare possumꝰ. securitatẽ autez nõ possumus dare. nunq̃d dico damnabit. sed nec dico saluabit. Vis ergo a dubio liberari. vis q̃dem incertũ euadere. age pniam. tunc sanus es. Si sic agis. dico tibi q̃ securus es. Nam si deꝰ videt illã intẽtionẽ in corde pctõris i morte q̃ si speraret de infirmitate euadere. vellet viuere sicut ꝓius i peccatis. & si videt ꝓteri vel ꝓfiteri & disponẽ testamẽtum & elemosynas elargiri & ꝓmittẽ satisfacere lesis. & inungi & cõfitcare. & inuocare sctõs. si inq̃ hec oia facit tm̃ q̃z timet cito mori & eternaliter damnari. & nulla dilectio dei. vel odiũ pcti mouet eum q̃n si diutius daret ei viuere. vellet & diuti peccare eternaliter damnabit. q̃z sola charitas est que saluat homines. nõ timoꝛ seruilis. ℣ Exẽplũ legit. q̃ q̃ dam valde delicatã virã duxit. & alia multa pctã ꝑpetrauit. Tandẽ ꝑ infirmitatẽ tactus. timore mortis ꝓfessionẽ fecit. pctã defleuit. emẽdationẽ vite ꝓmisit. viaticũ accepit. & inunctꝰ est & mortuꝰ. Cuiꝰ corpꝰ vtpote nobilis & diuitis viri cũ magna pompa secularis glie tumulatũ est. Et erat eadẽ die tãta serenitas vt ipe aer videretur famulari exequijs. Dixerunt aũt adinuicẽ hoies. Multa bona ꝑstitit deus illi hoi. q̃z nihil defuit ei eoꝝ q̃ hõ xp̃ian̄ꝰ habere debz. Diuinis muniꝰ est sacramẽtis aer i eiꝰ morte est serenatꝰ. & cum magna gloria est sepultꝰ. Post paucos dies ille defunctꝰ apparuit cuidam socio suo. dicẽs se esse dãnatum. Q̃ cũ ille socius miraret & inde expaueſcẽt. pniam & ꝓfessionẽ sacra at q̃ cõfessionẽ ꝓmemoraꝛ. & q̃ ita deuote & ꝓpũcto corde & cũ lachrymis esset ꝓfessus. & sacramẽta cũ magna deuotõe ꝓcepisset vt sibi videbat. Respondit defunctus. Unũ bonũ mihi defuit. sine quo nullũ bonuz valet & ꝓdesse potest. Q̃d est illud inq̃t. Respõdit Charitas. q̃z oia que feci. s. ꝓfitendo. sacra ꝓcipiẽdo feci ex timore mortis. & pena inferni. & extremi iudicij. & nõ ex charitate. & ergo oĩa illa nihil mihi

ꝓfuerũt ad salutem. Sed si ex charitate illa fecisset salu⁹ factus fuissem. Sed qz illa ex solo timore feci ꝯo mihi nihil ꝓfuerũt. qz sola charitas liberat homĩẽ a morte. ¶ Quartũ est. q si etiã verã penitẽtiã ꝙs in agone egerit. sic q deus indulgeat ꝛbi culpã. tñ adhuc pena ꝛ satisfactio remanet. ꝛ ꝓterea tãdiu purgatur in purgatorio. q i breui tpe persoluisset si tẽpestiue pniam egisset. Et ſm Augusti. Ignis purgatorij miro mõ grauis ẽ ꝑ̃ꝰ eternus nõ ẽ. supat tñ oẽm penã quã hõ vnq̃ passus ẽt hac vita vel pati ꝑt. Et de h ꝗre exẽplũ infra. f. clx. B. Hoc diligenꝫ ꝙlibet pẽsare debẽt. ꝛ h tẽpestiue penitẽ ꝛ se a pctis cauẽ. qz nõ solũ ꝓ magnis pctis ꝙs grauiter puniret. ꝫ etiaz ꝓ venialib⁹. Ergo ꝙlibet debz seipm hic punire i eodẽ corpe ꝛ in eisdẽ membris in ꝙbus peccauit. qz ſm Aug. Nullũ bonũ irremũeratũ. ꝛ nullũ malũ impunitũ remanebit. Et Sal. dicẽ. Per ꝙ ꝙs peccat. ꝓ hec ꝛ puniet. g si i crapula ꝛ ebrietatib⁹ vixisti. tũc h ꝓ ieiuniũ ꝛ abstinẽtiã debes corp⁹ tuũ castigare. ꝛ sic h satisfacẽ. Si i luxuria. tũc debes corp⁹ flagellare. Si in delicijs corpis. sicut cũ mollib⁹ vestib⁹ ꝛ lectisternijs deũ offendisti. tũc tã debes asperã vestẽ induere. ꝛ qñq̃ dure iacẽ. Si aũt chorizasti. tũc iaz tre debes nudis pedib⁹ ad eccl̃iam. ꝛ satisfacẽ potius h in pñti. ꝗ̃ in futuro. Silr ꝙlibet debz esse patiẽs in infirmitatib⁹ quas qñq̃ de⁹ suis charis amicꝫ dat ꝓ purgatorio. Unde dicẽ ꝙ ꝓphetã Nau. ſ. Afflixi te supple in pñti. ꝛ nõ affligã te supple in futuro. Et h debem⁹ a deo desiderare vt nos h a pctis nẽis puniẽdo expurget. vñ Aug. Hic vre hic seca vt ineternũ parcas. vñ Greg. Misericordiã adhibet de⁹ tpalez seueritatẽ. ne eternã inferat vltionẽ. Jõ h ꝙsdaz pcit vt eos ineknũ feriat. Alios vo h ferit nõ pcẽdo vt ineknũ pcat. Jte sciẽdũ. q ẽ bonũ signũ salutꝫ ꝛ charitatꝫ dei. qñ ꝙs hic diu infirmat in eodẽ corpe ꝛ in eisdẽ mẽbris cum ꝙbus deus lõgo spe offenditur. ꝛ sic diu in pctis iacuit. Greg. in li. moꝛ. Diuina dispẽsatõne agitur. vt ꝓlixioꝛi vicio ꝓlixioꝛ egritudo existat. ¶ Sed qrit. ꝗ̃diu in purgatorio ꝙs puniend⁹ sit ſm iusticiã ꝓ solutõne pene vni⁹ peccati mortal. Rñdet ꝛ satis ꝓbabiliter. q ꝙs tot annis debẽt puntri ꝓ satisfactõe vnius pcti mortalis ꝙt sunt dies in septẽ ãnis. Et rõ est. qz in ꝑsenti ſm verã iusticiã debz septẽnis pnia iniũgi ꝓ vno peccato mortali. vñ dicit in decre. Pnia pcti mortalis sunt septem ãni. xxxij. q. ij. hoc sanctũ. Sed in purgatorio datur sibi ãnis ꝓ die vna. Quia dñs dicẽ ꝙ ꝓphetam illis. q hic tpe gre ꝛ miscõie penitent. vt hr Ezech. xliij. Item ꝓ anno dedi tibi. Diez scz in pñti tpe gre ꝛ miscõie. ꝓ ãno scz in futuro. vbi erit tps iusticie. Silr ꝑt ꝓbari h in filijs isrl. q. xl. annos fuerũt i deserto ꝓter pctã sua retardati. anteq̃ intrauerũt terrã ꝓmissiõis. q si nõ peccassent in q̃draginta diebus intrassent. Et sic ꝓ ꝙlibet die datus ẽ eis ãnus. Ex his dictis ptz. q aliq̃ aie ꝓ lõgũ tẽp⁹ puniend grauiter i purgatorio. Nã in vno anno sũt. cccl xiij. dies. ꝛ in. vij. ãnis sũt bis mille ꝙngenti ꝙnquagintaqnq̃ dies. mõ ꝓ tot ãnos ſm merã iusticiaz debẽt ꝙs ardere in purgatorio ꝓ vno peccato mortali. Hoc nõ attendũt luxuriosi q ꝓ vno actu tot ãnis puniẽdi sũt. Similit ebriosi ꝛ superbi ꝛ chorizantes. ꝛ blasphemi. ꝛ mẽdaces. ꝛ maledici. ꝛ inuidiosi. ꝛ tracũdi. auari. ꝛ accidiosi. ieiunia ꝛ festa ab eccl̃ia ꝓcepta trãsgredientes. ꝛ sic de aliis peccatoꝛib⁹. Sz tñ vtꝛ ista ꝓbatio sufficiẽs sit iudicio discretoꝝ relinq̃. Sz tñ vt videaꝫ satis credibile apparet. ¶ Jtẽ sciẽdũ. q null⁹ ꝓterea desperet. ꝗa tam dicta. intelligẽda sũt ſm merã iusticiaz dei. Sz de⁹ misericors ẽ. ꝛ ꝓtritio ꝛ erubescẽtia cõfessionis. ꝛ satisfactio i pñti. que fit ꝓ bona opa que ꝙs facit. Silr tribulatões ꝛ infirmitates ꝛ pfecutiones ꝙs quis patiẽter ꝛ volũtarie sustinet. multum de pena purgatorij delẽt. Silr ꝛ suffragia que fiũt ꝓ aliab⁹ valde ꝑsũt. vt eo citi⁹ liberẽtur a purgatorio. Uñ legit in vyaꝫ. Cesarij. q ꝗdam debebat duo milia ãnoꝝ eẽ in putgatorio. ꝛ in duob⁹ annis ꝓ suffragia vni⁹ epi ꝛ aliorꝝ bonoꝝ hoim liberatus fuit a purgatorio. ¶ Jtẽ legit in vyaꝫ. cesarij. q ꝗdã adolescẽs i clarauallẽ recept⁹ in ꝙersuz. fact⁹ est opilio ouiũ. Aut oues pascẽs i agro. appuit ei ꝓsobrin⁹ suus nup defunct⁹. quẽ interrogãs vñ veniret. Rñdit. Mortu⁹ sum. ꝛ penis magnis torꝗor. Et ꝙersus. Poteris ne iuuari. At ille. Si potero hĩe tres missas i ordine vĩo. mox liberaboꝛ. Mox hĩe tres missas i ordine vĩo. mox liberaboꝛ. Mox ꝙersus ad monasteriũ festinãs. que viderat ꝛ audierat. ꝓtoꝛi indicauit. Cui ꝓtoꝛ gratãter rñdit. ego vnam celebrabo. alias duas duob⁹ sacerdotib⁹ iniũgam. Dictis aũt missis ite. ille apparẽs ꝙerenti. Ecce missas egit di. Bñficio missaꝝ saluat⁹ suꝫ. Hec mirari debas si tñ valet dñici corpis imolatio tẽ.

Item legit. q ꝗdam ꝓincialis habuit fratrem cardinalẽ ꝗ appuit ei post obitũ dicẽs se eẽ in maximis penis purgatorij. ꝛ q illas deberet sustinẽ ꝓ ꝗndecim ãnos. Et ꝓincialis seqnti die celebrauit ꝓ aia ips⁹ missam vnã. Tũc appuit ei splẽdid⁹ ꝛ regrabat charitati sue. ꝛ dixit q ꝓ illã missam esset liberat⁹ a purgatorio. ꝛ dixit se iam ad celũ trãsitur. Quitum ẽ q ille ꝗ tardat suã ꝓfessionẽ vsq̃ i agonem mortꝫ ꝛ extremitatẽ vite. ꝛ si vere peniteat tñ minorẽ glriam habebit i celo. Naz valde dissimiles erũt in ꝑmio. ille ꝗ in extremis penitet. ꝛ ille ꝗ tricenta vel ꝗdraginta ãnis deo seruiuit. Unde dr in euãgelio Job. xxiiij. In domo ꝑris mei mãsiones multe sunt. De hoc ꝗre añ ser. xx. ℑ

De virginibus. Sermo. clvij.

Simile est regnũ celorum thesauro absco dicto in agro Mat. xiij. Per istũ thesaurꝫ intelligit virginitas. ꝗ est thesaurus super oẽs thesauros. Uñ Eccl. xxvi. Nõ est ꝓdigna põderatio ꝓtinẽtis aie. Uñ ꝓ ꝑtinẽ de virginib⁹ tria sũt dicẽda. Primo de virginitatis dignitate. Secõo ꝗ xps reqrit i spõsis suis. f. in virginibus Tertio exẽplũ. ¶ Quãtũ ad primũ notandũ. q btẽ sũt ꝓiugate. beatioꝛes vidue. btissime sũt virgines. Nã isti tres statꝰ differunt. sicut lux solis. lux lune. ꝛ lux stellaꝝ. Item differũt sicut aurꝫ ꝛ argẽtum. ꝛ plũbũ. Uñ Aug⁹. de bono ꝓiugali dicẽ sic. Sicut bonũ erat q martha satagebat occupata circa frequẽs ministeriũ sctoꝝ. sed melius q Maria magdalena fecit audiens verbũ dei. Ita etiam bonum susanne in castitate cõiugali ꝙdam⁹. sed bo-

nũ vidue ãne magis. ꝫ tñ bonũ vginis marie ante pontim⁹. Vñ etiã Damas. lt. xiij. Quãto angel⁹ honor. Sed dt. aliqs. q̃re vgines sunt beatiores: Respondeꝛ. q. ꝓpter vginũ dignitatẽ. Nã xpus in nouem dignitatib⁹ ꝓuilegiauit dignitatẽ vginũ q̃ significate sũt p nouem choros angelor. Primus ꝓuilegiũ ẽ. q vgitas est thesaur⁹ incõpabil⁹ super oẽs thesauros. Nã oia regna mũdi. t omne aurũ. t gnũ hui⁹ xpus ꝫmẽdãdo vginitatẽ ꝫpat eã thesauro. dicẽs in verb ꝑmissis. Sile ẽ regnũ celor. thes. tc. Scdm ꝓuilegiũ est. q vginitas ẽ vita angelica. Amb. Qui nõ nubũt t vxores non ducũt sic angeli i terra sũt. Hier. etiã dic. In carne ꝑter carnẽ viuẽ nõ est vita hũana ꝫ angelica. Quid em sũt virgines nisi hoies celestes t angeli terrestres. Unde Amb. in lt. de offi. Supgredieꝛ vginitas ꝓdit⁹ hũane nature. p quã hoies angel⁹ assimilant. Tertiũ ẽ. q vgies sũt regnũ celor. Nã de⁹ habitat i eis Luxvij. Regnũ dei intra vos ẽ. Quia sic xps regnat i celo i sctis. sic i terra i vginib⁹. Berñ. in epla. Castitas est castitas q̃ in h mortalitatis loco t tpe q̃ndam statũ immortal glie repñtat. Qr aũt xpus in vginibus regnat. ptz. qr vgines sũt dei refectio. Cant. ij. Qui pascit inter lylia. i. vgines. Etiã ipe xpus pascit eas cũ sua dulcedie t merito. qi ipe delicias carnis relinquũt. tõo in xpo delicias inuenĩũt. De q̃ dulcedie dicit Berñ. Cib⁹ aie ẽ gsa dei dulcissim⁹ suauis t oẽm hñs in se suauitatẽ t delectamẽtũ satoris. Quartũ ꝓuilegiũ est libri vite inscriptio. Hac ipe vgines a xpo sũt scripte i libro vite Apoc. xij. Habes pauca noia q̃ nõ coinq̃nauerũt vestimẽta sua. Et subdit. Et nõ delebo noia eor de libro vite. t de hoc gaudẽ debẽt vgines t nõ in vanitatibus hui⁹ mũdi. sicut i risib⁹ t ludis Matt. v. Gaudete qr noia vra scripta sũt in celis. Unde Aug. Gaudia vginũ xpi sũt de xpo in xpo. cũ xpo post xpm. xpm. ꝓpter xpm. Quitum est. q vgines sunt or nat⁹ celi t pulcritudo accline. Eccl. xliij. Spes celi gsa stellar vginũ. Quia sicut stelle celũ ornãt. sic vgines ecclesiã. Stelle em in die latẽt. t in vespere apparẽt. Sic i fine mũdi in resurrectõe nouissima claritas vginũ appebit. Unde illud Mat. xiij. Fulgebũt iusti tanq̃ sol. ꝫ vgines q̃ mũdicia cordis t corpis seruauerũt. tũc pre ceteris oib⁹ clariores erũt. Unde Amb. in lt. de vginitate. Pulcritudinẽ q̃s pt maiorẽ estimare decore virginis. q̃ amat a rege. ꝓbatur a iudice. dedicat dño cõsecrat deo. Sed mali t luxuriosi tũc erũt deformes nigri graues t imortales. qr mors fugit ab eis sed castꝰ lucebũt pre alijs sicut stella differt a stella fm apl'm. Sextũ ꝓuilegiũ est. q xps spẽalem dilectionẽ habz ad vgines. q̃uis em oẽs bonos homines diligat. tñ spẽaliter vgines pre oĩb⁹ diligit. Prouer. xxij. Qui diligit cordis mũdicia. habebit regẽ amicũ. Beda sup Luc. Sicut christ⁹ in sũma pace nat⁹ est. vt se pacẽ diligẽ oĩderet. Ita de vgie nat⁹ est. vt se vginale dec⁹ diligere demonstraret. Vñ etiã Hier. Pl⁹ ceteris amat christ⁹ vgies. quia spõte tribuũt qõ eis nõ est ĩpatũ. Septimũ est q̃ habebũt spẽalẽ aureolã. Est aũt aureola additio ad gl'iam electi cõiter debitã. Pro quo notãdũ q̃ virgines. martyres t ꝓdicatores habebũt spẽalez aureolã. Tñ q̃rit. vtr vgo q̃ violeter corrũpit perdat aureolã: Rñr fm sctm Tho. q nõ. dũmõ ꝓpositũ vgitatis habz nec ꝫsentit in actũ. vñ legit de btã Lucia q dixit. si me inuitã violauer⁹. castitas mihi duplicabit. scz ꝓpter vginitatẽ t iniuriã quã pateret si corrũpetur. vñ dicit in decre. Dũ vginitas sine sine ꝫsensu corrũpit. meritũ castitat⁹ duplicabitur xxxij. q. v. c. j. Itẽ q̃rit. vtr illa q̃ in carne ẽ virgo. ꝫ ꝓpositũ hz ꝫbẽdi mrimoniũ. t in talꝰ ꝓposito moritur. vtr habebit aureolã: Rñr q nõ. qr ad aureolaz ꝫsequẽdã reqrit ꝓpositũ ppetue vginitat⁹. vñ Albertus magn⁹ t sanct⁹ Tho. dicũt. q p solũ ꝫsensuz in actũ carnalẽ pdit vginitas. cũ in mẽte ꝫsistat. Sed recuparí pt. vt ptz in iobe euãge. quẽ christ⁹ de nuptijs vocauit. Ergo si talꝰ vgo i agone penitẽt t mutaret ꝓpositũ. sic aureolã acq̃reret. Et est sciẽduz q vginitas carnis pdita nũq̃ recuparí pt. vñ ör in decre. Deꝰ nõ pt facere de corrupta vgines. xxxij. q. v. Si paul⁹. vñ etiã Hier. Audẽter loquor cũ oia possit deꝰ suscitare. tñ nõ pt vginẽ post ruinã. valz q̃dem liberare de pena. sed nõ valet coronare corruptã. Unde etiã Isiõ. de sum. bo. Dẽ pcm̃ p pniam recipit vulnex sanitatẽ. vginitas aũt si labit. nulla pnia repatur ad integritatẽ. Querit. vtr meli⁹ sit seruare virginitatẽ cũ voto q̃ sine voto: Rñdetur q meli⁹ est seruare cum voto. qr hõ se totum offert deo. p votũ. Uñ sicut mai⁹ est dare arborẽ cum fructu q̃ solũ fructũ sine arbore. sic etiã est de vgitate q̃ seruat cũ voto. t de vgitate q̃ seruat sine voto. Nã sicut pl⁹ peccat q̃ post votũ frãgit ꝓmissum. sic etiã pl⁹ me ret seruãdo votũ. Uttñ nõ est leuiter vouẽdũ. qr q̃n postm odũ mrimoniũ ꝓtrahũt grauiter xpm i hoc offendũt. De h quere supra sermo. xxvj. P. Octauũ ꝓuilegiũ est. q virgines sũt sponse xpi. Nam ipe xps ẽ sũmus pontifex. de quo ör Leuit. xxj. Sũmus pontifex virginẽ ducet vxorem. Et ex h seqtur. q ipse virgines sunt regine. qr habent xpm regẽ gl'ie ꝓ. sponso. pñ. Astitit regina a dextrꝭ tuis in vestitu tuo deaurato tc. vñ etiã Cyprian⁹ in lt. de virgitate. Virginitas est soror angelor. victoria libidinũ. regina virtutũ. possessio oĩm bonor. Nonũ ꝓuilegium est. q virgnitas ꝓncipatum tenet tam i celo q̃ in terra. Unde Hie. In oĩ sexu t gradu pudicicia obtinet ꝓncipatũ. Notãter dicit sexu t gradu. qr duo sũt sexus scz masculin⁹. t femínin⁹. In masculino tenet ꝓncipatũ xps. In femínino gl'iosa virgo maria. Itez in gradu in ꝓphetis iohes baptista. In ꝑdicatoribus noui testamẽti. paulus qui est virgo. vñ t ꝓponitur Petro in sigillo pape. Et frequẽter depingitur rhome ad dexterã xpi. t Petr⁹ ad sinistraz. vt ptz in eccl'ia ipsi⁹ bti petri. In euãgelistꝭ btus Johãnes euãgelista q̃ est virgo. In martyrib⁹ beat⁹ stephan⁹ ꝓthomartyr t laurenti⁹ qui sũt virgines In confessoribꝰ Nycolaus t Martin⁹ qui sũt virgines. Ergo honorabiliores sunt virgines coram deo. hominib⁹. t angelis. Ad. Uetum ad scõm sciendum. q xps sex requirit in sua sponsa. quor si vnum defuerit. non sibi placet illa sponsa. Primum est pulcritudo. que consistit in puritate ꝫsciẽ

tie. Cant. iij. Tota pulcra es amica mea. ⁊ macula nō est i te. Ergo q̄to ꝓscia virginis ē purior. tāto coꝛā xp̄o ipa est pulcrior. Jō virgo debz diligēter custodire faciē anie. i. ꝓscie. nō solū a nigredie pcti mortalis. ꝫ etiā a vulnē ventalitū. qz ventalia aiam maculāt. ꝫ mortalia denigrant. Et ponit exemplū. q aliq̄n denigrat imago q videri nō p̄t. ⁊ aliq̄n obscuratur q videri p̄t. sed nō plene discerni. Et ꝓpter hanc differētiā dicit Greg. Ventale obscurat. mortale obtenebrat. Ergo sicut vxor solet faciē suā lauare. ⁊ eam mūdā seruare. ⁊ frequēter specula inspicē. vt si viderit i speculo aliquā maculaz in facie statim eā deponit. Sic ꝛgo xp̄i lauare dz faciē conscientie sue p̄ ꝓtritionē ⁊ ꝓfessionē. ⁊ specula inspicē id ē mādata dei ꝓsiderare. Unde Gre. Specula sunt mādata dei. Et si deꝑhēdat aliquā maculā. illā per ꝓfessionē abluat. Unde Bed. di. Ima ꝓfessionē si affectas decorē. Scōm qō xp̄s req̄rit i sua sponsa est nobilitas. qz nō sufficēt q sponsa sua essz pulcra. nt si etiā essz nobil. Hec aūt nobilitas attendit in honestate moꝛ ⁊ custodia sensuū. Et q̄to honestio⁹ et melio⁹ custodit tanto est nobilioꝛ. Cant. vij. Quā pulcri sunt gressus tui. Unde honestas sponse xp̄i stat in hoc. q null⁹ malum loquat de ea. sed vt alij edificē tur de ꝓuersatione ipsi⁹. vt aūt teipm custodias ab oīb⁹ illicitis oculos tuos auerte. Unde Gre. Non licet intueri qō non licet ꝓcupiscē. Item custodire debet aures ab auditu maloꝛ. Jsiō. Nulla aurez tu am sermonū impudicicia subꝛepat van⁹ sermo cito polluit mentem. ⁊ facile agitur qō libenter auditur Item custodire debet man⁹ ab illicito tactu. et pedes ab inutilib⁹ discursib⁹. Perū. Solent vgines que vere virgines sunt semp esse paūde ⁊ nunq̄ se cure. vt aūt coꝛpus virginis custodiat ⁊ bene regatur. tūc opoꝛtet eā moderantiā ⁊ abstinentiā tenere qz p̄ abstinentiā caro domat. Unde Hugo de sctō victo. Parca enī vita occidit vicia. libidinē extinguit. vtutē nutrit. animū roboꝛat. mētem ad celestia eluat. Terciū qō xp̄s req̄rit i spōsa sua sine q̄ alia duo nō valent. est sapia. Et illa attendit in locutōe discreta. Nā sponsa xp̄i debz se custodire in verbis vt dicē possit cū p̄s. Os meū loq̄tur sapiam. Et pop⁹ qui audit eā loq̄ntē dicē possit illud p̄s. Diffusa est gr̄a in labijs tuis. ꝓterea bñdixit te de⁹ inetnū. Qualis aūt debeat esse vginis sermo oīdit sctus Bed. di. Sit sermo vginis p̄udēs. modest⁹ ⁊ rarus. Unde dicit Amb. Custodi virgo vias tuas vt nō delinquas in lingua tua. Jam ⁊ vana loqui plerūq̄ crimen est vgini. Bona verba loqui est signū bonitatis in coꝛde. ⁊ ecōuerso mala loqui. ē signū peruersi coꝛdis Mat. xij. Ex abūdātia coꝛdis os loquit. Ergo dum vgo vel mulier turpia verba loquit. signum est malū coꝛdis. Chryſ. sup Matb. Quale coꝛ habz vnusquisq̄ talia vba loquit ⁊ opera facit. Xp̄isto. iij. Ethic. Qualis vnusquisq̄ ē. taliter dicit ⁊ taliter operat. ⁊ taliter viuit. Quartū quod xp̄s requirit in sua spōsa sine quo p̄dicta nō sufficiūt. est diuitiarū abūdantia. ⁊ he diuitie consistūt in virtutib⁹. Unde Gre. Vere diuitie nō opes sed virtutes sunt. Ergo sponsa christi debet habere humilitatem. exemplo Marie que de seipso dicit. Respexit humilitatem ancille sue. Unde Marie virginitas deo nō placuisset. si humilis nō fuisset. Et quo patz. q castitas nō p̄odest supbe virgini. Unde Augustin⁹. Meli⁹ est humile ꝓiugiū. q̄ superba virginitas. Jtē spōsa christi debz seruare obedientiam ⁊ frangere xp̄ianam volūtatē. qz hoc est valde meritoriū. Eusebi⁹ in epistol. Illū diez tm ⁊ bñ vixisse puta. in qua xp̄ianaz volūtatē abnegasti. ⁊ desideriis tuis restitisti. Hier. Tantū vtuti adūcies. tum volūtati xp̄iane sebtraxeris. Item sponsa xp̄i debz seruare charitatē. qz charitas ē optima virtutum. ⁊ qz castitas sine charitate deo nō placet Bed. Castitas sine charitate ē lampas sine oleo. subtrahe oleo ⁊ lampas nō lucet. tolle charitatē ⁊ castitas nō placet. Unde Gre. sup Ezech. Antiqu⁹ inimic⁹ in nobis castitatem si sine charitate fuerit nō timet quia ipe nec carne p̄emit. nec in eius luxuria dissoluit. Ex quib⁹ ptz. q virgo xp̄i q̄to plus habz de humilitate. de obedētia. de charitate. ⁊ de ceteris virtutib⁹. tāto est ditioꝛ. Et he diuitie tam nobiles sunt. q solus deus operatur eas in nobis. Gal. iij. Qui tribuit vobis spiritū operat virtutes in vob. Unde etiā Augustin⁹. Virtus tam nobilis ē vt nullus eam nisi solus de⁹ operet in homie. Quintū qō xp̄s requirit est. q sponsa sua sit sana ⁊ non languēs. Hec sanitas anime attēdit in agilitate. qz inter oīa signa sanitatis ꝓcipuū est agilitas in membris. Unde sponsa christi debz esse agilis ad bona opera. Sed virgo pigra q̄ diu dormit ⁊ bene ⁊ lauate comedit ē languēs. ⁊ multum infirma. Similiter virgo illa que de mane visitat ecclām ⁊ seruit deo ⁊ post p̄andiū vadit ad choream. ⁊ seruit mundo. est claudicans coram deo. Unde ipse dicit q̄ ꝓbetaz Uscq̄quo claudicatis in duas partes ⁊c. Sextuz quod xp̄s requirit. ⁊ sine quo p̄dicta nō sufficiūt est. q sponsa xp̄i sit fidelis in amoꝛe sui spōsi. sic q nulli placere desiderat nisi soli xp̄o. Apostol⁹. Virgo cogitat que deī sunt ⁊ qūo placeat deo. vgines enī que sponse xp̄i sunt nō debent diligentiā adhibere sup oꝛnatum coꝛpis. sed super oꝛnatū anime. Unde Cypꝛianus in epistola. Quid ergo virginibus cum terreno cultu ⁊ coꝛruptibilib⁹ oꝛnamētis que dum placere hominib⁹ satagūt deuz offendūt. Unde etiam Augustinus in li. ad sacras virgines. Dominica vgo nec oꝛnatu capitis. nec habitu. nec oculis erectis. sed cum vultu ad terram depositio p cedat. ne in se viles inducat amoꝛes. ⁊ si nō pereat alijs perditōnis causa nō existat. Unde spōsa christi diligenter debet se cauere ab illicito amoꝛe. ⁊ a carnis libidine. quia virginitas carnis cum corruptione mētis similis est sepulcris ab extra speciosis. ⁊ interi⁹ plenus spurcitijs. Unde Hiero. Nonulle sunt virgines carne nō spiritu quarum coꝛpus est integrum. sed anima coꝛrupta. Sed illa virginitas hostia est christi. cuius nec mētem maculat cogitatio. nec carnem libido. Unde etiam Jsiō. de summo bo. Virgo carne ⁊ nō mente. nullum p̄emium habz in repꝛomissiōe. Unde etiaz Aug⁹. Felicioꝛ esse mihi videtur mulier nupta q̄ nuptura ꝛgo. hz esse illa qō ista cupit. illa vni placē studet. ista multis. Unde virgo que est sponsa christi. attendere debet q vxor fidelis facit quicquid scit placere marito suo. sic ⁊ ipsa debet facere christo. Item sicut

yor nō ostēdit signa familiaritis alijs viris in pñ
tia sui mariti. sic nec ỽgo in pñtia xpi q̄ vbiq̄ pñs
est. z oia verba mores z facta sue spōse ꝑsiderat.

Sed q̄tum ad tertiū sciēdum. q̄ ve illis q̄ inho
norāt virgies quas xps sic ꝓuilegiauit. z sibi pele
ct vt sint spōse ipsi⁹. Nā xps talos maxie puniet.
Deb q̄re exemplū añ sermōe. xcvj. U. Alium ser
monē de virginib⁹ scz de spūali; mr̄imonio. q̄re su
pza sermo. cxxiij. R.

De angelis. Sermo. clviij.

Angeli eorū semper vi-
dēt faciem pr̄is mei qui i celis est Matb.
xviij. Exquo hodierna die pagit festuz scti
michaelis z oīm angelor. ¶ Ideo i pñti ser
mōe de angelis quattuor sūt dicēda. Primo q̄
re festum angelor solēniter sit celebrādū a nobis:
Nūr q̄ ꝑter tria. Prio ꝑter multitudinē ange
lor q̄r festū hodie pagim⁹. Circa qō q̄rit. vtr an
geli sint in aliq̄ magno nūero: Nūr fm. s. Tho. q̄
sic. Nā excedūt oēm nūerabilē z visibilē multitu
dinē. vñ etiā Dyonisi⁹ in de celesti hierarchia. Ex
cedētes nūex nr̄or mālīū corpor Apoc. vij. Vidi
turbā magnā quā nemo dinūere poterat. Facilius
eñ q̄s stellas cel⁹ z guttas maris z folia arborum
nūeraret q̄ nūex angelor. Mō si festum vni⁹ scti
solēniter ē celebrādum. q̄d tūc de festo tot angelor
Scōo vt ipsis angelis vicē recōpēsemus. Bau
det eñ de nr̄a ꝑsuasione z de bonis nr̄is. Uñ z nos
etiam hodie gaudere debem⁹ de ipsis Luc. xv. Gau
dium est angelis dei sup vno pctōre pniam agēte.
Uñ etiā Bern. sup Cāti. Gaudēt angeli i ꝑsuasione
pctōr salutē oīm sitiētes. Lachryme eñ penitētiuz
sūt vinū eor Tertio vt p honorē quē hodie ipsis
exhibem⁹ ꝓuocemus eos ad seruiēduz nobis i fu
turū. Nā hodie expirat ānus seruitij eor nōne me
rito vno die sūt deuote a nobis honorādi. q̄ nobis
p totum ānū singulis dieb⁹ seruierūt. z nos custo
dierūt. Nūq̄ eñ aliq̄s nr̄m vixisset p̄ānū. nisi an
geli eum custodiuissent. ps. Angelis suis mādauit
de te. vt custodiāt te i oīnib⁹ vijs tuis. Ergo q̄cūq̄
desiderat vt angeli sibi i futuro ano seruiāt. hodie
debz eos deuote honorare. z festū eor solēniter ce
lebrare. R Scōo q̄ritur. q̄re angeli seruiūt no
bis hoibus: Nūr q̄ triplici rōne seruiūt nobis.

Prīa rō est charitas quā hñt ad salutez nr̄am. q̄a
pfecte diligūt nos. z multo sinceri⁹ q̄ pr̄ vel mr̄. so
ror vel frater Et nūq̄ aliq̄s intm̄ desiderauit bonū
cognati sui. sicut ipi desiderāt bonū nr̄m. z salutez
nr̄am. Scōa rō est ꝑter xpm. ex eo q̄ xps ē frat
mr̄. z martā q̄ est dña angelor z mr̄ nr̄a. Tūc ipi an
geli i hoc q̄ nobis seruiūt honorāt xpm q̄ est frater
nr̄. vñ ps. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. Et Jo
hānis. vj. dixit ibs ad martā magdalenā. Vade ad
frēs meos z dic eis. Ascēdo ad pr̄em meū z patrez
vr̄m. vbi xps noīat nos frēs suos. z ergo sicut frēs
alicui⁹ regis honorātur a subditis ipi⁹ regis. sic z
nos honoramur ab angelis tāq̄ fratres regis cele
stis. Tercia cā est ꝑter scipos. q̄ ruina eorum p
nns ē reparāda. Et etiā ꝑter meritū ipor accidē
tale Circa qō q̄rit. vtr hoies assumātur ad ordies
angelor: Nūr q̄ oēs electi assumūtur ad ordies an
gelor. Quidā ad inferiores. q̄dā ad medios. q̄dā
ad supiores fm diuersitatem meritor suor. vt dicit
Gre. Sed btā virgo sup oēs choros angelor exal
tata ē. vñ cantī de ea. Exaltata es sctā dei genitrix
sup choros angelor ad celestia regna. Item q̄ri
tur. vtr gaudium custodiētis angeli augeat ex btī
ficatōne hois custoditi: Nūr fm Bona. q̄ ēēntiale
premiū ex hoc nō auget. ꝫ accidētale. Nam angeli
mīstrādo alijs bona opera faciūt. ideo pmiuz acci
dētale merētur. ¶ Tertio ē sciēdum. q̄ angeli
seruiūt nobis i vita. i morte. z post mortem. In vi
ta seruiūt pctōrib⁹ penitētib⁹ z ꝓfectis. Pecca
toribus seruiūt pmo i hoc. q̄ custodiūt eos. ne a de
monib⁹ totaliter occidātur. Nā cum q̄s peccat mor
talī. tūc imediate demeruit q̄ demōes ei collū frā
gerēt z ducerēt eū ad infernū. Sz scti angeli arcēt
demōes vt nō possint exercē malicias suas i pctōrē
vt libēter facerēt. Uñ q̄cūq̄ peccator lōgo tpe scz
p decem vel vigīti ānos vixit i pctis. de hoc regrā
ri debz deo z angelis. q̄ eum i talib⁹ pctis sic custo
dierūt. Scōo seruiūt peccatorib⁹. vt cum nō de
sistūt a pctis tūc frequēter reprehēdūt z admonēt
eos vt satisfaciāt. z a pctis cessent. z proponūt ipis
pctōrib⁹ interi⁹ sepe q̄ ꝑ momētaneo pctō penam
eternā incurrāt. gl̄iam eternā perdāt. z xpo ꝑ oīm
bus laborib⁹ suis nō satisfaciāt. Tertio seruiūt
peccatorib⁹ i ꝓ. vt cuz desistere a pctis nolūt. tñ se
pe eos retrahūt. ne tātū peccēt q̄tum volūt. Sepe
eñ affuit volūtas et defuit facultas. z hoc ex ꝓui
dētia angelor. Et i signū hui⁹ legit Nūeri. xxvij.
Q̄z cum balaā ex auaricia iret ad maledicēdū po
pulo israel sedēs sup asinam. ab angelo sctō impe
dit⁹ est. quia angelus euaginauit gladium quē cer
nēs asina auertebat se in via. z tūxit se pariet. ꝛc.
Tic balaā asinam pcussit. z ipsa locuta est. Cur me
cedis. Sic angel⁹ impedit aliq̄n hoiem a peccato.
vt saltem eternaliter min⁹ puniatur. ¶ Item
querit. vtruz angel⁹ derelinquat peccatorē in pñti
ex toto ꝑter sua peccata: Nūr fm. s. Tho. q̄ ange
lus nūq̄ deliquit hoiem vsq̄ ad hor̄ā mortis. etiaz
q̄tūcūq̄ mal⁹ sit. q̄n sit aliq̄s eius effect⁹. vel a ma
lo retrahēdo. vel ad bonū ꝓmouendo. vñ quilibet
debz reuerētiam exhibere suo angelo i oīm loco. q̄r
sp pñs est z cognoscit ỽba z facta nr̄a. etiā q̄tūcum
q̄ occulta. Pñ Bern. In q̄uis diuersorio. in q̄uis
angulo reuerētiā exhibe angelo tuo. nec auderes
illo pūte q̄d me videte nō auderes Et sciēduz est
q̄ q̄n quis peccat de hoc letant demones. Et q̄n a
pctis ꝙuertit z bona opa facit. de hoc letant ange
li. Aug⁹. Quotiēs bene agim⁹ gaudēt angeli z tri
stant demones. Quotiēs ỽo a bono deuiam⁹ diabo
lū letificamus. z angelos suo gaudio defraudamus.
Scōo angeli seruiūt penitētib⁹ cum pecca
re desierint. Quid faciēdum sit solliciti oīes pen
tentes instruūt. z q̄modo se regē debeant in ỽbis
z factis ne recidiuent z deum denuo offendāt:
Et in signū hui⁹ legitur Gen. xix. Cū angeli edu
xissent loth extra ciui tatē zodomor. dixerūt ei. sal
ua aiam tuam z noli respicere post terguz. nec stes
in oīm circa regione. sed in monte saluū te fac. ne
z tu simul pereas. Ergo quādocunq̄ hominī pen
tēti occurrit. modo vis te de cetero sic habere. ver

ba talē mō āmodo ꝓferre. ⁊ q̄nq̄ sensus tuos custodire ⁊ sic xp̄o fidelit cū bonis operib⁹ vsq̄ ad mortem seruire. talia oīa angel⁹ inspirat ⁊ hoiem docet. Tertio angeli seruiūt ꝓficientib⁹. vt eos instruāt q̄ bona opa. ⁊ oīones. ieiunia. ⁊ elemosynas. vigilias. ⁊ castigatōes. ⁊ etiam laborēs corpales deo ꝑncipalit offerāt. Greg. Dūe bonū qđ agimus ꝑ intētionē sp ad celestia leuem⁹. Uñ etiā hūber. Quotidie mane surgētes cuncta deo q̄ facturi estis offerat⁹ finito die ꝓuocat⁹ cogitationib⁹. locutionib⁹. opationib⁹ illa die ꝓmissis. vobissmetipsis cap'm teneatis. Itē seruiūt ꝓficientib⁹ in ℟. q̄ sp instigāt eos vt i bono ꝓficiāt. ⁊ q̄tidie meliores fiant. Herñ. In via dei stare retrogradi ē. Nā nullū mediū est. aut em̄ hō ꝓficit. aut deficit. Itē sciēdū. q̄ angeli nō solū seruiūt hoi in vita. ℟ etiā in morte. Nā in agone mortis tūc demones nitūtur aīam rapere. ℟ angeli fugāt eos. Et figuratū est Gen. xxxij vbi iacob timēs esau dixit. Castra dei sūt hec. O q̄ dulcis ⁊ q̄magna ꝓsolatio erit hoi morieti. qñ videt angelos occurrere ⁊ demōes fugari. cuz oīes amici hoiem morietem relinquūt. tūc angeli in extremo fine ei subueniūt. Item post mortem angeli seruiūt hoi in hoc. q̄ ducūt aīam hois i celum. Uñ ōr Luc. xvj. Factū est aūt vt moreret mēdic⁹ ⁊ portaret ab angelis i sinū abrae. ¶ Ꝓo q̄ sciēdū q̄ multi angeli mittūtur bonis i agone mort⁹. Primo ꝓpter custodiā anie. qz tūc hō morieṫ maxime impugnat⁹ a demonib⁹ ⁊ etiā a multis. vñ ps. Angel⁹ suis māda. de te vt custo. te i oib⁹ vijs tuis. tam in vita q̄ in morte. Secō ꝓpt reuerētiā vt ille aie magnā reuerētiā exhibeāt. ideo multi angeli mittūtur ad mortē boni hois. Tertio vt cū letitia deducāt aīam ad celestē patriā. qz si ē gaudiū angelis sup vno pctōre pniam agēte. qđ tūc erit de aia que ad eoꝝ societatem deputat⁹. vñ Esa. lxv. In letitia egrediemi ⁊ in pace deducemi. Unde sciēdū. q̄ nū q̄ aliquis rex vel regina. vel papa vel eps ita reuerēter est suscept⁹ ⁊ cū tali dignitate introduct⁹. sic aīa boni hois ab angelis i celū introducit. ⁊ a xp̄o ⁊ beata ỽgine Maria ⁊ ab oīb⁹ scīs ⁊ angel⁹ suscipit. ¶ Quarto est sciēdū. i quib⁹ angeli nobis sūt similes. ⁊ i quib⁹ nos ꝑcellūt. ⁊ i quib⁹ angeli nobis ecōuerso eos ꝑcellun⁹. Et est notādū. q̄ angeli sūt nob similes i quattuor. Primo i hoc. q̄ vnū patrem habem⁹ ⁊ vnū creatorē. s. deū q̄ eos ⁊ nos creauit. vñ ꝓpheta. Ne sic te creauit de⁹. vñ vnū origine habem⁹ cū angel'. qz a deo ipi ⁊ nos originaliter sum⁹. Secō sūt nobis sil'es i possessione hereditat⁹ eterne. Nā nos hoies speram⁹ nos possessuros cū ipsis regnū celoꝝ. Insup ꝓpter charitatem quā hūt ad nos. ⁊ nos ecōuerso ad ipsos. ꝓdiuidēt oēs nouē chorī angeloꝝ nobiscū oīa gaudia ipsoꝝ. ⁊ nos hoies ecōuerso cū ipis ꝓdiuidem⁹ oīa meritat gaudia nra q̄cq̄d ieiunādo. vigilādo. orādo. elemosynas dādo meruim⁹. Bre. Ex illi⁹ em̄ sctē ⁊ ꝑfecte charitat⁹ merito fiet. vt vnusquisq̄ habitur⁹ sit in alio qđ nō habet i ꝓpo merito. Tertio sunt nob sil'es i hoc. q̄ dñs nr̄ Iesus xp̄s q̄ est clb⁹ angeloꝝ in celo. est etiā nr̄ clb⁹ in sacro. Uñ scriptū est Sap. xvj. Angeloꝝ esca nutriuisti pplm tuū. Item scriptū est in ps. Panē angeloꝝ māducabit homo. Et ille panis est Jhs christ⁹. vñ ipe dic Joh. xvj. Ego sum panis viu⁹ q̄ de celo descēdi. Quarto angeli sūt nob sil'es ⁊ nos ipis i ꝓtēplatiōe diuinitatis. Mat. xviij. Angeli eoꝝ sp vidēt faciē pa. mei q̄ i celo. est. sic ⁊ nos hoies visuri sum⁹ deū cū angel' in celo. Ipius. Uidem⁹ nūc p speculū in enigmate. tūc aūt facie ad faciē. Et i ista dei visiōe ꝓsistit nra ⁊ angeloꝝ btitudo. ps. Qūde nob faciē tuam ⁊ salui erimus. ⁊ ad hāc visionē anhelare debem⁹ vbi deum clare cum angel' videbim⁹ ⁊ cū ipis eternaliter gaudebim⁹. vñ ps. Qm̄ mille ānī añ oculos tuos tanq̄ dies hesterna q̄ ꝑteryt. ¶ Itē sciēdū. q̄ angeli nos ꝑcellūt i quattuor. Ꝓmo i creatōis dignitate. Nā angeli sūt digni⁹ creati q̄ hoies. ⁊ ℟ rōne loci. qz i celo cui nihil nobili⁹. Homō vo de lymo tre ⁊ in terra creat⁹ ē. cui nihil inf oīa elemēta vili⁹. Itē angeli az hoiem ⁊ i die leticie. s. dñica die sunt creati. Hoies vo post angelos ⁊ i die tristicie. s. i sexta feria sūt creati. Itē i duratōe. qz angel⁹ ē imortal⁹ hō imortal⁹ ꝓdit⁹ est. vt si nō peccasset etiā mori nō potuisset. Secō angeli ꝑcellunt hoies i vite puritate. Nā oēs angeli q̄ in celo pstiterūt nūq̄ aliq̄ pctm̄ veniale ꝓmiserūt. ⁊ in oīb⁹ voluntatē dei faciūt. Sz homies ad min⁹ venialit peccāt. vñ Eccls. vij. Nō est hō in terra q̄ faciat bonū. ⁊ non peccet. vñ etiā ōr in decre. Dis hō hz pctā venialia. de pe. dist. ij. Opponit. vñ etiā Prouerb. xxiij. Septies em̄ in die cadet iust⁹ ⁊ resurget. Sz sine pctō mortali qlibet hō potest viuē. Tertio angeli ꝑcellūt nos i seruitij facilitate. Nā hō vn⁹ vna die seruiendo deo pl⁹ laborat q̄ oēs angeli ab initio mundi. Corp⁹ em̄ sp attrahit infra. ⁊ aīa appetit supra ad deū a q̄ creata ē. Sap. ix. Corp⁹ qđ corrūpit aggrauat aīaz. Sz angeli sūt spūs ⁊ nō aggrauāt⁹ p corpus sic hō. ideo sine labore ⁊ fatigatōe aliq̄ regnum celeste nō solū sbale ℟ etiam accidētale ꝓmerētur. Nētis aūt labor⁹ miser hō ⁊ angustijs fatigationib⁹ ⁊ afflictōib⁹ ad illō puenīat qlibz ex nob expletur q̄tidie. Nā labor ē ieiunare. qz esurim⁹ q̄ñ a cib⁹ abstinem⁹. Angeli aūt nūq̄ esuriūt. Itē labor ē vigilare. de mane surgē. orare. genua flectere. ⁊ pegrinari. qz hō fatigat. ℟ angeli sine oñi fatigatione in ictu oculi sūt vltra mille miliaria. Quia i momēto oculi possunt volare a celo ad terram. ⁊ ecōuerso. Sil'r ū hō debz insistē virtutib⁹. hoc erit sibi difficile. vñ Arist. iij. Ethi. Dirt⁹ est de bono difficili siue arduo. Sicut ptz. qz difficile ē seruare castitatē. dā oportet tales hoies ꝓtinue pugnare ꝓtra carnem. Aug. in ſmo. Inter oīa certamina xp̄ianoꝝ duriora sunt plia castitat⁹. Nā ibi est ꝓtinua pugna ⁊ rara victoria. Sil'r difficile ē patiam fuare i aduersis. ⁊ hūilitatē in ꝓsper⁹. vñ Aug. Difficile ē q̄ nō sit superbus qui diues ē. ¶ Quarto ꝑcellūt angeli in pmij citiori pceptione. Ipse em̄ angeli pceperūt pmiū suū citi⁹ q̄ hō. qz in pma die sue conuersionis ad deū pmiū suū essentiale acceperūt hō vero celeste premiū suū post mortē accipiet. Apostolus. Reddet vnicuiq̄ iuxta opera sua. Sed ipi beati angeli qui in celo perstiterunt. iam vltra sex milia annoꝝ suam beatitudinem possiderūt. Ultimo iciendum. q̄ nos homines etiam ꝓcellim⁹ angelis.

los in ḡtiuoz. ℟ Prio q ipse xps frater noster est ex vtroq parēte. s. ex pte pris z ex pte mris matris inter xpm z boiem q̄ inter xpm z angelū. Hebreo. ij. Nusq̄ angelos apphendit. ℟ semen abrae. Et in signū huj⁹ xps noiat nos hoes fratres suos ps. Narrabo nomē tuū fratribus meis. Et iob. xx. Dixit dns marie mag. Vade ad frēs meos z dic eis Ascēdo ad patrem meū z prem vrm zc. Sed nusq̄ inuenit in scripturis q̄ xps angelos fratres noiat.

Scdo pcellim⁹ angelos in hoc q̄ xps p sanguinē suū nos redemit z nō angelos. Vidā em̄ peccauit. filij z angeli etiā peccauerūt. Sed xps redemit nos hoies z nō angelos. vñ Orige. errauit in hoc q̄ dicit xpm adhuc liberaturū angelos apostatas.

Tertio pcellim⁹ angelos in hoc q̄ quotiēs peccamus z recidiuam⁹ si saltē ad pniam reuertimur. totiēs ē deus patus nos ad gram recipe. z oia pctā indulgere. vñ dixit Petrus ad ihesum. Matb. xviij. Si peccauerit in me frater me⁹. quotiēs dimittā ei vsq̄ septies. ℟ndit xps. Nō dico tibi vsq̄ septies ℟ vsq̄ septuagesiessepties. Et h̄ qō xps tunc iussit. Petrū. h̄ amplius p se facit. Et ponit ibi numerus determinat⁹ p indeterminato. Sed pctm̄ dyaboli est irremissibile. Quarto pcellim⁹ angelos in celo. Plain sensu exteriori. i. oculis corpalib⁹ videbim⁹ glificatā hūanitatē xpi q̄liter exaltata est sup oēs choros angelor. z cū hoc videbim⁹ interiorib⁹ oculis anie ipam deitatē cū angelis. vñ Job. x. Ingrediet z egrediet z pascua inuenit. vbi dicit glo. Ingredietur videndo deitatē. z egrediet videndo humanitatē xpi et pascua. s. brūdinis ekne inuenient.

De omnibus sanctis Ser. clix.

Audete et exultate

qm̄ merces vra copiosa ē in celis. Mat. v. Luc. vj. Ex q̄ hodie pagit solēnitas oim̄ sctor q̄ i celo cū xpo regnāt z hereditatē ekna cū xpo possidēt. Tūci pūtl r̄mone de hodierna solēnitate z festiuitate tria sūt dicēda. Prio q̄re nos hodie eccia sctā incitat totiēs ad gaudendū. Scdo q̄re hodiernū festū sit institutū. Tertio q̄ iure nos ad societatē sctor cū ipsis ad hereditatē celestē puenire possum⁹. Q Ctum ad primū sciendū q̄ hodie sctā mr̄ eccl'ia incitat nos totiēs ad gaudēdū. z h̄ in pncipio misse in epla z in euāgelio hodierno triplici rōne. Prima rō est xpi multitudinē sctor. Si em̄ de vno sctō festū facim⁹ z gaudemus q̄d tūc ō tot milib⁹ sctor. vñ Dan. vij. Milia milliū ministrabāt ei z decies centena milia assistebāt ei. Vñ etiā Apoc. vij. Vidi turbā magnā quā dinumerare nemo poterat q̄ nūerus sctor excedi nūerū oim̄ rerū visibiliū. Nā facili⁹ eēt stellas celi r̄ guttas maris nūerare q̄ nūerū sctor q̄rū festū hodie pagim⁹. Scda rō q̄ hodie ē festu patr. matr. fratrū sororū. z oim̄ xpicolor. z pfanguineoru nr̄or q̄ cū xpo tā regnāt in celo. Gz plerūq̄ diuerse puincie z regiones gaudēt de pronis suis. sic fraconia sctō Kyliano. Thuringia ō sctō bonifacio. Misna de sctō donato. Alsacia de sctō Urbogasto. Sueuia de sctō Conrado z sic de alijs. Quō tūc nō gaudemus hodie de tot sctis et xpicolis z pfanguineis nr̄is q̄ in celo sunt q̄r festū hodie pagit cū ceteris sctis. Tertia rō ē. q̄ festū hodiernū oi āno z omni die accrescit q̄ oi die noui scti addūt ordinib⁹ sctorū in pria. Nā q̄tiēs aia aliq̄ euolat ad celū ab h̄ seculo. vel etiam q̄tiēs liberabit de penis pūrgatorij oēs tales huic festo addunt. Et sic hodie festū plurimor sctor pagin⁹ q̄ h̄ anno ad nūerū sctor assūptis sūt q̄r festū añ nūcq̄ pegim⁹. Idcirco nō imerito hodie de tot nouis sctis solēnit gaudēdus est.

Insup oēs hoes hodiernū festū deuote celebrātes oñdūt se ad nūerū istor sctor ptinere ō q̄r festiuitate hodierna die tā solēniter gaudēt. T Ctū ad scōm sciendū q̄ hodiernū festū. s. oim̄ sctor triplici rōne institutū est. Prio pter multitudinē sctor. Nō em̄ possumus scire noia oim̄ sctor. z sic nec ipsis debitā exhibere reuerentiā. vñ Job. xxv. Numqd ē nūer⁹ militū ei⁹. vñ etiā dr Gen. xxij. Multiplicabo semē tuū sic stellas celi. z sic arenā q̄ ē in littore maris. vñ etiā. b. Hiero. dicit q̄ nulla sit dies in āno q̄n q̄nq̄ milia martyr effudisse sanguinē suum in eodē reperi possint. nisi dies kalendar ianuarij. q̄ romani statuerūt q̄ nullus illa die occideretur. Primo rō. q̄ ē prima dies anni. Scdo q̄ illo die elegerūt cōsules. Et in casu q̄ etiā scirem⁹ oia noia oim̄ sctor tūc tot sunt q̄ nō possumus in pticulari oium festiuitates singulariter celebrare. q̄ hodiernū festū institutū est in q̄ vlter oim̄ sctor festiuitatē celebram⁹. Scdo h̄ festū institutū ē ppt̄ nr̄am negligētiā. q̄ festa etiā illor sctor q̄s scim⁹ ideuote z negligēt pagim⁹. Esa. j. Festiuitates vras odiuit aia mea. Vñ sciēdū q̄ hodie debem⁹ oēs negligētias in alijs festis cōmissis corrigere z emēdare. Tertio q̄ suffragijs oim̄ sctor indigemus. Vñ z hodie festū oim̄ sctor celebram⁹ vt multiplicatis intercessorib⁹ facili⁹ impetrem⁹ q̄ petim⁹ a deo. Vñ scriptum est. Impossile est pces multor nō exaudiri. imo magis ipossibile erit pces oim̄ sctor z angelorum in celo existentiū non exaudi. Et sivn⁹ bonus homo pōt alteri gras impetrare in pūtl. quid tunc pūt omes sancti. Et si quilibet sctor dū adhuc in carne viueret potuit cū oionib⁹ suis mortuos suscitare. leprosos mundare. cecos illūinare zc. quid tūc iam omes sancti in celo a deo impetrare possunt.

U Circa q̄ q̄rit vtrū scti in celo orent p nobis deū. Rūr frm Bonauen. q̄ scti orant p nobis triplici rōe. Primo pter nr̄am necessitatē. q̄ indigem⁹ p illos releuari. Scdo pter dei voluntatē. q̄ vult vt spūalia inuent se mutuo. Ipsi cū sciunt dei voluntatē z eam in oīb⁹ implēt. Tertio pter ebaritatē et effectum quē habent ad salutem nostram. Nos em̄ mēbra sumus cum ipsis p charitatē mutuam in xpo qui est caput nostrum ideo sollicit sunt nos iuuare cū oionib⁹ suis apō deū. X Ctum ad tertiū sciendum q̄ eisdez exercitijs q̄bus ad tpalem hereditatē hoies seculares puenīunt z nos ad hereditatē celestem z ad numerū omniū sanctorum possumus peruenire. Sunt aūt septē cause quibus ad hereditatē tpalē puenīūt hoies seculares z eisdē exercitijs spūal'r intellectis nos habebimus ius z prātem peruenendi ad celestem hereditatem

Primo a secularibus debetur possessio temporalis iure primationis. quia proximi sunt sicut filij

& si nō supsunt filij tūc pximis ꝛ̄ib⁹ consanguineis debeꝫ hereditas. Sic spūalit pximi xpi sunt isti q̄ innocentiā baptismalē seruāt & imaculatā vitaz cū xpo ducūt. Sap. v. Incozruptio pximū facit deo. Nō aūt talib⁹ debeꝫ hereditas celestis ꝓtz ꝙ psal. dicentē. Mouit dñs vias imaculatoꝝ. & hereditas eoꝝ ineter. erit. Scōo debeꝫ hereditas secularibus iure pmutationis vt cū pmutant hereditates tūc vnusq̄sq; in alterius hereditatē ius acq̄rit. Sic spūalit illi q̄ oia tpalia relinquūt ꝓpt xpm vt religiosi pmutationē tpaliū ꝙ spūalib⁹ faciunt. & sic ius celestis hereditatis acq̄rūt. Pro q̄ sciendū q̄ vita religiosa cōpat vite celesti. Naz sicut oia in celo sunt cōia. sic et iā in religione oia sūt cōia. Et sic in celo ꝓtinue laudat de⁹. Sm illō dcm̄ ps. Beati q̄ habitant in domo tua dñe in secla se. laudabūt te. Sic religiosi in religione exītes laudant deū q̄tidie psoluendo septē horas canonicas. Et talis vita religiosa q̄ est sub obedientia est homini magis meritoria. vnde in li. Reg. dī. Maioꝝ est obedientia q̄ victima.

Tertio ꝓcipit hereditas tpalis iure emptōis. vt cum q̄s emit ꝙ pecunijs suis aliquā hereditatem. Sic spūaliter diuites emūt hereditatē celestē cum pauperib⁹ subueniūt. Luc. xvj. Facite vob amicos de māmona iniq̄tatis. vt cum defecerītis recipiāt vos in eter. tab. Vñ benignitas dei sic distribuit bona sua vt alijs deū suba tpalis et alijs regnū dei. & ipsi diuites a pauper⁹ emant regnū dei. & pauperes a diuit⁹ acq̄rāt victū. Aug. Si vis regnū celoꝝ mercari eme a pauperib⁹. vñ Crisō. sup matth. Non ꝓpter hoc diuitias accepisti vt in lasciuia cōsumas. q̄ vt in elemosynas expēdas. Quarto hereditas tēpoalis ꝓcipitur iure mr̄imonij. & sic vir hereditabit bona vxoris. & ecōuerso vxoꝝ hereditabit bona sui mariti. q̄a sicut sunt vna caro. sic inter ipsos dz cē mutua possessio. Sic spūal⁹ vgines iure mr̄imonij possidēt celestē hereditatē. qz ipe sunt sponse xpi. Vñ xpus noīat sponsus vginū. Ex his ꝓtz q̄ vgines sunt regine regni celestis. Nā q̄cūq; spōsa dz regē frācie ꝙ spōso. illa regina francie vocat. Sic & vgo q̄ dz xpm ꝙ spōso regina regni celestis vocat. ps. Astitit regina a dextris tuis. Quinto hereditas tpalis possidet iure belli. vt cū q̄s cuz gladio reacq̄rit hereditatē suā perditā. Sic spūalit qui fortiter resistūt tēptationibus & vincūt diabolū carnē & mōm tales possidebūt hereditatē celestem iure belli. vñ Apls. Nemo cozonabit nisi q̄ legitime certauerit. vñ etiā Job. vij. Militia ē vita hois sup terrā. Sexto q̄s reacq̄rit hereditatē suā ꝙ iustam q̄rimoniā cozā iudice. Sic spūal⁹ ꝙ iustā q̄rimoniā designat pūia. vt cū pctōr ꝓfitet pctā sua cōfessori. i. iudici spūali. & subdit pniaz. vñ dic̄ i decre. Confessio a morte liberat paradisum apit. spem saluandi tribuit. de pe. di. j. Ecce. Septimo acq̄rit q̄nq; hereditas tpalis ex gr̄a adoptionis vt cuz q̄s gratis aliquē adoptat & ꝓstituit sibi in heredē. Sic spūaliter illi q̄ in agone ꝓrunt & penitēt. gratis cōstituunt heredes regni. qz non ꝓmeruerūt. vñ ps. Pro nihilo habuerūt terram desiderabilem.

De animabus Sermo. clx.

Anima mea turbata ē ualde. psalm. ps. vj. Ex q̄ hodie peragit dies & commemoratio omnium animarū fidelium in purgatorio exītiū tunc in pūti ꝼmone sex sūt notanda. A Primo q̄ q̄druplices aie possunt decere q̄ sint valde turbate. Prime sunt anie dānate in inferno q̄bus nulla ē redemptio. vñ Greg. xj. moral. Neq; vltra miscōia parcētis liberat q̄s semel in locis penalibus iusticia iudicātis damnat. Nec etiā ꝙ talib⁹ aliabus dānatis est oratiū. Aug. Si scirē patrē meū in inferno. nō plus orarē ꝙ pro diabolo. imo si oēs scti in celo & oēs homines in mūdo ꝙ vna ania dānata orarēt deus eā nō liberaret. Nō hui⁹ē. qz est extra terminū miscōie posita vñ dī Luc. xvj. Inter nos & vos chaos magnū firmatū est. vt hi q̄ volunt hinc trāsire ad vos nō pūt neq; inde huc trāsmeare. vñ etiam dī Ysaie. xv. Si steterint Moyses & samuel cozā me nō erit aia mea ad pplum istū. eieci eū eos a facie mea. Secūde anie sunt puerozū in limbo exītiū q̄ sine baptismo decesserūt. & tales pueri nō habēt penā sensus. sed habent penam damni. & ꝙ talibus pueris etiā nō ē orandū. Tertie sunt aie adhuc in cozpib⁹ humanis exītes q̄ etiā sunt turbate. qz finē suū nesciunt. Eccs. ix. Nescit hō an odio vel amore dignus sit. Insup nesciūt postq̄ a cozpozib⁹ suis recedūt vbi prima nocte permanebunt. Quare sunt anime in purgatorio exītes q̄ sunt turbate ꝓpter acerbitatē pene. vñ Aug. in ꝼmo. de igne purgatorij dicit sic. Ignis purgatoꝝ & si nō sit etern⁹. miro tamē mō grauis est. superat eū oēm penā quam homo vnq̄ passus est vel pati pōt in hac vita. B Vñ exemplū legit de acerbitate purgatorij. Ponat q̄ aia arcerit tibi. xxx. annis. Etsi veniret angelus dei & diceret ei. Optio tibi dat an adhuc vnā solā die hic putniri velis. vel si velis redire ad cozpus. & illū diem q̄ adhuc restat ꝓsoluere in cozpore. tūc talis tua dz esse pnia q̄ tu debes viuere in cozpore adhuc centū annis & terra quā calcabis ferreis clauis dz esse plena q̄ pedes tuos penetrabūt. & subcinericiū panē comedes & fel cū aceto mixtū bibes. & vestimentum de pilis camelozꝝ indues. & in terra iacebis et durum lapidē ꝙ cussino sub capite habebis. tūc illa aia liberius peligeret redire ad cozpus et b talē penitentiā ꝙ centū āos sustinere q̄ adhuc ꝙ vnā die in purgatorio manere. vñ dī in decre. Igni purgatorio nulla pena tpalis & cōparabilis. di. xv. Qui aliud. vñ etiā Augu. di. Frēs charissimi ille ignis purgatoꝝ & si nō sit etern⁹. durioꝝ tū ē q̄ q̄cūq; ī hoc seculo penaꝝ possit vel cogitari vel videri vt sentiri. Btūs Tho. dic̄ q̄ ignis purgatorij & ignis infern⁹ vn⁹ ē q̄ ad acerbitatē. q̄ differūt in b q̄ ignis purgatorij ē trāsitoꝝ. ignis vo inferni ē ꝑpetu⁹. Et augustī. dic̄ q̄ ignis nr̄ est tanq̄ ignis depictus respectu ignis inferni. Et ꝓpter hanc excessiuam acerbitatem eius breue tempus videtur. tam longum in purgatorio ardentibus. C Vnde legitur exemplum de duobus fratribus religiosis qui se mutuo in vita fideliter dilexerunt et multo tempore simul deuote deo seruierunt. Et tandem contingit vnum ex illis infirmari vsq; ad mortem. Qui cum sic in tali graui infirmitate laboraret. venit angel⁹ domini ad eum dicens eum esse moriturū in breui. Et q̄ tandiu deberet esse in purgatorio donec sibi vna missa legeret. & ꝙcito illa missa legeretur et finire-

tur tūc liberari deberet a purgatorio et euolare ad celū. Tūc illā visionē ifirmus frāt insinuauit socio suo. rogās eum ēcito mozeret immediate sibi vnā missam legeret. astringēs eū ꝓter charitatē z fide quā adinuicē lōgo tpe hūerūt. Nō z ille se facturū ꝓmisit. Seqnti die de mane infirm⁹ obijt. z ille frater immediate ad missam se ꝓpauit. Et lecta missa defunct⁹ frāt appuit illi di. O infidelis frater maledictōez dei erga me bñ meruisses. Ait ille. Et qre hoc. Rndit defunct⁹. qz rogauit te cū adhuc viueres q̄ imediate post obitū meū mihi vnā missaz legeres. ꝯ tu infidelis frater tā q̄si p xx. ānos in magnis penis me tozq̄ri ꝓmisisti. nec tu nec aliq̄s fratrū meoz mihi vnā missam in tam longa tpe legit. Tunc viuēs rndit. In veritate dico tibi q̄ cadauer tuū nōdū sepultū est z immediate postq̄ expirasti me ad missaz disposui. z iā ꝓmo finiui. At defunct⁹ O si sic est. tunc ꝓpē pene acerbitatē visum ē mihi hoc breue spaciū tpis q̄si viginti annoū fuisse. Et tunc regratiabat socio suo. z sic ad celuz euolauit. Ñ ptz stulticia eoz q̄ petunt pro purgatorio. quia si acerbitatē pene ꝓbassent nūq̄ ꝓ purgatorio peterent. vñ Aug. dicit. Nescit q̄d petit q̄ purgatoriū petit. Dicit em q̄ pena in purgatorio tādiu q̄ oculus pōt claudi z aprirī. grauioz ē q̄ illa pena quam sustinuit btūs Laurēti⁹ in craticula. Vñ legitur de Alberto magno q̄ elegit sibi decē dies in purgatorio eē. z postea appuit cuidā suo dilecto dicens. Q̄t mille ānis arsi in illo igne. Et addidit. Stulte fecisti q̄ elegēdo mihi purgatoriū. Ipō em oz petē vt de⁹ eū ꝑseruet ab igne infernali. qz vix iā pfectus ē q̄n oporteat eū ꝓ aliq̄t dies in purgatorio puniri quia oportet eū eē sine oñi macula. sic post susceptionē baptismi fuit. añq̄ faciem dei videbit in celo. vnde Rumb. Nunq̄ em a q̄q̄ facies dei videbit. donec ꝓ pena venialiū pctōz q̄drās minimus persoluatur Alexand sup cant. li. iiij. c. xvj. Anīa q̄ cū macula venialis culpe recedit ab ergastulo carnis trāsibit q̄ ignē purgatorij purganda anteq̄ ꝓspectui regis regū pñtet. licet virtutū claritate multa refulgeat. Vñ legit in vyal. &c. q̄ pascasius cardinalis tam deuote z sctē vixit q̄ post obitū ipi⁹ q̄dā demonia cus tangēdo feretrū ipius a demonio liberat⁹ ē. et tū idē post obitū purgatoriū intrauit ꝓter electio duoz papaz q̄z vni plus adhesit ex q̄dam errore. Quānis possibile ē hoiem b ita viuere q̄ sine oñi purgatorio statim post obitū intrabit celū. sic puerunt innocētes z etiā annosi hoies q̄ pfectā b vitā duxerunt. ¶ Scdo sciendū q̄ sint ille aie q̄ intrāt purgatoriū. Rñr. q̄ triplices aie intrabunt purgatoriū. Prime sunt iste q̄ solā ꝓtritionē hūerūt ō pctis in extremis z sic decesserūt sine pnia z satisfactione. Similiter illi q̄ sunt ꝓfessi in sanitate corporis z añ cōpletionē pnie mozunt. Tales totā satisfactionē in purgatorio ꝓsoluent. Scde anie sunt iste q̄ hic pniam susceperūt z eā impleuerūt. ꝯ satisfactio ipsis ꝓ pctis iniuncta nō fuit sufficiens. tales residuū supplebūt in purgatorio. Vñ reprehensibiles sunt isti hoies q̄ rēnuūt durā pniam accepta re. cū tñ multo leuius ē hic tpe gre satisfacere q̄z in futuro in purgatorio. De b̄ qre añ sermo. clvj. ¶ Tertie aie sunt q̄ secum portāt peccata venialia. Pro q̄ sciendū q̄ etiā parua pctā hic in pñti vita nō deleta grauiter puniunt in futuro. Vñ legit in li. vitaspatz ordinis ꝓdicatoz q̄ quidā bonus frater post obitum appuit alteri fratri di. Valde affligoz eo q̄ vinū puz alijs lymphātibus bibi. vt possem dormire. ꝯ oza deū ꝓ me fideliter. q̄ō si feceris cito liberaboz. ¶ Itē legit ibidē q̄ q̄daz frater fuit septē dieb⁹ in purgatorio pro verbis solacij et corporis recreatiōe. Siīr legit ibidē q̄ q̄daz frater in agone vidit btām virginē mariā. Et post obitum appuit alij fratri di. Rogo vt denūcies alijs fratribus ne in obitu fratrū seculares ad eos intrare permittant. Ego em grauit punit⁹ suz. q̄ in obitu meo seculares ꝓsanguineos meos vidi. z eis flentibus carnaliter sum cōpassus. Itē q̄rit p q̄s puniunt aie in purgatorio. Rñr sm Tho. q̄ non puniunt ꝓ demones de q̄bus triūphauerūt hic. ꝯ iustitia dei punit eas. Et boni angeli pñtāt eas ad purgatoriū z q̄nq̄ visitant eas. Sed mali angeli. i. demones cō comitant eas vt videant penas eoz. ¶ Tertio querit vtz aie in purgatorio habeāt aliq̄s ꝓsolationes. Rñr q̄ hñt triplicē ꝓsolationē. Pria ꝓsolatō est q̄ angeli boni visitāt eas z ꝓsolant eas z indicāt eis suffragia q̄ pro ipsis fiunt a suis consanguineis vel alijs hoibus in hoc mūdo viuētibus. Scda cōsolatio ē q̄ sunt certiozes nobis de eterna beatitudine. Vñ dicit. b. tho. q̄ aie in purgatorio tenēt medium inē nos in mōoz btōs in celo. qz in celo ē certitudo sine expectatiōe. In mundo expectatio cuz timoze. Timoz ille est q̄ nescit hō an odio vel amore dignus sit. In purgatorio est expectatio cū securitate. z ī hoc pcellunt aie in purgatorio nos hoies in hoc mundo. qz ipe sunt certe de eaz salute. z illa certitudo ē eis magna cōsolatio. Tertia ꝓsolatio est spes quā hūt ad suffragia suoz amicoz ꝓsanguineoz z alioz bonoz hoim. Vñ legit exemplum de duabus aiabus. q̄rū vna erat in magnis penis. z tñ lera fuit eo q̄ āgelus dñi ei insinuauerat q̄ illa die natus esset puer q̄ eā in pma sua missa liberare deberet. Sed alia aia erat valde tristis eo q̄ nullum spāle suffragiū hūret a q̄z hoie ꝯ solū spabat ō suffragijs cōibus q̄ fiunt p oibus. ¶ Quarto sciēdū q̄ q̄ttuoz dñt nos inducere ad subueniendū libenter aiabus. Primū est grauitas pene. qz aie sunt in maximis penis z in maxima pauptate z defectu.

Scdm qz digne sunt. q̄ oēs anime in purgatorio sunt in gra z in charitate dei z heredes regni. ꝯ digne sunt vt iuuētur. Tertiū qz dēm⁹ hīe spem de recōpēsatiōe. qz ipe aie ī purgatorio etiā orabūt ꝓ nob. postq̄ liberate fūt. vbi gra. Si fili⁹ alicui⁹ regis ī exilio eēt ꝓstitut⁹ nec hīet nccitatē ꝯ patereť magnū defectū z q̄cūq̄ illi ī eodē exilio sbuenīret q̄ rediret ad pīam illi plenius recōpēsaret. sic est etiā de aiabus. Quartū qz suffragia q̄ facim⁹ pro aiab⁹ nobilisibus ꝓficiūt z illa suffragia nob ꝓmittūt⁹. Circa q̄ō q̄rit vtrū suffragia facta ꝓ defunctis etiam ꝓsunt facti. Rñr. sm tho. in. iiij. distin. xlv. Opus suffragij q̄ō pro altero fit dupl'r ꝓsideratur. Uno mō ꝓut est expiatiuū pene p modū cuiusdaz recōpensatiōis. z hoc modo opus suffragij est eius pro quo fit. z sic absoluit eum a debito pene sue q̄ō non absoluit facientem a debito pene ꝓprie.

Alio mō pōt ꝓsiderari inquantū ē meritoriū eterne vite qō hz inq̄ntū ꝓcedit ex radice charitatis. Et sm hoc nō solū ꝓdest ei ꝑ q̄ fit ꝫ magis faciēti. vñ ps. Dio mea i sinu meo ꝙuertet. Et iohes damasce. dixit i ser. de his q̄ in fide dormiūt. Quicūq; ꝑ ꝓximi salute agonizat. primū t ipse sibi prodest deinde ꝓximo. ¶ Quinto q̄rit cū q̄bus suffragijs aiabus ē subueniendū. Rñdr q oia bona opa q̄ ꝑ ipis fiūt ꝓsunt eis. Et signāter hic de q̄ndecim suffragijs dōm ē cū q̄b⁹ vt cōiter sbuenit aiab⁹ defunctoꝝ. Prio subuenit eis cū cādelis accensis q̄ ad laudē dei accēdunt vt ipse xps q̄ est vera lux eas de tenebris eripiat t sua eterna luce illuminet. Et insignū hui⁹ hoi morīēti dat cādela ad manū. vt ꝑ hoc desiderare debem⁹ q ipe xps q̄ ē lux mūdi velit lucere huic aīe ꝑ illā tenebrosam t ignotaz viam ꝑ quā ambulabit. Sitr circa feretꝝ vt cōiter locant q̄ttuor cādele accēse vt deus ig̃scat huic hoi defuncto q̄cq̄d peccauit cogitatiōe. locutiōe. ope et omissione. Sitr sacerdos q̄n legit missaz ꝑ defunctis tūc sextes in tali missa petit vt lux ēterna luceat eis. Scdo sbuenit aiab⁹ cū thus accēdit. Et in ꝟ desiderādū ēvt de⁹ velit illā aiaz eripe a fetore purgatorij vbi tā punit. t sic fum⁹ ascēdit de thure accenso sic deuotio nra ascēdē dz in celū. vñ ps. Dirigat dñe ad te oīo mea sic incēsum in cōspectu tuo.

Tertio aspgit aq̄ bñdicta sup ossa t sup sepulcra mortuoꝝ. Et ꝑ hoc desiderādū ē q̄ sic ardor ignis pūtis tpat ꝑ aspsionē aq̄. sic ardor ignis purgatorij tpet huic aīe; mediāte rore celi gr̄e t misēōie.

Quarto panis t vinū offert vt deus velit cibare illam aīmā esurientē t potare illā aiam sitientez.

Quinto oīones ad deū dirigunt vt ad modum captiuoꝝ q̄ ꝑ se non pūt seipsos ꝑ ꝑces suas libera re vt ꝑ alioꝝ ꝑces absoluant. t signanter ꝑ oīones bonoꝝ hoim t pueroꝝ q̄ innocentiā suā adhuc seruant. Taliū oīones valde ꝓficiūt aiabus. Exemplū de ꝟ q̄re añ ser. xx. M. Sexto oblatiōes fiūt ꝑ aiabus vt a debitis q̄bus apō deū obligate sunt absoluant. Septio. interpellādi sunt scti vt ꝑ aiabus intercedāt. Et tales scti sunt nuncij q̄ sunt āmici regis oīpotentis. q̄s tunc mittim⁹ ad regē celestē vt ipse indulgeat aiabus illis ꝑ q̄bus petim⁹ ḡ deuote ē implorāda btā vgo Maria. sctūs petr⁹ apl's. sctūs nicolaus. beat⁹ dñicus. btūs stephanus t alij oēs scti. Octauo fiūt ꝑ aiabus ieiunia t afflictiones t genuū flectiones. Vñ sic vnū mēbr aliq̄n atterit vt vulnerat vt alterū sanet. vel sicut in vno membro fit minutio vt in alio mēbro fiat egritudinis alleuiatio. sic t viui pūt pro defunctis satisfacere. si pnias illis iniunctas dū viuerent strenuet ꝓfecte pro eis ꝓpleuerint. dūmodo saltē pnie t satisfactiones culpis decedentiū sint ꝓportionate. vñ dr in decre. Ieiunia viuentiū sunt auxilia defunctoꝝ. xiij. q. ij. anie. ¶ Nono subuenit aiab⁹ cū debita post se relicta soluant. Vñ legit exēpluz in li. apū q̄ q̄dā vir nobilis apparuit post obitum suū famulo suo deuoto hñs babata ignita in manibus t pedibus. t ait ad famulū q̄ si vxor sua solueret fabro debita valde ꝓdesset sibi pro alleuiatōne penet vxor audiens hoc vocauit fabꝝ cōputās secū inq̄rtum sibi marit⁹ suus teneret soluere ꝑ suis laboribus. Et facta cōputatiōe solut tot⁹ debitum Et postmodū idē nobilis apparuit vxori sue sedēs in balneo ignito vsq̄ ad collū ligatis cathenis p totū corpus. Qui dixit marit⁹. Solue me. Illa ab ira tio incipiēs soluit eū. t stati marit⁹ gr̄as egit. t ait vxori. sic ligat⁹ fuer ꝫ ꝑ in pena q̄usq̄ soluisti debitū qō tenebar huic fabro. t sic soluendo soluisti me a vinculis purgatorij t ad celuz iam vado. Et hoc dicto euanuit. Decimo subuenit aiab⁹ cuz operibus miscōie. sic famelicos cibando. sitientes potando. pegrinū hospitādo. nudū vestiēdo. t sic d̄ aliis.

Undecimo subuenit aiab⁹ testamēta ꝓdita ꝑsoluendo. q̄ post se reliq̄runt. t dando ꝑ aiabus suis sicut ordinauerūt. Duodecimo subuenit animabus cum q̄s penitentiā ipsis in hac vita iniunctas ꝑ eis impleret. Nā hoc esset eis valde vtile vt eo minus haberēt in purgatorio exoluere. Et ē sciendū q̄ tria req̄runt ad hoc cū q̄s assumit satisfactionē ꝑ alio vt ei ꝓficiat. Prio q̄ ꝟ fiat autoritate cōfessoris. Scdo q̄ ille ꝑsone ꝑ q̄bus ꝟ facit nō sint ꝑ semet pniam iplere. Tertio q̄ ipse q̄ facit pnitētiā sit in gr̄a. i. sine pct̄o mortali. Ergo si q̄s iaz mori deberet. t alteri suā pniam t satisfactionē cōmitteret valde sibi ꝓdesset q̄ assumens ille faceret celerē expeditionē. q̄a eo citius liberaret a penis purgatorij. Decimoterio subuenit aiabus in ꝟ q̄ quis solueret vota ab ipis in vita ista. ꝓmissa q̄ neglexissent cū bñ soluere potuissent. t de ꝟ cēt ꝓbati t ꝓfessi in agone mort̄. Uñ stultū est t ꝑiculosuz vouere deo vel sanctis t nō soluere. vñ dr in decre. Dactius ē non vouere q̄ votuz ꝑ posse nō ꝑficere .xij. q. j. sctmus. Decimoq̄rto subuenit aiab⁹ q̄ q̄s ignoscit ipsis iniurias t offensas q̄b⁹ eū offenderūt t orat ꝑ ipsis vt de⁹ eis ignoscat. ¶ Decimoq̄nto subuenit aiab⁹ cū celebratione missarū. Et hoc est maximū; t principalissimū suffragiū aiarum. Uñ legit exemplū in vitaspatrū ordinis ꝑdicatoꝝ. q̄ q̄dā pater quondā ꝓior ꝓuincialis in terra sanata humilis gratiosus t deuotus sel' post matutinas erat orans in ecclesia fratrū. Cūq; eleuasset oculos vsus lāpadē chori vidit vmbrā q̄si vni⁹ fratris stātis in habitu sordido et nigro. Cūq; q̄reret ab eo q̄s esset. Rñdit. ego sū frater talis q̄ nup obij t vluēs spālt tibi fui dilectiōe astrictus. Et q̄rente ab eo fratre quō sibi esset. Rādit. Male t dure. q̄a in durissima pena debeo esse ꝑ. xv. ānos. Cunq; ab eo q̄reret q̄re tādiu t tā dure deberet puniri q̄ tam religiose deuote t feruēter vixisset. rñdit. Nō q̄ras hoc. q̄ sm iudiciū altissimi q̄ equissimū est bñ ꝑmeruit tantā penā. ꝫ rogo te vt mihi sbuenias. Aut hoc ꝓ viribus suis factuꝝ se respōdit. Cunq; dies illuxisset cepit dictus frater ꝓ dicto defuncto offerre deo hostiam salutarem. Cunq; iam consecratam hostiam post eleuationem in manibus haberet cepit rogare deum quasi sub his vbis dicēs. Dñe iesu xpe si soldanus q̄ ē rex paganoꝝ teneret vnū captiuū in vinculis. t camerarius eius q̄ ei vi ginti annis seruiuisset ꝑ seruitio suo dictū captiuū peteret sibi dari. Soldanus ei de facili nō negaret. Dñe non esto durior saracenorum soldano. Camerarius tuus sum t seruiui tibi ꝑ multos annos. Tenes istum fratrē meū dilectum in vinculis captiuū

ꝑ seruitio meo peto eū mihi dari a clementia tua. Cū diu ista ꝙba cū lacrimis nō tm̄ semel vel bis ꝫ plures dixisset. post multas lacrimas missam finiuit. Sequēti vo nocte stans i oꝛoe post matutinas ꝓdictū fratrē vidit stantē añ se in habitu cādido ⁊ ꝑclaro. et q̄siuit ab eo q̄s esset. Rñdit. Ego sum ille frater q̄ appuit tibi heri. Cūq; q̄reret quō ei eēt. Respōdit. Bñ p gr̄az dei. Petisti eī me a dño⁊ dedit me tibi. ⁊ iam liberat⁹ a purgatorio vado ad societatē sctoꝝ. ⁊ stati disparuit. ℒ Itē legit q̄ q̄dā nobilis in obitu suo misit filiū suū ad papaz q̄ erat auūculus su⁹ vt insinuaret sibi obitū ei⁹. ⁊ filij⁹. xxx. die post obitū p̄is venit ad papā. Et papa hō deuo⁹ seq̄nti die celebrauit missaz deuote ꝓ aīa auūculi sui. Et finita missa appuit ei auūculus suus dicens. q̄. xxx. ānis eē debuerat in purgatorio ⁊ ꝛpit̄ solā illā missam iā ex toto liberat⁹ eēt. Et sic ptz ex his ꝓdictis duob⁹ exēplis q̄ maximū ⁊ pncipalissimū suffragiū q̄ sbuenit aīab⁹ ē celebratio missaꝝ. ℳ Itē q̄rit vtrū missa de defunctis plus valeat defuncto q̄ alia missa. Rñr ſm. s. Tho. in. iij. dist. xxv. In officio misse nō solū ē sacrificiū ſ etiā ibi fiūt oꝛoes. ⁊ iō suffragiū misse ꝓtinet duo de p̄dict̄. scz oꝛones et sacrificiū. Quantuz g̃ ex pte sacrificij oblati missa de q̄cūq; dicat eq̄liter ꝓdest defuncto Et hoc ē p̄cipuū qđ fit in missa. Sed ex pte oꝛonuz magis ꝓdest missa ō defunctis. in q̄ fiūt oꝛoes ad ſ determinate. Sz tū iste defect⁹ recōpēsari pōt per maioꝛē deuotionē ei⁹ q̄ dicit missam aliā. vel ei⁹ q̄ facit dici vel p̄ intercessionē illi⁹ scti cui⁹ suffragiū implorat ⁊ de q̄ missa celebrat. ℳ Itē q̄rit vtr̄ missa dēat celebrari ꝓ quibus defunct̄. Rñr ſm. s. tho. di. xiij. Pro quibus defunctis ⁊ baptisatis missaꝝ solēnia celebrant. nō q⁊ eis ꝓsunt ad remissionē alicui⁹ culpe vel augmentū gl̄ie. ſ ꝛpt̄ alias rōnes. Tū ꝛpt̄ solatiū viuoꝝ. tū ad oñendū quibus ad vnitatē mistici coꝛpis xp̄i ptinere dū idē mod⁹ exeq̄arū fuat in ipis vt in aliis. Tū ad cōmēdādū redēptiōis misteriū qō in hoc sacro cōmemoꝛat ꝓ qō quibus sine ꝛpio merito salutē eternā ꝓsequunt. Tū ē sciēdū ſm petrū de paluō. sup. iij. sniaꝝ vbi dicit. Si missa dicat ꝓ quibus. tūc oio oꝛ eē ꝓ oib⁹ defunctis vel ꝓ aliis. Sic̄r oꝛones ⁊ oblatiōes ad alios defunctos referēde sunt. Itē q̄rit vtrū suffragia ꝓ altq̄ spāl̄r facta ꝓsunt eq̄ aliis. Rñr ſm. s. tho. Cū suffragiū sit vtutis finite diriget ꝓ intētionē facientis q̄ voluerit. ⁊ sic valet illi ꝓ q̄ fit ꝯtū ad ſbationē pene. Tū ꝯtū ad ꝙgratulationē ⁊ interiā ꝙsolationē ſm q̄ vn⁹ in charitate exīs de bonis alterius ꝙgaudet. sic suffragia facta ꝓ vno etiā valent oībus i purgatorio exīntib⁹. ⁊ plus illi q̄ in maiozi charitate ē. Cū pz q̄ q̄ncūq; aliqs aliqđ suffragiū facit ꝓ aīa p̄is vl mr̄is vel alicui⁹ ꝙsanguinei vel alteri⁹ bois. de ꝙ gaudēt oēs aīe in purgatorio exīntes. Itē q̄rit vtr̄ suffragia facta p malū hoiez ꝓsint defunctis. Rñr q̄ suffragia facta p malū hoiez minē fieri p̄nt dupl̄r. Uno mō vt p ministrū publicū dei vel totius eccl̄ie. sicut ē sacerdos q̄ celebrat missam vel exequias moꝛtuoꝝ in eccl̄esia. tunc suffragia talis sacerdotis cuius sit pctoꝛ ꝓsunt defunctis. Scōo mō suffragia fiūt p malū hoiez ex ꝛpio merito. ⁊ talia suffragia non ꝓsunt aiabus. Cū dicit in decre. Pctis inuolutus ꝓ alijs oꝛare non potest. j. q. j. fertur. ℣. vulnerato. Est tm̄ sciēdū q̄ si malus hō daret elemosynā pauꝑi. p quā elemosynā pauꝑ ille bonus hō exīs excitaret ad oꝛandū ꝓ ania alicuius ꝓ q̄ daret. tūc p accidēs illi aie ꝓdesset. Sz q̄ñ oꝛones maloꝝ nō ꝓsunt defunctis. ptz p illud exēplū qō hī fmo. xciij. ℣. ℳ Sexto q̄rit de q̄busdā hoib⁹ q̄ꝛunt aie defuncte. Rñr. q̄ de q̄ttuoꝝ generib⁹ hoim̄ q̄ꝛunt. Pmo de his q̄bus hic fit delitatē ⁊ charitatē ⁊ bñficia exhibuerūt. et ipi eis nō refundūt. ps. Oblti sunt bñfactoꝝ ei⁹. Et ē magna ingratitudo ⁊ ꝛ rōnē hūanā oltuisci. ⁊ non regratiari bñfactoꝛib⁹. vñ Aresti. v. ethi. Oportet regratiari ei q̄ gr̄am fecit. Sz defunctis alio mō non possumus regr̄tiari nisi p suffragia q̄ ꝓ ipis facim⁹.

Scōo cōquerunt de heredib⁹ suis q̄ bona eoꝝ q̄ cū laboꝛib⁹ suis acq̄sierūt possidēt⁊ ipis nō subueniunt. sic filij ⁊ filie ⁊ ꝙsanguinei q̄ possident bona añcessoꝝ suoꝝ ⁊ inde pulcras vestes ⁊ eq̄s pulcros emūt ⁊ doim̄ magnas edificāt ⁊ in gula ⁊ superbia ⁊ luxuria illa bona cōsumūt. Sic̄r ⁊ vxoꝛ q̄ aliū maritū duxit. Et breuiter oēs q̄ hereditāt bona defunctoꝝ. tenent sbuenire ipsis a q̄b⁹ hūt illa bona. Nō si nō fecerūt tūc ipse aie q̄ꝛunt de ipis dicentes illud Job. xix. Quare me ꝑsequmini sic de⁹ ⁊ carnibus meis satu. Tertio q̄ꝛunt de testatoribus q̄ nō expediūt testamēta ipis cōmissa ſ plōgant ⁊ ꝓtrahunt de die in diē. ⁊ h̄ est ꝙ charitatē ⁊ fidelitatē. q⁊ fm. b. tho. Unie carēt interim illo subleuamine q̄ deberēt fieri de testamēto illo si debito tpe expeditū fuisset. Cū dī in decre. In testamētis decedentiū vltima voluntas testatoꝝ est obseruanda. xiij. q. ij. c. vlti. ℙ Uam tales q̄ defraudant defunctos in testamētis exeq̄ndis p hoc deū grauit offendūt. ⁊ q̄ñq; etiā grauit puniunt tā hic ſ in futuro. Cū legit q̄ q̄dam milites in bello karoli magni cū mauris pugnatur⁹. rogauit cognatum suū vt si in bello moꝛeret equū suū venderet ⁊ pauperib⁹ p̄ciū daret. Quo moꝛtuo cū equ⁹ sibi nūtiū placeret eum sibi retinuit. Et post modicū tp̄s defunctus ille ei tanq̄ sol refulgēs appuit di. Cognoscete bū p octo dies fecisti me grauit pati ꝛpt̄ equuz. cui⁹ p̄ciū vt dixerā pauꝑib⁹ nō dedisti. Sz nō ipune feres. Hodie eī ferēt aiaz tuā in infernū diabolī. ⁊ ego purgat⁹ vado ad regnū dei. Ecce subito in aere audit⁹ ē clamoꝝ velut leonū vꝛsoꝝ ⁊ lupoꝝ et ipm de medio abstulerūt. Itē de talib⁹ q̄ defraudāt aias dicit decretū. Debita suffragia ꝓ moꝛtuis nō reddētes fures sunt ⁊ sacrilegi et excōicandi. xiij. q. ij. Qui oblatiōes. Quarto q̄ꝛunt de sacerdotibus ⁊ religiosis ⁊ pauꝑib⁹. q̄ elemosynas defunctoꝝ recipiūt. ⁊ ꝓ ipsis fidelit̄ nō oꝛāt. Sic̄r sacerdotes q̄ habēt p̄bēdas ⁊ altaria. Sic̄r ⁊ religiosi q̄ possident monasteria cū bonis appꝛopꝛiatis ipsis monasterijs ⁊ nō fideliter oꝛāt ꝓ aiab⁹ fillis a quibus talia habēt. Illā oēs hoies q̄ de elemosynis viuunt magis debent esse deuoti ⁊ in oꝛonibus assidui. q⁊ nō solū debent oꝛare ꝓ seip̄is. ſ etiā ꝓ viuis ⁊ defunctis q̄ꝛ elemosynis sustentant. Unde dicit in decre. Receptoꝛes elemosynaꝝ plus debēt oꝛare. x. q. j. q⁊. Nec aliqs q̄ de laboꝛibus pōt se nutrire ꝛ elemosynas recipe sed debiles ⁊ infirmi pau

peres ꝛ inualidi. Vñ dr in decre. Impotentib⁹ ad ad laborandū tm̃mō danda est elemosyna. xxxj. q. .j. quē. ℣ Exēplū ō his q̄ recipiūt elemosynas ꝛ non orant fideliter ꝓ alab⁹. Legit in vyaſ. Cesarij. q̄ q̄dam pegrinus in villa quadā moriēs. vestē suā sacerdoti legauit ꝛ aiam suam illi cōmendauit. Quā vestē sacerdos accepit. ꝫ de aia sicut ꝓcdolor hodie multi faciūt modicū curauit. Non multo post idez sacerdos in ordine cisterciēn. nouicⁱ⁹ factus est. Nocte ꝙdā in dormitorio dormiēs raptus ē ad loca penaꝝ vbi magnus erat clamor ꝛ tu multus gemitus ꝛ plāctus. Et dyaboli rollētes eādē vestē in fetidū atq̄ bulliēs lixiuiū intinxerunt. Pe q̄ cū collū sacerdotis pcussissent. ille excitatus fortiter i dormitorio clamauit. Adiuuate adiuuate Quē cū frēs cū signo crucis ꝓfecerēt ait en mori or en incendor. Tūc surgētes inuenerūt caput eⁱ⁹ totū exustū sicq̄ ad infirmatorīū deportauerūt eū semiuiuū. Qui postmodū qualuit ꝛ fideliter ꝓ aiabus sibi cōmēdatis orauit. ℟ Itē sciendū q̄ fideliter debem⁹ aiabus subuenire. qr plus anie p longū tps i purgatorio arserūt. ꝛ plus ibi adhuc diu ardebūt. vñ Rych. de san. vic. Aliq̄ xpianoruz aie vsq̄ ad finē mūdi ad penas purgatorij ex dei iusticia sunt deputate. Hā legit etiā in vno exemplo q̄ quedā aia appuit cuidā hoi dicēs se esse deputatā penis purgatorij vsq̄ ad diez iudicij. nisi suffragijs bonoꝝ hoim iuuaret. Item legit in quodā ser. q̄ quedā anie a tpe xpi in purgatorio fuerūt. ꝛ fortasse adhuc sunt. Quare aūt tādiu ibi altq̄ anie puniant. ꝛ quō altq̄ citi⁹ liberātur cum eis suffragijs subueniāt. Hoc quere añ ser. clvj. ℣.

De beata virgine Maria. Ser. clxj.

Beatā me dicēt oēs ge
nerationes ꝛc. Luc. vj. ℣ Johannes de sancto Geminiano dic. Sol nō mittit radios suos sup terrā nisi p aerē transeundo. Cui⁹ rō est. qr aer ē terre xpinqor ipso sole. Sic reuera sol iusticie xps dns nr nō mittit radios sue gre nisi p virginē gr̄iosam. cū incōparabilr xpinqor sit oī creatura ipsi deo. Vñ Bern. Nihil nos deⁿ voluit hīe q̄bus p marie manⁿ nō trāsiret. Igit ad matrē gre recurramus ꝛ ipsam salutemus. Exq̄ hodie festum. N. btē marie virginis celebramⁿ. tūc nos oēs gaudere ꝛ exultare debem⁹ cuz angelis. Vñ canit hodie in introitu misse. Gaudem⁹ oēs in domino di. fe. ce. in ho. ma. vir. de cui⁹. N. gau. an. ꝛc. Ansi iustus es gaude. qr ex illa cuius festū hodie celebramus ortus ē sol iusticie q̄ est dator ꝛ augmentator gre. Si captiu⁹ duceris aliq̄ pctō. vel si pmeris aliq̄ grauī tētatōne. ꝓfortare ꝛ alacriter celebra festū natiuitat⁹ virginis Marie. qr eⁱ⁹ filⁱ⁹ factⁱ⁹ ē nobis redēptio. vñ apls. Qui ē nobis factⁱ⁹ a deo iustificatio sctificatio ꝛ redēptio. Si sanus es salutis tue auctorē in eo venerare cui⁹ ipsa mr est. Si ipⁱ⁹ nolit despare ꝫ matrē misericordie interpella. Ecce em̃ filius eius p fidē iustificat impiū. Vis igit in cōmune temur. q̄cunq̄ meritis ipsi⁹ adiuuari deposcimus Hā ipsa ē ista quā btām dicent oēs generationes. vñ Bern. ad Mariā sicut ad mediū respiciūt. et q̄ in celo habitāt ꝛ q̄ habitāt in inferno. i. in purgatorio. ꝛ q̄ nos ꝓcesserūt. ꝛ nos q̄ sum⁹. ꝛ q̄ nos sequūtur ꝛ nati natoꝝ ꝛ q̄ nascent ab illis. Illi q̄ sunt in celo vt resartiant. ꝛ q̄ in inferno vt eripiant. q̄ ꝓcesserūt vt ꝓbe fideles inueniant. q̄ sequunt vt glificetur. Jō btām te dicēt oēs generatiōes. q̄ oibus generationib⁹ vitā ꝛ gloriā genuisti. In te em̃ angeli leticiā. iusti gr̄az pctōres veniā inuenīūt in eternū. ℣ merito btām eā dicēt oēs generatiōes. Nam me rito btā ꝟgo Maria ab oibus hoibus in mūdo venientibus venerāda ꝛ honoranda est. qr a xpo filio eius donata est in mr̄em oibus hoib⁹ vt ipis in oibus necessitatib⁹ subueniat. Circa cuius adiutorīū in pñti fmone q̄nq̄ sunt dicenda. Primo q̄ efficaciter btā ꝟgo Maria nos adiuuat. Scōo vñ ꝫ beat q̄ tam potēs est. Tertio q̄liter nos adiuuat. Quarto ꝓpter q̄d adiuuat. Quinto exemplū. Primum ad primū notandū q̄ btā ꝟgo nos efficaciter adiuuat. qr pōt vult. Ipa em̃ hz adiuuādi posse. qr ē mr̄ oipotētie. vñ Bern. Data ē tibi ois ptās in celo ꝛ i terra. vt oia q̄cunq̄ voluerīs valeas impetrare. Itē hz adiuuādi sapiaz qr cogscit defectⁿ nros ꝛ necessitates nras. q̄ dr mr̄ sapie ꝛ agnitōis vñ Eccl. xxiiij. Ego mr̄ pulcre dilectōis ꝛ timoris ꝛ agnitōis ꝛ sctē spei. Itē hz adiuuādi velle. qr est mater misericordie ꝛ bonitatis. Sciēdū q̄ magnitudo misericordie virginis marie oñdit in ℔ q̄ eⁱ⁹ misericordie pcellit oīm sctoꝝ misericordias i celo exīstū. Vñ assimilatur oliue cāpi q̄ ē oib⁹ patēs atq̄ cōis Eccl. xxiiij. Quasi oliua speciosa i cāpis. Hā oib⁹ pfonis miserer nobilib⁹ ꝛ ignobilib⁹. sanis ꝛ infirmis diuitib⁹ ꝛ pauprib⁹. iustis ꝛ iniustis. inuenib⁹ ꝛ antiq̄s. Item oib⁹ morbis ꝛ infirmitatib⁹ succurit si p honore dī ē vt hō libēr ab illⁱ. vñ sciēdū q̄ scti ñ iuuāt hoiez nisi vt hō libēr ab illⁱ. vñ sciēdū q̄ scti ñ iuuāt hoiez nisi in ordine ꝟtū so placet ꝛ saluti ipⁱ⁹ hois expedīt ē. ꝫ credere diffinitiue vt q̄ honorat illū sctū. vl q̄ ℔ fac. vt ℔ dimittat ad honorē illⁱ⁹ sctⁱ q̄ iō sibi ℔ ꝓdigat. vt ℔ eueniat ē erroneū. qr forte volūtas dei ē vt ñ liberet s tlī infirmitate vl tribulatōe vl necessitate. ꝛ sctī scis a tlī infirmitate vl tribulatōe vl necessitate. ꝛ sctī nō orāt p nob nisi in ordine ꝟtū so. sctī audire qr forte talis infirmitas. vel necessitas vl pauptas est tibi cā salutⁱ vt ꝓfuat te a pctis aut forte deⁿ ex mia sua vult te punire i pñti pctā tua. aut q̄ has tribulatōes augere meritū tuū. Vñ dic Hugo. in li. ō aia. Quosdā pfectōs deⁿ multū peccare posse. flagellat eos in infirmitate corpis ne peccēt. vt eis vtilius sit frāgi lāguoribⁿ ad salutē q̄ remanere icolumes ad dānationē. vñ etiā Aug. i li. ō ci. dī. Deⁿ cū aduersis rebⁿ exagitat aut merita examinat. aut pctā castigat aut mercedē mihi eternā ꝓ tolerat⁹ malis tpalib⁹ fuat. ꝫ cū puer tu⁹ infirmat⁹ alīquē defectū hz. ꝛ tu iplorās et inuocas pīociniū ꝛ sbsidiū alicⁱ⁹ scti ꝓmittē debes ℔ so ꝛ illi sctō vtr expediat. ꝛ nō diffinitiue tenere nec credē si ℔ vel ℔ fecerⁱ q̄ puer tu⁹ ꝟpt hoc lībabit. qr forte cū pctis tuis deleruit sctī q̄ deⁿ te punit i puero tuo vt ꝓ has tribulatōes et occupatiōes q̄s hēs cū puero tuo pctā tua cognoscas. ꝛ sic cū ꝟritiōe deū inuoces vt mereaⁿ remissionē pctoꝝ. Et tū nihilominⁿ scti honorādi ꝛ iuuocādi sūt cū magna fiducia qr meruerūt ℔ apud deū q̄ pñt nobis subuenire in nrīs necessitatibus. Item magnitudo misericordie virginis Marie ostenditur ꝓ alijs sanctis in hoc q̄ iuuat in omnibus locis

in mari.in terra.in cãpo.in domo.in mẽsa.in lecto Itẽ in oĩbus tpibus die noctuq; de mane. de sero in inuẽtute.in senecture.z sic de alijs.vñ etiã Hek. Virgo beata oĩbus veniã petẽtibus sinũ miscõie apit.reis obtinet veniã.egris medelã.pusillis corde robur.afflictis ꝓsolationẽ.piclitãtibus adiutoriũ z liberationẽ.vñ etiã Chrisẽ. O dulcis ỽgo nõ ẽ phas te posse illũ deserere q̃ spem suã fiducialr in te ponit. Ex his pz magnitudo mie ỽginis marie Rtum ad scõm querit.vñ maria ꝑ habeatq; tã potẽs ẽ tã i celo q̃ in terra. Ñr q ꝑ hz ex tripli ci iure z rõne. Et ꝑ pz ex eo q̃ ds ꝑt apud aliquem regẽ terrenũ hñe magnũ posse aut rõe pentele. aut rõne gre inuẽte apud illũ regẽ. aut rõne bñficij qõ exhibuit illi regi. Ista triplici rõne be.ỽgo maria apd regẽ celestẽ obtinuit magnũ posse. Primo rõe pentele.qz ẽ mr regis eterni.z iõ merito habet magnũ posse tãq; mr regis celestis. Et ꝑ signatũ ẽ j.Reg.q̃.vbi dixit salomon bersabee mri sue. Pete mr mea neq; em̃ phas ẽ vt auertã faciẽ meã a te Scõo hz magnũ posse rõne gre inuẽte. vñ dixit ei angelus in annũciatõe. Inueniſti em̃ g.a.de. Et nõ tm̃ inuenit apud deũ gratiã q̃ etiã apud totum mũdũ. Berñ. Ñõ maria dr plena.qz angelis z hoibus ẽ grata. Deo p hũilitatẽ.angelis p ỽginitatẽ. hoib9 p fecũditatẽ. Tantã gratiã apud deũ inuenit q̃ eã ab ẽrno sibi in matrez elegit.vñ Richb. de sctõ vic.in tractatu de ꝓceptõne ỽginis. Nec ẽ inq̃t ab initio dierũ ꝑdestinata.z a ꝓphetis ꝑnũciata.vñ etiã Damasc. Sctã z sp laudabilr dei genitrix maria ꝑ ẽrno z ꝑuisiuo ꝓsilio dei ordinata ẽ Itẽ. Tantã gratiã inuenit q̃ oẽs petiões ei9 exaudit.vñ in li.Reg. dixit salo.mri sue. Oĩe qõ petieris a me.impetrabis.vñ Berñ. Lbq̃re dña z audi et filj9 tuus.z q̃cũq; petieris ipetrabis. X Tercio hz magnũ posse rõne meritj.qz ipa sup oẽs puras creaturas merita cumulauit. Pro q̃ sciẽdũ q merita be.marie ỽginis sũt nobilia magna z mlta Primo dico q sũt nobilia ꝓpter imediationem nã opa miscõie q̃ nos iubemur pauplb9 exhibere.ipsa imediate in ipm deũ exercebat. Ipsa ei eũ lacte suo pauit z potauit.hospitio vteri suo hospitauit.vestiuit euz hũanitate.s.corpe.qõ de purissimo sanguine ei9 factũ ẽ opatõe spũscti.pendentẽ in cruce tanq; in carcere positũ eũ visitauit.qz iuẽ crucẽ stetit z sepulture ei9 interfuit. sic q opa mie q̃ nos pauplb9 exhibem9.ipsa immediate in ipm deũ exercebat.q̃ ei9 merita sunt nobiliora meritis nr̃is. Scõo fuerũt ei9 merita magna ꝓpt duplicatã opationẽ.qz sil z sel ꝓtẽplationẽ z actionẽ exercebat.nã i eo q nutriuit iesũ necessaria corpis ministrãdo.in ꝑ etiã ipsa intẽdit deo ei9 diuinitatem sublimit ꝓtẽplãdo. Tercio ei9 merita fuerũt mlta ꝓpt ỽtinuationẽ.qz sine cessatõe meruit z merita cumulauit. Y Pz di.quõ sp meruit.nõne qñ q; comedit z bibit z dormiuit. Ñũ.q oia illa necessaria corpis ita discrete ordinauit q etiaz cessando ab opibus z q̃escẽdo sp meruit.z ꝑ ex feruẽti charitate. Et ꝑ nõ est mirũ.qz nobis ẽ possibile sp mereri in oĩbus q̃ facim9 vel dimittim9 cũ in gra dei sumus.z oia ad deũ referimus.vñ apls. Scimus q̃ diligẽtibus deũ oia cooperanť in bonũ. In ꝑ ei ꝓcellimus sctõs in celo existẽtes q̃ nihil amplius mereri pñt.q̃ nos possumus in pñti vita sp mereri verbi gra. Si comedis ꝓpter ꝓfortationẽ nature z cũ grarũ actõe.cibus tuus laudat deũ.z sic comedẽdo mereris coronã vite eterne. Itẽ si dormis ea intentõe vt fortior fias ad surgendũ z seruiendum deo.sic dormiẽdo mereris.vñ etiã Greg. Sõnus sctõq; nõ vacat a merito. Itẽ si laboras manualiť ea intẽtõe vt habeas vñ te z vxorẽ tuã z pueros tuos de iustis acq̃sitis nutriri valeas.z nõ indigeas furari nec q̃cq; iniuste lucrari.vel si laboras ea intentiõe vt de laboribus tuis pauplbus subuenias q̃ p se laborare nõ pñt.vel si laboras vt pniam ade z hũano generi iniunctã pficias. Et q̃cunq; harũ triũ intentionũ vnã hẽs z sic in gra laboras sp mereris in q̃libet ope coronã vite eterne. Ergo pistor pót pinsere panẽ quin mereat vite eterne coronaz sil9 faber.sartor.sutor rustic9 exercẽs agriculturã. z sic de alijs laborãtib9. Et ꝓ vna die in q̃ hic in ꝑsenti vita fideliter laborasti habebis maius ꝑmiũ in regno celoq; q̃ tot9 mũdus valere ꝑt.vñ ps̃. Labores manuũ tuarũ q̃ mã.b.es z bñ ti.e.zc. vñ etiã Berñ. de ꝓsideratõe. Si labor te terret:merces inuitet.vnusq̃sq; ei ꝑm suũ laborẽ mercedẽ accipiet. vñ etiã Ambr. Brevis hui9 laboris est meta q̃ corona ꝑpetua. R Pz q̃tũ ad tertiũ.s.q̃liter beata virgo Maria nos adiuuat.sciendũ q ipa adiuuat hoiem in oñi statu.s. i vita. in morte z post mortẽ Ñũ canit de ea. Maria mr gre mr miscõie tu nos ab hoste ꝓtege i hora mortis suscipe. Adiuuat qui dẽ in ꝑsenti vita tã bonos q̃ malos. Bonos.s. eos i gra ꝓseruãdo z eis gram augmẽtãdo.iõ dr. Maria mr gre. Malos vero ad miscõiam z pniam reducendo.iõ dr.mr miscõie. Adiuuat etiã in morte nos ab insidijs diaboli ꝓtegẽdo.iõ dr.tu nos ab hoste ꝓtege. Adiuuat etiã p9 mortẽ aias i suis manib9 suscipiẽdo z eas i celũ deducẽdo.ideo sbdit z in hora mortis suscipe. Ñũ querit sup ꝑ q Maria vocat sine noiat mr miscõie.an ipa vl filj9 eius sit magis misericors. Ñndet.q filius ei9 in infinituz plus hz de miscõia q̃ virgo sancta.qz sicut infinite ẽ potentie.sic ẽ z infinite misericordie.vñ ps̃. Miserationes ei9 sup oia opa ei9. Pz ipsa beata virgo maria dr mr miscõie.qz semp misericordit agit. Et iõo q̃tũ ad hoc pctores fiduciali9 ad matrẽ misericordie ꝓfugiũt.vñ Bern. Revolue diligẽti9 euãgelice historie seriẽ vniuersam. z siqd forte icrepatoriũ durũ vel asperũ inueneris in maria. ipsaz de cetero suspectã habeas z ad eã accedere verearis. q̃ filj9 eius nõ solũ ẽ misericors. q̃ etiã iustus in oñibus opib9 suis.vñ ps̃. Vniuerse vie dñi mise.z ve. R Qtũ ad quartũ.s. ꝓpt qd beata virgo nos adiuuat. Sciendũ q virgo gloriosa iurisdictiõe tenet z obligat nobis pctorib9 miscõiam z gram exhibere.vt etiã nullo mõ valeat a nobis cõtinere miseri cordiã suã.etiã si vellet. q̃ iusto dei iudicio ꝓincit oportere nobis gratiã dare. Et hoc triplici ratione Primo ꝓincit nobis gratiã exhibere ꝓpt ipius gre inuentionẽ. Humanũ em̃ gen9 in lapsu ꝑmor parentũ gram pdidit quã angelo testãte maria inuenit. Si enim ait angelus vt habetur Lu.j. Inuenisti em̃ gratiã apud deum. Justũ est tam iudicio

ecclesiastico q̄ cuiusl. vt q̄ rem alteri⁹ inuenit ei restituat cui⁹ erat. z sic p iustā sniam cogit maria nobis pctōrib⁹ restituere gratiā velit nolit. Scdo cogit nobis misereri ꝓter maternū affectū. Nam ex eo q eius filius dignat dici z esse frater nr̄. iuxta illud ps̄. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. Ite in euangelio dixit xps marie magdalene. Vade ad frēs meos z dic eis. ascēdo ad patrē meū z patrem vr̄m. Ex h iusta rone cogit esse mater nr̄a. Scim⁹ aūt q ois mater diligit filios suos. Nō sicut iesus xps fm deitatē naturalis est filius dei pris. et oēs electi filij adoptiui. sic a filij iesus xps fm hūanitatem est naturalis filius vginis marie. z nos ei⁹ filij ex materna affectōe. Hinc est q Lu. ij. dr̄. Pepit filiū suū primogenitū. q̄ primogenitus ei⁹ iusto ordine dr̄ respectu nr̄i q̄ post illū filij eius sumus. vñ Amb. Si xps oim credentiū est frater cur nō ipsa q̄ genuit xpm credentiū sit mater. Ex hac aūt materna affectiōe cogit btā virgo maria hīe curā nr̄i. Scimus em̄ q aialiū volucrū z serpentū mater cogit diligere fetū suum. q si tam fortis est natura. vt ois creatura materna cogat velle bonū filijs suis multomagis diuinus affectus in mr̄e dei cogit eā nos amare. qz filius dei q̄ venit ex mia in vterū virginis fecit eius viscera miscōiā redolere. vñ Bern. Qui pomū i manu habuerit p dimidiā dē. p reliquā ptē diei manus redolet odorē. sic a filij. qz mia q̄ est deus in eius visceribus nouē mensibus rede uit. Ideo eius viscera redolēt boniterē z miam in sempiternū. vñ Her. Dico vobis charissimi: si pia nobis pulsata fuerit. nō deerit necessitati nostre. qm̄ misericors est z mr̄ miscōie. Tercio cogit nos misereri ex filij recōmēdatōe. Ad h em̄ elegit xps filius marie tps z locū aptissimū q̄ nos recōmēdaret matri. h est tps passionis z locū passionis qñ dixit. Mulier: ecce filius tuus. vt ex loco z tpe ipsaz recōmēdatione ei ꝓfundius inculcaret. nam noie tobis q̄ interpr̄at gr̄a. oēs pctōres cōuersi ad dm̄ intelligunt. q̄s in illo loco z tpe matri recōmēdare voluit. vt cū ira dei iusto dei iudicio egrederet ad puniendū z dānandū pctōres ipsa memor loci et tpis passionis p nobis affectuosius interpellaret ac si in illa recōmēdatōe filij ei diceret illud Isaie xvj. Abscōde fugitēs z vagos ne pdas. ac si dicat Vide mr̄ oculis cordis z corpis. q̄d. cētū z q̄lia p pctōrib⁹ patior. reos tibi habeas recōmēdatos. qz licet multa z magna sit valde mia mr̄is xpi super pctōres tū maior est mia filij. vtpote. qz est ipamet mia hūs miscōiam essentialr infinitā affectuosius cupiēs nos saluari q̄ dānari. z iō matrē sue passioni interesse voluit vt p suā intercessionē cui non est phas aliq̄d denegare occasionē miserendi habeat pctōrib⁹. ¶ Qz aūt maria sollicita sit recōciliari pctōres pz p tale exem̄. Quidā pctōr volens ire ad peccādū ad altare vginis gr̄iose stans salutau t eā angelica salutatōe. qz modus ei⁹ erat q̄cūq̄ pteriuit altare vel imaginē vginis marie q̄ eā salutauit. qō cū faceret vidit imaginē eiusdē vginis q̄ sup altare erat viuificari sil cū puero quē tenebat. viditq̄ sanguinē fluere de puero in gremiū eius sicut fluxerat de vulneribus xpi in cruce. Qō cū cerneret. obstupefact⁹ dixit. O dña: q̄s fecit h. Et vgo rñdit. tu z ceteri pctōres q̄ amplius crucifigitis filiū meū q̄ fecerāt iudei. Volebatq̄ vgo sanguinē pueri tergere z restringere. z nō poterat. Et pctōr ille puersus ad vginē dixit. O mr̄ mie intercede p me. Et illa. vos pctōres vocatis me matrez mie. q tñ nō cessatis me facere matrē miserie z tristicie. et ille. Nō sic inq̄t pissima dña loqre. q̄ memēto adnocatā pctōr̄ te esse z intercede p me. Et mr̄ ad filiū. O pissime fili amore mei miserere huic pctōri. Et fili⁹. Non mr̄. nec grauari debes q te nō audiri. Et fili⁹. Non mr̄. nec grauari debes q te nō audio. qz ego rogaui patrē meū primo vt si possibile foret alio mō gen⁹ hūanū saluari. transferret a me calicē passionis. z noluit me audire. Et mr̄. O fili memēto q materno amore te foui z alui vberib⁹ meis. z pdona huic pctōri. Et filius. O mr̄ ex iusticia tibi oīdā q exaudiri te nō teneor. z mr̄. Nō fm iusticiā causemur q̄ ad miscōiam p̄fugim⁹. z q̄ ꝓpter tuā miscōiam misereri huic pctōri. Et fili⁹. rogaui ego scdo patrē meum. vt si possibile foret alio mō gen⁹ humanū saluari transferret a me calices passionis. z nō audiuit me. Et mr̄. o fili memēto labor. z dolor q̄s sustinui tecū. z dona mihi istū pec catorē: z fili⁹. O mr̄ noli grauari q te nō exaudiā. Sed memēto q tercio rogaui patrē meū vt transferret a me calicē passionis. z nō exaudiuit me. Et mr̄ deposuit filiū. z voluit ꝓcidere ad pedes eius. Nō vidēs fili⁹ dixit ad eā. q̄d est mr̄ q̄ facere vis Et illa. tādiu ad pedes tuos cū pctōre iacebo q̄usq̄ venia ei ꝓcedas. z fili⁹. Ibi. h mr̄. Graturū est in lege diuina q fili⁹ dr̄ honorare matrē. z iusticia ꝓcludit q ille dr̄ legē implere q̄ legē dedit. Cū aūt ego fili⁹ tu⁹ sim z tu mr̄ mea. te honorare volo in isto pctōre z sibi ꝓpter te oia pctā indulgere vt sit pax inr̄ me z eū. Et in signū pacis oscul̄ vulnera mea. Et sic pctōr osculādo sanauit oia vulnera xpi

De beata virgine maria alius Sermo. clxij.

Fecit mihi magna qui potēs est z scm̄ nomen ei⁹. Lu. j. Vere beatissima z gloriosissima vgine maria loqui me indignū fateor. h z puto q nemo sit q̄ ꝑsumat nisi q̄ quāta sint q̄ pandūt ignorat. tū si ad hoc nemo ydone⁹ inuenit. votis oibus cessare nō dr̄ quilibet etiā pctōr a laudibus virginis gloriose vñ etiā ꝓlugu. Quid em̄ dicā de te paup ingenio. cū ō te quicq̄d dixero: minor laus est q̄ tua dignitas merek. Nam si oia mēbra verterent in linguas eius laudē adhuc explicare non possent. vñ etiam Bern. Si oim martyrū vulnera z mēbra verterent in linguas eam sufficiēter laudare nō possent. Si igit tanti doctores fatent se ad hoc nō posse sufficere. quid dicā de modernis doctorib⁹ q̄ respectu eor sunt q̄si gutta respectu maris. Sed recurrendū est ad illā de qua locuturi sumus vt apud filiū suū nostrā insufficētiā adiuuet z indignitatē excuset. qz dñs fecit ei magna q̄ potēs est ꝛc. Vñ in hoc sermōe z in festo. N. btē vginis marie tria sunt dicenda. Primo de nouē dignitatibus quibus eā priuilegiauit deus p ceteris sctis z hoibus. Scdo quō ipsa btā vgo maria est exemplar morum z virtutum. Tercio exemplum. O Primum ad primū sciēdum q̄ prima dignitas Marie est q̄ eā ab

omni pctō mortali venīali ⁊ originali mūdauit et custodiuit. Kari sūt q̄ sibi caueāt ab oi pctō mortali. Kartores sunt q̄ caueāt a venīali. Kariſſimi sūt q̄ nascunt sine originali. Ideo rariſſimi q; nō inuenīūt nisi tres i nouo testō. ſ. xp̄s. btā vgo maria. ⁊ b. Iohes baptiſta. De vgine em̄ maria dī Cant. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula non est in te. Ipsa em̄ fuit pulcra. q; ab oi mortali peni. tus aliena. Fuit tota pulcra. q; in carne ⁊ in aia a pctō originali mūdata. Fuit sine macula. q; ab oi venīali immunis effecta. vñ Heron. Ego puto q; copioſior ſctificatōis būdictio in maria q̄ in alios in vtero ſctificatos descēderit. q̄ nō solū ei⁹ ortū ſctifi caret. ſ. etiā vitā eius deinceps immunē ab oi pctō preseruaret. qō alteri nemini inter natos mulierum credit esse donatū. vñ etiā Aug. Cuz de pctis agit nullā p̄sus de hac sacratiſſima virgine maria vo lo fieri mentionē. vñ p̄s. Nia eius i vita ipsius būdicet. Qō nulli peccdit in hac vita. nā si oēs ſcti et ſctē interrogarent si peccassent. oēs rñderēt. Si dixerimus q̄m pctm̄ nō habemus. veritas in nobis nō est. vñ Salo. Nō est hō iustus in terra q̄ faciat bonū ⁊ nō peccet. vñ etiā Prouer. xxiij. Septies i die cadit iustus ⁊ resurget. Ait etiā dī in decr. Pis hō habet pctā venialia. de pe. dis. ij. Opponit. Hz sine oi pctō mortali pōt vnuſq̄sq̄ viuere. Et oppositū tenere est erroneū ⁊ hereticū. vñ mgr̄ sniaz. li. ij. dis. xxxvj. dicit. Illos errare dicimus q̄ cū manicheo dicunt hoiem pctm̄ mortale vitare nō posse.

Scōa dignitas est q̄ eā in matrē suā elegit. p̄ oibus mulierib⁹ ⁊ vginib⁹. Vñ cantat de ea. Elegit eam deus ⁊ pelegit eā. Ait Bern. Proinde factor oim vt hō fieret nasciturus de hoie talē sibi debuit matrē eligere quin poti⁹ condere. q̄lē ⁊ se decere sciebat ⁊ sibi placiturā nouerat. Voluit igit vginē esse de q̄ immaculata immaculatus p̄cederet oim maculas purgatur⁹. voluit ⁊ būlē de qua mitis ⁊ būllis corde p̄diret. Vñ sciendū q̄ beata vgo fuit vera mr̄ xp̄i q; materiā carnis sibi dedit. q̄uenīē tem locū in vtero tribuit. ⁊ q̄uenīēs in vtero nutrimentū sibi exhibuit. Ista tria faciūt eam verā esse matrē xp̄i. Itē fuit tota mr̄ xp̄i. q; totā subaz mīnistrauit. ita q̄ nullus p̄r ibi aliq̄d dedit. Corp⁹ aliorū puerorū formatū est duab⁹ lineis. ſ. semine vtriusq̄ parentis. Corpus aūt xp̄i formatū ē tm̄ in vna linea. i. sola carne vginea. vñ xp̄s nō vocat se filiū hois q̄ filiū hois. q; ex opatōe spūſſctiz ex sanguinibus purissimis btē virginis formatū est corpus xp̄i. Itē fuit sollicita ⁊ studiosa mr̄. Ideo studiosa fuit vt dicit Hern. q̄ oia opa miscōie erga p̄sonā filij exhibuit. Ipm em̄ indumento carnis induit. Ipm etiā in hospitio vteri sui nouē mēsibus hospitabat. Ipm p̄ infantulā etatē infirmū fouit. nutriuit ⁊ portauit. Ipm in cruce tanq̄ in carcere positū visitauit. ei⁹ sepulture interfuit. Et bū studiosa mr̄ fuit. q; oia opa miscōie erga filiū exercere voluit. Et ō mr̄ filio fuit valde charissima. Qō q̄dē ipse oīdit q̄n in cruce existens tantā curā de ea habuit q̄ eā Iohi p̄mēdauit. E Xp̄s nanq̄ in hac vita quinq̄ habuit ⁊ possedit. Habuit quidē quādam paruā expēsarū sibi datā pecuniā. habuit corpus ⁊ aiam. habuit matrē. habuit ecclesiā. Ea aūt que fuerūt villa custodi vilissimo cōmisit. ea aūt q̄ fuerūt chara custodibus bonis p̄misit sine p̄mēdauit. Nam pecuniā quā ptemptibilē ⁊ vilissimā reputauit. custodi vilissimo. ſ. iude traditori cōmisit. Corpus suū p̄ciū charis custodibus. ſ. nicodemo ⁊ ioseph ab arimathia p̄misit. Ecclesiā vo quā habebat charorē chartori custodi. ſ. Petro tradidit. Matrē aūt chariſſimā custodi dilecto. ſ. Iohi euangeliste p̄misit. Animā quā habuit supcharissimaz custodi supchariſſimo. ſ. p̄ri suo eterno p̄mēdauit vñ Luce. xxiij. Pater in manus tuas p̄mēdo spm̄ meū. Tercia dignitas est q̄ virgo cōcepit ⁊ vgo pmansit. Iusup pepit filiū suū sine dolore. Et illa p̄ceptio p̄dicta fuit p̄ Isaiā p̄phetā q̄ dicit. Ecce virgo p̄cipiet ⁊ pariet filiū. vñ Aug. Qui scripsit tabulas lapideas sine stilo ferreo ipse grauidauit virginē mariā spūsancto. Et q̄ p̄duxit panē in heremo sine aratōe ipe ipgnauit vginē sine coruptōe. Et qui fecit virgā sine pluuia germinare. ipse fecit filiā dauid sine semine generare. Itē petrus rauenēsis loquēs de virgine maria dī. Virgo ingt te matrē p̄stitit gra nō natura. in tuo p̄cepiu. in tuo partu creuit pudor. aucta est castitas integritas robo rata. ⁊ solidata est virginitas. ¶ Itē sciendum q̄ partus virginis p̄cellit partus aliarū mulierū. q; cetere mulieres aī partū habēt timorē q; multe in partu p̄clitant. Ergo cōiter mulieres p̄parāt se ante partū q̄si ad mortē cū p̄ceptiōe sacri. in partu hūt dolorē. vñ Heñ. iij. In dolore paries filios. Et post partū hūt languorē. ſ beata virgo timere nō debuit. q; habuit angelū custodientē. patrē ſctificantē. p̄s. Sanctificauit tabernaculum suū altiſſimus. Spm̄ſctm̄ p̄ceptū opantē. Lu. j. Spūſſctus supueniet in te. q̄. ſ. cōceptū tuū efficiat. Filiū dei i vtero eius habitantē Eccl. xxiij. Qui creauit me requieuit in ta. meo. Silr in partu nō habuit dolorem. Tum q; xp̄s illū dolorē vsq̄ in suā passionē seruauit. Tunc em̄ gladius doloris ptransiuit aiam eius. Tum q; sine pctō p̄cepit. ⁊ mulier ratiōe pcti illi dolori subiecta fuit. Tum q; tantā habuit leticiā de eo q̄ se videbat dei filiuz parere. generare redēptorē. ⁊ suā virginitatē retinere q̄ tam immensa leticia oēm aliū dolorē excluſit. vñ Hern. Būdicta tu in mulieribus q̄ aliā generalē maledictionē euasisti. qua dictū ē. in dolore paries filios. Aug. Vñ q̄ beata mater illa q̄ sine cōtaminatione p̄cepit ⁊ sine dolore pepit. Silr post partū non habuit languorē. Tum q; medicinā dei portauit. i. filiū dei qui sanat oēm languorē ⁊ oēm infirmitatē. Tum q; virtus altiſſimi obumbraculū ⁊ refrigerium sibi fecit. ⁊ nullam molestiā eam pati in partu pmisit. Luce. ſ. Virtus altissimi obumbrabit tibi.

Quarta dignitas est q̄ ipse xp̄s matri sue subditus fuit. vñ Lu. ij. Et erat subditus illis. Vbi xp̄s docet filios obedire parētibus. De ꝺ quere aī ser. xxxiij. ℣. Quinta dignitas est q̄ oēs gras quas alij scti habuerūt ꝓticulariter. ipsa habuit vniuersaliter. nam abrahā habuit fidelitatē magnā. sed ipsa fidelior. Moyses habuit māsuetudinē. ſ ipsa māsuetior. Dauid habuit humilitatē. ſ ipsa humilior. Iohes euāgelista seruauit virginitatē. ſ ipsa purior. Martha habuit hospitalitatē. ſ ipsa liberior.

q; xps nouē mensibus in vtero ipsius hospitatus fuit. Maria magdalena institit ꝓtēplationi. ꝫ ipa in ꝓtēplatione sublimioꝛ fuit. Beatus Nicolaus miscōiam exhibuit. ꝫ ipsa clementioꝛ fuit. ⁊ sic de alijs. vñ Prouer. xxxj. Multe filie congregauerūt diuitias. tu supgressa es vniuersas. vñ Sermō. Nō decuit mariā cōes gras hie nec paucas. q̄ summum gestabat in vtero. ꝫ quicp̄d summū quicq̄d altissimū fuit in gra. hoc abūdantissime possidebat. vñ Ysaie. Ceteris p partes Marie vo se tota sil' infudit plenitudo diuinitatis. vñ iterū Sermō. Merito de te virgo beata plenitudo gre p̄dicat. q; nō defuit tibi fides p̄triarcharū. spes ꝓphetarum. charitas apl'oꝛ. cōstantia martyrū. sobrietas ꝓfessoꝛū. castitas vginū. puritas angelorū ⁊c. Sexta dignitas est oim xp̄ianoꝛū specialis collaudatio. q; fere q̄t ipsi xpo tot fiūt laudes ipsi virgini marie. vñ Eccl'i. xliij. Benedictionē oim gentiū dedit illi. Quis em̄ est tam sceleratus qui nō habeat deuotionē ad beatā virginē. nam cū q̄s offendit pedē ad lapidē. statim inuocat mariā. vel etiā q̄cūq; occurrit alicui grandis tribulatio siue ab aq̄ siue ab igne. vel etiā a quacūq; alia creatura: statim hō implorat patrocinium virginis gloriose marie clamēdo Aue maria sic q̄ q̄si naturaliter est iam hoi insitū hie ad mariam speciale refugiū tanq; ad matrē ꝓpriā. Septima dignitas marie est q̄ iesus xp̄s in occursuz eiꝰ ꝓcessit cū exercitu suo celesti q̄n ipsa de hac vita migrauit. ¶ Nō sciendū q̄ xp̄s matrē suā virginem mariā cū honorabili societate assumpsit. Nā angeli. p̄triarche. ꝓphete ⁊ apl'i sibi cuz xp̄o obuiauerūt. ⁊ merito. q; oēs isti eam honorare tenebant Angeli em̄. q; ipsa btā virgo maria est dña angelorū. Patriarche. q; ipsa de eoꝝ stirpe descēdit. Prophete. q; ipsa spū ꝓphetie plena fuit. Apl'i q; eoꝝ magistra fuit. q; apl'i p̄ites corporaliter affuerunt ⁊ ei exequias fecerūt. Nō sciendū q̄ bis euacuatuz fuit celū. Primo q̄n xp̄s ascēdit q; tūc nullus angelus in celo remansit ꝫ oēs obuiā xp̄o venerunt. Scōo q̄n beata virgo assumpta fuit. q; tūc oēs angeli ⁊ oēs aie sanctoꝝ ⁊ ipse xp̄s obuiā sibi venerunt. Tercio euacuabit in iudicio. q; tanc oēs in celo exīstes in vallē iosaphat p̄ficisc̄ēt. Octaua dignitas est. q̄ eā tanq; reginā celi ad dexterā suaz collocauit. ¶ Sciendū q̄ quelibet regina cō suevit in regali palatio p̄ ceteris tria hie. s. nobilioꝛem locū. ornatū ⁊ famulatū. Ista tria habet regina celi. iō dicit p̄s. Astitit regi. a dex. tu. in vest. de. cir. va. Habet igit̄ beata virgo maria nobilioꝛē locū sive sitū. q; sedet a dextris filij sui. Scōo habet nobilioꝛē ornatū. iō dr. inuestitu deaurato. i. cū coꝛpoꝛe glorificato. Sermō. Tota cōglomerat̄ angelorum frequentia. vt videat reginā sedentē a dextris dñi virtutū inuestitu deaurato. i. in coꝛpoꝛe sp̄ immaculato. circūdata varietate. i. multiplicitate vtutū distincta. Tercio habet nobilioꝛē famulatū. q; oēs angeli ⁊ oēs sci assidue famulant̄ ei. iō subdit. circūdata varietate. Varietas est angelorū ⁊ oim celestiū spiritū. s. patriarcharū ꝓphetarū ⁊ apl'oꝛū. martyrū. ꝓfessoꝛ. ⁊ vginū. Hēs iste varietates ipsā circūdāt. q; oēs isti tāq; domicelli ⁊ domicelle sibi assistūt. ⁊ eam venerant̄ ⁊ laudant. Item p ipsam ⁊ ꝓpter ipsam in celis eternaliter honoꝛe altissimo honoꝛabimur ab oibus ordinibus angeloꝝ. Quē admodū vniuersi frēs ⁊ soꝛoꝛes regine a tota familia sua reverendissime honoꝛant rōne regine. sic ⁊ nos ab oibus angelis rōe soꝛoꝛis nr̄e virginis marie. ¶ Nona dignitas marie est. q̄ ipsam iesus xp̄s petitionarią hoim fecit. vñ Sermō. Per te accessum habemus ad filiū o beata inuētrix gr̄e. genitrix vite. mr̄ salutis. copiosa charitas tua nostrorū cooptat multitudinē pctoꝝ. fecūditas tua gloriosa fecunditatē nobis pariat meritoꝝ. Pia nr̄a. mediatrix nr̄a. aduocata nr̄a. tuo filio nos reconcilia. tuo filio nos recōmēda. Ideo beata virgo maria assimilat̄ primo auroꝛe. sicut em̄ auroꝛa ē merū inter diē ⁊ nocte. sic ipsa est mediatrix int̄ nos ⁊ deū. vñ Sermō. Securū accessuz hz hō ad deū vbi mediatorē cause sue filiū habet ap̄d patrē matrē ap̄d filiū. Xp̄s nudato coꝛpoꝛe p̄ oñdit latus ⁊ vulnera Maria filio pectus ⁊ vbera. non p̄t vllo mō fieri repulsa. vbi tot ꝓcurrūt charitatis insignia. Item assimilat̄ lune. Sicut em̄ luna p̄ ceteris planetis terre est magis vicina sic ⁊ ipsa p̄ ceteris sctis pctō ribus est magis ꝓpinqua cū sua mia. Augu. Maria p̄ oibus sctis impetrat inducias trāsgressoꝛibꝰ vt renūciēt suis erroꝛibus. Item ipsa ꝓpat̄ soli. quia eius mia p̄ oibus alijs est cōioꝛ. Item sicut sol habz tres planetas supra se ⁊ tres infra se. sic ⁊ ipsa beata vgo maria habet trinitatē ꝓsonarū supra. ⁊ tres status hoim. s. cōiugatoꝝ. viduarū ⁊ virginū infra se. nā ipsa ē p̄posita a xp̄o ꝓiugatis viduis ⁊ virginibus. quoꝝ oim curā gerit sicut mr̄ sollicita suis filios suos ⁊ filias. Item sicut sol lucē suā ⁊ calorem suū cōiter tribuit oibus tam bonis q̄ malis. iustis ⁊ iniustis. sic ⁊ ipsa lucē gr̄e ⁊ calorē misericōie oibꝰ impēdit. vñ Sermō. Oibus sinū mie apl'. vt de plenitudine eius accipiāt vniuersi. captiuus redēptionē. eger curationē. tristis ꝓsolationē. pctoꝛ veniā. iustus gratiā. angelus letici. filij ꝓsona carnis humane sumpsit. Item beata virgo maria ꝓpat̄ stelle maris. vñ canit. Aue maris stella dei mater al. ⁊c. q; sicut stella maris vniuersaliter dirigit oēs nauigātes suis radijs. sic vgo maria oēs hoies p mare huius mūdi trāseūtes dirigit suis exēplis ⁊ illuminat ⁊ informat. Informat coniugatas vt viris suis obediāt ⁊ eos honoꝛet si em̄ ꝓiugatas vt viris suis obediāt ⁊ eos honoꝛet si cut ipsa ioseph obediuit ⁊ ipm̄ sp̄ honoꝛauit. Informat viduas vt post mortem virorū suoꝝ alios nō accipiāt ꝫ in viduitate p̄maneāt. Informat virgines vt hoim ꝓsortia fugiāt ⁊ a multiloquio se tenerēt. Informat penitētes vt opa p̄nie ꝓficiāt. Informat etiā hoies iustos vt de die in diē ꝓficiāt et sp̄ meliores fiāt. Quia igit̄ brissima vgo maria oibus p mare huius mūdi nauigātibus radios exemplozū suoꝝ emittit. iō stella maris vocari debuit. Item dr̄ stella maris rōe statiōis. q; nō occidit sicut alie stelle. Sic btā virgo pctoꝛibus nō occidit sicut in ꝓspectu filij p ipsis intercedit. Nam cū oēs sci ⁊ sctē peccatoꝛē derelinquūt. tūc ipa sola eū nō derelinquit. Vñ quilibet pctoꝛ ad gloriosissimā vgi nē mariā ꝓfugiat tanq; ad mediatricē ⁊ auxiliatricem q̄ nunq; vllū pctoꝛē q̄tūcūq; p̄ditū dedignat vñ Anf. Maria. tu pctoꝛem toti mundo despectū

materno affectu amplecteris.nec deseris eū quo-
uscq; deus q te placat? ipm sue gre reformabit. Hñ
Bern̄. O mater dei z hois.o mater rei z iudicis. o
mater rei z exulis.cū sis mater virtuscq; non decet
vt inter filios discordiā esse ptmittas. R Qtuz
ad scām sciendū q beata virgo maria oibus hoib?
cuiuscūq; stat? formā vitēdi tribuit. q; oēs hoies
aut sunt in psperitate.aut in aduersitate.aut i me-
dio pstituti. Illis qui sunt in psperitate z q super-
eminēt alijs in donis tpalibus.naturalib? vel spū
alibus dat exemplū humilitatis.naz in die annū-
ciatōis cū ponere oibus creatur. q; regina celi
z mr dei effecta esset.ipsa se humilians rndit ange
lo di.Ecce ancilla dñi ꝛc. Q; aūt necesse sit humi-
litatē in psperitate seruare oñdit Aug. di. Humi-
litatis sectatores z pseruatores maxime eos cōue
nit esse q in aliq dono ceteris eminēt. Hñ humili
are nos debem? cū deus sua dona siue tpalia siue
spualia tribuit.siue etiā cū ad dignitates promoti sū
mus. vñ Bern̄.sup missus est. Nō magnū est esse
humilē in abiectōe.magna psus z rara ē virtus hu
militas honorata. I Scōo illis q pmunt tri-
bulationib? dat exem̄ z formā patie.z p in tpe z in
die passionis xpi.qñ plus q martyr effecta ē.quia
habuit grauius martyriū.eo q eius martyriū non
fuit in carne sz in mēte. vñ Piero. Alij sancti passi sūt
pro i carne.bta aūt vgo in illa pte passa q est im
passibilis z imortalis hr.p est in aia vel in mente.
Idcirco verū fateor plusq; martyr fuit. q; atroci?
passa ē.dū passiōis xpi gladiū in aia sua sustinuit.
q gladius dolozis causabat pmo ex eo q ipsa pfis
erat z vidit filiū pati penā ignominiosā.i.penā la-
tronū. penā dolorosaz.q; i neruosis mēbris manu
bus z pedib? clauis pforatū z p totū corpus vulne
ratū.penā diuturnā q; ab hora noctis z p totā no
ctem vsq; ad horā nonā diei in q expirauit i supplī
cijs z doloribus sp fuit.z penā ininstā q; pctm nō
meruit. Multū dolet mr qñ audit filiū suum morte
horribili necatū.maxie aūt dolet cū añ oculos su-
os videt filiū vulnerari z occidi.cruto q dolore btā
vgo cruciabat qñ videbat filiū suū mortuū z ipsū
morte horribili necatū.z p oia fieri añ pspectū suū
Itē erat impotēs ad adiuuandū. Magna erenim
est pssolatio mri qñ assistit filio morieti z pōt sibi in
alq subuenire. Hec aūt filiū morietē in nullo po-
tuit adiuuare. Audiebat ipm sitire z nō poterat ei
potū porrigere. Videbat corpus ei? plenū vulne
ribus z nō poterat alligare. Videbat corpus eius
cruentatū z nō poterat lintheo abstergere. Vide
bat caput ei? nō hre reclinatorīū et nō poterat illi
exhibere fulcimētū. videbat z illū lacrymārē z nō
poterat lacrimas abstergere ab oculis ei?. videbat
ipm expirare z nō poterat ipm osculari z ample-
xari. Itē erat destituta oi hūano auxilio.nam apli
fugerāt a xpo.sicq nō habuit auxiliātē neq; pssolā
tem. vñ Dama. Ipsa b. vgo dolores q̄s effugit pa
triēs. hos i xpi passiōe sustinuit.vñ etiā Anf. Vña
mea q̄s fontes erupisse dicā de pudicissimis ocul'
tuis. cū attēderes vnicū filiū tuū innocētē cozā te
flagellari.ligari mactari z carnē de carne tua ab im
pijs crudeliter dilacerari. vñ Aug. Illa pia mr oia
sua fatigauerat mēbra.,vt incessu deficiēs vix pue-
nire posset ad sepulturā xpi. Itē sciēdū q b. virgo
maria in his oibus tribulationib? sp patientiā ser
uauit.nec aliqō signū odij vel impatiētie ostēdit.
Ergo illi errāt q dicūt q bta vgo sibi ipsi crines ex
traxerit z se cū pugnis verberauerit.q; nūcq; aliqō si
gnū indecētie oñdit.sz indulsit crucifixorib? z affe
ctauit salutē ipsorū.z p q; xps orauit ore di. Pat
ignoscе illis.p ipsa eis affectabat in corde. Tercio
illis q sūt in medio pstituti dat exem̄ opandi z tps
vtilit expēdēdi.nā ipsa sp tps suū vtilit expēdit et
nūcq; ociosa fuit. vñ Prouer. xxxi. Panē ociosa nō
comedit. Sic z nos exēplo marie debemus opari
bonū. vñ Job. ix. Operamini dū dies est: venit em̄
nox in q nemo opari pt. Nā inf oia q nobis deus
administrat in pūti nihil ē nobili? z vtilius z pcio
sius q; tps gre. Bern̄. Nihil ē pcios? tpe.q studio
se pseruandū ē tps. vñ Bern̄. Ome tps nobis im-
pēsum a nobis exiget q̄liter sit expēsuz. Vñ i his
punctis iā dictis debemus imitari beatā vginem
mariā. vñ Prouer. viij. Bti q custodiūt vias meas
M Qtum ad terciū nota exēplū in q cognosce
re poteris q est vtile z salubre b. virginē mariaz in
necessitatib? inuocare. Hñ legit in libro de mira-
culis beate virginis marie.q quedā matrona bea
te virgini deuota pprias ples informādo ad filia
edocuit. vt ipsam in suis necessitatib? inuocarent
deuote dicēdo. Aue maria. Que filiā dissolutam z
vagabundā z saltatricē z claffatricē habuit.quā ip
sa mr pluries correxit sz parū in ea pfecit.q; pr di
lexit eā p ceteris pueris suis eo q pulcra z mūda-
na esset.z emit ei pulcras z pōposas vestes. Que
in vna die dñica chorizando fatigata fuit ad qōdā
pomerīū sedēs sub vna arbore volens refocillari.
Cui diabol? immediate affuit di. Surge: veni me
cum. Cui illa. Quis nā es tu:z ille. Ego sum dya-
bolus.cuius propositū conaris implere. arma z re-
the nostra ad alias capiēdas. Vno mō recipias pe
nas nō solū p tuis pctis sz etiā p pctis oim q̄s per
ornatū corpis tui ad malas cōcupiscētias induxi-
sti. Et diabolus statum violenter nitebat eam rape
Et illa clamauit dicēs. Virgo maria adiuua me.
sicut mr in puericia eam edocuit. Et statim dixit
clara voce. Aue maria gra plena ꝛc. Rndit diabo
lus dicēs. Maledicta sit q te banc oronē docuit.
quā si nō dixisses iusto dei iudicio ad inferni incē
diū te traxissem. vbi tu cū tuis equalibus penā cō
dignā p oibus q̄s ad peccandū traxisti inuenisses
Que postmodū nunc̄q; amplius chorizauit. vt ve-
stes pomposas deposuit.z vitā z mores humilit
emēdauit.z beate virgini amplius vsq; ad mortē
seruiuit.z sic vitā suā in bono finiuit.

Communis sermo de b. virgine. Sermo. clxiij.

EGo mater pulcre di-
lectōis z timoris z agnitōnis z sctē spei.
Eccli. xxiiij. Sciendū q nemo pōt digne
laudare beatā vginē mariā. nisi ipm dignū faciat
ille q habitauit in vtero ei?. Quis em̄ laudare po
terit sufficienter eā q eternū ptulit vbū.q suū genuit
creatorē.q nobis dedit mediatorē dei z hoim. que
nob cibū attulit angelor. vñ dicit Petrus damia
ni. Qualit eā laudare poterit mortalis hois vbū.

q̄ de se ꝓtulit ꝟbū qō manet ineternū. q̄ lingua in eī⁹ laude inuenīt ydonea q̄ illū genuit quē oīa bñ dicūt. cui⁊ cū tremore seruiūt elemēta. vñ etiā Da maſ. Licet mille ora. mille lingue vocīferarēt nec sufficerēt. ꝫ nec si oēs lingue hoīm ꝙuenirēt eā mirificis possent efferre ꝓconijs. Vis em̄ ꝓconij excedit magnitudinē. ⁊ oē eloquiū ad eius excellentiā insufficiēs inuenīt. vñ etiā Hern̄. Utinaz mihi tot eēnt lingue q̄t sūt stelle celi. ⁊ oēs illas possem cōuertere i laudē genitricis dei nec sic satiarer. Et si nullus human⁹ sermo in laude inuenīt ydone⁹ nō tñ ꝓter ꝫ ab eī⁹ laude cessare debem⁹ ꝫ qō possumus faciam⁹. nā ipsa ē mr̄ pulcre dilectōis⁊ timoris ⁊c. Exq̄ hodie festū. N. btē marie celebram⁹ q̄ est nō solū mr̄ xpi ꝫ etiā mr̄ oīm hoīm ⁊ dña angelorū. Cūc in pñti sermone q̄tuor de btā ꝟgine sunt dicēda. Primo q̄ facta sit mr̄ dñi. Secōo q̄ facta sit dña angelor̄. Tercio q̄ facta sit mr̄ oīm hoīm Quarto dicēda sunt alīq̄ exēpla de b. virgine. in q̄ bus cognoscere poterim⁹ bonitatē ⁊ pietatē virginis marie. Ad Primū ad primū sciendū q̄ tria fecerūt beatā virginē matrē dñi. Primū est castitas. q⁊ ipsa est speculū virginū. Hoc pz q⁊ ipsa habuit triplicē virginitatē. Primo integrā. q⁊ in corpore ⁊ in aīa. j. Thes. v. Integer spūs vr̄ ⁊ aīa ⁊ corpus sine querela in aduētu dñi nr̄i ihesu xpi seruet Sunt em̄ q̄dā q̄ nō bñt integritatē corpis. sicut fuit maria magd. ⁊ heu tā pl̄es sūt in mūdo. vñ Hiero. Qui imūdicīā luxurie ꝓfecte ꝓtinētie subijcit sanctior̄ david exīstit. fortior̄ sampsone. Nā nihil vilius est q̄ a carne vinci. nihil gloriosius q̄ carnē vincere. Alij sunt q̄ bñt integritatē corpis ꝫ nō aie q⁊ p malam ꝙupiscētiā ⁊ ꝓsensum aiam maculāt Matb. v. Qui viderit mulierē ad ꝙupiscēdā ea⁊ iam mechatus est eā in corde suo Sic intelligīt ō actu illicito ⁊ locutōe ⁊ corpis ornatu ⁊c. vñ Hiero. Nam mille sūt ꝟgines carne ꝫ nō spū. quoruz corp⁹ ē integrū ꝫ aia corrupta. vñ Isi. de sum. bo. Virgo carne ⁊ nō mente nullū ꝑmīū habet in re ꝓmissiōe. Alij sūt q̄ nō bñt integritatē spūs. q̄ p mortale pctm̄ se a spōso suo diuidūt ⁊ sic adulteriū spūale ꝑmittūt. Btā aūt virgo habuit integritatē in corpe. q⁊ sp corpus suū illibatū seruauit. et in aīa. q⁊ oēm prauū motū ⁊ ꝙupiscētiā penit⁹ resecauit. Et in spū. q⁊ nūcq̄ p aliq̄ pctm̄ a deo diuisa fuit. Cant. iij. Tota pulcra es a. m. ⁊c. Secōo habuit virginitatē exēplarē. q⁊ eius virginitas oībus virginibus fuit in exēplū. iō signata est p amigdalū q̄ inter ceteras arbores ꝑmo flores ꝓducit. Sic ⁊ btā virgo primo inter mulieres totū ꝟginitatē emisit. ps̄. Adducent regi virgines post eā. Nam añ ipsam virginitas nō videbat esse magni meriti vel honoris. postmodū aūt facta ē magni meriti. q⁊ debeb̄ ei fructus cētesim⁹. cū ꝓiugatis corrupt⁊ dab̄ tricesim⁹. ⁊ viduis sexagesim⁹. Et etiā virginitas facta ē magni honoris. q⁊ ipsā honorauit xp̄s qñ nō de ꝓiugata corrupta. ꝫ de ꝟgine nasci voluit. Ipsam etiā ꝟginitatē honorāt angeli. vt patz in sctis ꝟginibus. s. in agnete. cui angeli vestē ꝑparauerūt ⁊ ei⁹ nuditatē texerūt. In cecilia cui angel⁹ coronas de paradiso attulit. Et in b. barbara. cui angelus stolā candidā deportauit. q̄ nudatū corpus eius texit. Et in b. Katherina quam angeli ꝓpriis manib⁹ sepelierūt i mōte synai. Itē oēs hmoi exēplo xpi ⁊ angelor̄ dñt honorare virgines. vñ Damaſ. li. iij. Nuptijs abstinētia angelor̄ est imitatio. ꝫto itaq̄ est angelus hoie lupior̄ tāto ꝟginitas nuptijs ē honorabilior̄. Quis em̄ hoīm ē tā stolidus q̄ nō amet ⁊ honoret ꝟginitatē quā etiā dyabol⁹ honorat. vñ Thob. iij. legīt. q̄ dem̄ asmodeus ꝟginitatē fare a septē corruptor̄b⁹ liberauit ꝙs singillatim occidit ꝫcito vnusq̄sq̄ ipor̄ ad virginē intrauit. Itē pz ꝟ in b. agneta. cui⁹ virginitatis in diatorē. s. pfecti filiū diabolus suffocauit. Diabolus ꝑ velit nolit honorat ꝟgines sicut vict⁹ victrices. ⁊ tanq̄ angelorū sorores. ⁊ tāq̄ xpi spōsas. vñ Hern̄. Fulgida ꝟginitas ē gēma virtutū. germina angelorū. lampas ecclesiar̄. lux aiar̄. ipsa calcat libidinē. vincit diabolū. ptēnit seculū. depmit oē piculū. Tercio b. virgo maria habuit ꝟginitatē transfusam. q⁊ in alios castitatē trāsfudit. Licet em̄ pulcerrima fuit. tñ a nullo ꝙupisci potuit. ⁊ tales ꝟginitatē sctā katherina nō habuit. ꝫ quis ꝟgo eēt mēte ⁊ corpe tñ max̄ti⁹ eā ꝙupiuit. silr̄ ⁊ b. margaretha quā olibrius ꝙupiuit. ⁊ b. agnes quā ꝑfecti filī⁹ adamauit. ⁊ sic de alijs. Ad Sed di. vñ accidit q̄ nullus inspiciētiū mariā ꝙupiscere potuit. Rñdet q̄ ꝟ accidit principalr̄ tribus rōnibus Prima rō. q⁊ talr̄ se habuit in oībus verbis ⁊ factis⁊ morib⁹ q̄ nulli dabat occasionē peccādi. sed monebat⁹ cor⁹ cuiuslibet ipsam intuētis ad deuotionē. Secūa rō est ꝓpter luminis claritatē q̄ de eius facie exibat q̄ hoies in admiratōnez inducebat⁊ ad deū laudandū de tā nobili creatura. Tercia rō est. q⁊ deus occultabat in ea q̄ poterant esse incitamēta ad libidinē. ⁊ dedit illā gratiā oībus eā intuētibus. vt nō inordinate mouerent⁊ erga eā ad malū ꝫ solū ad bonū. Ad Scōm q̄ beatā virginē maria fecit esse matrē xpi est hūilitas. vt ipa fatet per se Luc. j. Respexit hūilitatē ancille sue. Hern̄. Audeo dicere q̄ nec marie virginitas sine humilitate deo placuisset. ꝓpter q̄ cū p gabrielē dei filius ex ea incarnādus nūciaret. oīm ꝟrtutū oblita de sola humilitate gloriat dicēs. Quia respexit humilitatē an. s. ⁊c. vñ etiā Aug. Si audeo dicere. tūc Marie nō tm̄ ꝓfuit sua virginitas quantū eius hūilitas. Per eius hūilitatē de⁹ est incarnatus. p̄cōrū liberatus. dānatus. saluat⁹. exul reduct⁹. mort⁹ resuscitat⁹. Añ sciēdū q̄ btā virgo maria post xp̄m humilima fuit inr̄ oēs hoies ⁊ sctos q̄ btē in mūdo ꝓrūt. nā ipsi⁹ mirāda hūilitas apparet in ꝟ q̄ licz sanctior̄ sit oībus in celo ⁊ in terra. tñ nūcq̄ legīt ō ea in euāgelio qō aliq̄ō miraculū attēptauerit facere in pñti vita. De sctō petro legīt Act. v. q̄ vmbra illius sanauit infirmos. Silr̄ de sctō iobe euāgelīt. q̄ tunicā suā fecit ponere sup mortuos q̄ occisi fuerūt cū veneno. ⁊ reuixerūt. silr̄ ⁊ b. andreas quī suscitauit. xl. mortuos q̄ in aqua interierūt. ⁊ sic ō alijs sctis. Quis em̄ beata virgo maria magnam cōpassionē habuit cū tribulatis. q̄ fuit causa inclinans eam ad miracula faciēdū. inde hūilitas adeo cor ipsius occupabat q̄ ꝓpter humilitatē attēptare nō ꝓsumpsit. vñ Hern̄. Merito facta est nouissime ꝓma. quę cū esset ꝓma oīm se nouissimam

faciebat. Sz q̄rit cur btā virgo maria debebat eē tam hūilis. Rñdet ꝑ tria. Primo ideo. q̄ debuit illū recipe totalit i se q̄ ē sup oēs. ideo hūiliari debuit infra oēs. Scdo q̄ debuit sup oēs sanctos z sup oēs choros angeloꝝ exaltari tanq̄ regina celi z dña angeloꝝ. ideo debuit eē hūilima. Ber. Nū q̄ sup choros angeloꝝ sublimata ascēdisses. nisi p hus infra oēs homes sublimata descēdisses. vñ Ambro. sup beati imaculati. Quāto. n. q̄s ē ablectior i hoc seculo. tāto magz exaltabit in futuro. Tercio q̄ p̄ supbiam ene mors intrauit in hūc mūm. Sic ecōuerso vita p humilitatē marie reddita est huic mūdo. z q̄ cōtraria contrarijs curant. ideo sic Eua p supbiā voluit se assimilari altissimo deo q̄ est super oēs. Sic Maria ecōuerso debuit se humiliā exhibere vt nobis mortē auferret z vitā donaret. vnde canit de ea. Mortē quā femina intulit femina fugauit. Tercio q̄ fecit eā matrē dñi ē firmitas fidei. Nā ipa. b. vgo maria ꝑmedata ē ꝑ fidē Iuce. i. Beata q̄ credidisti q̄m pficiētur i te ea q̄ dicta sunt tibi a dño. Vbi Elizabeth mr Iohis bapti. fidei attribuit q̄. b. vgo maria xp̄m ꝓcipere meruit. vñ aug⁹. in li. d vginib⁹. Beatior fuit maria ꝓcipiē do fidē q̄ carnē xp̄i. Nihil ei marie materna xp̄ine q̄tas ꝓfuisset nisi eū felici⁹ corde q̄ carne gestasset. Pro q̄ sciendū q̄. b. vgo maria habuit fidē firmā. q̄ patuit in passione xp̄i. q̄ ceteris ap̄lis a fide cadentib⁹ ipa in fide ꝑmānsit. Q Q̄tū ad secundū sciendū q̄ tria fecerūt. b. vginē mariā dñam angeloꝝ. Primū ē puritas mētis z corpis. vñ ambro. Virgo erat nō solū corpe q̄ z mēte. Pro q̄ sciendū q̄ puritas marie ꝓcellit nō solū puritatē omniū hoim. q̄ etiā puritatē oim angeloꝝ. vñ Ansel. Decebat q̄dem vt vgo beata ea puritate niteret q̄ sub deo maior neq̄t intelligi. Sz querit q̄re beata vgo maria debuit eē tam pura. Rñr. q̄ ꝑ tria. Primo ideo. q̄ p puritatē venit hō ad similitudinez dei. Sz maria debuit assimilari deo z in se recipe speculū sine macula. s. filiū dei. igit debuit esse purissima. Scdo q̄ illud opus. s. incarnationis debuit eē totaliter a spūsancto. ꝓm q̄ dixit angel⁹ ad mariaz Lu. i. Spūssanctus supueniet in te ꝛc. Quāto q̄s ē purior. tanto licenti⁹ z efficatius spūssanct⁹ opat in eo igit debuit esse purissima. Tercio q̄ ibs xp̄s filius dei venit nos p eā reducere ad statū immortalitatis. s. angelice puritatis vbi nō nubēt neq̄ nubētur q̄ erūt sicut angeli dei. igit ꝛc. Scōm q̄ fecit eam dñam angeloꝝ fuit ipius ꝓstantia z firmitas volūtatis. Sicut. n. angeli sp faciūt volūtatem dei sic z ipa fecit. Et sicut angeli nūq̄ ceciderūt nec vnq̄ peccauerūt sic z ipa nūq̄ peccauit. Pro q̄ sciendū q̄. b. vgo peccare nō potuit. nec p infirmitatez: nec p ignorantiā nec p malicīā. Pis. n. casus i peccatū fit aliquo istoꝝ triū modorū. z isti tres modi peccādi inter ap̄los inuēti fuerūt. petrus nāq̄ peccauit p infirmitatē humanā. s. quādo timore mortis xp̄m ter negauit. paulus p ignorantiā. Vnde i. Thi. i. Ignorās feci in icredulitate mea. Judas aūt p malicīā affectatā peccauit. q̄ xp̄s sibi ꝑdixit q̄d malefaceret q̄n dixit. ve hoi p quē filius hois tradet. vt sic eū a quersa volūtate retraheret. q̄ ipe infelix Judas nō acquieuit. sed xp̄m ex certa malicia tradidit. Sz. b. virgo maria cadere nō potuit p infirmitatē. q̄ oipotētia p̄is ꝓfortata fuit. Nec per ignorantiā. q̄ sapiētia filij illuminata fuit. nec per malitiā. q̄ bonitate spūssancti repleta fuit. R Tercio q̄d fecit eā dñam angeloꝝ ē feruens charitas. Angeli. n. sp feruēt in charitate dei. Sic et ipa beata vgo maria inq̄tū possibile ē filiū suū super oia dilexit. z in signū hui⁹ ipa stabat iuxta crucem ceteris ap̄lis fugiētibus. vñ Cant. viij. Fortis est vt mors dilectio. vñ ipa dī mr pulcre dilectiōis. Naz ipa duplicē dilectionē habuit. s. q̄ ad filium. et q̄ ad nos. Ideo in corde vginis marie tpe passiōis xp̄i magna pugna fuit. Pugnabant. n. ad inuicē i corde ipius duo amores z duo dolores. Duo amores erāt. amor filij. amor generis hūani. Amor filij nolebat eū pati. Amor vo hūani generis volebat ipm mori z sic inter istos duos amores magna pugna erat. Silr in corde marie duo dolores erāt. s. dolor quē habitura erat de morte filij. z ideo nolebat ipm pati. z dolor quē habebat de pditione generis humani. ideo volebat ipm mori. z sic iter istos duos amores z duos dolores magna pugna erat. Nam primus amor retraxit eā ne filius pateret. Sz secūdus amor quē habuit ad nos incitauit eā vt filius moreret. Et scōs amor superauit ꝓmū. q̄ pot⁹ voluit filium pati q̄ humanū genus pertre. imo si passio filij sufficiēs nō fuisset. ipa cū filio p nobis crucē ascendisset. S Quātū ad tercium sciendū q̄ tria fecerūt b. vginē mariā matrē nostrā. Primū ē magnitudo miscōie ei⁹. Nā miscōia ipius ceteris misericordijs ē cōior z copiosior. vñ ber. vgo be. copiosissima charitate sapientibus z insipientibus debitrice se fecit z oib⁹ venia pet ētib⁹ mie sinū apit. Reis obtinet venia. egris medela. pusillis corde robur. afflictis ꝓsolatione. piclitātib⁹ adiutoriū z liberatiōne. Scōm q̄d fecit eā matrē nostrā ē gre plenitudo. Nā ipa stetit i altissimo gradu grax altissimū ait i gratijs ē hīe omnē gratiā. Quā gliat se hīe. Eccl xxiiij. In me ois gra. Hern. Mariā añ cōceptiōez plena gra ab angelo nūciat vt q̄ dudū sibi plena nob fieret supplena. Si. n. vasi pleno aliq̄ corp⁹ immittit q̄tū illud magnū ē q̄ immittit. tm necesse ē affluere de suppleno. Et in eandē ia dudū plenē de⁹ eternus dei filius i ceptiōe in vterū ei⁹ immittitur ideo necesse ē vt superfluat i eternū. vñ ipa dī. Trāsite ad me oēs q̄ concupiscitz me. z a generatōnib⁹ meis iplemi. Et i signū h⁹ tūc beata vgo ꝓpat collo. q̄ sicut collū ē medium inter caput z corpus. sic et ipa ē mediatrix inter nos z deū. Itē ꝓpter eminentiam z dignitatē. q̄ sicut post caput collum ēminet omnibus membris. sic et ipsa post christum eminet omnibus sanctis. Item propter administrationem. Sicut enim a capite mediante collo descēdunt omnia nutrimenta corporis. sic a xp̄o p beatam virginem in nos veniūt omnia dona z beneficia q̄ deus nobis cōfert. Nam ipa ē dispensatrix gratiarum z beneficiorum dei. Unde Augustinus Maria hominibus multū tenetur. quia p eos habet quicqd habet. q̄ si nos peccatores non fuissemus xp̄us de ea carnem nō suscepisset. Nos igit sibi tenemur. quia sumus p ipsam deo reconciliati. et ipsa nobis tenet. q̄ mater nostra et mater dei

ē effecta. vñ etiā Ber. Intuemini q̄to deuotiōis affectu a nobis eā voluerit honorari. q̄ totꝰ boni plenitudinē ponit in mariā. vt pinde si q̄d spet in nobis. si q̄d gr̄e. si q̄d salutꝭ ab ea nouerimꝰ redūdare

Terciū q̄ fecit mariā matrē nostrā. est nostra miseria z indigētia z ipiꝰ potētia. Est ei magꝫ in ptāte sup oēs creaturas ḡ nobis data ē in aditoriū z in aduocatā nr̄am apud filiū suū. ¶ Pro q̄ sciendū q̄. b. virgo maria aduocat p nobis tripliciter.

Primo sanctitatis merito. Hi. n. merita aliorū sanctoꝝ p nob ad deū intercedūt multofortiꝰ marie merita q̄ plenitudinē possidet meritoꝝ. Itez si deꝰ vult miserari alicui hoi p̄ merita aliqꝰ sācti q̄d tūc faciet p̄ merita sue sanctissime matris.

Secūdo aduocat p nobis ardēti desiderio. desideria. n. sctoꝝ sūt intercessiones p nob apd deū vñ ipa dicit Canti. j. Cū eēt rex i accubitu suo nardus mea dedit odorē suū. Nardus ē quedā herba calida z significat eꝰ desideria inflāmata q̄ ad deū ascendūt z gratū odorē sibi faciūt. Tercio aduocat pietatis signo. Legit. n. in histo. sco. q̄ antipat ydumeꝰ apud imperatorē falso accusatꝰ ē. Et ille eiectis vestibꝰ cicatrices vulnerū ondit q̄ p imperatore pculerat dicēs. Ego me imperator nolo excusare corā te. ḡ illa vulnera q̄ sustinui p te testimoniū phibēt de me vtrū ego diligo te. Qō videns imperator eū ad gratiā suā recepit. Istū modū aduocādi hz ipe xp̄s z mr̄ eius apud deū patrē. vñ etiā bern. Q hō securū accessū habes ad deū. vbi mr̄ añ filiū z filiꝰ añ patrē z̄c. Pro q̄ sciendū q̄. b. virgo maria tantā p̄fidentiā hz de oīi re quā petit q̄ etiā se exaudiri nō dubitat. vñ dicit augꝰ sup Iohem. q̄ q̄n i nuptijs dixit. Vinū nō hūt. Et xp̄s rñdit. Quid mihi z tibi ē mulier nōdū venit hora mea. Nō p̄ḡ b dubitauit se exaudiri. ḡ p̄fidēter ait ministris. Qō cūq̄ dixerit vobis facite. ac si diceret vt ait aug. Licet negare videat q̄ peto. tū finaliē filiꝰ nō patiet cora tot astātibꝰ me confundi vt in mea petitiōe erubescentiā habeā. Firmiꝫ nāq̄ credenduꝫ ē q̄ q̄cq̄d petierit mr̄ a filio suo b sibi rñdeat q̄ Salomō respōdit mri sue dicēs. Pete a me mr̄ q̄d vis neq̄. n. phas ē vt auertā faciē meā a te. ¶ Vñ sciendū q̄ post xp̄m ad nullū sctoꝝ tantā p̄fidentiā hr̄e debemꝰ sicut ad be. virginē mariā q̄ ē mr̄ oīm nostrū. vñ Fulbertꝰ. Cōstat q̄ maria iustis z pcōribus fidelit̄ invocātibꝰ p̄sto ēt nūq̄ eis opitulari desistit Cryſ. O dulcis virgo nō ē phas te posse illū desere q̄ suā spem fiducialit̄ in te ponit. Vñ etiā Bern. Ille solus a laude virginis marie taceat. q̄ eā semel invocatā in suis necessitatibꝰ eiꝰ auxilio sibi sensit defuisse. X Quātū ad quartū nota exēplū in quo cognoscere poteris fidelitatē et bonitatem virginis marie. vnde scribit Vincentius in specul. hystoriali. q̄ duo nobiles. s. vir z vxor erāt rome carentes p̄le. Qui tamē ieiunijs z oratiōibꝰ et elemosinis a deo plem obtinuerūt. castā vitā deinde ducentes. Vir post pauca peregrinat. et mortꝫ in peregrinatiōe. Mulier delicate nutrit infantē noctibus singulis a puericia locans eū secū in lectuꝫ qui virili etate succedente matrem p̄ḡnauit. Que tamen a ieiunijs z oratiōibꝰ z bonis operibus nō desistebat. Et occultabat se ne q̄s eaꝫ impregnantē cognosceret. Adest dies ptus. q̄ cūꝫ dolore occulte pepit z p̄ p̄fusione hūana infantē strangulauit z eū in cloacā p̄iecit. quā cū dyabolꝰ i aias sic captiuā teneret nitebat eā confundere. vt spēz clerici assumēs romā intrat dicēs se notarū in septuris valde illūstatū fore. Sciens se etiā furta invenire z alia occulta cognoscere. Et b oia factꝫ p̄bauit Nā dyabolꝰ p̄terita bñ cognoscit. Captaq̄ optimate corā imperatore z senatu. mirabile inq̄t est q̄ roma tota nō ē diu p̄sumpta p̄ detestabile facinus in ea ppetratū. Stupēt oēs. Dyabolꝰ factū narrat z mulierē ex noie designat. Ait illi. Falsum dicis Nec. n. ē mulier boni testimonij z laudabil̄ vite z spectatū vtutū. At ille. Scieba q̄ nō crederet̄ mi Vocet illa z examinet̄ si p̄fessa z purgata fuerit cōburat. si nō ego cōburar. Vocat femina ad palacīū. oēs assurgūt. ponit in throno iuxta imperatorē q̄ indicat ei de factis z dictis noui p̄phete. z q̄ eam accusaret in q̄busdā q̄ incredibilia viderent. Iubet eā vt se expurgetvl̄ fateat. at illa ait. Salomon decet oīa debere fieri cū p̄silio. ideo inducias peto vt p me rñsalē q̄ mulier sum p̄curē. Dāt iducie pa lynū tūc p̄sidem abūt lacrimis veniā petiit. cōfessionē cū amaritudine fecit. petēs sibi pniam q̄ tācūq̄ vellet iniūgi vt tātū i aia nō periret. Papa p̄solat flentē p̄ponēs ei negationē petri. peccatum magdalene. z lacrimis vtriusq̄ dimissuꝫ monet ne desperet ḡ. b. virginē aditricē invocet dās spem q̄ eā mōis oibꝰ liberet. Sz q̄ breue tps habes. dic vnū pr̄ nr̄ p oibꝰ pctis tuis. Cōfortat mulier. invocat virginē mariā. die statuta itrat p̄sistoriū. assūt pncipes cū imperatore. mulier i medio locat. notarius vocat vt accusaret ream. Intuitusq̄ eā nō cognouit dicēs nō esse illā incestuosam. Et imperator. q̄ illa ē quā accusasti. Rñdit notariꝰ. Ego nullaꝫ malū cognosco in ea. z quō auderē loq̄ malus de ea cū video matrē dei circa eam stantē z illam protegentē. Ad hāc vocē oēs stupēt z sig̃ crucis signāt. z statim dyabolꝰ disparuit. Femina honorat ab imperatore z ab oīb̄ pncipibꝰ. Et deo z gl̄iose matri sue oēs gratias z laudes referūt. qui sic saluat sperantes in se.

Q̄z dies sabbati dedicata ē beate marie virgini. clxiij.

Sermo.

Notanduꝫ q̄ sicut dies dñica dedicata ē resurrectiōi. et sexta feria passioni. sic dies sabbati dedicata est gloriose virgini marie z b multiplici rōe. ¶ Prima ē q̄ passio sctoꝝ p̄sueuit in aliquo die celebrari. Beata aūt virgo z si nō ē passa martyrio carnis passa tñ fuit martyrio mētis. Iuxta illud Luce. ij Tuā ipiꝰ aiam ptrāsibit gladiꝰ supple doloris. Et istud martyriū fuit in ea p̄tinuatū in tota sexta feria. z in sabbo sequēti. Sexta aūt feria dedicata ē martyrio filij et ideo sequēs sabbatū dedicari debuit martyrio mr̄is. Scōa rō ē q̄ sicut i die sabbati deus requieuit ab oi ope suo. sic xp̄s intrās matrie vterū requieuit. z venit in eius ventrē z mentē In nullo enim sancto spiritussanctus requiē plene habuit nisi in xp̄o et virgine Maria. quia in aliis sanctꝭ habuit aliq̄d repugnās saltē peccatū ve

niale. In xpo aũt et in virgine Maria nihil repugnãs inuenit. z ideo pfecte ibi reqeuit. Tercia rõ. qz deus die sabbati bñdixit. sic. b. ỳgo ab oib⁹ fuit bñdicta. Nã pr elegit eã in filiã. z filius in matrẽ z spũssanct⁹ in sponsam. Et ab angelo ẽ benedicta q eam salutauit. z a toto mũdo q eam venerat z laudat. Quarta rõ est. qz sabbatũ ẽ mediũ inter diẽ gaudiosum. s. diẽ dñicũ. z penosum. s. sextã feriam sic ipa ẽ mediatrix inter deũ z hominẽ. Quinta ratio est. quia in die sabbati tota fides perijt. z i sola virgine remansit. z ideo sibi hec dies merito dedicata fuit.

Sequũtur exempla de beata ỳgine.

℟ Nota exemplũ quõ. be. virgo maria iuuat hominẽ in vita. Legit in dyal. Cesarij q fuit iuuenis quidã cui pater mortẽs multas diuitias dimiserat q intm studebat to me amẽtis z vanitatib⁹ h⁹mũdi in vestib⁹ z in eqs q oia sua bona effudisset. z cuidã militi iuxta se morãti multa vẽdidisset z loco pignoz exposuisset. Ille tandẽ voluit recedẽ de terra sua. ℟z qdã villic⁹ suus videns eũ tristẽ ait. dñe qre est triste vultz diues fieri. ℟ñdit villic⁹. Gemini me z bñ erit vobis. Et statim dñs secut⁹ ẽ suũ villicũ. q duxit eũ p q̃dã nem⁹ in locũ palustrẽ vbi cepit loq cũ dyabolo villic⁹ Territ⁹ dñs q̃siuit eũ cũ q̃ loqrek. ℟ñdit. Cuz dyabolo Et iuuenis plus timuit. Et ait villic⁹ dyabolo. Ad duxi vobis hoiem nobilẽ supplicans vt eũ antiqs diuitijs restituatz. Cui dyabol⁹. Si voluerit mihi eẽ devotus dabo ei diuitias et honores sup oẽs cognatos z vicinos suos. ℟ñdit villic⁹. Libenter erit vobis obsequiosus z fidelis si habuerit ista. Cui dyabol⁹. Optet eũ abrenũciare altissimo. Qñ cuz venis renueret. dixit villicus. Quid timetz pfer re vnũ ỳbũ. dicite. abrenũcio. Tandẽ iuuenis iducius suasu villici. abnegauit altissimũ. Cui diabolus. Adhuc op⁹ impfectũ ẽ. etiã abrenunciare dz mr altissimi. Illa ẽ ei q maria dãna nobis infert. Quos. n. filius p iusticia pdit. mr p misrĩas z idulgẽtiã adducit. Ad qñ iuuenis multũ expauit z turbatus supza modũ ñdit. Hoc nũqz faciã. Quare ingt villicus. Feciſtis qñ maius fuit. facite nũc qñ minus ẽ. Abnegastis creatorẽ. abnegate nũc z creaturã. Et ille. Nũqz eã negabo. z si deberem ppetue mẽdicare. Et sic ipfecto ope redierũt. In itinẽ aũt venerunt ad quandã eccliam semiclausam in quã iuuenis exilies de equo intrauit. equũ cõmittens villico. z añ ortũ auroze pstrauit se añ altare. b. virginis marie tenẽtz filiũ i vlnis z cepit eã invocare ex itimo corde. Erat aũt sup altare ibidem imago ipi⁹ ỳginis marie pucz iesum in sinu hñs. Et ecce meritz ipius pclarissime stelle marz ver⁹ lucifer orti cepit i corde supradicti adolescẽtis. Tãta eñ ei dñs xpi honorẽ mris quã ñ negauerat donare diguatus ẽ ptritionẽ. vt p fletu rugiret. z p plãctu ecclesiã clamoz ib⁹ impleret. Eadẽ hora supuenit mi les supradict⁹ q bona sua in vadio habebat. Et videns ostium ecclesie apertũ putãs ibi diuina celebrari solus intrauit. inuentẽsqz coram altari iuuenẽ bene sibi notũ lacrimantẽ. z putãs q defleret suaz pauptatez retro q̃ndã colũbam secessit latẽter rei exitũ expectãs. Cunqz instãter iuocaret. b. ỳginez iuuenis z nõ auderet iuocare deũ altissimũ quem negauerat vtroqz audiẽte. b. ỳginis imago locuta ẽ filio suo quẽ tenebat i vlnis i hõ ỳba. Dulcissime fili mi miserere huic hoi. Puer vo nihil rñdit. z faciẽ ab ea auertit. Cũqz iterũ rogaret filiũ p homie puer mri vozsũ vertit dicens. Nõ iste negauit me q̃d ei faciã. Post hõ verba imago. be. ỳginis surrexit. puerũ iesum sup altare posuit. eiusqz pedib⁹ p na se pstrauit. et ait. Rogo fili mi vt xpc me dimittas peccatũ. Nox infans matrẽ eleuãs rñdit illi. Mater nunqz tibi aliquid denegare potui. Ecce pter te totũ dimitto. Surgẽsqz inuenis exiuit õ ecclesia. tristis quidẽ de culpa sz hilaris de indulgentia. Exiuit q̃z post eũ supradict⁹ miles latẽter et q̃si rem ignozaret. q̃siuit. Quare tã humidos oc'los haberet. rñdit de vẽto ẽ. z ille. Dñe nõ me latet causa tristicie vestre. Habeo vnicã filiã si vultis illam ducere in vxorẽ. oia vestra vobis cũ illa reddã z restituã. Insup z diuitiarũ mearũ heredẽ vobis cõstituã. Ad hec iuuenis letus effect⁹ rñdit. Si hõ facere dignemini plimũ mihi placeret Reuersus ita qz miles ad vxorẽ suã rẽ ei p ordinẽ retulit. Cõsensit illa. Celebrant nuptie. Iuueni sõ noie dotz oia bona sua restituũt. Et iuuenis ille postmodũ oib⁹ dieb⁹ vite sue regitabat. b. marie ỳgini. et ei fidelit vsqz ad mortẽ seruiuit. qz p eã meruit remissionez pctõz. isup etiã psolationẽ tpaliũ bonoz ℭ Itẽ nota Exm i q̃ pgnoscere poterz quõ. b. ỳgo maria sbuenit hoi i morte. z qre merito sabbatz die⁹ gli osa ỳgo a q̃libet boie deuote ẽ. venerẽda. Legit in dyal. cesarij. q in vicinia ciuitatz Tridẽtine silua ẽ in q̃ latro noiatissim⁹ vsabat e q̃ multi depdabãt Et q̃ se defendẽ voluerũt nec potuerũt occidebãt. h cũ die q̃dã mõachũ q̃ndã ordis pdicatoz obuiũ hret sperãs q pecuniã hret z portaret ait. Nisi volũtarie me seqrz occidã te. Quẽ cũ mõach⁹ seqrek et qreret in via qs esset vl q̃d opis hret. rñdit. Ego sum ille famosus latro nomẽ suũ exprmẽs. Cui cũ monach⁹ diceret. Jã incipitz canescere z nõ timetis periculũ aie vestre. rñdit. Nõ plusqz pecus. z tacuit monachus. Veniẽs aũt in speluncã illi⁹ ait intra se. Si possem hũc hoiem puertere magnũ pre starẽ deo obsequiũ. Dixitqz ad latronẽ. Si lz mihi aliq̃d interrogare vos. rñdit ille. licet. Monachus subiũxit. Qualis extitit vita vra a pncipio. Respõdit ille. Pessima. Quãdo puer eram cuz omnib⁹ socijs meis contendebã. Factus adolescens furtz operam dedi. Deinde in virum proficiens latrocinia exercui. in quibus adeo pfeci vt hodie caput z magister sim omniũ latronuz hui⁹ puincie. Ad quẽ monachus. Nunquid nõ timetis penas eternas huiuscemõi opibus pparatas. Dicẽte illo. de aia mihi nulla questio ẽ. qz pdita est. Monachus respõdit. Quid si possem vobis ostẽdere viam salutis velletis mihi acquiescere. an non. Ait latro. Etiam consentirem. Et ille. Jeiunate vnum diem in hebdomada in honorem sancte dei genitrici cis. z nullum eodem die ledatis. z sciatis p certo q gratiam apud filiam eius obtinebitz. Respondit latro. Hoc reuera faciam et etiam foueo q nihil

eodē die comedā nullū depdabo. nullū ledā. Elegitq; die sabbati nihil in illo mali opans. imo plimos de sociox mālb⁹ depdandos siue occidēdos ob bonorē.b.marie vir. eripuit. Eodē tpe tridētū p circūitū ab hostib⁹ infestabat. t exeuntes satellites ciuitatz cū hostes die sabbati insequrēt iā dictū latronē inermē ppt sabbatū cū ceteris ceperūt. Et cū eēt fortissim⁹ nō se defendebat cū capet. ñ se excusabat. nec loq voluit interrogat⁹ cū dicerēt. Venientq; in ciuitatē mox vt cognit⁹ ē. patibulo adiudicat⁹ē. Nunq tū vt credit. b. vgi. marie sup pulcritudine corpis ei⁹ iudices moti i b̄ deuenerūt. vt p uincia abturata viueret. Nō cū ille abnegaret t diceret nō faciā. Meli⁹ ē ei vt b̄ pctā mea luā q̄ i futuro. Rūderūt. Sine tū vt decolleiz. Nō curo iāt q̄lis sit pena dūmō occidar. t illi. Dis vt tibi vocetur sacerdos. Rūdit. nō ē necesse. Omēs ei xpiani estis. oibus vobis pctā mea q̄ vnq; in hac p̄ti vita cōmisi p̄fiteor. Nō cū feciss̄et cū multa p̄tritione nihil se vnq; boni fecisse testabat p̄ter illō ieiuniū q̄ō a mōacho didicerat. Hic extra ciuitatē ductꝰ decollatꝰ ē t in eodē loco sepult⁹. Nocte aūt vigiles portarū circa ei⁹ tumulū lūlaria celit⁹ emissa viderūt. Quicq; ei matrone corp⁹ ei⁹ effodiētes et caput corpi adaptātes posuerūt i feretro mire texture purpura sup posita. Ex q̄bus q̄tuor singulas cādelas ardētes i manib⁹ hūtes p q̄tuor ptes feretrū tollētes. q̄nta q̄ clarissima erat oīm cū cādela sequente ad portā ciuitatz vsq; venerūt. corp⁹ ibi deponētes Custodes itaq; ista videtes timuerūt putātes esse fantasma. Quib⁹ vna illarū dicebat. Dicite epō vestro vt capellanū meū a vobis decollatū in tali loco eccl'ie honorifice t reuerēter sepeliat minas addens. si negligēt et noiauit se esse mariā. Mane āt cū b̄ epō nūciata eēnt. epō cū clero et pp'lo exiens purpurā deposuit. caput p̄cisuz corpi vnitū vidēs expauit. texturāq; purpureā hūanū artificiū excedentē admirās. relatis creditit hoiemq; cuz timore t honore maxio nō vt latronē. ſ vt xpi martyrē i loco designato sepeliuit. Ab illo ergo tpe vsq; bodie vix alīq̄s adult⁹ inuenit in illa p̄uincia q̄ eius exemplo die sabbati in honore dñe nr̄e nō ieiunet.

Nota aliud exm̄ de. b. vgine ma. in q̄ cogscere poteriz quō sūenit hoi qñq; etiaz post mortem. Fuit in britania iuuenis q̄dā nobilis q̄ q̄uis seculo totus deditus. tñ btē vgini fuit devot⁹ in b̄ q̄ ei singul' die⁹ q̄nq̄genas salutatiōes p̄solvit. Qui infirmat⁹ ad extrema p̄duct⁹ ē. Cunq; diu iacuisset mortu⁹ resurrexit. t mulieri assidēti sibi clamans dixit Cito voca sacerdotē. Sacerdote aduenīente cora hoibus p̄fitebatur di. Ego fui rapt⁹ ad tribunal xpi. t cū in tribus maxime accusarer a demonib⁹ t ferri deberet sniā ꝺ me. pīssima mr̄ xpi rogauit filiū suū vt ad corp⁹ redirē locū p̄nie susceptur⁹. Quod t factū ē. Unū de pctis erat q̄ decimas ex agris meis t bonis sacerdoti subtraxi. Secūdū q̄ piscēs cū socijs meis religiosis p̄sonis furatus fui Terciū q̄ segetes paupex cū canib⁹ venaticis cōculcauerā. Ad b̄ rustici ab eo damnū passi dixerūt Cur debuistis dñe p̄ bis dānari cū vobis bec puro corde dimiss̄im⁹. At ille. Vestra remissio nō sufficit mihi ad salutē. q; dictoz eram ad soluendū q̄ vos ad relaxandū. Hec dicens. Iussit dāna restituī. t sic decessit. ¶ Item aliud exemplū de brā vgine Maria in quo cognoscere poteris quomō pctōres t mali hoies p̄uertunt t boni erūt per merita gloriose vginis marie. Fuit quidā vir nobilis ꝙ tyrannus tot⁹ erga suos t alienos ita vt oēs de eo vindictā peterēt a deo. Et hūc p̄tigit infirmari ad mortē. Qui aduocās epm loci illi⁹ pure confessus ē a quo petiuit vt sibi sanitatē impetraret a deo. p̄stito tū p̄us iuramēto q̄ decetero neminē lederet. Quō p̄ualescēte ampli⁹ indifferēter oīs ledēbat. Pō sit ita vt nō solū ei ꝙ etiā epo oēs maledicerēt. Pō b̄ itaq; ifirmat⁹ ē t oppressus igne sacro sicut p̄us. vt oia ei⁹ mēbra arderet. ita vt de vita desperaret. Hoc cauit itaq; epm p̄mittēs satisfactionē de iuramēto nō seruato vt itaq; p eo oraret vt sanus fieret. Qui renuit recedēs cū indignatōe. Appropinquāte autē mortē clamauit t respexit in celū t vidit in aere pendentē filiū dei in cruce t matrē suā astantem t oratē p eo. At iesus ait. Mater nō possum facere. Ecce em̄ rursum crucifixit me. t ostendit ei cicatrices sanguineas. Hō videns pctōr ingemuit et clamās voce mag̃. O bone iesu si te crucifixi peccatis meis matrē tuā tamē semp honorauī. Ieiunauerat ei oi sabbato ad honorē. b. vginis marie Cunq; sic clamaret audiuit voccq; ibū dicētē mī oratī. Ecce mr̄ dedi eū tibi t sanatus ē. Qui postmodū vendit⁹ oibus bonis suis restituit ablata et ad finē vite. ¶ Aliud exemplū de quodā rustico q̄ dānatus fuisset. nisi. b. vgo maria sibi subuenisset. Erat vir quidā secularis rurali ope deditus t alijs mūdanis studijs occupat⁹. Qui cū multiz p̄uis actib⁹ esset intētus. etiā dū terrā suā exararet. q̄tū poterat terrā vicinis suis surripiebat. Et metas suas transgrediēs iugerib⁹ suis terrā aliorū furtim sociabat. Hic tū sanctā genitricē dei mariā in mēte habebat t plerumq; deuote eaz salutabat. Iste ergo cū esset defunctus cōuenerūt demones animā ei⁹ rapē p̄fidētes affuerūt etiā angeli q̄ cum p̄ferrēt pauca ab eo facta bona. cepēt demones ꝺ eū p̄ferre innūerabilia mala. Cūq; ob b̄ exultantes putarēt se vicisse. vn⁹ illoz ex angel' q̄ cuz mag̃ deuotiōe solit⁹ erat salutare dei genitrī cē vgi. ma. Hoc audiētes spūs maligni t imūdi. relicta hois aīa recesserūt p̄fusi ab ea. Sicq; aia illa erepta ab aduersarioz p̄tate ppetuā dānationē euasit largiē te deo p merita gl'iose sancte dei genitriz vgi. ma. Et postmodū oibus q̄bus dāna intulit auferendo bona ip̄oz plene satisfecit t oia iniusta restituit. et sic postmodū vitā in bono finiuit. ¶ Aliud exemplū de gloriosa vgine Maria. In quodā cenobio erat monachus secretarij officio fungens. hic valde erat lubricus. t demoniaco instinctu aliq̄ter ens libidinis vrebat estibus. et tñ genitricē dei nō modice diligebat t quotiēs p̄transibat altare eius dicēs. Aue maria gratia plena. Sicq; eam cuz reuerentia salutabat. Adiacebat aut ip̄i cenobio fluuius quidā quem p̄dictus frater pertransibat. q̄n ad explendam concupiscentiam suam pergebat. Quadam igitur nocte volens ire ad scelus assumptum cozam altari. vt solitus erat sanctaz salutauit

Narlam ac deinceps eccle sanctã aperiẽs ad pre
dictũ fluuiũ puenit. Quẽ dũ transire vellet a dya
bolo impulsus in eundẽ cecidit et mox dimersus
ibidem interijt. Cuiꝰ animã mox rapuit mꝛitudo
demonũ. cupiẽtes eam deferre in baratrũ. Hꝫ pie
tate dei affuerũt ibi etiã angeli si possent illi aliqd
ferre solatij. Quibꝰ ventientibꝰ dixerunt demones
vbis ꝓtumacibꝰ. Vt qd huc aduenistꝭ nihil i hac
anima habetꝭ. qm̃ xp̃i mala opa q̃ gessit ꝓcessa est
nobis Ad hec tristes valde sancti angeli dñ nõ suf
ficiẽter haberẽt qõ ꝓferrent boni opis. Ecce ꝑbito
aduenit sancta dei genitrix maria. ꝛ liberali auto
ritate dixit demonibus illis. Cur o neqssimi spiri
tus hãc animã rapuistis. Rñderũt qꝛ inuenimus
eam cõsummasse vitã in opibus malis. At illa fal
sa sunt inqt q̃. ꝓfertis. scio em̃ qꝛ nũq̃ aliq̃ pergens
nisi me ꝑmũ salutãdo a me licentiã accipiebat. et
rediens hec sibi agebat. Qꝛ si dixeritis qꝛ vim faci
mus vobis. ecce ponamꝰ in iudicio summi regis.
Cũq̃ ex his altercarenk inter se placuit altissimo
dño ꝓ meritis sue sancte matris vt aia fratrꝭ redi
ret ad corpus q̃tenus pniam ageret de peccatis.
Interea aduenerat tꝑs q̃ fratres ad cãtãdos hym
nos cõuocarenk. Et dum hora fieret ad pulsandas
matutinas surgẽtes aliq̃ de fratribꝰ secretariũ ꝑdi
erũ q̃sierũt ꝛ eũ submersum in aqua reperiunt. Cu
ius corpus ex aqua trahẽtes mirabãk cogitãtes q̃
occasione ꝑ ei ꝓtigisset. Cũq̃ opinãtes pꝛima iter
se sermocinarenk mirũ immodũ. Ecce ille frak sur
gens a morte ink eos astitit vivus. Et narrauit fra
tribus q̃ cõtigerãt sibi ꝛ quõ euaserat succurrente
dei genitrice. Post hec nõ solũ illud vitiũ ꝙ qõ de
lectari solebat deseruit. ꝫ etiã deo ꝛ sancte eiꝰ geni
trici fernẽtius seruiuit. ꝛ sanctis actibꝰ vitã consu
mens in pace animã reddidit. ℣ Exemplum
aliud. Quidã clericus in carthaginensiũ vrbe de
gebat q̃ erat leuis moribꝰ. seculi curis dedituꝰ. car
nalibꝰ desideriis etiã vltra modũ subiectus. Hic
tñ sanctã dei genitricẽ frequẽter i memoria habe
bat ꝛ eam sepissime salutatiõe angelica salutabat.
Qui dum vt fertur ab inimicis eẽt ꝓemptus. scien
tes eũ satis irreligiosam vitã duxisse. decreuerunt
eũ extra cimiteriũ sepeliri deberi. qõ ꝛ ita fecerunt
extra atriũ nõ vt talẽ decebat virũ tumulantes. Et
dũ illic ꝙ. xxx. dies sacuissent sancta ỽgo ỽginũ illi
us miserta apparuit cuidaꝫ clerico dicens ei talia.
Cur ita egistis erga meũ cancellariũ vt ponereris
eũ extra cimiteriũ vestrũ. Cui interrogãti qs eẽt il
le eius cãcellariꝰ. sancta ỽgo dixit. Ille q̃ añ. xxx.
dies a vobis extra cimiteriũ ẽ tumulatꝰ. Nã mihi
devotissime seruiebat ꝛ corã meo altari me sepissi
me salutabat. Citiꝰ ergo ite ꝛ corpus eius de inde
cẽti loco auferẽtes i atrio ponite. Hec dũ ille nar
raret cũcti vehemẽter admirati sunt tumulũq̃ eiꝰ
aperuerũt ꝛ florẽ pulcerrimũ in eius ore inuenerũt
ꝛ linguã eius integrã ꝛ sanã ꝛ q̃si ad laudẽ dei pa
ratã. Intellexerũt itaq̃ cũcti q̃ aderant qꝛ dei geni
trici ex suo ore fecerat fuitiũ qõ sibi fuiſſꝫ placitũ
et delato corpe eiꝰ ad cimiteriũ cũ dei laude illud
decẽter sepelierũt. Qõ nõ solũ ꝑ illo. ꝫ etiã ꝑ nob
sanctã mariã feciſſe credimꝰ q̃tenus ei nos hec au
dientes accẽdamur in dei ꝛ eius amore. ¶ Ex
emplũ aliud. Alter q̃z clericus q̃dam in quodã lo
co cõmorabat. q̃ et ipe deo ꝛ eiꝰ alme genitrici sa
tis erat deuotus. Qui inter cetera actuũ bonorum
studia. quibus eidẽ sancte virgini placere curabat
hanc antiphonã in eius laude mẽte deuota cante
bat. Gaude dei virgo genitrix immaculata. gaude
que genuisti eterne luminis claritatẽ. gaude que
gaudiũ ab angelo suscepisti. tu sola mater inupta.
te laudat omis creatura genitricem lucis sis ꝓ no
bis quesumꝰ pia interuentrix. Dic ergo cũ lãguo
re correptus ad extrema peruenisset. cepit anxiari ꝛ
pauore magno ꝓturbari. Cui apparẽs sancta ỽgo
maria dixit ei. cur tanto timore trepidas q̃ totiẽs
mihi gaudiũ annũciasti Ne paueas. qm̃ nihil ma
li patieris. ꝫ gaudij qõ mihi ꝓcinnebas ammodo
ꝓticeps eris. Audiens hec ille putabat se sanitati
restitutũ. ꝛ dũ se cũ letitia erigere vellet. anima eiꝰ
a corpe egrediẽs. petijt paradysi gaudiũ. vbi sicut
ꝑmiserat ei sancta dei genitrix letabit ꝙ eterna se
cula. Ergo pensandũ ẽ quantũ debeat mente reti
neri. que sibi seruientibus nõ desinit auxiliari.

Explicit sermones collecti ex diuersis sancto
rũ dictis ꝛ ex pluribꝰ libris. q̃ intitulank sermones
discipuli. qꝛ in istis sermonibꝰ nõ subtilia per mo
dũ magistri vl doctoris ꝫ simplicia ꝙ modũ disci
puli conscripsi ꝛ collegi. sicut in ꝓncipio huius li
bri. scz in ꝑmo sermone. in ꝑma dñica aduẽtus ꝑ
misi. Et si quid in ꝑsentibus sermonibꝰ minus be
ne posui. in hoc me correctioni sancte matrꝭ eccle
sie. et cuilibz charitatiuo correctori subijcio ꝛ offe
ro ad emendam. Amen.

Tabula sermonū discipuli de sanctis.

De quouis sancto in communi.sermo.j.
De sancto Andrea.sermo.ij.
De eodem.Sermo.iij.
De sancto Nicolao.Sermo.iiij.
De conceptione Marie virginis.Sermo.v.
De sancto Thoma Apostolo.sermo.vj.
De sancto Stephano ꝓthomartyre.sermo.vij.
De sancto Johanne Euangelista.sermo.viij.
De Innocentibus.sermo.ix.
De conuersione sancti Pauli.sermo.x.
De purificatione beate Marie sermo.xj.
De sancto Mathia.sermo.xij.
De annūciatione be. Marie virginis.sermo.xiij.
De passione dñi nostri Jesu christi.sermo.xiiij.
De sancto Georgio.sermo.xv.
De sancto Marco Euangelista.sermo.xvj.
De diebus Rogationum.sermo.xvij.
De sancto Petro de mediolano.sermo.xviij.
De sancto Philippo.sermo.xix.
De sancto Jacobo minori.sermo.xx.
De inuentione sancte Crucis.sermo.xxj.
De sancto Vito.sermo.xxij.
De Nariuitate .s. Inhannis baptiste.sermo.xxiij
De sanctis Petro ⁊ Paulo apl'is.sermo.xxiiij.
De visitatione beate Marie virginis.sermo.xxv.
De sancta Margaretha.sermo.xxvj.
De sancta maria Magdalena.sermo.xxvij.
De sancto Jacobo apostolo.sermo.xxviij.
De sancto Petro ad vincula.sermo.xxix.
De sancto dominico.sermo.xxx.
De sancto Laurentio.sermo.xxxj.
De assumptione Marie virginis.sermo.xxxij.
De sancto Bartholomeo apostolo. sermo.xxxiij.
De natiuitate gloriose v̄ginis marie.s̄mo.xxxiiij.
De exaltatione sancte Crucis.sermo.xxxv.
De sancto Matheo apostolo.sermo.xxxvj.
De angelis i die sancti Michaelis.sermo.xxxvij.
De sanctis Symone ⁊ Juda apl'is.sermo.xxxviij
De omnibus Sanctis.sermo.xxxix.⁊.xl.
De animabus.sermo.xlj.
De sancta Martino episcopo.sermo.xlij.
De sancta Elisabeth.sermo.xliij.
De sancta Katherina virgine.sermo.xliiij.

Deinde sequuntur sermones communes discipuli et primo.

De dedicatione.sermo.xlv.
De indulgentijs.sermo.xlvj.
De nouo anno siue dedicatione.sermo.xlvij.
De duodecim fructibus misse.sermo.xlviij.⁊ vlt.

Prologus in sermones discipuli de sanctis p circulum anni incipit.

LAudate dominū in sanctis eius. Psal.cl. Rogatus vt post collecturam sermonum discipuli de tempore aliquā collecturam facerē de sanctis per circulum anni prebui assensum fraterne charitate conuictus. Et tuis a pluribus doctoribus solēnibus plures compilati sunt sermones pleniores in sententijs. z cultiores in verbis. tamen quia simplicibus p̄dicatoribus quibus plus placet studere z predicare simplicia q̄s profunda. Idcirco de quolibet sancto vel sanctis quorum festa mr̄ ecclesia festiue celebrat intendo vnum sermonem vel quos duos colligere ex diuersis libris z scripturis doctorū catholicorū ad honorem sancte z būdicte trinitatis z gloriose v̄ginis Marie mr̄is dñi nr̄i Jesu xp̄i. z bti P̄nici pris nostri. diuidendo eundē sermonē cōik in tres ptes. Prima ps erit d̄ dignitate z p̄legijs istius sancti. vel istorū sanctorū z sanctarū. Secunda ps p̄ncipalis erit p̄ informatiōe hoīum simpliciū. z spāliter ad emendatiōnez sue vite. Tercia ps erit de miraculis istius sancti. aut istorū sanctorū vel sanctarū. Et q̄ sic egregius doctor nr̄ scūs Tho. de Aq̄no dic̄. q nulla actio sit p̄fecta siue meritoria. nisi fuerit p gr̄az dei illuminata. Igit̄ p gr̄a diuina impetrā z ad gl̄iosam v̄ginem dei genitricem recurramus. z ad btm̄ P̄nicum p̄iem nostr̄. ad sctm̄ quoq̄ Frāciscū. z ad oēs scōs dei vt ipsi dei mīaz exorare dignent. q̄tenus p̄s opusculū dñs nr̄ Jesus xp̄us ad laudē z honorē suū dirigat. z ad legentiū vtilitatē ac diuz alior̄ fidelium p̄fectum. z mihi ad meritū p̄uenire p̄cedat. Qd̄ nob̄ p̄stare dignet dñs Jesus xp̄s Marie filius. Amen.

Primus s̄mo generalis d̄ sanctis.

VNde in principio sermonū discipuli de sctis. Primo int̄ do cōmunē s̄monem ponere p̄dicabilez in quocūq̄ festo alicuius sct̄i vel sctōr̄. In eodem cōmuni s̄mone tria sunt dicēda. Primo quare festa sanctor̄ celebrant ab ecclesia. Secūdo ponē de sunt alique questiones de veneratōne scōr̄. Tercio de imaginibus sanctor̄ que pingunt̄ vl̄ sculpunt̄ in ecclesia. Quātum ad p̄mā ptē illius s̄monis est sciendū q festa sanctor̄ triplici d̄ cā celebrant ab ecclesia. Prima cā p̄pter honorem diuine maiestatis. q deū in sctis honoramus q eos sctificauit z eternaliter in sua gloria felicitauit. Oliz em̄ deus gloriosus in seipo solūmō honorabat. mō aūt honorat nō solū in seipo. ꝫ etiam in sanctis suis p̄iunctim vel diuisim q̄s sic solēniter dignificauit in vita z in morte z post mortē. vt p̄z in diuersis legēdis sctōr̄ z sanctar̄. Secūda cā est p̄pter dignitatē scōr̄. q ipi sūt amici dei. Job. xv. Jā nō dicā vos suos. ꝫ amicos. q quecūq̄ audiui de p̄re meo nota feci vobis. Etiam sancti sunt filij dei. Job. j. Dedit eis p̄tātē filios dei fieri. z p̄sequēs sunt heredes dei. Rom. viij. Si aūt filij z heredes. Insup̄ sunt reges z regine. Vñ de quolibz sctō dr̄ Psal. xx. Posuisti in capite eius coronā de la. hercio. vñ etiā Luc. xij. Nolite timere pusillus grex q̄m cōplacuit p̄ri vr̄o dare vobis regnū. Hoc p̄tz. q tam possidēt regnū celor̄. Et post resurrectōez cū aia reunita fuerit corp̄i tūc p̄iter possidebūt eterna regna. Juxta illud Math. xxv. Venite bñdicti pa. mei p. reg. q̄d vo. pa. est ab orig. mū. Tercia cā est p̄pt̄ nosmetipos. q̄ ieiunamus vigilias. z festa scōr̄ celebramus vt ipsi sancti intercedāt p nobis ad dñm deum Sic̄r triplici de cā ieiunamus vigilias beate v̄ginis Marie z alior̄ sctōr̄. Prima cā est vt deuotio nr̄a augeat. q p ieiunium efficimur aptiores vt festū sequēs deuotius celebremus. Vñ Josue. viij. Sanctificami in crastinū. Vñ etiā Aug⁹. Jeiunium purgat mentē. subleuat sensuz. carnē spūi subijcit. cor p̄tritum fac̄ z hūiliatū q̄d ds nō spernit. Scā cā est vt mēs nr̄a exēplarit instruat videlz sic ipi scti p tribulationes z passiones solū p̄uenire potuerūt ad hoc q̄d p nos solēniter colunt in ecclesia. z q̄ iam letant z eternaliter regnāt cum xp̄o. ita z nos ad celestem patriā p̄uenire nō possumus. nisi p vigilias. labores. z tribulatōes. Vñ Act. xiij. Per multas tribulationes opor. nos intra. re. ce. Vñ etiā Greg. sup Ezech. Si dulcia q̄rimus necesse est vt amara toleremus. Tercia cā est vt ipsi p merita z p̄ces eor̄ impetrent nobis vt ad eor̄ societatem p̄uenire valeamus. z cū eis feliciter z eternaliter regnare. Quantū ad secūdā ptem istius s̄monis querit̄ an nr̄as orōnes possum⁹ ad sctōs dirigere rogando eos vt orent p nob̄. Rūdet s̄m sctm̄ Tho. in. iij. sen. xv. di. q. sic. Nam illud q̄d orādo petimus est btā vita. vt dic̄ btūs Augustinus. q̄ oia alia que petimus non petimus nisi s̄m q ad btāz vitā ordinant̄. Vita aūt btāz solus ds hz dare. Sancti vo p̄nt nobis cooperari p p̄ces suas z merita vt nobis det̄. Orō igitur p̄pie z directe fit ad solum deum a quo expectamus quod orād o petimus. Fit etiā orō ad sctōs vel dep̄catio vt eor̄ precibus z meritis vitā btāz obtineamus. Igit̄ dr̄ Job. v. Ad aliquem sctōr̄ p̄uertere. Ergo cum volumus deū orare debemus ad sctōs p̄uerti vt orent p nobis. Item sciendum q solus deus adorandus est tāq̄ largitor omnium bonor̄. Vñ in Psal. Dilexe mei deus ꝛc. Sed sancti adorandi z inuocandi sunt tanq̄ media tores z intercessores nostri. vt nobis a deo impetrēt q̄d petimus aut q̄d desideramus. Ergo dicim⁹. Sancta Maria ora p nobis. Sancte Petre ora p nobis. z sic d̄ aliis. Scdo querit̄ vtruz maior sctus sit plus adorandus q̄s minor sctus. Rūdet s̄m sctm̄ Tho. de Aq̄no. Quāuis superiores sancti sunt deo magis accepti. vtile est tam̄ q̄q̄ minores exorare sctōs. Et hoc p̄pter tria. Primo. q aliq̄s homo q̄q̄ hz maiorez deuotōez ad minorem sctm̄ q̄s ad maiorem. Hā effectus orōnis est maxime ex deuotiōe. Scdo ideo. q q̄busdam sctis in aliq̄bus est datus p̄cipuus effectus z cura. Sic̄ sancto Antonio qui dr̄ liberare ab igne infernali ip̄m deuote inuocantes. Tercio. vt omnibus sanctis exhibeat honor a nobis. Unde dic̄ btūs Tho. q aliq̄s p̄tingit orōnem inferioris z minoris sancti efficaciorem esse q̄s maioris. Tuz q̄ deuotius implorat. Tū etiā q̄ ds sctitatē ei⁹ vult clarius declarare. Tercio q̄rit̄ vtr̄ sancti in celo cognoscāt orōnes nr̄as. Rūdet s̄m sctm̄ Tho. Sancti in v̄bo vi-

dent ⁊ cognoscūt nostras orōnes. qz in verbo vident quicqd ptinet ad gloriam ⁊ laudem eoꝝ. Hec autem ptinent ad gloriā eoꝝ q orant. ⁊ q nos iuuare pñt. ⁊ sic cognoscūt aliqs cogitatōes cordium humanorū. ⁊ hoc in verbo. s. vota ⁊ deuotōes hominum. qui ad eoꝝ auxilium confugiūt. vel aliq̄ alio mō quo deus eis vult reuelare. ⁊ sm q pōt ⁊ placet. Quarto queriť exp̄ sancti cognoscūt orōnes nr̄as vtꝝ ipsi orent p nob. Rñdeť sm Bonaueñ. q sancti orāt p nobis tripliciter de cā. Primo ꝓpter nostrā necessitatem. qz indigemus q alios releuari. Scōo ꝓpter dei volūtatē. qz vult vt mēbra spūalia mutuo se amēt ⁊ iuuēt. Ipsi eñ sciūt dei volūtatē ⁊ in omibus eam implēt. ⁊ nos eoꝝ sumus mēbra. ⁊ ideo sollicīti sunt nos adiuuare. Tercio ꝓpter charitatem ⁊ effectum magnum quē hñt ad salutē nostrā. Hunc eñ aliq̄ mr̄ intrñ dilexit filium suū sic ipsi angeli ⁊ sancti in celo diligūt nos. Hec vnq̄ parētes in pñti vita tā ardēter affectabāt bonū ⁊ honorē suis pueris. sic sci in celo affectāt nobis. Quinto queriť exp̄ scti tā fideliť orāt p nobis. an semp a dño p nobis in suis petitionibus exaudiant. Rñdeť q sic. qz nō orāt nisi p his in q̄bus se cognoscūt velle ⁊ posse exaudiri a deo. qz volūtas eoꝝ est ꝓformis volūtati diuine. sic q nunq̄ petūt vel faciūt qō sit ꝫ volūtatē dei. Ex q̄bus iā dictis pz error alīquoꝝ q̄ diffinitiue credūt ⁊ firmiť tenent. q q̄ hoc fuittū vel illud fecerit isti scō vel huic q sibi hoc faciāt. s. q templa aliqō doneť. Vel q ab ista infirmitate vel tribulatiōe liberēť. qz potest eē q deus vult q illo bono templi careas. vel q illam infirmitatem vel tribulatiōez sustineas p pctis tuis. ⁊ ꝓpter salutem tuā. Et sic scti nullo mō orant p te. qō sit tibi impedimentū salutꝫ tue. qz fortassis taľ infirmitas vel pauptas ē tibi cā salutꝫ. ⁊ pfuat te a pctis. Uñ Aug. in li. iij. de arra aie. Quosdā ds pficēs multa peccare posse. flagellat eos infirmitate corpis aut pauptate. vel alia q̄cūq̄ tribulatiōe ne peccēt. vt eis vtilius sit frāgi lāguoribus ad salutē q̄ remanere in columes ⁊ ad damnationem. Ergo cum q̄s infirmat aut p pauptatem affligiť. aut cum puer alicuius infirmaťur ⁊ cū inuocat scōs dz deo ⁊ sctis cōmittere si sit p salute. vt ⁊ deus illos sanctos ⁊ ipm exaudiat. qz fortasse infirmitas ⁊ tribulatio est tibi cā salutꝫ. Naz si scūs Paulus stimulum carnis nō habuisset nūq̄ saluatus fuisset dicente sibi dño. Paule sufficit tibi gratia mea. Vel quia fortassis taľ demeruit q. s. puer suus infirmaťur. Iā tempaliť pueri q̄nq̄ puniunť ꝓpť pctā parentum. q̄ nō eternaliter. Et de hoc dī in Decre. Puniť q̄s p alio a deo tempaliť. q̄ eternaliť nullꝰ. Alia eñ q̄ peccauerit ipa moriēť. xxiiij. q. iij. si hēs. Sed tñ bona ⁊ firma spes est hñda ad suffragia sanctoꝝ q tibi hoc qō postulas ab eis impetreť a deo. ⁊ hñ impetrare possunt a deo si saluti tue ꝓderit ⁊ diuine volūtati placuerit. ⁊ ergo ꝫ Tho. iij. pte. q. xxv ar. vj. Sāctos dei in veneratōne hīe debemus tanq̄ membra xp̄i. ⁊ dei filios ⁊ amicos ⁊ intercessores nostros. ⁊ ideo reliq̄as ⁊ corpa eoꝝ q̄ fuerunt tempa ⁊ organa spūsci in eis hitantꝫ ⁊ opantis ds honorat in eoꝝ pñtia miracula faciendo. Unde si q̄s ꝫ eandē sniam crediderit nō xp̄ianus q̄ hereticus est hñdus. Et ideo circa reliq̄as sctoꝝ q̄riť vtꝝ reliq̄as sctoꝝ liceat portare circa collū. Rñdeť ꝫ Tho. ij. ij. q. xcvj. Si reliq̄e sctoꝝ portant ex fiducia dei ⁊ sctoꝝ quoꝝ sunt reliq̄e nō est illicitū. si aūt circa q̄ attēderēť aliq̄d aliud vanū. puta q vas in q̄ sunt esset triāgulare ⁊ hmōi. qō nō ptinet ad honorē dei siue reuerentiaz sctoꝝ. sic esset superstitiosum ⁊ illicitū. Queriť ꝑ quēter vtꝝ reliq̄e scoꝝ possint furtiue subtrahi vt honorabilius reponant. Rñdeť sm Guilb. q nō. Ertō est. Nā sacrilegiū est q̄ttenscūq̄ sacra ō sacro auferť. xvij. q. iij. Quisq̄s. Queriť etiā vtꝝ liceat reliq̄as scoꝝ emere vel vēdere. Rñdet Ray. q non. quia ibi simonia cōmittiť. ⁊ ideo non debet fieri. Quantus ad terciā ptē illius ꝓmonis scendū q non solū sci ⁊ reliq̄e sctoꝝ sunt honorāde. imo etiā imagines sctoꝝ nō sunt venerāde. Uñ in decre. dī. Imagines sctoꝝ nō sunt ptēnēde ꝫ venerāde. de ꝑse. di. iij. venerabiles.

Queriť circa istā materiā vtꝝ sine idolatria possimus imagies adorare sctoꝝ. Rñdeť q imago dupliciť pōt ꝑsiderari. Uno mō ꝓut ē res q̄dā. puta lignum sculptū vel pictū. ⁊ sic adoramus imaginē neq̄q̄. qz hoc esset idolatria. Alio mō ꝑsideraťur vt est signū alicuius rei. ⁊ qz idē est motꝰ q̄ q̄s vtiť in imaginē ⁊ in ipaz rē inq̄tū est signū. Ideo etiā est eadē adoratio qua veneramur ipaz imaginē. ⁊ ipaz rē cuiꝰ est imago. Uñ ⁊ de hoc hī in decre. Nō imaginū pictura ē adorāda. ꝫ res p ipam repūtata. De ꝑse. di. iij. venerabiles. Ex iā dictꝫ ptz q heretici isti errāt q̄ imagines destruūt ⁊ dehonestāt. Nā a pncipio xp̄ianitaťis imagines fuerūt inuēte ⁊ picture. Uñ ipe xp̄us saluator noster p nostra salute iturus in mortem imprsit faciem suā in vnū pannū qui vocať pānus Veronice. ⁊ sctūs Luc. euāge. sculpsit imaginem crucifixi ⁊ vginis gloriose que adhuc in bodiernū dieꝫ habeť Rome. Quia imagines sctoꝝ ⁊ picture sunt libi laicoꝝ ⁊ scripture. vt habeť de ꝑse. di. iij. platū. Ergo bonum est ⁊ salubre habere imaginem crucifixi. aut etiam btē vginis ac aliorꝝ sanctoꝝ in domibus ꝓpriis. vel in stuba aut camera. aut circa lectum. vt ex ꝫ homo reuocet ad memoriam dñm nr̄m Iesum xp̄m. ⁊ btām virginem ⁊ alios sanctos q̄s videt cum deuotione imagines ipoꝝ. Sed oppositum faciūt q̄ depingunt sibi in domibus chorizātes. bibulos. ⁊ venatores cum aucibus ⁊ cum canibus. ⁊ hmōi vanitatibꝰ. ⁊ in hoc ostendūt se plus inclinatos esse ad mūdum ꝫ ad deum. qz q̄ hō diligit hoc libenter videt. ⁊ de hoc libēter loquiť ⁊ audit. Unde. j. Joh. iiij. Ipsi ō mūdo sunt. ⁊ ideo de mūdo loquunť. Et. j. Joh. ij. Nolite diligere mūdū neq̄ ea que in mūdo sunt. Si q̄s diligit mūdū nō est charitas pāris in eo. Rogemꝰ igiť oipotentē deū. vt q merita sctoꝝ suoꝝ largiāť nobis remissionē pctoꝝ nr̄oꝝ.

De sancto Andrea.

Sermo. ij.

Venite post me faciam vos fieri piscatores hominum. Verba ista originaliter scribunť Math. iiij. Mar. j. ⁊ Lu. v. Recitatiue in hsentis festiuitatis bri Andree apostoli euangelio. Sup que verba in presenti sermone tria sunt dicenda. Primo de dignitate ⁊ puritate legis sancti Andree apostoli. Secūdo spāliter aliq̄ miracula quedam de sancto Andrea apostolo

ante ipsius mortem ⁊ post mortem. Quātū ad p-
mū sciēdū q̄ xp̄s multiplr̄ priuilegiauit btm̄ Andreā
aplm. Primo fec̄ eū pmicerīū suū qñ eum añ cete
ros apostolos ad se vocauit. ⁊ hoc in pma vocatōe.
De q̄ habet Joh.j. Sz querīt q̄s adduxit Andreā
ad xp̄m. Rñdet q̄ btūs Jobes bap. qñ dixit ad du-
os discipulos suos q̄r vnus erat ipe Andreas. Ecce
agnus dei. ecce q̄ tol. pec. mū. Que q̄dem testificatio
fuit cā quēstionis ⁊ salutis in btō Andrea. quia mox
xp̄m secutus est. Ex q̄ pz q̄tum valet bonā societatē
habere. ⁊ vba dei libenter audire. Multū em̄ valuit
btō Andree hāc societatē cū Jobe bap. qz p eum me
ruit xp̄m inuenire. Eccl. xxxvij. Cum viro sctō assi-
duus esto quēcūq̄ noueris hāc timorem dñi. Sicut
em̄ carbo mortuus cū viuis posit⁹ accēdīt. sic pctōr
ex bono r̄ quersatōe ⁊ societate ad dei amorem inflā-
mat. Unde dr̄ in Psal. xvij. Cū sctō sctūs eris. ⁊ cuz
querso querteris. Multū etiā valuit Andree verbum
dei a Jobe audire. qz fuit occasio salutis sue. Dñs in
Psal. cvj. Misit verbum suū ⁊ sanauit eos. Jobes
igit exemplo suo ⁊ doctrina sua btm̄ Andreā ad xp̄z
duxit. tanq̄ pcursor ad regem. Jobes em̄ erat pcur-
sor xp̄i. Luc. j. Preibis añ faciem do. para. vias eius
Xps aūt erat rex. Apoc. xix. Rex regū ⁊ dns dnan-
tiū cuius regnū nō habebit finē. Jtē Luc. j. Et regni
eius nō erit finis. Scōa dignitas bti Andree ē. q̄
frēz suum Petr̄ pncipē aplor̄ ad xp̄m duxit. ⁊ voca
uit eum ad ipm. Q̄tū tenet Petrus Andreā dili-
gere p quem meruit xp̄m inuenire. Q̄tī meriti vir
iste erat apud deum q̄ pncipē aplor̄ quertere meru-
it ⁊ ipm ad Jesum pduxit. Tercia dignitas est. q̄
xps fec̄ ipm suum legatum inq̄tū fec̄ eum suum pdi
catorem. ij. Cor. v. p xpo legatōne fungimur. Fuit
aūt pdicatio Andree multum pfoundis pdicatōi xp̄i.
Habuit em̄ xps in sua predicatione sapientiam. Ad
Col. ij. In q̄ sunt oēs thezauri sapie ⁊ scie absc̄di-
ti. Sic Andreas in sua predicatione habuit sapiam.
vt pz in mysterio crucis q̄ tā sapienter exposuit di-
cens. O bona crux diu desiderata ⁊ acupiscenti aio
pparata. Suscipe me discipulū eius q̄ pepēdit in te.
⁊ redde me mgro meo. Item xps habuit eloquētiā.
Joh. vij. Nunq̄ sic locutus est hō sic hic loquit. sic
⁊ Andreas habuit eloquētiam. De his duobus dicit
Luc. xxj. Ego em̄ dabo vobis os ⁊ sapiam. Jtē xps
habuit sanctam vitam. qz illa que pdicabat semp p-
us faciebat. Act. j. Cepit Jesus facere ⁊ docere. Sic
⁊ btūs Andreas habuit sctāz vitā. Añ de eo canit in
diuino officio. Vir iste in pplo suo mitissimus appa-
ruit sctitate ⁊ gra plenus. Item sic xps habuit fina-
lem pseuerantiā. quia vsq̄ ad mortem a pdicatōe nō
destitit. imo in cruce pendēs septem verba valde in-
formatiua ptulit. sic ⁊ btūs Andreas nec in vita. nec
in morte a predicatōe cessauit. Unde de eo canit. Et
duo viuens pendebat in cruce p xp̄i noie btūs An-
dreas. ⁊ docebat pplm. Nam legit de eo q̄ quasi. xx
milia hominū circūsteterūt euz qñ in cruce pēdebat.
⁊ verbū dei ab ipo audierūt ⁊ receperūt. Et hoc ē qđ
xps dixit qñ illos q̄tuor vocauit aplos. vt pz in eua-
gel. hodierno dicens. Venite post me facta vos fieri
piscatores hoiuz. Ubi sciendum q̄ pmitiui predica-
tores erant piscatores. Quia sicut piscator vno tra-
ctu rhetis magnā multitudinem piscium capit. sic in
vna pdicatiōe btūs Petrus apostolus trīa milia iu-
deor̄ quertit ad xp̄m. vt hī Act. ij. Et btūs Andreas
totā puinciā Achaiā ⁊ etiā Pirmidones ecclesijs.
⁊ xp̄i fidelibus repleuit. Sed moderni predicatores
sunt venatores. qr vix cū magnis laboribus ⁊ clamo
ribus pñt comphendere vnā animā. q̄si venator vnā
ferā. Hiere. xvj. Ecce ego mitto piscatores multos.
⁊ piscabūt eos. ⁊ post hec multos mittā eis venato
res. ⁊ venabunt eos. Jtē sciendum q̄ dyabolus illis
tempibus est q̄si vindemiator. xps aūt q̄si racemor
collector. Mich. vij. Ve mihi qr factus sum sicut q̄
in autumno colligit racemos. Quarta dignitas est
q̄ xps dedit ei iudiciariam prāteu cum ceteris apo-
stol̄ suis. vñ Mat. xix. Sedebitis ⁊ vos sup sedes. xij
iudi. xij. tri. isr. Quinta dignitas ē. qr silis fuit xp̄o
in passiōe. Nā xps crucifixus ē. sic ⁊ btūs Andreas
in cruce mortuus ē. Sz in h dissilis fuit. qr xp̄us ere-
ctus fuit crucifixus. ß btūs Petr⁹ deorsū. btūs An-
dreas vo p trāsuersuz. Jtē xps spōte sustinuit crucē
Esa. liij. Oblat⁹ ē. qr ipe vol. ⁊ pctā nr̄a portauit. Et
btūs Andreas videns crucē sibi paratā dixit. Secu-
rus ⁊ gaudens venio ad te. amator tuus semp fui. ⁊
semp desiderauī āplecti te. Jtē xps de cruce descēde
re noluit. Añ iudeis dicētibus Math. xxvij. Si fi-
lius dei es descēde nūc de cruce. acqescere recusauit.
Sic̄r dū Egeas Andreā ō cruce deponere vellet di-
cebat. Scias qr ego viuus de cruce non descendam.
Jā em̄ video regem meū xp̄m q̄ me expectat. Ubi
xp̄m in cruce exorauit. ne ipm de cruce viuum depo-
ni pmitteret. Jtem xps p crucem ad gloriā suā pue-
nit. Luc. xxiiij. Oportebat xp̄m pati ⁊ ita in gloriam
suā intrare. Sic̄r btūs Andreas crucem salutādo ait.
Accipe me ab hominibus. ⁊ redde me mgro meo Jesu
xpo. Sexta dignitas eius ē q̄ corp⁹ eius in sepul-
cro miraculor̄ gloria illustrauit. Unde ⁊ manna in
modum farine. ⁊ oleū cū odore suauissimo ꝑsueuit ō
eius sepulcro manare. Septima dignitas est q̄ fe
stum ipius hodie p totū mūdū celebrat. ⁊ ipe ab oi-
bus xp̄ifidelibus venerat tanq̄ singularis pr̄onus.
qr oibus pōt subuenire. qđ pz in multz miracul. Re-
qre in eius legēda. Octaua dignitas ē. q̄ in q̄libz
missa p totū mūdū nomē ipi⁹ bis in canone noiat. s.
añ eleuationem corporis xp̄i ⁊ post. Bona dignī-
tas est. q̄ ipe quartum articulum fidei composuit.
Unde sciēdum q̄ in simbolo aplor̄ sunt duodecim articuli fidei s̄m numerum duodecim aplor̄ a q̄
bus cōpositū est. Nā duodeciz apostoli ꝑgregati de
scripserūt duodecim articulos fidei. Et hoc in pmo
pcilio. De quo hī Act. xv. Et quartum articulum s̄m
mgr̄m Henri. de Hassia. cōposuit btūs Andreas. s.
Passus sub pōtio Pylato crucifix⁹ mortu⁹ ⁊ sepult⁹.
Qui q̄dē articulus necessarius est ad salutem nostrā
Nam sicut debemus credere incarnationem filij. ita
necessariū est credere passionē ⁊ mortem eius. qr s̄m
btm̄ Grego. Nihil nasci nobis pfuisset si redimi nō
pfuisset. Jtem sciendū q̄ pōtius est cognomē ab in-
sula ponti noiatū. Sz Pylatus est ꝓpriū nomen. ⁊
erat gentil. ⁊ indignus pane. Quia s̄m Aug⁹. Pec-
cator nō est dignus pāe q̄ vescit. A quo Pylato xps
ad mortē sentētiatus est ⁊ iudicatus. Item sciendū
q̄ s̄m Vincentium in speculo hysto. Pylatus accu-
satus ē in multz Vitellio pfidi Syrie. ⁊ p his missus

est in exilio vbi multas sustinens calamitates seipm manu ꝓpria interfecit.

De eodem.

Sermo. lij.

Relictis rhetibus secuti sunt dñm. Matb. iiij. Ex his vbis ostenditꝫ q̄ puersio bti Andree z bti Petri illoꝝ duoꝝ fratꝝ fuit velox q̄ ꝓtinuo ad vocem vnius iussionis relictꝫ rhetibus secuti sunt dñm. Vñ q̄tū ad scōaz ptē pcedētis ꝼmonis ꝑ nr̄a informatōe est sciendū ꝼm Bonaueñ. q̄ hi q̄ exēplo illoꝝ apl̄oꝝ renūciāt bonis temporalibus ꝑ deo. vnū de tribus est sperandū. Aut q̄ deus ꝓcurabit hoi vires q̄s in abundātia possit hre. z hoc est socūdius de modico eē fortem q̄z als de multis. Aut q̄ subtrahit corpori refundat mēti in ꝓsolatōe spūali. vt libenter careat temporali abundātia que spūalibus delicijs felicius recompensat. Insup magnā gloriā in celo merek patienter sustinendo ꝑ xp̄o penuriā temporalem. Item ꝑ informatōe simplicium sciendum. q̄ heu plures sunt q̄ nō relinquūt cum illis apostolis ꝓpria. q̄ qō pessimum est inuadūt bona aliena. Primi sunt illi qui furtum cōmittūt in quis rebus. vt q̄ furant gramina in pratis. fructus arboꝝ. z rapas. z caules subtrahūt ꝑ volūtates ꝓximoꝝ. Siūr q̄ botros de vineis abscidunt. z etiā venatores q̄ cum eqs z canibus ꝓximis dāna in segetibus inferunt. Et tales tenenk summaz vnā restituere iuxta ꝓsilium suoꝝ ꝓfessoꝝ. Vnde dr̄ in Decre. Inferens dānum nō est absoluendus. nisi dāno ꝼm arbitrium lesi restituto. xxiij. q. viij. Pessimā. Et si nescit quibus dāna illata sunt. tūc tal̄ summa dāda est pauperibus. aut ad fabricā ecclesie illi⁹ parochie. Quia ꝼm Aug⁹. z allegat̄ in Decret. Non dimittit peccatum. nisi restituat ablatum. xiij. q. vj. Hi res. Secūdi sunt q̄ rem inuentā retinēt z non restituūt. Unde btūs Aug⁹. Si quid inuenisti z non reddidisti. rapuisti. Tercij sunt fur z ancille q̄ bona dominoꝝ suoꝝ furtiue subtrahunt. Sicut vinum z panem. carnes. z oua. z occulte comedūt. vel alijs suis leccatoribus tribuūt. vel alijs hoibus. Quarti sunt mechanici qui fraudulenter ꝓximis laborāt. vel etiam qui nimium ꝑ labore recipiunt. Quinti sunt mercatores qui cum mendacijs proximos decipiunt. Et tales ꝼm Ray. Toties peccant mortaliter z tenētur ad restitutionem. Sexti sunt hospites z caupones qui nimium computant suis hospitibus. Septimi sunt vsurarij qui ꝓpter dilationez temporis charius vendunt q̄ illis qui in continenti soluunt. Similiter illi qui pro ꝓmpta pecunia iam emunt. z imediate sup dilationem illi eidem a quo emerūt vel alteri econuerso vendunt in charioti foro q̄ valet vel valere potest. Et etiam illi qui concedunt pecuntas sup p̄dium aliquod. vel super villam. vel castruz. vel sup aliquā ciuitatē. z fructus eius nō computāt in sortem. Omēs tales sunt vsurarij. vt pz extra de vsuris. Cōsuluit. Octaui sunt lusores qui causa lucri z ex auaricia ludunt. Tales peccant mortaliter. z si lucrant tūc infernum lucrant. z si p̄dunt tunc vitā eternā p̄dunt. Noni sunt q̄ furta vel rapta emunt. vel de rapinis comedūt z viuūt. vel etiaz q̄ a iudeis dona vel munuscula recipiūt. z tales oēs tenenk ad restitutōez si volunt ꝓsequi peccatoꝝ suorum remissionem. Quantū ad tercia ptē illius sermonis pcedētis est sciendū. q̄ oēs homies solennitatez z deuote debēt festū bti Andree celebrare. z ipm tanq̄z singularē patronum inuocare. qz bz a xp̄o magnam potestatem subueniendi in q̄libet necessitate ipm inuocātibus. Unde de eo legit adhuc ipo viuente. q̄ quidā nauigauerūt cum eo. z ecce cōmotuz est mare. z flauit ventus valide. z submergebat nauis. Orauit btūs Andreas ad dñm precipiens ventis z mari in nomie Jesu xp̄i. Et statim trāq̄llitas magna facta est in mari. z sic homies a piculo liberati sunt. Item q̄ vadūt qāq̄ p terrā sctm Andreā inuocare debent ne incidāt in latrones. Unde legit de eo q̄ cum aliq̄n terrā cum q̄busdam pambulasset apparuit eis multitudo hominū a longe lāceas euaginatos gladios gestantiū in manibus q̄si in eos vellent irruere. Qō cū vidisset sctūs Andreas factēs signū crucis ꝑ eos ait. Oro dñe Jesu xp̄e vt decidat robur illoꝝ ne noceant sperantibus in te. Hoc autem eo dicente. angelus dñi apparuit cum magno splendore pterrens eos. terigit gladios eoꝝ z corruerunt proni in terrā. Trāsiliensq̄ btūs Andreas cum suis. z nihil est ab eis passus. Oēsq̄ ꝓiectis gladijs z lanceis eum adorabant. Angelus aūt dñi discessit ab eis cuz magno lumine. Item parentes habentes pueros infirmos debēt sctm Andreā inuocare. Vñ legit de eo q̄ quidaz puer ab impulsu demonis iacebat pcussus z spumās. Deniq̄ inuocato apostolo rogauerūt eū ꝓ puero. Et ille apprehēsa manu eius ait illi. Surge puer in nomie Jesu xp̄i quem p̄dico. Et statim puer surrexit sanus. Pater vo pueri credidit z cum tota domo sua baptizatus est. Item q̄dā. xxij. annis fuit infirmus z debilis. z accersito sctō Andrea. Andreas apprehēsa manu eius leuauit eū. Qui statim surrexit z ambulauit magnificās deum. Et btūs Andreas dixit sanato. Vade p domos egrotātiuz. z in noie dñi nostri Jesu xp̄i in q̄ sanatus es iube eos exurgere. Ait ille abijt q̄ domos infirmoꝝ. inuocatoq̄ nomine xp̄i restituebat eos sanitati. Crediditq̄ omis populus offerēteq̄ et munera rogabāt cum vt audirēt ab eo verbū dei. Btūs vo Andreas p̄dicās eis verbum dei multos puertit ad xp̄m. z nihil de muneribus ab eis recepit. Item Andreas bz pctōres in petrare ventā. Dñi legit de eo. q̄ q̄dā pctōr Nycolaus noie btūs Andreā adijt dicēs ei. Dñe ecce. xl. anni vite mee sūt in q̄bus sp luxurie adhesi. q̄ ora ꝑme ad dñm deū. Audiēs hoc btūs Andreas fleuit et cepit a tercia vsq̄ ad horam nonam. orauit z ieiunauit q̄nq̄ dieb⁹. Et tādē venit vox ad Andreā dicēs oro nem suā ꝑ Nycolao pctōre esse exauditā q̄ in via p̄ditōis erat. Item btūs Andreas bz ptātē subueniēdi hoib⁹ etiā post mortē. Vñ legit ō eo. cū q̄dā vir nūcio. xl. ad apostolū nauigarēt vt ab eo fidei normā reciperēt. Ecce dyabolus mare cōmouit. z oēs pariter submergunt. Cū aūt eoꝝ corpa ad littus delata fuissent añ apostolū deportant. Qui inuocato xp̄i noie tandē ab illo ꝓtinuo suscitant. Qui oia q̄ eis acciderāt narrauerūt. Item legit in dyalo Cesa. q̄ cū mulier q̄dam sctm Andreā traxisset in apl̄m z ei nō placuisset. Sed ario traxit. z iter idem occurrit. Postea traxit sibi alium apostolum placentē. Cui cū inuidus

obsequij exhibuisset q omnes dies vite sue. & ad extrema vite veniēs cum esset mortura. non illū aplūs placentē. ꝫ btūs Andreas assistere vidit. Qui inquit ad eam. En inquit. Ego sum ille despectus Andreas. Ex quo colligit q nōnunq̄ scti etiam vltra se inclinant humane deuotioni eorum q̄ btōr suffragia nequeunt acceptare. Item legit in cronica Helynandi q anno dñi. M. lvij. Gotfridus dux Burgundie & quatuor comites cruce signati contra infideles vna cum ducentis militibus Antiochiam ceperūt. Tūc q̄dam rusticus a sctō Andrea admonitus. & p visionez edoctus inuenit ibi lanceā qua transfixum fuit latus xpi saluatoris. Cum qua lancea ignem magnum per tredecim pedum q̄dā Ptolomeus nomie nudus coram populo lete ꝓcessit Cesariā. Item pulcr exemplum de quodam epo qui dilexit btūm Andream. & de tribus questionibus sibi ꝓpositis a dyabolo. Quere in legē de aurea. Item aliud miraculū de sctō Andrea. quere in ꝓmptuario.

De sctō Mycolao.
Sermo. iiij.

Non est inuentus similis illi q̄ conseruaret legez excelsi. Eccl. xliij. Hec vbā sūt a Jesu filio syrach recitata ad honorē btī Mycolai cātant. qz q̄libet scūs in aliq̄ virtute eminebat in q̄ nullus fuit siūis sibi. Et in hoc apparet mirabiliter sapia dei. q̄ in tāta multitudie ac varietate scōr tātā ponit dīaz meritor̄ i q̄bus illi scō nullus siūis fuit. Ergo bñ dic̄. Nō est inuētus siūis illi. Vñ ad honorē btī Mycolai q̄ claruit in b mūdo anno dñi. cccxlij. in pūti ꝓmone tria sunt dicēda. Primo de dignitatibus & pūlegijs scti Mycolai. Secūdo aliqua ꝓ informatōe simplicium. Tercio aliqua miracula. Quantū igit ad ꝓmū sciendū q btūs Mycolaus habuit octo pulegia in q̄bus nō est inuētus simil illi. Primum q in puericia sua cepit seruire deo. quia cum adhuc ad vbera mris sue penderet. feria quarta & sexta tm̄ semel sugebat māmas. Hoc em̄ scitatis indicium nō habuit a natura. ꝫ fuit in singulari dei dono. Psal. cxvij. A dño quippe factum est istud. & est mir. in ocu. nr̄is. Secūdū pulegiū est q nūq̄ mortaliē peccauit. ꝫ semp vsq̄ ad mortē innocentiā suā seruauit. Et hoc significatū est ex eo q cuz pma die balnearet erectus stetit in pelui. quod valde mirabile fuit de tam tenero puero. Tercium pulegiū est ipsius miraculosa electio. Fuit em̄ electus in eom̄ ꝓmissa oratione exemplo aplor̄. Act. j. Horātes dixerūt. Tu dñe qui cordā nosti omniū ostēde quez elegeris. Item diuina inspiratiōe. qz vox de celo lapsa est vt eligerent sctm̄ Mycolauz. Nō ad honorē. v. Aarō. Itē fuit electus cū ꝓsensu omniū & aprobatione. qz nullus dissensit. ꝫ oibus placuit. Unde de eo legit q eo viso oēs laudauerūt dñm deū. Nam in electōe bonor̄ Platonis deus hz gloriā & honorē. & sub diti vtilitatē. Itē fuit electus inuitus & cū q̄dā coactione. exēplo xpi vt hī Joh. vj. q̄ fugit dū vellēt eū facere regē. Quartū pulegiū est innūera miracula q̄ btūs Mycolaū ꝓū pontificē tuū innūeris decorasti miracul. tribue q̄s. vt eius merit̄ & intercessionibus a gehēne ignis incēdijs liberemur. & ad eterna gaudia puenire mereamur. Hoc aūt miracula q̄dā attestant suā potētiā quā habuit sup elemēta. sup corpa. sup aīas. sup mortē. sup demōes. vt patebit in fine huius ſmōis. Quintū pulegiū. qz fuit in gra dei. Ubi legit q oiuz vtutū chartisimate replebat. Ubi Apoc. xiiij. Bti mor. q̄ in do. mo. Ubi ipe securus fuit in mor ꝓpter gl̄az reuelatā. Angeli em̄ in morte sibi apparuerūt. & gl̄az suā sibi reuelauerūt. Sicut em̄ deus aliq̄n in morte reprobis manifestat eternā penā ita sctis decedētibus ecōuerso reuelat eternā gloriā. sic btō Mycolao factū ē. Itē ꝓpter deuotā recōmēdationē. Ipe em̄ aiaz suā in morte in man⁹ xpi cōmēdauit dicēs. In man⁹ t. d. tē. Et iō secura fuit. Juxta illud Sap. iij. Justor̄ aie in mānu dei sunt. & nō tā. illor. mor. Itē ꝓpter celestē armoniā. Angeli em̄ ei⁹ aiaz deduxerūt in celū cū cāticis & laudib⁹. Sextū pulegiū. qz post mortē suā fuit gl̄ose sepultus. Ubi vt legit de eius tūba emanabat a capite fōs olei. & a pedibus fōs aq̄. In oleo āt denotat abūdātia mie q̄ in ipso fuit. sic em̄ oleū supnatat aliis liq̄ribus. sic ptetas eminet ceteris vtutibus. In aq̄ aūt notat abundātia gr̄e q̄ sic̄r copiosa fuit in btō Mycolao. Septimū pulegiū ē q ipe fuit gl̄ose assumpt⁹. Fuit em̄ in celuz assumpt⁹ confidenter. Nō em̄ demōes timuit. qz scōs angelos custodes habuit. Ubi ō eo legit q rogauit dñz vt ad se morientē āgelos mitteret. Quib⁹ visis tradidit aiaz suā in manus sctor̄ āgelor̄. Itē honorabiliter fuit assumptus. qz nō tm̄ misit sibi vnum angelū aut duos q̄ eum deferrēt. ꝫ multos q̄ eum honorabiliter deducerent. sic etiā misit in occursum Lazari. Luc. xvj. vbi dr̄. Factū est vt morer̄et mendicus noie Lazarus. & portaret ab angelis in sinū Abrae. tē. Itē assumptus ē letant. qz sic̄ legit de eo dū portaret in celū. celestis melodia audita ē. Esa. lv. Jn letitia egredieris. & in pace deducemi. Octauū pulegiū eius fuit. qz festū ipsius in tota ecclesia solēnit celebrat. & nullius alterius ꝓfessoris nisi scti Martini epi. Et hoc ꝓtūt ad pmā ptē illius ſmonis. Quātū ad scdaz ptē hui⁹ ſmonis ē dicēdū q sic btūs Mycola⁹ cui⁹ festū hodie celebram⁹ fuauit innocētiā suā & nūq̄ mortaliē peccauit. sic tenemur credere q q̄libz hō cū diuino adiutorio omib⁹ dieb⁹ vite sue possit viuere sine pcō mortali. Et q̄ frtuole oppositū teneret hereticus ess̄. Et hoc ꝓbat p mgr̄m sen. li. ij. di. xxxvj. Illos cuz manicheo errare videm⁹ q̄ dicūt homez pctm̄ mortale vitare nō posse. Una idez heresiarcha tenuit q hō sine pcō mortali nō posset viuere. & ideo ipe ꝓdēnatus ē a scā eccl̄a sic̄ hereticus. & q̄ sequunt eū in articul̄ suis dicunt manichei. Circa qd vlterius sciendum q ſm Crisō. sup Matth. Quatuor sunt pncipalit fuāda. q̄bus fuatis sperandū est q deus nō pmittat te cadere aut incurrere aliquod pctm̄ mortale. & illa q̄tuor sunt memorie cōmēdāda & factis exequēda p totā & integrā vitā hois. Primū est diligenter audire vbū dei & conari ad retinēdū. & se illo opi ꝓformare. Jac. j. Estote factores vbi dei & nō auditores tm̄. qz si qs. tē. Gregor. Ille fructus vberiores ex pdicatione colligit. q semia bone operatōnis pmittit. Aug⁹. Si qs verbu diuinū audierit & opus bonum neglexerit auditio vbi erit ei augmentatio supplicij

Scōm est vt se custodiat ne incurrat pctā que cognoscit ac scit esse mortalia. Et si ex fragilitate humana in aliquod tale ceciderit vt statim resurgat penitēdo. si etiā tā cito nō ꝓficeat ad minus tñ de illa cōteret. Ezech. xviij. In quacūq; hora pctōr ingemuerit omnium iniqtatum eius nō recordabor amplius.

Tertiū vt de rebus de qbus nō est bñ certus non statim sibi ac suis psuasiōibus credat. ꝫ ꝓsilio alioꝝ sapientiū credat. Quartū vt deū quotidie ꝛ deuote petat vt sibi dignet ꝓcedere sapiam que possit discernere bonū a malo. ꝛ qcqd faciendū sit. ꝛ qd omittendū. Ipe em̄ gloiosus ds est tā patus te audire qñ es in ꝓspectu eius vt Mariā magdalenā. ꝛ forte citius. qz eius pūtiā credis esse in sacro. q nec tibi hūanitatē nec diuinitatem vides. cum tñ ipa pedes eius tetigerat. ꝛ eū vidit vt hoiez. Mā fides dovalde placet. qre deus credētibus tā magna ꝓmisit. qz sine fide impossibile est deo placere. Et hoc quo ad scām ptē hui⁹ ꝝmonis. Quātū ad tertiā ptē eiusdē sciendū q oēs hoies debēt festū scti Nycolai solēnit celebrare. ꝛ eum deuote tanq̄ singularē patronū inuocare. qz ipe pōt hominibus subuenire multiplr. Primo in pericl' maris. Añ de eo legit. Cum die q̄dam quidā naute periclitarent in mari ꝛ videtes se in periculo mortis clamauerūt vnanimit. Nycolae Nycolae fue dei. si vera sunt q̄ de te audiuimus nūc ea expiamur. Vox q̄dā mox eis apparuit dicens. Ecce assum q̄d vocat̄ me. Et statim cessauit ipsius tēpestas maris. Itē sciendū q adhuc q̄tidie btūs Nycolaus chorusc̄at miracul' multi. Mā q̄dā puer submersus est in aq̄ q̄ dī sal'. Et parētes fecerūt votuz deo ꝛ scto Nycolao ꝓmittētes imaginē de cera in q̄titate pueri illius. Et statim puer reuixit. Et ego imaginez cereā vidi. Itē vir q̄dā incidit in latrones q̄ spoliauerūt ipm rebus suis ꝛ cum funibus ligauerunt ipm ad arborem. Ipe flendo inuocauit deū ꝛ scm Nycolaum. Et ipe visibiliter apparuit ei soluēdo eū ab arbore. ꝛ liberum abire ꝓmisit. Item q̄dam innocēter captus fuit ꝛ locatus in turrim. ꝛ reclusus cū magna sera. q deuote inuocauit btm Nycolaū. Qui statim ei apparuit. ꝛ ipm a vinculi liberauit. Et eandem seram oculi' meis vidi. Itez plura alia exēpla habes in eius legēda. Quere ibidē.

De ꝓceptōe scē Marie ỽginis.

Sermo. v.

Sanctificauit tabernaculū suū altissim⁹. Scribit Psal. xlv. Exq̄ festū hoc. s. ꝓceptōis btē Marie virgis gloriose in quo initiū cepit nostre salut̄. occurrit in hoc tempe aduētus ꝛ semp ptingit occurrere. tāto magz locūdare debemus. q̄nto ad solēnitatē Jesu xpi dīno scit magis xpinquq; ptinere. Mā voluit dñs noster p suā eccleſiā honorari. qre ex instinctu spūsci ordinauit. vt hoc festū vsq; in finē pageret. pīertim in tēpore aduētus in quo ipe sciuit hoies vt cōgit deuotiores. ꝛ ad honorādum ỽginē Mariā magis aptos. ꝛ aliud festū. s. Annūciatōis in q̄dragesima. qz his tēporibus hoies sunt magz deuoti ꝛ magis digne pūt honorare ỽginē Mariā. Añ in pūti ꝝmone tria sunt dicēda. Primo quare hodiernum festum solēniter est celebrandum. Scōo de vtilitatibus quas ꝓsequunt homies celebrātes hoc festum. Tercio aliqua dicenda sunt p informatōe simplicium. Quantum ad pmā ptem sciendū. q hodiernum festum solēnit est celebrandū. Primo ꝓpter gloiosam ac btāz ỽginem Mariā que hodie initiū sumpsit qñ ꝓcepta est in vtero mris sue. ꝛ hodie sanctificata ꝛ pīeruata pre omnibus sanctis: Secūdo ꝓpter nosinetipos. qz hodie initiū nostre salutis incepit. qñ btā ỽgo cōcepta est ꝛ pīeruata. que p successum temp̄is ꝓcipere ꝛ parere debebat filiū summi pris Jesuz xpm dñm nostrū. Quō aūt hodie btā ỽgo Maria ꝓcepta ē. Describit btūs Hiero. q Joachim erat de ciuitate Nazareth. ꝛ ex Bethleē scāz Annā duxit in vxorem. Ambo erāt iusti cozā deo. ꝛ in omnibus mādatis dei ambulabāt. ꝛ substantiā suam tripharie diuidebant. Unā ptem templo ꝛ mistris templi. Aliā ptem peregrinis ꝛ pauperibus. Terciam sibi ꝛ familie sue reseruabant. Et ita p annos. xx. plem ex coniugio non habentes vouerunt dño q si plem eis ꝓcederet eam dei seruitio manciparēt. Cuius rei grā in tribus festis pcipuis Hierlm frequētabāt. In festo aūt enceniox Joachi cū suis ꝓtribulibus Hierlm ascēdit. ꝛ cū ceteris ad altare accessit oblatōnem deo offerens quē sacerdos eo offerēte cū manu repulit ei dicens. Quō ad altare psumeret accedere cū sit m legē Moysi maledictus eēt. qz plem nō h̄et. Qui se confusuz videns ad domum ire noluit. ne psiles confusionem a suis vicinis sustineret. Secedens autem ad pastores suos. ꝛ cum ibidem aliq̄tulum diu fuisset. quadā die apparuit ei angelus dñi dicēs. Ego sum angelus altissimi dei missus ad te vt annunciem tibi preces tuas exauditas esse. ꝛ elemosynas tuas in ꝓspectu dei ascendisse. Vidit em̄ pudorem tuū quem sustinuisti. Porro Anna vxor tua pariet tibi filiā ꝛ vocabit nomē eius Maria. Hec vt voluisti erit ab infantia dño ꝓsecrata. Adhuc in vtero mris sue spūsco erit plena. ꝛ nō erit inf populares. ꝫ in templo dñi semp morabit. Et sic ipa ex sterili mre nascet. ita ex ea mirabit dei filius generabit cuius nomē erit Jesus. i. saluator. qz p eū oibus gētibus erit salus. Et hoc erit tibi signum cum queneris ad aureā portā. Anna vxorem tuā obuiā habebis que de tua tardatiōe mō sollicita est. ꝛ tunc in aduentu tuo gaudebit. Ex his dictis angelus ab eo discessit. Anna autem cum amare fleret. ꝛ quonā vir suus iuisset cogitaret. Idē angel⁹ dñi apparuit ei. ꝛ eadem que viro annūciauerat ꝛ ei annūciauit. Et iuxta ꝓceptū angeli ambo sibi obuiauerunt in aurea porta. ꝛ de ple ꝓmissa securi adorato dño domum redierūt. Et Anna ꝓcepit. Sed non p osculū sic q̄dam simplices dicūt. qz fm magistruz Jordanum. In ꝓceptōe ỽginis gloriose vtus virilis semis ꝛ amplexus maritalis interuenit. Ex aūt btā virgo Maria in conceptōe preseruata est ab originali pctō pz triplicit. Primo auctoritate scripture. Añ in vbis thematis dī p xphaz. Scificauit tabnā. suū altissi. Itez Psal. cxxxj. Parauī lucernam xpo meo. Añ ꝛ btūs Hern. doctor mellifluus. Procul dubio scā fuit ỽgo Maria añq̄ nata. Secūdo pbat sic rōne. qz pciosum thezaurum. s. vnum vnigenitum filium deus pr̄ in eius vtero nō posuisset. nisi munda ꝛ pīeruata ab omni labe fuisset. Tercio pbat exemplis. Añ si Hieremias xpbeta in vtero

matris sue fuit sctificatus vt xp̃m annũciaret futurũ
& nascturũ .multomagis & ipsa. Item Joh.bapt.vt
xp̃m natũ digito demõstraret & baptisaret.multofor
tius ꝓseruari & sctificari debuit btã virgo Maria.vt
esset digna ip̃m xp̃m cõcipere & ip̃m de suis viscer
bus generare.Et isti tres scti in vtero mr̃is sunt san
ctificati.q̃re magis possibiliter maria mr̃ eius ipsum
portans. Sed q̃ris quõ sctificatio Marie ꝓcellit
sanctificationẽ alioꝝ sanctoꝝ.Rñr q in trib⁹ ꝓcellit.
Primo in tꝑis celeritate.Hieremias eñ lõge san
ctificat⁹ est anteq̃ natus. vñ dr̃ Hiere.j. Anteq̃ exi
res de vẽtre sanctificaui te. Sz Joh.bap.sexto men
se sctificatus est qñ.s.Maria visitauit elisabeth. tũc
exultauit infans in vtero ei⁹. Hec exultatio fm glo.
fuit quoddã gaudiũ qõ ꝓcepit ex pñtia xp̃i. & ex gr̃a
& influentia sctitatis. Maria aũt immediate post̃q
anima infusa est corpori sctificata est. vñ fm Albertũ
Corpus Marie factũ est in cõplexione & pulcritudi
ne optimũ. Natura eñ facit cõplexionẽ bonã & me
liorem. & qñq̃ optimã.sed nõ vt cui meliorẽ cõplexi
onẽ dederit nisi huic gl̃iose virgini.nec obstat de cor
pore xp̃i.qr illud nõ natura.sed spũssctũs formauit.
vñ hodie pfectissima aia a deo pie creata est. quã pu
rus hõ a deo habere potuit in intellectu acutissima &
alijs potentijs nobilissima. q̃ velut regina a deo mis
sa est in corpusculũ virginis. Itẽ hodie datus est ei
nobilissim⁹ angelus qr vgo nobilissima fuit.de cho
ro primo angelorꝝ q̃ custodiret eã & seruiret ei oibus
diebus vite sue. Hcõo qr sicut citius est sctificata sic
& copiosius.nã fm Jordanũ.Alijs in vtero sctifica
tis fuit collatũ q nunq̃ peccauerũt mortaliter. Ma
rie aũt vltra hoc collatum est q nunq̃ peccauit veni
aliter.& hoc fuit indicitũ maxime gratie.que ip̃am na
turã sup oẽm legẽ nature corruptum extolleret. Un
de btũs Bernũ.dicit.Ego puto q copiosior sanctifi
cationis benedictio in Mariã descenderit q̃ in ali
os in vtero sctificatis.que nõ solum ipsius ortuz san
ctificaret sed etiã vitam ipsius deinceps immunẽ ab
omni peccato ꝓseruaret. qõ alteri nemini ĩ natis mu
lierũ credit esse donatum. Tercio quo ad gratie cõi
cabilitatẽ.nam licet abundãs gratia a Joh.bapti.in
patrem & matrem effluxit.q ambo ex hoc receperũt
gratiam ꝓphetandi.Ab ipa tamẽ virgine copiositas
gr̃e non tm̃ in parentes eius sed in omnes homines
se diffudit vtveraciter possimus dicere tam de matre
q̃ de filio q de plenitudine eius nos omnes accepi-
mus gratiam. Quare etiã angelus ad eaz dixit. Ave
gratia plena. Unde Bernũ. Maria sinũ aperuit vni
uersis vt de plenitudine eius omẽs homines accipiant
captiuus redemptõez eger consolatõem.peccator ve
niam.iustus gr̃am.angelus letitiaz.filius dei carnis
substantiã. & tota trinitas gloriam sempiternam.

Quantũ ad scõam partem istius sermonis scien-
dum q digne celebrantes hoc festum quinq̃ vtilita-
tes consequunt. Prima vtilitas est vera cõtritio om
nium peccatorꝝ.quod designat in ethimologia hui⁹
nois Maria. qõ in lingua latina dr̃ mare amarum.
qõ designat contritionẽ.ergo tu peccator si cupisve
ram contritionem peccatorꝝ per quã remissionẽ pec
catorꝝ conseq̃ris. tũc deuote celebrare debes hoc fe-
stum. tũc cõsequẽter ipsa illo sacro tpe aduẽtus xp̃i
omniũ pctorꝝ tibi ꝑpetrabit, si habueritis illa tria.s.
veram ꝓtritõem. ꝓpositũ nunq̃ velle peccare. et ore
cõfiteri. & de oibus pctis satisfacere.de q̃bus postea
dicã. Scõa vtilitas q istud festum deuote celebrãt
a btã virgine in oibus necessitatibus eis subuenitur
ergo tribulati & oppressi in tribulationib⁹ dñt hoc fe
stum deuote celebrare.& ipsa btã vgo vult eis miseri
corditer subuenire. Tercia vtilitas quia prelati q
istud festum deuote celebrant ab honoribus & gradi
bus suis nunq̃ cũ ꝓfusione deponent.ergo ꝑncipa-
liter prelati spũales & seculares debẽt hoc festum so-
lenniter celebrare. vñ Anf. Quisquis pũl aut abbas
aut prelatus es.recole diligẽter hanc festiuitatẽ et a
cũctis iube eam coli.quia si eam toto corde amaue-
ris.nunq̃ de tuo gradu cuz ꝓfusione deponeris. Nõ
etiam rõne psuaderi põt.& hoc sic. Virgo gloriosa in
ipsa cõceptione honorata est ꝑ oibus sctis in vtero
scificatis.& in hac die primũ honorẽ accepit a deo. q̃
cõgruũ est q q̃ hũc diẽ deuote solẽnisat.q in suo ho
nore ꝓseruent. Quarta vtilitas.qr fetus impgnatax
mulierũ in vtero custodit. & ergo mulieres ꝓgnãtes
hãc festiuitatẽ ꝑ ceteris festiuitatibus marie dñt cu-
stodire & ꝓceptionẽ solẽniter & deuote celebrare. & se
cũ vera ꝓtritione & ꝓfessione ad pcipiendũ sacr̃m eu-
charistie ꝑparare.& bonã ꝓfidentiã hr̃e ad btãm vir-
ginẽ q̃ hodie cõcepta est & sctificata & ꝓseruata est in
vtero mr̃is sue.q ipsis impetrabit ꝓsperitatẽ in par
tu prolis. Nõ patz ex ꝟ.qr vgo in vtero mr̃is sue nõ
solũ in corpe illesa custodita est. ꝟ gr̃a dei ꝑ omibus
sctis dei repleta est. Quinta vtilitas est.q talis in
exitũ aie sue a btã vgine nunq̃ deseret . & ideo meri-
to oẽs hoies diuites & paupes.iuuenes & senes q̃ scꝫ
unt se morituros dñt h festũ solẽniter & deuote cele-
brare. vt ipsis btã vgo Maria velit astare in extre-
ma eoꝝ necessitate.Nõ etiã sic psuaderi potest. Cõ-
grua est recõpensatio vt q̃ hz in reuerẽtia btãm vgi-
nẽ recolẽdo eius initiũ q̃ incepit esse per cõiunctiõz
corpis & aie.honorẽ ecõuerso ab ea in exitu aie sue.
sez qñ aia separãda ẽ a corpe suo.qr fm Ares. Mors
est sepatio aie a corpe. Ex his oibus iã dictis patz q
q̃libet catholicus q̃ illas quinq̃ dignitates vult obti
nere a btã vgine solẽniter festũ ipsius ꝓceptiõis dz
celebrare. Et q̃cunq̃ recusat hoc festũ qõ est inittium
btẽ vginis & exordiũ nr̃e salutis solẽniter celebrare
talis non est verus amator vginis Marie. vñ Anf.
Non est verus amator virginis gloriose qui respuit
colere diem cõceptionis eius deuote. Sciendum tñ
fm Jordanũ celebrantẽ hoc festũ deuotissimũ opor
tet intentionẽ ordinate dirigere.vt nõ referat intẽ-
tio ad ꝓceptionẽ carnis.qr illa massa nõ est susceptꝫ
bilis gr̃e sed sola anima. Tñ intentio referẽda est ad
illam conceptionẽ quando anima infusa est et vnita
corpusculo.& in eodem instanti sctificata. Et hec san-
ctificatio non est facta illa die qua solum fuit conce-
ptio seminis.sed postea quadragesimasexta die: quia
circa tale tp̃us fm phos et phisicos massa carnis in
vtero animat. Sed querit quare tunc hodie celebra
tur & nõ illa die quãdo anima vnita est corpi. Rñdet
fm Jordanuz. Hoc festum hodie celebrat non quia
beata virgo Maria hodie gratiam dei suscepit. Sed
quia hodie suscepit habere tale esse quod est via ad
esse perceptibile gratie. Alia ratio est quare potius
hodie celebratur hoc festum conceptionis.quia ita

reuelatū fuit per btām virginē Mariā. vj. kdus decē bris. Sicut patet in tribus exēplis in legēda hui⁹ festiuitatis. Qtum ad tertiā partē huius sermonis quo ad nostrā eruditionē sciendū q debem⁹ spūal'r ꝓcipere dīm nr̄m Jhm xp̄m sicut btā vgo hodie cōcepta est corpaliter in vtero matris sue. Et ista conceptio spūalis fit per bonā voluntatē emēdando vitā nr̄am. Vñ Crisp. sup Math. Voluntates bone sic sūt suaues apud deum quēadmodū boni odoris flores apud hoies. Sed heu aliqui sunt sicut steriles mulieres. sicut sunt isti q̄ sunt obstinati in pctis. t q̄ stāt in malo ꝓposito malefactēdi nec habent voluntatem se emēdandi. Et tales in periculoso statu stant. q̄ si q̄s haberet vltra decē vel viginti annos voluntatē puer sam aliq̄ pctm cōmittere t si infra illud tps sic moreret ꝓpter malā voluntatē suā eternaliter dānaret. Quapropter dī in decre. In malicijs volūtas p opere reputat. de pe. dist. j. ois. vnde etiā Ptero. Perfecta voluntas faciēdi pro opere reputat facti. ergo tales peccatores debent isto sacro tpe aductus ipse se conuertere ad dīm deū nostrū t confidere si habuerit illa tria in se. q ipe deus velit eis oia peccata indulgere isto sacro tpe. Sed q̄reres q̄ sunt ista tria. Rūr q primū est vera ꝓtritio de ꝓteritis pctis quā quilibet pctor cum diuino adiutorio dz t pōt hīe. t nihil pōt eū impedire nisi ꝓpria sua malicia t puersa volūtas Vñ de hac vera ꝓtritiōe dicit be. Greg. Qui se dolet ex corde cōmīsisse culpā. cito pctor suorū obtinebit veniā. Scōm q hō ꝓponat ampli⁹ nūq̄ velle peccare mortaliter. sic q nunq̄ velit peierare. nec mentiri. nec adulterari nec fornicari. nec blasphemare. nec furari. nec vsurare. nec oppr̄imere quenq̄. nec supbire. nec trascī. nec chorizare. nec vituperare. nec eē gulosus. nec iebriari. nec luxuriari. nec res iniustas acq̄rere. nec ieiunia amplius infringere. nec ꝓximis dāna inferre. nec inuidiā ꝓxīmo retinere nec ociari. nec malū ꝓ malo reddere. nec qō est iniustū facere. t sic de alijs. Terciū q q̄s ꝓponat ꝓfiteri t satisfacere de illo pctō t de oibus pctis vnq̄ in vita cōmissis isto sacro tpe. Fm cōsiliū sui cōfessoris. t tunc deus ex sua misericordia indulgebit sibi oia pcta sua. Unde Ezech. xviij. In q̄cunq̄ hora ingemuerit peccator omniū iniquitatū eius nō recordabor amplī⁹. vñ consulendū est cuilibet peccatori isto sacro tpe q se cōuertat ad dīm nr̄m iesum xp̄m. ad festū natalis xp̄i deuote suscipiendū sicut in. xl. ad festum pasce. Quia nō est minus festū natiuitatis xp̄i q̄ festum pasce. Et cū hoc q̄libet ignorat vtrū anno futuro festū xp̄i supuiuat. Et quicunq̄ pctor ista tria iam enumerata in se habet nō est amplius pctor. ꝫ est penitēs t q̄cunq̄ bona opa fecerit. orādo. ieiunando. elemosynas dādo. mane surgendo missas audiendo t sermones. totū erit sibi meritoriū ad futurā gl'iaz. t sic stat in bono ꝓposito. Vñ bea. Bern. Cū p bonā voluntatē incipimus esse dei. desinimus esse dyaboli. Ultimo sciendū q oēs xp̄tifideles dīt hodie et quottidie deuote btām virginē inuocare. q ipsa habet ptātem singularē subueniēdi in oibus necessitatibus eā inuocātibus in vita. in morte. t post mortē. vñ be. Ber. Data est tibi omis ptās o maria in celo t in terra vt omnia q̄cunq̄ volueris valeas impetrare. quia vox tua dulcis in auribus saluatoris. Et primo quicūq̄ in anxietate sunt constituti ad Mariam debēt recurrere. Exemplum de imperatrice. Hoc quere infra in ꝓpriuarto de miraculis virginis Marie. j. Secundo mulieres pregnātes. quia ipsa dignat eis in aditu torium venire. Exemplū de muliere pregnāte quā liberauit de periculo maris. hoc quere ibidem. ij. Tercio viris in angustijs suis salubr'iter subuenit. Exemplo de illo qui fuit incarcerat⁹. hec quere ibidē. xij. Itē succurrit in extremis. exēplū de illo qui ieiunauit quatuor vigilias beate Marie et nō potuit mori sine confessione hoc quere ibidem. lv. Rogemus igit tur eā vt nobis subueniat in hac vita vt post hanc vitam valeamus cum ea gaudere feliciter in celesti patria Amen.

De sancto Thoma. Sermo. vj.

Quia vidisti me thoma credidisti Joh. xx

Unde super verba ꝓmissa t super hodierni festum tria sunt dicenda. Primo de ꝓuilegijs bea. Thome apli. Secōdo de fide catholica. Tercio aliqua miracula. Quantum ad primā partē istius sermonis sciēdum q̄ san. Tho. apl's accepit a xp̄o plura ꝓuilegia in quibus nos attendere debemus dignitates eius. Primū ꝓuilegiū est q xp̄s eum elegit ꝓe oibus hoīb⁹ mundi in numero apostolor̄. q̄ apli sūt maiores t digniores sctis in celo t in terra. Nā xp̄s contulit eis magnam dignitatē t potestatē. vt hr̄ Joh. xx. quando dixit eis. Accipite spūm sctm quor̄ remiseritis pcta remittunt eis t quorū retinueritis retenta sunt. Item Math. xvj. dixit eis. Quecunq̄ ligaueris super terram. erunt ligata t in celis. Secūm ꝓuilegiū est q ipse cōposuit sextum articulum fidei. in qua fide nos saluamur. s. Tercia die resurrexit a mortuis. Et pulcherrime scripsit san. Tho. istum articulum. quia in eo ꝓius dubitauerat t de eo plene certificatus fuit. sicut legit in euāgelio hodierno vbi xp̄s dixit thome. Infer digitū tuū huc. t vide manus meas t affer manū tuā t mitte in latus meū t noli esse incredulus. sed fidelis. Unde sanc. Tho. de aq̄no. in. iij. parte. q. liij. artī. iiij. dicit q sctūs Tho. apl's non solū vidit vulnera xp̄i sed etiā tetigit. Terciū ꝓuilegiuz est q totā iudeam puertit. t cōuersos in fide nutriuit vbo t exemplo. Verbo quidē. quia verbū dei ibidē solicite seminauit t fm qualitatē auditor̄ doctrinā suaz formauit. Exemplo vō q ipse fuit sibi parcus ꝓpter bonū exemplū pauperibus plus deo fidelis t deuotus. In signū huius in nuptijs regis nō ināducault neq̄ bibit. ꝫ oculos ad celos erectos habuit t i celuz respexit Math. vj. Ubi est thesaurus tuus ibi est et cor tuū. Quartū ꝓuilegiū q xp̄o sīl's fuit in ꝓsona. vñ Ysido. dī. Thomas xp̄i discipulus ac similis saluatori. Quintū ꝓuilegiū est q xp̄us astitit sibi in tpe passionis sue cōmutans sibi passiones suas in gl'iam t dulcedinē. vñ ipse scūs Thomas fuit in ma xillam percussus t incarceratus. et sup laminas candētes pedibus nudis coactus est ambulare. t in fornacem accēsam tractatus. t tandem lancea est transuerberatus. Sed rex oīpotēs ꝓ quo patiebat: hec omnia sibi in gloriam cōmutauit. Incarceratus enī accepit mirabilem liberationem. quia frater regis resuscitatus a mortuis cum ceteris ad carcerē cucurrit

ꝛ soluēs eū ad pedes apl̄i se ꝓiecit. Super lamīnas adductus accepit fontis emanationem qꝛ mox fons erupit ꝛ ipm aduri nō pmisit. Isa. xliij. In ignē cum ambulaueris nō cōbureris. In fornace assatus acce refrigeriū ꝛ ꝑsolatōez. qꝛ fornax nutu dei refrigerari cepit. Lacea trāsuerberatus accepit felicē cozonatōz Apoca. ij. Esto fidelis vsq; ad mortē et dabo tibi coronā vite. ſ. sempiterne. Sextū priuilegium fuit q; tres magos. i. tres reges q̄ ad xp̄m adorandū venerant baptisauit. Dicit enī Chryſ. q; thom. ad eos in orientē venit ꝛ ipsos baptisauit ꝛ facti sunt ei adiutores in predicādo. Septimū priuilegiū est q; in ciuitate edissa in qua corpus be. Tho. q̄escebat nullū infidelē vel hereticū vel gētilem viuere pmisit aut ibidē etiā q̄enire. Ex quo dat intelligi q; magnus fuit amatoꝛ fidei ꝛ defensoꝛ. q̄ iuxta se nullū infidelē hereticū vel gentilē viuere pmisit. Octauū priuilegiū eius fuit q; in pncipio sepulture eius olim cōtigit de manu ꝓria dignos ꝟ indignos nō poterāt recipere sacrm̄. vñ in cronica. Helynādi legit. q; anno dñi M. cc. xx. venit Iobes p̄triarcha indoꝛ ad romā narrans pape Calixto cardinalibus ꝛ oībus plātis presentibus in consistoꝛio publice. qualiter sctus Thomas apl̄s omni anno cōtigeret pp̄m suū manu proꝑia poꝛrecta dignis. ꝛ retracta ab indignis. vñ in lōga eius legēda hr̄ exemplū de q̄dā famulo q̄ furatus fuit ficus ꝑ duob⁹ denarijs. ꝛ non poterat sumere sacramentū de manu apl̄i. donec ꝓfiteret plenarie ꝛ satisfaceret. Nonū priuilegiū ꝛ vltimū est q; hodie festū eius solēniter celebꝛat. ꝛ p totū mundū in oībus missis noiat. Quantū ad scōam partē hui⁹ sermonis ꝑ informatione nr̄a est sciendū q; fides catholica est frequēter p̄dicāda fidelibus ꝛ ab eis custodiēda diligēter qꝛ sine fide vera nemo saluabit. vñ paulus ad Hebꝛ. xj. Impossibile ē sine fide placere deo Unde be. Aug. Nemo liberat a dānatione q̄ facta ē per adam nisi per fidē dñi nr̄i iesu xp̄i. vñ etiā Petrus. Multi ante saluatoris aduentū deū oīpotentē timētes ꝛ diligētes sue salutis gratissimū pmissoꝛem credentes in pmissione fidelem sperantes certissimū redēptoꝛem in hac fide ꝛ expectatione saluati sunt. Ex quo patet ꝟ q̄ō credimus iam factū. scti p̄es invetestō credebāt futurū. Querit circa fidē vtrū sufficiat fidē in coꝛde habere. Rñr q; nō. quia q̄libet xp̄ianus ꝑ loco ꝛ tpe tenet fidē catholicā publice ꝓfiteri. Et in signū huius ꝓfessionis hō recipit sacramentum ꝓfirmatōis in fronte. Unde in decre. dr̄. Cōfirmatio ideo in fronte ponit. vt a recipiēte fides sine erubescētia publice predicet de ꝑse. dist. iiij. Nouissime Et ꝟ est ꝓtra illos timoꝛosos q̄ dicunt. si hussite eos inuaderēt q; fidē oꝛe negare vellēt. ꝛ tñ firmit̄ in coꝛde retinere. ꝛ tales q̄ sic stant in tali ꝓposito peccant moꝛtaliter. Nā si scti ꝟ fecissent nunq; martyrisati fuissent. ꝟ ipsi publice fidez xp̄i ꝓfessi sunt. Sic q̄libet xp̄ianus potius dz moꝛi q̄ fidem oꝛe negare ꝛ coꝛde Unde dr̄ in decre. Cōstantia fidei debet esse tāta vt prius auferat vita q̄ fides. xiij. q. iij. Quenior. Unde etiaz dr̄ Matth. x. Nolite timere eos q̄ occidūt coꝛp⁹ aiaz eñ occidere nō p̄nt. Unde q̄libet viriliter dz ꝑ fide exponere res ꝛ coꝛpus qꝛ q̄cunq; ꝑ fide catholica moꝛitur indubie martyr xp̄i efficit. qꝛ alias oportet eundem hominē cito moꝛi. ꝛ nescit vbi prima nocte manebit. an ad celuz aut purgatoꝛium. aut ad infernum perueniat. sed ibi est certitudo. quia quicunq; ꝑ fide patitur. statim ab angelis in celum leuatur. Unde in decre. dicit. Qui pro xp̄i nomine martyrisant ꝓculdubio vitā eternā consequunt. xxxiij. q. viij. omni timoꝛe. Querit quādo q̄s audit aliquē loqui contra fidē. vtrum talis teneat defendere fidē. Rñr q; sic. qꝛ in decre. dicit. Defensare tenet quilibet fidē. xxiij. q. viij. Duis q̄bus. Etiā querit q̄ interrogaret quis vtrū xp̄ianus sit. ꝛ sic in illa fide moꝛi velit. Rñr q; tenet se ꝓfiteri xp̄ianū esse ꝛ sic velle moꝛi et saluari in ista fide. qꝛ si ex timoꝛe taceret xp̄m abnegaret. vñ in cano. xj. q. iij. Non solum ille negat xp̄m qui dicit eū non esse xp̄m. sed qui cum sit xp̄ianus se dicit nō esse xp̄ianū. Etiam querit q̄ q̄s interrogaret vtrum hus ꝛ hieronymus ꝛ ꝓcopius iusti fuerint aut hereticī. Rñr. q; quilibet catholicus tenet loqui veritatē ꝛ fateri q; ambo cū ꝓcopio fuerūt heresiarche. et in sacro ꝓcilio Cōstantien̄. anno dñi. M. cccc. xiij. combusti. Et si hoc nō faceret tunc ira dei ꝓtra se ꝓuocaret. vñ in cano. vbi de fide ꝛ salute agit. Qui veritatē occultat iram dei ꝓtra se ꝓuocat. xj. q. iij. quisq̄s.

Quantū ad terciā partē istius sermonis sciendum est. q; q̄libet xp̄ian⁹ dz scm̄ Thomā apl̄m tāq; spēciālē p̄tonū inuocare. ꝓmo q̄ patiunt dolorē oculoꝛ. vñ legit de eo q; q̄dā mulier michodonia nomie deuota fuit ꝑ sex annos ceca ꝛ inuocato apl̄o Thoma lumē oculoꝛ suoꝛ rehabuit. Etiā lepꝛosi. vñ legit q; q̄daz lepꝛosus vulnerib⁹ plen⁹ inuocauit btm̄ apl̄m Thomā ꝛ mūdatus est. Etiā infirmitate q̄licūq; oppꝛessi san. Tho. dñt inuocare. Unde legit q; quidā magnus clericus decidēs in magnū languoꝛē coꝛpis tandem auditis miraculis san. tho. apl̄i recoꝛdatus est q; olī ei fuerit multū familiaris. q̄re fecit se deferri ad ecclesiam ipsius. ꝛ post longā vigiliā somno oppꝛessus vidit ꝓcessionē plurimoꝛ sanctoꝛū. ꝛ san. Tho. subsequentē cū magna gloria. ꝛ tāgens femur eius vbi dolebat. ait ei. vade in domū tuā. qꝛ sanatus es. Euigilans ait inuenit se in toto coꝛpoꝛe suo sanatū. quare gratias agens deo ꝛ beato apl̄o ad ꝓpria remeauit. Etiā qui in fide tēptant inuocare debent san. Tho. apl̄m. qꝛ singularē hz potestatē subueniēdi tēptatis in fide. et talis qui q̄cq; sic temptat in fide ex hoc nō debet nimium turbari. qꝛ tēptari in fide nō est pctm̄ nec inducit heresim nisi consentiat. et sic diffinitiue in fide dubitet ꝛ dubitādo labatur. Unde queritur hic ꝑsequēter q̄ requirunt ad hereticū. Rñr fm b. Tho. sup. iij. sen. q; duo. ſ. erroꝛ q̄ est initū heresis. Secūdū q; ptinaciter defendat. xxiij. q. iij. q̄ in eccl̄ia. Ex q̄ patet q; illi q̄ errāt in fide ꝛ parati sunt postponere erroꝛē. quādocunq; fuerint informati de oppositō. tales nō sunt hereticī q̄uis errant in fide. Unde in decre. dicit. Non sunt inter hereticos cōputandi q̄ eroꝛē suū parati sunt postponere. xxiij. q. iij. dixit.

Ultimo queritur quali pena hereticī sunt puniendi. respōdet q; quadruplici pena. Primo enī excōicādi sunt sīr credētes receptoꝛes. defensoꝛes et fautoꝛes hereticoꝛ qui adducunt eis arma ꝛ alimenta. sal vinum piper ferrum ꝛ sīlia. Pēs tales de facto sunt excommunicati papali excōmunicatione. Secundo puniēdi sunt depositione indistincte siue clericus laicus. plebanus. episcopus. rex. imperatoꝛ. etiā pa-

pa. vñ in decre. dī. Pro nullo alio peccato ꝯ mñ p hereſi põt papa cõdēnari. diſtin. xl. ſi papa. Tercio rerũ ablatione. q; bona hereticoꝝ ipſo iure ſũt confiſcata ꝯ querit vtrũ hereticus filios catholicos hñs. nunq̃d tales habebũt bona parentũ. Ñ᷑r q non. vt hr̄ in decre. In crimine hereſis nõ parcit filijs circa bona paterna ꝯ totaliter ꝓuant niſi eis aliq̃d ex miſericordia relinquat. extra de here. c. Excõicamus.

Quarto punient ꝓſecutione militari. i. ptãte ſeculari. q; in rebus t in corpore puniri dñt. vñ in decre. dicit. Heretici ſunt cogẽdi vel domandi per corporalem punitionẽ. xxiij. q. iiij. diſplicet. Ultimo notãda ſunt aliqua exempla de hereticis. t primo de illo hereſiarcha q̃ vtute fidei mutus eſt factus hoc quere in ꝓmptuario exemploꝝ. vij. F. Item alius hereticus aſtutus qui ab obſeſſo ſtulto cõbuſtus eſt hoc quere ibidem. ix. F.

De ſancto Stephano. Sermo. vij.

Domine ne ſtatuas illis hoc pctm̃. q; neſciũt q̃d faciũt. Ita ſcribit Act. vij. originaliter in epla occurrẽtis feſtiuitatis tranſſumptiue t lectõnal'r. vñ de feſto hodierno tria dicẽda ſunt in iſto ſermone. Primo puilegia ſcī Stephani ꝓthomartyris. Scõo quõ tenemur indulgere inimicis nr̄is. Tercio quedã miracula de ſctõ Stephano. Quantũ ad primũ ſcienduz q ſcũs Stephanus plura habet puilegia. t ꝑcipue octo q̃ notare debemus. Primũ puilegiũ. q; eſt ꝓthomartyr. i. primus martyr q̃ poſt aſcenſionẽ xpi pro fide occiſus eſt. nã poſt aſcenſionẽ xpi ſctũs Stephanꝰ lapidatus eſt in eodẽ anno t ex ſaulo perſecutore factus eſt Paulus doctor t lumen totius eccleſie poſt xxv. hebdomadas. Scõm puilegiũ q; be. Stepha. vidit celos apertos t Jeſum ſtantẽ a dextris ỽtutis dei. Apertũ nãq; eſt celũ vt rex glorie t tota celeſtis curia videret militẽ legitime certantẽ t vidit Stephanus ieſum tanq; adiutorẽ ſuũ in paſſione ſua. Terciũm puilegiũ. q; p inimicis ſuis orauit exẽplo xpi. vñ dicit Beda. Ꝑtus Stepha. ſtãdo p ſe orauit. ſed p inimicis flexis genibus interpellauit di. Põe ne ſtatuas illis ꝺ pctm̃ tc̃. Quartũ puilegiũ. q; illis angelo apparuit in claritate faciei q; quã claritatẽ perſecutores ſuos deterruit t ꝺ accidit ꝓpter ſuã ỽginalẽ vitã quã habuit. vñ be. Hiero. In carne viuere ꝓter carnẽ nõ eſt humanũ ſed angelicũ. Quintũ puilegiũ. q; filijs eſt aplis effect⁹. q̃uoz em̃ dñs nr̄ Jhs xps dedit aplis ſuis. ſcz ſapientiã eloquentiã ꝓſtantiam t miraculoꝝ efficatiã. Ista q̃uoz etiã btõ Stepha. ꝓceſſit. Primo ſapientiã cui nõ poterãt reſiſtere nec ꝓtradicere oẽs aduerſarij ſui. Scõo eloquẽtiã. Tercio ꝓſtantiã. q; certauit vſq; ad mortẽ. Quarto miraculoꝝ efficaciã vt poſtea patebit. Sextũ puilegiũ q; paſſio eius fuit multũ cõformis paſſioni xpi. Nã ſicut falſi teſtes ꝺ xpm̃ inſurrexerũt. ſic ꝓfozmiẽ ꝓtra btm̃ Stepha. Etiã ſicut xps extra ciuitatẽ paſſus t crucifixus eſt. ſic t be. Stepha. extra ciuitatẽ hier'lm a iudeis lapidatus eſt. Etiã ſicut xps dixit in cruce. Pater in manus tuas cõmẽdo ſpm̃ meũ. ſic be. Stepha. dixit in vltima hora tribulationis ſue. Dñe ieſu xpe ſuſcipe ſpm̃ meũ. Septimũ puilegiũ q̃ hz trinas coronas. Nã habet coronã martyrũ. coronã virginum t coronã ꝓfeſſoꝝ ſiue ꝺdicatoꝝ. Octauũ puilegiũ q; corpus. s. laurentij honorauit corpus. s. Stephani. Vñ cũ ſepulcrum ſcī laurẽtij aperuiſſent vt ibi corpus. s. Stepha. collocarẽt tũc laurẽtius in latus ſe vertit t mediã partẽ ſepulcri vacuã dereliquit. t ſic corpus. s. Stepha. ibi collocatũ eſt. t clauſo ſepulcro audite ſunt voces angeloꝝ dicẽtes t pſallẽtes. O felix roma q̃ corpus. s. laurẽtij hyſpani t Stephani hierololymitani gl'iosa pignora vno claudis mauſeolo.

Vñ inuenit triplex trãſlatio facta de corpe. s. Stepha. Prima fuit de agro iuxta hir'lm. vbi primo ſepultus fuit et trãſlatus ad montẽ ſyon. Scõa de monte ſyon ad cõſtantinopolim in grecia. Et iſta translatio facta eſt tpe iuſtiniani imperatoris. q̃ cepit regnare anno dñi q̃ngenteſimo vicesimoq̃rto. et tunc tpis oſſa ſcī Stephani q̃dã nobilis dña ignorant transtulit de hier'lm in conſtãtinopolim putans ſe ducere oſſa ſui mariti. ꝯ demones in aere vllulabãt t clamabãt t ſanctũ Stephanũ ꝓdiderunt. Translatũ eſt aũt corpus ſcī Stephani romã tpe Pelagij pape. q̃. lxiij. pa. erat t ſedit quatuor annis. mẽſibus ſex. Nonũ puilegium addit. q; feſtũ ipſius hodie in vniuerſo mũdo ſolẽniter celebrat t in q̃libet miſſa q̃tidie nominat. O q̃magna iſta puilegia. Quantũ ad ſcõam partem iſtius ſermonis ꝓ nr̄a informatiõe eſt ſciendũ q; exemplo be. Stephani. debemus nr̄is inimicis indulgere. Ubi diceres. quõ quis tenet de neceſſitate ſaluris ſe ad inimicos habere. Ñ᷑r q primo tenet quis ex puro corde eis indulgere. ſic q; non velit ſe vindicare nec ỽbo nec facto. t q; non odiat inimicos nec optet eis malũ ex ira t ex rancore vt dicere poſſit cuz dauid in ꝑs. Si reddidi tribuẽtibus mihi mala tc̃. Sed q̃ ſic ſtant q; gaudent de infortunio. t dolent de ꝓſperitate inimicoꝝ ex rancore illi hñt corda dyabolica. quia ſil'es ſunt dyabolo qui dolet de bonis nr̄is. t gaudet de malis nr̄is. ſic t iſti rancoroſi faciũt. q̃ ſunt a deo maledicti. vt hr̄ Eſa. v. Ue q̃ dicitis bonũ malũ t malum bonũ. Scõo tenet q̃s indulgere t diligere inimicos ſuos. ſic q; nõ velit eos p alios vindicare. exemplo xpi cuius iniuriã cũ diſcipuli vindicare vellent. Ñ᷑dit repbendo illos Lu. ix. Neſcitis cuius ſpiritus eſtis. Unde ſi quis haberet filiũ vel fratrẽ vt cognatũ t nõ rogaret eũ nec iuberet vt ſe vindicaret. ſed ſolum ſcienter admitteret eternã dãnatiõz talis ſic icurreret. Apls. Digni ſunt morte nõ ſolũ q̃ pctã faciũt. ꝯ etiã q̃ conſentiũt faciẽtibus. Tercio tenet ſic indulgere t diligere quis inimicos. vt nec per deum velit eos ledi vel hic vel in futuro. Sed contra hoc faciũt qui ſuper inimicos ſuos vindictam a deo expoſcũt. Contra quos dicit beatus Gregorius. Iubet deus vt diligatur inimicus t tamen rogatur deus vt occidat inimicum. Subdit btus Gregorius. Quiſquis ſic orat ipſe ſuis precibus contra cõditorem pugnat. Ergo quicunq; optat vindictam a deo ſuper inimicos talis meretur q; ſibi eueniat illa vindicta ex vera dei iuſticia. Unde legitur Luce. vj. Eadem menſura qua menſi fueritis remetietur t vobis. Quarto tenetur quis diligere inimicos. vt eis cõmunia ſigna charitatis exhibeat ſeu oſtendat. que alijs hominibus cõmuniter conſueuit exhibere. ſicut loqui et ſaluare t reſpõdere. t ſic de alijs. Unde etiã cũ quis ex rancore non vult loqui cum inimico vel proximo

ñtecabiliter talis est in statu dānatiõis. Quinto tenet̃ qs indulgere z diligere inimicos suos sic q̃ habeat animũ ꝓparatũ ad subueniendũ ipsis in spẽali si in magna necessitate fuerint ꝓstituti. Vñ Prouer. xxv. Si esurierit inimicus tuus ciba illũ. Si sitit potũ da illi. z habebis mercedẽ a deo. Quantũ ad tertiã partẽ hui⁹ sermonis sciendũ est q̃ oẽs homines dñi festũ sancti Stephani solẽniter celebrare z deuote. z ipm tanq̃ singularẽ patronũ inuocare. qr põt oib⁹ inuocantib⁹ eũ subuenire. Primo infirmãtib⁹. Vñ in inuẽtione sui corpis septẽ infirmi curati sunt a diuersis languoribꝰ. Etiã q̃ patiunt dolorẽ oculoꝝ. Unde in eius legẽda legit̃ q̃ flores sup altare bti Stephani ponebant z inde allati z in oculis cuiusdam cecę mulieris positi ꝑ vtutẽ istoꝝ florꝝ z meritis sancti Stephani illuminata est. Etiã panni de altari eius sumpti z sup egros positi multis extiterunt in medelam. Etiã hꝫ potestatẽ sup mortẽ. Nã sicut refert be. Augusti. in li. de ciuitate dei. sex mortui meritis suis sũt resuscitati. vñ in eo. li. legit̃ q̃ cũ q̃dã mulier esset defuncta tunicã illius ad ecclesiã bti Stephani deportauerũt. q̃ cũ sup defuncti corpus esset ꝓiecta. ptin⁹ illa surrexit a morte. Idẽ qꝫ ait ibidẽ. q̃ cũ corp⁹ cuiusdã defuncti inunctũ fuisset oleo in noie sci Stephani bñdicto mox ille surrexit. Etiã hꝫ ptãtẽ sup sterilitatẽ terre. Nã cũ q̃dã tpe in mũdo esset magna sterilitas caristia z penuria. meritis sancti Stephani in magna pluuia descẽdit z terrã fecũdauit z abũdãtia fruit subsecuta magna. Etiã hꝫ ptãtem subueniẽdi hoibus in periculo maris exñtibus. Vñ cũ q̃dã tpe demones tẽpestatẽ suscitassent in mari z naute periclitari timerẽt. inuocabãt btm̃ Stephanũ z ipe apparuit eis di. Ego sum nolite timere. z sic facta est trãq̃llitas magna. z cũ salute periculũ euaserũt. Etiã põt obsessis subuenire. vñ legit̃ cũ filia Theodosij imperatoris a demone esset obsessa. demon in ea clamabat voce magna di. Nisi Stephanus romã veniat nõ exibo qr sic est volũtas apl̃oꝝ. z cũ ad romã corp⁹ sancti Stephani esset delatũ. puella illa mox a demonio est liberata. Itẽ in discipulo de tpe duo ꝓmones de sctõ Stephano. quõ nouẽ generib⁹ hoim celũ aptũ est. cũ duob⁹ exẽplis. s. quõ mr̃ vna maledixit decẽ pueris suis. Quere in discipulo de tpe ser. xiij. z xiiij.

Sermo viij
De sancto Johanne Euangelista.

Hic est discipulus ille quẽ diligebat iesus. Ita scribit Job. xxj. z in instãtis festiuitatis euãgelio. Sup quibus ꝟbis ad honorẽ dei z sancti Johannis apl̃i z euãgel̃. Primo de priuilegijs sancti Johannis apl̃i z euãgel̃. Secõ aliq̃ ꝓ informatõe simplicium. Tercio aliq̃ miracula ꝓ nr̃a ꝓsolatione. Quãtũ ad ꝓmũ sciendũ q̃ sctũs Johes apl̃s hꝫ multa ꝓuilegia q̃ a nobis diligẽter sunt ꝓsiderãda ad honorẽ amatoris sui. s. dei. Primũ ꝓuilegiũ est ꝓfunda sapia. Nã ceteri euãgeliste ẽvsati sunt circa humanitatẽ xp̃i. Sed be. Io. circa eius diuinitatẽ q̃n dixit. In ꝓncipio erat ꝟbũ. Joh. j. vñ Beda. Si be. Joh. aliq̃tulũ volasset altius. totus mũdus cũ cape nõ potuisset. Vñ de eo canit̃. Volat auis sine meta q̃ nec vates nec ꝓpheta euolauit altius. Tam implenda q̃ impleta nunq̃ vidit tot secreta purus hõ purꝰ. Nõ em̃ Joh. altius potuit ascẽdere in deũ nisi ꝓtus fieret deus. Et hãc sapiaz ꝓfundam de ipo dñici pectoris fonte potauit. q̃n in cena sup pectus dñi recubuit

Secõm fuit q̃ ipe virginitatẽ suaz seruauit. fuit em̃ vgo corpe z mẽte. Terciũ ꝓuilegiũ q̃ xp̃s ipsum spãliter dilexit. Vñ ꝓmeruit vocari discipul⁹ ille quẽ diligebat Jhs. q̃uis em̃ xp̃s oẽs apl̃os suos dilexit spãlius tñ Johem. qr in sua iuuẽtute ad xp̃m cõuersus fuit qr iunior fuit inter ceteros apl̃os. Treſi. iij. Bonũ est viro cũ portauerit iugũ dñi ab adolescentia sua. Quartũ ꝓuilegiũ. qr ad oia secreta sua euz admisit xp̃s. sic ad puelle resuscitatoz. vt hr̃ Mar. v Et etiã ad suã gl̃iosam trãsfiguratoz in monte tabor Mat. xvij. Quintũ q̃ xp̃s mr̃em suã sibi recõmẽdauit. Xp̃s nãq̃ in hac vita quinq̃ habuit q̃ cõmisit. Primo corpus suũ cõmẽdauit Nicodemo z ioseph ab arimathia. Secõ alam patri. Tercio substantiaz tpalez iude. Quarto ecclesiã sanctã Petro. Quinto matrẽ cõmisit Johãni. Fecit nãq̃ xp̃s Johannem fratrẽ suũ qñ dixit. Mulier ecce filius tuus. In hoc q̃ dixit filius fecit eũ ꝓfrem suũ. Deinde dixit discipulo. ecce mr̃ tua. Et ex illa hora accepit eã discipl̃s in suã. s. custodiã. Sextũ ꝓuilegiũ qr maiorẽ familiaritatẽ ei ostẽdit cui⁹ ꝓcipua causa familiaritatis fuit. qr Johes ꝓpter amorẽ iesu xp̃i omnẽ amorẽ terre nox deseruit qr oia tpalia ꝓpter xp̃m dereliqt. Etiaz amorẽ paternũ. qr parẽtes suos ꝓpter xp̃m reliquit. Insup amorẽ carnalem. Nã vt dicit Iero. Xp̃s de nuptijs Jobem volentẽ nubere vocauit. z sic in virginitate carnis pseuerauit. Septimũ ꝓuilegiũ est qr xp̃s ꝓditorem suuz Johãni reuelauit. Annuit em̃ sibi petrus q̃ a xp̃o quereret q̃s esset eum traditur⁹. z ipe xp̃s Johãni reuelauit di. Cui intinctũ panem porrexero ipse est qui me tradet. Nã si Petrus ꝓditorẽ dñi sciuisset ipm̃ ꝓtinus trucidasset. aut ipm̃ etiam dentibus lantasset. Octauũ ꝓuilegiũ. qr btus Jobes hꝫ dignitates oiuz sanctoꝝ. Est em̃ apl̃us in epl̃is. Euãgelista in euãgelijs. Prophęta in apocal̃ vbi plura scribit q̃ adhuc futura sũt. Martyr fuit inquantũ cũ alijs apl̃is fuit flagellatus. vt hr̃ Act. v. z etiã in oleo rome adustus iuxta portã latinã. Cõfessor z doctor ecclesie. qr vsq̃ ad mortẽ fidẽ catholicaz constãter ꝓdicauit. virgo fuit mẽte z corpe. Nonũ priuilegiuz qr diutius oibus apl̃is vixit in hac vita. Vñ in cronica Helynãdi scribit̃ q̃ Joh. apl̃s z euã. tpe domiciani imperatoris fuit relegatus in insulam pathmos per annum integrũ z ibi scripsit Apocalipsim. Et idem impator domicianus post vnum annum z quinq̃ mẽses crudeliter interfectus est: qr romanis multa mala intulerat z cõsobrinos suos ꝓprios interfecit z statuam aurẽa nomine suo in capitolio suo ꝓcepit adorari. Et post hunc regnauit Nerua senex vno anno z mensibus quatuor. Hic omnes exules reuocauit. Et sic Joh. de exilio pathmos reuersus rogatus ab epis asie euãgelium scripsit. z sedens absq̃ tecto in ventro. sed ad preces eius in eodẽ loco nec pluuie nec venti aut turbines aut chorusca-
tiones aut tonitrua vsq̃ in hodiernum diem vnq̃ descenderunt. Nerua cesar obijt anno dñi. xcix. Post hunc regnauit traianus impator genere hyspan⁹ anno dñi. c. Et regnauit annis xix. mensibus. vj. An-

no trayant ꝑ Jobes euangek. migrauit ad celū. viij. kal. Julij. vbi natiuitas Iobis bapti. celebrak. Et sic vno eodēq; die est amboꝝ solennitas. licet in medio transierūt centū annt. Decimū ꝓllegiū. qz vitā eiꝰ xps in pace finiri voluit. Jō dixit. Hic cū volo manere donec veniā. Undecimū q xps ad ipm morientē cū oibus apl̄is suis venit. Apparuit em sibi dominus cū discipulis suis dr. Veni dilecte mi. qz tōus est vt epuleris in cōuiuio meo cum fribus tuis. Burgēs aūt Iobes cepit ire. Cui dns dixit. Nūca die ad me venies. Veniente aūt nūca die venit vniuersus ppl̄s ad ecclesiā que suo nomine erat fabricata. Qui primo galloꝝ cantu p̄dicauit illis hortās eos vt in fide essent stabiles. t in mādatis dei feruētes. Et post hec foueā fieri fecit iuxta altare descendēsq; in eā expānis manibus ad deum dixit. Inuitatus ad cōuiuium tuum dne Jesu xpe. ecce venio. gratias ago tibi dne. quia dignatꝰ es me ad tuas epulas inuitare. sciens q ex toto corde desiderauit te. Cunq; oratione cōpleuisset tanta lux sup eū emicuit q nullus in euz respicere potuit. Recedente aūt lumine fouea plena manna inuenit. qđ in loco illo vsq; hodie generatur. ita vt in fundo fouee ad instar minute arene scaturire videat sicut in fontibus fieri cōsueuit. Duodecimū ꝓllegiū. q quidā dicunt q tam sit in celo cum corpore t anima. qđ cōuenire dicunt dei liberalitati t dignitati Jobis. Deus em sibi liberalis fuit. quia corpus eius custodiuit ne corruptioni subiaceret. ne oleuz feruens adureret. ne venenū ei noceret. ne gladio desineret ne mortis dolorē sentiret. Si ergo xps corpori eius tam liberalis fuit in mundo. nec debz minus liberalis esse in celo. Si ergo aliox apostoloruz corpora honorantur in terris manifestum est q corpus bti Jobis etiā debuit honorari qđ tante dignitatis excellentia fuit prediturz. Postq; autē ei nullus honor exhibeā in terris. cōueniens est vt honorē in celis vt corpus eius corpori xpi t mīis eius societatē faciat in celis. Tredecimū ꝓllegiū eius. qz hodie festū ipsius solēniter in vniuerso mundo celebratur. t etiā in qualibet missa singulariter nominat. O q̄ gloriosum est nomē Jobānis in q̄ est gratia dei.

Decimūquartū t vltimū ꝓllegiū. qz ipe cōposuit secundū articulū fidei di. Et in Jesuz xp̄m filiū eiꝰ vnicū dnm nr̄m. Credere em tenemur q iesus xps ē vnigenitus t verus filius dei. Et q fuit cū p̄e eternaliter. t q est alia psona a p̄e. t q est vnius nature t sube cū p̄e. t q est p̄i coeq̄lis t coeternꝰ Job. x. Ego t paterunū sumus. Im formā dei. t p̄i maior me est. s. Im humanitatis formā. Quantū ad secundā partē istius sermo. p nr̄a informatōne est sciendū q san. Job. apl̄s vt testat Hiero. cū vsq; ad vltimā senectutē deuenisset. t iā esset. xcix. annoꝝ. t iam post passionē xp̄i. lxvij. annis p̄dicasset. t vix inter discipuloꝝ manus ad ecclesiam deportarē. nec pluraverba dicere posset. ad quālibet pausaz h̄ verba dicebat eis. filioli diligite alterutrū. Tandē frēs q̄ cū eo erāt admirātes q semp eadē v̄ba diceret. dicebāt ei. Magister q̄re h̄ v̄ba sp loq̄ris. q̄ rūdit. qz p̄ceptū dn̄i est. t si h̄ solū fiat tūc sufficit ad vitā eternā. q̄ sequamur doctrinā. s. Job. t diligamus deū t nos inuicē sicut xps dilexit nos. Hi q̄ritur q̄ requrunt ad charitatē vt sit nobis sufficiēs ad salutē. cū nemo sine charitate saluet. Rūdet q tria. Primo q hō dimittat omne peccatū mortale ad minus pro dilectione dei. vñ ps. xcvj. Qui diligitis dn̄m odite malū. Qui em nō odit malū non habet verā dilectionē ad deū q̄ simulatā. Si ergo dicis hoc vel illud dimittere nequo. Rūdet q in h̄ adhuc nō habes verā dilectionē dei. si em vnā guttā vere dilectionis haberes totū mundū si p̄ ciperet deus dimitteres. qz dicit Augu. Una gutta charitatis est maior occeano. Secūdo est necessariū vt ob eius dilectōz pro ꝓpter̄tu sibi illato p̄ p̄cm aliquē honorē sibi exhibeas per aliq̄ bona opa t pniaz aliter dilectio tua nō sufficit nec v̄a est. vñ ps. xxxiij. Declina a malo t fac bo. qz nō sufficit mala dimittere. h̄ oportet bona opari. Tūñ Gre. Probatio dilectionis exhibitio est opis. Mā cū q̄libet dns terren⁹ q̄ est ꝓpter̄tus t offensus velit vt sibi aliq̄s honor in re cōpēsam exhibeat. sic ipe dns nr̄ Jesus xps cum sit dns dnoꝝ sir vult. Hz sūt q̄dā q̄ p oīa ꝓpter̄tu et p oībus pctis suis nō solū magnā satisfactionē vl̄ gloriā sibi exhibere volūt. imo nec vnā verā ꝓtritionem sibi dare volūt. Nā illam gl̄iosus deꝰ acceptaret vbi aliā habere nō posset. Im illud ps. l. Cor ꝓtrit̄ t humiliatū deꝰ nō despt. Date h̄ bāc. si non vultis vt illi sci magni p dilectōe eius morē pati mundū relinq̄re. ois p̄ vō dare. saltē h̄ mīmū tribuite t p illo sanabit oia vulnera animarū vestrarū. Hiere. xxx. Ego vulneribo tuis sanabo te. Itē ꝓp̄ba in ps. Qui sanat ꝓtrit. cor. t alli. ꝓtriti. cor. ps. cxvj. Matth. v. Beati q̄ lugēt q̄m ipsi cōso. Hz q nūc nō tm̄ dare volūt p eius dilectione vos iudicate si illū v̄e diligunt vel nō. Tercio q p eius dilectōe ad ꝓximū habeas fraternā charitatem vt ei bonū appetas. t quicq̄d vis ab eo supportari hoc sibi nō facias h̄ si eū lesisti in fama vel in rebus vt satisfacias. Et si te in altq̄ leserit vel offenderit. hoc ei ex toto corde indulgeas. aliter p̄o nō vere diligis. Nūñ Apl̄s. Si distribuero omēs facultates meas in cibos pauerū. charitatē aūt non habuero factus sum sicut es sonans. j. Jobis iij. Qui non diligit fratrē manet in morte. Et hec ē charitas sufficiens et ducit ad gloriam eternam. Sed quantū ad terciam partem huius sermonis est sciendum q hodie omnes homines debent festum sancti Job. cuā. solenniter celebrare t ipsum deuote inuocare. Primo infirmi t obsessi. Unde legitur de eo q tactu vestimenti sui infirmi curati sunt. t demones ab obsessis expulsi. Etiam habet potestatem super mortem. Unde de eo legitur. q cum de exilio patrbus reuocatus esset t epbesum intraret. Druſiana eiꝰ dilectrix que suum aduentum plurimum desiderauerat mortua efferebatur. Tunc secretum tulit deponi dicēs. Dominus noster Jesus christus suscitet te Druſiana. Surge t vade in domuz tuam t prepara mihi refectionem. Tunc statim illa surrexit t cum eo ciuitatem reintrauit. Et iam filiam cuiusdam vidue que celebratis nuptijs post trigintā dies obijt. sanctus Johannes a morte suscitauit. Et post mortem potest oībus hominibus subuenire. nam ipse liberauit aiam cuiusdam a purgatorio. Sed queriē quare hodie homines bibunt in amore sancti Jobis. Respondetur q ipe sanctus Jobes cū signo crucis venenū bibit t nullam lesionem incurrit. t cū eodēveneno duo in pistis Job. t totius ppli fuerūt interēpti t ipe sōs

Johānes tunicā suā tribuit aristodemo pontifici dicens ei. Vade ⁊ mitte eā super corpora defunctorū dicēs. Apūs xpi misit me ad vos vt in xpi noie exurgatis: qō cū feciſſet aristodem⁹: illico surrexerunt. Etiā brūs Johānes siluestres frondiū vgas in aurū cōmutauit ⁊ littorū saxa in gēmas pciosas mutauit. Etiā nota aliū sermonē de sancto Jobe: ⁊ vtuz iesus plus dilexit Petrū q̄ Johānē. quere in discipulo de tpe: cū miraculo ⁊ exemplo. sermone. xv.

De Innocentibus. Sermo ix.

Mittens herodes occidit oēs pueros q̄ erant in bethleem ⁊ in oibus finibus eius. Mat. ij. Exquo hodie pagit festū pueroz innocentū q̄ ab iniquo herode interfecti sunt. tunc in p̄senti sermone tria sunt dicenda. Primo de solennitate p̄ntis festiuitatis. Scōo quō parētes se habere debent ad pueros suos. Tercio exemplū. Circa primū sciendū q̄ festum innocentū ⁊ eoz martyriū est solenniter pagendū p xpo iesu post eius naciuitatē martyrisati sunt. q̄ nominant flores martyrū in sacra scptura. Scōo p pter numerū ip̄oz. q: tot sunt q̄ nūerus eorū incertus est. ꝫ eccl̄ia pagit numerū eorū ſm visionē quaz vidit Johānes. vt hī Apoc. xiij. Vidi agnū stantē supra montē syon ⁊ cū eo centū q̄dragintaquattuor milia hītes nomē ei⁹ ⁊ nomē p̄is ei⁹ scriptū in frōtibus eoz. Nō si laus vni⁹ sancti vel vni⁹ angeli vl vnius hois est accepta ⁊ laudabilis coraz deo. quid tūc laus tot sanctoz innocētū. Etiā si deus exaudit p̄ces vnius sancti vel hois vel maxie duoz vel triū cōgregatoz in noie ei⁹. q̄d tūc vbi tot sancti sil̄ sunt cōgregati. Etiā si vnus sanctus est venerādus non ne tunc tot milia sanctoz sunt venerandi. Nūq̄ eīm in anno tot sctōz festū pagit̄ p̄ter festū oīm sctōrum sicut hodierna die pagit̄. Tercio ꝓpter locū: quia in bethleem occisi sunt. vbi xp̄us est natus. q̄ in verbis p̄dictis dictū est. Mittens herodes occidit oēs pueros in bethleem ⁊ in oibus finibus ei⁹. Ubi sciē dū ſm glo. q̄ occisio pueroz innocentū facta ē post annū ⁊ tres dies post natiuitatē xp̄i. Distulit autez herodes ꝓpter morā cōtractā. Fuit eīm rome a cesare citatus. ⁊ sic fere p annū fuit impeditus in petitionibus cesaris. Et tūc ꝓphetia impleta est. Rachel plorās filios suos. Hiere. xxxj. Sz di. quare rachel ⁊ nō iacob plorauit. Rūdetur q̄ matres sunt magis passibiles ⁊ maioris pietatis ſm Gresto. ergo plus cōpatiunt pueris ⁊ ḋa plus diligunt pueros q̄ plus dolent de aduersitatibus puerorū. Vñ notandū q̄ euangeliū hodiernū notāter dicit ploratus quo ad paulos. ⁊ vlulatus quo ad matres. vñ Chyſ. in sermone hodierno. Paruuli ploraba̅t eo q̄ a matribus sepabant̄. Matres vo vlulaba̅t. eo q̄ a filijs desolabant̄. vñ Grego. in sermo. p̄ntis festiuitatis dicit. q̄ martyres in lacrimis baptisati sunt. ⁊ sil̄iter matres in lacrimis. sicut filij in sanguine eorū. ⁊ matres nō carebūt martyrij gaudio. q: in martyrio pueroz matres passi sunt. Nam gladius ꝓtransiens puerorum membra. corda matrū penetrauit ⁊ ad intima puenit. vñ Chyſ. Maior erat dolor in matribus remanentib⁹ q̄ in paruulis morientib⁹. Et ſm san. Tho. ꝓpter istū ploratū ecclesia deponit hodie quedā signa leticie: vt Alleluia. Gloria in excelsis deo in missa. ⁊ Te deū laudam⁹ in matutinis. Circa secundā partē istius ser. est sciendū q̄ parētes tenent tria pueris suis si volūt cū ipsis mereri vitā eternā.

Primū est q̄ debent eos inducere ⁊ informare vt offerāt deo innocentiā ⁊ puritatē suā cum ipsis pueris innocētibus qui hodie sanguinē suū ꝓpter xp̄m fuderunt. Et hoc est pueris multū vtile ⁊ deo valde acceptum. quādo pueri a iuuētute deo incipiunt seruire. quia ipsi deo propināt vinū purū. i. iuuentutez suam floridā. Sed senes peccatores q̄ in senio se ad deū cōuertūt ⁊ penitētiam agunt offerūt deo feces. Sed tamē deus eorū feces nō spernit ex sua misericordia ⁊ bonitate. Vñ parētes debent docere suos pueros Pater noster Aue maria. Symboluz fidei. Decē p̄cepta: ⁊ vt deū diligāt ⁊ ei fideliter seruiāt orādo ieiunādo eccl̄esias visitādo: missas ⁊ sermōes audiēdo. ⁊ hoc erit eis multū vtile. q: semp postmodū sunt plus inclinati ad seruiēdū deo. Scōm q̄ tenent parētes filijs ē q̄ tenent̄ eos corrigere. q: nō sufficit q̄ informāt eos in bonis. sed oportet eos corrigere si excedūt. q: omia peccata que cōmittūt sub obedientia pentū. de his parētes respōdebūt in die nouissimo. ergo hic aduertite parētes: q: etiā si sctē vite estis. tū ꝓpter pueros vīos dānari poterit̄. verbi gra. Si pater ⁊ mater nūq̄ peccassent mortaliter ⁊ p̄mittūt filiū vel filiā mortaliter peccare: ⁊ eos nō corrigūt. sed tacēdo cōsentiūt. ⁊ si sic sine pnia moriunt̄ eternaliter cū suis pueris damnātur. Ro. j. Digni sunt morte nō solū faciētes ꝫ ⁊ cōsentiētes. Vñ in decre. dicit̄. Pari pena puniēdi sunt faciētes ⁊ cōsentiēies. xvij. q. iij. oēs. Sz di. quō corrigēdi sunt filij. Rūdetur si sunt filij probi ⁊ ex fragilitate q̄q̄ delinquūt. tales pueri cū benignitate sunt corrigendi. Si aūt sunt proteruí ⁊ correctio dulcis nō ꝓficit tūc corrigēdi sunt aspera vga. Prouer. xxiij. Noli a puero sb̄trahere disciplinā si eū pcusser̄ cū vga nō morie̅t. ⁊ aiam ei⁹ de inferno liberabis. Ergo q̄n audis puerū tuū iurare p deū mēdaciter aut blasphemare deū aut maledicere ꝓximo aut vides mala ꝓximo tuo inferre aut cū superbia chorisare: aut festa aut ieiunia ecclesie frangere: alijs pueris maledicere: detrahere: furari: abiurare verbis vel fact̄: molestare. aquas balneādo intrare. ⁊ sic de singulis. tunc tu tener̄ eū corrigere Sz heu sunt alīq̄ parētes q̄ ex inordinato amore pueros suos corrigere nolūt nec volūt q̄ alīq̄s corrigat ipsos: ⁊ sic puerſos educāt. et tales parētes pueros suos plus odiūt q̄ diligāt. vñ Prouer. xiij. Qui pcit virge odit filiū suū. Etiā fūt alīq̄ gentes q̄ pueros suos pedib⁹ calcāt vl trucidāt ⁊ cū manibus ad capita pcutiūt. ⁊ sic eos infatuāt. Etiā alīq̄ sunt q̄ pueris suis maledicūt. Exemplū de hoc in Cesario de puero illo quē demones cū corpe abstulerūt ꝓpter maledictionē pentū q̄ amplius illū puerū nunq̄ viderūt. ⁊ ꝫ p̄misit de⁹ in terrorē alioz pentū ne puer̄ suis sic maledicant. ꝫ potius cū aspera vga corrigāt. Tercio q̄ gentes nō dīt relinq̄re res iniuste acq̄sitas pueris suis. q: melius est modicū iusto sup diuitias pctōz multas. Sz ꝫ hoc faciunt aliqui qui tam inordinatū amorē habēt ad pueros suos quādo bene cognoscūt q̄ possident in

iustas res ħñ nolūt eas restituere ne filij depauperē-
tur. ⁊ sic seipos ⁊ pueros dānant eternaliter. Etiam
sciendū q filij cōquerunt de talib⁹ pentibus tanc̄
de suis occisoribus. Nā ꝺt denarios eis scient relin
quūt de iniustis rebus. q̄si tot gladijs pueros suos
trāsfigūt. Nā heredes q̄ iniustas res scient possidēt
dānant cū pentibus. Eccl̄i.xlj. De pīe impio cōque-
runt filij qm̄ ꝓpter ipm̄ sunt in obprobriū dei. Nuā-
tū ad terciā ptē isti⁹ fmo. nota exm̄. Legit q ꝺdā pa
rētes habuerūt vnicā filiā q̄ exēplo matris deuote
deo ⁊ marie ỽgini seruiuit ⁊ in ỽginitate firmiter p
manere ꝓposuit. Pat aūt iussit mīez vt filiā ornaret
pulcris vestib⁹. Pat aūt plus timēs maritū c̄ deū
crines filie sue ornauit ⁊ eā vestiuit pōpose. Tūc an
gelus dñi marri appuit dicēs ei. Quia plus timuisti
virū c̄ deū ornando filiā ⁊ abstraxisti eā xp̄o ⁊ apta
sti eā mūdo. ꝓptēa infra q̄tuor ebdomadas morieris
⁊ dānaber̄ nisi infra illud penituer̄. ⁊ insup oēs pu
eri tui morient infra illud tp̄s. ⁊ i penā man⁹tue q̄b⁹
filie tue adornasti tā arescent. Nō totū sic factū est.
Sed ipa pniam egit. Et sic ipa ⁊ pueri mortui sunt
vt dictū est ab angelo. Ex q̄ exēplo p3 q pentes p̄nt
dānari ꝓpter pueros. etiā p̄nt mereri cū pueris vitā
eternā. q3 oēs labores q̄s habēt cū pueris ipsis edu
cādo deus remūerabit. vñ Ro. viij. Scim⁹ qm̄ dili-
gentib⁹ deū oia coopant in bonū. Et fm Aug. Nul
lū bonū irremuneratū: ⁊ nullū malū impunitum.

Itē aliū fmonē de innocētib⁹. ſ. de pentib⁹ q̄ occi
dūt pueros spūaliter: sic herodes occidit innocētes
pueros corpaliter. Quere in ꝓcessu de tpe ser. xvj.

De cōuersione sancti Pauli Sermo. x.

Saule saule quid me p
sequeris. Ita scribit Act̄. ix. Circa hodier-
nū festū tria sunt dicēda ad laudē ⁊ gloriaz
sancti Pauli apli. Primo quare cōuersio sancti
pauli celebrat. Scōo quedā p3o informatione sim-
pliciū. Tercio aliqua miracula p3o cōsolatiōe nr̄a.

Quātum ad primū sciendū q cōuersio sancti pau
li celebrat p̄ omibus alijs sanctis ꝓpter tria. Pri-
mo ꝓpter exemplū vt nullus pct̄or desperet q̄ntum
cūc̄ magnus existat. Nā xp̄s pcutori gr̄am dedit
in signū q nulli vult denegare gr̄am ⁊ miscōiam su-
am. vñ ps. l. Cor cōtritū ⁊ hūliatū nō. Nullus enim
pct̄or ꝺz desperare etiā si multa pcta ⁊ magna cōmi
sit. Quia fm btm̄ Bern̄. Maior est dei pietas c̄ q̄-
uis iniq̄tas. Aliq̄ em̄ q̄ de iniusticia audiunt p̄dica
re tūc statim volūt desperare. Nō sic impij nō sic. ſ
cōfidete. q3 deus nō vult morte pct̄oris. ſ magis vt
cōuertat ⁊ viuat. vñ Ezech. xviij. In q̄cunc̄ ho. in-
gemu. pct̄or ⁊c̄. Scōo ꝓpter gaudiū: q3 sicut etiā
sustinuit tristiciā in pcutiōe eius. sic etiā ecōuerso
acq̄siuit sibi leticiā in eius mirabili cōuersione. q3 si
cut erat p3ius pcutor crudelis eccl̄ie sic postmodū
factus est fundator ⁊ lumē totius eccl̄ie. q3 p̄ ceteris
apostolis plus laborauit p̄dicando in vniuerso mū-
do. Vñ hodie in collecta dicimus in missa. Deus q̄ vni
uersum mundū btī pauli apli p̄dicatione docuisti.
da nobis q̄sum⁹: vt q̄ hodie eius cōuersionē colim⁹
p eius ad te exēpla gradiamur. Tercio ꝓpter mi-
raculū q̄ factū est in ei⁹ cōuersiōe. Nā eius cōuer-
sio facta est p lucē refulgentē. ⁊ eadē lux fuit inmē-
sa ⁊ circūfulsit eū circūquaq̄: sicut p3z in epla hodi
erna q̄ cōuersus est miraculose. Dic tertium eple.

Insup sciendū q sctūs paulus h3 nouē p̄uilegia.
Primū p̄uilegiū est q dñs vocauit eū ad dignita
tē apl̄atus ⁊ mirabili⁹ c̄ alij apli est vocatus. Cete-
ros em̄ apl̄os oēs xp̄s vocauit adhuc existēs hic in
mūdo. ſ sctūs paulū vocauit de celo. Vñ ps. cj. Dñs
de celo in terrā ꝓspexit. Nō aūt xp̄us paulū de celo
vocauit. ad innuendū q esse deberet totus angelic⁹
totus celicus. ⁊ tot⁹ deiformis. Etiā ceteros apl̄os
vocauit solo verbo dī. Venite post me faciā vos fie
ri piscatores hoīm. Matb. iiij. Sed paulus vocauit
p lucē immensam q3 circūfulsit eū lux de celo. Se
cundū p̄uilegiū. q3 ipse fuit p̄mus in p̄dicatione: c̄
uis vltim⁹ in vocatiōe. Predicauit aūt sapient⁹ cūc
ctis ⁊ infatigabiliter grecis barbar̄ romanis. ⁊ oi-
bus nationibus mūdi. Terciū p̄uilegiū. q fuit ra
ptus i terciū celū vbi totū mysteriū dñice incarnatio
nis in triduo fue excecatiōis edoct⁹ fuit. Gal. j. Mo
tū vob facio euāgeliū q̄ euāgelisatū est a me. q3 nō
fm hoiem didici. ſ p reuelatiōez ihesu xp̄i. Quar-
tū p̄uilegiū. q3 sil̄is est angelis qui sunt nūcij ⁊ ipse
paulus nūcius xp̄i fuit. q3 nomē xp̄i toti mūdo nū-
ciauit. Sz dī. quō sctūs paulus nomē xp̄i portauit
Ñdeē q portauit nomē xp̄i in corde p fidē. In ma
nibus p opationē. In ore p predicationē assiduam.
Vnde illud benedictū nomē Ihesus intm̄ dilexit vt
ipm̄ q̄ngentis vicib⁹ in epl̄is suis noiauit. Etiā illud
venerabile nomen ihesus intm̄ dilexit vt etiā post de
collationē suā in ore habuit resonādo ter. Ihesus ih-
sus ihesus. Cū em̄ ad locū sue passionis vsus orientē
manib⁹ extensis cū lacrymis orauit ⁊ deo gr̄as egit
post hoc valedicēs fribus suis, vtrūc̄ genu in terrā
fixit. collū suū extēdit. ⁊ sic rome decollatus est. Et
mox caput ei⁹ a corpe saliens. nomē ihesus clara voce
intonuit. ⁊ vbicunc̄ caput ei⁹ exiliuit mox fons eru
pit. q̄ hodierno tpe manifestū est. Quintū p̄uile-
giū est. q3 sil̄is est martyrib⁹. q3 post suā cōuersionē
multas pcutiones est passus. quas Hylarius enu
merat breuiter dicens. Paulus apostolus in philip
pi carcere ponit̄. virgis ceditur. ⁊ ligno pedibus affi
gitur. in listris lapidatur. in yconio ab iniquis perse
quitur. in epheso feris datur. in damasco in sporta p
murum deponitur. in hierusalem a iudeis capit̄. sisti
tur cedit̄ ligatur ⁊ insidiatur. In cesarea claudit̄ cri
minatur nauigans. in ytaliam periculo dirigit̄. Ro-
mam veniens sub Nerome imperatore iudicat̄ occi
ditur ⁊ finitur. Sextum p̄uilegiū q sanctus pau
lus similis est confessoribus quorum perfectio fuit
q terrena despiciebant: p3o inimicis orabant: ⁊ alio
rum mala deflebant. ⁊ asperam vitam ducebant. Et
istas perfectiones omnes cōstat fuisse in sancto pau
lo. Ipse em̄ terrena despexit ⁊ p3o inimicis orauit
⁊ eos singulariter dilexit. Etiam aliorū mala defle-
bat insup asperā vitā duxit. quia in fame ⁊ siti. in la-
bore ⁊ erūna in vigilijs multis in frigore ⁊ nuditate
corpis ⁊ ieiunijs multis. ⁊ sic de alijs. Septimum
p̄uilegiū. q3 ipse sil̄is erat ỽginibus. q3 virgo fuit
an̄ cōuersionē suā ꝓpter superbiā. Sed post cōuersio-
nē ꝓpter ihesum xp̄m virgo p̄manſit. In signū huius
quādo decapitat⁹ fuit. tūc lac p3o sanguine de cor-
pore ei⁹ effluxit. Sicut etiā legit̄ de sctā katherina

que etiã fuit specialis sponsa xpi. Deckauũ pulegi um q in oibus missis bis noiat qõ de multis non legit. Nonũ t vltimũ q hodie festũ eius cõuersionis p totũ mundũ celebrat. Quum vo ad scõam pte istius fmonis ẽ notandũ q qlibet pctor cũ sctõ paulo dz se ad deũ cõuertere. qr paratus est sibi sua pcta indulgere. qõ oñditur i hoc q quattuor modis dicit ad peccatorẽ reuertere. vt hz Cant. vj. Reuertere reuertere sunamitis. reuertere reuertere vt intuea mur te. Primo eñ dñi reuertere ad honorẽ sctorũz angelor. q cõuersionẽ tuã a pctis valde desiderant. Oõ si feceris in morte tua oibus amicis tuis absce dẽtibus ipi angeli tibi appopinquãt. immo etiã qñ sancti aliq pro aia cũ angelis veniũt. vñ. b. Greg. Interdũ cõtingit iustis. vt in morte sctor pcedenti um visiones aspiciãt. ne mortẽ sue sniam primescãt. imo qñq etiã ipe xps apparet suis dilectis in extre mis. Oñ etiã. b. Greg. Aliqñ in cõsolatiõe egrediẽtis aie ipse appet auctor t retributor vite. Scõo dicit dñs reuertere ad honorẽ btẽ marie vginis q te sepe apd me excusauit t p te affectuose inpellauit. in q me spãliter honorabis. De cui⁹ pñtia si reuerterẽ tere ad cõfusionẽ dyaboli. vt illũ quẽ peccando t in pctõ manẽdo letificasti. hunc vehemẽter cõfundas vt t mala q tibi parauerat euadas. Quarto dicit reuertere ad honorẽ meũ: qr te multipliciter honora ui t plus te honorabo si ad me veraciter conuersus fueris. Etiã sciendũ q qlibet gaudere dz de cõuer sione pctoris ꝓpter duo. Primo ꝓpter honorem dei qr maximũ dedecus deo exhibituz est. t exhibet qñ qs peccat mortaliter. Sicut si rex terren⁹ inhono rarer magnũ estimarer. t cũ hoc sibi fieret ab homie despecto cui mlta bona fecisset. Scõo gaudere de bem⁹ de bonis opibus ꝓximor. qr in celo oia meri ta ꝓximor erũt nra. t b ex fraterna caritate. Nulia vt dicit ãbr. Nullibet in celo ꝓximũ suũ diligit si cut seipm. t ex caritate vnusqsq intñ gaudet de al terius merito qtum de suo ꝓprio merito. Oñ etiaz ingr. lib. iiij. sniarum. dist. xlix. Per caritatẽ q scz in singulis erit pfcta tñ quisq gaudebit de alteri⁹ bo no qtum gauderet de ipso si in se haberet. Etiã sciẽ dũ q sancti in celo nõ solũ cognoscũt ꝓpinqs quos hic nouerũt. ꝛ etiã qs nunqz viderũt. vel etiã q ante centũ annos vel mille vixerunt. vñ Grego. in dyal. Sancti nõ solũ cognoscũt qs hic nouerũt ꝛ etiã co gnoscũt illos quos nunqz viderũt. Ergo cum ange lis gaudere debem⁹ de cõuersione vni⁹ peccatoris. vñ Lu. xv. Gaudiũ est angelis dei super vno pecca tore pniam agente. Quum ad terciã partẽ huius fermonis sciendũ q oẽs xpi fideles debẽt hodie fe stũ sancti Pauli solenniter celebrare. t ipsum tanqz singularẽ patronũ inuocare. Prio illi q pariunt do lorẽ oculor. Uñ de eo legit q cũ qdaz tpe pdicasset Dyonisius q erat magnus phs t gentilis nõ crede bat his q iam a paulo dicebant. Tandem processit vnus cecus corã eo. Tũc dixit dyonisius ad paulũ. Si illũ cecũ illuminaueris credã in icsuz xpm. Tũc paulus dixit ad cecũ. In noie iesu xpi respice in me Statim cec⁹ vidit. Et statim dyonisi⁹ credidit t ba ptisatus est. Et si ambo illuminati sunt. vn⁹. in cor pore. alter in anima. Etiam infirmi t debiles. Unde Act. ix. legit: q offerebant sudaria t vestes paulo. t sup infirmos ponebãt t sanabant. Si ergo tñ valebant vestes eius in hoc seculo qtum nũc valẽt eius deuote orationes in celo. Et q damnabiliter tentan tur de occisione suiipsius inuocẽt sanctũ paulũ. Uñ legit q quidã desperans laqueũ sibi parabat. nomẽ tñ sancti Pauli inuocãs sp dicebat. sancte paule ad iuua me. Tũc affuit quedã squalida vmbra hortans eũ t dicens. Eya bone vir age quod intẽdis. ne mo ram feceris. Ut ille semp parãs laqueũ dicebat. bea tissime Paule adiuua me. Expedito itã laqueo affu it alia vmbra clara t multum mirabilis tanqz homi nis dicens illi q hominẽ hortabat ad suspendium. Fuge miserrime. qr paulus aduocatus venit. Tunc squalida vmbra euanuit. t homo ad se rediẽs laque um ꝓiciens pniam cõgruã t cõdignã recepit. Etiã q a serpẽtibus qñq ledunt. Uñ legit de eo q cũ ecẽt in quadam insula vipera manũ eius inuasit. sed ni hil eum lesit. q post in ignẽ eã excussit. Legit quoq q hoies de pgenie illius hois q paulũ hospitio ac cepit a venenosis nullatenus ledunt. Uñ cũ pueri nati sunt in cunis eor serpẽtes ponũt. t sic si filij eo rũ sint probant. Etiã põt subuenire in morte. Uñ le git q quidã iuuenis fenestrã ascendit vt paulũ pdi cantẽ audiret. t sic dormitãdo cecidit. quẽ paulus re suscitauit. Et multa alia miracula fecit post cõuersi onẽ suã. Refert Haymo q paulus a pullorũ cantu laboribus manuũ insistebat vsqz ad qntã horam. de inde pdicationi vacabat ita vt plerunqz vsqz ad noctẽ sermonẽ protrahebant. t Residuũ vo tpus come stioni somno t orationibus necessariũ erat.

De Purificatione Marie vginis. Ser. xj.

Postquaz impleti sunt dies purgatois marie fm legẽ moysi. Lu. ij. Hiero. De beatissima ac gloriosissima virgine maria loqui me indignuz fateor. ꝛ t puto q nemo sit q psumat aliqd loq nisi q qnta sint que pre sumit ignorat. Tñ si ad b nemo ydoneus inueniat: votis oibus cessare nõ dz quilibet etiã pctor a laudi bus vginis gloriose. Uñ etiã be. Aug. Quid ego di cã de te paup ingenio: cũ de te quicquid dixero mi nor laus est qz tua dignitas merek. vñ etiã Bern. Si omniũ martyrũ vulnera t membra verterenk in lin guas. eã sufficienter laudare nõ possent. Si ergo tã ti doctores fatenk se ad b nõ posse sufficere qd dicã de modernis doctoribus q respectu eor sunt quasi gutta respectu totⁱ maris. Hz recurrendũ est ad illã de q locuturi sum⁹. vt apud suũ filiũ nob singulare gram impetret. Hz exq hodie est festũ purificati onis marie vginis. tũc i pñti sermõe tria sunt dicen da. Prio de festo pñti t purificatiõe fm legẽ moysi Scõo aliq p informatiõe nra. Tercio t vltio mira cula quedã p nra cõsolatiõe. Quũ ad pmũ ẽ sciẽ dũ q b festũ sortit tria noia. Primo eñ dr festũ pur gatiõis. t iõ dr in themate huius sermonis. Postqz impleti sunt dies purgationis tc. Circa qd queri tur. vtrũ vgo maria indigebat purgari. Rndek q nõ qr nõ rõne sui. qr ipsa fuit purissima t purior omniũ creaturarũ. Ipsa eñ adhuc existẽs in materno vte ro sctificata fuit. t viuẽs in mũdo magis purificata fuit. qr in pseuti vita nunqz peccauit. nec etiã venia

liter. qđ nemini inter natos mulierũ vel natas credi tur esse donatũ. Ꝫ maxime fuit purissima in sui filij ꝯceptiõe. Sctũs em̃ sctõꝝ intrãs in ipam. sctãz sctõ rũ ipam effecerat. z in ipa nulla fuit macula. vñ spi ritus sctũs videꝫ eã tã pulcrã z tã mundã dicit in cã ticis cãticoꝝ. Tota pulcra es amica mea. Nec etiaz rõne legis indiguit purgari. Haz lex purificationis erat. q si mulier ex virili semine cõcepto peperisset masculũ. imunda eẽt septẽ diebus a cõsortio hoim. Octaua aũt die puer circũcideret. post. xxxiij. dies ab ingressu tẽpli abstineret. z sic. xl. die intraret tem plũ z offerret agnũ si diues eẽt. aut par turturũ co lũbarũ. aut duos pullos colũbarũ si paup eẽt. vt hĩ Leuit. xij. Ꝫ maria nõ indiguit purgari rõne legis qz lex ꝓsupponit q mulier nõ vgo. q̃ cõcepto virili semine. Ꝫ maria cõcepit nõ ex virili semine. ꝫ misti co spiramine. Ꝫ di. q̃re ergo purgari voluit cum nõ indiguit. Rñdeꝫ q ꝓpter tria. Primo ꝓpter obe diẽtie pfectioz. Maria em̃ oia seruauit q̃ i lege moy si scpta sunt. vt pz ꝟ in euãgelio hodierno ĩ purgati one ipius. Et ĩ ꝟ nob exẽplũ relict obediẽtie vt etiã nos obediam⁹ ꝓlatis z ꝯceptis eccl'ie in festis cele brãdis. z in ieiunijs obseruãdis. Hã q̃cunq; scienter z sine cã soluit festa z ieiunia peccat mortaliter. q̃a nulla pcm̃ venialis est in ꝯcepto. sed soluz mortale.

Scõo ꝓpter exẽplũ hũilitatis maria se cõformare voluit alijs mulieribus. vñ Berñ. Esto inter muli eres tanq; vna istarũ. Et q̃cunq; mulier vel vgo est hũilis. talis est filia marie vginis. Et q̃cunq; est sup ba ista est filia lucifer. ergo q̃libet mulier. aut virgo dz sectari hũilitatẽ marie. qz dr̃ in Lu. Respexit hũi litatẽ ancille sue. Ꝫ heu plures mulieres imitãtur nũc euã in supbia z i incredulitate. Nõ sic ptz. Nam ancilla nouẽ annorũ q̃q; curiosius ꝓcedit in veste sua q̃ masculus. xix. annoz. Et cũ vetula amplius se ornare nõ audet ꝓpter ipius karitatẽ. tũc ad supbiã z laudẽ hoim nõ desinit ornare filiã suã. Sic iter mulieres plus cõsueuerũt se occupare cũ incredulita tib⁹ z incantationib⁹ z carmibus q̃ viri. Hã vna mulier aliq̃ plus scit de talibus superstitionib⁹ q̃ cẽ tũ viri. z tales carminatrices nõ solũ damnant ꝫ z multa mala faciũt alijs in aiabus suis. Vñ in cano. xxvj. q. vij. non observetis. Diuinationi q̃ intendit. dãnationẽ aie incurrit. Vñ ex iã dictis elicit q plu res mulieres dãnant q̃ viri. Et de ꝟ q̃re exemplũ in promptuario. ĩ. vij. Ꝑ. Tercio purgari voluit: vt nob oĩbus exemplũ purgatioĩs daret. tam masculis q̃ feminis tam diuitib⁹ q̃ paupibus. Scõo vocat hoc festũ grece ypopanti seu luminũ qz portatus est hodie ad tẽplũ xp̃s ihesus q̃ est lux mũdi. Hã maria Joseph Symeon z Anna hodie fecerũt venerabilẽ ꝓcessionẽ cũ puerũ iesum vellẽt in templũ p̃tare. z p̃tauerũt. Sic z nos ꝓcessionẽ faciam⁹ quã sanct⁹ Greg. papa Anno dñi. dixxxv. instituit. Et cereũ ac cẽsum p quẽ significat xp̃s in manibus suis cũ toto clero romano portauit. Tria em̃ sunt ĩ cereo. ſ. cera ligmẽ z ignis. z hec sunt tria q̃ fuerũt in xp̃o. Hã ce ra significat carnẽ xp̃i q̃ nata est de virgine sine cor ruptiõe sicut apes cerã gignũt sine corruptiõe z cõ mixtiõe. Ligmẽ in cera est aia xp̃i. Ignis ꝟo significat ei⁹ diuinitatẽ. Tercio dr̃ ꝟ festũ ꝓsentationis. ergo dr̃ i euãgelio hodierno, vt sisterent eũ dño z da rent hostiã pro eo. Vñ q̃ritur quare mulieres etiã tes in puerperio offerũt infantes dño Rñdeꝫ q ꝓ pter tria. Primo vt ex hoc ostendat q infans ille est dei ꝓpius. qz creauit ipm z aiam infudit z ipam redemit. quasi diceret mater ad dominũ xp̃m. Ecce infantẽ quẽ creasti. z animã quã infudisti z redemi sti. in signũ horũ beneficiorũ tibi eum hodie offero.

Scõo vt hec p̃tatio sit quedaz gratiarũactio de eo q deus prolẽ dedit z puerperã a periculo mortis ꝓseruauit. z puer in vtero mris custodiuit. q̃si dice ret puerpera. Ego offero eũ in signũ regratiatõnis. qz iuuisti me vt ipm in mundũ peperi. z si supuixe rit faciã posse meũ q probus erit. z tũc omnis labor quẽ hũt pentes cũ pueris erit eis meritorius. Vñ ad ẽo. viij. Scimus qm̃ diligentib⁹ deũ oia coope ranť in bonũ. Tercio vt de⁹ extũc infantẽ custodi at. ne gratiã z innocentiã baptismalem ꝑdat. vñ ps. cxxvj. Nisi dñs custodierit ciuitatẽ z̃. Nã puer in baptismo fit dei templũ. z talẽ gratiã accepit q sine omni pctõ mortali viuere põt vsq; ad finẽ vite sue. z si stante ista innocẽtia moreret: in cõtinẽti ad eter nã gloriã euolaret. Nõ patz qz baptisato xp̃o a Jo hãne in iordane. celi apti sunt z spũssanct⁹ visus est De ꝟ etiã hĩ supra ser. iiij. ꝓte. ij. Octuz ad sẽam emplo beate marie vginis purificare debemus cor nostrũ a malis cogitatiõibus z amore illicito. Sed quõ q̃s peccat p illicitũ amorẽ. Rñdeꝫ q. x. modis.

Primo qñ hõ plus diligit creaturã q̃ creatorẽ. ſ. deũ. vñ be. Ditero. Quodcunq; quisq; supra deũ vel equaliter deo diligit. ꝟ sibi p deo instituit. Sctõ cogitando z morose in peccatis delectãdo. vñ Aug. Morosa cogitatio cũ delectatiõe z cõsensu est mor talis. Tercio videndo amasiũ vel amasiam cũ de lectatõne z mala cõcupiscentia. Matth. v. Qui vide rit mulierẽ ad cõcupiscendũ eã iã mechatus est cor in corde suo. Quarto loquendo vt cum quis p ver ba allectiua prouocat se z aliam personã ad malam cõcupiscentiã. Vñ dicit in decre. De⁹ iudicabit ver ba fm intentionem proferentis. xxij. q. v. Humane. Quinto tangendo z tocando mala intentione. sed si fieret in loco tunc esset veniale peccatũ. Vñ dr̃ in decre. Tactus lasciuus etiã sine coitu est graue pec catũ. xxvij. q. j. nec aliqua. Sexto se ornando in cri nibus. in facie. in vestibus. in calceis. in cingulis. in peplis. z sic de alijs. quando ista fiunt mala intentio ne superbiendo allicẽdo sunt mortalia. Hec isti me rito aduertere deberẽt qui festiuis diebus crines or nant z specula ex supbia sepe in spiciũt. Septimo cũ q̃s ex amore illicito dat alicui psone donũ vel clo nodiũ ea intentiõe vt eũ vel eam ad malũ actũ alli ciat talis peccat mortaliter. Octauo qñ q̃s supsti ciose vult facere amorẽ illicitũ inter psonas aliquas. Similiter q̃ credunt q hoc cuz dyabolo possit fieri.

Nono quãdo quis ex amore illicito fiet z tristat. quãdo illa psona se alienat z recedit ab ea vel ab eo. vel quando aliam personã preter eam amat vel ami cabiliter alteri loquit vt etiã cõtrahet cũ aliq̃ hone sta psona matrimoniũ honestũ. z ex ꝟ maledicet sibi ipe vel vxori vel etiã alijs psonis quas ille diligit. Ꝑ cimo q̃ scribunt lr̃as amatorias z etiã qui portãt ta les scienter. Similiter qui tales scienter in domo

sua pmittūt peccare. Rtum ad tertiā partē istius sermonis est sciendū q̄ oēs homines vtriusq; sexus viri t mulieres ancille t v̄gines paruuli t pueri debēt hodie t q̄tidie inuocare btām v̄ginē mariā t ei fideliter seruire. q̄ ipis pōt in oibus tribulatiōib⁹. infirmitatibus t necessitatibus subuenire. Et primo viri in necessitatibus vite. aut mortis cōstituti debēt recurrere hīe ad btām virginē mariā. Exēplū de milite q̄ in honore btē marie v̄ginis vnū cereū accēdit. Quere. j. in pmptuario de exēplis btē v̄ginis. xlix. Etiā mulieres. Exemplū de vxore militis q̄ fuerat in pregnata t pdidit vsum rōnis. nec potuit sanari: nisi in festo purificatiōis. t in eccl'ia btē marie virginies. hoc q̄re ibidē. iij. Item ancille t peccatrices debēt ei seruire t eā inuocare. Exēplū de ancilla q̄ peccauit cū dño suo. hoc q̄re ibidē. xlvij. Etiā v̄gines p be t honeste debent eas inuocare. vt pseruet eas ab infamia. Exēplū de duab⁹ sororib⁹ q̄ fuerūt falso infamate. q̄re ibidē. xxij. Etiā parētes q̄ habēt pueros Exemplū de puella puula quā rapuit lupus t mater ia ītā liberauit t matri sue restituit. q̄re ibidē. xv.

De sancto Mathia ap'lo. Sermo xij.

Annūeratus est cū duodecim ap'lis. Act. j. Exq̄ hodie celebramus festū scī mathie q̄ electus est loco iude traditoris xp̄i. Tūc in pūti sermōe tria sunt dicē da. Primo de electōne t puilegijs scī mathie ap'li. Secdo aliq̄ pro informatiōe simpliciū. Tercio aliq̄ mirac'la pro cōsolatiōe audientiū. Rtum ad primū sciendū q̄ sctus mathias ap'lus hz septē pruilegia. Primū est sua cōmendabilis electio. Hā laudabiliter est electus. Cū em̄ inter ascensionē t pentecosten ap'li simł in vna domo eēnt. vidēs petrus q̄ nū erus ap'oz eēt diminutus quos dñs elegit. vt fidē sancte trinitatis in quattuor mūdi ptibus pdicarent. surrexit in medio fratrū dicens. Viri fratres oportet vt aliquē loco iude instituam⁹ q̄ testeť nobis scā resurrectionē dñi nostri ihesu xp̄i: t statuerunt de lxij. discipulis duos s. Joseph q̄ cognomiatus est iustus q̄ fuit frater iacobi alphei. t symonis t iude t mathia. t orantes dixerunt. Tu dñe q̄ nosti corda hominū: ostende quē elegeris ex his duob⁹ accipere locum quē amisit iudas proditor xp̄i saluatoris t tis illis sortib⁹ cecidit sors sup mathiā. t annūerat⁹ est cū. xj. ap'lis. Sciendū q̄ fm beatū Dyonisiū illa sors nihil aliud fuit q̄ quidā splēdor diuinus p quē ostendebať q̄ ipse erat in ap'lm assumēdus. Et in h̄ ondit'ur eius sanctitas. q̄z lz ab infantia aiam suā et vitā suā sancte t mūde seruauerat. q̄ v̄go fuit: tñ sic macerauit ieiunio corpus suū q̄si potōr esset timēs ne aliq̄d in annis puerilibus egisset q̄ dño displicuisset. Scōm puilegiū q̄ fecit eū xp̄s cōtribulē sum. Fuit em̄ de tribu iuda de q̄ nata est v̄go maria. t ihesus xp̄s filius eius. Solēt em̄ homines q̄ sunt de eadē tribu magis seinuicē diligere. sic t xp̄s ipm dilexit. Q̄ q̄ magna dilectio q̄ ipm sic elegit. Ter cīū puilegiū. quia mathias fuit cōpatriota xp̄i. fuit em̄ bethleemita. Sicut em̄ xp̄s in bethleem ē natus sic t mathias. Solēt aūt homines q̄ sunt de eadē ciuitate nati mutuo se diligere. Quartū puilegium. q̄ xp̄us psonaliter ad eū venit q̄n fuit positus in carcere cū multo lumine. t ipm de terra leuauit. t vincula solueus: t dulciter eū confortans. ostiū sibi aperuit qui egressus verbū dei constanter pdicabat. Quī tum pruilegiū. q̄ non solū est apostolus: sed etiam martyr christi. Unde legitur de eo q̄ cū verbuz dei in iudea predicaret. t magnū populū signis t prodigijs conuerteret. Unde iudei inuidentes ei ipm in in concilio statuerunt accesserunt aurē duo testes q̄ ipsum accusauerūt. Primo in ipm lapides miserūt quos lapides in testimoniū illis secum petijt sepeliri qui dū lapidaretur. securi more romanorū percutitur. t extensis manibus in celū spiritum tradidit.

Sextum pruilegiū. quia vnū articulū de. xij. articulis fidei cōposuit: in quibus articulis consistit fides t salus omniū xp̄ifidelium. t est vltimus articulus scz q̄ carnis resurrectionē t vitam eternā amen. Credere em̄ debemus q̄ omēs homies simul resurgent in nouissimo die tam boni q̄ mali. t quilibz resurget in eodē corpore in quo viuit. Quāuis em̄ corpus in cinerem t puluerē redactū sit. tamen oia ista que spectant ad cōplementū corpis redibūt. t idem corpus resurget. t omēs resurgemus in illa erate in qua xp̄s fuit q̄n mortē pro nobis sustinuit. tā senes q̄ iuuenes t corp⁹ cuiuslibz electi lucidū erit t splēdidū. Sed corpus cuiuslibet reprobi erit grossum t obscurū. Etiā tenek quilibz credere vitā eternā post hāc vitā. Boni em̄ habebūt gaudiū sempiternū. mali aūt penā. vñ Mat. xxv. Ibūt hi in suppliciū eternū. Justi aūt in vitā eternā. Septimū pruilegiū. q̄ hodie festū ipius solēniter in vniuerso mūdo celebrať. t etiā in qualibet missa p totū mundū quotidie nomē ipius noiať q̄z q̄ hodie mētio fit de iuda q̄ de honore suo detrusus est. Tūc notandū q̄ xp̄s iudā elegit t semp ad specialiorē dignitatē. Primo de mūdo in discipulū. Scōo de discipulo in ap'lm. Tercio de ap'lo in suū procuratorē. Sed queriť cum xp̄s sit dei sapiētia. q̄re in tales status posuit iudaz. Rndeť pmo ad oñendū q̄ mali in h̄ mūdo sunt permixti inter bonos. In celo em̄ sunt oēs boni. In inferno aūt sunt oēs mali. In mūdo aūt sunt boni et mali simł. t h̄ a principio mūdi sp fuit q̄ mali cū bonis sunt simul reperti. vt ptz de abel t cayn. esau et iacob. Scōo vt vanā psumptionē de nobis amputaret. Si em̄ iudas aliq̄n bonos inter optimos cecidit turpiter. q̄s de se erit iam securus. vñ Bern. Mus q̄ est securitas fratres mei. nec in celo nec in paradiso. multo minus in mūdo. In celo em̄ cecidit angelus pmus. vñ Esa. Quō cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. Cecidit enim sub potentia deitatis. Adam in paradiso i loco voluptatis. Judas in mūdo a schola saluatoris. Tercio ad oñendū q̄ reprehensibiles sunt q̄ cōgregationē vnā malā iudicant. q̄n vnū malū in ea reperiūt. Etiā queriť q̄re xp̄us iudam procuratorē fecit quē furē presciuit. Rndeť vt talia cōtemnēda t vilia oñderet. vñ Greg. Contēptibilia t ptemptibilibus dant. Ut̄ t xp̄s bona sua fm nobilitatē eorū nobilioribus distribuit. q̄ aiam patri. matrē mariā iohānī. eccl'iam suā petro. corp⁹ ioseph t nicodemo. talia crucifixoribus suis reliq̄t Et ista est causa quare iudā procuratorē fecit propter auariciā. q̄z fuit plenus auaricia. q̄ notať in hoc q̄ ductus cupiditate pecunie xp̄m venalem exposuit

ores. Quid vultis mihi dare. O ꝯ stultus negociator fuit qñ xpm dñm suū pro tā modica pecunia vēdidit. s. pro triginta denarijs in q̄ sunt oīs thesauri sapie dei recōditi. Pone stultus eēt ille negociator q̄ habet vnā pciosam margaritā q̄ virtute sua illūinaret cecos. leprosos mūdaret ⁊ oēs infirmitates curaret ⁊ etiā mortuos suscitaret. ⁊ valēt illa margarita mille ducatos. ⁊ vēderet eam pro solo obolo. certe stultissimus eēt. Sic stultus negociator fuit Judas. qr vēdidit pciosam margaritā. s. xpm. p. xxx. denarijs q̄ cecos illūinauit. leprosos mūdauit. Uñ sciendū q̄ multi mirant q̄ Judas vēdidit dñm nostrū Iesum xpm pro. xxx denarijs. ⁊ non mirant ꝟ q̄ dñs oī die a malis xpianis venditur nō solū pro. xxx. denarijs. ꝫ qñq̄ pro vno denario vel dimidio. Nūcunq̄ em ⁊ q̄ tienscūq̄ emēdo vel vēdendo mēdaciter iuras: ⁊ p̄ximū decipis xpm sciēter vēdis. Similiter vsurarius luso: raptor: fur: ⁊ sic de singulis. Et generaliter q̄cūq̄ ⁊ q̄tienscūq̄ qs p̄ximū decipit et bona tpalia quis mō iniuste acquirit xpm vēdit. Octuz ad scōaz partē istius sermonis sciendū. q̄ exquo illud festum occurrit cōiter circa carnisprium q̄ tpe solent homines gulose viuere. vñ pro nra informatiōe ⁊ simplicitū q̄rit quot modis hō bibēdo ⁊ comedēdo peccat mortaliter. Ridet q̄ q̄nq̄ modis. Primo qñ diligit corpus suū intm q̄ cōtra p̄ceptū ecclie patus est comedere diebꝰ ieiunior cū tam bñ posset ieiunare ⁊ nō vult corpꝰ suū intm grauare ⁊ sicut soluit ieiunū si ne cā ⁊ rōne ab ecclia p̄ceptū. Secus est si infirmus aut mulier pregnās. aut paup laborator ex causa soluere. Scōo cū quis sumit cibū illicitū vel p̄hibitū. sicut cū qs i quadragesima sine causa comederet lacticinia vt ouа. Similiter q̄ votū fecisset nō comedere sextis ferijs lacticinia. ⁊ hoc votū frāgeret. Tercio qñ quis sibi cibū nociuū comedit ⁊ sic vires corporis debilitat ⁊ vitā sibi abbreuiat: ⁊ talis grauiter peccat. qr facit cōtra caritatē q̄ hō tenet se in deū diligere ⁊ vires suas p̄seruare vt deo diutius possit seruire. Dñs. Fortitudinē meā ad te custodiā. Quarto qñ qs excedit in superfluitate cibi ⁊ potus: sic q̄ p̄dit rationē vel nauseā hz vel vomitū facit ꝓpter superfluam crapulā vel ebrietatē: talis etiā grauiter peccat. Illā sm Ben. de vitmaria. Quicūq̄ inebriat vt q̄ excedit mensurā in comedēdo ⁊ bibēdo: si hoc cū ꝓposito facit peccat mortaliter: totiēs quotiēs hoc facit. Et q̄ in tali ebrietate mouit eternaliter dānabit.

Quito peccat qs comedēdo ⁊ bibēdo qñ p̄ncipaliter querit delectationē: ⁊ talē delectationē ꝓponit deo q̄ dz esse p̄ncipalis cā ⁊ finalis in oībus opibus nris. vñ Apoc. j. Ego sum alpha ⁊ o p̄ncipiū ⁊ finis omnū. Et talē delectationē homines voluptuosi querūt q̄ solū sm carnē viuūt. Uñ Apl'us Ro. viij. Fratres si sm carnē vixeritꝭ morieminī. Uñ etiā Hiero. Impossibile est hic implere ventrem ⁊ ibi mentem.

Octum ad terciā partē huius sermōis sciendū q̄ oīs xpiani dēt hodie illud festū deuote ⁊ solēniter celebrare ⁊ sctm mathiā in oībus necessitatibꝰ inuocare tanq̄ singularē patronū. Pmo q̄ a serpētibus venenosis leduntur. Uñ legit q̄ dum btūs mathias p̄dicaret q̄ndā potionē intoxicatā dederūt ei bibere: quā ipse in noīe dei bibit ⁊ nullā sensit lesionē. Etiā infirmi. Uñ de eo legit q̄ cū p iudeā p̄dicaret. cecos illuminabat. leprosos mundabat. demones expellebat. claudis gressum. surdis auditū. ⁊ mortuis vitam restituebat. Etiā in extremis laborātes. Uñ legitur q̄ dū quidā miles vt moris est ex deuotione altaris q̄ apl'oz eligeret in patronū semel ⁊ bis arripuit quē apl'oz eligeret in patronū semel ⁊ bis arripuit cartā cōtinentē nomē mathie tūc indignatꝰ ait. Si nullū magnoz apl'orū eligē potui. nec hūc p patrone hīe volo. Post aliqđ tps predictus miles cā salutis loco passiōis xpi visitaret dispositū cū tā in marī aliqntulū cū socijs ꝓfectus esset tantis tēpestatibus nauis subito impellit vt oēs q̄ in ea erant de vita desperarēt. Et cū sors reū militē ꝓderet ꝓiectus de naui marinis fluctibus sup nudā tabulā exponit q̄ cū ꝓximus esset morti ecce vidit virū splendidū pciosa veste indutū. Cunq̄ interrogaret cur martius fluctibus esset imersus. Qui cū ꝓpter culpā suā hoc factū esse dixisset. ille adiecit. velles ne illi honorem obsequiū impēdere q̄ de istis piculis te liberaret. Miles ille rñdit. q̄diu vixero sibi tanq̄ dño fideliter seruire promitto. Vir aūt ille ait. Ego sum sanctus mathias apl'us: quē patronū hīe cōtempsisti. nūc autē tibi bonū pro malo reddo ⁊ manu extensa ihm de piculo mortis liberauit ⁊ in ciuitatē hierusalē transportauit p̄cipiens ei vt ibidē socios suos expectaret. Qui post multos dies illuc ventētes ihm recognouerunt ⁊ deū laudauerūt. Ille aūt sanctum mathiā deinceps in magna reuerētia pre oibus sanctis semper habuit ⁊ ei deuotissime vsq̄ ad finem vite seruiuit. Etiam tempore famis. Unde legit q̄ anno domini. M. cxxvj. in Treueri corpus beati Mathie inuentū fuit tēpore famis que mox miraculose cessauit.

De annunciatione beate Marie vginis.

Sermo xlij.

Ingressus angelus ad eam dixit. Aue gratia plena dñs tecū. Tercia hec originaliter scribunt Luce. j. Recitatiue aūt in instantis solennitatis euange. Sciēdū q̄ nemo potest digne laudare beatā virginē: nisi ipsum dignū faciat ille qui hodie ꝓceptus est in vtero eius. Uñ Damasce. Licet mille ora. mille lingue vociferarent nec sufficerent. nec si omēs lingue hominū cōuenirent eam mirificis: possent efferre preconijs. vnde etiam Bern. Utinā mihi tot essent lingue quot sunt celi stelle. vt omnes illas possem conuertere ad laudē genitricis dei nec sic sufficeret. Et si nullus humanus sermo in laude eius inuenit̄ ydoneus. non tamē ꝓpter hoc ab eius laude cessare debemus. sed quod possumus faciamus. Hā ipsa hodie facta est mater christi: ⁊ potest nobis gratiā impetrare. Exquo ergo hodie festum eius annunciationis celebramus: tunc ad honorē beate virginis marie ⁊ edificationem nostram tria sunt dicenda in presenti sermone. Primo de dignitate istius festiuitatis. Secundo aliqua ad edificationem nostram. Tercio aliqua miracula pro consolatione nostra.

Quantū ad primum sciendum q̄ sm Henricum de hassia hoc festum precellit quasi omnia festa totius anni. Et hoc ꝓbat. qr si dies natiuitatis solēnis est. qr homo qui nascebatur deus erat: ista solennior est in q̄ deus factꝰ est hō. Uñ cant. Hodie deus hō

factus est. Etiã si dies resurrectiõis celebris est in q̃ humanitas resurrexit glorificata carne. ista celebrior est in q̃ humanitas ē assumpta in vnitatē. suppo. Itē si dies ascēsionis solēnis est in q̃ xp̃s cenlum ascēdit. ista celebrior est in q̃ bodie filiꝰ dei ꝺ celo descēdit in vterꝝ v̄ginis mr̄is. Itē si deus pēthecostes celebris est in q̃ spūssanctus missus ē. ista celebrior in qua bodie filius dei sr̄is factus ē nobis. Nã bodie qñ virgo maria habuit in etate. xtiij. annos. xxviij. hebdomadas ihm xp̃s ꝓcepit. tũc dies salutis incepit et nox recessit qz post pctm̃ Nde nox fuit q̃nq̃ milibus annis cērũ et nonaginta nouē. Sic ergo adã et eua noctē fecerũt. sic xp̃s et maria bodie diem gr̃e et salutis inchoauerũt. Uñ bodie canitur. Hec est dies quã fecit dñs. bodie dñs afflictionē populi sui respexit et redemptionē misit. bodie mortē quã femia intulit. femia fugauit. Bodie deꝰ hõ factꝰ est. id qõ fuit pmansit et qõ nõ erat assumpsit. Ergo exordiũ nr̄e redēptionis deuote recolamꝰ et exultemus dicētes Glia tibi dñe. Ingressus angelus ꝛc. Quare angelus missus ē. Rñdeꝝ q̃ sicut eua ꝑ dyabolum est decepta et ei mēdaciũ nunciauit et ꝑ ꝑs mortē etenã. Ita ꝓueniēs fuit angelus marie annũciare veritatē et vitã eternã. Etiã q̃rit in qua forma apparuit ei angelus. Rñdeꝝ q̃ formauit sibi lucidũ corpus vt etiã sensibiliter v̄ginꝝ apperet. Uñ dicit b. Aug. in quodã sermõe loquēs i ꝑsona. b. marie v̄ginis. Uenit ad me Gabriel archangelus facie rutilans veste corruscãs. incessu mirabilis. aspectu terribilis. Et hoc congruũ fuit. qz eni illũ annũciauit q̃ in se inuisibiliꝫ corpꝰ visibile voluit ex v̄gine sumere congrue debeat corpalit spē apparere. Etiã q̃ritur q̃d v̄go maria egerit qñ angelꝰ ad eã ingressus fuit Rñdeꝝ q̃ quidã doctores volũt q̃ erat abstracta tota in deuotissima ꝓtemplatione sup salutez generis humani qualr̃ ꝑ virginē debebat humanũ genꝰ saluari. Et quidã dicũt eã tũc actu legisse illũ. Ecsa. vij. Ecce v̄go cõcipiet et pariet filiũ. In hoc q̃ actu tam intime ꝓtemplationis quo erat deo spũaliꝫ coadunata ingressus ē angelus ad eã. Rõnabile em̃ videt q̃ qñ corpalr̃ voluit sibi vnirꝫ verbũ eternũ et tunc ipa spũaliter eidē vnita in actu ꝓtemplatõnis esset Aue gr̃a plena ꝛc. Sciendũ q̃ nullus hoim excellentius et dultius et gratiꝰ btãm v̄ginē poterit salutare seu laudare q̃ hac salutatõe quã ipe deꝰ pat̃ dictauit et ei ꝑ angelum destinauit. Et ē a nobis freq̃nter hac salutatõe salutãda qz tale gaudiũ habet ex illa salutatõe deuote dicta quale habuit qñ bodie salutata fuit ab angelo. Exq̃ bodie pagit festũ annũciationis et xp̃i ꝓceptõis. tũc q̃rit quõ icarnatio xp̃i facta sit. Rñdeꝝ q̃ postq̃ angelꝰ gabriel fuit missus ad mariã v̄ginē vt hr̃ Lu. j. et maria credidit et consensit. tũc spũssanctus supuenit in eã et sanctificauit et fecũdauit formauitq̃ i instanti de purissimo sanguie marie vl̃ vt alij dicũt. de purissimis hũoꝛibꝰ corpꝰ xp̃i. et i eodē instãti i q̃ formatũ ē corpus creata ē aia. Et hec in eodē instãti ꝓiuncta ē corpi organizato et illa duo corpus et ania siñ mox fuerit deitati vni in dei filij ꝙsona. Uñ fm Holgot sup li. sap. q̃ nũq̃ fuit aliq̃s ita puus puer sic̄ xp̃us in vtero matris conceptus. Uñ dicit Aug. Formatio corpis xp̃i fuit ꝑfecta in principio sue ꝓceptionis q̃tũ ad oia lineamẽta mẽbroꝝ. licꝫ q̃tũ ad debitã corpis q̃titatẽ perficiebatur successiue. sicut corpꝰ pueroꝝ augmẽtatur a tpe figuratõis vsq̃ ad pfectã maturitatem. Et sciendũ q̃ fm Heinricũ de vimaria. q̃ tota trinitas illam incarnationē opata ē. qz opa trinitatis adextera sunt indiuisa. Nam ibi fuit potentia pr̃is qui statim corpus formauit et aiaz creauit. et illa duo diuinitatis vnuit in illo momẽto cũ beata v̄go dixit. Ecce ancilla dñi. Etiã ibi opata est sapiẽtia filij qui corpus suũ optime disposuit et oia mẽbra sua decenter ordinauit. vnde ps̃. xliij. Speciosus forma ꝑ filijs hoim. Item operata est ibi gratia spiritussancti qui ꝓceptionē illam mundã ab oñi peccato redidit. Item sciẽdũ q̃ q̃uis tota trinitas opata sit i carnationē. solus tamẽ filius ē incarnatus. vt dicit Augu. in li. de fide ad petrũ. Et ipe. b. Aug. ponit tale exemplum si tres puelle haberẽt vnicã tunicam et illam vna ex illis indueret. tũc illa induitio fieret a tribus puellis. et vna illaꝝ solũ indueretur. Quãtum ad sc̃am ptẽ huius ser. ꝑ nr̃a informatõe ē sciendum q̃ sicut v̄go hec gloriosa purissima sua conuersatione meruit in se concipe filium dei. ita et nos per purã confessionē digñi erimꝰ in hoc festo pasche eundem filiuz dei et virginis matris eiusdẽ in sacro recipe. Quare charissimi de cõfessione notetis. Et primo q̃ quilibet pctõr debet deum inuocare vt illuminet sibi corꝝ suum et insup remenorare oia peccata sua. et oẽ posse suũ facẽ audiendo sermões ꝛc. Et quãdo incipit ꝑfiteri tunc debet dicere i cõfessione et exprimere numerũ quotiẽs quodlibet peccatum iuxta estimationē suaz cõmisit. et etiã si ista pctã cõmisit in diebus festiuis tũc grauius ē. et etiã si ꝑticipauit excõicatis q̃ publice fuerunt denũciati. loq̃ndo. bibendo. comedendo. emẽdo. salutando. qz tunc incidit in minorẽ excõicationē a qua confessor debet eum ꝑus absoluere et postmodũ a pctis. Etiã tiam sciendũ q̃ sũt. xij. genera hoim q̃ ꝑfitenť et confessio ihius nõ ꝓdest. qz nõ vere penitẽt. Primi q̃ nõ integre oia pctã ꝑfitenť. ꝫ aliqua pctã scienter ex verecundia occultãt. vel etiã q̃ palliãt sua pctã. et etiam qui ita ꝓcipitanter vl̃ submisse loquũtur in confessione ne cõfessor intelligat peccata q̃ ꝑfitenť. Et talem confessionē nõ acceptat deus. Secundi q̃ nõ habent firmũ ꝓpositum amplius dimittendi oia peccata mortalia. Tertij q̃ diuidũt confessionē et currũt de vno cõfessore ad aliũ dicẽdo isti vnã ptẽ et alteri aliaz ptẽ suoꝝ pctõꝝ. et sic seipos decipiũt. qz q̃libet ꝑfitẽs ꝺz oia pctã sua q̃ habet in memoria sacerdoti cõfiteri vni. et nõ partem alteri. Quarti sũt qui mẽtiunt in cõfessione. qz sacerdos sedet ibi i loco dei qui veritas est. Et iõ in cõfessiõe veritas ē dicenda tanq̃ ipi deo cui nuda et apta sũt omnia. ergo si sacerdos querat an corrupta es tu virgo. tũc rñdere debes veritatẽ dicẽdo. Nõ sũ v̄go. Sz di. cũ illa ꝙsona cõfessa ē ante ꝫ idẽ pctm̃. an teneat sibi secũdarso cõfiteri. Rñdeꝝ q̃ nõ tenet ꝫ dicere debet q̃quid in hoc deliq̃ ante cõfessa sum et pña mihi imposita est quã exolui. Sz tñ fm. b. Tho. Nonũ est et saluberrime vnum pctm̃ pluries et pluribus sacerdotibus confiteri. q̃uis nõ sit de necessitate salutis. qz illa verecundia valde delet peccata et penam purgatorij. Uñ etiam in decre. dicitur. Pudor est et erubescen

tia ē maxim a ps pnie ꝛ satisfactōis. de pe. di. j. quez penitet. Quīti sunt q̄ se excusant ꝛ alios inculpāt qō nō dz fieri. ꝫ quilibet debet seipm accusare ꝛ culpam suā ꝓriam dicere. nec debet alios homines in confessione noiare. nec etiā loqui extra confessionez ea que sibi in cōfessione dicūtur. Sexti sūt q̄ stāt in amore illicito ꝛ sīl morant in eadē domo. ꝛ tales nū sunt. absoluēdi nec cōicandi nisi velint desistere et ꝑus ab inuicē separi. Septimi sūt q̄ seruāt inimiciti as. nec volunt indulgere suis offensorib⁹. nec talis cōfessio ē vtilis. vñ Math. vj. Si nō dimiseritis hominib⁹ nec pr̄ vester celestis dimittet vobis pcta vr̄a. Octaui q̄ aliena nō restituūt. vñ Augu. Non dimittit pctm̄ nisi restituat ablatū. Et talis restitutio etiā debet fieri de rebus quis. sicut qui diuersis hominib⁹ parua dāna intulisset in pratis. i agris in piris ꝛ sic de singulis. Sed si q̄bus hoibus damna intulit ignorat. tūc debet talis facere vnā summā de oib⁹ ill' quis ꝛ tm̄ ꝓsilio sui ꝓfessoꝛ dare ad illam eccl'iam prochialē in q̄ talia dāna intulit. vl' etiā pōt dare pauperibus. Et sciēduz q̄ quilibet volēs cōicare debet restituere añ accessum sacr̄i oia debita si terminus solutōis instat aut petere dilationē ab illo cui tenetur. Et si occultū ē tūc debet restituere p ꝓfessorem in occulto. Sed si publicū est tūc p se debet restituere aut vlteriorē dilationē petere. Decimi sūt q̄ detraxerūt ꝓximis ꝛ nolūt restituere famā ꝓximis. Nō. s. tho. ij. ij. q. lxij. Tenet quis ad restitutionē fame sicut ad restitutionē cuiuslibet rei ꝑtracte. Nō etiā Hiero. Nō facilis venia qua dixisse derectis. Decimi sūt q̄ nō ꝓfidūt q̄ deus velit pctā sua indulgere eis. ꝫ ꝓpter multitudinē pctoꝝ desperant. Item Aug. Pnia q̄ ex fiducia nō ꝓcedit inutilis sterilisq̄ manet ꝛ sine fructu. Nō etiā Amb. Nō potest bene agere pniam q̄ nō sperat indulgentiam vñ vere penitēs nūq̄ debet desperare etiā si mille milia pctoꝝ mortaliū cōmisisset. Bern. Maior est dei pietas q̄ queuis iniquitas. Undecimi sūt q̄ ꝓfitent non ex charitate ꝫ ex humano timore. Et illoꝝ q̄ solum ex timore ꝛ verecundia hūana ꝓfitent sūt duo signa p que cognoscunt. Primū est q̄ tales differt ꝓfessionē suam vsq̄ ad vltimā hebdomadaz. ꝛ tunc q̄n vltra differre nō possunt tūc ꝓfitent ex quodā timore humano ne post mortē ꝑēt eccl'iastica sepultura. Nō oꝛ extra de pe. ꝛ remiss. ois vtriusq̄ sexus Qui in quadragesima nō ꝓfitent. nec in pascha cōicant debēt carē itroitu eccl'ie ꝛ eccl'iastica sepultura. Secōm signū q̄ tales post pascha viuūt sic antevertūt ꝛ eadē pctā iterato cōmittūt q̄ añ cōmiserunt et hoc est signū q̄ nō vere ꝫ ficte. nō ex charitate ꝫ ex ꝓsuetudine ꝛ humano timore pniam egerūt nec firmū ꝓpositū emendandi habuerūt. Duodecimi et vltimi sūt qui ꝓfitent ꝛ penitētiā suscipiūt. ꝫ postmodū eandē penitētiā puipēdūt ꝛ obliuiscunt nec ꝑficiunt. ꝛ talis ꝓfessio nō ꝑficit ad salutē. Similit qui scient ꝛ ex ꝓposito querūt simplices ꝛ illiteratos cōfessores et bene possent habere literatos ꝛ discretos. ꝛ tales seipsos decipiunt. quia si cecus cecū ducit ambo in foueam cadūt. vnde xp̄s in euangelio. ceci sūt ꝛ duces cecoꝝ. ꝛ ex oib⁹ iā enumeratis cōsulendū est q̄ quilibet hoim faciat generalē ꝛ itegrā confessionē de oibus pctis a iuuentute commissis ꝛ aliam penitentiā acciplat ꝛ eā deuote cōplere studeat. Et q̄ plres p plres annos nō bene ꝓfitent patet p tale exemplum. vt habet in sermōib⁹ discipuli de tēpore ser. xcij. Quantū ad tertiā ptem buj⁹ sermonis sciendū q̄ oīes ꝛ pctōres peccatrices ꝛ pīr oīs hoies senes ꝛ iuuenes dīt gloriosam vginem Mariā diligere et eā crebrius cū angelica salutatō ne salutare q̄ oibus pata ē succurrere eā deuote iuocantibus. Et pmo pctōrib⁹. exemplū de theophilo qui abuegauit baptismū deū ꝛ mariā. ꝛ tū Maria impetrauit sibi miam dei. Et ꝫ ḡre infra in pmptuario de exēplis. b. Marie vginis. xlij. Et iā peccatricibus. Exemplū de adultera q̄ q̄tidie centies flexit genua ad honorē vginis Marie. Qui maria succurrit ꝛ postmodum laudabil'r vitā finiuit. Quere ꝫ in pmptuario de exēplis vginis Marie. xlviij. Etiaz qui patiunt vehemētes inuestatōes demonū debēt beatā vginē maria salutare p angelicā salutationez q̄ salutatio angelica demones fugat. Exemplū de concubina sacerdotis q̄ intrauit religionē nec potuerat dyabolū vincere p aquā benedictā nec p signum sancte crucis. ꝫ p aue maria. hoc ḡre ibidē. lxxv. Primo sciendū q̄ qui libent oꝛat. Aue maria. raro aut nunq̄ damnabit. Exemplum de milite q̄ frequēter de sero ꝛ de mane btāz mariā vginē salutault ꝛ feliciter ad ipm migrauit. Hoc quere ibidem. lvij.

Sermo breuis de va penitētia ꝛ ꝓfessione.

Conuertimini ad me c toto corde vr̄o Ioēl. ij. In vbis illis iaz ꝓmissis dīs nos in h̄ sacro tpe q̄dragesime q̄ est tps pnie inuitat ad pniam oīdēs q̄lis esse debeat pnia nr̄a. Primo debet esse recta. Ideo dic Conuertimini ad me. Secōo debet eē itegra. Iō dicit in toto corde. Tertio debet esse aspa ꝛ dolorosa. Iō dicit in ieiunio ꝛ fletu ꝛ planctu. Nīi in pīti sermone q̄ erit de vera pnia ꝛ confessione ꝛ ꝓparatiōe ꝰfestum pasche ad sacr̄m eucharistie rria sūt vicēda. Primo q̄ petōr q̄ vult esse verus penitens tria dz habere vt deus ignoscat sibi de oibus pctis suis. h̄ ḡre supra. ser. v. p. iij. Secōo dōm ē de duodecim generibus hoim q̄ cōiter peccāt mortal'r iā in hoc seculo. vt ipi simplices hoies q̄ nō sciūt ꝓfiteri addiscant ex his duodecim generib⁹ hoim quō ꝓfiteri debeāt hoc ḡre infra. f. xvij. p. ij. Tertio exemplū de illis q̄ ꝓpter verecundiā humanā nō plene ꝓfitent oia peccata sua. qz tales hoies eternal'r dānabunt. quere i promptuario. xxiiij. C.

De passione dīi. Sermo. xliij.

O vos omnes qui tran o sitis p vīā attēdite ꝛ videte si ē dolor simi lis sicut dolor meus. Treñ. j. Considerando passionē dīi nr̄i ihu xp̄i tūc plus flere libet ꝫ aliq̄d dicē. Erq̄ creator nr̄ deus nr̄. dīs nr̄ redēptor nr̄. pat nr̄ frat nr̄ hodie amare fleuit in cruce p nobis. nō solū lachrymas offēdit oculoꝝ ꝫ ꝓpriū sanguinez ex oib⁹ mēbris sui corpis ꝛ etiā hodie tot creature fleuerūt sic in fine sermōis dicet ḡre merito q̄libet nr̄ hodie flere dz ꝛ cōtristari ꝛ cōpari dño nr̄o ihu xp̄o. ꝫ qz sine gr̄a nec flere. nec loqui possum⁹. salubriter de passione dīi. Idcirco recurrau⁹ primo

ad filiū suū dñm nr̄m ihesum xp̄m q̄ licet hac die fuerit plen⁹ doloribus faciat̄r tñ est largitus regnū suū ad p̄ces vni⁹ latronis. s. padisum. Et etiā ad mr̄em que hodie tristis est sup oēs mr̄es. Illā sic angelus gabriel in annūciatione dixit. Benedicta tu in mulieribus. sic hodie p oppositū possum⁹ dicere. Tu tribulata es sup oēs mulieres. Rogem⁹ igit̄ filiū tr̄m vt veniat nobis loq̄ de sua passione. vt sit sibi placitum t nobis in nr̄e deuotōis augmētum. Et vt ꝺ impetremus dicam⁹ cū deuotōe q̄libet nostrū pat noster t Aue maria. O vos oēs q̄ transitis tc̄. Si passiones sanctor̄ recitant̄ pp̄lis vt inducant ad cordis deuotionē pcōr̄ ptritionē. mōr desperationē et tribulationē supportationē. q̄to magis passio xp̄i oi deuotōe. attentōe t reuerētia ē audiēda. q̄ ipe ē sācrus sctōr̄. dns vniuersorū. iudex viuor̄ t mortuorum. vt audientes p̄sideret et⁹ excessiuā charitatē ad gen⁹ humanū. Ipe enī tā excessiue nos dilexit q̄ nō tñ vnā guttā sanguis. ꝺ totū sanguinē suū pciosus largit. p nob effudit. vñ Ber. Sufficisset ad redemptionē humani generis minima gutta sanguis ihu xp̄i. Sed tanta ē copia vt ex inundatiōe bñficij vt⁹ innotesceret diligētis. Passio aūt dñi nr̄i ihu xp̄i a quatuor euāgelistis describit̄. t iō quatuor dieb⁹ in ista hebdomada legit̄. vt q̄ oēs q̄tuor scripserūt ab oibus audiat̄. q̄ aliq̄ vnus scribit q̄ ali⁹ omittit. Et ergo in p̄ti passione tria sūt dicēda. Pmo quō passio xp̄i a iudeis fuit inchoata. Secūdo qualit̄ p gentiles fuit ꝓsummata. Tertio q̄ sūt illa q̄ hodie i eccl̄ia fiunt. t alias nūq̄ p totū annū. t q̄ hodie nos dñt inducere ad fletū cū vno exēplo. Quantum ad p̄mum sciēdū q̄ xp̄i passionē cū dei adiutorio ex hist̄ijs quatuor euāgelistar̄ breuiter recitare intēdo. incipiendo passionē xp̄i feria sexta. añ dñicaz de passione sicut eni hr̄ Job. xj. sic q̄ hodie sūt. xv. dies. q̄ ihs suscitauit lazarū q̄driduanū. t istud miraculum fuit ita manifestū q̄ p̄ter illud miraculū t alia miracula q̄ xp̄s fecit. t p̄ter vitā suā sanctissimā. t p̄ter ꝺ ba sua gratiosissima. q̄si tot⁹ mūdus ibat post ipm et p̄les de pp̄lo iudeorū p̄uertebāt ad ipm. vñ Job. xj. Pharisei dicebāt ad semp̄os. Videtis q̄ nihil proficimus. ecce totus mūdus post ipm abit. Igit̄ p̄cipes iudeor̄ t pharisei q̄ erant inuidiosi t inimici xp̄i videtes grām magnā quā cēteris pp̄lis habebat ad ipm. statim i sabbato sequēti habuerūt cōsiliū i q̄ dixit vnus ex eis. Quid facim⁹ q̄ hic homo multa signa facit. t si dimittim⁹ eū sic oēs credēt in eū. t venient romani t tollent nr̄m locū t gentē. Tūc vnus ex eis cayphas noie dixit. Vos nescit̄ q̄cq̄ nec cogitatis. Expedit vt vn⁹ moriat hō t non tota gens pereat. Et sic ꝓclusum fuit q̄ xp̄s mori deberet. Et ex illa die cogitauerūt interficere eū. Pñ illa dñica vocat̄ dñica in passione. Scīēs aūt ihesus q̄ nouit abscōdita q̄ ꝓsilium esset ꝓclusū de morte sua recessit de loco illo s. de bethania t iuit in locū dersertū qui vocatur effren cū discipulis suis t pmānsit ibi septem dieb⁹ vsq̄ ad sabbatū palmarū. Et vin. in spec'o hist̄oriali. li. viij. ca. xxix. dicit q̄ in illis dieb⁹ Abagarus rex infirmabat morbo q̄dā irremediabili. q̄ audiēs miracla q̄ xp̄s fecit. cecos illuminando. leprosos mūdando. mortuos suscitādo. cupiebat ibm videre et misit ad eū nūcios vt ad eum veniret t eū sanaret. Rndit ei ihs p nūcios illos di. Bi faciē meā corporalit̄ cernere cupis ecce tibi vultus mei speciē trāsformatā in lintheo dirigo. p quā desiderij tui feruorem refrigeres. Et quicq̄d de me audistis nequaq̄ impossibile fieri existimes. Postq̄ tñ compleuero ea que de me scripta sūt dirigā tibi vnū ex discipulis meis. q̄ tibi t pp̄lo tuo sanitatis impartiat auxiliuz et ad sblimitatē fidei vos p̄ducat. Et in sabbato palmarū reuersus ē ihs cum discipulis suis in bethania. t fecerūt ei ibi p̄iuiū. t Martha eis ministrabat t Lazarus erat vn⁹ ex discūbentibus cū ihu et p̄les exierūt de irl'm nō p̄pter ihm tñ. ꝺ vt lazarum viderēt quē suscitauit a mortuis. Cogitauer̄ūt ergo p̄cipes sacerdotū vt lazarum interficerēt. q̄ multi abibant ex iudeis p̄pter illum t credebāt in ihm. vñ Aug. in li. de verbis dñi dicit q̄ in illa cena interrogauerūt lazarū de amaritudine mortis corporalis. Qui respōdit q̄ nulla creatura possit cogitare amaritudinē mortis anteqū ania separatur a corpe. Tunc xp̄s cepit tremere t sudare. q̄ cognouit amaritudinem mortis sue. q̄ homo erat sicut t nos. Tūc maria magdalena vngentū pciosum effudit sup caput eius vt ꝓfortaret. t tota dom⁹ impleta est ex odore vngenti. Tunc iudas murmurauit dicēs. Ut quid perditio hec. q̄re ꝺ vngentū nō venit trecentis denarijs t datum ē egenis. Dixit autē ꝺm Johēz. Nō q̄ de egenis p̄tinebat ad eū. sed quia fur erat t loculos habebat t ea q̄ mittebant portabat. Et iudas ab illa hora cogitabat quō ibm tradere venderetq̄ iudeis posset. vt sic recuperaret illos. xxx. denarios quos putabat se p̄didisse. q̄ decimā p̄tē ꝓsueuit furari. Hoc totū factū est in sabbato palmar. Dñica aūt palmarum venit ihs de bethania in irl'm. t cum appropinquaret ciuitati fleuit sup eam dicēs. q̄ si cognouisses t tu fleres. Et ibi receptus fuit cum maximo honore quē vnq̄ habuit in hac vita. q̄ quasi tot⁹ cōis pp̄lis ciuitatis venit obuiā ei cū ramis palmarū cantando t clamādo. Osanna filio dauid. bñdictus q̄ venit in noie domini. Secūda feria diluculo venit de bethania iter in templū t docebat pp̄lm di. Ego si exaltat⁹ a tra fuero oia trahaz ad meipm. Et tūc adduxerūt ei mulierē in adulterio deph̄ēsaz dicentes. Magister hec mulier modo deph̄ensa est in adulterio. in lege autē mandat moyses hmōi lapidare. tu ergo quid dicis. Tunc ihs respōdit dicens. Qui vr̄m sine pctō ē p̄m⁹ lapidem in illā mittat. Et in fine dixit ihs mulieri. Vade t noli amplius peccare. Tertia feria iter de bethania in tēplū venit t docebat pp̄lm t p̄dicauit de extremo iudicio⁹ dixit. Ego mō vobiscū sum ad tēpus puū. ego recedā a vobis t nō me videbitis. t ꝺ xp̄s dixit de morte sua. Bz p̄cipes t pharisei intellexerunt de recessu suo corpali. Et stati p̄ncipes t pharisei q̄rta feria cōgregati sūt i atriū cayphe. t tractauer̄t de morte xp̄i dicētes. Quid facim⁹ q̄ ꝺ hō multa signa fac̄. faciamus ꝓsiliū nr̄m cito q̄ sibi notificatū ē q̄cq̄d i alio ꝓcilio decreuim⁹ ne effugiat man⁹ nr̄as. Et dixer̄t. non in die festo. ne forte tumult⁹ fieret in pp̄lo. q̄ tiebāt pp̄lm cōem q̄ hēbat singularē grām ad xp̄m ne eriperēt eū de manib⁹ eor̄. ꝺ in die i quo pp̄s intētus esset labori suo. Et in illa quarta feria xp̄s mansit in bethania t nō venit in hierusalem. Judas aūt

scharioth sciuit q̄ iudei erāt congregati simł ꝛ iuit a xp̄o ꝛ discipulis de bethania ad p̄cipes ꝛ pharisēos di. Quid vultis mihi dare ꝛ ego vobis eū tradam. Audiētes hec gauisi sunt ꝛ promiserunt ei pecuniam dare. s. xxx. denarios. Sciendū q̄ isti denarij erant hismaletici p̄ q̄bus ioseph q̄ tenet figurā xp̄i vendit⁹ fuit ante q̄tuor milia annor̄ hereditaria successione fuerūt deuoluti ad illos iudeos ꝛ vnus valuit decē vsuales. Et in signū huius postmodū p̄o illis denarijs emptus ē ager vnus in sepulturā peregrinorū. Ista venditio facta est quarta feria ante cenā dñi. Et p̄pter illam venditionē aliqui abstinent q̄rtis ferijs a carnibus ꝛ est bonū ꝛ laudabile. Et quinta feria appropinquāte hora mortis. appropinquare voluit loco. Et dixerūt discipuli cū irēt ī ir̄m Quo vis eamus ꝛ pemus tibi vt māduces pascha. Et mittit duos de discipul̄ suis. s. petrū ꝛ iohem. et dicit eis. Ite in ciuitatē ꝛ occurret vobis hō lagenā aque baiulās seq̄mini eū. ꝛquocūq̄ introierit ibi pa te nobis. Et vespe facto cenauit cū discipul̄ suis ī signū amoris. Et in illa cena xp̄s tria fecit. Primo comedit agnū assum cū lactucis aggrestibus ī vno cathino terreo. Ad ostēdendū q̄ ipe erat agnus iste benedictus q̄ deberet assari in ligno crucis. Et ī Luca hī q̄ post esum agni ihs dixit discipul̄ suis. Desiderio desiderauī h̄ pasca māducare vobiscū añq̄ patiar. Et vnus ex vobis me tradet. Ve aūt hoi illi p quē tradar ego. Melius illi erat si natus nō fuisset hō ille. Ait illi cepēr̄ p̄tristari ꝛ dicere ei singillatim Munqd ego sum dñe. Sed iudas dixit. Nūqd ego sum rabbi. quasi min⁹ peccaret tradēdo magistrum q̄ dominū. Et tūc petr⁹ ānuit iohī vt interrogaret eum quis esset q̄ traderet eum. Et ihs dixit iohāni Cui intinctus panē porrexero ipe ē q̄ me tradet. Et p̄festim ī eū intrauit dyabolus. Scdo lauit pedes discipulor̄ suor̄. ad ostēdendū q̄ passio sua benedicta est q̄ lauit nos ab oībus pctis nr̄is. Et Crisō. dic q̄ a iuda cepit lauare pedes. Tertio p̄secrauit corpus suum ꝛ sanguinem. ad hoc vt illo sacro vri debeamus in memoriā passionis eius. ꝛ tunc cōsecrauit eos sacerdotes ꝛ imp̄essit eis carcerē. ꝛ dedit eis potestatem p̄ficiēdi h̄ venerabile sacrū ꝛ ibi institutū est hoc sacr̄m. Et post dixit ihs ad iudā. Q̄ facis fac citius. Et statim surrexit ꝛ abīt ad p̄cipes et pharisēos vt p̄ficeret traditionē ihesu xp̄i. Et post recessum iude. tunc xp̄s dulcit locutus ē ꝛ p̄dicauit discipul̄ suis longū sermonē. Et postea dixit. Oēs vos scandalum in me patiemī in ista nocte. Rūdit Petrus ait. Et si oēs scandalizati fuerint in te ego nunq̄ scandalizabor. paratus sum ei tecū in mortē et in carcerē ire. Ait illi ihs. Amē dico tibi. q̄ ī hac nocte anteq̄ gallus bis cantet ter me negabis. Ait illi Petrus. Etiā si oportuerit me mori tecū non te negabo. simil̄r ꝛ oēs discipuli dixer̄t. Egressus autē ihesus domū cum discipulis suis duxit eos extra ciuitatē ir̄m. ꝛ transiuit cū ipis quendā torrētē q̄ dr̄ cedron ꝛ est vallis que dr̄ cedron p̄pter multitudinem cedrorū q̄ ibi nascunt. p quā vallem fluebat torrens de duobus mōtibus. s. de mōte syon ꝛ de monte olīueti. Et ipe cū discipul̄ suis introiuit in q̄ndaz hortum quē sepe p̄sueuit cū discipulis suis intrare ad consolandum ꝛ docendum eos. ꝛ iudas p̄ditor sciebat locus illum eo q̄ sepius illuc ibat cū discipulis suis Ihs. Cunq̄ introisset in hortū dixit ihesus. discipulis suis. Sedete hic donec vadā illuc ꝛ orē. Et assumpto petro ꝛ duobus filijs zebedei. s. Jacobo ꝛ Johāne. cepit p̄tristari ꝛ mestus esse. Tūc ait illis. Tristis est anima mea vsq̄ ad mortem. sustinete hic ꝛ vigilate mecum ꝛ orate ne intretis in tēptationem. Et p̄gressus ad tactum lapidis p̄cidit in faciem suam orans ꝛ dicēs. Mi pater si fieri pōt trāseat a me calix iste. Verūtamē nō sicut ego volo. h̄ sicut tu. O q̄ miser homo q̄ nō vult suam voluntatem diuine voluntati conformare cum xp̄us eterni patris filius p eo obediens extiterit vsq̄ ad mortē crucis. Facta aūt oratione redijt ad illos tres discipulos suos ꝛ inuenit eos dormiētes. ꝛ dixit petro. Simon dormis: non potuisti vna hora vigilare mecum Glo. Ideo xp̄s increpauit Petrū p̄ ceteris singulariter. quia p̄ ceteris petrus gloriabatur dicens. Etiā si oportuerit me mori tecū nō te negabo. Iterum abijt scdo ꝛ orauit dicēs. Pater mi si non pōt hic calix trasire nisi bibam illum fiat voluntas tua q.d. Si nō potest genus humanū aliter redimi nisi per mortem meam. fiat volūtas tua non mea. Et venit iterum ad discipulos suos ꝛ inuenit eos iterum dormientes. Erant enī oculi eor̄ grauati somno p̄ longitudine vigiliar̄ ꝛ tristicie magnitudine. ꝛ ignorabant quid responderent ei. Et relictis illis tertio iterum abijt ꝛ orauit eundē sermonē. Tunc apparuit ei vt Lucas ait angelus confortans eū in suis magnis angustijs q̄s circa mortē futurā habuit. Et dicunt doctores q̄ appitio hec erat corp̄al̄ in assumpto corpore humano. Sz hic q̄rit q̄re dom⁹ cū esset fortitudo angelorū ꝛ oīm creaturar̄ idiguit cō fortatione ꝛ p̄solatione angeli. Respōdet venerabilis Beda creator nō indiguit creature sb̄sidio h̄ ho fact⁹ fuit p nobis. Sicut ergo p̄pter nos p̄tristat⁹ est sic p̄pter nos p̄fortat⁹ est. Post hoc dicit Lucas Et fact⁹ ē in agonia. ī. certamie p̄tra mortē quā sensualitas abhorrebat. sed f̄m voluntatē ꝛ iudicium rationis mori volebat p̄pter salutē nr̄am vt nos liberaret ab eterna morte. ꝛ sic plixius orauit. ꝛ tam intime ꝛ tā seriose ꝛ ī tāta ānietate q̄ oēs vene sui corp̄is mouebant. Et sic ex vehemētia anxietat̄ factus est sudor ei⁹ sicut gutte sanguinis decurrēt̄ ī terrā. O purū cor cōsidera h̄ q̄ta q̄ amara. q̄ār̄ia fuit mors ꝛ passio tui redēp̄toris. cui⁹ sola imaginatio tm̄ naturā imutauit q̄ p̄ ānguſtia sanguineū sudorē sudauit. Dic q̄ vtr̄ iste sanguis ver⁹ ꝛ natural. Rūr q̄ sic. q̄ nō fuit nāli mō p̄fusus. q̄ nō naturā ē sudare sanguinē. vt dic̄ Beda. tūc venit tertio ad discipl̄os suos ꝛ p̄patiēdo dixit ill̄. Dormite ts ꝛ requiescite et cū paululū requeuissent dixit eis. Sufficit venit hora ecce filius hois tradet ī manus pctor̄. Ecce q̄ me tradet p̄pe ē. Et adhuc eo loquēte ecce iudas traditor vēit ī hortū ꝛ cū eo turba mlta cū gladijs ꝛ fustibus ꝛ laknis ꝛ facib⁹ ꝛ armis missi a p̄cipib⁹ sacerdotū ꝛ seniorib⁹ ppli. s. iudeor̄ ad p̄hēdēdū ꝛ ligādū ihesum. ꝛ iudas traditor añcedebat eos dedit eis signū di. quēcūq̄ oscular⁹ fuero ipe ē tenete eū. ꝛ ducite eū caute. s. ne vob euadat. ꝛ h̄ faciebat ne Jacobum alphei q̄ mlt̄ silis erat dño capēt loco ei⁹. Ihs itaq̄ sciēs oia q̄ vēra erāt sup eū, volūtarie p̄cessit obuiā eis

et dixit ad eos. Quē queritis. Rñderūt ei. Ihm nazarenū. Dñs ihs dixit eis ego sū. Ut ergo dixit ego sum abierūt retrorsum ꝛ ceciderūt in terraz. Per ꝟ ostendit xps suā magnā potētiam q vnico vbo hostes suos ꝓstrauit in terraz. ꝛ si mille milia fuissent cum nō cepissent nisi voluisset. Et hoc fuit manifestum signū volūtarie passionis sue. qz noluit fugere cum bene potuisset. Post hoc vt dicit Amb. permisit eos dñs surgere ꝛ iterꝫ inꝛogauit eos di. Quē queritis. Isti rñderūt ihm nazarenū. Rñdit ihs. Dixi vobis qz ego sum Si g̃ me q̃ritis sinite hos abire. Tūc iudas traditor accedēs osculatus ē eum di. Aue rabi. Rñdit ihs. Amice ad q̃d venisti. Que rit quare xps dixit amice cū sciuit ipm inimicum ꝛ traditorez suū. Rñdet ꝓmo iō. qz iudas habuit tria signa amicitie. s. amplexādo. osculādo ꝛ salutando. Scdo qz merito debebat esse amicus xpi ꝓpter mlt̃a bñficia q̃ xps ante sibi exhibuit. Tertō qz xps fuit ia ꝓpatus iterū eū recipe ad amicitiā suā. etiā si ad huc grauius offendisset eum. Tunc post osculū accesserūt ꝛ manꝰ iniecerūt in eū. Videtes aūt discipuli qō futuꝝ erat. dixerūt ei. Dñe si ꝑcutim⁹ i gladio. anteq̃ aūt dñs rñsum dedisset discipulis. Petrus q̃ erat ardentioꝛ alijs gladio euaginato amputauit seruo cayphe noīe malchus auriculā dextrā. Sz voluit eū adhuc dolorosiꝰ vberasse. si nō cessisset cū capite. Dixit quidā doctor q petrꝰ tā ardens erat q sibi caput diuidere volebat. qz temerius sup xpz ꝓmebat q̃ ceteri. ꝛ ꝟ coꝛ petri valde penetrauit Ihs aūt dixit petro. Mitte gladiū in vaginā suam Dēs eīm q̃ acceperint gladiū. i. temere ꝛ indebite et ꝓpria autoꝛitate extrahunt ꝑtra ꝓmos. gladio ꝑibunt. i. incidēt in gladiū maledictōis eterne. An nō putas si vellem me defēdere q̃ possem rogare pr̃em meū ꝛ exhibere mihi pl⁹ q̃. xij. legiones angeloꝝ. Ih̃ Esa. xxxvij. legit q̃ angelus dñi in vna nocte in castris assyrioꝝ ꝑcussit de exercitu regis sennacherib cētū octogīta q̃nq̃ milia viroꝝ tpe ezechie regis iꝝm. ꝛ statim tetigit ihs auriculā fui illi⁹ ꝛ sanauit eū in pñtia oīm. nob i exēplū qz noluit aliquē ꝓpter se ledi. In illa hoꝛa dixit ihs turbis. i. armatis circū stantib⁹ ꝓpe ꝛ mānuere. Tanq̃ ad latronē existis. i. huc venistis cū gladijs ꝛ fustibus cōprehendē me. cum tamē q̃tidie apud vos eram i tēplo docēs ꝛ nō me tenuist is. nec manꝰ extēdistis in me. sed hec est hoꝛa vr̃a ꝛ potestas tenebraꝝ. Tūc totaꝝ accessert et in eū oīno irruerūt tanq̃ lupi rapaces in agnum māsuetū. Et ꝛm Bern. ꝓstrauerūt euz durissime super terrā sicut ipe eos ꝓstrauerat ꝛ appodiauerunt se sup pectus eiꝰ ꝛ spuerūt in faciē eꝰ speciosissimā et iocūdissimā in quē angeli desiderāt ꝓspicere. et durissime strinxerūt eū ad collū eiꝰ. ligātes sibi manus ad tergū sicut malefico ꝛ sudoꝛ sanguineus ad huc ex nimia anxietate mortis p totā faciē eius i os defluebat ꝛ sputa iudeoꝝ sibi in faciē illata. ꝛ cū nō posset sputa ꝛ sanguinē in os defluentia cū manib⁹ extergere. qz ligatas habebat in dorso q̃si latro oīno suffocatus fuisset ex sputo iudeoꝝ ꝛ sudoꝛe sanguineo. nisi diuina virtus eū ꝓ nobis ad vlteriora tolerāda reseruasset. Tūc xpo capto oēs discipli relicto eo fugierūt. Et quidā adolescēs sequebat eū a longe. ꝛm Marcum amictus syndone. i. veste linea sup nudo coꝛpe. quia nō habebat aliam vestem. quē et iā cōprehēderūt ꝛ tenuerūt eū p vestē. At ille relicta syndone nudus ꝓfugit ab eis. Quis iste fuerit discipulus euāgeliste nō exꝓmūt. Hiero. tñ vult q̃ fuit iacobus minoꝛ. qz xpo silis fuit Cum autem ihs duceret ad domū Anne p vallem ioſaphat vbi erit extremum iudicium. tūc Pterus sequebatur eū a longe ꝛ alius discipul⁹. s. Johes. Et ipe iohes itroiuit cū alijs in atriū. qz erit notꝰ pōtifici. qz forte pater iohānis seruierat ei piscando. ꝛ forte portauit pisces ad domū pontificis. Petrus aūt stabat ad ostium foris. Exiuit aūt iohānes ꝛ p ancillā ostiariā intrauit ac petro ab ea ancilla ingressum impetrauit. Accenso autē igne in medio atrij ꝛ circusedentibus illis erat Petrus in medio eoꝝ. quem cum vidisset ancilla quedam dixit. Nunq̃d ꝛ tu ex discipul⁹ hoīs istius. tunc negauit ꝓmo. s. simpliciter dicēs. Nō suꝝ. nec noui illū nec scio q̃d dicis. Stabāt ergo serui ꝛ ministri in circūitu. s. illi q̃ iesum cōprehēderunt et ligauerunt fm. s. Tho. ꝛ calefaciebant se ad ꝓmas. qz frigus erat. ꝛ Petrus stabat intra eos quasi vnus ex illis q̃ calefaciebant se. Et fm Beō. Interim q̃ petrus se califaciebat. Annas pōtifex q̃ dicebat pontifex. non quia actu esset pontifex. sed quia quondā fuerat. interrogabat ihm de discipulis ꝛ de doctrina eius. Et ihs ad ꝓmam questionē. s. de discipulis eius nihil rñdit. qz ꝓtunc nō sciuit aliquid boni loqui de eis nec voluit aliquod malū loqui de eis In hoc dans nobis exemplū. vt cum nō scimus loq̃ bona de ꝓximis. nec etiam mala. q̃uis vera sint. tñ intentiōe mala loqui nō debem⁹ vnde Crisꝰ. Sicut est mortale peccatū innocēti falsuꝝ crimē imponere sic verū crimē occultum mala intentione alijs reuelare. Et in hoc plures grauiter delinquunt. Sed de scōa q̃e. s. doctrina respondit fm q̃s oꝛ Job. xviij. Ego palam locutus sum mūdo. ego semp docui in synagogis ꝛ in tēplo quo oēs iudei ꝙueniūt. ⁊ā occulto locutus sum nihil. quid me interrogas interroga illos q̃ me audierūt quid locutus sum ipis. Ecce hī sciunt quid dixerim ego. Hec autez cum dixisset vnus assistens ministroꝝ dedit alapā ihu dicens. Sic rñdes pontifici. i. quō sic audes ꝛ taliter respondere pōtifici vel ꝑlato. Rñdit ei ihs. Si male locutꝰ sum testimoniū phibe de malo. Si aūt bñ quid me cedis. Hec alapa fuit penalis ꝛ iniuriosa xpo q̃druplici rōne. Primo q̃ seruus ꝑcussit dñm. Secūdo qz in ꝑtem nobiliorē ꝛ tenerioꝛē. s. in faciē Tertio in publico. quia coram oibus. Quarto quia sine causa. Et tunc Annas misit iesum ligatum ad cayphā qui erat pontifex anni illius ꝛ socer ipius In cuius tam domo conueuerant maioꝛes iudeoꝝ Notandum q̃ ꝓsentatio hec maioꝛ fuit q̃ prima quia fm reuelationem brigitte in via ad cayphā xxx. vicibus conspuerunt eum. ꝛ xl. vicibus alapis eum cedebant. ꝛ tribus vicibus ante domū cayphe In domo autem cayphe. xlij. vicibus percusserunt eum in faciem et totiēs conspuerunt. et talia multiplicata maioꝛem lesionem xpo inferebant. Modo de beato Johanne nulla fit mentio quia fortasse ad beatam virginem fuit. et quid filio suo acciderit ei nunciauit. Insuper notandum est q̃ verisimile est Petrum post ꝓmam suam negationem

xpm capliuatū ⁊ ductū de domo anne ad domum cayphe fuisse secutū vt adhuc videret finē vtrū dimitteretur vel ꝓdēnaret. ꝫ anteꝫ intrauit domum cayphe gallus cāta uit. s. ꝑmo. ⁊ petrus nō aduertit ꝓpter strepitū. ꝫ in trauit domū cum alijs volēs se iterū calefacere ⁊ sedit ad ignē in medio circumsedentiū. Quē cum itex ancilla q̄ erat ibi intuita fuisset dixit. Et hic cū iesu nazareno erat. Ille autē negauit secundario cū iuramēto. qz nō noui hominez Et interuallo facto quasi vn⁹ horę. vt hī in Matḥ. accesserunt q̄ stabant circa ignez ⁊ dixerūt Petro Vere ⁊ tu ex illis es. Nam ⁊ loquela tua manifestū te facit. s. q galileus es. Maxime autem vrgebat eū vn⁹ ex seruis pōtificis cognat⁹ malchi cui petr⁹ auriculam abscidit. q̄ dicebat se eū in horto vidisse cū iesu. Tunc petrus plus timuit ⁊ negauit tertio. vt habetur in Matḥ. Et accepit anathematizari ⁊ cuz maledictōe suijꝑius iurare. qz nescio hominem istū quē dicis. Et adhuc eo loquēte vt dic̄ Lucas. gall⁹ cāтauit. s. scōario. Tūc respexit dñs petrū ocko misericordie. ⁊ nō corpali. sm Aug. ⁊ Amb. ex q̄ respectu illumiatus. recordatus ē vbi qō dixerat ei dñs. Antequ gallus bis cātat ter me negabis. Et egressus foras fleuit amare. et ita amare q pena et culpa fuit sibi remissa. Notandū q beatus petrus p̄ simplr negauit. scōo iurauit. tertio anathematizauit. qz peccatum nō deletū in deteri⁹ trahit. Post negationez fuit ad foueā q̄ dicit gallicant⁹. vbi iā est eccl̄ia edificata in honorē sancti Petri inter montē syon ⁊ ciuitatē irl̄m. et in ea latuit plorādo nō audēs se ceteris iūgere discipul̄. vsq; dū ihs a mortuis resurgēs die tertia in eadē fouea sibi appuit. ⁊ vt se ceteris apl̄is iungeret p̄cepit. Post recessum petri summi sacerdotes ⁊ oē ꝓsilium q̄rebāt aduersus ihm testimoniū vt eum morti traderēt. nec inueniebant. s. q falsum et iniustum esset in eo. Cayphas vo volens eum cape in sermone dixit ad eum interrogās. Adiuro te p deum viuū vt dicas nobis si tu es xps filius dei viui. Et rādit. tu dixisti. qz ego sum Veruz tū dico vobis. āmō. i. in futuro. s. in nouissimo die videbitis filiū homis sedentē a dextris ⁊ututis dei ⁊ venientē in nubibus celi. Tunc cayphas scidit vestimēta sua di. Blasphemauit. q̄d adhuc egem⁹ testibus. Ecce nūc audistis blasphemiā ex ore eius. q̄d vobis videt. At illi rādētes dixerūt. Re⁹ ē mortis. Post huiusmodi clamorē eū turpissime tractauerūt Prio faciē eius ꝓspuendo q̄si esset leprosus. Secōo collū ei⁹ pcutiēdo. Tertio faciē palapis cedēdo. Esa. l. Faciem meā nō auerti ab increpantibus ⁊ ꝓspuētibus in me. Quarto faciē eius velādo ⁊ pcutiendo dicentes. ꝓphetisa nobis xpe q̄s est qui te pcussit. Quinto barbam extrahendo. Sñ Esa. l. Gorp⁹ meum dedi pcutiētibus. ⁊ genas meas vellentib⁹. Cū ieni essent crudelissimi ⁊ sine oīi misc̄ia ꝓtra xpm oia mala ⁊ vituperia q̄ poterāt excogitare ei faciebāt. Alij ad h̄ moti ex inuidia ⁊ ꝓpria malicia. Alij vt maioribus placerēt mō trahendo eū p crines sua ⁊ p pedes infra pcutiendo trudēdo ⁊ ꝓspuendo Quāuis em euāgeliste nō oia scripserūt explicite q̄ passus ē dñs iesus xps tū. s. Lu. xxij. c. implicite cōprehendit dicens. ⁊ multa alia conuiciabātur ei. O fidelis xp̄iane considera hic ⁊ ꝓpende c̄tas ⁊ quot iniurias passus ē p te hac nocte vsq; mane dñs ihs. Jam ab illudentibus. Jam a colaphizantibus. Jā a conspuentibus ⁊c. tota nocte nihil quieuit p te ⁊ ꝓpter eum dormias hac nocte in stropodio vl̄ scamno ⁊ recordare. quia peccata fuerūt causa sue acerrime passiōis. ⁊ caueas tibi a supbia. luxuria. ab amore illicito ab auaricia. a reb⁹ iniustis. ab iusta empcione ⁊ vēditōe. a choisatōe. ebrietate. peieratōe. turpiloqio. blasphemijs. detractionib⁹. ⁊ sic de alijs ꝑa uis operibus ⁊ peccatis que te retrabūt ab ei⁹ amore. Jam habetis quomodo ⁊ qualiter passio xpi a iudeis fuit inchoata. Et hoc q̄tum ad ꝑmaz partem huius sermonis. Quātū ad scōam ptem hui⁹ sermo. s. qual̄r passio xpi p gentiles fuit ꝓsūmata. Nam igit. s. sexta feria consilium inierūt. s. secundario oīs principes ⁊ seniores populi. aduersus ihm. vt eum morti traderēt. ⁊ vinctuz duxerūt eū de domo cayphe in ꝓtorium ⁊ tradiderūt eum pontio pylato qui erat gentilis ⁊ custos irl̄m ex pte tyberij cesaris romanorū ⁊ habuit potestatē ipm damnādi ad mortem. Vnde iudas audiēs ipm ductū ad pylatū iam nō estimauit eum amplius posse euadere pena. tencia ductus retulit iudeis. xxx. denarios dicens. Peccaui tradens sanguinem iustū. At illi dixerūt Quid ad nos: tu videris. Videns autem iudas q eum deridebant lapsus est in desperationē ⁊ proiectis argenteis in templo abiens laqueo se suspēdit. Judas tria fec̄. Primo penituit. Secōo restituit denarios. Tertio confessus ē dicens. peccaui tradens sanguinē iustum. sed quia desperauit hec fuit pessimū mi ero. Judas plus peccauit desperādo q̄ xp̄s tradendo. Vnde de iuda habet i decre. Judas a venia exclusus nō fuisset ñ ipam a xpo postulasset. de pe. di. iij. Inter hec hircuz. Cum xps staret coz ꝑside in ꝓtorio. iudei nō introierūt ne ꝓfanarent. sed vt manducarent pasca. s. mundi. Crisi. O impia cecitas cōtāminari timēt alieno habitaculo ⁊ innocentis sanguinē fundere nō verentur. Similes illis sunt quidam facientes sibi conscientias de leuib⁹ peccatis. qui tamen grauiora incidere non formidant. Accusabant autem dominum ihm de quatuoz. Primo q̄ prohibebat tributum dare cesari vt ex h̄ pylatus qui recepit tale tributum moueretur contra eum. Secōo q̄ dicebat se regē Pylatus autē primā accusationē nō reputās qz forte dominū audierat dixisse iudeis. Reddite que sūt cesaris cesari. ⁊ que sunt dei deo. Ex qz scō accusatio videbat derogare potestati cesaris. Ideo pylatus p̄ occasionē ihm sessum ⁊ interrogauit eum di. Tu es rex iudeoz. Rñdit ihs di. dicis hoc de teipo. an alij dixerūt hoc tibi de me. Rñdit pylatus. Numq̄d ego iudeus sum gens tua de qua natus es ⁊ pontifices tui tradiderūt te mihi. q̄ dicūt q̄ dicas te regē esse iudeoz. Respōdit ihs di. Regnū meū nō ē de hoc mūdo. i. terrenum ꝫ celeste. Ait pylatus. ergo rex es tu. qui ait. Tu dicis. Pylatus audiēs q̄ regnū suū nō esset de hoc mūdo nō curauit illā accusationē sicut nec primā curauit. Tunc pylat⁹ exiēs de ꝓtorio ad iudeos dixit. Ego nullā causaz mortis inuenio in isto hoie. Tūc iudei allegabāt tertiā accusationē dicētes. Jhe sua doctrina noua cōmouit. i. puertit a via veritatis ꝑ totam p vniuersaz iudeā. incipiēs a galylea vsq; huc

Cū aūt audisset pylatus q galyleus eēt de iurisdictione herodis, tūc misit eū ad herodē regē galylee. qz tūc tpis erat in hierlm vt eū iudicaret fm iudiciū suū. Herodes aūt viso ihū gauisus est valde. qz ex multo tpe cupiebat eū videre eo q multū audierat. s. de miraculis z de doctrina ei⁹. z etiā quia sperabat se ab eo aliqō signū videre. z interrogauit eū multis fmonib⁹. etiā iudei accusabāt eū i multis. ꝫ xps nec herodi nec iudeis euz accusantib⁹ rndit. ideo ne vtilitas passionis sue impediret si ei rndisset herodi. tunc eū herodes liberare poterat. Cū ergo xps nullū signū faceret nec herodi rnde re vellet, reputauit eū herodes fatuū z sprenit eū. z repulit eū a se. z in signū fatuitatis induit eū herodes veste alba ludicra z derisoria z remisit eum ad pylatū vt cū eo faceret qđ vellet. Et ob hāc cām herodes z pylat⁹ facti sunt amici q prus erāt inimici adinuicē. Cū ꝫ xps reduct⁹ esset ad pylatū puocatis iudeis dixit. Nullā cām inuenio in hoie isto ex his i qbus eū accusastis. ꝫ nec herodes supplet repit eū dignū morte. Nā remisi vos ad illū. emēdatū ꝫ. i. flagellatū illū dimittā. Sedt in Io. Pylat⁹ volēs liare xpm dixit iudeis. Est vob pſuetudo vt vnū vinctū dimittā vob in pasca. hēbat aūt tūc vnū vinctū q dicebat barrabas. z erat xpt homicidiū incarceratus. Cōgregatis ꝫ illis. dixit pylat⁹. Quē vultis de duob⁹ his vob dimittā. barrabam. an ihm q dr xpus. Sciebat em pylat⁹ q pter inuidiā tradidissent eū. i. obtulissent. Pncipes aūt sacerdotū z seniores psuaserūt pplis vt peterēt barraban. s. latronē. z ihm. s. innocentē interficerēt. Cū ꝫ deliberassent. pylatus eos iterū interrogās dixit. Quem vultis de duob⁹ dimitti. Et illi clamantes dixerūt. barraban. Putabāt em fm Crisē. se posse astruere q ihs deterior eēt latrōe. Pylat⁹ aūt dixit Quid tūc faciā de ihu q vocat xps. Dicūt oēs. crucifigat. Dixit illis pses. qđ em mali fecit. At illi magis clamabāt. crucifigat. Videns igit pylat⁹ q nihil pficeret in liberatōe xpi. volēs pplo satisfacere z vt eos cōpesceret a psecutōne xpi. fecit dūm virgis flagellari z illudi. z hoc fecit fm Crisē. vt iudei saciati flagellis xpi cessarēt eū āplius pseq. z iō ministri pylati exuētes Ihm pmo alba veste q eū herodes induit quā adhuc hūit. Scōo ligauerūt euz durissime ad qndā colūnā. Tercio flagellauerūt eū acerrime flagellis. ita vt sibi sanguis suus pciosissimus p totū corp⁹ suū defluēret. z sic vulnerat⁹ fuit p totū corpus. vñ Amb. Supaddebant plagā sup plagā. liuorē sup liuorē qusq tā ipsi qz inspectores fatigati iuberēt eū solui a colūna. hec oīa xps p nob libēter z patiēter sustinuit. qđ nos p eo. His pactis iudei suaserūt militib⁹. i. ministris pylati vt vt illuderēt ei tanq regi fatuo. Et pmo ministri induerūt eū antiq purpureo idumēto i derisum z cōtēptū. Scōo plectētes coronā de spinis acutissimis quā imposuerūt capiti ei⁹ p dyademate regali irrisorie. Et dr illa corona ex iuncis marinis fuisse q sunt acutiores spinis nris. z volūt qđā q hāc coronā cū magnis lignis sibi acrit impresserunt z fuit admodū pilei. Quasi mille pūcturas in facie z capite suo pcepit a corona. z ꝫ fm bern. Os dñici capitis perforauerūt vsq ad cerebz penetrarūt. Tercio dederūt ei arundinē in dextera eius p sceptro Quarto genuflexo ei illudebant dicētes. Ave rex iudeoz. colaphisantes z expuentes in eū. q illusio fuit sibi multū penalis. s. eū adorantes vt deum et salutātes vt regem. alapizantes eū z spuentes i eū vt fatuū z vilē ac contēptibilē psonā. Quinto accipiebāt harūdinē z percutiebant caput ei⁹ vt spine capiti fortius infigerent. z h fuit valde lesiuū dño nro ihu xpo. Verisimile ē q tantus sanguis q spinas de capite eius extractus largit fluebat in frontem z genas z collū eius. ita vt apparebat qsi leprosus z sanguis z sputū faciebāt eum leprosū sisem. Vñ Isa. liij. Et nos reputauim⁹ eū qsi leprosum. His pactis adduxit pylatus foras ihm ad iudeos. Exiuit ergo ihs de prozio portans spineā corōnā z harūdinem i manu z purpureū vestimētum antiquū Et dixit eis pylatus. Ecce hō ecce rex vr. Judei aūt videntes iesum sic coronatū z flagallatum clamabant. Tolle. tolle. crucifige eum. z ad hoc ipi alios vulgares pronocabant. q. d. Hec pena nō sufficit nobis ꝫ crucifigatur. Rndit eis pylatus. Quid enim mali fecit. At illi magis clamabāt. Crucifige eum. Dixit eis pylat⁹. Accipite eū vos z crucifigite. Hñ derūt ei. Nob nō licet interficē quēq. Tunc iudei accusabāt eū de qrta cā dicētes. Nos legē habem⁹ z fm legē nram mori dz. qz filiū dei se fecit. vñ Ieuit. xxiiij. pcipit. q blasphemi occidāt. z tale crimē imponebāt xpo q filiū dei se noiauit. Cū aūt pylatus audisset hunc fmonē magis timuit. z igressus prozū duxit iesum secū intro. z dixit ad iesum. vñ es tu. Iesus rnsum nō dedit ei. dixit ei pylat⁹. Mihi nō loqris. nescis. quia potestatem habeo crucifigere te z potestatē habeo dimittere te. Rndit ei Iesus. Non haberes in me ptātem vllam. nisi tibi datum esset desup. i. a deo. xpterea q me tradidit tibi. maius peccatū habet. Et ex illo qrebat iterū pylatus dimittē illū. Judei aūt hoc intelligētes clamabant dicentes. Si hunc dimittis nō es amicus cesaris. omis em qui se regē facit ꝺdicit cesari. Cum igit pylatus audisset hos sermōes. i. minas de indignatōe cesaris. plus timuit hoiem. s. cesarez offendere q xpm innocentē occidere. ꝫ adduxit iesum foras z sedit p tribunali. z eo sic sedēte misit ad eū vxor sua di. Nihil tibi z iusto illi. Multa em passa sum hodie p visum. s. in somno xpt⁹ enim. Et dicit Nico. de ly. q diabol⁹ apparuit vxori pylati. inducēs eā terroribus ad liberatōem xpi. ne p ei⁹ morte pderet suā ptātem z vt nram impediret salutē z liberationē. Sz pylatus iussit iesum in iudicio assisti. Et dixit iudeis. Ecce rex vr. Tūc illi clamabāt. Tolle crucifige eum. Tūc em tpis moris crucis erat turpissima. Dixit eis pylatus. Regē vram crucifigā. Rnderūt iudei. Nō hēm⁹ regē nisi cesarē. s. romanū. Videns aūt pylatus q nihil pficeret ꝫ magis tumultus fieret in populo. Accepta aq lauit manus suas cora oi pplo di. Innocēs ego sū a sanguine iusti hui⁹. vos videritis. Audiētes h iudei dixerūt. Sanguis ei⁹ sup nos z sup filios nros. Audiēs aūt pylatus q crimen vellent sup se recipere atq pfiterēt impatori romano subiecti esse. tūc dedit sententiā vt xps crucifigeret. Vñ in eadem hora duos latrones similiter ad mortem iudicauit. Sciendum

q̄ pylatus conabat xp̄m liberare q̄nq̄ modis. pri-
mo mō i hoc q̄ ip̄m ad herodē misit. scōo q̄ excu
sauit eū p herodē. tercio in h̄ q̄ dixit. corripiā ḡ il
lū & dimittā. q̄rto p psonaz adeq̄tōem. s. barrabe &
xp̄i. q̄nto p sm̄e dilatōem. Sz male finiuit. q̄ plus
cesarē q̄z deū timuit. Etiā notandū q̄ pylatus fe-
cit sicut olim p̄suetudo fuit q̄ alīq̄s innocēs fuit
in aliq̄ re tunc man⁹ corā hoibus lauit. Sz tota aq̄
maris nō poterat lauare pylatū quin nocēs erat &
hoc triplici rōe. Prima q̄ sciuit q̄ p inuidiā tradi
dissent eū. Scōa q̄ dixit. nō inuenio cām mortis i
eo. Tercia. q̄ ptātem hūit dimittere vl̄ crucifigere
eū. xp̄i q̄ō tenebat eū tanq̄z innocentez liberare ex
offō iudicis. Data igit̄ sn̄ia ꝺ xp̄m a pylato. suscipi
entes euz milites p̄fidis. p̄mo indutes eum vesti
bus suis. vt hoies eū meli⁹ cognoscerēt i sua veste
& sic maiorē verecūdiā susciperet corā hoibus aspici
entib⁹. scōo imposuerūt ei crucē p̄der osaz & lōgā
sup hūez ei⁹. Sctā Brigitta & Anſ. dicunt. q̄ crux
xp̄i. xv. pedū fuit i longitudine. ḳcio associabāt sibi
duos latrones secū dānatos q̄ cū eo ibāt vt ex eoz
societate magis diffamaret. Cū aūt xp̄s p mediuz
vrbis duceret cū latronib⁹ mīltitudo maxia ppl'oz
tam iudeoz q̄z gētiliū seq̄bat eum. q̄dā plangebāt
suā innocentē morte. q̄dā illudebāt & insultabāt ei
gaudētes de morte & passione ei⁹. q̄dā forte rōe cu
riositatis vt videret si de pena se liberaret vl̄ si mo-
riens aliq̄ mīraculū faceret & ad quē finē deueni-
ret. Querit vtz maria mr̄ xp̄i pñs fuerit cū xp̄o
Rñ. q̄ xp̄s fuit capt⁹. flagellat⁹. coronat⁹. tunc mr̄
xp̄i nō fuit pñs. q̄ iudei debonestassent mr̄em xp̄i
filiū. h̄ q̄ exiuit portando crucē xp̄iā tunc multe
res deuote stabāt iuxta portā ciuitatis. & nō ē dubi
um q̄n maria mr̄ xp̄i inter illas fuerit. q̄ dic̄ brūs
berñ. in q̄dam autoritate q̄ ip̄m vsq̄ ad crucē secu
ta fuit. & q̄n mr̄em vidit cū ceteris mulierib⁹ stan-
tem. & etiam q̄ fatigatus & debilitatus fuit xp̄s pe
nas & afflictōes p̄teritas tota nocte & etiā de die si
bi illatas q̄ lento gradu incederet. & sic infra crucē
inclinauit se ad terrā. & ampli⁹ crucem portare nō
poterat. Et dr̄ q̄ in eodē loco sancta helena mr̄ cō
stantini imperatis q̄n visitauit terrā sctām & sepul
crū xp̄i cōstruxit ibiq̄ solennē eccīam in honore
btē marie vḡis. Tūc ministri pylati coegerūt q̄n-
dam noīe simonē. p̄rem ruffi & alexandri venientē
de villa cūdo ad ciuitatē vt portaret crucē post Je
sum. nā lignū sctē crucis ita p̄phanū reputabat vt
null⁹ ip̄oz portare vellet nec etiā tāgere. sctā brigi.
dicit. q̄ graui pōdere crucis depressus q̄nq̄es cecidit
Considera hic q̄nta sit passa mr̄ xp̄i vḡo maria in
corde suo cum sic videret filiū suū plenū doloribus
& contumelijs incedentē & crucē baiulantē. pie cre
dit̄ q̄ multas lacrimas feruidas ex oculis vḡineis
p genas suas fuderat. Uerūtamen sciendū q̄ in oi
passione & tristicia nullū signū impatientie osten-
dit in passione xp̄i. Tūc dixit Iesus mulieribus lu
gentibus. Filie sion. nolite flere sup me. h̄ sup vos-
ip̄as flete & sup filios vr̄os. q̄ venient dies in q̄b⁹
dicent. Beate steriles q̄ non genuerunt & vbera q̄
non lactauerūt. Et sic factum est tempe destructō
nis hierusalem. xlij. anno post passionē & ascensio
nem xp̄i. Cū Tytus & Uespasianus romani p̄n-
cipes hier'm destruebant & mr̄es filios xp̄ianos co
medebāt. & xxx. iudei vendebantur p̄ro vno den
rio. sicut p. xxx. denarijs venditus fuit dñs noster
ihs xp̄s. Joseph⁹ dicit q̄ vndecies cētena milia fa
me & gladio p̄ierūt. & nonaginta septē milia vendi
ti sunt & dispsi. Et verificata ē illa maledictio quā-
do dixerūt pylato. Sanguis ei⁹ sup nos & sup filī-
os nr̄os. Et illā plagam xp̄s fleuit in die palmaz
vt h̄r̄. Lu. xix. Uidēs Iesus ciuitatē fleuit sup eam.
Et in signū hui⁹ dixit. Filie hier'm nolite flere mē.
Cum igit̄ venissent ad locū caluarie deposuerunt
crucem sup terram. Postea exuerūt eum vestibus
suis & nudus stetit añ crucē corā omni populo. Et
ex illa exnitione doloz ip̄ius renouatus ē. q̄ō i hoc
ꝓpendi pōt. q̄ q̄n alicui pann⁹ extrahit̄ de vulne
ribus violēter q̄ in eo cōpactus ē doloz ei⁹ innova
tur. Sic fuit cuz dño nr̄o ihu xp̄o. Q̄ q̄ntus doloz
erat tūc in corde marie mestissime matris eius. cū
oculis suis videret filiū suū sic nudatū corā omni
populo. sic vulneratū & plenū doloribus vt habe-
tur ex Anſ. in virginali planctu. q̄ maria velamen
sui capitis accipiēs circūligauit lumbos eius. De
inde ꝑm reuelationē sancte Bri. xp̄m eleuauerunt
& ip̄m crudelissime super crucem iactauerūt ita q̄
omnia vulnera eius de nouo cruentare ceperunt.
Prius cm̄ fecerunt foramina in cruce. et tūc p̄mo
vnū clauū ad manū eius incusserūt adeo spissum
q̄ tunc sanguis eius nō potuit emanare ita vuln⁹
clauo replebat. Postea quādo volebāt alterā ma-
nū affigere inuenerūt q̄ brachiū xp̄i foramē attin-
gere nō poterat. ob hoc ligato fune ad brachiū cū
violentia traxerūt. & similē clauū eidem manui in-
cusserūt. Et dicit quidā doctor. q̄ foramē pedū eri-
am excessit longitudinē corpis xp̄i. ideo etiā funi-
bus ip̄m trahendo intrm̄ plongauerūt vt pedes so
ramini coaptarent. Jō ꝓpter hāc violentiā tractio
nū mēbra xp̄i adeo distincta sunt q̄ coste & ossa nu
merari poterāt. iuxta illud q̄ō antea ꝓphatū ē. ps.
xxj. Foderūt man⁹ meas & pe. me. dinu. oia os. m.
Nō illā penalē extensionē q̄liter xp̄s ꝑ te expan-
sus & tractus fuit in cruce q̄tidie inspice cū devo-
tione & cōpassione tui cordis. Nā legit̄ q̄ cū q̄dam
psona deuota in q̄dā reuelatōe interrogaret a xp̄o
in quo xp̄s magis doluisset ꝑ nobis. Rñdit q̄ ex
tensus fuit in cruce vt oia ossa eius dinumerari po
terāt. & q̄cūq̄ mihi p̄ro illo doloze grates egerit ita
gratū obsequium mihi p̄stabit ac si oīa vulnera
mea vngueto p̄ciosissimo deliniret. Postea ele-
uauerūt xp̄m i cruce. Et ꝑm sctām Brigi. pessimi
crucē leuātes ad terā relabi fecerūt. & sic claui ex il-
lo casu q̄si exiuerūt. & ip̄i clauos iterū p̄cusserūt. & sic
ere exerūt crucē scōario i sublime cū clamore. & po-
suerūt. in foramē q̄ō parauerūt. Et miserūt tāsorti-
ter intus cadere q̄ oia vulnera eius apta & renova
ta fuerūt. Itē nota q̄ crux xp̄i solū ꝓstabat ex duo
bus lignis. s. hasta & trāsuerso. & hinc ē q̄ non h̄et
vbi caput suū reclinaret. Sed pylat⁹ suppositā
bulā infixā ei in q̄ erat titulus iscriptus. Ihs naza-
renus rex iudeoz. Et pōtifices iudeoz dixerūt. py
lato. Noli scribere q̄ sit rex iudeorū. h̄ q̄ dixit. rex
sum iudeoz. pylat⁹ rñdit. Q̄ō scripsi. scripsi. Et cū
xp̄s sic penderet in cruce plenus doloribus, tunc

iudei blasphemabāt eū monētes capita sua ⁊ dicē
tes. Vah qui destruis templum dei ⁊ in trib⁹ die
bus illud reedificas. Similiter ⁊ principes sacerdo
tum illudebant cum scribis ⁊ senioribus dicētes.
Alios saluos fecit seipm non potest saluū facere.
Si rex israel ē descendat nūc de cruce ⁊ credimus
ei. Vas irrisiones ⁊ cōtumelias xp̄us patienter p
nobis sustinuit ⁊ nihil rūdit. Sequit fm Mathe.
A sexta hora tenebre facte sunt vsq ad horam no
nam sup vniuersam terrā. ⁊ sol obscuratus est fm
Lu. Nō. quia sol iusticie ihesus xp̄us patiebat inno
centē mortē in cruce. Idcirco sol iste visibilis fa
ctor suo compatiens lucis sue radios occultauit.
Crisō. Sol obscuratus ē nō em̄ poterat ferre crea
tura iniuriā sui creatoris. ⁊ ppls visis tot signis tū
dentes pectora sua recesserūt. Septem ūba sunt q̄
xp̄s protulit pendens in cruce. Et post recessum po
puli ihesus xp̄s dñs nr̄ pendens in cruce protulit ista
septē ūba q̄ cordibus hoim deuote sunt imprimen
da. Primū verbū. P̄r ignosce illis q̄ nesciunt q̄d
faciūt. ⁊ exauditus est. q̄ virtute illius oronis po
stea vna die quersa sunt tria milia iudeor. Actu. ij.
Et alia die q̄nq̄ milia iudeor. Actu. iiij. Ergo ho
die exēplo xp̄i p omnibus inimicis nr̄is orare debe
mus. eisq̄ de cordibus nostris totaliter indulgēdo.
Post ħ latro a sinistris noie ihesmas blasphemauit
dñm ihesum dicēs. Si tu es xp̄s saluū fac teipm et
nos. ⁊ alter a dextris noie dismas increpauit eū di
cens. Neq̄ tu times deū cū sis nobiscum damna
tus vsq̄ ad mortē. Nos q̄dē iuste. q̄ dignā factis reci
pim⁹. i. talē mortē bñ meruim⁹. Hic vo nō. q̄ ni
hil mali fecit. ⁊ cōuersus ad ihm dixit. Memento
mei dñe dū veneris in regnū tuū. tūc xp̄us protulit
septm ūba dicēs. Amen dico tibi. hodie mecū eris
in paradiso. i. alia tua erit mecū vbicūq̄ ero ⁊ videbit
diuinitatē meā. Stabāt aūt iuxta crucē maria ma
ter xp̄i ⁊ sorores m̄ris eius. s. maria cleophe ⁊ ma
ria mak filior zebedei ⁊ maria magdalena ⁊ iohan
nes. Cū ḡ ihs vidisset m̄rem suā ⁊ discipulū stantē
quē diligebat. s. Johem dixit matri sue. Muller. ⁊
nō mak. q̄ plus eā ledisset. Ecce filius tu⁹. Deinde
dixit discipulo. Ecce m̄r tua. q. d. Recōmendo tibi
matrē meā. teq̄ ei in filiū tribuo. tō retine eā in tua
custodia. ⁊ illud ē tertiū ūbū xp̄i in cruce. p q̄ in
struit nos pentes nr̄os ad mortē ⁊ post mortē dili
gere. ⁊ maria nō recessit vsq̄ morere filius eius in
cruce. Postmodū in p̄ntia m̄ris ⁊ hoim circūstan
tiū clamauit in cruce Hely. hely. lamazabathani.
hoc ē. Deus meus. de⁹ me⁹. vt q̄d dereliquisti me.
Et ħ erat q̄rtū ūbū xp̄i i cruce pendentis. p ħ docz
nos in angustijs ⁊ tribulatōibus ⁊ infirmitatibus
corpis ⁊ ad deū ⁊ nō ad phitonissas recurrere.
Post ħ vt consummarek scriptura q̄ de eo scripta
erat i ps. lxviij. Dederūt i escā meā fel. ⁊ i siti mea
pt. dixit Sitio. ⁊ ħ erat q̄ntū ūbum in cruce. Sitie
bat aūt xp̄s dupl'r. s. spūalit salutē hūani generis.
vñ Bern̄. Dñe quid sitis. certe salutē nr̄am. q̄ xp̄t
hoc veniste in mūdū. Et etiā corpalit. quia natura
le ē hoim morientiū sitire nō rōe anxieratis. Deq̄
tur. Et statim currens vn⁹ accepta spongia imple
uit eam aceto. ⁊ circūponens hysopo cū harūdine
obtulit ori eius. Cū ergo accepisset ihesus acetū di
xit. Consummatū est. ⁊ hoc erat sextū ūbū. q. d. Cō
summatū est q̄cquid p̄phe de me dixerūt. Cōsum
matū ē opus redēptōis generis humani. Con
summatū ē opus passionis mee. q̄ tantas penas
sustinui q̄ amplius viuere nō valeo. Cuz ḡ dixisset
consummatū ē. tūc iterū clamauit voce magna dicēs.
Pater in manꝰ tuas cōmēdo spm̄ meū. Et hoc est
septimū ūbū ⁊ vltimū in cruce. Et hoc dicto. incli
nato capite tradidit spm̄. Hic q̄libet dicat xp̄i ex
pirationi vnū p̄r nr̄. Item septē fiūt hodie in ec
clesia. q̄ alijs diebus nō fiūt in anno. Primū ē q̄
hodiernū offm̄ nō habz principiū nec finē sic alia
officia būt p tōtū annū. q̄ ille hodie patit q̄ ē prin
cipiū ⁊ finis. Apoca. j. Ego sum alpha ⁊ o. p̄n. ⁊ fi.
Secōm est q̄ hodie cōes orones fiunt p papa p
rege. p epo. p clericis. p laicis. p omni gradu ec
clesie ⁊ pplo catholico. Etiam orat hodie p infide
libus. paganis. hereticis. ⁊ etiā p iudeis. Et iō q̄
cūq̄ hodie sacerdotes flectūt genua. tunc etiā oēs
xp̄iani fideles oūt flectere genua ⁊ deuote inuoca
re dūm nr̄m ihm xp̄m. Item sciendum q̄ sanctus
Bern̄. dicit. q̄ in memoriā derisionis ⁊ adoratōis
iudeor in coronatione ihu xp̄i eccia in pasceue q̄n
p vniuerso statu fideliū ⁊ infideliū genu flectendo.
orat. tūc p ipis iudeis sine flexione orare solet ⁊ ñ
immerito. q̄ si xp̄s ihs adhuc in terra ambularet
hodierno die iudei ipum scōario crucifigerent. qō
oñditur in illis iudeis q̄ in die parasceues cerea
ymaginē crucifixi flagellauerūt ⁊ cruci affixerunt
⁊ lancea pfoderūt. ⁊ maria m̄r xp̄i conquesta ē de
ipis. Exemplum hoc q̄re in pmptuario. xlvj. P.
Item sciendum q̄ in diebus oūtce passionis nō
debēt iudei in publicū pdire. ⁊ etiā i die pasceues
non deberēt hr̄e ostia ⁊ fenestras aptas. vt patz ex
tra de iudeis. c. quia sup his. Item sciendū q̄ nos
hodie oramus p iudeis vt deus illuminet corda
ipor sed ipsi psequūtur nos ⁊ maledicūt nobis vt
habeā in li. iudeor qui nominat talmoth. Optimū
xp̄ianor occidere. melius est q̄ caput serpētis cō
terere. Et in eodem li. habet. q̄ omnis maledictio
prohibita est iudeis nisi ecclesie. Tercium crux
adorat ⁊ osculat hodie a xp̄ifidelibus in signuz q̄
sumus reconciliati deo p̄ri per passionem filij sui.
Quartū hodie ecclesias visitamus. ⁊ hoc p̄ter
nouē ductōes xp̄i. Prima fuit de monte oliueti
vbi captus ⁊ ligatus ductus fuit p vallē iosaphat
ad annā. Secunda de domo anne ad cayphā. Ter
cia mane. s. feria sexta hora prima ad pylatū. Qrta
a pylato ad herodē. Quinta iterū ab herode ad pyla
tū in veste alba. Sexta q̄n milites pylati duxerunt
eū intro in atriū vbi fuit flagellatus. coronatus et
harūdine in capite pcussus dicētes. Aue rex iudeo
rū. Septima q̄n pylatus duxit eū foras p̄torius
dicēs. Ecce hō. ecce rex vr̄. Octaua q̄n ad tribunal
fuit ductus ⁊ ad mortez sentētiatus. Nona q̄n fuit
ductus extra ciuitatē hierl'm ad locuz caluarie vbi
fuit crucifix⁹. Istas nouē ductōes debem⁹ hodie
pmeditari q̄n visitam⁹ eccias. Quintū q̄ hodie
exaltat crux ⁊ cantatur ter. Popule me⁹ quid fe
ci tibi aut q̄d molestus fui tibi. Et tria bona obij
ciuntur iudeis q̄ fecit eis deus. Primo q̄ liberauit
eos de egypto. Secūdo pauit eos mānā. xl. annis

in deserto. Tercio duxit eos in terrā optimā. Vñ merito regratiari debuissent sibi. vñ conqrit de eis xps in psal. xxxiiij. Ascribuebant mi. ma. pro bo.

Sextū quia hoies cōiter hodie incedunt nudis pedibus z sine linteis z inclinato capite in signum cōpassionis xpi. Nec hoies cōsueuerūt hodie ridere, ꝓpter fletū xpi. qō tñ plures ribaldi nō aduertūt de q̄bus xpus cōquerit Isa. xlix. Inuacuū laborauī. sine causa z vane. Septimū quia hodie artū ieiunū seruat. quia xps nihil gustauit in cruce nisi acetū z fel. Ergo laudabile ē hodie ieiunare i pane z aq̄. z si quis ꝓpter debilitatem corpis non pōt tamē aliq̄lem abstinentiā habeat a q̄busdam cibariis voluptuosis vt piscibus z aliis. Ista debēt nos hodie inducere ad fletum. Primo q xps fleuit ꝓpter corpis passionē z vulnex dolorē. ad Hebr. Cū clamore valido zc. Item amare fleuit ꝓpter infructuositatem passionis sue. qz multi sunt ingrati. et se reddunt indignos merito passionis xpi. vñ cōqritur Isa vt supra. Inuacuū laborauī zc. Secōo fleuit hodie beata vgo maria mat xpi ꝓpter cōpassionem xpi filij sui. qz oia vulnera q̄ xpus sustinuit in corpe. ipa in corde sustinuit. ḡ plus est q̄ martyr. nam tristissima mat fuit hodie. qz vnicus filius eius hodie innocēter passus ē. z etiam qz pñs fuit z impotens ad subueniēdū sibi. nec haustū aq̄ porrigere sibi potuit cuz diceret in cruce filius eius Sitio. Hodie gladius doloris pertransiuit animā eius. Tercio fleuit Petrus Lu. xxij. Egressus fo. fle. amare Quarto oēs apli. vñ canit. Tristes erant apli de nece dñi sui. Quinto turba mulierū ipm sequenti Vñ ait xpus. Filie hierlm nolite flere sup me zc. Sexto. qz sol obscuratus ē. vñ Crisō. Sol obscurat⁹ est. non eū ferre poterat creatra iniurias sui creatoris. Septimo terra hodie mota est. Octauo sepulcra mortuor hodie apta sunt. Nono petre scisse sunt. Decimo velum templi scissum ē a summo vsq̄ deorsum. Undecimo qz altaria hodie denudata sunt. z significat xpum q̄ hodie denudatus fuit aīa crucem stans z postmodū nud⁹ pendens i cruce cora oīm populo. Duodecimo tabule pulsant z significat strepitū iudeor q̄ cuz gladijs z fustib⁹ cōprehenderūt ihm. Et etiā significat clamorē xpi i cruce. Math. xxvij. Clamans voce magna emisit spm. Item sciendū exq̄ illa tā enumerata hodie fleuerūt passionē xpi. tūc nos debem⁹ magis cōpati dño nro ihu xpo z flere passionē eius ꝓ q̄bus hodie ipe passus est. z nobis maximā z superexcellētez charitatē oīdit. vñ Jo. xv. Maiorem charitatem nemo hz zc. Et ē bonū signū salutis q̄ hodie libenter z deuote audiūt p̄dicare passionem xpi. z salubriter memorando passionē xpi flent. mat. v. Beati q̄ lugent. Et quicunq̄ hodie deuote salubriter z pie flent p totū annū maiorez gratiam ad xpi passionem memorando cōpatiēdo z flendo habebūt. Et qui hodie aridꝰ ē. timendū est q p totū annū aridi or inueniatur. Et insuper est malū signum qui hodie nō cōpatit nec flet cū xpo. nec aliquā afflictōez suo corpi imponit. vñ Leuit. xxiij. Dia q̄ hodie afflicta nō zc. immo timendū est q talis aridꝰ non ē in gra. nec membx xpi. qz naturalit membrū compatitur capiti. Nō sm aplm. Xps est caput ecclie z nos membra. Insuper naturale ē fedus sanguinis quādo pat z mater tribulant z flent. vt qō magis est q̄ flagellarent z sanguinez xpi funderēt innocenter. tunc filij z filie naturaliter compatere tur z etiam flerent cuz suis charis parentib⁹. Nō debet xpm quilibet nostrū plus diligere q̄ patrē z mrem. qz maiorē charitatem z plura beneficia tibi exhibuit. quē vides hodie pro te captū. ligatū. flagellatū. coronatū. consputum. illusum, crucifixuz z occisum. Idcirco merito compari z flere debes hodie cū xpo. Et tales lacrime passionis xpi sunt xpo dulcissime. Hoc ostēdit in quadā vgine cui⁹ lacrimas xps recepit z punxit pectus suū cū ipsis lacrimis. hoc exēplū q̄re in ꝓmptuario .xxvij. ḋ.

Sed di. q̄d facturus ē qui fleret libenter hodie z nō pōt. Rñdet. q dz seipm cogere ad fletum puniendo z flagellādo corpus ꝓprium. z hoc ē bonum z laudabile. Et si nec sic pōt cogere ad fletū se. tūc xps recipit volūtatem ꝓ facto. vñ Augn. Coronas deus intus volūtatem vbi non inuenit facultatez Item sciendum q nihil est deo acceptius z hominī etiam vtilius q̄ freq̄ns meditatio passionis xpi Unde Albertus mag. doc. theol. Simplex recordatio seu meditatio passionis xpi plus valet q̄ integrū annuz ieiunasset q̄s in pane z aqua. vel si q̄s q̄tidie virgis vl flagellis cederet vsq̄ ad effusionē sanguinis. vel si q̄tidie legeret vnū psalteriū. Vñ etiam Bonauen. Nihil ita in ais opat vniuersalē satisfactionē sicut meditatio passionis xpi. Dz dicendū sm Jordanū. q q̄cunq̄ quotidie dixerit ꝓ integrū annū. xv. pater nr q anno cōpleto cuilibet vulneri xpi dixit vnū pat nr. ita q tot sunt vulnera xpi quot sunt dies in anno quindecies accipiēdo quālibet plagā flagellatōnis ꝓ vno vulnere z pūctura cuiuslibet spine ꝓ vno vulnere. Que q̄dem ora mltū efficax phibet. vñ bern. in sermōe q̄dā in psona xpi. O hō vide q̄d pro te patior. nō ē dolor sicut quo crucior. ad te clamo q̄ ꝓ te morior. vide penas q̄bus afficior. vide clauos q̄b⁹ ꝓfodior. Cū dolor tant⁹ sit exterior interior ē tāto grauior q̄to te ingratior ē exterior. Irē sciendū q q̄cūq̄ ptrāsiēs ymaginē crucifixi in publica strata siue i eccia vel etiā in q̄cūq̄ loco. tūc reuerētiā exhibe dño nro iesu xpo. z cōsidera hoc q dz caput iclinatū ad osculandū. brachia extensa ad amplexandū. pedes affixos ad tecū manendū. vñ Aug. in li. de vginibus Xps dz caput inclinatū ad osculādū. Cor aptū ad diligendū. brachia extēsa ad amplexādū. totū corpus expositū ad redimēdū. Sed ꝓchdolor infideles q̄dā heretici ꝑ nō faciūt q̄ ymagines xpi z marie vgis z sctōr destruūt. Cōtra ꝑ hr in decr. Imagines sctōr nō sunt cōtēnende ꝛ veneráde. de cō. dist. iij. venerabiles. Ex his iam dictis pz q̄ laudabile est habere crucifixū in domo sua circa mēsam vel circa lectū vt q̄cūq̄ intueris crucifixū gratus sis dño nro ihu xpo q te in cruce redemit. Ultio sciendū q oēs hoies dēt diligere z meditari passionē xpi. qz quicūq̄ venerat passionē xpi firmā spē debet hre q xpi passio non frustrabit in eo. Unde

Crisо. sup̄ matħ. Dis salūs hoīm in xp̄i morte posita est. Hꝫ passio xp̄i trahit hoiem a ꝓposito peccandi ꝛ a ptāte diaboli in p̄senti vita. quod ostēditur in illo iuuene qui iuit ad peccandū. ꝛ xp̄s oñdit ei vulnera. Hoc ḡre in ꝓmptuario. xxxv. P.

Item passio xp̄i liberat hoiem ab eterna dānatione. hoc oñditur in illo qui quotidie de sero ꝛ de mane dicebat titulū illū. Ihu nazarene rex iudeorū miserere mei. Hoc exemplū ḡre ibidē. xxij. P.

Item passio xp̄i succurrit hoib⁹ i extremis. Exemplū de abbatissa q̄ fecit xp̄i passionē sibi legi in agone. Ibidē exēplo. xxxiij. P. Postremo notandū q̄ si sacerdoti q̄ hz p̄dicare passionē xp̄i placet facere duos sermones tunc p̄sentē passionē pōt dividere in duas sermones. Prim⁹ sermo erit a principio illi⁹ sermōis vsq; ibi. Qualiꝫ passio xp̄i a iudeis fuit inchoata. cōcludendo cū illo exēplo vbi iudei ymaginē crucifixi cū pedib⁹ cōculcauerūt. ꝛ cūcta obprobria dñice passionis renouauerūt. Ꝫ q̄re in ꝓmptuario. xliij. P. Si aūt vult breuiꝫ p̄dicare passionē xp̄i. tūc incipit ibi. Mane aūt facto Et sic itex tria ꝓsunt dicēda. Primo q̄ passus ē xp̄s illo die. Secūdo q̄ sunt ea q̄ fiūt illo die. ꝛ q̄ nos inducere dñt ad fletū hodierno die. Tercio siē xp̄us olim a iudeis occisus est ꝛ crucifixus. sic heu quotidie crucifigiꝫ a malis xp̄ianis. qō ostēdiꝫ in balistario qui vulnerauit ymaginē crucifixi. Hoc ḡre in ꝓmptuario. xlij. P. Item in illo catholico q̄ ꝓter lineā camiseā vulnerauit ymagines crucifixi. Hoc quere ibidem. xlij. P.

De sancto Georgio. Sermo. xv.

Laboza sicut bon⁹ miles ihu xp̄i. ij. Thimo. ij. Magnū est esse militem ꝫ maius est bonū militem eē. ꝫ maximū eē militem iesu xp̄i. Et talis fuit beat⁹ georgius cuius festū hodie celebram⁹. Vnde in p̄ti sermōe ad honorē scti georgij martyris tria sunt dicenda. Primo p̄uilegia sancti georgij. Secūdo aliqua ꝓ informatione nr̄a. Tercio miraculum

Quum ad primū sciendū q̄ be. georgi⁹ hūit septem p̄uilegia. Primū ē. q̄ ē verus miles xp̄i ꝛ fortis miles in fide. q̄ morte nō timuit ꝓ defensione fidei. Vñ legiꝫ de ipo q̄ tpe daciani cū tāta esſz p̄secutio xp̄ianoꝝ vt infra vnā mensem. xvij. milia martyrio cozonarent. quod vidēs fortis miles xp̄i Georgi⁹ tact⁹ dolore intrinsec⁹ exclamauit. oēs dij gentiū demonia. dñs aūt celos fecit. Et in hoc oñdit ꝓstātia illi⁹ militis. Scōm q̄ vicit draconez q̄ significat diabolū. Draco em̄ est aial valde nociuū. nocet em̄ flatu q̄ aeris infectōem. ꝛ inde morb⁹ pestilens generat. Sic diabolus flatu suo. i. inspiratione malaꝝ cogitationū ignē diuini amoris extinguit cū hō ei cōsentit. Terciū p̄uilegiū q̄ ē similis aplis. q̄ ꝓter xp̄um oia tēpalia reliq̄t. nam legiꝫ de eo q̄ cuz esset diues. oēs diuitias deseruit ꝛ eas pauperibus distribuit. ꝛ dei seruitio se totaliter mācipauit. Quartū p̄uilegiū q̄ sil'is est beato Johanni apl'o euangel'. qui venenū bibit ꝛ nihil sibi nocuit. Siē legiꝫ de sancto Georgio. q̄ q̄dam maleficus bis sibi venenū fortissimū xp̄inauit. qō ipe ꝓmisso signō crucis sine lesiōe aliqua bibit. iuxta illud enāgelij Matħ. xvj. Si mortiferum quid biberint ꝛc. Quintum p̄uilegiū q̄ xp̄s cum multo lumine ad ip̄m descendit cum esset in carcere positus. ꝛ ip̄m dulciter confortauit. cuius mellifluā locutione ac visione sic cōfortat⁹ ē vt ꝓ nihilo duceret cruciatus sui corp̄is. Sextum p̄uilegiū q̄ fuit maxim⁹ martyr. Primo em̄ fuit in eculeo suspensus ꝛ membratim corpus ei⁹ dilaniatū cū vngulis ferreis. Scōo plage ꝛ vulnera ei⁹ sunt cū sale confricate. Tercio facib⁹ ad latera eius appositis ꝛ sic exustus ꝛ cruciatus fuit. Quarto q̄dam magus. ꝛ maleficus venenū miscuit vino ꝛ sancto Georgio sumendo porrexit. Contra qō vir dei crucis signū edidit haustoq; eo nihil lesionis sensit. Rursuz magus fortius venenum immiscuit. qō vir dei signo crucis edito sine lesione aliqua totum ebibit. quo magus viso ad pedes eius cecidit. ꝛ se fieri xp̄ianū postulauit. quē mox iudex decollari fecit. Quito iudex iussit Georgiū poni in rota gladijs bis acutis vndiq; circūsepta. ꝫ statim diuina potentia rota frangiꝫ. ꝛ Georgius penitus illesus inuenitur. Sexto iussit eum in sartagine plena plumbo liq̄facto ꝓijci. Septimo iussit eum p pedes suspendi ꝛ fumū fecit fieri sub capite eius vt sic suffocaretur Octauo iudex fecit fieri vas q̄si lagenā ꝛ p totum clauis ferreis interi⁹ circū dari. ꝛ fec̄ eū in illo vase volutari. Nono fec̄ eū trahi p ciuitatē. Decimo decollari ip̄um iussit. ꝛ sic mortuus ē circa annū dñi cclxxviij. Septim̄ p̄uilegiū q̄ ꝓ q̄buscūq; hoib⁹ orat dñs ip̄m exaudit. Vñ legiꝫ de eo q̄ cuz decollari deberet flexis genib⁹ orauit di. Dñe iesu xp̄e hoc oro vt animā meā nō separes a gr̄a tua. ꝛ q̄cūq; me in necessitate sua inuocauerit. cuz exaudire digneris. Et venit ad eū vox di. q̄ in oīb⁹ esset exauditus ꝛ sic fieret vt orauit. p̄s. xc. Clamauit ad me ꝛ ego exau. e. Quātū ad scōam ptem isti⁹ sermonis sciendū q̄ oēs hoies tā nobiles q̄ ignobiles tā diuites q̄ paupes sunt sil'es in q̄uor. Prio quia deus omnes hoies creauit. p̄s. xcix. Ipe fecit ꝛ nō ipi nos. ꝛ oēs ab adam nati sumus. ꝛ de eodē limo terre oēs formati sumus. Scōo quia omnes nudi nati sumus. Tercio q̄ oēs sumus breuis vite ꝛ oīes hēmus eūdem fīnē. Et si hoc vis ꝓbare vade ad ossa mortuoꝝ ꝛ ostēde mihi que sunt ossa nobiliū ꝛ rusticoꝝ ꝫ nulla est differentia. Quarto quia oēs in nouissimo die resurgemus ꝛ añ tribunal xp̄i stabimus. vñ ap'us. ij. Coꝝ. v. Oīes nos manifestari oportet añ tribunal xp̄i ꝛc. Exq̄ oīes hoies sunt similes. Tūc querit vñ nobilitas regū militū baronū ꝛ aliox nobiliū habuit ortū. Rñr q̄ ex virtutibus. Vñ primus rex filiox israel. sce saul electus est a deo q̄ humilis fuit ꝛ vtuosus. j. Re. xv. Cum esses pusillus in oculis tuis cōstituī te regem sup̄ pp̄lm meum israel. Siē secūdus rex fuit dauid. q̄ etiā ꝓpter suā ꝓbitatē electus ē a deo. Inuenī virū sm̄ cor meū. Ex his habeꝫ q̄ nobiles ex virtutib⁹ cognoscēdi sunt. nō ex magnis tunicis ꝛ magnis manicis et scissuris multis q̄s gerūt in pallijs ꝛ tunicis. q̄ alias tā oēs mechanici ꝛ rustici eēnt nobiles. q̄ oēs volūt porare scissuras in vestib⁹. Qꝝ ät nobiles debēt eē viri tuosi ꝛ ꝓ vtutes cognosci. oñdit Aresto. lib. politi.

Virtūs ⁊ malicia determinãt nobiles ⁊ ignobiles

Circa qō q̄ritur q̄ sunt ille vtutes p q̄s ꝓgnoscū tur nobiles. Videt ꝙ sunt ꝓcipalit tres. Prima ē largitas ad subditos ⁊ ad pauꝑes. vñ de⁹ q̄ ē nobilissim⁹ ē largissim⁹. vt ꝑz. qz nō dat solum nobis sua beneficia ꝫ ēt dat seipm in sacro altaris ⁊ in futuro vult seipin nobis dare i p̄miū ꝑpetuū. Itē apparet in ꝫ sua largitas ꝙ ipe solē suū oriri facit sup bonos ⁊ malos ⁊ būfacit bonis ⁊ malis amicis et inimicis. ergo q̄ largioz ē panꝑibus est nobilioz. Hoc etiã ꝑz in aqla q̄ est aūis nobilioz. ⁊ ex nobilitate sua nō solū comedit ꝓdam ꝫ cōdiuidit alijs auibus. Sz parcitas. auaricia. rapina ⁊ exactōes i subditos. aut signa ignobilitatis. Scōa vtus ē ḡtitudo ⁊ cognitio būficioꝝ dei ⁊ hoim. s. ꝙ deo sint ḡti in hoc ꝙ eos ꝑ alijs hoibus honozauit ⁊ subli mauit. sīr grati dñt eē subditis suis a q̄b⁹ nutriūr qz ipi nō colūt agros nec serūt nec metūt nec laborant in vineis nec triturãt. nec panē nec carnes nec pisces nec alia comestibilia sibi ꝓpant. ꝫ alij ꝓ ipis laborãt. sīc rustici i agris. carnifices. pistores. pannifici. sutores. sartores. ipis ꝓpant necessaria corpis q̄ ad victū ⁊ vestitū. ḡ illis subditis dñt esse grati ⁊ clemẽtes. ⁊ q̄nto magis sunt grati ⁊ pij suis subditis tãto nobiliores eē cognoscūr. Sic ꝙ oppositū illi sunt ignobiles q̄ sunt austeri ⁊ ingrati ⁊ vilipendūt sbditos. imo tales ignobiliores sunt brutis aialib⁹. qz aialia bruta recognoscunt illos q̄ eis būfaciūt. ⁊ in signū gratitudinis applaudūt ipsis Tercia vtus ē strēnuitas ⁊ virilitas defendẽdi subditos. vñ nouis militib⁹ dat ensis ꝓterea vt viduas ⁊ orphanos ⁊ subditos suos defendãt. qz oīa mala ⁊ oia dãna q̄ fiūt in tra alic⁹ militis ac principis ꝑ raptores vl lusores ⁊ alios malefactores q̄bus resistẽ posset redūdabūt in aiam suaz. vñ dr̄ in decr. Nō defendere q̄s defendẽdos q̄s suscipit execrabile ē. di. lxxxvij. irreligiosum. Sed q̄dã defendūt subditos suos ab alijs ⁊ postmodū ꝑ seipsos eos spoliãt exactionando ꝫ ocū ⁊ iusticiã ⁊ sine cã rōnabili. ⁊ tales tenẽtur ad restitutionē si volūt saluari. vt hr̄ fm Guil. extra de cōsue. in fi. Et de hoc quere exemplū in ꝓmptuario. xlj. B. Quātū ad terciã ptē huius sermonis sciendū ꝙ hodie festum. s. georgij deuote ⁊ solemniter celebrare debemus ⁊ ipum tanq̄ singularē patronū ⁊ potentem apud deū inuocare. quod patet ꝑ tale exemplum. Vñ legit de eo ꝙ cū eductus fuisset extra ciuitatē in loco decollationis erat magnus cumulus cadauerū ⁊ ossiū mortuoꝝ. vnde illi q̄ venerant ad spectaculū dixerūt georgij. mō volum⁹ expiri ptātem dei tui. ꝑ quo tanta passus es vt resuscites omnes istos mortuos. qui rñdit. Licet nō sitis digni vt aliq̄ būficiū dei recipiatis. tñ ad cōfirmatōem credẽtiū vt ⁊ vos cognoscatis ipm esse vez deū q̄ fec celū ⁊ trã. hoc rogo ipm vt ipe eis vitã dignet reddere. ⁊ statim illa cadauera oia surrexerūt q̄s ipe baptisauit ⁊ multos alios q̄ hoc miraculo viso i xp̄m crediderūt. vñ si hoc potuit impetrare a deo viuẽs adhuc in mūdo. quid tam pōt apud deū in celo. ḡ honorãdus est ⁊ inuocandus a nobis tanq̄ potẽs intercessor apud deuz in oīnibus necessitatibus ⁊ tribulationibus nostris.

De sancto Marco euãgelista Sermo. xvj.

Ego sum vitis vera et vos palmites q̄ manet in me ⁊c̄. Jo. xv. ⁊ in instantis festiuitatis euãgelio. vñ in ꝑñti sermone ad honorē. s. marci cui⁹ hodie festū celebramus q̄tuor sunt dicenda. Primo aliq̄d de euãgelio. Secūdo de ꝓuilegijs. s. marci. Tercio aliq̄ ꝑ nr̄a informatione. Et quarto aliq̄ miracula

Quātū ad ꝑmū sciendū ꝙ tria sunt genera palmitū vt ex euãgelio hodierno colligit. qz sūt q̄dam viti adherẽtes ꝫ nō fructificãtes sīc sunt illi q̄ dñt fidē xp̄ianā ꝫ nō fructificãt ꝑ opatōez vt sunt ociosi. istos pr̄ celestis pen⁹ sepabit a societate xp̄i. ⁊ a cōsortio btoꝝ ꝙ sniam finalē ⁊ mittet eos i caminū ignis. Talʼ nāq̄ loc⁹ cōpetit ociosis q̄ otu dormiūt nec deo fuiūt. orādo. ieiunādo. nec non ecciam frequentando. missas ⁊ p̄mões audiẽdo. naz q̄ libent in dieb⁹ festiuis ⁊ signāt in dieb⁹ dñicis audire intendrã missam sub ꝺcepto eccie. vt dr̄ i decre. Die dñica missa ē ab oib⁹ vsq̄ i finē audiẽda. de cōse. di. i. missas. Itē sunt q̄dã palmites viti nō adherentes ⁊ iō nō fructificãtes. sicut infideles q̄ nec ivite manent ꝑ fidē. Silr xp̄iani q̄ sunt excōicati maioꝝ excōicatione. tales sunt abscisi a vite q̄ est xp̄s. ⁊ amplius nihil valẽt nisi ad ignez sīc palmes abscisus a vite. vnō Eze. xv. Fili hois q̄d fiet de ligno vitis ex oibus lignis nemoꝝ q̄ sunt int ligna siluaꝝ nū q̄d tollit de ea lignuz vt fiat opus aut fabricat de ea paxillus vt dependeat in ea quodcūq̄as ccce igni datū est in escã. Nam excōicatus primarus est missis ⁊ indulgẽtijs ⁊ omibus bonis opibus q̄ fiunt in toto mūdo. ⁊ ad nihil valet nisi vt eternalit cōburaē ⁊ q̄cunq̄ xp̄ian⁹ scienter cōicat tali excōicato incidit in culpaꝝ excōicationē. vt dr̄ in decre. Cōicans excōicato indebite. excōicationem incurrit. xj. q. iij. ꝓcipue. ⁊ c. si eps. Hoc isti deberēt attendere q̄ loquūtur. emūt. vendūt. comedūt ⁊ bibunt cū excōicatis. Itē q̄dã sunt palmites. q̄ xp̄o adherent ꝑ fidē ⁊ opatōem. de q̄b⁹ dr̄. Qui manet i me ⁊ ego in eo hic fert fructū multū. Nam hō exñs in gr̄a sp merek q̄q̄d facit orando. ieiunādo. pegrinando. immo manualit laborando. vñ se vxoꝛē ⁊ pueros possit nutrire. telis sp cū q̄libet labore q̄rūcunq̄ quo merek p̄miū eternū q̄diu ē in gratia ⁊ fideliter laborat. Vñ ps. cxxvij. Labores manuū tuū q̄ man. ⁊c̄. Et ergo dr̄ in euãgel. Qui manet in me hic fert fructū multū. Quātū ad scōam ptē hui⁹ sermonis sciendū ꝙ. s. Marcus habet. vij. ꝓuilegia. Primū ꝓuileg̃ ꝙ a deo ē electus i euãgelistã. nā secut⁹ ē petrū q̄ eū baptisauit vsq̄ romā tāq̄ oīus pastoꝛē suū. tāq̄ discipulus mgr̄m suū tāq̄ filiꝰ patrē suū. vbi āno dñi. xl. rogat⁹ a fr̄ib⁹ scripsit euãgeliū grecʒ lr̄is ⁊ p̄mõe greco. iuxta ꝙ petrū referēte audierat ⁊ a xp̄o p inspiratōez accepat. vñ Hiero. Conuenies em̄ fuit ꝙ ille q̄ erat discipulus et⁹ q̄ est caput apl̄oꝝ scriberet euãgeliū rome que ē caput oīm ciuitatū. ⁊ in lingua greca q̄ tūc caput oīm linguaꝝ erat. Nō q̄dem euãgeliū in aqlegiensi eccia olim ostẽdebat. ꝫ mō florẽtie apud senatū cōgrua deuotōe ꝓfuat. Item sciendū ꝙ. s. marcus non solū ē euãgelista ꝫ etiã testis xp̄i. Nã in xp̄o q̄tuoꝛ fu

erant de quib⁹ oportuit testimoniū phiberi.s. vera hūanitas va diuitas. va passio. z va resurrectio. z ō ꝙtuor euāgelistas. i. ꝙtuor testes hr evoluit. Naz testis de vera sua humanitate fuit matheus qui in pncipio sui euāgelij xpi genealogiā texuit z ō in figura hois ponit. Sue diuitatis testis fuit iohes z cas z ō in figura vituli q deo in sacrificiū offerebat designat. Testis de resurrectōe sua fuit marc⁹ q ip saz elegant pscripsit. z ō in figura leōis figurat. Si cut. n. leo ad sui clamorē p⁹ tercīū die leūckos mor tuos suscitat. sic pr in diuis filiū suū p⁹ tercīū diez resuscitauit. Et qz marc⁹ de hac suscitatōne ceteris agti⁹ agit. ō ei⁹ euāgeliū i die resurrectōis xpi i to to mōdo recitat. Scōm pulegiū. qz fuit pfiarcha alexādrin⁹. cui⁹ pfiarchal dignitas pmēdabilis ē a trib⁹. Pāo ex rōe pmouētis. qz a. b. petro spūscrō reuelāte fuit pmot⁹. Scōo pmēdabil ē rōe pmoti qz hāc dignitatē ñ pcupiuit. ß ex corde fugit z iuit⁹ obedinit. vñ pollicē sibi āpurauit. vt sacerdotō re proh⁹ hret. qz ex hūilitate se indignū reputauit sed tñ. b. petr⁹ secū dispēsauit z ipm pfidere coegit. Cō mēdabilis ē etiā ex pte officij psecuti. qz. s. pm⁹ mis sam alexādrie celebrauit z ppīm sibi pmissum scia z doctrina pauit. Terciū pulegiū ē qz ygo a cō electe z in hoc dat exm castitatis ipis sacerdotibus Pulcū. n. decet castitas ipos mistros eccie. Pio qz sacerdotes sunt loco dei. z ō dñt viuere spūal r z nō carnalit. Scōo qz hñt angelicū offiū. Naz eidē dño fuiūt cui z angeli z ō dñt esse puri z mūdi sic angeli. Tercio qz ipi pcrectāt scrā. z ō decet eos eē mūdos. z maxie a carnis immūdicia vñ Leui. xxi. Hō qui habuerit maculā nō offerat panē dño deo suo z nō accedat ad misterū ei⁹. Octāū pulegiū qz nō solū fuit euāgelista. ß etiā magn⁹ martyr xpi vñ legit de eo q āno dñi. lvij. s. marc⁹ passus fuit i alexādria grecie vbi ipe pm⁹ pfiarcha fuit quē pō tifices ydoloꝝ fune collo ei⁹ imissio. ipm p ciuitatē trahēres. ita q carnes ei⁹ in terrā fluebāt. z lapides sanguine suo rigabant. Ille aūt cū traheret clama uit ad dñm z orauit p seipo dicēs. Pr̄i man⁹ tu. cō. spt. meū. orauit etiā p pplo peccante vt sibi in dulgeret. dī. Pr̄ dimitte illis q: nesciūt qd faciunt

Quinc̄ pulegiū. qz xps psolat⁹ est eū tpe passio nis sue z ad eū descēdit. vñ legit de ipo q anno dñi lvij. cū esset in alexandria in earcē venit ad eū xps pfouās eū z dixit. pax tibi marce euangelista me⁹ noli timere. qz ego tecū sum. vt eruaz te ab hostib⁹ tuis z pmitto tibi q a me nūq̄ separaberis. Sextū pulegiū q hodie celebrat festū ei⁹ ab oibus xpifi delib⁹ z inūp ieiunam⁹ hodie z imus cū reliquijs vt de⁹ pseruet nos p infinitā suā miam a subitanea morte. Et vocat letania maior quā. s. gre. instituit p magno morbo z plaga dei. de hoc ꝓrein pxio f mone seqn. in pincī. Septimū priuilegiū. q cū magna solēnitate corp⁹ ei⁹ venetias translatuz est Vñ legit q āno dñi. cccc xvij. veneti corp⁹. s. marci de alexandria transtulerūt ad venetias. z cū corp⁹ deferret. fuit odore mirifico circumfusum. adeo vt alexandria odore mirabili perfunderet z veneti in honorē. s. marci ecclesiam mire pulcritudis fabri cauerūt. Quantū ad terciā ptem hui⁹ sermonis sciendū q sicut hodie ieiunam⁹ p subitanea mor te. Tanc p nostra informatiōe primo hic querit q sint remedia contra subitaneā mortē. Rñ. Fm doctores q sunt principaliter tria. Primū vt quis hodiernū diem z pcessionē veneret devota orōne z ieiunio. z devoto comitatu cū crucis pcessione p euadēda morte improuisa z subitanea. Vñ sanctus Thom. in. iij. di. xv. di. Ille qui orat p se piet pseueranter in his que ad salutē suā ptinent semp exaudit. Cur talis q singula p se facit. s. ieiunando orādo z pcessionē crucis z reliqas devote seqndo nō exaudiret. Scōm ē vt qs singlis noctib⁹ in frō te signacko crucis se mūiat dicēdo. Jhu nazarene rex iudeoꝝ miserē mei. vñ Ain. in spe. hist. xxxij. c. lxvij. refert de. s. Edmūdo cantuariēsi epo. q cum puer esset z scholaris ab anglia missus pisi⁹ cui mr sua devotissima singul annis necessaria vict⁹ z cilicīū misit. Cū aūt ibi cū scholarib⁹ suis gra spacīādi in pratū exiuisset relictis scholarib⁹ suis in locis put a mre didicerat seorsuz eūdo devotōi se dedit cui puer ihs in forma pulcerrima appuit dices of ficiosissime Edmūde salue dilecte mi. Cūq̄ pauefact⁹ Edmūd⁹ admiraret. denuo xps puerul⁹ ait ridēdo. Nunqd me nosti. rñdit Edmūd⁹. Nullaz tui notitiā hēo nec puto tu mei. Cui xps. Cum in scholis es z studio intēdis. z etiā vbicūq̄ es inseparabilit assisto tibi. cur me nō nosti. in facie respicer le ge. Cū aūt edmūd⁹ in facie pueri ihs celestib⁹ legeret ihs nazaren⁹ z qd legeret rñderet. puer sbintulit. Hoc nomē memoriale tibi sit. z noctib⁹ singul imprime frōn tue. p hoc. n. poteris ō mortē subitaneā muniri. z quisq̄ eadē scriptura se munierit pfī mili mō in frōte sua. Unib⁹ dict̄ relicta magē dul cedie i corde edmūdi dispuit. Sic̄ cū qs ex corde illū vsuz q hr i pō. cxv. Dirupisti dñe vin. mea ꝛc. freqnter trina vice dixerit. vñ Cassio in Glo. super illo v. u dicit. Iste vsus tātevirtutis credit. vt pctā hoim dimittant si in fine vice trina pfessione dicatur. Tercīū est z optimū vt quis quolibet sero pcri tionē habeat de pctis suis pteritis z bonā voluntatem amplius emendandi. Unde Ezech. xviij. In quacunq̄ hora peccator ingemuerit ꝛc. Vñ Gregor. Qui ex corde dolet se cōmisisse culpam cito percator suorū obtinebit veniam. Insuper alicui sanctoꝝ. scz bea. virgini Marie. vel apostolo suo. vel sancto Nicolao vel simili sancto crebro specia le obsequiū exhibeat. vt sibi impetret quaten⁹ non subito nec improuise sed munitus ecclesiasticis sacramētis moriatur. Nam etiam nostris temporibus z antiquitus reperimus multos sic facientes exauditos fuisse miraculose. q satis in grossis moribus priusviuebant. Et q̄q̄ non sit tenendum q infallibiliter quis qualitercunq̄ viuendo exaudiatur. tamen pie sperari potest exauditio ab eo qui specialia obsequia aliquibus sanctis priuilegiatis porrigit. Contulit. enī deus specialib⁹ sanctis specialia priuilegia pro viatorib⁹. sicut sancto Anthonio contra ignis incendium. prout determinat sanctus Thomas in. iij. distin. xl v. de orationib⁹ sanctorum questio. ij. Item queritur secundo quid sentiendum sit de illis qui sine ratione moriuntur Respondet q sicut fuerūt in illa hora quādo perdiderūt rationez. sic vult eos xps iudicare in ago.

ne. Si.n. fuerūt in gra in illa hora qñ vsum rōnis pdiderūt z sic moriunt tūc sine dubio saluantur Sz si fuerūt in pctis mortalibus illa hora tūc dānabūt si decedūt sine vsu rōis. vñ dr in decre. Qualem te inueniet dns cū vocat talē pter z iudicat. de pe. di. f. nūqd. Itē qrit qre aliq tā amarā mortē z durū finē hūt. Rñdet q hoc de⁹ pmittit triplici de cā. Prima cā qz aliqb⁹ in penā z plagā q demeruerūt cū magnis pctis suis q nō sunt digni vt cū ratione z pfessione z sacris ḟ sicut bestie sine pnia z pfessiōe decedāt. vñ. aug. Ita fit q in fine obliniscit sui. q dū viueret oblit⁹ est dei. Insup talib⁹ magnis pctōrib⁹ dat tam amara mors vt in pñti inchoetur eor infernus z interna nunq̄ terminabit. Unde aliqui mordent linguas suas in extremis. qz cum linguis suis deceperunt prios mentiēdo detrahēdo maledicēdo iurādo. blasphemādo. scurrilia verba pferēdo. Itē aliq in extremis pcutiūt cū manibus. cū pedib⁹ trudūt. qa offenderūt deū ipudice tangēdo. z cū pedib⁹ choreisando. Itē aliq vestes lacerant z tectura a lecto pijciūt. z sic nudi iacēt sine verecūdia tanq̄ bestie. qz offenderūt deum in superbia vestiū cū caudis lōgis z scissuris mūltis. Qz aliq̄ infernus hic incipit ptz in anthiocho. ij. mach. ix. Qui voluit delere filios isrl quē dns pcussit plaga insanabili vt vermes ex corpe suo scaturirent z sic miser obijt. Silr in no. testa. herodes q pueros occidit etiā scaturiebat vermib⁹ z postmodū occidit seipm. Silr carnifices q occiderūt. s. kilianum postremo denorauerūt manus suas pprias. Silr z satellites dyaboli q occiderūt. s. thomā cantuariensem etiam amarā mortē sustinuerunt z sine sacramētis obierūt. Scda cā est q de⁹ hoc pmittet in terrore viuētiū. vt qñ qs videt inuenē mori amara morte. z sine vsu rōnis z sine sacris vel sbitanea morte. vt sic puertat z qrat indulgētiā z miam dei ne sibi mors sibi eueniat. Tercia cā qz aliqbus bonis cōtingit hoc in bonū vt vsum rōnis amittant in extremis. sicut pusillanimes ne in extremis desperent z a demonibus decipiant: qz cū qs est i gra z sic pdit vsum rōnis tūc nō pōt amittere regnum dei. nec peccare mortaliter sine vsu rōnis. Itē qñq̄ pringit ex pmissione dei q aliq devoti homes tam grauem z amaram mortē sustinent. z hanc dat eis deq̄ qñq̄ miscōiter p purgatorio. ad Ro. viij. Scim⁹ qñ diligentib⁹ deū ꝛc. Et cōtingit malis in malus z bonis in bonū. ḟ tū nostrū nō est tales iudicare. Luc. vj. Nolite iudicare z nō iudi. nolite. cōdē. ꝛc.

Quātus ad qrtā ptē sciendū q oēs xpiani debēt scm marcū tanq̄ singularem patronū inuocare z pmo q vulnerauit in corpe. Uñ legit q qdam calcator guiter se in sinistra manu vulnerauit cui⁹ manum marcus luto pūgens eū sanauit z ad fidez cōuertit. Itē qñ occurrit sterilitas terre inuocandus est. Uñ legit q cū tota apuleā magna sterilitas occupass reuelatū est eis q ꝑ eis acciderit. qz. b. marci festū nō celebrarēt. Uñ igr. b. mar. inuocarēt z festū eius celebraturos se pmitterēt sterilitas abijt z abūdātia supuenit. Itē pōt impetrare gram. Uñ legit q cū qdā saracen⁹ naufragiū pateret. s. marcus eidem apparēs eū eripuit z ad fidem baptismi perduxit. In extremis inuocādus est. Uñ cū qdaz religiosus qui btm marcū in multa devotōe habuerat z eius sepulcrū sepius visitauerat morieretur. bea. marc⁹ eidē apparuit z aiam eius ad celi gaudia introduxit. Item obsessi a demonib⁹. Uñ legit q qñ corpus suū de alexandria transferret advenc tias qdā noluit credere hoc ipm esse corp⁹. b. marci. duct⁹ est z in se credere fateret q liberatus gliam dedit deo z. b. marcū euangelistā de cetero in magna reuerentia habuit.

In diebus rogationū. Sermo. xvij.

O Rate pro invicem vt saluemini Ja. v. Quānis omī tpe sit orādū pcipue tū diēb⁹ z tpib⁹ statutis. Inter ceteros aūt dies statutos orōnī sunt dies isti i quibus eccia celebrat letanias. Unō in pñti sermone tria sunt dicēda. Primo de letania maiori. Scdo de letania minori. Tercio de orōe qvn⁹ orat p alio

Quātū ad pmū sciendū q letania interpretat rogatio vl supplicatō. Et letania pagit in die. s. marci z est instituta a. b. Gre. papa. Et est cā pter quas instituta est q p magno morbo epydimie. Roma ni. n. cū in qdragesima castevivuerent z ieiunarēt et in pasca corpus xpi reciperēt postmodū cū comessatiōib⁹ ludis z luxurijs frena laxabant. Jōq̄ dns puocat⁹ pestilentiā maximā in eos pmisit quā inguinariā vocabāt. i. apostemata siue inflaturam in inguine. Pestis itaq̄ ista ita seua fuit vt homes in via in ludis in mēsa sbitanee morerēt ac etiā incolloquijs cū oscitarēt spm subito emiserēt. ita ducū est in psuetudinē z adhuc hodierna die servat. vñ cū qs se olim velle oscitare sentiebat ptinue sibi signū crucis impmere festinabāt silr cū qs aliquem sternutantē audiebat statim accurrens de⁹ te adiuuet acclamabat. Hec psuetudo etiā vsq̄ hodie servat. Hec aūt pestis vñ originez habuit in vita scti Greg. inuenit. Vñ legit q qdam tpe tybris fluui⁹ alueū suū egressus intantū exiuit vt sup muros vrbis efflueret z plimas domos everteret. Tūc in tybrim fluuiū mūltitudo serpentū cū dracone magno descēdit. ḟ a fluctib⁹ suffocati z ad lit⁹ piecti totus aerē sua putredine corruperūt z statim plaga illa quā inguinariā vocāt exorta est q pmo oim pelagiū papā extinxit. postmodū in vulgus ita desevit vt subtractis hitatorib⁹ plimas domos in vrbe vacuas reliqrūt. Sz qz eccia dei sine rectore esse non potuit Gregoriū licz inuitū plebs ois elegit. Cum igit esset electus letanias instituit. z vt homes attentius orarēt ania vit. Sz qz roma pestis supradicta adhuc vastabat pcessionē cū letanijs tpe pascali instituit z ordinauit q imaginem virginis q vt dicit adhuc rome est que lucas arte medicus z gregius pictor formauit z per omnia beate virgini est similis ante processionem reuerenter portarent. Et ecce tota aeris infectio z turbulētia imagini cedebat ac si ipsam imaginez fugeret z ipius pūctam ferre non posset. Sicq̄ post imaginem mira serenitas z aeris puritas remanebat. Tunc in aere vt fertur iuxta imaginem audite sunt voces angelor cantantium. Regina celi letare alleluia ꝛc. Et beatus Gregorius subiunxit. Ora pro nobis deū alleluia.

Tūc.b.Greg. vidit supra castr̄ Crescētū angelum qui gladiū cruentatū detergēs in vaginā retrusit. Intellexitq̄.b.gre. q̄ pestis illa cessasset z sic factū est. Pñ z castrū illud deinceps castr̄ angeli vocatum est. Et illa letania dī maior. z de ea p̄dicandū est indie.s. marci qñ hoies ieiunant z cū p̄cessiōe vadūt. vt eos de⁹ a subitanea morte p̄seruet. Quā tū ad scōam ptē istī⁹ fmōis est sciendū q̄ alia dī letania minor q̄ fit trib⁹ diebus añ ascēsiōez dñi. quā inchoa. Namert⁹ anno dñi. ccccl.xxiij. eps vienen⁹ instituit. Causa aūt institutiōis illius fuit hec. Cuz esset apud viennā frequentes z maximi terremotus fierent: qui domos z plurimas eccias subuertebāt Item nocturni sonitus z clamores sepius audiri sunt: ꝯbus hoies terrebant. Itē terribile accidit q̄ ignis de celo descēdebat q̄ domos cōburebat. Itē demōes in porcos z in lupos z i alias feras imtrobant ex p̄missione dei p̄ter peccata hoīm. z nō solū p̄ vias ꝫ etiā p̄ villas z ciuitates publice discurrebāt z passim pueros z senes viros z femīas deuorabāt. Cū igit̄ tāti dolores q̄tidie fierēt. p̄dict⁹ eps triduanū indixit ieiunū letaniā instituit. Et sic p̄dicta tribulatio p̄cessit. Deinde statutū est z cōfirmatū a papa simplicio. vt p̄dicta letania trium dieruz vīter obseruaret. Itē q̄rit̄ q̄re h̄ tpe letanie iste fiunt. Rñdet q̄ in his dieb⁹ imploram⁹ dei auxiliū z suffragiū sanctor̄. Primo vt de⁹ bella sedat que frequent in vere fiūt. Scō vt teneres fructus p̄seruet z multiplicet. Tercio vt ad receptionē spūssancti habilitemur. Itē sciendū q̄ in his letanijs p̄mo in uocamus sanctā trinitatē dicēdo. Pr̄ de cel̄ miserē nobis. Deinde mr̄em mie implorām⁹ dicētes. Sācta maria. ora p nob. Deinde angelos. ap̄los. martyres. p̄fessores z virgines. z pñr oēs scōs in celo existētes vt multiplicatis intercessorib⁹ de⁹ noster misereat nostri z tribuat nobis misericorditer ea que petim⁹. Itē sciendū q̄ iste letanie nō solū fiunt cū sctōr̄ suffragijs q̄ ibi implorant. ꝫ etiā cū cāpanis q̄ ibi pulsant. Pulsant igit̄ cāpani. vt turba demonū effugēt. Stūr qñ tēpestates iminēt. tunc etiā cāpane pulsant. vt diaboli in aere exīstes z nob̄ nocere volētes terreant. q̄ cāpane sūt tube xp̄i celestis regis. Itē cū crucib⁹ z vexillis q̄ ibi portant. vt p̄ h̄ ostendat q̄ xp̄s p passionē victor extiterit. Nā crux repetat passionē. vexillū vo victoriā q̄ xp̄s triūphauit demōes vincēdo z hūanū gen⁹ redimēdo. Itē in letanijs illis salubre est illud angelicū canticuz sepius cātare. s. Sctē de⁹ sctē fortis. sctē z imortal miserere nobis. vñ damas. di. q̄ cū a p̄ō p̄stātinopolim p̄t magnā q̄ndā tribulatōz fierēt letanie. Qui dā puer de medio pp̄li in celū est rapt⁹ z illud canticū ibidē docuit. deinde ad pp̄lm rediēs illud angelicū cāticū in p̄spectu pp̄li cātauit. z mox ois tribulatō cessauit. Item laus z autoritas illius cāticī ex quatuor colligit̄. Primo ex eo q̄ angeli h̄ docuerūt que supradictū. Scō ex eo q̄ p̄ter illud cā ticū illa magna tribulatō q̄uit. Tercio ex eo q̄ calcedonensis synodus illud approbauit. Quarto q̄ demōes valde illud cāticū timēt z terrent qñ cantat. Quantū ad tercia p̄tem illius sermōis sciendū q̄ qui petit fieri p se orōnem quatuor debet in se habere. vt orōnes sctōr̄ aut etiā bonor̄ hoīm p eo facte a deo exaudiant. Primo dz illud desiderāter cōcupiscere p q̄ vult p se orari ab alijs bonis z deuotis hoib⁹. ps. Desiderīū pauper exaudiuit dñs. Hiere. xxix. Cū q̄sieritis me in toto corde vē.

Scō vt ipe sit in bono p̄posito se emēdandi. q̄ si staret in malo p̄posito peccādi. de⁹ orōnes q̄ p eo fierēt exaudiret. Hiere. xv. Si steterit moyses z samuel coram me nō erit aia mea ad pp̄lm istum. Et h̄ h̄ q̄ orōnes facte p dānatis vel demonib⁹ nihil p̄ sunt. q̄ semp sunt in malo p̄posito z in malis obstinati. ꝫ cū petāt orari p te. tūc dēs h̄re bonā volūtatē ex oppositū faciūt q̄ nolūt seipos iuuare. Et de illis ḡre duo brevia exēpla i pmptuario. xix. O. Itē ibidē. xxxiij. Tercio vt reputet se idignū coram dño stare z p̄ seipo orare z idignū se a deo exaudiri Iob. xlij. Seruꝰ me⁹ Iob orabit p vob̄ z ego faciē ei⁹ suscipiā. vñ gre. in pastora. Talis req̄rēd⁹ ē ad orādū q̄ sit ydone⁹ ad placādū q̄ cū is q̄ displicet ad incedēdū mittit̄ irati aīm⁹ ad deteriora p̄uocat. Pr̄to vt bona iusta z licita z salutaria petat sibi a deo impetrari. Crīs. Illa pete a deo q̄ tibi expediāt accipere z illū deceāt dare. Sciēdū q̄ qñ sum⁹ in tribulatiōib⁹ vel in anxietatib⁹ vel in pctis tūc dēm⁹ desiderare p nobis fieri cōem orōnem. sīc cōiter fit finito sermone. q̄ hoc est valde vtile. Vñ scriptū est. Impossibile est p̄ces multor̄ nō exaudiri. Et xp̄s in euangelio dicit. Si duo ex vobis p̄senserint sup terram de omni re in quacunq̄ petierint fiet illis a patre meo. quāto magis vbi ducenti vel qnīgenti vel quandoq̄ mille fuerint congregati z cōmunez orationē p̄ro aliqua causa faciunt. Et talis cōmunis orātō est multū efficax. Hoc ostendit̄ in illo desperato homine quem cōmunis oratio liberauit a desperatione. Hoc exemplum quere infra ibidem. xxx. O. Et quilibet libenter debet orare p̄ro alijs z cōmunem orōnem facere quia hec est elemosyna spūalis z deo valde placet. Vnde Crīs. sup Mat. Pro se orare necessitas cogit. Pro alijs aūt charitas fraternitatis hortatur. Dulcior aūt est ante deum oratio non quam necessitas transmittit ꝫ quaz fraternitatis charitas cōmendat. Ultimo sciendum q̄ deuote orationes sunt multū meritorie tō demones nituntꝰ multipliciter impedire orantes. Exemplū ḡre de de hoc infra ibidem. xxv. O.

Item alios sermones de oratione quere in discipulo de tpe. Primū sermo. lxiij. J. Secundū ser. sup pater noster. lxv. Q.

De sancto petro martyre ordinis p̄dicatorū
Sermo. xviij.

Si quis vult post me venire abneget semetipm. Verba p̄posita Luc. ix. originaliter sunt scripta z in euāgelio hodierne festiuitatis lectionaliter sunt recitata. Pñ ad honorē. s. petri martyris de ordine p̄dicatorū in p̄ti fmōe tria sunt dicēda. Prio de p̄uilegijs. b. petri. Scō de alīq̄ p informatōe nr̄a. Tercio miracla q̄dā. Quātū ad p̄mū sciēdū q̄. b. petr⁹ septē habuit p̄uilegia. Prio q̄ fuit vgo z corpe et mente. Hui⁹ aūt virginitatis ostensiuū fuit q̄ corpus ei⁹ defunctu cūvltra annū in terra iacuisset ita sanum z integrū est inuentū ac si eadem die fuisset

nouiter tumulatū. ꝓuenſens. n. erat q̄ corp⁹ illō in morte ſua nō corrūperet putredine. qz in vita non fuerat corruptū aliq̄ voluptate luxurie. Item in ſignū virginitatis ipius veſtis ſua cōburi nō potuit ſic̄ legit q̄ cū q̄dā de tunica ſcī petri ſup carbones poſuiſſet cōburi nō poterat qō videſ hereticus ad fidem catholicā eſt cōuerſus. Scōm priuilegiū qz innocentiā baptiſmalē ſuauit z nunq̄ mortaliť peccauit. z hoc donū pancis datū eſt niſi pfectis q̄ rum vnus eſt. b. petrus martyr. Attū credendū eſt q̄ libet cū adiutorio dei poſſe viuē ſine pcō mortali z q̄ frunole oppoſitū teneret hereticꝰ eſſet. Vñ mgr. ſen. li. ij. di. xxxvj. Illos errare dicim⁹ q̄ cum manicheo dicūt hoiez pcm̄ mortale vitare nō poſſe. Terciū priuilegiū qz habuit magnā gr̄am p̄dicandi z pp̄s magnā gr̄am ipm audiēdi. vñ legit in legenda ſua q̄ hoies tam ardēter verba ſua audiebant q̄ ſepe in nūerus turbax ꝓcurſus vbi ſtatuerat p̄dicare cōuenīret loca pripiēs ita vt oporteret q̄ in carruca aſſerib⁹ fabricata ad locū in q̄ p̄dicare dēbat in hūeris fideliū portaret. Quartum priuilegiū. qz hūit in pñti vitā actiuā z cōtemplatiuā Vñ de eius vita dī q̄ dies impendebat comodis animax vel ſedulis inſiſtendo p̄dicatiōibus vl cōfeſſionū audientie. aut etiā hereticox dogmata cōfutando. Et de vita ꝓemplatiua ipi⁹ dī in lra canonicatōis ſue. Nocturna ſilētia hūanis deputata q̄ etib⁹ dormitiōez brēuē decurrebat in ſtudijs lectōnē. i. ſomni tps ozōnū ſuſpirijs occupabat. Qui tū priuilegiū q̄ tota trinitas atteſtat ſcitatē z pfectōnem ipi⁹. Nam patris potētia atteſtat in miraculi filij ſapia in doctrina. ſpūſſancti bonitas in virtutibus z donis q̄b⁹ eū pfecte implenit. vñ. j. Johā. v. Tres ſūt q̄ teſtimoniū dāt in celo. ſ. btō petro. ſ. pr verbū z ſpūſſctūs ꝛc. Sextū priuilegiū qz eſt martyr ſingularis xpi z eius paſſio venerāda dñice paſſiōi multū ſiīs videť. Xps. n. paſſus eſt p veritate fidei quā docebat. petrus q̄ p veritate fidei quā defendebat. Item xps paſſus eſt ab infideli pp̄lo iudeox petrus ab infideli turba hereticox. Xē xps in paſcali tpe crucifigit. Petrus eodē tpe martirīū patit. Item xps p. xxx. denarijs fuit tradit⁹. petrus p. xj. libris papiēsiū fuit vendit⁹. Item cū xps pateret In manus tu. dñe ꝛc. dicebat Petrus dū occideret eadē verba clamabat. Item xps p passionē ſuā multos infideles ad fidē adduxit petrus p ſuam mortē multos hereticos cōuertit. licet etiā in vita multos hereticos puerteret tū poſt mortē ſuaz ei⁹ meritis z coruſcationib⁹ diuerſox miraculox inltoplures puertit. Septimū priuilegiū. qz hz trecē tenas cozonas in celo. Ipe em̄ fuit pdicator. virgo z martyr q̄ hz cozonas virginū martyx z pdicatox

Quantū ad ſcōam ptē illi⁹ fmōis ſciendū q̄ pla ſunt genera martyx nō. n. oportet q̄ quiscx p fide xpi occidat. q̄ pl⁹ de cauſis pōt q̄s fieri martyr.

Primo cū quis p iuſticia z innocētia occiditur vt abel qui iuſticiā fecit offerēdo melius z innocēter a fratre ſuo cayn occiſus eſt z martyr effect⁹ eſt

Scōo p correctiōe fraternali. vt Job. bap. Unō Mar. vj. Arguebat aūt herodem iohannes dicēs Non licet tibi habere vxorē fratris tui. Si quis ex charitate argueret primum ſperans ſe proficere z ille occideret talis martyr fieret. Tercio quādo p lege dei occideret q̄s. vt habeť. ij. Mach. vij. vbi mater occiſa eſt cum ſeptē filijs ſuis ꝛc. Si q̄s xpianus cogeret vt contra ꝓceptum dñi faceret z ille nollet z occideret martyr eſſet. Quarto p virginitate obſeruāda. vt beata Agnes que ad lupanar ducta eſt cōſequenť p virginitate z fide occiſa eſt. Sic adhuc ſi aliq̄ virgo p cōſeruatōe virginitatis occideret vel etiā mulier in matrimonio nolēs cōſentire in adulteriū occideret. tales fierent martyres. Quinto cū q̄s patit p defenſiōe eccleſiaſtice libertatis ſicut. b. Tho. cantuarienſis pō. lxxviij. Zelus domus tue co. me. Sexto q̄n q̄s occaſiōe xpi occideret. vt pueri innocētes q̄ ꝓpter xpm ab iniquo rege herode interfecti ſūt. Sic adhuc ſi pueri xpianox occulte vel apte ab infidelibus occiderenť martyres fierent. Septimo quādo quis patitur pro defenſiōe fidei catholice ſicut fuerūt ꝓpoſtoli. martyres z etiā virgines. z ſignāter etiā ſcūs petrus cui⁹ feſtū hodie celebramus. Hi ſunt beati qui ſic occidunť. Mat. v. Beati q̄ pſecutionē patiunť ꝛc. Unde etiā in decre. Qui pro nomine xpi martyriſanť ꝓculdubio vitā eternā cōſequunť. xv. q. j. merito. Item ſciendum ſm guil. lugd. q̄ nulla ſecta ſeu fides infidelitū roborať p miracula niſi fides xpiana nam xps qui ꝓmo fidem catholicā docuit mortuos. ſuſcitauit leproſos mūdauit. cecos illuminauit demones effugauit. infirmos curauit q̄ nullus nāliter facere pōt niſi miraculoſe. Item roborato fidei pz in apl⁹is q̄b⁹ data eſt noticia ſeptua ginta duax linguax. vñ Act. ij. Loquebanť varijs linguis apl⁹i magnalia dei. Item fuerūt ſimplices et ydiote. z p ſpūſanctū facti ſunt doctores tot⁹ mūdi. vnde Jo. xv. Paraclitus aūt ille ſpūſſanct⁹ docebit vos omnia ꝛc. Item fuerūt timorosi q̄ patz in btō petro q̄ maioz videbať z ad vocē vnius ancille xpm negauit imo oēs apl⁹i relicto xpo fugieť tpe paſſionis ꝛc. Sed poſt ſuſceptionē ſpūſſancti nec timuerūt reges. nec ꝓncipes. nec iudices. q̄ pbať. Naz nero impator nō poterat vincere petz. nec herodes iacobū. nec domician⁹ iohem. nec egeas andreā. nec aſtrages bartholomeum. imo nec teneras puellas. vñ maxenti⁹ nō poterat vincere katherinā nec olibrius margarethā. nec ḋnianus agatham. nec dioſcorus barbarā filiā ſuam. nec fabrici⁹ dorotheam. nec tres iudices criſtinā. Quantū ad terciam ptem iſtius fmōis ſcienduz q̄ oēs hoies dñi hodie ſcīm petz honorare. z ipm tāq̄ ſpālez patronō inuocare. z ꝓmo mulieres ꝓmittēres in ptu ꝓlis periclitantes q̄bus pōt ſubuenire z a deo impetrare vt cū gaudio z ſine periculo pariant. Unde legit q̄ q̄dam aqua tactu reliquiax eius cōſecrata multis extitit in medelā. ſicut cuidā mulieri parere non valenti z p triduum in partu laboranti. que cū de illa aqua parū guſtaſſet ꝓtinus ſine difficultate ptuz emiſit. Item due mulieres magnā piſuram z dolorem z difficultatē hūtes tpe partus. que de eadem aqua biberūt z btūm petz inuocauerūt z poſtmodū leuiter peperūt. Item in lugdunenſi dioceſi quedā mulier noie chriſtina vxor gilberti anglici valde cruciabat in partu plis. z beatū Petrū deuote inuocabat z de aqua bibit z mox pepe-

rit. Item quedã mulier cũ tam trẽs pueros mortuos peperisset. & ex hoc a viro odio haberet. b. petri auxiliũ postulabat. Cunctis ꝗrtũ quẽ postmodũ pepit similit mortuũ peperisset. mater filiũ defuncti accipiẽs ad rogandũ scm̃ petrũ totã se ꝓtulit deuotis exorãs ꝑcibus. vt eius filiuꝫ suscitaret. vix aũt orõnem cõpleuerat. & ecce puer qui mortuus fuerat viuus apparuit. quẽ cũ ad baptismũ portarent & diffinitissent vocari iohem. sacerdos dũ iohannes dicere debuit. nesciẽs dixit petr⁹. Dñ hoc nomen deinceps ꝑ. b. petri deuotõe retinuit. Itẽ q̃dã mr̃ pepit frustũ carnis & votũ fecit scto petro & frustũ carnis fecit portare ad altare scti petri & in ꝓspectu ppli massa carnis formata est in formã pueri. q̃ postmodũ factus est frater ordinis ꝓdicatorũ & scm̃ petrũ multũ dilexit. & fidelit ei fuit. Item legit q̃ q̃dam mulier post partũ cuꝫ adhuc esset in puerperio vehemẽter tumefacta est q̃ bibit de aq̃ ea recessit & sanitatẽ ꝓtinam recupauit. Item parentes hũites pueros infirmos debent deuote sanctum petrũ inuocare. Dñ legit q puer quida dict⁹ belias a q̃dam graui egritudine subito est arrept⁹ & in terrã ꝓstratus. lingnã ex os in lõgũ eiciẽs. ita ipam atrociter mordebat intrinsecus vt ex dolore tumescẽs post modicũ nõ lingua bois. ꝛ poti⁹ bouis aut eq̃ ꝑ magnitudine videret. Cunctis circũstãtes timerẽt eã sibimet in breui dentinũ. ꝓstrictione scindendã nec ipam aliq̃tenus int⁹ valerẽt depone re. Dixt tandẽ in os ei⁹ impediẽte tumore aliq̃ntuꝫ de aq̃ martyris immiserũt. qõ cũ instante tã noctẽ fecissent. eodẽ sero lingnã retraxit & oi ꝓsus in ꝑfatõe carẽs expedite locut⁹ est & plena salute recepta cũ gaudio cibũ sumpsit. Qõ videntes qui aderant stupore circũdati refuare aquã nõ inutilit cumulũ totã & oĩa q̃ ibi erant vasa illo excepto vorax flamma cõsumpsit. Cunctis aq̃ fuisset in aliud vas trãslata. ꝑmũ ꝓtin⁹ in cinerẽ est redactũ. Itẽ puer qui dã in flatũ habebat corpus ita ad videdũ foret horribilis & multũ diffomis vt moꝛs poti⁹ q̃s vita a ꝑ ꝓpꝛijs parẽtib⁹ adoptaret. cũ aũt pntes fecissent votũ ad. s. petꝛ. & accepta aq̃. s. petri & lot⁹ a mr̃e & ali quibus stillis de ipa gustatis illico tot⁹ detumuit et puer iste restitutus est sanitati. Itẽ quidã puer cuꝫ inter trabes acutas ꝛuiter corruisset. & ex casu fuisset mortu & sensu penit⁹ destitut⁹ & tanctis mortu⁹ deferret a mr̃e mox apposita terra suo pectori eiusdẽ martyris suo cruore ꝓtacta sic incolumis resurrexit q̃si nunctis lesus fuisset. Itẽ nr̃is rpib⁹ q̃si ꝓtinus corruscat multis miracul q̃si ꝑ totũ mũdũ. Nã audiui a fideignis q in colonia in die petri martyris q̃si oẽs pueri ad quentũ ꝓdicatorũ ducũt & q̃si pueri in ciuitate infirmant vel circũq̃q votũ emittunt parẽtes & deuote inuocãt. s. petꝛ. Et aliq̃ tantã q̃ntitatem offerunt sancto petro de cera inq̃ntũ puer possit põderare & aliq̃ offerũt imagines puerozuꝫ de cera. & in tanta multitudine q̃ q̃si capella. s. petri inferioꝛi pte repleta est imaginib⁹ talibus et aq̃ in eadem ciuitate benedicit cũ reliquijs sancti petri. & oẽs bibũt. & aliqui ad domos suas secũ portant ꝑ totũ annum seruant. Sed audiui q in mediolano vbi sanctus petrus sepultus est ꝓtinus q̃ si infinitis chorꝰscat miraculis & festũ ipi⁹ solẽniter celebrat tam in foro q̃ in choro. Item succurrit virginib⁹. Dñ legit q quedã virgo iacuerat infirma septẽ annis nec poterat ꝑ se de lecto suo surgẽre ad quã venit scrũs petrus adhuc exñs in pñti vita & deuote orauit ꝑ sanitate virginis dicẽs. Dñe qui paralitici cũ sanasti obsecro vt digneris huic virgini concedere sanitatẽ pristinã. Que ꝓtinus sanata est & de lecto suo surgẽs laudauit dñm. Item succurrit mulieribus. Dñ legit q q̃dam mulier ex accumie febriũ desꝑata de vita sua terrã sanguine bea. petri aspsaꝫ in loco vbi interfect⁹ fuit sup facie suã posuit. & sic ꝑfecte sanitati restituta est. Itez succurrit viris in rebus & in corpe. Dñ legit q plures mercatores peregrini fuerunt in periculo maris. Et vnus locutus est ceteris dicẽs. Nunquid audistis q̃liter quidam de ordine ꝓdicatorũ noie petrus ob fidei defensiõez ab hereticis interfectus est multaq̃ per eum dñs signa oñdit. Nunc igit deuote imploremus patrocinij ipius. & respiciẽtes viderũt quendam in habitu fratrũ ꝓdicatorꝫ sup velũ stantem & statim cessauit ventus & mare requieuit & facta est tranquilitas magna. Item quidã arnoldus noie in extremis laborãs. emisit votũ vt potuit q̃monumẽtũ martyris visitaret si eius meritis sibi sanitas prestarek & statim post votũ emissum plenã sanitatem est consecutus. Et plura alia miracula habentur in legenda sua.

In festo sanctoꝝ apl̃oꝝ philippi & Jacobi.

Sermo. xix.

De sancto Philippo.

In domo patris mei mansiones multe sunt. Jo. xiiij. Ex his verbis tam dictis ꝓ q̃ deus in futuro vnicuiq̃ ꝛtribuet ꝑut hic meruit. Et ꝛbi sẽ illi ꝑ ceteris q̃ hic merent tpe gre q eoꝝ gaudiũ accidentale crescit in statu future glorie. de die i diẽ. de anno in annũ. Et de his intendo hic loq̃ in pñti sermone In quo tria sunt dicẽda. Primo de dignitate sancti Philippi. Secundo de his quoꝝ gaudiũ augmentat in celo. Tercio miracula. Quantũ ad ꝑmam partem istius sermonis sciendum q̃ sanct⁹ Philippus habet septem ꝓuilegia. Primum q christus ipm elegit in apostoluꝫ. & fuit vnus de primis apostolis quos xp̃s vocauit. Nã primo vocauit andreã. Scõo petrũ. Tercio Philippũ & iste philippus diuine inspirationi velociter obediuit. Nam cũ xp̃s eũ vocaret dicẽs. Sequere me eũ ꝑtinus secut⁹ est. Hoc aũt nõ ꝓcessit ex leuitate cordis ꝛ ex bũficio gre spũalis. Job. iij. Spũs vbi vult spirat ꝛc. Secundũ ꝓuilegiũ quia fuit mediator christi & populi. Nam sicut dicitur Johan. xij. Postq̃ gentiles ad xp̃m accessissent. ipez andreas int̃ christum & gẽtiles mediatores fuerunt. q eos sibi recõciliaret & gram inueniret. Sicut aũt tunc fuit mediator in mundo ita credenduꝫ est q nunc sit pro nobis mediator in celo. Tercium ꝓuilegium est. quia fuit cum christo multe familiaritatis. Nam signum magne familiaritatis fuit quando Johannes a xp̃o petijt sibi reuelari ꝓditorem

suū quē tñ petr⁹ petere ñ est ausus. Jo.xij. Dñe q̄s est q̄ te tradet. Signū maioris familiaritatꝫ fuit qñ petrus iacobus ⁊ iohes petierūt sibi reuelari aduentum suū mat.xxiiij. Dic nobis qñ hec erunt ⁊c Signū maxime familiaritatꝫ fuit qñ a xp̄o philippus petijt sibi reuelari patrē suū cū dixit. Dñe oñde nobis patrē ⁊ sufficit nobis. Scōm signū familiaritatis q̄ xp̄us reuelauit sibi secreta sua dicens. Philippe q̄ videt me videt ⁊ patrē meū. Item tercium signū familiaritatis q̄ cū maxima multitudo ad xp̄m ꝓueniſſet. vt habeā Jo. vj. de refectione ip̄oꝝ cū nullo alio discipl'o tractauit ꝫ solūmō cū philippo dicēs. Vñ ememus panes vt māducent hi. Quartū ꝓuilegiū q̄ nō solū apl'us fuit ꝫ etiam martyr xp̄i fuit ⁊ etiā crucifix⁹ est sic xp̄s ihs. Vñ legit q̄ cū philipp⁹.xx.annos p̄dicasset ⁊ cū a pagānis teneret ip̄m crucifixerūt ꝓpter xp̄m quē p̄dicauit. ⁊ sic tres apostoli crucis suppliciū ptulerūt scz petr⁹ andreas ⁊ philipp⁹. Erāt aūt philippus. lxxxvij.annoꝝ qñ crucis patibulū suscepit. Quintū ꝓuilegiū q̄ vnū articulū de.xij.cōposuit di. Descēdit ad inferna q̄ est q̄nt⁹ articul⁹ in nūero.xij.articuloꝝ. Circa quē articulū q̄rit q̄ hora vel q̄ tpe xp̄s descēdit ad inferna. Rñ.fm.s. Tho. q̄ statim qñ ania xp̄i fuit a corpe separata. tūc ania xp̄i deitati vnita descēdit ad limbum p̄rm ⁊ māsit ibi ab hora mortis xp̄i q̄ fuit sexta feria hora nona vsq̄ ad horam resurrectōis. ⁊ hoc fuit tps.xl.horaꝝ. qz in diluculo dñice diei resurrexit ⁊ eadē hora resurrectōnis eduxit eos de limbo. ⁊ in die ascēsiōis ꝓduxit illas aias ad celū q̄s in die resurrectiōis eduxerat de limbo vñ aug. in sermo. de resurrectōe dñi. Sic cū dño resurexerūt. ita cū dño ascendēte etiā ascendisse credunt. Item sciendū q̄ ania xp̄i fuit separata a corpe ꝫ deitas māsit cū ania ad inferna descendēte ⁊ etiā cū corpe in sepulcro iacēte. Sextū ꝓuilegium q̄ in q̄libet missa in toto mundo nominat.

Septimū ꝓuilegiū q̄ festū ip̄i⁹ hodie ab oībus xp̄ifidelib⁹ solennit celebrat. Ex vigilia istoꝝ duorum apl'oꝝ sub p̄cepto eccie nō ieiunat ꝓpter leticiam resurrectiōis ihesu xp̄i. vñ legit in cronica Hermanni. q̄ Innocenti⁹ papa.ij.anno dñi. M.cxliij. sedit annis.xliij. ⁊ mēses. vij. hic ꝓstituit. vt vigilie apl'oꝝ ieiunarent. Johānis euāgeliste. philippi et iacobi ac barnabe tñ exceptis ꝓ quib⁹ ieiunat ecclesia tres dies rogationū. Quantū ad scōam p̄tem illi⁹ ſmonis ꝓ informatōe nr̄a dicendū est de nouē generib⁹. hoim q̄ hic merent tpe gr̄e q̄ eoꝝ gaudiū accidētale accrescet quotidie in statu future gl'ie vsq̄ in finē mūdi. Primi sunt ꝓphete et quatuor euāgeliste ⁊ btūs paul⁹ q̄ scripsit epl'as et etiā alij apl'i q̄ q̄s spūſanct⁹ locut⁹ est inspirādo ipsis sacrā scripturā. Similiter ⁊ doctores qui nobis exposuerūt verba sacre scripture ⁊ etiā q̄ libros et sermones cōposuerūt. nam quot hoies emendant ex sacra scriptura ⁊ ex dictis doctoꝝ tot gaudia accidentalia in celo habebūt. Scōi sunt patres q̄ instituerunt ordines. sicut sanctus Dominicus q̄ instituit ordinē p̄dicatoꝝ. ⁊ sanctus Franciscus qui instituit ordinem fratꝝ minoꝝ ⁊c. Nam quotquot bona opera fiunt in toto ordine ⁊ a quolibet homine seu p̄sona ordinis. ieiunando. orando. legendo. cantando. mane surgēdo. studendo predicando. tot gaudia accidētalia habebūt in celo.

Tercij q̄ ꝓstruxerat vel ꝓstruunt eccias vel monasteria ⁊ etiā qui iuuerūt cōstruere ducēdo ligna ⁊ lapides ⁊ cementū ⁊ etiā q̄ elemosinā suā dederunt. Nam oīa bona opa q̄ fiunt in eccia vl' monasterio de quolibet ope habebūt spāle gaudiū in celo. hoc hussite non credunt. In signū huius cōbusserunt eccias ⁊ destruxerūt. ꝫ a xp̄i fidelib⁹ loca in noie dñi edificata sūt honorāda. vt hr̄ i decre. di. xlj. Et cimiterium gaudet eadē ⁊ munitate sicut ecclesia. Et nemo in loco orationis debet intēdere fabulis ociosis. di.xv. §. alias. Quia credendū est q̄ in q̄libet eccia ⁊ in quolibet cimiterio requiescant plura corpa sanctoꝝ quoꝝ anie in celo regnant cū xp̄o. cū maria cū omnib⁹ sanctis ⁊ angelis q̄ etiaꝫ intercedunt ꝓ nobis q̄tidie apud dñm nr̄m ihesum xp̄m. Quō ergo audes stare ⁊ calcare sup sepulcra sanctoꝝ ⁊ ibi verba inutilia ꝓferre. Quarti qui ꝓcurant aliq̄ō crucifixū in publica strata. vel in ecclesia. vel etiā imaginē btē virginis in altarivl' apl'i tui vel alteri⁹ scti. ⁊ etiā q̄ ornāt ecciam cū sculpturis ⁊ imaginib⁹ ab int⁹ ⁊ ab extra. nā q̄tiēscunq̄ a quolibet hoie p̄tereunte reuerētia deo ⁊ sanctis exhibet quoꝝ imagines ibi vident. de q̄libet hoie bēbis spāle ꝓticipationē in p̄mi vita si es in gr̄a. ⁊ in futuro spāle gaudiuꝫ si eris in gl'ia. nam q̄libs homo ꝓtereundo imagines xp̄i ⁊ sanctoꝝ debz honorē exhibere xp̄o ⁊ sanctis. vñ dicit in decre. Imagines sanctoꝝ nō sunt ꝓtenende ꝫ venerāde de cōse. dis.iij. Venerabiles. Item sciendū q̄ laudabile est habere crucifixū circa lectū tuū vel circa mēsaꝫ tuā vt cū inspicis crucifixū circa lectū tuū vel circa mēsam tuā memoreris dñm nr̄m ihesum xp̄m ꝓ te passum ⁊ etiaꝫ imaginē. b. marie virginis ⁊ apl'i tui. Sed aliqui seculares depingere faciunt in stubis ⁊ in cameris suis bastilndia. ⁊ choziſantes venatores ⁊ bibulos. ⁊ sic de singulis. Quinti sunt qui instituunt ꝓpetuas missas. scz ꝓ mariam vnam vel aliam qualemcunq̄ in ciuitate vel in villa etiā qui iuuant eum elemosinis suis advnā perpetuaꝫ missam. Nam de qualibet missa ⁊ etiam de oratiōnibus que infra illam missam dicunt habebūt spāle gaudiū in futuro. Similiter qui instituerent q̄ semel in hebdomada cantaret missa de corpe xp̄i ⁊ de btā virgine vel ꝓ defunctis fidelibus. vel vigilias dñica die de sero. ⁊ missam pro defunctis feria scōa vel salue regina quotidie in q̄dragesima. nā quotiēscunq̄ iaz dicta fiant q̄diu mūdus durat. tot gaudia accidentalia habebit in celo. Sexti sunt qui ꝓcurant de iustis bonis in aliqua eccia missale calicē corpale et sic de singulis vel libros ecclesiasticos ex quibus libris deus laudat vel ornamenta. Nam quotiens celebrat missa in his sacris vestibus tot gaudia habebūt in celo. Septimi sunt qui construunt de bonis suis vel etiam qui iuuant construere hospitale vbi quodie sex opera misericordie exercentur. nam quot infirmi ibi consolantur tot gaudia habebunt in celo. Similiter qui construeret in ciuitate vel villa domum peregrinorum vbi peregrini aduene hospitarent. Nam quotquot pere-

grini sibi reficiũtur vl fuerint hospitati. tot gaudia habebit z etiã qui ꝓstruxerit leprosoriũ vbi leprosi hospitant. Sicr qui in refrigeriũ oim defunctorum instituerit in hebdomada vl etiã in qndena semel vnũ balneũ aiax in quo pauperes xpi deum balnea rentur. sicut in aliquibus ciuitatib⁹ est modus z ꝑ est valde ꝓfolatoriũ aiab⁹. nã balneantes tenentur orare p illis. vt de⁹ p misericordiã suã velit eos mundare. sicut ipsi pauperes mũdantur in corpibus suis z hoc esset multũ meritoriũ illis q̃ instituerẽt illud balneũ. nã quot pauperes ibi balnearẽt. tot gaudia haberent in celo. Octaui sũt q̃ bonũ exẽplũ ꝑbent primis z hoc est valde vtile in eccl̃ia dei hoc patz qz ad exẽplũ bonoꝝ hoim multi mali hoies qui sũt inimici dei in quadragesima ieiunãt. qui alꝫ nũq̃ ieiunarẽt si exẽplũ ieiunandi in alijs bonis hoib⁹ non viderẽt. Itẽ ad audiẽdũ missas z verbũ dei z ad surgendũ de mane. z sic de alijs. Itẽ sciendũ q̃ hoc est valde meritoriũ dare alijs hoibus bonũ exẽplũ. qz ex hoc meritũ z gaudium eius augmentabit ꝛtinue in celo. vñ Cesarius Quantis exẽplũ vere hũilitatis z pfecte caritatis ostenderis. cũ tantis ꝑ tantis eterna ꝑmia possidebis. Itẽ sũt parentes vel patrini vl etiã alij hoies q̃ docẽt puer os z alios hoies pf nr. Aue maria z symbolum fidei. nã quotiẽscũq̃ iste puer quẽ docuisti oib⁹ diebus vite sue orat Pf nr Aue maria. z symbolum de quolibet habebis spẽtialem ꝑticipationẽ. hic duz es in pñti vita. z post mortem spãle gaudiũ in celo qz olo pueri innocentis multũ valet siue ꝓ viuis siue ꝓ mortuis. De h̃ quere exẽplũ infra in ꝓmptuario. xxxij. Quãtũ ad tertiã ptem sciendum q̃ quilibet homo debet hodie iuocare scm̃ philippũ tãq̃ singularẽ adiutorẽ. Primo qui sũt infirmi. vñ legitur q̃ philippus mꝛos infirmos sanauit Nam sicut legitur in eius legẽda cum ex flatu draconis multi infirmati fuissent. Philippus oibus sanitatẽ impetrauit. z insuper draconẽ expulit z in desertũ locum misit. ꝓcipiẽs vt nulli hoim noceret. Sicut igit̃ tunc draconẽ expulit corporalem et infirmos sanauit corpaliter ita modo nos spũaliter sanat. s. morbum pcti expellendo. Luce. ix. Dedit illis virtutẽ z potestatẽ sup oĩa. Itẽ mortuos suscitauit. vñ legitur q̃ tres mortuos cũ adhuc viueret in hoc mundo suscitauit. s. filiuz pontificis. z duos tribunos.

Eodẽ die de btõ Jacobo. Sermo. xx.

In domo patris mei mansiones multe sunt. Johã. xiiij. Sciendũ fm appũm q̃ de⁹ reddet vnicuiq̃ fm opa sua. Roma. ij. Et sicut illi bti ꝑ ceteris qui hic merentur tpe gratie q̃ eoruz gaudiũ accidẽtale augmẽtabitur in celo. de quibus iã dictum est in precedenti sermone. Sic ꝑ oppositũ infelices sunt illi pre ceteris qui hic merent cum pctis suis q̃ eoꝝ pena accidẽtalis augmẽtabit̃ in inferno de die in diẽ de anno in annũ. vsq̃ ad finẽ mũdi. vñ deus hz multas mãsiones penaꝝ in inferno. sic etiã multas premioꝝ in celo. vñ in pñti fmõe ad honorem sci Jacobi apli cuius hodie festũ celebramꝰ tria sũt dicẽda. Pmo ꝓuilegia sci Jacobi. Scõo quoruz pena augmẽtabit̃ in inferno. Tercio exẽplũ. Quãtũ ad pmã ptẽ illi⁹ ser. sciẽdũ q̃ sctus Jacob⁹ hz nouez. ꝓuilegia. Primũ q̃ in vtero matris est sctificatus. vñ dicit Hier. in libro de viris illustribus. Ipse ex matris vtero sctus fuit. z sctificatio ipsũ purgauit ab omi originali pctõ. Scõm ꝓuilegiũ. qz fuit cõsanguineus ihesu xpi. z insup appellat⁹ ẽ frater ihesu christi. z hoc ꝑmo ex cognatõe. qz Jacob⁹ fuit filius sororis marie que etiã nomata est maria filia cleophe. Qui quidã cleophas fuit frater ipius Joseph spõsi marie virginis. vt attestat egesippus. Christ⁹ igit̃ z Jacobus sicut a duabus sororib⁹ descẽderũt. sic a duob⁹ fratrib⁹. s. Joseph q̃ dict⁹ est pr̃ xpi putatiu⁹. Et cleopha qui pater mris Jacobi fuit. Hebrei aũt fratres vocabãt q̃ se ex vtroq̃ parẽte ꝛtingebãt Itẽ dr̃ frater dñi ex eo q̃ similim⁹ xpo fuisse phibetur adeo vt plerisq̃ eoꝝ specie fallerentur. vñ cuz iudei ad capiendũ xpm pergerent a iuda signũ osculi ac ceperunt. Terciũ ꝓuilegiũ q̃ xps post resurrectionẽ suã ipi spãliter appuit. vñ legitur q̃ in parasceue mortuo dño Jacobuf votũ vouit se nõ comesturꝰ donec videret xpm a mortuis surrexisse. vñ xps in ipsa die resurrectõis sibi apparens dixit. Ponite mensã bñdicenscq̃ panẽ Jacobo dedit dicens surge frater mi z comede. qz filius hois a mortuis surrexit. Quartũ ꝓuilegiũ qz ẽ simil⁹ Iohi baptiste xpi austeritatẽ vite. qz sic dicit Hier. vinũ z sicerã non bibit z carnes nũq̃ manducauit nisi agnũ paschale Itẽ multe deuotionis fuit. quia flexis genibus pro pplo depcabat̃ intantũ vt ad modũ camelorꝝ duricie traxisse eius genua viderent. nõ em̃ solũ in die ſ etiã in nocte genua flectebat z orabat. ferrũ in caput eius nõ ascendit. oleo nõ est vnctus. balneo nõ vtebat̃. Quintũ ꝓuilegiũ. qz fm Hier. ꝑpetuaꝝ virginitatẽ seruauit z ista est vita ãgelica. qz in carne ꝓeter carnẽ viuere nõ est vita humana ſ angelica. Sextũ ꝓuilegiũ. qz fuit ꝑmus epc̃s hierosolymitanus. qz fm Hier. apli ipm in epm post ascẽsionem xpi hierosolimis elegerũt z in hoc eum apli singulariter honorauerũt. Et sicut dicit Anaclet⁹ papa. vt habet i decre. a petro Jacobo z iohãne ordinatus est z ꝓsecratus. Et ipse Jacob⁹ ꝑmam missaz post ascẽsionẽ dñi hierosolimis celebrauit. Itẽ sicut refert Egesippus solus inter apl̃os xpter nimiam sctitatẽ ꝑmittebat̃ intrare sctãsctõz. Itez fm Hier. tãte reuerẽtie z scitatis in pplo extitit. vt fim briam vestimenti eius certatim tãgere cuperent. z qcũq̃ tãgerẽt sanabãt. Septimũ ꝓuilegiũ q̃ nõ solũ apl̃s ſ etiaz martir xpi. vñ legit in anno. xxx. epatus sui videntes iudei q̃ a ꝑdicatõe nõ cessaret z pplm ꝓuerteret ipm ꝑcipitauerunt de pinnaculo templi z lapidibus eũ obruerũt qui cũ lapidaretur ꝓcũbẽs sup genua sua dixit. Rogo te dñe dimitte eis. qz nesciũt q̃d faciũt. Cũc vnus ex ipis pticam fullonis accipiẽs. valido ictu caput eius impetuit. z cerebrũ excussit taliq̃ morte migrauit ad dñm. Octauũ ꝓuilegiũ q̃ nonũ articulũ de. xij. articulis fidei cõposuit dicens. Credo in spm̃ sctm̃. Sic enim in patrez z filiũ. sicz in spm̃ sctm̃ credere oportet cũ sit ipi patri z filio consubstantialis eo q̃ ꝑ oĩa pri z filio est eq̃lis z eiusdẽ ẽntie cũ prie z filio. ergo ꝺ necessitate salutis tenet̃ q̃libet xpianus credere q̃

ſpūſſctūs ꝓcedat a ꝑe ⁊ filio. Et in ꝟ greci errant qui dicūt q̄ ſolū a ꝑe ꝓcedit ⁊ nō a filio. ꝫ falſuz ē ⁊ cōtra fidē. vñ canit in ſymbolo i miſſa. Qui ex patre filioq; ꝓcedit. vñ etiā ab apl̄o ſpūs filij nūcupatur. vñ ad Gal. iiij. Miſit de⁹ ſpm filij ſui. ⁊c. Si q̄ eſt ſpūs filij vtiq; eſt a filio. Ita planū eſt q̄ ꝓcedit ab eo. Itē ſciēdū. q̄ Anno dñi. M. xxviij. receſſit ipſa eccl̄ia orīētalis ab eccl̄ia rhomana. Extūc ipſi greci ſibi papā elegerūt. ⁊ ſatenē nos oēs eē ſciſmaticos excōicatos. eo q̄ credim⁹ ſpm̄ſanctū ꝓcedē a filio ſicut a ꝑe quē ipſi a ꝑe ⁊ nō a filio ꝓcedere credunt. Et etiā q; in baptiſmo ⁊ in miſſa nō ſeruamus formā eoꝝ. vt habet in cronica Hermāni.

Nonū p̄iuilegiū. q; hodie feſtū ipius ſolēniter celebrat. ⁊ inſup in qualibet miſſa ſingulis diebus notat. Ptū ad ſcōam ptē iſtius ſermonis ſciendū. q̄ noue ſunt genera hoim q̄ hic demerent cum ꝑcis ſuis q̄ pena eoꝝ augmētabit in inferno. vbi etiā ſūt multe māſiōes dānatoꝝ. Primi ſūt q̄ inuenerūt p̄imit⁹ vel adhuc hodierna die inuenīūt. vel de alijs p̄uincijs vel ciuitatib⁹ huc ſecū portāt nouos modos veſtiū ⁊ extraneitates. ⁊ volūt hīe ſeq̄ces in talib⁹ adinuētionib⁹. ſic vt in lōgis caudis ⁊ in lōgis manicis. ⁊ ſciſſuris multis. in cingul' argenteis latis ⁊ deauratis in capucijs. in pileis. in peplis. in crinalibus. in calceis. ⁊ ſic de ſingulis. Et talīū ſuperboꝝ hoim pena accidētalis augmētabitur in inferno q̄tidie vſq; ad nouiſſimū diē a quolibet hoie qui eos imitat in talibus adinuentionib⁹. Scōi ſūt q̄ nouū telonīū ꝓtra deū ⁊ iuſticiā inſtituūt vel antiquū telonīū aggrauāt. Illā q̄t denarij vel groſſi vel florēni recipiūtur. tot nouas penas accidētales i iferno hēbūt. ⁊ ꝟ q̄diu durat illō thelonīū. Querit. q̄t requirūtur ad vez telonium. Rūdet q̄ tria. Primo auctoritas illi⁹ qui hz ptātē inſtituendi. vt rex vel imperator. Scōa cā vt fiat ꝓ pace tuēda. vel ꝓ via repanda. Tertio vt fiat moderate ne paupes nimiū aggrauent. vt ptz extra de vbo. ſig. Sup q̄buſdā. Itē ſciendū. q̄ qui recipiunt pedagiū a clericis. ſunt ipo facto excōicati. nec p̄nt abſolui a ꝑcis niſi reſtituant illis a q̄bus receperūt. vt ptz ex̄ de cen. pcura. Quēq; li. vj. Tercij ſūt ruſtici q̄ lapides q̄ poſiti ſūt ꝑ ſigno in pratis vel in agris effodiūt. vt q̄ agros ſuos dilatāt cū damno victui ſui. Et q̄ bona cōicatis tot⁹ ville vel ciuitatis ſibi appꝛopriāt. pratū vel agros ſuos ampliant. ⁊ taliū pene augmētant q̄diu durat poſſeſſio illa iniuſte augmētata. Itē ſciendū. q̄ illi qui conſueuerūt damna inferre proximis in agris. in pratis. in vineis. in ptis. in pomis. nō ſunt abſoluendi a ꝑcis. niſi velint recōpenſare dāna illata. vñ dr in decre. Inferēs damnū proximo nō eſt abſoluēd⁹ niſi dāno reſtituto. xxiij. q. viij. Peſſimam.

Quarti ſūt nobiles. ⁊ etiā ciues ⁊ ſpūales plati qui cēſus annales ⁊ reddit⁹ aggrauāt ⁊ augmētāt. q̄ ſubditi ex hoc depaupant. ⁊ vix p̄nt ſibi victum ⁊ amictū ex oīb⁹ laboribus ſuis acq̄rere. ⁊ ſic reci p̄iūt ſudores ſubditoꝝ. qui olim dederūt q̄tuor denarios ꝓ vno caſeo. modo oportet eos dare octo vel qui ante dederūt. xxx. denarios. modo oportet eos dare duplū. Et etiam q̄ nimiū aggrauant ſubditos ſuos in annalib⁹ ſcrutinijs. Similiter q̄ faciunt exactiones in ſubditos ſuos vltra debitū q̄ ſit cōtra deū. Circa q̄ querit. vtrum dñi poſſint a ſubditis aliquid vltra cenſum recipe. Rūdet q̄ ex cauſis rōnabilibus pōt petere moderatū ſubſidiū quilibet dñs a ſubditis ſuis. dūmō hoc petat ſine coactione. Et p̄im⁹ caſus in quo vltra cēſum debitus dño petere moderatū ſubditū eſt ꝓ defenſione patrie. puta cū patria iniuſte ab hoſtib⁹ inuaditur. Sic em̄ ſubditi nō ſolū tenent res ſuas ūnptiri. ꝫ etiam tenētur ad hoc cōpaliter laborare. Scōs caſus ſi ſit captus in iuſto bello. Tercius caſus ſi ex iuſſu p̄incipis vel pape debeat ire contra hereticos vel paganos. Quartus caſus eſt. ſi debeat filium militare vel deſponſare filiam. In oīb⁹ his ⁊ ſimilib⁹ caſibus pōt licite a ſubditis petere ſbſidiū moderatū. Sed ſi dñs vult ludere in alea ⁊ in alijs vanitatib⁹ expēdē vltra vires. ꝓpter tales cauſas nō licet q̄cq̄ exigere a ſubditis. ⁊ ſi exigeret tenetur reſtituere. Ita Guil. extra de ꝓſue. in ſi. Quidam ſunt q̄ nūdinas in dieb⁹ feſtiuis inſtituūt. vt etiam quoꝝ cōſilio vel auxilio fiūt. tales rei erūt oīm malorū que ibi in nūdinis p̄mittūt. ⁊ eoꝝ pene augmētant in inferno ānuatim. ⁊ ſic mortui ſūt. ꝓ quo ſciendū. q̄ plura ꝑcā p̄mittūtur in nūdinis. Primo violatio feſtoꝝ. Scōo iurat ibi p̄ deū mendaciter ab emptoꝛib⁹ ⁊ venditoꝛib⁹. q̄ totiens peccāt mortaliter. q̄tiēs iurant mēdacit. ſcienter. ⁊ ex ꝓpoſito. Itē p̄mittūtur ibi ebrietates. Itē luſores ibi ludūt. ⁊ blaſphemāt. ⁊ maledicūt deo ⁊ hoibus. Itē meretrices ibi p̄ueniūt. Itē fraus ⁊ deceptio ibi cōmittit. Itē omiſſio bonoꝝ operū. Plures hesternas. cū tñ dñica die nihil ē agendū niſi ſolū deo vacandū. vt ptz de ꝓſecra. diſt. iij. Jeiunia. Ergo placiti ciuitatū ⁊ villarū deberēt deponere tales nundinas. ⁊ locare ad p̄cedentē aut ſequentē diē. ⁊ nō in die dñico vel feſtiuo. Sexti ſunt mechanici q̄ inuenerūt nouos modos falſificādi artificia ſua. ⁊ etiam q̄ excogitauerūt palliare fraudē ⁊ vſurā ſuaz in emptionib⁹ ⁊ vēditionib⁹. Siīr q̄ fecerūt noua ſtatuta ⁊ noua iura in ciuitatib⁹. in villis. vñ cōtrates ⁊ paupes aggrauant. Oēs iſti rei erūt oīm malorū q̄ euenīūt. ⁊ eoꝝ pena accreſcet vſq; ad finē mūdi.

Septimi ſūt q̄ hereſes q̄ ꝓtra fidē catholicā ſūt i uenerūt. Sicut arrius q̄ tres ꝑſonas in diuinitate ſuſcipiēs tres etiā deos credidit. De q̄ Aug. dicit. q̄ arrius adhuc nō hz ex toto penā ſuā. ꝫ q̄t hoies adhuc inficiūtur hereſi ſua. tot penas accidētales habebit i inferno vltra penā cēntuālē quaz tam hz. Itē ſaduceus q̄ negauit reſurrectōez mortuoꝝ. Itē Herianus q̄ negauit ſuffragia aiaꝝ. Itē maniche⁹ q̄ vginitatē laudauit ⁊ ꝓlugiū dānauit. Itē Jouinian⁹ q̄ ecōtra ꝓlugiū ꝓceſſit ⁊ vginitatis mūdiciā deſpexit. Itē Iohānes hus de bohemia hereſiarcha maximus q̄ cōbuſtus eſt in ꝓcilio Conſtātienſi. ad huc nō hz ſuā penam ex toto. ꝫ accreſcit ſibi de die in diem. ⁊ de āno in annū. Itē ſciendū. q̄ etiam penam illoꝝ qui inuenerūt diuinatiōes. ſortilegia. et carmina vetulaꝝ agmētāt. Octaui ſunt q̄ malus exēplū poſt ſe reliquūt. vñ q̄rit q̄re tot mali hoies ſūt i mōdo. Rñr ꝓpt mala exepla ꝑ q̄ iuuenes diſcūt a ſenioꝛib⁹ malā ⁊ peruerſaz vitā. q̄ vn⁹ incit alīū ꝑ

malū exemplū. sicut carbones seknuicē incendunt
Nullo mō essent tot supbi. auari. guloſi. vsurarij. t
lusores. chorisantes. t blasphemātes. t etiā qui iu
rāt p deū qō nō est vex. t etiā proxis maledicūt. et
vba scurrilia t ipudica proferūt. t etiā q negligūt
missas t fmōes. t frāgūt ieiunia ꝛc. nisi ab alijs vi
derēt. Uñ vsus. Aboue matorī discit arare minor.
Et tales a qbus ip̄i talia mala viderūt t didicerūt.
rei sunt oim aiarū illax q̄ sic dānant. propk eox ma
lū exēplū t eox pena augmētabik in inferno. Uñ
Greg. in moral. Tot morib⁹ qs dign⁹ est qt exem
pla prauitatis i posteros relinqt. Nonī sunt q scien
ter res intustas possidēt. t eas heresib⁹ suis relin
quūt. qz tales non solū dānāt seipos. ꝫ etiā filios t
filias filioꝝ suox. t pena illoꝝ augmētat semp qtqt
de stirpe eox dānabūtur. ¶Vtū ad tertiā ptez il
lius fmonis ꝗre exēplū infra in pr̄optuario de illa
muliere q̄ fuit enutrita de iniustis reb⁹. prio. ℟.

De inuētione sctē crucis
Sermo xxi.

Qbi aūt absit gloriari
nisi i cruce dñi nr̄i iesu xp̄i. ad Galat. vj.
Apl's in his vbis duo facit. Prio dicit q
solū in cruce est gloriādū. cū dicit. Mihi aūt absit
gloriari. Scōo determiat in q̄ cruce sit gliandū. cū
dicit. dñi nostri iesu xp̄i. Uñ in p̄ti sermōe ad ho
norē sctē crucis tria sunt dicēda. Prio de inuētiōe
t dignitate sctē crucis. Scōo aliq̄ pro informatiōe
nr̄a. Tertio miracula aliq̄ ¶Vtum ad primā ptez
illius sermōis est sciendū. q lignū sctē crucis per
multa signa ē ostēsuz. q̄x signox q̄dā fuerūt añ in
uētionē. t q̄dā in ipa inuētione. t q̄dā post inuētio
nē. Uñ inuētionē est ab angelo datū seth filio Ade
ad plantādū. sicut legit in euāgelio Mycomedi. q
cū adā infirmarēt. misit filiū suū ad portā paradisi
pro oleo miscōie. vt corp⁹ eius pungeret t sanitatē
peteret. Cui appens angel⁹ de ligno i quo peccauit
adā eidē dedit dicēs. cū fructū faceret adā sanaret
Qui rediēs t p̄rem mortuū inueniēs ipm ramum
sup tumulū p̄is plantauit. q postmodū in magnuz
lignū creuit. Salomon aūt cū edificaret tēplū. illō
p̄scidi fecit. nusq̄ tū locari poterat. q̄n aut esset ni
mis breue. aut nimis longū. t sic artifices illud p̄
iecerūt. de q postmodū semita facta est sup q̄ndā la
cū t p̄ pōte positū ē. Regina aūt saba cuz venisset
audire sapiam salomōis t pdictū lacū transire vel
let. vidit i spū q saluator mūdi i ligno illo suspēdē
dus erat. t ideo sup illud lignū trāsire noluit. ꝫ sa
lomoni intimauit q in illo ligno q̄dā suspendēdus
fuerat. p cui⁹ morte iudeox regnū deleri debebat.
Salomon aūt pdictū lignū sustulit inde. t in pfū
dissimis terre viscerib⁹ illud dimergi fecit. postea
pbatica piscina ibidē facta ē. vbi leuite hostias ab
luebāt. vñ aqua illa tā ex motu angeli q̄ ex virtute
ligni virtutē sanandi infirmos accepit. Appropin
quāte aūt passiōe xp̄i. pdictū lignū supnatasse pbi
betur. Cū aūt iudei vidissent ipm lignū acceperūt
t crucē dño fecerūt. Nō satis q̄uenīs esse videtur
Primū em̄ lignū paradisi fuit hoi cā mortis t diuīe
offensiōis t sue electōis. Cōuenīs igit fuit vt p il
lud lignū de morte trāseat ad vitā. hoc est illud li
gnū de q̄ dr Apoc. ij. Uincēti dabo edere de ligno
vite qđ est in paradiso dei mei. Item ostensa fuit ast
inuētionē. t hoc p angelū Cōstātino imperori. vñ
legit. q in illo tpe congregata ē multitudo gentiliū
iuxta danubiū fluuiū volentiū eū t oēs regiones
vsq̄ ad iordanē suo dominio sbiugare. Qz cū Con
stātin⁹ imperator p̄perit. p̄cessit p̄tra eos t nimio ter
rore p̄cussus p̄ter eox multitudinez. seqnti nocte
ab angelo excitat. t vt sursuz aspiciat āmonet. Qui
in celū respiciēs vidit signū crucis circūfulsuz lu
mie t aureis lr̄is scriptū. In hoc signo vinces hos
tes tuos. Qui celesti visione p̄fortat⁹ crucez ante
exercitū portari fecit. t irruēs in eos. in fugā p̄uer
tit eos et aliq̄s occidit. t sic fuit crux xp̄i oīsa ante
inuētionē. Scōo fuerūt q̄dam signa oīsa in ipa
inuētione p que crux xp̄i fuit manifestata. vñ legit
q mortuo Cōstātino imperatore fili⁹ eius p̄stātinus
memor victorie p̄is quā p̄secutus fuit virtute cru
cis mr̄em suā helenā misit hierosolymā. p ipa cru
ce inuenīēda. Que cū ibi venisset. oēs iudeos p to
tam terrā ad se p̄uocari fecit. Judei aūt formidātes
dicebāt adinuicē. quare regina eos vocasset. vnus
aūt ex iudeis noie iudas dixit. Scio q a nobis sci
re vult vbi sit lignū crucis in q̄ xp̄s crucifixus est.
Videte ergo ne sibi aliq̄s dicat qz lex nr̄a p hoc de
strueret. Iuus em̄ meus p̄r meo. t p̄r me⁹ mihi in
dicauit vbi absc̄osa sit. Cui iudei p̄hibuarūt ne eā
manifestaret. Cū ergo ante reginā venissent. t nol
let ei indicare locū nec crucē. iussit eos oēs igne
cremari. Ut illi timētes tradiderūt iudā. Quez illa
alloquit dicens. Moꝛs t vita ē añ te. elige qđ vis
aut crucem indica. aut igne cremaberis. Cui ille.
Nō scire possuz cū iā plusq̄. cc. anni sunt q xp̄us
crucifixus erat. t ego nondum natus fui. Tūc ipa
misit eū fame cruciari in carcere. Tandez extract⁹
ad locū cum regina venit. Et cū orasset locus subi
to p̄mouet. t odor mirabilis sentit. Et cū iudas fo
dere cepit. t. xx. passus fodiens tres cruces reppe
rit. Et sic ostēsa fuit in ipa inuētione Tertio fue
rūt q̄dam signa t indicia post inuentionē. Prio
p infirmi sanationē. qz cū tres cruces eēnt inuēte t
que esset crux xp̄i p certo nescirēt. Appositis dua
bus crucib⁹ sup quandā mulierē semiuiuā. vt dr in
hystoria ecclesiastica. remediū nullū sensit. Appo
sita vero tercia cruce p̄tinus sanata surrexit. Se
cūdo p mortui suscitatōez. Cū em̄ mortu⁹ q̄daz de
ferret ad maiorē certitudinē sup corp⁹ defuncti du
as p̄mas cruces posuerūt. ꝫ cū nihil p̄ficerent. ter
cia crux apponit. t ille p̄tin⁹ suscitat. Tertio p
tituli inscriptionē. Ilā titulū quē pylatus scribi fe
cerat requirētes ipm inuenerūt t legerūt. vt dicit
Amb. Quarto p diaboli lamētabilē q̄questionez
Ilā diabolus ipam esse crucē xp̄i lamentando con
questus ē dicens. O iuda q̄d feciſti. iude meo p̄ria
opatus es. Ilā ille fecit p̄ditionē. t tu iesu inuent⁹
ſti crucē. p illū regnauī i ppō. p te iā expellar a re
gno. Post hoc iudas ille q crucē inuenit beatus
t q̄riacus appellat. t hierosolymox epō defunc.o
ibidē in epm ordinat. Quem postmodu⁹ iulianus
apostata interfecit. ex eo q̄ sanctā crucē inuenit. et
sibi multa martyria intulit. Prio dexterā sibi absci
di fecit. Scōo plūbū fecit liquari. t in os ei⁹ fundi

Tertio lectū ferreū afferri.⁊ in eo sctm̄ crīacū extendi.⁊ subter carbones salē⁊ adipē spargi. Quarto misit foueā fieri.⁊ serpētes venenatos ibidē poni.⁊ sctm̄ crīacū in eādē tractari.ꝫ serpētes ꝓtinuo mortui sūt. Quīto iulian⁹ iussit sctm̄ crīacū mitti in caldariū oleo feruētissimo plenū. Qui dum se signans sponte intrare vellet.rogās deū vt iterū in lauacro martyrij baptisaret. Iratus iulian⁹ fussit pectus eius pforari.⁊ sic in dño ꝙsūmari ꝓmeruit Itē legit in cronica Hermāni.q̄ prim⁹ impator catholicus fuit. Constātinus magnus q̄ regnauit anno dñi.cccxj.⁊ regnauit annis.xxxj.mensib⁹ decē⁊ in eodem tēpore inuenta est sancta crux. Qui imperator fuit primo maximus xp̄ianor pfecutor.et tōo pcussit eū dñs lepra pessima⁊ incurabili. Cui ap̄li petrus⁊ paul⁹ appentes baptismū psuaserūt. Qui a sctō siluestro baptisat⁹ est.⁊ curatus a lepra Hic siluester papa.xxxiij.sedit ānos.xxij.mēses decē.dies.xxj.⁊ culturā idolor destruxit.⁊ plurimū fidē xp̄ianaz exaltauit. Hic prim⁹ papa q̄ absq̄ martyrio in pace q̄euit. Constantin⁹ impator multas libertates eccl'ie ꝓtulit. Nā rhomanā vbē oēs etiā regiones circūiacētes dedit.⁊ ꝑpetuo assignauit ad vsum pape⁊ cardinaliū. Tūc vox in aere est exaudita. Hodie venenū infusum ē eccl'ie. Idē cōstantin⁹ helenam matrē suam ꝙuertit ad fidez. Hic etiam cōstantinopolim repauit.sedemq̄ imp̄ialem ibi posuit. Hui⁹ mater anno dñi.cccxxxij.venit in hierusalē.⁊ crucez dñi q̄siuit.⁊ miraculose inuenit Et eccl'iaz mire ornatā in bethleez ꝓstruxit cū q̄dragīta colūnis marmoreis.⁊ chor de marmore speciosum in locū diuersorij vbi saluator nr̄ natus est. Helena aūt ptē sancte crucis detulit ad filium suū. aliā ptem thecis argenteis ꝓditā relict ibi in loco. hec de inuētione sctē crucis dicta sufficiāt. Ptū ad scōaz ptem illi⁹ sermōis sciēdum.q nos xp̄iani habem⁹ q̄druplex munimētū ꝓtra insidias diaboloꝝ.q̄ nitūtur nob nocere i oīi loco⁊ i oīi tpe.

Primū est custodia angeloꝝ. Nā angeli custodiunt hoiem i pñti vita i oībus locis vbicūq̄ fuerit. ps̄. xc. Angelis suis mādauit de te.vt custodiant te in oībus vys tuis. Ergo in pñtia angeloꝝ q̄libet hō debz se honeste⁊ pudice hīe ꝙbis⁊ factis. Ñ Herū. In q̄uis diuersorio in q̄uis angulo reuerentiaz exhibe angelo tuo.nec audeas illo pñte qđ me vidente nō auderes. Scdm̄ ē hoc nomē ihs.⁊ si militer hoc nomē maria. Naz vbicūq̄ ꝫ nomē ihs deuote⁊ exp̄sse noiat.ibi diaboli ꝙsistere nō pñt.ꝫ fugiūt ab ꝫ loco vbi nomē iesus insonuerit. Et sic intelligēdū est de ꝫ noie maria vbi noiatuz fuerit. Tertiū est aq̄ bñdicta. Nā vbi aq̄ bñdicta aspersa hī.ibi diaboli fugiūt.nec ibi pñt exercē fantasmata sua.vñ in ꝙsecratōe aque legūtur valde notabilia ꝙba. Discedat oīne fantasma in loco quo aspsa fuerit hec aqua.ꝑ bonū est aquā bñdictam hīe circa lectū.⁊ aspgere de sero cū ea.⁊ maxime circa mulieres q̄ iacēt in puerpio. Et etiā circa infirmos q̄ sepe aspgēdi sūt ad effugandū fantasmata demonū. ps̄.lxxiij. Cōtriuisti capita draconū in aq̄s Quartū est signū sctē crucis.qđ demones sustinere non pñt.ꝫ fugiūt. vñ Aug⁹. Ubi signū sancte crucis cū fide⁊ timore dei ꝓcesserit.nihil ibi inimicus nocere poterit. Chrys. Ubicūq̄ demones signū sancte crucis viderint.territi fugiūt.baculū timētes quo plagā acceperūt. Itez sciendū.q̄ q̄ndo q̄s cum signo sancte crucis vult se munire.tūc tria debz cogitare. Prīo q̄s sit ille q̄ pependit in cruce.q̄ ihs xp̄s fili⁹ dei. Scdo q̄liter pepēdit.q̄ cum expānsis brachijs.⁊ cum extensis venis. Tertio ꝓpter q̄d.s. ꝓpter salutem nr̄am.vt nos liberet a demonū ptāte⁊ ab eterna morte.⁊ q̄ncūq̄ xp̄ian⁹ facit signū sctē crucis ante se.bonē ꝓsidentiā debz hīe q̄ deus dirigat eū ꝓspere in agēdis.et pseruet eū a periculis. Idcirco oīa opa q̄ q̄s facit.siue de mane surgendo siue de sero dormitū eūdo.siue laborādo.comedēdo.bibendo.cuz signo sancte crucis facē debet.ne diabolus sibi noceat vel eū impediat.vnde Hiero nim⁹. Ad oēm actū.ad oēm incessuz.man⁹ tua de note pingat crucē. Ptū ad terciā ptē illi⁹ sermonis nota aliq̄ miracula de sctā cruce.quō nihil debemus facē sine signo sctē crucis.vñ legit in dyalogo Greg.q̄ quedā virgo intrauit q̄ndā hortū.⁊ comedit lactucā sine signo sctē crucis.⁊ diabolū cum lactuca comedit. Item legit.q̄ q̄dam ꝙuersus religiosus in ciuitate bibit vinū sine licentia.⁊ sine signo sctē crucis.⁊ diabolū cum vino bibit. Itez signū sancte crucis liberat hoiez a laqo desp̄ationis Ñ legit q̄ q̄dam voluit seipm̄ ex nimia tristicia⁊ desp̄atione suspēdere.ꝫ per vtutez sctē crucis.qua se signauit liberat⁹ est. Itē signū sctē crucis fugat multitudinē demonū. Vñ quidā iuuenis volens fieri dīues. venit ad quendā necromanticū.q̄ cum vocasset demones venerūt.⁊ vnus inter eos quasi rex ante p̄sidebat.cui posita est sedes. Qui cum interrogasset quare vocati essent: dicit necromantic⁹.q̄ iuuenis iste q̄ mecum stat vult vobis seruire.vt eus diuitem faciatis. Cui demon Vis xp̄m abnegare. Respondit iuuenis. Certe nolo vt xp̄m abneges ꝓpter diuitias. Et statim signauit se sctā cruce. Stratūcq̄ ois multitudo demonū signū sctē crucis nō valens ferre dispuit. Tūc ille surgens intrauit ecclesiam. Et statim imago crucifixi que erat in ecclesia sibi inclinauit. Qđ cum primarius vidisset ciuitatis.quesiuit ab eo si aliquid boni fecisset.quia vidisset q̄ sibi imago xp̄i inclinasset. Qui cū dixisset ei.q̄ illa die xp̄m abnegare noluisset. Et sic ille diuitias⁊ filiam suam donauit sibi. Item signū sancte crucis ꝓfecit canes latrātes. Exēplū de quodaz cum captus fuisset.⁊ de nocte vincula dirupisset.⁊ custodes ptransisset.⁊ portam exiuisset. venerūt canes fortiter latrantes.⁊ ip̄m ꝓdere volētes Sed ipse se signo crucis signauit.⁊ oēs compescuit dicens. Precipio vobis in vtute sancte crucis vt taceatis.qđ⁊ factū est. Itē pulcr exēplū quō virtus sctē crucis vincit ptātez oīm demonū.quere infra in ꝓptuario..xxxix.C

De sancto vito martyre Sermo. xxij.

Memento creatoris tui in diebus iuuentutis tue. Ita scribit Ecclesiastes.xij.verba ꝑdicta bñ ꝓueniunt sctō vito.qui in iuuētute deo seruire cepit.et mar-

yrtū in .xij. āno sustinuit. vñ in pñti sermõe ad hoñorē sancti viti tria sūt dicenda. Prio de dignitate sci viti. Scõo de plaga sci viti. Tertio exẽplum.

Quãtū ad primū sciẽdum. q sctūs vitus passus ẽ tpe dyocletiani. q regnauit āno dñi. cclxxxix. Et hz decẽ dignitates in se vñr. qs alij sancti hñt ptcularit.

Prima dignitas est. q in tuuẽtute martyriū sustinuit. Et in hac dignitate assimilat sctẽ christine que etiã in duodecimo āno sue etatis multiplicia martyria sustinuit. z tres iudices superauit. Scõo assimilat sctẽ barbare q a pr̃e suo carnali flagellata est Sic z btūs vit⁹ a pr̃e suo noie hylas crebro vbera tus est. ex eo q idola ptẽnebat. nec ipa adorare volebat. Tertio assimilat sctẽ Ratherine. q in carcere posita duodecim dieb⁹ cibata ẽ a dño nr̃o Jesu xp̃o. Sic vitus cũ in naui esset cũ modesto z crescẽtia nutrice sua. nec cibum corpalez haberẽt. aquila eis cibũ afferebat. Quarto assimilat sctõ Egidio. q demoniacũ in ecclesia impedientẽ ppm liberauit. Sic z vitus filiũ dyocletiani imperatoris a demonio liberauit. Quinto assimilat sctõ Laurẽtio qui per signũ sctẽ crucis cecos illũinauit. Sic z sctūs vitus orauit. p sanatione pris sui. z lumẽ suis pcib⁹ recuperauit. Sexto assimilat sctõ Mattheo apl̃o. q fustibus cesus est. Sic sctūs vitus fustib⁹ mactat⁹ ẽ vsq; dũ verberãtiũ brachia aruerũt. Septimo assimilat sctõ petro apl̃o. q est pnceps apl̃oꝝ. cui posito i carcere angel⁹ cũ lumie apparuit. z statim cathene qbus ligat⁹ fuerat z vinct⁹ ceciderũt de manibus suis. Sic z btūs vitus pmissus fuit in carcerem cũ modesto. subito terremot⁹ factus est. z ferri moles q eis erat imposita cecidit. z carcer immẽso lumie chorruscauit. Octauo assimilat iohãni euãgeliste. q missus fuit a domiciano in dolium feruẽtis olei. z tñ illesus exiuit. Sic z sctūs vitus in clybanũ ardentem mittit. sed tñ inde illesus egredit.

Nono assimilat illis duobus apl̃is symoni z iude. qs cum põtifices idoloꝝ occiderũt fulgura z toni trua supuenerũt z templũ scindit. magi i carbones sũt puersi. Sic z btūs vitus cũ modesto z crescentia nutrice sua. q semp eũ secuta fuit i eculeũ suspẽdi iubent. z subito aer turbat. terra pcutit. tonitrua mugiũt. idoloꝝ templa corruũt. z multos occidũt.

Decimo assimilat sctõ Georgio martyri z militi. de quo legit. q cũ decollari deberet flexis genib⁹ orauit dicens. Domie iesu xp̃e hoc oro vt aiam meam nõ seperes a gratia tua. z quicũq; me i necessitate inuocauerit. exaudire eius digneris. Et venit ad eũ vox de celo dicens. q i oñibus esset exauditus. et sic fieret vt orauit. ps. xc. Inuocauit me z ego exaudiam eũ ꝛc. Sic z brõ. vito existẽti i carcere pro pter fidẽ xp̃i. z orãte apparuit et angel⁹ dñi dicẽs sibi eũ affuturꝝ. z oĩa qcũq; a xp̃o dño petierit pstiturũ. Ergo iuocand⁹ est sctūs vitus tanq; singularis patronus in oĩbus necessitatibus z angustys

Quãtũ ad scõam ptem isti⁹ sermonis q̃rit. Utrum plaga sancti viti sit existẽs vel apparẽs. sic q̃ qs sibi assumat. Rñr q pino qñq; fit ex infirmitate cerebri z sic accidit cõiter mulierib⁹ que hñt capita debilia

Scõo ex plaga dei. z sic accidit illis q ex superbia hñt nimiã pplacẽtiã in ornatu corpis. in vestibus. in crinib⁹. z in choreis. ergo mulieres cõiter hñt illã plagã q̃ se ẽtra deũ exaltãt. vt sic hũiliẽtur Luc. xviij. Dis q̃ se exaltat hũiliabit. Tertio fit ex q̃dam inflictõe. vt cũ qs sibi illam plagã volũtarie assumit. pter libertatẽ animi. z vt sic posset explere malicią z libidinẽ suã. Et h̃ est magis cõmune. Hoc pbat. qz vt cõiter ille mulieres q̃ nõ sunt bone fame pfueuerũt sic currere z chorizare. q honeste z deuote mulieres raro aut nunq; sic currũt

Quãtũ ad terciã ptem illi⁹ sermõis nota exẽplũ. Erat q̃dã mulier satis diffoluta q̃ assũpsit sibi illaz plagã ficte. vt sic posset dissolutiones suas explere z cepit chorizare z saltare. Quã marit⁹ ei⁹ compescuit vbis. q ipsa nihil curauit vba sua. q asseruit se hñe plagã sancti viti. nec posset oino carere. q oportet eã illa nocte z illa die saltare z chorizare. Et marit⁹ eius cepit bonã z asperã virgã. z duxit eam ad cellariũ. vnũ z flagellauit eã vsq; ad effusionem sanguinis. Et pmisit sibi q nũq; amplius vellet sic saltare z chorizare. qz tota plaga iaz in ea cessasset. Et sic amplius nõ attemptauit.

De sctõ Johãne baptista.

Sermo. xxiij.

Inter natos mulierũ

Inõ surrexit maior iohãne baptista Mat. xj. In his vbis xp̃s exprimit excellẽtiã sancti iohannis baptiste. cũ dr Inter natos mulierũ ibi excipit xp̃s q̃ nõ est natus de muliere q̃ de virgine. z etiã gloriosa virgo maria q̃ maior ẽ iohãne vñ post xp̃m z mariã nõ surrexit maior iohãne baptista. Cũ xp̃s est sol. maria est lũa. lucifer iohãnes baptista. Post solẽ clarior est luna. Et post solem z lunã clarior est lucifer. qz post xp̃m z mariã iohes clarior inuenit. ergo inter natos mulierũ ꝛc. Cũ in pñti sermone ad honorez beati iohannis baptiste cui⁹ natiuitatẽ hodie celebram⁹ tria sunt dicenda. Prio pullegia sci iohannis. Scõo aliq̃ p informatione nr̃a. Tertio aliq̃ miracula. Quãtum ad primã ptem sciendũ q sctūs iohãnes baptista hz decẽ pri uilegia. Primũ priuilegiũ qz ab angelo est annũciatus. z cuz hoc filius sũmi pontificis. s. zacharie. Unde legitur in hystoria ecclesiastica. q dauid rex volẽs ampliare cultũ dei. xxiij. sũmos sacerdotes instituit. de qbus vnus erat zacharias. Erãt autez ipse z vxor eius elyzabeth senes. z absq; liberis.

Cũq; zacharias tẽplũ in festo ꝓpiationis fuisset ingressus vt incensum poneret. ñ multitudo foris expectaret. apparuit ei gabriel archãgelus. Cũ vero zacharias in eius visiõe timeret. ait. Ne timeas zacharia. quoniã audita est oro tua. z elyzabeth vxor tua pariet tibi filium. z vocabis nomen eius iohãnes. Zacharias autem ꝓsigerans suã senectutem z vxoris sterilitatẽ. dubitare cepit. z morc iudeorum signũ ab eo q̃rere cepit. Angelus autẽ p eo q verbis ei⁹ nõ credidit. ipm taciturnitat̃ plaga pcussit Cũ aũt zacharias ad pplm foras exiuisset. z eum factuz mutũ videret. cognouerũt eo innuẽte q visionẽ vidisset in tẽplo. Cõpleta aũt septiana rediit ad domũ suã z ꝓcepit elyzabeth. z mensib⁹ q̃nq; se occultauit. q̃la erubescebat q in senectute ꝓceperat. Mense autẽ sexto beata virgo Maria que deuz iã ꝓceperat. venit ad elyzabeth ꝓgratulans ei q filiuz

esset partura Et cū salutasset eā btūs Iohes iā spū scto plenus.sensit filtū dei ventre ad se.z pre gaudio in mris vtero tripudiauit. Mānsit ergo btā maria cū ygnata sua trib⁹ mensib⁹ ministrās ei. Natū qz puer suū suis sctis manib⁹ de terra leuauit. Et stati aptus est os pris sui z cepit clamare. Bñdict⁹ dns de⁹ israel qz visitauit z fecit redēptōem pleb sue. Et sic ygregati oēs vicini ei⁹ ygratulabant ei. z dicebāt. Quisputas puer iste erit. qz totū mūdū letificat sua natiuitate. Jō eccl'ia natiuitatē ei⁹ celebrat sicut z xpi z mris ei⁹. Scōm priuilegiū. qz in vtero est sctificat⁹. ex qua quidē sctificatōe accepit pcti originalis purgatiōnē. Nā oēs in pctō originali ycipimur z nascimur. Vñ ps. Ecce em in iniqtatib⁹ ycept⁹ sum. Nā dicūt doctores. q puer in vtero mris. xlvj. die viuificat. z stati ania infundit. z p quēcūqz modū mortē sine baptismo nunqz facie dei videbit. z b xpter pctm originale. Ab illo ergo pctō originali. de⁹ hoiez purgauit i vtero matris. insup ipm sāctificauit z stabiliuit. q de cetero peccare mortalit nō potuit. Ecce q̄nta mirabilia fecit de⁹ cum sctō Iohe baptista. vñ Hiere. j. Priusqz formarē te in vtero noui te. z añqz exires de vulua sctificaui te. Tertiū priuilegiū. qz cognouit ihm in vtero mris Marie existētē. z in signū hui⁹ exultauit puer Iohes i vtero elyzabeth mris sue. vñ Luce. j. Et factū est vt audiuit salutatōez marie elyzabeth. exultauit infans in vtero ei⁹. Facta est autez hec exultatio diuinit⁹ z nō humanit⁹. z adeo est accelerat⁹ vsus rōnis i illo puero. z intra viscera materna iā posset ygnoscere creatorem suū. Quartū priuilegiū. qz plusqz xpheta vocat⁹ est. quare autē plusqz xpheta dr. Rndet q xpm quē alij xpbe predicauerūt z xphetauerūt futurū. ipe indicauit cum digito di. Ecce agn⁹ dei. ecce q̄ tollit pcta mundi.

Quintū priuilegiū. qz est pcursor xpi. z b xpter maiorē firmitatē necesse erat aliqd ab aliq prius dici q de ipo erat. alis iudei potuissent rōnabilit dixū se sic etiā alis male z iniuste dixerūt. Tu de teipso testimoniū phibes. testimoniū tuū nō est vex. Qz dicēs. in qbus Iohānes precessit xpm: Rndet Sm remigiū in qnqz. Prio i nascēdo. qz in dimidio anno pcessit xpz. z xps natus est qñ dies crescūt. qz Iohānes qñ dies decrescūt. in signū q xpus debebat crescē. z Iohānes minui in noticia ppli Joh. iij. Illum oportet crescē me aūt minui. Scōo in pdicādo. qz Iohānes citi⁹ predicauit q̄z xps. Tertio in baptizādo. qz Iohānes prius baptizauit q̄z xpus

Quarto in moriēdo. qz Iohānes mortu⁹ est ante xpm. Quinto ad inferos descēdendo. qz pcessit xpm ad lymbū patz. z nūciauit eis xpm. Sextū priuilegiū. qz fuit baptista xpi elect⁹ pre oīb⁹ hominib⁹ in mūdo ptūc existentib⁹. vbi meruit totā ygnoscē trinitatē Prem in voce. cum dixit. Hic est filius me⁹ dilect⁹. Filiū in substātia carnis. sup quem vox illa insonuit. z quē xpūs manib⁹ baptizauit Spūsctm q in spē colūbe sup xpm descēdit baptizatū. Septimū priuilegiū. qz austeritatē vitā duxit q̄z xps. Unde iudei putabāt ipm eē xpm xpter austerā vitā suā Joh. j. Miserūt iudei ab hierosolymis sacerdotes z leuitas ad Iohānē. vt interrogarent eū. Tu quis es: Et pfessus est. qz non sum ego xpus. Austeritas autē Iohānis ysiderat in qtuor.

Primo in cibo. qz nunqz in vita sua comedit aliquē cibum delicatū. nec gustauit panez. nec carnes nec pisces. sed cibus ipsi⁹ erāt locuste z mel silue stre. z hoc tm ad sustentatiōnē corpis z nature. Pō fuit sic quidā modo sunt qui cū mane surgūt. Primo curāt de bono prādio. illi maiorem curā hūt de ventre q̄z de ania Tales em vt timeo efficiunt socij epulonis in inferno. Et qui b fuerūt repleti bonis cibarijs. illi ibi abstinebūt Luc. vj. Ve vobis q nūc saturati estis. Ergo si volum⁹ saluari seqmur Iohānem baptistā z non epulonē Luc. vj. Bti qui nunc esuritis ꝛc. Quid autez sint iste locuste z mel siluestre: Respondet Arnolph⁹. q locuste sunt aues q facie ad modum digiti. non alte a terra volant. z faciue liter capiunt. que fuerūt in deserto cocteqz in oleo paupex prebent victum. Similiter narrat in eodē deserto esse arbores hūtes folia lata z rotunda. latei coloris. mellici saporis. que manib⁹ fricātur z edunt. z hoc dicit mel silueste Scōo in potu. qz nunqz in vita sua aliquez potū bibit nisi solā aquā hoc multi bibuli non faciūt. qui bibūt q rōnem lo quendi perdūt xpter nimiā ebrietatem. Sed btūs Iohānes fuit magne abstinentie. Unde canit de eo Vinū z sicerā non bibit. Vñ dic Beda. q sicera interptat ebrietas. q vocabulo oīe qō inebrietare pōt poculū. siue de pomis siue de frugib⁹. siue de q̄libet alia materia ypfectū significat. Tertio durum habuit vestimentū Mat. viij. Ipse Iohes habuit vestimentū de pilis camelox. Hoc nō aduertūt alij viri z alie mulieres q sequūtur epulonē q induebāt purpura z bysso. z epulabāt q̄tidie splendide. Sic q̄ lōgas caudas post se trahūt qb⁹ terrā vestiūt. z de nudis xpi paupib⁹ nihil curāt. caudis suis pulices colligūt. z hoib⁹ sequentib⁹ z antecedentib⁹ puluerē mouent. Timendū est eis ne diabolus in caudis eax equitet Job. xlj. Ipse ē rex super oēs filios superbie. Quarto i hubitaculo. qz habitauit i heremo. Vñ canit de eo. Intra deserti tenebris sub ānis ciuitū turmas fugit ēs petisti ne leui saltē maculare ꝛc. Et b fuit magnū in puero Iohāne. q relict pfem z mrem z oia bona pentū. z fuit i desertū. z habitauit ibi ne amitteret innocentiā suā z ne mund⁹ traheret eū a deo. Nam mund⁹ trahit hoiem a deo honorib⁹. qs hic xpīnat ne homo veniet ad celestes honores. Item caro trahit delicijs vt homo careat eternis gaudijs z delicijs. Itē diabolus trahit eum inuidia sua. qz inuidet q hō debz possidere illum locum qē ipse diabolus perdidit. z trahit hominē quantū potest. z quanto melior est homo z sanctior. tanto magis in sidiat ei. z b sciuit beatus Iohānes. Et q̄uis esset vnicus filius pontificis quod tūc maximū erat. tamen despexit honores. z reliquit mundū z fugit in heremū. vt innocētiam suā immaculatā custodiret. Octauū priuilegium. qz habuit dignitatem oīm sctox. Fuit em pheta z plusqz xpha. qz prophe xpum predixerūt. ipse aūt digito demonstrauit dicēs. Ecce agn⁹ dei. ecce qui tollit pcta mundi. Fuit etiā Apostol⁹. Nā apls interpretat missus. Unde de eo scriptum est. Fuit em homo missus a deo. Fuit etiā martyr. hoc probat sanguinis eius effusio. z veritatis assertio

qñ dixit. Nō licet tibi hīe vxorē fratris tui. Itē sup professor. qz tā austere vixit q ipe xps putaretur a iudeis. z pfessus ē qz nō sū xps. Fuit etiā ygo hoc testat lucas q dic eū a puericia vixisse in heremo. Et sic btūs iohes hz merita oim sctōr. Uñ bñ dixit euāgelista. Inter natos mulierū nō surrexit maior iohāne baptista zc. Nonū pullegiū. qz fuit trib⁹ meritis qb⁹ debet aureola insignit⁹. Ipe eñ fructū centesimū inq̄tuz fuit virgo a deo ꝓmeruit Itē centesimū inquātū fuit ꝓdicator glorios⁹ Et centesimū inquantū fuit martyr. Uñ cantat de eo Sertater denis alios coronat zc. Decimū pullegium. qz dies natiuitatis eius in tota xp̄iānsta te celebrat. imo etiā sarracent natiuitatē ei⁹ festiue celebrāt. Triū eñ sctōr natiuitas solēnit celebrat .s. xp̄i ygnis marie. z iohis baptiste. Et nō qz oēs tres fuerūt sctificati in vtero matris. Itez qz ortus istor triū dedicati fuerūt gaudio. z iō ꝓueniens ē vt nos ortus istor cuz gaudio celebrem⁹. De gaudio xp̄i dī Luc. ij. Euāgelizo vob gaudiū magnū. De gaudio Marie cant̄. Natiuitas tua dei genitrix ygo gaudiū annūciauit vniuerso mundo. De gaudio iohānis baptiste dī in euāgelio hodierno. Et multi in natiuitate ei⁹ gaudebūt. Et q̄uis beatus iohānes baptista ab vtero mris sue sctūs fuit. z nulli vnq̄ nocuit. multos tñ habuit ꝓsecutores q̄ ei⁹ sanguinē sitiebāt. Nā herodes voluit eū occidere Herodias sibi insidiabāt. filia ei⁹ caput suuz petijt spiculator missus est. q caput ei⁹ ꝓscidit. De collatio aūt ei⁹ facta ē ꝓ iusticia z fidei defensiōe. qz herodē de stupro arguebat iō ipm in carcerē recluſit. Itē decollatio ei⁹ fuit cū multa sui deuotiōe qcū decollari deberet deo se deuote recōmēdauit Uñ cantat eccl̄ia. In medio carceris stabat Iohānes z voce magna clamauit dicēs. Dñe de⁹ meus tibi recōmēdo spīm meū. Et qz iam ꝓdicti male Iohānem tractauerūt z iō ipi male a deo tractati fuerūt. Herodes eñ male fuit tractatus qz in exilium missus z ibi miserabilr est mortu⁹. Herodias etiaz male tractata ē. qz cū caput iohānis in manu teneret diuino iudicio in ei⁹ facie sufflauit. z illa morte subitanea corruit. Filia herodiadis fuit male tractata. qz fuit in aqs suffocata. Cū eñ sup glaciē ludēdo discurreret. subito sub pedib⁹ ei⁹ glacies frāgit. z illa in aqs miserabilr suffocat. Quinto ad secundā ptē isti⁹ mōnis ē sciendū q sic caput iohānis bap. datū ē puelle saltāti z choizāti. z hoies in vigilia. s. iohānis bap. ꝓsueuerūt choizare. z sctā tur ecclia ꝓ hac choizatione istituit ieiuniū. qō sb ꝓceptor sb pctō mortali q̄libz teneat̄ fuare. z q sine cā z ex ꝓtēptu solueret ꝺ ieiuniū peccat mortaliter Tūc. p informatiōe nra aliq̄ hic dicēda sunt ꝺ choreā. Primo q̄rit an choizare sit pctm mortale. Rñ. q sic qñ ex supbia z mala ꝓcupia fit. Uñ Aug. Melius est in die dñica arare q̄z choizare. z melius est mulierē sanā luā texere q̄z impudice choizare. Et rō. qz ille q laborat in die dñico z festiuo. simpliciter peccat frangēdo sabbatū. Sz choizās cōmittit q̄si oia pcta mortalia. Nā ibi ē supbia. Et cōmittit ibi sept⁹ mētalis luxuria p malas ꝓcupiscentias. Uel⁹ auaricia. qz affectāt diuicias z pciosas vestes. Et etiā inuidia. qz si vna ꝓsona plus honoratur vel melioza vestimenta habet. tunc q̄libz cetere persone inuident ei. Item sciendum q astantes circa chozeā q̄libz intm peccant sicut qui chozizant. quia ipsi dant aliis occasionē chozizādi. qz si circūstātes nō aspicerēt. tūc ipi nō chozisarēt. Insuper iudicant chorizantes qō est ꝓtra euangeliū. vñ habet Luc. vj. Nolite iudicare. Sed aliqui volunt se excusare. in peccatis suis dicētes. Quoniā ante centū annos chorizauerūt homines. sic z hodierno die merito facere possunt. Rñr. q añ centū annos homines etiam infernū intrauerūt. z sic hodierna die faciūt. qz mala ꝓsuetudo nō excusat peccatum. imo quanto diuturnioz. tanto periculosioz. vnde dr in decre. Cōsuetudo mala inuenta quanto diuturnioz. tanto periculosioz. xxiij. q. j. Scisma. Nō aūt xps a chorizantib⁹ grauiter offendit. hoc ꝓbat. qz ipi rursum crucifigūt ieūz xp̄m De hoc exemplum quere infra in ꝓmptuario exemplorū. vij. C. Et q xps grauiter vult punire chorizātes in vita. hoc ostendit in illa puella q̄ ꝓter chorezaz cōbusta est in toto corpe. Ibidē x. Et etiā in mortetz in muliere q cum pila in chorea necata ē. hoc quere ibidē. xij. Itē q iuuant ad chorezā. Exēplū ō tubicine quē fulmē de celo extinxit. hoc q̄re ibidez .xiij. Ultimo querit vtrū chorea possit fieri licite. Rñdet sm iohānē in summa sua li. iij. ti. xxxiij. .q. ij. q q̄libz ꝓcurrētib⁹ ad chorezā tūc nō est reprehensibilis. Primuz q sit tpe debito. s. gaudij. sic in nuptijs. vel tpe victorie vel liberatiōis hoīs vel pīe vel in aduētu amici de terra longinqua. Secundū q sit cuz honestis psonis de q̄bus nō ortat ꝓsumptio mala. nec cū leccatorib⁹ z leccatricib⁹.

Tertium q fiat a psonis secularib⁹. Monialib⁹ monachis z clericis. ꝓter hoc q in alijs spiritualibus debent occupari. omnem chorezam puto esse illicitam. Quarto q honesto mō fiat. nō gesticulationib⁹ nimis inhonestis z inordinatis. Quintum est vt cantus excitās in talibus nō sit de illicitis. Sextum ad tertiā ptem illius sermonis sciendum q oēs hoies debent inuocare sanctū Iohānem baptistā. Et primo imminēte periculo ignis. Unde legit. q cū maximus ignis esset accensus z reliquie sctī iohis ibidem apponerent. ignis. s. iohānis. fozmidans ꝓsentiā statim euanuit. Item tpe sterilitatis inuocādus est sctūs iohānes. Unde cum quodā tpe esset magna sterilitas z siccitas terre reliquias sancti iohānis ꝓcessionaliter p ciuitatem detulerunt z mox pluuie receperūt benefi cium et terra ꝓtulit fructū suū. Itē sctūs iohānes baptista defendit terram siue ciuitatē vbi ecclesiaz habet constructam in honoze suo. Unde legitur q quedam regina ad honozem sancti iohānis baptiste in longobardia ecclesiam cōstruxit z postea cū constantinus imperator italiā a longobardis eripere vellet. z quēdam virū sanctū interrogasset de exitu belli. Ille oroni insistens a deo audiuit. Johannes baptista ꝓ longobardis ꝓtinue intercedit ab illo die q̄ regina ecclesiaz sibi fabricauit z ideo superari non possunt. Item displicet sancto Johanni baptiste qui spoliat ecclesiam vel cimiteriū in honoze eius dedicatuz. Unde legitur cum quidam rex logobardozum cuz multo apparatu iuxta

ecclesiã scti Jobis fuisset sepultus. q̃dã cupiditate allect⁹. nocte sepulcrũ aperuit ⁊ vnguenta surripuit. Cui Iobes appropⁿq⁹ dixit. et. qz ausus fuisti tangere mihi cõmissuz. ecclĩaz meã ingredi decetero nõ valebis. qõ ita euenit. nã qñ ecclesiã ingredi valebat subito velut validissimo pugile guttur ei⁹ inuisibiliter feriebat. ⁊ sic ille in terrã cadens ꝓfusus recedebat. Itẽ succurrit hoĩ in extremis. Qñ cũ q̃dam vir ad decollationẽ fuisset iniuste ductus. ⁊ fortissimus pugil in eius collũ spatã vibrauit. ille ꝓtinus exclamauit. scẽ Iobes suscipe spatã illam. ⁊ statim brachiũ illius pugilis obriguit ⁊ inflexibile remãsit. Sed vir dei btñ Iohãnẽ ꝓ ipso iaz penitẽte orauit. ⁊ vt brachium deponeret obtinuit.

De sctis Petro ⁊ Paulo apl̃is. Ser. xxiiij.

Qbi dabo claues re-

gni celoꝝ. ⁊ qcũcq̃ ligaueris sup terrã erit ligatũ ⁊ in celis ꝛc. Mat. xvj. Ex his verbis ondit q̃nta sit dignitas sci petri. Qñ i pñti sermone ad honorẽ sancti petri tria sunt dicenda. Primo de priuilegijs scti petri. Scõo aliq̃ ꝓ informatione nr̃a. Tertio aliq̃ miracula. Quantum ad primã ptẽ illius sermonis sciendũ q̃ sctũs petrus hz decẽ pulegia. Primũ q̃ xp̃us ipm elegit pre oĩbus hoĩb⁹ in apl̃m. ⁊ fuit scõs apl̃s a xp̃o vocat⁹ qz sctũs andreas frater suus fuit primus et adduxit Petrũ ad iesuz. Scõm pulegiũ qz fuit feruẽtior ad xp̃m in charitate qõ ondit añ passionẽ xp̃i. quia ꝓpter amorẽ xp̃i oia terrena ꝓtẽpsit. Certe cui hodie diceret q̃ relinqueret vxorẽ. pueros. domũ cognatos. ⁊ oẽm terrenã substãtiã et pauperi fieret magnũ q̃d reputaret. Et h̃ fecit btũs petr⁹ cui⁹ festũ hodie celebram⁹. Itẽ h̃ ondit tpe passionis xp̃i qñ secũ mori voluit qñ dixit Luc. xxij. Parat⁹ sum te cũ in morte ⁊ in carcerẽ ire. Itẽ ondit post resurrectionẽ. qñ xp̃us ondit se discipulis. ⁊ manifestauit se eis ad mare tyberiadis. ⁊ qñ Iohãnes dixit Petro. dñs est statim petrus misit se in mare vt citius veniret ad xp̃m. Tertiũ pulegiũ q̃a datus ẽ in exemplũ pñie ꝑ tpis peccatorib⁹. qz post negationẽ sp in lacrimis fuit. Habuit em̃ lacrimas doloris. qz dñm suum negauerat Luc. xxij. Egressus foras fleuit amare. Nã qñcũq̃ dulcis allocutõis dominꝰ mẽoraret. p̃ nimia amoris dulcedine lacrimas ꝓtinere nõ potuit. qñ etiã culpã negatõis ad mẽoriaz reducebat. vbertim lacrimas emittebat. vnde dicit Clemẽs papa q̃ sp sudariũ in sinu ferebat. quo crebro fluẽtes de oculis lacrimas detergebat. Unde etiã legit de eo q̃ tante deuotionis fuit q̃ in nocte audito galli cãtu statim ad oronẽ surgebat. ⁊ sic cũ lacrimis vsq̃ ad diẽ orabat. ⁊ adeo duxit in ꝓsuetudinẽ flere q̃ tota eius facies lacrimis aduста videbat. Si btũs petrus ꝓ trina negatione tantũ fleuit. q̃re tu miser hõ nõ fles q̃ nõ ter ꝫ multotiẽs dominum negasti. q̃rat em̃ cõmisisti mortalia peccata. totiens dñm negasti. funde em̃ lacrymã vnam hodie de pctis tuis ꝓrrito corde vt deus dimittat oia peccata tua. Qñ Jsiõ. Esto tã ꝓnus ad lamentum quãtum ꝓnus fuisti ad culpã. q̃lis intentio tibi defuit ad peccãdum. talis deuotio tibi sit ad penitendum. Quartũ pulegiũ q̃ xp̃s fecit eũ primũ papam ⁊ vicariũ suũ. ⁊ cõmisit sibi totã ecclesiã cum oĩbus hoĩb⁹ q̃ fuerũt in mũdo qñ dixit. pasce oues meas. Legit in cronica Helinãdi q̃ petrus apl̃us cathedrã sacerdotalẽ q̃tuor annis tenuit in ptib⁹ orientis. Deinde venit anthiochiã ano dñi. xxxviij. vbi p paulũ de carcere liberatus suscitauit quẽdaz mortuũ qui q̃tuordecim ãnis iacuerat in sepulcro ⁊ ibi in ãthiochia epatũ tenuit ãnis septẽ. in q̃ metropoli mõ sunt. xij. archiepatus. ⁊ centũ epat⁹ ꝺs de manu sua p̃itarcha antiochen⁹ ꝓferre hz. Post hoc petr⁹ romã veniẽs Anno dñi. xlvij. in die sancte Pasce ꝙginis. sedit in epatu rome. ãnos. xxv. mẽses. vij. dies. vij. Nullus roman⁹ pontifex adhuc tot ãnis in epatu sedit nec viuere potuit. Dat sci petri fuit Jobes de bethsaida ꝓuincia galilee ideo symon Iohãnis. f. fili⁹ vocabat. Hz xp̃s papaz eũ ꝓstituẽs. nomẽ sibi mutauit vocãs ipm petrum volens q̃ oĩbus successoribus suis nola mutarent.

Quintũ priuilegiũ. qz sibi claues celi ꝓmisit dicens. Tibi dabo claues. O quale donum. nõ dixit claues vnius ciuitatis aut ꝓuincie. ꝫ toti⁹ dominij mei. vt ad te ptineat claudere ⁊ apire cuicũq̃ volueris ꝓ tua voluntate. Sed dic. quis. O dñe q̃re tali pctõri q̃ te negauit ⁊ a te fugit i necessitate tua claues celi tradidisti. Certe p̃t rñdere dñs nr̃ ihs xp̃s hoc feci xp̃e solacij pctõr. vt nullus desperet ꝺ mea gra. ⁊ vt videat q̃ magnũ volo facere pctõrẽ in regno meo. Qñ post lapsum hõ ꝑdestinat⁹ ad vitã eternã melior resurgit q̃ añ fuit. sic ptz in beato petro. vñ Ambro. Certus sum q̃ deus nullũ electorũ suoꝝ cadere ꝑmitteret si eum meliorẽ a casu suo resurrecturũ nõ sensisset. Sextũ priuilegiũ. qz gloriosior in passione fuit. qz anno dñi. lxxj. petrus et paulus sub nerone vno eodẽq̃ die Paulus decollatus. Petr⁹ crucifix⁹ ẽ cuz xp̃o. Hz in h̃ differt. qz noluit crucifigi erectus ꝫ reuersus. qz non reputabat se dignũ. Qñ dixit. qz nõ sum dignus ita in cruce esse vt dñs me⁹. q̃ crucẽ meã girate. Septimum priuilegiũ. qz ẽ ꝓnceps oĩm apl̃oꝝ. Et hãc dignitatẽ nemo hz in celis nisi sctũs petrus. Qñ sctũs petrus i hoc ꝑcellit oẽs sctõs in celo exĩtes. Octauum priuilegiũ. q̃ primũ articulũ fidei de. xij. articulis cõposuit dicẽs. Credo in deũ p̃em oĩpotẽtẽ creatorẽ ꝛc. Et ibi Aug. Creatorẽ oĩm rerũ visibilium ⁊ inuisibiliũ. Contra hũc articulũ sunt manichei qui dicunt visibilia creata a ꝓncipe tenebraꝝ Inuisibilia vo a deo q̃ hereẽ odibilis ẽ deo ⁊ hoĩbus ⁊ oĩb⁹ creaturis. qz talis heresis dehonestat oẽs visibiles creaturas. dũmõ eas dicit a dyabolo esse creatas. Ex quo sequit q̃ q̃libet xp̃ian⁹ firmiter debet credere deũ oĩm creatorẽ visibiliũ ⁊ inuisibilium. ⁊ q̃ non sit aliquis vermiculus quin sit a deo creatus. ergo dixit beatus petrus. Credo in deum patrem oĩpotentẽ ꝛc. Nonũ priuilegiũ. quia festum ipsius ter celebratur in anno ꝓ omnibus sanctis. excepta Maria virgine. Iam festuz Iohannis bap. his celebratur. Sili Iohãnis euãge. ⁊ sancti pauli ⁊ stephani et similiter patris nostri francisci. ⁊ beati dominici. Sed querit quare festũ scti petri ter in anno celebratur. Respondet q̃ ipse qui potestatẽ accepit ligandi atq̃ soluendi liberet nos a tribus generibus pctõr. ſ. locutiõis. cogitatiõis

ꝛopatōis. vel etiã q̄ in deū. q̄ in nos. q̄ in p̄rimū peccantiū. Itē ap̄l exēplū. vt nullus pctōr desperet etiã si ter sicut petrus deū negauit. si tū eū seq̄ velit ꝛ ipm corde ore et ope ꝓfiteri. Decimū ꝑtle giū q̄ sctūs petr⁹ noiat añ eleuatiōnē ꝛ post eleuationē in qualibet missa. Itē sciendū q̄ in cronica Hermāni habet q̄ anno dñi. cclij. greci reliquias bt̄oꝝ apl̄oꝝ petri ꝛ pauli furati sunt. ꝙ demones in aere clamabāt. viri romani succurrite vij vīt aufe runt vobis. Quare romani insequētes manu forti sed greci cerriti apl̄oꝝ ossa in puteū p̄iecerunt fugam petētes. q̄ papa cornelius de puteo leuauit. ꝛ q̄ dubitauit de ossib⁹ q̄ ꝛ cui⁹ eēnt. vox de celo dixit ossa maiora sunt p̄dicatoris. minora piscatoris.

Ptum ad scdam ptē illi⁹ ser. sciendū q̄ sicut. b. petr⁹ hz claues regni celoꝝ q̄ claudere ꝛ aperire potest cuicūq̄ voluerit. Tunc notādū. p̄ informatōe nostra. q̄ sctūs petrus p̄cipaliter q̄ncq̄ generib⁹ hoim apit celum vt q̄cito moriunt statim euolant. Pueri q̄ decedūt in baptismali innocētia. tales parvuli ab angelis deducunt i celū. q̄ celus semp ē aptū tali hoi. q̄ adhuc seruat innocentiã baptismalē. In signuz hui⁹ xp̄o baptizato apti sunt celi sup ipm vt hī Matth. iij. Scōi sunt q̄ plenariã indulgentiã p̄sequūtur. Vñ q̄rit q̄d si q̄s plenariã indulgentiã p̄seq̄ret ꝛ sic moreret. Rñr. ꝼm Hosti. q̄ talis statim euolaret ad celū. Et rō est. q̄ nullū ē impedimētū ascēdēdi i celū exq̄ q̄s moritr in gr̄a nisi solutio pene. Et sctūs Tho. sup. iiij. dist. xx. dic̄ q̄ q̄ indulgentias suscipit nō absolutr simplr loq̄ndo a debito pene q̄ dat sibi de thesauro eccl̄ie vñ debitum soluat. q̄ cū remissa ē pena illa tota p indulgētiam idē est ac si esset soluta. ꝛ sic iusticie dei satisfactum ē. cum ex thesauro eccl̄ie illa pena soluta est.

Tertij sunt q̄ ingrediunt religionē approbataz vitã regularit viuūt. Circa q̄ q̄rit vtrū p ingressuz religionis p̄sequat q̄s remissionē oīm pctōrū. Respōdet ꝼm. s. Tho. ij. ij. q. vlti. rōnabilr pōt dici q̄ sic. sic p assumptionē crucis. Nã h̄ est holocaustū maximū. q̄ q̄s se totalit diuis officijs mācipat p religionis ingressum. q̄ excedat oē genꝰ satisfactionis. vt hī in decre. xxxiij. q. iij. Admoncre. Nã religiosus offert deo oēs res tpales. imo totū mūduz ꝑpter deū relinquūt ꝛ h̄ p votū pauptatis. ãmodo nñq̄ p̄tū denartū possidēdo. vñ dī in decre. In religione exp̄us nō dz hīe denarios. si nō vult perire cū ananta. xij. q. j. Dilectissimis. vñ Greg. Monachus hns obolū nō valet obulū. Itē offert deo corpus p votū castitatꝫ ꝛ abstinētias ad q̄s se obligat p ingressuz religionis sic abstinere a carnib⁹. ieiunare. in straminibus dormire. media nocte surgere ꝛ corp⁹ cū vestib⁹ laneis macerare. Itē religiosus offert deo p̄tiã voluntatē et h̄ p votū obedientie. Et h̄ est maxim sacrificiū. cū q̄s xp̄i deū designat suã p̄tiã voluntatē ꝛ subijcit voluntatē suã voluntati p̄lati sui vñ Hern. loquens de religione dicit. Religio pauptate fundat. erigit obedientia. dedicatur castitate. custodit hūilitate. perficit charitate. Itē sciendū q̄ in vitaspatrū legit q̄ eandē gr̄az cō sequunt ingredientes ꝛ ꝓfitentes religionē quã p̄se quunt baptizati. Itē sciendū ꝼm. b. Tho. q̄ si p ingressum religiōis non absolueret ab oī reatu pene. nihilominꝰ ingressus religionis vtilior esset q̄z pegrinatio terre sctē ad p̄bationē i bonū q̄ ꝑponderat absolutionē a pena. Et henr. ō gandauo dic̄ q̄ q̄ q̄s p̄fitebit tūc a p̄mo indulgētiã p̄sequet. et hoc intelligit si intēdit seruare ea q̄ in p̄fessiōe p̄mittit. s. regulã ꝛ ordinē suū. Nã si non intenderet seruare ea q̄ p̄mittit in p̄fessionē sua. ipso facto sic p̄mittēdo peccat mortalit. ꝛ nō est fili⁹ celestis regni. ꝙ fili⁹ gehēne ignis. Et tales q̄nq̄ postmoduz pessimi erūt. vñ Aug. ꝛ ponit in decre. Difficulter exptus sum meliores q̄z q̄ in monasterijs p̄fecerūt nec sum peiores exptus q̄z q̄ in monasterijs defecerūt. dist. xlvij. Quātūlibet. vñ etiã Hern. Qui i loco ordinis sine ordine viuūt. ad illū locū deuenient vbi nullus ordo ꝙ sempitern⁹ horor inhabitat

Quarti q̄bus celū apit sunt martires. Et i signū hui⁹ stephan⁹ vidit celos aptos. ꝛ ihesum stantē a dextris virtutis dei. Nã h̄ est p̄uilegiū martyrū q̄ q̄ sustinēt mortē ꝑpter xp̄m inueniēt vitam in celis. vñ dī in decre. Qui p xp̄i nole martirizantur p̄culdubio vitã eternã cōsequunt. xv. questione. j. merito. Quīti sunt q̄ p opa penitētionalia plenã satisfactionē suoꝝ pctōꝝ implent. vñ Hern. Quārūcunq̄ pctōr magn⁹ sit tamē cum penitentia pōt tantam in mundo sustinere penam q̄ dimittit ei tota pena ad quaz est obligatus. Pro q̄ sciendū q̄ pnia ꝛ satisfactio q̄ inungit. aut est minor aut maior aut equalis. Si maior est pnia q̄z pctā requirunt. tūc supfluū cedit hoi illi in p̄mium. Si minor tūc residuū supplebit i purgatorio. Si eqlis tūc statī euolat ad celū. Ptum ad tertiã ptē illius ꝼmonis ē sciendū. q̄ hodie oēs xp̄iani festū sancti Petri debent solēniter celebrare. ꝛ ipsum tanq̄ singularem patronum in oīnibus infirmitatib⁹ ꝛ necessitatibus inuocare. Primo paralitici. Vñ legit q̄ quidam vir nomine Eneas. ab annis. viij. iacuit in grabato. quia erat paralitticus. Et ait illi Petrus. Enea sanet te dominus Jesus christus surge ꝛ sterne tibi. et continuo surrexit. Et omnes infideles videntes hoc conuersi sunt ad fidem. Itē quedam erat paralittica ꝛ iussit Petrus eam ad se in lectulo in quo iacebat afferri. Cunq̄ fuisset allata petrus in p̄sentia omniū fideliū qui astabant dixit. si vera sunt q̄ p̄dico. tūc i nole dñi nr̄i Jesu xp̄i surget hec mulier de lectulo suo. ꝛ statim vt petrus hoc dixit. sana surrexit ꝛ p̄cidit ad pedes ei⁹. ꝛ gratias deo ꝛ sctō petro referebat. Itē claudi abvtero mr̄is debent sctm petꝝ inuocare. Vñ legit Act. iij. Postq̄ dñs Jesus assumptus est in celū. Petrus ꝛ Johānes ascendebant in templū ad horam orationis nonam. Et quidam vir qui erat claudus ex vtero matris sue baiulabat. quem ponebant quotidie ante portam templi que dicit speciosa. vt peteret elemosynã ab introeuntibus in templum. Is cum vidisset Petrum et Johannem introire in tēplum rogabat vt elemosynam acciperet. Intuens autem in eum Petrus cum Johanne dixit. Respice in nos. At ille intendebat in eos. sperans se aliquid accepturum ab eis. Petrus autem dixit. Argentum ꝛ aurum non est mihi. quod autem habeo hoc tibi do. In nomīe dominī nostri Jhesu christi nazareni. Surge vade et ambula.

Et apphensa manu eius dextera alleuauit eū. ⁊ ꝓtinus cōsolidate sunt bases eius ⁊ plāte. ⁊ exiliēs ste tit ⁊ ambulauit. ⁊ intrauit cū illis i tēplū ambulās ⁊ exiliēs ⁊ laudās deū. Itē oēs infirmi in qbuscūq infirmitatib⁹ sint ꝓstituti. debēt recurrē ad sctm petrū. Unde legit Act. v. q qñ ibat p aliquā ciuitatem oēs q̄ habebāt infirmos i illa ciuitate ponebāt eos in platea. ⁊ quoscūq vmbra sctī petri tāgebat curabāt. Si tāte virtutis erat eius vmbra. q̄nte virtutis apud deū sunt eius merita. Itē pōt hoib⁹ etiā sb uenire post morte. Unde legit. q cū q̄daz vice duos de discipul suis ad p̄dicādū misisset. dū. xx. dietas venissent. vn⁹ eox defunct⁹ est. Alter vo ad petrum rediit. ⁊ quō acciderat nūciauit. Hic ōr fuisse btūs Matern⁹. Tūc petr⁹ ei baculū suū tradidit. vt super defunctū poneret. Qō cū fecisset. ille q̄ iam. xl. dieb⁹ mortuus iacuerat. ꝓtinus surrexit. Itē tabitam suscitauit. vñ legit Act. ix. q erat in ioppē que dā xp̄iana noie tabita. Hec erat plena bonis opib⁹ ⁊ elemosynis. ⁊ p̄cipue q̄ vestebat vestes pauperū hec dū mortua fuisset. miserūt discipuli ad btm petrum q̄ erat in alia ciuitate vt veniret ad eos. q̄ cū veniss̄. circūsteterūt eū oēs paupes ⁊ rogauerunt pro tabita. ⁊ cōpassus est eis. ⁊ orauit. p ea ⁊ dixit. Tabita dico tibi surge. ⁊ statim surrexit. Ultimo sciēdū. q sanct⁹ petr⁹ est magne potētie. hz em ptā tē sup mōm Mat. xvi. Nōcunq ligaueris sup terrā ⁊c. hz ptātē sup infernū. vñ ⁊ porte infert nō p̄ualebunt aduersus te. Hoz etiā ptātē sup demōes sicut ptz qñ demones symonē magū deferebāt. tunc em petr⁹ orauit. ⁊ mox a demonib⁹ dimissus ē. ⁊ sic turpiter obijt. Itē sup mortē. s. qñ p oronem defunctum suscitauit. quē symon magus suscitare nō potuit. Sup mare hz ptātē qō siccis pedibus ambulabat. Itez sup celum. ideo ōr vbis p̄missis. Tibi dabo claues regni celox. Itē sup anias qñ petrus in vno sermone in die pentbecostes tria milia iudeorum p̄uertit. Itē aliud exēplū quō beatus Petrus ap̄s liberauit aiam mulieris de purgatorio. hoc q̄re in festo ad vincula petri. sermo. xxix. pte. iij. Itē beata virgo maria ⁊ beat⁹ petrus liberauerunt monachum ab eterna dānatione. Hoc exēplum quere infra in p̄roptuario btē virginis. lv ij. D.

De visitatione beate Marie virginis

Sermo. xxv.

Intrauit domū zacharie ⁊ salutauit elyzabeth. Ita scribit Luc. j. ⁊ in instantis festiuitatis euāgelio. Hemo pōt digne laudare beatā virginem mariaz. nisi ihm dignū faciat ille q̄ habitauit in vtero eius qñ salutauit elyzabeth. Aug⁹. Quid dicā virgo maria paup ingenio cū de te q̄cq̄d dixero minor laus ē q̄ tua dignitas mereat. Nō em sufficit lingua carnis tuas enarrare virtutes. vñ etiā Hiero. Quicq̄d humanis p̄t dici verb̄ min⁹ est a laude virgis gl̄iose q̄ diuis est ⁊ euāgelicis excellēti⁹ laudata ⁊ p̄dicata pconijs. A ꝓphis q̄dē p̄nūciata. A p̄triarchis figuris ⁊ enigmatib⁹ figurata. Ab euangelistis exhibita ⁊ monstrata. Ab angelis venerabilit ⁊ officiosissime salutata. Hos igit̄ p̄missus verbuz cuz timore ⁊ reuerētia ad honorē virgis ꝓsequimur. vñ in p̄senti sermone tria sunt dicēda. Prio euāgelium ⁊ aliq̄ de p̄nti festo. Scōo aliq̄ pro informatōne nr̄a. Terio aliq̄ miracula. Circa ad primā partē sermonis tunc hystoria huj⁹ festi ē dicēda. Hā postq̄ elizabeth iohānē ꝓcepit. ⁊ sex mēsibus in vtero portauit. venit angel⁹ gabriel ad mariam nuncias ei. q deberet ꝓcipere verbuz eternuz. ⁊ dixit ei hoc p signo q̄ possibile eēt deo oē verbuz. q̄ elyzabeth cognata ipsi⁹ q̄ erat sterilis iā ꝓcepit. ⁊ iā p sex mēses filium in vtero portauit. Mota maria q̄ppe ⁊ elyzabeth cognate seu cōsobrine fuerunt in scōo gradu. q̄ filie duax sororx. s. anne ⁊ hismerie. Fuit etiā elysabeth de tribu iuda sicut ⁊ maria. Et postq̄ beata virgo ꝓsensit ⁊ ꝓcepit filiuz dei. statī surrexit ⁊ cuz licētia ioseph ad elyzabeth ꝓperauit. ⁊ eā salutauit ⁊ ei trib⁹ mēsib⁹ fuluit. vt ōr i euāgelio hodierno Exurgēs maria abijt i mōtana cum festinatōne tē. Nuta iudea i altiori sita ē loco respectu galylee et nazareth ciuitatis a q̄ recesserat maria Et nihilomi nus dom⁹ zacharie i loco mōtoso ē sita. ⁊ via ad eā erat mōtosa ⁊ petrosa. Fuit cū festinatiō e. q̄ diu in publico noluit appere vt oñderet q̄ virgo nec debz mozari i publico. nec ibi Zhere colloq̄a cum aliquo Et venit i citatē iuda. i. hierlm. p quā videt trāsisse ad oppidū in q̄ habitauit zacharias ⁊ elyzabeth cognata sua Cōspice ergo quō vadit regia celi ⁊ terre nō eqs ꝙ pedes. cū aliq̄b⁹ virgib⁹ q̄s secū domi habebat p tā lōgā viā ⁊ asperā. vt illa via erat sūt em Albertū magnū. de nazareth. vsq̄ hierlm. xxv miliaria. ⁊ deinde ad opidū zacharie q̄tuor vel circa q̄x duo facit vnā leucā. Et salutauit elyzabeth Maria salutauit. i. salutē optauit. Elyzabeth q̄si cō gratulās ei de dono q̄ eā ꝓcipisse dicerat. Quare etiā nō salutauit zachariā. Rūr sm albertū sup Iu cā. q̄ zacharias adhuc erat mutus ⁊ surd⁹. ꝓter incredulitatē. vñ dixit ei angel⁹. Pro eo q̄ nō credidisti verb̄ meis eris tacēs vsq̄ ad die natiuitatis eius Nec decebat pudorē virgineum cum viro nutib⁹ occupari. Q aūt zacharias erat surdus ⁊ mut⁹. habetur Luce. j. Innuebant patri eius quē vellet vocari eum. ⁊ postulans pugillarem scripsit dicēs. Johannes est nomen eius. Item circa festū ⁊ euāgelū queritur. quare beata virgo Maria ad elyzabeth iuit. dubitauit ne in verbis angeli. volens ne experiri veritatem si sic esset q̄ Elizabeth ꝛmpregnata esset sicut angelus annūciauerat. Respondetur q̄ Maria non dubitauit. sed angelo credidit. Sed visitauit elyzabeth tribus de causis.

Primo iuit ad eam ad congratulandum sibi. Un de Hieronymus. Ut miraculū miraculo. gaudium gaudio cumularetur. Venit ergo vnum gaudium ad aliud. ⁊ vnū miraculū ad aliud Magnū em̄ gaudiū fuit ⁊ miraculū beate virgini. q ꝓm virgo cōceperat. Gaudium etiam ⁊ miraculū magnum fuit q̄ elyzabeth sterilis Johannē conceperat. Sic igitur beata virgo ad beatā elyzabeth iuit ad cōgratulandū sibi. q̄ domin⁹ ab ea abstulit opprobrium sterilitatis. ⁊ eam grauidam fecit. Sic ⁊ nos exemplo marie debemus congaudere p̄roximo in p̄sperīs. et condolere in tribulationibus ⁊ aduersitatib⁹

Ipls ad Rom. xij. dicit. Gaudete cū gaudētibus. & flete cū flentib⁹. Ez oppositū faciūt oēs iuidiosi q sūt hoies diabolici. qz gaudēt de aduersitate pximi. & dolēt de prosperitate ipsi⁹ sicut diaboli faciūt q dolent de bonis nr̄is operib⁹. & gaudēt de malis nr̄is. ergo puniēdi sunt in futuro cum demonibus Prouer. xvij. Qui in ruina alteri⁹ letat. nō erit impunitus. Scdo maria visitauit elyzabeth ad seruiendū ei. qz hūilitatē quā angelo oūdit dicēs. Ecce ancilla dñi &c. etiā hoib⁹ oūdere voluit. Hone magna hūilitas fuit. q mr̄ dei fuit & seruiuit hoi. Mat dei seruiuit mri seruī. regina celi seruiuit ancille & virgo sctā seruiuit ꝓlugate. O q̄lis dom⁹ in q̄ pari beth. talib⁹ filijs scz Jesu & iohāne fecūdate. Anf. Beati igit vētres in q̄bus toti⁹ mūdi salus potentia exorit. expulsisq; tristicie tenebris sempitna leti tia ꝓphetat. Attēde hic & imitare hūlitatis exemplū. Dū em maria ad elyzabeth. xp̄s ad iohēz. dña ad ancillā. dñs ad seruū ventre. & maria seruire elyzabeth nō dedignat. q̄d aliud q̄ hūlitatis exēplū ostendit. Et stetit maria q̄si mensib⁹ tribus cuz elyzabeth seruiens ei hūiliter. Tamdiu q̄ppe mansit maria cū elyzabeth. donec part⁹ tpe cōpleto ꝑcurrente dñi sui natiuitatē videret. Ex hoc docet beata virgo seruire ꝑgnātib⁹. qz mulier ꝑgnās portat preciosum thesaur̄ in vtero. s. aiam ipsi⁹ pueri. & vitā ipi⁹. Bern. Tot⁹ mūd⁹ ille ꝑciū vni⁹ anie estimare non ꝑt. Sed ve illis q scienter occidūt pueros i vtero mr̄is. vt sic decedant. qz nunq; facie dei videbūt. Un dicit Jo. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aq & spūsancto. non ꝑt introire regnū dei. Unde etiaz dicit in decre. Anima corpi vnita si baptismate lota nō fuerit eternaliter perit. de ꝯsec. dis. iij. Firmissime. & xxiij. q. iij. Si habes. Ex q̄ patz q̄ martir q̄ vxores ꝑgnātes molestant vberando. trudēdo. vel vbis perturbando. vel etiā vetule q̄ procurant aborsum. & ancille q̄ in pctis ꝯcipiūt. & tales pueros sci enter occidūt. oēs ille grauissime peccant. Un Augustin⁹. Natus dānū est in amissione vni⁹ anie q̄ mille corpm Tertio maria visitauit elyzabeth. qz Jesus xp̄us q̄ in ei⁹ corpe fuit sic iohānē baptistā sanctificare dispposuit. ido spūssctūs btām vginem ad h̄ instigauit. Ex q̄ patz q̄ btā vgo obediēs fuit inspiratōni spūssancti. Oz aūt sanct⁹ iohānes baptista i vtero mr̄no tūc ex ꝑsentia btē vginis sctificatus & emūdat⁹ fuit. cuidēter patz ex hoc q exultauit in vtero mr̄is exultādo & saltando tripudiauit. & q̄s dam gestus ad silitudinē exultātis repūtauit propter ꝑsentiā xp̄i. Un elyzabeth dixit. Ex q̄ facta est vox salutatōis tue i auribus meis. exultauit infans in vtero meo. Item sciendū. q maxime vtutis est saluratio btē vginis. quia cōfert gaudiū. ꝓfert & spūsctū. ꝓfert & reuelatōem secretoz diuinoz. Et tō sp essz a nobis deuote salutāda. xpter resalutatōis lucrū inde spandū. Et siguāter de manet sero q̄n pulsatur aue maria. Un hic q̄rit. q̄re pulsat Aue maria de sero & de mane tribus ictib⁹. Rūdet q de mane in aurora dici laudabilit cōsuetudine pulsatur. vt illa hora honoremus & saluteml⁹ saluratōne angeli ca beatam virginem mariam. qua hora angelus gabriel eam salutauit. qz fm beatuz Dyonisiū Incarnatio xp̄i in ortu dei facta est. qz tūc ortus est sol iusticie sup terram nr̄e miserie. Item vt recōmendem⁹ nos beate vgini marie. vt ipa impetret nobis a filio suo. vt illo die custodiamur a pctis. & confortemur in bonis opibus & vtutibus. Sed de sero pulsatur vt p intercessionē & iuuamen sctissime virgis dimittant nobis peccata q ꝓmtissimus illo die. & sic peccatoz statim debet contert de pctis suis. Item vt eius meritis custodiamur illa nocte. & si qua bona fecim⁹ illo die. p eius manus vgineas filio suo domino nostro iesu xp̄o offeramus. Exēplū legit de hoc. q in vigilia annūciationis vginis marie i aquigione. duo xpter secularem iusticiaz sunt ad stipites manibus & collis ligati vt cremarentur. Accensus igitur igne vnus illoz crebro beatā vginez inuocans. vt se iuuaret intuendo. si aliqñ ieiunijs vel orationib⁹. vel. aliq̄ obsequia ipi virgini ꝓstitisset. Et ecce eidem vestibus & corpe inustis penitus sola colli & manuū vincla ignis consūpsit. & ab igne solutus exiluit socio suo ab igne totaliter cōsumpto. Refectus est autē solutus secūdarto in ignem & iterū permansit inustus. & ab igne exiluit. Sicq; cum laude ad ecclesiam matoz beatissime vginis ductus est. Et papa Johānes. xxij. statuit sero fieri pulsum campane. ad quē quicūq; homo genicu-
lando tria Aue maria dixerit. xx. dies indulgentiarum habebit. De illo miraculo. & de illis indulgentijs. habet publicum instrumentū littere autentice

Circa ad scdam ptem illius sermonis sciēduz. q btā virgo maria nusq; legit in euangelio locuta fuisse. nisi valde parū & pauca verba excepto q in cantico illo. Magnificat anīa mea dñm. quod legitur in hodierno euāgelio. dilatauit se in dei laude & gr̄arūactōe. scz q̄n cum deo locuta est. tūc dilatauit sermonē. Sed als quater locuta est. vt habet ex euangelio. & cū quattuoz ꝓsonis. & quattuoz mīgna bona & miracula sunt secuta. s. in angeli annūciatione. Et tūc concepit dñm nr̄m Jesum xp̄m redemptorē mūdi. In elyzabeth visitatōe. & tūc infans iohānes baptista in vtero repletus est spūsancto. In templo q̄n p triduū perdidit filiū. & tūc filius eius erat subditus illis. In nuptijs. & tūc Jesus xp̄s cōuertit aquam in vinū. Ex iam dictis debemus recipere exemplum. vt breuia & pauca & vtilia vba proferamus exemplo marie virginis. quia fm dictum christi Mat. xij. De oīi verbo ocioso reddituri sumus rationem. Ex quo sequitur. q multo plus reddituri sumus de prauis & nociuis vbis rationem.

Unde pro informatione simplicium sciendum. q inter oēs peccatores in ꝑsenti ia vita offendentium sunt tria genera peccantium cum linguis suis.

Primi qui iurant scienter per deum quod nō est verum. vt illi fm sanctū Thomā scda scde. q. xcviij. peccāt mortaliter siue in ioco siue in serio. Ex istis possum⁹ elicere. q isti male faciūt q i ioco sciēnt falsum iurāt trufando vl detrādēdo aliof. silr illi pentes q pueris suis iurāt q velit eos disciplinare cū deli quūt. & postea iuramētū illō infrigūt. qz oē iuramētū licitū ē fuādū. vñ ōr i decre. Oē iuramētū ē fuādū nisi vgat contra salutē aiar. xxij. q. iij. q dauid Item q graius est quādo talia iuramenta dicēdo per deū vel per oēs sctōs eius fiūt mēdaciter & dolose. vt i ꝓtractib⁹ proximos suos decipiēdo. vbi gratia. Un cū qs aliqd vult vēdere. & iurat per deū mē

daciter q bonū sit. ⁊ non vult remissius dare ꝙ̄ sic. Et ille emptor ecōuerso dicit. p deū nolo amplius dare pro illa re ꝙ̄ intm̄. ⁊ si intēdit plus dare grauiter peccat. ⁊ etiā qñq̄ in quis reb⁹ aliq̄ deceptorie iurāt. vt q̄ hūt vēdere poma vl̄ pira. vl̄ etiā carnes. panes. vl̄ pisces. ⁊ etiā rustici q̄ vitulos vl̄ oues vē dūt. q̄ qñq̄ multa falsa iuramēta faciūt. cū quib⁹ p ximos suos decipiūt. ⁊ qñq̄ p talia iuramēta modi cū lucrant. cū tñ q̄libet xp̄ianus p centum vel mille florenis nō debēt iurare iniuste. Itez aliq̄ qō ad adhuc grauⁱ⁹ est ⁊ piculosius q̄ iurando obligāt se ad certā plagā dicendo. deus nūq̄ subueniat mihi. aut diabol⁹ me adducat ⁊c. ⁊ q̄cūq̄ sic iurat. ⁊ si nō est sic. tūc p̄m iusticiā dei incurret illā plagā quā sibi elegit. nisi peniteat. Scōt sunt blasphemi qui cōsueuerūt p vulnera ⁊ p mēbra xp̄i iurare. ⁊ tales grauius peccant qui xp̄m sic blasphemāt. Augustⁱ. Nō minus peccāt qui xp̄m blasphemāt regnātē in celis. ꝙ̄ qui xp̄m crucifixerūt ambulātem in terris. ⁊ tales blasphematores xp̄m iterato crucifigūt. vñ Apls Hebr̄c. vj. Rursum crucifigētes filium dei. Itē ꝓpter grauitatē blasphemie qñq̄ de⁹ punit totā villā vel ciuitatē vel etiā quinctā p tempestates aut vulgura aut p alia infortunia. Vñ ōr in decre. Nūq̄ multitudo ppli ꝓpter vni⁹ delictū punit. dis. xlv. Sed illud. xxiiij. q. j. nō turbatur. Ergo ⁊ tales blasphemi a platis villaꝝ ⁊ ciuitatum ⁊ terraꝝ sunt cōpescēdi ⁊ puniēdi. vñ ōr in decre. Magnū sacrificiū est ꝓpescere p disciplinā malos. xxj. q. v. Et si rectores ciuitatū vel villaꝝ nō corrigūt ⁊ emēdant tales grauiter peccāt. vñ ōr in decre. Resistere pos se quersis ⁊ nō lacere. est eis cōsentire. xxiij. q. iij. q̄ pōt. Itē sciendū. q peccatū blasphemie ē puni tum in veteri testamento. vñ habet Leuit. xxiiij. q ꝓpe moysi ex iussu dei quidā blasphem⁹ lapidatus est. Q si tā oēs blasphemi lapidari deberēt. ꝙ̄ples tam in mūdo essent. Itē blasphemi qñq̄ puniūtur in eisdē mēbris quib⁹ deū blasphemauerūt. ⁊ q grauius ē qñq̄ cū subitanea morte puniūtur. vñ refert Gregor⁹ in dial. q demones quendā puer qñq̄ annoꝝ violēter receperūt. ⁊ in fruſta corpus pueri lacerauerūt. Et deus in puero q̄nq̄ annoꝝ pctm blasphemie sic vindicauit. nunq̄d parcet adultis.

Tercij sūt q̄ maledicūt proximis suis. Pro q̄ sciendū. q quicūq̄ sciēter ⁊ ex ira ⁊ vindicta maledicit ꝓpio ipo facto peccat mortalit. totiēs quotiēs. ⁊ vt freq̄nter talis maledictio quaz quis facit ꝓpio sup caput ip̄i⁹ maledicētis reuertet. vñ Ben. xxvij. Qui maledixerit tibi sit ille maledict⁹. ⁊ q̄ grauⁱ⁹ est qñ q̄s noiat deū assimilat dñm nr̄m ihesum xp̄m p̄cont. Exēplū gr̄a. vt si iudex vel mgr̄ciuiū diceret p̄cont. captiua illū ⁊ pone mihi eum ad carceres. Sic qñ quis dicit. de⁹ det tibi malū annū. vel p̄ in fortuniū. p grauⁱ⁹ ē ꝙ̄ si dicēt habeas tibi malū an nū vel p̄ infortuniū nō noiando deū. Ex q̄ ptz ꝙ̄ re prehēsibiles sūt isti q̄ sic noiando deuz maledicūt vxoribus suis vel ꝓpiis pueris aut famulis. ⁊ sic de singul⁹. qz p̄m sctm Tho. Maledicē nō licet irrō nabilib⁹ reb⁹. inq̄ntū sunt creature dei. ergo multo minus maledicere iz hominib⁹. Itē sciēdū. q qñcū q̄ alicui ꝓbo hoi maledicit. tūc debz hr̄e patientiā ⁊ deo offerre illam maledictōez. tūc habebit eternā bñdictōem. vñ in ps. cviij. Maledicēt illi ⁊ tu bñ dices. vñ etiā Mat. v. Bti estis. cū maledixerit vo bis hoies. vñ etiā Aug⁹. Qui iustus ē ⁊ maledicit premiū ei p maledictōe reddit. Sed si q̄s ex corde deliberato anio ecōuerso maledicit sibi maledicen ti. vt dicēdo quicq̄d mihi maledixeris habeas tibi ecōuerso vel in duplo tantū. talis grauiter peccat. ⁊ maledictōem incurrit a deo Luc. vj. Eadē mensu ru qua mēsi fueritis ⁊c. Quantū ad tertiā partē huius sermōis est sciendū. q beata virgo pre oīm bus sanctis tanq̄ singularis patrona ab oibus hoi bus est honoranda ⁊ inuocanda. qz habet ptātez ꝏ ueniendi cuilibet homini in corpe in rebus tēpal bus. in honore. ⁊ in anima. Primo in corpe. Exem plum de illo qui propter maledictōnes suas plaga tus est a deo grauiter in corpore ⁊ in mēbris suis. cui maria subuenit. Hoc quere infra in promptua rio de exemplis beate Marie. xxiij. Scōo in reb⁹ tēporalibus. Exemplū de iuuene illo qui consum pſit res paternas. ⁊ Maria subuenit sibi. Hoc q̄re ibidem. xxxvij. Tertio in honore. Exēplū de mu liere que innocenter fuit iudicata ad mortem. Hoc quere ibidem. xxij. Quarto in anima. Exēplum de lictore quem liberauit a tpali morte. ⁊ etiam anima ctus ab eterna dānatione. Hoc quere ibidē. xiiij.

De sancta Margareta Sermo xxvj.

Dominus omniū eam dilexit Sap. viij. Jesus christus filius dei dilexit beatam margaretham in vi ta. in morte. ⁊ post mortem. Unde in p̄senti sermo ne ad honorem sancte margarethe tria sunt dicen da. Primo priuilegia ip̄ius. Secūdo aliqua ꝙ nos stra informatōne. Tertio aliqua exempla. Pri mum ad primā partē sciendum. q beata margaretha habet quinctā priuilegia. Primū quia ex instin ctu spūssancti baptisata est. ⁊ patrem infidelem qui fuit patriarcha idoloꝝ fugit. cum eam ad culturam idoloꝝ trahere nitebatur. Reliquit em̄ propter Je sum xp̄m domū patris. ⁊ custodiebat oues sue nu tricis. Secōm priuilegiū. quia fuit specialis spō sa xp̄i ⁊ voluit virginitatē. ⁊ assumpsit sibi Jesuz in sponsum suū. ergo regina celi nominat. quia elegit sibi regem celi in sponsum pro marito Tercium quia vicit draconē. i. diabolum sibi insidiantē. Con fregit em̄ eius potentiam ⁊ superbiam. scz quādo sup eius ceruicē in spē hois sibi apparentis pedez suū posuit ⁊ ad terrā delecit dicēs. Sterne sup̄be demō sub pedib⁹ femine. Quartū priuilegiū. qz nō so lum fuit virgo sed etiā martyr xp̄i. qz imitata ē xp̄m i passione. Ubi primo fuit in eculeo suspēsa. sicut xp̄s in patibulo crucis exaltatus fuit. Itez margaretha fuit cum virgis ⁊ flagellis verberata. Sic christus fuit ligatus ad colūnam ⁊ flagellatus p salute no stra. Idē margaretha fuit tota vngulis lacerata. sic xp̄s fuit totus sanguie cruētat⁹. vt hō in ei⁹ sangui ne lauaret. Itez margaretha fuit in igne adusta. in aquis gelidis cruciata. ⁊ tandē gladio decapitata.

Quintum priuilegiū. quia in extremis orauit de um pro se ⁊ p suis occisorib⁹ ⁊ pro xp̄ianis ei⁹ me

mortis agẽtibus ⁊ se inuocãtibus. Et signãter q̃cũq̃ mulier eam in partu deuote implorauerit illesa prolem emitteret. Et facta est vox de celo. Veni electa mea oia que petisti impetrasti. Et sicvno ictu lictor caput eius amputauit. ⁊ sic coronam martyrij suscepit.

Vltũ ad secundã ptẽ illius simonis sciẽdum. q̃ sic impius Olybrius odibilis deo ⁊ hoĩbus accensus fuit ꝓpter pulcritudinem caste ⁊ sctẽ vginis Margarethe. Sic multũ necesse est ne mulieres ⁊ virgines p̃beãt sciẽter occasionez aliis viris ⁊ masculis p ornatum corporis ⁊ vestiũ. Sed q̃rit hic quo mulieres ⁊ vgines ⁊ etiã masculi peccãt p ornatũ vestium. Rñdet q̃ sex modis q̃s peccat p ornatũ corporis.

Primo ꝓpt̃ intentõez. s. cũ q̃s se ornat ea intentione vt velit ab aliis ꝑcupisci. qz sm Aug⁹. Nõ solum appetere. ꝫ etiã appeti velle crimino suz est. Scõo cũ q̃s se ornat ex supbia extollendo se sup alios hoies ⁊ ꝓtemnẽdo alios q̃ nõ habẽt talem ornatũ. Luc. xviij. Qui se exaltat humiliabit. ⁊c. Tercio cũ q̃s faciẽ suã colorat. vel etiã crines suos. ⁊ hoc fac̃ in ꝓptẽptuz sui creatoris. Vñ Ambro. Deles picturã dei si vultũ tuum naturali cãdore obnubilas. ⁊ exq̃sito rubore p fundis. Et tales sikes erũt Lucifero. qz ipe est rex sũ per oẽs filios supbie. Quarto peccat quis ꝓpt̃ nimiã cõplacẽtiã ⁊ amorẽ ⁊ sollicitudinẽ quã hz ad pulcritudinẽ corporis ⁊ vestiũ. Tãtus em̃ posset esse amor ille ⁊ tãta complacẽtia q̃ esset mortale peccatũ. Aug⁹. Nullũ pctm̃ adeo veniale qõ nõ fiat mortale dũmõ placet. Ergo satis piculose isti stãt q̃ habẽt nimis magnã cõplacẽtiã in suis vestibus eo q̃ hñt diuersa paria vestiũ. in tunicis. pallijs. ⁊ peplis. in mitris. ⁊ in cingulis deauratis. caligis. ⁊ calciamentis. qz tales p hec pñt dãnari. Quinto cum q̃s appetit vestes ꝑciosas ꝓpt̃ supbiã exercendã ⁊ inuidet aliis qui hñt meliores vestes q̃ ipe. Sexto ꝓpter exẽplum ⁊ informatõez alioꝝ. sicut q̃ inuenerũt ꝓmitus vel adhuc hodierna die inueniũt nouos modos vestium ⁊ extraneitates ⁊ volunt hĩe seq̃ces in talibus adinuẽtoibus. sic in lõgis caudis ⁊ in manicis amplis. ⁊ in scissuris multis. in peplis. in cingul'. Et taliũ pena accidẽtalis augmentat in inferno quotidie a q̃libet hoie q̃ eos imitat in talibus vestib⁹. Quãtũ ad terciã ptẽ nota exẽpla de supbia vestium. Primo quõ demões circũdãt hoiez supbũ tãq̃ suũ subditũ. Exẽpluz de b q̃re infra in ꝓmptuario exẽplox xv. S. Nec imerito. qz mulier supbe ornata est rethe dyaboli. Exẽplũ de b ibidẽ. xiij. S. Et q̃q̃ deus in pũt humiliat tales q̃ se ꝫ deũ exaltãt. Hoc ostendit in mulĩere q̃ ꝓpter supbiã pdidit rõnẽ. Exẽpluz de b q̃re ibidẽ. xij. S.

De sctã Maria magdalena.

Sermo. xxvij.

Dimittũtur ei peccata multa. qm̃ dilexit multum. Ita scribit Luc. vij. ⁊ in euãgelio hodierno. Omps ⁊ misericors dñs voluit hodiernũ festum solenne esse in ecclesia. vt pctores q̃tũcũq̃ magni sint de venia non desperẽt. qz dic̃ Aug⁹. q̃ de nullo pctore q̃diu b viuit in hoc mũdo est desperandũ. Vñ di in decre. Desperãdũ nõ est in pñti vita. xxiij. q. iij. corripiãt. Et rõ. qz di in Psal. cxviij. Misericordia dñi plena ẽ terra. Quod ostẽsum in Maria magdalena cui dimissa sunt pctã multa. qz dilexit multum. Vñ in pñti fmõe tria sunt dicẽda. Prio pulegia sctẽ Marie magdalene. Scõo aliq̃ ꝑ informatiõe penitẽtiũ. Tercio aliq̃ miracula. Quãtum ad pmã ptẽ sciendũ q̃ Maria magdalena septem hz pulegia. Primum. qz data ẽ in exemplum ipsis pctoribus. sic Maria vgo in exemplũ innocẽtie. qz due vie sunt eũdi ad vitã eternã scz innocẽtie ⁊ pnie. Ideo ds misit nob duas marias. Vnã. s. vginẽ btãz in exemplũ innocẽtie. Scõaz magdalenã peccatricem in exemplum pnie. Hã ipa egit verã pniaz. qz p que deum offendit. etiã p b deo satisfecit. Offenderat q̃dẽ deum oculis suis ipos sepius ad vana tractãdo. Vñ p oculos q̃s cadit sepe in magnum pctm̃. vt pz in Dauid q̃ vidit Bersabee lauãtem se. Erat em̃ pulcra nimis. ⁊ sic ꝓpter incautũ visuz cõmisit adulteriũ. ⁊ ꝓsequẽter homicidiũ. ⁊ qz magdalena oculi offenderat deũ. ideo oculi satisfecit. Demisit em̃ multas ⁊ amaras lachrymas de oculis suis. Et ideo dr in euãgel'. hodierno. Cepit rigare pedes eius. Scõo offendit deuz capilli vane componẽdo eos. ⁊ ideo satisfecit capilli p humilẽ extersionem. Vñ Greg. in omel'. hodierna. Capillos in cõpositõe vultus exhibeat. ꝫ iam capilli lachrymas extergebat Tercio offendit deum ore vana loquẽdo vel impudicis oculis polluendo. Sz ꝺo satisfecit eius pedes cũ deuotõe nimia osculãdo. Greg. Ore supba dixerat. ꝫ pedes dñi osculãs hoc in redẽptoris sui vestigia fiebat. Quarto offendebat deum p vnguentũ ꝑciosum sibi in faciẽ suã vane exhibẽdo ⁊ colorãdo. Et in hoc satisfecit pedes xpi vnguẽtꝫ odoriferis inungendo. Vñ Bre. Quot in se habuit oblectamẽta. tot in se inuenit holocausta. Cõuertit ad numerꝫ vtutũ numerum criminum. vt totum deo seruiret in pnia q̃q̃d deũ ꝓtempserat in culpa. Scõm pulegiũ. qz fuit hospita xpi cũ Martha sorore sua. Ipe em̃ due sorores cum frẽ suo Lazaro receperũt xpm cum discipul' suis frequẽter ad hospitiũ. qz xpus ipsis multa bñficia exhibuit. Hã a magdalena septẽ demones eiecit ⁊ sibi omia pctã sua indulsit. ⁊ Marthã sm Amb. a fluxu sanguis liberauit. quem xij. annis habuit. nec a quoq̃ medico mederi potuit. ⁊ etiã Lazarum quadriduanũ resuscitauit. Ergo merito debeãt eum cuz discipul' ad hospitium suum recipe. Tercium pulegiũ. qz habuit feruẽtẽ charitatẽ ad xpm. Nõ pz ex eo. qz ab eo nunq̃ potuit separi. neq̃ in vita. neq̃ in morte. neq̃ post mortem. Hã in vita sequebat xpm. ⁊ mistrabat sibi. Mat. xv. Erãt autem mulieres ibi inter q̃s erat Maria magdalena. q̃ sequebat eum ⁊ mistrabat ei. Item ipo in cruce exñte Joh. xix. Stabãt iuxta crucẽ Jesu mr ei⁹ ⁊ sororꝫ mris ei⁹ Maria Cleophe ⁊ Maria magda. Et post mortẽ xpi in monumẽto iacẽte. Joh. xx. Maria stabat ad monumentum foris plorãs. Quartũ pulegiũ. qz habuit fidem ꝓmptã verã ⁊ magnã. qd pz. qz citius credidit resurrectoez q̃ apostoli. Hã ipsi apli xpm post resurrectoez audierũt loquentẽ. ⁊ viderũt comedentẽ. retigerũt cicatrices hñtẽ. ⁊ sic credere debuerunt resurrectionem xpi. Ipa aũt nec comedentẽ vidit. nec cicatrices retigit. ⁊ ad vnũ vbũ stati credidit q̃ xps sibi dixit Maria. vt habet Job. xx. Quintum pulegiũ. qz xpus sibi ꝓmptus apparuit pre omnibus apostolis

post resurrectõez sua m. Vñ cantt de ea. Celsi meriti Maria. que solem vex resurgentem videre meruisti mortalium pma. Obtine vt nos visu gl'ie sue tecũ letificet in celis. Et ergo dñ apl'oz apl'a. Sextum pullegium. qz xps fecit eam audire angelicam iubilationem. z etiã gustare celestem dulcedinẽ. Vñ legit de ipa. q postcz dñs ascendebat in celum grauis et erat oĩs creatura ad videndum. Ergo reliquit mundum z intrauit heremum vt amplius nõ videret virum aliquem ꝓpter Jesu xpi amorez. Fuit em in heremo asperrima p. xxx. annos incognita hoibus. in quo loco nec aquaz fluenta. nec arborz. nec herbarũ solacia habuit. vt ex hoc mãifestet q dñs noster Jesus xps ipaz nõ terrenis affectõibus. ꝫ celestis epulis sattaret. Qualibet aũt die septem horis canonicis ab angelis in ethera subleuabat. z celestes cãtus suis auribus audiebat. vnde singulis diebus dapibus celestibus est sattata. z p eosdem angelos ad locum ꝓpriuz est reducta. z corpalibus cibis nullatenus indigebat. Septimum pullegiũ. qz hodierna die festum ipsius magdalene vniuersaliter in tota ecclesia solenniter z deuote celebrat. Quantum ad secundam ptem huius sermonis sciendum q exquo hodie celebramus festũ Marie magdalene peccatricz. tũc hic p informatõe nra dicendũ est. quomõ ds peccat mortalit. z que sunt pcta mortalia vt ea qlibet nostr vitare possit. qz fm Boetiũ. Malũ nõ vitat nisi cognitũ. Rñdet q fm cõmunem cursum huius seculi. tunc. xij. genera hominũ peccãt mortalit. z illa sunt cõmuniora pcta. quis plura adhuc alia sint peccata mortalia. z in his ds põt cognoscere an vnc peccauit mortalit. z psequẽter quõ ea ꝓfiteri debeat si culpabilis est. Et ista declaratio multum valet p simplicibus hoibus q nõ habent dias peccatoz. Primi sunt q sciẽter iurãt p deum hoc quod nõ ẽ vex. tales fm btm Tho. ij. ij. q. lxxxix. peccant mortalit siue in ioco. siue in serio sic iurãt. Verbi gra. In vendẽdo z emẽdo dicẽdo p deũ illa res est bona non remissius dabo alteri nõ darem sic. tantũ ꝓpino tibi. vel ille p deum dedisset mihi heri tantũ. vel p deuz ego charius habeo. Sil'r rustica turãdo p deũ lac illud est integz. oua sunt recentia. Sil'r vẽdendo carnes. pisces. panes. pyra. poma. caules. z sic de alijs. Item qui iurant blasphemãdo deum. Item q maledicũt ex corde ꝓximis suis ꝛc. Et illa tria pcta. s. per deum iurare. blasphemare. z maledicere. sunt cõmunissima pcta in mũdo. z btũs est ille q firmiter ꝓponit sibi cauere ab illis tribus pctis. qz sperandũ ẽ q etiã cauebit sibi ab alijs pctis. Item q scient z manifeste peierat. tal' grauissime peccat z etiã q scienter recipit falsum iuramentũ. Talis etiã mortaliter peccat z aiaz ꝓpriã dãnat. Vñ dr in decre. Cogens hominẽ ad ꝑiurium z q peierat. vterc reus est. xxij. q. v. Qui cõpulsus. Scõi q falsificãt fidem. s. qui credunt carminatricibus que carminãt capita. dentes. oculos. pueros. pecora. vl' lras portãt in collo. p oculis vt q nõ possint capi vel vulnerari. z signank lraz que vocat longitudo xpi. qz ibi sunt nomina incognita z characteres. z qui tenent fatum augurium. somnia. dies egyptiacos. vel credunt phitonissis. z sic õ singulis. Unde dr in decre. Diuinatõi q intẽdit. dãnationem sic incurrit. xxvj. q. vij. Nou observetis.

Tercij qui soluũt festa laborando. z sic negligunt missas z ꝛmones. Nã qlibet hõ etiã sui z ancille. filij z filie tenenk die dñica audire sub ꝓcepto intelligram missaz vsc ad finẽ. nisi excusent magna necessitate. vt habet de pse. di. j. Missas. Et si dñi impediũt familiã suã sine magna causa vt nõ audiãt missam in die dñica. vel tubẽt familiã suã laborare in diebus festiuis. ipi dñi rei erũt totius malicie. Sil'r q si ne causa soluũt ieunia eccl'ie ex ꝓcepto ꝓcẽpti peccãt mortaliter. qz nullũ pctm veniale est sub ꝓcepto. Quarti sunt filij z filie qui friuole offendũt parẽtes. z sunt eis inobediẽtes z infideles in vita ipoz. z post mortem nõ subuenitũt aiabus ipoz. Et tales pueros punit deus qcz in corpe. in rebus. z in aia. Quinti sunt q murmurãt õ deũ z sanctos ꝓpter aurã. vl' ꝓpter mortem filioz vel ꝓsanguineoz in tribulationibus. in infirmitatibus. in paupertate. in diffortunio. z male dicunt sibijpsis. z optant sibijpsis mortem. Et tales possent sic dãnari p impatientiã cũ aiabus suis. Vñ Luc. xxj. In patiẽtia vra possidebit aias vras. Sic p oppositum possunt pdere aias. Nam tales deberent attendere q nullus saluari poterit sine tribulationibus. Unde Act. xiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei. Hoc patet in sanctis. Similiter qõ grauius est q frãgũt sine causa z scienter vota que deo z sanctis vouerũt in tribulationibus. z tales toties peccãt mortaliter. z spectant ad auctoritatem epi. Ergo nõ debet faciliter vouere. qz sanctius est non vouere cz votum ꝓut melius potest nõ ꝓficere. xij. q. j. Scimus. z si voues. tunc sub ꝓditione debes vouere. si vno die non feceris q alio die possis adimplere. vel si incurreres infirmitatem. vel si esses pregnans vel in puerperio. z sic de singulis. Nã ꝓpter vota incurrunt homies qcz multa z grauia pcta. Verbi gratia. Si quis voueret quotidie infallibiliter p annum orare vnum ꝑr noster. z sic scienter z sine causa obmitteret peccaret mortaliter z eternaliter damnaret si sic moreret. Hoc attendere deberent illi qui faciliter vouent sanctis quãdo audiunt predicare de sanctis. z post modicum tempus attediank soluere. z sic postmodum omnino voti illius obliuiscuntur. etiam ad longum tempus z nihil soluunt. Et hoc est valde notabile. Septimi sunt luxuriosi. Nam omnis actus luxurie qui scienter z voluntarie committitur extra matrimonium est peccatum mortale. Septimi sunt qui dãna inferunt proximis. z vsurpant sibi iniuste res alienas etiam paruas. vt sunt illi qui inferunt damna proximis in graminibus. in rapis. pomis. pyris. z sic de singulis. Et qui cum equis z canibus proximis damna inferunt. Similiter serui z ancille qui bona dominorum suorum furtiue subtrahunt. sicut vinum. panem. carnes. z oua. z occulte comedunt z alijs hominibus tribuunt sine iussu dominoz suoz. Similiter lusores. vsurarij. raptores. z etiã qui rem raptam emunt vel comedunt. z etiã qui a iudeis ꝓpinas recipiunt z sibi reseruãt. Isti omnes peccãt mortaliter z tenenk ad restitutionem. Unde dr in decre. Non dimittit pctm nisi restituat ablatum. Regula iuris. Octaui sunt qui detrahunt z infamant ꝓximos. z qui fraudulenter loquunt cum ꝓximis. z etiam qui ꝑturbant proximos verbis iracundie

ientiozijs ꝛ vituperijs. Circa predicta est sciendus ꝙ inter omia pcā vix remittunt illa duo pcā ℞ex subtractio. ꝛ ꝓmoꝝ infamatio. Vñ ſm scm Tho. ii.ij.q.lxij. tenet ꝙs ad restitutiōez fame. sicut ad restitutiōez cuiuslibet rei subtracte. Insup qui audiunt libenter detractozes ꝛ cito credunt. grauiter peccāt. Vñ dr in decre. Qui falsum ō alio ꝓfert. ꝛ ꝙ crimina cito credit. vterꝙ reus ē. xj.q.iij. Nō solū. Modi sunt viri ꝛ vgies ꝛ mulieres ꝙ deū offendūt superbiēdo in vestibus ꝛ chorizādo. Mā quecūꝙ mulier seu vgo se ornat in crinibus. in facie. in peplis. in cingul'. in vestibus. inspiciēdo se in speculo. Et hoc facit ex supbia alliciēdo masculos ad malas ꝓcupiscētias. tal' mulier vel vgo peccat mortalit. Sil'r masculus ꝙ ornat se tali intentiōe. vt. ſ. posset allicere vgines siue mulieres ad malū actū. etiā peccat mortalit ꝛ etiā ā plexādo. osculādo. iocādo cū mulieribus vel vginibus. si ꝑ fec ex leuitate peccat venialit. Sed si fac ex mala intentōe. tūc peccat mortalit. Sil'r culpabil' est mulier vel vgo ꝙ sciēter ꝛ volūtarie admittit tales iocos tali intentōe. Vñ dr in decre. De⁹ iudicat intentōez. De pe di.j. Sil'r si masculus emeret mulieri vel vgini nouū ānū. vel dedicatōez. ꝛ ꝓpina ret sibi bursam. cultellū. ꝛ sic ō singul'. si ꝑ fac bōa intentōe nō peccat. ꝫ si mala intentōe. ſ. vt eā posſz ꝓuocare ad malū actū peccat mortalit. Sil'r si fac sibi crinale. vel emit sibi chorea mala intentiōe. Vñ qñcūꝙ due psone stāt in illicito amore hūtes maiorem amorē ad se inuicē ꝙs ad deū omipotētē. tales ꝙdiu sic stāt nō sunt in statu salutz. ꝛ multipl'r peccāt mala cogitādo. ꝛ etiā de nocte somniādo. videdo. loquēdo. ridēdo. tāgendo. āplexādo. iocādo. munuscula vl' ſras dirigendo. ꝛ sic de singulis. Omia ista iam enumerata qñ fiūt mala intentōe sunt mortalia. Vñ dm bzosius. Intētio operi tuo nomē imponit. Sil'r supbi ꝙ in diebus festiuis chorizāt grauius peccāt ꝙs si māibus suis interi laborarēt. Decimi sunt ꝙ excedūt modū ꝛ mēsurā in comedēdo. bibēdo. sic ꝙ inebriāt. vel etiā nauseā vel vomituz habeāt ꝓpter superfluitatē cibi ꝛ potus. tales peccant grauit. Vnde Hen. de Urimaria. Quicūꝙ inebriat vel excedit mēsuram in comedendo. si hoc facit cuz ꝓposito. peccat mortaliter. Et si in tali ebrietate occidit vel al's quacūꝙ alia morte mozit. eternalit dānabit. ꝛ in inferno habebit illū potū infernalē. De ꝙ dr in pš. x. Ignis sulphur spūs procellaꝝ ꝑs culicis eoꝝ. Undecimi sunt iracundi ꝛ inuidiosi ꝙ irascunt cum deliberatione ꝛ ꝓsensu rōnis ꝛ cogitāt in aio suo quomō possint se vindicare. Tales peccāt mortalit ꝛ erūt rei iudicio Matb. v. Omis ꝙ irascit fratri suo reus erit iudicio Et si illā irā ostendūt verbis. ſ. maledicēdo ꝓximis tūc adhuc grauius peccāt. Et si ꝓcedūt ad factum ꝛ ꝓximos. sicut percutere. vulnerare. vel occidere. Tūc adhuc grauius peccāt. Duodecimi sunt ꝙ in mrimonio male viuūt simul. ſ. qñ vir pcutit ex ira ꝛ vindicta sine causa vxorem suā peccat mortaliter. Sil'r vxor peccat mortaliter qñ est inobediēs ꝛ maledicit marito ex corde suo. ꝛ qñ ꝓuocat maritum ad iraz ꝛ ad blasphemādum deū ꝛ maledicendū. Ergo mulieres debēt esse mites exemplo Marie. ꝛ in mrimonio simul debēt viuere sic Joseph ꝛ Maria pacifice. tūc deus habitat cū ipsis ꝛ ꝓsperabunt. ꝫ qñ discordāt simul tūc dyabolus mozat cū ipis. Sil'r qñ pmittūt filios ꝛ filias chorizare. iurare. blasphemare. maledicere. dāna ꝓis inferre. ludere. luxuriari. festa ꝛ ieiūia frāgere. ꝛ sic nō corrigūt. tūc pcā puerozꝝ parentes lugebūt. Vñ ad Rom. j. Digni sunt morte nō soluz ꝙ faciūt. ꝫ etiā ꝙ ꝓsentiūt faciētib⁹. Vñ etiā dr in decre. Pari pēa punīdi sūt faciētes ꝛ ꝓsentiētes. xvij. q.iij. oēs. Quātū ad tertiā ptem illius fmōis sciēdum ꝙ oēs xpiani debēt hodie festū scē Marie magdalene solēniter celebrare. ꝛ ipaz tāqꝝ singularē advocatricem in oibus infirmitatibus ꝛ necessitatibus invocare. Et ꝓmo sterit. Unde legit de ea ꝙ in vita sua cuidā pncipi a deo heredem impetrauit. Itē mulieres pgnātes. Unde legit ꝙ nauis qdā viris ꝛ feminis onusta naufragiū ptulit. Una aūt femia cū esset pregnās ꝛ se in mari periclitari ꝓspiceret. Martam magdalenā inqꝝtum potuit invocauit. vouens ꝙ si meritis suis ab ipo naufragio euaderet ꝛ filium pareret. ipm eius monasterio donaret. statimqꝝ femina quedā specie ꝛ habitu venerāda ei apparuit. que eā p mentū arripiēs alijs piclitātibus ad littus incolumem pduxit. Ipa aūt postmodū filium pepit. ꝛ votū suū fidelit impleuit. Item ꝙ dolent oculos aut ceci sunt. Unde legit ꝙ qdā oculoꝝ lumie puatus cū ad monasterium scte Marie magdalene veniret. ꝛ suus ductor ei diceret se ecclesiā iā videre. Ille magna voce clamauit. O scta magdalena. nunqd aliqñ merear videre ecclesiā tuā. statimqꝝ eius oculi sunt apti. Item captiui. Vñ qdā dñ ob pecunie exactōez in compedibus teneret Mariā magdalenā sepe in sui adiutoziū invocabat. Et ecce quadam nocte mulier quedā specioſa sibi apparuit que vincula frāgēs ꝛ ostium serās sibi vt fugeret impauit. Qui se solutum vidēs ꝓtinus in fugit. Itē magnis pcōzibus pōt subuenire ꝛ venīā impetrare. Unde legit cum qdaz pctā sua scpsisset in quadā cedula ꝛ eā sub palla altaris btē Marie magdalene posuit rogans eam vt sibi indulgentiam ipetraret. ꝙ postmodum cedulā accipiens pctā sua de ipa cedula omia deleta inuenit. Item pōt ipetrare ne aliqs mozat sine confessione ꝛ sacra eucharistia. Unde legit ꝙ qdam miles singulis annis ad corpus btē Marie magdalene ꝓsueuerat venire. ꝙ postmodum in prelio est occisus. ꝛ duz in feretro portarēt. ꝛ a parentibus ꝛ cognatis plāgerēt btē Marie magdalene pijs quereꝝ opponebant cur deuotum militē suū mori sine ꝓfessione ꝛ pnia ꝓmisisset. Tunc subito ꝙ defunctus fuerat stupētibus cunctis surrexit. ꝛ sacerdotem ad se vocari fec. Cūqꝝ deuotus ꝓfessus fuisset ꝛ corpus xpi recepisset. ptinus in pace ꝙeuit.

De sancto Jacobo apostolo.

Sermo. xxvij.

Dic vt sedeāt hi duo filij mei vnus ad dexterā tuam. ꝛ vnus ad sinistram in regno tuo. Ita scribit Matheꝰ xx. Mar. x. ꝛ in iustātis festiuitatz euangelio. Notādum ꝙ mr scti Jacobi ꝛ Jobis petiuit a xpo vt honorē illum faceret filijs suis. vt in regno suo honoraret eos. sic ꝙ vnus eoꝝ sederet in regno suo ad dexterā. ꝛ alius ad sinistram tanqꝝ fratres sui. ꝛ alios excellerēt. Vñ i pñti fmōe ad honorē sci Jacobi

tria sunt dicenda. Primo euangelium fm textū. z aliq̄ pulegia scti Jacobi. Scdo aliq̄ p informatōne nostra. Tercio aliq̄ miracula. Quantum ad primā ptez illius fmonis sciendum. q̄ sctūs Jacobus cuius festū hodie celebrat hz septem pulegia. Primum. qz fuit nepos vginis z psanguineus xpi. qz mr ipsius fuit sororis Marie. z ideo quadā progatiua diligit a btā vgine z xpo tanq̄ psanguineus z ppinquus. Secundū pulegiū. qz dr Jacobus maior. sicut alt minor. z hoc primo rone vocatōis. qz primo vocatus est a xpo. Scdo rōe familiaritatis. qz maiorē familiaritatē videt xps habuisse cū isto q̄ cū alio. qz ipm ad secreta sua admittebat. sicut fuit ad puelle resuscitatōez z ad gloriosam trāsfiguratōez. Tercio rone passionis. qz primus inter ceteros apostolos passus est. Sic ergo dr maior alio ex eo q̄ primus vocatus est ad apostolatus gratiā. Ita pōt dici maior ex eo. qz primo fuit vocatus ad eternitatis gloriā. Terciū pulegiū. qz primatū tenet int oēs aplos. qz primus fuit q̄ p xpo passus est. z ei gloriā sue visionis ostendit in regno celesti p oibus apostol. Et Calyxtus papa dic. Jpe martyrium sustinuit in die qua xps ānūciatus est z passus. Uñ canit de eo. O Jacobe q̄ inter aplos primatū tenes primus eox martyrio laureatus. Quartū pulegiū. qz p ceteris sctis visitat sepulcr eius ab hoibus. Et eps dispensare pōt in votis. exceptis tribus. s. Petri z Pauli. Terre sctē. z ad limia scti Jacobi. Illa tria vota sunt casus papales. Et merito eius sepulcr visitat. qz ipe iuuat hoies i vita. in morte. z post mortē. Etiā pter eius miraculosam trāslationem. Ostēdit eñ sctūs Jacobus in sua translatione primum miraculū in aqua. qz discipuli eius cū sacro corpore ipsius mari se exponentes sine remigio incolumes puenerūt ad terram. z mare tranquillum habuerūt. Item in terra z in lapide. qz cū corpus in terrā deposuissent sup quendam lapidem. mox lapis corpori cessit. z in sepulcrū se mirabiliter coaptauit. Item in igne. qz cū montem ascendissent draconem ignem spirantē vtute sctē crucis draconem p medīū secauerūt. Item in thauris indomitis. qz facto signo crucis sup thauros. vt agni ptinus māsuescūt z eos iugentes corpus scti Jacobi cū lapide sup quē positū fuerat in curru posuerūt. Boues aūt sine regimine alicuius corpus in palaciū regie lupe detulerunt. Nō illa vidēs z stupēs credidit z xpiana effecta. oia q̄ discipuli scti Jacobi petierūt tribuit. z palaciuz in ecclesiā scti Jacobi dedicās magnifice eā dotauit. z in bonis opibus vitā finiuit. Et etiā de hac trāslatōe legit in cronica Hermāni. q̄ anno dñi. xlviij. dū corpus bti Jacobi ducerēt indomiti boues die clara stella apparuit in cāpo in aspectu omniū hoiuz. Inde ciuitas illa vbi requiescit corpus eius Compostella vocat. Quintū pulegiū. qz vnum articulum de duodeci articl fidei cōposuit dicēs. Qui ꝛceptus est de spūsctō. natus ex Maria vgine. Uñ sciēdū q̄ nō solum necessariū est xpianū credere filium dei. ꝫ etiam necessariū est credere eius incarnatiōez p quam nobis visibilis apparuit. Baruch. iij. Post hec in terris visus est. z cum hoīnibus uersatus est. Quomō aūt incarnatio xpi facta sit. Hoc quere in festo Annūciationis. Sermōe. xij. pte pma post mediū. Sextū pulegium. q̄ in qualibet missa quotidie nominatur Septimum. q̄ hodie festum ipsius celebrat solenniter ab omnibus xpifidelibus. Quantum ad secundam ptem sciendum. q̄ sicut iam instat tempus messis vbi decime sunt soluende. in quibus plures grauiter peccant z deum offendūt. Ergo p informatione simplicium tunc aliq̄ sunt hic dicenda de decimis. Circa quod sciendū fm Alexandr de Anglia primitie inceperūt tempe Abel. Oblatōes tpe Noe. Decime tempe Abrae. qz ex instinctu dei Abrāā dedit decimas Melchisedech sacerdoti dei summi. vt habet Genesis. xiiij. Ex quo ptz q̄ ex antiquo date sunt decime. Nam ab Abrāā vsq̄ ad xpm sunt elapsi duo milia annoz. xv. anni. Et iam a tempe xpi sunt transacti mille quadringenti quadragintaq̄nq̄ anni. Ergo illi grossi homies non verum loquunt qui dicunt q̄ sacerdotes excogitauerunt z instituerunt decimas. qz deus in veteri lege instituit. z pcepit decimas. Malach. iij. Inferte omnem decimationem in horreum meum vt sit cibus in domo mea. Et etiā in nouo testamento fm sanctū Tho. ij. ij. q. lxxxvij. Preceptum de solutione decimarum predicatum est a xpo. Unde de hoc habet Math. xxij. Reddite q̄ sunt cesaris cesari. z que sunt dei deo. Math. x. Dignus est operarius mercede sua. Ilaz naturalis dictat ratio vt necessaria ministremus illis qui nobis spūalia ministrant. Unde Aplus. j. Cor. ix. Si nos vobis spūalia seminamus. non magnum est si nos vestra carnalia metamus. Item sciendum fm sanctum Tho. q̄ generaliter de omni lucro licito debent dari decime. etiam si diuersa semina spargant in eodem anno. tunc de omnibus fructibus danda est extra eodem. Ex parte canonicoz. Unde in exemplum huius Jacob pater duodecim tribuum filioz israel dixit ad deum. vt habet Genesis. xxviij. Cūctoz que dederis mihi decimas offeram tibi. ꝫ oia que homo habet in hoc mundo habet a solo deo. Unde Aplus. Quid habes quod nō accepisti. Dictat eñ ius naturale q̄ deus debeat de substantia sua ꝓpria honorari fm illud Prouerb. iij. Honora deum de tua substantia. Et decime non debent dari de deterioribus. Unde dr in decre. Indignū est dare deo quod dedignat homo. di. xlix. c. vl. Sciendum q̄ dantes fideliter decimas tripliciter remunerant. Primo in remuneratione temporali que est abundantia rerum. Unde Augustinus. Antiqui patres copijs oibus abundabant. quia deo decimas dabant. Secundo remuneratōe corporali que est sanitas corporis. Uñ Augustinus. Si decimam dederis non solum abundātiam fructuum accipies. ꝫ etiā sanitatem corporis cōsequeris. Tercio remuneratione spirituali que est remissio peccatoz. Etiam remuneratiōe celesti que est adeptio eternoz pmioz. Uñ Aug⁹. Qui vult sibi celeste premium compare aut peccatoz veniam pmereri decimam reddat. Unde dicit in decre. Da decimas vt celestia z eterna possis promereri. xvj. q. i. Decime. Sed per oppositum. qui decimas infideliter soluunt tria mala incurrunt. Primum est penuria rerum. Unde Malach. iij. Quia non reddidistis mihi decimas. idcirco fame z penuria male dicti estis. Deus permittit ex sua iustitia infortunia talibus scilicet q̄ equi z vacce z pecora moriuntur. z tempestates in segetes ipsoz veniunt. Et insuper

qñq̄ domus ꝛ horreū comburunt.ꝛ sic qñq̄ depauperant. Añ Aug⁹. Hec est eñ certissima vicissitudo. vt si deo decimā non dederis vt ad decimā reuoceris.s.amittendo nouem ptes rerum. Insup mali sepe homies.s.fures ꝛ raptores hoc recipiūt q̄ sic deo subtraxerūt. Vñ dī in Decre. Hoc tollit ipe fiscus quod nō accipit xp̄s.xvj.q.vij.maiores. Scōm q̄ tales grauiť peccāt.nec sunt absoluēdi in pfessione a pctis.nec cōmunicādi sacro eucharistie.nisi velint recompensare ꝛ satisfacere. Tercīū malum.q̄ incurrūt eternū supplicīū. Probať.q̄ peccāt mortaliť.q̄ faciūt ꝫ pceptū dei. Malach.iij. Inferte oēm decimatōez in horreum meū. Et insup cōmittūt furtū infideliť decimas psoluendo. Añ Aug⁹. Decime ex debito req̄runt.ꝛ q̄ eas dare nolūt aliena inuadūt Et quod peius est sacrilegium cōmittūt subtrahendo ecclesiaꝝ decimas sibi de iure debitas. Añ Hiero.ꝛ allegať in decret.xij.q.ij. Amico recipere aliq̄d furtū ē.ecclesiā defraudare sacrilegiū est. Itē si placet tibi alia mā.tūc p scōa pte illius p̄mo.dicēdū est q̄d parentes tenenť filijs suis.ꝑ q̄re añ ser.ix.pte.ij.

Quātū ad tercīā ptē illius ser.sciēdū q̄ oēs hoies debēt hodie festū scī Jacobi solēniter celebrare ꝛ deuote.ꝛ ipm tanq̄ singularem aduocatorem inuocare in oībus necessitatibus ꝛ infirmitatibus. Et taz in vita q̄z in morte debēt singulare refugiū habere ad ipm. Et p̄mo parētes cū nō hūt heredē. ꝛ q̄ qñq̄ tribulātur ꝓpter pueros. Añ anno dñi. M. cviij. Vir q̄daz ad vxore sterili non habens filiū scī̄m Jacobum p. pter hoc adijt.redītes filium habuit cui Jacobus nomen imponēs. Cū esset ānoꝝ.xv. secū pī ꝛ mr̄ adire scī̄m Jacobū ꝛ eū sibi offerre ꝓposuerūt.q̄z in medio itinere puer egrotans expirauit. De cuius morte parentes valde dolentes q̄si amentes totū nemus clamoribus repleuerūt. Interim dum puer ad tumulum deferrēt q̄si de somno excitatus reuixit.ꝛ qualiť eū scīus Jacobus in sinu suo retinuit ꝛ iussit eum vt cū parētibus iter inceptū pageret cunctis astātibus enarrauit. Itē peregrinus cū filio ad scī̄m Jacobuz abierūt. Et filius innocēter suspēsus est.quem scīus Jacobus in patibulo.xxxvj.diebus sustētauit.ꝛ celesti dulcedie refocillauit. Itē palitici. Vñ cū scīus Jacobus ducerēt ad locū decollatōis invia vidit palitici iacētē ꝛ clamātē. Scte Jacobe ap̄le Jesu xp̄i libera me a doloribus q̄bus oīa mēbra mea cruciant Ait ad eū Jacobus. In noie dñi nr̄i Jesu xp̄i crucifixi ꝓ cuius fide duceꝝ ad decollādū exurge sanus ꝛ bñdic creatorē tuū. ꝛ ꝓtinus exurrexit ꝛ cepit gaudēs currere ꝛ bñdicere nomē dñi nr̄i Jesu xp̄i. Itez in extremis inuocādus ē scīus Jacobus. Añ q̄dā infirmatus obmutuit.ꝛ ꝓ triduū mutus fuit. Et cū amoneret verbis ꝛ signis vt confiteret ꝛ disponeret de rebus suis audiebat eos loquētes.ꝫ non poterat rñdere eis. Et cū hoies morte eius expectarēt.q̄rta die respirās gr̄as deo ꝛ btō Jacobo ap̄lo retulit. Et dicebat q̄ demones ad eū venerāt.ita eū oppzmentes q̄ nec loq̄ nec respirare posset. Sz nūc btūs Jacobus veniēs demōes a me repulit. ꝛ loquelā mihi restituit.q̄ ꝑ dixit se moritur̄ cito.ꝛ noiauit quendaz diuitē dānanduz ꝛ cito moriendum mala morte nisi se emēdaret. Qđ ita euenit. Ipe aūt pfessiōe facta ꝛ ordinatis rebus suis in pace postmodū in breui q̄euit. Et ille diues de q̄ dicerē nō se corrigēs.ꝫ parui pendēs.in quodam exercitu lācea ꝓfixus subitanea morte expirauit. Itē q̄dā iuuenis in vigilia bti Jacobi in segetes tutoris sui ignem apposuit.eo q̄ hereditatem suā sibi vsurpare volebat. Tentus igitur ꝛ pfessus ad caudā equi trahendus ꝛ incendio adiudicatus est. Qui pctm̄ pfitens ꝛ sctō Jacobo se deuouens.cū sup terrā petrosam in sola camisia diutius tractus fuisset. nec in corpore.nec in camisia sensit aliquā lesionē. Tandē ad palā ligatus est.ligna vndiq̄ ꝓgerunt.igne supposito ligna ꝛ vincula cōburunt.ꝫ ipe sp btm̄ Jacobū inuocauit.nec in corpore nec in camisia aliquā lesionē sensit. Quē cū in ignez itez vellent iactare eripiť.ꝛ deus in apostolo suo mirifice collaudať. Itē mercatores q̄ vadunt ꝓ terras. Vñ legiť q̄ q̄dā ab hostibus ꝛ raptoribus psecutus btm̄ Jacobū deuote inuocauit. Tūc ap̄ls inter eum ꝛ hostes q̄ eū acrius in sequendo cape intendebant apparuit.ꝛ ab hostibus eū sex leucis sequētibus clipei sui ꝓtectōe liberauit. Itē captiuis pōt subuenire. Añ q̄dā captus ꝛ in ꝓfundum turris ab inimicis iniectus ꝛ captiuatus deuote inuocauit scī̄m Jacobū cui apparuit ꝛ eū ad sūmitatē turriz eleuauit.ꝛ a sublimitate turriz.que sublimitas.xliij.cubitoꝝ eratvsq̄ ad terrā.vnum saltuz faciens icolumis penitus euasit. Item legiť q̄.xx.xp̄iani a saracenis sunt capti.q̄ deuote inuocauerūt scī̄m Jacobū. ꝛ ipe apparuit eis dicēs. Ecce assum quē vocastis.ꝛ soluit vincula eoꝝ ꝛ eos libere abire feč. Item succurrit in piculo maris. Unde q̄dam pegrinus a Hierosolymis rediens sup ozā nauis sedēs cecidit.cui btm̄ Jacobū altz vocīb⁹ implozādi q̄dā socius ipsius clipeū suū in mare ꝓiecit dicēs. Gloriosissim⁹ Jacobus cui⁹ auxiliū inuocas auxiliet tibi. Ut ille clipeo accepto btō Jacobo ducēte trib⁹ dieb⁹ ꝛ noctibus natās vestigia nauis secutus ē ad optatū portū post alios icolumis venit. Et quēadmodū btūs Jacob⁹ ad horā q̄ eū inuocauit ꝓ capitis verticē iugiter manu tenēs porrexerat cūctis enarrauit. Item legiť q̄ due naues.s. saracenoꝝ ꝛ xp̄ianoꝝ in mari se fortiť debellauerūt. Et xp̄iani deuote inuocauerūt scī̄m Jacobū. statiq̄ dei virtute ꝛ ozōne scti Jacobi saracenoꝝ nauis valida tempestate periclitari cepit. ꝛ submersa est cum paganis. Et xp̄ianoꝝ puppis btō Jacobo ducente ad optatū locum cum salute puenit. Item paupes q̄ nō habent panē comedere scī̄m Jacobū debent inuocare. Unde vir q̄dā a sctō Jacobo rediens egere cepit.ꝛ nō hns vñ emeret sibi panem q̄dā die vsq̄ ad nonā ieiunās ꝛ mēdicare erubescens triſtz ꝛ āgustiatus valde fuit vñ scī̄m Jacobū iplozās sub quadā arboze solus qeuit. Ibiq̄ paululū dormiēs somniabat q̄ sctus Jacobus eū pasceret. Euigilās aūt stati panē subcineri cīū ad caput suū repperit.de q̄.xv.diebus bis in die sufficiēter edebat.ꝛ altera die semp eundē panē integrū in sacculo inueniebat.

De sctō Petro ad vincula.

Sermo. xxix.

Drupisti domine vinD cula mea.tibi sacrificabo hostiam laudis. Psal.cxv. Ista mr̄ ecclesia repūtat hodie opus mire gr̄e ꝛ potentie.q̄ deus fecit in liberatōe

bti Petri de carcere. Dñi in pñti fmõe trla sunt dicenda. Primo. quare hoc festũ bti Petri ad vincula institutũ sit. Scõdo aliq̃ p informatõne nostra. Tercio exẽplũ. Quãtũ ad pmã ptẽ est sciẽdũ q̃ hoc festũ solẽnizat mr̃ eccleſia institutũ ẽ pluribus de causis. Primo xp̃i liberatõez bti Petri miraculose a vinculis. Dñi legit q̃ Herodes postq̃ decollauit sanctuz Jacobũ vidẽs q̃ hoc iudeis placeret. appoſuit apphendere t Petr̃. t posuit eũ in carcerem vt post pasca occideret. Cũ aũt in crastinũ eum pducturus esset Herodes. In ipa nocte erat Petrus dormiẽs inr̃ duos milites vinctus duabus catenis. Et custodes custodiebant portam carceris. Et ecce angelus dñi astitit t lumen refulsit in carcere. pcussoq̃ latere Petri excitauit eũ dicẽs. Surge velociter. t ceciderũt catene de manibus suis. t eduxit eum foras de carcere. Scõa cã est. qr̃ Alexander papa q̃ sextus post btm̃ Petr̃ rexit eccleſiã. multos ad fidem xp̃i conuertit. Et q̃rinus tribunus hoc vidẽs ipm̃ incarcerauit. t cũ Hermes pfectus quẽ Alexander cõuertit Quirino narraret quomõ filiũ suũ mortuu suscitasset. dixit Alexãdro quirino. Habeo filiã gutturosaz nomie Balbinã. pmitto tibi me tuã accipe fidem si filie mee poteris impetrare sanitatẽ. Cui Alexãder. Vade t duc ipaz ad me huc. Pergẽs ergo filiaz adduxit. Tũc ipa cepit vincula Alexãdri osculari. Cui Alexãder ait. Noli meas catenas osculari. sed catenas scti Petri reqras. Quas cum deuote oscularis. recipies sanitatẽ. Illa aũt vt osculata est vincula scti Petri integre sanata est. Tũc q̃rinus cum oi familia sua fidem recipiens Alexandr̃ de carcere traxit. Tũc Alexãder hoc festum celebrãdum instituit t in honore scti Petri eccleſiã fabricauit. ibi vincula reposuit. t ad vincula nominauit. Tercia causa institutõis huius festi est. qr̃ Rome erat quidã impator Octauianus nomie q̃ fortunatiſſimus in belio fuit t omia pspere in regno suo eueniebant. t cũ mortuus esset Romani eũ adorabãt p deo. t diẽ in quo mortuus fuerat celebrabãt. Tãdẽ multo tpe post edoxia filia cuiusdã impatoris ex voto prexit Hier'm. t vir q̃dã iudeus p magno mũere obtulit ei duas catẽas qbus btũs Petrus vinctus fuerat. Cũq̃ ergo Romã redisset t videret Romãos festiuare kal̃. Augusti in honorem augusti. doluit q̃ ipsi diuinos honores exhiberẽt homini damnato. cogitãs q̃ eos a tali pſuetudine defacili reuocare nõ posset. collocuta est Pelagio pape. q̃ pp'm blãdis induxerat verbis vt oblitioni traderent memoriã illius erroris. Et celebris fieret memoria bti Petri apl̃i. Nõ dũ cũct̃ pla cuisset. illas catenas q̃s de Hier'm tulerat pp'o ostẽdit. Papa vo t illã catenam ptulit. q̃ sub Herone idẽ apl̃s vinctus fuit. hac ergo illis sociata ita miraculose vna catena facta est ac si semp vna fuisset. Dñi papa t regina ptinus statuerũt vt qõ hoiuz indiscreta religio faciebat gentili dãnato. mutata in melius faceret apl̃oz pncipi Petro. Ipa vo vincula papa in eccleſiã bti Petri posuit. t diẽ istũ celebrari instituit. Quarta cã. qr̃ deus btm̃ Petr̃ miraculose a vinculis absoluit. t eidem potestatem ligãdi t soluẽdi tradidit. Nos aũt vinculis pcõr̃ tenemur ligati. t absolui indigemus. Ideo ipm̃ in solẽnitate que dr̃ ad vincula honoremus. vt a vinculis pcõr̃ nos absoluat. Quãtũ ad scõaz ptẽ illius fmõis sciendum q̃ ptãs ligãdi t soluẽdi que data est btõ Petro t oibus epis t sacerdotibus vno modo intelligit de absolutõe pcõr̃. Alio mõ de excõicatiõe. Dñi p informatõe simpliciũ sciendũ q̃ duplex est excõicatio. s. maioz t minoz. Minoz sepat a sacramẽtis. quia nullum sacr̃m recipiendũ est in minori excõmunicatõe. nec osculũ pacis. Et illã minorem excõicatiõez q̃s incurrit qñ scienter ꝫ phibitõez cõmunicat cum excõicato loquẽdo. comedẽdo. t vendẽdo. t sic de singulis. Sed diceres. Cũ excõicatus saluet aliquez verbo vtr̃ debeat eũ resalutare. Rñdet̃ q̃ nõ dz eum resalutare. ꝫ põt dicere. Deus te emendet. t hmõi. Et etiã potest ei loq̃ plura verba ãmonendo. vt rede at ad gremium scte mr̃is eccleſie. t petat absolutionem a papa vel epo qui potest eum absoluere. Alia est maioz excõmunicatio que sepat ab ingressu eccleſie t cõmunione fidelium. taliter excõmunicatus est velut membr̃ abscisum a corpe quod amplius nullius est valoris. Quid em̃ valet manus abscisa a corpore. vel pes. vel auris ꝛc̃. Sic ille excõmunicatus coram deo t sctis eius nullius est valoris. Item est sicut palmes abscisus a vite. i. a xp̃o. vñ Joh. xv. Ego sum vitis vera. t vos palmites. Et sicut palmes abscisus ad aliud non valet nisi vt in ignem ponat̃ t combuat. Ex alijs ramis t lignis multa vtilia pñt fieri. ꝫ non sic ex palmite abscisso. Dñi Ezech. xv. Fili hominis q̃d fiet de ligno vitis ex oibus lignis nemoꝛ que sunt inter ligna siluarum nunquid tolletur de ea lignum vt fiat opus aut fabricatur de ea paxillus vt dependeat de eo quodcunq̃ vas. Ecce igni datum est in escam. Unde Aug⁹. Omnis xp̃ianus q̃ a sacerdote excõmunicat̃ sathane tradit̃. Unde legit̃ de sctõ Ludouico rege Francie q̃ dixit q̃ nollet totum mundum recipe q̃ scienter p vnam noctem t p vnuz diem in excõmunicatõne maioꝛi pmaneret. Hoc illi grossi homines non curant qui quandoq̃ per quatuoꝛ hebdomadas vel quinq̃ vel dimidium annum vel vltra excõmunicatiõe maioꝛi persistũt. Item q̃diu sic ptinaciter stant. tunc sunt puati omibus missis. oꝛõnibus. ieiunijs. eleemosynis. indulgentijs totius eccleſie. t non sunt digni intrare eccleſiam nisi dumtaxat ad sermonem audiendum. Et si excõmunicatus vellet interesse diuinis. tũc alij xp̃iani debẽt eccleſiam exire. nec secum diuina audire. nec secũ comedere. nec secum bibere. nec loqui. Et si triginta viri aut mulieres essent inuitati ad conuiuium. t si vnus publice excõmunicatus esset ibi. tunc omnes ibi bibentes t comedentes incurrunt excõmunicatõnem minoꝛem. Sil̃r si viginti viri aut plures sederẽt in biua zecha. t si vnus excõmunicatus pticipet in bibendo t sedendo cum ipsis omnes incurrunt minorem excõmunicatõez. Et de illa materia plenius habẽt in discipulo ō tempe smõe. lxix. Quãtũ ad terciã ptem nota exemplum. Erat mulier quedam que multum dilexit btm̃ Petrum apostolum. t tamẽ sanctis mundanam vitam duxit. post obitum eius vna deuota persona oꝛauit pro ea. Cui deuote pſone apparuit btũs Petrus dicens eã esse in maximo calore ignis propter complacentiã t varietatem vestiuz. t ciboꝛum. Tercio in maximo frigore. quia pue-

Secundo in siti t fame propter delicias coꝛporis

tos & familiis suam nō bñ rexit. Et dixit. Ego xpter seruitium quod mihi quotidie exhibuit impetraui si bi a domino nostro Jesu xpō veram contritionem & confessionem in extremis. & ego impetrabo ei adhuc in breui liberationē a penis purgatorij. Uñ Job. v. Ad aliquē sanctoꝝ quertere. Item priuilegia sancti Petri et plura alia miracula reperies supra in festo Petri & Pauli sermo. xxiij.

De btō dñico de ordine p̄dicatoꝝ.

Sermo xxx

Qui custos est domini

q sui glorificabit. vt habetur Prouerb. xxvij. Exquo thema ꝓpositum cum nomine sancti Dñici cōuenit igitur assumpsi illud. Dicit enim Dñicus quasi dñi custos. vel quasi custoditus a domino. quia dominus eum custodiuit in triplici statu Primo scz in statu seculari dedit ei bene incipe. Secundo in statu regulari dedit ei bene proficere. Tercio in statu ordinis fratrū p̄dicatorū quē fundauit & ad pfectionē induxit pseuerare. Sed exquo ipe dominī custos fuit. & dñs eū custodiuit ideo merito glorabitur. Unde in presenti sermone ad honorem scti Dñici tria sunt dicēda. Primo priuilegia scti Dñici. Scdo aliqua pro informatione nostra. Tercio aliq̄ miracula. Quantū ad primū sciendū q̄ btūs Dominicus habet septē priuilegia. Primū qz anteq̄ natus esset premōstratus est. Unde mater ipsius añ ipsius ortum vidit in somnis se catulum gestantē in vtero. ardentē in ore faculā gerentē. qui egressus ex vtero totā mundi fabricam incendebat. Item cuidam matrone que ipm de sacro fonte baptismatis leuauerat videbatur q̄ puer dñicus stellam prefulgentem haberet in fronte que totum orbem illustrabat q̄ figurabatur q̄ erat futurus predicator qui deberet illuminare per se et suos fratres totum mundum per verbum dei. et frigidos peccatores accendere in amore dei & p̄rimi. Scdm priuilegiū. quia in iuuentute incepit deo seruire. & in hoc assimilatur scto Nicolao. Unde legitur de eo q̄ existens adhuc puer et sub nutricis custodia constitutus deprehensus est se pe lectum dimittere & supra nudam terram dormire. Item tandem missus ad studiū amator sapientie. vinum per decennium non gustauit. Item totam quadragesimam ieiunauit in pane & aqua. & similiter super nudam terram quiescebat. et sic hereticī quibus predicauit viso eius bono exemplo ad veram fidem sunt cōuersi. Item legitur q̄ noctibus singulis tres de vna catena ferrea recipiebat disciplinas. Uñ ꝓ se. aliam pro peccatoribus qui viuunt in mūdo vt deus peruerteret eos ad penitentiā. Terciā pro anīnabus in purgatorio existētibus. Unde etiam nec carnes legitur comedisse. sicut et sui successores fratres sui ordinis. Tercium priuilegium q̄ nunq̄ peccauit mortaliter. sed innocentiam suam vsq̄ ad finē vite illibatam seruauit. Quartū priuilegium qz vgo permansit & eius virginitas virginitati beate marie similis fuisse videtur. Habuit em virginitatem integram. quia fuit virgo carne & mente. Sic & btūs Dominicus habuit integritatem carnis & puritatem mētis. Secundo btā virgo habuit virginitatem dedicatam quia ipsa primo virginitatem deo vouit. Unde dicitur in decre. Maria mente vouit virginitatē perpetuam nisi deus aliter reuelaret. xxvij. q. ij. c. j. Sic Beatus Dominicus virginitatem suam deo vouit. quando ordinem intrauit. & continentiam promisit. Tercio beata virgo habuit virginitatem transfusiuā quia licet pulcerrima fuit. tamen a nullo potuit concupisci. ex eo q̄ eius puritas in alios transfundebat & omnes motus illicitos extinguebat. et quantuz ad hoc virginitatis beati Dominici aliquo modo sibi similis fuit. In hoc scz q̄ cum quidam scolaris carnis lubricum patiens manū eius missam celebrātis osculatus fuisset tantū ex eius manu virginea prodire sensit odorem. qui odor medullitus cor eius penetrauit & omnem estum libidinis in eo penitus extinxit.

Quintum priuilegium. quia fuit similis apostolis quia vitam apostolicam duxit in paupertate & predicatione. & ideo apostoli sibi signa amicicie oñderūt. Uñ legitur de eo q̄ dū rome in ecclesia oraret ꝓ dilatione sui ordinis gloriosos principes petrum & paulum ad se venire aspexit. Quorū primus scz Petrus bacculum. Paulus librum sibi tradiderunt dicētes. Uade & predica. quontā ad hoc ministerium tu & fratres tui a deo estis electi. Sextum priuilegiū. quia est primus fundator ordinis predicatorum. qui ordo non fuit casu. nec fortuitu inuentus vel humana prouidentia institutus. sed potius a deo predestinatus. a matre dei impetratus. a beato Dominico institutꝰ & a vicario Jesu xpi confirmatus. Primo nanq̄ fuit a deo predestinatus. Iste em ordo est ille seruus quē deus misit de quo dicit Lu. xiij. Misit seruū suū hora ce. di. inui. vt veni. Super quem locū dicit beatꝰ Grego. hora cene. i. in fine seculi. Uñ apl'us. Nos sumus in quos fines seculoꝝ deuenerunt. In hoc fine mittitur seruus. i. ordo p̄dicatoꝝ ad inuitatos vt ꝓparent se ad cenā vite eterne. Item ordo iste fuit a mīe dei impetratus. Uñ legit q̄ sctūs Dñicus vidit xpm in aere tres lanceas in manu tenentē. & ꝓra inimicos iacere volentē. Ad quā accessit btā vgo & pedes eius amplectēs rogauit vt parceret eis q̄s redemerat. & iusticiaz miscdia tparet. Et ait. Habes inq̄t seruū fidelē quē mittes in mundū vt vba tua annūciet eis. & puertent ad te deū oim saluatorē. Ultū q̄z habes seruū quē ego dabo ei adiutorē. & obtulit xpo sctm Dñicū & scm Franciscū. Et ait dñs matri. bñ et studiose faciēt q̄ dixisti. Ecce placatus faciem tuā suscepi. Sanctus ergo Dñicus in visione diligēter cōsiderans sociū quē prius nō nouerat. In crastinum cū in ecclesia inueniret eū ex his q̄ nocte viderat cognouit eū. & amplexatus eū dixit. Tu es socius meꝰ stemus simul. nullus aduersarius nobis prevalebit visionē etiā narrauit illi. Extūc añt facti sūt cor vnū & aia vna in deo. qō etiā in posteris mandauerūt imppetuū obseruari. Item ordo predicatoꝝ ab ipa matre dei insignitus est habitu. qz cū in principio ferret habitū canonicoꝝ regulariū. eo q̄ ipe sanc. Dñicus primitus fuit de ordine canonicoꝝ regulariū anteq̄ ordinem predicatoꝝ fundauit. Beata añt virgo Maria habitū quē mō fratres deferūt btō Dñico et magistro Raynaldo. qui in iure canonico parisius regerat annis quinq̄ ostēdit & vt induerēt p̄cepit p quez ois hō fratres p̄dicatores discernere a ceteris possit Et ꝓ ad inuendū q̄ ipsi fratres dñt eē induti ab ex

Sermo

nigredine humilitatis. z ab intra albedine castitatis Itē ordo p̄dicatoꝝ fuit a bto dñico institutus. z a vicario Jesu xp̄i p̄firmatus. qz sctūs dñicus añ fundationē ordinis semp orauit dñm Jesum xp̄m vt sibi illam gr̄am infunderet q̄ posset salutē p̄mo p̄ cura re tūc ex instinctu spūssti cepit de fundatōe ordinis cogitare. Profect⁹ est itaq̄ sctūs dñicus cū domino Falcone epo tholosano ad dñm Innocē. papam petens vt sibi dignaret ordinē confirmare. q̄ p̄dicatoꝝ diceret. z cuius esset officiū pugnare spūal̄r z p̄dicare ꝑtra hereticos z infideles. Rndit papa q̄ ad frēs suos rediret z inuocato spūsctō aliquā regulā approbatam eligerēt. z sic q̄ peteret impetraret. Cōuocās igit apud paulianū frēs q̄ tm̄ erant numero sedecim regulā beati augustini elegerūt. qua electa romā redens Innocē. papā defunctū inuenit. z Honoriū m papā electū a quo ordinis p̄firmationem impetrauit. anno dñi. M.ccvij. in crastino beati thome ap̄li rome apud san. Petrū p̄firmatus est ordo p̄dicatoꝝ Honorij pape anno primo. Et est primo cōfirmatus inter quatuor ordines mendicantiū. Septimū privilegiū q̄ fuit in pūti vita certificatus de futura gloria. q̄ p̄misit se post mortē fratrib⁹ p̄futurū z in hoc silis fuit sctō paulo ap̄lo q̄ dixit. Certus sum q̄ reposita est mihi corona iusticie. Insup filijs suis ea q̄ in vita sua possedit ipsis in testamēto vltimo legauit dicens. Charitatē habete. humilitatē seruate. pauptatem voluntariā possidete. post hoc obijt anno domini. M.ccxj. Quantū ad scōam partē huius sermonis sciendū ex eo q̄ san. dñicus fundauit ordinē p̄dicatoꝝ. tūc hic pro informatione nr̄a querit vtrū p ingressum religionis approbate cōsequat quis plenariam remissionem omniū pctōꝝ. Rndr fm san. Tho. ij. ij. q. vlti. Rōnabilit pōt dici q̄ sic. Sicut p assumptionē crucis. nā hoc est holocaustuz maximū q̄ ds se totaliter diuinis officijs mancipat. qđ excedit oē genus satisfactionis vt hr in decre. xxxiij. q. ij. Ammonere. Nā religiosus offert deo oēs res tēporales. immo totū mundū. ꝓpter deum relinquit. z hoc p votum pauptatis. Itē offert deo corpus. ꝓpriū p votuz castitatis. z abstinētias ad q̄s se obligat p ingressum religionis. sicut abstinere a carnibus. ieiunare. i strauminibus dormire. media nocte surgere. z carnē lanets vestibus macerare. Itē religiosus offert deo ꝓpriam voluntatē. Vñ dr in decre. Voluntatē alterī sibi cedere ꝓpter deū est p̄cipuū sacrificiū. viij. q. j. sciendū. Itē sciendū q̄ in vitaspatrū legit q̄ eandē gr̄am cōsequunt ingredientes z p̄fitentes religionē quā cōsequunt baptisati. Et Henricus de gandano dicit quādo ds p̄fitet tūc a primo indulgentiā p̄sequunt et h intelligit si intendit ea seruare q̄ in p̄fessione p̄mittit. s. regulā z ordinem suū. Nā si non intenderet seruare illa tria substātialia. s. pauptatē. castitatē z obedientiā q̄ promittit in p̄fessione sua ipso facto sic p̄fitēdo peccat mortaliter. z nō est filius celestis regni sed est filius gehenne ignis. Itē querit vtrū p̄latus possit dispensare cum suo subdito religioso ad habēdum ꝓpria. Rndr fm Humber. q̄ non qualiscunq̄ auctoritatis sit. nec etiam papa. extra de sta. mona. Cuz ad monasterium. Sed p̄latus potest dispensare ex causa rationabili z necessaria ad incertum vsuz. Sed vltima voluntas religiosi debet semper esse subiecta p̄lato vt resignet quando voluerit. quia omnis religiosus qui habet animū non resignandi nec ad commutatem ponendi quando p̄latus hoc exigeret ab eo talis religiosus est cora deo ꝓpetarius z semper in peccato mortali. z nullus potest eum absoluere a peccatis suis q̄diu stat in tali ꝓposito non resignandi: Itē querit an religiosus vel religiosa mortaliter peccat dicendo meus liber. mea cappa. mea tunica. z sic de singulis. Rndr fm Humber. Si dicit ex lapsu lingue non peccat mortaliter. Si aūt ex ꝓposito z animo assertiuo. qđ est ꝓpe dicere. peccat mortaliter. Vñ Augu. Non dicatis aliquid ꝓpriū q̄ sint vobis omnia cōmunia. Vñ Gre. Monachus habēs obulum non valet obulum. Quantū ad terciā partem huius sermonis sciendum q̄ omnes homines debent sanctum Dominicū in oibus necessitatib⁹ z infirmitatibus corporis z anime tanq̄ singularem patronum inuocare. Primo parentes cum pueris. Vñ legit q̄ duo pueri muti a natiuitate permanserūt. alius quidem super quintū z dimidiū. z alter super tercium z dimidium agens annos. facto autem voto patter eorum inuocauit sanctū Dominicū. z statim ceperunt perfecte loqui. Item quidam puer nomine Hēricus per octo dies vel amplius egrotatione grauissima decumbēs nec iam loqui poterat nec cibū nec potum sumere. Cunctis igitur de salute eius desperantibus. inuocatur btūs Dominicus z subito redijt salus. Item paruulus cuiusdam nobilis viri filius letali febrium infirmitate obijt cuius corpusculum pānnis inuolutum extra domum ad sepeliendum fuerat iam delatum. Mater vero pueri accersit ad se fecit plebanum coram quo et omni populo emisso voto. cum deuote beatum Dominicum inuocasset. quem plorabat mortuum repperit viuum. Item quedā cum mitissa habuit iuuenem filiuz qui piscationi insistēs in aquam cecidit z submersus est. magno autem spatio temporis interiecto eius corpus in ꝓfundo fluminis requisitum mortuum est eductum z p̄fata dña pro resuscitatione filij beatū Dominicum inuocauit. ꝓmittēs se ad suas reliquias personaliter nudis pedibus accessurā. Statimq̄ videntibus omnib⁹ puer qui fuerat mortuus reuixit. Itē potest subuenire cecis. Vnde legitur q̄ quedam mulier oculorum priua ta lumine per tres annos z amplius inuocato beato Dominico votum fecit z statim oculorum lumen recepit. Item cecus quidam Paulus nomine in festo beatorum martyrum Abdon z sennen. meritis beati Dominici lumen recepit integrum oculorum. Item surdis potest subuenire. Unde quedam puella surditatem incurrebat ita q̄ per mensem et amplius nihil ꝓrsus audire poterat clamans igitur mater eius ad beatum Dominicum z votum vouit et audiri meruit z auditum filie impetrauit. Item quedam mulier per annum z amplius tante surditatis sustinuit incommoda. vt nihil auditu perciperet. nisi quis super eam auribus fortiter inclamaret. Que inuocauit beatum Dominicū z sanata est. Item qui patiunt vo dolorem dentium. Vñ quedam mulier grauī dentiū vlgebatur dolore. vt nec quiescere poterat. nec somnuz oculis capiebat. sed velut furiosa ꝓinuls doloribꝰ et clamoribus vlulabat. facto autem voto ad beatum Dominicum incolumitatem obtiuuit in momento.

Itē claudis pōt subuenire. Ūñ iuuenis quidam a se sto sctē agathe vsq; ad festū penthecostes oīm membrorū viribus destitutus. nec ambulare poterat. nec sup latus iacere. nec sedere. nec se nisi alio trahēte leuare tybias ꝓprias post se trahebat. Et cū adhibito sibi medicamine nihil ꝓficeret. deuote inuocauit beatum dñicum. ⁊ pfecte sanitatis ꝓtinuo assecutus est donū. Itē quedā dña octo annis dextri lateris a cingulo inferius vires ꝓprius amiserat ita q; nec pedem nec tybiam mouere poterat nisi forte cū manibus sicut lignum. Hec inuocato btō dñico statim sanata ē. Item decūbentibus potest subuenire. Unde quidaꝫ languidus ⁊ morti ꝓximus lecto decumbēs q; etiam xviij. annis lumē amiserat oculoꝝ cum audisset sacerdotem cum perrochianis proficisci velle ad beati dñi minici reliquias visitādas confortatus spū voluit ⁊ ipe pariter ꝓficisci. Cū aūt sacerdos tanq; rem ipossibilē ꝑsumentē modis oībus ꝓhiberet. tādē valitudinē corporis exuperans tanq; temptās ire de lecto surrexit. tantāq; subito sensit infundi virtutē q; passū ocito gradu cepit. tātoq; magis ac magis in cōualescentia corporis ⁊ oculoꝝ illuminatiōe ꝓficiēs. ꝙto quotidie in itinere ꝓficiebat. donec tandē ad locum destinatum peruenies perfectū recepit vt rursuſq; bñficium sanitatis. Itē febricitātibus potest subuenire. Ūñ quidā capellanus sanctū dñicum in hospitiū recepit. cuius sororis filius de solario cecidit ⁊ a matre ac parētibus tanq; mortuus plāgebat. quo dolori. s. dñicus cōpatiēs in oratiōnē cū lacrimis se ꝓstrauit. ex audiuit euz dñs ⁊ puerū incolumē reddidit mri sue. tristiciaq; in gaudiū est ꝓuersa. Sacerdos igit auūculus pueri magnū fecit cōuiuiū multis deū timētibus inuitatis. Mater vero pueri ḡrtanis febrib⁹ vexata ē. alijs anguillas edētibus nō edebat. ac xpi famulus dñicus morsellū anguille signans cruce multiplicauit. eri obtulit di. Comede in noie saluatoris. comedit et ab omni febre curata est. Itē quodā tpe accedēs ad monasteriū suoꝝ interrogās rotariā vtrū sorores sane essent. Ñūdit rotaria q; due sorores iam doloze fe bzium torquerenť. Tunc pius pater dixit vade ⁊ dic eis q; ꝑcipio eis ne amplius febricitēt. Ac illa precipiēs infirmis ex parte pii dñici ne amplius febricitarēt. mox ab omni infirmitate surgētes incolumes abierūt. videntibus alijs sororibus ⁊ stupentib⁹ de tanto miraculo. Itē hz poteſtatē sup mortuos. Ūñ legitur q; quedā matrona ciuis romana vidua. hec habebat paruulū filiū infirmū. Cū vero die quadā in ecclesia scti Marci esset ꝑdicatur⁹ san. dñicus. matrona desiderio audiēdi verbū dei ex ore scti dñici filio infirmo relicto ad ꝑdicationē venit. q; gaudita ad domū reuersa filiuz defunctū reppert. Que assumptis secū ancillis suis tulit secū mortuū puerū ⁊ venit ad sctm dñicū ⁊ misit mortuū ad pedes eius et ꝓstrata coꝝ eo cepit rogare euz cū lacrimis vt sibi redderet filium suū saluū. Tūc scūs dñicus secessit ab ea paululum ⁊ ꝓstratus oratione breui cōpleta surrexit. et accessit ad mortuū crucis signum faciens super ipsum statim viuus ⁊ sanus surrexit. Item legitur q; xl. viri scti Jacobi limina volētes visitare. et intrātes nauē ⁊ pre multitudine hominū absorpta est nauis ⁊ submersi sunt omnes. Erat aūt ibi orans in ecclia iuxta fluuium. s. Dñicus videsq; ꝓximoꝝ periculū orauit ad dñm vt suos pegrinos liberaret a morte. ⁊ cōuersus ad fluuiū dixit. Precipio in noie Jhu xpi vt ad ripā oēs veniatis. Statim ad hāc vocē oēs q; sbmersi in aqs latuerant sup vndas apparuerunt. Tūc vndiq; accurrētes hoīes vniuersos de fluctibus incolumes adduxerūt. clementiā saluatoris et sui almi confessoris Dñici meriti ꝑdicātes. Et adhuc multa alia miracula reperies in libello devita ⁊ obitu eius ⁊ miraculis be. Dominici.

De sancto Laurentio. Sermo xxxj

Probauit me quasi aurum qō p ignē trāsit Job. xxiij. Btūs laurentius fuit aurū ꝓpter pfectōz vite. Et fuit ꝑbatus p examinatiōz pene. Ūñ in pñti sermone ad honorē scti Laurētij tria sunt dicēda. Primo pri uilegia ipsius. Scōo aliq; p informatōe nra. Tercio aliq; miracula. Quātū ad primū sciendū q; sanct⁹ Laurētius hz septē ꝓuilegia. Primū quia in puericia incepit xpō seruire. et ei suam innocentiā obtulit ⁊ hoc est deo valde gratū. q; tales innocētes offerūt deo purū vinū. i. innocentiā suā. Sed antiqui peccatores offerūt deo feces qñ in senio a ꝓmo incipiunt deo seruire. Juuenes dñt a iuuētute incipere deo seruire ꝓpter sex bona q; inde ꝓuenīūt. q̄re in discipulo de tpe ser. xx. J. Scōm ꝓuilegiū. q; fuit archidiaconus dñi aplici ecclie romane simul cū san. Tincētio. ⁊ tñ in ꝑ nō superbiuit q; legit de eo q; tpe ꝓsecutionis q̄rebat pauperes per domos ⁊ pascebat eos ⁊ pedes lauabat ⁊ osculabat exēplo sui saluatoris. Tercium ꝓuilegiū. q; multū misericors fuit. quia thesauros ecclesie dispersit dedit pauperibus. Ūñ tpe beati Laurētij imperator Philippus et filius suus etiam noie Philippus fidē xpi receperūt. Erat aūt miles impatoris nomie Decius bellicosus quē in gallia destinauit. vt eā suo imperio subiugaret qō ⁊ fecit. ⁊ cū victoria romā redijt. quē impator cū honore recepit Tūc ille imperiū cepit ambire ⁊ de morte dñi sui cepit ptractare. Cū igit impator in stratu suo q̄esceret. decius latēter intrauit ⁊ impatorē iugulauit. Exercitum aūt impatoris cū ꝑce ⁊ ꝓcio sibi attraxit. Audiens ꝑ filius impatoris vehemēter expauit ⁊ oēs thesauros pii sui btō Sixto pape cōmēdauit. vt si ipm a decio interfici ꝓtingeret thesauros ecclie pauperibus erogaret. Tandē Decius in impatorem ꝓfirmatus. ⁊ filium impatoris cum multis xpianis occidit. Post hoc Decius de thesauro dñi sui inquisitōz factens oblatus est ei be. Sixtus tanq; q; xpm coleret et impatoris thesaurū haberet. Et cū be. Sixtus p Decium incarcerareť oēs thesauros q̄s habuit dedit btō Laurētio. ꝓcipiēs ei vt ecclesijs ⁊ pauperib⁹ erogaret. qō ⁊ be. Laurētius fideliť fecit. ⁊ oēs thesauros largiter expēdit. Quartū ꝓuilegiū. q; maximus martyr fuit. Primo enī decius q; regnauit anno dñi. cclij p duos annos ⁊ mēses sex. iratus fecit eū cū scorpionibus cedi. Scōo cū fustib⁹ cedi. Tercio ardentia ad latera eius apponi lumina. Tūc btūs laurentius dixit. Ꝺñe Jesu xpe miserere mihi seruo tuo ⁊ dixit Domie Jesu christe suscipe spiritum meum. Et vox de celo. Adhuc multa tibi debentur pro fide christi certamina. Tunc Decius ait. Demones illum consolantur. nec deus nec tormēta nec principes timet,

Et fecit eū ante se ferri. ⁊ oīa genera tormentoꝝ ꝓponebat ei. ⁊ ait. Hoc ista in te cū supplicijs expendet Cui Laurētius. Mea nox obscurū nō habet sed oīa in luce clarescūt. Dixit decius. Afferat lectus ferre⁹ vt in eo requiescat cōtumax laurētius. Ministri ergo eū exuūt. ⁊ super cratem ferreā extendunt ⁊ prunis ardentibus suppositis cum furcis ferreis eū cōpresserunt. Dixitq; laurētius decio. Ecce miser assasti vnā partē gira aliam'et manduca. Et exclamauit. Gratias ago tibi dñe. qz ianuas tuas ingredi meruī ⁊ sic emisit spm̄. Quintū. qz hodie per totū mundū festū ipsius solēniter celebrat. ⁊ in hoc assimilat sctō Stephano cuius festū etiā in tota ecclesia celebrat.

Sextū ꝓiuslegiū. qz vigilia ipsius ieiunat. ⁊ in ꝑ assit sctō Joh. bap. cuius vigilia etiam sub ꝑcepto ieiunat ⁊ nullius alterius martyris. Septimo. qz in oībus missis per totū mundū nominat. Octāū ad secundā partē ꝓ informatione nr̄a sciendū. q ex emplo bea. Laurētij debemus esse misericordes pauperibus. Matt. v. Bti misericordes. qm̄ ipsi mi. ptse. Sed per oppositū infelices sunt duri ⁊ immisericordes. qz fm̄ Aresto. in topi. Sicut ꝓpositū in ꝓposito sic ⁊ oppositum in opposito. Et tales auari ⁊ duri in malo statu stant. qz nō sunt in charitate. Vñ. j. Joh. iij. Qui habuerit substantiam huius mundi ⁊ viderit frēm suum necessitatē habere ⁊ clauserit viscera sua ab eo. quō charitas dei manet in eo. q. d. nullo modo. immo talis compat furibus ⁊ raptoribus. Amb. in sermone. Nō minoris est criminis habēti tollere q̄ cuz posses indigētibus denegare. vñ etiā Basilius. Nō ne inquit spoliator es q̄ dispensanda recepisti ꝓpria reputando. Est em̄ panis famelici quē tu tenes. nudi tunica quā in cōclausi seruas. discalceati calcei. qui penes te marcescunt. indigentis aurum qō possides humatū. Unde xp̄s dicit Luce. viij. q̄ difficile q̄ pecuniā habent regnū dei intrabūt. vñ etiā Jacob. Judiciū fiet ei sine misericordia qui hic nō fecit miam. Misericordiā non pōt ꝓmereri qui hic misericors nō fuerit. Hoc illi tenaces attendere deberēt. qui potius id qō remanet ꝓmittūt putrefieri. seruantes hoc nimia parcitate q̄ ꝓ pauperibus erogarēt. Sic non fecit btūs Laurētius q̄ dispersit ⁊ dedit pauperib⁹ ⁊ nō dedit canibus aut porcis. sicut plures diuites melius pascunt suos canes ⁊ porcos q̄ pauperes scz canibus ꝓparando offam vel dando eis carnes de quibus pauperes ⁊ infirmi possent refici. tales imitātur illū diuitē de quo Lu. xvj. qui induebat purpura et bysso ⁊ epulabat quotidie splendide ⁊ mēdicus Lazarus iacebat ad ianuā eius vlceribus plenus cupiens saturari de micis que cadebāt de mensa diuitis. ⁊ nemo illi dabat. sed ⁊ canes veniebant ⁊ lingebant vlcera eius. Mortuus autē est diues ille ⁊ sepultus in inferno. Sic fiet illis malis diuitibus q̄ hic nō exercent opera misericordie q̄ deus in extremo exiget iudicio a quolibet hoie. Vñ Mat. xxv. Esurui ⁊ nō dedistis mihi māducare. Itē Ite maledicti in ignez eternū. quia q̄cunq; vni de minimis meis non fecistis. nec mihi fecistis. Et eadem mensura q̄ mēsi fueritis remittetur vobis. Quantū ad tertiā partē sciendū. q̄ omēs hoies hodie debēt san. Laurentiū deuote inuocare. ⁊ primo illi q̄ patiunt dolorē oculoꝝ. vñ quadā nocte be. Laurētius in domo cuiusdā xp̄iani veniens. ⁊ quendā cecū ibidē reperiens facto signo crucis eū illuminauit. Itē quidam erat gentilis qui lumen oculoꝝ perdiderat. cui btūs Laurentius lumen se ei restituere ꝓmisit si in xp̄m crederet ⁊ baptisma susciperet. Ille baptisari instantius postulauit. Accipiens aūt btūs Laurētius aquam dixit eis. omnia in ꝓfessione lauank. Cunq; ipm̄ de articulis fidei diligēter interrogasset. ⁊ ille omnia se credere cōfessus fuisset aquā super caput eius effudit ⁊ ipsuz in xp̄i nomine baptisauit. Statimq; q̄ cecus fuerat lumen recepit quapropter multi ceci postmodū ad sanctum Laurentiū venerūt ⁊ ab eo illuminati sunt. Vñ canit de eo. Laurētius bonū opus operatus est q̄ signū crucis ce. il. Item pauperes qui non habent panem comedere dñt san. Laurentiū inuocare. Unde quidam p̄sbyter ecclam san. laurentij a lōgobardis incensam reparare cupiens artifices multos ꝓduxit. Quadā vice dū quid apponeret ad manducandum nō haberet ꝓmissa oīone in clibanū aspexit. ⁊ ibi cū didissimū panem inuenit. Sed cum vix ad vnⁿ pān̄ duj esum tribus pfonis sufficere videret. Laurentius artifices suos nolens deficere. sic predictum panem multiplicari fecit. q̄ in alimentum dierum decē cunctis operarijs sufficeret. Itē san. Laurentius poterit hominibus subuenire in extremis. vñ legitur in vita sanc. Henrici imperatoris. cuius ipse ⁊ kunegundis vxor eius vgines in simul permanserunt. diabolo q̄ suadente vxorem de quodam milite suspectam habēs super candentes quadraginta vomeres nudis pedibus eam incedere fecit. qua ascēdente dixit. sicut me ab Henrico ⁊ omnibus viris intactā nouisti xp̄e ad iuua. Cui quedam vox de celo dixit. virgo Maria te virginē liberabit. Tunc illa illesa remansit. Cū autē dictus cesar obijsset. multi demones ante cellam cuiusdam heremite trāsibant. qui interrogauit vnū q̄d ibi esset. Rndit. Legio demonū sumus ⁊ ad mortē cesaris ꝓperamus si forte aliquid xp̄ij in eo reperire possumus quem heremita conturauit vt ad se redeat qui rediēs dixit. Nihil ꝓfecimus. quia dū falsa vxoris sue suspitio. ⁊ alia bona ⁊ mala sua in statera fuisent posita. adustus ille Laurētius ollam aureā immensi ponderis attulit ⁊ in stateraz posuit. ⁊ sic nos ꝓponderauit. tunc ego iratus vnam aurem olle ꝓrupi. Ollam calicem vocabat quem dictus cesar ad honorem sancti Laurentij fieri fecerat. Cui ꝓpter magnitudinem due aures inerant. Repertum quoq; est imperatorem tunc obijsse et vnam aurem calicis fractam esse.

De assumptione virginis Marie.

Sermo xxxij

Maria optimam partē
elegit q̄ non auferet ab ea. Verba ꝓposita Luc. x. originaliter sunt scripta. ⁊ in cuāgelio hodierno lectionaliter recitata. Exaltationē huius sanctissime vginis ⁊ glīa sue sacre assumptionis nec sufficiētes sumus inquirere. nec dignū sum⁹ alijs nūciare. Unde cum duo sint doctores precipui Bern. ⁊ san. Hieron. Unus tamē. s. Bern. reputat se insufficientē. Alius scz Hieronym⁹ reputat se indignum Bern. em̄ reputat se insufficiētem ita dicens. Christi generationem et Marie assumptionē q̄s enarrabit

Quantū ēm gratie in terris adepta est pre ceteris tā tum etiā in celis obtinet glorie singularis pncipatū. q si oculus nō vidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis ascēdit q̄ pparauit de⁹ diligētibus se. q̄d tunc deus preparauit gignenti se. etiam qō oibus certum est. diligēti p omibus. qs loqueť felix plane. Maria etiā multipliciter felix siue cū excepit saluatorē. siue cū excipiť a saluatore. Piero. q̄z indignū se arbitrās ait. De tali tātaq̄z me loqui indignū fateor. sed z puto q̄ nemo sit q̄ psumat. nisi q̄ q̄ta sint q̄ pāduńt penitus ignorat. Tū si ad ꝑ nemo idoneus inueniť vocis oibus cessare nō dz q̄libet etiā pctōr a laudibus bea. marie vginis q̄uis explere neq̄at qō sentit. Si igiť illi doctores tales z tāti nō reputāt se sufficiētes nec dignos laudes virginis enarrare q̄d nos dicturi sum⁹ q̄bus nō adest aliq̄ progatiue aut sufficiētie libertas nec dignitas vite. Sed recurrendū est ad illā de qua locuturi sumus vt apud filiū suū nr̄am insufficientiā adiuuet. indignitatē excuset. Ut in pśenti sermone tria sunt dicēda ad honorē vginis glorioſe. Primo de eius assumptiōne quō optimā partē elegit. Scōo aliq̄ p nr̄a informatione. Tercio dicā aliqua miracula. Quantū ad primū sciendū q̄ꝑ dicēdum est euangeliū z historia quō obijt z assumpta ē Ut de ꝑ legiť q̄ post ascensionē dñi apl̄is ꝓpter predicationē p mundū dispsis bea. virgo Maria iuxta montē syon in domo sua dī remānsisse. oiaq̄z loca filij sui. s. baptisini ieiunij passionis sepulture ascēsionis quousq̄z vixit visitauit. Die ergo quadā cū in desiderio filij sui dilecti esset accēsa angelus apparuit ei dicēs. Ave benedicta. Accipe bñdictionem a filio tuo dño nr̄o Jesu xp̄o. Tercia ēm die a corpe assumeris Nā filius tuus te expectat. cui maria. Si inueni gratiam apud filiū meū. tūc tria rogo. Primo vt fratres mei apl̄i cōgregenť vt eos aū morte videā. Scōo vt demones in morte nō videam. Tercio vt filius me⁹ pro aīa mea psonaliter veniat. Cui angelus. Omnia q̄ postulas obtinuisti. Factū est aūt cū iohannes in epheso p̄dicaret. celum subito intonuit z nubes ipm arripuit. z ante domū Marie collocauit. Que Maria vidēs dixit. Fili Johānes memor esto verboꝝ eius q̄ me tibi in matrē z te mihi in filiū cōmēdauit. Ecce me tibi cōmendo qz tercia die suz migratura in celum. Dixitq̄z Johānes. Utinā essent hic oēs frēs mei apl̄i. Hoc dicto ante ostium statim oēs assistūt. Qui vidētes pariter mirabant. Johānes aūt exiuit z dñam migraturam dixit. Cū aūt bta virgo omnes apl̄os vidisset. dñm benedixit. z in medio eoꝝ ardentibus cereis circa horā noctis terciā xp̄s aduenit cū multitudine angeloꝝ z cū cantu aiaz eius suscipiēs in vlnas suas in celum cōdescēdit. z dixit apostolis. Corpus matris mee in vallem iosaphat deferte. z in sepulcro nouo qō ibidem inuenietis illud recōdite. z me ibidem donec ad vos veniam expectate. Tunc apl̄i accipiētes corpus Marie iuxta illud qō dominus iusserat in monumento nouo posuerunt z iuxta illud sicut dñs iusserat condiderunt. Altera aūtē die venit dñs Jesus cū multitudine angeloꝝ. z ipsos salutauit dicēs. Pax vobis. Respōderūt. Gloria tibi dñe. z dixit eis. Quid honorisvobisvideť vt mee dilecte facta matri. Et illi respōderūt. Dignum est sicut tu deuicta morte regnas in celis, sic tu resuscites corpus matris tue benedicte et a dextris tuis collocces ineternū. Tunc xp̄s dixit. Surge dilecta mater mea vt mecum regnes in celis. Et sic statim ais marie ad corpus redijt z de tumulo ꝓdijt cum corpore glorioſo. Sicq̄z ad ethereū assumiť thalamū cōcomitante secū multitudine angelorū. Sed q̄t annorū fuit bta virgo q̄n hodie obijt rndeť q̄ in sexagesimo anno obijt. Quod sic ꝓbať. Nā in decimoquarto anno ꝓcepit xp̄m z in decimoquinto anno pepit. z cuz xp̄o in terris hic vixit triginta trib⁹ annis. z p⁹ ascēsionē suą vixit. xij. annis. Tunc oibus cōputatis. in lx. anno obijt. Sed queriť qualē vitā be. vgo duxit post xp̄i ascensionē vsq̄z ad eius assumptionē. Respōdeť Fm Piero. q̄ bta vgo istā regulā sibi statuerat vt a mane vsq̄z ad terciā oīoni insisteret. a tercia vsq̄z ad nonā opi vacaret. a nona vero ab oīone non recedebat donec angelus sibi cibū ministraret. quo sumpto cū angelis cōuersabať. Ecce quatuor capitula q̄ in regula vginis erant posita. Primū est de oīone. scōm de opatione. tercio de sua expectata refectione. quartū de angeli ꝓuersatione. q̄z ꝓuersatio eius magis cū angelis q̄z cū hoibus fuit. Ite sciendum q̄ bta vgo Maria optimā partē elegit in pnti vita z in morte z post mortē in celo. Quod sic ꝓbať. Habuit ēm in vita pnti partē optimā q̄tum ad tres status saluandoꝝ. q̄z extra illos tres status nullus saluatur Qui status ꝓiugatorū hz fructū tricesimū. Statꝰ viduarum fructum sexagesimum. Status vginum fructum centesimum. Ipsa igitur beata virgo habuit fructum tricesimum vt coniugati. Fructum sexagesimum vt vidua. quia quando Joseph sponsus eiꝰ ante christi passionem obijt. ipa vidua remansit. Fructum centesimum vt virgo immaculata. Istam partem optim virgo beata elegit. q̄z inter ceteras vgines ꝓmo virginitatē vouit. vñ dī in decre. Maria mente vouit virginitatē ꝓpetuam. nisi deus ei aliter reuelaret. xxvij. q. ij. ca. j. Scōo ꝓsiderať hꝫ pars optima q̄tum ad vite pfectionē. Est ēm vita actiua q̄ ē pars bona. Est ꝓtēplatiua. q̄ est pars melioꝝ. Et ē ex vtraq̄z cōposita. q̄ est pars optima. z istā habuit bta vgo Maria. z ideo signať p istas duas sorores. s. Marthā q̄ fuit actiua. z magdalena q̄ fuit cōtēplatiua. Et ideo hoc euangeliū de illis duabus sororibus hodie lectū est in missa. Magna laus Marie q̄ vtraq̄z vitā circa filiū habuit. Nā q̄tū ad diuinitatē eiꝰ ꝓtēplationi intenta fuit. Quantū ad humanitatē sibi sedule ministrabat. Nā Maria sex opa miscōie xp̄o exhibuit. de ꝑ dicit Bern̄. in quodā sermone de assumptione. Ut breuiter illa sex opa miscōie ꝓcurram⁹. Bta vgo Maria summū filiū dei in vtero suo suscepit. natū nudis pannis operuit. esurientē pauit. sitientē lacte potauit. infirmū per infantiā nō solum visitauit. sed etiā fouendo. lauando. gustando. frequentādo et omnia sibi humana officia exhibuit. Ipsuz etiam in carcere positū id est in crucis patibulo alligatum visitauit. Ipsa iuxta crucem eius stetit eiusq̄z sepulture iterfuit. Secūdo elegit sibi optimā partē in morte sua. Et hoc q̄tum ad duo. Primo. s. q̄tū ad modum quo in hora mortis assumpta ē. Modus autem quo aie in hora mortis assumunť in celū est triplex. Quedam enim assumunť in celum per vnuz angelū que est pars bona. De qua dicitur Exodi. xxiij.

Sermo

Ecce ego mitto angelū meum q̄ custodiat te in via ⁊ inducat in terrā quā ꝓmisi ꝑibus tuis. Alius est qñ a multis angelis assumunt. ⁊ ꝫ est pars melior. et illā partē habuit mēdicus lazarus. de q̄ dī Luc. xvj. Factū est vt moreret mēdicus ⁊ portaret ab angelis in sinū abrae. Tercius modus qñ xp̄s ⁊ oēs scti ⁊ angeli alicui aie obuiarēt. ⁊ ꝫ est pars optima quam Maria elegit ⁊ hodie recepit. Nā xp̄s cū honorabili societate. s. cū oibus sctis ⁊ angelis Marie hodie obuiā venit. ⁊ eā ꝓsonaliter honorifice in celū duxit. Bis igit euacuatū fuit celū. Primo qñ xp̄s ascendit. qz tūc nullus angelus in celo remānsit. sed oēs obuiā xp̄o venerūt tanq̄ regi suo. Scō qñ btā v̄go Maria hodie assumpta fuit. qz oēs angeli ⁊ oēs scti patriarche ⁊ ꝓphete ⁊ ceteri scti protūc in celo existētes cū ipso xp̄o marie obuiā venerūt ⁊ ipsaz tanq̄ reginā suam honorauerūt. Tercio euacuabit in iudicio. qz tūc oēs in vallē ioſaphat ꝓficiscent. Item quātū ad subiectū. qz cū corpe ⁊ aia assumpta est btā v̄go Maria. vt pie credit ecclesia. Si em̄ iusti fulgebunt sicut sol. vt hꝫ Mat. xiij. Quātomagis ei⁹ corpus sctm̄ fulgebat qō deū portauit. Ñ tā honorifice assumpta est. q̄ angeli mirati sunt dicentes. Que est ista q̄ ascēdit. Nō em̄ fuissent admirati si sola anima eius ascēdisset. qz multe aie sanctoꝝ ascenderūt ante ipam. Sed valde mirati sunt vidētes feminā puram creaturā ascēdere cū corpe gl̄oso. Nō quidē ꝓuenit fuit triplici rōne. Primo ex parte mr̄is. qz fuit mater xp̄i. ideo debuit sublimari ad filiū. vñ Damasce. Decuit matrē ad filiū sublimari. vt ad ipm ascendat sicut ad ipsum descēdit. Scō ex parte filij. qz eius vnicus filius fuit. ideo debuit eaz honorare ꝓceteris sctis. quō alias impleret ꝓceptū qō ipe dedit de honore parentū. Exo. xx. Honora patrē ⁊ matrē tuā. Nā ipse xp̄s honorauit Mariā matrē suā in vita. in morte ⁊ post mortē. In vita. qz in iuuentute sua sibi subditus fuit quando erat. xij. annoꝝ. Itē in etate virili qñ ad petitionē mr̄is in nuptijs aquam in vinū ꝓuertit. In morte eā Johāni cōmendauit. Post mortē vt dī. sedulius sibi ꝓe oibus hoib⁹ post resurrectionē primo apparuit. Itē post ascensionē suam ꝓsonaliter cū sctis ⁊ angelis in morte ad eaz venit. ⁊ eā ecōuerso resuscitauit post mortē eāq̄ cū corpore ⁊ aia in celū transuexit ⁊ honorifice ad dexterā suā collocauit tanq̄ reginā celi. Tercio ex parte nostri. ⁊ est magna vtilitas q̄ assumpta est cū corpore ⁊ aia qz ex hoc maxime feminis spes resurrectiōis ⁊ ascēsionis datur. sicut ⁊ xp̄s dedit magnā spem viris ex sua ascensione ⁊ resurrectione. Ñ sicut cōueniēs fuit q̄ xp̄i resurrectio gloriosa acceleraret vt per hoc viris daret spes gloriose resurrectionis. Sic necesse fuit vt accelerare resurrectio virginis Marie vt daretur spes future glorie resurrectionis sexui mulieb̄ri. Et ideo ad honorē mulierū ⁊ plenā fiduciā ipsarum nō viri filius sed mulieris voluit esse nō virtꝫ muli eribus post suā resurrectionē primo voluit apparere Voluit igit humanā naturaz exaltare in muliere in corpore ⁊ anima ad hostis humani generis confusionē. ⁊ ipsius humane nature honorem ad mulierū firmam spem ⁊ fiduciam ad dei laudem ⁊ beniuolentiā qui etiam in sexu fragili tantam gloriam dignat⁹ est ostendere. Tercio elegit sibi optimaz partē etiam post mortē. q̄tum ad locū quē sortita est. Locus aūt sanctoꝝ in patria est. Quidā sociant angelis infime hierarchie ⁊ hec pars est bona. Alij aūt angelis media hierarchie. ⁊ hec est pars melior. Alij aūt angelis summe hierarchie. ⁊ hec est pars optima. Maria autem sup oēs choros angeloꝝ est exaltata super omnē celsitudinem celi est eleuata ⁊ ad dexterā filij sui collocata. Et ideo non tm̄ habet partē optimā sed etiaz peroptimā. Vnde de ea canitur. Exaltata est sancta dei genitrix super choros angeloꝝ ad ce. re. Dilecta dei genitrix super choros angeloꝝ ad ce. re. Introny. Credit q̄ saluator ipse sibi occurrerit ⁊ cū gaudio eam secū in throno collocauit. Nā Marie claritas in celo est beatis cā glorie leticie ⁊ honorificētie. Glorie qz eius claritas btōs letificat. Bern̄. Marie presentia totus illustrat orbis. adeo vt ipsa supna ciuitas clarius rutilat virgine lampadis illustrata fulgoribus. Itē est cā leticie. qz scti sine magna leticia videre non p̄nt matrē suā sup oēs choros exaltatam Itē cā honoris. qz honor est sctis habere fratrem sc̄z xp̄m. ⁊ matrē. i. be. v̄ginē quoꝝ vnus est rex et altera regina totius regni celestis. Itē q̄tum ad officiū sibi cōmissum. Habet em̄ officiū mitigandi iram filij ⁊ iusticiā ipsius. Nā quā docuncq̄ xp̄s ex iusticia patre vult mundū ꝓpter scelera sua. tūc Maria se interponit inter deū ⁊ hoies. ⁊ mitigat ⁊ placat filium. Dñ Bern̄. Nemo dña tam ydoneus q̄ gladio domini quā premiuz suscepimus misericordiam de manu dei nr̄i.

Itē sciendū q̄ Maria q̄ hodie exaltata est ⁊ locata ad dexterā filij iam sustentat mundū. qz totus mūdus in maligno positus est ⁊ plen⁹ pctō ꝝ malo ꝝ hominū. Hoc patet ad lucē. Nā cōmunissimū est malagere in mundo. ⁊ quotidie magis ac magis ꝓuocare. qz cōe est mendaciter ⁊ scienter per deū iurare. etiam ꝓ paruis rebus. Et qō malus est quottidie noster deī blasphemat. Silr ⁊ hoies cōiter sibi inuicem maledicunt. ⁊ illa tria pcta iam sunt cōmunissima in mūdo. De his dictū est aūt in ser. de vestitu⁹. in tu virginis. Item superbia iam dominat in vestib⁹. in tunicis longis. in sciſſuris multis. Itē auaricia iam regnat que ē radix omniū malo ꝝ. Habere. vj. q minore vsq̄ ad maiorem omnes studēt auaricie. Nullus em̄ vult cōtentari. sed quilibet vult ditari. etiā cōtra salutem ꝓximam cum rebus iniustis. Itē luxuria est cōis qz pauce psone perueniunt ad statū mr̄imonij in integra castitate. signanter masculi. Et tamen omis luxuria extra matrimonium est peccatum mortale. Ñ dicit in decre. Ad meretrices accedere est diuinitus ꝓhibitum. xxxij. q. iiij. meretrices. Itē nec festa celebrant nec ieiunia seruantur. Et heu iam veritas ⁊ fides delitas fm̄ cursum mūdi rara est. vñ ps. xj. Diminute sunt veritates a filijs hominum. ⁊ quasi omnis homo iam est mendax. Nec est fidelitas. quia filius nō diligit patrem. nec frater fratrem. nec amicus amicū sed vnusquisq̄ ꝓximū suū decipit. ⁊ sic de singulis. Et ista multa mala ⁊ magna mala q̄ in mūdo iam cō mittunt iusticia dei nullo mō sustineret. si mediatrix Maria non esset. Qz autē Maria mundū bucusq̄ sustentauit. hoc ostendit. Primo in exemplo illo vbi christus dixit angl'o. Buccina buccina. Et statim totus mūdus quasi foliū in arbore tremere videbatur

boc exemplū q̄re infra in promptuario de exemplis

bea.virginis marie.ix. Itē oñdit in exēplo vbi infra missarū solēnia imago.b.virginis vehemēter sudare cepit.hoc quere ibidem.xj. Ergo regratiari tenemur marie virgini q xps ex eius meritis nobis vitā nrāz tamdiu ꝓlongauit.vñ Bern. Mentē t oculos piter cū manib⁹ ad te reginā mundi attollim⁹ t coram tue celsitudinis gloria genua flectim⁹.ceruicē iclinam⁹. ac plenas suspirijs ad te ꝓces trāsmittimus. Itē circa illud festū querit vñ ortū habet q hodie bñ dicūt herbe t fruges. Rñdeo q ortum habet a dño apl'ico iesu xpi vicario.vñ legit in cronica Hermāni q āno dñi.cclxxv.sanctus Eutticianus papa cōstituit bene dici herbas t nouos fructus uuas t fabas t passus est sub ꝓbo impatore. Ortum ad secundā partez ꝓ nostra informatiōe sciendū. sicut hodie pagimus obitum t assumptionē.b.virginis Marie.tunc cōsulēdum est oibus xpifidelibus q nullus sciēter i pctō mortali ponat se de sero dormitū ꝓpter incertitudinē mortis.qz qui hodie de sero sano corpe vadit dormitū ignorat an cras mane resurgat.t si sic i ista nocte in pctō moreret eternaliter damnaret.vñ aug. de verbis dñi. Audacior est q cuz vno pctō mortali dormit ꝙ qui cū septē hostib⁹ de morte sua inuicē obligatis cōfligit. Vñ salutiferū t laudabile est q q̄libz de sero añ ingressum lecti sui oret ad minus vnuz pr̄ nr̄ t vnū aue maria t simbolū fidei.qz valde bonuz ē de mane t de sero orare simbolum.t cū cōtritiōe cordis dicat cū dauid. Miserere mei de⁹ fm mag.mi.t. Tunc dñs noster iesus xps est tā bon⁹ t misericors q si illo die quinqz vel sex vel octo pctā mortalia vel etiā plura cōmisisses.t cum vera cōtritiōe cordis imploras cū publicano misericordiaz dei di. Deꝰ ꝓpiti⁹esto mihi pctōri t ignosce mihi hodie pctā mea.sic indulsisti magdalane peccatrice peccata sua.ego eñ offendi te hodie trascēdo.iurando.blasphemādo.maledicēdo.supbiendo.in omissiōe multorū bonor. t i illo peccato vel in hoc i specie recogitādo illud peccatū in quo magis peccasti.t nunqz intēdo ampli⁹ facere t firmiter ꝓpono cōfiteri ꝓ loco t tpe. Tunc anteqz intrabis lectū tuū.de⁹ indulsit tibi oia pctā tua.hoc ꝓbat Ezech.xviij. In quacūqz ho.pec.inge.cc. Et si cōtingeret illa nocte te sic mori.tunc esses vn⁹ de saluādis. Et qñ de mane surgis de lecto tuo. interim q induis vestimēta tua ora itez vnū pater nr̄ aue maria t simbolum fidei.t dic. O pijssime dñe iesu xpe. ego hāc orationē tibi offero t oēs labores q̄s hodie fideliter laborabo t oēs tribulatōnes t infirmitates quas hodie super me pmiseris fieri hodie tibi offero p.o pctis meis. Tunc illo die quicqd fideliter laboraueris tu sartor.tu sutor.tu faber.tu pistor.tu carpētarie.carnifex.lanifex.agricola.t de singulis. famule t famula t familia erit tibi totū meritoriū vite eterne cū es in gratia t fideliter laboras. vnde dr̄ in ps. cxxvij. Labores manuū tuar q mādu.bea.es t be.ti. erit.Et ꝓ qualibet tribulatōe habebis spāle gaudiū vñ Joh.xvj. Aristicia vra vertet in gaudiū. Ez heu plures sunt cū de sero vadunt dormitū nec cogitant de deo nec de sctis nec de salute aie sue. Et etiam qñ de mane surgunt tunc currūt ad labores tanqz equ⁹ de stabulo. Contra tales dicit dñs ꝓ ꝓpham in psal. xxxi. Nolite fieri sicut equ⁹ t mul⁹ cc.vñ etiā Arest. Inter oia aiantia solus hō habet rōnem. Cū q̄libet homo ad min⁹ de mane t de sero assidue debet cogitare de deo a quo habet omia.vnde apl'us. Quid habes qd nō accepisti. Item sciēdum q q̄libet homo q̄ stat in vera cōtritione t in bono ꝓposito ampli⁹ non velle peccare nō est peccator mortalis.vñ Bern. Cū ꝙ bonā voluntatē incipimus esse dei.desinimus esse diaboli. Unde quilibet q̄ intendit saluari semp debz stare t inueniri in bona volūtate. Ex iam dictis patz q ille est peccator mortalis q̄ mortaliter peccat t de hoc nō doler.aut qui stat in ꝓposito peccādi mortaliter. Ortum ad terciā partē sciēdum q oēs homies recurrere debēt ad beatā vginē tāqz ad reginā porē tem t tanqz ad matrē misericordie in oibus infirmitatibus t angustijs t signāter hodie in festo assumptionis sue qñ migrauit de hoc mūdo est solēniter celebrāda t venerāda.t etiam p totū triceſimū beate virginis vt ipsa nobis velit astare in extremis nr̄is. qñ de hoc mūdo exituri sumus.nā ipa beata virgo vult fideliter astare eis qui ei seruiūt t eaz fiducialiter in extremis inuocāt t se ei recōmendāt. Hoc ostēdit in illo viro qui eam in agone inuocauit t ipsa beata virgo apparuit ei t consolabat euz.hoc exemplū quere infra in ꝓmptuario.de exēplis beate virginis.lvj.

Sed quit quid orare debemus be.virgini in extremis nr̄is. Respōdeo q salutiferū est orare illū ỳsum Maria mater gr̄e mater miscōie tu nos ab hoste.cc. Hoc oñdit in illo antiquo pr̄e religioso qui in agone vidit infinitos demones circa se t quādo cepit orare Maria mater gr̄e cc.statim maria affuit. demones fugauit.hoc exēplum quere ibidē.xl. Itē vtile est beatā virginē honorare p illā antiphonā. Salue regina cc. Hoc patz in illo canonico cui in extremis apparuit.b.virgo maria di.ei. Unqz dānaberis.h exēplum quere ibidē.cxij. Itē rusticis t secularib⁹ bea. virgo parata est subuenire in extremis. Exēplum de illo iniquo rustico quē beata ỳgo liberauit a dānatōne t ptāte demonū.hoc q̄re ibidē.lj. Item scieduz q est multū vtile ieiunare vigilias btē marie ỳginis Exēplum de illo q̄ quatuor vigilias principales marie ỳginis ieiunauit in pane t aqua.t nō potuit mori nisi cōfiteret t sacramētū eucharistie sumeret. hoc q̄re ibidē.lv. Ultimo est sciēdū q pie est credēduz t sperandū q be. ỳgo maria nō sinit hominē aliquē dānari q̄ ei fideliter seruiuit. Hoc ostendit in illa magna peccatrice que eā quotidie salutauit t ei vnā missam cōparauit t sic saluata est. hoc q̄re ibidez.lxxiij.

De sancto Bartholomeo apostolo.

Sermo xxxiij.

Hoc est preceptuz meū vt diligatis inuicem sicut dilexi vos. Ista scribit Jo.xv. t in instātis festiuitatis euā gelio. Sepe inducit nos dñs noster Jesus xps ad dilectionē proximi.t ꝙ ꝓns ad dilectionē dei. qz deus in hoie aut diligit aut odit.vñ Chrisost.sup Mat. Sicut rex in imagine sua honorat. sic deus in homie diligitur vel odit. Non potest hominē odire qui deum amat.nec potest deū amare q̄ hominē odit. Et ergo in hoc q xps nos inducit ad dilectionē proximi inducit nos pariter ad dilectionē dei. Unde in ps̄enti sermone ad honorē sctī Bartholomei tria sunt dicēda. Primo ꝓuilegia sctī bartholomei. Scōo aliqua

pro informatõe nra Tercio aliqua miracula. Quã tum ad primũ ꝓsiderandũ est magna liberalitas dei. que pro modico ⁊ trãsitorio honore quem sancti sibi exhibent in terris eos glorificare dignatur in celis Talis fuit beatus Bartholomeus qui deũ honorauit. Et ideo deus eũ priuilegiauit multipliciter. Et primo i hoc q ipsũ ex omibus mũdi hominibus elegit in suũ apostolũ. Secundũ priuilegiũ quia nobilis fuit inter ceteros apostolos. nam sanctus Andreas ⁊ frater eius Petrus fuerũt piscatores. Sil'r sanct⁹ Jacobus ⁊ sanctus Johãnes duo fratres fuerũt piscatores. sed ipse fuit nobilis. Et in signũ huius fuit vestitus collobio albo ⁊ pallio albo. qõ per singulos angulos gẽmas habuit purpureas. ⁊ i vigintisex annis vestes eius ⁊ sandalia non sordidarũ nec veterascunt. Terciũ priuilegiũ. quia fuit magne deuotionis ⁊ sanctitatis. quia cẽties in die ⁊ cẽties in nocte coram deo genua sua flectebat. sic omẽs actus tã diurnos ꝙ nocturnos in oratiõibus ꝑuenichat. Aug. in quadã epistola. Omne qõcunq; inchoaueris facere primo inuoca deũ ⁊ gratias ei age. ⁊ cũ cõsũmaueris illud similiter fac. Unde etiã Hiero. Nec cib⁹ aũ sumat nisi oratiõe ꝓmissa. nec recedatur a mensa. nisi gratie referant creatori. Quartus priuilegiũ q nõ solum fuit apostolus. sed etiã martyr. vñ rex Astrages iussit apostolũ primo fustibus cedi. Secũdo sic cesum viuus excoriari. Tercio fecit eum decollari. Quintũ priuilegiũ. quia ipe septimũ articulũ de duodecim articulis fidei cõposuit dicẽs. Ascẽdit ad celos sedet a dex. dei pa. om. In isto articulo attẽdere debemus q xps ascẽdit gaudẽter sm illud ps. Ascẽdit de⁹ in iubilatiõe. Nec ipse solus ascẽdit. sed oẽs aie que ab ipso de limbo liberate fuerũt. vicz sctorũ patrũ ꝓphãrũ. pfiarchaꝝ. sanctoꝝ innocentũ. sancti Jobis baptiste. ⁊ oim sanctoꝝ iustorũ qui fuerũt ab initio mũdi mortue ⁊ purgate. hee anie singule cum xpo ascẽderunt ⁊ fuerũt in maxima iubilatiõe. vnde ps. Ascendẽs in altum captiuã duxit captiuitatẽ. i. illos qui fuerũt captiui in limbo inferni. Sextum priuilegiũ q festũ ei⁹ hodie in toto mũdo solẽniter celebrat ⁊ vigilia eius sub ꝓcepto ieiunat. Septimũ priuilegiũ. q quotidie in singulis missis in toto mũdo nominat. Quãtum ad secundã partẽ sciendũ q proximũ diligere tenemur ꝓpter naturalẽ attinẽtiaz siue parentelam. Omẽs em sum⁹ fratres ex vno patre ⁊ etiam ex vna matre. scilicet ab Adam ⁊ Eua ꝓgeniti. ⁊ ab vno patre celesti creati. Et insup oẽs habemus vnũ baptisma. vnam hereditatẽ in celo possidendã. vnde Aug. Omẽs fratres sumus sm q hoies sumus. Idem aug⁹. Voluit deus vnicuz hoiem formare in principio a quo omẽs homies ꝓcederent. vt tanq; fratres se omẽs homies amarẽt. Item diligendus est proximus ꝓpter ꝓcepta dei. vñ dicit in euangelio hodierno. Hoc est ꝓceptuz meũ vt diligatis inuicem. Et in hac charitate proximi est quintuplex gradus. nam primo debet quis diligere vxorẽ ⁊ parẽtes. Unde querit vtrũ vir plus debet diligere vxorẽ q parentes. Respõdet q sic. cordiali dilectione. sed plus debet honorare parẽtes verbis ⁊ factis. Unde Gene. ij. legit q Ada post creatiõnẽ Eue dixit. Hoc nũc os ex ossib⁹ meis. ⁊ caro de carne mea. ꝙobrem relinquat homo patrẽ ⁊ matrẽ ⁊ adherebit vxori sue.

Secundo debet quis diligere pueros ⁊ cognatos q dicit sanctus Tho. ij. ij. q. xxvj. Illi qui nobis cõiuncti sunt per carnis originẽ speciali⁹ sunt diligẽdi. Tercio domesticos. Quarto extraneos. Quinto inimicos. Unde hic querit. vtrũ inimici qui sunt mali sint diligẽdi. Respõdet inq;tum inimici sunt mali. sic cõsiderãdo q;tum ad culpã. sic sunt odiẽdi. vñ deus odit malos tali modo inq;tũ mali. vñ in ps. Iniquos odio habui. Sz cõsiderãdo inimicos ⁊ malos inq;tũ hoies sũt. s. ad imaginẽ dei facti. ⁊ adhuc sunt in via ⁊ in potentia veniẽdi ad penitentiã ⁊ ad beatitudinẽ. sic sunt diligẽdi. vñ Aug⁹. Cuz dico hõ malus duo dico. s. hõ ⁊ mal⁹ inq;tum hõ est diligendus. inquantũ malus est odiẽdus. Et iõ licet maloꝝ hoim malicia sit odiẽda. ipsa tñ natura possibilis beatificari est diligẽda. ⁊ iõ dicit dñs Mat. v. Diligite inimicos vestros ⁊ bñfacite his q oderũt vos. ⁊ orate pro psequẽtibus ⁊ calũniantibus vos. Sed dic quõ debeo diligere proximũ. Rñdet sm q hr matth. vij. Omia quecũq; vultis vt vobis faciãt homies et vos facite illis. Itez illud Thob. iiij. Quod ab alijs oderis tibi fieri ne tu alijs feceris. Quantũ ad terciam partẽ sciẽdum q omẽs hoies debẽt hodie sanctum Bartholt. tanq; singularẽ patronũ inuocare in oibus infirmitatibus ⁊ necessitatibus. ⁊ primo q pstiunt febres. Unde quidã adolescẽs cũ nimio febris feruore ⁊ solutione ac vomitu iam morti ꝓximus esset postulauit sanitatem a beato Bartholomeo. qui statim sanus effectus est. ⁊ recessit valens. Item quedam mulier cũ nimia febre ante corpus apostoli se ꝓiciẽs postulabat misericordiam dei. que intercessiõe sancti bartholomei sana recessit. gratias agens deo. Itẽ succurrit virginibus febri citãtibus. Vñ quedaz sanctimonialis que laborabat nimio febris calore et grauẽ dolorẽ capitis patiebat p longũ tẽpus. ⁊ vñ brachiũ lesum habebat. ita vt illud nõ valeret ad os ꝓducere. ⁊ iacuit ante pedes apostoli ⁊ de oib⁹ sana recessit gratias agẽs deo. Item quidã clericus cuius vnũ oculum infirmitas longo tẽpore fecerat egrotare. per oratiõnẽ sancti Bartholomei apostoli statim sanitatẽ recepit ita vt nulla in eodez oculo macula remaneret. Item quedã sanctimonialis femina habẽs oculos lippos veniens ad sepulcrũ beati Bartholomei. ipsum devote inuocãs sanata est. ⁊ illuminata. ⁊ sine dolore recessit. Item paralitici debẽt ipm inuocare. vnde quedã puella que longo tpe fuerat paralitica. ⁊ membris omibus dissoluta. proiecta est ante corpus apli bartholomei. cui diuina gratia per meritũ ipius bartholomei apostoli ita integerrimã prestitit sanitatez vt nec signuz pristine infirmitatis in ea reperiri posset. sed valẽs ac leta recessit exiliens ⁊ laudãs deum. Item sanctus Bartholeme⁹ habet potestatẽ super demones. Unde precepit demoni dicens. Confitere immũde spiritus. istos homines qui hic in tẽplo iacent infirmi quis eos lesit. Respondit demõ. Princeps noster diabolus ipse nos mittet ad homies vt ledamus primo carnẽ eorum quia in animas eorum nõ possumus habere potestatem nisi sacrificaueritis

ac vbi p salute corpis nobis sacrificauerint. cessam⁹ nocere eis. qz tunc alas eorū habere incipimus potestatem. Jam ergo per hoc q ab eorū lesione cessam⁹ videmur curare eos z colimur quasi dij. cum p certo simus demones. z nihil possumus nobis aut alijs p deesse sed semp querimus hominibus obesse. Itē legit q sanctus Bartholomeus longo tpe orauit p quodam populo. z illi se nō emēdauerunt. tunc dei iusticia ptmisit vt a paganis quasi omēs fuerūt deleti. Et sanctus bartholomeus apparuit cuidā psone deote dicēs. Per longa annorū tempora pro hoc populo deum deprecatus sum z meis precibus consensit deus q vsq nūc persteterūt in pace z securi. sed quia multiplicata sunt mala. z nulla subsecuta est illi⁹ populi emēdatio. ideo iam vltra non potui impetrare a deo liberationē vlteriorē. ideo oēs quasi perierūt.

De natiuitate gloriose virginis Marie.

Sermo xxxiiij.

Sapiētia edificauit sibi domū. Prouer. ix. Cupiens dei filius p susceptionē hūane carnis habitare nobiscuz nullaz domū specialē inuenire poterat. que tñ ac talem habitatorē digna recipe esset. z ideo oportuit vt ipsam de nouo edificaret. Ista domus est beata virgo maria. que hodie nata est. de qua dr Eccli. xxiiij. Qui creauit me requie. i taber. meo. Et cuius tota trinitas istam domū edificauerat. Pater tñ z spūssanctus edificauerūt eam filio. filius aūt qui est dei sapientia edificauit eam sibi. Ideo dicit. Sapiētia edificauit sibi domū. Unde in psenti sermone ad honorē gloriose virginis tria sunt dicēda. Primo quare h festum est a nobis solēniter celebrandū Secūdo aliqua pro informatiōe nostra. Tercio aliqua miracula. Quā tum ad primā partē huius sermonis est sciendum q hoc festū natiuitatis virginis Marie solēniter z deuote z letāter est ab omibus xpifidelibus celebrādū

Primo xpter ipsam beatā virginē Mariā. quia si eam corde diligim⁹. gaudebim⁹ vtiq. qz hodie nata est que ē mater nostra z dña angelorū. Et ideo eccl'ia cantat in introitu misse. Gaudeam⁹ omēs in dño ꝛc.

Secūdo xpter filiū. quia sibi reparat esse factum quicqd matri honoris aut seruitij exhibet. Hiero. in sermo. Quicquid genitrici eius officiosissime impendit totum deo attribuit. Unde etiā Bern. omel. iiij. sup euāge. missus est. Nō est dubiū quicqd in laudibus matris pferimus ad filiū ptinere z rursum cum filiū honoramus a laudibus matris nō recedimus. Unde etiā Damas. Honor qui ad ipsam est ad deuz qui ex ipsa incarnatus est reducit. Cassi. O maria tu patrona humani generis. tu afflictis reis medicina singularis. Quis nō tuo egebit munere cuz peccare sit cōmune. Bern. Nō sunt tot humane necessitates quot in beata virgine Maria efficaces subuentiōes Idem. Taceat qui beatā mariā virginē inuocauit et nō exauditus sit. Tercio xpter nostrā xpiā vtilitatem. Nam multū vtile z fructuosum est nobis honorare beatā virginē Mariā z eam diligere z ei fideliter seruire. vnde Bern. O felix maria. qui te diligit deum honorat. qui tibi seruit deum reficit. q tibi adheret a deo nunq derelinquet. qui tuū nomen puro corde inuocat. quicquid postulat indubitāter consequetur. Item sciendū q tres natiuitates in anno ecclesia solēnizat. scz natiuitatē Christi. Marie. Johānis baptiste. nec imerito. Christus em fuit plenus gratia in cōceptu z ortu z dñs omniū gratiarū. de q dicit Joh. j. Plenū gratie z veritatis. Johānes baptista in suo ortu fuit plenus gratia z nūcius gratie Lu. j. Spūsctō replebit adhuc ex vtero matris sue. Maria hodie nata est in gratia. z est mater z distributris gratie. vñ Eccli. xliij. In me omis gratia. vnde Bern. Nō dicunt Mariā cōmunes gratias habere nec paucas. sed quicqd summū quicqd altissimū fuit in gratia. hoc totū abundātissime possidebat. Unde item Bern. Ego puto q copiosior sanctificatiōis bñ dictio q in alios ab vtero sanctificatos in eā descenderit que nō solū ipius ortū sanctificaret sed etiā ei⁹ vitā deinceps immunē ab omi peccato conseruaret. qō alteri nemini in natis mulierū credit esse donarū

Unde sciendū q beata vgo altior est omibus hominib⁹. ergo canit de ea. Virgo singularis inter omnes mitis. Et in his tribus nec primā similē visa est habere nec sequentē. s. xpter gratiarū plenitudinem virtutū pulcritudinē. meritorū multitudinē. Sed exquo hodie solēniter in toto mundo festū natiuitatis virginis Marie celebrat. Tūc principaliter dicēdum est quomō cōcepta est z nata sit. z hāc historiaz quere ante in festo cōceptiōis gloriose vginis ser. v. parte. j. Item sciendū q festū natiuitatis virginis Marie est festum valde gaudiosum. Nam tota trinitas gaudet de natiuitate vginis Marie. Pater gaudet quia inuēta est puella fidelis cui cōmitteret thesaurū suū. s. filium suū vnigenitum. Item filius gaudet quia longo tēpore anhelabat talez matrē habere Ipsa em est maxima z dignissima mater quia maiorem matrē deus facere nō potuit. Unde Bern. Hec em decebat domini matrē esse q virginē. nec virginis filiū alium q deum. Item gaudet spūssanct⁹ de tam mūdo receptaculo in qō descēdere deberet z obumbrare in quo nullam resistentiā vel inquietudinē haberet. Item angeli in celo gaudent de ortu virginis. Unde canit hodie in principio misse. De cuius natiuitate gaudent angeli z collaudāt filium dei. Et merito. quia hodie regina celorū nata est. nam a principio creatiōis angeli regem habuerūt. sed reginam nō habuerūt. sed hodie regina orta est de sancta Anna. Item sancti patres existētes in limbo gauisi sunt hodie quia nata est illa que portare debuit pugilem eorum z liberatorē. Luce. j. Visitauit z fecit redēptionem plebis sue israel. Item gaudere hodie debent omēs homines in toto mūdo existētes. qz hodie nata est mater omniū iustorū. ergo dicit Mater gratie z etiā omniū peccatorū. ergo dicit. Mater misericordie. Et in signū hui⁹ quotidie inuocamus eaz di. Salue regina mater misericordie. Ipsa em pōt. scit et vult nos iuuare. Ber. Nō em deest ei potestas. qz mater est omipotentie. nec volūtas. quia mater est misericordie nec impetrādi industria. qz mater est sapiētie. Ne ār be. virgo Maria sit potētissima hoc probat primo. qz hz ptātem sup filiū suū iesum xpm. xpter mīne auctoritatis imperiū qō nulla alia creatura habuit. nec etiam habebit. vñ dr Luce. ij. Et ipse erat subdit⁹ illis. Bern. Quis q hbus deus hoibus. Item hz ptātē z dñs tur potenter in celo. qz quicqd petit impetrat. z ipsa

quotidie ex materna sollicitudie pro nobis fideliter orat. Et firmiter credendū est q quicqd petierit mater a filio suo. q hoc sibi respondeat. qđ Salomon respondebat matri sue dicēs. Pete a me mater quidvis necqz em phas est vt auertam faciez meam a te. Item dñatur in inferno. quia demones arcet z refrenat ne possint nocere famulis z famulabus suis qz ipsi demones nō solū timent eam sed etiā nomē ipsius virginis marie q nullo mō possunt audire. nec pmanere vbi deuote z plena voce hoc nomē Maria noiat. vnde Bern. Fluūt z pereunt sicut cera a facie ignis demones vbicūqz inuenerint crebrā huius nois inuocationē. Item dñatur in purgatorio dū multas animas meritis suis ab ipis penis liberat. vnde legitur de sancto Bern. q ipse tribus vicibus vidit descēdere beatā virginē mariā in purgatoriū cū luce magna z cum veniss̄et ad ostiū purgatorij oēs anie fidelium que erāt ibi clamabāt. O regina celi z mater dei libera nos. z cū egrederet semp educebat magnā multitudinē aiarum. Item dñatur in terra. qz null⁹ peccator excipit ḋn oēs ad suā misericordiā ire possint. nā cū oēs sancti z angeli derelinquūt peccatorē. ipa tn nō derelinquit nec vnqz derelinquet aliquē peccatorem q ad ipsam cōfugiet. vñ Anf. Maria tu peccatorem toti mūdo despectū materno affectu āplecteris nec deseris eū quousqz deus p te placatus ipsuz suegrē reformabit. Circa qō sciēdū. q quidā peccatores peccāt p infirmitatē z illis aperit sinū sue potentie. qz dat illis virtutē resistendi. Item alij peccāt per ignorantiā. z illis aperit sinū sue sapientie. z dat eis virtutē cognoscendi. Etiā aliqui peccāt p certā malicia. z illis aperit sinū sue misericordie. qz dat eis gratiā penitēdi Ber. Maria mr̄ misericordie sinū oībus apet. z vt de plenitudine ipius accipiāt vniuersi. captiu⁹ redemptionē. eger curationē. tristis consolationē. tepidus cōfortationē. pctōr veniā. iustus grām. angelus letitiā. filij psonā carnis humane substātiaz. tota trinitas gloriā. Vltimo ad scḋam partē illi⁹ sermo. est sciendū q post xp̄m ad nullū sctōz tantā cōfidentiā habere debem⁹ sicut ad be. virginē mariā q̄ est mr̄ oīm nr̄m. z sola plus pōt apud deū impetrare qz omnes sancti in celo. vñ Bern. Data est tibi omis ptās in celo z in terra vt oia quecūqz volueris valeas impetrare. Ex qbus ptz q ei⁹ ptās est tāta q oībus hominib⁹ nobilib⁹ z ignobilib⁹. ciuibus. rusticis. virīs z mulierib⁹. filijs z filiab⁹. famulis z famulabus pōt subuenire cū eam deuote implorāt. Etiā oīb⁹ tpibus in hyeme. in estate. de sero de mane. in meridie in media nocte pōt succurrē eā inuocātibus. Etiā in omni loco. in cāpis in aqs. in domo. in foro. in mensa. in lecto pōt subuenire. Etiā in oībus causis. in paupta te. in tristicia. in psecutiōe. in infirmitate. in temptatiōibus varijs. z in oībus necessitatibus. vnde Ber. Loquere dña z audit filij⁹ tu⁹. z quecūqz petieris impetrabis. vñ etiā Anf. Ab initio reuocatiōis humane oībus sub tuū p̄sidiū cōfugiētibus bucusqz succurristi z idcireo p omī creatura omni laude dignissima dici z esse meruisti. Item ex dictis sancti Bern. elicit q nunqz aliquis hoim cuiuscunqz status fuerit q deuote z cōfidēter bea. mariā virginē inuocauerit ab inicio xpianitatis vsqz hodie sp ei succurrit. Vñ Ber. Sileat miscōiam tuā. b. ẏgo maria qui te inuocatā in necessitub⁹ suis sibi meminerit defuisse. Etiā ex dictis Anf. elici pōt q nunqz aliquis famulorum vel famularū qui deuote eam inuocauerit z fideliter seruierit virgini marie damnatus est nec dānari pōt vnde Anf. O beatissima virgo Maria ois ad te cōuersus z reductus impossibile est vt pereat. Vñ oēs homies quotidie inuocare debēt virginē Mariā dicētes. Monstra te esse matrē sumat per precē qui p nobis natus tulit esse tu⁹. vnde Bern. O mater dei z homis. o mater dei z iudicis. O mater rei z exulis z cuz sis mater vtriusqz. nō decet vt inter filios discordiam esse pmittas. Et sciendū q virgo gloriosa iurando tenet nobis subuenire. z si nō faceret tūc iuste ageret. de hoc quere i discipulo de tpe sermo. clxj. B. Quātū ad tertiā partē illius sermonis est sciēdum. q beata virgo Maria pōt omibus hoibus subuenire deuote eam inuocantibus in oi loco. in oi tēpore. in omibus necessitatibus Et primo illis qui patiunt infirmitates z plagas in mēbris suis. Et h ostendit in illo maledico qnē sacer ignis inuasit propter maledictiōes suas. quē be. virgo z sanct⁹ ypolitus sanauerūt. hoc qre in ꝓmptuario. b. marie virginis. xxxv. Etiā in periculo maris. Exemplū de illo q cecidit inter duos naues in ꝓfundū maris. z hoc qre ibidē. xxxix. Item in piculo tempestatū fulgur z tonitruoz. Exem de h quere ibidē. cx. Etiā mulieres in partu laborantes dñt eā p antiphonā Salue regina inuocare. Exem de muliere que septē dieb⁹ laborauit i partu z sctūs Frāciscus z. b. virgo subuenerit ei. hoc qre ibid ē. cxj. Vltimo sciendū q multūvtile est in q̄libet ciuitate habere eccl'iaz in honore beate marie ẏginis dedicatā z etiā in villis. qz. b. ẏgo marie ẏginis dedicatā z etiā in villis. qz. b. ẏgo maria ē singularis ꝓtectrix illi⁹ ciuitatis aut ville. exē plū de illa ciuitate q̄ erat obsessa ab inimicis. z. b. ẏginis imago eā liberauit ab hostib⁹ qre ibidē. lxxxiij

Sermo xxxv.

De exaltatiōe sctē Crucis

Exaltat⁹ fuero a terra. omia traham ad meipm. Jo. xij. Sicut inuenit grauitas in rebus p quā descēdunt vt patet in terra. z leuitas p quā ascendūt. vt patz in igne. Sic in aliqbus hoibus est supbia que facit eos grossum z pōderosum. z facit descendere iuxta illud Ju. xviij. Dis qui se exal. hu. Quia igit signū sancte crucis sic erat hūiliatū i h̄ q erat supplicū latronū ita fuit valde exaltatū in passiōe. in hoc q membris xp̄i tanqz ex magaritis ornatū fuit. z hodierna die hoc q Heraclius impator per ipsam crucē de hostibus gloriose triumphauit. In premissis igit verbis duo tangunt. Primū est exaltatio sancte crucis cuz dicit. Si exaltatus fuero. Secundū est vtilitas passionis cū subiungit. omia traham ad meipm. vnde i psenti sermone tria sunt dicenda. Primo de exaltatione sancte crucis. Secūdo aliqua ꝓ informatione nostra. Tercio aliqua miracula ꝓ cōsolatiōe nostra.

Quātum ad primā partē sciendū q celebrādo sctē crucis exaltationē p ꝓnis recolimus p̄nicaz passionē vñ cantt. Tuā crucē ado. dñe tuaz glozio. reco. passi. vñ sctūs Tho. i. iij. parte. q. xxv. ar. vj. Crux xp̄i pōt adozari adozatione latrie. qz crux xp̄i sanguine perfusa est vera imago crucifixi expansi z eiusdem imago est etiam lignum quodcunqz ad modum crucis

formatū. Circa ipam exaltationē sctē crucis est sciendus q̄ crux xp̄i primo exaltata est in die pasceues qñ xp̄s in ligno crucis suspēsus fuit. Sz quereres quare xp̄s in ligno crucis mori voluit. Rñr. vt mala ade restitueret. Vdā em̄ ꝯ dei mandatū pomuz ligni vetiti comedebat. z ideo cōuenies fuit q̄ xp̄us ad satisfactionē p illo peccato seipm̄ patere ligno affigi quasi restituēs qđ adā abstulerat. iuxta illō ps. lxviij Que nō rapui tunc exoluebā. Aug⁹. Contēpsit adaz p̄ceptū accipies ex arboze pomū. sed quicqđ adam amisit christus inuenit. Scđo exaltata est sic hodie festū exaltatiōis celebramus. Pro quo sciendus q̄ ꝓpter magnā victoriā z insigne miraculū qđ deus ondit p sanctā crucē festū illud ab eccl̄ia celebrat et exaltatio sancte crucis appellat qz tali die fides multum fuit exaltata. Vñ legit q̄ anno dñi sexingentesimo decimotercio. pmittēte deo flagellari populū suum p paganos. Cosdras rex persarū omia regna sibi subiugauit. Hier'm aūt veniēs partez sancte crucis quā sctā Helena ibi reliqt asportauit. Volēs autē ab hoibus honorari vt deus turrim ex auro z argēto in terlucētibus gēmis fecit. z ibidē solis z lune z stellarum imagines collocauit z sic in throno residēs tanq̄ deꝰ pr. lignū sancte crucis sibi a dextris posuit loco filij. z galluz a sinistris loco spūssancti. z sic se quasi deū adorari precepit Tunc Heraclius impator exercitū collegit z cōtra ipm̄ cosdre iuxta danubiū flumen dimicaturus aduenit. Tandē vtrūq̄ exercitui placuit vt ipsi soli supra pontē cōuenirēt. z q̄ victor existeret. ipse sine damno vtriusq̄ exercitus imperiū vsurparet. hic Heraclius se totū deo cōmisit z se signo sancte crucis deuotiōe qua potuit cōmendauit Ambobus itaq̄ pflictū intrātibus. Heraclio dñs victoriā tribuit. z cūctū exercitū suo imperio subiugauit adeo q̄ totus populus Cosdre sacrū baptisma susciperet. Tunc heraclius ad Cosdrā puenit z i throno aureo eū reperies dixit. Quia lignū sancte crucis fm modulū tuū honorasti. si fidez christi recipies. vitam z regnū cōseruabis. sin aūt. te gladio meo perimā. Cum aūt acquiescere noluit ipm̄ decollauit. z filiū suū. p. a nnozū quē cū ipso reperit baptizauit. z regnum paternū ei dimisit. turrim vo destruēs aurum z argentū ad eccl̄ias repandas destinauit. Sanctaz igit crucē accipies hierusalē reportauit. cū autez de mōte oliueti descēdēs p portā quā dñs passurus intrauerat. in equo regio z ornamētis impialib⁹ ingredi vellet. repēte lapides porte descēderūt z inuicē q̄ si vnus pies se clauserūt. sup q̄ cūctis stupētibus. angelus dñi signū crucis in manib⁹ tenēs sup portā apparuit dicēs. Cū rex celoz ad passionē p hanc portaz ingredi vellet. nō cultu regio sed humili asello ingredi ens exemplū suis cultoribus dereliquit. Et his dictis angelus dñi recessit. Tūc impator lacrimat⁹ seipsuz discalciauit z vestimēta vsq̄ ad camisiaz exuit. z crucem dñi accipies vsq̄ ad portā dñi humiliter baiulabat. Postq̄ murus se ecōuerso aperuit z liberū patefecit impatori ingressum. Rex aūt deuotissim⁹ in huius crucis laudē prorupit dicēs. O crux splēdidioz cunctis astris mūdo celebris. hoibus multū amabilis. que sola fuisti digna portare preciū mundi. salua pūtem caterua in tuis hodie laudib⁹ cōgregata tuo vexillo signata. sicq̄ pciosa crux in suo loco restituit z statim paliticī quatuoz curant. leprosi. x. mūdant. ceci. xv. illuminant. demones effugant. z a varijs lāguoribus plurimi liberant. Et sic impator eccl̄ias rēparās ad ꝓpria remeauit. Tercio quotidie exaltat in eccl̄ijs. z hoc in memoriā iesu xp̄i crucifixi. Habemus em̄ triplex memoriale passiōis xp̄i. Primo i visu. sicut fit in imaginib⁹ crucifixi vbi passio xp̄i figurat. z etiā in imaginibus sanctoz vbi vita sanctorum simplicib⁹ declarat. Vñ dr in decre. Imagines sanctoz z picture sunt libri laicorum z scripture. de conse. dist. iij. platum. Secūdo in auditu vt quando passio xp̄i p̄dicat. vñ quilibet p̄dicator debet conari vt in quolibet sermone faciat aliquā mentionem de passione xp̄i. Tercio in gustu. vt in sacramento altaris. Vñ cū quis sumit sacr̄m hoc dz fieri cū memoria passiōis xp̄i. vñ ipse xp̄us dixit discipulis. Hoc facite in meā ꝓmemoratiōnē. Quarto crux xp̄i exaltabit in extremo iudicio. qz malis ibi erit in testimonium sue damnatiōis. Vñ tūc xp̄s sanguinē suū a malis hoibus req̄ret fm Chrisost. di. Egō ꝓpter vos hō factus sum. ꝓpter vos alligatus. z delusus et cesus et crucifixus. vbi est tanta iniuria mearū fructū. Ecce preciū sanguinis mei quē dedi i remissionē aiaruz vrarz. vbi est seruit⁹ vra quaz mihi p pcio sanguinis mei dedistis. Erit z bonis in saluatiōis signum. Vñ Chrisost. sup Matth. Crux z cicatrices xp̄i radius solis erūt lucidiores. Vide ergo q̄ta sit virtus crucis xp̄i cū sol obscurabit z luna nō dabit lucē suaz vt discas quō crux luna lucidioz. et sole clarioz erit in iudicio ad bonoz̄ cōsolationē. Tum ad scđam ptē istius ser. p nra informatōe est sciendū q̄ p signum crucis debem⁹ vincere temptatiōes diaboli. vñ hic queritur. vñ occasionē demon nos tēptādi sumpsit. Rñ. Cassianus in collatiōib⁹. ex inuidia. Cū ꝓpter superbiā de celo detrusus fuisset z cognosceret hoiem in locum quē pdidit succeduturū. stimulatus inuidia hoiem tentauit. sic adhuc eadē de cā tēptat nos q̄tidie vt impediat nos i nra salute. Etiā queritur vtrū tēptare possint qñ voluerint. Rñ. ibidē q̄ non. vt patet de Job. quē sathanas nō potuit tēptare nisi licētiatus. imo nec demones potuerūt intrare porcos nisi xp̄o ānuente vt hr Mar. v. Etiā queritur vtr tantā vim habēt demones temptādi sic olim. Rñ. ibidē q̄ non. Olim paucissimi in heremo cōmorari poterāt nimia ferocitate demonū deterriti. etiā cū inter decem quosdam vicissim vigilare z orare optuit ꝓpter visibilia fantasmata demonū. ꝯ iam ꝓpter diligētiā hoim aut p pter crucē in eccl̄ia lati⁹ p̄dicataz minus infestamur Etiā queritur. vtrū demones de cōflictu doloze repotent. Rñ. q̄ sic. nā victi cōfundunt. Hiere. xvij. Confundant q̄ me psequunt z nō cōfundar ego. Etiā queritur vtrū demon semel supat⁹ denuo temptet. Rñ. fm b. Tho. pte. j. q. xiiij. Quidā dicūt q̄ demō semel supatus nullū hominē deceteto temptare pōt. nec de eodē nec de alio pctō. Quidā aūt dicūt q̄ pōt alium temptare sed non eundē. z hoc ꝓbabiliter dicit si tñ intelligat vsq̄ ad aliqđ tēpus. vñ Ju. iiij. dicit. q̄ cō summata omi temptatiōe diabolus recessit a christo vsq̄ ad tps. Quō aūt diabolus tēptat nos quotidie cōtinue z multipliciter. hoc quere in ꝓmptuario infra vbi macharius diabolū vidit cū vasculis. xiij. L.

Quantū ad terciā partē istius sermo. sciendum q̄

quilibet ꝑtereundo crucifixū debet reuerentiā exhibere ipsi christo qui mortuꝰ est pro eo in cruce. Et q̄cunq; procurat aliqꝫ crucifixuz in publica strata seu ecclesia. z quotiēscūq; a quolibet hoie ꝑtereūte reuerētia exhibet xpo a quolibet hoie habebit specialem ptícipationē in ꝑsenti vita. si est in gra. z in futuro speciale accūtale gaudiū. si erit in gloria. Et sciēdum q laudabile est habere crucifixū circa lectū vel circa mensam vt cū quis inspicit crucifixū memoret dñi nostri passionē. z imaginē beate marie virginis. vel apli tui vel sancti Jrācisci vel barbare. Et sciēdum q quādocūq; quis inspicit crucifixū tūc debet tria cōsiderare. Primo q xps habet in cruce caput inclinatū ad osculandū. in signū q optat recōciliari cū peccatore. si peccator cupit ex corde recōciliationem. Secūdo q habet ambas manꝰ extensas ad amplexandū. sicut mr amplexat filiū. sic xps paratꝰ est amplexari peccatorē cuz brachijs miscōie sue. z sibi oia pcta indulgere. si ex corde penitet eum fecisse et amplius nō velit mortaliter peccare cū diuino adiutorio. Tercio ambos pedes cruci affixos. in signum q vult secum manere z nunq; ab illo homie recedere nisi ipse prius recedat ab eo. nec eum ꝓtemnere. nisi prius contēnat ipm. Ergo iesus christus dicit emanuel qō interpretat nobiscū deus. Dz aūt xpo valde placet cū quis orat pretereūdo crucifixū in publica strata vnū pater nr z vnū aue maria. hoc oñditur in vno latrone qui orauit vnū pater nr ante crucifixū. z sic saluatꝰ est. ℞ q̄re in discipulo de tpe. ser. xlix. ℟

Et sciendū q diaboli vincunt p sctē crucis signuz sicut de sctā Justina legit. quā diabolus valde impugnauit prauis cogitatiōibus. z ipa sancta virgo in se reuersa cōtinuo signo crucis se muniuit z diabolus fugit. z ab oi temptatiōe statim liberata est. Etiaz de eadē legit q diabolꝰ semel in specie pulcerrimi iuuenis se transfigurauit. thalamū eius ingrediēs cū ipa in lecto suo esset. z ipe in lectū eiꝰ impudēter insiliit z in eiꝰ amplexū ruere voluit. qō vidēs sancta Justina z adesse intelligens diabolū. mox signum crucis edidit z statim diabolus euanuit. Etiā legit de eadē q nobilis quida eam in vxorē habere desiderauit. et Cyprianū nicromanticū rogauit vt eā sibi in vxorez ordinaret. z ipse Cyprianꝰ misit ad eam diuersos demones. z ipsa virgo sctā p signū sctē crucis omēs superauit. q̄re hoc infra in ꝓmptu. exēplorū. xxxix. C.

Ultimo sciendū q opa nra oia debemus facere cū signo sancte crucis de mane z de sero. z etiam in comedēdo z bibendo. Exemplū de virgine que comedit lactucā in horto sine signo sancte crucis. z etiam de cōuerso qui bibit vinū in ciuitate sine signo crucis. Jsta exempla habent in dialogo Gregorij z que re infra in promptuario. xl. C.

De sctō Matheo apło Sermo .xxxvj.

Vidit iesus hoiez sedē tem in theloniō Matheū noie z ait illi. sequere me. z surgēs secutus est eū. Ita scribitur Math. ix. z in instātis festiuitatis euāgel. Si eñ aliquis infirmus sanari desiderat. oportet vt infirmitatē suā medico apiat. z vt medicus circa ipm diligentē curam adhibeat. z vt ipse sanatus sanitatē suā per signa euidētia ostēdat. Jsta tria notant in ꝑbis premissis. Primo ponit spēs infirmitatis ex parte egroti cū dr. Vidit iesus hoiem sedentē in theloniō Matheū noie. Scōo ponit modus curatōis ex parte medici cū dr. sequere me. Tercio ponit oñsio curationis ex parte sanati cū dr. z surgēs secutus est eū. Unde in ꝑsenti sermone ad honorē sancti Mathei tria sunt dicenda. Primo priuilegia sancti Mathei. Secūdo aliqua p informatiōe simpliciū. Tercio aliqua miracula pro cōsolatiōe hominū. Quantū ad primā partē sciēdum q sancꝰ matheus habet septē priuilegia que nobis oibus sunt cōsiderāda. Primū q xps vocauit eum ad apostolatū qñ dixit. sequere me. z ipe statim ad vnū verbuz secutꝰ est eū. z non soluz celeriter ꝫ etiā gaudēter. In cuiꝰ signū fecit sibi cōuiuiū magnuz i domo sua sic enāg. hodiernuz dicit.

Scōm priuilegiuz. q̄ inter q̄tuor euāgelistas ipse ē primus in ordine. vñ Piero. Sicut mattheꝰ in ordine primus ponit. ita euāgelīū primo scripsit. Et inter figuras euāgelistaz nobiliori figura figurat. qz in forma hois. Et rō huiꝰ est qz ipse descripsit humanitatem xpi. nam in principio euāgelij sui scripsit genealogiā xpi. In medio ꝑdicationē xpi. In vltimo xpi passionem. Et hoc euangelium scripsit in iudea lingua hebraica. Ceteri euāgeliste scripserunt in lingua greca lingua autē hebraica est nobilioz. qz fuit prima z lingua ade. z a deo imediate tradita. z lingua decora. qz sicut rabbi moyses dicit. Nullū vocabulū apriuz in lingua illa deputatū est ad aliquā feditatē vel turpitudinē noiandā. ꝫ p aliquas circūlocutiōes talia exprimunt. Erit etiā ppetua z eterna. qz sicut dicē Jsiō. Post diē iudicij oēs lingue cessabūt z solum mane bit lingua hebrea. Terciū qz euāgeliū suū frequētius oibus alijs in ecclesia legit. Ecclesia eñ frequētius legit euāgeliuz Mathei. epłas Pauli. psalmos Dauid. z rō huius est vt nullꝰ pctōr desperet de misericordia dei q̄tumcūq; magnꝰ pctōr est. qz oē peccatū ꝓmittit aut ex infirmitate humana aut ex ignorātia aut ex certa malicia. Ex infirmitate hūana peccauit ipse Matheus. Pecuniā eñ per lucrū eugere ab humana ꝓcedit infirmitate. Ex ignorātia peccauit paulus. qz dixit vt hr. j. Thimo. j. Ignorās feci. qz psecutꝰ sum ecclīaz dei. Ex certa malicia peccauit dauid. qz adulteriū cōmisit z homicidium ꝑpetrauit Ut igit oñdat q nullus dz desperare de dei misericordia siue peccet ex infirmitate siue ex ignorātia siue ex certa malicia. iō dicta istoz triū freqnter recitāt i eccia.

Quartū in q̄ oēs sctōs in celo ꝓcellit est qz est martyr apłs z euāgelista. ita q i nullo alio sctōz iste tres ꝓgatiue insimul inueniunt. Petrꝰ q̄dez fuit apłs z martyr ꝫ nō euāgelista. Johes fuit apłs z euangelista. sed nō martyr. qz sanguinē suū nō fudit ꝫ in pace quieuit. Stephanꝰ fuit martyr. sed nō fuit apłus necq; euangelista. Matheus vo fuit apłus martyr z euāgelista. Quintū priuilegiuz. qz ꝓposuit octauū articulū de. xij. articulis fidei dī. Inde venturus est iudicare vi. z mor. Ubi sciendu q quilibet xpianꝰ tenet credere futurū iudicium. quia est octauꝰ articulus fidei. Et iste articulus debet nobis inducere z incutere timorē magnum. quia de omibus sumus reddituri rationē strictā. Ecc̄ls. xij. Cuncta que fiūt adducet dominꝰ in iudiciū. Nam sumus reddituri rōnem de cogitatiōibꝰ nris. Sap. i. In cogitatiōibus

impij interrogatio erit. Etiã de oĩb⁹ vbis Math. xij. De oĩ vbo ocioso ꝛc. Etiã de opib⁹ nr̃is q̃ gessimus in corpe. de oi gressu visu tactu ꝛc. apls. ij. Chorint. v. Oĩs nos manifestari oportet añ tribunal xp̃i vt referat vnusq̃sq; in corpe ꝓut gessit siue bonũ siue malũ. Etiã de reb⁹ tpalib⁹ quõ lucrat⁹ es quõ possedisti. quõ expendisti. etiã q̃libet de officio suo ꝛ artificio. s. faber: sartor: sutor: pistor. etiã q̃libet ō statu suo. s. matrimoniali. viduali: virginali. Nextũ pr̃i ullegiũ. qr festũ et⁹ hodie solennit celebrat in tota ecclesia dei. ꝛ ip̃i⁹ vigilia sub p̃cepto ieunat. Septimũ qr quotidie in oĩb⁹ missis p totũ annũ notat.

Qritum ad scõam ptem istius ser. sciendũ q̃ mathe⁹ notat publicanus. qr tpalibus lucris inhiabat sedẽs in telonio. qõ negociũ vir sine peccato mortali exercet. Vñ ꝓ informatione nr̃a sciendũ q̃ cũ tpalib⁹ peccat quis quatuor modis. Primo cõcupiscẽdo bona alior̃ ꝛ deũ ꝛ iusticiã. vl̃ etiã q̃ cõcupiscũt iustas res habere ꝑ ad malũ finẽ. s. ad peccandũ. puta advanã gl̃iam exercendã. vel ad luxuriã. vl̃ ad crapulã. sicut ille dives ō q̃ scribit Lu. xvj. q̃ epulabat q̃ti die splendide ꝛc. etiã q̃ cum nimio appetitu vl̃ amore afficiunt ad tpalia. q̃buis nõ iniuste vellent ea acq̃rere. tñ qñ iste appetitus ꝛ amor tpaliũ supat vel precellit amorẽ dei ꝛ appetitũ ꝛpr̃ie salutis. sic q̃ mens suffocat ex toto. tales etiaz grauiter peccant. Sicut ḃeu plures sunt q̃ totum cor suum occupant cũ tpalibus. sic q̃ raro vel nunq̃ de deo vel salute ꝛpr̃ia vl̃ futuro iudicio cogitant. Sz qñ q̃s appetit bona aliena cum voluntate conditionata. s. si posset hẽ sine offensa dei ac iniuria ꝛpr̃imi. ꝛ tunc nullũ peccatum est. vt solum veniale pctm̃ est. Secõ peccat q̃s per auariciam acq̃rendo bona tpalia iniuste. s. cum vsura vel ludo vel ꝑ fraudẽ in emendo ꝛ vendendo. vl̃ per furtum vel ꝑ rapinam. Tã quocũq; mõ q̃s tpalia iniuste lucrat mortaliter peccat ꝛ tenet ad restitutionẽ si vult saluari. siue fiat in rebus magnis siue paruis. Aug. Iuar⁹ añq̃ lucrat seip̃m pdit. ꝛ añq̃ aliq̃d capiat capit. Idem aug⁹. Pctm̃ nõ dimittit nisi ablatum restit. Tercio peccat q̃s ꝑ diuitias male expẽdendo sua tpalia. s. qñ nõ vtit ad honorẽ dei ꝛ ad salutem ꝛpr̃imi ꝛ ꝛpr̃iã. ꝑ vtit ad peccandũ cõtra deuz Tales possent damnari. etiã si nll̃as res iniustas haberent. ꝑ suas iustas res sic ad peccãdũ expenderẽt. Quod ptz in illo diuite epulone Luc. xvj. q̃ sepult⁹ est in inferno. ꝛ tñ nõ inuenit scriptum de eo q̃ fuit vsurarius vel raptor vel fur. Sz bona sua male expendit. s. in supbia vestium. in gula. in crapula. et Lazaro pauperi non subuenit. ideo damnatus est. Q quot diuites sequunt eum in supbia vestium habentes preciosas vestes. longas caudas ꝛ scissuras multas ꝛ multa paria vestium. ꝛ sic de singulis. Similiter sequunt eum in gula. sicut illi qui volunt optima fercula comedere ꝛ optimũ vinum bibere. ꝛ sic superflue expendunt suas iustas res. de quibus strictã rõnem vsq; ad vnum denariũ reddituri sunt deo in nouissimo die. Sil̃r illi qui perdunt bona sua per ludos ꝛ male cõsumunt ꝛ prodigaliter. Sed di. ista bona sunt mea. ꝛ licet mihi cum eis facere quid volo. Respondeo q̃ non sunt tua ꝛpr̃ia sed accõmodata a deo. vñ Apl̃us. Quid habes quod non accepisti ergo quilibet debet vti bonis suis tanq̃ rebus accõmodatis cum timore ne offendat deum qui eas sibi accommodauit. Quarto peccat quis per diuitias eas nimis auare possidendo ꝛ retinendo sua iusta bona. sicut q̃ de superfluo nõ subueniunt pauperibus ex insatiabili cupiditate. quia sibi timent deficere semper. ꝛ tales reputantur raptores coram deo. vñ Am bro. Non minoris est criminis habenti tollere q̃z cũ possis indigentibus denegare. ergo tantoꝛ scias te inuadere bona. q̃z bona possis prestare ꝛ nolis ergo quilibet possidens bona temporalia debet pauperibus condiuidere. Aug⁹. Da xp̃o in terra qui tibi reddet in celo. Exquo sanctus Matheus fuit telonari⁹ Tunc queritur quot requirunt ad verum telonium. Respondet q̃ tria. Primo autoritas illius qui habet potestatem instituendi vt rex vel imperator. Secundo vt fiat pro pace tuenda vel pro via reparãda. Tercio vt fiat moderate ne pauperes nimiuz aggrauentur. patz extra de vbo. signi. Super quibusdam.

Et est sciendum q̃ qui recipiunt pedagium a clericis sunt ipso facto excõmunicati. ꝛ non possunt absolui a peccatis nisi restituant illis a quibus receperunt. vt ptz extra de consue. q̃q̃. lib. vj. Etiam sciendum q̃ qui nouum telonium contra deum ꝛ iusticiã instituunt. vel qui antiquũ telonium aggrauant. quot denarij vel grossi vel florẽi ibi recipiuntur contra deum ꝛ iusticiaz tot penas nouas in inferno habent accidentales. ꝛ hoc q̃diu durat hoc telonium. Quãtum ad terciam ptem istius sermo. est sciendũ q̃ omnes homines debent inuocare sanctum Matheum tanq̃ singularem patronum ꝛ adiutorem in omnib⁹ infirmitatibus. Vnde legitur de eo q̃ in predicationibus suis totam terram egypti ꝛ regem ꝛ reginã conuertit ꝛ baptisauit cum filio ꝛ filia ꝛ quasi cum omne ppl̃o suo. sic q̃ p. xxx. dies quasi. xl. milia hominum sunt baptisati. ꝛ ipse confirmauit sermones suos sequentib⁹ signis. Unde legitur q̃ ꝑ ipsum adhuc existentem in presenti vita plures ceci illuminati sunt. ꝛ multi paralitici curati. ꝛ plures leprosi mundati. ꝛ multi a demonib⁹ liberati. Etiam legitur q̃ beat⁹ barnabas euangeliuz quod sanctus Matheus ex inspiratione spiritussancti scripserat secum ferebat. ꝛ super infirmos illud ponens omes tam in fide barnabe q̃z etiam merito beati Mathei cõtinue sanabãtur. Etiam habet potestatem super dracones. Unde legitur q̃ etiam duo dracones per duos magos. s. zaroes et arphaxat fuerunt missi ad sanctum Matheum ignẽ sulphureum ex ore ꝛ naribus euomentes. Apl̃s aũt signo crucis se muniens. ꝛ in nomine Iesu xp̃i draconibus precepit vt abirent nullum ledentes protinus abierunt. etiã super mortem habet potestatem. qr filiã regis quã ipsi magi nõ poterant suscitare. ipse suscitauit a mortuis.

De angelis.

Sermo xxxvij.

Angelis suis mandauit de te vt custodi. te in omni. vijs tuis. p̃s. xc. Ex quibus verbis colligitur q̃ in illo qui angelis mandauit magna ostenditur charitas in angelis magna humilitas: in hoie magna dignitas ꝛ vtilitas. Charitas dei in hoc ostenditur q̃ tantos ꝛ tales custodes homini deputauit. vñ Berñ. Dñe quid

est hō.qz innotuisti et.aū.fi.ho.q.re.e. Denicz mittz ei vnigenitū tuū immittis ei spūm scm̄. ꝓmittis etiā vultū tuū z illos btōs spūs ꝓpter nos mittis in ministeriū nr̄m. Scdo in angel' oñdit magna humilitas.q̄ tam būile officiū nō recusant.ꝫ hoies tam diligent custodiūt z illis ministrent. Et iō hō magnā dz hr̄e reuerentiā cozā angelo q̄ sibi dignat ministrare.vñ Bern. In q̄uis diuersorio.in q̄uis angulo reuerentiā exhibe angelo tuo.nec audeas illo p̄nte qō me vidente nō auderes. Semp aūt angeli hoies custodiūt. Nā stantes tenent ne cadāt:cadentes adiuuant vt resurgant.resurgentes custodiūt:ne iterꝫ cadant. Tercio oñdit in hoie magna dignitas.vnde Hiero. O magna dignitas aiarꝫ. vt vnaq̄qz ab ortu sue natiuitatis habeat angelū in sui custodiā deputatū. Nat em̄ angel⁹ in custodiā homini exūti i vtero mr̄is.ne a dyabolo suffocet. Posset ei puer in vtero matris suffocari a dyabolo z aboriu⁹ fieri. Egressus ab vtero matris posset a baptismi gr̄a impediri: z sic damnaret.vñ dr̄ in decre. Unia corpi vnita.si in baptismo lota nō fuerit eternaliter perit.xxiij.q.iij. si habes.vñ etiā Jo.iij.ōr. Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua z spūsctō nō pōt in.reg.dei. Etiā viuēs in mūdo posset ad multa pctā ptrahi.ꝫ angel⁹ eum custodit z defendit z pctā cōculcare facit. etiā de mundo exeunte p̄ morte ne de fide tempt̄et vl' in desperatōz ptrahat z cōfessiōe z sacr̄is impediat.qz dyabol⁹ q̄s nō potuit in vita decipe nitit in morte supplantare. q̄s em̄ nō potuit decipe in iuuentute q̄ est p̄ma vita hois.vel in senectute q̄ est secunda vita hois.nitit in morte decipe q̄ est vltima vita hois. Item necessaria est homini custodia angeli post mortē.qz tres vie sūt post mortē. Prima est q̄ ducit ad ifernū scda ad purgatoriū.tercia ad celum. In p̄ma angel⁹ aiam custodit ne a demonib⁹ rapiat z ad infernū deducat. Cū talis anima regratiat̄ xp̄o di.ps.xciij. Nisi dns adiuuisset me.s.p angelum suum.paulomin⁹ habitasset in inferno a.m. Et illud ps.cxxiij. Nia nr̄a sic passer ere.est de la.ve. In secunda via angel⁹ aiam custodit qz vt purget inducit aiam in purgatorium. z postq̄z purgata est anima ipam letant educit. In tercia via q̄ ducit ad celum custodit aiam.qz ab omib⁹ laqueis eā defendit z in celū eaz introducit. Exo.xxiij. Ecce ego mittā angelū meū q̄ te custodiat z inducat i terram quā ꝓmisi p̄ib⁹ tuis. Quantū ad scdam ptez isti⁹ ser.sciendū q̄ michael archangel⁹ cui⁹ festū hodie colim⁹ hz officiū ponderandi merita z demerita aiarū. Nā sm̄ picturas q̄ sunt libri laicoꝝ. Michael in statera aias ponderat. vt q̄ sint plene z q̄ sint vacue recognoscat.dr̄ aūt Dañ.v. Appensus es in statera.z inuentus es minus habens. Sunt igit̄ q̄dam anime vacue.q̄dam semiplene.q̄dam plene. z q̄dam supplene. Vacue sunt q̄ secum nulla bona opa portauerunt.istas Michael ponderat.z eas vacuas inueniens dicit. Appensus es in statera z inuentus es nihil habens. Dicere q̄ pōt talib⁹ qō dr̄ Apoc.iij. Tu es miser z miserabilis pauper z cecus z nud⁹. Tales em̄ sunt nudi qz bonis opibus expoliati. Ceci.quia ignorantia sunt obtenebrati. Pauper. qz sanctorum omniū suffragijs destituti.z ideo erunt miserabiles. qz visione diuina erunt priuati. Miseri.qz gehenne incendio deputati.de talibus in p̄sona xp̄i dicit michael Mat.xxv. Ligatis ma.z pe.mit.eum in te.ex. Semiplene anime sunt que ꝛ aliqua bona opa fecerunt.tamen tepide z negligenter fecerunt. Istas.s. Michael ponderabit z dicet. Appensus es in statera z inuentus es minus habens. Istis etiaz pōt dicere illud Apoc.iij. Nō inuenio opa tua plena coraz deo meo illa opa sunt plena q̄ fiunt cū feruore. Ista sunt semiplena que fiunt cum negligentia z torpore. Talibus em̄ dicet Michael in p̄sona xp̄i illud Apo.iij Utinam frigidus esses aut calidus. ꝫ qz tepidus es incipiam te euomere ex ore meo Ille anie sunt plene que secum multa bona opera portauerūt. Talis erat anima illa de q̄ dr̄ Act.xj. Hec erat plena bonis operibus z elemosinas faciebat. Istas sanctus Michael ponderabit z dicet. Appensus es in statera. z inuentus es satis habens. sm̄ illud Math.xxv. Esurui z dedi.mi.man. Et iō venite benedicti patris mei Iste aūt aie sunt supplene q̄ non tm̄ p̄cepta seruauerunt.ꝫ etiā cōsilia superogauerunt. Istas Michael ponderabit z dicet. Appensus es in statera z inuentus es multū habens. Istis etiā pōt dici illud Luc. vj. Mensurā bonā z pfertā z coagitatā dabūt in sinū vr̄m. Isti em̄ fuerunt diuinoꝝ mandatoꝝ seruant

archangeli michaelis mortui resurgent. Ipe crucez clauos lanceã z coronã spineã in die extremi iudicij portabit. Quantũ ad tertiã ptem sciendũ q ipsi angeli a nobis sunt honorandi. Primo qz sunt custodes nostri. qz vix possem⁹ subsistere si custodia angelox nõ esset. vñ Hiero. Si custodia angelox nõ esset insultus malignox spirituũ qs sufferre posset. Secundo honorandi sunt qz sunt fratres z cõcines nostri. Omnes em electi assumunt ad ordines angelorũ. qdam ad supiores. qdam ad medios. qdam ad inferiores. p diuersitate suox meritox. Johan. xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt. Tercio qz ipi sũt oronũ nostrarũ añ deũ repsentatores. Ipi nanq; oones nras deo repũtant. Thob. xij. Cũ ora bas cum lacrimis z sepelichas mortuos. ego obtuli oionem tuã dño. Quarto qz sunt regis eterni nobilissimi milites. sicut añt videm⁹ in militib⁹ alicui⁹ regis. q qdam eox semp in aula regia cõmorant z regi associant. qdam añt ciuitates z regni castra custodiunt. qdam vo regis inimicos expugnãt. Ira hox militũ xpi qdaz in aula regia. s. in celo empireo semper regi associant. z ad ei⁹ honorem cantica leticie z gllie sp cantant dicentes. Sctũs sctũs sctũs dñs deus sabaoth. Alij añt custodiunt puincias. ciuitates z castra z villas. s. q nobis sunt deputati ad custodiam. custodientes statũ ẏginũ z viduarũ z cõiugatorũ z castra religionũ. Alij vo dei inimicos. i. demones expugnant ne subditis noceant z eis damna in corpe z aia inferãt. Quinto honorãdi sunt. qz ipi sunt tribulatox cõsolatores. Primo cõfortando et roborando. Scõo ab impatientia cõseruando. Tercio ipam tribulationẽ refrigerando z minuendo. Et hoc signarũ est Dañ. vij. Angelus dñi cũ trib⁹ puerꝛ in fornacem descendit. z fecit fornacem q̃si ventũ roris flantem. Ultimo sciendũ q angeli sunt a nobis hodie z quotidie honorandi. qz seruiunt nobis in p senti vita quotidie in oñi loco z in oñi tpe. Hoc oñ dit in sacerdote q celebrauit missam in hierlm. z angelus dñi reduxit eum in patriã suã. Exñ de h ãre in pmptu. exemplox. xlj. M. Item angel⁹ fuit he remite infirmanti. Hoc ãre ibidem. xj. T. Item angeli seruiunt homini in extremis. Exemplũ de h ãre ibidẽ. lvj. M. Etiã angeli i extremis pũrant hoi bona opa sua. ibidẽ. lx vj. M. etiã angeli seruiũt nobis post mortẽ qz angeli visitant z cõsolant aias in purgatorio z indicãt eis suffragia q̃ fiunt ab amicis eorum z cognatis suis. z ab alijs bonis hominib⁹ hic tam in mundo existentibus. Et postq̃ purgate sunt anime in purgatorio sufficienter tunc ipi angeli letãter deducunt eas in celum. Aliũ fmonẽ bonũ z vtilem de angel. ãre in discipulo de tpe. ser. clviij.

De sanctis Symone z Juda apl'is.

Sermo xxxviij.

Vos amici mei estis si feceritis ꝛc. Joh. xv. Verba ꝓposita locut⁹ est dñs suis apl'is z cõsequenter loqtur oibus nobis. qz si volumus esse amici dei. tunc p oñibus fuare debemus decẽ ꝑcepta q̃ nobis ꝑcepit. vñ in pñti fmone ad honorẽ btox apl'ox Symonis et Jude tria sunt dicenda. Primo priuilegia z dignitates simonis z jude. Scõo aliqua p informatõe simplicitũ. Tercio aliq̃ miracula p cõsolatõe audientiũ.

Quantum ad pmã ptem sciendũ q isti apl'i hñt septẽ priuilegia q̃ cordis deuotione audire debem⁹. Primũ qz sanguinei sunt dñi nri ihesu xpi. Nã mr illox duox apl'ox fuit sozor beate marie ẏginis mris ihu xpi benedicti. Scõm qz dñs elegit eos ex oib⁹ hoibus mũdi ad numez. xij. apl'ox. vñ Jo. xv. Ego vos elegi de mundo. Terciũ qz fidẽ dilatauerũt z multos hoies ad fidem suis pdicatõnib⁹ induxerunt. vñ refert Eusebi⁹ in eccl'iastica hysto. q Abagarus xpo epl'am scripsit eũ ad se inuitando. cui xps post ascensionẽ apl'm vnũ ꝓmisit mittẽ p epl'am. Et vt refert Johes damas. li. iiij. q cũ pictor ad xpm ab abagaro missus esset vt faciẽ eius effigiaret. z nõ. potuisset p splendore z pulcritudine xpi. h xps linteo pictoris accepto faciẽ ꝓpriaz effigiauit. z regi abagaro edidit. Ciuitatis transmisit z post xpi ascensionẽ Thomas apl's iudã apl'm abagaro misit. q in facie apl'i Jude intuens diuinũ splendorẽ fidẽ z baptismũ recepit. Etiã legit q postq̃ ambo apl'i in babilonia z in regione circũquaq; vno anno z mensibus trib⁹ cõmorati sunt in quo tpis spacio ampli⁹ q̃. xl. milia hoim baptisati sunt exceptis paruulis z mulierib⁹. Baptisato ꝓius rege cum vniuersis dignitatibus suis. Videntes em eos oñs infirmitates curare ẏbo. illuminare cecos. z suscitare mortuos in noie dñi ihu xpi. vniuersi ppl'i crediderunt in deũ. destruentes templa ydolox. z eccl'ias cõstruentes. ordinauerũt in ciuitate epm noie abdiã. q cum ipsis de iudea venerat q̃ postmodũ legendã istoriaz apl'ox scripsit. Quartũ qz cõstituit eos secum iudicaturos viuos z mortuos in fine seculi. qz oia ꝓpter xpm reliquerunt z ipm pauperm pauperes secuti sunt. vñ Matb. xix. Amen dico vobis q vos q̃ secuti estis me. in regeneratiõe cũ sederit filius hois in sede maiestatis sue. sedebitis z vos sup sedes. xij. iudicantes. xij. trib⁹ isrl'. Quintũ q̃ nõ sunt solum apl'i. h etiam martires xpi. Vñ legitur q cũ venissent ꝑsidẽ z inuenissent duos magos zaroen z arphaxat q̃ ppl'm p necromanticã artẽ decepissent. z cũ illi viderent q apl'i magna signa facerẽt pdicti magi ad q̃ndã ciuitatẽ noie suamir vbi erunt. lxx. ydolox pontifices venerũt. z eos ꝓtra apl'os cõcitauerũt. vt cũ illuc venissent aut eos sacrificare cõpellerẽt. aut penit⁹ necarẽt. Perlustrata igit vniuersa puincia. cũ apl'i ad ciuitatẽ illã pueniss̃et ecce pontifices cũ vniuerso ppl'o eos capiunt. z ad solis templum deducunt. Et tunc demones ceperunt ibidẽ clamare dicentes. Quid nobis facitis apl'i dei viui. Ecce in ingressu vro oñs flãmis incendimur. tũc apl'i dixerũt. vt sciatis q ydola vra plena sunt demonijs Ecce imperam⁹ eis vt exeant. z simulacra cõfringãt Statimq; duo ethiopes nigerrimi egressi de simulacris z omnia ydola in templo fregerunt. z cum diris vocibus recesserunt. Quod videntes pontifices in apostolos irruerunt. z eos ꝓtinus occiderunt. ac sic p martyrij palmã ad xpm eorũ cõsanguineũ puenerunt. Sextũ q̃libet ipsox composuit vnũ articuluz. xij. articulox fidei. Nam Symon cõposuit decimũ articulum. s. Sanctam ecclesiam ca. Ubi sciendum q ille articulus sic intelligit. Credo in spm̃ sanctum sanctam ecclesiam sanctificantẽ. Item sciendũ q ecclesia est fidelium congregatio z quilibet hõ in

grakia exñs est membrū ecclie. z xp̃s est caput. apls
ſ. Thor. xj. Ecce vir est caput mulieris sicut xp̃s ec-
clesie. Est aūt sancta eccl'ia in tres ptes diuisa. Una
est in mundo q̃ adhuc est in timore z expectatione.
Scōa est in celo que est sine timore z sine expectati
one. Tercia est in purgatorio que medio modo se ha
bet. qz est in expectatione. cū adhuc vite gl'iam non
habeant. tñ sine timore. qz habent liberū arbitriū in
bono cōfirmatū. Ista tibi repsentant tres ptes ho-
stie q̃ in altari de corpore xp̃i fiunt. Vñ vsus. Pars
tincta mero p viuis sanctificat. Alia p sanctis. et
tercia p redimendis. Undecimū articulus fidei fm
Henr'i. de vrimaria. iudas apposuit thadeꝰ frater sy-
monis dicēs. Sanctor̃ cōmunionē remissionē pec
catorꝝ. Pro quo sciendū q sctor̃ cōio est bonor̃ spi
ritualiū p sanctos adq̃sitor̃ congregatio. Vñ inter alia
q̃ sunt nobis credenda. est sctōrū cōicatio in eccl'ia.
Mā oīs xp̃iani exñtes sine pctō mortali ptícipes
sunt oīm bonor̃ q̃ fiunt in eccl'ia p qūlibet membrū
eccl'ie p̃s. cxviij. Participē me fac deus oīm timen-
tium te. Duo ad scōam ptem isti⁹ articuli. s. remissio
nē peccatorꝝ. est firmiter credendū q in eccl'ia catho
lica est remissio oīm pctor̃. z in nulla alia secta. qz ex
eccl'iam nō est salus. Et cōtra istū articulum faciunt
oīs desperati q̃ pter magnitudinē vl' multitudinē
pctor̃ desperāt. qđ est maximū peccatū. vñ Isi. De
speratio est peior omni pctō. Septimū priuilegium
est qz hodie in eccl'ia in toto mundo solennit festum
ipor̃ celebrat. z sub p̃cepto vigilia ieiunat. z etiaz in
oīnibus missis ambo noiant. Quātum ad scōaz p
tem isti⁹ fmonis est sciendū q exq̃ hic mentio fit de
p̃ceptis dei vbi dicit. Vos amici mei estis. Sciendū
q qūlibet debet p̃cepta seruare si vult saluari. Math.
xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata dei. etiā
fm Hen. de vrima. Quilibet tenet scire z addiscere p
cepta dei. z nihil melius z vtilius est homini scire q̃
p̃cepta dei. vñ Salomon. Nihil melⁱ est q̃ attende
re in mandatis dei. Et ignorantia nō excusat illuz q̃
pōt addiscere. vñ Aug. de gra z libero arbi. Ideo di
uina p̃cepta sunt data. vt excusationē de ignorantia
non habeant. In signum hꝰ tunc p̃cepta sunt in ma
nibus p. x. digitos z in pedibus p. x. pedicas scripta
vt sic homo quotidie ammoneat ne p̃cepta obliui-
scat aut transgrediat. Primū est. Diliges dominū
deum tuum ex toto corde tuo z ex tota anima tua. z
non adorabis deos alienos. Cōtra hoc p̃ceptum fa-
ciunt illi q̃ plus diligunt vxores. pueros consangui
neos res temporales honores q̃ ipm deū. Math. x
Qui amat filiū aut filiā sup me nō est me dignꝰ. Eti-
am cōtra hoc p̃ceptum faciunt illi q̃ fidem falsificāt
sicut q̃ obseruant somnia. dies egyptiacos. fatū au-
gurium. z q̃ carminant pueros in dolore capitū ocu
lorū z dentiū. Uel etiā q̃ portant lias circa se in q̃b⁹
confidunt q non possunt vulnerari. captiuari: sub-
mergi. Item q̃ vadunt ad phitonissas interrogando
eas de furto cōmisso. Etiā q̃ carminant equos z vac
cas. vt ōr in decre. Diuinationi qui intendit damna
tionem anime incurrit. xxvj. q. vij. nō obseruetis.

Scōm est. Nō assumes nomē dei tui inuanū. Cō
tra hoc p̃ceptum faciunt q̃ scienk iurant p deuz hoc
qđ nō est verū. sicut in emendo z vendendo. vl' q ne
gant p iuramētū se hoc non fecisse. vel qđ grauⁱ⁹ est
qui dicunk q deus nunq̃ misereat mihi. vl' diabolꝰ
me deducat z sic de singulis. Et q̃ iurant blasphemā
do deum p vulnera vel p membra xp̃i. etiā q̃ maledi-
cunt primis suis ex corde etiā q̃ scienter z manifeste
peierant. z etiā q̃ scienter recipit falsum iuramentuz
vñ ōr in decre. Cogens hoīem ad piurīū z q̃ peierat
vterq̃ reus est. xxij. q. v. q̃ cōpulsus. Terciū ē. Me
mento vt diem sabbati sanctifices. Cōtra istud p̃ce-
ptum faciunt q̃ in dieb⁹ festiuis laborant aut ad nun
dinas vadunt. z sic negligunt missas aut sermones.
Nam q̃libet homo seruī z ancille filij z filie tenent
in die dñica integram missam audire sub p̃cepto ec-
clesie. nisi magna necessitate excusent. vt hī de con-
se. dist. j. missas. Et si dñi impediunt familiā suā sine
magna cā. vt nō audiant missam die dñica vel iubēt
familiā suā laborare in dieb⁹ festiuis ipi domini rei
erunt. Silr qui sine causa soluunt ieiunia eccl'ie pec
cant mortaliter. qz nullum peccatū veniale est in pre
cepto. Quartuz est. Honora p̃rem tuū z mrem tu
am vt sis longeuus sup terrā. Cōtra hoc p̃ceptū faci
unt filij z filie q̃ friuole offendunt parentes z sūt eis
inobedientes z infideles in vita ipor̃. z post mortes
nō subueniunt aiabus ipor̃. Et tales pueros punit
deus q̃nq̃ in corpore in reb⁹ z in anima. Quintuz
est. Non occides. Contra hoc p̃ceptum faciunt q̃ p
rimū cōtra deū z iusticiā occidunt. Et hoc est vnum
peccatum de quatuor clamantib⁹ in celum. vñ Gen.
iiij. dixit dñs ad cayn. Ecce vox sanguinis fratr̃ tui
Abel clamat ad me de terra. Sic iam pōt dicere de⁹
ad quemlibet homicidam. Ecce sanguis primi tui
innocenter a te occisi clamat ad me de tra requirens
vindictā sup te. Sextum. Non mechaberis. Con-
tra hoc faciunt oīes fornicarij q̃ peccant extra ma-
trimonium. etiā solutus cum soluta. vñ in decre. dici
tur. Ad meretrices accedere est diuinitus inhibitum.
xxxij. q. iij. Meretrices. Sz si defloraī virginē. hoc
est grauⁱ⁹. Sz si cōmittit adulteriū adhuc ꝑ est gra-
uius. Sed peccatum sodomiticū est pessimū z gra-
uissimuz. vnde ōr in decre. Hoc peccatū maius ē q̃
si quis matrē suam cognosceret. xxxij. q. vij. vsus na
turalis. Septimū. Nō furtum facies. Cōtra hoc fa
ciunt illi qui furtum cōmittunt in paruis rebus. vt
qui furant gramina pira poma. Similiter vectores
qui cum curribus suis per agros alior̃ vadunt. Etia
am q̃ rem inuentam retinent z non restituunt. Etiaz
serui z ancille q̃ bona dominor̃ suorum furtiue sub-
trahunt sicut vinum. panē. carnes. oua. z occulte co-
medunt vel etiam alijs hoibus tribuunt. Etiam mer
catores q̃ cum mendacijs cōsueuerunt emere z ven
dere. Etiam vsurarij. raptores: lusores z etiam q̃ rem
furatam emunt aut comedunt. aut etiam qui propi-
nam de iudeis recipiunt. Omnes isti tenentur ad re
stitutionem. Unde Augusti. Non dimittitur pecca-
tum nisi ablatum restituat. Octauum. Non falsuz
testimonium dices. Contra hoc p̃ceptum faciūt illi
falsi testes z mendaces. etiam detractores q̃ bonam
famam p̃rimi denigrant. z tales sunt peiores furi-
bus z raptoribus. vñ Ambro. tolerabiliores sunt fu-
res q̃ vestes z alia bona nostra recipiunt q̃ detracto
res qui nostram bonā famā dilaniant. Et tales tenē
tur ad restitutionē fame. Silr qui libenter detracto
res audiunt grauiter peccant. Et adhuc grauⁱ⁹ pec-

cānt q̄ vltra alijs ꝓferūt mala q̄ audierūt ꝛ q̄ fraudulenter loquunt cū ꝓximo ipm decipiendo ꝛ etiā qui perturbant ꝓximū ꝟbis iracundis ꝛ vituperijs No nū est nō cōcupisces rem ꝓximi tui. Cōtra hoc ꝑceptum faciunt illi q̄ scienter cōcupiscūt. ꝛ deliberato animo res iniustas ꝫ deū ꝛ iusticiā. Etiā q̄ ꝓcupiscūt res iustas. ꝫ ad malū vsum. i. ad peccandū. puto ad superbiā exercendā sicut q̄ concupiscūt vestes pulcras ꝓximoꝝ vel etiā ad luxuriā vel ad crapulā. Decimū ꝑceptū est. Nō cōcupisces vxorē ꝓximi tui. Cōtra qō faciunt tria genera hoīm. Primi q̄ stant in illicito amore ꝛ libent actū ope ꝓpetrarent. si ipis possibile foret. vel si nō timerent mundū ꝛ scandalū hominū. Secundi sunt q̄ se lauant ꝛ ornant cū crinib⁹ peplis ꝛ vestib⁹ vt cōcupiscant. ꝛ ea intentione vadunt ad ecclias. plateas: aut ad choreas vt placeant amatorib⁹ suis ad malū finem. Tercij q̄ nō cōcupiscunt nec volunt ꝓcupisci nec ꝓponūt actū facere: ꝫ tñ delectant in luxuriosis cogitatiōib⁹ cū plena rōne ꝛ nolunt expellere nec resistere talib⁹ immundis cogitatiōib⁹ ꝛ talis delectatio dī morosa delectatio vñ Aug. Cogitatio morosa cū delectatione ꝛ ꝓsensu est mortalis. Quantū ad tertiā ptem isti⁹ sermōis sciendū q̄ oēs hoies debent inuocare sanctos ap̄los tanq̄ singulares patronos ꝛ adiutores in oibus necessitatib⁹ ꝛ angustijs. Et ꝓmo illi q̄ innocenter infamant. Vñ legit q̄ filia cuiusdā ꝑ fornicationē concepit. ꝛ de hoc quendā dyaconū infamauit q̄ ipsam violauerit. quē parentes puelle occidere voluerunt. Statim ap̄li aduenerunt ꝛ qñ puer natus sit requirūt. Rñderunt hac die hora ꝓma. Dixerūt ap̄li. infantē huc portate. Dō cū factū fuiss. ap̄li infanti dixerūt In noie dñi loq̄re infans ꝛ dic si iste dyacon⁹ ꝑsumpsit hanc agere inīq̄tatē. Infans ait. Dic dyaconus vir sanctus est. ꝛ castus ꝛ nunq̄ inq̄nauit carnē suaz Insistebāt aūt parentes vt ap̄li q̄rerent q̄s actor sceleris esset. Rñderunt ap̄li. Nos innocentes absolue re decet: nocentes aūt ꝓdere nō decet. Etiaz q̄ qñq̄ vulnerant in corpe. Vñ legit q̄ q̄dam noie Nicanor amicus regis in quodā bello sagittā accepit. q̄ de ossibus ei⁹ nulla poterat rōne euelli. Tūc Symō apostolus xp̄i inuocato noie iesu xp̄i abstulit eā morq̄ sanatus est. ita vt nec etiā signū vulneris aliq̄d remaneret. Etiā ap̄li in babilonia vbi p̄dicabāt ad ꝓfirmā dum fidē xp̄i multa signa fecerunt. illuminantes cecos. surdis auditum. claudis gressum. leprosis munditiā. obsessis ꝓcurationē ꝓcurabāt. Etiā p̄ūt hominib⁹ subuenire in piculis bestiarū. Vñ legit q̄ due tigrides fortissime oēs hoies q̄ eis occurrerūt occiderunt. Tunc ap̄li ad eos venerunt. ꝛ in noie domini ihu xp̄i velut oues mansuetas eas fecerūt. Etiam sanctus Symon. xxx. mortuos in mari submersos suscitasse legit. vñ canit de eo. Ter denos mortuos fluctibus mersos humane vite reddidit. Etiā habēt potestatem sup aerem. Vñ legit q̄ in hora passionis eo rū erat magna serenitas ꝛ tanta fulgura extiterunt. vt templum tripharie scinderet. ꝛ multi pagani oppressi fuerunt. Etiā habent ptātem sup ignem. Unō tpe passionis eoz: illi duo magi in carbones in ictu fulguris sunt incinerati ꝛ combusti. Et hūt potestatem sup demonia. q̄ ipsi de corporibus hoim demones expulerunt. Silr sup corpa hoim. q̄ ea in multi plicibus infirmitatibus curauerūt. Etiā sup alias. q̄ eas doctrina sua a peccatis purgauerūt. ꝛ ad vitam eternā pueniendam disposuerunt.

De oibus sanctis. Sermo xxxix.

Gaudete ꝛ exultate quoniā merces vīa copio. est in celis. Math. v. Au. vj. originaliter: ꝛ in euangelio pūtis festiuitat⁹. lectionaliter sunt recitata. Sancta mater eccl'ia hodie de omnibus sanctis solenniter agit. q̄ em̄ nō potest omes honorare singulariter. omnibus ergo impendit hodie honorem cōmuniter. Sunt aūt nouem ordines sanctoꝝ q̄s hodie eccl'ia honorat q̄ ponuntur in nouem responsorijs que hodie cantant.

Primo hodie pagim⁹ festum summe trinitatis. s. patris ꝛ filij ꝛ spūssancti. Et hoc notat in ꝓmo rñsorio. Summe trinitati simplici deo vna diui. equalis glo. coe. ma. Et merito est hodie ꝛ quotidie ipa sancta trinitas a nobis honoranda in terris. vt in futuro mereamur eam contemplari feliciter in celis quia hec est vita eterna vt intueamur speculū sancte trinitatis. vñ ps. lxxxix. Anm mille anni añ ocu. tu. ꝛc. Et in visione dei cognoscim⁹ quēlibet sanctum in celo. ꝛ vnusq̄sq̄ gaudet ꝛ ꝓdiuidet cum alio merita sua vñ Anſ. Unusq̄sq̄ gaudet intantum de merito alterius q̄tum de ꝓprio suo. Ecce quanta charitas est in patria ꝛ conformitas voluntatum. Scōo hodie celebramus festū Marie virginis. Et hoc notat in secundo rñsorio. s. Felix nanq̄ es sacra ỽgo. Propter qō sciendū q̄ bea. ỽgo nō est de ordine trinitatis. q̄ in illa nō sunt nisi tres ꝑsone. s. pater ꝛ filiꝰ ꝛ spiritus sanct⁹. nec est in ordine sanctoꝝ vel angeloꝝ. ꝫ super omes ordines. Et rō q̄ ipsa hodierna die est ab omnibus fidelibus solenniter honoranda. q̄ ipa est mater nostra ꝛ fidelis aduocata nostra. ꝛ iō assimilat auore. Sicut em̄ aurora est medīū inter diem ꝛ noctē. sic ipa est mediatrix inter nos ꝛ deū. vñ Bern. Securū accessum habet homo ad deū vbi mediatorem cause. sue filiū habet ante patrē. matrē ante filiū. Xp̄s nudato corpe patri ostendit latus ꝛ vulnera. ꝛ maria filiovbera. q̄ nō potest aliquo mō fieri repulsa: vbi tot concurrunt amoris insignia. Et ideo assimilat lune. Sicut em̄ luna ꝑ ceteris planetis est terre magis vicina. sic ꝛ ipsa ꝑ ceteris sanctis est oib⁹ ꝑctōrib⁹ magis ꝓpinqua cum sua misc'dia. vñ Aug. Maria ꝑ omnibus sctis impetrat inducias transgressoribus vt renuncient suis errorib⁹. Tercio est festū hodie omnium sanctorū angeloꝝ. ꝛ hoc notat in tercio rñsorio. Te sanctum dīm in excel. ꝛc. Et isti sancti angeli a nobis merito sunt honorandi q̄ seruiunt nob in omni loco ꝛ in oēm tpe. Unde datur angelus in custodem cuilibet homini existenti in vtero matris ne a dyabolo suffocetur egresso ex vtero. ne a baptismi gratia impediatur. viuenti in mundo ne ad pcrā plurima pertrahatur. exeunti de mundo in morte ne in fide tempt⁹ vel in desperationē detrahat. ꝛ in confessione impediatur. ꝛ recedenti post mortez ne dyaboli laqueis capiat. Quarto hodie est festum patriarcharum ꝛ omnīū ꝓphetaꝝ. quod notat in quarto responsorio quod cantatur de sancto Johanne baptista scilicet. Inter natos mulierū. q̄ ipe Johānes est plus q̄ ꝓpheta. q̄ quem alij ꝓphe ꝓphetauerunt ipse digito monstrauit dicens, Ecce agnus dei. Et

insup xpm baptisauit. Et isti sancti patres vet. test. a nobis hodie solenniter honorandi sunt. qz de stirpe pziarchaz z xphaz xps saluator noster natus est.

Quinto hodie est festū oim apl'oz ꝟ notaꝫ in quin to respōsorio. Qui sunt hi q̄ vt nubes volant. Et isti scti apl'i sunt a nobis in pñti solennitate deuote honorandi. qz sunt maiores sancti in celo. Insup in fide catholica nos plantauerūt z instruxerūt. z. xij. articulos fidei in pmo ꝛcilio post ascensionē xpi composuerunt. q̄s articulos q̄libet hō teneꝫ addiscere. et firmiter credere. qz q̄ in vno articulo erraret damnareꝫ eternaliter. q̄ valde est cauendū. Sexto hodie est festū oim sctōz martirū. q̄ pter xpm z fidē sanguinem suū effuderūt. qō notaꝫ in sexto rñsorio. Lauerunt stolas suas z candidas eas fecerunt. Isti sancti martires merito sunt a nobis hodie solennit honorandi ꝓpt magnā multitudinē martirū. qz sicut dicit .s. Hiero. q̄ quolibet die anni reperiunt. v. milia nomina martirū. Et ab illo tpe sancti Hiero. plures martires sunt martirisati. z ipsi tanꝫ strennui milites p fide xpi res corpus z vitā exposuerunt. z in ꝟ dant nobis exemplū exponendi p fide vitam. vnde in decre. 82. Tanta 82 esse cōstantia fidei vt pzi⁹ auferaꝫ vita q̄ fides. xxiij. q. viij. Cōuentor. Et iō imme rito. qz q̄cunq exponit vitā p fide z p xpi noie statim ad celū euolat. Vñ in decre. Qui p xpi noie martirisank. pculdubio vitam eternā cōsequunt. xv. q. j. merito. Septimo hodie est festū oim cōfessoz. hoc notaꝫ in septimo responsorio. Sint lumbi vestri pzecincti. Et isti sancti confessores sunt solenniter a nobis honorandi. qz p̄dicauerunt nobis vbis z bonis exemplis vitā salutis z oim vtutū. qz adhuc exītes in vita pñti fuerunt humiles. prudentes: pudici: casti sobzij z quieti. Insup iam in celo sunt intercessores nostri z impetrant nobis miam gr̄am z gloziam

Octauo hodie est festū oim virginū. z hoc notaꝫ in octauo responsorio. Audiui vocem de celo venientē. Et iste sancte virgines sunt hodie a nobis honorande. qz sunt sponse xpi z regine celi. Mā ipe xps est summ⁹ pontifex: de q̄ 82 Ieui. xxi. Q⁹ summ⁹ pōtifex vginem ducat in vxorē. Et ex hoc sequiꝫ q̄ ipe virgnes sunt regine. qz habent xpm regem glozie p sponso. vñ ps. xliij. Astitit regina a dextris tuis in vesti. deaura. vñ etiā Cyprian⁹ in li. de vgi. Virginitas est sozoz oim angelōz. victoria libidinuz. regina vtutum. possessio oim bonōz. Nono hodie est festū oim electoz nobiliū z ignobiliū. diuitū z pauperū. senū z iuuenum. cōsanguineoz nostroz filioz z filiaz q̄ iam regnāt cū xpo in celo. z hoc notaꝫ in nono responsorio. qō est cōmune qō hodie cantaꝫ. Cōcede nobis quesumus dñe veniā delictoz z intercedentib⁹ sctis quoz hodie solennia celebram⁹. talem nobis tribue deuotionē vt ad eoz̄ mereamur pueni re societatem. z merito omnes sancti in celo sūt a nobis honorandi hic in mundo. vt ipsi in celo intercedant p nobis. z impetrent nobis gr̄am in pñti z gloriam in futuro. vñ Hiero. Impossibile est p̄ces multoz̄ non exaudiri. immo magis impossibile erit pzeces omniū sanctoz̄ z angelorū nō exaudiri. z si vn⁹ bonus homo potest impetrare alteri a deo gratiā in pzesenti. quid tunc possunt oēs sancti. z si quilibet sanctoz̄ dum adhuc hic in carne viueret potuit cū suis oziōib⁹ mortuos suscitare. lepzosos mundare. cecos illuminare. vtiq̄ tunc iā oēs sancti in celo pñt quoz festa hodie celebram⁹ nobis impetrare gr̄am a deo. Nam ipi sancti ꝓpter charitatē z affectum quē hñt ad salutē nr̄am. solliciti sunt nos iuuare cū oziōnibus suis apud deum.

Adhuc de omnibus sanctis. Sermo xl.

Beati pauperes spiritu qm ipsoz est regnū celoz. Matb. v. Postquam nuntur aūt in euangelio hodierno pñtis festiuitatis octo beatitudines que octo ordinibus sanctoz̄ coaptātur. Et nota hic beatitudines ad honorem sanctoz̄ omniū. Prima. Beati pauperes spū ritu. Et illa conuenit ordini apl'oz. qz ipi fuerunt primi q̄ ꝓpter xpm oia contempserūt. Itē beatitudines paupertatis z nos habere debem⁹. vñ pauptatem dilig am⁹ voluntariam vel saltem patienter necessitatē sustineamus. Ista pauptas vt sit meritoria tria debet habere que eliciunt ex textu. s. vt ꝛena despiciat qō notaꝫ cū 82. beati paupes. vt etiā in hoc rectaz intentionē habeat. cū 82 spū. i. spūali intentione. et vt celestia cōcupiscat cū 82. qm ipoz est reg. ce. Et huic btitudini addit ꝓmissio cū 82. qm ipoz est reg. ce. re. ce. Pauperes aūt nō tm̄ habent regnū celoz ad possidendū iuxta illud Math. v. Venite bñdicti p̄is mei possidete paratū vob regnū. Sed etiā ad vendendū. Deus q̄dem hz regnum celeste: terrestre z infernale. Celeste dedit paupib⁹. Terrestre dedit diuitib⁹. Infernale demonib⁹. Ordinauit tñ q̄ si diuites volunt recipere pauperes in pñti in regnum suū terrestre. pauperes in futuro ecōuerso recipient diuites in regnū suum celeste. Lu. xvj. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis. vt cū defeceritis reciptant vos in eterna tabernacula. Aug. Regnū celoz pauper est. qz pauꝑ nihil habet in mundo z diues nihil hz in celo. z ecce q̄ discrete fecit deus. oīa bona sua dedit duobus hoibus. diuitib⁹ terrena. pauperibus celestia. Sed de⁹ volens vtunq̄ saluare cōstituit. vt hic diuites in sua hereditate pauperes recipiāt z pauperes in sua hereditate eos collocent. z vterq̄ p alīū collocet hec Aug. Diuites aūt q̄ nō volunt recipe pauperes in suū regnū terrestre. recipient a demonib⁹ in suū regnum infernale. Scōa beatitudo est. Beati mites z ista cōuenit angelis. qz alijs superbiētib⁹ ipi deo humiliter adheserunt. Sūt etiā tante humilitatis q̄ nobis tam vilib⁹ ministrare non dedignant. Ista beatitudinē z nos habere debem⁹ si ad societatē angelōz volum⁹ puenire. Hz illi nō sunt mites q̄ ad iniurias sunt impatientes vt supbi. z isti beatitudini additur ꝓmissio. cum 82. qm ipi possidebunt terram. s. viuentiū. vñ Beda. Si celoz regnum paupib⁹ z terra mitibus ꝓmittit. quid igit restat superbis z iracundis nisi infernus. Illi igit faciunt festum angelorum. q̄ p humilitatem honorant deum Ecci. iij. Magna potentia solius dei ab humilib⁹ honoraꝫ. ecōtra festuꝫ luciferi faciunt supbi z chorizantes z supbe se ornantes. Job. xlj. Ipse est rex super oēs filios superbie.

Tercia beatitudo est. Beati qui lugent. Illa conuenit martyribus quibus dictum est illud Iohānis xvj. Amen dico vobis quia plorabitis z flebitis vos mundus autem gaudebit. Istam beatitudinem nos

habere debemus. vñ Greg. Mens iusti quadruplici afficit pturbatiõe. cõsiderãdo vbi scz fuit. scz in peccato vbi erit. s. in terribili iudicio. vbi est. s. in miseria & exilio. vbi nõ est scz in gl'ia & in patria. Huic beatitudini addit ꝓmissio cũ dr. qm ipsi cõsolabunt. De ista cõsolatiõe dr Apoc. vij. Absterget deus oẽm lacrymã ab oc'is sanctor. Bern. Felix lacryma q̃ pia manu cõditoris merek abstergi. Vñ festũ martyrũ faciũt patiẽtes. de qbus cantak. Non murmur resonat. nõ q̃rimonia. sed corde tacito mens bene cõscia seruat patientiã. Ecõtra festũ martis q̃ est deus belli faciũt iracũdi & impatiẽtes. & tales sunt infelices hic in pñti & in futuro. Quarta beatitudo. Beati q̃ esuriũt & sitiunt iusticiã. Et cõuenit ꝓphetis q̃ esu riebãt illũ panẽ. de quo dr Joh. vj. Ego sum panis viuus q̃ de celo descẽdi. Sitiebãt illũ fontẽ de quo dr in ps. xxxv. Qm̃ apud te est fons vite. Ista beatitudinẽ iusticie nos etiã esurire debemus. Bern. Justicia est reddere vnicuiq; qõ suũ est. scz deo sibi & primo. Deo aũt debem⁹ amorẽ & timorẽ. nobis autẽ debem⁹ tranqllitatẽ in corde & puritatẽ in corpore. Proxio debem⁹ facere q̃ nobis velim⁹ fieri. Math. vij. Omia q̃cunq; vultis vt vobis faciãt homies et vos facite illis. Thob. iiij. Quod ab alijs tibi oderi fieri tu ne alijs facias. Quinta beatitudo. Beati misericordes. Et cõuenit patriarchis q̃ hospitalitati & elemosynis ceteriscq; misericordie opibus insistebãt. Hãc aũt nos hic debem⁹ vt opibus miscõie tã corpalibus q̃s spũalib⁹ insistamus. De corpalib⁹ dicit versus. Visito poto cibo redimo tego colligo cõdo. De spũalibus dr. Consule castiga solare remitte fer. ora. Consule. i. doce ignorantẽ & dirige dubitantem. castiga delinquentẽ. solare tristẽ. remitte in te delinquenti. fer. i. patienter porta aliorum defectus. ora pro oibus. Huic beatitudini addit ꝓmissio cuz dr. Qm̃ ipsi miscõiam cõsequenk. & hoc in vita tpaliter Ju. vj. Date & dabit vobis. Haro em̃ depaupe rabit q̃s q̃ largiter elomosynas suas tribuit pauperibus. Etiã spũal'r. ij. Cor. ix. Qui semiat in bñdictionibus de bñdictionrbus & metet. Homo em̃ q̃ semi nat benedictionẽ elemosyne: metet a deo bñdictionẽ gre. etiam in morte. Ipsa em̃ elemosyna aiam de corpe egredientẽ associat. Amb. Nõ sunt bona bominis q̃ secũ ferre nõ põt sola miscõia comes est defunctorũ. Hiero. Non memini me legisse mala morte mortuũ qui libenter opera pietatis exercuit. Habet em̃ multos intercessores. & impossibile est pces multorũ non exaudiri. Etiam post mortẽ in celo remunerabit eternaliter. quia mensurã bonã confertam & coagitatã & supefluentẽ dabũt in sinũ sibi Mensura bona est q̃ angeli debent venire ad obitũ suũ & animã cũ gaudio ducere in celũ. Mensura cõferta est q̃ xp̃s & maria & oẽs sancti & angeli oia merita & gaudia sua cũ eo diuidẽt. Mensura supefluẽs est q̃ xp̃s & beata virgo & oms patriarche & prophete & omẽs apostoli & martyres cõfessores & virgines & omẽs sancti quorũ festũ hodie celebrak imppetuũ sibi regratiank q̃ miscõiam exhibuit homini indigẽti. Sexta. Beati mundo corde. Et cõuenit virginibus que mũdiciũ cordis & corporis habuerũt. Istã & nos habere debem⁹. vt simus casti in corde ne polluamus cor nostrũ cum morosis & immũdis cogitationibus & delectationibus. Augustin. Morosa cogitatio cũ delectatõne & consensu est mortalis. Et etiã corpus nostrũ ab actu. quia omis actus luxurie extra thorũ legitimũ est peccatũ mortale. Vnde ap's Omis fornicator aut immũdus non habet partẽ in regno dei. Huic beatitudini addit ꝓmissio cũ dicitur. Qm̃ ipsi videbunt deũ. Vñ ps. lxxix. Ostende faciẽ tuã &c. vñ etiã Fulgentius. Dei faciẽ si omnes in carcere recluſi viderent. nullã penã nullũ malum nullã tristiciã sentirent. Septima. Beati pacifici. Et cõuenit cõfessoribus q̃ in seipsis pacẽ cõscientie habuerũt. & pacẽ in alijs inẽxtum potuerunt procurauerũt. Istam pacẽ & nos habere debemus: qa vbi pax ibi deus. Ps. lxxv. In pace factus est loc⁹ eius Amb. sup Lu. Pax est dux ad vitaz eternã. Chryf. vbi pax est ibi oia prosperabunt. Huic beatitudini addit promissio cũ dicit. Qm̃ filij dei vocabunk. si filij dei & heredes. heredes quidẽ regni. coheredes autem xp̃i. Econuerso sunt filij dyaboli qui discordias seminant. vñ Grego. in pastorak. Si filij dei vocank qui pacẽ faciunt. proculdubio filij sathane sunt qui pacẽ cõfundunt. Sz querik vnde cõmuniter orik di scordia. Rñdetur q̃ ex supbia & auaricia. vñ Seneca in lib. de moribus. Quietissimã vitã agerent hoies in terra. si hec duo pronoia a rerũ natura oino tollerenk meũ & tuũ. vñ Prouer. xiij. Inter supbos semper iurgia sunt. Octaua. Beati q̃ psecutionẽ patiunk propter iusticiã. Ista beatitudo omibus sanctis est necessaria qui sunt in mũdo q̃ volunt pie viuere & xp̃o fideliter seruire. vnde Apl'us. ij. Ad Thimo. iij. Omẽs qui pie volunt viuere in christo iesu psecutionẽ patienk. Vñ Joh. xv. Si me psecuti sunt & vos psequenk. Non em̃ seruus maior est domio suo. Huic beatitudini addit promissio cum dicit. Quoniam ipsorũ est regnũ celorum. Hoc est verbũ cõsolatorũ illis qui hic sustinent persecutiones a proximis suis in rebus spoliando. furãdo aut in fama detrahendo. aut in corde ledendo. aut in verbis maledicendo. vituperando. quia per multas tribulationes oportet nos intrare regnũ celorum. Et iõ xp̃us concludit euangeliũ hodierũ dicens. Beati estis cũ maledixerint vobis homies & persecuti vos fuerint & dixerint omne malum aduersum vos mentiẽtes propter me. gaudete & exultate quoniã merces vestra copiosa est in celis.

Item sermonẽ vtilẽ & bonũ de omibus sanctis: q̃ re in discipulo de tempe. clix.

De animabus Sermo xlj.

Miseremini mei miseremini mei saltẽ vos amici mei. Job. xix. Sicut hesterna die peregimus festũ oim sanctor in celo existentiũ sic hodie pagimus diẽ omniũ aiarum fideliũ in purgatorio existẽtiũ. Vñ ipe anie clamant. Miseremini mei &c. Sic clamat pater ad filiũ. mater ad filiã. maritus ad vxorez. frater ad sororẽ. & sic de singulis. Vñ in pñti sermone tria sunt dicẽda. Primo q̃re libenter debemus subuenire aniabus in purgatorio. Scõo cũ qbus suffragijs debemus ipis subuenire. Tercio de qbus homibus anie cõquerunk cũ aliquibus exemplis Quãtum ad primũ est sciendũ q̃ tria debent nos inducere ad

subueniendū aniabus. Primū est grauitas pene. qz anie in purgatorio sunt in maximis penis. Nā si oēs carbones totius mundi in vno cumulo collecti arderēt: z si quis hoim in medio staret nō tantū ardorē qs sustineret sicut anie in purgatorio sustinēt. Vñ dicit in decre. Igni purgatorio nulla pena tpalis est cōparabilis. dist. xxv. Qui in aliud. Ergo propter magnitudinē pene videt ipsis breue tēpus longū esse. Vñ legit q quidā religiosus arsit in purgatorio vsq; dū vna missa lecta sibi fuit z apparuit socio z dicebat se viginti annis ibi arsisse. Et aliq; anie ibi puniunt diu. Alique ad triginta annos. Aliq; ad centū. Alique ad mille plus vel minus. Vñ Cesarius in dyal. dicit: q; ania vna per duo milia annorum deputata fuit ad purgatoriū sed p suffragia bonorū hoim fuit duobus annis liberata. Vñ etiā Richardus de sancto vic. Alique em xpianorū anie vsq; ad finē mūdi ad ignē purgatorij ex dei iusticia sunt deputate. Vñ legit q quidā ꝓpter accidiā suam fuit p quadraginta annos ad purgatoriū deputatus. Etiā legit q quedā puella que fuit sozor sanctorū martyrū Cosme z Damiani fuit per qndecim dies ad purgatoriū deputata. qa vno sero audiuit in platea chorisare z cantare cū aliqua cōplacentia. O q̄ diu ardebunt chorizantes si illa que audiuit tam diu punita est. Hoc illi attendere debent qui stant vel sedēt circa choream z chorizantes iudicant. Secundus quod debet nos inducere est: quia debemus habere spem recōpensationis. qz ipse anie fideliter orāt pro nobis postq; liberate fuerint. vbi gratia. Si filius alicuius regis in exilio esset constitutus z pateret magnū defectū. z quicūq; sibi in exilio subuenirent. qū rediret ad patriam suaz illis plenius refunderet. sic etiā est de aiabus. Tercius quia suffragia que facimus pro aiabus nobisipsis proficiūt. z illa nobis p̄mittimus. qz suffragiū ꝓdest aie vt aiabus vt citius liberent. Et etiā inq̄tum ex caritate hoc opus fit vt sic erit meritorius vite eterne facienti. Vñ. ps. xxxiiij Oratio mea in sinu meo cōuerteꝫ. vñ Job. Damas. Quicūq; pro proximi salute agonisat ꝓmo z ipse sibi prodest. deinde proximo suo. Q̄tum ad scōam partē istius sermonis querit cū q̄bus suffragijs subueniendū sit aniabus. Rūdetur q; omnia bona opa q̄ pro ipsis fiunt prosunt ipis. Et ꝓmo subuenit animabus cū candelis accensis z lumibus circa missaz vel circa sacramentū vel circa imagines q̄ ad laudez dei z sanctorū accendunt. z ipse xps qui est lux vera eas de tenebris eripiat: z sua eterna luce illuminet. Et in signū huius homi morienti candela datur ad manū. vt p hoc desiderare debeamus vt ipe xps qui est lux mundi velit lucē dare huic anie p illam tenebrosam z ignotā viā p quam modo ambulat. Similiter q̄ sacerdos legit missam pro defunctis: tūc septies in qualibz missa petit vt lux eterna luceat eis

Scōo subuenit aiabus cum thus accendit. Et in hoc desiderandū est vt deus illā animā velit eripere a fetore purgatorij vbi iā punit. Et sicut fumus ascēdit de thure incenso. sic deuotio nostra ascendere debet ad celū. Vñ ps. Dirigat oō mea. sicut incēsū in cōspec. tuo. Tercio aspersio aque sup sepulcra et ossa defunctorū. Et p hoc desiderandū est sic ardor ignis pūtis tpat p aspersionē aque vt sic temperet ardor ignis purgatorij huic aie meditanke rore celestis gratie z misēdie. Quarto orationes ad deū dirigūtur vt ad modū captiuorū q̄ p seipsos nō possunt ꝓces suas offerre. nec per seipsos possunt liberari. vt per aliorū ꝓeces absoluant. Et etiā sancti implorādi sunt pro aiabus vt intercedant p eis. qa ipi sunt potentes apud deū. Et sic sanctos illos mittim⁹ ad regem celestē tanq; nūcios vt ipse rex indulgeat animabus illis. Ergo deuote sancta maria implorāda est. sanctus petrus. z sic de singulis. Quinto oblationes prosunt aiabus vt a debitis q̄bus apud deū obligate sunt absoluant. Sexto fiunt pro animabus ieiunia z afflictiones z genuflexiones. Vñ in decre. dicit. Ieiunia viuentiū sunt auxilia defunctorū. xiij. q. ij. anime. Septimo subuenit aiabus cū debita post se relicta soluunt: z hoc valde prodest animabus. qz interim q debita nō sunt soluta grauit puniunt. Octauo subuenit aiabus cū panis z vinū offert vt deus velit cibare aiam esurientē z potare animā sitientē. Similiter cū pro aia opa misēdie exercentur. s. cibando esurientē. potando sitientē. hospitando pegrinū. vestiendo nudū. Nono subuenit animabus cū quis pniam ipsis hic iniunctā pro eis implet. Nam hoc esset eis valde vtile vt eo minus haberēt in purgatorio exoluere. Decimo aiabus subuenit cū missaz celebratiōe. z hoc est maximū z principalissimū animarū suffragiū. Vñ legit q quedaz anima ad quidecim annos fuit ad purgatoriū deputata z per vnam missam fuit liberata. Cū missa dicitur a mittēdo: quia ibi mittit gratia peccatori i pectus z solutio aiabus de penis. Vñ dicit Aug⁹. q; catis z solutio aiabus de penis. Vñ dicit Aug⁹. q; nulla missa celebrat. quin ibi duo opera virtuosa cōcurrant. scz vnius peccatoris cōuersio z vnius aie liberatio. Sed di. vnde aie sciunt suffragia q̄ pro ipis hic fiunt. Rūdetur q; angeli hic nobiscū cōmorātes sepius visitant animas in purgatorio z ipsis manifestāt suffragia que nos pro ipsis hic facimus z eas cōsolantur. O q̄ gaudiosum est eis hoc. Q̄tum ad terciam partez istius sermonis querit de quibus hoīmibus aie defunctorū ꝓquerunt. Rūdet de quatuor generibus hoīm cōquerunt. Primo de his q̄bus hic fidelitatē z caritatē z beneficia exhibuerūt z ipsi eis nō refundūt. vñ ps. lxxvij. Oblīti sunt benefactorū eius. Et hec est magna ingratitudo z contra rōnem hūanā oblīuisci z nō regratiari būfactoribus. vñ Ureste in ethic. Oportet regratiari ei q̄ gratam fecit q̄ defunct⁹ aliter regrari nō possum⁹. Secōo de functi cōquerunt de pueris z cognatis suis q̄ bona eorū hic possidēt z ipis nō subuenīūt: z tales infideliter agūt. qz si qs nō subueniret amico suo quem in igne videret puniri infidelit ageret. Ecce aia patris tui z aia matris tue z etiā mariti tui aut fratris aut sororis vel alteri⁹ cognati tui pūt adhuc esse in purgatorio in penis z tu potes eis subuenire z q̄re nō subuenis eis. Audi quid aie clamant. Miseremini mei miseremini mei. Et sunt due cause q̄re bis dicit Miseremi miseremi. Prima est q̄si dicerēt qz estis in mūdo vbi ē miscōia. ps. cxviij. Miscōia dñi plena est terra. Secūdo qa nos aie in purgatorio sumus in miseria z paupertate z ita pauperes sumus q; si totus mundus daretur nobis pro vno obolo non haberemus, nec habemus amplius corpora

nostra vt possemus ieiunare meritorie. nec habem⁹ res tempales vt possem⁹ elemosynas dare. nec aliq̄ modo possumus nobisipsis subuenire. ergo miserémini nostri vos amici nostri. q. d. Alieni nolunt nobis misereri. Nñ tu vxor mea. tu fili mi. tu filia mea. tu q̄ es cōsanguine⁹ meus. vos q̄ possidetis hereditatē nostrā. ⁊ ꝓpter vos in purgatorio positi sumus ⁊ ꝓpter pcta vestra. Et si quis quereret. Que est causa quare tui debeo misereri. Tūc illa ania respōdet. q⁹ manus dñi tetigit me. ⁊ quare me psequimini sicut deus. q̄si dicat deus punit cū sua iusticia penam mihi affligendo. ⁊ vos amici punitis in pena me relinquendo ⁊ carnibus meis saturamini. i. meis tpalibus diuitijs. q. d. iniustum est q⁹ vos amici in penis me relinquitis. quia vobis omne cōmodum tpale ꝓparaui. ⁊ animā meā sepe neglexi. Et ista iam dicta isti pueri ⁊ cō sanguinei nō attendūt. q̄ de bonis parentū ⁊ cōsanguineorū pulcras vestes ⁊ equos pulcros emūt ⁊ domos magnas edificant. ⁊ in gula et in superbia ⁊ in luxuria ⁊ in ludo tarillorū: oia illa bona cōsumunt. Siliter vxor que alitū maritū duxit Et breuiter omēs homies q̄ hereditant bona defunctorū tenent subuenire ipsis a q̄bus habent illa bona. Quod si nō fecerint: tūc ipse anie cōquerunt de ipsis. Tercio cōquerunt de testatoribus. q̄ non expediūt testamēta ipsis cōmissa. ⁊ ꝓlongāt ⁊ ꝓtrahūt de die in diē. ⁊ hoc est contra caritatē ⁊ fidelitatē. q⁹ ⁊m sanctū Tho. de aquino. Anime carent interim subleuamine quod eis deberet fieri de illo testamento si debito tpe expeditū fuisset. vñ in decre. dicitur. Multū delinquūt qui differunt exequi mortuis testamentū. xiij. q. ij. q̄ oblatiōes. De talib⁹ qui defraudat aīas dicit in decre. Debita suffragia ꝑ mortuis nō reddētes. fures sunt ⁊ sacrilegi ⁊ excōicandi. xiij. q. ij. qui oblatiōes. Quarto cōquerunt de sacerdotibus ⁊ religiosis ⁊ pauꝑibus q̄ elemosynas defuncto rū recipiūt ⁊ ꝓ ipis nō fidelit orant. Siliter sacerdotes q̄ habēt prebēdas ⁊ altaria. Siliter religiosi q̄ possident monasteria cū bonis appropriatis ipsis monasterijs. ⁊ nō fideliter orant ꝑ illis aīabus a q̄bus hoc habent. Nam oēs hoies q̄ de elemosynis viuūt magis debent esse deuoti ⁊ in orationibus assidui. Quia nō solū debent orare ꝓ seipsis. ⁊ etiaz ꝓ viuis ⁊ defunctis: quoꝝ elemosynis sustentant Nñ in decre. dicit. Receptores elemosynarum plus debent orare. x. q. j. quia sacerdos. Nec aliqs qui de labore posset se nutrire. debet elemosynas recipere. ⁊ debiles ⁊ infirmi pauꝑes ⁊ claudi. Nñ impotenti bus ad laborandum tantūmodo danda est elemosyna. Vltimo sciendum: q⁹ hodierna die multe anime defunctorū ꝑ suffragia omniū christideliū liberate sunt a purgatorio. Et hoc ostensuz est q⁹ in vna die quindecim milia animarū liberate sunt a purgatorio: quere in hoc ꝓmptuario. ℙ. xciij. Etiam vxor liberauit animam mariti sui in purgatorio. ibidem. ℙ. c. Etiam mater que inconsolabiliter fleuit super filium defunctum. ibidem. ℙ. xcvij. Etiā mater que in quinq̄ annis liberauit animā filij sui. ibidem. ℙ. xcviij. Etiam pueri debent parentibus subuenire. ibidem. ℙ. xcix.

De sancto Martino episcopo.

Sermo xlij.

Ecce sacerdos magn⁹ qui in diebus suis placuit deo ⁊ inuentus est iustus. Eccles. xliij. Iste sacerdos magnus fuit sctūs Martinus q̄ nō solū placuit deo: ⁊ etiā oibus sanctis ⁊ angelis i celo ⁊ oibus bonis hominibus in mūdo. Nñ in ꝑti sermone ad honorē sancti Martini tria sunt dicēda. Primo priuilegia sancti Martini. Scōo aliqua ꝓ informatōne nostra. Tertio aliqua miracula ꝓ consolatione nostra.

Quum ad primū sciendu⁹ q⁹ sanctus Martinus habet nouem priuilegia. Primo quia in iuuentute cepit domio seruire ⁊ suā baptismalē innocentiā oibus diebus vite sue seruauit ⁊ nunq̄ mortaliꝫ peccauit. Nñ legit q⁹ cū esset decē annorū inuitis parētibus gentilibus ad eccl'iam cōfugit ⁊ se fieri cathecuminū postulauit. Etiā cū esset. xij. annox̄ heremū cōcupiuit. feciſſetq̄ votū si carnis infirmitas nō obstitisset. Etiā ob amorē iesu xp̄i a iuuētute sua parētes deseruit. seculū contempsit ⁊ milītiā resignauit. Math. x. Qui amat patrē aut matrē sup me nō est me dignus. Scōm priuilegiū q⁹ pauperibus multū misericors fuit. q⁹ de eo legit q⁹ nihil de stipēdijs ꝑter quotidianū victū reseruās de crastino nō cogitabat. j. Thimo. vj. Habētes alimēta ⁊ q̄bus tegamur his contenti simus. Et illa miscōia hz tres gradus. Primus gradus est dare partē de supfluis et ꝑtē retinere. Lu. xj. Dō superest date elemosynā. Scōs est dare omia supflua ⁊ retinere necessaria. Tercius est dare necessaria. sic illa vidua de qua hī Lu. xxj. q̄ in gazophilatio totū victū posuit. ⁊ hic est summus gradus. Beatus aūt martinus nō tm̄ habuit ꝑmuz ⁊ scōm gradū liberalitatis. ⁊ tercīū: q⁹ ea que sibi erāt necessaria largitus est. sicut qñ partē clamidis pauperi tribuit ⁊ diuisit. ⁊ ꝫ tm̄ placuit xp̄o q⁹ ipm in ꝑtia angelorū ⁊ sctorū cōmendauit dicēs. Martinus adhuc cathecumin⁹ hac me veste cōtexit. Nñ de eo legitur q⁹ in vna festiuitate magna qñ erat episcopus volēs ire ad eccl'iam ⁊ sacrū officiū peragere quidā paup nudus secut⁹ est eū. tūc. b. martinus ꝑcepit archydiacono suo vt vestiret illū pauperē. sed cū ille distulisset. b. Martinus ingressus est locū secretū ⁊ tunicā pauperi tribuit ⁊ ꝓtinuo eū abire iussit. Archydiaconus vo iussit ⁊ monuit beatū martinū vt ad solēnia missarū procederet. Et cernens q⁹ tunicā pauperi dedisset. compulsus ad forum cucurrit ⁊ vilem vestē ꝓ sex denarijs emit. ⁊ ante pedes sancti martini ꝓiecit. Ita btūs martinus illā induit cui⁹ manice ad cubitū. longitudo ad genua extendit. Cū aūt missam celebraret ⁊ manib⁹ corpus xp̄i leuaret tūc ambe manice de brachijs ceciderūt ⁊ nuda brachia apparuerūt. statim cūctis cernētibus angeli brachia cooperuerūt. Terciū priuilegiū. quia virginitatē seruauit. Unde de eo canit. Corpe q̄dez virgineo. Etiā patuit post mortē suā. q̄a caro sua vt nix lucebat. Quartū q̄a magnā humilitatē seruauit. Nam cum esset tribuni filius qui ꝓeest multis vno seruo erat contentus. q̄ vna secū cibū capiebat sibi sepe ministrabat. sibi sepe calciamenta detergebat atq̄ detrahebat. sequens vestigia xp̄i qui dixit Math. xx. Filius hois nō venit ministrari ⁊ mīstrare. Nñ dicitur q⁹ ex humilitate nulla vnq̄ cathedra

vsus est: ꝫ sedebat in sede rusticana quã tripedã vocant. Item fuit multe hũilitatis. Nã leprosum quẽdã cũctis horribilẽ parisius obuiã hũs ipm oscultus est atq; benedixit ꝛ statim mũdatus est. Quintũ qz artã ꝛ sanctã vitã duxit in cibo potu vestitu et lecto. In cibo qz in monasterio suo cũ fratrib⁹ suis radices herbarũ ꝛ aquã bibebat. nec vllum vinũ gustabat nisi in infirmitate ꝛ q̃si q̃tidie ieiunabat. grossum panẽ hora nona comedebat. In vestitu q̃a die ac nocte ciliciũ deferebat. In lecto: qz super lectũ cinere sparsum dormiebat. Vñ cũ egrotasset vsq; ad mortẽ ꝛ discipuli sui lectũ sibi ꝓparauerũt ille iussit eũ deijcere ꝛ se super terrã iussit deponi. Etiã habuit magnã deuotionẽ in oratione. Vnde de eo dicit Oculis ac manibus in celũ semp intentus inuictus ab oõne spm nõ relaxabat. Sextũ qz magnã misericordiã habuit sup peccatores. nullũ pctorem q̃ tucunq; magnũ respuit. Vñ cũ dyabolus btm martinũ reprehenderet q̃ sic freq̃nter ꝛ indiscrete pctores ad miscoiam ꝛ pniam reciperet. Rñdit beatus Martinus dyabolo. Si tu ipse o miserabilis ab hoim infestatione desisteres ꝛ factoꝝ tuoꝝ peniteres ego tibi cõfisus in dño xpi miscoiam pollicerer. Etiam nemo vidit vnq; beatũ martinũ iratũ nisi paꝛ ꝛ misericordia inerat cordi eius. Septimũ qz in vita sua placuit deo ꝛ oibus sanctis eius ꝛ angelis. Fuit aũt dilectus a pre cuius signũ est qz tantã potentiã miraculorũ habuit. Patri q̃dem attribuit potentia et miracula facere. Magne em potentie est sicut in fine sermonis ptz in miraculis q̃ fecit. Fuit dilectus a filio cui⁹ signũ est qz ipm cõmẽdauit coram angelis dicẽs. Mart. adhuc ꝛc Fuit dilect⁹a spũsctõ cuius signũ est. qz in spẽ ignis sup caput ei⁹ apparuit. Fuit dilect⁹ a btã vgine cuius signũ est. qz sepe eũ cum alijs vginib⁹ visitauit. Vñ legit q̃ cũ ipe in cella solus esset ꝛ loq̃ cũ plurib⁹ audiret a discipulis interrogatus ab eis. Rñdit Maria ꝛ Agnes ꝛ Tecla ad me venerũt ꝛ sepius me visitauerũt. Fuit dilect⁹ ab angelis cuius signũ est: qz in vita sua sibi celebranti astiterũt ꝛ ad eius obitũ cõuenerũt ꝛ aiam ei⁹ in celũ deduxerũt. Octauũ qz dignitatẽ ꝛ partẽ habet cũ oibus sctis noui testamẽti. Primo cũ ap'lis. qz spũsctus sup eũ sicut super ap'los in specie ignis descendit. Vñ habet de eo q̃ cũ pro vniuerso grege sibi cõmisso deprecaret globus igneus apparuit super caput eius. Itẽ cũ martyrib⁹. Fuit em martyrii nõ actu tñ volũtate. vñ Hilarius. O martine medicamentũ ꝛ medice. O sanctissima aia quã ꝛ si gladius psecutoris nõ abstulit palmã tñ martyrij non amisit. Fuit cõfessor: qz xpm corde ore ꝛ ope confessus est. Fuit ꝛ virgo: q̃a integritatẽ corpis ꝛ mẽtis seruauit. Nonũ qz p totũ mundũ hodie ei⁹ festuz solẽniter celebrat. Et nullius cõfessoris preterq; sancti nicolai qz inter oẽs confessores festa istorũ. scilz martini ꝛ nicolai celebrant vniuersaliter q̃uis particulariter in aliq̃bus prouincijs festa aliquorũ confessorũ celebrant. Sicut festum beati Vrbogasti in dyocesi argen. ꝛ sancti Vdalrici in Augusten. Iam perti Leodinen. Seuerini colonien. Qtum ad secundã partẽ istius sermonis sciendũ q̃ exquo sctus martinus noiat gemma sacerdotũ tũc p nra informatione dicendũ est hic de dignitate sacerdotum; ꝛ quare ab oibus homibus honorandi sunt. vbi notandũ q̃ sacerdotes merito sunt honorãdi propter dignitates quas habent a deo. Nã sacerdos aliquo modo est similis vgini marie. Primo sicut vgo maria per q̃nq; verba cõcepit xpm ihm vt habet Luc. j. Fiat mihi fm verbũ tuũ. Sic sacerdos p q̃nq; verba cõficit corpus xpi. vñ Bern. O veneranda dignitas sacerdotũ in q̃rũ manib⁹ tanq; in vtero vginis dei filius incarnat. Etiã sicut beata vgo post partũ xpm portauit in manibus ꝛ i presepe collocauit: sic sacerdos post cõsecrationẽ leuat xpm in missa. ꝛ talis eleuatio significat eleuationẽ xpi in cruce ꝛ post modũ locat ꝛ portat xpm per plateas ꝛ villas ad infirmos ꝛ tractat eũ cũ manibus suis sicut beata virgo eũ tractauit cũ maternis manibus suis. Etiaz sciendũ q̃ dignitas sacerdotũ aliquo modo precellit dignitatẽ angelorũ quia nulli angelorũ data est potestas cõficiendi corpus xpi. Vnde mino: sacerdos in terris potest hoc quod summus angelus nõ potest in celis. vñ August. Consecratione facta tota curia celestis sibi seruit ꝛ domin⁹ celi ad eũ descendit. vñ Amb. super Lu. Non dubites assistere angelos quando xps assistit in altari. Vnde sacerdotes sunt honorandi pre omnibus regibus principibus. militibus ꝛ nobilibus quia xps dedit eis potestatẽ soluendi ꝛ ligandi. Math. xviij. Quecũq; ligaueris super terram. Vnde in decre. dicitur. Sacerdos in psona dei est honorandus. Ergo sacerdotes ꝛ clerici debent esse continentes et casti. nec omnino mulieribus cohabitare fm qõ eis precipit. extra de coha. cle. ꝛ mulie. c. a nobis. Unde sciendũ q̃ sacerdos fornicarius vel existens scienter in quocunq; peccato mortali nondũ vere cõtritus nec dignã agens penitentiã vt oportet quotiens actũ alicuius ordinis facit peccat mortaliter vt q̃ baptisat vel absoluit cõfitẽtes vel sacrm eucharistie vel extreme vnctionis ꝓbet. aut ꝓdicat. aut matrimoniũ solennizat. vl' aquã ꝛ salem in domica exorcisat. aut populũ aspergit. vl' quod maius his oibus est quotiẽs missam celebrat in oibus istis ꝛ in alijs actibus qui sacris ordinibus sunt annexi ꝛ in quolibet ipsorum singulariter exercendo mortaliter peccat totiens quotiens aliquẽ actũ vt minister eccl'ie exequit ꝛ exercet. Sicut expdictis sancti Thome de aq̃no. in. iiij. dist. xxiij. manifestissime comprobat. Ac non solũ in actibus iam dictis. sed etiaz fm beatũ Dyonisiũ. j. c. celestis hierarchie Quãdo ꝛ quotiẽs ad aliquẽ hmõi actũ exercendũ aliquã vestem induit siue sumit. vt albam stolam manipulũ vel casulam vl' alias sacras vestes cõiunctim vel diuisim. Nõ reuera satis est horrendum stupendũ atq; piculosum valde in tali statu vl' dignitate tot ꝛ tantis crimibus subiacere atq; implicari. Vnde nõ immerito dicit. Quanto gradus altior tanto casus grauior. Etiam sacerdos incontinens aut publicus fornicarius est suspensus ipso iure a diuinis ꝛ missa eius non debet audiri vt patet extra de cohabit. cleri. ꝛ mulie. c. vestra deuotio. Audiẽs aũt missam eius peccat mortaliter. fm Tho. ꝛ. quodlibeto. q. viij. Hoc aũt intelligit de publicis fornicarijs ꝛ si sic celebrat fit irregularis. Querit vtrũ episcopus possit in talibus dispensare. Respõdetur q̃ sic. Exquo dispensatio in tali casu non est prohibi-

ſa. Et iura que inueniunt in pbrariū illa intelligunt de ſuſpenſo ab hoīe nō a iure. q̄ iura benignius ſolent agere q̄ homines. hec Guil. Etiā querit vtrū clerici q̄ expendūt patrimoniū crucifixi cū meretricibus teneant ad reſtitutōnē. Rndet q̄ clerici q̄ res eccl̄ie pludūt. vel dāt nō ſolū meretricibus ꝫ etiā hystrionib⁹ vel etiā ſuis cōſanguineis. nō ꝓpter natura ſuſtentandā. ſed vt faciant eos diuites de p̄timonio crucifixi raptores ſunt. peccāt mortaliter et tenent ad reſtitutionē. Etiā requrit cū faciāt reſtitutiones Rndet ſi hūt p̄timoniū ſeculare. de q̄ p̄ūt facere vel aliq̄d de artificio vel labore manuali. de iſtis p̄ūt reſtituere. ſed de rebus eccleſie non poſſunt reſtituere quia quicq̄d eis ſupeſt ſuper victum et veſtitum hoc debet dari pauperib⁹. Ut̄ in decre. dicit. Bona ſacerdotum ſunt bona pauperū. diſt. xlvij. ſicut hi. Item xxj. q. j. c. vl. Niſi ſibi tūc ſubtraherēt de neceſſarijs vel niſi res q̄s de patrimonio habuerūt vel de artificio expēdiſſent in vſus eccl̄ie. hec Guil. Etiā queritur vtrū cōcubine ſacerdotū vl̄ etiā meretrices teneant reſtituere q̄ a ſacerdotibus et religioſis ꝓ tali illicito opere receperūt. Rndet ſm Ray. q̄ ſic. Nam fornicarie et hmōi turpes perſone ſi a ſacerdotibus receperūt. tenent ipi eccl̄ie vel pauperib⁹ reſtituere Si aūt a religioſis tunc tenent monaſterio reſtituere. Niſi forte fuit eis datū cā elemoſyne in ſūma neceſſitate. quia tūc fuit debitū. idem Hoſt. Quantum ad terciā partē iſtius ſermonis ſciendū q̄ omēs xp̄i fideles debēt hodie btm̄ martinū honorare et eū tā ꝫ ſingularē p̄tonū inuocare in oībus neceſſitatibus et infirmitatibus Et primo infirmi. Ut̄ legit q̄ btūs martinus quendā infirmū leproſum cūctis horribilē pariſius obuiā habuit. leproſus oſculatus eſt atq̄ benedixit. ſtatim ꝫ mūdatus eſt. Etiaz q̄ q̄dā venenatū cibū ex ignorātia ſumūt. Ut̄ legit q̄ cū beatus martinus ab arrianis hereticis eſſet electus. veit ad inſulā q̄ndam cū vno ſolo p̄sbro vbi p̄sbr̄ ellebozum gramē venenatū inter alias herbas in cibum ſumpſit: et mortē ſentiens beatus martinus omnē venenoſitatē virtute oronis fugauit. Etiā q̄ incurrit periculū canū. Ut̄ cū quidā diſcipulus ſancti martini valde infeſtaret a cane latrante. conuerſus ille ad canē ait. In nomine martini iubeo te obmutescere. canis cōtinuo obmutuit. Etiā in periculo maris. vñ q̄ cū quedā nauis periclitaret. q̄dam negociator nō dū xp̄ianus exclamauit. Deus martini libera nos. et ſtatim tranq̄llitas magna ſucceſſit: et ille paganus fidem recepit. Etiā parentes cum pueris. Ut̄ cum quidā iuuenis defunctus fuiſſet et mater eius cū lacrymis ꝓ reſuſcitatiōe filij beatū martinū exorauit: ille in medio campi vbi magna multitudo gēti lū erat: genua flexit et ꝓ puero orauit. Et puer ſtatim ſurrexit. quapropter oēs illi gentiles ad fidē cōuerſi ſunt. Etiā in periculo ignis. Ut̄ cum in q̄dam pbano ignē miſiſſet beatus martinus: ſtatim in domo ꝓxima herēte et ab agēte vento flāma ferebat tūc ſctūs martinus ſup tectū domus aſcendens ſignū crucis edidit. Et ſtatim ventus in aliā partez ſe vertit. Etiam refert Seuerus in epiſtola ad Euſebium. q̄ cū beatus martinus in quādā ciuitatē ſue dyoceſis veniſſet et clerici ei lectum preparaſſent. circa mediam noctē tota illa domus accenditur et martinus rediens ad ſolitū oronis refugiū. et crucis emittens ſignaculū in medio ignis illeſus ꝓmāſit. Monachi igit cōcitati ꝓcurrūt et martinū quē iā cōſumptū putabāt de medio flāmaꝝ illeſuz deducūt. Etiā q̄ ꝓſecutiōes et tribulatōes patiunt dūt inuocare beatū martinū. Ut̄ legit cū beatus martinus quadaz vice in veſte hiſpida nigro pallio circūiectus ſuper aſellū ꝓcederet equis cōtrauenientibus expauefactis in terrā ſaltu p̄cipiti ſe dederūt qui ſanctū martinū accipientes grauiter verberauerūt. protin⁹ autē anialia humo fixa manebāt. vt q̄tumcūq̄ flagellata velut ſaxa mouere nō poſſent. quouſq̄ ad martinū redeuntes. et peccatū ſuū quod ignoraūter in eū cōmiſerant confitentes. ille eis licentiā dedit et gradu concito animalia proceſſerunt.

De ſancta Elizabeth Sermo xlij.

ORa ꝓ nobis q̄ mulier ſancta es. Judith. viij. verba iſta dicta ſunt a filijs iſrael cū eſſent in magnis tribulationibus ad Judith vt ipa oraret ꝓ eis vt deus eriperet eos ab inſtantibus periculis. Et illa verba nos xp̄iani q̄ ſumus in multis tribulationibus et periculis conſtituti. etiā deuote dicere debemus ad ſanctā Elizabeth. Ora ꝓ nobis q̄m mulier ſancta es. Ut̄ in p̄ſenti ſermone ad honorē ſct̄ē elizabeth et ad edificationē nr̄am tria ſunt dicenda. Primo p̄uilegia ſct̄ē elizabeth. Scō aliq̄ ꝓ informatione noſtra. Tercio miracula aliqua. Quantum ad p̄mam partē iſtius ſermonis ſciendū q̄ beata elizabeth habet nouē p̄uilegia. Primū q̄ fuit filia regis vngarie. et in hoc fuit ſiḿis ſct̄ē katherine coſti regis filie. Et etiā quia in iuuentute cepit deo ſeruire. et in hoc fuit ſiḿis ſctō Nicolao. Ut̄ legit cū beata elizabeth adhuc eſſet puella quinquēnis in eccl̄ia gr̄a orandi ſepe p̄manebat vt eā eius ſodales vel ancille euellere vix valerent. quā cū ancille vel coetanee obſeruarent aliquā de illis cā ludendi verſus capellaz inſeq̄ videbat. vt ex hoc intrādi eccl̄iam opoꝝunitatē caperet. Quā ingrediens genu flectebat. aut pauim̄to totaliter incūbebat. et licz pericla litterarū nō haberet. tñ coz̄ā omniū oculis ſepe p̄alterium expādebat et quodāmodo ſe legere fingebat ne velut occupatā aliq̄s impediret. Se quoq̄ cū puellis ad terrā ꝓſtratam ludi ſpē mēſurabat. vt ſub tali occaſiōe reuerentiā deo exhiberet. In ludo etiā anuloꝝ et aliꝝ ludis ſpē totam ponebat in deo: et ex his q̄ lucrabat vl̄ aliꝝ poſſidebat. puellis paupculis dedit. inducēs eas p̄ illa ad orandū oronē dñicam. vt crebro vginē mariā ſalutarēt. Scom̄ p̄uilegiū. q̄ beatā vginez mariā in aduocatā et patronā. et beatū Johā. ap̄lm euang. in ſue caſtitatis cuſtodē elegit. Cū em̄ ſingule cedule ſinguloꝝ ap̄loꝝ noibus ſepte ipa trib⁹ vicibus cedulā vbi nomē ſcti Johānis erat inſcriptū vt deſiderabat accepit. ad quē tante deuotōnis ferebat affectu. vt nil in eius noie petētibus denegaret.

Terciū. quia ꝓpter dilectionē dei ſepe ſibi proſpera mūdi ſubtraxit Illā cū in aliquo ludo ſibi p̄ſpere ſuccederet. reliquū intermittēs dicebat. Nolo p̄cedere. ꝫ ꝓpter deū reliquū inmitto Ad choreas quo q̄ a puellis ceteris aduocata. cum vnum circūitum peregiſſet. dicebat ſufficiat nobis vnus circumitus

lam propter deū alios dimittamus. z sic per talem modū puellas a vanitatibus tempabat. Quartuz quia festa sollicite z deuote colebat. vt etiā manicas sibi cōsui nulla rōne pateret anteq̄ solēnia missarū cōplerent. Officiū ecclesiasticū cum tanta audiebat reuerētia vt cū sanctū euangelū legeret. vel cū sacra hostia cōficeret monilia deponeret z cetera capitis ornamenta in imo loco locaret. Vestimentorū supbiam semp abhorruit z in his semp humilitatem et honestatē seruauit. Et etiā cū adhuc puella esset certū sibi numerū orationū indixerat quē si aliqua occupatiōe preuenta nō potuisset pficere de sero ante ingressum lecti cū alie puelle dormirēt persoluebat.

Quintū. quia data est in exemplum mulieribus in matrimonio existētibus. Nam cū ex paterno imperio tradita esset lantgravio Thuringie in matrimonio tante deuotōis extitit vt in nocte frequenter ad orationē surgeret Ordinauit cū quadā domicella sibi inf ceteras magis familiari si forte somno depssa nō surgeret eam pede tangens excitaret. quadaz vo vice pedē dñe tangere voluit z casu pedē mariti impegit q̄ subito excitatus rem intellexit z eam excitauit. Etiā fuit magne humilitatis. Nā in diebus rogationū ꝓcessionē nudis pedibus laneis induta sequebat. z in ꝑdicatōibus tanq̄ paupcula z humilis inter paupculas residebat. In purificatiōe post partū exēplo marie puerū gestans in vnis ipm ad altare cū agno z candela humiliter offerebat. deinde domū rediēs vestimēta cū q̄bus ad ecclesiā ꝓcesserat alicui mulieri paupcule tribuebat. Sextū est eius pfecta z volūtaria obediētia. Dñ propter meritum obedientie se mgro Conrado q̄ fuit paup z mēdicus de ordine fratrū minoz. sed tñ sciētia z religione pcipuus saluo iure matrimonij z obedientia mariti adeo se subiecit vt quicq̄d ille ꝑciperet ipsa cū reuerētia pficeret z multo gaudio adimpleret vt ex hoc z obedientie pciperet meritū z dñi saluatoris qui factus est obediens vsq̄ ad mortē imitaret exemplum Quadā igit vice ipsa vocata ab eo ad quandā ꝑdicationē superueniente Marchionissa Myssenensi impedita nō venit quod ille egre ferens tantā inobedientiā relaxare noluit donec vsq̄ ad camisiā expoliatā cum quibusdā ancillis suis que culpabiles fuerant fortiter verberari fecit. Etiam quadam vice cū claustrū sanctimonialiū ab eis obnixe rogata intrasset nō habita licentia a suo magistro. fecit eam tam grauiter verberari vt p tres hebdomadas in ea vestigia verberationis apparerēt. Etiā sepe per manū ancillarū faciebat se in cubiculo verberari. vt saluatori flagellato vicē reꝑhenderet z carnē ab omni lasciuia coerceret. Septimū q̄ inter diuitias z epulas magnā tenuit abstinentiā. Tantā autē in cibo z potu tpantiā z abstinentiā exhibebat. vt in mēsa mariti inter diuersa ferculorū genera interdū pane simplici esset cōtenta. Sepe eīm ad mensam sedēs cibos cōtrectabat z diuidebat vt ex hoc comedere videret

Octauū: qz fuit valde misericors z mater pupillorū z orphanorū. Sepe eīm cū ancillis manibus proprijs lanā filabat z inde vestimenta fieri faciebat vt de ꝓprij corpis laboribꝰ elemosynā deo daret. Ipsa esurientes pascebat z sitiētes potabat infirmos visitabat. ipe sepulturas pauperū frequentabat. leprosos mūdabat z cibabat. Dñ legit q̄ quadaz vice absente marito quendā leprosum posuit ad lectū mariti sui. His quoq̄ pactis supueniente lantgravio q̄daz sibi reuelabāt. ipse ex stupore z vehemētia z ira irruebat in ostiū cubilis z dū crederet inuenire hominē immūdū vidit ipm iesum xp̄m in cruce affixū z cruentatū. quo viso dedit ei ptātem agēdi oia que honorē dei respicerēt z aie salutē efficerēt. Etiā post obitū mariti sui q̄ ad defensionē fidei ad terrā sctām prexit z ibi vitam feliciter finiuit. ipsa tanq̄ dissipatrix z prodiga a q̄busdaz vasallis viri sui turpiter et totaliter est electa. Aduenīente igit nocte in domo cuiusdā tabernarij in loco vbi porci iacuerūt se recepit gratias agens deo. Recepta postmodū dote sua duo milia marchārū partē in pauperes distribuit et reliquo in Marckburg magnū hospitale cōstruxit. ꝓpter q̄ aliqui eā dissipatricē aliqui insanā fore dicebant. Postq̄ aūt hospitale cōstruxit infirmis solicite ministrauit z eos balneauit z i lecto collocās cooperuit adeo vt ancillis gratulabūda diceret. O q̄ bene nobiscū agitur quia dñm nostrū iesum xp̄m sic balneamus z tegim⁹. Quandā aūt mulierē horribilē leprosam sepe abluēs in lecto collocauit vicerā tergens vngues q̄ pscidens. Bonū: quia xp̄us apparuit sibi in vita z in morte. Nam ipsa petiuit a xp̄o in oratiōe sua tria. Primo cōtemptū oim rerum tpalium. Secō vt filiorū suorum dilectionē a corde suo auelleret. Tercio in contumelijs z iniurijs sibi patientiā daret. Facta aūt oratione audiuit dñm iesum xp̄m dicētē sibi. Elizabeth exaudita est oratio tua sponsa mea. Etiaz quadam vice reclinauit se in gremio ancille sue z oculos ad celuz eleuans cū oim tacens nullū penitus verbū misisset tandem leta facie locuta est dicens. Ita dñe tu vis mecū esse z ego tecū z nunq̄ volo a te separari. Postea cū ab ancillis interrogaret vt ad dei honorē z earum edificationē quid viderat indicaret. Illa ait. Vidi celū apertum z iesum se ad me inclinantē z dicentē mihi. Si tu vis esse mecū z ego ero tecum. Cui ego respondi prout me loquentē audiuistis. Appropinquāte tpe quo dñs iesus xp̄s dilectā suā de mūdi ergastulo vocare disposuit. vt q̄ cōtēpserat mundū z regnū mortaliū: regnū ꝑciperet angelorū. xp̄s met cū angelis suis apparuit ei dicēs. Veni electa mea ad eterna tibi ꝑparata tabernacula. Post paululū vo anno dñi Mccxxxj. ad etremā horā quiētens obdormiuit in pace. Ortum ad scōam partez istius sermonis dicendū est de vita viduarū q̄ in se dñt hñe vt xp̄o placeat vita ipsaz. Et de hoc q̄re in discipulo de tpe sermone. cxvj. Ortum ad terciā partē istiꝰ sermonis

Sciendū q̄ oēs hoies dñt hodie honorare sctām Elizabeth z eā iuocare i oibꝰ necitatibꝰ z infirmitatibꝰ Et p̄ q̄ patiunt defectū ocloz. Dñ cū q̄dā puer q̄tuor annoz cecꝰ natꝰ eēt meritis btē elizabeth lumē cepit. Mulier q̄dā cū p annū integrū ceca mansisset ad rogādū sctām elizabet. tota deuotiōe se cōtulit z amissuz lumē recepit. Etiā mulier q̄dā cū p annū ceca mansisset ad tumulū sctē elizabeth faciēs se ducī vnꝰ oculi lumē recepit. q̄ ad ꝓpria reuersa alio oculo se torq̄ri grauiter sensit. Cū vo iterū btē elizabeth: merita implorasset. Apparuit sibi btā elizabeth: dicens. Accedens ad altare fac cum corporali ter tu-

os oculos ventillari. z sic recipies sanitatē que cum tussa cōpleuisset sanitatē recepit. z iste modus communiter seruat in thuringia. Etiā quidam vir lumine oculorū penit⁹ ꝓuatus. sepulchrū sctē Elizabeth visitās plene curatōis bñficiū recepit. Postmodu vero idē vir fluxu sanguis ē grauat⁹ vt mortu⁹ a familia crederet. Accipiens vero de terra sepulcri sctē elizabeth z ipam ꝓterēs aquā ꝓmiscuit z bibens sanitatē plenam recepit. Etiā surdi z muti debēt btāz elizabeth inuocare. Unde q̄dā puella dū visuz audi tu ꝓuata esset z loquēdi z ambulandi potentiā amisisset. pater z mr̄ ad btām elizabeth eā deuouerunt. et ꝓfecte eā sanatā recepert. z sic dei z btē elizabeth laudātes magnalia. Etiā claudi z gibbosi sentiunt iuuamē ab ea. Dū q̄dā puella cum diu magnis et diuersis fuisset infirmitatibus molestata. tandez gibbo in dorso. struma in pectore crescētib⁹. vt sic ē toto corpe incuruata. q nulla rōne posset se erigere sed manibus sup genua positis corpus suū totaliter sustentaret cū g mr̄ in q̄dā sporta eā ad tumulū beate elizabeth deportasset. z p dies decē ꝓmorātes ibidem nullū potuerūt sanitatis remediū inuenire. Irata mr̄ ipius ꝓtra sanctaz elizabeth murmurauit dicens. Dibus bñficia impēdis z me miseram nō exaudis. Ruertēs g oīs quos potero a visitatōe tua auertā. Cum g sic irata recederet z militare dimidiū pegisset et eius familia tristis esset. z ei⁹ filia dolorib⁹ cruciata fieret tandē ipa puella obdormiēs. vidit quādam pulcerrimā dñam cū facie refulgēti. que corpus ei⁹ i dorsoz pectore liniēs. dixit ei. Surge z ambula. Eui gilans puella. z se ab omni deformitate z curuitate penit⁹ sanatā inueniēs visionē matri retulit. z gaudiū z leticiā generauit. Redeūtes ergo ad sepulcrū sancte elizabeth. z deoz sibi gras egert. z ibidē sporta in signū dimiserūt. in qua puella fuit deportata. Etiā vir quidā in genibus z cruribus infirmatus ita vt nō posset ꝓgere nisi ab alijs portaret. votū fecit q sepulcrū. b. elisabeth cū oblatōnibus visitaret postmodū ex toto sanatus ē. Etiā parētes cū puerz sanctā elizabet debēt inuocare. Unde cū q̄dā puer quatuoz annoz cū casu in puteū cecidisset. q̄dā veniēs hausire aduertit puerū ibi submersum facere. quē cū difficultate extraxit. z ipm mortuū repperit ꝓ ipo igit suscitādo a parētibus ad. b. elisabeth votum emittit. z cōtinuo vita restaurat. Etiā quidam scholaris dum piscationi mín⁹ caute insisteret i flumen cecidit. magno ergo tpis spacio interiecto duz corpus ei⁹ esset extractū mortu⁹ est ab boibus iudicatus. Cūc beate elisabeth iplorāt merita. z cunctis videntib⁹ sibi restituit vita z salus. Etiā pōt subuere in necessitate z piculo mortis. Unde vir q̄dā nomine Nicola⁹ cum q̄dā fure innocēter est depbensus z suspēdio cū ipo adiudicatus. cūctos boies rogauit vt deū z. b. elisabeth rogarēt. vt cum fm sua merita iuuaret. Cū ergo suspensus esset. audiuit super se vocē dicentē. Confide in. b. helisabeth z fiduciam habeat liberaberis. Statimq; alio remanēte ei⁹ frune facto de alto loco cecidit nullā tamē lesionem sentiēs. Iz noua camisia q̄ indutus erat rumperet. Qui exhylaratus ter ait. sctā Elizabeth tu me liberasti z sup stratū molle me cadere feciſti. Cum ergo aliqui dicerēt. iter debere eū suspēdi. iudex ait. quē deus liberauit denuo suspēdi nō ꝓmittā.

De sancta Katherina.

Sermo xliij.

Adamauit eā rex plus q̄ oēs mulieres. habuitq; gr̄am z miscōiā coz̄a eo sup oēs mulieres. Heſt. ij. Ista ẏba que legunt de regina hester. ꝓuenire etiā possunt beate Katherine q̄ fuit de stirpe regali ꝓgenita. et modo est oibus boibus in singularē patronā data. q̄uis aūt xp̄s sponsus ẏginū oīs sponsas habuerit charas. ipi tamē Katherine p̄ ceteris multa dona donauit. Dū in p̄ti fmone ad honoꝛem sancte Katherine q̄ floruit Anno dñi. cccxj. sub maxentio impatoꝛe tria sunt dicēda. Pīo ei⁹ ꝓuilegia. Scōo aliqua ꝓ informatione nr̄a. Tertio alīq; miracula.

Quantū ad ꝑmā ptem hui⁹ sermonis. sciendum q sup oēs virgines post beatā ẏginē mariā vr̄ eam xp̄us adamasse. qō oñdit in ꝓuilegijs z gratijs. que alijs sanctis particulariter ꝛ sancte Katherine vniuersaliter ꝓtulit. Primū est angelica vita. qz integram z immaculatā ẏginitatem seruauit. qō ē ꝓpriū angelorum. vñ Ambroꝛ. In carne ꝑter carnē viuere nō terrena vita est ꝛ celestis. Et i ꝑ ꝓuilegio assimilatur aliquo mō virgini marie que ē ẏgo virginum. Qz aūt ẏginitas sancte katherine sit cōmendabilis patet ex eo. quia tanto ẏginitas est maioꝛis meriti. quāto maioꝛem pre ceteris habet repugnantiam z pugnā et plura retrahentia. Et talis fuit virginitas Katherine. habuit enī iuuentutem qz erat decemocto annoꝛum. Iuuentus aūt est multis cā lasciue. Ista autē iuuen⁹ sibi nocere nō potuit. quia coꝛdis grauitatem z maturitatē fuauit. Etiā habuit pulcritudinē. Dū ꝛ de ea q erat incredibilis pulcritudinis z oīm oculis admirabilis videbat. Pulcritudo autē ẏginibus z mulieribus sepe est causa ruine sibi z alijs sibi p supbiam. alijs p malā concupiscentiam. Ista autē pulcritudo sibi nocere nō potuit. qz nō curauit de pulcritudine exteriori ꝛ interiori. vnde p̄s. xliij. Omnis gloria eius filie regis ab intus. Etiam habuit rerū abundātiā. qz p̄ri suo qui erat rex magnus in diuitijs successit. Ista autē rex opulentia ei nocere nō potuit. qz licet haberet reruz abundātiā tñ in diuitijs fuauit pauptatem. Dā et paupibus oīa tribuit z in seip̄am tēperantiam seruauit. Etiā habuit multiplicē sollicitatoꝛē. qz tyrannus impatoꝛ ei tria ꝓmisit q̄ mulieres z virgines affectare ꝓsueuerunt vt sibi cōsensum ꝓberet. Ꝓmisit ei diuitiaz copiā promisit dignitatem magnā scz q secunda esset in palatio post reginam. tertio ꝓmisit gloriam immensam. quia sibi statuam in foro erigeret z ab omnibus adorari deberet. Huiusmodi autē munera multis mulieribus z virginib⁹ fuerunt causa ruine. sed sancte Katherine ista nocere non potuerunt. quia diuitias contempsit. dignitates respuit. gloriam mundanā abhoꝛruit. Unde tyranno dixit persuadenti. Desine talia dicere que nephas est etiam cogitare. Ecce primum ꝓuilegium

Secundum est xp̄i visitatio. Et illud fuit in Johanne euange. ad cuius transitum christus cum discipulis suis venit. Et illud ꝓuilegium in beata katherina inuenit. qz cū esset in carcere xp̄s cū multi

tudine angelox ⁊ vginū ad eā descēdit dī. Agnosce filia creatorē tuū ꝑ cui⁹ nomie gloriosum ⁊ laborio sum inisti certamē. pstans esto q⁹ ego tecū sū. Ter cium est celestis refectio. Et illud fuit in magdalena q̄ celestib⁹ refectōibus pascebat. Et illud fuit in beata katherina q̄ in carcere posita fuit vt ibidē diebus .xij. fame cruciaret ꝙ deus sibi ꝑ colūbam cibus quotidie destinabat. Quartū ē petitionū exaudi tio. Illud fuit in beata margaretha ⁊ etiā i sctō Basilio q̄ in sua passiōe deū rogauerūt vt quicūq; i nomine ipox aliquid peteret a deo obtineret. Et etiaz illud fuit in beata Katherina q⁹ in sua passione deū orauit vt quicūq; memoriā sui ageret vel in morte se sibi recōmēdaret vel in quacunq; alia necessitate eam inuocaret diuine misctōie effectum sentiret. Et facta est vox de celo dī. Veni electa mea i thalamū sponsi tui. q⁹ quecunq; petisti impetrasti ⁊ ꝑ q̄bus oras saluti erunt. Quitum ē celestis porte reseratō et illud fuit in beato Stephano q̄ vidit celos aptos tēpore passiōis ⁊ mortis sue. ⁊ illud fuit in beata katherina. que cū decollari deberet. vox facta ē ad eā dicens. Veni sponsa mea. ecce tibi ianua celi apta ē

Sextum ꝓuilegium est angelox accessio qō fuit i Magdalena. Illud etiā fuit in beata katherina cui angeli obsequiū in morte ꝓstiterūt ⁊ in vita sua ⁊ in martyrio suo ⁊ post mortē suam. Septimū ē diui ne lucis chorruscatio. ⁊ illud fuit in beato Andrea in cuius martyrio lux magna emicuit ⁊ cum ipa luce anima eius in celū ascendit. ⁊ istud fuit in beata katherina que cū in carcere tenebroso fuisset inclusa. magna claritas ibi resplenduit ⁊ q̄ etiā ipos carceris custodes in fugā ꝙuertit. Octauū est lactis emanatio ⁊ istud fuit in beato paulo apl'o in cui⁹ decol latione vnda lactis ꝑ sanguine emanauit. Istud ēt fuit in beata Katherina que cū decollata fuisset ꝑ sanguine lac effluxit. ⁊ istud denotat suā magnā pu ritatem. Nonū q⁹ xp̄s fecit eam ꝑ angelos sepeli ri. Angeli eni corpus ei⁹ ad montē sinay itinere pl⁹ q̄ viginti dier deduxerūt ⁊ ibi honorifice eā sepe lierūt ⁊ in eodē monte deus dedit .x. ꝓcepta moysi vbi iam ē sepulcrū sancte katherine. ⁊ in ꝑ assimila tur sancto clemēti cui angeli in mari fecerūt monu mentū marmoreum ⁊ ibi eū sepelierūt. Decimuz quia ex corpe sancte katherine resudat oleum valēs in salutē multorū. ⁊ q̄rū ad hoc sīlis fuit. s. Nico lao cui⁹ de corpe oleū manat. qō cūctos lāguores sa nat. Undecimū q⁹ xp̄s tricētenā sibi ꝓtulit coronā Unde tricentena xp̄s sibi premia dedit. ⁊ in hoc as similatur Jobi bap. de q̄ cāt. Serta terdenis alios coronat ꝛc. Nā. b. katherina habet coronā virgi num. q⁹ vgo fuit mētez corpe. Etiam habet coronā ꝓdicatorū. quia predicatrix fuit. Nam ipa cōuertit quiquaginta rethores q̄ in oi sciētia ⁊ sapiētia pol lebant ⁊ oēs alios mgros precellebāt totius mundi quos impator in medio ciuitatis ꝙburi iussit. ⁊ etiā ꝙuertit reginā que fuit vxor maxencij imperatoris cui iussit impator mamillas abscindi. ferreisq; vngu lis extrahi. ⁊ dein de decollari. Etiā ꝙuertit Purphi riū principē militū cū ducentis militib⁹. quos etiā maxentius fecit decollari ⁊ corpa eox canibus da ri. ⁊ insup multos alios hoies viros ⁊ mulieres se nes ⁊ iuuenes diuites ⁊ paupes conuertit ad fidem catholicā ⁊ reduxit ad viam salutis. Etiaz habet co ronā martyrū. quia beata Katherina quintuplex ge nus martyrij ppessa est. Primū q⁹ fuit scorpionib⁹ flagellata. Scōm ē postq̄ fuit flagellata ⁊ lacerata sic in obscurissimo carcere recluſa est. Tertiū. q⁹ fuit fame cruciata. Ordinauerat eni tyrannus vt sine ci bo ⁊ potu duodeci diebus moreret. Quartū est q⁹ fuit sup rotas horribiles extensa q̄ rote fuerūt diſſi pate ꝑ oronē ei⁹ ⁊ ꝑ angelū ꝓcusse sūt. ⁊ q̄tuor mi lia infidelium interierūt. Quintū q⁹ fuit decollata. et ergo merito habet coronas martyx ꝓdicatox et vginū. Duodecimū ꝓuilegiū q⁹ hodie i toto mū do eius festum solenniter celebrat. ⁊ in hoc precellit oīs vgines i celo exītes ꝓter vginē mariā. q⁹ nul lius vginis festum ꝑ totum mūdum celebrat q̄uis in aliq̄bus diocesibus ⁊ ꝓuincijs ꝓticularit festa ali quarū vginū celebrent tamē nō vniuersal'r ꝑ totuz mundū. Quantū ad scām ptem ꝑ nra informa tione querit vtrū virgo vel q̄cunq; hoim posset pec care sine actu in luxuria mortalit. Rndet q⁹ sic. ⁊ ꝑ cōtingit multipl'r. Primo qū q̄s dat ꝓsensuz i mo rosam delectationē. sicut q̄ delectant cū ple na ratio ne in malis cogitationibus. qō tamen nimis pericu losum est. Unde Aug. Cogitatio morosa cum dele ctatione ⁊ consensu est mortalis. Sed tamē sciēdū quando alicui incidit turpis cogitatio cōtra volun tatem nullū est peccatū. Grego. Quantumcūq; sit immūda cogitatio mētem nō polluit si ratio nō cō sentit. Scōo ꝓmittit luxuria sine actu .s. cum vi su vt cum quis ea intentione inspicit aliquā psonā vt eā concupiscere velit. Math. v. Qui viderit mu lierē ad concupiscendum eam iam mechatus est eaz in corde suo. Tertio cōmittitur locutione. vt cum quis alloquitur vel arridet aliquā personam ea in tentione vt eum alliciat ad peccatum mortale. pec cat mortaliter. Sed si in loco loquit et tunc nisi ve nialiter. vnde dr in decre. Deus iudicat vba fm in tentionem ꝓferentis. xxij. q. v. humane. Quarto committit per tactum impudicum vel amplexus ⁊ oscula ⁊ huiusmodi. qui modus ab ipo apl'o vocat turpitudo. vt habet ad Ephe. v. Quinto cōmitti tur ꝑ ornatum corporis vt mulieres vel virgines q̄ ad hoc se ornāt vt alios allicere possent mortaliter peccant. Sexto cōmittit per dona ⁊ munuscula vt cum quis dat alicui psone donū vel clenodium ea intentione vt eam sic ad malum actum alliciat. Et etiam qui portat talia dona vel literas amatori as scienter mortaliter peccat. Septimo cōmittit quando aliquis habet voluntatem malam ꝓficiēdi actum cū nō potest habere locū ⁊ psonā. vel etiaz q̄ haberet locū ⁊ psonā ⁊ oportunitatē ꝓpetrādi actū sed solūmodo ꝓpterea dimittit quia timet munduz et scandalū hominū ⁊ cōfusionem ꝓpriam ne impu gnetur. vel ne alis publicetur sed si sciret se posse la tere in hoc actu nec deum nec sanctos curaret quin hoc opere perpetraret talis mortaliter peccat. ꝓpter malam voluntatē. Et hoc idē intelligendū est de q̄ libet peccato mortali quod quis non propter deuz dimittit. sed solum propter timorem homin. Un de Leo papa dicit. Sunt nonnulli qui dum corde

Deiplius pctm facendū deliberant. illud vero timore dimittūt. aut ꝓpter difficultatē implere nequeūt. hi ꝓfecto nō in dño moriūtur. Aug. Ipa voluntate reus est q̄ vult q̄ nō licet. ꝛ iō nō facit. q̄ nō pōt ipune fieri. Quantū ad tertiā ptē isti⁹ ꝛmonis. sciendum q̄ oēs hoies cuiuscūq̄ stat⁹ dñt honorare sanctam katherinā. ꝛ ei⁹ festū solennit celebrare ꝛ eam deuote in oibus necessitatib⁹ ꝛ infirmitatib⁹ tanq̄ singularē patronā cū oñi fiducia inuocare. Et ꝓio sacerdotes ꝛ clerici ꝛ lr̄ati. q̄ ipa maxime lr̄ata fuit et mgr̄a septē artiū liberaliū excellens fuit tāq̄ spōsa xp̄i a spūsancto edocta. Et in signū huius dn̄ḡi ta oratores ad sponsum suū ihm xp̄m cōuertit. Dñ legitur q̄ quidā scolaris in anglia ciuitate cantuari ensi deuote seruiuit sancte katherine vt sibi gr̄am a deo impetraret vt posset studere in sciētia in vita ꝛ i moribus ad honorē dei et salutē ꝓximoruꝫ. ꝛ sic tulit libros suos et ꝓfectus est ad generale studiū. et i breui tēpore tantū ꝓfecit q̄ adeptus est magisteriū Rex autē anglie audiēs famā ei⁹. q̄ sicut lr̄at⁹ esset et ꝓbus ipm ad se vocauit. ꝛ filium suum ei cōmisit vt eum fideliter instrueret. ꝛ magister oēm diligentiam fecit. ꝛ filius regis durꝫ ingenij ꝛ rebellis fuit. Accidit autē semℓ q̄ ꝓpt rebellionē suā mgr̄ eū exuit ꝛ q̄siuit vgā ꝛ eū disciplinaret sic bene meruit. ꝛ filius regis nudo corpe camerā exiliit ꝛ currēs p pōtem in aquā cecidit ꝛ sōmersus fuit. Mgr̄ aūt terruit⁹ ꝺuote recōmēdauit eū sctē katherine. Stati p̄catores cū nauib⁹ sūt missi vt q̄rerēt filiū regis. sed nō ē inuentus ab eis. Mgr̄ incarcerat ꝛ in carcere cōtinue inuocauit sctām Katherinā recōmēdās ei filiū regis. ꝛ tertia hora sequētis diei cū cantaretur sūma missa in p̄ochia. filius regis itrauit eccl̄iā habēs albā camisiā i q̄ aureis lr̄is erat scptū ps. cxviij Da mihi intellectū vt discā mādata tua. Hec regi regine narrauit q̄ statim cum gaudio venientes ad ecclesiā viderūt filium suū sanū. Et filius regis narrauit patri ꝛ matri ꝛ oibus circūstātibus q̄ beata katherina eum sustētauit in aqua p diē ꝛ noctem sine oñi lesione ꝓpter mgr̄m q̄ recōmēdauit eum sancte Katherine cui fidel̄r a iuuētute seruiuit. Et postmodū idē filius regis optimū ingeniū studendi hūit. ꝛ q̄cunq̄ sibi legebant stati intellexit. Rex aūt cuꝫ oi ꝓcero valde gauisus ē ꝛ exaltauit mgr̄m illū ad magnos honores et ad magnas dignitates ꝓpter meritum sctē Katherine. Et ipe rex et regina ꝛ filius⁹ suus ammō oib⁹ diebus vite sue fidelit fuerūt sancte katherine. Tūc magister cōposuit illā collectam q̄ hodie in eius missa legitur. Deus q̄ dedist i legem moysi in summitate mōtis sinay et in eodem loco corp⁹ beate Katherine virginis et martyris tue p sāctos angelos mirabiliter collocasti cōcede ꝓpitius vt ei⁹ meritis ꝛ intercessione ad montem qui xp̄s est valeamus puenire. Et sic patet q̄ beata Katherina seruientes sibi ñ dimittit i necessitatib⁹. ꝛ succurrit ipis Etiā q̄dā pleban⁹ dilexit mℓtū. b. Katherinā ꝛ in festo eius singulis annis ꝓpauit ꝓuisiū. ꝛ sacerdotes et pauperes inuitauit. ꝛ quattuor fures dixerūt ad se inuicē. Plebanus iam cantat in ecclesia cum cleris clericis et nos volumus domū suā intrare et nullo videte res suas exportare. et intrātes domū nemine inuenerūt nisi famulā q̄ erat retro i coqna ꝓparās cibaria ꝛ puꝫ canē q̄ latrabat. cui fures caput amputauerūt ꝛ camerā ei⁹ intrauerūt ꝛ oia rapuerūt. Sed nutu dei camerā exire nō poterāt ꝛ caput canis amputatū adhuc ꝓtinue latrabat. ꝛ sacerdos cū ceteris de eccl̄ia rediēs fures in camera repit. et caput canis amputatū vidit adhuc ꝓtinue latrare ꝛ ipi fures vidētes magl̄ia dei ꝛ beate Katherine petierūt a plebano veniā et ꝓmiserūt emēdā. Sic sancta Katherina seruauit res sui dilectoris. Etiam sciendum. q̄ quidā dilectores sancte Katherine cōsueuerūt singulis annis aliq̄d ob reuerētiam ei⁹ dimittere. Unde quidā mechanicus fideliter seruiuit beate Katherine. ꝛ oñi anno aliq̄d ꝓpter ipaꝫ omisit. vno anno abstinuit a vino. alio anno a carnibus aut ieiunauit in qualibet septimana vnū diem. aut mane surrexit. aut aliquā elemosinā singulis diēb⁹ dedit. aut certum numerū oronū orauit. Semℓ vno anno ꝓmisit se scient nō velle mētiri ꝛ semp cū veritate emere ꝛ vendere. Et ꝓmo p̄ces emptores perdidit. quia simpliciter dixit sic tibi tabo ꝛ nō remisius. tūc firmiter tenuit ꝛ sic damnū incurrit. attū ꝓmissum infringere noluit. Post aliquos dies beata Katherina a deo impetrauit q̄ oñs cognouerūt veritatē ipius in emēdo ꝛ vendēdo. ꝛ sic acq̄siuit sibi magnū ꝓcursum ppli ꝛ sic in breui dānum recupauit. ꝛ postmodum ditatus ē plus q̄ antea fuit ꝛ veritatē vsq̄ ad obitū suū in artificio suo seruauit. Et sic patet q̄ beata Katherina suis seruitorib⁹ etiam in tēporalibus subuenit. Etiā beata Katherina subuenit hoi i aia. Unde q̄dā iudex iniqu⁹ ieiunauit oi anno i vigilia sancte Katherine ꝛ festū ei⁹ solēnit celebrauit. ꝛ singulis annis ob reuerētiā sancte Katherine aut aliq̄d fecit aut aliq̄d omisit. Et vno anno ꝓmisit. q̄ q̄cq̄d peteret ab eo in honore sctē Katherine ꝺ nollet denegare. Appuit autē ei beata Katherina in spē paupcule mulieris ꝛ petiuit manum ei⁹ dexterā sibi dari. Qui ꝺputauit sibi ipi manū dexterā ꝛ dedit paupcule mulieri. Tūc amici ipi⁹ verecūdantes de ꝺ q̄ manū nō habuit induxerūt eum ad ingressum religionis. Postq̄ aūt intrauit religionem beata katherina ipetrauit sibi magnā gr̄am a deo. q̄ se mℓtū emēdauit ꝛ deo ꝛ beate Katherine amplius fideliter seruiuit. Et cum iaceret i extremis appuit ei btā Katherina pulcra valde di. Nosti me qui rūdit ñ. Et illa dixit. Ego sū Katherina cui manum tuā dedisti. ꝛ oñdit ei manū dicēs. Hoc iō feci q̄ aliā viā te saluandi inuenire nō potui ꝛ sic fideliter obiit. Etiā mercatores p terras cū mercimoniis ambulantes dñt eam inuocare ꝛ ei seruire. Unde vir q̄dam mercator multum dilexit beatam Katherinaꝫ et vno tempore iuit cum pannis vendendis ad nūdinas. quia pannicida erat ꝛ raptores venientes rapuerunt sibi pannos. Et ipse inuocauit beatam Katherinam dicēs. O beata Katherina quomodo possum creditoribus meis debita persoluere et vnde debeo amplius vxorem et pueros nutrire. Et statim raptores percussi sunt cecitate et tremore membrorum qui videntes plagam dei et beate Katherine super se. omnia restituerunt et eum libere abire fecerunt. et inuocauerunt beatam Katherinam et vouerunt amplius nunq̄ velle spoliare aliquem hominem si meritis ipsius sanarentur. Et sta-

tim econuerso sanati sūt ⁊ vitā suam emēdauerunt Etiaz btā katherina nūqz vel raro pmittit dānari f-uientes sibi. Vnde legit q quidā canonicus habēs pl'a beneficia malā duxit vitā. ꝫ btām katherinā di lexit q̄ habuit capellanū virū deuotū ⁊ castū ⁊ aliū psbiterū cōmensalē q̄ etiā satis secularit vixit. Et quadā nocte capellanus visionē habuit ⁊ vidit canonicū et psbrum ambos ad iudiciū trahi ⁊ iudex volens sententiare sup ambos vt decapitarent. Beata katherina interc̄sit p canonico apud iudicē vt sniam adhuc p annū differret. vt sic se in illo anno emēdaret. ꝫ alius psbr nō habuit intercessorē iō decapitatus ē. De mane finito diuino officio psbr ad mensam nō venit de quo ammirabat canonic⁹ ⁊ capellanus vir iustus ⁊ castus ⁊ deuotus narrauit canonico quā visionē viderat in nocte ⁊ sic ambo iuerunt ac domū psbri eū subitanea morte defunctum inuenerūt. Quo viso pterritus canonic⁹ oia beneficia libere resignauit ⁊ ordinē cistertientiū intrauit ⁊ vitā suaz in bono finiuit. Etiā meretrices dñt honorare sanctā katherinā. Vnde legit q quedam meretrix. p. xx. annos in meretricio pdurauit ⁊ nihil boni fecit nisi q ieiunauit vigiliā sctē katherine ⁊ iuit ad eccl'iam ⁊ ptritionē habuit sup oia peccata sua q̄ fecit p totū annū ⁊ pmisit se velle emēdare. ꝫ semper recidiuauit. ⁊ in vicesimo anno itez iuit ad ecclesiam cū ꝓposito emendationis ⁊ pstrata añ imaginē beate vginis katherine inuocauit eā deuote ⁊ pmisit realiter emēdā. ⁊ imago magna btē katherine cecidit sup eam ⁊ mortua ē. ⁊ cāpanator volens pulsare ad vespas inuenit eā mortuā. ⁊ vocauit sacerdotem ⁊ ppl'm ad videndū hoc factū ⁊ sacerdos et ppl's cognouerūt eā esse meretricē illam. Et rogauerūt deū ⁊ sctām katherāin vt reuiuiscceret si esset spes salutis notificando eis quō mortua esset ⁊ statim surrexit ⁊ sacerdoti ⁊ oi ppl'o idicauit quō ymago beate katherine eam occidisset. Et beata katherina duxit eā ⁊ ostēdit ei penas dānatoꝝ ⁊ etiā gaudia bonoꝝ ⁊ beatorū. Et insup ipetrauit ei a sponso suo dño Jesu xp̄o vt econuerso reuiuiscceret ⁊ pcrā ꝑfiteretur. ⁊ supplicauit sacerdoti vt audire t cōfessionē eius ꝓpter deū ⁊ sic integrā cōfessionē fecit. ⁊ postmodū nūqz mortal'r peccauit. Etiā sancta katherina succurrit mulieribus pgnantibus. vnde filius cuiusdam pncipis defunctis pentibus fidel'r seruit beate katherine. Nam habuit capellā ꝓpe castrū suum in honore sancte katherine dedicatā ad quaz q̄ttidie intrauit ⁊ beate katherine orauit. Accidit āt semel dū sic oraret q tres pulcerrime vgies sibi apparerēt. ⁊ ipe territus caput ad terrā inclinauit. et vna illaꝝ dixit. O qz rusticaliter agis cū tu sis nobilis. inspice in nos. qz ꝓpter te huc venimus. ⁊ media dixit. Quā ex nobis p sponsa habere vis. ⁊ illa a dextris suis dixit sibi occulte vt sibi mediā eligeret. et dixit illā esse btām Katherinā huj⁹ capelle patronā ⁊ ipe elegit eandē sibi in sponsam suā. tūc ipa be. Katherina in signū despōsatōis dedit sibi crinale pulcerrimū de rosis pulcerrimis ⁊ pciosis ponēsqz sup caput eius. ⁊ in se reuersus inuenit sup caput crinale de quo ꝓcessit odor suauissimus ⁊ ex q̄ valde gauisus fuauit crinale illud cū oi diligētia ⁊ mlto fidelius ⁊ deuotius ꝑplius ei seruiuit. Postqz autem attigit virilē etatē amici sui tradiderūt sibi pul cerrimā vginē ⁊ nobilē et mrimonio et celebrat'nuptijs eque seruiuit. b. katherine et sp de mane surrexit ⁊ capellā intrauit et orauit. Et vxor ipius tā impregnata q̄siuit ab ancilla sua q̄ dns ei⁹ de mane tra siret cui ancilla. Est ciuis ꝓpe cimiterū q̄ hz pulcerrimā filiā ⁊ ad illā vadit et vxor ex q̄ valde tristata ē et de sero multū q̄siuit vir in lecto cur sic tristis eēt. et ipa rndit. Nōne merito tristari deberē qz vnā aliam plus diligitis et semp de mane surgitis ⁊ ad eā itis. et ille q̄ ē ista. ipa rndit. filia illius ciuis ꝓpe cimiterū. et ipe rndit nō ē illa filia ciuis cui fuio. sed est alia multo pulchrior ea ad quā de mane vado ⁊ ei seruior ⁊ itez altero die de mane surrexit ab ea⁊ ad capellā iuit et ipa nimiū tristata seipam occidit cuz gladio et puerū in vtero. et ipe rediēs de capella et aperiēs camerā vidit mrez cū puero occisaz et amare cepit flere et clamare. Ve ve q̄re non dixi tibi vitatē. Illā ego sū occasio istius mali. et sic statim econuerso cucurrit ad capellā et flendo inuocauit beatam katherinam et itez appuerūt sibi ille tres virgines et btā katherina tersit sibi oculos et facie di. Quare sp̄reuisti me et recepisti tibi aliā spōsam. attamē qz mihi sp seruisti ego tibi succurrā et vxori et puero. surge cito et vade ad castrū tuū et inuenies vxorē tuā viuā que pepit filiā quā etiā Katherinaz nominare debes. et p satisfactōne q me sp̄reuisti debes cōstruere hic monasteriū sanctimonialiū ⁊ filia que iā est nata erit ꝑma abbatissa huj⁹ monasterij et erit vgo deuota et ipa liberabit cū suis deuotis oronibus aiam patris tui de purgatorio. Et ipe statim letanter cucurrit ad mrem ⁊ filiā inuenit. et ipa confitebatur q demones aiam ei⁹ ad infernum deduxissent si beata Katherina sibi nō succurrisset. Et ipe ꝓstruxit monasteriū ⁊ crinale roseū qō brā Katherina sibi tradidit ad monasteriū dedit et nomiauit. monasteriū ad roseū crinale et ipe et vxor beate Katherine oibus diebus vite sue seruierunt.

Sequuntur sermones cōmunes discipuli.

De dedicatione. Sermo. xlv.

Domus mea dom⁹ oratiōis vocabit. Esa. lvj. et Matb. xxj. Marci. xj. Lu. xix. Jo. ij. Hodie pagitur festū dedicationis hui⁹ eccl'ie q̄ in honore scti. N. vl' honore sanctoꝝ. N. et. N. est dedicata. Et tale festum solenniter ⁊ deuote et letant est pagendum. Vñ dicitur in decre. Dedicationis solennitas est singulis annis solenniter celebranda. de consecra di. j. Solēnitates. Vnde in psenti sermone tria sūt dicēda Primo quō ꝓbatur q festum dedicationis est solenniter celebrandum et quid cogitare debet quis cuz intrat ecclesiam et quare libenter debem⁹ ire ad ecclesiam ⁊ ad dedicationē. Scōo de illis qui nō sūt sepeliendi in loco sacro. Tertio quedam exempla et miracula pro informatione nostra. Quantum ad primam partem illius sermonis sciendum q festuz dedicationis ē solēniter letant et deuote peragēdū ab omnibus christifidelibus. Hoc probatur primo ex veteri testamento. nam Exodi. xxiij. preceptum est a domino q vniuersus populus israel ter in anno. id est tribus festiuitatib⁹. scz pasce pentbecostes

et in festo encenioꝝ. i. dedicatõis tẽpli vnusquisq; p̃ sentaret se dño in hier'm ⁊ offerre deberet hostias in lege determinatas. Et sic nos cũ oſonib⁹ ⁊ oblationibus solennisare dẽm⁹ festũ dedicatõis. vñ ỏr Exo. xxiij. Nõ appebis in ꝓspectu meo vacuus. Si paup es offer deo coꝛ ꝓtritũ. pſ. l. Sacraficium deo spũs cõ. ⁊c Secũdo ꝓbatur i no. te. Nã xp̃s ꝓsonaꝫ visitauit festũ dedicatõis. vt pꝛ. Joh. x. Facta sũt encenia in hier'm ⁊ hyems erat ⁊ ambulabat ie sus in tẽplo in porticu salomonis. Et quotiẽscunq; ihs hier'm venit frequẽter ꝑmo templum visitauit vt nobis exẽplum daret. vñ Greg. Vis xp̃i actio ẽ nostra instructio. Aug. Tota vita xp̃i in terris quã per hominẽ gessit disciplina moꝛũ fuit. Sequamur igitur xp̃m in nouo testamẽto ⁊ sanctos patres veteris testamẽti q̃ placuerũt i hoc deo. Sicꝛ nos spe rare debemus in hoc deo placere q̃ deuote ⁊ letanꝫ festum dedicationis pagimus. Pꝛo ꝓ sciendu⁊ q̃ gaudiũ pñtis dedicatõis repſentat nobis gaudium futuꝝ in celo. In signũ huius floꝛes ⁊ grãmia sparguñ. ⁊. xij. candele q̃ signãt. xij. apl'os in pariet ib⁹ accenduñ. Altaria ⁊ imagines decoꝛanꝫ ⁊ sacerdotes induũ p̃ciosioꝛes casulas. ⁊ clerici cananꝫ cantum qui cantaꝫ in maioꝛib⁹ festis Kyrieleyson. Sãctus. Agnus dei. ⁊ in aliq̃bus eccleiis cantaꝫ in oꝛganis. cytharis ⁊ cymbalis ⁊ in eleuatõe coꝛpis xp̃i ps. cl. Laudate dñm in tympanis ⁊ choro lau. eũ in coꝛ. ⁊ oꝛgano. Vnde sciẽdũ q̃ qũ q̃s intrat eccl'iã cogitare debet quare eccl'ia ꝓstructa ⁊ dedicata ẽ. s. vt deus ibi adoꝛeꝫ a xp̃ifidelib⁹. ergo ỏr dom⁹ oſonis hoc nõ cogitãt q̃ i eccl'iis ỿba iutilia ⁊ qñq; nociua ꝓferũt. Contra tales ỏr in decre. Nemo debet in loco oſonis intendere fabulis ociosis. dist. xxv. alias Exemplum legit de sancto Bꝛiccio q̃ vidit diabolũ scribentẽ ỿba in eccl'ia ꝓplata. vñ hoc exemplũ quere in ꝓmptuario. xvj. E. Etiã aliqui ptranseunt ecclesiam quasi bestie nec flectũt genua. Etiã aliq̃ supbe intrãt eccl'iam cũ longis caudis ⁊ manicis ⁊ spissis peplis. ⁊ masculi in sciſſuris. ⁊ oꝛtis crinib⁹ ⁊ argenteis cingulis ⁊ sup tales equitat dyabol⁹. Job. xli. Ipe est rex sup oẽs filios supbie. Exemplũ de hõ scribit Guil. Jugõ. in sũ. vicioꝝ. q̃ quidã vidit dyabolum eq̃tantẽ in longa cauda cuiusdã supbe mulieris. qui de cauda cecidit in lutũ. ⁊ alius diabolus risit. Et talia sunt illicita ⁊ inhoneſta. vñ ỏr in decre. In eccl'ia nihil oꝛ agi inhoneste. di. xlij. Ergo quandocunq; q̃s intrat eccl'iam intret eã reuerẽter ⁊ humiliter. qꝛ ibi ỿacit pñs est in sacro xp̃s. ⁊ deũ deuote debet inuocare oſonibus suis. vñ Aug. in regula. In oratorio nemo aliq̃d agat nisi id ad q̃d factũ est vnde ⁊ nomẽ accepit. vñ ỏr. Domus mea dom⁹ oꝛatonis. Insup sciẽdũ q̃ eccie ⁊ cimiteria ⁊ monasteria sunt ab eccl'ia ꝓuilegiata. sic q̃ nullus laicus cuiuscunq; autoꝛitatis sit debet inuadere bona eccl'ie ⁊ parochie vel monasterij. nec p vim vsurpare nec retinere ad vsum suum. Oppositum facientes siue nobiles siue rustici nõ ꝓsperabunt in hac vita qꝛ vt frequẽter occurrũt eis infoꝛtunia. qꝛ sic sancti iudicãt ⁊ vindicant se in eis ⁊ cõqueruntur regi celoꝝ sup eos Et insup tales sunt excomunicandi. vñ in decre. ỏr. Inuadere bona clericoꝝ est inuadere bona eccl'ie ⁊ tales sũt excomunicãdi. xvj. q. ij. Ecclesiarũ. ⁊. xvij q. j. Simſr. Sed qui incẽdunt ⁊ frangũt ecclesias et monasteria sũt ipso facto excõicati ⁊ post denũciationẽ ad papam mittẽdi sũt. Hanc sentẽtiam nõ curãt heretici q̃ heu tam pl'es eccl'as ⁊ plura monasteria cõbusserũt. Et etiam qui defraudãt eccl'as et animas in testamẽtis ⁊ suffragijs grauiter peccãt. ⁊ anime cõquerũtur de ipis. vñ in decre. dicitur Multum delinquũt qui differũt exequi testamẽtum. xiij q. ij. immo ꝓsone fugiẽtes ad eccl'iam cũ suis rebus debent tueri ab eccl'ia. Vñ de hoc ỏr in decre. Qui fugientibus ad eccl'iam damna inferũt sũt excõmunicãdi. xvij. q. iiij. Diffiniuit. Exemplu⁊ de illis qui sibi vsurpant bona eccl'esie per furtum. quere infra in ꝓmptuario. xvij. E. Etiã tyrãni qui cum potẽtia inuadũt eccl'esias quomodo puniãtur. Exemplũ vide de hoc ibidẽ. xviij. E. Vñ etiam sciẽdũ q̃ libẽter debem⁹ visitare dedicatiões. Pꝛio qꝛ ibi oꝛaꝫ a sacerdotibus ꝓ ipis heri in vesꝑis. hodie in matutinis i missis i tertia i sexta ⁊ nona ⁊ i scõis vesꝑis. Vt q̃s. quis hoc templum bñficia petiturus ingrediꝫ cuncta se impetrasse letetur. ⁊ etiã quotidie i qualibet missa oꝛatur ꝓ astãtibus i canone. ⁊ oim circumstãtium quoꝝ tibi fides cognita ẽ ⁊ nota deuotio ꝓquibus tibi offerimus. ergo salubꝛe est singulis diebus audire missam qꝛ angeli illo die delectabiliter moꝛatur cum illo homie ⁊ plus sollicite seruiũt sibi ⁊ custodiũt ipsum. Et etiã ꝓsperabit ille homo i agẽdis. Matb. vj. Primũ querite regnũ dei ⁊ iustitiã ⁊c. Scõa ꝓpter indulgentias ꝓsequẽdas nõ ꝓp laute comedere ⁊ bibere ⁊ choꝛizare. nec ꝓpter ludere. sed ꝓpter indulgẽtias debemus deuote visitare dedicatões. ⁊ illum diẽ in seruitio dei expẽdere. s. audiẽdo missas. sermones ⁊ vesꝑeras. Oppositũ faciunt qui intrãt tabernam ⁊ inebꝛiãtur vel q̃ circũstãt choꝛeam. ⁊ sic iudicãt hoies ⁊ missas negligũt ꝛmonem ⁊ vesꝑas. ⁊ sic illum diem expẽdunt in seruitio diaboli. qꝛ ꝛm sermonẽ xp̃i Matb. vj. Nemo potest duobus dñis seruire. Exemplũ de ỿgine cui cõfessoꝛ inhibuit ne amplius choꝛizaret i publica choꝛea que postmoduꝫ venit ad dedicationem ⁊ icepit choꝛizare ⁊ deus plagauit eã i choꝛea q̃ subitanee obiit Item aliud exemplum quõ mulier i choꝛea necata est cum baculo. ⁊ hoc quere in ꝓmptuario. xij. C. Item rybicẽ qui i choꝛea a fulmine extictus est. et hoc quere ibidem. xiij. C. Mꝛtum ad scõam partẽ sciendum q̃ exq̃ hodie ꝓgitur dedicatio huius ecclesie ⁊ cemiterij. tũc queriꝫ q̃ sũt isti q̃bus denegaꝫ sepultura in loco sacro. Resꝑõdetur q̃ multi sunt.

Et ꝓmi sũt infideles. pagani. heretici. iudei. de cõse. di. j. Eccl'iam. Secũdi sũt xp̃iani excõicati. xxiiij q. ij. Sane q̃ sup. Et ꝛm Guil. etiam notoꝛij excõicati minoꝛi excõicatione. Tertij vsurarij manifesti extra de vsu. ca. quia in oĩbus al's. Quamq̃. li. vj Quarti publici raptoꝛes. extra eodem ca. super eo. immo raptoꝝ ⁊ vsurioꝝ oblationes nõ sũt recipiende. vt habetur extra de rapto. sup eo. Quinti qui in toꝛneamẽtis moꝛiũtur. Et exponit Hosti. si quis etiaꝫ ibi vulnus letale acceperit licet postea superuixerit. q̃ cuius peniteat ⁊ et eucharistia non denegaꝫ carebit tũ ecclesiastica sepultura extra de toꝛnea. ca. j. Etiam duellum ⁊ candens ferrum qõlibet illoꝝ est ꝓhibitum. xxij. qõ. ij. Queritur.

Serti sūt q seipos interficiūt. imo tales debēt sepeliri subtus patibulū. xxiij. q. v. placuit. Septimi publici blasphemi dei et sctōr. extra de maledic. c. statuim⁹. Octaui religiosi xprieta rij vtriusq; sex⁹. extra de statu mona. Sup quosdā Noni famuli et nutrices iudeox si i seruitio decedunt. Decimi meretrices si i meretricio decedūt Undecimi lictores i tali officio decedētes. Duodecimi publici traditores. Tredecimi publici lusores. vulgariter platzmeyster. Et nota ista cōcludēdo q generaliter nullus notori⁹ de peccato mortali sepeliendus ē in loco sacro. Et hoc signant locū habet si tales non sūt recōciliati eccl'ie p penitentiam. Nam si reconciliati essent. vel certa signa penitētie apparerēt sepeliendi sūt. ꝛ heredes tenent p eis satisfacere. xiij. q. ij. qbus pcta dimissa. ꝛ. c. nō extimemus. quere illam materiam diligenk. Decimiqrti pueri qui sine baptismo moriunk. Circa qō queritur vtrum mulier pregnans defuncta debeat sepeliri cū puero. Rñr fm Hosti. Si est certū q pt⁹ē mortuus in vtero tūc mulier cū partu sepeliak. Si vero certum ē q partus viuit vl dubitak de hoc tūc mulier debet scindi prius. ꝛ si viuus sit ptus dz baptisari. si ē mortu⁹ extra cimiteriū sepeliri dz. Etiā sciēdum q sepultura dz esse libera. Hñ hcipik vniuersis clericis secularsbus ꝛ religiosis sub interminatione maledictionis eterne. ne inducāt aliqs ad fouēdū siue turādū fide interposita seu alias ꝓmittēdū vt eorū apud eccl'ias eligant sepulturas vel iam electā vlterius nō imutent alias talis electio irrita esset. ꝛ q ꝓtrarium fecerit ipo facto est excōicat⁹ ꝛ nō potest absolui nisi a papa. extra de sepul. aiaꝛ. li. vj.

Querik qd si taxetur p quāta pecunia quis ponatur in tali eccl'ia vel cimiterio. Rūdeo fm Hosti. symonia est. Item si aliqd dak p obsepuīs vl vigiliis mortuox vtrū cōmittak symonia. Rñr fm Hosti. p hmōi nihil debet exigi ꝛ pie ꝛsuetudies dīt obkuari. extra eodē ad nram. Quid cū dak clericis pecunia vt vigilent sup defunctos. vel dicāt psalterium. Rūdetur fm hosti. Si recipiūt pecuniā vt vigilēt. licet ad vigilias sequak oratio nō ē simonia. Si aūt de legendo psalteriū pactū fiat simonia ē. Quid si detur pecunia p anniuersario fiendo. Rñ. Hostiē. distinguendū est. qr si dek tpale p spūali tanq̄ appciatio eius simonia ē. Si vo nō dak tanq̄ principale ꝓcium. ꝛ vt inductiuū deuotiōis ꝛ p elemosina licitum est. Silr si fieret pactū de missis legēdis. simonia est. Item qrik vtrū sacerdos possit recipe pecuniā p missis legēdis q̄s ipe in penitētijs iniunxit. Rñ. fm Hosti. Nō dz missas q̄s sic iniūxit celebrare. qr spēs mali est. ex. de vi. ꝛ ho. cleri. Cum ab oīi. Item sacerdos q ꝓpter tpalia ꝓncipalr amministrat sacra s. baptismi. extreme vnctionis. pnie. ꝛ signant q; habet auctoritatē epi ꝛ dicit gratis nō habeo nec absoluam te. nisi intm dederis mihi. talis sacerdos cōmittit symoniā ꝛ ipo facto incurrit excōicationem Nihil enī p aministratione sacrox ē exigēdū. vt hr ex de simo. nō satis. ꝛ. c. se. Hñ etiā dicit xps i cuāge. Math. x. Gratias accepistis: gratis date. Nota circa hanc materiā fm Tho. de aquino in quadā questione ad quodlibet. Ut in dispensatione sacramētorū symonia euitek tria sūt necessaria. Primū ē vt fiat ex concessiōe iuris diuini vel humani aut saltem pie consuetudinis. Secūdum est vt sit intentō pia ꝛ nō corrupta. Tertium vt sit forma honesta vt nō requirak añ pij officij exhibitōnē. ne pactū interuenire videak ꝛ expleto officio poterit exigi. Si igitur illa tria conueniār secure recipiāt. Quantum ad tertiā ptē sciendū q deo displicet ꝛ sanctis qñ ꝓpter pecuniā prauī hoies sepeliūtur in eccl'ijs. hoc ostensum ē in illo epo qui sepeliuit iniquū hominez in eccl'ia sancti Faustini martyris quō post subita nec obyt Exemplum hoc quere infra in ꝓmptuario. j. S. Item quersum hoiem noie valentinū diabolī traxerūt cum funib⁹ de eccl'ia. hoc quere ibidē. ij. S. Item vsurari⁹ sepult⁹ est monasterio ꝛ monachos inquietauit. Exemplū ꝟ quere ibidē. iij. S.

Item de dedicatione ꝛ indulgentijs.

Sermo xlvj.

Vere dominus est in loco isto Ge. xxviij. Libenter debemus visitare eccl'iam. Primo ꝓpter pītiā dei. qa hic est veracik sicut natus ē de maria vgine ꝛ amortuis resurrexit in sacro ergo dr vere dñs. Secō ꝓpter indulgentias q̄s ꝟ homo mereri pōt. vñ loquēdo de indulgentijs tūc in pñti sermone tria sunt discenda. Primo quid sit indulgētia ꝛ vnde ortū hīt indulgentie ꝛ quis potest conferre indulgentias. ꝛ quare xps talē ptātem dedit platis eccl'ie. Secō q̄ requirunk ad indulgentias ꝓsequēdas. Tertio aliq̄ questiones cū exemplo. Quantum ad primū indulgentia nihil aliud est q̄ remissio pene ꝓ pctis debite. vñ sanctus tho. in. iij. di. xx. Indulgentie valēt ad remissionē pene residue post ꝓtritionē ꝛ ꝓfessionē. Pro quo sciendū q in contritione et cōfessione remittitur culpa ꝛ solutio pene adhuc manet danda fm magistrū sen. li. iiij. di. xxiij. Deus ex iusticia immunitum nō dimittit delictum. vn de Aug. Nullus malum impunitum aut hic aut in futuro in purgatorio oportet nos soluere penam pro peccatis. ꝛ respectu talis pene valent indulgentie. Item quersk vnde indulgentie habent origīnē. Respondetur q sunt quatuor thesauri eccl'ie vnde ille indulgentie emanant. Primus est thesaurus recondirus ex superabundanti merito passionis xpi quia illud meritum sufficiebat ad infinitos mundos ꝛ ad infinitos homines redimēdos ꝛ de superhabundantia idulgentie dantur. Secūs thesaurus est genitricis dei marie que nunq̄ venialiter vel mortaliter peccauit et tamē multos dolores sustinuit ꝛ specialik i morte filij. Luce. ij. Tuam ipius animaz ptransiuit gladius. Et desuperhabundantia istius thesauri dicūtur ille indulgentie erogari. Tertius thesaurus ē Johannis baptiste qui in vtero sanctificatus erat. cuius cibus erant locuste ꝛ mel siluestre. ꝛ vestis de pellis camelorum ꝛ insup caput eius datum est saltatrici ꝛ sanctorum apkorum ꝛ oim martix quorū sanguis p xpo fusus plus meruit q̄ eis fuisset necessariū ad premium ꝛ de tali supfluo sumitur illud vnde indulgentie dantur. Quartus thesaurus est sanctorū cōfessorum virginum ꝛ omnium electorū qui in ieiunijs. vigilijs ꝛ orationibus. castigatiōib⁹

pegrinationibus deo fideliter seruierũt. quoꝝ me rita ita fuerunt sublimia ⁊ longe minora eis suffe cissent ad salutẽ ⁊ iõ de ipso supfluo ceteris pctõri bus ꝓuident indulgẽtie. Sed dicit sci sunt ꝑmiati in celo vltra ꝯdignũ q̃ nihil remãsit supfluũ Ñdet quidã doctor q̃ qõlibet bonũ opus in carita te factũ ad duo ꝓficit. Primo est meritorũ vite eterne. ⁊ sic verũ est q̃ sci ꝑmiati sũt vltra ꝯdignũ qz habẽt iam vitã eternã cui nulle dant passiones ꝯdigne. vt ꝑz p aplm dicentẽ ad Rom. viij. Nõ sũt cõdigne passiones ⁊c. Scõo bonũ opus in carita te factũ est relaxatiuũ pene ꝑ pctis debite. ⁊ sic sci p bona opa ⁊ passiones etiã meruerũt relaxationẽ pene ꝑ pctis deputate. Ideo q̃ ad ꝫ nõ sunt ꝑmia ti qz ipse gloriosus dñs nr̃ ihesus xps pctm̃ nõ fecit nec est inuẽtus dolus in ore eius. Et etiã gloriosa virgo maria nõ peccauit venialiter nec mortaliter Et etiã sctus iohes baptista nõ peccauit mortalit. ⁊ sci apli ⁊ sci martyres ⁊ sci cõfessores. ⁊ sctẽ vir gines pauca pctã ꝑmiserũt ⁊ tñ multa bona opa ⁊ exercitia habuerũt. laborãdo. ieiunãdo. vigilando castigãdo corꝑa sua. ⁊ insup multas passiones sustulerũt q̃ ꝑ pctis multorũ possent sufficere. Et in hoc ꝓcordat. s. Tho. in. iiij. dis. xxix. Quorũ meritorũ tanta est copia q̃ oẽm penã debitã nũc viuẽtibus excedũt. et ꝓcipue ꝓpter meritũ xpi. Itez querit cui ꝑmissus est thesaurus ecclesie. ⁊ q̃ expẽdendi thesaurũ ecclesie habent ptãtem. Ñnde fm sctm̃ Tho. in. iiij. di. xxiij. q̃ sol⁹ papa habet ptãtẽ plenariã sup thesaurũ ecclesie. Vñ dr̃ extra de pe. ⁊ remiss. Cum ex eo. Indulgẽtijs dandis summus põtifex habet plenitudinẽ ptãtis. Sed epi habẽt limitatã ptãtem faciẽdi indulgẽtias. nõ vniuersalẽ

Itẽ querit q̃re dñs dedit suo vicario. s. dño aplico ⁊ epis talẽ ptãtem sup thesaur ecclesie. Ñndet quintuplici rõne. Prima rõ vt oñdat dei bonitas immẽsa ⁊ eius infinita miscõia. ⁊ ꝫ est pessima cã. Nã deus q̃ ꝫ oñdit se plus velle acceptare modicũ opus ex charitate factũ. s. oꝛonẽ elemosynaz. pegrinationẽ ꝯ q̃ velit hoiem pati penã magnaz inuite. Scõa vt hoies p indulgentias moueant ad opera pietatis exercenda et ad venerandas reliquias sanctorum qui oꝛgana spiritussancti fuerũt Placet em̃ deo honorare sanctos ⁊ reliquias sanctorũ. qõ oñdit in ꝫ q̃ miracula i pñtia reliquiarũ facit. Tercia vt diuites delicati q̃ de minimis pe nis dolent valde ne desperẽt cũ penas purgatorij audiãt ita horribiles esse dant eis indulgẽtie pro elemosynarũ erogatiõe. qõ sine dolore in pñti pñt efficere. ⁊ sic penas purgatorij euadere in futuruz

Quarta vt pauꝑes ꝓsolarent. qz cũ diuites faci ant elemosynas pauꝑes vtiq̃ ꝓsolant. qz dñs solli citus est pauperũ. qõ oñdit in ꝫ. Quinta vt deꝰ ꝓbaret nostrã fidẽ quõ credamus in sanctã eccle siã catholicã. Et quõ credamus q̃ dñs dedit tantã ptãtem primo brõ petro aplo singulariter dicens Math. xvj. Quẽcũq̃ solueris sup terrã ⁊c. Et eandẽ ptãtem habet iam dñs aplicus quã habuit be. petrus. ⁊ ꝑñt alij ꝓlati eccle. ⁊ ꝫ q̃tũ ad primã ptẽ

Ctum ad scõam partẽ querit q̃ requirũt ad indulgẽtias cõsequẽdas. Ñndet fm be. Tho. in. iiij. di. xx. q̃tuor requirunt. Primo auctoritas dãtis indulgẽtias. Sed si querat q̃s põt dare indulgẽtias. Ñndet papa habet plenitudinẽ ptãtis. Nã ꝓt centũ annos vel mille annos dare. imo ꝓt dare indulgẽtias oim pctõr vel dimidiã vel septimã ptẽ pctõr. Et breuiter inq̃tũ vult põt dare. Sz epi habẽt auctem limitatã q̃ dedicat ecclesia nõ debent nec ꝑñt dare vltra annũ. In anniuersario vo dedicatõis aut ex alia quacũq̃ cã nõ ꝑñt dare indulgẽtias nisi. xl. dierũ. extra de pe. ⁊ remis. Cum ex eo.

Vtrũ ꝓlati aliq̃. s. abbates. ꝓpositi. decani. ꝓiores. ꝑñt dare indulgentias. Ñndet q̃ nõ. Vñ de ꝫ dr̃ in iure canonico. Non inferiorũ ꝫ tm̃ eꝑorũ est dare indulgẽtias. ex de pe. ⁊ re. Cum ex eo. Sz sciendũ q̃ tales ꝓlati ꝑñt ꝓferre fraternitatẽ ⁊ bñficia ordinis vel mõasterij sui q̃ ꝑticipatio valet hoi in vita ⁊ post mortẽ sic q̃ ꝗcꝗd boni fit in toto ordine ꝑ frẽs ⁊ sorores si gñalis ordis dat. vel tota i ꝓuincia si ꝓuincialis sit. vel in mõasterio si abbas vel ꝑi or. s. celebrãdo. legendo. cantando. orando. vigilãdo. ieiunãdo. ⁊ sic de singulis. De q̃libet em̃ bono opere talis habet specialẽ ꝑticipationez in vita si est in gra vel singulare sublenamẽ. si est in purgatorio. Scõm est causa rõnabilis. Pro q̃ sciendũ fm be. Tho. q̃ causa quare danda sit indulgentia debet esse honor dei ⁊ vtilitas ecclesie siue vtilitas ꝓximorũ. Et q̃cunq̃ illa cõcurrũt tunc ꝓlatus habet causam sufficientẽ ad dandum indulgẽtias

Tercio q̃ recipiẽs indulgẽtias sit in gra. Nã indulgẽtie nõ ꝓsunt existẽti in quocunq̃ pctõ mortali de q̃ nõ est ꝓtritus nec ꝓfessus. nec habet ꝓpositũ dimittẽdi. nec valet excõicato maiori excõicatione nisi sit absolutus. Quartũ est q̃ faciat illõ ꝑ quo indulgẽtia dat. Vñ querit si indulgẽtia valeat ei qui est in gra ⁊ libẽter faceret illud ꝑ q̃ dat ⁊ nõ põt. Ñndet fm Tho. in. iiij. di. xlv. non qz indulgẽtia dat tm̃ sub hac forma. s. vt faciat vel det ꝫ vel illud. Ista quatuor iam dicta requirunt ad indulgẽtiã ꝓsequendã. Et si vnũ de his quatuor defuerit nihil cõsequit. Ctum ad terciã partẽ ponende sunt alique questiones. Et primo querit an quis totiẽs habeat indulgẽtias quotiẽs intrat ecclesiã vbi posita est indulgẽtia. Ñndet fm. s. Thomã in. iiij. di. xxiij. Aliq̃ indulgẽtia determinata est ad tps puta quicũq̃ vadit ad talem ecclesiã vsq̃ ad tps habeat tm̃ de indulgẽtia. ⁊ tunc intelligitur semel tm̃. Aliq̃ est indulgentia ꝑpetuis. sicut in ecclesia sancti petri rome quadraginta dierum ⁊ tunc quotiẽs quis vadit. totiẽs indulgẽtiã cõsequit. Item querit vtrũ qui ꝑpetuã ecclesiã mozat etiã cõsequat indulgentias sicut qui a remotis venit. Ñndet fm Tho. in. iiij. di. xxiij. Ille qui est vicinus ecclesie ⁊ etiã sacerdotes ⁊ clerici ꝓsequunt tantã indulgentiã. sicut ille qui veniret a mille dietis. qz remissio nõ ꝓportionat laboꝛi ꝫ meritis q̃ dispensant. Sed ille qui plus laborat plus acquiret de merito essentiali. Vtrũ religiosi possunt mereri indulgentias. Ñndet Tho. Quis religiosus sit in statu ꝓfectõis. in ipse sine peccatis venialibus viuere nõ põt. ⁊ ideo si aliq̃ ꝓpter peccatũ sit reus alicuius pene. põt p indulgentias hoc expiari q̃ etiã si sit indulgentia de dando possunt dare si habent amministrationẽ vel aliquid dandi a

fols plat̃s petere. Itē quer̃ qnt̃ū valent indulgēcie. Rñdet fm Tho. in. iiij. Indulgentie simpliciter intantū valent quantū sonant. Valent igitur oibus suscipientibus. xl. dies indulgentie intantum quantū valent eidem. xl. dies pnie in pūti. nō tñ equaliter omnibus. sicut nec. xl. dies pnie equaliter valent oibus. Nam sicut in mūdo. xl. dies penitentie plus valent vni pficiēti cum maiori labore z feruore seu afflictione ꝙ alteri qui cum minori. ita. xl. dies indulgentie plus valēt illi qui se ad eam disponit cum maiori labore. afflictione feruore seu dari ꝙtitate ꝙ alteri qui cū minore. Vñ sequit ꝙ duo sīt. xl. dies sine annū sine centum sine mille annos ꝓsequunt z vni plus delet penā purgatorij ꝙ alteri. Sīr si est indulgēcia ad dimidiaz partē vel ad quartā vel ad septimā ptē pctō ꝙ ad penā. tunc intm̃ valet pnia facta sufficiēs ꝓ tantorum pctō ꝙtitate. Et ideo de ista portōe nō habebit penā in ꝫ seculo neq in futuro. qz deus non punit bis in idipm. Sīr si sonāt indulgētie ad totum cumulū pctō ꝙ tunc omne debitū aufert nec ꝓ hoc amplius habebit penaz neq in pūti seculo neq in futuro. Vñ papa ex cā q̃ ꝓcernit honorem dei z vtilitatē ecclesie z ꝓximo ꝙ pōt dare indulgētias ꝓut vult vel ꝓ toto vel ꝓ pte. Circa qō quer̃ qd sit de illo q̃ ꝓsequit generalē indulgentiam positā ꝓ papā. Rñdet fm Hosti. Statim in celuz evolat si in tali statu decedat. qz nullū impedimētum est ascēdendi in celuz exquo ds mort̃ in gra nisi solutio pene. Et dicit btus Tho. ꝙ q̃ indulgētias suscipit nō absolvit simplr̃ a debito pene sed dat sibi de thesauro ecclesie vñ debitū soluat. Ergo cum remissa est pena illa tota ex thesauro eccie ꝓ indulgētias. idem est ac si esset ꝓ ip̄m hoiem soluta. z sic iusticie dei satis est factū. Vñ ꝓsulendū est illis q̃ multa pctā ꝓmiserunt z paruā pniam respectu pctō ꝙfecerūt vt diligēter querāt indulgētias. qz quicqd supest in purgatorio lugebūt. quia nullū pctm̃ impunitū. ꝙtūcunq̃ em̃ paruū sit peccatum oportet ꝙ satisfaciat iusticie dei. aut hic aut in futuro in purgatorio z pena purgatorij est grauissima. qz si vnū haustū sine necessitate bibis. vel de mane sano corpe. Aue maria qñ pulsat. vel primam missam ex pigritia obdormis. vel sermonē vnū sine causa negligis vel vespas. aut vides libēter chorizare. hastiludere. aut pulcras puellas aut ornatas. aut rides ex leuitate. aut iocos exerces. vl verba scurrilia ꝓfers. z sic de singulis. qz ꝓ vno pctō venali sustinebis maiorem penam in purgatorio ꝙ sanctus Laurētius sustinuit in craticula. vnde Aug⁹. Grauius est esse in purgatorio ꝙdiu oculus claudi z aperi possit ꝙ illa pena quam sanctus laurētius sustinuit in craticula. Et alique aie tam longo tpe ibi punient. quedā. xx. aut. xl. annis plus vel minus. imo aliqui centū annis aut mille vel vltra. vñ Rich. de sctō vic. Alique xp̃ianorum aie vsq̃ finē mūdi ad ignē purgatorij sūt ex dei iusticia deputate. vñ Cesarius in dial̃. suo de quadaz aia scribit q̃ ꝓ duo milia annorū fuit ad purgatorium deputata. ꝫ ꝓ suffragia xp̃isideliū in duob⁹ annis fuit liberata. Itē legit de quadā virgine q̃ fuit sororꝫ sanctorū martyrū cosme z damiani q̃ ꝓ vno venali pctō. s. qz aliq̃ fuit cū aliquali delectatōe cātare z chorizare i platea. de sero qñ debebat ire dormitum. ꝓ. xv. dies debebat puniri in purgatorio. Hoc aduertere deberēt chorizantes z etiā circūstantes chorea viri z mulieres. Modo ad talē acerbaz penā tollendā valet indulgētia. nam si quis ꝓ centum annos vl mille annos deberet puniri in futurum tota penā in pūti pōt exoluere ꝓ indulgētias. Modo pōt ꝓnugere si nisi ꝓ tres dies in purgatorio deberes puniri libēter ires roma in pane z aq̃ nudis pedibus. vt tu ab illa pena posses suppona ri. De acerbitate pene purgatorij nota illud exem. Erat quidā puer nouē annorū satis facetus in verbis z factis. q̃ incidit i grauē infirmitatē z sic obijt Et post mortē apparuit mr̃i multū lamētabiliter. z mat̃ quesiuit quō se haberet. Rñdit in maximis penis sum. z mr̃. Quāte sūt pene tue. Puer rñdit horribile verbū dicēs. Si oēs carbones ds oēs carbonarij in vniuerso mūdo a tpe natiuitatis xp̃i vsq̃ hodie arserūt in vno cumulo facerēt arderēt z tu dilecta mr̃ in medio cumuli starez z arderes nō tantas penas sustineres sicut ego taz in purgatorio sustineo. q̃ aūt sit tanta pena purgatorij patet ex decretis. Igni purgatorij nulla pena tpalis est cōpalis. dist. xxv. Qui in alios. ꝙ xp̃iane quō audes sciēter mēdaciter ꝓ deū iurare aut blasphemare deū. maledicere ꝓximo. ieiunia soluere. vota frāgere. luxuriari. inebriari. res iniustas acq̃rere Mr̃ q̃ dixit puer. vñ meruisti tātā acerbā penā. cū satis obediēs fuisti z libēter orasti. nec turasti. nec maledixisti. Puer rñdit. Ego ꝓsueui accomodare denarios z hallenses a familia tua. z inde emi poma pira z nuces z qñ hospites honestos habuim⁹ z cū dederūt mihi denarios vel hallenses tūc exolui ecōuerso. Modo sic obij ꝙ nō oēs exolui. ideo penā talē sustineo. Et mater. possum ne ego tibi in aliquo suffragari. Puer rñdit. Si exolueres ꝓ me tales denarios statim liberarer. z sic puer disparuit. Mater statim vocauit ad se familiā dicēs. Volo ꝙ obedientiā vt ꝓputetis mihi debita pueri mei z oibus cōputatis tunc puer nouē hallenses in debitis post reliquit. z mater statim ꝓsoluit. z eodez die puer secūdario apparuit matri lete dicens. O mater dilecta grās tibi ago exquo debita ꝓ me soluisti a purgatorio me liberasti. Jaz celos introibo vbi deū fideliter ꝓ te z ꝓ pīe meo orabo ꝓ fratribus meis z sororibus z amicis supplicabo.

De Dedicatione sine nouo anno.

Sermo. xlvij.

O Omū tuā decet sancti tudo. Ps̃. xcij. Arest. viij. cthi. Quidam sunt dispositi ad virtutes ex natura. quidam ex ꝙsuetudine. quidā ꝓ doctrinā. Modo sermones sūt vt audiētes retrahant a vicijs z disponant ad ꝟtutes. z ꝫ nō fit sine gra. Job. xv. Sine me nihil potestis facere. vñ Grego. Innanum labozat lingua doctoris nisi cooperet ei gra saluatoris. Ergo inuocemus virginē beatam ꝛc. Vnde in presenti sermone tria sunt dicenda. Primo de tripli templo. Secō aliqua ꝓ informatōe nra. Tercio exemplū. Quantum ad primā partem sciendum ꝙ

uplex est domus. & quelibet illarū debet esse sctā
Prima est domus materialis. s. ecclesia q̄ pstruc
ta est cū elemosynis xp̄ifideliū. & ab ep̄o in bono
re. N. dedicata. sicut hodie annua dies dedicatio-
nis hui⁹ domus celebrat. Et in tali domo nō de
bent fieri locutōes inutiles. nec quicq̄ inhonestū
nec etiā mercatio. Joh. ij. Nolite facere domū pa
tris mei domū negotiatiōis. Et cimiterū gaudet
eadē emunitate. Vñ dī in decre. Mercatio nō d⁹
fieri in locro sacro. xvj. q. vij. Quia in cimiterio re-
quiescūt plura corpa sctō⁹ quorū aie iam cū xpo
regnāt in celo. & ordādū est in cimiterio p ibi sepul
tis. quorū aie adhuc in purgatorio sunt. Scōa ē
domus spūalis. j. Cor. iij. Templū dei sctm est qđ
estis vos. Vñ cor dī q̄si camera oipotentis regis.
Nam quicūq̄ est in grā. ille est templū spūssancti
& quicūq̄ in mortali pctō est in illo habitat diabo
lus. Vñ xp̄s eiecit de maria magdalena septē de
monia. de qua dicit be. Greg. Maria magdalena
septē demonia habuit q̄ vniuersis vicijs plena fu
it. vñ etiā Bern̄. sup cant. Ubi nempe pctm dimit
tit ibi pculdubio diabolus a corpe pctōis repel-
lit. Et illa domus spūalis d⁹ esse ornata & depicta
cū diuersis virtutibus. vñ Trest. Virtuositas bea
tissima est vita. vñ etiā Greg. in morak. Absit q̄ tā
ta sit delectatio in vicijs quāta in virtutib⁹. Ter
cia est domus eternalis siue celestis. De qua dī in
ps̄. Beati qui habitāt in domo tua dñe ꝛc. In illa
domo celesti noscimus & diligimus nos mutuo. &
vnusquisq̄ habebit speciale gaudiuz de quolibet
sctō. Vñ mgr̄ sniar̄ lib. iiij. di. xlix. Per charitatē q̄
in singulis erit pfecta tantū quisq̄ gaudebit de al
terius bono. quantū gauderet si haberet in seipso
& ibi p̄ multitudine gaudiorū videt electis tp̄s ml̄
tum breue. Vñ in ps̄. lxxxix. Cum mille anni ante
oculos tuos tanq̄ dies hesterna q̄ pterijt. Pertū
ad scōam partem istius sermonis p̄ dedicatiōe si
ue etiā p̄ nouo anno intēdit cuilibet hoi auē spe-
cialem assignare. & prima auis erit aquila. & illa cō
uenit nobilibus. q̄ habz tres ꝓprietates. quas dñt
habere nobiles. Prima ꝓprietas est q̄ altius volat
ceteris auibus. attamen infra se vidit terram. Sic
nobiles milites. principes q̄q̄ exaltent sup alios
hoies in dignitate & honore. tñ debet infra se vide
re ad terraz. q̄ mortales sunt & de terra creati & in
terrā reuertent. Vñ Eccl. vij. Memorare nouissi-
ma tua & in eternū nō peccabis. vñ Bern̄. Cogita
vñ venerī & erubesce. vbi es & ingemisce. q̄ speras
& timesce. Item plati debēt cogitare quotidie
de rōne reddēda p̄ se & subditis suis in die iudicij
Sap̄. vj. Judicij durissimū fiet his q̄ psūt. Scōa
ꝓprietas aquile est q̄ pdam cōdiuidit alijs auib⁹
& sola nō comedit. sic nobiles & principes debent
cōdiuidere bona tpalia subditis & alijs paupibus
vñ xp̄s in euāgelio Lu. vj. Nō supest dare elemo-
synā. Et xp̄s reputat sibi factū qđ paupi fit. Unde
Math. xxv. Nō vni ex minimis meis feciſtis mi
hi feciſtis. Oppositū faciūt qui bona sua histrio-
nibus dant potius q̄q̄ paupibus. Aug⁹. Histrioni
bus dare est demonibus immolare. Tercia ꝓpri
etas est q̄ pullos suos ꝓra radios solis p̄bat qui
clare vidēt. aut qui lippos oculos habēt. Sic no-
biles debent p̄bare pueros suos vtrū apti sint ad
lr̄as vel ad studiū vel ad sapiam & debēt eos coar-
tare vt studeant quō seipsos & alios regere debeāt
Scōa auis est philomena q̄ puenit sacerdotibus
& religiosis. Nā philomena de nocte dulciter can
tat. vñ Amb. in lib. exame. dicit q̄ in estate qñ phi
lomena resident sup ona sua in nocte ꝓpter tedium
qđ habet incipit alacriter cantare & multuz dulcit
ita q̄ bō tristatus posset recreari & griseas & simpli
ces vestes portat. sic sacerdotes et religiosi in me
dia nocte debent surgere aut de mane & cantare et
laudare deum in hymnis & canticis. vt dicere pos-
sint cum dauid. vt hr̄ ps̄. cxviij. Media nocte sur-
gebā ad cōfitendū tibi. Et etiā debēt portare humiles ve
stes & deuotas nō pciosas. nō variorū colorū. vñ
hoc habet in iure canonico. Clerici viridibus ac
rubeis vestibus nō debēt vti. extra de vi. & ho. cle.
offeram⁹. Tercia auis est cignus q̄ puenit seni-
bus ꝓpter tres ꝓprietates suas quas habet. Prio
cignus est albus in plumis. scōo niger in cute. ter
cio habet longū & obliquū collū. Illa tria debent
esse in senibus tam viris q̄q̄ mulieribus. Primo
senes debēt esse albi. i. puri & mūdi mente & corpe
vñ in decre. dicit. Quāto senes sunt mortī vicini-
ores tanto debent esse puriores. dis. lxxxvj. tanta.
Scōo debent esse nigri in cute. i. humiles. sic q̄
nō supbiant de bonis opibus si qua fecerunt in tu
uentute. sicut quidā quotidie iactāt se fuisse ad sāc-
tū Jacobū vel in Aquisgrano. piculosum est em̄
se extollere in bonis opibus. Greg. Quisquis re-
miniscēdo qđ gessit duz se apud se erigit. apud au
ctorē humilitatis cadit. Tercio cignus habet col-
lum obliquuz & longum in q̄ designat sapientia.
Vñ pictores depingūt virū sapientē cū collo ob-
liquo & longo. ideo vt sapiens debet primo p̄me-
ditari bis aut ter quid loquat. aut qñ aut vbi loq̄
tur. vtrum sit vtile vel licitū aut honestū aut bonū
aut verum. Sic senes in quibus debet regnare sa-
pientia verborū & disciplina bonorū morū debēt
p̄meditari quid & quō loquant coram iuuenibus
q̄ iuuenes vt cōiter diu retinēt verba seniorū. ergo
senes debent pferre verba bona et edificatoria. sic
q̄ filij & filie post viginti annos possint dicere. hoc
audiui a patre meo. a matre mea. a cognato meo.
& sic de singulis. Oppositum aūt faciunt inuete-
rati dierū malorū viri & mulieres qui cum actum
amplius nō possint pficere tñ delectant in pteritis
peccatis. & gloriant in malis suis loquendo verba
impudica coram iuuenibus & puellis eos scādali
zando. Math. xviij. Ve hoi q̄ quem scandalū ve-
nit. Item qui scādalizauerit vnuz de pusillis illis
qui in me credūt. expedit ei vt suspendat mola asi
naria in collo eius & demergat in pfundū maris.
Quarta auis est apis. & cōuenit iuuenibus. qa
apis in opatione est valde fructuosa & continue la
borat qñ tp̄s habet. & volat sup rosas & sup lilia et
sup flores & liquorē quē sugit ex his conuertit in
mel & obedienter sequit regē suum. Sic iuuenes
debēt habere illas cōditiones. Primo em̄ debēt
laboribus insistere & discere laborare & nunq̄ oci-
osi esse q̄ hō otiosus nō est dignus pane q̄ vescit.
Apls. Qui nō laborat nō māducet. Item ociositas

inducit multa pcta.q3 ociositas ⁊ voluptas arma sunt diaboli ad miseras aias captiuandas. vt hi extra de remu. nisi cū pride. Itē sicut volat sup rosas sup lilia ⁊ sup flores sic iuuenes debēt attendere bonos ⁊ de notos boies ⁊ recipe bonū exemplū ab illis. Ab illo exēplū hūilitatis. ab illo exemplū pietatis. ab illo exēplū deuotōis. ⁊ mane surgere. orare. elemosynas dare. ecclesias frequētare. missas ⁊ sermōes audire. festiuare. ⁊ sic de alijs. vñ dī in decre. Ea exempla sunt magis imitāda q̄ sunt plus pia. di. ix. Sana quippe. Itē sequunt regē ⁊ ei obediunt. sic pueri debēt sequi parētes in bonis ⁊ eis obedire in licitis ⁊ honestis. Quinta autē est columba q̄ puenit illis q̄ sunt in mr̄imonio ꝓpter p̄ prietates q̄s habet. ⁊ sūt tres. Primo due se sociāt. scōo fetus multiplicāt. tercio fetū fideliter nutriūt Sic in mr̄imonio sīl debēt esse ꝓiūcti. vñ Matth. xix. Jam nō sunt duo. ꝫ vna caro. Itē actū matrimonij debēt ꝓpter ꝓlem ꝓficere. vñ Gen. j. Crescite ⁊ multiplicamini. Itez pueros fideliter debent nutrire ⁊ eos in bonis edocere. s. Pr̄ nr̄. Aue maria ⁊ symbolū fidei ⁊ decē p̄ceptaz si delinquūt debent eos corrigere. aliquin pcta puerox redūdāt in parētes. Apl's ad Rom. j. Digni sunt morte nō solū facientes ꝫ etiā ꝓsentientes facientibus. Sexta autē est turtur ⁊ puenit virginibus ⁊ viduis ꝓpter ꝓprietates q̄s habet. nā turtur est autis casta. sic virgines debēt esse caste mēte ⁊ corpe. ⁊ sic ducūt vitā angelicā. vñ Hiero. In carne p̄ter carnem viuere nō est humanū ꝫ angelicū. Itē turt eligit sibi granū purū ⁊ triticeū ⁊ nō curat cadauer sicut corn9 Sic virgines debēt sibi eligere xp̄m in spōsum q̄ se in euāgelio assimilat grano tritici. Et sic vgines sunt spōse xp̄i ⁊ regine celi. Vñ in ps. xliij. Astitit regina a dex. tu. in ve. deau. vñ Aug. Gaudia virginū xp̄i sūt de xp̄o. cū xp̄o. p xp̄m. post xp̄m. ꝓpter xp̄m. Itē turt q̄n pdit maritū tunc nunq̄ assumit sibi aliū. nec sup ramū viridem amplius sedet. nec aquā purā bibit. Sic vidua postq̄ pdit maritū debet eligere sibi statū viduitatis. q̄ habet fructuz sexagesimū. cū status mr̄imonialis habet fructū tricesimū. ꝫ virginū habet fructū centesimū. Itē turtur q̄n pdit maritū tunc habet gemitū ꝓ cantu. sic vidue debēt pcta sua deplangere nec amplius turpia verba ꝓferre. ꝫ oīoni insistere. Itē turtur caret felle. sic vgines ⁊ vidue debēt esse mites ⁊ non iracūde. exēplo marie q̄ est mr̄ virginū ⁊ viduarum ⁊ oīm mulierū. Septima autis est grus ⁊ cōuenit famulis ⁊ ancillis ꝓpter ꝓprietates suas. Hā grues hūt regē cui oēs obediunt. Itē hūt custodē ⁊ vigilē de nocte q̄ custodit regē cū ceteris. Et iste vigil a natura habet illā ꝓuidentiā q̄ recipit lapidē in pedē dextrū ⁊ stat sup sinistruz ⁊ ꝫcito incipit dormitare. tūc lapis cadit de pede ⁊ sic euigilat. et q̄n aliq̄d audit tūc clamat. ⁊ sic oēs euigilāt ⁊ euolant ⁊ euadūt piculū. Sic seruiz ancille debēt obedire dñis ⁊ dñabus suis in licitis ⁊ honestis. vnde apl's ad Ephes. vj. Serui obedite dñis vr̄is. sicut xp̄o. q̄ xp̄s dabit ipsis verū p̄miū in celo ꝓ laboribus suis. Itē debēt esse vigiles ⁊ diligēter custodire res dñox suox ⁊ p oculis hꝫeut satisfactāt spōsioni quā fecerūt ꝓmonēdo bonū dñox suorū ⁊ p ueniēdo damnū inq̄tum poterūt. Ex quibus ptz q̄ illi nō satisfaciunt ꝓmissionibus suis q̄ furtiue subtrahūt ⁊ occulte comedūt. vel alijs ꝓpōnis dāt res dñox suorū ꝓtra voluntatē eorū. ⁊ ipsi serui et ancille. ⁊ etiaz q̄ recipiūt ab eis tenent restituere si volūt verā pniam de pctis agere. q̄ nō dimittitur pctm̄ nisi restituat ablatū. Quum ad tertiā partem illius sermonis nota exemplū de quodā oratorio qui orauit ꝓ diuite ꝓ pcio diurno. et sic diues saluatus est. Hoc quere in ꝓmptuario exemplorum. liij. L. Item quō in morte diuites q̄nq̄ abūdant ⁊ pauper xp̄i exaltant. Hoc exemplū quere ibidem. xlix. P.

De duodecim fructibus misse. Sermo. xlviij.

Ecce ego vobiscū sum oibus diebus vsq̄ ad ꝓsum. seculi Mat. xviij. Jobes de sctō Geminiano die. Si cut corpus nihil valet sine societate aie. ex eo q̄ caret vita naturali. attestāte Aug. de aia. Egrediente aia de corpe corpus marcescit ⁊ expirat. Itē aia nihil valet sine societate dei: ex eo q̄ caret vita spūali. Vnde dī in decre. Deus est vita aie. de pe. dis. j. si antēq̄. Expedit ergo nobis ⁊ oino necessarium est q̄ deus sit nobiscum. Tunc aūt deus erit nobiscum q̄n diligēter ⁊ deuote audimus missaz. Vñ dicit. Ecce ego. Unde in ꝓsenti sermone dicēdū est de duodecim fructib9 q̄s quis ꝓsequit qui deuote ⁊ diligēter audit missam. vt sic alliciant grossi ⁊ boies ad intrandū ecclesiā qui stāt in foro vel in cimiterio ⁊ raro audiunt integram missam etiam in diebus dñicis. Primus fructus est q̄ quantū spaciū terre. si hō interim transiret ⁊ totū daret in elemosynā. nō tā ꝓdesset sicut deuota auditio vnius misse. Quid tūc q̄n in vno die q̄tuor vel sex audit. Si quis daret ꝓatū vnū vel agrū ꝓpter deū talis putaret se magnū opus feciss̄e. modo infra celebrationē vnius misse posset quis ptransire plura ꝓata vel plures agros. Q̄ q̄t missas neglexisti de mane diu dormiēdo. in cimiterio vel in foro stando. vel in taberna sedēdo tpe diuinox. Scōs fructus q̄ angeli delectabiliter morant cū illo boie. ⁊ solliciti eum custodiunt. q3 ipse fecit se sociū ipsorum angelorū in assistēdo ⁊ laudando regē angelorū ⁊ hoim. Amb. sup Lucā. Non dubites assistere angelos q̄n assistit xp̄us in altari. s. q̄n immolat Vñ angeli custodiūt illo die boiem illū q̄ die audit missam vbicūq̄ locorū. In mēsa. in lecto. in cāpo. in labore. ⁊ sic erit melius custoditus illo die in corpe ⁊ in aia. Ps. xc. Angelis suis mādauit de te ⁊c. Tercius fructus q̄ qui in venialibus pectatis est ⁊ deuote visitat ecclesiam audiēdo missā venialia pcta sibi dimittunt. Et hoc fit multiplicit er. Primo cum intrat ecclesiam ⁊ deuote recipit aquam bñdictam. vt habet de ꝓse. dis. liij. aquā sale. Scōo dicēdo ꝓfiteor cuz sacerdote. illi qui sciunt. Tercio quotiēscūq̄ audit nomen ihesus vel mariā in collecta. in epla. in euāg. ⁊ deuote flectit genua pcutiēdo pect9 suū. totiēs dimittunt sibi pcta sua venialia. Quarto in elevatōe q̄n videt corpus xp̄i elevari in missā q̄ significat elevationē xp̄i in cruce. ⁊ sic deuote pcutit pectus suuz

Quinto post elevationē ꝛ post memoriā defunctorū qñ sacerdos dicit. Nobis q̄z pctōribus. ꝛ sic etiā cū sacerdote pcutit pectus suum. Sexto in sumptiōe corpis xp̄i. qñ sacerdos sumit corp⁹ xp̄i ꝛ laudabile est q̄ nola paucis ictibus pulsat. ꝛ cū si quis deuote pcutit pectus suū. tūc etiā venialia sibi dimittunt. Septimo in fine misse qñ deote recipit bñdictionē de manu sacerdotis. Octauo qñ post missam recipit aquā bñdictā de manu celebrātis. Nono q̄t p̄ nr̄ illam missam orauit siue etiā alias tūc ꝓpter q̄libet p̄ nr̄ dimittunt venialia pcta. vt habet in decre. de pe. di. iij. De q̄tidianis. Exquo oēs sumus in pctis venialibus. Pro uerb. xxiij. Septies in die cadit iustus ꝛ resurgit. Vñ etiā in decre. dī. Dis hō habet pctā venialia. de pe di. j. medicina. ꝛ. c. tres aūt. tunc libēter debemus audire missam deuote vt nobis pctā venialia dimittant. Ite nota q̄ plura venialia vel pauciora dimittunt p illa tam dicta fm deuotionē audiētis missam. Quartus fructus q̄ q̄ in pctis mortalibus audit missam ꝛ p̄ns est in ecclesia cū xp̄s immolat in altari. qñq̄ añ finē misse deus recipit eū ad gratiā. indulgēdo sibi oia pcta mortalia. vñ Hen. de hassia sup Gen. Xp̄s in terra degēs nulli misericordiā denegauit fideliter petenti. Hoc ptz in latrone cui dixit in cruce. Hodie mecū eris in paradiso. Silr in b. maria magd. cui dixit Iu. vij. Dimittunt tibi pcta tua. Nunq̄d equale vel maius ē nūc inuisibilē fide credere p̄tem in eucharistia ihesum xp̄m marie filiū. ꝛ in p̄ntia ipsius q̄ veraciter p̄s est in altari ip̄m corde cōtrito ꝛ hūili inuocare. videt q̄ nihil refert q̄ ad effectū gr̄e venie cōsequēde. Et ꝫ idēvult illud dictū euang. Joh. xx. Beati qui nō viderūt ꝛ crediderūt. Querit vtrū pctōr debeat intrare ecclesiā ꝛ missam audire. Rñdet q̄ sic etiā q̄tūcunq̄ magnus pctōr nisi esset excōicatus aut interdictus. Nā excōicatus maioꝛ excōicatōe nō debet intrare ecclesiā nisi ad sermonē. et finito sermone statim exire tenet. Et sic exeundo debet cogitare q̄ nō est dignus cū ceteris xp̄ifidelibus stare in loco sctō nec in futuro cum sctis ꝛ angelis in celo. Et oportet eū carere fructu isti⁹ misse ꝛ oim missarū ꝛ oꝛonū indulgentiarū ꝛ oim bonoꝛū q̄ hodie fiūt in toto mūdo. ꝛ est q̄si mēbꝝ abscisū a capite. i. a xp̄o a mēbris xp̄ifideliū. sic q̄ nr̄lus audet sibi loqui nec comedere nec bibere nec quouis mō sibi ptic̄pare. vñ dī in decre. Cōicans excōicato indebite excōicationē incurrit. xj. q. iij. Precipue. Sed excōicatus minoꝛi excōicatōe p̄t ecclesiā intrare ꝛ missam audire ꝫ ad osculū pacis nō debz accedere nisi sit absolutus a minoꝛi excōicatione. ꝛ suus ꝓprius sacerdos p̄t eū absoluere a minoꝛi excōicatione quā incurrit ptic̄pando cū excōicatis publice denūciatis. Ex iam dictis patz q̄ bonū est grossis pctōribus intrare ecclesiā ꝛ audire missam ꝛ sermonē. vñ Christ. Multis infundit gr̄a in p̄ntia corp̄is xp̄i. Sed diceres. quō possumus hoc cognoscere q̄ deus indulsit mihi pcta mea. ꝫ quere supra ser. v. pte. iij. Quintus fructus est q̄ qui p̄s est misse p̄t quotidie spūaliter cōicare. Sed quō q̄s cōicat spūaliter. Rñdet q̄ qñcū q̄s deuote audit missam existēs in gratia ꝛ sine pctō mortali. ꝛ habet affectū ad sacr̄m ꝛcipiendū ꝛ cogitat in corde suo. O pie dñe ihesu xp̄e q̄ libenter vellē te hodie suscipe in sacro altaris ꝫ heu nō audeo accedere. q̄z timeo te offendere ꝓpter indispositionē meā. Attū supplico tibi ex toto corde q̄tinus mihi hodie etiā misericorditer velis impartiri illam gratiā quā ꝛcepturi sūt isti deuoti hoies qui hodie in ecclesia dei te digne in sacro altaris recipiunt. ꝛ sic talis spūaliter cōicat. vñ Aug. Crede ꝛ manducasti. Et talis qui sic cum magno desiderio ꝛ deuotione audit missam. maioꝛē gratiā interdum p̄t cōsequi q̄z ille qui etiā eodē die ad sacramentū accessit immo q̄z ipse sacerdos celebrās missam. q̄z sacerdotes q̄nq̄ nō sunt ita bñ dispositi ꝛ deuoti. ꝫ distracti. ꝛ indeuoti. Sextus fructus est qui p̄ns est misse magis ꝛceptibilis erit eo die omniū bonoꝛū q̄ fiūt in ecclesia dei ab oibus xp̄ifidelibus in toto mūdo. Ps. cxviij. Participē me fac deus oim timentiū te ꝛc. Nam iste est articulus fidei. Credere sanctoꝛū cōionem. i. credere q̄ quilibet existēs in gr̄a habet quotidie ptic̄pationē oim missarū. ieiunioꝝ. elemosynarū. ꝛ generaliter oim bonoꝛū q̄ fiunt in mundo. Sed diceres. vnde hoc. Rñdet q̄ vnio ꝛ caritas fraterna facit hoc. vñ Bern. Charitas largiflua oia facit cōia. s. hic et in celis. Attū vnus est plus ꝛticipabilis q̄z alius. q̄z q̄ est dispositioꝛ ꝛ ꝓpinquioꝛ capiti. i. xp̄o plus participat. Modo audiēdo missam erit hō magis ꝛceptibilis. Et de hoc merito quisq̄ gaudere debet q̄z multi sunt adhuc boni hoies in mūdo qui fideliter seruiunt deo. ꝛ multa bona opa faciunt. quia si boni nō essent deus mundū dudū plagasset. sed ꝓpter bonos parcit malis. vñ Gen. xviij. Si decē iusti inuenti fuissent in sodomis. dñs ꝓpter decez ꝛcisset sodomitis. Septimus fructus ē q̄ oꝛo tua citius exaudit in ecclesia ꝛ in p̄ntia dei ꝛ etiaz oꝛo sacerdotis celebrantis. q̄z quilibet sacerdos in qualibet missa tenet orare p circūstantibus. Hoc patet in canone in missa vbi dī. Et oim circūstantium quoꝝ tibi fides cognita est et nota deuotio p quibus offerimus. Et etiam oꝛones sanctoꝝ ꝛ angelorū. Nam pie credendū est q̄ sanctus iste vel isti de quibus legit missa. immo angeli qui p̄ntes sunt in speciali orant p celebrāte ꝛ circūstantibus ꝛ tales oꝛones citius exaudiunt. Octauus fructus q̄ anime p quibus celebrat vel etiam p quibus circūstantes orant habēt ex hoc speciale solatiū fm Aug. in enchiridion. ꝛ fm Greg. in dyalo. Nō etiā confirmat b. Bern. dicēs. O quantū ꝛ mirificū donū de dei misericōia q̄ nūq̄z celebrant diuina mysteria quin ibi cōcurrant duo virtuosa opa scz vnius pctōris cōuersio. ꝛ vnius anie a penis liberatio. Oblatio eucharistie est maximū sacrificium. Vñ beatus Alexander papa. Nihil in sacrificijs maius esse p̄t q̄z corpus ꝛ sanguis xp̄i. Exemplum de aia illa q̄ p. xv. annos debebat in purgatorio puniri. ꝛ p vnā missam fuit liberata. Ite aia cuiusdā q̄ p tres missas de purgatorio fuit liberata. hoc exemplū quere infra in ꝓmptuario. v. P.

Nonus fructus fm Anſ. q̄ vna missa i vita hominis cū deuotiōe audita plus valet q̄z mille post mortē. s. quo ad p̄miū essentiale. ꝛ cum hoc etiam

purgatorij illius hois qui cū deuotōe audit missam minorat. Vnde de v. ilitate misse dicit Chrisp. Tantū valet celebratio misse quantū mors xpi in cruce. vñ Tho. de aquino. In qualibet missa inuenit ois fructus z vtilitas quā xpus in die parasceues operatus est in cruce cū morte sua. z eandē gratiam z fructū quilibet deuotus qui digne cōicat percipit. Et firmiter sperādū est q ille qui deuote audit missaz z sic spūaliter cōicat etiā pticipet. Decimus fructus fm Bedā. mulier pgnans q interest misse deuote si cōtingit eaz eadē die parere. sperandū est q deus letificabit eam in partu. z angeli custodiāt solicite matrē cū fetu. Et mlier pgnās infra missam debet deuote inuocare beatā virginē mariam matrē xpi q impetret sibi a filio suo dño nro iesu xpo: vt letificet in partu. sicut ipsa fuit letificata qū pepit filiū suū z nō credere in lfam que noiat longitudo xpi. z ad supstitiones vetularū circa pturientes. Undecimus fructus est fm Aimb. Quicūq hō illa die comedit plus cōuenit sue nature post auditionē misse cē ante. ergo laudabilis cōsuetudo est nō comedere nisi audita missa. Insup pserabit illa die in laboze. in artificio. in emptionibus. in pegrinationibus. z dns pfortat euz in corpe z in aia. z necessaria vite habebit. nec erit pauplor anno elapso. etiā si q̄tidie audiuit missaz Matth. vj. Primū querite regnū dei z iusticiā el⁹. z hec oia adꝺcient vobis. scit em pr vr. Exemplū de duobus ūtoribus quoꝝ vnus audiuit missaz z satis habuit cū vxore z pueris. z alius raro audiuit missam z laborauit in diebus festiuis. et tñ sp in egestate vixit cū sola vxore nullū puerū habuit et semp in debitis fuit. Duodecimus fructus si ptingeret de illo die q̄ missam audiuisti mort. tūc xpus pñs erit tibi in extremis. z vult tibi astare sicut tu pñs fuisti z sibi astitisti missam audiendo. Lu. vj. Eadē mēsura zc. Insup si in illo die q̄ missaz audiuisti incideres in piculū vite tue. tūc securior eris z deus misericorditer de manibus inimicoꝝ te psequentiū eripiet ℔ fiducialiter sperare debes. Utrū quilibet q̄tidie teneat audire vnā missam. Rñdet fm Hostiē. Die dñico quilibet tenet ex pcepto audire vnā missam. etiā totā. ita q accipiat bñdictionē de manu sacerdotis. vt hꝫ de pse. di. j. missas. Nisi excusēt magna necessitate. vt habet in decre. in dicto. c. missas. Hoc illi deberēt attendere qui stant in cimiterio vel sedēt in taberna infra missam z qñ audiūt pulsum ad elenationez tunc currūt ad ecclesiā z viso corpe xpi statim ecōuerso exeunt. z sic qñq in q̄tuor septimanis nūq integrā missam aut sermonē audiūt. Itē sciendū q famuli z ancille. filij z filie tenent dñica die audire missam integrā. z si dñi eos impedirēt sine rōnabili cā vel iuberēt eos laborare in die festiuo in eos redūdaret. tm ℔ grauiter peccarēt. Sed quid de ancillis q̄ de mane infra missam laborāt. z post prandiū ad choreā vadūt. Rñdet q tales triplicit peccāt mortal̄r. Primo missam sine cā negligēdo Scōo in die festo de mane laborādo. Tercio post prandiū chorizando qō peius est. vñ Aug⁹. Melius est in die dñico arare cē chorizare: et melius est mulierē lanā suā texere cē impudice chorizare. Et rō est. q in choreā q̄si oia pctā mortalia pmittunt Hoc quere in pmptuario. viij. C. Itē queritur tam fructuosum est audire missam. vtrū melius sit in diebus ferialibus manibus laborare. aut in ecclesia manere z deuotionibus intēdere z elemosynaz recipe. Rñdet q melius est laborare z laborē illū deo offerre. q hō ad laborē nascit z nō lz sano hoi mēdicare. de pse. di. v. Nūq̄d exceptis sacerdotibus z religiosis qui habēt diuinis intēdere. Ñ fidelib⁹ laborātibus dī in pō. cxxvij. Labores manuū tuarū zc. Itē sciendū q illi laboratores z etiā serui z ancille qui quotidie non pñt misse interesse qñ tales audiūt nolā vel campanā q̄ pulsat ad elenationē corpis xpi debēt genua sua deuote flectere z iesū xpm q̄ in missa elenat hūiliter z cū ptrito corde inuocare siue sit in cāpo siue in domo siue in coquina siue in quocūq loco in laboze. Itē vltimo exemplum quō xps pseruat auditorē misse a psecutione malorū hoim qui psequunt vitā ipsius. Legit de quodā nobili qui in extrema infirmitate positus docuit filiū suū tria. Primo cauere a mala societate. allegās sibi dictū pō. xvij. Cū sancto sanctus eris zc. Scōo se debere cōformare alijs hominibus in licitis z honestis. Allegās illud apli Rom. ij. Gaudete cū gaudētibus zc. Tercio audire missā quotidie. Et post recōmēdauit filiū suū dño suo regi. z sic obijt. Erat aūt quidā officialis regis qui ex inuidia accusauit illū iuuenē cum regina apud regē. addens p signo si offenderet reginam ad fletū. tunc inuenis fleret cum ea. Et rex eandē pcussit reginā ad maxillū in pūcta iuuenis. z ipse incepit flere. z inuenis silr cum ea. et rex ait officiali. quō interficiā cū cum pr suus mihi cū fideliter recōmēdauit. Et ille. vocate cemētarios vestros qui sunt in silua z pcipite ipsis in secreto q quicūq cras mane veniet ad eos noie vro q illuz pūciāt i fornacē calcis. z nulli de ℔ dicāt. Rex autem summo mane misit inuenē illuz noie suo ad cemētarios. Et cū sic eqtaret in silua audiuit pulsare ad missam in capella quadā in silua. z deuiauit a via z audiuit missam illā vsq in finē. Et alius officialis sequebat eū z puenit inuenē dicēs cemētarijs. Feciſtis sicut vobis impetratum est a rege. Rñderunt: adhuc nō fecimus ꝫ iam faciemus. et pceperūt officialē illū in fornacē calcis. z sic verificatū est in illo officiali illud dictum sapiētis Eccli. xxvij. Faciēti neqſſimū pſilium sup ipm devoluet. Rex his auditis vocauit inuenē secrete z interrogauit ipm q̄re pridie fleuisset cū regina. z quō iaz deuiasset a via. z indicauit regi ille iuuenis quō pr suus in extremis reliquisset sibi illa tria documenta dicēs. mi fili si illa tria seruaueris cōā deo z hoibus saluus eris. z sic intellexit inuidiā z fraudem officialis. z innocētiā illius iuuenis z regine. z cū z eam amplius plus dilexit. z sic adolescēs ille p ficiebat cōā deo z hoibus. sapia. et aret z gra. Itē aliud exm de illo tyrāno qui equitauit ad campū qñ audiuit pulsare ad missam z nunq̄ vel raro audiuit integrā missam vel sermonē. ℔ quere in pm ptuario. xlvj. N.

Sermones discipuli de Sanctis finiunt.

Registrum

Incipit Registrum breue huius operis ſm ordinem alphabeti. effectus ſpecialiores cuiuslibet ſermonis breuiſſime indicans.

Andreas nouem habz priuilegia. ſermone. ij. parte prima. per totum ad longum..

Andreas habet a chriſto magnam poteſtatem ſbueniendi homini in quacunq; neceſſitate ipſum deuote inuocanti. ſermone tercio. vſq; ad finem.

Angelus cuſtodit hominem in vtero. in mundo z in morte. ſermo. xxxvij. pte prima poſt principiū.

Angelus michael habet ponderare opera hominum ibidem parte ſecunda in principio.

Angelus michael habet offrcium animas. ſ. in cenſum portandi. ibidem poſt mediū vſq; ad finem

Angelos honorare tenemur quattuor de cauſis. ibidem parte tercia per totum.

Animе in purgatorio exiſtentes de quatuor generibus hominū cōquerūtur. ſermo. xlj. pte tercia

Animabus in purgatorio exiſtētibus tenemur ſbuenire ꝓpter tria ibidem parte prima per totuz.

Animabus in purgatorio exiſtentibus quib⁹ ſuffragijs ſubuenientendum ſit. vide ibidem parte ſecunda per totum.

b Bartholomeus apoſtolus ſeptem habz priuilegia. ſermone. xxxiij. pte prima p totuz.

Bartholomeus inuocādus eſt tanq; ſingularis patronus in omnibus infirmitatibus z tribulationibus. ibidem parte tercia per totum.

Beatitudines octo ſunt. ſermo. xl. p totū ad longū

Blaſphemare deum eſt heu iam cōmune peccatū ſermone. xxv. parte ſecunda per totum.

c Caritas dei vt ſit ſufficiēs nobis ad ſalutē dz hꝝ tria. ſer. viij. pte. ij. poſt principiū.

Charitatꝫ ordo habet q̄nq; gradus. ſmone. xxxiij. parte ſecunda ſtatim poſt principium.

Conceptionem beate marie virginis deuote celebrantes quinq; vtilitates conſequuntur. ſermone. v. parte ſecunda per totum.

Confeſſio duodecim generib⁹ hominū non valet. ſermo. xiij. pte ſecūda poſt principiū vſq; ad finez

Choriſare quādoq; eſt peccatū mortale. z quādoq; nō. ſer. xxiij. pte ſcōa poſt principiū vſq; ad finē

Crux chriſti per multa ſigna eſt oſtenſa et inuēta. ſermone. xxj. parte prima.

Crux chriſti quadrupliciter exaltata eſt. ſermone. xxxv. parte prima poſt principium vſq; ad finez

Crux chriſti fugat demones. ibidez parte tercia in fine exemplum ibidem.

Crucis ſigno ſe munire volens tria debz cogitare ſermone. xxj. parte ſecunda quaſi in fine.

Crucis ſignum facere debemus in omnibus actibus noſtris ibidem parte tercia.

Crucis ſigno nos debem⁹ vincere tentationes dyaboli. ſermone. xxxv. parte ſecunda in principio

Crucifixi ymago habet caput inclinatum ad oſculandum. ibidem parte tercia in medio.

Crucifixum procurare in publica ſtrata eſt meritorium ibidem parte tercia. in principio.

d Dedicationis feſtum eſt ſolenniter et deuote celebrandum ab omnibus chriſtifidelibus. ſermone. xlv. parte prima in principio.

Dedicationis preſentꝫ gaudiū repreſentat nobis gaudium futurum in celo. ibidem poſt principium

Dedicationis tempore vel in nouo anno ꝓpinanda ē cuilibet homini auis ſpecialis. ſermo. xlvij parte ſecunda per totum ad longum

Dedicationes libenter viſitare debemus. ſermo. xlv. parte prima circa finem.

Demones fugant p quatuor. ſermo. xxj. pte ſcōa

Detrahere z detractiones libēter audire ē gue peccatum. ſermone. xxvij. parte ſecunda ante finez

Diligere tenemur primū. ſ. xxxiij. pte. ij. in pncī.

Dominicus habz ſeptem priuilegia. ſemone. xxx. parte prima per totum.

Domus eſt triplex. ſcz materialis. ſpiritualis eternalis. ſermone. xlvij. parte prima per totum.

Dñoſi peccant moraliter quinq; modis in comedendo et bibendo. ſermone. xij. pte ſecunda per totum.

Eccleſiam intrans qualis debet cogitare. ſermone xlv. parte prima ſtatim poſt medium.

Eccleſiarum bona vſurpantes non ꝓſperabūtur. ſer. xlv. parte prima ante finē.

Elemoſynā diuites facientes emūt regnū celoꝝ. ſ. xliij. pte prima circa mediū de ſancta Elizabeth.

Elemoſynam nō facientes tpe neceſſitatis ſunt in ſtatu damnationis. ſermone. xxxj. pte ſecunda.

Elyzabeth habet nouem priuilegia. ſermone. xliij parte prima per totum.

Excommunicatio eſt duplex. ſcilicet maioz et minoz. ſermone. xxix. pte ſecūda.

Excōmunicatio maioz valde periculoſa ē ibidem

Exemplum bonum prebere iuuenib⁹ eſt multuz meritoriū. ſermone. xix. parte ſecunda in fine.

Exemplum malū poſt ſe relinquēs habebit multiplices penas accidētales in inferno. ſermone. xx. parte ſecunda in fine.

f Eſta ſanctorum celebrātur in eccleſia triplici de cauſa. ſermone. ſ. parte. prima.

Feſtum omniū ſanctorum eſt ſolenniter ſeruandum z celebrandum. vt patet in duobus ſermonib⁹. ſermone. xxxix. z. xl. per totum.

Fides catholica per diuerſa miracula roborat. ſermone. xviij. parte ſecunda ante finem.

Fidem tenetur quilibet ore confiteri. ſermone. vj. parte ſecunda poſt principiū.

Filij quō ſunt corrigēdi. ſer. ix. pte ſecūda p totum

g Audiū accidētale augmētabit in celo noue generib⁹ hominū. ſermone. xix. pte. ij.

Gaudium ſpeciale habemus de quolibet ſancto. ſermone. xl. ſtatim poſt medium

Gaudium magnum habebunt ſancti de claritate marie. ſermone. xxxij. parte prima ante finem.

Gaudia z porte celi quinq; generibus ſunt aperti ſmone. xxiiij. parte ſecunda per totum.

Gregorij⁹ martyr ſeptem habet priuilegia. ſermone. xv. parte prima.

Guloſi in comedendo et bibendo quinq; modis peccant. ſermo. xij. parte ſecunda.

h Ereticum duo faciunt. ſcz error z pertinacia. ſermone. vj. parte tercia. in medio.

Hereticі puniūt quadruplici pena. ibidē

Pereticorum pena augmētatur in inferno. Fmone. xx. parte secunda. ante finē.
Homines sunt vniuersaliter similes in quattuor. sermone. xv. parte secunda.
Iacob⁹ mior nouē hz pūilegia. F. xx. pte. j.
Johannes baptista. habet decē pūilegia sermone. xxiij. parte pma in principio.
Johannes baptista precessit christum in q̄nq; ibidem post principium.
Johes baptista habuit austerā vitā ibidē i medio
Johannes Euangelista habet quatuordecim pūilegia. sermone. viij. prima parte per totum.
Johis bapti. decollatio quō sit facta. z quō punitī sē herodes herodias et saltatrix. F. xxiij. pte. j. i fi.
Johannis euangeliste festum solenniter ē celebrā dum. sermone. viij. pate tercia.
Judas fecit sicut stultus mercator. Fmo. xij. pte. j.
Judas tria fecit bona. ꝫ pessime q̄rto pcluſit quā do desperauit. sermo. xiiij. pte scōa post pncipiū
Indulgentie vnde ortū habent. sermone. xlvj. parte prima post principium.
Plura de indulgentijs. vide ibidem ad longum.
Inimici nostri inq̄tum mali sunt non sunt diligē di. sermone. xxxiij. parte secunda in medio.
Inimicis tenemur quinq; sermone. vij. parte scōa
Innocentia baptismalis seruatur per quatuor. ser mone. iiij. parte secunda post medium.
Innocentū festū ē solēniter celebrandū. F. ix. pte. j.
Katherina habet plura pūilegia. sermone. xliij. parte prima per totū ad longū
Katherina chorusçat multis miraculis. ibidem parte tercia per totum.
Katherinam precipue inuocare debent clerici. et litterati. ibi dem in principio.
Laurentius habet septem pūilegia. Fmone. xxx. parte. pma p totum.
Letania maior quare imposita sit. Fmone. xvij. per totum parte prima
Letania maior trib⁹ ō causis istituta ē. ibidē pte. ij
Loq pudica dñt senes. F. xlvij. pte. ij. circa medium
Luxuriosi per illici tuz amorem peccant decē modis. sermone. xj. pte secunda p totum.
Magdalena habet septem pūilegia sermone. xxvij. parte pma p totum.
Maledicere primis vel etiam sibūpi est peccatum. sermone. xxv. pte scōa post pncipium.
Margaretha habet quinq; pūilegia. ser. xxvj. pte prima per totum.
Marcus Euangelista habet septem pūilegia. F. mone. xvj. parte secunda per totum.
Maria est a nobis honorāda triplici ratione. ser mone. xxxiij. pte pma.
Maria hz ptātē sup filiū mōz z celū. ibiō i medio.
Maria potest subuenire in omni loco et in omni tempore. ibidem parte tercia.
Maria quare purificari voluit sermone. xj. parte prima post principium.
Maria frequenter est salutanda. sermone. xliij. pte te prima circa medium.
Maria quare visitauit Elizabeth. sermone. xxv. p te prima in medio post principium.
Maria cum quatuor personis locuta est. ibidem parte secunda.
Maria assumpta est cum corpore. sermone. xxxij. parte prima. in medio.
Maria qualem vitam duxit post ascensionē chri sti ibidem.
Maria optimam partem elegit sibi in mundo. in morte z in celo. ibidem post medium.
Marie seruientes nunq̄ damnabuntur. sermone xxxiiij. parte secunda in fine.
Marie conceptionē solenniter celebrare debem⁹. sermone. v. parte prima.
Marie annunciationis festum precellit. omnia fe sta. sermone. xxxiij. parte pma.
Marie natiuitas est gaudiosa multis. sermo. xxx iiij. parte pma in medio.
Martir christi efficitur quis septem modis. Fmo ne. xviij. pte secunda per totum.
Martyribus celum est apertum. sermone. xxiij. parte secunda ante finem.
Martinus habet nouem pūilegia. sermone. xlij parte prima p totum.
Mathias habet septem pūilegia. sermone. xij. p te prima p totum.
Matheus habet septem pūilegia. sermone. xxx vj. pte prima p totum.
Matrimonij regulam non seruant discordātes si mul sermone. xxvij. parte secunda in fine.
Missa confert duodecim fructus. sermone. xlviij quasi p totum.
Missam tenetur quilibet audire die dominica. vi de sermone eodem.
Misericordia dei remittit peccatori omnia pecca ta si tria habet. sermone quinto. parte tercia post principium.
Misericordie opa nō exercētes in necessitate non sunt in charitate. sermone. xxxj. pte secunda.
Morientes subitanee aut sine ratione. et qui ama ram mortem sustinēt. sermone. xvj. parte tercia. quasi per totum ad longum.
Mundus in maligno positus est. z maria sustentat mundū. sermone. xxxij. pte pma in fine.
Nobiles cognoscuntur p virtutes. sermo ne. xv. pte secunda in medio.
Nobiles sunt similes ignobilib⁹ in quat tuor ibidem in pncipio.
Nicolaus habet septē pūilegia. ser. xlij. pte prima.
Nicolaus chorusçat multis miraculis. ibidē par te tercia.
Nicolaus seruauit innocentiam suaz z nūq̄ mor taliter peccauit. ibidem parte secunda.
Orationē facies p aliquo quattuor debet habere. sermone. xvij. pte tercia in prin
Orationes communes sunt valde viles ibidem circa finem.
Oratio cōmunis est elemosyna spiritualis et deo valde placet. ibidem in fine.
Oratio deuota est multum meritoria. ibidem.
Orantes tria tenentur pueris suis. sermo ne. ix. parte secunda per totum.
Passio christi quomodo sit collecta a qua tuor euangelistis. sermone. xiiij. parte prima. et modicum ante finem.

Passionem christi deflere debemus ꝓpter multa ibidem parte tercia post principium.
Passioni xp̄i honorē exhibē debem⁹ ibidē in fine
Passus xp̄s hz caput icliatū. mā⁹ extēsas. ibid. i fi
Paulus habet nouem priuilegia. sermone. x. parte prima post principium.
Pauli conuersio solenniter celebratur pre omnibus olijs sanctis. ibidem in principio.
Pauperes habent regnum celeste. diuites regnū terrestre. sermone. xl. circa principium.
Peccant duodecim genera hominum mortaliter sermone. xxvij. parte secunda per totum.
Peccatum mortale vitatur per quatuor. sermone iiij. parte secunda post principium.
Pctā cōmunissima sunt tria. sermo. xxv. parte secunda post principium. ⁊. xxvij. parte secunda.
Peccator tria debet habere si vult remissionē consequi. sermone. v. parte tercia post principium.
Peccatori dicit christus quater reuertere Sermone. x. parte secunda in principio.
Penitētia duodecim generib⁹ hominū facta deo nō placet. sermone. xiij. ꝑte secunda per totum.
Pena aliquorum hominum augmentat̄ in inferno. sermone. xx. parte secunda
Pena purgatorij est multū acerba. semone. xlj. ꝑte prima.
Petrus Apostolus habet decem priuilegia. sermone. xxiiij. parte prima ad longum.
Petrus apostolus quinq; generib⁹ hominū aperit celum. ibidem parte secunda.
Petrus martyr septem habz priuilegia. sermone. xviij. parte prima ad longum.
Petrus martyr innumeris choruscat miraculis. ibidem parte tercia.
Philippus apostolus habet septem p̄uilegia. sermone. xix. parte prima.
Philipp⁹ multos sanauit ifirmos. ibidē ꝑte t̄cia.
Precepta breuiter conclusa in vno sermone. s̄mone. xxviij. parte secunda per totum.
Predicatorum ordo fuit a matre christi impetratus. sermone. xxx. parte prima in medio.
Prelati quatuor casibus possunt a subditis petere charitatiuum subsidiū. sermone. xx. parte secunda post principium.
Religiosi offerunt deo res corpus et aīam sermone. xxx. parte secunda.
Religiosi si ꝓprietarij sunt in statu damnationis. sermone. xxx. parte secunda in fine.
Religiosis in professione aperitur celum. sermone. xxiiij. parte secunda post principium.
Reliquie sanctorum sunt venerande. sermone primo parte secunda post principium.
Res paruas furātes quō restituāt. s̄mo. xxvij. ꝑte scd̄a circa mediū. et. xxxviij. ꝑte secūda ante finē
Res iniustas acquirunt sibi nouem genera hominum. sermone. iij. parte secunda per totum
Sacerdos fornicarius est suspensus a diuinis. sermo. xlij. parte secunda ante finem
Sacerdotes qui male expendunt patrimoniū xp̄i. sermone. xlij. parte secūda ante finē
Sacerdotū dignitates q̄ sint. ser. xlij. parte secūda
Sancti q̄liter sunt adorādi. sermone. j. parte scd̄a.
Sancti triplici causa orāt. ser. p̄mo ꝑte. ij. i medio
Sancti sp̄ exaudiūt̄ i oroib⁹ suis ibidē p⁹ mediū.
Sanctorum reliquie sunt venerande. ibidem parte secunda in fine. et tercia in principio.
Sepeliri nō debent quatuordecim genera hominum. sermone. xlv. parte secunda.
Symon et Judas habent septem priuilegia. s̄mone. xxxviij. parte prima per totum.
Symonia vt euitetur in spiritualibus tria req̄runtur. sermone. xlv. parte secunda in fine.
Stephanus habet priuilegia plura. sermone septimo. parte prima in principio ad longum.
Suffragia animarū principaliter sunt decem. sermone. xlj. parte secunda per totum.
Superbia vestium quando est mortale. sermone. xxvj. pate secunda post principium.
Telonium vt sit deificuz requirit tria. s̄mone. xx. parte secunda.
Tempalia pauꝑibus tpe necessitat̄ nō cōdiuidere ē signū dānationis. ser. xxxj. ꝑte secūda
Cum temporalibus peccam⁹ quatuor modis. sermone. xxxvj. parte secunda ad longum.
Tentent nos demones ꝓpter inuidiā ne saluemur sermone. xxxv. parte secunda.
Thomas apostolus habet nouem priuilegia. sermone. vj. prima parte per totum.
Tribulati qui murmurant contra deum. sermone xxvij. parte secunda ante medium.
Virgines ⁊ vidue dūt h̄re ꝓprietates turturis. ser. xlvij. ꝑte scd̄a ante finez ꝑpulchre
Vitus habet decem priuilegia. ser. xxij. parte prima ꝑ totum. ⁊ de plaga sancti viti ibidē parte secūda.
Volūtas mala ꝓ opere reputatur. sermone. v. ꝑte tercia post principium.
Christus in cruce ꝓtulit septem v̄ba. sermone. xiiij. parte secunda circa finem.
Xp̄s tria fecit in cena. sermone. xiiij. parte prima post principium.
Xp̄s quomodo confortatus sit et an indiguerit cōfortatione. ibidem.
Xp̄s vocauit traditorem suum amicū ꝓpt̄ tria ibidem statim post.
Xp̄i incarnatio quomodo facta sit. sermone. xiij. ꝑte. iij. ante finem.
Xp̄o alapa a seruo p̄ncipis facta fuit penalis ⁊ iniuriosa quadruplici ratione. sermone. xiiij. parte prima post medium ante finē.
Xp̄m accusauerunt iudei in quatuor. sermo. xiiij. parte secūda quasi in p̄ncipio.
Ymago iesu christi est a nobis honorāda sermone. xiiij. parte tercia ante finem.
Ymago dupliciter considerat̄. ⁊ vno modo adoratur. sermone. j. parte tercia in p̄ncipio.
Ymagines bonas ꝓcurantes habebunt accidentale gaudium. ser. xix. parte secūda post p̄ncipium
Ymagines sanctorum sunt a nobis venerende. sermone primo parte tercia in principio.

Explicit registrum breue huius operis.

Incipit prologus in promptuariū exemplorum discipuli fm ordinem alphabeti.

UTile et expediēs ē viros ꝓdicationis officio ꝓditos ꝓximoꝝ saluteꝫ p terrā discurrendo q̄rentes exemplis abundare. Nā exempla facilius intellectu capiunt et firmiꝰ memorie imꝓmunt. ⁊ a multis libentius audiunt. Legimus enim patrem nostrū Dominicū ordinis ꝓdicatorum fundatorem hoc fecisse. De eo quidē scribitur q̄ vbicūq; cōuersabat edificatorijs effluebat sermonibus abundabat exemplis. quibꝰ ad amorem xpi. seculi ve contemptū audientiuꝫ animos ꝓuocabat Ideo intēdo diuīa ga fassistēte mihi in hoc volumine. qđ ꝓmptuariū exemploꝝ discipuli intitulatur. multa exempla ex diuersis libris colligere Et illa exempla ponere fm ordinē alphabeti vt quis facilius inuenire poterit exemplum ad quācunq; materiā quā ꝓdicare intendit ad vtilitatem populi. ⁊ ad oīpotentis dei laudē ⁊ honorē qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Capitulum de A.

Abstinentia.

Frater quidam abstinuit a cibo vsq; ad tertiam. vsq; ad sextam et vsq; ad nonam.

Exemplum primum.

LEgitur in vitaspatruꝫ q̄ quidā frater quodā tpe impugnabat a demonibꝰ vt statum hōra diei ꝓma tantā famem ⁊ defectionē corpis ei facerent vt penitꝰ sustinere non posset. Verūtamē ille dicebat in corde suo. Quia q̄litercūq; oportet me vsq; ad hōrā tertiā expectare. ⁊ tunc cibū sumere. Cunq; facta fuisset hora tercia. Iterū dicebat cogitationibꝰ suis etiam ⁊ nūc violenter oportet me sustinere vsq; ad horam sextā. Cunq; aduenisset hora sexta infundebat panē in aquā dicens. Dum hic panis infunditur oportet me etiam expectare horā nonam. Cunq; hora nona aduenisset fm consuetudinē cōplebat omnes orationes ⁊ psalmodiā fm regulaꝫ ⁊ ponebat panē vt comederet. Hoc autē p plurimos dies sustinuit. Quadam aūt die sibi ab hora ꝓma vsq; ad nonā fecit. Cunq; hora nona sedisset vt cibū caperet. vidit de sportella vbi panes. i. paximatia reposita erant surrexisse fumum magnū ⁊ egressum esse per fenestram cellule eius. Ita ex illa die nec esurijt. nec defectio corpori eius facta est. sed magis confortatum est in fide ⁊ abstinētia cor eiꝰ vt nec post biduum delectaretur cibum sumere. Ita gratia dei auxiliante per patientiā suaꝫ frater extinxit castrimargie. id ē gule concupiscentie passionem.

Frater quidam ponebat amphoram maidam ante oculos suos.

Exemplum ij.

ITem legitur in vitaspatrū cū quidā monachus valde sitiens pendebat ante oculos suos amphorā aque splendētis. Qui sup hoc requisitus respondit. Ideo hoc facio vt ex maiori desiderio cui non satisfacio. maiorem coronam accipiam.

Vna est missa pluribus. iij.

Exemplum.

LEgitur in vitaspatrū cum quidam frater sancto Machario vnam detulisset. Ipse aūt qui fm charitatem non q̄ sua fuit ꝓ alterius cogitaret ad alium fratrem detulit eam q̄ infirmior pre egritudine videbatur. Tunc infirmꝰ gratias egit deo pro fratris officio. et suscepit eam sed ipse nihilominꝰ plus de ꝓximo q̄ de semetipso cogitans ad alium eam pertulit infirmuꝫ fratrē. Et sic ille iterū ad aliuꝫ. Et sic cum per oēs cellulas que longe a semetipis erant per heremū diuisperse. vna illa circumlata esset ignorantibus quis eam misisset. ad vltimum ipsi defertur qui eaꝫ miserat. Gratulatus autē sanctus Macharius q̄ tantam videret in fratribus abstinentiam tantāq; charitatem ad acriora semetipsum spiritualia vite extendit exercicia.

Frater quidam vidit poma pulchra in via et ītū. tamen non comedit. Exemplū.

LEgit q̄ quidaꝫ sanctus heremita diligēs mel ad heremū fugit vbi nō reperiretur ab hoibus. dū aūt fame molestaꝰ in via poma pulcerrima inuenisset. certabat intra se vtrū comederet ⁊ cognito. qꝛ forte cibo amptiꝰ allicerētur comedere inde ꝓtempsit. Ideo ab angelo domini non relictus ductꝰ est vbi vrebatur radice mire dulcedinis et fonte mire suauitatis.

Duo fratres in mensa quorum vnus parum alter multum comedit. v.

Exemplum.

HĒ duo semel in vna mensa comedebāt: vnus parū. alter multū. ⁊ iste socium abstinentē reꝓhendit. a quo tandē audiuit melius se refici eo ⁊ comedere. Quia iste q̄ per abstinētiā nutrit animaꝫ virtutibꝰ melius reficit illo guloso q̄ nutriēdo vermes fetoꝝ ⁊ vicia multiplicat.

Abstinentia sancti Germani. vj.

Exemplum

HĒ legit q̄ sanctꝰ Germanꝰ nobilissimꝰ dux burgūdie. postmodū epūs factꝰ corpus suū. p. xxx. annos afflixit ⁊ nunq̄ panē frumenti comederet. nō vinū. nō legumē. nec salē ꝓ sapore oris sumeret. bis tū in anno. s. in pascha ⁊ in natali dñi vinū bibebat. qđ tū sic timphatū sumebat. vt modicū de sapore vini retineret. In refectione ꝓmo cinerē deinde panē hordeaceū comedebat estate ⁊ hyeme nullā vestē ꝓter cilicīū tunicā ⁊ cuculla babebat. Quā nisi alicui daret nunq̄ exuebat ḥusq; ꝑtitiōe solueret. Lectꝰ eiꝰ cinere cilicio ⁊ sacco ornabat nullū puluinar sb capite vel hūero habebat. Hz semp gemēs ⁊ scrōz reliquias in collo portabat. nūq̄ vestimēti. raro cingulū deferebat. Sup hoiem fuit omne qđ gessit in pūti vita Et postmodū tanta fuerunt miracula eius vt nisi merita precessissent fantastica putarentur.

Abstinentia sancti Oswaldi. vij.

Exemplū

HĒ legit de sancto Oswaldo rege q̄ ingenitate vixit cū vxore sua. Symeon heremita i heremo. xxvij. annis vixerat ⁊ petiuit a dño cū q̄ remūerari debēt. rūsuꝫ accepit q̄ cū

Osualdo rege.z dolait z venit ad regem qui indumus fuit reg alibus vestibus.sed ab intra fuit flagellatus z cilicium ad cutem habuit.

Miles quidam intrauit religionem z ꝓpter nimiam abstinentiam infatuatus est.

Exemplum viij.

Legit in dyalogo Cesarij. In saxoniamiles diues et nobilis inspirante deo seculū deserens in domo quodam ordinis cisterciēn. habitū suscepit qui toto anno ꝓbationis ita sibi rigidus extitit vt tam a superiori ꝙ a magistro suo sepe argueret.factus vero monachus tanti fuit feruoris vt non sufficerent ei cōmunia.imo etiam omnibus superadderet multa specialia ꝓponeret z ꝓpria.Ceteris quiescentibus ipe laborabat.alijs dormientibus ipe vigilauit.Tandē exnimijs vigilijs z labore exiccato iaz cerebro. tantā incurrit capitis debilitatē vt nocte q̄dam añz cōuentus ad matutinas surgeret oratorium intraret formas nouicioz ascenderet.z fune campane collo circumligato resiliret. Ipsamz campanā mole corporis trahendo crebris ictibus pulsaret.territus custos venit in oratoriū.sed multo amplius territus est dum sic pendere videret monachum. Accurrens tandem funem incidit.z adhuc palpitantem z pene strangulatum deposuit atz refocillauit.sed ab illo tempore nunz sensum recuperare potuit. Hec Cesarius.

Adolescens punitus est in purgatorio ꝓpter indiscretionem abstinentie.

Exemplum ix.

Adolescēs q̄dam factus ē nouitius i q̄daz domo ordinis cisterciēn. quē mgr̄ suus mox secutus ē. Qui cū factus fuisset monachus ita districte se habuit et ita singularis fuit vt abbas eius timeret.z eū ꝓ indiscreto feruore sepius argueret. Ille vo salutarib⁹ monitis nō acq̄escens in ꝓtinacia sua ꝓseuerauit. Sicz post aliq̄s annos defunctus ē. Nocte vo quadā cū abbas in cella sua staret z ꝓtra ꝓsbyteriū respiceret tres psonas q̄si tres candelas ardentes ad se venire vidit. Quib⁹ ꝓpius accedētibus cognouit oēs. Tūc abbas memor ꝓtinacie ꝓdicte adolescentis.eū interrogauit dicēs. Quō habes? Quo dicēte bñ.subtūxit. Nūq̄d aliq̄d passus es ꝓ iobedientia tua. Etiā inq̄t maxima z multa tormēta. Ex intētio mea licet indiscreta fuerit.tñ dñs miserat⁹ est mei nec sum vānatus. Et ait abbas. Quid ē q̄ iste conuersus digito eū demonstrans clarior est altero cū ipe apostatauerit.z alter nunz exquo ad ordinem venit grauiter excessit. Ait ille.q̄ ipe post lapsuz fortius surrexit et altero feruentior fuit. Hec Cesarius.

Accidia.

Monachus quidam dormitabat in choro et christus ei ostendit dorsum.

Exemplum. x.

Acerdos quidā in ordine cisterciensiū solitus fuit dictis matutinis in illo intervallo q̄ fratres solēt vacare oronivl psalmis sup vnū sediū se deponere z inter oronis vba dormitare. Volēs autez dñs illi oñdere q̄ tali hora z maxime tali loco nō esset dormitandū.ꝙ in oratōe vigilandum apparuit ei in cruce verso dorso ad illum vt dicere videretur. Quia tepidus es et accidiosus.non es meam faciem dignus intuer̄i. et ꝙ sepius sibi contigisse attestatus est. Hec Cesarius

Monachus antiquus somnolentus qui percussus fuit cum nodo stramineo in faciem.

Exemplum xj.

Monachus antiquus de somnolentia satis notatus.nocte quadaz dum staret ad psalmodiam matutinarū z dormiret vidit in somnis ante se stantem virum longum z deformem qui in manu nodum stramineum z luto sum tenebat. qui cū monachum ꝓrue intuitus fuisset z dixisset. Quid hic stas tota nocte dormitas ipsum cum nodo stramineo in faciem eius ꝓcussit. Nox ille territus euigilauit. z vt ictum ferentis euaderet caput retrahendo dure satis allidit Hec Cesarius.

Monachus piger qui fuit potat⁹ cū pice ardenti. Exemplum. xij.

Monachus quidā in matutinis frequē tissime dormire solebat.ꝓngit aūt vt ea nocte q̄dā ad matutinas in choro i laudib⁹ dormiēte.videret in somnis demonē teterrimū cū pice in patella liquata monachos singulos visitare.z dormientib⁹ q̄busdā offerre ferreū coclear pice plenū. Ad se vo cū venisz demon z coclear feruens oꝛi dormitātis offerret.retracto subito capite ad cubitū sediū cui innitebat offendit. z lesus euigilans se saucium et vulneratum inuenit.

Monachus quidā habuit sudores hora surgendi ad matutinas.

Exemplū. xiij.

Monach⁹ quidā sic tentabat accidia q̄ q̄tiens erat ad matutinale officiū surgendū. statim ex quadā pusillanimitate z timore vigiliarū sudore ꝓfunderet. Putās ꝙ eē ex infirmitate iacebat z vestib⁹ se opiebat. Nocte q̄dā surgentib⁹ ceterꝫ ad signa nolaz. festinātibusq̄ ad diuinū officiū cū ille surgere tēraret.z itez venīēte accidia se reclinaret.audiuit de sub tecto vocē q̄ndaz incognitā clare sibi dicentē. Noli surgere.noli sudorē tuū interrūpe.tūc ꝓmuz sentiēs se a dyabolo illusū pviciū accidie a fantastico sudore se excussit nec postea tanto tepori consensit. Hec Arnoldus

Accidiosus quidā quadraginta annis ad purgatorium deputatus est.

Exemplum. xiij.

Quidam accidiosus cū ꝓpter accidiaz suam dānari debuisset.z maria virgo subuenit sibi.et a filio suo impetrauit vt reuiuiscaret. quod z factum est tamen si in posito fuit ꝓ penitētia a deo vt quadraginta annis in purgatorio satis faceret ꝓpter accidiā.

Tria remedia contra tedium et accidiam.

Exemplum. xv.

Milites tres sibi mutuo fidelitatē ꝓmiserūt vt in quacūq̄ necessitate se nō desererēt. Erāt in bellis z torneamētis strēnui.z ad oia mūdi facta ꝓni.Cōtigit cū q̄daz die trāsissent siluā oēs in silentio transire. Cū essent extra siluā vnus eoz dixit.miroꝛ q̄re sic obmutuim⁹ in transi-

tu silue. z dixit causam sui silentij esse hāc. Qui vi
des amenitatē silue memor fui amenitatz celestis
quā quidē causam z ceteri confessi sunt. Quib⁹ se
nior dixit. Credo nō sine causa hāc factum eē. ꝫ nutu
dei vt sicut hactenꝰ mūdo. ita nūc deo seruiamus.
Qua ꝓpter cōsulo vt claustrū ingrediamur. z eam
dē fidelitatē in dño habeamꝰ. qō factū est z lauda
biliter z strennue p aliqō tps ibi vixerūt. Tandem
cū duo iuniores ceperūt tepescere. z hoc inuicē cō
fessi sunt z ꝑsolationē ab inuicē quesierūt. venerūt
ad tercīū de statu suo querētes z inuenerunt eum
deo seruiendo hylariter z deuote. Videns aūt ille
vultꝰ eoꝝ tristes dixit. Ex multo ocio z tedio estis
tristes z segnes. Mihi aūt totū tps breue videtur
qz semp occupor. Illis aūt mirantibus quibꝰ stu
dijs vel occupationibꝰ tempus expenderet. cuꝫ si
cut ipi illateratus esset. Dixit tres litteras tm inue
ni. quas docuit me magister meꝰ in ingressu meo.
quas legens quotidie nullo tedio vnq̄ afficior. sed
ꝓre desiderio legendi deficit mihi tempus. Vna ē
scripta nigra colore. que significat peccata mea q̄
denigrauerūt animā meam. z falsitatem z instabi
litatem mundi et penas inferni. hanc lego a mane
vsq̄ ad missam. Secunda scripta est colore rubeo
que significat passionē saluatoris nostri qui mul
ta ꝓ nobis sustinuit. hanc lego a missa vsq̄ ad no
nam quādo emisit spiritū. Tercia scripta est aure
is lr̄is. et hec ē amenitas z multiplicitas gaudij ce
lestis hanc lego vsq̄ ad completoriū. z sic expēdo
tempus meū sine tedio. quo audito multū accen
si profecerunt decetero z ipsi.

Adulterīū.

Pena illius iuuenis qui cōmisit adulteriuꝫ.

Exemplū. xvj.

Iuuenis q̄dā peccauit cū vxore ꝓximi
sui quē deꝰ plagauit vt morē subitanee.
sine ꝓfessione z sacramētis. Qui pꝰ mor
tem ex ꝓmissione diuina in terrorē adulterorū ap
paruit adultere rauca voce z querulosa. Et ipa q̄si
uit ōstatu suo. Rndit dānatus suū ꝓpr̄ adulteria q̄
tecū cōmisi. Et subūixit. vis videre ardorē meū q̄
modo intus z foris ardeo emittens vnā que fuit
sicut cuprū bullicus. Et ipa territa ad confessionē
venit z vitam suam emendauit.

In discipulo de tempore.

Quidam vidit quandā mulierez grauissime
puniri ꝓpter adulteria que cōmisit. Hoc quere in
discipulo de tempe. ser. cxliij. R.

Quidā vidit vicinū z vxorem vicini graviter
puniri in cupa ignea ꝓpter adulteria que cōmisit.
Quere ibidem ser. lxxxv. R.

Item quidā adulterīū cōmisit occulte. et in
trans ecclesiā sanctoꝝ gervasij z ꝓthasij statim ob
sessus est a dyaboloꝝ z sic expirauit in cōspectu po
puli. quere sermone. lxxxv. R.

Amicicia.

Legit de duobꝰ amicis quoꝝ vnꝰ ꝑ alio mo
ri voluit. hoc q̄re in discipulo de tpe serm. cxx. G.

Aqua benedicta.

Dyabolus non potuit intrare os ebriosi pro
pter guttam aque benedicte.

Exemplum. xvij.

Ebrius q̄dā habuit q̄ndā obsessū obuiuꝫ
z iste ebriosus dixit ad diabolū Intra ad
me z recede ab illo hoie. z dyabolꝰ rndit.
nō possū. q̄re. qz fuisti hodie mane in ecclia et vna
gutta aque benedicte cecidit in os tuum.

Miles aspgebat se cū aqua bñdicta. z dyabo
lus. dixit. ne tangas me.

Exemplū. xvij.

Miles q̄daꝫ strēnuus in armis dū die q̄dā
loco appropinq̄re vellet. vbi puella ob
sessa iacebat z de illa cepit demon clama
re. Ecce amicus meꝰ venit: z dū ille intraret ait. Re
dite cedite fugite amicū meū appropinq̄re. Illeve
ro hz ei displiceret ait. Tu demō stultus es. z q̄dve
xas hāc innocentē puellā veni mecū ad tomeamē
tū. Cui demon libēter tecū ibo si pmittas me intra
re corpus tuū. vl̄ p sellam vl̄ p frenū vel aliā partē
corpis tui. Miles cōpatiens puelle nobili ait. Si
vis exire h̄ ꝓcedā tibi partē vnā pallij mei: tali cō
ditione q̄ me non ledas. et statim quando voluero
recedas. quod iste promisit. Exiens ergo de puel
le lingule pallij insilijt. Ab illa hora tantuꝫ glozie
accessit militi. q̄ quos volebat delecit. quos volu
it caplebat. Quadam die dum in ecclesia ꝓlixi
us orabat. ait demō. nimis murmuras. cum aqua
benedicta se aspersit. Ait. Vide ne me tangas. Tā
dē veniēte milite ad locū vbi p̄dicabat de scīs cru
ce. dixit demon. Quid h̄ agz. Rndente illo volo re
serere z deo seruire. demon ait. Quid in me displi
cuit. nūq̄ te lesi. ꝫ ditauī te z gloriosus factus es ni
mis. tūc miles ait. recedez ne de cetero reuertaris
ad me hoc in nomine xp̄i tibi ꝓcipio. Tūc reliquit
eū dyabolus. z ille cruce signatus vltra mare duo
bus annis xp̄o seruiuit. z postmodū redīs hospi
tale edificauit. vbi infirmis necessaria ministrans
vitam sanctam finiuit. Hec Arnoldus.

Peccatoꝝ obstinatus quidam bibit aquam
benedictam et contritus est.

Exemplum. xix.

Miles quidam multa mala fecit. z tandem
cecidit in egritudinem z a sacerdote am
monet vt confiteret et communicaret vt
catholicus. Ad hec nec ꝓcibus nec minis poterat
inclinari. sed omnia ista friuola reputans. dixit se
huiusmodi non curare. ꝫ instanter petiuit aquam
vt biberet. et sacerdos nesciente eo benedixit aquā
z dedit ei bibere. quam cum bibisset statim de su
o illo spiritu sancti clamauit ad sacerdotē. z vt con
fiteretur poposcit. z pure confessus cōmunicauit:
et sic vitam suam feliciter finiuit. Quidā aspergebat infirmum qui sustinuit magnas infestatio
nes demonū z statim omnes demones fugam de
derunt. Hoc quere in discipulo de tempore ſmo
ne. cx. S. Ex quibus patet q̄ bonum ē habe
re aquam benedictam in domibus z signanter cir
ca infirmos z mulieres in puerperio existētes que
sepius sunt aspergende ad effugandum fantasma
ta demonum.

Capitulum de B.

Baptismus.

Hereticus quidam non seruauit debitaz for
mam verborum in baptismo.

Exemplum.]

Baptismus i forma de
bet celebrari. Ex cronicis circa annū dñi q̄dringentesimū nonū. Quidā epūs ar
ianus quandā nomine Berthā baptisare volens
dixit. Baptiso te in noie pr̄is p filiū in spūsancto.
filiū z spūsanctū p hoc minorem pr̄e ostendere vo
lens z subito aqua disparuit.

Baptisatus signauit māmillā mulieris z statim
sanata est.

Exemplum.ij.

Quedā matrōa hūs morbū i māmilla
icurabilē z mortalē. z illa oīo ē desperata a salute. ad deū se tota ptulit. z ad fōtes vbi baptisabāt catbecumini ꝓpera
uit. z ab vno q̄ de fonte exiuit signari se fecit q̄ si
gnatōne facta totalit curata fuit. Si igit tante vtu
tis fuit baptismi sacr̄m. q̄nte putas eē donuz fidei.
Hec petrus de amore. li. ij.

Blasphemia.

Lusor q̄dam blasphemauit ventrem beate ma
rie virginis.

Exemplū. iij.

Legit i libro miracloꝝ clarevallis ō duo
bꝰ lusoribꝰ tribile. Cū vni eoꝝ male succederet. forte alteriꝰ inuidēs vt furoꝝ suo
satisfaceret ꝫ deū cepit vba euomē cōtumeliosa. Quē sociꝰ codē spū maligno iflatus ꝓpe
rare cepit dicēs. Bile. Tu em̄ nescis maledicere.
Statimq̄ deū blasphemās z cū in mr̄is eius inuria erūperet. vox desup audita ē. mea iniurīa q̄cūq̄ mō sustinui. mr̄is aut mee ꝓtūelia neq̄q̄ tolerabo. morq̄ sup ipam tabulā vulnere visibili inuisibiliter pcussus spumās expirauit. Hec Cesarius.

Quidam fregit brachiū ymaginis marie z suffocatus est a diabolo.

Exemplū .iiij.

Legit in miracl̄is btē marie vgis q̄ q̄daz
mulier insecuta a latrōibꝰ retro colūnaz
circa btē marie vginis ymaginē latebat
quā q̄dā illoꝝ lapidādo brachiū ymagi
nis pueri ibu cōfregit. inde mox sanguis copiose
emanādo cūctis in admiratōem z dei laudē fluxit
z pcussorē coram oīnibus diabolus suffocauit.

Iudeus inbonorauit ymaginē beate marie virginis.

Exemplum v.

Idem vbi supra legit in cōstantinopoli ci
uitate quidam iudeus ymaginem btē ma
rie virginis in latrinā. piecit. vnde mox suffocatus nusq̄. apparuit.

Pueri blasphemantes sunt submersi. sed vnus
euasit.

Exemplū vj.

Item i martiali magno legit q̄ q̄dā puer
edoctus a mr̄e sua btām vginē martā sp
deuote salutabat z pcipue in necessitatibus. Dō faciēdo raptus a flumine cum
ceteris pueris ludentibus z blasphemātibus z tā
dem submersis oībus ipum solū btā vgo saluauit
in sinū suū eum suscipiendo z cōfortando.

Miles monoculus pcussit iudeū blasphemantem beatā vginē martā.

Exemplū. vij.

Miles q̄dā ꝛatus in q̄dā cōsuetudinē duxerat q̄ missam btē marie vginis quātūcunq̄
poterat non neglexit. Quadam autem vice
dcedēs ad ecclesiam audiuit solenniter inchoare
salue sctā parēs. z mox flectebat genua reuerenter
Hoc videns q̄dā iudeus dixit eū z beatā mariaz
virginē blasphemauit. Miles vo egreferēs conui
ciū dñe nr̄e dedit ei alapā. Et hoc facto intrauit ec
clesiā z missam deuote audiuit. Interim iudeꝰ cō
questus est iudici. z aliud signū nō potuit dare de
eo nisi q̄ vno oculo careret. Cūctis aūt egredienti
bus miles in eccia latitabat. Illuminabat aūt euz
beata vgo maria iubens eū audacter exire qō z fe
cit. Quo viso dixit iudeus. si iste nō haberet duos
oculos reū ipm iudicarē. Cui ille. immo ego te pcussi ꝓ amore eius q̄ mihi occultū restituit ꝓ qua
paratus sum z corpus z oīa bona expēdere. Cognito aūt z viso miraculo dant deo z beate marie
laudes. Ad ppetuā vo huius rei memoriā statutum est a xp̄ianis vt eo die singulis annis iudei de
suis aliquē pūnent. qui publice a catholicis spōte
alapam suscipiat.

Comes blasphemus qualiter punitus ē z qualiter obijt.

Exemplū viij.

Comes q̄dā in tantā ꝓrupit blasphemiā
vt diceret. velit nolit deus ego terrā meā
rehabebo. Horq̄ de equo cui insidebat
ruens horribiliter torq̄batur. Et cū esset a militibus eleuatus denuo ruit. penā soluēs blasphemie. Reductus vo in domū suā cepit torq̄ri
in pedibus z cruribus. spretaq̄ confessione post q̄
tuor mēses expirauit. Item q̄dā ribaldi diuiserunt
vnā gallinam dicētes friuole. nec btūs petrus nec
xp̄s posset eā reintegrare. z statim leprosi facti sūt.

Filius q̄dā noluit sagittare in cadauer pr̄is sui.

Exemplum. ix.

Fuit q̄dā hō hūs vxorē z ex ea hūit tres
filios fm opinionē suā. Cui vxor eiꝰ cuz
q̄dā die litigaret cū ea. obiecit q̄ ipse credebat se hr̄e tres filios. ꝫ vnꝰ erat tm̄ suꝰ
Req̄sita aūt ab eo q̄s eēt suus. noluit ei indicare.
Igit cū pr̄ infirmaret ad mortē z vxor prius mortua fuisset. Ipe faciēs testm̄ oia dimisit illi q̄ filius
eius erat. Post mortē vo eius facta ē cōtentio int̄
eos quos tanq̄ filios nutrierat cuiꝰ esset hereditas
dicebat autē q̄libet q̄ ipe filius esset. z q̄ hereditas
sua esse deberet. Cū igit relatū esset ad iudiciuz. p̄cepit rex vt pr̄ mortuus ligaret ad arborē. z ille q̄
directius in eum sagittā mitteret hereditatem haberet. Alligato igit pr̄e ad arborē. duo ex illis euz
sagittauerūt. Tercius videns pr̄em suū alligatum
sagittari offensus est vltra modū ꝫ alios dicens q̄
nullo mō pr̄em suū sagittare vellet. Cognitum est
ergo q̄ ipe erat verus filius. z data ē ei hereditas.
Hoc exemplū habet in summa viciox. Ex hoc pz
q̄ iste qui dñm nr̄m ihm xp̄m blasphemando rursum crucifigūt non sunt filij dei. sed filij diaboli.

Ista exempla q̄re in discipulo de tempore.

Blasphemus q̄dā tpe moysi ex iussu dei lapidatus est. Hoc q̄re in sermone. cxxiij. H.

Puer quinq̄ annox quē diaboli dilaniauerunt
ꝓpter blasphemiā. sermo. cxxiij. H.

Sanctꝰ Ludouicus q̄ fecit cauteriū ciui parisiē
si ꝓpter vba blasphemie q̄re sermo. cxxiij. B.

Quidā volebāt carnes cōedere feria ꝛcia post me
diā noctē i carnisprivio z inuenerūt i pullo buso-

nem p̄ intestinis sermo. cxxvj. M.

Carnifices qui deriserūt susceptionē cinerum in die cinerū sermone. cxxviij. B.

Capitulum de C. Cantare.

Diabolus in specie clerici dulciter cantauit.

Exemplum j.

Clericus quidam tam egregiā ⁊ tam dulcē vocē habebat vt audire illā delicie reputarent. Die quadam vir religiosus supueniens ⁊ vocis illi⁹ dulcedinez aure percipiēs ex instinctu spūssctī ait. vox ista hominis nō ē ꝫ diaboli cūctisq; admirātibus demonem adiurauit qui statim de corpore illo exiuit cadauere mox corruēte ⁊ ferente. Hec Cesarius.

In cuius cerebro dulces cantus resonabant in agone. Exemplū ij.

Erat quidam de p̄uincia romana ordinis predicatorum qui in seculo multum in audiendis ⁊ cantandis secularibus cātilenis fuerat delectatus nec aduerterat q̄ cōfiteret hmōi vanitatem. tandem in infirmitate grauī positus dictos cantus quasi continue in aure ⁊ in cerebro habebat sed inde non delectationem vt p̄ius sed vexationem ⁊ penam non modicā sustinebat. Quadam ergo die surgens de lecto licet multū granatus ad lectū p̄ioris sui qui secum in eadez domo infirmus iacebat venit ⁊ sibi dictam tribulationez aperuit ⁊ de illis vanitatibus humiliter confessus est. cūq; ab illo absolut⁹ fuisset statim ois illa resonantia que resultabat in eius cerebro ex toto recessit. hec in vitaspatrū.

Clerici qui cantauerunt saccum plenum.

Exemplum iij.

Tempore q̄dam clericis q̄busdā in eccia q̄dam seculari fortiter ⁊ tam clamorose nō deuote cantātibus et voces tumultuosas i sublime tollentibus vidit homo q̄dā religiosus q̄ astitit q̄ndam demonē in loco eminentiori stātem saccū magnū ⁊ longū in sinistra manu tenere qui cantātiū voces dextera latius capiebat atq; in eūdem saccū mittebat. Illis expleto canto inē se gloriantibus tanq; qui deū fortiter ⁊ bene laudassent Rūdit ille qui viderat visionem. Bene quidē cantastis. quia saccū plenū cantastis. mirantibus illis ⁊ interrogantibus cur hoc diceret visionem eis exposuit. His vo exemplis non reprehendit deuotus clamor quo deus laudatur in cantu ⁊ psalmodia. sed tantum inanis gloria. Hec Cesarius.

Charitas.

Cor cuiusdā virginis p̄ nimio amore ē scissum.

Exemplum iiij.

Erat q̄dā vir nobilis. xxiij. annorū marie virgini valde deuota. Hec quotidie rogabat virginē gl'iosam septē annis vt sibi ostendere dignaret filiū suū. Que cū in die natiuitatis dñi cā orōnis sola introisset capellā appuit ei pulcerrima virgo tenēs filiū pulcriorē. Hec allocuta ē virginē dicens q̄ acciperet filiū ⁊ luderet cum eo. Ipe cū illa fecisset gaudēs cū magna reuerētia et deuotiōe. cui puer. diligis ne me. ⁊ illa diligo. quō ergo plus q̄ vestes meas. ⁊ puer dictas si pl⁹ diligas Et illa plus q̄ cor meū. ⁊ ille quō me plus diligis corde tuo. at illa nescio dicere. ꝫ ipm cor loq̄tur. q̄ dicto mox cor virginis p̄ nimio amore scinditur. ⁊ puer accepta aia cū concentu angelor deduxit eā ad celū. Ad cantū vo angelor familia cucurrit ad capellam ⁊ virginē mortuā inuenientes odore mirabili oēs repleti sunt. ⁊ fratres qui tūc aderant cor eius scissum inuenerunt ⁊ in eo scriptū aureis litteris. Diligo te plus q̄ me q⁹ tu creasti me rede dimisti me ⁊ dotasti me. hec Viridarius.

Paulinus episcopus se dedit p̄ filio vidue.

Exemplum v.

Cum in ytalia ⁊vandalor sevitia esset deuastata ⁊ multi capti ducerētur ex hac terra. paulinus eps oia bona sua captiuis egētibus erogauit. Cuz iam deficeret venit quedam vidua cuius filius a genero regis ⁊vandalor captꝰ fuerat a paulino precii redemptionis filij sui hūiliter postulans. qui dubitans quid faceret cum nihil haberet. dixitq; donuz non habeo sed ⁊ me seruū p̄ofitere ⁊ p̄o filio trade. Quod illa a tanto viro magis irrisionem q̄ cōpassionem putabat. Tādem vir certificat⁹ assumpto Paulino generū regis adijt. Primo rogans vt sibi redderet filiū suū quod dum ille superbe nec reciperet nec audiret. Mulier p̄oducens Paulinū ait. Ecce hunc hominem p̄o filio meo vicarium do. Cuius venustatem ille considerās quesiuit qualis officio esset ⁊ audito ab ipo q̄ esset hortulan⁹ reddito filio. paulinū recepit. Cum autem idem gener regis hortū ad paulinū sepe intraret ⁊ conferens cum eo cum sapientiam illius audiret cepit in eius sermonib⁹ delectari. Quadam die secrete dixit Paulin⁹ domino suo. p̄uide qualiter dispones regnū. quia rex cito morietur. Quod cuz retulisset. Rūdit rex. Libenē videre virū de q̄ dicis. Cui gener ad prandiū deferet virentes herbas tūc videbis. Quo viso ⁊ rex tremens secretum cordis sui revelauit genero suo dicēs. virū audisti. Nam in somno i hac nocte istum cum iudicibus sedentem contra me vidi magni meriti homo est nō talis qualis apparet. Tunc Paulinus secrete interrogatus a domino quis esset. Respondit seruus tuus quē a vidua suscepisti. Quo diu instante tandem cōfessus ē se esse episcopū. Ille p̄territus dixit. Pete quid vis vt cū honore ad tuas redeas. Cui Paulin⁹. Oēs captiuos ciuitatis tue relaxa. Quo annuente cum frumento ⁊ nauibus ⁊ omnibus captiuis solutis Paulinus reversus est ⁊ qui se seruitutem tradidit multos a seruitio liberauit.

Sanctulus seipm dedit ad occidendum p̄pter charitatem p̄oximi.

Exemplū vj.

Cum q̄daz dyaconus a lōgobardis captus ad occidendū duaret. Vir dei sanctulus p ipo ad eos itercedēs ⁊ minime audiri⁹ rogauit vt ille sibi ad custodiendū traderet. Illis annuētibus ea lege vt si fugeret p ipo occideret recepit. Quē cūctis dormiētib⁹ excitās dixit. surge fuge liberet te dñs. Ille memor conditōnis rūdit. O pater si fugio p me morieris. Et ille cōpellens vade inquit oēs in manu dei sumus. nihil possunt

bis facere. nisi q̄ntū pmiserat de⁹. Quo fugiēte longobardi nō inuentēte captiuū direrunt. Sanctulo. Scis q̄d tibi fiet. ⁊ ille scio. at illi. q̄ bō es bonus nō cruciabim⁹re. ꝛ elige tibi mortē quā volueris. at ille. occidite morte q̄ de⁹ pmiserit. inito cōsilio electus ē vir fortis q̄ vno ictu caput ei⁹ amputare posset. Statī leti oēs ad spectaculū mortⁿ illius q̄ p scto hēbāt venerūt. Sz vir dei ad arma sua cō fugiēs petito spacio ozādi se in trā pstrauit. Tandem iterfecto pulsans eū pede di. Surge extende ceruicē. Qui extēso collo respicies gladiū ait. O scte tobes suscipe illū. Ille āt gladiū in altū vibrās pcussurus dirigit. Sz mox brūs tobes brachiū pcussoris diripuit. q̄ viso oēs laudātes deū rogabāt vt brachiū pcussoris sanaret. at ille. non ozabo nisi iuret de cetero xp̄ianū manu sua ñ occisurū. Quo iurante ait. depone manū ⁊ deposuit. statim oēs bones ⁊ iumēta p̄dicta offerre volebant. q̄ renuēs ait. Rogo vos oēs captiuos mihi dimittite. ⁊ fic ozabo p vobis qō factū ē. ⁊ p vno mozituro multos a morte liberauit. Chozea.

Xp̄s a chozizātib⁹ pmaxie vitupat. Exm̄. vij.

Quidā nobil⁹ filiū suū dilectū sō ōdicauit in religionē vbi m⁹tū pficiēs iuxta morē ozanti iuxta crucē occurrit sibi q̄ patebat scire q̄d ampli⁹ ira dei puocaret ⁊ pctā m⁹tiplicaret. Et ecce ozāti cū lacrimis q̄dā inuenis spēdid⁹ appuit ei dicēs q̄ xp̄s a chorizantibus maxie vituperatur ⁊ dehonestat. Nā extensio brachioꝝ ⁊ colligatio manuū ⁊ brachioꝝ irrisorie repūtat xp̄i i cruce extēsionē p nob. Solēt em̄ bones chorizātes coronari sertis ⁊ florib⁹. irridēdo xp̄i spineā cozonaz Itē ornāt se vestib⁹ irridēdo ihm xp̄m hūilē ⁊ nudū in cruce pendētem. Cantāt etiā alacrit ⁊ rident cachinnis irrirēdo fletū ⁊ clamorē xp̄i in cruce pendentis. Item osculant etiaz de suo mutuo irridendo osculū iude. Item depingūt facies suas irridēdo consputā ⁊ velatā faciem xp̄i.

In chozea cōmittūtur q̄si oīa pctā mortalia. Exemplum viij.

In chozea ē supbia q̄ ē initiū oīs pcti xp̄t quā lucifer celū pdidit. quia bones ex hūilitate ñ solēt chorizare ꝛ pl⁹ ex elatōne. vñ Aug. Quē supbū videris filiū diaboli esse nō dubites. Ex his vbis pz. cui⁹ filij sunt q̄ ex supbia choreas ducūt. Itē cōmittit ibi luxuria. Nā tales chorizantes ⁊ pulcre se ornātes plīmox corda videntiū ad luxuriā ⁊ ad malas concupias accēdunt. vnde mat. v. Qui viderit mulierē ad cupiscendū eā mechat⁹ ē eā in corde suo. Itē cōmittit ibi inuidia q̄ si vna psona plus honorat vl melioza vestimenta hz tūc q̄nq; alie p̄sone inuidēt. Itē cōmittit ibi auaricia. q̄ talia ornamenta vestiū nō hūtes sepe ꝫ deū affectant tales vestes ⁊ talē pulcritudinē. ⁊ hoc ad malū finem. s. portandi ⁊ supbiendi.

Chorizātes grauit pūiunt i futuro. Exm̄. ix.

Iuenis mōachus purgatoriū. s. p̄ricij ingressus reppit ibi varias penas aiaꝝ. Et vidit ibi circulū ferreū cōstipatū acutissimis clauis i q̄bus chorizabāt plures cōpluti continuo igni sulphureo. q̄z etiā viscera corrodebant dracones a duob⁹ vo lupis deuorabāt brachia chorizātiū vsq; ad ossa. Sup q̄b⁹ req̄situs rndit āgel⁹. Tales sūt chorizātes captiuati uersa libidie alios cōcitātes gesticulatiōib⁹ ipudicis. saltib⁹ āplexibus. oscul⁹ tactib⁹ ⁊ vbis ipudicis. Ñ merito plectunt tali supplicio. Tādē mōachus iñ reuersus videndo chozeā solebat clamare. fugite charissimi q̄ magna pena seqtur chorizantes. Hoc in li. de donis.

Puella quedam fuit exusta in toto corpe ꝓpter chozeam. Exemplū x.

Puella q̄dam i die festiuo dū fieret ⁊mo ad pp̄lm tota die i ludis ⁊ chozeis se exercuit. de sero ad domū reuersa fessa recedit i limine deficēs ⁊ dū ad dormiendū vix oculos clausisset a duobus demōib⁹ ad infernū delata ē. ⁊ fic cōbusta ē. vt nec capillus in corpe ip̄ius maneret ⁊ totū corpus eius magnis vesicis occupatū fetorem intolerabilē exalauit. Un⁹ vo demonū ticionē ardentē in os trudēs dixit. Hoc habe. p cātilenis q̄s impudice sepi⁹ cantasti. vestes eius nullū habuerūt adustionis signū. q̄ clamore ⁊ eiulatu euigilās mr̄i ⁊ multis alijs narrauit. Hec aūt ferē ad hospitale. vocat sacerdos q̄ nullū peccatū mortale in ea inuenit. nisi q̄ ita libenē interfuit ludis ⁊ chorcis. Hec arnoldus in narratorio suo.

Puelle inhibuit btā maria gaudia mūdi. Exemplum xj.

Puelle cuidā appuit btā ⁊go cū chorea ⁊gi neū. q̄rēs an se illis sociare vellet. Rñdit libenter. ⁊ btā ⁊go interdixit ei chozeā ⁊ vanitatem vestiū dicens post. xxx. dies venies ad nos. q̄ subito valde se emendauit postpositis oīb⁹ vanitatibus huius mūdi ⁊ requisita a parentibus q̄re sic oia postponeret. Rñdit parētib⁹ suis insinuans eis ea q̄ viderat ⁊ verba marie q̄ sibi dixerat. ⁊ sic tricesimo die feliciter obijt.

Mulier quedam in chozea cū pila necata est. Exemplum xij.

Mulier pcax ⁊ vana erat q̄ in oīm fere festo chozeas p̄iūgere cōsueuit. Et fctm̄ est vt iuuenibus viris ad saltū iuxta chozeā ludētibus vni eox pilam ferire conāti. baculus de manu euaderet ⁊ dictā mulierē ducentē chozeā pcussam in capite mox necaret. Hec vt viderūt oēs confusi sunt ⁊ corpus ad domū ꝓpriā detulerūt. p̄sbytero aūt dicturo vigilias veniente. ecce thaurus niger rimus. imo demō pessim⁹ cū mugitu occurrēs feretrum cū corpe delecit ⁊ comibus illud dissipans mēbratim cōfodit. ita vt viscerib⁹ hinc inde dispsis fetor intolerabilis spgeret fugientib⁹ ergo cunctis cadauer laceratū vsq; in crastinū solū relinq̄tur q̄ vsq; s. euaporato fetore cognati ei⁹ intrare possent ad corpus ⁊ sublatum extra cimiteriū sepelierunt Hec Guil. in li. de apibus.

Fulmē extinxit tybicinē. Exemplū. xiij.

Quidā tybicē erat q̄ chorizantes iuuenes ⁊ puellas cōcitabat. hic celo nubib⁹ circa vesperas obscurato. duo pueri pastores vbi coruscatōes ⁊ tonitrua videbāt iminere ad iumenta fugerūt ⁊ eis videntib⁹ i cybicinē fulmē cecidit ⁊ ip̄m extinxit. ⁊ ei⁹ brachiū amputauit. Hec Guil.

Item alia exempla de chozea quere in discipl'o de tempore.

Iuenis qdā dicebat chorea eē porta paradisi z ysolatōnis quē postmodū qdā lapis angularis cadēs sup eum occidit. Hoc qre in discipulo de tempore sermone. clviij. H.

Item virgo q in chorea cecidit z subitanea morte obijt. Hoc qre sermone. lx. N.

Item qui erexerūt arietē in chorea z magna tēpestas postmodū vastauit segetes circūqq in oībus illis villis z partibus circūiacētibus. Hoc qre sermone. xxxvij. X.

Itē vgo i chorea rapta ē a turbie i aera a demonib⁹ flagellata postea cecidit mortua. ser. clviij. B.

Item qdam chorizauerūt vsq ad genua z postmodū vsq ad femora in terra. z. s. Gilbert⁹ epūs liberauit eos. Hoc quere sermone. xxxviij. A.

Confessio.

Confessio multū nocet demonibus. Exm. xliij.

Magister thomas theologus cum iam deberet mori z iaceret i lecto vidit diabolū stantem añ se et dixit qd hic stas cruenta bestia. Dic mihi qd ē qō maxie nocet vob. z cuz ille taceret subiūxit. Adiuro te p deū vīū q iudicaturus ē vivos z mortuos vt dicas mihi veritatem. Ait ille. nihil sic eneruat vtutē nram sic freqns ptritio z cōfessio. qz qū hō est in mortalib⁹ pctis oia ei⁹ mēbra ligata sunt z nō pōt se mouere. Cū vo pctā eadem cōfitet statim liber ē et mobilis ad omne bonum.

Demones impediūt cōfessionem z restitutōem

Exemplum xv.

Eremite cuidam qdā vice occurrebant tres demones qs interrogauit quō vocarēt. primus dixit ego voco claudēs coz. z hoc facio qñ aliqs audito fmōe vellet pteri tunc claudo ei coz q suspirare nō pōt. Alt dixit ego voco claudēs os z hoc facio qñ aliqs vult cōfiteri z dñīū nostrū euadere tūc ego claudo ei os q cōfiteri nō potest. Tercius dixit ego voco claudēs bursaz q qs iniustas res restituere non pōt nec de iustis bonis elemosinaz facere z ita vniti sumus q vnus iuuat alterū inquantum potest.

Demones amplius nō sciūt peccata confessa.

Exemplum xvj.

Qdā canonic⁹ ordis pmōstratēsiuz duct⁹ fuit a priore monasterij ad fugandū demonē de obsesso z laudabilis vite erat. q viso diabol⁹ p os hois clamauit. Ego qdē de eo scio p pter q eū nō timeo. q cōfessus culpam minima tñ erat z ridēs ḡsiuit si demon de eo aliqd sciret. Rñdit adhuc aliq vestigia culpe apparēt in te z nō stimulus ē secutus q intelligēs stimulū corpalem disciplinā abijt z recepit disciplinaz z reuersus interrogauit vtrū de eo aliqd sciret. rñdit diabolus per iudiciū meū modo nihil scio de te.

Sacerdos confitebatur seruo in stabulo.

Exemplum xvij.

Miles qdam in villa qdam habitabat cuius vxorē eiusdez ville sacerdos p adulterium maculauit. qō cū miles audisset. qz vir prudēs erat verb nō facile credidit. nullāq de h mentionē facere voluit vxori sue vel sacerdoti veritatē verius volēs experiri non tū sine suspitione fuit. Erat aūt in quadā villa non multū a militis villa remota quidam obsessus in qto demon tam necē erat vt coram astantibus improperaret peccata q p confessionē verā nō essent detecta. Qō cum miles intellexit rogauit vt suspectū sibi sacerdotē vt ad colloquiū qdā secum ire non recusaret. z acq̄ euit sacerdos. Cū ergo venissent ad villam vbi obsessus erat conscius sibijpi sacerdos suspectum cepit habere militē quia eam nō latebat q obsessus a tam necē demone in eadē villa habitaret timēs vite sue si a demone pderet necessitatem naturē simulās intrauit stabulū ad seruū militis corā pedibus eius pstratus dixit. Rogo te xpē deus vt audias cōfessionē meaz quē seruus expauescēs leuauit. audiens q dicebātur ab illo. Facta vo cōfessione. cū sibi sacerdos aliquid iniungit peteret. Rñdit ille dicens. Quantū alteri sacerdoti p tali crimine iniūxeritis hec sit satisfactio vra. Sicq exiens securior cum milite ad ecclesiaz venit in qua demoniacus fuit. z req̄situs est a milite in hec verba noscis aliquid de me. hoc em ex industria fecit vt sacerdoti tam dicto tolleret suspitionem. cui dimon. Nescio quid respondeo. Adiecit. Quid videtur de isto homie. Rñdit nihil de eo scio. Et cū dixisset lingua teutonica. latine mox subiūxit. Instabulo iustificatus est quia tūc nullus aderat clericoz. Hec Cesarius in dial.

Quidā occultauit pctm magnū in confessione

Exemplum xvij.

Qdā heremite de⁹ dedit donū cognoscēdi corda hominū. Hic qdam vice venit ad ecclesiam vbi sacerdos audiebat confessionē z vidit heremita q homines intrabant nigri ad ecclesiam quos demones cū tubilo comitabant. angeli vo custodes tristes a remotis ibant. Et cū redirent a cōfessione tūc demones tristabant z recedebant ab eis z angeli leti accedebāt. Et int alios vnū aspexit quē demones ligata catena ad collum ducebant cū gaudio z angelus eis secutus erat remote. Hic accedēs cū alijs ad cōfessionem nigrimote. videns heremita accessit ad illū dominē z sibi visa enarrauit. Ac peccato⁹ pterritus dixit. Ego inquit deum in multis offendi z crimē magnū occultaui quod dum postmodū confessus fuisset demones abierūt tristes z angeli cum gaudio accesserūt ad eum. Hec viridarius in quodam sermone.

Diabolus vidit homines claros recedere a confessione.

Exemplum xix.

Sacerdos quidam cum tpe quadragesimali in ecclesia sua sederet z sibi cōmissoz subditoz confessiones audiret alijs recedētib⁹ atq alijs illic accedentibus inter expectantes quidam stabat quātum ad apparentiam corpore iuuenis z robustus confitendi tempus expectās. Omnibus igitur expeditis ipe nouissime accessit coram sacerdote genuflexit ad cōfessionem os aperuit qui tanta z tam enormia cōfessus est crimina tam multa homicidia. furta blasphemias. piuria. discordias. z alias hmōi similia quoz se actorem intentoz sine suggestoz esse dicebat. vt sacerdos tam horroze quam tedio grauatus diceret ad

ñū. Si mille esses annox nimis eēt tā grauia ⁊ tā multa te cōmisse pctā. Ad qō ỳbum ille rñdit. amplꝰ sum q̄ mille annox. tūc amplꝰ sacerdos territus ait. Quis ḡ ergo es tu. Rñdit ille. demō. Ego sum vnus ex illis qui cū lucifero ceciderūt peccamea ex minima ꝓte tibi cōfessus sum si velles audire residua q̄ sunt innūerabilia patus essem tibi ꝓfiteri. Sciēs aūt sacerdos pctm̄ diaboli eē insanabile dixit. Quid tibi cōe cū cōfessiōe o diabole. rñdit demon. Stabā ex opposito tui vidiq̄ a te peccatores accedere ⁊ redire iustos auscultans valde diligēter q̄d ille fecerūt ⁊ dixerūt. q̄d ve illis rūsuz sit. ⁊ q̄ post grauia pctā pmissa sit eis indulgentia pctōz vitaq̄ ēna. Ego ỳo idē sperās cōsequi veni pctā mea cōfiteri. Sacerdos ỳo exēplo. s. martini fiducialit rñdit diabolo. Si volueis vti ꝓsilio ⁊ age re de pctis tuis pniam pure sic hi q̄s hinc exire vidisti. sic em idulgētiā ꝓseq̄ris. Rñdit demō. Si tole rabilem mihi iniūxeris satisfactōnem parebo tibi. Ego inq̄t sacerdos valde modicā ⁊ minorē q̄ his q̄ añ te cōfessi sunt tibi iniūgā pniam. Vade igit ⁊ tribus vicib⁹ in die iacta te in trā. sicq̄ ꝓstratus dicas. dñe deꝰ creatoz meꝰ. ego pctōz peccaui tibi ignosce mihi. ℞ solūmō sit pnia tua. Cūq̄ diabolus diceret. nō possum ℞ facere nimis ē mihi graue. Rñdit sacerdos. Quare in tā modico grauaris. rñdit diabolus nō possum inq̄t intantuz me būiliari ei. Aliud q̄cq̄d iniūxeris mihi libēter suscipiā. Tunc indignatꝰ sacerdos sbiūxit. O diabole si tāta ē cozdis tui supbia. vt nec velis nec possis te in tā modico būiliare creatozi tuo recede a me. q̄ neq̄ hic neq̄ in futuro miam ꝓseq̄ris ab illo. Ad quā vocez ille diabolus mox euanuit. Hec Cesarius in dial.

Cōfessio liberat a morte tpali hoiem. Exēm. xx.

Apud ciuitatē attrabatēsiū iuuenis q̄dā extitit de eadē ciuitate natꝰ delicateq̄ ibidem ab infantia educatꝰ. ⁊ inter honestos clericos ꝓuersatus. Qui cū nō haberet aliq̄ō būficium ecclīasticū ⁊ mr̄ eius cepit egere. puduit euz manē cū illa. Inflatusq̄ spū diabolico ad domū cuiusdā diuitis argētarij venit cū dolo. Cui ⁊ dixit. mercatoz q̄dā diues venit in domū meā. volēs cōpare cypbos argēteos. calicē ⁊ alia q̄dā vasa de auro siue argēto fabricata. si q̄d ḡ de tali ope vendere voluerit i saccello pone. ēt tali hora solꝰ. qz secretū vult esse veniēs in domū meā. Argētarius igit de clerico bñ sibi noto nullā bñs suspitōem. vt inferat fecerat. tñ q̄ iturus erat familie sue notificauit. Quē cū clericus solū venientē aspiceret. retro ostiū se abscōdit. Intrātisq̄ cerebz diuisit ⁊ occidit. Velñ cū sozoze ygne hoiem mēbratim diuidentes in cloacam ꝓiecerūt. familia ỳo artificis cū redire tardaret. ad domū talis clerici venit. vbi nam dñs suus esset inquisiuit. Clerico ỳo cū sozoze rūdentib⁹ nō venit huc. circūspicientes vestigia fusi sanguinis reperierūt. Quib⁹ mox crimē homicidij imponentes accersitis iudicibus cū ī negare non possent. tū pfusi sanguis oīsione. tū thesauri reptione sniadata ē vt ābo in ignē mitterēt. Quid plura cū ducerēt ad penā. dicebat puella germano suo. fratꝛ ecce ad mortē quā meruimus ducimur. quā tñ euadere minime possum⁹. cōsiliū meū ēt de cōmisso scelere faciamus cōfessionē. vt saltē penam euademus eternā. Ad hec ỳba clericꝰ indignatus rñdit nō faciā q̄d eū mihi ꝓdesse posset ꝓfessio tā tarda. Illo nāq̄ indurato. puella petiuit sacerdotem. cui cū multa cōtritiōe ꝓfessa ē crimē. deiñ ambo ligati ad stipitē sunt vno igne copioso circūposito. Mira ỳtus cōfessionis. mira clemētia saluatoris. clericū desperatū mox flāma deuorauit. puellā ỳo non tetigit. neq̄ ꝓtristauit. neq̄ q̄cq̄ molestie itulit. vincula tñ eius sic legit de trib⁹ pueris ignis consumpsit. ita vt libere deambulare posset. Visso tāto miraculo iudices puellā innocentē estimantes iusserūt vt exiret. Sicq̄ p̄ cōfessionē incendij illius euasit ardorem. Hec Cesarius in dialo.

Confessio liberat hoiem a cōfusione tempali. Exemplū xxj.

Fuit vir q̄dā q̄ supradictū demonem audire nimis desiderās ꝓpē turpia q̄dā pctā q̄ cōmiserat appropinquare nō audebat. timēs sibi illa cozā oibus iproperari. ⁊ venies ad sacerdotem cōfessus ē vniuersa pctā. tñ volūtate peccandi retenta. factusq̄ ex eadem ꝓfessione securioz ad domū redijt. Mira res mox vt limē domus attigit ⁊ introspexit demon in aere exclamauit. Amice veni. veni huc. certe bñ te dealbasti. Et statim cozā oibus ibi exūtibus eū cōfundens pctā eius turpia licet ꝓfessa ꝓdidit. Et valde tristis igit effectus ⁊ cōscia accusante in se reuersus ad sacerdotē redijt cōfessionē reiterauit. ⁊ q̄ sunt gesta retulit. ⁊ qz de reliquo emendatius viuere vellet cozde pollicitus est deo ⁊ sacerdoti. Tunc sacerdos mox inq̄t. reuerte re securus nō te cōfundet amplius. Et fecit sic. Intrāte eo domū q̄dā ex circūstātibus dixerūt demoni. Ecce amicus tuus itez venit. Quib⁹ ille rñdit. q̄s ē. Illi inquiūt cui paulo ante tā turpia improperasti. Rñdit demon. Ego nihil illi improperaui neq̄ aliq̄d de eo mali noui. ⁊ estimabāt demonez fuisse mentitū bi q̄ ipius ignozauerūt ꝓfessionem. Sicq̄ per virtutē confessionis ille euasit notā confusionis. Hec Cesarius in dyalogo.

Mulier quę obticuit pctm̄ in confessione. ⁊ maria subuenit sibi. Exemplum xxij

Erat mulier q̄dam honeste ꝓuersatōis q̄ cuidā copulata habitu secl'ari. vitā tñ regulārē duxit. Verūtñ in adolescētia q̄dā flagitiū cōmiserat. q̄ nulli ausa eēt dicere p̄ pudore. ℔ dum sacerdoti ꝓfiterēt. palliata crimine sic concluderet de oibus q̄ dixi ⁊ q̄ nō dixi reddo me culpabilē ⁊ freq̄nter hec dicēs suspirauit grauit. Hoc tandē sacerdos cōsiderās callide tēptabat crimē elicere q̄ latebat. ⁊ dū non posset monuit vt ꝓxoi vicini monasterij suā cōsciam manifestaret seu reuelaret ⁊ ipi vt eam caute inuestigaret psuasit. Sed nec ille aliq̄d ex ea extorquere potuit. Solebat tū illa q̄ si quotidie cozā ymagine vel altari beate marie virginis p̄dictum lapsum cū fletibus aperire. Tādez cum sic mortua essz ⁊ cū exequijs filia eius que in remotioꝛi vicu erat expectaretur. Et illa tādem veniēs cuz vlulatu ⁊ fletu ⁊ gemitu sparsis crinibus amplexata corpus matris clamaret. Heu mr̄ cur me miserā deseris. ita vt astantes ad fletum ⁊ ad ꝑla mēta ꝓuerteret. Statimq̄ aia reuersa est ⁊ mulier

ꝙſt de ſomno eu ſigillās ait dño ſubdēte redixi. diſſolue velamina vt reſurgā. Qua ſoluta ſacerdos vocat crimē aperit. q̄ ꝓtinus ſe interceſſione btē virginis marie liberatā teſtās. cūctis aūt ad hoc miraculū cōfluentibus ait. Ego tortorib⁹ tradita ad penā trahebar ꝙ btā v̄go maria ſuccurrens dixit me ducentibus. cur ſuā ancillā ducere p̄ſumerent. Et vt cito donec a dño daret ſnia me deponerēt impetrauit. Quo facto accedēs ad filiū ſuum orauit dicens. Oro fili mi ne dānet aia illa q̄ ſuū corā me reatū deplorauit dicēs. Cui dñs. Noſti mr̄ q̄ ſine cōfeſſione ſaluari nō p̄t ꝙ tibi nihil negare poſſum reuertat & cōfiteat & ſic liberabit. mox miſſus angelus me reduxit facta ergo confeſſione reuertar. quo dicto ſignans ſe in feretro reclinato capite ſpūm ecōuerſo exalauit.

Diabolus inhibuit peccatori ne hoc pctm̄ amplius confiteret. Exemplū xxiij.

Q Vidā vir multū venerabat btām v̄ginem mariaz attū criminale q̄dāz cōmiſerat q̄ nūq̄ cōfeſſus fuerat. qz puduit eum dicere poſt multū v̄o tp̄is pnia ductus q̄ſiuit ſecretū locū & cōfeſſus ē deo dicens. Deus ꝓpicl⁹ eſto mihi pctōri ego cōmiſi tale pctm̄ q̄ nūq̄ auſus fui cōfiteri alicui hoi p̄ pudore. hoc cōfiteor tibi de⁹ & oro te vt ignoſcas mihi illud. Cūq̄ illud meditādo diceret apparuit ei diabol⁹ in forma ſacerdotis & dixit. q̄d meditaris. Qui ait. Ego mlto tpe celaui criminale pctm̄ q̄ puduit me dicere & dixit ad eum. Ego diuia miſeratione ad te miſſus ſum. & veni vt ꝓfitearis mihi. & ſtatim ꝓfeſſus ē. & dixit diabol⁹. ℔ iniūgo tibi vt ℔ pctm̄ ap̄lius nūq̄ cōfiteaꝛis & credas tibi eē remiſſum q̄ ſtatim ꝓmiſit ſe ℔ factuꝝ. Cumq̄ vir ille veniret ad extremā horā vite angeli cōtendebāt cū demonib⁹ p̄ aia illius. & dixerūt demones. Scriptū ē em̄. qz dñs dicit. Qualē te inuenio talē te iudico. Sm hec dicta nr̄ ē. qz in mortali pctō inuētus ē. & ſuſcipiētes aiam deduxerūt ad inferos cū gaudio. Cūq̄ veniſſent ad portas inferni occurrit eis btā v̄go maria & dixit. qz doloſe deceptiſtis eū ne confiteret mortale pctm̄ q̄ cōmiſerat p̄cipio vob⁹ q̄ tremendū dīe iudicij vt aiam eius ad corpus reducatis q̄ illud pctm̄ q̄ ſe ſperabat per illuſiones vras emēdaſſe recipiēdo vitam emendet Qui ſtatim aiam reduxerūt ad corpus & reuixit & plene ꝓfeſſus ē & deo ſatisfecit. Hec Arnoldus.

Mulier nobilis que non plene confeſſa eſt. Exemplum xxiiij.

D Vo frēs quoꝝ vnus erat penitentiarius domini pape. Alt vo inocēs & pius & diſcurrebāt ad p̄dicandū. Tandē recepti ſunt ſemel in q̄dam caſtro cuiuſdā nobilis matrone vbi celebrauerūt vū gauiſa dña illa cogitauit dicēs. ne quaq̄ oportet te hos formidare nec verecūdari. ſecure poteris his cōfiteri cuꝝ ſint peregrini & ignoti. & ſic vni eoꝝ dū confiteret ad ſingula peccata de ore eius exiuit bufo peſſimus. egrediebat etiaꝝ ab eccia ſaltando. Tandē enorme peccatū dum confiteri voluit de ipius ore terribiliſſimus draco caput ſuū emittere cepit exire non tū valuit quia verecūdia deuicta illa crimē celauit. Ideo bufones omnes antea expulſi cū terribili draconе redeuntes in os eius intrauerūt vt prius. Fratribus aūt recedentibus narrauit minor penitētiario illi quo modo tantaz ſeriem vidiſſet in ſpiritu. vnde territus penitētiarius ad dñam redit exhortādam quā defunctam inuenit. vnde contriſtati fratres ieiunijs & oſonibus ſedule inſiſtunt donec die tercia nobilis defuncta apparuit illis draconem horribilem equitando cuius collū duo crudeles ſerpētes amplexando cingebant & vbera eius ſuggendo dentibus diripiebam. cuius etiā oculos duo bufones horribiles poſſidebāt & ex ipius ore ignis ſulphureus fetidiſſimus emanabat fetore intolerabili plenus. Eius etiā manus a duobus magnis canibus deuorabantur. & eius aures ſagittis igneis replebantur. cuius etiā caput lacerte venenoſiſſime corrodebāt. vnde fratres territi corruerūt. Quib⁹ illa. Amici dei omnipotētis ne timeatis nā ego q̄dem ſum illa infeliciſſima multoꝝ pctoꝝ vob⁹ p̄die confeſſa ficte & nō integre. qz vnū pctm̄ q̄ cū conſanguineo meo cōmiſi verecūdata in confeſſione celaui ideo perpetuo damnata ſum. Quā penitentiarius ex parte dei & dñi nr̄i ihu xp̄i adiurauit primo quid illa pena ſignificaret ſibi innueret Ad̄dit illa capitis mei lacerti puniūr me pro capitis ſuperfluo ornamento. Bufones oculoꝝ puniūr illicitos aſpectus. Sicr ſagitte puniūt nepharios auriū auditꝰ. Sicr igne ſulphureo punit os meū ꝓpter blaſphemias & diffamatōnes & ſcurriles vanaſq̄ cantilenas & oſcula turpia et vaniloquia et immūda v̄ba a q̄bus os meū non cohibui. Sicr ꝰ illicitos & impudicos meos tactus et amplexus ſerpentes vbera mea ſugunt & mordent & cingūt meum collū. Canes v̄o manus meas corrodūt quas extendi ad nutriendum ipos canes & ſubtrahēdo pauperibus xp̄i & quia eas anulis & gēmis luxurio ſe ornaui. huc etiā crudeliſſimū draconē equito ꝰ concubitos luxurioſos a quo viſcera & mulieb⁹ mea intolerabiliter cōburūtur cuꝝ tibijs et genib⁹ & femoribus. Cui penitentiarius ait. Que ſunt peccata q̄bus hoies plurimū dānant. Ad̄dit illa. Homines maſculini ſexus cūctis pctis mortalib⁹ dānant. Mulieres v̄o p̄cipue ꝓpter quatuoꝝ genera pctoꝝ damnant. ſ. lingue & ornatus ſuperflui. ſordide & ficte cōfeſſionis ꝓpter nimiā verecūdiā. Heq̄ ſpondit nō & ſubito draco terribiliter cruciās eam ad infernum traxit & ſic euaſit.

Caſtigatio corpis non ꝓdeſt ſine confeſſione. Exemplum xxv.

V Irgo q̄dam punivit ſeipam arduis exercitijs orādo. ieiunādo. vigilādo. & flagellādo ſeipam. & demoniacus riſit & eā ſubſannauit. & ſacerdos queſiuit cur rideret. Ad̄dit. quia illa virgo eſt in pctō mortali & puniendo ſe ad infernū vadit eo q̄ non ē cōfeſſa quedā occulta peccata & credit ſe ſatisfacere ſine cōfeſſione. & ſacerdos indicauit ei que a demone audiſſz & ipſa fatebatur q̄ ſic eſſet ſicut demon ei retuliſſet & poſtmodū plene eſt confeſſa & ſaluata.

Diabolus interrupit v̄ba cōfitentis i extremis. Exemplum xxvj.

Fratri cuidã infirmo terribilẽ equũ appũit q̃ pedib⁹ posteriorib⁹ caput eius ꝛ facie ꝓquassabat. Cunctꝫ ille clamaret. O frẽs succurrite ꝛ ꝓpter deũ amouete a me illũ equum maximũ qui me calcab⁹ suis intundit. Accedit ad eũ abbas ꝛ cũ inq̃sisset cãm clamoris. ille q̃si dixisset equũ q̃ eũ ꝓtinue infestabat. Tunc abbas aqua bñdicta locũ aspsit. ꝫ nihil ei ꝓfuit. Tandem horatus est eum ad confessionem. Qui cum incipere confiteri liberabatur ab infestatiõe equi. Sz mox astitit ad caput eius dyabolus in specie viri ꝛ interrupit confessionem eius. Ad que conuersus frater infirm⁹ ait. Quid me ipedis. aut dic q̃ volo dicere aut sine me dicere. Cũctꝫ interrogaret ab abbate cui loq̃ret ait. Ecce quidã vir quẽ ignoro dicit omnia mala que gessi. Sicꝫ narrat vt me ea ꝓ ferre non sinit. vera dicit. sed me loquentem impedit. Abbas ipsum esse dyabolum intelligens. horabatur fratrẽ plene ꝛ perfecte confiteri. Tandem confessione terminata ꝛ absolutione percepta ab omni impedimento liberatus est. ꝛ aliquantulũ superuiuens vitam in pace finiuit.

Obstinatus quidam noluit confiteri et dixit infernum non esse.

Exemplum. .xxvij.

Princeps q̃dã duxit malã vitam quẽ cuz horraret vxor eius ad ꝓfessionez dicebat nõ possum ꝓfiteri. q; timeo q̃ ḡuis penitentia det mihi. Cui vxor. Et quõ sustinere poteris penas inferni que ḡuiores sunt ꝫ aliq̃ pene huius mũdi. Cui ipe. Putas q̃ infernus sit. Sacerdotes eñ ista adinuenerũt vt timeant. Que videns q̃ nihil ꝓficeret circa eũ dimisit eũz in pace. Quadam nocte cũ iaceret in stratu suo demones venientes ꝛ accipientes ipm de lecto suo ad infernum deportauerũt. Vxor eius videns hoc. q; scia mulier erat orauit deũ vt sibi reuelaret statũ viri sui. Et ecce mane surgẽs corp⁹ viri sui inuenit quasi titionẽ denigratũ. ꝛ in manu ĩram in q̃ erat scriptũ. Jam certificatus sum q̃ infernus est. ꝛ timor quez habui ad agendum penitentiam me illuc deportauit.

Religiosus quidaz dedit oñia sua bona opa pro peccatis hois obstinati. Exñ. xxviij.

Peccator magn⁹ nullaten⁹ volens ꝓfiteri tandẽ vxor eius vidit duos fratres ire añ domũ suã q̃s ad se vocauit ꝛ dixit. Uide te dilecti frẽs si aliq̃ mõ potestis virũ meuz ad confessionem inducere. Ad quem cum accessisset frat senior nihil ꝓfecit. Tandẽ accessit alter q̃ dixit ad eũ. Cuiusmodi hõ fuistis vos. Rñdit ille. Ego mercator fui. Cui frater. Et velletis hodie facere somz in q̃ mecũ lucremini centũ marcas adhuc ante vesperas. Rñdit ille vticꝫ. Cui frater. Pos est vt qui vendit vel emit oportet vt oñdat rem quã vẽdit suo emptori. Ego aũt facia vobiscũ foꝛ hodie ꝛ do vobis oñia mea bona opa q̃ vnq̃ feci in ordine meo q̃ sunt ieunia. orões ꝛ p̃dicatiões. ꝛ oñia que feci hec habete oia p oib⁹ pctis vris. Nõ oñdite mihi pctã via. Tunc ille incepit oia dicere que fecit. Et cũ ille audisset. assignãs oia bona voluit recedere quem ille cũ lachrymis tenens p pticã rogabat dicens. Dñe dilecte illud foꝛ sit. modo ꝓmo audite meã confessionem. ꝛ tunc cepit cũ tantis lachrimis confiteri. q; omnes stupebãt de tam subita mutatione q̃ illud coꝛ tam durum ita cito mollificatũ fuit per istum ignem spũssancti.

Qui scienter querunt simplices confessores.

Exemplum. .xxix.

Erat quidã peccator q̃ q̃siuit cecũ ꝓfessorẽ p tres leucas. vt eũ nõ posset videri vl cognoscere ꝛ tales qui sic querũt simplices confessores relictis bonis sibes sunt ꝑditoꝛi ide. qui q̃ penituit nõ fuit cõfessus melioꝛibus sacerdotibus. s. apostolis. ꝫ phariseis qui erant principes sui criminis dicens eis. Matth. xxvij. Peccaui tradẽs sanguinez iustuz. In quib⁹ nil consilij vel auxilij inuenit. sed augmentũ magnum sui doloꝛis sue desperationis. cũ ei dixerũt. Quid ad nos tu videris. Querat ergo ꝓfitens bonũ ꝓfessoꝛez et sapientem qui discernere sciat inter lepꝛã ꝛ lepꝛam qui sicut peritus medicus varijs infirmitatib⁹ sciat competentes et ꝓprias adhibere medicinas. Alioquin si cecus cecuz ducit ꝛc. Matth. xv.

Item plura exempla de confessione. quere in discipulo de tempoꝛe.

Filia regis que a scriptoꝛe suo concepit puerum quã necauit. ꝛ sp in ꝓfessione obticuit. ꝛ sic dã nata est. hoc quere in discipulo de tẽpoꝛe. xliij. C.

Item mulier que vendidit ferruz ꝛ in confessione dixit bona opera sua. ser. cvj. C.

Duo mercatoꝛes ꝓfessi sunt q̃ sine mendacio non possunt vendere. quere. sermo. cxxxiij. C.

Confirmatio.

Cecus non confirmatus custodiebat vaccas.

Exemplum xxx.

Erat in villa q̃dam. cecus quidã q̃ ꝛ vaccas totius ville in pascuis custodiebat. Repellebat a frugib⁹ ꝛ ad certa loca pascuis vberioꝛa ducebat. ꝛ q̃ maioris erat ꝑdigij colores ꝛ staturas singulaꝝ vaccaꝝ spẽaliter discernebat. Verbi gratia. vt si quis vaccã talis coloris ab homine perdidisset sine difficultate vaccam apprehensam comibus sibi obtulit. Ad locum autem illum cum quidam episcopus peruenisset ꝛ de ceco illo audisset talia. ꝛ ꝓbasset. quesiuit ab illo si cõfirmationis sacramentum ab episcopo suscepisset. Et ille non inquit Nec moꝛa episcopus confestim confirmauit cecum ꝛ moꝛ ab eo vaccarum discretio est ablata quoniam demonum operatione hec fiebant. Hec Guil. in lib. de apibes.

Consilium dyaboli est fugiendum.

Exemplum. .xxxij.

Erat quidam bonus vir ꝛ simplex ꝛ valde cui dyabolus in specie ꝛ visione angelica apparebat. Et dixit diuersis quidẽ modis voluntatibus fluctuas ꝛ quid facere debeas ignoras. In hoc ergo missus sum ad te. vt amplius meo fruaris consilio ꝛ omne aliud consilium postponas. Quacunq; autem hoꝛa prodideris me consilio meo ꝛ clara visione mea carebis. Hunc cum astutus temptatoꝛ in familiaritatem assumpsisset sibi ei persuasit et eum inclinauit vt seipsum deo offerret. et vitam ꝓpriam sibi ꝓpter deum au-

ferret z occidēdo seipm in sacrificiū. ꝯ miseratio diuina eū puenit z tali remedio euz liberauit. erat in nico eius vicin⁹ senex sagax ingenio. exptus mīta cui ille pfiteri pſueuerat priusq̄ in laqueū dyaboli incidisset. Hic vt vidit hominē solitariū incedere z absentantem se ab omni societate bonorum allo quebat eum in hūc modū. Miror charissimi cui⁹ tam diu fruaris pſilio z mutatis pristinis moribus nec cōfiteri te video neq̄ loqui cū spūalib⁹ viris ne q̄ pdicationem ecclesiasticā frequentare. videas ꝯ ne decipias teipm z irretiaris laqueis dyaboli tentatoris. z ego quidē te simplicem noui z facilē q̄ te solū z puatū pſilio callid⁹ hostis elidat z non habeas sublenantē. Ad cui⁹ verba homo mox rubore pfusus credebat illi q̄ gesta sunt p spiritū patuisse cōmotusq̄ z effusus in lachrimas arguenti se totam pſciam patefecit. nec mora cōsilio illi⁹ a tentatione solut⁹ est z p pſeqns a tentatore. Hec Guil.

Dans scienter malū pſilium redūdat in ipm

Exemplum. xxxij.

Quidam artifices ad multiplicandū lucra vel ꝓpter fauorē potētū sbtilitatē suā conant etiā oīdere in nouis ad inuentōnibus q̄ sunt in pīudiciū alioꝝ. Itē plerūq̄ ex permissione diuina sup eoꝝ capita reuertunt. Vnde refert Oroſi⁹ q̄ tpe q̄ valeri⁹ crudelis mente in cylicia tyrannidē suā ꝛpianos ꝓpter fidē catholicā exercuit. Quidā artifex cupiens ei placere eneum thauruz fecit cui fabrice ianuā in latere thaurī posuit ad intrudēdos ꝛpianos vt inclusi ibi subiectis ignib⁹ torquerent in thauro. z ꝓpter cōcauitatem magis mugire ꝯ voces humanas pdire audirent qō fecit tyrann⁹ sic fieri. Sed ex ordinatiōe diuina ipm artificē pmitus intrusit z ignem magnū supposuit volens audire mugitū suū z sic malū consilium suum in caput suum redundabat.

Consuetudo.

Lubric⁹ quidā abstinuit p mēsez z itez p mēsez.

Exemplum. xxxiij.

Quidā bō lubric⁹ q̄ inducē⁹ a suo pfessore vt sibūplvim faceret z saltē p vnū mēsem resisteret illi vicio z cōtineret se a fornicatōe z tūc rediret ad ipm. qō ille pmisit z fecit. cū aūt fuisset reuersus ad pfessorem suū itez rogauit vt a peccatis abstineret p mensem aliū z iteruz rediret ad ipm. qō z fecit. Cumq̄ fuisset reuersus et interrogat⁹ a pfessore quō se iaz hꝫet. dixit se min⁹ passionari a vicio luxurie. Itē pfessor obtinuit longius spaciū ꝓtinēdi. q̄ vltimo reuersus dixit āpli⁹ velle caste viuere qō fecit. vñ Aristo. de regi. pnct. Mutatio pſuetudinis nō erit subita sed successiua

In discipulo de tempore.

Cardinalis qui ex rogatu. s. bernardi abstinuit primo a peccatis per tres dies z postmodum p quatuoꝛ sic de alijs. Hoc quere in discipulo de tēpoze. sermone. cxxxj. ℔.

Contritio.

Scolaris quidā scripsit peccata sua in cedula.

Exemplum. xxxiij.

Qat quidā iuuenis in studio parisiēsi q̄ suggerēte būani generis inimico talia q̄ daz pctā pmiserat q̄ obstāte erubescētia nulli hominum confiteri poterat. cogitans tamen que tormenta malis sunt parata z que bonis ostēdenda sunt gaudia pennis vite timens quotidie iudicium dei super se venire intus torquebatur remorsu pscientie z foris tabescebat in corpe. q̄d plura. tandem miserante deo in adolescente timore illo seruilis verecundiam vicit z sicut seta filum sic charitatem in cor eius z animam introduxit. Nocteq̄ ad sanctum Victorem et pīorem eiusdem conuentus vocauit. quia confitendi gratia adesse nisset indicauit. Ille paratus ad tale officiuz sicut omnes fratres sunt eiusdem monasterij statimq̄ venit in loco deputato ad hoc sedit premissaq̄ exhortatione iuuenem confiteri volentem expectauit. Mira res tantam in hora eadem pius dominus cuius natura bonitas. cuius voluntas potestas est. cuius opus misericordia est. cordi eius cōtulit contritionem vt quotiens confessionem incliperet totiens singultibus intercepta vox interciperetur. in oculis lachrime. suspiria in pectore. singultus erant in gutture. Hec vt pīor vidit dicebat scholari. Vade scribe peccata tua in cedulam et defer ad me. Placuit consilium iuueni. abijt et scripsit. die altera redijt z si posset confiteri iterum tentans vt prius defecit. et cum nihil proficeret cedulam pīori porrexit. legit pīor z obstupuit. dixitq̄ iuueni. Non sufficio solus tibi dare consilium vis ostendam abbati z licentiauit eum. Venit itaq̄ pīor ad abbatem et porrexit cedulam ad legendum rem ei per ordinez exponens. Quid deinde gestū sit audiant peccatores z cōsolent desperati. Nocte vt cedulam ad legenduz appertuit totam eius scripturam deletaz inuenit. Impletumq̄ est in eo qō dominus per Esayam prophetam dicet. Delebo vt nubem iniquitates tuas z vt nebulam peccata tua. et ait abbas pīori. quid legam in cedula ista quia nihil in ea scriptum est. Hec vt pīor audiuit cedulam simul cum abbate inspexit dixitq̄ ad illum. Sciat pro certo paternitas vestra supradictū iuuenem in hac cedula scripsisse peccata et cum a me fuisset lecta vobis etiam donari legendaz. Ex vide q̄ misericors deus qui maximaz illius iuuenis contritionem attendit. culpam eius sufficienter punitam iuste deleuit. Deletio enim scripti absolutionem significat totius peccati. Et vocantes scholarē oīderunt ei cedulam dicētes ei pctā dimitt⁹ esse deleta. Quā cū pspexisset z ex signis plene ꝓgnouisz intrantū cor eius ex magnitudine gaudij est dilatatū inquantū prius magnitudine tristicie fuerat angustiatū z nullā ei inīugētes satisfactōes ꝯ monuerūt quatin⁹ deo de pceptis būficijs gras ageret atq̄ decetero cautius viueret. Hec Cesari⁹.

Contritio iudeos elingues fecit.

Exemplum. xxxv.

Anonicus quidā in anglia z consanguineus episcopi quandam puellam speciosam iudei filiam ad amorem suum inclinauit. Ad cui⁹ amplex⁹ dū aspiceret z nimis estuans eam quotidie ad commixtionem sollicitaret. Rndit illa. Patri meo multum suz dilecta q̄ tantis me custodit z neq̄ ego ad te neq̄ tu ad me venire possis nisi i nocte. vi. ferie. q̄ pascaliz pcedit tūc ei

fudei laborare dicunt q̃daz infirmitate qui fluxus sanguinis dicit circa quã occupati alijs tũc min⁹ intendere possunt. Juuenis hoc audiẽs z ob amoris nimietatẽ xp̃iane religionis pene oblit⁹. z ime mor dñice passionis. eadem nocte ad virginem vento pater puelle ante lucẽ cũ lũine cubiculũ intrãs venit cuz lumine ad lectũ filie. volens videre quõ faceret vel si forte operiri necesse haberet. Videns aũt ad latus eius iam dictũ iuuenez cubantez. expauit. z tremuit occidere vtrũq; cogitans. Cognoscens tamen q; esset cognat⁹ episcopi timore illi⁹ manũ cohibuit z cũ multa ira exclamauit. Quid facis hic o male xp̃iane vbi est fides tua. vbi est religio tua traditus es iusto iudicio dei in man⁹ meas z si non timerẽ dñm meũ episcopũ. mõ occidere te. Ille timens z veniã postulans cũ maxia cõfusione vt dignũ fuerat eiect⁹ est. Die igit eadẽ cũ eps solẽne officiũ ad nonã esset celebraturꝰ. p iuuenis idẽ vtpote hebdomadari⁹ epistolã eẽt lecturus timuit cũ tã imũda pscia ad sacrũ mysteriũ accederet. timuit ꝓpter notã vicẽ suã alteri ꝓmittere. timuit tã turpe pctm̃ raz recenter p actũ p pfessionẽ apire. vict⁹ ꝑ inde erubescẽtia sacris vestib⁹ indut⁹ cũ cozã eps staret in loco suo. tũc supradict⁹ iude⁹ cũ multitudine iudeoz stipat⁹ cũ magno strepitu intrauit ecclesiã. eps de ꝓgnato volens facere q̃rimoniã. Quẽ vt iuuenis vidit z bene intelligeret ad q̃d veniret. cepit timere. pallere tremere z dicere ẽo in corde suo. Dñe de⁹ libera me in hac hora et ego tibi ꝓmitto q; de cetero te nõ offendã. imo de hoc peccato tibi satiffaciã. Creator pijssim⁹ q̃ odit culpaz z diligit iusticiã mox vt hoiez contritũ vidit cõfusionẽ quã timuit in caput iudeoz infidelitũ convertit. Mirãte eps q̃d q̃rerẽt iudei in ecclesia maxime tali die qñ xp̃iani dñi sui repñtant passionez. iussit vt starent. Illis vero ampli⁹ et⁹ pũite ingrentibus stacim vt ora ad clerici accusationez aperuerũt. ꝓbati sunt suis vocib⁹ z obmuuerũt. Videns eps ora iudeoz ꝓtra biantia. z nulla verba ex eis resonantia. putãs q; ad hoc veniss̃et vt diuinis mysterijs illuderent cũ indignatiõe oñes de atrio ecclesie expelli precepit. Clericꝰ vero diuinaz in se expert⁹ clementiã statim expleto officio accessit ad pontificẽ. confessus culpã suscepit penitentiã. Eps dñi misericordiã admirans z glorificans tanti pretio q̃suasit. vt puellã a se defloratã ꝑ baptismi graz renouatã legittime duceret. mallens illũ sicvir pi⁹ z iust⁹ ecclesiasticis carere beneficijs. q̃ illã multis expositis piculis in paternis menere delictis. Clericꝰ ergo non ingrat⁹ diuinis beneficijs satisfacere cupiens deo ꝓ peccato cõmisso conuersus est. et postea in ordie nostro similiter z ei⁹ instinctu puella vitã duxerũt. Ecce vides q̃tuz bonuz operata sit in homine illo contritio. lapsuz erexit. iudeos eius gues fecit. puellam infidelem ad fidem ꝓuexit. Hec cesarius.

Item alia exẽpla de contritione. quere in discipulo de tempore.

Mulier que ꝓcepit a ꝓpio filio z postmodũ ostendit se in camisia dño apũico Innocentio in signum obedientie et vere contritionis ser. xliij. N.

Item miles qui peccauit cum filia ꝓpria z eps iniunxit sibi septennẽ penitentiã. z postmodũ ꝓpter suam magnã contritionẽ diminuit sibi illaz penitentiam vsq; in vnum pater noster. Hoc quere in discipulo de tempore sermo. xliij. F.

Malus homo qui dixit in agone. deus tu scis voluntatem meam. quere sermo. cxxxiij. T.

Correctio fraterna.

Dulcis fraterna correctio ꝓficit malis.

Exemplum. .xxxvj.

Quodaz tpe abbas Macharꝰ dũ ad mõtem nitrie ascenderet discipulo suo vt parum precederet imperauit. Qui cum asillum preiret. obuiauit cuidam sacerdoti ydolozũ cursu concito venienti z lignum grande portanti. Cui exclamãs ait. Quo curris demon. Ait ille iratus tantis plagis eum affecit. vt exanimem pene eum relinqueret. Et relicto eo sacerdos ydolozum iterum currebat. ꝓgressusq; pax obuiauit. b. Macharío. q̃ ait ad cũ. Saluerís labozatoz saluerís. Et ille admirat⁹ rñdit. Quid in me boni ꝑspexisti vt ita me salutes. Cui senex ait. Ego vidi te laborantez z currere ignozãter. Cui sacerdos dixit. Et ego salutatione compunctus magis dei te seruum esse cognoui. Nam alter nescio quis mirabilis monachus mihi occurrens iniurias fecit. sed ego illi plagas ꝓverbis imposui. Tũc tenẽs pedes Macharij ꝓclamabat dicens. Nisi me monachum feceris non desistam. Pergẽtesq; pariter venerũt ad locum in quo cesus frater iacebat. quem vtriq; tollentes. quia gradi non poterat. manibus in ecclesiam pertuleruut. Cum aũt ceteri fratres vidissent sacerdotem illum beatum machariũ comitantem stupefacti monachum eum cum admiratione perficiunt. Ac multi ꝓpter illum ex paganis facti sunt christiani. Dicebat aũt Abbas macharius quia sermo superbus z malus etiam bonos viros conuertit ad malum. Sermo vero humilis z bonus etiam bonos mutat in melius. Hoc in vitaspatrum.

Adolescens post obitum suum regratiabatur correctori suo.

Exemplum. xxxvij.

In monasterio nigri ordinis puer quidã nobilis traditus est a parentibus disciplinis regularibus educandus. Et quia puer decoz⁹ erat forma et alijs nature donis. Et super talem etatem morum honorificentia gratiosus. Seniores z maxime qui officijs ꝓerant puero vltra q̃ necesse erat habenas liberas relaxabãt Prior autem qui conuentum sub abbate regebat discretione regiminevt etati eius prodesse putabat Ipsi per optime nature in talibus indulsit. Quia vt dicit pgilosophus. Pueri non tantum mouendi sunt sed horandi. Aggressus est ideo aliquãtulum insolentẽ puez verbis interdũ vberib⁹ etiaz ab illicitis refrenare. Qui puer ad omnẽ informationẽ boni q̃si mollis cera pri⁹ correctõz accipiẽs in adolescentẽ scim̃z pfectũ creuit z circa viginti annos etate finita mortuus ꝑ apparuit ei di. Tue

correctioni gratias ago prior q̄ mecū p̄uidentiam hāc egisti ne insolētia puerili paulatim defluerē et tandē quenirē ad dānationē. Hec vt vidit aia btā tāto resplēduit fulgore vt vix in loco angul⁹ remaneret qui ab illo lumine expers foret. Hec Guil.

Juuenis charitatiue correctus valde profecit.

Exemplum. xxxviij.

Quidam iuuenis religionē ingressus ceteros pctis suis scādalizabat q̄ charitatiue correctus ab abbate intantū profecit q̄ charitatiuis obsequijs q̄tidie famulabat fribus ita vt etiam pulueri pedū ipsor deuote tergebat.

In discipulo de tempore.

Duo fratres in vno monasterio vnus fuit gr̄osus t acceptus. Alius semp accusabat t corrigebatur in capitulo t idem frater post obitum suum statim iuit ad celum t alter ad purgatorium. Hoc q̄re in discipulo de tempore sermo. lxij. H.

Quidam monachus raptus est et vidit duos prelatos accusari et vnus ex correctione emendauit se t alter spreuit ammonitiones t subitanee defunctus est. Hoc quere sermone. lxiij. E.

Crux sancta.

Signum crucis vincit demones.

Exemplum. .xxxix.

Nobilis quidam erat q̄ multa p̄misit cipriano mgr̄o in necromātia vt sibi procuraret puellā noie Justinā quam cōcupierat hr̄e in vxorez. dyabol⁹ iudex a cypriano seducere puellā. Accedit dyabolus in spē nutricis t psuasit ei. Illa sentiens se tentari muniuit se signo sancte crucis t statim dyabol⁹ fugit t redijt ad cipianū dicens q̄ nō posset eam seducere. At ille vocans fortiorē demonē t misit eū q̄ eā in spē sororis accessit t huic prigit sicut p̄mo. Tandē iussit mgr̄m demonū q̄ accessit ad puellā in spē mr̄is t cepit flere dicēs se male tractādā nisi psentiat nobili mōstrauit māmillas q̄b⁹ eā lactasse dicebat. Tādē puella mr̄tū tētata signo crucis se muniuit t cōfusus demon recessit reuersus ad cipianum oia t ordinē coactus retulit. Nō audiēs cyprianus ait. Abrenūctio tibi t oib⁹ op⁹ tuis t credo in illū cui⁹ crux tantā hz efficaciā. Credibile est em̄ q̄ ipe hēat maximā vtutē cui⁹ crux hz tantā potentiā. Irat⁹ demon volēs cyprianū ap̄hendere t affligere t ille munies se signo sancte crucis demonem fugauit. Accessit aūt sctām iustinā t pstrauit se ad pedes ei⁹ et retulit ei oīa t baptizat⁹ est t tādē martyr xp̄i effect⁹. Qui cū ad passionē traheret a tortorib⁹ āmonitus est vt nomē xp̄i negaret t vitā sic saluaret. Rūdit hoc nō posse fieri q̄a nomē Jesu xp̄i esse scriptū in corde suo. Tortoribus hoc experiri volētib⁹ cū cor ipsi⁹ scinderēt inuenerūt p modū crucis aureis lr̄is nomen Jesu xp̄i. t hoc in omni scissione siue in longum siue in transuersum t idem martyr cyprianus in vniuerso mūdo i dibus missis q̄tidie nominat.

Puella quedā cū lactuca comedit dyabolū.

Exemplum. .xl.

Puella quedā in hortū ingressa que lactucā pspicies depinxit eā t in signo crucis oblita bñdicere aude momordit. Ex arrepta a dyabolo protin⁹ cecidit. Cūq̄ sic vexaret sancto equitio nunciatū est vt veniret cōcitus t orādo succurreret moxq̄ hortū idē p̄ ingressus est cepitq̄ ex ore ei⁹ q̄st satisfaciēs clamare ipe dyabolus q̄ hanc arripuerat dicēs. Ego q̄d feci. Sedebā em̄ sup lactucaz venit illa t momordit me. Qui vir dei cepit vt abscederet t locū in oipotētis dei famula ampli⁹ nō hr̄et. Qui ptinus abscessit nec eam vltra contingere preualuit. Hec Gregorius.

Item conuersus qui vinum bibit sine licentia in ciuitate t dyabolum bibit cum vino t sic obsessus est. Hoc quere infra. xvj. D.

Cruce signatis Maria offert filium suum. xlj.

Exemplum.

Cruce signatis datur filius btē virginis. Jacob⁹ de vtriaco de seipo scribit dicens Cū ego semel in p̄uincia deuoti viri fratris symonis cōuersi cisterciensis ordinis crucē predicarem multiq̄ relictis oib⁹ ad crucē p̄uolarēt. Rogauit dn̄m nr̄m iesum xp̄m vt sibi oīderet q̄le premiuz crucē signatis daturus esset qui statim rapt⁹ in spiritu vidit beatam virginem filium suum tenentem t quicunq̄ contrito corde t confessus crucem accipiebat filium suum illi dabat.

Mulier quedam voluit retrahere iuuenem cruce signatum t manus eius contracta est. .xlij.

Exemplum.

Doctor sacre theologie cū p̄dicaret crucē in anglia. iuuenis accensus zelo fidei assumpsit crucem. t mulier que eundē hominē dilexit volēs eū retrahere p pallij. statim manus ei⁹ ꝛcta est. Que flens clamauit heu heu manū amisi. t ex inforatiōe deuoti viri p̄misit ap̄lius oēs p̄mouere crucē assumētes t contra hereticos transeuntes t conuersio sanata est manus eius.

Mulier voluit retrahere iuuenem ab assumptione crucis et excecata est. xlij.

Exemplum.

Doctor quidaz p̄dicauit qnō xp̄s t fides catholica ab hereticis dehonestaretur. Hoc quidā iuuenis audiens assumpsit crucē. amasia eius amplexib⁹ nitebat euz retrahere t statim ex vitiōe diuia cecata est in exemplū vt nullus cām fidei impedire debeat. Que eius p̄misit emendā vite sue. t doctor t populus p ea orauerunt t in conspectu omnium statim sanata est t postmodum perfectam et plenam penitentiā egit de peccatis. et in bono vitam suam laudabiliter finiuit. Hoc Vincentius in speculo hystoriali.

In discipulo de tempore.

Latro qui vnum pater noster orauit ante crucifixum t sic occisus ab inimicis statim ad celum euolauit hoc q̄re in discipulo de tpe f̄mo. xlix. K.

Capitulum de D.

Damnantur multi.

Q multi damnantur. .j.

Exemplum.

Magister parisiēsis apparuit ep̄o post mortē t dixit in malo statu sum. q̄z eternal⁹ dānat⁹ sum. Et ep̄us interrogauit eum vtrū sciam suam adhuc haberet

Ñdet nihil scio nisi tria. primū q; eternalit dam natus sum. Scōm q; sinia irrevocabilis data est p̄ me. Terciū p̄ apter delicias corpis ꝛ honores mū di puat⁹ sum eternaliter visione dei. Et quesiuit si mūd⁹ adhuc staret. Et ep̄s dixit cur hoc quereret. Ñdit tot anie illis dieb⁹ descenderūt in infernuz q; vix crediderim tot homines esse in mundo. Homines descenderunt ad infernū. sicut nix de celo.

Exemplum. .ij.

Quidā cancellarius paris⁹ existēs oib⁹ acceptissim⁹. q̄ ita facundus ꝛ lfatus fuit qñ p̄dicauit q; p̄dicatores fratresq; mio res oib⁹ negociis postpositis assidue interesse cupie bant. Qui postmodū cū laboraret in extremis ep̄s ciuitatis diligentissime eū visitabat dicēs. Precipio tibi in virtute sctē obedientie. si autoritas mea sup te vim debeat hr̄e. sic acceptioz in sc̄o me fui ſſt. quatinus mihi infra tricesimū tuum appareas de statu tuo me certificans. Obijt ille ꝛ tricesimo die cū episcopus sol⁹ in camera sua sederet. ipe nig capa indutus ꝛ fetēs magis q; cadauer putridum sibi appuit dicēs. hic sum sicut p̄cepit mihi autoꝛ tas tua. Tūc ep̄s pterritus q̄siuit quō sibi esset. Rñ dit miser ego sum. ꝛ perpetualiter dānatus. q; hoꝛ nozēt sciam quā in seculo habui ꝛ laudē quā sep⁹ beate marie obtuli. a deo hr̄e nolui. ñ poti⁹ a meip so ꝛ etiā voluptatē carnis hr̄e volui. q̄re p̄petualit damnatus sum. ita q; nulla elemosina nec oz̄ones mihi p̄sunt. Et ab ep̄o q̄siuit q̄ hoza in mūdo esset Respondēs ep̄s dixit. hodie est tricem⁹ dies q; a se culo hoc migrasti. Tunc dixit cācellarius. vere no bis in inferno. Credebamus q; dies iudicij esset cō summata. quia sicut nix cadit de celo ita anime in trant ad infernū. ꝛ valedicens episcopo sic recessit. est.

Quidam habuit plura beneficia ꝛ damnatus

Exemplum. .iij.

Quidam magnus mg̃r parisiensis in scia famosus i hoza mortis visitatus ab ep̄o ꝛ monit⁹ vt saltē in fine vite sue p̄ia bene ficia illicite detenta resignaret ꝛ vtrum retineret Il le vero in sua erronea opinione perdurans. Cem tabo inquit si p̄t alios cū pluribus b̄ficijs salua ri. Post mortem suā ipe appuit eidem ep̄o suo ozā ti hoza tercia ꝛ interroganit ep̄s quō se hr̄et. Ñdit ego sum in eternū damnat⁹. Et cū quereret quare Ñdit p̄rer elationē. Et cū quereret ep̄us q̄d effz de opinione sua. Ñdit. nihil adiuuerūt me plura b̄ficia. Et addidit. dicite mihi. est ne adhuc alios viuens in seculo. Ñdit ep̄s. quō tu cū tantus cle ricus sis queris. vt tam cito credis mundū esse fi nitum. Ille ait. Quia certe exq̄ mortuus sum tam magna multitudo corruit in infernum q; vix credi disseꝛ tot viuentes esse sup terrā.

Quinq; milia hoim obierūt ꝛ q̄tuoꝛ ex illis solū mō saluati sunt. Exemplū iiij.

Duo scholares in bona societate existen tes q̄daz die q̄ddaz inter se pactū fecerūt vt quicūq; p̄us mozeret. alteri infra mē sem appareret. Post aliq̄ tp̄s vnus ip̄oꝛ mortu⁹ est. qui alteri apparuit in sedecimo die. Interroga tus vero de valitudine eius. Respondit nunq; ba bui ita bene. quia sum in regno celoꝛum. Viuens dixit. per que meruisti hec. Respondit. quia ego me ad sumendum corpus christi semper cuz deuo tōne p̄parauī. Sed dico tibi quando de hoc mū do migraui tunc quinq; milia hoim moꝛiebantur ꝛ nullus eoꝛum saluatus est nisi ego ꝛ alij tres. et dum viuens socius miraretur. ille respondit. non mireris. quia multi sunt heretici et incredeli et in dei et multi gentiles et multi mali christiani qui omnes damnantur.

In discipulo de tempoze.

Decanus qui viginti quinq; annis in bere mo mansit. ꝛ post mortē apparuit ep̄o suo ꝛ dixit q; triginta milia hominum obierunt illo die ꝛ ipse ꝛ sanctus bernhardus statim ad celum. ꝛ tres ad purgatoꝛium intrauerunt ꝛ alij omnes eo die moꝛ tui ad infernum descenderunt. Hoc quere in disci pulo de tempoze. sermo. cxlix. J.

Decime.

Decime sunt plene persoluende.

Exemplum. .v.

Quidā in vando decimas suas tāte erat virtutis ꝛ iusticie. vt ei sūmum esset studiū illas p̄solnere sine moza sine do lo ꝛ sine vexatione. Habebat em̄ vineā quandaz q̄ circa decē carrucas annuatim facere solebat. Tē poze igit quodā vt postmodū patuit. magis ex ōi dispensatōe q; ex aeris temperie. post q; collecta est vinea vinūq; expressum vna tm̄ inuēta est carruca Quo audito miles suo suus memoriale verbuz re spondit dicens. Quod meum erat dominus inq̄t mihi tulit. ego illi portionē suā nō auferam. vadet da sacerdoti carrucā hanc p̄ decima. q̄ ꝛ factū est. Eodem tempe german⁹ militis sacerdos quidam iuxta vineā p̄dictā transiens eamq; refertā vuis vi dens. mox ad frēm intrans de negligentia eum ar guit dicēs. Quare nōdum collecta est vinea vestra Ñdente illo. tam collecta est. Sacerdos subiun xit. nequaq; eā plenā vidi. Quesitū ꝛ inventuz est nec vnq; aliquo anno vberioꝛes fructus fecit q; il lo anno. Desperatio.

Conuersus quidam desperauit. ꝛ seipsum sb mersit. Exemplum. vj.

Quidam conuersus cuiusdam religionis a iuuentute vsq; ad senectutem laudabi liter conuersatus inter fratres. ita vt nul lus eo videret religioſioꝛ ꝛ omnibus feruēntioꝛ. Nescio quo dei iudicio ita tristis ꝛ pusillanimis ē effectus q; tantum de peccatis suis timeret ꝛ deve nia desperaret. vt nullis scripturarum autoritati bus poterat erigi nullis exemplis poterat spem ve nie reduci modicum tamen creditur peccasse. Cui cum fratres dicerent. quid habetis. quid timetis. quare desperatis. Respondit q; non possum sicut consueui oraciones meas legere et ideo timeo ge benne penam cum autem infirmus quodam ma ne ad magistrum suum veniret dicens. Non pos sum diutius contra deū pugnare. Illo verba eius minus attendente ad piscinam monasterij iuit. et in ea se precipitans suffocatus est Hec Cesarius.

Mulier desperata comedit araneam et bea ta Maria virgo. subuenit ei.

Exemplum. .vij.

Mulier q̄dam ꝓpter pctō᷒ suo᷒ freq̄ntiā ⁊ frequentē recidiuatoēz lapsa in desperatōez vt se occideret venosaz araneā deglutiuit approp̄inquāte aūt morte cōpuncta cepit cū lachrimis matrē miscōie inuocare. Audiuit ita q̄ vocē dicentē sibi. Frater Iordan⁹ ordinis p̄dicato᷒ vēnitur⁹ est mō. ipm voca. dicens te ad me missam ad eum ⁊ ꝓfitere illi ⁊ salua eris. Venit sctūs ⁊ pfessa est peccatrix ⁊ cū vomitu peccato᷒ araneaz ⁊ venenū euomuit deo gr̄as agens sanata plenissime. Hec in vitaspatrum.

Passio xp̄i aufert desperationē.

Exemplum. .viij.

Quidam sceleratissim⁹ morīēs desp̄auit cui appuit btūs dñic⁹ cui deuotus erat dicens. Cur fili ꝓpter enormitatē pctō᷒ desperas. ꝑ quo᷒ medicinaz toti⁹ mūdi dolo᷒ xp̄i fuit infinitus cui⁹ medicine efficatiā ꝓtemplando infinitā nequaq̄ desp̄abis. Nam minima xp̄i sanguinis gutta supabundat ⁊ tollit oīa pctā mūdi. vñ cōtrit⁹ ille pniam fecit ad vitā ⁊ sic saluatus est.

In discipulo de tempore.

Quidaz reputabat quasi sanct⁹ ⁊ tñ in agone desp̄auit ⁊ sic damnatus est. Hoc quere in discipulo de tempore sermo. cxxxj. P.

Item qui dixit in agone impossibile est q̄ deus ignoscat mihi peccata mea. Hoc quere in sermone. cxxxiij. T.

Quidā qui voluit absq̄ omni peccato viuere ⁊ sic desperauit sic tamē q̄ surrexit ecōuerso. Hoc quere de tempore sermone. ix. H.

Heremita qui reduxit desperatū ⁊ sic meruit duplicem coronam. Hoc quere sermone. xxx. H.

Detractio.

Fratres detraerunt morienti.

Exemplum. .ix.

In monasterio sci Gregorij frater quidam vi febrium ⁊ caloze vltimū flatum emitteret videbat sed cuz circumstantes monachi psalmodiam intermittentes ei detrahebant ipe reuiuiscens ait parcat vobis fratres deus q̄ mihi detrahere voluistis. Nam impedimentuz non modicū mihi generastis. Nam tam a vobis q̄ a dyabolo sum vno tpe accusatus nesciebā cui calumnie ꝓius respondere. sed si q̄s quemlibz migrantem videritis eidem nō detractionē. ꝛ cōpassionem impendatis. vtpote qui ad tam districti iudicis iudicium cum criminatoze suo vadit.

Miles quidam detraxit alij militi defuncto qui apparuit sibi.

Exemplum. x.

Miles quidā iacens in lecto cū vxore detraxit alio militi defuncto q̄ appuit sibi dicens. Indulge mihi ⁊ dicebat se esse in magnis pēnis purgatorij. ⁊ miles quesiuit vtrum sibi possit suffragari. Respondit q̄ sic. ⁊ ille. vis vt iste oret ꝓte. Tunc ille exagitauit caput in signuz q̄ non placeret sibi q̄ ille ꝓ se oraret. q̄ in peccatis esset. Tunc ille dixit. vis vt ille heremita sanctus ⁊ deuotus ꝓ te orabit. Et ille dixit. vtinam iste ꝓ me oraret faciliter posset me liberare q̄ amicus dei est

Detractor laniauit in extremis propriam linguam cum dentibus proprijs. .xj.

Exemplum.

Sacerdos quidā infāmum vicio lingue dixit⁹ erat vt q̄si oib⁹ detraheret ⁊ alios homines ḡuiter infamaret. hic aūt añ mortem raptus in furiam tanto in se deuastat⁹ vt proprijs dentib⁹ linguam maliloquā laniaret ⁊ palaz cunctis ostenderet que lingua sua voloſa egerat. et venenū aspidum sub labys ei⁹ quasi sepulcruz patens guttur illius ferozē deterrimuz anhelaret.

In discipulo de tempore.

Quidam detractor infamauit sacerdotes religiosos ⁊ eius lingua non potuit putrescere. Hoc quere in discipulo de tempore sermone. xcj. I.

Item duo socij ⁊ quoruz vnus erat detractor pessimus in extremis vidit albatos homines manus extendentes ⁊ conquerentes de eo ⁊ sic desperauit sermone. cxl. P.

Item episcopus probus ⁊ deuotus punitus est in purgatorio per ferozem famuli sui qui ardebat in inferno. quia audiuit detractiones illius sancti ⁊ eum non semper correxit. sermone. xc. I.

Discretio.

Duo fratres noluerūt cibū sumere nisi quez deus eis mitteret. .xij.

Exemplum.

Duo fratres habitauerūt vltra illam heremum vbi quondā fuit sanctus anthonius cōmoratus qui exeuntes per desertum decreuerūt nō sumere cibū nisi quē illis deus transmitteret. Cunq̄ errantes eos ꝓ deserta ⁊ deficientes iam fame ꝓspexissent a longe maxites que gens cunctis nationib⁹ crudelioz est. Non em̄ eos ad effusiōez sanguis desiderū p̄de ꝛ sola ferocitas mentis instigat. Visis ergo eis cōtra naturā ferocitatis sue cū panib⁹ illis occurrerunt. Tunc vn⁹ ex illis fratrib⁹ subueniente discretiōe velut a deo porrectos sibi panes cum gratiarū actōne suscepit reputans sibi escam diuinitus ministrari nec sine iussu dei factū esse dicens vt illi q̄ sp hoīm sanguine gauderent nunc deficientibus eis vite substantiaz largirent. Alius vero recusans cibū velut ab homine sibi oblatum in media ⁊ labore cōsumptus ē mortuus equoz initia q̄uis reprehensibili psuasione descenderint vnus tamen subueniente discretione id quod incaute cōceperat emēdasse cognoscitur Alius aūt stulta p̄sumptione perdurans mortez quam dñs ab eo auerterevoluit ipse sibi constituit Hec in vitas patrum.

In discipulo de tempore.

Senex hui viginti annis hitauit in heremo ⁊ postmodum profecit se in profundam foueam ex iussu diaboli quem credebat esse angelum dei. hoc quere in discipulo de tempore sermo. xvij. M.

Capitulum de E.

Ebrietas.

Ebriosus quidā in extremis vidit infernū aptū .j.

Exemplum.

Faber quidaz qui alijs

cuntibus ad ecclesiā ipse in fabrica sua re

manebit ebriletati ⁊ illecebris carnis frequēter vaca bat qui subita infirmitate infirmatus. Cum ab alijs premoneret ad penitentiā. desperans cepit clamare se nō posse penitere. quia sicut beatus Stephanus vidit celos apertos. sic ipse vidit infernū apertū ⁊ lo os qui christum occiderūt. Et post dixit sibi iudiciū cum sibi paratū apud pylatum cayphā ⁊ iudaz ⁊ alites suas cōtinuas. Et hec dicens mortuꝰ est. ⁊ longe ab aliorum sepultura positus. nec aliquis pro eo alt instare. nec sue salutis spem superesse ꝓpter inebrieta anglorum libro. v. quod suffragiū ausus est facere. hoc Beda in gestis

Peregrinus quidā vestē pro vino exposuit.

Exemplum .ij.

Peregrinus quidā vestem suā pro vino fortt exponēs intm bibit ⁊ inebriatus est ⁊ alie natus est mente vt quasi mortuꝰ estimaret Eadem hora ductus est spiritus eius ad loca tormē tozum vbi supra puteū operculo igneo tectū residere cōspexit ipm principē tenebrarū. Iterū inter cete ras anias adductus ē prelatus quidā. quē princeps multum salutās cū calice igneo sulphureū potum ei ministrans. ꝙ cum bibisset amoto opculo missus est in puteū igneū. Peregrinus autē hec vidēs pterritꝰ est Tūc clamabat diabolus fortiter. adducite huc illuz pegrinū. ꝙ vestē peregrinatiōis sue vino exponēdo inebriatus est. Quo audito peregrinꝰ ad bonum angelū qui eum illuc deduxerat respiciens. ꝓmisit deo ⁊ sibi ꝙ nunq̄ amplius inebriaret. dūmō illa hora li berarer eum. Qui mox ad se reuersus die ⁊ hora nocte tauit. redienscz in terrā suā dictū platū eodez tēpore obijsse cognouit. Hec Arnoldus.

Ebriosus quidam occidit patrē ⁊ matrē in ebrietate.

Exēplum .iij.

Ebriosus quidā qui cuz venisset de taberna ebrius. occurrit ei pater suus arguēs eum. quē cū crederet aduersarium esse. extracto gladio occidit cuz. Et cū mater de nocte ad clamorē occurreret idem ei fecit. ⁊ captus est ⁊ tentus obstupuit in mane se talia fecisse.

Ebriosus occidit regem ⁊ filios suos.

Exemplum .iiij.

Quidam homo fideliter seruiuit cuidaz regi. ⁊ dum vitaz suā ieiunus bene regeret ⁊ suo dño seruicia sua bene placerēt. Qui cū missus fuit ad cōuiuiū ⁊ cum ibi inebriatus fuisset. occidit regem ⁊ filios suos. Sic ⁊ nos dum ieiunamꝰ sumus omēs virtutes. ⁊ regem. i. animā ⁊ rationē. ⁊ filios suos. id est quinq̄ sensus cū quibus corpꝰ ⁊ animā regere debemus.

Ebriosus vidit duo pro vno.

Exemplum .v.

Rusticus inebriatus videbat duo ꝓ vno. et multeri imposuit adulteriū dicēs eam qua tuor pueros habere cum nisi duos haberet Et ipsa dicebat se ferrū ignitum portare in signū ꝙ esset immunis ab adulterio. ⁊ vomere posito in igne dixit mulier. porrige mihi vomerem ignitum. ⁊ ego portabo in signum innocentie. Et ipse volens ferrū porrigere mulieri cōbussit manus. ⁊ sic ad sobrietatem reuersus cognouit se erasse ⁊ inebriarum fuisse

Ebriosus quē inebriakū fecerūt monachū.

Exemplum .vj.

Quidam cōsueuit adeo inebriari ꝙ quasi insensibilis videbat. ⁊ odiosus factus ē vxori intātū ꝙ eo relicto alteri adherebat. Hz qz eo ad nutū vti non poterat. mole viri oppressa cogitauit ꝙ a se eum repelleret. Et cum vna vice inebriatus sic fuisset. ita ꝙ omino insensibilis videbatur ⁊ animo alienatus. ipsa vocans monachos. dixit eum laborare in extremis. ⁊ ꝙ vestirēt eum habitu religiosso ⁊ facerēt eum monachū qō ipse petiuerat cū eēt sane mentis. Quod ⁊ ipsi monachi amore pecunie libenter fecerūt. Quem tonsum ⁊ vestitum portauerunt ad abbatiā. Ipse autē de mane vino digesto inuenit se monachū. Et audiens abvxore ⁊ monachis ꝙ fuisset in extremis ⁊ fecisset votū deo ⁊ beate marie virgini ⁊ omibus sanctis. pre verecūdia māsit in ordine ⁊ amplius melius vixit.

In discipulo de tempore.

Ebriosus noīe Ado qui frequēter fuit ad tabernā cum ad ecclesiā ire deberet. qualē potum ⁊ qualem lectum ⁊ quale balneum iam habet in inferno. Hoc quere in discipulo de tēpore sermo. lxij. y.

Item miles qui apparuit post mortem filie sue cū crusibulo in quo erat sulphur ⁊ ignis. Hoc quere sermone. xcix. P.

Item bibulus qui tenuit cyphum in manu ⁊ dixit in ludo. tres soluit. ⁊ sic subitanee obijt. Hoc quere de tempore sermone. lx. Q.

Item ꝙ in taberna vēdidit aiam suā quō diabolꝰ eum rapuit cuz corpe ⁊ aia. Hoc quere ser. cxxxij. P.

Itē hospitem bibulorū ⁊ lusorū quem diaboli cuz corpore ⁊ anima rapuerunt. Hoc quere de tempore sermone. cxliij. Q.

Elemosina.

Elemosina danda est in presenti vita.

Exemplum .vij.

Legitur de sancto Ludouico rege francie ꝙ infirmatus vscz ad mortez cōuocauit omēs suos nobiles medicos ⁊ clericos theologos ⁊ religiosos ⁊ eos cōsulens an possit curari. Et audito ꝙ nō. Respōdit. Nūc patet ꝙ diutie nō prosunt quibus potētissimus ⁊ ditissimus rex sanari nō pōt Unde nisi proximis ⁊ pauperibus in elemosinis subuenissem ad eternā vitam modo nō venirem.

Quidam habuit mensam plenā ante ⁊ vacuam retro se.

Exemplū .viij.

Eremita quidā vidit in visione multas animas i diuersis statibus. Inter quas vidit vnū virum sedentē ⁊ stabat vna mēsa ante eum repleta omnibus bonis. Illa mēsa stabat retro eum vacua. quem quesiuit quid hoc notaret. Respōdit. mensa illa que stat ante me sunt opera misericordie. que feci ante mortem. ⁊ illis bonis modo vtor. Mensa vero retro me posita est ꝙ disposui cum adhuc viuerem ⁊ mādaui vxori ⁊ pueris meis vt anime mee subuenirēt in elemosynis ⁊ suffragijs ⁊ in testamentis. Et ecce adhuc vacua est. quia occupauerunt se temporalibus rebus diuidēdis ꝙ mei obliti sunt. Unde dicit sapiens. Fac bene dum viuis post mortem viuere si vis. vnde etiam Ambrosius. Hoc tātuz tuum reputa quod pauperibus erogasti.

Quidā vendidit triginta libras quas ꝓpter deus dedit ⁊ miſere obijt. Exemplū .ix.

Quidam diues in infirmitate nimia timens mortē tulit triginta libras ⁊ diſtribuit pauperibus. Factū eſt autē vt cōualeſceret de infirmitate. cepit penitere q̄ hoc fecerat. hic vo amicum quendaz habuit virū religioſum cui ipſe diues dixit cogitationē ſuaz. penitet q̄ hoc feci. Qui dixit Gaudere te magis oportet in hoc. q̄ qō pauperibus dediſti deo dediſti. ⁊ ipſe tibi reddet in futuro. Sed ille nō acquieſcebat verbis eius. Dixit ei. Ecce triginta libras do tibi vt eamus ſimul ad ſanctā Mariā. ⁊ dic ibi. Ego nō ſum ille qui diſtribuit pauperib⁹ triginta libras. ſed iſte eſt demōſtrando me. Ille vo accipiens triginta libras ab alio gauiſus. prexit ergo ad ſanctam Mariā. ⁊ fecit ſicut ille p̄dixerat. Contigit autē cum egrederet de templo portās ſecum pecuniā quam receperat. ⁊ cum egreſſus eſſet ſanuā cadens in terram mortu⁹ eſt. Hec videntes qui aderāt dixerunt ei qui pecuniā illi dederat. Accipe pecuniā tuā. Ait ille reſpondens dixit. Non facio. Exquo eā obtuli deo ipſius eſt. ſed magis detur pauperib⁹. qō ⁊ factum eſt. Omnes eā qui venerūt ⁊ audierūt hec glorificabāt deum qui facit mirabilia ſolus.

Quidam cū triginta libris fabricauit ſibi pallatiū in celo. Exemplū .x.

Legit in vita ſancti Johannis elemoſynarij qualiter gloria dñi miſericordib⁹ eſt oſtēſa q̄ cū quidam epiſcopus Trullus fuiſſet ad alexandriā. ⁊ triginta libras auri expēdere pro palatio fabricādo. quē Johānes p̄dictus inuitās ad domū ſuā monuit eum dicens. Hoc eſſe edificiū ⁊ thezaurū epiſcoporū refouere pauperes Jeſu xp̄i qui ad eius p̄dicationē p̄dictū aurum reddidit ipſi ſctō Johanni ad dandū pauperib⁹. ſed poſtea penitēs de p̄dictis cum eſſet auarus. decidit in lectū. Quod ſanctus Johānes audiens aurū eidem remiſit. q̄ ſtatim curatus. Iterū inuitatus cū eo comedit. Et poſtmodum in extaſi poſitus ductus eſt ab angelo ad palatiū mire pulcritudinis mirū habens ſplendorē ⁊ portam aureā. in qua erat ſcriptum. hec fuit reqes eterna Trulli epiſcopi. Qui cū hoc legeret. attendēs miram pulcritudinē eius. dixit angelus. delete hunc titulum ⁊ ſcribite. Hec requies erit Johānis patriarche. Sed hac viſione territus nō ſolum p̄dictas libras auri pauperibus erogauit. ſed etiaz poſt magn⁹ elemoſynarius factus eſt.

Hortulanus quidā collegit lagenā cū denarijs. Exemplum .xj.

Fuit quidā hortulanus qui omnē laborem ſuū in elemoſynā expendebat ⁊ tm̄ ſibi retinebat q̄ ad ſolū victum ſibi ſufficeret. Immiſit autē diabolus in cor eius q̄ colligeret ſibi aliquam pecuniā dicens ei. vt cum ſenueris aut egrotaueris opes habeas ⁊ expenſas. ⁊ impleuit lagenā de nūmis. Contigit eā poſt hoc infirmari eum ⁊ putrefieri pedem eius. qui expendit pro medicina quicqd collegit ⁊ tamē nihil ei profuit. Poſtea vo venit ad eum quidā expertus medicus ⁊ dixit ei. Niſi inciderīs pedem tuū aliter ſanari nō poteris. ⁊ cōſtituerūt diem abſcindendi pedem. Et ecce ipſa nocte rediens hortulanus ad ſe. penitentiā egit de his que geſſit ⁊ fleuit cū gemitu dicens. Memor eſto dñe operū meorum priorū que factebam laborans in horto ⁊ quō pauperibus miniſtrabaz. Tunc apparuit ei angelus dñi dicens. Ubi ſunt nūmi tui quos collegiſti. ⁊ vbi eſt ſpes tua de qua tractaſti. Et intelligēs ille. veniā precabat. promittēs hoc iam decetero nō facturum. Tunc angelus tetigit pedem eius. ⁊ confeſtim ſana tus eſt. Et exurgens mane abijt in agrū operari. Venīente igitur medico vt ſecaret pedem eius. dicūt ei iam ſanus factus eſt. et mane hodie exijt operari in agrum ſuū. Et videns eum ſanū fodientē terram glorificabat deū. Hoc in vitaſpatrū.

De duobus fratribus date ⁊ dabit vobis. Exemplum .xij.

Habas quidā de ordine nigrorū hoſpitalis erat valde deuotus ⁊ circa pauperes miſericors multū. Et quia in operib⁹ miſericordie feruidus fuit. tales diſpēſatores domui ordinare ſtuduit qui eius feruorē nō impedirent. ſed magis intenderēt. Et ꝓtoplures ſuſcepit ad domū eius ⁊ ꝓtoplus charitatis opera pauperibus exhibuit. tāto illi ⁊ domui eius domin⁹ benedixit. Poſt cui⁹ mortem ei⁹ ſucceſſor ſtimulatus auaricia. pietatis officiales amouit. ⁊ eos quos tenatiores nouerat inſtituit. ⁊ ait. Predeceſſor me⁹ nimis erat dapſilis ⁊ indiſcretus ⁊ ideo officiales eius amoui. ſed ſic ordinare debemus expēſas monaſterij atq̄ tēperare vt ſi forte ſeges noſtra grādinata fuerit ⁊ tpa cara euenirēt. habeamus vnde pauperib⁹ ſubueniamus. huiuſmōdi verbis ſuam auaricia pallians. hoſpitalitatem excluſit. etiā conſueta beneficia pauperib⁹ ſubtraxit. Charitate igit ſubtracta proficere non potuit monaſterij ſubſtātia. immo breui tpe ad tantā paupertatē deuenerūt vt vix haberēt qō manducarēt. Die vo quadā vir quidā venerāde etatis venit ad portariū queſiuit hoſpitiū. Quē ille quidē clanculo collegit. ac hoſpitalitatis officiū ſibi exhibuit ⁊ adiecit ille. Non tu ammirari ⁊ turbari debes bone vir q̄ tam negligenter tibi procuro. quia neceſſitas in cauſa magna eſt. aliquādo talē vidi ſtarum monaſterij vt ſi aduenīſſet eps i magna ꝫtitate ⁊ charitate ⁊ abūdātia fuiſſet receptus. Reſpōdit ille ſenex di. Duo fratres expulſi ſunt de monaſterio iſto. niſi illi fuerint reuerſi. nūq̄ bonus erit ſtatus eius. quorū vnus vocat Date. alter vo Dabit. Dicq̄ ab oculis ei⁹ receſſit. Puto aliquā perſonā fuiſſe angelicā per quā dñs indigentias fratrū ⁊ defectum illorū reuocare voluit charitatiue Portarius aūt cum eſſet laicus. noia eadē conſiderauit abbati ⁊ fratribus audita recitauit. Reſumpta eſt hoſpitalitas. ⁊ cepit eis domin⁹ mox bñdicere vt prius. ⁊ merito. In omi eā religione vbi iſti duo fratres. ſcz Date ⁊ dabitur fuerint. nunq̄ neceſſaria deficient. Sicut legimus de ſanctis patribus q̄ ta charitatiue erant q̄ etiam ſanctos angelos hoſpitio receperunt. Et que eis mittebantur alijs fratrib⁹ mittebant.

Defunctus quidā dixit centuplū reaccepi. Exemplum .xiij.

Cum quidaz eps p̄dicaret inter ſarracenos. quēdā eox cōuertit ⁊ baptizauit. poſtea ſāt cū ſuaderet ei q̄ faceret opa miſcōie. dicēs q̄ domin⁹ hoc diceret in euāgelio. Centuplum acci-

plects. Et cū admonuisset eum ad pfectionē euangelicam. Ille venditis omibus dedit pauperibus z ob dormiuit in dño. Cum aūt filij eius traherēt epm ad iudiciū. impetentes euz cozā iudice saraceno de hoc qđ patri promiserat. s. centuplū accipietis. z intātuz pater nunc̄ accepit. z ꝓpter eius ꝓmissum nos exheredit aut. Quibus episcopus respōdit. immo deꝰ ei reddidit in vita eterna. z q hoc ꝓbaret adductus ad tumulam mortuū adiurauit in nomie dñi nr̄i Jesu christi vt diceret sibi vtrū sibi bene fuerit solutuz de promisso. Respōdit mortuꝰ omibus audientibus Centuplū accepi. z vitam eternā possidebo. z de hoc lre inuēte sunt in manib⁹ eiꝰ. s. defuncti. hec Arnol.

Ancilla inuenit ecōuerso cistam repletā farina.

Exemplum .xiij.

Qrat circa montes alpiū z anglicū mare fames qualida. itavt cōmunis multitudo populi fame moreret. Tūc quedā matrona gnere ꝓclara z opibus misericordie dedita. egenis cepit sine pondere. mēsura z numero liberaliter erogauit. Qđ cernēs vir eius mūles artauit eā. z farine mēsuram certā p singulas hebdomadas dare fecit. que vna die quasi totū expēdit. supuenies quidā paup z rogās elemosynā. vnde dña ancille precepit vt petē ti daret. z diligēter scopata cista in qua farina reposita erat si quid inueniret pauperi afferret z fecit ancilla vt domina iussit. Et post hunc supuenit alius q̄ se nihil comedisse infra biduū deplorabat. Qvt domina audiuit. fleuit. z iterato iubet ancillam scopare cistaz. z pauperi aliquid imptiri. Jurat ancilla. nihil in cista penitus remansisse. sed instante cū lacrimis domina vt attemptaret. Currēs impatiēter. z cistam aperiens. plenam florentissima simila mox inuenit. Ad cuius cōtuitum ancilla clamās horrifice cecidit in extasi supina. Clamore audito domia accurrit. ac currit domin⁹. accurrerūt z famuli. z viso miraculo i cōmuni dominū benedicebāt. Vxor ipse. horreū letus aperiēs omibus illa die venientibus dedit. nec defuit annona cistarum. donec supueniente augusto ꝓpiciaret domin⁹ populo suo quē afflixit. Dixit aūt mihi dictus mīles Marcus noie. q nisi fuisset diuinum miraculū nequaq̄ mihi tria horrea vel q̄nq̄ sufficissent. hec Guilhel.

Nobilis quidam vestes dedit ꝓpter deum.

Exemplum .xv.

Nobilissimus ac potētissimus in baronib⁹ gallie comes carnotensiū ac blesensiū noie Theobaldus liberalissimus omni suo tempe extitit i donādo. Iste hyeme que tūc solito magis horrebat per viam cū multitudine transiens obuiam habuit pauperem nudū. Quo clamante. respōdit comes. Quid petis. Respōdit paup. Da mihi inquit cappam quā habes indutā. nec mora. comes extractam cappam dedit pauperi dicens. Quid amplius petis. Cui pauper. da mihi z pallū quod habes. Quo statim habito. petiuit tunicā. quā vt comes dedit remansit in vestibus lineis. Cui paup. Vides inquit comes q̄ caput habeā rasum z nudum da z pileum. Tunc comes paululū erubescēs. quia caluꝰ erat inquit. Nunc em̄ charissime nimis insistis. quia hoc carere nō possum. Hoc dicto. relictis vestibus paup euanuit. Comes de equo cadens lamētabiliter fecit z omni tēpore postea tale quid cauēs omni petenti se tribuit. hec Guilhel.

In discipulo de tempore.

Petrus telonarius qui primo parcus fuit. z postmodum fecit se vēdere. z precīū dare in elemosynas pauperū sermone. lxxxj. B.

Item senex cū iuuene habuerunt cōmunē vitam z semper senex plꝰ habuit quantūcunq̄ pauperibus dedit. Hoc quere sermone. cl. T.

Mechanicus qui nisi vnū denariū habuit. volēs aliquid emere ad comedendū. z eundem denariū dedit cuidā pauperi ꝓpter deum. z angelus portauit sibi viginti solidos. Hoc quere sermone. cliij. A.

Mulier que dedit paupi denariū dicēs. plus sibi dedi q̄ deus mihi dedit. hoc quere sermone. cl. P.

Ecclesia.

Diabolus scribit verba inutilia prolata in eccl'ia.

Exemplum .xvj.

Cum beatus Martinus epꝰ celebraret. tūc beatus Briccius adhuc puer vidit diabolum scribentē retro altare pctm̄ qđ fiebat i ecclesia. loquēdo. ridendo. diuinū officiū impediendo. z cum deficeret cartha diabolo. volēs illā in qua scripsit extendere traxit cū dētibꝰ que corrupta collisit caput ad murū vñ risit sanctꝰ Briciꝰ. post missam arguebat eū sanctꝰ Martinꝰ de risu. z ille dixit ei causam. Et cōiuratus diabolus dixit q̄ scripserat verba inutilia risus z dissolutiones que fiūt in eccl'ia Statim sanctus Martinus ꝑdicans verbū deī. z oībus adhortatis ad confessionē coegit diabolum delere qđ scripserat. Unde etiam dicit de hoc in decre. Nemo debet in loco orationis intēdere fabulis ociosis. dist. xxv. Qui in aliud.

Quidā furati sunt i ecclesia z postmodū suspēsi.

Exemplum .xvij.

Ecclesiam sancti Martini fures infringentes quosdā thezauros vnacū cruce preciosissimis gēmis z auro decorata asportauerunt. Qui cū essent plures crucē duob⁹ cōmittētes. ipsi cū thezauris abierunt. Mane igit cū trīa sacrilegiū ad noticiā epi pueniss et. dolens valde z maxime de cruce ob portionē ligni dñici. Milites cū cōsilio canonicoꝝ p diuersas ꝓuincias miserūt. qui fugiētes insequebant. Hi vero qui eandē portabāt p strata tam publicam incedebant. Ad quos cum pueniss et milites nihil de eis suspicantes ꝓtransierūt. Christꝰ vero in quez peccauerūt fures a sensu alienauit. gressum fixit. ita vt a strata declinantes paludem intrarent. nec tamē motis pedibus procedere possent. Altero vero die predicti milites cuz fures pene in eodē loco. z maxime lutum calcādo vidissent. mirati dixerunt. Isti sunt homies quos heri hic dimisimus. ad quos cum vnus clamasset. boni homies male incedi tis. quare nō ascenditis in stratam rectam. Respōderunt illi. bene incedimus. nō vos sollicitet iter nr̄m. Tunc vnus ex militibus deo inspirante dixit ad socios. aliquid istud pretēdit. forsitan rei sunt teneam⁹ illos. Ad quos cum descenderēt. illi crucē paludi immerserunt. Interrogati vero de furtu responderunt Nos crucem tulimus z vbi sit scimus. sed nisi certi sumus de vita numq̄ ostendemus. Quid plura. Ducūtur ad episcopū gratia crucis promittit imunitas

Crux ostensa reportat. extra prouinciã fures proscribuntur. Et quia iustus iudex deus nullum peccatum dimittit inultum. & sepe peccatum punit peccato p̃misit vt die quadam iterũ ecclesiã infingerẽt in qua capti sunt & suspensi. hec Cesarius.

Julianus apostota a sancto Mercurio interemptus est.

Exemplum .xviij.

Julianus imperator qui erat apostota a fide christiana. cum ad quoddam prelium ꝓperaret mandauit sancto Basilio cesariensi episcopo vt sibi suoq; exercitui necessaria prouideret. Quo respondẽte q̃ res ecclesie nõ essent sui sed iesu christi patrimoniũ & deo militantiũ nõ predonum. Cum tamen currũ oneratũ cum victualibus pro redimenda vexatione dedisset eidem. iratus cesar & feruens iurauit q̃ in reditu suo suam ecclesiã destrueret. Episcopus vo confidẽs in domio & in regine celi presidio. indicto ieiunio. oratiõibus. letaniis. & elemosynis studebat cũ omni populo & clero deũ precari. Episcopus vero in oratiõe ꝓstratus ecclesiã suaz beate virgini dedicatã fideliter cõmẽdauit. Interim spiritus eius vsq; ad dei thronũ rapitur. ibiq; audiuit Mariã de destructione ecclesie sue filio suo querulantẽ. Hic ab omibus requirit quis velit sue iniuriã matris vindicare. Mox sanctus Mercurius martyr christi qui in eadẽ ecclesia sepultus est. pre omnibus se obtulit ad vindicandũ. Egressus igit de tumba. & armis suis idutus. ad exercitũ venit. & omissis omibus alijs sibi locum dantibus istũ Julianũ hasta perfodit. qui sumpto ꝓprio sanguine. prosecit i celo dicens. Vicisti nazarene vicisti. Et sic miserabiliter fugato exercitu expirauit. Hec p ordinem episcopo referẽte populo pro signo veritatis nec sanctũ Mercurii in sepulcro nec ipsius arma que pendebant in ecclesia reperta sunt. Sed post diem terciuz in locis suis omnia ecõuerso sunt inuenta. Redeuntibus autem de prelio veritatem de omnibus retulerũt. & omnes gratias egerunt ei qui liberat & saluat omẽs sperantes in se. deponens malos potẽtes de sede. et humiles ꝑ intuitu matris sue hic & in futuro cum gloria & honore exaltat.

Miles quidam pertranseundo cimiterium orauit pro animabus.

Exemplum .xix.

Quidam miles cõsueuit descendere de equo suo in cimiterio & dicere oratiões suas ibi pro defunctis sepultis. quadã aũt die fugatus ab hostibus iterũ veniens ad cimiterium orauit flexis genibus. statim surrexerunt defuncti de sepulcris. milites cum armis. clerici cũ stolis. quo viso hostes fugerunt. & facientes pacem cuz milite narrauerunt ei quod viderant.

Eucharistia.

Episcopus vidit vnum digne alium indigne sumere sacramentum.

Exemplum .xx.

Episcopus quidam cum audisset duos de plebe sua viros adulteros nimie impuritatis. rogauit ergo deũ vt si ita esset agnosceret. Cum ergo post oblationẽ consecratã vnusquisq; ad cõmunionẽ sacraz accederet & ꝑ singulorũ facies intelligebat bonos splẽdidas habentes facies & animas peccatorũ aũt facies nigras inspiciebat vt carbones & oculos sanguine repletos. Alios vero videbat clara facie & vestibus albis indutos. Cum autem corpus dñi suscepissent. in quorundã vultibus lumẽ in quorundã flamma videbat. Ut autez cognosceret de illis quorũ crimina audierat. cõmunionẽ illis prorexit. & vidit vnũ ex illis clara facie & honorabili. albisq; vestibus circũdatum. alterũ nigrũ & horribilez vultu & postq̃ diuini misterij gratiã perceperũt. illũ lumen quoddã illustrabat. alium vero quasi flammam succẽdebat. Vocauit ergo episcopus de singulis que ei ostensa fuerũt se edoceri. Astans aũt angelus dñi dixit ad eum. Omia que audiuisti de ipsis vera sunt. Sed ille vnus adhuc in sordibus pmanet & in voluptate peccandi. ideo illum nigrũ flamma succendi vidisti. alter vero similis illi quidẽ erat sicut audieras sed ideo illũ clara facie illustrari vidisti. quia recordatus de hoc qõ prius fecit. & renũcians illis operibus cũ lacrimis & gemitibus dei misericordiã postulauit pmittens si preterita illi fuissent remissa peccata vl terius ad eadem nõ rediret. & ideo prioribꝰ criminibus deletis ad hanc gratiã quam vidisti puenit. Cuz autẽ episcopus de dñi gratia miraret. eo q̃ non solũ de tormentis tam turpez hominẽ erupuerit sed etiã tanto honore decorauerit. Respondẽs angelus dñi dixit. Bene miraris. homo eñ es. naz dñs noster ac vester naturaliter bonꝰ & misericors est. Cessantibꝰ a peccatis. penitentibꝰ. per confessionẽ non solũ rorẽta dimittit sed & honore dignos efficit. sic eñ deus dilexit mundũ vt vnigenitũ suũ pro peccatoribꝰ destinaret. & pro ipsis daret ad mortẽ. Qui ergo dum inimici essent mori pro ipsis elegit. q̃tomagis quando ꝓprij eius filij erunt. Hoc ergo scias. quia nullus peccatũ humanũ bonitatẽ deivincit. sed tñmodo q̃ penitẽtiam vnusquisq; ea que prius fecerat aboleat mala. Misericors eñ dominꝰ infirmitatẽ humani generis scit & passionẽ & diaboli virtutẽ & malicias. Et cadentibꝰ quidez hominibus in peccata tanq̃ filios sustinens ꝓpter emendationẽ. Penitentibꝰ vo tanq̃ languidis compatitur. & mox soluens peccatorum. Justis autem premia tribuit. Audiẽs ergo eps mox miratꝰ est nimis & glorificabat deum.

Quidam accessit ad sacramẽtum contra prohibitionẽ sacerdotis. Exẽplum xxj.

Quidam sacerdos vidit quendã peccatorez sibi confessum nõ vere cõtritum quia non habuit voluntatẽ abstinẽdi a peccatis. Et sacerdos prohibuit eum a sacramento. Et super hoc friuole accessit dixit ei sacerdos. Judicet deus inter me & te. dans ei corpus christi. & statim guttur ei ẽ ruptum. & exiuit corpus xp̃i. & ille expirauit.

Sacerdos malus cum difficultate sumpsit corpus christi.

Exemplum .xxij.

Sacerdos quidã secularis dũ quadã die celebraret missam. alꝰ assistens vidit in patena tpe sumptiõis nõ speciẽ panis sed infantulus ille facie auertere & ne sumi posset manibus & pedibꝰ reluctari. & nõ semel iste hõ deuotꝰ hoc vidit ꝙ sepius. Cui idẽ sacerdos quadam vice dixit inter ce-

kera. Quotiēs sumo corpus christi cū tanta difficultate sumo q ego mirari non sufficio. Cui ille. Consulo vt corrigas te. hoc nam t ego vidi de te. Ille sacerdos correxit se. t cum postea celebraret visus est ille infans ab illo deuoto homine iunctis manibus t pedibus cū summa velocitate illabi in os sacerdotis.

Plaga sacerdotum indigne celebrantiū.

Exemplum .xxiij.

Sacerdos lubricus t immūdus corpus xpi quasi quotidie polluto ore sumebat. Et vide vindictā dei. Dos eñ circa nasum t mentum est versum. t lingua cōputriuit ita vt vix pre fetore possit ab inimicis suis sustineri. Sic t sacerdos in gallia fuit cuius manus in missa sup aram extense igne celesti vsq; ad cubitos sunt cōbuste. hec Gusl.

Sacerdos quidam dubitauit de sacramēto.

Exemplum .xxiij.

Sacerdos quidā deuotus beate virgini marie de sacramēto altaris dubitauit. vnde assidue eam inuocabat vt ei subueniret. Cui missam celebrādo hostia ante patet noster disparuit Admirās t pterritus de hoc beata virgo sibi apparuit filiū tenendo in vlnis. Cui etiā dicebat. Ecce eū quem puella puerpera peperi. Ecce quē in sacramento consecrasti. Ecce quē tuis manibus tenuisti quez tangendo t leuando cūctis ostēdisti. quem in sacramento manducas t bibis. Ecce filiuz meū tibi trado deuote t reuerēter suscepturū. t sic deposuit puerum pulcerrimū. qui subito transfiguratꝰ est in hostiā panis quez sacramētaliter sumpsit. t sic omnis dubitatio in eo cessauit.

Mulier quedam dubitauit de sacramento.

Exemplū .xxv.

Beatus Gregorius cuidaz matrone corpus christi dedit dicēs. Corpus dñi nostri iesu christi pficiat tibi in vitam eternā. Mulier subrisit. Beatus Gregorius manū retraxit. inquirēs ab ea quare risisset. Respōdit illa. q; panē istum quē pensui. corpus christi appellas. Beatus Gregorius ad effugandū mulieris incredulitatē orauit. et homines orare fecit. t mox hostia mutata est in carnem. t sic mulier ab errore reuocata est. Tūc beatus Gregoriꝰ iterū orauit. t tūc ad pristinaz formā redijt t matrone dedit hostiam. que eam intīm confirmauit in fide vt postea nunq; recidiuaret sed firmiter crederet. t sic saluata est.

Puer nouem annorū cōicatus est in extremis.

Exemplum .xxvj.

Puer quidam cū infirmaret spūsancto inflatus corpus xpi sibi dari petiuit. Cūq; euz parētes pescerēt. ille fortiter clamauit. da mihi corpꝰ dñi date mihi corpus dñi. Relatuz est igit verbū ad sacerdotē. qui cū diceret. nō esse secuz tali puero qui nō intelligit quid sit dare corpus dñi hostiam detulit ei nō benedictam. quam cum ei porrigere vellet. dixit ei. Ecce hoc est corpus domini. vt dñs ex ore infantū perficeret laudem t destrueret pfidiam multorū qui de eodem sacramēto male sentiunt. inspirauit puero vt respōderet. quare vultis me decipere. Nō est corpꝰ domini qō mihi affertis. Id quod verbū sacerdos admirans. t puero aliquid diuinum inspiratū arbitratus est. sacram cōmunionez attulit. quē ille puer satis deuote accepit. Ex Cesarioꝰ.

Christus psonaliter cōmunicauit mulierem.

Exemplum .xxvij.

Femina quedā deuota quodā tēpore ardēter nimis cōmunicare desiderās. gratiā eandez a sacerdote suo sibi impartiri humiliter t instanter postulauit. A quo repulsam passa dicēte illo nō debere laicas feminas pro libito suo cōmunicare sed statuto tēpore. que fleuit t ingemuit. Cuiꝰ ardorem summus sacerdos attendēs. nō diu passus ē eaz fraudari a desiderio suo. Eadem eñ nocte cū in strato suo iacens vigilaret t oratōibus vacaret. saluator christus iesus cum multo splēdore cubiculū eius ingressus pixide in qua corpus christi in ecclesia recōdi solebat xpūs manibus portabat. Eratq; circa eū fragrantia miri odoris t multitudo angelorū in circuitu eius. Cunq; illa beata mulier ad tantam gloriam stuperet. stans coram eo dominus. ait. Quia tibi sacerdos ille corpus meum negauit. ego manibus meis te cōmunicabo. quod t fecit hostiam vnam de pixide tollens t eam cōmunicans sicq; recessit. hec Cesarius.

Femina quedam corporali cibo abstinuit de vna dñica ad aliam. Exemplū .xxvij.

Femina quedā erat solita sepe cōicare. ex pmissione sacerdotis singulis diebꝰ dñicis Et sustentabat de dñica in dñicam de sacra cōione. nec etiaz corporaliter esurijt. t hoc sacerdos indicauit episcopo. t eps sicut vir prudens volēs pbare ne aliquid facile ibi esset ait sacerdoti. Da ei hostiam non benedictā pro cōmunione. quod t fecit sacerdos. Statim illa cepit mirabiliter esurire t cucurrit ad sacerdotē t dixit ei. q; perdidisset gratiaz. quo intellecto sacerdos dedit ei verum corpus domini. Hec Cesarius.

Diabolus fugatus est ab obsesso per sacramentū corporis christi.

Exemplum .xxix.

Sacerdos quidā cuiusdā demoniaci os aperuit t hostiam nō consecratā imposuit. precipiens vt in virtute illius hostie exiret. qui demoniacus hostiā dentibus dilacerans dixit. Nō exibo propter istum panē nō consecratū. Sacerdos postea hostiam consecratā misit in os demoniaci dicens. In virtute illius sacramenti exeas. Cui diabolus respondit. Hoc est verū corpus christi. qō sufferre nō valeo. ideo iā ab illo homine recedo.

Azini cesserunt sacramēto eucharistie.

Exemplum .xxx.

Plebanus sancti Jacobi cū deferret corpꝰ dñi cū ad cōmunicandū infirmū obuiā habuit azinos in platea saccis frumenti oneratos. qui totā supiorē plateā occupauerūt. t cum vix scolaris qui ante eū portabat lucernā ptransisset timēs plebanus. q; senex erat. pcipitari in lutū cuz sacramēto. ait. Quid est qō agitis azini. nūquid consideratis quē gestē in manibus meis. statim discedite date honorē creatori vestro. t statim oēs azini steterunt t simul descenderūt. Et cuz descēsus esset laboriosus. sacci tamen nō sunt lapsi de azinis.

Equus Bos et Azinus cognouerunt christum in sacramento.

Exemplum .xxxj.

Quidam episcopus deuotus ꝛ quidā hereticus peruersus seinuicem obligauerūt de veritate corporis christi. vnde eucharistiaz super hauenam in dolium posuerūt ꝛ adduxerūt equū bouem ꝛ azinum. Qui pabulum nō tangētes sed potius genua flectentes. dñm tanꝯ ratiōe vtentes adorauerunt. Quo viso hereticus fidelis xp̄ianus effectus est. Isaie. j. Cognouit bos possessorē suū ꝛ azinus p̄sepe domini sui. Israel autē me nō cognouit ꝛ populus meus non intellexit.

Equus iudei cognouit christum in sacramento.

Exemplum .xxxij.

Sacerdos quidam cū iret ad cōmunicādum quendā infirmū. iudeū obuiam habuit equitatu nobili. equus flexis genibus ante corpus christi stimulat⁹ calcaribus a iudeo p̄trāsire nō potuit. donec corpus christi portatū fuisset. vbi vox de celo intonuit dicēs. Agnosce creatorē tuum quez tu negas natum de virgine. vnde iudeus cōpunctus in christum credidit ꝛ baptismū suscepit.

Mulier quedā posuit corpus christi ante porcos

Exemplum .xxxij.

Albertus de p̄ussia eps refert q̄ quedā mulier cū ipse esset episcopus venit ad eū confitens. q̄ diabolus nō p̄mitteret eā credere in sacramentū altaris q̄ ibi esset verū corpus christi Et ergo cuz accepisset ipsum ꝛ ante porcos in silicꝫ posuisset. ecce mirū. omēs porci genua flexerūt ꝛ adorauerunt sacramentū. Hec autē misera voluit plus experiri ꝛ posuit corp⁹ christi sup veru. assauit iuxta ignem tanꝯ assaturā. ꝛ ecce gutte sanguinis abinde fluere ceperūt. hoc facto misera adhuc nō contenta. accepit corpus christi ꝛ fodit in terrā. Et sanguis minus super fossam emanare cepit quasi extra terram ebulitēdo. Et qō tunc cōpuncta est. ꝛ credidit verum corp⁹ xp̄i esse in sacramēto altaris. ꝛ ep̄o supradicto p̄fessa ē p̄tm̄ suū. ꝛ ꝑpetuā penitētiā ab eo suscepit.

Puella quedam sparsit corpus xp̄i super olera.

Exemplum .xxxiij.

Erat in insula sancti Jacobi puella obsessa laica. cum requisit⁹ diabolus a quodā sacerdote. cur tanto tēpore tā crudeliter eādez puellā retorqueret. per os puelle respōdit. Bene ac optime p̄meruit. Et sacerdos. quare. Cui diabolus. Ipsa altissimū super olera seminauit. qui cū verbum minus intelligeret. nec ille exponere vellet. Sacerdos feminā adijt. quid de ea diabolus dixerit. exposuit. monēs vt nō negaret si intelligeret. Que statim culpam cōfessa est dicēs. verbuz bene intelligo. qō tamen nunꝯ homini p me publicatū est. Quādo iuuēcula eram ꝛ hortū ad colendū suscepissem. nocte quadam mulierem vagam hospitio recepi. Cui cum damna horti mei exposuissem. afferens omnia olera ab erucis deuorari. Respōdit. bonā te instruā medicinam. accipe corpus domini ꝛ cōminue illud. sicꝫ super olera spargas. ꝛ statim lues cessabit. Ego misera. cui maior cura erat de horto q̄ de sacramento cū in pasca corpus christi sumpsissem ꝛ extractū de ore fecissem sicut eram edocta. quod oleribus erat in remedium. mihi teste diabolo factum est tormentum, Hec Cesarius.

Boues in agro cognouerunt christum sub sacro.

Exemplum .xxxv.

In villa quadā fures ecclesiaz nocte infringentes. inter cetera etiam scrinū cū corpore christi in de tulerunt. qui cum nihil inter reliquias ꝛ pixidē cū sacramēto reperissent. nihil de eis curātes eandē pixidē sup sulcū agri ville proximi ponētes cōfuse recesserūt. Mane igit cū rusticus cū aratro ꝛ bobus in eodē agro araret. venissentq̄ alialis iuxta pixidē stupēdo steterūt Quos cū arator stimularet vt ꝓcederent nūc recalcitrabāt. nunc exorbitabāt. iratus ait. q̄s diabolus in bob⁹ istis est Nō em̄ clarevidere poterat. q̄ ante oztū dict arabat Diligētius ante circūspicies deprehendit ante pedes boū pixidez ꝛ scrinū eccl̄ie sue añ illā. Tūc causam rebellionis nō ignorās oibus i agro dimissis in villam cucurrit. tā sacerdoti. q̄ ceteris q̄ acta sunt referens. Tūc oēs simul in agrū descēdentes cum cruce ꝛ thuribulo ꝛ ceteris corpus dñi cum reportauerūt.

Apes fecerunt Eucharistie altare.

Exemplum .xxxvj.

Quidam quedā cum apes multas nutriret et ille nō proficerent. imo passim morerent. ꝛ cū cōtra hoc remediū circūquaq̄ quereret. dictū est ei. q̄ si corp⁹ dñi cuz inter illas locaret. mox lues illa cessaret. que ad eccl̄iam ambulās ꝛ se cōicare simulās corp⁹ dñi sumens statim a sacerdote recedens extraxit. ꝛ in vno alueolo illud locauit. Mira dei potētia vermiculi creatorē suuz agnoscentes. de fauis suis dulcissimis hospiti suo dulcissimo capellam mire structure fecerunt. in qua altare eiusdē materie erigētes. sacratissimū corpus sup illud posuerūt ꝛ benedixit dñs opibus eorū. Processu vo tpis cū femina p̄fata idem vasculū apuisset. ꝛ iam dictū oratorium conspexisset. expauit. currensq̄ ad sacerdotē confessa est ei omnia que egerat ꝛ viderat. Tunc ille assumptis secum parrochianis suis ad vasculum venerunt. ꝛ apes cōuolantes ꝛ in laudem sui creatoris bombizantes abierunt. capellule. parietis fenestras tectum. campanile. ostium altare admirantes. corp⁹ dominicū cum laude et gloria ad ecclesiam tulerunt Hec Cesarius.

Eucharistia ostendit potentiā suam in aqua.

Exemplum .xxxvij.

Tempore illo quādo manifestari ceperāt hereses albienses. q̄dā maligni virtute diabolica suffulti quedā signa ostēderūt quibus easdem hereses roborauerūt. q̄ sup aquas ambulauerūt. ꝛ in aqua nō sunt submersi. Cernens hoc sacerdos q̄dam catholicus corp⁹ xp̄i cuz pixide ad flumē vbi illi populis suis ostenderūt ꝛ ostensuri erāt virtutes deportauit. dixitq̄ in audientia oīm. Adiuro te diabole per eum quē manibus porto ne in hoc flumine ad hui⁹ populi subuersionē exerceas virtutes tuas ꝛ fantasias. Post hec verba illis hereticis supvndas fluminis ambulantib⁹ vt p̄ius. sacerdos turbatus corpus dñi in flumē iactauit. Mira dei potentia. Nox em̄ vt elementū tetigit sacramentum fantasia cessit veritati. ꝛ heretici statim vt plūbū descēdentes. in profundū sunt submersi. Pixis vero cuz sacramēto statim ab angelis sublata est. Videns sacerdos hec omia. de miraculo exultauit quidem. sed

de factura sacramenti doluit. Iotam vo noctem in lacrimis ⁊ gemitu transiens. mane pixidem cum sacramento repperit sup altare.

Eucharistia oñdit potentiam suam in terra.

Exemplum xxxvij.

Ioan⁹ sctē columbe in colonia cū in quadā solennitate paschali pp̄m cōicaret. hostia de manu ei⁹ lapsa cecidit sup pauimentū lateribus stratum. Ut aūt de⁹ oñderet se dñm terre sicut ⁊ maris. mox vt hostia lapidē tetigit lateris. illi duricia cessit. ita vt circulus ⁊ littere in illo apparerent: quēadmodū sigillum molli cere imp̄imit.

Eucharistia oñdit potentiam suam in igne.

Exemplum xxxix.

Empore quodā eccl'ia q̄dam exusta est. Cū q̄ omnia que cremari poterant in cinerem fuissent redacta. solam pixidem cum corpore x̄pi illesam sup altare repperierunt. Quod p̄ miraculo magno sicut reuera fuit pluribus referentes glificabāt eū q̄ sic honorificauit suū sanctū sacr̄m.

In discipulo de tempore.

Quidam vidit aliquos nigros. aliquos sanguinolentos. aliquos claros ⁊ splendidos ad sacramentū x̄pi accedere. Hoc quere in discipulo de tempore. sermone. xlvj. R.

Quidam cognouit p̄riam vxorem sabbato pasce ⁊ in die pasce quando cōmunicare voluit corpus x̄pi exiluit de ore ip̄i⁹. Hoc q̄re de tpe. ser. xlvij. H.

Item quidam post cōmunicationem ad tabernā fuerunt. ⁊ quomodo suffocati sunt a sanguine p̄rio Hoc quere sermone. lij. M.

Item quidam habuit magnā deuotionē ad sacramentum. ⁊ in agone non audebat sumere p̄pter vomitum. ⁊ petiuit eucharistiam sibi poni sup pect⁹ suum. Hoc quere sermone. lxxx. A.

Meretrix que fuit p lutum ⁊ adorauit eucharistiam ⁊ x̄ps de pixide dixit ei. Ego ignosco tibi omnia peccata tua. sermone. lxix. P.

Item miles qui orauit quinq̄ pater noster quō p triduum vixit in patibulo sermone. lxxx. V.

Excōmunicatio.

Excōicatum fulgur consumpsit.

Exemplum xl.

Quidam excommunicatus ⁊ contumax ecclesiam beate virginis intrauit. quem mox fulgur ceteris illesis interfecit.

Item quidam excōicatus penitens mortuus fuit ante cuius absolutionē corpus illius nigrum vt pix apparuit. post solutionem apparuit album vt nix.

Sacerdos excōicauit viridarium ⁊ non protulit amplius fructus.

Exemplum xlj.

Cum domina nobilis mater ducis burgūdie emisset viridarium valde pulcrum a quodam sacerdote. Cum essent arbores pulcre ⁊ terra bona ⁊ pinguis nullum fructū gerebat. Cum aūt q̄reret ab incolis que poterit eē causa q̄ tempore quo viridarium ipsius erat fructus non produceret. Dixerunt ei q̄ cum sacerdos dominicis diebus celebraret missam tempore fructuum iuuenes relicta missa ⁊ ecclesia colligebant fructus ⁊ dissipabant clausuras ⁊ arbores. Cum de hoc monuisset sacerdos eos sed nollent desistere excommunicauit viridarium: ne de cetero gereret fructum. Et extunc fructum nō gerebat. Tunc predicta ducissa fecit viridariū absolui p̄cipiente dicto sacerdote vt fructū ferret de ceto cōsuetum. qō ⁊ fecit. vñ etiā habet Mar. xj. q̄ dominus Iesus maledixit ficulnee ⁊ statim aruit. q̄ dñs ibs x̄ps dedit potestatem ligādi ⁊ soluendi sacerdotibus dicens. Quecunq̄ ligaueris sup terram. erit ligatum ⁊ in celis.

In discipulo de tempore.

Comes q̄dam q̄ cōtempsit excōicationē. quomō abbas panē albū excōicauit in cōspectu illi⁹ comitis q̄ statim factus est niger ⁊ muscidus. Hoc q̄re in discipulo de tempore. sermo. lxix. I.

Item papa Gregorius excōicauit quendā ciuem. q̄ contempsit excommunicationem. ⁊ statim ciconie nidos de domo illius transtulerunt ad aliam domū Et post absolutionem redierunt. Hoc quere in discipulo de tempore sermone. lxix. M.

Item q̄dam eps excōicauit passeres. q̄ maculauerunt eccl'iam sci Vincentij. ⁊ q̄cito alig̃s passer ibi portat ad eccl'iam statim mortē fmo. lxix. M.

Item sacerdos cōcubinari⁹ cōtempsit suspensionem ⁊ excōicationē. ⁊ q̄cito accessit ad celebrandū: dyabolus suffocauit eū. Hoc q̄re sermo. cxj. H

Excusatio.

Puella q̄dam iuit ad castrum ⁊ dyabol⁹ in specie hominis dissuasit ei. ⁊ postmodū dixit diabol⁹ suasit mihi. q̄re sermone. cxxxj. R.

Exemplum

Qui peccant in exemplis alior̄.

Exemplum xlij.

Quidam epus noie leopoldus solo q̄dem nomine epus. ope aūt tyrann⁹. Dic cum esset vanissimus nihil in se habens pietatis vt relig̃onis. Quodā tempore dicebat ei germanus su⁹ nobilis. Dñe episcope multū scandalisatis nos laicos malo exemplo vr̄o. anteq̄ essetis eps aliq̄n deū timebatis. mō nihil de eo curatis. Cui ille rñdit. fratres duo erant vicini ex q̄b⁹ vn⁹ exemplo alteri⁹ peccauit. Mortui aūt sunt ambo ⁊ ducti ad infernum. Cū igit̄ essent in tormentis. vnus alteri dicebat. vae tibi. q̄ tuo exemplo p̄uocatus ad peccandū meruit hunc locū Cui alter. bone vicine si tibi ampli⁹ placet sedes mea. trade mihi tuā ⁊ ego dabo tibi meā. Sic dico vobis frater q̄n venerim⁹ ad inferos. si videbit vobis sedes mea honorabilior q̄ vestra ascendite eā ⁊ ego recipiam vestram. Respondit ille. Mala consolatio hec est. Hec Cesarius.

Exemplum bonū p̄uocat malos ad penitentiam.

Exemplum xlij.

Beatus dominicus quadam vice cū fret cū alijs religiosis ⁊ sacerdotib⁹ ad disputandum contra hereticos ⁊ dubitarent de via q̄sierunt a quodā quē credebant catholicū q̄ reuera hereticus erat. Optime inq̄t ⁊ libenter nō solū viaz ostendā q̄ ⁊ etiā vos illuc p̄ducam. Ducens ergo eos p quoddam nemus fecit eos intantū malicioſe errare p spinas ⁊ vepres ducendo. q̄ pedes eor̄ ⁊ crura fuerunt sanguine cruentata. Vir igitur dei patientissime hoc ferens ⁊ in q̄ndam iocunditatē p̄rumpēs ois ad laudem dei ⁊ ad patientiā hortat⁹ est dicēs

Carissimi sperate in domino q victoria nobis veniat. Jam em̃ pcta nr̃a q sanguinem purgant. Ille vo hereticus cernens mirabilem t letã eox patientiam t viri dei vbis bonis t exemplis bonis cõpunctus fraudis venena detexit. t heresim abiurauit. et vitam laudabilem postmodum duxit.

In discipulo de tempore.

Latro cui iuuenis monachus seruiuit in claustro t comedit panem t aquam in pñtia ipsius latronis quomodo xpter bonũ exemplũ illius iuuenis latro iste bonus homo factus est. Hoc quere in discipulo de tempore. ser. lj. J.

Item quidam audiuit de nocte i lecto suo fratres ordinis pdicatorũ alacriter cãtare in choro. t sic cõpunctus ordinem intrauit. sermo. lxxiiij. J.

Capitulum de F.

Festa.

Quidam induxit fenum in die dominico.

Exemplum j.

Quidam ductus ad penas inferni intuendas. ibi vidit plaustrum feno oneratũ t dictũ est ei. Oportet q tantũ fenũ in dorso tuo cõburat eo q dominico die duxeris illud. sciens illud esse phibitũ a sacerdote. ille aũt reductus postea ad penitentiã cõfessus est pctã t factus vir bone vite.

Quidam in sabbato hora vesperarum cessauit a laboribus. Exemplum ij

Jn theutonie ptib⁹ miles q̃dam ad deponendã herbam de prato pduxerat falcatores. Jlis ergo falcantib⁹ vbi temp⁹ vespertinũ aduenit. per villas in circuitu pulsabat ad vesperas. Et mox vnus ad socios falcatores inquit. desistam⁹ ab opere. q iam vespere cõpulsant. ñ cuz illi nollent immo magis vbis cõfunderent ammonentẽ. Jpe mox opere derelicto ad vesperas iuit. Tercio aũt die op⁹ impfectum cum ceteris rediens. videns q aliceden tibus alijs se falcare posteri⁹ oporteret. t xpter hoc ab omnibus est derisus. Patienter vo ferens risus omniũ t cachinnos vbi manus ad falcem posuit añ se pendẽtem in surculo graminis. drachmã mire pulchritudinis siue latitudinis aureã mox inuenit. Curuatis ergo genibus deum benedixit. Quo clamante cõcurrunt socij concurrit t prati domin⁹. vident diuinum miraculum scripturam miles litteratus in nummo voce paterna legens. hoc vt interptari potuim⁹ continebat. Manus dei me compegit. t in donũ me redegit pauperi q non fregit diem. s. celebrẽ. Hanc drachmã ergo a paupe emit t postea multz ad rei geste pbationem ostendit.

Quidam in die festo induxit triticum.

Exemplum iij.

Quidã rustic⁹ duxit triticũ de campo in quo dã die festo in horreã t ex permissione diuina ignis totum horreum cum tritico consumpsit. Jtem aliud miraculum scribit Gregorius thuronensis. Cum quidam rusticus in die festiuo arare vellet protinus contractis digitis manubrium securis cum qua vomerem mundare volebat eius dextre adhesit. Sed post duos annos in ecclesia sancti Juliani ad eius preces est sanatus.

Rustica que coxit panem in die festo.

Exemplum iiij.

Quedã rustica coxit panes in die festo t ⁹ q panis sanguinolentus est effectus in signũ offensionis qz festũ celebre infregit.

In discipulo de tempore.

Tempore moysi q̃daz in die sabbati collegit ligna t ex iussu dei lapidatus est. Hoc quere in discipulo de tempore sermone. cliij. F.

Item duo sutores q̃z vn⁹ celebrauit festa: t sabis habuit t alter nõ celebrauit t semp in penuria vixit Quere sermone. cxvij. H. Fides.

Sacerdos catholicus ad probandum fidem ab igne non est lesus.

Exemplum v.

Erat q̃dam deuotus sacerdos q quẽdam doctorẽ manicheox inuenit seducentẽ populum simplicẽ. ñ qz erat versutus nimis t cõcludere eũ vbis non poterat. omnib⁹ audientib⁹ dixit Accendite ignez lignox in medio platee. t ambo intremus in flammã. si q̃s nostrũ nõ fuerit combustus huius fides vera credatur. Quod cum dixisset ille deuotus sacerdos valde placuit ppl'o. t continue ignis accenditur. Tunc sacerdos apprehendens hereticũ cepit eum secum trahere ad ignem. Non inquit ita non ita. ñ vnusq̃sq nostrum singulariter ingrediat. primo tũ tu debes intrare quia hoc ipsum imposuisti. Et sacerdos nomine xpi consignans seipm medias flammas est ingressus. Ignis vo huc t huc disgitur. stetit ille in medio ignis in nomine domini in nullo penitus lesus. Videntes aũt ppl'i xpiani cum ingenti admiratione exclamauerunt t bñdixerũt deum dicentes. Mirabilis deus in sanctis suis. Cepe runt perurgere hereticũ vt introiret in ignem. Ac ille reluctari cepit t subtrahere se. Tunc cõprehẽdentes eum turbe insecerunt eum in medio ignis. t stetim circũdans eum flãma atqz vrens semiustũ reddidit. Et illũ q̃dem hereticũ ppl'us cũ cõfusione ex vrbe eiecit clamans t dicens. viuens ardeat seductor. Illum vo assumentes secũ t bñdicentes deũ ad ecclesiam cum honore pducunt Et sic xpiani fuerũt letari t heretici confusi.

Ad confirmationẽ fidei catholice mons mor⁹ de loco suo. Exemplum vj.

Vincenti⁹ in speculo historiali scribit q anno dñi. M. ccxxv. Caliphus rex tartarorũ conatus extirpare xpianos de regno suo q xpiani mixtim habitabant inter paganos. Et vnus de ꝓsiliarijs suis ꝓsuluit regi vt eos vinceret ex euãgelio. Nam xps deus xpianox locutus est. Si quis xpianus non hesitauerit t dixerit monti huic. tolle t mitte te in mare. fiet ei. Qui cum vocauit oms xpianos q̃siuit si vba xpi t euangelium verum sit. Rñdentib⁹ omnib⁹ sic. statim cõminat⁹ est eis q nisi infra. x. dies hoc factis ostenderent omnes perirent. Tunc episcopi t sacerdotes cõuocauerunt xpianos t indicto ieiunio p triduum t oronibus intendentes. rogauerunt dñm nostrũ Jesum xpm vt suis fidelibus succurreret. Et reuelatum est cuidam episcopo deuotoviro q̃ sutor monoculus dignus esset illaver ba proferre. t populuz xpianum de periculo eruere. qui ex humilitate renuit t se peccatorẽ esse asseruit

ñ ex obediẽtia p̃cepto se submisit. z xp̃iani ex vna pte steterunt z crucem xp̃i secum habuerunt. Et rex caliphus ex alia pte cũ pp̃o suo q̃ fuerũt parati ad occidendum xp̃ianos. Dixit aũt suto: flexis genibus ne xp̃us tot xp̃ianos necari p̃mitteret. z p̃cepit monti vt se tolleret. Quod z statim factum est. Quo viso rex baptisatus est z plures cum eo. z sic fides roborata z augmentata est.

Hereſiarcha virtute fidei mut⁹ factus est.

Exemplum vij.

Quidam fidelis deuotus lz ideota cui⁹ fidem q̃dam hereſiarcha astut⁹ valde irritare conabat. ꝫ fidelis dedit se ad oz̃ones. z oculis in celũ erectis dixit ad hereſiarchã coram om̃ib⁹. Desine tibi in virtute fidei xp̃iane ne contra eam aliq̃d exp̃imas vel blasphemas. Qui mox mutus coram om̃ibus effect⁹ est. Unde xp̃iani sunt multũ letificati heretici vo cõfusi.

Simplex eps vicit hereticum z philosophũ valde magnum.

Exemplum viij.

Legit in hiſtoria eccleſiaſtica q̃ cũ p̃es philosophi cõueniſſent z fidẽ xp̃i impugnarent Un⁹ erat inter eos cui nemo reſiſtere poterat. ꝫ omnia argumenta facilime ſoluebat. Tũc simplex q̃dam eps ꝛ illũ cõmotus petijt audientiã. quẽ cum alij xp̃iani valde simplicẽ cognoſcerẽt. timẽ ceperunt ne ꝓponendo deficeret. ꝫ tñ ꝓpter sanctitatẽ eius nõ sunt ausi eũ cohibere. q̃ arguendo illum philosophũ ꝓposuit xp̃m docuiſſe dyabolicas euitare fallacias. z credere in vnũ deũ z xp̃m filiũ ei⁹ z simbolũ totũ dicens p̃bo ait. Dic mihi si sic eſſe credis Tunc ille statim vt fidem audiuit ex ore eius illuminatus credidit z astantib⁹ ait. q̃diu v̈ba audiui v̈ba p̃ v̈bis reddidi. ꝫ qñ diuina v̈tus acceſſit. vltra non potui reſpondere. nec fidei xp̃iane amplius cõtradicere. ſed conſentio iam fide illuminatus.

Hereticus astutus ab obſeſſo stulto cõbust⁹ est.

Exemplum ix.

Erat q̃dam hereticus astut⁹ valde. q̃ timens inquiri z cõburi finxit ſe arreptũ a demone. z sic ligatus ad quandã eccleſiam deductus est. z reputabat q̃ſi eſſet obſeſſus. Et erat ibi quidaz clericus veraciter obſeſſus z ligatus. q̃ ſubſequenti nocte diuino nutu abſolutus est a vinculis z aggregans mattas z ſtramina ac ſcamna eccl̃ie ſup ligatũ hereticum cumulauit. Ludũ aũt furtam credidit ille hereticus diſſimulauit quouſq̃ clericus ignẽ de lampade ſumens cõburere cumulum cepit. Et tunc hereticus exclamauit. Ad cui⁹ vocẽ expgefacti cuſtodes cum ignem extinguere niterent. cleric⁹ accepto gladio quem caſu furta lectum inuenit omnes violent abegit z hereticũ cõbuſſit. Nec mora diuino exacto iudicio clericus idem a demone liberatus est z plene ſoſpes apparuit.

Eps hereticoꝝ ſil'auit ſe illuminare cecũ z curare.

Exemplum x.

Quidam eps arrianoꝝ noĩe Cerula. vidẽs q̃ confundebat rõnibus z diſputationib⁹ catholicoꝝ. dedit cuidam de ſecta ſua quinq̃ginta aureos ſub compacto. q̃ ſe cecuz fingeret. z ab eo fuiſſe illuminatum. Cum aũt tranſiret dict⁹ Cerula cum exercitu vandaloꝝ z epiſcopis catholicis capkluis clamauit dict⁹ hõ. audi me veriſſime Cerula z reſpice cecitatem meam z experiar virtutẽ tuam q̃ reddis cecis viſum. ſurdis auditum. leproſos mũdas. mortuos ſuſcitas. Tunc cerula trahens euz ad ꝓtem tangens eius oculos ait. ſm fidem nr̃am q̃ recte credimus in deũ. apiant oculi tui z videas. Quo dicto oculi dicti miſeri hois inflari ceperunt z tant⁹ dolor eum arripuit vt vir poſſet digitis ſuis reprime re q̃ oculi eius creperant p̃ dolore. Qui eiulans omnib⁹ dolũ detexit z clamabat ꝓjciens aureos dicẽs Ecce aurũ tuum z redde mihi viſum. Tunc hõ vſus bono ꝓſilio clamãs z eiulans ꝓiecit ſe ad pedes epoꝝ catholicoꝝ abnegãs pfidiã arrianoꝝ. Tunc a. beugenio epo crucẽ ſup oculos ei⁹ ponente: ſanitatẽ z viſum recepit. Nõ videns Honori⁹ rex vandaloꝝ notanſq̃ ſectã ſuam cõfundi z fidem catholicã exaltari ſctos dei diuerſis ſuppliciꝫ fecit cruciari. Quo facto ſol obſcuratus est. z dict⁹ Honori⁹ a dyabolo arreptus. ꝓpꝛijs dentibus ſe lacerauit. z indignã vitam hoc digno cruciatu finiuit.

Hereticum demones extraxerunt de igne.

Exemplum xj.

Fuit q̃dam heretic⁹ in ꝓuincia brabantie q̃ debebat cõburi. Cũ aũt ꝓiect⁹ eſſet ad ignẽ clamauit iuuate me. Et ſtatim demones extraxerunt eũ de igne. q̃ cum denuo fuiſſet ꝓiect⁹ et fuiſſet ſemp liberat⁹ iam catholici diſputabant de fide. Supueniens aũt vn⁹ pdicator dixit epo. Facias huc portare corpus xp̃i. Nõ cum factũ fuiſſet hereticus ad ignem ꝓiectus ſicut prius clamauit. adiuuate me. Et demones rñderunt. Nõ poſſum⁹ quia maior nobis ſupuenit.

Demones traxerunt oſſa heretici de igne.

Exemplum xij.

In epatu Bitrienſi erat q̃dam q̃ ꝓtendebat ſanctitatẽ tantã in abſtinẽtia q̃ q̃ſi videbat Johes baptiſta. oẽs q̃ſi de tota ꝓuincia currebant ad eũ. z btm̃ reputabat ſe ille q̃ eum poſſet videre vel tangẽ vl̃ loq̃ cũ eo. oẽs credebãt eũ ſanctuz: z tñ erat hereticus magn⁹ z puerſus hõ. mortu⁹ ẽ z ſepultus honorifice. Poſt aliq̃ tp̃s inq̃ſitor heretice p̃auitatis diligenter inq̃rens. inuenit p teſtes fideles q̃ fuerat hereticus: ſententiauit de conſilio epi Bitrien. z alioꝝ prudentiũ. q̃ ei⁹ oſſa cõburẽnt. ꝓiecta fuerunt oſſa in ignẽ p̃ꝛe pp̃o. z ſtatim demões eleuauerũt oſſa de igne z tenebãt oſſa ſuſpenſa in aere nõ tñ videbant demones. pp̃ares ceperũt clamare. moriat eps cum iſtis fratrib⁹ q̃ volebãt cõburere ſctm̃ dei ex iuidia. Ecce quõ de⁹ noſter nõ vult. Tũc eps timuit fratres aũt cõfortauerunt eum dicentes Dñe nos ſum⁹ hic ꝓ defenſione fidei. ꝓparetis vos ad miſſam. q̃ de⁹ oñdet aliq̃ miraculũ nobis ne fides ſua piclitet. Dixit aũt eps miſſaz. Salue ſancta parens. Et q̃ eleuauit corpus xp̃i tunc demones in aere clamauerunt dicentes. O Guido de lacha nos defendim⁹ te q̃diu potuim⁹ ꝫ modo nõ poſſumus plus. q̃ adeſt vnus q̃ maior eſt nobis. ſ. xp̃s. Et oſſibus cadentibus in ignem cõbuſta ſunt. z glorificata est fides ꝓpter corpus xp̃i.

Filij z filie.

Duo filij promiſerunnt patri ſuo plura ſuffragia pro ſalute anime.

Exemplum xliij.

Quidam diues in articulo mortis tres filios suos ad se vocauit. & seniori dixit. Nosce fili charissime. multas possessiones vobis relinquo quas olim conseruauit quas debuissez pauperibus erogasse. & ideo fortassis ad purgatorium ibo dic quid datur⁹ es ꝓ anima mea. Ac ille plurimarū celebrationes missarū & largas elemosinas se facturum promittebat. Sil'r secundus ꝓmittebat. Hos duos pater laudauit. & hoc dicto risit tercius. Quesiuit aūt a minore quid de eo deberet sperare. At ille. Pater nec vnum denariū ꝓmitto pro te daturum. Et maledicens sibi pater suus. filio⁹ ait. Dū viuis pater bona tua ꝓ salute tua distribue. nec cōmittas mihi nec alijs fratribus meis. possessores eīn rex tuay facti. quomō te iuuabim⁹ cum tu amore nostri te iuuare nolis. Utilitatē eīn suam vnuſq̄ſq; nostrū plus q̄z te diliget. & de te amplius parum curat nec sollicitus erit. Hunc osculando fratribus ꝓferebat verita te audita. & diuitias suas pauperibus erogabat pro salute ꝓpria.

Filij raro subueniunt parentibus.

Exemplum xliij.

Obsessus q̄dam dum duceret aīa domū cuiusdam ciuis. q̄ edificabat in altum domū magnam & sumptuosam. Risit obsessus. querētibus cur risisset. Rūdit. iste edificat q̄si semp viuere debeat & ego scio q̄ mala morte morietur ante nocrem qz interficietur. Hoc eo dicente: risit secundario. Et cum ab eo quereret cur risisset. Rūdit. quia iste morietur & relinquet diuitias suas quas cum labore acq̄siuit alienis. Cui cuz diceret q̄ haberet heredes quibus deberent diuitie. Rūdit. oīs sui heredes erunt sibi satis infideles q̄si alieni essent. q̄si eis nunq̄z alq̄ bonuz fecisset. qz iste morietur & accipient heredes pecuniā & obliuiscent aīam suam. Et hoc dicto risit tercio. Et cuz itez causa risus q̄reret. Rūdit. Rideo de iusto dei iudicio. qz fier isti diuiti sicut ipse fecit. qz q̄n pater ipius moriebat ꝓmisit ꝓ patre suo soluturū debita sua que pater post se reliquit. & insup dare largas elemosinas & sibi comparare multas missas. & mortuo patre modicū vel nihil fecit. similit fiet illi ab heredib⁹ suis.

Puer dixit ad patrem suū. sic te tractabo in senio sicut tu iam tractas patrem tuum.

Exemplum xv.

Cum q̄dam diues & potens iam senescere: mortua vxore sua. filio suo quem multū diligebat tradidit vxorē. Qui ait patri suo. Pater cōmitte mihi oia bona tua vt sic viuas sine labore. Quo annuente fecit ei lectum in camera pulcra. & cum vxor iuuencula nō posset eum pati ꝓpter tussim de nocte postea ex rogatu vxoris locabat eū sub quodam gradu. Qui sustinens paupiatē & frigus in hyeme clamabat ad filium vt daret ei vestē. Tandē filio⁹ emit quattuor vlnas & dedit patri duas & sibi duas fuauit. Hoc videns filius puulus accipiens illas duas vlnas abscondit in muro. & dum diu quererent in domo & non inuenirent ait puulus scio vbi sunt. Cui pater. cur abscondisti. Qui rūdit. ad hoc seruabaz vt operirem te in senectute tua. sicut tu patrem tuū. Et ait pī. non ampli⁹ facies. Cui filius. Certe intantum aut min⁹. Quo audito ait intra se. in caput meū filiū redundabit in senio idem faciet mihi exemplo meo ueo induc⁹. Statim bonum pellicium misit patri ꝑ paruulum filium & reassumpsit cum in domū suā: et exhibuit ei oēm honorem & reuerentiā & eum amplius multum pie tractauit. vt in hoc exemplo puulus disceret quomodo ipm in senio suo tractare deberet Hec Guil. Iugduñ.

Due filie q̄ repulerūt pīem in senio a se.

Exemplum xvj.

Quidam habuit duas filias quibus dedit omnia bona sua. & tradidit eas maritis. & postq̄z depauperatus est tunc filie & mariti nolue runt amplius patrem secum retinere. Una earum dixit. vade ad sororem meaz. Et illa simliter dixit. Comedas vna die vel duobus mecum & tunc redeas ad sororem meam. Tandem doctus per quendam vicinum suum qui fuit vir prudens vt archam pulchraz & ornatam ab extra repleret cum lapidibus ab intra & faceret eam portare post se ad ecclesiam dominica die q̄n populus concurreret ad missam. quod et fecit Vō videntes sorores. scilicet filie ei⁹ & generi. amplius conrendebant adinuicem. vnus pre alio volens eum seruare. qui cautione recepta ab vno dedit ei archam. sed tres claues sibi retinuit. Et post mortem gener aperiens archam nisi inuenit lapides. & sic cōfusus est.

Pater quidam ponit malleum in cistam. & dedit claues pueris.

Exemplum xvij.

Quidam prediues habuit pueros quos nupcui tradens dirauit eos diuitijs suis. Tandem ille depauperatus est. & non curatur a pueris. Ille aūt cōuocās pueros suos singulis tradēs claues pro scrinio in quo posuit malleuz grauem q̄si esset pecunia. retenta sibi vna claue: ne ad scrinium venire possent. Dixitq̄z pueris. Heredes mei & dilecti mei estis. post mortem meam aperiatis scrinium & ibi inuenietis litteram per quam scietis quantum vnicuiq̄z legauerim. Ob hanc spem singuli certatim inuitauerunt honorauerunt & iuuerunt patrē. quia dicebat q̄ nolebat diminuere de his que erāt in scrinio. vt singulis traderet ad plenū que eis ordinauerat. Post mortem suam aperto scrinio inuenerunt malleum & litteram hec continentem. Dignus ē homo ille ad caput cum malleo percuti: qui tantum tribuit pueris suis. eisq̄z confidit vt distractis oīnibus nihil sibi retineat.

Natura aūtū docet subuenire parentib⁹.

Exemplum xviij.

Dicit Isidorus in de naturis auium q̄ ciconiarum talis est natura. q̄ cum se affligant & cibum suum sibi subtrahant vt pullis prouideant. postq̄z pulli volare possunt & predam capere: compatientes maciei & afflictioni parentum cōpellunt eos morari in nido vsq̄z dum bñ conualuerunt & ipsi ad predam capiendā volant quā eis vicem recōpensando reportant. Sic faciunt boni filij parentibus. Nō aūt sic faciunt pulli vulturū de q̄bus dicūt naturales. q̄ postq̄z diu laborauerunt parentes eoz circūeundo castra & cadauera cum magno periculo & labore vt eos depascant sibi subtrahentes cibum.

postq̃ cõualuerunt pulli ⁊ cõfortati sunt. tunc parẽtes vberant alis nec aliq̃d de preda sua dant eis. sed eos vberando rostro ⁊ alis de nido eos exire cõpellunt. Sic faciunt filij mali parentib⁹ suis.

In discipulo de tempore.

Filip⁹ q̃ dixit. Si pr̃ me⁹ est in inferno tũc suffragia nihil valent sibi. Si aũt in celo tunc nõ indiget. Si aũt in purgatorio tunc ardeat vsq̃ purgabitur. Hoc ẽre in discipulo de tempore. fer. ciij. T.

Item de filio infideli cui bufo ꝓsilijt in faciem ꝓpter dehonestationẽ parentũ. ẽre ser. xxiiij. X.

Item filia que ꝓpter dehonestationẽ matris dam nata est. quere ser. lxij. B.

Item filia que nutriuit mr̃em cũ lacte ꝓpio in turri. quere ser. xxiij. A.

Item filius trusit matrẽ cũ pede. ⁊ ex ꝓmissiõe diuina idem pes sibi amputat⁹ est cum q̃ mr̃em trusit.

Item q̃dam inhonorauit mr̃em ꝓpriã in breui omnes pueri defuncti sunt. ẽre ser. xxiiij. X.

Capitulum de G.

Gaudia celi.

Dyabolus libenter sustineret omnes penas omnium demonum vt claritatem dei adhuc semel videre posset.

Exemplum j.

Magister iordanus frater ordinis p̃dicatorũ quadã die dum transiret quandã villaz ad p̃dicandũ rogat⁹ est a ppho vt visitaret quandã obsessam. Ad quẽ dum accederet demon eũ literalit salutauit cũ tñ mulier nũq̃ litteras didicit. Inter cetera p̃dictus magister literaliter interrogauit demonẽ dicens. Quare affligis hãc mulierem. ⁊ q̃d delectaris in ea morari. Cui demon. ad hoc cogor a creatore meo. ⁊ ideo alibi eẽ non possum. Ad quem iordan⁹. Dic mihi vbi velles esse si optio tibi dareť. Ad quem demon. Cum tantus sis clericus ⁊ doctor eccl'ie nollem te tam simplr citer interrogasse. Et adiecit: dic mihi ⁊ vbi tu velles esse si tibi optio dareť. ad quem iordanus. nusq̃ esse vellem q̃ in celo. Et demon sic vellem ⁊ ego. Ad quẽ iordanus. Et quare maxime velles ibi esse. Demon. ꝓtereavt respicerẽ illam claram faciem creatoris mei. Quod cum iordan⁹ audiret q̃si extra se rapt⁹ corruit ⁊ fleuit. Tandem ad se reuersus interrogauit eũ dicens. Dic mihi q̃d velles inde sustinere q̃ possis creatoris tui faciez videre. Demon rñdit. omnes penas quas omnes demones sustinuerunt a die qua electi fuerunt de celo. ⁊ quas sustinebunt vsq̃ in diem iudicij vellem sustinere vt possem videre semel claritatez dei sicuti est. ad quem iordanus. Credo tevnum esse de nobilioribus demonibus. Cui demon rñdit. vnus fui de seraphin qui semp assistunt ante faciẽ dei. Ad quem iordanus. Dic ergo mihi aliquid de claritate vultus dei exquo tam ꝓpe eius faciem in celo vidisti. Ad quem demon. Non sufficio tibi aliquid de hoc dicere. cum etiam angeli q̃ semp eius claritatem intuent si essent in terra. vellent aliquid de ipsius claritate dicere nõ sufficerent. dicam tibi tamen aliquã similitudinem ex qua perpendere potes q̃ clara sit facies dei. Et dixit. Attende si omnes flores ꝓteriti ⁊ futuri. omnium arborum ⁊ omniũ graminum virditas ⁊ omnis color omniũ lapidum ꝓciosorum ⁊ metallorum ⁊ splendor solis ⁊ lune ⁊ stellarũ. ⁊ oñis claritas omnium lapidum q̃ ab initio vnq̃ splenduerit in terra lucerent. omnis illa claritas respectu diuine claritatis non esset aliud nisi tenebrosa nox respectu clarissimi solis. Tunc iordan⁹. O q̃ miser est homo q̃ hoc amittit ⁊ sibi tale magnum ⁊ ineffabile gaudium non acquirit.

De claritate visionis dei.

Exemplum ij.

Erant duo monachi qui colloquebantur de vita eterna. ⁊ mutuo consenserunt q̃ qui prius moreretur. de statu suo socio suo intimaret. Mortuo igit vno altero dolente apparuit mortuus clarior sole socio suo. ⁊ benigne eum salutauit. Cuiq̃ de vita eterna quereret. Rñdit istõ. Sicut audiuimus vidim⁹. quod oculus nõ vidit nec auris audiuit: nec in cor hominis ascendit que preparauit deus diligentibus se.

Gaudia celi sunt innumerabilia.

Exemplum iij.

Quidam demon interrogatus q̃ magnũ gaudium esset in celo. Respondit. si numerare poteris athamos in radijs solis. respondit: non possum. sic ⁊ tu illa gaudia nec aliquis hominũ numerare potest.

Gaudia celi sunt ineffabilia de vultu dei.

Exemplum iiij.

Obsessus quidam interrogat⁹ de gaudio q̃ habent sancti in celo. Respondit. Si totus celum esset pergamenum ⁊ totum mare incaustum. ⁊ omnes stelle magistri parisienses. ⁊ oñia stramina penne. Certe hi omnes magistri parisienses ⁊ ceteri nec scribere manibus nec linguis eloqui possent minimũ gaudium quod habent sancti in celo de vultu dei.

Gaudium virginum in celo.

Exemplum v.

Tres erant moniales in vno claustro socie spirituales. Et ex illis erant due vgines et vna vidua. Hec aũt singule studebant se deuotas beate vgini exhibere. Mortua vo vna virgine ⁊ iam vidua in extremis agente. Tercia sororum suppliciter rogabat viduam vt post mortem rediret ⁊ de pri me sororis ⁊ de suo premio certificaret eandem. q̃ ꝓmittens si foret de bñplacito dei ⁊ expirauit. Die autem tricesima ista ante altare in oronibus procũbente. apparuit socia vidua inestimabili splendore fulgens nimis ⁊ dicens. Veni. q̃ ad reditum obligasti me. Ecce vidi modicam ptem ꝓmij mei. Sz bene dicta sit dies in qua nata sum. Illa vo confortata. ⁊ resumpto spiritu q̃siuit de statu prioris sororis defũcte. Cui illa dixit. Si totus mund⁹ esset pergamenũ ⁊ mare incaustum ⁊ omnia folia arborum. ⁊ gramina scriptores cum omnib⁹ hoibus q̃ fuerunt ⁊ sunt ⁊ erunt futuri prius omnes deficerent. q̃ immensitatem premij celestis exprimerent. Sed parumper ait ad presens dicam tibi. infinitis claritatibus me precellit. ⁊ merito. quia heri cum angelis chorearn duxit candida: et cum multitudine candidarum puellarum cantans canticum singulare solis virginibus appropriatum. gerens sertum de diuinis floribus confectum

Rogaui aūt eam vt saltem ad horam mihi sertum cō cedere. Que ait. Nō expedit tibi tū ex ipis floribus dedit mihi qs attulit tibi socie mee dilectissime. vt equaliter vtutē eaz q̄tum ad sensus capere poterit humanas p̄bendas. Facta ergo ab ea circulari tactu in pauimento cuz floribus tam mirī odoris ꝓcessit fragrantia. q̄ illa sozor ꝑ sanitate rapta fuit in extasim. Et sic vidua expleto ꝓmisso ad celū redijt. Omnes q̄ monasterium intrauerunt p̄ multū temp⁹ celestem odorem senserunt.

Claritas in facie x̄pi.

Exemplum vj.

Virgo q̄dam fuit habitu q̄dem secularis sed vita religiosa valde. ꝛ specialiter ieiunijs et obsecrationib⁹ semper vacabat mente sepissime excedens. ita vt celi secreta ꝛ celi regem cum celi ciuibus frequenter videret. In quadam igit solennitate epiphanie cū interesset maturinis. x̄pm infantem pannis inuolutuz ꝛ in p̄sepe positū vidit. Et circa illum thronū aureū ad similitudinem iridis. Erat ex vtraq; pte multitudo angelo⁹ manib⁹ extentis eum adorantiū. ꝛ oculo⁹ suo⁹ acies in illū indeclinabiliter figentiū. Nec mirū. Ipe em̄ est speciosus p̄ filijs hominum. in quē teste apostolo desiderant angeli ꝓspicere. Cum ventū fuisset ad illū locum paterna vox audita est. Hic est filius me⁹ dilect⁹ in quo mihi bñ cō placui. ipsum audite. Erat em̄ ibi filius dei ꝛ homis tanti decoris. ꝛ rex tanti dulcoris. vt exprimere mihi non sufficiat. Req̄sita etiaz a me quales essent effigies angelorū. Respondit. staturas habent humanas. facies virginibus similes. genas adinstar rosarum rubentes. ꝛ in reliquis membris niue candidiores.

Cor virginis scissum est pre amore.

Exemplum vij.

Dicitur q̄ erat q̄dam vgo nobilis. xiij. annorum beate Marie valde deuota. Hec continue rogabat vginem gloriosam septem annis vt ostendere dignaret sibi filium suū. Que cū in die natiuitatis x̄pi causa deuotiōis sola intrasset capellam. Apparuit ei virgo pulcerrima tenens filium pulcriorē. Hec allocuta est virginem dicens ꝛc. Alia quere ante C. exemplo. iiij.

Virgo q̄dam vidit ihm̄ duodennem.

Exemplum viij.

Legit q̄ q̄dam vgo religiosa rogabat dominū integrū annū. vt dignaret sibi manifestare statum patris sui spūalis q̄ eam ad religionem duxerat. quem in domino tenere diligebat. vt dignum est. Sed post annū dixit q̄d est q̄ peto. petam. s. vt videam x̄pm duodennē. ꝛ post hoc bene petam vt fuit in etate. xxx. annoz. Et post annū ipa sola orante vidit q̄ ab altari ꝓcedebat eius pater spūalis fulgens sicut sol. ꝛ cum magno gaudio locuta est cum eo. Et ecce duo angeli portabant arcam pulcerrimā habentem tria ostiola. ꝛ dixit ei pater. Vis filia videre filium dei iacentem in cunis. ait sic. Et aperuit arce vnum ostium ꝛ int⁹ iacebat puer decore mirabili preditus. ꝛ viso eo tanto repleta est gaudio. vt de gaudio p̄terito nō curaret. Et dixit ei pi. satis est vis videre x̄pm duodecim annorum. ꝛ aperuit aliud ostium ꝛ vidit x̄pm duodennem. ꝛ tanto gaudio perfusa est q̄ tokum p̄terituz nil sibi videret. Ppterea in quit veni ad te. q̄z tricesimo die venties ad me. ꝛ sic factum est.

Virgines quomodo in celo cozonantur.

Exemplum ix.

Quidam abbas orauit dñm vt sibi ostendere dignaretur qualiter vgines in celo cozonarent. Et quō obuoluti pceis quis iustificarē tur. Et ecce quodā die positus in oratione factus est in extasi. in qua vidit se esse in prato pulcerrimo in q̄ conspexit oratoriū. ad qō cum ꝓcederet vidit ante ostiuz oratorij arborem cui⁹ rami ꝛ folia tanq̄ stelle clarissime rutilabant ꝛ sub arbore vidit fontem clarissimū tanq̄ cristallum. ꝛ intrans p̄ductum oratorium stabat. Et ecce vgo Maria accipiens florem de arbore que stabat ante fores. fecit sex crinalia delicatissima. Et ecce Jesus cum multitudine angelorū intrauit cum iubilo ducens secum duodecim virgines ꝛ locauit sex ad dextram altaris. ꝛ sex ad sinistram. Accipiensq̄ de fonte qui stabat sub arbore in cyphū pulcerrimum aqua portauit illas que stabant ad sinistram. Et accipiens cozonas sex a matre cozonauit alias sex ad dexteram. Et p̄o facto cum angelico cōcentu duxit illas ad celum. Sed cum de hoc abbas plurimū miraretur. accedens angelus exposuit ei dicens. Virgines quas vidisti cozonari aureolam acceperunt. Alie vo que per affectum se maculauerūt. et de hoc penituerunt per dominū plene sunt iustificate a peccato ꝛ sanate. vt nihil sordidum remanſit in te a peccato ꝛ sanate. vt nihil sordidum remanſit in eis sed tamen aureolas percipere nō meruerunt. Iubis gratijs deum laudauerunt.

Premium essentiale in celo ꝓpter Aue maria.

Exemplum x.

Quedam monialis in morte ad septem interrogatiōes dies agonisabat in maximis infirmitatibus. que post mortē apparuit suppatrisse dicens se fore saluatā. Etiā cōfitebatur se adhuc libenter si posset ꝛ haberet vitaz velle passionari tantis infirmitatib⁹ pristinis ꝓ alios septem dies vtrunq̄ Aue maria valeret dicere. ꝛ eius meritum inde cōsequi. Iz nō posset eidem cum debita deuotione intendere saltem cōfessa ꝛ mundata essem a criminalibus pctis etiā si ambulando dicerem.

De cruce signato.

Quam q̄dam ꝓnceps cruce signatus qui erat magnus domin⁹ cum quodam fideli suo militē mare transfretasset. ꝛ captus incarceratus a paganis. quadam nocte nunciauit eis carcerarius q̄ in crastino domin⁹ qui tenebat eos decollari iuberet. Statim miles remuneratōnē totius seruitij sui a domino suo petijt vt ꝓus ꝓmitteret eum decollari. q̄d tū ille cōcessit summo mane extract⁹ de carcere ꝛ ꝓtinus decollatus. statim domino suo glorificatus in carcere apparuit dicens illi q̄ eandē gloriā mox decollatus haberet. ꝛ ipse de aduentagro quod tam habebat q̄d tū fuit qui tpis. magis gaudebat q̄ si ꝓius totius mundi dñs fuisset.

Gentilis q̄dam vidit x̄pm regem in throno cum sanctis suis.

Exemplum xj.

Quam nobilis quidam adhuc gentilis febre acutissima laborare materis ad cere-

bruz ascendente in furiã raptus. z dormiẽtib⁹ oĩ-
bus qui circa illũ erant. aufugit nudus z trib⁹ die-
bus z totidez noctibus per heremũ vastissimã ob-
errauit. tercia autez nocte digesta materia ad se re-
duit cõpos mentis. Qui in tenebris erat horrens
solitudinẽ qd faceret quo se verteret nesciebat.
Et ecce post instans modicũ discussis tenebris vi-
dit in montis cacumine ingẽs lumen. Reptans er-
go manib⁹ z pedib⁹ ascendit in montẽ. Et ecce sup
oẽm solis fulgorẽ regez admirabilez vidit in thro-
no aureo residentẽ. z ad eius dexterã reginã incõ-
parabili decore fulgentẽ. viditq; mixti seniores et
iuniores in thronis aureis assistẽtes ministros ex
oĩ parte vultib⁹ sydereis rutilãtes. Hec vt vidit
gentilis sup id quod credi potest obstupuit hac ho
rã vnus ministrorũ a rege missus cum vestibus nu-
bũ induit. z ad regez duxit. Cui rex. Nihil in reb⁹
huanis sic quid vidisti. Et ille. Nihil inq̃t domie
dus sempitern⁹. Tu aũt redibis ad populũ tuũ. et
perquires in gente vngarica q̃ mixta est genti tue
duos presbyteros christianos talis habit⁹ z talis
forme. a q̃bus erudieris nozmã fidei christiane su-
scipiens. Hoc aũt vt audiuit gentilis tumult⁹ btõrũ
societate frustrari. z mox ad eũ rex. Impossibile est
inquit. talez te manere nobiscũ. sed si fidez xp̃iano
rũ susceperis z precepta societate ista iocũdissima
perfruer̃. Hoc dicto miles sedẽs in equo albo su-
scepit illũ z in exercitũ tartarorũ populo miran-
te reduxit. fuitq; apud eũ tribus diebus. z post repẽ
te disparuit. Nobilis aũt z vt iussus erat quesiuit
presbyteros z inuenit. z erudit⁹ ad fidez cũ multis
militib⁹ tartarorũ sacr̃ baptisma recepit. vestes au
tem q̃s vt dixim⁹ nudus accepat precipuit colozis
erãt atq; molliciei. Opus vero illaꝛ plumariũ nec
acu factũ aduertere poterat nec textrinũ. sed super
oĩe artificiũ hois diuia vtute p̃texũ.

Maria trãstulit aiam scholar̃ in celũ

Exemplũ xij.

Erat q̃daz inclusa q̃ nocte q̃daz riuulis celle
sue splendorẽ imitti cernens. z diez esse cre-
dẽs territa p̃opter horas nondũ dictas sur
rexit. fenestrãq; versus cimiteriuz aperuit. Et ecce
iuxta caput sepulcri cuiusdã scholaris nup sepulti
miri decoris femina stare p̃spexit. Gloria eĩ corpo
ris ei⁹ eandẽ creauerat lucẽ. stabat z colũba niuea
sup tumulũ. quã illa rapiens misit in sinũ suũ. In-
clusa igit̃ que nã esset cũ reuerentia q̃siuit. Cui illa
Ego suz mater xp̃i z anima scholar̃ hui⁹ qui vere
martyr est veni tollere. Quia scholares q̃ frequent
addiscũt veri martyres sunt. Qz si postea artes q̃s
didicerint in dei seruitio exercuerint. magnã mer-
cedem consequũtur. Hoc Arnoldus in narratorio
suo. Quidã vidit gl̃ificationẽ pedũ suoꝝ.

Exemplũ xiij.

Magister q̃daz parisiẽsis infirmat⁹. cum de
glorificatione corpoꝝ cogitaret. z hesitans
in corde suo diceret. qũo poterit esse vt cor-
pora ista putrida lucere possunt in futuro. sicut sol
ad pedes suos. q̃s de operimẽto erexerat respexit.
z ecce tant⁹ splendor de ip̃is exiuit. vt oculi ei⁹ re-
uerberati eos intueri nequirẽt. moxq; reuersus ad
se gr̃as egit xp̃o. cui⁹ virtute anteq; moreret ad fi-
dez resurrectõis adduct⁹ esset.

Femina q̃dam audiuit dulcissimũ cantũ aui-
cule. Exemplũ xiiij.

Femina nobilis z deuota cũ gaudio mentis
retulit p̃fessori suo. q nocte z die semp septez
horis q̃ canonice nũcupant. auis mire pul-
critudinis z decoris eaz in dulcissimis z ineffabi-
lib⁹ vocib⁹ anis plurib⁹ p̃solaret. elanguit eĩ mul
to tẽpore in lecto iacẽs. Cui unq; p̃fessor q̃siuit ab ea
cui⁹ auis vocem illa volucris videret habere? Rñ
dit nihil i terrenis qõ illius voci possit cõpari. nec
solis auris⁹ delector in illis. verũ etiã interius trã
funditur modulamen isti⁹ auis. z ex eo spirit⁹ me-
us ad delictas eternales desideranti⁹ delectatur et
excitatur.

Quidã audiuit gaudia celi. z etiã tormẽta inferi
ni. Exemplũ xv.

Legitur in quodã libello de initio ordinis ci
stercien. q; cũ q̃daz monach⁹ cisterciẽsis tẽta
ret de exitu ordinis ꝓpter et⁹ asperitatẽ. ap-
paruerũt ei pr̃ z mr̃ ei⁹ iam defuncti. disuadẽtes si-
bi exitũ. q̃bus cũ nollet acq̃escere dicẽs q nõ pote
rat portare tantã penam. dixit ei mr̃. z qũo vis por-
tare penas inferni? Et ille. quia est grauior inferno
pena hui⁹ ordinis. Et mr̃ eius. vis expiri aliq̃d de
penis inferni? Et ille. sic. ecce son⁹ porcoꝝ terribi-
lis ad̃o q̃ visum ẽ ei. q celũ scinderet z caput eius
tũderet. z cũ q̃si deficet cessauit sonit⁹. Et mr̃ p̃hor-
tans eũ dixit. Vis aliq̃d de gaudijs celi expiri? Et
ille. sic. Et ecce cant⁹ q̃dã dulcissim⁹ z supabũdans
oĩm dulcedinẽ musicoꝝ. Cui mr̃ ait ei. Si vis ad
gaudia puenire z cuadẽ tormenta inferni. pseueres
in ordine. z sic fecit. Nõ est autẽ incredibile q̃n sit
gemit⁹ z viulat⁹ corpaliter futur⁹ in inferno. sicut
cant⁹ in celo.

In discipulo de tẽpore.

Gaudia celi sũt magna. qõ ostendit in diabolo.
q̃ dixit. q si esset statua a terra vsq; ad celũ clauis z
rasorijs circũspecta. libenter vellet ascẽdere z descen
dere z se vulnerare. Hoc q̃re in discipulo de tẽpo-
re. Simone. lxxxiij. C

Item monach⁹ qui audiuit auiculam tricentis q̃
draginta ãnis. z videbant sibi q̃si due hore. Hoc q̃
re Simo. lxxxiiij. Ri

Mulieres q̃ pre desiderio regni celest̃ infirma
bant. Hoc q̃re Simo. lxxj. C

Gaudia mũdi.

Maria interdixit vgini gaudia mũdi.

Exemplum xvj.

Quella quedam narrauit dicẽs q quadaz no-
cte ei p visionẽ sc̃ta dei genitrix vgo Maria
apparuit. atq; coeuas ei⁹ in albis vestib⁹ pu
ellas ei ostendit. Quib⁹ cum illa admiscere appete
ret sed se eis adiũgere non audẽt. beate vgini ma-
rie semp virginis est voce requisita. an vellet cum
eis esse. atq; in eius obsequio viuẽ. Cui cuz eadem
puella dicẽt. Volo ab ea protinus mandatũ acce-
pit. vt nil vltra leue et puellare agẽt. a risu z iocis
abstineret. sciens p oĩa q̃ inter easdem virgines
quas viderat ad eius obsequiũ die tricesimo veni-
ret. Quibus visis in cunctis suis moribus puella

mutata est. oēmq; a se leuitatem puellaris vite magne grauitatis deterſit manu. Cūq; parentes eius mutatam esse mirarent. requisita rem retulit. qđ eam beata dei genitrix iusserat. vel q̄ die itura essz ad obsequiū ei⁹ indicauit. Cū post vicesimū z q̄ntū diē febre correpta est. Die aūt tricesimo cū hora eius exit⁹ appropinq̄sset. eandē genitricem dei cū puellis q̄s per visionē viderat ad se venire conspexit. Cui etiam se vocāte respondē cepit. z deposis reuerenter oculis apta voce clamans. Ecce domina venio. ecce dña venio. In q̄ etiam voce spiritū reddidit. z ex vgineo corpore ania habitatura cū sanctis vginib⁹ exiuit. Hec Bregori⁹ in dyalogo.

Eq̄tantes pomposе terra absorbuit.

Exemplum xvij

LEgit in libro de donis. q. fm consuetudinē cuiusdā ciuitatis iuuenes eq̄tabant cū gaudio huius seculi. tenētes laruas turpissimas ceteris chorizantib⁹ q. villam. q̄s pleban⁹ pluries i ambone admonuit vt desisterēt. q̄ ipi noluerūt verbis suis acq̄escere nec ei obedire. Et ecce subito in die festiuo in specie viroꝝ z mulieꝝ maxima multitudo demonū ꝓiunxerat se illis z chorizauerunt cū ipis. Tūc vulgo cantāte cū gaudio. vox diaboli ca statim audita est. Qui me amauerūt z mihi fuerūt modo mecū erūt delicati hoies meis ludis esq; vsi. vt sitis meli⁹ ꝓtra deum dissoluti. z subito terra apta cū igne cūctos subito ad infernū absorbuit. tā cantātes q̄ z chorizantes. sic z eq̄tantes.

In discipulo de tpe.

Rex qui nunq; risit. quoniam habuit gladiū ante. retro. infra. supra. a dextris. z a sinistrz. Hoc quere in discipulo de tpe. fmo. liij. P

Item quidam miles cogitauit de sero intra se. quo peruenit gaudium quod hodie tota die habuimus. z sic ꝓuectus religionem intrauit. Quere sermone. xxxvj. F

Item filius comitis q̄ vidit cadauer patris sui. z sic ꝓuncti⁹ gaudia mundi deseruit. Quere sermone. cxxxvj. M

Gratiarū actio.

Senex q̄ vidit aliq̄s comedere mel. aliq̄s panez aliq̄s sterc⁹. Quere fmone. xcviij. L

Item religiosus ex cui⁹ tactu vestiū sanabant infirmi. q̄ oīa in bono accepit. z deū tā in aduersq; q̄ in prosperz laudauit. q̄re fmo. cxij. O

Item q̄ regrabat deo q. nō fecit eū bufonē. vel aliud aial irrōnabile. q̄re sermone. cxxvij. D

Gratia spūssancti.

Gra spūssancti facit hoies immobiles.

Exēplum xviij.

IAcob⁹ de vitriaco dicit. q. vidit aliq̄s deuotas mulieres q̄ extra se sic rapiebanť. q. per totam diē nō erat in eis neq; sensus ad aliqua exteriora. nec ad vllum clamorē poterāt excitari. nullam lesionē etiā si vehemēter punirent sentirēt. Itē aliquā vidit q̄ trigita ānis tāto zelo a spō so suo in claustro custodiebat. q. extra claustz nullus poterat ei esse egressus. Etiam si mille hoies p man⁹ eā trahere viderent. Multotiēs exire conabať q̄busdā eā trahētib⁹. q̄ frustra. qz citi⁹ rūperet. Itē vidit aliam deuotā mulierē q̄ freq̄nť extra se duab⁹ vicib⁹ rapiebať. Que etiā me ꝑsente plusq; septies fuit rapta vna die. z in quocūq; statu rapiebať. in illa pmanebat īmobilis fm dispositionez in qua rapiebať. Et ad se redies tāto gaudio replebať q. plausu corpali oīdere cogebať.

Mulier quedā cū puero occurrit ad martirū.

Exemplum xix.

SCribit zozimas de q̄dā muliere q̄ de domo currēs sic ad martyriū festinabat vt domus sue ostiū nō claudēt. nec caput suū vt mos ē mulieꝝ cooperiret. sed paruū puerū secum velociter rapuit ad martyriū. Quā iudex videns dixit. Apprehendite hāc mulierē. z adducite mihi eam huc. Cumq; adducta fuisset dixit. Quo iūt infelix mulier properas tā festināter. Illa ait. Ad cāpū in quo catholicoꝝ popul⁹ martirizať ego festino. vt ibi ꝓ fide moriar. Et qđ iūt defers puerū istū. Respōdit. vt ipe martyriū mecū ꝑsequať.

Bula.

Buloſi comedūt bufones z serpētes in inferno ꝓ esca.

Exemplū xx.

QUidā mortēs. de bonis malis acquisitis filiis suis hereditauit. Qui post mortem ingrediens q̄dā pulsauit ad ostiū dicēs. q. essz dominus possessionū illaꝝ. exprimēs nomē suū. rogans vt intromittať. Et puer vidit eū p fenestrā z ꝓgnouit z dixit. Certe domin⁹ me⁹ mortu⁹ est. nō intromittā vos. Cumq; pulsaret pseuerādo. nouissime dixit. Defer pisces istos quib⁹ vescor filio meo. z ecce ad portā illā suspendo. Mane exeūtes inuenerūt in quodam ligamine multitudinē bufonū atq; serpentum.

Magna inflāmatio erit de corpib⁹ pinguiū in inferno. Exemplū xxj.

LEgit q. erat q̄dā diues q̄ de proprio corpe nimis sollicit⁹ resoluebať cibis z potibus. vnguentz. balneis. lectz. z indumentz. ornamētis honorib⁹. z diuitijs. Quia vero fm cursum mūdi erat prudēs z discret⁹. factus est z senescalc⁹ regis frantie. z tūc amplī⁹ resoluebať delitijs. intātum q. ei⁹ pinguedo vix intra cutez poterat restringi. Cui cocus studiosus seruiens dixit semel ei. O dñe mi q̄ magna inflāmatio tūc erit qñ vestra pinguedo cremať igne infernali. Que vba ille considerās cepit dicē intra se. vere ille dicit vez. Vaz z caro mea ctb⁹ erit vmiū. z lard⁹ demonū. cuz erit corrupta z odita a deo. sed nequaq; ita erit. Cū assumpta penitētia p carnē deo placuit. p quā pri⁹ deum ꝓtempsit z offendit.

Pallor z macies glorificant monachū

Exēplum xxij.

LEgit in vitaspatz. q. quidam monachi venerūt ad abbatē Helyam. vt eis cum erant pleni cogitationib⁹ curiosis. remedia adhiberet. Cū dicebat. frēs mei erubescite. qz corp⁹ nostz q̄sto est nitidi⁹ albi⁹ z rubicūdi⁹. tāto anima coram deo plus fetet z iacet mortua. Nō eū pinguedo est deo grata. sed pallor abstinentie. z macies in humilitate vos deo gratificāt.

Religiosus q̄dā ꝓtra ordinē comedit carnes.

Exemplū xxij

Quidam diuersus q̃dam desiderio carnũ tentatus atq; superat⁹. cum illas requirẽ erubescẽt sicut nec licuit die q̃dam assaturã bonam sibi prepauit. ⁊ cellariuz intulit ⁊ comedit. Erat em̃ cellarius de ordine p̃monstrateñ. p̃missione igitur dei diabolus aliud nõ facẽ poterat. gulosum illum rapuit ⁊ in tecto cõpanilis in moduz vestimẽti spargetur qui datus fuerat ad terrẽdum pot⁹ q̃ ad occidẽdum. clamauit valde fratr̃ auxilium implorãs Quẽ ibi herere cernẽtes causamq; ignorãtes satis mirati sunt. Et turrim cum festinatione ascẽdẽtes tegulasq; incidẽtes per foramen illum retraxerũt. Hec Cesarius.

Quidã in carnisp̃uio nimis tarde comederũt carnes.

Exẽplum xxiij

Quidam monachi feria tercia ante cinerũ in domo cuiusdam sacerdotis secularis pluuiã ⁊ ad mediã noctẽ fere comederũt. Et cuz saturati essent nimis. in ipso gallicãtu sacerdos vocãs scholarem dixit ei. Certe adhuc comedem⁹ carnes. vade ⁊ affer nobis gallinam quã inuenies in partica iuxta gallũ sedentẽ. q̃ ceteris pinguior esse consueuit. ⁊ ꝑpara nobis eam. Quã cũ strangulasset ⁊ vẽtro apto manuq; imposita. cũ se omnia intestina ei⁹ ejicẽ simul putaret. magnũq; bufonẽ extraxit. Cui⁹ motũ cũ manu sensisset ⁊ p̃olecisz vidisseteq; quid essz. repẽtino suo clamore omnes aduocauit. Videntes illi intestina galline in bufonẽ versa. ꝑfusi a loco pluuij recesserũt. intelligẽtes opus eẽ diabolꝰ. Hec mihi vnus fratr̃ illor̃ qui interfuit ⁊ vidit recitauit. Hec Cesari⁹.

Religiosus quidã morsello carniũ quasi suffocatus fuit.

Exempluz xxv.

Monach⁹ q̃dam cũ in quodã pluuio seculariũ piscib⁹ vesceret. alijs vero carnes comedẽtib⁹. Videns in scutella clerici iuxta se sedẽtis carniũ assaturã concupiuit. immissaq; manu morsellũ rapuit. ⁊ quadã tocũditate in os suũ trusit. Nor iusto dei iudicio idem morsell⁹ in guttur inobediẽtis integer descẽdit. ita meatuz ei⁹ obstruens. vt nullo conatu posset in os reuocari vel deglutiri. Quẽ de mẽsa trahẽtes cũ iam euersis oculis putaret esse suffocat⁹. q̃dã ex pluuiãtib⁹ ex cuius hoc audiuit. pugno tã valido collum ei⁹ percussit vt morsell⁹ infix⁹ exiliret. Et cognouerũt omnes q̃ dolor ille atq; ꝑfusio pena pcti fuerat in nõ obedi endi ꝑposito. Hec Cesari⁹.

Tria sunt grana que faciũt pulmentum optimi saporis.

Exemplũ xxvj.

Quodã tẽpore milites q̃dam honesti ac nominati. aluscq; plures tam clerici q̃ layci viri diuites in heremo sũt ꝑuersi atq; in ordine ꝑfortati. Quidã igit ex secularib⁹ p̃dictor̃ militum nost⁹ ⁊ amicus. victũ eor̃ q̃tidianũ quo in cõmuni puẽtu reficiebant ꝑsiderans. ait beate memorie domino Gisilberto eor̃ abbati nõ sufficio admirari q̃ tales viri in seculo tam delicati oleribus inconditis pisa ⁊ lente pũt vti. Cui ille rñdit. Ego tria grana piperis appono. quib⁹ eadẽ grossa pulmẽtaria cõdiũtur. vt pene nihil in suis scutellis comedẽtes rẽ linquãt. Dicente illo ⁊ nõ intelligẽte q̃ audierat. Abbas subiũxit dicẽs. primũ granũ piperis sunt lõge vigilie matutinar̃. scõm labor manuũ. tercũ vero despatio ferculi lautioris. Et ista sunt tria grana quib⁹ appositis optimi saporis fiũt pulmẽtaria nostra. Et puto vehemẽter q̃ monach⁹ peccet magis pisam suam siue lenticulã ꝓpter torsiones vt humores melancolicos vitãdo. q̃ nimis ex illis sumendo. Si em̃ apposita comedẽ noluerit. necesse ẽ vt lautiora vt appetat vt requirat. Si em̃ data fuerint ex ꝓsuetudine. pusillanimes scandalisat. Si vero negata ante tẽpus deficit. Monach⁹ vacuo ventre nõ potest bñ ieiunare. vigilare. aut laborare. Hinc est q̃ beatus Bernard⁹ in quodaz ꝑmone tales satis acriter reꝑhendit dicens. Cibaria nostra nõ sunt multum confortantia. ⁊ ideo oportet nos ex eis sumẽ ad saturitatẽ. Hec Cesari⁹.

Senex infirm⁹ quidã patiẽter comedit oleum ex lini semine ꝓ melle.

Exemplum xxvij.

Quidã ex senioribus factus ẽ infirm⁹. ⁊ p multos dies nõ poterat escam vllam capere. Compulit autẽ eum discipul⁹ su⁹ dicẽs. Si iubes inquit pater. factam tibi placẽtam quam. ⁊ ita fecit. Erat aũt ei vasculum parũ habẽs mel. ⁊ aliud vas simile habẽs oleum ex lini semine expressum in alia re nulla hoc proficiebat nisi forte in lucerna deceptus frater misit in escaz senis de illo. sperãs. quia mel fuisset. Cũ aũt gustasset. nihil locut⁹ est. ꝯ tacẽs comedit. tercia vo vice cuz itez sibi daret ⁊ gustasset. dicit illi. Nõ possum comedẽ fili. Ille aũt tanq; volẽs exhortari eũ dixit. Ecce abba bona sũt. ⁊ ego comedaz ex ipis. Et postq; gustauit ⁊ sensit rẽ quã fecerat cecidit in facie dicẽs. ve mihi abba q̃nã oẽ cidi te. Istud petm̃ posuisti sup me. q; mihi locut⁹ nõ es. Dicit ei senex. Fili nõ cõtristeris ꝓpt hoc si em̃ de⁹ voluisset vt bona comedissem. tu mel misisses. ⁊ nõ hoc qõ misisti.

Capl'm de H.

Hospitalitas.

Hospitalitas pauꝑin ditat hospitẽ

Exemplũ j.

Fuit romana vir pius ⁊ bonus q̃ tedifferẽter homies religiosos paupes ad hospitiũ inuitabat. Contigit aũt ꝑfectũ senio depauꝑari rebus. ⁊ angustiabatur q̃ solitã hospitalitatẽ habẽ nõ possz. qm̃ ad vsus suos sufficiẽtia nõ habẽt. Cunq; vna noctiũ anxius ꝓ talibus iacẽt in lecto semi vigilãs. audiuit vocem dicentẽ sibi. Vidi charitatẽ tuam quã in exhibenda hospitalitate multo tẽpore infatigabilit habuisti. ⁊ q̃ hanc ad vitam paupem deueniste. Volo ergo nõ solum in futuro remunerare te. verũ etiam in p̃senti. Loquere illi diuiti. ⁊ de vinea tua q̃ melioꝛ est cum vinea illius cambiũ facies. ipe em̃ libẽter ãnuet verbis tuis. Habita ergo illius vinea in medio illius aceruũ fodies in ꝓfundum. ⁊ ib eo reperies q̃ rhomanis copijs ẽ inuisum. Ad hãc ergo vocẽ cum hõ nõ ꝓtinus obediret secũdo ⁊ tercio admonit⁹ est. Tũc homo ille ad diuitẽ veniẽs. obtulit cambiũ vineaꝝ. Cui diues libẽter inq̃t. et

ẽto tua melioꝛ mea eſt tibi ſoluam. Cui pauꝑ volo vt equo valoꝛe cãbiũ fiat. ⁊ factũ eſt ſic. Mox pauper cũ ꝓpꝛia vxoꝛe ⁊ filio ⁊ duab⁹ partiter filiab⁹ ad aceruũ cũ eis ad ſupꝛadictã accedit vineã. ⁊ incipiunt fodere cũ ſpe magna. Cumq; diu fodiſſent nec adhuc effect⁹ ſui ſignũ aliqꝺ inuenirent. ceperunt patri filio⁹ cuꝛ ſoꝛoꝛib⁹ ſuis inſultare. Quib⁹ pater ait. Nullo mõ poſſum credẽ q; fruſtrabor. Aceruo igit pater cũ filijs vtriliter inſiſtens. Tandẽ in ꝓfundũ inter ingentes lapides vas marmoꝛeũ plenũ aqua. ⁊ in oꝛe ipi⁹ vaſis ollã vitreã plenã balſamo. ⁊ in oꝛificio olle puũ vas vnũ fictile. ⁊ i eo tres lapides p̃ cioſos. ſmaragdũ. ſaphyꝛ. baleſtũ ẽtitatis nõ modice repperũt. Nichil aũt aqua in vaſe reputãtes effuderũt eam. Que vt mox effuſa inſtrumẽta quedã erea i. quib⁹ laboꝛauerũt pfuſione cõtingeret. coloꝛẽ eris in pulcerrimã auri ſpeciẽ commutauit. Erat eñ aqua ex ſanguine ⁊ carnib⁹ baſiliſci in modum aque roſacee p̃ ſublimationẽ facta. qua ſolet ab alchimiſtis aux fieri ſophiſticatum.

Sed hac aqua noluit deus dicti viri innocentiam maculari. ⁊ ideo diffuſa diſparuit. Balſamo ẽo cuꝛ dictus homo ad debilitatẽ viſus vſus fuiſſz neſcio⁹ q̃ſi cõmuni oleo p̃ dies aliq̃s integerrime viſuꝫ recepit. Et poſt cognito q; p̃ſbyter ſuũ eſſet balſamũ ineſtimabili vendidit p̃cio. ⁊ pro lapidib⁹ quos inuenerat p̃cioſis. pecunias copioſiſſimas ⁊ multas accepit. factuſq; diues ⁊ inclit⁹ glioꝛificauit deũ. et poſt ſe filios ⁊ nepotes ſuos in multis copꝛis dereliq̃t. Hec Guil. in libꝛo de apib⁹.

In diſcipulo de ẽpe.

Hoſpitẽ quẽ diaboli cũ coꝛpe ⁊ aniã arripuerũt ſermone. cxliij. ¶

Itẽ ruſticus q̃ habitabat in vna curia ſolitaria. ẽxp̃m in forma pauꝑis in domũ ſuam introduxit ⁊ q̃ño ille pauꝑ pedes trãſfixos habuit. Quere ſermone. lxxxix. ¶

Itez q̃dam libẽter hoſpitabat pauꝑes ⁊ peregrinos. ⁊ diabol⁹ furat⁹ eſt ſibi pallium in forma peregrini. vt ſic retrahẽt eum ab hoſpitalitate. ⁊ impediret eũ in ſua ſalute. Humilitas.

Opa humilitatis placẽt deo.

Exemplũ ij.

Senex q̃dam erat ſolitari⁹ vacãs in heremo. ⁊ dicebat in ſemetipo. q; pfectus eſſet in virtutib⁹. Hic oꝛauit deũ dicens. Oſtẽde mihi q̃d deſit pfectioni mee vt faciã. Volens aũt deus hũiliare cogitationes eius dixit ei. Vade ad illuꝫ archimãdritã. ⁊ q̃cq̃d tibi dixerit facito. Reuelauit de⁹ archimãdrite anteq; ille veniret ad eũ dicens. Ecce ille ſolitari⁹ veniet ad te. dic ergo ei vt tollat flagellũ ⁊ paſcat tibi poꝛcos. Mentẽs ergo ſenex pulſauit oſtiũ. ⁊ ingreſſus eſt ad archimãdritã illũ. ⁊ cũ ſe ſalutaſſent. ꝑſederũt. ⁊ dixit ei ſolitari⁹ iſte q̃ venerat. Dic mihi q̃d faciã vt ſalu⁹ fiam. Et ille dixit. Faciẽs q̃cũq; dixero tibi. Et rñdit etiã. ⁊ dixit ei. Ecce tolle flagellũ ⁊ vade paſce poꝛcos. hij aũt q̃ eũ nouerãt ⁊ audierãt de eo. cũ vidiſſent q; poꝛcos paſcẽt. dicebãt. vidiſtis illũ magnũ ſolitariũ de quo audieram⁹. Ecce ſtupuit coꝛ eius ⁊ a demonio vexat ⁊ paſcit poꝛcos. Videꝫ aũt deus humilitatẽ eius. q; ibi patienter ſuſtinebat obꝓbꝛia hoim. ꝓcepit rex redire ad locũ ſuũ.

Maria docuit carthuſienſem triplicem gradum humilitatis.

Exemplũ iij.

Legitur q; in ordine carthuſiẽſi fuit q̃dã frater ꝓbabilis vite. incoꝛrupt⁹ coꝛpe. ita q; p̃ ſomniũ nunq; fuit illuſus. Huic i extremis laboꝛãti. cum frẽs aſſiſterẽt. pꝛioꝛ q̃ affuit ꝓcepit ei ait. vñ ſe deo magis placuiſſe ꝓſideraret. Cui rñdit rem difficilẽ poſtulas pr. ⁊ quã nullo mõ dicerem. niſi obedientia cogeret. ego ab ineũte etate mea flagella ſarbane ꝓpreſſus ſum. verũtamẽ ſim multitudẽ dolꝛ meoꝛ in coꝛde meo ꝓſolationes ẽpi ⁊ bene vgines letificauerũt aiam meã. Quadã die cuꝛ nimiũ eſſem afflict⁹. appuit mihi btã virgo Maria ⁊ ait. Vidi afflictionẽ animi tui. ⁊ veni in auxiliuꝫ tuũ. Ecce offero tibi de theſauris filij mei triplicez gradũ hũilitatis. q; quã aduerſariũ tuũ vincẽ poteris. ⁊ deo placẽ poſſis. Volo ergo vt hũilieris i vtctu. in veſtitu. atq; in actu. cibos appetas viliores. ⁊ pãnos induas proſſiores abiectioꝛaq; miniſteria que alij dedignãtur. tu ꝓ magno honoꝛe. ⁊ lucro ſuſcipias. His dictis diſparuit btã virgo Maria ⁊ verboꝛ efficatiã coꝛdi meo impſſit. vt ſic facerez. ut beata vgo me docuit.

Coziari⁹ q̃dã ſimilis fuit ſctõ Anthonio.

Exemplũ iiij.

Beatus Anthoni⁹ in cella ſua ꝓpꝛia dũ oꝛaret venit ad eũ vox dicẽs. Anthoni nec dũ ad mẽſurã coziarij iſti⁹ q̃ eſt in alexãdria ꝓuenirti. Quo audito ſenex ſurgens mane. arrepto baculo feſtin⁹ ad alexãdriã venit. Cũq; ad deſignatũ hominẽ fuiſſet ingreſſus. Ille viſo tãto viro obſtupuit. Cui ſenex dixit. Refer mihi opa tua. q; ꝓpterea ad te de deſerto veni. Qui rñdit. Neſcio me aliq̃n boni aliq̃d ꝓpetraſſe. Cũ ex cubili ꝓpio consurgens mane. anteq; in opa mea reſideam. dico vt omnis ciuitas hec a minoꝛe vſq; ad maioꝛẽ ingrediatur in regnũ dei ꝓpter iuſtitias ſuas. ego aũt ſol⁹ ꝓpter meã culpam penã ingrediar ſempiternã. Ad verbũ anteq; quieſcã ſero ex coꝛde meo receſco veraciter. Hõ audiens btus Anthoni⁹ reſpondit ei. Filii ſic tu es bonus artifex ſedens in domo tua cũ regule regnũ dei adeptus es. ego velut ſine diſcretione omne tẽpus meũ in ſolitudine aſſumpſi nec dũ verbi tui aſſumpſi mẽſurã. Hoc in vita ſpaꝛ.

Senex ſimulabat ſe ſtultum ne honoꝛaretur ab hominibus. Exemplum v.

Quidã ſenex erat in inferioꝛib⁹ ptibus heremi. ⁊ ſedebat q̃ſcens in ſpelũca. vnus aute⁹ ſecularis miniſtrabat ei. Cõtigit aũt vt filius cuiuſdã ſecularis infirmaret. multis ergo p̃cibus poſtulabat ſenẽ vt ventret ad domũ ſuaꝫ. ⁊ faceret oꝛionẽ p̃ infante. ⁊ ſurgẽs ſenex ambulabat cuꝫ eo. Ille aũt preceſſit eum. ⁊ ingreſſus domũ ſuã dicẽs vente in occurſum anachoꝛete. Quos cũ ſenex vidiſſet de longe egreſſos cuꝫ lampadibus. ſenſit q; ad ſe ventrẽt. ⁊ ſtatim deſpoliãs veſtimẽta miſit ſe ad flumẽ ⁊ cepit lauare ſtãs nudus. Ille aũt q̃ miniſtrabat ei vidẽs erubuit. ⁊ rogauit hoies dicens Reuertimi. ſenex eñ nr̃ ſenſuꝫ p̃didit. ventẽs aũt ad eũ. dixit illi. Abba q̃d ẽ hoc q̃ feciſti. oñes qui te

vlderũt dixerũt q demoniũ habz senex. Cui senex rñdit. Ego hec volebã audire. Hec i vitaspatr

Theodosi⁹ impator visitauit monachũ z ipe fugit de loco ne honorarer ab hoib⁹

Exemplum vj.

Erat q̃dã monach⁹ in cõstãtinopoli tẽpore theodosij impatoris. q̃ habitabat in pua cella foris ciuitatẽ. Audiens aũt impator q ibi esset q̃dã monachus qui nusq̃ egrediebat de cella. cepit deambulãdo pgere ad eũdẽ locũ vbi erat supradict⁹ monach⁹. ꝓcepitq; seq̃ntibus se eunuchis. vt null⁹ approximaret ad cellã monachi illius. Ipe aũt sol⁹ prexit pulsauitq; ad ostiũ celle. Surrexit aũt monach⁹ z aperuit ei. z nõ pgnouit eũ q esset impator. tulerat em sibi coronã de capite suo vt nõ agnoscerer. Post oronẽ autẽ residẽs. pariter z interrogauit eũ impator dicẽs. Vnde sancti pres degũt de egypto: Respõdẽs monach⁹ ait. omes exorãt deũ pro salute via. Aspiciebat aũt impator intente cellulã ipam. z nihil in ea vidit ni si paucos panes siccos in sporta. dixit ei. Da mihi benedictionẽ abba vt reficiam⁹. statimq; festinauit monach⁹. z sal z buccellas imisit in aquã. z comederũt pariter. porrexitq; ei calicem aque z bibit.

Tũc Theodosi⁹ impator dixit ei. Scis quis ego sum: Respõdit monach⁹ z dixit. Nescio q̃s sis domine. Dicit ei. Ego sum theodosi⁹ impator. z ob deuotionẽ tuam veni huc. Hoc cũ audiẽs monachus ꝓstrauit se ante illũ. z ille dixit ei. Beati estis vos monachi. q̃ securi z liberi de negocijs seculi; trãqlla z quieta pfruimini vita. z solũmõ de salute aiarũ vestraz habetis sollicitudinẽ. qũo ad vitã eternam z ad celestia regna quentre possitis. In veritate em dico tibi. q; certe in regno natus sum. z nũc in regno dego. z nũq̃ sine sollicitudine cibũ capio post hoc aũt valde honorifice salutauit eũ impator z egressus est ab eo. Eadẽ aũt nocte incepit intra se cogitare famul⁹ dei dicẽs. Quẽ nõ oportet me iam in h̃ loco esse. Multi em nõ so. ũ de populo. ꝛ etiaz de palatio z senatorib⁹ q̃plurimi exemplo impatoris secuti ad videndũ me venturi sunt. z honorem mihi tanq̃ seruo dei deferendo nõ cessabũt. Et illi siquidẽ hoc ꝓpter nomen dñi facturi sunt. Ego autem timeo ne forsitan malign⁹ diabolus mihi surripiat. z libenter incipiã eos suscipe. Et ꝓdelectet cor meũ laudes z honores eor. z p hoc iã incipiã virtutẽ humilitatis pdere. z laudes atq; honores hominũ appetẽ. Hec igitur omia homo dei secũ cogitans. eadem nocte fugit inde. z prexit in egyptum ad sctos pres in heremũ. Itaq; ꝓsiderem⁹ dilectissimi cũ q̃sta sollicitudine virtutẽ humilitatis custodire famul⁹ dei studuit. vt in celesti regno eternaz gloriã pro laboze sctẽ vite sue quẽ ꝓpter deũ exercuerat pcipe a domino Jesu xpo mereret. Hoc in vitaspatr.

Macharius cũ hũilitate vicit diabolũ.

Exemplũ vij.

Abbas macharius cũ diluculo ad cellã suã reuertereꝛ occurrit ei diabol⁹ cũ falce. volens eũ pcutere ꝛ nõ valebat. z exclamãs dixit. magnã vim patior a te macharii. q̃ cũ cupiã tibi nocere nõ valeo. Quia que tu facis ego magis exprior. ieiunas interdũ. ego autẽ nunq̃ vllo cibo reficior. Tu sepe vigilas. me nũq̃ sopor oppssit. Quz in vna re me vincis ipe ꝓfiteor. Cũq; ab eo rem ipam q̃si uisset. Rñdit in hũilitate tua sola vincis me. z hec dicẽs euanuit. Hoc in vitaspatr

Hũilitas pcellit alia bona opa z exercitia.

Exemplũ viij.

Nolgot in lib. Sap. c. vij. narrat de quodã rege. q̃ nũq̃ pmisit sibi in alijs vasis mistrari nisi de luto factis. Cũ em a quodã familiari interrogaret cur illud facẽt. Respõdit. q̃ quis essz ipe rex sicilie. fuit tñ filius cuiusdã figuli. z vt hret me morẽ generis sui. ne ꝓpter statũ regiũ supbiret. ordinauitq; q̃ sibi in vasis fictilib⁹ siue luteis fuiret

Hũilitas plus impetrat a deo q̃ ieiunij.

Exemplũ ix.

Narrauerũt de alio sene q̃ pseuerauit ieiunãs septuaginta ebdomadas semel in ebdomada reficiẽs. Hic postulauit a deo de quodã sermone scripturaz sctarum z nõ reuelauit ei deus. Dixit ergo in semetipo. ecce tãtũ laborem ꝓsumpsi z nihil pfeci. Vadã ergo ad fratrẽ meũ. z requirã ab eo. Qui cũ egressus clausisset ostiũ vt abiret. missus est angel⁹ dñi ad eum dicẽs. Septuaginta ebdomade q̃s ieiunasti nõ te fecerũt ꝓximũ deo. Nunc vero q̃ñ ita humiliat⁹ es vt ad fratrem tuũ pgeres. missus sum tibi indicare sermonẽ. z aperiens ei de re re quam petebat z discessit angelus. Hoc in vitaspatrum.

In discipulo de tpe.

Quidã raptus in agone z reuersus dixit. q̃ nullus sine hũilitate saluatur. Hoc quere in discipulo de tpe. Fmo. xxxj. Q

Capitulũ de J.

Jeiunium.

Juuenis delicat⁹ q̃dã nũq̃ ieiunauit.

Exẽplum ſ.

Contigit semel cũ magister Johãnes venisset bononiã. q̃ frẽs dixerũt ei de q̃dã nouitio turbato ad extremum fuerat nãq; adeo delicatus z singularis vite i seculo. in vestibus. in lectis. ornamentis. cibis. ludis. z ceteris delectationib⁹ carnis q̃ nesciebat q̃d esset afflictio z angustia spirit⁹. nisi q̃tum se studio litteraz applicabat. in quo tãtũ profecerat vt in sequenti ãno posset quentuari. nũq̃ infirmat⁹ fuerat nũq̃ nisi parasceue ieiunabat. rarissime ille a carnibus nisi in sextis feriis abstinebat. nũq̃ pfessus fuerat. z eoz que dicuntur in ecclesia nihil nisi preter orationẽ dominicã sciebat. Hic q̃dam die cuz venisset ad fratres ex mera curialitate cum negare ne sciret ordinem est ingressus. Sed mox penituit eũ z omia q̃ videbat z sentiebat sibi quasi mors altera videbãtur. comedere nõ poterat. aut dormire. et licet in seculo vir fuisset iratus. intãtũ succẽdit eũ tentatio. q̃ supriorem qui eum ad ordinez traxerat. pcutere voluit cum psalterio qõ tenebat. Hic igit tentatum magister iordan⁹ inuentẽs eundẽ fratrẽ. audiẽs q̃ theobaldus vocaret. cepit eum ꝓfortare ex ipso nomine dicẽs. Theobaldus dicit quasi tẽdens ad alta. Post aliqua monita ducẽs eum ante

altare beati nycolai. monuit eū vt flexis genub⁹ oraret pr̄ nr̄. nr̄ illā em̄ aliā oīonē sciebat. Ille vo positis manib⁹ sup caput ei⁹ cepit toto cordis sui affectu dīm deprecari. vt oēm tentatōez auferret ab eo. Dū igit multū in oīone p̄tēderet. videbat nouitio q̄ndā dulcedinē in mēte eius sbintrare paulatim. z q̄ndā cordis sentire mutationē. Eleuatis denicz manib⁹ a capite. visum ē vt postea plurib⁹ retulit. q̄ due man⁹ stringētes cor ei⁹ subito eleuaret mēte. z anim⁹ eius i magna trāq̄llitate ex dulcedie remaneret. Remansit autē adeo cōsolatus z feruēs. vt multos labores sustineret in ordine. z plura vtiliter facēt in eodem.

Jesus.

Nomē Jesus curat febres

Exemplum ij.

Legit de quodā fratre ordis minor. q̄ multa miracula de nole Jesu audiēs. cū accensio febris eū affligēt. hoc nomē Jesus scripsit i aquā z eā bibit. z statim cū febris dimisit. hoc aūt p̄tigit i hybernia.

Nomē Jesus expellit demones.

Exemplū iij.

Sanct⁹ Bernard⁹ cū semel apud mediolanū esset. z q̄daz demoniaca ei oblata eēt vt eā curare vellet. demō coram multis astātib⁹ dixit. O q̄ libēter de hac auicla mea exirē. sed dñs nō vult vt exeā. Cui bernard⁹ ait. Quis ē ille dñs: Cui demon. Creator oīm. Cui sctūs bernard⁹. Vidisti ne eū vnq̄. Cui demō. Vidi i gl̄ia. Cui sanct⁹ Velles illuc redire: At ille miro mō cachinnās ait tarda hora abijt. Tūc sctūs p̄cepit ei. vt i nole tesu xp̄i exiret. Tūc demō ait. O nomē terribile taz me cogis exire. z p̄ dicto statim exiuit.

Nomē Jesus liberat hoiem a piculis.

Exēplum iiij.

Beatus patrici⁹ cū p hybernia p̄dicaret. rogauit dīm vt signū ostenderet p qō puersi hoies territi peniterēt. Et ecce pute⁹ subito z maxim⁹ appuit. Reuelatū est ei vt ibi loc⁹ purgatorij eēt. in quē si q̄s vellet descēdē. alia pena sibi nō restaret. Hoc audiētes mlti ingrediebāt q nūq̄ reuertebāt. Et ecce vir q̄dā nole Nycola⁹. qui multa peccata p̄miserat. in illum puteū descēdit. vt pro suis pctis penitēt. Et ecce inuenit quoddā oratoriū albis monachis plenū qui sibi dixerūt. Cōstās esto. quia tēptamenta multa te sustinē oportet. Cuz aūt ille req̄reret. quid p̄tra hec tēptamēta remedij habere posz: Respōderūt. Cū te penis affligi senseris. protin⁹ clama. O iesu christe miserē mei. z ille ab eis abscessit. subito demones sibi tanq̄ bestie occurrerūt mugientes p̄tra eum. q̄ cum territ⁹ staret recordat⁹ p̄silij dixit. Jhu christe adiuua me. z statim bestie euanuerūt. Progrediēs autē abinde. vidit maximū ignē in quē cum p demones projectus fuisset. exclamauit. Jhesu adiuua me. subito ignis extinct⁹ est. Projectus vltra. vidit vnū puteū profundū. de quo exibat fumus z clamor maximus. q̄ cum in illum projectus fuisz. exclamauit. Jesu adiuua me. z statim ab illo liberatus ē. Tandē vnum strictū pontē vidit cuz magno terrore quē debebat transire q̄ nō potuit. Tandē ponēs vnuz pedē sup pontē dixit. Jesu adiuua me. z sic ad quēlibet passum dixit. quousq̄ vltra pontē venit. quo transitu p uenit ad pulcerrimū pratuz. in quo stabat varietas diuersoz florum. a q̄bus magna suauitas procedebat. z vidit duos iuuenes albis vestibus indutos. qui ipm in vnam pulcerrimā duxerūt ciuitatē que fuit munita. z tota p̄structa lapidibus p̄ciosis. z dixerūt illam ciuitatē paradisum eē. qui postmodum ad vitā redies. triginta dieb⁹ pactis ad paradisum celi p inuocationē dīi nostri Jesu felicit̄ puenit.

Nomē Jhs intelligē facit inimicis.

v.

Exēplum

Legitur in libro de donis. q̄ q̄daz mulier placari nō poterat. in cui⁹ frōte nomē Jhs vir ei⁹ p̄scripsit. z mox charitatiue emulis suis offensam remisit.

Obstinat⁹ q̄dā amore Jesu indulsit inimicis

Exemplū vj.

Dixit q̄dam obstinat⁹. cui cū diceretur sel'remitte rancores p̄ deo z inimicitias tuas. Ait. nec p̄ deo nec p̄ diabolo ad hoc indu ci possum. si deberem esse perpetuo in inferno. Et accessit frater ad eū cum deuotione. z in fronte ei⁹ cum digito scripsit. Jhs nazarenus. Et statim peccator incepit gemere. z ait. Amore Jhesu totum dimitto.

Nomē Jhus multas virtutes confert.

Exempluz vij.

Quidam iuuenis deuotus z innocēs deum rogauit sibi dare amorē dei. vt sic p̄tinue feretur in deū. Cui angelus dīi folium taliter p̄scriptum dedit. Jhu xp̄e fili dei viui. miserere mihi pctōri. dicēdo ei. Aperi os tuū z comede hāc scri pturā. cui⁹ virtute demones vincūtur. celi aperiūtur. pctā tollūtur. trinitas sctā attrahit. z angeli deuote ei famulātur. quo facto oīa z singula mox exp tus ē sicut informat⁹ est.

Nomē Jhus liberauit clericū a latrone.

Exemplum viij.

Fuit q̄dā clericus lubricus z vicios⁹. Hic cū vellet ire ad suū scelus p̄petrandū. contigit eum trāsire nocte q̄dā p siluā. in qua latro latitabat q̄ nemini pepcit. q̄n eū occidēt vel spoliaret. Hic aūt cū audiret eū trāsire dixit. Quis es tu q̄ hic trāsis: Cleric⁹ rūdit. Ego paup⁹ famus Jhu xp̄i. p̄e timore em̄ nimio nesciebat q̄d rūdēt. Tūc iterū latro. Ego dico tibi q̄s es tu: Rūdit clericus. Ego suz indign⁹ famus Jhu xp̄i. Latro vo tertio q̄siuit q̄s es tu: Tūc cleric⁹ rūdit q̄ eēt iutilis fam⁹ Jhu xp̄i. Et sic latro intra se cogitauit. cui⁹ famus es tu. z ip̄e dicit clerico. Propt̄ nomē Jhu vade in pace. z sic latro ruminādo intra se dixit. Jhs Jhs Jhs. z ecce vtute nois Jhu latro cōuersus ē. z postea latrocinium z homicidiū non p̄petrauit. Sz de mane statim cum magna deuotione venit ad eundē clericū quia erat plebanus vicinior huius siluē petens vt audiret p̄fessionem ei⁹. Plebanus vero audiēs eū multa latrocinia p̄petrasse. dixit. O pctōr vñ tibi hec p̄tritio q̄ tot mala p̄misisti: Rūdit latro. Hac nocte q̄dā trāsiuit p siluā. quē cū vellē spoliare. dixit. Servus sum Jhu xp̄i. quē dimisi p̄pter nomē Jhs. Tandem nomen Jesus replicādo. z in me triplicando

sum Iritus ⁊ Iuersus. ⁊ nō ero de cetero seruꝰ dyaboli. ß Jesu. Plebanus dixit. Ego suz q̄ ptrāsiui siluam. Bñdictū ḡ sit nomē Jesus q̄ me a piculo liberauit ⁊ te iustificauit. et ego de cetero ero vtilioz seruus Jesu xp̄i. ḟa āmodo pcm̄ mortale scienter non cōmittam.

Homen Jesus vincit tentationes.

Exemplum. .lx.

Quidaz hō fuit ptus. q̄ hanc ꝓsuetudinē habuit q̄ quotiēscūq; dyabolus sibi aliquam ingerebat tētationē. iuit ad locū oōnis. ⁊ inuocauit deum dicēs. Jesu dulcis miserere mei ⁊ adiuua me ⁊ sic stati dyabolus recessit ab eo. Et sēl audiuit vnus sctūs p̄. q̄ demō dicebat q̄ ip̄i diabolo maxime repellerēt ꝓ hoc nomen Jesus.

In discipulo de tēpoze.

Vir q̄dam cū vxoze sua volētes selpos suspēdere p̄ tristicia. ⁊ sil̄ biberūt in noīe Jesu. ⁊ statim fugati sunt demones. ⁊ cessauit piculosa tētatio. Hoc quere in discipulo de tempoze. sermone. xix. B.

Indulgentie.

Maria obtulit filium suum. cruce signatis.

Exemplum. .x.

Legit in li. de donis. q̄ p̄dicāte quodā viro dei in platea indulgentias papales ⁊ virtutem sancte crucis. Mox diuinitus. btā vir go Maria apparuit cruce signatis. eis filiū ꝓpriū in ꝓcium ⁊ premiū exhibēdo.

Miles quidam petiuit mori in sancta terra.

Exemplū. .xj.

Miles gallicus cruce signatꝰ. visitatis sanctuarijs ⁊ xp̄i vestigijs in mōte oliueti ait. Dñe qui p̄ salute generis humani tuū pretiosissimū sanguinē fudisti in hac sctā terra vbi tua vestigia vt valui visitaui. rogo vt in pace suscipias spiritū meū. quia ad te aliter nequeo volare quo dicto feliciter expirauit.

Cruce signatis xp̄s remittit pctā. Exem. .xij.

Legit q̄ cū q̄dā vice frater ordinis p̄dicatorū p̄dicaret crucē btā vgo maria visa ē cuz filio singulozꝝ cruce signatoruz lintheo fulgdo maculas pctoꝝ abstergēdo. ⁊ xp̄o etiā singulis bñdicēte ⁊ dicēte. remittunt tibi pctā. ⁊ ego ero ꝓtector tuus in p̄nti ⁊ merces tua in futuro.

Quidā in extremis oñdit se cruce signatū. ⁊ diabolus fugit ab eo. Exem. .xiij

Miles quidā magnus pctoz volēs remissionē pctoꝝ suoꝝ ꝓsecq. crucē suscepit. cui infirmanti dyabolus apparuit dicēs. qz suus esset. Cui miles. nō sum. qz ꝓfessus suz ⁊ crucē suscepi. quā ille oñdit in subtunicula dicens. ecce signuz sancte crucis qō ad defensionez fidei suscepi. Quo viso dyabolus citius euanuit ab oculis eiꝰ.

Filius p̄ aia p̄ris crucē assumpsit ⁊ sic eam liberauit.

Exemplum. .xiij.

Frater quidā p̄dicauit indulgētias crucis. ⁊ q̄ etiā parētibus defunctis valerent. vñ filio quidā iuuenis vt aia patris sui a purgatorio liberaret crucē suscepit. Cui dormienti vox respondit. Dormis ne fili. Cui filius. quis nam es tu. Et ille. ego suz pater tuus. ⁊ benedicta hora qua te genui ꝓter eā q̄ absolutꝰ a purgatorio celū ascēdo virtute crucis quam pro me suscepisti.

Indulgere ꝓximis.

Miles quidā alteri militi indulsit occisionē patris ⁊ crux amplectabat eum.

Exemplū. .xv.

Frat q̄dam miles q̄ occidit patrē alteriꝰ militis. ⁊ filius eius q̄siuit opz̄tunitatē. quō posset vindicare patrē suū. ⁊ cōtigit q̄ i die parasceues ille miles trāsiuit sine armis. quē alius insecutus est volens eum occidere. Tunc ille prostrauit se ante pedes eius dicēs. Propter morte dñi nostri Jesu xp̄i quaz hodie p̄ nobis oīmbus sustinuit ignosce mihi q̄ patrē tuū occidi. Tūc ille cōpunctus dixit. Propter mortem dñi nr̄i Jesu xp̄i ignosco tibi. ⁊ leuauit eum de terra. ⁊ in signū recōciliationis osculatus est eum. Cum idē miles ecclesiam intraret. ⁊ cū ceteris crucifixū Jesu xp̄i oscularet tunc crucifixus amplexatus est eum dicens. Quia hodie indulsisti isti militi ꝓter me qui patrē tuū occidit. ideo hodie indulgeo tibi oia pcta tua. ⁊ in signū recōciliationis osculoz te in maxillā tuā Quod videntes circūstantes glorificauerūt deū bonitatem ⁊ misericordiam.

Nobilis q̄dā indulsit homicidiū frīs sui. ⁊ crucifixus sibi inclinauit caput i eccl̄ia.

Exemplū. .xvj.

Nobilis q̄dā fratrē suum Guntherum nomine a quodam nobili occisum ꝓdiderat. ⁊ fugiente ergo de patria occisore cōtigit vt nobilis ille cū multo comitatu negre ꝓfectus. impremediate in agro occurreret occisori. q̄ mox extracto gladio vbi inimicū experit in terrā ꝓstratꝰ occisor clamauit. Miserere mei nobilissime vir ꝓ illo q̄ tui misertus est. ⁊ q̄ mundū istū sua morte redemit. Repente nobilis animus in lacrymas resolutus illam quam extenderat retraxit manū. sed cū ignauie ascriberet a suis. iterum manuz extendit in prostratum. reus ad remissionem omniū pctoꝝ veniam petijt. secundo manū deposuit. tertioq; increpatus a suis. cum morte tertio tentaret. ⁊ miser ille ob euasionē mortis ꝓpter angustiā quaz ois caro in extremo iudicio esset perpessura veniā precatur. Respondit nobilis genere. sed nobiliozmente. ⁊ ego inquit tibi prozsus morte fratris indulgeo nec moza. eadem die cū audiret missam ecclesiā ingressus. vbi cozā ymagine crucifixi tertio flexit genua. Visus est a quodaz sancto viro ad singulas genuflexiones nobilis illius crucifixus caput suū humiliter inclinare. Deozsum ergo vir sanctus ille q̄ solus hec viderat nobilem euocatū quis esset interrogauit. Et ille miles. Miles inquit dicoz in terra in qua natus sum. Et rursum ille. Dicas inquit charissime nihil celes in quo cōfidis te magis diuinā misecordiam meruisse. tunc miles inquit peccatoz ego sum ⁊ seculo dedit. ⁊ nullo prozsus nisi hodie fozsitan. ⁊ sic q̄ actū est retulit. Mox illez quicq̄d vidisset exponens ad actuz vite gratioris ⁊ meritū nobilem exhortat. hec Guilhel.

Christus noluit indulgere defuncto nisi prius peteret veniam a fratre suo quē offendit.

Exemplū. .xvij.

Prouincialis romane puincie ordinis prē dicator monebat fratres sue puincie vt sibi cauerēt diligēter ab alterutr turbatiōe. z hoc exemplū sibipsi factū retulit dicēs. Cū q̄daz frater olim turbasset me minus iuste. z post paucos dies decessisset ab hac vita me nō placato. quadam nocte in somnis mihi apparuit. Et cū a me peteret ventā z recordarer ipm defunctū. dixi vade frater z pete ventā a dño Jesu xpo. in cui⁹ manu es. q̄ recedēs a me cū peteret ventā a xpo. vt dixerā ei. Respondit ei dñs Jesus. Nūq̄ cōcedo tibi ventā nisi prius impetres ab eo quē offendisti. vñ redīes ad me eadē nocte z verba xpi renūcians iterū veniaz petijt z accepit. et dixit mihi. Vide frater Nicolae q̄ malū est offendere fratrē. z q̄ graue sit nō placare. Hec in vitas patrum.

Frater quidam fuit odio inflamatus contra procuratorē cōuentus.

Exemplum. .xviij.

Erat rome q̄daz frater ordinis p̄dicatorū q̄ valde dure tractabat procuratorē cōuentus cui ad pacificandū cor suū inīūxit por cui hec retulit septē pr̄ nr̄ oi die p illo. Qui ex hoc magis ad illū procuratorē turbatus ē z maiori odio inflāmatus. Quadā igit die infirmat⁹ subito fact⁹ est q̄si mortu⁹. z ex improuiso cepit maledicere fratribus z ordini suo. Tandē orātib⁹ fratrib⁹ ait. Mat dei mater dei adiuua me. Visum aūt erat sibi vt ipe retulit. q̄ in igne ardentissimo ppter tracūdiam suam positus erat. Et ideo ppter penas intolerabiles desperans blasphemasset. Precib⁹ aūt fratrum ad inuocationē beate Marie virginis restitutus ē vi tē pristine z in argumentū veritatis excoriatus fuit totus. Hec in vitaspatrum.

Plaga illius qui noluit indulgere.

Exemplū. .xix.

Venerabilis Jacobus de vitriaco crucē hierosolimitanā ob salutē multor in brabātia p̄dicauit. Cōtigit aūt vt pacificaturi q̄dam die mortales inimicicias erga inuriantē nihil p̄ficerent. iniuriā passus p̄mo simplr deinde prostratus pedib⁹ eius semel iterū et tertio cū multitudie populi pīte rogaret vt p̄siteret in rebellē. Cōuersus aūt ad pplm dixit palam oib⁹. Contestor vos z qui spernit nos spernit z eū q̄ misit nos. Rogate ḡ dñm vt tale signū ostēdat in hoie obstinato q̄ cunctis pūtibus pateat eum hostiliter ptra se in retentione odij ptra primū hoc egisse. Nec mora. vt virsctūs orones expleuit. miser ille reuersis oculis sed iterū z tertio in terrā corruit. ore cruorē spumās. z sanguinē horroris. maximū spectaculū z piaculū oibus prebuit. Tunc flente populo reuerēdus vir fusa prece pstratū erexit. Qui mox integerrime sanatus cuz lacrymis ventā petiuit. Ruēsq̄ in oscula eius quē ipse offendit. z sic ad lacrymas z ad laudē xpi oim corda pmouit. hec Guilbel.

Nullus debet gaudere de interitu inimici sui.

Exemplum. .xx.

Cum p exempla beati Benedicti mīti seculo renūciantes in laude dei feruescerēt. q̄dam p̄sbyter florēti⁹ detractiōis spū instigatus. eius studiuz emulari cepit z quos potuit ab ei⁹ visione trahere. Cūq̄ nō p̄ficeret. tādē inuidia excecat⁹. panē veneno infectū seruo dei misit quez vir dei cū grarūactiōe suscipiēs. facti pscius. coruo cuidā q̄ ad horā refectōis veniēs alimēta de manu eius suscipe psueuerat piecit di. In nomie dñi tolle hūc. z in locū vbi inuenīri nō posset. pjicē. tunc coruus expānsis alis circa panē crocitādo opto ore cepit discurrere. ac si se obedire velle et tñ nō posse significaret. Cui vir dei ait. tolle secur⁹. Qui statim tulit z reuersus accepit ab eo psuetā alimoniā. Cūq̄ dictus presbr se in nece magri nō p̄ficere videret ad puocāda discipulor corda. in hortū celle bndicti septē puellas inuicē ludētes z chorizantes coram discipulis misit. q̄ vir dei magis sacerdotī q̄ sibi cōdolens cū i malicia p̄sisteret. z p discipulis adhuc rudibus timēs edificia pstructa ordinatis sibi ppositis relinquēs alias cum paucis prexit. Cūq̄ ex hdictus p̄sbyter stans in solario exularet. toti⁹ fabrice dom⁹ cadēs ipm oppressit. Maurus viro dei h̄ q̄ adhuc vix. xj. militarib⁹ aberat let⁹ nūciauit dicēs. Reuertere quia psecutor tuus extinctus est. Quo audito grauib⁹ lamētis se vir dei dans. vel q̄ hostis occubuit vel quia discipulus de morte illi⁹ exultauit. ibi penitentiā qui lerus z gaudēs talia nuncia. uerat iniunxit.

Ante occasum solis recōciliari debem⁹ fratrib⁹.

Exemplum. .xxi.

Abbas hylarion cū visitasset quendā epm q̄ obtulit ei in mensa ferculū de auib⁹. Cui abbas. Postq̄ hūc habitū suscepi carnes nunq̄ interim comedi. Et dixit ei epūs. Exq̄ istum habitū suscepi nō dimisi aliquē dormire q̄ hier aliq̄d aduersuz me. nec ego dormiui hūs aliq̄d aduersus aliquez nisi pacificarē. Cui abbas. Ignsce mihi pr̄. q̄z tua pversatio maior ē mea. Hoc in vitaspatr.

Inimicis debem⁹ benefacere.

Exemplum. .xxij.

Erat quidā senex in egypto. z añq̄ veniret illuc abbas poemē grandē venerationē habebat ab hominibus. Cunq̄ aūt abbas poemen de sicchi illuc subisset multi relicto illo seneve nlebant ad illum. z ppterea cepit illi inuidere z detrahere. Quod audiens abbas poemen ptristatus est z dixit fratribus suis. Quid faciemus. q̄z in tribulationem miserunt nos homines vt illum senem tanq̄ sanctum relinquerent. z nos qui nihil sumus inspicerent. Quemadmodū sanemus hunc virum magnū. venite ergo fratres faciamus paucas escas et portantes pergamus ad eum et paucum vinum z pariter cum eo gustemus. Forsan possumus animū eius placare. profecti pulsauerunt ostium eius Audiens vo discipulus illius senis dixit. quis est. Ac illi dixerunt. Dic abbati tuo quoniā poemē venit z benedicat ab eo. Quod cum ille per discipulum suum audisset. respondit ad eum. Vade hinc. nō em̄ me vocat. Illi tamen perstiterunt in estu dicentes. quia non hic discedimus nisi dign fuerimus adorare eum. Quorum cum ille humilitatē et patientiā vidisset. compūctus aperuit ostiū. z oscu lantes se inuicē gustauerūt pariter. Dixit ergo eis ipse senex. In veritate non sunt ea sola que audiuimus de vobis. sed etiam centuplicata opa vidi in

vobis? ab illa die amicus charissimus factus ē eis
Hoc in vitas patrum.

In discipulo de tpe.

Filius comitis dānatus est. qz nō indulsit offen
soribus suis. Hoc quere sermone. cxxx. E.

Infirmitas.

Propter pctā infirmatus p pniam est sanatus.

Exemplum. .cxxiij.

Erat vir nobilis z clarus in burgundie ptl
bus. Qui q̄dē aliquādo tpe in iuuētute sin
ceriter ꝓuersatus postea a virtute tabescēs
tabescens incidit in languorē. nec tū dei manū ca
stigantis agnouit. ꝫ mala malis accumulans pallo
re vultus z macie homo quasi ignis eterni cib? mi
serabiliter ad penā hospitabat. Cunctis nulla medi
cor cura ꝓficeret. nec saltē ei languētis vite causaz
aliquis aperiret. tandē in se reuersus solū languo
rem aie diuina miseratiōe ꝓuētus penitus intel
lexit cām. Cōfessus ꝫ cum lacrymis cuidā sanctissi
mo sacerdoti. statim vir cū absolutionis beneficiū
accepit sīlitudinē fere bufonū in facie. ꝫ diuersifi
cata posterius aialia cute teterrimaz pua. quasi vi
cior septē de ore sīl detecit. Mira res. vir modico
tpis spacio interiecto. in talē aialibus resoluētis. re
florere cepit caro ꝓsus. z faciem penitēs mēteq; z
corpe integerrime sospitaz. multis postea ad exē
plum. Hoc fuit.

Flagellat deus in corpe et in mēbris suos dile
ctos.

Exemplum. .cxxiij.

Erat quidam miles tante virtutis atq; ꝓbi
tatis vt in primo torneamēto in quo miles
factus est manu ꝓpria. xiiij. dextrarios acq
reret. Qui sicut vir prudēs eundē honorē seculare
nō suis viribus ꝫ deo ascribēs oia restituit. z soda
libus cū seculo valedixit in luka monasterio q̄daz
habitū religionis suscepit. Et qz electos suos ꝓbat
dñs. tanta illū infirmitate flagellauit vt vermes de
corpe eius indesinēter scaturirēt. ārū fetorē simī z
horrorē cū minister sustinere nō posset. Exit abbas
ꝑdicto Vde. q̄d faciem? frater cū hoie isto. rūdit il
le. Denk mihi q̄ttuor lintheamina z ꝓ xpī noīe cu
rā illius suscipiā. qō cū factū fuisset. assidua pānoz
mutatione fetorē tpauit tam sibi q̄ infirmo. Cunct
dies adesset tante remunerationis tāte patrie. Exit
ade. Sternite mihi mattā z pulsate tabulā. qz domi
nus vocat me. z fecit sic. Veniente ꝓuentu post di
ctam letaniā. cū pene oēs ad lacrimas verbis ꝓpū
ctionis monuisset. subiūxit. Modo ite dūī mei di
lectissimi. z dicite missas vias qz saluator mundi z
glīosa vgo maria et? genitrix cū angelis z multitu
dine sctōz illuc vēturi sunt. postea reuertimini cuz
eis. qz aiaz meā suscipiēt. Interī dū missas dicerēt
Ipū ꝓphetico oia q̄ in oratorio agebāt indicauit di
cens. Tales misse a talib? sacerdotib? añ talia alta
ria celebrant. Et mirat? ē Vdā valde de hoie laico.
Reuertēte igitur ꝓuentu. ille vultu iocūdo sibi ait.
Ecce xp̄s cū mīre z sctis p̄ns est. z hūc manū sb mē
to. z tam suscipiēt aiam meā. Nec mihi credatis si
in instanti mortuus nō fuero. Ad quod verbū mox
expirauit mor teverba ꝓfirmans. De cuius corpore
mox tantus odor exiuit. vnde oēs illius suauita
te reficerent circūstantes. Hec Cesarius.

Quidā fuit impatiētissim? z fact? ē patiētissim?.

Exemplum. .cxxv.

Erat q̄daz frater ordinis p̄dicatoz lumbar
dus noīe Jacobus. q̄ sibi z doctrine instā
ter intēdens ad tantā pfectionē venit q̄ in
corde z in ore eius nihil nisi Jesum xp̄m crucifixū
portabat. nihil infelicius dicēs q̄ talē dīm nō ama
re. hic acceptus erat deo vt miserabilis ꝓbauit ten
tatio. Inuenit em̄ eū q̄us infirmitas p quā sibi in
notuit tentatio. Et q̄ sibi mortē ꝓ xp̄o posse tolera
re videbat ad tantā deuenit impatiam. vt nihil sibi
fieri posset qō ei placeret nullus cib? . nullus lect?
acceptabilis erat. ip̄m nomē dñi nr̄i Iesu xp̄i qō si
bi ꝓsueuerat esse dulcissimū iā audire non poterat.
imo dicebat q̄ dñs sibi illusisset. qz sibi seruientem
tā violēta infirmitate opp̄serat vt neq; corpis neq;
sui spūs cōpos esset. Post hoc orātibus ꝓ eo fratri
bus cepit paulatim patia in eo nutriri. cepitq; iā in
illa tribulatiōe silere. z inde ad tantā puenit patiaz
vt iā ea q̄ prius nolebat tāgere libēter ederet. z oīa
sibi diceret bona. Verū qz diuturna infirmitas pe
ne sibi carnem consumpserat. nō potuit in lecto vo
lut. nisi alicui? manib? verteret. mīr? oīb? videbat
quō aia in taz ꝓsumpto corpe remanebat. Idcirco
benign? Iesus nō est oblit? paupis sui. ꝫ effudit in
abundātia oleū gaudij in visceribus afflicti. z cepe
runt exultare ossa humiliata intantū q̄ mortem ex
pectabat in desiderioz ineffabili letitia replebatur
cū ei alicꝫ hmōi loq̄ret. Nō cū sctē memorie magr
Jordanus qui aduenerat cognouisset. statim ad eū
vadēs. sedensq; in lecto in quo ipse iacebat ait. Nolī
time re charissime. qz in ꝓximo itur? es ad xp̄m.
Ad hec ille dei adiutorio fultus subito surrexit. et
erecto brachio sup colluz magistri clamauit. Educ
bone Jesu de carcere animā meaz vt confiteaī no
mini tuo. Et econuerso in lecto reiacens obdormi
uit in domino.

Petrus aplus voluit filiam suam infirmari.

Exemplum. .cxxvj.

Petronella filia sctī petri aplī cū nimis eēt
pulcra ex voluntate patris febrib? labora
bat. Discumbētibus apud eum discipulis
dixerunt Petro. Cuz oīes a te sanent infirmi cur
petronellā iacere pmittis. Ad hec Petrus. Quia
sic expedit ei. Verūtamen ne putetis impossibili
tatem sanitatis eius. Exit ad illam. Surge Petro
nella velociter z ministra nobis. que statim sanata
est. surrexit z ministrauit. Completo ministerio di
xit ei petrus. Petronella redi. z vt prius febribus
laborare cepit. quousq; in dei amore cepit esse per
fecta. tūc eam perfecte sanauit. Comes aūt quidam
ad eam venit vt eam ꝓpter eius pulcritudinē habe
ret vxorē. Cui ait. Si desideras me in vxorem iube
ad me virgines venire que mevsq; ad domū debe
ant sociare. Quas cum ille pararet. Petronella te
stimonijs z orationibus insistens z corpus domini su
sceptens in lectum se reclinans post triduum mi
grauit ad dominum.

Serutendū est infirmis cum patientia etiā si ip̄i
sunt impatientissimi.

Exemplum. .xxvij.

Eulogius huic mūdo renūctans qz nihil p se poterat opari. z pauca de bonis suis quibus vteret retinuit. Cū nec in monasterio cum multis posset degere. nec solitudinē ferre. recepit quēdā elephantico morbo sic repletū. vt pedes z manꝰ. z fere oīa mēbra videbat amisisse. Tūc eulogius ꝙsi ąndam pactionē cū deo faciēs ait. Dñe deus in nole tuo suscipiā istū. z vsq; ad diē mortis repausabo eū. positūq; sup asinū ad hospitiū suum duxit. z illi p. xv. annos ꝓpꝛijs manibꝰ ministrauit. Post hoc ille suggestione demonis cepit velle ab eo discedere. z multis eū verbis increpare dicens fugitiue tu domū tuā deuozasti. z in me salutis occasionē recupare credis. Elogiꝰ rogabat eū dicēs. Noli dñe ita loq. ꝙ dic potiꝰ. z ego emēdabo si qđ te ꝓtristaui. ac ille. vade inąt adulationes tuas nolo. ꝓijce me⁊ publicū refrigeratiōe tua nō indigeo carnibus desidero saturari. Cunq; carnes ei exhibuisset. Nō possum inąt tecū habitare. pplm videre volo. Ego inąt Eulogiꝰ multitudinē fratꝝ adducā. z ille ait. Nolo videre filles tui panis deuozatores ad publicā stratam me ꝓoijce vñ me sustulisti. Tūc elogius iterū duxit eū in vehiculo ad abbatē anthonīū. dixitq; ei q; cum vellet abijcere. Cui anthonius. Si ꝓijcis cuz vtiliozē te deus inuenet qđ colliget destitutū. z ꝓuersus est ad egrotū dixit elephātico. se nec hozto nec terra dignus. nescitis. qa tristis ē qđ tibi ministrat. ꝓpter xp̄m iste se tali seruitio subiugauit. Post hoc ambos ꝓfortans. ait. Nolite filij ab inuicē separi. qz iaz vterq; vīm merebit cozonari. z ideo. tentatio hec accidit vobis. qa ad finē vite ambo deuenistis. Qui cū rediissent ad cellam infra. l. dies ambo defuncti sunt.

Infirmus in extremis regratiabat mēbris suis z seruitozi suo. z sic euolauit ad celū.

Exemplū. .xxvij.

Erat quidā sctūs heremita qđ inter ceteras virtutes magnā habebat gr̄az infirmis ministrare. Hic ammonitus p visionē iuit ad ꝓximā ciuitatē. z dū ventisset ad portā vidit quēdā horribilē infirmū z fetidū quē etiaz leprosi inter se sustinere nō valebant. z huic sctūs heremita seruire cepit in dño eū cōfortās. Et rndit infirmus. Sit deus altissimus bñdictus q mihi hanc donauit infirmitatē ꝙ timeo ne deus mihi minuat ꝑmtū in celis ꝓpter tuū seruitiū hūile. Et ille nō ita est. sed p mea mercede iussus sum huc venire. Sic sancta lis q̄tidie inter eos oriebat. z quāto plus heremita seruiebat tanto plus seruire affectabat z infirmus euz seruire nō sinebat. vt plus sustinēdo plus ꝑmiaret. Tunc post annos. xv. expletus infirmus cepit osculari manus eiꝰ. z heremite gr̄as referēs de pietate. Heremita aūt orabat dñm vt oñdere dignaret qliter hec sctā aīa de corpe egrederet. Et oīsum est ei Cum eīm ad horā nouissimā deuenisset. audiuit vocē de celo dicētē. Veni dilecta mi ad gaudia. Tūc illa felicissima aīa ad oēs sensus corpis dicebat vobis regratioz. qz mihi obedistis. O cultu vanitatē nō ꝓcupuistis. Aures vanitatē nō audiuistis. manꝰ in delitijs nō est. delectare. Pedes ad vana nō cucurristis. olfactꝰ delitias nō ꝓcepistis. gustꝰ. qz ad delicata nō dedistis ꝓsensū. Expecta ḡo corpꝰ meū affectum q̄escens i pace. vt tpe opoztuno recipias p labore eternā remūerationē. Et hoc dicto cū ꝓcentu angelozū sctā aīa euolauit ad celū. Hoc in vitasparrum.

Quidā. xij. annis seruiuit infirmo et nūq; verbū sibi fuit locutus. Exem. .xxix.

Quidā frater. p. xij. ānos cuidā seni infirmā ti fecit obsequiū. Senex tñ cuz videret eū laborantē nūq; illi sermonē placitū locutus est cū tā aīa trāsiret de corpe ꝓsidentibꝰ aliis tenuit manū eiꝰ z ter dixit ei saluer̄is. z tradidit eū sentibus dicēs. Iste angelus ē qui tot annis mihi infirmāti. nec tñ bonū sermonē a me audiēs mihi fecit obsequiū. Hoc in vitasparrū.

In Discipulo de tpe.

Quidā singulis annis infirmabat ꝓter vnū. tūc dixit. O deus oblitus es mei. quere de tpe. sermo. .cxxvij. L.

Item infirmus qđ rogauit sanctū hoīem vt intercederet p eo vt sanareꝯ qđ fecit. z sanatꝰ ē. ꝙ postea timēs ne mala petisz postmodū dixit. O serue dei oza p me vt deꝯ mihi quicqđ vtilius sit. z sic econuerso infirmatus est quere sermo. cxxvij. L.

Item qđam bonus hō orauit p infirmo et postmodum inuenit se ꝓmptiozē ad malū z iterato ille bonus hō orauit p eo. z sic infirmitas rediit. quere sermo. cxxvij. L.

Item miles qui nihil voluit dare in sanitate. sed infirmatus dedit illi clerico elemosynā. vt p eo oraret z intercederet. Et ille ego petoꝯ deus te in illo statu ꝓseruet. ser. cxxvij. L.

Item duo fratres vnus erat multū religiosus z alter seruiebat fideliter infirmis z ille fuit acceptioz deo. ser. cxxvij. O.

Item qđ elegit duos dies in purgatozio et dixit sibi se centū ānos arsisse. ser. cxxiij. L.

Item infirmus qui dixit. O deus tu ꝓtuasti me corpoze. z ego do aīam meaz demonibus qđ sunt in inferno. z sic expirauit. ser. cxxiij. U.

Innocentia.

Innocens puer tetigit ferrū candens.

Exemplum. .xxx.

Puer qđā in ꝓfinio burgūdie fuit. qđ in monasterio. s. bñdicti fuit apud cluniacum ab ipsis fere cunabulis innocētissimus z simplicissimus adoleuit. Adultū ḡ iuuenē abbas suus ꝓ recreatiōe. illico secū ꝓficisci extra ꝓcepit. sufferrādozū equoꝝ causa abbate cum suis ante domum ferraria descendēte. miratus ex simplicitate iuuenis. eo q nunq; tale quid viderat ferrum candens nuda illud manu sine vstione aliqua eleuans contrectauit. Stupefactus ḡ abbas z omnes qui ꝓsentes aderant. qui innocentiam in iuuene venerati sunt. z rem iterato pluries comprobauerūt. post hoc abbate cum suis aliis occupato. iuuenis moz interioza domicilij est ingressus vbi vxozem fabri cum pueto super genua miratus inueniens cum paruulo cui nunq; similem viderat vocabatur. Illico autē mulier iuuenē quasi inexptum malicia stimulabat si talem habere vellet inquirit. Et ille libentissime inquit. Quē mox nesciū ad ꝓcubitū instruens puerum sic fieri ꝓmittebat. ergo vbi iuuenis

post ꝯcubitū innocētia spoliat⁹ egressus est. ferrū cādēs vt prius estimās ꝓtrectare grauiter lesus exclamauit. Qua in re abbas turbatus nō modicū et miratus animaduertit. ex interiori lesura aīe foris lesum. t priori q̄ eū ꝓtra ignē ꝓtexerat innocētia priuatū. Reductū g̃ iuuenē ad monasteriū abbas suggestis diligētius inq̄rit vitatē. Ille simplicissime ꝓfiteť. t cū multis lacrymis tremebūdus dānū suū expiauit. Sed t potentē ꝯ demonis puritatē mira gesta cipriani t vginis Justine testant. Vbi cipria nus adhuc puer a mg̃o mago ꝓpulsus legit. xviij annis puritatē vginalis innocentie custodisse vt p hanc maiorē potentia t imperio cōtra demones potiret. hec Guil. in li. de apibus.

Innocens scolaris q̄ expulit demonē a puella.

Exemplum. .xxxj.

Quper hoc q̄dez valde mirabili certissima relatione ab his q̄ pūtes erāt et viderunt in opido brabācie mechlinia ꝓcepim⁹ accidisse. Puella q̄daz sacro die dñico cū iuuenibus chorizauerat diu valde fatigata g̃ domū rediit. nec mora dormitū ꝓgens demone fit repleta q̄ clamāte surgit familia ligat vinculis seuientē. Mane in hac tizyueyt oratorū glorioſe vginis extra opidū deportat. freq̄nter em ibi virgo maria vtutū opatrix miracula plurima demonstrauit. Dō vbi scolares pueri ꝓceperūt. ad locū vbi vexabat puella in oratoriū cucurrerūt. Quoꝝ vn⁹ annoꝝ. xij. audacior ceteris t sagacior cepit cōpellere demonē vt corpus obsessum desereret t exiret. Et vt demō circa vmbilicū p tumorē se esse mōstrauit hic puer signū crucis in ziū cū pollice fixit. t sic paulati p crucē versus os ascēdere cōpulit donec euz in specie hirsuti vermis oīs ppls intra os herentē vidit. Quo miro conatu ad inferiora redire volente ppls clamauit. puer instanter signū opposuit. t cū maxima violētia demonē exire coegit. Eiecto g̃ vt diximus in modū hirsuti vmis puer audacter in dexterā cō prehēdit. t in fossam paruulam vbi pluuialis vnda cōsederat mox ꝓiecit. Qui statim in oculis totius plebis disparēs leticie t laudis oīmbus materiam dereliq̄t. ꝓinde man⁹ pueri a ꝓtactu vermis migre dine infecta remāsit. ꝑ ꝓtinus aq̄ bñdicte lauamēto discessit. Sacrosctā g̃ res est eē ab oī labe criminis innocētē. ꝑ sil esse q̄uenit simplicē t prudentē.

Innocēs monachus petiuit a fraterculo suo Jesu ventam cuidam apostate.

Exemplum. .xxxij.

Monachus puulus et innocēs loq̄bat cum iesu xp̄o puulo. nolando ipm fraterculum aīe imaginē btē vginis habentē ibm puulum in vlnis. t ibs rūdit ecōuerso. loq̄bat sibi amicabiliter. sicut frater cum fratre. Dō audiēs q̄dam senex monachus q̄ diu fuit i apostasia ꝓstitut⁹ supplicauit sibi vt oraret fraterculū suū p̄ ꝑ fet sibi pctā sua. t reciperet eū ad miscōiam. et ille innocēs iuuenis obtinuit hoc a fraterculo suo iesu xp̄o. t de hoc ille antiquus multū fuit gaudens.

In discipulo de tempore.

Puer innocens scolaris qui liberauit aīmā matris a purgatorio. hoc fuit ostensum cuidam deuoto ep̄o. hoc q̄re in discipulo de tpe. sermone. xx. M.

Itē puer innocēs q̄ seruauit ordinem mīnorum t noluit tangere pecuniā. q̄ felicit̃ vixit t q̄ saluberiter obijt. sermone. xx. M.

Inuidia.

Inuidus quidam petiuit vt sibi vnus oculus eruerē. Exemplū. .xxxiij.

Erat quidā inuidus t q̄dam auarus in quorū optione quidā petēs posuit vt ab eo peterent quicq̄d vellent. hoc pacto. vt q̄ vltimo peteret duplum acciperet. Auarus igit. q̄ plus cupiebat nolebat primo petere. qō attendens inuidus nō potuit sustinere. cuiq̄ vteriq̄ differret petere inuidus tandem liuore stimulatus primo petijt. Et petijt vt sibi vnus oculus eruerē. vt duo eruerent auaro. quod factū est. quia duplū ex pacto recipere debuit.

Inuidia dyaboli.

Exemplum. .xxxiiij.

Demon q̄daz cū hoiem se obsessum horribiliter torq̄ret. t diuersis p os eius garriēdo diuersa respōderet dictū est ei a q̄dam de circūstātib⁹. Dic dyabole sic posses ad gl̃iam in q̄ fuisti redire. q̄d velles ꝓpter hoc laboris sustinere. Rūdit ille. Si hoc esset in meo arbitrio. mallē cum vna aia a me decepta descēdere in ifernū q̄ redire in celū. Mirantib⁹ oibus cur ita diceret. Iterū respondit. q̄d de hoc miramini. tanta est malicia mea t tam obstinatus sum in illa vt nō possum aliq̄d boni velle.

Ira.

Irā debem⁹ supplātare. Exēplū. .xxxv.

Quidā q̄siuit ab abbate ysaac q̄re eū demones timerēt. respondit exp̄ factus sum monachus statui ante me vt iracundia foras guttur meum non procedat.

Patia vbiq̄ ē nēcaria est. Exem. .xxxvj.

Qum q̄dam frater in cenobio sepe iraſceret. ꝓrexit in solitudinē vt ibi nō habēs occasionē turbatiōis q̄esceret. Cūq̄ ibi manens q̄dam die vas cū aqua posuisset apud se. statim subuersum est. t iterꝝ implēs tandē cū tertio subuertet fregit illud. t sentiēs se spū iracūdie deceptum ait Reuertar ad monasteriū. q̄ vbiq̄ patia opus est et dei auxilio.

Media pars puelle cōbusta est ꝓpter iracūdiā. Exemplum. .xxxvij.

Puella q̄dā fuit diuitū filia ita iracunda. vt vix aliquis rixas ei⁹ t odia euadere posset Tandē mortua in atrio eccl̃ie sepulta ē. et mane veniētes ad eccl̃iam viderunt tumbā eius ad instar fornacis fumū eructuantē. vñ videre volētes q̄d hoc ꝓtēderēt terrā ejciūt. t ecce medietatem corpis. partē scz superiorē ignis cōbusserat. scz corfel. liguā. man⁹ cū q̄bus peccauerat. Inferiorē vo ab vmbilico deorsum ignis nō attigit suam castitatem deo probante.

In discipulo de tempore.

Mulier iracūda que in agone vertit faciē ad parietē q̄n eucharistiā recipe deberet. t dixit dānata sum ꝓpter iracundiā meā. Hoc q̄re in disci. de tpe sermone. xcv. M. Judei.

Studēs q̄dam impregnauit filiam iudei t dixit q̄ messyam concepisset. hoc quere sermone. cv. M.

Item iudei imaginē crucifixi deshonestauerunt. ⁊ clauis affixerunt. ⁊ lancea pforauerūt. hoc quere de tēpore ser. cv. T.

Judex iustus.

Nobilis quidam occidit filiuz sororis sue ꝓpter iusticiam ⁊ non peccauit.

Exemplum. xxxviij.

QUat vir quidā nobilis valde ⁊ potēs. tantusq; amator iusticie vt nullaz in iudicijs respiceret psonā. Hic cū grauiter ifirmaret. lectoq; decūberet in ꝓria camera clamorē tumultūq; femineū audiuit. Qui cū de causa suscitaret nullus ei circūstantiū vitatē dicē psumsit. Tūc mittens vnū de pueris ait ꝑcipio tibi sub interemptione oculoz tuoz vt dicas mihi merā veritatem Cui iste pauēs rūdit. Dñe domicellus me⁹ fili⁹ sororis vie feminam ibi opprimere voluit. ⁊ hec fuit causa clamoris. Ad qō verbū valde cōmot⁹ dixit. qbusdā militib⁹. Ite ⁊ suspēdite illū. Milites igit obedientiaz sil'antes postq; egressi sunt dixerūt ad inuicē. Si occideremus hūc iuuenē nobilē. ⁊ dñs sic satis opprimabile ē mortu⁹ fuerit. vel morte multabimur vel erim⁹ extorres. Dia tū iuueni intimātes. ⁊ vt pūtie auūculi se subtraheret cōmonentes. post horas aliq̄t sunt ad dūm regressi. se ei⁹ impleuisse mādatū affirmauerūt. Quinto vo postmodū die iuuenis estimās auunculū de culpa esse placatū vel imemorē. apto ostio introspexit. Quē cū infirmus ꝓspexisset. vbis blandis eū aduocās iuxta se sedere ꝓcepit vno vo brachio collū ei⁹ stringēs Et manu altera cultellū eius clam extrahēs gutturi eius infixit et occidit. Qui cuz planctu ⁊ eiulatu multoz allatus toti puincie incussit horrorez. Sed ipsi achibaldo militi q̄ sic vocabat additus est dolor sup dolorez. adeo vt inualescente infirmitate ꝑ eo mitteret. petēs sacrū corpus xp̄i sibi afferri. q̄ cū venisset. ille cū multis lacrimis ⁊ ptritione cordis oia pcā sua ꝓfessus ē. tacita tū iuuenis interfectione. Sup q̄ epus miratus rūdit. Quare subtisceteris homicidiū qō cōmisistis in cognatū vr̄m. dicēte illo fuit ⁊ ꝑ pcm̄. Subiecit eps. etiā crudele nimis. Et ille. ego neq; peccatū iudico neq; a deo mihi remitti deposco. Rūdete eo. Ego vobis corp⁹ xp̄i nō tradā nisi homicidiū idē cōfiteamini. Subiunxit vir nobilis. Sciatis me dñe illū non occidisse ex altq̄ rancore siue motu ire. ꝫ solūmodo timore dei. zeloq; iusticie. Nunq; aliqs plus filiū sororis sue diligere potuit. sicut ego illū dilexi. Si ḡ mihi corpus xp̄i negaueritis. ego illi corpus ⁊ aiam cōmitto. Hoc em̄ dixit egit ꝓpter exēplū ne iusticie ⁊ iudicio derogare videret. vix em̄ pōtifex limē domus egressus fuerat. ⁊ ecce egrotus reuocabat eu dicens. Reuertimini dñe episcope reuertimini videatis si in pixide habeatis corpus dñi. Nō cū fecisset nec aliqd in ea repperisset subiūxit ille. Ecce quē mihi negastis ipse se mihi nō negauit. apparuitq; hostia in ore eius. ⁊ impletū est in eo qō p sapientē dictū est. Diligite iusticiā q̄ iudicatis terrā seruite dño in bonitate ⁊ simplicitate cordis. q̄rite illū. qm̄ inuenit ab his q̄ non tēptant illū. apparet aūt eis qui fidē habēt in illū. Eps vo pauēs tantuz miraculū vbiq; diuulgauit. hec Cesarius.

Dux palentinus qui semper laqueū secum portabat ꝓpter fures.

Exemplū. xxxix.

BErtoldus palentinus de guildispach iudex erat seueriss'imus ita vt furibus etiā p dāno vnius obuli vitā auferret. Vñ quotiens domū suā exiuit. laqueos cingulo suo appēdit. ne reoz pena caperet dilatiōes. Dic igit q̄daz mane surgēs ⁊ laqueū cingulo suo solito more subnectens. hmōi vocem in aere audiuit. Bertolde q̄cunq; tibi primus in egressu tuo de castro occurrerit. hoc laqueo ipsuz suspendas. Que vocē primine accipiens. ⁊ q̄daz sculte⁹ suus pmo occurrit. Quo viso cū satis doleret eo q̄ eum diligeret. dicebat illi. doleo de occursu tuo. Quare ait. q̄ suspēderis. quare suspendar. Respōdente palētino. nescio. sed ꝓpara te per ꝓfessionē tuā. ordina de reb⁹ tuis. quia voci diuine resistere nō valeo. Illeviden nō aliter esse dixit. Justus ē dominus ⁊ plures in domum meam declinantes insequens occidi. multis multa rapui. nec tibi dominevnq; fidelis extiti nec pauperibus peperci. Et mirati sunt omnes audientes eius confessionem. ⁊ cognouerunt in eius morte peccati penam a deo esse. Hec. Cesa.

Valerius vt legi satisfaceret fecit sibi eruere oculum. ⁊ similiter filio.

Exemplum .xl.

VAlerius solentus cum filius suus adulterio damnatus esset ꝑm legem a patre quaz ipse pater instituit. vtroq; oculo priuari deberet ac tota ciuitas ad bonorē p̄ris aliq̄diu repugnaret. Ad vltimū victus ne lex a se conditavio laret. suo ꝓius. deinde filij oculo eruto. vtriq; vtz videndi reliquit. Sicq; mirabili equitatis temperamento se misericordem patrem ⁊ iustum legislatorem ostendit. Hoc arnoldus in narratorio suo.

Judex iniquus.

Rex persarum excoriauit iniquum iudicem.

Exemplum. .xlj.

REx persarum cum deprehendisset quēdā iudicem iniuste iudicasse. iussit eum excoriari. ⁊ sup sellam cute eius cooptam sequētes iudices fecit sedere. vt continue memores illius iniqui iudicis supplicij timerent iniuste amplius iudicare.

Baliuus q̄dam recepit bouem ⁊ vxor vaccam.

Exemplum. .xlij.

BAliuus quidā fecit nuptias filio suo. Quidam aūt q̄ habebat causam magnā coram eo dedit ei pulcrum bouem rogās vt vellet stare pro eo. Hoc audiēs aduersarius illius misit vxori. baliui pulcram vaccam. rogans vt staret pro eo. Que intantum stetit apud baliuum q̄ ipse promisit se facturum quod ipsa pecebat. Cum autē esset in iudicio baliuus pro illo qui dederat bouē non loquerētur. dixit ille bos loquere. Tūc respōdit baliuus. Hos non potest loqui. quia vacca nō permittit.

Vidua quedam liniuit manum iudicis.

Exēplum. .xliij.

Vidua quedã habebat cãm in iudicio expediẽdã. & iudex iniquꝰ ꝓtraxit sibi cãm de die in diẽ. & ipsa ꝙquesta fuit vni prudẽ viro de ꝓtractione cause sue. & ille dixit. Iudex iste nõ facit finẽ cause tue. oportet te añ manũ suã aruinare. Et illa simplex mulier recepit aruinam & ad iudic ũ accessit. & occulte sibi manum aruinauit Et cõmotus dixit. quõ maculas mihi manum ꝙd in ꝑ denotas. Et illa. Dictũ ẽ mihi ꝙ nõ hẽo fiduciã in manũ vr̃am aruinare. Et ille cozã oibus ꝓfuse stetit & sine dilatõe ꝑ verecũdia cãm vidue expediuit

Prepositi & iudices non sunt faciliter variãdi.

Exemplum. xliij.

Tyberio cesare quesitũ fuit q̃re ꝓpositos ꝑpli nõ frequẽter mutaret sicut & alij ꝑncipes. Rñdit in ꝑ se parcere plebicule. Scientes ei iudices & ꝓcuratores se breuez hãe ꝓcurationem emungũt vsq; ad sanguinẽ. Et qui recẽtes veniũt totũ dissipãt qõ inueniũt. Nõ oñdit exemplo cuiusdã vulnerati. ꝙ cuz iaceret in via nec amoueret muscarũ. supueniens alter estimãs ꝙ hoc faceret ex imbecillitate abegit muscas ꝙ operiebãt vulnus. Ad quẽ ille. male feciſti mihi qz muscas abegisti iã plene erãt. vñ & parcius molestabant me. ꝙ aũt supueniẽtes recẽtes artius pungẽt

Nuocatus quidã ydidit linguã. Exem. xlv.

Quidã aduocatus mortuus est. in cuiꝰ ore lingua eiꝰ nõ ẽ inuẽta. Et merito linguã ydidit moriẽs. ꝙ sepe eã vẽdidit viuẽs in causis iniustis. patrocinãdo. & scienter aduocãdo ꝓpter fauorem & ꝓpter munera. Nec Cesarius.

Aduocato denegate sunt indulgentie in agone.

Exemplum. xlvj.

Aduocatus quidam in extremis laborãs cum iaz videret demones. cepit a deo petere inducias. sed qui in causis nõ dabat inducias nisi vt causam ꝓtraheret & aduersarium grauaret etiam non potuit a deo obtinere quod petiuit. sed miserabiliter mortuus est.

Judicare temerarie.

Judicantes alios duo peccata committunt.

Exemplum. xlvij.

Veniẽs quidã cũ quãdã sctimonialẽ rapuisset. & cũ clerici cozã btõ iohe elemosynario exprobarẽt & excõicandũ fore dicerent. vtpurã ꝙ duas aias ydiderat. s. suã & illius scti monialis. Compescuit eos btus iohes di. Nõ sic frẽs nõ sic. oñdo vobis qz vos tam duo pctã ꝓmittitis. Primo ꝓtra ꝓceptũ dei facitis ꝙ ait Luce. vj. Nolite iudicare & nõ iudicabimini. Scõo qz nescitis ꝑ certo vsq; hodie peccent an peniteant. Ergo frẽs nolite cõdemnare & nõ cõdemnabimini.

Frater quidam iudicauit comedentem feria sexta de mane.

Exemplum. xlviij.

Verũt duo frẽs magne vite in ꝙgregatione & meruerũt videre singuli gratiã dei in alterutro. Factũ ẽ aũt aliq̃n vt vnꝰ exeis egrederet in feria sexta extra ꝙgregationẽ & videret quendã mãducatẽ mane. Et dixit ei. hac hora mãducas in sexta feria. Die aũt sequẽti facta ẽ celebratio missarũ ꝫm ꝙsuetudinẽ. Intuẽs vo frater eius vidit gratiã ꝙ ei data fuerat discessisse ab eo. & tristatus est. Qui cũ venissent in cellã dixit ei. ꝙd feciſti frat qz nõ vidi sicut ꝓdie gratiã dei. Ille aũt rñdẽs dixit. Ego neq; in actib9 neq; in cogitationibus ꝙscius sum mihi alicui9 mali. Dixit ei frat ei9. Ne aliq̃n vbũ vel sermonẽ ociosũ locut9 es. Et recordat9 dixit. Etiã hesterno die vidi quẽdã mane mãducantẽ & dixi. hac hora mãducas in sexta feria. ꝑ est pctm̃ meũ ꝫ labora mecũ ad duas hebdomadas & rogem9 deũ vt mihi indulgeat et fecerũt. Et ita post duas ebdomadas vidit frater gratiã dei iterũ veniẽtẽ sup fratrẽ suũ & ꝙsolati sũt & ei ꝙ sol9 bon9 est gr̃as referẽtes. Hec i vitaspatr̃

Senex quidam posuit paruum saccum ante se magnum retro se.

Exemplum. xlix.

Patres antiqui cũ semel in quadã ꝙgregatione de multoz fratrũ vita & rebus plurimis detrahẽdo & iudicãdo loquerent. abbas ꝺo tacebat. Postea ꝺo egressus tollebat saccũ magnũ & impleuit cũ arena. & posuit supra dorsum suũ. Et in paruo altero sacco misit aliã arenã & portauit eũ ante se. Videntes aũt ceteri frẽs inq̃sierũt ab eo ꝙd eẽt ꝑ exem̃. Et rñdit dicẽs. Iste sacc9 ꝙ multã arenã hz pctã mea sũt qm̃ multa sũt Et ecce dimisi ea post dorsum meũ nolẽs illa videre vt ꝓ ipsis doleam vel plangã. ꝫ ecce pauca delicta fratris mei ante oculos meos posui. & crucior in ipsis cõdemnans fratrem. ꝫ non oportet sic iudicare ꝫ magis pctã mea ante me adducere. et de ipsis cogitare & rogare deum vt indulgeat mihi. Hõ audientes patres dixerunt. In veritate hec ẽ via salutis eterne. Hec in vitaspatrum.

Baculus senis ꝺouit in signum innocentie.

Exemplum. l.

Quat quidã in cenobio iam senex ꝓbatissimus monachus & incurrit grauissimã egritudinẽ. Confectusq; nimia & intollerabili infirmitate ꝙ longũ tps laborabat in doloribus multis nec inuenire poterãt frẽs q̃liter succurrerẽt ei9 egritudini. qm̃ ea q̃ necessitas infirmitatis ei9 expetebat nõ habebant in monasterio. Audiẽs quedã famula dei de afflictõe infirmitatis ei9 depcabat patrẽ monasterij vt eũ ad suã cellulã tolleret & ministraret ei. maxime aũt qz facilius inuenire posset i ciuitate q̃ necessaria ei9 egritudini videbant. Placuit ꝫ pr̃ monasterij vt frẽs portarẽt eũ ad cellulã famule dei. Ipsa ꝺo cũ oi veneratõne suscipiẽs senẽ ꝓpter nomẽ dñi ministrabat ei ꝑ retributiõe mercedis eterne quã credebat a xpo saluatore nostro recipe. Cũq; p tres annos & ampli9 sedule obsequeret. q̃ ministraret famulo dei. ceperũt boies mẽte corrupti fm̃ scabiẽ mẽtis sue suspicari ꝙ nõ sincerã senti9 haberet cõsciam de virgine q̃ ministrabat ei. Audiens ꝫ senior exorabat diuinitatem dñi nr̃i ihesu xp̃i dicẽs. Tu dñe deus nr̃ q̃ solus cognoscis oia & vides. qz multi dolores sunt egritudinis mee & miserie & afflictõis tante infirmitatis q̃ ita me tanto tpe cõsumit vt necessariã habeã obsequiũ huius famule que mihi ꝓpter nomen tuum ministrauit. tribue ei dñe deus cõdignã mercedem in vita eterna. sicut dignatus es ꝓpter bonitatẽ tuã ꝫm ꝓmittere bis q̃ ꝓpter nomen tuũ egenis pau

pĕrĭbus ⁊ infirmis suũ exhibent ministeriũ. Cum aũt appropinquasset dies trãsitus eius cõuenerũt ad eũ ꝯplurimi sancti sacerdotes seniores et frẽs de monasterio et dixit eis senior. obsecro vos dñi patres ⁊ fratres vt cũ defunctus fuero tollatis baculũ meũ ⁊ plantetis eum sup sepulcrũ meũ ⁊ cũ radices emiserit fecerit̃q; fructũ. tunc sciatis quia munda est conscia mea a famula dei q̃ mihi ministrabat si aũt nõ fronduerit scitote q; nõ sum mũdus ab ea. Cum aia viri dei exisset de corpe fm ꝓceptum eius sancti seniores plantauerũt baculũ eius sup sepulchrũ ipsius ⁊ statim fronduit. Accedentesq; tpe ꝓtulit fructũ. ⁊ admirati sunt oẽs glorificãtes dñm. Id tale etiã miraculũ de vicinis regionibus multi venientes magnificabant gratiam salnatoris. Nam ⁊ nos ipsam arbustulã vidimus ⁊ bñdixim9 dñm qui ꝓtegit oẽs in sinceritate et veritate sibi seruientes. Hec in vitaspatrum.

In discipulo de tpe.

Senex qui duxit meretricem secum in heremũ ⁊ inuenerunt puerum in capella quõ postmodum idẽ pater portauit carbones in sinu suo. Hoc quere in discipulo de tempore. sermone. xc. D.

Judicium dei.

Quidam fuit citatus vt appareret coram summo iudice infra quadraginta dies quõ in quadragesimo die subitanee obijt. Quere ser. vj. D.

Item qui in agone ad dei iudiciũ raptus. q̃ districtam rõnem exegit xp̃s ab eo. quere ser. lx. D.

Jurare falsum.

De ꝓiurio ⁊ punitione eius.

Exemplum. lj.

Quidam qui peccauit cũ muliere coniugata ⁊ ꝓiurauit ⁊ i infirmitate cõstitutus qñ debebat cõicare nec corpus xp̃i masticare nec deglutire potuit donec veraciter ⁊ pure sacerdoti cõfessus fuit ⁊ sic deus indulsit sibi peccata sua. et sic postmodum cõicauit ⁊ in bono vitam finiuit.

Comestibilia mutata sũt in lapides ꝓp̃t ꝓiuriũ.

Exemplum. lij.

Quidã cũ a nautis elemosynã peteret nec recipet dicẽte nauclero cũ iuramẽto desiste a nob elemosinã petẽ. q; nihil hic ꝓter lapides habem9 tũc subtũxit paup. Ergo oia comestibilia verta; in lapides ⁊ statim ꝓpter ꝓiuriũ q̃ dũ in naui mãducabile erat in lapides versum est colore ⁊ forma rerũ eadẽ pmanẽte sicut prius erat.

Diaboli deduxerunt omnia comestibia.

Exemplum. lij.

Quidam heremita erat ad pedẽ cuiusdã montis in cuius curia ante fenestrã eius demones sepe ꝓueniebãt ⁊ de actibus discutiebãt. ⁊ de ruinis hoim cachinnabãt ⁊ ridebant. Dũ aũt mgr̃ demonũ quereret a quodã veniente demone si aliquid ad edendum portaret. Respondit q; sic caseum. panem. butirum ⁊ farinam que dederat ei quidam rusticus ⁊ q; detulerat in testimonium ꝓiurij eius quia duz duo pauper clerici peterẽt elemosynas iurauit ꝓ sanctam charitatez dei q; nihil ad edendum haberet qõ eis dare posset. Et cũ adhuc instarent dixit diabolo do si aliquid habeo. et sic cum bis omnibus ad vos veni. Recedẽtes aũt demones ꝓdicta ibidem dimiserunt que mane inuenta fecit heremita in foueam ꝓijci ne aliquis inde gustaret. Hec aũt vt dicebat demon secum detulerat in ꝓiurij augmẽtum.

Quidam ꝓiurauit ⁊ immobilis factus est.

Exemplum. lij.

Quidam decanus ecclesie colonien. quin q; marchas auri de pecunia sue eccl'ie fratri suo carnali misit mutuando quo decano mortuo canonici debitũ repetũt. ⁊ q; sup hoc nõ habebant testes ille ꝓtinaciter debitum negauit quod ⁊ cum iuramento firmauit. Qui ad domum rediens in media via remansit immobilis ita q; nec ante se nec retro se mouere poterat et sic factus fuit mutus. Ideo in corde suo vouit vt ad locum ꝓiurij rediret ⁊ suam maliciam manifestaret ⁊ restitueret ecclesie pecuniam detentam iniuste ⁊ sic ducẽs penitentia liberatus est. Hec Cesarius.

Infamãtes iustũ cũ iuramẽtis quõ puniti sũt.

Exemplum. lv.

Legit in hystoria ecclesiastica q; quidam patriarcha fuit hierosolimis iustissimus ita q; ꝓter rigorem iusticie a quibusdam subditis odiebat. Dũ imposuerũt sibi falsa crimina q̃ etiã iuramento firmauerũt ita q; nisi ita esset primus dixit igne peream quia non faciliter homies credebant eis ꝓpter excellentiam vite istius patriarche Scõs dixit morbo regio ledar. Tercius dixit oculos pdam qõ totum sic euenit ꝓpter peccatum ꝓiurij. factum cõtra insontem. Nam primus testis falsus cum omni domo sua ꝓgenie ⁊ familia ⁊ rebus mox exurit. Scõs a pedibus vsq; ad caput cõsumit. Tercius talia audiens timens factum renouauit. Ideo p̃ nimio luctu oculos pdidit.

Quidã sciẽter ꝓiurauerũt ⁊ subitanee obierũt.

Exemplum. lvj.

Ex quidam frãcie nomine Trolotarius ꝓpter fornicationem excõicatus. venit p̃ sua executione cum multis principibus secum venientibus ad papam excusando se cum iuramento quos omnes papa absoluit ⁊ ipsis sacramentũ eucharistie porrexit tali conditiõe si false iurassent ⁊ indigni accederet infra illius anni spatium morerenk. quod ex diuina vltiõe subsecutum est. Nã ⁊ rex ⁊ nobiles flagratij constij ⁊ participes in via reuersionis de curia subitanea morte interierunt.

In discipulo de tempore.

Quidam voluit peierare ⁊ bina vice genua flectens obmutuit in signum sue falsitatis ⁊ periurij Quere sermone. xlij. X.

Item quidam iurauit sup sepulcrum sancti pãgratij ⁊ manus adhesit sepulcro. Que de tempore. sermone. xlij. Q.

Item duo iurãdo obligauerũt se. vnus ad penã lepre. alter ad ignẽ bti Anthonij nisi sic facerẽt ve ꝓmiserũt ⁊ ambobus sic accidit. q̃re ser. xlij. H

Item quidam recepit scienter falsum iuramentum ⁊ raptus ad dei iudicium grauiter plagatus est. Quere sermone. xlij. B.

Capitulum de. J.

Labor.

Deus remunerabit quemlibet passum.

Exemplum.j.

Quidã senex longe ha
bebat aquã a cella sua ad.xij.milia passu
um. vbi dum semel iret haurire defecit. t
dixit. Quid necesse est vt hunc laborẽ patiar. ꝯ ve
niam t habitabo circa aquam. Tunc cõuersus re
tro se vidit quendã eum sequentẽ t numerantẽve
stigia sua. Et interrogauit eũ quis esset. Ille autẽ
dixit ei. Ego angelus dñi sum t missus sum nũera
re vestigia tua t dare tibi mercedẽ ꝓ labore. Hoc
audiens ille fortior t ꝓmptior factus est t adhuc
longius posuit cellam. Hec in vitaspatrum.

Conuersus quidam laborauit in coquina. quez
beata virgo consolata est. Exemplum.ij.

Legit ꝙ vnus deuotus frater laicus qui
erat coquinarius fratrũ multorũ t in ꝑti
nuo labore fuit. Et qñ freqnter hospites
supuenientes extra horã cõis prãdij vel cene. aliqñ
vix tantũ tpis hẽ potuit vt ozones debitas psolue
ret. Contigit ꝙz vna die vt multis supuenientibus
fratrib⁹ tota die occuparet in laboze coquine. Tã
dem post ꝑpletoziũ satis tarde accessit ad ozones
psoluẽdas. Et quasdã peculiares ozatiunculas be
ate marie moze solito offerebat. Et qz fatigatus fu
it multũ ex laboze. somnus ipm inuasit. qui excu
tere a se somnũ conatus. magnã luctã habuit som
no lassum cozpusculũ deprimẽte t feruoze deuoti
nis renitẽte. Cũqz sic luctaret apparuit ei dña pul
cerrima dicẽs ei. Fili bone mihi satis feciſti vade
ad dormiendum. De cuius aspectu gratioso t al
loquio est multa consolatione repletus.

Operarius quidam ozauit ꝑ diuite. t ꝑ precio
diurno.

Exemplum.iij.

Legit de quodã pauꝑe operario q̃ panẽ ꝑ se
t ꝑ pueris suis lucrabat manibus suis.
Accidit aũt in q̃dã die vt iret ad locũ vbi
cõducebant operarij nimis mane. t ipse neminẽ ibi
inuenit. Tunc cogitauit ꝙ iret ad ecclesiaz audire
missam. Iuit ergo ad ecclesiã t audiuit missam de
uote. rogãs deũ vt daret ei lucrari honesto labore
suo ita ꝙ posset se t vxorẽ t pueros nutrire in hac
vita sine pctõ t deuotõe detẽtus cũ diu remãsisset
redijt ad locũ vbi cõducebant operarij nimis tarde
ita ꝙ oẽs erãt iam ꝺducti. Tũc fuit desolatus sicut
ille in cuius domo nõ erat fortassis panis nec ar
gentũ. Et dum tristis de loco ꝺductiõis recederet
cogitãs q̃d posset facere. obuiauit cuidã diuiti bur
gensi q̃ quesiuit ab eo cur nõ esset cõductus. Qui
dixit ei quõ sibi cõtigerat. t quõ audierat missam.
et sic neglexit seipm ibi. Tunc cogitauit ille diues
ꝙ ozones sue essent bone: t dixit ei. Vade iterꝫ ad
ecclesiã istã toto die t dabo tibi quantũ dabo cete
ris operarijs meis t ozabo bono coꝛde ꝑ me. Ille autẽ
gaudẽs ꝙ inuenerat vbi posset lucrari t fuit ibi to
ta die manibus cõpositis t genibus flexis ꝑ diui
te rogãs deũ. t diues misit sibi comedere sicut ce
teris operarijs. Sero rediẽs habuit. xij. denarios si
cut t alij t addit sibi vnũ panẽ vltra. t duz rediret
ad domũ suã t ad pueros suos obuiauit ei xps in
similitudine bois senis honesti t bñ induti. t dixit ei
quantũ dedit tibi diues ille illo die ꝑ seruitio tuo
Rñdit. xij. denarios t vnũ panẽ. Tunc dixit ille se
nex: vade ad eũ t dic ei ꝙ male soluit. t nisi melꝰ
soluat t plus det tibi male erit sibi. Tũc ille rediit
ad diuitem t dixit ei. Vnus senex cui obuiaui re
mittit me ad vos dicẽs. ꝙ vos nõ dedistis mihi suf
ficientẽ mercedẽ. t dixit mihi ꝙ dicerẽ vobis ꝙ ni
si melius soluatis mihi male erit vobis. Tunc di
ues dedit sibi ãqz solidos parisiẽses t ille recessit
Et iterũ obuiauit seni t dixit ꝙ adhuc nõ soluerat
sufficienter t ꝙ rediret et diceret sibi ꝙ adhuc da
ret sibi plus: t tũc ille rediit. t diues dedit sibi cen
tũ solidos t vnã vestẽ. Et eadez nocte apparuit ei
dñs in visione di. ꝙ nisi ille idẽ pauꝑ operarꝰ rogas
set ꝑ eo mortuus fuisset illa nocte t dãnatus. Tũc
diues ille ꝓfect⁹ meliozauit statũ suũ t vitã t cepit
dare elymnas largas t ecclias frequentare t opa
bona facẽ ita ꝙ postmodũ in bono statu mortu⁹ ẽ

Frater iohes quidã voluit viuere sicut angeli.

Exemplum.iiij.

Abbas iohes dicebat fri suo maiori. vellẽ
securus esse sicut angeli securi sunt t ni
hil opantes. ꝯ semꝑ tñmodo deũ laudã
tes. t ꝓfecto pallio suo egressus est in heremũ. fa
ctaqz illic septimana regressus est ad fratrẽ suum.
Cũqz aũt pulsaret ostiũ illi nõ aperuit frat dicẽs.
Tu quis es. t dixit. Ego sum frater iohes. Rñdit
ei. Frater iohes angelus factus est t vltra inter ho
mines nõ est. Ille vo plus pulsabat dicẽs. Ego sũ
iohãnes. t noluit ei aperire vsqz dum dies luceret.
Mane aũt facto apertens ostium dixit ad eũ. Ho
mo es t necesse habes operari vt pascaris. Tunc
ille ꝓcidit se ad pedes eius dicens. Indulge mihi
abba. Hec in vitaspatrum.

Frater dixit operamini cibum qui non perit.

Exemplum.v.

Quidã frater pegrinus venit ad abbatẽ sil
uanũ in mõte syna. t vidit ꝙ frẽs opabãt
t dixit eis. Quare opamini escam q̃ perit. Maria
optimã ptẽ elegit. Tunc senex dixit discipulo suo
zacharie da illi codicẽ vt legat t mitte illũ in cellu
lam q̃ nihil habet. Hora aũt nona circũspiciebat
viã ille frater. si forte vocaret eũ ille senex ad come
dendũ. Postqz transijt hora nona venit ad senem
t dixit ei. Nunquid comederũt frẽs hodie abba.
Cunqz senex fateret ꝙ sic. Ait ille. Quare me non
vocastis. Tunc dixit ad eũ abbas siluanus Tu hõ
spũalis es t nõ habes necesse hac esca. nos aũt tã
qz carnales opus habem⁹ comedere. ideo opamur.
Tu aũt bonam ptem elegisti. legis omni die t nõ
vis carnalẽ escã recipe. Hõ cum audisset cepit pe
niterez dicere. Indulge mihi abba. Tunc rñdit sil
uanus. Ergo necessaria est martha marie ꝓpter
martham eñ maria laudat. Hoc in vitaspatrum

Laborando t orando saluatur homo.

Exemplum.vj

Quodã tpe abbas anthonius duz reside
ret in heremo. spũ tentatus accidie cogi
tatiõib⁹ diuersis implicatus dicebat ad deũ. Dñe
saluari desidero. ꝯ cogitatões varie me nõ ꝓmittũt
Quid facia in tribulatõe mea. vel quõ saluari va
leã dignãter ostẽde. Et post paululũ surgẽs quen
dam sibi similẽ ꝑspicat sedentem tozquentem fu-

niculum z surgentem ex opere z orantem. erat autem angelus ad emendationē anthonij destinatus a quo hunc sermonē audiuit z tu ita facies anthoni saluaberis z ille summo gaudio cumulatus accepta confidentia saluabat. Hoc in vitaspatrum.

Labor presens nihil est respectu pene future.

Exemplū. vij.

Quat senex in heremo interiori p multos annos in abstinentia z in studio spuali nimis laborās. Aduenientes ad eum quidam fratres admirati eius pseuerantiam dicētes. Quomodo toleras istum tam arduum z solitarium locum pr Quibus ille rīdens ait. Omnis labor totius tpis quo hic dego nō dum vnius hore eternorū tormē torum gehenne spaciū est. Oportet em nos inquit in paruo tpe vite istius sustinere laborem z macerare passiones corpis nostri. vt inuenianus in illo futuro seculo ppetuam recompensationem.

Lachryme.

Lachryme delent totum purgatorium.

Exemplum. viij.

Quedam mulier lachrymas xpi multum honorauit p tanto vt deus daret sibi lachrymas ppunctionis p quas euadere posset eternam mortem. Quā deus exaudiuit z sibi tātas lachrymas cōpunctiōis dedit que totam penam delerent quam deberet in purgatorio sustinuisse.

Laus humana.

Laudem in bonis operibus querere est damnabile.

Exemplum. ix.

Quidam senex dixit qui ab homibus amplius bonorat ac laudat nō parū damnum aie patit qui aūt penitus ab hoibus non honorat supnā gloriā a deo accipiet. Item dixit. Sicut fieri nō pōt vt simul herba nascat et semen. ita impossibile est vt laudem z gloriam secularū habentes simul z fructum faciamus celestē. Item dixit. Sicut thesaurus manifestus minuet. ita z virtus deperit publica. Nam sicut cera a facie soluit ignis ita z anima p laudem resoluta perit ab intentione sua. Item dixit. Qñ cogitatio vane glorie vl supbie te impugnat. pscrutare teipm si omnia mā data dei fuasti. si inimicos tuos diligis. si gaudes in gloria inimici tui. z si ptristaris de electōe eius z si apud te habes qñ seruus inutilis es et oibus hoib⁹ peccas z neq; tu grāde aliq̄d sapias tāq; aliq̄d fecerī scies q̄ elata cogitatō oia bona dissoluit

Loqui.

Qñ de bonis loquimur tunc angeli sunt pntes

Exemplum. x.

Erit quidā vir magnus de sanctis senioribus. cui talē gratiā xps donauerat reuelante ei spūsancto vt videre posset qō alij nō videbant. Referebat ergo sanctis patribus dicēs. q; alī qñ q̄ plurimi fratres sedentes simul loquebātur inter se z conferētes de sanctis scripturis q̄ ad salutē ptinēt animarū. Stabant ergo circa eos sancti angeli letantes z hilari vultu cōsiderātes. delectabant em de colloquio dei. Cum aūt aliud qōcū q; inter se loquerent statim angeli sci recesserunt longius indignātes cōtra eos. Veniebāt aūt pozci sordidissimi z morbo pleni z volutabāt se. inter eos. Demones etiā in specie porcorū delectabant p supflua z vana loquelā eorū. Beatus aūt senior hoc vidēs abijt in cellulā suā z p totā noctē cū grā di fletu z ciulatu gemendo z flendo flebat miseri as nras. exhortabat em frēs dicens. Cauete frēs a multiloquio z ab otiosis sermonibus linguā cohibete. q; malus interitus aie generat. z nō intelligimus quō p hoc deo z sctis eius odibiles sumus Dicit em scriptura diuina. Per multiloquia non effugies pctā. Nec em infirmā z vacuam efficiunt mentem atq; anīā nostram. Hoc in vitaspatrū.

Bona loqui z audire inducit ad pfectionem.

Exemplum. xj.

Quidam valde dilectū z familiarem habuimus philippū nobilē militē memorialis vite pfectissimū virū in q̄ istud memorabile frequēter aduertimus q; totum tps suū vel in ozone aut deuotōe prinua vel in sctis collationibus expendebat. Nouerat em multos valde religiosos viros z feminas q̄s in grecie. lombardie. burgundie. puincie. gallie. flandrie. atq; brabantie ptibus querēdo lustrauerat. Quorū virtutes mores z verba miro feruore z desiderio referebat z ad meliora p ls mētes audiētū excitabat. Sed z auditores suos z colloquentes mira ozis grā cōpellebat vt sibi aliq̄d dignū relatu q̄ audissent vel vidissent i facto veli dicto bonorū exponere dignarek. Et p quidē vitra q̄ credi pōt in eo tantā deuotionē. tantā leticiā z tm desiderū excitabat vt istis solis viuere credebatur Si quid vo extraneū audire ptigerit quasi esset p cussus in capite cum mira auxietate spūs faciem auertebat. Nec frustratus est fructu oris et auris bonorū. s. q̄ libēter ptulit z audiuit. cum deus miro mō eū remunerauit etiā in pūti. Vix em habuit de oibus paternis bonis necessariū vite z victus tū octo monasteriorū cistercien. ordinis fundator extitit indefessus. exceptis pgregationibus begginarū. quas vsq; ad quinq; milia i diuersis locis z eo amplius in xpi seruitio mancipauit. Ecce q̄d sit in bonis fame odoribus delectari.

Sancti patres loquētes de diuinis obliti sunt cibum sumere.

Exemplum. xij.

Quidā de sctis senioribus salutatōnis cā pfectus est ad aliū seniorē heremitā. qui cū oī gaudio eū suscepit. p cui⁹ etiā aduētu parauit ad refectionē senior lēticule cibū cocū dixerūtq; inter se vt prius ex more pplerēt ozones z psalmodiā z postea cibū caperēt. Cunq; aūt egressi fuissent psallebāt totūq; psalterū pplenerūt Māt de scripturis sctis legētes duos xpi bas recitauerūt. Jāq; dies aderat noxq; silr recedebat. Qū q̄ ozarēt z mente psallerēt illuxit alia dies. z tunc primū intellexerūt q; tam nox transisset. Iterū antes inter se de verbo dei loquētes z spuales sibi sensus exponētes factū est vt circa horā nonā salutātes se inuicē ita reuerterek senex qui venerat ad cellā suā Nam refectionē cibi qui paratus fuerat obliti sūt accipe dum cibum spualem accipent. vespe autes facto tunc senior inuenit cibi ollam plenam sicut parata fuerat z cōtristatus dixit. Heu quō obliti sumus pcipe pulmētū istud. Hoc in vitaspatrū.

Quatuor virtutes quatuor heremitarum.

Exemplum.xliij.

Legit in vitaspatrū q erant ḡtuor heremite in vna domo.qui heremite quadāvice inter se p sctā verba ceperūt requirere vnus alterū q diceret vnusq̄sq̄ suā virtutē.in qua quis sibi pfectus esse crederet. Vnus dixit q eēt multū hūilis intantū q nullus esset in toto mūdo q̄ videret ipo peior. Iter dixit q esset patiēs. Tercius q libēter de deo audiret loqui. Quartus q libenter oraret. Ecce pcoditer orauerūt vt eis deus manifestaret quis eorū acceptabilior esset. Audierūt vocē dicentem. Primus me cepit. Scōs tenet. Tercius ligat. Quartus me portat quocunq̄ vult.

Quidam portauit p triennium lapidem in ore

Exemplum.xliij.

Docebant fratres de agathone abbate q p triennium lapidem in ore suo portabat donec taciturnitatem tenere disceret.

Quidam triginta annis seruauit silentium.

Exemplum.xv.

Vidimus sanctū theodonam in cella sua clausum z solitariū. z dicebat.xxx.annis vias pr̄ trium millū monachorū.scientissimus grecarum z lr̄arum.xxx.annis tacuisse fert.

Paulus simplex tenuit silentium ex iussu sancti Anthonij.

Exemplum.xvj.

Paulus simplex relicta vxore z possessione ad abbatem anthonium p̄rexit prima nocte iussus est ab eo vt eum expectaret orans donec rediret.q̄ stetit orans ante cellā senis z estu totius diei z roze noctis nusq̄ se monēs. Cū vo semel in cōgregatiōe fratrū interrogasset quis p̄ius fuisset an x̄ps an x̄pbe. verecūdatus anthonius ei abire z silere p̄cepit. Qui statim recedēs silentium vsq̄ ad patris imperium obseruauit.

Senex quidam noluit de supcelestibus loqui.

Exemplum.xvij.

Quidā anachoreta cui venissent ad quēdā abbatē suscepit eū cū letitia. z cū se alterutrū amplexi fuissent. cepit anachoreta de scriptu ris sctis z rebus celestibus pferre. Tunc senex vertit facie suā ad aliū fratrem z nullū dedit ei rōsum Iste vo vidēs q nō loquerer ei egressus est tristis z dixit discipulo suo. Sine cā tanti itineris laborē assumpsi vt venirē ad eū qui mecū loqui dedignabat. Ingressus aūt discipulus dixi ei. Pr̄opter te venit iste bō magnus z tu nō vis loqui cū eo. Rñdit ille. De supioribus est z celestia loquit ego aūt de inferioribus sum z terrena vix loqui possum. Si mihi locutus fuisset de passionibus monachorum forsitan ego rñdissem ei. Si aūt de celestibus loqit ego me nescire cōfiteor. Egressus ergo discipulus dixit ad anchoretā. Senex iste nr̄ nō vult de supcelestibus loqui. ꝫ si quis de passionibus eius ei locutus fuerit rñdet ei. Ac ille cōpunctus in hoc sermone ingressus ad senē dixit. Quid faciam abba q̄ passiones cordis dñank mihi. Tunc senex respexit in eum gaudēs z dixit. Modo bñ veniisti pater Aperiā ergo os meū z implebo illud bonis tuis. Et ex hoc sermone ille edificatus dixit ei. In veritate bona est vita hec quam tenes z vera.

Philosophi dilexerunt taciturnitatem.

Exemplum.xvij.

Reges philosophi interrogati qualiter sic taciturnitatē amarent. Rñdens primus scz socrates dixit. Loqui me sepe penituit. tacuisse nūq̄. Scōs philosophus dixit. Nullus stultus tacere potest. Tercius philosophus dixit. Os vnum z aures duas a natura recepim⁹ q̄si diceret. Multa debemus audire. pauca vo loqui.

Sanctimonialis quomodo punita est propter loquacitatē.

Exemplū.xix.

Fuit quedam sanctimonialis que carnis quidem continentiam habens. sed pcacitatem z stultiloquia nō declinabat. Hec cum defuncta esset z in ecclesia sepulta esset nocte eadem vidit custos ecclesie eam ante altare adduci. z p medium secari. z pars vna igne cremabat. z z alia remanebat intacta. cuius cōbustionis signū in marmoribus apparebat ac si ibi mulier corporaliter fuisset concremata.

In discipulo de tempore.

Loquentibus bona z deifica assistunt angeli. ꝫ loquentibus mala assistunt diaboli. ser.xcviij. V.

Item beatus ignacius semp nominauit iesum quia hoc nomen fuit scriptum in corde suo. Hoc quere sermone.xcvj.E.

Iusores.

Iusores quomodo crucifigunt z vulnerant iesum christum. Exemplum.xx.

Quidā honestus vir in nocte sancta parascenes ad matutinas surgēs transiuit ante cellariū in platea in quo iuuenes lusores ad ludū tasserū sedētes blasphemijs z iuramētis inuicē ptendebāt. Transiēs aūt citius inuenit hoiem quendā ignotū plagatū miserabiliter z sanguine cruentatū. q̄ cū quereret actorē lesionis tante q̄s esset. Rñdit. Isti iuuenes q̄ hic in cellario ad tasseres sedēt. Mox igit ingressus ciues ludentes duris vbis interrogauit cur hoiem ignotū ingressum ad eos tam crudeliter verberassent. Attoniti iuuenes negāt aliquē ad eos intrasse. Postq̄ vo nullū ab eis vel verbere lacessitū cōsiderarēt. mox cū ciue surgētes oēs querūt hoiem cruentatū nec inuenīūt. Conuersi singuli ad seipsos aduertūt q cum iuramentis z blasphemijs suis rursus x̄pm vulnerauerunt. et contumelijs martyrisauerunt. vnde apostolus. Rursum crucifigētes filium dei.

Iusor proiecit sagittam versus celum.

Exemplū.xxj.

Quidā nudatus ludo tasserū adeo desperatus est vt arrepto arcu sagittā in aerē iaceret. qui in ipm celi dñm pcussurus. et mox reuersa sagitta ante faciem facientis sanguine recenti tota liter infecta repta est. Qui territus est z compunctus conuersus est z vitam suam cum mira patiētia z correctione correxit. Hec Guilbelmus.

Iusor tradidit seipsum demonibus.

Exemplum.xxij.

Quidā fuit qui cum luderet ad taxillos z oia amisisset. vno denario tm̄ excepto diabolo se cum corpe z aia tradidit z in signū huius post multas blasphemias ei denariū ꝑiecit z cum

mane facto solus iret q viam obuiauit duobus demonibus in specie humana q̄ dixerunt ei q̄ essent dñi sui demones q̄bus se tradiderat ⁊ in signū huius denarij quē p̄ecerat oñderunt ei ⁊ dixerunt q̄ iret ante eos q̄ venerāt ad eū ad ducendū ad locum suū. q̄ rogauit eos vt p̄mitterent eū redire ad domū suā ⁊ q̄ post duos dies sequerē quocūq; ire vellent. Qō cū factū esset p̄ma die mansit in domo sua tristis ⁊ desperās nō tū alicui pandēs neq; comedēs neq; bibēs. Cū aūt die sequēti quedam mulier transisset añ domū eius paup infantulū in ter brachia portās petens p̄pter deū de pane suo. Ille dixit q̄ nō daret ei nisi peteret amore dñoꝝ suoꝝ. s. demonū cū q̄bus erat iturus q̄bus se tradiderat. Qō illa facere abhorruit ꝫ iuit ad amicos illius suadēs eis vt rogarēt ab eo diligēter q̄d eēt qō ille dixerat ⁊ eū custodirēt. Qō cū fecissent ⁊ ille eis totā veritatē manifestasset incepit clamare. Ecce veniūt vt me secū deferāt sinite me ire ne violenter me rapiēt. Cum aūt illū detinerēt ⁊ ad penitentiam p̄uocarēt demones inuisibiles ab eis eū inter manus eorum p̄strauerūt ⁊ eum occiderūt.

In discipulo de ire.

Luxor qui iurauit q̄ oculos dei ⁊ excecatus est. Hoc quere sermone. xij. I.

Item xp̄ianus lusit cum iudeo et iudeus blasphemauit xp̄m ⁊ mariam matrem eius ⁊ subitanee obijt ⁊ xp̄ianus factus est amens ⁊ vitam dira morte miserabiliter finiuit. sermone. xij. K.

Miles erat lusor magnus quem dyabolus de ludo sustulit cum corpore ⁊ anima ⁊ abduxit qui amplius non est visus. Hoc quere ser. xij. O.

Ruffus discipulus beati Cyrilli damnatus est p̄pter ludum. Hoc quere sermone. xij. M.

Luxuria.

Puer in heremo nutritus concupiuit anseres. id ē mulieres. Exemplum. xxiij.

Quenis heremita qui in heremo a puericia nutritus fuit iuit cū abbate suo ad ciuitatē ⁊ cū vidisset mulieres in choreaꝫ quid essent quesiuit ab abbate sollicite. Cui abbas Anseres sunt. ⁊ reuersus puer ad claustrū flere cepit. Cui abbas. Fili quid vis. Patervolo comedere de illis anseribus q̄s in ciuitate vidi. Tunc abbas p̄uocatis fratribus dixit. Considerate frēs mē te sollicita q̄ periculosus est mulieris aspectus. naꝫ hic innocēs puer q̄ p̄rius mulierē non viderat. in heremo nutritus fuerat. ⁊ solo visu mulieris igne carnalis p̄cupiscētie est accēsus ⁊ inflamatus. Nñ nihil tam damnosum bonis moribus q̄ in aliquo spectaculo residere ⁊ mulieres sollicite inspicere. Dauid em̄ oculos suos iniecit in mulierē et illicito appetitu ductus homicidiū ⁊ adulteriū p̄petrauit. ⁊ nisi incaute mulierē inspexisset in tanta tētationē carnis mirabiliter incidisset. Hoc petr⁹ de amore

Filius regis qui concupiuit demōes qui seducunt homines. Exemplum. xxiij.

Quidā rex mares hēre nō poterat. Tādem aūt nascit ei filius pulcherrimi medici dixerunt. q̄ si infra decē annos solē videre oculoꝝ lumine p̄uaret. Qō rex audiēs excidi, speluncā in quadā petra ⁊ ibi filiū vsq; ad tps p̄dictū inclusit ⁊ eum ibi vsq; ad tps p̄dictū diligēter nutriri fecit. Finito aūt decimo anno puer de antro reducit nullarū mundanarū rerum q̄ visuꝫ habens noticiam tunc oīa ostendebant ei in vno loco viri. in alio loco mulieres ⁊ sic de aliis rebus Interrogatus vo nominibus singularū rerum cū nomen mulierū sollicite quereret. vnus in loco dixit. Demones sunt qui seducunt homines. Postea sis igit sibi omnibus interrogauit rex puer quid sibi magis placeret ex omnibus que vidisset. Puer respondit. Demones qui seducunt homines. vide ergo q̄ allectiua res est facies mulieris.

Sacerdos in agone dixit. recede igniculus adhuc viuit. Exemplum. xxv.

Quidā sacerdos deuotus cōmissam sibi ecclesiā cū magno timore regebat. Qui expte ordinis accepti p̄sbiterā suā quā in vxore habuit añ sacerdotiū vt sororē diligēs. ꝫ eā vt pestē fugiēs ad se p̄pius accedere non sinebat. anno aūt quarto ordinis sui graui febre correptus ⁊ ad extrema est deduct⁹. Cunq; p̄sbitera eū respiceret solutis iā mēbris q̄si in morte distēsis aure naribus eius opposita si qō spiraculū ei inesset volebat dinoscere qō ille sentiēs cui tenuissim⁹ inerat flatus quāto nisi valuit erupit dicēs. Recede mulier a me adhuc ignicul⁹ viuit paleā tolle. ℔ ⁊c.

Leo papa abscidit sibi manū quā mulier oscu-
lata fuit. Exemplum. xxvj.

Leo papa in die resurrectōis xpi cū missā celebraret ⁊ fideles cōscaret quedā mulier eius manum oscula ta fuit ⁊ ex hoc in eandem manū se scandalisantem penitus ampu-
tauit ⁊ a se reiecit. Interea murmur oriebat in populo cur summus pontifex diuina more solito nō celebraret. Tunc Leo ad beatam virginem se conuertit ⁊ eius pidentie totaliter se commisit. Illa vo continuo sibi affuit ⁊ suam manū sanctissimis suis manibus restituit ⁊ formauit iubens vt p̄cederet ⁊ sacrificium suo filio immolaret. Leo igit papa omni pp̄lo quod sibi contigerat p̄blicauit ⁊ manum restituram omnibus ostendit. Hoc vallet ad tactum mulieris.

Senex quidam dixit mortuū est corpus meum ⁊ impregnauit puellam.

Exemplū. xxvij.

Erat senex infirmatus cum in egyptum ire vellet vt fratres minus grauaret dixit ei abbas moyses. Non vadas q̄ in fornicationes casurus es. qui contristatus dixit. Mortuum est corpus meū ⁊ tu mihi ita dicis. Cum ergo iuisset ⁊ quedam virgo ex deuotione ei seruiuisset ille conualescens eam violauit que cum filiū peperisset senex puerū in vlnas suscipiens in die magne festiuitatis q̄ instituta erat ecclesiam intrauit coram multitudine fratrū. Cum aūt oēs flerent dixit. Videtis infantem hunc filius est inobedientie. cauete ergo vobis fratres q̄ i senectute hoc feci ⁊ orate p me ⁊ p̄gens ad cellam suā ad p̄ristinū statum peruenit. Hoc in vitaspatrū.

Quidam p̄pter tentationeꝫ carnis p̄iecit se ad pedes bestie vt eū devoraret. Exemplū. xxvij.

Eraclius refert dē seipo dicēs. Ego cū alt
qñ tēratiōe carnis vrgerer timēs indicare
magro meo abij ad q̄dā senē iā septuage
narij. q̄ solitarī⁹ i heremo habitauit z ei anxietatez
meā retuli q̄ dixi mihi. Nō sit tibi noua res quam
patez. Nā z ego vt vides admodū senex. p. xliij.
annos in cella ista saluti mee vacās hmōi tentatio
nez sc̄z ad pñs sollicitoz malui magz tū mori q̄z ille
cebris psentire. Vñ hinc semel egressus nudū me
aīe spelunca cuiusdā fere pieci. vt ipa venies deuo
raret me. ꝙ cū illa veniēs a capite vsq̄ ad pedes me
lambuisset cogitās q̄ forte de⁹ mihi pceret ad cellā
redij. Et ecce postmodū dyabol⁹ se trāsfigurans in
speciē cuiusdā puelle quā aliqñ viderā z super ge-
nua mea sedēs ita me cōmouit vt pene me cuz ea
coisse putarē. Irat⁹ igit dextera mea pcussi eam et
statim euanuit. Sz p totū biennū fetoꝛē manus q̄
eam pcusseram ferre nō potui. Innalescēte igitur
tentatione anxius ad desertū perrexi z inueniens
modicū serpentē manu eū tenens z caput eius fri-
cando conterēs ad genitalia mea posui: vt morsu
eius perirē. Cunq̄z nec sic me momoꝛdisset audiui
banc vocem ad me dicentem vade in pace ob ꝙ ei
ḡmisi te molestari vt infirmitatem tuam cognosce
res et ad auxilia diuina consurgeres. et sic ad pro-
pria reuertens cum fiducia vsq̄ huc hic sedebo.

Maria liberauit adolescentē a tentatiōe carnis

Exemplum xxxix.

Q Uidā etate adolescēs cū quodā mi
lite dño suo a q̄ bñficiatus erat habitabat
Et licet etate floꝛeret. ampli⁹ tñ floꝛebat
virtute vginitatz. Inuidia opante dyaboli ab vxoꝛe
dñi sui grauissime cepit tentari. Qui cū p annū ea-
dē incessanter tentatiōe laboꝛaret. iāq̄z ei intollera
bilis eēt. semota verecūdia dñe sue q̄d pateret ape
ruit a q̄ repulsā passus ampli⁹ affligebat Casta em̄
erat matrona z viro suo fidelis. Veniēs ḡ ad quē
dā heremitā passionē suā illi cū lachrymis ē cōfes-
sus. Cui vir sc̄us fiducialr rñdit. Ego tibi dabo cō
silium vt desidertū tuū psequaꝛ effectū. Per annū i-
q̄t singul⁹ dieb⁹ si fieri pōt in eccl̄ia dñam nr̄am dei
genitricē mariā cēties cū totidē venijs angelica sa
lutatiōe salutabis. z q̄cq̄d volueris p illā obtinebis.
Sciebat em̄ q̄ castitatz amatrix. iuuenē castū licet
in erroꝛe positū nō desereret. Cūq̄z iuuenis in mul
ta simplicitate dñe nr̄e intuitū obsequiuz ipederet
die q̄dā sedēs in mēsa dñi sui recoꝛdat⁹ ē q̄ dies ea
dē eēt termin⁹ anni. z statim surgēs equū suū ascē
dit. vicināq̄z intrās eccl̄iam oꝛoes solitas explenit.
Qui cū exiret de eccl̄ia vidit matronā pulcerrimā
equū p frenū tenentē. miratusq̄z nam eēt illa. Rñ-
dit placet ne tibi species mea. Rñdēte milite nūq̄z
pulchꝛioꝛē te vidi. Illa subiūxit. Sufficeret ne tibi
si me posses in vxoꝛē hꝛe. cui cū rñderet. cuilibz re
gi bñ posset sufficē species tua. z beat⁹ q̄ iudicaret
tuo cōsortio dign⁹ Subiecit illa. Ego vxoꝛ tua ero
accede ad me z dabo tibi osculū. Dixitq̄z. Nō ini
ciate sūt nuptie z tali die coꝛā filio meo pficiēt. Ex
q̄ vbo coḡuit eā eē mr̄ez dñi. Et ab illa hoꝛa a tēta
tiōe p̄dictā liberat⁹ ē vt etiā vxoꝛ dñi sui mirarek. Is
cū hēmite recitasset p ordinē ille genitricz dei pieta
tē sūr z būilitatē ammirat⁹ rñdit. Ego itereſſe volo
dñi nuptiarū tuarūz. interim de rebus tuis dispo-
nas. Quod cū feciſſet z heremita veniſſet ad die p̄
fixum. Dixit iuueni sentis aliq̄d doloꝛis. Respon-
dente illo. Nō. Cum secūdo post hoꝛam idipm ab
eo sciscitaretur. Rñdit. Nō sentio. Qui post pau
lulū agonizans spiritū exalauit. z celestem thala-
mū promissas nuptias celebraturus intrauit.

Luxuria ostendit se iuueni in specie turpissime
mulieris. Exemplum xxx.

Q Uidā sctus pater infantulū i silua nutri-
uerat. Qui cū ad annos pubertatz deue
nisset valde a spū fornicatiōis vexabat. z
voluit ad seculū causa libidis redire. Et ꝙ cernēs
vir sctus multū doluit. Et cū p duos āños i illa tē
tatiōe blādis exhoꝛtatiōib⁹ retinuiſſz eundē: ad vl-
timū dixit. q̄ nullo mō sustinere posset. Dixitq̄z ei-
dē vir sctus. vade ḡ z duc vxoꝛē z mr̄imonio pote
ris saluari. Acceuit iuuenis. Et tūc dixit vir sctus.
Vnū ḡ de gratia peto vt añq̄z ad seculū redeas: q̄
pus ad fontē q̄ ē in silua accedas. z ibidez quadra
ginta diebus ieiunare debeas. rogās dominū vt ti
bi vxoꝛē bonā elargiri dignet. hoc ē magnū dei do
nū. q̄z Eccl. xxvij. scribit. Mulieris bone beat⁹ vir
Accipe de pane inc̄tū velis. Acquieuit iuuenis.
Cū aūt p. xx. dies ieiunasset dū in oratiōe psisteret
maximū sensit fetoꝛē. q̄ cū per spaciū duoꝝ hoꝛaꝝ
excreuisset tandē vix tolerare poterat. Et ecce que-
dā mulier turpissima oculis lippa ac etiā scabiosa
tota. ex q̄ q̄dē muliere fetoꝛ ille pcedebat apparuit
iuueni dicēs. Obi es amice p multū tps te q̄siui.
multū te diligo. sup oēs te appeto. Quesiuit iuue
nis. Quid vis tu turpissima. ac etiā feditate intole-
rabili iduta. inq̄t illa. Te volo te cupio p te huc ve
ni. multū te q̄siui. volo q̄ dormire debeas mecum
Tūc iuuenis cepit i ei⁹ facie spuere. Absit a me q̄
talē habeā amicā tam soꝛdidā. tā turpē. Rursū inq̄t
ille q̄s es tu. vñ venis. aut quō vocaꝛ. Rñdit il
la. ego sū petrn luxurie. iā sūt duo anni q̄ cepi te q̄
rere. z ꝙ q̄n primo tentatiōes carnis sensisti. Inq̄t il
le. Si scluisſez q̄ petrn luxurie ira fetidū eēt. z etiā
tā abominabile. nūq̄z ad mōm reuerti voluissem
ammō fuabo deo vginitatē. Et reuersus ad virum
sctm hmōi visionē sibi narrauit. Rñdit vir sanct⁹
cū gaudio. Si vsq̄ ad. xl. dies expectasses. maiora
tibi reuelata fuissent. z iuuenis deo seruiens in vir
ginitate permansit. Hoc in Vitaspatrū.

Mulier q̄dā ipetijt pulcrū iuuenē. Exm. xxxj

M Ulier q̄dā in pulcrū q̄ndaz clericū inue
nē oc̄los iecit vt ei diceret. Si meis volu
ris vti amplexib⁹ oia mea tua erūt. Quo
pluries recusante illa eū coꝛā iudicib⁹ de oppsitiōe
accusauit. Missō ḡ eo p iudicē i locū dānatoꝝ. Il
la stimulāte luxuria demētatam ab eo se simulās
murū p scalā ascēdit. deoꝛsū se p̄cipitauit. ad com
mixtionē illū sollicitauit. ꝙ nō pfecit. Quo cogni
to iudices inocētē extrahētes. tāq̄z magnū z male
ficū miserūt i ignē. Qui cū ardēt ita vt cū patenti-
b⁹ costz pulmo videret. Aue maria cūctz audiētib⁹
declamabat. moꝛyn⁹ mulierz coḡt⁹ stipitē oꝛi illi⁹
imittēs dixit. Ego auferā oꝛones illas z suffocauit
eū. Cui⁹ ossa in cāpo sepulta multa miracula fece
rūt z sup tūbā ei⁹ eccl̄ia ē fabricata. Hec Arnold⁹.

Clericus quidam in foro dixit ad mulierem pre para te ad commixtionem. Exemplū xxxij.

Quidā clericus mulierē quādaz turpiter amabat. Ventēs aūt parisius in oīm sapiētia z deuotiōe ꝓficiebat. z sic ad ꝓpa remeauit vbi a ꝑdicta muliere turpit agitatus ille eaz in plateā publice deduxit ad cōicandū sibi. ḋa aliter pcm̄ fugere nō potuit a q̄ illa ꝓfusa audiuit eū tria documēta in scolis didiciſſe. Primo vt deum sup oia timeā. qz vbiq; pns ē. Secūdo qz tā ordinatus vt sacrilegiū fugiā. transgresſionē voti. furtū immundiciā z ydolatriā que oia transgredioz si tecū cōmunicauero ꝓeter cetera incōmoda sequē tia ꝓpter momentaneā delectationē et vilem. Tertio ꝓpter te incurro iram dei. scandalū ꝓximi. contemptum mei z penam inferni. z sic mulier cōpuncta ex verbis suis egit penitentiam.

Mulier quedam voluit procurare virum dei et subitanee obiit. Exemplum. xxxiij.

Quidā vir vite venerabilis decreuerat vt vltra mulierē cū ꝓposito nō videret. non qz spernabat sexū ꝫ ex cōtemplata specie tētationis incurrere metuebat vicīū. Quō quedā mulier audiēs audacter ascendit in montē atz in eius aspectum impudenter ꝓrupit. Vt ille populo lōgius intuens. z venientis ad se muliebria indumēta conspiciens sese in oratiōnē dedit z in terram faciem deprēssit et in ea vsq; ꝓstratus iacuit q̄ impudens mulier a fenestra cellule illius fatigata recederet. que die eadem mox vt de monte descēderet vitā miserabiliter finiuit vt ex mortis eius sentētia daretur intelligi qualde oīmpotenti dei displicuit q eius famulum ausu improbo contristauit.

Punitio corporis valet cōtra tentationē carnis Exemplum xxxiij.

Matrona quedā nobilis die q̄dam cū i castro in q̄ manebat sola eēt subito taz valide ē inflāmata vt ignē amoris tolerare nō posſz. ꝫ ad notariū descendēs vt sibi cōmisceri vellet multa instātia supplicauit. Cui ille rñdit. Quid ē hoc domina qō loqueris. vbi ē sensus tuꝰ respice deuz z attende honorē tuū. Illa nihil hoc curās cum a portario repulsam pateretur nutu dei de castro exiens ad flumen quod erat ad pedem castri cucurrit z aquis gelidis se immersit z tādiu sedit donec fomitē libidinis extingueret. tūc ad portariū rediens z de repulsa gratias agēs dixit. Si mihi dares mille marchas auri non modo paterer quod paulo ante rogauī et rediit in locum suum.

Saltatrix subitanee obiit. Exemplum xxxv.

Saltatrix cum adultera luctabatur z cum cessasset subitanea morte percussa miserabiliter expirauit. Hoc Guilbel.

De obitu cuiusdam luxurioſe mulieris. Exemplum. xxxvj.

Mulier quedā luxurioſa nimis. nocte vo quadā anteq; mozeret ad tribunal xpi rapta est in cuius circuitu vidit sanctos infinitos animab⁹ vero in medio deduci. illa ad gloriā. ista ad supplicīū vocabat. Cuz ꝑdicta mulier hec videret accusante ꝓscientia manus supplicit ad iudicē retē dit. Cui⁹ ille miserc⁹ ait Quid me rogas da mihi minimū digitū tuū z ego tibi manus meas ac si oī ceret. Da mihi modicā fidē q de vicijs te emēdas z ego tibi gratiā meā sicq; euigilauit. Que cuz visum retuliſſz cuidā religioſe matrone ait. Misera emēda vitā tuam. satis eī ammonita es. Vt illa ꝫ mult ꝫ cito timoz cessauit. Cunq; rursum vicijs ꝫb iſceret ammonitioni flagella adduntur. Nam cuz p acerrimas infirmitates expiraſſet duo canes ante domū suā se momozderūtq; oīs canes ville z intrātes domū lintheamē corpi supositū dentib⁹ cōminuerūt. Qui vix tandē a ruſticis expulsi sunt. Cadauere vo sepulto canes redeūtes ad sepulchrum eius fecerunt sicut prius. Pto q anima modicū habuerit pacis sicut multi qui viderunt interpretati sunt. Hec Cesarius.

Plaga illius qui violauit virginem. Exemplum xxxvij.

Quidam violauerat quandam virginem qui dei iudiciū nequaq; euasit. Nam cuz ecclesiam frequentauit mox subitanee defunctus est: z eius sepulchrū vozax flamma inuasit donec cadauer illius ex toto consumpſit.

Omnis luxuria extra matrimoniū est peccatuz mortale. Exemplū xxxviij.

Legit in vita ipius sancti andree q cū ipe sanctꝰ andreas cōcubinā cuiusdā ꝓpositi cōuertisset. eidem dicte concubine tradidit passionis iesu xpi saluatoris nostri euangelium vt peccatū vitaret ardentius. quia vero vxoz illius ꝓpositi adhuc suspectam eam haberet. ideo ribaldis eam tradidit ad vicia carnis. quozū duo cū iaz vestes suas frangerent volentes eam opprimere subito ipa clamante ad deū illi ceciderunt mortui Cum autem vxoz ꝓcepositi se balneauerat. in balneo suffocatur a dyabolo. Mulier aūt illa diuinitus liberata z p angelū cōfortata rogabat deuz vt omnes suscitaret vt narrarent q̄tū deo odioſū erat peccatuz adulterij et luxurie. vnde illi suscitati clamauerūt dicentes. Quia adulterū et luxuria extra thozum legittimū dyaboli est sacrificium. quia ibi duo offerūt se z tradūt se dyabolo cū cozpore et anima ꝓpter illā immūdiſſimam voluptatem miſere carnis. et priuant se deo z omnibus sanctis.

Adultera que duos pueros necauit quō pmoztem dānata fuit z graviter a draconibus punita. Exemplum. xxxix.

Legit in libro de donis q q̄dā honestꝰ vir cū vxoze sua sterili plem futurā deuouit seruicio dei ideo filiū miraculoſe suscepērūt z fecerunt eum monachum deuotiſſimum deo. Parētes vero elemosynis intenderūt. ita q patres pauperum vocabantur. Vxoz vero decepta a viri suo scutifero concepit z peperit filium. quē mox ſuffocauit et sub lecto abscondit elemosynis nihilominus inſistēdo. vno mozno secūdo modo idez per omnia cōmisit que confisa in elemosynis moziturſine confessione. Pro cuiꝰ anima monachꝰ filiꝰ eiꝰ operibꝰ bonis inſistens. Oī filio suo deuotiꝰ pro ea celebrāti appuit et mr̄ sua cū duobꝰ draconibus terribilibꝰ illiꝰ totū cozpus z māmillas cruciatibꝰ Que a filio requisita respondit se damnatam esse

eternaliter.qz sine cõfessione confisa qdem in solis elemosynis fuerit defuncta. Cuius filius tristis dixit sibi. Quid volunt dracones isti. Cui illa respõdit. Duos filios in adulterio susceptos qs lactare debui extinxi. ideo hos dracones damnata patior

Sanctimonialis qdã in vtero puerũ suffocauit.

Exemplum xl.

Sanctimonialis quedã videns se pcepisse ne pderet incest⁹ partũ intra se necauit postea ifirmata gũissime ob nimiã verecũdiã pfessis pctis alijs stupzũ et paricidiũ tacuit. sic ꝙ expirauit. Dzo cui⁹aia cũ qdã cognata ei⁹ laborarat. defuncta ei in oꝛoe visibilit apparuit infantem igneũ in manib⁹ gestãs ait. Infantẽ nũc pcepi animatũ hũc interfeci vñ indesinẽter illũ in tormẽtis circũfero. Hz si de h̃ inanissimo pctõ pfessionẽ fecissem gratiã apud deũ inuenissem. Exquo colligitur ꝙ peccata que hic detecta non fuerint per confessionẽ in futuro per penalem detegunt pfessionẽ

Sodomita quidã cum diris clamoꝛibus obijt.

Exemplum xlj.

Quidam sodomita pcussus a deo. et ad extrema veniẽs. et ãmonit⁹ ad pꝛitionẽ et cõfessionẽ et sacmentoꝝ pceptionẽ rñdit desperãdo ad qd sup me diuinũ auxiliũ inuocabo. Ecce iã video patulũ infernũ. pñtes demones ad me rapiendũ pati sũt. Cunꝙ dicerẽt ei vt se sigꝛet. Ille sic despatus qsi nihil aduertẽs. clausis oculis ꝛ cũ diris clamoꝛib⁹ animã exalauit.

Mulier sodomita de sepulcꝛo effossa est.

Exemplum xlij.

Quedã mulier rea in pctõ illo mortua et sepulta. seqnti nocte scrofa nigerrima cuꝝ septẽ poꝛcell' nigris manifeste visa ẽ illaꝝ sepultã effodẽ et mẽbꝛatim coꝛp⁹ miserabilit lania ret viscera eius longo tractu dissipare. Quo facto scrofa cũ poꝛcell' disputꝛ fetoꝛẽ magnũ exalauit.

Pꝛatum aruit sub pedibus sodomite.

Exemplum. xliij.

Quidã reus huic vicio pessimo ꝙ cũ pviri de pꝛatũ trãsiret inuenta sunt vestigia ei⁹ in gramine qsi igne cõtacta palluisse a qdam pꝛesbytero qui eũ sequebat. ꝙ postmodu⁹ p sceleratissima vita morte turpissima interijt.

Demones aliqui abhoꝛrent peccatũ sodomite.

Exemplum. xliij.

Mulier sodomita iacuit in lecto. et qñ ipsa secũ peccauit audiuit diabolũ intꝛa serpa rietẽ clamantẽ pſſb. pſſb. pſſb. ꝙ territa ad confessionẽ venit ꝛ penitentiam egit vltra quam sibi iniuncta fuit. Hec Guilbl'. in libro de Apibus

In discipulo de tempoꝛe.

Item inuenis qui dixit ꝙ non posset carere mulìere honesta. et illa inclusit eum p triduũ sine cibo et potu ꝛ sic cessauit tentatio carnis. Hoc quere in discipulo de tempoꝛe. sermone. lxxxvj. D.

Itẽ dyabolus ꝙ qdraginta annis tẽptauit monachũ quendã ꝛ postmodũ finaliter induxit eũ ad peccatũ luxurie. Hoc quere sermone. lxxxvij. K.

Item miles qui violauit virgines quomodo in cruribus punitus est ꝛ bufonem igneum pendentẽ vsq; ad genua sustinuit. Hoc quere ser. xcvj. U.

Quidam vidit vicinum et vxoꝛem alterius viri puniri in inferno pꝛopter adulterium. Hoc quere sermone. lxxv. Q.

Itẽ btus Bernũ. piecit se inter spinas ꝛ beat⁹ benedictus in aquã gelidam vt sic domarent luxuriam carnis. Hoc quere de tempoꝛe ser. lxxxvj. D.

Capitulum de littera M.

Maledicere.

Mulier quedam ex impatientia commendauit se demonibus. Exemplũ i.

Femina quedam misera ex impatientia maledicebat sibijpsi. et pedes suos pelui imponens ꝛ extra illaꝝ retroꝛsum saltãs sic ait. Hic salto de potestate dei in potestatẽ dyaboli. quã dyabol⁹ mox rapiẽs et p aera ducens. multis qui aderant videntibus. ita ꝛ vsq; hodie nusq; appareat. Hec Cesarius.

Quidam sibijpsi imꝛecauit plagam dei.

Exemplum. ij.

Sacerdos quidaꝝ absoluit quendã peccatoꝛẽ magnũ p annos plurimos q̃ semper recidiuauit. Qui postea dixit. si recidiuauero i sceleꝛe isto mox diuina vltio me inuadere debet. ꝛ sic iteruꝝ absolutus est a peccato maximo. sed tercia aut quarta feria post festum pasce instigante dyabolo passus est recidiuuꝝ. moxq; ille hoꝛrifice clamans vindicta dei super me ꝛ sic amarissima moꝛte interijt. Hec Guilbelmus.

Demones rapuerunt aduocatum iniquum.

Exemplum. iij.

Homo quidã erat diuersarũ villarũ aduocatus immisericoꝛs auarus faciens graues exactiones in sibi subditos. die qdaꝝ cum pꝛter exactionẽ faciendã ad villam vnaꝝ pꝛeraret. dyabol⁹ in specie hominis se illi in itinere sociauit. quem tam ex hoꝛꝛoꝛe q̃ ex mutua collatione diabolũ esse intellexit ꝛ e cũ eo satis timuit. multo tamen modo neq; oꝛãdo neq; cruce signãdo abeo separari potuit. Cunq; simul pgerent occurrit eis homo quidã pauper poꝛcũ in laqueo ducens. Cunq; poꝛcus huc illucq; diuerteretur. iratus homo clamauit. dyabolus re habeat. Quo vbo audito aduocatus sperans se tali occasione a dyabolo liberari. ait illi. Nudi amice poꝛcus ille est tibi datus. vade tolle illum. Hespondit dyabolus. Neq; q̃ mihi illum ex coꝛde donauit. ꝛ ideo tollere non possum. Deinde transeũtes per aliam villam cuꝝ infans fleret. mater in foꝛibus domus stans turbida voce dicebat. Dyabol⁹ te habeat qd me fletib⁹ tuis inquietas. Tunc aduocatus ait. Ecce hic lucratus es animam vnam. tolle infantem. quia tuus est. Cui dyabolus vt pꝛius. Non mihi illuꝝ dedit ex coꝛde. sed talis est consuetudo hominib⁹ loquendi cum trascuntur. Incipientibus autem appꝛopinquare loco ad quẽ tendebat. homies a villa longe videtes ꝛ causam aduẽtus eius nõ ignoꝛantes oñes vna voce simul clamabãt dicentes. Dyabolus te habeat ꝛ dyabolo bene venias. Quo audito diabolus caput mouẽs cachinnans ait aduocato. Ecce isti dedeꝛt te mihi ex intimo coꝛde ꝛ tõo meus es ꝛ rapuit eum dyabolus in ipa hoꝛa et qd

de eo fecerū ignorāt verba mutue confabulatiōis z facta istius per famulum aduocati qui secum fuit in itinere declarata sunt.

Florentin⁹ quidā perdidit vindictā sup emulos.

Exemplum iiij.

Duo viri quor vn⁹ euticius. alter florentinus dicebat in habitu sctō religiōis i thurisie ꝓuincia habitauerunt. mortuo vicini monasterij rectore monachi in rectorē euticiū elegerūt. Qui p̄cib⁹ fratrū victu⁹ oratorii in q̄ habitauerat florētio cōmittēs multis annis rector monasterio i sctē ꝓuersatiōis studio fuit. Florētius vero cū solus eēt orauit dñm vt sibi aliqō solatiū imparti ret. Cūq egressus eēt oratorii inuenit vrsum stantē q̄ dū caput inclinaret nihil feritatis pferens sibi eū missū a deo intellexit. Cūq q̄tuor vl̄ q̄nq pecudes sine custode baberet illas vrso cōmittens ait. Pasce has oues z sp ad sextā horā redibis. Cumq̄ ꝟ vrsus frequēter ageret z ꝑm iussū florētij q̄nq ad sextā horā q̄nq ad nonā tpe tetigit rediret quattuor monachi Euticij inuidētes florētio z q mgr eorū tali signo nō clarescerent vrsum occiderunt. Qui dū horas statutas nō rediret florētius eū ad vespam expectās cepit tristari z pgēs ad agrū mortuoq in uento apō oues dū inuenisset a relatorib⁹ q̄s fecisset tam mortē vrsi q̄ malicia fratrū deplorauit. Cūq ad euticiū eēt deduct⁹ vt ipm ꝓsolaret: vehemēter dolor stimulo accensus occisorubus vrsi male dicēs ait. Spero in deo q in hac vita vindictā accipient qui se nihil ledentem occiderunt. Statim bi tres monachi morbo elephantico percussi membris putrescentibus interierunt. Unde florentius expauescēs se homicidam reputans quia exauditus est omni tempore vite sue flebat: quod tōo dominus fecisse creditur ne vir simplex de cetero maledicere presumeret. Hec Gregorius in dyalogo.

Quidam tradidit sotularem dyabolo.

Exemplum v.

Quidā dū calciaret se z dū difficulter intraret dixit sotulari q̄ tradebat eū dyabolo q̄ dū vellet intrare ecclīam ad missam vt solebat dyabolus p pedem eū retinebat. q̄ tandem aduertens qō dixerat in mane vocato ad se sacerdote cōfessus ē z remoto sotulari de pede. z proiecto a se sine difficultate ecclesiā intrauit. Sotular aūt est visus ferri a demonibus per aera.

Pauper quidam maledixit patriarche.

Exemplum. vj.

Recipiēs q̄daz patriarcha dare aliqui cuidā petenti elemosynā ante ecclesiā decez nummos ereos. tanta conuicia patiebat ab eo in facie atrociter ille beatus. quia non dederat quotq̄t voluit. Vis aūt q̄ ei obsequio erāt querentibus cedere eū qui cōuiciabat increpauit eos vehemēter patriarcha dicens. Sinite eum fratres habeo sexaginta annos blasphemās p opera mea xp̄m z vnū conuiciū non portabo ab isto z p̄cepit datori solueret sacculū vt sineret pauperem q̄tum vellet accipere. Hec Arnoldus.

Plura exempla de maledictionib⁹ quere in discipulo de tempore.

Item maritus qui dixit ad vxorem ꝓprias vade in nomine dyaboli. q̄ obsessa est. Require ser. xcv. I.

Item parentes maledixerūt ꝓprio puero et dyabolus rapuit eundem puerum. sermone. xxiij. M.

Item mulier nobilis que maledixit decem pueris suis quomodo tremuerunt toto corpore et omnibus membris. sermone. xliij. M.

Item quidam dixit ad famulum suum veni dyabole extrahe mihi calceos. sermone. xxxiij. G.

Matrimonium.

Vir z vxor eius fuerūt similes duob⁹ heremitis.

Exemplum vij.

Duo antiq̄ p̄res habitātes in heremo rogauerūt deū vt ostēderet eis i q̄ua parte mensurā. z venit vox illis dicēs. In illa villa q̄ ē in egypto ē secularis q̄dā eucharistius nomie z vxor ei⁹ vocat maria. nō dum peruenistis ad mensurā ipor. Exurgētes aūt illi duo senes venerūt in vicū illū q̄ pcōctātes inuenerūt cellā ipi⁹: z vxorē z dicūt ad eā. Vbi ē vir tu⁹ ex illa hora dixit eis. Pastor ē ouiū z ipas pascit z introduxit eos in domū suā. Cū sero factū eēt venit ipe eucharistius cū ouib⁹ z videns illos senes parauit eis mensā misitq̄ aquā in peluim z lauit pedes eo r. Qui dixerūt ei. Non gustabimus quicq̄ nisi indicaueris nobis oratione tua. Tūc eucharistius cuz būilitate dixit eis. Ego suz pastor ouiū z hec ē vxor mea. cū vero pseueraſſent ille seniores rogātes eū vt oīa denūciaret eis. z ipe nollet eis dicere dixerūt ei. Pe⁹ nos misit nos ad te. Audiens aūt b verbū timuit dixitq̄ eis. Ecce oues istas habem⁹ a parētib⁹ nr̄is z q̄cq̄d ex ipis donauerit nobis de⁹ dinidim⁹ in tres ptes. partē vnā pauperibus z vnā partē in susceptionē peregrinor z terciā partē in vsum nostrū distribuimus. Exquo autez accepi vxorem meam nec ego pollutus sum nec ipa virgo ē. singularit autē remoti a nobis dormimus z nocte quidē induimus nos saccis. in die vo vestimentis nostris z vsq̄ huc nemo hominū hoc cognouit. Cum hec audissent illi patres admirati sunt z recesserunt glorificantes deum. Hoc in Vitaspatrum.

Vir z vxor in matrimonio siles fuerūt sancto pafuncio.

Exemplū viij.

Pafunci⁹ deo supplicabat vt sibi oīderet q̄s ei silis eēt sup terrā. Fit aūt ad eū vox dicēs Similē te ē nosse ꝑmario vici illi⁹ q̄ ē i p rimo q̄bus audit⁹ pafunci⁹ sine mora ad eu⁹ ꝓperans pulsat ad ostiū dom⁹ eius. Ille vo cui⁹ mos erat suscipe hospites occurrit ei: atz introduxit in domū lauās q̄z pedes eius apposuit mensam atz conuiuiū. Inter epulas vero pafuncius pcuncta ri cepit ab hospite qui actus eius q̄ studiū cuiuscunq̄ operis haberet exercicū. Ille vero cuz de se būillima rūderet z latere in bonis q̄publicari maluit. purgebat eū pafuncius dicēs sibi reuelatuz a dño. q̄ eēt dign⁹ consortio monachor. Ac ille magis būiliora de seipo cogitās dicebat. Ego quidem in nullo mihi boni alicui⁹ cōscius sum. verum q̄z verbū dei factū ē ad te. eū quē nihil latet celare nō possum. hec ergo q̄ mihi in medio multor posito in vsu sunt loq̄r. Jā ꝓpleti sunt. xxx. anni q̄ ꝓtinentie ꝓfessū habui cū ꝓiuge mea z null⁹ ag̃uit suscepi aūt ex ea tres filios. hor ei cā solūmō cognita fr

vroz ẽ. nec ꝓp alĩa causã. nec ipsa tã cognita vltra suscipe hospites nũq̃ cessaui. ꝯ ita vt neminẽ pate rer añ me aduenièti pegrino occurrere. Nõ dimi si vnq̃ de domo mea hospitẽ sine viatico. pauperem nullũ despexi. ꝯ q̃ fuerũt necessaria ꝓbui. Si in iudicio sedi. nec filij mei ꝓsonã ꝓtra iusticiaz accepi. Alieni laboris fructus nũq̃ introierunt in domũ meã. Item si vidi nũq̃ ꝓteriui donec dissidentes reconciliarẽ ad pacẽ. Nemo dephẽdit in culpa famulos meos. Nũq̃ greges mei leserũt alienas fruges. Volentẽ seminare in rure meo nũq̃ prohibui. nec vberiora noualia mihi elegi. et illi steriliora derelicta tũ in me fuit nũq̃ pmisi vt potentior infirmiorẽ puniret. Semp studui in vita mea vt neminẽ contristarẽ. Judiciũ si fuit apud me neminẽ condemnaui. ꝯ dissidẽtes reuocare in pcordiã studui. Hec interim deo mihi donãte vite institutio hactenus fuit. Audiẽs hoc pafunci⁹ caput ei⁹ exosculãs benedixit euz di. Benedicat tibi dñs ex syon vt vi. bo. q̃ sunt in ierl̃m. Quia ergo bene ꝫ et cõuenienter impleuisti. illud tibi deest qđ bonoꝝ oĩm summũ est vt omittens cũcta ipam verã sequeris sapientiaz dei et secretiores scientie inꝺas thesauros. ad ꝙs non poteris venire nisi abneges temetipm. et tolles crucẽ tuam et seq̃ris xp̃m. Ait ille cũ audisset hec nihil morat⁹ nec oĩno aliq̃d in domo sua ordinãs secutus est virũ dei pgens cũ ipo in desertũ. Cũq̃ venissent ad flumẽ nusq̃ trãsmeandi repto nauigio pafuncius ꝓcepit secũ intrare pedibus fluuiũ. cuius in illis locis ꝓfunda habebat altitudo. Trãsierũt ergo pariter fluuiũ. ita vt aqua eis vix ad latera ꝓueniret. vbi veroven erũt ad desertũ collocauit hominẽ pafunci⁹ in cellulã quandaz haud ꝓcul a suo monasterio positã. et ꝓuersatiõis spũalis ordinẽ tradidit. ꝓfectoꝝq̃ studioꝝ exercicia docet sciẽtie quoq̃ secretiori se tradidit. Hec in vitaspatrũ.

Simphoniacus similis fuit sancto pafuncio.

Exemplum. ix.

Pafuncius cum semel oraret cũi in seculo similis esset. responsum ẽ ei ꝙ angelus ꝙ similis esset simphoniaco cuidam qui in vico illo cantandi arte victũ quereret. Tunc ille stupefactus nouitate responsi cũ oĩi ꝓperatione pgens ad vicũ perq̃rit hominẽ. Et cũ inuenisset studiosissime pcunctabat ab eo q̃d nam sancti et religiosi operis gestũ sit ab eo oĩesq̃ actus eius curiosius discutit. At ille respondit se esse indignissime vite hominẽ peccatorẽ. atz añ nõ multũ ex latrone ad istũ qõ nũc exercere videret fedũ artificiũ deuolutũ. Pafuncius eo magz instabat requirẽs si q̃d ei forte inter latrocinia pũ opis fuisset admissum. Nihil inq̃d mihi ꝓcius suz boni. hoc tñ scio ꝙ cuz inter latrones essem capta ẽ aliq̃ vgo deo ꝓsecrata. buiꝰ ceteri collegę mei latrones cũ cuperẽt eripere pudorẽ. obieci me in mediũ et eripui de cõtaminatione latronũ et de nocte deducẽs eam ad vicũ domui sue restitui intactam. Illio q̃z tpe inueni mulierem honeste forme in heremo oberrantem. hec cũ interrogarem a me. vnde aut cur vl̃ quomũ in hunc locũ aduenisset respõdit. Nihil me interroges ifidelissimã mulierẽ. nec causas req̃ras. ꝯ si ancillã placet habere adducito me quo vis. mihi eñ

infelici ẽ marit⁹ q̃ debiti fiscalis gratia sepe suspensus ac flagellatus ac penis oibus cruciat⁹ seruat i carcere. nec aliã ob causam ꝓducẽ. nisi vt tormenta patiat. tres aũt nobis filij fuerũt q̃ ꝓ eis dẽ debiti necessitate distracti sunt. Ego q̃z miserrima q̃ ad sic penas inq̃roz de loco ad locũ fugitãs. inedia miseriaq̃ ꝓfecta ꝙ triduũ mãsi iam sine cibo. Ego vt hec audiui misertus adduxi eã ad speluncãz refeciẽs animã ei⁹ fame collapsam. dedi etiã et treceẽtos solidos ꝓ q̃bus se et maritũ et filios nõ solũ seruituti. ꝯ et supplicijs asserebat obnoxios et reuocata ad ciuitatẽ oẽs eos data pecunia liberauit. Tũc pater pafunci⁹. Ego inquit nihil tale feci. tñ credo etiã ad te ꝓueniss ꝙ celebre pafuncij nomen inter monachos habebat. Fuit aũt mihi nõ mediocris studij vt vitã meã in hmõi extollerem disciplinis. Deus igit mihi de te reuelauit ꝙ nihil min⁹ apud ipm meriti habeas q̃ ego. Quia ergo frater vides te nõ minimo loco haberi apud deũ nõ negligas animã tuã. Vt ille stati fistulas q̃s manu gestabat abijciẽs secutus ẽ eũ in heremũ. et artẽ musicaz in spũalem cõmutãs vite mẽtisq̃ armoniã ꝓ integrũ triennũ artissime se tradidit abstinẽtie. in psalmis et oꝛonibus semetipm die noctuq̃ exercẽs. atz iter celeste anime virtutib⁹ agens inter angelicos choros reddidit spiritum. Hec in Vitaspatrum.

Mulier quedam simul peperit nouem pueros

Exemplũ. x.

Clericus qđã bone indol̃ et moꝛib⁹ appꝛobatis cõpetẽs litterature et vocis ꝫ l̃s oia quertẽs ad gloriã beate v̄ginis marie gloriose. miraculose scz solo iuuamie v̄ginis marie fit eps colonien̄. Hic cũ nocte in laudẽ dei et mr̃is eius surgeret in palacio deambulãs et de fenestris ꝓspicies vidit ꝙ fenestras feminas in plateã portãtes magnũ canistrũ cũ octo infantib⁹ in eadem nocte genitis a quadã nobili matrona ciuitat̃ q̃ ꝓpẽ verecundiã vno retento data obstetricib⁹ magno ꝓcio miserat hos cito ad mergendũ in rheno. ꝙs pueros eps baptizãs occultissime nutrire fecit. et oẽs l̃r̃is decẽ vl̃ duodecim annis informari. Epus faciens sibi negociũ ad domũ burgen̄. illius sequentibus se scolarib⁹ et gl̃iose cantãtib⁹. Laudẽ domestico optãte pueros suos esse. eps eidẽ et mr̃i finaliter indicãs veritatẽ de pueris ad ꝫ ꝙ gratiã dei induxit eosdẽ ꝙ vna secũ de suis diuitijs claustꝝ qđ dicit thuitium construxerunt. in quo episcopus et nouem pueri et parentes se domino reddiderunt.

De duabus nurib⁹ que quindecim annis in pace vixerunt.

Exemplum. xj.

Quodam tempoꝛe oꝛante beato Machario vox de celo ad eum personuit Macharii nedum ad mensuram duarũ multerum peruenisti que in proxima pariter habitant ciuitate. Quo audito senex exurgens arrepto baculo in designatam ciuitatez peruenit. Cunq̃ ostium quesite dom⁹ atz inuente cepit pulsare. egressa vna ex illis cum magna exultatione eum suscepit. quas vtraq̃ senex conuocatus ita est allocutus. ꝓpter vos tantum laboꝛẽ veniens ex solitudine longinqua sustinui vt opa vestra cogno.

scierem que mihi vos edicite et narrate. Qui ille dixerūt. Crede nob sanctissime pr̄ qz nec pñti nocte a maritoz lectulis sñim⁹ separati. qle ḡ opus a nob exq̄ris. Henex p̄cib⁹ pñsistebat vt ei vite sue ordinē declararēt. Cui tūc ille cōpulse dixerūt. nos nulla inī nos sum⁹ parētelitaq; affinitate ꝓiūcte. Cōtigit aūt vt duob⁹ frib⁹ cōiūgeremur. z cū bis q̄ndecim annis in vna domo pariter pmanentes neq; turpe verbū dixit altera ad alterā. neq; litē aliq̄ cōmisim⁹ ꝙ in pace hactenꝰ vixim⁹ et ꝓsensu tractauim⁹ quatinꝰ pariter relictis maritq; in cōgregatione religiosarū vginū ꝓficisceremur z multis p̄cibus ꝙ a cōiugibus nō potuim⁹ impetrare. Quo nō adepto inter nos z deū posuimus testamentū vt z vsq; ad mortē nostrā seculare verbū nō loq̄mur ammodo. Que cū beatꝰ machabeus audisset dixit. In veritate nō ē virgo neq; maritata neq; monachus niq; secularis in his ꝓficiens. ꝙ tm̄ deus q̄ ꝓposituꝫ q̄rit. z spiritum vite omnibus subministrat. Hoc in Vitaspatrum.

Mulier nobilis quedam non letabatur nisi cū deuotis personis.

Exemplum xij.

Vidi mulierē iuuenculā pulcrā valde⁊ nobilē z rebus mūdi affluenter pollentem Hec a puellaribus annis viro nobili matrimonio cōpulata. cito postmodū spreuit mūdū z in se oēs cōcupiscētias annihilauit in domo mariti quasi ancilla humilis seruiebat tamen vt mihi vir eius dicebat gratioz illi erat ire in vili habitu q̄ pompose. Hec vix vnq; ridere visa est nisi cum deuotis z bonis ꝓsonis. z tūc iocūditate mirabili replebat. Ergo cū vir suus aliq̄s dilectos hospites⁊ seculares haberet quos ex more festiuare volebat deuotos aliquos occulte venire mādauit vt uxorē hospitib⁹ letam redderet p aduentū⁊ societatē illorū. Consumpta aūt in breui venit ad mortē et cuz diu sine voce z exteriori sensuum exercitio iacuisset tandem simpliciter oculis eleuatis in cachinnuz z risum maximum excitata est. z sic repente emisso spū cū ipa dispositione ridētis facies subito⁊ letitia plena pplo mirāte remānsit nulli dubiū q̄n illa ad ꝓspectū angeloz astātiū exultauit. Hec Guil.

Rex z regina dormierunt simul in camisijs.

Exemplū xiij.

Regina iuuenis z pulcra q̄ fuit filia sancti ludouici regis francie nūq; sine camisia cū viro suo rege theobaldo iacuit. nec ille q̄uis iuuenis⁊ pulcer sine camisia z femoralibus vnq; iacuit i thoro legitio cū pudica⁊ legittia uxore sua

Virgo et martyr quedam in extremis seruauit pudicitiam.

Exemplum xiiij.

Olimphas virgo z martyr gladio percussa cooperiens se capillis z veste crura contexisse refert ne q̄d posset in corpe indecoz videri. Uxor pronocauit virum in vigilia sancti sebastiani ad actum et ideo de mane obsessa est.

Exemplum. xv.

Mulier inuitata ad dedecationem sci Sebastiani de nocte ꝓuocauit maritum ad actum matrimonialem z hoc fecit ex mala concupiscentia carnis sue z de mane habuit cōscientiā intrare ecclesiam z apparere. cozā reliquijs sancti sebastiani. cū aūt intrasset z relicte in ꝓcessione in ecclesia portate fuissent arrepta a dyabolo grauiter vexata ē cozā oñi populo q̄ ducta est ad domū ꝓpriā et multis diebus vexata ē a demonibus. Tandem presentata est beato donato episcopo qui pro ea orans eam a demonibus liberauit.

Maritus quidam peccauit cum propria uxore sua sodomitice.

Exemplum xvj.

Maritus luxuriosus z pessimꝰ cū ꝓpria uxore peccauit sodomitice. Pñ cuz nocte q̄dā reclamāte uxore z iprecāte vindictam dei maritꝰ ille pessimꝰ ꝓpetrato violēter scelere soluto uentre p secreta nature in cloacam eiꝰ visce ra descenderūt. Qui fortiter clamās reportatus ē ad lectū z publica voce ꝓfessus ē plagā dei se cum hoc vicio incurrisse z statim cū durissimo cruciatu manuū q̄s q̄si ignibus urerent abscidi petijt et sic in hora diei tertia miserabiliter expirauit.

Vetula quedam voluit facere discordiaz inter virum et uxorem.

Exemplum xvij.

Legit q̄ cū dyabolꝰ p multos annos quodā. s. virū z mulierē temptasset pene quadraginta annis z nō posset ꝙualere vt saltē discordarēt simul. Una die⁊ dyabolꝰ trāsfigurauit se in formā cuiusdā iuuenis sedens molestus i via in q̄ vna vetula lotrix pannoz debebat trāsire sedens sub arboze habens bursam plenā denarijs aureis. Cū aūt vetula trāsiret z ḡreret quis esset z causam tante mestitie. Respondit dyabolus z dixit q̄ ei hoc libēter diceret z denarios illos et dare vellet si ꝓmitteret sibi q̄ eū ꝓ viribus suis iuuare vellet. Quod cū illa fecisset dixit se esse dyabolū q̄ graui timebat puniri a suo ꝓncipe. qz p quadraginta annos laborauerat ꝓtra tales ꝓlugatos nec poterat eos facere peccare vel vnq; discordare. qui data ei pecunia recessit. Vetula antē assumpta q̄dam iuuencula misit eā in domū suā z venit ad predictā mulierē coniugatā z dixit q̄si cū magā cōpassione q̄ vir suꝰ eēt illaqueatꝰ amoze cuiusdā iuuencule vicine sue quā viderat cū eo in domo ꝓiūctas ꝓspicies p parietē audierat q̄ sollicitabat eā. z laz ei ꝓmiserat tunicā qz ei se exposuerat de quocūq; panno vellet z ipa deberet venire ad eiꝰ opatoziū vt eligeret sibi pannū quē vellet. qz mercatoz erat. Cū aūt dicta uxor illiꝰ hoc nūq; crederet. qz vir suꝰ ꝓbus hō erat. Vetula dixit. Nō credaz nisi hec signa que dixi videritis. Post hoc dicta vetula iuit ad dictū virū dicēs. Qz talis clericꝰ ecclesie quam mulier frequētauerat eius adamabat uxorē et cuz esset abscondita retro columnā in oratiōe audiuerat eos colloquētes. z q̄ dixerāt q̄ virū suū spoliarent z cū oibus bonis sīl recederēt. Nō cuz nollet vir eius credere. Cui vetula non credatis nisi eos cras tali hora colloquētes videritz in tali loco vbi vt audiui debēt ꝙuenire. tunc recedēs vetula misit iuuenculā ad opatoziū cū denarijs quasi ad vidēdum pannū q̄ sibi placeret. uxor aūtē dicti mercato

toris videns operatoriuz intrare puellã ⁊ exeuntem cepit suspicari. ⁊ q̃ vex posset esse q̃ ei vetula dixerat credidit. ꝑ tristicia nõ poterat comedere. In sero vir aduertens vxoris tristiciã mirabat. ⁊ suspicat q̃ aliq̃d esset in ea. Vetula aũt ꝓcurabat q̃ clericus de quo dixit viro in hora ⁊ loco cũ dicta matrona esset locuturus. Qõ ⁊ fecit. Viro hoc aduertẽte ⁊ notante venit ad mulierẽ vetula que mulier etiã vide, rat q̃ iuuencula pannũ quẽ ante viderat deportabat emptũ ⁊ ait. Dña certa sitis q̃ vir vester iã pctm̃ ꝑ petrauit. ⁊ ꝑ amore huius iuuẽcule affligit. qõ saris potuistis aduertisse ex mestícia quã hz ad vos. Jaz pãnũ deportauit ⁊ vix vim amisistis. nisi cito occurratis. Tũc illa q̃siuit quõ posset occurrere. ⁊ vetula ait. Si viro vestro cũ dormierit poteritis cũ rasorio tres ꝓlos ãputare de barba eius. ⁊ ei dederis comedere cõbustos. eam de cetero habebit exosam. ⁊ vos plus diliget q̃ ꝓus. Cum aũt illa ei ꝓmisisset ⁊ sequenti nocte faceret. venit vetula ad virum dicẽs. q̃ audierat dictũ clericũ ⁊ vxorẽ eius locutos fuisse de morte sua. ⁊ dixit. q̃ si ei nõ crederet ipm certũ redderet ⁊ mortẽ euaderet. Dixit ergo ei. q̃ vxor sua de ꝓsilio suo dicti clerici vellet eum iugulare nocte sequenti cum rasorio. ⁊ q̃ cum inebriaret si posset. ⁊ q̃ sibi caueret a nimio potu ⁊ somno. ꝛ fingeret se fortiter dormientẽ. ⁊ cũ sentiret q̃ vxor eius cuz rasorio guttur eius tãgeret. arripet manum eius cũ rasorio ⁊ excitaret familiã suã. ⁊ iguẽ succẽdi faceret vt oĩ es viderẽt ꝓditõez. Cũ aũt hoc fecisset vt vetula docuerat. in mãe ꝓuocauit oẽs amicos suos ⁊ sacerdotem suũ. ⁊ amicos vxoris eã de ꝓditõe accusans. ⁊ ꝓuincens rasoriũ ostendẽdo cũ testibus familie. Cuz aũt matrona ꝑ verecũdia taceret. vocauit eã sacerdos in ꝓspectu amicoꝝ eius ⁊ etiã viri reqrẽs ab ea veritatem huius facti. Illa ⁊ vix interrogauit audit̃ verbis vxoris. ⁊ vir fatebat factũ vetule eodẽ mõ sicut ⁊ vxor. Postea fecerũt vocare vetulã q̃ cõpulsa ẽ dicere veritatẽ. que carceribus ꝑpetue mãcipata miserabilit vitã finiuit. Et sic ꝓz q̃ qñq̃ maior iniq̃tas est in lingua hũana q̃z in dyabolo met.

Juuẽcula quedã maritũ suũ fecit mansuetũ.

Exemplũ xviij.

Legit q̃ quedã iuuẽcula reqsiuit ꝓsilium a quadã vetula que dicebat diuinatrix q̃d faceret vñ pacem viri sui haberet ⁊ amorẽ. ⁊ vñ hoc esset q̃ eã ita male tractaret. Rñdit vetula q̃ summo mãe surgeret añ diem ⁊ intraret in ipsius vetule hortum. ita vt nõ loquerek eundo nec redeũdo. ⁊ cũ ibi veniret flecteret genua ter versus orientẽ. ⁊ dï noster diceret. ⁊ ab herba q̃ dï verona ter q̃reret q̃d faceret. ⁊ cur. ſ. vir suus eã male tractaret ⁊ ab hac herba audiret q̃d eã facere oporteret. Qõ ⁊ illa fecit. Sed eam de mane vetula ꝓuenit ⁊ sub herba latuit que alta ⁊ lata erat. Cum aũt quereret sic instructa fuerat ad tertiã q̃stionem ipsius iuuẽcule rñdit vetula ter. Primo submissa voce. Postea exaltãdo vocez. Tace pacẽ habe. redeũdo ⁊ eũdo nõ loq̃ris. Cũ aũt postea vetula quereret q̃d audisset. Et illa referret ait. Vere filia bñdictũ est tibi si tacuer̃. deide viro redeunte ⁊ litigãte linguam retinueris pacẽ cum eo habebis.

In discipulo de tempe.

Rusticus ꝓbus q̃ portauit decimas btõ Johãni. ⁊ demõ exiuit ab obsesso. Hoc quere in discipulo de Sermone. xxvj. A.

Itẽ vxor q̃ sabbato ỏ nocte peccauit cũ ꝓprio marito. ⁊ dñica die cũ appropinq̃ret ꝓcessioni vexata ẽ a dyabolo. Sermo. xxv. J.

Itẽ q̃ malũ exemplũ dedit filio. nec correxit eũ ꝑ excessibus suis. qualit̃ postmodũ momorderũt se in inferno. Sermõe. xxiij. P.

Misericordia dei.

Quidã niger ecclesiã intrauit. ⁊ clarus exiuit.

Exemplũ. xix.

Habas Paulus simplex hẽbat hanc grãz q̃ ingredientes ecclesiã senes aspiceret. ⁊ ex ipa facie cogitationes vnius cuiuscũq̃ siue male essent siue bõe sentiret. Cum ergo venissent ad ecclesiã ⁊ ingrederẽt senes. Vidit eos clara facie ⁊ leto aio ingredi. ⁊ angelos eoꝝ cum gaudio parit cũ ipsis. Vnũ aũt vidit nigꝝ ⁊ nebulosum habentem corpus. ⁊ demões hinc atq̃ inde trahentes eum ad se misso freno in naribus. ⁊ angelũ eius de longe sequentẽ tristẽ. Btũs igit̃ Paulus cepit flere amarissime ⁊ pectus suũ tundere. sedẽs añ ecclesiam istam ꝓpt̃ eã quem talẽ viderat. Omnes senes alij videtes eũ sic flentẽ ceperũt rogare eum vt si q̃d vidisset illũ manifestaret aut cum eis ingrederet in ꝓgregationẽ Ille aũt noluit ingredi. ꝛ sp flebat ꝓpt̃ eum quez sic viderat. Post paululũ aũt cum soluta ꝓgregatõe discederent itex omniuz vultus circũspiciebat si tales egrederenk q̃les igressi sunt. ⁊ vidit illũ quẽ antea viderat nigꝝ ⁊ nebulosum egressum ⁊ de ecclesia clara facie ⁊ cãdido corpe ⁊ demones delõge sequẽtes eũ. scm̃ aũt angelũ eius ꝓpe eũ hylarẽ ⁊ gaudentẽ sup eũ nimis. Tũc Paulus exurgens cum gaudio vociferabat bñdicẽs deũ ac dicẽs. Quãta misericordia dei ⁊ bonitas dei. q̃ta miratio eius est. Et ascendit in locum altiorẽ. ⁊ magna voce dicebat. Venite ⁊ videte opa dei venite ⁊ videte qm̃ vult oĩes homes saluos fieri ⁊ ad agnitionem vitatis venire. Venite adoremus eũ dicẽtes. q̃ tu solus pctã tollere pores. Cũm aũt oĩs ꝓuenissent. exposuit eis Paulus quẽ vidisset añq̃ ingrederet ecclesiã. ⁊ quẽ postea expectabat Illum frẽz quẽ cũ vidisset interrogauit vt ei manifestaret cogitatões suas vel quemadmodum istã commutationẽ deus illi donaret. Ille autẽ coram oibus cepit referre dicẽs. Ego hõ pcrõr sum. ⁊ in multis tribus sp fornicationẽ gessi. Ingressus ãt nũc ecclesiã dei audiui vba Jsaie ꝓphẽ magis autẽ dei ꝑ ipm loquentis. Mundi estote ⁊ tollite malicias de aiabus vis añ ꝓspectum oculoꝝ meoꝝ. Discite bñfacere. q̃rite iudicium. ⁊ si fuerint pctã via tanq̃ coccinũ velut nix dealbabunk. Et si volueritis ⁊ audieritis me bona terre comedetis. Ego aũt miser ⁊ fornicator cõpunctus in hoc fmõe igressus intra pectus meũ dixi ad deũ. O dñe tu es q̃ venisti saluare pctõres. hoc ꝛ quod ꝑ ꝓphetam ꝓmisisti ope comple in me misero pctõre. Ecce amodo ꝓfiteor tibi ex toto corde meo q̃ vlterius hoc malũ nõ factã. ꝛ renũcio oi iniusticie ⁊ amodo fuiã tibi in ꝓscia mũda. Ab hac ꝛ die ⁊ ab hac hora dñe suscipe me penitentẽ ⁊ orantez ad te. ⁊ renunciantẽ oĩbus pctis meis. Juraui eĩ ⁊ statui apud me fuare oĩes iustificationes tuas. Et sub

hac spōsione egressus eum de ecclesia. statuēs apud me nihil de pōribus petis vlterius facere. Tūc oēs senes exclamauerūt ad dūm vna voce dicētes. q̄m magnificata sunt opa tua dñe. omia in sapia fecisti. Hec in Vitaspatr.

Filia quedā intoxicauit pīez t matrē.

Exemplū. xx.

LEgit q̄ quidā miles habuit filiam pulcerrimā t peccauit cum ea. q̄ q̄dez scelus mater eius p signa euidētia sciuit t ppēdit. ꝫ parcens ꝓfusioni ꝓprie filie noluit ꝓpalare. Puella aūt sciens pctm̄ suum cognitū matri sue de ꝓsilio cuiusdam antique vetule veneno matrem suam interfecit. Pater aūt aduertens tantū scelus horrēs filiam omno dimisit. Tūc ipe eodē mō veneno ab ea interemptus est. Parētibus eius sic occisis illa in desperatiōnē cadēs donec a q̄dā audiuit p̄dicare q̄ omia pcta q̄tūcūq̄ enormia in ꝓspectu diuie miſicordie nihil essent. q̄ñ ea hō cū ꝓtritōe ꝓfiterē t doleret. Ipa autem ad eum accedens causa ꝓfessionis p desperatiōe non valebat pcta eius ꝓfiteri. Et facta sibi ab eo ꝓsolatiōe cum maxima lachrymarum effusione pcta sua veraciter est ꝓfessa. iudicans se omni pena t ꝓfusione esse dignam. Facta aūt ꝓfessione t tūcta pnia salutari. ipa cum ancilla sua intrauit ecclesiam. Et p̄sternens se in orōne fleuit intantū amare cuz lachrymis t dolore. q̄ statim mortua est inuēta. Cum autē ꝓfessor eius in p̄dicatōe vt p ea ad dūm rogarēt populum ammoneret. audiuit vocē dicentē sibi q̄ ipe t ppls potius eius orōnibus indigerēt. Ita q̄ intellexit eā p lachrymaꝝ inundatōez itez esse baptizatā. t ad patriā euolasse sine oīi purgatorij pena. Hoc Petrus de amore. li. ij.

Quidā peccauit cū sorore t occidit pīez t frez.

Exemplū. xxi.

IUenis quidā cognouit sororem suā t frat suus supuenit t correxit cū. quē mox occidit. t pī noluit eū occidere. ꝫ exheredatus t ꝓscriptus est a ciuitate. Qui postmodum occulte ciuitatē de sero intrauit. t pīez ꝓprium occidit t aufugit. Qui postea in quadragesima audiuit p̄dicare illud Ezech. xviij. In quacunq̄ hora peccatoꝝ ingemuerit p peccatis suis. omniū iniquitatū eius amplius non recordabor. Et sic compūctus venit ad sacerdotem dicēs. Melius est q̄ hic ꝓfundar q̄ in extremo iudicio. Et ꝓfessus est omnia pcta sua. Et sacerdos iussit eum accedere ad altare in quo fuit imago btē virginis habens Jesum crucifixum in sinu suo. q̄ ꝓstratus aū imaginem v̄ginis gloriose t ante imaginem crucifixi deuote inuocauit btāz virginem vt p eo intercederet. Et cū hoc sepius reiteraret. cōuertit se ad imaginē crucifixi dicēs. O Jesu xpe propter vulnera t sanguinē tuum ignosce mihi q̄ effudi sanguinem fris t pīs mei quos occidi. t sic sepius reiterando t amare flendo ruptum est cor eius. t sic obīt. ꝓstratus ante altare. Postmodū sacerdos ad ecclesiā reuersus dixit. Surge. t sic inuenit eum defunctū. t sequēti die petiuit cōmunē orōnē p eo fieri ab oi ppl̄o. Tūc colūba alba circūuolās i ꝓspectu ppl̄i q̄ ecclesiā cedulā vnā gerēs in rostro suo quā p̄misit cadere ante sacerdotem. t sacerdos legit cedulam in qua erat scriptū q̄ aia illius bois ab angelis deducta fuit in celum antecz calor naturalis recessit a corpe. Et in inferiori clausula lr̄e erat scriptū. Predica infinitā miaz dei oibus pctōribus. t peccatricibus. qz q̄cūq̄ vere ꝓterit t pctā sua pure ꝓfitet illius deus miserebit. Unde etiā Bern̄. Maior est dei pietas q̄ totius mundi iniq̄tas. Uñ etiā Grego. Nullus cūq̄ ex corde dolet se ꝓmisisse culpā cito pctōr suor obtinebit venīā.

Quidā negauit xp̄m t tradidit se dyabolo.

Exemplū. xxij.

LEgit in vita scti Basilij q̄ quidā seruiēs cuidā nobili viro eius filiam adamauit inhoneste quam donis t blandicijs nō ꝑualens deceꝑe. quadā nocte in cimiterio iudeoꝝ dyabolū inuocauit. t ei secreta sua reuelauit. Cui dyabolus. Si vis vt tuam voluntatem compleam. tu manu tua mihi scribe cyrographum quo teipm mihi vouēdo christum abneges. t omnem suā ꝓfectionem. Quo facto dyabolus cor puelle ad amorem illius totaliter concussit. ita vt pauimento ꝓstrata clamaret dicens. Pater miserere mei quoniam nimis crucior amore tui scutiferi. ꝫ pater cuigilans clamauit dicēs. Heu heu quid ptigit filie mee. quam xp̄o vero sponso copulare conabar. t sic saluare. Ez multo plus illa insaniebat dicens. qz nisi q̄ peto compleueris citius moriar. Sup quo habito ꝓsilio cum amicis copulauit filiam scutifero. t quia se t sua dedicauerat dyabolo. ideo nec missam. nec cetera dei bñficia aduertit. nec curauit. neq̄ signo scte crucis munire se poterat. nec videre. Quod illa aduertens fuit perterrita. licet illa negaret. Ez vtz ita esset illa semel traxit illum ad ecclesiam vt omnia ꝑbaret. Unde ille videns se deꝑhensum eo q̄ latere nō posset causam tota narrauit vxori sue. Tunc illa ingemiscens rīdit. Confide nec de miſicordia dei desperes. quia ipe potest te adhuc facere de iniusto iustum. t sic traxit illū ad beatum Basilium. Cui deuote omnia confessus est. t ab eo absolutus. Unde dyabolus agitatus nitebatur etiam visibiliter illum rapere de manu beati Basilij dicens. Tu mihi ꝓiudicas. Nam ego non iui ad eum. ꝫ ipe iuit ad me xp̄m denegando. Et sic teipm mihi deuouit. Tunc Basilius illum domi inclusit t signo crucis muniuit. vbi per quadraginta dies horribiles insidias demonum passus pnias suā complens inuocando virtutem sanguinis xp̄i. Tādem die quadragesima subito in manu Basilij apparuit cedula obligationis dyaboli. q̄ quod illum recōciliatū deo intelligēs ad ecclesiā reduxit. t eius penitentiā suscepit.

Quidā se tradidit dyabolo vt ipm ditaret.

Exemplū. xxiij.

DUes quidam deuenit ad paupertatem. t postmodum subdidit se sponte dyabolo vt ipm econuerso ditaret. quem accipiēs dyabolus baptizauit eum dicens. Ego baptizo te in nomine Luciferi t omnium demonum q̄ sis cum corpore t anima noster. Tandem dedit ei multas diuitias t dixit. Exquo noster es debes portare signum nostrum scilicet superbiam in vestibus. t incessu. t sic in membris. Aut cum in illo statu fuisset annos aliquot. ꝓtingit eum intrare ecclesiam audire p̄dicationem de miserīcordia dei. t contritus mansit in

ecclesia. & psidens sup terrā & iacens orabat vt sibi dñs redderet gfaz & vellet totū corrigere qō fecerat. Dñs videns eius hūilitatē lachrymosam. & q vellet corrigere totū & vitā emēdare dixit ei dñs de altari. Surge & remittunt tibi pcta tua. & āplius noli peccare. Qui surgēs p nimia ptritōne factus fuit totus canus q eum vix familia sua cognouit. Qui tm post modū afflixit se pnia q vitā eternā mercatus ē. Ista det iusticiā bonis & malis.

Pctōr cuidā dictū ē añ mortē tuā mūdaberis.

Exemplū xxiiij.

Quidā homo magnis pctis fuit plenus. qui vna die stās & psideras se immundū pctōrem esse dixit. O mifficors deus tu es ille q animam meā creasti ad imaginē tuā. & mihi eandem dedisti pulcrā & clarā. & ego eam inquinaui multis turpitudinibus & pctis. Rogo ergo dñe vt me mundes xpi magnā mifficordiā tuā. & cū sic staret & oraret cū deuotōe audiuit vocē sibi dicētē. Añ mortem tuā mūdaberis. q stati post hoc ab inimicis suis capiet. & ad mortē vulnerabat. & q̄d̄ fecerūt sibi mori nō poterat. Vocatus est sacerdos. & pure pfessus est. & sic mūdatus & cōicatus cū sacramento eucharistie tradidit spm.

Latro est saluatus & heremita dānatus.

Exemplū xxv.

Fuit quidā latro qui dū fugaret ab aduersarijs suis videns q nō posset euadere posuit se in crucē dicēs. bñ mortē merui. qr deū offendi. Rogo vt deū de me vindicetis. Ecce membra mea in q̄bus xpm in suis psecutus suz. & sic occidert eū. Quidā aut heremita erat xpe q multis annis penitentiā egerat. cui reuelatū est q āgeli cū laudibus aiaz illius latronis in celū deportarēt. q nec deo egit gras de salute proximi. & indignatus apud se dixit. Postq̄ me exposuero oibus flagitijs silr potero peccare in fine. & sic fiet mihi sicut latroni. Et cū ad seculā redijsset trāsiēs p aquā & cadēs de pōte submergit. & a demonibus ad infernū deducit.

Mulier quedam negauit fidem. & occidit puer. & tradidit se dyabolo.

Exemplū xxvj.

Mulier quedā que habuit vir valde ziū sibi. si veniebat de missa. de foro. de taberna semp pcutiebat eā. Illa videns se in arto posita psuluit vnā vetulā vt faceret q vir suus diligeret eā. Illa pmisit & duxit eam ad horreum: & vocauit dyabolum. qui statim affuit. Cui vetula. Ista femina vult vobis fuire. ita vt faciatis q vir eius diligat eā Ille dixit se libenk factur. & oporteret puer vnicum quē haberet occidere pus. Nō cum fecisset rediit ad eum. Ut ille. Vnū adhuc facietis. s. q abnegabitis fidem & omniū scōr auxiliū. q̄ dixit. Et ego abnego. & cōmitto me vobis cū aia & corpore. Cui ille. Nō secura ite domū. Que rediēs leta vir veniens de taberna cepit eā pcutere. & si añ fuit malus. postea pessimus. Que videns se psusam fugā iniit. Que duz esset ad vnū miliare de domo sua occurrit ei dyabolus in spē viri sui & silī habitu & eq̄. Cui dixit. Et quo tu vadis misera. Illa rndit añ vos fugio. Cui dyabolus. Redeas cito domū. pmitto tibi. vt vltrius nolo te molestare. Et sic ascēdit ad eū sup equū. & putabat eum vir suū esse. Qui cū venisset añ domū euanuit statiz vir veniens cepit pcutere illam. Cui illa. Hodie cum aufugissez a vobis. & vos me de cā po reduxistis hoc nō pmisistis mihi. Ille audiens q fugisset ab eo dixit. Hoc nō erit tibi gratis. Et cepit eā a pmo pcutere q fere exalauerat spm. Que cum faceret semiutua in vulneribus adducite mihi pfessorē. Cui vir. Modo vult me pfundere q dicat ego occidi eam. & phibuit q nullus iret ad sacerdotem p pfessiōe. Illa nō cessabat clamare. Adducite mihi pfessorem. Tādem vnus de familia caute fuit & vocauit sacerdotem cuz corpe xpi. & erat in nocte. Qui cū venisset añ domuz vir serauit oia & nō pmisit sacerdotem ingredi. Qui dū staret añ domū clamauit ad eum illa dicēs. Dñe saltē p pietē audite me. Et cepit clamare dicēs. Dñe fateor q puer meū occidi. & dyabolo me cōmisi cuz aia & corpe. & fidē xpi abnegaui. & cū magna ptritōe emisit spm. & statim ille pius pi pepcit oibus pctis suis. & gfaz suā ei reddidit. & aiaz eius p sctōs angelos in celū deportari fec. Hoc vidit vir & sacerdos & oēs q aderāt. & ideo ad istū pzem mifficordie oculos cordis leuare debemus.

Virgo q̄dā recidiuauit & heremita eā reduxit.

Exemplū. xxvij

Beatus Gregorius scribit q quidā pi sctūs heremita in egypto deo fuerat strennue in castitate. in xpti corpis castigatōe. & in alior quersione. Accidit añ vt vginē q̄dā gentilē ab errore suis exhortationibus querteret. & sacro fonte ablueret atq̄ a pctōr sordibus emundaret. Postq̄z añ esset mundata ei cellā añ suā pstruxit. in qua eam sub firma custodia collocauit. Quā etiā & in oibus disciplinis regularibus erudiuit. q̄ intantū pfecit q quotidie cātus angelicos audiuit. & dum horas psalleret cum ea & ipsi angeli horas dulcter decantabāt. Insup dñs Jesus eā sepe visitabat. & eam sua pietate frequent pfortabat. Quod etiam pi eius spūalis q̄ si frequent suis auribus audiuit. Accidit autem vt in somnis videret pi suus q quidam draco cellā virginis intraret. & columbā albam deglutiret. quā tercia die euomuit. Ipe vo apud semetipm interpretatus est sic. q draco est rex iniquus. columba ecclesia. que tribus ānis psecutiōez patiet. Postea vo ad fidem ecclesie ipe rex querter & ipam exaltabit. Et qr dyabolus aduersator bonor operr suggessit cuidam viro vt ad cellam virginis intraret & eam sepius visitaret. Quo facto viro placuit virgo. & incepit eam sollicitare ad pctm. Cui illa animū imutaret auertit oculos ne videret in celum ad aiaz pctm inclinauit. & cum viro de cella exiuit. Qui cum eā defloraisset & p dies aliquot secum morata fuisset ab ea recessit. & eā solā dereliquit. Pi vo eius spūalis q̄ ei quotidie victum ministrabat expectabat p triduum quā do signo solito victum posceret. Cui p triduū eius signum non audiret. cogitabat q cum angelis tripudiaret sicut ante facere consueuerat. Cum autē moram faceret iuit ad cellam & eam vacuam inuenit. vnde tristis absceslit & abundāter lachrymas quotidie p ea fundebat. Cui ipa se videret penitus derelictā nec aliquid hie vñ vlueret facta est publica meretrix. & pter eius pulcritudinem multi veniebant ad

eā causa ībidīnis fatīāde. Dictus ꝟo pī duobus annis eā cum multis lachrymis diligent ꝙrebat. Tercio aūt anno venit ad eū quidā ſctūs pī gra viſitādi. Cūq; dolorem cordis ſui ei indicaſſet dixit ei ſenior. Eſt quedā mulier in tali ciuitate nomine Maria manēs in ꝓſtibulo. Et cū hoc ꝟbū audiuit magis doluit q̄ ꝟus. volēs eā tū potius reducere q̄ ibi dānabiliter viuere. Cogitabat apud ſe q̄ ſi ad eā in habitu religioſo veniret q̄ euz fugeret. Mutato igīt habitu induit ſe veſtibus bonis valde ⁊ equū aſcendens venit ad ciuitatem. ⁊ veniens ad domum queſiuit ſi talis mulier ibi maneret. Et dicente ſibi eius pediſſequa q̄ ſic. Reſpondit q̄ illa nocte vellet ibi manere ſiue ꝓnoctare. ⁊ ꝓtulit aureos denarios. Et fecit fieri conuiuium. Que ſpernens eius caniciē faciem ſuā ab illo auertit. Hz dicente ſibi eius puella. Quid vis ō facie rugoſa. habet eñ aureis marſupiū plenū. Venientibus ad menſam ipe comedebat panem cum dolore ⁊ gemitu. puenientibus autem ad lectum. ⁊ cum ſtaret ante lectum ſenior dixit. O dña noſcis me. Que dixit. Non. At ille. Ego ſum pater qui vos ad deum ꝙuerti omni diſciplina regulari informaui. Quo audito reſoluebat in lachrymas cadens ad pedes eius cum multis lachrymis veniam poſtulauit. ⁊ dixit. Poſſum ne poſt tot peccata miſericordiam inuenire. Reſpondit pater. Dis ſecura filia. ſi redire voluerīs dūs te penitentem recipiet ad veniā. Illa igīt veniens ad medium ciuitatis ignez copioſum fieri iuſſit. ⁊ omia que male lucrata fuerat in ignem ꝓiecit dicens. Videre oēs amatores mei q̄ a vobis lucrata ſum ignis ꝓſumit. Venienti autem cum ſancto pīe ad heremum fecit ei cellā retro ſuam. Et ibi in magna abſtinentia per ſeptem annos vixit. In ſeptimo ꝟo anno gra ꝑmā rehabuit. Et tūc in pace quieuit.

Meretrix quam Pafuncius ꝑ penitentia ꝑ triēnium incluſit.

Exemplū. xxviij.

Fuit quedā meretrix in ciuitate quadā ꝓpter quā multi erāt depauperati. Audiens autez abbas Pafunctus mala que ꝑ eā fiebāt aſſumpto ſibi habitu ſeculari ad eā eſt ꝓfectus. ⁊ dato ei ſolido ꝑ ſcorti precio petijt locum ſecretū ⁊ obſcurum ne ab aliquo videri poſſet. ⁊ petīt ſuum ſine verecundia ꝓpetraret. Et cum duxiſſet eū ad plura loca ⁊ ipe ſemꝑ diceret q̄ videri timeret. duxit eum in obſcuriſſimum locū dicens q̄ nullus poſſet eum videre niſi deus ⁊ dyabolus. De quibus verbis ei facto ſermone ⁊ oſtenſo qualiter deberet aſpectum dei formidare. conuertit eā ⁊ ad penitentiam mox induxit. Que conuocās mox oēs ſocios ſuos amatores fecit omnia que lucrata fuerat comburi coram eis in medio vbis. que valebant bene q̄draginta marcas aurī. Dixitq; q̄ magis volebat hec comburi q̄ in futuro iudicio ipamet comburerer ab eiſdem. Quo facto ſecuta eſt abbatem in deſertū q̄ eā in puā cellulā incluſit. in qua q̄ feneſtrē paruā dabat ei ſingulis diebus panis ⁊ aq̄. In cadē aūt cella iuxta ſe oia neceſſaria faciebat que ꝑ petōꝝ eius pudore nō audebat nomen dei noiare. nec manus vel oculos ad celū leuare. ⁊ verſa ad orientem dicebat. Qui plaſmaſti me miſerere mei. Cur eam abbas iuſſerat. Poſt annos aūt tres cōpaſſus ei dictus abbas queſiuit a btō Antonio. ſi eſſet adhuc tpus emittendi eā. ⁊ idem petīt dimiſſum. qui fecit ꝑ ea fratres orare. Tunc Paulus maior diſcipulus bti Antonij poſitus in extaſi vidit lectum preciosiſſimū in celo a tribus ſpecioſiſſimis puellis preparatū. Et cū quereret ſi eſſet beati Antonij. Rñſum eſt ei q̄ nō. ⁊ Thaidis ſponſe xp̄i. Et cū eſſet excluſa ait q̄ in toto triennio habuit ſemper petā ſua ante oculos quaſi quandā ſarcinā flens continue largiter ſup ea. Et tūc didicerūt ſancti patres q̄ non ꝓpter penitentiā quā ſuſtinuerat. ⁊ ꝓpter petōꝝ memoriā ⁊ verecundiā ei peta fuerūt dimiſſa. Et trāſactis quindecim diebus requeuit in pace. Hoc in Vitaſpatꝝ.

In diſcipulo de tempe.

Monachus q̄dā negauit xp̄m ꝑ filiā ſacerdotis idoloꝝ quō deus ſibi indulſit. Hoc q̄re in diſcipulo de tpe. ſer. ij. M.

Item quidā qui q̄draginta annis fuiuit dyabolo. ⁊ poſtmodū tres annos deo fuiuit. ⁊ ſic ſaluatus eſt Sermone. cxxij. Y.

Miles q̄ peccauit cum ꝓpria filia. ⁊ eos iunxit ſibi ſeptennem penitentiā. ⁊ poſtea niſi vnū pr̄ nr̄. Sermone. xliij. F.

Itē mulier q̄ ꝓcepta a ꝓprio filio. ⁊ poſtmodū oſtendit ſe in camiſia pape Innocentio. Sermo. xliij. A.

Item virgo lapſa in petīm fleuit ante altare. ⁊ ꝑs indulſit ſibi dicens et. Adhuc ſemel patus eſſez mori ꝓ ſalute tua. Sermone. cij. A.

Item miles captus ab inimicis quando decollari debuit dixit. Animā meā filio virginis cōmendo. ⁊ ſic ſaluatus eſt. Sermone. lxxxix. L.

Item qui dixit in agone. Deus tu ſcis voluntatez meam. Sermone. cxxxiij. C.

Miſericordie opa ad ꝓximos.

Sacerdos ⁊ famulus qui valde abominabantur leprоſos.

Exemplū. xxix

Cantor Pariſiensis ponit exemplū de ſacerdote leprоſoꝝ qui fecerat muꝝ inter ſe ⁊ leprоſos. ⁊ ꝓ fozamen ꝓfessionē eoꝝ audiebat ⁊ corpus dñi porrigebat. Qui diuino iudicio factus eſt leprоſus ex media parte remanente ſana illa parte quā vertebat ad eos.

Itē q̄dā ſeruus abominabat adeo leprоſos vt nec elemoſynā vellet eis deferre. Et factus eſt leprоſus.

Martinus monachus qui portauit xp̄m in forma leprоſi in pallio.

Exemplum. xxx.

Quidā monachus Martinus nomine vir valde venerabilis fuit. qui ex ſuo monaſterio viſitationis gratia ad aliud monaſterium tendebat. cui ſpiritualis pater ꝓcerat. Pergens itaq; leprоſum quem denſis vulneribus elephantinus morbus per membra fedauerat inuenit in via volentem ad ſuum hoſpitiū redire. ⁊ pre laſſitudine non valentē. Ipe ꝟo in itinere ſe habere pertibebat hoſpitē q̄ idē Martinus ire feſtinabat. Virgo aūt dei eius laſſitudini miſertus palliū q̄ veſtiebat in terrā ꝓtinus ꝓiecit ⁊ expādit. ac deſup leprоſum poſuit. ⁊ ſuo pallio cū vndiq; ꝓſtrictū ſup humerum leuauit. ſecumq; reuertens detulit. Et ūq; tam mona-

terrā forcibus apprōpinq̄ret. pr̄ eiusdem monasterij magnis vocibus clamare cepit. Curritе ianuas monasterij apite. qr frater Martinus venit portans secum dñm. Stati vo vt ad aditum monasterij puenit q̄ leprosus esse videbat de collo eius exilies. z in eadē spē appuit q̄ recognosci ab hoibus solet redēptor būani generis. ad celum ipo respiciente rediit. eiq̄ ascendens dixit. Martine tu me non erubuisti super terrā. ego te non erubescam in celis. Qui sctūs vir mox vt monasteriū est ingressus ei pr̄ dixit. Frater maxime vbi est quem portabas. Rndit. Ego si sciuissem quis fuisset. pedes illius tenuissem. Tunc idem Martinus narrauit. qr cum eū portasset pondus minime sensisset.

Mulier nobilis valde dilexit leprosos.

Exemplū. xxxj.

Quedā nobilis dña valde cōpatiebat infirmis. maxie tñ leprosis. Vir aūt eius nobilis z potēs intīm abomiabat leprosos q̄ eos videre nō poterat. Quadā aūt die leprosus ante ianuā clamaret quesiuit dña si vellet bibere vel comedere. Cui ille. Ecce hic crucior vehemētissimo ardore nō māducabo neq̄ bibā nisi me tuleris in domuz tuā. Cui illa. Nunq̄d nosti q̄tū dñs meus abhorret leprosos. z ipse cito venire dz de venatōe. Si te inueniret forsitā te z me interficeret. Illo gemēte z plorāte dña non poterat lachrymas eius sustinere. ⁊ p̄ pr̄js brachijs eū in domū suā portauit. Cūq̄ rogaret vt comederet nllo mō voluit nisi pus eā in p̄priā camerā z in p̄priū lectum dña deferret. ibi em̄ desiderabat q̄escere anteq̄ comederet. Dū ergo illa gemitū eius ferre nō posset. in lecto suo eū q̄escere fec. puluinar suū capiti eius supponēs. z cooptorio grīseo corpus eius coopies. Et ecce vir de venatiōe rediens dixit mulieri. Aperi mihi camerā illā vt dormiā z requescā. Cūq̄ illa aliq̄tulū tardaret timēs de morte leprosi z sua. dñs cum magna indignatiōe camerā intrauit. z satis cito post reuersus ait. Modo ingt bene fecisti q̄ lectum meum optime pparasti. ⁊ miroz vbi tales spēs aromaticas repperisti q̄bus tota camera ista respersa est odore suauitatis. qr visum est q̄ fueri in paradiso. Quo audito mulier que non nisi morte expectabat ingressa camerā ita inuenit. ⁊ leprosuz minime reppit. q̄ p̄ āmiraōe z miraculi magnitudine oia p ordinē marito narrauit. Ut ille valde cōpunctus. q̄ pus leo fuerat māsuescere cepit sicut agnus. z postea leprosos semp dilexit. Hec Arnoldus in narratorio.

Xp̄s in forma crucifixi inuētus est in lecto.

Exemplū. xxxij.

Legit q̄ cū quedā mulier nobilis p̄secuta eēt recipe pauperes z fuire eius manibus p̄prijs z abluere pedes eoz inuito marito suo. Cuz semel inuenisset pauperē ante ianuā mirabilit vt videbat afflictū z vlcerosum. introduxit eū in domum suā vito eius absente. z cū peteret balneū pauit illi. Qui cū diceret post balneū q̄ nō posset q̄escere nisi in molli lecto. posuit eū in camerā suā. Cum aūt vir eius veniret ex iprouiso. z camerā subito intrasset. z in lecto vxoris inuenies p̄dictū infirmū. quē cū crederet adulter. z vellet eū ex ipetu ire sue occidere sup lectū eius. appuit ei dñs in eadē forma q̄ pendebat in cruce dicēs. q̄d me p̄seq̄ris q̄ h̄ p̄ te passus sum. z hec vulnera z morte p̄pr̄ tuā salutē ptuli. Cū aūt p̄territus z p̄stratus in celū oculos erigeret z oraret. postea nihil inuenit. z sic conuersus ad dñm bonus hospes z pius pr̄ pauper factus est. z q̄siuit ab vxore q̄ ei oia narrauit. Hec Petrus de amore. li. ij.

Xp̄s oñdit Jordão corrigiā quā pauri dedit.

Exemplū. xxxij.

Semel ptigit cū ipe frat Jordanus ordis p̄dicator. doctor theologie studio Parisius operā daret. z sue p̄suetudis esset q̄si oīm no cte surgere ad matutinas. Quadā nocte solēt subito surrexit cū iā ad matutinas crederet esse pulsatū. vnde solā cappā sup camisiā induens. z cingulo se p̄cingēs festinanr ad ecclesiā p̄perauit. Cui illico pauper occurrit elemosynā petēs. q̄ nihil inueniēs qd daret pauri corrigiā dedit. Cū āt ad ecclesiā veniēs eā clausam inuenisset. qr pulsatū vt crediderat nondum erat. tādiu p̄mānsit ante fores ecclesie donec ministri surgerēt. z ecclesiā apirēt. Quā cū intrasset z añ crucifixū oraret ip̄m deuote z frequenr inspiciens vidit eū corrigia ipa cinctū quā añ modicū pauri amore crucifixi dederat.

Xp̄s indutus fuerat collobio qđ monachus pauperi dedit.

Exemplū. xxxiij.

Quidā mōachus duo hñs collobia. Unū q̄tidianū. z aliud in solēnitatibus. venit pauper egenus rpe q̄dā petēs ab eo indumentū. Ille vo negauit dicēs se supfluā vestē nō h̄re. Pauper aūt cū fletu vociferādo dicebat. Miserere mei. Mōachus vo ad p̄ces pauris intrans in cellam suā exuit se q̄tidiano collobio z dedit pauri. sibi autē retinuit melius. Postea vo cōpunctus dic pauri. Redde mihi collobiū qđ dedi tibi. z accipe melius. Hoc accipiens ille paup induit se illo. z abijt in ciuitatē vēdidit illud meretrici. Illa vo induēs se illo veniēs semel z bis vbi erat mōachus ille. Cū āt mōachus vidit vestimentū suū recognouit q̄ hoc eēt quo vtebat in solēnitatibus. p̄tristatus valde intrās cellā suā dixit. Vere vo nō placuit qđ feci. nec meā recepit deuotōez. qr. s. in tales manus venit palliū meuz q̄ ego festiuis diebus vtebar. Nūc vo meretrix vtit eo. z p̄ tristicia magna nō comedit illa die. Nocte vo cū doz miret vidit Jesum xp̄m indutū veste sua quā pauperi dederat. z introeuntē in cellā suā dicentēq̄ sibi frat frat. Qui vt aspexit vidit lucē magnā. dixitq̄ ei qs es dñe. Qui rndēs ait. Aspice in me. z cū aspiceret dixit ei cognosc̄ h̄. Qui rndit. Etiā dñe collobiū meū est. Ait illi. Ego suz Jesus. iā nō tristeris. ⁊ gaude z letare. z gras age deo. Exq̄ em̄ dedisti pauperi istud. mihi dedisti. z letatus ē mōachus ō benignitate dñi nr̄i Jesu xp̄i. qr nō p̄misit eū torq̄ri pluribꝰ tētatōibus. ⁊ certificauit eū ō vbo qđ in euāgelio dixerat. Qđ vni ex minimis meis fecistis. mihi fecistis.

Miles q̄dā obijt in terra sancta. z sic euolauit ad deum.

Exemplū. xxxv.

Dicit q̄ q̄dā miles insistē do opibus pietat cū omia q̄ h̄ret in vsus pauper expendisset crucē trāsmarinā accipiens pegrinis pauperibus manu p̄pria ministrabat. Cuq̄ trāsfretasset visitauit omnia loca sctā deuote. sequēs vestigia sui salua-

toris. Cūq; ad montē olliuetī a quo dñs ad celū ascē dit aduenisset eleuatis oculis ac manibus in celum ait. Nōne inq̄tū potui tua vestigia sum secutus. mō si cut auis ad te volare nequeo. qz alas nō habeo. nec scālā ad te ascendendi. Rogo te toto corde vt in pa ce suscipias spm̄ meū. me post te trahendo. Quo dicto stati spūs eiº ad deū euolauit.

Diues quodā tempe famis pascebat quatuor mi lia pauperum.

Exemplum. xxxvj.

Legit in gestis Frācoꝝ. li. ij. ca. liij. Cum fa mes valida Burgūdiā oppressisset. z cū Ethi cius Romāoꝝ dispēsator eēt in Burgundia agens rēpublicā romanoꝝ tēpe Theodosij impato ris. Tūc cōgregauit apud ligones q̄tuor milia homi num paupeꝝ z amplius q̄ non poterāt habere vnde sibi famis tēpe ꝓuiderāt. z pauit eos ibi q̄diu malū tp̄us durauit. Quo cessante fecit eos cum vehiculis ad loca sua deportari. Cū aūt hoc factū esset audiuit vocem de celo dicentem sibi. Ethici tibi z semini tuo panis non deficiet ineternum. quia nec famis tempe in paupibus meis refecisti.

Mulier quedam pauit fratres ordinis p̄dicatoꝝ.

Exemplum. xxxvij.

Quedā mulier in Francia deo deuota frēs recipiebat libenter viro eiº admodū displi ceret. Cū igit recepisset mgr̄m Jordanū cū socijs suis. z iā esset in prādio ꝓtigit iupuenire mari tum. z dissimulato dolore posuit se ad mensam. vbi aūt inuenit bonū vinū illud frībus ꝓpinasse magis dolēs clamauit nūcio. Vade cito z porta de vino me liori qđ esset in vegete tali. Hoc aūt ironice dixit. qz illud erat corruptū vt pturbaret vxorem. Iuit nun cius attulit z ꝓpinauit. q̄ gustato inuētū est vinū in summa excellētia bonū. Ille ergo in famulū turba tus rabida voce dixit. Quare non apportasti de illo dolio quod dixeram tibi. Rūdit se pro certo tulisse. Secūdo remittit z idem inuenit. Tunc cū furia surgens iuit ipemet z hausit z gustauit. z optimū inue nit. z ex corrupto vino in bonuz conuersio dñs ipe in melius conuersus factus est amatoꝝ fratꝝ. z vxorem iuuans ad elemosynas dandas.

Duo religiosi impetrauerunt gratiam iuueni qui eos pauit. Exemplum. xxxviij.

Duo frēs Hyspani q̄ Parisius in theologia studuerūt. dum ad suā redirent ꝓuinciā ad terrā Pictauie deuenerūt. Cūq; a mane vsq; ad sextam horam iuissent afflicti z fessi esurire cepe rūt. Erat autem ꝓpe villa qua in qua pauci homines paupes morabant. Frat aūt qui amplius erat fessus volebat vt ibi cibū quereret ostiatim. Alius autem qui magis esuriebat monebat vt ad meliorem z ad magis distantem villam irent. ne si minus comedē rent post deficerent in vita. Tunc q̄ lassus erat valde volens alium ꝓsolari ait. Nōne frat deus potens est in villa paupcula sufficiens prestare nobis cōuiuiū. Cui alt. Scio inq̄t q̄ pōt. ꝫ nō ꝓsueuit. Tunc alius ait. Noli timere charissime. qz in hac villa modica dñs nobis necessaria ministrabit. Cūq; sic loquerē tur. ecce castellana sancti Mauricij diues z nobilis domina cum filio suo z multa familia supuenit. que videns frēs admodum fessos affectuosissime prece pit filio suo dicens. Fili descende z amore dei z mei frēs istos pasce. Qui ad mādatū eius statī descēdēs pastilla optia piscibus bonis farcita q̄ sue mīt erant parata accepit. z vinū z caseū z oua panē quoq; recē tes z alios pisces obtulit fribus abundant. frequent inuitās vt oblata cum gaudio susciperēt. qz pauper dei erāt z multum laborare debebāt. z alīs locis vix aliqua inuenirent. Postq̄ autem mirabili affectu cū multis iuuenibus deuotis ministrauerat eis. maior frat ait minori. Oremus dñm vt iuuenē istum q̄ no bis tam deuote fuiuit ipm̄ custodiat z ad vitam bo naz ꝓducat. Flexis ergo genibus dicto hymno. Ve ni creator spūs. cū Pr̄ nr̄. z oōne. valedicētes iuue ni z eum sepius dño cōmendantes abierūt. Alicūto aūt trāsacto tempe alt eoꝝ de Hyspania veniens ad capl̄m generale in conuentu fratꝝ Pictauen. dictū iuuenē iā factū frēz inuenit. stupēsq; ait ꝓri. Unde est iuuenis iste. Cūq; illū filiū castellane audisset. vo cauit eū z ait illi. Reduc frat ad memoriā qualit ad preceptū matris duos frēs qui de Parisius venie bant in tali loco pauisti. Bñ inq̄t recolo z deo grās ago. qz oōnibus eoꝝ dñs ad istū ordinē me addu xit. Et frat ad eū. Ego inq̄t sum vnus ex illꝫ q̄ freque ter tibi oramus vitā bonā z exitū btm̄. Ecce bonā vitā in te video conare charissime vt ꝓseueres z cer te sic queries ad finē bonū.

Infidelitas mundi z etiā ꝓsanguineoꝝ.

Exemplum. xxxix.

Legit in historijs Britonū q̄ aī tp̄s incarna tionis dñice fuit in Britania maiori q̄dā rex Reyr nole q̄ habuit tres filias. z cū ḡreret a maiore si multū diligeret eū dixit. q̄ ita sup oia. quā rex maritauit. z maximā partez regni sibi dedit post mortē possidendā. hoc idē dixit ad scōaz. z illi fecit si cut ꝓri. Tercia autē minor dixit ei. Pr̄ ḡtū habes tm̄ vales. z ego tm̄ diligo ḡtū vales z non plus. Pr̄ aūt indignatus minus eā dilexit q̄ alias. z minus ō ea curauit iurans q̄ nihil ei daret de terra sua. Quaꝫ rex huius terre que modo Frācia dī ꝓpter mores z pulcritudinē suā accepit in vxorem. Cum aūt hostes in dictum Reyr irruerent. terrā suā dereliquit dua bus filiabus suis ꝓximis z viris eaꝝ. q̄ ꝓmiserūt ei q̄ honorifice eū tractarēt volūtatē suā q̄ oia facien tes. Cū aūt terra sua se spoliasset postmodū electus a ꝓximis filiabus suis. a tercia z a viro suo honorifi ce receptus est. z q̄ eoꝝ adiutoꝝ ad hereditatē suā redijt. z alīs exheredatis eā minori dereliq̄t. Prima filia est amor z fiducia quā homo habet in mūdanis rebus. Scōa est amor z spes quā habet hō in amicis carnalibus. Tercia est amor z spes quā habet in mi sericordie opibus.

In discipulo de tempore.

Duo mercatores dixerūt q̄ sine mēdacio nō pos sent vēdere. Hoc q̄re in discipło ō tpe ser. cxxxij. Ite btā Elyzabet fuiuit q̄tuor dieb⁹ leprosa horri bili. z xp̄s q̄nta die apparuit ei dicens. quia mihi ser uiuisti habebis mecum gaudia celi. Ser. lxvij. ℣.

Item rusticus in curia solitaria suscepit christum in specie peregrini. Hermone. lxxxix. L.

Exemplum. xl

Item duo frēs vnus religiosus multum. z alter seruiebat infirmis z precellebat alium. In discipulo

de tempore. sermone. cxxviij. D.

Missa

Sacerdos quidā celebrauit missam in hierlm & reductus est ab angelo in patriam suam.

Exemplum xlj.

Sacerdos quidā de dacia noie andreas peregrinādo cū aliis peruenerat in vigilia pasce ad sepulcrū xpi. & summo mane in die pasce socij sui recedere voluerūt. qb⁹ sacerdos dixit. Sanctissimus est dies pasce & locus dñice resurrectionis audite ꝓius missam & eucharistiaz sumite. postea recedamus. Abeuntibus oibus & recedētib⁹ sacerdos mansit in vrbe. & dicta missa factoꝫ prādio socius cepit ire & sequi p̄cedētes. quē vt attigit quidā in equo sedens quid est ait q solus ꝓperas pegrinus. & ille factum narrans. hac inquit de causa a socijs solus sum relictus. Tunc ille ascēde inquit retro me. et sic residens obdormiuit. Circa vesperā vero cuz euigilasset & circūspiceret vbi esset dixit ei ductor suus. potes recognoscere locū istum. et ille pre timore maximo vix rñdere valens. videt inquit mihi dñe q ecclesia hec que q̄ ante nos est ecclesia mea est. & domus hec proxima in qua mansi. Cui ductor eius. recte tibi videt. xp̄m glorifica cuius sacrm veneratus es. et quoz cā peregrinas terras & solitudinem non horruisti. & hec dicens cito disparuit. Sacerdos autem de via rediens oibus socijs suis narrauit magnalia dei quid secum factum esset per regressum sociozum postmodū comprobauit. Hec Guil.

Virgo quedā vidit corp⁹ sacerdotis clarū in missa

Exemplum xlij.

In brabrācta villa blandenſ. manet vgo religiosa. In cuius p̄ntia sacerdos quidaz de villagio q duz in quadā villa celebraret missam vidit corpus sacerdotis & sacras vestes q̄bus indutus erat miro decore decorari. Cunqꝫ hostiā exaltaret vidit duos angelos mire pulcritudinis hincinde assistere & brachia eius sustentare. & cū hostiaz deponeret manicas vtriusqꝫ manus ne quid eas tangeret valde decēter ꝓstringere. Qui etiā eleuatis manibus & inclinato capite cū summa reuerētia depositā adozauerūt. Circa horā sacrī facta est ipsa in excessu mentis. & vidit corpus sacerdotis tamclarū & tam ꝓspicuū. vt q̄si per phialā chrystallinā corpus dñi videret. Missa cōpleta dū sacerdos vestimēta deponeret illa reuersa est ad se. vidit corpus sacerdotis paulatim inspissari. vt in formā pristinā rediret. & illa puella ob hoc habuit illā gr̄am vt videat q̄s digne cōicet vel quis indigne. & in q̄dam die pasce in quadaz ecclesia tantū decem vidit cōmunicare digne. Homen huius virginis est Oda.

Sacerdos quidā celebrauit ꝓ captiuo. et vincula soluebantur.

Exemplum xliij.

In plio q occisus est rex elbouin⁹ quidā inuentis de malicia eius vulneratus p diem & noctē inter cadauera occisoꝝ iacēs recuperato spū se eleuans de terra & ligans vulnera sua ꝓuto tulit. abijt & querens aliquos de amicis. ab hostibus suis est captus. & ductus est ad ducem exercit⁹. q̄situs quis esset. rñdit se rusticū esse. & ꝓpter victum militibus afferēdo in exercitū venisse. timebat enī mihi se fateri. qui suscipiens eū curauit vulnera eius & dum cepit sanari iussit cum ligari de nocte ne fugeret. Nox aūt recedētibus qui ligauerūt eū vincula soluta sunt. Mā frater eius q abbas fuit audito q occisus esset venit q̄rere corpus eius. & inuenies aliud sibi ad monasteriū suū ducēs eū sepeliuit. & pro absolutione eius missas frequēter celebrauit. q̄ predictus miles ex h amplius ligari non poterat. Dū aūt comes miraret q̄re ligare non posset querēs si forte characteres haberet ꝓpter quos ligari nō posset. Rñdit nihil taliū artiū nouit. sed fratrē sacerdotē habeo. & scio quia me mortuū putās pro me missas celebrat tandē oēs considerās eū non rusticū esse. secreto vocans eum & ꝓmittens nihil ei facturū rogauit vt genus suū diceret. & ille certificatus de vita se ministrū regis asseruit. Cui comes ait. Dignus morte es. sed quia nullus de meis occubuit te non occidam. & statim alteri eum vendidit. Qui dum multa genera vinculoꝝ ei adhibuisset nec ligari posset donauit ei facultatē redimēdi si posset. q̄ dato iureiurādo q redimeret semel rediret. liberatus est. Et reuersus ad patriam dño suo p̄ciū redēptiōis remittēs. Tandē fratri suo q̄ circa eū fiebāt narrauit dicēs. q maxime hora tercia qñ misse celebrari solebāt vincula sua soluebant. Hec Arnol. in narratorio suo.

Missa sustētauit hoiem in rupe per annum.

Exemplum xliij.

Quidam hō cū in quadā rupe argentū foderet subito rupis cecidit & funditus cunctos extinxit. Unus aūt eoꝝ subtus in quodā sinu ipsius rupis mortem euasit. inde tamē exire nō valuit. Uxor autem illius eum defunctum estimans omni die pro ipso missam celebrari faciebat & panem vnum & vrceum vini cum candela quottidie offerebat. Cui dyabolus inuidens per tres dies cōtinuos eidem in forma humana apparuit. & quo tenderet requisiuit. Cui cum illa sui itineris causam exponebat ille aiebat. noli frustra vexarī. quia iam missa celebrata est. Et sic illa tribus diebus pro eo missam pretermisit. nec ipsam celebrari fecit. Quidam autem post hoc in predicta rupe argentum fodiens. vocem quādam audiuit de subter dicentē. plane percutias. quia capiti meo imminet magnus lapis. Cum ille tremeret & ad hanc vocem audiendam plurimos aduocasset iterum fodit & simlem vocem audiuit. Tunc omnes ꝓius accedentes dixerunt quis es tu. q̄ respondens dixit. plane fodiatis. quia maximus lapis continuo super me cadit. Qui a latere fodiētes & vsq ad eum peruenientes eum sanum et incolumē extraxerunt. & scisscitantes quomō ibi tamdiu vixisset. dixit. q qualibet die panis vnus & vrceus vini cum cādela accensa. exceptis tm̄ tribus dieb⁹ oblatus sibi fuit. Quod vxor eius audiens & vehementer exultās agnouit q de ablatione sua fuerat sustentatus & dyabolus eam decepit ne illis tribus diebus missam cātari fecit.

Missa sustentauit hoiem in periculo maris.

Exemplum xlv.

Gregorius refert q q̄dā nauta naufragiū passus fuit. & quidam sacerdos hostiam pro eo obtulisset ipe tandē de mari sanus exiuit Cū aūt interrogaret qualiter euasisset dixit q dū in medio maris existeret. & iā pene fatigatus deficeret.

Quidã ad eum venit. ⁊ panem quendã sibi obtulit. quẽ cũ comedisset ille statim ꝓfortatus vires recepit ⁊ quadã naui inde transeunti receptus fuit. Inuentũq; est q illa hora panẽ habuit qua ꝓ eo sacerdos hostiam immolauit.

Quidam equitauit ad campũ quãdo pulsabatur ad missam.

Exemplum xlvj.

Quidã fuit talis ꝓsuetudinis. qñ debebat ire ad missam. ibat ascẽso equo ad sua allodia vel annonas in cãpo. vel in sua molẽdina. Sed cũ ꝑ vxorẽ q̃ deuota erat ammoneretur q̃ ista nõ faceret. sed iret ad missam sacris diebus et ad ecclesiã vt aliquid boni audiret in ꝑdicatione. Rñdit ego scio quid facere debeo melius q̃ tu predicatores. Tandẽ cum quadã vice dũ ad missam pulsaretur ascenso equo equitaret ad campũ occurrit ei dyabolus dicẽs. Descẽde de equo ⁊ audi missam meã et ducto eo ad vnã fossam q̃ ibi fuit ꝓcipitauit eũ ⁊ descẽdit cũ eo ad infernũ auditurus missam inferni. ve nobis qui mori non possumus.

In discipulo de tempore.

Duo sutores quor vnus quotidie audiuit missam ⁊ semp abũdabat. ⁊ alter raro audiuit et semp paup fuit. hoc ãre in discipulo de tpe. sermo. cxvij. H.

Itẽ mulier q̃ voluit seipam suspẽdere ⁊ qñ audiuit pulsare ad eleuationẽ corpis xp̃i. tũc flexis genibus orauit i domo sua ⁊ sic liberata ẽ. ãre ser. xliij. H

Itẽ nobilis quidam docuit filiũ suũ q̃tidie audire missam. Hoc ãre in discipl'o de scris. sermone. xlviij. in fine.

Mors malorum.

Dñe quidã in agone clamauit. deus adiuua me.

Exemplum xlvij.

Quidã senex dũ veniisset ad ciuitatẽ quandã ad vendendũ quedã vasa qua fecerat. ⁊ sedere añ ianuã cuiusdã diuitis laborantis in extremis. vidit equites cũ eqs nigris horribiles habentes in manibus baculos igneos. Relictis aũt añ ianuã intrauerũt domũ. Et ecce infirmus videns cepit clamare dicẽs. Dñe adiuua me. Illi aũt accedentes ⁊ ridentes dixerũt ei. Nunc primo memor es dei qñ obscuratus est sol. quo sole lucente oblitus fuisti eius. nũc aũt non est hora spei aut consolationis. Et hec dicẽtes rapuerũt aiam eius. ipse quidẽ miser nõ seruauit morem ecclesie. quia dicit ꝑbyter in principio. Deus in adiutoriũ meũ intẽde. sed in fine ꝑmo voluit querere ⁊ non potuit.

Flagitiosus q̃dã hõ in extremis petiuit inducias

Exemplum xlviij.

Quidã vir nobilis nomie Chrysostus valde idoneus. ꝯ totus plenus vicijs superbia tumidus. carnis sue voluptatibus dedit⁹. in acq̃rendis rebus auarus. Qui cũ sic ꝓseueraret et cũ tot malis dñs finẽ facere voluisset. corporis languore ꝓcussus est. Qui ad extrema veniens ea hora q̃ die de corpore erat exiturus. apertis oculis vidit terros et nigerrimos spũs corã se assistere ⁊ vehemẽter ininnere vt ad infernor claustra eum traherẽt cepit tremere. pallescere ⁊ sudare magnisq; vocibus inducias postulare. filiũq; suũ nomie maximũ turbatis clamoribus vocare dicẽs. Curre. tibi cũ nunq; male fecĩ. in tua fide me suscipe. Mox turbatus maximus affuit lugens et perstrepens. familia conuenit. Eos aũt quos ille insistens vehemẽter cernebat. ipsi magnos spũs cernere nõ poterãt. sed eor penitentiaz in cõfusione. palloze ⁊ timoze eius q̃ trahebat videbãt. Pauoze aũt eor q̃s videbat huc illucq; vertebatur in lectulo q̃ se verteret semp aderant oculis suis. Cũq; sic inuasus a demonibus ⁊ se posse euadere desperet. cepit magnis vocibus clamare inducias vsq; mane. Sed cũ ꝺ clamaret ipse in suis vocibus deficiebat. bitaculo sue carnis euulsus est. Qe q̃ numirũ cõstat. q̃ ꝑ nobis nõ ꝑ se ista viderit vt eius visio nob ꝑficiat. Hoc exemplũ legit in omel'. bea. Greg.

Criminosus quidã noluit ꝓfiteri nisi in extremis.

Exemplum xlix.

Erat quidã ꝓperator multorũ sceleruũ et debis nunq; ꝓfitebat. cogitãs mora sufficiẽs est. dũ mori volo adhuc ꝓfitebor. Dum hic infirmatus esset venit ad eũ religiosus dicẽs vt doleret de ꝑctis ⁊ ꝓfiteret. Cui infirmus. Justus dñs et iusticias dilexit. Ecce dũ ꝓfiteri potui ꝓtempsi. misericordie diuine terminũ imponẽs vt dũ in infirmitate ꝓmor ꝓfitebor. Nũc dyabolus ex dei ꝑmissione stat mihi super pectus et dũ aliquid cogito dicere pretinẽs ad salutẽ statim stringit collũ meũ nõ ꝑmittẽs me loq̃ mee saluti necessaria. q̃ peccauit in spũscti. et ꝺ loquẽs expirauit. ⁊ sepultus est in inferno.

Heremita quidã vidit diutẽ mori in palatio. ⁊ paueremitam in cimiterio.

Exemplum .l.

Legit in vitas patrũ. q̃ quidã heremita orauit. vt videret exitũ anie de corpe. ⁊ dũ intrauit ciuitatẽ vẽdere ꝓportulas. ecce oẽs ad vnaz domũ ꝓcurrebãt. Qui dũ q̃reret cãm dictum est ei q̃ q̃dã hõ diues morti appropinq̃ret. vñ intrault ⁊ ipse domũ illã. Vidit ergo heremita demones circũstantes lectũ infirmi vt cozui cadauer. horroze et incutiendo. Et vnus illoz librum maximũ tenebat ⁊ legebat gesta diuitis. Vidit etiã duos angelos stantes libã pulcrũ reuoluẽtes. q̃ nihil inuenientes tristes abiert. Infirmus hec vidẽs se huc illucq; girãs dixit. Dñe miserere mei. Et demon. Nũc primo memor es dñi. tarde cãtas. ⁊ ꝺ dicẽs. aiam eius extrahẽs cum gaudio demonũ ad inferos ꝓperauit. Hoc viso heremita cũ fletu ibat ad ecclesiã. Et iacebat in cimiterio lãguidus quidã omni humano solatio destitutus. ⁊ motus pietate circa ipm sedit. ⁊ cepit infirmus debilitari ita vt vix intelligeret eũ heremita dicentẽ. Hic vr. hic seqũ dñe. ⁊ vidit celũ sup eũ aperire ⁊ angelos cũ magno gaudio descendere ad infirmũ. ⁊ dixit michael. Veni sponsa xp̃i accipe coronã. Cui anima. Ubi est dñs meus deus meus dulcedo mea ⁊ spes mea. ⁊ ecce rex celi cũ choris angelor ⁊ sanctor venit ⁊ dixit. Veni de libano sponsa mea veni coronaberis. Et ita gaudens oibus mẽbris mũdissima est egressa de corpore. quã accipientes angeli detulerunt in celũ. et in choro martyrum eã locauerunt.

Memoriam mortis ⁊ etiam inferni quotidie habere est vtile.

Exemplum .lj.

Quidã miles de quo legitur q̃ iuxta lectum suũ fecit duas imagines in pariete ex vtraq; parte lecti magistraliter in duabꝰ zonis et quando vertebat se ad dextrum latus trahebatur zona. et ex hoc mouebatur imago ⁊ clamabat moꝛs.

dñs autē vertebat se ad sinistrū latus tūc imago illa dicebat. Infernus. Et hoc ideo fecerat vt mortem ꝛ infernum semp in memoria haberet.

Nobilis vidit cadauer patris sui. et sic mundum deseruit.

Exemplum liij.

Dux quidā burgūdie dū corpus pīis sui vellet trāsferre. aperto sepulcro grossum bufonem vidit super facie patris sui ꝛ comedentē linguā eius. Qui prudēter in se rediēs exclamauit cora militibus. O falsa mundi gloria sublusisti patri meo non subludes filio. vbi sunt pater diuitie ꝛ delitie quas habuisti. vbi sunt morselli p̄ciosoꝝ ciborum Modo a bufonib⁹ comederis turpiter et vermes te deuorant sicut tu deuorasti pauperes. ꝛ relictis omnibus claustrum intrauit.

Consuetudo est mori iuuenes ꝛ senes.

Exemplum liij.

Quidā vnicus filius magni dñi habitū religionis assumpsit. vñ pr̄ iratus dixit abbati ⁊ monasterū incenderet nisi filiū suū redderet. At illi timētes furorē tyranni nouicio dixerūt Ecce nisi redeas ad seculū ad patrē tuum omnia bona nostra destruet ꝛ monasteriū incendet. At ille. nolite timere. Cōcedite mihi vt ego vadā illi obuiā. Et viso filio habitu vili. crinib⁹ detrūcatis vix eū agnouit. ꝛ p̄ dolore fere corruit in terrā ꝛ dixit filio. Quid fecisti nobis sic. redeas ad seculū. ꝛ totam terrā ꝛ tue volūtati exponā. Cui filius. Pater quedā ꝓsuetudo. est in terra tua valde periculosa ꝓpter quā cōpulsus exiui inde. Cui pater. Omnes consuetudines tuo arbitrio relinquo vt facias quicqd vis. Dic mihi q̄ est ista cōsuetudo ꝓpter quā exiuisti. qr oīno volo eā removere. At ille. Hoc est q̄ ita cito ꝛ q̄cq̄ citius moritur iuuenis sicut ꝛ senex. nisi hāc remoueris nunq̄ redibo. Hā quō ꝓmittis me futurū heredē cum non sum certus q̄ plus viuere debeam q̄ tu. quia ita cito moritur filius sicut pater ꝛ ecōuerso. Quo audito ait pater. Fili quomodo hanc consuetudinem quaz deus introduxit possem auertere. et cōpunctus assumpsit habitum cum filio.

Quidam audiuit legere. Vixit Adam nongentis triginta annis. ꝛ mortuus est. Exemplū liij.

Magnus frater q̄ dū semel audiret legi in ecclesia. Vixit Adam nōgentis triginta annis ꝛ mortuus est. ꝛ cū scripturis q̄ sequuntur de morte illoꝝ q̄ tm̄ vixerūt stupefactus. pterrit⁹ ꝛ cōpunctus ait. Deus me⁹ oēs moriunt etiā illi qui tm̄ vixerūt. q̄d faciemus ꝛ nos etiaz moriemur. Hac ergo sctā doctrina ꝛ vtili cogitatione cōpunctus ordinē p̄dicatoꝝ intrauit. Cuius vita q̄ sctā. doctrina q̄ vtilis ꝛ q̄ clara fuit notū est toti ordini ꝛ eccl'ie dei

Quidam vidit sepelire defunctū ꝛ cōpunctus est.

Exemplum lv.

Fuit quidā frater florētie nobilis genere. ⁊ nobilioz moribus. in oīone deuotus. in predicatione grōsus qui sue ꝓuersionis retulit cām hanc fuisse. Cū studeret bononie ꝓtigit eum cuidam funeri interesse ꝛ dū corp⁹ traheret de feretro vt in tumulū poneret videns caput dependi. ꝛ q̄ q̄si res inaiata ꝛ vilis ꝛ fetida sub terra cito abscōdebat cōpūctus ꝛ inspiratus a deo mortis memoriā ꝛ timorem ꝓcepit. vñ ordinē p̄dicatoꝝ ingressus est. ꝛ vitā sanctā ꝓsummauit in eo.

Jn discipło de tpe

Filius comitis q̄dā vidit cadauer p̄is. ꝛ sic cōpūctus deseruit mundū. hoc q̄re sermo. cxxxvj. M.

Itē filius comitis q̄ studēs parisius fuit in agone ꝛ nimiū occupauit se cū paterna hereditate. ꝛ sic dā natus est. q̄re sermone. cxxxiij. A.

Itē filius comitis quidā dixit in agone q̄d est mūdus. Jā em̄ possem multos hospitare. ꝛ nescio vbi illa nocte pernoctabo. quere sermone. cxv. J.

Item rex francie qui cum oibus diuitijs suis nec inducias vnius hore in agone obtinere potuit. quere sermone. cxviij. R.

Itē q̄dā dixit in agone. nō sunt tot calami in tecto horrei q̄t dyaboli circa me sūt. hoc q̄re ser. cxv. J.

Itē q̄dam desperauit in agone ꝛ reputabat ab hominibus quasi sanctus. q̄re ser. cxxxiij. T.

Itē quidā valde fleuit in extremis ꝛ pniam egit. ⁊ solummodo ex timore mortis. ꝛ pene inferni ꝛ nō ex amore dei. Quere sermone. clvj. B.

Item fossor quidā cadauer percussit plenū vermibus. ꝛ capita retraxerunt. ꝛ ille cōpunctus vitā emēdauit. quere sermone. cxv. H.

Itē heremita senex q̄ didicit mori in heremo ꝛ q̄d sit scire bene mori. quere sermone. cxv. M.

Mors bonoꝝ.

Angeli deduxerunt animā sine dolore.

Exemplum lvj.

Legit em̄ in vitaspatrū q̄ cū q̄dā pr̄ desideraret videre quō aia iusti de corpe egrederetur transiēs p quandā villam vidit quēdā pegrinū solū in platea iacentē ꝛ in extremis laborantē. cui angeli michael ꝛ gabriel vnus ad dexteraz alius ad sinistram assistentes rogabāt aiam de precepto dñi de corpe egredi. q̄ timēs nō libenter corpus dimittebat. ꝛ dixit gabriel ad Michaelē. Sume animā vt egrediat. Rndit missi sumus vt sine dolore et violentia ejciat. ꝛ cum clamaret ad dominum misit deus citharedā dauid cū cantoribus hier'm quoruz cantus audiens anima exiens inter manus angeloꝝ cum gaudio in celū est deducta. Et de hoc etiā Ber. pulcre loquit in contēplatōnibus dicens. Diligunt suos conciues superne potestates. ꝛ pro his qui hereditatem capiunt salutis sollicitudinem gerūt gaudenter. confortant. instruunt. protegunt hominibus ministrant et prouident. Ipsi enim desiderant aduētum nostrum. quonīā de nobis expectant eorum ruinam restaurari. diligenter querunt et audiunt libenter bona de nobis. sollicite discurrunt medij int̄ nos ꝛ deum. nostros gemitus fideliter ad eum portātes. ꝛ socij nostri esse non dedignantur. quia iam sunt nostri facti custodes.

Frater quidam digito indicauit christum esse presentem in agone.

Exemplum lvij.

Erat quidam frater ordinis predicatoꝝ in burgensi flandrie domo grauiter infirmatus. cū letissimo vultu appropinq̄ret mortī. q̄dā frat cū lacrimis eū flagitauit. vt si q̄d ꝑ latōis interius accepisset a dño sibi dicere dignaretur. Cui ille silere non valeas pre gaudio inquit. Vere accepi. quia dominus noster Jesus Christus se morti mee presentialiter adesse promisit. Cui frater.

Ego inquit per eundē dñm te cōtestor vt mihi digito vel nutibus innuas cū eum videris pūtem. Cui ille inquit. faciā libenter. siquidē ꝓmiserit deꝰ. Die post modū tercia morbo ingrauascente tabula ꝓcussa est. ⁊ frēs in infirmariā currebāt. ꝑstolātibus ergo ⁊ orā tibus fratribꝰ frater moriens digitū cū manu ad certū locū extēdit. ⁊ circūfusis oculis cū cātu letissimo dicere cepit. In galilea Jesum videbitis sicut dixit vob̄. Quo finito. mox expirauit. Hec in vitaspatrū.

Quidam dixit. moriar fideliter. amicabiliter. fiducialiter ⁊ letanter. Exemplum lviij.

Frater conradus quondā prior constātie in theutonia in infirmitate grauissima mire patientie fuit. istud de cāticis subridendo. ⁊ cū pondere ⁊ cū deuotionis dulcedine sepe reuoluens. Dilectus meus mihi et ego illi donec aspiret dies et inclinent vmbre. Item quindecim diebus ante mortem suā dixit fratribus suis. De hac infirmitate scito te q̄ in festo dñe nr̄e Marie v̄ginis moriar. qō ⁊ factum est. q̄ in primis vesp̄is natiuitatis Marie v̄ginis decessit. ⁊ in die sepultus fuit. Vltimā missaz dixerat de btā virgine. ⁊ vltimā p̄dicationē de eadē fecerat. Hic cōgregatis fratribꝰ añ ip̄m cum cito mori deberet. dixit. Scitote fratres mei q̄ ego moriar fideliter amicabiliter fiducialiter ⁊ letanter. Nō exposuit sic. fideliter quia in fide Jesu x̄pi ⁊ sacroꝝ ecclesie Amicabiliter. quia exquo intraui ordinē spero q̄ i dilectione dei pseueraui. et p̄cipue semp facere studui. qō sibi magis placere putaui. Fiducialiter. q̄ scio q̄ ad dominū vado. Letanter. q̄ de exilio ad patriā. demeroze ad gaudiū transeo sempiternum. Hoc in Vitaspatrum.

Mori debemus in timore dei.

Exemplum lx.

Legit in vitaspatrū de quodā sancto p̄re qui cū videret valde timere de morte quesierūt ab eo frēs q̄re timeret ⁊ ip̄e rn̄dit in hūc modum. Fratres seruaui mandata dei iuxta posse meū sed homo sum ⁊ nescio vtrū placuerūt opera mea deo ⁊ ideo nō sum securus donec veniam ad eum.

Virgo simplex vidit x̄pm ⁊ sctōs in extremis.

Exemplum lx

In dioceſi Treuereñ. monasterium qōdam situ est sanctimontaltū in quo ex quadā antiqua consuetudine nulla recipit puella nisi sit septēnis vel infra. Ad ꝓseruatōem em̄ simplicitatis q̄ totū corpus lucidū facit. hmōi ꝓstitutio siue cōsuetudo inoleuit. Erat aūt in eodē cenobio valde recens virgo quedam adulta. sed in rebus humanis tā infantula vt vix discernere posset inter pecudē ⁊ hominē secularē. eo q̄ hmōi formarū ante conuersionē nullā habuisset notciā. Die igit quadā dū murū pomerij capra ascēdit. quā illa videns. ⁊ quidnā eēt ꝓprius ignorauit. Ait cuidaz sorori iuxta astanti. q̄d est hoc. Illa agnoscēs eius simplicitatē ioculariter respōdit. mulier est secularis. ⁊ addidit quādo mulieres seculares senescūt cornua ⁊ barbas emittunt. Illa vo sic esse putans aliquid didicisse gratulabatur. Cūq̄ per huiusmodi exempla simplicitatis septius sorozuz maturitatem temperasset grauissimam incurrit egritudinem. Que cum sic faceret vt vix loqui posset vltrante se infirmaria. primo verbo. deinde signo vt citius recederet iudicauit. Illa neutrum intelligente dum stupida staret panniculū capitis sui complicās ꝓtra pectus stantis ꝓiecit. Que mox ac si lapide percussa fuisset in terram corruit. In qua dū sine sensu aliquo tpe iacuisset erecta p̄ fenestrā infirmātis vicinā. ꝓspexit. Et ecce in cimiterio multitudo stabat decrarioꝝ stellas deauratas. frenaq̄ aurea habentiū. Cunq̄ in ipsa hora virgo agonizaret sororib̄ ꝓius accedētibus clara voce clamare cepit. Date locū date locū sinite dños istos accedere videratem̄ cellam repletam personis mire decoris atq̄ splendoris. quarum vestimenta deaurata videbantur. Sicq̄ obdormiuit in domino.

Frater qui euolauit sicut sagitta in celum.

Exemplum lxj.

Monachus quidā ordinis predicatoꝝ alteri monacho sibi familiari post mortem apparens in gl̄ia multa. Cū de statu suo req̄reret rn̄dit nūq̄ sagitta de arcu emissa tamcito volare potuit ad locū destinatū q̄ cito aia mea ō corpe egressa fuit ante deū. Nec mirū. annis em̄ quinq̄ginta x̄po in ordine seruierat ad instar sagitte multos vulneras salubriter exēplo recte ⁊ bone ꝓuersationis.

Martyr x̄pi ꝓpter thuribulum occisus est.

Exemplum lxij.

Vir quidā in lombardia erat mire simplicitatis. et circa sanctoꝝ loca maxime deuotus q̄ cum ob nimiā simplicitatē p̄o fatuo haberetur. ⁊ in oculis dei esset p̄udētissimus. quicquid de suis laboribus vltra necessitatē nature ei reseruare poterat illud invisitando infirmos ⁊ limina sanctī Jacobi in compostella. aut beatoꝝ apostoloꝝ Petri ⁊ Pauli fideliter expendebat. Tempoze quo potuit hominū pecora pauit. ⁊ cū p̄e senectute ad hoc minus sufficeret ostiatim mēdicando de elemosynis victitabat. Nec recedebat de ecclesia dum diuina in ea agerent vñ ab o'bus amabat. Qui cū frequētius ouersaret in quadā ecclesia eiusdē ecclesie thuribulū argenteū negligētius pendere conspiceret timēs tā damno ecclesie q̄ sue ꝓscīe ait sacerdoti. Nō secure hic pēdet tale thuribulū argenteū. dicēte illo. quia multis annis sine periculo illuc pepēdisset. Rndit ille. hoc sepe vna dia euenit qō mille annis nō ꝓtingit. Quid plura. instinctu dyaboli thuribulū subtrahit. nō tū p̄dicto viro furtū imponit. Nō cū fur dño permittēte ⁊ seruo suo occasionē martyrij ꝓparāte vēdere nō posset nec auderet. sciēs fur p̄dictū virū hoiem esse simplicissimū. ⁊ ecclesie illius notissimū eū secrete adiit. ⁊ qz ipse idē rapuisset vas p̄ius sibi p̄stito iuramēto ne se p̄deret ꝓfessus est. Cui ille rn̄dit. Da mihi thuribulū. ⁊ ego illud nullo sciente bñ restituā. Et si necesse fuerit etiā corpus meū ⁊ aiam meā p̄ te pono. his auditis fur thuribulū ei tradidit. qō ille fenoꝝ inuolutū sacculo suo immisit. q̄ plus solito ecclesiam p̄fatā frequentauerat vt thuribulū caute ⁊ sine nota in locum suū ponere posset. Die vero quadaz nimia tempestatū violentia a foribus ecclesie q̄ tunc clausa fuerat depulsus. domum vicinam intrauit et obiit. Tus de sacco inuentum est thuribulum in sacco suo. Requisitus de sacco cuius esset cum mentiri nollet rn̄dit. saccus meus est. ꝫ qō in eo ē vestrū est. ego thuribulū non sum furatus. non tamen furem p̄odam.

Et recitauit eis q ordinē ḡliter ad se deuenerit. t q̄d furi pmiserit. Dicētibus illis. Lex est lombardie vt vel furē ꝑdas vel furis penā subeas. Rūdit in manibus vīis sum. qō iustū est de me facite. Quē cū iudex inducere nō posset. vt furē publicaret. capitali super eū data sniā ante fores maioris ecclesie tanḡ sacrilegus est decollatus. Cuius corpus in eodē loco est sepultū t deuote ꝓsone ante horam matutinarū cātus angelicos ibidem audierūt. cereos ardētes viderūt. Insup t suauissimi odoris fragrantiā senserūt. Eps cū ceteris sup tumulū homis dei basilicā fabricari fecit. Et fiunt ibi miracula vsq in hodiernum diem ad laudem nominis Jesu christi. Hec cesarius.

Sanctus pater vidit in agone ꝓphetas apostolos et christum. Exemplum lxiij.

Quidā sanctus pī in hora obitus sui aspicientibus discipulis subito cepit hilarescere t pulcer t candidus apparere. t in letaverba ꝓrumpere. Querētibus illis cui loqueret. respondit nōne videtis sctōs pīarchas. Iterū illo loquente t eis interrogātibus. Rūdit. Nōne videtis sctōs ꝓphas. Tercio dixit. Ecce veniunt sctī apli. Quarto dixit qz veniunt sancti angeli. Vltimo dixit. surgite. quia Jesus venit. t inter hec vba migrauit ad dnm.

Mulier que vidit christum in agone. Exemplum lxiiij.

Refert btūs Grego. de tharsilla amica sua. q dū ad diem venisset extremū. respiciēs sursum vidit Jesum venientē. t cū magna animaduersione cepit circūstātib⁹ clamare. et dixit. Recedite recedite. qz Jhs venit. Cūq in eū tēderet quē videbat. scā illa aia a carne soluta ē. tātoq subito fragrantia miri odoris subsecuta est. vt ipa suauitas cūctis ostenderet illic actorē suauitatis aduenisse.

Mors hominum est amarissima. Exemplum lxv.

Quidam frater ordinis ꝑdicatorꝝ cellā alterius fratris venerūs intrauerat de nocte eo legēte. frater legēs suscepit aliū fratrem suguentē credēs eū venisse in sero t esse viuum. t tamē mortuus erat in cōuentu qui multū distabat a quentu venetorꝝ. Tūc mortuus dixit. Ego nō sum vius ꝙ mō sum mortuus. vñ scribas diē t horā t ita inuenies. Dicit viuus. Dic mihi. est ita vt dicit Arest. Mors est vltimū terribiliū. Rūdit mortuus. Dicā tibi quid mihi accidit qñ moriebar. t tūc poteris iudicare q mors est terribilior res mūdi. Qñ appropi quabā ad punctū mortis t feci tractū tunc ꝑdidi sensus oēs. s. visum auditū ꝛc. Et tunc intellectus meus fuit totus subtiliatus. t omia bona t mala q vnq̄ fecerā fuerunt mihi ꝓsentata ante oculos mētis mee clarissime. t tunc cepi in meipso cogitare super his t multum dubitabā de salute mea. Interim venerunt angeli ex vna parte t demones ex alia. t quilibet volebat accipere aiam meā. et sic stādo in illo puncto q anima recessit. visum est mihi q ego essem subito raptus in loco tenebroso. ita q ego dixi heu mihi quia damnatus sum. Et stando sic modicū ego vidi quandam claritatem in qua ego cognoui q anima erat seperata t stabat sup cadauer ita q non eram in inferno. Qñ hoc est certissimū q mors est terribilissima res mundi. Postea viuus interrogauit de fide. rūdit q nullus saluat nisi in fide Jesu christi.

Jn agone vidit hō oia opa sua bona t mala. Exemplum lxvj.

Quidam rex bonus quendā militē in armis habuit ꝓbatū ꝙ in moribꝰ t in vita pruciosum t reprobū. q frequēter admonitus insanitate cotemnebat se corrigere. Cū aūt repētina et improuisa infirmitate corriperet. a rege visitabat et ad penitendum et confitendum inducitur. Iste ait. Adiudicatus sum morti. t angeli cū ꝓsentes essent dixerunt. Videamus si aliquid ius habeamus in eo et vnus extraxit librum de sinu speciosissimū paruulum valde lr̄is aureis t fulgentibus conscriptū. et q̄ antea lr̄as nesciebam omnia legebam. et quesiui t vidi scripta aliqua bona t licet parua que fecerā in iuuentute anteq̄ mortaliter peccassem. sed cū miro mō exultarē in visione horꝝ ecce duo maximi et deterrimi demones intrauerunt. vnus portabat vnum librum permaximum scriptuz minimis litteris in quo scripta vidi omnia peccata mea t flagicia. et dixerūt demones angelis qui stabant ibi. Quid hic statis cū in eo nullum ius habeatis. cum liber vester iam videatur ex multis annis nil valere et noster preualeat. Tunc angeli responderunt. t iterum dicebant. Recedamus t sibi adiudicatum dimittamus. quod fecerunt sic suffocantes eum demones et aiam eius rapuerunt. et eam ad infernum deportauerunt. hec in vitaspatrum.

Jn discipulo de tempore.

Quidam in agone ad iudicandū raptus est. t ꝙs districtā rationē exegit ab eo. Hoc quere in discipulo de tempore. sermo. ix. P.

Quidā dixit in agone. nō sunt tot calami in tecto horrei q̄t dyaboli circa me sunt. sermo. cxv. J.

Mulier Regina quedam equitauit Arestotelem. Exemplum lxvij.

Mulierū astutia etiā decepit sapientissimos in docētes alios. vt dicit mgr̄ Jacobus de vitriaco. Nā Arestoteles cū doceret alexandrū vt se contineret ab accessu frequenti vxoris sue q̄ erat pulcra valde ne animum suum a cōmuni prouidētia impediret. t alexander ei acquiesceret. hoc aduertens regina t dolens cepit Arestotelem talē trahere ad amorem suum. qz multotiens sola transibat cum pedibus nudis et dissoluto crine vt eum alliceret. Tandem allectus cepit eā sollicitare carnaliter. Que ait hoc oīno non faciam nisi videro signa amoris ne me tentes. ergo veni ad meam camerā reptando manibus t pedibus sicut equus me portādo. tūc scio q non illudes mihi. Cui conditioni cum consensisset illa intimauit hoc alexandro. qui expectans apprehendit eum reginam portantem. Quem cū vellet occidere ait Arestoteles sic se excusando. Si sic accidit seni sapientissimo vt a muliere deciperer potes videre q bene docueram te quid accidere potest tibi iuueni. Quod audiens rex ei pepercit et in doctrina eius profecit.

Jn ꝓmptuario supra.

Filius regis qui in decem annis solem videre nō debuit. t postmodum mulieres ꝓ ceteris creaturis concupiuit. Hoc quere ante. xxiij. L.

Item iuuenis monachus nutritus in heremo q postulabat anseres. i. mulieres pre ceteris creaturis qs in mundo vidit. Hec qre ante. L. xxiij.

Mundus

Mundus apparuit in pulcerrima specie ante retro vero turpissima erat.

Exemplum xlviij:

Erat quidā nobilis in austria totus mūdo deditus. quadā nocte solus ante castrū suum in virgultū sepulcrū floribus vt melius de mundi pompa posset cogitare descēdit. Quedam igit dña sup humanā estimationē formosa et ornata se ei pntauit dicens. ecce assum quā tanto amore hactenus dilexisti. ad me accedas. Ille vero gaudens valde ipsam diligētius perspexit. se btm reputans q aspectu z affatu talis dñe pfrui dignus fuit. Et illa si cut me ante bñ vidisti ita me retro intuaris. vidit ita qs in dorso eam plenam vermibus putredine immūdicia z fetore. ita q horror istor omnē gloriaz prius visam superabat. Ad que nobilis in stupore raptus et nimis territus est. Ad quem illa. ego sum gloria mūdi. z tales sunt fructus mei. Ad hec verba imago disparuit. z nobilis emendatus redijt z mundo renūciauit deo viuens.

Miles quidā petiuit a rege sanitatē corporis.

Exemplum lxix.

Rex quidam habuit ppositū qui multū ei fideliter seruiuit. Cum infirmatus visitaret a rege. z diceret ei rex. si quid vellet. Ille ait volo vt me liberetis ab hac infirmitate que me multum affligit. Hñdente rege q libēter faceret si posset subiunxit ille. z ego pmitto illi qui me potest deliberare q si hoc fecerit ammodo seruiam ei. z non homini. Hoc in libro de donis.

In discipulo de tempore.

Quidā vidit duos cū lancea per longū volētes intrare ecclesiam. quere sermo. cxiij. L.

Item quidam hausit aquā in vas ptusum. z qdā secauit ligna super sarcinam. quere sermo. cxiij. L.

Item filius comitis qui vidit cadauer patris. z sic mundū deseruit. qre sermo. cxxxvj. M.

Murmuratio.

Quidā plagatus fuit xpter murmur quod habuit contra deum. Exemplum lxx.

Frater quidā honestus et verax dū longo tpe in puritate multa deo in ordine pdicatorum deseruiuisset. nec sensisset de illis psolationibus z dulcedinibus dei qs legebat. z ab alijs pgustari audiebat frequēter. Nocte quadā stabat añ crucifixum z lamētabiliter cepit añ dñm conqueri p hec verba. Domine audiui de te q omnē creaturam in mansuetudine z bonitate precellas. ecce iam serui tibi annis pluribus vias duras xpter verba labiorum tuor custodiēs. z voluntarie me totū sacrificās tibi. z scio dñe q si alicui tyranno in tantū seruitij fecissem aliqō mihi ostēdisset beniuolētie signum aut dulciter colloquendo. aut aliquid tribuēdo. aut secretum aliquod cōmittendo. vel saltē ridendo. Tu aūt dñe nullam dulcedinez infudēsti. nullū beniuolentie signum ostendisti. Jam domine tu qui ipse predicaris dulcedo. mihi crudelis. tu durior mihi es qz esses tyrannus quid est hoc domine aut quare hoc. Cum igit hec z multa similia diutius iteraret. audiuit subito semel z bis strepitum magnum ac si ecclesia minaretur ruinam. Sed z supra tabulatum eius tantū audiuit strepitum ac si multi canes dentibus et vngulibus corroderent tectum. Quo audito vehementissime perterritus et toto corpore tremens. subito vidit retro se horribilem vultuz qui cum grandi vecte quē gerebat in manibus eum percussit z ad terram pstrauit. ita cum surgere vellet nullatenus posset. reptando ante vnum altare se trahens non potuit vltra procedere amplius pre dolore. Fratres igitur ad primā surgentes. z eum in multis doloribus inuentēres ad infirmariā deportauerunt tante egritudinis causam nescientes. Jacuit igitur trium hebdomadarum spacio z sibi z alijs ferebat intantum q vix ei seruire poterant. nisi naribus obturatis. Vtribus autez refumptis de sua presumptione correptus ad locuz in quo percussus fuerat rediens. vt vbi iram meruerat misericordiam impetraret. et ait. Mi domine peccaui in celum z coram te minor sum omnibus miserationibs tuis z indignus magnis gratijs tuis. Tu domine iuste vulnerasti me. sed pie sanasti me. In facie aūt se prosternens veniam iterum z iterum super his que stulte cogitauerat z leuiter locutus fuerat contra deum petijt. et vox facta est ad eum. Si vis quas affectas consolationes habere z dulcedines spūs oportet vt ita vilem te reputes sicut vermē z lutum quod calcas. Quo audito valde psolatus surrexit deo gratias agens. z humiliter extunc ardenter z libenter hs amplexatus est et sollicite prosecutus. Hoc aūt narrauit magistro ordinis predicatorum frater cui hoc credit pfitisse. Qui magne pfectionis et auctoritatis postea fuit in ordine. Hec in vitaspatrum.

In discipulo de tempore.

Heremita quidam reprehendit deum z murmurauit contra opera dei. Hoc quere in discipulo de tempore. sermo. cix. K.

Capitulum de. N.

Natiuitas christi.

Gaudere debemus de natiuitate xpi.

Exemplum .j.

Quidam frater requisitus fuit in morte de causa sui rīsus. Respondit nūquid summe gaudere debeo. quia instat christi natalis dies in qua deus omnium beatitudo nostram assumpsit penam. pater omniū nostrum infantiam. deus suam creaturam. summa bonitas nostram miseriam summa potētia nostrā penā. summa vita omniū mortē nostraz summa sapientia nostram ignorantiā. gloria dei patris nostrā ignominiā. quibus cōgratulari oportet. quia coram deo frēs meos nunc cerno. ideo sequendo eos sic gaudeo.

Gaudere debemus de natiuitate domini nostri iesu christi. Exemplum .ij.

Legitur in libro petri cluniacen. q in nocte natalis xpi cuidā deuoto monacho vigilanti mox apparuit btā vgo maria filiū renēdo in gremio z colludentē cū eo. Cui fili⁹. O mī dulcissima cōtra letitia est hodie boibus de natiuitate mea. in q vite innocētiā. doctrine affluentiā. miraculor excellētiā. sacror celestiū peminētiā z abūdātiā

secretoꝝ eis gratis dedit. Sz ecõtra quãto dolore et inuidia nũc dyabolus cruciatur probando deũ esse incarnatum ⁊ virum nature illius quem pius decit: quem etiã deijciẽdo probatur q̃ virtus mee incarnationis est inenarrabilis.

Infantia christi liberat hominem a tentatione.

Exemplum.iij.

Quidam clericus necessitate coactus beate virgini seipsum deuouit ad religionis ingressum q̃ religionẽ fratrũ predicatoꝝ ingressus de apostasia grauiter tentatus est. Ideo ad oꝛauit imaginẽ infantie saluatoꝛis quã tenebat in gremio beata virgo vt aut cõtra tentamẽta iuuaret aut cõtra ꝑnes impugnatiões licentiã alteri⁹ religionis daret. Et sic deuote deosculans pedes imaginis profusis lacrymis tantã mentis pacẽ ⁊ cõsolationẽ mox est expertus q̃ vsq̃ ad mortẽ in ordine fr̃miter perseuerauit. ⁊ deo fideliter seruiuit.

Mulieri apparuit xp̃s i specie pulcerrimi infantis.

Exemplum.iiij.

Quedam deuota ꝑsona circa infantiam dñi specialiter afficiebat tpe natiuitatis xp̃i. ⁊ rogauit dñm vt ei ostenderet faciem pueri cle lue. Et ecce post aliquos dies in eccl̃ia more soli to cõmoꝛãti ⁊ oꝛãti astitit puer pulcerrim⁹. a quo q̃ siuit si sciret Aue maria. q̃ rñdit. predic mihi. ⁊ fecit ⁊ dicente ea. bñdictus fructus ventris tui. tũc dixit puer. Ego sum ille. ⁊ euanuit. Illa iubilando clamauit. Reuertere charissime dulcissime amãtissime puer. ⁊ sic per. xxx. dies non cessabat vociferans. Die tricesimo venit ihesus dicẽs. Ego vocatus venio ad te. Modo autẽ tu venies post me ⁊ mecũ cõregnes que sic iubilans feliciter expirauit.

In Discipulo de tempoꝛe.

Monialis facta fuit publica meretrix. que postmodum inuocando infantiam saluatoꝛis veniã obtinuit. hoc quere sermone. xj. E.

Capitulum de O.

Obedientia.

Obedientia precellit ceteras virtutes in celo.

Exemplum Primum.

Venerunt quattuoꝛ fratres de Scithi ad abbatem pambo vestiti pelliceis tunicis et indicauit vnusquisq̃ eoꝝ alterius virtutẽ non ꝑsente eo de quo loquebatur. Vnus nãq̃ ex eis ieiunabat multuꝫ. Alius vo nihil possidebat. Tercius aũt habebat plurimã charitatem. De quarto vo dixerũt q̃ vigintiduobus annis in obedientia maioꝛi permansisset. Respõdit ei abbas pambo. Dico vobis q̃ istius virtus maioꝛ est q̃ ceteroꝝ. quia vnusquisq̃ vestrum virtutẽ quaꝫ possidet voluntatẽ ꝓpriam retinuit. hic autẽ volũtatem suã abscindens aliene voluntati seruum se fecit. Tales enim veri confessoꝛes sunt si vsq̃ ad finẽ ita permanserint. Hoc in vitaspatrum.

Obediens suscitauit mortuũ Exemplũ.ij.

Duo fratres carnales venerunt in quoddã monasteriũ habitare. ⁊ vnus ex ipsis erat religiosus valde grandẽ. Cum ergo abbas preciperet illi. hoc fac. ⁊ fecit. ⁊ iterũ illud fac. ⁊ fecit. qui in hoc gloriabat in monasterio q̃ talẽ obedientiam habet. Inuidit ei frater eius ille religiosus ⁊ dixit intra seipsum Tentabo hũc frẽm meũ si hꝫ tantã obedientiã ⁊ veniẽs ad abbatẽ dicit. Trãsmitte frẽm meũ mecũ. q̃n necessarius suꝫ eius. in quodã loco. ⁊ dimisit eũ abbas. Cũ q̃ piter ꝓficiscerent volẽs tentare eũ ⁊ cum veniss̃ent ad flumẽ in quo erat multitudo crocodilorũ. dicit ei. Descende in fluuiũ ⁊ transi. ⁊ descẽdit ille. ⁊ venerunt crocodili ⁊ ceperũt fugere coꝛpus ei⁹ ⁊ ei nõ nocuerunt. Qõ cũ ille vidisset dixit ei. ascende de fluuio ⁊ eamus. ⁊ dũ irent inuenerunt coꝛpus mortuũ iacens in via. ⁊ dicit ei religiosus. Si haberemus aliquid ex veteribus vestimẽtis mitterem⁹ sup illud. Cui frater dixit. Oremus si forte suscitet illum deus. ⁊ stantibus illis in oꝛone suscitatus est mortuus: ⁊ laudauit se religiosus ille dicens. ꝓpter religionẽ meã suscitatus est. Manifestauit aũt de⁹ pit in monasterio opa eoꝝ oia. ⁊ quẽadmodũ tentauit frẽm suũ i crocodilis ⁊ qũo mortu⁹ surrexit. Et postq̃ venerũt in monasteriũ dixit abbas ad illũ religiosum q̃re sic fecisti fratri tuo. cognosce q̃ ꝓ obedientiã suam surrexit mortuus. Hec in vitaspatrũ.

Obedientia precellit peregrinationem. ⁊ etiaꝫ vitam solitariam. Exemplum.iij.

Quidam bonus homo querebat viam tendentẽ ad patriã. ⁊ cogitabat in mente non est melius q̃ vt mundũ fugiã ⁊ maneã in cluſoꝛio qõ ⁊ fecit. Videntes aũt hoies ei⁹ bonitatẽ ihm bñ placebãt. dñ ibi esset venit vox de celo dicẽs Aue paste poꝛce. Ille aduertẽs q̃ hec vox eẽt insultantis ei de quiete. exiens de cluſoꝛio dedit se ad peregrinationẽ q̃ete postposita. Ad quez vox. Salue pecus errans. Ille dixit. In cluſoꝛio deo nõ placo. peregrinatio deo nõ est accepta. Ibo ergo ad heremitas q̃ sub obedientia viuẽtes volũtatẽ dei ꝓficiunt Qui cũ ibi esset venit ad eũ vox dicens. Salue filꝫ obedientie imples voluntatem dei.

Obedientia Marci scriptoꝛis.

Exemplum.iiij.

Quidam abbas habebat discipulũ nomie marcũ: cuius obedientia erat magna ⁊ ꝓpterea senex diligebat eũ. Habebat aũt et ⁊ alios discipulos q̃ cõtristabant ideo ⁊ plus illũ diligeret. Postq̃ alij senes hoc audierũt venerũt ad eũ vt ei renunciarent. q̃ fratres q̃ cũ eo erant cõtristabant Sed anteq̃ illis aliq̃d fateret ipe cũ illis ad singulorũ cellas ꝓfectus vnũquenq̃ noie ꝓprio vocauit dicens. Egredere frat q̃n opus habeo tui. nullus voluit egredi. Venerũt aũt oẽs ad cellã marci ⁊ cũ pulsassent ostiũ vocauit abbas eũ noie eius. Ille aũt mox vt audiuit eius vocẽ foꝛis egressus est. Et ingressus abbas ad cellam suã q̃n scriptoꝛ erat. que siuit quinternũ quẽ scribebat. ⁊ inuenit q̃ in qua hora vocatus est litterã quã faciebat mediã dereliquit vt obedientiã impleret. Ad̃ illi alij senes dixerũt ei. In veritate inq̃trum tu diligis eũ ⁊ nos diligimus. q̃ ⁊ deus eũ ꝓpter suã obedientiã diligit plus.

Monachus ꝓpter obedientiam proiecit ꝓpriũ filium in furnum. Exemplum.v.

Quidam seculo renunciauit ⁊ venit ad monasteriũ adducẽs secũ filiũ suũ puulũ. quẽ abbas tenens osculabat dicẽs patri. amas

hunc. Respondit. etiã. Iterũ dixit. Diligis hũc. Respõdit. etiã. Postea dixit illi abbas. Tolle ſi amas eũ ⁊ mitte in furnũ ardentẽ ⁊ pater ſuus iactauit eũ in furnũ: ⁊ ſtatim factus eſt furn⁹ ſicut ros. Ex quo facto acquiſiuit ſibi gloriam in tempore ſuo quẽadmodũ abraam patriarcha. Hec in vitaſpatrum.

Abbas reuocauit fratrem defunctum.

Exemplum. vj.

Beligioſus quidã noi meingotz vir ſimplex ⁊ bonus. Accidit aũt vt tactus infirmitate cũ torqueret inunctus eſt. Inſtante vo tpe capituli generalis abbas iturus ad capitulũ dixit ei. Frater meingotz non debes mori ſz expectab me. Rñdente illo ſi in me fuerit faciã. Subiũxit abbas. Ego tibi pcipio. Fuit ergo abbas ad capitulũ ⁊ moratus eſt diutius. Reuerſo itaq; eo ⁊ veniente ad portã pulſata eſt cãpana. Interrogante itaq; abbate cui pulſaret dicebat frater portari⁹ fratri meingotz. Rñdit abbas ego deberẽ ei loqui adhuc feſtinanſq; ad infirmatoriũ ille expirauit ⁊ cũ ſe inclinaſſet ad moriẽtẽ alta voce clamauit. Frater meingotz ⁊ nõ erat in eo vox neq; ſenſus. Cũq; ſcõo idem nomen repetiſſet dixit prior. Nolite vos fatigare expirauit eñ. Tũc abbas ad illius aurem ſe inclinãs dixit. ego tibi pceperã ne morereris donec venirem. ⁊ iteruin precipio tibi vt reſpondeas mihi. Ad quod verbum ille quaſi de graui ſomno excitatus oculos aperuit ⁊ ingemuit. O pater inq̃t quid feciſti bene eram vt quid me reuocaſti. Vbi inquit eras. At ille reſpondit. In paradiſo repoſita erat mihi ſedes aurea ſecus pedes dñe noſtre. ⁊ cũ me reuocares venit dñs Iſinbardus ſacriſta noſter trahens me de ſede eadẽ dicebat. Non hic ſedebis q̃ inobedienter huc veniſti. Reuertere ad abbatẽ. ſicq; reuerſus ſum. At tamẽ promiſſum eſt mihi q̃ eadem ſedes mihi foret reſeruanda vbi eundẽ Iſinbardũ vidi in multa gloria in cuius pede apparuit macula: eo q̃ nobiſcum exiſtens inuitus fuit ad laborem. Hec Ceſarius.

Serpens fuit obediens fratri hortulano.

Exemplum. vij.

Erat quidã magne vite in monaſterio monachus hortulanus. fur vo venire cõſueuerat: ⁊ p ſepẽ aſcẽdere ⁊ occulte olera auferre. Cũq; ille multa olera plãtaret q̃ minus inueniret ⁊ alia pedibus ꝓculcata alia direpta cõſpiceret hortũ circũiens inuenit iter vbi fur venire cõſueuerat. q̃ cundẽ hortũ pambulãs repperit etiã ſerpentẽ cui pcepit dicẽs. Seq̃re me q̃ ad aditũ furis pueniens impauit ſerpẽti dicẽs. In nomie ieſu pcipio tibi vt aditũ iſtũ cuſtodias ⁊ furẽ ingredi nõ pmittas Protinus ſerpẽs ſe totũ in itinere in tranſuerſum tetendit ⁊ ad cellã monachus redijt. Cũq; meridiano tpe cũcti q̃eſcerent more ſolito fur aduenit ſepẽ aſcẽdit ⁊ dũ in hortũ pedẽ poneret vidit ſubito q̃ ꝓtenſus ſerpẽs clauſiſſet viã ⁊ tremefactus poſt ſcipm cecidit eiuſq; pes p calciamentũ i ſude ſepis inheſit Sic vſq; hortulanus rediret deorſum capite pependit. Conſueta hora venit hortulanus pendentẽ in ſepe furẽ repperit: ſerpẽti aũt dixit. gras ago deo. ipleuiſti quod iuſſi recede modo. q̃ illico abſceſſit. ad furez vo veniens ait. Quid eſt frater tradidit eñ te deus in manũ meã q̃re in laborẽ monachoꝝ furtũ toties facẽ pſumpſiſti. ⁊ ꝟ dicẽs pedẽ illi⁹ a ſepe in q̃ inherat ſoluit eũq; ſine leſione depoſuit. Cui dixit ſeq̃re me. quẽ ſeq̃ntẽ ſe duxit ad hortũ. aditũq; olera q̃ fur me. quẽ ſeq̃ntẽ ſe duxit ad hortũ. aditũq; olera q̃ fur tim appetebat auferre cũ magno gaudio pbuit dicẽs. vade poſt ꝟ furtũ nõ facies ſz cũ neceſſe habes huc ad me ingrederez q̃ tu cũ pctõ laborabas tollere ego voluntarie tibi dabo. Hec Greg. in dyal. li j.

Aqua fuit epiſcopo obediens.

Exemplum. viij.

Iuuius q̃dam q̃ iuxta muros ciuitat̃ fluebat inundatiõe facta curſus ſui alueum egreſſus p agros diffundi cõſueuerat ⁊ q̃q; ſata ⁊ plãtata reppiret euertere. Cũq; ꝟ crebro ſtaret ⁊ maxima eiuſdẽ loci neceſſitas vigeret dato ſtudio opis eũ p alia loca deriuari conati ſunt. Sed cũ uis diutius laboratũ fuiſſet a ꝓpio alueo deriuari non potuit. Tũc epus vir deuotus raſtrũ ſibi quesiuit: ⁊ ad alueũ fluminis acceſſit ⁊ ante oroni mũ fec

mala bestia. scz leena. Statim aũt egressus pdictus discipulus ibat sm preceptũ abbatis. Cunqz pergeret dixit abbati suo. Domine pater audiui q̃ plurimos dicentes q in illo loco mala bestia sit. Tunc senex quasi ioculariter dixit. Si venerit sup te tene et alliga eam. z adduc eã tecũ. Cum aũt peruenisset ad locum iam vespere instante: egressa est leena z irruit super eum. Ille aũt cõprehẽdens tenere eã voluit Illa aũt excutiens se de manibus eius fugit. sequebat aũt ipsam dicens. Abbas meus pcepit vt alligẽ te z perducã ad eũ. Cõtinuo stetit leena z tenens eã reuertebat ad monasteriũ. Cũ aũt tardaret in itinere abbas nimis pro eo sollicitus tristabat grauiter. Et ecce subito superuenit discipulus eius tenens ligatam leenã. Quod cum vidisset senior admiratus valde gratias deo egit. Dixit autẽ discipulus. Ecce dñe sicut pcepisti adduxi leenã ligatã. Sz volens senior hũiliare spm̃ eius dicit ei. Sicut tu insensibilis es ita z insensibiliter bestias adduxisti. solue ergo z dimitte eã vt vadat ad locũ suũ. Hoc in vitas patrũ.

Mulier quedam intrauit furnũ cõtra prohibiti onem mariti. Exemplum. xiij.

Quidam vir recederet ab vxore vadẽs ad scm̃ Jacobũ. illa multus instituit apud eũ q ei aliq̃d pcipet qõ ob eius amorẽ vsq; ad aduentũ inuiolabiliter obseruaret. Qui post multã instantiã dixit ei. nihil aliud peto a te nisi vt maneas in domo tua in pace. z deũ pro me ores. Cũ autẽ diceret z instaret q ei aliq̃d aliud pciperet q: hec ipa cẽt factura sine pcepto q̃ tã pcepisset. Tũc dixit ei. caueas amore dei vt nõ intres in furnũ ruinosũ z periculosũ q̃ est in curia nra. Cũ aũt recessisset cepit cogitare q forte maritus eius ibi pecunias inter lapides absco disset z intrãs cepit remouere lapides scrutãs ibi si pecuniã inueniret. Nõ cũ facẽt cecidit cooptura furni sup eã a q̃ lesa est z impotẽs effecta. Cũ aũt rediret vir ei⁹ z ipa ei more solito nõ occurreret dicta est ei cã. Qui ait amõ saltẽ incredulitatẽ z inobediẽtiã sentit. quã ipa z cetẽ mulies hñt origia lik ab eua pria mfe. q: si de⁹ nõ ihibuisset ei comedẽ fruct⁹ de lig̃ scie boni z mali fortassis nũq; gustasset.

Vxor militis intrauit paludem contra prohibiti onem viri sui. Exemplum. xiij.

Miles q̃dam in saxonia dives valde z potẽs ministralis dñi Henrici ducis saxonie. hic hẽbat vxorẽ nobilẽ z dilectã. Die igit q̃dam cũ sermo haberet de culpa eue: cepit illa vt mos est mulierũ eidẽ maledicere. z de incostantia animi iudicare. eo q pro modico pomo gule sue satisfaciens tãtis penis ac miseriis oẽ gen⁹ hũanũ subdidisset. Cui maritus rñdit Noli illã iudicare. tu forte in tali casu sile fecisses. Ego volo tibi aliq̃d pcipere qõ minus est. z xpi amorẽ meũ mime poteris custodire illud. Rñdente illa. Quid est hoc mãdatũ. Ait miles vt die illa qua balneata fuerz paludẽ curie nre ne ingrediaris nudis pedibus. alijs vo diebus si libet intres. Erat eñ aqua putrida z fimosa ex sordibus totius curie collecta. Illa sbridẽte z pcepti trãsgressio nẽ abhorrescẽte subiũxit miles. volo aũt penã addẽ si fueris obediẽs. xl. marchas argẽti a me recipies. si aũt nõ totidem mihi solues. z placuit ei. Ille vo ipsa ignorante secretos custodes paludi adhibuit.

Mira res. ab illa hora matrona tam honesta z tam verecũda nunqz p curiã transite poterat nisi ad pdictam paludẽ respiceret. z quotiens balneabat de eadem palude tentabat. Die vo quadã exiens balneũ dixit pediseque sue nisi ingressa fuero paludẽ hanc moriar. Statim succingẽs se z cum circũspexisset z neminẽ videret comitante ancilla ipsa aquã fetidaz vsq; ad genua intrauit z huc illucq; deambulãdo bene cõcupie sue satisfecit. qõ stati nunciatũ est militi. Ille gaudens: mox vt eã vidit ait. Quid est dña. fuistis ne bodie bene balneata. Rñdẽte fui. Addiecit in doleo vel in palude. Ad qõ vbũ cõfusa tacuit. ognoscens suũ excessum ei non latere. Tũc ille. Vbi est dña mea cõstantia via. obediẽtia via. iactantia via. Eua vili⁹ tentata fuistis. tepidi⁹ restitistis. turpi⁹ cecidistis: reddite q̃ q̃ debetz. Et cũ hec nõ hiet q̃ p solueret oia vestimẽta eius pciosa tulit. z p diuersas psonas distribuit sinens p aliq̃ tps eã bñ torqueri.

Quidã comedit alleũ ꝺ̃ phibitionẽ. Exm̃. xiij.

Quidã tradidit castrũ dñi sui cuius fuit i castro ꝓcurator: q̃ castrũ tradidit q̃busdam inimicis dñi sui. q̃ veniẽs ceperũt castrũ et interfecerũt oẽs pter illũ q̃ tradiderat eis castruz. et erat illud i dyocesi colonien. Ille tradito: iuit ad cõfessionẽ: z est ei iuncta pnia. recessit z illã nõ seruauit. z iterũ rediit. Cui sacerdos. Nosti aliquid quod possis pro pnia tua sustinere. Rñdit ille. Nunqz alleũ comedi vl̃ comedere potui. Et ait cõfessor. sit tibi ꝓ pnia vt alleũ nõ comedas. Ille egressus alleũ tulit in horto z tẽtatus cõcupiuit. z illa cruda comedit. z non poterat prius bene preparata comedere.

In Discipulo de tempore.

Quidam vidit quattuor ordines in celo z in obedientia viuentium superior fuit. Hoc quere in discipulo de tempore. sermo. lvj C.

Item Moniales quedam iuerunt ad papam quibus dedit pixidem cum auicula incluſa. et precepit eis ne aperirent pixidem. hoc quere sermo. l. F

Obsessus.

Frater quidam comedit carnes z dyabolus intrauit in eum. Exemplum. xv.

Frater q̃dam ordinis pdicatoꝝ ad seruiendũ infirmis Bononie posit⁹ carnes q̃ remanebãt interdũ sine licẽtia comedebat. Quodã aũt sero cũ faceret a dyabolo correptus cepit fortiter z terribiliter clamare. Cõcurrẽtibus igit fratribus be. pater Dñicus aduenit z cõpatiens fratri q̃ grauiter vexabat arguebat demonem quare corpus fratris sui intrauerat. Dixit autẽ dyabolus. intraui in eũ quia meruit. Nam carnes infirmorũ occulte z sine licentia comedebat contra ordinationẽ cõstitutionũ tuarũ. Tũc. b. dñicus ait. Ego autoritate dei absoluo eum a peccato qõ fecit. tibi aũt precipio de mon in nomie dñi nostri ihesu xpi vt exeas ab eo. et ammodo nõ vexes eũ. z statim liberatus est frater.

Conuersus quidam bibit vinum sine licentia z obsessus est. Exemplum. xvj.

In cõuentu Bononie contigit q̃ndã fratrẽ puersum subito a demõe vexari grauissime Cõuersi q̃ surgentes q̃a tã lectos intrauerant vocauerũt magr̃m suũ. de hinc btm̃ Dñicũ qui tunc in domo erat. q̃ mãdauit eũ ad eccl̃iam deferri

quē vix decē frēs portare poterāt. In ingressu autē ecclie exufflans extinxit omēs lampades vno flatu. Cū ergo multis modis demon eū vexaret dixit ei beatus Benedictus. Adiuro te p xpm vt dicas qre vexas fratrē istū z qñ vel quō hic intrasti. Qui rndit vexo eū quia merui. bibit em heri sine licentia in ciuitate vinū z sine signo crucis. vnde tunc intraui in eū immo ipe me bibit cū vino. Inter hec factum est signū ad matutinas. Et ait demon. ammodo nō remanere non possum exquo surgunt capuciati ad deum laudandū. z recedens dimisit fratrem quasi mortuū iacentē in terra. Fratres aūt tulerūt eū ad infirmariā. z mane sanus surrexit nesciens quid sibi accidisset. Hoc autem narrauit mihi qui interfuit.

Opera.

Exemplum operandi habemus in sole. in terra. in formica. z in gallo.

Exemplum. xvij.

Quidā iuuenis requisiuit a sene in monte verbum edificationis. Cui ille. Fili respice ad solē ad terram ad formicā z ad gallū. Vas sol xpter qōcunq ingratū cursuz suū non retardat. nec ab eis radios retrahit. imo bñficiū caritatis impendit. Sic nec tu xpter cuiuscūq ingratitudinem pietatis opera subtrahas. nec ordinē caritatis. Formica etiā grana meliora colligit de qbus in hyeme viuit. Sic in hac vita salutis opera multiplica ne in morte penuriā z necessitatē patiaris. Terra iz etiaz ab oibus cōculcet cū magna intemperie z aduersis et tñ omnibus creaturis producit arbores z fructus vtiles. z sine retributione sepius eis reiterat z multiplicat ad necessitatē. Quarto attende ad gallum q alis se verberans nequaq horas noctis obliuiscitur. Cum igit ur fili mi similia facies thesaurum sapientie possidebis. Hec in vitaspatrum.

Occupatum in bonis dyabolus non tentat.

Exemplum. xvij.

Legit in vitaspatrū q cuidam fratri data est gratia q videret q fiebāt. z vidit dyabolus stantē ad ostiū celle cuiusdā fratres nec volentē intrare q̄diu erat occupatus in bono qñcunq aūt ab occupatione cessabat intrauit z eū tentabat. Ideo dicit Hiero. Semper aliquid boni facito.

Quidam petiuit orare pro se.

Exemplum. xix.

Quidaz frater dixit sctō Anthonio ora pro me pater. Qui rndit. nec ego tui misereor: nec deus nisi pro teipso sollicitus sis z oraueris deum. Hoc in vitaspatrum.

Labor presens nihil est respectu futuri.

Exemplum. xx.

Legit in vitaspatrū de quodā sctō pīe q suū corpus miserabiliter abstinendo vigilādo vigilias z disciplinas freqnter sustinēdo et alia bona opa incessanter faciēdo affligebat z tñ innocēs erat. Ad quē venerūt frēs z dixerūt pī qre sic miserabiliter occidis corpus tuū z ineptū ad seruitiū dei reddis. Quibus rndit. O filij hoc facio qz cōsidero q totus labor quem p mille annos possem in hac vita pati si tādiu possem viuere nō esset cōparabilis vni⁹ hore pene eterne reproboz z dānatorū vel vnius hore gaudio brōz. vñ Apl's. Nō sunt condigne passiones huius tpis ad futurā glorīā. Aug⁹. Tanta est iocunditas lucis eterne ꝛc.

Opera bona xpter vanā glorīā non sunt facienda.

Exemplum. xxi.

Quidā ministralis qdā ducis bauarie defunctus est. nocte vo qdaz castrū in quo vxor ei⁹ erat sic cōcussum est vt terremotū videret fuisse. z ecce ostia camere in q illa iacebat apta qdam gygante nigerrimo cū scapulis impellente marit⁹ eius ingressus est quē illa vidēs apud lectū sedere fecit inq̄rens de statu suo. Cui ille rndit. penis eternis damnatus suz. Illa igit nimis territa respondit. Ostiū nostr oibus pegrinis z pauperibus patuit z nō prosunt vobis bñficia ista Ait ille. Mihi mihi prosunt ad vitā eternā co q ex vana gloria nō ex caritate a me facta sunt. Que cū plus interrogare vellet. ille ait. Cōcessum est mi tibi appere. ꝫ nō iz hic diutius morari qz dyabolus foris stans expectat me. Si em oia folia arborū verterent in linguas tormenta mea exprimere nō possent Post hec euocatus est z impulsu totū cōcutit castrū eiulatus eius magnus audit. Ecce impleta sunt in illo q scriptura loquit. Potētes potēter tormētabunt. hec Cesarius.

In discipulo de tempore.

Paganus mercator quidam sepeliuit mortuū prope mare iacentē. ideo bina vice liberatus est a morte. Hoc quere in discipulo de tpe sermo. xcij. M.

Itē quidā orauit. xxxij. ānis pro aia pīs sui z tā semp in pctō mortali fuit. qre sermo. ibidē. xcij. O.

Oratio.

Quidā non potuit orare vnū pater noster sine cogitationibus.

Exemplum. xxij.

Bernardus quadā vice iumēto insidens cuidaz rustico sic offerēte se materia magna de cordis instabilitate in oratione cōqueritus est. Quod ille audiens mox eū despexit z in orationibus cor firmū z stabile se habere dixit. Volens aūt beatus Bern. cōuincere eū dixit. Sequestrare paulisp a nobis: z tota qua poteris intentione orationem dñicam inchoato quā si fine aliqua cordis euaginatione finire poteris iumentū meū sine dubitatione habebis. Tu aūt mihi in fide tua spondeas q si aliqd aliud ibidem cogitaueris: hoc mihi nullatenus celabis. Ietabat ille: z quasi iumentū lucratū reputans audacter secessit. z seipm recolligens orationē dñicam dicere incepit. vix orationē dimidiā explecuit z ecce importuna cogitatio cordi suo se ingerit: vtinā uertens conscius ad beatū Bern. reuertens z qd in ipsa oratione cogitauerit indicauit. z de se vt pus temere non presumpsit amplius iudicare.

Quidam nolunt seipsos iuuare.

Exemplum. xxiij.

Sunt miseri z pigri multi alienis suffragiis se volētes subleuare. ꝫ ipsi manū nō apponūt in labore: similes sunt cuidam quadrigario cui cum quadriga cecidisset: z ipse sedēs in luto a transeuntibus petijt adiutorium. Quidaz nobilis manū extendens vt ipsum iuuaret. sed cuz miser nec vellet surgere nec ad quadrigam subleuandā manum apponere: sed differebat. recessit nobilis indignans dicens. Exquo tu miser non iuuas te: nec ego curam de te. sic facit xp̄us. Augusti. Qui creas

uit te sine te. non iustificabit te sine te. Berñ. Cadit ozinq; est qui subleuet: perit aia; nō est qui curet.

Meretrix quedam orauit pro deuoto viro.

Exemplum. xxiiij.

Quidā vir dei dixit cuidam meretrici. Ora deū pro me. Que cōfisa est de misericordia dei ecclesiam ingressa amare fleuit sua pctā ante beate virginis imaginē. et etiā pro illo viro dei orabat. Tūc xps matri respōdit. Vtte de ad opus miserabile: qz pro meo amico orat inimica. Quinimo o fili nūquid xpter amicū parces inimice. Cui rndit xps. xpter mee matris interuentionē tibi peccata dimittunt. vñ illa cōtrita et cōfessa ammodo deo seruiuit.

Demones presentant diuersas imagines orantibus.

Exemplum. xxv.

Quodaz tpe noctis demon in spē monachi ad ostiū cellule beati Macharij pulsauit dicēs. Surge abbas macharī et eamus ad collectā vbi frēs ad vigiliā cōgregant. Sed ille gra dei repletus falli non potuit. intellexit em̄ dyaboli esse fallactā et ait. O mēdax et veritatis inimicus. Quid em̄ tibi consortij. quid societatis est cū collecta congregatioue sanctorū. Et ille ait. latet ḡ te o Macharī q; sine nobis nulla collecta agit. nulla congregatio monachorū pficit. Veni veniq; et videbis operationē nr̄am. Dixit aūt sctūs machārius. Imperet tibi dñs demon imunde. et cōuersus ad oronē a domino petijt vt sibi hoc oñderet si verū eēt de q̄ gloriatus est demon. Abijt ḡ ad collectā vbi a fratrib⁹ vigilie celebrant. Et iteruz in oronē dñm deprecabat vt ei veritatē vbi hui⁹ ostenderet. Ecce vidit per totā eccl'iam quasi paruulos quosdā pueros ethiopes nigros discurrere huc atq; illuc. et velut volutando differrī. Discurrentes aūt illi ethiopes singulis fratribus in oratione positis atq; psallentibus illudebāt. et si cui de eis oculos auob⁹ digitulis cū pssissent statim dormitabat. Si cui in os immersisset digitū oscitare eū faciebāt. Itē post psalmū cū ad orandum se precissent frēs pcurrebāt singulos iterū et añ aliū iacentē q̄dem in oronē q̄si mulieris speciē vertebāt ante aliū q̄si edificantes. aut portātes aliq̄d aut diuersa queq; agentes apparebāt. Et quecunq; demones illudentes formasset hec orantiuz in cordis sui cogitatione versabantur. Ab aliquibus tñ fratribus vbi aliquid hoz agere cepissent quasi violenter expulsi p̄cipites deyciebant. ita vt nec stare ante eos nec transire auderēt. Alijs vo sup ceruices et in dorso ludebāt. Hec cū vidisset sctūs Macharius ingemuit grauiter et lacrymas perfundēs dixit. Respice dñe et ne sileas. neq; mitigeris deus. ꝛ exurge et dissipent inimici tui et fugiant a facie tua. qñ aia nostra repleī illusionibus. Post oronē aūt examinānde veritatis gratia seorsum euocatz singulis oibusq; fratrib⁹ ante quorū faciē viderat diuerso habitu demones et varijs imaginibus ludētes perquirens ab eis si in oronē vel edificādi cogitationes habuerint vel iter agendi. vel alia diuersa quevnicuiq; p demones imaginata viderat et singuli eoz ita cōfitebant i cor de suo. ita vidisse cogitationes sicut ille arguebat. Et tūc ve intellectū est q; oēs male et supflue ac vane cogitationes quas vel psalmodiarū vel somnioz aut etiam orationū tempe vnusquisq; in corde suscerperat illusione et instinctu demonū fiant. Nam qui ab his omni custodia pseruant i timore et amore cor su ū illi ethiopes tenebrosos et eas quas immittunt cogitationes repellunt. Xpo em̄ cōiuncta mens et precipue in tempore orationis intenta nihil maluz nihilq; superfluum recipit. Hec in vitaspatrum.

De oratione duorum fratrum.

Exemplum. xxvj.

Legit q; duo fratres germani nobiles genere. ꝛ vita et fide nobiliores. videtes multas fallacias dixerūt. Ecce pat nr̄ dñs magnus fuit in auro. seruis et ancillis. et tñ mortu⁹ est. Eam⁹ nos et seruiamus deo q̄ nobis hec dona confert que nō deficient. Et iuerūt ad quendā abbatē q̄ sanctus ab oibus dicebat petētes ordinē. Sed ille cum fratribus hūs cōsiliū dixit eis vt irent ad heremū et ibi vno anno manerēt. victū de opibus manuū querētes. volēs eos in xposito examinare si persisterent. Qui hūiliter iussa cōplentes iuerunt ad locum eis ostensum et in magno feruore deuotiōis illū annuz exegerunt. Post annū reduxit abbas ad memoriaz illorum petitionem et dixit. Vadā et videbo si manserint. Et dum iuisset inuenit eos in horto laborantes. humiliter eos salutauit et deuote receperunt eū. Et illa nocte ministrabant ei de his que habebant. Dixit eis abbas vt eū non formidarent. sed quicq̄d cōsueuerant facerent. Et ecce dum crederent abbatem dormientē surgunt. et sm̄ suam consuetudinem deuote orabant. Et post noctis mediū vidit abbas seniorem lucentē sicut solem et angelos descendere ad eum et eleuare a terra sic alte vt vix posset euz abbas videre. Super iuuniorē vo vidit multitudinez demonū descendere in specie vermiū qui voluerunt intrare in os orantis. Ille cum planctu magno orauit donec omnis multitudo demonū recessit ab eo: et angeli venirent et seniorem angeli in locum pristinū posuerunt et lux recessit. Facto mane festinauerunt ambo ad confessionem et cognouit abbas q; senior deuicerat potenter tentamenta demonū. ac propter ipius cōtemplationē eleuabat a terra vt recreretur de auditu angelice armonie. Juuenis vo adhuc nō vicerat. sed viriliter resistebat et recepit eos in cōgregationē. qui deo seruiētes et multorū facto res miraculorū existentes quieuerunt in domino. Sic nos resistamus tentationibus.

Dyabolus extraxit quendā monachū de choro.

Exemplum. xxvij.

Erat quidā monachus in ordine sancti Benedicti. nō valēs in oronē psistere in choro totiens corr̄eptus ab abbate nō se emendauit: sed semp chorū exiuit. Et ait abbas. Nunq̄d videtis quis extrahit monachū hunc ab oratiōe. Dixit ergo sanctus Bñdictus pontiano abbati et mauro vt orarent deum vt eis reuelaret causam impedimenti. Et post biduas orationes vidit sanctus maurus abbas q; dictus monachus extrahebat per fim briam vestimenti ab aliquo paruo et nigro ethiope. Et finita oratione cum beatus Benedictus egrederetur et vidisset dictum monachum extra oratoriuz vagari percussit eum virga. et extunc prefatus monachus in choro permansit.

Monachus quidā semp in choro dormitabat.

Exemplum.xxviij.

Quidã monachus quotiẽscunq; orare vel psallere debebat mox dormitare cepit qõ cũ sepius cõfessus fuisset cuidã viro discreto. & nec monitis nec minis neq; p aliquã penitentiam ab hocvicio corrigi posset: considerans cõfessor huius dormitionis opus esse dyaboli iniũxit ei pro pnia & pro oĩbus pctis suis vt in tpe psalmodie & in oĩbus horis dormiret. Mira res ab illa hora q̃ hmõi pceptũ pro pnia accepit neq; dormitare neq; dormire in oratione potuit & tentatio dyaboli cessauit.

Oratio vincit tentationes demonum.

Exemplum.xxix.

Quidã necromãtici btõ Anthonio inuidentes miserũt ad cellã eius multos demones adiuratos qui cũ irruerunt in eum ei diuersas turpes ymagines & malas cogitationes intulerunt: quas omẽs beatus Anthonius virtute sancte crucis & oĩonis amouebat & nihil in eũ prevalentes confusi sunt reuersi ad necromanticos dicentes nihil se posse proficere. ꝯ suis oĩonibus nos oẽs repulit. Quo audito necromantici ad btm̃ anthoniũ venerũt & veritatẽ profitentes ad fidez sunt conuersi.

Religiosi impetrauerãt despato hoi cõtritionem.

Exemplum.xxx.

Quis q̃dam qui fuit aduocatus & multa mala fecerat seruis dei & subditis suis. Tandẽ pcussus infirmitate cepit desperare. ꝯ uxor eius que fuit mulier deuota ad religiosos pgens rogauit eos vt orarent deum vt viro suo dignarẽ veram contritionẽ dare vt non desperaret de dei misericordia. Qui dũ orationes ad deum misissent subito homo ille mutatus est: & in media nocte cepit clamare & vocare confessorẽ. & sic uxor intellexit q̃ per orationes fuerat mutatus tam subito q̃ post cõfessionem suam statum suum in melius commutauit.

Communis oratio liberat hominez a tentatione.

Exemplum.xxxj.

Quidam tentabat. xij. annis pessimis et luxuriosis cogitationibus qui petiuit cõmunem orationem fieri pro eo in fine predicationis: & sic cõmunis oratio liberauit eum. Ãn Hieroñy. Impossibile est preces multorũ nõ exaudiri.

In Discipulo de tempore.

Monachus quidam in extremis datus fuit draconi & fratres orauerũt pro eo: & sic fugatus est draco: et ille postmodũ religiose vixit. Hoc quere in discipulo de tempore. sermo. cxxj. O.

Item quidam delectabat in pctis ergo oratio sibi nõ profecit quã pro eo fecit heremita. ser. lxv. S.

Capitulum de. P.

Tribulatio cum patientia saluat hominem.

Exemplum.j.

Quidam frater requisiit senem vt ei diceret aliquid quod custodiendo saluaretur. Cui senex. Tribulatio cum patientia multum valet ad salutez anime quia tenebras mentis illuminat. duriciam cordis & peccati mollificat. vitam roborat in bonis: & feces peccati excludit. & sicut ignis cõseruatur in lucerna sic virtutes cõseruanꝫ in patientia. Hec in vitaspatrũ.

Humilis semper est patiens. Exemplum.ij.

Quodã tpe fratres probantes si senior agathon vere hũilitatis sciam hĩet obiecerunt ei multa pctã dicẽtes. Multi scandalisant in te pater q̃ ꝓpter superbiã tuã alios despicis & non curas detrahere fratribus: & dicunt quidam q̃ fornicator. Qui rñdit hec oĩa esse in eo. & pcidẽs rogauit eos vt deũ orarẽt ꝓ eo vt indulgeret ei. Ait illi rñderunt. Etiã q̃dã affirmãt te esse hereticũ. Qui statim ait. Licz in aliis noxiꝰ sim tñ hereticꝰ nõ sum. Tũc frẽs psternẽtes se rogabãt eũ vt diceret cur de aliis obiectis sibi non fuisset cõmotus. q̃ respondit. Priora pctã ꝓpter humilitatẽ sustinui vt me peccatorẽ esse sciretis. qz humiliatio est magna salus anime. qm̃ iesus vt nobis humilitatis ꝑberet exemplũ multa sustinuit obprobria. ꝯ heresim nõ potui sustinere. qz sepat a deo & diabolo cõiũgit. Ei vitaspatrũ.

Monachus quidã prebuit philosophis aliã maxillam. Exemplum.iij.

Aliqui philosophi voluerũt probare monachos: & dixerũt vni. tu monache senex veni huc. Ille vo cursim venit & ceperunt ei alapas dare. Ille autem cõuertit eis aliam maxillam. Statimq; philosophi surrexerunt & adorauerũt eũ dicentes. Quid est q̃ plus facitis nobis in solitudine ista. Jeunatis & nos ieunamus. castigatis corpora & nos castigamus. Sed & q̃d vos facitis & nos facimus. quid ergo vos plus facitis nobis sedentes in heremo. Respondit ei senex in gratia dei speramus nos: & mentẽ nostram custodimus. & illi philosophi edificati dimiserunt eum.

De patientia Socratis phi Exemplum.iij.

Refert Hieronymus q̃ cum sacrates duas habens uxores multas ex rixis earũ molestias pateretur: quadã die ipm̃ fugere compulerunt. Cumq; sederet in quodam loco vna ex eis uxoribus multis ipsum verbis prius obiurgans. deinde locum quendam superiorẽ ascendens immundum liquorẽ super caput eius effudit. Ac iste caput suum tergens. Sciebam inquit q̃ post ista tonitrua sequeretur pluuia. Cui discipulus suus quereret ab eo quare mulierẽ tam acerbã non abijceret. ideo inquit talem domi sustinere assuesco & exercitor vt ceterorũ foris petulantiã & iniuriã facilius feram.

De patientia libertini monachi. Exemplũ.v.

Abbas cõtra venerabilẽ libertinũ in grauez iracundiã exarsit: ita vt eũ manibꝰ cederet & quia virgã qua eum ferire posset minime inuenit comprehenso scabello suppedaneo ei caput & faciem tutundit. totumq; vultũ illius tumentem & liuidum reddidit qui vehementer cesus ad stratũ suũ tacitus recessit. Die vo altera prevtilitate ecclesie erat exiturus. expletis igitur hymnis matutinalibus ad lectum venit abbatis orationem sibi humiliter petijt. scienscz ille ꝯtumcunq; diligeretur ꝑ iniuria quam ingesserat recedere eum velle de monasterio putabat itaq; dicens. vbi vis ire. cui ille respondit monasterij causa constituta est pater quã declinare nequeo. qz hesterna die me hodie iturũ promisi & illic ire deposui. Tunc ille cõsiderans asperitatem & duriciã propriã & humilitatem & mansuetudinẽ libertini ex lecto ꝓsilijt. pedes libertini tenuit se pec-

casse secꝫ reū esse testatus est. ac ecōtra libertin⁹ se i terrā ꝓsternēs eidē ante pedes ꝓuolutus. sue culpe nō illius seuicie referebat qō ptulerat. Sic q̄z factum est vt ad magnā māsuetudinē ꝓduceret pat. t humilitas discipuli magistra fieret mgri. Cunctꝫ ad ꝓstitutionē cause regressus fuisset mīri viri nobiles qui valde eum semp honorabāt vehemēt sollicite requirebant. Quidnā hoc esset q̄ tam tumentē t liuidā faciem haberet. Quibus ille dicebat hesterna die sero pctis meis exigentib⁹ in scabello subpedaneo ipegi. atꝫ hec ptuli. Sicꝫ vir sanctus seruans in pectore honorē veritatis. et mgri nec pris ꝓdebat viciū nec falsitatis icurrebat pctm̄ Hec gregorius in dyal. li. j. ca. ij.

Macharius fuit infamat⁹ de impregnatōe puelle

Exemplum. vj

Beatus macharius de semetipo referebat dicēs. Dū essem iuuenis t dū in cella residerē inuitū me tenētes ordinē clamauerūt Cum aūt nolēs hic esse ad vicū altez effugissem. t quidā secularis religiosus mihi de ope meo vēdito ministraret. ptigit quandā virginē a quodā iuuene in vicino habitantē p stuprum ventris onus accipere. Que dum a quo fuisset oppressa requireret. dixit Inachoreta ille ꝺ facinus in me ꝑpetrauit. Egressi ergo parentes puelle t cōprehēdentes me suspēderunt ad collū meū vasa victilia t p singulas semitas circūducebāt me. cede mactātes atꝫ insup vocib⁹ insultantes. hic monachus filie nostre vim intulit. Cūq̄ me vsqꝫ ad mortē fustibus pene mulctassent quidam ex seniorib⁹ dixit ad eos. Usqꝫquo hunc peregrinum monachum cede mactatis. Sed t ministrā ti mihi sequēti ac rubore subfuso iniurias irrigabāt dicentes ei. Ecce quid fecit hic p quo testimoniuz perhibeas. Parētes aūt puelle dixerūt. Nulla hūc ratione dimittam⁹ nisi p alimētis puelle ꝓstandis aliquis p ipso fideiusso⁹ accesserit. qui cū ministrā ti innuissem interposita fide me suscepit. Itaqꝫ reuersus in cellulā meam in qua certas inueni sportellas. contribui ei vt venditis victū coniugi ministraret. Dicebam autem in animo meo. Ecce Macharī inuenisti tibi vxorē necesse est ergo amplius laborare vt valeas eam enutrire. t tam diebus q̄ t noctibus operabar vt ei victum quotidie ministrarem Sed quādo illi miserrime tēpus aduenit vt pareret pluribus diebus cruciata parere nō potuit. Que cū quid res esset reqreretur. Rūdit. Quoniam anachorete illi cām nō habenti crimē imposui. Nam t vicin⁹ ille iuuenis me cōpressit. Nō cū ille q̄ ministrabat mihi audiuisset. gaudio repletus aduenit di. Infelix illa puella ꝓiusqꝫ fateret q̄ tibi calūniā frustra ꝓtruit parere nullaten⁹ potuit. t oēs vicini volunt venire ad te cōmissi veniā petere cupientes. Qui ergo cognoscēs ne me ipi hoies molestarēt festinus abscedēs in hunc locū pueni. Et hec est mihi causa in istis locis aduentus. Hoc in vitaspatrum.

De patientia marine virginis.

Exemplum vij

Quidā secularis habēs vnicā puellam cōmēdauit eam cuidā penti suo. t ingressus est monasteriū. Qui cū aliqn recordaret filie ꝓtristari cepit intra se. Nō ꝓcipiēs abbas dixit ei. Quid habes frater q̄ sic tristis ambulas. Qui ꝓcidens ad pedes ei⁹ cum lacrimis dicebat ei. Habeo vnū filium in ciuitate quē reliqui puulū. t recordatus affligor ꝓpter eū. t nō indicauit ei q̄ puella esset. Unde inquit abbas. adduc eū huc tecum qō cum fecisset. illā q̄ vocabatur marina vocauit martinum. Monuitqꝫ pater eā ne aliqs cognosceret mysterium suū. vt sibi ab insidijs diaboli caueret. Puz autē esset. xvij. annor. tūc mortuus ē pater suus. Et ipa sola relicta ab oīb⁹ amabat. Cui cōmissum est sequi currū monasterij. t frequēter vigente nocte i quodā pandocio pnoctauit. Pandox aūt habebat filiam virginem que a quodā milite est impregnata t dixit se esse a fratre marino impregnatam. Requisitus ergo frater marinus ab abbate vtꝫ hoc scelus perpetrasset. Ingemiscēs ait. peccaui. pniam agaz ora ꝓ me. Cui ir⁹ tus abbas ante monasteriū eū iacrauit q̄ ante fores monasterij iacuit in terra in penitētia se affligens t ingredientibus fribus postulabat sibi panis bucellam dari. Pandocis vo filia peperit filiū t ablactauit. quē mater puelle portauit marino ante monasteriū. Que vgo sctā suscipiens de bucella panis quā ab ingredientib⁹ suscepit aliē num filium tancꝫ ꝓpriū nutriuit. Postea frēs compuncti vtꝫ obtinuerūt vt abbas frem marinū ad veniam susciperet. q̄ iam quincꝫ annis ante ianuam iacuerat. Cui ꝑcepit abbas vt oia vilia officia faceret. t vt oīb⁹ seruiret. Que oia deuote iplēs post modicū obdormiuit in dño. Quod abbas audiens ait. Videte quale pctm̄ suū fuit q̄ veniā nō meruit ipm eni leuate t longe a monasterio sepelite. Cunq̄ eni leuarēt cognito. q̄ mulier esset. tundentes se clamabāt. q̄ talis ꝓuersatiōis t pnie mulier iniuste ab eis fuerit afflicta. Abbas quoqꝫ videns q̄ mulier esset cecidit in terrā t ꝓcutiebat caput suum postulans ab ea veniam. iussitqꝫ corpus ei⁹ poni in eccl'ia in oratorio. Eadem die puella arrepto a demone venit ad monasteriū ꝓfitebatur de quo ꝓceperat. Septima die liberata est a dēmonio in oratorio vbi vsqꝫ modo meritis virginis marine deus multa miracula operatur. Hec in vitaspatrū.

Macharío impositum est furtum.

Exemplum. viij.

Legitur in collationib⁹ patrū de macharío q̄ cū esset iuuenis t gratiosus. quidā ei inuidens intrās in ei⁹ cellā librū suū abscōdit sub lecto bti macharij. t postea in eccl'ia fecit denunciari. t cum iniūctū esset trib⁹ fribus vt irent p cellas t quererēt si eū inuenirēt. iuenerūt eū abscōditum sub lecto bti macharij. Ipe aūt nihil cōsciusibi. obtulit se ad penā t pniam ꝓ furto humiliter agendā. Qui cū ꝓstratus fuisset ille q̄ librū absconderat arreptus a dyabolo. suā malicīā t macharij innocētiam alys denūciauit. Purgāte ꝓ eo bto macharío est a demone liberatus. Hec in vitaspatrū.

Quidam desteuxit caules duobus fratribus

Exemplum ix

Erant duo frēs mōachi pfi i cellula commorātes. q̄z hūilitatē t patiaz ēt mīri de sanctis pīb⁹ collaudabāt. Audiēs q̄dā sctūs vir volēs ꝓbare si verā pfectāq̄ charitatē haberēt

ac humilitatē. venit ad visitandū eos. Cunq; cum gaudio suscepissent eū ꝛ ex more cōplessent orōes et psalmodiā egressus foris cellulā vidit paruū hortum vbi sibi olera faciebāt. Apprehēsoq; baculo cū toto impetu cepit omnia olera cedendo ꝓfringere. ita vt nihil oīno remaneret. Uidētes autē supradicti frēs nihil penitus dixerūt ꝫ nec vultū tristē nec turbatum habētes. Rursus ingressī cellulam vespertinas oīones cōplendo adorātes eū dixerūt. Si ꝑcipis dñe ibim⁹ ꝛ eū qui remānsit caulē coquētes gustabimus q; iā hora ē vt cibū sumam⁹. Tūc senior adorauit eos di. Gr̄as ago saluatori nr̄o Ihu xpo q; video spīm sanctū reqescere in vobis. Etiā hortor ac moneo vos frēs charissimi vt vsq; in finē custodiatis sctē humilitatis ꝛ patiētie vtutē vt ipa in regno celesti vos sblimes ꝛ magnos in ꝓspectu dñi faciat appere in secula seculorum. Hec in vitas patruz

Quidam plus ponderauit peccatum ꝓxtmi q; damnum ꝓprium. Exemplum x

Stephanus seruus dei cum die quadā messem quā manu ꝓpria seuit decisam ad greā deduxisset nihilq; aliud cū discipulis suis ad totius anni stipendiū haberet. quidā malignitate cōmotus eā vbi erat incendit. Qō quidā videns nunciauit ei et cōpatiēdo addidit di. Ue ve pr̄ q̄d contigit tibi. Qui statim vultu ꝛ mēte placita respōdit. Ue ve quid contigit illi qui hoc fecit. Nam qō mihi contigit quasi nihil reputans damnum suum sed peccatum illius. Hec Gregorius.

Quidam vedit flagellum raptoribus.

Exemplum xi

Exercitus gothorum obuiū habens libertinum virum sanctū dei sedentem in caballo quo de caballo electo caballū eduxerūt. quibus vir dei flagellum etiā obtulit dicens. Tollite hoc vt iumentū ducere valeatis illis recedentibus ꝛ calcaribus equū impetētes vltra ꝓcedere nō valentes crediderūt qō ꝫ ꝓpter rapinā quam viro dei fecerūt acciderat caballum sibi restituerūt Quo facto libere recesserunt. Hec Gregorius

Fures obliti sūt sacculum. Exemplum. xii

Uenerūt aliqñ latrones in monasteriū cuiusdam senis ꝛ dixerunt. oīa que in tua cella sunt tollere venimus. ꝛ respondit eis Quātū vobis vidē filij tollite. Tulerunt ergo que cunq; inuenerunt in cella ꝛ abierunt obliti sūt saccum qui tunc absconditus erat in cella. Senex vero secutus est eos clamans post eos dicens. Filij tollite qō obliti estis in cella. Illi vero admirantes patientiam eius ꝛ reuocati ad penitentiā restituerunt ei omnia dicentes. Hic est vere homo dei.

Miles vidit signa Job in corpore suo.

Exemplum xiij

Erat quidā miles in saxonia xp̄ianus nomine. sed tyrannus actione. hic cū die q̄dam vestibus nouis atq; scarlaticis indutus in via eq̄taret rusticuz cum curru obuiā habuit Cunq; vestimēta ei⁹ ex rotaꝝ impulsu aspergerent ipe vtpote miles supl⁹ cōmotus valde extracto gladio homi pedē amputauit. Qui postea deo miserāte de peccatis suis doluit ꝛ in domo q̄dā cisterciēsi. ordinis habitū regularem suscepit. Non mul-

graue incidēs in infirmitatē cū q̄tidie a se mala cōmissa deplangeret ꝛ maxime absciſionē iaz dicti pedis infirmario se consolanti dicens. non potero consolari nisi videro signa Job in corpore meo. ꝛ ecce post dies paucos cicatricē ad instar fili coccinei cōtemplatus est circa talū suum in eodē loco vbi amputauerat pedē rustico. qui paulatim cepit cōputrescere. ita sc̄z vt vermes de eo scaturirēt. Tunc repletis gaudio ait mō de venia spero. q; signa Job i corpore meo video. Sicq; in multa cordis contritione atq; gratiarū actione morbo inualescēte spiritū reddidit. Hec cesarius. xiiij.

Exemplum. xv

Mulier quedam habuit ancillam bonam ꝛ postmodum petiuit ab episcopo aliam que fuit litigiosa. ꝛ ista plus placuit sibi ꝓpter meritum patientie. Require in discipulo de tempore sermone. lxvij. C.

Exemplum xv

Item virgo casta multa bona opera fecit. ꝛ angelus dixit ei ꝓpter impatientiā tuā damnaberis que postmodum patiens facta est vbi supra. cliij. T.

Impatientia

Domina iracunda quedam habuit ancillam probam cui christus predicauit. Exemplum. xvj

Domina quedā frequēter audiuit sermōes et qñ ad domū redijt de eccl'ia. tūc frequenter fuit impatientissima cū ancilla sua que erat satis deuota ꝛ litigabat cū ea ꝛ maledixit ei. etiam ꝓ re minima. ꝛ qñq; etiā sine oi cā. ꝛ ancilla vna vice petiuit dñaz vt ꝓmitteret eā etiā ire ad eccl'iam et audire verbū dei. q; famosus ꝑdicator habebat illo die ꝑdicare. ꝛ dña irato animo dixit. maneas in domo. ꝛ cū mansisset in domo ꝛ magnū affectū ad verbum dei habuisset in coquina orauit dicēs. Domine ihesu xp̄e doce me facere voluntatē tuaz. ꝛ statim xp̄us apparuit dicens. quid cupis. Ihesu respondit libenter audirē verbū dei. ꝛ xp̄us incepit predicare ei dicens. Serua hec tria ꝛ saluaberis. In maledictionibus tace. In tribulationibus ꝛ aduersitatib⁹ sis patiens noli reddere malum ꝓ malo. sed bonuz pro malo. Respondit ipsa libenter faciā. ꝛ sic xp̄us euanuit. Et duz domina ire ex de eccl'ia redijt statim ei maledixit. ꝛ ancilla tacuit nec vnū verbū ei respondit. Tunc domina amplius mota cepit percuttere ancillam ꝛ ancilla dixit ad seipam in passionib⁹ sis patiēs. Domina dixit quid loqueris. Ancilla respondit. Melius seruaui sermonē hodiernū factum mihi q̄ vos plures sermones quos ꝓ annum audistis nec vos i aliquo emēdastis. Et ancilla indicauit domine sue oīa sibi facta ꝛ quomodo christus ei precauit. Quē fmonē ipa vsq; in finē vite sue velit diligenter obseruare ꝛ se fm doctinā illā regere. Quo audito domina in seipsa reuersa postmodū semper patiens est effecta.

Litigiosus misere obijt xvij

Exemplum

Quidā a iuuētute fuit litigiosus ꝛ furibundus vt nec pentes ꝓpios sustineret q̄escere ꝫ cū oib⁹ i domo ꝛ ex domū discordabat. q̄ quit infirmat⁹ ē ꝛ in agone mortis posit⁹ sūptis eccl'iasticis sacris idigne sbito int manꝰ astantiū cla mās horribil'r dixit surgite oēs arma accipite iniuate

mei: q; oēs quos turbati opponūt se mihi. t conantur me occidere. Nec mora. euersis terribiliter oculis clamādo miserabiliter expirauit. Hec Guil.

Rustici litigiosi. Exemplum. xviij.

De generatōes rusticoꝝ mortales inimicitias ad inuicē exercebāt t habebāt duo capita. duos. s. rusticos nimis elatos q̄ semper noua bella suscitabant nullā pacem fieri pmittētes. Diuino ergo nutu factū ē vt ambo vno die morerentur t q; de vna erāt prochia. sicut placuit dño p illos dissensiōis malū oīdere voluit. t quāte pene subūciantur auctores discordie. Mira res t iaudita cuctis q̄ aderāt videntibꝰ corpa eoꝝ dorsa verterunt t inuicē in sepulcro capitibus calcibꝰ ipisq; dorsis rā impetuose collidēribus vt caballos indomitos estimares. Mox vnū extrahētes remotiꝰ in alio tumulo sepelierunt. Et facta est rixa eoꝝ mortuoꝝ causa pacis t concordie viuoꝝ. Hec Cesarius.

In discipulo de tempore

Archidyaconi aurelian. dispensatoꝝ ex magna impatiētia cōmendauit se demonibus t eadem die miserabiliter obīt. Ḃ quere i discipulo de tpe. f. xxx. F

Item quidam ex impatientia sua dixit ad famulum suum. veni diabole extrahe mihi calceos. fmone. xxx. S.

Item infirmus quidā dixit in infirmitate sua ex magna impatientia. O deus tu priuasti me corpore et ego priuabo te anima. sermo. cxxxiij. D.

Item mulier quedam retrorsum saltauit de pelui dicens ex impatientia. modo salto de potestate dei in potestatem diaboli. sermo. cxxxvj. G.

Item mulier quedam propter iracundiam sua damnata est. sermone. xcv. M.

Parentes.

Pater t filius maledixerunt sibi mutuo in inferno.

Exemplum xix

Erat q̄dam sanctus vir q̄ desiderabat videre penas damnatoꝝ t gloriā beatoꝝ. Qui ductus ad infernū ab angelo inter alias multas penas vidit patrē rixari cū filio. Et dicebat pater filio. maledicta sit hora in qua genui te. quicq̄d m te feci totū sit maledictū. q; ꝓpter te factꝰ sum vsurariꝰ vt in seculo abūdantiꝰ remaneres et multa alia dicebat maledicēdo filio. Filius ecōuerso dixit. Maledicta sit hora in qua me genuisti. qa nō docuisti me dei ꝑcepta t facere penitentiam. nec alia bona. imo docebas me supbire in vestibus t in moribus t falsas venditiones t operationes. et sic de aliis. t non me correxisti de malis factis meis. ideo dānatus sū in inferno. Tunc ait ille sanctꝰ angelo qui eū duxit. Malum est videre ista et audire. Tunc accepit eum angelus t duxit eum in paradisum vbi vidit patrē t filium congaudentes. Et dicebat filius patri. pater benedicaris a deo quia tu fecisti me litteras addiscere. tu me ad ꝑdicationē t ad eccliam septus inuitasti. t me correxisti cum excessi in aliquo. t insup multa bona t salubria me docuisti sc; precepta dei. deum timere t ipsum super oīa diligere. t differentiā inter virtutes t vitia. t premiuꝝ virtutum t penā viciorum propter que saluauit animā meam. Et bis similia dicebat econuerso pater filio q; multis benedictionibus benedixit filium.

Deus preponēdus est omnibus ꝓsanguineis.

Exemplum xx

Quidam quidam amore propinquorum detētus per hec a sequela domini essꝫ impeditus quadam vice volens oponere remedium conuocauit eos ad conuiuium. Et inter epulas rogauit vnum ex illis quē magis sibi fidelem credebat pre ceteris vt si eum diligeret digitum suum minimū in ignem ꝓ eo mitteret. sed ille penaz timēs hoc facere renuit nec fidem quā simulauerat ei exhibuit. Et deinde ceteris oīmbus per ordinē similiter requisitis idem q̄ in primo etiā reperit in alijs. Tunc ꝓpositum suū aperiens omnibus dixit q̄ solummō ob amorē eoꝝ a sequela xp̄i retardatus esset. sed quia fidem in eis nō inuenit amplius tetardari noluit. t quia ipsi minimuz mēbrum corporis noluerunt ꝓ eo ad horam exponere igni transitoꝝ nec ipe totum corpus t animā ꝓ eis vellet igni perpetuo exponere. Et valedicens illos oīa bona sua dedit pauperibus t quibus tenebatur restituit t amplius deo fideliter seruiuit.

Mater quedam pompose ornauit filiam suam

Exemplum. xxj

Pater t mater habuerūt filiam que exēplo matris deuote deo seruiut. t in virginitate manere proposuit. Pater iussit matrez vt ornaret filiam fm cursum mundi. que timēs maritum filiaz vestiuit pompose t seculariter t crines et faciē filie ornauit. Tunc angelus ex iussu dei apparuit matri dicēs ei. Cur plus timuisti virum q̄ deum ornando filiam. abstraxisti eam christo et apportasti eam mundo. Ideo infra quattuor hebdomadas morieris et damnaberis nisi infra illud tempꝰ vere penitueris. Et insuper infra illud tempus omnes pueri tui morientur. t in penam manus tue quibus crines filie tue odornasti hodie incipient arescere. Qō totum sic factum est. sed ipsa veram penitētiam egit. et sic ipsa et pueri mortui sunt vt dictum est ab angelo.

In discipulo de tempore

Pater quidā dixit ad filium suū vt digitū poneret ad ignē donec vnū aue maria oraret. F. xxvj. D.

Item pater quidā habuit duos filios. t vnus heremita est factus. t alter cum patre vsurario est dānatus propter res iniustas. sermo. xxiiij. R.

Item miles quidam venit ad scalam in inferno propter iniustas res. t fuit decimus in ordine de ista ꝓ genie sermone. xxv. M.

Item pater quidam dedit malum exemplum filio nec eum correxit qualiter postea mormoderunt se in inferno. sermone. xxiiij. P

Item filius quidam sub patibulo patri amputauit nasum. sermone. xvj. F.

Passio xp̄i.

Quidā orauit ihesu nazarene rex iudeoꝝ miserere mei.

Exemplum xxij

Quidā erat assuetus quotiens lectum intrabat et quotiens de eo surgebat deprecabatur vt ille qui est rex iudeoꝝ. id est confitentiū daret ei vt in hoc seculo migraret cum vera confessione suoꝝ peccatoꝝ. Et dicebat et titulū illū. Ihu nazarene rex iudeoꝝ miserere mei. t

crucē imprimēdo cū pollice sup caput suū ⁊ sup faciem ⁊ pectus. Et toties p̄dicta verba dicebat concludens semp in fine. In noie patris ⁊ filij ⁊ spiritussancti. Cū aūt deo p̄mittēte subitanea morte p̄occupatus esset ⁊ demones vellēt eū rapere vir lucidus eos ab eo fugauit ⁊ dū duceret eos p̄ medias tenebras subito disparuit ⁊ vbi signū sancte crucis imprimere p̄sueuerat splēdor nimi⁹ egrediebatur q̄ eū in medijs tenebris illuminabat. Cum aūt deme nes de abijsso ascenderēt eū rapere volētes splendor ille ita eos terrebat q̄ nō audebāt ei manus imponere. Tunc p̄dictus vir lucidus subito a longe cōparuit et accedēs dixit ei q̄ summus iudex licet esset p̄dēnandus fm exigentiā pcōr suor tū ꝓpter deuotionē quā habuerat circa eius passionē ⁊ nomē eius ⁊ triunphalis tituli inuocationē ⁊ crucis impressionē parcebat ei volens vt rediret ad vitā p̄stinam et peccata sua p̄fiteret ⁊ vitā in melius emendaret. qō factū est ⁊ laudabil'r postmodū vixit ⁊ in dño q̄euit

Quidam honorauit quinq̄ vulnera xp̄i.

Exemplum. xxiij

Quidā bonus hō multū dilexit deū di. cū beato Bernardo. O bone ieſu quō te inueio cū gaudio. q̄ in tua v̄go maria vix te inuenit cū tristicia ⁊ dolore. Ut ergo dñm inuenire posset salubriter ob reuerentiā quinq̄ vulnerum xp̄i quotidie dixit q̄nq̄ p̄ nr̄ ⁊ tot aue maria. ⁊ hinc apparuit ei dñs ⁊ dedit ei de singulis. s. vulneribus mirā dulcedinē ita q̄ oīa gaudia mūdi despexit ⁊ deo seruire cepit. ⁊ post mortē eū cū gaudio inuenit.

Honorauit q̄dam valde passionē xp̄i.

Exemplum xxiiij.

Frater theutonic⁹ magne vite ⁊ fame a puericia cōsueuerat habere passionem xp̄i ⁊ vulnera eius in magna reuerētia ⁊ amore. et singulis diebꝰ dicebat ad illa q̄nq̄ vulnera. Ado ramus te xp̄e ⁊ benedicimꝰ tibi q̄ p̄ crucē tuā rede misti mundū addendo quinq̄ ventas. ⁊ dicēdo tot pater noster rogans xp̄m vt daret sibi timorē suum pariter ⁊ amorē. Huic aūt sicut ipe postea narrauit visibiliter apparuit xp̄s dans de singulis vulneribꝰ sibi bibere mirā dulcedinē qua p̄cepta mūdi dulcedo ⁊ consolatio in amaritudinē est illi cōuersa. Hec in vitaspatrum.

Frater quidā in parasceue sensit omnes puncturas passionis xp̄i. Exemplum xxv.

Dē quodā fratre iuuene theutonico honesto admodum deuoto narrauit sctē memorie magister Jordanus ordinis p̄dicatorum q̄ xp̄s domin⁹ in die cene ipm cōicauit ⁊ in die parasceues passionē totā i corpe suo sensit. Erat q̄ mirū q̄ dicebat illi vt se p̄pararet ad illam passionē ⁊ neminē inferētem videbat tū singulas p̄cturas sentiebat. Hoc in vitaspatrum.

Passio xp̄i incitat ad virtutes.

Exemplum. xxvj.

Qui deuote meditat passionez xp̄i vix aut nunq̄ poterit a diabolo superari. Unde quidam bonus hō ponēs se in loco secreto recolebat sicut sciebat ⁊ poterat quō xp̄s natus fuit ⁊ in mūdo conversatus multa turpia ⁊ obprobria p̄ nobis passus ⁊ tandem mortē eius ⁊ alia hmōi. Et dicebat q̄ sibi p̄fecerat plus ad bonū q̄ totus q̄ō alius faciebat. Unde Bonauen. Si vis o homo vt deas facias. Vide Bonauen. Si vis o homo vt de virtute in virtutē de gratia in gratiam. de bono i melius p̄ficias quotidie nullo fatigatus impedimento quanto potes deuotione percurras ⁊ mediteris dominī passionem.

Lachryme passionis xp̄i sūt xp̄o dulcissime.

Exemplum. xxvij.

Virgo quedā ad passionē xp̄i habuit speciale gratiā ⁊ deuotionē q̄ stans ante imaginem btē marie v̄ginis q̄ habuit Jesum xp̄m crucifixum in sinu ⁊ ipa v̄go deuota in extasim rapta deuote fleuit ⁊ vidit puerū ihm q̄ lachrymas illius v̄ginis recepit in manꝰ suas ⁊ p̄unxit ipe cuz ipis pectus suum. ⁊ mater virgo Maria quesiuit a Jesu puero suo vtrū iste lacryme illius v̄ginis essent sibi dulciores. aut lachryme marie magdalene. Et puer iesus rndit q̄ iste lachryme sūt sibi dulciores. q̄ sūt lachryme amoris siue passionis. Sed lachryme marie magdalene fuerunt lachryme p̄tritōnis ⁊ amaritudinis p̄ peccatis suis p̄priis.

Virgo q̄dā vidit ihm cruēratū in manibus.

Exemplum xxvij.

Virgo quedā religiosa licet adhuc in seculi habitu posita esset cuidam religioso ⁊ deuoto viro retulit q̄ saluatorem in cruce pendentem cum cruentatis manibus solebat videre ⁊ ex huiusmodi visione intractum p̄fecit vt de dominī passione loqui vel cogitare nō potuit sine lachrymis. sine deuotione aut singulari contritione.

Christus intinxit panem vulneri.

Exemplum xxix.

Quidā q̄dē ordinis cistercien. itrauit religionem ⁊ postmodū de exitu ordinis cogitauit. Et ip̄i seni vigilanti xp̄us apparuit in forma p̄sonatissimi viri ⁊ q̄siuit q̄d mali haberet q̄ dit ille dolorē cordis habeo ⁊ defectum debilitatis in mēbris sustineo. Cui xp̄s grossum panē ordeace um offerēs dixit. Surge ⁊ comede panē istum. quē ille turbatus intuit⁹ quō inquit panem istum grossum comedam. q̄ panem simplaginē monasterij mā ducare non possum. Tunc domin⁹ Jesus detecto latere vulneri peccatoris sanguine ⁊ sanie p̄fluēti ordeaceum panē admouit ⁊ tali p̄fluuio madefactuz iubet comedere languescentē. mox ille cum horore mēbrorum desiliens. Heu inquit domine quomodo talē pollutū panē comedā qui mūdum panē recusabam. Et domin⁹ ait. optet vt gustu tēptes saltē quō sapiat panis iste. Cunq̄ ille diffugiū nō haberet. ⁊ susceptū panē tremebundus sumeret. ⁊ vix labijs attigisset sensit in pane sup omnē suauitatē dulcorē admirabilē. quē hyanti q̄daz ore p̄tractās totū subito cuz mira auiditate comedit. nec mora dño disparēte temptatus ille ad se reuersus est. ⁊ q̄d vidisset sensisset q̄ sincero corde retractans. ab oi dolore mētis ⁊ carnis temptatōe qualuit ⁊ i magna tranquillitate spūs vsq̄ in finē p̄māsit. Hec Cesarius.

Martyr habuit signum crucis in corde.

Exemplum xxx

Quidam sanctus cum duceretur ad martyrium interrogatus a tiranno quare christiani cum hilaritate ad martyrium accederēt

rñdit.qz signaculum crucis impressum ē in cordib⁹ eorum.z iō nō est mirꝫ si cū gaudio xpm crucifixum imitant. Rñdit tyrannus.qō ore dicis ꝓbabo.fecit ſan ctū secari z cor ei⁹ incidi in q̄ vt sctūs ꝑdixit im pressionem crucis inuenit.Et viso miraculo tirān⁹ xp̄ianus factus est.

Conuersus habuit passionē xp̄i pro lectione mē se

Exemplum xxxj.

Quidam cōuersus quadam die requisit⁹ a priore suo q̄d in mēsa cogitaret.eo q̄ lectionē mēse nō intelligeret.Rñdit ego le ctionē optimā habeo in mēsa q̄n māducare incipio cogito q̄liter ꝓ me filꝰ dei sit ab angelo nūciat⁹ z i vtero v̄ginis de spū sctō cōceptus mēteꝫ ptractās sic ꝑmū foliū foluo. Deinde quō angelus cōcinēti bus sit nat⁹ z pannis inuolut⁹ z in p̄sepio reclinat⁹ er ecce plectū est scōm foliū. In hunc modum per curro circūcisionē aduentū magor. oblationem in templū baptismū.ieiunū.passionē resurrectionem ascensionē.spūssancti missionē.tandēꝫ extremum iudiciuz.Et talis inquit est lectio mea quotidiana cuius finis est p̄randij.

De tribus litteris.s.nigra rubea z candida.

Exemplum. xxxij.

Duo germani vn⁹ clericus z alter laic⁹ fue rūt in quodā cenobio.Cūꝫ aūt cleric⁹ tps legendo z scribēdo deduceret.q̄dā die cle ricus frēm suuz interrogauit.s.laicum quō cōsumis tps tuū.Qui rñdit tres litteras dicici quas quotī die in corde meo reuoluo.Quarum p̄ma est nigra scā rubea.tertia vero cādida.Qui cū inquireret il larū frat noīa.Respōdit. Prima est pctō ꝓ meorum recordatio que tanꝫ nigra z grauis sarcina me tor quent z cruciant.Scā est recordatio rosei sangui nis redemptoris mei quē in cruce ꝓ me misero pec catore de quinqꝫ riuulis sui.corporis fudit tam mi sericorditer z abunde.Tertia est desiderium celesti um gaudiorum z eorū q̄ sequunt in albis agnum q̄ cunqꝫ ierit. His auditis frat⁹ frat⁹ erubuit.sumēs exemplū de tribus frīs fratris sui oēm suā sciētiam quasi nihil reputās ingemuit.z magis decetero vi tam suam in deuotione ꝓfecit.

Abbatissa quedā fecit sibi passionē xp̄i legi i agone.

Exemplum. xxxij

Fuit quedā abbatissa amatrix z repatrix di scipline regularis totius z norma iusticie q̄ cum moritura esset passionē dñi cora se le gi faciebat.Cunqꝫ ventū fuisset ad illū locū. In ma nus tuas cōmēdo spm meū.illico expirauit.Qui cū post mortē eius cuidā sanctimoniali apparuisset et illa de statu eius suscitabat.ait.Statim in ipa hora quādo anima mea de corpe egressa est euolauit ad celum.Alijqꝫ sorori statim in oratione apparēs i spe ra.z scisscitanti de statu suo ait canēdo versiculum il lum.Da iudicium. Sicut audiuimus ita vidimus in ciuitate dñi v̄tutum nihilqꝫ aliud loquens ocul⁹ sororis subtracta est. Hec Cesarius.

Clerico criminoso xp̄s obiecit passionē suam.

Exemplum xxxiij

Passio xp̄i a pctis reuocat. Vnde quidā cle ricus vitijs carnis supatus ꝓtenebat age re pniam.Qui xp̄us crucifixus apuit sua vulnera oīendo dī. O nequissime cur nō attendis que ꝓ te passus sum.Cur ꝓponis tui capitis ornamenta mee coronatōi.tua mutatoria vestīū mee nuditati.tuas cantilenas meis suspirijs z plāctib⁹ cur tuaz bursam z zonam meo lateri lanceato. tuas ci rotthecas z aurea calcaria clauis manuum z pedum meorum.tuos cachinnos z risus fletibus meis.Ne cesse est enī vt deditus delicijs ꝓtēnendo mea vul nera z tandē morte eterna vulneris.

Iuueni oīdit xp̄s man⁹ et latus. Exem xxxv

Iuuenis q̄dā luxuriosus mala intētiōe in trauit rubetū vbi erāt infames mulieres. Cui occurrit diabolus dicēs quo vellet.qui dixit sibi suam intētionē.Cui diabol⁹. Vade ante me.quia bene tibi soluā suo tpe.Qui cum intrasset vltertius.occurrit sibi xp̄us i habitu cuidā monachi quo tenderet requisiuit. appellans eū filiuz.z dixit iuuenis.Vos nō estis pat me⁹.Cui monachus Cer te tu es filius meus.Rñdit cū indignatōe q̄ nō eēt filius ei⁹.Cui monachus opta cappa oīendit ei ma nus z latus que ambo erant cruētate.sicut apud cru cifixum solet depingi.Credis q̄ ego sum pat tu⁹ Aut exclamauit dī.Dñs me⁹ z deus me⁹.Tūc di xit ei xp̄s.Vade ꝓfiteri.quia ille qui tibi occurrebat aī rubetū est diabol⁹ z expectat te q̄ frāgat tibi col lum tuū.Qui dum exisset de silua cum ꝓposito ꝓfi tendi diabolus eū nō cognouit.Et ille interrogans diabolū dī.Quem tu expectas.Cui diabolus. Cer te tu nō es.iste erat tot⁹ noster z mihi data fuit po testas sup eum vt ip̄m occiderē.tu vo alter es.Qui intelligēs dei miscōiam circa se factā intrās claust̄ confessus est z sic in bono vitam finiuit.

Apostatam xp̄s post ostensionē vulnerum reuo cauit.

Exemplum xxxvj.

Iuuenis q̄dam religionē intrās q̄ in seculo fuerat delicate nutritus.z iō vitā austeraz sue religiōis vix sustinere poterat. Panis em̄ erat niger dur⁹ z vinū acre.z difficilia z grauia videbant sibi oia q̄ fuerūt ordinis.Et ideo petiuit a suo ꝓlato licentiā recedēdi.dicēs se nō posse pati or dinem.Cui dixit ꝓlat⁹ q̄ erat vir discret⁹. Frater vos nō potestis recedere.qz ꝓfessus estis in religi one ista.Sed habete ꝓfidētiā z fiduciā in deo.z ro gate eū vt possitis cū aliis sustinere quia fortasse di aboli tentatio est. Ille acqeuit breui tpe z itez ten tatus ē z mutato habitu iuit ad sclm.Cui eūti suaz viam apuit xp̄s in spē cuiusdam iuuenis z seqbat eū q̄ viam eandem. Ille aūt festinat at q̄si desperat⁹ nesciēs q̄ deberet ire.Xp̄s aūt sequēs eū clamabat. Expecta me. Ille aūt ampli⁹ currebat.Tunc domi nus vocauit eū nomine ꝓpio dī.ei taliter.Frat ex pecta me z ibo tecū.Tūc frat⁹ ille q̄ vocabat frater et verecūdabat sil admirat⁹ q̄s ei dixisset nomē suū et q̄ erat monachus fortius cepit currere z xp̄s al tius cepit clamare.Tandez tedio vict⁹ expectauit eū.Et cū xp̄s ab eo q̄siuiuisset q̄ iret.rñdit quid ad te.Ego vadā tā viā meā vbi hēo facē sīc z tu.tādē ꝑ cib⁹ vict⁹ dixit ei q̄ religionē suā dimittat z ibat ad sclm.Tūc xp̄s eleuans vestē z brachiū z lat⁹ disco. opuit z vidit ex vulnere lateris xp̄i sanguinē efflue re z dixit ei.Reuertere in locum tuū.z q̄n inueniesꝫ panem nimis durum et alia tibi grauia; iutinge

in latus illud ⁊ erit ibi totū suaue. tunc ille rediit et postea sancte vixit. vñ Greg. Si passio xpi ad memoriā reducit nihil est q̄ nō equo animo toleretur.

Passio xpi liberat a tentatione carnis.

Exemplum xxxvij.

Erat quidā religiosus vir q̄ frequēter grauit tentabatur de peccato carnis. Tandē videns se posse nō durare venit ad imaginē crucifixi ad quam sepe venerat rogans xp̄m vt eum vellet ab hac tēptatione liberare. et ait crucifixo q̄ nisi cito liberaret eum dimissis vestibus religiosis iret ad seculum ⁊ suaz concupiscētiam satiaret. sicut alij miseri qui sūt in seculo. Postq̄ hoc dixerat nocte seq̄nti grauissime tentat⁹ē et tūc mane cū fletu flexis genibus dicebat. Ecce vestes tue q̄ p̄ nullo p̄cio peccatū in eis cōmitterez postq̄ tu non vis me iuuare exuo me. Tunc exuit se vsq̄ ad vltimā vestē posuit totum ad pedes crucifixi. tūc crucifixus vocās euz xp̄io nomie dixit ei. Frater accipe vestes tuas. q̄ anteq̄ p̄pter hanc tentationē te exire p̄mitterē potius iterz descēderē si necē esset ⁊ p̄ te liberādo mortē iterz sustinerē. Tūc frat rūdens dixit ei. Dūe postq̄ me tu vis iuuare. ⁊ ego p̄pus p̄mitterē me suspēdere q̄ te peccando mortal⁹ offenderem scienter. et ita tunc a tentatione liberatus ē q̄ nunq̄ postmodum sensit in carne talem grauem tentationē ⁊ concupiscentiam. Et ex hoc apparet q̄tum est beneficiū dominice passionis quo a morte p̄petua liberati sum⁹ et adhuc q̄tidie a p̄cto ⁊ a tentatōe liberamur. greg. Nihil adeo resistit iaculo diabololice suggestionis q̄ frequēs meditatio dominice passionis.

Clericus lubricus post ostensionē vulnerum religionem intrauit. Exemplum xxxviij.

Erat q̄dam clericus lubricus ⁊ imunde vite q̄ quotidie p̄ponebat q̄uertere se ⁊ agere p̄niaz ⁊ tū sp̄ differebat: ⁊ tardabat. Cui apparuit dūs in forma in q̄ crucifixus fuit in visione ostēdens ei vulnera ⁊ sanguinē di. Vide quid p̄ peccatoris tuis passus sui in corpe meo te ⁊ alios peccatores ad vocandū monēdū ⁊ a p̄ctis soluenduz. Reuertē ad me ⁊ ego suscipiā te. Propter quā visionē motus intrauit religionem ⁊ sancte vixit.

Passio xpi liberauit puellam a tentatiōe carnis

Exemplum xxxix

Puella nobilis in amore cuiusdaz iuuenis per multos annos miro demonū stimulabatur insultu ⁊ tandē adeo grauiter tentata est vt somnū ⁊ etiam cibi p̄deret appetitum. accidit nocte quadā vt tanto demonum agitaret impetu. vt supueniente auroza surgere cogitaret ⁊ clam adire iuuenez qui in vicinio morabatur. Hec mora vt oculos aperuit vidit xp̄um q̄si plagis recentibus crucifixum leni sermone sibi dicentem voce paterna. Ne diligas q̄ sum formosus. bon⁹. dulcis ⁊ generosus. Hec vt dixit repēte disparuit ⁊ puellā in oi pace ⁊ gaudio ⁊ gratiarūactione ab oīni tentatione liberam dereliquit. Hec Guil.

Sanctimonial' inuenit xp̄m crucifixū in lanuis.

Exemplum xl.

Quedam puella sanctimonial' vgo a quodam clerico vbis luxuriosis stimulata in tantum; succēsa est q̄ p̄mitteret sibi q̄ dicto completorio veniret ad locum condictū. Erat ei custos ecclesie. Dicto completorio cū cōuent⁹ ascēdisset dormitoriuz ⁊ illa exiret vellet de oratorio in ipo ostio xp̄m cum manibus in cruce expassis stare conspexit. Cui cū egressus nō pateret ad ostium q̄ erat in opposito cucurrit ita succensa fuit in amore clerici vt pene nihil aduerteret quid circa se diuinitus ageretur. Quid p̄a oīs ianuas adijt ⁊ crucifixum in oībus inuenit. Tunc primū ad se reuersa et territa dixit. Forte voluntas dei est vt nusq̄ vadas Solita fuerat eadem virgo singulis diebus specialem quandā oronē dicere de passione xp̄i quaz dūs in tanto piculo remunerauit visioni tam vtili. Que tremēs ante imaginē beate dei genitricis se p̄strauit de peccato suo veniam postulans. A qua cū imago faciem verteret ⁊ illa obnixius supplicaret pius accedēs imago manu maxillam eius percussit dicens. Quo vis ire fatua. vade in dormitoriū tuum. Tam fortis erat alapa vt in terram ruens sic iacēret vsq̄ ad tēpus matutinale. Cūq̄ signa i dormitorio sonarent ⁊ illa in oratorio nō pulsaret putantes eam esse in oratiōe vel p̄ssam sopore intrātes ecclesiam ⁊ multo defectu eā repletes. Postq̄ refocilata loqui potuit oīa que circa se gesta sūt ad honorem dei ⁊ beate v̄ginis consororibus suis recitauit licet grauis esset alapa prorsus ñ a tētatiōe p̄ illam fuit liberata. Hec cesarius.

Quidam mutilauerūt imaginē crucifixi.

Exemplum xlj.

Quodā tpe inter duas cognatōes militū tam graues inimicitie orte sūt vt seinuicem capent ⁊ occiderēt. Die ergo quodaz cum plures vnius p̄tis cōueniissent in eccl'iaz cuiusdam ville aduerse p̄ti p̄ quandā vetulā p̄diti sunt. Pederat eni eis signū dicēs. quādo intrauerint nolam trahaṁ. Dō cū fecissent eccl'iam cū inultitudine armatoz ingressi sup̄ inermes irruerūt. Quo viso illi arepti sacris imaginib⁹ gladijs oppositerūt sperantes sibi illaz būficia parci debere. p̄cussores vō nullū sacro loco exhibētes honorē. nullā sacris imaginib⁹ reuerētiam ita hostilū cruorē sitiebāt vt imagines oppositas mutilarēt ipīq̄ crucifixo brachia p̄escinderent ⁊ octo milites in ecclesia trucidarent Dō sacri legiū dure satis vindicatum ē. Mā in breui tempore ab occisorū cōsanguineis occidentium numerosa multitudo sic gladio deleta ē. vt vix duo supessent. Vetula vero q̄ illos p̄diderat tpe messis nimio caloze aeris suffocata est. Hec cesarius.

Balistarius quidā vulnerauit imaginē xp̄i.

Exemplum xlij.

Tempe discordie inter ottonē philippūq̄ p̄uincialis in q̄dā oratorio satis curiose sua ad cōuersationē trāstulit. Quo cognito quidā pōtes ex parte aduersa ad expugnandum illud arietes machinasq̄ applicuit. Illi vō q̄ deintus erant imaginē crucifixi ligneā p̄tra hostes in q̄ndā fenestrā posuerūt sperātes q̄ ob illi⁹ venerationem loco parcerēt. Quidā vō de balistarijs de cruce nō curans. immo locanti illam indignat⁹ telam misit sacram imaginem in brachio p̄profunde vulnerauit Mox mirū modū antiqua renouant miracula. ⁊ ad instar vene hūane sanguis de loco vulneri cepit

stillare. adhuc vulnꝰ sanguinis ⁊ stigmata illic oñ-
duntur. Timore igit tanti miraculi ꝑdictus vir q̃
in exercitu eccīam inuāserat cruce signatus ē. ⁊ pe
nitentiā egit. Semel eñ adhuc mortalis in terris
crucifixus atq; lāceatus ē. Et tamē quotidie a ma
lis sedēs ad dexteraz patris se crucifigi ꝑ ꝓpheta
cōqrit dī. Et me crucifigitis. Hec Cesarius.

Quidā ꝓpter camisiā vulnerauit crucifixum

Exemplum xliij.

Cum eodez tpe otto ꝫ philippū ascenderet
cū exercitu satellitibus eius q̃dā ecciam
intrantibus. vnus ex illis crucifixū in emi-
nenti loco positū recenti linea ⁊ multo studio rectū
vidit ⁊ cōcupiuit. Quē cū manu attingere nō po
tuit lancea nisus ē extrahē. Et qz firmiter ymagini
annexa fuit in diuersis locis illā pupugit. Dñs ie-
sus xps vereyt sibi factū, oñderet q̃d eius ymagini
iniurie vel cōtemptus irrogak. egit sua potentia vt
de singulis punctionibus sanguis emanaret. Sed
eñ adhuc in terris mortalis crucifixus atq; lance-
atus est. ⁊ tamē sedens ad dexterā pris quotidie a
malis hoibus crucifigit ⁊ dehonestak. vñ. Aursuz
crucifigentes fi. dei. B. Guil. in lib. de apibus.

Iudei vulnerauerūt ymaginē ihu xpi.

Exemplum xliij.

Apud siriā in ciuitate berity q̃dam xpianꝰ
sub annua pensione hospitiū hñs ymagi
nē crucifixi iuxta lectū in pariete affixerat
⁊ ibi oratōnes suas continue faciebat. Post annū
ꝓ alia domū locauit ⁊ ymaginē ex oblitione de
relict. Quidā aūt iudeus ꝑdictā domū cōduxit. ⁊
die q̃dam aliū iudeū de suis tribulibus ad conui-
niū inuitauit. Inē epulas aūt ille q̃ inuitatus fue
rat casu circūspiciēs ymaginez xpi infixam parieti
cōuek. ⁊ in illū q̃ se inuitauerat ira fremēs est effe
ctus. cur ymaginē ihu nazareni tenere auderet co-
minak. Ille autē q̃ predictam ymaginem adhuc ñ
vidisset iuramētis quibus poterat affirmabat. ⁊ il-
lam de qua dicebat ymaginem penit⁹ ignorabat.
Tūc ille placatū se simulās. valefecit. ⁊ ad princi-
pes sue gētis abiēs illud qō viderat referauit. Iu
dei q̃ ꝑgregati ad domū ei⁹ venerūt. ⁊ visa ymagi-
ne illū ꝓtumelijs duris afficiūt. ⁊ extra sinagogā se
mliuiū ꝓiciūt. ymaginē ꝓ pedibus cōculcātes.
cūcta obꝓbria dñice passionis renouauerūt. Cū
ꝓ latus lancea ꝓforassent ꝓtinus sanguis ⁊ aq̃
vbertim exiuit. ⁊ suppositū vas impleuit. Stupe-
facti iudei sanguinē illū ad sinagogam detulerūt.
⁊ omnes infirmi ex ipso inuncto ꝓtinus sanati
sunt. Tūc iudei episcopo terre omnia narrantes ꝑ
ordinē baptismū ⁊ fidem xpi vnanimiter suscepe-
rūt. Ꝑpus autē sanguinē illū in ampullis cristalli
nis ⁊ vitreis conseruauit xpianū etiā ad se accersi
ri fecit. ⁊ ds tam pulcrā cōpositerat ymaginem in-
q̃siuit. At ille dixit. Nichodemus eā cōposuit qui
moriens dedit Gamalieli. gamaliel Thadeo. tha-
deus Jacobo. iacobus Symoni. ille dereliquit in
hierusalem vsq; ad excidiū vrbis. Tūc omnes iu-
dei sinagogas in ecclesias cōsecrarunt ꝓpter istud
miraculū. Eñ rome consecrata est eccia in honore
saluatoris. vbi ampulla cuz illo sanguine reseruā
tur. Hec Hugo de sancto victore.

Iudeus q̃dam ymaginē xpi in gutture ꝓcussit.

Exemplum xlv.

Apud Constantinolim iudeus q̃dam eccle-
siā sctē Sophie intrauit ⁊ q̃ndā ymaginez
xpi ibidē cōspexit. Qui se solum ibi cōside
rans gladiū arripuit ⁊ mox in gutture effigiez xpi
ꝓcussit. statimq; inde sanguis exiuit. ⁊ iudei faciē
⁊ totū caput aspersit. q̃ grauiter territus ymaginez
accepit. eāq; in puteū ꝓiciens aufugit. Quidam
aūt xpianus eidē obuiauit sibiq; dixit. vnde venis
iudee. aliquē hominē occidisti. Et ille. falsum di-
cis. Cui rursus. Vere homicidiuz ꝓperasti ⁊ ideo
sanguine aspsus es. Cui iudeus. Vere deus xpiā
nox verus deꝰ est. ⁊ fides eius firma ꝑ oia cōprobā
tur. nequaq; eñ ꝓcussi hoiem sed xpi ymaginem.
⁊ ꝓtinuo sanguis de ipius gutture emanauit. Hu
xit aūt iudeus illū hominē ad puteum. ⁊ inde san
ctam ymaginē extraxerūt. Plaga autē in gutture
ymaginis xpi. vt fertur. adhuc cernit. Et iudeꝰ cō-
tinuo bonus xpianus efficit.

Judei in die pasceue ceream ymaginem xpi vul
nerauerūt. Exemplum xlvj.

Cum iudei in q̃dā ciuitate fecissent in pasce
ue ymaginē xpi cereaz ⁊ eam clauis cruci
affixissent ⁊ lācea ꝓforassent. apparens bta
virgo cōq̃rēs xpianis de hoc q̃re sustinerēt q̃ ad-
huc in illa vrbe iudei filiū ipius crucifigerēt. Xpia
ni aūt domos iudeoz penetrātes ⁊ eos capiētes i
uenerūt ymaginē. ⁊ eius vulnera cruentata. Quo
viso miraculo multi iudei ad fidem sunt cōuersi.

In discipulo de tempore.

Heremita cui apparuit xps ihus habens crucē
auream, super scapulas suas. Hoc quere i disciꝑ
lo de tempore sermone. xlviij. M.

Item latro quidam vnū pater noster dixit antē
crucifixum. ⁊ sic occisus est ⁊ ad celum euolauit.
quere sermone. xlix. K.

Item quidam in agone adaptauit peccata mēbroꝝ suoꝝ ad passionem xpi. sermone. xlviij. N.

Item monachus quidam ptranseūdo crucifixū
dixit. O bone ihu xpi ꝓpter amarā passionem tu
quā sustinuisti quando anima tua egressa ē de cor
pore tuo. sermone. xlix. Y.

Item iuuenis q̃dam primitus nō habuit dulce-
dinē in passione xpi ⁊ semel amplexatus ē eū xps
tūc postmodū sensit mirā dulcedinem in memo-
ria passionis xpi. ibidem sermone. xlix. Z.

Item quidam de nocte semper surrexit dicens.
O domine ihu xpe nullus iam tibi compatit. ser-
mone. xlv. N.

Item quidam damnari debuit q̃ passionez xpi
dilexit. ideo reuixit. ⁊ penituit. Hoc quere ibidez
sermone. xlv. M.

Item mulier q̃daz passionē xpi diligēs obūt in
ꝓtu in die pasceue ⁊ statim euolauit ad celuz post
egressionē anime a corpe. q̃re sermone. lxj. T.

Item nouicius q̃dā voluit exire ordinē minoꝝ
⁊ redire ad seculū ⁊ xps apparuit ei ⁊ oñdit ei vul-
nera. Et quomō illi vulnerāt xpm qui habent vo-
luntatem malam peccandi. sermone. j. H.

Paupertas.

Arsenius gaudebat q̃ elemosinam recipiebat.

Exemplum xlvij.

Beatus arsenius q̄ cū magnus fuisset in curia imp̄iali factus ē religiosus ⁊ adeo pauper q̄ oporteret eū q̄rere elemosinā. q̄ glorians in dño dixit. G̃ras tibi ago dñe ihu xp̃e qui ad hoc deuenī vt elemosinaz in tuo noīe q̄siui. Q̄ntuz mō gloriaꝫ in celis diuitijs celestibus ad q̄s q̄ pauptates deuenit. Hoc in vitasparum.

Dyogenes dolū habuit p̄o domo sua.

Exemplum xlvij.

Dyogenes relictis oībus perā hūit p̄ cellario. clauā p̄ sustentatōe corp̄is ⁊ mēbrorū senilū. dolū p̄ domo. a q̄libet petēs ⁊ accipiens cibū. C̄ūq̄ sic torq̄ret in dolio gl̄iabat se domū h̃re volubilē. ⁊ se cū tribus p̄mutantē. frigore eē se vrebat ad meridiē. estate ad septētrionem. et cūq̄ sol se vreret ⁊ dyogenes sil̄ vrebat. C̄ūq̄ solū sibi reseruasset vas ligneū ad bibendū. vidit puer cōcaua manu bibentem. q̄ statim elisit vas suū dicens. Nesciebaz ego q̄ natura poculum habebat. Narrat etiā de eo Valerius q̄ cū quadā die sederet ad solē alexander magnus veniēs ad videndū eū. hortatus est vt ab eo peteret q̄cq̄d vellet. Nox inq̄t a te nihil peto nisi soli mihi nō obstes. vñ merito dicit Seneca. q̄ potētior erat alexandro oīa possidente. quia plus erat quod ille nollet accipere q̄ ille posset conferre.

In morte diuites abiciūtur ⁊ pauperes exaltātur.

Exemplum xlix.

Diuites mane gl̄iantes sunt sicut accipitri q̄ multū in vitā sua extollit ⁊ palpat. ⁊ honorifice sup manū portat ⁊ sup p̄icam elevatur. q̄ mortuus in lutū p̄icit ⁊ in sterq̄linū canib⁹ ⁊ anib⁹ ad deuorandū. C̄ōtra galline ⁊ anseres i vita sua vilipēduntur ⁊ victū suū in vita vndiq̄ cū labore magno acquirūt. repellūtur. ⁊ p̄cutiūtur. q̄ in fine multa cura p̄parantur. ⁊ honorifice ad mēsaz regis deportāt. Sic etiā est de diuitibus ⁊ gloriosis huius seculi. nā in p̄ti bū pascūtur. colūtur. ⁊ honorātur. q̄ in fine. in sterq̄linū eor̄ corp̄a p̄icīū tur ⁊ aie eor̄ demonib⁹ deuorande tradunt. De q̄ bus legit. Deuorabunt aūt eos aues mortis amarissimo. C̄ontra pauper abiecti in fine ad mēsam summi regis honorifice deportantur.

In discipulo de tempe.

Petrus telonari⁹ q̄ primo p̄cus fuit ⁊ postmodū fecit seip̄m vendere ⁊ p̄ciū dare in el̄ymas pauper. Hoc q̄re in discipulo de tpe. ser. lxxxj. B.

Pax.

Virgo pacifica statim post obitum celuz intrauit.

Exemplum l.

Quedā nobil̄ puella pacez hūit cū deo. licet sibi a p̄cis venialibus nō posset cauere tñ deū post bap̄m mortalibus p̄cis nūq̄ offendit. ⁊ pacē cū hoib⁹ hēbat. nullū turbauit. nullū lesit. nullū molestauit. ⁊ p̄p̄t hāc pacē quā firmiter in se tenuit q̄ ad deū ⁊ q̄ ad se ⁊ q̄ ad p̄ximos deus sibi hāc gr̃am fecit q̄ angeli ei⁹ aiam cū dulcissimo gaudio cūctis audientibus ad gaudia eterna ⁊ pacē eternā deduxerūt. Qui ergo vult saluari pacē quem nobis xp̃s relinquit p̄ testamento seruare debet. vñ xp̃s Iohā. xiiij. Pacem meā do vobis. pacem meam relinquo vobis ⁊c.

Item de duabus nuribus q̄ simul habitabāt in vna domo in bona pace. ⁊ similes fuerunt. s. Macharto. Hoc q̄re ante. M. xj.

Quo erāt fratres in heremo quos diabolus nitebatur ad discordiā p̄uocare.

Exemplū lij.

Erant duo fratres fm carnem germani. verūtamē virtutib⁹ in spūali p̄posito monachi existentes. insidiabatur aūt eis malign⁹ spūs vt quocūq̄ modo separaret eos ab inuicem. Quadā aūt die ad vesperā fm cōsuetudinem ille minor frat accendēs lucernam posuit sup candelabrū. Faciente aūt malicia demonū ruit candela brū ⁊ extincta est lucerna. Per hanc occasionem insidiabatur eis diabolus vt eos in litem accenderet. Surgens q̄ senior frater cepit p̄cutere cū furore fratrem suū. Ille vo p̄stratus in terram deprecabatur fratrem suū dicēs. Magnanimus esto domine. ⁊ ego rursus incendam lucernam. Ergo q̄a non rūdit ei turbulentū v̄bum. malignus spūs cōfusus statim recessit ab eis. Et p̄gens eadē nocte. nūciauit p̄incipi demonior̄ dicens. Q̄m p̄p̄t humilitatem illius monachi qui p̄stratus in terram veniam postulabat a fratre suo non p̄ualui i eis Videsq̄ deus hūilitatē ⁊ volūtatē hui⁹ monachi effudit sup eū gr̃am suā. ⁊ ego sentio me valde torq̄ri atq̄ cruciari. q̄m nō p̄ualui eos separare ab inuicem. Hec ergo verba audiens ydolor̄ sacerdos q̄ ibi cōmanebat. cōpunctum est cor eius in timore ⁊ amore domini nostri ihu xp̃i. considerans etiaz q̄ magna seductio ⁊ p̄ditio animar̄ ē cultus ydolor̄. relinquēs oīa. statim festināter ad sctōs patres ad monasteriū perrexit. ⁊ retulit eis hec oīa que p̄ malicias demones inter se loquebant. C̄ūq̄ monitis salutaribus instruxissent eū sancti patres de doctrina domini saluatoris baptisatus ē. ⁊ sancti p̄positi monachor̄ vitam eripuit. ⁊ adiunāte ⁊ cooperante gr̃a dei factus ē p̄batissimus mōachus C̄ficq̄ veneratus ē ⁊ tenuit humilitatis virtutem vt oēs hūilitatem eius mirarentur. Dicebat.ē.m q̄ omnē v̄tutē aduersar̄ nr̄or̄ demonū humilitatis soluit intentio. Deniq̄ ⁊ dñs nr̄ ihs xp̃s p̄ hūilitatem triūphauit diabolū ⁊ omnē v̄tutem ei⁹ cōtriuit. Addebat etiā dicens. q̄ frequēter audisset demones inter se loquētes. q̄ q̄ñ ad iracundiā accendimus corda hoīm. si q̄ sustinuerint patiēter iniuriarū p̄uicia ⁊ p̄uersi magis rogauerint ea q̄ ad pacem sunt dicentes. q̄ ego peccaui. statim sentim⁹ oēm nr̄am virtutez marcescere. quia approximat eis gratia diuine potentie. Hec in vitaspatrum.

Diabolus fregit baculū peregrino i dorso vt discordarent.

Exemplū liij.

Duo ciues Colonienses diuites ⁊ honesti ⁊ speciales adinuicem amici ad sanctū Jacobū simul profecti sunt. Die quadam cuz soli equitarent ⁊ ceteris fratribus p̄cedētibus diabolus amicicie ⁊ concordie eor̄ inuidēs in igressu cuiusdam nemoris baculum in dorso vni⁹ illorum pendentem satisq̄ fortem in duas partes cōfregit. Qui cum neminem adesse conspiceret. mirabatus clamauit ad socium. Eya frater quare fregisti baculū meū. Illo negante etiā cū iuramento

ta in eū exarsit. vt vix manus ab eiꝰ collisione cohiberet. Tandem gra dei n meritis beati apli Jacobi ad mentē reductus apud sociū vnice dilectū penitentiam egit. z totius discordie causa diabolꝰ confusus aufugit. Hec Cesarius.

In promptuario supra.

Rustici qui simul sepeliebant in vno sepulcro. qualiter capita z dorsa percusserūt adinuicē. Hoc patet ante. P. xviij.

Item homo litigiosus q̄ parentes turbauit. proximos provocauit. qualiter obijt miser z infelicit. Hoc patet ante. P. xvij.

Item vetula q̄dam voluit facere discordiam inter virū z vxorē qui multis annis simul in pace vixerunt. Hoc patet ante. M. xvij.

Item diabolus ꝓmisit antique vetule duos calceos vt faceret discordiam inter virū z vxorē. Hoc quere de tempore sermone. xcvj. R.

Peccare.

In peccatis perseuerantes cōtinue sunt añ portam inferni. Exemplum liij.

Quidam solennis p̄dicator reprehendit i sermōe illos q̄ pseuerāt in pctis z dixit q̄ peccatū vocat in scriptura porta inferni. z protulit tale exm̄. Si qs hodie venīēs ad monasteriū istud. z videret vnū scolarem sedentez in porta. sitr cras. sitr multis diebus. nonne de fama cogitaret. iste scolaris intrabit ordinem. Quō ergo nō ē credibile q̄ illi tandē intrāt infernū q̄ tamdiu sedent in porta inferni. i. in peccatis. Vñ etiam ꝺ Augustꝰ in quodam sermone. Peccare est humanū. pmanere aūt in peccatis est diabolicum.

Diabolus temptauit episcopum per speciē mulieris. Exemplum liij.

Gregoriꝰ in dyalogis li. iij. c. vij. dicit. Vt q̄ corpus suum cōtinentie dedicant habitare cū feminis nō p̄sumāt. Andreas inq̄t fundane ciuitatis epūs cuz sancte viueret q̄ndam sanctimonialē. de cuius sicut de sua cōtinētia cōfidebat secū habitare ꝓmisit. Ex q̄ re sic eū diabolus temptabat vt ī mulierē illā libēter ispiceret z etiā turpia cogitaret. Tūc q̄dā iudeꝰ romā pgēs nocte p̄occupatꝰ ad tēplum appollinis se ꝓuertit z loci sacrilegiū ptimescēs. cuius fidē crucis nō bñet ꝟ p̄ timore se signat. Nocte aūt media vigilans vidit turbam demonū z vnū p̄ ceteris q̄si p̄ncipē sedentez. Vbi cū singuli sua facta referrēt. vnꝰ prūpens in medīū dixit q̄ andreā epūm p sctimonialē q̄ cū illo habitabat ad magnā carnis tēptatiōem mouisset. Et cū diabolus libēter audiret q̄si grāde lucrū de tanti viri q̄ditōe p̄sumeret. subiūxit. qz etiā ad hoc venit q̄ fero sctimonialē in scapulas tocando percussit. Tūc diabolus exhortatꝰ ē eū perficere q̄ cepisset. Jussit etiā inq̄rī q̄s esset ille qui in illo tēplo latere p̄sumpsisset. Ad quem demones pgentes z subtilius intuentes. crucē signatū inuenientes dixerūt. Ve. ve. vas vacuū est ꝟ signatū. Statim de monū turba cōfusa dispartit. z iudeus ad epm pgens. eiq̄ rei serē sicut audierat referēs epm a tēptatione diaboli liberauit. Et ipe iudeus etiam instructus in fide ab illo baptisari se fecit.

Inter boies exūtes non clare vidēt peccata sua

Exemplum lv.

Tres boies se studiose diligentes facti sunt monachi. q̄z vnus elegit litigantes ad pacem reducere. scōus infirmis ministrare. tercius in solitudine quiescere. Primꝰ victus venit ad scōm quē inuenit aio deficiēte. qz nō potuit infirmis satisfacere. nec ipe pmus litigātes pacificare potuit. Hi duo sil venerūt ad tercīū narrātes ei tribulatōes suas. rogauerūt euz vt eis diceret quid ipe profecisset. Qui paululū reticēs misit aquam in peluim z turbulenta erat. postmodū dixit. Ittē dite q̄z limpida mō facta est aqua. Cunq̄z intenderent in aquā vultus suos viderūt quasi in speculo Sic inq̄t qui in medio hominū morant nō vident peccata sua ꝟ cū quieuerint maxime in solitudine facile tunc ea possunt conspicere.

In discipulo de tempe.

Diabolus q̄dam sexaginta annis tēptauit mōachū de lapsu carnis z postmodū finaliter duxit eū in pctm̄ luxurie. Hoc q̄re sermone. xl. E.

Item q̄dam vidit duos cū lancea p longū volētes intrare eccīam. Et quidam hausit aquā in vas pertusum. Et quidam secuit ligna z apposuit sup sarcinam. sermone. cxiij. T.

Item qui habent malā volūtatem peccandi. Jesum crucifigūt. Hoc patet infra. xxxij. V.

Pena inferni.

Damnati habent ignem infra z supra se inquantum distat celū a terra. Exemplū lvj.

Achārius p heremū transiēs inuenit caput cuiusdam defuncti. adituratum ē ab eo. cuius esset. locutum est q̄ esset caput gentilis Req̄sitū de pena rñdit. q̄ quātū distat celū a terra tantū hūt damnati gentiles de igne super capita. z tantū sub pedibus suis. et infra paganos sunt iudei qui hūt maiorez cognitionē de deo z de fide. z infimi sunt mali xp̄iani q̄ in peccatis mortalib⁹ vixerūt z sciēter deū offenderūt. nō ex infirmitate humana aut ex ignorantia. qz hūt plenioꝛē cognitionem fidei ꝟ pagani z iudei. Et sunt maioris dignitatis. z sic peccāt sciēter z ex certa malicia. vñ xp̄s in euāgelio dicit. Seruus volūtatem dñi sciens z nō faciēs vapulabit multis plagis. Vñ etiā dr̄ in decre. Fidelis malus peior ē infideli. z grauiꝰ peccat. z grauior pena sibi debetur.

Ebriosus quidam vidit in extremis infernū aptum sibi. Exemplum lvij.

Quidā intrauit religionē z factus ē religiosus solo noie ꝟ moribꝰ tot⁹ puersus q̄ corrigebat ꝟ nō emēdabat se. ꝟ qz faber erat optimus ꝓpter necessitatē officij tolerabat. Hic in festiuis diebus cū alij irēt ad ecciam remanebat in cella sua vacās illecebris z ebrietati. z factū ē vt q̄ nollet intrare ecciam volūtariꝰ intrauit ianuā infernī innit⁹. Subita ei infirmitate correptꝰ vocauit fratres di. cū meroze. Sic. b. stephanꝰ vidit celos aptos ita z ego video ifernū z iudā z cayphā ī medio eiꝰ z pylatū. z alios crucifixores dñi. z mihi misero nō lōge ab eis locū patū. Cūq̄z frēs ꝓuocarent eū ad pniam dicebat se nō posse penitere. qz ꝑ euz datū eēt iudiciū. z sic miser mortuꝰ est. z longe ab alijs sepultus. z nullū suffragiū est impartitū eidē

Quidam vidit penas damnatoꝝ.

Exemplum lviij.

Quida frat cisterciēn. ordinis cuz ageret in extremis vidit btm̄ bñdictū se a corpe educentē. z oñdit ei mansiones multas electorū z supplicia dānatoꝝ. vbi inter alia vidit deportari magnū principē ardentē in cathedra ignea residentē. z añ eū mulieres pulcre erant z faces ignee in os eius trudentes. z vsq; ad virilia ardebat z flagellis eū cedebāt. hic fuerat princeps potens et luxuriosus. Postmodū vidit aliū quē demões excoriabāt z cū sale cōfricabāt. z aspergebāt. z super cratē igneā ꝓcremabāt. hic fuerat crudelis dñator z subditoꝝ oppssor z exactor pauperuz. Postmodū vidit aliū equū igneū eqrantē z scurū igneum bñtem. z portabat igneā caprā. z post caudā eq habitū mōachi trahebat. h fuerat raptor. z caprā cuidā vidue recepit. z infirm⁹ habitū monachi recepit. nō ex charitate nec ex volūtate manēdi i ordie si ꝙ lesceret. ꝫ ex inductiōe amicoꝝ suoꝝ. ergo habitū monachi post se trahebat. Alios etiaz vidit plures diuersas penas sustinere fm̄ similitudinez pctoꝝ. Añ Galo. Per q̄ homo peccat p hec z puniet̄.

Mulier quēdam vidit penas mariti sui z alioꝝ damnatoꝝ. Exemplū lix.

Ille q̄dā potēs mire deditus torneamētis mortu⁹ est miserabilit sic vixit. Reliq̄t autē vxorē deuotā valde z scām. q̄ marito mortuo vt ipamet fratri alberto mgro ordinis p̄dicatorū narrauit z ipi dixit. rapta ē em̄ in q̄ndam excessum mētis. z vidit circa aiam viri sui demones in mag̃ multitudie cōgregatos. Dixitq; vn⁹ eminētioz ceteris ad ꝓxtes. ponite caligas i pedib⁹ ei⁹. q̄ruz spicula penetrāt a plāta pedis vsq; ad cerebꝝ. hinc induite eū lozica cui⁹ spicula añ z retro penetrant totū corp⁹. hinc galeā capiti ei⁹ imponite. cui⁹ filr spicula descēdēdo trāseāt vsq; ad plātas. hinc scutū collo ipius inūcite cui⁹ pōdere mēbris oib⁹ cō quasset. Hec oia cū tussu principis demonū i aiaz miserā cōplerētur. dixit iterato demonib⁹. Cōsuetudo ipi⁹ erat vt post torneamētū balneis frueret. z post balnea deponeret i lectū z iuxta euz puella teneriorz. cui⁹ amplexib⁹ z coitu fruebat. hūs oib⁹ aptate z filia. nec mora. flāmis balnealib⁹ illi⁹ aiaz cruciatā i lectū candentē ferreū posuert z iuxta eū bufonē cū terribilib⁹ oculis ad magnitudinē lecti ei⁹ cui⁹ āplexu z toto ꝓtractu vl oscūs adō exust⁹ ē vt magis eū bufonis horribiles aspect⁹ illi⁹ q̄ armoꝝ p̄dictoꝝ terribiliū balnei vl lecti vexatio cruciaret. Heu q̄ digna pena taliū. Illa āt btā mulier q̄ b dispensante deo de aia mariti sui vidit. oib⁹ diebus vite sue recordatione visionis adeo afflicta fuit vt nullus possit ambigere q̄ eā antea cognouisset. q̄n illa supza modū q̄ credi pōt cordis incōmodo vexaret. Hoc Guil. in lib. de apibus.

Quidam vidit dominū suum duci ad diuersas penas. Exemplum lx.

Quida nobilis erat oppssor pauperuz z mūdi amator. h cū q̄esceret i lecto. camerari⁹ su⁹ facēs añ cameraꝝ. rapit in visu añ thronum dei. z ibi accusabat dñs ei⁹ de oib⁹ q̄ gesserat. p q̄bus accepit sniam dānatōis. ꝫ cū magno tripudio ductus ē añ lucifer̄. Cui lucifer. adducite eum añ me vt dem osculū fideli seruitori meo. Cū aūt adductus fuisset dixit. Nō sit tibi pax in secula seculoꝝ. z ait. Ihe cōsueuit balneare. ducite eū ad balneū infernale z vnguibus diaboloꝝ penit⁹ lanigerēt. aliq; ignē sup eū fudert. educt⁹ de balneo postꝝ tus ē in lecto infernali. de q̄ Isa. Subtus te sternetur tinea z opimentū tuū erit vmes. Et dixit lucifer. Date ei post balneū de calice ire dei. z ꝓinat⁹ ē ei ignis z sulphur q̄ ē pars calicis eoꝝ. q̄ vuz clamaret. sufficit. dixit lucifer. Audire consueuit dulces simphonias. surgant simphoniaci. z ecce duo demões cū tubis igneis ignē sic in eū sufflauerūt. ita vt de oculis z de naribus⁹ z de ore flāma ignis exiret. Lucifer ait. adducite euz ad me z adducto dixit. Cātasti cātatōes. cāta mihi vnam. Et ille dixit. q̄d cātabo. nisi. maledicta dies in q̄ nat⁹ sum. z ait lucifer. cāta meliorē. At ille. q̄d cantabo. nisi. maledicta sit mr q̄ genuit me. Cāta adhuc meliorem. z miser dixit. q̄d cātabo. nisi q̄ ipe de⁹ sit maledict⁹ q̄ me nasci pmisit. hoc ē. ait lucifer. q̄ volui. Ducite ḡ eū in sedē quā meruit. q̄ ꝓiectus ē ad vnū puteū. z factus ē talis strepitus ac si totus mūdus caderet. Ad quē strepitū euigilans camerarius cucurrit ad camerā. z dñm mortuū inuenit. Narrata itaq; visione ordinē intrauit. Hec Viridarius.

Diues q̄dā positus ē in cathedra ignea z bauit⁹ est potus infernalis. Exemplū lxj.

Quida deuotus vidit i visu q̄ndā virū honoratū z seculare. q̄ multuz excesserat in glia secularī. seu in mūdi glia. in gula. in luxuria z in cantibus. z variis solatijs ad infernū ducī. Et ecce princeps demonū surgēs de cathedra sua occurrēs ei z collocauit eum in cathedra dicens. Sede hic p honoze quem habuisti in seculo. Erat aūt cathedra tota ignea. Oblatus ē autē ei in vase potus amarissimus fetidus z immūdus z coact⁹ bibere ita dicentibus. Bibe hoc loco porū delectabiliū quos bibisti in seculo. Astiterunt aūt duo demones cum tubis sufflantes in aures eius. Et erat p aures z oculos z nares z ceteros meatus flāma ignea. Et hec inquiūt habeas nūc tibi p cantibus z cantilenis vanis quas audisti. Posuerunt z serpentes circa collum z ad brachia dicentes. z h ꝓpter amplexus mulierum habeas.

Nero balneatus est apud inferos.

Exemplum lxij.

Quida vidit neronē balneantē se apud inferos. z ministros inferni aurū feruēs ifundentes sup ipm. z cū videret chorum aduocatoꝝ ad se venientiū. huc inquit venale genꝰ hominū venite o aduocati amici mei accedite vt in h vase balneamini mecū. adhuc em̄ supest loc⁹ in eo quem vobis seruaui.

Nobilis q̄dā virulum vidue abstulit z vinū subbanno ꝓpinauit. Exemplum lxiij.

Quedā obsessa cū die q̄dam quēdā nobilē potentē ac diuitē virū vidisset. demō ex obsessa multis p̄tib⁹ ꝓra eum clamare cepit dicēs. Virulū illū quē tali vidue abstulisti. flāmis ifernalib⁹ a nob liq̄tū guttatim mittem⁹ in oculos tuos. z p oīe corpus tuū fundem⁹ z stillabimus

pinguedinē eius. vinū vo qō sub banno tuo i hac villa tua venditur feruens in os tuum fundemus Quibus verbis miles p territ⁹ tabernaz amouit. z vitulū restituit.

Filij militis nolebāt pelles z ptē agri restituere.

Exemplum lxiiij.

Quis q̄dā tpe q̄dā añ dīē vadens ad pallaciū occurrit ei q̄dā in dextrario nigerrimo de cui⁹ naribus flāma p̄cedebat. nūc viā rectā tenebat. nunc exorbitans in campū discurrebat. Hec vidēs ciuis primo valde territus. postea cōfortat⁹ cruce se signauit ℨ diabolū. dextrā ℨ hominē armās gladio. q̄ cū appropinq̄sset cognouit eū fuisse q̄ndā militē nup defunctū. videbat circūamictus pellibus ouinis. mole terre gestās in humeris quē ciuis interrogās vñ veniret. ait. Ego in maximis penis sum. pelles istas cuidaz vidue abstuli quas nūc ardenter sentio. Similiē mihi ptez agri iniuste vsurpaui cuius pondere modo p̄mor. Si aūt filij mei ista restituerēt penas meas multū alleniarēt. z sic euanuit. Cūq; filijs hoc recitasset. maluerūt illum eternaliter in penis manere q̄ eis dimissa restituere. Hoc Cesarius.

Quidam vidit penas inferni. z hic egit durā penitentiam.

Exemplum lxv.

Quōq; q̄dā p̄familias ad deū migrasset. et tota familia p̄noctando corpus custodiret. ex diuina mia reuixit. Qui vadēs ad ecclesia reddens deo immēsas gr̄as. z quicq̄d habebat deo z pauperibus erogabat. fugiens ad heremū iuxta fluuiū cellā fecit. z ingrediēs. fluuiū vestimēta sinebat cōgelari ad carnē. z postea ad balneū calidissimū intrabat. z ꝟ sustinebat successiue quantū poterat continuās vsq; ad mortē. Et cū de his ab aspicientibus argueret. dicebat. si vidisset⁊ q̄ ego vidi ampliora vt eadē mecū faceretis. z referebat terribilia de penis inferni di. q; in exitu anime a corpe suo vir lucidus duxerat eū ℨ ortū solis ad vallē infinite magnitudinis. vbi erāt duo stagna. vnū erat plenū vmbus z flāmis feruētib⁹. aliud gelu z ingenti grādie. z erāt plena aiab⁹. q̄ cū vir possent sustinere ignis vehemētiā trāsibāt ad gelu. z ecōuerso ad ignē. Postea duxit eū ad tenebras densissimas. z vidit ibi globos igneos de baratro ascēdētiū z inde procedentiū hoim ignitoz ad faucillarū modū. z sensit inde exalare fetorē intolerabilem et audiuit fletum z eiulatum intolerabilem ac incōparabilem ac deterrimos demones forcipes igneos tenētes z eū tenere cupientes z pūcere in fornacem. Sed appuit ei in tenebris vir splēdidus q̄si stella inhibēs demonibus ne eū tangerent. q; iuxta p̄ceperat eū redire ad corpus suū vt ageret penitētiā. Et sic sup humanā estimationez p̄familias se affligēs. postmodū in pace q̄euit.

Visio diaboli est horribilissima.

Exemplum lxvj.

Abbas sctē agathe cū q̄dā monache suo et q̄dā cōuerso venit ad colonīā ad q̄ndā obsessam. z cū abbas demonē de q̄busdā interrogasset. demon rūdit ei. Post hec abbas ei dixit. Adiuro te p eū quē hodie i missa tractaui vt rūdeas mihi. z statim demō rūdit ei de q̄sitis. Post hoc demō adiūratus ab abbate vt exiret. demon rūdit ei. q̄ ibo. Rūdente abbate. os meū aperi vt ingredi aris. Ait demō. nō possum. q; hodie altissimus intrauit. Tūc abbas. ascēde sup hos duos digitos. pollicē z indicē ei indicās z offerēs. z rūdit. Nō valeo. q; cū illis hodie altissimū tractasti. Insistente ei vt exiret. ait. nōdū vult altissim⁹. adhuc duobus annis ero i ea z tūc liberabit. qō postea ita factū ē.

Rogat⁹ q̄ abbas a monacho z q̄erso suo vt p̄cipere demoni. q̄ren⁹ in sua forma naturali se eis ostēderet. z rēnuit p̄mo abbas. postea acq̄euit di. Principio tibi in virtute xp̄i vt i tua spē naturali nob appareas. Rūdit demon. non vultis carere. nisi me videaris. Et abbate dicēte. nō. Cepit mulier i oculis eius turgescere z instar turris ascendere. ita vt oculi ei⁹ scintillarēt ad modū fornacis candentis fumigātis. Quib⁹ visis ceciderūt fr̄es monach⁹ z q̄erso in extasim positi. Abbas etiaz ceciderisset si nō p̄cepisset diabolo vt p̄stinā formā recip̄et. qō et fecit. z dixit diabolus. Nūq; ita stulte p̄cepisti. p̄o certo scias q; si hodie diuinis nō cōicasses nullus vr̄m vlli hoim retulisset q̄ vob ingessissem. putas vt hō posset me videre z viuere. neq; q;. Tandē illi refocillati sunt aq̄ frigida tanq; semiuiui.

Religiosus quidam potius voluit ignem intrare q; demonem videre.

Exemplū lxvij.

Religiosus q̄dam ad extrema veniens decubitus horribiliē clamauit. Maledicta hora i q̄ religiosus factus sum. z siluit. z post paululū facie serena subridēs ait. Non immo bñdicta hora in q̄ intrauit ordinē z bñdicta mater gloriosa xp̄i quā semp dilexi z itez tacuit. Fr̄es aūt q; in circuitu erāt. audiētes cū lacrimis orabāt p eo. Post duas autez horas dixit fr̄i q; astabat ei. Voca fr̄es meos. q̄m exaudiuit dñs oronē ipsoz. q̄bus ingressis ait. Vos de primo vbo q̄ audistis turbati fuistis. q; hec ē causa vbi. Apparuerūt mihi demōes terribiles parati ad recipiendū aiam meā. z pre timore extra me rapt⁹ maledixi horā diei mei z dico vob si hic factus fuisset ignis vnus de ere mixto cū sulphure. q; duraret ab hoc loco vsq; ad finē mūdi. z darer mihi optio. vtrū p mediū illū ignē vellē transire aut itez demones in simili forma videre. eligerem potius p ignem transire. Postmodū venit illa regina celi mater misericordie z fugauit demones. z ea visa cōcepi spem z p gaudio risi. z horam q̄ intraui z ipam q̄ me liberauit benedixi. Et his dictis postmodū feliciter obiit.

Miles quidam in equo igneo punitus est cum falcone.

Exemplum lxviij.

Quidā sctus z deuot⁹ hō vidit q̄ndā militez ardentē in inferno. z videbat eum sedere in igneo equo z tenere falconez in manu. z q̄renti quid hoc esset. Rūdit q; ille equus erat diabolus qui carrebat cum eo p ignem p̄pter gloriā quā habebat in mundo equitando z cum falcone cū quo se libenter occupabat. Et falco quē in manu tenebat erat alter diabolus qui comedebat manus z brachia z carnes ipius. Et tm̄ dolorem ei faciebat. ac si cor eius de ventre extrahere vellet. Vidit etiā alios q; fuerūt lusores in hoc mundo q; cogebant ludere cū demonibus ad aleaz z schacos.

Nobilis q̃dã ꝓcogitauit penã inferni.ꝛ rigorem ordinis patienter sustinuit. Exemplũ lxix.

Iuuenis q̃dã nobilis diues ꝛ delicat⁹ ordinem fratrũ ꝓdicatoꝝ intrauit q̃ cũ ab amicis carnalib⁹ induceret ad exitũ.dicẽdo.nõ poteris austeritatẽ ordinis tenẽ. qz delicate nimis es nutritus. Rñdit.ꝓpter hoc intraui ordinem.qz sciebã me delicatũ ꝛ nihil asperum pati ꝛ sustinere posse cogitaui q̃ nimis intolerabilis esset illa acerbissima pena inferni.Et ideo elegi magis hanc penam sustinere q̃ illam.s.inferni.

Iuuenis q̃dã cogitauit si illa pulcra mẽbra debent esse pabulũ inferni. Exemplum lxx.

Cum mgr Iordan⁹ psuaderet cuidã iuueni nobili ꝛ pulcerrimo ingressum ordinis ꝓdicatoꝝ.ꝛ illũ min⁹ ad hoc inuenit ꝓmptũ. dixit enim fine verboꝝ. Rogo te vt statim hoc facias amore dei.aut manus tuas respicias ꝛ alia pulcra mẽbra tua.recogitans quantũ damnum erit.si ista pulcra membra erũt pabulũ eterni ignis.Q̃ ille facies.ex hoc dicit motus postea ad ordinis ingressum seip̃m ꝓpter deũ contemnens.

Quidam cogitauit si post centum milia annoꝝ damnati liberarentur.

Exemplum lxxj.

Quidã multũ secularis ꝛ multũ delicat⁹ cuz q̃dam die cogitaret itra se.si post mille annos aie damnatorũ de pena liberarẽt.Rñdebat ei cogitatio q̃ nõ.Si post centũ milia annorũ.nõ. Si post tot annos q̃t sunt gutte aq̃ maris. nõ.Et ita talia cogitãdo plurimũ turbabat ꝛ pterritus cepit ꝓpẽdere q̃ miseri ꝛ obtenebrati sunt huius mũdi amatores q̃.p modico tpe q̃ victuri sunt rũt penas eternas.vñ ertã Gre. Nemo ꝑt hic gaudere cuz hoc seculo ꝛ illic regnare cũ deo. Idem. Presentia gaudia sequũtur perpetua lamenta.

Si in lecto molli quis cõtinue iacere deberet tedium haberet. Exemplum lxxij.

Helco marsiliensis ep̃s refert de seip̃o. dũ essem mũdi amator ꝛ deditus vanitatibus mũdi. cepi semel cogitare de eternitate pene inferni.ꝛ dixi i corde meo. si ꝓponerẽ tibi sp ia cere lecto molli ꝛ delicato.ita vt nulla occasiõe inde recederes.hoc vix sustinere posses. Quomõ q̃ possis tacẽ ꝛ ardere illa pena eterna ꝛ intolerabili inferni.si contingat te illuc immergi. Hac occasione reliq̃ omnia.ꝛ factus sum monachus.

Monialis quedam occultauit peccatum in cõfessione ꝛ damnata est.

Exemplum lxxiij.

Dne monales reputabãtur multũ religiose in q̃daz monasterio.accidit q̃ vna mortua ẽ.ꝛ alia sororũ q̃ erat magr amica sua ferventer orabat ꝓ ea.ꝛ semel in eccia de nocte dum illa soror viua oraret.audiuit illã sororẽ mortuam cãtantẽ illud rũsoriũ mortuoꝝ. Peccãtẽ me quotidie ꝛ nõ me penitẽtẽ timor mortis conturbat me. qz in inferno nulla ẽ redẽptio.Et nõ pl⁹ dicebat de rũsorio. Illa viuens interrogauit. Nonne es tu talis soror.Rñdit illa.sum. Et illa. quare nõ cõples cantando rũsoriũ totũ.Dixit mortua.Si beata virgo maria ꝛ oñes sancti oraret ꝓ me. nunq̃ posset plus verificari de me. Miserere mei deus ꝛ salua me.qđ est finis rũsorij.quia ego dãnata sum. Hem quõ hoc est dixit viua.cuz eras ita bona religiosa. Rñdit. Ego dũ essem in seculo feci vnũ peccatum verecũdũ.qđ ꝓpter verecũdiã nũq̃ confessa sum ꝛ alia bona nihil mihi valuerũt ad vitã eternã. ergo ammodo non ores ꝓ me quia inuanũ est.

In discipulo de tempore.

Diabol⁹ dixit q̃ aia comitis Guilhelmi esset in penali pena q̃ si maximus mõs illuc mitteret lãpsceret i ictu oculi. Hoc q̃re de tpe.ser.cxxxv.E.

Item miles qui rapuit vidue vaccam dicẽs. Si ego non facerẽ alius faceret.punitus ẽ in inferno incessanter.hoc quere sermone.cxix.F.

Item miles quidam ap̃ paruit filie sue cũ crustibulo in q̃ erat sulphur.sermo.xcix.P.

Item vdo qui frequẽter inebriabat quale lectũ qualẽ potum.ꝛ quale balneum sibi in inferno inuenit ꝓparatum.sermone.lxij.V.

Itẽ q̃dã vidit vicinũ suũ ꝛ vxorẽ alteri⁹ viri puniri i inferno ꝓpt̃ adulteria sua. q̃re ser.lxxxv.Q.

Item sacerdos q̃dam vidit mirem suã in spoza ignea quomõ serpẽtes ignei circũdederunt collũ ip̃ius.ꝛ cathenas igneas habuit in manibus ꝛ pedibus.Hoc q̃re sermo.lxxxiij.I.

Item mulier q̃ non plene cõfessa ẽ.quõ visa est habere serpentes in capite ꝛ collo. ꝛ bufones sup mãmillas.hoc quere ser.cxxv.E.

Item frater ordinis predicatoꝝ qui dixit ad magistrũ parisiensem.q̃ de ictu cogitaret de lecto inferni.de quo Ysaias dixit. Subter te sternet tinea. Hoc quere sermo.c).P.

Item quidã vidit diabolũ ꝛ dixit q̃ potius vellet clibanũ ardentem intrare.q̃ itez diabolũ videre.Hoc quere sermo.cxxv.R.

Item quidam cõbussit digitos ꝓpter cõcupiscẽtiam mulieris.sermone.cxxv.D.

Pena purgatorij.

De acerbitate ignis purgatorij ꝛ pena.

Exemplum lxxiij.

Legit de acerbitate pene purgatorij. Ponã q̃ oẽs carbones totius mũdi in vnũ cumulũ eẽnt ogregati.ꝛ oñes arderẽt.ꝛ si q̃s hominũ i medio cumuli staret nõ tantã penã sustineret sic aia ardẽs in purgatorio sustinet. vñ dicit in decre. Igni purgatorio nulla pena tpalis ẽ ꝓportionalis.dist.xxv.q̃ aliud.vñ ertã Aug. Frẽs charissimi ille ignis purgatorius.ꝛ si nõ est eternus. durior ẽ tamẽ q̃ quicq̃d in hoc seculo panarũ posset cogitari vel sentiri vel videri.

Sacerdos quidã dixit si lac⁹ eẽt totus igneus.

Exemplum lxxv.

Sacerdos q̃ reputabat q̃si sanctus cũ adhuc viuens miro mõ se affligeret in penitẽtia. cuidaz q̃renti cur se ita afflligeret.Rñdit q̃ si lacus q̃dã magnus q̃ erat ꝓpe esset totus igneꝰ vellet potius esse in eo vsq̃ in finem iudicij vt posset euadere ignem inferni ꝛ penas purgatorij.hoc idem orabat Augustinus di. Domine hic vre hic seca vt ineternũ parcas.

Quidam vidit purgatoriũ ꝛ hic afflixit se.

Exemplum. .lxxvj.

Quidã pctōr venias advīr ū dei q̃ndã i de
pto petijt ab eo pniaz. ꝫ breuē dicēs q̄ ñ
posset longã pniam facē vl̄ cogitare ō ea
lo suo. vade ad vallē illã vicinã. z duces eū tecū. et
trades eū illi quē inueneris vt faciat eū facere pe-
nitentiã breuē z recede ab eo. Qō cū feciſſet z elon
gasset se paululuz. audiuit clamorē miserabilē q̃si
verberantiū durissime. Et post modicū tp̄s q̃si exa
nimis relict⁹ reductus est ad virū dei. Quē cū iuſ-
sisset recedere dicēs q̄ egisset pniam. noluit recede
re. ꝫ oibus diebus vite sue remãsit cū eo in mirabi
li timore pdurans. z vltra modū in pnia se affligēs
Cū aūt diceret ei interdū vt sibi pceret. ipe recorda
tus illius verberatiōis nihil reputãs q̃cq̃d factebat
in compatione ad illã dixit. maiora vidi. Ad idem
narrauit q̃dã mḡr in theologia anglicus natione
dicēs se vidisse quendã q̃ dicebat fuisse in purgato
rio. s. pr̄icij. q̃ de nullo qō in mūdo viderat poterat
gaudere. Amara videbant sibi oīnia delectabilia
mūdi. inter hoies viuēs q̃si mortuus apparebat.
De eodē etiã narrat mḡr Iacob⁹ epūs tusculanus
dicēs q̄ quedã mulier reuocata de purgatorio ad
cōplendas pniaz in pr̄ti seculo hec intm̄ affligebat
se q̄ bitabat in sepulcris z niuit glaciei z igne se in
uoluebat. Patet ḡ q̄ minime timeꝫ ignis purgato
rius a quibusdã. vel qz nō vident eius pditiōes in
scripturis. vel qz nē credūt qō de eo auditū. vel q̃a
nō expti sunt de eo aliquid.

Candelabrum cupreum liquefactum est.

Exemplum. .lxxvij.

Quidã abbas decedēs rogauit mōachos
suos z ꝑsuluit vt nopotē suū facerēt ab-
batē qō cū tactū fuiſſz z iuisset abbas ad
fontē q̃ erat in horto sol⁹ audiuit vocē emissam de
fonte cū gemitu miserabili. Cuz aūt adiuraſſet ab-
bas gemētē vt diceret quis eēt. dixit q̄ eēt anima
nūculi sui q̃ inestimabil'r ibi vrerēt ꝓpt̄ hoc q̄ car
naliter motus rogauerat i morte vt eū abbatē face
rēt. Qū aūt diceret nepos cuiusmōi ardorē posses
ibi sustinere. qz fons erat tpatus. dixit vox rogādo
eū vt afferret candelabr̄ cupreū. qō erat retro alta-
re z p̄ijceret in fontē illū. qō cū feciſſet ita liquefa-
ctū est sicut cera in igne z sicut butir in olla bullīē
ti. Quo viſo renunciauit abbatie nec vltra vocem
audiuit. Nūquid ḡ punitus est ille abbas z oīus
ad vtilitatem vinentium.

Restitutus vite fecit sibi vestes congelari.

Exemplum. .lxxvij.

Quidã restitut⁹ vite territ⁹ penas q̄s vide
rat fugit ad heremū z fecit cellã iuxt̄ flu-
uiū. z i vestib⁹ se balneauit z egredies si
nebat vestimēta cōgelari ad carnē. postea balneuz
calidissimū intrabat z ꝟ successiue sustinebat quan
tū poterat vsq̄ ad morte. Et cū de his a videntibus
argueret. dicebat. si vidisseris q̄ ego vidi eadem vel
amplioza illis faceretis. Fre. Sancti penã tpalez
lucrū putãt. qz p hanc se eternã euadere non igno-
rant. Hoc Beda in gestis anglorum.

Quidam petiuit angelos in agone vt tarda-
rent vt hic puniret. Exemplum. .lxxix.

Abbas q̃dã Silon vir p̄fectissim⁹ q̃ cū mo-
rerer cōuenerūt multi p̄res z frēs. z subito
facta est facies ei⁹ q̃si q̃daz fulgore radiãs. z
dixit. Cōsolamini frēs ecce abraã venit. z post hoc
chorus ꝓphetaruz. z post hoc sancti apl̄i z angeli.
Cūq̄ loq̄ videret z quereret q̃d diceret. rñdit. De-
nerūt sci angeli tollere aiam meaz. z supplicovt
ꝓpter pniam agendã paululū sustinear. Cūq̄ dice
rent abbati. Tu nō indiges pnia. ait. Frēs in veri-
tate dico vobis. qz nec pnie p̄incipiū feciſſe memi-
ni. Et cognouerūt qz perfectus esset in timore dn̄i.
Nec dubiū q̄ hm̄oi timor fecerat eū ita parua de
se sensisse. Hec in vispatrum.

Infirmus quidã elegit tribus diebꝰ puniri i
purgatorio. Exemplum. .lxxx.

Erat vir fidelis z bon⁹ sic̄ p̄dict⁹ mḡr al
bert⁹ frat ordis p̄dicatorꝝ sibi ab his q̄ rē
familiarē nouerāt traditū referebat q̄ p⁹
diutinā pniam quā sanus fecerat incidit in languo
rem grauissimum. in q̄ p annū cuz patia pdurauit
z postmodū tedio victus rogauit cū lacrimis dn̄m
vt tanto lāguori fine dato morē imponeret. Nec
mora. missus ad eū angelus dn̄i dixit ad eū. Exau-
diuit dn̄s p̄cem tuā. ꝫ elige tibi qō vis. aut trib⁹ die
bus pena purgatorij torqueberis si nunc decedis
aut si adhuc in lāguore isto p annū manere volue-
ris sine vllo purgatorio ad supos euolabis. tūc ille
penā p̄sentem recolēs nec futuram aduertens rñdit
Mori plus eligo. z nō m̄ trib⁹ diebꝰ ꝫ q̃ntuz dn̄o
placuerit in purgatorio tribulari. Fiat in̄t angē-
lus tibi ſm verbū tuū. Nec mora. Languēs mor-
te solut⁹ est. z aia ei⁹ in purgatoriū delata. Vno q̄
exacto die venit angel⁹ ad locū purgatorij. vbi aia
torq̄bat. z dixit ei. Quid nūc agis o aia q̄. p labore
vnius anni trib⁹ diebus elegisti in purgatorio de-
tineri. Cui aia ait. Seductor es non angelus q̄ me
in penis multoꝝ annoꝝ curriculis ꝓ triū dieꝝ spa
cio fefelliſti. Sz angel⁹. nō mora in̄t. ꝫ inestima-
bili tortura decepta es. qz non nisi vnū diem de tri
bus diebꝰ in purgatorio pegisti. Sz si adhuc retra
ctare volueris q̄ elegisti dn̄s miserebit̄ vt ad cor-
pus tuū q̄ nondū sepultū est reuertaris. z p annū
vnū languorē quē expertus es patiaris. Cui aīa
Nō p annū in̄t m̄ ꝫ vsq̄ in finē mundi languore
etiã detinear arriori. Hoc dicto aia reportat̄ ad cor
pus. z per annū vnū langnore detenta multos q̄-
bus hec retulit ad pniam aiauit. Et post annū vnū
iterato defunctus transijt ad superna. Hec Guil'.

Quidam cum dentrice fecit sibi membra fri-
cari pro purgatorio.

Exemplum. .lxxxj.

Laius q̃dã in theutonia m̄tis rapinis z ced
bus ꝓuinciã depdauit. q̃ capt⁹ z ad decol
landū exposit⁹. petiuit a iudice z obtinuit
tp̄s ꝓlixi⁹ penitẽdi z mox astãti iuueni cōsobrino
ait. Si vere amicus es. cooperator esto mihi misero
in salutē. affer obsecro instrumentū ferreū q̄ den-
trix dr̄ cū quo parãt femine linū suuz. Quod vt fa
ctum est dixit iuueni. succide mihi man⁹ vlnas et
brachia vsq̄ ad humeros. pedes vo z tybias z cru
ra vsq̄ ad nates postea genitalia. aures. z oculos
nasum et labia. et caput ad vltimum amputabis.

Juuene ergo sic vt cū dolore rogat⁹ fuerat exeq̄n-
ti. penitēs ip̄e vnūq̄q; membrū anteq̄ trūcaret in
instrumēti ferrei dentib⁹ p inflictiones mīltiplices
z validas diutius affligebat dicēs. Hanc penā hic
p parte vilissima mēbra pcipite. quib⁹ actu nepha
rio scelera ppetraui. z deū creatorem meū offendi
Extremo igīt post omnē penā trunco corporis cū
capite suo super stipitem solo hilari vultu dixit. O
vtinā tormentū illud qō respectu sceler⁹ meor⁹ puū
sustinui reiterare semel iter⁹ atq; tercio valerē si lice
ret miserrimo z in eo diutius cruciari. Et hec dicēs
cum lacrimis orauit populum circumstantem se
q̄tenus sibi miserrimo elemosinis paupes z oratō
nibus subuenirent. His dictis extēdit caput z mox
a iuuene decollatur.

Virgo quedā p comite assumpsit sibi dimidiaz
partē purgatorij. Exm̄ lxxxij.

Ludouic⁹ comes de los nobilissim⁹ int
theutonicos erat vir sagax ingenio z in
armis exercitat⁹ z strennuus. Hic virgi-
nē noie xp̄inaz miro pplectebat affectu. q̄ cū in ex
tremis ageret xp̄inam ad se vocari fecit z secedenti
bus oib⁹ secū in pclaui remanē. Hec mox a comes
vrute q̄ potuit erexit se z suplex ante pedes christi
ne toto corpe pstratus ei oīa pcā sua cū maxis
lacrimis recitauit. Et hoc nō p indulgentia quam
dare nō potuit. ß vt magis ad orandū p se tali mi-
raculo moueret hoc fecit. Mortu⁹ ḡ comes eidē
xp̄ine mānifeste appuit acerbissimis penis se pūiri
in purgatorio ostendit. Cui pla virgo non modicū
miserta rūdit. Age nunc z vade hinc z ex̄m diuinaz
mīficordiā penas p pctis exolue. Ego vo in meo
pectore exactura supplicia dimidiā purgatorij tui
ptē accipio. His itaq; gestis viuens xp̄ina multo
post tpe certis horis ex̄m q aia comitis alteri⁹ dolo
rib⁹ torq̄bat flāmeis vaporib⁹ interdū vero frigor
algorib⁹ cruciari. loca vo in q̄b⁹ comes peccare vī
insanijs falsis gaudere solebat lacrimis irremedia
bilibus irrigabat. Longo post tpe ante mortez suā
idē comes appuit ei z grās agens illi ea p̄ēplante
ad supna trāsiuit. Hoc Guil. in li. de apibus.

Quidā elegit sibi duo milia ānor⁹ i purgatorio
Exemplum. lxxxiij.

Iuuenis q̄dā habebat pgnatū ep̄m fact⁹
monach⁹ ordis cisterciē. postea ordinē
deserēs fact⁹ est soci⁹ pdonū. Qui in ob
sidione cuiusdā castri telo pcussus depcat⁹ a socijs
z desperat⁹ de vita. vocauit sacerdotem. difficile tū
ad hoc induci⁹ q̄ p̄fitebat oia sacerdoti cū magna
p̄tritiōe. vt sepe p̄pter lacrimas z gemitus in voce
deficeret. dicēs se fuisse violatorē vxoris z filiarum
eius. z quod nemini pepercerat oculus eius in oc
cisione incendijs z in rapinis. in omni maleficio ex
cedentē omniū hoim malicīā. Sacerdos stult⁹ rū
dit. Maior est iniq̄tas tua q̄ vt venīā merearis. rū
dit ille. Dñe. in quacunq; hora peccator ingemue-
rit saluus erit. rogo vt iniungatis mihi pniam. rū-
dit sacerdos. Quid tibi iniungam. qr hō perditus
es. respondit ille. Exquo non sum dignus a vobis
penitentīā recipe do mihijp̄i. Eligo duo milia an-
nor⁹ esse in purgatorio vt post illos inueniam mi-
sericordiam coram deo. Et cum sacerdos nollet ei
dare viaticū rogauit sacerdotez vt statū suū de scri
ptum deferret episcopo cognato suo. quod illo de
functo sacerdos fecit. Ep̄us vero multū dolens de
morte eius quē tenerrime dilexit cōstituit orōnes
fieri p eo p totam suā diocesim z ip̄e vel alius pro
eo singulis dieb⁹ hostiā salutarē immolauit. An-
no cōpleto cū ep̄us missaz celebraret p eo. ecce ap
paruit defunctus ep̄o pallidus exilis. macilentus
in veste pallida vultu habituq; statum suū satis de
clarās. Qui interrogatus quō se hr̄et. Rūdit in pe
nis sum z de penis venio. ß grās ago tibi. qr p orō-
nes z el̄ynas tuas a te p me institutas annus iste
abstulit mihi penas mille annor⁹ quas hr̄e debue
ram in purgatorio. z si vno anno adhuc impende-
ris mihi ex toto liberabor. Ep̄s letus grās egit deo
z cū sīles orōnes z el̄ynas in seq̄nti anno p ip̄o in
stituisset z rogasset fieri. ecce in fine anni cū ep̄s di-
ceret missam p eo. affuit ille in cuculla nimea facie
serenata dicens sibi omnia optata succedere dicēs
iam p tuam sollicitudinē ereptus sum a pena z in
gredlar gandiuz dñi remunerent tibi deus caritatē
tuam. Et ecce isti duo anni reputati sunt mihi pro
duobus milibus annor⁹. Hec Cesarius.

Tnia quedā fuit deputata ad purgatorium vsq;
ad nouissimū diem. Exemplum. lxxxiij.

Quidā religiosus q̄ reputabat magne vite
mortu⁹ ē. z p⁹ morte cuidā socio appuit
z cū q̄reret ab eo de statu suo dixit. Ego
suz deputat⁹ i penas purgatorij vsq; ad diē iudicij
nisi suffragijs bonor⁹ hoim iuuabor. Et cū soci⁹ q̄
reret ab eo cām. rūdit. oia pcā mea p̄fessus suz. sed
qr negligēter explicabā. z remisse z negligenter pe
nitentiā z satisfactionē cōpleui. ī deputatus sum
ad purgatoriū vsq; ad iudiciū extremū.

Peccator p̄trinus fuit deputatus ad purgatori
um vsq; in finē mūdi. Exemplum. lxxxv.

Item quidā in sceleribus vixit p totāvitaz
suā in superbia. in choruisando. i luxuria in
gula. i ira. in blasphemia. z in fine p̄trin⁹
est z postmodū raptus ad iudiciū et sniat⁹ est a dō
ad purgatoriū vsq; in finē mūdi. nisi subueniat si-
bi p suffragia. Vñ etiā Richar. de sctō vic. Alique
xp̄ianor⁹ aie vsq; in finē mūdi ad ignē purgatorij
ex dei iustīcia sunt deputate.

Propter accidiā fuit quidā deputatus. xl. annis
ad purgatoriū. Exemplum. lxxxvj.

Item quidā p̄pter accidiā dānari debuit
z maria subuenit sibi. z ecōuerso reuixit
z p̄fessus tādē sibi impositū fuit p̄nia
a deo vt. xl. annis in purgatorio puniret.

Albertus magnus elegit sibi decem dies in pur
gatorio. Exemplum. lxxxvij.

Albert⁹ magn⁹ doctor sacre theologie ele
git sibi. x. dies i purgatorio eē z postmo
dū appuit cuidā deuoto di. Stulte egi
eligēdo mihi. x. dies eē i purgatorio. qr i gr̄issimis
penis sum. vñ etiā Aug. Nescit q̄d petit q̄ purga-
torīū petit. Dico vero grauius esse in purgatorio
q̄dīu oculus possit claudi z apiri q̄ illa pena quā
sctūs Laurentius in craticula sustinuit.

Frater quidā fuit decē diebus in purgatorio
quia fratres non statim soluerunt sibi suffragia.

Exemplum. .lxxxviij.

Quida religiosus deuot⁹ hic post .x. dies sue decessionis cuidā fratri orāti apparuit. Et cū ḡreret frāt quō sibi eē rndit. Dñ qz purgatus sum. mō ad xpm vado. Frater autez territus ait. Et quō tm in purgatorio fuisti. at ille. Hoc fecit negligentia fratrū. Si. n. statim soluissent debitum intra diē tertiū euolassem ad celum.

Pena monialis que fregit silentiuz in choro

Exemplum .lxxxix.

Quella quedā religiosa ordis cisterciēn. i aduētu ipi⁹ saluatorio ē mortua. Defuncta vo clara die chorz itrauit añ altare in tunicis. z sic in locū vbi solita erat stare secessit. Quā collateralis ei⁹ vidēs z mortuā sciens. valde territa est. Requisita vo ab abbatissa vñ sic ꝛcueret. Rndit sic z sic. Gertrudis ad cōmemorationem. b. marie virginis in terra se inꝛ me pstrauit. z finita collecta abiit. Abbatissa timēs illusiones diabolicas ait puelle. Si denuo venerit ad te ei. bndicite. z si dixerit tibi dns. interroga eā vñ veniat. Seqnti igr die iterum venit. z salutata cū iter respondisset dns. puella ait. vnde venis. Et illa. ad satisfactionē huc veni qz libenter tecum in choro susurraui semiplena verba pferens. Idcirco in eodē loco iussa sum satisfacere vbi me cōtigit peccare. Et nisi tibi de cetero vitio caueas eandē penā moriēs sustinebis. z hoc ḡr tā vice factū est. Ecce tale purgatoriū huius virginis. Vt aūt noueris nō esse curandū ḡcunqz morte iust⁹ moriat pbyter q in pdicto mōasterio deoz sororib⁹ eiusdē ꝛuent⁹ fuiebat vir bon⁹ z sctus. cū in extremis laborares fact⁹ est frenetic⁹. ita vt multas euomeret blasphemias. quo defuncto dns volens merita eius ostendere. infirmi cū sup tumbaz eius dormiūt ei⁹ meritis sani surgūt. hec Cesarius

Monach⁹ qdā itrauit purgatoriū z qñ vidit fratres ridere increpauit eos. Exemplū. xc.

Quidaz mōach⁹ q itrauerat purgatoriū z plagas hēbat ḡs ibi recepat de vberibus ḡsi sp recētes i oi vita sua durā egit pniaz Hic qñ videbat aliquē inuenē mōachū imoderate ridētē vel alias leuit vagātez exclamauit freqnt di. O si scires ꝙ acerba pena debet tibi p leuitatibus istis. tu fortassis mores tuos leues corrigeres

Itē quida hūit purgatoriū in loco balnei sui.

Exemplum. .xci.

Quam qdā sacerdos collonien. vbis in loco vbi calide aq euaporent se p nēcitate corpis qdaz die lauaret qndā virū icogni tū q de pedib⁹ ei⁹ traheret calciamēta. vestes eius suscipet ad fulendū patū inuenit. Cunqz hoc sepi⁹ ibi dē faceret sacerdos quodā die duas secū oblatō nuz coronas sumens ne ingrat⁹ tali officio seu seruitō appareret pdicto viro obtulit dicēz rogāsvt p bndictiōe mun⁹ caritatis recipet. Cui ille merēs rndit. Panis ille sctus est nec eū māducare audeo Ego quōdā em dns huj⁹ loci fui pro cuius meis hinc pene deputatus sum. Sed queso hunc panē cum oratōnibus tuis pro me offer. z si rediens me non inueneris liberatum me scias. Quo dicto di sparuit. quia non fuit homo sed spūs. Sacerdos vero per totam hebdomodā pro eo salutarē hostiam offerens orōnes cū lacrimis fudit. z postea reuersus ipsum in balneo non inuenit.

Hic cuidā impositū fuit in purgatorio fore vsqz corpus eius sepelirek. Exm. .xcij.

Quida mōach⁹ decedēs petijt instāter abbatē vt solitā decedētiū sibi imptiret absolutionē. Cū aūt abbas absens in loco vicino nō posset hꝛi in ꝓmpto añ aduentū ei⁹ migrauit. Cū aūt veniisset z dictū ei fuisset ꝙ instanter mōachus ille petiuisset eū p absolutiōe hūda funere nōdū sepulto ipe añ qdā altare decūbens z cogitās de pdictis vidit subito añ se defunctū vt sibi videbat dicentē benedicite. z petentem debitū absolutiōis. Cū aūt abbas stupēs resumptisset spm dixit. Miserear tui ꝛc. Quo facto petijt monach⁹ pniam. abbas aūt nescius cuiusmodi pnia iniungenda esset defunctis dixit q p pnia staret in purgatorio huiꝙ corpus eius sepultū esset. Quo audito defunct⁹ exclamauit ita horribiliter q vox ei⁹ audita est per totā abbatiā dicens. O sine mia precepisti me tm mozari in purgatorio.

Pascasi⁹ fuit inuent⁹ in purgatorio z tñ chorus cauit. miraculis. Exemplū. xciij.

Pascasius aplice sedis diacon⁹. cui⁹ libri rectissime de spūsctō scripti adhuc supsūt vir mire sctitat. cultor paupez. ꝛtēpto⁹ fuit in pētiōe ea q fuit int symachū z laurentiū. in sua mēte ipm laurentiū epoz iudicio refutatū. ad pōrificat⁹ ordine elegit. i sua snia ꝛi⁹ ipi assistēdo vsqz ad die exit⁹ sui pseuerauit. Cunqz defunct⁹ eēt qdā demoniac⁹ dalmaticā feretro suo suppositaz tangēs curat⁹ est. Cū aūt post mltū tpis german⁹ capuan⁹ epūs p medicina corpis in angularib⁹ thermis lauari iussus fuisset ingressus pascasiū stātē in maxis calorib⁹ inuenit. Cūqz territus de tāto viro qd ibi faceret qreret. Rndit. q p nullo alio nisi qa in ptē laurētij p symachū sensisset. queso intercede p me. z tūc te exaudiū scies si rediens hic nō me inueneris. Dixit rediēs nō inuenit. Qui ḡ ignoranter peccās p elymas obtinuit veniā. tunc cū q se oparī nō posset. Hec Greg. in li. iiij. dyalogorum.

De suffragijs animaz.

Una die. xv. milia animaz liberate sunt a purgatorio. Exemplum. xciiij.

Quidā de ordie pdicatoz cū i die aiarū dēret pdicare de aiab⁹ qz magn⁹ z deuot⁹ pdicator erat. ō nocte init tarde dormitu. qz forte. nō cogitauerat de pdicatōe fieda. Et vidit vnū frem mortuū sibi apparentē. Cui dixit. Nōne tu es frāt ille q mortu⁹ est. rndit ille. Ita ego sum. Et qcqd habes agere. rndit. Ego veni ad vos qz debeō hodie pdicare de mortuis. Ad hoc inducatis pplm q hodie deuoti⁹ se hēant ad defunctos qz deus hodie magnā miam est facturus. ꝓpter suffragia hodierna. eribūt. n. hodie de purgatorio. xv. milia aniaz. Et hanc visionem poz in publico coram omni populo enarrauit.

Inime petiuerūt suffragia a quadam virgine.

Exemplum. .xcv.

Virgo qdam deuota cū sek orare vidit infinitā multidinē manuū directā ad eam ꝓiunctaz adinuicē ad modū decantiū

Seqnti die cū ipa trāsiret p cimiteriū vidit easdez man⁹ ab imo ascēdere q̄si vellent eam detinere ad quā visionē pterrita fugit ad ecciam rogans dñm vt intimaret sibi q̄d hoc vellet esse. Tūc dictū est ei q̄ erant anie in purgatorio exūtes q̄ orationes eius petebant in quibus multū recipiebant bñficium.

Anima quedā p septē dies caruit visione dei.

Exemplum. .xcvj.

Inuenis quidā monach⁹ Guilhelmus noie defunct⁹ est q̄ pur⁹ venit ad ordinez Cōpleto itaq; āno ꝓbatiōis seqnti die cepit infirmari. z post paucos dies defunct⁹ est. Qui statim cuidā monacho appens dixit se esse i penis de q̄ verbo cū ille territus fieret z diceret. Si tu es in penis q̄ nūq; peccasti. q̄d erit de me pcōre. Ex pſolās eū defunct⁹ ait. Noli flere q̄ nullā aliaz penā patior nisi q̄ nōdū vidi deū. ipam dilatōez gl'ie penā reputās. Nec imerito. q̄ spes q̄ differt affligit animā. Et adiecit. Q̄ q̄ hora erit qō statim veniet añ deū z petuit sibi orōnes fieri a cōuentu. et collectā de. s. michaele archangelo. Mane igit visionē recitauit abbati. Ipe de eodē archangelo celebrauit psalmū in capitulo. Quēadmodū desiderat cerv⁹ ad fontes aq̄z p septem dies inīungens. Postmodū poze in choro modicū dormiēte eūdē guilhelmū sub pallio. b. marie virginis stare vidit leta voce dicentē. Ego animō liberat⁹ sum. Post hoc p̄dicto monacho appens testat⁹ est tm. vij. die⁹ se fuisse i purgatorio. i. i carēcia visiōis diuie M̄ta illi ō statu q̄ndā mōachoz z amicoz reuelans.

Mulier quedam fleuit super filium defunctuz incōsolabiliter. Exemplum .xcvij.

Mulier q̄dam filiū ꝑmogenitū hūit bone indolis z insignē z ꝑcipuū decoze. quo mortuo incōsolabilit doluit z fleuit amare. Et ei apparuerūt in via q̄daz multi pueri vt visū est ei cū ingēti gaudio gaudētes. Cūq; memor filij sui inter illos eē nō videret z fleret. Ecce post alios filiū lento gradu subseq̄ntez agnouit. Cui m̄r cum graui clamore dixit. Et q̄d est fili q̄ solus z nō cum aliis graderis retardatus. Cui ille in thoga laterali magnū aque pōdus oīdens. Ecce inq̄t m̄r lacrime q̄s p me inaniter effundisti. q̄rū pōdere ab aliorum ꝓsecutione retardor. Ad deū ergo lacrimas cōmutabis. z in nūtia corpis xp̄i per elimas pauperum p me corpiū z deuotū effundas. z tūc liberabor a pena qua crucior.

Mater quedam in quinq; ānis liberauit filiuz suū a purgatorio. Exemplum. .xcviij.

Inuenis quidā dissolut⁹ z leuis languore decubuit. rogatu q̄ m̄ris labert⁹ p̄sbr leprosoz vir pi⁹ z zelatoz maxim⁹ aiaz. venit ad inuenē eū ad cōfessionem pcōz z ad pniaz sedule inuitauit. Qui mox in multa ptritōe ꝓfessus est. M̄r p eo ꝓtinuauit ieiunia vsq; ad. v. annos ir remediabilibus lacrimis ꝓtelauit. Ergo vt ipsum tps expletū ē die quadā dñico dict⁹ lambert⁹ p̄sbr mortu⁹ est et sepultus. Sequenti aūt q̄nta feria p dictus inuenis manifeste appuit sue m̄ri di. Ecce nūc m̄r charissima adiutorio tuo ad reqem trāsibo de gūissimis penis q̄s ptuli p pctis. z ibit mecum dñs lambertus p̄sbiter q̄ me ad cōfessionē z ad cognitionē pctōz meoz salubriter ꝓuocauit. q̄ quoz alijs mltis quas ad pniam salutis addaxit in multa mercede cumulabit premioz.

Filij debent subuenire animabus parentum. .xcix.

Exemplum.

Etulit quidā sacerdos de seipo dicēs q̄ si q̄nq; p aia pris sui orare distulisset. alias ipedit⁹. ipe pr̄ sibi apparebat in somnis. z manib⁹ oīs plagis plurib⁹ vulnerat⁹. et q̄re filius patrē nō iuuaret seueriter arguebat.

Vxor quedam liberauit animā mariti sui de purgatorio. Exemplum. .c.

Mrit⁹ cuiusdā mulieris defunct⁹ ē q̄ satis secularis fuit z malā vitā duxit. Attū i extremis vere ꝓritus est z fideliter aiaz suā vxori sue cōmendauit. Juxta cui⁹ sepulcruz vxor ipius domiciliū sibi fieri fecit. in q̄ se includēs elemosinis ieiunijs z orōnib⁹ diu noctuq; deū p anima viri sui placare studuit. Annis vero septē cōpletis ille apparens in veste semiclara gras egit di. Reddat tibi dñs mercedem. q̄ ꝓpter tuos labores erutus suz de penis maximis purgatorij. q̄ō si septem annis alijs ꝓtinuaueris ex toto liberaboz. Cui illa fecisset trex ei facie iocūda apparēs ait. Gras ago deo z tibi. q̄ hodie liberatus sum z ad celos vado.

Quidam assumpsit pro socio suo penitentiā

Exemplum. .ci.

Erant duo socij fideles. Cūq; alter gr̄iter peccasset soci⁹ su⁹ iuit cū eo Romā. z data est ei triennis pnia q̄ assumpta incurrit gue infirmitatē. Et cū eēt desolat⁹ gr̄iter eo q̄ ñ impleſſz pniam ꝓmisit ei soci⁹ q̄ facēt eā p eo. Cū aūt ipo mortuo eā pageret i fine ꝓmi āni appuit ei defunct⁹ i tercia pte corpis albissim⁹ z i duab⁹ niger ad modū picis. In fine vo scōi āni appuit ei i duabus albissim⁹. In fine vo tercij āni apparuit ei totus albus. gras ei referens de sua liberatione.

Filius quidā septennē pniam egit p m̄re.

Exemplum. .cij.

Quedā mlier p incātatōes aduocauit diabolū. peres vt ditaret eā. Cui diabol⁹. Si tria feceris. s. i eccia orātes ipedias z paupes i die hospitio recipias z nocte expellas z bonos viros i domo tua peccare facias. Et cū illa ꝓmisisset diues facta est. Statim aūt simulās imple bat sollicite qō dyabolo ꝓmiserat. Tādē infirmata est. Et cū eā ipi⁹ fili⁹ q̄ bon⁹ inuenis erat ad pniaz hortarer. illa narrās ei q̄ dyabolo ꝓmiserat pniam rēnuebat. Tādē ad filij ꝓba ꝓpuncta cepit flere. petēs vt subito p sacerdote mitteret. ꝫ añq; sacerdos venit dyabolus vetulā iuinauit. filius p m̄re q̄ ab ea audierat ꝓfessus est. z pniam septennem p ea assumpsit. Pnia p acta m̄r ei apparēs dixit. Q̄ me dyabolus strangulasset ad iudiciū deducta sum z me p scelerib⁹ z maxime p̄o hypocrisi accusabat Sed cōpunctio quā habui z voluntas me canēdi liberauit me a dānatione. sed a penis inquib⁹ fui posita p tuam pniam sum liberata. z hodie grates reddens ibo ad gloziam eternam.

Qui assumpsit partem penitentie alterius q̄modo punitus est.

Exemplum. .ciij.

Monachus qdam multis pctoꝝ nexib⁹ irretit⁹ magnā sibi iniunctā pniam a quodaz fratre sibi familiari petijt ꝑē pnie ꝑ eo implerē. qō deuote suscipiēs hcepit istū ꝑ patre illa foze securū. qui sic obligatus de pnia nō mltum post mortuus est. Cū aūt fuerat bone vite inter fratres postmodū apparuit cuidā monacho. t requisitus quō se hꝫet. respōdit. male t dure. t hoc sulūmodo ꝓpter tuā penitentiam quā ꝑ te suscepi Naz liber a ꝓnis me vinculis tuis innodani. Ua de itaqꝫ t deprecare conuentū vt suffragia que pro te promisi persoluant. Quod cum factum fuisset ille rursum eidem monacho apparens indicauit fratrum oꝛationibus se liberatū ad gloꝛiam et ad laudem saluatoꝛis.

Sumptio eucharistie delet purgatoꝛium.

Exemplum. .ciiij.

Sacramentum eucharistie penas purgatoꝛij minuit. Unō legit ꝙ duo religiosi se mutuo diligentes alter eoꝝ sine viatico decessit. ꝑ q̄ alter oꝛās post matutin as vidit circa coꝛpis xp̄i custodiā volitantē vmbrā paruā. Quā virtute sacramenti illius adiurando ꝓstrinxit quid sibi staret. Rñdit. Ego sum ania socij tui. t meuz affectum ad hoc sacramētū sumenduz sic ostendo quo tamen in moꝛte caruī. Cui ille. Ergo optimuz est hoc sacramēto muniri decedentē. Respondit anima. nequaqꝫ tibi explicare valeo vigne cōmuni cantibus quante pene remittuntur.

Quidā ꝑ tres missas fuit liberat⁹ a purgatoꝛio

Exemplum. cv.

Dolescens qdā in claraualle receptus in conuersuz factus est opilio ouiū q̄ oues pascēs in agro apparuit ei cōsobrinus suus hup defunct⁹. quē interrogans vñ veniret. rñdit ei mortuus sum t penis maximis toꝛqōꝛ. Et conuersus. Poteris ne iuuari. Et ille. Si potero habere tres missas in ordine tuo mox liberaboꝛ. Mox cōuersus ad monasteriū festinās. qd viderit t audierit priozi indicauit. Cui priox graanter respondit. Ego vnā celebrabo. alias duas duobus sacerdotibus iniungaz. Dictis aūt missis trex ille apparēs conuerso gras egit dī. Beneficio missaꝝ saluatus suz nec mirari debes si tm valet dñici coꝛpis immolatio. cū quibusdā animabus ad liberationē ꝑsit breuis verboꝛum absolutio. Hec Cesarius.

Sacerdos quidam quotidie celebrauit ꝓ defunctis.

Exemplum. .cvj.

Qdā eps suspēdit quendā sacerdotem. ꝑ eo ꝙ qualibet die celebraret ꝓ defunctis missam. Cum aūt in quodam festo eūdo ad matutinas transiret eps ꝑ cimiterū. visum sibi est ꝙ omnes mortui insurgerent contra illum sub forma officij quod quisqꝫ viuens habuerat. cōminantes t dicentes. Ecce episcopus q̄ nobis abstulit sacerdotem nostruz. nec ipse ꝓ nobis celebrat sed nisi ipe emēdauerit moriet. Ad quod ille territus postmodū sacerdotem absoluit. t missas ꝓ defunctis celebrauit septus.

Dux quidam fecit multa suffragia fieri pro animabus.

Exemplum. .cvij.

Dux magnus t gloꝛiosus ad ꝓdicationez cuiusdā fratris ꝓdicatoꝝ coꝛreptus cepit ablata restituē. elemosinas magnas dare capellanos statuere. qui ꝓ cruciatis i purgatoꝛio missas celebrarent. Que sui ministrales nobiles videtes ipm ꝓcepserūt t morti inuidia cōiurates adierūt qndā regē hostē ei⁹ dicētes. Nunc tps aduenit vt de nro ꝓsilio t adiutoꝛio de hoste vestro duce triūphetis. Ipe em̄ solū falsis clericoꝝ fabulis deditus sua expendit cū eis. nulli suoꝝ nobilitū impēdit honoꝛē. Exhilaratus rex statim mandat duci bellū die tali. Territus itaqꝫ dux ministrales suos alloquit quivno animo auxiliū ei negauerūt dicētes. Vocate clericos qbus solum credidistis. Dux igit in dño ꝓfisus cū paucis in castro se fortiꝑclusit de celo expectās auxiliū. Igit solus cūspiciens ꝑ viā hostiū vidit innūerabilē exercitū albatoꝝ in equis albis t clipeis aureis rubea cruce signatis sibi aduenientē. exiens ad eos curuatis genib⁹ eos recepit. Et vn⁹ ex illis leuauit eū dicens. Ne timeas fidelissime ꝓnceps assunt tibi adiutoꝛio qs de purgatoꝛio liberasti. Ederunt t pces qui interim vsqꝫ ad ꝓdictū diē liberabunt. moxqꝫ visio disparuit. Istāte g̃ die rex cū multitudine armatoꝝ fidenter morti ad castꝝ venerūt. Cui obuiam exijt dux in dño ꝓfitens. Et statim facta est cū eo tāta multitudo celestis exercitus q̄ turba regis nulla videbat. Igit rex cū suis ꝓtectis armis reddiderunt se ventam depcantes. Dux aūt pjssim⁹ pcēs eis t statim disparuit exercitus diuinus. Quod videntes hostes glozificabant deum cum illis.

Purgo quō disciplinatus est post moꝛtem.

Exemplum. cvij.

Hugo de sancto victoꝛe ad extrema venies a qdaz canonico sui ordinis q̄ eū in vita valde dilexerat adiurat⁹ est ꝙ ei post obitū suū appareret. Et libēter inqt si h̄ de⁹ pmiserit t sic hugo defunct⁹ ē. Nec ml̄to post redit ad socium Tunc ille quō tibi inqt dilectissime est. At ille. Hec nūc est mihi ꝛ̄ qz rēnui accipe post ꝓpletoꝛiū disciplinas vix vn⁹ demonū i inferno remāsit q̄ nō mihi ictū validū ōderit ad purgatoꝛiū trāseūti h̄ guil'.

Johannes euangelista liberauit animam a purgatoꝛio. Exemplum. .cix.

Facedos qdā ad ordinē se transtulit regularē h.b. Johem ap'm t euāge. feruenter dilexit. Post moꝛtē illius ꝓcanonico suo invisione visuz est ꝙ idem b. Jo. euang. accessit ad gloꝛiosam virginē Mariā. rogans eaz suppliciter dī. Ecce aia amici nostri toꝛquet in penis purgatoꝛii ventas obsecro t libera eaz. Hec moza virgo beata maria t. b. Johan. ad purgatoꝛiū descēdentes animā liberauerūt t ante conspectū dñi nostri iesu christi perduxerunt.

Petrus ap'l's liberauit animā a purgatoꝛio.

Exemplum. cx.

Mulier qdam valde dilexit. b. petꝝ ap'm q̄ etiā in vita sua satis mūdana fuit. Post obitū ei⁹ vna ꝓsona deuota fideliter oꝛauit ꝑ ea. Cui appuit. b. petr⁹ dicēs eā esse in caloꝛe ignis ꝓpt̄ ꝓplacētiā t varietatē vestiū. Scōo dixit eā esse in siti t fame ꝓpter delitias coꝛpis t aboꝛū.

Tercio dixit eū esse in maximo frigore. qz filios et familiam suā non bene rexit. Et adiecit. Ego impetrani ei in extremis verā ꝓtritionē ⁊ peccatoꝝ indulgentiā ꝓpter seruitia mihi exhibita ⁊ ego iuuabo eam vt in breui tempore liberet a penis purgatorij. Ergo dicitur. Job. v. Ad aliquem sanctorum conuertere.

Undecim milia virgines liberauerūt anima a purgatorio. Exemplum. cx.

Erat quedā puella q̄ graui infirmitate fuit detēta. ⁊ sic est defuncta. Cūq; ab hora diei tercia vsq; ad vesperas mortua iacuisset reuixit subito ⁊ erexit se. cōuocatisq; oib⁹ q̄ p̄sentes erāt dixit. Virginalē illū exercitū undecim miliū virginū viuens quotidie fuit venerata ⁊ earum precibus nunc a purgatorio liberata. ⁊ ob hoc ad vitam redire compulsa sum vt oīb⁹ eaꝝ memoriam digne habentib⁹ suffragia ipsaꝝ nunciarē dum mō de vita tales exeant quib⁹ suffragia valere p̄nt. In huius testimonij reddo spiritum iterato. Nec mora sicut dixit fecit. Nec Guilbel.

In discipulo de tempore.

Anima potius vellet hic centū annis cū corpore duram pniam agere q̄z in purgatorio p vnum diez ardere. Hoc quere sermone. clx. H.

Item religiosus appuit aduocato. ⁊ dixit se esse in maximis penis. Nā si oia ligna arderēt nihil esset respectu ignis purgatorij. Ibidē ser. cxxvij. M

Itē puer. ix. āno⁹ q̄ accōmodauit denarios a familia quō in purgatorio punit⁹ ē ꝺ̄ q̄re. ser. cliij. I.

Item q̄ elegit duos dies esse in purgatorio pot⁹ q̄z hic infirmari p biennū. ser. cxxxiij. X.

Item nobilis quidā māsit fabro debitor ⁊ apparuit famulo suo deuoto habēs babata ignita i manibus ⁊ pedibus. sermone. clx. V.

Itē sacerdos q̄dā dixit. si lac⁹ eēt plen⁹ igne. tūc vellet in eo esse vsq; ad finē mūdi. vt eēt cert⁹ q̄ nō intraret purgatoriū nec infernū. q̄re ser. clj. L.

Item quidam vidit penas purgatorij ⁊ postmodum nunq; risit. sermone. clij. U.

Item mulier reuocata de purgatorio. quō hic pniam egit in niue. in glacie ⁊ in igne. ⁊ dixit nihil esse respectu pene purgatorij. sermone. clij. U.

Item frater quidam vinū non limpbauit ⁊ propterea punit⁹ est in purgatorio sermone. clx. D.

Item soror Cosme ⁊ Damiani. q̄ audiuit chorū sanctes cantare cū quadam lenitate ⁊ dulcedine ⁊ propterea p quindecim dies fuit deputata ad purgatorium. sermone. xxxvij. U.

Item frater quidam per septem dies fuit punit⁹ in purgatorio propter verba solatiosa ⁊ recreatōis sermone. clx. E.

Item frater quidam cōpassus est cōsanguineis suis in agone. ⁊ ꝓpterea punitus est in purgatorio quere sermone. clx. E.

Item quidam prouincialis liberauit fratrez carnalem p vnam missam. quere sermone. clvj. F.

Item nobilis quidam misit filiū suū ad papam cognatū suū. ⁊ xxx. annis debuit esse in purgatorio ⁊ papa p vnam missam liberauit eum. ser. clx. L.

Itē quidā frater celebrādo p frē defuncto dixit si soldano tamdiu seruiuissez ꝛc. ⁊ sic liberauit per vnam missam fratrez qui q̄indecim annis debuit esse in purgatorio sermone. clx. K.

Itē de duob⁹ fratrib⁹ q̄z vnus imediate celebrauit missam vnā post obitū illi⁹ ⁊ ip̄e apparuit sibi dicens. se q̄si p. xx. annos arsisse. q̄re ser. clx. C.

Item anima quedā apparuit ⁊ dixit se esse deputatam ad purgatoriū vsq; in diez iudicij. nisi iuuarēt p suffragia viuoꝝ sermone. clx. K.

Item q̄ equuū auunculi non vendidit quō⁹ dyaboli rapiebant eum. sermone. clx. P.

Item qui recepit vestē a pegrino ⁊ nō orauit pro anima eius q̄liter punitus est. sermone. clx. Q.

Item miles quidā visus est in purgatorio ⁊ hūit auem in manu eū corrodente. qz venationi nimiū deditus erat sermone. xxij. C.

Item due anime quaꝝ vna fuit leta. altera vero tristis. sermone. clx. F.

Item quidā orauit triginta duob⁹ annis p anima patris ⁊ nihil ꝓfuit illi. qz ipse filius semp fuit in peccato mortali. sermone. xcij. O.

Item nobilis quidam fuit liberat⁹ de purgatorio per tres missas. sermo. clvj. F.

Penitentia.

Penitentia sancti Petri apostoli. .cxij.

Exemplum.

Clemens papa narrat in itinerario. q⁹ sctūs Petrus ꝓpter memoriā sui peccati trine negatōnis ꝓsueuerat semp media nocte vel ante surgere quasi in hora in qua peccauerat ⁊ lacrimis miserabiliter se perfundebat. ⁊ similiter q̄n audiebat gallos cantare. Ita etiam debent vere penitentes facere.

Quidam petiuit breuem penitentiam. .cxiij.

Exemplum.

Quidam petiuit a quodaz viro dei dari sibi pniam salutarē ꝗ breuez. Qui directus ad vallē vicinaz qui a custode vallis ductus ē ⁊ raptus. Postea fleuit terribiliter. vñ ad virū dei rediit a quo ire precipit liber quo vellet. Cui peccatoz. Absit domine. nam a custode vallis deductus penas in enarrabiles vidi vbi semimortuꝰ hec audiui q̄ ꝓpter delicias vanitatū quidā eoꝝ bullīēte plūbo potant. q̄dam medij secant. q̄dam carbonis igneis reludunt.

Quidā nisi vnū p̄ nr̄ volebat recipe ꝓ pnia. .cxiij.

Exemplum.

Peccatoz q̄daz magn⁹ cū ꝓ petīs suis nullā ꝺdignam vellet agere pniam vel suscipere ait ꝓfessor. Potes aūt vnā oꝛōnez dūicaz ꝓ petīs tuis singulis dieb⁹ dicere. Annuit posse ⁊ iunxit ei vnum pater noster. Ita aūt ei eadem oꝛō incepit dulcescere vt rediens amplius peteret. quousq; ad condignā penitentiam peruenirēt.

Deus sp patus est recipe pcōrem ad pniam. .cxv.

Exemplum.

Senioꝛ q̄dā interrogat⁹ est a q̄dam militante. si deus recipet penitentē eū. Qui cū euz plūribus edificasset ꝛmōib⁹. postremo ait ad eū. Dic mihi dilectissime si cōmis tua confessa fuerit ꝓpcies eā statim absolute. Qui rñdit. nō. ꝗ rescissa rtiēs vtoꝛ ea. Dicit ad eū senioꝛ. Si ergo tu pcis ꝓprio vestimēto q̄re deꝰ sue imagini nō indulgeret

Demones impediunt penitentes.

Exemplum.cxvj.

Quat qdã miles ppetrator multorũ scelerũ huic ad instantiã sue deuote vxoris accessit ad ꝙndã eps̃m ⁊ sibi oĩa pcta sua ꝓfessus est Hz cũ daret ei eps̃us pniam ⁊ ille nihil recipe vellet dicẽs ꝙ nec ieiunare nec orare posset.iniũxit ei pro peccatis suis vt vna nocte clausus in eccl'ia teneret silentiũ donec ipe ad eum cũ signo crucis intraret. Qui assumpsit penitentiã ⁊ facta sup eum oratõne eps̃ claudẽs eũ abscessit. Adest dyabolus ⁊ ei tanqz mercator pãnos varijs coloribus emẽdũ exhibet et gratis multa dare ꝓmittit:si ei ꝙ nem⁹ saluũ cõducẽ ꝓberet. Ille tacuit. Postea formãs se in spẽm cuiusdã cognati sui eccl'iam intrauit clamans ꝙ ini micus talis venit ⁊ domũ cũ pueris accendit.ille vi dens lucere ignẽ tũ tacuit. Item in psonã filij sui tu rioris se trãsformãs.Eya inqt pater qd agit inimi cus.en tota dom⁹ cõbusta est et tota familia occisa est.⁊ inimicus ꝫ stat quẽ optime occidere possumus Sed cũ ille iterũ taceret dixit.Et si iuuare non vis. egoipse me vita mea priuabo ⁊ exijt. Miles stabat imobilis. Postremo multitudo demonũ in spẽ fe rarũ irruentiũ grauiter eũ verberauerũt.et ille cũ si lẽtio stetit inpterrit⁹. Mane eps̃ veniens cũ signo crucis deduxit eũ de eccl'ia.⁊ duz quereret vbi vxor eius ⁊ filij sui iacerẽt occisi.dixit eps̃ ꝙ oẽs bñ vale rent.⁊ miles ait.Ego audiui clamorez ⁊ strepitũ ar matoꝝ ⁊ vidi ignẽ.ecce filij et⁹ veniebãt.Et cogno scens illusionem demonũ.Miles ait.Dñe rogo te: da mihi pniam.qz patus sum oia facere ne intrẽ in tentationẽ ⁊ manus demonũ.⁊ suscepta penitentia factus est bonus hõ.⁊ tandẽ quieuit in pace in dño.

Quidam assumpsit pniam solum timore mortis.

Exemplum.cxvij.

Canonicus qdã eccl'ie pisiensis vir iuuenis delicatus.pctis gule luxurieqz laxans habe nas.multorũ etiã aliorũ pecctorũ imundi cijs inquinatus.Tandez tactus infirmitate timore mortis cõfessionẽ fecit peccata detestatus est emen dationẽ ꝓmisit viaticũ accepit.inunctus est oleo. ⁊ sic vitã finiuit.Cuius corpus vtpoteviri nobilis ⁊ diuitis cũ magna pompa secularis glorie tumulatũ est.Eratqz die illa serenitas magna. vt etiã eius ob sequijs aer famulari videret.Dixerũtqz hoies ad in uicẽ.Multa bona deus huic homi prestitit. nihil ei defuit horũ ꝙ xp̃ianus debet hãe i morte.Munitis sa cramẽtis munitus est.aer in eius morte serenat⁹ est et cũ multa gloria sepultus est.Post paucos dies cuidã familiari suo se ostendit dicẽs se dãnatũ esse. Cunqz miraret ille cõfessionẽ sacramẽti cõmuniõez ⁊ inunctionẽ cõmemorãs.Rñdit defunct⁹.vnũ bo nũ defuit mihi sine quo nullũ bonũ qõ memoratuz est prodesse mihi potuit.Quid est hoc inqt.Respõ dit vera contritio.Licz em̃ promiserim cõfessori am plius velle abstinere a peccatis:⁊ alia ꝙ salutis sunt agere.tamen dixit mihi conscientia ꝙ si cõualueris obseruare nõ poteris qõ promittis Et qz cor magis declinabat ad transgressionẽ ꝙz ad voti obseruatio nẽ.propterea nullius peccati merui remissionẽ.

Eucharistia dat gratiã abstinendi a peccatis.

Exemplum.cxviij.

In ciuitate remensi miles qdã cõsobrinã su am cõcubinã habebat.cui tm̃ cõglutinatus fuit amore.vt nec admonitione nec excõi catiõe nec aliqua hũana verecũdia ab ea vellet sepa ri.Tandẽ tactus infirmitate timore mortis vocauit sacerdotẽ.Cui cũ lachrymis cõfessus est.Quẽ cũ sa cerdos moneret vt tam illicitã abnegaret cõmixtio nẽ ⁊ illã psonã a se amoueret.Rñdit. Dñe non pos sum. Millite itaqz in sua obstinatione pseuerante sa cerdos recessit cũ corpe dñi nr̃i iesu xp̃i qõ secuz ad cõicandum militẽ portauerat. Exeũti aũt de domo sacerdoti occurrit btus̃ Berñ. interrogãs eũ ãre in firmũ nõ cõicasset.cãm intelligẽs. ait sacerdoti.Re uertere mecũ ad infirmũ. Cũqz reuersi eẽnt vir sanctus iã militi morituro ea ꝙ salutis erant suasit. Ille aũt cũ pter iã dictã i oĩbus obiam spõderet. Ait vir sanctus. Nũquid doles ꝙ nõ potes hãe voluntatez resistendi.At ille dixit.Dñe valde doleo me de hoc non posse dolere. Quo audito abbas ait sacerdoti vt corp⁹ dñi daret infirmo. Mira res. statim vt salua tor intrauit salus facta est huic domui Ab illa em̃ hora perfecte odire cepit quã ante illicite amauerat ait aũt.Gratias ago deo qui me liberauit. qz modo dyabolũ libenti⁹ viderẽ qz illã. Sicqz in bona cõfes sione ⁊ vera cõtritiõe migrauit ad dñm. Ih̃u Cesari⁹.

Quidam noluit penitere dum potuit.

Exemplum.cxix.

Quat qdã vsurari⁹ quẽ freqnter monebat sa cerdos ad pniam.⁊ ille dicebat sp.bene ad huc faciã:qz adhuc satis est de tpe. Factuz est aũt vt infirmaret.⁊ cũ idẽ diceret raptus est.⁊ cũ rediret clamauit dicens.O penitẽtia vbi es.de cete ro penitentiã agere nõ valeo iusto dei iudicio.qz dũ potui nolui penitere.Et hec dicens mortuus est.

In Discipulo de tempore.

Duo socij quorũ vnus in agone fleuit ⁊ penitẽ tiam egit ⁊ cõmunicauit.sed solummodo ex timore mortis. Hoc quere sermone.clvj.B.

Perseuerantia.

Christus retinuit fratrem in ordine.

Exemplum.cxx.

Quat qdã de ordine minorũ bonus ⁊ deuo tus.passionatus fuit tentatiõe exeũdi ad se culũ. Cunqz ordinasset se ad exituz intrauit chorũ prostrauit se ante altare vbi erat pixis cũ cor pore dñi nr̃i iesu xp̃i. Fecit reuerentiã ⁊ salutãs bea tã virginẽ mariã ⁊ licentiãdo se a deo ⁊ mr̃e eius bñ dicta.Cunqz sic fuisset ꝓstratus ecce apparuit pul cerrima virgo ꝙ accipiens pixidem aperuit illam.⁊ mox iuuenis pulcerrimus egressus est de pixide: ꝙ stabat super altare.Tunc virgo illa dixit ad iuuenẽ Dilecte fili mi miserere huic famulo tuo. Cui iuue nis.Mater mea quid faciã ei.ipse non vult manere mecũ.Tunc iterũ replicabat preces ad filiũ.At ille eleuata manu benedixit fratrẽ dicens.ego eum seruabo ⁊ nunqz eum derelinquã.His dictis iuuenis il le reuersus est in pixidem ⁊ disparuit. His visis fra ter cõfortatus est ⁊ cessauit ab illo passio talis.⁊ fa ctus est magis deuotus ⁊ perseuerans. Hanc visio nẽ nunqz alicui reuelauit nisi in extremis suis.

In Discipulo de tempore.

Quadraginta viri ꝓpter fidẽ fuerũt positi in do-

lium aque frigide. ⁊ vnus abnegauit fidem. ⁊ paganus vidit angelū cū corona econuerso ad cēlū volare. Hoc quere sermone. lxxiij. M.

Item iuuenis in heremo ad quē dyabolus dicens patrē suum esse mortuū. ⁊ sic exiuit heremū ⁊ redijt ad seculū. ⁊ malo fine vitam finiuit. ser. cxl. M.

Precepta dei.

Obliuio preceptorū dei.

Exemplum. cxxj.

Sancti pres aliqñ congregati ꝓphetauerūt de vltima gnatione. Et quibus vnus pcipuꝰ nomie Quirinus dixit. Nos quidē adhuc mādata dei inpleuimus. Interrogauerūt eum alij patres dicentes. Quid qui post nos facturi sunt. At ille rñdens ait. Media forte cōplebunt precepta dei et eternū requirūt deū. Dixerunt patres. Post hos qui venient quid facturi sunt. Rūdens dixit. Homines generationis illius mādatorū dei opa nō habebūt ⁊ pcepta dei obliuiscunt. Supabundabit autez tunc iniquitas ⁊ refrigescet caritas. veniet ideo sup eos magna tentatio. ⁊ qui inuenti fuerint in illa tentatiōe probati ⁊ nobis ⁊ patribus nr̄is meliores existent ⁊ feliciores ⁊ pbiores. Hoc in vitaspatrū.

In Discipulo de tempore.

Predestinatio.

Frater quidā q̄ orauit ꝑ alio fratre ⁊ vidit euz de nūero dānandorū. Et iste frater multiplicauit bona opera ⁊ emēdauit vitā. ⁊ postea vilis est de numero saluādorū. Ō q̄re in dicī. de tē. sermo. lxxiij. M.

Item lantgrauiū qui multa mala cōmisit. s. dicēs si sum predestinatus ⁊c. ⁊ quō medicus suus reduxit eum ab illo errore. hoc q̄re sermo. cxlij. X.

Prelati.

Quidam fuit electus in episcopum ⁊ renuit.

Exemplum. cxxij.

Monachus quidā clareualleñ. electus est in epm. quo rēnuente suscipe nec impio abbatis sui nec epi suscepit. sed fortiter restitit. Nō multo post defunctus est. ⁊ cuidā familiari suo apparēs. req̄situs de illa inobedientia si ei nocuisset Rūdit nō. Et adiecit. Si epatum accepissem eternalit dānatus fuissem. Et subiūxit verbū terribile. Ad hoc inquit venit status ecclie vt nō sit digna regi nisi a reprobis episcopis. Hec Arnoldus.

Episcopus malus quō iudicatus ⁊ punitus est.

Exemplum. cxxiij.

Est ciuitas metropolis in Saxonia Meydeburgk nūcupata. cui ꝓfuit antistes q̄ vesanie dedit⁹ ⁊ ꝓuinciaꝫ deuastatoꝝ ⁊ ꝓprie ecclie dilapidatoꝝ exñs: ⁊ rerū tpaliū inutilis distributor. Sed deus oipotens q̄ neminē perire desiderat miscōiter expectauit si aliqñ emēdaret vitā suā. ꝛ segniter eo in malicia pseuerāte. mirabili versa vice. ipse recepit peruerse vite sue nō indignū. est etiā oppidū a memorata ciuitate distās q̄si quatuor leucis iuxta descensum fluuij albye. Ad qō ꝓfatus epūs q̄dam die puenit corpe q̄dē sanus ꝛ mēte vesanus. In ipsa nanq̄ nocte cum decumberet in lecto vltione diuina strāgulatus est a dyabolo. Mira res. ipsa itaq̄ eadem nocte cū thesaurai sus maioris ecclesie in sacrario decumberet in lecto ⁊ membra sopori dedisset. vidit in somnis ante principale altare dñm sedentē cū bta ỽgine maria matre sua ⁊ sanctis apīs Affuit etiā sepedictꝰ epūs. Tādem supuenit sctūs Mauriciꝰ eiusdē eccl'ie pīonus q̄si vir strēnuus militari loīca indutus. cā mouendi q̄rimonias ō epm suū q̄ reus erat. petens sibi dari aduocatū. s. sanctū Paulū. Quo sibi dato cōquerebat de epo q̄ eccl'ia sua p ipm rebus eēt dissipata ⁊ honore destituta. Et Paulus adiecit dicens. Oportet epm esse irreprehensibilē. castū. non prodigū. sobriū. modestū ⁊c. q̄ omnia in eius epl'a memorant. His auditis petiuit sibi etiā dare epūs Petrū pro patrocinante. Qui sibi denegans dixit cōtra paulū consodalē suū sibi non esse litigandū. Quo denegante petiuit beatā virginē Mariā ꝑ se patrocinari. Sz ipa q̄s rennuēte: petiuit q̄ sniam sibi dari eā. Dicit ergo dñs ad beatā ỽginē matrē suā. Mater ꝓmoueas verbū suū. Fit dña nr̄a ad filiū. Obsecro te fili mi ne vigeas me interpellare pro eo. attestor reipm q̄ multotienq̄ ingressione mea auerterim indignationē tuā ab eo vt sic matrē. Mater ego sum misericors. ⁊ tu mater misericordie miserere indigenti. Rūdit beata ỽgo maria Verū quidē est vt asseris. tu nō solū misericors esse ⁊ iustus. Ista paulo agente dixit dñs. Justus iudex reddēs vnicuiq̄ iuxta opa sua. Ecce mauricī dilecte mi. epūs tuus sit in tua ptāte ⁊ voluntate. statim arripiens eū portauit in humeris suis. ⁊ de pulpito in quo legit euāgeliū ꝓcipitauit eū ante altare sancte crucis ⁊ confracte sunt ceruices eius. Et statim euigilans thesaurarius audiuit sonitum pulsantis ad fores eccl'ie. ⁊ cāpanarius q̄ facebat in eccl'ia surrexit ⁊ accessit ad eccl'ie ianuā inq̄rens causaz sonitus. Hūcius q̄dā aduenerat dixit se venisse de oppido supradicto ⁊ epm denūciauit defunctū. Vnde q̄ ꝓpēdi pōt q̄ eadē hora q̄n scūs Mauriciꝰ eū deiecit de pulpito fuisset defunctus. Itaq̄ nuncius ait. vt pulsarent cāpane. His itaq̄ dictis intellectis ille sacrista perrexit ad sacrariū intimans thesaurario q̄ intellexerat. ⁊ pulsabantur matutine. Postea pulsabant cāpane sicut moris ē ad officiū defuncti. Hoc itaq̄ facto occurrerunt plurimi sciscitantes q̄ causa rei esset. ⁊ cum intellexissent mirabant q̄ tam subita nea ⁊ improuisa morte epūs eorū ꝓuentus esset. Cū autē corpus de mane exaie deferret. inuentū est collū cōfractū pelle integra ⁊ illesa permanente. Per istud exemplū attendāt ⁊ caueāt oēs eccl'iaꝝ prelati ne res que a fidelibus collate sunt fctis in eccl'iaz. vt deo ⁊ eius genitrici marie atq̄ ipsis seruiat inutiliter expendant vel cōsanguineis tribuāt. vel alio modo turpiter deuastent. q; ab eis vsq̄ ad minimuz tota requiret in districto examine. ⁊ dū nimis discrete expendant eorū temporalia in vltimo pereant.

De Odone episcopo horribile.

Exemplum. cxxiij.

Apud eandē ciuitatē Meydeburgk in saxonia ꝓtigit ꝓdigiū tribile nimis. q̄ quēadmodū factū sit stilo veraci referā. vt inotescat oibus q̄ malū ⁊ detestabile sit in statu plationis turpit viuere ⁊ pīmoniū xpi male expendē ⁊ monīales deo dicatas violare. In pdicta igit vbe scolaris q̄dā Odo noie liberalibus lr̄is insudabat. Qui cuz eēt duri ingenij ⁊ nihil oino ꝓficere posset ē̄trūcun-

ḡa mgris suis verbersibus torqueret. Quadã autẽ vice post enormes plagas scholas exiens ecclesiam sancti Mauricij intrauit. ibiq; cũ ingẽti deuotione se psternẽs. z regine celi clemẽtiã. z. b. mauricij pio cinio ꝓ illuiatiõe sui ingenij implorauit. Hic in pce positus aliq̃tulũ obdormiuit. Cui ꝓtinus mat̃ misericordie apparẽs dixit. Audiui oratione tuã. z nõ solũ scientie munus tribuo tibi. immo etiã post mortẽ archiepi q̃ nũc preest ecclie pncipis mei Mauricij tue fidelitati cõmendã. Quam si bñ reperis grande pmiũ cõsequeris. sinaũt male: in corpe z aĩa morieris. His dictis vgo maria disparuit. Et iuuenis euigilans more solito lectionẽ repetiuit. Cũq; ad loquendũ os aperiret cepit disputãdo oẽs cõcludere. z in oi scientia peritissim⁹ apparere. Stupebãt aũt oẽs q̃ eũ audierũt dicẽtes. Nũ isti tanta scientia est inspirata. nõne iste est vdo q̃ heri mactabat vt pec⁹ z ecce hodie ꝓbat esse phus. Post bienniũ aũt archiepus moriebat. z vdo a cunctis electus efficit̃ metropolitanus. Cõfirmatus ḡ z pallio decorat⁹ aliq̃diu bñ vixit. Et q̃a honores murãt mores cepit processu tpis cõsiliũ matris dei negligere et ꝓprie salutis imemor esse z voluptatibus deseruire z ecclesie facultates dilapidare z non solũ feminas seculares ꝫ z velatas violare. Insup q̃ deterius est absq; vllo timore ad oia flagiciorũ genera habenas laxare. Sicq; facta est vita ei⁹ oĩbus odiosa oĩbusq; detestãda. Prochdolor cum multorũ annorũ curricula memoratus archiepus aerẽ mundũq; totum suis sceleribus corrupisset in quadã nocte q̃dã nigrã abbatissam monialiũ de regali cenobio qõ tũc hosterholtz nũc vo vallis liliorũ dicit̃ ordinis cisterciẽsiũ. secũ in lecto hi⁹ vocẽ audiuit in hec vba terribiliter intonãte. Fac finem ludo. q: lusisti satis vdo. His auditis cachinnis multis ficticiũ suspicabat̃. z mane facto rursum delitijs inuoluit̃. factusq; vt lapis ad prodigiose vocis cõminationẽ minime cõpungit̃. Sequẽti nocte vocẽ similẽ audiẽs z paruipendẽs. stultus ille vt ante in malicia sua perdurauit. Nocte igitur tercia apud illam abbatissam cũbens cum opus nephandũ libidinose cõmotionis exercuisset. vox supradicta cum ingenti fragore intonuit dicens. Fac finẽ ludo ꝛc. Hac ergo audita vehementer stupefactus ingemuit aliq̃tulum sed nõ respuit. Verunta men damnatõni tam proximus miser ille curuinũ q̃dem cras sepe cecinit: sed nequaq̃ ad lauacrũ penitentie ꝓperauit. Mira dicturus sum: vera tñ. q̃ si sanctones apud quos gesta sunt reticere vellẽt. elementa oĩa clamarẽt sicut sequẽtia manifestãt. Post mẽses ḡ tres canonic⁹ q̃dã metropolitane ecclie Meydeburgeñ. Fridericus noie multũ venerabilis z maxime sanctitatis quadã nocte in choro sancti Mauricij exñs z oĩoni feruẽtius insistẽs. deũ ꝓ sctã vniuersali ecclia deprecabat̃ z maxime pro sua. s. metropolitana: vt cõditor oĩm iustus iudex aut citi⁹ moriẽdũ caput vdonem archiepm p interitũ de medio tolleret. aut certe in melius cõmutaret. Verba ponderis habuerũt. z ecce secuta est ꝓtinus visio nimis terribilis. cũctisq; mortalibus metuẽda maxime tñ ecclie rectoribus q̃ gregẽ dñicũ sibi cõmissũ pcedẽtes z malis exemplis inficiẽtes pcipitant septus in infernũ. Vidit itaq; q̃ ventus validus omẽs ecclesie lampades pariter extinxit. Cui ꝓpter h̃ terrore nimis correptus loco adhesit. steterũt come voces est faucib⁹ intercluſa. tũc postmodũ venerũt duo iuuenes duos ceteros gestãtes z ad altare pcedentes hincinde iuxta cornua altaris steterũt ac totã illam aulã lumie repleuerũt. Post q̃s ingressi sũt alij duo q̃rũ vn⁹ tapetia añ altare decẽter strauit. alter vo duas aureas cathedras desuper collocauit. Post illos alter q̃dã solus intrauit. q̃ velut pugil strẽnu⁹ incedebat. euaginatũ tenens gladiũ z stãs in medio ecclie valẽter clamabat dicẽs. O oẽs sancti q̃rũ relq̃e hic habenk surgite z venite ad iudicium dei. His auditis apparuit maxima multitudo z pfulgida vtriusq; sexus. Alij militari habitu adornati. Alij etiaz in pontificalibus insignit̃ infulis: z hi oẽs chor intrauerũt. z sm ordinẽ ad merita sua hincinde se locauerunt. Tũc etiã apparuerũt. xij. viri glorioſi. in quor medio gradiebãt q̃dam sole splẽdidior regio ornate z sceptro adornatus. Xp̃i vo erant z ihesus xp̃s rex celi z terre. Quem mox vt viderũt deuote adorauerũt. z super cathedrã eũ sedere fecerũt. Affuit igit̃ regina celorũ luna z stellis lucidior quã clarissima turba virginũ sequebat̃. Sancti vo oẽs dei matrẽ honorãtes genicular̃it susceperũt. Cui xp̃us mox occurrẽs z manũ eius apphendẽs iuxta se venerabiliter collocauit. Ecce postremo apparuit sanctus mauricius dux glorioſus cũ sua legiõe sex milibus sexcẽtis z sexagintasex q̃ vnanimit̃ se prosternẽtes adorauerũt dñm nostrũ ihesuz xp̃m dicẽtes. O equissime iudex z cõditor seculorũ da iudiciũ. His dictis surgentes steterũt reuerẽter postulãtes. Quibus dñs ait. Scio q̃d queritis. z adiecit. Date vdonẽ archiepm Cõtinuo quidã ex astãtibus abierũt z miserũ vdonẽ de latere abbatisse trahentes miserabiliter adduxerũt. Quẽ sctus mauricius seueri⁹ intuens. dixit. Pñe mi equissime iudex iudica iuste. Ecce iste vdo nõ est epus sed lupus. nõ pastor sed raptor. mactator z deuorator gregis tui. Iste est etiaz cui dña nr̃a mater tua scientiã donauit. cui hanc ecclesiã ad honorẽ nois tui meiq; ac sociorũ meor factã cõmendauit. p̃dicens ei. Si bene reperis vitã pennẽ habebis. sinaũt male in corpe z aĩa morieris. Iste insup est q̃ admonitus semel z iterũ z tercio se corrigere noluit. z nõ solũ hãc ecclam. ꝫ se z animas sibi cõmissas ꝓphanãdo ad nihilum redegit. immo spõsas tuas sp turpiter z temere violauit. ergo iudica iuste iudex equissime. His auditis dñs presidẽs iudicio. sanctosq; respiciens dixit. Quid vobis videtur de isto. Pugil autem supradictus voce magna clamauit dicens. Reus est mortis. Judex vo z oẽs qui aderant in sententiã cõuenerũt. z quale genus mortis ille impius sustinere deberet inter se tractauerũt. Tunc iudex ait. Caput amittere meruit. quia sine capite viuẽdo in sordibus cõputruit. Quo dicto puhil cõfestim vdoni p̃cepit vt cerũicẽ extenderet. Nõ cũ vdo fecisset z pugil gladiũ ad ictũ leuasset. q̃dã clamauit di. Contine manũ tuam donec abeo reliq̃e auferank. tũc q̃dã cũ calice affuit cozã vdone stãs donec pugil miserimi hois collũ cũ pugno multis ictibus valide pcussisset. z ecce post quẽlibet pulsum hostia polluta p os vdonis exiens in calicẽ corruit. quas dñs reuerenter excipiẽs diligẽtissime

lauit sup altare in calicem ponens ꝛ cū sua turba de center inclinauit abijt ꝛ recessit. Post hoc miserabi lem vdonē pugil sepedictus aggrediens decollauit Sicq; tota illa cōgregatio disparuit. Canonicus au tē suprādictus q̄ vidit hō iustus non in somnis: sed oculis apertis stupēs ꝛ tremēs. lumēq; in cripta re periens oēs lampades eccl'ie reaccendit. Cunq; ad huc de facto dubius ꝛ anxius secū miraret. tandem resumpta audacia ad locū iudicij paululū processit. viditq; calicē cū hostijs in altari. ꝛ caput a corpe lō gius proiectū. necnō paimentū sanguine madefa ctū. Tunc cepit exclamare ꝛ dicere. O triste specta culū. o grande miraculū. ꝛ o vere tremendū iudiciū O q̄ horrendū est incidere in manus dei viuentis. q̄ quos diu vt cōuertant tolerat. nō cōuersos duri us dānat. Post hoc omēs fores eccl'ie obseruauit ꝛ ꝛ nullū oino ingredi pmittēs donec sole iā orto oēs potiores clericos ꝛ laicos cōuocauit. Tunc ianuas reserans seuissimā dei vltionē. s. vdonē archiepm in suo sanguine tabefactū omibus oñdit. ꝛ cuncta q̄ vi derat p ordinē enarrauit. Eodē vo die quidā ex ei⁹ capellanis bruno noie. cū legationē sibi cōmissam peregisset p metropolim cōtinuo famulis ante se p cedētibus studuit remeare. Interim graui oppressus somno arborē quendā umbrosaz videns de equo de scendit. ꝛ frenū fortiter alligans ad brachiū ibidem paululū obdormiuit. Et ecce globus immundoꝝ spi rituū cū tubis ꝛ tympanis. gladijs ꝛ fustibus cum lanceis ꝛ securibus ad eundē locū gradu cōcito pro perabat. Cunq; oēs cōuenissent vni ex eis qui eo.ū pnceps esse videbat. ꝛ q̄ erat statura procerior ꝛ vul tu terribilior soliū cōstruētes desup posuerūt. Nec mora. Alter cuneus eque grandis clamans. cachin nās ꝛ trepudians apparuit. de q̄ quidam velociores aquilis celi pcesserant ꝛ fortiter clamauerūt. Date locū date locū. ecce pnceps noster vdo appropinq̄t His dictis satellites sathane miserā vdonis animā in effigie corpali cathena ignita ad collū constricta ad suū pncipē deduxerūt. Cui sathan ptinus assur rexit. salutās eū verbis pacificis in dolo. Bñ inquit veniſti o pnceps fautor ꝛ dilatator regni nostri. Ec ce pati sum⁹ tibi ꝛ oibus amicꝫ nr̄is fidelib⁹ pro me ritis reddere talionem. Cunq; vdo obmutesceret sa than assistētibus ait fatigatus est iste dilect⁹ noster huc veniēdo. ꝛ iō placet nobis ꝛ cōsoleť. date ergo ei māducare. Illo renuēte ꝛ caput auertēte. Mini stri eñ eius bufones et serpētes violēter ei impresse rūt. ꝛ liquorem sulphureū postmodū infuderūt. Ad huc illo non loquēte sathan p̄cepit dicens. Īd bal neū pncipū talis pnceps deducať post illico redu ceť. Et ecce nō procul erat puteus coopculū habēs quo ablato flāma vorax vsq; celū erūpebat. que nō solū arbores ꝛ mōtes lapidesq;. imo aquā iuxta ma nantē velut stipulā cōsumebat. In quē puteū infeli cem illā vdonis aiam p̄cipitauerūt. ꝛ postmodū ex trahētes in modū ferri cādentis totā igneā suo pn cipi detulerunt. Cui subridens dixit. Nonne suaue balneū habuisti o pnceps noster. Tūc vdo damna tū se videns cepit blasphemare ꝛ dicere. Maledict⁹ o sathan tu ꝛ ois familia tua. omisq; suggestio tua: ꝛ omne imperiū tuum. Maledictus deus qui me creauit. maledicta terra q̄ me portauit. maledicti pa rētes que me genuerūt. ꝛ maledicta ois creatura in celo ꝛ in terra. Tunc omnes demones vna cū pnci pe suo ceperunt manibus plaudere ꝛ dicere. Me re dignus est iste nobiscū manere: quia per optime scit nostrū canticū ꝛ officiū. Mittať ergo ad pnci palē scholā nostrā dānatorū vt videat. audiat ꝛ ad discat. sentiatq; ꝛ amplius nō exeat in secula seculo rū. Vix verba finierant ꝛ ecce vnanimiter in illam odiosam creaturā irruerūt. eamq; impetuose in tar tareū illud baratrū tractādo immerserūt. ac si celū et terra ꝛ oēs huius mūdi mōres ad inuicē q̄terēt̄ur. Capellanus aūt suprādictus hec videns ꝛ audiens timuit vehementer. Tunc pnceps tenebrarū digi to eū ostendēs dixit. videte ne effugiat clericus ille q̄ nos aspicit. q̄ sp extitit malorū suorū coopator cō scius ꝛ defensor. q̄ sicut fuit autor culpe. sic sit parti ceps ꝛ vindicte. Ideoq; in illū puteū ad suū demer gať dñm. Quo dicto cū demones eū rapere vallent ꝛ ipse fugere conaret. repente a somno exiliens eui gilauit. Sicq; eius equ⁹ territus tādiu hinc inde sal tabat ꝛ cursitabat trahens miserū hominē donec a sua iūctura eius brachiū penit⁹ dissoluebať. Diffi culter aūt equū ascendens per metropolim venit. ꝛ mox vt dñm suū mortuū esse cognouit visionē ve rificam. terrorē terrori. iudiciū iudicio. p̄digiū pro digio cumulauit. ꝛ omia que sibi in via acciderant: que viderat ꝛ audierat enarrauit et patefecit osten dens etiā a sua iunctura seu cōpage brachiū depul sum: ꝛ repentinā cantcie in argumentū veritat̄. Ci ues igiť videtes ꝛ audientes hoc horribile insolitū dei iudiciū vehementer timuerūt. ꝛ cadauer ipsius ꝑcul ab vrbe in paludē iactauerunt: qō bestie infer nales cū plausibus ꝓtin⁹ exceperūt. ꝛ rurīculas ha bitātes iuxta varijs terroribus et iniurijs affecerūt Tandē cōcilio inito illaz glebā maledictā de illa pa lude extrahētes in puluerē cōbusserūt et in albeam flumē proiecerūt. Mira res. tunc oēs vt ferē pisces suū meatū relinquentes ad oceanū abierunt: donec letanijs ꝛ ieiunijs tam placatus dñs post decenniū vix tandē redierūt. Huius horrendi prodigij memo riam ingerit oculis super paimentū marmoreū cā didū et pollutū in decollatione vdonis cruor effu sus. qui tam indelibiliter adheret paimento vt de essentia marmoris esse q̄dammodo videat. Super locū aūt illū vbi decollatio facta est sp prosternunt tapetia. Et q̄ sup electū epm Te deū lauda. inxta morē canit tollunt. et ibidē ad oīonē prosternūtur: vt epus electus videṡ hec sibi caueat: ne forte sicut ille perijt ꝛ ipse pereat. A dño factū est istud ad ter rorē epoū vtiq; illius eccl'ie ꝛ oīm inutiliū platorū vt audiētes cōtremiscāt lese maiestatis terribile iu dicij et seuerissimā dei vltionē. Et sic est finis terri bilis horribilisq; miraculi p ade filiū. ꝛ nō pmogem tū. Etiā dicit q̄ in eadē dyocesi modernis tpibus fuit epus noie Iudulcus q̄ in q̄dā ciuitate sue dyo cesis et sui dñij chorea habuit cū mulieribus et vir ginibus ꝛ cū ceteris masculini sexus. et ex pmissio ne diuina ignis vt videbať in inferiori pte pretorij vbi chorea fuit exarsit. Et nemo inter tot homines obijt ī illa chorea excepto epo cū quadā puella. quā in ipsa chorea anteduxit ꝛ tamē alique pſone de fe nestris ceciderūt: nec tamen mortem incurrerunt.

Sanctus Martinus accusauit episcopū suum.

Exemplum.cxxv.

Homo q̄dā fuit thuronis q̄ cōsueuit ad matutinas maioris eccl̄ie venire. Quadaz ꝺo die cū veniſſet ante hozā inuenit portā apertā z ponens ſe retro columnā quandā ꝓpe quā vidit lucē magnā per totā eccleſiā z iudicē ſedentez in throno. z angelos eidem aſtantes. Venit autē beatus martinus cū multitudine ſanctoꝝ cepit accuſare grauiter archiepm q̄ tunc locū ſuū tenebat. Cita eus autē archieps venit z ſedit in cathedra pontificalibus indutus. Iterū accuſatus a beato martino. Cū aūt neſciret q̄d reſpōderet. ille q̄ cathedras ſuppoꝝ euertit indignatus: pede pcuſſit cathedrā eius z eū cum pede euertit: z ſic viſio diſparuit. Tūc ille bonꝰ hō accedēs ad domū archiepi excitauit familiam z fecit videre quō ei eſſet. z intrantes ad eū inuenerunt eū ſubitanea moꝛte defunctū.

Canonicus quidā fuit accuſatus a patrono ſue eccleſie.

Exemplum.cxxvj.

Videbaꝝ cuidā canonico q̄daz nocte q̄ deus ſederet i iudicio z añ eū totus mūdus vocabaꝝ q̄libet receptuꝝ ſm merita ſua. Vidit etiā q̄ vnuſq̄ſq̄ adducebat ſecū aliquē ſanctoꝝ cui plus ſeruierat vt eſſet apud xp̄m aduocatus ſuus. Iſte cogitabat q̄ rogaret etiā ſanctū illū cuius canonicus fuerat cui z ſeruierat cantando. legendo. vt ſecū iret ad iudiciū ante xp̄m vt intercederet ꝓ eo moneꝛis eū de ſeruitio ſuo. Ille ſanctus reſpondit. Libenter ibo tecū. Et aſſumpſit aliū ſecū quaſi ꝓteſte. deuenerūt ſimul ad iudiciū. Cūq̄ veniſſent ante xp̄m dixit ſanctus. Dñe cōquero tibi de iſto viliſſimo leccatoꝛe qui. xx. annis z amplius comedit et bibit p̄bendā in eccl̄ia mea. z omne tp̄s ſuū expēdit viuendo luxurioſe z turpiter nec vna die finiuit hoꝛas ſuas ſicut debuit. Vnde peto iudiciū fieri de iſto leccatoꝛe. huic rei eſt teſtis iſte. Reſpōdit xp̄us Accipite eum ligatū manibus z pedibus z proꝛicite eum in infernū. Ille clericus euigilans quaſi de graui ſomno putabat ſam ſe eſſe in inferno. Et dixit illi ſancto. Domie habete p̄bendā veſtrā: quia nūq̄ plus comedam de ea. Et conuerſus ex hoc religionem intrauit z ſaluauit aiam ſuam.

Quidā iniuſtus ep̄atū adeptus ſubitanee obiit.

Exemplum.cxxvij.

Archidyaconꝰ q̄daz ambiēs ep̄atū inſidiabaꝝ ep̄o ſuo bono viro: quē occidere cogitabat. z cū cōſueuiſſet. eps frequenter venire ad matutinas z p̄uenire alios ad ſalutandū beataz virginē mariā z intrare p quandā portā. Archidyaconus collocauit ſibi ſupza portā lapidē. z veniens eps vt cōſueuerat et aperiens portā lapide cadente excerebraꝝ z moꝛiꝝ. Archidyaconus cū multo labore ep̄atum obtinuit. Cūq̄ cōfirmatus eſſet z gaudium z cōuiuiū faceret q̄dam p̄nceps ſeruiens ad mēſam coꝝā ſe flexis genibus ſubito rapiꝝ añ tribunal ſummi iudicis. z vidit ibi beatā v̄ginē cum ymenſa ſanctoꝝ multitudine z angeloꝝ. adducentē dictum ep̄m portantē cerebꝝū in manib⁹ ſuis. Et dixit bta v̄go maria. Fili mi caꝛiſſime. ecce oñdo tibi recentē ſanguinē z cerebꝝū huiꝰ dilecti militis mei quē crudelis proditoꝛ volēs obtinere dignitatē pōtificalem effudit. Rñdit dñs. quē miſtā z ꝯs ſibi. Tūc. b. v̄go ait. Ecce hic ſeruitoꝛ ſuus. cui dñs p̄cepit ſub pena moꝛtis vt citaret dñm ſuū peremptoꝛie vt. ſ. cito veniat coꝝā deo de tā nephādo crimine rūſurus. Qui ſtatim redīs turbatus ingemuit. infremuit tremuit q̄. z cultellū quē tenebat ad ſeruiendū de manu proiecit et amariſſime flenit. Rogatꝰ ab oibus z etiam ep̄o cām pandit. Quo audito ſtatim eps ſubitanea moꝛte pcuſſus ē coꝝā oib⁹ miſerabiliē eſt defunctus.

Beneficiati vix ſaluantur.

Exemplum.cxxviij.

Quidā clericus in multis eccl̄iis canonic⁹ z decanꝰ ad moꝛtē infirmatus a q̄dā ſctō viro viſitatus. dum admoneꝛeꝝ de via ſalutis moꝛ illius camera obſcuraꝝ. vocē terribilē inſonantā audiuit. ſurge ſacrilege xp̄i. depredatoꝛ pauperū z eoꝝū interfectoꝛ. iā veni z iudiciū tuū ſuſcipe tunc coꝛpus ſuū iā moꝛtuū vt carbo apparuit. Ideo vir dei p̄territus ad monaſteriū reuerſus p̄ſeuerabat et deū oꝛabat cū lacrymis iudiciū illius ſibi oñdi. Cui ſic oꝛanti clericus ille dānatus apparuit cū duobus igneis equis. ſ. ante z retro. q̄ pedibus illius doꝛſuz p̄mebant z dētibus totū coꝛpus dilaniabāt. q̄z hoꝛroꝛe vir ſanctus coꝛruit z vocē audiuit. Cur vocaſti me dānatū nec m̄ loqueris. Tandē a viro dei req̄ſitus rñdit. Ego ſum cognatus tuꝰ decanus ille dānatus cuiꝰ coꝛpꝰ iō cōculcaꝝ. q̄ ſicut ego paupes z ſubditos ſuppreſſi z cōtempſi. z ſicut mei amici z equi z multa familia mea ſubſtātias pauperū z patrimoniū xp̄i deuoꝛauerūt z male expendi z cōſumpſi in crapula luxuria ſuperbia. z ſic de aliis vicijs in quibus me exercui: ita equi iſti me eternaliter dilaniāt z conculcant. Qui vir dei. Cū fueris vir eccl̄iaſticus magnus in ſcientijs z diſcretus miꝛaꝛis te eſſe dānatū Cur de hoc miraris z nō potius q̄ bñficiati plures ſil̄iter mecū dānanꝝ. Et adiuratus addidit. Attēde ad eccl̄iam xp̄i z ad ſtabulū equoꝝ. ſtabulū reſtauraꝝ ſollicite eccl̄ia in ruina remanēte. Attende paramēta z veſtes eccl̄ie z clericoꝝ ſuppellectilia z particas. horū em̄ p̄cioſitas z valoꝛ p̄ m̄titudine ignoraꝝ. Eccl̄ie ꝺo vix reparī p̄nt p̄ vilitate z vetuſtate. Attende eoꝝ menſas repletas p̄cioſis ferculis cum vaſis plurimis z p̄cioſiſſimis auri z argenti. Eccl̄ie ꝺo xp̄i ſacraria et calices vel de ere vel cōfracte ſunt et tenues. Meretrices et ſeruitoꝛes ditant z multiplicant de bonis pauperū. Aues et canes venaticos fouent et hoſpitalitatē abhoꝛrent. Obliuiſcunꝝ diuina officia et ſanctā p̄dicationē q: ſectāt̄ laſciuiā et hyſtriones cū cātilenis. vñ p̄cipitanꝝ clerici ad damnationē. Quo dicto ſubito facto ſtrepitu terribili cū eiulatu miſerabili flāma fetidiſſima: equos cum decano inde traxit.

Clericus blaſphemus qualiter eſt punitus.

Exemplum.cxxix.

Damian⁹ in burgūdia quidaz clericus ſuperbus et ambitioſus exiſtēs. ſibi q̄ndā potentem eccl̄iam ſancti martini vſurpauit. dum q̄dā die in miſſa in fine euāgelij diceꝝ. Qui ſe hūiliat exaltabiꝝ deriſit miſer ille clericꝰ et ait. Falſuz ē Hā ego ſi me meis hoſtib⁹ hūiliaſſem tot hodie decimas et eccl̄ias nō hꝫem. Et ecce cōtinue fulmē in ſtat gladij in os eius intrauit. z ſubito eum extinxit

Miles quidã dixit oues nostre sunt. oportet eas tondere. Exemplum. cxxx.

Miles q̃dã habuit pentes deuotos non grauãtes subditos vltra debitũ. Defunct⁹ vo parẽtibus ipe cepit militiã exercere et magnas expẽsas facere. in vestib⁹ in equis ⁊ torneamẽtis. Et cũ redditus annuales nõ sufficerẽt sibi incepit valde aggrauare pauperes subditos suos vltra debitũ cẽsum cũ subsidijs ⁊ exactiõib⁹. Et cũ argueret ab amicis ⁊ religiosis q̃re tantus spoliaret suos pauꝑes. rñdit. oues nr̃e sunt: ⁊ ideo debem⁹ eas tõdere ⁊ vti eis. Tandẽ deus volens eũ ab hoc errore reuocare misit ad eũ angelũ q̃ rapto eo oñdit ei pulcrũ palaciũ in quo erant hoies vestiti aureis vestibus ⁊ omia genera organorũ et musicorũ audiebantur in palacio isto. Qui vidẽs et audiẽs tantũ gaudiũ et tantã pulcritudinem volebat intrare et repulsus est a custode porte dicente. qũovis intrare istud mundissimũ palacium cũ habeas sanguinolentã vstẽ. Qui cũ respexisset vidit se respersum sanguine. Cui angelus. iste est sanguis pauperũ quem tu violenter ⁊ sine iure exactiones faciendo accepisti. Si igitur vis intrare illud palaciũ reijcias a te istam vestem. Qui ad se rediens subditis satisfecit. ⁊ viram suam postmodũ in bono finiuit.

In Discipulo de tempore.

Eps romacien quidam male vixit ⁊ dixit ad armigeros suos q̃ñ tollerent ossa mortuorũ tunc violarent eccl̃ias ⁊ cimiteria. hoc q̃re ser. xxviij. M.

Itẽ quidã bon⁹ hõ fuit raptus ⁊ vidit duos magnos prelatos accusari coram iudice xp̃o: ⁊ ille admonuit eos postmodũ. ⁊ vn⁹ se emendauit. ꝫ alter spreuit admonitionẽ ⁊ subitanee defunctus est. Hoc q̃re sermo. lxiij. E

Prosperitas.

Mercator quidam iactauit anulũ in mare et in pisce reinuenit. Exemplum. cxxxj.

Erant q̃dã mercatores i mari seu naui simul et mutuo loquebant⁹ de infortunijs suis q̃ ipis euenerũt vicibus suis. Tũc vnus dixit. Nunq̃ aliq̃ infortuniũ habui. Et accepit anulum de manu ꝓpria ⁊ proiecit in mare ⁊ dixit. si perdam anulũ istũ tũc possum dicere q̃ etiã habui aliq̃ infortuniũ. Et cũ applicasset ad ciuitatem ipse emit vnũ magnũ piscẽ. quez secũ apportauerũt ad hospitiũ. Et q̃ñ aperuit ventrẽ piscis inuenit anulũ suum in isto pisco. Et gloriãdo dixit. Ego sum hõ fortunatus. Et cũ sederet in cena ⁊ cepisset p̃mũ morsellum de pisce statim obijt subitanee. vñ Greg. Cõtinuus successus vitaliũ eterne reprobatiõis est indiciũ.

Vir ⁊ vxor q̃ in triginta duobus annis nõ habuerũt aliquod infortuniũ. Exemplũ. cxxxij.

Duo famuli xp̃i venerũt ad quoddã hospitium rogãtes hospitari ꝓpter deũ. et mulier rẽnuit q̃uis multũ eẽnt diuites. Et sic illis loquẽtibus gallina desup cecidit ⁊ mortua est. tunc talis mulier clamare ⁊ flere cepit. Et interrogantes discipuli xp̃i cur sic clamaret ⁊ fleret. Rñdit q̃ in triginta duob⁹ annis nunq̃ aliq̃ infortuniũ nob accidit. Et famuli xp̃i dixerũt. magnũ malũ tibi et viro tuo imminet. Et recedẽtibus illis in breui omia absorpta sunt. ⁊ aqua fetida in loco isto visa est.

In Discipulo de tempore.

Hospes diues circa quẽ hospitalis fuit sanctus Ambrosius quõ omia subito submersa sunt ⁊ combusta. Hoc quere sermo. cviij. K.

Itẽ heremita bone vite quẽ bestie dilacerauerũt ⁊ diues male vite q̃ honorifice sepult⁹ est. cxlix. H.

Itẽ filia quedã habuit patrẽ probum ⁊ infortunatũ ⁊ matrẽ reprobam ꝫ sanã ⁊ fortunatã in omibus q̃ pertinẽt ad p̃sentem vitam. Ibidem. xxxvj. D.

Pulcritudo.

Mulier quedam pulcra petiuit a christo deformitatem. Exemplum. cxxxiij.

In ptibus Sueuie q̃s alemanis cõtinet siẽ a fratre ordinis p̃dicatorũ ⁊ altero auditui mulier quedam deuotissima erat nobilis ⁊ pulcra. ⁊ etiã sm̃ carnẽ inter oẽs feminas pantheras reputata. Ad hãc aũt videndã cũ multi proceres nobiles ⁊ potẽres cõuenirent. ⁊ illa ꝑ visitatiõe hmõi grauius turbaret. ne scz curiose videntibus occasio scandali ꝓberet. Et oratorij suũ sola semel intrans fusis ad deũ lachrymis dixit. Video mihi xp̃e iesu ex carne mea q̃ induisti me piculũ imminere. Nisi eñ fortiter aĩm meũ fixeris vt nulli⁹ prorsus vanitate cõmouear: tũ non modicũ ptimesco vane me posse cãm debilibus. vt in tẽptatiõe cõcupie aliq̃tenus agitent. Rogo q̃ te mise⁹rissime pater ⁊ dñe vt speciẽ meã in tantã fetitatẽ cõmutes vt sit carnis deformitas in horrore potior q̃ pulcritudo fuerat in honore. Hoc dicto lepra statim immũdissima cõtabuit vultũ eius. eruperunt pustule. et oculi tumuerũt. os ⁊ labia cõputruerũt. Nasus quoq̃ gibbosus ⁊ cũ oñi deformitate cõtortus aliena penitus faciẽ demõstrauit. Hec mora. egrediente illa occurrit maritus. virq̃ eã ꝑ habitũ cognoscẽs querit si ipa sit. At illa dixit: ego sum. mox ille totus inhorruit. ⁊ vt vidit familia oẽs simul clamabãt in planctu miranꝫ tes p̃cipue q̃d tã subito sue dñe cõtigisset. Turbatis ergo parẽtibus illius notis oibus ⁊ amicis cõsulit physicus. Rñdit incurabilẽ lepram nihil aliud adesse cõsiliũ nisi q̃ extra habitationẽ hominũ collocet. qõ ⁊ factũ est. Et audiuit frater ordinis p̃dicatorũ q̃ eius cõfessionẽ audire cõsueuit. venit ad illã ⁊ mire gaudentem inueniens querit causam inopinatã ⁊ subiti morbi. Cui illa omnia per ordinẽ enarrauit. frater iste turbatus ⁊ mirat⁹ nõ modicũ eã increpauit dicẽs. O misera ⁊ stultissima mulierũ que in cõtumeliã viri tui ⁊ piculũ ipius opus vel in te p̃cum instantia destruxisti. ⁊ pentes tuos ⁊ amicos q̃ deus laudauerũt ⁊ venerati sunt in te ad blasphemandũ nũc p tale infortuniũ coegisti. Age nunc charissima pniam. assiste p̃cibus. ⁊ ad ꝛriũ rei geste diuinã misericordiã interpelles. ꝫ dicto recessit frater. Illa aũt totaliter resoluta in lachrymis orauit ad dñm. O dñe pi ⁊ dilator vite mee liberiori mente ⁊ puriori spũ tibi seruirẽ ꝫ flagellũ lepre a tua pietate fideliter ꝓcibus expetiui. sed q⁹ audio a pie meo spũali cui me tota deuotiõe cõmiſi ꝛ salutẽ meã ⁊ te oim dñm petiuisse. Rogo q̃ tuã benignissimã caritatez. vt in me tuũ plasma restituas sm̃ q̃ tue placuerit optime volũtati. Mira res. vix verba cõpleuit. ⁊ in tanta claritate cutis ⁊ elegãtia forme subito fit facies restituta vt nec in ea vnius ruge vestigiũ vel tenuissima saltẽ macula remaneret. Quo viso gaudet miles ⁊ vxorẽ

repũkat sibi quasi redditã rediuiuã ⁊ exultat familia ⁊ fama regi geste diffũdit. letant amici. applaudit ⁊ pũa. ⁊ xpi pietas in ore oĩm collaudat. Et vir dicrus miles anno dimidio supuixit. tũc inclita mulier nõ imemor bonitatis xpi cũ vnica filia ei⁹ quã habebat ⁊ possessionibus vniuersis ad monasteriũ sororũ ordinis p̃dicatox trãsijt. qõ or lebental. ⁊ in eo auctore deo religiosissime puersabat hec Guil.

In discipulo de tempore.

Iuuenis pulcer quidã lesit se in facie. qr vna mulier cõcupiuit eũ illicite. hoc quere in discipulo de tempore sermone. cxiij. N.

Itẽ ỹgo q̃dã fecit se includi. qr q̃dã iuuenis ꝓcupiuit eã ꝓpter suã pulcrtudinẽ ḃ q̃re ser. cxxiij. N.

Capitulum de littera. R.

Res iniuste acquisite.

Mulier quedam fuit enutrita cum iniustis reb⁹ et sic damnata est. Exemplum j

QVlier deuota de anima matris sue defuncte sollicitabat i spũ suo vtrũ esset de damnãdis vel saluãdis. Attamẽ ꝓpter el̃yas ⁊ honestã famã ⁊ vitã quã inter mũdanos duxit. ipa quoq; mũda vixerat. sperabat quidẽ posse saluari eam. ꝯ tñ p ignẽ purgatorij sup hoc tñ dubiosa fuit. qr iudicia dei ab yssus multa. rogauit dñz vt eã certã reddere dignaret. Cunq; in hoc lacrimas funderet accidit die quadam vt ad missam in eccl̃ia iuxta altare quasi ad pedes dñi cũ maria sederet. ⁊ horrore cõcussa ipa videret ꝓpe se spiritũ tenebrosum astare. que signo crucis mox signata audacter quis esset interrogauit. Et spiritus Ego sum inquit mater tua. Cui illa. quõ inq̃t ẽ tibi mater mea. tunc illa. male inq̃t. nihil me iuuare poterunt tue p̃ces. quia eternaliter damnata sum mox filia eiulatu ⁊ gemitu heu inq̃t mater q̃ ẽ causa damnationis tue. Cui illa. enutrita q̃dẽ fui ⁊ vir in his que p iniusta mercimonia ⁊ vsuras acquisita fuer̃t. conscia mihi male ablata restituere non curaui. nec aduertere volui quid cõtra deũ in meo hospicio et meis subditis ageret. Sed tortuosas mũdi vias ingressa spreui arguentẽ sup his malis meis nec in'vllo me emẽdaui ⁊ penituj. ⁊ sic obij. Hec dicẽs mater repente disparuit. ⁊ sic filia amplius p ania matris nunq̃ orauit. Dñ etiã Aug. Si scirem patrem meum in inferno non plus orarem pro eo q̃ pro diabolo. Hec Guil.

Quidã sex denarios nõ soluit quõ punitus est. Exemplum ij

QVidẽ tenebat cuidaz vidue sex nũmos ⁊ ipa semp ammonuit eũ vt sibi psoluoret. et ipe sic obijt nõ solutis. ⁊ appuit cuidaz deuote psone ⁊ suppicauit vt isti denarij psoluerent et adiecit q̃ passus illa vidua ad me venies fecit tot ego grauissimos ictus in purgatorio sustineo. ⁊ ad buc oportet me sustinere q̃diu denarij nõ sũt soluti

Vsurarius quidã in extremis confessus est ⁊ vsuras restituit Exemplum iij

VSurari⁹ q̃dã incidit in magnã infirmitatẽ. ⁊ ammonit⁹ p amicos ⁊ p vxorẽ vt cõfiteret ⁊ cõicaret. Quib⁹ ille quid mihi de restitõe exq̃ ita diu distuli. Cui amici. sp debetis ꝓficere forte deus dabit vobis grãm suã. Tãdẽ vocat⁹ ꝓfessor. Cui dixit vsurarius. Dñe libenter ꝓfiterer. sed nimis inuolutus sũ pctis ⁊ vsuris ⁊ nescio quõ eundere possuz. Cui cõfessor nolite desperare. tantũmõ cõfiteamini. qr cõfessio tãte vtutis ẽ q̃ oia pcta in confessiõe dimittũtur. Tũc ille cepit cõfiteri ⁊ dñs dedit ei tantã grãm ⁊ cõtritionẽ q̃ vix poterat loq̃ p fletu. Et statim post cõfessionẽ oẽs vsuras restituit iuxta ꝓsiliũ sui ꝓfessoris ⁊ p suis pctis satisfecẽ.

Vsurarius quidã cõmisit oẽs res suas abbati. Exemplum iiij

HAbit q̃dam vsurari⁹ diues. q̃ diuersax ecclesiax thesauros loco pignoris tenebat. Cui⁹ cor cũ esset irreplebil̃ auaricie. pcussus ẽ pemptoria infirmitate. Tũc pmũ in se ruersus lz sero. ꝓsiderare cepit pond⁹ vsure. tormẽta gehenne. difficultatẽ pnie. Et vocãs ad se quendã abbatẽ nigri ordinis sibi familiarẽ dixit ei. Dñe grauit infirmor nõ possum aliq̃d de rebus meis ordinare nec; vsuras restituẽ. Si voluerit̃ de alia mea reddere rõnẽ pctõx meox mihi ꝓmittere absolutionẽ. oĩa bona mea tam mobilia q̃ imobilia prãti vre sb̃ũciam vt de illis qõ visũ vob fuerit faciat̃. Cernẽs abbas hoiem ꝓtritũ ⁊ vere penitẽtẽ rñdit. Ego deliberabo festinãsq; ad ep̃m iuit. ⁊ vba vsurarij ei exposuit. rñdit eps. Bonũ mihi videt vt p aia ei⁹ rñdeas. ⁊ sb̃stantiã recipias. ita dũtaxat vt eccl̃ie mee thesauros de iure sibi debitos restituas. Mox abbas ad egrũ rediẽs rñdit. ego deliberaui vt bona tua suscipiã ⁊ p pctis rñdeã. rñdit infirm⁹. nũc ꝓsiliũ meum ẽ vt allatis curribus oia mea afferas me nouissimie tollẽs nullũq; patieris. ipedimẽtũ in afferẽdo. habebat eni arcas plenas auri ⁊ argẽti. pignora etiam pl̃ia i vasis. libris. ⁊ aljs ornamẽtis. frumẽtũ vinũ oleuz. ⁊ suppellectilia mlta. pecora q̃z infinita. Tũc abbas pus oĩbus p̃missis nouissime in gestorio ponens infirmũ ꝓperauit ad monasteriũ. ꝯ mox vt ille monasteriũ intrauit spm̃ exalauit. abbas vo non imemor spõsionis sue inc̃tũ potuit oib⁹ ⁊ singulis supueniẽtib⁹ vsuras restituit. pl̃imas pauprib⁹ largiens p illi⁹ aia el̃yas. residuũ in vsus fratrũ puertit. Et postmodũ aia ipi⁹ erepta de ptãte demonũ. p angelos tanq; veri ꝓtriti ⁊ penitẽtis pñtata ẽ domino nr̃o ihu xpo. qr gaudiũ ẽ angelis dei sup vno pctore pniam agente. Hec Guil. in li. de apibus.

Diabolus possidet pecuniã vsurariã. Exemplum. v

VSurarius q̃dã posuit pecuniã suaz ad qõdaz monasteriũ vt ibi seruaret sibi. Et cũ quadã die quidã deuotus monachus ꝛval therus nocte iuxta scriniũ in quo pecunia seruabat orare. videbat diabolum supsedere. Territus autẽ ad horam. sed signo crucis munitus interrogauit Quid hic sedes aut quid hic expectas nequissime humani generis inimice. Et ille ait. Juste hic sedeo hoc quod meũ ẽ cõseruo. Nec mora monachus ad abbatem currẽs quid vidisset exposuit. Abbas vero statim pecuniã extra monasterium cum omni velocitate remisit.

Abbas remisit pecuniam vsurariam monasterio uo legatam Exemplum vj

Vrsurarsus quidã legauit monasterio magnã sũmam pecunie. librarum forte mille sexcentarũq; ex qua pecunie multe possessiones sunt emote. Postmodum alius abbas q̃ fuit vir arte ꝓscie est electus. Qui vt cõperit factũ dolusit. & venditis oibus atq; pecudib⁹ rebusq; mobilib⁹ & imobilibus pecuniã misit testamẽtarijs. vt spoliatis singulis sua redderent. Meminit ãt assumere volente restitutõis penã pecunia itez ad monasteriuz est delata. Ipis ergo abbas reportantib⁹ indignat Jussitq; eã iterato referri. & in foro cozã oibus ciuibus & oi plebe deponi. dicẽs. pecuniã qui vult accipiat. nostrã esse rennuo. quã iniuste acquisitã nõ dubito. quod vt viderũt ciues edificati nõ modicũ i b facto cõi ꝓsilio q̃ man⁹ viroz fideliũ pecuniã ipas iniuriatis singulis reddiderũt. Monasterio autem deus nõ mlto post in decupulo plura restituit. & qõ ante tenuissimũ & fere modicũ fuisse ꝓbatur. nunc eligans & multis copijs ẽ ampliatũ. In hoc monasterio multos vidimus sanctos & plerosq; i prophetie spiritu & miraculis clarere hoc Guil.

Miles quidã abstulit pelles & etiã partẽ agri.

Exemplum vij

Miles quidã defunct⁹ fridericus nomine apparuit cuidã ciui in dextrario nigerrimo de cuius narrbus fum⁹ & flamma ꝓcedebat. tectus pellibus ouinis. & molẽ terre gestans in humeris. Cui ciuis. Estis vos dñs Frideric⁹. Respondit. ego sum. Subiũxit. vñ venitis. & qd significant ista q̃ video. Ego inqt in magnis penis sũ. pelles illas cuidã vidue abstuli. quas modo ardẽtes sentio. Silr partẽ cuiusdã agri mihi vendicaui iniuste cuius nũc pondere premoz. ꝛ si filij mei ista restituerent. penã meã multuz alleuierẽt. sicq; euanuit. Audientes filij verba patris ab illo maluerũt eũ in penis eternis manere q̃ ꝓdicta restituere.

Demones impediunt restitutionẽ rerum.

Exemplum. viij.

Quidam demoniacus ductus erat ad quendam sanctũ virũ. qui ꝓcepit demoni vt exiret. & nomẽ suum diceret. Ille ait. Nostrũ sunt tres q̃ habitant in hoie isto. & ego vocoz claudens coz. & officiũ meũ ẽ coz peccatozis claudere. q̃ non possit habere verã ꝓtritionẽ. Si ei ꝓtritionem habuerit. tunc frater meus q̃ hic mozat vocat claudens os q̃ laborat ad b q̃ homo non p otest ꝓfiteri pure. q̃z si ꝓfitet & ꝓterit tũc tertius frater me⁹ qui hic mozat vocat claudẽs bursam. ne ei pecunia deficiat & in pauptatẽ incidat. q̃ laborat ad b vt nõ satisfaciat restituẽdo ablata & iniuste acq̃sita & ille plures nobis oib⁹ acq̃rit. qz licet oẽs ꝓterãtur q̃nq; cõfiteant tñ raro vel nunq; plene omnia iniuste acq̃sita restituũt & sic seipos damnãt. quia peccatũ nõ dimittitur nisi ablatum restituat.

Diues quidã abscondit thesaurũ sunm in muro.

Exemplum ix

Dues infirmus nõ potuit ꝓfiteri vnũ peccatum. s. thesaurũ absconditũ in muro. qz diabolus linguã eius tenuit. Tunc sacerdos eucharistiã apportauit dicẽs. Dñe ihesu xpe ostẽde potentiã tuã in illo infirmo. & statim fugat⁹ ẽ diabolus & infirm⁹ deuote ẽ ꝓfessus. & iussit effodere thezaurũ & pauperibus dare ꝓ anima sua.

Elemosyna de iniustis rebus deo nõ placet.

Exemplum x

Dues q̃ sub typo el'ye paupib⁹ quiuiũ fec. inter quos cũ q̃dã obsessus esset. & ceteris mãducãtib⁹. ipe q̃dẽ ozi applicaret ꝫ eidẽ vesci nõ posset. dum quidã ex circũstantib⁹ ꝫ vidissent dixerũt. Inq̃. cur nõ sinis hoiem mãducare. q̃ bus ille respõdit. Nolo vt peccet. eo q̃ el'ya ista de rapina sit. dicẽtib⁹ illis mẽtiris. qz is q̃ fec eã hõ bonus ẽ. Rñdit nequaq; mẽtioz. vitulus iste q̃ iter pauperes ẽ diuisus i q̃nta generatiõe fuit ab illa vacca q̃ p rapinã hẽbat. Et satis mirati sũt q̃ aderãt. b. Le.

Quidã pegrinatiões fecit cum iniustis rebus.

Exemplum xi

Quidam homo iuit ad diuersa limina sanctoz & quicq̃d in via expẽderet totũ p vsuram acq̃siuit. Tãdẽ xpter diuersos labores infirmabat vsq; ad mortẽ. pp'is eni planxit eum. & oẽs quasi sanctũ eũ credebãt. Et sic iacẽs p tres dies sine loq̃la q̃rta die oib⁹ circũstantib⁹ clamauit di. Null⁹ ozet ꝓ me. qz dãnat⁹ sũ & iudicatus Et q̃sierũt de bonis opib⁹ ei⁹. Rñdit. nihil mihi prosunt pegrinatões mee. & opa mea q̃ in pctõ mortali feci. qz de vsura ẽ illa pecunia quã sic expendi. quaz debui alijs restituere. Ergo ptz q̃ de⁹ de mal' acq̃sitis uõ vult honozari. In discipulo de tempore

Puer. ix. annoz q̃ a familia mris accõmodauit denarios quõ punitus ẽ. sermone. cliij. J.

Item miles quidã rapuit faccã vidue dicẽs si ego nõ facerẽ tũc alius faceret. sermone. cliij. F.

Item quidã nutriebat mltas colũbas & dixit. si contra deum esset q̃ recederent. & sic omnes recesserunt. Hec quere sermone. lxxxij. C.

Item pater quidã habuit duos filios & vnus factus ẽ heremita. & alter dãnatus ẽ cũ patre & maledixerũt sibiñuicẽ in inferno. sermone. xxiij. R

Item puer quidam furat⁹ ẽ germano suo obolũ quõ in puteũ ꝓiectus ẽ sermone. cxliij. C

Item monachus quidã denarium ꝓ naulo non soluit. sermone. cl. C.

Item famul⁹ q̃dã furatus est domino suo ficus & nõ potuit eucharistiã accipe de manu beati thome apostoli. sermone. xxiij. D.

Itẽ rustic⁹ q̃ furatus est palũ quõ in agone infestauit eũ diabol⁹ cũ palo ignito. sermone. cliij. H.

Item diues quidã sepultus ẽ in inferno. & arboz ꝓcessit ab eo. & in ramis pependerũt heredes ipi⁹. quere sermone. cxiij. E.

Item miles quidam visus est in scala in inferno xpter iniustas res & fuit decim⁹ in ordine de ista ꝓ genie. sermo. xxv. M. & cliij. M.

Item pater quidã dixit ad filiũ vt digitum suum teneret ad ignẽ donec diceret vnum Aue maria. sermone. xxxvj. D.

Itẽ rufus discipul⁹. b. cyrilli dãnatus ẽ xpter res cũ ludo acq̃sitas. xij. M.

Religiosus.

Religiosi crucifigũt se cũ xp̃o. Exm. xij.

In quadam domo ordinis cuiusdam conuersus quidam fuit bonus & disciplinatus rudolfus nomine. cui diuinitus multa reuelabantur. hic cum nocte quadam dictis

matutinis ante lucē sub diuo staret. ⁊ oōnes. q̄sdā diceret. xp̄m in aere crucifixū pendentē vidit. ⁊ circa eum. xv. boies singulos in singulis crucibus. Ex his decē erant monachi. ⁊. v. puersi. oēs ei bñ noti. vtpote ꝑgregatōis sue ꝓfessi. ita acr fuit illuminat⁹ ex xp̄i p̄ntia vt singulos bñ discerneret. Cunc̄z stupefactus staret ob tam mirabilē visionē dñs de cruce clamauit. Hosti rudolfe q̄ sūt hi quos vides circa me crucifixos. Rūēdte cōuerso. noui dñe qui sūt sed q̄d sit q̄ō video prorsus nō intelligo. Subiūxit Dñs. hi soli ex oīi ꝑgregatōe mecū crucifixi sunt. mee passioni vitam suā confirmātes.

Religiosi debēt esse p̄tēti in cibo conuentus.

Exemplum xiij

REligiosa quedā psona que lautius ceteris in vino piscibus. ⁊ q̄nc̄z carnibus vixit. vidit i visiōe frēs in refectorio arida cibaria sumere. Tūc. b. ẏgo maria cū mlto comitatu affuit ⁊ cū aureo cocleari dedit de electuario q̄ō puelle tenebant singulis. Cunc̄z venisset ad illam psonam singularē nihil ei dedit dicēs. Nō habebis. q⁊ singularis es. Ista psona hec vidēs singularitatē deposuit. ⁊ gustauit q̄ō oēm dulcedinē superauit.

Requies

Senex quidam. lxx. annis in heremo nō habuit requiem. Exemplum xiiij

FRater quidā sedēs singularis turbabat a diabolo p multas temptatiōes ꝑgens ad abbatem theodorū dixit q⁊ turbaret. Senex aūt dixit ei. vade humilia mētē tuā⁊ sōdere tecū habita cum alijs. Abijt aūt in mōtē ⁊ māsit cū alijs et reuersus postea ad senē dixit. nec cū alijs hoibus quietē inuenio. Et dixit ei senex. Si solitari⁹ nō requiescis nec̄z cū alijs ꝑcordaris. cur voluisti te monachum facere. nōne vt sustineas tribulatōes. Dic aūt mihi quot annos habuisti i habitu isto. Rndit octo. Ait senex. Crede mihi habeo i isto habitu. lxx annos nec vna die potui requiē inuenire. ⁊ tu in octo annis requiem habere vis. Ridere

Quidam nimis frequēter risit quō punitus est

Exemplum xv

IN quodam monasterio in q̄ sanct⁹ Patricius fuit abbas legit quendā fuisse monachum cuius sanctitati inuidebāt demones Sed quia nemo sine crimine est. hoc solū vicius habebat. quia nimis cito ⁊ sine vtili causa in risum ꝓrumpebat. ⁊ q⁊ fm dei iudiciū cū culpa pena deleat huic pena debebat. ideo p̄misit deus q⁊ ipm dormiēte dēmones asportarēt. ⁊ p triduū detinuerūt eū et postea ad lectū suum grauiter vulneratū ⁊ flagellatuz detulerūt. qui cōfessus fuit se horrēda ⁊ stupēda ⁊ tremenda vidisse. q̄ postea supuixit. xv. annis. nec tamē eius vulnera poterāt aliquo medicamine curari. sed semp recētia manebāt ⁊ apta. quoꝝ quedā ad mensuram vni⁹ digiti ꝓfunda erant. Huius Guilbert⁹ vt legit. vulnera se sepe p tractasse dixit. et eum suis manibus sepelisse testatus est. Dictus autē vir q̄ hoc viderat qñ videbat aliquē leuiter ridentem vl incōposite se habētē dicebat. O si scires quāta huic dissolutioni pena debetur dissolutiones et mores incōpositos forsitan emēdares.

Capitulum de littera. S

Sepultura.

Eps qui ꝓter pecuniā sepeliuit hoiem prauum quō punitus est. Exemplum j

EPiscopus quidā acce pro pcio valerij prauū hominē in eccia sepeliri p̄misit. Eadē vero nocte q̄ sepult⁹ est be. Faustinus martyr in cui⁹ eccl'ia corpus illi⁹ prauī hominis fuit humatum suo custodi apparuit dicēs. Vade ⁊ dic epo vt ꝓiciat hinc has fetentes carnes quas hic posuit. q̄ō si nō fecerit die tertē morietur ipe. Et epus nō curauit ammonitionē illius die tertio eps eiusdē ciuitatis cū vespertina hora sanus ⁊ incolumis ad lectum iuisset subitanea ⁊ inopinata morte mortu⁹ est. Hᵹ Greg. in dya. li. iiij.

Quidā de nocte tract⁹ ē de eccia. Exēm. ij.

QUidā puersus hō ⁊ malicios⁹ ⁊ lubricus valentinus noīe cum corpus illius in ecclesia sancti Siri martyris sepultum esset nocte autem media in eadem ecclesia facte sunt voces. ac si quis ex ea violēter depelleretur atc̄z foras traheretur. Ad quas nimirum voces cōcurrerūt custodes. ⁊ viderūt quosdā teterrimos spūs qui eundem valentinū p pedes q̄dam ligatura strinxerūt ⁊ eū ab eccl'ia clamantē ⁊ nimiū vociferantē detrahebant. Mane aūtē facto apientes sepulcrū quo idez valentinus positus fuerat corpus eius nō inuenerunt. Cunc̄z extra eccl'iam eū quererēt ꝓiectū inuenerūt eū extra locum sacratum adhuc ligatū. sicut fuerat extra eccl'iam tractus. Hec gregorius in. iiij. dialogo.

Usurarius in monasterio sepultus inquietauit monachos. Exemplum iij

VSurari⁹ quidā in quodā claustro a monachis est sepultus. Ipe de nocte egredies sepulcrū eiulando ⁊ clamādo discooperiebat domū monachos mirabiliter inquietauit bacculo p cutiebat. ⁊ de mane inuentus ē extra ciuitatem i cāpo. Iterū repositus ē in sepulcro suo. Qō cū plurtes factū fuisset adiurat⁹ est a quodam viro sancto vt diceret quare ipe ⁊ monachi quietē nō haberent Et ille. de me speratū ē. quia sicut vsuris meis infestaui paupes die ac nocte. ita modo amplius nō q̄escam. vos autem quiescere poteritis si corpus meū de claustro eieceritis. Qō ⁊ factum est. ⁊ postea ab eo non sunt molestati.

In discipulo de tempore

Usurarius quē asinus portauit infra patibulum et ibi sepultus est in sepulchro patrū suoꝝ. q̄re sermone. cxiij. H.

Seruire deo

Seruus xp̄i tria debet habere.

Exemplum iiij

LEgitur in vita beati Francisci. qui cum seorare a deo deuotis orationibus deprecaretur vt ei reuelare dignaretur. vt dignus seruus esse mereretur. facta est ad eum vox de celo dicens. quando de me cogitas aut de me loqueris aut fm me aliquid operaris tunc seruus meus eris cum contraria opararis seruus alterius efficieris. vnde Augustin⁹. Nulli placere studeas ni soli deo in vita tua.

In discipulo de tempore.

Seruiendū est deo ex charitate. vñ legit exēplū q diabolus venit ad quendā senē t iuuenem suum de numero damnatoꝝ dixit. ipe tantē iuuenis eque bene seruire voluit deo ꝓpter suam infinitam bonitatem. sermone. clv. D.

Societas

Clericus ꝓpter malam societatem est suspensus.

Exemplum v

Duo clerici iuerūt ante tabernā quandaz in quadā ciuitate. in q̄ erāt cantus dulces et solacia magna t multa. Inuitati sūt ad illis qui erant ad potū. Dicit vnus non intrabo. q: dicit pbs Nō est transeundū p vtā gentis iniq̄. Illo vero recedēte alter intrauit. Et cū alter esset ibi. ecce iudex querēs illos q̄ erāt ibi. q: fecerūt homicidium in alio loco. t tā clericū q̄ illos suspēdit. Cuz aūt clericus suspēderet dixit. mō scio ꝙ tarde. fatus ē q nō credit pbo de vitando consortio prauoꝝ. ꝓpter ꝓsortiū eni tale hec patioz. Somnia.

Somnia seducunt homines.

Exemplum. vi

Quidam attendens somnia t somniauit eum longo tēpore victurum. Cunq̄ multas pecunias p longiozis vite stipendijs collegisset. subito defunct⁹ ē. t oia p⁹se relict. t nihil secū nisi opa bona vel mala portauit. Sortilegia.

Quare plures mulieres damnant q̄ viri.

Exemplum vij

Legit q quidā necromātic⁹ conuersus ad fidē vna vice adiurauit demonē vt sibi indicaret an plures viri dānarēt an pl'es mlieres Rndit demon q pl'es mulieres. t ille dixit. Quō p potes dicere cū sint ml'ti vsurarij. raptozes. lusozes adulteri. bibuli. t blasphemi. diabolus imo sic est vt dixi. Et ille. dic mihi cām quare pl'es mulieres dānant. t noluit indicare sibi. Tunc coegit eum. t ille ait. ꝓpter sortilegia t diuinationes. q: vt plurimum falsificant fidem suā catholicā cū carminibus t diuinationibus exemplo cue ꝑme matris. q̄ plus credidit diabolo loquēti ex serpēte q̄ ipo deo q ꝓhibuit eis comedere de ligno scie boni t mali. ꝙ eua credidit diabolo dicēti. Nequaq̄ moriemi ꝙ eritis sic dij. scientes bonū t malum.

Nobilē dixit diabolus mozitur in terra sancta

Exemplum viij

Nobilis quidā vir strenu⁹ t ꝓpotens inter suos. nocte quadā p siluā terribilē transiēs audiuit vocē mulieris q̄si in vicino cantātis. t dixit suis. Est ne qs vr̄m q mecū vadat mulierē illam cantantē videre. Quibus ergo dissimulantibus t ꝓhibentibus ille prexit solus. t inuenit stantem sub arboze q̄si nigrā monialē extensis in celum manib⁹ t cantantē. Quā cū interrogasset qd ageret ait. b̄ laudo deū meū. Credēs q̄ ille aliquā ictāz esse rogauit eā dicēs. Dic mihi obsecro qd futuz ē mihi t illa ml'ta inq̄t mala feci'sti. t adhuc facies. deuictis inimicis tuis transmarinā crucē suscipiēs trāsfreta bis. t in xpi seruitō morieris. Ad hec verba gauisus ille recessit vt ei ꝓdictū ē facta cede hoim inimicos deuicit. Qui cū ꝑtolaret crucis ꝓsignationē vt trāsfretaret incidit in acutissimā febrē. Rogantibus ergo t consulentib⁹ phisicis t amicis vt ꝓfiteret peccata t peniteret cōicaretq̄ eccl'iasticis sacris. q: pculum ei imminē videret noluit ille. nullo modo reputās se moritur. Cūq̄ sup hec phisici mirarent. frēs illi⁹ carnalē magne indol' clericū vocauerūt. Qui frēs piculū intimātes sup salutē aie ei⁹ admonēdū instantius ꝓsulebāt. Vox ad frēm ingressus clericus arguit piculosius infirmātē. q̄t ille. Cui inq̄t vt alij stulti⁹ mihi instas. q: optie scio q mō neq̄q̄ moriar Cui clericus cū lacrimis dixit. Et vnde hec habes frater charissime. t ille tādē. sic dictū est mihi q crucem accepturus sum. t in terra sancta in xpi seruitio moriturus. Ad hec vba frater ei⁹ tactus dolore cordis intrinsecus. Vere inquit charissime. antiqu⁹ ille hostis diabolus tuo nūc insidiatur calcaneo. q etiam mēdacio suo nunc te nititur decipere moritu rum. age ergo salutis tue causam. t penitere. t ipleas qō rogo. Nec mora. decumbēs aduocari petit p sbiterū. postulat veniā. cr mē ꝓfitetur. statuit testamentū. accepit corpus xpi. inungitur exalat spiritū et sic vt credim⁹ ab insidijs demonū liberat. Nec diu postea defuncti frater clericus bonitatē xpi in mortuo recognoscens p̄dicatoꝝ ordinem intrās multa in seculo dereliquit.

Quidam demonibus preparauerunt mensam vt sic ditarentur.

Exemplum ix

Cum sanctus german⁹ declinasset ad q̄dam hospitiū. vidit post cenā mensam iterū ꝓparari. Et cū admirat⁹ q̄ fieret quib⁹ talia ꝓpararēt dixit ei hospita sua q bonis rebus q̄ de nocte incedebāt. vt ipi de hoc ditarent in rebus temporalib⁹. Unde vir sanctus de nocte vigilans cum demones in forma humana veniss̄ent t cuz ad mensam sedissent illis de domo in lectis suis quiescentibus vir sanctus surrexit. t demones nō ꝓmisit abire de domo. Et excitās illos in domo inquirens ab eis si ꝓsonas illas cognoscerēt. qui cū dicerent q sic. Vir sanctus misit illos ad domos vicinoꝝ suoꝝ vt viderēt si essent ibi t inuenerūt eos in domibus suis. Quod cuz viro sancto retulissent coegit demones indicare sciꝑos. t ꝓfessi sunt se esse demones. t sic homines illudere.

Mulier quedā in extremis dixit kuckuc.

Exemplum x

Egrotauit quedā mulier vsq̄ ad mortem et dixit ei filia sua. mater mitte ꝑ sacerdote vt cōfitearis peccata tua Cui mater ad quid. Si modo sum infirma cras vel posteras ero sana. Filia vero videns eā deteriozari addurit plures vicinos vt eam similiter admonerent. Quibus illa. quid dicitis vel quid timetis. ego nō moriar ante duodecim annos. audiui cuculum qui dixit mihi tandem in illo periculo obmutuit. t tunc misit filia sua ꝓ socerdote. qui venit t attulit quod debuit. Et ad eam veniēs querit si aliquid velit cōfiteri. Illa solum dicebat cucuc. Item sacerdos offerens ei corpus domini. t querit iterum si credit esse salvatorem t illa respondit cuccuc. Et sic reuerente sacerdote post paululum obijt.

Quidam putabat se adhuc. xxij. viuere

Exemplum. xj

Quidā religiosus cum auē quē cuculus dicit a voce nomē habēs crebrō cantantē audiret vices interruptōnis numerauit et. xxij. inueniens ecs p annis totidē vite sue cōputauit. Eya inquit. certe. xxij. annis viuam ꝓpter quid me tanto tpe in ordine macerabo. redibo ad seculū z gaudebo i seculo. z seculi delitijs implear. z. xx. annis fruar. duobus vero annis q̄ super sunt penitebo. Sed dominꝰ iesus q̄ oē augurīū odit aliter q̄ ille q̄l ordinauit hoc disposuit. Nam duos annos quos penitētie ordinauit eum in seculo viuere pmisit. Et annos. xx. delitijs ordiatos iusto suo iudicio subduxit. quia post duos annos ille miser obijt.

In discipulo de tempore.

Comes quidam iuit ad phitonissam z interrogauit eam de duobus equis quomodo ipa mēlita est. boc quere de tempore sermone. xlj. J.

Item heremita quidā vidit dyabolum custodire porcos in agro. boc quere sermone. xlj. D.

Spernentes proximos.

In discipulo de tempore

Sacerdos q̄ abhorruit leprosos infantū q̄ cōfessiones eorum per murum audiuit similiter z quidā famulus abominabatur leprosos intantū q̄ noluit eis porrigere elemosynam. z ambo isti facti sunt leprosi. boc quere de tempore sermone. lv. M.

Item aduocatus quidā in agone dixit se esse cattum. z sic obijt quia pauperes spreuit. sermo. lix. L.

Superbia vestium.

Mulier quedam ꝓpter supbiam vestium perdidit sensus.

Exemplum xij

Quedam mulier cōiux cuiusdā militis quadam nocte vidit se in somnis portare quod dam vexillū. qō coloze sanguineo erat intinctum. boc aūt vidit cū pregnās esset. Euigilās aūt a somno sensum pdidit continue. z aliena cepit loqui. viro suo valde mirāte. z post paululū videbatur sibi xp̄ianā fidem quā hactenus habuerat inter manillas suas esse z inde cōtinue exire. Sic diabolꝰ eum iudificauit. cuiꝰ aniam venari cupiebat. Amici q̄z eiꝰ ptristati magno meroze ꝓ tāto infortunio qō ei accidit assumētes eā duxerūt ad loca sanctorum si forte obtinerēt sibi sanitatē. Pernoctauit in eccl̄ia sctē trinitatis q̄ sctā trinitas. s. vnꝰ deꝰ i tribꝰ psonis noluit ei sanitatē tribuē. q̄z salutz eiꝰ donū suabat regine. s. genitrici dei Marie. Post h̄ fcā ē aqua benedicta a pluribꝰ pbiteris multis exorcismis adiurata. etiā multis bñdictiōibus roborata i quā dum venisset mersa ex infirmitate deterioz facta ē. vt multomagis laborare insania capitz. Peracto aūt anni circulo postq̄ infirmitatē inciderat appropinquāte die festo purificatōis. b. maria vīginis pducta est ad quandā eccl̄iam in honoze ipius conditam. Ibi ergo dum pnoctaret apparuit ei. b. vgo maria dicens sibi q̄ ꝓpter supfluum ornatū ꝓpter supbiam suā. z ꝓpter nimiā complacētiā quā habuit in vestibus z pulcritudine corpis sui ei hoc accidit. Et si se emēdare vellet z ammodo hūiliari studere eam vellet sanare. Que ꝓmittens h̄. z signās eaz. b. vgo maria sana surrexit. z ista suis caris intimauit. z postmodum laudabiliter vixit.

Mulier quedā circūdata est demonib⁹ ad modū glirium. Exemplum xij

Quedaz dñica cū sacerdos in eccl̄ia cuius erat plebanus circūiret. z cū aqua benedicta populū aspgeret. ad ostiū eccl̄ie veniēt matronā q̄ndā cū pompa venīrem ad similitudinem pauonis varijs ornamētis pictā obuiā habuit. i cuius vestimētoz cauda quā trahebat post se lōgissimā multitudinē demonū sedere conspexit. Erāt eni qui vt glires. nigri vt ethiopes oze cachinnātes manib⁹ plaudētes. z sic pisces intra sagenā pclusi saltātes. Quos vt vidit plebanꝰ vocauit ppl̄m. demones ne fugerēt adiurauit. Territa illa sentit vt visionē ppl̄s videre mereret. qz vir bonꝰ z iustꝰ fuit i ozōib⁹ obtinuit. Intelligēs igit mulier ob vestimentoz supbiā se sic a demonib⁹ inhabitatā. domū rediit z vestē mutauit. z tā ipi q̄ ceteris feminis eadē visio occasio facta est hūilitatis. Hec Cesarius.

Mulier ornata ē rhete diaboli. Exem xiij.

Soz. b. ber. venit eum visitare in ornatu vano z nimis supfluo. ideo. b. ber. sozorez suam esse negauit. Tūc illa ꝓpūcta z lacrimis pfusa rūdit. z si peccatrix sum. rū xp̄s ꝓ talibꝰ mozi dignatꝰ ē. Veniat ergo frat meꝰ seruꝰ iesu xp̄i et iubeat q̄cq̄d vult. pata suz ei obedire. z depositio ornatu venit ad eā. b. ber. z ait. Sufficit eni matrez xp̄i imitari. nā stultissimū est deū tali ornatu ꝓuocare. qz vanus ornatus nō ē aliud nisi rhete diaboli et gladius igneus bis acutus. occidēs habētē i anima ꝓ supbiā. z aspicientē ꝓ luxuriā. de quib⁹ aiabꝰ redditura es rationē in die nouissimo. z erit aia tua p aia illiꝰ quē sic occidisti. Et illa cōpūcta ex vbis b. ber. postmodum seculū deseruit. z cum licētia sui mariti religionē intrauit z laudabiliter vixit.

Multi demones visi sūt circa pessimū hominem

Exemplum. xv

Erat quidē prescieꝰ diē mortis sue p̄dixit ceteris fribus suis ipm diē. appropinquāte aūt hoza mortis sue intrauit q̄dam valde facinoꝛosus hō claustrū z stetit in ābitu claustri. Eadē hoza ꝓgregati sūt oēs fres. z pstolabant mozte fris sicut p̄dixerat. Tunc dixit frat infirmꝰ astantibus. inuanū expectatis anie exitū. qz mozi nō possum q̄diu ille pessimꝰ malefactoz pns ē in claustro. video eni tot demones circa ipm q̄ nūerari nō pnt. Vnde ania mea timet egredi de coze meo nisi ipe pus deijciatur. z mox illo electo frater obdoꝛmiuit in domino. Qō cū ille peccatoz ex fratrū relatione intellexisset statim compunctus z confessus ordinez intrauit. z vitam sanctam in domino consummauit feliciter.

Comitē quendā diabolus in equo eduxit.

Exemplum xvj.

Elinandus refert q̄ cū Petrꝰ abbas cluniaceñ. quadā die solēnit. z comes matisconensis in ꝓrio palatio resideret cū multis alij. repētē homo ignotus insidens equo p ostium palatij ingressus cūctis videntibus z mirātibꝰ vsq̄ ad ipum comitē quenit. dicens se eum velle alloqui impetrans ei vt sur[illegible] et sequeretur eum. Qui non valens resistere surrexit et ad ostium palatij perrexit vbi equum paratum inuenit. quem iussus

statim ascēdit. ⁊ frenū ille accipiēs q̄ ꝑter eū venerat velocissimo cursu p aera cunctis cernētibus ferre cepit. Ille aūt miserabiliter clamās. Succurrite ciues succurrite totā ciuitatem cōmouit. Dēs autem eum p aera currentē aspexerunt. q̄ diu naturali acie oculorum videre potuerūt. Sicq̄ tandē subtractis visibus hominū factꝰ ē eternus sociꝰ demonū.

Miles ne pder et famā audacie sue noluit in agone mortis ꝓfiteri. Exemplum xvij.

Miles quidā multū audax fuit. ⁊ fideliʳ mūdo seruiuit ⁊ ei placuit mundus ⁊ h̄ p q̄draginta duos annos in tota vita sua deū nunq̄ veraciter ⁊ ex corde inuocauit nec aliquādo confessus fuit. Ultimo infirmabat ad mortē. ⁊ multi amici eius venerunt ad eum rogantes vt confiteretur ⁊ deum inuocaret in suum adiutorem. Infirmus respondit. hoc nō faciam vos scitis. quia mūdus diligit me ꝑter meā audaciā. Si modo ꝓfiterer ⁊ deum inuocarē homines dicerēt q̄ timore mortis hoc facerem. ⁊ sic perderem honorē meum. Nolo ergo cōfiteri vt nō pdam honorem meū ⁊ laudē meam. quā p. xlij. annos fideliter totis viribus consummaui. Post statim mortuus ē. ⁊ diaboli accipientes animā eius cum magno strepitu ⁊ eiulatu p̄duxerunt ad infernū ꝓfundum.

Quidā dixit. quis est qui mihi possit resistere.

Exemplum xviij

Nobilis quidā superbus erat ⁊ cum h̄ potēs et ex superbia pauper despexit intrantes q̄ nec eis loqui nec salutari vellet. Quadam die cum ēsset in magno gaudio ⁊ multos nobiles inuitasset. dixit ad suos hospites. Quis ē q̄ mihi possit resistere. Rñdit tibi quidā senex miles dicēs. Ille qui humiles exaltat. ⁊ superbos humiliat. s. deus q̄ nos creauit. ⁊ tibi oia que habes vel possides donauit. Nobilis dixit. ea que habeo ex iure hereditario possideo. ⁊ ea p meipm acquisiui ⁊ augmētaui. Ex quia ille miser nō dedit deo gloriaz q̄ est dator ⁊ largitor oīm bonorū statim pmisit eum deꝰ mori subitanee cora oibus hospitibꝰ suis. ⁊ diaboli animā suam rapuerūt ⁊ tormētis infernalibꝰ deportauerūt.

In discipulo de tēpore.

Comitissa quedā solum ꝑter ornatū vestiū damnata est. Hoc quere sermo. cxlj. J.

Mulier q̄dam dixit. Dñe ad quid valet confessio dum retineo superbum habitū ⁊ non habeo ꝓpositū dimittendi. sermo. lviij. G.

Sacerdos quidā vidit matrē in sporta ignea et serpentes circūcingebāt caput ⁊ collum eiꝰ ⁊ cathenas habuit in brachijs ⁊ pedibus. sermo. lxxxiij. J.

Quidā vidit diabolum equitare in cauda mulieris ⁊ cecidit in lutū. sermo. lxxxiij. M.

Qui primitꝰ vtebat purpura a fulmine ē pcussus et sic obijt. hoc quere sermone. lxxxiij. G.

Item virgo q̄dam habuit remorsum conscientie q̄ debuit aliū colorez portare q̄ ouis habuit a qua vestem recepit. ser. lxxxiij. J.

Item virginē dissolutā voluit diabolus recipere ꝑter choream ⁊ etiam ꝑter ornatum vestium. sermo. clxij. M.

Item miles quidā diabolū secū in vestitu superbo duxit. ⁊ sic ad torneamētū iuit. h̄ patet añ. N. xviij.

Superbia spiritualis

Elatio mentis omnia bona opa perdit.

Exemplum. xix

Senex quidā dixit. Quādo cogitatio vane glorie vl̄ superbie te impugnat. pscrutare teipm si oia mādata dei fuas. si inimicos tuos diligis si gaudes in gloria inimici. ⁊ cōtristaris i detectione eiꝰ. ⁊ si nō habes h̄ tūc servus inutil̄ es et oibus hoibꝰ plus peccas ⁊ neq̄ de te aliq̄d grande sentias seu capias. ꝛ si quicq̄d aliud feceris scias q̄ elata cogitatio omnia bona dissoluit.

Diabolus ostendit se fratri in forma beate virginis Marie. Exemplum xx

Quidam frater ordinis p̄dicatorū i oratōe et lachrimis q̄si ꝓtinuis studiū ⁊ scolas et sermones dimittebat. ⁊ totus deuotioni intentus. Cui diabolꝰ in forma. b. marie v̄ginis frequenter apparēs revalebat ei multa. ⁊ eius statū multū laudabat. Cum aūt hoc ꝓiori suo narrasset qui fuit homo ꝛfatus ⁊ discretus. iniūxit ei q̄ si rideret spueret in facie eius. q̄ si inquit ē beata v̄go maria ⁊ humilis nō dedignabitur. ꝛ excusatā habebit obediētiā tuā. si vero diabolus superbus ē ⁊ cōfusus recedet Quod cū frater cōpleuisset. diabolus ꝓmotus ⁊ indignatus ait. Maledictus tu ⁊ q̄ docuit te ista. ⁊ cōfusus aufugit. ⁊ extunc nūq̄ apparuit.

Virgo quedā ꝑter complacentiam suiipsius damnata est. Exemplum xxj

Virgo quedā a iuuentute seruiuit deo quādam tñ spūalem superbiā in se habuit in cōplacētia suiipsius. Que venit ad extrema. ⁊ eps loci minus psonaʳ eā visitabat. ⁊ cū sacris eam ꝑcurabat. ⁊ ꝑter sanctitatē vite ipi⁹ v̄ginis dixit circūstantibus. Merito dies ista esset celebranda in qua ista v̄go devota ⁊ sancta est moritura. Illa v̄ba ista audiuit ⁊ valde sibijpi cōplacuit ⁊ sic obijt. ⁊ infra spaciū. xxx. diex appuit ipi epo dicēs se eē damnatam ꝑter suijpi⁹ cōplacētiā ⁊ spūalē superbiā quā in se habuit in extremis suis q̄ illa v̄ba audiuit. vīz etiā Ber. multo melius est esse pctōr̄ humilē q̄ iustum arrogantē. Nō a dño aperte ostēdit vbi phariseus ⁊ publicanus in exemplū ducuntur.

In discipulo de tempore

Virgo quedam artam vitam duxit. ⁊ solūmodo ꝑter spiritualem superbiam damnata est. quia spreuit ⁊ cōtemnebat alios. sermone. cxxxvij. X.

Item latro qui ex humilitate dixit ad heremitam vtinam essem talis qualis tu es. ⁊ heremita ex elatione mentis respondit. hoc tu libēter deberes vele. et sic damnatus est. Hoc quere sermone. lxxij. X.

Item inclusa quedam dixit se esse pessimam ⁊ ab alijs hoc noluit audire sermone. c. T.

Item conuersus quidam sensit miram dulcedinē in sacramēto eucharistie et voluit alium fratrē oscularī vt etiam sentiret illam ⁊ totū perdidit sermone lxxij. X.

Item monachus in heremo ꝑter elationem mētis deceptus ē a dyabolo. sermone. cvij. D.

Item hypocrita est sicut simea. exemplum de sutore ⁊ simea que sibijpi collum abscidit. sermone c. U.

Capitulum de littera T.

Tempestas.
Sacrm eucharistie fugat tẽpestates demonũ.
Exemplum Primum

Naquilegia fuit quidam venerãdus presbyt Florentius noie vir plenus fide. Quadã aũt vice dũ demones hũani generis hostes deo pmittente aera concitassent. Facta est nubilũ horribilis dispositio t tam vehemens t valida elementoꝝ ventorũq; collisio vt inde gignerent tonitrua terribiliter mugientia a q̃bus pcedunt fulgura. Indeq; exibat vorax flãma q̃ non solum segetes. oliueta. vineas. t edificatiões pdicte ciuitatis. ꝛ etiã adiacentes regiones cõbussit. imo lapides redegit in cineres. Lapides vo grandinis tam magni fuerũt vt ouoꝝ excederẽt ẽtitatem. Nõnulli ergo hãc inaudità tempestatẽ t corpoꝝ superioꝝ videtes cõmotões putabãt diem vltimũ venisse. t recedẽtes velut amẽtes abscõderũt se in speluncis a facie tẽpestatis. Tũc pfatus pbyt corpꝰ dñi cũ accepit. t grãdini t tempestati opposuit magnaq; voce clamauit. O demones demones huius aure intentores sustinete t videte. Ecce pditor oiuz seculoꝝ adest. Judex vester redemptor nr. Res mira. mox vt pbyt illa verba clamauit. auditus est ab oibus rugitus. strepitus. t vlulatus demonuz fugientium in aere vociferantium. Ue ve nobis. adest nũc filius virginis pereat qui eum adduxit. quia viã nobis nocendi abstulit. His dictis ptinus illa malignantium turba omnino disparuit. t tanta serenitas in momento sequebat q etiã nec vestigiuz. nubecule in aere appareret.

Tẽpestas maris exorta est ꝓpt pctã mali hois.
Exemplum. ij.

Peregrini q̃dã cũ quodã tempe trãsfretarent in succursum sancte terre. orta est eis in mari tempestas tam valida vt nauis ipa oprirẽ fluctibus. t spes omnis nautaꝝ deficeret videntes ante oculos mortẽ. ceperunt singuli vnusquisq; sibi vicino de pctis suis cõfiteri t cõfessionẽ facere. Et merito. nã ꝓpt vnius hois pctã dñs eandem excitauerat tempestatẽ. Erat em in naui illa miserrimus t fetidissimus hõ cuius pctã fuerunt tam grauia. tam turpia. tã horrenda. tã in ẽtitate ẽ qualitate. vt nec ipm mare pondus illoꝝ posset portare. cum natura eius ꝓsueuit abluere inimũ dictas quaslibet corpoꝝ males quõ equanimit sustineret tãtas imũdicias spũales creatori suo cõtrarias. Timẽs igit hõ ille pctõr vite sue simul t aie. t ꝓpt se oẽs alios pclitari ꝓsidẽs surrexit. Audite frẽs audite. Si ꝓpt pctã tempestas hec orta est ego occasio sum tanti periculi. rogo vt audiatis ꝓfessionem meam. Tacẽtibus oibus cepit voce valida tm venenũ pctoꝝ euomere vt aures hũane etiam horrerent audire. Mira clementia dei. mox vt missam iniqtatis p confessionem eiecit mare furens siluit. Et facta est trãquillitas magna vt oms mirarent. Mira mirãda succedunt statim vt nauis ad littus peruenit audita peccata deus de singuloꝝ meoꝝ deleuit. Dñ pmisit vt ẽdiu erãt in naui cõfessum confundi in aspectu illoꝝ. ꝛ ne exeuntes foꝛte eius peccata ꝓpalarent. vel ei inꝓperarent induxit oblitionẽ. Dñ retinuerũt se in mari fuisse pcli tãtes. t holez aliq̃d esse ꝓfessum. ꝛ q̃d dixerit ꝓtus. ignorauerũt. Hec Cesarius.

Miles puncie Toleñ. q̃ maledixit nubib⁹ celi
Exemplum. lij.

Quidã puncie Toleñ. cum videret in occidentali pte aerẽ obscurari q̃si tonitruũ futuꝝ ait. Ecce dyabolus itez vult venire. Erant em tunc frequentia tonitrua. Dixr sermonem finierat. t ecce orta tonitrua filiũ suum in sinu mris seu nutricis pcusserũt ipa incolumi pmanẽte. Sed t in alijs edificijs t iumentis blasphemus ille est flagellatus vt disceret decetero non blasphemare. Dñ stultum est vt homo mortalis cinis t vermis ponat in celum os suum. Hec Cesarius.

De magnitudine grandinum.
Exemplũ. liij

In ptibus puncie apũd Lemonicas tpe estatis. pore fratꝝ predicatoꝝ eiusdem ciuitatis narrãte pcepimus tãte magnitudinis grandines cecidisse. vt in vbibus villr. t castrr. tecta frãgerent t demolirent vinee. fruges redigerent in paleas. homies extra tecta. volucres in agris t pecora necarent. Qualiter aũt se immiscuerit sathanas breuiter audiamus. Vineaꝝ custos sub tugurio imminentibus tempestatibus latitabat. t audiuit voces clamantiũ in aere. Caue caue. Et alius. q̃d cauebo. Et pmus. vineã Petri Richardi ne leseris. Sopita ergo postmodũ tempestate vinea Petri Richardi immunis repta est a lesura. Erat aũt Petrus richardi vsurarius pessimus t obnoxius multis malis. Ex quo psiderandum est q in comitatu spirituũ nephãdoꝝ amicos. imo potius inimicos vt sanius loquar demones habuisset qui ei bona sua. t si non ad vite solatium. tamen ad ppetue damnatõis cumulũ reseruassent. Hec Guilhelmus.

In discipulo de tempore.

Quidam erexerunt arietem in chorea. t in illo anno tempestas deuastauit omnes segetes circũquaq;. Sermone. xxxvij. X.

In Anglia erant quodã tempe segetes pulcerrime. t quoddã muscaꝝ deuastauit omnes segetas. Et in alis erat scriptum ira dei. Sermone. cvij. T.

Itẽ tẽpestas occidit duos iuuenes in lecto. t iuuenis in medio illoꝝ mãsit illesus. Sermone. cvij. S.

Duo frẽs erant t vnus orauit ꝓ pluuia sepius. t pluebat. ꝛ alius totum commisit deo t vberes fructus illo anno habuit. Quere sermone. cvij. T.

Item Salue regina valet contra tempestatem. vt patet infra in Promptuario de beata virgine. ꝛc.

Temporalia.

Quidam congregauit multam pecuniam. t statim obijt.
Exemplum. v.

Duo es quidã totã spem habuit in diuitijs. t cõgregauit magnã summã pecunie. t nullũ heredem habuit. vno die sedebat t cogitabat se moriturꝝ t nõ posset tũc diuitijs suis vti. t dixit. Anima mea multa habes bona. q̃q̃d desideras bñ potes habere. horrea mea plena sunt frugibus. t ciste mee plene sunt auro t argento. cellaria mea plena sunt vino. ergo aia mea sp leta sis t nõ recedas. Stati audiuit vocẽ dicentẽ sibi. Fatue hac nocte morieris subitanea. t que cõgregasti cuius erunt.

dyaboli repetent animam tuam a te. z in infernū deducent. Quod z sic factum est. Eadem nocte moriebat sine contritione z sine confessione z satisfactione.

Quidā in extremis petiuit auxiliū a diuitijs suis.

Exemplū. vj.

Dives quidā cū in morte auxiliū implorasset a diuitijs suis z non potuisset ab eis habere responsum ait. O fallaces diuitie toto cordevos honorauī z amauī. z in tāta necessitate positus. non aliquod consiliū vel auxiliū a vobis possum habere. parate estis me deserere necvultis me sequi. ego pretermittā z relinquā vos. Et his dictz distribuit oia bona sua paupibus.

Homo nudus egredit de hoc mundo.

Exemplum. vij.

Erat quidam princeps Saracenox cum mortem sibi iminere conspiceret pānum lineum de quo sudariū consuendū erat erexit in signū. z fecit circūferri p preconem suū dicentez. Hec dicit dominus noster princeps. Cū em dominus essem vndecim regionum hoc solum de gloria mea z diuitijs meis mecum auferam.

Pauper mechanicus semp fuit letus.

Exemplū viij.

Dam q̄dā laborauit manibus z vix sufficiēte victū acq̄rebat. Nocte et q̄nq̄ post cenā nihil remanebat. tñ q̄si oi nocte cātabat z lebat cū vxore. z postea securus dormiebat. Vicinis aūt de hoc mirātibus dixit vnus. Ego reddā eum talem q̄ āplius cātare non curabit. Tunc pūctibus aliquibus fecit saccū pecunie ante domū pauperz. de mane dū paup exiret ad querendū victū pecuniā inuenit z reuersus est domū z abscondit eā. Veniente aūt nocte cepit anxius esse z cogitare ne argueret de furto. vel ne latrones possent sibi pecuniā furari. vel si de ea emeret possessiones. vel de ea negociaret possent hoies habere suspitōez. Sic ergo cogitatiōibus occupatus nec cātabat nec gaudebat. ꝫ tristis erat z cogitatiuus. Cūc vicini ceperūt ab eo q̄rere cur ita tristis esset. Et cū nollet veritatē fateri dixit dñs pecunie. Ego veritatē scio. Tali die z loco meā pecuniā in domū tuā detulisti pluribus nob videntibus. At ille timens z erubescens fatebat se pecuniā inuenisse ante domū suā z ait. Maledicta sit illa pecunia que me tñ afflixit. z q̄ postq̄ eā inueni gaudiū non habui. z lōge plus suz tristat⁹ z fatigatus aio q̄ fuerā corpe q̄tidie māib⁹ ꝓprijs laborādo. tolle pecuniā tuā bone vicine vt cātare z letari valeā vt pius.

Heremita quidam plus dilexit cattam q̄ sanctus Gregorius papatū. Exemplum. ix.

Heremita quidā vir magne vtutis q̄ oia ꝓpt deum reliquerat. z nihil preter vnam cattaz possidebat. orauit ad dñm vt sibi ostenderet cum quo future remuneratōnis mansionem sperare deberet. Rūsuz est ei a dño q̄ cum btō Gregorio papa. At ille ingemiscens paz sibi voluntariam paupertatem ꝓfuisse putabat si cum eo mansionem recipet qui tot diuitijs abundaret. Alia nocte audiuit dñm dicentē sibi. Cur audes pauptatē tuā Greg. diuitijs compare. cuz magis illā cattā eā quotidie palpando diligere cōprobaris q̄ ille tātas diuitias.

Deus non ꝓmittit suos fame mori.

Exemplum. x.

Beatus Maximus tēpe psecutōis fidei cognoscēs q̄ p̄ senio nō posset martyriū sustinere siluas adijt. Cū erat fame sitī z gelu affectus ad terrā corruit semiuiuus. Scūs āt Felix q̄ pbyt fuerat ab eo ordiatus. tormētis adiudicatus z vicul ligatus testul acutz nudus supponit. ꝫ media nocte ab āgelo deducit solutus. scīmq̄ Maxūtū papā iussit eū q̄rere in silua. Perrexit ḡ Felix q̄ nesciebat. ꝫ vo volēte cito reppit papā in terra ꝓstratum. clausis ocul strictisq̄ dētibus iā pene mortuū. Unctl atus ḡ cū nullū in ꝓmptu cibū hīet quē ꝓclitāti ministrare posset. ō celo missuz minus ptēplabat. Ecce em de spina ꝓxia pēdentē vidit racemū pulcerrimū de q̄ in os ei⁹ expssit vinū de q̄ stati fuit reuocillatus Quis hoc fecit nisi dñs Jesus xp̄us qui curam gerit suox famulox z nunq̄ ꝓmittit eos fame pire. Unde dī in Psal. Jacta cogitatum tuum in dño. z ipe te enutriet. Itē Psal. Nunq̄ vidi iustum derelictū.

Angelus seruiuit heremite infirmanti.

Exemplū. xj.

Erotauit senex quidam solitarius. z quia neminem habebat qui ministraret et seu obsequium faceret aut serutret. Nemo em venit visitare cum p. xxx. dies nullo veniente ad eum misit deus angelū suum qui ministraret ei p. vij. dies. Postea vo recordati sunt aliqui frēs ipsius senis. z dixerūt adinuicem. Cūm frat noster non comperemus z videamus ne forte infirmet. z ꝓsurgentes venerūt ad eū. z cū pulsarent ad ostiū spelūce eius discessit angelus ab eo. Senex aūt clamabat dicens. Discedite a me frēs. q̄ leuātes ostiū cū cardine flentes introserūt. q̄ interrogantes eū q̄re sic clamaret. Et dixit eis. q̄. xxx. diebus laborauī in ifirmitatib⁹. z nemo me visitauit. Et ecce septez dies sunt exquo dñs angelū suū misit q̄ ministraret mihi. ꝫ cum venistis ad ostiū angelus recessit ad me. Et hec dicens obdormiuit z pausauit in dño. Hec in Vitaspatr.

Quidā posuit sportā cū denarijs añ ingressuz ecclesie. Exemplū. xij.

Venit vir quidā magnus ignotus portās secum aur in scythi. z rogabat presbyter vt erogaret paupibus fribus. Dixit aūt ei pbyt. Non opus habent frēs. Et cuz nimis vehemēs esset z non acquiesceret posuit sportam cum solidis in ingressu ecclesie. Et dixit presbyt. Qui opus habz tollat z nemo tetigit. q̄dā aūt nec aspexerūt. Et dixit et senior. Suscepit deus oblatōez tuā. vade z da illō paupibus. z valde edificatus decessit.

In discipulo de tempe.

Lapicida quidam fuit pauper z bonus. ꝫ postq̄ fuit ditatus. tunc totus tyrānus factus est. z oppressor pauperum. Hoc quere sermone. xciij. F.

Dives q̄ erat pcus z trāstulit se vitra aquā ad alia loca tpe famis ne audiret clamorem paupex q̄ibz ad dei iudiciū citat⁹ ē. z sic subitanee obijt. f. lxxxij. E.

Item quidam abscondit thezaux in muro z non potuit cōfiteri donec sacerdos portauit corpus christi. tunc dyabolus aufugit. Sermone. cl. A.

Tempus.

Quomodo damnati deflent amare tempus gratie consumptum in pūctl vita. Quere Fmone. lij. A.

Tentatio.

Dyabolus nō pōt nocere nisi inc̄tū deus et permittit.

Exemplū. xiij.

IN villa q̄dā dyocesis Colonien. cāpanarius quidā fuit hūs votū pegrinatōis. Hic cū die q̄dā cōdixisset cū quadā feia ville sue q māe pariter ituri essent. Illa em rogauit vt maturius pulsaret matutinas ꝓpter solis feruorez z ardorem. z pmisit. Et eadem nocte dyabolus ad lectum eius veniens tetigit eū. z ait. Pulsa matutinas. sicc̄ discessit. Qui mox surgens z lumen ardens in ecclesia respiciēs. Cū aūt pmū gallicantū esse deph̄endisset putās q a p̄dicta feia esset excitatus. de ecclesia exiuit volēs illi dicere vt iret dormitū. qz nimis māe esset. eā mīme inuenit. ꝛ bouē nigr̄ ꝫ se stantē vidit. Qui emissa lingua boiez tetigit. eūc̄ sup dorsuz suū iactauit p aera cū illo volitās supra pinnaculū turris castri q̄ Eysenburg dr̄ deposuit. Cui cum diceret. Times ne aliq̄d modo. Rn̄dit ille. Dei pmissione huc ductus suz nihil ꝫ me poteris nisi c̄ctū ille pmiserit. Ad q̄ dyabolus. Fac mihi homagiū. vulgariť. huldmir. z ego te deponā. z dabo tibi diuitias multas. q̄ si non feceris. vel fame morieris in hoc loco. vel pre ciptio interibis. Cui cāpanarius spez hūs in deū dixit. Adiuro te p nomē dn̄i nr̄i Jesu xp̄i ne me ledas z vt me sine piculo corpis mei deponas. Mox dyabolus tollēs illū iuxta villā q̄dā Germerſheym satis incōmode deposuit. Cū aūt ad lucē diel eiusdem ville boies ad matutinas solēnes cū faculis ꝓperantes eū in agro in magno defectu repperissent atc̄ rescocillassent. Auditis his que et contigerāt satȝ mirati sunt. Quarto vo die regressus est in domū suā sitū tā locoꝛ q̄ domoꝛ atc̄ edificioꝛ que ante nunc̄ viderat tā plene oibus exposuit. z de raptu eius nihil penitus dubitarent. Ecce habes q dyabolus hominem ledere z nocere nō pōt nisi c̄ctū pmissuz sibi fuerit a deo. Hec Cesarius.

Quidā vidit dyabolū cū multis vasculis.

Exemplū. xiiij.

HAbas Macharius dū māeret solus in superiori solitudine. Inferius aūt plena eēt fratribus multis. sero p viā aspiciebat vidit demonem venientē in figura hois vestitū tunica linea pforata. z p singula foramia vasculū paruū pēdebat. Et dixit ille senex. Quo vadis maligne. Rn̄dit. Vado cōmouere frēs hos q̄ sunt iferius. Et dixit senex. Propter q̄d tot vascula tecū fers. Rn̄dit. Gustū fero fribus. Et ideo tāta fero. vt si vnum non placuerit oī̄dā aliud. Si aūt illud displicuerit porrigo aliud. z fieri non pōt nisi vnū ex illis aliq̄d placeat. Et hec dicēs discessit. Permānsit senex vīa circūspiciēs vsc̄ dū rediret. Et dū rediret dixit ei saluerís. Rn̄dit ille. Quō mihi illud verbū dicis. qz oīs ꝫ̄ij mihi facti sunt. z nullus ꝫ̄ illoꝛ meis acquieuit. Et dixit senex. ergo nullū habes amicū. Rn̄dit. Vnuz habeo amicū. ipe mihi ꝓsentit. Cū c̄c nomen ab ipo quereret Rn̄dit q Theopēt⁹ dr̄. Discedēte aūt dyabolo abbas ille req̄siuit cellā Theopētij. z iussit eum ꝓferi oīes cogitatōes prauas q̄bus a demone impugnabať. z ita discessit in ꝓpriā solitudinem. Et iterꝛ viam circūspiciens vidit demonem redeuntem. Et req̄sit ab eo quomō frēs agerēt. Et ille dixit. Male qn̄ oēs facti sunt agrestes. z q̄ oibus pēsus est vnū quē habui amicū obedientē mihi z ipe nescio quō z vñ puersus est. z p oibus āplius aspioꝛ mihi visus est. z iurauī nō ibi accedere nisi post multū tps. Et hoc dicēs discessit. Hoc hī in Vitaspatr̄.

Quidā vidit multos demones in claustro. z nisi vnū in foro. Exemplū. xv.

LEgit in Vitaspatr̄ q q̄dā heremita ductus est ab angelo in quendā locū vbi erat ꝓgregatio monachoꝛ. z vidit ibi maximā multitudinē demonū volantiū ad modum muscaꝛ in omnibus officinis coꝛ. Veniens autem ad foꝛ ciuitaꝛ vidit vnū solū demonē satis ociosuz supra portā ciuitatis. Querenti autem vnde hoc esset. Rn̄dit angelus q eū ducebat. q oīes voluntatem dyaboli facerent. z ideo vnus dyabolus ad eoꝛ custodiā sufficiebat. In abbatia aūt oīs dyabolo resistebāt. z ideo ipos impugnabāt.

Juuenes debēt reuelare secreta cordiū senibus.

Exemplū. xvj.

HAbas Serapiō solebat frequēter mioribus fribus instructionis gratia de seipo narrare dicens. Cū adhuc essem puulus. z cū abbate Theona pmanerem hec mihi consuetudo erat inimico immittente postc̄ comedissem cum sene hora nona vnum paximaciū quotidie in sinu meo latenter abscondi. quē sero ignoraťe sene occulte comedi. Cūc̄ hoc diu ꝓtinuassem. z semp in ꝓscia mea redargutus sum q male facerem. contigit p dei puidentiā q fratres edificationis causa ad cellam senis venirent. Cūc̄ refectione transacta senex incepisset eos informare pluribus bonis ammonitionibus ad vltimū intulit dicens. Nihil sic noxiū est mōachis z letificat demones c̄ q si celēt cogitatiōes suas patribus spūalibus. Tūc ego adhuc puulus compūctus corde. existimaui seni secreta cordis mei esse patefacta. deinde cordis mei compūctōe crescente in apertos singultos lachrymasc̄ ꝓrumpens cepi amarissime flere. z continue eieci de sinu meo paximacium. quem viciosa consuetudine clanculum perimerā comedendū. Cūc̄ in medium ꝓferens quō quotidie ederē occulte ꝓstratus in pauimēto cū venie postulatione ꝓfessus suz. z vbertim ꝓfusis lachrymis oꝛōnibus coꝛ ventā apud deum postulabā. Tunc senex dixit. Cōfide fili mi. quia hodie ꝓfessio tua liberauit te a captiuitate dyaboli. z de inimico tuo hodie triūphasti. Nec dum senex verba cōpleuerat. z ecce statim velut lāpas magna accensa de medio sinu ꝓcedens tanto feroꝛe cellaz repleuit. vt vix in ea residere possemus. Itac̄ fm sentētiā senis ita est in me vtute ꝓfessionis dñatio dyabolica toraliter extincta. vt nunc̄ mihi vlterius tale quid acciderit. Hoc legit in Vitaspatr̄.

Dyabolus apparuit multeri in specie mariti defuncti. Exemplū. xvij.

IN ciuitate Genensi maritus cuiusdā iuuenis dñe mortuus z sepultus est. Qui post aliquos dies apparuit vxori dū esset sola in camera ita pulcer sicut vnc̄ fuerat. Juuencula affecturata ab eo loquebať amplexabať z osculabať. z tota die stabat in camera cū suo marito. nec videbať esse ita tristis sicut ꝓsueuerat qn̄ mortuus fuerat ma-

ritus est. Tūc socrus ingrabat & aspicies q̄ foraīe vidit istā cū marito. & stupefacta stati misit p fratre vno p̄dicatore exp̄to. & notificauit sibi totū factū. & frat̄ portauit sub cappa corp⁹ dñi cū. & stati dyabolus q̄ intrauerat corp⁹ maritī sui mortui. & p̄suabat illud ita q̄ videbat viuū exiuit & corp⁹ remāsit totū fetidū plenum vermibus, & fecerūt ingri in sepulcro occulte. & ibi non erat corpus. & sic fecerūt eū ecōuerso occulte sepelirī.

Senex q̄dā despexit iuuenē p̄pter tēptationes.

Exemplum. xviij.

Quidā frat̄ turpit̄ impugnat⁹ p̄fessus ē sen. qui nō benigne eū corripuit. ꝯ deterrēs dixit eū eē indignū noie mōa chi q̄ tā vilit tētaret. ac sic desperās relicta cella iuit ad seculū. q̄ dū p̄geret dispositōe diuīa occurrit ei abbas Apoloni⁹ & cognita cā ḡre fugeret p̄solat⁹ ē eū blāde dicens. Ego frat̄ in hac nocte valde hmōi vexatōib⁹ vexor. Reuersus est frat̄ ad cellā suā. Tūc accessit Apoloni⁹ ad ostiuz celle seniorīs q̄ eū despare fecerat. & orauit vt alteri⁹ frīs bellū sentiret. & ille liberaret. q̄ facto vidit puum ethiopē imittentē sagittas ignitas in senē q̄ vehemēter accēsus ad seculū reuertebat. Cui occurrēs Apoloni⁹ dixit. Reuertere ad cellā tuā & recognosce fragilitatē tuā & cōpatere p̄xīs tuis. & facta orōne liberat⁹ fuit. Hoc legit in Vitaspatz.

Abbatissa vicit tēptatōes carnis.

Exemplū. ix.

Abbatissa sacra impugnabat. xxx. annis a spū fornicatōis. & petebat a ōo fortitudinē ꝯ nō amotōez. Cui tādē apparuit spūs fornicationis corp̄alit̄ dicēs. Vicisti me. Cui illa. Nō ego te vici. ꝯ dñs meus Jesus xp̄s vicit te.

Virgo q̄dā p̄mo habuit tēptatiōes carnis. & postea fidei. Exemplū. xx

In Frisia q̄dā vginē religiosaz & inclusam tēptauit dyabolus p stimulū carnis. & cū sepe rogasset cū lachrymis stimulū a se auferri apparuit ei āgel⁹ & ait sic. Vis ab hac tēptatōne liberari dic istū visiculū. Cōfige timore tuo carnes meas. & liberaberis. Nō & ipa fec. Angelo recedēte liberata ē. & stati inuasit eā tēptatio blasphemie. & cepit dubitare de fide xp̄iana & de deo. & tūc incepit inuocare diuinā miaz. & iter petijt liberari. Cui apparēs āgelus ait. Putas te viuere sine tēptatōe. necesse est vt hēas vnā istaz. Et elegit vgo p̄mā tēptatiōez tanq̄ hūanā refutās aliā tāq̄ dyabolicā.

Frat̄ q̄dā. xl. dies sustinuit tēptatōes luxurie.

Exemplū. xxj.

Demones in specie pulcraz multez transformati quendā frēz. xl. diebus pessime tētauerūt. ꝯ illo virilit̄ reluctāte deus aspiciēs bonum certamen eius donauit ei vt nullū vitra calorez carnal̄ concupiscētie pateret.

Cōuersus q̄dā voluit fieri epūs ex inductōe dyaboli. Exemplū. xxij.

Conuersus q̄dā monachus intrm lras didicerat ita vt textū legere sciret. Hmōi itaq̄ occasione illectus & deceptus libellos sibi ad hoc idoneos occulte fecit [illegible] & in vicio p̄prietatis delectari. Cūq̄ hmōi studiū eidē puerso p̄beret amore discēdi apostasiā incurrit. modicum tamen p̄pter etatē p̄fecit. Deinde ad monasterium penitētie ductus rediens. & hoc vsq̄ tercio actīās. Nūc ad scolas vt scolaris eūdo. nūc reuertēdo dyabolo copiosam in se p̄buit materiā decipiēdi. visibilit̄ em̄ illi apparēs in specie angeli ait. Disce fortiter q̄ futuz est & diffinitum a deo vt Halberstatēn. epūs efficieris. Stultus ille dyaboli dolū nō obseruans sperabat in se aliq̄ miracla renouāda fore. Quid plura. quadam die seductor se puerso ingerēs clara voce & hylari vultu dicebat. Hodie epūs Halberstatēn. mortuus est. festina venire ad ciuitatem cui a ōo antistes destinatus es. ipsius em̄ p̄silium nō pōt mutari. Statim miser de monasterio silenter exiens. nocte eadem in domo cuiusdam honeste sacerdotis hospitatus est. Vt aūt gloriose ad sedē suā poneret. nocte ante lucem surgens equum hospitis valde bonuz furatus est quem strauit & cappam induit ascendit & abijt. Mane familia damno cognito apostatam insequens apprehendit a qua ad iudicium seculare cum furto tractus & p̄ sententiā dānatus nō cathedrā sīē epūs. ꝯ sicut fur patibulū ascendit. Vñ vides ad quē finē dyaboli p̄missio tēdit. Hec Cesarius.

Demones tentando homines retardant diem iudicij. Exemplum. xxiij.

Cum quidam sanctus pater ad dominum oraret vt spiritus fornicatiōis qui eum grauiter tentabat ei visibiliter appareret. Tūc demon dī in forma humana apparuit. Quo viso sanctus vir ait. Quid tibi p̄ficit q̄ me tantū tentas. Pā studium tuum tendit totaliter ad tentandum. & homines inducere ad peccandū. Respondit dyabolus. Scio inquit q̄ verum est quod loqueris. ꝯ dicam tibi cāz tentationis. Scio em̄ q̄ ēto plus homines peccare fecero. tanto illam diem iudicij magis retardabo. in qua duram illam sententiam me expecto auditurum. Ite maledicti in ignem eternum qui paratus est dyabolo & angelis eius. Vt executionem illius sentētie saltē ad tempus valeā retardare. ideo volo homies libenter inducere ad peccatum.

In discipulo de tempore.

Quidam tentabat̄ de peccato blasphemie. & dixit. Blasphemia tua sup te sathā. Quere sermo. xxix. y.

Juuenis quidam meruit vna nocte septem coronas resistendo tentationibus. Sermone. clj. F.

Dyabolus tentauit quendam monachuz de lapsu carnis. & postmodum finaliter induxit eum in peccatum luxurie. Sermone. xl. F.

Quidā p̄iecit se in p̄fundā foueā ex iussu dyaboli quem credebat esse angelum dei. Sermōe. xvij. Q.

Monachus in heremo p̄pter elationem mēris tētatus & deceptus est a dyabolo. Sermone. cvij. D.

Dyabolus maritum & vxorem induxit q̄ volebāt se suspendere. Sermone. xix. D.

Mulier preparauit sibi laqueum ad suspendendum seipaz qualiter liberata fuit. Sermōe. xiiij. D.

Juuenis habitās in heremo ad quē venit dyabolus dicēs p̄iem suum defunctum esse. vt cito rediret & bona p̄is pauperibus distribueret. Sermo. cxl. D.

Trinitas.

Augustinus vidit puerum cum cocleari circa mare. Exemplū. xxiij.

In tempore quo beatus Augustinus libros

de trinitate cõposuit illi tale miraculũ ds pmo oñdit Iponẽsis ciuitas affrice nobil. in q̃ btũs Augustin⁹ epatui admistrabat. sup litt⁹ marꝫ pulcerrie sita erat. Btũs Augustinus in psuetudie hẽbat vt post diurnũ studiũ t laborẽ vespe sup litt⁹ marꝫ sequẽtibus lõge epis t clericꝫ suis q̃ eũ p̃ psilio t negocijs vniuersal' eccleſie frequẽtabant. solus añcedẽs deãbularet. ne. s. el⁹ ꝓplatõez vel studiũ vsus colloquẽtiũ ipedi ret. Cũ ḡ sic solus icederꝫ. puerulũ mire pulcritudis sup littus marꝫ sedẽtẽ inuenit. Qui facta puula fossa in terra sic̃ pueri in plateis ludere solẽt. cochleari argenteo aquã hauriebat ds mart. t in illã puulã fossam infundebat. Quẽ vt btũs Augustinus ita sedentẽ vidit. pedẽ mox p̃sit t stetit. inde puer salutat. t inq̃rit q̃d agat. Et puer cũ magno serio rñdẽs dixit. Volo totũ illũ mare exhaurire. t isti fosse si posset totaliter infundere. Quo rñso pueruli vir sctũs in risuꝫ decentissimũ cõctratus rñdit. Et quõ inq̃t o bone puer poterꝫ illud ingẽs mare quo cochleari quo exhauris huic puule fosse infunde. Et mox puer. Possibilius est inq̃t hoc mihi facere quod intẽdo q̃ te iplere idipm quod cogitas. Ad hoc btũs Augustinus mirabiliter stupefactus q̃d hoc esset inkrogauit. Et puer cogitatu alt voluis t estimas volumen in breui cõcludere q̃d sit illud indiuidue trinitatꝫ inexplicabile sacramentũ. Et hoc q̃dẽ añq̃ posses complere potius isti fosse puule totius maris vndas infundã. Hec dicens puer repente disparuit. Btũs aũt Augustinus xp̃m in facto suo glorificãs q̃ vex puer dixerat mox aduertit.

Aq̃. Nix. Glacies. vnũ sunt.

Exemplũ. xxv.

Iudeus quidã oppositus se sacerdoti dicens. q̃ p̃ t filius t spũssanctus nequaq̃ pũt vnũ significare. t q̃ oñderet sibi tres res vnũ significãtes sibi imponere vellet laudem. Respondẽs aũt sacerdos dixit t bene soluit. Sic aqua. nix. glacies vnũ significãt. ita p̃ t filius t spũssanctus. t sic ludeus est ꝓfusus.

Quidã noluit abnegare scãz trinitatẽ ꝓpt diuitias

Exemplũ. xxvj.

Iudd Toletũ hyspanie q̃dã magnus nécromãticus erat. dictus mgr̃ Pachimita. t fuit ibidẽ q̃dã scutifer nobil' genere. pulcer corpore. rebus paup. Qui erubescens pauptatem suam accessit ad dictũ magr̃m dicens ei. q̃ si vellet sibi bñ facere ipe fuiret ei libenꝫ t acquiesceret cõsilio suo. Et dixit ei mgr̃ q̃ accipet quem venaticã in manu. t iret solus ad aucupiũ in siluam. Vbi dum diu stetisset facto vespe visum fuit scutifero q̃ corã eo fluuius maximus transiret. t quoddam castꝫ magne t mirabilis structure esset vltra fluuiũ cuius pulcritudinis similitudinem añ nõ viderat. t dum stupens a mgro quereret q̃d hoc esset. qz hoc añ viderat. nec ds illo añ audiuerat. Ait ei magr̃ q̃ esset illud castꝫ dñi sui qui multa bona faceret sibi t omibus volẽtibus sibi fure. Et dixit ei q̃ ad illud castꝫ declinarent t ibi pnoctarent. Et dixit ei q̃ oporteret ipm facere homagiũ illi qui morat in illo castro. qui amore eius faceret ei multa bona. Ille rñdit q̃ ad psilium suum oia libenꝫ faceret. Et cum ille nõ auderet transire fluuium qui ꝓfundissimus t rapidissimus videbat. magro pmo transeũte ille subsequit. Tũc speculator castri clamauit quis esset qui transiret. Clamauit mgr̃. Ego amicus dñi regis. Tunc apiebant porte. Pons inclinabat fere. lx. iuuenes pulcerrimi t ornatissimi occurrerunt. t eos in suũ castꝫ deduxerunt. Occurrunt t milites t virgines t mulieres t iuuenes dicẽtes domino. Bene veniant amici charissimi domini regis. Introduxerunt etiam eos vsq̃ ad palacium regis. q̃ descẽdit de thalamo aureo t fecit magistꝫ sedere circa se. Rex querit causam vie sue. Qui dixit. q̃ ꝓpter seruum suum qui paup erat. ꝙ nobilis vt eum recipet t causa sui eum exaltaret. Qui respondit. q̃ libenꝫ amore sui hoc faceret. Tunc rex ait. Oportet pmo vt abneges p̃iem t filium t spm̃sanctum. Et ille obstupuit t dexteram retraxit se signans signo sancte crucis ait. Ego credo in p̃iem t filium t spm̃sctm̃. Quo facto cũ illa maxia multitudine t maxio sonitu tota illa curia cũ rege t mgro omnia menia illa p̃cipitata in abyssum descenderũt. solo iuuene illo predicto remanente.

Capitulum de Venatio.

Duo filij impatoris in venatõe se mutuo interemerunt. Exemplũ Primũ.

Abbas miletus qui cũ aliq̃ habitaret cum duobus discipulis suis in finibus Persax exierunt duo filij impatoris sm̃ consuetudinem in venatione. t miserũt rhetia p longum p miliaria. xl. vt quecũq̃ intra rhetia inuenirent occiderent. Inuentus est autem senex cũ discipulis suis intra rhetia. t cum vidissent eum pilosum t terribilem aspectu admirati sunt. t dixerunt ei. Homo es aut spũs aliquis dic nobis. Et dixit eis Homo sum peccator t exiui flere peccata mea. t adoro filium dei viui. Illi aũt dixerũt ei. Et nõ est deꝰ nisi sol t ignis t aqua ipos adora t sacrifica eis. Et ille rñdit. Ille creature dei sunt t erratis. ꝙ obsecro vos conuertimini t cognoscite deum vex qui t istas creauit t cetera oia. Illi aũt deridentes dixerũt. Condemnatum t crucifixũ tu dicis vex deum. Et ille rñdit. Etiã ipm q̃ crucifixit pctm̃. t q̃ occidit mortem hunc dico esse vex deũ. Illi aũt tam ipsi q̃ tribus q̃ cum eo erant inferentes tormenta cogitabãt eos sacrificare. t duos q̃dem frẽs post plurima tormẽta decapitauerũt. Senem aũt diebus multis torquebãt. Postea vo statuerũt eũ in loco quodam t sagittabãt ad ipm quasi ad signũ. vnus a dorso. alius a pectore Et dixit eis senex. Quomodo facti estis ad p̃sensum in vnũ vt effundatis sanguinem innocentem Crastino in momẽto in hac hora que modo est remanebit sine filijs mat via. t puabit aspectu vio. t ꝓpijs sagittis sanguinem vestꝫ inuicem effundetis. Illi aũt subsannantes vba eius exierunt in crastino vt venarent. Et contigit vt euaderet de rhetibus eox ceruus vnus. t ascenderũt equos t currebant t comphenderũt ceruũ. Qui cũ iactassent sagittas post ipm inuicem pemerũt se. Et mortui sunt iuxta vbum qõ ꝓdixit eis senex.

In discipulo de tempe.

Nobilis quidam qui venationibus in diebus festiuis semꝫ insistebat t de missa t de vbo dei mo-

dicum curauit. z vxor eius pepit ei monstr. Sermone. xxij. P.

Item miles quidam secutus est feram in venationibus z amplius nunc̄ visus. Sermone. xxij. E.

Item miles quidam visus est in purgatorio. z habuit auem in manu que ip̄m mordebat z lacerabat. q̄ venationi deditus erat. Sermone. xxij. C.

Verbum dei.

Religiosus quidā paucis v̄bis p̄uertit grossuz hominem. Exemplū. ij.

Homo quidam diues z potens vxorem habuit deo deuotā. Ip̄e v̄o secularit vixit z nullius deuotōis fuit. Accidit aūt vt q̄dam frat religiosus iter agēs declinauit in domū suaz. Et dum p̄sederent pit rogabat vxor virt frēz religiosum vt aliquam exhortationem faceret coraz marito suo. Cui ille. Si vult inq̄t audire maritus vester dicaz ei aliqua vtilia. Tūc dixit maritus. Libent audiā dū modo breuit dicatis. Ad q̄ ille breuiter inquit dicā Rogo aūt vt attente audiatis v̄ba que p̄fero. z adiecit. Scriptū est bonū q̄ tibi fieri vis p̄xīmo tuo facias. Et subiūxit. Si v̄ba ista memoriter seruaueritis sine dubio saluabimini. Tūc cepit apud se cogitare q̄ hoc semp seruare vellet. quod z fecit. Trāsacto aūt aliquo tpe dū esset in via vidit aliq̄d molēdinū destructū p̄ oia z exustū. z dum recoleret q̄ ex iussu suo hoc factū fuerit misit p̄curatorē suū vt cōponeret cum illo ad quē ptinebat illud molendinuz. silr ceteros quos offenderat q̄tum potuit placabat. Accidit etiam vt de via ad domum rediret occurrit ei valde paup quē videns vocauit ad domū suam vt sibi recrearet. etiā locauit eum ad mensam suam circa se vt de cibis suis sibi daret. Post cenam v̄o locauit eum ad quiescendū ad fores ostij domus in qua ip̄e dn̄s z dn̄a dormiebāt. Paup aūt cū aliq̄ntulū dormiuisset cepit sitire. q̄ in mensa hospitis bn̄ p̄dicta cibaria piperata z insolita comederat. z dū non haberet bibere importune querulabat siti nimia fatigatus. z q̄ tota familia a remot̄ posita dormiebat. solus hospes audiēs misericordia motus surrexit z quesiuit q̄d obesset ei. At ille. Dn̄e siti pereo. Tunc dn̄s volens sibi aquam auferri de cisterna. z dum hauriret aquā cecidit in cisternam. z submersus est. Post longum aūt tempus dum quesiuissent eum famuli sui inuenerunt eū in cisterna z circulū aureum in collo eius in quo scriptuz erat q̄ antec̄ corpus eius infrigidaret anima eius in celum rapta fuit.

Pastor gregis audiuit sermonem vnum. z sic saluatus est. Exemplū. ij.

Quidam pastor p̄pter gregis custodiam raro ad eccl̄iā z ad p̄monē z ad missam iuit. Semel ptransiens ciuitatem intrauit eccl̄ia z audiuit p̄dicare q̄ quelibet creatura docet vitare peccatum z deum diligere. Unde edificatus visis creaturis cogitauit. Illa creatura deo seruit z deo obedit. aqua in currendo. aues in cantando. herbe in erigendo se. z sic de alijs. Unde viso semel bufone rn̄dit. Nunquid talem me omnipotens creare potuit quem p̄tinue peccatis offendo. ingratus eius beneficijs infinitis. factus z creatus ad imaginem illius z beatitudinem p̄sequendam [illegible]ptus illius passione. Unde eum laudare debuisti. z illius obsequijs mancipari. Unde p̄uersus ad penitentiam a quodā sancto viro sufficienter informatus laudabilit in dei seruitio p̄seuerauit.

Peccator magnus q̄dam audiuit vnum sermonez z sic saluatus est.

Exemplum. iij.

Cum semel sanctus Bernardus predicaret in quadam ciuitate in quodaz cimiterio duo ribaldi valde p̄pe erant qui multa mala fecerunt. Quoz vnus videns homines euntes ad sermonem etiam voluit ire vt audiret sermonem. Et ait ei alius. Quo dyabolus ducet te modo qui nunc̄ fecisti aliquod bonum z modo vis ire z incipe bonū facere z sermonem audire. z incepit ei dicere opprobria. ille tamen fuit. z cum incepisset predicare contra illos qui dicebant malum z ducebant malam vitam cepit habere contritionem z dolorem p̄ peccatis z cepit flere. Et btūs Bernardus vidit circa collū eius catenam magnam plus q̄ centū carrucas habētem. q̄ ad quemlibet lachrymam quam flebat cadebat vna carruca de catena. Tunc btūs Bernardus cepit instantius z ardentius predicare z vicia detestari. z peccator cepit fortius flere. Item tādem catena fuit omnino dissoluta. Post sermonem vocauit eū sctūs Bernardus z p̄fortauit eū. z ex ammonitione eius p̄fessus est omia peccata sua. z sic postea sctē vixit. Et alius miser ribaldus socius eius in peccatz mansit ligatus eque catena fort vel fortiori q̄ ille fuisset. quia non fuit ad sermonem. Unde patet q̄ vtile est audire verbum dei. Unde Gregorius. Libus mētis est verbum dei.

Vtile est audire verbum dei z etiam si non retineat. Exemplum. v.

Quidam frat dixit ad senem. Ecce abba frequenter interrogo seniores p̄es vt dicāt mihi ammonitōez p̄ salute anime mee. z quicquid mihi dixerint nihil retineo. Erant autem sent duo vasa vacua. z dixit ei senex. Vade z affer vnum ex illis vasis z mitte aquā z laua id z effunde z pone illud madidum in locum suum. Fecitq̄ frater ita semel z bis. Et dixit ei senex. Utraq̄ vasa simul affer huc. Et cum atulisset dixit senex. Quale ex vtriq̄ ē madidius. Rn̄dit frater vbi aquam misi z laui. Tūc dixit ei senex. Sic est de anima filī. qui frequent audit verba dei z q̄uis nihil retineat ex his que interrogat tamen plus mundatur q̄ ille qui non requirit. Hec in Vitaspatrum.

Fratres audiendo verbum dei dormitauerunt.

Exemplum. vj.

Senex q̄dam qui sedebat in heremo rogauit deum vt donaret ei ne dormitaret aliq̄n cum spūalium rex ratio fieret. si autem detractionis aut odij causa verba essent statim corrueret in somnum ne hususmodi venenum aures acciperent. hic dicebat dyabolum studiosum esse vt moueret homines ad verba ociosa. impugnatorem autem totius doctrine spiritualis atq̄ rei. hoc autem vtebat exemplo. loquente me inquit aliq̄n de vtilitate animarum ad quosdam fratres tam p̄fundo somno occupati sunt vt nec palpebre oculoz mouere possent. Ego autem oīdere volens demoniacum esse ociosa verba introduxi. Ad q̄ illi gaudētes statim a som-

no suo excitati. ego aũt ingemiscẽs dixi. Vsq; nunc de celestib⁹ rebus loq̃bar ⁊ omniũ vestrũ oculi somno tenebant grauissimo. Nũ autẽ sermo ociosus inuentus est oẽs ꝓmpti audire cepistis. ꝓpter qõ rogo charissimi fratres. cognoscẽtes malignũ demonis opus esse attendite vobismetipsis custodientes vos a somno quando aliquod spirituale facitis vel auditis. Hec in vitaspatrum.

Quidam nolunt audire veritatem. ⁊ ideo fugiunt veritatem.

Exemplum vij.

Exemplũ cõtra eos q̃ fugiũt sermones ⁊ nolũt audire veritatẽ. similes sunt cuidã ꝓtracto de q̃ dicit. q; cũ btus Martinus iret de villa in villã ꝑdicãdo ⁊ miracula faciendo. ipe sp aũ eũ fugiebat de villa in villã. de ciuitate in ciuitatẽ. timẽs ne si curaret eũ. amictũ q̃stũ et victũ amitteret. Sic raptores. adulteri fallaces timẽt sermones ⁊ nolũt intelligere vt se emẽdarent ⁊ bene agerent.

Rusticus quidã noluit audire verba dei.

Exemplum viij.

Quidã rusticus qui nunq̃ voluit audire sermones. sed freq̃nter stabat in cimiterio clasfando mortuus est. Cũ aut ad ecclesiã ẽ delatus ⁊ sacerdos ⁊ alij clerici officiũ legẽdo ⁊ cantãdo circa corpus facerẽt. ymago crucifixi incepit obturare aures suas cum digitis manibus a cruce separatis. Qđ cũ homes circũstãtes aspicerẽt mirabantur. Tũc sacerdos ait ad pplm. Scitis quale signum est vos debetis scire q; iste q̃ iacet hic mortuus mõ ẽ in manu dyaboli. idcirco. q; sicut obturauit aures suas. ne audiret verba dei. ita deus obturat aures suas ne audiat ꝓces q̃s iam ꝓ eo fundimus. ⁊ cessauerũt omnes ꝓ eo orare ⁊ sepultus est extra cimiterũ.

Predicans verbum dei habebit magnum premiũ in celo.

Exemplum ix.

Quidam sacerdos bonus ꝑdicator cum morti appropinqua ret. amicus eⁱ⁹ quidã in domino eũ adiurauit. vt se post mortẽ suã. xxx die de statu suo certificaret. Et illo mortuo. put b̃ orauit. die. xxx. apparuit ei mortuus sacerdos in cappa scarlatica tota monilibus aureis decorata. inter que vnũ incompabiliter ab alijs distãs habebit in pectore. Quẽ cũ idẽ de statu req̃sisset. ⁊ ille b̃ diceret q̃si uit cur in tali veste incederet. Et ille hãc vestẽ habeo ꝓpter zelum ⁊ amorẽ quẽ habui ad ꝓximos. Monilia autẽ tot accepi quot querti peccatores. Monile aũt qđ vides in pectore iõ recepi. q; vnũ peccatorez querti de q̃ nulla spes erat salutis. Et ille q̃s stat⁹ est prochialiũ plebanũ. Cui ille. Pauci saluabunt. quia viã latã q̃ ducit ad infernũ suis subditis sic replẽt q; eos vix capiat. Nã ipsi tanta vigẽt cupiditate vt nihil curẽt de aiabus dumnõ bona habeãt subditorũ. Et inquit quod periculosius est. quia illud qđ debẽt in vsus pauperũ conuertere expendunt cum psonis vilibus. ⁊ sic disparuit.

Predicatori dixit xps. veni sequere me.

Exemplum x

Sacerdoti cuidã religioso ordinis ꝓmõstrateñ. ꝓceptũ est ꝓtra saracenos crucẽ ꝑdicare. Cunq; in ipsa ꝑdicatione hoiem deponeret. cuidã socio suo post mortẽ apparuit sciscitãti de statu sic rñdit. Videbat mihi pena mea satis longa. Cũ eñ morerer non nisi demones circa me vidi. qui aiam meã ceperũt abducere dicẽtes. Nũq̃ bñ seruasti ꝓfessionẽ. nec obedientiã abbati tuo ꝓmisisti. nec alicui sincere ꝑdicasti dñm tuũ. Cũq; in hũc modum diuersis diuersa ꝯ me: ꝓponerẽt. nec esset q̃ ꝓ me respõderet. Ecce xps venit dicẽs. seq̃re me. q; tu predicasti me. Et mox omis turba demonũ ad instar fumi disparuit. ⁊ ego xpm secutus sum ad gl'iam. Nullaz aũt aliã penã excepto illo terroze passus sum.

Demones obserãt aures ne audiãt verbũ dei.

Exemplum xj.

Religiosus quidã in quodam sermone vidit demonẽ. ⁊ adiurauit eũ vt diceret ei q̃d ibi faciebat ⁊ quõ vocarer. Rñdit. Ego sum demon. ⁊ vocor claudẽs aures. ⁊ habeo mecũ tres socios. vnus vocat claudẽs coz. scõus claudẽs os. tercius claudẽs bursam. ne per satisfactionẽ peccatuz dimittatur. Hec Jacobus de victriaco.

In discipulo de tempore.

Quidã miles flagicios⁹ quõ sit cõpunctus ⁊ penitentiã egit. sermone. lxx. M.

Comes lubricus q̃ audiuit predicare illud dictum Ezech. In q̃cunq; hora pctor ingemuerit salu⁹ erit ⁊ sic cõpunctus est. hoc q̃re de tpe sermo. lxviij. H.

Vetula

Vetula quedã decepit fraudulẽter iuuenculã

Exemplum xij.

Vir quidã vadẽs romã reliquit vxori castissime ⁊ pulcerrime domũ suã. Quã cũ prudẽter regeret videẽs eã iuuenis quidã egrediẽtem exarsit amore eius. ⁊ per se ⁊ p alios eam sollicitãs ꝓtẽnitur ⁊ dona eⁱ⁹ spernunt ab ea. Cũ aũt videret q̃dã vetula eundẽ iuuenẽ lãguentẽ ⁊ flentẽ. exorsit cãm ab eo. ⁊ ꝓmisit q; faceret q; eã haberet. Que caniculã quã habebat fecit ieiunare pluribus dieb⁹. et finaliter dãs ei panẽ ꝓfectũ cũ synapi. Et accedens ad domũ iuuẽcule honorifice est ab eo suscepta ꝓpter speciẽ religionis quã habebat. Cũ aũt videret flentẽ caniculã quam vetula adduxerat ⁊ q̃reret cãm. cepit vetula flere dicẽs. q; canicula illa fuit filia sua castissima ⁊ pulcerrima quã deus in canẽ mutauerat. Et sic ad fletum deputauerat eo q; amore suo dimisit mortem quendã iuuenẽ q̃ amore eius languebat. Ub hec vba illa iuuẽcula pãdit vetule de amore iuuenis q̃ eã ũpetebat. Et vetula ait. videte q̃ mi⁹ iocoziter de⁹ agit vobiscũ. q; fecit vos videre plagã filie mee ne vobis sil'e ꝓtingat. Et de ꝓsilio vetule iuuencula ꝓsensit in amorem eius. ⁊ peccatũ commisit cum eo.

Vetula q̃ voluit facere discordiã int̃ virũ ⁊ vxorez quõ incarcerata ẽ ꝓpetuis tpib⁹. Ub q̃re aĩ. xvij. M.

Itẽ vetula quedã docuit iuuenculã. Audi vide tace. quere ante M. xviij.

Itẽ vetula cui dyabolus promisit duos calceos vt discordiam seminaret inter virum ⁊ mulierem. Hoc q̃re de tpe. sermone. xcvj. K.

Vidua

Item vidua quedam dixit vir meus adhuc viuit q̃diu ego vixero. sermone. cxvj. U.

Item iuuenis vidua cui apparuit beatus Petrus apostolus in agone. ibidem. cxvj. X.

Virginitas

Virgo quedã quasi fatua reputabat.

Exemplum xiij.

Narrat sanctus Basilius epus dicẽs. Fuit in quodã monasterio feminarũ quedã vgo q̃ stultã se esse ⁊ demonẽ se habere simulabat q̃ vsq̃ adeo ab oĩbus alijs ꝓ errante habebat. ita vt nec cibũ quidẽ cũ ea caperent. Talem siquidẽ elegerat vitã vt a coquina nunq̃ recederet donec totius illic monasterij impleret officium. Et erat ꝟm vulgare prouerbiũ vniuerse domus spongia. Impletuz est a se. ⁊ hoc rebus probans q̃ in sanctis libris scriptũ legim⁹. Si quis ex vobis putat se sapientẽ esse in hoc mundo sit stultus vt sapiens fiat. Hec igit inuolutũ pannis habebat caput. ita quoq̃ omibus seruiebat. Cetere aũt virgines tonse cucullis coopiebant. nulla aliq̃ poterat hanc de quadraginta virginibus videre mãducantẽ. nunq̃ per oĩe tps suũ sedit ad mẽsam. Nullã vel modicã partẽ panis accepit. ꝓ micas tm̃ detergens mensas ⁊ abluens ollas. his solis alimonijs cõtenta viuebat. Nulli vnq̃ fecit iniuriam. nullus ipsius murmur audiuit. Nulli autẽ parũ aut satis locuta est vnq̃. Et certe cũ ab oĩbus cederetur. cũ omniũ viueret odio maledicta omniũ sustineret. Sancto picario cuius hoc vocabulum erat ꝓbatissimo viro semperq̃ in deserto viuẽti astitit angelus domini quadã die sedẽti in loco q̃ dicit ꝓphirice. affatusq̃ est eũ his verbis. Cur inq̃t grãde de te aliquid credis vt sanctus in hmõi degẽs loco. vis videre mulierẽ sanctiorẽ te vade ad tabinensiotarũ monasteriũ feminarũ ⁊ vnã ex eis illic inuenis in capite habentẽ corona ipamq̃ cognosce te esse meliorẽ q̃ duz ꝓtra pp̃lm tm̃mõ sola diebus ac noctib⁹ pugnat. cor ipsius nunq̃ a deo recessit. Tu aũt in vno loco resides neq̃ quoq̃ aliq̃n ꝓgrediẽs p oẽs vrbes aio ⁊ cogitatione vagaris. Statim ad supradictũ monasteriũ venit ⁊ magistros ibidẽ rogauit vt introducerẽt eũ ad habitaculũ feminarũ. Quẽ mox illi vita gloriosum ⁊ etiã pfectioris etatis videtes cũ fiducia grandi introduci fecerũt. Ingressus aũt desiderauit oẽs sorores inspicere. Inter quas solũ illã ꝓpter quã venerat nõ videbat. Abit aũt ad postremũ. oẽs inq̃t mihi adducite. deesse em̃ mihi videt aliq̃. dicũt ad eum Vnã inquiunt stultã habemus interius in coquina. sic em̃ eas q̃ a demone vexanꝫ appellant. ⁊ ille exhibete inquit ad me ipam vt videã. Quo audito supra memoratã vocare ceperũt. que cũ nollet audire sentiens vt credo aliquid. aut fortassis hoc ipsa diuina iam reuelatione cognoscẽs dicũt ei. Sanctus picarius te videre desiderat. Erat vir fame ⁊ nois grãdis. Cũ aũt ei futisset exhibita viditsetq̃ pãno frontẽ ipsius inuolutã ꝓiecit se ad pedes ipsius dicens. Bene dic me inq̃t. q̃ ad illius pedes et ipsa similiter ꝓiecit se dicẽs. Tu me bñdic dñe. Omẽs sorores obstupuerunt simul dicẽtes. Noli abba talẽ iniuriã sustinere fatua em̃ est ista quã cernis. Tũc sanctus Picarius ipsis oĩbus vos inq̃t estis fatue. nam hec vra ⁊ mea est corona. sic em̃ vocant ille feminas spũales. Sed deprecor deum vt ipam in die iudicij merear videre. Quo audito omẽs ad pedes ipsius ꝓcidunt singule varia peccata ꝓpria ei cõfiten[illegible]a em̃ abluẽs sorores aq̃ super eam fudisse dicebat. alia vero colaphis eam se verberatam sepe memorabat. alia vero synaxi nares ipius repletas eẽ a se deflebat. cetere quoq̃ diuersas referebãt se ei iniurias irrogasse. pro quibus omnibus ille sanctus fusis deo precibus egressus ẽ. Post paucos autem dies non ferens illam tantã sue gloriam. tantoq̃ nolens sororum honore cumulari grauariq̃ se credens excusationibus singularum est egressa de monasterio illo occulte. que quo ierit. in quem se miserit locum vel quo fine defecerit ad nullius noticiã potuit puenire. Hoc in vitaspatrũ.

Virgo quedam abscidit sibi nasum ne nuptui traderetur.

Exemplum xiiij.

Legitur q̃ quedam nobilis virgo nomine eufemia de qua dicitur q̃ vouerat castitatem in annis puerilibus domino ⁊ votum suum quod vouerat adimplebat se coram deo et hominibus conseruans irreprehensibilem. Pater huius secularis videns eam formosam. licet inuitam et in omnibus viribus renitentem. cuidam comiti nobili despõsauit. Ac virgo illa plena spiritusancto intrabat capellam ⁊ prosciens se in terram rogabat reginã misericordie vt eam in voto castitatis conseruaret. Et aduertens q̃ ratione sue pulcritudinis iacturam sue castitatis patiebat: accepto cultello amplius inquit vana pulcritudo occasio peccati non eris. Et hoc dicto nasum sibi prescidit et labia. Et pater tyrannus hoc audiens vocato quodam crudeli rustico suo filiam illi tradidit in ancillam mandans vt sub obtentu gratie illam seruitijs rusticanis mancciparet. Et rusticus compati nescens nobili sanguini vltra modum eam laboribus ⁊ plagis affligebat. Et hec omnia patienter deuincebat deo regratians q̃ in illum statum eam deduxisset in quo aliquid pro eo sustineret. Cuz vero in dei seruitio septem annis permansisset in vigilia natalis christi in noctevt mos est christianis comedere. familia ad mensam sedente ipsa cucurrit ad stabulum vt laudes redderet suo creatori. Sed rusticus non visa virgine arrepto baculo eã quesiuit. Et directis oculis in stabulum in quo eam sepius orantem inuenit. Ecce lux totum stabulum cooperuit et putans ignem esse propius accessit ⁊ ecce virgo maria cum multitudine virginum ⁊ angelorum eam confortabat dicens. Constans esto filia quia pro hoc seruitio dabitur tibi corona regni celestis. Quod rusticus videns totam familiam clamore magno conuocauit ⁊ viderunt Eufemiam nasum ⁊ labia pulcerrima habentem ⁊ facie rutilantem: vt omnis qui eam videret de immenso dono pulcritudinis deũ laudaret. Cunq̃ pater eius hoc audisset veniam petens in loco stabuli claustrum virginum construxit in quo sancta Eufemia deo seruiẽs post paucos annos quieuit in domino.

Virgo quedam potius submergi voluit q̃ castitatem perdere.

Exemplum xv.

Cum Leodinensis ciuitas deuastaretur a brabantinis multe mulieres ⁊ virgines zelo castitatis ⁊ corporum se periculo exposuerunt. Cum autem vna earum periculose laborasset in fluuio duo ex hostibus in nauicula ad eam veniẽ-

tes eā ad nauē traxerunt vt ei turpiter cōmiscerent. Maluit autē iterū in fluuio submergi q̄ corrumpi. Nauī aūt ꝓsiluit inter vndas. Hūcq̄ nauis ex impetu salientis submergeret simul illi duo submersi perierūt. Illa vero per gr̄am dei sine dāno corporis et aie obsequēte fluuio ad littus puenit.

Virginem innocentem angelus liberauit a suspēdio.

Exemplum xvj.

Puella quedā sociata cuidam latroni in habitu pueri furtū nesciēs: furtū a latrone accipiens portandū. Latro aūt audiens strepitum post se currentiuz. intellexit illos esse quib⁹ ista abstulerat t diuertēte eo. Et cū nulla ei valeret excusatio quasi ad secessum vadēs capit puer cū furto et suspendio adiudicat. Sacerdoti confitet t totū processum aperit. Fur in nemore ārit t capitur. fure allegāte q̄ debet puniri super quē furtū inuentū est illud etiā onus suū esse negabat. puella morte condēnat. Sed sacerdote ꝓcurante p examē candētis ferri veritas cōprobat. Puelle em̄ manus tangens candēs ferrum illesa pmansit t manus furis fuit ꝓtinuo exusta. Tūc fure suspēso cognat⁹ eius insaniēs ipso de patibulo deposito puellā suspenderat. Mox autē affuit angelus qui eam sustētauit nec aliquā molestiam sensit. sed magnā dulcedinem magnāq̄ melodiā audiuit dictū est et q̄ aia sororis sue agnetis cum tali melodia celum intrauit illa hora. t tu intrabis et sequeris eam post biennium. Biduo sic pendēs pastores credentes eam mortuam inciso fune nō more cadauerū cum pondere cecidit. sed ab angelo sustentata paulatim dimissa ad terram stetit. Dixitq̄ ang⁹ us ei. Ecce nunc libera es. vade quo vis. que ait veronā ire proposui. statimq̄ in momēto est posita iuxta veronam. hec autem contigerunt iuxta ciuitatem Augustam. ab Augusta vsq̄ ad veronam septē diete cōputantur.

Virginez leo liberauit a corruptione.

Exemplum xvij.

Beatus ambrosius narrat de quadam virgine quā pagani ad ꝓstibulū traxerūt. q̄ idolis sacrificare noluit. Et q̄ virū accipe nolebat volebant eā libidine maculare t occidere. Cū autem quidā eam iam teneret t ipsa pro posse repugnaret. facta oīone leo per mediā transiēs ciuitatem ad ꝓstibulum cucurit. t arrepto hoie illo respiciens ad ad virginē. nō statim laniabat. ꝫ mandatū virginis expectabat. At ille cepit v̄gini supplicare vt leōi imperaret ne eū occideret. Illa vero volēs ꝓ malo reddere bonū de dētibus leonis liberauit hoiem. t cunctis ꝓterritis virgo intacta euasit dño cooperāte.

Miles liberauit virginem in prostibulo a corruptione.

Exemplum xviij.

Beatus ambrosius recitat de virgine quadā que erat pulcra valde t xp̄iana. t suā occultabat pulcritudinē. que dum nubere nollet opponit ei titulus xp̄ianitatis. t ꝓponit vnū ex duobus eligendum. s. vt dijs sacrificaret. vel lupanari exponeret. Sacrificare noluit tunc exponit lupanari. Audiēs hoc miles quidā xp̄ianus similis in facie et pulcritudine illi puelle. indutus armis equo veniēs ad lupanar. t dixit se esse xp̄ianū t venisse ꝓ liberatione sua. induitq̄ puellam vestibus suis. t ipe se vestibus puelle induit. ipam quoq̄ equo suo imposuit t abire iussit. ipse aūt māsit ibi. Cunq̄ venissent alij causa luxurie pficiendi. inuenerūt virū nō mulierē. Territi quoq̄ vniuersi dixerūt alter ad alterū. audiuimus q̄ xp̄s conuertit aquā in vinum. nuc aūt mutauit feminā in virum. fugiamus cito q̄ diu sum⁹ id quod fuimus.

Angelus ostendit viam duabus virginibus que errauerunt.

Exemplum xix.

Virgo deuota Elizabeth noie cum socia bona etiam deuota simul peregrinabat. Et contigit eis in via q̄ de via sunt secute. Paucefacte ergo ꝓpter siluarum ꝓximarum infortuniuz flere ceperunt. Quibus flentibus vehementer subito iuuenis apparuit coram eis. Erat iuuenis crine crispo t colore croceo. alba indutus tunica. t albo pariter collobio superducto. Salutatis ergo ipsis ab eis quo pergerent inquisiuit. Respōdentib⁹ illis ad villam libenter ire vellemus si viam sciret inquirūt. Et ille scio inquit. me sequimini. Illo igitur eum silētio precedente. ille sequuntur. nec fuit aliqua earum que aliquid loqui poterat p̄ nimio mentis gaudio vel stupore. At ille properantes viderunt villam subito in ictu oculi ductorem iuuenem perdiderūt. Que mox prostrate in terram amare ceperūt flere q̄ ductori tāto nihil amplius sunt locute. Ad cor autem post lacrimas redeuntes. exinde in spirituali vita tali solatio profecerunt. Consimile ꝓpe duobus fratribus accidit. Hoc Buil.

Virgo quedam percussit cadauer ad caput in quo erat dyabolus.

Exemplum xx.

Fuit in quadā villa noie viuella virgo deo digna. mortuis parentibus in domo fratris militis relicta est. p̄ cistercien. enim ordine diu laborās nec ad effectū producere valēs. fortiter in aīo statuit vīm posse suū etiā in seculo ordinem observare. Incessit em̄ sine lineis. obseruauit ieiunia. silentiū tenuit. carnes nō comedit. hora matutinali surrexit ad ecclesiam. et in ecclesia horas regulares exoluit. Contigit autē q̄ ea ignorante mortuum corpus cuiusdam defuncti vespere ad ecclesiam deferretur. t solum corpus ad feretrū relinqueret. Surgēs aūt media nocte virgo quā diximus inuenit quidem mortuū. sed paruz aut nihil timuit. Resedit t horas incepit dicere. Hoc vt vidit dyabolus inuidebat ei. t corpus intrans mortuū t loculū primo mouit. virgo igitur se consignans constāter ait t clamauit. Abi abole conquiesce miserrime cōquiesce. quia nihil poteris contra me agere. et mox dyabolus surgēs cum corpore. Vere inquit nunc potero contra te. et meas iniurias a te passas frequentius vindicabo. Hec vt illa vidit imperterrito corde baculū fixa cruce ambabus manibus rapuit t in caput mortuum ferens ad terrā prosecit. t sic fideli audacia dyabolū effugauit. Itaq̄ v̄go xp̄i cū angustia laborauit. vt cadauer defectū in feretrū collocaret. ꝫ frustra q̄ nō potuit. veniēs aūt mane cū p̄sbyter mirat defectū corp⁹ de fetetro. t vulnerat[illegible]apite. querit quid actum sit. fatetur virgo cum lacrimis rogās obnixius releuari corpus negat ille. allegans vilurum populū potius

q̄ gestam rem excitandū in laudē xpi. Mox turbata vgo vbi p̄sbyterum inuincibilē t inexorabilem vidit vanā t inanē gl'iam t erubescentiam formidans domum fratris cognationem t patriam dereliquit. nec vnq̄ ad eum postea redijt. sed vsq̄ ad mortem in vi uella permansit t in humilitate xp̄o spōso suo fideliter seruiuit. Hoc Guil.

Xp̄s vestiuit agnetem sponsam suam.

Exemplum xxj.

Q Hristus sponsus virginū. virgines ab oī opprobrio t p̄fusione custodit. sicut beatā agnetē cū fustigaret nuda. crine soluto tantam densitatem criniū dedit ei dñs t longitudinē vt pulcrius crinibus ornaret q̄ vestibus. t cum esset in patibulo eam lumine de celo misso vestiuit.

Xp̄s q̄ triduū sustētauit virginē in patibulo.

Exemplum xxij.

ITem legit de sctā Eulalia q̄ multa supplicia ptulit a daciano p̄side cuius corpus iussit tyrānus suspēdi. Dū q̄ triduū pmaneret in patibulo suspensum corpus deus vestiuit lumine de celo misso. t aiam morientis viderūt astantes in celū ascēdere q̄si in silitudine columbe nitentis.

Xp̄s pascit virgines Exemplum xxiij

Q Hristus pascit t nutrit virgines sicut legit fecisse btē eugenie virgini. q̄ cuz multa supplicia sub Galieno imperatore sustinuisset ignis t aq̄ t alioz tormentoz genera supesset t euasisset illesa tandē clausa tenet in obscurissimo carcere sine omni cibo t lumine. In q̄ eā xp̄s visitauit et pauit: immēso lumine t cādissimo carcerē illustrauit Que cū post multos dies mortua crederet apparuit corpulētior t pulcrior q̄ prius fuit.

Xp̄s liberauit virginē sponsam suā a diuersis martyrijs.

Exemplum xxiij.

LEgit in passione Eufemie q̄ cū esset speciosa valde t accusata p̄fessa est se esse xp̄ianaz venit ad eā p̄sistus iudex in carcerē volens eā opprimere. ipa aūt ait. Adiuua me saluator meus Jesu xp̄e amator t sponsus castoz animoz. ipa aūt xp̄i adiutorio cōualuit t p̄sistum potentē vicit. Sic p̄sistus indignatus q̄ a muliere victus esset fecit fieri rotas horribiles in quibus virginē cōtereret. Cum q̄ ministri eam p̄fitentē xp̄m audirēt t dicentē. Saluator mūdi salua me t libera me angelus statim descēdit t rotas illas conterēs t illā illesam reddēs t liberatā. Ministri āt pcussi palisi facie immutata. Cū aūt p̄ses p̄fusus cōminaret ei q̄ interficeret eā in fornace ardenti ait. Nō timeo habēs adiutorem xp̄m t cōculcabo adiutorio eius omnes tyrannicos insultz t errorē eoz. Cū aūt iuberet eā tyrannus p̄ici in fornacē quā parauerat minister cui hoc p̄ceperat dixit ei q̄ nō posset in eū manū mittere. quia videbat circa fornacē viros glorioſos paratos fornacem dispergere t eam illesam et immaculatam custodire. Alter seruus dixit q̄ nō posset facere. q̄ videbat circa fornacem candidatoz exercitū eaz expectantē. Hi duo in carcerem missi sunt t eos custodire fecit. tandem martyrio coronati sunt. tunc ejecta eam sup ignem susceperunt eā angeli dei dispergētes ignē huc atq̄ illuc. Posita est in carcerē per septē dies p capillos suos suspēsa. negato cibo t potu: sed quotidie ab angelo refecta est. Post hoc posita est inter magnos lapides qui dei a diutorio mox in puluerē sunt redacti postq̄ hec oia supasset missa est in foueā plenā vrsis t leonibus t ibi vrsos t leones supauit. Tūc a carnifice gladio percussa migrauit ad dominū. Percussor aūt eius a leone deuorabat. P̄sistus t apolonius in furiam sunt conuersi ita q̄ seipsos comedentes mortui inuenti sunt.

Quidā voluit violare virginē t excecatus est.

Exemplum xxv.

Q Vidam ab impatore obtinuit vt sctā Anastasia sibi p̄o vxore daret. p̄mittēs q̄ a xp̄i anitate eam reuocaret. Qui cum multipliciter eam attēptasset. p̄missionibus minis t supplicijs t ipsa in quadam camera immobilis per triduum remāsisset sine potu t cibo t somno. Vir intrās ad eā voluit violare eā t sic excecatus circūibat in camera nec valebat exire. Cū aūt clamaret pre doloze oculorum intrātes famuli eum emiserūt t ad idola adduxerunt eū vt responsa acciperet a demonibus vtrū a sua infirmitate curaret. dixerūt q̄ nō sed p̄pter illud q̄ fecerat anastasie. sciret q̄z ipse q̄ in inferno eternaliter esset cruciandus. Qui perterritus supza modum t turbatus cū reduceretur inter manus famulorum subito mortuus est. Ipsa aūt anastasia post multas afflictiones p̄ xp̄o passas carceris t exilij incendij t extensione corporis super quatuor palos sp̄ritum deo reddidit.

In discipulo de tempore.

Miles qui violauit virginē quōmodo in cruribus punitus est t bufonem igneum in corpore suo sustinuit. Hoc q̄re sermone. xcvj. T.

Virtutes

De virtutibus quinq̄ fratrum.

Exemplum xxvj.

Q Vidam sanct⁹ abbas quesiuit a quinq̄ fratribus suis qui sibi p̄e ceteris placuerunt virtutes t vitam ipsorum qualiter vixissent postq̄ religioſi facti essent. Primus dixit. Ego sicut q̄ singulis diebus omnia peccata mea ita cum dolore cordis pertractaui. t quicquid contra deum illo die egi cum tanta contritione confessus sum q̄si eodem die mori deberem. Secundus dixit. Omne tempus meum in duas partes diuisi. Unam oratiōnum deuotioni dedi. Aliam laboribus t seruitijs fratrum vbicunq̄ potui in minimo sic t in maximo fideliter expendi. Tercius dixit. Ego dedi me totum operibus misericordie et compassioni ita vt flerem cū flētibus. et gauderem cum gaudentibus. Quartus dixit. Ego me semper adiunxi vbi despectus habebar et sic meipsum rexi vt ad plenam humilitatem t patientiam peruenirem. Quintus dixit. Ego sic vixi vt nullum hominem turbaui nec ab aliquo turbar⁹ sum. Abbas sibi hec reuelare petiuit a deo. Et vox de celo venit dicēs. Ego do me. Ego permitto me inuenire. vendo me et permitto me furari. Ego p̄mitto me ab homine superari. Tunc abbas nō intelligēs orauit sibi manifestius illa declarari. Tunc vox de celo venit dicēs Ego do me petēti. Ego p̄mitto me i oib⁹ oziōnib⁹ t laborib⁹ fratrū inuenire. Ego vēdo me illi q̄ p̄xis p̄patit t p̄gaudet Ego p̄mitto me furari ab hu

mili ꝛ deſpecto. ꝛ ego ꝓmitto me ſuparl ab hoie qui nullū ꝓturbat. ſed ſtat in pace. Tūc abbas q̄ ſiuit q̄s melioꝛ eſſet inter illos. Tūc voꝛ de celo venit dicēs Qui nullū turbauit nec turbatus eſt.

De exercitijs quinq̄ fratrum.

Exemplum xxvij.

Abbas quidaꝫ habuit quinq̄ frēs q̄ p̄cepit vt vnuſquiſq̄ referret vtutē ſuā. Primꝰ dixit decē annis quotidie fect generalē ꝓfeſſionē. Secūdus dixit quotidie bonā attētionē per viginti annos ſtudui hīe i oīone. Tercius dixit p. xxx annos quotidie q̄tum potui miſericoꝛs fui. ꝛ intrauī infirmatoꝛiū querēs cui ſeruirē. Quartus dixit. p quadraginta annos neminē ꝓturbaui. oīa patient ſuſtinui. Quintus dixit per quinquaginta annos q̄ſiui deſpectionē. ꝛ non inueni mihi ſimilē in humilitate. Abbas igit deū rogauit vt ſibi oñderet q̄s inter illos melioꝛ eſſet. Et venit ad eū voꝛ dicēs. Primꝰ ſeipm dat dño. Scōs inuenit dñm. Tercius poꝛtat dominū. Quartus emit dñm. Quintus vincit dñm.

De virtutibus trium heremitarum.

Exemplum xxviij.

Quant tres heremite q̄ cū quererent inter ſe de virtutibus. dixit vnus q̄ ꝓpter dilectōez dei plus ſemp deſidero turbari q̄ mihi turbationes eueniant. Alter dixit q̄ p̄ dilectione dei nū q̄ me iudicantē iudicaui. Et req̄ſitus cur omitteret. dixit ꝓpter tres cauſas. Primo quia inuenio me eſſe peioꝛem q̄ ipſe q̄ locutus eſt. Scōo qꝛ nullus curat mea verba. ꝛ non credūt mihi dū de mala loquēti loquoꝛ. Tercio ſi hodie malus eſt q̄ mihi hodie infert moleſtiā. cras pōt eſſe melioꝛ q̄ ego. Tercius dixit plus me q̄ ſe diligentē diligo. Et dū quereret. q̄s ille eſſet q̄ plus te q̄ ſe diligit dixit Jeſus q̄ ꝓ me patrem ꝛ regnum contēpſit coꝛpus dedit penis quaſi nihil charius ſibi haberet.

Unctio extrema.

Sacramentum extreme vnctionis ꝓlōgat vitam

Exemplum xxix.

Quidam vir magnoꝛum operū in extremis laboꝛans cum interrogat⁹ fuiſſet ſi oleo ſancto perungi vellet. Reſpondit. Nolite obſecro talia dicere. quia omnes qui inunguñt illi moꝛiū tur. Et his dictis ſpiritum reddidit. Sed cum linthe aminibus inuolui deberet deo volente ſpiritū reſumpſit. Et oculos aperiens locutus eſt dicens. quia extreme vnctionis ſalutare ſacramentum abhoꝛrui centum annis ignibus purgatoꝛij iuſto dei iudicio toꝛq̄ boꝛ. ſed ſi perunctus fuiſſem vtiq̄ de hac egritudine conualuiſſem. Sacra eñ vnctio non eſt moꝛtis acceleratio ſed dilatio. Sicq̄ verbis finitis animā econuerſo exalauit.

Punctio vꝛoris q̄ impediuit vnctionē ſui mariti.

Exemplum xxx.

Miles quidam diues ꝛ ſtrēnuus in ſeculaꝛib⁹ exercitijs ꝛ torneamētis ꝛ haſtiludijs exercitatiſſimus religioſos ꝛ clericos in magna reuerentia ꝛ honoꝛe habebat. ꝛ eiſdem in domo ſua liberaliter miniſtrabat. Hic cum vehementē languoꝛem incidiſſet. ꝛ poſt fidelem confeſſionem ꝛ dominici coꝛporis ꝓceptionē ꝛ a religioſis ꝛ clericis qui ibi aderant req̄ſitus fuiſſet. ſi oleū ſcm̄ deſideraret. Reſpōdit. Ita deſidero. ꝛ ex toto coꝛde req̄ro. Mōvꝛoꝛ eius audiēs ꝛ nimis carnaliter eū diligens fieri non permiſit donec intellectū perdidit ꝛ agonizare cepit Cuncq̄ inunctus fuiſſet. ꝛ per ſex hoꝛas iacebat imobilis vt putaret eſſe moꝛtuus. tandem reſumpto ſpiritu vocauit vꝛoꝛem dicens. Heu heu vꝛoꝛ mea dilecta. quid feciſti. q̄re decepiſti me ꝛ decepta es. ſi cum intellectum habui inunctus fuiſſem ꝓculdubio tricesimo die a toꝛmentis purgatoꝛij exiuiſſem modo per ſeptennium in penis manebo. ꝛ vtiq̄ triginta annis ibi fuiſſem. niſi hoc religioſoꝛ ꝛ clericoꝛ quos ſemp dilexi deuota intercepiſſet oīo. Tu vero quia huius negligentie cauſa efficiēs extitiſti. impunita non trāſibis ſed vſq̄ in finē vite tue paralitica iacebis. His dictis miles in bona cōfeſſione diſceſſit. Et vꝛoꝛ eiꝰ incurabili paraliſi percuſſa poſt. xxv. annos plena patientia migrauit ad x̄pm.

Sacra vnctio diſponit animā ad celum.

Exemplum xxxj.

Religioſus quidā oꝛdinis ꝓdicatoꝛ bonifacius nomine. qui cum peteret ſacrā vnctionem a fratre richardo eiuſdē oꝛdinis. diſtulit. ipſe vocare conuentū ꝛ fuit doꝛmitū. Poſt matutinas autē cum ad infirmum ventiſſet. ait illi. O frat quid feciſti. ſi in ſero coꝛpus dñi ſuſcepiſſem nunc eſſem in palatio q̄ vidi vbi erat magiſter reginaldus. ꝛ frater rupertus ꝛ ſancti p̄res q̄ obierūt. Qui occurrentes mihi cum magno gaudio me recipiētes inter ſe me fecerūt ſedere. Cuncq̄ cū illis gauderē ecce dominꝰ Jeſus x̄ps intrauit palaciū. ꝛ ait ad me. Oꝛtet te recedere hinc. qꝛ nondum recepiſti. Nā ſi ſero communicatus ꝛ inunctus vt petebā fuiſſem cū ſanctis patribus ꝛ fratribꝰ noſtris vtiq̄ remāſiſſem in palatio tam iocundo. Hec in vitaſpatrum.

Voluntas

Malam voluntatē habens vulnerat x̄pm.

Exemplum xxxij.

Quidam ſtans in mala voluntate peccādi et etiam erat peccatoꝛ magnus. Qui vidēs beatam virginem habentem in gremio puerū Jeſum. ꝛ videbatur ei puer ille pulcerrimus in facie ſed in coꝛpoꝛe erat ac ſi eſſet tranſoſſus cuꝫ cultellis in toto coꝛpe ſuo. Et virgo beata ait peccatoꝛi. Qualiter tibi placet iſte puer. qui reſpondit. Pulcerrimꝰ eſt ſi nō eſſet tranſoſſus. ꝛ ſic vulneratus in coꝛpoꝛe Qui ait. Cuius reus eſt homo iſte q̄ hoc fecit. Qui reſpondit. mala moꝛte moꝛiatur. Reſpondēs aūt beata virgo. Tu es homo ille qui cum tuo malo ꝓpoſito denuo flagellas ꝛ crucias filium meum. ꝛ ſic tibi fiat ſicut dixiſti. Et dyabolus in tali malo ꝓpoſito fregit ſibi collum.

In bonis deus quandoq̄ recipit voluntatem pro facto.

Exemplum xxxij.

Quidā dñs caſtri habuit ſacerdotem ſibi celebrantē ſolennia miſſarum ꝛ ipſum vocari fecit vt ſe p̄pararet ad miſſam. Sacerdote autem venīente vidit ipſe dominus caſtri eum q̄nq̄ demonibus obſeſſuꝫ ꝛ nullus aliꝰ vidēre potuit. nec ipe ſacerdos ſciuit. ꝛ angelū ſuū a lōge ſtantē ꝛ cum appꝛopiq̄ret eccl'ie r[illegible]ūt eū tres demones. Cū āt ſe oīno ad miſſaꝫ ꝓfeſſiōe fctā ꝓparaſſet. dimiſerūt eū

alij duo t oẽs quinq; stabãt quasi lupi rapaces insidiando qñ finẽ suo officio dediſſet. t angelus dñi saltabat sup humerũ eius. Sacerdote stante in canone dominus castri extracto gladio amputauit sacerdoti caput suũ. Interfectione facta dñs cepit ptristari t a dño papa pniam reqrere. Qui dixit. Vade et fac qđ fatuus tuus iubet te facere. Dñs vero letus ad propria quenit t fatuũ suũ bñ fecit tractare. Quodã vo die vocauit fatuũ suũ t dixit sibi. Quid faciã qz interfeci sacerdotẽ. Qui rñdit si ipm interfeciſti pmittas te sic interficere. Cũ vo sepius hoc attẽptaſſet t fatuus semp eadẽ verba rñderet. Cogitante dño q; ali quid significaret rogauit seruũ vt qñ veniam feciſſet caput suum sibi amputaret. Facta aũt venia t extracto gladio ad amputandũ sibi caput, venit sacerdos mortuus coram altari t dixit sibi. Surge dñs voluntatem habet pro facto. Resigno aũt tibi qđ mihi fecisti. quia in gloria dei patris sum. Surrexit dominus t habitum assumpsit religiosus t ex castro fecit fieri claustrũ. in quo dño nostro Jesu christo seruiuit vsq; in finem vite sue.

Apostata cõtritus post mortẽ inuentus est in habitu suo Exemplum xxxiij.

b Beatus bernardus monachum habuit q̃ sua dente diabolo ordinis habitũ deposuit t p rochiam quendã ad regenduz suscepit t ex cõcubina secũ manẽte genuit filios t filias. Accidit igit vt p annos plurimos ibi esset nec abbas sciẽs p villã in qua monachus habitabat transiret. t ad domũ illius hospitandi gra diuerteret. Quẽ ille cognoscens t quasi ꝓprium patrem cum multa reuerentia accipiens deuote ministrauit t tã ipi q; socijs ac iumentis necessaria copiose ministrauit. nec tñ cognitus est ab abbate. Mane cũ vir sctũs dictis matutinis paratus esset ad eunduz nec posset ei loqui eo q; maturius surgẽs iuisset ad ecclesiam. Dixit filio illi⁹ sacerdotis. Vade t defer nunciũ istud dño tuo. Erat aũt puer idem mutus a natiuitate qui precepto obediens. t precipietis in se virtutẽ sentiens ad patrem cucurrit t sancti pris verba absolute valde expressit dicens. Hec t hec mandat tibi pater Abbas. Pater primã vocẽ audiẽs t pre gaudio lacrimas effundẽs t secundo t tercio eadem verba repetere ammonuit t quid sibi abbas fecerit diligẽter inquisiuit. Cui ille. Nihil mihi aliud fecit q̃ solũmõ mihi dixit. Vade t dic domino tuo hec verba. Ad tã ergo euidens miraculũ sacerdos cõpunctus festinanter ad sanctũ virum venit secq; cum lacrimis ad pedes eius ꝓstrauit Domine pater inquit monachus vester talis ac talis fui t tali tẽpore a monasterio recessi. Rogo ergo paternitatem vestram vt liceat mihi redire vobiscũ ad monasterium quia deus in aduentu vestro visitauit cor meum. Cui sanctus Berñ. Expecta me hic t ego peracto negocio cito reuertẽs ducam te mecum. Timẽs ille mortem quã prius nõ timebat respõdit. Domine timeo interim mori. Ad hoc ille inquit p certo scias quia si in tali contritione ac ꝓposito mortu⁹ fueris cora deo monachus inueneris t sic recessit. Cũ em abbas redijt illũq; sic recenter mortuum ac sepultum audiens sepulcrum aperiri precepit. dicentibus qui aderant quid facere vellent. Respondit volo videre vtrũ in sepulcro iaceat monachus vel clericus. Clericũ inquiunt in habitu seculari sepeliuimus. Resecta terra abiectaq; veste qua sepultus fuit t in tonsura monachus cunctis apparuit t magnificatus est ab oibus deus. qui voluntatẽ pro facto reputat t accipit. Hec cesarius.

In discipulo de tempore.

Latro qui in voluntate bona ad heremitã venit et ipse sprcuit eũ t quõ arbor occidit t statim eius aia ad celum euolauit. sermo. clj. D.

Itẽ latro quidã orauit vnũ pater noster corã cruci fixo t sic saluatus est. quere sermo. xlix. R.

Voluptas

Ducissa delicata quõ postmodũ computruit.

Exemplum xxxv.

d Dux quidã vxorẽ habuit q̃ ita tenere t delicate viuebat vt cõibus aqs se abluere dedignaret q̃ serui eius de roze celi vndiq; collecto laboriose et balneũ ꝓparabant. Cibos non tãgebat nisi postq; fuissent p enuchos in frusta cõcisi. au reis fuscinulis ori suo adhibebat. cubiculũ suũ ita redolebat q; vix sit auditu credibile. Dũ sic viueret iudicio dei pcussa viuẽs cõputruit vt iam nullus fetorem eius portare posset. Relinquẽtib⁹ q̃ eã oibus famulis vna sola ancilla in eius seruitio pmãsit q̃ nõ sine specierũ redolentiũ auxilio trãsire potuit sed q̃si raptim ministrans diem clausit extremum.

In discipulo de tempore.

Qui voluptuose vixit t nihil sibi ꝓpter deũ subtraxit t tamẽ bona opera fecit. ieiunando. elemosynas dando t quõ postmodum a deo iudicatus fuit. Hoc ꝗre sermo. xlij. C.

Votum.

Virgo votiua q̃ voluit cõtrahere matrimonium.

Exemplum xxxvj.

q Quedã virgo fideliter in castitate beate marie virgini seruiẽs t se ei et filio eius in castitate vsq; ad mortẽ seruire obligans. q̃ felicibus eius actibus hostis antiqui non defuit inuidia. Qui potentis cuiusdam oculos forme eius inuidens totum eius animum in amorem virginis conuertit quam cum blandicijs t promissionibus crebris ille attemptabat vt eam vxorem habere mereret gloriam t diuitias t preter deũ omnia bona sibi promitteret. Nõ em segnius quottidie perurgens q̃ incentor eius diabolus cor eius ad tantum scelus instigabat Quid plura. crebro inimici fatigata turbine corruit. t sponsa eterni regis mortalis hominis vxor fieri acquiescens renunciãs christo t eternis bonis mortalem sponsum t transitoria bona sibi elegit. Constitutur dies nuptiarum. t nocte immediate precedente diem nuptiarum cum in domo parentum illa nocte quiesceret. vidit illa nocte in somnis se raptam super os putei qui enormi amplitudine et ꝓfunditate oris sui aperuit baratrum qđ tam immanas exalabat fetores vt vniuersum huius mundi aerem videretur infecere. tam denses fumi nebulas vt seculi huius claritatem videretur de celo effugasse. Cunq; totum serpentibus t vermibus scaturiret t a clamoribus eoꝝ q̃ intus torquebant horribili miraret rugitu. vdit repente ethiopes quosdã ignitos de medio exilientes et animas deputatas tormentis absq; differẽtia crudeliter immergẽtes a qbus t ipa arrepta t cũ trahe retur inter ipos tã desperationis angustias respici-

ens. ⁊ circūspicies si eēt auxiliator. vidit antiquaz dñam suā dei genitricē ꝟginē mariā. ꝫ nimis a longe. ⁊ sic a se auersam vt ei⁹ visionē vix a longe aliq̄ ꝑ posset colligē. Tādem toto corde ⁊ oñi conatu ꝓuersa ad illaz nomē suū valde inclinās. O dña inq̄t subueni ancille tue tam ī amara necessitate ꝑstitute. At illa ꝓpius accedens. Tu inq̄t que es: Ego sum inq̄t o dña ancilla tua. tue famulatus tuecz memorie semp deuota. At illa inquit. absit tu mea non es. imo illius quē me contēpta ⁊ filio meo ꝓelegisti. ipe tibi subueniat. ipe te liberet. Illa vo imperatis verba nō ferens. imo inq̄t o dña longe sit a me. longe a corde meo ei⁹ memoria. tu vero libera ancillam tuam ⁊ nō differas o dña. qz iam absorbet me ꝓfundū. iam vrget sup me pute⁹ os suū. Cunqz se in hūc modū excusaret. vt illam iuuaret. inimici ꝗ ei⁹ eam traherēt nullas dantes inducias. Accessit pietatis mater sctā dei genitrix ad eam sua manu. manū eius tetigit ⁊ tenuit. procul inimici illico facti sūt. nec respicere eam audētes. cui tātum mīs dñi videbant adesse patrocinīū. Cūc eam ipsa blāde alloquēs ⁊ benigne ꝓsolans. hij inquit sunt fructus carnis. hoc premiū voluptatiz. in hāc precipitationis voraginem precipitem te dabas ⁊ nescie bas. Jam expta caue. ⁊ ad recupandam gratiam ei cui deseruit castitas totis viribꝰ ⁊ viscerib⁹ insiste ⁊ ego te precib⁹ meis iuuabo. dixit. ⁊ abijt. Illa vero reddidit sibi animā. ⁊ sic euigilauit. Viderāt amici diuitiz illius querentis quid fieri deberet. At illa inq̄t. procul discedite ministri mortis ⁊ incentores ignis eterni. Illiscz a facie sua cuz summa indignatione ꝑturbatis parentib⁹ ⁊ oñib⁹ ibi congregatis rem totam aperuit. Et illi hoc audiētes liberam eam dimiserūt. Et illa totis viribꝰ se in penitētie luctu ⁊ antiquo proposito reddēs instabat inꝯtum poterat recuperare gratiam dei genitricis virginis marie ⁊ filij ei⁹ domini nostri Jesu christi. Et sic i bono salubri ꝓposito postmodū finiuit vitā suā

Votiuus quidam obijt sine sacramētis. ⁊ dam natus est.

Exemplum xxxvij.

In dyocesi traiectensi erat quidā rusticꝰ vsurarius Hodescalcꝰ nomīe. tpe predicationis sctē crucis ipse crucē ⁊ votū redemit ꝑ q̄nqz libras traiectenses ⁊ circūuenit dolo dispēsatorem cū posset dedisse. xlviij. libras. nec tamen filios exheredasset. Iste sedebat ī tabernis dicens stolidi trāsibitis mare in periculo vite vestre ⁊ expēditis substātiam vestrā. redemi eī' ꝓ q̄nqz libris votū meū. vitaz meā. ⁊ manebo domi. ⁊ tamē sicem habeo vobis mercedem. Nocte quadā cuz iaceret cum vxore sua audiuit ī molendino suo quod erat ꝓximū domui sue motū q̄si rotas molentes. ⁊ dixit puero suo. vade ⁊ vide q̄d sit in molendino. Puer iuit. ⁊ redijt. horroze percussus. Cui dominꝰ q̄d est tibi: At ille. tantꝰ horroꝝ inuasit me in ostio molēdini. q̄ ꝓpulit me redire. At ille. etiaz si diabolus ibi sit. ego vadam ⁊ videbo q̄d sit. Jniecta toga scapul' venit ad molēdinū. erat em̄ nudus. ostium aperuit ⁊ introspexit. vidit duos equos nigerrimos ⁊ virum nigrum stantē circa eos. q̄ dixit ad rusticū Festina descende ad equū istum. qui propter te adductꝰ est. Ille rusticꝰ expauit. At ille niger. Quid tardas. Proijce vestem tuam ⁊ veni. Erat em̄ vestis cruce effigiata. Ille desperatꝰ ex vocatione diabolice virtutiz. relicta veste equū ascēdit. Et vir niger ascendit alterꝝ. ⁊ statim deducta sunt ad diuersa loca penarū. vbi ille miser vidit patrem ⁊ matrē. ⁊ alios ꝯplurimos quos cognouit. Et ibi vidit q̄ndaz militem Helyam de castro horst insidētē vacce furenti auerso capite. ita q̄ dorsum habuit ad cornua vacce. que huc atqz illuc discurrebat. Et crebris ictibus dorsum militiz cruciabat. Et quereret rusticus. quare illam penam sustineret: Respondit. vaccam istam rapui sine misericordia cuidam vidue. ⁊ ideo oportet me hāc penam pati sine misericordia ab ea. Dñs ea est ei sedes ignita. Et dictum est ei. Modo reuerteris ad domū tuam. post tres dies reuertez ad locum istum ⁊ mercedem accipies in ista sede. Mox a demone reductꝰ seminudꝰ inuctus est in molēdino ab vxore ⁊ familia. ⁊ dixit eis oīa que viderat ⁊ contingebant. ⁊ quasi sub desperatione vocatus est sacerdos qui consolaret eum. ⁊ ad confessionē ⁊ contritionē eum āmoneret. Respōdit. Quid ꝓsunt verba ista. non possum peri. qz superfluū ⁊ inuanū video me ꝓfiteri. ⁊ video q̄ in me sit dispositū necesse est adimpleri. Sic miser sine sacramentis ecclesie defunctus est.

Votiuꝰ quidā ꝑ triduū amisit visum.

Exemplum xxxviij.

Octo quidā litteratꝰ valde cum vouisset se pdicatorū ordinē intraturū. ⁊ iā eandē diez assignasset fratribꝰ apud mediolanū. retractꝰ a scholaribꝰ ⁊ seculari vanitate. fuit ad aliam ciuitatem vt ibi docēt. ne fratres pdicatorū ordinis tam frequēter videret. sed eodē die quo puericat' est pactum. visum pdidit. ⁊ sic ꝑ tres dies cecus pmansit. Tandē peccatū cognoscēs visum recepit ⁊ ordinem intrauit. ⁊ in eo deuote pmansit. ⁊ vitam in bono finiuit.

Periculosum ē differre votum.

Exēplum xxxix.

Quidam iuuenis Johānes nomine vouit q̄ ordinem cistertiētiū intraret. Sed accidia plenꝰ penituit. loco voti fecit pegrinationē sancti Jacobi. a qua cum redītes a suis amicis fuit susceptꝰ valde honorifice. Dormiēs. vidit se in sōno coꝝ dño cum quo erāt beati Petrꝰ Paulus Jacobꝰ ⁊ Johānes. ⁊ alij apli. Et btūs Petrꝰ vt ei videbatur tenebat in manu libz pulcerrimuz. quē dñs ꝑcepit aperi. vidit dictꝰ iohānes litteraz aureis nomē suū scriptum. quod ꝑcepit dñs deleri. ⁊ btūs Jacobus ante dñm se prostrauit. rogās. ne nomen sui pegrini deleretur. Cūc nō exaudiuit eum dñs. ꝫ dñs imperauit dicto iohāni dure valde ⁊ cum magna indignatione q̄ eum irrideret ⁊ contēneret votū suū adimplē. ⁊ precepit btō Petro vt nomē suū delēt. Btūs aūt Jacobꝰ adhuc semel. pstrauit se ante dñm. rogās ne deleretur nomē eius pegrini. pmittēs pro eo q̄ infra q̄ndecim dies votum implēt. ipe aūt excitatus a somno gras retulit suo fideiussori. promittēs q̄ ipm terminū anticipare. ⁊ sic tēp⁹ anticipās ordinē cistercien. intrauit. Factus primo abbas clarevallis. post epus apud

valentiã. vbi dicit eum multis miraculis claruisse ⁊ vitam feliciter terminasse.

Votiuũ demones profecerũt in sartaginẽ.

Exemplum xl.

LEgitur in libro Petri cluniacẽsis. q̃ quidam sacerdos in pictauia multoꝝ viciorum seruꝰ. qui cum a priore boneuallis monitꝰ fuisset frequẽter. vt seculo renũciaret ⁊ vitam suã emẽdaret ⁊ ordinẽ intraret. q̃ vouit. sed votum nõ adimpleuit. Incepit aũt subito grauiter infirmari. q̃ cum misisset pro priore. q̃ veniens ãmonuit eũ vt ꝓmissum adimplẽt. ⁊ facere nõ differret subito clamare cepit. O pater ora pro me. q⁊ duo vrsi venĩũt ad deuorandũ me. Illo vero cum aliis astãtibus orante. mox liberatꝰ est. Sed nec sic implebat ꝓmissum. Et ecce iterꝝ cepit clamare petẽs oratõnes. dicẽs. Ecce ignis occurrit ad deuorãdũ me. sed tũc iterum liberatꝰ est ad oõnes bonoꝝ virorum. Sed promissum adhuc cõplere contẽnens quasi desperando ad dei iudicium raptus. audiuit contra se ferre sentẽtiã de malis suis. ⁊ de fractiõe voti. ⁊ a raptu subito rediens retulit coram oĩbꝰ visa ⁊ audita. ⁊ q̃ ab eo esset precisa oĩs spes salutis. Et addidit. Ecce assunt duo demones portãtes vnam magnam sartaginem vt frixar in ea in eternũ. q̃ cum hoc diceret. vna gutta frixure cecidit super manus eius. que vsq̃ ad ossa eum oĩbus videntibꝰ deuorauit. Et tũc ipse ait. Nũc credite. Ecce iã demões me i sartaginẽ proiciũt Et hec dicẽs expirauit. ⁊ vitã sine ꝓtritione finiuit.

Quidã sancto Michaeli vouit vaccã ⁊ vitulum.

Exemplũ xlj.

RUsticus q̃dam cũ duceret vaccam ⁊ vitulũ ad montẽ sancti Michaelis. q̃ de periculo maris timẽs. quia quãdoq̃ viam attigit. fluctꝰ eum inuasit. exclamans. O sctẽ Michael adiuua me ⁊ libera me. ⁊ dabo tibi vaccam ⁊ vitulum. ⁊ sic liberatꝰ. dixit. Bene fatuꝰ erat sctũs Michael q̃ credebat q̃ darẽ sibi vaccam meã ⁊ vitulũ meũ. Et iterũ fluctus eũ inuasit. ⁊ iterꝝ exclamauit ⁊ ait. O bone michael adiuua me ⁊ liba me ⁊ dabo tibi vaccã ⁊ vitulum. ⁊ sic liberatus iterũ dixit. O sctẽ Michael nec vitulũ nec vaccã habebis Cum autẽ sic q̃si securus incederet. ecce iterũ fluctus inuoluens eũ ⁊ suffocãs eum. ⁊ vaccã ⁊ vitulũ cũ eo suffocauit.

Vsura.

Pro vsurarijs defunctis nõ est orãdũ

Exemplum xlij.

QUidã sacerdos orauit pro pñe suo vsurario. ⁊ manus ipi cõtremuerũt ei in missa. Et btus Bernardꝰ orauit q̃d hoc significaret. Et angelꝰ apparuit ei dicens. Nephas est orare pro vsurario qui tã dãnatus est. Et beatus Bernardus prohibuit sacerdoti ne amplius pro patre oraret. ⁊ ille sacerdos amplius nõ orauit pro anima pris sui. ⁊ sic cessauit tremor manuũ suarꝝ.

Quidã accepit cappã ab vsurario quõ punitus est.

Exemplũ xlij.

CUm ania beati Fursei egressa esset de corpe demones eum aũ tribunal iudicis accusabãt. sed nõ inueniebãt quod ei obijcerẽt. nisi q̃ aliq̃s cappã a quodã fenatore receperat. ꝗ angelis sctis orantibꝰ pro ipo. decreuit dñs vt aia ad corpus rediret ⁊ penitentiã ageret. Vnde vnus de mon iratus. aiam eiꝰ a quo cappã receperat. in eiꝰ faciem proiecit. Vñ postq̃ fuerat suscitatꝰ appuit in facie eiꝰ exustio ex aia feneratoris igne iehẽne succensa. Nec tñ creditur sctm̃ virum sciuisse illã cappã fuisse fenore acquisitã. sed inq̃rere debuit. Hoc Arnoldus.

Quidã ꝓstruxit ecclesiã de vsuris.

Exemplum xliij.

CUm q̃dã vsurariꝰ ecclesiã de vsuris ⁊ rapinis ꝓstruxisset. epm ad eiꝰ dedicatõez vocauit. Epo igit cũ suis clericis officiũ dedicationis pagẽte. vidit retro altare diabolum in cathedra stãtẽ in habitu epali. ⁊ dixit epo. Quare tũ ecclesiã meã ꝓsecras: cessa laz. q⁊ hec ecclesia merito ad me ptinet. q⁊ de vsuris ⁊ rapinis edificata ẽ. Cũ ergo epus cũ clericis fugẽt. ptinue ipe diabolꝰ grãdi strepitu ecclesiã destruxit.

Vsurarius quidã in agone dixit. denarios comedo.

Exemplũ xlv

IN dyocesi colonien̄si miles quidã defunctꝰ est vsurariꝰ admodum nomiatus ⁊ auarus. Qui cũ infirmaret. ⁊ rãdem materia ascente in cerebrũ. factꝰ est freneticus. Tunc̃ quotidie dentes ⁊ os moueret. dixerũt ei ministri sui. q̃d comedis dñe: Rñdit ille. Denarios ego mastico. vinsum em̃ fuerat ei. q̃ demones ori eius denarios infunderẽt. Nõ possum inquit sustinẽ demões istos. Ponite me ad monasteriuꝫ. q⁊ forsitan illic oõnibus seu per oõnes bonoꝝ hominũ liberabor. Qui cum delatus fuisset. clamauit. Reportate me. plures em̃ demões hic video q̃s in domo. Sicq̃ miser delatus ⁊ a demonib⁹ agitatus expirauit. Ecce q̃ execrabile viciũ sit vsura. in tormẽtis oñdit cũctis

Vsurarius quidã miserabiliter ẽ defunctꝰ.

Exemplum xlvj.

FUit quidã vsurariꝰ in brabãtie ptibus neq̃s valde. q⁊ nobiles multos ⁊ potẽtes exheredauerat. ⁊ pauperes supramodum expoliauerat. Hic frequenter occurrẽs religiosis rogabat q̃si cũ lachrymis ꝓ se orari. ꝗ in nullo penitꝰ se correxerat. Accidit autẽ. q⁊ repẽtina infirmitate correptus est. ⁊ cũ ad exitũ appropinq̃ret. ecce duo subito ingẽtes canes tenebrarũ lectũ iacẽtis ambiebãt Ipe vero protracta lingua. ꝓpria ipsam linguã ad longitudinẽ pedis distendẽs. miserabiliter expirauit. ⁊ sic miserabiliter mortuꝰ est.

Vsuraria quedam bursam cum pecunia fecit se cum sepelire.

Exemplum xlvij.

DUe sorores simul habitabãt mr̃e mortua diuiserũt hereditatẽ. altera mox portionẽ suã dedit ad vsurã. ⁊ faciens cistã firmã ꝓgregauit multã pecuniã ⁊ nõ ꝓpatiebãt sorori pauperculæ Cõtigit aũt vsurariã sororẽ infirmari vsq̃ ad mortẽ q̃ vocauit sororẽ vt cã germanitatis ei ministraret Nõ ⁊ illa fecit sperãs se aliquid acceptura. Illa videns se nõ posse euadẽ mortez. sorore emissa accessit ad cistã. tollẽs ex ea duas crumenas plenas pecunia. ⁊ exiit se ad nudũ circa vẽtrẽ. ⁊ crumenas sb oi

bus vestibus abscondit. z sorore reuersa ait. Rogo te vt cū mortua fuero a nullo ꝓmittas me nudari. ꝫ in essdez vestib⁹ in quib⁹ iam faceo. me i sepulcrū ponas atq; sepelias. ꝗd vltra. Illa mortē z sepelit sicut postulauerat. Potēti viro ad quē illa villa ꝑtinebat q vsuraria illa mortua essz innotuit. qui statim aduocatū suū misit. vt pecuniam hui⁹ vsurarie defuncte tolleret. qui veniēs aperuit arcam. recepit claues z nihil inuenit. Et cum exquireret pecunias a sorore innocēte. z torq̄ret eā ꝓpter hoc. cepit sorori de petitione ꝑdicta cogitare. z suspitionē habē de pondē corporis mortue. Dō cum recitassz aduocato. Rogauit aduocat⁹ sacerdotē. vt licēt sibi effodē corpus vsurarie. Sacerdos emisit. aptuz est sepulcrum. Mira res nudato corpore viderūt ambo scz sacerdos z aduocat⁹. maximū serpentē. qui frequēter caput suū erigens z festināter mittēs in os mulieris. z sulphur z ignē spuens in os ei⁹. quo viso. territi sunt valde. z clamauerūt. Reiicite terram velociter. diabol⁹ em̄ est qui punit vasculū ei⁹ atq; illudit. Et reuersus aduocat⁹ ad dom̄ retulit ei omia ꝙ viderat.

In discipulo de tpe.

Usurari⁹ quidā tria debebat facē scz ꝓterī. z ꝑficerī. z vsuras restituere. ꝙ dixit. Prima duo libēter facīa. z terciū nullo modo facīam. Hoc q̄re de tempore. sermone. cxiij. Z.

Item vsurari⁹ quidā in agone sibi portare fecit vasa aurea z argētea. z q̄ndo aia recreari nō potuit ꝫ dolor ꝓtinue augmētabat. tūc recōmendauit eam demonib⁹. Hoc quere. cxviij. A.

Itē vsurari⁹ quē asinus portauit infra patibulum. z ibi sepult⁹ est. q̄re ſmone. cxiij. B

Itē eps q̄dam sepeliuit in eccl̄ia sancti Faustini vsurarū. Hoc q̄re ante. B. j.

Itē vsurariū q̄ndam diaboli ꝑ pedes extraxerūt de ecclesia. Hoc q̄re ante. B. ij.

Itē vsurari⁹ quidā in claustro fuit sepult⁹. nec ipe nec monachi requiē habē potuerūt. donec ipm ecōuerso extumulauerūt. ante. B. iij.

Itē vsurarij q̄dā ꝓpter pniam z restitutōez salui sunt. Duo exēpla quere supza. R. iij. z. iiij.

Caplm de X. Xp̄ianus.

Quidam posuit iudeo xp̄m ꝓ fideiussore.

Exemplum j.

In vrbe bisantina fuit q̄dam xp̄ianus q̄ patrimoniū suū expēdit z cum iam nec pecunias nec amicruz nec etiā xp̄ianū a quo mutuaret inueniret. iudeū quēdam adijt. obnixe rogās vt ei mutuo aliq̄d ꝓcedēt. Qui cū vadē oīno petēt z ille penit⁹ non habēt q̄d ei tradēt. q̄ inq̄t aliū vadē inuenire neq̄o. velles a me ꝑ vade accipe dominū nostr̄ Ihm xp̄m quē colo. Ille ait. Iesum xp̄m deū esse nō credo. sed quia hominē iustū z ꝓpheram. eū esse nō dubito. hūc mihi ꝓ vade si dederis indubitanter accipio. Ille rūdit. fiat vt dicis. Xp̄ian⁹ accepta pecunia nauez emit. mercimonijs onerat. ad longinq̄s ptes se trāsferat. vēditis mercimonijs suis dirāt. q̄ic̄q̄ tam nisi vn⁹ dies supest reddēdi pecuniam. z ipse valde lōge distaret a loco. ꝓtristatus valde. tū ad se reuersus. ait. Nōne deū tuū iesum ꝓ te fideiussorez dedisti. Ipe ergo pecunīā tarde creditori restituat quo velit. Cōfestim ergo scrinīū fieri fecit. pecuniam iudeo debitaz. iusto pondē inclusit. mari z ei q̄ mare fecit gubernandū ꝓmisit. Mirū. sub vna nocte ꝙ multa equoz spacia scrinīū bysantine illabit vbi. z iudei mane astitit domui. Jude⁹ ergo exiēs mane ꝓtēsa manu arripuit scrinīū. z lecto suo supposuit. Post aliq̄ntulū tēporis q̄ xp̄ian⁹ reuersus fuit. iude⁹ christiano imꝓperādo dixit. O fallaces christiani. Ille aūt ait. Cur ita ista loq̄ris. quia inq̄t illam pecuniam a me accepisti. z eā die statuto mihi nō reddidisti. At ille ait. Dīne q̄ō mihi ꝓ stiteras tibi reddidi. z ipm habeo testē quē z dedi fideiussorē. Mecū ergo veni. z ei⁹ ipse testimoniū audi. Dēs igit ecclesiā adeūt. z imagini saluatoris cū multis assistūt. Tūc christian⁹ inq̄t. Domine Jesu sicut dei z hois verus es fili⁹. testimoniū perhibe veritati. vtz huic iudeo reddiderim q̄ q̄d mihi ꝓstiterat. Tūc audientib⁹ cūctis hoib⁹ imago rūdit. Testionīū phibeo tibi q̄ die ꝓstituto oīne prestitū ei reddidisti. his indicijs q̄ scrinīū in q̄ pecunia clausa ē sub lecto ipsi⁹ iacet. Audiēs aūt iude⁹ stupuit z signa ꝓbuit. z relicto iudaismo. fidei xp̄iane cum oīni domo sua se cōmisit.

Capitulū de Y.

Ymago.

Mulier nobilis q̄dam nomiauit imaginez beate virginis marie rumbulā.

Exemplū j.

In capella cuiusdā castri q̄dam vetus imago btē Marie virginis fuit in sinu tenēs filiū. non quidē per opus bn̄ fōmata. ꝫ multa virtute dotata. matrona igit q̄daz hui⁹ castri die q̄daz in capella stans ipaz imaginē respiciēs. z sculpture indignās ait. Et q̄d stas hic tu vetus rūbula. Beata maria mulierē stulti loquā nō apud filiū accusans. ꝫ penaz ꝓ culpa futurā alteri matrone ꝑdicens ait. q̄ dña illa vocauit me vetulam rūbulā. tōo sp misera erit q̄diu viuet. Post paucosq; dies ab oīb⁹ bonis mobilib⁹ a ꝓꝓio filio electa miserabilit mendicauit vsq; ad mortē. penam luens stultiloquij.

Judeus q̄daz ꝓfecit imaginē beate Marie in cloacam. Exemplū ij.

Legit etiā q̄ in ꝓstātinopoli q̄dā iude⁹ imaginē btē marie v̄ginis i tabula breui signatā vt figuratā parieti i domo cuiusdā affixā ꝑspiciēs. interrogauit. cui⁹ essz hec ꝓpria figura faciet. Cui a q̄dā rūdēte ōz. q̄ essz figura sctē marie sp v̄ginis. Dō audiēs ille infelix iude⁹ incredul⁹. diabolo instigante eandē de pariete valde iratus tulit imaginē. ad vicinā cucurrit domū. ibiq; imaginez sctām ob xp̄i ex maria nati debonorationē in hūana stercora ꝓiecit. z ibidē desup sedens q̄ idē fora mē vētrē purgauit sup imaginē btē marie v̄ginis. Et post illā turpissimā ventris purgatōez ille infelicissim⁹ hō discessit. Digne quippe z ignominiosa morte defunct⁹ est. z postea nūq; apparuit.

Puerul⁹ q̄dam porrexit christo panē.

Exemplū iij.

Exempla De y

Puerulus q̄dam accepto pane domū matris egredit.z huc illucq; deambulādo vt moris est.hmōi puul⁹ panē quē accepat comedat.Cōtigit aūt vt in quodā loco vbi btē dei genitricis marie imago in vlnis tenēs puer.erat posita vbi tdē puer transitū habēt.Quā intuēs z puerili suauitate blādiēs.eidē puero ait.O chare puer que libēs offero tibi sume. Ista vero imago lz pro exercitāda intuentiū deuotione formata tamē.vtpote sine sensu mansit immobilis.vt nec panē qui p̄bebatur accepit.nec risuz loq̄nti reddidit. Puer in incepto psistens.vt secū de pane ederet rogabat z exorabat.Cunq; diutius mō alludēdo.modo supplicādo apud ipm obtinē quereret.vt q̄tū deo placeret innocētis simplicitatis postulatio pateſceret Tādem eadē imago virtute diuina operāte manū extēdit.panē qui p̄bebatur accepit dicēs.Ecce panē sicut vis accipio.ꝛ eū post triduū tibi reddē volo. Puer itaq; hac audita rīsione domū let⁹ redijt. z sine mora infirmitate tactus lecto decubuit. Jam terti⁹ dies aduenerat.z vocāte domio sctissime marie v̄ginis filio animā reddidit.pceptur⁹ eterne vite panē z celestis regni māsionem.

Quidā fregit imagini x̄pi brachiū.

Exemplum. tiij.

Quedā mulier insecuta a latronib⁹ retro colūnā.cui⁹ beate virginis imago iminebat. Quā quidā illox lapidādo brachiū imaginis pueri Jesu confregit. Jnde mox sanguis copiose emanādo.cūctis in āmirationē z dei laudez induxit.pcussore eodē obstinato.quē ideo coz̄ omnibus hominib⁹ diabolus suffocauit.

Itē quidā blasphemādo christū z ventrē qui eū genuerat mox a fulgure pcussus cecidit stāte nimia aeris serenitate fulgente.ante.B.tij.

Itē plura exēpla de imaginib⁹ christi z Marie. Quere supra. P.xl.z deinceps.

Jpocrita.

Quidā in extremis datus est draconi.

Exemplū v.

Jpocrita quidā monach⁹ apud hoīes magne estimationis habebat.bon⁹ em̄ videbatur. Sz cū se cū fratrib⁹ ieiunare simularet occulte comedit.Qui dū morti appzopinquasz z maxime infirmaret.frēs oīes vocati sunt.q̄ venientes aliq̄d boni se ab eo audire sperabāt.ꝛ ia datus hosti coact⁹ est pdere suā simulatōez di. Quia occulte comedebā.ideo ia draconi datus suz.q; cauda sua pedes meos ligās.caput suū in os meū mittens spm̄ meū ebibit.Et his dictis despatus expirauit.z spiritū reddidit.z male mortu⁹ est.

Jn discipulo de tpe.

Jpocrita est sicut symea.vt pt̄z in illo exēplo de sutoze z symea.q̄ sibiipsi collū abscidit cū cultello sutoris.Sermone.c.A

Itē inclusa quedā ex quadā hypocrisi dixit se esse pessimā.sed ab alijs hoībus noluit hoc audire. Jbidē.sermone.c.T

Promptuarij exem
plox discipuli explicit.

Tabula

Jncipit tabula pr̄optuarij exēplox discipuli Fm ordinē alphabeti.

Abstinentia

Frater quidā abstinuit a cibo vsq; ad tercia vsq; ad sexta.vsq; ad nona.A.j.

Frater quidā pendebat amphoza madidā. ante oculos suos.A.ij.

Macharius misit vuam fratri infirmo.z ille misit alijs.z sic vltimo repoztata est ad primū.A.iij.

Frater quidā vidit in via poma pulcra.z tamē noluit gustare.A.iiij.

Duo fratres in mensa quox vnus parū.alter multum comedit.A.v.

Abstinentia sancti germani.A.vj.

Abstinentia sancti osvualdi.A.vij

Miles quidā intrauit religionē.z p̄pter abstinentiā nimiā infatuatus est.A.viij.

Adolescens punitus est in purgatozio p̄pter indiscretionē abstinentie.A.ix.

Accidia.

Monachus quidā dormitauit in choro.cui x̄pus ostendit dozsum.A.x.

Monach⁹ antiqu⁹ sonolent⁹ vidit vir longū q̄ p̄cussit eū cū nodo straminео in faciē.A.xj.

Monachus piger q̄dā qui potat⁹ fuit cū cochleari pice ardenti pleno.A.xij.

Monachus quidā habuit sudozes boza surgendi ad matutinas.A.xiij.

Accidiosus quidā quadraginta ānis ad purgatoriū deputatus est.A.xiiij.

Miles sciuit tres lr̄as s.pctā p̄pria.penas inferni z passionē x̄pi.que tria valēt p̄tra accidiā.A.xv.

Adulterium.

Juuenis quidā p̄misit adulterium.z de pena eius A.xvj.

Amicitia.

Legitur de duob⁹ amicis.quox vnus p̄o alio mori voluit.Jn remissionibus.

Aqua benedicta.

Diabolus nō potuit intrare in os ebrioſi.propter guttā aque benedicte.A.xvij.

Miles quidā spargebat se cū aqua benedicta.cui dixit diabolus vide ne me tāgas.A.xviij.

Peccator quidā obstinat⁹ bibit aquā benedictā.et contritus z confessus est.A.xix.

Baptismus

Heretic⁹ quidā nō seruauit debitā formā verboz in baptismo.B.j.

Baptisatus signauit māmillā mulieris.et statim sanata est.B.ij.

Blasphemia.

Lusor quidā blasphemauit ventrem Marie virginis.B.iij.

Quidā fregit brachiū imaginis marie.z a diabolo suffocatus est.B.iiij.

Jude⁹ inhonorauit imaginē btē v̄gis marie.B.v

Pueri blasphemātes sunt submersi.sed vnus euasit.B.vj.

Miles monoculus pcussit iudeum blasphemantē beatā virginez mariā.B.vij

Comes blasphemus qualiter punitus est.z qualiter obijt.B.viij.

Filius quidam noluit sagittare in cadauer patris sui. B.ix.

Cantare

Diabolꝰ in spē clerici cātauit dulcit. C.j.
Frater in extremis in curꝰ cerebro dulces cantus resonabāt. C.ij.
Clerici q̄dā cantauerūt saccū plenū. C.iij.

Charitas.

Cor cuiusdam virginis pre nimio amore est scissus C.iiij.
Paulinꝰ eps se dedit pro filio vidue. C.v.
Sanctulꝰ seipm dedit ad occidendū propter charitatem proximi. C.vj.

Chorea.

Christꝰ a chorizantibꝰ maxime vituperat. C.vij.
In chorea ꝓmittūtur q̄si oia pctā mortalia C.viij.
Chorizantes grauit puniūtur in futuro. C.ix.
Puella quedā fuit exusta in toto corpe ꝓpter choream. C.x.
Puelle inhibuit btā maria gaudia mūdi C.xj.
Mulier chorizans a ludentibus cum pila necata est. C.xij.
Fulmen extinxit tybicinem. C.xiij.

Confessio.

Cōfessio maxime nocet demonibus. C.xiiij.
Demōes impediūt ꝓfessionē z restitutōez. C.xv.
Demōes amplꝰ nō sciūt pctā ꝓfessa. C.xvj.
Sacerdos ꝓfitebat famulo in stabulo. C.xvij.
Quidam occultauit magnum peccatum in confessione. C.xviij.
Diabolus vidit homines claros recedē a confessione. C.xix.
Confessio liberat hominē quādoq; a morte temporali. C.xx.
Cōfessio liberat hoiem a ꝓfusione tpali. C.xxj.
Mulier quedā sp obticuit pctm in ꝓfessione. z maria subuenit sibi. C.xxij.
Diabolus inhibuit pctōz ne amplꝰ hoc peccatuz confiteret. C.xxiij.
Mulier nobilis q̄ nō plene ꝓfessa est. C.xxiiij.
Castigatio corporis non prodest sine confessione. C.xxv.
Diabolus interrupit verba confitētis in extremis suis. C.xxvj.
Obstinatus quidā noluit confiteri z dixit infernū nō esse. C.xxvij.
Religiosus quidā dedit oīa opera sua bona pro peccatis hominis obstinati. C.xxviij.
Qui scienter querūt idiotas z simplices ꝓfessores. C.xxix.

Confirmatio.

Cecus nō ꝓfirmatꝰ custodiebat vaccas totiꝰ ville. C.xxx.

Consilium.

Consiliū diaboli est fugiēdū. C.xxxj.
Dans scienter malum ꝓsilium redundat in ipsum. C.xxxij.

Consuetudo.

Lubricus q̄dā abstinuit p mēsem z iterꝫ p mēsem. z sic de alys. c.xxxiij.

Contritio.

Scholaris q̄dā scripsit pctā sua in cedula. c.xxxiiij
Contritio iudeos elingues fecit. C.xxxv.
Dulcis correctio fraterna ꝓficit malis. c.xxxvj.
Adolescens post obitum suū regrabatur correctori suo. c.xxxvij.
Iuuenis charitatiue correctꝰ valde profecit in religione. c.xxxviij.

Crux sancta.

Signū crucis vincit demones. c.xxxix.
Puella q̄dā cū lactuca comedit diabolū. c.xl.
Cruce signatus maria offert filiū suū. c.xlj.
Mulier quedā voluit retrahē iuuenē cruce signatū z manus eius ꝓtracta est. c.xlij.
Almasia volēs retrahē iuuenē ab assumptione crucis execata est. c.xliij.

Damnantur multi

Q̄z multi damnātur ptz p exēplū. D.j.
Homines descenderūt ad infernū quasi nix de celo. D.ij.
Quidā habuit plura bñficia z dānatus est. D.iij.
Quinq; milia hominū obierūt. z quattuor ex illis tantūmodo saluati sunt. D.iiij.

Decime.

Decime sunt plene psoluende. D.v

Desperatio.

Cōuersus quidam desperauit z seipsum submersit. D.vj.
Mulier desperata comedit araneam z btā virgo subuenit ei. D.vij.
Passio christi aufert desperationē. D.viij.

Detractio.

Fratres detraxerūt mortuli. D.ix.
Miles quidā detraxit alij militi defuncto qui apparuit sibi. D.x.
Detractor lanfauit in extremis ꝓpriam linguaz cū dentibus ꝓprijs. D.xj.

Discretio.

Duo fratres noluerūt cibum sumere nisi quē deus eis mittēt. D.xij.

Ebrietas

Faber ebriosus vidit in agone sibi infernū apertū. E.j.
Peregrinꝰ q̄dā vestē p vino exposuit. E.ij
Ebriosus quidā occidit patrem z matrē in ebrietate. E.iij.
Ebriosus occidit regē z filios suos. E.iiij.
Ebriosо videbant duo pro vno. E.v.
Ebriosum fecerūt in ebrietate monachū. E.vj.

Elemosyna.

Elemosyna danda est in pūri vita. E.vij.
Quidā habuit mensam plenā ante se z vacuā retro se. E.viij.
Quidā vendidit triginta libras quas propter deū dedit. z misere obiit. E.ix.
Quidā cum triginta libris fabricauit sibi palacium in celo. E.x.
Hortulanus quidam collegit lagenam cum denarijs. E.xj.
De duobꝰ fratribꝰ date z dabit vobis. E.xij.
Defunctꝰ quidā dixit centuplū reaccipi. E.xiij
Ancilla inuenit ecōuerso cistam repletam farina. E.xiiij.
Nobilis quidā vestē vsq; ad camisiam dedit pro pter deum pauperi. E.xv.

Ecclesia.

Diabolus scribit vba inutilia in ecclesia prolata. E.xvj.
Quidam furati sunt in ecclesia. & postmodū suspēsi. E.xvij.
Julianus apostata a sctō Mercurio interemptus est. E.xviij.
Miles q̄dam orauit ptranseūdo p cimiterium pro animab⁹. E.xix. Eucharistia.
Episcopus vidit vnū digne. aliū indigne sumere sacramentū. E.xx.
Quidā accessit ad sacramentū contra prohibitionem sacerdotis. E.xxj.
Sacerdos malus cuz difficultate sumpsit corpus christi. E.xxij.
Plaga sacerdotū indigne celebrātiū. E.xxiij.
Sacerdos q̄dā dubitauit de sacramēto. E.xxiiij.
Mulier quedā dubitauit de sacramēto. E.xxv.
Puer nouē ānox cōicat⁹ est i extremis. E.xxvj.
Xps psonaliter cōicauit mulierē. E.xxvij.
Mulier quedā a corpali cibo abstinuit de vna dominica ad aliā. E.xxviij.
Diabolus fugat⁹ est ab obsesso p sacramentū corporis christi. E.xxix.
Asini cesserūt sacramēto eucharistie. E.xxx.
Equus bos & asinus cognouerūt christū in sacramento. E.xxxj.
Equus cognouit christū in sacro. E.xxxij.
Mulier quedā posuit corpus christi ante porcos. E.xxxiij.
Puella quedā sparsit corpus christi super olera. E.xxxiiij.
Boues in agro cognouerūt christū in sacramento. E.xxxv.
Apes fecerūt eucharistie altare. E.xxxvj.
Eucharistia ostēdit potentiā suā in aqua. E.xxxvij
Eucharistia ostēdit potētiā suā in terra. E.xxxviij.
Eucharistia ostendit potētiā suā in igne. E.xxxix.
Excōmunicatio.
Excōmunicat⁹ intrauit ecclesiā quē fulgur cōsumpsit. E.xl.
Sacerdos excōmunicauit virtdariū & nō protulit amplius fructus. E.xlj.
Excusatio. In remissionibus.
Exemplum.
Peccantes exemplis alioz. E.xlij.
Exēplū bonū ꝓuocat malos ad pniam. E.xliij.

Festa

Quidā induxit fenū in die dñico. F.j.
Quidā in sabbato hora vesparum cessauit a labore. F.ij.
Quidā induxit triticū in die festo. & ignis combussit horreū. F.iij.
Rustica quedā coxit panes in die festo. F.iiij.
Fides.
Sacerdos catholicus ad probandū fidem ab igne nō est lesus. F.v.
Ad confirmationē fidei catholice mons motus est de loco suo. F.vj.
Hereſiarcha vtute fidei mutus ē fact⁹. F.vij.
Simplex episcopus vicit hereticuz valde magnū F.viij.
Hereticus astutus ab obsesso stulto combustus est F.ix.
Episcopus hereticorū simulauit se illuminare cecum. F.x.
Hereticū demones extraxerūt de igne. F.xj.
Demones extraxerūt ossa hereticī de igne. F.xij.
Filij & filie.
Duo filij promiserūt patri suo plura suffragia pro salute anime. F.xiij.
Filij raro subueniūt pentib⁹ defunctis. F.xiiij.
Puer quidā dixt. ad patrem suū, sic te in senio tractabo. sicut tu iā tractas patrē tuū. F.xv.
Due filie que in senio patrem repulerūt a se. F.xvj
Pater quidā posuit malleū in ciſtam. & dedit claues pueris. F.xvij.
Natura autū docet sbuentre parētib⁹. F.xviij.

Gaudia celi

Diabolus libēter sustineret oēs penas oim demonū vt claritatē dei adhuc semel videre posset. G.j.
De claritate visionis dei. G.ij.
Gaudia celi sunt innūerabilia. G.iij.
Gaudia celi sūt ineffabilia de vultu dei. G.iiij.
Gaudiū vginū in celo. G.v.
Claritas in facie christi saluatoris & angelox. G.vj
Coz vginis scissum est pre amoze. G.vij.
Virgo quedam vidit christū Jesum duodennem. G.viij.
Virgines qūo in celo cozonātur. G.ix.
Premtū essentiale in celo p vno Aue maria. G.x.
Gentilis quidā vidit christū regem in throno cum sanctis suis. G.xj.
Maria transtulit animam scholaris in celū. G.xij.
Quidā vidit glorificationē pedū suox. G.xiij.
Femina quedā audiuit dulcissimū cantum auicule. G.xiiij.
Quidā audiuit gaudia celi & etiam tormenta inferni. G.xv.
Gnudia mūdi.
Maria interdixit vgini gaudia mūdi. G.xvj.
Equitantes & cantantes pompose terra absorbuit G.xvij.
Gratiarūactio In remissionib⁹
Gratia spūssancti.
Gra spūssancti facit devotas psonas immobiles & insensibiles. G.xviij.
Mulier quedā cum puero cucurrit ad martyrium G.xix.
Gula.
Gulosi comedūt bufones & serpentes in inferno. G.xx.
Magna inflāmatio erit de corporib⁹ pinguiū in inferno. G.xxj.
Pallor & macies in abstinentia glorificant monachum. G.xxij.
Religiosus quidā contra ordines comedit carnes G.xxiij.
Quidā in carnisprivio nimis tarde comederūt carnes. G.xxiiij.
Religiosus quidā a morsello carniū quasi suffocatus fuit. G.xxv.

Item tria sunt grana que faciũt pulmentũ optimi saporis. G. xxvj.
Senex infirmus quidã patiẽter comedit oleũ ex lini semine pro melle. G. xxvij.

Hospitalitas

Hospitalitas pauperẽ dilat hospitem. H. j
Humilitas.
Opera humilitatis placent deo. H. ij.
Beata virgo docuit cartusiensem triplicẽ gradum humilitatis. H. iij.
Coriarius quidã fuit similis sctõ anthonio. H. iiij.
Senex simulabat se stultum ne honorarer ab hominibus. H. v.
Theodosius imperator visitauit monachum & ipe fugit de loco ne honorar̃etur ab hoibus. H. vj.
Macharius sola hũilitate vicit dyabolũ. H. vij.
Humilitas p̃cellit alia bona opera exercitata. H. viij.
Humilitas p̃cellit ieiuniũ apud deũ. H. ix.

Ieiunium

Iuuenis delicatus quidam nunq̃ ieiunauit. I. j.

Iesus.

Nomen iesus curat febres. I. ij.
Nomẽ iesus expellit demones. I. iij.
Nomẽ iesus liberat hominẽ a periculis. I. iiij.
Nomen iesus facit indulgere inimicis. I. v.
Obstinatus quidaz amore iesu indulsit suis inimicis. I. vj.
Nomen iesus multas virtutes ꝫfert. I. vij.
Nomẽ iesus liberauit clericum a latrone. I. viij.
Nomen iesus vincit tentationes. I. ix.

Indulgentie.

Maria exhibuit filium cruce signatis. I. x.
Miles quidã petiuit mori in terra sancta. I. xj.
Cruce signatis christus remittit pcã. I. xij.
Quidam in extremis ostendit se cruce signatum & dyabolus fugit ab eo. I. xiij.
Filius crucẽ assumpsit pro anima patris & eam liberauit. I. xiiij.

Indulgere primis.

Miles quidã alteri militi indulsit occisionẽ p̃ris & crux x̃pi amplexabat eũ. I. xv.
Nobilis q̃dam indulsit homicidiũ fratris sui & crucifixus inclinauit sibi caput in ecclesia. I. xvj.
Christus noluit indulgere defuncto nisi prius peteret veniã a fratre suo quẽ offendit. I. xvij.
Frater quidã fuit odio inflãmatus cõtra procuratorẽ cõuentus. I. xviij.
Plaga illius qui noluit indulgere. I. xix.
Nullus debet gaudere de interitu inimici. I. xx.
Ante occasum solis debemus reconciliari fratribꝰ. I. xxj.
Inimicis debemus benefacere. I. xxij.

Infirmitas.

Propter peccata infirmatus per penitẽtiam est sanatus. I. xxiij.
Flagellat deus in corpe & in mẽbris suos dilectos. I. xxiiij.
Quidam fuit impatientissimus & factus est patientissimus. I. xxv.
Petrus apostolus voluit petronellam filiam suam infirmari. I. xxvj.
Seruiẽdum est infirmis cum patientia etiã si ipsi sunt impatientissimi. I. xxvij.
Infirmus in extremis regratiabat membris suis & seruitori suo. & sic ad celũ euolauit. I. xxviij.
Quidam duodecim annis seruiuit infirmo. nunq̃ dulce verbum fuit sibi locutus. I. xxix.

Innocentia.

Innocẽs puer tetigit ferrũ cãdens. I. xxx.
Innocẽs scolar̃ expulit demonẽ a puella. I. xxxj.
Innocẽs monachꝰ petiuit a fraterculo suo iesu venam cuidam apostate. I. xxxij.

Inuidia.

Inuidus quidam petiuit vt sibi vnus oculus eruetur. I. xxxiij.
Inuidia dyaboli. I. xxxiiij.

Ira.

Iram debemus supplãtare. I. xxxv.
Patiẽtia vbiq̃ necessaria est. & in cenobio & etiã in heremo. I. xxxvj. am. I. xxxvij.
Puelle media pars est cõbusta propter iracundi-
Judei. In remissionibus.

Judex iustus.

Quidã nobilis occidit filiũ sororis x̃pter iusticiaz & non peccauit. I. xxxviij.
Dux palentinus qui laqueos secuz portauit x̃pter fures. I. xxxix.
Valerius vt lex seruaret fecit sibi eruere oculũ similiter & filio. I. xl.

Judex iniquus.

Rex persarũ excoriauit iudicẽ iniquum. I. xlj.
Baliuus q̃dã recepit bouẽ & vxor eiꝰ vaccã. I. xlij.
Vidua q̃dam liniuit manum iudicis. I. xliij.
Prepositi et iudices non sunt faciliter mutandi. I. xliiij.
Aduocatus q̃dam p̃didit linguam. I. xlv.
Aduocato denegate sunt inducie in agone. I. xlvj.

Judicare temerarie.

Judicãtes alios duo peccata cõmittũt. I. xlvij.
Frater quidam iudicauit comedentẽ sexta feria de mane. I. xlviij.
Senex quidam posuit paruũ saccum ante se & magnum retro se. I. xlix.
Baculus senis posuit in signum innocẽtie. I. l.

Judicium dei. In remissionibus.

Jurare falsum.

Juuenis periurauit & nõ potuit masticare corpus christi. I. lj.
Comestibilia mutata sunt i lapides x̃pi piurũ. lij.
Dyaboli deduxerũt oia comestibilia. I. liij.
Quidã piurauit & immobilis factus est. I. liiij.
Infamãtes iustum cum iuramentis quomodo puniti sunt. I. lv.
Rex francie cum suis piurauit & subitanee obierũt. I. lvj.

Labor

Omin⁹ remũerabit quẽlibet passuz. L. j.
Cõuersus quidam laborauit in coquina. quem beata virgo cõsolata est. L. ij.

Operarius quidam orauit pro diuite ⁊ pro precio diurno. L.iij.
Frater iohes q̄dā voluit viuere sicut angeli. L.iiij
Frater q̄dam dixit ad fratres in q̄dā cenobio operamini cibū qui nō perit. L.v.
Laborando ⁊ orando saluat̄ homo. L.vj.
Labor pn̄s nihil est respectu future pene. L.vij.

Lacrime.

Lacrime delent totū purgatoriū. L.viij.

Laus humana.

Laudē in bonis opibus q̄rere est dānabile. L.ix.

Loqui.

Quando de bonis ⁊ honestis loquimur tunc angeli sunt presentes. L.x.
Bona loq̄ ⁊ bona libēter audire inducit ad ꝑfectionem. L.xj.
Sancti patres loquentes de diuinis obliti sunt cibum sumere. L.xij.
Quattuor virtutes quattuor heremitarum. L.xiij.
Quidā portauit ꝑ trienniū lapidem in ore. L.xiiij.
Quidā triginta annis seruauit silentiū. L.xv.
Paulus simplex tenuit silentium ex iussu anthonij. L.xvj.
Senex q̄dam noluit de supcelestibus loq̄. L.xvij.
Tres ꝑbi dilexerūt taciturnitatē. L.xviij.
Sanctimonialis quomodo punita est ꝓpter loquacitatem. L.xix.

Lusores.

Lusores vulnerant ⁊ crucifigūt Jesum xp̄m. L.xx.
Lusor ꝓiecit sagittam versus celum. L.xxj.
Lusor tradidit seip̄m demonibus. L.xxij.

Luxuria.

Puer in heremo nutritus concupiuit anseres id ē mulieres. L.xxiij
Filius regis qui concupiuit demones. q̄ seducunt hoīes. L.xxiiij. huc viuit. L.xxv.
Sacerdos in extremis dixit. recede igniculus ad-
Leo papa abscidit sibi manū quaz mulier osculata fuit. L.xxvj.
Senex q̄dam dixit. mortuū est corpus meū ⁊ tamē impregnauit puellam. L.xxvij.
Quidam ꝓpter tentationes carnis ꝓiecit se ad pedes bestie vt eum deuoraret. L.xxviij.
Maria liberauit iuuenē a tētatiōe carnis. L.xxix.
Juueni cuidam apparuit luxuria in specie turpissime mulieris. L.xxx.
Muller q̄dam impetiuit pulcrū iuuenē. L.xxxj.
Clericus quidam in foro dixit ad mulierē preparate ad cōmixtionem. L.xxxij.
Mulier q̄dam voluit prouocare virum dei ⁊ subitanee obijt. L.xxxiij.
Punitio corporis valet contra tentationē carnis. L.xxxiiij.
Saltatrix subitanee obijt. L.xxxv.
Ad obitū cuiusdaz luxuriose mulieris multi canes conuenerūt. L.xxxvj.
Plaga illius q̄ violauit virginem. L.xxxvij.
Om̄is luxuria extra matrimoniū est peccatū mortale. L.xxxviij.
Adultera q̄ duos filios necauit quō post mortē dānata fuit. ⁊ grauiter a draconib⁹ punita. L.xxxix
Sanctimonialis quedam puerum in vtero suffocauit. L.xl.
Vir sodomiticus cum multo clamore obijt. L.xlj.
Mulier sodomitica de sepulcro effossa est. L.xlij.
Pratū aruit sub pedibus sodomite. L.xliiij.
Demones aliqui abhorrent peccatum sodomiticū. L.xliiij.

Maledicere

Mulier quedam ex impatientia cōmendauit se demonibus. M.j.
Quidā sibipsi imp̄cauit plagā dei. M.ij.
Demones rapuerūt aduocatū iniquū. M.iij.
Florentius quidam petiuit vindictam super emulos. M.iiij.
Quidam tradidit sotularē diabolo. M.v.
Pauper quidam maledixit patriarche. M.vj.

Matrimonium.

Vir ⁊ eius vxor fuerunt similes duobus heremitis. M.vij.
Vir et vxor in matrimonio fuerunt similes sancto pafuncio. M.viij.
Simphoniac⁹ similis fuit sancto pafuncio. M.ix.
Mulier quedam simul peperit nouem pueros. M.x.
De duabus muribus que simul per quindecim annos in pace vixerūt. M.xj.
Mulier nobilis q̄dam non letabat̄ nisi cum deuotis personis. M.xij.
Rex ⁊ regina dormierūt in camisijs simul. M.xiij
Virgo ⁊ martyr quedam in extremis seruauit pudiciciam. M.xiiij.
Vxor ꝓuocauit virum in vigilia sancti Sebastiani ad actum. ⁊ ideo de mane obsessa est. M.xv.
Maritus quidam peccauit cum ꝓpria vxore sodomitice. M.xvj.
Vetula quedam voluit facere discordiam inter virum ⁊ vxorem. M.xvij.
Juuencula quedam maritum suum fecit mansuetū. M.xviij.

Misericordia dei.

Quidam niger ecclesiam intrauit ⁊ clarus exiuit. M.xix.
Filia quedam intoxicauit patrē ⁊ matrem. M.xx.
Quidam peccauit cum sorore et occidit patrem et fratrem. M.xxj.
Quidam tradidit se dyabolo et negauit christum. M.xxij.
Quidā tradidit se dyabolo vt euz ditaret. M.xxiij.
Peccatori cuidā dictum est ante mortem tuā mundaberis. M.xxiiij.
Latro est saluatus ⁊ heremita dānatus. M.xxv.
Mulier quedam occidit puerum ⁊ tradidit se dyabolo ⁊ negauit christum. M.xxvj.
Virgo quedam recidiuauit ⁊ heremita eam reduxit. M.xxvij.
Meretrix quam pafuncius pro penitentia ꝑ triennium inclusit. M.xxviij.

Misericordie opera ad ꝓximos.

Sacerdos ⁊ quidam famulus abominabant̄ leprosos. M.xxix.
Martinus monachus qui in pallio portauit xp̄m in forma leprosi. M.xxx.

Mulier nobilis valde dilexit leprosos. M.xxxj.
Xps i forma crucifixi inuētus ē in lecto. M.xxxij.
Christus ostendit iordano corrigiam quam pauperi dedit. M.xxxiij.
Christus indutus fuerat collobio quod monachus pauperi dedit. M.xxxiiij.
Miles q̄dam obijt in terra sancta. ⁊ sic euolauit ad deū. M.xxxv perū. M.xxxvj.
Diues q̄dam tpe famis pascebat q̄tuor milia pau-
Mulier quedā pauit fratres ordinis predicatorū M.xxxvij. eos pauit. M.xxxviij.
Duo religiosi impetrauerunt iuueni gratiam qui
Infidelitas mūdi et etiā sanguineor. M.xxxix.
Duo fratres vnus religiosus multū. ⁊ alter seruiebat infirmis ⁊ p̄cellebat alium. M.xl.

In remissione vltima. Missa.

Sacerdos quidaz celebrauit missam in hierulalem ⁊ reductus est ab angelo in patriā suā. M.xlj.
Virgo q̄dam vidit corpus sacerdotis clarū in missa. M.xlij. soluebant. M.xliij.
Sacerdos q̄dam celebrauit pro captiuo ⁊ vincula
Missa sustentauit hominē p annū in rupe in q̄ argentum foderat. M.xliiij.
Missa sustentauit boiem in piculo matis. M.xlv.
Quidam equitabat ad campū quando pulsabat ad missam. M.xlvj.

Mors malor.

Diues quidaz in agone clamauit deus adiuua me. M.xlvij. .M.xlviij.
Flagitiosus q̄dā homo in agone petiuit inducias
Criminosus quidā homo noluit cōfiteri nisi in extremis. M.xlix.
Heremita vidit diuitem mori in palatior pauperē in cimiterio. M.l.
Memoriam mortis ⁊ inferni quotidie debem⁹ habere. M.lj. seruit mundū. M.lij.
Nobilis quidam vidit cadauer patris sui. ⁊ sic de-
Consuetudo est mori senes ⁊ iuuenes. M.liij.
Quidam audiuit legere. vixit adam nongētis triginta annis ⁊ mortuus est. M.liiij.
Quidā vidit sepeliri defunctū ⁊ cōpūctus ē. M.lv

Mors bonorum.

Angeli deduxerunt animam deuoti viri sine dolore. M.lvj.
Frater quidā digito indicauit xp̄m esse presentem in agone. M.lvij.
Quidam dixit. moriar fideliter. amicabiliter. fiducialiter ⁊ letanter. M.lviij.
Mori debemus in timore dei. M.lix.
Virgo simplex vidit christum et sanctos in extremis. M.lx.
Frater quidā euolauit sicut sagitta in celū. M.lxj.
Martyr xp̄i xpter thuribulū occisus est. M.lxij.
Sanctus pater vidit in agone xpbetas. apostolos et xp̄m. M.lxiij.
Mulier quedam vidit xp̄m in agone. M.lxiiij.
Mors hominis est amarissima. M.lxv.
In extremis vidit homo omnia opera sua bona et mala. M.lxvj.

Mulier.

Regina q̄dam eḡtauit arestorium. M.lxvij.

Mundus.

Mundus apparuit pulcerrima specie ante. retro vo fetidissima erat. M.lxviij.
Miles infirmus quidā petiuit a rege sanitatē corporis. M.lxix.

Murmuratio.

Frater q̄dam fuit plagatus propter murmur quod habuit contra deum. M.lxx.

Natinitas christi

Gaudere debemus de natiuitate xp̄i. N.j.
Gaudere debem⁹ de natiuitate dñi nostri iesu christi. N.ij.
Infans christus liberauit hominem a tentatione. N.iij.
Mulieri apparuit xp̄s in specie pulcerrimi infantis. N.iiij.

Obedientia

Obedictia precellit ceteras virtutes in celo. O.j.
Obediens suscitauit mortuū. O.ij.
Obedientia precellit peregrinationem ⁊ vitam solitariam. O.iij.
Obedientia marci scriptoris. O.iiij.
Monachus xpter obedientiam proiecit xp̄iū filium in furnum. O.v.
Abbas reuocauit fratrem defunctum. O.vj.
Serpens fuit obediens fratri hortulano. O.vij.
Aqua fuit episcopo obediens. O.viij.
Ignis fuit fratri oranti obediens. O.ix.
Pluuia non tetigit duos fratres in itinere. O.x.
Leena fuit discipulo obediens. O.xj.
Mulier quedam intrauit furnū contra prohibitionem mariti. O.xij.
Uxor militis intrauit paludem contra prohibitionem viri sui. O.xiij.
Quidam comedit alleum contra prohibitionem. O.xiiij. Obsessus.
Frater quidam comedit carnes ⁊ dyabolus intrauit in eum. O.xv.
Cōuersus quidam bibit vinum sine licentia ⁊ obsessus est. O.xvj.

Opera.

Operandi exemplum habemus in sole. in terra in formica. ⁊ in gallo. O.xvij.
Occupatum in bonis dyabolus non temptat. O. .xviij.
Quidam petiuit orare pro se. O.xix.
Labor presens nihil est respectu pene inferni. O. .xx.
Opera bona propter vanam gloriam non sunt facienda. O.xxj.

Oratio

Quidam non putoit orare vnum pater noster sine euagatione. O.xxij.
Quidam nolunt seipsos iuuare. O.xxiij.
Meretrix quedā orauit pro deuoto viro. O.xxiiij.
Demones presentant diuersas ymagines orantib⁹ .O.xxv.
De oratione duorum fratrum. O.xxvj.
Dyabolus extraxit quendā monachum de choro .O.xxvij.

Tabula

Monachus quidã semp in choro dormitabat. P. .xxviij.
Oio vincit tentatiões demonũ. P.xxix. .xxx.
Religiosi ipetrauerũt desperato hoi ptritõez. P.
Cõmunis oio liberat hoiem a tentatione. P.xxxj.

Patientia

Tribulatio cum patia saluat hominẽ. P.j.
Humilis semper est patiens. P.ij.
Monachus quidaz prebuit philosophis aliã maxillã. P.iij.
De patientia socratis philosophi. P.iiij.
De patiẽtia libertini monachi. P.v.
Machabeus fuit infamatus q impregnasset puellam. P.vj.
De patientia Marie virginis. P.vij.
Machabeo impositũ est furtũ. P.viij.
Quidam destruxit caules duob⁹ fratribus. P.ix.
Quidaz plus ponderauit peccatũ proximi q̃ dam num proprũ. P.x.
Quidam dedit flagellũ raptoribus. P.xj.
Fures oblíti sunt saculũ. P.xij.
Miles quidã vidit signa Job in corpe suo. P.xiij.
Mulier quedã habuit ancillã bonã z postmodum perdidit aliã ab episcopo q̃ fuit litigiosa. z ista sibi plus placuit ꝓpter meritũ patientie. P.xiiij.
In remissionibus.
Virgo casta mlta bona opera fecit. z angelus dixit ei. propter impatientiã tuã dãnaberis. q̃ postmodum patiens facta est. P.xv.
Impatientia.
Domina tracuda quedã habuit ancillã probaz cui christus pdicauit. P.xvj.
Litigiosus misere obijt. P.xvij.
Rustici litigiosi. P.xviij.
Parentes.
Pat⁹ z filj⁹ maledixerũt sibi mutuo in iferno. P.xix.
Deus pponẽdus ẽ omnibus cõsanguineis. P.xx.
Mater q̃dam pompose ornauit filiã suã. P.xxj.
Passio christi.
Quidaz orauit. Jesu nazarene rex iudeorũ miserere mei. P.xxij.
Quidam honorauit. v. vulnera christi. P.xxiiij.
Honorauit q̃dam valde passionẽ christi. P.xxiiij.
Frater quidam in parasceue sensit omes pũcturas passionis xpi. P.xxv.
Passio christi incitat ad virtutes. P.xxvj.
Lacryme passionis christi sunt christo dulcissime. P.xxvij. .P.xxviij.
Virgo quedam vidit Jesum cruẽtatum manibus.
Christus intinxit panẽ vulneri. P.xxix.
Martyr habuit signuz crucis in corde. P.xxx.
Cõuersus habuit passionẽ christi pro lectione mẽse. P.xxxj. .P.xxxij.
De tribus litteris. scilicet nigra. rubea. z candida.
Abbatissa quedaz in extremis fecit sibi legi passionem christi. P.xxxiij. .P.xxxiiij.
Clerico criminoso christus obiecit passionem suaz
Juueni ostendit xps manus z latus. P.xxxv.
Apostatã christus per ostensionẽ vulnerũ revocauit. P.xxxvj. .xxxvij.
Passio xpi liberat hominẽ a tentatõne carnis. P.
Clericus post ostensionem vulnerum religionem intrauit. P.xxxviij. .P.xxxix.
Passio christi liberauit puellã a tentatione carnis
Sanctimonialis inuenit xpm crucifixũ in fanuis. .P.xl. rum. P.xlj.
Quidã mutilauerũt crucifixũ et ymagines sancto-
Balistarius quidam vulnerauit imaginem christi. .P.xlij. .P.xliij.
Quidam propter camisiam vulnerauit crucifixuz.
Judei vulnerauerũt ymaginez Jesu xpi. P.xliiij.
Jude⁹ q̃daz imaginẽ xpi i guttere pcussit. P.xlv.
Judei in parasceue ceream ymaginẽ christi vulnerauerũt. P.xlvj.
Paupertas.
Arsenius gaudebat q elemosynam recipiebat. P. .xlvij.
Diogenes habuit doluit ꝑ domo sua. P.xlviij.
In morte diuites abijciũtur z pauperes exaltant. .P.xlix. Pax.
Virgo pacifica stati post obitũ celũ intrauit. P.l.
Duo fratres erant in heremo. quos diabolus nitebat ad discordiã ꝓuocare. P.lj.
Diabolus fregit baculuz peregrino in dorso vt sic discordarent. P.lij.
Peccare.
In peccatis perseuerãtes continue sunt ante portam inferni. P.liij.
Diabolus tentauit epm ꝑ spẽm mulieris. P.liiij.
Inter homines existentes non clare vident peccata sua. P.lv.
Pena inferni.
Damnati habent ignẽ in terra z supra se q̃ntuz distat celum a terra. P.lvj.
Ebriosus quidã vidit in extremis sibi apertum infernum. P.lvij.
Quidam vidit penas damnatoꝝ. P.lviij.
Mulier quedam vidit penas mariti sui z aliorum damnatorum. P.lix.
Camerarius quidam vidit dominum suuz duci ad diuersas penas. P.lx.
Otnes quidam fuit positus in ignea cathedra z datus est ei potus infernalis. P.lxj.
Nero balneatus est apud inferos. P.lxij.
Nobilis quidam vitulũ vidue abstulit z vinũ sub banno ꝓpinauit. P.lxiij.
Filij mlitis nolebant pelles z partem agri restituere. P.lxiiij.
Vir quidam vidit multiplices penas inferni. z hic egit duram pniam. P.lxv.
Visio diaboli est horribilissima. P.lxvj.
Religiosus quidam potius voluit intrare ignẽ q̃ diabolum videre. P.lxvij.
Miles quidam in equo igneo punitus est cum falcone. P.lxviij.
Nobilis quidam pcogitauit penas inferni. z rigorem ordinis patienter sustinuit. P.lxix.
Juuenis quidam cogitauit. si ista pulcra membra erunt pabulum inferni. P.lxx.
Quidam cogitauit si post centum milia annoꝝ dãnati liberarent. P.lxxj.
Si in lecto molli quis cõtinue iacere deberet tedium haberet. P.lxxij.

Monialis quedam occultauit peccatum in ꝓfessio ne ⁊ dānata est. P.lxxiij.

Pena purgatorij.

De acerbitate ignis purgatorij. P.lxxiij.
Sacerdos quidam dixit. si lacus esset totus igne⁹ .P.lxxv.
Quidam vidit purgatorium et hic afflixit se. P.f. .lxxvj.
Candelabrum cupreū liq̄factū est. P. lxxvij.
Restitutus vite sibi fecit vestes ꝯgelari. P.lxxviij
Quidam petiuit angelos in agone vt tardarent vt hic puniret. P.lxxix.
Languidus quidaz elegit tribus diebus puniri in purgatorio. P.lxxx.
Quidam cum dentrice fecit sibi membza fricari ꝓ purgatorio. P.lxxxj.
Virgo quedam ꝓ comite assumpsit sibi dimidiam partem purgatorij. P.lxxxij.
Quidam elegit sibi duo milia annorū in purgatorio. P.lxxxiij.
Anima quedā fuit deputata ad purgatoriū vsq; ad nouissimū diē qz pniam segnit fecit. P.lxxxiiij.
Peccator ꝓtritus fuit deputatus vsq; in finē mūdi ad purgatorium. P.lxxxv.
Propter accidiam fuit deputatus quidam ad purgatoriū xl.annis. P.lxxxvj.
Albertus magnus elegit sibi decem dies in purgatorio. P.lxxxvij.
Frater quidam fuit x. diebus in purgatorio. qz fratres nō statī ꝓsoluerūt sibi suffragia. P.lxxxviij.
Pena monialis q̄ fregit silētiū in choro. P.lxxxix
Monachus quidam intrauit purgatoriū ⁊ quādo vidit ridere fratres increpauit eos. P.xc.
Quidā habuit purgatoriū i loco balnei sui. P.xcj.
Anime cuidā impositū fuit in purgatorio fore vsq; corpus ipsius sepeliretur. P.xcij.
Pascasius fuit inuētus in purgatorio. ⁊ tamē chorusc auit miraculis. P.xciij.

De suffragijs animarum.

Una die quindecim milia animarū sunt a purgatorio liberate. P.xciiij.
Anie petiuerūt suffragia a q̄dam virgine. P.xcv.
Anima quedam per septem dies caruit visione diuina. P.xcvj.
Mulier quedam fleuit inconsolabiliter super filiū defunctum. P.xcvij.
Mater quedam in quinq; annis liberauit filium suum a purgatorio. P.xcviij.
Filij debēt subuenire aiabus parentū. P.xcix.
Vxor quedam liberauit animā mariti sui de purgatorio. P.c.
Quidam assumpsit pniam ꝓ socio suo. P.cj.
Filius quidam septennē penitentiam egit pro matre. P.cij. modo punitus est. P.ciij.
Quidam assumsit partem penitentie alterius quo-
Sumptio eucharistie delet purgatoriū. P.ciiij.
Quidaz per tres missas fuit liberatus a purgatorio P.cv.
Sacerdos quidam quotidie celebrauit pro defunctis. P.cvj. bus. P.cvij.
Dux quidam fecit fieri multa suffragia pro anima-
Hugo quō disciplinatus est post mortē. P.cviij.
Johannes euangelista liberauit animā a purgatorio. P.cix.
Petr⁹ apls liberauit aiam a purgatorio. P.cx.
Undecim milia virgines liberauerunt aiam a purgatorio. P.cxj. Penitentia.
Penitentia sancti petri apli. P.cxij.
Quidam petijt breuem penitentiā. P.cxiij.
Quidam nisi vnū pater noster voluit recipere pro penitentia. P.cxiiij.
Deus semp paratus est recipere peccatores ad penitentiam. P.cxv.
Demones retrahunt ⁊ impediūt penitētes. P.cxvj.
Quidam assumpsit penitentiaz solum timore mortis. P.cxvij.
Eucharistia dat gratiā abstinēdi a pctis. P.cxviij
Quidā noluit penitere dū potuit. P.cxix.

Perseuerantia.

Christus retinuit fratrem in ordine. P.cxx.

Precepta dei.

Oblīuio preceptorum dei. P.cxxj.
Predestinatio nullum capitulum habet sed remissiones. Prelati.
Quidam fuit electus in epm ⁊ renuit. P.cxxij.
Eps malus quō iudicatus ē ⁊ punit⁹ ē. P.cxxiij.
De Odone episcopo horribile. P.cxxxiiij.
Sctūs Martinus accusauit epm suum. P.cxxv.
Canonicus quidā fuit accusatus a patrono suo ecclesie. P.cxxvj.
Quidam iniuste episcopatū adeptus fuit et subitanee obijt. P.cxxvij.
Beneficiati vix saluant. P.cxxviij.
Clericus blasphemus q̄liter sit punitus. P.cxxix.
Miles quidā dixit oues nr̄e sunt. oportet eas tondere. P.cxxx. Prosperitas.
Mercator q̄dam iactauit anulū in mare. ⁊ in pisce reinuenit. P.cxxxj. aliq̄ō infortuniū. P.cxxxij
Vir ⁊ vxor q̄ in trigita duob⁹ annis nūq̄ būerūt Pulcritudo. tatē. P.cxxxiij.
Mulier pulcra quedam petiuit a christo deformi-

Res iniuste acquisite

Mulier quedam fuit enutrita cū iniustis rebus. ⁊ sic damnata est. R.j.
Quidam sex nūmos non ꝓsoluit quō punitus est. R.ij. restituit. R.iij.
Usurarius quidaz in extremis ꝓfessus est ⁊ usuras
Usurari⁹ q̄daz cōmisit oēs res suas abbati. R.iiij.
Dyabolus possidet pecuniā usurariā. R.v.
Abbas remisit pecuniam usurariā monasterio suo legatam. R.vj.
Miles quidā abstulit pellē et etiā ptē agri. R.vij.
Demones impediūt contritionē. confessionē. ⁊ restitutionē rerum. R.viij. ro. R.ix.
Dives quidam abscondit thesaurum suum in mu-
Elemosyna de iniustis rebus deo non placet. R.x.
Dives quidā multas pegrinationes fecit cū iniustis rebus. R.xj. Religiosus.
Religiosi crucifigūt se cū christo. R.xij.
Religiosi debēt esse ꝓtenti in cibo ꝙetus. R.xiij.

Requies.

Senex quidā septuaginta annis. in heremo nō habuit requiem. R.xiiij.

Ridere

Quidam nimis frequēter risit quomodo punitus est. R.xv.

Sepultura

Episcopus q̄ ꝑpter pecuniaz sepelituit hominē prauū quomodo punitus est. S.j.

Quidā deuote de nocte tractus ē de ecclesia. S.ij.

Usurarius in monasterio sepultus inquietauit monachos. S.iij.

Seruire deo.

Seruus christi tria debet habere. S.iiij.

Societas.

Clericus ꝑpter malā societatē ē suspēsus. S.v.

Somnia.

Somnia seducunt homines. S.vj.

Sortilegia.

Quare plures mulieres dānant q̄ viri. S.vij.

Nobilem dixit dyabolus morituꝝ in terra sancta S.viij.

Quidam demonibus preparauerūt mensam vt sic ditarent. S.x.

Mulier quedā in extremis dixit kuckuc. S.x.

Quidā putauit se adhuc viginti duobus annis viuere. S.xj.

Spernentes ꝓximos.

Remissiones habet ad discipulum de tempore.

Superbia vestium.

Mulier quedam propter superbiam vestium pdidit sensus. S.xij.

Mulier quedam circūdata est demonibus ad modum glirium. S.xiij.

Mulier ornata est rhete dyaboli. S.xiiij.

Multi demōes visi sūt circa pessimū hoiez. S.xv.

Comitē quēdam dyabolus in eā eduxit. S.xvj.

Miles ne pderet famaz audacie sue noluit in agone mortis confiteri. S.xvij.

Quidam dixit. quis est qui mihi resistere possit. S.xviij.

Superbia spūalis.

Elatio mentis oīa opa bona perdit. S.xix.

Dyabolus ostēdit se fratri in forma beate virginis marie. S.xx.

Virgo quedam ꝑpter complacentiam sui ipsius dānata est. S.xxj.

Tempestas

Sacramentū eucharistie fugat tempestates demonum. T.j.

Tempestas maris exorta est ꝑpter peccata mali hominis. T.ij.

Miles prouincie Tolensis qui maledixit nubib⁹ tonitruis. T.iij.

De magnitudine grandinum. T.iiij.

Temporalia.

Quidam cōgregauit multam pecuniam z statim de nocte obijt. T.v.

Quidam in extremis a diuitijs suis petiuit auxilium. T.vj.

Homo nudus egrediet de hoc mundo. T.vij.

Pauper mechanicus qui semp fuit letus. T.viij.

Heremita quidā plus dilexit cattam q̄ sanct⁹ Gregorius suas diuitias. T.ix.

Deus non permittit suos fame mori. T.x.

Angelus seruiuit heremite infirmanti. T.xj.

Quidam posuit posuit sportam cum denarijs ante ingressum ecclesie. T.xij.

Tempus.

Remittit ad discipulum de tempore.

Tentatio.

Dyabolus non potest nocere nisi inquantuz deus ei permittit. T.xiij.

Quidā vidit dyabolū cū multis vasculis. T.xiiij.

Quidam vidit multos demones in claustro et nisi vnum in foro. T.xv.

Iuuenes debent secreta cordiū iudicare senibus. T.xvj.

Dyabolus apparuit mulieri i specie mariti defuncti. S.xvij.

Senex quidam dispexit iuuenem propter tētationes. T.xviij.

Abbatissa vicit tentationes carnis. T.xix.

Virgo quedam primo habuit tentationez carnis. postmodum fidei. T.xx.

Frater quidam quadraginta diebus sustinuit tentationem luxurie. T.xxj.

Conuersus quidaz voluit fieri episcopus. ex inductione dyaboli T.xxij.

Dyaboli tētādo hoies retardāt diē iudicij. T.xxiij

Trinitas.

Augustinus vidit puerum cum cochlearī circa mare. T.xxiiij.

Aqua nix glacies vnum sunt. T.xxv.

Quidā noluit abnegare sanctam trinitatē ꝑpter diuitias. T.xxvj.

Venatio

Duo filij imperatoris in venatiōe se mutuo interemerunt. U.j.

Verbum dei.

Religiosus quidā cuz paucis verbis cōuertit grossum hominem. U.ij.

Pastor gregis audiuit vnum sermonem z sic saluatus est. U.iij.

Peccator quidam magnus audiuit vnum sermonem. z sic saluatus est. U.iiij.

Utile ē audire verbuz dei. etiā si nō retineat. U.v.

Fratres audiendo vbum dei dormitauerūt. U.vj.

Quidā nolūt audire veritatē z fugiūt eam. U.vij.

Rusticus quidā noluit audire verbum dei. U.viij.

Predicator verbi dei habebit magnū premium in celo. U.ix.

Predicatori dixit christus post mortem. veni seqre me. U.x.

Demones obserāt aures ne audiat vbū dei. U.xj.

Uetula.

Uerula q̄dā decepit frauduler iuuēculā. U.xij.

Uidua.

Remittit ad discipulū de tpe. Uirginitas.

Virgo q̄dā q̄si ꝑ fatua reputabat. U.xiij.

Virgo q̄dā sibi abscidit nasum ne nuptui traderetur. U.xiiij. pdere. U.xv.

Virgo q̄dam potius voluit submergi. q̄ castitatem

Exemplorū

Virginē innocētē angel⁹ liberauit a suspēdio. U.xvj
Virginē quādā leo liberauit a corruptiōe. U.xvij.
Miles liberauit virginē in prostibulo a corruptiōe U.xviij.
Angelus oñdit vlam duabus virginib⁹ que errauerūt. U.xix.
Virgo quedā pcussit cadauer ad caput in quo erat diabolus. U.xx.
Xp̄s vestiuit agnetem suam spōsam. U.xxj.
Xp̄s virginē p triduū in patibulo sustētauit. U.xxij.
Xp̄us pascit virgines. U.xxiij. U.xxiiij.
Xp̄us liberauit sponsam suam a diuersis martyrijs.
Quidā voluit violare virginē ⁊ excecat⁹ est. U.xxv.

Virtutes.

De virtutibus quinq; fratrum. U.xxvj.
De exercitijs quinq; fratrum. U.xxvij.
De virtutibus trium heremitarum. U.xxviij.

Unctio extrema.

Sacr̄m extreme vnctiōis prolongat vitam. U.xxix.
Unctio vxoris q̄ impedīt vnctiōz sui mariti. U.xxx
Sacra vnctio disponit animā ad celum. U.xxxj.

Voluntas.

Malā voluntatē habēs vulnerat christum. U.xxxij
In bonis q̄q; de⁹ recipit volūtatē p fctō. U.xxxiij
Apostata cōtritus post mortē inuentus ē in habitu ordinis sui. U.xxxiiij. U.xxxiiij.

Voluptas.

Ducissa delicata quomō postea cōputruit. U.xxxv.

Votum.

Virgo quedam votiua voluit contrahere matrimonium. U.xxxvj. U.xxxvij.
Votiuus q̄dā obijt sine sacramētis. ⁊ damnatus est
Votiuus q̄dā p triduū perdidit visum. U. xxxviij.
Periculum est differre votum. U.xxxix.
Votiuū quēdā demones ptecerūt i sartaginē. U.xl.
Quidā voluit scto Michaele vitulū ⁊ vaccaz. U.xlj.

Usura.

Pro vsurarijs defunctis nō est orandum. U.xlij.
Quidam recepit cappam ab vsurario quomodo punitus est. U.xlij.
Quidam construxit ecclesiam de vsuris. U.xliij.
Usurari⁹ in agone dixit denarios comedo. U. xlv.
Usurari⁹ quidā miserabiliter est defunct⁹. U.xlvj.
Usuraria quedam bursam cum pecunia secum fecit sepeliri. U.xlvij.

Christianus

Quidā posuit iudeo christum pro fidetussore. X.j.

Ymago

Mulier nobilis quedam nomiauit imaginez beate marie virginis rumbulam. Y.j.
Judeus quidam proiecit imaginē bea. marie virginis in cloacam. Y.ij.
Puerulus quidam porrexit christo panem. Y.iij.
Quidam fregit imagini christi brachium. y.iiij.

Ypocrita.

Quidam in extremis datus est draconi. y.v.

Tabula promptuarij exemplorum discipuli fm ordinem alphabeti explicit.

De miraculis bē. virgi.

Prologus in promptuariū discipuli de miraculis beate Marie virginis incipit.

AD laudem dei omipotentis cū sepe recitant miracula q̄ p sanctos agit diuina potētia. multomagis sancte dei genitricis marie debent referri preconia. que oi melle sūt dulciora. Ergo ad roborādas in eius amorē fideliuz mentes intēdo ex diuersis libris colligere opusculū qō noiari debeat promptuariū discipuli de miraculis beate Marie virginis. quō beata virgo viris. mulieribꝫ pueris in vita in morte ⁊ post mortē in omnibus necessitatibꝫ ⁊ angustijs subueniat. vñ Ber. Si leat misericordiā tuā beata virgo q̄ te inuocatam deuote in necessitatibꝫ suis sibi meminerit defuisse. vñ Anſ. Ab initio reuocatiōis humane omnibꝫ sub tuum presidiū cōfugientibꝫ hucusq; succurristi ⁊ idcirco pre omni creatura omni laude dignissima dici et esse meruisti.

Impatrici subuenit Maria i maximis angustijs.

Exemplum .j.

HVit quidaz romanus impator qui habuit vxorē genere ⁊ moribꝫ nobilissimā. ⁊ simul caste vixerūt. venit autem in mentē impatoris vt pegeret visitare sepulcrū christi ⁊ etiā alia loca sanctorū. Recepto itaq; assensu ab imperatrice. ⁊ impatricē fratri suo carnali cōmisit. ⁊ sic pegre proficiscēs. Ipse autē dictus frater specie impatricis deceptus i amorē eius vehemēter exarsit ⁊ ei amorem suū aperuit. Cūq; ei pluries molestus esset ⁊ illa penitus rēnueret tandem diem sibi assignauit in qua se sibi velle satisfacere promisit. interim vo turrim parare pmisit. in qua duos adolescētes ⁊ duas puellas ad seruiendū fratri imperatoris mittere curauit vt necessaria queq; sibi cuz funibus sursum traherent. Determinato autē die quo imperatrix ⁊ iuuenis turrim illam priuatim conscēderent vt ille qō desiderabat expleret gauisus est. Sed illo heuntez ⁊ intrante turrim. pudica dña in domū redijt retento fratre impatoris in turri. Sedit autē sub imperatrice roma pacifica donec impator rediret ad ppria. Post quinq; annos audiens impatrix aduentum impatoris gauisa est valde. Jussitq; nobiles et maiores cleri secum in occursum eius exire. ⁊ vicos ciuitatis ornare decēter. fratremq; impatoris de turri emisit vt fratri obuius exiret. qui cuz in occursum illius exiret impatricem preueniēs eam grauiter infamauit. Requisitus eñ a fratre cur taz pallidus eēt Respōdit cum lachrimis mi frater charissime meretrix pessime cōiunx tua sic cū multis fornicari cōsueuit q; meipm in peccatū secum precipitare tentauit. Nullus eñ ab eius amplexu exquo recessisti ,phibitus est. qō ferre nō potui. ideo in quadā turri me inclusit. Audiens impator huiusmodi dolore cordis p cussus in terrā corruit post spaciū vnius hore surrexit. ⁊ cōfortatus astantiū cōsolatiōibus equū ascendit. In crastino autē impatrix cuz comitatu multo peuenit ad virum suū. que cū illum amplecti vellet percussa ab eo grauiter in faciē confusa cecidit. vocatis quoq; duobus seruis imperator ait. Quia nō est cū

meretrice extrandū ite ducite eam ad insulam ꝓfundam ad decollationē. Qui cū ad locū vbi decollāda erat puenissent admirantes pulchritudinē dixerunt ꝓtinus ꝙ interficiat cognoscamus eā q̄ nō est in mundo pulchrior. Irruētibus illis in eā illa suspitiēs in celum voce lachrimabili dei respectū. t virginis sctē Marie efflagitabat auxiliū. Quidā autē nobilis heros nō longe iter faciēs cū comitatu multorū qui limina ap'lor atq; loca sanctor visitauerāt audientes clamorē mulieris. videntesq; tam venerabilē ꝑsonaz seruos impudicos distrahere eā de manibus eorū liberauerūt. Et ipsa dñm rogauit vt eā in ancillam saluo honore reciperet. Cui petitiōi ei⁹ libēter annuēs illā ad ꝓpria ꝓduxit secū. Quā vxor ei⁹ honorifice recipiēs vnicū ei filiū ad educandum cōmisit. paruulo aūt suscepto illa matorē adhibuit diligentiā ꝙ si ipsa eū genuisset. Erat q̄dā miles frater dñi. q̄ ad amorem ei⁹ ꝓtingere cupiēs blādis sermonib⁹ ac multis ꝑsuasionib⁹ eā sollicitauit. Illa vo se caste eū diligere rñdens amore dñi sui cui⁹ frater erat nubere vero dño negauit. Quā obrē miser in animo cepit tractare quō eam interficeret. Itaq; in tempestate noctis venit ad locū vbi illa dormiebat cum infante. t guttur pueri filij fratris sui cultro ꝑ mediū secuit. ac gladiū in manu mulieris relinquēs recessit. Cum ergo sanguis occisi pueri ꝑ lectū decurreret t latus mulieris inficeret excitata vehementer expauit t exclamauit pater t mr̄ cōcito de lecto surgētes. venerūt cum lumine ad filiū quē iugulatū videtes. t in manu mulieris cultrū quātus dolor eos inuasit vt omnē familiā vix explicari pōt. Venit denicq; sceleratissim⁹ homicida fictas lachrymas fundēs dixit fratri. Adduxisti huc meretricē in multis criminibus in alia patria iudicatā interfici. Ideo igni tradat. At heros ille nobilis t vxor eius eā interfici ꝓhibētes mandauerunt nautis. ad portū ꝓximi maris vt eam in alienā terrā ducerent. Venit ergo impatrix cū seruis ad nauez t lachrymando intrauit nauē. Cum naute diu in mari nauigassent. cōsiderata eius pulchritudine allocuti sunt eā vt eis assentiret. Et ipa supplicauit amore ihesu christi t beate virginis Marie ne eivm inferrent Qui in quadā rupe alta q̄ ante eos eminebat ipa supplicante eā relinquebāt. vbi cū totam noctē duxisset flendo insomnē t ipa triduano ieiunio afflicta parū obdormiuit. Apparuit ei gloriosa virgo Maria regina celi dicēs ei. Collige herbā que ē sub capite tuo. t quibuscunq; leprosis dabis bibere in noie dñi saluabunt. Excitata ergo mulier de visione letificata. herbam collegit. t cirotbecas de manib⁹ suis extrahēs impleuit. Hora aūt tercia naute a deo missi iter facientes iuxta rupē illaz vocati ab ea applicuerūt. Qui videntes eā venerabilē esse personā cōdolentes ei receptā in naui duxerūt ad portū. Egressa autē de naui inuenit leprosum. cui dedit de herba bibere. et statim sanatus est. Exijt eius fama de longe lateq;. t venit ad ciuitatē illā in qua erat imp⁹ ille leprosus effectus q̄ fratris filiuz in sinu hui⁹ dñe occiderat. Ad huc multis ꝓcib⁹ adducta. sed nec ab ipsa familia domus cognita. rogat obnixe a fratre illi⁹ leprosi vt ei subueniat. t quicq̄d mercedis velit recepiat. Illa se subuenire ꝓmittit. si de oibus pctis cor̄ eo t fratre t vxore fratris cōfessus fuerit. Et ille quidē cōfitēs multa dixit. sed scelabat scelus qō in eaz cōmisit. Respondit ei mulier nil ei ꝓficere medicinā suā abscondito vno pctō. Tūc ait frater su⁹ apl cor tuū. t si q̄d aduersum me male egisti totū tibi indulgeo. Resolutus itaq; in lachrymas qualiter egerat manifestauit Audiens heros expauit vehemēter dicens se plus de amissiōe nobilissime mulieris ꝙ de morte filij tristem esse. At illa respōdit. Domine mi ego sum illa q̄ malū ꝓ malo non reddā. sed bonuz ꝓ malo retribuā. Restituto q; illo sanitati rogabant vt ibi maneret t quē sanauerat in spōsum acciperet. Quib⁹ non acquiescētes recessit. t sanando leprosos romā ingnita venit. ibiq; plurimos a lepra curauit. Dz t fratrem imperatoris vlciscente deo inuaserat lepra grauissima vsq; ad mortem. Ad quē curandū adducta sed a nullo cognita. Simili modo t hunc peccatū suū qō in eam cōmiserat confiteri coraz papa t iperatore fecit. Quo audito iperator flens pugno faciē pectusq; percutiens miserū se exclamauit. Flebāt quoq; omnes qui aderant t audierant recordationē imperatricis egregie. At illa fletus illoz nō sustinens sanato ꝓius iuuene dixit. quia ego suz ista. Tunc quāta leticia romā impleuerat non est facile enarrare. Voluptaq; eā imperator quasi a deo resuscitatā in vxorez et dominaz recipere. sed illa intra se aliter agens dixit ad papā. Votum feci in tribulationibus t angustijs meis domio nostro Jesu christo t beate Marie virgini. t sic enarrauit omnia que passa fuit. me nulli vlterius viro cōiungere. sed in monachali veste castitatē seruare. Requirat ergo anima mea de manu tua si timeas vel diligas hoiez plus q̄ deuz t veste sancta non velaueris me. Tunc ille mor eā induit t benedixit. Hec vincētius in spetulo historiali ꝓma parte libro. viij. ca. xc. t sequenti.

Mulieri impregnanti subuenit Maria. Exēplum .ij.

In loco qui dicit tumba est ecclesia sancti Michaelis archangeli honorifice constructa. Qui locus oceano cinctus ipsius estu terribilis est ꝓpter accessum t recessum maris. Ad uenientibus omibus t limina sancti Michaelis archangeli petere desiderantibus bis in die sinum pretendit. Non autem vt cetera maria gradatim verum ꝓcipiti cursu ac terrifico sonitu occurrens sepe intercipit iter agentes. Quadam igit festiuitate ipius archangeli. turbis ad eius limina ꝓperantibus ecce iam in medio arene positis. erat autem inter eos mulier quedam paupercula vicina partui omnino tam grauida. Tonitus terribilis maris subito intonuit. t cunctis ꝓpeti cursu amentiū more fugientib⁹. illa mulier sola remansit vsu etiam pedum pre nimio terroze atq; labore destituta. Irruerūt enim in eam dolores subiti. clamabat eiulatu mirabiliter auxiliū petens. sed vnusquisq; seipsum tueri cupiēs audire dissimulabat. Igitur humano deficiēte auxilio recurrit ad diuinū deum lacrimabili voce inuocās. t eius genitricē Mariā sanctumq; archangelū michaelē. populus quoq; omis ad hoc spectaculū cōsistens manus ad sydera tendēs dei t matris eius auxiliū fleb̄liter inuocabat vniuersis autez christi auxilijs im-

plorantibus aduenit pia dei genitrix z vt videbatur mulieri manica sup eum protecta. ita intactā a terrisono impetu maris reddidit. vt nec etiā minima gutta totius abissi vestimēta illius cōtingeret. Ipa vo quasi in tutissimo habitaculo posita filiū peperit sine timore in illo pmanens. donec iter mare fluctus suos in se retrahens liber iter eundi mulieri pberet itaq; cum puero ad littus venit. Et que sola in mari relicta erant exiens tam nō sola miraculi spectaculū omni populo prebuit. Hec Vincētius in spe. histoꝝ. parte prima li. viij. c. lxxxv.

Uxor militis que perdidit sensum z maria subuenit ei. Exemplū .iij.

Mulier quedā cōiunx cuiusdā militis quadā nocte vidit in somnis portare vexillum qō coloꝛe sanguineo erat intinctū. hoc autē vidit cū esset pregnās pignoꝛe filij quē postea habuit. Euigilans aūt a somno sensum perdidit cōtinuo. et cepit altena loqui viro suo valde mirāti. Et post paulū videbat sibi fidem xpianā quā hactenus habuerat inter mamillas suas eēz inde cōtinuo exire. Sic diabolus eam ludificabat cuius animā venari cupiebat. Amici quoq; cōtristati de tā magno infoꝛtunio qō videbant ei accidisse. eā assumentes duxerūt per loca sanctoꝝ si forte obtinerēt sibi sanitatis gaudiū pnoctauerūt in ecclesia sancte trinitatis. sed sctā trinitas. s. vnus deus in tribus psonis nec tunc voluit sanitatē tribuere ei. qꝛ salutis ei⁹ donū seruabat regine beate. videlicet genitrici marie. Post hec facta ē aqua bñdicta a plurib⁹ pbiteris multis exoꝛcismis adiurata. multis bñdictiōibus roborata. in aqua dū fuisset imersa. ita ex infirmitate deteriꝛ facta est. vt multomagis laboꝛaret insania magna capitis. Peracto aūt anni circulo postq; infirmitatem inciderat. appꝛopinquāte purificatōis solēnitate sancte marie pducta est ad quandā ecclesiā in honoꝛe ipsius cōdita que in medio grādis silue olim vt ferē a grecis cōstructa. dissimilis valde ab ecclesijs. satis tamen congrua ad habitandū heremitis. Ibi ergo dū pnoctaret in tam dicta solēnitate meritis eiusdem virginis ita facta est sana ac si nunq; aliq̄d mali habuisset. nā z sensus quē amiserat ei ex integro redijt. z sanitatez capitis plenissime recuperauit. vnde cū ipsa ipe vir eius z ceteri amici laudē retulerūt deo z gloꝛiose virgini ipsius genitrici.

Monachuz ebꝛiosum liberauit maria a potestate demonum. Exemplum .iij.

Maria virgo quendā monachū sibi deuotuz a diabolo liberauit. z etiam a consuetudine inebꝛiandi reuocauit. Unde legitur q cum quidā monachus deuotus beate virgini cellariū abbatie intrasset. forti vino adeo se ingurgitauit q factus est quasi sine sensu. vbi cū mansisset post paululum. a vino excitatus temptabat ire ad ecclesiaz per claustrum occurrit ei diabolus in specie thauri maximi volens ipsum cornibus transfodere. Tunc affuit ei quedā virgo speciosissima diffusa cesarie super humeros suos. tenens in dextra manipulam lineā. z increpans diabolū z iubens eum a famulo dei discedere. Statimq; vtraq; visio disparuit. Cum autē idem monachus inceptū pageret iter z ecclesie appꝛopinquaret. affuit diabolus in specie canis hoꝛribilis. et ex impetu in euz exiliens. affuit z ꝑdicta puella eum abire cōpellens z eum iterū liberū faciens. Et sic visio disparuit. Et ecclesiā intrante affuit diabolus in specie leonis im maniſſimi rugiens z in eum impetū faciens quasi eū deuoꝛaturꝰ. sed apparuit statim virgo Maria virgam in manu tenens cōtra diabolū. z cōminans ei alia acꝛioꝛa supplicia sustinere. q̄ statim vt fumus disparuit. Puella aūt predictū monachū per manū accipiens fecit eum statim mente sanuz ac sobꝛiū ac si nihil bibisset. z ad lectum suū reclinans z signum crucis in fronte eius impꝛimēs z monens ne decetero talia facere presumeret sed in mane peccatum suū confiteret tali m onacho familiari suo. et quicq̄d imponeret adimpleret. Cum autē monachꝰ quereret que nā esset. Respondit ego sum maria mater christi. Qō audiens z procidens ad pedes eius ipm tenere cupiēs illa celos ascendit.

Latro quidam ieiunauit vigilias Marie. z nō potuit moꝛi sine sacramentis.

Exemplum .v.

Quidā maximus latro fuit z sceleratissimus non cogitās nisi de seruitio diaboli. Hoc tñ bonum habebat q̄ vigilias beate marie deuote ieiunabat in pane z aqua. z cū ibat ad furtuz salutabat eā deuotiōe qua poterat. rogās eā vt nō pmitteret eum moꝛi in peccato moꝛtali. Cū aūt captꝰ suspenderet per triduuz pependit z nō potuit moꝛi. Cum autē vocaret transeūtes vt sibi adducerent sacerdotem. Aduenięte eo cū iudice z populo remouetur de patibulo dicens. q̄ beata virgo eum sustentabat. z sic liber dimittitur. Et postmodū vitam suam laudabiliter finiuit.

Maria visitauit fratres laboꝛātes.

Exemplū .vj.

Miles depositō cingulo militari oꝛdinem cisterciē. in clareualle ingressus est. Quo dā tēpoꝛe missis cū ad laboꝛē cū fratribus exisset iussus est ibi sedere z quiescere. qꝛ annosus erat nec habuit consuetudinē laboꝛādi. Sedens pcutiebat coꝛ suū z egreferens q̄ nō laboꝛaret ceteris laboꝛātibus. Itaq; loquebat apud se o miser homūcio q̄ti sapientes. quāti nobiles scōm carnē hic in agro laboꝛāt. qui si vias seculi ingredi voluissent grāde nomen habituri essent. z tu hic sedes tota die ociosus inueterate dierū malozū. cū ante te poꝛtent pondus diei z estus delicati iuuēculi z nobiles viri. Hec loquēs apud se vidit in visu de colle superioꝛi descēdere candidatā turbā cui ꝑerat quedā mulier pulcherrima z ante eam alie due que in manibus suis manutergia poꝛtebāt. Hec dominaveniens cuz cuneo suo salutauit fratres in oscꝛulo sanctoꝛ suscepit in amplexus charitatis sue. duabus quoq; comitibus linthеolā ꝓtendētibus extergebat puluerē z sudoꝛē de monachoꝝ frontibus. Miles hoc vidēs z q̄ mater dei maria esset ignoꝛās. dentibus suis infremebat. dicebatq; apud se. O quales frēs. qualis religio vbi sic femine accipiunt z nō solū ad cōspectū z colloquiū sed etiā ad amplexū z oscꝛulum. Cui taliter cogitanti vna de cādidata illa multitudine appꝛopians dixit. q̄d imprudēter cogitas o hō. dña hec quā cernis est maria mr iesu. q̄ venit videre messoꝛes suos eos consolando z adiuuādo tanq; filios charissimos. In re-

uelationis huius cōsolatione miles ꝛfortatus ꝛ edificatus est in dei genitrice maria ꝛ in fribus suis et cibi spiritualis fortitudine laborauit. ꝛ vitā in bono finiuit. Hec Vincentius in speculo historiali libro viij.cap.cvij.

Ecclesiā fabricare placet Marie.

Exemplum .vij.

Ecclesia quedā edificata est i honore beate marie virginis.ꝛ cū edificaret adducte sūt columne mire magnitudinis. Que cum leuari nō possent ac diebus singulis casso labore plures homies fatigarent.apparuit artifici virgo maria per visum dicens. Noli molestus esse. cōiunge tibi tres pueros de scolis quorū adiutorio quod vis imple.Quod ꝛ factū est. Et pplus venit videre hoc mirādum miraculū.vt quod multitudo vtrorū fortium leuare nequiuerat.tres pueri nōdum perfecti etatis summa velocitate sublenarēt.

Maria virgo sustentauit mūdum.

Exemplum .viij.

Beatus Dominicus cū pro ordinis cōfirmatione apud deum ꝛ apud dominū papā instaret.Quadā nocte orās rome in ecclesia. vidit visione dominū Jesum christū stātem in aere. ꝛ tres lāceas contra mūdum vibrātes.Cui ad genua procidens virgo Maria. rogabat q misericors his quos redemerat fieret ꝛ iusticiā misericordia temperaret. Ad quā illius aiebat. Nonne vides quāte iniurie mihi fiunt.ꝛ quomodo mali christiani cum peccatis suis rursum me crucifigūt iusticia mea tāta mala nō patitur impunita.Tunc dixit mater ei. Sicut tu scis quia omnia nosti.hec est via per quā eos ad te reduces.habebo vnum seruū fidelez quē mittes in mūdum vt annūciet ꝛ cōuertentur ꝛ te querent omniuz saluatorem.Alium etiam et seruū dabo in adiutoriū qui similiter operetur. Tūc filius inquit.Mater. ecce placatus suscepi faciem tuā. veruntamen ostende mihi quos vis ad tātum officiū destinare. Tunc domina mater beatū Dominicū offerebat domino nostro Jesu christo.Cui dominꝰ. Tūc bene ꝛ studiose facies que dixisti.Attulit ꝛ beatū Franciscū ꝛ hunc similiter saluator cōmendauit. Beatꝰ igit Dominicus in visione ista socium diligēter considerās quez ante nō nouerat. In crastinū cum eum in ecclesia reperisset ex his q̄ noctevideratrecognouit.et in oscula sancta ruens ꝛ sinceros amplexos dixit. Tu es socius meus.tu curres pariter mecum.stemus simul ꝛ aduersarius nullus prevalebit. visionem etiā predictā ei narrauit.Et extūc facti sunt cor vnuz ꝛ anima vna in deo.qō ꝛ in suis posteris mādauerunt obseruari in perpetuum.

Maria placat irā filij sui.

Exemplū .ix.

Sacerdos quidā Guielhelmus nomie huic diuinitus multa secreta reuelata sunt.Cuz eēm in oratōe staret factus est in excessu mētis raptus ante tribunal christi.Ad cuius dexteram angelū cū tuba stare cōspexit.quē christus clara voce cunctis prie celestis exercitus audiētibus sic allocutus est Buccina.qō cū factū fuisset.tā valida erat vox tube vt totus mūdus quasi foliū de arboze tremere videret.Qui cum secundo diceret.buccina adhuc semel.mater misericordie virgo maria sciens mūdum si denuo buccinaret cōsummari.ceteris sanctis tacētibus surgens ad pedes filij procidit. ꝛ vt sentētia differret mundoꝝ parceret cum instantia multa supplicauit.Cui christus respōdit.Mater mundus totus in maligno positus est ꝛ sic me suis pctis irritat vt vel sententiā suspēdere vel homini parcere nō debeā. Nō soluz laici sed ꝛ clerici ꝛ monachi vias suas prozsus corrūpunt ꝛ me de die in diem offendūt. Tūc illa.parce dilecte fili. ꝛ si nō ꝓpter illos malos saltē ꝓpter amicos meos. ꝛ sic xps placatus est.

Multitudo populi aliquādo punitur ꝓpter delictum vnius.

Exemplum .x.

Frisio quidā nomie ꝛ arte pugil extitit. qui quotiēs de taberna ebrius ad domū rediit totiens vxorē verbis ꝛ plagis tribulauit. Tempore quodā timore mariti infirmitatem simulās ne posset notari corpus domini sibi dari postulauit. Venienti sacerdoti pugil cū cypho ceruisie ebrius occurrit ꝛ eum bibere monuit. Et cum ille respōderet.corpus domini porto.ideo nō bibam. Iratus friso cū cypho pixidē percussit.ꝛ omēs hostie tanqz stelle radiātes vise sunt. Quas sacerdos gemens in pixidem collegit ꝛ tristis abiit.Friso vero a decano prouincie citatus ꝛ excōmunicatus est.sed non curauit.Et sic postmodum in breui tēpore miser obiit. Eodē anno Jesus christus eandē prouinciā terribiliter plagauit. Nā mare in partibus eiusdē prouincie frisie terminos suos egradiens multaruz prouinciarum terrā occupauit.villas deleuit.tantam hominū extinguens multitudinē vt summa centū milia hominū trāscenderet Et cū causa plage populū lateret matrone cuidaz multum deuote apparuit beata dei genitrix dicens. ꝓpter iniuriā filij mei in sacramēto corporis eius factā submērsa est frisia. Et mox adiecit mater misericordie. Leua oculos tuos cōtra mare quod cū fecisset contēplata est pixidez a pugile percussam in summitate fluctuū natantē. Que cū intantum appropinquasset vt posset agnosci ait. Ecce corpus filij mei. In loco eīn vbi dispersum est edificari debet ecclesia.ꝛ debet exhiberi tanta reuerētia quāta sepulcro domico. Quidam vero prediues ex predicti pugilis domo ecclesia in honorez beate virginis marie edificauit.Ex his patet qz quādoqz ꝓpter peccatū vnius punitur tota cōmunitas. Vnde de hoc dicit in decre.Quādoqz multitudo ꝓpter vnius delictum punit.dist.xlv.Sed illud.

Imago beate virginis sudauit. .xi.

Exemplum i.

In quadam ecclesia cum sacerdos celebraret ꝛ populus astaret.imago dei genitricis vehementer sudare cepit vt astantes notarent ꝛ mirarent atqz ipse sudoꝛū guttule peplis matronarū extergerentur. Nutu dei obsessus eadez hora affuit requisitus de causa. Respondit quid statis admirātes.filius marie manum extenderat ad ferendum.quam si non ipsa retinuisset mundus iam minime subsisteret. Ecce hec causa sudoris est. Et territi sunt omnes audientes verba tam stupenda. hec Cesarius.

Salubre est honorare quinq dolores marie vginis.

Exẽplum .xij.

Quida sctus pater in spũ audiuit iesuz christum querentẽ a mre miscõie q fuissent dolores sui maiores in mũdo. Et illa. quinq fuerũt maiores ceteris. Primus cũ symeon te occidendũ pphetauit. Secũdus fuit cũ te pdidi per triduũ. Tercius cũ te captũ z ligatũ audiui. Quartus cũ te crucifixũ vidi. Quint9 cũ te vidi poni in sepulcrum. Cui xps ait. Qui me ad primũ tuũ dolorẽ cũ vno pr nr z cũ vno Aue maria salutauerit dabo ei cognitionem z cõtritionẽ peccatorũ. Si ad secundũ idẽ fecerit dabo ei remissionẽ oim peccatorũ. Si ad tercium idẽ fecerit virtutes quas p pctm pdidit dabo. Si ad quartũ dabo ei donũ gratie. z clbabo eũ ante mortẽ corpore meo. Si ad quintũ apparebo ei in morte et recipiã eum in vitã eternam.

Septem gaudia beate marie virginis.

Exemdlum .xiij.

Septem gaudia btẽ virginis q ipa cuidã relligioso reuelauit. Primũ q soli9 glorie mee plenitudo omnẽ gloriã angelorũ z sanctorũ antecedit. Secundũ est q sup oẽs choros angelorũ proxima sum sctẽ trinitati. Terciuz gaudiũ est q oẽs ciues celestis curie me tãq summi regis matrez venerãtes honorãt. Quartũ est q sicut dies a sole fit amena. sic tota curia celestis a mea presentia venusta iocundat. Quintuz est q summe trinitatis z mea est vna volũtas. z qcunq mihi placuerit tota trinitas ineffabili fauore cõsentit. Sextũ est q oibus in ꝟ seculo mihi seruiẽtib9 iuxta mee volũtatis arbitriũ recõpensat. Septimũ est q oino certa sum z secura q mee glie plenitudo nũq marcescet z nũq decrescet.

Maria liberauit filium cuiusdaz mulieris a captiuitate.

Exemplũ .xiij.

Femina quedã simplicis z recte vite sanctaz mariã venerabat dei genitricẽ. prosternẽs ante imaginẽ suã frequẽter flores z herbas Contigit eiusdẽ femine vnicũ filiũ captiuari. mater aũt icõsolabiliter flebat z beatã virginẽ mariã deuote pro liberatiõe filij sui orabat. Videbs autẽ q nihil pficeret ecclesiã intrauit. z imaginez beate virginis sic alloquit. O beata virgo maria p liberatione filij mei te sepe rogaui z nõ exaudisti me. Igit sicut fili9 meus ablatus ẽ mihi. sic z ego filiũ tuũ auferã z obsidem in custodiã pro filio meo ponã. Et imaginẽ puer accipiens de gremio marie domũ abijt. z lintheolo mundo inuoluit. z in cista diligẽter inclusit. Et ecce sequẽti nocte btã maria iuueni captiuo apparuit. z euz exire precepit. eiq dixit. mi tue dices vt mihi filiũ meũ det. Qui venies ad matrẽ z qualiter liberatus esset enarrauit. Illa aũt plurimũ gaudẽs imaginẽ iesu marie reportauit z gratias ei retulit.

Maria liberauit puellã paruulã a lupo.

Exemplũ .xv.

Matrona quedam honesta z deuota summo honore imaginẽ beate virginis venerabat salutatiões. honores multasq venias corã illa faciens. Tẽpore vo quodã cũ filiã paruulã invillam primã tradidisset. z infantula iã luderet in area lupus ludentẽ rapiẽs cũ ea ad siluã cucurrit. Que q dã cũ clamore magno insecuti sine ereptione puelle sunt reuersi. Ex quibus vnus in castrum cucurrit et matri in mensa sedẽti raptũ filie nũcians ait. Domina lupus comedit filiã vestrã. Cui illa turbata nimis respõdit certe lupus nõ comedit filiã meã. mox tũ a mensa surrexit. in multa cordis amaritudine capellã intrans imaginez saluatoris de sinu matris euulsit. Strãsq contra illã cũ multis lachrimis in hec verba prupit. Dña nũq rehabebis filiũ tuũ nisi mihi restituas filiaz meã. Mira benignitas atq humilitas regine celi. quasi timeret filio suo carere si mulier non rehaberet filiã. lupo protinus imperauit z puellã dimisit. Insecuti itaq plures lupi vestigia iuxta fructa deambulantẽ reperierũt videtes vestigia dentiũ lupi in gutture eius cute superficiẽtis incisa in testimoniũ tanti miraculi ad hoc reseruata. Tunc filiam ad matrẽ ducentes mox vt illam sanã vidit effecta letissime ad imaginẽ cucurrit z puerum in sinum eius restituit ait. Quia restituisti filiaz meã z ego restituo tibi filiũ tuũ.

Maria preseruauit puerũ ab igne illesum.

Exẽplum .xvj.

Quedã mulier hanc orationẽ. Aue maria sp cũ magna deuotione dicebat que cũ deberet tibũ deferre suo marito ad campũ z nõ haberet aliquẽ cui puerũ suũ cõmitteret cepit oratõnem suã dicere deuote. s. Aue maria gra ꝛc. Et sic puerũ beate virgini cõmisit dicens. Nõ habeo quenq cui puerum meũ cõmittã nisi tibi. Ec sic puerũ reliquit z ad cãpum iuit ad maritũ. Cum autem interim ignis exarsus est in prima domo auditis clamorib9 recurrerũt de campo ad domũ inuenerunt totaz exustam z dolẽtes de puero plus q de domor de amissione rerum ipsa clamauit. O beata virgo tibi cõmẽdauit puerum. z puerum quesierunt z illesum omino inuenerunt.

Paruulus quidam christo puero panem dedit. et post triduũ obijt.

Exemplum .xvij.

Pira locus est sup renũ famosus vbi adorat imago sancte dei genitricis. que ad sanctũ Bernardũ trib9 vicibus locuta ẽ. Vbi quida paruulus matre in eadẽ eccl'ia orãte inscissurã panis manu tenẽs. accessit. frangensq micã imaginĩ christi porrexit. bis verbis quibus theutonici venerari solẽt z plorari cepit pu pu. Tandez imago cunctipotẽtis paruuli infantẽ sibi reamplecti z his verbis phibẽt affari. Pu pu pe. noli flere post triduum mecũ papabis. Audiuit mater z tremuit. Supueniẽtiq seniori canonico mater miraculũ ei retulit. Qui prudẽter rem intelligens. Observa inquit infantem a die predicta. Et post triduũ non habebis ipsum. ptinus infans febre correptus in triduo moritur. z sic ad christũ peruenit. Hec Vincẽtius in speculo hystoriali libro. viij. cxcix.

Maria virgo pseruabat pueruz iudei in fornace.

Exemplũ .xviij.

Apud biturigas cũ christiani die pasce cõcarent inter pueros xpianos puer iudeus quidã altare accedens corpus dñi cum eisdem percepit. Rediens ad parentes z interrogatus vnde venisset. Respõdit se cũ socijs pueris ad ecclesiam ijsse z cũ eis cõmunicasse. Tunc pater ei9 vehe

menter iratus puerū in fornacē ardentē proiecit. Et statim beata virgo Maria puerū illesum ab igne seruauit. Mater verō pueri multos christianos z iudeos cū suis clamoribus cōgregauit. Qui videntes puerū in fornace viuentē. extractū interrogauerunt eū quomodo nō sensisset dolorē. Qui respōdit. que est super altare christianorū sibi apparuisse. z totū incēdium suo pallio deposuisse. Tunc intelligentes imaginē beate Marie fuisse. Judeū patrem pueri in fornacē miserunt z statim exusto eo multi in fide feruētiores fuerunt.

Maria virgo castissima succurrebat iudee i partu

Exemplū .xix.

Quedam mulier iudea in partu laborans et clamans pene vsq; ad exitū anie angustiabat. obstetricē quoq; obstupuerat solertia solāq; mortē tanti doloris finē prestolabat. Interea dū inter angustias anie z corporis anhelaret subito lux celitus emissa super eū emicuit. z vox pariter cū luce intonuit dicens. Jnuoca nomē Marie et saluaeris. Jnuoca matrē iesu z liberaberis. luce foris subtracta. sed in virtute verbi saluatoris intus radicata mulier toto corde fidelis z confidēs in dño. Marie nomē inuocauit magna voce. z statim felici partu filiū edidit carens oīi dolore. Audiētes autē femine iudeorū que aderāt inuisuz sibi nomē turbabant et stridebant in eaz z nisi de celo dei oculus respexisset fortassis in eodē loco earū trucidata manibus aniaz exhalasset. Itaq; maria suffragante seuientiū etiam mulierū cruentas manus euasit. z post dies purificationis sue assumptis filijs suis ad ecclesiā confugit. ac legalibus institutis z iustificatiōibus carnis abrenuncians iugū christi suaue recepit. hec Vincētius in speculo hysto. libro. viij. c. xcix.

In episcopū est electus quidā ex iussu beate virginis marie.

Exemplum .xx.

In vrbe papia fuit quidā clericus noie hieronimus. qui beatā virginē mariā multum diligebat z ei modis oibus placere satagebat. defuncto itaq; episcopo eiusdem ciuitatis collecti clerici ieiunauerūt vt eis deus ostēderet quē episcopū esse veller. Interim beata virgo maria cuidaz apparuit dicēs. Vade z dic populo vt accipiant cancellarū meū z statuant eū huius vrbis episcopū. Et ille requirens. quis nā esset ille. beata maria respondit sibi. Ille inquit qui vocat hieronimus. qui est in dei seruitio die noctuq; strenuꝰ. Et sic factū est q; q beate marie seruire studuerat in hac vita tātuz honorē meruit. z in alia felicitatē intrauit.

Maria reseruauit famulū suū in honore debito.

Exemplū .xxi.

Erat in quodā cenobio frater quidā hieronimus noie. pictor quidā optimus q; assuetus semp virginis marie staturā oīi studio virtute decorare z ornare studebat z solebat. Aduersarij quidē diaboli p cōtrariū faciebat turpissimā deformē oīmq; imagini illusiuā. post in ipsiꝰ imaginē irrisiue spuēs. Odiosus ergo his diabolus cepit hieronimū stimulare vehementissime luxurie libidine cogitans vindicare se ex perpetrata iniuria. Demū apparuit ei diabolus in specie dñe pulcerrime q; pollicebat secum gaudere si vellet sibi consentire. et respōdit hieronimus cuncta patrare si vellet cōsensum ei prebere. Dixt ei Dña. Tu es loci illius sacrista. At ille. vtiq;. Inquit ista. Accipe ergo thesauros quos sub tuo dominio habes. maxime aūt auri z argenti z frange simulq; ponas in sacco. z tunc ad me veniēs diu gauisurus. Hieronimus aūt pollicet hec agere. z cū talia operaret cepit diabolus vociferare. Currite dñi currite dñi. quia Hieronimꝰ predat ecclesie thesauros. Cum vero monachi currerent z hieronimū repperissent calices z crates cē. in auro z argento fregisse. admirati sunt valde. z interrogantes quid nam esset volens ratione se tueri timens ac tremens obmutuit. At illi quia sero erat ligauerūt eum ad colūnam. Diabolus vero ad ipsum veniens illudebat ei dicens. Nonne es ille qui me tam difformē depingebas z in faciē spuebas. q; me illusisti. illusi te ecce miser assaberis. Dic ergo marie tue quā ita pulcram faciebas vt te nūc adiuuet. Recordatus itaq; hieronimus miseratiōis genitricis dei toto corde cepit eam inuocare. vt in tantis afflictionibus sibi dignaret succurrere. Ipsa quidē pietatis mater apparuit ei z ait. Confortare in domino hieronime. z deinceps cōstans esto. z caueas tibi ab astutia diaboli. quia te non deseraz in his tribulatiōibus. Et statim apprehenso diabolo ligauit eum ad colūnam soluto Hieronimo simul vero a domino āmonitꝰ hora cōpetenti pulsat matutinū. z accensis lāpadibꝰ. z apertis libris stetit in loco consueto. Venientibus siquidē fratribꝰ atq; ad ecclesiaz hieronimū intuentibꝰ similiter ad colūnam ligatuz. mirati maxime quid nā hoc esset reperiētes sacristam consuetū officiuz z ecclesie thesauros solito modo cōsistentes. Euntes ad colūnam repperierūt diabolū quem exposuerunt eo maxime verberato. At ille stridens z clamās aufugit Deniq; cōfessus hieronimus scelus suū cepit narrare misericordiā virginis Marie. quāliter sibi misericorditar z potēter in tali necessitate subuenit.

Due sorores que fuerūt false infamate.

Exemplum .xxij.

Quedā ambas suas filias in obsequiū beate marie virginis tradidit diligēter cui erat deuota Quibus ob paupertatē de corruptiōe timens beate Marie virgini eas recōmēdauit ante altare suū dicēs. O dña has duas filias meas tibi offero mundas z virgines. z quicqd iuris in eis habeo hoc tibi do. quas nutrire non valeo Quarū etiā manus manibꝰ beate marie cōiunxit in argumentū deuotionis huius. Quibus mox domū remeātibus iuuenis splēdidus p̄ foribꝰ centū libras eisdē dedit. vnde subleuata eorū miseria ecōtra eius eaz dixerunt eas meretrices esse. z mater eis dixit Ire ad matrē vestrā beatā virginē mariā vt huic vre infamie subueniat eam deuote exorando. quo facto illis ambabus in quadā solēnitate beate marie virginis in platea cōmorātibus in p̄sentia oīm angelꝰ christi de celo descendens serta florum eis dedit dicens. Hec serta mater vestra beata virgo in argumentum vestre virginitatis transmisit. Vnde stupefactus princeps illius terre. Et omnis populus. qui quidem princeps terre vnacum populo duo mona-

sterĩa sanctimonialiũ cõstruxit in honore beate marie ỽginis ⁊ magnifice dotauit ⁊ easdem duas sorores illis duob⁹ monasterijs pfecit. Et sic infamatores earũ cõfusi sunt. ⁊ ipse honorifice ab infamia liberate sunt ꝓpter qõ oĩs ppl'us beatã virginẽ honorabat ⁊ amplius diligebat.

Maria liberauit mulierẽ innocentẽ a morte.

Exemplum xxiij.

Hulter q̃dam habuit vxorẽ ꝑbã ⁊ deuotaz beate virgini. ꝫ miser adulter odiuit eã mꝛtum. Propter inconstantias mariti mulier ad tantã deuenit inopiam q̃ oportebat nutrire puerũ cuiusdaz militis. adulter ob inuidiã vxoris sue venit occulte ⁊ amputauit puero guttur ⁊ recessit Mane dum mulier euigilasset eũ volens lactare vidit puerũ occisum ⁊ in tantũ clamorem ꝓrupit q̃ oĩes q̃ aderant in hospicio vigilarent. Istud mõ latuit patrem ⁊ mꝛem ⁊ oĩes q̃ aderant in ciuitate. Mulier deꝓhensa ducit ad iudiciũ ⁊ cũ esset adiudicata mori. ⁊ nõ hñs ꝓlocutorẽ suspiciens in celum dixit. O maria tu scis innocentiã meam. me tibi recõmendo Ꝑis ỽbis finitis venit vna dña q̃ puerũ speciosum portabat que his ỽbis oĩs alloquit. Sustinete vos iudices. quia iste puer erit hodie iudex. Statim puer alloquebat iudicem. Sic debet esse iudiciũ de homicidio. occisus apponet. ⁊ tunc responsio mulieꝛ audiet. De sapientia hui⁹ pueri oĩes mirabant: et statim puer occisus apportat⁹ fuit. Tunc dixit in iudicio. Juste iudicate filij hominũ. ⁊ dixit puero occiso. In noĩe dñi surge. ⁊ nomina illũ qui te occidit Statim puer surrexit q̃ erat occisus q̃ ante non erat locurus cepit loqui ⁊ digito ostendit occisorem. Sic muliere dimissa adulter deꝓhẽsus est. Interim domina cum puero euanuit ⁊ adulter alligatus ad caudam equi miserrime interijt.

Maria liberauit abbatissam ab infamia.

Exemplum xxiiij.

Quedam abbatissa q̃tum poterat moniales suas religiose gubernans ⁊ ad custodiã discipline coartans eas in odium sui de bono studio ꝓuocauit. ⁊ instinctu dyaboli occulto dei iudicio cum dapifero suo luxurie crimen incurrit At illa grauidam se cognoscens moniales vt ꝓius ad regulam nichilomin⁹ astringebat. Cũ ꝫ eam amplio⁹ cõcitate tandem ꝓ incessum ⁊ cibũ mulieꝛi sagacitate ab eis ꝓ certo grauj esse deꝓhendit. ⁊ statim cũ grauissimis accusationib⁹ occultatõnes tanti criminis ẽpo deferunt. Imminẽte ꝫ aduentu epi abbatissa in q̃dam ꝓiuata capella vbi orare solebat effusa in lacrimas btãm ỽginẽ deuotissime deꝓcans. Tandẽ i oratione paululũ sopozabat. Tũc beata ỽgo Maria cũ duob⁹ angel' eam alloquit. ⁊ data pctivenia delendã cito infamiã illã polliceꝛ. statimq̃ dixit duob⁹ angel' vt eam ab onere ꝓlis exonerarent. ⁊ cuidã heremite invicino manenti ꝓ septem annos puerũ nutriendũ offerrent. Quo facto liberatã ab opꝓbrio monuit: vt caueret deinceps a peccato. scias tñ inq̃t te ꝓius ab ẽpo multis opꝓbrijs fatigandã. sed ne timueꝛ quia facilem horam ꝓtransibis Post ꝫ ẽps veniens capitulum intrauit ⁊ abbatissam venire ꝑcepit ⁊ accedens contumelijs arguens de capitulo exire compellit. At illa nil metuens imꝑterrita foris stetit missi ad eam duo clerici vt crimen explorarent. Cũ nullum signũ in ea grauidatiõis inuenirent eꝑs ad pedes eius coꝛruit. veniã petijt. ⁊ oĩs detractores illius ex monasterio citi⁹ abire ꝑcepit Abbatissa vo epi scopo in cõfessiõe totũ factũ narrauit. Et ille benedicens deũ ad heremitã duos clericos ꝓ causa pueri inqrenda transmisit. Veneruꝛ ꝫ ⁊ didicerũt ab illo pueꝛ illa nocte natũ. ⁊ a duob⁹ iuuenib⁹ ad eum pauloante delatum. ⁊ ex ꝑte beate Marie sibi fuisse cõmendatũ. Audiens hoc eꝑs mirabiliter let⁹ pueꝛ septez annis nutriendũ in manu heremite dimisit. Et ipse puer postea lr̃is ⁊ vita idoneus eidẽ ẽpo in episcopatu successit.

Maria reseruauit apostatricẽ in honore.

Exemplum xxv.

In monasterio quodã sanctimonialium ante multos annos ỽgo quedam degebat nomine Beatrix. Erat ei coꝛpe speciosa mente deuota. ⁊ in omni obsequio dei genitricis feruentissima. Quotiens illa specialeꝫ oꝝones cũ fine veniam secreti⁹ offerre potuit ꝓ maximis delictijs reputauit. Facta ỽo custrix hec egit tanto deuotius quanto liberius. Quã clericus quidam videns ⁊ cõcupiscẽs ꝓcari cepit. Illa ỽba spernente luxurie istoq̃ tanto importuni⁹ instante. serpens antiquus eã vehementer incendit vt pect⁹ ei⁹ flãmã amoris ferre non posset. Accedens ỽo ad altare beate ỽginis q̃ ibi patrona erat. sic ait. Dña q̃to deuoti⁹ potui tibi seruiui. ecce claues tibi resigno. tentatiões carnis diuti⁹ sustinere nõ valeo. positis sup altare clauib⁹ clam secuta est clericũ. Quã cũ miser ille coꝛruptisset post paucos dies eã abiecit. Illa cũ hoc nõ haberet vñ viueret. ⁊ ad claustrũ redire erubesceret. facta ẽ meretrix. In q̃ vicio cũ publice annos plurimos trãsegisset. die q̃daz in habitu seculari ad portã venit monasterij. Que cũ dixisset porrarie. nosti beatricẽ q̃ndam hui⁹ monasterij custricẽ. rñdit optime. Est eñ dña ꝓba ⁊ sancta ⁊ sine querela ab infantia vsq̃ in hunc diẽ in hoc monasterio cõuersata. Illa ỽba ista notans ꝫ nõ considerans dũ abire vellet: mater misericordie in effigie mulieris ei apparens. ait. Ego ꝓ q̃ndecim annos absentie tue officium tuũ suppleui. reuertere aũt in domũ tuã ⁊ pniam age. qz nullus hoĩm nouit excessum tuũ. In forma siq̃dem ⁊ in habitu illi⁹ dei genitrix vices egerat custodie. Que mox ingressa q̃diu vixit gr̃as egit marie ỽgini. ⁊ ꝓ confessionẽ circa se gesta manifestauit confessori suo.

Maria liberauit mulierem ab adulterio.

Exemplum xxvj.

Matrona quedam cuiusdam honesti militꝭ vxoꝛ instinctu dyaboli alium admisit. que post temp⁹ aliqñ inspiratiõe diuina ducta pnia de crimine doluit ⁊ ab adulterio ꝓius cessauit Ille ỽo mariti absentiam obseruans domũ illius intrauit ⁊ cum eã solã reppisset verbis solitis ad crimẽ eam inuitauit. Qñ cũ illa renuneraꝛ vir renuentem oppmere nisus est. Et cũ videret illi nõ posse resistere ad totius castitatis patronã cõfugit di. Rogo te dña vt ꝓ illud sanctũ Aue maria me liberes. Ad qñ verbũ oĩs virtus deficit in milite ⁊ emarcuit. ⁊ sic femina incoꝛrupta euasit. nec amplius verbum adulterij facere presumpsit ad eam miles nec ausus fuit.

Maria liberauit adolescentē a tentatōne honeste mulieris. Exemplum xxvij.

Miles q̄dam etate adolescens cū quodā mili te dño suo a q̄ infeudat⁹ erat habitabat. Et is etate flozeret. plus tamen flozebat virginitate. Inuidia igit̄ dyaboli operante ab vxore domini sui grauissime cepit tentari. Qui cum p annuz de eadem tentaret̄ subinota verecundia dñe sue q̄d pateret apparuit a qua repulsus amplius affligebatur Casta enim erat matrona z viro suo fidelis. Veniēs igitur prefatus miles ad quendam heremitam passionem suam illi cum lacrimis confessus est. Cui vir sanctus fiducialiter respondēs. Ecce sanum tibi dabo consilium. p annum istū singulis diebus beatam virginem Mariā centuz vicibus angelico salutabis versiculo. z q̄cq̄d volueris p illam impetrabis. Sciebat q̄ castitatis amatrix iuuenem castū non desereret. Cūq̄ iuuenis in multa simplicitate beate marie ẏgini iniunctum obsequiū impenderet. die quadaz sedens in mensa dñi sui recozdatus est q̄ dies ea essz terminus anni. Et statim surgens equum suū ascendens vicināq̄ intrās eccl̄iaz ozationes solitas explevit. Qui cum exiret eccl̄iam vidit matronam pulcerrimam omnē decozem humanū transcendentē equū suum z frenum tenentem. mirat⁹ q̄ nam esset. Respōdit. Placet ne tibi species mea. dicente milite. Rūq̄ pulcriozem te vidi. Illa subiunxit. Ego ero vxor tua accede ad me z dabo tibi osculum. dixitq̄ nunc initiate sunt nuptie. z in tali die cozam filio meo pficientur. Ex quo ẏbo cognouit eam esse matrem dñi. cui⁹ castitas gaudet humane integritati. Ab illa vtiq̄ hoza tam plene a tentatione liberatus est. vt etiaz vxor domini sui miraretur. hec cū heremite recitassz p ordinem ille laudans dei pietatem dixit. Ego volo interesse diei nuptiarū. Adueniente aūt die constituta presente heremita miles agonisans spm̄ exalauit z celestem thalamū. p̄missas nuptias celebraturus intrauit.

Maria succurrit hominī in extremis. Exemplum xxvij.

Erat q̄dam plebanus ad modum locuples q̄ habebat famulum suū hominem surdū z mutum. que duo raro separant. Tandem idem mutus ad tantā puenit egricudinem vt lecto decumbens mozte expectaret Tunc beata virgo venit ad eum in ipso mozris articulo. z salutauit eum dicens Saluet te ihs xp̄s filiꝰ meus. Et in salutatione illico cepit loqui. Beata virgo dixit. Fac tibi venire sacerdotem z age penitentiam. z confitere pure peccata tua. z sume eucharistiā. i. cozpus dñi nr̄i ihesu xp̄i filij mei. z alia ecclesiastica sacramenta. z postea ducam te in requiem tibi p̄paratā. Qui fecit sibi vocari sacerdotem cui cōfessus est z cōicatus. Cōione facta. tunc oīs q̄ aderant admirantes interrogabant euz quid ei accidisset q̄ loqueret. qz nunq̄ ex ore ei⁹ verbum fuisset auditum. Rūdit q̄ beata ẏgo visibiliter eum visitasset z iussisset fieri sicut plebatū est. z dedisset ei loquelam. Tunc interrogauerunt eum si vnq̄ ei aliquid seruitij exhibuisset. Rūdit se ignozare se nec antea sciuisse vel audiuisse. sed cum dñm suum sabbato die ieiunare sp̄ vidisset z pp̄m die sequenti nihil operari intellexit q̄ dñs suus aliquid boni intenderet. z sic etiam cum domino suo ea intentōe ieiunasset. His auditis dixit plebanus. verū q̄dez est semp sabbato i honoze beate Marie ẏginis quo eo solitus fui te iunare. z ipse ieiunauit mecū. Hoc oēs audientes cum admiratione magna z voce iocunda laudauerunt deum z glozioſam virginē Mariā matrem eius. que non derelinquit sperantes in se z seruientes sibi p infinita secula seculoz.

Maria in extremis liberauit quendaz abbatem a damnatione. Exemplum xxix.

Quidā monachus certi monasterij Henricus nomine fuit. qui cum abbatia esset sine abbate multis modis vt eam haberet q̄siuit quod tamen erat contra voluntatem monachorum eiusdem loci. sed cuius contra eos esset. tamen per virtutem regis qui tunc erat ibi fuit positus in abbatem. rex tamen quia postq̄ vidit q̄ abbati suo monachis eiusdem loci displicebat. eum de loco eodem abstulit. z misit in abbatiam de halis. que longe ab eodem loco distabat. Et ibi aliq̄diu mansit: postea rediit ad locum certhesij. z iterum manere cepit. Non multo vero post temporis. postq̄ reuersus est intrauit in eum grauis quedam infirmitas qua z mortuus est. Quis autem iste Henricus in cunctis que agebat valde esset reprehensibilis tamen sanctā Mariam diligebat multum eiq̄ fm possibilitatem semper seruiebat. Et de ea sepius in septimana bis vel ter missam celebrabat. Cum autem ab eadem infirmitate valde esset afflictus mozq̄ timeret. mandauit abbati suo vt ad euz veniret. eumq̄ anteq̄ moreretur reconciliaret ne p̄opter peccata sua puniretur vl̄ damnaretur. Dum ergo sic ab infirmitate grauaretur. adhucq̄ in loco vbi iacebat se verteret. nescions quid potissimū agere potuisset quod eum adiuuare posset. Rogauit monachos qui ibi erant vt p̄opter deum ei misericordiam facerent. z p̄o eius angustijs quas patiebatur omnipotentis dei misericordiam exorarent. quatinus ei misericordiam faceret. eius animaz cum de corpore exiret a penis quas timebat liberaret. Interim vero dum ab abbate suo z monachis in monasterio letanie z ozationes fierent obmutuit z similis mortuo fuit. Monachi vero qui p̄o eo ozationes faciebant vt hoc audierunt statim ad eum cucurrerunt tristes z dolentes q̄ anteq̄ mozeretur inunctus non fuisset. z communionem corporis z sanguinis domini non percepisset. Cum nutem ante eum stetissent z videntes eum mutū z sicut mortuū iacentem ignozantes quid ei deberent facere. qz sicut nec viuo rectitudinem suā facere poterant. sic nec mortuū sepelire audebant. Dū ita q̄ in circumitu eius essent spumāq̄ de ore eius non modicā exire conspicerent. magisq̄ mortuū q̄ viuuz esse crederent subito respirauit z se plangere cepit. z manum ad se retrabere z ita dicere. Domina sancta Maria mater gratias tibi reddo de hoc q̄ me i hoc liberatum habes. et q̄ ego damnationem sicut p̄o merueram non incurri. que damnatio mihi citius affuisset nisi tua miseratio. tuumq̄ auxilium mihi p̄o pitium aduenisset. Domina sancta Maria gratias tibi reddo immensas de hoc q̄ filiū tuū dulcissimuz dominū meum hodie p̄o me rogasti. quatinus eius

corpus ⁊ sanguinem sumerē ⁊ rectitudinē meā quaz xp̄ianus habere deberet non amitterē. Post hoc rogauit priorem ⁊ cereros fratres qui ibi erant vt corpus dominī afferrent. eumq; cōsecarent. Cū itaq; corpus domini allatum fuisset cepit cum lacrimis dicere ⁊ veraciter ex ore p̄fiteri q; hoc veraciter esset corpus domini qō de virgine sumpsit. ⁊ p pctōrib⁹ in cruce pependit ⁊ deinde communicatus est. Quo facto rogauit vt eum citius ponerent. His oibus peractis vsq; ad finem cōgruū pductus būdixit omnes monachos q̄ ibi erant ⁊ absoluit ⁊ monachi sil'r ei fecerunt. Deinde posuerunt eum sup ciliciū. Statim q; spm̄ reddidit letus ⁊ hylaris. Cuius aiam sicut illi crediderunt qui ibi affuerunt ⁊ hec que de illo acciderant viderūt. sancta Maria quā dulcit inclamauerat suscepit ⁊ ad locum bonū pduxit. Post hoc se pelierūt eum in capitulo būdicentes deū. ⁊ laudauerunt sctām Mariā matrē dñi. q̄ ei talem miam fecerat. sicut ipsi tunc viderunt.

Hereticī exciderunt sacerdoti linguam ⁊ maria sibi restituit. Exemplum xxx.

Cum catholici cōtra albienses hereticos cruce signati duo honesti clerici per terraz illorum transitū facerent. cū ecclesiam vidissent in via desolatam. ait vnus alteri. Sabbatū est intremus hanc ecclīam vt dicam⁹ missam in honore sancte Marie ỽginis. portabant em̄ secum libū ⁊ calicem indumentaq; sacerdotalia. Dz añq; missa esset completa hereticis ꝑditi sunt. qui armata manu intrauerunt ⁊ sacerdotem de eccl'ia trahentes linguaz eius radicitus absciderunt. Quem soci⁹ cū multo labore mutilatum deducens monachis eum cōmendauit. Hi ỽo sicut viri catholici ⁊ religiosi sacerdotem mutilatum ꝓpter fidem xp̄i ⁊ genetricis ei⁹ honorē multum deuote suscipientes. oēm ei humanitatē exhibuerunt. In nocte ỽo epiphanie cum solennes decantarentur vigilie baculo parietem pulsans: ministros aduocauit. Qui cum q̄rerent quid vellet. Et ille in oratoriū deportari significaret volentes parcere ei non acquieuerunt. Tandē importunitate ei⁹ attenta in ecclesiam eum ducentes ante altare quod dam deposuerunt. Qui cum matrem misericordie tota mentis deuotione inuocasset. illa ei apparens et carnem lingue formaz habentem in manu tenens dixit oranti. Quia ꝓpter fidem filij mei ⁊ honorem meum lingua tua priuatus es. ecce nouaz tibi restituo. aperi os tuū. qō cum fecisset digitis ori eius immissis radici p̄cise carnē eandem coniunxit ⁊ vniuit. sic q; disparuit. Qui cū zacharia mox i vocē laudis erūpens clara voce clamauit. Aue mariaz vsq; in finem quam salutationem cum crebrius repeteret. stupentes accurrerunt ministri. accurrerūt de choro monachi. de tam grandi miraculo deum eiusq; genitricez glorificantes. non igit immemor nec ingratus collati sibi beneficij clericus in eodem cenobio factus est monachus. hec Cesarius.

Maria in p̄sentia hereticoꝝ cecū illuminauit. Exemplum xxxj.

Legit in ecclesiastica hystoria q̄ q̄daz erat diuin⁹ ex vtero matris cec⁹ natus. hic cōpiscens dei sapientiā seruauit dei mandata: ⁊ de⁹ prebuit eam sibi. Cum aūt per fidem cōtra iudeos ⁊ hereticos frequens haberet conflictus ỽborum. hic hereticorū perfidiam sepissime confutauit. Unde a quibusdam sepius audiuit improperium decitatis. dicentibus sibi q; gratis seruiret eis qui illuminare eum non possent. Tunc petijt inducias confidens in deo q; deus ⁊ beata virgo Maria eum illuminare curarent. tunc a sancto bonifacio romano pontifice. indicto ieiunio triduano deo studuerunt elemosynis ⁊ orationibus supplicare. His expletis precibus ⁊ plurib⁹ conuocatis. cecus stans in medio xp̄ianoꝝ ⁊ hereticorū responsorium Bande maria virgo cunctas hereses ⁊c. cum versu ad laudē beate virginis deuotissime decantabat: ⁊ statim coram omnibus clarissime vidit. Et multitudo infidelium corde sunt. ad fidem conuersi. Hic mos romanis inoleuit q; quotidie ob memoriam tanti facti responsorium illud decantant ad laudē ỽginis gloriose.

Exemplum xxxij.

Clericus quidam beate virgini deuot⁹. Cui cum per ecclesiam contingeret transitus cū omni humilitate ⁊ deuotione genuflexo illa angelica salutatione eam honorauit dicens. Aue Maria ⁊c. Rursum genuflexo. beatus venter qui te portauit christe. ⁊ vbera que te lactauerunt dominū ⁊ saluatorem nostrum. Hic aliquando molestia corporis tactus desperatus erat: tantusq; dolor inoleuit vt linguam ⁊ labia sua dentibus suis manducaret. idipsum de membris suis facturis si permitteret Cunq; iam lingua ⁊ labijs penitus absumptis vehementer in alijs membris se lederet. iacerētq; horrendus aspectu sensibus corporis exemptus vidit iuxta lectuli sui caput personam consistere. pulcram facie ⁊ reuerendo aspectu. quantum datur intelligi angelus eius erat. Hic egroti sui erumnas plorans in hunc modum lamentari videbatur. Quid O domina misericordie fons pietat; hoccine est gratie ⁊ glorie saluandoꝝ. hecq; est lingua que beatificando ventrem vbera ⁊ partum tuum longo vsu et ardenti affectu salutare sic assuefacta vt pene nihil aliud sonare nosceret in ecclesia dei. O domina si tu dees tuis quis aderit suis. Non sic domina non sic ad nihilum deueniret spes hominum si in te incipiunt non inuenire refugiū. Hec cuz ille in auribus tantū egri declamaret et in eius tantum oculis declararet. apparuit vtiq; mater domini ⁊ quasi satisfaciens de negligentia in seruulum suum de quo insultabatur ad lectulum egri propius accedit. Extractoq; vbere visa est protinus mittere in os egri et sancti lactis sui roze infuso subito sue lingue integritatem: ⁊ labijs antiquum decorem. ⁊ in toto eius corpore pristinaz restaurauit sanitatem. ⁊ surrexit sanus ⁊ incolumis. factamq; circa se misericordiam omnibus cepit predicare. Et postmodum se et sua dei seruitio mancipans. decetero duxit vitam religiosam ⁊ bonam.

Maria Johanni damasceno restituit manum abscisam. Exemplum xxxij.

Prudentio ex gestis Damasceni. Johannes damascen⁹ virgo pmanens vgini beate marie deuot⁹ grecis litteris ⁊ artibus liberalibus instructus. in scribendo: cantando: dictādo gratiosus captus a saracenis filiū domini. In cui⁹ ptē cesserat in dictamine in scriptura. ⁊ in alijs ad sciam pertinentibus sic instruxit vt in dictamine. lr̄a ⁊ voce nō nisi Johannes putaret. Irmat⁹ Johannes a the odosio impatore cum apud eū esset discipul⁹ inuidia agitat. liam dictauit ⁊ scripsit. traditionē impatoris ⁊ imperij ptinentē. quā furtiue cōstantinopolim misit in palacioq impatoris pfecta inuenta est. Et lecta mod⁹ dictandi ⁊ forma lr̄e dinoscit esse Johannis. ab impatore Johannes accersit cōuictijs ⁊ iniurijs conuincit. ⁊ pditor imperij appellat. Ostensa ē ei lr̄a. Rñ. vere dñe formā scribendi ⁊ modū dictādi meū esse cognoui. ꝯ testis est mihi deus q̄ hec nō feci. Cunctis ꝯ perstrepentib⁹ in eū eo q̄ veritatē non fateret. ⁊ reum esse mortis clamantib⁹. iudices quia amicus impatoris fuerat nō debere eum mori. ꝯ manum q̄ tm̄ nephas ppetrauerat abscidi sententiauerunt. Quo facto in detestationē tanti sceleris suspēsa est man⁹ abscisa in monasterio ipi⁹ Jobis q̄ mox ad imaginē spēal dñe sue Marie aduenies discooperto vulnere ⁊ extento brachio eam depcabat dicens. Heccine dña nostrox p̄mia sūt meritox. digne me p meritis peccatox flagellari voluisti. ꝯ vt quid instrumentū officij tui pmisisti penit⁹ abscindi. hec quippe manus hymnox laudis tue cantica sepi⁹ scribendo parabat. ⁊ corpus ⁊ sanguinem filij tui offerebat. Cunq talia perorāret ipse in lectulo suo nec plene vigilanti nec dormienti beata vgo cū magno lumine. hilariq facie eidem apparēs dixit q̄d agis puer fidelissime. heu inquit ille. dña q̄d interrogas vbi eras cuz hec paterer. ecce ad meū immo tuū dedec⁹ in eccl'ia pendet abscisa clientis tui manus. Et illa. Confortare fili inquit in dño. his dictis: eo vidente eccl'iam exijt delataq inde manū eius brachio restituit. Tunc ille gratias agens facto mane conuocatis fratribus manū ostendit moxq missam de beata vgine alta voce celebrauit. Imperator aūt audito miraculo pedester ad eum venit. ⁊ manum deoscu lans ab eo inquit. Si quem alicubi cognosceret qui suum dictandi genus ⁊ scribendi formam haberet. Quod ille q̄dem et retulit. eiq veritas diligenti⁹ inquisita innotuit.

Maledicum a deo plagatum Maria sanauit.
Exemplum xxxiij.

Quidam grossus ⁊ iracund⁹ homo cū q̄dam die p villā deambularet. lapidis offensio pedem quē nudum habebat sibi lesit. ⁊ vt doleret substomachans maledixit ⁊ dyabolū nominauit dicens. lapidē illū in noie dyaboli ibi positū fuisse. Et vix finito sermone repente q̄si violenta infectiōe aque feruentis totam faciē pfundi sentiens. ꝯ ad dom̄ suā reduct⁹ tota facies eius in tumorē cōuersa. oculi nasus ⁊ os ita tumore excrescente disparuerūt vtnō nisi monstrū in facie videret. Quatuor aūt diebus euolutis inflatio illa paululum extinanire cepit. pustulis ⁊ vesicis turgentibus repleta est vt ab omnibus elephantico morbo pcussus diceretur. Post morbus ad inferiora descendens a renib⁹ vsq ad sūmuz pedum articulos tam miserabiliter occupauit. Sicq tota illa inferior ps corpis insensibilis mānsit vt si igne ardere quidem posset. tamen ignem sentire omnino non posset. Nunq de lecto per se surgēs nunq ad sedēdum se erigere vel in quolibet latus reclinare sed semper resupinus iacere. studebat tñ i doloribus suis patientiam seruare. ⁊ deo semp gratias agere ⁊ peccata sua pre oculis habere. ⁊ p eis humiliter deo supplicare. Quadam die resurrectionis dominice cum audiret pulsare ad missam. caput erigēs ⁊ versus prefatum locum ptensis manib⁹ saluatoris clementiam exorabat. Et ecce subito vidit quandaz pulcerrimā mulierem sibi assistere que ait. Noueris p̄ces tuas exauditas a domino ihesu xp̄o filio meo. fac ergo q̄ moneo ⁊ fac te deferri ad eccl'iam meam ⁊ ibi corax imagine mea p salute tua interuenī. ⁊ statim sentiens virtutē diuini auxilij. Quod cum fecisset dei auxilio ⁊ matris eius pio suffragio ad plenum sanatus est.

Maria ⁊ sanct⁹ Hypolit⁹ sanauerūt quendā maledicū. Exemplum xxxv.

Rustic⁹ quidam noie Petrus in festo marie magdalene aratro boues iūxit ⁊ cum iratus opus ceptum malediceret. boues ⁊ aratrum fulmine consummuntur. ⁊ ipsum petrū qui ꝯ fuerat impetratus protinus sacer ignis arripuit. ⁊ carnib⁹ ⁊ neruis tibie et crurum iam consumptis ⁊ ad ecclesiam beate Marie magdalene cuius festum infrege rat afferri se petijt Quo facto ignis ex toto extinct⁹ est in corpore suo sed non sanatus. Audiuit autez loquentes de quadam ecclesia beate virginis Marie miraculis insignita. Ad quam deuehi postulauit. Accessa nauī ⁊ sedens in pupi illusus tibia a sua compage resoluitur. ille patienter hoc sustulit. ⁊ cum ad ecclesiam venisset ipsa nocte beata virgo quam fideliter implorauit cum sancto Hypolito in visione apparuit. ⁊ eidem sancto hypolito vt ipm petrum sanaret imperauit. Statim sanctus Hypolitus coram tibiam ⁊ pedem illius circūquaq recolligens in momento sanauit.

Plagas illox q̄ occiderūt hoiem in eccl'ia sctē marie virginis. Exemplum xxxvj.

Quedam milites cum odio haberēt quendam virum ⁊ quererent occidere illum. inuenta oportunitate sine amicorum presidio reperientes eū impetum fecerunt vt eū interficerent. At ille pscius fugit in eccl'iam in honore sancte marie consecratam. si forte ob reuerentiam eius posset imminens euadere periculum ⁊ mortem. Illi vo crudeles ⁊ irreuerenter ecclesiam ingressi absq vlla miseratione peremerunt eum coram altari. Ob quam rem commota est aduersus eos sancta Maria. Et mox vlciscente deo omnipotenti tantam presumptionem igne accensi sunt. qui singulorum membra cepit vehementer exurere. Qui diuinam super se sentientes vltionem. nimio dolore coacti ad deprecandum ipsam dei genitricem quam multum offenderant, cum magna cordis conritione conuersi sunt. Quorum precibus ipsa virgo sancta Maria que est semper pietate repleta: clementer liberauit eos ab igne quo vrebantur largiente deo. Non tamen ex toto sanitas reddita est sibi. Statim autem postq

pergere potuerūt eꝑm adierūt. q̄d egissent vel quid eis accidisset narrauerūt. ⁊ ab eo pniam sibi dari poscerunt. Quib⁹ eꝑs indicens pniam armox q̄bus ipm virū perimerant loco pnie ꝓut sibi visum est eis imposuit. videlicet vt indesinenter ea sup se ferrent ⁊ congrue penitterent donec deo ⁊ sancte eius genitrici satisfacerent.

Monialis lesit sibi tibiā. ⁊ maria sanauit eam.

Exemplum xxxvij.

Contigit in quodaz cenobio sctimonialium res valde delectabilis. erat eñ ibi sozor quedam vite ꝓbabilis multūq; feruens in obseqo beate Marie ꝑpetue virginis. Hec cū in genuflexione nimio impellente feruoze tpe quodā genu vulnerasset. atq; in meridie in infirmario dormiret. visa est ei in somnis astare beata virgo. pixidē vnguenti portans in manu sua immissisq; digitis de eodē vnguento punxit vulnera virginis. statimq; tanta fragrātia affuit vt sozores in ꝓximo dormientes odoze illi⁹ excitate surgerent. ⁊ ad lectum eius venirent. eo q̄ maioz ibi sentirē virtus odoris dormientē excitauerūt Quā cū quesiuissent vnde esset odoz tantus. illa cause non ignara. nihil illis dicere voluit. ideo rennuēs vt irent dormitum. Que dū rursum obdormisset. itez rum affuit mater domini. secū illā ducens p visionez in pomeriū. Cui manū sub mentū ponens dixit. modo dimitte te sup genua tua. qō cum fecisset domina nra subiunxit. Decetero sic modeste debes petere veniam. Hec Cesarius.

Iuuenis q̄dam cōsumpsit pr̄imoniū suū. ⁊ maria subuenit ei.

Exemplum xxxvij

Iuuenis q̄dam in germanie ptib⁹ moztuis parentib⁹ maloz cōsortio deprauat⁹ est hereditatē p̄clarā in ludo taxillox tabernis taliter dissipauit. hinc vagabundus ⁊ miser p patriā ferebat. Qui ⁊ si alꝰ stultus: castitatē tū cozporis cō seruauit. Cui q̄dem miles patruus eius nō modicū misertus obuiūq; eum q̄dam die habens alloquitur dicens. Male tibi cōpetit consobrine charissime taliter aberrare. q̄ clarus genere ꝓbū virū ⁊ magistrū efficere potuisses nisi te talis insania rapuisset. Cuius verba cū quasi muliebria iuuenis derideret subtūxit miles. Est ne aliq̄d chare mi qō ꝓ me facere tu auderes. At ille. Est vtiq;. Et miles. Volo ergo vt glozioſam dei genitricē Mariā salutes q̄nquaginta vicibus omni die. Cui cum cachinando responderet hoc semel vtinā ⁊ non oīni die dicerē. patruus insistit dicens. hoc facere modis oīmbus optebit. si q̄q; oculis misericozdie te gl'iosa vgo respiciat ⁊ pro tua miseria suū filiū interpellat. Ad cui⁹ vba iuuenis annuit ⁊ recessit. Inde post annū contigit patrum videre iuuenē quē ⁊ si ꝓmissum seruasset interrogat. ⁊ ille seruasse inqt. Et nollē vllaten⁹ nō fuasse. Remisist⁹ eñ ē mihi cū aū erga mundana. Cui patruus cū gaudio dixit. Ergo ⁊ sic seq̄nti anno seruitium matri xp̄i in salutationib⁹ duplicabis. Et iuuenis fiat inqt. Exacto aūt scō anno reuersus ad patruū dicens. Iam suffragante mīe xp̄i ois vecozdia miseriecq; mei statutus euanuerunt. Et firmo benefaciendi ꝓposito voluntatis mee cōstantia stabilit. Cui patruus cū lacrimis dixit. Benedicta sit pietatis mater. ⁊ tibi quoq; charissime gr̄as refero q̄ salubri cōsilio credidisti. nihil ergo restat nisi vt anno p̄senti ꝓpositum tuū fixum experiar. Et si dignum inuenero condignas tibi nuptias p̄parabo. Tu autē medio tempore auxiliatricem tuā in salutationib⁹ tertie quinquagene sedulis honozato. cōsentit iuuenis ⁊ stabilis inuentus est ⁊ euoluto a nno fecit patruus quod p̄miserat iuueni. Constituit nuptias ⁊ instauratо conuiuio ex vtraq; parte conuenerunt parentele. Positis quoq; mensis ⁊ lotis manibus cum iam sponsus ⁊ sponsa comesturi pariter consedissent. ex inopinato memoz sponsus nonduz se pensionis sue debite salutationes illa die glozioſe virgini occupatus al's persoluisse. repente surgens susurrat patruo vt paululum inducīaret fercula ministrādo. Quo annuente solus iuuenis intrat thalamum. soluit matri christi quod vouerat. tanto deuotius quanto clemētius se probauerat exauditus. Nec moza vt extremā salutationem terne quinquagene iam compleuit. apparuit et glozioſa virgo Maria lucidioz super solem tres rugas in tunica iuueni. vnam anteriozem. ⁊ duas laterales ostendens. Ecce inquit salutatōnes tue litteris aureis scripte. quibus me tribus quinquagenis sedulus honozasti. ⁊ quomodo in tuo cozpoze. ls vanus ⁊ vagus. tamen virginitatis mundiciam conseruasti. Moz te leta febris coripiet. ⁊ ad me tercia die sine vlla carnis coztuptione peruenies. hoc dicto glozioſa virgo disparuit. Iuuenis autē egressus hozabatur omnes letari: epulari ⁊ gaudere. se vero ab appetitu comedendi destitutum ad p̄sens cum eis esse non posse notans. Singulis quoq; ad mensam sedentibus ⁊ comedentibus iuuenis interim lectum ascendit. ⁊ facto p̄andio sponsam suam p̄mū et amicos in thalamum conuocauit. ⁊ eis quid sibi contingeret indicauit. Moztuus est autem iuuenis die tercia vt p̄dixit. Sponsa vero eius nulli postmodum nuberevolens in sancta virginitate permansit.

Maria pōt etiam subuenire in periculo maris.

Exemplum xxxix.

Erat nauis in medio maris peregrinis onusta. quoz̄um deuotio oīonum gratia partes hierosolimitanas adibat. Huius nauta cuz sensisset nauem byare inferius ⁊ aquas irrumpere ⁊ se nullatenus subuenire posse. festinus cimbam que intus ferebatur in mare deposuit ⁊ cū episcopo quodam ⁊ alijs quibusdam nobilioribus in eam descendit. vnus tamen cum descendere vellet in mare decidit pelagiq; statim ad ima mersus nusq; comparuit. Nauta vero quos in naui reliquerat alloquens moztis omnibus imminere discrimen non euitandū prenouit. Et vt peccata sua confitentes suas animas deo deuote commendarent admonuit. Qui et ita fecerunt. nec longe intersuit moza illis in celum clamantibus. Et ecce nauis subintrantibus aquis byatu maris penitus absoꝛpta est. Episcopus vero cum ceteris lacrimosa fundens suspiria socioz̄um animas domino commendabat quoz̄um cozpoza tam hozrēdo discrimine perire videbat. Cunq; per equoreas vndas oculoz̄um aciem circumuolueret si forte aliqua suffocatoz̄um cozpoz̄um indicia videre posset et ecce marinis e fluctibus columbas speciosas alicubi quidem vnam, alibi vo duas vel plures su-

bito videt emergere. celicq; secreta sb celeri volatu penetrare. qs cum socior anias aduerteret esse. qntum fleuerat prius qz socios pfocari viderat. tanto tunc magis deflebat. qz cum socijs pfocat⁹ non erat. Aut cum tandē cimba defectus terre cū socijs applicuisset. ecce sociū q inter duas cecidisse nauē in mari videbat. de mare subito viuū z incolumē videt exire. Mirantur stupentes z de recepto socio exulrātes qd ei acciderit. quō a marinis fluctib⁹ sic liberari potuit. Qui ait beate genetricis dei cum in aquā caderez nomen exclamaui. Sicq; eius memoriā habendo et nomen declamando ad yma pelagi deueni. Et ipsa misericōie mater virgo Maria q memor suor immemor nullatenus pōt esse. mihi sub vndis astitit. palliocq; suo me clementer cōtexit. z cōtectum sub aqs vsq; ad littus pduxit. Hec eo dicente laudes deo referunt. z mater misericōie ab oībus diuulgat atq; pdicat. Ħ vinceñ. in spe. hysto. li. viij. c. lxxxviij.

Quidā p responsoriū. Felix nanq;. liberati sunt de periculo mortis.

Exemplum xl.

Abbas qdam in medio maris britannici nimia tempestate cū alijs multis oppressus est. adeo vt oīs de vita desperarent. Itaq; alij btm nicolaū. alij btm andreā vel quēlibet alium sanctum inuocabant. vnusqsq; em sanctum quē magis familiarem habuerat in necessitate sua familiarī⁹ inuocabat. Cunq; videret abbas oīs istos minus potentes sanctos inuocare. neminē aūt matrē misericōie q hz ptātem sup celum z terrā z mare noiare. Quid agitis inqt fratres. qd ceteros sanctos illosq; q minus pñt nī inuocatis z ipsam q plus omnib⁹ potest relinquitis. Honū qdem est qō facitis. Ħ multo melius si omnes vna voce matrē misericōie acclamaretis. Quo illi pcepto oīs vna voce mrem dei noiauerūt oīesq; vt sui misereat pclamant. Ipe quoq; abbas q pter vnū pomū nihil penitus comederat. quiq; p duos dies z noctes ita afflictus erat q vix respirare poterat illud responsoriū. Felix nanq; cc. cum suo vsu. s. Ora p populo. deuotissime cuz monachis suis cantare cepit. vixq; finierant populus pcem cū lamentatione z monachi cū deuotione. Et ecce in summitate mali lux magna instar cerei apparuit. notisq; tenebras fugans. oīes q erant in naui sua claritate perfudit. totaq; pelagi cessauit tempestas. z celi regina iubente facta est tranquillitas Nec multum post dies serenus illuxit. z terre ad quā tendebant nauis applicuit. Hec vincentius in speculo hystoriali lib. viij. c. lxxxix.

Incarcerati debent inuocare Mariam.

Exemplum xlj.

Ales qdam captus est z diu incarceratⁿ: cū pecuniā p sua solutiōe spopondisset. extractus de carcere posit⁹ est in domo suptoris. Cui addita sunt vincula z serui ad custodiā deputati Nocte igit quadā cū esset dormiens inter sex satellites q eum custodiebant. dñam nram deuote inuocauit. z sic obdormiēs audiuit vocē. Confide beata virgo liberabit te. Ad qō vbum euigilans gauisus. sed de visione cogitans vtrū vera esset aut fantastica scire volens. mox vt digitū admouit pedem vnum sine difficultate manus a cathena liberauit. Sepius ista ante tentauerat ħ non pfecerat. Cunq; ex motu viculoz vnus miles: vnus ex seruis euigilasset. territ⁹ miles circulū reponere voluit sed non potuit. Tunc intelligens tale miraculū dei genitricis meritis circa se gestum seruo rursum obdormiente leuiter surrexit. z vincula tenens in vno pede p lintheamen se dimisit p fenestrā z fugit. Qō cū cōperissent custodes cū tubis z canib⁹ insecuti sunt. ħ eum minime inuenire potuerunt. Cuius circūq; cū circū dederūt. qui postmodū veniens ad ecclīam eosdē circulos qs secuz deportauit. p gratiarū actōe sup altare beate virginis obtulit. Hec Cesarius.

Theophil⁹ q negauit fidē z virginē Mariā z beata vgo ei subuenit. Exemplum xlij.

Erit qdam nobilis Theophil⁹ nomine. qui cum depauperatus fuisset cepit desperare. z cogitauit quid faceret. Tandem cogitauit vt iret ad diuium z cū dyabolo loqueret vt ei in rebus mundanis subueniret. quod sic factū est. Dyabolus vo cum pcibus theophili sollicitaret vt eum diuitijs restitueret. qsiuit a theophilo si facere posset z vellet que preponeret. Respondit q vellet z iurauit. Qui veniens tribus noctibus successiue. prima nocte abrenunciauit baptismo. secunda suo creatori. tercia ipsi matri misericordie. Dyabolus vo cōsiderans suum affectū dixit. Hanc abiurationē si p cyrographum scriptū tuo sanguine cōfirmaueris. z huc ad me deportaueris tunc omnia cōsummata sūt Quod sic factum est. cyrographum scriptum sanguine Theophili sigillo dyaboli confirmatū est. Contigit quadam die q Theophil⁹ penitentia ductus cepit flere. z cum fletu cozaz imagine beate Marie virginis se pternere. z inuocare beatam virginem cuz deuotione. Sed beata virgo semp fuit miseratrix et benigna ipsa miserata ei⁹ indulsit que fecerat. Et cū ipse Theophil⁹ pstratus ante altare multum fleret z rogaret imaginem beate Marie virginis dei imago quasi irata ipsuz audire noluit. z faciem vertit ab ipso. Qō videns beata virgo collocauit filij sui imaginem in altari z vna cuz Theophilo dyabolū adijt z p beatam vginem Mariā reformat⁹ est gratie dei z cyrographum abrenunciatiōis qō dyabolo dederat: dyabolū reddere pcepit. Et sic Theophil⁹ cōuersus est. z tandē puenit ad gaudia celi.

Maria subuenit peccatori in extrema necessitate

Exemplum xliij.

Ales qdam nobil⁹ pctōr magn⁹ tpe quodā ab inimicis captus est q occidere eū decreuerūt q eis humiliter supplicauit dicens. Rogo vos intuitu diuine misericōie vt ad modicū tempus mortē differatis q alicui sacerdoti possim pctā mea confiteri. Illi aūt corpalē ei⁹ euasionē vt libera tionem timentes nō cōsenserūt. Precipientib⁹ igit vt se posterneret ad decollandū dixit hoc vbū. Fiat tu nosti voluntatē meā. Et subiunxit aiam meā commendo vginis filio. sicq; decollatus est. Erat eodez tempore quidam obsessus vicinus. Cui cum astantes audita eius morte. Modo inquiūt habetis gaudium magnum pter animam illius facinorosi militis lugubri voce respondit. nequaq;. Unuz enim verbum moriēs protulit. propter quod ipse saluatus est Maria liberauit lictorem a damnatione.

Exemplū. xliij.

Preco q̄dā cuius officiū erat suspendi hominēs & cruciādi añ imaginē btē marie virginis trāsiēs suis pꝛocinijs se ꝓmēdauit. q̄ dā itaq; die cū ibiq; ꝓsisteret & oraret. venit nūcius iudicis dicēs. q̄ veniret & vnū suspēderet. & ipo in itinere existēte venerūt sui inimici & eū occiderūt Erat aūt in eadē ciuitate sacerdos q̄dam scē vite. qui singulis noctib⁹ circūibat oēs ecclesias ciuitatis. Burgēs aūt ea nocte qua occisus ē preco. & volēs ire ad ecclesiā btē Marie. veniēs aūt ad cimiteriū ibidē plenū hoib⁹ inter ꝙs multos mortuos vidit. quos dū viuerēt ꝓgnouit. Interrogauit aūt ex ipis vnū. q̄d hoc esset. & ꝓpter q̄d tanta multitudo hominū ꝓuenisset. Qui rūdit. preco vnus occisus est & a nimā eius maligni spirit⁹ suaz esse dicūt quā pia mr maria ecōtra suā esse dicit. Iudex autē deus ventur⁹ est. ptis vtriusq; cām auditur⁹. ꝓpter hoc ꝓuenimus. Sacerdos autē intra se cogitabat. alicubi abscondar cause hui⁹ finem expectaturus. Cūq; se ibi absconderet. vidit sedem sup quā iudex veniens sedebat. assumpta sibi matre Maria. Venerūt aūt demones preconē cathenatū adducētes probabāt multis modis q̄ eoz iure esset ania ꝑconis. Econtra maria dicit. q̄ eadē hora cum occisus esset. se suis patrocinijs ꝓmendasset. ob hui⁹ causaz aniā suā asserebat. Iudex vo hoc audiēs. suis desideriis volens obedire. nec tamen demonibus iniuriā irrogare. sententiā protulit vt ania ad corpus rediret. visq; penitēt de malis. & ꝓstituit q̄ cōtis ozo p ania illa a papa institueret. Et quesitū fuit. quis hoc pape indicaret. Rūdit btā virgo. vocate sacerdotē qui ibi later abscōdit⁹. p que ꝓ intersignio pape missa fuit rosa tante pulcritudinis. q̄ papa visa hac credebat vbis illius.

Maria vgo subuenit latroni in extremis.

Exemplū xlv.

Quidā fuit magn⁹ latro qui nō aliqō bonū fecerat. nisi q̄ btē vgini vnū sabbatū ieiunauit. & vnā missam compauit vt eū ꝙuerteret añ mortē suam. Cui btā virgo apparuit dicens. Filiū meū pro te rogaui vt ꝙuertaris a tuis pctis. q̄ tibi hāc grām fecit q̄ añ mortē tuā dabit tibi q̄nq; vba loqui que te a peccatis tuis liberabūt. Postea vo latro capit & in vinculis detinet. qui tercia die ad suspendēdū ducebat. & in via dedit sibi de⁹ magnam contritionē. & in ista vera cōtritione dixit illa q̄nq; vba cum magna deuotione. Deus ꝓpcius esto mihi peccatori. qui statim cum deo rocōciliatus fuit. & sic saluat⁹ est.

Maria recōciliauit xpo monachū.

Exemplū vlvij.

Vir quidā longo tpe deuotus. ordinē intrauit cistercien. in quo & sic diu scē vixit. tandem tū a diaboli tentatōe deuictus. in peccatū cecidit. & multis p hoc occasionē scandali dedit. ꝑ quo vt i ordine illo ꝓsuetū est grauissime tribulat⁹ ad cor cū penitentia amarissima rediit. & ad gr̄iosam xpi mr̄em totalit in lachrymis & pcibus se ꝓtulit. In magno ḡ luctu p tēp⁹ nō modicū posit⁹. Cādē die q̄dā oranit. & rapt⁹ in excelsu mētis gloriosam vginē vidit. & in brachio eius q̄si lactētem paruulū sup oēm pulcritudinē speciosum q̄ cum videret matrē ꝓ se filio supplicantē. instabat ille se a peccato & a tribulationib⁹ liberari. & ad gr̄am ꝓioris vite restitui. ꝙ cum puer quasi renitēs vultuz auerteret. & mater ecōtra puerū in alterā partē btā chū transferret. cōmodius vultui eius benignitat̄ inhereret. Illeq; ꝓtex vultum auerteret. & auersum mater frequētius rogitaret. Tandēq; post mira et pia euicit mater in filio. & vultum eius in piaculuz seruauit. & peccatū homini ad indulgentiā & statū ꝓioris vite ad gr̄amq; ꝓdonauit.

Maria sbuenit ancille q̄ peccauit cū militē.

Exemplum xlvij.

In epatu carnotēsi ancila cuiusdam militis cū ipso peccabat. & dñam suā vxorē illi⁹ de hoc frequētius offendebat. & cū illa iuuēcula sic peccaret. tū btē virgini q̄tidie salutationē angelicam flexis genib⁹ sepius offerebat. & hoc dña sua bene sciebat. Quadā autē die nimis irata. dixit ei. Heu certe p cognatos meos te fecisses occidi ꝓ marito meo. quē mihi sic totiēs abstulisti. & sancta dei genitrix hac nocte mihi appuit. ꝓcipiens ne tibi nocerem. quia ancilla eius es. & promisit mihi q̄ de te mihi pacem facēt. Statim illa ꝓpūcta. quoniā quidē inquit dulcissima mr̄ dei me dignata est vocare ancillā suā. Ecce promitto tibi q̄ verā ipsa de me faciet pacem. q̄ nunq; vlterius iniuriā tibi faciam. & ꝓ amore dñe nostre āmodo recedā. & statim de epatu exiens ad monasteriū bone spei in epatu cameracensi deuenit. & ibi deo & beate Marie vsq; ad mortem seruiuit.

Maria subuenit adultere.

Exemplum xlviij.

Quidā vxore sua sciente cū alia carnalit vixit grauiter hoc sustinēs q̄relam in eccl̄ia sctē marie virgini deposuit. supplicās vindicari de illa q̄ ei virū abstulerat. Sctā maria apparens & dixit. Quo possum malū ei inferre. nam singulis diebus centies mihi flectit genua. mulier vero ꝓmota dixit. Exquo me nō vis vidicare filio tuo querimoniā deferrā. & egressa de ecclesia vba hec musitabat. Adultera itaq; veniens ei obuiā querēs quid dicēt. Que ait. De te ꝙqueſta sum vgini Marie. Et rūdit mihi. q̄ tibi nihil mali inferret. eo q̄ cē tū genuflexiōes ei q̄tidie exhibes. & sup hoc murmuro. verūtū spero q̄ filius eius me vindicabit. Quo audito statim adultera ꝓiecit se ad pedes ei⁹ veniam postulās. & firmiter promittēs. q̄ nunq; cū marito suo delinqueret.

Quidā accendit vnā candelā in honore vginis Marie. Exemplum xlix.

Ilies q̄dā iuuenis & huic seculo dedit⁹. habebat vxorē beate Marie valde deuotam. Hec diu & multū ꝓ mariti sui cōuersione beate Marie supplicauit. & ecce nocte q̄dam maritus spū rapit. & ad dei iudiciū vbi de oibus suis excessib⁹ accusatus ꝙinct. & cū essz de oibus dereictus. Iudex dixit. Est ne hic aliqs sctōrum quē vnq; honorauerat. Rūdit maria vgo. O domie semel ob reuerētiaz meā cereū magnū dedit. fac ipm ozo ob illius cām misciam inuenire. Cui iudex. Propter tuas inquit preces indulgeo. vt tucat se eodē

cereo quantū pōt. Cū igit demones eū rape vellēt cū cādela ardenti cōbussit eos. ⁊ viriliter se defendit. Sed p̄ angustia ⁊ timore in q̄bus laborauit iacens in lecto fortiter sudauit. Et vlulauit intantum q̄ vxor vigilauit. Manu igit ad eum missa inuenit cutē suā hispidā q̄si corticē ō arbore. pilos longos canos ac duros. barbāq; plixā ⁊ suspicās adulterū clamauit. Seruis aūt ad arma currentibus expgiscens non potuit loqui. ꝫ q̄si bos horribiliter insonuit. Et certissime nisi dedissent eis certū intersignium sue pſone ipm vtiq; interfecissent. Tandē aliq̄liter compos rationis effectus recitauit oībus seriem rei geste. Ipse aūt plene q̄uersus de hereditate sua fecit hospitale. ⁊ ibidem vna cū vxore sua deo seruiens ⁊ gr̄as agens signa correctionis sue oībus hoibus verbo ostendit pariter ⁊ exemplo.

Gutta sanguinis christi p̄ponderat omnia peccata mundi.

Exemplum. .l.

Vit q̄dā solo noie religiosus ad oīa q̄ ad ad relionē spectant durus ⁊ negligēs. Hic tñ pſueuit btām virginē orare ſed dicere p die centū aue maria. Hic ductus ad extrema rapt⁹ est i extasim. ⁊ demones cū summo iudici pētabāt petentes sententiā vt eis tanq; p̄rius iudicaretur Deus igit sciens pcā sua multiplicia dixit eū fore damnandū. Interea venit. b. v̄go offerēs cedulas in q̄bus cōtinebant oīa aue maria. petens a filio vt secū darso ad iudiciū p̄cederet. Demones v̄o attulerūt multos libros suoꝝ pctōꝝ ab vtroq; ptibus libr̄ ponebant in statera. ꝫ pcā p̄ponderabāt. Tūc beata v̄go videns se nihil p̄ficere filio suo deuotissime supplicabat dicens. Recordare dilecte q̄ de mea substātia receperis substantiā visibilē. palpabilem ⁊ passibilē. ⁊ da mihi vnū guttam sanguinis tui fusam p̄ pctōribus in passione tua. Et ille impossibile inq̄t est tibi aliquid denegari. veruntñ scias q̄ vnica gutta sanguinis mei. p̄ponderat oībus peccatis totius mundi. Accipe itaq; q̄ petisti. quā accipiens posuit ad staterā. Et oīa p̄dicta peccata religiosi quasi faūllam p̄ponderabat. Tūc demones descēdētes p̄fusi clamabāt dicētes. Inimis misericors est domina xp̄ianis. Cū deficūt⁹ q̄tiēs se de cōflictu intromittit. Reducta est ergo anīa ad corpus ⁊ ipse postea cōualescēs oīa narrauit. ⁊ factus est monachus.

Rusticū liberauit Maria a damnatione.

Exemplum. .lj.

Erat vir quidā secularis rurali operi deditus. ⁊ alijs mū danis studijs occupat⁹. Qui dū multis p̄auis actib⁹ eēt irretitus etiaz dū terrā suā exararet q̄ntū poterat. vicinis suis surripiebat. ⁊ metas suas transgrediens iugeribus suis terrā alioꝝ furtim sociabat. Hic tamē sctām genitricē Mariā in mēte habebat. ⁊ plerūq; eā deuote salutabat. Iste ergo cum esset defunctus q̄uenerūt demones aiam eius se rape ꝓfidētes. Affuerūt etiā angeli q̄ p̄ferrēt bona ab eo facta. Ceperūt demones ꝫ eū p̄ferre innūera mala. Cūq; ex ꝫ exultātes putarēt vicisse. Intulit vn⁹ ex angelis q̄ esset solitus cū magna deuotiōe salutare sctām dei genitricē mariā. Hec audiētes spūs imūdi relicta homis aia recesserūt ab ea ꝫfusiq; ania illa erepta ab aduersarioꝝ p̄tate ppetuā dānationē euasit. largiente deo per merita sue genitricis que cum eo in eternū sit benedicta.

Quidā ieiunauit ⁊ non potuit mori sine ꝓfessiōe.

Exemplū. .lij.

Ar quidaz p oia lr̄atus ⁊ pius dixit in suis partib⁹ fuisse p̄donē. cedeq; inhiantē hoi hic ab inimicis captus in decliuio mōtis ibidē decollat. Delapsis v̄o virgo maria dat p̄nitionē verā ac ꝓfessionē. Unus inimicoꝝ p̄ sacerdote cucurrit. ꝫ sacerdos appropinq̄re noluit. nec audebat. nisi caput corpi p̄figeret. q̄ facto ꝓfessionem audiuit. In cuius fine sacerdos q̄siuit cur nō mori potuisset. At ille causaz miraculi dixit. Iuuenis audiut quēcunq; ꝓfessionē adipisci ante morte qui ob reuerentiā beate virginis quartā feriaz vel sabbatū ieiunaret. hoc ⁊ seruaui. nec quicq; alias boni feci. absolutusq; spm̄ efflauit.

Fur decapitatus nō potuit mori sine sacramēto.

Exemplum. .liij.

Quidam fur q̄siuit q̄ndā paupculā depdare ⁊ repiens q̄ ieiunaret tā puula puella querens causam. Rñdit illa. q̄ quicūq; sabbatinis diebus ad honorē btē Marie v̄ginis ieiunat nūq; morit sine vera pnīa. q̄ gratāter ille suscipiens cōpleuit. Cui⁹ caput tandē p̄cisuz clamauit cōfessio ꝓfessio. Cū circūstātes stupefacti p̄ ꝓfessiōe ei sacerdotē adduxerūt. Quē post illi⁹ caput corpi ꝓiunxerūt post deuotam ⁊ salubrem ꝓfessionē dixit Hoc beneficiū hui⁹ pnīe merui p̄ btām virginē mariā. cui⁹ sabbatū deuote ieiunaui vt sine sacris ⁊ remedijs nequaq; p̄rem. Demones hinc circūstantes nō valētes ferre btē v̄ginis pūtiam nec sacram confessionē fugerunt. Quo dicto ⁊ sacramentis susceptis deuote quieuit in pace.

Raptor decapitatus nō potuit mori sine sacris.

Exemplum. .liij.

Omicellus assidue salutabat. b. v̄ginē. qui postea in p̄da deph̄ensus. q̄uis caput. loq̄lam tñ nō amisit. quousq; cōfessionē suā integraliter fecisset. ⁊ corpus dñi deuote suscepisset.

Quidam ieiunauit quattuor vigilias Marie.

Exemplum. .lv.

Res fratres a. quodaz mīlite castellano p̄nit⁹ exhereditati erāt. vñ i vicinis nemoribus latitantes. multa mala transeuntib⁹ inferebant. Quoꝝ duo idē miles p̄ter hoc cōprehēsos suspendit. Cū tertius p̄uocatus acrius timens tñ si caperet nemo ei p̄ceret. Cuidā monacho conscientiā suā confessus. Cui cum monachus diceret vt deinceps abstineret. Ille rñdit. oīno se cessare nō posse. nisi p̄ius p̄dictū militē in vltionē fratr̄ suoꝝ sagitta vel gladio transfixisset. Cū inq̄t. quattuor vigilias beate marie. s. purificationis. annunciationis. assumptionis ⁊ natiuitatis eius in pane et aqua ieiunare p̄posui. ne me beata virgo sine cōfessione et viatico sinat mori. Id hoc monachus. Bonū est inquit. ꝫ pax aut nihil p̄ficit. exquo peccādi p̄positum nō relinquis. Ablēs ergo post paululū ab eodē milite et armigeris eius cōprehenditur. ⁊ furientiū gladijs cuscerat⁹ et mēbris oībus

dissipatis cuz mozi nō possz nec loqlam amitteret frustra inqt laboratis.qz me nisi pus cōfessuz z cōi catum occidere nō potestis. Adducūt sacerdotem nec moza affuit presbyter z cōfessus cum viaticum suscepisset ptinus expirauit.

In extremis nos cōmendare debemus btē virgini Marie. Exemplum. lvj.

Quidā grauissima z desperata infirmitate gra uat9 ꝟ tā soluz intēdebat q ibu xpo z beate marie suū exitū cōmendaret. Cūqz de obitu sic sollicitus estuaret. beata virgo ei appuit. z si se cognoscēret requisiuit. Et eo negante. rndit. Ego suz mr xpi mr mie z pietatis. Ex his ꝟbis ille plimuz cōfortatus obitū suū securius expectauit. credens q q mrez mie diligeret pculdubio miam inueniret

Quotidie salutare debem9 ꝟginem Mariam.

Exemplum lvij.

Quidā q̄dam q̄tidie salutauit btām ꝟginem Mariā cū de mane surgeret z cum de sero dormitū se poneret cū aue maria. Et nihil boni plus fecit. z gra virginis saluatus est.

Maria virgo z sanctus petrus liberauerūt monachum a damnatione. Exemplū lvij.

Quidā religiosus i monasterio.s.petri male vixit. Hic aliqñ cū q̄busdam fribus potionē medicinalē p corpis salute accipiēs. z post hoc stati sine confessiōe et sacra cōsone defunct9 ē. Cui9 aia a demonib9 ducebatur ad infernalia claustra. Qō cernēs.s.petrus cui9 erat monachus accessit ad dñm ihm xpm p aima fris deplcabat. Cui dñs. ignoras inqt q̄ pheta me inspirante dixit. Die q̄s habita.in taber.rc. Qui ingredietur sine macula z opat iusticiā. Quō hic pōt salu9 fieri cū neqz sine macula ingressus neqz vt debuit iusticiā opatus ē. Hoc audiēs.s.petrus venit ad beatā ꝟginē mariā vt ipa intercederet secū p aia illa Et cū surrexisset sctā dei genitrix añ suū filiū cum sanctis ꝟginib9. dixit ei filius. q̄d a me poscis dulcissima mr cū meis charissimis sororibus. Cui cū sctā maria rndisset q̄ p aima fris defuncti oraret. xps illi ait. qz tibi placet vt indulgētiā pseqt̄ concedo ꝓpter pces tuas vt aia ipsa ad corpus reuertet vt acta de malis pnia demū eterna reqe pfruatur. Hoc cū sctā maria ꝟgo sctō petro innotuit. confestim.s.petrus magr claue quā tenebat demōes fugauit z aiam fris de prāte eoz eripuit. z duob9 angelis cōmēdauit vt ipam aiam ad corp9 reducerēt Ic ille frat de morte surgēs q̄ sibi ptigerāt vel q̄ viderat narrauit. z quō a diabolo3 prāte esset erept9 suffragijs sctē marie atqz sancti petri apostoli.

Moze beate virginis deuote sunt dicende.

Exemplum lix.

In domo q̄dā hispanie ordis cisterciē. sunt cōuerti vt vita illoz eēt alijs in exemplum Ex quibus vnus in obsequio beate ꝟginis ita fernēs extitit ac deuotus z ita in horis eius decantandis intētus vt nō solū in singulis ꝟsibus sz etiā in singulis sillabis memoriaz haberet ꝟginis marie. Sicqz horas cū maximis laboribus ptinuauit. Qui cū ānos decē z septē fecisset i ordie gnit infirmat9 est. z ministrauit ei soci9 suus ex licentia priozis. Sciens añt eū virū sctm z in seruitio dei z genitricis eius deuotissimum vt aliqd sibi diceret ad edificatōez intuitu mutue charitatis flagitauit. cui ille rndit. Heri dña nra visitauit me qōqz die septima ad dñm essem migraturus pdixit mihi. z adiecit. qz p cunctis mortalibus mihi intētius seruiuisti. z ego tibi faciaz quod nondum alicui feci. Collūqz meū brachijs stringēs dedit mihi osculū. Cū vo agonisaret die pdicta vir beatus. prioz dormiens cellā in qua iacebat turbam candidoz itro ire vidit. Qui ꝓpter animā illius educendā se venisse dicebant. Statimqz ad pcussionē tabule surrexit excitatus ac accurrit z q̄ esset celestis exercit9 a quibus deuotus dei genitricis famulus foret deducendus minime dubitaret.

Quid orandū sit in extremis. Exm lx.

Quidam religiosus seruiuisset deo i ordine.xxx.annis. Cum graviter infirmatus vellet mori conuenit multitudo demonū q̄ rentiū animā eius. Quos cū vidisset cepit clamare. ve mihi q̄ vnqz ordinē istum intraui. melius fuisset mihi ranam vel bestiā fuisse. z fratres audientes clamorē suū cōuenerūt z orauerūt pro eo. Ad quem accedens seruitor suus dixit ei. O pat quare ista dicitis. nonne sp apud nos bon9 hō fuistis. Dicite ergo pr̄ post me. Maria mr gratie mr misericordie. tu nos ab hoste ptege i hora mortis suscipe. Qō cum dixisz z modicū tacuisset. cepit dicere. Ihū mihi q̄ vnqz intraui ordinem istū z q̄ vnqz natus fui. z fratres audientes tam subitam mutationē ceperūt querere quid hoc fuisset q̄ sic clamando clamasz. Rndit ideo clamaui. qz demōes infiniti cōuenerūt volentes animā meā rapere sz cuz dixissem oronem pdictam statim venit ad me mr misericordie. ad cuius aduentū omnis multitudo demonū recessit. z modo me inuitauit ad suū conuiuiū. z sic emisit spm.

Maria liberauit aiam de portis inferni.

Exemplum lxj.

Quidā vir multū reuerebat btām virginem Fit criminale quoddā pctm cōmisit qō nūqz confessus fuerat. quod puduit eum dicere Post multū vo tpis pnia ductus q̄siuit secretū z confessus ē deo z dixit. Deus ꝓpicius esto mihi pctōri. ego cōmisi tale pctm q̄ nūqz fui ausus cōfiteri alicui homi p pudore. hoc cōfiteor tibi deus z oro te vt ignoscas mihi illud. z vt talem satisfactionē mihi inspires q̄ emēdem. Cūqz illa meditando diceret. apparuit ei diabolus in forma sacerdotis z dixit. q̄d meditaris. q̄ ait. Ego multo tēpe celaui criminale pctm. quia puduit me dicere. z diabol9. hoc inunguo tibi. vt hoc peccatū nūqz confitearis. z credas tibi esse remissum. Qui statim ꝓmisit sibi hoc. Cunqz vir ille veniret ad extremā horā vite sue. angeli contendebant cū demonibus pro aia illius. Et dixerūt demōes. Scriptū ē qz dñs dicit. Qualē te inuenio talez te iudico. Rm hec dicta nr ē iste. qz in peccato mortali inuentus ē. z statim suscipientes animā deduxerūt ad infernum cū gaudio. Cunqz venissent ad portas inferni occurrit eis beata virgo Maria z dixit. qz cū dolose decepistis ne ꝓfiteret mortale pctm qō cōmiserat. ꝓcipio vob q̄ tremendum diem iudicij vt aiam ad corpus re-

ducatis q illud peccatū qđ se sperabat p illusiões vras emendasset recipiendo vitam emēdet.

Mors diuitis viri ⁊ mors paupcule vidue.

Exemplum lxij.

Quida prochie erat pbr in seculo potens ⁊ gloriosus ꝫ non minus vicijs q̄ diuicijs plenus. Hic sub cura sua habebat diuitem nobilē ⁊ paupculā viduā q̄ vno tpe decūbētes rūsum mortis acceperūt in semetipis. Vocat⁹ ē pre sbyter vt morientē diuitē visitaret ⁊ accepta pfessione data cōfione exituraz aiam deo cōmendaret. q̄ de rapīēda solūmō lana de oue non curādo sollicitus vt nuncios diuitis vidit ire festinauit. intrauit palaciū penetrauit cubiculū. iacebat diues purpura ⁊ serico circūdatus. auro ⁊ gēmis honorat⁹. sup plumarū molliciē resupinat⁹. vbi etiā inuenit circūstantiū multitudiūē seductoria adulatione diuitis solatia pfoluentez. Cōtūr ⁊ filij atq; ois familia dñm lamētabant. Interim supuenit q̄dā ex pte vidue q̄ dixit eā in extremis agētē xpiane salutis postulare sacrm. ꝫ pbyt̄ dū se totū daret ad lactādū pctōrē nil rūdit. Ac dyacon⁹ ꝑpe exūs ꝑ mulierē desolata ad eoz ei⁹ loq̄ns ait. Prande nobis placulū ⁊ femine piculū si nra negligētia sine confessionis ⁊ sacri mysterij pticipatione eā migrare contigerit. cui felle cōmoto pbyter ait. O parū sane capitis psiliū ꝑ vili vidua nobilē relinq̄re pfonum. Ne turberis inq̄t diacon⁹. Ego si iubes infirmā visitabo. hoc fauēte pbytero diacon⁹ cito discessit. sumptaq; salutari hostia ad vidue tugurīū puenit. q̄ reb⁹ q̄dē vacuā. ꝫ bonis opib⁹ plena sup humū durā ⁊ puo stramie pstratā collidebat membra nimis attenuata. Ille itaq; diacon⁹ sacro eucharistie ad domū paupcule appropinq̄ns ⁊ circa ianuam stās ⁊ oculos lenās famule xpi in sceno iacenti vidit assistere excubias de celo. mr eñ ibū maria assistebat cū choro virginali q̄ pferebat linteoluz ⁊ vultū egrotantis a sudoribus tergendo satagebat circa freq̄ns ministeriū. Quis visis diacon⁹ stupēs stetit eminus. ꝫ celi regina et admirāti multū affabilis viso dei suoq; filio toto corpe in terrā prostrata adorauit eucharistiā cum suis virginibus. Quibus erectis data fiducia vir dei intrauit. maria etiam sedem parante ⁊ ne timeret hortante sedit. vidue pfessionē accepit. cōfionē dedit. ⁊ psalmis obitū eius pmunivit. Deinde cū gaudio ad domū diuitis ꝑrauit. Astansq; in limine vidit nigros cathos circūuallantes lectū diuitis. quos miser illevidens ⁊ nimis infestos sentiens rugiebat clamans. tollite catros tollite. misero subuenite. Vnus tandem ethiops voce minax vultu terribili vncū quē manib⁹ gestabat faucib⁹ immersit peccatoris. Infelix anima nullū in tota cōuersatōne sua refrigerīū conscie reperiens. pauet ⁊ trepidat. miser paulatim mors occupat. Deinde ethiops ille furens vncū violenter de palpantibus faucibus extraxit. ⁊ horribilem dans vocem infelicem spm reddidit Irruentes ceteri malicie cōplices in peccatricem aiam flagris vulneri⁹ afficiētes immergūt in lacū tenebraꝝ ⁊ lacū mortis eme. Quz hoc aspiceret diacon⁹ tremor tenuit eū ⁊ cadēs fact⁹ est in mentis excessū. ꝫ mox ei apparēs mr regis glorie. Ne timeas inquit charissime. Non tibi nocebit diabolica malignitas. cui data est bitudo celestis. His blandicijs recreatus postq̄ ad se redijt cōsolatrici sue gras repēdit. ⁊ ex his reuelatōnib⁹ nō paꝝ ꝓfecit. Hoc Vincē. in spe. hystoꝝ. lib. viij. c. xcvj.

Militē in torneamentis occisum iussit maria sepeliri in cimiterio. Exemplū lxiij.

Quomes q̄dam nobilis ad torneamēta ꝓperans venit ad q̄ndā ciuitatē in q̄ erat puella pulcra valde. ita q̄ pulcritudo eius p totam ꝓuinciā diuulgabat. Hāc comes cōspiciens parētibus multa spospondit. sed a puella amore ⁊ginitatis quā be. marie deuouerat oia illa tpalia ꝓmissa ꝑ nihil reputant. Tādem violenter de domo pr̄na educit ad comitis hospitiū. Ex q̄ ⁊o impositā in ꝓfundū locū q̄ trāsire debuit cadit. sublata igit iterū deducit in quadaz palla collocatur. quousq; alijs ornamētis ⁊ vestibus decoret. Ipsa aūt voti sui nō immemor regine celi suam pudiciciam cōmendauit. flens largit ⁊ deuote prostrationibus ⁊ genuflexionib⁹ ⁊ oīombus insistebat. Comes p fletum audiuit q̄ beate Marie vouit. Qui cōfusus de conscia eius ⁊ cōpūctus ꝓpter reverentiam beate marie ⁊ginis ipam incorruptam mox patri cōmisit ⁊ remisit. ꝓmittens bona fide q̄ nō rediret donec claustr̄ construeret ⁊ virginem collocaret in eodem. Sed heu in ludo vulnus letale suscipiens morte celeri est prevenitus. ⁊ fm ius canonicū extra cimiterīū cumulatus. Beata virgo apparēs loci epo secūdo ⁊ tercio increpauit ⁊ iussit cū xpianis suū militē sepeliri qui cōuocatis cognatis ⁊ parētibus suis referēs eis visionē. Gaudent omnes q̄ ꝓpter bonū ꝓpositū suū in sacro loco sepeliri deberet. Ipsi ⁊o supza sepulcrū suū cenobiū qđ deuouerat construunt. vbi eadem virgo postmodū facta fuit abbatissa.

Clericū iussit beata virgo maria sepeliri in cimiterio. Exemplum lxiiij.

Quida clericus in q̄dā loco morabat q̄ erat q leuis moribus ⁊ curis secularibus p oīs deditus. Hic tū sanctā mariā semp in veneratione retinuit ⁊ eā freq̄nter salutatione angelica salutauit. Qui dū ab inimicis suis eēt occisus scientes eū irreligiosam vitā duxisse decreverūt eum eē extra cimiterīū sepeliendū. qđ et fecerunt. Qui dū p. xxx. dies sic iacuisset btā ⁊go cuidā sacerdoti apparuit dicēs. Cur sic iniuste ꝺ meū capellanū ꝓcessistis vt poneretis eū extra cimiterīū. quo interrogante quis nā esset ille. Sctā maria rūdit. Ille q̄ añ triginta dies a vobis est sepultus extra cimiterīū. nam mihi deuotissime seruiebat. ⁊ coram altari meo me sepissime salutabat. Citius igit ꝓpite et eū in loco decenti sepelite. Hoc cum dixisset vehementer admirati tumulū eius apernerūt et in ore eius florem pulcrū inuenerūt ⁊ linguā integraz et sanā viderūt. Intellexerūt oēs qui aderant ꝓpterea hoc accidisse quia ore suo dei genitrici impendisset obsequiū quod sibi valde placuit. Et delato corpore eius ad cimiterīū cum laudibus deducētes illud sepelierūt.

Diaconum litigiosum iussit maria sepeliri in cimiterio. Exemplū lxv.

Erat in ecclia btē marie vginis dyacon⁹ q̄dā in ei⁹ obsequio admodū deuot⁹ freq̄nt̄ tre furiosisq̄ stimulis accēsus. Cōtigit aūt q̄dā die vt ille exaspans esset intātū vt q̄sdaz pcuteret. Ipsis aūt q̄ impetebant vim insanie ei⁹ nō ferētibus. ⁊ eo pcutiēte iam repcutiētib⁹ idem dyacon⁹ furoris sui p̄mia digna recepit. ⁊ letali ictu transuerberat⁹ tristem hui⁹ vite finez sortit⁹ est. Episcopus vero loci illi⁹ dū cām diligenti⁹ examinasset. pdictū dyaconū q⁹ male intētionis vitā finiuit fratrū cōsone indignū deputat. ⁊ cū magna abiectiōe a monasterio exclusum. inter laycos ex abiectione sepelire fecit ⁊ mādauit. Nō ⁊ ita factū est. Et ecce media nocte btā dei genitrix maria epō in somnis astitit. durecq illū p iniuria defūcti arguēs. festinato surḡt ⁊ dyaconū quē de claustro tuo eiecisti. inter frēs suos debito cū honore. vtpote mee veneratiōis cultorē fac sepelirī. ⁊ mei p̄tempt⁹ ⁊ illi⁹ iniurie supplicia soluas. Nec mora facta. episcop⁹ stupēs de lecto surrexit. q̄ mane q̄uocās oēm clez. q̄ in sōnis audierat narrauit. moxq̄ hūc ad monasteriū reportatū cū magna reuerentia sepeliuit.

Scholarē a iudeis occisum resuscitauit virgo Maria. Exemplū lxvj.

Scholaris q̄dā in ecclia vbi statutū est q⁹ rōsariū Gaude maria q̄tidie cū versu Gabrielem. in q̄ ē. Erubescat iude⁹ ⁊c. fussus ē p̄o pter vocis sue dulcedinē decātare. Iudei ergo ad vineas suas aū ecclesiā transitū facientes. ⁊ ex vbis erubescentiā sustinētes scholarē caute abducūt ⁊ i vineis perimūt. Nox illis abeūtib⁹ gl'iosa virgo Maria puez resuscitās. iubet eū suā laudē cū fiducia decātare. Iudei trez eandē vocez ꝓgnoscētes ⁊ audiētes. admiratione pcussi secrete p̄rūt a puero ñūdit siq̄dem se ab eis occisuz. ꝛ p regīnā sum p̄stine vite restitut⁹. Hoc ꝓgnito iudei. nō puo nūcio ꝙuertūtur ad gloriose vginis Marie gl'iam.

Maria liberauit monialem a purgatorio. Exemplū lxvij.

Erat q̄dam sctimonialis i q̄dam claustro dominaz sūmo studio famꝫatuq̄ q̄ pre cūctis sororib⁹ amabat. Hec nāq̄ alijs plus studebat ieiunijs. ⁊ oroib⁹. ⁊ alijs vtutū exercitijs q̄plurimis. q̄b⁹ placens altissimo ⁊ ei⁹ genitrici. manebat in cenobio tali degēs obsequio. Sed vt vidit diabol⁹ q̄ semp manet inuid⁹. q⁹ ab ea sic esset repulsus suasit ille misere p̄cepta dī spnere. ⁊ vginitatē quā in mēte seruabat. ⁊ in corpe violare. Postq̄ aūt cecidit ingemuit. ac scel⁹ cōmissum abhorruit. q⁹ deū ⁊ ei⁹ genitricez offensos habuit. Nox vero ad pedes abbatisse hūiliter se p̄ostrauit. spondens se facturam q̄cq̄d p̄ceper et. Cui mr spūalis benigne cōpatiens. iniūxit ei pniam p quā posset deo offerre ꝓdignam satisfactionē. sed p̄ius vita caruit q̄z penituit. Post mortē vero duris est tradita penis. q̄s p suis pctis sustinuit. Quadā ergo nocte i visione oñdit se abbatisse. quā vt vidit nō exp̄auit. ꝛ cō festim inq̄siuit. si in penis erat. an ex illis iā exisset. Ad hec illa rñdit. Sū in penis mr ⁊ valde vror. et heu mihi misere nec pctā mea adhuc sunt dimissa. suz em̄ inter laycas femias deputata. pdidiq̄ stolaz p̄riuā vgineā. quā habebā q̄n fui vgo casta. ac deo dicata. ꝛ hoc scias q⁹ salua ero p mariā btissimaz in futuro. Illa nāq̄ btissima stella maris q̄ ē aiax nr̄a rū consolatrix. cū essem in magna angustia. ad me venit tota fulgens vt sol. quā ego recognoscēs esse sanctā virginē Mariam. exclamaui flens dicens. O mr miscōie q̄d faciam. heu mihi ad q̄d nata sum q̄ sic cecidi. vbi eras gloriosa q̄ndo huc ingressa suz O dña dulcissima si clamātē me audisti. cur vocem meaz spreuisti. Nōne vides istos ignes q̄ me vrūt Incendūt em̄ me nec oino consumūt. O maria mr virgo iam succurre festinanter. ⁊ in his doloribus nō sinas me diut⁹ cruciari. sed clement exaudi me quonīā freq̄nter amaui te. Quo potes tu mei obliuisci quam totiens salutaui. ⁊ q⁹ me tibi semp commēdabā ⁊ orabā p̄o oīb⁹ q̄s recepit ecclia sancta heu mihi si appet q⁹ inuanū laboraui. Ad hāc vocem mihi mr dei rndit. Ego ero tibi filia in p̄simo xpicia. Naz p̄i⁹ finiet pena quā meruisti. Nā pec casti plurimū relinq̄ns me ⁊ filiū meū. cui vgo desponsata eras eiq̄ ꝓsecrata Et maxime me ad iracū diam prouocasti. Nam q̄ spernit meū filiū inbonorat me ut minimū. Sed q⁹ me q̄tidie salutabas. ⁊ mihi studiose seruiebas. sis ergo secura q⁹ nō peribis in eternū. ꝛ saluaberis. Eos nāq̄ q̄ mihi suas p̄ces totaliter fundūt. volo potenr̄ in oīb⁹ pericūlis corporis ⁊ ale adiuuare. Postq̄ sic locuta ē mihi. relīq̄t me ꝓfortatā. Hūc q̄so dña mea ⁊ mr mea charissima. stude illi fuire ⁊ deuote obedire. vt possis ei⁹ gr̄am inuenire. Abbatissa hec audiēs valde gauisa est. ⁊ mane surgēs iubet oīes sorores ad se venire ⁊ eis q̄ viderat reuelauit. Monet etiam vt diligāt matrē dei ⁊ illi soluant oīes p̄eces q̄s ei decantabat sor⁹ p̄dicta.

Maria libauit mulierē a dānatōe q̄ sciēter obticuit pctm̄ in cfessiōe. Exemplū lxvij.

Mulier q̄dam honeste ꝙuersatōis q̄ q̄uis cōtugio copulata seculari habitu. vitā tñ regulārē duxit. Verūtñ in adolescētia flagiciū cōmiserat. q⁹ nulli ausa dicē p̄e pudore fuit. dū sacerdoti cfiterer palliato crimine sic cfuit. de oībus q̄ dixi ⁊ q̄ nō dixi reddo me culpabilē. ⁊ freq̄nter hec dicēs suspirauit grauit. Hoc sacerdos cōsiderans. callide tēptabat elicē quod latebat. dū non posset. monuit vt p̄ior⁹ vicini monasteriū suam conscientiā reuelaret. ⁊ ipe cautel eam inuestigare p suasit. Sz nec ille aliq̄d ex ea extorq̄re potuit. Solebat tñ illa mulier q̄tidie coram altari vt imagine btē virginis p̄dictū lapsum cū fletib⁹ aperire. Tādē cū sic mortua essz ⁊ cū exequijs filia q̄ in remotiori vico erat expectaret. Et illa tandē veniēs cuz vlulatu ⁊ gemitu. sparsis crinib⁹ amplexa corporis matris clamaret. Heu mater cur me miserā deseris ita astantes ad lamenta cōuertēt. matris anima statim reuersa ē. ⁊ quasi de somno euigilās ait. Domino iubēte reuixi. dissoluite velamina ⁊ surgā. Qua soluta sacerdos vocat crimenq̄ apitur. q⁹ se p̄tinus btē vginis intercessiōe liberatū testans. cūctis ad miraculū ꝓfuētib⁹ ait. Ego torroib⁹ tradita ad penam trahebar. ꝛ beata vgo succurrēs me ducētib⁹ dixit. Cur suā ancillā ducē p̄sumerent. ⁊ vt cito donec a dño sentētiarer me deponerēt ait. Quo facto accedēs ad filiū suū orauit dicēs. O filii ne dānēt

anima q̄ suū corā me reatū deplorauit totlēs. Cui dīns. Nosti mr. q̄ sine p̄fessione saluari neq̄t. ꝫ quia negare tibi nihil possum. reuertar ꝛ p̄fitear. ꝛ sic liberabis. Mox missus angelus me reduxit. facta ergo p̄fessione reuertar. Quo dicto signās se capite ī feretro inclinato spīritū exalauit.

Diabol⁹ nō potuit militē strangulare. q̄ q̄tidie salutauit virginem Mariā.

Exemplū lxix.

Quidā miles habēs castr̄ oēs trāseūtes sine miscōia spoliauit. Hic v̄ginē Mariā q̄ tidie salutauit. Quadā vice monach⁹ sanctus p̄trāsiens. quē p̄dictus miles spoliare p̄cepit vir aūt sc̄ūs rogauit p̄dones vt ip̄m ad dīnm deducerent. q̄ habēt sibi aliq̄ secreta reuelare. Adduct⁹ aūt ad dīnm rogauit vt totā familiā suā vocaret. vt cū p̄dicante audiret. Nō cū factū essz. dixit. Nequaq̄ estis hic oēs. ergo diligēter q̄rite ꝛ inuenietis aliquē. ꝛ iuenerūt camerariū abesse ꝛ adduxerūt. Tūc dixit sc̄ūs. Vere ille ē quē q̄ro. Cuz ergo venissz ad mediū et vidēt vir dei. reuolutz hinc inde oculis ꝛ capite sic insan⁹ se agitabat. ꝛ accedē p pius nō audebat. Tūc vir sc̄ūs dixit. Adiuro te ī nole patris ꝛ filij ꝛ spūssancti. vt q̄s sis dicas. ꝛ q̄re huc veneris. Cui ille. Heu cogor p̄odē secretuz meū. Ego nō sum homo. sed demon. ꝛ q̄tuordecim annis cū illo milite māsi. ꝛ p̄nceps noster me huc misit. vt die qua miser sue Marie p̄suetā salutationez nō diceret. diligenti⁹ obseruarē. vt eū a domio potestate accepta cōtinuo strangularē. ꝛ sic nostro p̄sortio ꝑpetue sociarer. Miles aūt hec audiēs expauit. ꝛ ad pedes monachi ꝓuolutus veniā petijt ꝛ vitā suā in melius emēdauit.

Quidā cū centū aue maria fecit crinale glorioſe virgini Marie. Exemplum lxx.

Erat quidā nobilis habēs vxorē deo ꝛ btē Marie deuotā. ꝫ cū nō haberēt filiū rogabāt deū vt eis plem daret. qō ꝛ factum est. Quā cū oīm q̄ poterāt diligētia nutrierūt. Cū aūt fili⁹ ad ānos discretōis puenisset. ꝛ vidēt alios pueros crinalia de flor̄ib⁹ ꝛ rosis hre. sibi faciebat ꝛ ad ecclesiaz deportabat vbi imaginē gl̄iose v̄ginis inuenit ꝛ ei crinalia offerebat. ac ei⁹ capiti deuote ponebat. ꝛ sic q̄tidie iaciebat cū ei tps aderat oportunū. Venit ergo tps cū pentes ei⁹ eū nuptijs tradere vellēt. eis ꝓ viri⁹ restitit. ꝫ virginitatem suā deo ꝛ btē Marie v̄gini mr̄i obtulit dicēs se deo ꝛ beate Marie virgini matri eius ꝑpetue famulari. Postea v̄o fact⁹ est monach⁹. ꝛ in bona vita de die in die in meli⁹ p̄ficiscēs. Cz cū vidēt q̄ priorē cōsuetudinē ꝛ deuotionē vlteri⁹ facē nō posset q̄ flores ꝛ rosas nō habebat. cū erat monach⁹ nō licebat ei floribus occupari. ne alios scādalisaret. cogitās tñ q̄ q̄tidie centū aue maria diceret. ꝛ inde crinale btē Marie facēt. Sicq̄ faciebat q̄tidie cum lachrymis ꝛ puro corde. Factū est vna die⁹ vt pro negotijs monasterij sui. q̄ fact⁹ erat abbas viam ꝓlixaz ire debēt oblitus est sui promissi. ꝛ equū cum suis famulis ascendēs p siluā magnā perrexerūt. ꝛ cuz cū oēs p̄cessissent ꝛ solus esset. cepit cogitare q̄ illa die laudes solitas btē Marie v̄gini nō soluisset. Statimq̄ descendēs de equo ꝓsuetas oīones deuote ꝓsoluit. Et cū sic staret in oīone. venit quidā latro post tergū volens eū occidere. ꝛ equū suū ꝛ alias res auferre. ꝛ cū a tergo seo ignorante lanceā vibraret. vidit puerū pulcerrimū de ore ipsi⁹ q̄si singulas rosas recipe. ꝛ inde crinale cum centū rosis compositū sibi puer imposuit. Quod vidēs latro. ad pedes eius p̄rocidit ꝛ veniam ab eo petijt. narrans oēm rei seriem. ꝛ totius facti integrā veritatē Factusq̄ est bonus monach⁹ ꝛ vitaz bonā vsq̄ ad diem mortis sue laudabiliter ꝛ feliciter consūmauit ꝛ in pace quieuit.

Maria liberauit clericū a dānatione.

Exemplum. lxxi.

Clericus quidā erat q̄ nihil boni faciebat. imo vicijs plen⁹ erat. solū hoc bonū habebat q̄ horas btē v̄ginis marie sedule ꝛ deuote dicebat. Cū aūt q̄dā die p fluuiū trāsiret vt libidinē suā expleret. cogitans q̄ matutinū nō bene dixerat. incepit illud dicere. Aue maria gracia plena. Ab inundationib⁹ submergit. nec ex hoc salutationē dimisit. Sed cū venissēt in illa verba dominus tecū. suffocabat ꝛ a demonib⁹ capit. ꝫ inuitis eis a beata v̄gine defendit. ꝛ eius meritis ad iudicium corā christo p̄pellit. vbi post multas altercationes allegauit virgo Maria. Fili tu dixisti. vbi te inuento ibi te iudicabo. Itē ex v̄bis tuis iustificaberis Ergo fili cū iste licet male vixerit. finaliter tñ in meis laudibus in quib⁹ semp fuit assiduus vt tam finiuerit. queso vt corā te inuenīat gratiā. Hi mihi nolūt credere demones q̄ ita sit. respiciāt in os eius. Nō demones facientes. inuenerūt rubricatum litteris aureis. Aue maria gr̄a plena dīns tecum. Et tūc confusi recesserūt. tūc iudex p̄cepit animā ad corpus redire. ꝛ vitā in meli⁹ cōmutare. Quod ꝛ fecit.

Nomē Marie est multū dulce in ore.

Exemplum. lxxii.

Iuxta ecclesiā sc̄ti Seuerini in colonia inclusus q̄dā habitabat. Huc cū matrone ciuitatz visitarent. ꝛ vna ei cōfessa fuisset. q̄ dīne nr̄e nomen dicē nō posset sine mira q̄dam dulcedine cā tāte gr̄e requisita ait. singulis diebus in honore ei⁹ q̄nq̄ aue maria cū totidē venijs dicē cōsueui. p que tāta dulcedine merui vt oīnis oris mei saltua tēpore oīonis in mel videat cōuersa. Nō cū audisset iam dictus inclusus exemplo deuote femine p ebdomadā angelicā salutationē p̄fato mō ꝛ nūero compleuit. ꝛ ecce tantā dulcedinē sentire cepit in illius dulcissime salutationis ꝓlatione i ore ꝛ in gutture. vt mellis dulcedinem longe transcenderet christi dulcedo.

Maria liberauit peccatricē a dānatione.

Exemplū lxxiij.

Fuit q̄dā peccatrix mulier q̄ nūq̄ aliq̄ bonū fecerat nisi q̄ die⁹ singulis btām v̄ginē salutabat angelica salutatōe. s. aue maria ꝛ i vno sabbato ad laudē ꝛ gl̄iam ei⁹ vnā missaz cōparauit. hec āt dū essz vicina morti dixit Dña regina ꝛ mr̄ iz nūq̄ aliq̄d bonī feceri. tñ ꝓfido mie tue ꝛ cō mēdo tibi spm̄ meū. Venerūt aūt demones volentes accipe aiam ei⁹. venit ꝛ mr̄ mie ꝛ aiam ei⁹ accepit. ꝛ instāter demones dixerūt. nr̄a ē. Maria dixit

Nescitis qz me quotidie salutauit angelica salutatione. z ad honorē meū missam ꝓpauit. z in agone mihi aiam ꝓmēdauit. Illi dixerūt. plurima crimia ꝓmisit. qb⁹ maria dixit. q̄ illa aia nunq̄ dānaret q̄ mihi fuerit. z q̄ aiam suā mihi ꝓmittēt. que demones aufugit z animā letāter secū duxit.

Nomē marie demōes nō pūt audire. Exem. lxxiij

Reclusa q̄dā diu a demone sb spē angeli illudebat. nō em sibi data fuit discretio sptr tuū. Diabol⁹ sepius atq̄ sepius falsa circūfulsus claritate illi appuit. z femina simplicē familiari⁹ alloquēs mīro mō ludificauit. Req̄sita vo a ꝓfessore suo quō se hīet. Cui cū rūderet optime. sacerdos sicut vir prudēs rūsionis ei⁹ fiducia ꝓsidās cām inq̄siuit. Cui cū ꝓiteret q̄ ab angelo dūi frequēter visitaret. scīēs ille dicēte ap'o. Angelus tenebraꝝ trāsfigurare se in angelū lucis. Rūdit q̄n angel⁹ denuo te visitauerit dices. rogo dñe mi vt dīam nr̄am mihi ostendas. qō si fecerit. vlsa ea. genua flectes z dices. Aue maria. z si tūc sbstiterit fictio nō est. sinaūt. scias te ab illo illudi. Nō cū fecisset sicut edocta fuerat. ait diabol⁹. vt q̄d desideras eā vidē. sufficē tibi debz pūtia mea. Illa forti⁹ instā te. vgo quedā mīre pulcritudis se oculis ei⁹ subiecit. Qua vlsa. mox ad pedes ei⁹ se ꝓuolut dicens. Aue maria. z in turbinē fantasma resolui. Quā inimicus euanescēs intm̄ terruit. vt amēs effecta vix post ānū z dimidiū sensū vt pri⁹ recuparet. Vides ne q̄ri pōderis sit nomē marie. hec Cesari⁹.

Aue maria fugat demōes. Exem. lxxv

Bonne ciuitate dyoce. colonien. sacerdos q̄dā noie petr⁹ eiusdē eccl'ie vicari⁹. Iste nescio quo dei iudicio i camere sue ostio se sulpēdit. Cui⁹ cōcubina noie adelhaidis tā horrēda ei⁹ morte territa seculū deseruit. z in cenobio q̄dā sctimonialiū religiōis habitū suscepit. Die igit q̄dā dū stās i dormitorio de fenestra ꝓspiceret ptēplata ē tuuenē demonē statem iux puteū muro dormitorij ptiguū. Qui ea videte vnū pedē sup lignū quo pute⁹ ambiebat posuit. z altero q̄si volādo se ad ipam in fenestrā deposuit. quā cū extensa manu p caput rape conaret. territa retrorsū cecidit z exclamauit pene exanimis fctā. Audito ḡ clamore accurrerūt sorores in lectū suū illā reclinantes. Recedētib⁹ aūt illis cū paululum respirasset. solacq̄ sacēt. demō iterū affuit. z vbis q̄busdā amatorijs eā sollicitare cepit. Cui cum ꝓdicēt intelligēs cū malignū spm̄. Rūdens ille dixit. Bona adelhaidis noli sic dicē. Consenti mihi. z ego facia te hīe vix honestū. probū. nobilem. atq̄ diuitez. Quare fame te crucias in hoc paupe loco. vigilijs. ieiunijs. alijsq̄ multis incōmodis aī tēpus te interficiēdo. reuertere ad sc'm. vtere delicijs q̄s deus hoi creauit. nichil tibi me duce deesse poterit. Tūc illa. doleo. q̄ te tamdiu secuta sum. nō acq̄escā tibi. z hec vba audiens demon disputit. Deinde cū spūs ille neq̄ssimus die noctuq̄ esset ei infestissim⁹. suaserūt ei quedam ex sororib⁹. vt aquā bñdictā semp paratā hīet quo veniēte aspgeret. Alie vo vt eūdem si aquam nō hīet thurificaret. Omnia quidē hec tentauit. sed modicū et profuit. Nā quoties contra eū signū factū vidit. aut aspsionem siue etiā thurificationē. ad modicū quidē cessauit. z mox redijt. Tūc vna alia etate maturior atq̄ prudētior suasit ei. quatin⁹ demonē propt⁹ accedē sineret. z cū alta voce salutationē angelicā in eius facie iacularet. Qō cum fecisset diabolus q̄si sagitta esset ꝓcussus vel turbine impulsus aufugit. nec vnq̄ propius ei ex illa hora accedere ꝓsumpsit.

Nomini Marie flectē debem⁹ genua.

Exemplū lxxvi.

Quidā intrauit ordinē cisterc'ien. z cuz infirmat⁹ grauit fuisset cepit desperare ꝓpter multitudinē pctōr̄ q̄ in sc'o añ ingressus ordinis ꝓmisit. z cū sic posit⁹ fuisset in angustia clamauit ad btām vginē. Que appens ei. ꝓsolata ē euz. q̄ letificat⁹ z murat⁹ ē. z cū req̄reret ab abbate de tali sbita mutatōe. narrauit ei. qūo btā vgo maria sibi appuit. z abbas āmirās. cepit q̄rē. si vnq̄ aliq̄d boni feciss ꝓpter btām vginē. z ille dixit. Nūq̄ omnī si q̄n audiui nomē ei⁹ q̄n flecterē genua mea ob reuerētiā gl'ose vgis Marie. z sic saluat⁹ ē inīles.

Per nomē marie vincit diabol⁹. Exem. lxxvij

Quelle cuidā in domo pīs diabol⁹ i forma multiplici appens sepe. ferecq̄ duxerat eaz in amentiā. z ipa ꝓposuerat puerti ad ordinē cisterc'ien. Nocte appuit ei diabolus suadens ei mūdi delicias. volēs eā auertē a religione. ꝑdixit ei oia incōmoda religionis. rūdit illa. q̄d mihi erit si in delicijs q̄ mihi ꝓmittis. mortua fuero. Ad qō vbū diabol⁹ iacuit. z rapuit puellā. z conabat ꝓcipitare de fenestra. Que cū dicēt salutatōem angeli cā diabol⁹ dimisit illaz di. Si teris ad religionē sp tibi aduersabor. z si hac hora illā mulierē nō noiasses occidissem te. b dicto vgīnē valde ꝓpmēs in canē trāsmutat⁹. z exliēs de fenestra nō ꝓparuit.

Pulcritudo vginis marie. Exem. lxxvij.

Quor̄ q̄dā ordinis ꝑdicator̄ deuot⁹. qui habuit plures frēs in ꝓuētu suo. q̄ erga beatam virginē in oīonib⁹ deuot⁹ erāt. Accidit aūt vt quidā magis sedulus succedēret⁹ alijs. vt ad studiū vel ad quietē. Ipe dies q̄z z noctes cōtinuauit in pcibus virginis Marie. Ipe em ab illa meruit solatium obtinē. Et contigit vt eo solo in eccl'ia remanēte vidit gloriosam vginem Mariā sup altare cum filio suo in maxima claritate. Hec vt vidit frater. ne essz fantasma dixit ergo cum magna reuerētia z humilitate cordis. O gloriosissima mr̄ z domina. nō sum dign⁹ solus videre qō video. Rogo suppliciter vt si vere es mr̄ xpi. vt appeas z ꝓuētui. in quo seruū sūt veri. z gre tue feruētissimi dilectores. hoc vt dixit mr̄ pietatz ānuit z toto ꝓuētui i magna claritate appuit. Referebāt aūt frēs q̄ b viderūt. q̄ nihil iocūdi⁹ nec clari⁹ videri possit a mortalibus oculis. Et frēs fletibus insistebant z orabant benignissimā matrē vt secūdo z tertio eis sic appareret vt primo. ne forte primo fuisset diabolica illusio. in noie sctē Marie. z indiuidue sctēq̄ trinitatis fratrū precū instātia fugaret. ac q̄n nulla xpi ꝓuētio vl' inīis xpi ad belyal. sc'o z tertio fm formā sepi⁹ dictā toti se ꝓuētui gl'iosa dei genitrix demōstrauit Facta aūt sunt hec initio ordinis ꝑdicator̄. vt tali ac tam speciali miraculo regina misc'ie sibi dilectum ordinem comprobaret. Hoc Gu'libel.

Quidã vidit pulcritudinẽ marie. ꝛ ꝓdidit vnum oculũ. Exemplũ lxxix.

Quidã cleric⁹ parisi⁹ btissime ỽgini multũ deuotus. q̃ ardenti animo diu desiderabat videre pulcritudinẽ ỽginis Marie. Post multa tẽpora angel⁹ dñi ex pte ỽginis Marie destinatus saluta uit clericũ et dicẽs. Dña mea Maria q̃ est dña angelor̃ ꝛ hominũ. regina celi ꝛ terre. exaudiuit oionẽ tuam. ꝛ mãdat tibi q̃ tali die et hora veniet ad te ꝛ videbis eã. Sed scias si eam videbis amplius cecus eris. Ad qõ clericus. libenter volo ꝓdere lumen. vt ipam semel videri merear. Cum aũt audisset angelum. cepit ille sollicitus esse ꝛ cogitare. q̃d vltra facies postq̃ oculos amittes. tũc nõ poteris lucrari scribendo panẽ tuũ. ꝫ oportebit te esse amplius miserũ ꝛ mendicũ. Et postmodum cogitauit in seipo ꝛ dixit. q̃ beata Maria venerit vnũ oculum aperiã ad videndũ eam. ꝛ alium claudam. ꝛ sic vnũ oculum tantũ amittã. ꝛ si vnus oculꝰ mihi mãserit sufficit mihi. Cum autẽ postea gl̃iosa virgo apparuisset. ꝛ tantã pulcritudinem ꝛ claritatem aspexisset. q̃ntam vnq̃ verbis exprimi vel etiam corde cogitari posset. ꝛ cum manũ alteri oculo suppossuisset. ne cum illo videret eam. Et cuz postea manũ deponẽt vt eam ambobus oculis inspiceret. beata virgo disparuit et eam vltra non vidit. Tũc vno orbatus oculo quo eam viderat. altero remanẽte quo eã nõ viderat. ipse se acriter arguens mestus nimiũ hec dicebat. Heu miser q̃re vnũ oculũ clausi ꝛ ambos oculos nõ aperui. vtinaz cecus essem vt eam plenius vidissem. Cunq̃ diu beata virginẽ exorasset. vt eam videre possz iterato. quia altero libenter carẽ vellet. Tũc misit iterũ angelũ qui dicebat. Mandat tibi domina angelorum aduentũ suũ. exquo vis ꝛ altero oculo orbari. Cui ille. Etiam dñe. si mille ocꝰ haberem optarẽ perpetuo ꝓdere. dũmodo possem eã secũdario pfecte videre. Cui angelus. Ipsa clemẽtissima dña mandat tibi q̃ videbis eam. ꝛ supstitem oculũ nõ amittes. ꝛ insup recuperabis oculum perditũ. Nõ non multo tẽpore post totum fuit sic factum. ꝛ btã virgo Maria apparẽs ei videndã se exhibuit. ꝛ amissum oculũ ei restituit. Ex quo possum⁹ ꝓpendere q̃ta sit pulcritudo ỽginis Marie. ꝛ q̃ delectabile est eã oculis videre. De qua sctũs Anselm⁹ in meditationib⁹ suis dicit. Pulcra es Maria ad intuẽdum. amabilis ad amplexãdum. delectabilis ad videndũ. Sũma eñ leticia post deuz est te intueri. ꝛ in tuis laudibus delectari.

Quidã vidit pulcritudinẽ ỽginis Marie ꝛ statim euolauit ad celum.

Exemplũ lxxx.

Quidã iuuenis erat qui assidue cogitabat ꝛ mirabat pulcritudinẽ mris Jhesu xp̃i singulis diebꝰ ac noctibus. Cunq̃ vellet dormire dixit. Aue maria. ꝛ corpꝰ ꝛ aiam btẽ ỽgini cõmendauit. orans sic vt imensam pulcritudinẽ eius mereret in celesti curia videre. ꝛ cũ de mane surgeret cõmendauit se iterũ beate ỽgini. eadem oione deuote eã implorãdo. Cum aũt quodã mane deuotissime orasset. astitit btã virgo Maria. ostendẽs ei immensam pulcritudinẽ ꝛ ꝛ dixit. Desideras videre meam pulcritudinẽ? Respondit. O regina celorũ. q̃uis indignus sum. tamẽ toto corde desidero. Tũc beata ỽgo dixit. Conspice decorem meuz quo decorauit me. Et cum eam vidisset. dixit. Si a tua pulcritudine separi debuero. nũq̃ decetero cõsolabor. Dixit beata virgo Maria. Exquo affectas meã pulcritudinẽ tam animã tuã a corpore separabo. ꝛ mecũ ꝛ cum filio meo ꝑmaneb̃is. Et his dictis anima iuuenis soluta ẽ a corpe. ꝛ cuz btã virgine Maria ꝛ ab angelis in celum gloriosissime deportata est.

Imaginẽ btẽ ỽginis dehonestãtes misere obierũt Exemplum. lxxxi.

Extra castz Rudulphi est quedã abbatia q̃ dolis vocat. ꝛ supra colũnã ecclesie ipius est imago lapidea ad honorẽ btẽ virginis sculpta. Ad quã cum q̃dã paupcula mulier veniret gr̃a orãdi. aderãt ibi in atrio duo ꝓbratores. q̃ imꝓperãtes mulieri ꝛ imaginẽ blasphemabãt. vnꝰ etiã lapides in imaginẽ ꝓiecies. vno lapide percussit ꝛ ꝓfregit brachiũ pueri Jhu. ꝛ cuz manꝰ illa lapidea cecidisset. exierũt gutte sanguis a brachio acsi fuisz viuẽtis hois. Statimq̃ in eodẽ loco. ille qui lapidem ꝓiecerat exꝑrauit. Alter vero cum vellet mozientẽ inter brachia sua colligẽ. vt et aliq̃ ꝓbẽt adintoriũ. statim arreptus ẽ a demonio. ꝛ in seq̃nti die defunctꝰ est. Etiã seq̃nti die cũ multa turba ꝙueniret. vt imaginẽ ꝛ sanguinis fluxũ videret. ipis videntib⁹ ꝓdicta imago scidit vestimẽta sua. scz ornamẽtũ quod circa eã erat lapideum. ꝛ collũ suũ quod firmatũ erat monili lapideo. ꝛ pectus denudauit vsq̃ ad mãmillas. ꝓpter ignominiam ꝛ iniuriã q̃ illata fuerat sibi ꝛ puulo suo. Hoc factũ est ꝛ͡ ãno dñi. M.cc lxxv. tpe quo guerra erat inter Philippũ regẽ frãcie. ꝛ henricũ regẽ anglie. Hoc Vinẽ. in spe. hysto. li. viij. c. cx.

Saraceni nõ poterãt mutilare imaginẽ ỽginis Marie. Exemplum. lxxxij.

Quandã sctẽ Marie basilicã ingressi saraceni i olim sctõr imagines q̃ in maceria erãt depicte bastiliũ suor̃ cuspides vibrauerũt huic oculũ eruerũt. illi nasum vel pedẽ truncauerũt. oẽs prorsus tenebratis aculeis discalcauerunt. Ad imaginẽ sctẽ Marie titubabant insani. nihilq̃ ibi. q̃uis oẽs seue tentãtes turbare potuerũt. ꝫ cuz maxime tentarent virib⁹ effusis inuẽte manꝰ erãt. aut tremore irrite. aut aliũde delate. Hoc Vincentius in spec. hysto. li. viij. c. qbus supra.

Maria ỽgo liberauit ciuitatẽ obsessam.

Exemplũ lxxxiij.

Est quoddã municipiũ aurelianẽsi ciuitati proximũ quod auenon nũcupat. vbi ecclesiã in honorẽ btẽ marie ỽginis ciues edificauerũt. q̃ cũ aliq̃n obsessi ab hostib⁹ intra oppidũ gemerent magis in dei genitricis auxilio q̃ in viribus ꝓprijs cõfidentes. cũ puulis ꝛ mulieribus ecclesiã petierũt. ꝛ imagini sctẽ Marie ỽginis deuote assistentes. cordis ꝛ oris clamore eiꝰ auxiliuz deposcũt. cõpletisq̃ ꝑcibus lachrimosis redeũtes imaginẽ suaz deferũt. ꝛ ad rutelã ꝛ terrorẽ hostiuz in porta strauerũt. quidam aũt ex ciuibus stans in porte custodia. post imaginem mittens in aduer-

farios iaculabat magnaz stragē de hostibus faciebat. hunc latentē q̄dā aspiciens. neq̄ssime inquit morte non effugies. Nec tā tibi sbuenire poterit effigies nisi portā deserēs vrbē pire festines. Cūq; vibrasset hostis iaculū in ciuē illū sagittariū. mirabile dictu imago genu erexit. z iaculo se obijciēs illud excepit sicq; hoiez deuotū sibi ab inimici piculo defendit. Qui gaudēs p virginē se mirabiliter liberatū statim sagittā in aduersariū dirigit blasphemū detecit. Dispsusq; p̄ora ppli rumor facti miraculi ad hostes quoq; puenit. Clamat ab oībus q̄ sctā dei mater pugnat p ciuibus loci illius. Hoc audiētes hostes pacē annuūt. eccl'iaz dñe nr̄e adeūt z magna donaria offerētes decetero se nihil loco illi nocituros sub testificatiōe p̄mittūt. Eosq; i hodiernū diē imago illa defendit z pmanet in eodem loco iaculū adhuc gerēs in poplite erecto. Hoc Vincē. in spe. hysto. lib. viij. c. lxxxiij.

Peccatorē sustentauit Maria ne caderet.

Exemplum. .lxxxiij.

Quidā pictor dyabolū cū comib⁹ z ceteris mēbris vt turpius poterat z magis horribilē depinxit. Idē vo imaginē btē Marie vginis ita decētēr z ita pulcrāvt potuit depinxit diuersis coloribus. De hoc vo dyabolus irat⁹ z iuidēs festinās accedēs ad pictorē q̄siuit dicens. cur eū tā horribilē z deformē. z b. vginē mariā tā pulcrā z decētem depingeret. Qui rūdit q̄ ita se res in veritate hīet sic facta pictura oīdit. Dyabolus vo iratus pictorē ab alto vbi depinxit imaginē. b. vginis marie q̄daz deuoluit p̄cipitare. p̄fregitq; ligna in quibus stabat pictor. q̄ z casuz petijt. Mox imago pijssime vginis pictori manū porrexit. z eū ne caderet firmiter retinuit. sicq; eū a demone custodiuit.

Imago Marie in igne illesa permansit.

Exēplum. .lxxv.

Est z alia eccl'ia in honore scti Michaelis in monte q̄ dī tūba maris p̄stituta. Cōtingit aūt vt quodā tpe incenderet ipsa eccl'ia dei iudicio fulgure in eā de celo cadēte. Erat autez ibidē imago. b. vginis ex ligna p̄structa hūs sup caput in modū mitre velamē. Cū igit̄ puenissent ignis ad locuz vbi erat imago illa. oia q̄ erant in circūitu cōbussit. ipam vo imaginē q̄si expauescēs oīno intactā reliq̄t. Ita vt etiā velamē candiduz qō gestabat in capite odore fumi nō valeret aliq̄ten⁹ obscurari. Euasit etiā ab igne vnū flabellū de pēnis pauonis. qm̄ erat innixū ipi imagini. Digna prorsus ostēsio miraculi illius q: imaginē suaz defendit ab igne ostendēs q̄ sibi seruiētes ab igne eterno liberare faciliter possit.

De imagine virginis marie quā sanctus Lucas fecit. Exemplū. .lxxxvj.

Cum imago sctē marie vginis q̄ man⁹ Luce euāge. nec dū adhibitis coloribus designata. z inumbrata esset subito repta ē imago illi⁹ admirabili decore p̄fulgens. vtpote nō ope manuū carnaliū ꝫ dei oīpotētis vtute depicta. P⁹ aliqō tp̄s illa imago nō absq; dei vt credimus nutu romā q̄ q̄ndaz virū deo plenū ē adducta. Eodē tpe degebāt rome tres fratres tēpulus. seruulus z ceruulus, q̄ manebāt in loco qui tūc tp̄is dicebat sctē agathe in turre. Quoz vni videlicet tēpulo dñs apparēs ait. Imaginē celeberrime vginis ab eo qui eam adduxit romā acquirere satage z in eccl'esia q̄ tuo adiacet ostio reuerētissime stude collocare. Nō z factū est. Vnde tres p̄nominati fratres eo deuotius ibi vsq; ad finē vite sue habitauerūt. Quidam postea clerici inuidia excitati a papa Sergio obtinuerant vt illa venerabilis imago in lateranēsi collocarēt pallacio. Sue. n. auaricie cōsulentes aiebāt maximā rem maximo loco collocandā. Dum ḡ cuz innumerosa hoīm multitudine aduenissēt sacratissimāq; imaginē ancillis dei q̄ ibi castissime z regulariter p̄uersabant singultu maximo renitētib⁹ abstulissent venerūt ad locū q̄ dicit splen. vbi terrifer chorusc ationib⁹ ingētibusq; tonitruis diuinit⁹ p̄sternati mouere amplius gressus nullaten⁹ p̄sumpserunt. Quo audito supra noiatus pōtifex nimio terrore cōcussus est adiens locū illū reuerēter vbi manib⁹ vt credit angelicis depicta ymago detinebatur. oīpotenti dño aliq̄ntulum supplicauit. Ac deinde surgens ab oīone p semetipm eā vsq; ad lateranēse palatiū baiulauit. z illud reuerētissime collocauit. Seq̄nti nocte stupendoz incōprehensibili miraculo p̄enoiata imago ad eundē locū diuinit⁹ est reducta. Hoc audito tam superi⁹ noiatus p̄sul cōperiens ad hanc sacrosanctā ecclesiam deuotus ac diuino amore p̄cussus aduenit. Cunctq; diligēter inquireret ab ancillis dei que ibi degebāt qua hora vidissent eam nocte ad locū p̄distinū reuocataz. abbatissa q̄ magne p̄culdubio granitatis z sanctitatis erat ingēti p̄missō fletu ad eiusdē apl'ici vestigia corruit di. Media vo nocte dum nimis angustiarer ob vnice dñe mee oblataz figurā merozibus atq; p̄ pctis meis oīpotentē dñm erectis brachijs obsecrarē. velut auē volatilē ingredientē atq; in loco semetipsaz strēnue collocātē vidi. Pōtifex aūt vna cū suis p̄fecto sapientissimis p̄siliarijs. alto mētis accumine tam insolitū nō despiciēs miraculum semetipsum in p̄spectu eoz q̄ aderāt culpabilē reddidit atq; in eodē loco missarū solēnia deuotissime celebrauit. postea dona plurima dicte domui oīnipotentis liberaliter tribuit atq; p̄ p̄tinuandis luminaribus eiusdē ecclesie sufficiēs oleū p̄stituit venerande illi imagini oīni tpe p̄ministros laceraneñ. palacij ministrari.

De salue regina z p̄cessione post cōpletoziū.

Bonoz emulus dya- Exem. .lxxxvij. bolus q̄ vniuersoz dñm nō timuit aggredi Bononie z ptius vbi cū marie impugnabāt frēs p̄dicatoz ordinis. p se z suos satellites est aggressus. Nā sic dixerūt q̄ tūc p̄ntes fuerūt huic formacē ardētē sup se cadentē mōstrabāt. illi formā delicate mulieris amplectētis se p̄tēdebāt. huic asinū cornutū. illi serpentē ignitū offerebant. alij alia ludicra z vbera inferebāt intm̄ vt p̄pter nociuū fantasma z demonū illusiones vicissim cogerent fratres custodire vigilias noctis sup alios q̄escentes. Insup z aliq̄ i frenesim cadebāt. z alij horribiliter vexabant. Ad singularem vitam ergo spem in mariam potentissimam z pijssimam p̄figentes fratres statuerunt vt ad honorem eius post completoziū fieret solennis processio cum Salue regina. Sta-

tim ḡ sunt fugata fantasmata ⁊ vexati curati. Et frater q̄daz filius cuiusdā regis q̄ insan⁹ erat fuit plenissime liberatus ⁊ tūc oia ꝓspere ordini successerunt. Hōplacitā aūt deo ⁊ matri sue hmōi ꝓcessionē ꝓcursus populoꝝ. cleri deuotio dulces lacrime pia suspiria ⁊ admirāde visiones declarant. Multi eñ viderunt qui ⁊ dixerūt fratribus ad altare beate virginis egredientib⁹ ipsam virginē cum multitudine ciuiū supernoꝝ a summo celo ꝓgredi ⁊ dū ad illō verbū. O dulcis Maria inclinarent ipsam illis inclinantibus pariter inclinare. ⁊ ipsis regredientibus ipsum ad celum reuerti.

Auicula attulit Salue regina.

Exemplum. .lxxxvij.

Cum salue regina primo veniss̄et ad noticiā ⁊ in loco q̄dā illud plures dñe decantarēt. ⁊ q̄dam dña ex deuotione eandē antiphonā cantare affectaret. ecce vna dierū quedā auicula illā attulit in quadā cedula bñ scripta ⁊ posuit in loco oꝝonis ipsi⁹. illa vo multū exhilarata gras egit beate virgini Marie toto corde.

Populus ꝓsueuit cōcurrere ad salue regina.

Exemplum. .lxxxix.

In lombardia vbi dū a fratrib⁹ de btē vgine salue regina more solito cātarent ⁊ puentum esset ad locū illū vbi dr. Et ibm bñdictū fructū ventris tui ꝛc. ⁊ affectus plurimoꝝ astantiū eēt accensus gra spūali. ecce btā vgo vna cū filio suo apparuit dicēs. O dilectissimi filij psallite feruēter et laudate. qz iesum filiū meū in ꝑsenti ⁊ in futuro vobis ostendā. ⁊ cum hoc dixisset puerū pulcerrimuz ostendit eis. qō cū rector chori vidisset cūctis videntibus raptus fuit in extasim. ita q̄ oportuit eū efferri ⁊ diutissime iubilabat. Hoc miraculū ꝑter humilitatē ānis plurimis reuelare distulerūt. Postq̄ vo patefactū est ad dei gl̄iam ⁊ honorē vginis gloriose tūc ꝓfuētib⁹ q̄plurimis siue essent hospitib⁹ vel alijs officijs occupati tñ salue regina noluerūt negligere ꝛ instāter ad eaz salutandā currebant ab ea resalutationis lucrū felicissimū ꝓmerent.

Salue regina valet contra tonitrua.

Exemplū. .xc.

Quidaz sacerdos ad oñs horas suas dicere ꝓsueuit illā antiphonā salue regina. ⁊ cum q̄dam vice cāpū transiret ⁊ q̄ndā inclusam visitaret inꝑ eccl̄iaz solitariā habitantē orta sunt tonitrua tā valida vt vires ambulandi sibi adimerēt. veniēs tandē cū multo labore ac timore ad eccl̄iaz intrauit ⁊ coꝝ altari se ꝓsternens ꝓ ipsa tēpestate dñam nr̄am virginē mariā interpellauit ⁊ ecce matrona virginei vultus miriq̄ decoris eū allocuta ē dicens. quia antiphonā Salue regina libenter ac frequēter decātas nūq̄ tonitrua neq̄ fulmina quorum timore septus affligeris te ledent. Stcq̄ ad altare rediēs in oculis suis disparuit ⁊ statim intellexit quia ipsa esset clemens pia ac dulcis Maria. hec Cesarius.

Mulieres ꝑturientes debēt dicē Salue regina.

Exemplum. .xci.

Quidam cū septē diebus ꝑtus discrimina sustineret ⁊ iam versa in nigredinē derelicta fuisset ab oib⁹. votū fecit btō frācisco ⁊ ei⁹ cepit mortis auxiliū inuocare. Emisso aūt voto celeriter obdormiuit viditq̄ in somnis. b. Frāciscum dulciter se alloq̄ntē ac reqrentē vtrū faciē eius cognosceret ⁊ si antiphonā vginis gl̄iose. s. Salue regina ad honorē vginis recitare sciret. Qua rñdēte se hie noticiā vtriusq̄. Incipe ait sctūs franciscus antiphonā illā vginis gl̄iose. s. Salue regina q̄ cuz illū ꝑcar fructū quē vgo peperit ꝑtinuo a cūctis liberata pressuris infantē peperit speciosum gratias agens regine celi. q̄ per beati Frācisci merita ipsi⁹ digna fuerat misereri.

Salue regina valet homini in extremis.

Exemplum. .xcij.

Quat q̄dā canonicus regularis dū ille ageret in extremis timuit q̄dez illud Eccs. ix. Nescit hō vtrū amore vel odio dignus sit. tñ nullaten⁹ desperauit quē beatissima virgo maria visibili forma dulcissimis vbis alloquit dicēs. Ne timeas nūq̄ dānaberis. imo sicut me ꝓ antiphonā Salue regina sepius honorasti sic ꝙ me in regno filij mei mecū ⁊ cum oībus sctis coronaberis. qō cuz fratribus suis letāter referret visionis veritatē perseqntē rei certitudinē ꝓbauit. qz in ꝓximo cū magno tripudio expirauit. Cui⁹ gre ꝓceps erit oīs hō q̄ ipsam ꝓuatim vel in publico ꝓ hanc antiphonā. s. Salue regina studuerit collaudare.

Officiū Salue sancta parens quare dicendū est post diei officium. Exem. .xciij.

In ordine carthusiēsium olim fuit tentatio deo ꝓmittente q̄ vix aliqs poterat ordinē sustinere. Aut ꝛciunto indicto deuotis oīonibus dño supplicabāt vt eis remediū aliquod efficax oñdere dignaret. ecce cuidā ꝑli sctissimo diuinitus est rñsum. vt officiū Salue sancta parēs post diei officiū diceret. qō cum fieret ois tentatio tunc cessauit ⁊ ordo ꝑfatus in suo vigore ꝓmansit. vnde multi religiosi eadē spe ipm officiū frequēter solebant dicere ⁊ dicunt.

Sacerdos q̄daz nō sciuit aliā missam nisi de beata virgine Maria. Exem. .xciij.

Fuit q̄dam sacerdos ydiota nullū sciēs missam nisi de. b. dña maria ⁊ cū de illa q̄tidie celebraret ⁊ de hoc accusaret. ꝓhibitus est ab epo deceterο nō celebrare aliquā missam. q̄ cum esset in tribulatione ⁊ egeret ꝛ. b. vginē inuocaret. illa et apparēs ait. Vade ad epm ⁊ dic ei ex pte mea vt tibi restituat officiū tuū. Rñdēte sacerdote. dña nr̄a ego paup sum ⁊ ꝑsona despecta non me audiet neq̄ mihi patebit accessus ad eū. Btā virgo adiunxit. vadez ego vtā tibi ꝓpabo. ⁊ ille. O dña vgo maria non credet vbis meis. Rñdit illa. dices ei ꝓ signo q̄ in tali horaz in tali loco dū cilicium suū resarcīret ego illud ex pte vna tenebam adiuuans eum statim credet tibi. Mane sine ipedimēto sacerdos intrans ad epm ꝛ. b. dei genitricis deferēs nūciū. cum ille diceret. vñ credā te ab ea missum predictū signum de cilicio subiunxit. quo audito beat⁹ pontifex stupens simul ac pauens rñdit. Ecce reddo tibi vt tñ missam de dña nr̄a beata vgine Maria celebres ac freqntes. ⁊ ores ꝓ me semp.

De die dominico.

Exemplum. .xcv.

Notandū q sicut dies dñica dedicata est resurrectōi. z sexta feria passioni dñi. sic dies sabbati dedicata ē gl'iose virgini marie. Et hoc multiplici rōne. Prima ē q passio sctōz ꝓtulit in aliq die celebrari. Btā autē virgoz si non est passa martyrio carnis passa tñ fuit martyrio mētis iuxta illud Luc. ij. Tuā ipsius aiam ptrāsibit gladius doloris. Et istud martyriū fuit in ea ꝓtinuatū p totā sextā feriā. z in sabbato sequēti. Sexta aūt feria dedicata est martyrio filij. z iō sequēs sabbatuz dedicari debuit martirio mris. Scōa rō. qz sicut in die sabbati deꝰ reqeuit ab oi ope suo. sic xps intrās marie vterū reqeuit in eiꝰ ventre z mēte. In nullo em alio sctō spūsctūs reqez plene būit nisi in xpo z virgine maria. qz in alijs sctis habuit aliqd repugnās saltē pctm veniale. in xpo aūt z in vgine maria nihil repugnās inuenit. z iō pfecte ibi reqeuit. Tertia rō est. qz deus die sabbati bñdixit. sic beata virgo fuit in oibus bñdicta. Nam pater elegit eam in filiam. filius in matrē. spūsctūs in sponsam. Et ab angelo benedicta est. qui eam salutauit. z a toto mundo q eā venerat z laudat. Quarta ratio qz sabbatū est mediū inter diem gaudiosaz. s. diem dñicā z penosam. s. sextam feriā. Sic ipsa est mediatrix inter deū z hoiem. Quinta rō. qz in die sabbati tota fides perijt. z in sola virgine remānsit. Et ideo merito hec dies sibi dedicata fuit.

Quomodo beata virgo maria iuuat hominez in vita. Exemplum .xcvj.

Legit in dyal. Cesarij q iuuenis q̄dā cuius pater moriens multas diuitias dimiserat. Qui tantū studebat torneamētis z vanitatibus huiꝰ mūdi in vestibꝰ z in eqs z oīa bona sua effunderet. Et cuidā militi iuxta se manenti multa vendidisset z loco pignoris exposuisset. ille voluit recedere de terra sua. Et villicus suꝰ vidēs eū tristē ait. Dñe q̄re estis tristis. vultꝫ diues fieri. rñdit. Si benter vellē. si cū deo possem hīe diuitias. rñdit villicus. Sequimini me z bñ erit vobis. Et statī dñs secutus est suū villicū. z duxit eū p quoddā nemꝰ in locū paluſtrē vbi cepit loq cū dyabolo villicꝰ. Territ ꝰ dñs. q̄ssuit ab eo cū q loqret. rñdit cū dyabolo z iuuenis plus timuit. Et ait villicus dyabolo. Ad duxi vobis hoiez nobilē. supplicās vt eū antiqs diuitijs restituatis. Cui diabolus. si voluerit mihi eē deuotꝰ ego dabo ei diuitias z honorez sup oēs cognatos z vicinos suos. Cui villicꝰ. libēter erit vob obsequiosus z fidel si habuerit ista. Cui diabolꝰ. oportet eū abrenūciare altissimo. qō cum iuuenis rēnueret. dixit villicus q̄d timetꝫ ꝓferre vnicū vbū dicēdo. abrenūcio. Tandē iuuenis ductus suasu villici abnegauit altissimū. Cui diabolus. adhuc opꝰ inpfectū ē. etiā abrenūciare dz mri altissimi. illa em ē q nob maxim dānū infert. Quos em filiꝰ p iusticiā pdit mr p misericordiaz z indulgētiā adducit. Ad qō iuuenis mirū. expauit. z turbatꝰ supra modū rñdit. Hoc nūq̄ faciā. q̄re inq̄t villicꝰ. feciſtꝫ qō maꝰ fuit. facite ergo qō minꝰ ē abnegastꝫ creatorē. abnegate z nūc creaturā. At ille nūq̄ ego eā negabo. z si deberem ppetuo mendicare. z sic inpfecto ope rediērūt. Et in itinere venerūt ad q̄ndā ecclīaz semiclausam in quā iuuenis exiliēs de eq intrauit. equū cōmittēs villico z ante ortū aurore ante altare btē vginis tenētis filiū in vlnis cepit eā inuocare intimo corde. Erat aūt sup idē altare ymago ipsius ipm puer in sinu bñs. Et ecce meritis ipiꝰ pclarissime stelle maris verꝰ lucifer oriri cepit in corde sepedicti adolescentis. Tāta em ei dñs ꝓpter honorē mris quā nō negauerat donare dignatꝰ ē ꝓtritionē vt p fletu rugiret. z pre plāctu ecclīaz clamoribꝰ repleret. Eadē hora supuenit miles supradictꝰ q bona sua i vadio habebat. z vidēs ostiū ecclīe aptū putās ibi diuina celebrari solus intrauit. Inueniēsq iuuenē corā altari sibi bene notū lacrymantē. z putās q defleret suā pauptatē retro q̄ndaz colūnā latēter secessit rei exitum expectās. Cūq instāter inuocaret beatā virginē iuuenis z nō auderet inuocare deū altissimū quē negauerat. vtroq audiēte btē virginis ymago locuta est filio suo quē tenebat in vlnis in hec vba. Dulcissime fili miserere homini huic. Puer vo matri nihil respōdit. ꝛ faciē ab ea auertit. Cunq iterū rogaret filium ꝓ homine puer matri dorsum vertit dicens. Homo iste negauit me q̄d ei faciam. Post hec verba imago btē marie vginis surrexit. puerū iesum sup altare posuit. eiusq pedib ꝓna se ꝓstrauit et ait. Rogo te fili vt ꝓpter me dimittas pctm. Nox infans matrē eleuans respondit illi. Mater nūq̄ aliqd negare potui. ecce ꝓpter te totū dimitto. Surgēsq iuuenis exiuit de ecclīa. tristis quidē de culpa sua. sed hilaris de indulgentia. Exiuit quoq post eum supradictus miles latēter z q̄si rem ignoraret quesiuit quare tam humidos oculos haberet. Respondit. De vento est. Et ille. Domine non me latet causa tristicie. Habeo vnicam filiam. si vultis illam ducere in vxorem omia vestra vobis cum illa restituam. Insup z diuitiarū mearū heredē vos constituam. Ad hec iuuenis letus effectus respondit. Si hoc facere dignaremini plurimū mihi placeret. Reuersus itaq miles adv xorē suam rem ei p ordinem retulit. Consensit illa celebrarī nuptie. inuenī sub noie dotis omia bona sua restituūtur. Et iuuenis iste postmodū omibus diebus vite sue regratiabat btē virgini Marie. z ei fideliter ad mortem seruiuit quia p eam meruit remissionē pctōz suoz. Insup etā cōsolationē tpalium bonoz.

Maria subuenit hoi in morte. z q̄re merito sabbatinis diebus vgo gloriosa a quolibet homine est honoranda. Exēplum. .xcvij.

Legit in dyal. Cesarij q in vicinia ciuitatis tridentine silua, est. in q̄ latro noiatissimꝰ versabat z a q̄ multi depredabant z qui se defendere voluerunt nec potuerūt occidebant. Hoc tñ cū quodā die monachū quendā ordinis p̄dicatorum obuiam haberet sperans q pecuniam haberet z portaret. Ait latro. Nisi voluntarie sequeris me occidam te. Quē cū monachus sequeret z quereret in via quis esset vl quid opis haberet. Rñdit ille. Ego sum latro ille famosus. nomen suum exponens. Cui cum monachus diceret. Jam incepistis canescere z non timetis periculū anime vestre. Respōdit non plus q̄ pecus. Et tacuit monachus. Veniens autem in spelunca illius ait intra se si possem hunc hominē conuertere. magnum prestarem deo obsequium. Dixitq ad latronem. Si licet

nihil aliqd interrogare vos. Rñdēte illo licet. Monachus subiūxit. Qualis extitit vita vīa a pncipio rñdit ille pessima. qñ puer erā cū oībus socijs meis pretendebā. factus adolescēs furto operā dedi. deinde in virū pficiēs latrocinia exercui in qbus adeo pfeci vt hodie caput r mgr sum oīm latronū huius puincie. Ad quē monachus. Hūqd timet penas eternas hmōi opibus ppatas. Dicente illo de anīa mihi nulla qstio est qr pdita est. Monachus rñdit. Quid si possem vobis oñdere viaz salutis velletis mihi acqescere vt nō. Ait latro. Etiā psentirē r ille monachus. Jeiunate vnaz diem in hebdomada in honore sancte genitricis dei Marie r nullū eodez die ledatis r sciatis p certo qr gratiā apud eius filiū obtinebitis. Rñdit latro hoc revera faciā. Etiaz voueo q nihil eadez die comedā. nullū depredabo nullū ledam. Elegitqz diem sabbati nihil in eo mali operans. immo plurimos de socioz manib⁹ depredādos siue occidēdos ad honorē btē ỹginis Marie eripuit. Eodē die tridentini p circūitū ab hostibus infestabant. r exeūtes satellites ciuitatis cum hostes die sabbati insequerent iam dictū latronem inermē pter sabbatū cuz ceteris ceperūt r cū esset fortissimus nō se defendebat cū capet nec se excusabat nec loq voluit interrogat⁹ cū duceret. veniēs in ciuitatē mox est cognitus r patibulo adiudicat⁹ est. Nutu tñ dei vt credit sup pulcritudinē corpis eius iudices moti in hoc conuenerūt vt prouincia absurata viueret. Quod cū ille abnueret r diceret. nō faciam. Melius est em vt hic pcā mea luam qz in futuro. Responderūt sine tñ vt decolleres. Hec curo inquit qualis sit pena dūmō tñ occidar. Ut illi vis vt tibi vocet sacerdos. Rñdit non est necesse oīs em xpiani estis oībus vobis pcā mea q vnqz in hac pñti vita cōmisi pfiteoz. Qō cū fecisset cum multa ptritione nūqz se aliquid boni fecisse detestatur pter illō ieiuniū qō a monacho didicerat. sicqz extra ciuitatē ductus decollat⁹ est. r in eodē loco sepultus. Nocte eadem vigiles portarū circa ei⁹ tumulū luminaria celit⁹ emissa viderūt. qnqz em matrone corpus ei⁹ offodietes r caput corpi adaptantes. posuerūt in feretro mire texture purpura suppositā. ex qbus qttuoz singulas candelas ardētes in manibus hītes p quattuoz ptes feretr tollētes. qnta q clarissima oīum erat cuz candela sequēte ad portā ciuitatis vsqz venerūt. corpus ibi deponentes. Custodes itaqz ista vidētes. timuerūt. putātes esse fantasma. Quib⁹ vna illaz dicebat. Dicite epo vīo vt capellanū meū a vobis decollatū in tali loco ecclesie honorifice r reuerenter sepeliat. minas addens. si negligeret. r noīauit se mariā esse. Mane vo cū hec epo nunciata essent cum cleroz populo exiēs purpurā deposuit caput pcisum vnitū corpori vidēs expauit. texturāqz purpure humanū artificiū excedentē admirans relatis credidit hominēqz cū timore r honore maximo nō vt latronē sed vt xpi martyrē in loco designato sepeliuit. Ab illo igit tpe vsqz hodie vix aliqs adult⁹ inuenit in illa prouincia q eius exēplo die sabbati in honore domine nostre marie nō ieiunet.

Maria subuenit homini qnqz etiā post mortem.

Exemplum. .xcviij.

Erat in britania iuuenis qdam nobilis q qz uis seculo deditus tñ btē ỹgini fuit deuota in hoc q ei singulis diebus ter quinquagenas salutatiōes psoluit. Qui infirmat⁹ ad extrem⁹ pductus est. Cunqz diu tacuisset mortu⁹ reuixit et mulieri assidēti sibi clamās dixit. cito voca sacerdotē. Sacerdote aduenīente coram oīmbus cōfitebat dicēs. Ego fui rapt⁹ ad tribunal christi. r cū in tribus maxime accusarer a demonib⁹ r ferri deberet sentētia cōtr⁹ me. pissima mater xpi rogauit filiuz suū vt ad corpus reditrē locū pnie susceptur⁹. qō r factuz est. Unū de pctis erat q decimas ex agris meis r bōis sacerdoti subtraxi. Scōm q pisces cū socijs meis religiosis psonis fui furatus. Tertium q segetes pauperū cū canib⁹ venaticis pculcaueram. Ad hec rustici ab eo damnum passi dixerunt. Cur debuistis dñe pro his damnari cū vobis hoc puro corde dimisim⁹. At ille. vestra remissio nō sufficit mihi ad salutē quia ditioz eram ad loluendū qz vos ad relaxandū. hec dicens iussit damna restitui r sic decessit.

Item aliud exemplum de beata virgine Maria in quo cognoscere poteris quomodo peccatores r mali homines conuertunt r boni erunt per merita gloriose virginis Marie.

Exemplū. .xcix.

Erat qdam vir nobilis ꝛ tyrānus totus erga suos r alienos. Cū ergo oīes vindictā peterent a deo de eo r hunc cōtingit infirmari vsqz ad mortē. Qui aduocans epm loci illius pure cōfessus est a quo petiuit vt sibi sanitatē impetraret a deo. pstito tñ prius iuramento q decere roī neminē lederet. Quo pualescente amplius indiferēter oīes lesit. ita q nō solū ei sed etiā epo oēs maledicerent. Post hec iterū infirmatus est r oppressus igne sacro sicut prius. vt oīa ei⁹ mēbra arderēt ita vt de vita desperaret. Vocauit igitur epm pmittēs satisfactionē de iuramēto nō seruato vt iterum pro eo oraret vt sanus fieret. qui renuit recedens cū indignatione. Approp inquāte aūt morte clamauit r respexit in celū et ibi vidit in aere pendentē filiū dei in cruce r matrē suam sibi astantē et orantē post se. Ac iesus ait. Pater nō possum facere. ecce em rursum crucifixit me r ostēdit ei cicatrices sanguineas. Quod videns peccator ingemuit exclamās voce magna. O bone Jesu si te crucifixi pctis meis matrē tuā tñ sp honorāui. Jeiunauerat em oīni sabbato ad honorē beate virginis Marie. Cunqz sic exclamaret audiuit vocē Jesu dicentem matri oranti. Ecce mater dedi eū tibi r sanatus est. Qui postmodū venditis oīmbus suis restituit ablata r ingressus claustrū vbi deo seruiuit r btē virgini vsqz ad finē vite sue.

Quam magna salus r gratia latuit in rosario dñe nostre marie. Hoc patebit p sequēs scriptū.

Exemplum. .c.

Erat quidaz ordinis carthusieñ. dei r eius genitricis amore compulsus vnū ad fidelium deuotionē frequentandū composuit rosariū gliose dñe nre marie. qr magna i illo salus et gra latet r maioz qz bucusqz sciuimus. Quidam em de pribus q obierunt anno dñi. M.cccc.xxxj. in

bomo Trenerñ. cartusiensiũ ordinis in scriptis reliquit qualiter vnus eox q̃ sine eodẽ rosario exercere cõsuenit eductus fuit in spiritu vsq; ad empireũ celũ. vbi inter multa archana q̃ vidit & audiuit etiam clarissime vidit q̃ idẽ rosariũ pñtabat cõspectui altissimi. & qualiter beatissima virgo maria cũ virginib⁹ suis. oẽs angeli & sancti vniuersi q̃ ad celum venerũt ab adã vsq; ad illud tempus oẽs accesserũt & omipotenti deo gratias egerunt. & benedixerũt p illius rosariꝫ sanctis exercitꝫs que fiunt circa illud in celo & in terra. & orauerunt p cunctis religiosis & deuotis hominib⁹ q̃ se in illo exercent vt gratia & pax eis adiungat in terris & gloria accrescat in celis. Item vidit & audiuit q̃ predicti oẽs sancti & angeli dei ipm rosariũ deuotissime decantabant cũ suis meditationib⁹ addẽtes ad quẽlibet meditationẽ seu clausulã vite iesu christi ibidẽ addtã alleluia iocundissimo cantu. Quotiens eñ nomen beatissime virginis marie ibi nominabãt hũliter se inclinabant. Ad nomen vero iesu christi genua deuotissime singuli flectebãt. iuxta dictũ apostoli. In noie dñi nostri iesu xp̃i oñe genu flectat celestiũ terrestriũ & infernox &c. Dictũ etiã fuit illi clara & apta allocutiõe q̃ quotiẽs quis dictũ. rosariũ compleret cũ suis meditationib⁹ adiũctis. toties plenã omniũ peccatox p̃ciperet remissionem. Vidit etiã innũerabiles pulcerrimas lucidissimas immarcessibiles ac odoriferas coronas que reseruant his q̃ se exercẽt deuote in eodẽ. Et totiẽs additur illi hmõi ad laudẽ dei & genitricis fecerit seu dixerit. Idem talia non semel ꝫ pluries aliq̃n vna die gaudia ista celestia vidit & audiuit. Et quando q̃ etiã in corpe consolationẽ magnã ac confortatõnez p̃cipere solebat. eñ quod se in ipso rosario deuote exercere poterat. Et licet se in suis scriptis nõ nominauerit. ipm tñ eundẽ q̃ hec scripsit fore minime dubitamus. Talis eñ cõuersatiõis fuit inter fratres tante deuotionis patiẽtie ſfature. gr̃e & fortitudinis. eciã in corpe licet rigidus vixerit. q̃ p̃ cũctis ceteris merito hmõi meruit habere reuelationes. Sic tñ eadẽ que diuinitus cognouit p̃dẽter occultare sciuit. vt cõmuni fratrũ ꝓuersatiõi singularitatẽ non ostendit. ꝫ solatiosus & cõsolatiu⁹ cunctis extitit. Kursum igit deuotissime supplicamus dei & sue genitricis amatoribus. q̃tenus vt optant in celis sancti se in p̃notato deuote exerceant rosario & alios doceãt atq; diuulgẽt hominibus tã ſfatis q̃ laycis lingua latina atq; vulgari. vt tãto laus dei & gaudio sanctox crescat. q̃nto plus illis hoc placet si diffusius fuerit deuotis intimatũ hoibus

Explicit p̃mptuarium discipuli de miraculis beate marie virginis.

Incipit tabula p̃mptuariꝫ discipuli de miraculis gloriose virginis marie.

Maria subuenit impetratrici. in maximis angustijs. Exẽplum. j.
Maria mulieri p̃egnãti subuenit. exemplum. ij.
Maria subuenit vxori militis que sensum perdidit. exemplum. iij.
Maria liberauit monachum ebriosum a potestate demonum. exemplũ. iiij.
Iatro quidam ieiunauit vigilias marie & non potuit mori sine sacramento. exemplũ. v.
Maria visitauit fratres laborantes. exẽplum. vj.
Ecclesiaz fabricare placet marie exemplũ. vij.
Maria sustentauit mundũ exñ. viij.
Maria placat iram filij sui. exemplũ. ix.
Multitudo populi aliquãdo punitur p̃pter delictum vnius. exemplũ. x.
Imago beate virginis sudauit. exemplũ. xj.
Salubre est bonorande quinq; dolores beate marie virginis. exemplũ. xij.
Septẽ gaudia beate marie virginis. exñ. xiij.
Maria liberauit filium cuiusdam mulieris a captiuitate. exemplũ. xiiij.
Maria liberauit puellã parvulaz a lupo. exñ. xv.
Maria p̃seruauit puez ab igne illesuz. exñ. xvj.
Parvulus quidaz christo puero panez dedit. & p⁹ triduuz obijt. exẽplum. xvij.
Maria virgo p̃seruauit puerum iudei in fornace. exemplum. xviij.
Maria virgo castissima succurrebat iudee in partu. exemplum. xix.
In eꝑm est electus quidaz ex iussu marie. exñ. xx.
Maria reseruauit famulos suos in bonore debito exemplum. xxj.
Due sorores que fuerunt false diffamate exñ. xxij.
Maria liberauit mulierẽ innocentem a morte. exemplum. xxiij.
Maria liberauit abbatissaz ab infamia. exñ. xxiiij.
Maria reseruauit apostatricem in bonore. exemplum. xxv.
Maria liberauit mulierem ab adulterio. exẽplum. xxvj.
Maria liberauit adolescentem a temptatione honeste mulieris. exemplum. xxvij.
Maria succurrit homini in extremis. exemplum. xxviij.
Maria in extremis liberauit quendam abbatem a damnatione. exemplum. xxix.
Heretici exciderunt sacerdoti linguaz & maria sibi restituit. exemplum. xxx.
Maria in p̃sentia hereticorum illuminauit cecũ exemplum. xxxj.
Maria clerico linguam & faciem reintegrauit. exemplum. xxxij.
Maria Johanni damasceno restituit manum abscisam. exemplum. xxxiij.
Maledicum a deo plagatum maria sanauit exẽplum. xxxiiij.
Maria & sanctus Hypolitus sanauerunt quendã maledicum. exemplum. xxxv.

Tabula

Plaga eorum qui occiderunt hominem in ecclesia sancte marie virginis.exemplum.xxxvj.
Monialis lesit tibi tibiã ꝛ beata virgo maria eam sanauit.exemplũ.xxxvij.
Item inuenis quidam consumpsit patrimonium suũ ꝛ maria sibi subuenit.exemplũ.xxxviij.
Maria etiã potest subuenire homini in periculo maris.exempluz.xxxix.
Quidaz per respõsorium Felix nanqz liberati sũt de periculo mortis.exempluz.xl.
Incarcerati debent inuocare beataz virginem mariam.exemplũ.xlj.
Theophilus qui negauit fidem ꝛ virginem mariã ꝛ beata virgo ei subuenit.exemplũ.xlij.
Maria subuenit peccatori in extrema necessitate. exemplum.xliij.
Maria liberauit lictorẽ a dãnatõe.exm̃.xliij.
Maria virgo sbuenit latroni i extremis.exm̃.xlv.
Maria ꝟgo reccõciliauit xp̃o monachũ.exm̃. xlvj.
Maria virgo subuenit ancille que peccauit cũ milite.exm̃.xlvij.
Maria subuenit adultere.exemplũ.xlviij.
Quidam accendit vnã candelam in honore beate marie virginis.exempluz.xlix.
Gutta sanguinis xp̃i p̃ꝺderat omnia peccata mũdi.exemplum.l.
Rusticũ liberauit maria a dãnatione.exm̃.lj.
Quidam ieiunauit ꝛ non potuit mori sine confessione.exemplum.lij.
Fur decapitat⁹nõ potuit mori sino sacr̃is.ex.liij.
Raptor decapitatus non potuit mori sine sacramentis.exemplũ.liij.
Quidã ieiunauit quatuor vigilias marie. exm̃.lv.
In extremis debemus nos cõmendare beate virgini marie.exẽpluz.lvj.
Quotidie debemus salutare beataz virginez mariam.exẽp luz.lvij.
Maria et beatus petrus liberauerunt monachuz a damnatione.exẽpluz.lviij.
Hore.b.virginis deuote sunt dicende.exm̃.lix.
Quid orandum sit in extremis.exemplũ.lx.
Maria liberauit aiam de portis inferni.exm̃.lxj.
Mors diuitis viri ꝛ mors paupercule vidue exemplum.lxij.
Militem in torneamentis occisuz iussit maria sepeliri in cimiterio.exemplum.lxiij.
Clericum iussit beata virgo maria sepeliri in cimiterio.exemplũ.lxiiij.
Diaconũ litigiosum iussit beata virgo maria in cimiterio sepeliri.exemplum.lxv.
Scholarem a iudeis occisum resuscitauit maria. exemplum.lxvj.
Maria liberauit mõialẽ a purgatorio exm̃.lxvij.
Maria liberauit mulierem a dãnatione que scienter obticuit peccatũ in ꝓfessione.exemplũ.lxviij.
Diabolus non potuit militem strangulare quia quotidie salutauit ꝟginẽ mariam.exm̃.lxix.
Quidam cũ centũ Aue maria fecit crinale gloriose virgini marie.exemplum.lxx.
Maria liberauit clericum a dãnatione. exemplũ. lxxj.
Nomẽ marie est multũ dulce in ore.exm̃.lxxij.
Maria liberauit peccatricẽ a dãnatione. exemplum. lxxiij.
Demones nomen marie audire non possunt exẽplum.lxxiiij.
Aue maria fugat demones.exemplũ.lxxv.
Nomini marie debemus flectere genua.exemplũ lxxvj.
Per nomen maria vincit dyabolus exm̃. lxxvij.
Pulcritudo virginis marie.exemplũ.lxxviij.
Quidam vidit pulcritudinẽ marie ꝛ perdidit vnũ oculum.exemplũ.lxxix.
Quidam vidit pulcritudinẽ marie ꝛ statim euolauit ad celũ.exempluz. lxxx.
Imaginem beate virginis deshonestantes misere obierunt.exemplũ.lxxxj.
Saraceni non potuerunt mutilare maginẽ beate virginis marie.exemplũ.lxxxij.
Beata virgo maria leberauit ciuitatẽ obsessam exempluz.lxxxiij.
Victorem sustentauit maria ne caderet.exemplũ lxxxiiij.
Imago marie in igne illesa per mãsit. exm̃.lxxxv.
De ymagine beate virginis quã sanctus Lucas fecit.exempluz.lxxxvj.
De salue regina et processione post completoriuz exemplum. lxxxvij.
Ancilla addidit salue regina. exẽpluz.lxxxviij.
Populus cõsuevit concurrere ad salue regina exemplum.lxxxix.
Salue regina valet contra tonitrua. exemplũ.xc.
Mulieres parturientes debent dicere salue regina.exemplũ.xcj.
Salue regiua valet hominis i extremis.exm̃.xcij.
Officium salue sanctã parens quare dicendum est post diei officiũ.exemplũ.xciij.
Sacerdos quidã non sciuit aliaz missaz nisi de beata maria.exempl.xciiij.
Item de die dominico.exemplũ.xcv.
Quomodo beata virgo maria iuuit hominem in vita.exemplum.xcvj.
Quõ beata virgo subuenit.hoi in morte.ꝛ q̃re merito sabbatinis dieb⁹ virgo gloriosa a quolibet homine est honorãda.exemplum.xcvij.
Maria subuenit homini quandoqz etiaz post mortem.exemplum.xcviij.
Item aliud exemplum de bea.virgine Maria in quo cognoscere poteris quomodo peccatores et mali homines conuertuntur ꝛ boni erunt per merita gloriose virginis marie exemplum.xcix.
Quam magna salus ꝛ gratia latuit in rosario domine nostr marie.exemplum.c.

Finit opus putile simplicibus curã animaꝝ gerentibus p venerabilem ꝛ deuotũ Johannẽ berolt sancti dominici sectatorẽ professum.de tempe ꝛ de sanctis cũ pmptuario exẽploꝝ atqz tabulis suis collectũ.Discipul⁹nũcupatũ. Impressuz Nurnberge p Anthoniũ koberger ãno a xp̃i natali Monageſimoſexto supza milleſimũ q̃ingentesimũ.

Laus deo.

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6